JOA. SIMONIS

IN ACADEMIA HALENSI OLIM PROFESS.

LEXICON

MANUALE

HEBRAICUM ET CHALDAICUM

IN

VETERIS TESTAMENTI LIBROS

POST

JOA. GODOFR. EICHHORNII

CURAS

DENUO CASTIGAVIT,

EMENDAVIT, MULTISQUE MODIS AUXIT

DR. *GEORG. BENEDICT. WINER,*

POTENT. REGI BAVAR. A CONSIL. ECCLES., THEOL. IN ACADEM. ERLANGENSI PROF. P. O., SEMINARII EXEGET. DIRECTOR.

EDITIO QUARTA.

LIPSIAE, 1828.

APUD FRIDERICUM FLEISCHER.

LEXICON

MANUALE

HEBRAICUM ET CHALDAICUM

IN

VETERIS TESTAMENTI LIBROS

ORDINE ETYMOLOGICO

DESCRIPTUM

EDIDIT

Dr. *GEORG. BENEDICT. WINER.*

Potent. Regi Bavar. a consil. eccles., Theol. in Academia Erlang. Prof. P. O., Seminarii exeget. Director.

LIPSIAE, 1828.

APUD FRIDERICUM FLEISCHER.

JOA. SIMONIS

LEXICON

MANUALE

HEBRAICUM ET CHALDAICUM

EMENDAVIT, MULTISQUE MODIS AUXIT

DR. *GEORG. BENEDICT. WINER.*

Prostat hoc Lexicon in omnibus Germaniae librariis, exterorum autem emturis procurabunt bibliopolae potissimum hi:

LONDINI:
Howell et Stewart.
J. R. Priestley.
Rivington et Cochrane.
Black Young et Young.
Treuttel et Würz.
Baynes et Fil.

OXONII:
J. Parker.

CANTABRIGIAE:
Deighton et Fill.

EDINBURGI:
Adam Black.

GLASCOVII:
Smith et Fil.

AMSTELODAMI:
J. Müller et Soc.
C. G. Sülpke.

ULTRAJECTI:
J. Altheer.

LUGDUNI BATAVORUM:
S. et J. Luchtmanns.

BRUXELLIS:
Frank.

PARISIIS:
De Bure.
Ponthieu et Soc.
Dondey Dupré.
Treuttel et Würz.

MEDIOLANI:
Stella et Fil.
Giegler.
F. Fusi.

FLORENTIAE:
J. Molini.

VENETIIS:
Minsiaglia.

PESTI:
Hartleben.
Kilian.
Eggenberger.
Wigand.

PRESBURGI:
Wigand.
Landes.

VARSOVIAE:
Glücksberg.

RIGAE:
Deubner.

PETRIBURGI:
Graeff.

HAVNIAE:
Gyldendahl.
Brummer.
Reitzel.

UPSALAE:
Palmblad et Soc.

BOSTONI ET NEO-EBORACI:
J. Hall.

Praefatio.

Lexici hebraici a Simonisio olim conscripti, posthac Eichhornii studio castigati exemplaria cum divendita essent omnia, redemtor libri honestissimus, quae est ejus in literas optima voluntas, me, ut libri denuo edendi curam susciperem, rogavit. Ego primum renui, bene memor, Ven. Gesenium, qui multos annos in hebraicis literis emendandis juvandisque laudabiliter consumsit, et de minore lexico suo tertium emittendo cogitare et thesaurum linguae hebraicae, latino sermone conscribendum, moliri. Sed institit bibliopola, monens, Batavis potissimum et Anglis novam libri Simon. editionem destinatam esse nec metuere sese, ut exempla lexici hujus manualis pro literarum hebraicarum, quae nostris temporibus ceperint, incrementis castigati distraherentur. Tum nolui amplius deesse boni viri precibus, praesertim cum intelligere mihi viderer, in emendanda lexicographiae hebraicae ratione haud pauca praestanda superesse *), quae si ego praestare conatus fuissem, certe non detrimentum illatum iri his studiis, quibus inde a pueris mirifice delector.

Jam vero, ut scias, in quibus potissimum rebus elaborandum mihi putaverim, haec accipe. *Primum*, praeterquam quod *nativa* vocabula a derivatis ipsâ literarum forma versuumque longitudine distinguere placuit, in radicibus, quas dicunt, investigandis omnem quam potui operam collocavi nonnullasque originationes a praestantissimo Schultensio vel ab ipso Simonisio propositas, quae injuriâ exterminatae mihi videbantur, revocavi. Ita factum, ut longe plurimas voces a *verbis* tanquam stirpe sua repetitas conspicias; quo minus vero aliquot certe nomina et particulas in primitivorum numero ponerem,

*) Cf. H. Hupfeldi, Prof. Marburg., Comment. de emendanda ratione lexicographiae Semiticae. Marb. 1827. 4.

temperare mihi non potui; persuasum enim habeo, simplicissimas rerum notiones, quae in istis nominibus insunt, ne apud Hebraeos quidem a verbis originem traxisse, quanquam nonnulles nunc ita existimare scio. Id autem facile tolerabis, incertae originis vocabula primitivis interposita esse, cum meum non esset, e pluribus conjecturis eam, quae mihi placeret, in lexicon invehere; singulis vero in locis, ubi forte talia vocabula quaerere possis, relegatum te animadvertas ad eum, quo a me collocata sunt. — *Deinde* hoc egi, ut appellativis vocabulis illa adjicerem, quae hominum oppidorumve sunt, si non omnia (sic enim chartarum spatium deficeret), ea certe, quae vel maxime frequentantur in V. T. libris vel homines locosve memorabiles designant; qua in re exemplum mihi Eichhornius partim praeiverat. — *Tum* nihil potius nihilque prius habui, quam ut vocum significationes naturali quodam ordine componerem. Exorsus enim a simplicissima unius cujusque vocabuli potestate eas, quae sensim natae viderentur, ita adjeci, ut in earum descriptione non latinorum verborum, quibus responderent, sed ipsarum *notionum*, quas exprimerent, rationem haberem. Ita si quis accidisse dicat, ut tironibus varias alicujus vocis significationes conquisituris majus passim exhibeatur negotium, quam si singulae potestates, sine discrimine, angustae et late patentes, propriae et translatae, numeris adhibitis, compositae essent, haud equidem repugnabo: verum, si utilitatem spectaveris, quae inde ad notionum necessitudinem et naturam accuratius subtiliusque perspiciendam haud dubie redundabit, non, puto, mihi succensebis, *hanc* describendi rationem, a latinae etiam linguae ingenio difficiliorem, illi, quae longe facillima est, praeoptanti. *Porro* magna laboris pars posita in eo fuit, ut particularum significatus, qui mirifice et praeter modum aucti in contrariasque saepe partes versi, immo detorsi fuerant, non solum deminuerem, sed ex uno omnes fonte repeterem, quo appareret, Hebraeos non temere istis vocibus quasvis potestates attribuisse, sed hoc etiam in genere sobrios sese ac prudentes exhibuisse. Nam dici vix potest, quot errores istorum opinio hominum, qui in explicandis particulis hebr. effusissimo arbitrio uterentur, in ipsorum librorum div., N. etiam Test., interpretationem invexerit *). *Postremum*, qui a Simonisio larga manu adscripti fuerant, verborum nominumque declinatus, eos maximam partem resecandos

*) v. libr. a me edit.: exeget. Studien, Vol. I, p. 27—58.

existimavi, servatis duntaxat iis, qui vel irregularium verborum essent vel a legitima inclinatione aliquantulum deflecterent.

His ita institutis factum est, ut Simonisii lexicon aliam plane formam induerit ac vix amplius Simonisii dici recte possit. Id non puto fore, qui mihi vitio vertant. Spectanda erat et eruditionis hebraicae, qualis nunc est, ratio et eorum, quibus hic liber traditur, utilitas; nec horum quisquam, opinor, ea quae a Simonisio scripta erant, sed quae suis conducant studiis, postulabit. Utrum vero mihi contigerit hunc librum ita corrigere, ut et a tironibus utiliter adhiberi possit et ipsis literis hebraicis aliquem fructum attulisse videatur, id judicent intelligentes et simul aequi harum rerum existimatores. Sed ne ipse egomet justo honorificentius de opere meo statuere videar, paucis dicam, quae mihi aliquantulum displiceant. Primum vehementer doleo, me ad vocum hebr. significationes nativas illas et principales e linguis orientalibus, quae hebraicae finitimae sunt, illustrandas nihil novi afferre potuisse, quanquam probe scio, in hoc etiam genere non omnes jam errores esse excussos. Itaque, quod unum mihi licuit, doctorum hominum, qui in his rebus sapiunt, libris diligenter usus sum, inprimis vero sabaea et talmudica *) vocabula cum hebraeis contuli, si quid inde lucis peti posset. Deinde synonymis h. e. iis vocc., quae idem significare et in eandem rem dici existimantur, discernendis operam dare constitueram, sed facile intellexi, hac in re ne hilum quidem effici posse nisi ab eo, qui subtilissime linguarum orientalium scientia et singulari ingenii acumine floreret. Tum vellem aliquanto pauciora vocabula pro nativis a me habita esse; hoc etiam improbo, tam crebro a me bipartitas vel tripartitas radices ad Gesenii exemplum propositas esse; nam saepe, quae diversae existimari solent, accuratius consideranti ad unam redire videbuntur **). Denique nonnullarum vocum significationes probabilius

*) Thesauri ling. hebr. e Mischna augendi Partic. I—III. scrips. Ant. Theod. Hartmann. Rostoch. 1825. 26. 4.

**) In quo tamen negotio probe videndum, ne vana specie decipiamur; omninoque ultra eam aetatem, qua lingua semitica *seorsum* coli coepta est, in lexico hebr. adscendere vix licebit; quae de vocabulorum nexu ex indica vel aliis linguis vetustis disseruntur, ea religiose secernenda puto ab his, quae *historica* ratione evinci possunt, quemadmodum, ut exemplo utar, in lex. german. sermonis sejungenda haud dubie sunt verba *zeugen* testari et *zeugen* procreare, nec non *mahlen* molere et *malen* pingere, etiamsi quodam modo demonstrari possit, haec verba a communi stirpe proficisci.

poterant describi, quanquam in hoc genere reprehendere quam corrigere facilius est. Ego certe in explicandis iis vocabulis, quae maximam varietatem habent, integros saepe dies absumsi multumque inter duas aut tres describendi rationes fluctuavi; quapropter hos, qui vituperare voluerint, magnum in modum rogo, ut non singula quaedam notent, sed integrae alicujus vocis sollertius expediendae exemplum praeeant, quo in me ipsum aliqua utilitas redundet.

Sed nolo te amplius morari, benevole lector. Utaris hoc libro, si poteris, ad tua literarum hebraicarum studia sive promovenda sive sublevanda; ita non omnem operam perdidisse, nec oculorum aciem frustra in hoc labore consumsisse mihi videbor. Vale.

Scrib. Erlang. m. Nov. CIↃCCCXXVII.

* * *

1. Grandioribus literis exscripta sunt vel nativa vocabula *(Stammwörter)* vel ea, quorum obscura est origo, vel denique extera h. e. ab alia, quam semitica stirpe orta.

2. Nomina hominum e duabus partibus conflata quaere sub iis verbis, a quibus ordiuntur, יְהוֹצָדָק sub יְהוָֹה (היה), מַלְכִּיצֶדֶק sub מֶלֶךְ, אֱלִיקִים sub אֵל rell.

3. *Romana* numerorum signa, vocabulis praefixa, declarant, sub una forma complures voces a diversa stirpe ortas copulatas esse, v. גאל, חלה, ידה etc.

4. Numeri *arabici* praemissi sunt vocabulorum significationibus; contra, ubi una eademque significatio in varios sive sensus sive translationes versa est, adhibitae sunt literae latinae minores.

LEXICON

VETERIS TESTAMENTI

MANUALE.

א

א, prima Hebraeorum litera, quae in utraque lingua et formandis et declinandis vocabulis adhibetur. De declinatu, qui fit per lit. א, consulendi Grammatici sunt. Ad formationem spectat inprimis hoc, quod א nominibus ab initio saepe adjicitur ad mitigandam literarum asperitatem (*aleph prostheticum* vocant), ut אֶזְרוֹעַ pro זְרוֹעַ, אֶתְמוֹל pro תְּמוֹל, אֶכְזָר pro כָּזָר; rarius (apud Chald. potissimum) ubi nulla fuit pronunciandi difficultas, ut in his: אֲבַטִּיחִים pro בַּטִּיחִים, אֶגֶן pro גַּן cf. Gesen. Lehrgeb. p. 140. Ewald. krit. Gramm. p. 74.

אָב m. pater, *genitor* (arab. أَبٌ, cujus formae vestigium superest in אֲבוּגַיִל 1 Sam. 25, 18., syr. ܐܒܐ), nomen primitiv. onomatopoëticum (ut *papa, πάπας* etc.) Gen. 9, 18. 26, 3. 37, 1. 1Reg. 2, 12. Prov. 1, 8. 10, 1. etc.; אֲחִי אָב Gen. 29, 12. Levit. 18, 14. *avunculus*, אֲחוֹת אָב Levit. 18, 12. *amita*. Sed voc. *patris* saepe latius patet: dicitur enim a) de quovis ex majoribus (*Ahn, Ahnherr*), ut de avo Gen. 28, 13. (cf. tamen Gen. 28, 2 אֲבִי אֵם *avus maternus*), de proavo Num. 18, 1. 2., de abavo 1Reg. 15, 11. 24.; hinc b) de conditore gentis (*Stammvater*) Gen. 17, 4. 5. 36, 43. Jos. 24, 3. (plur. אָבוֹת *majores* Gen. 47, 9. 48, 16. Num. 20, 15. Ps. 22, 5. Esr. 9, 7. etc.); eodem fere sensu Jova vocatur *pater Israelit.* h. e. conditor gentis Israel. e reliquarum numero exemtae Jes. 63, 16. 64, 7. (coll. Joa. 8, 41.); c) de *auctore* alicujus rei Job. 38, 28., aut artis Gen. 4, 20. 21. (v. Olear. ad Philostr. vit. Soph. I, p. 490). In his omnibus *originis* notio spectatur; aliae translationes proficiscuntur a *pietate* vel *cura parentis*. Nam d) אָב significat eum, qui parentis partes sustinet, curatorem, nutritorem alic. Job. 29, 16. Jes. 22, 21. Ps. 68, 6. (πατὴρ Xenoph. Anab. 7, 6, 38.); spec. vero *pater regis* est is, quem rex in consilium adhibet Gen. 45, 8. (cf. Esth. 13, 6. 16, 11. Lxx. et 1Macc. 11, 32.; simil. turc. اتابك *Atabeg* de vesiris Arabum v. Jablonsky Opusc. I, p. 206. Rosenm. *Morgenl.* I, p. 213.). De רָאשֵׁי הָאָבוֹת v. sub voc. ראשׁ. Praeterea honoris caussa *patres* compellantur principes 2Reg. 5, 13. et prophetae 2Reg. 6, 21. 13, 14. (quorum quidem alumni vocantur בָּנִים, v. s. h. v.). Poetice dicta haec sunt Job. 17, 14.: לַשַּׁחַת קָרָאתִי אָבִי אַתָּה *patori acclamo: tu es pater meus* h. e. tam arcte mihi conjunctus, ut naturali quasi vinculo adhaereas. De loco Job. 34, 36. v. sub אבה. — In regimine אֲבִי (אַב Gen. 17, 4. 5.), cum affixis אָבִי Gen. 19, 34. Exod. 15, 2. Jud. 11, 36., אָבִיךָ Gen. 12, 1., אָבִינוּ Gen. 31, 29., אֲבִיהֶם Gen. 9, 23. etc. Plur. in regim. אֲבוֹת Exod. 6, 28. Num. 31, 26., cum affixis אֲבוֹתֵיכֶם Gen. 48, 21. et אֲבוֹתְכֶם Deut. 1, 11., אֲבוֹתָם Exod. 4, 5. et אֲבוֹתֵיהֶם 1Chron. 4, 38. Esr. 8, 1. etc. [Vid. de hoc voc. Fesselii Advers. sacr. 4, 6.].

אַב m. chald. *id.*, unde cum affixo אָבִי *pater meus* Dan. 5, 13. tono praeter morem manente in penultima. Alibi ante affixa assumit י (v. supra arab.), ut אֲבוּךְ Dan. 5, 11. 18., אֲבוּהִי Dan. 5, 2. Plur. cum termin. foem. (ut hebr.) אֲבָהָן (syr. ܐܒܗ̈ܐ) *patres, majores*, unde cum affixis אֲבָהָתִי Dan. 2, 23., אֲבָהָתָךְ Esr. 4, 15., אֲבָהָתַנָא Esr. 5, 12.

Ab hoc voc. אָב multa virorum, imo etiam mulierum nomina ordiuntur, quorum praecipua his notasse sufficiat: a) אֲבִיאֵל (*pater roboris* i. e. robustus v. Herbelot Bibl. orient. p. 17.) 1Sam. 9, 1. 14, 51. 1 Chron. 11, 32. — b) אֲבִיאָסָף (*pater collectionis*) Korachita Exod. 6, 24., al. אֶבְיָסָף Chron. 8,

8. etc. — c) אֲבִיגַיִל (*pater exultationis*) 1 Sam. 25, 3. 14. 1 Chron. 2, 16., al. אֲבִיגַל 2 Sam. 17, 25. — d) אֲבִיחַיִל Num. 3, 35. Esth. 2, 15. 1 Chron. 5, 14. —

e) אֲבִימָאֵל (*pater pinguis* coll. arab. مَأل) unus e posteris Joctanis Gen. 10, 28. 1 Chron. 1, 22. Sunt, qui gentis arab. nomen in eo latere putent (v. Bochart. Phal. 2, 24.), sed cf. Michael. Spicil. II, 179. — f) אֲבִימֶלֶךְ nom. regibus Philistaeor. commune Gen. 20, 2 sqq. 21, 22 sqq. 26, 1 sqq. Jud. 9, 3 sqq. Ps. 34, 1. Simil. Aethiopes hodienum regem suum appellant አባ: ንጉሥ: (*pater rex*), et turc اتابك (*pater dominus*) est cognomen regum Schiras. — g) אֲבִינָדָב (*pater ingenui, nobilis*) 1 Sam. 16, 8. 17, 13. 31, 2. 1 Reg. 4, 11. etc. — h) אֲבִינֹעַם (*pater jucunditatis*) Jud. 4, 6. 5, 1. — i) אֲבִיעֶזֶר (*pater auxilii*) filius Gileadi Jos. 17, 2., ejusque stirpis Jud. 6, 34. 8, 2. al., אִיעֶזֶר Num. 26, 30. Patron. אֲבִי הָעֶזְרִי Jud. 6, 11. 24. et אִיעֶזְרִי Num. l. c. Cet. cf. *Adolph*, quod nomen compositum arbitrantur ex *Atta* pater et *Holf* i. e. *Hülfe*. — k) אֲבִינֵר dux militum Sauli 1 Sam. 14, 51. 17, 55. 20, 25. etc., al. אֲבִינֵר 1 Sam. 14, 50. Lxx. Ἀβεννήρ. — l) אַבְרָם (*pater excelsus*) conditor gentis Israel. Gen. usque ad 17, 5. Ab hoc inde loco vocatur אַבְרָהָם (*pater magnae, copiosae gentis* Gen. 17, 4. 5. Sir. 44, 19. coll. arab. رُهام *multitudo*); זֶרַע אַבְרָהָם de gente Israel. 2 Chron. 20, 7. Ps. 105, 6. Jer. 33, 26. Lxx. Ἀβραάμ. — m) אַבְשָׁלוֹם (*pater pacis*) filius Davidis tertius 2 Sam. 3, 3. 13, 1. Lxx. Ἀβεσσαλώμ, 1 Macc. 11, 70. Ἀβεσσαλῶμος. Alius est אֲבִישָׁלוֹם 1 Reg. 15, 2. 10., qui tamen et ipse 2 Chron. 11, 20. אַבְשָׁלוֹם vocatur.

אָבַב rad. Hebr. non usit. *viruit, progerminavit*; chald. אַנְבֵּב *primum* vel *praecocem fructum produxit*, arab. أبّ *quidquid viroris terra producit*, syr. ܐܒܒ *floruit, flores produxit* cf. Schultens. ad Job. 8, 12. Inde oritur:

אָבִיב m. *spica* Exod. 9, 31. הַשְּׂעֹרָה אָבִיב *hordeum* jam erat *spica* h. e. *spicatum*, Levit. 2, 14. אָבִיב קָלוּי בָּאֵשׁ *spica* (matura) *igne tosta*. Hinc חֹדֶשׁ הָאָבִיב *mensis* novarum *spicarum* (in aliis quidem Palaestinae regionibus maturarum, in aliis vero maturescentium), recentius *Nisan* dictus, Martio partim, partim Aprili nostro respondens Exod. 13, 4. 23, 15. 34, 18. Deut. 16, 1. (quo Israelitae Aegypto egressi sunt), *primus mensis anni* vett. Hebraeorum (אב in Mischna II, 147. 315. V, 189.) v. Michaelis *de mensibus Hebraeorum* in Commentatt. Soc. Reg. Scient. Gott. oblatis per annos 1763—68. p. 16 sqq. In medio relinquimus, an Hebraei hac mensis circumscriptione nomen ejusdem mensis aegypt. ἐπιφὶ imitari ita voluerint, ut sono paullulum inflexo nomen emergeret, quo mensis ipsius conditio exprimeretur, ut in vv. מֹשֶׁה, אַבְרֵךְ aliis factum esse videbimus, cf. hujus sententiae patronum Andr. Mueller. in *gloss. S.* p. 4 sqq. nec non Bocharti *Hieroz.* P. I, p. 557. — תֵּל אָבִיב Ezech. 3, 15. v. sub תֵּל.

אֵב m. *viror* (أبّ *pabulum viride* etc.) Job. 8, 12. עֹדֶנּוּ בְאִבּוֹ (achu) *adhuc viride (est)*; אִבֵּי הַנַּחַל *virores rivi* h. e. herbae virentes in rivi margine Cant. 6, 11.

אֵב m. chald. *fructus* (ܐܒܐ et ܐܒܒܐ *poma, fructus omnes molliores, quibus nulli sunt cortices*, ὀπώρα, v. loca in Castelli et Schaafii *Lexx.*). Cum affixo אִנְבֵּהּ (resoluto dagesch forti in Nun v. Winer. Gramm. chald. p. 19.) Dan. 4, 9. 11. 18.

אֲבַגְתָא nom. propr. eunuchi persici. Bohlenius confert بغتا *fortunatus* vel بختا *coctus* h. e. versutus.

אָבַד 1) propr. (coll. arab. أبد *abiit e conspectu,* hinc *aberravit,* in desertis *vagatus est* (de pecore) Jes. 27, 13. Ps. 119, 176. Jer. 50, 6. Deut. 26, 5. Ezech. 34, 4. 16., it. *exulavit* הָאֹבְדִים בְּאֶרֶץ אַשּׁוּר exulantes in terra assyriaca Jes. 27, 13. 2) *periit, interiit* alicui aliquid sq. dat. pers. 1 Sam. 9, 3. וַתֹּאבַדְנָה הָאֲתֹנוֹת לְקִישׁ *perierunt Kiso asinae* h. e. *amisit asinas,* it. sq. מִן pers. Ezech. 7, 26. תֹּאבַד עֵצָה מִזְּקֵנִים *peribit senibus consilium,* Job. 11, 20. Ps. 142, 5. Jer. 18, 18. 25, 35.; גּוֹי אֹבַד עֵצוֹת *gens cui periit consilium* i. e. consilii inops Deut. 32, 28. Deinde gener.: *periit, interiit, perditus est* quacunque ratione, ut de spe Job. 8, 13. 14, 19. Ps. 9, 19. Prov. 10, 28. Ezech. 19, 5., de animi fortitudine (*Muth*) Jer. 4, 9., inpr. de terra quae *vastatur* Exod. 10, 7. Jer. 9, 11., de aedibus quae *destruuntur* Am. 3, 15., de hominibus et animalibus quae *occiduntur* Jon. 1, 6. Jes. 57, 1. Esth. 4, 14. Ps. 2, 12. 49, 11. Num. 17, 12., atque hoc sensu passim additis verbis מֵעַל הָאָרֶץ Deut. 4, 16. Zach. 9, 5. Job. 18, 17. Spec. *irritum fieri* Ezech. 12, 22. (de vaticinio) Ps. 146, 4. (de consiliis et studiis hominum).—Part. praes. אֹבֵד *periturus* (qui in praesenti periculo versatur), *miser* Job. 29, 13. 31, 19. Prov. 31, 6.—Infinit. absol. אָבֹד Deut. 4, 26. 8, 19., constr. אֲבֹד Deut. 7, 20., cum affixo אֲבָדְךָ Deut. 28, 20., in pausa אֲבָדֶךָ Deut. 28, 22. — Fut. יֹאבַד et יֹאבֵד (Job. 3, 3. Jer. 4, 9. v. Gesenii Lehrg. p. 376.).

Piel אִבַּד 1) *dispersit* Jer. 23, 1. 2) perdidit Eccles. 3, 6., ut divitias Prov. 29, 3., hinc *abstulit* Eccles. 7, 7. sq. מִן Jer. 51, 55., *evertit, destruxit* Num. 33, 52. Deut. 12, 2. 2 Reg. 19, 18. Thren. 2, 9. Ezech. 6, 3., *delevit, exstirpavit* populum Jer. 12, 17. Esth. 3, 9., gentem (*Familie*) 2 Reg. 11, 1., exercitum 2 Reg. 13, 7. Fut. 1. sing. cum affixo et vau convers. וָאַבֶּדְךָ pro וָאֲאַבֶּדְךָ Ezech. 28, 16. v. Gesenii Lehrgeb. p. 137. et 378. (simil. מְלֶּךְ Job. 35, 11., תֵּזֵר 2 Sam. 22, 40.).— Hiph. הֶאֱבִיד *perdidit* Job. 14, 19. (spem al.), sq. מִן pers et acc. rei *abstulit* alicui al. Jer. 25, 10., deinde *vastavit* Num. 24, 19. Zeph. 2, 5. הֶאֱבִיד הָאָרֶץ מֵאֵין יוֹשֵׁב *vastavit terram, ut non superesset incola,* it. *delevit, exstirpavit* populum Deut. 8, 20. 9, 3. vel singulos homines Jer. 49, 38., sq. מִקֶּרֶב עַם Levit. 23, 30.; ה׳ אֶת־שֵׁם פ׳ מִתַּחַת הַשָּׁמַיִם *delere alic. nomen* (memoriam) *e terris* Deut. 7, 24. Fut. c. ה paragog. אֹבִידָה Jer. 46, 8., prima radicali א in cholem quiescente, ex dialecto aram. v. Michaelis Gr. syr. p. 118. Wineri Gram. chald. p. 50. Gesenii Lehrgeb. p. 377.

אֲבַד chald. *periit* Jer. 10, 11.—Aphel *perdidit, exstinxit* aliquem Dan. 2, 12. 18. 24. 7, 26. Fut. יְהוֹבֵד. — Hoph. הוּבַד *perditum fuit* Dan. 7, 11.

אֹבֵד *pernicies, interitus* (chald. אוֹבָד *id.*) Num. 24, 20. 24.

אֲבֵדָה f. 1) *perditum, res perdita* vel *amissa* (ܐܒܕܢܐ *id.*) Exod. 22, 8. Levit. 5, 22. 23., in regim. אֲבֵדַת Deut. 22, 3. 2) *locus perditionis, orcus* sec. Cthib Prov. 27, 20., i. q. אֲבַדּוֹן, quod tanquam voc. usitatius Masorethae substituerunt.

אֲבַדּוֹן m. 1) *exitium, perditio, internecio* Job. 31, 12. ܐܒܕܢܐ *id.* 2) *locus perditionis, abyssus, orcus* Job. 26, 6. Prov. 15, 11. et sec. Kri Prov. 27, 20. (v. אֲבֵדָה).

אַבְדָן m. *perditio, excisio, occidio* (active) Esth. 9, 5.

אָבְדָן m. *perditio, excisio* (passive), *interitus* Esth. 8, 6.

אָבָה 1) *voluit* sq. infin. vel solo Job. 39, 9. Deut. 10, 10. Jes. 28, 12. 30, 9. 1 Sam. 15, 9. vel c. praef. לְ Jud. 19, 25. Ezech. 3, 7. Levit. 26, 21. Exod. 10, 27. Deut. 1, 26. 2 Sam. 13, 14. 16., semel sq. acc. Prov. 1, 25. תּוֹכַחְתִּי לֹא אֲבִיתֶם *castigationem meam non voluistis* h. e. repudiastis eam. 2) *pronus, proclivis fuit;* אִם תֹּאבוּ וּשְׁמַעְתֶּם Jes. 1, 19. Prov. 1, 10.; sq. לְ pers. alicui proclivem se praestare h. e. vel *obedire* Ps. 81, 12. vel *concedere, annuere* (precibus) Prov. 6, 35. 1, 10. Deut. 13, 9. 1 Reg. 20, 8. (*nachgeben*). — Praet. 3. plur. cum א *paragog.* אָבוּא Jes. 28, 12., fut. יֹאבֶה Deut. 13, 9., 2. p. תֹּבֵא Prov. 1, 10. sec. analog verbor. ל״א v. Gesenii Lehrgeb. p. 432. Adde, hoc voc. praeter locos Jes. 1, 19. et Job. 39, 9. ubivis connecti cum לֹא, אַל aliave particula negativa. [Arab. أَبَى contrar. *recusavit, noluit*].

אָב v. supra suo loco.

אֵבֶה m. *arundo, papyrus* (أَبَاءٌ collect. أَبَاءَةٌ *arundo, arundinetum* ab أَبَى *recusavit*, quia arundines transitum impediunt); Job. 9, 26. אֳנִיּוֹת אֵבֶה *naves* (cymbae) *arundineae, papyraceae,* ex papyro nilotica textae (de quibus v. interpp. ad Jes. 18, 2. Plinii H. N. 7, 56. 13, 22.) admodum celeres (Heliodor. aethiop. X, p. 460. ἔστι δὲ ὀξυδρομώτατα τῆς δὲ ὕλης ἕνεκα καὶ ἄχθος πλὴν ὅτι δύο που καὶ τρεῖς ἄνδρας οὐκ ἀνεχόμενα add. Kimchi ad l. c., quanquam ea de re dubitationem movit Harmarus *Beobacht. üb. d. Orient.* Tom. III, p. 142 sq.). Alii, in his nuper Umbreit. ad Job. p. 72 sq., vertunt: *naves desiderii* (ab hebr. אבה) h. e. quae summo cum desiderio ad portum properant; alii (ut Chardin. ap. Harmar. l. c. quocum facit Rosenm. in Scholl.) *naves fluctuum* (coll. aethiop. ለበበ: *fluctus, unda*) h. e. quae sola fluctuum vi devehuntur. Cf. Schultens. ad Job. l. c.

אֶבְיוֹן m. *egenus, pauper* (ab אָבָה *velle, cupere* i. e. *indigere*) Deut. 15, 4. 7. 12. 1 Sam. 2, 8. Exod. 23, 6. Ps. 72, 4. etc. (syr. ܐܒܝܘܢܐ *id.*), *miser, afflictus,* inpr. sine sua ipsius culpa (unde *pietatis* quaedam notio accedit) Ps. 12, 6. 69, 33. 72, 12. Jes. 29, 19 (21) Am. 2, 6.; plur. אֶבְיוֹנִים de Israelitis patriae exsulibus Jes. 41, 17.

אֲבִיּוֹנָה f. Eccles. 12, 5. *bacca capparis* (sec. Lxx. Syr. Arab. et Lat.), a *desiderando,* quod harum baccarum ea vis est, ut et appetitum provocent et veneris concupiscentiam incitent. Rabbinis אביונות vocantur minuti arborum fructus, ut lauri, olivae et spec. א׳ נצפה *baccae capparis* v. Buxtorf. in *Lex.* p. 12. et 2098.

אֲבוֹי interjectio gementis et dolentis, *eheu!* (idem quod הוֹי s. אוֹי) Prov. 23, 29.

אִבְחָה f.; אִבְחַת חֶרֶב Ezech. 21, 20. vel *apertio gladii* h. e. gladius quo *palam* utuntur ad trucidandos homines (ut Schnurrerus voluit cf. dissertatt. philol. p. 461 sq.) a rad. بَاحَ *apertum, in omnium conspectu positum esse,* vel *comminatio gladii* (quemadmodum Rosenm. vertit) h. e. gladius qui ad portas quasi comminatur omnemque effugiendi viam praecludit, a rad. نَبَحَ *minari.* Certe non opus est Gesenii conjectura,

מִבְחַת legi jubentis: *mactatio gladii*, nam vett. intptes (Lxx. σφάγια ῥομφαίας, Targ. קְטָלֵי חַרְבָּא) divinasse potius, quam alius lectionis sensum expressisse videntur.

אֲבַטִּיחִים *pepones* v. sub rad. בטח.

אָבַךְ in Kal inusit., Hithpael Jes. 9, 17. וַיִּתְאַבְּכוּ גֵּאוּת עָשָׁן i. e. *convolvuntur* (convoluti surgunt, evanescunt) *elatione fumi* coll. بَاكَ *convolvi* (v. Schultens. Lex. hebr. p. 13.). Aliorum explicationes, minus illas probabiles, recenset Gesenius ad h. l., adde Hartmann. Einl. p. 76.

אָבַל luxit ore, habitu omnique cultu (chald. syr. arab. *id.*) Am. 8, 8., sq. עַל *über etw.* Hos. 10, 5. Job. 14, 22. Poet. res quoque inanimatae *lugere* dicuntur, regiones, urbes, agri, segetes etc., quae vastatae, pessumdatae sunt Am. 1, 2. Jes. 24, 4. 7. 33, 9. Joel. 1, 10. etc. — Fut. יֶאֱבַל Job. 14, 22. Jer. 4, 28. — Hiph. הֶאֱבִיל *lugere fecit, luctum attulit* Ezech. 31, 15., trop. Thren. 2, 8. וַיַּאֲבֶל־חֵל *lugere fecit antemurale* h. e. vastando antemurali luctuosum spectaculum praebuit. — Hithpaël הִתְאַבֵּל *lugentem se gessit, luxit* i. q. Kal (quod minus in usu fuit) 2 Sam. 14, 2. Dan. 10, 2. Nah. 1, 4. Exod. 33, 4., sq. אֶל: הִתְאַבֵּל אֶל־שָׁאוּל *luxit Saulum* 1 Sam. 15, 35. 16, 1., sq. עַל: הִתְאַבֵּל עַל בְּנוֹ *luxit filium suum* Gen. 37, 34. 2 Sam. 13, 37.

אָבֵל m., אֲבֵלָה f. (Thren. 1, 4.) *lugens* Gen. 37, 35. Esth. 6, 12. (arab. أَبِيل). In regim. אֲבֵל, sq. *Makkeph* אֲבֶל־ Ps. 35, 14. Plur. אֲבֵלִים Jes. 61, 2. Job. 29, 25., in regim. אֲבֵלֵי Jes. 61, 3.

אֵבֶל m. *luctus* Mich. 1, 8. Esth. 4, 3. 9, 22., spec. propter mortuum Gen. 27, 41. אֵבֶל אָבִי *luctus patris mei* (i. e. quo patrem m. lugeo) Deut. 34, 8. Jer. 6, 26. Am. 8, 10., בִּגְדֵי אֵבֶל *vestes lugubres* 1 Sam. 14, 2.; עָשָׂה אֵבֶל לְ Gen. 50, 10. dic. de luctu solenni (cf. Judith 16, 29.). Cum affixo אֶבְלֵךְ Jes. 60, 20. etc.

אֲבָל particula affirmandi, *verum* Esr. 10, 13., *veruntamen* 2 Chron. 33, 17. Dan. 10, 7., *profecto, utique* Gen. 42, 21., *immo* 17, 19. (arab. بَلْ *sed, at vero, quin, quin imo*; א, ab initio additum, est mere prostheticum).

אָבֵל propr. *viretum, campus herbosus, graminosus* (أَبَلَ *longum evasit gramen,* أَبِلٌ *humidus,* it. *gramen recens,* إِبِّيلَة *fascis graminis et foeni,* syr. ܝܒܠܐ *gramen, alga,* cf. rad. יבל), sed praemissum aliis vocabulis abiit in nomen propr. locorum complurium (fere ut nostr. *Aue*): a) אָבֵל בֵּית מַעֲכָה 1 Reg. 15, 20. 2 Reg. 15, 29., s. אָבֵל מַיִם 2 Chron. 16, 4., s. אָבֵל simpl. 2 Sam. 20, 14. 15. 18. oppidum Manassitar. trans Jordan. — b) אָבֵל כְּרָמִים pagus Ammonitar. Jud. 11, 33. — c) א׳ מְחוֹלָה opp. haud procul a Scythopoli situm Jud. 7, 22., patria Elisae proph. 1 Reg. 19, 16. v. Reland. Pal. p. 522. — d) א׳ מִצְרַיִם Gen. 50, 11. area trans Jord.; perperam hoc nomen l. c. explicatur: *luctus Aegypti* v. Rosenm. — e) א׳ הַשִּׁטִּים locus in Moabitide Num. 33, 49., al. שִׁטִּים Num. 25, 1. (ubi v. Rosenm.) Mich. 6, 5. — De אָבֵל הַגְּדוֹלָה 1 Sam. 6, 18. dissentiunt interpretes. Pro nom. propr. habuerunt Vulg. et Arabs;

contra LXX. CHALD. SYR. vertunt *lapis magnus*, אבן הגדלה, quemadmodum in aliquot codd. legitur v. DE ROSSI ad h. l. Sed fortasse *viretum magnum* appellata fuit planities in finibus Philistaeorum; nam quod seq. אֶבֶן־־בְּבִית, declarare videtur, נ א non esse nomen loci aut oppidi proprium.

אֶבֶן f. lapis in universum, cujuscunque generis, rudis et politus, major et minor, tam scopulus quam scrupulus (syr. sam. aeth. *id.*) Gen. 31, 45. Num. 35, 23. etc., collect. *lapides* Gen. 11, 3. 31, 45. Levit. 20, 2.; אַבְנֵי הַשָּׂדֶה *lapides agri* Job. 5, 23., אבן יד *lapis manuarius*, qui manu projici potest Num. 35, 17., אֶבֶן פִּנָּה *lapis angularis* (i. q. ראש פנה Ps. 118, 22.) h. e. is, qui in extremo angulo fundamenti positus duos parietes sibi innixos sustinet et conjungit (et Jer. 51, 26. a *fundamento ipso* distinguitur) Job. 38, 6. Jer. 21, 26., אֶבֶן הָרֹאשָׁה *lapis capitalis*, fundamentum ipsum Zach. 4, 7., אֶבֶן בָּרָד *lapis grando* (grandinis) Jes. 30, 30. coll. Jos. 10, 11. — Spec. a) *gemma, lapis pretiosus* Exod. 35, 33. 31, 5. 28, 9. 10. 11. 17. 21. etc. In eundem sensum dic. אֶבֶן יְקָרָה Ezech. 28, 13., אֶבֶן חֵן Prov. 17, 8., אַבְנֵי חֵפֶץ Jes. 54, 12., אַבְנֵי אֵשׁ *lapides ignis* h. e. splendentes, fulgentes Ezech. 28, 14. 16. b) id quod est ex lapide factum, ut *vas lapideum* Exod. 7, 19. (cf. עֵצִים *vasa lignea*), *idolum lapideum* (ut עֵץ *idolum ligneum*) Deut. 4, 28. 28, 36. 64. 29, 16. Jes. 37, 19. Jer. 2, 27. 3, 9. Habac. 2, 19. Ezech. 20, 32. Sic *Jupiter lapis* CIC. Famil. 7, 12. (v. ERNESTI clav. s. h. v.) et „velatum vertier ad *lapidem*" Lucret. lib. 5. c) *pondus librae*, quoniam olim lapidibus utebantur pro ponderibus; אֶבֶן וָאָבֶן *diversa pondera*, magnum et parvum Deut. 25, 13. Prov. 20, 10. 23., אַבְנֵי צֶדֶק Levit. 19, 36. et אֶבֶן שְׁלֵמָה Prov. 11, 1. *pondus justum*, cui opponuntur אַבְנֵי מִרְמָה *pondus fallax* Mich. 6, 11.; אַבְנֵי כִיס *pondus quod in marsupio gestatur* Prov. 16, 11., שֶׁקֶל בְּאֶבֶן הַמֶּלֶךְ *siclus ex pondere regio* 2 Sam. 14, 26. v. שקל. Hinc אֶבֶן הַבְּדִיל Zach. 4, 10. *pondera stannea*. d) *pondus perpendiculi*, a filo pendens (primitus absque dubio lapideum, postea etiam stanneum aut plumbeum), quo caementarius structurae rectitudinem et architectus singulas aedificii exstruendi partes solet examinare, adeoque *perpendiculum ipsum*; נָטָה אַבְנֵי בֹהוּ *extendit perpendiculum vastitatis* i. e. ad regulam et perpendiculum h. e. datâ operâ omnia omnino vastavit Jes. 34, 11. — *Metaphorice* a) 1 Sam. 25, 37. *Nabal* הָיָה לְאָבֶן *diriguit instar lapidis*, obstupuit quam maxime. b) לֵב הָאֶבֶן *cor lapideum*, durum Ezech. 11, 19. 36, 26., coll. לֵב יָצוּק כְּמוֹ אָבֶן *cor lapidis instar fusum*, concretum, durum Job. 41, 15. c) Jova, populi sui tutor, appellatur אֶבֶן יִשְׂרָאֵל *lapis Israelis* Gen. 49, 24. cf. צור. — Cum affixo אַבְנוֹ 2 Reg. 3, 25., plur. אֲבָנִים Gen. 31, 46. 1 Chron. 29, 8., in regim. אַבְנֵי Exod. 25, 7. Levit. 19, 36. etc. [De origine vocis ita statuit SCHULTENS. ad Job. 28, 6.: esse propr. *massam firmius concretam*, ab arab. أبن *coaluit* sanguis in vulnere, *concrevit*, unde أبنة *nodus* etc.].

אֶבֶן f. chald. *lapis* Dan. 2, 34. 45. 6, 18. Esr. 5, 8. 6, 4., emphat. אַבְנָא Dan. 2, 35. 5, 4. 32.

אֹבֶן m., unde dual. אָבְנַיִם: 1) Exod. 1, 16. בְּיַלֶּדְכֶן אֶת־הָעִבְרִיּוֹת וּרְאִיתֶן עַל־הָאָבְנָיִם אִם בֵּן הוּא etc. ubi vel cum plurimis intelligenda

sella parturientium est, vel cum Gesenio *labrum* (lapideum) s. *alveus,* in quo lavari solebant pueri recens nati (cum operculo lapid.?). Alias conjecturas magnam partem ineptas recenset Rosenm. ad h. l. 2) Jer. 18, 3. (הַיּוֹצֵר) עֹשֶׂה מְלָאכָה עַל־הָאָבְנָיִם, ubi significari videtur *rota figlina,* quae constabat duobus *lapidibus,* quemadmodum auctor est Abulwalid (Rabbi Jona) in Lex. Ms., quod Oxoniae contulit Gesenius.

אֲבָנָה nomen propr. v. sub אֲמָנָה.

אַבְנֵט v. sub rad. בנט.

אבס ap. Chald. et Talm. *saginare.* Inde Pahul אָבוּס Prov. 15, 17. 1 Reg. 5, 3.

אֵבוּס m. (ex syriasmo pro אבוּב) *praesepe* Job. 39, (9) 12. Jes. 1, 3. ad quem loc. v. Gesen., *stabulum* Prov. 14, 4. Plur. אֲבוּסִים Job. l. c.

מַאֲבוּס m. *locus pabulo asservando destinatus, horrearium.* Plur. Jer. 50, 26.

אֲבַעְבֻּעוֹת f. plur. *pustulae* v. sub rad. בּוּעַ.

אָבָק m. *pulvis* (syr. chald. sam. *id.*) et quidem *tenuis* ac *subtilis,* qualis per leves auras facile dispergitur Jes. 5, 24. (29, 5.) Exod. 9, 9., qualemque equi inter currendum excitant Ezech. 26, 10., divers. ab עָפָר *pulvere densiore* et *crassiore.* Hinc in aëris siccitate, qua omnia in pulverem mutata sunt pulvisque per aërem fertur, dicitur *loco* pluviae de coelo demitti אָבָק וְעָפָר omnis generis *pulvis* (minutior et densior) Deut. 28, 24. — Poët. *pulvis pedum Dei* Nah. 1, 3. appellantur nubes, quibus vehitur Jova.

אֲבָקָה vel אַבְקָה f. Cant. 3, 6. אַבְקַת רוֹכֵל *pulvis negotiatoris, institoris* h. e. aromaticus.

אָבַק verb. denomin., in Kal inusitat., Niphal נֶאֱבַק recipr. *luctari* Gen. 32, 25. 26. Haec significatio eodem modo ex אָבָק *pulvere* oriri videtur, quo κόνις dat κονίζεσθαι *pulvere conspergi, ad pugnam se parare, luctari,* et quo παλαίω *luctari* et πάλη *lucta* proficiscitur a πάλη, quod notat *tenuissimum pulverem* (v. Petr. Faber *Agonist.* lib. III. c. 22. Hier. Mercurialis *de arte gymnast.* lib. I. c. 8. lib. II. c. 2.).

אבר 1) radix inusitata *valere, pollere,* v. derivata. 2) Hiph. הֶאֱבִיר *volavit* Job. 39, 26 (29) cf. quod statim sequitur, אֵבֶר.

אֵבֶר m. 1) *penna major,* qua volucrium alae *pollent* (cf. אבר), ut columbae et aquilae (oppos. *alae ipsi* et *plumis*) Ezech. 17, 3. Jes. 40, 31. 2) collect. *pennae* pro *ala* (אֶבְרָא et גַּף *id.*) Ps. 55, 7. quemadmodum apud poëtas latinos *penna* saepissime pro *ala* sumitur, adeo in singulari.

אֶבְרָה f. 1) *penna* (alae inprimis) *major, longior, crassior* (oppos. *plumis*) Job. 39, 16 (13). 2) *ala* ipsa Ps. 68, 14. Deut. 32, 11., trop. de Deo Ps. 91, 4.

אָבִיר m. *validus, fortis.* Semper de *Deo* adhibetur in his formulis: אֲבִיר יַעֲקֹב Deus *fortis Jacobi* (*Jacobitarum*) Gen. 49, 24. Jes. 49,

26. 60, 16. Ps. 132, 2. 5., אֲבִיר יִשְׂרָאֵל Deus *fortis Israëlitarum* Jes. 1, 24.

אַבִּיר m. 1) *robustus, validus* Job. 24, 22.; אַבִּיר לֵב valens animo i. e. fortis Jud. 5, 22. Jer. 46, 15. Thren. 1, 15. Ps. 76, 6. Jes. 10, 13. semel in malam partem: *contumax* Jes. 46, 12. Poët. אַבִּירִים *validi, fortes* sunt vel tauri Ps. 22, 13. 50, 13. Jes. 34, 7. (trop. *tauri populorum* Ps. 68, 31. de regibus) vel equi Jer. 8, 16. 47, 3. 50, 11. cf. Gesen. Lehrg. p. 651. — 2) *potens, nobilis* Job. 34, 20.; *princeps*: לֶחֶם אַבִּירִים *cibus principum* h. e. cibus exquisitus, delicatus, eximius Ps. 78, 25. coll. Exod. 16, 31. (ut סֵפֶל אַדִּירִים est *patera pretiosa* Jud. 5, 25.), אַבִּיר הָרֹעִים *princeps pastorum*, a quo reliqui tanquam a duce et praefecto regebantur 1 Sam. 21, 8.

אַבְרֵךְ Gen. 41, 43. Forma quidem prodere videtur infinitivum vel imperativum aram. conj. Aphel (ut אַשְׁכֵּם Jer. 25, 3.), hoc sensu: *in genua procumbe* s. *procumbite*, a בָּרַךְ *genua flexit*, ut Clericus ad l. l. et Vitringa in *observ.* sacr. p. 71. voluerunt; quibus tamen jure opponi potest, formam aramaeam a casto Geneseos dicendi genere prorsus esse alienam, nisi doceatur, aramaeismum peculiari et satis idonea de caussa l. c. fuisse illatum (v. infra). Hinc disciplinae Schultensianae alumnis est superlativus, arabico more per א praefixum servile formatus: *fortunatissimus, felicissimus* (v. Rateleand diss. *de convenientia dialecti arab. cum hebr. sub praesidio* Alb. Schultensii *defensa*, Lugd. Bat. 1740. c. 3. §. 6. et Lette *in Biblioth. Brem. nova* Cl. I, p. 42.); cui tamen rationi obstat partim hoc, quod ex tali praeconum exclamatione populo Aegyptio nondum patebat, ad quam dignitatem evectus fuisset Josephus, partim quod melior adhuc interpretatio in promptu est. Nec immoramur eorum conjecturae, qui *patrem regis* (אָב, et nom. talm. parum cert. רַךְ *rex*, v. Castell. s. v. רכך p. 3580.) ob locum Gen. 45, 8. (qui tamen huc prorsus non pertinet) cum Onkel., Targ. Hieros. et Hieron. vertunt (v. Hottingeri *smegm.* p. 131.). Imo videtur potius haec vox aegypt. originis esse. Possis igitur cum Pfeiffero (in *dub. vex.* p. 582.) a copt. ϱεϰ *inclinavit se* s. *demisit venerabundus* et αὐ nota tertiae personae (αυϱεϰ), sensu optativo vertere: *inclinet se quisque*, quod sono adeo ab hebr. אַבְרֵךְ non multum abest. Si tamen major auctoritas desideratur, audiamus la Grozium et Jablonskium, qui ⲞⲨⲂⲈ-ⲢⲈⲔ ουβε - ϱεϰ *contra inclinate* (ex ουβε *contra* et ϱεϰ *inclinavit*) explicant (v. *Repertorium litt. bibl. et orient.* T. XIII, p. 3. Jablonsk. Opuscc. ed. te Water. Tom. I, p. 4.), vel Forster. (in libro *de bysso veterum* p. 111.), qui confert ϨⲀ-ⲠⲢⲎ-ϬⲎⲔ *Haprechek, a rege cinctus* vel *vestitus*, ad contextum quidem satis apte, quanquam ad priorem rationem animus magis inclinat. Fuit autem Hebraeis in more positum, vocabula extera, quoties in suam linguam reciperent, ita inflectere, ut et hebraice sonarent et cum voce peregrina vel eundem vel vicinum saltem sensum funderent, quod in nomine מֹשֶׁה et aliis factum esse suo loco docebitur. Cet. cf. Rosenmuell. in Commentat. de versione Pent. pers. (Lips. 1813. 4.) p. 31. et in Scholl. ad h. l.

אֲגַג nom. propr. regum Amalecitarum Num. 24, 7. 1 Sam. 15, 8. 20, 32.

Origo voc. non liquet. Arab. أَجَّ sign. inter alia: *cucurrit, celeravit gradum.*

אָגַד radix inusitata, chald. *ligavit, colligavit* (unde talm. אגודים *fasciculi*), arab. مُوجَد *firmus, compactus, firmatus, firmiter constrictus* (nodus), *firmum compagine* (aedificium) cf. Schultensius in *Lex.* et post eum Michaelis in *Suppl.*

אֲגֻדָּה f. 1) *adstrictio, nodus,* אֲגֻדּוֹת מוֹטָה *nodi, lora jugi* Jes. 58, 6., hinc *id quod (nodo) colligatum est, manipulus:* אֲגֻדַּת אֵזוֹב *manipulus, fasciculus hyssopi* Exod. 12, 22. Transfertur etiam ad *agmen conglobatum* 2 Sam. 2, 25. (Simil. חֶבֶל *funis* et *caterva;* عِصَابَة *vinculum* et *caterva hominum;* حِزْق *agmen, multitudo hominum,* apud Latinos *manipulus militum* etc., german. *Bande*). 2) *opus fornicatum suo se nisu adversantium* et *compactorum* lapidum sustinens (إِجَاد *fornix firmae compaginis* et *structurae,* quasi *structura colligata,* coll. קָשַׁר Neh. 3, 38.; sim. Malabariae incolis *domum ligare* dicitur pro *aedificare* v. Relatt. Malabar. contin. 38. p. 285.) Am. 9, 6., ubi *Deus fornicem* אֲגֻדָּתוֹ *super terra fundasse* dicitur h. e. coelum quasi fornicatum, quod horizonte sustentari videtur (ut Galli dicunt *la voute des cieux*) v. Faber in *archaeologia* T. I, p. 422.

אֱגוֹז m. *nux* Cantic. 6, 11. גִּנַּת אֱגוֹז *hortus nucum.* Consentit Vulg; arab. جَوْز et syr. ܓܘܙܐ *nux.* Celsius in *Hierobot.* p. 28. *nucem juglandem* dici putat, ut Rabbini ad unum omnes, consentiente etiam Shawio. *Nucis* significationem in dubitationem adduxit etiam Castellus, quod *nuceti* nomen parum conveniat horto, cujus *poma, vites* et *malogranata* tantum memorentur. Temere. Et qui ipsi placet, *hortus putatus,* ut אגוז vel pro nomine habeatur (hortus *putationis*), vel punctis neglectis tanquam verbum efferatur (hortus *quem putaturus sum*), a גָּזַז (quod nunquam de arborum putatione adhibetur), a contextu prorsus alienus et longius quaesitus est.

אָגַל radix Hebr. non usitat., arab. أَجَلَ *coërcuit, conclusit, stare coëgit,* II. *congregavit, collegit in unum locum* (ut aquam), تَأَجَّلَ *collecta* ac *congregata* et *detenta* et *conclusa fuit* (aqua), أَجِيل *conveniens in unum, congregatus,* peculiariter *collecta in unum locum* (aqua), مَأْجَل et مَوْجَل *stagnum, piscina,* seu potius *locus ipse ubi aqua confluit et consistit.*

אֵגֶל m. *receptaculum* (aquae). Inde in plurali אֶגְלֵי טָל *receptacula roris* Job. 38, 28. cf. v. 22. Alii: *guttae roris* (ut Rosenm. et Umbreit.). Sed illud praestat.

אֶגְלַיִם Jes. 15, 8. vicus moabiticus, de quo Eusebius *in locis:* Ἀγαλλειμ κώμη πρὸς Νότον Ἀρεοπόλεως, διεστῶσα σημείοις η (h. e.

1⅗ milliar. german.) add. Josephi Antt. 14, 2. Voc. proprie *gemina aquae receptacula, geminas piscinas* notat.

אגם rad. Hebr. non usitat., arab. أجم med. fatha *ferbuit* (dies), med. kesre (aqua) *corrupta* (adulterata) *fuit* (sc. q. d. conferbuit quando aqua stagnans post aestum foetorem exhalat), deinde أجم *nauseavit, fastidivit, abhorruit*, تأجم عليه وتأثم *excanduit in illum* et *aegritudinem ac molestiam animi concepit*; chald. אֲגַם *tristatus est*. cf. עגם.

אָגֵם vel אָגָם m. *tristis* (v. rad.) Jes. 19, 10. אַגְמֵי נֶפֶשׁ *tristes animo*.

אֲגַם (אָגָם?) 1) *lacus, stagnum* (ab aqua corrupta, foetente dictum; syr. ܐܓܡܐ et chald. אַגְמָא *id.*) Jes. 35, 7. 42, 15., saepius אֲגַם מַיִם Jes. 41, 18. Ps. 107, 35. 114, 8. Spec. ita dici videntur *stagna Nili*, quae hodie ab incolis بركة *Birce* vocantur Exod. 7, 19. 8, 1. 2) *arundinetum*, palus arundine obsita (arab. أجم *id.*) Jer. 51, 32. ad quem l. vid. post Vitringam (Observ. sacr. 6, 5.) Rosenm. — Plur. אֲגַמִּים Jer. 51, 32., sed in regim. אַגְמֵי Jes. 14, 23. et cum affixo אַגְמֵיהֶם Exod. 7, 19. v. Gesen. L. p. 582.

אַגְמוֹן m. 1) *ahenum, lebes major* Job. 41, 12. (vel metaphora a *stagno* desumta, ut λάκκοι pro *amplissimis lebetibus* apud Athenaeum p. 131., vel tanquam *aestuarium* a *fervendo*, ut jam Schultensius explicuit). 2) *juncus, arundo*, qualis in *palude* plurima nascitur. Legitur a) proverbialiter Jes. 58, 5. *curvare caput* כְּאַגְמֹן *arundinis instar*, quo modo lugentes et moesti solent; b) metaphorice Jes. 9, 14. 19, 15., ubi *arundines* oppositae *ramis* notant *infimae sortis homines* coll. Dan. 4, 11. Ezech. 31, 12. v. Celsii *Hierobot.* P. I, p. 477 sqq. Meton. Job. 40, 26. de fune junceo, v. Plin. H. N. XIX, 2.

אגן radix Hebr. non usitat., arab. أجن *contudit* (pannos), ut fullones et lotores facere solent *ad expurgandas sordes*, unde ميجن *tudes* seu *lignum*, quo fullones aut lotores contundunt vestes ad eluendas sordes, إجانة *labrum* seu *vas lapideum instar pelvis, in quo lavantur vestes*.

אַגָּן m. *crater, pelvis* Cant. 7, 3.; syr. ܐܓܢܐ *crater, hydria*, in qua vasa *abluebant* Judaei, λουτήρ, cf. utramque vers. syr. Jos. 2, 6. 7. v. fem. sequens.

אַגָּנָה f. *labrum, pelvis* (إجانة *phiala, crater, urceus* v. Joa. 2, 6., *labrum* v. 1 Reg. 7, 38.). Plur. אַגָּנוֹת (quae tamen forma possit etiam ab אַגָּן oriri, velut אוֹצָרוֹת ab אוֹצָר et multa alia) Jes. 22, 24. Exod. 24, 6.

אֲגַף vel **אֲגַף** m., plur. אֲגַפִּים Ezech. 12, 14. 17, 21. 38, 6. 9. 22. 39, 4. *alae* (exercituum) h. e. *exercitus ipsi.* Etenim 1) chald. et talm. גַּף, אֲגַף sign. *alam;* 2) cornua exercituum orientalibus quoque et talm. dicta sunt *alae* cf. כְּנָפַיִם Jes. 8, 8., الخيل جناح *ala equitum.* V. Gesenium de hoc voc. subtiliter disputantem in Commentar ad Jes. T. I, p. 335 sq.

אָגַר *collegit, congessit* (fruges) Prov. 6, 8. 10, 5.; fut. יֶאֱגֹר Deut. 28, 39.

אֲגוֹרָה 1 Sam. 2, 36. *numulus, obolus,* a *colligendo,* quod qui stipem petunt, ejusmodi numulos *colligunt.*

אָגוּר Prov. 30, 1. nom. propr. viri sapientis (vel *collectus* vel *qui studio sapientiae se applicat,* ut ܐܓܘܪ apud Castellum in *Lex.*)

אִגֶּרֶת f. *epistola* (chald. *id.,* ܐܓܪܬܐ) Ezech. 9, 26. 29. Neh. 2, 8., plur. אִגְּרוֹת 2 Chron. 30, 1. 6. Neh. 2, 7. 9. 6, 17. 19. Posterioris Hebraismi vocabulum est, quod de regum potissimum edictis legitur. Origo non satis certa: vel proficiscitur a voce אגר, in qua notio *cogendi, adigendi* inest (syr. enim ܐܓܪ, chald. אֲגַר, arab. أَجَرَ est: *mercede conducere,* אֲגִיר أَجِير *mercenarius,* rabb. אַנְגַּרְיָא *adactio ad ferendum onus, ad praestandum opus*), vel ab aethiop. አገረ *indicavit, annunciavit,* quemadmodum vult Eichhornius in 3. edit. huj. Lex. — vel denique persicae originis est cf. انگاره *angare* (unde Graecis ἄγγαρος, ἀγγαρεύειν) v. Lorsbach in Staeudlin. *Beiträg. zur Philos. u. Gesch. d. Relig.* Tom. V, p. 20., nisi forte hoc ipsum voc. ad semiticam illam radicem אגר revocandum est.

אִגְּרָא f. chald. *epistola* Esr. 4, 8., emphat. אִגַּרְתָּא Esr. 4, 11. 5, 6.

אֲגַרְטָל m. *pelvis.* Plur. in regim. אֲגַרְטְלֵי Esr. 1, 9. Aben Esrae et ceteris Rabbinis est *patera, qua victimarum sanguis excipitur,* vel, ut Talmud hierosolymitan. loquitur, שאגרו שם דם *ubi colligunt sanguinem,* compositum a rad. אָגַר *collegit* et טָלֶה *agnus:* in qua tamen originatione non temere reprehendas id, quod parum commode dicitur *colligere agnum* pro *colligere sanguinem agni.* Melius igitur Simonis et qui eum sequitur Michaelis in *Suppl.* repetunt ab אָגַר *collegit* et טל, arab. طَلّ *sanguis* (vel طَلّ *pluvia tenuis*): cui origini puncta vocalia status constructi, quae dagesch forte nullum in consonante ל comitatur, non videntur obstare (quemadmodum opinati sunt Michaelis et Eichhornius): possit enim haec vocis origo incognita fuisse punctorum auctoribus. Al. e graeca lingua sumtum putant, ubi κάρταλος, κάρταλλος sign. *corbem vimineum in angustum desinentem* v. LXX. 2 Reg. 10, 7. Deut. 26, 2. (cf. Schleusner. Thes. philol. Tom. III, p. 187.), quod quidem vocab. *Syri* etiam et *Rabbini* nec non *Arabes* in suam transtulerunt linguam cf. קרטיל, ܩܪܛܠܐ, قُرْطَلَة. Ceterum, quid-

quid statuis, nomen certe hoc late patet vasaque aurea variae formae et usus significat, id quod locus ipse suadet, quo *triginta* אגרטלים *aurei* memorantur, quos certe non soli sanguini excipiendo sed aliis quoque usibus destinatos fuisse, credere licet.

אַד v. sub rad. איד et אִיד.

אָדַב *contabescere, confici* (v. דאב), in Kal inusit.; Hiph. *defatigavit, confecit* 1 Sam. 2, 33. אֶת נַפְשֶׁךָ (pro וּלְהַאֲדִיב (וְלַאֲדִיב לְכַלּוֹת אֶת־עֵינֶיךָ *ad consumendos oculos tuos et ad conficiendam* (summo moerore) *animam tuam*, cf. formula persimil. כִּלְיוֹן עֵינַיִם וְדַאֲבוֹן נָפֶשׁ *consumtio oculorum et animae defatigatio* Deut. 28, 65.

אָדוֹן v. sub rad. דון.

אֱדַיִן chald. adverb. temporis: *tunc*, hebr. אָז et אֱזַי (mutato ז in ד) Dan. 2, 15 17. 19. 25. 48. 3, 24. Esr. 4, 9. 23. etc. Cum praefixis a) בֵּאדַיִן *illo (ipso) tempore* (pro בְּאֱדַיִן) Dan. 3, 3. 13. 19. 21. 26. 30. Esth. 4, 24. etc. b) מִן אֱדַיִן *ab illo tempore* Esr. 5, 16., ut hebr. בָּאָז.

אֲדַלְיָא nom. propr. viri Esth. 9, 8. auctore Bohlenio pers. دال *aquila*, cum א prosth.

אָדַם *rubuit, rufus, rubicundus fuit* (chald. אֲדַם *id.*, arab. أَدُمَ *fuscus fuit*, أَدِمَ *fuscus factus est* v. derivv. hebr.) Thren. 4. 7 (de coralliis), ubi tamen nonnulli hoc voc. de *lucido candore* (qui a *rubore* dictus esse potest) exponunt v. Bochart. *Hieroz.* P. II, p. 688 et 694. Maji dissert. sacr. L. IV. c. 1. §. 14. et Ludolfi *Comment. histor. aethiop.* p. 206. Hartmann. Hebräerinn III, p. 81. — Pyh. part. מְאָדָּם *rubefactus, rubore tinctus* Nah. 2, 4. (de clypeo vel *rubro colore* ad terrendos hostes vel *sanguine* hostium infecto v. Rosenm. ad h. l.); עֹרֹת אֵילִם מְאָדָּמִים *pelles rubrae* Exod. 25, 5. 35, 7. 23. etc. — Hiph. *colorem rubrum referre, rutilare, rutilum dare adspectum* Jes. 1, 18. — Hithpa. *rubescere, rutilare* (de vino) Prov. 23, 31.

אָדֹם m., אֲדֻמָּה f. 1) *ruber, rutilus,* ut de *veste* sanguine conspersa Jes. 63, 2., de *facie* subrubicunda juvenis formosi Cant. 5, 10. 2) *rufus, fuscus* (v. arab.), ut de *equo* fusco *(Fuchs)* Zach. 1, 8. 6, 2., de *vacca* rufa s. fusca Num. 19, 2. (germ. *rothe Kuh*), de *lentibus (rothe Linsen)* Gen. 25, 30. — Plur. אֲדֻמִּים 2 Reg. 3, 22.

אֱדוֹם 1) m. (rufus) nom. *Esavi* Gen. 25, 25. 30. et gentis idumaeae ab Esavo originem repetentis Gen. 36, 9. 43. Num. 20, 20. cf. Thren. 4, 11. 12.; שְׂדֵה אֱדוֹם *terra edomitica* Gen. 32, 4. 2) foem. *terra Edomitarum, Idumaea* Jer. 49, 17. — Nom. gentil. אֲדֹמִי Deut. 23, 8. 1 Sam. 21, 8.

אֹדֶם m. Exod. 28, 17. 39, 10. Ezech. 28, 13. *gemma rubicunda* (Syr. ܣܡܩܬܐ, Chald. uterque סַמְקָן *rubrum*), *Sardius* veterum, ex

auctoritate Lxx. Vulg., Hieron., Epiphanii, et quidem ea forlasse *Sardii* species indica, quae vicino nomine *Demius* dicitur Plinio H. N. lib. 37. c. 7., gemma αἱματοειδής Epiphanio, σάρδιον αἱματόεν Orpheo. *Rubet* quidem verus Sardius, sed *palloris* aliquid habet admixtum (conf. אֲדַמְדָּם); unde recentioribus *Carneolus* vocatur a carne humana conf. Braun. de *vestitu sacerdot.* lib. 2. p. 501 sqq. et Bellermann. *Urim et Thummim* (Berol. 1824.) p. 36 sq.

אַדְמוֹנִי m. *rufus, fuscus* (πυῤῥάκης Lxx.), de puero et juvene fuscum sive pilum sive cutem habente Gen. 25, 25. 1 Sam. 16, 12. 17, 42. Versiones antiquae, utrum de capillis an de facie explicandum sit, non declarant.

אֲדַמְדָּם m. *subrubicundus, subrutilus, subrufus* (etenim *colorum* nomina, quae formam קְטַלְטַל referunt, pleraque omnia significant aliquam tantummodo ejus coloris, quem primitivum voc. notat, viciniam v. Gesenii Lehrgeb. p. 497., contra quem disputavit nuper Ewaldus Gramm. p. 242.) Levit. 13, 19. 14, 37. בַּהֶרֶת לְבָנָה אֲדַמְדֶּמֶת *vitiligo alba in rubicundum deflectens* v. Schilling de lepra p. 7.; שְׁקַעֲרוּרוֹת אֲדַמְדַּמּוֹת *demersiones, valliculae rubrae* s. *cava rubra* in pariete leproso Levit. 14, 37. tanquam a sing. אֲדַמְדָּמָה, geminata, ut in nominibus colorum fit, tertia radicali.

אֲדָמָה f. 1) terra i. e. a) *humus,* unde aliquid effingitur Gen. 1, 25. Exod. 20, 24., qua caput conspergunt lugentes 1 Sam. 4, 12. 2 Sam. 15, 32. Neh. 9, 1. (a *fusco* colore dicta v. Vriemoet ad *Dicta class.* T. I, p. 228. et Scheid. in *observv. etymol.*); b) *rus, ager,* qui colitur Gen. 4, 2. 22. Jes. 30, 23. Prov. 12, 11., hinc אֹהֵב אֲדָמָה *agriculturae deditus* 2 Chron. 26, 10.; אֲדָמָה meton. de *frugibus agrorum* Jes. 1, 7.; c) *tractus terrae, regio* Gen. 4, 14. 28, 15. Am. 7, 17. Jes. 15, 9.. אַדְמַת נֵכָר *terra peregrina* Ps. 137, 4., אַדְמַת יְהוָֹה *terra Jovae* i. e. Palaestina Jes. 14, 2., א׳ הַקֹּדֶשׁ *terra sancta* (Judaea) Zach. 2, 16. (quae הָאֲדָמָה κατ᾽ ἐξοχὴν vocatur Zeph. 1, 2.), אַדְמָתִי *terra* h. e. patria *mea* Jon. 4, 2. (Jer. 27, 10. 42, 12.); meton. de alicujus regionis incolis Joel. 2, 21. Plur. אֲדָמוֹת *terrae* Ps. 49, 12.; d) universus *terrarum orbis, tellus* Gen. 6, 7. Exod. 10, 6. — 2) nom. propr. oppidi in agris Naphtal. Jos. 19, 36.

אָדָם m. 1) homo (a *rubicunda* facie) Gen. 1, 27. 5, 1. Levit. 5, 3. Num. 19, 16. 1 Sam. 15, 29. etc.; פֶּרֶא אָדָם *homo onagro similis* (*ein Waldesel von einem Menschen*) Gen. 16, 12., אָדָם בְּלִיַּעַל *homo nequam* Prov. 6, 12.; saepe collect. 2 Reg. 23, 14. 20. Ps. 68, 19. 76, 11. 2 Chron. 6, 18. Spec. a) opp. Deo: homo fragilis, imbecillis, *mortalis* Ps. 56, 12. 118, 6. 144, 3. Jes. 31, 3., opp. nobilibus aut viris (אִישׁ): homo ignobilis, vilis Ps. 82, 7. Jes. 2, 9. 5, 15. add. Jes. 29, 21. b) oppos. certo cuidam homini aut populo: *reliqui homines* collect. Jer. 32, 20. יִשְׂרָאֵל וְאָדָם *Israelitae et reliqui homines* coll. Jes. 43, 4. Ps. 73, 5. Jud. 16, 7. 18, 7. 28. — Passim abundare, certe sine ulla emphasi dictum videtur, ut Prov. 23, 28. בֹּגְדִים בְּאָדָם *perfidi* (inter homines), Hos. 13, 2. זֹבְחֵי אָדָם *sacrificantes,* Jes. 29, 19. אֶבְיוֹנֵי אָדָם *miseri* etc. — Pro אָדָם ap. poet. haud raro legitur בֶּן אָדָם, sive in pa-

rallelismo (copul. c. אִישׁ vel גֶּבֶר vel אֱנוֹשׁ vel אָדָם) Num. 23, 19. Job. 16, 21. 25, 6. 35, 8. Ps. 8, 5. Jes. 56, 2., sive admixta fragilitatis imbecillitatisve notione: *mortalis* Ezech. 2, 1. 3. 3, 1. 3. 4. 10. 25. 4, 1. 16. 6, 2. 7, 2. (ubi Jova prophetam appellat). Plur. אֲדָמִים non est in usu; sed pro eo dic. בְּנֵי אָדָם saepius in poetica quam in pedestri oratione Gen. 11, 5. 1 Sam. 26, 19. 2 Chron. 6, 30. Ps. 11, 4. 12, 2. 58, 2. Prov. 8, 31. etc. 2) *vir* Eccles. 7, 28. 3) nom. propr. oppidi ad Jordan. Jos. 3, 16. — Quod addunt, in Genesi esse etiam propr. primi hominis (viri) nomen, id non magnopere placet; nam הָאָדָם et אָדָם iste appellatur κατ᾽ ἐξοχήν et quod unus tum homo in terris fuit Gen. 3, 8. 9. 12 sqq. 4, 1. 25, 5. 3.; sed ap. recentiores scriptores אָדָם in nom. propr. primi parentis abiit 1 Chron. 1, 1. coll. Tob. 8, 8. Luc. 3, 38. etc.

אֲדָמִי nom. propr. oppidi in Palaestina septentrion. Jos. 19, 33.

אַדְמָה nom. urbis cum Gomorrha et Sodoma eversae Gen. 10, 19. 14, 2. 8. Deut. 29, 23. Hos. 11, 8.

דָּם (pro אָדָם) m. **sanguis** (syr. ܕܡܐ, chald. דַּם, אֲדָם, אִדַּם, samar. דם et אדם, arab. دَمٌ) Gen. 37, 22. Exod. 7, 19. Levit. 3, 17. etc., in quo vitam (animam) inesse credebant Hebraei Gen. 9, 4. Levit. 17, 11. 14. Deut. 12, 23. cf. Levit. 19, 16.; מְקוֹר דָּמִים *profluvium sanguinis* (menstrua mul.) Levit. 12, 7. 20, 18., דָּם נָקִי pr. *sanguis insons* (insontis) 2 Reg 21, 16., meton. de ipso homine insonte Ps. 94, 21.; אִישׁ דָּמִים (אַנְשֵׁי) *sanguinolentus (atrox)* Ps. 5, 7. 26, 9. Prov. 29, 10. 2 Sam. 16, 7. Metaph. דַּם עֲנָבִים *sanguis uvarum* de *vino* dicitur *sanguinis* instar *rubente* Gen. 49, 11. Deut. 32, 14. ut graec. *αἷμα* 1 Macc. 6, 34. Sirac. 39, 26., apud Achillem Tatium L. 2. p. 67. et (ut volunt Grotius in *Commentar.* et Jac. Hasaeus in *Biblioth. Brem.* Class. III. p. 257. 258.) Apoc. 14, 20. 19, 13. Sic lat. *sanguis* apud Statium *Thebaid.* I, 329. Nemesianum *Eclog.* II, 50. Plinium XIV, 5. et Cassiodorum *Epist.* XII. 4. conf. Bocharti *Canaan* L. 1. c. 18. p. 478. add. Eustathius ad Homer. *Iliad.* II, 636. Poëtas *vinum αἷμα τῆς σταφυλῆς* vocare, notat Salmasius in *Exercitt. Plinian.* p. 908. ex Eustathio ad *Iliad.* II. l. c. — Persaepe דָּם est *sanguis per caedem effusus* atque adeo ipsa *caedes* Gen. 37, 26.; גֹּאֵל הַדָּם *vindex caedis* Jos. 20, 3. אֵין לוֹ דָּם *non est caedis reus* Exod. 22, 3. Num. 35, 27., דָּמְךָ עַל־רֹאשֶׁךָ *caedis tuae poena in te recidat* 2 Sam. 1, 16. Jos. 2, 19. Ezech. 33, 4.; adde Deut. 17, 8., ubi videndus Rosenm. est. — In regim. דַּם Gen. 9, 6. Exod. 23, 18., cum affixis דָּמוֹ Gen. 9, 4. Exod. 29, 16., דִּמְכֶם (pro דַּמְכֶם mutato patach in chirek) Gen. 9, 5., plur. דָּמִים, in regim. דְּמֵי Gen. 4, 10. 11. etc.

אֶדֶן m. *basis, stylobates,* in quem columna vel cardo asseris immittitur Exod. 26, 19 sqq. 27, 10 sqq. 36, 38. Num. 3, 36. 37., deinde *fundamentum* quodvis Cant. 5, 15. Job. 38, 6. Origo voc. non satis liquet. Aliis est propr. *firma inclinatio, firma consistentia* i. e. cui aliquid *firmiter inclinat* et *insistit,* a rad. aeth. ደገነ (דגן) *inclinavit, incubuit,* cum א heemantico ad formam אֶבֶךְ a כבך. Alii probabilius de-

rivant ab arab. عدن *fixus mansit,* II. *firmavit,* א et ע permutatis. — Plur. אֲדָנִים, in regim. אַדְנֵי.

אָדַר *amplus, magnificus fuit* [propriam vocis notionem Schultensius quaerit in *tumendo,* nam أَدِرَ significat *herniâ laboravit,* qua inguen praeter naturam *extensum* est et *tumidum;* ita in hoc v. eadem inesset translatio, quae in graec. ὄγκος ab ὀγκοῦσθαι v. Lette in *Bibl. Bremens. nova* Class. I, p. 41.]. In Kal inusit., Niph. part. נֶאְדָּר *magnificus, illustris* Exod. 15, 11., cum jod *paragog.* (in stat. reg. v. Ewald. Gr. p. 377.) נֶאְדָּרִי Exod. 15, 6. — Hiph. *magnificum, illustrem fecit* Jes. 42, 21., it. *laudibus ampliavit, celebravit* Ps. 16, 3., si legis אַדִּיר pro אַאְדִּיר (ut אָזִין pro אַאְזִין Jes. 32, 11.) ex conjectura Schnurreri (in dissertatt. philol. p. 124 sqq.), sed v. sub אַדִּיר.

אֶדֶר m. 1) *tunica ampla, pallium* Mich. 2, 8. 2) *magnificentia, amplitudo* Zach. 11, 13. אֶדֶר הַיְקָר *magnificentia pretii,* iron. *pretium magnificum, egregium.*

אַדִּיר m. 1) *amplus, magnus, ingens* Exod. 15, 10. Ps. 93, 4. Ezech. 32, 18., *magnificus, illustris* Ps. 8, 2. 10., *potens* 1 Sam. 4, 8.; hinc 2) substant. *princeps, nobilis* Jer. 30, 21., plur. אַדִּירִים *principes, primores* Jer. 14, 3. Jud. 5, 13. 25. 2 Chron. 23, 20. Neh. 3, 5; אַדִּירֵי צֹאן *principes* h. e. *duces gregis* Jes. 25, 34. 35. i. e. tropice *populi.* — In loco Ps. 16, 3. וְאַדִּירֵי כָּל־חֶפְצִי בָם vertunt: quod attinet *ad nobiles terrae, his ego delector,* ita ut אַדִּירֵי stat. constr. positus sit pro absol. (v. Gesen. Lehrgeb. p. 680.); cogitando enim addendum e praecedentibus הָאָרֶץ, sed v. sub rad.

אַדֶּרֶת f. 1) *pallium amplum* (corpus late circumfluens) et *magnificum,* quale a regibus virisque principibus gestabatur 1 Reg. 19, 13. 19. Jon. 3, 6., spec. a) אַדֶּרֶת שִׁנְעָר Jos. 7, 21. *pallium babylonicum* h. e. *varium, picturis variegatum* (conf. chald. אוּדְרָא *lana*); secundum Lxx. ψιλὴ ποικίλη h. e. *peristroma babylonicum,* quod ψιλὴ dicitur, quoniam erat *tonsum,* non villosum et asperum, ποικίλη autem, quia intextas s. insutas acu ostentabat variis coloribus hominum et belluarum figuras. Quae ars peristromata picturis variegandi cum propria Babyloniis fuerit teste Plinio *H. N.* lib. 8. c. 48. et per omnem antiquitatem celebrata: cur pallii *babylonici* mentionem in S. S. admittere dubitemus, adeoque formula infrequentiore praeclarumque sensum fundente mutata in frequentiorem, cum Michaeli in *Suppl.* et Kennicotti cod. unico (n. 252.) ex conjectura potius quam rationibus idoneis אַדֶּרֶת שֵׂעָר rescribamus, non patet. Ceterum de palliis *babyl.* conf. Fischeri *proluss. de verss. graecis V. T.* p. 87 sq; b) אַדֶּרֶת שֵׂעָר *pallium pilosum, pelliceum* (Lxx. μηλωτή) Gen. 25, 25. Zach. 13, 4. Niebuhrio teste hodieque magnates *pelles* gestant in *Aegypto* (*Itiner.* T. I, p. 158.), eaedemque in ipsa calidissima *Bassora* muneri offeruntur magnatibus (*ibid.* T. II, p. 235.), ut *Bagdadi* et apud *Drusos in Libano* (*ibid.* T. II, p. 317. 446.) conf. 1 Macc. 13, 37., ad quem locum v. *Repertorium lit. bibl. et or.* T. 15. p. 142. et Michaelis not. germ. vers. subject. — 2) *amplitudo, magnificentia* Zach. 11, 3.; גֶּפֶן

אַדֶּרֶת *vitis ampla, frondosa, patula* Ezech. 17, 8. — Cum affixis אַדַּרְתּוֹ 1 Reg. l. c., אַדַּרְתָּם Zach. 11, 3.

אָדָר v. sub rad. נדר.

אֲדַרְגָּזְרִין chald. plur. m., emphat. אֲדַרְגָּזְרַיָּא *judices primarii et superioris ordinis* Dan. 3, 2. 3., ex אֲדַר *magnus, amplus* et גָּזְרִין, quod vid. infra suo loco. Vana eorum est conjectura, qui interpretantur vel: *sacerdotes ignis*, a pers. آذر *ignis*, vel: *ephemeridum ordinariarum curatores*, propr. *judices mensis Adar* (q. d. גָּזְרַיָּא דַאֲדָר) h. e. illi, quibus testes annunciabant lunae apparitionem, et qui senatusconsulto decernebant de *Adar* pleno et cavo et de anni impraegnatione per secundum Adar (Jo. Cloppenburgius apud Lud. de Dieu ad Dan. 3, 2.).

אַדְרַזְדָּא chald. vel: *confestim, cito* Esr. 7, 23. (ex אֲדַר *magnum, valde*, et inusit. אַזְדָּא *cito*, cujus radix אזד *cito effugit* vel *elapsus est* Dan. 2, 5. 8., aut a rad. דָּרַז, זָרַז *festinare*), vel: *diligenter* (ut habet Vulg.), *perite*, coll. pers. درست *peritus*. Alii aliter explicant.

אַדְרַמֶּלֶךְ Deus Sippharenorum, qui sacrificiis humanis placabatur 2 Reg. 17, 31. (Saturnus), compos. ex מֶלֶךְ (nomine deastrorum generali, quod ab aliis gentibus auctum est aliis cognominibus) et אדר *magnificum esse*. Sed plerique repetunt hoc vocab. a rad. درم *lente incessit*, quemadmodum Arabibus etiam a زحل *recessit, tardavit*, زاحل *retro manens*, dicebatur planeta *Saturnus* زُحَل v. Lette in *Bibl. Bremens. nova* I, p. 41 sqq. Conjectura Michaelis in *Suppl.*, אַדְרַמֶּלֶךְ esse *solem in signo arietis* s. *solem vernalem*, pendet ab alia valde improbabili opinione, qua אַדִּיר pro nomine *arietis* sumitur. Et quanquam *sol*, tanquam rex coeli ejusque sidus primarium, vocabulo quasi proprio מֶלֶךְ dici potuerit: tamen non constat, ingenuos ei pro sacrificiis oblatos esse. Cf. omn. Hyde de rel. Persar. p. 128 sq. Carpzov. Apparat. antiquit. p. 518 sq. Gesen. in Encyclop. Hal. Tom. I, p. 440.

אֶדְרֶעִי (sec. Simonis i. q. אֶדֶר רְעִי *amplitudo pascui*) nom. propr. a) urbis basaniticae (circiter 6½ milliar. german. distantis a Damasco, secundum Abulfedam in *tabb. Syr.* p. 97.) Num. 21, 33. Deut. 1, 4. Jos. 12, 4., arab. أذرعات, v. Rosenm. *Alterth.* II, 1, p. 277.; b) oppidi in tribu Naphtal. Jos. 19, 37.

אֲדָר m. mensis Hebr. *duodecimus* (sec. Rabb. *sextus*), partim *Februario* partim *Martio* nostro respondens (آذار et آذار *Martius* v. Castell. et Michael. in *Suppl.* et in *comment. de mensibus Hebr.*; Syro-Chaldaeorum et Curdistanorum etiam mensis *sextus* v. Fabricii *Menologium* p. 20. 21.). Nomen fortasse a Babyloniis demum acceptum est, cum in libris tantum exilio babylonico posterioribus occurrat Esr. 6, 15. Esth. 3, 7. 13. 8, 12. 9, 1. 15. 17. 19. 21. (Ἀδάρ 1 Macc. 7, 43.) et diserte vox *syriaca* dicitur 2 Macc. 15, 37. Origo incerta: quominus enim

Martium mensem ab *ariete* eo mundi tempore a Chaldaeis nominatum fuisse, quo maximam ejus partem sol in *ariete* esset, cum Michaeli ll. cc. statuamus, obstat tum id, quod frustra in אֲדָר proprium et vulgare *arietis* nomen quaeritur, tum quod in lingua syriaca (ex qua nomen ipsum promanasse dicitur) notionis hujus nullum vestigium.

Aliis vox est *persica:* nam Persis quoque آذر est nomen mensis *noni.*

Nomen autem آذر h. e. *ignis* antiquissimis temporibus *Martem* planetam designasse, propter rubedinem ejus igneamque naturam, inde vero vetustissimis Persis sic dictum esse *Martium* mensem, observat Hyde de *religione vet. Persarum* p. 63. coll. Bohlen. Symb. p. 19.

אֲדַרְכֹּן m., plur. אֲדַרְכֹּנִים 1 Chron. 29, 7. Esr. 8, 27. et sine א prosthetico דַּרְכְּמוֹן, plur. דַּרְכְּמֹנִים Esr. 2, 69. Neh. 7, 70—72. *Δαρεικός*, *Daricus*, ܙܘܙܐ (ap. Barhebraeum, sec. 13. scriptorem, in Michael. Chrest. syr. p. 115.) *numus* (ex Talmudis etiam traditione) *persicus*, isque *aureus* (quoniam ubique argento opponitur), 2½ ducatis cum tribus granulis aestimatus ab Eisenschmidio p. 142., quem tamen valorem, unde duxerit, ignoratur. Cum *siclo auri* comparat Josephus *Antiq.* VI, 14. Plerumque persicam hanc monetam a *Dario* Hystaspis dictam volunt; quae tamen origo pro fictione graecanica (v. Scholiast. in Aristoph. Eccles. p. 741.) eo magis habenda videtur, quo certius est, daricos jam ante Darii imperium in usu fuisse. Fortasse a persico درگاه *aula, regia* fuit proprie *moneta aulica*. Alias explicationes proposuit Bohlenius in Symbol. p. 22. Ceter. conf. Harenbergius in *Biblioth. Brem.* Class. VIII, fasc. 4. Salmasius de *usuris* p. 246. (qui idem esse putat cum pers. درهم sive درم; parum probabiliter), Hottingerus Append. ad *Cippos Hebr.* p. 96 sq. Lakemacher. *observatt. philol.* P. 1, p. 328 sq. et Eckhel *Doctrina numor. vett.* P. I, Vol. III, p. 551.

אֶדְרָע v. sub דרע.

אָדַשׁ *triturare;* infinit. absol. אָדוֹשׁ Jes. 28, 28. Convenit cum rad. דּוּשׁ cf. ארב et דאב.

אָהַב et אָהֵב *amavit* sq. acc. vel pers. Gen. 25, 28. Jud. 16, 4. Prov. 3, 12. Cant. 1, 7. vel rei Prov. 20, 13. Ps. 69, 37. etc., rarius sq. לְ pers. Levit. 19, 18. 34., sq. בְּ rei Eccles. 5, 9. (alicui rei deditum esse, aliqua re delectari, *lieben, hängen an etwas*), sq. infin. Jes. 56, 10. אֹהֲבֵי לָנוּם *amat dormire* h. e. delectatur somno, *lubenter dormit*, Jer. 14, 10. Hos. 12, 7. Passim accedit *desiderii* notio Ps. 40, 17. אֹהֲבֵי תְשׁוּעָתֶךָ *amantes* h. e. desiderantes, cum desiderio exspectantes *salutem tuam*. Absolute dic. Ps. 116, 1. אָהַבְתִּי כִּי יִשְׁמַע יְהוָה *gratum est mihi, quod Jova me audit*, Am. 4, 5. — Particip. אֹהֵב passim substant. *amicus* 1 Sam. 18, 6. Ps. 88, 19. Prov. 18, 23., plur. אֹהֲבִים Deut. 13, 3. etc. — Praet. אֲהֵבְךָ Deut. 15, 16. 23, 6., f. cum affixis אֲהֵבַתֶךְ Ruth. 4, 15., אֲהֵבַתְהוּ 1 Sam. 18, 28. etc. Part. f. אֹהֶבֶת Gen. 25, 28. et cum Jod *paragog.* (v. Ewald. Gr. p. 377.) אֹהַבְתִּי Hos. 10, 11. Infin.

constr. אֱהֹב Eccles. 3, 8., cum ה *parageg.* אַהֲבָה Deut. 10, 12. 15. Jos. 22, 5. 2 Sam. 19, 6. etc. et cum affixo אַהֲבָם Hos. 9, 10. Imperat. אֱהַב Hos. 3, 1., cum affixo אֱהָבֶהָ Prov. 4, 6., plur. אֶהֱבוּ Ps. 31, 24., in pausa אֱהָבוּ Zach. 8, 19. Fut. יֶאֱהַב Prov. 3, 12. 20, 13. et יֶאֱהָב Prov. 15, 9. 2 Chron. 19, 2., c. affix. יֶאֱהָבוּ 1 Sam. 18, 1. (sec. Ctbib), 1. p. אֹהַב Mal. 1, 2. Hos. 14, 5. et chald. אֵהָב Prov. 8, 17.; sed תְּאֵהֲבוּ Prov. 1, 22. dictum est aram. pro תֶּאֱהֲבוּ. — Niph. part. plur. נֶאֱהָבִים *amati, amabiles* (Vulg.) 2 Sam. 1, 23. — Pih. part. מְאַהֵב substant. *amator* (i. e. scortator) Ezech. 23, 5. 9. Hos. 2, 7. 10. 15.

אֲהָבִים (a sing. אֹהַב s. אַהַב) m. plur. 1) *amores* Hos. 8, 9., trop. de *foederibus* cum gentibus exteris ictis (v. rad. זנה). 2) *deliciae* Prov. 5, 19. אַיֶּלֶת אֲהָבִים *cerva gratiosa, amabilis.*

אֳהָבִים (a sing. אֹהַב s. אַהַב) m. plur. *amores*, spec. *furtivi* Prov. 7, 18.

אַהֲבָה f. *amor* 2 Sam. 13, 15. Prov. 10, 12. Eccles. 9, 1. etc., metonymice *amata* Cant. 2, 7. 3, 5. 10. (ad q. loc. v. Ewald.) 7, 7. 8, 4. In regim. אַהֲבַת Deut. 7, 8. 1 Sam. 20, 17., cum affixo אַהֲבָתָם Eccles. 9, 1. Huc quoque referunt אַהֲבָתוֹ Gen. 29, 20. 1 Sam. 18, 3., qui aliis est infinitivus in הָ cadens, sicut Exod. 40, 32. 2 Sam. 3, 11. v. sub אהב.

אֲהָהּ *ah! eheu!* interjectio a sono factitia Jud. 6, 22. Jer. 1, 6. 4, 10.; cum Dativ. pers. Joel. 1, 15. אֲהָהּ לַיּוֹם *vae diei;* per aphaeresin הָהּ Ezech. 30, 2. Ex hac interjectione Arabes novum verbum finxerunt أَهَّ *moeruit, prae dolore suspiravit* et *dixit: ah!*

אֵהוּד nom. propr. unius ex Suffetibus Hebr. Jud. 3, 15 sqq. 4, 1. Cf. samar. אהוד *pars, portio* in vers. Sam. Num. 31, 30. 47.

אֱהִי Hos. 13, 10. pro אַיֵּה *ubi?* Sic Lxx. Vulg. Chald. Syr. et interprett. judd. Aliis: *Ha! Ha!* interjectio *irridentis* ὀνοματοπεποιημένη, ܗܘܝ, ܗܘܝ *belle, belle! euge, euge!* [أَهْ *risit alta voce, ingeminando: Ha, Ha!*] Sed vid. Pocockii *Not. Miscell.* ad *Portam Mosis* p. 69. Rosenm. Scholl. ad h. l.

אָהַל I) *fixit, posuit tentorium (zelten)* Gen. 13, 12. 18. וַיֶּאֱהַל עַד סְדֹם *tentoria fixit usque ad Sodomam* i. e. peragravit totam regionem usque ad Sod. greges agendo tentoriaque figendo. Pih. *id.* Jes. 13, 20., ubi fut. יַהֵל pro יְאַהֵל v. Gesen. L. p. 137. — II) id. q. הָלַל *splenduit, luxit* (quemadmodum aram. אֲבַךְ et בְּכַךְ *curvavit se*), Hiph. Job. 25, 5. הֵן עַד יָרֵחַ וְלֹא יַאֲהִיל *ecce ne luna quidem splendet* cf. Rosenm. ad h. l. et infra voc. עַד. In eundem sensum inclinant versiones antiquae omnes. Ceterum יָהֵל. quod in uno adhuc codice Kennic. legitur, ex emendatione haud dubie fluxit. *Al.* interpretantur: *ecce usque ad lunam tentorium non figit* (Deus) h. e. non potest vel tota coelorum universitas summum numen capere, satis inepte.

אֹהֶל m. 1) *tentorium* Gen. 4, 19. Exod. 28, 44. Levit. 1, 3. Cant. 1, 5. etc.; אֹהֶל מוֹעֵד *tentorium conventus* (v. מוֹעֵד) h. e. *tabernaculum* s. templum illud mobile et portabile, divino jussu in deserto erectum Exod. 33, 7. Num. 4, 3. etc., in quo, si אֹהֶל a מִשְׁכָּן distinguitur, illud significat *tegumentum tentorii exterius* h. e. duodecim cortinas ex pilis caprarum contextas, quae imponebantur לַמִּשְׁכָּן *habitaculo* h. e. decem aulaeis intimis, elegantioribus, asseribus impositis, v. Exod. 26, 1. 7. אֹהֶל עַל הַמִּשְׁכָּן *tegumentum exterius habitaculo impositum,* 36, 8. 14. 19. 40, 2. 18. 19. add. אֹהֶל מִשְׁכְּנוֹת Job. 21, 28., ubi videtur significari *tentorium amplum, in plura conclavia s.* tentoria minora *divisum.* De loco diffic. Ezech. 41, 1. (ubi perperam vertunt: *templum*) v. Rosenm. in Scholl. 2) *domus* et *habitaculum* quodlibet (quae significatio mansit a priscis illis temporibus, quibus tentoria habitabantur) Jud. 20, 8., max. ap. poetas Ps. 52, 7. 91, 10. Job. 8, 22. Zach. 12, 7. coll. Ps. 132, 3.; *arx David.* vocatur אֹהֶל דָּוִד Jes. 16, 3. — Cum ה loc. אֹהֱלָה Gen. 18, 6. Exod. 18, 7.; cum affixis אָהֳלְךָ Ps. 61, 5., in pausa אָהֳלֶךָ Ps. 15, 1. 91, 10., per syriasm. אָהֳלֶךָ Jud. 19, 9. (v. Gesen. Lehrgeb. p. 152. 572.), אָהֳלוֹ Gen. 26, 25. et אָהֳלֹה Gen. 9, 21., plur. אֹהָלִים et per syriasm. אֹהָלִים Gen. 13, 5. 25, 27. Jud. 8, 11. 2 Reg. 7, 10., in regim. אָהֳלֵי Gen. 9, 27. Num. 16, 26., cum affixo אָהֳלֵיכֶם Deut. 1, 27., אֹהָלֶיךָ Num. 24, 5., אֹהָלָיו Jud. 7, 8. etc.

אָהֳלָה (pro אָהֳלָהּ *tentorium suum,* h. e. a Jovae tabernaculo s. templo diversum) f. nom. mulieris, quae in oratione prophetica Ezech. 23, 4 sqq. significat Samariam, Deorum suorum h. e. exterorum cultui deditam.

אָהֳלִיאָב nom. propr. viri cujusd. Exod. 31, 6. 35, 34.

אָהֳלִיבָה f. (*tentorium meum* Jovae *in ea*) nom. mulieris, quae apud prophetam Ezech. 23, 4 sqq. Hierosolyma significat fictos Deos colentia.

אָהֳלִיבָמָה (q. d. *tentorium excelsi*) 1) uxor Esavi Gen. 36, 2. 14. 2) princeps quidam Idumaeor. Gen. 36, 41. 1 Chron. 1, 52.

אֲהָלִים m. Num. 24, 6. Prov. 7, 17. et אֲהָלוֹת f. Ps. 45, 9. Cant. 4, 14. *xylaloë* arbor (Num. l. c.) et lignum (*agallochum*), quod quidem thymiamatum loco adolebatur; Belgis ex fabula orientali *Paradys-Hoot* h. e. *arbor paradisi,* Indis arbor sacra. Vocabulum indicae originis est, *aghil, aguru, haloha* v. Wahl Ostindien Tom. II, p. 227. Frustra igitur fuerunt, qui ex hebraica lingua explicarent, ut Michaelis in Suppl. Hillerus in Hierophytico et all. Arbor ipsa Linnaeo *Excoecaria agallocha* dicta est v. Wedelius in *Exercitatt. Med. Philolog.* Cent. 1. decad. 8. Celsius in *Hierobotan.* P. I, p. 135 sq. Michaelis in *quaestionibus viris doctis in Arabiam proficisc. propositis* p. 134. Describit arborem Rumphius lib. II. c. XI. XII. XIII. *herbarii Amboinensis* p. 29—40. T. II. ejusque ramum et fructus aeri incidendos curavit p. 38.

אהר, rad. inusitat. coll. syr. ܐܗܪܢ *libidinosus, lascivus.* Inde oriri videtur:

אַהֲרֹן m. frater Mosis et primus Hebraeorum pontifex Exod. 4, 14. 6, 20. etc. Hinc pro: *summo pontifice* Ps. 133, 2.; בְּנֵי אַהֲרֹן Jos. 21, 4. 10. 13. et בֵּית א׳ *Aharonitae* Ps. 115, 10. 118, 3.

אוֹ (arab. أَوْ) conjunctio disjunct.: *vel* Exod. 5, 3. 21, 18. Deut. 13, 2. Jud. 21, 22. Job. 3, 15. Jer. 23, 33., *aut* 2 Reg. 2, 16. Eccles. 2, 19., יָמִים אוֹ עָשׂוֹר *dies* (sat multos cf. Num. 9, 22.) *aut* saltem *decem* Gen. 24, 55. Notandi inprimis tres loci sunt, unus Jes. 27, 5. אוֹ יַחֲזֵק בְּמָעֻזִּי *aut apprehendet perfugium meum* (deest apodosis: tum non comburam v. 4.), alter Levit. 26, 41. אוֹ־אָז יִכָּנַע לְבָבָם *aut tum frangetur eorum animus* (repete ex superioribus: atque ita non abripientur in terram hostium suorum), ubi ad sensum accommodate verti potest cum Rosenm. et Gesenio: *nisi forte apprehendat, frangatur* etc., tertius denique, 1 Sam. 20, 10., ubi מִי יַגִּיד לִי אוֹ מַה־יַּעַנְךָ אָבִיךָ קָשָׁה vulgo ita explicant: *quis mihi indicabit, si quid durius tibi responderit pater*: perperam, nam אוֹ מָה esset *aut* (si) *quid*, itaque nos hunc sensum esse statuimus: *quis indicabit mihi* (quid pater tuus in me decreverit), *aut* (si tu ipse velles mihi indicare v. 9.) *quid duri putas eum tibi responsurum, in te decreturum esse? wer soll mir's anzeigen oder — (wenn du das selbst thun willst) was wird dein Vater* etc.*). — Passim אוֹ conjunctionem *conditionalem* includit, ut dictum sit pro אוֹ כִּי (Levit. 5, 3. al.), *aut si* Levit. 4, 23. 2 Sam. 18, 13. Exod. 21, 36., quamquam nos etiam in talibus sententiis a vincienda oratione abstinemus: *oder ist es bekannt geworden, so —, oder habe ich gethan, so* etc.; אוֹ — אוֹ *sive, sive* אוֹ רָאָה אוֹ יָדָע *sive viderit, sive cognoverit* Exod. 21, 31.

אוב rad. Hebr. non usitat., arab. آبَ *noctu venit* spec. aquae petendae caussa, hinc *aquatum ivit.*

אוֹב m. 1) *uter,* quo aqua conditur, plur. אוֹבוֹת Job. 32, 19., arab. إِيَابٌ. 2) *necromantes,* qui manes e tartaro in terras revocare studet, ut de rebus futuris respondeant. Plur. אוֹבוֹת Deut. 18, 11. 20, 6. 1 Sam. 28, 7 sqq. Jes. 8, 19. etc. Hinc 3) *necromantia, ars necromantica,* 1 Sam. 28, 7. 8. בַּעֲלַת אוֹב *domina necromantiae* h. e. *perita necr.,* Levit. 20, 27. אִישׁ אוֹ אִשָּׁה כִּי־יִהְיֶה בָהֶם אוֹב *vir aut femina si in ipsis est necromantia* h. e. si necromantiae student. De loco Jes. 29, 4. ambigunt interpretes: alii (ut Millius in Dissertatt. sel. p. 403. et Gesenius in Com. ad h. l.) אוֹב dictum putant de *manibus* ipsis e tartaro revocatis, alii

*) Scilicet v. 9. dixerat Jonathas, *se* Davidi nunciaturum, si quid duri in ipsum decrevisset pater. Itaque מִי non potest nisi hunc sensum habere: *quis a te missus? qua tu ratione* istum nuntium ad me deferendum curabis? in verbis autem מַה־יַּעַנְךָ אָבִיךָ קָשָׁה, si de acerbitate Sauli in Davidem dicerentur, vana inesset repetitio eorum, quae v. 9. continentur. Ceterum unde Gesenius habeat significationem: *etwa, forte,* non assequor; neque enim in loco Gen. 24, 55. (quo uno utitur) inest, nec commode nascitur ex disjunctiva potestate *aut, vel.*

(ut Rosenm. in Scholl. ad h. l.) vertunt: *quemadmodum vox necromantum;* nam hi etiam in praestigiis suis usi sunt voce tenui atque exili v. Virg. Aen. VI, 493. Cet. origo hujus significationis n. 2. 3. dubia visa est viris doctis. Erant, qui ex lingua Aegyptiaca exponerent per *serpentem,* ut post Kircherum Bochartus in *Hieroz.* P. I. L. 1. c. 3. et Stephanus le Moyne in *notis ad Varia S.* p. 993 sqq.; idem vero esse q. copt. ⲞⲂⲎⲂ *sacrificus, sacerdos* divinationibus et incantationibus vehementer deditus, statuit Jablonski in *Epist.* ad la Crozium (v. *Thesaur. epistol. La Croz.* P. I, p. 183. *Repertorium litt. bibl. et orient.* T. XIII, p. 19.). Alii repetunt ab arab. أبّ *noctu aliquid fecit,* ut Michaelis in Suppl.; alii ab arab. آب *reversus est,* quod necromantes efficiant, ut umbrae ex inferis *revertantur.* Sed magis placet, necromantes אֹבוֹת *utres* dictos propterea esse, quod vocem exiguam et tenuem e ventre tanquam ex *utre* emitterent; erant enim plerique omnes *ἐγγαστρίμυθοι,* quemadmodum vertunt Lxx. Cf. omn. Millius in Dissert. sel. n. 7. Rosenm. Scholl. ad Jes. T. I, p. 338 sqq. Gesen. Comm. ad Jes. Tom. I, p. 343 sq.

אֹבוֹת nom. propr. loci in deserto arab., ubi castra posuerunt Hebraei Num. 21, 10. 33, 43.

אוד rad. Hebr. non usit.; arab. 1) آدَ pro أوَدَ *curvavit, incurvavit, inflexit, gravavit, gravitate pressit* (onus); addit Willmet in *Lex.* ex Scheidii observv. etym.: spec. *incurvavit aliquem onus impositum, quod mole sua incubat atque gravitate opprimit.* 2) آدَ pro أيِدَ *durus, firmus, validus evasit; viribus valuit* et *robustus ac potens fuit.* 3) aeth. אוד i. q. עוד *circumdedit, vertit se,* v. infra אוֹדוֹת.

אוּד m. *titio, lignum fumans* Am. 4, 11. Zach. 3, 2., plur. אוּדִים Jes. 7, 4. (chald. et syr. *id.*, etiam *rutabulum* s. *pertica, qua ligna in fornace promovent* et *prunas eximunt*). Scheidio l. c. est partic. pass. pro אָווּד (formae פָּקוּד) *lignum* per ignem *incurvatum, titio fumans.* Gesenio videtur a rad. n. 3. oriri.

אֵד m. 1) *vapor* (pro אֵיד s. אֵוֶד), *nubes* Gen. 2, 6. (conf. arab. إيَادٌ, quod in Camuso exponitur هَوَاءٌ *aër;* videtur esse *aër condensatus, gravis,* ab אוד no. 1.). Cum affixo אֵדוֹ Job. 36, 27.

אֵיד m. *onus,* hinc *molestia, calamitas, exitium* Prov. 1, 26. 17, 5. Job. 18, 12. 21, 30. 31, 23. Jer. 48, 16. Cum affixo אֵידִי 2 Sam. 22, 19. Ps. 18, 19.

אוֹדוֹת plur. f. *occasiones, caussae* (a *vertendo, convertendo* v. rad. n. 3.; simil. a סבב *circumivit, vertit se,* est סִבָּה *occasio, caussa,* q. d. *conversio rerum,* quae caussa et occasio novarum rerum fieri solet v. Lud. de Dieu ad Gen. 21, 11.). Hinc עַל אוֹדוֹת sq. genit. propr. *in caussa* i. e. *propter* Gen. 21, 11. 25. Exod. 18, 8. Num. 12, 1. 13, 24. Jos. 14, 6. Jud. 6, 7., עַל כָּל־אוֹדוֹת אֲשֶׁר Jer. 3, 8. *propterea quod.* Semel pro עַל א׳ legitur אַל א׳ 2 Sam. 13, 16. (ut contra pro אַל *Cthib*

habet עַל Ezech. 9, 5), quod quidam exponunt: *non* (sunt) *caussae*, alii: *ne* (sint) *caussae*; rectius diversa lectio subesse creditur, ut secundum literas legendum sit אֵל (quod quidem *Kri* in Codd. Mss., e quibus libri fluxerunt, per incuriam omissum fuit), qualis permutatio particularum אֶל et עַל occurrit 1 Sam. 20, 24. Jes. 65, 7. et sec. quosdam codices 1 Reg. 1, 33., ubi tamen addita est crisis Masorethärum conf. Oedmanni *Animadversiones S.* p. 82 sq. — Cum affixis עַל אֹדוֹתַי *propter me* Jos. 14, 6., עַל אֹדוֹתֶיךָ *propter te* Jos. 14, 6.

מְאֹד m. *robur, contentio, vehementia* (a rad. n. 2.) Deut. 6, 5. בְּכָל־מְאֹדֶךָ *cum omni robore, contentione tua* 2 Reg. 23, 25.; בִּמְאֹד מְאֹד *cum contentione contentionis* h. e. *summa contentione* Gen. 17, 2. 6., עַד מְאֹד *usque ad contentionem* h. e. *intente, valde, vehementer* Gen. 27, 33. 1 Reg. 1, 4. Dan. 8, 8., *prorsus* Ps. 119, 8. Jes. 64, 8., עַד לִמְאֹד *id.* 2 Chron. 16, 14.; רֹב מְאֹד *multitudo (vis) magna* 2 Chron. 24, 24. 30, 13. coll. Ps. 31, 12. Proprie igitur nomen est substantivum, quod tamen frequentius in adverbium *intendendi* abiit: *valde, vehementer, omnino, penitus* (q. d. בִּמְאֹד, לִמְאֹד) Gen. 4, 5. Exod. 14, 10. Num. 14, 39. 1 Sam. 18, 30.; טוֹב מְאֹד *valde bonum* Gen. 1, 31., רַבָּה מְאֹד *valde magna* Num. 11, 33. etc.

אָוָה I) in Kal inusit. i. q. arab. أوى propr. *flexit, deflexit*, hinc a) *devertit* (de via deflexit), *habitavit* v. Hithpah.; b) flexit voluntatem suam ad aliq. h. e. *concupivit*. — Pih. אִוָּה *concupivit, desideravit, expetiit* (أوى IV. *teneriore affectu propensus et commotus fuit*, chald. אִיָּה *desideravit, concupivit*; syr. etiam ܐܘܐ *benevolentiae* notionem habuisse declarat ܐܘܝ *benevolus fuit*) Ps. 132, 13., alibi in hac duntaxat formula: נַפְשׁוֹ אִוְּתָה 1 Reg. 11, 37. 2 Sam. 3, 21. Deut. 14, 26., sq. infin. c. לְ Deut. 12, 20.; כַּאֲשֶׁר תְּאַוֶּה נַפְשֶׁךָ *prout tibi placuerit* 1 Sam. 2, 16. — Hithpah. הִתְאַוָּה 1) *devertit* atque adeo *habitavit* Num. 34, 10. הִתְאַוִּיתֶם לָכֶם *devertite vobis*, sedes vobis eligite. Sed antiqui interpretes omnes: *metabimini vobis*, tanq. ab אוה i. q. תאה (quod vide), nam a תאה non potest iste declinatus vocabuli cum Rosenm. repeti. 2) *concupivit, desideravit* Prov. 13, 4., sq. acc. Jer. 17, 16. Am. 5, 18., sq. dat. (*nach etwas*) Prov. 23, 3. 6. 24, 1., הִתְאַוָּה תַאֲוָה *vehementer concupiscere, appetere, inhiare* Prov. 21, 26. Ps. 106, 14. Num. 11, 4. 34. — II) i. q. عوى *ejulavit, vociferatus est*, v. deriv. אִי.

אַו vel אֵו m. *desiderium, concupiscentia*, secund. Cthib Prov. 31, 4.; sed Kri habet אֵי.

אַוָּה f. *id.* Hos. 10, 10.; אַוַּת נַפְשׁוֹ Deut. 12, 15. 20. 21. 1 Sam. 23, 20. Jer. 2, 24.

מַאֲוַי m. *id.*, unde plur. מַאֲוַיִּים *desideria* (meton.) Ps. 140, 9.

תַּאֲוָה f. 1) *desiderium* Jes. 26, 8. Prov. 11, 23., meton. Ps. 21, 3. Prov. 10, 24. 2) *prava cupiditas, libido, appetitus* Num. 11, 4. 34. Job. 33, 20. Prov. 21, 26., meton. Prov. 18, 1. 3) *delectatio* Gen. 3,

6. Prov. 19, 22. — In regim. הַאֲוַת Ps. 10, 3. 17. (De loco Gen. 49, 26. v. sub תוה).

אִי m. 1) *terra habitabilis* (v. rad. 1.), *continens* Jes. 42, 15. (v. GESEN. ad h. l.), spec. *regio maritima, tractus maritimus* (inprimis maris mediterranei) Jer. 25, 22. Jes. 20, 6. 23, 2., it. *insula* (Jer. 2, 10. 47, 4.) Esth. 10, 1. Plur. אִיִּים Ezech. 26, 15. 27, 3. Dan. 11, 18. Ps. 72, 10. (chald. אִיִּין Ezech. 26, 18.), plenius אִיֵּי הַגּוֹיִם Gen. 10, 5., אִיֵּי הַיָּם Jes. 11, 11. 24, 15. *terrae maritimae (et insulae)* remotiores quaevis, quae ad occidentem vergunt, quarumque notitia obliqua ad Hebraeos pervenerat cf. MICHAELIS in *Spicileg. geogr. Hebr.* T. I, p. 131. 2) אִיִּים m. plur. Jes. 13, 22. 34, 14. Jer. 50, 39. genus animalium: *thoes* (PLIN. H. N. 8, 52.), pers. *Schagal* (شغال), Arabibus *filii* اوى (*awi*): vox a sono et acuto ululatu (v. rad. n. 2.) facta, quo personant agros Syriae, cum turmatim noctu cursitant (conf. اوى cum عوى *ululare*, quod secundum Lexicon Camus dicitur de lupo, cane et filio awi), serioribusque Jesaiae et Jeremiae temporibus demum frequentata, quibus Hebraei thoas a vulpibus proprio nomine distinguere coeperunt v. BOCHART. *Hieroz.* P. I. lib. 3. c. 21. SCHODER *specim. Hieroz. primum* p. 150. 3) interjectio: *vae!* Eccles. 4, 10. 10, 16. [Aliud אִי v. infra suo loco].

אִיתָמָר (*insula palmae? similitudo palmae?* coll. arab. آية v. SIMONIS Onom. p. 456.) filius Aaronis Exod. 6, 23. 28, 1. 38, 21.

אוֹת (pro אֱוַת) com. signum Gen. 4, 14. Exod. 31, 13. 17. Deut. 13, 2. (آية et آي id., quanquam non liquet, quomodo oriatur a rad. אוה): dicitur de *signo militari, vexillo* Num. 2, 2 sqq., de *signo rei absentis* vel *praeteritae*, ut sit *monumentum* Exod. 13, 9. Deut. 6, 8. Jes. 56, 13. al., vel *futurae* Ezech. 4, 3. Jes. 7, 11. 8, 18. 20, 3. etc., vel *ejus, quae cerni omnino nequit.* Hinc circumcisio Gen. 17, 11., sabbathi solennitas Exod. 31, 13. Ezech. 20, 12. appellatur אוֹת, tanquam *signum* foederis Jovam inter et Israelitas icti; hinc prophetarum miracula, quae alibi מוֹפְתִים, saepenumero etiam אֹתוֹת dicuntur, tanquam potentiae majestatisque divinae per eos operantis *documenta* Deut. 4, 34. 6, 22. Exod. 4, 8. etc. Inde omn. *argumenta, rationes rerum* (*Beweisgründe*) hoc voc. insigniantur Job. 21, 29. — Plur. אוֹתוֹת Exod. 4, 9. 17. 28. 30. Deut. 4, 34.

אָת com. chald. *id.* Plur. אָתִין Dan. 3, 33. 6, 28., emphat. אָתַיָּא Dan. 3, 32. *signa* i. e. miracula.

אוּזָל Gen. 10, 27. eadem urbs, quae hodie صنعا *Sanaa* vocatur (id quod testantur et Lex. Camus et JACUTI Lex. geogr. ap. ROSENM. ad Ezech. 27, 19.), metropolis regni *Al Jemen*, quae est Arabiae felicis pars australis. Hodienum *Sanaitae* urbis nomen olim *Usal* fuisse credunt auctore NIEBUHRIO in *descr. Arab.* p. 291. add. BOCHART. *Phaleg* lib. 2. c. 21. p. 130. v. MICHAELIS *Spicil. geogr. Hebr.* T. II, p. 164 sqq. Graecis ipsa regio mutatis liquidis *Auzara* dicta est, unde *myrrha Auzaritis* ap. PLINIUM in H. N. lib. 12. c. 16. Ceterum sunt, qui huc referant locum Ezech. 27, 19. pro מְאוּזָּל legentes מֵאוּזָל. Quinam vero

fuerint יָוָן מְאוּזָּל *Javanaei ex Usal,* acute expedivit Bochartus l. c. Placuit haec conjectura nuper Rosenmuellero.

אִי Interjectio (a sono factitia. cf. graec. οἴ): 1) dolentis: *eheu! ah!* 1 Sam. 4, 7. 8. Jes. 3, 11. Jer. 4, 31. Thren. 4, 38. 2) comminantis: *vae!* Num. 21, 29. Jer. 13, 27. Occurrit quoque cum ה *paragog.* אוֹיָה Ps. 120, 5.

אָוַל rad. inusit. (v. sub seq. voc.):

אֱוִיל m. *stupidus, stultus* (inclusa passim *impietatis* notione vid. נָבָל) Prov. 7, 22. Job. 5, 3. Jer. 4, 22. Hos. 9, 7. etc.; plur. אֱוִילִים Prov. 1, 7. Ps. 107, 17. Opponitur *sapienti* חָכָם Prov. 10, 14. et *astuto* עָרוּם Prov. 12, 16.; אֱוִיל שְׂפָתַיִם *stultus (quoad) labia* h. e. qui temere eloquitur, quidquid in buccam venit Prov. 10, 8. 10. Originem voc. repetunt plerumque ab arab. آل pro أول *incrassuit* (liquor) v. אוּל. Vocabula enim *crassitiei* de *stupiditate* accipi solent, ut שָׁמַן *incrassatus est,* chald. *stupidus, stultus fuit,* conf. Jes. 6, 10. Sic Lat. *crassus, obesus* et *pinguis* pro *stupido* et *hebete* dicitur (unde *crassa* et *pingui Minerva*); sic graec. παχύς etc. conf. Elsneri *Observatt.* ad Matth. 13, 14. et Schultensii *Commentar.* ad Job. 5, 3. Sed possis etiam cum Gesenio radicem אָוַל diversam existimare ab אוּל; transpositis enim literis יָאַל (יָאַל) sign. *stultum esse* q. v.

אֱוִיל מְרֹדַךְ nomen regis Babylon., qui Nebucadnezarum in imperio excepit, sed biennium tantum rebus praefuit 2 Reg. 25, 27. Jer. 52, 31. Ap. Syncellum appellatur *Evidanmeroch.* De voce מְרֹדַךְ, qua idolum babyl. significatur, v. infra. Sed in אֱוִיל videtur latere vocabulum assyriacum, quod in hebraicam formam corruperunt Judaei. Cf. Rosenm. *Alterth.* I, 2, p. 88.

אֱוִלִי id. quod אֱוִיל Zach. 11, 15. Scheidio in Observv. etymol. est diminutivum: *crassulus, stolidulus;* sed haec vis non inest in hoc vocum exitu ִי, v. Gesen. Lehrgeb. p. 514 sq.

אִוֶּלֶת f. 1) *stultitia* Ps. 96, 6. Prov. 12, 23. 13, 16. etc. Sic fortasse etiam 14, 24., ubi bis occurrit, *stultitia stultorum* manet *stultitia* (etiamsi opulenti sint). Sed prius א Schultens. in *Animadverss.* per *principatum* exponit, ex radicis أول notione *praecedendi,* in *Commentar.* autem per *opulentiam* (quomodo et graec. παχύς pro *opulento* dicitur, et Hesychius πίειρα ac πιήρη exponit πλούσια; πίονα νηόν pro *templo divite* dixit Homerus *Iliad.* II, 549. etc.). Ita paronomasia oritur haud ingrata v. Umbreit. ad h. l. — 2) *delictum, peccatum:* nam stultitiae et peccati notiones apud Hebraeos finitimae sunt (conf. נְבָלָה et חַטָּאת), Ps. 38, 6. — Cum affixo אִוַּלְתִּי Ps. 69, 6.

אוּל (אִיל) radix Hebraeis non usitata, arab. آل pro أول et أيل *prior fuit, praefuit, rexit,* cf. יאל et מוּל. Accedit in Hebr. *roboris* propinqua satis notio, quanquam alii hanc a *pinguedinis* et *carnositatis* significatione, quae in arab. أيل inesse dicitur, repetunt, v. Scheid. in Schediasm. philol. p. 1—24.; sed cf. Gesenius in Lex. maj. s. h. v.

אוּל m. 1) *corpus* (آل, آل, ال *id.*) Ps. 73, 4. 2) *principatus* vel concret. *princeps* (اول *prior, anterior, primus*); אוּלֵי הָאָרֶץ 2 Reg. 24, 15. sec. *Cthib*, sed *Kri* habet אֵילֵי, ut Ezech. 17, 13.; conf. de h. l. Zornius in *Decimis Porussicis* P. XXIV.

אוּלַי 1) *fortasse* Gen. 16, 2. 18, 24. 28. 29. 24, 5. Num. 23, 27. Jos. 9, 7. 14, 12. Job. 1, 5. Jer. 21, 2. Am. 5, 15., *forte* Hos. 8, 7. אוּלַי יַעֲשֶׂה זָרִים יִבְלָעֻהוּ (si) *forte* (ager) *proferat* farinam, *peregrini consument eam* (*bringt etwas hervor* etc. v. sub אוֹ), nisi est ἀσυνδέτως dictum: fortasse (tamen) proferet, peregrini consument eam. Uno in loco Num. 22, 33. interpretes omnes vertunt: *nisi*, quod sententia postulare videtur, sed unde negandi vim huic voc. accedere existimemus? Quapropter lege intrepide: לוּלֵא; nam haec explicatio: *fortasse declinavit, quod* alioquin *te jam interfecissem* (v. Gesen. L. p. 768.), *du hast ein verständiges Thier, welches durch sein Ausweichen dir das Leben rettete*, haec inquam explicatio paullulum contorta est. Quidquid vero statuis, alienus esto ab interpretum vocabulis quascunque significationes affingentium temeritate. — Oritur haec vox a rad. אוּל *priorem esse*, et signif. pr. *id quod prius, probabilius, verosimilius est*. De exitu ־ַי, qui est adverbiorum, v. Gesen. Lehrgeb. p. 625. [Aliud v. infra suo loco].

אוּלָם, rarius אֻלָם m. 1) *vestibulum, porticus* (pars aedificii *prima* sive *anterior*) 1 Reg. 7, 6 sqq., spec. templi Salomon. (πρόναος) 1 Reg. 6, 3. Joel. 2, 17. 2 Chron. 8, 12. Ezech. 40, 7. 41, 15.; אוּלָם הָעַמּוּדִים *porticus columnata* 1 Reg. 7, 6. Alexandrini saepius per ναός vertunt, unde suspicantur nonnulli, posteriore aetate interdum אוּלָם pro *templo* ipso, partem pro toto, dictum fuisse 2 Chron. 29, 7. coll. 28, 24. Plur. אֵלַמִּים, אֵלַמֵּי Ezech. 41, 15. 2) particula advers. (pr. ab *anteriore* h. e. *adversa* parte): *contra* Job. 5, 8., *veruntamen, nihilominus* Gen. 48, 19. Job. 13, 4., *sed* Job. 2, 5. 14, 18. Gen. 28, 19. Jud. 18, 29. Semel scribitur אֻלָם Job. 17, 10., ubi quidam codices male habent אֻלָּם cum dagesch.

אַיִל m. 1) *aries* Gen. 15, 9. Exod. 29, 15. Levit. 5, 15. etc. (vulgo a *robore* frontis scil. et cornuum, aliis, ut Majo in *Histor. Animal.* L. II. c. 7., a *principatu*, quod gregem ovium tanquam *dux praecedit*, secundum illud Homeri Iliad. XIII, 492. ὡσεί τε μετὰ κτίλον ἕσπετο μῆλα, *sicut arietem sequuntur oves*, unde κτίλος *dux* et *aries*). In regim. אֵיל Exod. 29, 22. 26. 31. Levit. 8, 18. 22, 29., plur. אֵילִים Exod. 25, 5. Levit. 23, 18. Gen. 31, 38. Jes. 60, 7. — 2) ornamentum aliquod januae, quae in adytum templi ducebat 1 Reg. 6, 31., et parietum templi Ezech. 40, 14. 16., quod quale fuerit, non liquet. Fortasse capitis *arietini* formam repraesentabat, quemadmodum illud, quod in capitibus columnarum corinth. conspicuum est, ornamentum, graec. κριός dictum (Coccejo est *projectura* parietis in imo *prominentis*) 1 Reg. 6, 31. Ezech. 40, 14. 16. 41, 3. v. Michaelis *Suppl.* p. 70. 71. Plur. אֵילִים Ezech. 40, 10. 14. 38. 39. 41, 1., cum affixo אֵילָיו Ezech. 40, 9. 21. 24. 26. 29., אֵילַמָּה Ezech. 40, 16. v. Gesen. Lehrg. p. 216.

אֱיָל m. *robur* Ps. 88, 5.

אֱיָלוּת f. *id.* Ps. 22, 20.

אַיָּל com. (foem. Ps. 42, 2.) *cervus, cerva* (ايل, syr. ܐܝܠܐ, chald. et samar. *id.*; aethiop. ሀየል: adspiratione tenui in densam mutata, Bochart. *Hieroz.* P. I. lib. 3.) Deut. 12, 15. 14, 5. Jes. 35, 6. etc., non tam a maximo cornuum *robore*, quam a *praecedendo* et *praevertendo*, ob summam pedum *celeritatem*: unde ἔλαφος ταχεῖα et ὠκεῖα apud Homer., ὠκίποι; apud Oppian., *cervi celeres* apud Stat., *alipedes* apud Lucret. etc. Plur. אַיָּלִים Cant. 2, 9. 17. 8, 13. Thren. 1, 6.

אַיָּלָה f. *cerva* (syr. ܐܝܠܬܐ *id.*) Gen. 49, 21. Plur. אַיָּלוֹת 2 Sam. 22, 34. Ps. 18, 34., in regim. אַיְלוֹת Cant. 2, 7. 3, 5.

אַיֶּלֶת f. *id.* Jer. 14, 15., trop. de muliere formosa Prov. 5, 19., ubi v. quae ex poetis orient. disseruit Umbreit. Sed אַיֶּלֶת הַשַּׁחַר Ps. 22, 1. genus esse tibiarum ex *cervinis* ossibus, voluerunt Thlod. Hasaeus in *Biblioth. Brem.* Class. I. Fasc. 2. et Vriemoet in *Observatt. Miscell.* L. I. c. 10. conf. Bocharti *Hieroz.* P. I. L. 3. c. 17. Rectius haud dubie illi, qui ה א carminis, ad cujus modum (*Melodie*) ille Psalmus decantandus fuerit, initium significare statuunt v. Rosenm. in Scholl. ad h. l. cf. Jones de poësi Asiatica, in praefat. ed. Lipsiensi an. 1777. praemissa p. 32.

אַיָּלוֹן nom. propr. oppidi Danitarum Jos. 10, 12. 19, 42. 21, 24. Jud. 1, 35. 12, 12.

אֵל m. 1) *robur, vis* Gen. 31, 29. יֶשׁ לְאֵל יָדִי לַעֲשׂוֹת *valet manus mea ad* hoc *faciendum*, LXX. ἰσχύει ἡ χείρ μου κακοποιῆσαι (alii: *Dei loco mihi manus est* coll. Virg. Aen. 10, 773. *dextra* mihi Deus, et אֱלֹהַּ Job. 12, 6. Hab. 1, 11.), Deut. 28, 32. Neh. 5, 5. Mich. 3, 1. Sed de loco Prov. 3, 27. v. sub n. 3. — 2) *potens*, v. sub אַיִל. — 3) Deus, sive verus (Jova) Gen. 14, 20. 22. Exod. 20, 5. Num. 12, 13. Deut. 3, 24. etc., sive commentitius Jes. 44, 10. 45, 20. 46, 6. etc. Ille vocatur accuratius אֵל אֱלֹהִים Jos. 22, 22. Ps. 50, 1., אֵל עֶלְיוֹן Gen. 14, 20. Ps. 78, 35., אֵל שַׁדַּי Gen. 17, 1. Ezech. 10, 5., אֵל חַי *Deus vivus* Jos. 3, 10., commentitium vero numen אֵל אַחֵר Exod. 34, 14., אֵל זָר Ps. 81, 10., אֵל נֵכָר Deut. 32, 12. Mal. 2, 11. Hoc sensu etiam cum particula negativa in unam vocem quasi coalescit לֹא־אֵל *qui nihil minus* (plane alius) *quam Deus est* Deut. 32, 21. — Passim *Dei* vocab. adhibetur ad *res praeclaras* significandas, in suo genere eximias, quae Hebraeis *divinae* dici solent, quod in *Deo* summa et perfecta praestantia (cf. Cant. 8, 6. Jon. 3, 3. 1 Sam. 14, 15.), velut אַרְזֵי אֵל *cedri divinae* (ut עֲצֵי יְהוָה Ps. 104, 16.) h. e. *altae, ramosae, florentes*, Ps. 80, 11. הַרְרֵי אֵל *montes divini* s. *alti* Ps. 36, 7. (cf. הַר אֱלֹהִים Ps. 18, 16.) v. Gesenii Lehrgeb. p. 694. — Cum affixo אֵלִי Exod. 15, 2. Ps. 18, 3., plur. אֵלִים Dan. 11, 36. Exod. 15, 11. (ubi defective אֵלִם scribitur); בְּנֵי אֵלִים *filii Dei* h. e. *angeli* Ps. 29, 1. 89, 7. [Derivandum esse hoc voc. ab rad. אול notionemque *roboris, potentiae, fortitudinis* exprimere, communis fere est virorum doctorum sententia (cf. arab. اَلّ s. ايل, syr. ܐܝܠ).

Secus tamen statuit Schultensius, cui אֵל propr. est *ϑεός ὅρκιος*, ab אָלָה *jurare*, parum probabiliter].

Huc spectant multa nomina propria, ut 1) אֶלְחָנָן 2 Sam. 21, 19. 1 Chron. 20, 5. 2 Sam. 23, 24. — 2) אֱלִיאֵל 1 Chron. 5, 24. 8, 20. 22. 11, 45. 15, 9. etc. — 3) אֵלִיָּה אֵלִיָּהוּ (*robur Jovae*) propheta nobilis 1 Reg. 17, 13. 15. Mal. 3, 23., Ἠλίας Mt. 11, 14. — 4) אֱלִיהוּא amicus Jobi 32, 5. 6. 34, 1., qui etiam אֱלִיהוּ scribitur 32, 4. 35, 1. — 5) אֱלִימֶלֶךְ Ruth. 1, 2. 12, 1. — 6) אֱלִיעֶזֶר servus Abrahami Gen. 15, 2., it. filius Mosis Exod. 18, 4. 1 Chron. 23, 15. etc. — 7) אֱלִיפַז (*Deus roboris?* v. פזז) a) filius Esavi ex Ada Gen. 36, 4. 10. 1 Chron. 1, 35.; b) amicus Jobi Job. 2, 11. 4, 1. — 8) אֶלְיָקִים (*Deus stabiliet*) a) praefectus regius tempore Hiskiae 2 Reg. 18, 18. 19, 2. Jes. 22, 20.; b) rex Judaeorum, posthac יְהוֹיָקִים dictus, 2 Reg. 23, 34. 24, 1. Jer. 1, 3. 1 Chron. 3, 15. — 9) אֱלִישֶׁבַע (*Deus jurisjurandi*) uxor Aaronis Exod. 6, 23.; Ἐλισάβετ Luc. 1, 7. — 10) אֶלְיָשִׁיב 1 Chron. 3, 24. 24, 12. Neh. 3, 1. 12, 10. Esr. 10, 24. etc. — 11) אֱלִישָׁע (a שׁעה?) propheta, discipulus Eliae, 1 Reg. 19, 16. 2 Reg. 2, 1. Ἐλισσαῖος Luc. 4, 27. — 12) אֶלְעָזָר filius Aaronis Exod. 6, 23. Levit. 10, 6. Alii ejusd. nom. memorantur 1 Sam. 7, 1. 2 Sam. 23, 9. Esr. 8, 33. 10, 25. etc. — 13) אֶלְקָנָה (*Deus redemit*) a) Korachi filius secundus Exod. 6, 24. 1 Chron. 6, 6.; b) pater Samuelis prophetae 1 Sam. 1, 2.; alios vide 1 Chron. 6, 10. 9, 16. 12, 6. etc.

אַיִל (אֵל) m. 1) *terebinthus*, a *robore* et *longaevitate* dicta. Celsius in Hierobot. P. I. 34—38. bene ostendit, praedicata omnia cadere in terebinthum, quae in Judaea non frequens modo est, sed indigena (Dioscor. L. I. c. 91. Bellon observ. sing. p. 249.), montium amans, firma et robusta, et in paucis longaeva (perstitisse v. c. a tempore Jacobi Gen. 35, 4. usque ad Abimelechum Jud. 6, 9. ejusmodi arbor perhibetur), magna et excelsa Ezech. 31, 14., viridis, amoena et fructifera. Confusa saepe est ab antiquis et recentioribus V. T. interpretibus cum אַלָּה *quercu*, facili errore. Singularis אַיִל semel tantum occurrit Gen. 14, 6. אֵיל פָּארָן, si cum Alexandrinis vertere lubet τερέβινϑος τῆς Φαράν. Pluralis אֵילִים frequentior est: Jes. 1, 29. et sec. quosdam 57, 5., in regim. אֵילֵי Jes. 61, 3., cum affixo אֵילֵיהֶם Ezech. 31, 14. Sed אֵילִם est nom. propr. stationis Israel. in deserto Arab. Exod. 15, 27. 16, 1. Num. 33, 9., quam deprehendisse sibi videntur recentiores in *Girondel* (غرندل), quae duo milliaria germ. abest ab urbe *Tor*, v. Niebuhr. Itin. I, p. 228. Descript. Arab. p. 403. Burckhardt. Itin. II, p. 779. — 2) *princeps, potens* Ezech. 31, 11. (ubi אֵל scribitur), plur. אֵילִים ac sine Jod אֵלִים Job. 14, 17. et sec. quosdam Exod. 15, 11.; in regim. אֵילֵי Exod. 15, 15. Ezech. 17, 13. et sec. Kri 2 Reg. 24, 15. et sine Jod אֵלֵי Ezech. 32, 21., ubi אֵלֵי גִבּוֹרִים *principes heroum* sunt *fortissimi heroes*.

אֵלוֹן m. 1) *terebinthus* Jud. 9, 6. 37. אֵלוֹן תָּבוֹר *terebinthi thaboricae* 1 Sam. 10, 3., quarum meminit Doubdan c. 54. et Surius lib. 2. c. 8. Plur. אֵלוֹנִים Gen. 13, 18. 14, 13. 18, 1. Deut. 11, 30. 2) nom. propr. viror. Gen. 26, 34. 36, 2. 46, 14. Jud. 12, 11.

אֵילוֹן nom. propr. oppidi Danitarum Jos. 19, 43. 1 Reg. 4, 9.

אֵילָם et אֵלָם m. *vestibulum, porticus.* Plur. אֵלַמִּים s. אֵילַמִּים Ezech. 40, 21. 22. 24—26. 29. 33. 34. 36. vel אֵלַמּוֹת Ezech. 40, 16. 30.

אֵלָה f. *terebinthus* Gen. 35, 4. Jud. 6, 11. 19., collective *terebinthi* 1 Sam. 17, 2. 19. 21, 10. Propter longaevitatem ad designanda loca in historiis usurpantur terebinthi, velut Gen. 35, 4. Jud. 6, 11. 1 Chron. 10, 12. et nomina etiam locis ipsis dant, ut עֵמֶק הָאֵלָה 1 Sam. 17, 2. 19. 21, 10.

אִילָן m. chald. *arbor* (syr. ܐܝܠܢܐ *id.*) Dan. 4, 7., emphat. אִילָנָא Dan. 4, 8. 11. 17. 23.

אוּלַי nom. fluvii, qui arcem Susorum, urbis Pers., ambit (Plin. H. N. IV, 27.) et Graecis Εὔλαιος dicitur Dan. 8, 2. Wahlius (Asien p. 730.) e lingua pehlv. explicuit: *av halaeh aqua pura, praeclara.*

און. Duae radices in subsidium vocandae sunt: I) أون *commode, placide, tranquille se habuit,* hinc hebr. *valuit, potens fuit,* v. אוֹן, — II) أين *lassus, defatigatus fuit,* v. אָוֶן, תְּאֻנִים, hinc hebr. *defecit, nullus fuit* v. אַיִן et אָוֶן.

אָוֶן m. 1) *vanitas, vanum, id quod revera non est, nihil* (synon. אֶפֶס Jes. 41, 29. Zach. 10, 2., spec. *idolum* (quod revera *nihil* est) Jes. 66, 3. Hos. 10, 3. Hinc urbs בֵּית־אֵל *(sacra Dei sedes)* antonomastice ob cultum vitulorum dicitur בֵּית אָוֶן *sedes idolorum* Hos. 4, 15. 5, 8. 10, 5. 2) *pravitas, nequitia* Jes. 1, 13. Prov. 17, 4. Ps. 36, 4. 41, 7. Mich. 2, 1., פֹּעֲלֵי אָוֶן *facientes pravitatem* h. e. *malefici* Ps. 5, 6. 6, 9. Job. 34, 8. 22., אַנְשֵׁי אָוֶן Job. 34, 36. et מְתֵי אָוֶן 22, 10. *id.*; hoc sensu nonnunquam tanquam persona spectatur, ut Job. 36, 10. 21. Semel videtur pro concr.: *pravus* poni Prov. 11, 7., ubi v. Umbreit. 3) *dolor, luctus* Hos. 9, 4. Gen. 35, 18. Hab. 3, 7., *miseria, calamitas* (ab rad. n. 2.) Ps. 55, 4. Job. 4, 8. Jer. 4, 15. Prov. 22, 8. etc. 4) בִּקְעַת אָוֶן Am. 1, 5. (vallis *idolorum?*) vallis prope Damascum, fortasse eadem, quae alibi בִּקְעַת הַלְּבָנוֹן vocatur, sita illa Libanum inter et Antilibanum v. Rosenm. *Alterth.* I, 2, p. 302., ubi Michaelis sententia exploditur. — Cum affix. אוֹנִי, אוֹנָם Ps. 94, 23., plur. אוֹנִים Hos. 9, 4.

אוֹן m. 1) *robur, vires* Gen. 49, 3. Hos. 12, 4. Deut. 21, 17. Job. 40, 16. 18, 12., plur. אוֹנִים Ps. 78, 51. Jes. 40, 26. 2) *opes, facultates* Job. 20, 10. Hos. 12, 9.

אוֹנָן filius Judae Gen. 38, 4. 46, 12. Num. 26, 19.

אַיִן propr. *vacuitas, defectus* (a rad. n. 2.), *das Nichtvorhandensein,* ut Deut. 22, 27. אֵין מוֹשִׁיעַ *defectus* est *servantis* (non est, qui servet), Ezech. 38, 11. בְּאֵין חוֹמָה *deficiente pariete (beim Nichtvorhandensein einer Mauer)* h. e. sine pariete; hinc *nihil* Jes. 40, 17. כָּל־הַגּוֹיִם כְּאַיִן *omnes gentes nihili aestimantur,* Jes. 41, 24. אַתֶּם מֵאַיִן *vos estis ex nihilo* i. e. nihili. Sed ea est huj. voc. natura, ut 1) ubi simplic. ponitur, sive in fine sententiae sive (in statu reg.) aliis verbis praemissum, negativam verbi substant. notionem exprimat: *non est,*

erat, sunt etc. (oppos. יֵשׁ): a) Num. 20, 5. מַיִם אַיִן *aqua non* (nulla) *est* (in promtu), Jes. 37, 3. Prov. 25, 14.; Gen. 30, 1. *cedo mihi liberos* וְאִם־אַיִן מֵתָה אָנֹכִי *at si non* (sunt, fuerint mihi), *moritura ego sum*, 2 Reg. 2, 10.; Exod. 17, 7. הֲיֵשׁ יְהוָֹה בְּקִרְבֵּנוּ וְאִם־אַיִן *utrum Jova est inter nos nec ne* (an non est)? 1 Sam. 9, 4. *peragrarunt terram Schaalim* וָאַיִן *et non erant* (asinae), *sie fanden sich nicht vor.* b) Gen. 37, 29. וְאֵין יוֹסֵף בַּבּוֹר *et non erat Josephus in fovea*, Num. 14, 42.; Jos. 6, 1. אֵין יוֹצֵא וְאֵין בָּא *non erat exiens* (qui exiret) *nec intrans* (qui intraret), Gen. 41, 4. Deut. 22, 27.; Ruth. 4, 4. אֵין זוּלָתְךָ לִגְאֹל *non est praeter te, qui me vindicet;* Levit. 26, 6. וּשְׁכַבְתֶּם וְאֵין מַחֲרִיד *cubabitis et nemo erit qui vos terreat;* 1 Reg. 8, 9. אֵין בָּאָרוֹן רַק שְׁנֵי לֻחוֹת *non* (nihil) *fuit in arca praeter duas tabulas;* 1 Reg. 18, 43. אֵין מְאוּמָה *nihil est* (adest); Dan. 1, 4. יְלָדִים אֲשֶׁר אֵין־בָּהֶם כָּל־מאום *pueri, in quibus non erat ulla labes.* Simil. cum affixis Gen. 20, 7. אִם אֵינְךָ מֵשִׁיב *si non eris reducens* (si non reduces), 30, 33. כֹּל־אֲשֶׁר אֵינֶנּוּ נָקֹד *quidquid punctis notatum non est,* Deut. 1, 32. אֵינְכֶם מַאֲמִינִים *vos non confisi estis* Deo, etiam absol. Gen. 5, 24. אֵינֶנּוּ *non erat* (amplius), Prov. 12, 7. *evertuntur impii et non sunt* amplius. Adde has duas formulas: אֵין לִי *non est mihi (non habeo)* Levit. 11, 10. Exod. 22, 2. Joel. 1, 18. Prov. 30, 27., אֵין לָבוֹא *non est* h. e. *licet venire* Esth. 4, 2. Ruth. 4, 4. Eccles. 3, 14. — 2) Paullatim ita invaluit hujus voc. usus, ut in merum *negandi adverbium* verteret: 1 Sam. 21, 9. אֵין יֵשׁ פֹּה חֲנִית (all. אִין) *non fuit ibi lancea*, Ps. 135, 17.; Jer. 38, 5. אֵין הַמֶּלֶךְ יוּכַל אֶתְכֶם דָּבָר *non* (nihil) *potuit* (valuit) *rex* etc. Job. 35, 15. — 3) Passim *sine* interpretantur, sed omnes hujuscemodi loci ad n. 1. redeunt: Exod. 21, 11. יָצְאָה חִנָּם אֵין כָּסֶף *exeat gratis sine pretio*, propr. *non sit* (detur) *pretium*, Thren. 5, 3. יְתוֹמִים הָיִינוּ אֵין אָב *orbi sumus sine patre*, propr. *non est* nobis *pater*, Joel. 1, 6. Ps. 88, 5. Deut. 32, 4. — Cum praefixis 1) בְּאֵין *beim Nichtvorhandensein* i. e. *dum (ubi) non est* Prov. 11, 14. 29, 18., *dum non* (nondum) *erat* h. e. *priusquam esset* Prov. 8, 24., hinc *sine* Ezech. 38, 11., *ita ut non esset* Jes. 57, 1. 2) כְּאַיִן *tantum non, propemodum* Ps. 73, 2. (i. q. כִּמְעַט). 3) לְאֵין *ei cui non est, sunt* Jes. 40, 29. Neh. 8, 10., *usque adeo, ut non esset* 2 Chron. 20, 25. 36, 16. Esr. 9, 14., *sine* 1 Chron. 22, 4. לְאֵין מִסְפָּר (propr. *usque ad defectum numeri*). 4) מֵאֵין *ita ut non* (nullus) *sit, esset* Jes. 5, 9. Jer. 7, 32. Ezech. 33, 28. (sq. infin. Mal. 2, 13.), *propterea quod non est* Jes. 50, 2., rarius *nullus est* (i. q. אֵין) Jer. 10, 6. 7. 30, 7. (duae negatt. copul. v. Ewald. Gr. p. 656.).

אִין 1 Sam. 21, 9. v. sub אַיִן n. 2.

אִי (quod decurtatum esse videtur ex אִין, אֵין) *non*, in compos. ut אִי־נָקִי *non-insons* Job. 22, 30., אִי־כָבוֹד *non-gloria* (nom. propr.) 1 Sam. 4, 21. Aethiop. et Rabb. admodum frequentant hoc voc. [Aliud אִי v. sub rad. אות].

תְּאֵנָה f. *ficus* arbor Jud. 9, 10. Num. 20, 5. Deut. 8, 8. et fructus 2 Reg. 20, 7. etc. (Vulgo derivant a rad. n. 2., in VI. *cunctatus est*, coll. ونى IV. *distulit, retardavit*, V. *cunctatus est:* quod etymon spec. illis ficubus competit, quas ὀψίμους Theophrastus *Histor. Plant.*

L. I. c. 15, *seras* dixit COLUMELLA L. V. c. 9., et *novissimas*, sub hiemem maturescentes, PLINIUS L. XXIII. c. 7., quasque בְּנוֹת שׁוּחַ vocant Talmudici, quae non maturescunt ante tertium annum, vid. LIGHTFOOTI *Horae Talmud.* ad Matth. 21, 19.). Gen. 3, 7. intelligunt nonnulli *Musam Paradisiacam* (*Pisangfeigenbaum*), cujus folia 12 fere ped. longa, 2 ped. lata sunt. Sed parum probabiliter v. CELSII Hierobot. II, p. 398 sq. Cum tam ob foecunditatem, quam ob fructus dulcedinem et nobilitatem cum uvis inter fructus autumnales principatum obtineat ficus, et in pedestri et in elatiore poetarum sermone frequenter jungitur viti tum in celebranda *fertilitate* Palaestinae Deut. 8, 8. coll. Cant. 3, 13. tum in annuncianda *saeculi mess. felicitate, securitate* et *quiete* Joel. 2, 22. (unde יָשַׁב תַּחַת תְּאֵנָתוֹ *sub ficu sedere*, est *placide* et *fortunate vivere* Mich. 4, 4. Zach. 3, 10. 1 Reg. 4, 25. (5, 5.) Jer. 36, 16. 2 Reg. 18, 18.) et contra in describenda *calamitate* Num. 20, 5. Am. 4, 9. Hagg. 2, 19., aut in comminandis *poenis* et *vastationibus* Jer. 5, 17. 8, 13. Hos. 2, 14. In oratione symbolica Jer. 24, 1. ficus *populum israeliticum* repraesentat. — Plur. תְּאֵנִים 2 Reg. 20, 7. Jer. 8, 13., in regim. תְּאֵנֵי Jer. 24, 2., c. affixo תְּאֵנֵיכֶם Am. 4, 9. Cet. v. sub בִּכֻּרָה.

תְּאֻנִים m. plur. *defatigationes, labor multus, molestia* Ezech. 24, 12.

אוֹן s. אֹן *Heliopolis* Gen. 41, 45. 50. 46, 20., אָוֶן Ezech. 30, 17. (v. ROSENM., nisi אוֹן legendum), urbs Aegypti, in honorem *solis* condita et hinc OEIN (Oein *lux*) *urbs lucis* s. *solis* ab Aegyptiis appellata, ut ab Arabibus عين شمس *fons solis*; Hebraeis etiam nomine domestico בֵּית שֶׁמֶשׁ Jer. 43, 13. v. ROSENM. ad h. l. Antiquis Aegypti regibus sedem haud incelebrem nonnunquam praebuit; nunc vastata est nec nisi ruderibus tantum iisque paucis prope vicum *Matarie*, duabus a Cahira horis versus orientem et septentrionem dissitum, superstes. LXX. ubique substituunt Ἡλιούπολιν, et interpretes copt., licet hebraeae linguae ignari solam Alexandrinorum versionem prae oculis haberent, Ἡλιούπολιν verterunt *On*, antiquo urbis nomine, ut adeo vetustissimi nominis memoria inter Aegyptios sec. IV. post Chr. adhuc superstes fuerit. Cf. JABLONSKI *Panth. Aeg.* P. I, p. 137 sqq. *Repertorium litt. bibl. et orient.* T. XIII, p. 11. MICHAELIS *Suppl. ad Lex.* p. 44. HARTMANN. *Erdbeschreib. v. Africa* Tom. I, p. 879.

אוּפָז nomen propr. regionis auriferae Jer. 10, 9. (jungitur *Tartesso*) Dan. 10, 6.; videtur ab *Ophir* non diversa fuisse (affines etiam literae sunt ר et ז ap. Arab., et Jer. l. c. CHALD. SYR. THEODOT. posuerunt *Ophir*), quanquam illi argumento, quo plerumque utuntur, non magna tribuenda vis est, scil. 1 Reg. 10, 18. זָהָב מוּפָז (i. e. מֵאוּפָז) appellari, quod v. 11. זָהָב מֵאוֹפִיר dictum sit.

אוֹפִיר, passim אֹפִר, nom. regionis Gen. 10, 29. maritimae, auroque et lignis ac lapidibus pretiosis nec non ebore, pavonibus, simiis uberrimae, quam Salomonis (ac Josaphati 1 Reg. 22, 49.) naves petierunt. De *situ* magna est virorum doctorum contentio. Alii enim, ut RELANDUS (Dissertatt. misc. I, p. 165 sqq.), in *India orientali* quaerunt, ubi, au-

ciore Abulfeda, sita fuit urbs سوفارة, in quam quidem sententiam videntur etiam LXX. inclinare, reddentes Σωφίρ, Σώφειρα, Σώφιρα, quod fuit apud Aegyptios nomen (totius) Indiae orient. v. Jablonski Opusc. ed. te Water Tom. I, p. 337. Alii transferunt in Africae litus orientale, in quo, insulae Madagascar adversa, urbs *Sofala* jacet v. Schulthess Paradies p. 310 sq. Sed praeferenda haud dubie eorum sententia, qui Arabiae tractum esse contendunt: nam a) Gen. l. c. medias inter arabicas gentes ponitur; b) in provincia arab. *Oman* dicta reperta nuper a Seetzenio est urbs *el Ophir* satis nobilis et opulenta (v. Zach monatl. Correspond. XIX, p. 331 sqq.); c) Arabiam *auro* praeditem esse, uno ore celebrant veteres scriptores v. Bochart. Phal. II. c. 27. quanquam *natum* ibi esse, vix credere licet v. Mannert Geogr. VI, 1, p. 8. Itaque videtur *Ophir* emporium fuisse, quod auro, ebore, pavonibus, ex aliis terris, fortasse ex Africa importatis, simiis vero et gemmis tanquam indigenis, abundaret. Adde Michael. Spicil. II, p. 184 sq. Bredow hist. Untersuch. II, p. 253 sqq. Tychsen de commercio Hebr. in Commentatt. Gotting. XVI, p. 164 sqq. Wineri Lexic. bibl. II, p. 498 sq. Ritter Erdkunde II, p. 201 sq. — Auri *ophiritici* tanquam purissimi mentio quoque fit Ps. 45, 10. Job. 28, 16. Jes. 13, 12. (כֶּתֶם א׳) 1 Chron. 29, 4. (זְהַב א׳) et per meton. Job. 22, 24. אוֹפִיר pro *auro ophiritico* ponitur. Ceterum originem vocis ab arab. وَفَرَ *divitiis abundavit* repetendam esse putat Paulus in Memorabb. V, p. 112.

אוּץ 1) *arctus, angustus fuit* Job. 17, 15. (aliis *instans* i. e. *vicinus fuit*). 2) *pressit, ursit, institit* Exod. 5, 13. (sine casu). 3) pressus h. e. *incitatus est, festinavit* Prov. 19, 2., sq. infin. Prov. 28, 20.; *praeceps ruit* Prov. 21, 5. 29, 20. אָץ בִּדְבָרָיו *praeceps* (temerarius) *in sermonibus*; proripuit, *subtraxit se* Jer. 17, 16. לֹא־אַצְתִּי מֵרֹעֶה אַחֲרֶיךָ, quae verba, a multis perperam intellecta, sic explicuit Schnurrerus: *non proripui me, quo minus pastor essem post te* h. e. non recusavi munus prophetae mandata ex tuo ore excepturi. — Hiph. *ursit, institit* sq. בְּ pers. Jes. 22, 4. Gen. 19, 15.

אוֹר *lucidum fieri, lucescere, clarescere* 1 Sam. 14, 27. 29. (de oculis), *illucescere* Gen. 44, 3. (de die) coll. 1 Sam. 29, 10. (ubi praet. est imperson. dictum), *illuminari* trop. Jes. 60, 1.. *lucere* Prov. 4, 18. — Niph. נָאוֹר *illucescere* 2 Sam. 2, 32 (ubi fut. יֵאֹר), *illuminari, collustrari* Job. 33, 30. לֵאוֹר בְּאוֹר הַחַיִּים (pro לְהֵאוֹר) *ut collustretur vitae lumine* (ut in vitam quasi redeat). Particip. נָאוֹר *illustris, gloriosus* Ps. 76, 5. — Hiph. הֵאִיר 1) *lucere fecit* aliquid. Trop. a) הֵאִיר עֵינֵי פ׳ Ps. 19, 9. 13, 4. Esr. 9, 8. Prov. 29, 13. al. et ה׳ פְּנֵי פ׳ Ps. 80, 4. 8. Eccles. 8, 1.: *oculos alic. lucere fecit* h. e. *exhilaravit, recreavit* aliquem (cf. Thren. 5, 17.); b) הֵאִיר פָּנָיו Ps. 80, 4., sq. עַל pers. Ps. 31, 17. Dan. 9, 17., sq. בְּ pers. Ps. 119, 135., sq. אֶל pers. Num. 6, 25, sq. אֵת (*cum*) Ps. 67, 2., semel simpl. הֵאִיר לְ, dicitur Jova, quando *propitium se exhibet* alicui (austerus enim et truculentus vultus irascentium est). Lucere facere ramos Jes. 27, 11. vel altare Mal. 1, 10. est: *accendere, incendere* (cf. arab. أَوَرَ *incendit*). 2) *collustravit, illustravit* aliquid, quod obscurum est Neh. 9, 12 (viam) Ps. 77, 19

97, 4. (mundum) 185, 39 (noctem), trop. ad mentem refertur Ps. 119, 130. 3) *lumen sparsit* i. e. *luxit* Gen. 1, 15. Exod. 13, 21. Jes. 60, 19. Num. 8, 2. — Fut. apoc. יָאֵר Ps. 67, 2.

אוֹר m, semel f. (Job. 36, 32.) lux Gen. 1, 3. 4. 5. 18. Jer. 25, 10. Jes. 45, 7. Job. 17, 12., אוֹר הַבֹּקֶר *lux matutina, lux oriens* Jud. 16, 2. 1 Sam. 14, 36., מִן־הָאוֹר *a prima luce* Neh. 8, 4. Job. 24, 14. Spec. a) *lux splendens, splendor* solis Jes. 18, 4. Prov. 4, 18. Job. 31, 26 (Lxx. ἥλιος) 37, 21. vel fulminis Job. 36, 32., hinc meton. pro *fulmine* ipso Job. 37, 3. 11. 13. b) *lux vitae* (ut graec. φῶς) Job. 3, 16. (plenius אוֹר הַחַיִּים Ps. 56, 14. Job. 33, 30.), ipsa *vita* Job 3, 20. — Late patet translatus hujus voc. usus. Nam a) אוֹר פָּנִים est: *hilaritas vultus* (frontis), *vultus hilaris, serenus* Ps. 104, 15. Job. 29, 24., hinc *benevolentia, gratia* regis aut Dei Prov. 16, 15. Ps. 4, 7. 43, 3. 44, 4. 36, 10.; b) אוֹר vero simpl. dicitur ap. poetas α) de *intelligentia* et *cognitione* Jes. 2, 5, concr. de illustri doctore Jes. 49, 6. 51, 4. (cf. φάος Aristoph. Plut. 640.); β) de *salute* et *felicitate* Jes. 9, 1. Job. 18, 5. 22, 28. 30, 26. Ps. 97, 11. 27, 1. (sim. φάος Iliad. VIII, 282., φόως VI, 6., add. Thryphiod. ed. Wernicke p. 361.; *lux* ap. Liv. 7, 30.); hinc Jova vocatur אוֹר יִשְׂרָאֵל Jes. 10, 17. h. e. *praesidium Israel., auctor salutis et felicitatis Isr.* — Plur. אוֹרִים *lumina* (sidera) Ps. 136, 7. [אֹר Am. 8, 8. per aphaeresin dicitur pro יְאֹר, quod vid. suo loco].

אוּר m. 1) *ignis* Ezech. 5, 2. Jes. 44, 16. 47, 14.; sed non tam ignis *ardorem*, quam ejus *flammam, splendorem* exprimit, unde ab אֵשׁ distinguitur Jes. 50, 11. 2) Jes. 24, 15., plur. אֻרִים vel *septentrio* (coll. arab. أُور), quae fuit Doederlinii sententia, vel *oriens* (ubi *lux* oritur), quemadm. suspicatus est Schellingius; v. Gesen. ad h. l. 3) אוּרִים Num. 27, 21. 1 Sam. 28, 6, plenius אוּרִים וְתֻמִּים Exod. 28, 30. Deut. 33, 8. Esr. 2, 63.: *lumina et (integritates) veritas*, sortes sacrae, quas summus pontifex pectorali indutus conjicere solebat, ut, quid faciendum, quid omittendum esset, divinitus constaret. Varias viror. doctorum de hoc oraculo sententias collegerunt Carpzovius in Appar. p. 75 sqq. Bellermannus die Urim u. Thummim. Berl. 1824. 8. Saalschuetzius in Illgenii hist. theol. Abhandl. II, p. 31 sqq. et, qui subtiliter hanc rem exposuit, Theilius in n. krit. Journ. d. Theol. V, p. 185 sqq. 4) אוּר כַּשְׂדִּים Gen. 11, 28. Neh. 9, 7. *Ur Chaldaeorum*, cujus vestigium haud dubie deprehenditur in castello persico *Ur*, quod auctore Ammiano Marcell. XXV, 8. centum millia pass. a Corduena remotum fuit v. Bocharti Phaleg. lib. II, c. 6. p. 87. cf. sub כַּשְׂדִּים. In d'Anvillii *l'Euphrate et le Tigre* invenies sub gradu long. 60′. 12″. latit. 36′. 4″. Alii putant, *Ur* non diversum esse a Ptolemaei *Orchone* (Cellarii Notit. II, 3, 15. 27.) vel ab *Edessa*, quae syr. *Urhoi* dicitur (v. Hyde rel. vett Pers. 2. p. 73.). Gesenius nuper statuit, hoc nom. indicae originis esse, coll. *ur* i. e. *urbs, pagus*. Sed talis voc. in lingua sanscritica vix invenies vestigium.

אוֹרָה f. 1) *lux* Ps. 139, 12., metaph. de felicitate Esth. 8, 16. 2) plur. אוֹרוֹת *herbae, olera* 2 Reg. 4, 39. (v. Celsius in *Hierobot.* T. I, p. 459 sqq.), dicta a *splendore* i. e. *virore;* vocabula enim *splendoris* ad *virorem* referri, multis exemplis declaravit Simonis in *Ar-*

cano Form. p. 352. conf. et *Onomast. V. T.* p. 617 et 629. Hinc locum Jes. 26, 19. כִּי טַל אוֹרֹת טַלֶּךָ sic interpretantur: *nam ros olerum est ros tuus* (Dei) h. e. vis divina rori consimilis est plantas recreanti novamque quasi vitam iis largienti.

מָאוֹר m. 1) *lux* Ps. 90, 8. 74, 15., trop. מְאוֹר עֵינַיִם i. e. *vultus hilaris, serenus* Prov. 15, 30. cf. sub אוֹר; it. *lumen,* hinc plur. מְאֹרוֹת *lumina* Gen. 1, 15. 16. de sideribus. 2) *candelabrum* Exod. 25, 6. 27, 20. 35, 14. (alibi מְנֹרַת הַמָּאוֹר Num. 4, 9. 16.).

מְאוּרָה f. *foramen* (proprie per quod *lux* illabitur), deinde *caverna* (nostr. *Loch*) Jes. 11, 8. Alii dict. putant pro מְעוּרָה.

אוּרִיאֵל (*lux Dei*) nom. propr. viror. 1 Chron. 6, 9. 15, 5. 11. 2 Chron. 13, 2.

אוּרִיָּה (*lux Jovae*) nom. propr. 1) mariti Bathsebae 2 Sam. 11, 3. 23, 39. 2) sacerdotis jud. regnante Ahaso Jes. 8, 2. 2 Reg. 16, 10. etc. Sed אוּרִיָּהוּ fuit propheta Jer. 26, 20.

אֹרָה vid. sub rad. ארה.

יָאִיר nom. propr. viror. Num. 32, 41. Deut. 3, 14. Jos. 13, 30.; Jud. 10, 3.; Esth. 2, 5. coll. Ἰάειρος Mr. 5, 22.

אות vel אוֹת in Kal inusit., Niph. *consentire,* hinc *morem gerere* 2 Reg. 12, 9., sq. dat. pers. Gen. 34, 15. 22. 23. (arab. alia forma أَتَى, III. آتَى *convenit, consensit, adstipulatus est, obsecutus est* etc., V. تَآتَى *socium se praebuit, se accommodavit*). Fut., quod solum occurrit, יֵאוֹת.

אוֹת com. *signum,* v. sub אָוָה.

אָז (vox primitiva? secus statuit Schultens. ad Prov. 8, 22.) adverb. *temporis,* notans *tum, tunc* (ut إِذْ), idque vel temporis *futuri (dann)* Ps. 96, 12. Zeph. 3, 9. Job. 3, 13. vel *praeteriti (damals)* Gen. 4, 26. 12, 6. 1 Reg. 8, 12. etc. (cum verbo *praeter.*) Exod. 15, 1. Deut. 4, 41. (cum *futuro* v. Gesen. Lehrgeb. p. 773. Ewald. Gr. p. 542.). De tempore, non de caussa dictum etiam est Mich. 3, 4. Jer. 22, 15. Ps. 40, 8. (ad quem loc. v. H. Michaelis) 56, 10. Passim incipit apodosin non sine vi, ut nostrum *dann,* lat. *tum, tum denique,* graec. τότε, Job. 13, 20., praesertim post particulas *conditionales* (Iliad. 4, 36. Odyss. 11, 112.) אִם Prov. 2, 5. Job. 9, 31., לוּלֵא Ps. 119, 92. 124, 3. 4. 5. — Cum praefixo מֵאָז 1) adv. *ab antiquo tempore, antiquitus* (parall. מֵעוֹלָם) Ps. 93, 2. Prov. 8, 22., *olim, antea, jam pridem* 2 Sam. 15, 34. Jes. 16, 13. 45, 21. 48, 5. 2) praepos. *inde a* Ruth. 2, 7. מֵאָז הַבֹּקֶר *inde a matutino tempore,* Ps. 76, 8. מֵאָז אַפֶּךָ *inde ab ira tua* h. e. ubi ira tua exarserit; c. infin. Exod. 4, 10. מֵאָז דַּבֶּרְךָ *ex quo locutus es,* atque inde etiam c. verbo fin. Jos. 14, 10. מֵאָז דִּבֶּר יְהֹוָה *ex quo locutus est Jova,* Exod. 5, 23. מֵאָז בָּאתִי *ex quo veni,* Gen. 39, 5. Jes. 14, 8.

אֲזַי *tunc* Ps. 124, 3. 4. 5., cf. chald. אֱדַיִן.

אזא vel **אזה** chald. *accendit, succendit* fornacem (cf. arab. أزّ). Part. Pehil אזה (ex syriasmo pro אזה) Dan. 3, 22., infin. מזא (pro מאזא et hoc per contractionem pro מאזא) Dan. 3, 19., unde cum affixo מזיה (mutata tertia radicali א in Jod mobile v. WINERI Grammat. chald. p. 78.) Dan. 3, 19.

אזב rad. Hebr. inusit., coll. arab. أزب *hirsutus fuit* (unde أزب *hirsutus, magnis praeditus superciliis*). Inde videtur proficisci

אזוב m. (ex syriasmo pro אזב) Exod. 12, 22. Levit. 14, 4. 6. 21. 49. Num. 19, 6. 18. Ps. 51, 9. etc. *hyssopus* v. BOCHARTUS in *Hieroz.* P. I, p. 587 sq. et CELSIUS in *Hierobotan.* P. I, p. 407 sq. Frequenter eam nasci in Galilaea testantur RADZIVILIUS in *Itiner.* et DAPPERUS. Contra *mentham* intelligunt L. DE DIEU ad Exod. 12, 22. HOTTINGERUS et JOBUS LUDOLFUS in historia Aethiop. p. 204. coll. aethiop. ሐሣብ፡ quod Matth. 23, 23. respondet graeco ἡδύοσμον; *rutam murariam* vel *capillum Veneris* dici volunt LEMNIUS *de herbis bibl.* c. 26. et DEODATIUS in *notis* ad Vers. Ital. 1 Reg. 5, 13., quibus favere creditur et nominis origo (est enim herba *pilosa*) et locus 1 Reg. 5, 13.; *origanum* denique *creticum* tanquam genuinam Graecorum hyssopum optavit J. E. FABER in KEIL u. TZSCHIRNER. Analect. I, 1, p. 3 sqq.

אזד chald. *elapsus est, abiit* Dan. 2, 5. 8. (THEOD. ἀπ' ἐμοῦ ἀπέστη). Hoc sensu vicinum esset rad. אזל *abiit:* nisi potius conferenda est aut (permutatis ז et צ) rad. arab. أصل, cui vicina alia وصل *firmus fuit*, aut rad. rabb. אזר *robustus, firmus fuit*, unde esset *firmiter destinatum decretumque fuit* negotium, quod optime quadrat. Ita SYR. ABENESRA al.

אזה vid. antea אזא, אזר v. sub אז.

אזל Duplex radix esse creditur: I) *abiit, discessit* (syr. chald. et sam. *id.*) Jer. 2, 26. (ubi 2. f. הזלי pro האזלי) Prov. 20, 14 (sq. dat. pron. reflex. pleon.), de aquis: *diffluxit* Job 14, 11.; it. *defecit, consumtus est* Deut. 32, 36. (ubi 3. praet. f. אזלת v. GESEN. L. p. 264.) 1 Sam. 9, 7. — II) *texuit, nevit* (talm. *id.*, syr. et arab. ܥܙܠ, عزل, permutatis inter se ע et א, ut אגם et עגם) Ezech. 27, 19. ודן ויון מאוזל בעזבוניך נתנו *Vedanitae et Graeci in emporia tua attulerunt texta.* Sed v. sub אוזל.

אזל chald. *abiit, discessit* (in aliq. locum) Dan. 2, 17. 24. 6, 19. 20. Esr. 4, 23. 5, 8. Imper. אזל־ Esr. 5, 15. ablato tono pro אזל et hoc ex syriasmo pro אזל.

אזל m. *abitus, discessus* 1 Sam. 20, 19. Aliis est nomen propr.

אוזל v. supra suo loco.

אזן 1) denominat. a nomine אזן *auris*, Hiph. האזין *audivit*, quod v. sub אזן. 2) *ponderavit*, sed in Piel tantum: אזן Eccles. 12, 9. translato sensu: *ponderavit* h. e. *examinavit, exploravit*, arab. وزن. Inde:

מֹאזְנַיִם *bilanx* Jes. 40, 12. Jer. 32, 10. Ps. 62, 10. etc. forma *dualis* ob *geminam* ejus *partem.* Quid differat a פֶּלֶס, docet Reimarus de *differentiis vocum Hebr.* Dissert. I, p. 62 sq., v. sub h. v.; מֹאזְנֵי צֶדֶק Levit. 19, 36. Ezech. 45, 10. et מֹאזְנֵי מִשְׁפָּט Prov. 16, 11. *lances rectae* (sic Latini: *aequa lance*), quibus opponuntur מֹאזְנֵי מִרְמָה *lances fallaces* Prov. 11, 1. 20, 23. Am. 8, 5., quae etiam מֹאזְנֵי רֶשַׁע *lances iniquae* vocantur Mich. 6, 11. Hos. 12, 8. Dicitur עָלָה בְמֹאזְנַיִם *ascendit in bilance* h. e. impositus est bilanci Ps. 62, 10., שָׁקַל בְּמֹאזְנַיִם *ponderavit in bilance* Jes. 40, 15. Job. 31, 6.

מֹאזְנַיִן chald. dual. *id.*, unde stat. emphat. מֹאזַנְיָא Dan. 5, 27.

אָזֵן m., plur. אֲזֵנִים Deut. 23, 14. vel *suppellex* omnino omnis, vel spec. *arma* coll. rad. chald. זוּן, זַיֵּן *armavit.* Ita nostrum *Zeug* et latiore et angustiore sensu (de armis) dicitur. Aliter de hujus voc. significatione censet Schultens. in *Animadvv. philol.* ad Prov. 17, 4.

אֹזֶן f. *auris* (arab. أُذُن, chald. אוּדְן, syr. ܐܶܕܢܳܐ, ܐܶܕܢܳܐ, graec. οὖς, ὠτός, quae nomina consonant omnia) Exod. 29, 20. Levit. 8, 23. 1 Sam. 9, 15. etc. Cum affixo אָזְנִי 1 Sam. 20, 2. et sec. Kri 22, 17. (ubi Cthib habet אָזְנוֹ). Dual. אָזְנַיִם *utraque auris, aures* Deut. 29, 3. Ps. 40, 7., הַשְׁמָעוּת אָזְנַיִם *auditus aurium* h. e. narratio auribus percipienda Ezech. 24, 26.; in regim. אָזְנֵי Gen. 23, 13. 16. Exod. 10, 2., cum affixo אָזְנֶיךָ 1 Sam. 20, 12. 13. Jes. 30, 21.; בְּאָזְנֵי פ׳ *audiente aliquo, coram al.* Gen. 20, 8. 44, 18. Exod. 10, 2. 1 Sam. 18, 23. 2 Sam. 3, 19. (etiam de Deo Num. 11, 1. 14, 28.) etc. De formulis הִכְבִּיד אָזְנַיִם, הִטָּה אֹזֶן, גָּלָה אֹזֶן פ׳, שׂוּם בְּאָזְנַיִם etc. v. sub his vv. Inde oritur verb. denomin. Hiph.:

הֶאֱזִין *auscultavit, attendit* (voc. poet.) Jud. 5, 3., sq. acc. rei Gen. 4, 23. Jes. 42, 23. Job. 33, 1., sq. לְ rei Job. 34, 2., sq. אֶל pers. Ps. 77, 2. Jes. 51, 4., sq. עַד pers. Num. 23, 18. Saepius emphat. legitur a) de Deo: *audivit, exaudivit, admisit* preces, sq. acc. Ps. 5, 2. 17, 1. vel dat. Ps. 54, 4. Job. 9, 16. vel אֶל Ps. 39, 11. nominis, quod preces significat; b) de hominibus: *obedivit* 2 Chron. 24, 19. Neh. 9, 30., sq. dat. nominis, quod legem aut praeceptum significat Exod. 15, 26. Part. מֵזִין Prov. 17, 4., irregulariter pro מַאֲזִין, fut. 1. p. אָזִין (contract. pro אַאֲזִין) Job. 32, 11.

אֲזִקִּים *catenae, vincula,* quod voc. Schultens. (ad Hamas. p. 325.) ab arab. أَزِقَ *coarctatus, pressus fuit,* repetit, v. sub rad. זקק.

אָזַר *cinxit* (atque adeo compressit) Job. 30, 18., sq. acc. vel cinguli 1 Sam. 2, 4 (trop.) vel membri Jer. 1, 17. Job. 38, 3. 40, 2., אֵזוֹר אָזוּר *accinctus balteo* 2 Reg. 1, 9. Imp. אֱזָר, fut. יֶאְזֹר, c. affixo יַאַזְרֵנִי Job. 30, 18. — Niph. part. נֶאְזָר *accinctus* Ps. 65, 7. — Pih. *accinxit* (firmiter) aliquem aliqua re sq. dupl. acc. Ps. 18, 33. 40. (trop. 30, 12.), it. *accinxit* aliquid Jes. 50, 11. מְאַזְּרֵי זִיקוֹת *accingentes sagittas ignitas* h. e. accincti, instructi sagittis ign. Fut. c. affixo semel תְּאַזְּרֵנִי

2 Sam. 22, 40. pro תְּאַזְּרֵנִי. — Hithpah. *accinxit se* Jes. 8, 9. (ubi *accingi* pro *armari* ponitur; sim. Graecis *ζώννυσθαι* et Latinis *cingi* pro *armari, succinctus,* qui *ad pugnam paratus* est), sq. acc. rei, *qua* quis se accingit Ps. 93, 1.

אֵזוֹר m. (ex syriasmo pro אֱזוֹר) *cingulum* Jes. 5, 27. Jer. 13, 1. 2. 4. 6. 7. 10. 11., it. *vinculum* Job. 12, 18. (إزار *cinctus lineus, succinctorium,* quali medium corpus et inferiora cingunt). Adde has phrases: פִּתַּח אֵזוֹר *solvit cingulum* Jes. 5, 27., אָסַר אֵזוֹר *substrinxit cingulum* Job. 12, 18., דָּבַק אֵזוֹר אֶל־מָתְנֵי אִישׁ *zona lateribus adhaeret* Jer. 13, 11.

אֶזְרוֹעַ v. sub זְרוֹעַ.

אָח interjectio (a sono factitia) dolentis et gementis: *ah, eheu!* Ezech. 6, 11. 21, 20.; sed הֶאָח, quae est interjectio *gaudentis, exsultantis: evax! euge!* v. infra. Inde derivandum

אָחַח Hebr. inusit. (cf. tamen arab. أحّ *vocem ah! tussiendo edidit atque iteravit*), unde oritur:

אֹחִים plur. m. Jes. 13, 21. genus animalium vel avium a *clamore gemebundo* sive *ululatu* dictum, ut sunt *ululae, bubones, striges* etc.; sed Bochartus, Castellus aliique (Lxx. Syrum aliosque vett. interpretes secuti) ipsos *clamores, rugitus, ululatus,* quibus deserta personant ferae, intelligunt, parum probabiliter.

אָח m. **frater** (arab. أخ, syr. ܐܚܐ, chald. אַח) Gen. 4, 2. 8. 9. 11. 22. 10, 21. etc., etiam (ubi non attinet accurate loqui) is, qui ex altero tantum parente natus est *(Halb-Stiefbruder),* sive ex eod. patre Gen. 42, 15. 43, 3. Jud. 11, 3. 2 Sam. 13, 8. 26. (coll. v. 1. et 1 Chron. 3, 1. 2. 9.) 2 Reg. 2, 7., sive ex ead. matre (*frater uterinus*) Jud. 9, 19. (accuratius dicunt בֶּן־אִשָּׁה אַחֶרֶת Jud. 11, 2.). Sed multis in locis aliquanto latius patet hoc voc.; *frater* enim Hebr. vocatur: a) *cognatus* et *consanguineus* quivis (ubi, quae sit cognationis ratio, nihil refert dicere) Gen. 24, 27. 31, 23. 25. 32. 37. Jud. 14, 3. 1 Chron. 5, 13.; hinc spec. de consobrino 2 Sam. 20, 9. coll. 1 Chron. 2, 16. 17. 23, 22. coll. 21., de nepote ex fratre vel sorore Gen. 14, 14. 16. (coll. 11, 31.) 24, 48. (coll. 11, 27. 24, 24.) 29, 12. 15. 2 Reg. 10, 13. (coll. 2 Chron. 22, 8.), de patruele et matruele Gen. 13, 8., de patruo Gen. 20, 5. 13. 16., de patruelis filio Levit. 10, 4. coll. 6, 18 sqq., de affine 2 Sam. 1, 26.; b) *contribulis* Num. 8, 26. 16, 10. 1 Sam. 3, 8. 19, 12. 2 Chron. 31, 15. et *popularis* Exod. 2, 11. 14, 18. Levit. 10, 6. Deut. 15, 2. coll. 3. Job. 22, 30.; c) *socius* Am. 1, 9, *familiaris* 2 Sam. 1, 26. Job. 6, 15. 1 Reg. 9, 13. 20, 32. cf. Xenoph. Anab. 7, 2, 25.; d) is qui alicui *consimilis* est ingenio et moribus, Prov. 18, 9. *frater prodigi* coll. Job. 30, 29. Ezech. 18, 10. (ibiq. Rosenm.) cf. ἀδελφός Schaefer. ad Gregor. Cor. p. 569., *frater* ap. Ovid. *Trist.* I, 1, 107. Calpurn. *Eclog.* I, 8.; e) *alius* quivis (*Nächster, Nebenmensch*) Levit. 19, 17., praecedente אִישׁ: *alter,* ut Gen. 13, 11. אִישׁ מֵעַל אָחִיו *alter ab altero,* 26, 31. Jud. 6, 29. Exod. 25, 20. Jer. 31, 34. Denique f) adhibetur אָח in allocutionibus ad captandam benevolentiam Gen. 19, 7. 29, 4.

1 Sam. 30, 23. 2 Sam. 19, 13. — In regim. אֲחִי Gen. 10, 21. Levit. 18, 14., cum affixis אָחִי Gen. 4, 9., אָחִינוּ Gen. 31, 32. Num. 36, 2., אָחִיךָ Gen. 4, 9—11., אָחִיךְ Gen. 20, 16., אֲחִיכֶם Gen. 42, 15., אָחִיו Gen. 4, 2. Exod. 10, 23. et אֲחִיהוּ 2 Chron. 31, 12. Jer. 34, 9., אָחִיהָ Gen. 24, 53. 55. etc. Plur. אַחִים Gen. 13, 8. Num. 27, 10., in regim. אֲחֵי Gen. 34, 25. Num. 27, 4., cum affixis אֲחֵיכֶם Levit. 10, 4. Num. 18, 6., אֲחֵיהֶם Gen. 48, 6. Sed ante suff. levia kamez suum in patach et dagesch forte implicitum resolvit, ut אַחַי Gen. 19, 7. Exod. 4, 18. (in pausa אֶחָי 1 Sam. 20, 29. Ps. 22, 23.), אַחֵינוּ, אַחֶיךָ, אַחַיִךְ, אֶחָיו, אַחֶיהָ.

אַח m. chald. *frater;* plur. cum affixo אַחָיךְ Esr. 7, 18.

אָחוֹת (forma contracta pro אֲחוֹת, chald. אֲחָת, arab. أُخْت) soror Gen. 4, 22. 25, 20. Levit. 18, 12. 2 Sam. 13, 1. 4. 20. 22. 32. 1 Chron. 3, 9., etiam (ubi nihil refert, accurate dicere) ea, quae ex *altero* tantum parente prognata est *(Stiefschwester)*, sive ex eod. patre 2 Sam. 13, 2. 5. 6. 11. 1 Chron. 3, 9. Levit. 18, 9. 11., sive ex eadem matre *(soror uterina)* Deut. 27, 22. Levit. 18, 9. 11. 20, 17. Latiore sensu *soror* vocatur: a) *cognata, consanguinea* Gen. 24, 59. Jer. 22, 18. Job. 42, 11. (al. 15.), ut fratris filia Gen. 12, 13. 19. 20, 2. 5. 12., patruelis filia Gen. 26, 7. 9.; b) *popularis, gentilis* Num. 25, 18.; c) *socia* Jer. 3, 7. 8., max. civitas foedere cum alia quadam juncta Ezech. 16, 46. 23, 31. 33., poet. adeo de re arctissime cum aliquo copulata Prov. 7, 14. *dic sapientiae, tu soror mea* es, Job. 17, 14. cf. Petron. Sat. 84.; d) ea, quae alii cuidam *similis* est ingenio et moribus Ezech. 16, 45. coll. Jer. 3, 7.; e) praecedente אִשָּׁה *altera* (de rebus) Exod. 26, 3. 5. 6. 17. Ezech. 1, 9. 23. 3, 13. Adhibetur denique f) tanquam vox caritativa de *amasia* Cant. 4, 9. — In regim. אֲחוֹת Gen. 4, 22. Exod. 6, 23., cum affixo אֲחוֹתִי Gen. 12, 13. 19., אֲחֹתוֹ Exod. 2, 4. 7. (pro quo semel recurrit אֲחֹתוֹ Num. 6, 7.). Sic cum reliquis affixis אֲחוֹתֵנוּ, אֲחוֹתְךָ, אֲחוֹתֵךְ, אֲחוֹתָהּ, אֲחוֹתָם. Plur. c. affix. אַחְוֹתַיִךְ, אַחְוֹתֵיכֶם Ezech. 16, 55. Hos. 2, 3., it. אַחְיוֹתַי Ezech. 16, 52., אַחְיוֹתָיו Job. 42, 11., אַחְיוֹתֵיכֶם 1 Chron. 2, 16 (tanq. a sing. אַחְיָה).

אַחְאָב *(frater patris) Ahabus* 1) rex Israel., filius Omri (918—897. a. Chr.) 1 Reg. 16, 28 sqq. 2) pseudopropheta Jer. 29, 21.

אַחֲוָה f. *fraternitas, foedus fraternum* Zach. 11, 14. (syr. ܐܚܘܬܐ, arab. أُخُوَّة). Sed אַחֲוָה et אַחֲוָיָה v. sub rad. חוה.

אֲחִיָּה nom. propr. 1) sacerdotis 1 Sam. 14, 3. 18. ejusdem qui אֲחִימֶלֶךְ appellatur; 2) prophetae, qui Jerobeami tempore vixit 1 Reg. 11, 29. 12, 15.; 3) patris Baesae, regis Israel. 1 Reg. 15, 27. 33.; 4) aliorum hominum 1 Chron. 8, 7. 26, 20. etc.

אֲחִימֶלֶךְ nom. propr. 1) sacerdotis Nobensis 1 Sam. 21, 2. Ps. 52, 2. 2 Sam. 8, 17.; 2) Hethitae cujusdam, qui Davidis Saulum impugnantis socius fuit 1 Sam. 26, 6.

אֲחִימַעַץ *(frater irae,* coll. مغص) nom. propr. 1) soceri Sauli 1 Sam. 14, 50.; 2) filii Zadoci sacerdotis 2 Sam. 15, 27.; 3) 1 Reg. 4, 15.

אֲחִינֹעַם f. nom. propr. uxoris et Sauli 1 Sam. 14, 50. et Davidis 1 Sam. 25, 43.

אֲחִיתֹפֶל (*frater insulsitatis?* v. Maji Oecon. jud. p. 133 sqq.) m. nom. viri nobilis, qui Davidi a consiliis fuit 2 Sam. 15 sqq.

אָח foem. *olla* portatilis, in qua ignis alebatur vel carbones Jer. 36, 22. 23., أَخّ (cujus voc. origo latet) *id.* In aedibus Hebraeorum ante captivitatem babylonicam neque fornaces neque camini memorantur, sed reges adeo ipsi, ut ex loco l. patet, ad calefaciendum utebantur olla prunis ardentibus impleta. R. Jona explicat מחתה *receptaculum ignis aut prunarum,* Arabs كانون نار *foculus,* prunarum ardentium receptaculum, LXX. ἐσχάρα πυρός. Conf. S. Rau diss. *de aedibus Hebraeorum* p. 78. Celsii *Hierobot.* T. I, p. 323. Michaelis *Suppl.* p. 57. Niebuhrii *Itinerar.* T. I, p. 154. et ex his Rosenm. Morgenl. IV, p. 286 sqq.

אֶחָד m. (fortasse pro אַחַד v. Ewald. Gr. p. 491.), אַחַת (pro אַחֶדֶת), in pausa אֶחָת (Gen. 11, 1. Exod. 23, 29.) f. 1) *unus, una* Gen. 1, 9. 2, 21. 24. Exod. 8, 27. 12, 49. Num. 1, 41. etc. (arab. أَحَدٌ i. q. وَاحِدٌ, aethiop. አሐዱ:, chald. אֲחַד et חַד, syr. ܚܰܕ, unde in recentioribus libris hebr. etiam חַד legitur Ezech. 33, 30. Dan. 2, 31. 7, 5.). In regim. אַחַד Gen. 21, 15. 2 Sam. 6, 20. 2 Reg. 18, 24. Dan. 10, 13. etc., quod tamen etiam extra regimen ante praep. מִן usurpatur Levit. 13, 2. Deut. 25, 5. etc. Valet praeterea אֶחָד i. q. *primus,* ubi nomina mensium adjiciuntur Gen. 8, 5. Esr. 10, 16. Exod. 12, 18. (quemadmodum et reliqua numeralia *cardinalia* 2 — 10 eadem lege pro *ordinalibus* venire solent, et Latini *unum* pro *primo* dixerunt, ut Cicero de *Senect.* c. 5. imo et Graeci, ut Homerus *Iliad.* XVI, 173. ἰῆς (pro *μιᾶς*) *στιχὸς* dixit pro πρώτης στιχός, et Euripides in *Bacch.* v. 680. ἑνὸς pro πρώτου. Vid. *Biblioth. Brem.* Class. V, p. 428.). Continuo repetitum: *unus, alter, tertius* 1 Sam. 10, 3. 13, 17. 18., duplicatum saltem: *unus, alter* (distributive) Exod. 17, 12. Levit. 5, 7. Num. 6, 14. Jud. 16, 29. vel *singuli de singulis* Num. 34, 18. נָשִׂיא אֶחָד נָשִׂיא אֶחָד מִמַּטֶּה *principes singuli de singulis tribubus,* 13, 3. 17, 6. Jos. 3, 12. etc.; לֹא אֶחָד *non unus* (sed plures) Jos. 17, 17., *ne unus quidem* 2 Sam. 13, 30. Job. 14, 4., אֵין אֶחָד *non* est *unus* (ne unus quidem est) Dan. 10, 21.— 2) *unicus, singularis* Ezech. 7, 5. (v. Schultens. ad Job. 9, 22.). — 3) *quidam, aliquis* (ut german. *einer,* εἷς Matth. 8, 19. Luc. 24, 18. et ap. serior. Graecos), אַחַד הָעָם *aliquis e populo* Gen. 26, 10. 21, 15. 22, 2. Deut. 12, 14., אַחַד מֵאֶחָיו *aliquis e fratribus ejus* Levit. 25, 48. 13, 2. Num. 16, 15. 1 Sam. 16, 18., plenius נַעַר אֶחָד מֵהַנְּעָרִים 1 Sam. 25, 14. Hinc passim est, in recentioribus max. libris, pro artic. indefin. Dan. 8, 3. אַיִל אֶחָד *ein Widder,* 1 Reg. 9, 19. 19, 4. 20, 13. Gen. 22, 13. — Plur. m. אֲחָדִים 1) *uni, uniti* Gen. 11, 1. וַיְהִי כָל־הָאָרֶץ דְּבָרִים אֲחָדִים *fuit universa terra unorum* quasi *verborum* h. e. *unius linguae* (quemadmodum Romani: *unae literae, unae nuptiae* Terent. Andr. 4, 1, 50. Cic. ad Att. 11, 17. cf. Ramshorn. lat. Gramm. p. 328.), Ezech.

37, 17. 2) *aliquot* (ut nostr. *einige*) Gen. 27, 44. יָמִים אֲחָדִים *aliquot dies,* 29, 20. Dan. 11, 20. — Foem. אַחַת adverbialiter interdum sumitur pro *semel* (per ellipsin nominis פַּעַם) idque vel nude 2 Reg. 6, 10. Ps. 62, 12. Job. 40, 5. etc. vel cum בְּ, בְּאַחַת Num. 10, 4. Job. 33, 14., it. *simul, pariter* (q. d. *in uno,* ad unum omnes) Jer. 10, 8. — Cum praefixo: כְּאֶחָד *sicut unus* h. e. a) *unà* Jes. 65, 25.; b) *pariter* Esr. 6, 20. Eccles. 11, 6.; c) *in universum, ne uno excepto* Esr. 2, 64. Eodem sensu dicitur כְּאִישׁ אֶחָד Jud. 20, 8. כָּל־הָעָם כְּאִישׁ אֶחָד *totus populus in universum* h. e. nullo excepto, ad unum omnes, 1 Sam. 11, 7.

חַד m. chald. (sed v. tamen sub אֶחָד) *unus* Dan. 6, 3. 7, 5., *primus* Dan. 7, 1. Esr. 5, 13., *aliquis* Dan. 7, 16., pro articulo indefinito Dan. 2, 31. 6, 18. Esr. 4, 8.; חַד שִׁבְעָה *unum septem* i. e. *septuplo* Dan. 3, 19. (simil. Jer. 17, 18. ܚܰܕ ܬܪܶܝܢ *duplo,* ܚܰܕ ܫܒܰܥܳܐ *septuplo* Gen. 4, 15.). Foem. חֲדָא Dan. 4, 16. 6, 18. Esr. 4, 8. et חֲדָה Dan. 2, 9. 7, 1. Esr. 5, 13. 6, 3. Cum praefixo כַּחֲדָה adverbialiter: *simul, pariter* Dan. 2, 35. Ita sexcenties in Targum. [Aliud v. sub rad. חדד].

אָחַד *unus fuit* vel *factus est, unitus est,* in Kal inusitat. (sed v. יחד), Hithpah. imper. f. הִתְאַחֲדִי Ezech. 21, 21. *uni te* (gladium triplicem compellat v. 19.) h. e. unitis, conjunctis viribus grassare, saevi in hostes, ut recte explicuit Rosenm. ad h. l. Sed Schnurrer. in diss. philol. p. 463 sq., coll. arab. اِسْتَأْحِدْ, vertit: *operam da, attende,* non male quidem et ad poeticam sublimitatem satis accommodate, sed non est, cur a trita et certa voc. אחד significatione recedas.

אַחַד vel sec. Kri אַחַת Jes. 66, 17. הַמִּתְקַדְּשִׁים ... הַמִּטַּהֲרִים אֶל־הַגַּנּוֹת אַחַר אַחַד plurimis nomen est *Dei* cujusdam, et aliis quidem 1) *Adadi,* Syro-Phoenicum Dei summi (Ἄδωδος βασιλεὺς θεῶν ap. Sanchuniathon. in Fragm. ab Orellio editis p. 34.; Plinio etiam H. N. lib. 37. §. 71. *Adad* dicitur coll. Salmasii *Exercitt.* in Solin. c. 27. p. 248. Hall. Encyclop. I, 357 sq.), quod quidem voc., auctore Macrobio *Saturnal.* 1, 23., significat *unum* h. e. אֶחָד, *Adad,* ut adeo adspirationis vitandae caussa, quam Graeci in mediis vocibus non facile admittunt, litera *h* cum *d* permutata sit. Cui tamen rei obstat, non solum quod *Adad* rectius scribitur הֲדַד (ut in nomin. בֶּן־הֲדַד, הֲדַדְעֶזֶר), verum etiam, quod, cur non *Achad,* Ἀχαδὸς ad literarum orientt. sonum accommodatius dici potuerit, nequaquam intelligitur. Accedit, levem etiam esse Macrobii in vocabuli exteri origine declaranda auctoritatem v. Seldenus de *Diis Syris* p. 179. Michaelis append. ad Bibl. orient. T. XIV, p. 212 sqq. Ceterum defendunt hanc opinionem Scaliger, Drusius, Vossius, Grotius, Bochartus, Marshamus, Vitringa ad Jes. l. c., Rosenmuellerus in Scholl. 2) Aliis est *Hecate* s. *Proserpina* (*Luna*), μονογενὴς dicta ab Hesiodo, in cujus sacris caro suilla adhibebatur apud Aegyptios teste Herodoto 2, 47. v. Clericus ad Jes. 65, 11. et 66, 17. Millii dissert. select. n. 5. Lakemacher. Observ. philol. IV, p. 18 sqq. Addit schola Schultensiana, nomen ipsum esse formae superlativae per א a rad. חדד, unde אחדד et media rad. elisa אחד, *acutissimum* (ut أَحَدُّ in excerptis ex Ispahan. p. 14.) h. e. *necessitas inflexibilis, rigi-*

dissima, qualis est mortis vel fati mortem infligentis v. LETTE *de idolo Achad* in *Bibl. Brem. nova* Cl. 1. p. 48 sqq. Nugae! v. MICHAEL. l. c. 3) Hinc copulata lectione marginali אַחַת cum ea, quae in textu est, אחד D. MICHAELIS in Bibl. l. c. vertit: *qui* in medio horto *se lavant* אַחַד אַחַת *unicus unica* h. e. *unicus cum unica* vel אַחַר אַחַר אַחַת *unicus post unicam,* adeoque post lotionem Venerem explent (v. Vers. syr.). 4) Alii denique simpliciter vertunt: *qui se mundant, unum sequentes* ducem s. choragum. Ita PFEIFFER. in dubiis vexat. ad h. l. ac nuper GESENIUS in Commentar. Alias aliorum conjecturas, quas omnes recensere longum est, v. in J. F. SCHELLINGII Animadvv. ad diffic. Jes. loca p. 129 sqq.

אֲחִידָן f. plur. chald. *aenigmata* vid. sub rad. חוד.

אָחוּ m. *omne quod virens in palude nascitur, juncus,* vocabulum copticum, ut refert HIERONYMUS ad Jes. 19, 7. (c. artic. ⲡⲓ-ⲁϩⲓ, *piachi*); hinc Pentateucho inprimis (Gen. 41, 2. 18.) ac Jobo (8, 11.) nec non Alexandrinis interpretibus (locis citt. Jes. 19, 7. Ἄχει, Ἄχι) et, qui in Aegypto scripsit, Siracidi (40, 16) familiare v. JABLONSKII Opusc. ed. TE WATER I, 45. N. 160. Arabes fortasse ex eodem fonte hauserunt اخيّة et plur. أواخيّ *res pascuales* v. *Repertorium litt. bibl. et orient.* T. XIII, p. 3. Add. CELSII *Hierobotan.* P. I, p. 340 sqq. SCHULTENSII *Commentar.* ad Job. 8, 11.

אַחְוָה v. sub rad. חוה.

אָחַז (arab. أخذ, aram. أحد, אחד) 1) *prehendit, comprehendit,* propr. manu (synon. verbi חָזַק) Exod. 4, 4., sq. בְּ pers. vel rei 2 Sam. 4, 10. 6, 6. Jud. 20, 6. Job. 23, 11. Cant. 7, 9. Gen. 25, 26. *(fassen an, anfassen),* sq. accus. Jud. 12, 6., sq. acc. pers. et ב membri 2 Sam. 20, 9. (*er fasste den Joab beim Barte*), ut λαμβάνειν τινὰ ποδῶν; hinc: a) *cepit* (*fangen*), ut homines in bello vel feras, pisces etc. Eccles. 9, 12. Cant. 2, 15. Jes. 5, 29. b) *legit, elegit* (lat. etiam *cepit*) Num. 31, 30. 1 Chron. 24, 6. c) *occupavit* (ut λαμβάνειν) de animi commotionibus, ut de metu ac terrore Exod. 15, 14 sq. Ps. 48, 7. Jes. 33, 14. (dicitur etiam vicissim: *capere, occupare metum* Job. 18, 20. Jes. 13, 8.). — 2) prehensum captumve *tenuit, retinuit* sq. acc. rei אָחַז צִנָּה *tenuit clypeum* 2 Chron. 25, 5. (אֲחוּזֵי חֶרֶב *tenentes gladium* v. EWALD. p. 233.), sq. ב rei אָחַז בָּזֶה *tenuit hoc* (*er hielt daran fest*) Eccles. 7, 18. — 3) *adhaesit:* quidquid enim rem aliquam *apprehendit* et *tenet,* id illi *adhaeret* (sic graec. ἔχεσθαι etiam significat *adhaerere, conjunctum, contiguum esse*) sq. ב: אָחַז בַּקִּירוֹת *adhaesit parietibus* 1 Reg. 6, 6. Ezech. 41, 6. Hinc 4) *clausit, occlusit* Neh. 7, 3. coll. 3, 3. 13. (ita SYR. Matth. 6, 6. et chald. Targ. Gen. 19, 7. Am. 3, 5.), sec. nonnullos etiam Job. 26, 9. Huc refer אָחַז אֶת־הַבַּיִת בַּעֲצֵים *contignavit domum* etc. 1 Reg. 6, 10. — Praet. 3. foem. cum affixis אֲחָזַתְנִי Ps. 119, 53., אֲחָזָתָה Jer. 49, 24., אֲחָזָתַם Ps. 48, 7. Infin. constr. אֱחֹז 1 Reg. 6, 6., sed cum praefixis: בֶּאֱחֹז Ps. 56, 1., לֶאֱחֹז Job. 38, 13. 1 Chron. 13, 9., imper. אֱחֹז Exod. 4, 4., foem. אֶחֱזִי (pro אִחֲזִי) Ruth. 3, 15., plur. אֶחֱזוּ Cant. 2, 15., in pausa אֱחֹזוּ Neh. 7, 3., fut. יֹאחֵז Job. 17, 9. 18, 9., cum vau convers. וַיֹּחֶז 2 Sam. 20, 9., plur. c. affixo יֹאחֲזוּךָ Jer. 13, 21.; al. יֶאֱחֹז 1 Reg. 6, 10. Eccles. 7, 18.

Niph. נֶאֱחַז 1) *prehensus, captus est* Eccles. 9, 12., hinc *haesit* Gen. 22, 13. 2) *possessor factus est* (a *tenendo* v. Kal) Gen. 34, 10. 47, 27. Jos. 22, 19. (إسم *possedit,* it. *dominatus est, rexit*). — Pih. *occlusit* (h. e. *operuit*) Job. 26, 9. — Hoph. part. plur. מָאֳחָזִים *inclusa* 2 Chron. 9, 18.

אָחָז *Ahasus* a) rex Judaeor., filius Jothami (743—728. a. Chr.) 2 Reg. 15, 38. 16, 1 sqq. Jes. 1, 1., Ἄχαζ Mt. 1, 9. b) alius quidam 1 Chron. 8, 35. 9, 42.

אֲחֻזָּה f. *possessio* Gen. 47, 11. Levit. 14, 34. Num. 27, 4. Jos. 22, 4. Adhibetur de *mancipiis* Levit. 25, 45. 46., frequentius de *agro* s. *terra,* jam addito, jam omisso שָׂדֶה Levit. 27, 16. 22. Num. 27, 4., spec. de *Palaestina* tanquam Hebraeis a Deo data Gen. 17, 8. 48, 4. Num. 35, 8. Levit. 14, 34. 25, 24. Conjungitur אֲחֻזַּת נַחֲלָה Num. 27, 7. 32, 32. et נַחֲלַת אֲחֻזָּה Num. 35, 2.

אֲחַזְיָה et אֲחַזְיָהוּ nom. propr. 1) regis Israelitarum, filii Ahabi (897—896. a. Ch.) 1 Reg. 22, 40. 2 Chron. 20, 35. Lxx. Ὀχοζίας. 2) regis Judaeorum, filii Jorami (884 a. Ch.) 2 Reg. 8, 24. 9, 16. etc., pro quo 2 Chron. 20, 6. עֲזַרְיָהוּ, v. Wineri Lex. bibl. I, p. 26.

אָחַת v. sub. אָח interject.

אַחְלַי et אַחֲלֵי v. infra sub rad. חָלָה.

אַחְלָמָה vid. sub rad. חלם.

אַחְמְתָא Esr. 6, 2. *Ecbatana,* urbs Mediae regia (Tob. 3, 7.), vid. Michaelis *Suppl.* p. 60. Hoeck vet. Med. et Persiae Monumenta (Gott. 1818. 4.) p. 144 sqq. Ilgen Commentar. ad libr. Tob. p. 160—169. De origine voc. dubitatur. Alii putant esse persicum آبادان (*locus cultus et incolis frequens*) v. Hyde rel. Pers. p. 541., alii repetunt a pers. آق (turc. *aga*) *dominus* et talm. מחא *urbs* (v. Heinii Dissertat. sacr. p. 107 sqq.), alii e semiticis linguis totum explicant, ut sit *urbs foci* (ignis) coll. אָח et מְחָא v. Ilgen l. c.

אָחַר *posterior fuit, moratus, cunctatus est* (أَخَّرَ II. *distulit, tardavit, procrastinavit,* ܐܘܚܪ et ܐܬܘܚܪ *moratus est,* chald. אַחַר *id.*) Gen. 32, 5., ubi fut. cum vau convers. וָאֵחַר (ut אֱהַב Prov. 8, 17.). — Pih. אִחַר (compensato dagesch forti) 1) *tardavit, moratus est* aliquem Gen. 24, 56., *distulit* Exod. 22, 29., sq. dat. pers. Deut. 7, 10. לֹא יְאַחֵר לְשֹׂנְאוֹ *non differt* (poenam promeritam) *osori suo.* 2) *cunctatus, moratus est* Jud. 5, 28. 2 Sam. 20, 5. Hab. 2, 3., sq. infin. Gen. 34, 19. Deut. 23, 22. Eccles. 5, 3.; מְאַחֲרִים עַל־הַיַּיִן *morantes super vino* h. e. ad multam noctem bibentes Prov. 23, 30. cf. Jes. 5, 11. Ps. 127, 2. Spec. *morari* s. *cunctari* dicitur Jova, quando auxilium differt Ps. 40, 18. 70, 6. Dan. 9, 19. — Praet. plur. אֵחֲרוּ (pro אִחֲרוּ) Jud. 5, 28., fut. יְאַחֵר, plur. תְּאַחֲרוּ. Cet. v. rad. יחר.

אָחוֹר m. 1) substant. *pars posterior, postica,* plur. אֲחֹרִים *posteriora, partes posticae* Exod. 26, 12. 33, 23. 1 Reg. 7, 25. Ezech. 8, 16.;

hinc אָחוֹר spec. est *occidens* Jes. 9, 11. (cf. קֶדֶם; orientales enim situm locorum determinaturi, faciem convertunt ad orientem solem). 2) adverb. (opp. קֶדֶם et פָּנִים) *pone, a tergo* Ezech. 2, 10. 1 Chron. 9, 10.; *retro, retrorsum* Gen. 49, 17. 2 Sam. 1, 22. Jes. 1, 4. etc.; *in occidentem* Job. 23, 8. Cum praefix. בְּאָחוֹר *retrorsum* Prov. 29, 11. חָכָם בְּאָחוֹר יְשַׁבְּחֶנָּה sc. כָּל־רוּחוֹ *sapiens* (omnem spiritum suum) *reprimit* (*zurückdrängen*); לְאָחוֹר *pone, a tergo* Jer. 7, 24., *retrorsum* Ps. 114, 5., *in posterum* Jes. 41, 23. 42, 23.; מֵאָחוֹר *a tergo* (من أخراء) 2 Sam. 10, 9., *ab occasu* Jes. 9, 11.

אַחֵר (pro אַחַר) m., אַחֶרֶת f. *alius* (cf. *secundus* a *sequendo*) Gen. 37, 9. Levit. 6, 11. Num. 23, 13. Deut. 29, 28. Jud. 11, 2., אֵל אַחֵר et simpl. אַחֵר *Deus alius* praeter Jovam Exod. 20, 3. 34, 14. Jes. 42, 8. 48, 11. Ubi de duobus agitur: *alter* 2 Sam. 13, 16. 1 Reg. 3, 22.; בַּיּוֹם הָאַחֵר בַּשָּׁנָה הָאַחֶרֶת *altero* h. e. sequenti *die*, *altero*, sequenti *anno* 2 Reg. 8, 15. Gen. 17, 21. — Plur. m. אֲחֵרִים Gen. 8, 10. 12. Exod. 20, 3. etc. et more chald. אָחֳרִין Job. 31, 10., fem. אֲחֵרוֹת Gen. 29, 27. 30. 41, 3. 19. Levit. 14, 42.

אַחַר propr. *posterius*, *pars posterior* s. *postica* vel *extrema* 2 Sam. 2, 23 (plur.). Sed plerumque abit 1) in adverbium *loci* ac *temporis*, notans *pone*, *post* Gen. 22, 13. הִנֵּה אַיִל אַחַר נֶאֱחַז בַּסְּבַךְ *aries post* (h. e. *a tergo Abrahami*) *vepribus implicitus*; *postea* Exod. 5, 1. 1 Chron. 2, 21. (c. praeter.) Hos. 3, 5. Num. 5, 26. Jud. 19, 5. (c. futur.); אַחַר כֵּן *id.* Levit. 14, 36. Deut. 21, 13. 1 Sam. 10, 5. Huc videtur etiam אַחֲרִי Prov. 28, 23. spectare (c. termin. adv. v. Gesen. L. p. 625.). — 2) in praepositionem: *post*, *pone* a) de *loco* Cant. 2, 9., Exod. 3, 1. אַחַר הַמִּדְבָּר *post desertum* h. e. *ad occidentem deserti*. Hinc הָלַךְ אַחַר פ׳, בּוֹא, רָדַף Gen. 37, 17. Num. 25, 8. 2 Reg. 25, 5., trop. 2 Reg. 13, 2. הָלַךְ אַחַר חַטֹּאת פ׳ *peccata alicujus sectari, imitari*, Job. 31, 7. אַחַר עֵינַי הָלַךְ לִבִּי *oculorum cupiditate ductus est animus m.* Jes. 65, 2. v. sub his verb.; b) *de tempore* Gen. 9, 28. 1 Reg. 13, 33., אַחַר נְדָרִים *post vota* h. e. *nuncupatis votis* Prov. 20, 25., אַחַר עוֹרִי *post cutem meam* h. e. consumta cute Job. 19, 26.; sq. infin. Jer. 40, 1: אַחַר שַׁלַּח אֹתוֹ *postquam dimisit eum*, Num. 6, 19. adeo sq. verbo fin. Job. 42, 7. אַחַר דִּבֶּר יְהוָה *postquam locutus est Jova* Levit. 14, 43. — Frequentius in plur. אַחֲרֵי, et cum affixis אַחֲרָיו, אַחֲרֶיךָ etc.: 1) *pone*, *post*, de *loco* Gen. 19, 6. Jos. 6, 8., hinc: *ab occidente*, *in occidentem* Jud. 18, 12. Cet. persaepe jungitur cum verbis *eundi*, ut עָלָה, ירד, רדף, יצא, בוא (v. haec vv.) et praegnant. c. זנה, מלא, החרים rel.; adde קָרָא אַחֲרֵי פ׳ 1 Sam. 20, 38. *jem. nachrufen.* 2) *post*, de *tempore* Gen. 17, 8. 2 Chron. 35, 20., sq. infinitivo Gen. 50, 14. Num. 30, 16. Deut. 1, 4., sq. verbo fin. Levit. 25, 48.

Cum praefixis 1) מֵאַחַר *von hinter - - weg* Ps. 78, 71. 2 Sam. 7, 8. de iis, quae, cum post aliquem essent, illinc revocantur aut removentur; מֵאַחֲרֵי *id.* Num. 14, 43. Deut. 7, 4. 2 Sam. 20, 2. Hos. 1, 2., alibi i. q. אַחֲרֵי Jer. 9, 21. Jos. 8, 2. Exod. 14, 19, (propr. *a parte* alicuj. *posteriore*, ubi מִן non remotionem sed directionem tantummodo significat). 2) אֶל אַחֲרֵי *post* aliquem, *hinter* (c. acc. et c. dat.) 2 Reg. 9, 18. Zach. 6, 6. 3) עַל־אַחֲרֵי *pone* Ezech. 41, 15 (opp. אֶל־פְּנֵי). — אַחַר אָשֵׁת

postquam sq. praeter. Ezech. 40, 1.; אַחֲרֵי אֲשֶׁר *postquam* sq. praeter. Jos. 9, 16. Deut. 24, 4. 2 Sam. 19, 31. — De אַחֲרֵי כֵן v. sub כֵּן.

אַחֲרֵי chald. id. quod hebr., unde אַחֲרֵי דְנָה *post hoc, postea* Dan. 2, 29. 45., cum affixo אַחֲרֵיהוֹן *post illos* Dan. 7, 24.

אָחֳרִי f. chald. per apocopen pro אָחֳרִית *alia* Dan. 2, 39. 7, 5. 6. 8. 20.

אַחֲרִית f. 1) propr. *postremum, extremum alicujus rei* א׳ הַיָּם *extremum mare* Ps. 139, 9., hinc 2) *residuum, reliquiae* Am. 4, 2. 9, 1., spec. *posteritas, posteri* Ps. 109, 13. Dan. 11, 4. 3) *finis, exitus* Num. 23, 10. Dan. 8, 19. Prov. 5, 4. etc.; אַחֲרִית הַשָּׁנָה *finis anni*, opp. רֵאשִׁית הַשָּׁנָה Deut. 11, 12., hinc *exitus* rei Jes. 41, 22. 46, 10., hinc *postrema hominum fata*, sive in praemiis Prov. 23, 18. 24, 14. sive in poenis cernantur Thren. 1, 9., hinc *interitus* populorum regnorumve Num. 24, 20. Deut. 32, 29. Jes. 47, 7. 4) אַחֲרִית הַיָּמִים *posterior, futura aetas* Gen. 49, 1. Deut. 4, 30. Num. 24, 14. Jer. 48, 47., max. de aetate messiana Jes. 2, 2. v. Bertholdt. Christol. p. 38.

אַחֲרִית f. chald. *id.*; א׳ יוֹמַיָּא *tempus posterius, futurum* Dan. 2, 28.

אַחֲרוֹן m., אַחֲרוֹנָה f. 1) *posticus* (opp. *anteriori*), hinc i. q. *occidentalis* Job. 18, 20., הַיָּם הָאַחֲרוֹן *mare occidentale* h. e. mediterraneum Deut. 11, 24. 34, 2. Joel. 2, 20. Zach. 14, 8. 2) *posterior* (opp. *priori*), *posterus* sive ordine Gen. 13, 2. Exod. 4, 8., sive tempore 2 Chron. 9, 29. 12, 15.; hinc דּוֹר אַחֲרוֹן *generatio postera, ventura* Ps. 48, 14. 78, 4. 6., יוֹם אַחֲרוֹן *tempus posterum, futurum* Prov. 31, 25. Jes. 30, 8.; הָרִאשׁוֹן וְהָאַחֲרוֹן *primus et postremus* (ultimus) Jes. 44, 6. coll. 41, 4. et Coran. 57, 3. Plur. אַחֲרֹנִים *posteri* Eccles. 4, 16. — Foem. אַחֲרוֹנָה adv. *postea, denuo* Dan. 11, 29., בָּאַחֲרֹנָה Deut. 13, 10. *postea*, לָאַחֲרֹנָה *in posterum, postea* Eccles. 1, 12. (أَخِيرًا *tandem, postremo*).

אָחֳרֵין vel sec. Kri אָחֳרָן chald. *id.*, unde עַד אָחֳרֵין *ad postremum, tandem* Dan. 4, 5.

אָחֳרָן m. chald. *alius* Dan. 2, 11. 44. 3, 29. 5, 17. 7, 24.

אֲחֹרַנִּית f. adverb. *retrorsum* Gen. 9, 23. 1 Sam. 4, 18. 1 Reg. 18, 37. 2 Reg. 20, 10. 11. Jes. 38, 8.

אֲחַשְׁדַּרְפְּנִים m. plur. *archisatrapae*, qui compluribus provinciis praeerant rerumque et civilium et bellicarum potestatem habebant, Esth. 8, 9. 9, 3., in regim. אֲחַשְׁדַּרְפְּנֵי Esth. 3, 12. Esr. 8, 36. Vox origine persica, quam Pfeifferus conflatam putat ex آخش *pretium, dignitas, excellentia*, et ستراب *satrapa* (Castellus vero postremam voc. partem quaerit in دربند h. e. *servus*, german. *Trabant*, ut significentur *praefecti satellitum*).

אֲחַשְׁדַּרְפְּנִין m. plur. chald. *id.*, in statu emphat. אֲחַשְׁדַּרְפְּנַיָּא Dan. 3, 2. 3. 27. 6, 2. 3. 4. 7. 8.

אֲחַשְׁוֵרוֹשׁ *Ahasverus*, nom. propr. regum Pers., ut Astyagis Dan. 9, 1., Cambysis Esr. 4, 6., Xerxis Esth. 1, 1. De postremo v. *Repertorium litteraturae bibl. et orient.* T. XV, p. 1 sqq. Vox habet originem persicam: proficiscitur enim ab اخش *excellentia*, ور et ش (quae sunt multorum vocabulorum syllabae postremae v. Bohlen. Symbol. p. 19.), ac signif. *praestantem, nobilem, principem*.

אֲחַשְׁתְּרָנִים m. plur. *muli praestantiores, nobiliores* Esth. 8, 10. 14., vox et ipsa persica, sec. Bohlenium corrupta ex خوش استاران (add. Pfeifferi Dub. vex. p. 488.). Castello altera compositionis pars est شتر *camelus*, ut intelligendi sint *cameli praestantiores* (in quam sententiam inclinavit etiam R. Salom.); sed, ut recte monet Bochartus in *Hieroz.* P. I. L. II. c. 20., animalia illa vocantur *filii equarum* Esth. l. c., ergo non possunt esse *cameli*. *Asturcones* (v. interptt. ad Petron. Satir. 86.) intelligit J. G. Schelhornius in *Miscell. Lipsiens.* T. X. p. 231 sq.

אָטָד m. *rhamnus* (أَطَدٌ, ܐܛܕ, אֲטַד), *rhamnus paliurus* L., Jud. 9, 14. 15. Ps. 58, 10., a *firmitate* radicum, coll. arab. أَطَدَ *stabilis, firmus fuit*, أَطَّدَ *firmavit*; est enim, auctore Prospero Alpino (*de plantis Aegypti* p. 21.) frutex *radicibus multis, duris, lignosis, oblique incedentibus*, longitudine 3 cubitorum et plus observatis. Conf. Locmanni *Fab.* 22. Celsii *Hierob.* T. I, p. 199 sqq. — גֹּרֶן הָאָטָד Gen. 50, 10. 11. nomen propr. regionis transjordanensis, a frequentia rhamnorum fortasse dictae.

אטט radix Hebraeis non usit., arab. *levem, tenuem sonum edidit, murmuravit*. Inde est

אַט m. 1) *levis strepitus*, hinc plur. אִטִּים concr. *leviter, submissa voce loquentes* i. e. necromantes (v. sub אוֹב) Jes. 19, 3. 2) *lenitas*, ut incessus 1 Reg. 21, 27., hinc לְאִטִּי *ad lenem incessum meum* h. e. pro commoditate mea Gen. 33, 14.; alibi adverb. לְאַט *leniter* Jes. 8, 6. (de animo: 2 Sam. 18, 5.) et אַט 1 Reg. 21, 27. Adde Job. 15, 11. דָּבָר לָאַט עִמָּךְ *verbum secundum lenitatem* (leno) *tecum* (ad te) factum.

אָטַם *clausit, obturavit*, ut labia Prov. 17, 28., aures 21, 13. Jes. 33, 15.; חַלֹּנִים אֲטֻמוֹת Ezech. 40, 16. 41, 16. 26. coll. 1 Reg. 6, 4. sunt *fenestrae* clathris (*Jalousien*) *clausae*, *fen. reticulatae* (LXX. θυρίδες δικτυωταί) vel, auctore Symmacho ad Ezech. 40, 16., θυρίδες τοξικαί h. e. *fenestrae* intus latae, foris angustae, quales hodienum in munimentis conspiciuntur cf. Hieron. ad h. l. — Hiph. Ps. 58, 5. יַאְטֵם אָזְנוֹ *obturat aurem*, ad quem l. v. Rosenm.

אֵטוּן m. (ex syriasmo pro אֵטוּן) *filum* (chald. *funiculus, instita*), metonymice *linteum ex filis contextum*, graec. ὀθόνη Prov. 7, 16. Si semiticae originis est, conferri potest cum rad. aethiop. אטן *ligavit*, unde arab. أطن *funes, quibus inferiores tentorii partes ad paxillos*

alligari solent. Saepe enim inter se permutantur literae צ et ט. Aliis tamen magis placet derivatio e lingua coptica, in qua *Athi-ou-nian* est *stamen* seu *vestis lintea* (Forster *de bysso*), unde etiam Graecorum ὀθόνιον *linum* fluxit. *Linum* autem *Aegypti* h. e. linum bombycinum, *byssus*, merx fuit Aegyptiorum celebratissima cf. Celsius in *Hierobotan.* T. I, p. 89 sqq. Schultens. in Comment. ad Prov. l. c. Salmasius in not. ad Achill. Tatium p. 747. Michaelis Biblioth. orient. T. X, p. 186. Ceter. v. סדין. — Castellus in *Lex.* et Jobus Ludolfus in Commentar. ad *Histor. Aethiop.* p. 204. אֵטוּן idem esse volunt quod aethiop. ዕጣን: *thus, suffitus.* Sed Aegyptus suffitu nobilitata non fuit.

אָטַר *clausit, conclusit.* (arab. أَطَرَ *flexit, circumdedit*). Fut. foem. תֶּאְטַר Ps. 69, 16.

אִטֵּר *clausus, ligatus* Jud. 3, 15. 20, 16. אִטֵּר יַד יְמִינוֹ *ligatus* (captus) *manu dexterâ* h. e. scaevola, qui dexterâ recte uti nequit.

אֵי (ab absol. אַי, v. אַיֵּה) vocab., quod pronominibus aut adverbiis, quibus praemittitur, vim interrogandi addit: אֵי־זֶה הַדֶּרֶךְ *quaenam via?* 2 Reg. 3, 8., אֵי זֶה בֵּית הָרֹאֶה *quaenam est domus vatis?* 1 Sam. 9, 18. Job. 28, 12. 38, 19. Jer. 6, 16.; alibi אֵי זֶה adverb. legitur (v. זֶה) *ubi?* Esth. 7, 5. Job. 38, 19 (in quo poster. loco scriptum est אֵיזֶה). — אֵי מִזֶּה עִיר *quanam ex urbe?* 2 Sam. 15, 2. Jon. 1, 8., etiam adv. אֵי מִזֶּה *unde?* Gen. 16, 8. Job. 2, 2. 1 Sam. 30, 13. — אֵי לָזֹאת *quare? cur?* Jer. 5, 7., אֵיכֹה et אֵיפֹה *ubi?* v. infra (adde talm. אֵי מָתַי *ecquando?*). — Passim אֵי simpl. de *loco* ponitur, ut sit *ubi* (quemadmodum זֶה *hic* significat) Gen. 4, 9. Deut. 32, 37. 1 Sam. 26, 16. etc. (De loco Prov. 31, 4. v. sub אוה). — Cum he demonstrat. (v. Ewald. Gr. p. 172.) אַיֵּה *ubi?* Gen. 19, 5. 2 Sam. 16, 3. 17, 20. Jer. 2, 8. Mal. 2, 17. Job. 15, 23. (ubi v. Umbreit.), in interrog. obliq. Nah. 3, 17. Cum affixis אַיֶּכָּה *ubi tu?* (cum nun *epenthet.* et ה *paragog.*) Gen. 3, 9., אַיּוֹ *ubi ille?* Exod. 2, 20. 2 Reg. 19, 13. Mich. 7, 10. etc., אַיָּם *ubi illi?* Jes. 19, 12. Nah. 3, 17., sed Zach. 1, 5. אַיֵּה הֵם. [Arab. أَيّ latius patet, est enim graec. τίς].

אַיִן *ubi;* מֵאַיִן *unde* Gen. 29, 4. Num. 11, 13. Jos. 2, 4. etc.

אָן (pro אַיִן) *quo?* 1 Sam. 10, 14. Jes. 10, 3.; — מֵאָן *unde?* 2 Reg. 5, 25. (sec. Cthib; עַד־אָן *quousque?* Job. 8, 2. — Cum he paragog. אָנָה a) *quo, quorsum?*, tam in interrogat. recta Gen. 16, 8. Jud. 19, 17. 2 Sam. 2, 1. quam obliquâ Jos. 2, 5. Neh. 2, 16., *ubi?* Ruth. 2, 19. Jes. 10, 3., עַד־אָנָה *quousque, quamdiu?* Exod. 16, 28. Jer. 47, 6. Hab. 1, 2., adde Job. 18, 2. עַד־אָנָה תְּשִׂימוּן קִנְצֵי לְמִלִּין *wie lange (währt's, bis) ihr ein Ende macht?* b) אָנָה וָאָנָה *huc aut illuc* 1 Reg. 2, 36. 2 Reg. 5, 25.

אֵיכֹה vel sec. Kri אֵיכוֹ *ubi?* 2 Reg. 6, 13.

אֵיכָה (ex אֵי et כָּה chald. pro hebr. כֹּה) 1) *ubi?* Cant. 1, 7. 2) *quomodo?* Deut. 1, 12. 18, 21. 2 Reg. 6, 15. (in interrog. obliq. Jud. 20, 3.); passim quiritantium est: *ah, (eheu) quo modo?* Thren.

1, 1. 2, 1. Ps. 73, 11. — Apocop. אֵיךְ *quomodo?* 2 Sam. 1, 5. 1 Reg. 12, 6. Jud. 16, 15. (in interrogat. obliq. Ruth. 3, 18.), negandi sensu Gen. 44, 34. *quomodo ascendam?* (i. e. nullo modo ascendere possum), Hos. 11, 8. Passim non tam interrogantium, quam exclamantium est Prov. 5, 12. Jer. 9, 19. Ps. 73, 19.

אֵיכָכָה (v. sub כָּכָה) *quo modo?* Cant. 5, 3. Esth. 8, 6. (sq. fut., sensu negat.).

אֵיפֹה (v. פֹּה) *ubi?* 1 Sam. 19, 22. Ruth. 2, 19. Jes. 49, 21. (in orat. directa), Jer. 36, 19. (in orat. obliq.), it. *quomodo?* Ruth. 8, 8.

אֵי v. sub rad. אוה et אַיִן.

אָיַב *odisse, infestare, infensum esse* alicui Exod. 23, 22. Alibi legitur particip. praes. אֹיֵב *infestans* 1 Sam. 18, 29. et subst. *inimicus* Exod. 23, 4. Ps. 6, 11. Job. 13, 24. Prov. 24, 17., it. *hostis* Levit. 26, 34. Num. 10, 9. Deut. 20, 3. Jos. 22, 8. 1 Sam. 14, 30. etc., cum affixis אֹיְבִי 1 Sam. 19, 17. Ps. 13, 3. 5., אוֹיִבְךָ Exod. 23, 4. 2 Sam. 4, 8., plur. אֹיְבִים Ps. 127, 5. Thren. 1, 2. 1 Sam. 20, 15. Esth. 9, 1. Gen. 22, 17. Num. 24, 19. Foem. אוֹיֶבֶת *inimica,* unde cum Jod paragog. אֹיַבְתִּי Mich. 7, 8. 10.

אֵיבָה f. *inimicitia* Gen. 3, 16. Num. 35, 21. 22., in regim. אֵיבַת Ezech. 25, 15. 35, 5. Magis de *actionibus* infestis dicitur, ut שִׂנְאָה magis de *animo.*

אִיּוֹב m. nom. propr. *Jobi,* q. d. *infestatus* aerumnis, miseriis v. Bernstein in Keil u. Tzschirner Analecten I, 3, p. 6. Aliis videtur esse id quod أوّاب *is qui serio se convertit ad Deum* ab. آب *reverti,* v. sub אוב. Cf. Rosenm. Scholl. V, p. 3 sq.

אֵיד m. vid. supra sub rad. אוד.

אַיֵּה vid. sub אֵי.

אַיָּה f. Levit. 11, 14. Deut. 14, 13. Job. 28, 7. nom. avis rapacis, sec. Lxx. ἰκτῖν i. e. *milvi,* sec. Vulg. *vulturis* (quod in loc. Job. bene cadit), sed Bocharto dici videtur *aesalo,* qui putatur esse ex accipitrum genere, arab. يويو, vox a sono factitia, cf. rad. אוה n. 2.

אִיזֶבֶל f. nom. propr. uxoris Ahabi, regis israel. 1 Reg. 16, 31. 18, 4. etc. Nominis origo non liquet. Sunt, qui interpretentur: *non-stercus* coll. 2 Reg. 9, 37., inepte. Simonis in Onom. dictum putat pro בְּאִי זְבֻל *mansio habitationis* (habitatio tutissima), Gesenius explicat: *cui nemo concubuit* coll. זבל Gen. 30, 20. Sed satius est ignorantiam fateri quam argutari.

אַיִל, אֵיל, אַיָּל, אֱיָל, אֵילִם etc. vid. supra sub rad. אול.

אֵילַת Deut. 2, 5. 2 Reg. 14, 22., אֵילוֹת 1 Reg. 9, 26. et אֵילוֹת 2 Reg. 16, 6. 2 Chron. 8, 17. 26, 2. *Aelana,* arab. أَيْلَة, urbs celeberrima ad maris arabici sinum orientalem extremum, a qua et ipse sinus dictus est *ae-*

laniticus, v. Cellarii *orb. ant.* T. II, p. 686. 687. Reland. Pal. p. 554 sqq. Wineri Lex. bibl. I, p. 190. A *terebinthis* dictum putat Bochartus v. Simon. Onom. p. 230.

אָיַם rad. inusit. *terribilis fuit,* chald. in Pahel אַיֵּם *terruit,* samar. *id.*

אָיֹם m. *terribilis* Hab. 1, 7., foem. אֲיֻמָּה Cant. 6, 4. 10.

אֵימָה f. *terribilitas, terror* Gen. 15, 12. Deut. 32, 25. Jes. 33, 18. etc.; אֵימַת מֶלֶךְ *terror regis* h. e. quem injicit rex Exod. 23, 27., אֵימָתִי *terror meus* i. e. quem ego injicio Job. 33, 7., אֵימַתְכֶם *terror vester* i. e. quem vos injicitis Jos. 2, 9. Cum. ה parag. אֵימָתָה Exod. 15, 16. Plur. אֵימוֹת Ps. 55, 5. et אֵימִים s. אֵמִים Job. 20, 25. Ps. 88, 16., quod semel meton. legitur de *idolis,* quae a cultoribus suis habentur *terribilia* et *formidabilia* Jer. 50, 38. conf. מִפְלֶצֶת.

אֵימִים *(terribiles)* m. *Emaei,* nom. propr. populi, qui olim Moabitidem incoluit Deut. 2, 10. 11. Gen. 14, 5.

אֵמְתָנִי chald. v. sub rad. מתן.

אֵין vid. supra sub rad. און et sub אַי.

אֵיפָה f. Num. 5, 15. Deut. 25, 14. 15. Jud. 6, 19. Zach. 5, 6 et defect. אֵפָה Levit. 5, 11. 6, 13. *Epha,* mensurae nomen, tantum aridorum continentis, quantum *batus* liquidorum Ezech. 45, 11., sc. tres seas sive sata Exod. 16, 35. v. Joseph. Antt. 15, 12. Fortasse Hebraei hoc mensurae genus ab Aegyptiis acceperunt, adeoque ipsum nomen copticae est originis. Aegyptiis *Απι* dicitur *numerus,* unde *Ωιπι certum* aliquod *mensurae genus,* quod Hebraei, ut hebraice sonaret (v. אברך), ad אֵיפָה detorserunt, cujus tamen in locum Lxx. interpretes, coptice docti, genuino sono convenientius *οἰφι* et *οἰφεῖ* saepius substituerunt v. Jablonsky *Panth. Aegypt.* P. II, p. 229 sqq. Aliis, qui originem in linguis semiticis quaerunt, ortum videtur a rad. inusit. אוף alias אפף ܐܦܦ *circuivit, ambivit* (v. B. Michaelis *lumina syriaca* in Potti Sylloge I, p. 235.), ut *Epha* sic dictum sit a *rotunditate.* אֵיפָה וְאֵיפָה *Epha et Epha* i. e. *Ephae diversae,* major et minor Deut. 25, 14. Prov. 20, 10., אֵיפָה שְׁלֵמָה *Epha justa, integra,* opp. *fallaci* Deut. 25, 15., אֵיפַת רָזוֹן *Epha imminutionis,* imminuta Mich. 6, 10.

אֵיכֹה v. sub אַי.

אִישׁ m. vir Gen. 24, 58. 25, 27. Exod. 2, 1. Levit. 15, 2. Deut. 3, 11. etc., passim (ut graec. *ἀνήρ* Mt. 1, 16. Theophr. Char. 13, 3. Xenoph. Hier. 3, 3, 4. Anab. 4, 5, 24. et lat. *vir* Cic. Famil. 8, 7.) *maritus* Gen. 3, 6. 16. Num. 5, 15. Jud. 14, 15. 1 Sam. 1, 8., et ubi de sexu tantum agitur, *mas* Gen. 7, 2. 2, 23. Ceterum adde: a) interdum cum emphasi dic. pro *viro strenuo* et *forti* 1 Sam. 26, 15. 1 Reg. 2, 2. (Ps. 4, 3.?), ut nostr. *ein Mann* et graec. *ἀνήρ* Iliad. 14, 185. Xenoph. Anab. 7, 1, 21. v. Heindorf. ad Plat. Phaedr. §. 34.—b) distributive: *quisque, unusquisque* Jud. 9, 55. וַיֵּלְכוּ אִישׁ לִמְקֹמוֹ *iverunt in suum quisque locum,* Gen. 40, 5. 10, 5. (etiam de rebus inanim. Zach. 10, 1. Joel. 2, 7.), max. si geminatur Exod. 36, 4. וַיָּבֹאוּ כָּל־הַחֲכָמִים -- אִישׁ אִישׁ

מִמְּלַאכְתּוֹ *venerunt sapientes — a suo quisque opere,* Levit. 20, 2. Num. 9, 10. Esth. 1, 8., alibi אִישׁ אִישׁ *singuli* Num. 1, 4.; sed אִישׁ וְאִישׁ Ps. 87, 5. sunt *homines varii generis.* — c) pro imperson. *man* (quod non differt a *Mann*) legitur 1 Sam. 9, 9. כֹּה אָמַר אִישׁ *sic dicebatur, so sprach man.* — d) vocibus אָח, רְעוּת, רֵעַ etc. praemissum designat *alterum* e duobus, ut Gen. 11, 3. וַיֹּאמְרוּ אִישׁ אֶל־רֵעֵהוּ *dixit alter ad alterum,* 26, 31. Exod. 25, 20. Levit. 19, 11., idque non de hominibus solum, sed etiam de rebus (quae nominibus masc. significantur), Exod. 25, 20. וּפְנֵיהֶם אִישׁ אֶל־אָחִיו *facies alterius ad alterum* (alterius faciem) conversa, Job. 41, 9. — e) constructum cum aliis nominibus, quae *virtutes* aut *vitia* significant, saepe exprimit concretum denominativum et possessivum: velut אִישׁ תֹּאַר *homo formosus* 1 Sam. 16. 18., אִישׁ מִדָּה *homo eximiae staturae* 1 Chron. 11, 23., אִישׁ שֵׂיבָה *senex* Deut. 32, 25., אִישׁ שְׂפָתַיִם in malam partem *garrulus* Job. 11, 2, אִישׁ דְּבָרִים in bonam partem *eloquens, facundus* Exod. 4, 10., אִישׁ לָשׁוֹן *calumniator* Ps. 140, 12., אִישׁ מִלְחָמָה vel אִישׁ מִלְחָמוֹת *bellator, heros* Exod. 15, 3. Jos. 17, 1. 2 Sam. 8, 10., אִישׁ חַיִל *fortis* Jud. 3, 29., אִישׁ דָּמִים וּמִרְמָה *sanguinolentus et fraudulentus* Ps. 5, 7. 2 Sam. 16, 7., אִישׁ חָמָס *crudelis* Ps. 140, 12. Prov. 16, 29., אִישׁ אָוֶן *malus, iniquus* Jes. 55, 7. Prov. 6, 12., אִישׁ חֶסֶד vel אִישׁ חַסְדּוֹ *homo benignus* Prov. 11, 17. 20, 6., אִישׁ תּוֹכָחוֹת *qui castigationem admittit* Prov. 29, 1., אִישׁ מְדָנִים *contentiosus* Prov. 26, 21., אִישׁ רִיב *qui litem habet* Jud. 12, 2. Jer. 15, 10. Job. 31, 35., אִישׁ תְּרוּמוֹת *qui* donis *facile corrumpitur* Prov. 29, 4., אִישׁ מַתָּן *liberalis* Prov. 19, 6., אִישׁ שֶׂכֶל Esr. 8, 18. אִישׁ דַּעַת Prov. 29, 5. אִישׁ תְּבוּנָה Prov. 15, 21. אִישׁ תְּבוּנוֹת Prov. 11, 12. *vir sapiens,* אִישׁ אֱמוּנִים vel אִישׁ אֱמוּנוֹת Prov. 20, 6. אִישׁ אֱמֶת Neh. 7, 2. *vir fidelis,* אִישׁ חֵמָה Prov. 15, 18. אִישׁ חֵמוֹת Prov. 22, 24. *iratus, iracundus,* אִישׁ עָוֶל Prov. 29, 27. *impius,* אִישׁ שָׁלוֹם *probus* Ps. 37, 37., אִישׁ שְׁלוֹמִי *amicus meus* Ps. 41, 10., אִישׁ שָׂדֶה Gen. 25, 27. et אִישׁ הָאֲדָמָה *agricola* Gen. 9, 20., אִישׁ מָוֶת *morte dignus* 1 Reg. 2, 26., אִישׁ חֶרְמִי *is quem mortis reum declaravi* 1 Reg. 20, 42., אִישׁ בְּשׂוֹרָה *laetus nuncius* 2 Sam. 18, 20., אִישׁ מַחְסוֹר *egenus* Prov. 21, 17. אִישׁ מַכְאֹבוֹת *doloribus affectus* Jes. 53, 3., אִישׁ תְּכָכִים *oppressor* Prov. 29, 13., עֶבֶד אִישׁ מִקְנַת כָּסֶף *servus argento emtus* Exod. 12, 44., אִישׁ אֱלֹהִים *vir cultu Dei illustris* Deut. 33, 1. 1 Sam. 2, 27. Ps. 90, 1., אִישׁ עֲצָתִי *consiliarius meus* Jes. 46, 11., אִישׁ חֲסִידֶךָ *vir tui studiosissimus* Deut. 33, 8., אִישׁ חֲמֻדוֹת *vir carus* Dan. 10, 11., אִישׁ רֵעִים *(multorum) hominum amicus* Prov. 18, 24. — f) passim construitur cum nomine substantivo per appositionem, ut אִישׁ סָרִיס *eunuchus* Jer. 38, 7., אִישׁ כֹּהֵן *sacerdos* Levit. 21, 9., (simil. *ἐχθρὸς ἀνήρ* Xenoph. Anab. 1, 3. 20., *ἀνὴρ φονεύς* Act. 3, 14., *ἀνὴρ τύραννος* Xenoph. Hier. 11, 1.), cum numeralibus tanquam indeclinabile, ut עֶשְׂרִים אֶלֶף אִישׁ רַגְלִי 2 Sam. 8, 4. (ut nos: 20,000 *Mann*); אִישׁ הַיִּשְׂרְאֵלִי *Israëlita* Levit. 24, 10. (al. אִישׁ יִשְׂרָאֵל Num. 25, 8. Jud. 7, 14., quod in libris Josuae, Judicum, Samuelis reliquisque historicis collective pro *Israelitis* legitur constr. cum verbo vel singulari Jos. 9, 7. Jud. 12, 1. 20, 39. 1 Chron. 10, 1. vel plurali Jud. 8, 22. 20, 36. 1 Sam. 14, 22. 1 Chron. 10, 7.): simil. *ἀνὴρ Πέρσης* Xenoph. Anab. 1, 8, 1., *ἀνὴρ Αἰθίοψ* Act. 8, 27.

Cum affix. אִישִׁי Gen. 29, 32. 2 Sam. 14, 7., אִישֵׁךְ Gen. 3, 17. Num. 5, 19., plur. אִישִׁים Ps. 141, 4. Prov. 8, 4. Jes. 53, 3., alibi semper אֲנָשִׁים, quod v. sub rad. אנשׁ.

De origine vocis ambigitur. Multi dictum putant ab arab. أَيْسٌ *vis, robur;* alii pro nom. primitivo habent, quod ab Indis acceptum fuerit: sanscrit. enim îsa sign. *dominum, virum,* îs vero *dominari, possidere.* Sed probabilius cum Ewaldo (Gr. p. 456.) statues: איש ab אֱנֹשׁ (אִישׁ, אֱנֹשׁ) oriri, quemadmodum pro הֵן Job. 41, 3. scribitur חִין.

אִישׁוֹן m. (com.? v. Ps. 17, 8.) forma deminutiva *homulus, homunculus;* אִישׁוֹן עַיִן Deut. 32, 10. Prov. 7, 2. quasi *homunculus oculi* h. e. *pupilla,* plenius אִישׁוֹן בַּת עַיִן (إِنْسَانُ بِنْتِ ٱلْعَيْنِ) Ps. 17, 8. Eodem modo Arabes frequentant إِنْسَانٌ *hominem,* et deminutive أُنَيْسِيَانٌ *homuncionem,* Persae مردک et مردچشم *homuncionem oculi* (v. Bohlen. Symbol. p. 29.). Graecis denique Latinisque simili modo dicitur κόρη, *pupilla.* Translate אִישׁוֹן לַיְלָה *pupilla noctis* et אִישׁוֹן חֹשֶׁךְ *pupilla tenebrarum* Prov. 7, 9. 20, 20. h. e. *media nox, mediae tenebrae.* Ita Arab. بؤبؤ, quod *pupillam* significat, de eo quod *medium* est dicunt, Persae vero دل شب *cor noctis* appellant *mediam noctem* (v. Bohlen. l. c.), denique Euripides νυκτὸς ὄμμα pro ipsa *nocte* posuit *Iphigen. Taur.* v. 110. item Aeschylus in *Pers.* v. 427.

אִישׁ (אוּשׁ) verb. denominat., in Kal non usitat., Hithpal. הִתְאוֹשֵׁשׁ *virum* h. e. fortem, strenuum, prudentem *se gessit,* ἀνδρίζεσθαι Jes. 46, 8. v. Bocharti Hieroz. I, p. 667. et Gesen. ad h. l.

אִשָּׁה f. (pro אֱנָשָׁה, sed aliter nuper statuit Ewaldus Gr. p. 346. 457.) *femina* Gen. 7, 2 (animalium), *mulier* Deut. 21, 11. Ps. 58, 9., freq. in regim. et c. affix., ut אֵשֶׁת Gen. 20, 11., אִשְׁתְּךָ Gen. 6, 18. et אֶשְׁתְּךָ Ps. 128, 3., אִשְׁתּוֹ Gen. 3, 21. Exod. 4, 20. Cet. saepe *uxorem* signif. Gen. 2, 24. 7, 13., ut graec. γυνή Xenoph. Anab. 1, 2, 26. Hier. 3, 3, 4. (hinc אֵשֶׁת נְעוּרִים *conjux in ipsa juventute ducta* Jes. 54, 6. Mal. 2, 14. Prov. 5, 18., אֵשֶׁת בְּרִית *conjux legitimo matrimonio juncta* Mal. 2, 14., אֵשֶׁת זְנוּנִים *conjux scortationi dedita* Hos. 1, 2., אֵשֶׁת חֵיק *conjux carissima* Deut. 28, 53., א׳ אָב uxor patris h. e. *noverca* Levit. 18, 8. v. Kallii Proverb. arab. p. 110.), et cum aliis nominibus, praesertim iis, quae virtutes vitiave notant, copulatum facit concretum denominativum sive possessivum, ut *mulier gratiae* i. e. *gratiosa* Prov. 11, 16., *mulier stultitiae* h. e. *stulta* Prov. 9, 13.

אִישׁ בֹּשֶׁת v. sub אֵשׁ.

אִיתַי chald. i. q. יֵשׁ (targ. et syr. ܐܺܝܬ; sed illud ortum est e ܐܝܬ, אִית et א prosthet.) Dan. 2, 30. חָכְמָה דְּאִיתַי בִּי *sapientia, quae est in me,* 3, 25. 5, 11.; Esr. 4, 16. חֲלָק בַּעֲבַר נַהֲרָה לָא אִיתַי לָךְ *pars (terrae) trans Euphratem non erit amplius tua;* Dan. 4, 32. לָא אִיתַי דִּי יְמַחֵא בִידֵהּ *non est, qui percutiat manum ejus;* 2, 11. וְאָחֳרָן לָא אִיתַי דִּי יְחַוִּנַּהּ *non est alius, qui hoc indicet.* Cum particip. (pro verbo fin.) אִיתַי

אֱלָהַנָא יָכִל *est Deus noster potens* Dan. 3, 17. Cum affixis אִיתַנָא *nos sumus* Dan. 3, 18, אִיתֵיכוֹן *vos estis* 3, 14., אִיתָךְ *tu es* 2, 26., אִיתוֹהִי *is est* (etiam ubi in eadem sententia nomen praecedit, ita ut sufficisse videatur אִיתַי) 2, 10.

אִיתִיאֵל nomen propr. est (pro אִתִּי אֵל *mecum Deus*) Neh. 11, 7. nec non 1 Chron. 27, 32. ubi tamen א ob praecedens praefixum ו excidit וְיתִיאֵל plurimis etiam Prov. 30, 1. v. Umbreit. ad h. l.

אִיתָמָר v. sub rad. אות.

אֵיתָן v. sub rad. יתן.

אִיתֵין pro אִתִּין vid. sub rad. אתה.

אַךְ particula 1) exceptiva et restrictiva notans a) *tantum, tantummodo* Gen. 7, 23. Levit. 11, 21. Num. 1, 49. Ps. 62, 2. 2 Sam. 3, 13., אַךְ שָׂמֵחַ *laetus tantum* h. e. totus laetitia perfusus Deut. 16, 15., אַךְ חֹשֶׁךְ *non nisi tenebrae* (merae tenebrae) Ps. 139, 11. 39, 12. Jes. 16, 17. b) de tempore: *modo (nur so eben)* Gen. 27, 30. וַיְהִי אַךְ יָצֹא יָצָא *modo exiit*, Jud. 7, 19. c) *tamen* (sensu restrictivo), *veruntamen*, quanquam omnibus fere in locis vernacule pro *doch* poteris etiam *nur* dicere Gen. 20, 12. בַּת אָבִי הִיא אַךְ לֹא בַת אִמִּי *meines Vaters Tochter ist sie, nur (doch) nicht meiner Mutter Tochter*, Deut. 18, 20. *den Propheten sollen sie hören, nur (doch) wenn ein Prophet sich vermisst* u. s. w., 1 Sam. 29, 9. *ich weiss wohl (dass du bereit bist zu streiten), nur haben die Fürsten der Philister gesagt*, Gen. 34, 15. *wir können das nicht thun, nur dann wollen wir euch zu Willen sein* etc. Ita facile expedies locos Num. 31, 23. Jos. 3, 4. Ps. 49, 16. Adde Hos. 12, 9. *ditatus tamen sum* h. e. reliqua non curo, *tantum* hoc scio, me ditatum esse (Lxx. πλὴν). — 2) affirmativa: *profecto, certe* Gen. 44, 28. וָאֹמַר אַךְ טָרֹף טֹרָף *certe* (haud dubie) *discerptus est* (q. d. *tantum* hoc cogitari potest, eum discerptum esse, *nur zerrissen ist er, es bleibt kein anderer Gedanke übrig*), 1 Sam. 16, 6. Jer. 2, 35. Jes. 63, 8. Cf. istas form. *laetus tantum, tenebrae tantum, nur Finsterniss* h. e. *volle Finsterniss*.

אַכַּד nom. propr. urbis a Nimrodo conditae Gen. 10, 10., syr. ܐܟܪ, quod Ephraemus antiquum nomen urbis nobilissimae lat. *Nesibis* dictae fuisse perhibet v. Michaelis Spicileg. Geogr. Hebr. exterae T. I, p. 226 sqq.

אַכְזָב v. sub rad. כזב.

אַכְזָר vid. sub rad. כזר.

אָכִישׁ nom. propr. regis Gathae, civitatis Philist. 1 Sam. 21, 11. 27, 2. 1 Reg. 2, 39. Sunt, qui conferant aeth. አከተ אכת *honorificavit*. Sed Simoni in Onom. p. 311. videtur ortum esse ab arab. كاش, نكش *timuit*.

אָכַל (اكل, اكّل) 1) edit, *comedit* sive absol. (*epulatus est, coenavit*) Deut. 27, 7. 1 Sam. 9, 13. Hos. 4, 10. Ezech. 44, 3., sive addita cibi mentione: *edit, comedit, devoravit* sq. acc. Exod. 29, 32. Am. 7, 2. Prov. 23, 8. etc., sq. מִן Levit. 7, 21. 25, 22. Job. 31, 17. (Eccles. 5,

18.) vel בְּ Jud. 13, 16. Ps. 141, 4. Exod. 12, 43. 44. 45. vel לְ Thren. 4, 5.: *edere ex, de aliqua re, ἐσθίειν τινός.* אֹכֵל subst. *comesor* Jud. 14, 14. (de leone, qui arab. etiam الآكل dicitur). Saepenumero *translate* dicitur (quemadmodum lat. *devoravit*), ita ut sit a) *consumere, perdere, conficere;* quo sensu tribuitur ori Gen. 2, 16., igni et fulguri Job. 1, 16. Deut. 4, 24. Jes. 29, 6. Exod. 24, 17. (cf. ἐσθίειν Hom. Iliad. 23, 182. et *ignis edax* ap. lat. poet.), irae Ps. 79, 5. 7. Exod. 15, 7., ardenti studio Ps. 69, 10., gladio 2 Sam. 2, 26. 18, 8. Deut. 32, 42. Jer. 12, 12., terrae Num. 13, 32. Levit. 26, 38., calori et frigori Gen. 31, 40., fami et pesti Ezech. 7, 15., Diis Deut. 32, 38. Ezech. 16, 20. Jer. 3, 24., morbis mortiferis Job. 18, 13. Homines autem ipsi paulo audacius dicuntur *comedere hostes suos* Deut. 7, 16. Jer. 10, 25. 30, 16. vel *judices* Hos. 7, 7. vel *pauperes* et *afflictos* Prov. 30, 14. Hab. 3, 14., in quibus locis ista translatio paene in significationem vertit. b) i. q. avide arripere (tanq. cibum delicatiorem), in succum quasi et sanguinem convertere, ut *devorare divinam institutionem* Ezech. 2, 8. Jer. 15, 16. (cf. Cic. Attic. 7, 3.). c) de explenda libidine Prov. 30, 20. mulier adultera *comedit* (fruitur venere), *tergit os suum et dicit: nil mali patravi.* — Ceterum adde: a) אָכַל לֶחֶם significat *epulo accumbere, epulari, coenare* Gen. 43, 16. 25. 32. Jer. 41, 1. Eccles. 5, 16. b) אָכַל לֶחֶם פ׳ Ps. 41, 10., אָכַל פַּתְבַּג פ׳ Dan. 11, 26., אָכַל בְּלֶחֶם פ׳ Levit. 22, 11., אָכַל לֶחֶם עַל שֻׁלְחַן פ׳ 2 Sam. 9, 7.: *commensalem esse alicujus, ab aliquo ali.* c) אָכַל (לֶחֶם) לִפְנֵי יְהוָֹה *epulas sacrificales instituere* Exod. 18, 12. Deut. 12, 7. 18. 1 Chron. 29, 22. d) אָכַל אֵפֶר כַּלֶּחֶם *cinerem comedere ut panem* Ps. 102, 10. de summo, in quo quis versatur, luctu cf. Ps. 42, 4. e) אָכַל בְּשַׂר פְּלֹנִי Ps. 27, 2. *alicujus carnem edere* (ferarum more) i. e. saevire in aliquem, crudeliter aliquem tractare; אָכַל בְּשָׂרוֹ *suam carnem comedere* Cohel. 4, 5. h. e. moerore, aerumnis confici (v. Bohlen. Symbol. p. 30.). — 2) *frui, perfrui* aliqua re Job. 21, 25., sq. בְּ, Eccles. 6, 2. (5, 18.) sq. מִן. Vid. supra loc. Prov. 30, 20. sub c.

Praet. 3. f. cum affixo אֲכָלָתְךָ Ezech. 28, 18., אֲכָלַתְהוּ Ezech. 15, 5., אֲכַלְתֶּם Jer. 5, 14. Infin. absol. אָכוֹל Gen. 2, 16. 1 Sam. 14, 30, constr. אֱכֹל Gen. 3, 11. Deut. 12, 23. sed cum praefixis ו, כ et ל semper אֱכֹל 1 Sam. 28, 22. Jes. 5, 24. Gen. 24, 33. Exod. 16, 8., cum affixis אָכְלְךָ Gen. 2, 17., אָכְלוֹ 1 Reg. 13, 23. et אָכְלָה 1 Sam. 1, 9., imper. אֱכֹל 1 Sam. 9, 24., cum ה paragog. אִכְלָה Gen. 27, 19.; plur. in pausa אֱכֹלוּ Jes. 55, 1. Fut. יֹאכַל et יֹאכֵל (v. Gesen. L. p. 376.), 1. p. sing. אֹכַל Jes. 44, 19. et אֹכֵל Gen. 24, 33., plur. תֹּאכְלוּ, c. affixo תֹּאכְלֻנָּה Ezech. 4, 10., semel תְּאָכְלֵהוּ Job. 20, 26. v. Ewald. Gr. p. 398.

Niph. נֶאֱכַל *edi, comedi* Levit. 6, 16. 7, 18. 19, 7. Exod. 12, 16., it. *consumi* igne Exod. 22, 5. Part. foem. נֶאֱכֶלֶת *quod comeditur* h. e. comedere licet Levit. 11, 47. — Pih. תְּאָכְלֵהוּ Job. 20, 26., quod huc referunt (pro תְּאַכְּלֵהוּ v. Gesen. Lehrg. p. 251.) v. sub Fut. Kal. — Pyh. אֻכַּל *comedi, vorari, consumi* igne Exod. 3, 2. Neh. 2, 3. 13. Nah. 1, 10., gladio Jes. 1, 20., ad quem l. v. Gesen. — Hiph. הֶאֱכִיל 1) *edere fecit* aliquem aliquid sq. dupl. acc. Exod. 16, 32. Prov. 25, 21. Ezech. 3, 3. Num. 11, 4. Jes. 49, 26.; תַּאֲכִיל לַעֲנָה *absinthium comedendum*

Ad trop. verbi usum Ezech. 2, 8. 3, 1 illustrandum v. quae de sam. שתה et arab. شرب أكل monuit Gesenius in comentat. de theol. Sam. p. 24.

dedit Jer. 9, 14. 23, 15. de suppliciis, quae ab al. sumuntur. It. *frui fecit, fruendum dedit* Jes. 58, 14. 2) *comedit, voravit* (gladius) Ezech. 21, 33., ubi tamen הָכִיל non pro הַאֲכִיל dictum, sed a rad. כּוּל ortum esse videtur SCHNURRERO, cf. ROSENM. ad h. l. — Hoph. Ezech. 42, 5. יוּכְלוּ pro יֻאכְלוּ *comedebantur* i. e. architect. *imminuebantur, abbreviabantur.* GIGG. attulit أُكْل rei *imminutio.* Cf. cogn. كال VI. *brevitatem prae se tulit,* X. *brevis fuit.*

אֲכַל chald. *edit, comedit* Dan. 7, 5. 7. 19. Fut. יֵאכֻל Dan. 4, 33. 7, 23. Singularis phrasis est, qua calumniator dicitur *comedere* vel *concidere frusta* alicujus (אֲכַל קַרְצִין Dan. 6, 25.), quod Latinis est *proscindere, rodere, mordere, lacerare* etc. Hinc syr. ܐܳܟܶܠ ܩܰܪܨܳܐ *calumniator.*

אֹכֶל m. *cibus* Ruth. 2, 14, max. de frugibus et frumento Gen. 41, 35. 48. Deut. 2, 6. 28. Hab. 3, 17. Prov. 13, 23. etc. Cum affixo אָכְלוֹ Exod. 12, 4. Job. 20, 21.

אָכְלָה f. *id.* Gen. 1, 29. 30. Exod. 16, 15. Levit. 11, 39. etc., de pabulo ferarum Jer. 12, 9., trop. de *alimento* ignis Ezech. 15, 4. 6. 21, 37.

אֲכִילָה f. *comestio, comestum* 1 Reg. 19, 8.

מַאֲכָל m. *cibus* Gen. 6, 21. Levit. 19, 23. Deut. 20, 20., in regim. מַאֲכַל Gen. 40, 17. Job. 33, 20., cum affixis מַאֲכָלוֹ Habac. 1, 16., מַאֲכַלְכֶם Dan. 1, 10.; אֹצְרוֹת מַאֲכָל *cellae frumentariae* 2 Chron. 11, 11., מַאֲכַל שֻׁלְחָן *victus mensae* 1 Reg. 10, 3., עֵץ מַאֲכָל *arbor frugifera* Levit. 19, 23., צֹאן מַאֲכָל *oves ad mactandum destinatae* Ps. 44, 12.

מַאֲכֹלֶת f. *id.* Jes. 9, 4. 18.

מַכֹּלֶת f. *id.* 1 Reg. 5, 11. per syncopen pro מַאֲכֹלֶת.

מַאֲכֶלֶת f. *culter,* proprie *cibarius,* quo *comeditur* Gen. 22, 6. 10. Jud. 19, 29. Plur. מַאֲכָלוֹת Prov. 30, 14. Arab. similiter مِيكَال *cochlear.*

אָכֵן vid. sub rad. כון.

אָכַף *sarcinas* (onus) *imposuit* (arab. أَكَفَ IV.), *ad opus adegit* (syr. ܐܶܟܰܦ) Prov. 16, 26., unde poteris l. c. sic vertere: *anima* (i. e. homo) *laborans laborat sibi* h. e. in commodum suum, *quia adigit* (impellit) *ad id os ejus* h. e. necessitas victus eum ad laborem coëgit. Praeivit VULG. *compulit,* v. SCHULTENS. ad l. c. et MICHAELIS in *Suppl.*

אֶכֶף m. *onus, sarcina,* Job. 33, 7. *onus meum* (gravitas, auctoritas loquentis, *mein geistiges Gewicht*) *haud grave tibi incumbet.* ARABS إِقْدَامِي *aggressio mea,* ad sensum haud inepte.

אָכַר rad. Hebr. non usitat., arab. أَكَرَ V. *fodit* terram (cf. כרה).

אִכָּר m. *fossor terrae* i. e. *agricola* Jer. 51, 23. Am. 5, 16. (chald. et syr. ܐܟܳܪܳܐ *id.*, arab. أَكَّار Mt. 20, 2. Mr. 12, 7.). Plur. אִכָּרִים 2Chron. 26, 10. Jer. 14, 4., in regim. אִכָּרֵי, cum affixo אִכָּרֵיכֶם Jes. 61, 5. (c. kamez impuro, est enim pro אִכָּאר).

אַל *ne* v. infra sub rad אלל.

אֶל, sequente linea makkeph אֶל־ (quo tamen modo scribitur etiam sine makkeph, tum quia rarius sine illa occurrit, tum ob arctiorem ejus cum sequente voce cohaerentiam, tum denique distinctionis caussa), arab. إِلَى, praeverbium, quod in universum significat, *tendere aliquid aliquo.* Proprie *loci* est copulaturque a) cum verbis *movendi*: ad Exod. 3, 13. Deut. 14, 25. Jos. 7, 23. Esth. 1, 22. 2Sam. 2, 22. Exod. 29, 12. Levit. 4, 7., *versus* Num. 24, 1. Eccles. 1, 6. Ruth. 1, 7., *an (auf)* Levit. 1, 16. Exod. 19, 9. 28, 31. Jos. 5, 14. 1Sam. 6, 11., *contra* Gen. 4, 8. Jud. 12, 3. Zach. 14, 2., *usque ad* Jer. 51, 9. (πρός Xenoph. Anab. 4, 5, 2.), etiam *in* c. acc. *(hinein)* Gen. 6, 18. 7, 1. 19, 3. 2Sam. 5, 8. Jer. 32, 18. *), *inter* 1Sam. 10, 22. נֶחְבָּא הוּא אֶל־הַכֵּלִים *occultaverat se inter impedimenta (unter die)*, Jer. 4, 3.; b) cum verbis, quae *conversionis* tantum et *directionis* notionem continent *(blosse Richtung nach einem Orte)*; hinc *precari ad* 1Reg. 8, 30. 42. Jes. 37, 15. Jud. 11, 36., שָׁמַע אֶל *hören auf* Gen. 16, 11. 2Chron. 6, 19. 1Reg. 8, 41., קָרָא אֶל *zurufen* Gen. 3, 8. 19, 5., קִוָּה אֶל *harren auf* Hos. 12, 7. coll. Ps. 130, 7. Jes. 38, 18., בָּטַח אֶל *vertrauen auf jem.* Prov. 3, 5. Ps. 4, 16. etc., hinc *erga* 2Sam. 3, 8. 1Reg. 14, 13. Ps. 119, 20. etc. — *Translate* dic. de animi ad aliquid conversione h. e. 1) de *norma*, ad quam quid exigitur, *secundum* (πρός, *nach*) Jos. 15, 13. *dedit iis* אֶל־פִּי יְהוָֹה *secundum praeceptum Jovae*, praecepto J. convenienter, 17, 4. Gen. 6, 16., etiam de instrum. mus., *ad* quod carmina decantantur (ut עַל) Ps. 5, 1. 80, 1. (cf. πρός Xenoph. Anab. 6, 1, 5. Hinc vero explicabis, quod verbis *similitudinis* adjicitur (ubi nos dativo uti solemus) Jes. 14, 10. 40, 18. Ezech. 31, 2. (cf. παραβάλλειν πρός Aeschin. Dial. 2, 39.). 2) de eo, quem loquentis audientisve mens spectat: de (post verba dicendi, sciscitandi, audiendi) Gen. 20, 2. וַיֹּאמֶר אֶל־שָׂרָה אֲחוֹתִי הִיא *dixit de Sara: haec soror mea* (propr. *in Beziehung auf S.*, ita ut oratione peteret Saram), Jes. 29, 22. 1Sam. 21, 12. Ps. 2, 7. Jer. 22, 18. Job. 42, 7. Ezech. 12, 19., וַתִּשְׁמַע אֶת־הַשְּׁמוּעָה אֶל־הִלָּקַח אֲרוֹן הָאֱלֹהִים *audivit rumorem de arca Dei capta* (rumorem, qui pertinebat, spectabat *ad* etc.) 1Sam. 4, 19., לִדְרשׁ דָּבָר מֵעִמָּךְ אֶל־בְּנָהּ *ad sciscitandum aliquid ex te de filio suo (in Beziehung auf ihren Sohn)* cf. graec. λέγειν, βουλεύεσθαι πρός τι. 3) de *caussa*, qua quis movetur: *propter* (πρός) Ezech. 27, 31. הִקְרִיחוּ אֵלַיִךְ קָרְחָה *calvitiem sibi inducent propter te* (pr. ita, ut ad te respiciant, *in Beziehung auf dich und dein Schicksal*), 1Sam. 20, 34.

---

*) Non ita crebro haec voc. potestas legitur, et licuit Hebraeis ad vitandam orationis ambiguitatem accuratius dicere אֶל־תּוֹךְ פ cf. Deut. 21, 12. Jer. 41, 7. Zach. 5, 8.

2 Sam. 21, 1. Jes. 66, 5. 1 Reg. 16, 13. adde Ezech. 41, 7. ibique Rosenm., hinc etiam post verb. *lacrimandi* et *conquerendi* (quanquam eo sensu frequentius dic. עַל) 2 Sam. 1, 34. 1 Sam. 20, 34. 15, 35.

Raro copulatur cum verbis, in quibus inest mera *quietis* notio, ita ut sit: *ad* i. e. *prop., apud, bei* Gen. 24, 11. *bibendum dedit camelis* אֶל־בְּאֵר הַמָּיִם *ad* (prope) *puteum aquae* (adductis ad p. a.?), Jer. 41, 12. *invenerunt hostes ad aquas magnas*, Jos. 11, 5. Ezech. 2, 6., 1 Reg. 13, 20. יָשַׁב אֶל־הַשֻּׁלְחָן *sedere ad mensam*, conversum ad m. (nisi est *sich zu Tische setzen*, ut καθίζεσθαι εἰς Thuc. 1, 24. 3, 75.), Ps. 109, 14. יִזָּכֵר עֲוֹן אֲבֹתָיו אֶל־יְהוָה *memoria iniquitatis patrum ejus servabitur apud Jovam.* Lat. adeo dicunt: *esse ad aliquem* Cic. Att. 10, 4. et Graeci εἶναι πρός τινα 1 Thess. 3, 4. Sed probe sejungenda sunt haec: *calumniari servum apud dominum* Prov. 30, 10. 2 Sam. 19, 28., *mentionem facere alicujus ap. aliquem* Gen. 40, 14., *laudare aliquem ap. aliqu.* Gen. 12, 15., nam nos etiam dicimus: *einen gegen jem.* (πρός, εἰς) *verleumden, erwähnen* h. e. ita ut oratio ad illum conversa sit.

Plane absonum est, quod dicunt אֶל significare a) *in* c. abl. et *a* (v. Gesen. ad Jes. II, p. 305.); nam Gen. 6, 6. וַיִּתְעַצֵּב אֶל־לִבּוֹ non est: *doluit in animo*, sed ut nos dicere possimus: *es schmerzte ihn in die Seele* h. e. factum illud *injecit, incussit* ipsi dolorem, Jud. 6, 39. יְהִי חֹרֶב אֶל־הַגִּזָּה *sit, delabatur* (te jubente) *in vellus* (humidum) *siccitas* (*es komme darauf*), 2 Chron. 32, 6. וַיִּקְבְּצֵם אֵלָיו אֶל רְחוֹב שַׁעַר *congregavit eos ad se in plateam*, coll. 2 Chron. 5, 7. Jes. 7, 3. (ubi perperam vertit Gesenius) Esth. 9, 30., Ps. 104, 22. אֶל־מְעוֹנֹתָם יִרְבָּצוּן *sie lagern sich in ihre Höhlen* (cf. *jacere in lustra* Plaut. et κεῖσθαι εἰς τ. Theocr. 22, 203. Herod. 3, 31.), Jes. 66, 17. מִטַּהֲרִים אֶל־הַגַּנּוֹת *lustrantes se in hortos* h. e. spectantes hortos sc. ut ibi sacra facere possint, *für die Gärten* LXX. εἰς τοὺς κήπους, Gen. 41, 57. בָּאוּ מִצְרַיְמָה לִשְׁבֹּר אֶל־יוֹסֵף *venerunt in Aegyptum ad emendum* (*emendi caussa*) *ad Josephum*, non *ad emendum a Josepho.* Praegn. dicta sunt 1 Reg. 8, 30. אַתָּה תִּשְׁמַע אֶל־מְקוֹם שִׁבְתְּךָ *tu audies in locum habitationis tuae, hinauf in den Himmel wirst du es hören.* — Nec magis necessariae hae significationes: b) *cum;* etenim omnes formulae, quas huc trahunt, vel praegnanter dictae sunt, ut זָנָה אֶל *scortari cum al.* (pr. ita, ut ad eum accedas, te applices) Num. 25, 1. Ezech. 16, 29., הִשְׁלִים אֶל *pacem facere cum* Jos. 11, 19. (cf. Thuc. 4, 15. Xenoph. Hier. 2, 11. Rom. 5, 1.), vel ita comparatae, ut אֶל conversionem et directionem indicet, ut רִיב אֶל (*auf jem. zanken*) Job. 33, 13., הוֹכִיחַ אֶל Job. 13, 3. Adde 2 Sam. 18, 27. אֶל־בְּשׂוֹרָה טוֹבָה יָבוֹא *venit ad bonum nuncium* (perferendum), *er kommt zu guter Botschaft* (fere ut: *zu meiner Freude, zu meiner Erheiterung kommt er*); c) *per*, de instrumento; nam Num. 5, 23. מָחָה אֶל מֵי *est* praegn. dictum: *in aquas* conjiciendo *delere;* ad loc. vero Jer. 35, 4. v. Grotius, Schnurrer. et Rosenm. Denique Num. 25, 8. וַיִּדְקֹר אֶת־שְׁנֵיהֶם אֶל־קֳבָתָהּ est: *er stach sie in* etc.

Cum affixis (plur.) אֵלַי Gen. 18, 21. 24, 30., אֵלֶיךָ 6, 20., אֵלַיִךְ 38, 16., אֵלָיו 8, 9., אֵלֶיהָ 20, 4., אֵלֵינוּ 19, 5., אֲלֵיכֶם 19, 8., אֲלֵיהֶם

19, 6. 10., אֵלֵיהֶן Exod. 1, 17., poet. אֱלֵימוֹ Ps. 2, 5. Haec plur. vocabuli forma seorsum אֱלֵי ap. poetas tantum reperitur Job. 5, 26. 15, 22. 29, 19.

אֵל Pronomen *demonstrativum* plur. utriusque generis: *hi, hae* 1 Chron. 20, 8., cum articulo הָאֵל Gen. 19, 8. 25. 26, 3. 4. Levit. 18, 27. Deut. 4, 42. etc., frequentius אֵלֶּה Gen. 2, 4. Exod. 6, 14. Levit 11, 13. etc. Refertur tam ad *antecedentia* Gen. 9, 19. 10, 20., quam ad *consequentia* Gen. 2, 4. 6, 9., nec tamen ita differt ab הֵם, ut semper אֵלֶּה propinquius demonstret, הֵם remotius. Distributive אֵלֶּה — וְאֵלֶּה οἱ μὲν, οἱ δέ Jos. 8, 22. 2 Sam. 2, 13.

אֵל chald. *id.* sec. Kri Esr. 5, 15., אֵלֶּה Jer. 10, 11. et sec. Cthib Esr. 5, 15.

אֵל, אֵלָה et אֵלוֹן *terebinthus,* vid. supra sub rad. אול.

אֶלְגָּבִישׁ m. *grando* v. sub rad. גָּבַשׁ.

אַלְגּוּמִּים v. infra אַלְמֻגִּים.

אָלָה I) 1) *juravit* (arab. آلَّ pro أَلْوَ IV. V.) Hos. 4, 2. 1 Reg. 8, 31. 2) *exsecratus est* aliquem, *imprecatus est* alicui Jud. 17, 2. (convenit aethiop. ፀረመ: *aversatus est*). Hiph. *jurare fecit* aliquem, ad *jusjurandum adegit* 1 Reg. 8, 31. 2 Chron. 6, 22. 1 Sam. 14, 24. (in quo postremo loco est fut. apoc. וַיֹּאֶל, quod Ewaldus a rad. יאל repetere maluit). — II) i. q. ילל, אלל *ejulavit* (chald. et syr. ܐܠ *id.*) Joel. 1, 8., ubi imp. אֱלִי. — III) i. q. أَلِيَ *carnosum (obesum) esse* v. אַלְיָה.

אָלָה f. 1) *jusjurandum* Gen. 26, 28. Ezech. 16, 59. 17, 18., אָלָתִי *jusjur. meum* h. e. mihi datum Gen. 24, 41. vel meo (Jovae) nomine dictum Ezech. 17, 19.; בּוֹא בְאָלָה *jusjur.* inire h. e. *dicere, praestare* Neh. 10, 29. (cf. Virg. Aen. 4, 339. *in foedera venire*), הֵבִיא בְאָלָה *ad jusjur. adigere* Ezech. 17, 13., נָשָׂא אָלָה בְּ *imponere* h. e. *deferre alicui jusjur.* 1 Reg. 8, 31. 2 Chron. 6, 22. Meton. *pactum* sacramento confirmatum Deut. 29, 13. 2) *maledictio, exsecratio* Jes. 24, 6. Jer. 23, 10. Ps. 59, 13., הָיָה לְאָלָה *exsecrationi esse (fieri)* Jer. 44, 12., נָתַן לְאָלָה *exsecrationi tradere* Num. 5, 21. Jer. 42, 18. Plur. אָלוֹת *exsecrationes* Num. 5, 23. Deut. 29, 21.

תַּאֲלָה f. *maledictio, exsecratio.* Cum affixo תַּאֲלָתְךָ *exsecratio* h. e. poena *tua* (Jovae) Thren. 3, 65.

אֵלָה, אַלָּה et אַל vid. supra sub rad. אול.

אַלְיָה f. Exod. 29, 22. Levit. 3, 9. 7, 3. 8, 25. 9, 19. *cauda ovium* orientalium *pinguis* et *crassa* (v. rad. n. 3.), quarum minima decem vel duodecim libras pondere excedit, v. Herod. 3, 15. Aristot. Anim. 8, 28. Aelian. Anim. 3, 3. Golius in Lex. p. 146. Bocharti *Hieroz.* Tom. I, p. 556. ed. Lips. Talis ovis figuram v. in Ludolfi Hist. aethiop. lib. I. c. 10.

אָלַהּ radix inusit., arab. أَلَهَ *coluit, adoravit,* med. kesre: *stupuit, obstupuit.* Unde

אֱלֹהַּ m. *numen,* quod colitur, Deus (إلٰه et ألّه) 2 Chron. 32, 15. Dan. 11, 39., max. Jova Deut. 32, 15. 17. Job. 3, 4. 23. Ps. 18, 32. 114, 7. etc. (A *timere* autem multa Dei Deorumque nomina ducta esse, exemplis ostendit Michaelis in Coll. crit. ad Ps. 40, 5. p. 299.). Singularis legitur quinquagesies et septies, max. in libris poeticis, in cantico Mosis Deut. 32. bis, in prophetis aliquoties, in Jobo quadragies, in reliquis libris sedecies, cum plur. אֱלֹהִים bis millies et quingenties circiter occurrat. Adde hanc phrasin: הֵבִיא אֱלוֹהַּ בְּיָדוֹ *Deum in manu sua affert s. tenet,* omnia facit, ad quod perpetrandum vires habet, Job. 12, 6., vicin. illi זֶה כֹחוֹ לֶאֱלֹהוֹ *cui vis Dei loco est,* qui sibi omnia permittit, ad quae vires sufficiunt, Habac. 1, 11. Cum praefixo לֶאֱלוֹהַּ Job. 12, 4. Dan. 11, 38. sed accedente affixo לֵאלֹהוֹ Habac. 1, 11. — Plur. אֱלֹהִים adhibetur non tantum de *diis* commentitiis Exod. 20, 3. 20. Deut. 4, 28. Jos. 24, 20. Jud. 2, 12. etc., sed etiam de *Deo vero* Gen. 1, 1. Exod. 20, 12. 17. Ps. 45, 7. etc., qui est *pluralis excellentiae* v. Gesenii Lehrg. p. 663. [Aliorum Theologorum sententias v. ap. Deyling. *Observatt. S.* P. II, p. 11. L. Cappell. dissert. de *nomine* אלהים, subjecta ejus *Criticae S.* Vriemoet. ad *Dicta class.* T. I, p. 121 sq. Herder. *Geist der hebr. Poesie* P. I, p. 48. Bauer. *bibl. Theol. d. A. T.* Vol. I, p. 23. Ewald. Gr. p. 641. etc]. Construitur *hoc* sensu cum adjectivo plurali אֱלֹהִים חַיִּים 1 Sam. 17, 26., קְדֹשִׁים Jos. 24, 19., הָאַדִּירִים 1 Sam. 4, 8., plerumque cum verbo singulari, sed etiam cum verbo plurali הָלְכוּ אֱלֹהִים 2 Sam. 7, 23. 1 Reg. 19, 2. Ps. 58, 12. Gen. 35, 7. [Falluntur, qui *judices* etiam Exod. 21, 6. Ps. 82, 1. 6. aut *angelos* Ps. 8, 6. 97, 7. אֱלֹהִים dici putant, v. de Wettius ad hos loc.].

Persaepe in V. T. mentio fit et *filiorum* et *virorum Dei.* Et *vir* quidem *Dei,* אִישׁ אֱלֹהִים, appellatur vel *angelus* de coelis demissus Jud. 13, 6. 8. vel *propheta* voluntatis divinae interpres 1 Sam. 2, 27. 9, 6. 1 Reg. 13, 1. vel alius quivis, cujus singularis est cum Deo familiaritas, ut *Moses* Deut. 33, 1., ut *Davides* Neh. 12, 24. 36. — *Filius* autem *Dei,* בֶּן־אֱלֹהִים, Ps. 2, 7. 82, 6. 89, 27. coll. 2 Sam. 7, 14., dicitur *rex Israelitarum* tanquam a Jova constitutus ejusque auctoritate res israeliticas moderans (coll. διογενής, διοτρεφής βασιλεύς ap. Hom.), unde fit, ut Ps. 2, 7. יָלַד ad *inaugurationem* regis transferatur. Cf. Ilgen de notione tituli filii Dei Jen. 1794. repet. in Pauli Memor. VII, p. 119 sqq. Sed numero plur. בְּנֵי אֱלֹהִים sunt vel *omnes Dei cultores* Deut. 14, 1. Ps. 73, 15. Prov. 14, 16 vel *angeli* omninoque naturae Deum inter atque homines intermediae Job. 1, 6. 2, 1. 38, 7. Gen. 6, 1 sqq.

Aliis nominibus additum voc. אֱלֹהִים passim significationem auget, quoniam res magnae in suoque genere eximiae *divinae* dicuntur Hebraeis (v. אֵל), ut הַר אֱלֹהִים Ps. 68, 16. (cf. עִיר גְּדוֹלָה לֵאלֹהִים Jon. 3, 3.).

Cum Praefixis per syncopen punctorum dicitur בֵּאלֹהִים (pro בֶּאֱלֹהִים) Gen. 21, 23., כֵּאלֹהִים Gen. 3, 5., לֵאלֹהִים Gen. 17, 7. etc. In regim. אֱלֹהֵי Gen. 9, 26. Exod. 3, 6. 13. 15. 16. 18.; de אֱלֹהִים צְבָאוֹת Ps. 59,

6. 80, 5. 20. 84, 9. v. sub צבא; אֱלֹהִים אֱמֶת Jer. 10, 10. non dicitur pro א׳ אֱלֹהֵי, sed pr. est: *Deus* qui est *veritas* v. EWALD. Gramm. p. 627. (quanquam 2 Chron. 15, 3. a jejuno emendatore editum est אֱלֹהֵי אֱמֶת), cum affixo אֱלֹהֵיכֶם Gen. 43, 22. Exod. 6, 7. etc.

אֱלָהּ m. chald. *Deus* Dan. 2, 18. 3, 15. 6, 8. Esr. 5, 1. 6, 14. etc., emphat. אֱלָהָא Dan. 2, 20. 3, 26. 32. Esr. 4, 24. etc.; אֱלָהּ שְׁמַיָּא *Deus coelorum* Esr. 5, 11. 6, 9., אֱלָהָא עִלָּאָה *Deus supremus* Dan. 5, 18., אֱלָהָא חַיָּא *Deus vivus* (opp. idolis) Dan. 6, 20., cum praefixis וֵאלָהָא Esr. 6, 12., לֵאלָהָא Dan. 5, 23. (sed לֶאֱלָהָא Dan. 2, 19.), cum affixis אֱלָהִי Dan. 6, 23., אֱלָהָנָא, אֱלָהָךְ, אֱלָהֲכֹם etc. Plur. אֱלָהִין Dan. 2, 11. 47. 3, 25. 5, 11. 14., emphat. אֱלָהַיָּא Jer. 10, 11., in regim. cum praefixo לֵאלָהֵי Dan. 5, 4. 23.

אֲלוּ chald. *ecce!* Dan. 2, 31. 4, 7. 10. 7, 8., pro אֲרוּ (permutatis ל et ר), quod occurrit Dan. 7, 2. 5. 6. 7. 13.

אִלּוּ *si, quod si* Eccles. 6, 6. Esth. 7, 4. Conflatum putatur ex אִם et לוּ. Syr. ܐܶܠܘܽ *id.*

אָלַח (propr. *acescere, acore corrumpi,* ut إِيتَلَخَ de lacte v. SCHULTENS. ad Job. 15, 16. hinc) *corruptus, perditus fuit* (sensu ethico), in Kal inusit., Niph. נֶאֱלַח *id.* Ps. 14, 3. 53, 4. Job. 15, 16.

אַלְיָה *cauda,* vid. supra sub rad. אלה.

אִלֵּין pronom. demonstr. chald. plur. com.: *hi, hae; illi, illae* Dan. 2, 44. 6, 3. 7, 17., alibi אִלֵּן Dan. 6, 7.

אֱלִישָׁה nom. propr. regionis occident. Gen. 10, 4., fortasse *Peloponnesi,* in qua *Elis* vetustissima et amplissima regio, cujus una pars HOMERO vocatur *Alisium.* Hinc *purpura ex Elisa* Ezech. 27, 7. i. e. ex Peloponneso, ubi purpurae piscatio celeberrima fuit, PLIN. H. N. 9, 36. HORAT. carm. lib. 2, od. 8. Cf. BOCHART. Geogr. III, 4. p. 176—178. CLERICUS ad Gen. 10, 4. Contra vero MICHAELIS in spicil. Geogr. Hebr. T. I, p. 79. Graeciae nomen *Hellas* esse arbitratur, non exclusa tamen Peloponneso, quoniam Moses, de gentibus a יָוָן ortis loquens, non debuerit non ipsius Graeciae incolas primo loco nominare. At vero saepe factum est, ut *nationis* nomen ab exteris in *gentis* totius appellationem converteretur. Ceterum quod SCHULTHESS. (Paradies p. 244 sqq.) אֱלִישָׁה quaerendam in Africa esse voluit, id nemini facile persuadebit. HENSLERI denique opinionem docte refutavit DOEDERLINUS (*neues theol. Journal.* I, p. 387.).

אִלֵּךְ pron. *demonstrativum* chald. utriusque generis, i. q. hebr. אֵלֶּה. In solo masc. plur. occurrit Dan. 3, 12. 13. 6, 6. Esr. 4, 21. 5, 9. 6, 8. etc.

אלל radix. inusit. I) i. q. יָלַל *ejulavit* v. אַלְלַי. — II) *defecit, esse desiit,* coll. arab. أَلَّ *defecit.* — III) i. q. אול *robustus fuit, robore valuit.*

אַל propr. *nihilum, res nihili* Job. 24, 25., sed plerumque in adverbium negandi abit: *ne* sq. fut. (max. c. he parag.) Gen. 19, 17. 49, 4. Exod. 3, 5. Deut. 33, 6. 1 Sam. 26, 9. 2 Reg. 18, 31. Jer. 7, 4. Num. 16, 15. Jos. 10, 6. 2 Sam. 1, 21. Job. 4, 6. 7. Huc spectat etiam Ruth. 1, 13. אַל בְּנֹתַי *ne, filiae meae,* quod elliptice dictum est pro: *ne hoc ita fiat, accidat,* et Am. 5, 14. דִּרְשׁוּ טוֹב וְאַל רָע *sectamini bonum et ne malum* sc. sectemini. A פֶּן eo differt, quod *hoc* (plurimis certe in locis) a verbo praegresso pendet, אַל vero absol. ponitur. Semel sumitur (sq. praet.) interrogative: *an non?* 1 Sam. 27, 10., ut arab. *ala* (sed vett. interpr. videntur legisse אָן *quo,* ut in aliquod codd. est, v. DE ROSSI var. lectt. II, p. 160 sq.). In compositione legitur Prov. 12, 28. אַל־מָוֶת *non-mors* h. e. *immortalitas.* Alibi non ponitur pro simpl. לֹא; locos Job. 5, 22. Prov. 3, 25. recte interpretatus est UMBREITIUS, in reliquis Cant. 7, 3. Ps. 50, 3. Mich. 7, 5. facile perspicies, veram voc. notionem teneri commode posse.

אַל chald. *ne* Dan. 2, 24. 4, 16. 5, 10.

אֱלִיל m. 1) *vanus, inanis* Zach. 11, 17. (syr. ܐܠܝܠܐ *debilis, humilis*); hinc אֱלִילִים *vani, inanes,* vi et efficacia carentes, epitheton idolorum 1 Chron. 16, 26. Ps. 96, 5., deinde *idola* ipsa Levit. 19, 4. 26, 1. Jes. 10, 11. — 2) subst. *vanum, vanitas,* רֹפְאֵי אֱלִיל *consolatores vanitatis* h. e. *inepti,* qui nihil offerunt, quod frugis sit Job. 13, 4.

אַלְלַי sq. לִי interjectio: *vae mihi!* graec. ἐλελεῦ! Mich. 7, 1. Job. 10, 15. v. rad. n. 1.

אַלָּה f. *quercus* Job. 24, 26. a rad. n. 3.

אַלּוֹן m. *id.* Gen. 35, 8. Jes. 6, 13. 44, 14. Hos. 4, 13. conf. KROMAYER. *Specimen fontium sacrae script. apertorum* p. 30 sq. Plur. אַלּוֹנִים Ezech. 27, 6. Am. 2, 9. Jes. 2, 13. Zach. 11, 2. *Metaphorice* legitur de *potentibus* Jes. 2, 13. Zach. 11, 2.

אֱלוּל 1) mensis Hebr. sextus, Septembri partim, partim Octobri respondens, Neh. 6, 15., syr. ܐܝܠܘܠ, arab. أيلول. 2) semel in Cthib i. q. אֱלִיל Jes. 14, 14. [Talm. אלולבים *qui nati sunt mense Elul,* in Mischn. V, 189.].

אָלַם *ligavit, colligavit,* in Kal inusit., Niph. נֶאֱלַם *obmutuit,* q. d. *linguâ ligatus est* (syr. ܐܬܐܠܡ in ASSEMANI Biblioth. or. III, 1, p. 80. conf. δεσμός τῆς γλώσσης Marc. 7, 35. et pers. زبان بستن *linguam ligare*) Jes. 53, 7. Ps. 31, 19. 39, 3. 10. Ezech. 33, 22. 24, 27. Ab hac significatione, levi deverticulo, oritur illa, quae in nomin. אַלְמָנָה, אַלְמָן, אַלְמֹן, אַלְמָנוּת inest: *solitarium, viduum esse* (cf. arab. بلم). — Pih. (*firmiter*) *colligavit* Gen. 37, 7. [Radici arab. ألم *ligandi, alligandi, colligandi* notionem vindicant SCHULTENSIUS in *or.* p. 270. et SCHEIDIUS in *obss. etym.* Verba vero *ligandi* cum referre soleant Orientales ad *dolores* (cf. חָבַל), hinc أَلِمَ *doluit,* quae etiam significatio in Arab.

per omnes conjugationes omniaque derivata regnat, et ap. interpr. graec. occurrit Dan. 10, 15. In Corano centies legitur عقاب أليم *poena dolorifica, q. stringens*].

אֵלֶם q. d. *mutitas,* trop. אֵלֶם צדק i. e. *justitia* inter oppressiones *muta, silens* Ps. 58, 2. Sic lectionem vulgarem explicant haud inepte. Quod in Ps. 56. inscriptione legitur אֵלֶם יוֹנַת רְחוֹקִים, vide an sit initium carminis, ad cujus modos cantandus erat Psalmus, coll. Ps. 22, 1. et Jones *de poesi asiatica* Comment. in praef. edit. Lips. Fortasse pro אֵלֶם cum Bocharto אֵלִם *(terebinthi)* reponendum est.

אוּלָם, אֵלָם, אֵילָם et אֵלָם v. sub rad. אול.

אִלֵּם m. *mutus* Exod. 4, 11. Ps. 38, 14. Prov. 31, 8. Jes. 35, 6. Plur. אִלְּמִים Jes. 56, 10. Habac. 2, 18.

אֲלֻמָּה f. *manipulus, a constringendo* dictus Gen. 37, 7., plur. אֲלֻמִּים Gen. 37, 7. et foem. אֲלֻמּוֹת Ps. 126, 6.

אַלְמוֹן m. *viduitas* (v. sub rad. Pih.), metaphorice *desolatio* Jes. 47, 9. Sic *urbem viduare civibus,* pro *desolare,* dixit Virgilius.

אַלְמָן m. *viduus* Jer. 51, 5. (unde verb. talm. נתאלם *viduum fieri*).

אַלְמָנָה f. *vidua* Gen. 38, 11. Exod. 22, 21. Levit. 21, 14. Num. 30, 10. etc., trop. de civitate, quae rege suo privata est Jes. 47, 8. Plur. אַלְמָנוֹת Exod. 22, 23. Ps. 68, 6., cum affixo אַלְמְנוֹתָיו Jes. 9, 16. Jer. 15, 8. Sed Jes. 13, 22. (Ezech. 19, 7.) dictum est pro אַרְמְנוֹתָיו (permutatis ר et ל), quod ipsum in codd. nonnullis legitur.

אַלְמָנוּת f. *viduitas;* in regim. אַלְמְנוּת 2 Sam. 20, 3., cum affixo אַלְמְנוּתָהּ Gen. 38, 14. 19. Trop. plur. אַלְמְנוּתַיִם de populo israel. in exilium acto Jes. 54, 4.

אַלְמֹנִי m. *qui reticetur,* cujus nomen *silentio premitur* i. e. *quidam, ὁ δεῖνα, der u. der.* Dicitur de homine Ruth. 4, 1. et de loco 1 Sam. 21, 2. 2 Reg. 6, 8., sed ubique junctum cum פְּלֹנִי, quod v. sub פלה.

אַלְמֻגִּים 1 Reg. 10, 11. 12. seu (per librariorum vitium?) אַלְגּוּמִּים 2 Chron. 2, 7. 9, 10. 11. lignorum genus resinosum, odoratum et firmae consistentiae, *sandalum (lignum sapan)* in Persia et India orientali frequens v. Celsii Hierob. I, p. 171 sqq. Faber. Archaeol. d. Hebr. p. 374. Videtur hoc voc. conflatum esse ex ال et بقم *(lignum Bresilium).*

אַלְמוֹדָד Gen. 10, 26. nom. propr. populi arabici a Joctane orti, ex sententia Bocharti (in Phaleg lib. 2. c. 16. p. 112.) Ἀλλουμαιῶται Ptolemaei in media fere Arabia felici.

אֶלָּסָר nomen propr. regionis vel regni Gen. 14, 1., fortasse *Assyriae,* (cui certe favet vicinia Sinearitidis et Elymaidis), contracte pro אלאסר. Alternat vero אסר cum אשור, ut adeo idem rex פִּלְאֶסֶר et פּוּל מֶלֶךְ אַשּׁוּר 2 Reg. 15, 29. coll. 19. nominetur.

אֶלְעָלֵה s. אֶלְעָלֵא nom. propr. oppidi Rubenitarum Num. 32, 3. 37. Jes. 15, 4. 16, 9. Jer. 48, 34., arab. العال, cujus ruinae adhuc supersunt v. Seetzen in Zach monatl. Corresp. 18, 430. Burckhardt Itiner. II, p. 623. Origo voc. non liquet, v. tamen Simon. Onom. p. 456.

אָלַף, arab. ألف *conjunxit, copulavit, adjunxit,* et intransitive: *conjunxit se, adjunxit se, adsuevit, mansuefactus est* (v. infra אַלּוּף et אֶלֶף): inde hebr. didicit q. d. rem sibi adsuefecit, familiarem reddidit (ut ܐܠܦ et chald. אֲלַף) Prov. 22, 25., ubi fut. יֶאֱלַף. — Pih. אִלֵּף *docuit* sq. acc. pers. Job. 35, 11. (ubi particip. c. affixo מַלְּפֵנוּ pro מְאַלְּפֵנוּ), sq. dupl. acc. et pers. et rei Job. 15, 5. 33, 33. — Sed Hiph. part. foem plur. מַאֲלִיפוֹת *mille facientes* Ps. 144, 13. formatum est a sq. nomine אֶלֶף *mille,* ut ألّف *mille fecit.*

אֶלֶף m 1) *mille* (ألف, syr. ܐܠܦܐ), propr. *conjunctio, copia,* Gen. 20, 16. Exod. 12, 36. Num. 1, 21. etc. אֶלֶף כֶּסֶף *mille sicli* Jes. 7, 23.; Ps. 90, 4. שָׁנִים א׳ *mille anni,* Esr. 8, 27. אֲדַרְכֹנִים אֶלֶף *mille darici.* Plur. אֲלָפִים *millia* Gen. 18, 21. 25. Exod. 38, 22., אֶלֶף אֲלָפִים *millies mille* 1 Chron. 21, 5. 22, 14. 2 Chron. 14, 8. Dual. אַלְפַּיִם *duo millia, bis mille* Num. 7, 85. 35, 5. Jud. 20, 45. etc. Praecedentibus aliis numeralibus denario numero minoribus in plurali ponitur, ut שִׁבְעַת אֲלָפִים *septem millia* Job. 1, 3., שְׁלֹשֶׁת א׳ *tria millia* Exod. 32, 28., si majores antecedunt, in singulari Num. 1, 46. Jos. 4, 13. Jud. 20, 44. Numeratum modo antecedit 2 Reg. 24, 16., modo sequitur 2 Reg. 15, 19. Quaedam nomina constanter in singulari numero cum אֶלֶף copulantur, ut רַגְלִי, אִישׁ, quaedam semper in plurali, ut פָּרָשִׁים, alia promiscue. Subst. אֶלֶף sign. *chiliadem* militum Num. 31, 48. 1 Sam. 8, 12. 18, 13., שַׂר הָאֶלֶף 1 Sam. 17, 18. χιλίαρχος, שָׂרֵי אֲלָפִים χιλίαρχοι (v. Jahn. Archaeol. II, 2, p. 349 sq.). 2) *gens,* quas plures singulae tribus complectebantur Jud. 6, 15. 1 Sam. 10, 19. 23, 23. Mich. 5, 1., hinc שָׂרֵי אַלְפֵי יִשְׂרָאֵל *praefecti, principes gentium israel.* Num. 1, 16. 10, 4. Hae gentes, utrum a numero millenario, an a *conjunctione* nomen acceperint, incertum est (cf. tamen عشر et عشير *consuetudine et cognatione junctus, tribus, familia* et عشر *decem*). 3) plur. אֲלָפִים *boves (mansuefacti* jugoque *adsueti)* Ps. 8, 8. Prov. 14, 4. Jes. 30, 24. Deut. 7, 13. 28, 4. 18. 51. Est generis epicoeni Deut. 7, 13. 28, 4. (ut *bos* Latinis saepe ponitur pro *vacca*) ac semper plurale.

אֶלֶף Dan. 7, 10. et אֲלַף 5, 1. m. chald. *mille.* Plur. more Hebr. אֲלָפִים sec. Ctbib Dan. 7, 10., sed Kri habet אַלְפִין.

אַלּוּף m. 1) alicujus consuetudini *assuetus,* hinc Jer. 11, 19. כֶּבֶשׂ אַלּוּף *ovis mansueta,* ut Hieron. vertit, arab. شاة الوف; subst. *familiaris, amicus* (ألوف *valde familiaris,* ut أليف et ألف) Prov. 16, 28. Mich. 7. 5., cum affixo אַלּוּפִי Ps. 55, 14. Jer. 3, 4. Prov. 2, 17. 2) *bos,* ut אֶלֶף, plur. cum affixo אַלּוּפֵינוּ Ps. 144, 14. 3) *dux, praefectus, princeps,* φύλαρχος, Gen. 36, 15. 17. 18. 28. 29. 39. 40. 41. Jer

13, 21. Exod. 15, 15. Zach. 12, 5. 6. etc. Hoc sensu scribitur etiam אַלֻּף Zach. 9, 7.

אָלַץ in Kal inusit., Pih. אִלֵּץ moleste *ursit, institit* Jud. 16, 16. (ubi fut. c. affix. תְּאַלְּצֵהוּ v. Ewald. Gr. p. 115.). Syr. et sab. ܐܠܨ *coegit, ursit, arctavit, oppressit.*

אֶלְקֹשִׁי nom. gent. Nah. 1, 1. *Elcesita*, oppido *Elcesi* in Galilaea sito oriundus, quemadmodum auctor est Hieron. Alii conferunt القوش, ܐܠܩܘܫ (Assemani Bibl. orient. III, 1, p. 352.), quod est oppidum Assyriae haud procul ab urbe *Mosul* situm.

אֵם f. mater, nom. primit. (arab. أُمّ et إِمّ, unde verbum oritur أَمَّ *praeivit exemplo suo, docuit, praecepit, praefuit*, it. *propinquus fuit*; syr. ܐܡܐ, sam. ‎) Gen. 3, 20. Exod. 2, 8. Jud. 5, 7. 28. etc., semel de *noverca* Gen. 37, 11. (quae, ubi accuratius loqui attinet, אֵשֶׁת אָב, arab. امرأة ابيه *uxor patris* dicitur), bis de *avia* 1 Reg. 15, 10. 13. (Syr. accuratius ܐܡܐ ܕܐܡܟ *avia tua* Castell.). Varia est hujus vocis *translatio*: *mater* enim dicitur 1) vel universa *gens* (hebraea) opp. *liberis* h. e. hominibus ex hac gente oriundis Hos. 2, 1 (4) Jes. 50, 1.—vel *metropolis* 2 Sam. 20, 19. [*matrem* pro *metropoli* dixerunt etiam Florus III, 7. et 18. Solinus c. 38. et Ammianus Marcellinus XVII, 13. add. numos phoenic. v. Gesen. Commentar. in Jes. I, p. 755.]. 2) *mater viae* Ezech. 21, 26. est *principium bivii*, sive *via in bivium exiens* (via, quae duas alias quasi parit), ut statim l. c. explicatius dicitur. Simil. arab. et syr., cf. in univ. Hartmann. Exc. 2. ad. Mich. proph. p. 207 sqq. 3) paullo audacius Job. 17, 14. רִמָּה h. e. *vermes*, quibus corpus arroditur, appellantur Jobi *mater* (ac soror), tanquam qui ipsi naturali quodam vinculo ita adhaereant, ut ab iis revelli nequeat. — Cum affixo אִמִּי Gen. 20, 12. Jos. 2, 13., plur. אִמּוֹת Jer. 16, 3. Thren. 2, 12.

אַמָּה f. (ab אֵם) 1) *metropolis* 2 Sam. 8, 1., ubi per *frenum metropoleos* intelligitur *dominium urbis Gath* (cf. de hac phrasi Schultens. ad Job. 30, 11.). 2) brachii quasi *mater* h. e. *anterior brachii pars, cubitus, ulna* Deut. 3, 11., it. de mensura (ut Lat. *cubitus* et *ulna*) Gen. 6, 15. 16. 7, 20. Exod. 27, 12. 13. etc., plur. אַמּוֹת Exod. 26, 16. Deut. 3, 11.; dual. אַמָּתַיִם *duo cubiti* Exod. 25, 10. Num. 11, 31. In loco Ezech. 40, 5. 43, 13. memoratur cubitus babylonicus, quem aegyptiacus (idem fortasse cum hebraico) palmo uno excedebat v. Rosenm. Nominibus numeralibus a 3 usque ad 10 in plurali jungitur, iis vero, qui denarium numerum excedunt, in singulari, ut עֶשֶׂר אַמּוֹת Exod. 26, 16., שְׁלֹשׁ מֵאוֹת אַמָּה Gen. 6, 15., a qua tamen regula auctor Chronicorum et Ezech. nonnunquam discedunt, plur. אַמּוֹת ante numerale adeo majoris numeri collocantes, 2 Chron. 3, 3. Ezech. 42, 3. In nomine loci גִּבְעַת אַמָּה occurrit 2 Sam. 2, 24. 3) *fundamentum, fundus*, cui aliquid innititur (v. supra אֵם) Jes. 6, 4., sim. arab. et talm.; v. Gesen. ad h. l.

אַמָּה f. chald. *cubitus*, plur. אַמִּין Dan. 3, 1. Esr. 6, 3.

אֻמָּה f. *gens, natio* (ܐܽܘܡܬܳܐ, أُمَّة), coll. arab. أَمَّ *propinquus fuit.* Plur. אֻמּוֹת Num. 25, 15. Gen. 25, 16. et אֻמִּים Ps. 117, 1.

אֻמָּה f. chald. *id.* Dan. 3, 29. Plur. אֻמִּין, emphat. אֻמַּיָּא Dan. 3, 4. 7. 31. 5, 19. 6, 26. 7, 14. Esr. 4, 10.

אִם 1) a) particula conditional. si (arab. إِنْ, syr. ܐܶܢ) sq. praeter. (ubi non dubitatur aliquid factum esse vel fieri) Esth. 5, 8. אִם מָצָאתִי *si inveni* Gen. 18, 3. 50, 4. Num. 22, 20. Prov. 30, 32., Jer. 14, 7. אִם עֲוֹנֵינוּ עָנוּ בָנוּ *si peccata nostra testantur contra nos,* Ps. 63, 7., Gen. 43, 9. אִם לֹא הֲבִיאֹתִיו אֵלֶיךָ *si non reduxero ad te,* Jes. 4, 4.; sq. fut. (in re dubia) Jud. 4, 8. אִם־תֵּלְכִי עִמִּי *si me comitaberis* (quod nescio an futurum sit), Exod. 4, 8. Gen. 13, 16., Jer. 15, 1. אִם יַעֲמֹד מֹשֶׁה לְפָנַי *si (vel) Moses apud me intercederet* (quod vix potest fieri) h. e. *fac, ut ille intercedat,* Num. 22, 18.; sq. particip. (quod raro fit) אִם אַתֶּם מֹשְׁחִים *si uncturi estis* Jud. 9, 15. 11, 9. (cf. de simili usu graeci εἰ Seidler. ad Eurip. Electr. 533.). Passim geminatur אִם Eccles. 5, 11. אִם־מְעַט וְאִם־הַרְבֵּה יֹאכֵל *si (sive) parum, si (sive) multum comederit,* Exod. 19, 13. Levit. 3, 1. Ezech. 2, 5. Deut. 18, 3. (cf. *si deo, si deae,* apud Gellium II, 28.). b) *etsi, etiamsi* sq. fut. Deut. 30, 4. Jes. 1, 18. Job. 9, 20. 20, 6. c) *quando* (ita vern. *wenn* et *wann* antiquitus unum voc. fuit) Jes. 24, 13. *ut racemi* אִם כָּלָה בָצִיר *quando finita est vindemia,* Job. 14, 14. Jes. 28, 25.; *quoties* sq. praet. Gen. 38, 9. אִם בָּא אֶל־אֵשֶׁת אָחִיו *quoties ingressus est ad uxorem fratris sui,* Ps. 94, 18., immo adeo: *cum (als)* Am. 7, 2. אִם כִּלָּה לֶאֱכֹל *cum prorsus comedisset.* d) optativo sensu: *utinam, o si* sq. fut. Ps. 81, 9. אִם תִּשְׁמַע לִי *utinam me audias* (propr. *si me audires,* probe faceres), 139, 19. Simil. εἰ c. optat. — 2) partic. interrog. *ob? an* (arab. أَمْ): a) in interrog. obliqua (ut εἰ): Cant. 7, 13. נִרְאֶה אִם פָּרְחָה הַגֶּפֶן *videamus, an floreat vitis,* 2 Reg. 1, 2. Jer. 5, 1. Ps. 139, 24., etiam si non expressa est sententia, unde pendeat interrogatio 1 Reg. 1, 27. אִם מֵאֵת הַמֶּלֶךְ נִהְיָה הַדָּבָר *ob das wohl vom König ausgegangen ist?* b) in altera interrogatione Gen. 27, 21. אִם אַתָּה זֶה אִם לֹא *utrum tu es hic nec ne,* Jud. 9, 2. coll. 2 Sam. 24, 13. Sed non ponitur nisi ubi altera interrogatio partem efficit geminae interrogationis. — 3) in jurisjurandi formulis אִם absolute positum *negat,* ut 2 Reg. 2, 4. אִם אֶעֶזְבֶךָּ *non deseram te* 1 Reg. 1, 51. 17, 1. 12. Ps. 89, 36. (cf. arab. إِنْ), sed addito לֹא *affirmat,* ut Jes. 5, 9. אִם לֹא בָּתִּים רַבִּים לְשַׁמָּה יִהְיוּ *multae domus desolatae erunt,* Jer. 15, 11. אִם לֹא שֵׁרוֹתִיךָ *certissime te solvam,* Num. 14, 28. Jes. 14, 24. Sed in his etiam formulis particula mere conditionalis est: nam per euphemismum omitti solet membrum, quod mali imprecationem continet. Plenior formula est כֹּה יַעֲשֶׂה לִּי אֱלֹהִים וְכֹה יוֹסִיף *sic faciat mihi numen et sic addat,* אִם *si sciens fefellero* (mentitus fuero) vel אִם לֹא *nisi,* verum quod sit, dicam. Integrae phrasis exempla sunt Num. 32, 23. Deut. 11, 28. 2 Sam. 19, 14. Ps. 137, 6. etc. cf. Win. Grammat. N. T. p. 174. [Quod addunt, אִם esse particulam *conclusivam:* ὅτι, *dass,* id errore nititur: nam Exod. 1, 16., ut jam perspexerunt masorethae, non debet רְאִיתֶן cum אִם־בֵּן הוּא copulari, sed vertenda verba sic sunt: *attendite in sella: si puer*,

est, eum interficite rel., Gen. 31, 52. autem in verbis: עַד הַגַּל אִם־אָנִי לֹא־אֶעֱבֹר אֵלֶיךָ duarum structurarum confusio locum habet; dicendum enim fuit vel: *testis hic lapidum acervus esto* (contra me), *si transiero* (אִם אֶעֱבֹר), vel: *testis h. ac. l. esto; non transibo*].

אָמָה f. *ancilla, serva* Gen. 21, 10. 13. Exod. 21, 7. 30. Levit. 25, 44.; nomen haud dubie primitivum, arab. أمة (unde ductum أمَا, أمِي *ancilla s. serva facta est, evasit*), oppos. עֶבֶד Exod 21, 32. Job. 31, 13. Pertinebat ad sermonis urbanitatem, ut adeo ingenuae se alicujus אָמָה dicerent (conf. sub עֶבֶד) Jud. 19, 19. Ruth. 3, 9. 1 Sam. 1, 11. 16. etc. — בֶּן אָמָה *servus*, sine omni emphasi i. q. עֶבֶד Exod. 23, 12. Ps. 86, 16. 116, 16., nonnunquam *filius concubinae*, si ea per contemtum אָמָה dicitur. Jud. 9, 18. — Cum affixo אֲמָתִי Gen. 30, 3. Job. 31, 13. Plur. (immissa lit. ה) אֲמָהוֹת Gen. 31, 33. 2 Sam. 6, 22., in regim. אַמְהוֹת 2 Sam. 6, 20., cum affixo אַמְהֹתֵיהֶם Esr. 2, 65. Neh. 7, 66. Apud Targumistas ה etiam in sing. servatur, אַמְהָה, cum affixo אַמְהָתִי Job. 31, 13., et אַמְהוּת, per apocopen אַמְהוּ, Gen. 29, 24. v. Wineri Gramm. chald. p. 81.

אָמַל *defecit, languit, tabuit* (vicinum est אבל *marcuit*, unde transitus facilis ad *languorem* et *debilitatem*) Ezech. 16, 30. אֲמֻלָה לִבָּתֵךְ *tabescit* (desiderio, libidine) *cor tuum* (animus tuus) cf. Cic. Catil. 2, 4. — Pyl. אֻמְלַל *languescere, languere*, voc. poet., quod et de plantis Joel. 1, 12. Jes. 24, 7., agris ac regionibus Jes. 16, 8. 33, 9. Nah. 1, 4. Jer. 14, 2. et de hominibus dicitur, qui moerore conficiuntur Jes. 19, 8. 1 Sam. 2, 5. Hos. 4, 3.; hoc autem *lugendi* sensu trop. etiam de muris collapsis Thren. 2, 8.

אֻמְלַל m. *languens, languidus* (morbo) Ps. 6, 3.

אֲמֵלָל m., unde plur. אֲמֵלָלִים *languidi* h. e. *debiles, infirmi, miseri* Neh. 3, 34.

אֲמָם v. sub voc. אֵם.

אָמַן *firmus, stabilis fuit* (Arabes أمن etiamnum proprie dicunt de *pede erecto* ac *firmo*, de *inconcusso gressu*), hinc a) *tutus, securus fuit*, v. Niph. b) sensu ethico: *fidus, fidelis fuit* in dictis factisque (ut arab. أمن), partic. Pahul plur. אֱמוּנִים *fideles* Ps. 12, 2. 31, 24. c) *educavit, enutrivit* (vel quod *firmum facit* nutritor infantem, ut firmiter gressus ponere et stare discat, vel quod *fideliter agit* nutriendo et educando, h. e. *firmum* ac *fidum praestat curatorem* vel *educatorem*; nisi potius fluxit haec significatio ex inusitato מוּן, arab. مان *curavit, sustentavit, aluit, nutrivit*, cum verba mediae rad. quiesc. et primae א cum iisdem significationibus saepius occurrant, adeoque permutata inter se videantur, v. אָרַשׁ; cf. Schultens. ad Prov. 8, 30. et ad Job. 4, 18. Ev. Scheid. in *observv. etym.*). Hinc particip. אֹמֵן substant. *nutritor, nutricius* Num. 11, 12., *tutor, educator* 2 Reg. 10, 1. 5. Esth. 2, 7.; foem. אֹמֶנֶת *nutrix* Ruth. 4, 16., cum affixo אֹמַנְתּוֹ 2 Sam. 4, 4. Part. Pahul אֱמֻנִים עֲלֵי תוֹלָע *nutriti* h. e. *gestati* (v. Niph.) *in purpura* Thren. 4, 5.

Niph. 1) נֶאֱמַן *firmus factus est* vel *fuit* Jes. 22, 23. 25. (מָקוֹם נֶאֱמָן *locus firmus*); it. *stabilis factus est* vel *fuit*, בַּיִת נֶאֱמָן *domus stabilis* h. e. posteritas duratura 2 Sam. 7, 16. 1 Reg. 11, 38., חֳלָיִם נֶאֱמָנִים *morbi constantes, tenaces* (ut Sueton. dixit Claud. 2.) Deut. 28, 59., מַיִם נֶאֱמָנִים *aquae perennes* Jes. 33, 16. Jer. 15, 18. Adde Jes. 7, 9. אִם לֹא תַאֲמִינוּ כִּי לֹא תֵאָמֵנוּ *si non credideritis, profecto non eritis stabiles* h. e. non fruemini stabili rerum vestrarum prosperitate, 2 Chron. 20, 20. Elegantem paronomasiam bene expressit Lutherus: *gläubet ihr nicht, so bleibet ihr nicht.* 2) *fidus, fidelis fuit* Jes. 1, 21. Num. 12, 7. 1 Sam. 3, 20. 22, 14. (de servo) Jer. 42, 5. Jes. 8, 2. (de teste) Prov. 25, 13 (de nuncio) Ps. 78, 8 (de animo); *verax* (πιστός) *fuit* Deut. 7, 9. Huc referunt nonnulli etiam Job. 12, 20. מֵסִיר שָׂפָה לְנֶאֱמָנִים *aufert facundiam veracibus*, sed rectius interpretaberis: *iis, qui suae facundiae* nimium *confidunt, den Zuversichtlichen.* Singulare est, quod Prov. 27, 6. legitur: נֶאֱמָנִים פִּצְעֵי אוֹהֵב *fidelia sunt amici vulnera* h. e., ut jam B. Michaelis explicuit, ex candore animi ac bona fide profecta (Umbreit. *treugemeint*). 3) *verus fuit* Ps. 19, 8. 93, 5. 111, 7., it. *verus habitus* est Gen. 42, 20., hinc *eventu comprobatus, confirmatus est* 1 Reg. 8, 26. 1 Chron. 17, 23. 4) *gestatus est* (infans) Jes. 60, 4. Praet. 3. foem. נֶאֶמְנָה Ps. 78, 8., plur. נֶאֶמְנוּ Ps. 78, 37., fut. יֵאָמֵן, foem. plur. in pausa תֵּאָמַנָּה (omisso dag. f.) Jes. 60, 40. pro תֵּאָמַנָּה.

Hiph. 1) *fisus, confisus est, fiduciam posuit*, sq. vel בְּ 1 Sam. 27, 12. Jes. 28, 16. Job. 4, 18. Prov. 26, 25. 2 Chron. 20, 20. Exod. 14, 31. (cf. בָּטַח) vel acc. Jud. 11, 20 (q. d. aliquem fidelem, certum habuit); ה׳ בְּחַיָּיו *de vita sua certum esse* Deut. 28, 66. Job. 24, 22.; sq. infin. c. לְ Ps. 27, 13. הֶאֱמַנְתִּי לִרְאוֹת *confido me visurum esse.* 2) *credidit* 1 Reg. 10, 7. Jes. 7, 9. (v. sub Niph.), sq. לְ pers. Gen. 45, 26. Exod. 4, 1. vel rei Jes. 53, 1., sq. infin. Job. 15, 22., sq. integra sententia c. pr. כִּי Exod. 4, 5. 3) *constitit, stetit* (equus) Job. 39, 24. cf. Virg. Geo. 3, 83. [Fut. תַּאֲמִינוּ Jes. 30, 21. v. sub rad. יָמַן].

אֲמַן chald., unde Aphel הֵימַן *confisus est* sq. בְּ pers. Dan. 6, 24. Part. praet. מְהֵימַן *fidus, fide dignus* Dan. 2, 45. 6, 5.

אָמָן (אֻמָּן) m. *artifex* (*firmus* in arte sua) Cant. 7, 2. (chald. אוּמָּן *id.*, אוּמָּנוּת *ars manuaria, artificium*, syr. ܐܘܡܢܐ *artifex, faber*, ܐܘܡܢܘܬܐ *ars, artificium*).

אָמֵן m. *verum, veracitas, fides* (*Zuverlässigkeit*), unde אֱלֹהֵי אָמֵן *Deus verax*, in quo fiducia potest collocari. Alibi in particulam *affirmandi* et *approbandi* abit: *vero, ita fiat* 1 Reg. 1, 36. Jer. 28, 6. (arab. آمين *firmum, ratum est* vel *esto! ita sit!* Syr. ܐܡܝܢ), max. in adjurationibus, Num. 5, 22. Deut. 27, 15. Neh. 5, 13., vel ad confirmandam doxologiam Neh. 8, 6., ubi asseverationis caussa geminatur Ps. 41, 14. 72, 19. 89, 53.

אָמוֹן m. 1) *alumnus* Prov. 8, 30., nisi potius est *artifex* (sapientia) v. Umbreit. ad h. l. 2) i. q. הָמוֹן *multitudo, turba* populi

Jer. 52, 15. 3) Jer. 46, 25. nom. *propr.* Jovis *Ammonii* (v. infra נֹא אָמוֹן), qui Thebis colebatur. Auctore JABLONSKIO (Panth. aegypt. I, p. 181.) est coptic. *Amu-oein* i. e. productio lucis, quae quidem explicatio bene cadit in huj. numinis naturam: fuit enim symbolum solis in ariete commorantis.

אֵמוּן m. (ex syriasmo pro אֱמוּן) *fides, veracitas* Deut. 32, 20., etiam in plur. אֱמוּנִים Jes. 26, 2.; אִישׁ אֱמוּנִים *homo fidus, certus* Prov. 20, 6., עֵד אֱמוּנִים Prov. 14, 5., צִיר אֱמוּנִים Prov. 13, 17. [Sed אֱמוּנִים *educati, nutriti,* vid. in ipsa rad. אמן].

אֹמֶן m. *fides* Jes. 25, 1., ubi conjungitur cum foem. אֱמוּנָה ad significandam *fidem omnibus numeris perfectam.*

אֹמְנָה f. *columna, postis;* plur. 2 Reg. 18, 16. cf. rad. Kal et arab. أَمِنَ sq. عَلَى *niti aliqua re.*

אֱמוּנָה f. 1) *firmitas* Exod. 17, 12. וַיְהִי יָדָיו אֱמוּנָה *et redditae sunt manus ejus firmitas* h. e. firmae, *confirmatae sunt.* 2) *securitas* Jes. 33, 6. 3) *fides* vel hominum Prov. 12, 22. Ps. 37, 3. Jer. 5, 1. (plur. אֱמוּנוֹת Prov. 28, 20), vel Dei Ps. 36, 6. 40, 11. 88, 12. 89, 2. 3. 49. 143, 1. Thren. 3, 23.

אֲמָנָה f. 1) *foedus firmum* et *fidum* (أَمَانَة) Neh. 10, 1. 2) *constitutio* firma, *decretum* (fere ut nostrates dicunt: *eine Festsetzung*) Neh. 11, 23., ubi tamen alii vert. *demensum, merces constituta.* 3) nom. propr. partis Libani in vicinia Damasci Cant. 4, 8., unde fluvius *Amana* (i. e. *constans,* qui semper aquas habet) 2 Reg. 5, 12. profluit.

אָמְנָה f. 1) *veritas* (a masc. אֹמֶן), et adverb.: *vero, revera* Jos. 7, 20. Gen. 20, 12. (quo loco Cod. samarit. ex emendatione אָמְנָם legit). 2) *educatio, tutela* Esth. 2, 20.

אָמְנָם adverb. *vere, certo, profecto* Job. 12, 2. Ruth. 3, 12. 2 Reg. 19, 17. Job. 9, 2. Jer. 37, 18.

אֻמְנָם *id.* Gen. 18, 13. Num. 22, 36. 1 Reg. 8, 27. Ps. 58, 2.

אֱמֶת f. (per syncopen pro אֱמֶנֶת) 1) *diuturnitas* Jer. 14, 13. 33, 6. Jes. 39, 8. (in quibus locis copulatur cum שָׁלוֹם). 2) *fides, certitudo* Jos. 2, 12. אוֹת אֱמֶת *signum cui quis confidere potest, signum certum; fides,* quae in aliquo inest quaque fit ut ei confidere possis Exod. 18, 21. אַנְשֵׁי אֱמֶת *viri certi (zuverlässige M.)* Esth. 9, 30. Neh. 7, 2.; sed spec. dicitur a) *de fide Jovae* h. e. de veracitate ejus, qua fit, ut ipsius promissis confidere possis (max. copul. cum חֶסֶד) Ps. 25, 10. 40, 11. 115, 1. 117, 2. Prov. 3, 3. Zach. 8, 8. b) de fide hominum, qua Deum amant et sectantur, adeoque de probitate animique integritate, quae a simulatione et inconstantia aliena est 1 Sam. 12, 24. Jes. 59, 14. 1 Reg. 2, 4. 2 Chron. 31, 20. — 3) *veritas* Prov. 8, 7. 23, 23. Gen. 42, 16. 24, 18., max. rerum divinar. Dan. 8, 12. 9, 13. — Cum affixo אֲמִתּוֹ (pro אֲמִנְתּוֹ) Gen. 24, 27. Ps. 57, 4.

אָמֵץ *firmus, robustus, validus fuit, valuit,* sq. מִן *praevaluit* Ps. 18, 18. 142, 7. Gen. 25, 23., it. *fortis, animosus fuit* Deut. 31, 6. 7. 23. Jos

Niph. נֶאֱמַן 1) *firmus factus est* vel *fuit* . נֶאֱמָן *locus firmus*); it. *stabilis factus est* vel *stabilis* h. e. posteritas duratura 2 Sam. 7, 1 נֶאֱמָנִים *morbi constantes, tenaces* (ut SUETON 28, 59., מַיִם נֶאֱמָנִים *aquae perennes* Je. 33, 16 7, 9. אִם לֹא תַאֲמִינוּ כִּי לֹא תֵאָמֵנוּ *si non credid tis stabiles* h. e. non fruemini stabili rerum 2 Chron. 20, 20. Elegantem paronomasiam *glaubet ihr nicht, so bleibet ihr nicht.* 2) 21. Num. 12, 7. 1 Sam. 3, 20. 22, 14. (de se 2. (de teste) Prov. 25, 13 (de nuncio) Ps. 7 (πιστός) *fuit* Deut. 7, 9. Huc referunt n מֵסִיר שָׂפָה לְנֶאֱמָנִים *aufert facundiam ver* taberis: *iis, qui suae facundiae* nimium *co chen.* Singulare est, quod Prov. 27, 6. legit *lia sunt amici vulnera* h. e., ut jam B. M dore animi ac bona fide profecta (UMBRE *fuit* Ps. 19, 8. 93, 5. 111, 7., it. *verus ho eventu comprobatus, confirmatus est* 1 R 4) *gestatus est* (infans) Jes. 60, 4. Pra plur. נֶאֱמָנוּ Ps. 78, 37., fut. יֵאָמֵן, foem. p dag. f.) Jes. 60, 40. pro תֵּאָמַנָה.

Hiph. 1) *fisus, confisus est, fiducia* 12. Jes. 28, 16. Job. 4, 18. Prov. 26, 2 31. (cf. בָּטַח) vel acc. Jud. 11, 20 (q habuit); ה׳ בְּחַיָּיו *de vita sua certum e* sq. infin. c. לְ Ps. 27, 13. מַנְתִּי לִרְאוֹת 2) *credidit* 1 Reg. 10, 7. Jes. 7, 9. (v. 45, 26. Exod. 4, 1. vel rei Jes. 53, 1., tegra sententia c. pr. כִּי Exod. 4, 5. 3 39, 24. cf. VIRG. Geo. 3, 83. [Fut. יַ יְמִן].

אֲמַן chald., unde Aphel הֵימִן *con* Part. praet. מְהֵימַן *fidus, fide dignu*

אָמָן (אָמָן) m. *artifex* (*firmus*

אוּמָן *id.*, אוּמָנוּת *ars manuaria, ar* ܐܘܡܢܘܬܐ *ars, artificium*).

אָמֵן m. *verum, veracitas,* *Deus verax*, in quo fiducia *affirmandi* et *approbandi* ab 28, 6. (arab. أمين *firmu* ܐܡܝܢ), max. in adjurati vel ad confirmandam do geminatur Ps. 41, 14.

אָמוֹן m. *alu* pientia) v. REIT. ad

vocabis formulam לֶחֶם אָמַר לוֹ 1 Reg. 11, 18. *victum* xx. ἄρτους διέταξεν αὐτῷ; b) *promisit* Jes. 38, 15., g. 8, 12.; c) *praedicavit, celebravit, cecinit* Ps. 40, s. 3, 10. sq. acc.; d) *vocavit, nominavit* Jes. 8, 12. לֹא תֹאמְרוּ *ne dicatis*, nominetis *conjurationem omne* v. infra *Niph.* — 2) adhibetur quoque de *sermone tione: animo voluit, cogitavit,* vel addito בְּלִבּוֹ, 1, 13. Zeph. 1, 12. Eccles. 2, 13. (ubi seq. ea sen- mente agitavit) Ps. 4, 5 (ubi ad praecedent. respi- is vocc. Gen. 26, 9. Exod. 2, 14. (ubi sequitur sen- Exo. 2, 14. 2 Sam. 21, 16. 2 Chron. 13, 8. (ubi sq. infin. *liquid facere, meditatus est aliquid*). Simil. arab. قال في نفـ et φημὶ Iliad. 1, 187. 15, 167. v. Schaefer. έγειν ἐν ἑαυτῷ Mt. 3, 9. Luc. 7, 29.). Sed אָמַר לְלִבּוֹ potius significare: *zu seinem Herzen sprechen* h. e.

אֱמֹר Exod. 21, 5. Jud. 15, 2., constr. אֱמֹר Prov. 25, 7. , 8., cum praefixis בֶּאֱמֹר Deut. 4, 10. Ps. 42, 4., ed cum לְ: לֵאמֹר (qui inf. sexcenties praemittitur ora- sit: *his verbis,* hoc modo) Gen. 1, 22. Exod. 1, 22.; Jos. 6, 10., אֱמָרְכֶם Jer. 23, 37., sed cum praefixo 1, 7. 12., imper. אֱמֹר Gen. 45, 17. Fut. יֹאמַר et vers. וַיֹּאמֶר sexcenties; 1. p. sing. אֹמַר Gen. 24, 14., 2 Sam. 19, 14, 3. f. תֹּאמַרְןָ Exod. 1, 19. 2, 19.

us est Dan. 8, 26., sq. לְ pers. (*de* al.) Num. 23, יֵאָמֵר a) *dicitur, dici solet, in proverbio est* Gen. Sam. 24, 14., et, ubi loci ex auctoribus afferuntur, *scriptum est,* graec. φησί) Num. 21, 14. 27.; b) sq. *licui* (nomen) h. e. *nominabitur* Jes. 4, 3. 19, 18.

Deut. 16, 17. 18. *dicere* (spondere) *fecit.* Ita prae- Michaelis. Alii, ut Ludolfus, Rosenm. Gesenius (L. *rmavit, asseveravit.* Sed ea vis non inest in hoc de- a. Ps. 94, 4. semet ipsum praedicavit (v. Kal 1. c.), (auctore Schultensio): *dominatus est, dominum se gessit* coll. arab v.

אֲמַר ch. *dixit,* additis vel iis verbis, quae quis dixerit Dan. . 24. 5, 10 scripserit Dan. 7, 2., vel acc. rei Dan. 4, 4. 7. vel integra sen Esr. 5, 4. *Ad aliq. dicere* constr. c. לְ Dan. 2, 5. 3, 9. Infin. לְמֵאמַר rectae praemissus Esr. 5, 11. *his verbis, hoc modo.* *jussit* c. לְ Dan. 2, 12. 46. 4, 23. 6, 24. — Praet. foem. אֲמַרַת (pro) Dan. 5, 10., 1. p. אַמְרֵת Dan. 4, 5., plur. אֲמַרוּ Dan. 4, 23 ic. אָמַר Dan. 2, 5., imper. אֱמַר Dan. 2, 4., plur. אֱמַרוּ Dan. 2, 9. fut. יֵאמַר Dan. 2, 7. etc.

אֹמֶר m. *verbum, dictum* Job. 9, 27. Ps. 19, 3. 4., *decretum* Hab. 3, 9. (v. Rosenm. ad h. l.), it. *carmen* epinicium Ps. 68, 12.

2) *res* (ut Job. 22, 28., consentiente arab. أمر *res, negotium, status.*

1, 6. 9. 18. 10, 25. Imp. אֱמַץ, fut. יֶאֱמַץ. — Pih. *firmum reddidit, firmavit* Prov. 8, 28. (ubi v. Umbreit.) 24, 5. Jes. 35, 3. Am. 2, 14., hinc *refecit, restauravit* (aedificium) 2 Chron. 24, 13. *Translate* duobus potissimum modis dicitur: a) *confirmavit* aliquem h. e. vel animum addidit Deut. 5, 28. Job. 16, 5. vel auctoritatem 2 Chron. 11, 17. *(regem confirmare)* Ps. 80, 18., sed לֵבָב 'א Deut. 2, 30. vel לֵבָב 'א Deut. 15, 7. 2 Chron. 36, 13. est *obfirmavit animum alic.* vel *suum, pertinacem reddidit* aliquem vel *exhibuit se;* b) *decrevit, elegit* sibi aliquid Jes. 44, 14. — Hiph. Ps. 27, 14. יַאֲמֵץ לִבֶּךָ *fortem praestet se animus tuus,* fortem se exhibeat, 31, 25. — Hithpah. הִתְאַמֵּץ *roboravit se, vires suas excitavit, contendit* 1 Reg. 12, 18. 2 Chron. 10, 18. 13, 7., it. *obfirmavit se* h. e. *firmiter sibi proposuit* Ruth. 1, 18.

אֹמֶץ m. *robur* Job. 17, 9.

אָמֹץ m. *robustus, fortis* (equus) Zach. 6, 3. 7. (Aquil. κρατερός). Alii (in his etiam Rosenm.) *coloris* vocabulum esse putant, sive *candidi, cinerei* (ab inusit. ימץ, arab. ومض *leviter splenduit,* adeoque *palluit;* Chald. קְטֹמִין Lxx. ψαροί), sive *rufi* (a rad. חָמַץ *acescere,* ὀξύνειν, unde ὀξύς de coloribus splendentibus, aciem oculorum praestringentibus, ut πορφύρα ὀξεῖα). Ita Arabs شقر et Lxx. πυῤῥοί.

אַמִּיץ m. *firmus, robustus, pervalidus* 2 Sam. 15, 12. Job. 9, 4. 19. Jes. 28, 2. 40, 26. Am. 2, 16. Nah. 2, 2.

אַמְצָה f. *robur* Zach. 12, 5.

מַאֲמָץ m., plur. מַאֲמַצֵּי כֹחַ *corroborationes virium* h. e. *opes praegrandes* Job. 36, 19.

אֲמַצְיָה nom. propr. Amasiae regis Judaeorum 2 Reg. 12, 22. 13, 12. (אֲמַצְיָהוּ 14, 1. 9. 11. etc.) et alior. viror. Am. 7, 10. 12. 1 Chron. 4, 34. 6, 30.

אָמַר 1) **dixit**, additis verbis, quae quis dixerit (vel scripserit 2 Chron. 2, 10., v. Gesen. in Rosenm. Repert. I, p. 135.) Gen. 1, 3. 2, 18. 3, 10. 4, 10. etc., vel certe accus. nominis aut pronominis Jer. 14, 17. Gen. 44, 16., poet. Job. 39, 17 (24) de equo יֹאמַר הֶאָח *dicit evax;* — raro: *locutus est* (i. q. דִּבֶּר) Gen. 4, 8. Exod. 19, 25. 2 Chron. 32, 24. *Ad aliquem* (alicui) *dicere* constr. c. אֶל Gen. 3, 4. 4, 6. 8. etc. vel לְ Gen. 1, 28., *de aliq. dic.* itidem c. לְ Jud. 9, 54. Ps. 3, 3. 71, 10., cum אֶל *(in aliquem)* 2 Reg. 19, 32. Jer. 29, 16., nec non omisso praeverbio cum suff. Ps. 139, 20. aut relat. Gen. 43, 27. 29. Num. 14, 31. (ut Lat. *aliquem dicere,* graec. λέγειν τινά). — Passim אָמַר potest definitius reddi: a) *praecepit, jussit* (ut أمر) Levit. 17, 12. 1 Reg. 11, 2., max. in libris recentt., sq. vel infin. c. לְ 2 Chron. 35, 21. וֵאלֹהִים אָמַר לְבַהֲלֵנִי *et Deus me festinare jussit,* Esth. 1, 17. 4, 13. Neh. 13, 10., vel acc. rei 2 Chron. 29, 24. לְכָל־יִשְׂרָאֵל אָמַר הַמֶּלֶךְ הָעֹלָה *omnibus Israelitis praecepit rex hoc sacrificium* (jussit omnes hoc sacr. offerre); adde has tales sententias: Jon. 2, 11. וַיֹּאמֶר יְהוָה לַדָּג וַיָּקֵא אֶת־יוֹנָה *praecepit Deus pisci et hic* (praecepto obsecutus) *evomuit Jonam,* Ps. 33, 9. 105, 31. 2 Chron. 24, 8. Neh. 13, 9. Ad

eandem signif. revocabis formulam לֶחֶם אָמַר לוֹ 1 Reg. 11, 18. *victum ei assignabat*, Lxx. ἄρτους διέταξεν αὐτῷ; b) *promisit* Jes. 38, 15., sq. infin. c. לְ 1 Reg. 8, 12.; c) *praedicavit, celebravit, cecinit* Ps. 40, 11. 145, 6. 11. Jes. 3, 10. sq. acc.; d) *vocavit, nominavit* Jes. 8, 12. לֹא תֹאמְרוּ קֶשֶׁר לְכֹל־אֲשֶׁר וגו׳ *ne dicatis*, nominetis *conjurationem omne id, quod* etc., sed v. infra *Niph.* — 2) adhibetur quoque de *sermone animi* sive *cogitatione: animo volvit, cogitavit*, vel addito בְּלִבּוֹ, בִּלְבָבוֹ Ps. 10, 6. 11, 13. Zeph. 1, 12. Eccles. 2, 13. (ubi seq. ea sententia, quam quis mente agitavit) Ps. 4, 5 (ubi ad praecedent. respicit), vel omissis his vocc. Gen. 26, 9. Exod. 2, 14. (ubi sequitur sententia ipsa) Exod. 2, 14. 2 Sam. 21, 16. 2 Chron. 13, 8. (ubi sq. infin. c. לְ: *cogitavit aliquid facere, meditatus est aliquid*). Simil. arab. قال في قلبه et قال في نفسه et φημὶ Iliad. 1, 187. 15, 167. v. Schaefer. Melet. p. 136. (λέγειν ἐν ἑαυτῷ Mt. 3, 9. Luc. 7, 29.). Sed אָמַר לְלִבּוֹ Hos. 7, 2. videtur potius significare: *zu seinem Herzen sprechen* h. e. *beherzigen.*

Infin. absol. אָמוֹר Exod. 21, 5. Jud. 15, 2., constr. אֱמֹר Prov. 25, 7. et אֲמֹר Ezech. 25, 8., cum praefixis בֶּאֱמֹר Deut. 4, 10. Ps. 42, 4., כֶּאֱמֹר Jos. 6, 8. sed cum לְ: לֵאמֹר (qui inf. sexcenties praemittitur orationi directae, ut sit: *his verbis*, hoc modo) Gen. 1, 22. Exod. 1, 22.; cum affixis אָמְרִי Jos. 6, 10., אֲמָרְכֶם Jer. 23, 37., sed cum praefixo בֶּאֱמָרְכֶם Malach. 1, 7. 12., imper. אֱמֹר Gen. 45, 17. Fut. יֹאמַר et יֹאמֵר, c. vau convers. וַיֹּאמֶר sexcenties; 1. p. sing. אֹמַר Gen. 24, 14., 2. p. תֹּמְרוּ sine א 2 Sam. 19, 14., 3. f. תֹּאמַרְןָ Exod. 1, 19. 2, 19.

Niph. 1) *dictus est* Dan. 8, 26., sq. לְ pers. (*de* al.) Num. 23, 23.; impers. יֵאָמֵר a) *dicitur, dici solet, in proverbio est* Gen. 10, 9. 22, 14. 1 Sam. 24, 14., et, ubi loci ex auctoribus afferuntur, *dicitur* (*legitur, scriptum est*, graec. φησί) Num. 21, 14. 27.; b) sq. לְ pers. *dicetur alicui* (nomen) h. e. *nominabitur* Jes. 4, 3. 19, 18. 61, 6.

Hiph. הֶאֱמִיר Deut. 16, 17. 18. *dicere* (spondere) *fecit*. Ita praeeunte Buxtorfio, Michaelis. Alii, ut Ludolfus, Rosenm. Gesenius (L. p. 244.) *serio affirmavit, asseveravit*. Sed ea vis non inest in hoc declinatu. — Hithpah. Ps. 94, 4. semet ipsum praedicavit (v. Kal 1. c.), *gloriatus est*, vel (auctore Schultensio): *dominatus est, dominum se gessit* coll. arab. v.

אֲמַר chald. 1) *dixit*, additis vel iis verbis, quae quis dixerit Dan. 2, 24. 5, 10. aut scripserit Dan. 7, 2., vel acc. rei Dan. 4, 4. 7. vel integra sententia Esr. 5, 4. *Ad aliq. dicere* constr. c. לְ Dan. 2, 5. 3, 9. Infin. לְמֵמַר orationi rectae praemissus Esr. 5, 11. *his verbis, hoc modo*. 2) *jussit* sq. infin. c. לְ Dan. 2, 12. 46. 4, 23. 6, 24. — Praet. foem. אֲמֶרֶת (pro אַמְרַת) Dan. 5, 10., 1. p. אַמְרֵת Dan. 4, 5., plur. אֲמַרוּ Dan. 4, 23., partic. אָמַר Dan. 2, 5., imper. אֱמַר Dan. 2, 4., plur. אֱמַרוּ Dan. 2, 9., fut. יֵאמַר Dan. 2, 7. etc.

אֹמֶר m. 1) *verbum, dictum* Job. 9, 27. Ps. 19, 3. 4., *decretum* Hab. 3, 9. (v. Rosenm. ad h. l.), it. *carmen* epinicium Ps. 68, 12. 2) *res* (ut דָּבָר) Job. 22, 28., consentiente arab. أَمْر *res, negotium, status.*

אֹמֶר m. voc. poet. *verbum* Deut. 32, 1. Prov. 17, 27. 19, 7., max. Dei Num. 24, 4. 16.; נַחֲלַת אִמְרוֹ מֵאֵל *sors ejus a Deo dicta, promissa* Job. 20, 29; אִמְרֵי אֱמֶת Prov. 22, 21., א׳ יֹשֶׁר Job. 6, 25., א׳ בִינָה Prov. 1, 2., א׳ דַעַת 19, 27., א׳ שֶׁקֶר Jes. 32, 7., א׳ נֹעַם Prov. 15, 26. etc. De loco Gen. 49, 21. נַפְתָּלִי אַיָּלָה שְׁלֻחָה הַנֹּתֵן אִמְרֵי שָׁפֶר mirifice dissentiunt interpretes. Vulgo sic vertunt: *Naphtali --- edit verba pulcra* (נֹתֵן enim spectat ad Naphtali, non ad אילה), quod de facundia et lepore, qui in Naphtalitis fuerit, dictum putant. Alii אִמְּרֵי a chald. אִמַּר *agnus* repetunt, hoc sensu: *edit agnos* i. e. *pullos pulcros* (bellos). Denique post Bochartum (in Hieroz. I, p. 895.) fuerunt, qui pro אַיָּלָה legentes אֵילָה et אֲמִירֵי pro אִמְרֵי, totam sententiam ita explicarent: *N. est terebinthus patula, bonos ramos emittens* cf. Herder. *Geist d. ebr. Poes.* II, p. 191. Sed placet in prima ista interpretatione, quam nuper etiam Fridrichius et Staehelinus (Animadv. in Jac. vaticin. Basil. 1827. 4. p. 23.) secuti sunt, persistere.

אִמְרָה f. *verbum* Gen. 4, 20. Deut. 32, 2., unde in regim. אִמְרַת 2 Sam. 22, 31. Jes. 5, 24. Plur. אֲמָרוֹת *dicta, eloquia* Ps. 12, 7.

אֶמְרָה f. *id.* Thren. 2, 17.

אָמִיר m. *cacumen, vertex* arboris, *ramus elatior* Jes. 17, 6. 9. Origo incerta; possis *arboris summum culmen* (cum Lxx. ἐπ᾽ ἄκρου μετεώρου) vertere, ex أَمِير *dux, princeps* (v. rad. sub Hithpah.), facili transitu ad *id quod aliis supereminet.* Cf. فَرَعَ *in summo fuit,* it. *ramos emisit* arbor et فَرْعٌ *vertex rei, princeps* populi, *ramus* arboris.

מַאֲמָר m. *edictum, mandatum* Esth. 1, 15. 2, 20. 9, 32.; syr. ܡܐܡܪܐ et arab. مَأْمُور *id.*

מֵאמַר m. chald. *id.* Dan. 4, 14. Esr. 6, 9.

אִמַּר m. chald. *agnus, a foecunditate,* ut hebr. צֹאן, coll. rad. arab. أَمِرَ *multiplicavit,* it. *multiplicatus est.* Plur. אִמְּרִין Esr. 6, 9. 17. 7, 17.

אֱמֹרִי nom. propr. populi cananitici, qui cis Jordanem in tractu Judaeae montano (Gen. 14, 7. 13. Num. 13, 29. Jos. 11, 3.) et ultra (Gen. 48, 22. Jud. 1, 34 sqq.) ultimis jam temporibus sedem habuit, postea trajecto Jordane bellum intulit Moabitis et Ammonitis, iisque devictis quidquid terrarum erat inter fluvios Jabok et Arnon occupavit Num. 21, 27 sqq. 32, 33. Deut. 4, 46. 31, 4. Jos. 9, 10. Cf. Bocharti *Phaleg* c. 36. p. 345. Michaelis *Spicileg.* T. II, p. 19. 20. Rosenm. *Alterth.* II, 1, p. 255 sqq.

אַמְרָפֶל nom. propr. regis sinearitici Gen. 14, 1. 9. Vid. quae de hoc nom. non satis probabiliter disputavit Simonis in Onom. p. 438.

אֶמֶשׁ m. 1) *heri* 2 Reg. 9, 26., spec. *nocte praeterita* Gen. 19, 34. 31, 29. 42. (arab. أَمْسِ مَسَا *heri vesperi*). Adde Job. 30, 3. אֶמֶשׁ שׁוֹאָה

(q. d. *das Gestern der Verwüstung*) *vastitas*, quae jam *heri* (jam pridem) erat, *pristina;* alii vertunt: *ager desolationis,* coll. syr. ܦܘܕܢܐ *ager* ap. SCHINDLER. in *Lex.* Sed hujus voc. nuspiam est vestigium. Alii sic explicant: *tenebrae desolationis.* Illud tamen, quod supra posuimus, utpote simplicius, praestare videtur.

אֱמֶת vid. supra sub rad. אמן.

אַמְתַּחַת v. sub rad. מתח.

אָן et אָנָה, אָנָה vid. supra sub אַי.

אֲנָא et אֲנָה pronom. *personale* chald. 1 pers. sing. com. *ego* Esr. 6, 12. Dan. 4, 1. 6. etc., quod persaepe additur participiis, ut יָדַע אֲנָא *sciens ego* (sum) h. e. *scio* Dan. 2, 8. 23. 3, 25. Pleonasmi speciem habent רוּחִי אֲנָא Dan. 7, 5., מִנִּי אֲנָא Esr. 7, 21., sed v. WINER. Gramm. chald. p. 91. Plur. אֲנַחְנָא et אֲנַחְנָה Esr. 5, 11., copul. c. particip. plur. Dan. 3, 16. 17.

אָנָּא (cum gemino accentu, ut alia composita, unde legendum *anna,* non *onna*) particula *precandi,* quae conflata videtur ex אָהּ *ah!* et נָא *quaeso,* q. d. *ah quaeso!* Gen. 50, 17. Exod. 32, 31. Ps. 118, 25. Dan. 9, 4. Neh. 1, 5. 11. Scribitur quoque אָנָּה 2 Reg. 20, 3. Jes. 38, 3. Jon. 1, 14. 4, 2. Ps. 116, 4. 16.

אָנָה Duplex radix est: I) *moeruit, luxit* (quae significatio ab אנן petita est) Jes. 3, 26. 19, 8. — II) *praesens fuit* vel *factus est, adfuit opportuno tempore, accessit;* arab. أَنَى *appropinquavit, advenit.* Hinc Pih. אִנָּה *advenire* s. *obvenire fecit, objecit* Exod. 21, 13. Pyh. *objici, obtingere* Prov. 12, 21. Ps. 91, 10. — Hithpah. part. מִתְאַנֶּה *se ipsum objiciens* vel *ingerens* (vulgo *occasionem quaerens*) 2 Reg. 5, 7. (Cet. v. sub אֳנִי).

אֲנִיָּה f. *moeror, luctus* Jes. 29, 2. Thren. 2, 5. Simil. ܐܘܢܝܐ *tristitia, luctus* (Prov. 14, 3.), أَنِيَّة *moestitia.*

תַּאֲנִיָּה f. *moeror, luctus* Jes. 29, 2. Thren. 2, 5.

אֳנִי com. *navis* Jes. 33, 21. (ubi אֳנִי שַׁיִט *navis remi* est navigium, quod remis agitur, navis parva), collect. *classis* navium 1 Reg. 9, 26. 27. 10, 11. 22. — Arab. إِنَاءٌ σκεῦος, *vas, receptaculum,* a notione *vasis* fortasse *navis* appellata ob cavitatem, qua res impositas *continet* (arab. أَنَى IV. *retinuit, detinuit,* fort. etiam *continuit*).

אֳנִיָּה f *navis* Prov. 30, 19. Jon. 1, 3. 4. 5. Plur. אֳנִיּוֹת Gen. 49, 13. Deut. 28, 68. Sed 2 Chron. 8, 18. Cthib habet אוֹנִיּוֹת, forma participiali, ut הוֹמִיָּה, פּוֹרִיָּה etc. Cum affixo אֳנִיּוֹתֵיהֶם Ezech. 27, 29.

תַּאֲנָה f. *occursus* (de libidine venerea) Jer. 2, 24.

תֹּאֲנָה f. (pro תַּאֲנָה, sicut in verbis הָעֲלָה pro הֶעֱלָה, זָעֲמָה pro זַעֲמָה etc.) *occasio* semet offerens, *opportunitas* Jud. 14, 4.

אֲנָה vid. supra אָנָא.

אֲנוּ vid. sub אֲנֹכִי.

אִנּוּן m. et אִנִּין f. chald. pron. plur. *hi, hae* Dan. 2, 44. 7, 17., ap. paraphrast. הִנּוּן et הִנִּין, ut syr. ܗܢܘܢ et ܗܢܝܢ.

אָנַח *gemuit, suspiravit,* in Kal non occurrit, Niph. נֶאֱנַח Thren. 1, 21. Prov. 29, 2. Joel. 1, 18., sq. עַל caussae Ezech. 21, 12. (9, 4.), sq. מִן Exod. 2, 23. Praet. 3. foem. נֶאֶנְחָה Thren. 1, 8., plur. נֶאֶנְחוּ Jes. 24, 7., Fut. יֵאָנַח Ezech. 21, 11. [Convenit أنّ *anhelavit, vehementius spiritum duxit,* cum affini ὀνοματοπεποιημένῳ نحّ et نحنح *anhelare, suspirare,* aram. אִתְאֲנַח et ܐܬܬܢܚ *ingemuit, suspiravit,* sam. *gemuit*].

אֲנָחָה f. *gemitus, suspirium* Ps. 31, 11. Jes. 21, 2 (ad quem loc. v. Gesen.) 35, 10. 51, 11. (Chald. אֲנָחָא et syr. ܬܢܚܬܐ *id.*). Cum affixis אַנְחָתִי Ps. 6, 7. Job. 3, 23. Plur. cum affixo אַנְחוֹתַי Thren. 1, 22.

אֲנִי v. sub אָנֹכִי.

אֲנָךְ m. *plumbum* (آنك et ܐܢܟܐ *id.*). Sed sumitur meton. pro *libella* sive *perpendiculo plumbeo* Am. 7, 7. 8. Interpretes graeci Lxx. et Symmachus per *adamantem* reddunt, quod defendit Reinesius *Var. Lect.* L. II. c. 7. indeque tum adamantis *anachitae* apud Plin. L. XXXVII. c. 4. tum *onychis* nomen derivat vid. Braun. *de vest. Sacerd.* lib. 2. p. 542.

אָנֹכִי (phoen. אנך v. Gesen. L. p. 200.) et contr. אֲנִי (max. in libris recent.) pron. pers. 1. pers. sing. com. (arab. أنا, aeth. አነ:) ego Gen. 9, 12. Exod. 6, 2. 3, 6. Jud. 17, 9. Levit. 11, 44., in pausa אָנֹכִי et אָנִי Gen. 27, 24. Exod. 22, 26. etc. Ubi cum participiis copulatur, includit verbi subst. notionem, ut אֲנִי רֹאֶה *videns ego* sum i. e. *video* 2 Reg. 9, 17. Thren. 1, 16. Ps. 27, 3. Jud. 17, 9. Gen. 16, 8. 37, 16.; דָּן אָנֹכִי *judicaturus sum ego* Gen. 15, 14. 30, 1. Levit. 14, 34. De locis Prov. 23, 15. לִבִּי גַם אָנִי, Zach. 7, 5. צַמְתֻנִי אָנִי etc. v. Gesen. L. p. 727. Ewald. Gr. p. 637. — Plur. אֲנַחְנוּ Jos. 2, 17. Num. 9, 7., rarius נַחְנוּ Gen. 42, 11. Num. 32, 32. Thren. 3, 42., semel אֲנוּ Jer. 42, 6. (sec. Chetib.): *nos.* Copul. cum particip. אֲנַחְנוּ יְרֵאִים *timemus nos* 1 Sam. 23, 3., מַשְׁחִתִים אֲנַחְנוּ *perdituri sumus* Gen. 19, 13. Deut. 1, 28.

אָנַן *gemuit, moeruit* (arab. أنّ *gemuit,* chald. אֲנַן *moestus fuit, planxit ob mortuum*), refertur ex opinione Judaeorum ad luctum internum, ut אבל ad luctum externum v. *Mischn. Sanhedrin* c. 6. §. 6. In Kal inusit., Hithpah. הִתְאוֹנֵן *id.* Thren. 3, 39. Num. 11, 1.

אָנַס gener. *molestiam fecit* sive *negotium facessivit,* spec. premendo et cogendo, hinc *coëgit, adegit* Esth. 1, 8. (ܐܬܐܢܤ *coactus, adactus est,* Pahel *violentiam adhibuit* etc.). Cf. Hartmann. Einl. p. 215.

אֲנַס chald. *negotium facessivit* (scil. difficultate sua) Dan. 4, 6.

אָנַף *spiravit,* metaphorice *iratus fuit* (*spirando* enim fumandoque generosa quaedam animalia *iram* declarant) Ps. 60, 3. 5., sq. בְּ ejus, cui succenses Jes. 12, 1. Esr. 9, 14. Fut. יֶאֱנַף Ps. 2, 12. — Hithpah. הִתְאַנַּף *iratum se exhibuit,* german. *sich erzürnen,* Deut. 1, 37. 9, 8. 20. 1 Reg. 11, 9.

אַף (per syncopen pro אֶנֶף. אַנְף): 1) *nasus* (a *spirando*) Num. 11, 20. Job. 4, 9. Ps. 10, 4., גֹּבַהּ אַף *nasi altitudo* h. e. fastus, insolentia Ps. 10, 4. cf. arab. سمى الانف *elatus naso.* 2) *ira* Gen. 27, 45. Exod. 4, 14. Num. 11, 10. etc. (uti *stomachus* Latinis *indignationem* notat, Martialis vero 6, 64. *fumantem nasum ursi* dixit). Cum affixo אַפִּי Exod. 22, 23. Deut. 31, 17. Cf. radd. חָרָה, עָלָה, חָמַם, שׁוּב et שָׁלַח. — Dual. אַפַּיִם a) ambae *nares* Gen. 2, 7. 7, 22. Exod. 15, 8. Prov. 30, 33. etc., per synecdochen *os, facies* Gen. 3, 19. 19, 1. 42, 6. 48, 12. 1 Sam. 24, 8. etc. (syr. ܐܦ̈ܐ *vultus*), hinc לְאַפֵּי i. q. לִפְנֵי 1 Sam. 25, 23.; etiam *bini homines* (*2 Personen*) 1 Sam. 1, 5. מָנָה אַחַת אַפָּיִם *portio una binis* (ut Helvetii: *die Larve* d. h. *Person zahlt* etc., add. graec. πρόσωπον). b) *ira* Dan. 11, 20., unde אֶרֶךְ אַפַּיִם *tardus ad iram* Exod. 34, 6. Num. 14, 18., קְצַר אַפַּיִם *praeceps ad iram* Prov. 14, 17.

אַנַף chald., unde dual. אַנְפִּין ambae *nares,* per synecdochen *facies, os* Dan. 2, 46. 3, 19.

אֲנָפָה f. nomen avis ab *iracundia* dictae Levit. 11, 19. Deut. 14, 18. vulgo *ardea,* LXX. χαράδριος, Bocharto *aquilae* species, arab. زُمَّجٌ similiter ab *iracundia,* Graecis voce cognata ἀνόπαια apud Hom.

אָנַק *ingemuit* vehementius, *suspiria duxit* (chald. et syr. ܐܢܩ *id.*). Est ὀνοματοπεποιημένον, paullo fortius quam אָנַח (ut ק littera fortior est quam ח). Bis occurrit, infin. אֱנֹק Ezech. 26, 15., fut. יֶאֱנֹק Jer. 51, 52. — Niph. נֶאֱנַק *id.* (v. Ewald. Gr. p. 192.) Ezech. 9, 4. 24, 17.

אֲנָקָה f. 1) *gemitus, suspirium* Mal. 2, 13., in regim. אַנְקַת Ps. 12, 6. 79, 11. 102, 21. — 2) lacertae species Levit. 11, 30., a clamore *gemebundo* v. Bochart. Hieroz. I, 4, 2. cf. Targ. Esth. 1, 2.

אָנַשׁ *graviter aeger* vel *infirmus fuit* sive corpore sive animo (syr. ܢܫ, cf. etiam Schultens. in *Clave dialect.* p. 257.). Part. Pahul אָנוּשׁ *aeger,* transl. a) de vulnere: *aegre curabilis* vel *insanabilis* Jes. 15, 18. Mich. 1, 9. Job. 34, 6.; b) de dolore: *gravis, improbus* Jes. 17, 11. Jer. 30, 15.; c) de die: *funestus* Jer. 17, 16.; d) de animo: *malignus, perditus* Jer. 17, 9. [Fut. אֲנוּשָׁה Ps. 69, 21. ad נוּשׁ pertinet]. — Niph. *morbo gravi* (insanabili) *affectus est* 2 Sam. 12, 15.

אֱנוֹשׁ m. *homo* (a *debilitate* dictus), *mortalis* vocab. mere poeticum (hinc etiam in precibus ad Deum factis 2 Chron. 14, 11.) Ps. 8, 5. Job. 5, 17. 25, 4., saepe collect. Deut. 32, 26. Ps. 104, 15. Job. 9, 2. etc. In deterius dict. a) pro homine maligno Ps. 9, 20. 56, 2. 66, 12.

b) pro hom. de plebe (ut syr. ܐܢܫܐ), hinc חֶרֶט אֱנוֹשׁ *scriptura vulgaris* h. e. quam nemo non, quam plebeji etiam ac rudes homines legere possunt Jes. 8, 1. ubi v. Gesen. Contra *humanitatis* (opp. duritiae et crudelitati) notio admixta est 2 Sam. 7, 14. — Plur. אֲנָשִׁים, in regim. אַנְשֵׁי (in pedestri oratione) *homines* Gen. 32, 29. 1 Sam. 2, 26. Num. 16, 26., it. *viri* (pro אִישִׁים) Gen. 18, 2. 19, 10. Exod. 2, 13. 21, 22. rel. Cum aliis nominibus constructum exprimit concreta denominativa et possessiva, ut *viri nominis* i. e. *celebres* Gen. 6, 4., *viri domus ejus* h. e. *domestici ejus* Gen. 17, 27., *viri navium* h. e. *nautae* 1 Reg. 9, 27., *viri belli* h. e. *bellatores* sive *bellici* 1 Reg. 9, 22. Jes. 38, 5. Joel 2, 7., *viri foederis* h. e. *confoederati* Obad. 7., *viri Bethlehemi* h. e. *Bethlehemitae* Neh. 7, 26. (v. sub אִישׁ) etc. Cum affixis אֲנָשֶׁיךָ Jud. 8, 15., אַנְשֵׁיהֶם 2 Reg. 25, 23. 24. Jer. 18, 21.

אִשָּׁה f. (pro אֱנָשָׁה, unde aeth. ኣንስት) *femina*, et hominis Gen. 2, 22. 3, 1. Levit. 15, 19. Num. 5, 6. etc. et brutorum Gen. 2, 23.; saepe *uxor* Gen. 21, 21. Exod. 19, 15. Jud. 15, 16 Gen. 2, 23. 12, 11. Exod. 2, 7. Distributive legitur pro: *quaeque* Exod. 3, 22. Ruth. 1, 8. 9. Am. 4, 3., copul. cum אֲחוֹת vel רְעוּת pro: *altera* Jes. 34, 15. 16. Exod. 26, 3. 17. Zach. 11, 9., denique per appositionem jungitur variis nominibus, ut אִשָּׁה יִשְׂרְאֵלִית Levit. 24, 10., אִשָּׁה זוֹנָה Jos. 2, 1., אִשָּׁה נְבִיאָה Jud. 4, 4., אִשָּׁה פִילֶגֶשׁ Jud. 19, 1., אִשָּׁה אַלְמָנָה 1 Reg. 7, 14. — Ceter. non occurrit, nisi in statu absoluto; pro constructo sing. est אֵשֶׁת (forma segolata, v. sub אִישׁ). Plur. אִשּׁוֹת semel legitur, alibi נָשִׁים Gen. 4, 19. Levit. 26, 26. Deut. 17, 17. Num. 31, 35. Literam א amittit, ut ܐ in ܢܶܫܶܐ occultatur, Arabes tamen et Aethiopes retinent. In regim. נְשֵׁי Gen. 7, 13. Num. 31, 9., cum affixis נְשֵׁיכֶם Num. 14, 3. Jer. 35, 8., נְשֵׁיהֶם Gen. 34, 29. Num. 16, 27.

אֱנָשׁ m. chald. *homo* Dan. 2, 10. 3, 10. 5, 5. 7. 6, 8. 13. Esr. 4, 11. 6, 11. etc., emphat. אֲנָשָׁא Dan. 5, 21. 7, 8. et אֲנָשָׁא Dan. 2, 38. 43. 4, 22. 30., nec non אֲנוֹשָׁא (tanquam ab אֱנוֹשׁ) sec. Cthib Dan. 4, 13., sed Kri habet אֲנָשָׁא; בַּר אֱנָשׁ Dan. 7, 13. de Messia, ut in N. T. ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου. — Plur. אֲנָשִׁים (forma hebr.) Dan. 4, 14.

אַנְתָּה pronomen *personale* chald. 2. pers. sing. masc. *tu* Dan. 2, 29. 31. 37. 38. 3, 10. 4, 15. 5, 13. 18. 22. 23. 6, 17. 21., secundum litteras legendum אַנְתָּה, sec. puncta autem אַנְתְּ, conf. infra אַתְּ.

אָסָא nom. propr. regis Judaeor. (955—914. a. Chr.) 1 Reg. 15, 8 sqq. 16, 8. 10. 15. 22, 41. 43. Jer. 41, 9., cf. chald. אָסָא *sanavit.*

אסה radix Hebraeis inusit. coll. arab. أذى *laesus fuit, damnum percepit,* et transitive: *noxa affecit, laesit.* Unde

אָסוֹן m. *malum, damnum, injuria* alicui illata Gen. 42, 4. 38. 44, 29. Exod. 21, 22. 23., ut arab. أذًى.

אָסוּךְ v. sub rad. סוך.

אָסָם m., plur. אֲסָמִים Deut. 28, 8. Prov. 3, 10. *horrea, promtuaria,*

Lxx. ταμεῖα (a rad. deperdita; conferas ܐܣܢ coacervavit, reposuit, unde ܐܣܢܐ et ܐܣܢܬܐ coacervatio, commeatus, chald. אִסְנְיָא granaria, horrea; saepe מ et נ permutantur; alii referunt ad rad. שׂוּם, شام). Ceterum istis in locis dici potissimum videntur *cellae* sive *scrobes subterraneae (Vorrathsgruben)*, quarum ori imponitur lapis, lapidi terra, ut distingui a reliqua humo nequeant, utque hac ratione fruges tutae praestentur a furibus (cf. Plinius in *hist. nat.* lib. 18. c. 30. Harmari *observatt. de Oriente* T. II, p. 459 sqq. vers. germ. et ad h. l. Faber.

אָסְנַת nom. propr. uxoris Josephi patriarchae Gen. 41, 45. 46, 20. Videtur esse coptic. voc., et Jablonskio quidem (in Panth. Aeg. I, p. 56.) auctore ⲤⲈϪⲈ-ⲚⲈⲒⲦ i. e. *Minervae cultrix*.

אָסַף gener. est: aliquid ad se traxit vel adduxit, hinc pro locorum varietate: a) *retraxit, recepit* (quod emiserat, *zurückziehen*), ut spiritum Job. 34, 14., pedem Gen. 49, 33., manum (atque adeo *abstraxit*) 1 Sam. 14, 20., hinc *abstulit* (propr. quod in aliquem contulerat) sive boni quid sive molesti Gen. 30, 23. Ps. 26, 9. 104, 29. Jes. 4, 1., *removit, sustulit e medio* 1 Sam. 15, 6. Ezech. 34, 29., *delevit, exstinxit* Ps. 85, 14. Poet. dicta sunt Joel. 2, 10: *stellae* אָסְפוּ נָגְהָם *recipiunt splendorem suum* i. e. obscurantur. — b) *recepit* in hospitium et tutelam Deut. 22, 2. Jos. 20, 4. Jud. 19, 15. 2 Sam. 12, 27. coll. Ps. 27, 10. Singularis locutio est אָסַף מִצָּרַעַת *a lepra* liberatum *recipere aliquem* h. e. hominum societati, unde exire jussus fuerat, reddere 2 Reg. 5, 3. 6, 7. coll. Num. 12, 15. — c) *collegit* (ut chald. אֲסַף) dispersa, Gen. 6, 21. Mich. 2, 12., ut spicas et fruges Ruth. 2, 7. Jes. 17, 5. Deut. 11, 14., gregem Gen. 29, 2., praedam Jes. 32, 4., thesauros Eccles. 2, 26., exercitum 1 Sam. 17, 1. 2 Sam. 12, 8., congregavit Exod. 3, 16. Singulare est: Jes. 58, 8. כְּבוֹד יְהוָֹה יַאַסְפֶךָ *gloria Jovae claudet* (q. d. colliget, coget) *agmen tuum*. — Praet. 2. sing. cum affixo וַאֲסַפְתּוֹ Deut. 22, 2. 2 Reg. 5, 6. (v. Gesen. L. p. 346.), part. praes. cum affixis אֹסִפְךָ 2 Reg. 22, 20., אֹסְפָם Ps. 39, 7., infin. absol. אָסֹף Jer. 8, 13., construct. אֱסֹף Jes. 10, 14., cum affixo אָסְפְּךָ Exod. 23, 16., imper. אֱסֹף, cum ה parag. אֶסְפָה Num. 11, 16., fut. יֶאֱסֹף, c. affixo יַאַסְפֵנִי Ps. 27, 10., 1. p. אֶאֱסֹף et cum א quiesc. אֹסֵף, unde c. he parag. אֹסְפָה Mich. 4, 6.

Niph. נֶאֱסַף 1) *retraxit, recepit se* ipsum *(sich zurückziehen)* Ps. 104, 22. Jer. 47, 6. חֶרֶב הָאָסְפִי אֶל־תַּעְרֵךְ *gladie retrahe, recipe te in vaginam tuam*, Jes. 6, 20. וִירֵחֵךְ לֹא יֵאָסֵף *luna non recipiet se* q. in cubile suum h. e. *non occidet* amplius; *retractus* atque adeo *ablatus est* Jes. 16, 10. Jer. 48, 33., hinc *deletus, sublatus* e medio *est* Hos. 4, 3. 2) *receptus est* Num. 12, 14. i. e. societati hom. restitutus est, quippe lepra liberatus v. Kal sub b. 3) *collectus est, collegit se, congregatus est* Ezech. 29, 5. Levit. 26, 25. 1 Sam. 13, 5. 2 Sam. 17, 11., *coactus est* (grex) Gen. 29, 7. Crebro legitur: *ad patres suos colligi* Jud. 2, 10., s. *ad populum suum* (populos s.) *colligi* Gen. 25, 8. 49, 29. 33. Num. 27, 13., s. *colligi* simpl. Num. 20, 26. Jes. 57, 1. h. e. *mori*, sepeliri; quae formula vel, ut Clericus vult, ab ea opinione du-

אַף particula, quae augendae orationi inservit (*Steigerungspart.*): *etiam, adeo* אַף עַל־זֶה פָּקַחְתָּ עֵינֶךָ *in hunc* (talem) *adeo convertis oculos tuos* Job. 14, 3. 15, 4. Cant. 1, 16. (ubi fortius quid additur), adde Job. 4, 19. (ubi Umbreit bene vertit: *nun gar vollends*) et Prov. 22, 19., ubi verba הוֹדַעְתִּיךָ אַף־אָתָּה sic transferas: *doceo te, te inquam; immo, immo potius* Ps. 58, 3.; sed paullatim de vi sua remisit haec vox, ita ut (ap. poet. max.) ibi ponatur, ubi aliud ad aliud simpliciter adjicitur (synon. גַּם): *etiam, et* Deut. 15, 17. 2 Sam. 20, 14. Ps. 68, 9. Prov. 9, 2. Jes. 41, 10. Job. 36, 16. — אַף כִּי 1) *etiam cum* (quamvis) Neh. 9, 18. Ezech. 14, 21. 2) ellipt. a) *magis etiam* hoc verum est, שי: Prov. 15, 11. *orcus et abyssus Deo nota sunt* אַף כִּי לִבּוֹת בְּנֵי־אָדָם *magis etiam* verum est, *animos hominum* sc. notos esse Deo (Lxx. πῶς οὐχί); hinc est pro locorum diversitate vel: *quanto* (eo) *magis* 2 Sam. 4, 11. 1 Sam. 14, 30. vel: *quanto minus* 1 Reg 8, 27. (Lxx. πλὴν καί) Ezech. 15, 5.; b) Gen. 3, 1. אַף כִּי אָמַר i. e. הַאַף Lxx. τί ὅτι εἶπεν; *ist's wirklich wahr, dass — itane verum est, eum dixisse?*

אַף chald. *etiam* Dan. 6, 23. Esr. 5, 10. 6, 5.

אָפַד *accingere, amicire* spec. amiculo pontificali (אֵפוֹד) sq. לְ pers. et בְּ vestimenti Exod. 29, 5. Levit. 8, 7. (in quo poster. loco fut. וַיֶּאְפֹּד legitur).

אֵפֹד m. (ex syriasmo pro אֵפוֹד) *Ephod* i. e. *amiculum* a) summi pontificis, quod pectus et tergum tegebat, gemmis auroque distinctum Exod. 28, 4 sqq. Levit. 8, 7. 1 Sam. 2, 28. Hos. 3, 4. etc., quo indutus pontifex oracula divina captabat Num. 27, 21. (plura v. ap. Braunium *de vestitu sacerd.* lib. 2. c. 6. et in Wineri Lex. bibl. Tom. I, p. 296.); b) aliorum sacerdotum, ex lino confectum 1 Sam. 22, 18. coll. 2, 18. 2 Sam. 6, 14. Hinc נָשָׂא אֵפוֹד *gestare Ephod* est: munere sacerdot. vel pontif. fungi 1 Sam. 2, 28. 14, 3. 21, 9. — Tale Ephod interdum in superstitionem versum est, ut Jud. 8, 27. 17, 5., ubi alii putant, *simulacrum* quoddam significari; minus recte v. post Rosenm. ad Hos. 3, 4. inpr. Saalschuetzius in Illgenii Denkschrift. III, p. 36 sqq. Theilius im n. krit. Journ. V, p. 186 sq.

אֲפֻדָּה f. 1) *amictus, indutus* Exod. 28, 8. 39, 5. 2) *operimentum*, אֲפֻדַּת זְהָב *operim. aureum* h. e. aurum, quo simulacra Deorum obducta erant Jes. 30, 22.

אַפֶּדֶן v. sub rad. פדן.

אָפָה *coxit* panem vel placentas Gen. 19, 3. Jes. 44, 15. 19. (chald. אֲפָא, syr. ܐܦܐ, arab. وفى). Part. praes. אֹפֶה substantive: *pistor* Gen. 40, 1. 5. 17. Hos. 7, 4. (ܦܐܐ), cum affixo אֹפֵהֶם Hos. 7, 6. (pro אֹפֵיהֶם), plur. אֹפִים Gen. 40, 2. 17. 20. 22. Jer. 37, 21. Foem. plur. אֹפוֹת *pistrices* 1 Sam. 8, 13. Cet. adde hos verbi declinatus: imper. plur. אֵפוּ (ex syriasmo pro אֱפוּ) Exod. 16, 23., fut. foem. cum vau convers. et affixo וַתֹּפֵהוּ (pro וַתֹּאפֵהוּ) 1 Sam. 28, 24., plur. יֹאפוּ Ezech. 46, 20. — Niph. *coctus est* (panis etc.) Levit. 6, 10. 7, 9. 23, 17.

מַאֲפֶה m. *coctum*, in regim. מַאֲפֵה Levit. 2, 4.

תֻּפִּינִים v. sub rad. אפן.

אֵפוֹא, rarius **אֵפוֹ**, videtur graeco οὖν vel δή respondere, max. post imperat. vel adverbia et pron. interrog. 2 Sam. 10, 10. דְּעוּ אֵפוֹא γινώσκετε οὖν (δή), Hos. 13, 10. אֱהִי מַלְכְּךָ אֵפוֹא ποῦ δή ὁ βασιλεύς σου, Gen. 27, 37. אֵפוֹא מָה אֶעֱשֶׂה בְּנִי τί οὖν etc. Job. 24, 25. אֵפוֹ מִי τίς οὖν (δή). Adde Job. 9, 24. 17, 15. Exod. 33, 16. al.

אפל rad. Hebr. inusit., arab. أَفَلَ *occidit* sol, et أَفَّلَ *ad occasum tetendit* sidus; v. Schultens. ad Job. 3, 6. Inde sunt

אָפֵל m. *tenebricosus, caliginosus* Am. 5, 20.

אָפִיל m., fem. אֲפִילָה, *serotinus* Exod. 9, 32. (syr. ܐܦܝܠܐ) v. Fulleri *Miscell. sacra* lib. 3. c. 11., propr. *caliginosus*, hinc *serum diei* quo tenebrae oriuntur, hinc translatione facta id quod sero provenit.

אֹפֶל m. *caligo, tenebrae* Ps. 11, 2. Job. 3, 6. Jes. 29, 18. etc., trop. de *miseriis* Job. 23, 17. v. sub חֹשֶׁךְ.

אֲפֵלָה f. *i. q.* Exod. 10, 22. Deut. 28, 29., trop. Jes. 8, 22. etc. Cum affixo אֲפֵלָתְךָ Jes. 58, 10., plur. אֲפֵלוֹת Jes. 59, 9. (trop. de miseriis).

מַאֲפֵל m. *id.* Jos. 24, 7.

מַאְפֵּלְיָה m. *caligo Jovae* i. e. *caligo maxima* Jer. 2, 31. ex מַאֲפֵל et nomine divino יָהּ; v. Rosenm. ad h. l.

אפן rad. inusit. I) i. q. פָּנָה *verti, volvi.* — II) i. q. arab. فَنَّ *divisit*, cogn. أَفَنَ *deminuit*, v. תֻּפִינִים.

אוֹפָן m. *rota* 1 Reg. 7, 32. Prov. 20, 25. Nah. 3, 2. (ubi quidam codices male habent אוֹפָן) Ezech. 1, 15. 16. 10, 10. In regim. אֹפַן Exod. 14, 25. Jes. 28, 27. Plur. אֹפַנִּים 1 Reg. 7, 32. 36. Ezech. 1, 17. 19. 22., in regim. אֹפַנֵּי 1 Reg. 7, 30., cum affixo אֹפַנֵּיהֶם Ezech. 10, 12.; יְדוֹת הָאֹפַנִּים *axes rotarum* 1 Reg. 7, 32.

אֹפֶן m., unde dual. אָפְנַיִם; Prov. 25, 11. דָּבָר דָּבֻר עַל אָפְנָיו *verbum* dictum *opportuno tempore, opportune*, coll. arab. إِفَّانٌ *tempus opportunum* (a *volvendo*?). All. *verbum ductum super rotis suis* (i. e. cito dictum cf. syr. ܡܠܠ), ita ut ad originem vocis דָּבָר alludatur. Artificiosius quam verius.

תֻּפִינִים (pro תְּאֻפִינִים) m. plur. Levit. 6, 14 (21) תֻּפִינֵי מִנְחַת פִּתִּים (offeras) *comminuta* (in frusta concisa) *oblationis comminutae* i. e. ad modum obl. comm., eodem quo haec modo comminuta. Ita Lxx. (in plurimis certe libris) Pseudojon. Sam. Saad. Syr., v. supra rad. n. 2. Alii vertunt: *coctiones*, tanq. ab אפה, non satis probabiliter.

אָפֵס *desiit, finem habuit* Jes. 16, 4. 29, 20. Ps. 77, 9., *defecit* Gen. 47, 15. 16.

אֶפֶס m. 1) *finis, extremitas*, plur. אַפְסֵי [הָ]אָרֶץ *extremi fines*

terrae (terrarum) Ps. 2, 8. 59, 14. Jer. 16, 19. Jes. 45, 22. Zach. 9, 10. etc. Dual. אַפְסַיִם spec. *utraque* pedum *extremitas* i. e. *tali* Ezech. 47, 3. Sic Chald. Syr. Vulg. Alii, quibus nuper Rosenm. accessit, derivant ab aram. פַּס, quod de vola manuum et pedum dicitur, ita ut א sit prosthet. 2) *defectus* (*das Nicht vorhanden sein*), hinc בְּאֶפֶס sq. genit. *propter defectum, penuriam* rei (*beim Mangel an*) Prov. 14, 28. 26, 20., *sine* Job. 7, 6. Dan. 8, 25., עַד־אֶפֶס Jes. 5, 8. עַד־אֶפֶס מָקוֹם *usque dum non erit* amplius *spatium*. 3) *nullus, nihil est* (i. q. אַיִן) Deut. 32, 36. Am. 6, 10. Jes. 46, 9. 2 Sam. 9, 3., *nihil, nullus* Jes. 34, 12. 45, 14., בְּאֶפֶס *um nichts, immerito* Jes. 52, 4., it. *non nisi* (tantummodo) Num. 22, 35. 23, 13. אֶפֶס קָצֵהוּ תִרְאֶה *non videbis nisi extremam ejus partem*, hinc: *praeter* Zeph. 2, 15. ubi אַפְסִי *praeter me*; אֶפֶס כִּי *praeterquam quod* (*sed, veruntamen*) Num. 13, 28. Jud. 4, 9. Am. 9, 8.

אֶפֶס דַּמִּים 1 Sam. 17, 1. s. פַּס דַּמִּים 1 Chron. 11, 13. nom. propr. oppidi in trib. Jud.

אֵפַע *nihil* Jes. 41, 24. i. q. אֶפֶס (cf. 40, 17. 41, 12. 29.), vel librariorum vitio, vel, ut plurimi volunt, ס mutato in ע v. Gesen. Commentar. ad h. l. Consent. Chald. Vulg. Saad.

אֶפְעֶה *vipera* vid. sub rad. פעה.

אָפַף *circumdedit, cinxit,* Lxx. περιέχειν. Praet. plur. אָפְפוּ Ps. 40, 13. (ad quem l. v. Michael. in Colleg. crit. p. 408.), cum affixo אֲפָפוּנִי 2 Sam. 22, 5. Ps. 18, 5. 116, 3. Jon. 2, 6. Sic veteres interpretes.

אָפַק *firmus, robustus, validus fuit* (arab. أفق *vicit, excelluit, praestitit* aliqua re). Occurrit tantum in Hithpah. הִתְאַפֵּק se robustum, validum praestitit h. e. 1) *animum sibi sumsit, ausus est* 1 Sam. 13, 12. — 2) *continuit se, cohibuit se,* quod est vel a) ejus, qui animi motus in potestate tenet eosque reprimit (*an sich halten*) Gen. 45, 1. 43, 31. Esth. 5, 10. Jes. 42, 14.; vel b) ejus qui, cum agere deberet, deses est et cessat Jes. 64, 11. coll. 63, 15.

אָפִיק m. 1) *robustus, validus,* hinc *nobilis,* plur. אֲפִיקִים Job. 12, 21. 2) substant. *tubus,* qui *continet* aquas etc. Job. 40, 18. (ubi ossa hippopotami assimilantur tubis ferreis), *canalis* Job. 41, 6. (ubi v. Umbreit), *torrens, rivus* Job. 6, 15. Joel. 1, 20. Cant. 5, 12. Ps. 42, 2., *alveus* fluminum Jes. 8, 7. Ezech. 32, 6. et maris 2 Sam. 22, 16., *vallis* per quam fluit rivus vel torrens Ezech. 6, 3. 31, 12. 36, 4. 6. cf. voc. נַחַל. 3) nom. propr. oppidi in tribu Ascher. Jud. 1, 32. ejusdem, quod alibi אֲפֵק appellatur.

אֲפֵק nom. propr. 1) oppidi in tribu Ascher. Jos. 19, 30. 13, 4. (ubi adjectum est ה locale) 1 Reg. 20, 26 sqq. 2) oppidi prope Jesreel 1 Sam. 29, 1. Horum alterutrum intelligas etiam Jos. 12, 18.

אֲפֵקָה nom. propr. oppidi in montibus tribus Judae Jos. 15, 53. cf. 1 Sam. 4, 1 sqq.

אָפַר rad. inusit., arab. أفر *transiliit, cucurrit, agilis fuit.* Unde

אֵפֶר m. *cinis, a levitate ac mobilitate* dict. Num. 19, 9. 2 Sam. 13, 19. Ezech. 28, 18. Jes. 61, 3. Thren. 3, 16. etc. Trop. de homine fragili et imbecilli Gen. 18, 27., it. de rebus vanis ac inanibus, Job. 13, 12. מִשְׁלֵי אֵפֶר *sententiae cinereae* h. e. *levissimae, futilissimae,* Jes. 44, 20. רֹעֶה אֵפֶר *pasci cinere* h. e. *vanitati studere, vanis rebus indulgere.*

אֲפֵר m. 1 Reg. 20, 38. 41. quibusdam idem q. אֵפֶר *cinis;* sed potius transpositum est ex פְּאֵר *cidaris* s. *capitis tegumentum fastigiatum* cum latis fasciis a viris gestatum, quibus et facies poterat velari (Lxx. *τελαμών*) v. Schroeder. ad Jes. 3. p. 114., nisi velis dictum esse pro עֲפֵר coll. syr. ܐܬܥܛܦ *indutus est,* unde ܥܛܦܐ *cidaris.* Castellus denique interpretatur *velamen,* quo oculos munirent adversus *pulverem.*

אַפִּרְיוֹן m. Cant. 3, 9. Vulg. *ferculum,* Lex. *φορεῖον* i. e. *lectica, sella gestatoria,* ut ܦܘܪܝܐ (v. H. Michael. ad h. l.). Origo voc. non satis liquet. Sunt, qui graecum *φορεῖον* esse putent; alii a פְּרָא chald. *currere* derivant, ut Gesenius; alii denique a فرى *secuit, elaboravit,* ita ut propr. *opus bene elaboratum (Prachtstück)* significet. Sic nuper Ewaldus ad Cant. l. c.

אֶפְרַיִם filius Josephi natu minor Gen. 41, 52. 46, 20. Num. 1, 20. etc. et tribus ab eo oriunda Jos. 16, 5 sqq., nec non regnum israelitic., cui tribus Ephraim. regem dederat Jes. 7, 2. 11, 13. Hos. 4, 17. 6, 4. etc.; הַר אֶפְרַיִם *montes ephraimit.* Jos. 17, 15 sqq. 20, 5. Jud. 7, 24., iidem, qui alibi *montes israel.* vocantur, יַעַר אֶפְרַיִם *saltus ephraim.* 2 Sam. 18, 6. v. Rosenm. *Alterth.* II, 1, p. 173 sq. — In loco 2 Sam. 13, 23. sunt, qui oppidum אֶפְרַיִם dici putent (cf. Joa. 12, 54. Joseph. bell. jud. 4, 9, 9.) v. Rosenm. *Alterth.* II, 2, p. 148., sed non opus est cf. Gesen. in Jes. I, p. 273. [Origo huj. voc. non satis liquet. Plurimi vero, coll. Gen. 41, 52. Hos. 13, 15., a rad. inusit. אפר h. e. פרה *fructuosum esse,* repetunt v. Simon. Onom. p. 187. Graece scribitur: *Ἐφραίμ*].

אֶפְרָת Gen. 48, 7. et אֶפְרָתָה Gen. 35, 16. 19. Ruth. 4, 11. nom. propr. oppidi in tribu Jud., quod alibi בֵּית־לֶחֶם vocatur. Declinatum videtur a masc. אֵפֶר (quod dat אֶפְרַיִם), nisi ab ipsa rad. פָּרָה repetere malis v. Rosenm. *Alterth.* II, 2, p. 276 sqq. Uno in loco pro אֶפְרַיִם poni, vix dubium Ps. 132, 6.

אֶפְרָתִי nom. gentil. a) *Ephraimita* 1 Sam. 1, 1. 1 Reg. 11, 26. Jud. 12, 5. b) *Ephrathaeus* 1 Sam. 17, 12. Ruth. 1, 12.

אֲפָרְסְיֵא nom. propr. gentis ignotae, ex qua colonia deducta in agros samaritanos Esr. 4, 9., sec. alios *Persarum* (פרס cum א prosthet.), sec. Hillerum in *Onomastico* p. 655. *Parrhasiorum,* in remotissimo oriente (v. Polyb. lib. 5. c. 44. Strabo p. 775. al. 508.), qui tamen an Assyriis tum paruerint, dubitandum.

אֲפַרְסְכָיֵא nomen populi Esr. 5, 6. (4, 9. in cod. 153. pro אפרסיא). De

Sacis, Scythiae populo, cogitarunt; sed vix verisimile, eo usque Assyriorum imperium pertinuisse v. MICHAELIS in *Suppl.*

אֲפַרְסְכָיֵא nomen gentis Assyriis subjectae, ex qua colonias in Samariam deduxerunt, Esr. 4, 9. Multis *Paraetaceni* in Persidis vicinia (v. CELLARII orb. antiq. T. II, p. 805.).

אַפְּתֹם m. Esr. 4, 13. putatur esse voc. peregrinum, et quidem graecum. Vulgo exponitur *aerarium* sive *thesaurus*, ut decurtatum sit ex graeco ἀποταμεῖον (alias ταμεῖον) *aerarium*, vel ex ἀπόθημα (alias θῆμα et ἀποθήκη) *repositorium* spec. *nummorum*, sed haec commentitia sunt vocabula. CASTELLO in Append. ad *Lex.* idem est cum armenico ejusdem soni, quod *rebellionem* significat. Denique BOHLENIUS (Symb. p. 21.) pro pers. فلام (*finis, tandem*) habuit. Omnia incerta.

אָצַל I) *subtraxit, detraxit* Num. 11, 17. וְאָצַלְתִּי מִן־הָרוּחַ *auferam, subtraham (tibi)* aliquid *de spiritu*; it. *denegavit* sq מִן pers. et acc. rei Eccles. 2, 10., sq לְ pers. *sejunxit* h. e. *reservavit, reposuit* aliquid alicui Gen. 27, 36. — Niph. נֶאֱצַל *subtractum, contractum fuit (eingezogen)*, sensu architecton., Ezech. 42, 6. — Hiph. Num. 11, 25. וַיָּאצֶל מִן־הָרוּחַ (pro וַיַּאֲצֵל) *subtraxit, abstulit* aliquid *de spiritu*. —

II) i. q. arab. أصل *firmus, firma radice fuit*, cui finitimum est وصل *nexuit, junxit*, v. derivv.

אָצֵל, in pausa אָצַל nom. propr. a) viri 1 Chron. 8, 37. 38. 9, 43. 44.; b) loci prope Hierosol. Zach. 14, 5.

אָצִיל m. 1) *nobilis* stirpe Exod. 24, 11. Jes. 41, 9. (conf. arab. أَصْل *radix*, a rad. n. 2., deinde *stirps, stirpis antiquae nobilitas*, أصل موصل *nobilitas et existimatio firma* et *immota* [propr. *radix firmata*], adjectiv. أَصِيل *nobili stirpe oriundus*). 2) אֲצִילֵי הָאָרֶץ *extrema* (qu. *remota, seposita*) *terrae* (parall. קְצוֹת הָאָרֶץ) Jes. 41, 9. Alii propr. significari putant *latera terrae* (v. אֵצֶל) coll. Jer. 25, 32. יַרְכְּתֵי אָרֶץ.

אֵצֶל m. *latus*, a *conjungendo* dictum (v. rad. n. 2.), מֵאֵצֶל הַנֶּגֶב *a latere meridionali* 1 Sam. 20, 41. Alibi מֵאֵצֶל copulatur cum nom. pers. *ab al. latere* i. q. מֵעִם (additis abeundi vel auferendi verbis) 1 Reg. 3, 20. 20, 36. (hinc c. affixo מֵאֶצְלִי 1 Reg. 3, 20., מֵאֶצְלוֹ 1 Sam. 17, 30.) vel signif. *juxta, zur Seite* Ezech. 40, 7., ut lat. etiam dic. *a latere*, v. sub מִן. — Ipsum vero אֵצֶל seorsim positum in praeposit. abit: *juxta, prope* Levit. 1, 16. 10, 12. 1 Sam. 5, 2. Gen. 41, 3., *apud* Gen. 39, 15. Rarius nec nisi in recentioribus libris jungitur verbis motus ad locum (בּוֹא et עָבַר) 2 Chron. 28, 15. Dan. 8, 17. *ad*, fere ut nostr. *bey* in famil. sermone dicunt.

אַצִּיל m. *junctura*, hinc אַצִּילֵי יָדַיִם Jer. 38, 12. Ezech. 13, 18. 41, 8. *juncturae manuum* h. e. secundum plurimos interpretes *brachiorum* Jer. 38, 12. Ezech. 13, 18., i. e. *axillae*. Al. ut MICHAELIS *radices manuum* dici existimant.

אָצַר *recondidit, reposuit, accumulavit* (chald. אֲצַר *reposuit in thesaurum*) 2 Reg. 20, 17. Jes. 39, 6. Am. 3, 10. Particip. praes. ex pronunciatione syriaca הַיּוֹצֵר Zach. 11, 13. — Niph. *recondi, accumulari* Jes. 23, 18. — Hiph. הוֹצַר (ex Aramaeismo v. Gesen. L. p. 377.) *thesauro aliquem praefecit, thesaurarium constituit* sq. עַל, Neh. 13, 13., ubi 1. pers. fut. cum he parag. אוֹצְרָה.

אוֹצָר m. 1) *copia rerum repositarum, thesaurus*, ut frumenti, olei cet. 1 Chron. 27, 27. 2 Chron. 11, 11., trop. Job. 38, 22., בֵּית הָאוֹצָר cella *promtuaria* Mal. 3, 10. Neh. 10, 39.; spec. *thesaurus* auri, argenti etc., *gaza* Prov. 15, 16. 21, 20. 1 Reg. 14, 26. 15, 18. Jes. 45, 3. 2) locus, ubi res repositae sunt, *cella, apotheca* Joel. 1, 17. Jer. 50, 26., *aerarium* 2 Chron. 32, 27. — Poet. Deo tribuuntur *thesauri ventorum* Ps. 135, 7. Jer. 10, 13., *aquarum* maris Ps. 33, 7., *pluviarum* Deut. 28, 12. (Syr ܐܘܨܪܐ *horreum, thesaurus, repositorium*). — In regim. אוֹצַר Jos. 6. 19. 24., cum affixo אוֹצָרוֹ Jes. 33, 6. Plur. אוֹצָרוֹת, in regim. אוֹצְרוֹת 2 Reg. 24, 13. etc.

אַקּוֹ m. Deut. 14, 5., sec. Chald. Syr. et 2 Arabb. *ibex*. Cf. talm. אַקְּא *hircus* (عناق *capella*) v. Bochart. Hieroz. II, p. 267.

אֹר *rivus*, vid. in יְאֹר.

אֶרְאֶלָּם vid. infra post אֲרִיאֵל.

אָרַב propr., ut arab. أَرَبَ, *nectere, nectendo compingere* (v. derivata), hinc spec. *nectere, struere dolos, insidiari, insidias ponere* (proverbiali formula Arabes dicunt أَرَبَ عقدته *nectere nodum suum,* pro *ita circumvenire aliquem, ut inde exsolvi nequeat*, v. Gesen. Comment. in Jes. Tom. I, p. 787 sq. Schultens. ad Prov. 1, 11. add. lat. *nectere, suere dolos,* graec. *ῥάπτειν δόλον*), sive bello sive secus Jud. 9, 32. 21, 20. Job. 31, 9., sq. לְ Deut. 19, 11. Ps. 59, 4. Prov. 1, 11. 18. 24, 15. Mich. 7, 2. (sq. inf. c. לְ Ps. 10, 9.), sq. עַל oppidi, contra quod insidiae locantur Jud. 9, 34. (א׳ עַל־הַדָּרֶךְ Esr. 8, 31. est *insidiari juxta viam*); אֶרְבָה־דָם *insidiae sanguinis* h. e. quae aliorum vitae struuntur Prov. 12, 6.; part. אוֹרֵב *insidians, insidiator,* collect. *insidiae* Jos. 8, 2. 12. 14. Jud. 20, 33., sed legitur etiam plur. Jer. 51, 12. (unde nascitur formula שׂוּם אֹרֵב Jos. 8, 2. Jud. 20, 29. et הָכִין אֹרְבִים Jer. 51, 12. *locare, parare insidias*). — Infin. et imp. אֱרֹב, fut. יֶאֱרֹב Ps. 10, 9., plur. cum ה paragog. נֶאֶרְבָה Prov. 1, 11. — Pih. part. plur. מְאָרְבִים *studiose insidiantes* Jud. 9, 25. 2 Chron. 20, 22. — Hiph. *insidias fecit, insidias posuit* 1 Sam. 15, 5., ubi fut. c. vau conv. וַיָּרֶב contracte pro וַיַּאֲרֵב.

אֲרָב nom. propr. oppidi in tribu Jud. Jos. 15, 52., unde nom. gentil. אַרְבִּי 2 Sam. 23, 35.

אֶרֶב m. *insidiae* Job. 38, 40., it. *insidiarum locus, latibulum* (ferarum) Job. 37, 8.

אֹרֶב m. *insidiae*, unde cum affixis אָרְבּוֹ Jer. 9, 7., אָרְבָּם Hos. 7, 6. Hinc שׂוּם אֹרֶב Jer. 9, 7. *insidias locare, collocare, insidiari.*

אָרְבָּה f. *id.*; אָרְבּוֹת יָדָיו h. e. *insidiae, fraudes, quas nectunt*

ejus manus Jes. 25, 11. Al. conferunt arab. إِرْبَةٌ *nodus*, ut א׳ יָדָיִם sint *nodi manuum* h. e *pugnus* (i. e. *robur, vis*); alii, in quibus Rosenm., arab. إِرْبٌ *artus, articulus*; sed v. Gesen. ad h. l.

אֲרֻבָּה f. propr. *cancelli, clathrum*, hinc 1) *fenestra* Eccles. 12, 3., trop. *fenestrae coeli* (unde prorumpunt imbres) Gen. 7, 11. 8, 2. 2 Reg. 7, 19. Jes. 24, 18. Mal. 3, 10., deinde *foramen* quodvis Hos. 13, 3 (de fumario). 2) *columbarium* clathris munitum Jes. 60, 8.

אֲרֻבּוֹת nom. propr. loci in tribu Juda prope urbem Socho siti 1 Reg. 4, 10. cf. Relandi *Palaest.* p. 585.

מַאֲרָב m. *locus insidiarum, insidiae* Jos. 8, 9. Jud. 9, 35., in regim. מַאֲרַב Ps. 10, 8. Metonymice de ipsis *insidiatoribus* 2 Chron. 13, 13.

אַרְבֶּה *locusta* vid. sub rad. רבה.

אַרְבְּאֵל v. sub בית.

אָרַג *plexuit* (crines) Jud. 16, 13., it. *texuit* 2 Reg. 23, 7. Jes. 59, 5.; part. אֹרֵג substant. *textor* Exod. 28, 32. Jes. 38, 12., plur. אֹרְגִים Jes. 19, 9. 1 Sam. 17, 7. 2 Sam. 21, 19. — Fut. יֶאֱרֹג Jud. l. c. et יֶאֱרֹגוּ Jes. 59, 5.

אֶרֶג m. 1) *textura* Jud. 16, 14. 2) *radius textorius* Job. 7, 6.

אַרְגֹּב nom. propr. 1) civitatis basaniticae, cui praefuit Ogus rex, Deut. 3, 4. 1 Reg. 4, 13. etc. 2) viri cujusd. 2 Reg. 15, 25. — Simonis in Onom. p. 457. conflatum putat ex אֲרִי *leo* et גּוֹב *fovea*, sed possit etiam effictum esse ex duabus radd. ארב et ארג (*nectere, texere insidias*).

אַרְגְּוָן *purpura* vid. statim אַרְגָּמָן.

אַרְגַּז v. sub rad. רגז.

אַרְגָּמָן, semel אַרְגְּוָן (2 Chron. 2, 6.), m. 1) *purpura*, genus coloris rubri, qui e purpurae maritimae (1 Macc. 4, 23.) faucibus exprimitur (v. Plin. H. N. IX, 60 sqq.) Cant. 7, 6., בֶּגֶד אַרְגָּמָן *vestis purpurea* Num. 4, 13., תַּכְרִיךְ א׳ *stola purpurea* Esth. 8, 15. 2) quicquid illo colore infectum est Prov. 31, 22. Jer. 10, 9. Ezech. 27, 16. Cf. arab. أُرْجُوَان et syr. ܐܪܓܘܢܐ. Origo non satis liquet. A multis compositum putatur ex אֲרָם *Syria* et גְּוָן syr. *color*, q. d. *Syriae color* conf. Ezech. 27, 16. Aliis est voc. pers. أرجكون *color pretiosus* (أرجمن *pretiosus*) v. Bohlen. Symb. p. 25. Conf. Bochartus in *Hieroz.* P. II, p. 740 sq. Braunius de *Vestitu sacerdot. Hebr.* L. I, p. 211 sq. Harenbergius in *Biblioth. Lubec.* Vol. III, p. 277. et Heeren Ideen Tom. I. P. II. ed. tert. p. 97 sqq.

אַרְגְּוָן m. chald. *id.*, emphat. אַרְגְּוָנָא Dan. 5, 7. 16. 29.

אָרָה I) *carpsit, decerpsit*, ut aethiop. ኦረየ: et ኦረረ: (v. Ludolfi *Hist. aeth.* p. 204.) Cant. 5, 2.; *carpere vitem* i. e. uvas inde decerpere vel potius discerpere vitem Ps. 80, 13. — II) i. q. arab. أَرِيَ *adustus fuit* et med. kesre: *aestuavit*, v. sub אֲרִיאֵל.

אֻרֲוֹת plur. foem. 2 Chron. 32, 28. auctore Bocharto (in Hieroz. P. I, p. 155.) *loculi* singulis equis destinati, ex quibus pabulum *carpunt*, sive *stationes jumentorum in stabulo*, per metathesin pro אֻרְוֹת, mutata tertia radicali ה in ו. Simil. أري et ܐܘܪܝܐ *praesepe.*

אֻרְוֹת plur. foem. *id.* 2 Chron. 32, 28., in regim. אֻרְוֹת 1 Reg. 4, 26.

אֻרָיוֹת plur. foem. *id.*, in regim. אֻרְיוֹת 2 Chron. 9, 25.

אֲרִי m. *leo* (proprie *carpens*), syr. ܐܪܝܐ *id.*, Num. 23, 24. 1 Sam. 17, 34. Prov. 22, 13. etc. Vossio et Bocharto dictus videtur a ראה *vidit*, ut אֲרִי sit pro רְאִי; est enim animal ὀξυδερκέστατον, unde et arab. *mubsir* i. e. *videns* vocatur. Sed illa, quam supra posuimus, derivatio haud dubie praestat. Ceterum leoni assimilatur passim homo *truculentus* et *saevus* (Ps. 22, 22.) Job. 4, 10. etc. — Plur. אֲרָיִים 1 Reg. 10, 20. et אֲרָיוֹת Jud. 14, 5. Cant. 4, 5. Jer. 50, 17. etc., quod quidem posterius dic. etiam de *leonibus arte factis* 1 Reg. 7, 29. 36. 10, 19. 2 Chron. 9, 18. 19.

אַרְיֵה m. *id.* Gen. 49, 9. Deut. 33, 22. Ps. 22, 14., trop. de hoste atroci Jer. 4, 7. Jes. 15, 9. De ה parag. v. Ewald. Gr. p. 322. Frustra sunt, qui putant אַרְיֵה dici de genere leonum *majore* et *praestantiore* (sunt enim leonum genera duo, alterum *brevius, crispiore pilo et ignavius*, alterum *longius, pilo probiore et generosius*, teste Aristotele in *Histor. Animal.* L. IX. c. 44.). Plur. אֲרָיִים et אֲרָיוֹת v. sub אֲרִי.

אַרְיֵה m. chald. *id.* Dan. 7, 4. Plur. אַרְיָוָן, in statu emphat. אַרְיָוָתָא Dan. 6, 8.

אֲרִיאֵל et defective אֲרִאֵל m. 1) *leo Dei* i. e. *vir fortis* 2 Sam. 23, 20. 1 Chron. 11, 22., compos. ex אֲרִי *leo*, et אֵל *Deus*. Hodienum *virum fortem* Arabibus et Persis dici *leonem Dei*, أسد الله *Ased ollah*, شير خدا, observat Bochartus in *Hieroz.* P. I, p. 716. et 757. conf. Schultens ad *Excerpta* ex *Amamoddino* p. 14. Gesen. Commentar. in Jes. Tom. I, p. 851. Bohlen. Symbol. p. 32. 2) fortasse *focus Dei*, ex arab. إرة pro أري, *focus* (a rad. n. 2.) et אֵל *Deus:* quo nomine vocatur altare holocaustorum Ezech. 43, 15. 16. Aliter de hoc nom. statuit Bochart. in Hieroz. II, p. 7 sq. Denique 3) ita dicitur etiam *urbs Hierosolyma* Jes. 29, 1. 2. coll. 7, 8., sive quod ibi exstructa erant altaria Dei, sive quod fortiter resistebat hostibus (q. plena heroibus, *eine rechte Heldenstadt*). Cf. Schrammii Diss. de אריאל et אוב in Biblioth. Brem. III, p. 333 sq.

אֶרְאֶלָּם m. *virorum fortium complexus* sive *copia* Jes. 33, 7., cum mem *collectivo* (ut in בְּנָם), vel *viri fortes eorum* (Israelitarum). Sed cum non appareat, unde sit dag. forte literae ל impressum, scribere malunt nonnulli cum 8 codd. אֶרְאֵלָם vel אַרְאֵלִים v. Gesen. ad h. l.

אָרוֹן com. (m. 1 Sam. 6, 8.) *cista* major, *arca*, arab. أران, syr. ܐܪܘܢܐ,

(ab ארה *decerpsit* atque a leo *collegit* [ut aethiop. Mt. 13, 28.], ut הָזוֹן a הָזָה. spec. *arca feralis*, in qua corpus conditum (*Mumie*) reponebatur Gen. 50, 26. cf. Herod. 2, 86. Thevenot. itin. orient. P. II, lib. 2. c. 4.; alibi semper אֲרוֹן בְּרִית יְהוָה Num. 10, 33. 14, 44. 1 Reg. 3, 15. Deut. 10, 8. 31, 9. Jer. 3, 16., אֲרוֹן הַבְּרִית Jos. 3, 6. 6, 6., אֲרוֹן בְּרִית הָאֱלֹהִים 1 Sam. 4, 4., אֲרוֹן הָעֵדוּת Exod. 25, 22.: *arca foederis*, in qua repositae erant tabulae legum (v. Winer. Lex. bibl. I, p. 125.). [Hottingerus in *Smegm. orient.* p. 124. Gussetius, Schultens. in *Clave dialect.* p. 208. contendunt, hoc voc. oriri a rad. ארן, cujus tamen in diall. non est commoda significatio].

אֲרוּ chald. *ecce! videte!* Dan. 7, 5. 6. 7. 13., id. q. أروا 2. plur. imperat. conj. primae cum א subsidiario. Alias, ה et ל permutatis (ut saepe solent confundi) אֲלוּ pronunciatur.

אֲרוַד *Aradus* v. sub rad. רוד.

אָרַז, arab. أرز *firmus, stabilis fuit*, spec. *radicibus in terram firmiter defixis*. Inde est part. Pahul plur. אֲרֻזִים *firmati* vel (sec. Schultensium in *Specim. observat.* ad Genes. c. 3.) firmiter *constricti* Ezech. 27, 24. (copul. חֲבָשִׁים) v. Rosenm. ad h. l. Al. vertunt: *cedrini*.

אֶרֶז m. *cedrus*, a *firmitate* et *stabilitate radicum*, Levit. 14, 4. Num. 19, 6. 1 Reg. 6, 18. etc. conf. Jes. 44, 14. Hodienum *cedrum* Libani ab incolis hujus montis *ars* vocari, testis est Philippus a. S. Trinit. in *Itinerar.* L. III. c. 2. *Pinum* tamen intelligit Ol. Celsius in *Hierobotan.* P. I, p. 106 sq. Etymon hujus vocis optime in *pinum* quadrare, inde patet, quod radicem octo cubitis majorem *pinum* habere testatur Theophrastus *Histor. plant.* L. II. c. 7. Pro *cedro* tamen pugnat Chr. Jac. Trew in *Historia cedrorum Libani*, [Lampius in Diss. *de Cedro*, inserta ejus Dissertatt. phil. log. theol. P. I, p. 441 sq.] et Michaelis in *Suppl.*, quanquam non potest omnino negari, arab. أرز et syr. ܐܪܙܐ praeter *cedrum, pinum* etiam denotare. Metonym. de tabulato cedrino 1 Reg. 6, 18. — Plur. אֲרָזִים 2 Sam. 5, 11. 1 Reg. 5, 6. 8., in regim. אַרְזֵי Jud. 9, 15. Ps. 29, 5., cum affixo אֲרָזָיו 2 Reg. 19, 23. Jes. 37, 24.; בֵּית אֲרָזִים *domus cedrina* h. e. trabibus cedrinis laqueata 1 Chron. 17, 1.

אַרְזָה f. *tabulatum cedrinum* Zeph. 2, 14. Al. *lynx*, ut arab. أرزة et أرزة v. Fabri diss. de animalibus quorum fit mentio Zeph. 2, 14. Gott. 1769. 4., sed cf. Rosenm. ad Bocharti Hieroz. Tom. II, p. 115.

מֵרוֹז (pro מֵאֵרוֹז?) nom. propr. oppidi Galilaeae Jud. 5, 23., fortasse diversi ab eo, quod Hieron. *Merus* vocat in Onomast.

אָרַח 1) i. q. arab. أرخ *statuit, determinavit* v. אֲרֻחָה. 2) *ivit, profectus est* (ad quam utramque significationem conciliandam conf. quae de verbis *secandi* ad sensum *eundi* translatis passim observavimus) Job. 34, 8. אָרַח לְחֶבְרָה עִם־פֹּעֲלֵי אָוֶן *ingreditur societatem cum hominibus scelestis*; partic. אֹרֵחַ subst. *viator* Jud. 19, 17. 2 Sam. 12, 4., plur. אֹרְחִים Jer. 9, 1.

אֹרַח com., voc. poet. 1) *incessus, profectio, iter* Ps. 139, 3. 2) *via, qua itur* Gen. 49, 17. Jud. 5, 6. 7. Ps. 19, 6. etc.; metaphorice (cf. דֶּרֶךְ) de *vivendi agendique ratione* Ps. 17, 4. 119, 9. 15. 101. Prov. 2, 15. 4, 14. 8, 20. 12, 28. Jes. 40, 14. (אֹרַח יְהוָה i. e. agendi ratio, quae Jovae probatur Ps. 44, 19., אֹרַח חַיִּים *via ad salutem ducens* h. e. agendi ratio, salutem afferens Ps. 16, 11., אֹרַח עוֹלָם *agendi ratio, mores majorum* Job. 22, 15.), de *sorte* hominis Job. 8, 13. Prov. 1, 19., de *consuetudine* Gen. 18, 11. Job. 22, 15. 3) *turma proficiscentium* (Caravane) Job. 6, 18. v. Schultens. Rosenm. et Umbreit. ad h. l. 4) *viator* Job. 31, 32. (ita vett. interpr.) v. Ewald. Gr. p. 624., nisi hic לָאֹרַח exponere mavis: *ad, versus viam.* — Cum affixo אָרְחִי Job. 19, 8., plur. אֳרָחוֹת Jud. 5, 6. 7., in regim. אָרְחוֹת Ps. 8, 9.; cum affixo אֹרְחֹתֶיךָ Ps. 25, 4. — Ad n. 1. pertinet etiam Gen. 18, 11. אֹרַח נָשִׁים *via* h. e. *sors mulierum* de purgatione menstrua, quod tamen alii idem esse volunt q. יֶרַח, permutatis א et י coll. arab. أَرَّخَ *adscripto mensis die notavit epistolam*, تَأْرِيخٌ *tempus* in litteris notatum, syr. ܙܒܢܐ *tempus* gener. v. Michaelis in *Suppl.* p. 126.

אֹרַח m. chald. *id.*, plur. אָרְחָן trop. actiones Dan. 4, 34 5, 23.

אֹרְחָה f. 1) *gressus, incessus* Jer. 3, 12. Prov. 3, 6. 9, 15. 2) *turma proficiscens*, quam Orientales *Caravane* (قَيْرَوَان) vocant Gen. 37, 25. Jes. 21, 13.

אֲרֻחָה f. *demensum, portio* max. cibi Jer. 40, 5., in regim. אֲרֻחַת 2 Reg. 25, 30. Prov. 15, 17., cum affixo אֲרֻחָתוֹ Jer. 52, 34.

אֲרִי, אֲרָיוֹת etc. vid. supra sub rad. ארה.

אַרְיוֹךְ nom. propr. 1) regis Elassaritidis Gen 14, 1. 9. 2) viri Chaldaei, cohortis praetorianae sub Nebucadnezare praefecti Dan. 2, 14. Conjecturas de hoc nom. v. ap. Simonis. in Onom. p. 567.

אָרַךְ I) *longus* (*fuit* vel) *factus est* Ezech. 31, 5 (ramus), *prolongatus, protractus est* Ezech. 12, 22 (de tempore), Gen. 26, 8. אָרְכוּ לוֹ שָׁם הַיָּמִים *prolongati ei sunt ibi dies* h. e. multos dies ibi commoratus est. Fut. יֶאֱרַךְ, plur. יַאַרְכוּ. [Chald. et syr. ܐܪܸܟ *prolongavit, produxit*, it. *prolongatus, productus est*]. — Hiph. הֶאֱרִיךְ 1) *longum fecit* Ps. 129, 3., hinc *protendit* Jes. 57, 4. (linguam), *extendit* (funes) Jes. 54, 2. Notandae inprimis sunt hae formulae: a) ה׳ יְמֵי פ׳ *alicujus dies* (vitam) *prorogare* h. e. grandem aetatem concedere 1Reg. 3, 14., crebrius: (*suos*) *dies producere* i. e. diu vivere Deut. 22, 7. 5, 33. 17, 20., *dies multos producere* i. e. diu morari Num. 9, 19., utroque sensu etiam omisso יָמִים Eccles. 7, 15. 8, 12. Num. 9, 22. Inde factum, ut diceretur adeo: יַאֲרִיכוּ יָמִים *producti sunt dies* Exod. 20, 12 Deut. 5, 16. 6, 2. etc. b) הֶאֱרִיךְ אַפּוֹ, נַפְשׁוֹ Job. 6, 11. Jes. 48, 9. Prov. 19, 11. *patientem se praestare, patientem esse.* 2) *longus fuit* 1 Reg. 8, 8., cf. sub n. 1. — II) i. q. arab. أَرِكَ *detumuit* et *mitigato dolore sanatum fuit* vulnus, v. אֲרוּכָה.

אֲרִיךְ chald. Esr. 4, 14. עַרְוַת מַלְכָּא לָא־אֲרִיךְ לַנָא לְמֶחֱזֵא *quod noxium est regi, non amplius nobis licet* (aequo animo) *videre*, non possumus diutius istarum rerum adspectum tolerare. Sed rectius praeeunte Vulg. interpretaberis: *non convenit, non fas est,* quo sensu אֲרִיךְ in Talm. passim legitur (cf. עָרַךְ).

אָרֵךְ *longus*, in regim. אֶרֶךְ (v. Gesen. L. p. 565.); non legitur nisi in his formulis: Ezech. 17, 3. אֶרֶךְ הָאֵבֶר *longâ pennâ praeditus* (v. Gesen. l. c. p. 677.), אֶרֶךְ אַפַּיִם *longus irâ* i. e. *tardus ad iram* Exod. 34, 6. Num. 14, 18. etc., אֶרֶךְ רוּחַ *longus spiritu* i. e. *μακρόθυμος, langmüthig* Eccles. 7, 8.

אֹרֶךְ m. *longitudo,* et spatii Gen. 6, 15. Exod. 26, 2. 1 Reg. 6, 2., et temporis Ps. 21, 5. Job. 12, 12. אֹרֶךְ יָמִים *diuturnitas vitae, vita longa,* Ps. 23, 6. לְאֹרֶךְ יָמִים *in* omne *vitae tempus.* Cum affixo אָרְכּוֹ Exod. 25, 10.

אָרֹךְ m., אֲרֻכָּה f. *longus* Job. 11, 9., *diuturnus* 2 Sam. 3, 1. Jer. 29, 28.

אֲרוּכָה et אֲרֻכָה f. *sanatio* (v. rad. n. 2., cf. arab. أَرِيكَة *sanatio, obductio vulneris,* v. Schultens. ad Prov. 28, 8.). Ubique trop. legitur tribus his modis: Jer. 8, 22. עָלְתָה אֲרֻכַת בַּת עַמִּי *ascendit sanitas populi mei* (saluti pop. m. consulitur, saluti restituitur pop. meus), Neh. 4, 7 (1) עָלְתָה אֲרוּכָה לְחֹמוֹת יְרוּשָׁלַיִם *ascendit sanitas muris Hieros.* h. e. resarciuntur, reficiuntur 2 Chron. 24, 13., Jer. 30, 17. אַעֲלֶה אֲרֻכָה לָךְ *inducam tibi sanationem* (saluti te restituam) 33, 6., Jes. 58, 8. אֲרֻכָתְךָ מְהֵרָה תִצְמָח *sanatio tua* (salus t.) *cito efflorescet.* — *Ascendere* et *efflorescere* dicitur sanatio inde, quod ad sanandas cicatrices caro undique nova surgit et magis magisque crescens vulnera claudit. Paullo aliter Schnurrerus in Observatt. in Jer. vatic. P. I, p. 36.

אַרְכָא f. chald. *prolongatio, diuturnitas* Dan. 4, 24., pro quo legitur אַרְכָה 7, 12.

אֶרֶךְ nom. propr. urbis sinearitícae Gen. 10, 10., sec. plurimos (praeeuntibus Jonath. Hieron. Ephremo) *Edessae* v. Michaelis Spicil. I, 220 sq. Verum cum haec, utpote in Mesopotamia haud procul ab Armeniae finibus sita, vix potuerit sinearitica dici, Bochartus et all. *Araccam* ad Tigr. fluv. (Ptolem. VI, 3. Ammian. Marc. XXIII, 6.) intelligunt. Alia videsis ap. Rosenm. *Alterth.* I, 2, p. 25. — Hinc est, ut videtur, אַרְכִּי 2 Sam. 15, 32. 16, 16., et chald. אַרְכְּוָיֵא Esr. 4, 9.

אַרְבּוּבָה v. sub rad. בָּרַךְ.

ארם rad. inusitat., fortasse i. q. arab. ورم *altus, elatus fuit* (al. ראם, רום), cf. אשר et ישר, ארש et arab. ورش.

אֲרָם *(regio edita) Aramaea* Num. 23, 7. Jud. 3, 10. 1 Reg. 10, 29. Ezech. 16, 57. Jes. 7, 2. (in quo postremo loco est sex. muliebris). Complectitur ap. Hebraeos regionem Damascenam, Syriam ad Orontem et Mesopotamiam v. Michaelis *Spicileg.* T. II, p. 117—120. Rosenm.

Alterth. I, 2, p. 232 sqq. Distinguuntur hae Aramaeae partes: 1) אֲרַם נַהֲרַיִם Gen. 24, 10. *Mesopotamia* s. Syria duorum fluminum, planities interamnis, quia Tigrim inter et Euphratem media est, syr. ܒܝܬ ܢܗܪ̈ܝܢ v. Assemani Biblioth. or. I, p. 462. Act. 2, 9. 7, 2. — 2) פַּדַּן אֲרָם Gen. 25, 20. *Mesopotamiae culta pars,* desertae parti opposita, quam Arabes tenebant, Hoseae 12, 13. dicta שְׂדֵה אֲרָם *ager Mesopotamiae* (cf. فَدَّان *campus* [cultus] a فَدَّان *jugum, vomer*); *campi Mesopotamiae* Curt. 3, 2, 3. — 3) אֲרַם צוֹבָה *Syria Sobaea* 1 Sam. 14, 47. 2 Sam. 8, 3. 1 Reg. 9, 17. 18. 11, 24. 2 Chron. 8, 3. 4. cf. צוֹבָה suo loco. — 4) אֲרַם דַּמֶּשֶׂק *Syria Damascena,* ut Plinius et Mela nominant, inter Libanum et Antilibanum sita, cujus caput Damascus fuit. — 5) אֲרַם מַעֲכָה 1 Chron. 19, 6. ad orientem Jordan., Palaestinae septentr. contermina v. מַעֲכָה. — 6) אֲרַם בֵּית רְחוֹב 2 Sam. 10, 6. *Aramaea Rechabensis,* dicta a civitate בֵּית רְחוֹב Num. 13, 22. Jud. 18, 28. Videtur, si hos locos respicimus, eadem esse regio, quae hodienum أرض الحولة (*terra Hule* v. Gen. 10, 23.) appellatur, sita ad radices Antilibani haud procul a Jordanis fontibus. Cf. Rosenm. l. c. p. 252 sq. Cet. conf. Bocharti *Phaleg.* lib. 2. c. 6. Relandi *Palaest.* lib. 1. c. 24. add. Hegewisch in d. Berlin. Monatsschr. 1794. p. 193 sqq.

אֲרַמִּי et אֲרַמִּי *Aramaeus, Syrus* 2 Sam. 10, 6. Plur. אֲרַמִּים 2 Reg. 8, 29. et אֲרוֹמִים 2 Reg. 16, 6.

אֲרָמִית hebr. et chald. adverb. *aramaice,* linguâ aramaea 2 Reg. 18, 26. Jes. 36, 11. Dan. 2, 4. Esr. 4, 7. cf. Gesenii Commentar. ad Jes. l. c. et Wineri Grammat. chald. p. 2.

אַרְמוֹן m. 1) *palatium, aedificium excelsum* (v. rad.) Prov. 18, 19. Jes. 25, 2. etc. Plur. אַרְמְנוֹת (tanquam a foem. אַרְמְנָה) Jer. 17, 27. Am. 1, 4. 12., cum affixo אַרְמְנוֹתָיו Am. 6, 8., pro quo sec. quosdam occurrit אַלְמְנוֹתָיו Jes. 13, 22., mutato ר in ל ut allusio fiat ad אַלְמוֹן *viduitas* atque ita significentur *palatia viduata* et *deserta,* sed vid. supra אַלְמָנָה. 2) *pars palatii interior,* ad quam aditus non patet, *gynaeceum, gynaeconitis* (*Harem*) 1 Reg. 16, 18. 2 Reg. 15, 25. *Hoc* sensu dictum nonnulli putant a חרם, حَرَمَ *prohibuit,* unde حَرَمٌ *gynaeconitis* (simil. א et ח permutantur in أَرَمٌ et حَرَمٌ *conclave*), sed non opus est. Singularis fuit Hartmanni (Hebraeerinn III, p. 340.) opinio: putat enim, אַרְמוֹן propr. sign. *gynaeceum,* deinde vero, cum hoc ornate et magnifice admodum strui soleret, ad *palatium* quodvis translatum esse.

אֹרֶן m. nomen arboris, fortasse ejusdem, quae arab. أُرْن vocatur, quaeque in Arabia Petraea nascitur, *spinosae, bacciferae, valles et planities amantis, rarius in montibus crescentis* (*flacurtiam sepieriam* esse putat Linkius in Schraders Journ. d. Botan. IV, p. 252.) Jes. 44, 14. Vulgo ob soni vicinitatem *ornum* intelligunt, Bochartus, Hillerus aliique ex auctor.; Lxx. Vulg. *pinum* vel *pini* speciem. Istam, quam supra diximus, arborem أُرْن ex Abul Fadli accurate describit Celsius in *Actis litterar. Suec.* an. 1732. p. 107. et in *Hierobotan.* P. I, p. 192.

אַרְנֶבֶת f. *lepus* Levit. 11, 6., arab. أَرْنَب et syr. ܐܰܪܢܒܳܐ *id.*; (sec. Bochartum compos. ex ארה *carpsit, decerpsit,* et נִיב *proventus* vel potius ex ארה et ex inusit. נֶבֶת *germen, planta, herba,* arab. نَبْت).

אַרְנוֹן v. sub rad. רנן.

אֲרַע chald. 1) *terra* i. q. hebr. אֶרֶץ, mutato צ in ע, syr. ܐܪܥܳܐ. In statu emphat. אַרְעָא Jer. 10, 11. Dan. 2, 35. 39. 3, 31. Esr. 5, 11. etc. 2) *inferior, inferius,* unde foem. אֲרַעָא sec. Cthib Dan. 2, 39., sed Kri habet אֲרַע *infra,* ut sit *praepositio.*

אַרְעִית f. chald. *inferius, infimum, imum* Dan. 6, 25. אַרְעִית גֻּבָּא *imum (fundus) foveae.*

אַרְפַּד v. sub rad. רפד.

אַרְפַּכְשַׁד nom. propr. Semitae Gen. 10, 22. 24. 11, 10., a quo pars Assyriae, *Arrapachitis* Ptolemaei, nomen accepisse videtur, coll. أُرْف *terminus* et כֶּשֶׂד (כַּשְׂדִּי) *Chaldaeus* v. Bocharti *Phaleg* P. II. c. 4. p. 83. Michaelis *Spicil.* T. II. p. 73—77. *Repertorium litterat. bibl. et orient.* T. VIII, p. 137. Aliam nom. explicationem proposuit Simonis in Onom. p. 438.

אֶרֶץ com. (sed saepius foem.), c. art. הָאָרֶץ (c. affix. אַרְצִי, אַרְצוֹ) terra (أَرْض) a) universa, opp. coelis Gen. 1, 1. 8, 1. Hagg. 2, 7. Ps. 50, 4. 69, 35. Deut. 3, 24. etc. (quam orbis figurâ sibi finxerunt Hebraei Jes. 40, 22. Prov. 8 27. Job. 26, 10. Ps. 136, 6. v. Rosenm. *Alterth.* I. 1, p. 133 sq.); meton. de incolis terrae Gen. 6, 11. 11, 1. 1 Chron. 16, 31., e quo tamen locorum numero eximendi illi sunt, ubi poet. terrae ipsi tribuuntur animi affectus et studia Jes. 49, 13. Job. 20, 27. Hos. 2, 21.; אַרְצָה *in terram,* humum (cadere, projicere etc.) Gen. 42, 6. Exod. 4 3. Jes. 5, 14. Ruth. 2, 10. etc., sed poet. dic. etiam pro אֶרֶץ, ut לַיְלָה pro לַיִל, Jes. 8, 23. Job. 34, 13. 37, 12. — b) certa quaedam pars terrae, *regio, provincia, Land,* Gen. 2, 11. 4, 16. 10, 1. Num. 10, 9. 15, 2; אֶרֶץ מִצְרַיִם *terra Aegypti* Exod. 5, 12., א׳ כְּנַעַן Gen. 13, 12 17, 8. 5. et א׳ הַכְּנַעֲנִי Exod. 13, 5 *terra cananitica,* א׳ פְּלִשְׁתִּים *terra Philistaeorum* Gen. 21, 32. 34., spec. אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל 1 Sam. 13, 19. 2 Reg. 6, 23. Ezech. 7, 2., א׳ הָעִבְרִים Gen. 40, 15., א׳ יְהוָה Levit. 25, 23. Hos. 9, 3. Ps. 85, 2., א׳ יְהוּדָה 2 Chron. 9, 11. *Palaestina; terra alicujus* est *patria* ejus Gen. 30, 25. Jes. 8, 8. Jon. 1, 8. Angustiore sensu אֶרֶץ est *ager* alic. civitatis Jos. 8, 1. (*Gebiet*). Meton. pro incolis certae cujusd. terrae (ut nos: *das Land*) Jud. 18, 30. Jes. 23, 12. 18. 2. 26, 18 (quo sensu passim virile nomen est), semel, ut ex contextu patet, pro incolis vilibus et impiis Jes. 11, 4. (ut אֱנוֹשׁ) v. Gesen. ad h. l. Plur. אֲרָצוֹת terrae Gen. 10, 20. 26, 3., spec. (הָאֲרָצוֹת) ap. poster. scriptores sign. *terras exteras* praeter Palaestinam (quemadmodum τὰ ἔθνη omnes gentes praeter Israel.) 2 Reg. 18, 35. Esr. 9, 1. 2 Chron. 13, 9. 17, 10. 29, 30., max. in his form. עַמֵּי הָאֲרָצוֹת, כָּל־אַרְצוֹת יִשְׂרָאֵל *omnes terrae* h. e. tribus *Israel.* מַמְלְכוֹת הָאֲרָצוֹת; 2 Chron. 13, 2. [Propr. videtur hoc voc. significare: *infimum, infimas*

mundi *partes*, fere ut lat. *humus* v. DOEDERLEIN. Synon. I, p. 173.; nam arab. أرض ex auctoritate lexici Camus notat *infimas pedum animalium partes*, deinde *infima* quaevis, v. ROSENM. *Alterth.* I, 1, p. 134.].

אֲרַק f. chald. *terra*, pro אֲרַע, mutato ע (quod veteres subinde ut *g* pronunciarunt) in ק; unde in statu emphat. אַרְקָא Jer. 10, 11. Sab. أرض.

אָרַר *exsecratus est* Gen. 3, 14. Jos. 6, 26. 2 Reg. 9, 34., sq. acc. pers. aut rei Gen. 27, 29. Exod. 22, 27. Jud. 5, 23. Mal. 2, 2.; אֹרְרֵי יוֹם Job. 3, 7. *exsecrantes diem* h. e. harioli, qui diris exsecrationibus nefastos dies arcessere posse putabantur, conf. WICHMANSHAUSENII dissert. in nov. Thes. theol. philol. I, p. 783 sqq. Praet. 1. p. אָרוֹתִי Mal. l. c., particip. c. affixo אֹרְרֶיךָ Num. 24, 9. Imper. אֹר, cum ה paragog. אָרָה Num. 22, 6. 23, 7. et אוֹר, unde plur. אֹרוּ Jud. 5, 23., fut. יָאֹר Gen. 12, 3. — Niph. part. plur. נֵאָרִים *maledicti, devoti* Malach. 2, 9. media radicali compensata in prima, more chald. v. WINERI Grammat. chald. p. 46. — Pih. אֵרַר *exsecrationem attulit, excitavit* Num. 5, 18. 19. 22. 24. 27., it. *exsecratus est, devovit* Gen. 5, 29. — Hoph. fut. יוּאַר *devotus erit* Num. 22, 6.

מְאֵרָה f. *exsecratio* Deut. 28, 20. Malach. 2, 2. 3, 9., in regim. מְאֵרַת Prov. 3, 33., plur. מְאֵרוֹת Prov. 28, 27.

אֲרָרָט nom. propr. *montium ac regionis in Armenia* fertilissimae Gen. 8, 4. 2 Reg. 19, 37. Jes. 37, 38. Jer. 51, 27., quam Armeni ipsi *Arajiarat* vocant (v. MOSIS CHORENENSIS Hist. Armen. p. 289. 308. 310. 358. 361.). Media fere est inter Araxem lacusque Van et Ormiam, ubi d'Anvilliana mappa sub gradu long. 63, lat. 39, habet *Ararat ou Macis.* Cf. WAHL. Asien p. 806 sqq. ROSENM. Morgenl. I, 1, p. 28 sq.; ac de nominis origine SCHROEDER. diss. de fatis ling. Arm. Thesauro l. Arm. praefix. p. 16 sq.

אָרַשׁ rad. inusit., i. q. arab. ورش *concupivit, avidus fuit,* أرش VIII. *expetivit* quod in compensationem damni debetur.

אֲרֶשֶׁת f. Ps. 21, 3 *petitio, desiderium,* LXX. δέησις.

אָרַשׂ in Kal inusit., Pih. אֵרַשׂ addito acc. אִשָּׁה *desponsavit* sibi *mulierem* Hos. 2, 19. Deut. 20, 7. 28, 30., sq. בְּ pretii (v. sub מֹהַר) 2 Sam. 3, 14. — Pyh. praet. f. in pausa אֹרָשָׂה *desponsata est* puella Exod 22, 15. Deut. 22, 28. Part. foem. מְאוֹרָשָׂה Deut. 22, 23. 25. 27. [Ab أرش *compensatio, donum,* unde samarit. אריס *tributum,* est propr. *dono dato sibi obstringere sponsam,* hinc *emere,* cf. 2 Sam. 3, 14.].

אַרְתַּחְשַׁשְׁתָּא Esr. 4, 8. 11. 23., אַרְתַּחְשַׁסְתָּא Esr. 7, 7. et אַרְתַּחְשַׁשְׂתָּא Esr. 4, 7. nom. propr. *Artaxerxis,* regis Persarum, conflatum ex zendico voc. *Khschethro,* quod *regem* significat, et *art,* quod *magnitudinis, potentiae* notionem declarare videtur v. RELAND. de vet. ling. pers. §. 23. S. DE SACY Mémoir. sur divers. antiquit. de la Perse p. 100.

אִשׁ *est* pro יֵשׁ (arab. أَيْسَ et chald. אִית) 2 Sam. 18, 24. Mich. 6, 10. v. Ewald. Gr. p. 99.

אֵשׁ com. (sed saepius foem.) **ignis** (nom. primit.?; syr. ܐܫܬܐ, aeth. እሳት:) Gen. 15, 17. 22, 6. Exod. 3, 2. Levit. 1, 7. Num. 3, 4. etc., etiam de *aestu solis* Joel. 1, 19. 20. (πῦρ Apoc. 16, 8.) et hyperbol. de summo aeris *fulgore* Nah. 2, 4.; *incendium* Exod. 22, 6. Hos. 8, 14. Metaphorice dic. de *belli atrocitate* Num. 21, 28. Jes. 9, 19. Ps. 78, 63. (ita Arabes etiam, v. Gesen. Commentar. ad Jes. I, p. 381., cf. lat. *belli incendium*), nec non de *summa et praefervida* (Dei) ira Deut. 32, 22. Ps. 78, 21. Jer. 15, 14. Ezech. 7, 19. Zeph. 1, 18.; אֵשׁ אֱלֹהִים *ignis Dei* est *fulgur* Gen. 19, 24. Num. 11, 1. Job. 1, 16. coll. Ps. 29, 7. 104, 5., πῦρ Διός Eurip. Phoen. v. 1192. et pers. آتش آسمان. — Cum affixis אִשּׁוֹ Deut. 4, 36. Job. 18, 5., אֶשְׁכֶם (emisso dagesch forti) Jes. 50, 1., אִשָּׁם Jes. 66, 24.

אֵשׁ com. chald. *id.*, unde in statu emphat. אֶשָּׁא Dan. 7, 11.

אִשֶּׁה m. *ignitum* i. e. *sacrificium igne accendendum* (cum ה paragogico) Exod. 29, 18. Levit. 2, 11. 24, 7. Num. 15, 3. אִשֵּׁה רֵיחַ נִיחֹחַ לַיהוָה *incensum suavis odoris Jovae* h. e. acceptum Jovae Levit. 1, 9. 13. 17. Num. 15, 10. Semel de *thure,* quo panes facierum conspergi solebant Levit. 2, 2. (alio sensu Latinis seriore aetate thuris oblatio in sacris κατ᾽ ἐξοχὴν dicebatur *incensum*). Plur. אִשִּׁים Levit. 8, 17. Num. 28, 2., אִשֵּׁי יְהוָה Levit. 24, 9. de panibus facierum thure conspersis, v. supra.

אֶשָּׁה f. i. q. אֵשׁ *ignis,* unde deduci et legi potest מֵאֶשָּׁתָם *ab igni eorum* sec. Cthib Jer. 6, 29.; Kri habet: מֵאֵשׁ תַּם *igni consumitur* v. Rosenm. ad h. l.

אשׁד rad. Hebr. non usitat., coll. syr. ܐܫܕ, chald. אֲשַׁד *fudit, effudit.*

אֶשֶׁד m., unde אֶשֶׁד הַנְּחָלִים Num. 21, 16. *defluxus torrentium.*

אֲשֵׁדָה f. propr. *effusio,* hinc *radix* montis, quod ad imos montes rivi profluere solent; אַשְׁדּוֹת הַפִּסְגָּה Deut. 3, 17. Jos. 12, 3. 13, 20. *radices Pisgae* (sic Arabibus a سفح *effudit,* est سفح جبل *radix montis* v. Michaelis *Supplem.*), אֲשֵׁדוֹת simpl. *loca depressiora ad radices montium sita* Jos. 10, 40. 12, 8. 12, 3. v. Hartmann. Einl. p. 307.

אַשְׁדּוֹד v. sub rad. שׁדד.

אשׁה rad. innsit. 1) i. q. אשׁשׁ *fundavit.* 2) i. q. أسى *medicatus est.*

אָשְׁיָה f. *fulcimen, fulcimentum,* ut arab. آسِيَّة; plur. cum affixo אָשְׁיוֹתֶיהָ sec. Kri Jer. 50, 15., sed Cthib habet אֲשׁוּיוֹתֶיהָ, tanquam a sing. אָשׁוּיָה.

יֹאשִׁיָּהוּ (*Jova sanat*) nom. propr. *Josiae,* regis Judaeorum (642—611. a Chr.) 1 Reg. 13, 2. 2 Reg. 21, 24. 22, 1. Jer. 1, 2. Lxx. Ἰωσίας.

אֲשִׁימָא 2 Reg. 17, 30. nom. propr. Dei Hamathaeorum, qui secundum Talmudistas ad *hirci calvi* figuram efformatus erat. Sed videtur significari sidus, et quidem illud, quod in libris zendicis appellatur *Aschiima* i. e. Mercurius v. GESEN. Comment. ad Jes. II, p. 348. Alia habent BOCHART. Hieroz. P. I. Lib. II. c. 53. p. 649. KIRCHER. *Oedip. Aegypt.* T. I, p. 566 sqq.

אֶשֶׁךְ m. *testiculus* Levit. 21, 20., syr. ܐܶܫܟܳܐ *id.* (unde מאושכן *testiculatus* in Mischn. V, 179.). Origo ignoratur; nemini enim satisfaciet, quod SIMONIS suspicatur, esse *indicium virilitatis*, ab aethiop. ኣመረ፡ *indicavit, arguit*, et quoad formam tantum ab אֶשֶׁךְ.

אֶשְׁכֹּל *uva* vid. sub rad. שׁכל.

אַשְׁכְּנַז Gen. 10, 3. Jer. 51, 27. nom. propr. populi, cujus sedes in Asia septentr. quaerendae esse videntur (copulatur enim cum *Gomer, Ararat* et *Minni*), Judaeis recentioribus perperam *Germani*; aliis, qui BOCHARTUM in Phal. lib. III. c. 9. p. 196. sequuntur, *Phryges*, sed cf. MICHAELIS in *Spicil.* T. I, p. 58—64. et ROSENM. *Alterth.* I, 1, p. 238 sq.

אֶשְׁכָּר *donum*, vid. sub rad. שׁכר.

אֶשֶׁל m. *tamariscus* in Aegypto frequens (v. PROSP. ALPINUM de *plant. Aeg.* c. 9.) vel tamarisci species, arab. أَثْل (*Tamarix orient.* L.) Gen. 21, 33. 1 Sam. 22, 6. 31, 13., de qua GOLIUS haec habet: „أَثْل سورکز Asamio et أثل يلغون Lexico Arabico-Turcico Mircat dicto: quorum illud est persice *salsuginosa myrice*, hoc vero turcice *alba myrica*. Myricae seu tamaricis speciem faciunt omnes. Quam Zamachsjaris tradit aculeatam esse et in rectum assurgere, ex ligno paropsides et pocula confici. Addunt alii, ramos ex viridi rubidiores esse, folia viridia, myricinis similia, ramorum autem nodis adnasci baccas cicerum forma, ex flavo fuscas, quae حب الأثل et proprio nomine العذبة et كزمازك adpellentur. Rabbinorum etiam quidam speciem tamaricis intelligi volunt."

אָשֵׁם et **אָשַׁם** I) 1) *deliquit, reus factus est* vel *fuit, culpam in se suscepit* (arab. أثم *id.* v. SCHULTENS. ad HARIR. p. 92.) Levit. 4, 22. 27. 5, 2. 3. 7. Ezech. 25, 12. Hos. 4, 15. Prov. 30, 10., sq. לְ pers. *contra aliq. deliquit* Num. 5, 7. 2 Chron. 19, 10. Levit. 5, 19., sq. לְ rei, *qua quis* culpam in se admisit Levit. 5, 5., it. sq. בְּ rei Ezech. 22, 4. Hos. 13, 1. 2) *reum se sensit, agnovit* Zach. 11, 5. Levit. 5, 1 sqq. Hos. 5, 15. 3) *luit* poenas commissae culpae Ps. 34, 22. Jes. 24, 6. Hos. 14, 1. — Fut. יֶאְשַׁם, plur. יֶאְשְׁמוּ 2 Chron. l. c. — Niphal נֶאְשַׁם *poenas dedit, luit* Joël. 1, 18. — Hiph. *poenas ab al. sumsit* Ps. 5, 11. — II) i. q. ישׁם vel שׁמם *desolavit, vastavit* Ezech. 6, 6. Ita interpr. vett.; sed reliquos, quos huc referre solent, locos Hos. 14, 1. Joel. 1, 8. Ps. 5, 8. v. supra.

אָשֵׁם m. *reus* 2 Sam. 14, 13. Gen. 42, 21., etiam sensu levitico Esr. 10, 19.

אָשָׁם m. *reatus, culpa* delinquendo contracta, Gen. 26, 10. Prov. 14, 9. Jer. 51, 5. etc., plur. אֲשָׁמִים *delicta* Ps. 68, 22. (cf. إِثْم *culpa, crimen, omne nefas*). Metonymice a) res furtim ablata, qua quis culpam sibi contraxit Num. 5, 7. 8. v. Rosenm. ad h. l.; b) *sacrificium pro reatu* Levit. 5, 6. 7. 15. 24. 1 Sam. 6, 3. Jes. 53, 10. etc. (sic أَثَام *mulcta, piaculum*). Ab his sacrificiis diversa fuerunt חַטָּאוֹת *sacrificia pro peccatis offerenda,* quanquam de discriminis ratione non satis constat. v. viror. doct. sententias examin. ap. Carpzov. in Appar. p. 707., ap. Bauer. *gottesdienstl. Verf. d. Hebr.* I, p. 146., ap. Jahnium in Archaeol. II, 2, p. 331 sqq. et ap. Winer. in Lex. bibl. II, p. 622 sqq.

אַשְׁמָה f. propr. infin. verbi אָשַׁם *culpam sibi contrahere* Levit. 4, 3., sq. ב *rei* Levit. 5, 26. (6, 7), hinc subst. *culpa, reatus, delictum* Levit. 22, 16. 1 Chron. 21, 3. 2 Chron. 28, 10. Esr. 9, 7. Ps. 69, 6. etc., metonymice *sacrificium pro reatu* Levit. 6, 5. Sq. genit. subject. Esr. 10, 10. Am. 8, 4., sq. genit. object. 2 Chron. 28, 13. אַשְׁמַת יְהוָה i. e. *delictum adv. Jovam commissum* vel *culpa a Jova contracta*.

אַשְׁמַן cf. rad. שָׁמַן.

אֶשְׁנָב vid. sub rad. שׁנב.

אשׁף radix inusit., quae gener. sensum *tegendi, occultandi* et *recondendi* habuisse videtur, indeque syr. ܐܫܦ spec. est *incantare* q. d. *tecte agere, artibus occultis uti*; conf. suo loco לָאט et לַהַט, it. rad. כשׁף. Inde sunt

אַשָּׁף m. *incantator*, syr. ܐܫܘܦܐ. Plur. אַשָּׁפִים Dan. 1, 20. 2, 2., ubi cum *magis* et *praestigiatoribus* conjunguntur.

אָשַׁף m. chald. *id.* Dan. 2, 10. Sed plur. אָשְׁפִין Dan. 2, 27. 5, 15., unde in statu emphat. אָשְׁפַיָּא Dan. 4, 4. 5, 7. 15.

אַשְׁפָּה f. *pharetra*, in qua sagittae *occultantur* sive *reconduntur* (ad quam vocis originem alluditur Jes. 49, 2.) Job. 39, 23. Jes. 22, 6. 49, 2. Ps. 127, 5. Jer. 5, 16. *Filii pharetrae* Thren. 3, 13. vocantur *sagittae*, quomodo et Horatius *pharetram sagittis gravidam* dixit.

אַשְׁפֹּת f. plur. *fimetum, fimus* (a *recondendo* dict.) Ps. 113, 7. 1 Sam. 2, 8., שַׁעַר הָאַשְׁפֹּת *porta fimi* Neh. 2, 13. 3, 14. etc. (pro quo שׁ׳ הַשְׁפֹּת Neh. 3, 13. v. tam. Kennicott.) cf. de hac urbis Hierosol. porta Hamelsveld. bibl. Geogr. II, p. 86 sqq. Singularem אשפה v. in Mischna III, p. 80. IV, 133. 178. (cf. Hartmann. Supplem. ad Gesenii Lex. e Mischna Rostoch. 1813. 4. p. 16.).

אַשְׁפָּה f. *id.*, plur. אַשְׁפַּתּוֹת Thren. 4, 5. v. Erdmann. ad h. l.

אֶשְׁפָּר m. 2 Sam. 6, 19. 1 Chron. 16, 3. voc. obscurum. Vulgatus reddit *assaturam bubulae carnis*, quem etiam Castellus sequitur: quasi

conflatum sit ex אֵשׁ *ignis* et פָּר *taurus, bos;* Lxx. ἐσχαρίτης i. e. panis tostus.

אָשַׁר *recta incessit* sive *processit* (convenit enim cum יָשַׁר) Prov. 9, 6., hinc *felix fuit* (sicut et lat. *succedere* de *prosperitate* dicitur) v. אֶשֶׁר. — Pih. אִשֵּׁר 1) *recta incedere fecit* h. e. transl. virtuti pietatique studere fecit Prov. 23, 19 (animum suum) Jes. 1, 17 (aliquem) coll. 3, 12. Intransit. videtur dici Prov. 4, 14., sed additam tamen habet *studii* et assiduitatis notionem, ut si dicas: viam frequentare, celebrare, itaque differt nonnihil a Kal. 2) *felicem, beatum praedicavit* Malach. 3, 12. 15. Gen. 30, 13. Job. 29, 11. Ps. 72, 17. — Pyh. 1) *ductus est* Jes. 9, 15. 2) *felix, beatus redditus est* Prov. 3, 18. (ubi partic. מְאֻשָּׁר) Ps. 41, 3.

אֶשֶׁר m. *felicitas,* occurrit tantum in plur. constr., ut אַשְׁרֵי הָאִישׁ *o beatitates viri* i. e. *o beatum illum!* Ps. 1, 1. 112, 1., אַשְׁרֵי עֲבָדֶיךָ *o beatos servos tuos!* 1 Reg. 10, 8 etc., et cum affixis אַשְׁרֶיךָ *o te beatum* Deut. 33, 29. Ps. 128, 2., אַשְׁרֵהוּ (pro אַשְׁרֵיהוּ) *o beatum illum* Prov. 29, 18. v. de his declinatibus Ewald. Gramm. p. 373. Simil. Latini *bene me, bene nos!* Ovid. *Fast.* II, 637. Tibull. Eleg. I, 31.

אָשֵׁר nom. propr. a) filii Jacobi Gen. 30, 13. 35, 26. et tribus ab eo oriundae Num. 2, 27. 10, 26. Deut. 33, 24. Ezech. 48, 2. Jos. 19, 24—31. Gentil. אָשֵׁרִי Jud. 1, 32. b) oppidi prope Sichem Jos. 17, 7. (v. Reland. Palaest. p. 596.) sec. Euseb. et Hieron. in tribu Manass.

אֹשֶׁר (oscher) m. *felicitas, beatitas.* Cum affixo אָשְׁרִי Gen. 30, 13.

אֲשֻׁר m. 1) *gressus,* unde cum affixo אֲשֻׁרוֹ Prov. 14, 15. Job. 23, 11. Plur. אֲשׁוּרִים metaphorice hominis *actiones* Ps. 17, 8. 40, 3. 73, 2. Paullo aliter Job. 23, 11. בַּאֲשֻׁרוֹ אָחֲזָה רַגְלִי i. e. *legi, voluntati ejus obtemperavi.* 2) שֵׁן בַּת אֲשֻׁרִים Ezech. 27, 6. *ebur filia striarum* i. e. *habens strias eleganter incisas,* ex significatione radicis arab. أَشَرَ *striatim incidit,* unde أَشْر *striata dentium et crenata superficies,* et أُشُر *pulchritudo dentium.* Sed Michaelis in Spicil. Geogr. I, p. 111. vertit: *ebur filia buxi* h. e. *buxo inclusum* (Virg. Aen. X, 137.), in quam sententiam inclinat etiam Rosenm.

אַשּׁוּר m. 1) *gressus* Job. 31, 7. 2) *Assyria,* et terra Gen. 25, 18. 2 Reg. 15, 29. Jer. 2, 18. Hos. 9, 3. (alibi אֶרֶץ אַשּׁוּר Jes. 7, 18. 27, 13.) et gens Gen. 10, 10. 22. etc. Assyria *propria,* cujus caput Ninive fuit, sita illa ad orientem Tigridis fl. significatur Gen. l. c., alibi vero *regnum Assyrium,* quod et Mediam ac Mesopotamiam complectebatur 2 Reg. 18, 11. Ezech. 23, 6. Jes. 8, 7. 18, 2. 7. Nah. 3, 19. Zach. 10, 11. Num. 24, 22. Mich. 5, 5. etc., semel etiam *regnum Pers.* Esr. 6, 22. v. Gesen. *Gesch. d. hebr. Spr.* p. 143. Comment. z. Jes. I, p. 332. Michael. Spicil. I, p. 335 sqq. Wineri Lex. bibl. I, p. 65 sq.; אַשּׁוּרָה *in Assyriam* Gen. 25, 18., דֶּרֶךְ אַשּׁוּר *via Assyriae* h. e. quae in Assyriam ducit (v. sub דֶּרֶךְ) Jer. 2, 18.; בְּנֵי אַשּׁוּר *Assyrii* Ezech. 23, 12. — 3) plur. אַשּׁוּרִים gens quaedam arab. Gen. 25, 3.

אֻשַּׁרְנָא m. chald. *murus* Esr. 5, 3. (a *firmitate,* ex significatione radicis chald. in Pah. *firmavit, corroboravit*).

תְּאַשּׁוּר m. Jes. 41, 19. 60, 13. vel *buxus* v. Vulg. et Bochart. Hieroz. P. I. L. II. c. 24., vel potius (auctore R. Jona) *cedri species*, *Scherbin* Arabibus dicta (الشربين), a proceritate (cf. אָשַׁר) v. Gesen. Commentar. ad ll. cc.

אֲשֶׁר 1) *nota relationis*, quae primum sententiis, in quibus pronom. (person.) aut adverb. loci inest, praemittitur, ut Gen. 9, 3. כָּל־רֶמֶשׂ אֲשֶׁר הוּא חַי *omne reptile quod vivit*, Deut. 4, 7. גּוֹי אֲשֶׁר לוֹ אֱלֹהִים *gens cui Dii* sunt, Ps. 1, 4 כַּמֹּץ אֲשֶׁר תִּדְּפֶנּוּ רוּחַ *ut palea, quam ventus dissipat* (Jer. 32, 3. Deut. 4, 19. Jos. 2, 10.), Gen. 1, 12. אֲשֶׁר זַרְעוֹ בוֹ *in quo* (nascitur) *semen ejus*, Deut. 28, 49. גּוֹי אֲשֶׁר לֹא תִשְׁמַע לְשֹׁנוֹ *gens cujus non intelliges linguam* (Ezech. 9, 11. Joel. 4, 19.), Ruth. 2, 12. אֲשֶׁר תַּחַת כְּנָפָיו *sub cujus alis*, Gen. 13, 3. אֲשֶׁר הָיָה שָׁם אָהֳלֹה *ubi fuerat ejus tentorium* (Exod. 20, 18. Jer. 7, 12. 2 Chron. 6, 11.), Gen. 20, 13 אֲשֶׁר נָבוֹא שָׁמָּה *quo venturi sumus* (Num. 35, 25. Deut. 30, 3.), Gen. 10, 14. אֲשֶׁר יָצְאוּ מִשָּׁם *unde egressi sunt* (Deut. 9, 28. Num. 23, 13.) etc. Ita refertur etiam ad 1. et 2. pers. pron. Gen. 45, 4. *frater vester ego sum* אֲשֶׁר מְכַרְתֶּם אֹתִי *quem vendidistis*, Jes. 41, 8. *Jacobe* אֲשֶׁר בְּחַרְתִּיךָ *quem elegi*. Haec fere omnia poterant etiam omisso אֲשֶׁר dici, et saepe leguntur, max. ap. poetas, ejusmodi sententiae, ut Exod. 18, 20. הוֹדַעְתָּ לָהֶם דֶּרֶךְ יֵלְכוּ בָהּ *monstrasti iis viam, eunt in ea* (in qua eunt), Job. 3, 3. יֹאבַד יוֹם אִוָּלֶד בּוֹ, Ps. 32, 2. אַשְׁרֵי אָדָם לֹא יַחְשֹׁב יְהוָה לוֹ עָוֹן, Gen. 15, 13. בְּאֶרֶץ לֹא לָהֶם. — Sed paullatim latius patere coepit voc. אֲשֶׁר usus; ita, ut his etiam sententiis, in quibus non inesset pronomen, praemitteretur, sive primo, sive adeo quarto casu explicandum Jud. 9, 25. כָּל־אֲשֶׁר יַעֲבֹר *omnis qui transibit*, 1 Sam. 22, 6. אֲנָשִׁים אֲשֶׁר אִתּוֹ *viri qui cum ipso* erant, Gen. 2, 8. *hominem* אֲשֶׁר יָצָר *quem creavit*, Am. 3, 1. הַדָּבָר אֲשֶׁר דִּבֶּר *verbum quod dixit*, Gen. 6, 7. 12, 1. 16, 15. Exod. 14, 13. Eccles. 8, 15. Jer. 22, 39. In his nemo non intelligit, אֲשֶׁר suapte natura *relativi* notionem indicare et in *pronomen* conversum esse. Ceterum adde: a) passim voci אֲשֶׁר, quae sententiam relativam orditur, praepositio praemittitur, non ad אֲשֶׁר, sed pro nostrarum linguar. indole ad pronom. demonstrat. referenda, ut Gen. 43, 16. וַיֹּאמֶר לַאֲשֶׁר עַל־בֵּיתוֹ *dixit ei qui domo praepositus fuit*, Jer. 15, 4. עַל־אֲשֶׁר עָשָׂה *ob id quod fecit*, Ruth. 2, 2. אַחַר אֲשֶׁר אֶמְצָא־חֵן בְּעֵינָיו *post eum, in cujus oculis* etc. 1 Sam. 16, 3. Exod. 4, 12. Levit. 27, 24. cf. Plato Gorg. p. 457. σύμφωνα οἷς τὸ πρῶτον ἔλεγες i. e ἐκείνοις ἃ ἔλεγ. v. Matthiae Schulgr. p. 440. b) אֲשֶׁר לְ sq. nom. pers. circumscribendo genitivo vel pronomini possess. est, ut הַנְּעָרִים אֲשֶׁר לִי *pueri, qui mihi* sunt h. e. *mei* Ruth. 2, 21. Hoc fit quattuor modis: α) ubi duo substantiva unam notionem efficiunt 1 Sam. 17, 40. בִּכְלִי הָרֹעִים אֲשֶׁר לוֹ *pera ejus pastoralis* (nam כְּלִי רֹעָיו esset: *pera pastorum ejus*), Ruth. 2, 3. חֶלְקַת הַשָּׂדֶה לְבֹעַז *das Feldstück des Boas*, 1 Reg. 15, 10. שָׂרֵי הַחֲיָלִים אֲשֶׁר לוֹ *seine Heeresfürsten* etc.; β) ubi cum nomine per articulum definito copulandum erat pron. person., ut supra Ruth. 2, 21. *meine (bestimmten) Knaben*; הַנְּעָרַי non potest hebraice dici, itaque vel נְעָרַי scribi debebat, vel, ut l. c. est, הַנְּעָרִים אֲשֶׁר לִי; 1 Chron. 11, 10. 2 Sam. 14, 31. Gen. 29, 9.; γ) ubi ex duobus nominibus in statu reg. copulatis prius indefinite accipiendum est, 2 Sam. 2, 8. שַׂר צָבָא אֲשֶׁר לְשָׁאוּל *ein Heerführer Sauls*, nam שַׂר

צְבָא שָׁאוּל est: *der Heerführer Sauls;* δ) ubi pron. possess. ad duo simul nomina refertur, Gen. 40, 5. הַמַּשְׁקֶה וְהָאֹפֶה אֲשֶׁר לְמֶלֶךְ מִצְרַיִם *pincerna et pistor regis Aegypt.*

2) *conjunctio relativa:* a) ὅτι, *dass* Esth. 3, 4. הִגִּיד אֲשֶׁר הוּא יְהוּדִי *indicaverat se esse Judaeum,* 1 Sam. 18, 5. Exod. 11, 7. Simil. אֶת־אֲשֶׁר Esth. 5, 11. 1 Sam. 24, 19. 2 Reg. 8, 12. Jos. 2, 10. b) *ut,* ἵνα sq. fut. Gen. 11, 7. *confundamus linguas* אֲשֶׁר לֹא יִשְׁמְעוּ אִישׁ שְׂפַת רֵעֵהוּ *ut alter alterius linguam non intelligat,* Deut. 4, 40. Simil. אֶת־אֲשֶׁר Ezech. 36, 27. c) *quod, quoniam* Deut. 23, 5. Gen. 34, 27. 1 Reg. 8, 33. d) *quando,* ὅτε, ὅταν Gen. 30, 38. Levit. 4, 22. e) *ubi,* οὗ Num. 20, 13. Jes. 64, 11. f) *sicut, ut,* ὡς (cf. lat. *qui*) Jes. 54, 9. Jer. 33, 22. (ubi כֵּן sequitur). Sed alii loci alieni sunt, velut Mich. 7, 10. Jos. 14, 12. Levit. 14, 22. Exod. 14, 13. Falluntur etiam, qui putant, אֲשֶׁר posse ab initio apodoseos locari (v. Gesenius ad Jes. I, p. 345.); nam Zach. 8, 23. בַּיָּמִים הָהֵמָּה אֲשֶׁר יַחֲזִיקוּ vertas: *his diebus* fiet, *ut capiant,* 2 Sam. 2, 4. אַנְשֵׁי יָבֵישׁ אֲשֶׁר קָבְרוּ hunc sensum habet: *Jabesitae* sunt, *qui sepeliunt;* denique Jes. 8, 20. cum Ewaldo (Gr. p. 643.) ita enarres: *ad legem* revertamur, *ita profecto dicent, quibus non fulget aurora.*

Cum aliis conjunctionibus saepe componitur: a) אַחַר אֲשֶׁר b) בַּעֲבוּר אֲשֶׁר c) יַעַן אֲשֶׁר d) עַד־אֲשֶׁר e) עַל־אֲשֶׁר f) תַּחַת אֲשֶׁר, de quibus omnibus v. sub his vocc., quibus compos. sunt. Cum praefixis: g) בַּאֲשֶׁר *ubi* Ruth. 1, 17. Jud. 5, 27., *quo* 1 Sam. 23, 13. 2 Reg. 8, 1., *propterea quod, nam* Gen. 39, 23. Ps. 10, 6. (simil. ὅπου cf. Jacobs. ad Anthol. Pal. p. 583. h) כַּאֲשֶׁר *quemadmodum, sicut* Gen. 7, 9. Jos. 8, 6. Jud. 1, 7. Jes. 9, 2. etc. (etiam de gradu 1 Sam. 2, 16.), *quasi, ac si* Zach. 10, 6. Job. 10, 19 (כַּאֲשֶׁר לֹא הָיִיתִי אֶהְיֶה *quasi non fuissem,* tum *essem*), *ut* de tempore Exod. 32, 19. Deut. 2, 16. Jos. 4, 1. 1 Sam. 12, 8. (sq. praeter.), *quando* Exod. 17, 11. Hos. 7, 12., *si* Esth. 4, 16 (כַּאֲשֶׁר אָבַדְתִּי אָבָדְתִּי *si periero, periero*) Gen. 43, 14., *quod, quia* Num. 27, 14. 1 Sam. 28, 18. Mich. 3, 4. Eaedem significationes copulatae sunt in graec. ὡς.

[Unde oriatur hoc voc., non constat. Ewaldus nuper p. 647. a rad. אסר repetiit, ita ut propr. *conjunctionem* significare videatur. Hoc certe probabilius, quam quod alii (v. Noldii Concord. p. 99.) ad rad. אשׁר *incedere* retulerunt].

שֶׁ sq. dag. forti (pro אֲשֶׁר), rarius שַׁ sq. dag. f. (Cant. 1, 7. Job. 19, 29.) et ante gutt. שָׁ (Jud. 6, 17.; v. tam. Cant. 5, 2.), bis שְׁ (Eccles. 2, 22. 3, 18.): 1) nota relationis, eadem lege usurpata, qua ipsum אֲשֶׁר, ut Ps. 122, 4. שֶׁשָּׁם *quo,* Eccles. 1, 7. שֶׁהַנְּחָלִים הֹלְכִים שָׁם *ubi torrentes fluunt,* Thren. 2, 16. שֶׁקִּוִּינֻהוּ *quem exspectavimus,* Ps. 146, 5. שֶׁאֵל בְּעֶזְרוֹ *in cujus auxilio Deus,* Cant. 8, 8. שֶׁיְּדֻבַּר בָּהּ *qua* (die) *dicetur,* Eccles. 8, 14. 2) pron. relat. Esr. 8, 20. שֶׁנָּתַן דָּוִיד *quos dedit Davides,* Ps. 135, 2. Cant. 1, 7. Eccles. 2, 18. Genitivo circumscribendo est Cant. 3, 7. מִטָּתוֹ שֶׁלִּשְׁלֹמֹה *lectus Salomonis* (qui Salomoni), adjecto insuper pron. pers. pleon., ut in familiari oratione fieri solet (*dem Salomo sein Bett*). Sed Cant. 1, 6. כַּרְמִי שֶׁלִּי non sine vi dictum est: *vinea mea, mea* inquam. 3) conjunctio relat. a) *dass* Eccles. 2, 13. רָאִיתִי שֶׁיֵּשׁ *ich sah, dass sei, vidi esse,* 2, 14. 17. 3, 18. Jud. 6,

17., Eccles. 2, 24. אֵין טוֹב בָּאָדָם שֶׁיֹּאכַל *non est bonum, hominem comedere; ut* Eccles. 3, 14. b) *quod, quia* Cant. 5, 2. 1, 6., שַׁלָּמָה *nam cur* Cant. 1, 7. c) עַד־שֶׁ *donec, usque dum* (sq. praet.) Jud. 5, 7., כִּמְעַט שֶׁ *kaum dass* Cant. 3, 4., בְּשֶׁ *eo quod* Eccles. 2, 16. [Non legitur nisi in libris poet. et, si librum Jud. excipis, in prosaicis qui sunt recentioris aetatis].

בְּשֶׁל (conflat. ex בְּ, שֶׁ et לְ) *propter* Jon. 1, 12. בְּשֶׁלִּי *propter me*, 1, 7. בְּשֶׁלְּמִי *propter quem?* (v. 8. בַּאֲשֶׁר לְמִי). Scilicet בַּאֲשֶׁר, ut supra vidimus, est *quod*, jam si לְ additur, vertit in praepositionem: *propter* (fere ut בִּגְלַל, בַּעֲבוּר, sq. לְ). Copulatur adeo בְּשֶׁל אֲשֶׁר Eccles. 8, 17: *propterea quod laborat homo, (tamen) non inveniet* i. e. quantumvis laboret. Cet. chald. vocis בְּדִיל eadem est et origo et significatio. De chald. שֶׁל ejusque usu v. Hartmann. ling. Einl. p. 354. et in Wineri theol. Zeitschr. I, p. 52 sq.

אֲשֵׁרָה f. Deut. 16, 21. Jud. 6, 25. 2 Reg. 21, 7. 23, 7. etc., semel אֲשֵׁירָה 2 Reg. 17, 16. nomen propr. *Deae* Syrorum, ejusdem, ut videtur, quae עַשְׁתֹּרֶת *Astarte* vocatur (nam, ut alibi בַּעַל et עַשְׁתֹּרֶת copulantur, ita אֲשֵׁרָה et בַּעַל 1 Reg. 18, 19. 2 Reg. 23, 4. Jud. 3, 7. coll. 2, 13. al.) v. Spencer. legg. rituall. p. 506 sqq. Winer. Lex. bibl. I, p. 67. Plur. אֲשֵׁרִים vel אֲשֵׁרוֹת sign. *statuas* et *simulacra* huj. Deae Jud. 3, 7. 1 Reg. 14, 15. 15, 13. 2 Reg. 17, 10. (ubi cop. cum מַצֵּבוֹת) 2 Chron. 33, 19 (ubi componitur cum פְּסִלִים) 2 Chron. 34, 4. 14, 2. Exod. 34, 13. 2 Reg. 18, 4., in quibus locis omnibus אֲשֵׁרִים *frangi* aut *everti* dicuntur. — Origo voc. latet, sunt tamen, qui ab אשר derivent, ut אשרה sit *Dea fortuna* (ἀγαθὴ τύχη). v. Lette *de idolo Aschera* in *Biblioth. Bremens. nova* Cl. I, p. 58. Nihili est, quod LXX. ἄλσος vertunt.

אשׁשׁ radix inusit., arab. أسّ *stravit, fundamentum jecit, fundavit, stabilivit.* Sed הִתְאֹשָׁשׁוּ Jes. 46, 8. v. sub אִישׁ.

אָשִׁישׁ vel אָשִׁשׁ m. *fundamentum* (ut arab. أسّ et أسس), a *firmitate:* unde plur. אֲשִׁישִׁים *fundamenta*, hinc *ruaera* (cf. מוֹסָדִים Jes. 58, 12.) Jes. 16, 7., ubi aliqui e loco parall. Jer. 48, 31. אַנְשֵׁי legendum suadent, v. Dathe ad h. l., parum probabiliter. Sed videtur tamen is, cui haec emendatio אַנְשֵׁי debetur l. c., אֲשִׁישִׁים fere eadem, qua nuper Rosenm., cepisse ratione, pro *fortibus* viris cf. sub rad.

אֲשִׁישָׁה f. *libum, a sternendo* h. e. pandendo, dilatando dictum, 2 Sam. 6, 19. 1 Chron. 16, 3. [ita chald. אֲשִׁישָׁן Exod. 16, 31. Jonath.]; vulgo: *lagena, sextarius,* tanq. a שֵׁשׁ; satis inepte. Plur. masc. אֲשִׁישֵׁי עֲנָבִים *placentae ex uvis confectae,* LXX. πέμματα μετὰ σταφίδος Hos. 3, 1. Plur. foem. אֲשִׁישׁוֹת Cant. 2, 5. Aliorum sententias recenset Rosenm. Scholl. ad Hos. 3, 1.

אֻשִּׁין plur. m. chald. (a sing. אשׁ) *fundamenta,* in statu emphat. אֻשַּׁיָּא Esr. 4, 12. 5, 16., cum affixo אֻשּׁוֹהִי Esr. 6, 3.

אֶשְׁתָּאֹל nom. propr. oppidi Danitarum Jos. 15, 33. 19, 41. Jud. 13, 25. Nom. obscurum est. Simonis conflatum putat ex אֵשֶׁת שָׁאוּל *mulieris petitum,* sed hoc esset potius: *mulier desiderii.* Gentil. אֶשְׁתָּאֻלִי 1 Chron. 2, 53.

אֶשְׁתְּמוֹעַ nom. propr. oppidi in tribu Jud. Jos. 21, 14. 1 Sam. 30, 28. 1 Chron. 4, 17. 19. 6, 42.; idem videtur Jos. 15, 50. אֶשְׁתְּמֹה appellari. Parum probabiliter Simonis conflatum putat hoc voc. ex אֵשֶׁת שְׁמוּעַ.

אָת m. chald. *signum* vid. supra rad. אוה.

אֵת m. *ligo*, ut Kimchius in libro radd. interpretatur; unde plur. אִתִּים Jes. 2, 4. Mich. 4, 3., cum affixo אִתֵּיכֶם Joel. 4, 10., sed in priore libro Samuelis sine dagesch forti אֵתוֹ, plur. אֵתִים 1 Sam. 13, 21. Ignoratur origo; nec dialecti certi quid suppeditant. Plerique interpretes referunt ad rad. arab. أَتَّ *subegit, subiecit sibi*, quia ligone solum verti ac subigi solet, alii ad أَتَّ *secuit, amputavit.* Non audiendus Michaelis Suppl. p. 142., qui hoc v. ex lingua quadam extera in hebraicam translatum esse arbitratur.

אֵת I) ablato tono אֶת־ (syr. ܠܘܳܬ, chald. יָת) *nota accusativi*, qua primum usi esse videntur Hebraei, ubi pronomina non poterant verbis affigi: 2 Sam. 15, 25. הִרְאַנִי אֹתוֹ *ostendit mihi eum* (Jud. 21, 22. Deut. 4, 14. 9, 24. al.), Gen. 41, 39. אַחֲרֵי הוֹדִיעַ אֱלֹהִים אוֹתְךָ *postquam cognovit te Deus*, Num. 22, 33. אֹתְכָה הָרַגְתִּי *te interfeci* (ubi gravitatis caussa pron. praepositum est) Gen. 24, 14. etc. v. Ewald. Gr. p. 593., qui haec docte explicuit. Deinde vero copulari coeptum est hoc voc. cum pronom., ubi nulla ejus rei necessitas esset: Gen. 25, 9. וַיִּקְבְּרוּ אֹתוֹ (pro quo dici etiam poterat וַיִּקְבְּרֻהוּ), Jud. 12, 6. Jer. 13, 5. Denique praemissum est etiam substantivis vel natura sua, vel addito pronomine aut genitivo aut articulo definitis: a) 2 Sam. 2, 4. מְשָׁחוּ אֶת־דָּוִד, Jon. 2, 1. Jos. 15, 19. 2 Sam. 3, 13. Jer. 17, 13. b) Ruth. 2, 15. וַיְצַו אֶת־נְעָרָיו, Jud. 11, 35. Jer. 2, 7. 1 Sam. 1, 20. Num. 14, 6. c) Esth. 9, 14. אֵת עֲשֶׂרֶת בְּנֵי הָמָן, Jes. 22, 9. d) Gen. 1, 1. אֵת הַשָּׁמַיִם וְאֵת הָאָרֶץ, Jud. 18, 9. 27. 2 Sam. 2, 30. Levit. 11, 16. Hagg. 2, 21. Sed ap. poetas tamen, imo etiam in pedestri oratione haud raro carent substantiva hoc accusativi indice (v. Ewald. l. c.). — Quod addere solent (Gesen. Lehrg p. 682 sq. Hartmann. Einl. p. 179.), אֵת *nominativum* quoque notare, id prorsus negavit Jo. Ulmannus (in deliciis rural. Argent. 1705. 8. centur. 2.), subtilius explicuerunt Faehsius (in Seebod. krit. Biblioth. 1826. N. 3. p. 257.) et Ewaldus l. c. p. 596 sq. Scilicet tria genera sunt locorum: a) Num. 32, 5. יֻתַּן אֶת־הָאָרֶץ *detur terra*, ubi יֻתַּן impersön. dictum, ut vern. *man gebe das Land*, 1 Reg. 2, 21. Gen. 17, 5. Exod. 27, 7. Hos. 10, 6. Jos. 7, 15. Num. 26, 60. Gen. 21, 5. al. (v. B. Michael. de soloec. gen. p. 55 sqq. Hartmann. Einl. p. 179.), cf. lat.: *canes paucos habendum* (est) Varro R. R. 1, 21., *non permittendum spem ullam censuit* Liv. 42, 43., *viam ingrediendum est* Cic. Sen. 2. b) 1 Sam. 20, 13. יִיטַב אֶל־אָבִי אֶת־הָרָעָה, in qua sententia inest duarum structurarum commixtio: nam יֵיטִיב אֶל־אָבִי non differt, quod sensum attinet, ab hoc: *cupit, appetit istud*; 2 Sam. 11, 25. אַל־יֵרַע בְּעֵינֶיךָ אֶת־הַדָּבָר h. e. *ne graviter feras hoc*, Jos. 22, 17. Ezech. 35, 10. Huc videntur etiam loci Dan. 9, 13. Neh. 9, 19. Jer. 27, 8. 36, 22. etc. pertinere, quanquam ibi voc. אֵת usus parum excusationis habet, sed, ut fit, posteriores scriptores abutuntur structuris, quas veterum

vel incuria vel certa quaedam ratio introduxit. Intolerabile propemodum est, quod Hagg. 2, 17. legitur: אֵין אֶתְכֶם pro אֵינְכֶם. c) Zach. 8, 17. כִּי אֶת־כָּל־אֵלֶּה אֲשֶׁר שָׂנֵאתִי *nam ea omnia, quae odi,* sc. facitis, quod verb. repetendum est ex praecedd. תֶּאֱהָבוּ et תַּחְשְׁבוּ; 2 Sam. 21, 22., ubi acc. referendus ad וַיַּכֵּהוּ v. 21.; 1 Sam. 17, 34. וּבָא הָאֲרִי וְאֶת־הַדּוֹב *et venit leo etiam cum urso.*

Cum affixis אֶתְכֶם Deut. 11, 13. 13, 4., אֶתְהֶם Gen. 32, 1., אֶתְהֶן Gen. 19, 8. Levit. 14, 40. 20, 14.; sed, ubi levia adduntur, אֹתִי Deut. 32, 50., אֹתְךָ Exod. 9, 15. (in pausa אֹתָךְ Deut. 28, 48.), cum ה paragog. אֹתְכָה Num. 22, 23. (in pausa אֹתָכָה Exod. 29, 35.), אוֹתוֹ, אֹתָנוּ, אֹתָם, אֹתָן (cum ה paragog. אֹתָנָה Exod. 35, 26.), rarius אֹתְכֶם Exod. 3, 16. 19. 20., אוֹתָהֶם Ezech. 23, 46., אוֹתְהֶן v. 47.

De origine huj. v. tres sunt omnino doctorum virorum sententiae. Primum enim statuunt nonnulli, אֵת propr. significare *substantiam,* hinc *rem* (עֶצֶם) coll. arab. أَثَاثٌ, v. Danzii interpr. ebr. chald. p. 248 sqq. Storrii observatt. p. 263 sqq.; sed arab. istud voc. non significat nisi opes, *rem familiarem.* Deinde aliis (ut Gesenio Lehrg. p. 683 sq.) videtur esse pronomen demonstr., i. q. זֶה, הוּא; verum ita vix apparet, quo modo אֵת copulari potuerit cum pron. pers. (qui usus voc. antiquissimus recte habetur), in loco autem Ezech. 47, 17. 18. 19. non dubitamus legendum esse זאת (pro ואת), ut v. 10. Denique alii existimant hanc vocem non differre ab אוֹת *signum* (v. Ewald. Gr. p. 158. 505.). Atque hoc, si quid definiendum in re tam dubia, praeferendum arbitramur.

II) *Praepositio:* **cum**, propr. de societate Jud. 1, 16. עָלוּ אֶת־בְּנֵי יְהוּדָה *ascenderunt cum Judaeis,* 2 Sam. 7, 12. Gen. 7, 7. 8, 18. etc. (hinc post verba *paciscendi* Gen. 15, 18. Jos. 10, 4., nec non *litigandi* et *pugnandi* Num. 20, 13. Prov. 23, 11. 1 Chron. 20, 5.), adde הִתְהַלֵּךְ אֶת־הָאֱלֹהִים *vivere cum Deo* h. e. ita, ut Deo te quasi adjungas, ut non recedas a Deo Gen. 5, 24., עָשָׂה חֶסֶד אֶת־פ׳ *gratiam alicui exhibere* (gratiam enim qui exhibet, societatem init cum altero) Zach. 7, 9. coll. Ruth. 2, 20. 2 Sam. 16, 17. Passim optio tibi datur, utrum lat. vertere velis *cum,* an *apud* Job. 2, 13. Ezech. 47, 23. Jud. 17, 11. 2 Sam. 17, 8., אֶת־פְּנֵי פ׳ est *coram aliquo* Ps. 16, 11. 140, 14. Alibi אֵת dic. de eo, quod est in alic. animo Deut. 8, 5. vel in alic. potestate (*penes*) Job. 14, 5. Ps. 38, 11. — Turpiter falluntur, qui adjiciunt, אֵת significare: a) *super:* nam Gen. 6, 13. הִנְנִי מַשְׁחִיתָם אֶת־הָאָרֶץ vertas: *deleturus ego sum homines cum terra* h. e. terrae superficie, quae homines fert et alit, Ps. 67, 2. יָאֵר פָּנָיו אִתָּנוּ praegnant. dictum est: *illustret vultum suum* et faciat, ut *nobiscum* sit, maneat h. e. ad nos conversus maneat; denique 1 Reg. 9, 25. אִתּוֹ non pertinet ad מִזְבֵּחַ, sed, ut jam Hieron. vidit, ad יְהוָֹה; b) *a* vel *ex:* scil. 2 Reg. 23, 35. Prov. 22, 23. Mich. 3, 8. 1 Reg. 10, 12. Jer. 31, 13. etc. habes verba cum gemino accus. copulari solita, in loco autem Deut. 34, 1. vertas: *ostendit ei Gileaditidem usque ad Dan* (אֶת enim est accus. index), et Jer. 51, 59. אֶת sign. *cum;* c) *ad:* etenim נָגַשׁ, ut lat. *adire, aggredi,* cum simpl. accus. copulatur Num. 4, 19. 1 Sam. 9, 18.; sed Prov. 22, 24. בּוֹא אֶת־אִישׁ חֵמוֹת est, ut nos dicimus, *umgehen mit.* De

הֵלֶךְ c. accus. Deut. 2, 7. Jud. 19, 18. v. sub h. v. — Affixa recipit more nominum sing. media radicali per dagesch forte compensata: ut אִתִּי Gen. 14, 24., אִתְּךָ Exod. 17, 5., in pausa אִתָּךְ Gen. 6, 18., probe distinguendum a foem. אִתָּךְ Gen. 20, 16., אִתּוֹ Gen. 7, 7., אִתְּכֶם Gen. 9, 9. 11., אִתָּם Gen. 7, 13. Aliquoties cum אֵת *nota accusativi* confunditur ejusque punctationem accipit, praecipue in libris aetatis posterioris, ut Levit. 15, 18. 24. Jos. 14, 12. 2 Reg. 1, 15. 3, 12. 26. etc.

Cum praefixo מֵאֵת, quod dic. de his, quae ex communione vel societate, qua cum aliquo juncta erant, segregantur *(aus der Verbindung mit)* Gen. 8, 8. וַיְשַׁלַּח אֶת־הַיּוֹנָה מֵאִתּוֹ *misit columbam a se* h. e. eam col., quae cum ipso (in nave) erat, Exod. 9, 33. Zach. 14, 17. Hinc etiam de his, quae in alic. potestate fuerant Jos. 11, 20. מֵאֵת יְהוָה הָיְתָה *a Jova* (in cuj. potestate fuerat) *accidit,* Ezech. 33, 30. Gen. 47, 22. Exod. 29, 28. Jungitur haec praepos. max. verbis accipiendi Job. 2, 10. Deut. 3, 4., emendi Gen. 17, 27. 23, 20. Levit. 27, 24., quaerendi Exod. 11, 2. 1 Reg. 22, 7.; מֵאֵת פְּנֵי פ׳ Gen. 27, 30. Levit. 10, 4. v. supra אֶת־פְּנֵי. — Cum affixis מֵאִתִּי et מֵאוֹתִי (Jes. 54, 15.), מֵאִתְּךָ 2 Reg. 2, 10. et מֵאוֹתְךָ 1 Reg. 20, 25., מֵאִתּוֹ et מֵאוֹתוֹ (1 Reg. 22, 7.), מֵאִתְּכֶם etc. [Hujus quoque voc. origo prorsus latet. Vide tamen, qua arte Ewaldus in Gramm. p. 608. a rad. עמם repetat].

אֶתְמוֹל et אֶתְמוּל *heri* v. sub תְּמוֹל.

אַתָּה sec. Cthib passim אַתְּ (1 Sam. 24, 19. Ps. 6, 4. Job. 1, 10. etc.) m. et אַתְּ, rarius אַתִּי (Jud. 17, 2. 1 Reg. 14, 2. 2 Reg. 4, 16. etc. cf. syr. ܐܢܬܝ) foem.: pronomen *personale* 2. pers. sing. *tu.* Cum participio alicujus verbi copulatum includit verbum substantivum et exprimit vel *praesens* Gen. 22, 12. Esth. 3, 3. vel *praeteritum* Exod. 25, 40. vel *futurum* Jer. 28, 10. 2 Reg. 20, 1. Num. 11, 15. Aliquando ad suffix. 2. pers. insuper adjectum legitur Gen. 49, 8. 2 Chron. 35, 21. v. Ewald. Gr. p. 637. Cet. ortum est ex אַנְתָּה, ut dialecti docent, arab. أَنْتَ, syr. ܐܢܬ etc. Quomodo vero ex אתה effictum fuerit ךָ, suffix. 2. pers., explicare studuit Gesen. L. p. 203., refragante Ewaldo Gr. p. 365. — Passim אַתְּ pro masc. ponitur Num. 11, 15. Deut. 5, 24. Ezech. 28, 14. — Plur. m. אַתֶּם Gen. 29, 4. Exod. 5, 11. Levit. 18, 26. etc., fem. אַתֵּן Ezech. 34, 31. (all. editt. אַתֶּן) *vos; hoc* etiam c. ה paragog. אַתֵּנָה Gen. 31, 6. Ezech. 13, 11. 20. 34, 17. (all. אַתֶּנָה). Semel אַתֶּם ad suffix. כֶּם insuper adjectum Hagg. 1, 4. (v. supra), pro fem. autem ponitur Ezech. 13, 20.

אַנְתְּה chald. v. supra suo loco.

אָתָה (semel אָתָא Deut. 33, 2.) *venit, advenit* (syr. ܐܬܐ, arab. أَتَى nec non sam. et aeth. pro בוא) Jer. 3, 22. Jes. 56, 9. 12. 41, 25. Job. 37, 22., spec. *supervenit, inopinato invasit* Prov. 1, 27. Job. 30, 14. (quo sensu adhibent Arabes أَتَى sec. Camusum v. Schultens. ad Job. 3, 25.), sq. acc. pers. *alicui supervenire* Job. 3, 24. De tempore dic. Job. 16, 22., שְׁנוֹת מִסְפָּר יֶאֱתָיוּ *venient pauci anni;* hinc particip. f. plur. אֹתִיּוֹת *ventura* h. e. futura Jes. 41, 22. 44, 7. 45, 11. — Praet. 1. plur.

אֲתָנוּ (pro אֲתָאנוּ) Jer. 3, 22, imper. plur. אֵתָיוּ Jes. 21, 12. ex syriasmo pro אֱתָיוּ idque pro אֱתוּ (cf. Jes. 21, 12.), fut. יֶאֱתֶה Job. 37, 22., cum vau convers. וַיֵּתֵא Deut. 33, 21. et וַיֵּאת (per crasin et apocopen pro וַיֶּאֱתֶה) Jes. 41, 25., simulque cum affixo et mutata tertia radicali ה in Jod וַיֶּאֱתָיֵנִי Job. 3, 25. — Hiph. imper. plur. הֵתָיוּ (per crasin pro הַאְתָיוּ, et hoc pro הַאֲתִיוּ, coll. simili punctatione imperativi 2 Reg. 2, 3. 5. Jer. 49, 8. 30., retractoque accentu ob vicinitatem sequentis) *advenire facite, adducite* Jes. 21, 14. Jer. 12, 9. v. Ewald. Gr. p. 451.

אֲתָא et אֲתָה chald. *id.* Dan. 7, 13. 22. Esr. 5, 3. 17. Praet. plur. אֲתוֹ Esr. 4, 12., infin מֵתָא (per syncopen pro מֵאתָא) Dan. 3, 2., imper. plur. אֱתוֹ Dan. 3, 26. — Aphel הַיְתִי (mutata prima radicali א in Jod) *advenire fecit, adduxit* Dan. 5, 13. 6, 17. 26. Infin. הַיְתָיָה Dan. 3, 13. 5, 2. — Hophal *adductus est;* praet. 3. pers. sing. f. הֵיתָיִת Dan. 6, 18., plur. הֵיתָיוּ Dan. 3, 13.

אִיתוֹן m. (pro אִתּוֹן, ad formam קִיצוֹן pro קִצּוֹן a קָצָה) *accessus, ingressus, introitus* sec. Kri Ezech. 40, 15., sed Ctib habet יאתון, de quo v. Rosenm.

אַתּוּן com. (m. Dan. 3, 19. 22.) chald. *fornax* Dan. 3, 6. 11. 15. 17. 20. 21. 23. 26., emphat. אַתּוּנָא Dan. 3, 19. 22., syr. ܐܰܬܽܘܢܳܐ *id.*, arab. أَتُّونٌ *ignis* in fornace ardens, deinde *fornax* s. *caminus.* Origo voc. latet. Simonis deduxit a rad. chald. תְּנַן (Exod. 19, 18.) *fumavit,* media radicali in prima compensata (more Chaldaeis solenni), cum א heemantico. Conf. hebr. תַּנּוּר.

אַתִּיק m. *peristylium* Ezech. 42, 3. (v. LXX. ad h. l.), sic dictum a *firmitate* et *stabilitate,* tum quod ipsum *firmum* est atque *stabile,* tum quod aedificium *firmat* et *sustentat,* coll. arab. وَثُقَ *firmus, stabilis fuit, firmo nexu cohaesit,* II. *firmavit, stabilivit.* Sed alii aliter interpretantur, conjecturis scil. ducti v. Rosenm. — Plur. אַתִּיקִים Ezech. 41, 16. 42, 5., cum affixo אַתִּיקֶיהָא Ezech. 41, 15., ubi Ctib habet אַתּוּקֶיהָא, tanquam a sing. אַתּוּק.

אַתֶּם, אַתֵּן v. sub אַתָּה.

אָתַן rad. Hebr. non usitat., arab. أَتَنَ *contracto brevique gressu incessit, stetit, substitit.*

אָתוֹן f. *asina* Num. 22, 23. 33. 2 Reg. 4, 24. a *tarditate gressus,* unde *lente gradiens* Ovidio dicitur (syr. ܐܰܬܳܢܳܐ et arab. أَتَانٌ). Plur. אֲתֹנוֹת Gen. 32, 15. Job. 1, 3. 14.; בֶּן אֲתוֹנוֹת *pullus asininus* Zach. 9, 9. (ut dicitur כְּפִיר אֲרָיוֹת *catulus leonum matrum* Jud. 14, 5.).

אֶתְנָה et אֶתְנַן formam habent tanquam ab אתן, sed significationem a תנה, ubi vid.

אֵיתָן et אֵתָן v. sub rad. יתן.

אֲתַר m. *spatium, locus:* unde deduci potest plur. אֲתָרִים, ut דֶּרֶךְ א׳ sit vel *via spatiorum* h. e. *spatiosa et lata, via regia,* vel *via in loca*

(cf. Gen. 3, 24.) Num. 21, 1. Syr. ܐܬܪܐ *locus, spatium, regio.* Lxx. pro nomine propr. habuerunt; interpretantur enim ὁδὸς Ἀθαρείμ. Consentit Arabs.

אֲתַר m. chald. 1) *locus* Dan. 2, 35., cum affixo אַתְרֵהּ Esr. 5, 15 6, 5. 7., אֲתַר דִּי *locus in quo* (*ubi*) Esr. 6, 3. 2) *vestigium,* ut arab أَثَرٌ (أَثَرَ *rem rei subjunxit, fecit ut una alteram sequeretur*). Inde cum praefixo בְּ (ut arab. c. praeposit. فى et على) בָּאתַר (pro בַּאֲתַר) *post* Dan. 7, 6. 7., cum affixo (excluso א) בָּתְרָךְ *post te* Dan. 2, 39.

אֲתַת v. אֵת *ligo.*

ב

ב Particula *inseparabilis,* quae nominibus (infinitivis), particulis, etiam affixis (cf. בִּי Gen. 22, 16., בְּךָ Gen. 12, 3. et in pausa בָּךְ Cant. 1, 4., בָּךְ foem. Gen. 3, 16., בָּכֶם Exod. 12, 13., בָּנוּ Exod. 1, 10.) praefigi solet. Passim tamen in libris poeticis annexa syllaba דִּי vel מוֹ *separabilis* existit cf. בְּדֵי Jer. 51, 58, בְּמוֹ Ps. 11, 2. (et sec. Cthib Job. 9, 30 ubi Kri habet בְּמֵי *aquâ*); contrarium v. Jes. 25, 10.

Propr. est praeverbium a) *loci,* quod esse vel commorari aliquid aliquo in loco indicat (*Ruhe an einem Orte*): *in* c. ablat. 2 Reg. 4, 40. Jer. 1, 1. Jos. 5, 18. Ps. 40, 8. Exod. 7, 17., *inter* Deut. 4, 27. Thren. 1, 3. Jos. 2, 6. 14, 15. 1 Sam. 11, 11. 1 Chron. 5, 2. Cant. 1, 8. Esr. 1, 3. (cf. sub הִכָּה), passim latiore sensu (ut ἐν): *an* Prov. 30, 19. דֶּרֶךְ הַנֶּשֶׁר בַּשָּׁמַיִם *der Weg des Adlers am Himmel,* Gen. 11, 4. 37, 34. 1 Reg. 4, 33. 1 Sam. 6, 7., *bei, prope, apud* Jos. 24, 26. תַּחַת הָאַלָּה אֲשֶׁר בְּמִקְדַּשׁ יְהוָה *sub quercu quae prope sanctuarium Jovae,* Esth. 5, 9. 1 Sam. 16, 19. 2 Chron. 24, 8. (ἐν Xenoph. Anab. 4, 8, 22. 5, 5, 4.), *coram* Prov. 1, 17. בְּעֵינֵי כָּל־בַּעַל כָּנָף *vor den Augen jedes Vogels* (*in* conspectu avium), Gen. 23, 18. (cf. ἐν πᾶσι *in conspectu omnium*); *auf* (ἐπὶ) Neh. 2, 12. (cf. Flor. 1, 11. *in equis venire*) Jes. 66 20. 1 Sam. 8, 11. Num. 14, 10. Deut. 31, 15. (hinc fit, ut, ubi ambiguitas vitanda est, *in* exprimatur vocib. בְּקֶרֶב vel בְּתוֹךְ). Cum verbis *motus* non copulatur, nisi ubi praeter motum id simul indicare volunt scriptores, *manere* aliquid (aliquamdiu) in aliquo loco 1 Sam. 1, 7. Jes. 11, 14. Deut. 7, 20. Job. 6, 18. Levit. 16, 22. Num. 21, 22. 1 Reg. 2, 44. etc., v. Winer. Grammat. N. T. p. 159. et *exeg. Studien* I, p. 49 sq. Huc revocabis etiam formulas נָתַן בְּ, שׂוּם *ponere aliquid in* aliquo loco (ut Lat. dicunt) Gen. 27, 17. Jes. 37, 29. Jer. 21, 10. Jud. 7, 7. etc. — b) *temporis: an, in* Jes. 49, 8. בְּיוֹם יְשׁוּעָה *die salutis,* Gen. 1, 1. 2, 2. Ezech. 43, 27. Jer. 28, 1. Exod. 12, 15.; *intra* Dan. 11, 20. בְּיָמִים אֲחָדִים, ut nos dicimus: *in einigen Tagen,* Exod. 2, 23. Jes. 16, 14.

Ad istam vero principalem significationem facile exiges has tales formulas: a) אָחַז בְּ vel הֶחֱזִיק *tenere* aliquid (*halten an etw.*) Gen. 25, 26. Job. 23, 11. Exod. 4, 4. Deut. 22, 25. (manum enim, qua quid tenemus, admotam habemus ei rei); quo redit etiam: נָשָׂא בַּסֵּבֶל *tra-*

gen an einer Last Neh. 4, 11., nec non hae phrases, quae hostili sensu dicuntur: שָׁלַח יָדוֹ בְּ Gen. 37, 22. 1 Sam. 26, 9., הָיְתָה יָדוֹ בְּ Gen. 37, 27. 1 Sam. 18, 17. coll. Gen. 16, 12., נִלְחַם בְּ Jes. 19, 2. (cf. vern. *ankämpfen*). b) בָּטַח בְּ, חָסָה, הֶאֱמִין *niti* h. e. *confidere aliqua re, sich stützen, verlassen auf* Gen. 15, 6. Job. 4, 18. 15, 15. Ps. 2, 12. 5, 12. etc. c) עָשָׂה בַנְּחשֶׁת *in Erz arbeiten* (conficere aliquid ex aere) 1 Reg. 7, 14. 2 Chron. 2, 6. (qui quidem usus latius patet Exod. 38, 8. Levit. 13, 52. 2 Chron. 9, 18.), אָכַל בְּ, שָׂבַע *an (von) etwas essen, sich sättigen* Jud. 13, 16. Prov. 9, 5. Thren. 3, 15. (*vesci, satiari aliqua re*). d) *bibere in poculis* h. e. e poc. Gen. 44, 5. Am. 6, 6. coll. πίνειν ἐν ποτηρίοις Thuc. 7, 5. (Xenoph. Anab. 6, 1, 4. ibiq. Porro), *in ossibus bibere* Flor. 3, 4. e) רָאָה בְּ, חָזָה, הִבִּיט *oculis* (vultu) *haerere in al.* re Job. 3, 9. Mich. 7, 9. Gen. 21, 6. (cf. vern. *ansehen, anblicken*) v. sub h. vv. Simil. שָׁמַע בְּקוֹל, quod et ipsum praegnanter dictum est, Gen. 30, 6. Deut. 1, 45. (*anhören*) v. sub שָׁמַע. f) יוֹם בְּיוֹם *Tag an (für) Tag* i. e. quotidie (ita ut dies diem excipiat et quasi attingat) 1 Sam. 18, 10. Esr. 3, 4., שָׁנָה בְשָׁנָה *Jahr aus Jahr ein* 1 Sam. 1, 7. 18, 10, פַּעַם בְּפַעַם 1 Sam. 3, 10.; adde עַיִן בְּעַיִן *Auge am Auge* i. e. ita ut oculi se invicem attingant h. e. perspicue Jes. 52, 8. Hinc בְּ copulatur c. verbis נָגַשׁ, נָגַע, דָּבַק etc. Nec morabuntur te ii loci, ubi בְּ legitur g) de *comitatu* (*Umgebung*) Jes. 7, 24. *veniet in sagittis et arcu* h. e. instructus sag. et a. i. e. *cum*, 2 Sam. 6, 15. *attulerunt arcam* בִּתְרוּעָה *cum clangore, unter Jauchzen*; 1 Reg. 10, 2. *venit* בְּחַיִל כָּבֵד *cum (in) magno exercitu*, Num. 20, 20.; אַהֲרֹן בְּכֹהֲנָיו *Aaron cum sacerdotib. ejus* (inter sac. cf. μετά) Ps. 99, 6. (de societate eorum, qui aequali sunt dignitate, dici non potest), v. sub בּוֹא, יָרַד; aut h) ubi ponitur de *statu* et *conditione* animi in qua quis versatur vel aliquid facit, בְּשִׂנְאָה *in Hass* Num. 35, 20., בִּשְׁגָגָה *in Irrthum* Levit. 4, 2. 22. etc., adde בְּכֹחַ *in Kraft* Jes. 10, 13., בַּשַּׁלְוָה *in tranquillitate* (tranquille) 2 Sam. 3, 27.

Sed accedunt etiam *translatae* significationes, quae ab istarum, quas modo persecuti sumus, simplicitate aliquantum abhorrent. Dicitur enim בְּ: 1) de *instrumento*, ut Jos. 10, 11. הָרַג בַּחֶרֶב *occidere gladio*, Neh. 9, 4. זָעַק בְּקוֹל *clamare voce*, Gen. 32, 11. Exod. 14 21. Ps. 91, 4., qui quidem usus proficiscitur a talibus formulis: קָרָא בְגָרוֹן *clamare in gutture* Jes. 58, 1., שָׂרַף בְּ *comburere in igni* (δεῖν ἐν πεδαῖς Xenoph. Anab. 4, 3, 8.) etc., pauliatim vero magis diffusus est, quod vis alicujus in eo, quo utitur, instrumento inesse (*übergegangen in das Werkz.*) cogitari potest; nec prorsus dissimiles sunt praeposs. διά, *per, durch* (*die Kraft durch d. Werkz. hindurchgehend*). Raro de hominibus sic dicitur: ut עָבַד בְּ *opus facere per aliq.* h. e. aliquo tanquam servo uti Exod. 1, 14. Levit. 25, 39. (vana enim sunt, quae docet Gesenius ad Jes. I, p. 471 sq.). Huc pertinet etiam, quod בְּ emendi vendendique verbis additur ad *pretii* notionem exprimendam 2 Sam. 24, 24. וַיִּקֶן אֶת־הַגֹּרֶן בְּכֶסֶף שְׁקָלִים חֲמִשִּׁים *emit aream argento siclorum quinquaginta*, 1 Reg. 21, 6. 15. Deut. 19, 21. Jes. 7, 23. Thren. 5, 4. — 2) de *caussa*, Jon. 1, 14. אַל־נָא נֹאבְדָה בְּנֶפֶשׁ הָאִישׁ *ne pereamus propter animam huj. viri*, 2 Reg. 14, 6. Gen. 18, 28. Hinc fit, ut passim reddi possit: *pro:* Gen. 29, 18. אֶעֱבָדְךָ בְּרָחֵל *serviam tibi propter Rahelem* (pro Rahele), *um R.;* adde Thren. 1, 11. Cant. 8,

7. — 3) de ea re, cui animus vel mens inhaeret (*Gegenstand, auf welchem das Denken oder Empfinden ruht*), ut שָׂמַח בְּ *sich freuen über* (εὐφραίνεσθαι ἐν Xenoph. Hier. 1, 17.), קוּט בְּ *Ekel empfinden an* (cf. sub e.), שִׂיחַ בְּ *nachdenken über* Ps. 105, 2., עָלַז בְּ, הִתְהַלֵּל, רִנֵּן *exultare, gloriari aliqua re,* רָצָה בְּ *Wohlgefallen haben an;* etiam דִּבֶּר בְּ *loqui de* al. re Deut. 3, 26. Ps. 87, 3., quo pertinet: עָנָה בְּ (propr. *respondere* judici *de* al.) h. e. *testari* vel *pro* al. vel *contra* al.; כִּחֵשׁ בְּ Levit. 5, 21. 19, 11. *leugnend über etwas sich äussern* (*an einer Sache als Lügner sich zeigen*) etc. — 4) de eo, cui quis *dominatur,* hinc מָלַךְ בְּ, מָשַׁל, שָׁלַט, רָדָה, ut nos dicimus: *herrschen über jem.* cf. ἄρχειν, ἀνάσσειν ἐν πολλοῖς. Dominantes enim incumbunt quasi ei, quem sub potestate habent. — 5) de eo, per quem (quod) aliquis *jurat* Jes. 62, 8. נִשְׁבַּע יְהוָֹה בִּימִינוֹ *juravit Jova per dextram suam,* Gen. 21, 23. 22, 16. Propr. est, ita ut propinquum, praesens tibi fingas numen, velut nostrates dicunt: *bei* (*in Gegenwart*) *Gott.* — 6) de *norma,* ad quam aliquid exigitur, Gen. 1, 26. נַעֲשֶׂה אָדָם בְּצַלְמֵנוּ *faciamus hominem secundum imaginem nostram* (pr. *in unserm Bilde* h. e. ita ut imag. nostram repraesentet), Num. 14, 34. בְּמִסְפַּר הַיָּמִים *secundum numerum* (pro num.) *dierum,* Levit. 5, 15. — 7) ubi singulae res ad genera sua revocantur Gen. 7, 21. כָּל־בָּשָׂר בָּעוֹף וּבַבְּהֵמָה וּבַחַיָּה *alle Geschöpfe an Vögeln* etc., Gen. 9, 10. Exod. 12, 19. Num. 31, 11.

Quod vero addunt (Rosenm. ad Psalm. II, p. 947. Gesen. ad Jes. II, p. 78.), בְּ passim poni pro כְּ *sicut,* id non videtur satis probabiliter praecipi; nam Hos. 10, 15. בַּשַּׁחַר נִדְמֹה — vertas: *evanescet in* h. e. *cum aurora* i. e. cito (ut Ps. 37, 20. בֶּעָשָׁן), Ps. 39, 7. אַךְ בְּצֶלֶם יִתְהַלֶּךְ־אִישׁ hoc sibi vult: *nur im Bilde wandelt der Mensch* (ita, ut nihil nisi umbram hom. prae se ferat), Jes. 48, 10. צְרַפְתִּיךָ וְלֹא בְכֶסֶף recte interpretatus est Gesenius: *und nicht mit Silber* h. e. *so, dass ich Silber gewann;* denique Jes. 48, 19. legitur כְּ; locus autem Job. 36, 14. prorsus est ab hac disputatione alienus.

Infinitivo praefixum בְּ exponendum est per *cum, dum* (nusquam per *postquam*), ipse autem infinitivus in tempus *finitum* resolvendus, ut Gen. 33, 18. בְּבֹאוֹ מִפַּדַּן אֲרָם *cum veniret ex Padan Aram* (*bei seinem Kommen aus* etc.), Gen. 2, 4. Exod. 16, 7. Deut. 4, 46. 2 Reg. 5, 18. Ps. 4, 2. etc.; vel exprimit *gerundium* in *do,* ut Esr. 3, 11. Aliquoties sic in Cthib et Kri cum praefixo כְּ permutatur, eodem manente sensu, vid. de praefixo כְּ infra ab initio litterae כ.

Denique *praedicato* aut *subjecto* passim praemitti docent hoc voc., ubi deesse posset. Sed mirifice falluntur; etenim Exod. 32, 22. כִּי בְרָע הוּא vertas: *nam in malo est* (*im Argen*) h. e. *malus est;* Prov. 3, 26. יְהוָֹה יִהְיֶה בְכִסְלֶךָ *Jova est tibi in spe, Jova est spes tua;* Jes. 26, 4. בְּיָהּ צוּר *in Jova est rupes, Jova est rupis instar;* Ps. 68, 5. בְּיָהּ שְׁמוֹ *in Jah* (in voc. Jah) *est, continetur nomen ejus;* etiam Esr. 3, 3., qui unus locus aliquam speciem habet, verba בְּאֵימָה עֲלֵיהֶם interpretanda sic esse videntur: *nam in terrore* h. e. terrore correpti *erant propter se* (ipsos). Neque huc pertinent loci Jes. 45, 14. Ps. 99, 6. Hos. 13, 9. Job. 18, 8. Exulat igitur e libris hebr. בְּ *essentiae,* quod jactant, quanquam id in lingua arab. deprehendi non negamus v. de Sacy Gramm. arab. I, p. 356. add. Schultens. ad Job. 7, 11. 23, 13. Prov. 8, 8. etc.

בָּאַר (in Kal inusit.) propr. *fodit, eruit*, arab. بار; Pih. בֵּאֵר 1) *effodit, incidit* (tabulis), hinc infin. בַּאֵר *characteres infodiendo, inscribendo* Deut. 27, 8. (ubi alii legunt בָּאֵר); sq. עַל *inscripsit* Hab. 2, 2. 2) *explicuit, explanavit* Deut. 1, 5.

בְּאֵר f. 1) puteus (ut arab. بئر, syr. ܒܐܪܐ et sam.) tam aquae vivae (plenius בְּאֵר מַיִם חַיִּים Gen. 26, 19.), quam (idque multo frequentius) pluvialis (*cisterna*) Gen. 21, 19. 30. 26, 19. 20 21. Num. 20, 17. 21, 16. Jer. 38, 6. 2 Sam. 17, 18 sqq. v. Wineri Lex. bibl. I, p. 122 sq.; it. *fovea* Ps. 55, 24 69, 16. Cum ה locali בְּאֵרָה Num. 21, 16., cum affixo in pausa בְּאֵרֶךָ Prov. 5, 15., plur. בְּאֵרוֹת Gen. 26, 15. 18., in regim. בְּאֵרֹת Gen. 14, 10. — 2) nom. propr. a) stationis israel. in deserto Num. 21, 16 sqq. (v. infra בְּאֵר אֵלִים); b) oppidi in tribu Juda Jud. 9, 21. (coll. *Brunnen* in Helvetia). — Alia quoque puteorum et oppidorum nomina ab hoc voc. incipiunt, ut: 1) בְּאֵר אֵלִים Jes. 15, 8., de cujus loci situ non constat. Nonnulli eundem significari putant, cujus mentio fit Num. 21, 18.; hic enim *principes* (שָׂרִים i. q. אֵלִים) dicuntur effodisse puteum istum, a quo statio Israel. in deserto nomen accepit. — 2) בְּאֵר לַחַי רֹאִי Gen. 16, 14. 24, 62. 25, 11. nom. putei in deserto Palaestinam inter et Aegyptum medio. Quid sibi velit haec appellatio, non satis patet; verum, si accentui fides, רֹאִי dictum est pro רֹאֵנִי (cf. Job. 7, 8.) hoc modo: *puteus viventis* (Dei), *qui me vidit* (h. e. mihi opem tulit). 3) בְּאֵר שֶׁבַע (*puteus jurisjurandi*, Lxx. φρέαρ ὁρκισμοῦ) Gen. 21, 31. 26, 33. 2 Sam. 17, 11. oppidum in extrema Palaestina, qua ad meridiem vergit. Seetzenius ibi offendit aliquot puteos, quibus *Szabéa* nomen fuit. Adde 4) בְּאֵרוֹת nom. propr. oppidi in tribu Benjam., Hierosolyma inter et Sichemum, 2 Sam. 4, 2. 23, 37., hinc gentil. בְּאֵרִי *Beerita* 2 Sam. 4, 2. 3. 23, 37. — 5) בְּאֵרֹת בְּנֵי יַעֲקָן nom. propr. loci in deserto arab. Num. 33, 31. Deut. 10, 6.

בֹּאר (ex syriasmo pro בְּאֵר, arab. بورة) Jer. 2, 13. (2 Sam. 23, 15. 16. 20. Cthib legendum est: בְּאֵר), sed longe frequentius בּוֹר m. 1) *puteus* h. e. *cisterna* Prov. 5, 15. 2 Reg. 18, 31. Jes. 36, 16. Gen. 37, 22. 24. 28., *fovea* 1 Sam. 13, 6. Ps. 7, 16. 1 Chron. 11, 22. 2) *carcer* subterraneus, quoniam in cisterna aquis destituta captivi detinentur (Jer. 38, 6. Zach. 9, 11.) Jes. 24, 22., hinc latiore sensu בֵּית הַבּוֹר *domus custodiae* (*Stockhaus*) Exod. 12, 29. Jer. 37, 16. 3) poet. *sepulcrum* Prov. 28, 17. Jes. 14, 19., hinc saepe cum שְׁאוֹל componitur Prov. 1, 12. Ps. 30, 4. adeoque de ipso *orco* dicitur Jes. 14, 15.; יוֹרְדֵי בוֹר *morientes, moribundi* Prov. 1, 12. Ps. 143, 7., vel *mortui* Ps. 30, 4. 88, 5. Jes. 38, 18. Ezech. 26, 20. 31, 16. — Cum ה locali בֹּרָה Gen. 37, 24., plur. בֹּארֹת (pro בְּאֵרוֹת) Jer. 2, 13., alibi בֹּרוֹת Deut. 6, 11. 1 Sam. 13, 6. etc.

בָּאַשׁ *putuit, foetuit* (بئس *id.*) Exod. 7, 21. 16, 20. Jes. 50, 2. — Niph. נִבְאַשׁ *foetidus factus est*, metaph. *abominabilis, odiosus factus est* 1 Sam. 13, 4. 2 Sam. 16, 21. — Hiph. הִבְאִישׁ 1) *foetere fecit, foetidum reddidit* Cohel. 10, 1., trop. *exosum reddidit*: לְהַבְאִישֵׁנִי בְּיֹשֵׁב הָאָרֶץ *ad exosum me incolis terrae reddendum* Gen. 34, 30.; intransit. a) *foetuit* Exod. 16, 24. b) *exosus, invisus fuit* vel *factus est* 1 Sam.

27, 12. — 2) *improbe egit* Prov. 13, 5. cf. ܒܐܫ Act. 7, 19. et أبأس *malum, damnum attulit.* Si ad propriam voc. vim, quae ap. Hebr. obtinet, respicitur, simile quid habes in lingua pers. كنده *foetens* et *pravus, improbus* v. Bohlen. in Rosenm. Repert. exeg. I, p. 105. — Hithpah. *se ipsum foetidum* i. e. *odiosum fecit* 1 Chron. 19, 6.

בְּאֵשׁ chald. *malus, malum fuit* (cf. בְּסַם *suavis fuit,* hebr. בָּשָׂם *bene olere,* طاب *bene olere,* hebr. טוֹב *bonum esse*), Dan. 6, 15. בְּאֵשׁ עֲלוֹהִי *malum ei visum est, displicuit.*

בְּאֻשִׁים plur. m. *labruscae* h. e. *uvae malae, acidae* Jes. 5, 2. 4. (talm. literis transpositis אבּשׁים Mischn. I, 246.). Hanc esse voc. significationem, uberius demonstravit Gesenius ad h. l. Aliis est *aconitum, napellum aconitum,* quae est herba venenata, luxuriosius et sponte nascens in collibus apricis v. Celsii *Hierobot.* T. II, p. 199. Michael. Suppl. p. 146 sq., coll. بيش *bisch.* At hoc non est arabicum voc. sed *persicum,* adeoque nulla ratione derivandum ab hac radice semitica.

בְּאֹשׁ (*b'osch*) m. *foetor* Am. 4, 10.

בְּאֹשׁ m. *id.,* unde cum suffixis בָּאְשׁוֹ Joel. 2, 20. et בָּאְשָׁם Jes. 34, 3.

בָּאְשָׁה f. Job. 31, 40. *herba* (*mala*), *inutilis* (*Unkraut*).

בִּאוּשׁ m. chald. *malus, malignus;* foem. emphat. בִּאוּשְׁתָּא Esr. 4, 12.

בְּאַתַר v. sub אֲתַר.

בָּבָה v. sub rad. בּוּב.

בָּבֶל nom. propr. a) urbis nobilissimae ad Euphratem sitae, quae fuit metropolis Babyloniae, graec. *Βαβυλών* Jer. 50, 12. 2 Chron. 36, 7. Esr. 5, 14. Gen. 11, 1 sqq. Dan. 4, 27. etc. (v. Rosenm. *Alterth.* I, 2, p. 7 sqq.), cum ה loc. בָּבֶלָה; b) regni babylonici, Babyloniae 2 Reg. 20, 12. 25, 6. Ps. 87, 4. 137, 1. Jes. 14, 4. 39, 1. Derivatur hoc voc. Gen. 11, 9. a *confusione linguarum,* pro בַּלְבֵּל cf. syr. ܒܘܠܒܠܐ *confusio sermonis, balbutiendi consuetudo* (ejecta lit. ל cf. Gesen. Lehrgeb. §. 33.) et infra בָּלַל. Sed fortasse contractum est ex باب بل *porta* s. aula *Beli.* cf. Eichhorn. progr. in quo *declarantur diversitatis linguarum ex traditione semitica origines* (Gott. 1788.) p. 17. et in Biblioth. orient. III, p. 981 sqq.

בָּבְלָי chald. *Babylonius.* Plur. constr. בָּבְלָיֵא Esr. 4, 9.

בַּג m. Ezech. 25, 7. sec. Cthib (Kri habet בַּז) fortasse i. q. pers. باه (arab. pronunciant باج) *cibus,* ut jam suspicati sunt Hottinger. et Pfeiffer. Convenit quodammodo phrygicum *βέκος panis,* quod ap. Herod. 2, 2. legitur. Cf. פַּתְבַּג.

בָּגַד 1) propr. *texit* (cf. infra בֶּגֶד), hinc *tecte* h. e. *fraudulenter et perfide egit, fefellit* (sicut قبع *texit, abscondidit,* hebr. קָבַע significat *defraudavit, spoliavit,* كفر *texit* et *impie egit,* לְבַשׁ arab. *tegere, vestire,* sam. *decipere* etc.) 1 Sam. 14, 33. Mal. 2, 16. Job. 6, 15. Jes.

48, 8., sq. בְּ pers. Jud. 9, 23. Mal. 2, 10., praegn. sq. מִן (*perfide deserere aliquem*) Jer. 3, 20., sq. acc. pers. (*deserere* al.) Ps. 73, 15., spec. בָּגַד בַּיהוָה *perfide agere adv. Jovam, a Jova desciscere* Hos. 5, 7. 6, 7. Jer. 5, 11., בָּגַד בְּאִשָּׁה *perfide agere adv. uxorem* h. e. eam perfide deserere Exod. 21, 8. Mal. 2, 14. 15. coll. Jer. 3, 7. Partic. בֹּגֵד *perfidus* (a Jova desciscens) h. e. *impius* Prov. 2, 22 (copul. c. רְשָׁעִים) 11, 3. 6. 21, 18 (opp. יְשָׁרִים) Jer. 12, 1 (opp. צַדִּיקִים) Ps. 25, 3 (opp. קֹוֵי יְהוָה) 119, 158. Prov. 22, 12.; בֹּגְדֵי אָוֶן Ps. 59, 6. — 2) *vexavit, vim intulit, proterve egit* Jes. 24, 16. 21, 2., spec. *spoliavit* 33, 1. Hinc *arrogans, petulans fuit* Hab. 2, 5., ubi de vino h. e. vinolento dicitur. Infin. absol. בָּגוֹד Jer. 5, 11., constr. בְּגֹד, cum affixo בִּגְדוֹ Exod. 21, 8., fut. יִבְגֹּד Malach. 2, 15. et יִבְגַּד 2, 10.

בֶּגֶד com. (sed saepius m.) 1) *tegumentum, stragulum* Num. 4, 6—13., spec. *vestis* suprema eaque laxa Orientalium Gen. 39, 13. Levit. 13, 53. 2 Reg. 5, 26. Prov. 20, 16. etc., quae (si itinerariis fides) plerumque longitudinem sex, latitudinem quinque vel sex pedum habet (arab. حبك), quamque interdiu corpori injiciunt cuique noctu dormituri se involvunt Jes. 61, 5. 1 Sam. 19, 13. 1 Reg. 1, 1. Am. 2, 8. (sicut graec. ἱμάτιον atque lat. *pallium* etiam pro *stragulis lectorum* sumi, observat Ferrarius de *re vestiar.* P. II. L. IV. c. 2. et 3.). Jungitur nominibus *materiae*, ut בִּגְדֵי שֵׁשׁ, בַּד, כִּלְאַיִם Gen. 41, 42. Levit. 16, 23. 19, 19. Deut. 22, 11., vel *coloris* בֶּגֶד תּוֹלַעַת Num. 4, 8. בֶּגֶד אַרְגָּמָן Num. 4, 13., vel *artis* בִּגְדֵי רִקְמָה Ezech. 16, 18. 26, 16., vel *usus* בִּגְדֵי קֹדֶשׁ Exod. 28, 2., בִּגְדֵי אֵבֶל 1 Sam. 14, 2.; בֶּגֶד עִדִּים *vestis menstruata* Jes. 64, 5. Passim absol. positum *vestem pretiosam* significare videtur 1 Reg. 22, 10. Zach. 3, 5. (sed cf. Gen. 27, 15.). Cum affixis בִּגְדִי (omisso dag. l.) Esr. 9, 3. 5. בִּגְדוֹ Gen. 39, 12. 13. 15. Prov. 20, 16., plur. בְּגָדִים 1 Reg. 1, 1., in regim. בִּגְדֵי et בִּגְדוֹת, unde semel cum affixo בִּגְדוֹתַיִךְ Ps. 45, 9. — 2) *perfidia, defectio* Jer. 12, 1., it. *protervitas, violentia* Jes. 24, 16.

בֹּגְדוֹת plur. f. *perfidiae, fraudes* Zeph. 3, 4.

בָּגוֹד m., בָּגוֹדָה f. *perfidus* Jer. 3, 7. 10.

בִּגְלַל v. sub rad. גלל.

בַּד m. *linum tenuissimum* (arab. بَزّ) Exod. 28, 42. Levit. 6, 3. 1 Sam. 2, 18. 2 Sam. 6, 14. etc.; מִכְנְסֵי הַבַּד *subligacula linea* Exod. 39, 28. Plur. בַּדִּים metonymice de *vestibus lineis* usurpatur Ezech. 9, 2. 3. 11. 10, 2. 6. 7. Dan. 10, 5. 12, 6. 7. [Aliud בַּד vid. sub rad. בדד].

בָּדָא *excogitavit* (coll. بدأ sab. *finxit, effinxit*, v. Hartmann. Einl. p. 216.) 1 Reg. 12, 33. Part. praes. cum affixo בּוֹדָאם (ex syriasmo pro בּוֹדְאָם) *excogitans ea* Neh. 6, 8. (בַּדִּים v. sub rad. בדד).

בָּדַד I) arab. بَدَّ *separavit*, hebr. intransit. *separavit se, solitarie vixit.* Part. praes. בּוֹדֵד *solitarius* Ps. 102, 8. Jes. 14, 31. (ad quem loc. v. Rosenm.) Hos. 8, 9. — II) i. q. ברא *excogitavit, finxit* v. בַּד.

בָּדָד m. *separatio, solitudo* (substantivum esse, non adjectivum jam dudum observarunt Kimchius in *Libro Radicum* et Auctor *Michlal Jophi* ad Deut. 32, 12., conf. Danzii *Interpres Hebraeo-Chald.* p. 180.

sq.), לְבָדָד *seorsum* Num. 23, 9. Mich. 7, 14., *solum* Ps. 4, 9.; alibi ipsum בָּדָד in adv. abit: *seorsum* Deut. 33, 28., *solum* Deut. 32, 12. יְהוָה בָּדָד יַנְחֶנּוּ *Jova (solum) solus eum ducet, solitarie* Jer. 15, 17. בָּדָד יָשַׁבְתִּי *solitarius sedi*, 49, 31. Thren. 1, 1. coll. Jes. 27, 10.

בַּד m. 1) a) *separatio, sejunctio*, hinc *solitudo* Job. 17, 16. בַּדֵּי שְׁאוֹל *solitudines orci* (al. *vectes* h. e. obices, pessuli; sed v. Schnurrer. Dissertatt. p. 252.). b) *separatum, segregatum*, hinc plur. בַּדִּים *rami* Ezech. 17, 6. 19, 14., deinde *vectes* (qui e ramis conficiuntur) Exod. 26, 13 sqq. Num. 4, 6 sqq., it. *repagula*, trop. de principibus et viris fortibus, qui civitatem defendunt, Hos. 11, 6.; בַּדֵּי הָעוֹר et בַּדִּים simpl. *artus, membra* (quasi rami corporis) Job. 18, 13. 41, 3 (4). Contra *membra* de arbor. ramis dic. v. de la Cerda ad Virg. Geo. 2, 19. Barth. ad Stat. Theb. 1, 361. c) *solum* Exod. 26, 9. בַּד יִהְיֶה בְּבַד *solum erit in solo* h. e. quodque *aromatum seorsum sumas* (ut Aben-Esra explicuit); alii *aequalis ponderis erunt omnia* sec. Lxx. Cum praefixo לְ, לְבַד sexcenties in adverb. abit: *seorsum* Gen. 21, 28. 29. Zach. 12, 12. Jud. 7, 5., *solum, tantummodo* Eccles. 7, 29. Jes. 26, 13., hinc c. affixis אָנֹכִי לְבַדִּי *ego solus* Num. 11, 14., אַתָּה לְבַדְּךָ *tu solus* Exod. 18, 14. 1 Sam. 21, 1., לְךָ לְבַדֶּךָ *tibi soli* Ps. 51, 6., לְבַדּוֹ *solus is* Gen. 2, 18., לְבַדָּהּ Jos. 11, 13., לְבַדָּם 1 Reg. 11, 29., לְבַדְּנָה Gen. 21, 29., לְבַדְּהֶן 21, 28. etc., adde Ps. 71, 16. צִדְקָתְךָ לְבַדֶּךָ Lxx. ἡ δικαιοσύνη σου μόνου. — לְבַד מִן *praeter* Exod. 12, 37. Jos. 17, 5. Jud. 8, 26., מִלְּבַד *id.* Num. 17, 14. Deut. 28, 69. Esr. 2, 65., c. affix. מִלְּבַדּוֹ Deut. 4, 35., מִלְּבַד אֲשֶׁר *praeter id quod* Num. 6, 21. 1 Reg. 10, 13., לְבַד עַל *(super) praeter id quod* Esr. 1, 6. — 2) בַּדִּים *mendacia, vani sermones* Jes. 16, 6. 48, 30. 50, 36. Job. 11, 3., concr. *mendaces, vaniloqui* Jes. 44, 25. Jer. 50, 36.

בָּדַל in Kal inusit., Niph. 1) *separatus est* 1 Chron. 23, 13., *selectus, lectus est* Esr. 10, 16. 2) *separavit, sejunxit se* sq. מִן Num. 16, 21. Esr. 9, 1. 10, 11. 16., praegn. sq. אֶל *se separavit* et adjunxit, applicuit *ad* aliq. 1 Chron. 12, 8. — Hiph. הִבְדִּיל *separavit, sejunxit*, sq. מִן Levit. 20, 24. 26. Esr. 8, 24., sq. מֵעַל (ubi *excludendi* notio accedit) Jes. 56, 3.; *selegit, discrevit* Deut. 4, 41. 10, 8. 19, 7. Ezech. 39, 14., sq. לְ *selegit* alicui muneri 1 Chron. 25, 1. vel *destinavit* alicui rei Deut. 29, 20.; *distinxit, divisit* sq. בֵּין--וּבֵין Exod. 26, 33., sq. בֵּין--לְ Gen. 1, 6., sq. בֵּין--לְבֵין Jes. 59, 2.

בָּדָל m. *pars, particula*, unde בְּדַל אֹזֶן *particula* sive *lobus auris, auricula* Am. 3, 12.

בְּדִיל m. 1) *stannum* h. e. *plumbum* ab argento in fornace *separandum* (κασσίτερος Plin. H. N. XXXIV, 16.) Jes. 1, 25. Ezech. 22, 18. 20. 2, 7. 12. 2) *plumbum album*, nostratibus *Zinn* Num. 31, 22.

מִבְדָּלוֹת plur. f. *loca separata* Jos. 16, 9. הֶעָרִים הַמִּבְדָּלוֹת לִבְנֵי אֶפְרַיִם urbes *separatae* h. e. destinatae, concessae *Ephraimitis*.

בְּדֹלַח m. Gen. 2, 12. Num. 11, 7., auctore Josepho (cf. Aquil. Symmach. Theod. in l. Num., Vulg. utroque l.) *bdellium* (βδέλλιον) lacryma odorata arboris arabicae et indicae (Plin. H. N. 12, 9.), quam *borassum flabelliformem* esse putant. Hanc voc. explicationem defendunt

Salmasius in *Exercitatt.* ad Solinum p. 809 sq. et in *Homonym. Hyles Jatric.* c. 109. Clericus ad ll. cc. Celsius in *Hierobotan.* P. I, p. 324 sq. et Rosenm. *Alterth.* I, 1, p. 203., nec graeci nom. similitudini nihil tribuendum. Veterum interpretum conjecturas alias recenset Michaelis in *Suppl.*, qui quidem Num. 11, 7. *bdellii*, Gen. 2, 12. vero *gemmae* significationem commendat. Contra בְּדֹלַח *margaritam* esse, pluribus contendit Bochartus in *Hieroz.* P. II. L. V. c. 5., contra quem vid. Clericus l. c. Quidam *crystallum* intelligunt, quam sententiam Relandus tuetur in *Diss. miscell.* P. I, p. 27 sq., conf. Ursinus in *Herbario* p. 203 sq. Hartmannus denique (Hebraerinn III, p. 96 sqq.) *beryllum*.

בְּדָן nom. viri 1 Chron. 7, 17. In loco 1 Sam. 12, 11. videtur suffes quidam Hebraeorum, cujus in libro Jud. nulla injicitur mentio, dici; sed Lxx. Syr. Ar. habent בָּרָק. Chald. *Simsonis* nomen posuit, fortasse coll. arab. بدن *crassus, obesus, robustus fuit* v. Simon. Onom. p. 105 sq.

בָּדַק i. q. arab. بثق *laceravit, fidit, perrupit* (unde בֶּדֶק, quod statim v.), it. *rimas reparavit* (verbum denom. a בֶּדֶק *rima*) 2 Chron. 34, 10. ܒܕܩ *id.* v. Michaelis *Suppl.*

בֶּדֶק m. *fissura, rima* 2 Reg. 12, 6. 7. 8. 9. 13. 22, 5., cum affixo בִּדְקֵךְ Ezech. 27, 9. 27.

בְּדַר chald. idem quod hebr. בָּזַר *sparsit, dispersit;* unde Pah. imperat. plur. בַּדַּרוּ *spargite* Dan. 4, 11.

בָּהָה rad. Hebr. non usitat., arab. بهو *vacuus, inanis fuit.*

בֹּהוּ (pro בֹּהוּ) m. *vacuitas, inanitas, vastitas* Gen. 1, 2. Jes. 34, 11. Jer. 4, 23. copul. cum תֹּהוּ.

בַּהַט m. *marmoris* (vel porphyritae) species Esth. 1, 6. Conferunt auctore Kimchio rad. arab. بهظ *gravis fuit, gravavit.* Lxx. *σμαραγδίτης*.

בָּהַל in Kal inusit., Niph. נִבְהַל *vehementer consternatus, perterritus est,* atque ita *tremuit* Ps. 30, 8. Exod. 15, 15. 1 Sam. 28, 21. 2 Sam. 4, 1., sq. מִפְּנֵי pers. Job. 23, 15. Eccles. 8, 3., poet. etiam de manibus Ezech. 7, 27. et ossibus Ps. 6, 5. (propr. רָגַז). Passim: *trepide aufugit* Jud. 20, 41. (sic Cic. dixit: *ab aedibus perterreri* Caecin. 13.); hinc a) sq. לְ *trepidavit, praeceps ruit ad* aliquid Prov. 28, 22 (ubi pingitur temeritas ejus, qui divitiis inhiat); part. נִבְהָל *acceleratus* Zeph. 1, 18. ubi v. Rosenm. Cf. הָרַד, פָּחַד etc.; b) alio significationis deverticulo: (*fugit*) *evanuit, interiit* Ps. 104, 29. sec. nonnullos, sed v. Rosenm. ad h. l. — Pih. בִּהַל 1) *perturbavit, perterruit* Job. 22, 10. Ps. 2, 5. 83, 16. 2 Chron. 32, 18. Esr. 4, 4. 2) *acceleravit* aliquid Esth. 2, 9., hinc festinanter, *praecipitanter egit* Eccles. 5, 1. 7, 9., *festinavit* 2 Chron. 35, 21. — Pyhal part. מְבֹהָל *praecipitatus* h. e. in praecipitem cursum effusus Esth. 8, 14. vel temere acceleratus (*corrasus*) Prov. 20, 21. (de divitiis), sed v. בחל. — Hiph. הִבְהִיל 1) *perturbavit, perterruit* Job. 23, 16. 2) *praecipitavit* h. e. raptim abegit 2 Chron. 26, 20.

וַיַּבְהִלוּ לְהָבִיא אֶת־הָמָן אֶל־הַמִּשְׁתֶּה *praecipitarunt* (urserunt) Hamanum, *ut eum adducerent* etc.

בַּהֵל chald. *id.*, Pahel *perturbavit, terruit* Dan. 4, 2. 16. 7, 15. 28. 5, 6. 10. — Ithpah. part. מִתְבַּהַל *perturbatus* Dan. 5, 9.

בֶּהָלָה f. 1) *consternatio, perturbatio* Levit. 26, 16. Plur. בֶּהָלוֹת *terrores* Jer. 15, 8. 2) *interitus repentinus* Ps. 78, 33. Jes. 65, 23.

בְּהִילוּ (per apocopen pro בְּהִילוּת) chald. f. *festinatio* Esr. 4, 23.

הִתְבְּהָלָה f. *id.* Dan. 2, 25. 3, 24. 6, 20.

בָּהַם rad. Hebr. non usitat., aeth. et arab. X. بهم *obmutuit.*

בְּהֵמָה f. *pecus* (pecora), *Vieh* (arab. بَهِيمَة) oppos. hominibus Eccles. 3, 19. 21. Ps. 36, 7. Exod. 9, 25. Job. 18, 3.; *pecus alicujus* est id quod alit (grex, greges al.) Exod. 20, 10. Levit. 1, 2. 19, 19. 26, 22. Prov. 12, 10. Num. 31, 9. Deut. 5, 14. Esr. 1, 6. (raro de una pecude, *Stück Vieh* Levit. 24, 18.), *pecus silvae* (הַיַּעַר) vel *agri* (הַשָּׂדֶה s. הָאָרֶץ) sunt *ferae* Mich. 5, 7. 1 Sam. 17, 44. Joel 1, 20. Jer. 7, 33. Jes. 18, 6. Sed בְּהֵמָה absolute etiam positum angustiore sensu dicitur pro varia locorum indole: a) opp. feris (חַיַּת הַשָּׂדֶה) de bestiis cicuribus Gen. 3, 14. Levit. 25, 7.; b) de quadrupedibus (majoribus) oppos. avibus et vermibus (רֶמֶשׂ) Gen. 1, 24. 26. 7, 21.; c) de feris Hab. 2, 17., v. supra. In regim. בֶּהֱמַת 1 Sam. 17, 44., cum affixo בְּהֶמְתְּךָ (a forma בֶּהֱמַת) Levit. 19, 19. 25, 7., בְּהֶמְתֵּנוּ Neh. 9, 37. etc. — Plur. בְּהֵמוֹת *pecudes, bestiae,* in regim. בַּהֲמוֹת Mich. 5, 7. Joel. 1, 20. Sed Job. 40, 15. (10) בְּהֵמוֹת animalis cujusdam nomen speciale est, sub terminatione plurali (ad indicandam ejus *magnitudinem*). Multi *elephantem*, animalium terrestrium *maximum* (qui Graecis κατ᾽ ἐξοχὴν dicitur τὸ θηρίον, lat. *bellua*), intelligunt, quam sententiam tuentur Pfeifferus in Dub. vex. p. 519. Clericus, Scheuchzerus, Schultens, Michaelis in *Suppl.* Schoder in *Specim. Hierozoici* I, p. 2 sqq. aliique apud Cyprianum in Continuat. Franzii *Histor. Animal.* p. 498. — Bocharto autem in *Hieroz.* P. II. L. V. c. 15. (Tom. III, p. 705 sqq. ed. Lips.) et recentioribus explicatoribus paene omnibus est *hippopotamus*, animal elephante etiam amplius et crassius; ipsum vero vocabulum, quod Hebraei in domesticae vocis similitudinem corruperunt, videtur originis aegyptiacae esse. Nam Coptis est Ⲡ-ⲈϨⲈ-ⲘⲰⲞⲨⲦ *bos aquatilis*, compos. ex ⲈϨⲈ *Ehe*, *bos*, Ⲡ artic., qui ut *B* effertur, et ⲘⲰⲞⲨⲦ *Mout*, *aquatilis*; ita dictus, quod, si plurimam corporis partem spectas, *bovem* refert (ut Graecis *hippopotamus*, quia *equo* saltem quoad aures et hinnitum similis est v. *Repertorium litter. bibl. et orient.* T. XIII, p. 5.); cf. praeter Bochartum inpr. Ludolfus in *Histor. Aethiop.* L. I. c. 11. et in *Commentar.* p. 156 sq.

בֹּהֶן m. *pollex* sive manus Exod. 29, 20. sive pedis Exod. 29, 20. Levit. 8, 23. 14, 14. etc., plur בְּהֹנוֹת Jud. 1, 6. 7. Origo vocis non liquet. Arab. إبهام *id.*

בָּהַק rad. Hebr. non usitat., syr. ܒܗܩ albus fuit, sed chald. splenduit cf. sub. ܒܗܩܐ et sam. בהקה splendor.

בֹּהַק m. Levit. 13, 39. maculae albae in cute, sed languidae (pallidae), pro lepra non habendae, quae hodie adhuc in Arabia dicuntur بهق teste Niebuhrio in Descript. Arabiae p. 135.

בָּהַר rad. Hebr. non usit., arab. بهر admodum luxit, syr. ܒܗܪ, trop. illustravit, glorificavit (aethiop. litteris transpositis ብርሀ: clarus fuit, luxit, splenduit). Inde:

בָּהִיר m. lucidus, splendens Job. 37, 21.

בַּהֶרֶת f. papula vel pustula ex cute effulgens et promicans, quam medici rom. dicunt vitiliginem albam, Hippocrat. λευκήν, Levit. 13, 2. 4. 19. 23. 24. 28. Plur. בֶּהָרוֹת Levit. 13, 38. 39.

בּוֹא 1) propr. intravit, ingressus est (ut arab. باء et aeth.) Exod. 3, 14. Jos. 6, 23. 2 Reg. 4, 4. Num. 4, 5. 1 Sam. 17, 22. (hinc crebra oppositio verborum בא et יצא Deut. 28, 6. 19. 1 Reg. 15, 17. 2 Reg. 19, 27. Ps. 121, 8. etc.), sq. אֶל Levit. 16, 3. 2 Chron. 7, 2. Neh. 6, 11. Gen. 43, 21. vel he loc. 2 Reg. 9, 6. vel acc. loci (ut lat. ingredi urbem, intrare domum) Ps. 100, 4., et ubi simul commorandi sensus inest, sq. בְּ Jes. 3, 14. 52, 1. (v. Wineri Grammat. N. T. p. 159. cf. sub בְּ). Adde has formulas: a) intrare et exire h. e. versari, res suas gerere (i. q. הִתְהַלֵּךְ) 1 Sam. 29, 6. 1 Reg. 3, 7. etc., libere vivere Jer. 37, 4. Jos. 6, 1. 1 Reg. 15, 17.; בָּא וְיָצָא לִפְנֵי פ׳ intrare et exire ante aliquem h. e. praeesse alicui, ducem esse alicujus Num. 27, 17. 1 Sam. 18, 16. 2 Chron. 1, 10. b) בּוֹא בְּרִית foedus inire Jer. 34, 10. Ezech. 16, 8., בּוֹא בְּמִשְׁפָּט in litem ire, litem ingredi 2 Sam. 15, 2. cf. בּוֹא בְּרִיב Prov. 18, 6.; בּוֹא בְדָמִים caedem inire h. e. committere 1 Sam. 25, 26. coll. arab. باء بدم, בּוֹא בִשְׁבוּעָה jusjurandum inire, dare Neh. 10, 30. c) בּוֹא אֶל אָבוֹת mori Gen. 15, 15. d) בּוֹא אֶל, עַל אִשָּׁה coire, concumbere Gen. 19, 31. 29, 23. Deut. 22, 13. 2 Sam. 3, 7. Ruth. 4, 13. etc., sicut Graeci βαίνειν et Latini inire de animalium coitu usurpant. Praeterea ingredi dicitur sol h. e. occidere (quod oceanum subire videtur) Gen. 15, 17. 28, 11. Jud. 19, 14. Eccles. 1, 5. etc. (opp. voc. יָצָא oriri Ps. 19, 6. 7.); sic Graeci δύειν ὑπὸ γαῖαν. e) semel metaph. pecunia (aurum) intrare h. e. redire alicui dicitur 1 Reg. 10, 14. 2 Chron. 9, 13. etc. — 2) venit Gen. 13, 18. 14, 13. 27, 33. Exod. 1, 1. Deut. 17, 29. etc., sq. אֶל loci Deut. 4, 21. Exod. 3, 1. 12, 25. Gen. 22, 9. vel pers. Exod. 1, 19. Gen. 31, 18. 35, 27. Num. 13, 26., sq. he loc. Gen. 35, 6., sq. לְ loci 1 Sam. 9, 12. 2 Chron. 28, 9. Jer. 32, 24., sq. עַד loci Deut. 1, 20. 24, 31., sq. acc. loci Deut. 1, 7., sq. בְּ loci 2 Reg. 6, 23. Ezech. 30, 4. (v. tamen supra). Venire cum aliqua re בּוֹא בְּ h. e. afferre aliquid Ps. 66, 13. (cf. Sacy Grammat. arab. I, p. 355.). Venire ad aliquid passim sign. pervenire ad al., consequi al., sq. בְּ Ps. 69, 28. Ezech. 16, 7., sq. אֶל Num. 32, 19. (illius structurae naturam facile perspicies, nam quae consecuti sumus, ea tenemus, v. sub בְּ); בּוֹא בַיָּמִים est: aetate provehi, senescere (in's

Alter kommen) Gen. 18, 11. Jos. 13, 1. (omisso בַּיָּמִים 1 Sam. 17, 12.). — Saepenumero *venire* dicuntur res inanimatae, ut currus 1 Sam. 6, 14., arca foed. 1 Sam. 4, 5. 5, 10., epistola 2 Reg. 10, 2. 7., auxilium Ps. 121, 1., somnia Eccles. 5, 12., tempus Gen. 41, 35. 1 Sam. 2, 31. 2 Sam. 24, 15. 2 Reg. 8, 1. Esth. 2, 12. Jer. 27, 7. Thren. 4, 18., spec. a) desiderium Prov. 13, 12. Hagg. 2, 7. Job. 6, 8., judicium 1 Sam. 10, 7., vaticinium Deut. 13, 3. 18, 22. 1 Sam. 9, 6. Jer. 17, 15. i. e. impleri, eventum habere; b) res secunda vel adversa Job. 22, 21. תְּבוֹאַתְךָ טוֹבָה *bonum tibi continget* (sed v. infra תְּבוּאָה), Prov. 10, 24. מְגוֹרַת רָשָׁע הִיא תְבוֹאֶנּוּ *quod timet impius, accidat ei*, Ps. 35, 8. 44, 18. 109, 17. 119, 41., etiam sq. עַל pers. Jes. 7, 17. Job. 2, 11. et לְ Jes. 47, 9. Job. 3, 25. Adde: הַשְּׁמֻעָה בָּאָה אֶל־פ׳ 2 Sam. 13, 30. 4, 4. vel עַד־פ׳ 1 Reg. 2, 28., שַׁוְעָה בָּאָה לִפְנֵי פ׳ Ps. 18, 7. 88, 3. *rumor perfertur, clamor pervenit ad* aliq. — 3) *ivit* Jon. 1, 3. אֳנִיָּה בָּאָה תַרְשִׁישׁ *navis (ab)itura Tartessum*, Ps. 26, 4. עִם נַעֲלָמִים לֹא אָבוֹא *cum tectis hominibus non ambulabo* h. e. nihil *commercii habeo* (cf. Job. 31, 5.), Prov. 22, 24.

Kal praet. fem. cum affixo בָּאַתְנוּ Ps. 44, 18., 2. f. בָּאת, semel cum schwa sub ת (praeter morem) וּבָאתְ 2 Sam. 14, 3., plur. בָּאוּ, semel בָּאוּ Jer. 27, 18., 1. p. בָּאנוּ et (א lit. emissa) בָּנוּ 1 Sam. 25, 8., part. plur. בָּאִים Gen. 18, 11., in regim. בָּאֵי Gen. 23, 10. 18., infin. בּוֹא, cum affixis בֹּאֲךָ Gen. 19, 22. 1 Sam. 29, 6., in pausa בֹּאֶךָ 1 Sam. 16, 4., cum ה paragog. בֹּאֲכָה Gen. 10, 19. 30., בֹּאֲךָ Gen. 30, 38. Ezech. 42, 12., cum ה paragog בֹּאָנָה Ruth. 1, 19. Jer. 8, 7., imper. בּוֹא, cum ה paragog. בֹּאָה 1 Sam. 20, 21. 1 Reg. 13, 7. Fut. יָבוֹא, תָּבוֹא, c. acc. תְּבוֹאֶךָ Ezech. 32, 11., c. he paragog. תָּבוֹאָה Jes. 5, 19. atque inde c. affixo תְּבוֹאָתְךָ Job. 22, 21. (v. tamen inter nomm.), it. תָּבֹאתָה Deut. 33, 16., 2. fem. semel וַתָּבֹאתִי 1 Sam. 25, 34. (in Cthib) v. EWALD Gr. p. 488., plur. c. affixo יְבֹאוּנִי Ps. 119, 77. יְבֹאֻנִי 119, 41., plur. fem. תָּבֹאנָה תְּבֹאןָ (Gen. 30, 38.) et תְּבוֹאֶינָה Ps. 45, 16. Jer. 9, 17.

Hiph. הֵבִיא 1) *ingredi fecit* h. e. *induxit, introduxit* Gen. 43, 17. Jud. 19, 21., *invexit, importavit* (frumentum) Hagg. 1, 6. 2 Sam. 9, 10.; הוֹצִיא וְהֵבִיא פ׳ *educere et inducere aliquem* (v. Kal) est praeesse alicui, benigne regere 1 Chron. 11, 2. 2) *venire fecit* h. e. a) *adduxit* Gen. 39, 14. Jud. 18, 3. al., *attulit* Gen. 43, 26. Exod. 32, 3. 1 Sam. 9, 7. etc., *obtulit* (sacrificium) Exod. 35, 21. 23. Levit. 4, 23. 28. 5, 6. 7. Num. 15, 25. b) *reduxit* Gen. 42, 37. 44, 32. 2 Sam. 5, 2. Ezech. 20, 42. 32, 9. c) trop. *evenire fecit* ea, quae promisit vel minatus est Jes. 37, 26. 46, 11., spec. הֵבִיא תַאֲוַת פ׳ *contingere fecit id quod quis desideravit* h. e. votis al. respondit Ps. 78, 29. — Praet. cum affixo הֱבִיאוֹ Levit. 17, 4., 1. pers. הֵבֵאתִי Gen. 31, 39. Deut. 26, 10. (הֲבִיאֹתִי Num. 14, 31.), cum affixo et ו epenthetico וַהֲבִיאוֹתִים Jer. 25, 9. Ezech. 34, 13. et sine epenthesi וַהֲבֵאתִים Ezech. 23, 23., plur. הֲבֵאתֶם Num. 20, 4. et הֲבִיאֹתֶם 1 Sam. 16, 17., part. מֵבִיא, passim מֵבִי 2 Sam. 5, 2. 1 Reg. 21, 21. Infin. c. praefixo (excluso lit. ה) לָבִיא Jer. 39, 7. 2 Chron. 31, 10., imper. הָבִי (sine א) Ruth. 3, 15., הָבֵא Gen. 43, 16. Exod. 4, 6. et הָבִיא 1 Sam. 20, 40. Fut. יָבִיא, apoc. יָבֵא, 1. sing. אָבִי 1 Reg. 21, 29. Mich. 1, 15., plur. f. תְּבִיאֶינָה Levit. 7, 30.

Hoph. הוּבָא 1) *introductus est* Gen. 43, 18., *illatus est* Levit. 10, 18. 16, 27. 2 Reg. 12, 10. 2 Chron. 34, 9. 2) *adductus est* Ezech. 40,

4 23. 42. Ps. 45, 15., *allatus est* Jer. 27, 22. — Praet. f. chald. הֵבָאת Gen. 33, 11.

בִּיאָה f. *introitus, aditus* (templi) Ezech. 8, 5.

מָבוֹא m. 1) *adventus, accessio* Ezech. 33, 31. יָבֹאוּ אֵלֶיךָ כִּמְבוֹא עָם *veniunt ad te secundum adventum populi* h. e. ut venire solet populus, magna hominum turba i. e. frequentes. 2) *locus per quem intratur, introitus, aditus* Jer. 38, 14. Prov. 8, 3., מְבוֹא הָעִיר *aditus urbis* Jud. 1, 24. 25.; spec. מְבוֹא הַשֶּׁמֶשׁ *locus occasus solis* i. e. *occidens* Deut. 11, 30. Jos. 1, 4. Ps. 50, 1. Malach. 1, 11. etc. — Plur. מְבוֹאִים (in regim. מְבוֹאֵי) Ezech. 26, 10. et מְבוֹאוֹת Ezech. 27, 3.

מוֹבָא m. *ingressus* 2 Sam. 3, 25. (sec. Kri); *introitus, aditus* (aedificii) Ezech. 43, 11.

תְּבוּאָה f. *proventus, reditus* (agrorum, vinearum etc.) Jos. 8, 12. Levit. 25, 22. Deut. 14, 22. 33, 14. Jer. 12, 13. Ps. 107, 37. Eccles. 5, 9., hinc *quaestus, lucrum* Prov. 10, 16., תְּבוּאַת חָכְמָה Prov. 3, 14. 8, 19. 15, 6. *lucrum sapientiae* h. e. quod affert sapientia cultoribus suis. Poet. תְּבוּאַת שְׂפָתָיו Prov. 18, 20. *proventus* (q. *messis*) *labiorum* h. e. id quod ex sermonibus oritur, coll. 12, 14. 13, 2. — Plur. תְּבוּאוֹת Levit. 25, 15. 16. etc.

תְּבוֹאָה f. *proventus, lucrum* Job. 22, 21. בָּהֶם תְּבוֹאָתְךָ טוֹבָה *per haec tibi lucrum continget* sc. *felicitas* (all. codd. תְּבוֹאַתְךָ); ita LXX. Chald. Hieron. Sed plurimi interprr. pro fut. Kal verbi בוא (cum he parag.) habuerunt v. sub rad. Adde Ewald. Gr. p. 488.

בּוּב *cavus* (adeoque *vacuus*) *fuit* (cf. بيب *canalis*, ܒܝܒܐ *id.*, ܒܒܘܒܐ *fistula*), in Kal inusit., Niph. particip. נָבוּב (cum ו pro ו, ut in נָבוֹךְ etc.) *excavatus, cavus* Jes. 52, 21. Exod. 27, 8. 38, 7., metaphor. de homine *stulto, barone* (ut nostrates dicunt: *Hohlkopf*) Job. 11, 12., ad quem l. v. Umbreit.

בָּבָה f. propr. *cavitas* vel *foramen* (بيب *foramen* lacus vel cisternae, talm. ביב *locus excavatus*, بٰن *porta*), hinc בָּבַת עַיִן Zach. 2, 12. de *pupilla*, ut syr. ܒܒܬܐ ܕܥܝܢܐ (simil. πύλας de *auribus* dixit Athenaeus L. IV., *foramina quae patent ad animum a corpore* Cic. Tuscul. I, 20.). Aliis est foemininum chaldaicae vocis בָּב *puer, puerulus* (arab. بوبو a rad. بٰب παππάζειν), ut בָּבַת עַיִן sit *puella* vel *filia oculi* (cf. בַּת עַיִן Ps. 17, 8. et אִישׁוֹן).

בּוּז *sprevit* sq. לְ (q. d. *Verachtung gegen Jem. an den Tag legen*, cf. צחק) Jes. 37, 22. Prov. 11, 12. 13, 13. 23, 9. 30, 17. Cant. 8, 7., sq. acc. Prov. 1, 7., *neglexit* sq. לְ Prov. 6, 30. Cf. בזז et בזה.

בּוּז m. 1) *contemtus, contemtio* sive active Ps. 123, 4. Job. 31, 34. sive passive Gen. 38, 23. Ps. 119, 22. Prov. 12, 8. Job. 12, 21. 2) nom. propr. fratris Abrahami Gen. 22, 21. atque hinc gentis in Arabia deserta Jer. 25, 23 sq. Nom. gentil. בּוּזִי *Busita* Job. 32, 2.

בּוּזָה f. *contemtus*, sed meton. pro *re contemta* Neh. 3, 36.

בּוּךְ in Kal inusit. (arab. باك *confusum turbatumque fuit negotium,* VII. *turbata mente* et *perturbatis rationibus fuerunt* homines). Niph. נָבוֹךְ *perturbatus, perterritus fuit* Esth. 3, 15., hinc: perturbatus *aberravit, deerravit* Joel. 1, 18. Exod. 14, 3.

מְבוּכָה f. *perturbatio, consternatio, ingens trepidatio* Jes. 22, 5. Mich. 7, 4.

בּוּל per aphaeresin pro יְבוּל, vid. sub rad. יבל.

בּוּן et בִּין propr. *distinguere, distincte cognoscere* (arab. بان intransit. *distincta fuit res a re*), hinc 1) *cernere, animadvertere* Prov. 7, 7. sq. acc., Job. 9, 11. 23, 8. sq. לְ; *attendere* Dan. 10, 1. Deut. 32, 7. Prov. 23, 1. Ps. 50, 22. 5, 2. sq. acc., Esr. 8, 15. sq. בְּ, Dan. 9, 23. sq. לְ. 2) *intelligere* (quod dic. pro *interligere*), *pervidere* Jes. 6, 9. Dan. 12, 10. Ps. 19, 13. 3) quod inde sequitur: *nosse* Ps. 139, 2. Job. 32, 9. Prov. 28, 5. et absol. *intelligentem, prudentem esse, sapere* Ps. 49, 21. Particip. plur. בָּנִים subst. *intelligentes* Jer. 49, 7. Praet. בַּנְתָּה Ps. 139, 2., בִּינֹתִי Dan. 9, 2., infinit. et imper. בִּין Dan. 10, 1., plur. בִּינוּ Deut. l. c. Fut. יָבִין v. sub Hiph. — Niph. נָבוֹן *intelligens fuit, sapuit* Jes. 10, 13., ubi 1. praet. נְבֻנוֹתִי. Part. נָבוֹן *intelligens* Gen. 41, 33. 39. Deut. 4, 6., plur. נְבוֹנִים Deut. 1, 13. Jes. 5, 21.; נְבוֹן לַחַשׁ *incantationis peritus* Jes. 3, 3., נְבוֹן דָּבָר *facundus* 1 Sam. 16, 18. — Pil. בּוֹנֵן *attendit* ad aliq. sq. acc. Deut. 32, 10. — Hiph. הֵבִין 1) caussat. *intelligere fecit* aliquem aliquid h. e. *explicuit, explanavit* Dan. 8, 16. sq. acc. rei et לְ pers., coll. Neh. 8, 8., deinde latiore sensu: *docuit, erudivit* sq. acc. pers. Neh. 8, 9. Ps. 119, 34. 73., sq. לְ pers. Dan. 11, 33., sq. dupl. acc. et rei et pers. Ps. 119, 27., sq. acc. rei et לְ pers. Job. 6, 24., sq. acc. pers. et לְ rei (*instituere aliq. ad aliq.*) Neh. 8, 7. Absol. *intelligentem reddidit, sapere fecit* Job. 32, 8. — 2) *attendit, attente consideravit,* sq. בְּ Esr. 8, 15 Dan. 8, 5. 17. al., sq. אֶל Ps. 33, 15., *intellexit* Mich. 4, 12., sq. לְ - - בֵּין 1 Reg. 3, 9. הָבִין בֵּין טוֹב לְרָע *intelligere* discrimen *bonum inter et malum, scivit, novit* Jes. 29, 16. 40, 21. Hos. 14, 10. Job. 28, 23., *sapuit, intelligens fuit* Prov. 8, 9. 17, 10. 24. Ps. 32, 9., sq. בְּ Dan. 1, 17. הֵבִין בְּכָל־חָזוֹן *peritus fuit* visionum omnium (sc. interpretandarum). Hinc מֵבִין *peritus, doctus* Esr. 8, 16. 1 Chron. 27, 32. — Praet. plur. הֲבִינוֹתֶם Jes. 40, 21., infin. c. affixo הֲבִינְךָ Dan. 10, 14, imper. הָבֵן Dan. 8 16. et הָבִין, unde cum affixo הֲבִינֵנִי Ps. 119, 27. Fut. יָבִין, apoc. יָבֵן Jer. 9, 12. — Hithpal. הִתְבּוֹנֵן 1) q. d. *se attendentem exhibuit* i. e. attendit, ad aliq. sq. vel acc. Ps. 119, 95. Job. 37, 14. vel אֶל 1 Reg. 3, 21. Jes. 14, 16. vel עַל Ps. 37, 10. Job. 31, 1. vel בְּ Job. 30, 20. vel עַד Job. 32, 12. 2) *percepit* Job. 26, 14. Jes. 52, 15. 3) *cognovit* Job. 38, 18. הִתְבֹּנַנְתָּ עַד־רַחֲבֵי אָרֶץ *num cognovisti usque ad terrae fines* h. e. num mente complexus es adeo terrae fines. 4) *intelligens fuit, sapuit* Ps. 119, 104. Jer. 2, 10.

בִּינָה f. 1) *intellectus* Jes. 33, 19 לָשׁוֹן אֵין בִּינָה *lingua* cujus *non est* (tibi) *intellectus* h. e. quam non intelligis; Dan. 8, 15. וָאֲבַקְשָׁה בִינָה *quaerebam intellectum* h. e. studebam, cupiebam intelligere visa. 2) *intelligentia, prudentia,* φρόνησις (h. e. facultas judicandi et eligendi ea, quae conducant, adeoque vitae recte instituendae ratio) Prov. 1, 2. 2, 3. Job. 28, 12. 20. Jes. 11, 2., etiam plur. בִּינוֹת Jes. 27, 11.;

יָדַע בִּינָה *prudentiam addiscere* Prov. 4, 1. Jes. 29, 24. vel *addidicisse* Job. 38, 4., יֹדֵעַ בִּינָה *intelligens* 2 Chron. 2, 12., יֹדְעֵי בִינָה לָעִתִּים *temporum periti* 1 Chron. 12, 32. v. sub עֵת; הִתְבּוֹנֵן בִּינָה *intelligendo* (accurate) aliq. *intelligere* Jer. 23, 20.

בִּינָה f. chald. *intelligentia* Dan. 2, 21.

מָבוֹן, unde plur. מְבוֹנִים in Ctib 2 Chron. 35, 3. pro מְבִינִים, ex librariorum vitio, opinor.

תָּבוּן m. *intelligentia* Hos. 13, 2.

תְּבוּנָה f. *id.* Exod. 31, 3. Deut. 32, 28. Prov. 3, 13. Job. 12, 12. etc Jer. 10, 12. Plur. תְּבוּנוֹת Ps. 49, 4. Prov. 11, 12. (in modum aliorum nominum abstract. v. Ewald. Gr. p. 327.), qui de *argumentis sanis* et *prudentibus* legitur Job. 32, 11.

בַּיִן, in regim. בֵּין proprie nomen est, significans *medium, intervallum* (arab. بين *separatio, intervallum*); unde cum praefixis בְּבֵין *in medio* Jes. 44, 4., מִבֵּין *e medio* Gen. 49, 10. etc. v. infra. Dual. בֵּנַיִם (sine Jod), unde Goliathus vocatur אִישׁ בֵּנַיִם, quia erat *medius inter duas partes*, singulari certamine litem diremturus, 1 Sam. 17, 4. — Sed frequentius בֵּין in praepositionem abit, significans *inter* Job. 30, 7. בֵּין שִׂיחִים יִנְהָקוּ *inter frutices rudunt*, Gen. 15, 17. Deut. 25, 1. Prov. 6, 19., בֵּין הָעַרְבָּיִם *inter duas vesperas* Exod. 29, 39. Levit. 23, 5., בֵּין־שׁוּרֹת *inter muros* (opp. agris, ruri) Job. 24, 11., בֵּין יָדַיִם *inter manus* (in manibus) Zach. 13, 6. Prov. 26, 13., בֵּין עֲשֶׂרֶת יָמִים *inter* i. e. *intra decem dies* Neh. 5, 18. cf. *inter* Cic. pro Quinct. 46. *μετά* Plat. Phaedr. p. 251.; *inter -- inter* est vel בֵּין -- בֵּין Gen. 16, 14. Jos. 22, 25. Exod. 11, 7. 2 Sam. 3, 6. vel בֵּין -- לְ Gen. 1, 6. Levit. 20, 25. etc. Cum affixis בֵּינִי Gen. 9, 12. 13., בֵּינְךָ in pausa בֵּינֶךָ Gen. 13, 8., בֵּינוֹ, cum affixis plur. בֵּינֶיךָ Gen. 16, 5., בֵּינֵינוּ Gen. 26, 28. et בֵּינֵנוּ Jos. 22, 25., בֵּינֵיכֶם Gen. 9, 12. 15. Exod. 31, 13. et בֵּינְכֶם Jos. 22, 25. etc., etiam foem. בֵּינוֹתֵינוּ Gen. 26, 28. Jud. 11, 10. בֵּינוֹתָם Gen. 42, 23. 2 Sam. 21, 7. — Addi solet בֵּין non solum *dividendi separandique* verbis Gen. 1, 7. Exod. 11, 7. Jos. 22, 25., sed etiam iis, in quibus *sciendi* et *intelligendi* aut *judicandi* et *testandi* vis inest, ut Levit. 27, 12. יָדַע בֵּין טוֹב לָרָע i. e. *scire, quid malum inter et bonum intersit, discernere inter mal. et bon.*, Mal. 3, 18. וּרְאִיתֶם בֵּין צַדִּיק לְרָשָׁע *intelligetis discrimen inter probum et improbum*, 2 Sam. 19, 36. 1 Reg. 3, 9. Ezech. 44, 23. Jon. 4, 11., Gen. 16, 5. יִשְׁפֹּט יְהוָה בֵּינִי וּבֵינֶיךָ *judicet Jova inter me et te*, Jos. 22, 28. עֵד הוּא בֵּינֵינוּ וּבֵינֵיכֶם *testis hic* est *inter nos et vos*, Num. 35, 24. Gen. 26, 28. — Cum praefixis: a) אֶל־בֵּין *zwischen hinein* (*μετά* c. acc.) Ezech. 31, 10. 14., coll. אֶל־בֵּינוֹת לְ Ezech. 10, 2. b) מִבֵּין *zwischen hervor* Num. 17, 2. יָרֵם אֶת־הַמַּחְתֹּת מִבֵּין הַשְּׂרֵפָה *tollat thuribula e medio igne*, Ps. 104, 12. מִבֵּין עֳפָאיִם יִתְּנוּ־קוֹל *e ramis tollunt vocem* (aves) Ezech. 37, 21.; Deut. 28, 57. יוֹצֵאת מִבֵּין רַגְלֶיהָ *die zwischen ihren Beinen hervorgegangen* h. e. ex utero ejus; de loco Gen. 49, 10. v. sub רַגְלַי. Geminat. 2 Reg. 16, 14., cujus loci sensus hic est: *aram Jovae ex eo loco ubi hucusque constiterat*, sc. templum inter et aram (novam), *removit:* itaque falluntur, qui מִבֵּין h. l. pro בֵּין dictum putant. — מִבֵּינוֹת לְ Ezech. 10, 2. 6. 7. c) עַל־בֵּין *bis hinauf zwischen* Ezech. 19, 11.

בֵּין chald. *inter* Dan. 7. 5., cum affixo plur. בֵּינֵיהוֹן Dan. 7, 8. sec. Cthib, sed Kri habet בֵּינֵיהֵן.

בּוּס *conculcavit* Prov. 27, 7., trop. Jes. 63, 6. (populos) Ps. 44, 6. 60, 14. 108, 14. (hostes) coll. Zach. 10, 5. — Pil. בּוֹסֵס *conculcavit locum sanctum atque ita profanavit* Jes. 63, 18. Jer. 12, 10. — Hoph. part. מוּבָס *conculcatus* Jes. 14, 20. — Hithpil. part. foem. מִתְבּוֹסֶסֶת *conculcandum se praebens* Ezech. 16, 6. 22. Alii, praeeunte Scheidio (ad Cant. Hisk. p. 38 sqq.), vertunt: *identidem te* (sanguine) *inquinans,* coll. بس *miscuit.*

מְבוּסָה f. *conculcatio* Jes. 28, 2. 7. [quo utroque loco Aegyptii vocantur *gens conculcationis* h. e. quae hostes suos conculcat, devincit. Nam satis inepte h. l. explicuit Paulsen de *agricult. Orient.* p. 39. assentiente Eichhornio] 22, 5.

תְּבוּסָה f. *conculcatio* (passivo sensu), metaphorice *interitus, excidium* 2 Chron. 22, 7.

בּוּעַ, בְּעְבַּע chald. *ebullivit* (cf. בָּעָה). Hinc

אֲבַעְבֻּעוֹת plur. foem. *pustulae* ex cute erumpentes Exod. 9, 10.

בּוּץ rad. inusit., v. statim sub בּוּץ.

בּוּץ m. *byssus* (βύσσος), *linum xylinum,* quod nascitur in gossypio arbore et frutice (v. Celsii Hierob. T. II, p. 169 sqq. Forskål. Flor. aegypt. p. 125.) 1 Chron. 15, 27. 2 Chron. 5, 12. 13. Esth. 1, 6. Ezech. 27, 16., semel בֻּץ 1 Chron. 4, 21. Copticum voc. esse suspicatur Forsterus in *libro de bysso antiquor.* Lond. 1776. 8. Sed videtur potius oriri a voce arab. بَاضَ IX. X. *nitido colore fuit,* unde أَبْيَض *albus, candidus.* Serioris usus esse, ut שֵׁשׁ synonymum antiquioris, observat Hillerus in *Hierophyt.* P. II, p. 132.

בֵּיץ vel בֵּיצָה f. *ovum,* ab *albedine* (arab. بَيْضَة, syr. ܒܝܥܬܐ et chald. בֵּיעָה et בֵּיצָה *id.*). Plur. בֵּיצִים Deut. 22, 6. Jes. 10, 14. 59, 5.

בּוּק *vacuare, evacuare* (v. בקק). Inde oriuntur:

בּוּקָה f. *vacuitas, vastitas* Nah. 2, 11.

מְבוּקָה f. *evacuatio, expilatio* (urbis) Nah. 2, 11.

בּוֹר m. i. q. בְּאֵר, vid. supra. Semel pro eo in Kri Jer. 6, 7. occurrit בַּיִר, ut arab. بِئْر.

בּוּר i. q. בָּרַר *exploravit* Eccles. 9, 1.

בּוֹשׁ *pudere, erubescere* (chald. *id.*, finitimum est בְּהַת aram. *erubuit, pudefactus est,* arab. بُهِتَ *attonitus fuit, obstupuit*) Job. 6, 20. 19,

3., sq. מִן rei Zeph. 3, 11. לֹא תֵבוֹשִׁי מִכֹּל־עֲלִילֹתַיִךְ *non pudebit te ullius facinorum tuorum*, Ezech. 36, 32. Zach. 13, 4., sq. infin. Esr. 8, 22. בֹּשְׁתִּי לִשְׁאוֹל *puduit me petere*, 9, 6. Longe frequentius *erubescere, pudefieri, pudore affici* dicuntur, qui spe, fiducia, exspectatione *frustrantur*, consiliis ausisque *excidunt* Ps. 6, 11. 25, 2. 31, 2. 18. 40, 15. Jes. 19, 9. 20, 5. Jer. 50, 12., sq. מִן ejus rei, qua frustrantur Jer. 2, 36. 12, 13. 48, 13. Hos. 4, 19. etc. Vernac. dicas: *zu Schanden werden.* Hinc Jud. 3, 25. וַיָּחִילוּ עַד־בּוֹשׁ *exspectarunt usque dum pudefierent* (frustrarentur) h. e. justo diutius. Denique poetae pudorem tribuunt etiam inanimatis rebus: Jes. 24, 23. בּוֹשָׁה הַחַמָּה *erubescit sol* h. e. splendorem amittit, Hos. 13, 15. יֵבוֹשׁ מְקוֹרוֹ *erubescet ejus fons* h. e. exarescet (ubi tamen alii בּוֹשׁ dictum putant eodem sensu, quo יבשׁ, ut contra Hiph. הוֹבִישׁ oritur a יבשׁ). Ceterum בּוֹשׁ nunquam in libris mosaicis occurrit, ter tantum in pedestri oratione, alias semper ap. prophetas vel in carminibus. — Praet. 2 foem. בֹּשְׁתְּ Jer. 2, 36., plur. בֹּשׁוּ Ps. 22, 6., part. praes. בּוֹשׁ Ezech. 32, 30., fut. יֵבוֹשׁ, אֵבוֹשׁ (Ps. 25, 20.).

Pilel בֹּשֵׁשׁ Exod. 32, 1. Jud. 5, 28. *moratus, cunctatus est* (pr. *pudore affecit* expectantem eo quod justo diutius עַד־בּוֹשׁ detinuit). — Hiph. הֵבִישׁ et הוֹבִישׁ (tanq. a יבשׁ) 1) a) *erubescere fecit, ruborem suffudit* 2 Sam. 19, 6. הוֹבַשְׁתָּ הַיּוֹם אֶת־פְּנֵי כָל־עֲבָדֶיךָ *erubescere facis os omnium ministrorum tuorum.* Ubi sequitur acc. pers., est vel: *dedecus, ignominiam attulit* alicui Prov. 29, 15. (hinc בֵּן מֵבִישׁ *filius dedecus afferens* et parenti et sibi h. e. *imprudens, ineptus*, opp. מַשְׂכִּיל, Prov. 10, 5. coll. 14, 35. 17, 2. 19, 26.), vel spe aliquem *frustravit, consiliis excidere fecit* (*zu Schanden machen*) Ps. 44, 8., sq. מִן (v. sub Kal) Ps. 119, 116., semel הֹ עֲצַת פ׳ *consilium alic. irritum reddere* Ps. 14, 6.; b) pudenda h. e. *turpia fecit, perpetravit, turpiter egit* Hos. 2, 7 (4). 2) *pudore suffusus, affectus est* eo, quod spe et consiliis suis excidit Jer. 10, 14. Joel. 1, 11. Zach. 9, 5., trop. de musto Joel. 1, 10., de vite v. 12., de frumento v. 17.; *ignominiae* publicae *expositus est* Jer. 2, 26. 6, 15. 8, 12., adeo *sublatus est, periit* Joel. 1, 12. Jer. 48, 1. 50, 2. (ut vern. *zu Schanden werden*). — Hithpal. הִתְבֹּשֵׁשׁ *pudore suffundi, erubescere* Gen. 2, 25.

בּוּשָׁה f. *pudor, ignominia* Ps. 89, 46. Ezech. 7, 18. Obad. 10. Mich. 7, 10.

בָּשְׁנָה f. *id.* Hos. 10, 6. Formae est insolitae (sed i. q. בֹּשֶׁן).

בֹּשֶׁת f. *pudor*, plene בֹּשֶׁת פָּנִים *pudor oris* Prov. 44, 16. Dan. 9, 7. Esr. 9, 7. 2 Chron. 32, 21. Jer. 7, 19.; לָבַשׁ בֹּשֶׁת *pudore, ignominia affici* Ps. 35, 26. v. sub h. v.; לְבָשְׁתֵּךְ וּלְבֹשֶׁת עֶרְוַת אִמֶּךָ *in tuam et in matris tuae extremam v. summam ignominiam* 1 Sam. 20, 30. Meton. de eo, quod pudorem et ignominiam affert, spec. de *idolis* Jer. 3, 24. 11, 13. Hos. 9, 10. In loco Mich. 1, 11. עֶרְיָה־בֹשֶׁת verte: *nuditas et ignominia* (per asyndet.), non *nuda pudendis:* id enim scribi debebat עֶרְיַת־בֹּשֶׁת (loc. Ruth. 2, 17., quo ad defendendam istam verbor. structuram abutitur Rosenm., dissimillimus est).

מְבוּשִׁים m., plur מְבֻשִׁים *pudenda* Deut. 25, 11. v. Kimchium in *Libro Radic.* et auctorem libri *Michlal Jophi* ad Deut. l. c. Sic Turcae di-

cunt ادب بيري *verecundiae locum* pro *pudendis*. Plura vid. in Simon. *Arcan. Form.* p. 452. Cf. arab. بياس *membrum pudendum.*

בִּית chald. (syr. et arab. بات) *pernoctavit* Dan. 6, 19.; aeth. ቤተ: *mansit, commoratus est, habitavit,* v. בַּיִת.

בַּיִת m. (foem. sec. quosdam Prov. 2, 18. sed v. sub שׁוּחַ): 1) domus i. e. *aedes* a) quae hominibus habitatur, sive mobilis, ut *tentoria* Gen. 33, 17. 2 Reg. 23, 7., sive lapidea (בֵּית אֲבָנִים Job. 8, 17.) Gen. 19, 4. 10. 29, 13. Levit. 14, 34. Deut. 11, 20. 1 Sam. 7, 17. etc.; sive angusta et depressa, sive magnifica i. e. palatium Gen 12, 15. Exod. 8, 3. 24. 2 Sam. 11, 2. (hinc אֲשֶׁר עַל הַבַּיִת *praefectus palatii regii* 1 Reg. 4, 6. 2 Reg. 15, 5. al.), בֵּית הַחֹרֶף *domus hiberna* et בֵּית הַקַּיִץ *domus aestiva* Am. 3, 15. b) quae numini sacra est, *templum, fanum,* ut בֵּית דָּגוֹן 1 Sam. 5, 2., בֵּית הָאֱלֹהִים, בֵּית יְהוָֹה Jud. 18, 31. Exod. 23, 19. 1 Sam. 1, 24. 3, 15. (de tabernaculo sancto) 1 Reg. 6, 1. 7, 12. Ps. 122, 1. 134. 1. Jes. 37, 1. etc. (de templo Salom.), hinc etiam בֵּ׳ תְפִלָּה, בֵּית זֶבַח Jes. 56, 7. 2 Chron. 7, 12. c) condendis mortuis destinata, *sepulcrum* Jes. 14, 18. Job. 17, 13. 30, 23. (ita etiam *domus* ap. Lat. et *μέλαθρα δόμων αἰώνια* ap. Phocylid. 107.) cf. בֵּית עוֹלָם Cohel. 12, 5. (Targ. Jer. 42, 11.). d) *habitaculum animalium, nidus* Ps. 104, 17. Prov. 30, 26. Job. 8, 14. 27, 18. (cf. *οἶκος* et arab. بيت العنكبوت *domus araneae* Coran. 29, 40.). e) trop. Jes. 3, 20. בֵּית נֶפֶשׁ *domus* i. e. *receptaculum* s. *vas aromatum, olfactoriolum,* Exod. 25, 27. בָּתִּים לְבַדִּים *receptacula vectium* (cf. ܒܝܬ ܡܣܡܢ Hebr. 9, 4; بيت المال *domus nummorum* i. e. aerarium). Passim angustiore sensu est: *certa aedium pars, conclave* (graec. *οἶκος, οἴκημα, δόμος, δῶμα* et *δωμάτιον*), ut בֵּית הַנָּשִׁים *conclave mulierum, gynaeceum* Esth. 2, 3., בֵּית הַיַּיִן vel בֵּית מִשְׁתֵּה הַיַּיִן *conclave conviviis* (et deliciis) *destinatum, coenaculum* Cant. 2, 4. Esth. 7, 8. cf. 2 Sam. 4, 7. 11. 1 Chron. 28, 11. 29, 4., בֵּית הַכַּפֹּרֶת *conclave arcae tabernaculi* 1 Chron. 28, 11. — Contra latius etiam patet, ita ut sit *spatium, locus* Ezech. 41, 9. בֵּית צְלָעוֹת *locus conclavium lateralium* templi (ubi tamen alii vertunt *inter* coll. syr. ܒܝܬ Mt. 12, 1. 13, 7. al.), 1 Reg. 18, 32. וַיַּעַשׂ תְּעָלָה כְּבֵית סָאתַיִם זֶרַע *duxit fossam ad spatium duorum satorum.* Verum Prov. 8, 2. בֵּית נְתִיבוֹת verte cum Umbreitio: *domus viarum* h. e. ibi exstructa, ubi plures viae concurrunt. — 2) homines, qui unam domum habitant, *familia* Gen. 7, 1. Exod. 12, 3. Deut. 15, 20. 1 Sam. 1, 21., *domestici* (*familiam* Latini dicunt) Gen. 50, 4. Prov. 31, 15.; it. *homines ejusdem stirpis,* omnes qui ab aliquo originem ducunt Gen. 18, 19., *domus Levi* Exod. 2, 1. Num. 17, 8. (i. e. gens, tribus Levitica), *domus Josephi* Jos. 17, 17. 18, 5. Jud. 1, 23., *domus Judae* 2 Sam. 2, 4. 7. 10., *domus Sauli* 2 Sam. 3, 6. 10. 9, 2. etc De בֵּית יַעֲקֹב et בֵּ׳ יִשְׂרָאֵל v. sub his nomm. Praeterea universa gens Israel. vocatur בֵּית יְהוָֹה (alibi בֵּן יְהוָֹה Ps. 80, 16.) *familia Jovae,* tanquam gens Jovae prae ceteris dilecta (ut patri) Hos. 8, 1. 9, 8. Jer. 12, 7. al. (*οἶκος τοῦ θεοῦ* 1 Tim. 3, 15. Hebr. 3, 6.); בֵּית אָב *domus paterna* saepe est singularis (aliqua) *familia* Isr., quarum plures *gentem* מִשְׁפָּחָה efficiebant Num. 1, 2. 18 sqq. Exod. 6, 14 cet. v. רֹאשׁ.

Cum suffixis בֵּיתְךָ, בֵּיתִי Gen. 12, 17. Exod. 7, 23.; plur. בָּתִּים 2 Reg. 23, 7. etc., in regim. בָּתֵּי Exod. 8, 21. Levit. 25, 32. (a sing. בַּת). Cum ה locali הַבַּיְתָה Gen. 19, 10. Exod. 9, 19. Ps. 68, 7. et in regim. בֵּיתָה Gen. 28, 2. 43, 17. al. Sed בַּיְתָה passim in adverbium abit: *introrsum* (*nach innen*) Exod. 28, 26. 39, 19. 2 Sam. 5, 9. 1 Reg. 7, 25., *intus* Ezech. 44, 17., ut מִבַּיְתָה *intus* (*von innen*) 1 Reg. 6, 15. et מִבַּיִת *ab interiore parte, intus, intra* Gen. 6, 14. Exod. 25, 11. Levit. 14, 41.; sed מִבֵּית לְ 1 Reg. 6, 16, מִבֵּית לְ Levit. 16, 2. Exod. 26, 33. et לְמִבֵּית לְ Num. 18, 6. praepos. *intra* ad spatium.

בַּיִת m chald. *domus* Dan. 4, 1. Esr 6, 11.; בֵּית אֱלָהָא Esr. 6, 3. 4, 24. 16. de templo Jovae. Spec. בֵּית מִשְׁתְּיָא *coenaculum* Dan. 5, 10., בֵּית סִפְרַיָּא *tabularium* regium Esr. 6, 1., בֵּית גִּנְזֵי מַלְכָּא *aerarium regum* Esr. 7, 20 Emphat. בַּיְתָא Esr. 5, 3. 9. 11. et בַּיְתָה Esr. 5, 12. 6, 15., cum affixis בֵּיתִי Dan. 4, 1., בַּיְתֵהּ Dan. 3, 29. Plur. בָּתִּין, cum affixo בָּתֵּיכוֹן Dan. 2, 5.

בִּיתָן m. *domus magnifica, palatium* Esth 7, 7. 8. In regim. בִּיתַן Esth. 1, 5.

Multa oppidorum nomina composita sunt cum voc. בֵּית (v. Michaelis Suppl. p. 173.), ut: a) בֵּית אָוֶן oppid. in tribu Benjam. Jos. 7, 2. 18, 12. 1 Sam. 13, 5. 14, 23. — b) בֵּית אֵל (olim לוּז Gen. 28, 19. 38, 6.) oppid. Hierosolyma inter et Sichemum interiacens Gen. 35, 1 sqq. 9 sqq. 28, 19., *Βαιθήλ* 1 Macc. 9, 50. Apud Hoseam contemtim appellatur בֵּית אָוֶן propter idolorum cultum, cui Bethelitae indulserunt a Jerobeami inde temporibus, Hos. 4, 15. 10, 5. add. Am. 5, 5. Nom. gentil. בֵּית הָאֱלִי 1 Reg. 16, 34. — c) בֵּית הָאֵצֶל oppid. haud procul a Samaria situm Mich. 1, 11. — d) בֵּית אַרְבֵאל Hos. 10, 14. *Arbela*, oppid. Arabiae أربل, quod diversum fuit ab *Arbelis* Galilaeae (1 Macc. 9, 2. cf. Guil. Tyr. de bello S. 18, 19. 19, 11.) v. Reland. Pal. p. 575. — e) בֵּית בַּעַל מְעוֹן opp. in tribu Ruben Jos. 13, 17., alibi בַּעַל מְעוֹן Ezech. 25, 9., בֵּית מְעוֹן Jer. 48, 23. — f) בֵּית בָּרָה Jud. 7, 24. quod dictum putant pro בֵּית עֲבָרָה (*Βηθαβαρά* Joa. 1, 28.) i. e. *domus* (*locus*) *transitus, trajectus*, q. d. *trajectus Jordanis*. — g) בֵּית גָּדֵר oppid. in tribu Jud. 1 Chron. 2, 51., alibi גְּדֵרָה, גֶּדֶר, quod v. — h) בֵּית דָּגוֹן oppid. *α*) in tribu Jud. Jos. 15, 41. *β*) in tribu Ascher. Jos. 19, 27. (1 Macc. 10, 83. *Βηθδαγών*). — i) בֵּית־הַיְשִׁימוֹת opp. Rubenitar. ad mare mortuum situm Jos. 12, 3. Ezech. 25, 9. — k) בֵּית־הַכֶּרֶם nom. vici in australi Palaest. parte Jer. 6, 1. Neh. 3, 14. — l) בֵּית חֹרוֹן (*locus cavitatis*) oppid. geminum in tribu Ephr. *α*) ב׳ ח׳ עֶלְיוֹן oppid. Levitarum in agris Ephraim. 2 Chron. 25, 13. Jos. 10, 5. 21, 22. *β*) ב׳ ח׳ תַּחְתּוֹן oppid. in confinio tribuum Ephr. et Benjam. Jos. 16, 3. 18, 13. — m) בֵּית לֶחֶם oppid. *α*) in tribu Jud., patria Davidis et Christi Mich. 5, 1. (masc.) Ruth. 1, 2., olim אֶפְרָתָה Gen. 35, 19. 48, 7. cf. Rosenm. *Alterth.* II, 2, p. 276 sqq. *β*) in tribu Sebul. Jos. 19, 15. Gentil. בֵּית הַלַּחְמִי 1 Sam. 16, 1. 18. — n) בֵּית מִלּוֹא castellum prope Sichem. Jud. 9, 6. 20. (al. *domus* i. e. *familia Millo*); cet. v. infra מִלּוֹא. — o) בֵּית נִמְרָה (*locus aquae purae, limpidae*, coll. arab. نمير, نمر) opp. in tribu Gad Num. 32, 36. Jos. 13, 27. v. infra sub נִמְרָה. — p) בֵּית

עֵדֶן vicus prope Damascum, occidentem versus, Am. 1, 5.; etiamnum superstes est v. LA ROQUE Voyage de Syrie p. 195 sqq. — q) בֵּית־עֲנָת (*locus vocis repercussae?*) oppid. Naphtalit. Jos 19, 38. Jud. 1, 33. — r) בֵּית עֵקֶד הָרֹעִים 2 Reg. 10, 12. et simpl. בֵּית הָעֵקֶד v. 14. nom. pr. loci; SIMONIS inde dictum putat, quod ibi pastores oves ad tonsuram *ligare* (v. עקד) soliti fuerint. — s) בֵּית בְּעוֹר opp. in Moabitide haud procul a Jord. fluvio Deut. 3, 29. 34, 6. — t) בֵּית צוּר oppid. (munitum) in montibus trib. Jud. Hierosolyma inter et Hebronem interiacens Jos. 15, 58. Neh. 3, 16. al. add. 1 Macc. 4, 29. JOSEPH. Antt. 8, 3. 12, 1. 14. 13, 9. — u) בֵּית רְחֹב civitas Syr. Jud. 18, 28. 2 Sam. 10, 6. v. sub אֲרָם. — v) בֵּית שְׁאָן s. בֵּית שַׁן, בּ׳ שַׁן (*domus quietis*) Jos. 17, 11. 16. 1 Sam. 31, 10. 12. 2 Sam. 21, 12. oppid. cis Jordanem Manassitis assignatum, *Βαιθσάν*, 1 Macc. 5, 52. Talm. בִּיסַן, graecis *Σκυθόπολις*. v. RELAND. p. 992. ROSENM. l. c. p. 105. — w) בֵּית שֶׁמֶשׁ oppid. *α*) Levitar. in tribu Jud. Jos. 21, 16. 1 Sam. 6, 12. 1 Chr 6, 59. al. *β*) in tribu Naphtal. Jos. 19, 38. Jud. 1, 33. *γ*) in tribu Issaschar. vel Sebulon. Jos. 19, 22. *δ*) in Aegypto v. אוֹן. — x) בֵּית תּוֹגַרְמָה v. sub lit. ת. — y) בֵּית תַּפּוּחַ oppid. in tribu Jud. Jos. 15, 53.

בָּזָא vel i. q. בָּזַז *rapere, diripere,* unde praet. plur. בָּזְאוּ trop. *flumina rapiunt, divellunt humum* Jes. 18, 2. 7., vel i. q. בָּזַע *findere* (בָּקַע), quae est HARTMANNI conjectura haud improbabilis (linguist. Einl. p. 78.). Cf. omn. GESEN. Comment. in Jes. I, p. 585.

בָּזָה *contemsit, vilipendit,* ut בּוּז (chald. בְּזָה, syr. ܒܣܐ *id.*, adde arab. بذى pro بذو *despexit, invisum habuit*) sq. acc. 2 Sam. 12, 9. Ezech. 16, 59. 22, 8. Num. 15, 21. Prov. 15, 20. 19, 16. Ps. 51, 19. 73, 20. Gen. 25, 34., sq. לְ 2 Sam. 6, 16. 2 Reg. 19, 21., sq. עַל Neh. 2, 19.; sq. infin. Esth. 3, 6. וַיִּבֶז בְּעֵינָיו לִשְׁלֹחַ יָד h. e. *pro nihilo duxit* (ut bene VULG.), *indignum ipsi visum est manum immittere* etc. Part. Pahul בְּזוּי עָם *contemtus* (*a*) *populo* Ps. 22, 7. — Niph. part. נִבְזֶה *contemtus* Ps. 15, 4. Jes. 53, 3., plur. נִבְזִים Malach. 2, 9. — Hiph. infin. הַבְזוֹת *spernere* Esth. 1, 17.

בָּזֶה adject. verb. *contemtus*, unde בְּזֹה־נֶפֶשׁ *contemtus ab anima* (ab hominibus) Jes. 49, 7.

בִּזָּיוֹן m. *contemtio, contemtus* Esth. 1, 18.

נִבְזָבָה v. sub litt. נ.

נִמְבְזָה *contemtus* 1 Sam. 15, 9.; conflatum volunt ex particip. Niph. נִבְזֶה et nomine inusit. מִבְזָה *contemtus, res contemta.* Sed probabilius videbitur particip. Conj. Niphal., formatae ex nom. מִבְזָה, cuj. rei exempla dabunt MAHNIUS (*Berichtigg.* p. 100 sqq.) et AGRELLI in otiol. syr. p. 33. add. EWALD. Gr. p. 522.

בָּזַז I) i. q. בּוּז *sprevit* sq. לְ Zach. 4, 10. — II) *praedatus est, diripuit* (ܒܙ, בְּז chald. et samar. *rapuit*) 1 Sam. 14, 36. Num. 31, 53., sq. acc. rei Deut. 2, 35. 3, 7. 20, 14. Jos. 8, 17. Ezech. 26, 12. Ps. 109, 11., sq. acc. pers. Ezech. 39, 10. Zeph. 2, 9. Jes. 10, 2. vel loci (urbis, castrorum) Gen. 34, 27. 2 Reg. 7, 16. 2 Chron. 14, 14. (*depraedatus est*). Partic. plur. בֹּזְזִים *praedatores* Jes. 42, 24. Infin. בֹּז Jes. 10, 6. Ezech. 38, 12., imperat. plur. בֹּזּוּ Neh. 9, 2. Fut. יָבוֹז Deut. 20, 14. etc., sed praeter. regulae con-

venit inter בְּזוֹז, בִּזְזוּ Num. 31, 32. 53. Deut. 2, 35. — Niph. נָבוֹז *direptus est* Am. 3, 11. Jes. 24, 3. — Pyh. בֻּזַּז *id.* Jer. 50, 37.

בַּז m. *praeda*, et hominum et pecorum Jer. 15, 13. Jes. 10, 6., הָיָה לָבַז *praedam fieri*, abduci Num. 14, 3. Deut. 1, 39. Jes. 42, 22. Jer. 2, 14., נָתַן לָבַז (ubi tamen alii legunt לָבַג) *in praedam dare* Ezech. 25, 7. — Cum affixo בִּזָּהּ Ezech. 29, 19.

בִּזָּה f. *id.* Dan. 11, 24. 33. Esr. 9, 7. Esth. 9, 10. 15. 16. 2 Chron. 14, 14. 28, 14.

בָּזָק vel בָּזָק m. *fulgur, fulmen* Ezech. 1, 14. (ex auctoritate interpretum vett. paene omnium), q. d. *dissipatio* et *contritio* rerum obviarum, a rad. بزق *sparsit* (semina, salivam), hinc de *sole: sparsit radios h. e. ortus est;* chald. et syr בְּזַק *sparsit, dispersit, contrivit.* Sed Gesenius idem esse putat q. בָּרָק, literis ר et ז (ر et ز) inter se permutatis (cujus tamen rei in lingua hebr. non certum suppetit exemplum). Add. Michael. Suppl. p. 164 sqq.

בֶּזֶק nom. propr. oppidi haud procul a Scythopoli siti Jud. 1, 4. 1 Sam. 11, 4., Lxx. *Βεζέκ*. Diversum esse videtur *Βηζέθ*, cujus 1 Macc. 7, 19. mentio fit.

בָּזַר *dispersit, dissipavit* Dan. 11, 24. (ubi fut. יִבְזוֹר). — Pih. בִּזֵּר (*penitus*) *dissipavit* Ps. 68, 31. [Syr. et chald. ܒܙܰܪ, בַּדַּר *sparsit, dispersit;* arab. بذر *sparsit* semina, quanquam *semen* etiam dicitur بزر].

בָּחַל *fastidivit* (syr. ܒܚܶܠ *id.*), unde ܡܒܚܠܳܐ *nauseatus, stomachi fastidio laborans.* cf. Hartmann. Einl. p. 217.), sq. בְּ Zach. 11, 8. Sed Pyh. part. f. מְבֻחֶלֶת vel מְבֻחֶלֶת sec. Cthib (Kri enim habet מְבֹהֶלֶת, quod Lxx. exprimunt: ἐπισπουδαζομένη) Prov. 20, 21. cum Schultensio explicari solet ex significatione radicis arab. بخل *avarus fuit,* ita ut נַחֲלָה מ׳ sit *possessio, haereditas sordidâ avaritiâ collecta* v. Michaelis in *Suppl.* Possis tamen istam sententiam etiam sic interpretari: *opes ab initio fastidiendae* (abominandae) *etiam posthac non erunt fortunatae.*

בָּחַן *exploravit, probavit* (arab. محن proprie notat *ad coticulam* sive *lapidem Lydium probare*, ut observat Schultens. in *Commentar.* ad Job. 7, 18. 34, 3. ad Prov. 17, 3. et ad Haririum p. 95.), pr. metalla igne (δοκιμάζειν) Ps. 66, 10. Jer. 9, 6. Zach. 13, 9.; transl. animos mentesque Job. 23, 10. Ps. 7, 10. 26, 2. 81, 8. Jer. 11, 20. etc., it. *tentavit* Deum (πειράζειν) Mal. 3, 15. Ps 95, 9. (v. sub נסה). [Syr. ܒܚܰܢ *investigavit, probavit*]. Cet. v. derivv. Imper. בְּחַן, unde cum affixo בְּחָנֵנִי Ps. 26, 2., plur. cum affixo בְּחָנוּנִי Malach. l. c., fut. יִבְחַן etc. — Niph. *probari* (translato sensu) Job. 34, 36. Gen. 42, 15.

בֹּחַן m. *exploratio, probatio* Jes. 28, 16. Ezech. 21, 18.

בַּחַן m. *specula* exploratoria Jes. 32, 14.

בַּחוּן m. *id.*, plur. בַּחוּנִים machinae, quae ad muros perfringendos

adhibentur, in *specularum* formam exstructae Jes. 23, 13., sed Cthib habet בַּחִינִים alia forma.

בַּחוֹן m. Jer. 6, 27. *explorator* metallorum, consentt. Lxx. Vulg. Syr.

בָּחַר 1) *legit, elegit, selegit*, sq. acc. rei aut pers. Gen. 13, 11. Exod. 17, 9. 18, 25. Num. 16, 7. Deut. 12, 5. 11. 16, 2. Jos. 8, 3. 24, 22. 2 Sam. 16, 18. (praegn. Job. 9, 14. אֶבְחֲרָה דְבָרַי עִמּוֹ *eligam verba mea cum eo* h. e. lectis verbis cum eo loquar), sq. בְּ (v. Ewald. Gr. p. 605. cf. sub בְּ) Num. 16, 5. Deut. 4, 37. 7, 6. 10, 15. 14, 2. 18, 5. 21, 5. Jud. 10, 14. 1 Reg. 8, 16. Prov. 3, 31. Neh. 9, 7., sq. עַל Job. 36, 21., sq. לְ 1 Sam. 20, 30. (ubi tamen alii legunt בְּ), addito dativo pron. pers. (*sibi elegit*) Gen. 13, 11. Jos. 24, 15. 1 Sam. 2, 28. etc. — בָּחוּר *lectus* i. e. egregius, eximius Exod. 14, 7. Jud. 20, 15. 1 Sam. 24, 3., plur. בְּחוּרִים 2 Sam. 10, 9.; *praetulit* sq. מִן 2 Sam. 6, 21. אֲשֶׁר בָּחַר בִּי מֵאָבִיךָ *qui me patri tuo praetulit*, Ps. 84, 11. Job. 36, 21. 2) *delectatus est* aliqua re, sq. בְּ Jes. 14, 1. Zach. 1, 17. 3, 2., sq. acc. Gen. 6, 2. Jes. 1, 29. — Infin. absol. בָּחוֹר Jes. 7, 15. 16., constr. בְּחוֹר, unde cum suffixo בָּחֳרִי Ezech. 20, 5., imper. בְּחַר Exod. 17, 9., plur. בַּחֲרוּ 1 Reg. 18, 25., fut. יִבְחַר Num. 16, 5. 7. Deut. 12, 5. — Niph. נִבְחַר *eligi* Jer. 8, 3. Part. נִבְחָר a) *lectus* vel *eligendus* h. e. *eximius, praestans* Prov. 10, 20., sq. מִן *melior, praestantior* Prov. 8, 10. 19. 16, 16. 22, 1. Jer. 8, 3.; b) *jucundus, gratus* Prov. 21, 3.

בָּחִיר m. *electus*, בְּחִיר יְהוָֹה *electus a Deo*, ἐκλεκτὸς τοῦ θεοῦ; ita vocatur vel propheta Jes. 42, 1. vel popul. israel. 43, 20. vel pius quivis Israel. Ps. 106, 5. 2 Sam. 21, 6.

בָּחוּר (formae dagessandae, compensato dagesch forti per kamez) m. *juvenis* Deut. 32, 25. 1 Sam. 9, 2. Eccles. 11, 9. etc. Compensatio illa negligitur in plur. בַּחוּרִים *juvenes* Ps. 148, 12. Prov. 20, 29., de juventute bellica Jes. 9, 16. 31, 8. Cum affixis בַּחוּרֵיהֶם Jer. 18, 21. 2 Chron. 36, 17. et בַּחֻרֵיהֶם 2 Reg. 8, 12.

בְּחֻרִים m. plur. *juventus* Num. 11, 28.

בְּחוּרוֹת f. plur. *id.* Eccles. 11, 9. 12, 1.

מִבְחָר m., semel מִבְחַר Ezech. 31, 16. *selectio*, metonymice *lectum* i. e. *optimum:* מִבְחַר נִדְרֵיכֶם *lectissima sacrificiorum votivorum* Deut. 12, 11., מ׳ עֲמָקַיִךְ *valles tuae lectissimae* h. e. amoenissimae, fertilissimae Jes. 22, 7., מ׳ בְּרֹשָׁיו *lectissimae abietes ejus* Jer. 22, 7. Plur. עַם מִבְחָרָיו *populus ejus lectissimus* h. e. copiae ej. lectissimae Dan. 11, 15.

מִבְחוֹר m. *id.* 2 Reg. 3, 19. 19, 23.

בָּטָא *effutivit, temere, inconsiderate pronunciavit, egit inconsiderate.* In Kal non occurrit nisi part. praes. בּוֹטֶה (petita forma a quiescentibus tertia radicali ה, ut passim fit) subst. *garrulus, locutulejus* Prov. 12, 18. — Pih. Levit. 5, 4. Ps. 106, 33. (E dialectis finitimis nihil lucis capit haec significatio. Michaelis confert arab. بَطَّأَ et بطو *tardus fuit*, ut adeo *incogitantia* videatur a *mora* et *socordia* dicta. Aliam rationem et ipsam improbabilem sequitur Schultens. ad Prov. 12, 18.,

qui originem in *effusione labiorum* (coll. بَتَّ *fidit, perforavit*, quaerit).

מִבְטָא m *temeritas* in loquendo, Num. 30, 7. 9. מִבְטָא שְׂפָתַיִם meton. *temere effutitum, pronunciatum.*

בָּטַח 1) confisus est (chald. *id.*) Jes. 12, 2., sq. בְּ Jes. 50, 10. Job. 39, 11. Ps. 13, 6. 28, 7. 44, 7. Jer. 48, 7. Zeph. 3, 2., sq. עַל 2 Reg. 18, 20. 21. 24., sq. אֶל Ps. 4, 6. 31, 7. Jes. 12, 2. Jud. 20, 36. Prov. 3, 5., בָּטוּחַ *confisus* Ps. 112, 7. Jes. 26, 3. Semel בָּטַח impers. dictum est: Job. 6, 20. *fiducia fuit.* 2) *securus fuit* Prov. 11, 15., hinc בֹּטֵחַ *securus* Jud. 18, 7. 10., in mal. partem (*levis, incautus*) Prov. 14, 16. Jes. 32, 9. Infin. בְּטוֹחַ Ps. 118, 8. 9., sed cum affixo בִּטְחֲךָ Jer. 48, 7., imperat. בְּטַח Ps. 37, 2., fut. יִבְטַח, plur. foem. in pausa תִּבְטָחוּ Jer. 49, 11. (pro תִּבְטַחְנָה v. Gesen. L. p. 716.). Hiph. הִבְטִיחַ *confidere fecit, fiducia implevit* Jer. 28, 15. Ps. 22, 10. 2 Reg. 18, 30. Jes. 36, 15.

בֶּטַח m. 1) *fiducia, securitas* Jes. 32, 17. Sumitur quoque adverbialiter, praefixa particula לְ: לָבֶטַח *secure* Levit. 25, 18. Deut. 33, 12. Jud. 18, 7. 1 Reg. 4, 25. etc. et omisso לְ Deut. 12, 10. 1 Sam. 12, 11. Prov. 1, 33. Mich. 2, 8. Gen. 34, 25., *incuriose* Jud. 8, 11. Jer. 49, 31. — 2) nom. propr. oppidi aram. 2 Sam. 8, 8., quod מִבְטַח scribitur 1 Chron. 18, 8. Occurrit Arabiae desertae urbs *Batajech* باطيخ in Assemani *Bibl. Orient.* T. III. P. I, p. 560.

בִּטְחָה f. *fiducia* Jes. 30, 15.

בִּטָּחוֹן m. *id.* 2 Reg. 18, 19. Jes. 36, 4. Eccles. 9, 4.

בַּטֻּחוֹת f. *id.* Job. 12, 6.

מִבְטָח m. 1) *fiducia* Prov. 22, 19., meton. id quo quis confidit Ezech. 29, 16. Ps. 65, 6. 71, 5. Job. 31, 24. Jer. 2, 37. 2) securitas Prov. 14, 26. Job. 18, 14. Jes. 32, 18. — Cum affixis מִבְטַחִי Ps. 71, 5., מִבְטַחוֹ Job. 8, 14., מִבְטֶחָה Prov. 21, 21., מִבְטֶחָם Jer. 48, 13. Plur. מִבְטַחִים Jes. l. c.

אֲבַטִּיחִים plur. m. *melones* Num. 11, 5. v. sub rad. בטח.

בָּטֵל, בָּטַל *cessavit, feriatus est* Eccles. 12, 3. Syr. sam. arab. aeth. *id.*, v. Hartmann. Supplem. ad Gesen. Lexic. p. 9. et ling. Einl. p. 283.

בְּטֵל chald. *id.* Esr. 4, 24. (bis). — Pahel בַּטֵּל *cessare fecit* h. e. *inhibuit, impedivit, detinuit* Esr. 4, 21. 23. 5, 5. 6, 8.

בֶּטֶן f. venter, *alvus* (a rad. بطن *distentus fuit, tumuit,* nisi est nomen primit.) Num. 5, 22. 27. Jud. 3, 21. 22, Job. 40, 16 (11). Ezech. 3, 3., spec. *uterus,* ubi foetus concipitur (i. q. רֶחֶם, hinc syr. ܒܛܢ *concepit, peperit*) Gen. 25, 24. 38, 27. Job. 3, 11., פְּרִי בֶטֶן *fetus* Gen. 30, 2. Deut. 7, 13. 28, 4. 30, 9. Ps. 132, 11. Hos. 9, 16. Mich. 6, 7., בַּר בִּטְנִי *filius meus* Prov. 31, 2. (ubi mater loquitur), בְּנֵי בִטְנִי *fratres mei,* qui ex eodem utero editi sunt Job. 19, 17 (loquitur Jobus) coll. 3, 10. מִן־הַבֶּטֶן Jud. 13, 7., מִבֶּטֶן Ps. 58, 4. Jes. 44, 2. 48, 8., מִבֶּטֶן אִמִּי Ps. 22, 11. *inde (ab utero) a teneris* (graec. ἐκ γαστρός); meto-

nymice *pectus, animus* (*das Innere, der Busen*), tanquam cogitationum ac studiorum sedes, Job. 15, 2. 35. 32, 18. coll. חַדְרֵי בֶטֶן Prov. 18, 8. 20, 27. 26, 22. — Metaphor. a) בֶּטֶן שְׁאוֹל *intima, penetralia orci* Jon. 2, 3. b) i. q. *prominentia* columnae 1 Reg. 7, 20. (cf. Plaut.: si paries *ventrem* faceret). — Cum affixis בִּטְנִי Ps. 31, 10., בִּטְנְךָ Deut. 28, 4., בִּטְנֵךְ Cant. 7, 3.

בָּטְנִים m. plur. (a sing. בֹּטֶן cf. arab. بُطْم) Gen. 43, 11. *pistacia* (πιστάκια) h. e. nuces oblongae, quae in arbore (*pistacia vera* L.) Syriae et Palaestinae peculiari gignuntur Plin. H. N. XIII, 10., a tumore quasi *ventris* dictae v. Bochartus in *Canaan* L. I. c. 10. Salmasius in *Homonym. Hyles iatr.* c. 104. Celsius in *Hierobotan.* P. I, p. 24 sq. et Michaelis in *Suppl.* p. 171. [Sing. בטנה in Mischn. I, 184. signif. *pistaciam* arborem].

בִּי *quaeso, obsecro,* semper cum אֲדֹנִי vel אֲדֹנָי junct. Gen. 43, 20. 44, 18. Exod. 4, 10. 13. Num. 12, 11. Jos. 7, 8. Jud. 6, 13. 15. 1 Sam. 1, 26. 1 Reg. 3, 17. 26. Missis aliorum sententiis (v. Noldii Concordantt. p. 833.) Hartmanno (Einl. p. 217.) et Gesenio accedimus, qui pro בְּעִי (quod vide) dictum putant; facile enim poterat ע emitti, ut in בֵּל pro בְּעֵל. Simil. chald. בְּבָעוּ in particulam abiit v. Wineri Grammat. chald. p. 89.

בֵּין et בִּינָה vid. sub rad. בון.

בַּיִת vid. supra in בוה.

בִּירָה f. *arx, palatium* (ܒܝܪܬܐ *id.*). Legitur de arce Susorum Esth. 1, 2. 2, 3. 8. 3, 15. Dan. 8, 2. Neh. 1, 1. (rarius de ipsa Susorum urbe Esth. 9, 6. 11. 12.), de arce templi Hieros. Neh. 2, 8. 7, 2: quae Josepho *βάρις* appellatur, de ipso templo Hierosol. 1 Chron. 29, 1. 19. Plerique putant, derivandum esse a rad. aethiop. נבר *sedit, habitavit,* spec. *in sublimi,* unde መንበር: *sedes regia, thronus* (نبر *elevavit, extulit,* نَبْرَةٌ *res eminens,* v. c. *tumor,* مِنْبَر *locus editus*, samarit. נבר *tumor, cacumen*), ut per aphaeresin dictum sit pro נְבִירָה; sed videtur persicae originis esse cf. بارو *arx, castellum* (*βάρις*).

בִּירָה f. chald. *id.*, in statu emphat. בִּירְתָא Esr. 6, 2. (de arce Ecbatanorum).

בִּירָנִית *arx, castellum;* unde plur. בִּירָנִיּוֹת 2 Chron. 17, 12. 27, 4.

בַּיִת et בִּיתָן vid. supra sub rad. בות.

בָּכָה flevit (in diall. *id.*) Gen. 21, 16. 27, 38. Num. 11, 4. 1 Sam. 7, 8. 20, 41. etc., sq. acc. (*beweinen*) Gen. 23, 2. 37, 35. 50, 3. Levit. 10, 6. Num. 20, 29. Deut. 34, 7. (max. mortuum); sq. עַל (*über jem. weinen, flere de* al. Cic. Verr. 1, 30.) Jud. 11, 37 2 Sam. 3, 34. Thren. 1, 16., sq. אֶל 2 Sam. 1, 24. Ezech. 27, 31., sq. לְ Jer. 22, 10. Job. 30, 25. Sed בָּכָה עַל פ׳ significat etiam: *in amplexibus al. flere* Gen. 45, 15. 50, 1. Jud. 14, 16., et praegn. *flere conversum ad aliq.* (q. d. *jem. anweinen*) h. e. flentem postulare quid ab al. Num. 11, 13. — Particip. foem. בּוֹכִיָּה Thren. 1, 16., infin. absol. בָּכוֹ Jes. 30, 19.

Jer. 22, 10. et בָּכֹה 2 Sam. 3, 16. Fut. c. vau convers. וַיֵּבְךְּ Gen. 27, 38., וַתֵּבְךְּ Gen. 21, 16. (sed וַתִּבְכֶּה 2 Reg. 22, 19.), plur. c. nun parag. יִבְכָּיוּן Jes 33, 7. — Pih. vehementer *flevit* Jer. 31, 15. sq. עַל, it. *ploravit*, plangendo veneratus est (Thammusum) Ezech. 8, 14., ad quem loc. cf. Rosenm., v. sub nom. תַּמּוּז. [נִבְכֵי Job. 38, 16., quod quidam huc referunt, pertinet ad rad. נבך].

בָּכָא (mutata tertia radicali ה in א): 1) *fletus, ploratio*, hinc Ps. 84, 7. עֵמֶק הַבָּכָא *vallis fletus* sic. vett. interprett. omnes. Al. *vallis Baca*, v. quod sequitur cf. Bachiene *Geogr. Palaest.* P. I. lib. I. p. 317. 322. Rosenm. ad h. l. 2) בָּכָא vel בָּכָא m., auctore Celsio (in *Hierobotan.* P. I, p. 338 sq.) arbor, quae arab. بكا vocatur, prope Meccam et in tractibus vicinis nascens, cujus cum folium resecatur, *lacryma* inde destillat alba, calida et acris. Plur. בְּכָאִים 2 Sam. 5, 23. 8, 23. 1 Chron. 14, 14. 15. Al. *moros* intelligunt cum Rabbinis.

בֶּכֶה m. *fletus* Esr. 10, 1.

בְּכִי m. 1) *id.* Deut. 34, 8. Esth. 4, 3. Ps. 102, 10. Jes. 22, 5. Mal. 2, 13., in pausa בֶּכִי Ps. 30, 6. Job. 16, 16. Jes. 15, 2.; בָּכָה בְּכִי גָדוֹל Jes. 38, 3. 2 Sam. 13, 36. *vehementer lacrimare, flere*, בְּכִי תַּמְרוּרִים בָּכָה *effusissime flere* (vern. *bitterlich weinen*) Jer. 31, 15. Cum affixo בִּכְיִי Ps. 6, 9. — 2) metaph. *fluxus, stillatio aquarum* in fodinis (*das Thränen, Träufeln des Wassers in den Schachten*) Job. 28, 11. v. Reimar. ad h. l. (simil. lat. *flere* pro *rorando* sive *fluendo* dixit Lucretius I, 351.).

בָּכוּת et בָּכִית f. *id.* Gen. 35, 8. 50, 4.

בֹּכִים oppid. prope Gilgal Jos. 15, 53.

בָּכַר in Kal inusit.; arab. بكر *diluculo surrexit, abiit, fecit* aliquid (cf. בֹּקֶר), V. *praecessit, praevertit* (hinc de *primitiis, primogenitis, juvenibus*, v. derivata, coll. syr. ܒܟܪ *proventum acceleravit* arbor). Pihel בִּכֵּר *praecoces fructus tulit* Ezech. 47, 12., it. *primogenitum fecit* aliquem h. e. jus primogeniturae contulit in aliq. Deut. 21, 16. — Pyh. בֻּכַּר *primogenitum edi, nasci* Levit. 27, 26. — Hiph. *primum* (primogenitum) *peperit, enixa est* Jer. 4, 31.

בְּכוֹר m. *primogenitus* (ܒܘܟܪܐ *id.*), tam hominum (h. e. primus filius patris; matris enim in hominum primogenitura ratio nulla habebatur, v. Michaelis in *Suppl.*) Gen. 22, 21. 25, 13. 35, 23. 48, 14. Exod. 4, 22. Num. 26, 5. Jud. 8, 20. 2 Sam. 3, 1., quam brutorum Exod. 11, 5. 12, 29. Levit. 27, 26. Deut. 15, 19.; כָּל־בְּכוֹר Exod. 13, 5. 13, 2. Num. 3, 12. 40., et כָּל־בְּכֹר־בְּהֵמָה Gen. 4, 4. Deut. 12, 17. *omne quod primum natum est, omnes primogeniti* (et hominum et brutorum sine discrimine), τὰ πρωτότοκα Hebr. 11, 28., coll. Neh. 10, 37. — Trop. dic. de eo, quod est in suo genere *primum* et *summum*; unde *primogenitus mortis* est *morbus* atrocissimus, mortem certissime post se trahens Job. 18, 13. (arab. *filiae fati* بنات المنية sive *mortis* vocantur *febres*, v. Schultens. ad h. l.), *primogeniti pauperum* sunt *pauperrimi* Jes. 14, 30. (v. tamen Gesen ad h. l.). Cf. translatum vocis πρωτοτόκου usum in N. T. Rom. 8, 29. Col. 1, 15.

בְּכוֹרָה f. *primogenitura* Gen. 43, 33. Deut. 21, 17., meton. de jure et privilegiis primogeniturae Gen. 25, 31. 27, 32. 1 Chron. 5, 1. 2., quae alibi מִשְׁפַּט הַבְּכֹרָה vocantur Deut. 21, 17.

בְּכִירָה f. *primogenita* Gen. 19, 31. 33. 34. 37. 29, 26. 1 Sam. 14, 51. (ab inusit. masc. בָּכִיר).

בֵּכֶר m. *camelus juvenis*, velox, agilis et oneribus gestandis par, arab. بَكْر; plur. in regim. בִּכְרֵי Jes. 60, 6.; v. statim

בִּכְרָה f. *camela juvenca* (ut arab. بَكْرَةٌ) agilis, velox, oneribus portandis par (v. Gesen. ad Jes. II, p. 242 sq.) Jer. 2, 23. cf. Bocharti Hieroz. I, p. 15. Lips.

בִּכּוּר m. (בִּכֻּר), plur. בִּכּוּרִים et בִּכֻּרִים *fructus primi, primitiae* vel potius *primitiva, πρωτογεννήματα* (vid. Relandi *Antiquit. Hebr.* P. III. c. 8. §. 1. Jahn. Archaeol. III, 415.) Levit. 2, 14. 23, 17. Neh. 10, 35. 13, 31. Nah. 3, 12. 2 Reg. 23, 16. 19. Num. 13, 20.; בִּכּוּרֵי קְצִיר חִטִּים *primitiae messis tritici* h. e. primitiva tritici Exod. 34, 23., לֶחֶם הַבִּכּוּרִים *panis primitivorum* h. e. ex primitivis tritici coctus Levit. 23, 20., יוֹם הַבִּכּוּרִים i. e. pentecoste 2 Reg. 14, 42. Cet. cf. sub תְּרוּמוֹת.

בִּכּוּרָה f. *ficus praecox* Hos. 9, 10. Mich. 7, 1. Jes. 28, 14., arab. بَاكُورَةٌ, *Boccora Arabum, ficus solstitio maturescens*, v. Shawii *Itinerar.* p. 144. 342.

בְּכוֹרָה f. *praecocitas*, unde תְּאֵנֵי הַבַּכֻּרוֹת *ficus praecocitatum* i. e. *praecoces* Jer. 24, 2.

בַּל *non* vid. infra sub rad. בלה.

בַּל *Belus*, i. q. בַּעַל, ubi v.

בְּלָא rad. chald. vid. sub hebr. בלה.

בַּלְאֲדָן v. sub v. מְרֹדַךְ.

בָּלַג in Kal inusit., arab. بلج *nituit, fulsit solis orientis instar*, II. *gavisus est*, IV. *laetitia perfudit* (v. Schultens. Origg. I, p. 31 sq. et Vindic. p. 48 sq.); Hiph. הִבְלִיג *explendescere fecit* h. e. 1) simplic. *oriri fecit* Am. 5, 9: הַמַּבְלִיג שֹׁד עַל־עָז *oriri faciens, inducens super potentes vastationem* (cf. similem usum verbi צמח Jes. 42, 9. 58, 8. add. Jes. 47, 11.). Alii vertunt: *qui refocillat, roborat vastationem* (h. e. vastatum, imbecillem) *super fortiorem* (h. e. ut ei praevaleat) coll. Lxx. ὁ διαιρῶν συντριμμὸν ἐπὶ ἰσχύν, et chald. דִּמְגַבַּר חַלָּשִׁין עַל תַּקִּיפִין. 2) faciem suam splendere fecit h. e. *hilares, serenos vultus induit* (cf. arab.) Ps. 39, 14. Job 9, 27. 10, 20. Cet. cf. Ch. S. Weissii de hoc v. commentat. sing. Lips. 1763. 4.

מַבְלִיגִית f. *exhilaratio, recreatio* Jer. 8, 18., ubi v. Rosenm.

בִּלְדַּד nom. propr. viri, qui fuit Jobi familiaris Job. 2, 11. 8, 1. 18, 1. cf. arab. بلد *provincia, regio* vel talm. בלדר *tabellarius, nuncius.* Aliam conjectur. v. in Simonis Onom. p. 439.

בָּלָה *attritus est, usu veteravit* (de vestimentis), ut arab. بلى (syr. ܒܠܐ) Jos. 9, 13. Neh. 7, 21. (sq. מֵעַל praegn. Deut. 8, 4. 29, 5. *detritum decidere*), transl. de coelis et terris Jes. 51, 6. Ps. 102, 27. imo etiam de hominib. vesti assimilatis Jes. 50, 9. Deinde latius patet, ita ut sit: a) *senescere, consenescere* atque ita languescere Gen. 18, 12. b) *consumi* Ps. 32, 3. Job. 13, 28. — Pih. בִּלָּה *attrivit* atque ita veterascere fecit Thren. 3, 4. (carnem alic. aerumnis), hinc a) *utendo fruendove consumsit* Job. 21, 13. 65, 22., it. *consumsit, absumsit* gener. Ps. 49, 15. b) *durius tractavit* (arab. بلى *ingrato et duriore modo tractavit, afflixit,* بَلَاء *calamitas*) 1 Chron. 17, 9. coll. Dan. 7, 25.

בְּלָא chald. *id.*, Pahel *attrivit* h. e. *afflixit, durius tractavit* (v. hebr. Pih. b.) Dan. 7, 25.

בָּלֶה m., בָּלָה f. *detritus, obsoletus* (de vestibus) Jos. 9, 4. 5., *vetulus* atque adeo *effetus* Ezech. 23, 43 (de homin.).

בְּלוֹי (v. Ewald. Gramm. p. 423.), unde plur. in regim. בְּלוֹיֵ מְלָחִים (bloje) et בְּלוֹאֵי הַסְּחָבוֹת Jer. 38, 11. 12. *vilia et antiquitate obsoleta,* q. d. *veteramenta* (*alte Lumpen*).

בְּלוֹ m. chald. proprie *consumtio,* metonymice *vectigal ex utensilibus, Consumtions-Accise* (nisi ab *afflictione* tributum dictum sit) Esr. 4, 13. 20. 7, 24.

תַּבְלִית f. *consumtio, abolitio* Jes. 10, 25. (ubi tamen aliquot codd. legunt תַּבְלִיתָם); Michaelis in *Suppl.* vertit *vexatio.*

בָּל m. chald. Dan. 6, 15. *animus, mens,* proprie *cogitatio sollicita, cura.* Syr. ܒܠܐ *cor, animus, mens, cogitatio;* بال *cor, animus, cura,* ut in formula ليس هذا من بالى *non est hoc quod curo,* coll. بَلَا *sollicitudine affectus fuit,* III. *curavit.*

בַּל propr. *absumtio, defectus,* hinc adverb. poet. *non* Ps. 10, 4. 17, 3. 49, 13. Prov. 9, 13. 10, 30. Jes. 26, 10. 14. etc.; multis in locis *ne* olim interpretati sunt, sed major est orationis gravitas, si simplicem negandi potestatem retines, quemadmodum recte fecit de Wettius Ps. 17, 5. 78, 44. 93, 1. 104, 5. etc. Adde Jes. 14, 21. *trucidate filios ob patris crimina,* (ita) *non resurgent nec occupabunt terram* etc.

בְּלִי 1) propr. *consumtio, abolitio, pernicies* Jes. 38, 17. חָשַׁקְתָּ נַפְשִׁי מִשַּׁחַת בְּלִי *amplexatus es (et revocasti) animam meam e fovea perniciei* h. e. *orco.* 2) *defectus, nihil:* a) sq. alio nomine *α*) בִּבְלִי *sine,* ut בִּבְלִי דַעַת *sine scientia* h. e. imperite Job. 35, 15. 38, 2., *per imprudentiam* Deut. 4, 42. 19, 4. Jos. 20, 3. (sed Job. 36, 12. יִגְוְעוּ בִּבְלִי דַעַת interpretare: *exspirant tanquam qui careant scientia, intelligentia*); etiam omisso בּ Job. 8, 11. 24. 31, 39. Ps. 59, 5. 63, 2. etc.; *β*) לִבְלִי, Jes. 5, 14: לִבְלִי חֹק pr. *usque ad defectum modi* (h. e. sine modo, praeter modum), Job. 38, 41. 41, 25.; *γ*) מִבְּלִי *ob defectum* Job. 31, 19 מִבְּלִי לְבוּשׁ *propter defectum vestis,* Thren. 1, 4., *sine* Jes. 5, 13. Job. 6, 6. Ezech. 34, 5.; *δ*) עַד בְּלִי Ps. 72, 7. עַד בְּלִי יָרֵחַ *usque ad*

defectum (interitum) lunae h. e. usque dum nulla amplius erit luna, Mal. 3, 10. — b) rarius in particul. *negandi* abit *α*) seq. verbo fin. *non* Job. 41, 18., מִבְּלִי *quod non* Deut. 28, 55. מִבְּלִי הִשְׁאִיר לוֹ כֹּל *quod nihil ei reliquit* (c. particip. pro verbo fin. *ita ut non sit, esset* Jer. 2, 15. Zeph. 3, 6.), עַל בְּלִי *propterea quod non* Gen. 31, 20.; הֲמִבְּלִי אֵין (adjecta alia negatione) *an propterea quod non?* 2 Reg. 1, 16. Exod. 14, 11., מִבְּלִי אֲשֶׁר לֹא *propterea quod non* Eccles. 3, 11.; *β*) sq. adject. vel subst., cum quo in unam notionem coit, 2 Sam. 1, 21. מָגֵן בְּלִי מָשִׁיחַ *scutum non-unctum*, Hos. 7, 8., בְּלִי־שֵׁם *non-fama* i. e. infamia, ignominia Job. 30, 8.

בְּלִיַּעַל m. propr. *inutile* (a בְּלִי et יַעַל, Hiph. *utilitatem attulit*; aliam vocabuli explicationem proposuit Fischerus in Proluss. de verss. gr. literar. hebr. magistris p. 93 sqq. add. Schultens. ad Prov. 18, 2. Fraehn. ad Nah. 1, 11.), hinc 1) *pernicies*, יֹעֵץ בְּלִיַּעַל Neh. 1, 11. *consiliarius exitii* h. e. *qui consilium iniit* populo Jud. *exitiosum*; נַחֲלֵי בְלִיַּעַל *torrentes exitiales*, perniciem afferentes. Perperam Michaelis (ad Lowth. de poesi sacra Hebr. p. 507. ed. Lips.) *torrentes inferorum, orci* (cf. Hom. Odyss. K. 513 sqq. Virg. Aen. VI, 295 sqq. Sil. Ital. XIII, 564 sqq.) intellexit; minus etiam placet, quod alii *regem tartari* fingunt; nam ex loco 2 Cor. 6, 15. non peti potest, quod ad Davidis tempora transferatur. 2) *nequitia, improbitas*, hinc אָדָם, אִישׁ, אַנְשֵׁי, בֶּן, בַּת בְּלִיַּעַל *homo, homines nequam* 1 Sam. 2, 12. 25, 25. 30 22. Prov. 6, 12.; etiam sine אִישׁ concr. *nequam, homo nequam* 2 Sam. 23, 6. Job. 34, 18. Nah. 2, 1.; עֵד בְּ׳ *testis nequam, improbus* Prov. 19, 18., דְּבַר בְּ׳ *improbe factum* Ps. 41, 9. 101, 3. etc. [Vid. de hoc voc. Fraehn. in cur. exeg. crit. in Nahum. p. 24 sqq.].

בְּלִימָה *nihil, nihilum* Job. 26, 7., conflatum ex בְּלִי et מָה, ut לֹא־דָבָר.

בֶּלֶת propr. *absumtio, defectus*, cum jod paragogico (status regim. indice): בִּלְתִּי (pro בְּבִלְתִּי) in partic. abit a) *sine* Jes. 14, 6. בִּלְתִּי סָרָה *sine intermissione*; b) *praeter*, ut c. affixis בִּלְתִּי *praeter me* Hos. 13, 4., בִּלְתֶּךָ *praeter te* 1 Sam. 2, 2.; c) *nisi*, post sententiam negat., Gen. 43, 3. *non videbitis faciem meam* בִּלְתִּי אֲחִיכֶם אִתְּכֶם *nisi frater vester vobiscum est*, Exod. 22, 19. Num. 11, 6. (alibi בִּלְתִּי אִם Jud. 7, 14. Am. 3, 4., sed nos quoque dicimus: *ihr seht mein Angesicht nicht, ausser ihr bringt* etc.); huc pertinere videtur etiam Jes. 10, 4. *ad quem fugietis, ubi opes vestras relinquetis?* בִּלְתִּי כָּרַע תַּחַת אַסִּיר nil vobis supererit, *nisi curvabit se* quisque etc. Aliter Gesenius; *praeterquam quod* i. q. בִּלְתִּי אֲשֶׁר Dan. 11, 18.; d) *non* i. q. בְּלִי 1 Sam. 20, 26. בִּלְתִּי טָהוֹר הוּא i. e. בְּלִי־טָהוֹר *non-purus, impurus.* — Componitur cum praefixis: *α*) לְבִלְתִּי vel sq. infin. Gen. 3, 11. צִוִּיתִיךָ לְבִלְתִּי אֲכָל־מִמֶּנּוּ *jussi te non edere de ea* (arbore), Jos. 23, 6. *operam date* לְבִלְתִּי סוּר *ut non recedatis*, Ezech. 20, 15. *promisi* לְבִלְתִּי הָבִיא אֹתָם *me non esse ducturum*, Dan. 9, 11. לְבִלְתִּי שְׁמוֹעַ בְּקֹלֶךָ *ut non audirent vocem tuam* 2 Reg. 17, 15. Jer. 7, 8. 17, 27. Exod. 8, 18., *ut non, ne* 2 Reg. 23, 10., — vel, quod raro admodum fit, sq. verbo fin. *non* Ezech. 13, 3. Jer. 23, 14. *β*) מִבִּלְתִּי sq. infin. *propterea quod non* Num. 14, 16. Ezech. 16, 28. *γ*) עַד בִּלְתִּי *usque dum non* sq. verbo fin. Num. 12, 35. Job. 14, 12.

בִּלְגָּה v. sub rad. בלג.

בָּלַה in Kal inusit., Pihel בִּלַּה terruit (syr. quadril. ܒܠܗܘ id.) Esr. 4, 4., particip. מְבַלְהִים, ubi Masore hac substituerunt מְבַהֲלִים, qua litterarum trajectione opus non est, cum Arabes etiam بله aeque ac بهل de terrore inopinato et gravi mentis consternatione adhibeant. Unde

בִּלְהָה nom. propr. servae Rahelis Gen. 29, 29.

בַּלָּהָה f. 1) consternatio, terror, max. in plur. בַּלָּהוֹת Job. 18, 11. 24, 1. 27, 20. 30, 15., בַּלָּהוֹת צַלְמָוֶת terrores summae caliginis Job. 24, 17., מֶלֶךְ בַּלָּהוֹת rex terrorum i. e. mors (sec. all. rex orci coll. Virg. Aen 6, 106. Ovid. Metam. 5, 359.) Job. 18, 14. 2) pernicies repentina (casus improvisus) Jes. 17, 14., etiam plur. Ezech. 26, 21. 27, 36. 28, 19.

בֵּלְטְשַׁאצַּר nom. propr. Danieli juveni in aula chald. inditum Dan. 1, 7. 2, 26. 4, 5. Bohlenius in Symb. p. 24. contulit pers. بلش آزر victoria ejus (est) ignis.

בָּלַל I) 1) fudit, effudit, perfudit sq. בְּ liquoris Exod. 29, 2. 40. Levit. 2, 5. 14, 21. Num. 2, 4. 7, 13. 19. 14, 21. 15, 4. 9. etc., semel intransit. perfusus est Ps. 92, 11. (arab. بلّ madefecit, rigavit). 2) miscuit, confudit Gen. 11, 9 (de linguarum confusione), ubi 1. plur. fut. נָבְלָה pro נָבֹלָּה v. Gesen. L. p. 372. — Hithpoh. se permiscuit, sq. בְּ cum al. Hos. 7, 8. אֶפְרַיִם בָּעַמִּים הוּא יִתְבּוֹלָל Ephraim cum gentibus is sese permiscet sc. connubiis jungendis aut foederibus pangendis. Syr. ܒܠܒܠ id. — II) verb. denominat. a בְּלִיל: jumento pabulum praebuit Jud. 19, 21. — III) i. q. נָבֵל marcuit Jes. 64, 5.

בְּלִיל m. farrago (Gemengsel), quae pecudi objiciebatur, a miscendo dict. Jes. 30, 24. Job. 6, 5. 24, 6. Plin. H. N. XVIII, 41: farrago, inquit, ex recrementis farris praedensa seritur, admixta aliquando et vicia. Eadem in Africa fit ex hordeo. Add. Faber. ad Harmar. Observatt. I, p. 409 sqq. (Al. conferunt arab. بليل humidum et recens quodlibet, بلّة graminis et virentis pabuli humor; unde novum verbum ابل recenti pabulo vesci).

תֶּבֶל m. concubitus (permistio) inhonestus (al. ad rad. יבל referunt) Levit. 18, 23. 20, 12.

תְּבַלֻּל m. vitium quoddam oculi Levit. 21, 20. albugo, λεύκωμα, a miscendo h. e. inquinando, contaminando dict. (q. macula oculi). Assentiunt Syr. Vulg. Saad.

בָּלַם obturavit, constrinxit Ps. 32, 9. Ligandi notio superest in lingua mischnica; Syris ܒܠܡ est obligare os (bovis triturantis) Deut. 25,

4, inde *ad silentium redigere* Marc. 1, 25. (vers. Philox.); ܒܠܡܐ *frenum labiis inditum* 2 Reg. 19, 28. Conf. MICHAELIS *Suppl.*

בָּלַס *ficus* (sycomoros) *vellicavit* (denom. a بَلَس arab. et aeth. *ficus, sycomorus*). Hinc part. בּוֹלֵס Am. 7, 14. Nempe sycomori fructus ingrati amarique saporis est, nec maturescit nisi vellicetur aut ferro incidatur, aut, si nemo id faciat hominum, a culicibus et sciniphibus pungatur, ut in corruptionem abeat, quae maturitatis ejus initium est, v. MICHAELIS *Suppl.* BOCHARTUS in *Hieroz.* P. I, p. 384. et LUDOLFUS in Commentar. ad *Histor. Aethiop.* p. 204. Fructus autem *sycomori* similis est *ficui*, sed foliis *morum* refert, ideoque *ficus Aegyptia* vocatur. Conf. CELSII *Hierobot.* P. I, p. 312 sq.

בָּלַע *glutivit, absorpsit* (*verschlingen;* arab. بلع, syr. chald. *id.*): a) proprie Gen. 41, 7. Exod. 7, 12. Jon. 2, 1. etc. Dicitur בָּלַע רֹק *absorbere sputum* Job. 7, 19. ad significandam *exiguam temporis particulam (momentum)*, ut arab. أبلعني ريقي *deglutire me sine salivam* h. e. tantulum mihi concede spatii, ut salivam deglutire possim, v. SCHULTENS. ad l. c.; b) tropice tribuitur terrae Num. 16, 30. 26, 10. Ps. 106, 17., orco Prov. 1, 12., homines autem ap. poet. *devorare* dicuntur urbes Jer. 51, 34., bona aliena Job. 20, 15., alios homines Prov. 1, 12. — Piel בִּלַּע 1) *glutivit, absorpsit* Num. 4, 20. כְּבַלַּע *ut absorbetur* sc. sputum, saliva (v. sub Kal) i. e. *uno momento;* trop. Prov. 19, 28. פִּי רְשָׁעִים יְבַלַּע אָוֶן *os improborum glutit nequitiam,* largis quasi haustibus bibit h. e. mirifice delectantur nequitia, indulgent nequitiae. 2) *devoravit* h. e. translato sensu (quanquam haec translatio paene in proprietatem significationis vertit) *perdidit* aliquem (cito, repente?) Ps. 21, 10. 35, 25. Job. 2, 3. 10, 8. 37, 20. Hab. 1, 13. vel aliquid Ps. 19, 3. 55, 10. Jes. 3, 12. 25, 7., spec. *vastavit* 2 Sam. 20, 19. 20. Thren. 2, 2. 5. 16. coll. Jes. 49, 19. *Devorare opes* dic. prodigus Prov. 21, 20. — Pyh. בֻּלַּע *absorberi* h. e. *perdi, interire* Jes. 9, 15. Job. 37, 20. 21.; impers. 2 Sam. 17, 16. פֶּן יְבֻלַּע לַמֶּלֶךְ *ne interitus afferatur regi.* — Hithpah. *id.* Ps. 107, 27.

Ad hanc eandem *absorbendi* significationem redeunt duae hae formae ex Niph. petitae: a) Jes. 28, 7. נִבְלְעוּ מִן הַיַּיִן *vino quasi absorptus, perditus,* ubi alii vertunt: *percussus vino* (cf. v. 1. הֲלוּמֵי יָיִן). b) Hos. 8, 8. נִבְלַע יִשְׂרָאֵל *absorptus* ab hostibus est *Israel,* ubi sunt, qui conferant arab. بلع *pervenit ad scopum, vicit,* ܒܠܥ *eminuit, praevaluit, vicit.*

בֶּלַע m. 1) *absorptio* (in pausa בָּלַע) Ps. 52, 6., ubi *verba absorptionis* sunt *verba perditionis* sive *perniciosa.* 2) metonym. *glutitum;* unde cum affixo בִּלְעוֹ *glutitum ejus* i. e. *ab eo* Jer. 51, 44. 3) nom. propr. a) oppidi ad mare mortuum siti Gen. 14, 2. v. צֹעַר; b) virorum Gen. 36, 32. 46, 21., unde patron. בַּלְעִי Num. 26, 38.

בִּלְעָם nom. propr. 1) pseudoprophetae Num. 22, 5. v. WINER. Lexic. bibl. I, 115 sqq. 2) oppidi in tribu Manass. cis Jordanem 1 Chron. 6, 55.; al. יִבְלְעָם.

בִּלְעֲדֵי et בַּלְעֲדֵי vid. in עַד.

בָּלַק *evacuavit* h. e. *vastavit* (بلق est *aperire,* atque inde بَلُوقَة *solitu-*

do) Jes. 24, 1. — Pyh. part. foem. מְבֻלָּקָה *vastata, desolata* Nah. 2, 11.

בָּלָק nom. propr. regis Moabitar. Num. 22, 2. Jos. 24, 9. Jud. 11, 25. Mich. 6, 5.

בֵּלְטְשַׁאצַּר Dan. 5, 1. 2. s. בֵּלְאשַׁצַּר Dan. 7, 1. nom. propr. regis Chaldaeor. postremi i. e. *Nabonnedi* s. *Labyneti* (Herod. 1, 191.) v. Offerhaus. Spicil. hist. chronol. II, 265 sqq. Bertholdt. Dan. II, p. 848. 856. Fortasse compositum est istud nom. ex *Bel* et سرآزر *princeps ignis* (v. שַׁרְאֶצֶר Jes. 37, 38.).

בָּמָה f. (r.) *excelsum, locus excelsus* s. *editus*, adeoque (Ps. 18, 34.) *tutus* Deut. 32, 13. 33, 29. 2 Sam. 1, 19. 25. Jes. 58, 14. Jer. 26, 18. (in quo postremo loco בָּמוֹת יַעַר videntur esse: *saltus, waldige Höhen*) Am. 4, 12. Ezech. 20, 29. (ubi alluditur ad particulam מָה). In ejusmodi collibus Israelitae et Jovae olim et diis commentitiis sacra faciebant, quod utrumque prophetis displicuit (illud quidem, quoniam sic communis templi Hieros. religio violari videbatur) 1 Sam. 9, 12. 14. 1 Reg. 3, 3. 2 Reg. 16, 4. 17, 11. Jes. 15, 2. Ezech. 6, 3. 6. Hos. 10, 8. Am. 7, 9. Ibi *fana* ac *sacella* exstruebant, quae בָּתֵּי הַבָּמוֹת 1 Reg. 13, 32. 2 Reg. 17, 29. 32. 23, 19. 2 Chron. 21, 11. nec non בָּמוֹת simpl. 1 Reg. 11, 7. 14. 23. 2 Reg. 17, 9. 21, 3. vocantur, quibusque sacerdotes, כֹּהֲנֵי הַבָּמוֹת 1 Reg. 12, 32. 13, 2. 2 Reg. 17, 32. 23, 9. 20. etc. praeerant. Non *altaria* solum intelligi, patet ex 2 Reg. 23, 15. 2 Chron. 24, 3. 18, 12., ex loco autem Ezech. 16, 16. conjectura fieri possit, בָּמוֹת tentoria fuisse e vestibus consuta (v. tamen Rosenm.). — Cum ה locali הַבָּמָתָה *in excelsum* 1 Sam. 9, 13. — Plur. בָּמוֹת v. supra. Est quoque בָּמוֹת terminatio *sing.* (ut in אַחוֹת) Jer. 26, 18. Mich. 3, 12., unde plur. בָּמוֹתִים, in regim. בָּמוֹתֵי sec. Cthib Deut. 32, 13. Jes. 14, 15. 58, 15. Am. 4, 13. Mich. 1, 3. (sed Kri habet בָּמֳתֵי, mutato cholem ultimo in chateph-kamez, sicut in צִפֳּרִים a צִפּוֹר). Saepe dicitur Deus vel homo (populus) רָכַב עַל בָּמוֹתֵי אָרֶץ *super celsa terrae vehi* h. e. victor et triumphator incedere, omnia prosternere Deut. 32, 13. Jes. 58, 15., דָּרַךְ עַל בָּמוֹתִים *calcare excelsa* h. e. omnia sub pedibus subjecta habere Deut. 33, 29. Am. 4, 13. Mich. 1, 3., it. עָלָה בָּמוֹתֵי עָב *ascendere supra celsos vertices nubis* h. e. ut Deus residere, nubes altissimas pedibus subjectas cernens Jes. 14, 14. Nubes alte congestae dicuntur Coran. 24, 43. جبال فى السماء *montes in coelo.* cf. Spencerus de *legg. Hebraeorum* p. 450—459. Metaph. בָּמֳתֵי יָם de *fluctibus maris* Job. 9, 8. [Sunt qui hoc voc. ad radicem בום referant. Hujus vero cum in linguis semit. nullum omnino reperiatur vestigium, probabilius censet Michaelis (Suppl. p. 190.), exoticum voc. esse; et Gesenius quidem confert pers. بُم *supremum cujusque rei*].

בָּמוֹת oppid. ad Arnonem fluv. Num. 21, 19. Jes. 15, 2., al. בָּמוֹת בַּעַל Jos. 13, 17.

בֵּן v. statim sub rad. בנה.

בָּנָה *exstruxit, aedificavit* Esr. 4, 2. sq. acc. ejus, quod aedificatur Deut.

8, 12. 2 Sam. 5, 11. Job. 20, 19. (domus) Zach. 6, 12. 1 Reg. 8, 27. 43. 44. (templi) Neh. 2, 17. 4, 6. (muri) Gen. 35, 7. Jos. 8, 30. Deut. 27, 7. (altaris) Gen. 11, 4. Deut. 6, 10. (oppidi) etc., rarius sq. acc. spatii, quod aedificiis completur, ut *montem aedificare* 1 Reg. 16, 24. (ita etiam Lat. posteriore aetate). Sed בָּנָה בְ est vel: *in exstruendo* aliquo aedificio *occupari, an etwas bauen* Neh. 4, 4. Zach. 6, 15., vel aliqua ad aedificandum materia uti, *mit etwas bauen* (sine acc.) 1 Reg. 15, 22.; *ex aliqua mat. aliquid struere* dicitur addito gemino accus., ut Deut. 27, 6. אֲבָנִים שְׁלֵמוֹת תִּבְנֶה מִזְבַּח *ex lapidibus integris exstrues altare* (propr. *ganze Werkstücken sollst du zu einem A. bauen*), Exod. 20, 22. 1 Reg. 18, 32. coll. Jes. 9, 9.; paullo aliter Gen. 2, 22. וַיִּבֶן יְהוָה אֱלֹהִים אֶת־הַצֵּלָע לְאִשָּׁה q. d. *er bauete die Rippe zu einem Weibe.* Passim angustiore sensu dicitur בָּנָה, ita ut sit *restaurare, reaedificare* 1 Reg. 9, 17. (coll. v. 16.) 16, 34. Jos. 6, 26. (ut syr. et arab. passim), max. in hac formula בָּ׳ חֳרָבוֹת s. נְשַׁמּוֹת *ruinas aedificare* Am. 9, 14.; it. urbem aedificare h. e. *munire* 1 Reg. 15, 22. 2 Chron. 8, 2. 4. 11, 5. 6. — Metaphorice vel *aliquem exstruere* vel *alicui domum exstruere* dicitur Deus h. e. a) aliquem *felicem reddere, beneficiis augere* Jer. 24, 6. 33, 7. Exod. 1, 21. (cf. οἰκοδομεῖν in N. T.); b) spec. *alicui prolem concedere, aliquem liberis augere* Deut. 25, 9. Ruth. 4, 11. v. infra Niph., cf. arab. بنى II. et VIII. *gignere, procreare, liberos suscipere.* — Infin. absol. בָּנֹה 1 Reg. 8, 13., infin. constr. בְּנוֹת, cum affixo semel בְּנוֹתֵיךְ Ezech. 16, 31. (irregulariter pro בְּנוֹתֵךְ). Fut. יִבְנֶה, cum vau convers. וַיִּבֶן Gen. 2, 22. Exod. 1, 11., cum affixo יִבְנֵהוּ Job. 20, 19. et simul cum nun epenthet. יִבְנֶנּוּ Neh. 3, 14. 15. etc. — Niph. נִבְנָה *aedificatus, exstructus est* 1 Reg. 3, 2. 6, 7. Num. 13, 23. Neh. 7, 1. 1 Chron. 22, 19. Hagg. 1, 2. Zach. 8, 9., *restauratus, reaedificatus est* Jes. 44, 26. (coll. Deut. 13, 17., ubi adject. est עוֹד). Trop. *aedificari* est vel ad felicitatem evehi Jer. 12, 16. Mal. 3, 15. Job. 22, 23. vel prole augeri Gen. 16, 2. 30, 3. v. Kal.

בְּנָא vel בְּנָה chald. *aedificavit* Esr. 6, 14., sq. acc. Esr. 4, 12. 5, 2. 17. 6, 7.; דִּי אֲנָה בֱנַיְתַהּ לְבֵית מַלְכוּ *quam* (urbem) *exstruxi, ut esset caput regni (zur Hauptstadt)* Dan. 4, 27. — Praet. 1. p. c. affixo בְּנַיְתַהּ. Partic. plur. בָּנַיִן Esr. 5, 4., Pehil בְּנֵה Esr. 5, 11., infin. constr. cum לְ, לְמִבְנֵא Esr. 6, 8. et לְמִבְנְיָה Esr. 5, 9. et emissa מ litera לִבְנֵא Esr. 5, 3. 13. — Ithpeh. *aedificari* Esr. 4, 13. 21. 5, 15. 6, 3., c. acc. mat. הוּא מִתְבְּנֵא אֶבֶן גְּלָל *aedificatur e lapidibus caesis* Esr. 5, 8.

בֵּן m. (pro בֶּנֶה, arab. cum ا prosth. اِبْنٌ, syr. plur. ܒܢܝܐ, tanq. a בָּנָה *), arab. I. II. VIII. *genuit, peperit*) filius Gen. 4, 25. 16, 11. Exod. 1, 16. Num. 27, 4. Deut. 21, 18. Jud. 8, 31. etc., it. *pullus* animalium Job. 39, 19., בֶּן־יוֹנָה *pullus columbinus* Levit. 1, 14., בֶּן־בָּקָר *juvencus* Exod. 29, 1. 2 Chron. 13, 9. Num. 8, 8., בֶּן־אֲתֹנוֹת *pullus asininus* Zach. 9, 9., בְּנֵי עֹרֵב *pulli corvorum* Ps. 147, 9., adde Gen. 49, 11. Ps. 114, 4. v. VORST. Philol. sacr. ed. FISCHER. p. 381 sqq. (Graecos simil. τέκος, τέκνον dicere constat, v. GATAKER. de stylo N. T. c. 16.).

---

*) Ut *filius* a *fuo*, υἱός ab ὕω h. e. φύω.

Adeo de plantis (ap. poet.) legi בֵּן, statuunt nonnulli: nam Gen. 49, 22. בֵּן־פֹּרָת vertunt: *surculus* (ramus) *frugiferae* arboris, v. sub פרה.

Sed *filii* notio ap. Hebraeos latissime patuit. Nam a) בֵּן vocatur passim, quicunque ex aliquo prognatus est, *Abkömmling*: hinc *nepotem* significat Gen. 29, 5. (coll. 28, 5. 24, 29) 2 Sam. 19, 24. (coll. 9, 6), hinc בְּנֵי עַמּוֹן sunt *posteri Ammonis* h. e. *Ammonitae*, בְּנֵי יִשְׂרָאֵל *Israelitae*, בְּנֵי יְהוּדָה *Judaei* etc. (v. sub nomm. propr.); adde בְּנֵי הַיְּוָנִים *Graeci* Joel. 4, 6., בְּנֵי כוּשִׁיִּים *Aethiopes* Am. 9, 7. cf. υἷες Ἀχαιῶν ap. HOMER., *filii Celtiberiae* ap. CATULL. etc. b) *filii alicujus urbis* vel *terrae* (max. ap. poet. et poster. scriptores) sunt ejusdem *incolae*, ut בְּנֵי צִיּוֹן *Zionitae* Ps. 149, 2., בְּנֵי קֶדֶם *orientales* Jes. 11, 14., בְּנֵי נֹף *Memphitae* Jer. 2, 16., בְּנֵי הַמְּדִינָה *provinciales* Esr. 2, 1.; adde בְּנֵי עַמִּי *populares mei* Gen. 23, 11. 2 Chron. 35, 13. c) בְּנֵי נְבִיאִים *filii* h. e. *discipuli prophetarum*, quippe a proph. divina sapientia quasi nutriti et formati, 1 Reg. 20, 35. 2 Reg. 2, 3. 5. 7, 15. Am. 7, 14. Cf. in N. T. τέκνον et υἱός, max. Mt. 12, 27. 1 Pet. 5, 3. (alia ratio est graec. formul. ἰατρῶν παῖδες, ῥητόρων παῖδες v. SCHAEFER. ad Dion. p. 313.). Huc pertinet, quod in libro Prov. is, qui verba facit, lectorem identidem appellat: *mi fili* Prov. 2, 1. 3, 1. 21. 4, 10. 20. 5, 1. 6, 1. 7, 1. (simil. in pers. carmine Pend-Nameh). d) בֵּן addito nomine virtutis aut vitii aut sortis significat (max. ap. poet.) eum, in quo aliqua virtus, aliquod vitium inest, cui aliqua sors obtigit, ut: בֶּן־חַיִל *fortis, strenuus* Deut. 3, 18. 1 Sam. 18, 17. 2 Sam. 2, 7. 13, 28., בֶּן־בְּלִיַּעַל *homo nequam* 1 Sam. 2, 12., בֶּן־הַיִּצְהָר *unctus* Zach. 4, 14., בֶּן־עַוְלָה *iniquus* Ps. 89, 23., בֶּן־מָוֶת *morte dignus*, *morti destinatus* 1 Sam. 20, 31. 2 Sam. 12, 5. Ps. 79, 11., בֶּן־הַכּוֹת *dignus percussione*, *plagis* Deut. 25, 2. (LXX. ἄξιος πληγῶν) etc. Sed hic loquendi usus ap. poet. audaciores etiam formulas peperit, nam res quoque passim dicuntur esse filii ejus rei, a qua oriuntur et ad quam pertinent. Sic *filii pharetrae* Thren. 3, 13. vel *filii arcus* Job. 41, 20. sunt sagittae, *filius aurorae* lucifer Jes. 14, 12. (παῖς τῆς Ἀοῦς Mosch. Idyll. 3, 43.), collis *filius pinguedinis* i. q. pinguis, frugum ferax Jes. 5, 1., *filii ursi* h. e. tres stellae in cauda ursi (sideris) Job. 38, 32. (ubi v. ROSENM.), frutex *filius noctis* h. e. per unam noctem durans Jon. 4, 10. (v. ROSENM.) v. MICHAELIS Gramm. syr. p. 254. Adde, qui docte hunc omnem locum illustravit, HARTMANN Exc. 2. ad Mich. et EWALD. Gramm. p. 573 sq., nec non BOHLEN. Symb. p. 33. e) passim (ap. poet.) nom. בֵּן redundare videri potest: nam Ps. 72. 4. בְּנֵי אֶבְיוֹן *filii pauperis* sunt *pauperes*, בְּנֵי אָדָם (quod sexcenties legitur) *homines*. Sed aliis in locis non sine vi dicitur hoc voc.; nam Jes. 19, 11. בֶּן־חֲכָמִים est non *sapiens* ipse (tantum), sed e gente sapientum virorum ortus, qui sapientiam jure quasi hereditario accepit, cf. Act. 23, 6. ἐγὼ φαρισαῖός εἰμι, υἱὸς φαρισαίου, XENOPH. Agesil. βασιλεὺς ἐκ βασιλέων, v. GESEN. ad l. c. Jes. Adde Job. 2, 6. Eccles. 10, 17. De בְּנֵי־אֱלֹהִים v. sub v. אֱלֹהַּ. בְּנֵי־יְהוָה vocatur *gens israel*, tanquam quae a Jova et originem duxit et filii loco habetur Exod. 4, 22. Ps. 80, 16. Hos. 11, 1. coll. Jes. 1, 2.

Denique בֵּן sexcenties praemittitur numerorum vocibus ad notandam alic. aetatem, ut Gen. 5, 32. בֶּן־חֲמֵשׁ מֵאוֹת שָׁנָה *quingentos annos natus*, Gen. 12, 4. 17, 1. 21, 5. 17, 2. Exod. 7, 7. Levit. 27, 7. Deut.

[illegible] בַּעַל חָכְמָה [illegible]

31, 2. Jos. 24, 29. Jud. 2, 8. 1 Sam. 4, 15. 1 Reg. 14, 21. etc., בֶּן־שָׁנָה *anniculus* Levit. 12, 6. etc.

In regim. בֶּן, rarius בִּן Deut. 25, 2. Jon 4, 10. (semper, ubi sq. nom. propr. נוּן Exod. 33, 11. Num. 11, 28. Jos. 1, 1. etc.), c. affixis בְּנִי, בִּנְךָ, בְּנוֹ (Gen. 22, 2. Exod. 4, 23.), in pausa בְּנֶךָ Jud. 8, 22. Plur. בָּנִים, in regim. בְּנֵי *filii*, it. *liberi (Kinder)* Gen. 3, 16. Deut. 4, 10. Jes. 13, 18., בְּנֵי בָנִים *filii filiorum* i. e. nepotes vel posteri, cf. *παῖς παιδός* Iliad. 10, 308. Odyss. 19, 404.

בַּר m. chald. *filius*. Plur. בְּנִין *filii*, בְּנֵי אֲנָשָׁא *filii hominis* h. e. homines Dan. 2, 38. 5, 21., בְּנֵי־גָלוּתָא *exules* Dan. 2, 25. 5, 13. Esr. 6, 16., בְּנֵי תוֹרִין *pulli turturis* Esr. 6, 9. — Cum affixis בְּנוֹהִי Esr. 6, 10. 7, 23., בְּנֵיהוֹן Dan. 6, 25.

בְּנֵי בְרַק oppid. in tribu Dan. Jos. 19, 45. v. Reland. Pal. p. 623.

בֶּן־הֲדַד (*filius Hadadi* vel Adadi, idoli Syror.? v. Macrob. Sat. 1, 23.) nom. propr., quod plures Syriae Damasc. reguli gerebant 1 Reg. 15, 18. 20, 1. 2 Reg. 6, 24. 8, 7. 13, 3. Jer. 49, 27. Am. 1, 4.

בִּנְיָמִין v. sub rad. ימן.

בַּת f. filia (בַּנְתְּ, בְּנַת, coll. arab. بِنْت, syr. ܒܪܬܐ) Gen. 11, 29. 24, 24. 25, 20. 34, 5. Exod. 1, 16. 1 Sam. 17, 25. 1 Reg. 8, 18. etc. (בַּת אָבִי de sorore uterina, ex eod. patre prognata Gen. 20, 12.), passim *neptis* Gen. 24, 48. 36, 2. (sed v. Gen. 46, 7.). Adde has formulas: a) בַּת תִּשְׁעִים שָׁנָה *nonaginta annos nata* Gen. 17, 17.; b) בְּנוֹת הָאָרֶץ *puellae* certae cujusd. *terrae* Gen. 27, 46. 34, 1., בְּנוֹת הַכְּנַעֲנִי *puellae cananiticae* Gen. 28, 6. 35, 1., בְּנוֹת מוֹאָב *puellae moabiticae* Num. 25, 1., בְּנוֹת יִשְׂרָאֵל *p. israeliticae* Deut. 23, 17., בְּ׳ צִיּוֹן *Hierosolymitanae* Jes. 3, 17., בְּ׳ יְרוּשָׁלַיִם Cant. 1, 5. etc.; c) *filiae urbis* alic. vocantur etiam oppida vel pagi in ejus agro siti Num. 21, 25. 32. Jud. 11, 26. Jos. 15, 45., quo nonnulli, ut nuper Rosenm., referunt etiam Ps. 48, 12. et Jes. 16, 2., praeter necessitatem; d) בְּנוֹת הַנָּשִׁים Dan. 11, 17. videntur esse *filiae mulierum principum*, v. Bertholdt. ad h. l.; e) בַּת in sing., ubi cum urbis aut terrae nomine copulatur, passim collect. est, explicandum de omnibus incolis et civibus, ut בַּת יְרוּשָׁלַיִם Jes. 37, 22. Zeph. 3, 14., בַּת מִצְרַיִם Jer. 46, 19., בַּת צֹר Ps. 45, 13., בַּת אֱדוֹם Thren. 4, 22., בַּת גַּלִּים Jes. 10, 30., de tota aliqua civitate, ut בַּת בָּבֶל Ps. 137, 8., בַּת צִיּוֹן Jes. 1, 8. 10, 32. Mich. 1, 13. 4, 8. etc. Scil. solenne fuit, terras et regna mulieri juveni (virgini) assimilare Jer. 46, 11. Jes. 23, 12. 37, 31. Thren. 1, 15. 2, 13. Am. 5, 12. coll. Ezech. 23, 2. etc. Simil. ܒܪܬ ܐܒܪܗܡ *filia* h. e. posteri *Abrahami* (Ephrem. Syr. Opp. II, p. 123.) ܒܪܬ ܥܡܡܐ *filia gentilium* h. e. gentiles (ib. Opp. III, p. 224.), ܒܪܬ ܥܡܗ *filia populi ejus* h. e. *populares ejus* (Asseman. Biblioth. or. I, p. 318.). V. Gesenius ad Jes. I, p. 154.; f) בְּנוֹת הַשִּׁיר *filiae cantus* poet. sunt *alites* Eccles. 12, 4., cf. בְּנוֹת יַעֲנָה infra sub rad. יען. — Cum suffixis בִּתִּי Jos. 15, 16., בִּתּוֹ Gen. 29, 6. 23. 24. Plur. בָּנוֹת Gen. 19, 8. 29, 16. (a sing. inusit. בָּנָה; ut בָּנִים tanquam a בֵּן).

בַּת־שֶׁבַע (*filia jurisjurandi* h. e. a Deo promissa?) uxor Uriae 2 Sam. 11, 3. 12, 24. 1 Reg. 1, 11. 15. 2, 13. etc. Lxx. *Βηρσαβεαί*. Alibi eadem vocatur בַּת־שׁוּעַ 1 Chron 3, 5. ב et ו literis inter se permutatis.

בִּנְיָה f. *aedificium* Ezech. 41, 13.

בִּנְיָן m. *id.* Ezech. 40, 5. 41, 12. 15. 42, 1. 5. 10. Syr. ܒܢܝܢܐ, arab. بنيان.

בִּנְיָן m. chald. *id.*, emphat. בִּנְיָנָא Esr. 5, 4.

בְּנָיָה et בְּנָיָהוּ nom. propr. viror. 1 Chron. 4, 36. 15, 24. 27, 34. 2 Chron. 31, 13. 2 Sam. 20, 23. Esr. 10, 25. Ezech. 11, 1. etc.

מִבְנֶה m. *aedificium*, in regim. מִבְנֵה Ezech. 40, 2.

יַבְנֶה nom. propr. urbis Philistaeorum, Diospolin inter et Azotum sitae 2 Chron. 26, 6.; graec. *Ἰαμνία* 1 Macc. 4, 15., *Ἰάμνεια* 2 Macc. 12, 8. etc.

תַּבְנִית f. 1) *exemplar et πρωτότυπον (ein Modell)*, ad quod aliquid *exstruitur et formatur*, Exod. 25, 9. 40. 2 Reg. 16, 10. Jes. 44, 13. Ps. 144, 12. 1 Chron. 28, 11. 12. 19. 2) ipsa *structura* et *forma* illi congrua sive ad illud facta: ut *simulacri* ad formam hominis vel animantis Deut. 4, 16. 17. 18. Ezech. 8, 10. Ps. 106, 20., *altaris* Jos. 22, 28., *currus* sive *sedilis* 1 Chron. 28, 18., *manus* ad instar humanae Ezech. 8, 3. 10, 8.

בנט radix Hebraeis inusit. Inde

אַבְנֵט m. *balteus* hominum primi ordinis, ut praefecti palatii Jes. 22, 21., pontificis maximi, ex bysso factus, quo non nisi expiationis die cingebatur (אַבְנֵט בַּד) Levit. 16, 4., pontificum, textus ex lino et lana, et quidem ex lana diversorum colorum: ex hyacintho, purpura et coccino, opereque phrygionico exornatus, Exod. 39, 29. cf. Braun. *de vest. sac.* lib. 2. c. 9. Cum affixo אַבְנֵטְךָ Jes. 22, 21., plur. אַבְנֵטִים Exod. 28, 41. Incerta admodum est hujus vocab. origo. In eo quam plurimi consentiunt, ut א pro servili habeant; in ceteris vero dissentiunt. Quanquam lingua persica parum et fere nihil cum hebraea commune habet, Hottingerus tamen et qui eum ducem sequuntur, persico بند (nostrum *Band*) in subsidium vocato, radicem בנד (quam etiam בנט scribi posse arbitrantur) ex conjectura augent notione *vinciendi*. Eadem fere, sed dubitanter, repetit Michaelis in *Supplem.* Alii trajectis inter se literis ortum putant ex בֶּטֶן *venter* (unde talmud. בֶּטֶן *balteus*) vel ex بطن IV. *adstrinxit sub ventre* jumenti *cingulum*, et بطان *cingulum, quo venter jumenti subcingitur*, ut in dorso sella aut clitellae firmentur *(ein Gurt)*; ita Simonis in huj. Lex. ed. 1. et 2. Sed videtur exstitisse olim radix בָּנַט, cujus derivatum in ling. arab. adhuc obvium بِنَّاط (i. q. نَسَّاج) *textor*, suspicionem movere possit,

vim ejus in *contexendo, colligendo* et *constringendo* positam fuisse, ut jam observavit Schultensius *in Lex.*

בְּנַס *iratus, indignatus est* Dan. 2, 12.

בָּסַר rad. Hebr. inusit., arab. بسر *austerus fuit,* it. *intempestive aliquid fecit.* Inde oritur:

בֹּסֶר m. *omphax, labrusca, uva intempestiva* sive *immatura* et *austera* Jes. 18, 5. Jer. 31, 29. 30. Ezech. 19, 2., بُسْر *dactylus immaturus,* maturescere incipiens. Ab acerbitate syr. ܒܣܪܐ *acetum* et ܒܣܪܝܐ. *uva acerba.*

בֹּסֶר m. *id.*, unde cum affixo בִּסְרוֹ *omphax ejus* Job. 15, 33.

בָּעַד rad. Hebr. non usitat., arab. بعد *distitit, longius abfuit, recessit,* aethiop. በዐደ: *alienavit,* it. *mutavit.*

בְּעַד (formae דְּבַשׁ) praepos., quae propr. videtur significare, esse aliquid inter duas res ita interjectum, ut unam ab altera dirimat (*distare* faciat), Zach. 12, 8. יָגֵן יְהוָה בְּעַד יוֹשֵׁב יְרוּשָׁלַיִם *proteget Jova incolas Hierosol.* (protegendo enim fit, ut incolae Hier. quasi dirimantur ab hostibus); hinc copulatur c. verbis *sepiendi* et *claudendi* 1 Sam. 1, 6. Gen. 20, 18. Job. 9, 7. Thren. 3, 7. Job. 1, 20. (clausa enim, undique sunt sejuncta ab aliis reb.), in quibus tamen locis lat. converti non potest. Sed passim tamen interpretaberis: *circum, circa,* ut Ps. 139, 11. לַיְלָה אוֹר בַּעֲדֵנִי *nox lumen est circa me,* tanquam lumen me circumdat, Jes. 32, 14. עֹפֶל וָבַחַן הָיָה בְעַד מְעָרוֹת *clivus et specula est circa speluncas* i. e. medias inter speluncas, tanq. in solitudine, posita, Am. 9, 10. לֹא תַגִּישׁ בַּעֲדֵינוּ הָרָעָה *non attinget circa nos malum,* quod praegnanter dictum: non invadet nos malum ita, ut in medio malo constituti simus (cf. περὶ Iliad. 21, 577. 8, 86.). Ex ista autem primaria notione oritur haec *translata* significatio: *pro* (de intercedentibus) Gen. 20, 7. יִתְפַּלֵּל בַּעַדְךָ *oret pro te* (precibus te inter et me intercedens), 1 Sam. 7, 9. 2 Reg. 19, 4. Jer. 21, 2. Exod. 32, 30. Job. 6, 22. cf. aethiop. rad. et graec. ἀμφί, περί. — Sed paullatim factum est, ut בעד non solum de his, quae aliqua re circumdarentur, sed etiam de iis, quae ipsa aliquam rem circumdarent, diceretur: Joel. 2, 8. בְּעַד הַשֶּׁלַח יִפֹּלוּ *mitten in die Geschosse hinein werden sie stürzen,* in media ruent missilia h. e. ita, ut ipsi undique cingantur missilibus (non ut cingant missilia), atque inde est, quod בְּעַד passim verti potest *per* Gen. 26, 8. וַיַּשְׁקֵף אֲבִימֶלֶךְ בְּעַד הַחַלּוֹן *prospexit Abimelechus per fenestram* (per mediam fen.), fenestram circum se habens, Jos. 2, 15. 2 Reg. 1, 2. Joel. 2, 9. Latius patet 2 Sam. 20, 21. רֹאשׁוֹ מֻשְׁלָךְ אֵלֶיךָ בְּעַד הַחוֹמָה *ihr Kopf wird zu dir über die Mauer hinüber geworfen werden,* projicietur non per, sed super murum, qui medius interjectus est nos inter et te. — מִבַּעַד Cant. 4, 1. 3. 6, 7. *dazwischen hervor,* מִבַּעַד לְצַמָּתֵךְ *mediis e cincinnis* (vel *medio e peplo*). — [Plerisque hoc voc. propr. dici visum est de iis, quae *a tergo alic.* essent, coll. arab. بَعْدُ *post;*

sed haec interpretatio ad perpaucos locos accommodari potest, nec intelligitur, quomodo ex verbi arab. notione directe (*unmittelbar*) profluat, multo vero minus, qua tandem ratione reliquae significationes, *pro, per, circum*, oriantur].

בָּעָה 1) *intumescere* sive *ebullire fecit* Jes. 64, 1., ubi de igne dicitur, quo fit, ut aquae ebulliant. Arab بغى intransit.: *modum transgressus est, intumuit, exorbitavit* cf. Niph. Hinc hebr. 2) *studiose quaesivit, petiit* (chald. et syr. ܒܥܐ et arab. بغا v. Schnurrer. Dissert. p. 398.), unde imperat. plur. בְּעָיוּ (in pausa, mutata tertia radicali ה in jod) et fut. plur. תִּבְעָיוּן Jes. 21, 12. (desideriis enim et studiis *fervet*, effervescit animus, ut Claudianus dixit). — Niph. 1) *intumescere, exorbitare* Jes. 30, 13., ubi פֶּרֶץ נִבְעֶה est *ruptura tumens* i. e. quae ventrem, sinum facit in muro. 2) *perquiri* Obad. 6. Cf. Hartmann. Einl. p. 282.

בְּעָא chald. *quaesivit* Dan. 2, 13. 6, 5., *petiit* Dan. 6, 14., sq. מִן pers. *ab* al. Dan. 2, 16. 49. 7, 16., sq. acc. rei et מִן pers. Dan. 2, 23., *precatus est, precibus efflagitavit*, sq. קֳדָם Dan. 6, 12., sq. מִן־קֳדָם Dan. 2, 18. — Pah. *quaesivit* Dan. 4, 33.

בְּעִי m. *precatio, preces* Job. 30, 24. אַךְ לֹא בְּעִי *sed nihil* (valet, prodest) *precatio!* Alii repetunt ab עִי v. sub lit. ע. Cet. cf. בְּעִי supra.

בָּעוּ f. chald. (pro בָּעוּת) *petitio, preces* Dan. 6, 8. Cum affixo בָּעוּתֵהּ Dan. 6, 14.

בֹּעַז nom. propr. 1) mariti Ruthae Ruth. 2, 1. 2) columnae dextrae ante pronaon templi Salomonei collocatae 1 Reg. 7, 21. 2 Chron. 3, 17. de qua v. Schacht Animadvv. in Ikenii Antiqq. hebr. p. 422 sqq. — Arab. بَغْز *acies et vehementia animi*.

בָּעַט *calcitravit, recalcitravit*. Fut. וַיִּבְעַט *et recalcitravit* (h. e. ferox, contumax factus est) Deut. 32, 15., plur. תִּבְעֲטוּ *recalcitratis* (h. e. repudiatis, contemnitis) 1 Sam. 2, 29. Chald. בְּעַט et Syr. ܒܥܛ *id.*

בָּעַל I) 1) *dominatus est* in aliq. sq. vel בְּ pers. 1 Chron. 4, 32. vel acc. Jes. 26, 13. 2) *uxorem duxit* (ut arab. بعل, unde بَعْل *maritus*: nam maritus in oriente mulieris dominus habetur), sq. acc. pers. Deut. 21, 3. 24, 1. Jes. 62, 5., particip. בֹּעֲלַיִךְ subst. *maritus tuus* (plur. majest.) Jes. 54, 5., בְּעוּלָה *maritata* Jes. 62, 4., al. בְּעֻלַת בַּעַל Gen. 20, 3. Deut. 22, 22. Conf. Gatakeri *Adversar. miscell. posthum.* c. 24. — Niph. *in matrimonium duci* vel potius *recipi* Prov. 30, 23., transl. Jes. 62, 4. de regione, quae incolas recipit coll. Thren. 1, 1. — II) *fastidivit* sq. ב, ut arab. بعل (i. e. בָּחַל) sq. ب Jer. 3, 14. 31, 32. Ita post Jos. Kimchium, E. Pocockium (nott. miscell. ad Port. Mosis p. 2 sq.), Schnurrerum nuper Rosenm. Sed possit tamen *dominandi* notio his quoque locis accommodari: certe in praeverb. בְּ, quod aliis etiam *imperandi*

verbis addi constat, noli caussam quaerere, cur deserenda sit usitata voc. potestas.

בַּעַל m. 1) dominus Exod. 22, 11. 12., ut *dominus bovis* Exod. 21, 28. 29., *dom. asini* Jes. 1, 3., *dominus aedium* Exod. 22, 7., בַּעֲלֵי גוֹיִם *domini* i. e. regnatores *gentium* Jes. 16, 8., בַּעַל הָאִשָּׁה *dominus mulieris* i. e. *maritus* 2 Sam. 11, 26. (v. sub rad.) Deut. 24, 4. Prov. 12, 4. 31, 23. (hinc בַּעַל נְעוּרִים *maritus juventutis* h. e. cui mulier juvenis nupsit Joel. 1, 18.), sed omisso artic. בַּעַל אִשָּׁה *uxori junctus (ein Verheiratheter)* Exod. 21, 33. — Sexcenties, max. ap. poetas, בַּעַל exprimit concretum denominativum et possessivum vel quamcunque relationem ad aliquid habens: ut *dominus caussarum* i. e. *litem habens* Exod. 24, 14., *dominus alae* i. e. *alatus* Prov. 1, 17., *dominus pili* h. e. *pilosus* 2 Reg. 1, 8., *dominus scelerum* i. e. *scelestus, scelera moliens* Prov. 24, 8., *dominus irae* i. e. *iracundus* Prov. 22, 24. Nah. 1, 2., *dominus somniorum* h. e. *somniator* Gen. 37, 19., *domini foederis* h. e. foedere juncti Gen. 14, 13., *domini sagittarum* h. e. sagittarii Gen. 49, 23., *domini urbis* h. e. incolae, cives Jos. 24, 11. Jud. 9, 2. 46. etc., raro de reb. inanimatis, ut Jes. 41, 15. *tribulam* בַּעַל פִּיפִיּוֹת i. e. *aculeatum*, Eccles. 12, 11. *verba sapientum* בַּעֲלֵי אֲסֻפּוֹת i. e. *arcte copulata, in unum volumen collecta* (ad quem loc. Kaiserus perperam: *vom Unpersönlichen*, inquit, *und Leblosen wird* בעל *nie gebraucht*). Plur. בְּעָלִים *domini*, haud ita raro de *uno domino* dicitur, ut Exod. 21, 29. 34. 36. 22, 10. 11. 13. 14. Jes. 1, 3. etc. cf. Ewald. Gr. p. 641. — Cum affixis: בַּעְלִי Hos. 2, 18. et בַּעְלָהּ Deut. 24, 4. Stat. constr. plur. בַּעֲלֵי, hinc c. affixis בַּעֲלֵיהֶן Esth. 1, 17. etc. — 2) praefixo artic. הַבַּעַל (sed v. tamen Num. 22, 41.) Jud. 2, 13. 6, 25. 30. 1 Reg. 16, 31. 18, 29. 21. 25. 19, 18. 22, 54. 2 Reg. 3, 2. 10, 18. 11, 18. 17, 16. Jer. 2, 8. 7, 9. 11, 13. Hos. 13, 1. Zeph. 1, 4. al. nom. propr. Dei Cananitarum (Phoenicum): *Baal (Bel, Belus). Herculem Tyrium* vocant Curtius lib. IV. c. 2. et Arrianus *de expedit. Alexandri M.* lib. II c. 16. Osculis colebatur 1 Reg. 19, 18., quod idem de Hercule agrigentino memorat Cicero *in Verrem* lib. IV. c. 43. v. Michaelis *Suppl.* Wineri Lex. bibl. I, p. 74 sq. Selden. de dis Syr. 2. 1. Varia fuerunt hujus Dei cognomina, ut בַּעַל בְּרִית, בַּ׳ זְבוּב, בַּ׳ פְּעוֹר (v. sub his vocc.), sive a locis, ubi colebatur, sive a rebus, quibus praeesse credebatur, desumta. Hinc passim legitur plur. הַבְּעָלִים Jud. 2, 11. 3, 7. 10, 10. 2 Sam. 7, 1. 12, 10. 1 Reg. 18, 18. Addenda etiam, quae cum hoc voc. composita sunt, urbium nomina: a) בַּעַל גָּד f. urbs in valle amoenissima Libani, extra Palaestinae fines sita, utpote nulli tribuum attributa, hodie *Baalbek* (بعلبك), Graecis *Heliopolis ad Libanum*, Jos. 11, 17. 12, 7. 13, 5. v. Iken. in *dissert. de Baal Hamon et Baal Gad*, Kircherus in *Oedipo* T. I, p. 282. et Michaelis in *Suppl.* Nomen duxit a cultu *bonae fortunae* (גַּד) h. e. Jovis, cujus religio cum *solis* cultu jungebatur (cf. Macrob. Saturn. 1, 23.) v. Rosenm. *Alterth.* I, 2, p. 281. b) בַּעַל הָמוֹן eadem (ut videtur) urbs Cant. 8, 11.; nomen ductum videtur a cultu (Jovis) *Ammonis* אָמוֹן, הָמוֹן (Ezech. 30, 15. coll. Nah. 3, 8.). Habuit enim Heliopolis ad Libanum sacra Aegyptia, auctore Macrobio *Saturn.* I, 23. c) בַּעַל חָצוֹר nom. oppidi in tribu Ephraim. 2 Sam. 13, 23. d) בַּעַל חֶרְמוֹן 1 Chron. 5, 23. v. infra sub חֶרְמוֹן. e) בַּעַל מְעוֹן nom. propr. oppidi Rubenitarum, quod Moabitis cessit, Ezech. 25, 9. Jos. 13, 17., cujus rudera *(Myun)* haud

procul ab Esbone reperit Burckhardtus (Itin. II, p. 624.). f) בַּעַל פְּרָצִים nom. propr. loci, ubi Davides Philistaeos in fugam conjecit 2 Sam. 5, 20. 1 Chron. 14, 11. g) בַּעַל צְפוֹן v. צפון. h) בַּעַל תָּמָר nom. oppidi (prope Gibeam) Jud. 20, 33.

בַּעֲלָה f. 1) *domina*; similiter concretum denominativum et possessivum constituit, ut *domina domus* i. e. *hera* 1 Reg. 17, 17., *domina praestigiarum* h. e. *praestigiatrix* vel *praestigiarum perita* Nah. 3, 4. 2) nom. propr. urbis judaicae Jos. 15, 9. coll. Jos. 19, 44., alibi *Kirjath Jearim*. Eadem videtur בְּעָלוֹת appellari Jos. 15, 24. 1 Reg. 4, 16.

בַּעֲלָת f. nom. propr. urbis in valle Libani a Salomone auctae et munitae 1 Reg. 9, 18. 2 Chron. 8, 6. Eadem videtur significari Jos. 19, 44. coll. Jos. 15, 9.

בְּעֵל m. chald. *dominus*: unde בְּעֵל טְעֵם *dominus consilii* i. e. *consiliarius* Esr. 4, 8. 9. 17.

בַּעֲלִיס nom. regis ammonitici Jer. 40, 14., pro quo libri manuscripti (sed ex judicio Rabbinorum parum accurati) exhibent בַּעֲלִים assentiente Josepho Antiqq. IX, 3. Simonis interpretatur: *cum exultatione* cf. rad. עלס, עלז.

בָּעַר 1) propr. *depavit* (v. infra בְּעִיר), hinc deinde *consumsit, absumsit*, spec. de *igne* (cf. אכל) Ps. 83, 15. etc., hinc a) *arsit* ignis (sq. בְּ mat., ut Num. 11, 3. בָּעֲרָה בָם אֵשׁ יְהוָה *arsit in iis* h. e. consumsit eos *ignis Jovae*, Ps. 106, 18. Job. 1, 16. Jes. 42, 25.), pix Jes. 34, 9., clibanus Mal. 3, 19., pruna Ezech. 1, 13.; b) *exarsit* Jes. 62, 1., trop. de *ira* Ps. 2, 12. 79, 5. 89, 46. Esth. 1, 12. Jes. 30, 27. coll. Ps. 39, 4.; c) *incensus, combustus fuit, conflagravit* Jes. 1, 31. Exod. 3, 3., addito v. בָּאֵשׁ Deut. 4, 11. Jud. 15, 14. 2) petita significatione a sq. nomine בְּעִיר, *bruluit, brutus fuit, obbrutuit* Jer. 10, 8., partic. בֹּעֵר, plur. בֹּעֲרִים *bruti* Ps. 94, 8. Ezech. 21, 31. — Fut. יִבְעַר, plur. יִבְעֲרוּ. — Niph. נִבְעַר *brutus, stultus factus est* (syr. ܐܬܒܥܪ *id.*) Jer. 10, 14. 51, 17. Jes. 19, 11. Praet. plur. נִבְעֲרוּ Jer. 10, 21. — Pih. בִּעֵר 1) *depavit* transit., h. e. pecudem fecit depascere (agrum, vineam) sq. vel accus. agri Jes. 3, 14. vel בְּ Exod. 22, 4. 2) *accendit* ligna Levit. 6, 5 (12), lucernas 2 Chron. 4, 20. 13, 11., ignem in aris Neh. 10, 35. Jes. 40, 16. Ezech. 39, 9. Jer. 7, 18., sagittas Jes. 50, 11., *incendit* et *combussit* Jes. 44, 15. Ezech. 21, 4. 3) *amovit, removit, abstulit, abolevit* aliquem vel aliquid Deut. 26, 13 (מִן־הַבַּיִת) 2 Sam. 4, 11. 1 Reg. 22, 47. 2 Chron. 19, 3., adde Deut. 21, 9. תְּבַעֵר הַדָּם הַנָּקִי מִקִּרְבֶּךָ *auferes sanguinem innocentem e medio tui* h. e. culpam et poenas caedis averruncabis, Deut. 13, 6. בִּעַרְתָּ הָרָע (מִיִּשְׂרָאֵל) מִקִּרְבֶּךָ *tolles malum* (τὸ πονηρὸν coll. 22, 21. 24.) *e medio tui* h. e. capitali poena tale facinus vindicabis (17, 7. 12. 19, 19. 21, 21. 22, 21. 22. 24. 24, 7.), de qua form. v. de Wettius in diss. de Deuteronom. (Jen. 1805. 4.) p. 8 sq., 1 Reg. 14, 10. בִּעַרְתִּי אַחֲרֵי בֵית יָרָבְעָם כַּאֲשֶׁר יְבַעֵר הַגָּלָל *removebo* (everram) *gentem Jerobeami, ut solent stercus removere* (everrere) cf. 21, 21. — Pyh. part. foem. מְבֹעֶרֶת *incensa* Jer. 36, 22. — Hiph. הִבְעִיר 1) *depavit* sq. acc. agri Exod. 22, 4. 2) *accendit* ignem

Exod. 22, 5. (6.), *incendit* et *combussit* Jud. 15, 5. Nah. 2, 14. addito voc. בָּאֵשׁ 2 Chron. 28, 3. vel בָּאוּר Ezech. 5, 2. 3) *removit, abstulit, everrit,* sq. אַחֲרֵי 1 Reg. 16, 3. v. sub Pih.

בְּעוֹר pater Bileami Num. 22, 5. 24, 3. Jos. 24, 9. Mich. 6, 5., qui 2 Petr. 2, 15. *Βοσὸρ* appellatur (ס et ע literis inter se permutatis), et alius cujusdam Gen. 36, 32. 1 Chron. 1, 43.

בְּעִיר m. *pecus* (ܒܥܝܪܐ et بَعِير *jumentum*); tantum cum suffixis occurrit, בְּעִירֵנוּ Num. 20, 4. בְּעִירָם Num. 20, 8. Ps. 78, 48. בְּעִירְכֶם Gen. 45, 17. etc.

בַּעַר m. *brutus, stupidus* Ps. 49, 11. 73, 22. 92, 7. Prov. 12, 1. 30, 2.

בַּעֵר Infinitivus Pih. nominascens Jes. 4, 4. v. sub verbo בער.

בְּעֵרָה f. *incendium* Exod. 22, 5.; aeth. ባዕር: *ardor, incendium.*

תַּבְעֵרָה nom. propr. loci in deserto arab. Num. 11, 3.

בַּעְשָׁא nom. propr. regis israel., qui trucidato *Nadabo* imperium ad se transtulerat, 1 Reg. 15, 16 sqq. 16, 1 sqq. 2 Reg. 9, 9. 2 Chron. 16, 1. etc. Lxx. *Βαασά*. Cf. בְּאֵשׁ chald. i. q. באשׁ *malum fuit.*

בְּעֶשְׁתְּרָה v. infra sub עַשְׁתָּרוֹת.

בָּעַת in Kal inusit. (ܒܥܬ *horruit, timuit, formidavit*), Niph. נִבְעַת *territus est, expavit* Dan. 8, 17 (ubi נִבְעַתִּי pro נִבְעַתְתִּי), sq. מִפְּנֵי (*vor jem.*) 1 Chron. 21, 30., sq. מִלִּפְנֵי Esth. 7, 6. — Pih. בִּעֵת *perterruit* (ut chald. sam.) Job. 3, 5. 13, 11. 21. 7, 14. 15, 24. Ps. 18, 5., it. *subito invasit* (malus daemon) 1 Sam. 16, 4. 15. coll. arab. بغت *de improviso accidit,* III. *inopinantem adortus est.* Praet. 3. f. c. affixo בִּעֲתַתְנִי (in pausa) Jes. 21, 4., בִּעֲתַתּוּ (pro בִּעֲתַתְהוּ) 1 Sam. l. c., particip. foem. מְבַעֵת (pro מְבַעֶתֶת), cum affixo מְבַעִתֶּךָ (in pausa) 1 Sam. 16, 15. Fut. יְבַעֵת etc.

בְּעָתָה f. *terror,* metonym. Jer. 8, 15. 14, 19.; ܒܥܬܐ *horror, timor, formido.*

בִּעוּתִים m. plur. *terrores (vehementes)* Job. 6, 4.; בִּעוּתֶיךָ *terrores* (a te profecti) Ps. 88, 7.

בָּצָל m. *cepa,* sic dicta, quod *decorticari* potest, a rad. arab. بصل *decorticavit,* hebr. פצל, unde chald. פיצולייא *cepae* per פ scribitur; بَصَل et ܒܨܠܐ *cepa.* Occurrit in solo plurali בְּצָלִים Num. 11, 5. conf Celsii *Hierob.* P. II, p. 83 sqq.

בָּצַע 1) *secuit, abscidit,* ut arab. بضع *confregit,* Am. 9, 1. בְּצַעַם (בְּצָעֵם) בְּרֹאשׁ כֻּלָּם *confringe illa* (superliminare et limina) *in eorum caput* h. e. ita ut frusta incidant in eor. cap.; ellipt. Joel. 2, 8. *procedunt* locustae לֹא יִבְצָעוּ *non abscindunt, abrumpunt* sc. cursum, ubi v. Ro-

sensu. Sed Job. 27, 8. כִּי יִבְצַע ex seq. membro petendum est נַפְשׁוֹ: *quando* (Deus) *absciderit vitam ejus* (vitae *filum*) coll. 6, 9. — Pih. בִּצַּע *abscidit, abrupit* vitam al. (חַיִּים) Jes. 38, 12., aliquem Job. 6, 9. eod. sensu, hinc *absolvit, perfecit* Zach. 4, 9. Jes. 8, 12. Thren. 2, 17. — II) *lucrum* improbum *fecit, corrasit* (arab. بضع *collegit, comportavit*) Ezech. 22, 27., בֹּצֵעַ בֶּצַע *lucri* improbi *cupidus, avarus* Jer. 6, 13. 8, 10. Prov. 1, 19. 15, 23. Hab. 2, 9. — Pih. sq. acc. pers. *circumscripsit* aliquem vel potius (per vim) *lucrum expressit* ab al. Ezech. 22, 12.

בֶּצַע m. 1) rei *segmentum, minutum frustulum* (argenti) Judic. 5, 19. (ut κέρμα a κείρειν), quanquam possis etiam *lucrum* argenti (*an Silber*) interpretari. 2) *lucrum* Job. 22, 3. Ps. 119, 36., מַה־בֶּצַע *quod lucrum est, quid juvat, prodest?* Gen. 37, 26. Mal. 3, 14., מַה־בֶּצַע בְּ *quid lucri, emolumenti inde oritur?* Ps. 30, 10., spec. *lucrum improbum* 1 Sam. 8, 3. Exod. 18, 21. Prov. 28, 16. et meton. *opes improbae, male partae* Ezech. 22, 13. Mich. 4, 13., semel *lucri studium, avaritia* Jes. 57, 17. — Cum affixo בִּצְעָם Ezech. 33, 31. etc.

בָּצַץ rad. inusit., arab. بَضَّ *paullatim fluxit* et *exsudavit humor e terra*, unde بَضَضٌ *pauca aqua*.

בִּץ m. *coenum, uligo* Jer. 38, 22.

בִּצָּה f. *id.* Job. 8, 11. 40, 21. Plur. בִּצָּאת (cum א loco ו) et cum affixo בִּצֹּאתָיו Ezech. 47, 11.

בָּצֵק *intumuit* Neh. 9, 21. Deut. 8, 4.

בָּצֵק m. *massa*, farina subacta, fermento *intumescens* Exod. 12, 39. 2 Sam. 13, 8. Jer. 7, 18. Hos. 7, 4., cum affixo בְּצֵקוֹ Exod. 12, 34.

בְּצֶקֶת Job. 38, 38. pertinet ad יצק.

בָּצְקַת nom. oppid. in tribu Jud. Jos. 15, 39. 2 Reg. 22, 1., Βόσκεθ Joseph. Antt. 10, 5.

בָּצַר gener. *secuit, abscidit* (syr. ܒܨܪ *breviavit, diminuit*, chald. *praecidit*), hinc 1) *vindemiavit* Levit. 25. 5. 11., addito voc. כֶּרֶם Deut. 24, 21. Jud. 9, 27., trop. Ps. 76, 13. יִבְצֹר רוּחַ נְגִידִים *vindemiat* h. e. demit, subtrahit *spiritum*, animum *principum* coll. Jud. 20, 46. Apoc. 14, 18 sq. Particip. בֹּצֵר *vindemiator* Jer. 6, 9., trop. de hoste atroci omnia vastante Obad. 5. Jer. 49, 9. 2) *inaccessum reddidit, praeclusit, munivit;* partic. Pahul בָּצוּר a) *inaccessus, aditu difficilis* sec. Cthib Zach. 11, 2. (sed Kri habet בָּצִיר) Jes. 2, 15. Jer. 15, 20. Deut. 28, 52., trop. *arduus, intellectu difficilis* Jer. 33, 3.; b) *munitus* Num. 13, 28. Deut. 1, 28. 3, 5. 2 Sam. 20, 6. Ezech. 36, 35. — Niph. Gen. 11, 6. לֹא יִבָּצֵר מֵהֶם כֹּל־אֲשֶׁר יָזְמוּ *non abscindetur, praecludetur iis, quicquid moliuntur* h. e. non prohibebuntur ab iis, quae facere cogitant, Job. 42, 2. לֹא יִבָּצֵר מִמְּךָ מְזִמָּה. — Pih. *munivit* oppida Jes. 22, 10. Jer. 51, 53.

בָּצִיר m. 1) *munitus*, vel substantive: *munimentum*, sec. Kri Zach.

11, 2., sed Cthib habet בָּצוּר. 2) *vindemia*, proprie tempus abscindendarum uvarum Levit. 26, 5. Jud. 8, 2. Jes. 24, 13. 32, 10. Mich. 7, 1. Jer. 48, 32. Metaph. Jud. 8, 2. הֲלֹא טוֹב עֹלְלוֹת אֶפְרַיִם מִבְצִיר אֲבִיעֶזֶר *nonne racematio Ephraimi melior est vindemiâ Abieseris?* ubi *vindemia* sign. ipsam victoriam de hostibus reportatam, *racematio* id, quod victoriam secutum est, comprehensionem et trucidationem ducum host.

בֶּצֶר m. Job. 36, 19. auri argentive nativi *particula* (sec. R. Jonam in libro radic.), ab *abscindendo* (ut arab. تِبْر a تبر *fregit* in partes). Aliis est *aurum spectatum*, a بصر *vidit*, cf. Michael. *Suppl.*

בֶּצֶר m., in pausa בָּצֶר *id.* Job. 22, 24. Plur. cum affixo בְּצָרֶיךָ Job. 22, 25.

בָּצְרָה f. 1) *septum* pecorum (a *cohibendo*, ut מִכְלָא a כלא *cohibuit*) Mich. 2, 12. 2) nomen propr. urbis Idumaeorum Jes. 34, 6. 63, 1. Gen. 36, 33. vel Moabitarum Jer. 48, 24., arab. بصرى, graec. *Βόστρα* (in Auranitide); cf. Bocharti *Hieroz.* P. I. Lib. II. c. 48. p. 534.

בִּצָּרוֹן m. *munimentum* Zach. 9, 12.

בַּצֹּרֶת f. *siccitas* q. d. *cohibitio pluviae*, Jer. 17, 8. Lxx. *ἀβροχία*, Syr. ܒܨܘܪܬܐ ܕܡܛܪܐ. Plur. בַּצָּרוֹת Jer. 14, 1. Convenit arab. transpos. برض *pauca fuit aqua.*

מִבְצָר m. *locus munitus*, *munimentum* Ps. 89, 41. Thren. 2, 5. 2 Reg. 8, 12. Jes. 25, 12.; עִיר מִבְצָר *oppidum munitum* 1 Sam. 6, 18. Ps. 108, 11., plur. עָרֵי מִבְצָר Num. 32, 36. Jos. 19, 35.; מִבְצַר צֹר 2 Sam. 24, 7. coll. Jos. 19, 29. *urbs munita Tyrus.* — Plur. מִבְצָרִים, unde in regim. מִבְצְרֵי Thren. 2, 2. Dan. 11, 39., et מִבְצָרוֹת Dan. 11, 15.

בָּקַע 1) *fidit, diffidit* Jud. 15, 19., ut lignum Eccles. 10, 9. sq. acc., mare Exod. 14, 16. (de Mose) Neh. 9, 11. sq. acc., rupem Jes. 48, 21. sq. acc., terram (aratro) Ps. 147, 7. sq. בְּ; it. *rupit, disrupit* Am. 1, 13., *discerpsit*, laniavit Hos. 13, 8. 2) *irrupit* 2 Sam. 23, 16. (in castra) sq. בְּ, 2 Chron. 21, 17. (in terram) sq. acc., 32, 1. 3) sensu praegnante: *findendo s. rumpendo eduxit*, ut fontem Ps. 74, 15., hinc nude positum: *pullos exclusit* (de avibus) Jes. 34, 15. (Convenit ܦܩܥ et arab. بقع II. *secuit rem in partes*, ut בקה est بكر). Infin. cum affixo בְּקְעָם Am. l. c., imper. בְּקַע, unde cum affixo בְּקָעֵהוּ Exod. 14, 16., fut. יִבְקַע etc. — Niph. נִבְקַע 1) *fissus, ruptus est*, de terra Num. 16, 31. (et hyperbolice 1 Reg. 1, 40.), de utre Job. 32, 19., de nubibus Job. 26, 8., de mari Prov. 3, 20. Exod. 14, 21., de hominum corporibus 2 Chron. 25, 12. 2) *perruptus* (expugnatus) *est* 2 Reg. 25, 4. Ezech. 30, 17. 3) sensu praegn. *rumpendo eductus est, erupit, prorupit* (aqua, lux etc.) Gen. 7, 11. Jes. 35, 6. 58, 8., etiam de pullis avium Jes. 59, 5. *exclusus est.* — Piel בִּקַּע 1) *fidit*, ut lignum Gen. 22, 3. 1 Sam. 6, 14., rupem Ps. 78, 15., it. *discidit* 2 Reg. 15, 16. 8, 12., *discerpsit, laceravit* 2 Reg. 2, 24. Hos. 13, 8. 2) *erumpere s. prorumpere fecit* Ps.

74, 15. Job. 28, 10. (aquas) coll. Hab. 3, 9 Ezech. 13, 13 (ventum). 3) addito voc. בֵּיץ *ova exclusit* Jes. 59, 5. Pyh. 1) *rumpi* Jos. 9, 4., *dirscindi* Hos. 14, 1. 2) *perrumpi* h. e. expugnari Ezech. 26, 10. — Hiph. *perrupit, irrupit* 2Reg. 3, 26. Jes. 7, 6. Hoph. הָבְקַע *perrumpi* Jer. 39, 2. — Hithpah. *findi*, scindi Mich. 1, 4., *rumpi* Jos. 9, 13.

בְּקִיעַ m. *fissura, ruptura* Am. 6, 11. Jes. 22, 9.

בֶּקַע m. *dimidium*, spec. *dimidium sicli* Gen. 24, 22. Exod. 38, 26. coll. 30, 13.

בִּקְעָה f. *vallis* (q. d. *montium dissectio*), arab. بقعة. Gen. 11, 2. Deut. 8, 7. 34, 3. Jos. 11, 17. Ezech. 3, 23., plur. בְּקָעוֹת Deut. 11, 11. Jes. 41, 18. Ps. 104, 8.; בִּקְעַת הַלְּבָנוֹן Jos. 11, 17. vallis Libanum inter et Antilibanum interjecta, quam veteres *κοιλὴν Συρίαν* vocabant, hodie Arabibus بقاع et بقعة dicta v. IKEN *in dissert. de Baal Gad* §. 12, 5.

בִּקְעָה vel בִּקְעָא f. chald. *id.* Dan. 3, 1.

בָּקַק 1) *vacuavit, evacuavit*, metaphorice *consilium alicui evacuare* h. e. adimere, perdere Jer. 19, 7.; *terram evacuare* h. e. populari, incolis orbare Nah. 2, 3. Jes. 24, 1. 2) *late se diffudit* Hos. 10, 1. גֶּפֶן בּוֹקֵק *vitis late se diffundens, palmitibus foliisque luxurians, frondosa, patula*, LXX. apposite: *εὐκληματοῦσα*. [Convenit بَقْبَقَ *bombum edidit* amphora inter evacuandum et بَقَّ *foecundus fuit, multus fudit*; unde etiam *multum pluviae demisit, multam prolem peperit* v. HARTMANN. Einl. p. 246.]. — Niph. *evacuatus est* Jes. 24, 3., trop. i. q. *evanuit, periit* Jes. 19, 3., ubi praet. f. cum vau convers. וְנָבְקָה (pro נָבַקָּה) vid. s. בלל.

בַּקְבֻּק m. *lagena*, a sono quem inter *evacuandum* edit, 1 Reg. 14, 3. Jer. 19, 1. 10. Syr. ܒܩܒܘܩܐ, graec. *βόμβυλος* a *βόμβος*, add. *βαυκάλιον* v. ALEX. APHRODIS. Probl. 1, 94.

בָּקַר I) in Kal inusit., Pihel propr. *diligenter inspexit, contemplatus est*, sq. בְּ *cum voluptate spectavit* (pr. *oculis haesit in*) Ps. 27, 4., hinc a) *inquisivit* Levit. 13, 36. sq. לְ; 27, 33. לֹא יְבַקֵּר בֵּין טוֹב לָרַע *ne inquirat* (inquiratur), *bonum an malum sit.* b) *reputavit, cogitavit* 2 Reg. 16, 15. Prov. 20, 25. c) i. q. פָּקַד *curavit, curam suscepit* alicujus Ezech. 34, 11 sq. (Chald. etiam *animadvertit* in aliquem, v. infra בִּקֹּרֶת). [Arab. بقر est *fidit* atque ita aperuit. Verba autem *findendi* et *secandi* metaphorice referuntur ad *inquisitionem* rei conf. SCHULTENS. in *Animadverss.* ad Job. 38, 4. et 39, 3.]. — II) i. q. בָּכַר, arab. بكر *praecessit*, v. sub בֹּקֶר.

בַּקַּר Pahel chald. *quaesivit* Esr. 4, 19. 6, 1. 7, 14. — Ithpah. *quaeri, perquiri* Esr. 5, 17.

בַּקָּרָה f. *cura*, in regim. בַּקָּרַת Ezech. 34, 12.

בִּקֹּרֶת f. *animadversio* h. e. *flagellatio* Levit. 19, 20. v. rad.

בָּקָר epic. *armentum*, *Rindvieh* Num. 7, 88. Exod. 10, 9. Gen. 45,

10. etc., arab. بَقَرَةٌ *armentum*, بَقَرٌ *boves*. [Dictum volunt ab arab. بقر *incidere*, quod terram *aratro findat*, conf. חרשׁ de *bobus* Job. 1, 14., quemadmodum Latinis bos et taurus *arator* dicitur, Graecis βοῦς ἀροτὴρ et ἀρότης, it. ἐπισχίζων ἄρουραν apud Apollon., τέμνων ὦλκα εὐθεῖαν ap. Callimach. etc. Sed a *maxime fissis ungulis* nomen derivat Hillerus in *Hierophyt.* P. II, p. 220 sq.]. Differt a שׁוֹר, quod *bovem* significat; בָּקָר enim semper dicitur *collective* nullo sexus discrimine cf. Gen. 12, 16. 13, 5. 20, 14. etc. Hinc Gen. 33, 13. בָּקָר עָלוֹת, hinc Gen. 18, 7. Exod. 29, 1. בֶּן־בָּקָר, hinc חֲמִשָּׁה בָקָר *quinque armenti fünf Stück Rindvieh* (non בְּקָרִים) Exod. 21, 37. Ita dic. etiam de bobus aeneis 2 Reg. 16, 17. Plur. בְּקָרִים a) *boum greges, armenta* Neh. 10, 36. Am. 6, 12.; b) *boves arte facti* 2 Chron. 4, 3. 1 Reg. 7, 29.

בּוֹקֵר m. vulgo *bubulcus* Am. 7, 14. Quia vero Amosus propheta non *bubulcus* fuit, sed *opilio* coll. v. sq. et c. 1, 1., cum B. Michael. in Diss. de *vaticinio Amosi* §. 13. gener. *pastorem* explicare praestat. Sic syr. ܒܩܘܪܐ est *grex*.

בֹּקֶר m. *a)* *lux mane exoriens, mane* Gen. 44, 3. Exod. 19, 16. Jud. 16, 2. 1 Sam. 14, 37. 25, 36. 2 Sam. 17, 22. 23, 4. 2 Reg. 7, 9. Mich. 2, 1. etc. Hinc ultima pars noctis dicitur אַשְׁמֹרֶת הַבֹּקֶר *vigilia matutina* Exod. 14, 24. 1 Sam. 11, 11. (بُكْرَةٌ *diluculum*, إِبْكَارٌ *matutinum tempus*, a بَكَرَ *praecessit* cf. בָּכַר). Passim adverbialiter legitur: *mane* Exod. 16, 7. Ps. 5, 4.; בַּבֹּקֶר בַּבֹּקֶר *mane mane* i. e. *quovis mane* Exod. 16, 21. 30, 7. Levit. 6, 5. Jes. 28, 19., מִבֹּקֶר עַד עֶרֶב *per unum diem* Job. 4, 20. Plur. לִבְקָרִים *quovis mane* Job. 7, 18., לַבְּקָרִים *id.* Ps. 73, 14. 101, 8. Jes. 33, 2. Thren. 3, 23. — Saepe notatur spec. *mane posteri* (crastini) *diei*, hinc בַּבֹּקֶר *mane postridie, cras mane* Deut. 16, 7., עַד־הַבֹּקֶר *in mane crastinum* Exod. 16, 24., deinde vero בֹּקֶר adv. in univ. est *cras, crastino die* Num. 16, 5. (quemadmod. etiam nostrates *morgen* utroque sensu dicunt), לַבֹּקֶר poet. *mox, illico* Ps. 49, 15. 59, 17. 90, 14. 143, 8. etc.

בָּקַשׁ in Kal inusit., Pih. בִּקֵּשׁ 1) *quaesivit* 1 Sam. 10, 2. 14. Prov. 14, 6. 1 Chron. 4, 39. Cant. 3, 1. (etiam sensu forensi: *quaestionem instituere* Esth. 2, 23.), *conquisivit* Neh. 12, 27.; sq. לְ pers. et acc. *exquisivit, selegit* alicui aliquid 1 Sam. 13, 14. Esth. 2, 2. (Ruth. 3, 1.); sq. לְ rei: *inquisivit* in aliquid Job. 10, 6. 2) *sectatus est, studuit* rei, *operam dedit*, sq. accus., et in malam partem Num. 35, 23. Ps. 4, 3. 27, 4., et in bonam Ps. 34, 15. Zeph. 2, 3.; sq. infin. *studuit aliquid facere* Eccles. 12, 10. Exod. 2, 15. 1 Sam. 14, 4. 19, 2. etc. 3) *poposcit, postulavit* sq. acc. rei et מִן vel מִיַּד pers. Neh. 5, 12. Gen. 31, 39. Jes. 1, 12. Ps. 104, 21., hinc בִּקֵּשׁ דָּם v. infra. 4) *petiit* ab aliquo aliquid, constr. cum מִן pers. et accus. rei Esr. 8, 21., cum מִן pers. et עַל rei Esth. 7, 7. Esr. 8, 23., cum acc. pers. et בְּעַד rei 2 Sam. 12, 16. Sq. לְ pers. et acc. rei *alicui aliquid expetere* Ps. 122, 9. Ceterum notandae sunt hae phrases: a) בִּקֵּשׁ דַּם פ׳ *sanguinem alicujus poscere, reposcere* h. e. caedem ulcisci 2 Sam. 4, 11. Ezech. 3, 18. 20., omisso דָּם 1 Sam. 20, 16. Jos. 22, 23. b) בִּקֵּשׁ נֶפֶשׁ פ׳ *vitae* alicujus *insidias*

struere Exod. 4, 19. 2 Sam. 4, 8. Ps. 35, 4. etc. (cf. v. דָּרַשׁ); quae phrasis tamen in bonam partem sumitur Prov. 29, 10 *vitam tueri, defendere* (ut alia similis Ps. 142, 5.). c) בִּקֵּשׁ אֶת־פְּנֵי מֶלֶךְ *videre cupere* 1 Reg. 10, 24., *placere studere* Prov. 29, 26. d) בִּקֵּשׁ פְּנֵי יְהוָה et בִּקֵּשׁ יְהוָה *quaerere Jovam*, vel ad venerandum eum implorandamque ejus gratiam Deut. 4, 29. Jes. 65, 1. 2 Sam. 12, 16. Zeph. 1, 6. Ps. 27, 8. 105, 4. 2 Chron. 20, 4. vel ad eum consulendum Exod. 33, 7. 2 Sam. 21, 1. Jes. 45, 19. vel ad eum placandum Hos. 5, 6. coll. Jer. 50, 4. 2 Chron. 15, 4. 15. e) בִּקֵּשׁ אֶל־הַיִּדְּעֹנִים *consulere hariolos* (i. q. דָּרַשׁ אֶל) Levit. 19, 31. — Praet. foem. cum affixo בִּקְשַׁתְהוּ Hos. 2, 7. Part. plur. מְבַקְשִׁים (omisso dagesch) Exod. 10, 11. Thren. 1, 11. Jes. 51, 1. Inf. cum affixo בַּקֶּשְׁךָ 1 Reg. 18, 10. — Pyh. *quaeri* Jer. 50, 20. Ezech. 26, 21., in quo posteriore loco legitur fut. 2. p. תְבֻקְשִׁי (cum Chateph-Patach sub ת non-gutturali et emisso dagesch).

בַּקָּשָׁה f. *petitio, petitum desiderium.* Cum affixis בַּקָּשָׁתִי Esth. 5, 7. 8. 7, 3., בַּקָּשָׁתֵךְ 5, 3. 9, 12., בַּקָּשָׁתוֹ Esr. 7, 6.

בַּר, בַּר et בָּר vid. sub radd. ברה et ברר.

בָּרָא propr. (ut arab. برا et برى cf. ברה) *secuit, cecîdit, asciavit* v. Pih., deinde 1) *formavit, creavit, finxit* (Deus), ut כון et برأ, Gen. 1, 1. 5, 2. Am. 4, 13. Ps. 51, 12. Jer. 31, 22. Jes. 65, 17., sq. dupl. acc. Jes. 65, 18. הִנְנִי בוֹרֵא אֶת־יְרוּשָׁלַםִ גִּילָה h. e. *ego converto Hierosolyma in gaudium, ich mache Jerus. zu (lauter) Frohlocken.* Subst. c. affixo בֹּרַאֲךָ Jes. 43, 1. Spec. Jova dicitur *Israel. creasse* Jes. 43, 1. h. e. condidisse gentem Israel. cf. intpt. ad Sueton. Aug. 98. [Verba *secandi* et *exsecandi* sensum quoque habere *formandi* et *parandi,* exemplis docuit Simonis in *Arcano Form. Hebr.* p. 112. cf. arab. خلق *efformavit, creavit,* rr. חָרַשׁ et צור. Ceterum v. Majus in *Dissert. S.* loc. III, p. 197 sq. H. S. Reimarus de *Differentiis vocum Hebr.* dissert. III, p. 4 sq. Sal. Deylingius in *Observatt. S.* P. I, p. 15 sq. etc.]. 2) *edit, comedit,* i. q. ברה, v. בָּרִיא. — infin. בְּרֹא Gen. 5, 1., imper. בְּרָא Ps. 51, 12., fut. יִבְרָא Num. 16, 30. — Niph. *creatus est* Gen. 2, 4. 5, 2. Ps. 104, 30., *procreatus, natus est* Ps. 102, 19. Ezech. 21, 35., *effectus est* Exod. 34, 10. (de miraculis) coll. Jes. 48, 7. Infin. cum affixo הִבָּרְאֲךָ Ezech. 28, 15. pro הִבָּרַאֲךָ (ut occurrit v. 13.) ex chaldaismo. — Pih. בֵּרֵא 1) *secuit, cecîdit, succidit* (silvam) Jos. 17, 18., deinde *trucidavit* Ezech. 23, 47. 2) *incîdit* in tabula, *designavit, descripsit* Ezech. 21, 19. (24), ubi tamen all. vertunt (in his etiam Rosenm.) *decernere, constituere, eligere.* — Hiph. *saginavit* 1 Sam. 2, 29. v. Kal n. 2.

בְּרִיאָה f. *creatum, res creata* h. e. nova, prorsus singularis Num. 16, 30. cf. Exod. 34, 10.; كون et بَدِيعَة *id.*

בַּר m. *filius* (v. rad. Niph.) Ps. 2, 12. (vocab. poet.). Cum affixo בְּרִי *fili mi!* Prov. 31, 2. Chald. Syr. Samar. pro בֵּן. Aliud vid. sub rad. ברה.

בַּר m. chald. *id.* Dan. 3, 25. 6, 1. 7, 13., etiam nepos Esr. 5, 1. 2. 6, 14. Cum affixo בְּרֵהּ Dan. 5, 22.

מְרֹאדַךְ v. בְּרֹאדַךְ.

בָּרַד gener. *sparsit*, ut chald. et syr., spec. *sparsit grandinem, grandinavit* (arab. بَرَدَ *friguit, grandinavit*) Jes. 32, 19.

בָּרָד m. *grando* (syr. chald. aeth. *id.*) Exod. 9, 18. Jes. 28, 2. 17. 30, 30. Ps. 18, 13. 14. (arab. بَرْدٌ *frigus*).

בָּרֹד m., plur. בְּרֻדִּים *sparsi, respersi* i. e. *maculis distincti, varii* Gen. 31, 10. 12. Zach. 6, 3. 6. Syr. est ܒܪܘܕ *albo et rubro distinctus, maculosus, versicolor*, arab. البُرْدَة *vestis variegata*. Sic lat. *sparsas albo pelles* dixit Virgilius *Eclog*. II, 41., *spargere coloribus Aeneid*. VII, 191.; *maculis spargere* Tacitus Germ. XVII, 4. Sic graec. πάσσω et διαπάσσω praeter *spargendi* significationem etiam *variegandi* sensum habent, unde χρυσόπαστος *auro sparsus* i. e. *variegatus* etc. conf. Bocharti *Hieroz*. Tom. I, p. 50 sqq. et 535. ed. Lips.

בָּרָה propr. *secuit, concidit* (ut arab. بَرَا, بَرَى), hinc 1) *edit, comedit* 2 Sam. 13, 6. 10., plene בָּרָה לֶחֶם *panem secuit* (ut alibi *fregit panem*) 2 Sam. 12, 17. (cf. קָמַח arab. *concidit*, aethiop. *edit*, v. radd. אכל et גזר). 2) *elegit*, i. q. בָּרַר, 1 Sam. 17, 8. (arab. بَرَّا i. q. بَرَزَ *distinxit, separavit*). — Pih. infin. בָּרוֹת *comedere* Thren. 4, 10. — Hiph. הִבְרָה *comedere fecit, cibum suppeditavit* sq. dupl. acc. 2 Sam. 3, 35. 13, 5.

בָּרִיא m., בְּרִיאָה f. *pinguis, opimus* Gen. 41, 2. 4. Jud. 3, 17. 2 Sam. 6, 13. Ps. 73, 4. Dan. 1, 13. (de hominib. et animall.) Hab. 1, 16 (de cibo). Cet. cf. מְרִיא.

בָּרִי m., unde foem. בְּרִיָּה *pinguis* Ezech. 34, 20.

בִּרְיָה f. *cibus* 2 Sam. 13, 5. 7. 10. Aliud vid supra sub rad. ברא.

בָּרוּת f. *id.*; cum affixo בָּרוּתִי Ps. 69, 22.

בְּרִית f. **foedus** Gen. 9, 13. 16. Jer. 3, 16. Ezech. 16, 59. etc. Sic dicitur a *dissectione* animalium, in pangendis foederibus usitata, vid. Gen. 15, 10 sq. Jer. 34, 18. et e scriptt. classicis Varro de *re rustica* lib. II. c. 4. Suetonius in Claudio c. 25. Hinc dicitur כָּרַת בְּרִית 1 Sam. 18, 3. 23, 18. 2 Chron. 34, 31. etc. propr. *secare sectionem* (τέμνειν ὅρκον, ut Graeci loquuntur, Iliad. 2, 124.) h. e. *foedus ferire, icere*, quae formula constr. cum לְ Jos. 9, 6. 7. 24, 25. 1 Sam. 11, 1. 2 Sam. 5, 3. 2 Reg. 11, 4. 1 Chron. 11, 3. Job. 31, 1. (v. tam. sub כרת), cum עִם 2 Chron. 23, 3. Hos. 12, 2., cum אֵת 2 Sam. 3, 13. 21. 2 Reg. 17, 35., cum בֵּין 2 Reg. 11, 17. (sed sq. עַל est *foedus ferire contra al.* Hos. 2, 20. Ps. 83, 6. etc.). Legitur etiam בּוֹא בִבְרִית *venire in foedus* (*Aeneid*. IV, 339.: „aut haec in foedera veni") 1 Sam. 20, 8. Ezech. 16, 8. 2 Chron. 15, 12., quoniam in pangendis foederibus bove aut vitulo in duas partes discisso per illam divisam hostiam transibant ii, qui foedere jungi cupiebant. Hinc semel eod. sensu עָבַר בִּבְרִית Deut. 29, 11. Cf. hanc in rem Pitisci *Lexic. Antiqu. rom.* Vol. I, p. 794 sq. J. D. Michaelis *in den Hall. Anzeigen* a. 1745. n. 32. 33. et ad Peircium in Epist. ad Hebr. p. 329 sq. Dougtaei *Analecta S.* ad Gen. 15, 10. et Feithii *Antiquitt. Homer*. L. IV. c. 17. §. 2. De *foedere salis*

v. sub v. כָּרַת. — Sed non solum homines cum hominibus dicuntur *foedus inire*, verum etiam Deus cum hominibus Mal. 2, 4. 5, inprimis autem celebratur *foedus* a Jova cum *Israelitis* ictum (Exod. 2, 24. 6, 4. 19, 5. Levit. 26, 9. Deut. 4, 31. Ps. 55, 21. Jes. 54, 10. etc.), quo quidem hi ad perpetuum obsequium, ille ad salutem populo praestandam sese obstrinxerunt. Hoc foedus primum cum *Abrahamo*, gentis israeliticae conditore Gen. 17, 9 sqq. Neh. 9, 8, deinde cum universo populo per *Mosen* pepigit Exod. 24. Deut. 5, 2. 29, 1 sqq. Jer. 11, 2 sqq; לֻחֹת הַבְּרִית *tabulae foederis* (in quibus perscripta erant decem praecepta primaria coll. Exod. 34, 28.) Deut. 9, 9. 11., אֲרוֹן הַבְּרִית *arca foederis* Num. 10, 33. 14, 44. Deut. 10, 8. etc., סֵפֶר הַבְּרִית *liber foederis* Exod. 24, 7 (ubi v. Rosenm.) 2 Chron. 34, 30., דַּם הַבְּרִית *sanguis foederis* h. e. quo effuso foedus istud sancitum est Exod. 24, 8. coll. Zach. 9, 11. *Meton.* circumcisio vocatur בְּרִית h. e. *signum foederis* Gen. 17, 13., *concr.* vero significat *populum israeliticum* foedere cum Deo junctum Dan. 11, 28. vel *μεσίτην* foederis Jes. 42, 6. (ubi v. Gesen.) 49, 8. — Jam vero cum foedus a Deo concedatur potius hominibus quam aequo utrimque jure feriatur, saepe accidit, ut in voc. בְּרִית non tam foederis et pactionis, quam *legis* et *promissionis* notio spectaretur 2 Sam. 23, 5. Jer. 33, 21. Prov. 2, 17. Ps. 25, 10. 78, 10. Gen. 6, 18. 9, 9. (hinc הֵקִים בְּרִית, v. sub קוּם) rel. — Cum affixo בְּרִיתוֹ, בְּרִיתִי rel., sed affixa et genit. saepe *objectivo* sensu intelligenda sunt, ut בְּרִית אֲבֹתֶיךָ *foedus patrum tuorum* h. e. cum majoribus t. factum Deut. 4, 31., בְּרִיתִי יַעֲקֹב *foedus meum c. Jacobo factum* Levit. 26, 42. al. [Plur. בְּרִיתוֹת in Mischna legitur III, 114.].

בַּעַל בְּרִית propr. *dominus foederis*, cognomen Baalis Phoenic., qui a *Sichemitis* colebatur, Jud. 8, 33. 9, 4. 46. Praeerat ille foederibus pangendis putabaturque curare, ut fides data servaretur cf. graec. *Ζεὺς ὅρκιος*.

בַּרְבֻּרִים v. sub rad. ברר.

בְּרוֹשׁ m. 1 Reg. 5, 8. 6, 15. 9, 11. Jes. 37, 24. 41, 19. Hos. 14, 9. Zach. 11, 2. sec. Vulg. *abies* (arab. بَرُوت 2 Chron. 25, 18. et syr. ܒܪܘܬܐ). Aliis est *cupressus* v. Castellus in *Lexico* col. 3974. Lampius in *Syntagmate Dissert. philolog. theolog.* P. I, p. 574 sq. et J. C. Biel in Exercitat. de *lignis ex Libano ad templum aedificandum petitis* §. 14 sq., cui sententiae commendationem petunt ab arab. برس *durus fuit* coll. Theophrasti *Historia Plantarum* l. V, c. 5. adde Faberi *Archaeol.* p. 371. Fortasse latius patuit hoc voc. et plures arborum coniferarum species comprehendit v. Celsii Hierob. I, p. 74 sqq. — עֲצֵי בְרוֹשִׁים *ligna abietina* 2 Sam. 6, 5. i. e. *instrumenta mus. ex ligno abietino confecta* (1 Chron. 13, 8. per jejunam emendationem legitur: עֹז וּבְשִׁירִים v. Gramberg. *die Chronik n. ihr. geschichtl. Charakter* p. 59.). Poet. בְּרוֹשִׁים legitur pro *hastis abietinis* Nah. 2, 4. vid. Schroederum de *vest. mulier. Hebr.* p. 76 sq., ut graec. *μελία* sive *μελίη* et *ἐλάτη*, nec non lat. *fraxinus* apud Stat. *Thebaid.* VI, 102., et arab. شبح *fraxinus* vid. Schultens ad *Monumenta vetust. Arab.* p. 22. adde Virgil. Aen. XI, 667.: „longa transverberat *abiete* pectus."

בְּרוֹת m. eadem arbor, mutato tantummodo שׁ in ת ex dialecto Syrorum, Cant 1, 17. Sunt, qui ob soni vicinitatem *brutam* intelligant, arborem cupresso fusae similem, odorem proximum cedro prodentem, ut Plinius eam L. XII. c. 18. describit, conf. Salmasius ad Solinum p. 669 sq. Denique בְּרוֹת *sabinam* (*Juniperum Sabinam L.*) esse, pluribus contendit Wedelius in *Exercitatt. Medico-Philoll.* cent. II. dec. II. exercit. 6.

בֵּרוֹת s. בֵּרוֹתַי nom. urbis, quae in ditione regis Syriae Sobaeae fuit 2Sam. 8, 8. et Damascum inter et Hamatham interponitur Ezech. 47, 16. Plerique dici putant *Berytum*, celebrem Phoenices urbem (hod. بيروت), alii oppidum *Birtha* (بيرة v. Assemani Bibl. or. III, 2, p. 560.) ad Euphratem, cujus Ptolemaeus quoque mentionem facit. Sed neutrum satis probabile est v. Rosenm. *Alterth.* I, 2, p. 292 sq.

בַּרְזֶל m. *ferrum* (chald. et sam. *id.*) Num. 35, 16. Deut. 3, 11. 1 Sam. 17, 7. etc., metonymice sumitur pro *eo quod ex ferro factum est*, ut *securi* 2 Reg. 6, 5. Eccles. 10, 10., *catena* Ps. 105, 18. etc. Sed v. פַּרְזֶל.

בַּרְזִלַּי (*ferreus?*) nom. propr. viror. 2 Sam. 17, 27. 21, 8. Esr. 2, 61. Alii conf. chald. בַּרְזִילִין *duces, praefecti* (Targ. Cant. 1, 8.), בַּרְזְלָא *subpastor.*

בָּרַח 1) fugit (arab. *obvertit latus sinistrum,* quo modo milites fugere solebant) Gen. 31, 22. 27. Neh. 6, 11. 2 Sam. 15, 14. (de vita Job. 9, 25.), sq. מִן Jer. 4, 29. Jes. 48, 20., מִפְּנֵי Gen. 35, 7. 1 Reg. 2, 7. Ps. 139, 7., מֵאֵת 1 Reg. 2, 23. (*fliehen vor jem.*), sq. אַחֲרֵי *post aliquem fugere* 1 Sam. 22, 20.; בְּרַח לְךָ *fuge tibi* (gall. s'enfuir) Gen. 37, 43. Num. 24, 11. Am. 7, 12. 2) *pertransiit* Exod. 36, 33. *repagulum fecit* לִבְרֹחַ בְּתוֹךְ הַקְּרָשִׁים *ita ut per medios asseres pertransiret ab uno extremo ad alterum.* — Particip. בֹּרֵחַ Gen. 31, 2., foem. בֹּרַחַת Gen. 16, 8., fut. יִבְרַח Job. 27, 22. — Hiph. הִבְרִיחַ 1) *fugavit* Prov. 19, 26. Job. 41, 20. 1 Chron. 8, 13., sq. מֵעַל Neh. 13, 28. 2) intransit. *pertransiit, transmissus est* Exod. 26, 28.

בָּרִיחַ m. *fugitivus* Jes. 43, 14., hinc de serpente: *celer* Jes. 27, 1. (all. *protensus, rectus* cf. בְּרִיחַ), sed Job. 26, 13. נָחָשׁ בָּרִחַ est *sidus* et quidem *draco borealis,* perquam tortuosus, serpentis instar (Virg. Georg. I, 244.), qui labitur (ut Cicero ait) *inter perque duas in morem fluminis Arctos.* Arabibus etiam حيّة *serpens* et تنّين *draco* dicitur. Cet. cf. Schnurreri Dissertatt. p. 322 sq. et Gesen. Comment. in Jes. I, p. 812.

בְּרִיחַ m. *pessulus, repagulum, vectis,* quo januae vel portae clauduntur (a *pertranseundo, trajiciendo* v. rad. 2.) Deut. 3, 5. Jud. 16, 3. 1 Sam. 23, 7. 1 Reg. 4, 13. Neh. 3, 3. Ps. 147, 13. (poet. mari Job. 38, 10. et terrae Jon. 2, 7., ad quem l. v. Rosenm., tribuuntur), it. lignum transversarium, quo (per annulos transmisso) duo asseres copulantur (*Riegel im Sinne d. Bauleute*) Exod. 26, 26. 28. 29. 35, 11. 36, 31. 33. etc. (Vulg. *vectis*). — Metaph. principes et viri fortes

vocantur *vectes terrae*, quibus hostes arcentur a terra Jes. 15, 5. ubi v. Rosenm.

בָּרִחַ m. propr. *fuga*, concr. *fugitivus* Ezech. 17, 21.

בֶּרֶךְ f. *genu* Jes. 45, 23., dual. בִּרְכַּיִם *utrumque genu, genua* Deut. 28, 35. Jud. 7, 5. 1 Reg. 18, 42. Esr. 9, 5. Dan. 10, 10., pro plur. Ezech. 7, 17. 21, 12. Pueros recens natos solebant patres in genua suscipere Gen. 30, 3. Job. 3, 11., paullo adultiores in genibus h. e. gremio gestare Gen. 50, 26. Jes. 66, 12.

בְּרַךְ vel בֶּרֶךְ f. chald. *id.* Plur. cum affixo בִּרְכוֹהִי Dan. 6, 11.

בָּרַךְ 1) *genua flexit, in genua procubuit* venerationis caussa 2Chron. 6, 13. Ps. 95, 6. (بَرَكَ, בּוֹךְ et בְּרַךְ *id.*) v. infra Hiph. 2) *benedixit*, quae tamen verbi significatio non obtinet, nisi in infin. absol. Jos. 24, 10., it. (de Deo) *beavit, fortunavit* (*segnen* hoc etiam sensu dic. nostrates), hinc בָּרוּךְ לַיהוָה Jud. 17, 2. 1 Sam. 23, 21. *fortunatus a Deo*, בְּרוּךְ יְהוָה Gen. 24, 31. 26, 29. Jes. 65, 23. *id.* 3) *celebravit, laudavit* Deum, in hac form. בָּרוּךְ יְהוָה Gen. 9, 26. Exod. 18, 10. — Piel. בֵּרֵךְ propr. *in genua procumbere fecit*, hinc 1) *benedixit, bona, fausta apprecatus est*, sq. accus. (nam, quibus benedicebatur, hi antiquitus in genua provoluti sunt), et de privata et de publica (sacerdotis) benedictione Gen. 27, 4. 7. 19 sqq. 48, 9. Exod. 39, 43. Levit. 9, 22. Num. 6, 23. Jos. 14, 13. 1 Sam. 2, 20. 2 Chron. 30, 27. Prov. 27, 14. Adeo de Deo dicitur faustum, fortunatum, augustum aliquid (aliquem) esse jubente Gen. 1, 22. 21, 3. Exod. 20, 11. — Jam vero, cum *salutantes* bona sibi invicem apprecari solerent, בֵּרֵךְ passim est: *salutavit* 2 Reg. 4, 29. 1 Sam. 13, 10., it. *valedixit* Gen. 47, 10. Sed hoc posteriore sensu in malam etiam partem dicitur, ut Lat. *valedicere* (Cic. nat. Deor. I. extr.), ut sit: *renuntiare* alicui (*Abschied geben*), *desciscere* ab aliquo Job. 1, 5. 2, 5. adjuncta *execrandi* notione 1 Reg. 21, 10. Ps. 10, 3. cf. Schultens. ad Job. l. c. qui apposite confert arab. تَبَرَّكَ v. Pococke ad port. Mos. p. 19. add. graec. χαίρειν φράσαι. 2) *fortunavit, beavit* (de Deo) Gen. 12, 3. 48, 3. Exod. 23, 25. Deut. 7, 13. 30, 16. Jos. 17, 14. Ps. 5, 13. 28, 9. 29, 11. 65, 11. 132, 15. etc, cum dupl. acc. *fortunare aliquem aliqua re* Deut. 12, 7. 15, 14. Gen. 27, 41., sq. בְּ rei *fort. al. in al. re* Gen. 24, 1. Deut. 2, 7. 3) *celebravit, laudavit* Gen. 24, 48. Deum, sq. accus. Ps. 16, 7. 26, 12. 103, 1. etc., sq. לְ 1 Chron. 29, 20. Nah. 11, 2.; sed passim in libris rec. sq. vel acc. Jes. 66, 3. vel בְּשֵׁם יְהוָה est *adoravit, veneratus est* 1 Chron. 23, 13. — Praet. c. affixo בֵּרַכְךָ Deut. 24, 13. Part. plur cum affixo מְבָרֲכֶיךָ Gen. 12, 3. 27, 29. Infin. בָּרֵךְ, cum affixo בָּרְכוֹ Gen. 28, 6. et בָּרְכוֹ 1 Sam. 13, 10. 2 Sam. 8, 10. Imperat. בָּרֵךְ, plur בָּרְכוּ Jud. 5, 2. et בָּרְכוּ Jud. 5, 9. Fut. יְבָרֵךְ, 1. p. sing. cum affixo אֲבָרֶכְךָ Ps. 63, 5. simulque cum nun epenthet. אֲבָרְכֶךָּ Ps. 145, 2. et cum ה paragog. אֲבָרְכָה Gen. 27, 7. — Pyh. בֹּרַךְ *benedici* Num. 22, 6., *fortunari, beari* 2 Sam. 7, 29. Ps. 37, 22. Deut. 33, 13., *celebrari, laudari* Ps. 113, 2. — Niph. *fortunari, beari* Gen. 12, 3. 18, 18. 28, 14. — Hiph. הִבְרִיךְ *in genua procumbere fecit* camelos Gen. 24, 11. — Hithpah. 1) *sibi benedixit* Deut. 29, 19. Jes. 65, 16. 2) *fortunatus, beatus est* Gen. 22, 18.

בְּרַךְ chald. 1) *in genua prolabi, in genua se demittere* Dan. 6, 11. 2) Pehil בְּרִיךְ *celebratus* Dan. 3, 28. — Pahel בָּרֵךְ *celebravit* Dan. 2, 19. 20. 4, 31.

בָּרוּךְ (v. sub rad.) nom. propr. familiaris et scribae Jeremiae proph. Jer. 32, 12. 36, 4., nec non aliorum Neh. 3, 20. 10, 7. 11, 5.

בְּרָכָה (semel בִּרְכָה Gen. 27, 38.) f. 1) *benedictio* h. e. qua quis alicui bona apprecatur Gen. 27, 35. 36. 49, 28. 2) ipsa *prosperitas, felicitas*, quae alicui (divinitus) contigit Gen. 39, 5. Levit. 25, 21. Deut. 16, 17. Ps. 3, 9. 21, 4. 129, 8. Prov. 24, 25., meton. Gen. 12, 2. הֱיֵה בְּרָכָה i. e. *prosperatus, fortunatus esto*, Zach. 8, 13. Ps. 21, 7. Etiam de singulari quodam Dei *beneficio* Jes. 65, 8. Ps. 84, 7. (ut vern. *ein Segen, eine Segnung*). 3) *munus, donum* (spec. quod salutantes offerunt) Gen. 33, 11. 1 Sam. 25, 27., deinde quodvis Jud. 1, 15. 1 Sam. 30, 26. 2 Reg. 5, 15. (ut aeth. በረከት፡ et syr. ܒܘܪܟܬܐ). Spec. de *pace* legitur 4 Reg. 18, 31. עֲשׂוּ אִתִּי בְרָכָה, quae verba Chald. ita reddidit: עֲבִידוּ עִמִּי שְׁלָמָא. — Plur. בְּרָכוֹת, in regim. בִּרְכוֹת Gen. 49, 25. 26., cum affixo בִּרְכוֹתֵיכֶם Malach. 2, 2.

בֶּרֶכְיָה et בֶּרֶכְיָהוּ (*benedictio Jovae*) nom. propr. viror. Zach. 1, 7. 1 Chron. 6, 24. 15, 17. 9, 16. 2 Chron. 28, 12. Neh. 3, 4. 6, 18. etc.

בְּרֵכָה f. *piscina, lacus* 2 Sam. 2, 13. 4, 12. etc. (arab. بِرْكَة *piscina aut simile aquae receptaculum* stagnantis, unde cameli adaquantur, v. הִבְרִיךְ, hispan. *Alberca*, hodie adhuc Jemanensibus *Birke*, teste Niebuhrio in *descript. Arabiae* p. 156.). Quae Jes. 7, 3. (Neh. 3, 15.) et 22, 9. commemorantur *piscinae superior* et *inferior*, prope Hieros. ex fonte Siloa oriebantur v. Gesen. in Jes. I, p. 275 sq. In regim. בְּרֵכַת 1 Reg. 22, 38. בְּרֵכוֹת Eccles. 2, 6. Cant. 7, 5.

אַרְכֻּבָה f. chald. *genu* Dan. 5, 6., c. א prosthet. pro רְכוּבָה, ut in Targum. legitur, atque id transposit. pro בִּרְכוּבָה (v. בֶּרֶךְ).

בְּרַם Particula Chald. confirmandi et asseverandi: s e d, *verum* Dan. 2, 28. 4, 12. 20. Esr. 5, 13., *sed tamen, verum tamen* Dan. 5, 17. Syr. ܒܪܡ *profecto, sane, tamen.*

בָּרַם rad. Hebr. non usitat., arab. برم II. IV. *contorsit.*

בְּרוֹם m., plur. בְּרוֹמִים genus *vestium* ex pluribus (ac versicoloribus) filis contextarum Ezech. 27, 24. coll. بَرِيم *ex duabus aut pluribus partibus in unum contortum filum*, quale stamini saepius inservit, مُبْرَم *vestis ex duobus aut pluribus fil s contexta.* Conferunt πολύμιτα Graecor. v. Hartmann. Hebraeerin Tom. III, p. 151.

בָּרַע rad. Hebr. non usitat., arab. برع *excelluit virtute et scientia.* Inde repetas: בֶּרַע nom. propr. regis Sodomor. Gen. 14, 2.

בָּרַק *fulguravit* Ps. 144, 6., arab. برق, syr. ܒܪܩ *id.*

בָּרָק m. 1) *fulgur* Job. 38, 35. Ps. 77, 19. 97, 4. 135, 7. Ezech. 1, 13. Dan. 10, 6., etiam de *fulgore* ensis Deut. 32, 41., hinc בָּרָק metaph. est *ensis* 2 Sam. 22, 15. Ezech. 1, 13. Dan. 10, 6. etc. fulguris instar micans (similem metaphoram v. in rad. להב) Ezech. 21, 15. Nah. 3, 3. Job. 20, 25. 2) nom. propr. viri, quo duce Cananitae fugati sunt Jud. 4, 6. 8. 5, 1. Conf. arab. بارق *fulgurans* (heros), et punic. *Barcas*.

בָּרֶקֶת f. Exod 28, 17. 39, 10. sec. Lxx. Vulg. Joseph. *smaragdus*, (graec. μάραγδος, permutatis *b* et *m*), a *fulgurante splendore* cf. Braunius de *Vestitu Sacerdotum Hebr.* p. 518 sq. et Bellermann. Urim et Thummim p. 40 sqq. Sed *chrysolithum* post Grotium, Mercerum aliosque intelligit Hillerus in *Syntagm. Hermeneut.* p. 15 sq. et pro *carbunculo* pugnat Ludovicus de Dieu ad l. c. Eodem sensu occurrit בָּרְקַת Ezech. 28, 13.

בַּרְקָן m., plur. בַּרְקָנִים Jud. 8, 7. 16. *tribulum (syriacum)* s. machina, qua Syri ad triturandum uti solent h. e. tabula *pyritis acutis* munita et asperata (v. Niebuhrii *descript. Arab.* Tab. 15.), a *fulgurando* dicta. *Terra lapidosa* Arabibus quoque est بُرْقَة, v. Michaelis *biblioth. Orient.* T. VII, p. 16. Al. (in his etiam Dathius) *spinas* intelligunt cf. v. 8.

בָּרַר 1) *separavit*, sq. acc. et מִן Ezech. 20, 38. (بَرَّ VIII. *segregatus est*), hinc: *selegit, elegit* Neh. 5, 15. 1 Chron. 7, 40. 16, 41., sq. לְ *destinavit, constituit* 1 Chron. 9, 22. 2) *purificavit, purgavit* (q. d. separavit sordes), hinc *polivit* (sagittas) Jes. 49, 2., alibi translate שָׂפָה בְרוּרָה *labium purum, castum* h. e. sermo castus et sanctus Zeph. 3, 9., בָּרוּר adv. *caste, sancte* Job. 33, 3. (arab. بَرَّ *verax, justus fuit*). 3) *exploravit* (quod fit cernendo) Eccles. 3, 18. (arab. Conj. X. et بار *id.*). Cet. v. rad. ברה. — Niph. נָבָר *se purgavit* Jes. 52, 11. Part. נָבָר *purus* h. e. *castus, sanctus* 2 Sam. 22, 27. Ps. 18, 27. — Pih. *purgavit* (h. e. emendavit) Dan. 11, 35. Metaph. ducta a metallis est. — Hiph. *purgavit* ventilando (frumentum) Jer. 4, 11., *polivit* (sagittas) Jer. 51, 11. coll. Jes. 49, 2. — Hithpah. 1) *purgari* (i. e. emendari) Dan. 12, 10. 2) *purum* h. e. *castum, sanctum se praestare, exhibere* Ps. 18, 27. 2 Sam. 22, 27 (in quo poster. loco legitur תִּתָּבָר pro תִּתְבָּרָר v. Ewald. p. 477.).

בַּר m., בָּרָה f. adject. 1) *lectus, electus* Cant. 6, 9. 2) *purus* Cant. 6, 10 (splendor), hinc i. q. *vacuus* (بَرّ) Prov. 14, 4. (ubi per kametz scribitur ob pausam); alibi sensu translato *purus, sincerus* i. e. fraudis, erroris expers Ps. 19, 9 (de praeceptis Jovae), vel *sanctus, probus, integer* Job. 11, 4. Ps. 24, 4., בַּר לֵבָב 73, 1.

בַּר m. subst. *far, frumentum*, propr. id quod a palea *separatum* et *purgatum est* (conf. Jer. 4, 11.) Am. 5, 11. 8, 6. Ps. 72, 16., deinde illud etiam, quod in aristis est Ps. 65, 14. (arab. بُرّ *triticum*). Alibi semper scribitur בָּר ut Gen. 41, 35. 49. 42, 3. 25. Prov. 11, 26. etc. v. Celsii *Hierobot.* P. II, p. 120 sqq. (Aliud בַּר *filius* vid. sub rad. ברא).

בַּר m. *ager,* locus *vacuus* vel ab urbibus et pagis *separatus,* Job. 39, 4., بَرّ *ager, campus patens.*

בַּר m. chald. *id.,* in statu emphat. בָּרָא Dan. 2, 38. 4, 18. 20. 22. 29.

בֹּר m. 1) *puritas;* trop. בֹּר יָדַיִם Ps. 18, 21. (2 Sam. 22, 21.), בֹּ' כַּפַּיִם Job. 22, 30. *puritas manuum,* quae ei tribuitur, qui manus sceleribus aut flagitiis non contaminavit. 2) i. q. בֹּרִית, *sal lixivii, sal alcali,* quo res *purgantur* Job. 9, 30. Huc pertinet etiam Jes. 1, 25., ubi vulgo *puritatem* vertunt. Cf. MICHAELIS in Commentatt. societ. Gott. oblatis 1758—62. Brem. 1774. 4.

בֹּרִית f. Jer. 2, 22. Mal. 3, 2. *lixivium* (Lauge), *sal lixivii, sal Alcali* (Potasche), quod infusa aqua ex cinere combustarum arborum, fruticum, herbarum extrahitur, maxime quorundam fruticum, Arabibus eodem nomine *Kali* dictorum (a קָלָה *ussit, combussit*). Hoc sal oleo permixtum in vestibus purgandis adhibuerunt fullones v. BOCHART. Hieroz. Tom. V, p. 45. CELSII Hierob. Tom. I, p. 449. SCHOETTGEN triturae et fulloniae antiquitates. edit. 2. Lips. 1763. 8. Aliorum opiniones enarrat HILLER. in Hierophyt. P. II. c. 16.

בַּרְבֻּרִים plur. avium aliquod genus (si antiquis interpretibus fides), a rad. בָּרַר h. e. בָּרָא *saginare,* 1 Reg. 4, 23. conf. Neh. 5, 18. et vid. BOCHARTI *Hieroz.* P. II. L. I. c. 19. *Animalia non-domestica, silvestria* (a بَرّ et بَرّ *desertum*) vertit MICHAELIS in *Supplem.*

בָּשַׁל *coctus est* (*kochen* intrans.) Ezech. 24, 5., it. *maturuit* Joel. 4, 13., quia, quae *matura* sunt, solis calore et aestu *cocta* sunt. Sic graec. πέπτω cum derivatis de *coctione* et *maturatione* dicitur; nec non lat. *coqui* VARRO R. R. 1, 7, 5. (chald. et syr. *id.*). — Pih. בִּשֵּׁל *coxit* (carnes, olera etc.) Exod. 16, 23. Num. 11, 8. Deut. 16, 7. 1 Reg. 19, 21. 1 Sam. 2, 13. Ezech. 46, 20. Particip. plur. מְבַשְּׁלִים subst *coqui* Ezech. 46, 24. — Pyh. *coctus est* Levit. 6, 21. Exod. 12, 9. 1 Sam. 2, 15. — Hiph. הִבְשִׁיל *maturavit* (*coxit*) Gen. 40, 10.

בָּשֵׁל m. *coctum, coctile* Exod. 12, 9., foem. בְּשֵׁלָה Num. 6, 19.

מְבַשְּׁלוֹת plur. foem. *loca ubi coquitur, foci,* aliis *culinae* (LXX. VULG.) Ezech. 46, 23.

בָּשַׂם rad. Hebr. inusit., Syr. et Chald. בְּסַם *suavis, gratus fuit, bene oluit.* Inde:

בָּשָׂם m. *aroma,* arab. بَشَامٌ Cant. 5, 1. Spec. *opobalsamum* intelligit MAJUS in *Observatt. S.* L. II, p. 37. 38.

בֶּשֶׂם m. 1) *odor* suavis, aromaticus Cant. 4, 6., hinc Exod. 30, 23. קִנְּמָן־בֶּשֶׂם *cinnamomum aromaticum.* 2) *aroma,* plur. בְּשָׂמִים *aromata, odores* 1 Reg. 10, 2., בְּשָׂמִים רֹאשׁ *odores praestantissimi* Exod. 30, 23.

בֹּשֶׂם m. 1) *odor* suavis, aromaticus Exod. 30, 23. קְנֵה בֹשֶׂם *calamus aromaticus.* 2) *aroma* Exod. 35, 28. Jes. 3, 24. Ezech. 27, 22. 3) *balsamum* (?) Cant. 5, 14. 6, 1.

מִבְשָׂם nom. propr. viror. Gen. 25, 13. 1 Chron. 4, 25.

בָּשָׁן *Batanea* (Josepho et Ptolemaeo *Βατάναια* et *Βαταναία*, samar. בתנין, arab. بثنية), regio trans Jordanem inter torrentem Jabok et saltum Hermon interjecta Num. 21, 33. Deut. 1, 4. 3, 1. 3. 4. Jos. 9, 10. 12, 4. 5. 17, 1. 21, 6. 27. 1 Reg. 4, 13. 2 Reg. 10, 33. Jer. 22, 20. etc., pascuis felicissima Deut. 32, 14. Ps. 22, 13. coll. Am. 4, 1. Mich. 7, 14. (אֶרֶץ מִקְנֶה *pecori alendo aptissima* Num. 32, 4.). v. Relandi Pal. p. 200 sq. Wineri Lex. bibl. I, p. 88. Conf. arab. بَثْنَة *solum aequale, planum et molle*, quod tamen in hanc regionem, utpote montanam, vix cadit.

בָּשְׁנָה Hos. 10, 6. v. sub rad. בּוֹשׁ.

בָּשַׁס, Po. בּוֹשֵׁס *conculcavit* pro בּוֹסֵס (ut כַּרְיוֹן Jer. 51, 3. pro שִׁרְיוֹן) Am. 5, 11., ubi infin. c. affixo בּוֹשַׁסְכֶם. (Aliis videtur verbum mixtum ex duobus cognatis, בּוּס, arab. باس media Je *superbum se gessit contra alios*, et שׂוּס, arab. شاس *limis oculis adspexit prae superbia*).

בָּשַׂר I) rad. in Kal inusit., Pihel בִּשֵּׂר *laeta nunciavit, laetum nuncium attulit* 2 Sam. 4, 10., sq. acc. pers. (cui quid nunciatur) 2 Sam. 18, 19. 1 Sam. 31, 9. (partic. מְבַשֵּׂר *laeta nuncians* Jes. 41, 27. coll. 40, 9.), *laeti aliquid praedicavit* sq. acc. rei 1 Chron. 16, 23. Ps. 40, 10. 96, 2. Jes. 60, 6.; it. simpl. *nunciavit*, etiam de rebus tristibus 1 Sam. 4, 7. 2 Sam. 18, 20. 26., hinc ubi de laetis, passim additur voc. טוֹב 1 Reg. 1, 42. Jes. 52, 7. [Simil. بشر prim. est *laeta annunciavit*, deinde generatim: *nunciavit, adnunciavit, admonuit*, etiam *mala* ac *tristia* Coran. 4, 13. 45, 7. 51, 28. Syr. ܣܒܪ transpositis literis]. — Hithpah. הִתְבַּשֵּׂר *laetum nuncium accepit* 2 Sam. 18, 31. — II) i. q. arab. بسر V. *friguit* v. בְּשׂוֹר.

בְּשׂוֹר nom. rivi, qui prope Gazam in mare mediterran. illabitur 1 Sam. 30, 9. 10, 21. LXX. *Βόσορ* (*Βάσελος* Josephi. Antiqq. 6, 15.), pr. *frigidus*, v. rad. n. 2.

בְּשׂוֹרָה f. *nuncius laetus*, *εὐαγγέλιον* (arab. بِشَارَة) 2 Sam. 18, 21. 22. 25. 27. 2 Reg. 7, 9., metonymice *laeti nuncii praemium* 2 Sam. 4, 10.

בָּשָׂר 1) caro (syr. chald. בְּסַר *id.*, arab. بَشَر *cutis externa*) Gen. 2, 21. 40, 19. Exod. 21, 28. 29, 14. 31. Levit. 4, 11. Jud. 6, 19. Dan. 10, 3., בְּשַׂר הַחֲזִיר *caro porcina* Jes. 65, 4. 66, 17., בְּשַׂר קֹדֶשׁ *caro sacra* i. e. victimarum Hagg. 2, 13. Jer. 11, 15. De form. אָכַל בְּשָׂרוֹ Eccles. 4, 5. v. sub voc. אכל. Quod legitur Ps. 102, 6. דָּבְקָה עַצְמִי לִבְשָׂרִי *ossa mea adhaerent carni* et Job. 19, 20. בִּבְשָׂרִי דָּבְקָה עַצְמִי, manifestum est, summam denotare corporis maciem. Ceterum huc spectat etiam, quod a) *consanguineus* dicitur esse alicujus *caro et os* Gen. 29, 14. Jud. 9, 2. 2 Sam. 5, 1. 19, 12. 13. 1 Chron. 11, 1. vel *caro* simpl. Gen. 37, 27. (cf. لَحْم *caro*, hinc لَحِيم *cognatus*, لُحْمَة *cognatio*), quod quidem interdum latius patet, ita, ut alium quemvis *hominem*, quippe a communi mortalium stirpe ortum significet (*Nebenmensch*) Jes. 58, 3. b) בָּשָׂר simpl. de *pudendo* virili legitur Levit. 15, 2. 3. 7. 19. Ezech. 16, 26. (al. בְּשַׂר עֶרְוָה Exod. 28, 42.). — 2) totum *corpus*

(ut σάρκες ap. recentt.) opp. animo Jes. 10, 18. 31, 3. Ps. 84, 3. 16, 9. Eccles. 12, 12. (etiam plur. בְּשָׂרִים Prov. 14, 30.), max. quatenus est libidinum sedes Eccles. 2, 3. 5, 5. coll. Gen. 6, 3., ut σάρξ in N. T. — 3) *animans,* quod corpore praeditum est, כָּל־בָּשָׂר *omnia animantia* i. e. bestiae et homines Gen. 7, 15. 16. Deut. 27, 16. Job. 34, 15. Ps. 136, 25., saepius spec. *omnes homines* Ps. 65, 3. 145, 21. Jes. 40, 6. 49, 26. 66, 23. Jer. 12, 12. 25, 31. Ezech. 20, 48. Joel. 3, 1. Zach. 2, 13. (simil. arab. بَشَر), accedente plerumque fragilitatis mortalitatisque notione: *mortales* Ps. 56, 5. Jes. 31, 3. Job. 10, 4. [Vid. de hoc voc. Hartmann. Einl. p. 206 sq.].

בְּשַׂר m. chald. *caro* Dan. 7, 5., emph. בִּשְׂרָא 2, 11. collect. *homines, mortales;* כָּל־בִּשְׂרָא 4, 9. *omnia animantia.*

בֹּשֵׁשׁ, part. praes. בֹּשֵׁשׁ v. sub rad. בּוֹשׁ.

בְּתוּאֵל nom. propr. patris Labani Gen. 22, 22. 24, 15. 24. 25, 20. 28, 2. 5. etc. Arab. بتا est *commorari.* Sed Simon. in Onom. p. 495. dictum vult pro בְּתוּלְאֵל *segregatus, consecratus Dei.*

בָּתַל rad. Hebr. inusit., arab. بَتَل *segregavit.* Inde:

בְּתוּלָה f. *virgo* illibata Gen. 24, 16. Exod. 22, 15. 17. Levit. 21, 3. 14. Jud. 19, 24. 1 Reg. 1, 2. Ps. 45, 17. Thren. 1, 4. etc. (q. d. a virorum consortio *separata* et *seclusa* conf. 2 Macc. 3, 19. 3 Macc. 1, 18.), semel *(haud ita pridem) nupta* Joel. 1, 8. cf. Horat. Od. 2, 8, 23. Virg. Eclog. 6, 47. Κόρη et παρθένος (v. Schaefer. ad Sophocl. Trach. 1221.); syr. ܒܬܘܠܬܐ *virgo,* arab. بَتُول *virgo pura et religiosa, a mundo et conjugio aliena.* Metaphorice sumitur pro *urbe* aut *gente* Jes. 37, 21. Jer. 18, 13. Am. 5, 2. Thren. 2, 13. (israel.) Jes. 47, 1 (babyl.) Jer. 46, 11 (aegypt.), praesertim *intacta* et *incorrupta* i. e. in hostium potestatem nondum redacta Jes. 23, 12., ad quem l. vid. Gesen. — Plur. בְּתוּלוֹת Ps. 45, 15. Jes. 23, 4. et בְּתֻלֹת Thren. 5, 11.

בְּתוּלִים m. plur. *virginitas* Levit. 21, 13. Jud. 11, 37., de *signis virginitatis* Deut. 22, 14. 15. 17. 20. In loco Ezech. 23, 8., ubi gens Israel. comparatur cum muliere, *virginitas* significat statum Israelitarum ab idololatria alienorum.

בָּתַק in Kal inusit., Pih. בִּתֵּק *confodit, transfixit* Ezech. 16, 40., coll. بَتَك *secuit, amputavit.*

בָּתַר, Pih. בִּתֵּר *dissecuit* Gen. 15, 10. cf. arab. بَتَر *abrupit, avellit.*

בֶּתֶר m. *sectio* vel potius *separatio, sejunctio* Cant. 2, 17. (ubi v. Ewald.), it. *pars resecta* Jer. 34, 18. 19., cum affixo בִּתְרוֹ Gen. 15, 10.

בִּתְרוֹן nom. loci 2 Sam. 2, 29.

בָּתַר et בָּאתַר chald. *post* vid. in אתר.

בָּתַת radix Hebraeis inusit., arab. بَتّ *scidit, secuit, resecuit.* Inde sunt:

בַּת m. *bathus,* mensura liquidorum, decima pars *Chomeri* (a *secando* h. e. *metiendo, dimetiendo* dict.) 1 Reg. 7, 26. 38. Jes. 5, 10. Ezech. 45, 10. 11. 14. Plur. בַּתִּים 2 Chron. 2, 10. 4, 5. Ezech. 45, 14. [Sed בַּת f. *filia* vid. sub rad. בָּנָה].

בַּת m. chald. *id.*, plur. בַּתִּין Esr. 7, 22.

בַּתָה f. *excidium, desolatio* (sec. R. Kimchium), unde נַחֲלֵי בַתּוֹת *valles desolationum,* s. *devastatae* Jes. 7, 19. Al. *valles praeruptae.*

בָּתָה f. *excidium, interitus* Jes. 5, 6., sed forma petita est a בּוּת vel בָּתַת. Aliter hoc voc. explicuit Michaelis in Suppl. p. 174.

ג

גָּאָה v. poet. *extulit se* Ezech. 47, 5. (de aquis), hinc: *in altum excrevit* planta (ut עָלָה) Job. 8, 11., trop. *sublimem* h. e. *potentem, magnificum se ostendit* (Jova) Exod. 15, 1. 21. (Chald. et Syr. *excelluit,* Ethpa. *extulit se, gloriatus* est). In loco Job. 10, 16. וְיִגְאֶה vertas vel: *si effert se* scil. caput meum (ex v. praeced. subintellecto אִם), vel: *crescit* (ut c. 8, 11.) scil. *afflictio mea,* similiter ex v. praeced.

גֵּאֶה m. *sublimis, magnificus, illustris* Jes. 2, 12. Job. 40, 11. 12., *fastuosus, superbus, protervus* atque adeo *impius* Jer. 48, 29. Ps. 94, 2. 140, 6. Prov. 15, 25. Plur. גֵּאִים.

גֵּא m. animo *elatus, fastuosus* Jes. 16, 6.

גֵּאָה f. *elatio* animi, *fastus* Prov. 8, 13.

גַּאֲוָה f. (mutata tertia rad. ה in ו) *elatio* i. e. 1) *sublimitas, magnificentia* Dei Deut. 33, 26. 29. Job. 41, 6. 2) *elatio animi, fastus* Ps. 10, 2. Prov. 29, 23. Jes. 13, 11. 16, 6. etc., עָשָׂה גַאֲוָה *insolenter egit* Ps. 31, 24. *Fastus* poet. mari etiam tribuitur Ps. 46, 4. Meton. Job. 41, 6 (7) גַּאֲוָה אֲפִיקֵי מָגִנִּים *superbia* (gloria) ejus (crocodili) sunt *squamarum canales,* ubi tamen alii vertunt: *tergum scuta sunt robusta,* ita ut גַּאֲוָה dictum sit pro גֵּוָה.

גֵּוָה f. (pro גַּאֲוָה) *elatio, exaltatio* Job. 22, 29., spec. *elatio animi, fastus* 33, 17. Jer. 13, 17. Syr. ܓܐܘܐ *id.* Aliud v. sub גֵּו.

גֵּוָה f. chald. *fastus* Dan. 4, 34.

גֵּאוּת f. *elatio* h. e. 1) *motus in sublime* (de fumo in altum se extollente) Jes. 9, 17. 2) *sublimitas, majestas* Dei Ps. 93, 1. Jes. 12, 5. 26, 10. 3) *elatio animi, fastus, insolentia* Ps. 17, 10. 89, 10. Jes. 28, 1. 3.

גָּאוֹן m. 1) *majestas, gloria* (inpr. Dei) Exod. 15, 7. Jes. 24, 14. Mich. 5, 3. Job. 37, 4. 40, 5. 2) *elatio, fastus,* et proprie (hominum) Job. 35, 12. Ps. 59, 13. Prov. 8, 13 (ubi copulatur cum גֵּאָה) Jes. 13, 11 (ubi sq. גַּאֲוָה) 14, 11., et translate (maris, fluctuum) Job. 38, 11.; meton. (ut Lat. *gloria* Tac. Germ. 5.) de eo, quo quis *se*

effert et gloriatur Ezech. 24, 21. 32, 12. Am. 8, 7. In regim. גְּאוֹן Levit. 26, 19. Ps. 47, 5. גְּאוֹן הַיַּרְדֵּן *gloria, decus Jordanis* Jer. 12, 5. 49, 19. 50, 44. Zach. 11, 3. i. e. nemorosae hujus fluminis ripae v. Schnurrer Observatt. in Jerem. (Commentatt. theol. a Rupertio, Kuinoel. et Velthusen. editt. Vol. III, p. 372.). Alii de Jordanis *exundationibus* intelligunt, quae nullae sunt v. Kuipers Diss. in h. l. in Observatt. sup. var. Cod. V. T. loca sub praes. S. Ravii Traiect. ad Rh. 1773. Cum Affixo גְּאוֹנָם *fastus eorum* Zeph. 2, 10. Ps. 59, 13. Plur. גְּאוֹנִים, unde cum Affixo גְּאוֹנַיִךְ *fastus* sive *superbiae tuae* Ezech. 16, 56. Sed

גֵּאָיוֹן m. *fastuosus:* unde Plur. גְּאֵיוֹנִים sec. Cthib Ps. 123, 4. sed Masorethae legendum volunt גְּאֵי יוֹנִים *elationes opprimentium*, a Sing. גֵּא.

גָּאַל Duplex radix: I.) 1) *repetere (reposcere), redimere, vindicare* id cujus redimendi vindicandive jus ex lege tibi competit, ut villas et agros, qui vel a te ipso vel a proximo cognato venditi fuerant, Levit. 25, 24. 28., ut res (pecudes gregis tui) Jovae consecratas Levit. 27, 15., ut *sanguinem* cognati, caedem ejus ulciscendo Num. 35, 19 sqq. Deut. 19, 6. etc. Hinc גֹּאֵל subst. sign. *cognatum proximum,* cui ista jura, id inprimis, quod in ulciscenda nece versabatur (hinc גֹּאֵל הַדָּם Deut. 19, 6.), competunt 1 Reg. 16, 11. Levit. 25, 25. Ruth. 2, 20.; et cum hujus esset, mortui cognati viduam in matrimonium ducere, גָּאַל semel etiam de hoc ipso officio dicitur Ruth. 3, 13. Cet. cf. omn. Michaelis Mos. Recht Tom. II. — Deinde vero 2) גָּאַל omnino est: *vindicare,* ut Job. 3, 5. יִגְאָלֻהוּ חֹשֶׁךְ וְצַלְמָוֶת *vindicent* sibi *illum* (diem) *tenebrae* h. e. occupent, in servitutem quasi redigant. Alibi *vindicare, liberare a miseriis* (de Deo) Hos. 13, 14. מִמָּוֶת אֶגְאָלֵם *a morte vindicabo illos* Exod. 6, 6. Ps. 106, 10. Jes. 44, 22. hinc est, quod Jova sexcenties appellatur גֹּאֵל *vindex, assertor* alicujus Jes. 49, 7. etc. et cum Affixis גֹּאֲלִי *redemtor meus* Ps. 19, 15. Job 19, 25. גֹּאַלְכֶם *redemtor vester* Jes. 43, 14. — Pahul גָּאוּל, Plur. גְּאוּלִים *redemti, liberati* Jes. 35, 9. 51, 10. in regim. גְּאוּלֵי Ps. 107, 2. Jes. 62, 12. cum Affixo גְּאוּלַי *redemti, liberati mei,* i. e. a me Jes. 63, 4. Infin. absol. גָּאוֹל Levit. 27, 13. 19. 31. Inf. construct. cum Affixo גָּאָלֵךְ Ruth. 3, 13. Imperat. גְּאַל Ruth. 1, 4. 6. Fut. יִגְאַל Levit. 25, 33. Ruth. 3, 13. — Niph. נִגְאַל *redemtus est* Levit. 25, 30. *liberatus est* Jes. 52, 3. it. *redemit se* Levit. 25, 49. 54.

II.) *Polluere, contaminare,* max. sanguine ac caede, i. q. Chald. גְּעַל. Hinc ortum putant nonnulli יְגָאֲלֻהוּ Job. 3, 5. sed v. supra. — Niph. נִגְאַל *contaminatus est* Zeph. 3, 1.; sed Jes. 59, 3. Thren. 4, 14. נְגֹאֲלוּ formâ insolenti, quam olim mixtam putarunt ex Niph. et Pyal, v. tamen Gesen. Lehrgeb. p. 462. Pih. Mal. 1, 7. בַּמֶּה גֵאַלְנוּךָ *qua re polluimus te* (al. *qua re dicamus te pollutum esse*). — Pyh. Esr. 2, 62. וַיְגֹאֲלוּ מִן־הַכְּהֻנָּה praegn. *et polluti declarati* (adeoque remoti) *sunt a sacerdotio* (Neh. 7, 64.); ubi tamen al. conferri jubent [illegible] Aph. *reiecit;* Mal. 1, 7. 12. מְגֹאָל *pollutus, impurus* (sensu levit.). — Hiph. Jes. 63, 3. אֶגְאָלְתִּי (pro הִגְאַלְתִּי ex Syriasmo): *contaminavi.*

גֹּאֶל m. *pollutio.* Plur. גֹּאֳלִים *pollutiones,* unde in regim. גָּאֳלֵי Neh. 13, 29.

גְּאֻלָּה f. 1) *redemtio, vindicatio* Levit. 25, 24. 31. 48. Ruth. 4, 7. Jer. 32, 7 8. — 2) *jus redemtionis* Levit. 25, 31. 32., quod Jer. 32, 7. dicitur מִשְׁפַּט הַגְּאֻלָּה, it. *pretium redemtionis* Levit. 25, 51 sqq. it. *res cujus redimendae jus competit* Ruth. 4, 6. — 3) *cognatio* Ezech. 11, 15. In regim. גְּאֻלַּת Levit. 25, 32. cum Affixo גְּאֻלָּתִי *redemtio mea* Ruth. 4, 6.

מְגֹאָל m. *proximus post Goëlem* Ruth. 2, 20. 3, 12. coll. 4, 4. coll. מִנְּזָר *proximus post regem* Nah. 3, 17.

גָּבָא rad. inusit. Arab. جَبَا *congregavit deduxitque aquam,* Chald. *collegit.*

גֶּבֶא m. *fossa, lacuna, palus* Jes. 30, 34. q. d. *collectio aquae,* جَبًا *stagnum.* Plur. גְּבָאִים, cum Affixo גְּבָאָיו *paludes ejus* Ezech. 47, 11.

גָּבַב rad. inusit. 1) coll. Sab. ܓܒܒ *in gibbum se contraxit, dorso eminuit* (v. Norberg Lexid. p. 23 sq.). v. infra גַּב. Finit. est Sab. ܓܒܒ (v. Norberg p. 24.). — 2) i. q. גּוּב, unde oritur גַּב.

גַּב m. in genere: *eminentia cum convexitate conjuncta;* 1) *dorsum, tergum,* et hominis Ps. 129, 3. et animalis Ezech. 10, 12. (alibi גֵּו et גֵּר). — Hinc a) גַּב מָגֵן *dorsum clypei,* i. e. *umbo* Job. 15, 26. ubi cum *dorsis* sive *umbonibus clypeorum occurrere* (Arab. تلب له ظهر المجن), est: *adversarium se gerere,* de qua phrasi vid. Schultens. in *Animadvers.* ad h. l. — b) *munimentum, propugnaculum,* dorsi instar editum, (cf. Lat. *agger*), Job. 13, 12. לְגַבֵּי חֹמֶר גַּבֵּיכֶם *propugnaculis, munimentis luteis* (similia sunt) *propugnacula vestra,* h. e. argumenta, quibus vestram vos caussam defenditis. Arab. ظَهْر *dorsum,* passim pro *praesidiis* et *munimentis* dicitur (v. Schultens. ad h. l.); *lutea* autem propugnacula sunt *infirma.* — 2) *arcus (bogenförmige Krümmung):* a) *fornix, aedes fornicatae, (absis* Plin. Epp. 2, 17.; *arcum* etiam Lat. dicunt), Ezech. 16, 24. 31. 39. Convenit cum Arab. جُنْبُذَة *fornix* ab altitudine. Cf. sequens ܓܒܬܐ. Sed Ezech. 43, 13. videtur *fundamentum altaris fornicatum* significari. Lxx. τὸ ὕψος τοῦ θυσιαστηρίου, Vulg. *fossa altaris.* — b) *supercilium oculorum* Levit. 14, 9. Chald. et Syr. ܓܒܬܐ *supercilium, vertex.* — 3) *absis, curvatura rotae* 1 Reg. 7, 33. Ezech. 1, 18. et sec. quosdam c. 10, 12. Cum Affixis גַּבִּי Ps. 129, 3. גַּבֵּךְ Ezech. 16, 31. 39. Plur. masc. גַּבִּים in regim. גַּבֵּי Job. 13, 12. cum Affixo גַּבֵּיהֶם, et sine Jod, גַּבֵּהֶם Ezech. 10, 12. Plur. foem. גַּבּוֹת cum Affixo גַּבֹּתָם Ezech. 1, 18.

גַּב m. Chald. *dorsum;* unde cum Affixo גַּבַּהּ Dan. 7, 6. cum Jod otioso. Al. coll. Syr. ܓܒܐ vertunt: *latus.*

גֹּב m. Chald. *fossa, fovea* (جُبّ *id.* ܓܘܒܐ *fovea, cisterna*) Dan. 6, 8. 13. 25. In Statu emphat. גֻּבָּא Dan. 6, 13. 18. 20. 21. 24. 25.

גָּבָה rad. inusit. Arab. جبى *latere egredi ex terra.* Unde

גּוֹב (i. q. גּוֹבָה): m. *locustae* species, proprie locusta primum *ex terra prorepens,* i. e. prima sua aetate (Arab. جَاب pro جابى *locusta*. Scilicet locustarum proprium est, ova sub auctumnum recondere sub terra, unde subsequente veris exitu nigri vermes emergunt. cf. Bocharti *Hieroz.* P. II. lib. 3. c. 1. p. 443. Aristotelis *Hist. anim.* lib. 5. c. 28. Plinius lib. II. c. 29. Nah. 3, 17. Plur. formae rarioris גּוֹבַי *locustae* Am. 7, 1., unde גּוֹב גּוֹבַי *locusta locustarum,* i. e. *praegrandes* vel *plurimae locustae* Nah. 3, 17. coll. simili phrasi Hos. 10, 15. et sec. Cthib 2 Reg. 19, 23. Caeterum de terminatione illa plur. in ־ַי varie sentiunt Grammatici. cf. Verbrugge Observ. de Nom. hebr. Num. plur. (Gron. 1730) p. 183 sqq. et Gesen. Lehrgeb. p. 523 sq.

גֵּב (i. q. גֵּבֶה): m. *locusta,* unde Plur. גֵּבִים *locustae* Jes. 33, 4.

גָּבַהּ *altus, sublimis, elatus fuit:* a) de rerum hominumque *proceritate* Ezech. 31, 5., sq. עַל Ps. 103, 11. vel מִן 1 Sam. 10, 23. *altior fuit quam, altitudine superavit.* — b) de *dignitate* et excellentia, vel Dei Jes. 5, 16. vel hominum Job. 36, 7. Jes. 52, 13. — c) translate junct. cum לֵב: *animus extulit se, elatus fuit,* vel in bonam partem 2 Chron. 17, 6. וַיִּגְבַּהּ לִבּוֹ בְּדַרְכֵי יְיָ *et extulit se animus ejus in viis Jovae,* h. e. animum sibi sumsit ad ingrediendas vias J. — vel longe frequentius in malam partem, de *fastu* et *superbia* 2 Chron. 26, 16. Ps. 131, 1. Ezech. 28, 2. 5. 17., etiam omisso לֵב Ezech. 16, 59. Jes. 3, 16. ubi tamen vid. Rosenmueller. (coll. Arab. جَبَهَ *altifrons fuit* v. Schultens. in Commentar. ad Job. 35, 5.) Jer. 13, 15. Praet. foem. גָּבְהָא (pro גָּבְהָה) Ezech. 31, 5. Plur. גָּבְהוּ Jes. 3, 16. Infin. cum ה paragog. גָּבְהָה Zeph. 3, 11. Fut. יִגְבַּהּ Prov. 18, 12. Plur. in Pausa תִּגְבָּהוּ Jer. 13, 15. Pers. 3 foem. cum Vau convers. וַתִּגְבְּהֶינָה Ezech. 16, 50. pro תִּגְבַּהְנָה ad formam Quiescentium tertia radicali ה.

Hiph. 1) transit. *altum fecit, exaltavit,* proprio sensu, Ezech. 17, 24. Prov. 17, 19. Imper. (שְׁאָלָה) הַגְבֵּהַּ *altum fac, pete,* i. e. *ex alto pete* Jes. 7, 11.; trop. *sublimem excellentem reddidit* Ezech. 21, 31.; sq. Infin. alius verbi pro adverbio est, יַגְבִּיהוּ עוּף *altum faciunt volare,* i. e. *alte volant,* Job. 5, 7. — 2) intrans. *se exaltavit* h. e. *sublime petiit* Ps. 113, 5. הַמַּגְבִּיהִי לָשָׁבֶת (Partic. cum Jod parag.) *exaltans se ad habitandum,* h. e. *in sublimi* (in montibus) *habitat;* Job. 39, 27. (30.) יַגְבִּיהַּ נָשֶׁר *in sublime se tollit aquila,* sublime petit.

גָּבֹהַּ m. 1) adject. *altus, elatus, excelsus* (de arboribus, montibus etc.) Jes. 2, 15. Jer. 3, 6. Ezech. 17, 22. 24. etc. it. *elatus animo, fastuosus,* Ps. 138, 6. Ezech. 21, 31. Plur. גְּבֹהִים *alti, elati* Gen. 7, 19. Jes. 5, 15. Eccles. 5, 7. Foem. גְּבֹהָה Deut. 3, 5. 1 Reg. 14, 23. Ponitur pro *Neutro:* דַּבֵּר גְּבֹהָה *superbe loqui* 1 Sam. 2, 3. Plur. גְּבֹהוֹת Deut. 28,

52. Jer. 17, 2. — 2) subst. *altitudo, proceritas* 1 Sam. 16, 7. גְּבַהּ קוֹמָה *proceritas staturae*.

גָּבֵהַּ adj. *id.* unde in regim. גְּבַהּ Ps. 101, 5. Prov. 16, 4. Ezech. 31, 3. Eccles. 7, 8.

גֹּבַהּ m. *altitudo* 1 Sam. 16, 7. v. sub גָּבֹהַּ.

גֹּבַהּ m. 1) *altitudo* Job. 22, 12. *proceritas* Am. 2, 9. Ezech. 31, 14. — 2) *sublimitas, majestas* Job. 40, 5. etc. — 3) גֹּבַהּ אַף *elatio nasi, superbia, fastus* Ps. 10, 4. qua phrasi etiam Arabes utuntur (vid. Schultens. in *Animadverss.* ad h. l.), et ipsi Germani nostri. Hoc sensu passim omittitur אַף Prov. 16, 18. Jer. 48, 29. Simil. גֹּבַהּ לֵב *elatio animi*, i. e. *insolentia, superbia* 2 Chron. 26, 16. Cum Affixis גָּבְהוֹ 1 Sam. 17, 4. Ezech. 31, 10. גָּבְהָם Ezech. 31, 14. Plur. construct. גָּבְהֵי Job. 11, 8.

גַּבְהוּת f. *elatio animi, fastus* Jes. 2, 11. 17.

גִּבֵּחַ m. *recalvus, recalvaster* Levit. 13, 41. Cognationem habet cum praeced. Verbo גָּבַהּ *altus, elatus fuit*, pro quo Samaritani dicunt גבח, quod apud Arabes speciatim de *fronte alta* et *magna* adhibetur, unde اجبه *fronte magna praeditus: recalvo* enim, sincipite capillis destituto, frons solito *altior* et *major* apparet. Calculum adiicit J. D. Michaelis in *Suppl.* Quomodo a קֵרֵחַ differat, ostendit H. S. Reimarus de *Differentiis vocum Hebr.* Dissert. II. p. 3 sq. v. infra.

גַּבַּחַת f. *recalvatio* Levit. 13, 42. cum Suffixo גַּבַּחְתּוֹ Levit. 13, 42. 43. 55.

גָּבַל *terminavit, determinavit*, h. e. *terminos posuit, fines constituit* Deut. 19, 14. Jos. 18, 20. it. intransit. *finitimus, conterminus fuit.* Fut. תִּגְבָּל־בָּהּ *contermina ei erit* Zach. 9, 2. — Hiph. הִגְבִּיל *terminum posuit, termino circumscripsit*, unde Praet. cum Vau convers. וְהִגְבַּלְתָּ *et termino circumscribes* Exod. 19, 12. Imperat. הַגְבֵּל *termino circumscribe* Exod. 19, 23.

גְּבַל *Byblus* Graecorum, Phoenices urbs, ad mare mediterraneum paullo post gradum latitudinis 34 sita, Arabibus vetusto adhuc nomine جُبَيْلَة et diminutive جُبَيْل dicta, nostris *Gibla, Dschible, Esbele* Ezech. 27, 9. v. J. D. Michaelis *Suppl.* p. 251.

גְּבָל Nomen propr. *partis Idumaeae* Ps. 83, 8. (v. Relandi *Palaestina* L. I. c. 15. Bachiene *descr. Palaest.* T. I. lib. 2.). Montanus enim Arabiae tractus ab oriente maris mortui versus austrum exporrectus, Balkam hodiernam antiquasque Ammonitarum, Moabitarum et Idumaeorum sedes complexus, dicitur جبال teste Abulfeda coll. Arab. جَبَل *mons*.

גִּבְלִי *Gebalensis* vel *Gebalenus* s. Byblius Jos. 13, 5. 1 Reg. 5, 32.

גְּבוּל et גְּבֻל m. 1) *terminus, finis* Gen. 10, 19. 47, 21. Num. 34, 6. Deut. 3, 16. 2 Sam. 21, 5. etc. sic sec. Cthib Jos. 15, 47. (ubi Kri habet הַגָּדוֹל *magnum*); it. *lapis terminalis*, (qui et ipse Latinis *terminus* ap-

pellatur), Deut. 19, 14. 27, 17.; nec non *margo, ora, Rand* Ezech. 43, 13. 17. 20. — 2) id quod certis finibus circumscriptum est: h. e. a) *regio* (ut Latinor. *fines*) Exod. 13, 7. Num. 20, 16. 17. 21. Jud. 11, 22. Ps. 105, 31. 33. 147, 14. — b) *spatium* Ezech. 40, 12. Cum Affixo גְּבוּלְכֶם Jos. 1, 4. et גְּבֻלְכֶם Deut. 11, 24. Plur. גְּבוּלִים *termini*, unde cum Affixis גְּבוּלַיִךְ Jer. 15, 13. 17, 3. גְּבוּלֶיהָ 1 Sam. 5, 6. 2 Reg. 15, 16.

גְּבוּלָה et גְּבֻלָה f. 1) *terminus*, unde cum Affixo גְּבֻלוֹ *terminus* (margo) *ejus* (agri) Jes. 28, 25. Plur. גְּבוּלוֹת Ps. 74, 17. Job. 24, 2. — 2) Plur. גְּבוּלוֹת *fines* h. e. *regio, terrae tractus, ager (Gebiet)* Jes. 10, 13. defect. גְּבֻלֹת Num. 32, 33. Deut. 32, 8. cum Affixo גְּבֻלֹתֶיהָ Num. 34, 2. 12. Jos. 18, 20.

גַּבְלֻת vel גַּבְלֻת f. *determinatio*, hinc Exod. 28, 22. 37, 15. *catenae determinationis* h. e. determinandis, distinguendis gemmarum ordinibus inservientes. Alii aliter v. J. D. Michaelis in *Supplem.*

מִגְבָּלָה f. *id.* in Plur. מִגְבָּלוֹת Exod. 28, 14.

גבן radix Hebraeis inusit.; Syr. in Ethpeh. ܐܬܓܒܶܢ *coagulatus, condensatus est*, Arab. جبن in Conjug. IV. *coagulavit*, in Conjug. V. *coagulatum fuit lac.* Inde sunt

גְּבִינָה f. *caseus*, q. d. *lac coagulatum* Job. 10, 10.

גִּבֵּן m. *gibbosus*, q. d. *condensatus* et *concretus*; Germani dicunt *zusammen gekrochen, gewachsen.* Levit. 21, 2.

גַּבְנֹן m. unde Plur. גַּבְנֻנִּים *gibbositates*, hinc הַר גַּבְנֻנִּים *mons gibbositatum, gibbosus*, h. e. multos colles habens Ps. 68, 16. 17. Syr. ܓܒܝܢܐ *supercilium, vertex, cacumen.*

גבע radix inusit. cujus derivata omnia id quod *editum atque simul subrotundum* est (*abgerundete Erhöhung*) significant. Simonis vim *tegendi* et *operiendi* (coll. קבע) radici tribuit, Schultens. vero in *Commentar.* ad Prov. 22, 23. notionem *complicandi in rotundiorem formam.* Inde sunt

גֶּבַע Nomen proprium oppidi in tribu Benjamin, prope Ramam, sic dicti, quod in colle exstructum eminuit 1 Sam. 13, 16. Appellatur etiam גִּבְעָה 1 Sam. 22, 6. et, quoniam Saul ibi natus erat, גִּבְעַת שָׁאוּל 1 Sam. 11, 4. Cum ה locali גִּבְעָתָה 1 Sam. 10, 10. 23, 19.

גָּבִיעַ m. 1) *scyphus, crater*, divers. a כּוֹס Jer. 33, 5. — 2) *calix*, sensu botanico, Arab. قبيعة *calix, folliculus florum* Exod. 25, 33. In regim. גְּבִיעַ Gen. 44, 2. 12. 16. 17. cum Affixo גְּבִיעִי Gen. 44, 2. Plur. גְּבִעִים *scyphi, crateres* Exod. 25, 33. 34. Jer. 35, 5. cum Affixo גְּבִעֶיהָ Exod. 25, 31. 37, 17.

גִּבְעָה f. *collis* Exod. 17, 9. 2 Sam. 2, 25. Jes. 30, 25. etc. In regim גִּבְעַת Jes. 10, 29. 32. Cant. 4, 6. cum Affixo גִּבְעָתִי Ezech. 34, 27. Plur. גְּבָעוֹת *colles* Job. 15, 7. Ps. 65, 13. Jes. 2, 2. etc. in regim. גִּבְעוֹת Gen. 49, 26. Deut. 33, 15. cum Affixo גִּבְעוֹתַיִךְ Ezech. 38, 8.

גִּבְעָה Nomen propr. v. sub גֶּבַע.

גִּבְעוֹן metropolis Gibeonitarum, tribui Benjaminiticae assignata Jos. 18, 25. non procul ab Hierosolymis, Joseph. Antt. V. c. 2., cujus incolae ex gente Hevaeorum fuerunt, Jos. 11, 19. coll. 9, 1.

מִגְבָּעָה f. in Plur. מִגְבָּעוֹת *tiarae quibus capita sacerdotum operiuntur* Exod. 28, 40. 29, 9. 39, 28. Levit. 8, 13. cf. Braun *de vest. sacerd.* lib. II. c. 4.

גִּבְעֹל m. Vocab. ἅπαξ λεγ. Exod. 9, 31. in ceteris linguis semiticis non obvium, de quo praeter conjecturas nihil habemus; fortasse: *globulus* seu *nodus* in capite lini maturescentis, qui semen continet, (Germani dicunt *Knoten des Flachses*). Aliis est *culmus, arista,* ut in Mischna passim. v. Ant. Theod. Hartmann. Supplem. ad Gesenii Lex. e Mischna (Rostoch. 1813. 4.) p. 10. Add. Celsii *Hierob.* P. II. p. 283 sqq.

גָּבַר et גָּבֵר 1) *valuit,* sive *copiâ* Gen. 7, 24. sive *magnitudine* Ps. 103, 11. 117, 2. sive *viribus et potentia* 2 Sam. 11, 23. 1 Chron. 5, 2. — sq. מִן Ps. 65, 4. vel עַל Gen. 49, 25. 2 Sam. 11, 23. (exemto tamen loco Ps. 103, 11.) *praevaluit.* — 2) *invaluit,* sive *copiâ* Gen. 7, 18. 19. 20. sive *robore* et *opibus,* addito voc. חַיִל Job. 21, 7. hinc: *vicit, superior discessit* (sine casu) Exod. 17, 11. (Arab. جبر *consolidavit,* metonym. *potens fuit, viguit vi, robore*). Praet. plur. in Pausa, גָּבָרוּ 2 Sam. 1, 23. alibi גָּבְרוּ Gen. 7, 19. 20. Fut. יִגְבַּר 1 Sam. 2, 9. — Pih. *corroboravit, potentem reddidit* Zach. 10, 6. (domum Judae) Eccles. 10, 10. חֲיָלִים יְגַבֵּר *roborabit* h. e. intendet, intendere debebit *vires* (al. *durat vires* h. e. aciem ferri). — Hiph. הִגְבִּיר 1) *corroboravit, confirmavit* Dan. 9, 27. — 2) intrans. Ps. 12, 5. נַגְבִּיר לִלְשֹׁנֵנוּ *per linguam nostram potentes erimus, valebimus.* — Hithpah. 1) *validum, potentem se exhibuit* Jes. 42, 13. — 2) *contumacem, insolentem se gessit* Job. 15, 25. 36, 9. Plur. in Pausa יִתְגַּבָּרוּ (coll. Arab. تجبّر *ferocius* et *insolentius se gessit*).

גֶּבֶר m. *vir* (a *viribus*), i. q. אִישׁ Jud. 5, 30. etc. (addita *roboris ac fortitudinis* notione, cf. Graec. ἀνήρ, Job. 38, 3. Jes. 22, 17.); *mas* Deut. 22, 5. Job. 3, 2. Jer. 31, 22. per Synecd. *homo* (opp. Deo, fere ut Lat. *mortalis*) Job. 22, 2. generatim, Ps. 34, 9. Job. 4, 17. 14, 10. 14.; passim *distributive: unusquisque, quivis,* Jer. 17, 5. 7. Joël. 2, 8. Thren. 3, 39. Plur. גְּבָרִים *viri* Jos. 7, 14. 17. 19. Jer. 41, 16. 43, 6. etc. cum praef. לַגְּבָרִים *viritim* Jos. 7, 14. 17. 18. Ceterum poetae maxime hoc voc. delectantur.

גְּבַר m. *id.* sed forma magis Chaldaica, Ps. 18, 26.

גְּבַר m. Chald. *id.* Dan. 2, 25. 5, 11. Pluralem facit גֻּבְרִין (tanquam a sing. גֻּבַר) Dan. 3, 8. 12. 20. 24. 25. in Statu emphat. גֻּבְרַיָּא Dan. 3, 12. 13. 21. 22. 6, 6. 12. 16. 23. 25. 27. Esr. 4, 21. 5, 4. 10.

גְּבִיר m. *herus, dominus,* sic dictus, quia aliis auctoritate et dominio *praepollet,* Gen. 27, 29. 37.

גְּבִירָה f. *hera, domina,* inprimis *regina* 1 Reg. 11, 19. 15, 13. 2 Reg. 10, 13. etc. et terminatione Segolata

גְּבֶרֶת f. Jes. 47, 5. 7. cum Affixis גְּבִרְתִּי Gen. 17, 8. גְּבִרְתֵּךְ Gen. 16, 9. etc.

גִּבּוֹר m. 1) *validus, potens* Gen. 10, 8. 9. Ps. 112, 2., de Deo Neh. 9, 32. Deut. 10, 17., in malam partem: *violentus* Ps. 52, 3. coll. Arab. جَبَّار *praedo, homicida;* גִּבּוֹר כֹּחַ *robore pollens* Ps. 103, 20. גִּבּוֹר חַיִל *opibus pollens, opulentus* Ruth. 2, 1. 2 Reg. 15, 20. — 2) *fortis* 2 Sam. 17, 8. et substant. a) *bellator, miles* Jos. 8, 3. 10, 7. b) adjecto voc. חַיִל *heros* Jud. 11, 1. 1 Sam. 16, 18. c) *duces, praefecti* militum 1 Reg. 1, 8. 1 Chron. 29, 24. etiam adjecto voc. חַיִל (exercitus, agmen) 1 Chron. 11, 26. hinc omn. *dux, praefectus* 1 Chron. 9, 26. גִּבֹּרֵי הַשְּׁעָרִים *praefecti ianitorum.* — 3) *strenuus,* adjecto v. חַיִל 1 Reg. 11, 28. v. sub חַיִל. Cum Affixo גִּבּוֹרָם *vir fortis* sive *heros illorum* 1 Sam. 17, 51. Plur. גִּבֹּרִים in regim. גִּבּוֹרֵי Jos. 1, 14. 2 Reg. 15, 20. cum Affixo גִּבּוֹרָיו *fortes, heroës ejus* 2 Chron. 32, 3. et גִּבֹּרֵיהוּ Nah. 2, 4.

גִּבָּר m. Chald. *praevalidus, valde fortis, strenuus.* Plur. גִּבָּרִין in regim. גִּבָּרֵי Dan. 3, 20.

גְּבוּרָה f. *robur,* 1) hominum, idque vel *corporis,* ut Eccles. 9, 16. 10, 17. vel *animi,* ut Mich. 3, 8.; hinc *fortitudo* Jud. 8, 21. 2 Reg. 18, 20. Jes. 36, 5. Per Meton. designat a) *fortiter facta, strenue gesta* 1 Reg. 15, 23. 16, 5. 27. 22, 46. 2 Reg. 10, 34. 13, 12. 1 Chron. 29, 30. etc. speciatim *victoriam* Exod. 32, 18. Jes. 30, 15.; b) *viros fortes* Jes. 3, 25. — 2) Dei *(potentia)* Ps. 54, 3. 89, 14. Job. 12, 13. 1 Chron. 29, 11. Plur. גְּבוּרוֹת Ps. 106, 2. 145, 4. Deut. 3, 24. *magna Jovae facinora, potenter a Deo facta.* Cum Affixis occurrit גְּבוּרָתִי Jes. 33, 13. Jer. 16, 21. גְּבוּרָתוֹ Jud. 5, 31. Ps. 66, 7. Plur. גְּבוּרוֹת *robora, vires, fortiter facta* Ps. 20, 7. cum Affixo גְּבוּרֹתֶיךָ Ps. 145, 4.

גְּבוּרָה f. Chald. *id.* unde in Statu emphat. גְּבוּרְתָא Dan. 2, 20. 25.

גַּבְרִיאֵל m. Nomen propr. archangeli (proprie *vir divinus*) Dan. 8, 16. 9, 21.

גָּבַשׁ rad. in Hebr. inusit.; Arab. جبس i. q. جمس *concrevit, congelavit,* ב et מ inter se permutatis.

גָּבִישׁ m. *crystallus* (proprie *glacies,* unde servato articulo Arab. אֶלְגָּבִישׁ *grando,* et אַבְנֵי אֶלְגָּבִישׁ *lapides glaciei,* h. e. *grando major* Ezech. 13, 11. 13.) Job. 28, 18. Vulgo vertitur *gemma* vel *unio,* aliis *vestis versicolor* sive *polymita,* a rad. Arab. غبث, alias بغث *vario colore distinctus fuit.*

גָּגַג rad. in Hebr. inusit.; Arab. جَجَّ *expandit, extendit.*

גָּג m. 1) *tectum,* suprema aedificii pars, Jos. 2, 6. 8. Jud. 16, 27. 2 Sam. 11, 2. etc., ab *expandendo,* quod tecta *plana* et *aequa* erant 2 Sam. 2, 2. Neh. 8, 16. Jes. 22, 1. — 2) *superficies* (altaris) Exod. 30, 3. 37, 26. In regim. גַּג Jud. 9, 21. 2 Sam. 11, 2. cum ה paragog. גָּגָה *in tectum* Jos. 2, 6. et sec. Kri 1 Sam. 9, 26. Sed cum Affixis et in Plur.

accipit Dagesch forte, unde גַּגּוֹ *tectum ejus* Exod. 30, 3. גַּגֶּךָ (in Pausa) *tectum tuum* Deut. 22, 8. Plur. גַּגּוֹת *tecta* 2 Reg. 19, 26. Ps. 129, 6. cum Affixo גַּגּוֹתֵיהֶם Jer. 19, 13. 32, 29.

גְּדָבַר Chald. unde Plur. emphat. גְּדָבְרַיָּא, vid. infra in גִּזְבָּר.

גָּדַד 1) *excîdit, succîdit, incîdit* (Arab. جَدَّ *secuit, insecuit,* nec non جَدَبَ *secuit,* et جُذ *abscîdit*): unde Hithpoh. הִתְגּוֹדֵד *incidit se, cutem suam,* vel prae luctu (v. Rosenmueller. Scholl. ad Levit. 19, 28.) Jer. 41, 5. 47, 5. 16, 6., vel superstitionis causa Deut. 14, 1. 1 Reg. 18, 28. Fut. 2 pers. in Pausa תִּתְגֹּדָדִי Jer. 47, 5. — 2) *turmatim aggressus est, institit* (cf. גְּדוּד): unde Fut. plur. יָגוֹדּוּ *aggredientur, adorientur* Ps. 94, 2. Hithpo. fut. תִּתְגֹּדְדִי *turmatim te congregabis* Mich. 4, 14. et יִתְגּוֹדָדוּ *turmatim se congregant* Jer. 5, 7. Conf. Arab. جَدَّ *magnus fuit dignitate vel divitiis, felix et fortunatus fuit* (v. infra גַּד), *nervos intendit.*

גְּדַד Chald. *succîdit, incîdit:* unde Imperat. גֹּדּוּ *succidite* (arborem). Dan. 4, 11. 20.

גְּדוּד m. 1) *incisio* (cutis) Jer. 48, 37. specialiter *incisio terrae,* i. e. *sulcus, lira.* Plur. masc. גְּדוּדִים cum Affixo גְּדוּדֶיהָ *sulci ejus* Ps. 65, 11. Plur. foem. גְּדֻדֹת *incisiones, caesurae* Jer. 48, 37. — 2) *turma, agmen,* inprimis *levis armaturae agmen praedas agens* (ut אֲגֻדָּה) Gen. 49, 19. 2 Sam. 22, 30. 1 Reg. 11, 24. Ps. 18, 30. etc. (Syr. ܓܘܕܐ *coetus quilibet,* spec. *acies militaris, turma*). Plur. גְּדוּדִים *agmina, turmae* 2 Sam. 4, 2. 2 Reg. 5, 2. Hos. 6, 10. in regim. גְּדוּדֵי 2 Reg. 6, 23. 1 Chron. 7, 4. cum Affixo גְּדוּדָיו Job. 19, 12 (ubi *turmae Jovae* trop. de malorum multitudine irruentium). 25, 3.

גָּד (pr. *urgens, instans*): Nom. propr. filii Jacobi Gen. 49, 19. al., et tribus ab eo ortae, quae agros sortita est trans Jordanem Jos. 13, 24—28. Hinc Nom. gentil. גָּדִי *Gadita* Deut. 3, 12. Jos. 1, 12.

גָּד m. *prospera fortuna* (جَدَّ *felix, fortunatus fuit,* جَدّ *felicitas, prospera fortuna.* v. infra גַּד). Unde cum praefixo בְּגָד *cum fortuna* (Germ. *Glück zu*) consentit. Lxx. ἐν τύχῃ, sec. Cthib Gen. 30, 11. coll. v. 13.; sed Kri habet בָּא גָד, adstipul. Onkeloso. *venit fortuna.* Aliud est

גַּד m. *coriandrum* (forsitan vocabulum exoticum, Africanis γοίδ, teste Dioscoride vel ejus locupletatore L. III. c. 71.) Exod. 16, 31. Num. 11, 7. Ol. Celsius in *Hierobot.* T. II, p. 78—82. J. D. Michaelis in *Suppl.* Hillerus in *Hierophyt.* P. II, p. 50. Sic dictum plerisque videtur, quod *striatum* sit lineolisque pluribus parallelis per superficiem ad duo centra concurrentibus distinctum, inter quas parvae quasi *lirae,* quae *excisae* vel *incisae* videantur.

גַּד Jes. 65, 11. *Fortuna,* numen (cf. Arab. supra s v. גָּד). v. Seldenus *de Dis Syris* et J. D. Michaelis *Suppl.;* Babyloniis fuit Belus (Jupiter) cf. Th. Hyde *de relig. Pers.* c. 2. Ceterum indicem scriptorum, qui de deastro

Gad egerunt, v. in Simonis *Arcan. Form. Hebr.* p. 322. et *Onomast. V. T.* p. 627. add. Gesen. Comment. ad Jes. Tom. II, p. 283 sqq. 335 sqq.

גִּדְגָּד Deut. 10, 7. nom. propr. loci in deserto arab., ejusdem, qui Num. 33, 32. חֹר הַגִּדְגָּד vocatur.

מִגְדּוֹל v. sub lit. מ.

גָּדָה radix Hebraeis inusit.; arab. جدا *avellit.* Inde sunt

גְּדִי m. *hoedus* Gen. 38, 17. 20. 23. Exod. 23, 19. Deut. 14, 21. Jud. 6, 19. etc. Sic dictus putatur, quod herbas arborumque frondes *avellit* et *carpit* (unde et Lat. *capra,* q. d. *carpa,* a *carpendis* virgultis, secundum Varronem). cf. Bocharti *Hieroz.* P. I. lib. 2. c. 52. p. 631 sqq. Plur. גְּדָיִים 1 Sam. 10, 3., in regim. גְּדָיֵי Gen. 27, 9. 16. Saepe legitur גְּדִי עִזִּים *hoedus caprarum,* ut distinguatur hoedus ab aliis animalibus pilosis, ut שְׂעִיר עִזִּים et צָפִיר, cf. Bochart. l. c.

גְּדִיָּה f. *capella,* plur. cum affixo גְּדִיֹּתַיִךְ Cant. 1, 8. In loco 1 Chron. 12, 15. Cthib habet גְּדִיֹתָיו pro eo, quod Masorethae legi jubent גְּדוֹתָיו *ripae.*

גָּדָה f. *ripa,* sic dicta quia continuo aquae affluxu *abluitur* et *avellitur* (quomodo et graec. ἀκτή et ἄγη *ripa* dicitur ab ἄγω *frango,* αἰγιαλός ab ἄγω et ἅλς *mare,* ῥηγμὶν et ῥαχία *id.* a ῥηγνύω *frango.* Similiter arab. جَلَمٌ *hoedus,* est etiam *ripa,* cujus radix significat *resecuit*). Plur. cum suffixo גְּדוֹתָיו Jos. 3, 15. 4, 18. Jes. 8, 7.; sic sec. Kri 1 Chron. 12, 15. sed v. sub גדיה.

גָּדַל et גָּדֵל propr. (coll. arab. جدل syr. ܓܕܠ et chald. גְּדַל) *torsit, contorsit, tortus et implicatus est ex multis funiculis in densiorem funem* (cf. infra גָּדִיל), hinc *viribus et robore valuit* (v. Schultensius in *Commentar.* ad Job. 7, 17. et de *Defectibus ling. Hebr.* §. 202 sq.) hebr. 1) magnus fuit Gen. 19, 13. Zach. 12, 11., spec. *gravis fuit* Esr. 9, 6. Thren. 4, 6. (de peccato) Job. 2, 13 (de dolore), *potens, nobilis fuit* Gen. 41, 40.; sq. בְּעֵינֵי פ׳ *carus, magni aestimatus fuit* 1 Sam. 26, 24. 2) *magnus factus est* i. e. *crevit* Gen. 21, 8. 25, 27. Ruth. 1, 13. Jud. 11, 2. 1 Reg. 12, 8. Job. 31, 18 (ubi suffix. pro dativo est), trop. *potens, nobilis factus est* Eccles. 2, 9. 2 Sam. 5, 10. 1 Reg. 10, 23. Jer. 5, 27., it. magnificatus h. e. *celebratus est* Ps. 35, 27. 40, 17. 2 Sam. 7, 26. (de Deo). — Fut. יִגְדַּל Ps. 35, 27. etc.

Pih. *magnum fecit* Gen. 12, 2., spec. a) *crescere fecit* vel *passus est* Num. 6, 5. Ezech. 31, 4., it. *educavit* (infantes) Jes. 1, 2. 49, 21.

2 Reg. 10, 6., hinc *erudivit, instituit* Dan. 1, 5. b) *potentem, excellentem reddidit, opibus, honoribus auxit* Jos. 4, 14. Esth. 3, 1. 5, 11. 1 Chron. 29, 12. c) *magni fecit, aestimavit* Job. 7, 17. Hinc: *magnificavit, celebravit* (cf. μεγαλύνειν Phil. 1, 20. Luc. 1, 46.) Ps. 69, 31., sq. לְ pers. Ps. 34, 4. — Pyh. part. plur. מְגֻדָּלִים *educati* Ps. 144, 12.

Hiph. הִגְדִּיל 1) *magnum fecit* aliquid sq. accus. rei Ps. 138, 2. Am. 8, 5. Jes. 28, 29. *Gen. 19, 19., spec. הִגְדִּיל אֶת־פִּיו *os suum magnum facere* (quod nos dicimus: *den Mund voll nehmen*) i. e. *insolentem, superbum, contumeliosum se gerere* Obad. 12. Sine accusativo objecti: a) magni quid facere, *magnifice agere* 1 Sam. 12, 24. b) *jactare se, fastuose, insolenter agere (gross thun), se efferre* Thren. 1, 9., sq. עַל personae Ps. 35, 26. 38, 17. 55, 13. Job. 19, 5. Jer. 48, 26., addito בְּפֶה Ezech. 35, 13. c) sq. infin. alius verbi Ps. 126, 2. 3. Joel. 2, 21. הִגְדִּיל לַעֲשׂוֹת *magna fecit, patravit*, quo pertinet etiam 1 Sam. 20, 41. ubi ex superioribus repetendum est לִבְכּוֹת. Sed ista formula הִגְדִּיל לַעֲשׂוֹת in malam quoque partem dicitur Joel. 2, 20. *insolenter, fastuose egit.* — 2) altum fecit h. e. *extulit, sustulit* (calcaneum) Ps. 41, 10.

Hithpah. הִתְגַּדֵּל 1) *magnum, praeclarum se exhibuit, praestitit* Ezech. 38, 23. 2) *insolenter, fastuose egit* Dan. 11, 36. Jes. 10, 15.

גָּדֵל vel גָּדֵל m. *magnus.* Plur. גִּדְלֵי בָשָׂר *magni carne* h. e. bene vasati Ezech. 16, 26.

גָּדוֹל m., גְּדוֹלָה f. magnus sive a) physico sensu (*der körperlichen Ausdehnung nach*) Gen. 1, 21. 10, 13. 15, 18. Jos. 7, 26. 10, 18. 1 Sam. 6, 14. 2 Sam. 18, 9. (spec. *natu major* Gen. 27, 1. 1 Sam. 17, 28. 1 Reg. 2, 22.), etiam respectu *copiae* habito, ut *popul. magnus* Gen. 12, 2. Exod. 32, 10., *exercitus magnus* 2 Reg. 7, 6., *chorus magnus* Neh. 12, 31.; sive b) secus, ut *benevolentia magna* Ps. 86, 13. 145, 8., *ira magna* Prov. 19, 19., *sapientia magna* Eccles. 9, 13., *vis magna* Jer. 32, 17., *gaudium magnum* Neh. 8, 17., *peccatum magnum* (*grave*) Gen. 4, 13. etc. — Spec. *opibus valens, dives* Job. 1, 3. 1 Sam. 25, 2., *potens*, ut מֶלֶךְ הַגָּדוֹל (quae est regis Assyr. appellatio) 2 Reg. 18, 19. 28. Jes. 36, 4. 13., *nobilis, honoratus* Exod. 11, 3. 2 Reg. 4, 8. 2 Sam. 19, 32., unde plur. גְּדֹלִים *optimates, magnates* 2 Reg. 10, 6. 11. Jon. 3, 7. Nah. 3, 10. Prov. 18, 16. Passim additur vocabulum ejus rei, *qua* quis excellit, ut גְּדֹל הָעֵצָה *magnus consilio* Jer. 32, 19., גְּדוֹל הַכְּנָפַיִם (aquila) *magnis alis* Ezech. 17, 3., גְּדָל־כֹּחַ *magnus potentia* Nah. 1, 3. — Interdum substantivi paene naturam induit hoc vocabulum, ut גֹּדֶל זְרוֹעֲךָ *magnitudo brachii tui* Ezech. 15, 16. (v. infra). Plur. fem. גְּדֹלוֹת *res magnae*, praeclare, mirabiliter gestae (de Deo) Ps. 106, 21. Job. 5, 9. 37, 5.; it. in malam partem לָשׁוֹן מְדַבֶּרֶת גְּדֹלוֹת *lingua grandia loquens* Ps. 12, 4. (coll. Jac. 3, 5.).

גִּדֵּל nom. propr. viror. Esr. 2, 47. 56. Neh. 7, 49. 58.

גֹּדֶל m. *magnitudo*, de proceritate habetur Ezech. 31, 7.; de majestate, dignitate Ps. 150, 2. Ezech. 31, 2. 18.,

inprimis de *Deo* Deut. 3, 24. 5, 21. 9, 26. al.; sed *magnitudo cordis* Jes. 9, 8. 10, 12. in malam partem sumitur pro *elatione* et *fastu*, vid. supra in rad. Cum Affixo גָּדְלוֹ Deut. 5, 24. Ezech. 31, 7. et גָּדְלוֹ Ps. 150, 2.

גְּדוֹל m. *magnitudo* Exod. 15, 16. sed potest etiam a גָּדוֹל in Statu regim. derivari. cf. GESEN. Lehrgeb. p. 650. v. supra.

גְּדוּלָּה et גְּדֻלָּה f. *magnitudo* i. e. *magnificentia, dignitas* 2 Sam. 7, 23 (Dei). Ps. 71, 20 (regis). Esth. 6, 3 (principis). 1 Chron. 17, 19. 29, 11 (populi israel.). In regim. גְּדֻלַּת Esth. 10, 2. cum Affixo גְּדוּלָּתוֹ Esth. 1, 4. et גְּדֻלָּתוֹ Ps. 145, 3. Plur. גְּדֻלּוֹת metonymice sumitur pro *magnitudinis effectis* sive *eximie et praeclare factis* 1 Chron. 17, 19. 21. cum Affixo גְּדוּלּוֹתֶיךָ *magna opera, facinora tua,* sec. Cthib Ps. 145, 6. ubi Kri habet גְּדֻלָּתְךָ in Sing.

גְּדַלְיָה Nom. propr. viri, qui a rege Babyl. Judaeae praefectus fuit Jer. 40, 5. alibi גְּדַלְיָהוּ 2 Reg. 25, 22.

גְּדִיל m. in Plur. גְּדִלִים *fila contorta, filamenta* Deut. 22, 12 (de fimbriis, quibus orae vestium distinguendae erant). 1 Reg. 7, 17 (de filis catenatis, quibus columnarum capitella ornanda).; ex significatione radicis Chald. Syr. גדל et Arab. جدل *contorsit, intricavit, plexuit.* Hinc جُدُلٌ *lorica firmiter intexta,* et مِجْدَلٌ *torques.* Ceterum cf. SCHROEDERI *Observatt.* p. 158. et HARTMANN ling. Einl. p. 285 sq.

מִגְדָּל (semel מִגְדּוֹל sec. Kri 2 Sam. 22, 51.): in genere *locus* sive *structura magnitudinis in altum extensae, locus editus,* spec. *suggestus* Neh. 8, 4. et *turris* Gen. 11, 4. 5. sive in munimentis urbium Jud. 9, 51. 52. 2 Chron. 14, 6. sive in vineis Jes. 5, 2. (πύργος Luc. 12, 28. *turris* Liv. 33, 48.) 2 Reg. 9, 17. etc. Metaphorice notat *praesidium, omne id quo quis confidit* Jes. 2, 15. 30, 25.; unde fit, ut Deus et nomen Dei dicatur *turris* 2 Sam. 22, 51. Ps. 61, 4. Prov. 18, 10. (quo sensu etiam Graec. πύργος usurpari observat JOH. ALBERTI in *Periculo Critico* p. 7). In regim. מִגְדַּל Jud. 8, 17. Jes. 15, 37. Plur. מִגְדָּלִים *turres* 2 Chron. 14, 6. Jes. 30, 25. cum Affixo מִגְדָּלֶיהָ Ps. 48, 13. Ezech. 26, 4. Plur. foem. מִגְדָּלוֹת 1 Chron. 27, 25. 2 Chron. 32, 5. Cant. 8, 10. in regim. מִגְדְּלוֹת Cant. 5, 13. cum Affixo מִגְדְּלוֹתַיִךְ Ezech. 26, 9. 27, 11. — Sed Cant. 5, 13. designare videtur *areolas,* loca terrae elatiora (coll. parall. עֲרוּגָה).

מִגְדֹּל Nomen propr. urbis, in finibus Aegypti, non procul a mari rubro Exod. 14, 2. Num. 33, 7. 8. Jer. 44, 1. 46, 14. Secundum CHAMPOLLION. (l'Egypte sous le Phar. II, p. 79.) est vocab. aeg. MESCHTÔL, quod in vernaculae vocis similitudinem corruperunt Hebraei v. מֹשֶׁה, בְּהֵמוֹת et all.

גָּדַע 1) *succîdit, excîdit* (arborum ramos) Jes. 10, 33. Jud. 21, 6. — 2) *fregit,* et proprio (Zach. 11, 10.), et translato sensu, ut גּ׳ זְרֹעַ 1 Sam. 2, 31. גּ׳ קֶרֶן Thren. 2, 3. (v. sub his vv.). [Arab. جَدَعَ *truncavit, mutilavit.* Chald. גְּדַע *abscidit*]. Part. Pahul plur. גְּדֻעִים Jes. 10, 33. Foem. גְּדוּעָה

Jes. 15, 2. (in loco parall. Jer. 48, 37. גְּרוּעָה). Fut. cum Vau convers. וָאֶגְדַּע Zach. l. c. — Niph. נִגְדַּע *fractus est* Ezech. 6, 6. Am. 3, 14 (simulacra idolorum). Jer. 50, 23. נִגְדַּע פַּטִּישׁ כָּל־הָאָרֶץ *fractus est malleus totius terrae* (i. e. gens Chaldaea). De phrasi נִגְדְּעָה קֶרֶן Jer. 48, 25. v. supra. Praegnanter dicitur נִגְדַּע לָאָרֶץ *fractus est in terram,* pro *fractus est et projectus in terram,* Jes. 14, 12. coll. Am. 3, 14. — Pih. *fregit, confregit.* Praet. גִּדַּע Ps. 107, 16. 2 Chron. 34, 4. et גִּדַּע 2 Chron. 34, 7. Fut. אֲגַדֵּעַ Jes. 45, 2. Ps. 75, 11. וַיְגַדַּע 2 Chron. 14, 2. Plur. cum Nun paragog. simulque in Pausa תְּגַדֵּעוּן Deut. 7, 5. 12, 3. — Pyh. praet. plur. in Pausa גֻּדָּעוּ *excisae sunt* (arbores) Jes. 9, 9.

גִּדְעוֹן Nomen propr. *Gideonis,* qui fuit unus ex Schophtim Hebraeorum. Jud. 6, 11 sqq. LXX. *Γεδεών.*

גָּדַף propr. significat *scidit, amputavit, proscidit* (ut Arab. جَدَفَ); hinc metaph. *conviciis proscidit.* In Kal inusit. In Pih. גִּדֵּף *conviciis proscidit* Deum, *probris affecit, blasphemavit* (cf. ܓܕܦ et Chald. גַּדֵּף *blasphemavit,* et تَجْدِيف *blasphemia);* vel verbis 2 Reg. 19, 6. 22. Jes. 37, 6. 23. Ps. 44, 17., vel factis Ezech. 20, 27. Num. 15, 30. (ubi non est, quod conferas Aethiop. ገደፈ *rejicere, repudiare).*

גִּדּוּף m. in Plur. גִּדּוּפִים *convitia* Jes. 43, 28., unde in regim. גִּדּוּפֵי Zeph. 2, 8. et Foem. גִּדּוּפוֹת, unde cum Affixo גִּדּוּפֹתָם Jes. 51, 7. Syr. ܓܘܕܦܐ *blasphemia.*

גִּדּוּפָה f. *convitium* Ezech. 5, 15.

גָּדַר *sepsit* viva sepe Hos. 2, 6.; hinc: *maceriem struxit, murum duxit* Ezech. 22, 30. Jes. 58, 12. Am. 9, 11. Jes. 5, 5. (Arab. جَدَرَ *parietem circumduxit, pariete circumducto munivit*); etiam: *(murum) refecit (vermauern)* Jes. 58, 12., trop. גָּדַר אֹרְחִי *circumsepsit viam meam,* i. e. tanta me malorum vi circumdedit, ut inde expedire me non possim, Job. 19, 8. coll. Thren. 3, 7. 9. גָּדַר בַּעֲדִי *circumsepsit me;* Ezech. 13, 5. de prophetis: וַתִּגְדְּרוּ גָדֵר עַל־בֵּית יִשְׂרָאֵל *non exstruxistis murum domui Isr.* i. e. *non consuluistis* (monendo, docendo) Israelitarum saluti. Part. praes. גֹּדֵר Ezech. 22, 30. Plur. גֹּדְרִים substantive usurpatur pro *fabris murariis* 2 Reg. 12, 13.

גֶּדֶר 1) v. sub seq. גָּדֵר — 2) Nom. propr. ubis Cananitarum Jos. 12, 13.

גָּדֵר com. *septum, maceries, murus* (Arab. جِدْرٌ *paries, murus*) Num. 22, 24. Jes. 5, 5. Ps. 62, 4. Ezech. 13, 5. it. *locus muro cinctus, munitus* (Arab. جَدِيرٌ id.) Esr. 9, 9. In regim. גֶּדֶר Ezech. 42, 10. Prov. 24, 31. cum Affixo גְּדֵרוֹ Jes. 8, 5. Plur. גְּדֵרִים, cum Affixis גְּדֵרַיִךְ *maceriae tuae* Mich. 7, 11. גְּדֵרֶיהָ Ps. 80, 13.

גְּדֵרָה 1) *sepes* viva Nah. 3, 17. Hos. 2, 6. — 2) *maceries* Ps. 89, 41.

1 Chron. 4, 23. Plur. גְּדֵרוֹת Jer. 49, 3., cum affixo גְּדֵרֹתָיו Ps. 62, 4. — 3) גִּדְרוֹת הַצֹּאן *crates ovium,* graec. *μάνδρα,* h. e. *locus in deserto, septo circumdatus,* intra quem nomades gregem noctu cogunt, ut securus sit a lupis aliisque feris (lat. *cors* Varro R. R. I, 13.), Lxx. *ἔπαυλις προβάτων;* Num. 32, 16. 24. 1 Sam. 24, 4. Zeph. 2, 6. v. Michaelis *Suppl.* — 4) nom. propr. oppidi, quod alibi בֵּית גָּדֵר appellatur, v. sub בַּיִת. [Ceterum hoc ipsum fuit etiam urbis hispanicae *Gadium* apud Phoeniccs nomen, ut jam explicuerunt Plin. et Solin. c. 26.].

גֶּדֶרֶת f. *maceries* Ezech. 42, 12.

גְּדֹר nom. propr. oppidi in montibus Jud. Jos. 15, 58., ejusdem (ut videtur) quod Hieronymo *Gedrus* appellatur, situm illud 10 mill. a Diospoli euntibus Eleutheropolin.

גָּדַשׁ rad. Hebr. inusit., chald. et talm. (v. Hartmann. Progr. p. 54 sq.) *collegit, coacervavit,* arab. كَدَّسَ II. *accumulavit* (permut. ג et כ).

גָּדִישׁ m. *cumulus, acervus* (arab. كُدْس *acervus non excussae segetis,* omnisque rei *cumulus;* Castellus etiam exhibet جَدِيس *acervus, cumulus* frumenti, *tumulus* lapidum; syr. ܓܕܺܝܫܳܐ *acervus* tritici). Legitur a) de manipulorum meta (*Getreidemandel*) Exod. 22, 5. Jud. 15, 5. Job. 5, 26. (cf. מגדיש *metam colligens* Mischn. IV, 46.); b) de tumulo h. e. sepulcro magnifico Job. 21, 32. (parall. קֶבֶר), coll. arab. أَجْدَاث *sepulcra.*

גֵּה Ezech. 47, 13., ubi גֵּה גְבוּל. Ex mente Michaelis in *Suppl.* p. 272., qui tamen legendum censet גֵּה, est *latus, tractus* (propr. *frons,* ut وَجْه) *finium.* Sed antiqui interpretes paene omnes expresserunt זֶה, quod et ipsum in aliquot codd. legitur v. de Rossi Varr. lectt. III, p. 168. Itaque vitium librarii inesse videtur.

גָּהָה *fugit* (syr. ܓܗܐ *id.,* ut arab. quadrilitt. جَهْجَهَ et in Conj. II. تَجَهْجَهَ) Hos. 5, 13. v. Michaelis *Suppl.* Sed Judaei *sanandi* notionem huic voc. tribuunt (v. Castell. Lex.), vertentes l. c.: *non sanabit ulcus vestrum,* quod probabilem sensum praebet.

גֵּהָה f. *medicina* Prov. 17, 22. Ita, ad loci sensum accommodate, post Lxx. (Ven. graec.) B. Michaelis, Umbreit. al. Sed v. sub יגה.

גָּהַר *se incurvavit, pronum se demisit* 1 Reg. 18, 42., *super* aliq. sq. עַל 2 Reg. 4, 34. 35. (ubi fut. יִגְהַר). Ita contextu jubente intptes vett. Ex dialectis nihil succurrit, quod hanc significationem firmet, nisi, permutatis ר et ן, velis ܓܗܢ, chald. et sab. גְּהַן (*procubuit, se incurvavit*) conferre.

גּוֹא chald. *medium*, vid. sub rad. גוה.

גּוּב *secuit, fidit (fodit)*, ut arab. جاب; unde part. praes. plur. גֹּבִים subst. *sectores* i. e. *aratores*, sec. Cthib 2 Reg. 25, 12., sed Kri habet יֹגְבִים a יגב. Verba *secandi* ad *arationem* referri docuit Simonis in *Arcan. form.* p. 36. et 618.

גֵּב m. 1) *asser, tabula*, syr. ܓܒܐ, q. d. *trabs dissecta et diffissa*. Plur. גֵּבִים 1 Reg. 6, 9. 2) *fossa, fovea* Jer. 14, 3. coll. rad. جاب VIII. *fodit puteum.* 3) *locusta* (quod tamen alii a גבה deducunt) Jes. 33, 4. v. גּוֹב.

גַּב vid. supra sub rad. גבב.

גּוֹב vid. sub rad. גבה.

גּוֹג v. sub מָגוֹג.

גּוּד *adortus est, instituit*, i. q. גָּדַד, v. supra. Inde est fut. cum affixo יְגוּדֶנּוּ Gen. 49, 19. et Habac. 3, 16.

גָּד nom. propr. etc. vid. sub rad. גדד.

גָּוָה I) vel גָּיָה (ut הָיָה et הָוָה, לָיָה et לָוָה, נָיָה et נָוָה, רָיָה et רָוָה), radix inusit. *confluere*, coll. جوى et جبا *id.* Inde oriuntur גַּיְא, גַּי et גֵּיא. — II) pro גָּוַן, arab. جو, in qua radice *medii internique* notio inerat. Inde sunt גַּו, גֵּו, גֵּוָה, גְּוִיָּה et גּוֹא.

גֵּוא m. chald. *medium* Dan. 3, 6. 11. 15. 21. 23. 24. 25. 26. et sine א, גּוֹ Dan. 7, 15. Syr. ܓܘ et ܓܘܐ *id.*

גַּו m. 1) chald. *id.* (ut syr. ܓܘ), unde cum suffixis בְּגַוַּהּ *in media ea* (epistola) h. e. in epistola Esr. 5, 7. Eodem sensu בְּגַוַּהּ Esr. 4, 15. 6, 2. — 2) hebr. *dorsum*, quod nonnulli scriptum putant pro גַּב (v. supra); sed quemadmodum chald. גַּו et syr. ܓܘܐ de *ventre*, tanquam *media* corporis parte, dicitur, ita potuit etiam Hebraeis *tergum* appellari vel ab *eminentia* et *curvatura* (v. גבב) vel a *medietate*. Cum affixis גֵּוֶךָ (in pausa) 1 Reg. 14, 9., גַּוֵּךְ Ezech. 23, 35., גַּוָּם Neh. 9, 26.

גֵּו m. 1) *dorsum, tergum* Prov. 10, 13. 19, 29., cum affixis גֵּוִי Jes. 50, 6., גֵּוְךָ Jes. 38, 17., ubi הִשְׁלַכְתָּ אַחֲרֵי גֵוְךָ כָּל־חֲטָאָי *rejecisti post tergum tuum omnia peccata mea*, hunc sensum habet: oblivioni ea tradidisti, veniam eorum concessisti. Simil. arab. لا تجعل حاجتى بظهر *ne ponas negotium meum post tergum.* — 2) *medium* (ut chald. גַּו) Job. 30, 5., ubi *e medio pelli* (Cic. Off. 3, 8.) est: a consortio hominum secludi.

גֵּוָה f. Job. 20, 25. *corpus* (ܓܘܐ *venter*, arab. جو *internum, venter, corpus*, et chald. גַּו, גֵּו, גְּוִיָּה *corpus*, nec non samar. גו, cf. גּוּף). Aliud v. sub rad. גאה.

גְּוִיָּה f. *corpus,* a) *vivum,* sive *hominis* Gen. 47, 18. Neh. 9, 37.; sive *animalis* Ezech. 1, 11. 23.; b) *mortuum,* vel *hominis* 1 Sam. 31, 10. 12. Ps. 110, 6., vel *bruti* Jud. 14, 5. 9. In regim. גְּוִיַּת Jud. 14, 8. 9. 1 Sam. 31, 12. cum Affixo גְּוִיָּתֵנוּ Gen. 47, 18. Plur. גְּוִיּוֹת *corpora* Ps. 110, 6. cum Affixo simulque cum ה paragog. גְּוִיֹּתֵיהֶנָה Ezech. 1, 23. Pro eodem quoque dicitur גַּף et גּוּפָה, quae vide suis locis.

גּוֹי m. *gens, populus,* ἔθνος Gen. 15, 14. 20, 4. 35, 11. Deut. 4, 7. a *confluxu* (جوى *confluxit*) dict. (aliter tamen sensit Schultens. ad Haririi Consess. V. p. 117.). *Populum quemcunque* significat, etiam Israelitas Gen. 12, 2. 18, 18. Exod. 19, 6 (גּוֹי קָדוֹשׁ). Zeph. 2, 9.; sed κατ' ἐξοχὴν dicitur de gentibus, quae non fuerunt ex stirpe israelitica (Graeci βαρβάρους dicunt), opp. Israelitis (τὰ ἔθνη in N. T.) Jer. 2, 11. 5, 15. Ps. 115, 12. Neh. 5, 8. etc. annexa passim *hostilis animi* notione Ps. 9, 6. 16. 20. 21. 10, 16. 59, 6. 9. 79, 1. 106, 41. Metaphorice de *locustis* legitur Joël. 1, 6. (quemadmodum עַם Prov. 30, 25. Joel. 2, 2.); ita Zeph. 2, 14. כָּל־חַיְתוֹ־גוֹי dictum putant ex auctoritate Chaldaei pro: כָּל־גּוֹי הַחַיָּה *omnes gentes* (omnia genera) *bestiarum.* Ceterum simil. Lat. *gens* de *apibus* est apud Columell. IX, 9. de *equis* apud Virgil. *Georg.* III, 3. et de *piscibus* apud eundem *Georg.* IV, 430. et *populus* de *apibus* apud Columell. IX, 13. et *avibus* apud Manil. V, 363. nec non Graec. ἔθνος: unde ἔθνεα χηνῶν, γεράνων, κύκνων et μελισσῶν apud Hom., ἔθνεα θηρῶν apud Oppian., ἔθνεα γυπῶν et κοράκων in *Epigram.* etc.

Accedente alio Jod, radicale Jod excidit, ut גּוֹי *populus meus,* pro גּוֹיִי Zeph. 2, 9. Plur. גּוֹיִם pro גּוֹיִים *populi* Gen. 17, 4. 5. Exod. 34, 24. etc. semel גֹּיִם sec. Cthib Gen. 25, 23. sic semper in regim. redit Jod, גּוֹיֵי Gen. 18, 18. Deut. 28, 1. etc. cum Affixis גּוֹיֶךָ pro גּוֹיֶיךָ Ps. 106, 5. sed גּוֹיִךְ Ezech. 36, 13. 14. 15. sec. Kri legendum est גּוֹיַיִךְ sec. Cthib autem גּוֹיֵךְ (in Sing.). גּוֹיֵהֶם Gen. 10, 8. 20. 31. 32.

גֵּיא com. *vallis* (vel ab aquis in vallem confluentibus, جِبَاءَةٌ et جِبْئَةٌ *receptaculum aquae, locus quo confluit aqua*; vel a *cavitate,* جَوٌّ *media cavitas, fossa* quasi *aquarum.* Cf. simile quid in Nom. נַחַל). Num. 21, 20. Deut. 3, 29. 4, 46. 1 Sam. 17, 52. etc. In regim. גֵּיא (ut בֵּית a בַּיִת) Jes. 22, 1. Jer. 7, 32. Ezech. 39, 11. 15. Zach. 14, 5. etc. in Plur. גֵּיאוֹת *valles,* sec. Cthib 2 Reg. 2, 16. Ezech. 6, 3. (sed Kri habet גֵּאָיוֹת, vid. statim גֵּאָיָה); cum Affixo גֵּיאוֹתֶיךָ Ezech. 35, 8.

גֵּיא Zach. 14, 4. et גַּיְא Jes. 40, 4. *id.*

גַּי m. *id.* (abjecto א) Deut. 34, 6. Jos. 8, 11. Mich. 1, 6. in regim. גֵּי Jos. 15, 8. 18, 16. 1 Sam. 13, 18. Ezech. 39, 11. etc.

גֵּאָיָה f. *id.* in Plur. גֵּאָיוֹת *valles* Ezech. 7, 16. 31, 12. 32, 5. et sec. Kri 2 Reg. 2, 16. Ezech. 6, 3.

גּוּז 1) *transiit* Ps. 90, 10 (vita humana). Samar. et Arab. جَازَ *transire, pertransire;* (aliis *secare, abscindere, evellere;* verba enim *secandi celeritatis* quoque et *transeundi* habent notionem, cujus rei exempla attulit Simonis in *Arcano Form. Hebr.* p. 129. 204. etc. conf. et *Onomast. V. T.* p. 622.) — 2) transit. *transtulit, attulit* Num. 11, 31. (וַיָּגָז שַׂלְוִים

חַיִּם – בֵּן et *transtulit* (ventus) *coturnices a mari*. Sed v. infra גוז et גזה.

גּוֹזָן 2 Reg. 17, 6. 18, 11. 19, 12. Jes. 37, 12. 1 Chron. 5, 26. Nomen aut urbis aut regionis proprium in Mesopotamia septentrionali, Chaboram inter et Saocoram fluvios sitae Graecisque *Γαυζανίτις* dictae. vid. Ptolemaeum lib. V. c. 18. p. 142. Vitring. *ad Jes.* 37, 12. Clericum ad 2 Reg. 17, 6. J. D. Michaelis *Suppl.* p. 279. Urbem Mediae *Gozaniam*, ad fontes Chaborae, septentrionem versus, in locis Regg. intelligit Bochartus *Phal.* lib. 3. c. 14. Cui sententiae quae obstant v. apud Clericum l. c. et in J. D. Michaelis *Suppl.*

גּוּחַ et גִּיחַ 1) intrans. *erupit, prorupit,* adhibetur de *eruptione* infantum *ex utero* Job. 38, 8. de *eruptione aquarum* Job. 40, 23. (ubi tamen fons utero matris assimilatur). add. Ezech. 32, 2. וַתָּגַח בְּנַהֲרוֹתֶיךָ *et prorupisti in fluminibus tuis* (h. e. cum exercitibus tuis). Arab. جاخ (v. Camus. ap. Schultensium ad Job. 40, 19. p. 1168.) et Syr. ܓܚ id. v. J. D. Michaelis *Suppl.* p. 283. Infin. גִּיחוֹ Job. 38, 3. — 2) transit. *erumpere fecit, eduxit.* Imperat. foem. גֹּחִי *educ,* scil. foetum, *enitere* Mich. 4, 10. Part. praes. גֹּחַ cum Affixo גֹּחִי מִבָּטֶן *educens me ex utero* Ps. 22, 10. — Hiph. part. מֵגִיחַ intrans. *erumpens* (ex insidiis) Jud. 20, 33.

גּוּחַ Chald. *id.* unde Aphel part. מְגִיחַ in Plur. foem. מְגִיחָן *erumpentes, erumpebant* Dan. 7, 2.

גִּיחוֹן Nomen proprium 1) piscinae et vallis ab occidente Hierosolymorum, ubi reges ungebantur 1 Reg. 1, 33. 2 Chron. 32, 30. 33, 14. — 2) fluvii Paradisiaci sive Edenitidis Gen. 2, 13., de quo certi nec habemus, nec habere possumus. In geographia quidem Asiatica nomen جيحون appellative pro *flumine* saepe occurrit, veluti جيحون الرس *fluvius Araxes,* جيحون ﺗﻨﻚ *fluvius Ganges* (v. Reland de *Paradiso* §. 17.), adeoque fluvii Asiae majores, ut *Pyramus,* Ciliciae fluvius (Abulfeda in *Syria* p. 27. 153.), et *Oxus* veterum, magnus Chovarasmiae fluvius (Abulfedae in *Chovarasmia* et Abulpharagio in *Historia dynastiarum* p. 228. 266. 290. etc.), dicuntur *fluvii* κατ' ἐξοχὴν sive جيحون. Et hunc quidem posteriorem plurimi Gen. l. c. significari putant v. Rosenmueller. *Alterthumskunde* I, p. 185 sqq. Michael. Suppl. p. 297 sq. Alii *Araxen* (Relandi Dissertatt. miscell. I.) vel *Orontem* (Cleric. ad Gen. l. c.) intelligunt.

גּוּל et גִּיל 1) *exsultare,* propr. *saltando* ac *tripudiando, laetari* Ps. 35, 9. Jes. 35, 1. 41, 16. al. (caussa laetitiae exprimitur Praepos. בְּ Jes. 65, 19. עַל Zeph. 3, 17. לְמַעַן Ps. 48, 12.) Arab. جَال *obire, circuire, gyrare, in orbem rotari, circumvolvi.* Per Metaphoram etiam *inanimatis* rebus tribuitur, ut Jes. 35, 1. Ps. 51, 10. 96, 11. 1 Chron. 16, 31. (cf. supra אבל). — 2) *timore concuti, timere* (ita a جال oritur جيلان *terror;* sed cf. etiam وجل *laetari* et *contremiscere,* adde Hebr. חול, פחד, quae et ipsa vocabula utramque vim habent; nec mirum: *agitamur* enim et laetitia et *timore,* unde Arnobius: *laetitia trepidare* dixit);

Ps. 2, 11.; quae significatio transfertur ad *luctum* Hos. 10, 5. — Praet. וְגַלְתִּי Jes. 65, 19. Infin. absol. גּוֹל sec. Cthib Prov. 23, 24. sed Kri habet גִּיל. Fut. יָגוּל sec. Cthib Prov. 23, 24. sed Kri habet יָגִיל. Imperat. foem. גִּילִי Jes. 49, 13. Joël. 2, 21. Plur. גִּילוּ Joël. 2, 23. etc. Fut. (cum ה paragog.) אָגִילָה Ps. 9, 15. 31, 8. יָגִיל Hab. 1, 15. et apocop. יָגֵל Ps. 13, 6. Prov. 24, 17. unde retracto tono fit יָגֶל sec. Kri Ps. 21, 2. (sed Cthib habet יָגִיל). Plur. יָגִילוּ Ps. 13, 5. cum Nun paragog. יְגִילוּן Ps. 89, 17. etc.

גִּיל m. 1) *tripudium, exsultatio* Ps. 45, 16. Prov. 23, 24. Job. 3, 22. etc.; etiam *collibus* tribuitur Ps. 65, 13. Cum Affixo גִּילִי Ps. 43, 4. — 2) *aetas, temporis circuitus* (περίοδος), ut דּוֹר, [ex significatione radicis Arab. Conf. גיל Samar. *generatio, aetas,* جِيل *generatio,* من جيل الى جيل (velut מִדּוֹר וָדוֹר) *a generatione ad generationem,* h. e. *in aeternum.* جِيل *hominum agmen* (ejusdem aetatis). Add. *annus,* cui finitimum *annulus*]. Cum Affixo גִּילְכֶם *aetas vestra* Dan. 1, 10.

גִּילָה f. *exsultatio* Ps. 65, 18. In regim. גִּילַת Jes. 35, 2.

גָּוַע *exspiravit, mortuus est* Num. 20, 29. Jos. 22, 20. (Schultensio ad Job. 3, 11. videtur esse ὀνοματοποιητικόν). Dicitur de leni, Gen. 25, 8. 17. 29., et de violento mortis genere, Num. 17, 27., de hominibus et brutis Gen. 6, 17. 21. Praet. plur. in Pausa גָּוָעוּ Thren. 1, 19. Part. praes. גֹּוֵעַ Ps. 88, 16. Infin. construct. גְּוֹעַ Num. 17, 13. et גְּוַע Num. 20, 3. Fut. אֶגְוַע Job. 10, 18. 27, 5. Plur. יִגְוְעוּ Job. 36, 12. in Pausa יִגְוָעוּ Zach. 13, 8. et cum Nun paragog. יִגְוָעוּן Ps. 104, 29.

גּוּף 1) *claudere, concludere;* in Kal inusit., in Hiph. Fut. plur. יָגִיפוּ *claudent, claudant* (annos) Neh. 7, 3. cf. Chald. et Arab. اجاف *clausit* portam. Syr. it. ܐܓܝܦ. — 2) i. q. Arab. جَافَ *concavus fuit.* Hinc oritur:

גּוּפָה f. *corpus* (mortuum). conf. supra גְּוִיָּה, Arab. جَوْف *interior cavitas rei, venter,* et جوف *corpus.* In regim. גּוּפַת 1 Chron. 10, 12. Plur. גּוּפוֹת *corpora,* ibid.

גּוּר I.) 1) *peregrinatus est* Gen. 12, 10. 19, 9. 35, 27. Levit. 19, 33. Jos. 20, 9. 2 Reg. 8, 1. Jud. 17, 7.; constr. cum עִם Gen. 32, 5. אֵת pers. Levit. 19, 34. בְּ pers. Ruth. 1, 1. Jes. 16, 4. בְּתוֹךְ *inter* Exod. 12, 49. etiam cum Accus. Ps. 120, 5.; (propr. جار *deflectere a via* in hospitium). — 2) omn. *habitavit,* sq. Accus. Jud. 5, 17. Jes. 33, 14. sq. עִם Jes. 11, 6. (max. ap. poetas, fere ut vern. *weilen*); hinc: גּוּר בְּאֹהֶל יְהוָֹה *habitare in tentorio Jovae,* i. e. templum Jovae frequentare, celebrare, in colendo Jova assiduum esse Ps. 15, 1. 61, 5. coll. Ps. 5, 5. et Arab. اجار in Conj. IV. *commorari in templo eique affixum esse religionis caussa.* Addita notione *clientelae* Ps. 5, 5. לֹא יְגֻרְךָ רָע *improbus non*

habitabit apud te, h. e. non erit in clientela tua, coll. Arab. جار in Conj. III. *in fidem et clientelam recepit* (peregrinum). — 3) *collegit, congregavit* (in Conj. IV. اجار *reposuit in suis promtuariis)* Ps. 140, 3 (sed v. infra גרה). Habac. 1, 15 (sed v. sub rad. גרר).; et intransit. *congregare se* ad insidias struendas, bellum inferendum, ut Ps. 56, 7. 59, 4. etc., sq. עַל personae (sed Michaelis in Suppl. p. 286. utroque loco vertit: *injuste agere,* coll. Arab. جار sq. على; tamen v. Rosenmueller. ad Ps. 56, 7.).

Praet. 2 pers. גַּרְתָּה (cum ה paragog.) Gen. 21, 23. Part. praes. גָּר *peregrinans* Exod. 12, 49. Levit. 17, 29. Plur. גָּרִים Levit. 25, 6. 45. 2 Sam. 4, 3. in regim. (בֵּיתִי) גָּרֵי *inquilini* Job. 19, 15. Foem. גָּרָה *habitans, inquilina,* in regim. גָּרַת Exod. 3, 23. מִגָּרַת בֵּיתָהּ *ab inquilina sua.* Infin. absol. גּוֹר Jes. 54, 15. Imperat. גּוּר Gen. 26, 3. Foem. גּוּרִי 2 Reg. 8, 1. Fut. cum ה paragog. אָגוּרָה Ps. 61, 5. 3 pers. cum Affixo יְגֻרְךָ *commorabitur tecum,* pro יָגוּר עִמְּךָ Ps. 5, 5 (sed cf. Ps. 120, 5.). cum Vau convers. וַיָּגָר Gen. 20, 1. 21, 34. Plur. יָגוּרוּ Jes. 16, 4. Ps. 56, 7. 59, 4. — Hithpoh. part. מִתְגּוֹרֵר *commorans, permanens* 1 Reg. 17, 20. Jer. 30, 23. Fut. יִתְגּוֹרֵר, unde Plur. in Pausa יִתְגֹּרָרוּ *congregant se* Hos. 7, 14.

II.) *timuit* (i. q. יָגֹר), sq. מִן Job. 41, 17. Deut. 18, 22. et מִפְּנֵי Num. 22, 3. *ab aliquo* (homine) timere, nec non Accus. rei, *timere aliquid* Deut. 32, 27.; hinc: *veneratus est, coluit* Ps. 22, 24. 33, 8. Imper. גּוּרוּ *timete, veneramini* Ps. 22, 24. Fut. cum ו convers. וַיָּגָר *et timuit* Num. 22, 3. יָגוּרוּ *venerabuntur* Ps. 33, 8. *timebunt* Job. 41, 17.

גֵּר m. (semel גֵּיר 2 Chron 2, 16., Particip. Verbi גוּר): *peregrinus, advena, inquilinus* Gen. 15, 13. Exod. 2, 22. Levit. 19, 33. Deut. 10, 18. etc. Opponitur *indigenae* אֶזְרָח Levit. 24, 16. 22. Jos. 8, 33. Cum Affixo גֵּרְךָ Exod. 20, 10. Deut. 5, 14. Plur. גֵּרִים *peregrini* Exod. 22, 20. Levit. 19, 34. etc. Inde est

גֵּרוּת f. *hospitium* Jer. 41, 17.

גּוּר m. *catulus,* sic dictus, quod *adhuc in hospitiô est et sub tutela matris*; ut plurimum 1) adjecto voc. אַרְיֵה: *catulus leonis,* matris adhuc ubera sugens, (leo enim a lacte matris depulsus, cum praedari et sine matris opera ipse sibi victum quaerere incipit, dicitur כְּפִיר v. loc. class. Ezech. 19, 2. 3. 6. 7. coll. Nah. 2, 12.), Gen. 49, 9. Deut. 33, 22. Nah. 2, 12. Latius tamen patet et 2) refertur quoque ad alia *animalia lacte matris adhuc nutrita,* veluti ad *canes aureos* (Schakal) Thren. 4, 3. [Arab. جرو *catulus* tam *leonis* quam *canis,* Syr. ܓܘܪܝܐ *catulus*]. Plur. גּוּרִים, cum Affixo גּוּרֶיהָ *catuli ejus* Ezech. 19, 2. 3. 8.

גֹּר m. *id.* unde Plur. in regim. גֹּרֵי Jer. 51, 38. Plur. foem. גֹּרוֹת, cum Affixo גֹּרֹתָיו *catuli ejus* vel *sui* Nah. 2, 13.

מָגוּר m. I.) a) *commoratio, habitatio, peregrinatio* Gen. 17, 8. 28, 4. 36, 7. 37, 1. Exod. 6, 4. Ezech. 20, 38.; trop. de *vita in his terris acta* Gen. 47, 9. Ps. 119, 54. — b) *locus commorationis, habitaculum* Ps. 55, 16. Job. 18, 19. — II.) *timor, metus* Thren. 2, 22. — Plur. מְגוּרִים,

in regim. מְגוּרֵי *formidines*, sec. quosdam Ezech. 21, 17 (sed v. sub rad. מגר). it. *peregrinationes* Gen. 37, 1. cum Affixo מְגוּרַי *peregrinationes meae* Gen. 47, 9. Ps. 119, 54. *formidines meae* Thren. 2, 22.

מָגוֹר m. *timor, metus* Ps. 31, 14. Jes. 31, 9. Jer. 6, 25. 20, 3. 4. 10. Huc referri etiam potest Plur. מְגוּרִים Thren. 2, 22.

מְגוֹרָה f. *id.*, metonymice *id quod timetur*. Unde in regim. מְגוֹרַת Prov. 10, 24. Plur. מְגוֹרוֹת *formidines, timores*, cum Affixo מְגוּרֹתַי Ps. 34, 5.

מְגוּרָה f. I.) *id.* In Plur. מְגוּרוֹת, cum Affixo מְגוּרֹתָם *formidines eorum* Jes. 66, 4. — II.) *granarium, horreum, locus collectionis frugum* Hagg. 2, 19. coll. גּוֹרֶן n. 3. Inde formatum est (quod alii ad rad. מגר referunt) Nomen

מַמְּגֻרָה f. in Plur. מַמְּגֻרוֹת *loca sive aedificia*, in quibus sunt מְגוּרוֹת *granaria* Joël. 1, 17. Imprimitur ex vulgari punctatione posteriori מ Dagesch forte (euphon.), ut ejus Schwa mobile maneat, eoque originem magis referat.

גּוּשׁ m. *gleba* Job. 7, 5 (in Kri, sed Cthib habet גִּישׁ). Chald. et Talm. גּוּשָׁא *gleba*. Alii *spurcities* vel, ut Vulgatus habet, *sordes*. Per Aphaeresin dicitur pro נְגוּשׁ, a rad. Arab. نجس *impurus, spurcus fuit*. Alii aliter, et miram quidem A. Schultensii sententiam explosit jam Rosenmueller.

גִּזְבָּר m. *thesaurarius, quaestor* (ܓܙܒܪܐ et ܓܙܒܪܝܐ *thesauri*) Esr. 1, 8. vox origine Persica, a גַּז Syr. ܓܙܐ vel ܓܙܐ *gaza* (quo nomine *pecuniam regiam* Persis appellatam fuisse, testatur Curtius III, 13.), cum terminatione בָר, pro communiori וָר, Germanis *bar* (ut in *achtbar*). conf. Gravii *Elementa ling. Pers.* p. 21. Ludovici de Dieu *Rudimenta ling. Pers.* p. 61. Castelli *Lexicon Pers.* col. 545. et 548. et quae hanc in rem annotavit Simonis in *Arcan. Form. Hebr.* p. 646.

גִּזְבָּר vel גְּזָבָר m. (assumto Dagesch Forti): Chald. *id.* in Plur. גִּזְבְּרִין *thesaurarii*: unde ulterius descendente tono et hinc utroque Kametz in Schwa, horumque priore in Vocalem brevem mutato, fit Plur. emphat. גִּזַּבְרַיָּא *thesaurarii* Esr. 7, 21. Pro eo magis Chaldaice, mutato ז in ד, dictum putatur גְּדָבָר, sine compensatione litterae deficientis, unde Plur. emphat. גְּדָבְרַיָּא *thesaurarii* Dan. 3, 2. 3.

גָּזָה radix apud Hebraeos inusitata, Chald. et Syr. גזא vel גְּזִי *amputavit, abscidit, dolavit*, it. Chald. *retribuit*, ut Arab. جزى 1) *secuit, praecidit.* 2) *pensavit, retribuit*, quasi secta et praecisa portione. 3) *satisfecit, suffecit*, idem quod كفى *suffecit*; unde Alb. Schultens. recte deducit Part. praes. cum Affixo גּוֹזִי *retributor, benefactor meus* Ps. 71, 6. Sed Michaelis in Suppl. p. 289. vertit: *sufficiens mihi* (ad omnia) coll. Arab. formula: كفى الله *sufficit Deus.* Lxx. σκεπαστής Vid. supra in גּוּז.

גָּזִית f. *dolatio, laevigatio* (a *secando* et *praecidendo*) 1 Reg. 5, 17. 1 Chron. 22, 2. Ezech. 40, 42. Meton. *lapis laevigatus* sive *ferro*

politus Exod. 20, 25. 1 Reg. 6, 36. 7, 9. 11. 12. Jes. 9, 9. Am. 5, 11. Thren. 3, 9.

גָּזַז *totondit, resecuit*, (et lanam ovium Gen. 31, 19. 38, 13. et comam Jer. 7, 29.), Syr. ܓܙ et Chald. גְּזַז *id.*; Ar. جَزَّ de *sectione frumenti* adhibetur, ut Chald. גַּז est *foenisecium*. Part. praes. גֹּזֵז *tondens, tondebat* 1 Sam. 25, 4. Plur. גֹּזְזִים *tondentes*, substantive: *tonsores* 1 Sam. 25, 7. 2 Sam. 13, 11. 23. 24. in regim. גֹּזְזֵי Gen. 38, 12. cum Affixo גֹּזְזַי 1 Sam. 25, 11. Imperat. foem. גֹּזִּי Jer. 7, 29. Mich. 1, 16. Fut. תָּגֹז Deut. 15, 19. וַיָּגָז (Orientalibus *tonsura* est signum luctus, v. Curtius X, 14. Herod. 1, 82.) Job. 1, 20.; sed de loco Num. 11, 31. v. sub. rad. גוז. *Volandi* notionem hujus Verbi, quam in hunc l. transferunt nonnulli, recte repudiant Bochartus in *Hieroz.* P. I. p. 480 sq. Schultens. in *Commentar.* ad Job. 1, 20. et J. D. Michaelis in *Suppl.* — Niph. praet. plur. נָגֹזּוּ *excisi sunt* (trop. *hostes*) Nah. 1, 12. coll. Jes. 7, 20.

גֵּז m. 1) *tonsura* (ovium) Deut. 18, 4. — 2) *foenisecium* Am. 7, 1. — 3) *gramen detonsum, foenum* Ps. 72, 6. — 4) *vellus*, quod *tonderi* solet, sicut Lat. *vellus* dicitur a *vellendo*; meton. *vestis ex vellere sive lana detonsa* facta Job. 31, 20. Plur. גִּזִּים *foenisecia*, in regim. גִּזֵּי Am. 7, 1.

גִּזָּה f. *vellus* Jud. 6, 37. 38. 39. 40. In regim. גִּזַּת Jud. 6, 37.

גָּזַל (Arab. جَزَلَ *scindere, abscindere, abripere*, Syr. transpos. litt. ܠܓܙ): 1) *abripuit, deripuit, eripuit* 2 Sam. 23, 21. וַיִּגְזֹל אֶת־הַחֲנִית מִיַּד הַמִּצְרִי *et deripuit hastam de manu Aegyptii;* Mich. 3, 2. גֹּזְלֵי עוֹרָם מֵעֲלֵיהֶם *deripientes, detrahentes ipsis pellem, cutem* (quod dictum trop. est de summo tributorum onere); Gen. 31, 31.; Job. 24, 19. *siccitas et calor abripiunt* h. e. absorbent *aquas* rivis. — 2) *rapuit*, sq. Acc. rei, Levit. 5, 22. Mich. 2, 2. Job. 24, 2. Gen. 21, 25.; Jes. 10, 2. *jus pauperum rapere*, i. e. eos juribus suis spoliare. v. גֵּזֶל Eccles. 5, 7.; it. *diripuit, spoliavit*, sq. Acc. personae, sive vi Jud. 9, 25. Ps. 35, 10. 69, 5. Prov. 28, 24. sive artibus (synon. עָשַׁק) Levit. 19, 13. Deut. 28, 29. — Praet. 3 Plur. in Pausa גָּזָלוּ Jud. 21, 23. Part. praes. cum Affixo גֹּזְלוֹ Ps. 35, 10. Pahul גָּזוּל *raptus* Deut. 28, 31. it. *direptus, spoliatus* Deut. 28, 29. Jer. 31, 12. 22, 3. — Niph. praet. foem. cum Vau convers. וְנִגְזְלָה *et rapietur* Prov. 4, 16. — Aliud est גזל i. q. جَزَلَ *pipire*. v. infra גּוֹזָל.

גֵּזֶל m. in regim. גְּזֶל: *rapina*, h. e. a) *raptus* Ezech. 18, 18. 22, 29. Eccles. 5, 7 (גֵּזֶל מִשְׁפָּט v. sub rad.). — b) *raptum* Levit. 5, 21. Jes. 61, 8. Ps. 62, 11.

גְּזֵלָה f. *id.* Levit. 5, 22. Ezech. 18, 7. 16. in regim. גְּזֵלַת Jes. 3, 14. Plur. גְּזֵלוֹת *rapinae* Ezech. 18, 12.

גּוֹזָל m. *pullus avium*. Vulgo deducunt a גזל, q. d. *continuis nunc hominum, nunc bestiarum rapinis expositus;* sed rectius a *pipitu* جَزَلَ (unde جَوْزَلٌ *pullus columbinus*) dictum putat Bochartus. Occurrit Gen. 15, 9., in Plur. cum Affixo גּוֹזָלָיו *pullos suos* Deut. 32, 11.

גָּזַם rad. in Hebr. inusit. Chald. et Arab. جَزَمَ *abscidit, derosit*.

גָּזָם m. Joël. 1, 4. 2, 25. Am. 4, 9. *locustae* species, *bruchus*. v. Oedmann *Sammll. z. Naturkunde* Fasc. II. p. 111 sqq.; aliis *eruca*, falcem in ore peracutam habens, quam sententiam defendunt J. D. Michaelis in Suppl. Fullerus in *Miscell. S. L.* V. c. 20. et Jac. Hasaeus in *Biblioth. Brem.* Class. VII. Fasc. 5.

גזע rad. in Hebr. inusit. Arab. جزع et جذع *secuit, succidit* (Hebr. גרע).

גֶּזַע m. *truncus* arboris succisae Job. 14, 18. *stirps (succisa)*, trop. Jes. 11, 1. יָצָא חֹטֶר מִגֵּזַע יִשָׁי *prodibit virga* (surculus) *de stirpe* (gente) *Isai.* Arab. جذع et Syr. ܓܘܙܥܐ *truncus*, adeo *resecti rami.* — Cum Affixo גִּזְעָם Jes. 40, 24.

גזר 1) *secuit, cecidit, excidit* (ligna) 2 Reg. 6, 4. *discidit* 1 Reg. 3, 25. 26. (جزر *secuit, mactavit*, Syr. ܓܙܪ et Chald. גזר *secuit*). Poetice Ps. 136, 13. dicitur Deus *secuisse* mare rubrum (cf. Exod. 14, 22.). Semel intrans. Hab. 3, 17. גָּזַר מִמִּכְלָה צֹאן *excisum erit* (h. e. deficiet) *pecus*, coll. Arab. جزر الماء *excisa est* h. e. *defecit aqua.* — 2) rarius (ut reliqua verba *secandi*, v. infra): *comedit* Jes. 9, 19. ubi in altero hemistich. est אכל (Arab. جزر *quidquid comeditur*). — 3) metaph. *decidit, decrevit* Job. 22, 28., ut alia *secandi* vocabula, conf. rad. חקק et Simonis *Arcan. Form. Hebr.* p. 37. 66. 119. et *Onomast. V. T.* p. 625. nec non Hartmann. ling. Einl. p. 202 sqq. (Horatius: *secantur judice lites*). Imp. in Pausa גְּזֹרוּ 1 Reg. 3, 26. Fut. תִּגְזַר *decernes* Job. 22, 28. וַיִּגְזֹר *et comederit, devoraverit* Jes. 9, 19. — Niph. praet. נִגְזַר 1) *excisus est*, absolute Ezech. 37, 11. Thren. 3, 54. (i. e. *periit*); sq. מִן *exclusus, seclusus, sublatus est* Jes. 53, 8 (מֵאֶרֶץ חַיִּים *e terra viventium*). 2 Chron. 26, 21 (מִבֵּית יְהוָה *a templo*, quod erat leprosus). Ps. 88, 6 (*e manu* h. e. a praesidio et tutela *Jovae*). — 2) *decretum est* Esth. 2, 1.

גְּזַר Chald. *id.* Part. praes. nominascens Plur. גָּזְרִין Dan. 2, 27. 5, 11. in Statu emphat. גָּזְרַיָּא Dan. 4, 4. 5, 7. proprie *sectores*, i. e. sec. nonnullos: *aruspices*, a *secandis* inspiciendisque victimarum extis, rectius: *augures*, sic dicti, quod coelum in certas partes *dividunt*, unde et Hebr. הוֹבְרִים Jes. 47, 13. Ithpeh. part. foem. אִתְגְּזֶרֶת *abscissus est* (lapis) Dan. 2, 25. et cum ה, הִתְגְּזֶרֶת 2, 34.

גֶּזֶר *segmentum, pars.* Plur. גְּזָרִים *partes* Gen. 15, 17. Ps. 136, 13. — 2) Nom. propr. urbis Levitarum in finibus tribus Ephraim. Jos. 10, 33. 21, 21. Jud. 1, 29. 1 Reg. 9, 16. al. Eusebio Στάζαρα appellatur.

גְּזֵרָה f. vel plene גְּזִירָה (ut plures Codices habent) Levit. 16, 22. vel *terra resecta*, h. e. *terra fertilis in medio deserti*, quae tanquam insula (جزيرة) resecta est a reliquis terris fertilibus [sic Arab. جزيرة 1) de *insula*, 2) de *locis fertilibus in deserto.* v. J. D. Michaelis *Suppl.*]; vel *terra abscissa* h. e. *herba carens, sterilis, inculta* coll. Syr. ܡܓܙܪܐ *sterilis*, Arab. جرز et جرز *herbae omnis expers.* v. Alb. Schultens. Animadverss. p. 56. Lxx. γῆ ἄβατος. Onkel.

אַרְעָא לָא יָתְבָא *terra inhabitata.* JONATH. אֲתַר צַדְיָא *locus desolatus* etc.

גִּזְרָה f. 1) *excisio* i. e. *formatio, forma*, cum Affixo גִּזְרָתָם *forma illorum* Thren. 4, 7. Vocabula enim *secandi* et *resecandi* sensum quoque habent *formandi*, conf. supra rad. בָּרָא et infra קָצַב, Arab. جَزْرٌ *corpus, pectus.* — 2) *structura separata* a reliquo aedificio, ut exponi solet Ezech. 41, 12. 13. 14. 15. 42, 1. 10. 13.

גְּזֵרָה f. Chald. *decretum*, in regim. גְּזֵרַת Dan. 4, 14. 21.

מַגְזֵרָה f. *securis qua ligna dissecantur.* Plur. constr. מַגְזְרוֹת 2 Sam. 12, 31.

גִּזְרִי m. *Gisraeus*, Nomen populi ignoti, quem armis invasit Davides 1 Sam. 17, 8.

גַּחֶל (pro גַּמְל): m. *pruna, carbo ardens.* (Conf. cum ALB. SCHULTENSIO in *Clavi dial.* p. 252., ל in מ trajecto, rad. جَحَمَ *arsit, flagravit;* جَحِيمٌ *ignis ingens* et *vehementer ardens*). Legitur tantum Plur. גֶּחָלִים Prov. 6, 28. Job. 41, 12.; poet. de *fulminibus* גֶּחָלִים בָּעֲרוּ מִמֶּנּוּ 2 Sam. 22, 9. Ps. 18, 9. Proverbii vim habet quod Prov. 25, 22. legitur גֶּחָלִים אַתָּה חֹתֶה עַל־רֹאשׁוֹ; vid. sub v. חתה. In regim. גַּחֲלֵי Levit. 17, 12. 2 Sam. 22, 13. Ezech. 10, 2. etc. cum Affixo גֶּחָלָיו Jes. 44, 19.

גַּחֶלֶת f. *id.* Jes. 47, 14. cum Affixo גַּחַלְתִּי *pruna mea* 2 Sam. 14, 7.

גָּחוֹן rad. in Hebr. inusit. Chald. *inclinavit, incurvavit se.* Vicin. est Arab. جَحَا in Conj. II. *inclinatus est.*

גָּחוֹן m. *venter* reptilium, ab *inclinando* (quemadmodum *Bauch* a *beugen, bücken*). Cum Affixo גְּחֹנְךָ Gen. 3, 14.

גַּיְא, גֵּיא, גַּי et גֵּי *vallis*, vid. supra sub rad. גוה.

גִּיד m. *nervus, tendo*, vel potius quodvis *ossium ligamentum* Gen. 32, 32. Jes. 48, 4. Syr. ܓܺܝܕܳܐ Chald. גִּידָא *id.* — Plur. גִּידִים *nervi, tendines, ligamenta* Ezech. 37, 6. 8. Job. 10, 11. in regim. גִּידֵי Job. 40, 17.

גִּיל et גִּילָה vid. supra sub rad. גול.

גִּיר m. *calx* Jes. 27, 9. جَيَّارٌ et جِيرٌ *calx viva.* Multis est proprie *obductio parietis*, a rad. Arab. جَارَ (media Je) *obduxit, oblevit*, specialiter *calce*, quod in Versione Arab. ERPEN. Deut. 27, 2. usurpatur pro Hebr. שִׂיד. Ab Arab. جَارَ (cum media *Je*) *aestuavit*, probabilius derivat SCHULTENS. in *Clave Dialect.* p. 342., quia *calx*, dum igne coquitur et aqua exstinguitur, magnum in modum *aestuare* solet.

גִּיר m. Chald. *id.* in Statu emphat. גִּירָא Dan. 5, 5.

גִּישׁ vid. supra גּוּשׁ.

גְּלָא Chald. vid. post rad. Hebr. גָּלָה.

גָּלַב rad. in Hebr. inusit. Arab. جلب *traxit, tractim rasit,* et جلف *rasit, abrasit.*

גַּלָּב m. *tonsor* (barbae). Syr. ܓܠܒܐ est *novacula,* ut Chald. גַּלָּב. Plur. גַּלָּבִים *tonsores* Ezech. 5, 1.

גִּלְבֹּעַ Nom. propr. montium in agro Isascharitico 1 Sam. 28, 4. 31, 1. 2 Sam. 1, 6. 21., auctore Hieronymo: *in sexto lapide a Scythopoli, in quibus etiam vicus est grandis, qui vocatur Gelbus.*

גֶּלֶד m. *cutis, pellis,* Arab. جلد *id.,* a rad. גָּלַד Arab. *durus fuit,* Chald. et Syr. *condensatus, coagulatus est* (nisi potius est Nom. primit.). Cum Affixo גִּלְדִּי Job. 16, 15.

גָּלָה [ex observatione Schultensii in genere *nudum fecit,* a جلا *tersit, detersit,* hinc *nitidum, nudum reddidit*]: in Hebr. 1) *retexit, nudavit, aperuit,* ut volumen Jes. 32, 11. arcanum Am. 3, 7.; hinc: גּ׳ אֹזֶן פּ׳ *retegere alicujus aurem,* i. e. nuntiare, annuntiare alicui aliquid, 1 Sam. 20, 2. Ruth. 4, 4 (de homine). 1 Sam. 9, 15. 1 Chron. 17, 23 (de Deo). Desumta est locutio ab eo, qui arcani quid alterius in aurem insusurraturus, hanc, remotis capillis et tegumento capitis, *retegere* et *nudare* solet. Eodem spectat Job. 36, 10. וַיִּגֶל אָזְנָם לַמּוּסָר *et reteget* (Deus) *aurem eorum* (peccatorum) *castigationi,* h. e. efficiet, ut castigationi faciles aures praebeant, ut castigationem admittant. — 2) *migravit,* spec. *in captivitatem, in exilium* (propr. *terram nudare, incolis privare*): *exulavit* Ezech. 12, 3. 2 Reg. 17, 13. Jud. 18, 30.; atque inde 3) metaph. (ut Lat. *exulare*): *evanuit, ablatus est* 1 Sam. 4, 21 (*exulavit,* ablata est *gloria Israelitarum*). Jes. 24, 11 (*exulavit,* evanuit *laetitia*). Part. praes. גֹּלֶה *migrans, exulans* 2 Sam. 15, 19. 2 Reg. 24, 14. Plur. גֹּלִים *migrantes* Am. 6, 7. Foem. גֹּלָה *migrans* Jes. 49, 21. Pahul גָּלוּי *revelatus, retectus, apertus* Jer. 32, 11. 14. *publicatum* (edictum). Esth. 3, 14. 8, 13. In regim. גְּלוּי עֵינָיִם *retectus oculis* Num. 24, 4. Infin. absol. גָּלֹה Amos. 5, 5. 7, 11. 17. Imperat. גְּלֵה Ezech. 12, 3. Fut. יִגְלֶה 1 Sam. 20, 2. Am. 5, 5. per Apocopen tert. radicalis ה, יִגֶל Job. 20, 28. 36, 15.

Niph. נִגְלָה 1) a) *retectus, nudatus est* Exod. 20, 26. Jer. 13, 22. Jes. 47, 3 (de pudendis). it. *se retexit, nudavit* 2 Sam. 6, 20. — b) *revelatus, manifestatus est* Ezech. 16, 57 (malitia alicujus). 1 Sam. 3, 7 (verbum Dei). Jes. 53, 1 (potentia Jovae). it. *manifestavit se* (Deus) 1 Sam. 2, 27. *revelavit se* (Deus) Jes. 22, 14 (ubi additur בְּאָזְנָי); hinc *conspiciendum se praebuit* (Deus) Gen. 35, 7. 1 Sam. 3, 21. — semel de hominibus 1 Sam. 14, 8. נִגְלִינוּ אֲלֵיהֶם *conspiciendos nos praebebimus,* in conspectum veniemus. — 2) *migrare factus, in captivitatem abductus est* Jes. 38, 12. — Praet. 1 pers. נִגְלֵיתִי 1 Sam. 2, 27. Plur. cum Vau convers. וְנִגְלִינוּ 1 Sam. 14, 8. Part. נִגְלֶה *revelatus,* Foem. נִגְלָה, Plur. נִגְלוֹת *revelata* Deut. 29, 29. Infin. הִגָּלוֹת 2 Sam. 6, 20. Infin. absol. נִגְלֹה 1 Sam. 2, 27. et נִגְלוֹת 2 Sam. 6, 20. Fut. יִגָּלֶה 1 Sam. 3, 7. Foem. תִּגָּלֶה Exod. 20, 26. et per Apocopen תִּגָּל Jes. 47, 3.

Pih. גִּלָּה 1) *retexit, detexit, denudavit* Jes. 47, 2. Jer. 13, 22. Ruth. 3, 4. Mich. 1, 6. Job. 12, 22. Huc pertinent phrases: a) גִּ׳ עֶרְוַת אִשָּׁה *retexit pudenda mulieris*, h. e. rem habuit cum muliere Levit. 18, 6. 20, 11 sqq. — b) גִּ׳ אֶת־עֵינֵי פ *retexit, aperuit oculos alicujus*, fecit ut cerneret inpr. id, quod mortalium oculos fugit Num. 22, 31. 24, 4. al. — 2) *revelavit, manifestavit* Ps. 98, 2. Job. 20, 27. *indicavit*, sq. אֶל pers. Jer. 11, 20. 20, 12. et sq. עַל rei Thren. 2, 14.; hinc *prodidit* Jes. 16, 3. Huc referas etiam Jer. 33, 6. גִּלֵּיתִי לָהֶם עֲתֶרֶת שָׁלוֹם *manifestabo* h. e. largiar *iis abundantem felicitatem*. — Praet. 2 pers. גִּלִּית Jes. 57, 8. גִּלֵּיתִי Jer. 11, 20. et גִּלֵּיתִי Jer. 49, 10. Part. מְגַלֶּה Prov. 11, 13. Imperat. per Apoc. גַּל, Foem. גַּלִּי Jes. 47, 2. Fut. תְּגַלֶּה Levit. 18, 7. et תְּגַלֵּה ex Chaldaismo Levit. 18, 7. 8. 12—17. et per Apoc. תְּגַל Prov. 25, 9. יְגַלֶּה Deut. 22, 30. per Apocop. וַיְגַל Num. 22, 31. etc. — Pyh. גֻּלָּה *retectus, denudatus est*. Nah. 2, 8. גֻּלְּתָה *retecta, nudata est* (urbs Ninive, quae mulieri assimilatur. cf. Jes. 47, 2. 3.), h. e. ignominiose tractata (al. *in captivitatem abducta*). Part. foem. מְגֻלָּה *retecta*, h. e. *aperta, aperte dicta* Prov. 27, 5.

Hiph. הִגְלָה *migrare fecit, deportavit* 2 Reg. 24, 14. (cum Affixo הִגְלָם Jer. 20, 4.), alibi הֶגְלָה 2 Reg. 17, 11. 25, 11. Esr. 2, 1. Neh. 6, 7. etc. (cum Affixo הֶגְלָם 1 Chron. 8, 7.). 2 Pers. הִגְלִית 2 Reg. 17, 26. הִגְלֵיתִי Jer. 29, 4. 7. 14. Infin. הַגְלוֹת Jer. 24, 1. Fut. cum Vau convers. וַיֶּגֶל 2 Reg. 16, 9. et cum Apoc. וַיֶּגֶל 2 Reg. 17, 6. 28, 11. — Hoph. praet. הָגְלָה *deportatus est* Esth. 2, 6. Foem. הָגְלָתָה et ex Chaldaismo הָגְלַת Jer. 13, 19. coll. 44, 23. Ezech. 24, 12. Part. plur. מָגְלִים *deportati* Jer. 40, 1.

Hithpah. הִתְגַּלָּה 1) *se ipsum retexit, nudavit* Gen. 9, 21. — 2) *se revelavit*, h. e. animum suum aperuit, reclusit, Prov. 18, 2. Fut. apoc. וַיִּתְגַּל Gen. l. c.

גְּלָא Chald. *revelavit*. Part. praes. גָּלֵא Dan. 2, 22. 29. et cum ה, גָּלֵה Dan. 2, 28. 47. Pehil גְּלִי *revelatum* Dan. 2, 19. et גֱּלִי Dan. 2, 30. ad Formam קְרִי Esr. 4, 18. 23. (pro גְּלָא et קְרָא. vid. quoque infra radices Chald. יהב et קרא). Infin. מִגְלֵא Dan. 2, 27. — Aphel praet. הַגְלִי *migrare fecit, deportavit* Esr. 4, 10. 5, 12.

גּוֹלָה f. 1) *migratio* Jer. 46, 7. Ezech. 12, 3., specialiter *in captivitatem: captivitas* Jer. 29, 16. 48, 7. 11. Ezech. 12, 11. Am. 1, 15.; כְּלֵי־גוֹלָה *vasa migrationis* h. e. migraturo necessaria Ezech. 12, 3. — 2) metonym. ipsa *captivorum, exulantium turba*, ut Jer. 28, 6. 29, 1. 4. 20. 31. Ezech. 1, 1. 3, 11. 15. Zach. 6, 10.

גּוֹלָן Nom. propr. oppidi trans Jordanem in tribu Manassitica siti Deut. 4, 43. Jos. 20, 8. al. Eusebii tempore villa praegrandis fuit *Γαυλων* dicta. Sed Josephus mentionem facit *Γαυλανης*, quod fuit Gaulonitidis, regionis Jordanem fluvium attingentis, caput.

גָּלוּת (semel Obad. 20. גָּלֻת): f. 1) *migratio* Ezech. 33, 11., speciatim *in captivitatem: captivitas* 2 Reg. 25, 27. Jer. 52, 31. Ezech. 1, 2. — 2) metonymice ipsa *captivorum turba* Jes. 45, 13. Jer. 24, 5. 28, 4. 29, 22. etc. Cum Affixis גָּלוּתִי *turba mea captiva* (populus meus captivus)

Jes. 45, 13., גָּלוּתֵינוּ Ezech. 33, 21. et defective sine Jod apud eundem Ezech. 40, 1.

גָּלוּת f. chald. *migratio, captivitas,* in statu emphat. גָּלוּתָא Dan. 2, 25. 5, 13. 6, 14. Esr. 6, 16., ubi בְּנֵי גָלוּתָא sunt *captivorum, exulantium turba.*

גִּלֹה nom. propr. oppidi in montibus Jud. Jos. 15, 51., unde gentil. גִּלֹנִי 2 Sam. 15, 12.

גִּלָּיוֹן m. 1) *tabula polita* et *rasa,* sive ex marmore sive ex metallo polito Jes. 8, 1., v. rad. arab. — 2) plur. גִּלְיוֹנִים *specula* ex metallo *polito* confecta Jes. 3, 23. a feminisque gestata, v. Clericum ad Exod. 38, 8. et Gesenium ad Jes. l. c. Aliis genus *vestimenti majoris, pallia* coll. chald. גִּילָא, גּוּלְיָא et גְּלִתָא *toga, pallium, vestimentum exterius,* syr. ܓܠܝܐ *tegumentum* etc. Contra genus *vestis tenuioris* et *pellucidae* intelligendum esse (Lxx. διαφανῆ λακωνικά), quod corporis *nuditatem* magis *revelaret* quam tegeret, post Fullerum, Gussetium et Vitringam contendunt Hoheisel in *Observatt. S. ad Jesaiam* p. 36 sq. et Schroederus de *vest. mulier. Hebr.* c. 18. cf. Scheidius de *Diis German.* Syngram. I. c. 4.

גָּלְיָת nom. propr. Philistaei ingentis proceritatis, quem Davides occidit 1 Sam. 17, 4. 21, 10. 22, 10., a גלה i. q. גלל, arab. جَلّ *magnus, illustris, pinguis fuit.*

גָּלַח in Kal inusit., Piel גִּלַּח *rasit, abrasit, totondit* (cf. جلح) vel barbam (omisso tamen vocabulo זָקָן) Gen. 41, 14. (ad quem locum v. Rosenmuellerum in Scholl.), vel comam (שֵׂעָר) Levit. 14, 8. Jud. 16, 19., quo posteriore sensu legitur etiam גִּלַּח רֹאשׁ Num. 6, 9. 18. Deut. 21, 12. 2 Sam. 14, 26., trop. Jes. 7, 20. *dominus abradet comam et pilos pedum et barbam* h. e. totam civitatem vastabit et evertet. Infin. cum affixo גַּלְּחוֹ 2 Sam. l. c. — Pyh. גֻּלַּח, in pausa גֻּלָּח *rasus est* Jud. 16, 17. 22. Jer. 41, 5. — Hithpah. *rasit, totondit se* (κείρεσθαι) Levit. 13, 33., it. *abrasit, totondit sibi* Num. 6, 19.

גָּלַל 1) ut arab. جَلّ et sam. גלל *magnus, illustris, gloriosus,* it. *crassus fuit,* v. גָּלָל et גְּלָל. 2) *volvit, devolvit* (ut chald. גְּלַל; etiam arabico جَلّ *volvendi* notionem vindicare studet Schultens. *ad Hamasam* p. 482.), unde in derivatis *rotunditatis* notio accedit. Dicitur et proprie (de lapidibus) Gen. 29, 3 (devolvere) Jos. 10, 18 (volvere ad --, *davorwälzen*), et translate: a) *devolvere,* amoliri (contumeliam) Jos. 5, 9. Ps. 119, 20.; b) גֹּל אֶל יְהוָה מַעֲשֶׂיךָ vel דַּרְכּוֹ *devolvit in Jovam viam suam,* h. e. caussam suam commisit, commendavit Jovae Ps. 37, 5. Prov. 16, 3., et absol. Ps. 22, 9. (cf. Aeschyl. Agam. 174 sq.).

Praet. 1. sing. גַּלּוֹתִי Jos. 5, 9., plur. גָּלֲלוּ Gen. 29, 3., infin. et imper. גֹּל, it. imp. גַּל Ps. 119, 22. — Niph. נָגֹל *volvi, provolvi* Am. 5, 24 (de aquis), it. *convolvi* (voluminis instar) Jes. 34, 4. — Pilp. גִּלְגֵּל *devolvit* (montem) Jer. 51, 25. — Pohal גּוֹלָל *volutari* Jes. 9, 4. — Hiph. הֵגַל *devolvit* (lapidem) Gen. 29, 10. — Hithpal. *volvi, provolvi* i. e. irruere (de hostibus) Job. 30, 14. — Hithpol. הִתְגּוֹלֵל *se volutare, volutari* 2 Sam. 20, 12., sq. עַל pers. *se in aliq. devolvere* h. e. irruere Gen. 43, 18., in quem loc. v. Zorn Biblioth. antiq. p. 905 sqq.

גֵּלֶל m. 1) *stercus* animalis *globosum*, ut arab. جُلَّة, deinde *quodvis stercus* 1 Reg. 14, 10. 2) *occasio, caussa* (a גלל n. 2., cf. סִבָּה sub rad. סבב) vel, ut arab. جَلَل *negotium* (*magnum, grave*, v. rad. n. 1.). Inde est בִּגְלַל *propter* (cf. עַל־דְּבַר), ut בִּגְלַל יוֹסֵף Gen. 39, 5., בִּגְלָלְךָ Gen. 30, 27., בִּגְלַלְכֶם Deut. 1, 37.; Jer. 15, 4. Mich. 3, 12. 1 Reg. 14, 26. Cf. arab. مِن جَلَالِكَ *propter te.*

גֵּל m. *stercus*, unde cum affixo גֶּלְלוֹ *stercus ejus* Job. 20, 7. (al. *excellentia ejus*, coll. arab. جَلَال *splendor, honor;* sec. Michael. in Suppl. *stipula ejus* coll. syr. ܓܠܐ *festuca, palea;* sed v. Rosenmueller. ad h. l.). Plur. גְּלָלִים Zeph. 1, 17., in regim. גֶּלְלֵי Ezech. 4, 12. 15.

גְּלָל m. chald.; אֶבֶן גְּלָל Esr. 5, 8. 6, 4. *lapis praegrandis* aut *rudis*, coll. rad. arab. et جَلِيل *magnus*, it. *rudis*. Ita post Syrum H. Michaelis in annotatt. uber. III, p. 57 sq., ubi aliorum opiniones dijudicantur.

גָּלִיל m. omn. id, quod *in rotundam flexum est formam*, hinc 1) *annulus* Cant. 5, 14. Esth. 1, 6. 2) *cardo* (ianuae) 1 Reg. 6, 34., ubi tamen alii גְּלִילִים interpretantur: *volubiles, versatiles*. 3) *tractus terrae* limitibus *in circuitum circumscriptus, ein Kreis*, quo sensu הַגָּלִיל (praefixo articulo) et הַגָּלִילָה cum ה paragog. nomen propr. est regionis a gentilibus inhabitatae in Palaestina septentrionali h. e. in tribu Naphtalitica Jos. 20, 7. 21, 32. 1 Reg. 9, 11., quae plene vocatur גְּלִיל הַגּוֹיִם Jes. 9, 1. *tractus barbarorum* s. *Phoenicum* (cf. Mt. 4, 16. Γαλιλαία τῶν ἐθνῶν). Inde posthac nata est *Galilaeae* appellatio.

גְּלִילָה f. *tractus terrae, regio, campus* Ezech. 47, 8. ubi (מַיִם) יוֹצְאִים אֶל־הַגְּלִילָה הַקַּדְמוֹנָה vertas: *(aquae) emanantes in orientalem (hancce, δεικτικῶς) regionem.* Alii, Lxx. Chald. Syr. secuti, *Galilaeam* hic intelligi volunt. Sed v. quae apposite monuit Rosenmuell. ad h. l., qui tamen non debebat Michaelisianae opinioni calculum adjicere. Spec. גְּלִילוֹת הַפְּלִשְׁתִּים Jos. 13, 2. s. גְּלִילוֹת פְּלֶשֶׁת Joel. 4, 4. *regio, fines Philistaeorum*, גְּלִילוֹת הַיַּרְדֵּן Jos. 22, 10. 11. *regio Jordani adiacens.*

גִּלּוּלִים Plur. m. *idola* 1 Reg. 15, 12. 21, 26. 2 Reg. 17, 12. Ezech. 18, 12. 22, 3. etc. Contemtim ita dicuntur vel a גָּלָל *stercus,* q. d. *stercorei* (coll. *Βεελσεβοὺλ* i. e. בְּעֵל זְבוּל *dominus stercoris*), vel ab Arab. جل *magnus, illustris fuit,* q. d. per ironiam *illustres, nobiles.* conf. pluribus de h. v. Zornii Dissert. I. et II. in *Miscell. Duisburg.* T. II. p. 655 sqq.; et in *Miscell. Groning.* T. III. p. 194 sqq.

גַּל m. 1) *acervus, cumulus* (ut lapidum), a *volvendo,* Gen. 31, 46. 48. 51. 52. Jos. 7, 26. 2 Sam. 18, 17. etc. Plur. גַּלִּים *cumuli* 2 Reg. 19, 25. Jes. 37, 26. Jer. 9, 10. Hos. 12, 11. — 2) *scaturigo,* a *provolutione aquae,* (conf. גלל de *aqua* Am. 5, 24.) Cant. 4, 12. غلّن *fluctus, unda.* In Plur. גַּלִּים *fluctus* Zach. 10, 11. In regim. גַּלֵּי Jes. 48, 18. cum Affixis גַּלֶּיךָ Ps. 42, 9. Jon. 2, 4. גַּלָּיו Ps. 89, 10. Jes. 51, 15. Jer. 5, 22. etc.

גַּלִּים Nom. propr. oppidi, de cujus situ non constat 1 Sam. 25, 44. Jos. 10, 3.

גֻּל m. *lecythus,* a *rotunditate.* Cum Affixo גֻּלָּהּ Zach. 4, 2.

גֻּלָּה f. 1) *scaturigo,* ut praeced. גַּל. Occurrit in solo Plur. גֻּלּוֹת *scaturigines* Jos. 15, 19. Jud. 1, 15. — 2) *lecythus* Zach. 4, 3. In regim. גֻּלַּת Eccles. 12, 6. — 3) Plur. גֻּלּוֹת ornamenta *rotunda,* quae columnarum aenearum capitella ambibant (*volutae?* Vitruv.) 1 Reg. 7, 41. 42. 2 Chron. 4, 12. 13. Lxx. *στρεπτά.*

גַּלְגַּל m. 1) *rota* Ezech. 10, 2. 6. 13. 23, 24. 26, 10. spec. *rota putei* sive *trochlea* Eccles. 12, 6. Plur. גַּלְגַּלִּים, unde cum Affixo גַּלְגִּלָּיו (posteriori Patach in Chirek mutato) *rotae ejus* Jes. 5, 28. Jer. 47, 3. — 2) *turbo* omnia in gyrum agitans Ps. 77, 19. — 3) res quae a turbine continuo in orbem agitur, *res volubilis* (Chald. et Syr. גַּלְגְּלָא, غلّن) Ps. 83, 14. Jes. 17, 13.

גִּלְגָּל m. 1) *rota* Jes. 28, 28. — 2) Nomen propr. oppidi ad Orientem Jerichuntis, Jos. 4, 19. 5, 9. 1 Sam. 7, 16. Am. 5, 15.; *Γαλγαλα* appellatur 1 Macc. 9, 2. — Aliud oppidum intelligitur Jos. 12, 23. fortasse ad mare mediterr. situm.

גַּלְגַּל m. Chald. *rota.* Plur. cum Affixo גַּלְגִּלּוֹהִי Dan. 7, 9.

גֻּלְגֹּלֶת f. *cranium* (*humanum*) Exod. 16, 16. 38, 26. Num. 3, 47. 2 Reg. 9, 35. sic dictum, quod *undequaque rotundum est.* (*Capitis volubilitatem* pro *rotunditate* dixit Ovidius *Metamorph.* XII, 534.). Frequentatur de *homine* ipso, ubi singulorum numerus initur aut census agitur, quemadmodum רֹאשׁ et Arab. رأس, Lat. *caput,* nostrum *Kopf,* Num. 1, 18. 20. 22. 3, 47. Cum Affixo גֻּלְגָּלְתּוֹ *cranium ejus* Jud. 9, 53. 1 Chron. 10, 10. Plur. גֻּלְגְּלוֹת, cum Affixo גֻּלְגְּלֹתָם *crania* sive *capita eorum* vel *sua* Num. 1, 2. 1 Chron. 23, 6. 24.

מְגִלָּה f. *volumen, liber* Jer. 36, 6. 14. 20. Ezech. 3, 1. 2. 3. etc. In regim. מְגִלַּת Ps. 40, 8. Ezech. 2, 9. مَجَلَّة *volumen.*

מְגִלָּה f. Chald. *id.* Esr. 6, 2.

גָּלַם 1) *involvit, convolvit, complicuit.* Fut. cum Vau convers. וַיִּגְלֹם *et convolvit, complicuit* (pallium) 2 Reg. 2, 8.

גְּלוֹם m. *pallium,* Graec. χλαμύς, q. d. *involucrum corporis,* coll. synonym. תַּכְרִיךְ. Plur. גְּלוֹמִים *pallia,* in regim. גְּלוֹמֵי Ezech. 27, 24. Chald. גְּלִם, גּוּלְמָא *id.* J. D. Michaelis in *Suppl.*, repudiata hac vulgari sententia, vertit גְּלוֹמֵי תְכֵלֶת *percussiones sepiae,* cum תכלת *hyacinthinus color* sit ex atro, ut vocant, sanguine confectus, sive atro liquore, quem piscis sepia, viva capta unoque ictu contusa, larga copia emittit. *Percussiones sepiae* essent *sepiae percussae atramentumque earum integrum totumque servatum,* a rad. جَلَمَ *secuit,* Syr. ܐܬܓܠܡ *percussus fuit.* Sed non est, quod ad aliam radicis significationem, cujus in Hebraea lingua nullum est vestigium, confugias.

גֹּלֶם m. propr. *massa informis* unde aliquid formatur, hinc *embryo* humani corporis, quamdiu in matris utero, tanquam informis et conglomerata massa, conditur (coll. Talm. גולם *materia rudis* Mischn. VI. p. 69.). Semel legitur Ps. 139, 16.

גַּלְמוּד m. *valde durus,* hinc *exsiccatus, omni succo et vigore destitutus* Job. 30, 3. it. *sterilis* 3, 7. 15, 34. [coll. Arab. جَلْمَدٌ et جُلْمُودٌ *saxum durum, rupes* (sterilitatis symbolum), it. *homo durus,* compos. ex duobus synonymis Arab. جَلَدَ *durus, robustus fuit,* et ex جمد *durus fuit,* sicut قسى est *durum esse,* metaphor. *sterilem esse,* שׁדיד *durus* et *sterilis,* شظف *durum esse,* it. *sterilem esse,* etc.]. Foem. גַּלְמוּדָה *sterilis* Jes. 49, 21. cf. Alb. Schultens. ad Job. 3, 7.

גָּלַע (Arab. جلع et جلغ *dentes stringere,* Germ. *die Zähne blecken,* inde: *rixari, verbis contumeliosis lacessere,* Conj. III. *pugnare cum alio in potu et alea*): in Kal inusit. in Hithpah. Infin. הִתְגַּלַּע (ut Arab. جالع in Conj. III.): *aperta fronte cum altero concertare* et *contendere* Prov. 17, 14. Fut. יִתְגַּלָּע *cum altero litigat* sive *disceptat* Prov. 18, 1. 20, 3. Hithpah. *actionem* altercantium *reciprocam* sive *mutuam* exprimit, quomodo et Germani dicunt *sich zanken.* Pluribus hanc radicem illustravit b. Schultens. de *Defectibus ling. Hebr.* p. 72 sq. in *Vindiciis* p. 143 sq. et in *Animadverss.* ad Prov. 17, 14. adstipul. J. D. Michaeli in *Suppl.* p. 321.

גִּלְעָד *Gilead,* Nom. propr. 1) montis collibus Libani juncti, in quo sita urbs ejusdem nominis (Hos. 6, 8.), ita appellata a *Gilead,* filio Machir, qui eam olim bello cepit, Num. 26, 29. 30. — 2) regionis trans Jordanem ad Orientem, ab hac urbe, tanquam metropoli, dictae, quae terram Sihon et Og, et totam Basan complectebatur. Fuit pascuis frequens et odorifera, cf. Jer. 8, 22. 22, 7. 46, 11. De situ conf. conjecturas J. D. Michaelis in *Suppl.* p. 319. Hinc oritur Nom. gentil. גִּלְעָדִי *Gileadita.*

גַּלְעֵד Nom. propr. acervi lapidum a Labane et Jacobo congesti, conflatum ex גַּל *acervus,* et עֵד *testis,* h. e. *acervus testis, testimonii* Gen. 31, 47.

גָּלַשׁ *consedit, sedit,* ut جلس, Cant. 4, 1. 6, 5. גָּלְשׁוּ מֵהַר גִּלְעָד *conse-derunt, procubuerunt* (de grege caprarum) κατὰ τοῦ ὄρους (pendentes quasi de monte Gil.).

גַּם v. sub rad. גמם.

גָּמָא *absorpsit, exhausit,* in Kal inusit., Pih. *id.* Job. 39, 24. Dicitur de *equo* tam celeriter currente, ut terram quasi *absorbere* videatur, qua de phrasi multus est Bochartus in *Hieroz.* P. I, p. 142 sq. Simili sensu Arabes لهم *glutivit,* usurpare solent, observantibus eodem l. c. et Schultensio in *Commentar.* ad Job. l. c., ut التهم الفرس الارض *glutivit equus terram,* pro: celerrimo cursu eam carpsit, rapuit, consumsit, ut Latini etiam in his ludunt.

Hiph. *sorbere sivit, potavit* Gen. 24, 27 (ubi imp. foem. cum affixo הַגְמִיאִינִי).

גֹּמֶא m. *papyrus* (v. Celsius in *Hierobotan.* P. II, p. 137 sq.) Exod. 2, 3. 8, 11. Jes. 18, 20. 35, 7., sic dicta, quod *aquam* semper *sorbet* et *imbibit* (unde *bibula* dicitur Lucano IV, 136 et *bibula teneritudine spongeum lignum* Cassiodoro L. XI. *Epist.* 38.); תֵּבַת גֹּמֶא Exod. 2, 3. et כְּלִי גֹמֶא Jes. 18, 2. est *navigium* ex *papyro confectum,* de quo navigiorum genere v. Plinius VII. c. 57. VI. c. 22.

גָּמַד radix Hebr. inusitata, unde oriuntur:

גֹּמֶד m. nomen mensurae, quae quanta fuerit, ignoratur. Vertitur plerumque: *cubitus minor* Jud. 3, 16. (ܓܡܕܐ *id.*) q. d. *cubitus decurtatus* et *contractus,* demtis scil. digitis, coll. rad. chald. גמד *constrictus, contractus est,* arab. et aethiop. *amputavit* (chald. syr. et arab. etiam גרם) Lxx. σπιθαμή.

גַּמָּד m., plur. גַּמָּדִים Ezech. 27, 11. vulgo pro nomine proprio *gentis* habetur; sed cum *Gammadaei* nuspiam occurrant, Fullerus in *Miscell. Sacris* lib. VI. c. 3. incolas Phoeniciae *Gamades* dictos putat, quos ex Plinio lib. II. c. 91. permutatis Δ et Λ literis exsculpit, ut *Gamales* ibi vitiose scriptum sit pro *Gamades;* at vero alibi etiam legitur urbs Gamala, v. Faber Archaeol. I, p. 198. Rectius illi statuere videntur, qui cum Hieronymo *bellatores, viros fortes et strenuos* vertunt, a syr. ܓܡܕܐ *audacia,* ܓܡܕܢܐ *audax,* arab. جمد *duro et immiti animo fuit.* Conf. Ludolfi Commentarium ad *Historiam Aethiop.* p. 73 sq. Pfeifferi *Dubia Vex.* ad l. c. Spencerum de *legg. Hebr.* p. 462. Michael. in *Suppl.* p. 326. et Rosenmuellerum in Scholl. ad l. c.

גָּמַל I) 1) *retribuit, rependit,* vel par pari, vel bonum malo aut malum bono, sq. acc. pers. Ps. 18, 21. 2 Sam. 22, 21., sq. עַל Ps. 103, 10. 2 Chron. 20, 11. 2) generat. *affecit aliquem aliqua re* (missa *retri-*

butionis notione), sq. duplici accus. Gen. 50, 15. 17. Jes. 63, 7., etiam sq לְ pers. Ps. 137, 8. Jes. 3, 9.; spec. *beneficio aliquem affecit, benefecit* (al. גָּמַל פ׳ טוֹב Prov. 31, 12.), sq. acc. 2 Sam. 19, 37. Jes. 63, 7. Prov. 11, 17., sq. עַל pers. Ps. 13, 6. 116, 7. 142, 8. etc. — II) 1) *ablactavit* infantem (*ἀπογαλακτίζειν*) Gen. 21, 8. 1 Sam. 1, 22. 23. 1 Reg. 11, 20. Ps. 131, 2. Jes. 11, 8. 28, 9. Hos. 1, 8. 2) *maturavit* Num. 17, 23. et intrans. *maturuit* Jes. 18, 5. [Nexum harum significationum ita constituit Schultensius in *Clavi* p. 200. et ad Prov. 3, 30. *fovit, confovit, operuit fomentis*, ex arab. غمل *rem rei instravit* ac *superimposuit* ad ciendum calorem sudoremve, adeoque *fovit*. Hinc a) *fovere, confovere super aliquo* (h. גָּמַל cum עַל) i. e. *alicui benefacere*; b) injecto congestoque operimento confovere, ad id quod crudum erat maturandum, h. e. *maturare*, ut arab. غمل العنب *uvas confovere, ut maturescant*; c) animo aliquid contra aliquem fovere, hinc *afficere* aliquem aliqua re]. Praet. 3. f. c. affixo גְּמָלַתְהוּ Prov. 31, 12., contr. גְּמָלַתּוּ 1 Sam. 1, 24., fut. יִגְמֹל.

Niph. *ablactatus est* Gen. 21, 8. 1Sam. 1, 22.

גְּמוּל m. 1) *retributio* Jes. 35, 4. Jer. 51, 56. — 2) generatim: *id quo quis alterum afficit,* sive *bonum* (*beneficium, meritum, officium*) Ps. 103, 2. Jud. 9, 16., sive *malum*; hinc explicandae sunt formulae, quae in utramque partem dicuntur: הֵשִׁיב גְּמוּל עַל Ps. 94, 2. vel הֵשִׁיב גְּמוּלוֹ לְ Ps. 28, 4. 2 Chron. 32, 25. Prov. 12, 24. vel הֵשִׁיב גְּמוּלוֹ בְּרֹאשׁוֹ Joel. 4, 7. vel שִׁלֵּם גְּמוּל לְ Jes. 59, 18. Ps. 137, 8. Prov. 19, 17. *rependere alicui quod meruit.*

גְּמוּלָה f. *retributio, remuneratio* Jes. 59, 18. Jer. 51, 56., spec. *beneficium* 2 Sam. 19, 37.

תַּגְמוּל m. *remuneratio, beneficium.* Plur. cum suffixo chald. תַּגְמוּלוֹהִי Ps. 116, 12.

גָּמָל com. *camelus,* chald., syr., arab. (جَمَل) et aeth. *id.*, Gen. 24, 64. 31, 34. Levit. 11, 4. Deut. 14, 7. etc., sec. Bochartum a *retribuendo* dictus, quod est animal iram diu servans odiique tenax et *mala rependens*; sed Cellarius de *usu Arabismi etymologico* oriri posse putat ab arab. חמל *portavit, gestavit onus* (unde et حمول *cameli*), permutatis ג et ח literis, quae in arabica scriptura solo puncto diacritico differunt. Plur. גְּמַלִּים Gen. 24, 10. 63. 1 Reg. 10, 2.; feminine habetur Gen. 32, 16. (ubi גְּמַלִּים מֵינִיקוֹת *cameli lactantes*, de quibus v. Rosenmueller. ad h. l.). In regim. גְּמַלֵּי Gen. 24, 10., cum affixo גְּמַלֶּיךָ 24, 14. etc.

גָּמַם radix inusit.; apud arab. جَمّ *multus, copiosus fuit, addidit, auxit adjecto cumulo.* Unde notiones *copiae, augmenti* et *accessionis ad cumulum.* De hac voce plura habet Schultensius ad Prov. 19, 2.

גַּם propr. *additio* (v. Hartmann. ling. Einl. p. 283.); sed in Particulam abit, significans 1) *etiam*, ubi aliud ad aliud adiicitur, Gen. 3, 6. Exod. 11, 3. Job. 7, 11. Thren. 4, 15. etc. (in interrog. pro הֲגַם Zach. 8, 6. 1 Sam. 22, 7. *etiamne?*); it. *praeterea, insuper, ac quod majus est* Ruth. 1, 12. 1 Sam. 28, 20. Hinc גַּם—גַּם *et-et* Gen. 24, 25. Exod. 12, 31. *cum-tum, ut-ita* Exod. 5, 14. Jer. 51, 12. — 2) *inquam, (utique)*; ubi eadem sententia cum vi repetitur. 1 Sam. 24, 12. רְאֵה גַּם רְאֵה *vide, vide inquam.* 1 Reg. 21, 19. אֶת דָּמְךָ גַּם אָתָּה *sanguinem tuum, tuum inquam.* Job. 18, 5. Gen. 20, 5. Prov. 14, 20. 17, 26: al. Prov. 17, 15. תּוֹעֲבַת יְהוָה גַּם שְׁנֵיהֶם *detestatur eos Jova, eos inquam utrosque.* — 3) *et tamen* Ps. 129, 2. Ezech. 16, 25. Cohel. 4, 16. (גַּם לֹא *et tamen non, ne sic quidem*). — 4) גַּם כִּי *etsi, quantumvis* Jes. 1, 15. omisso כִּי Jes. 49, 15. Ps. 95, 9. Neh. 6, 1. add. וְאַף גַּם *ac insuper etiam,* per Pleonasmum, Levit. 26, 44., ut Lat. *etiam quoque, quoque etiam, quoque et, etiam et,* conf. Vechneri *Hellenolex.* L. I. P. II. c. 6.

מְגַמָּה f. *multitudo, copia,* in regim. Habac. 1, 9. מְגַמַּת פָּנִים קָדִימָה *multitudo facierum eorum prorsus (vorwärts)* sc. spectact, h. e. *stipata eorum agmina sine mora proruunt,* effundunt se. Aliis est: *desiderium* (coll. Arab. جَمَّ *appetiit, prope fuit, institítque res*), *impetus,* quod haud scio, an praeferendum sit.

גָּמַץ rad. in Hebr. inusit. Chald. et Syr. *fodit, effodit.* Inde est

גּוּמָּץ m. *fossa* Eccles. 10, 8. Syr. ܓܘܡܨܐ *fossa, fovea,* Chald. כּוּמְצָא Targ. Jer. 48, 44. Sed Schultensius in *Clave Dialect.* p. 199. derivat ab Arab. غمص *depressior fuit terra.*

גָּמַר *finivit, absolvit, perfecit* Ps. 57, 3. 138, 8. — it. intrans. *cessavit* Ps. 12, 2. 77, 9. (v. Hartmann. ling. Einl. p. 219.). Part. praes. גֹּמֵר Ps. 57, 3. ubi גֹּמֵר עָלָי *perficiens pro me,* est: omnia mea ad felicem exitum perducens. Fut. יִגְמֹר *perficiet, consummabit,* sq. בַּעֲדִי *pro me,* eodem fere sensu, Ps. 138, 8.; ablato tono, יִגְמָר־ *finiatur, cesset* Ps. 7, 10. cf. ܓܡܰܪ *finem habuit.*

גְּמַר Chald. *id.* unde Part. Pehil גְּמִיר *perfectus, consummatus* Esr. 7, 12.

גֹּמֶר m. Nom. propr. gentis cujusdam, septentrionalis, Armeniis finitimae. Gen. 10, 2. 3. Ezech. 38, 6. Videntur *Cimmerii* significari, gens perantiqua, Chersonnesum Taur. incolens, quae multos incursiones fecit in Asiam minorem. cf. J. D. Michaelis *Spicilegium* P. I. p. 16. *Suppl.* p. 333 sqq.

גָּנַב *furatus est, furtim abstulit,* (differt a גָּזַל, quod est *publica vi aliquid rapere*), Prov. 6, 30., sq. Acc. ejus quod quis furatur Gen. 31, 19. 30. Exod. 21, 37. etiam גָּנַב נֶפֶשׁ Deut. 24, 7. i. e. *plagium committere,* trop. 2 Sam. 19, 42. *regem furari,* h. e. clam secum abducere v. 41. ac saepius *furari aliquem* (Gen. 31, 27.), vel *cor* alicujus Gen. 31, 20. 26. pro: *eum decipere, mentem alicujus fallere* (sed v. sub Pih.), quo modo et Homerus dixit κλέπτειν νοόν *Il.* XIV, 217. et Hesiodus *Theogon.*

v. 633. unde Mercurius *κλεψίφρων* apud eund. *Hymn. in Mercur.* v. 413. [Arab. جَنْب est *latus*, hinc جَنَّبَ *ad latus* vel *a latere duxit*, Syr. ܓܢܒ ܢܓܢܘܒ *se clam subducere*; patet igitur, גנב proprie significare *a latere, clanculum res surripere*, ut Germani dicunt: *etwas auf die Seite bringen*]. Praet. foem. cum Affixis גְּנָבָתַם *furata erat illos* Gen. 31, 32. גְּנָבָתְהוּ *surripuit, aufert illum* Job. 21, 18. 27, 20. (ex גְּנָבַת). Plur. cum Affixo גְּנָבוּךָ *furati sunt te* 2 Sam. 19, 42. Pahul גָּנוּב *furto ablatum, furtivum* Gen. 30, 33. Plur. גְּנוּבִים Prov. 9, 17. Foem. גְּנֻבָה, in regim. et cum Jod paragog. גְּנֻבְתִי *furto ablatum* Gen. 31, 39. Infin. absol. גָּנוֹב Exod. 22, 11.

Niph. Fut. יִגָּנֵב *furto auferetur* Exod. 22, 11. — Pih. i. q. Kal: *furatus est* Jer. 23, 30. trop. 2 Sam. 15, 6. וַיְגַנֵּב אֶת־לֵב אַנְשֵׁי יִשְׂרָאֵל *et furatus est* (Absalom) *cor* (animum) *Israelitarum*, h. e. animos eorum sibi conciliavit, LXX. *ἰδιοποιεῖτο τὴν καρδίαν ἀνδρῶν*; sec. al. *fefellit eos*, ut Kal, sed minus accommodate ad loci indolem). Puh. גֻּנַּב 1) *furto ablatus, surreptus est*, dic. et de rebus Exod. 22, 6. et de hominibus Gen. 40, 15. — 2) *furtim allatus, perlatus est* Job. 4, 12. אֵלַי דָּבָר יְגֻנָּב *ad me verbum furtim perferebatur*, ad aures meas *accidit* (*stahl sich mir zu*, Lucian. *κλεπτομένη λαλιά*). — Hithpah. *furtim se subduxit* (ut nostrates dicunt: *sich wegstehlen*) 2 Sam. 19, 4.

גַּנָּב m. *fur* Exod. 22, 1. 6. 7. Deut. 24, 7. Ps. 50, 18. etc. Plur. גַּנָּבִים Jes. 1, 23. Jer. 48, 27. etc.

גְּנֵבָה f. *furtum, furto ablatum* Exod. 22, 3. cum Affixo גְּנֵבָתוֹ Exod. 22, 2.

גָּנַז rad. in Hebr. inusit.; Chald. Syr. et Arab. *collegit, recondidit*, Hebr. כָּנַס.

גֶּנֶז m. *thesaurus, aerarium*, Sab. گنز *id.* Plur. גְּנָזִים, unde in regim. גִּנְזֵי Ezech. 27, 24. Esth. 3, 9. 4, 7.

גְּנַז vel גֶּנֶז m. Chald. *id.* Plur. גִּנְזִין *thesauri*, in Statu emphat. גִּנְזַיָּא Esr. 5, 17. 6, 1. in regim. גִּנְזֵי Esr. 7, 20.

גַּנְזַךְ m. *gazophylacium*, cum ך *formativo*, ex Chaldaismo, quale est in אֲנָךְ (ab אֵל vel אֵלָה), conf. Simonis in *Arcan. Form. Hebr.* p. 646. Plur. cum Affixo גְּנָזַכָּיו *gazophylacia ejus* 1 Chron. 28, 11.

גָּנַן *texit, protexit, tuitus est* (جَنَّ *texit*). Construitur cum אֶל 2 Reg. 19, 34. et עַל 2 Reg. 20, 6. Jes. 37, 35. 38, 3. in hac solenni formula: גַּנּוֹתִי עַל (אֶל) הָעִיר הַזֹּאת. Praeterea semel legitur Infin. absol. גָּנוֹן *protegendo* Jes. 31, 5. — Hiph. *protexit*, sq. עַל Jes. 31, 5. Zach. 9, 15. sq. בְּעַד Zach. 12, 8.

גַּן com. (foem. Gen. 2, 15.): *hortus* (septo *munitus*) Gen. 2, 8. Cant. 4, 12. Thren. 2, 6., in Pausa גָּן Gen. 2, 10. 3, 8. 10. 2 Reg. 9, 27. etiam cum Sakeph minore Gen. 2, 9. Segolta Gen. 3, 3. et Tiphcha Gen. 3, 2. 8. — גַּן אֱלֹהִים Ezech. 31, 8. 9. גַּן יְהוָה Deut. 13, 10. Jes. 51, 3. est *regio fertilissima, amoenissima*, tanquam quae a Deo ipso plantata sit; גַּן רָוֶה *hortus irriguus* Jes. 58, 11. Jer. 31, 12. etc. — Cum Affixo גַּנִּי Cant. 4, 16. 5, 1. Plur. גַּנִּים *horti* Cant. 4, 15. 6, 2. 8, 13.

גַּנָּה f. *id.* (جَنَّة *hortus*) Jes. 1, 30. 61, 11. Plur. גַּנּוֹת *horti* Num. 24, 6. Eccles. 2, 5. cum Affixo גַּנּוֹתֵיכֶם Am. 4, 9.

גִּנָּה f. *id.* in regim. גִּנַּת Esth. 1, 5. 7, 7. 8. Cant. 6, 11. cum Affixo גַּנָּתוֹ Job. 8, 16.

אַגָּן v. supra sub אגן.

מָגֵן m. *clypeus,* quo quis se *protegit* (sicut Lat. *clypeus* est a Graec. *καλύπτω tego*), 1 Chron. 5, 18. 1 Reg. 10, 16. etc. hinc: אִישׁ מָגֵן *homo clypeatus, armatus* Prov. 6, 11. 24, 34. De formula הֵקִים מָגֵן עַל פּ׳ *erigere, statuere clypeum adv. alq.* Ezech. 26, 8. v. sub קוּם. Quomodo מָגֵן differat a צִנָּה, docent Reimarus de *Differentiis voc. Hebr.* Dissert. II. p. 11. J. C. Ortlobius in Dissert. de *scutis et clypeis Hebraeorum* §. 10 sq. et Dassovius in Dissert. ad Tit. *Chelim* §. 4. et 5. Scilicet צִנָּה totum corpus texisse dicitur Ps. 5, 13. majusque fuisse quam מָגֵן 1 Reg. 10, 16. coll. 2 Chron. 9, 15. 16.; מָגֵן vero justae ad praecipuarum corporis partium defensionem molis clypeus, major quam levis parma סֹחֵרָה. Translate *clypeus* (Israelitarum) dicitur Jova Gen. 15, 1. maxime in Psalmis, ut 3, 4. 18, 3. 33, 2. 119, 114. al., semel מָגֵן עֶזְרְ פּ׳ *clypeus auxilii* Deut. 33, 29. Cum Affixis מָגִנִּי 2 Sam. 22, 3. Ps. 7, 11. 18, 3. (eodem fere sensu legitur מָגֵן בַּעֲדִי Ps. 3, 4. sensu trop. coll. 18, 3). מָגִנֵּנוּ Ps. 33, 20. 59, 12. etc. — Plur. m. מָגִנִּים *clypei* 1 Reg. 10, 17. Neh. 4, 10., metaphorice de *squamis* crocodili corpus *clypei* instar tegentibus Job. 41, 6. et (מָגִנֵּי אֶרֶץ) de Proceribus rei publicae Hos. 4, 18. Ps. 47, 10. In regim. מָגִנֵּי 1 Reg. 14, 26. 27. Ps. 47, 10. cum Affixo מָגִנָּיו Job. 15, 26. Plur. foem. מָגִנּוֹת 2 Chron. 23, 9.

מְגִנָּה f. in regim. (לֵב) מְגִנַּת Thren. 3, 65. *tegumentum* (animi), h. e. pervicacia, obstinatus, refractarius *animus,* coll. *κάλυμμα τῆς καρδίας* 2 Cor. 3, 15. et similibus phrasibus Arab. apud Schultensium in *Animadverss.* ad Thren. 3, 65. et Erdmann. (Curr. exeg. in Jerem. Thren.) p. 30 sqq. Al. tamen revocant ad rad. מגן, quam vide.

גָּעָה *mugiit, boavit* (*ὀνοματοπεποιημένον*, ut Graec. *βοᾶν*). Infin. absol. גָּעוֹ *mugiendo* 1 Sam. 6, 12. Fut. יִגְעֶה *mugiet* Job. 6, 5. — Syrorum ܓܥܐ et Chald. גְּעָא *clamavit,* latius patet et de clamore hominum ut plurimum frequentatur.

גָּעַל (propr. *contaminavit, polluit,* coll. Chald. גְּעַל Jes. 1, 6. 6, 5. Targ.): *fastidivit, nauseavit, cum fastidio reiecit, repudiavit.* Constr. cum Accus. personae Ezech. 16, 45. Levit. 26, 30., vel rei Levit. 26, 15., semel cum בְּ Jer. 14, 19. Praet. foem. גָּעֲלָה Levit. 26, 30. 43. Jer. 14, 19. Pers. 1. cum Affixo גְּעַלְתִּים Levit. 26, 44. Part. praes. foem. גֹּעֶלֶת Ezech. 16, 45. Fut. foem. תִּגְעַל Levit. 26, 11. 15. — Niph. praet. נִגְעַל *cum fastidio reiectus, abjectus est* (clypeus) 2 Sam. 1, 21. — Hiph. Fut. יַגְעִיל Job. 21, 10. *non fastidit, reiicit (semen,* h. e. non abortit). v. Bochart. in Hieroz. Tom. I. p. 291. ed. Lips.

גֹּעַל m. *fastidium* Ezech. 16, 5.

גָּעַר (Aeth. ገዐረ *clamavit,* unde construitur cum בְּ *clamare in aliquem, increpare* Syr. ܓܥܪ): *objurgavit, increpavit* Gen. 37, 10.

Ruth. 2, 16. Poet. *increpare* dicitur Jova vel improbos (h. e. coercere, corripere) Ps. 119, 21. 9, 6. 68, 31. Zach. 3, 2. al., vel maria Nah. 1, 4. Ps. 106, 9. (h. e. compescere), vel locustas (h. e. arcere a segetibus) Mal. 3, 11. Eodem referas Mal. 2, 3. הִנְנִי גֹעֵר לָכֶם הַזֶּרַע *en increpabo vobis* (in detrimentum vestrum) *semen*, h. e. efficiam ut non germinet, ut fructu careat. [Arabes per Metathesin pro גער sensu *coërcendi* et *compescendi* habent جرع Conj. V. Caeterum Latini quoque dicunt *increpare stimulo boves* (TIBULL. I, 1, 10.), *objurgare flagris* vel *verberibus* (SUET. Oth. 2. etc. Conf. Graec. ἐπιτιμᾶν Matth. 8, 26.]. Construitur vel cum ב Gen. 37, 10. Jes. 17, 13. vel cum Accus. Ps. 9, 6. 119, 21. Infin. constr. גְּעֹר, unde cum Makkeph גְּעָר־ Jes. 54, 9. Imperat. גְּעַר Ps. 68, 31. Fut. יִגְעַר Zach. 3, 2. cum Vau convers. וַיִּגְעַר Ps. 106, 9. etc.

גְּעָרָה f. *increpatio, obiurgatio, castigatio* Prov. 13, 1. 8. 17, 10. impr. poet. de Deo maris fluctus reprimente Jes. 50, 2. vel superbientium vires confringente Ps. 76, 7. 80, 17. Jes. 51, 20. In regim. גַּעֲרַת 2 Sam. 22, 16. Jes. 30, 17. cum Affixo גַּעֲרָתוֹ Jes. 66, 15. Job. 26, 11.

מִגְעֶרֶת f. *increpatio* (Dei), hinc *exitium* Deut. 28, 20.

גָּעַשׁ *commotus, concussus est.* Fut. foem. cum Vau convers. וַתִּגְעַשׁ *et commota est* (terra) Ps. 18, 8. et sec. Cthib 2 Sam. 22, 8., ubi Kri habet וַיִּתְגָּעַשׁ, in Hithpah. et in Masc. ob sq. אֶרֶץ, quod est Gen. comm. — Pyh. n. a. יְגֹעֲשׁוּ *commoventur* Job. 34, 20. Hithpah. Fut. וַיִּתְגָּעַשׁ *et commovit se, commota est* (terra), sec. Kri 2 Sam. 22, 8. Plur. יִתְגָּעֲשׁוּ *commovent se* (*fluctus*) Jer. 46, 7. 8. et sic cum Vau convers. 2 Sam. 22, 8. Ps. 18, 8. — Hithpoh. Praet. הִתְגֹּעֵשׁ, Plur. cum Vau convers. וְהִתְגֹּעֲשׁוּ *commovebuntur* h. e. *titubabunt* Jer. 25, 16.

גַּף vid. statim sub rad. גפף.

גֶּפֶן c. m. 1) *vitis* Gen. 40, 9. 2 Reg. 4, 39. Ps. 80, 9. 15. etc. (Syr. ܓܦܬܐ Arab. جَفْنٌ id.); videtur vox *primitiva* esse: certe qui ab Arab. جفن *arcuare* derivant, non sunt audiendi, quum istud voc. non significet nisi *cervicem abscindere, jugulare.* Frequens formula est אָכַל גַּפְנוֹ 2 Reg. 18, 31. Jes. 36, 16. *de vite sua edere*, i. e. pace, fortuna secunda frui. Ceterum apud prophetas passim *gens hebraea* viti assimilatur Jes. 5, 2. 7. Jer. 2, 21. Ps. 80, 9. add. Ezech. 19, 10. 17, 6. Cum Affixis גַּפְנִי Joël. 1, 7. גַּפְנוֹ 1 Reg. 4, 25. 2 Reg. 18, 31. etc. Plur. גְּפָנִים *vites* Cant. 2, 13. Habac. 3, 16. — 2) dicitur de aliis plantis, quae viti similes sunt, (hinc vitis ipsa גֶּפֶן הַיַּיִן Num. 6, 4. Jud. 13, 14.), ut גֶּפֶן הַשָּׂדֶה *vitis agri* 2 Reg. 4, 39. גֶּפֶן נָכְרִיָּה *vitis peregrina* s. *spuria* Jer. 2, 21., h. e. *colocynthis*, quae vitis dicebatur cum ob insignem foliorum multifidorum copiam, tum ob capreolorum similitudinem, denique quod, nisi adminiculis sustineatur, ut vitis humi serpit. Sed quod Deut. 32, 32. legitur גֶּפֶן סְדֹם videtur *pessimam vitem* significare. Al. *solanum*, quod uvas gignit et circa mare mortuum frequens nascitur, intelligunt. cf. ROSENMUELLER. ad h. l.

גָּפַף radix apud Hebraeos inusit., apud Chaldaeos *clausit, conclusit, cinxit*: respondens radici גּוּף, quod ad significationem et derivata attinet, ex frequenti Verborum mediae rad. quiescentis et geminatae confusione (v. כּוּן et כָּנַן, מוּל et מָלַל etc.). Conf. etiam Arab. جنف *convexus fuit*, et أجنف *incurvatum et convexum habens dorsum*. Inde est

גַּף m. 1) *corpus* (conf. supra גּוּף et גְּוִיָּה). Cum Affixo גַּפּוֹ *corpus suum* Exod. 21, 3. 4. — 2) *eminentia, dorsum, locus altus*; aliis idem est q. גַּב, permutatis ב et פ, aliis vero *ala* (ut sq. Chald.), metaphorice *fastigium, pinna*, ut Graec. πτερύγιον. Plur. גַּפִּים *loci editi, alti*, in regim. גַּפֵּי Prov. 9, 3.

גַּף m. Chald. *ala*, ut Hebr. אֲגַף vel אֲגַף, q. v. Plur. גַּפִּין *alae* Dan. 7, 4. 6. cum Affixo גַּפַּיהּ Dan. 7, 4.

אֲגַף m. v. sub אגף.

גֹּפֶר m. Gen. 6, 14. Arboris species nondum definita; conjecturas igitur interpretum recenseamus. Multi exponunt vel de *pinu*, vel de *cupressu* ex soni cognatione: quam posteriorem sententiam tuentur Fullerus in *Miscell. S.* L. IV. c. 5. Bochartus in *Phaleg* L. I. c. 4. Buxtorfius in *Catalect.* p. 117. Ol. Celsius in *Hierobotan.* P. I. p. 328 sq. Rosenmueller. ad h. l. Sed cum arcae Noachi unius arboris species non sufficisse visa sit, b. Simonis in priore edit. cum Hieronymo, Vossio de Lxx. *Interpretum translatione* c. 12. et Ursino in Arbor. bibl. c. 22. §. 3. per עֲצֵי גֹפֶר Gen. 6, 14. maluit intelligere *ligna resinae* sive *picis*, i. e. *resinosa*, alibi עֲצֵי שֶׁמֶן *ligna pinguedinis* sive *oleosa* 1 Reg. 6, 23. 31. 33. Jes. 41, 19. (sic *pinguem taedam* Virgilius et Scribonius dixerunt), qualia sunt *pinus* sive *picea* et *pinaster* (German. voce cognata *Kyfern*, quocum convenit Graec. κύπαροι, i. e. προάνθησις quaedam *piceae* et *pini*), *abies, terebinthus, oxycedrus, taeda, larix, cupressus* (q. d. עֵץ כֹּפֶר *picis arbor*), *lentiscus, cedrus, sapinus*, et quaecunque sunt aliae arbores *resiniferae* eoque cariem non facile sentientes et navibus exstruendis aptae. Quibus positis cum Ursino credendum est, גֹּפֶר idem esse q. כֹּפֶר *pix*, ג et כ permutatis, ut alibi passim. cf. גבר et כבר *valuit*, etc. In editione vero posteriori arbitratur Simonis per גֹּפֶר omnino intelligendam esse *pinum*, vel ejus speciem, *piceam*: 1) ob convenientiam vocis cum Germanico *Kyfer* sive *Kiefer*; 2) quia *pinus* aptissima est exstruendis navibus sive navigiis, διὰ τὸ ἀσαπὲς, teste Theophrasto *Histor. plant.* L. VI. c. 8., unde Homerus eam vocat νήϊον h. e. *navibus aptam Il.* V, 390. Virgilius *nauticam* Eclog. IV, 38., qui *Georg.* II, 442.: *dant utile lignum navigiis pinus* --; unde *pinus* Poëtis per Synecdochen pro ipsa *nave*. 3) Id confirmat origo vocis ab Arab. غفر *villosus, pilosus fuit*: *pinus* enim atque *pinaster* folium habet *capillamenti modo*, inquit Plinius H. N. XVI, 10., unde Ovidio *Metamorph.* X, 103.: *succincta* comas hirsutaque *vertice* pinus, et apud Calpurnium *Eclog.* I, 9.: -- *ubi* pinea *densat Sylva* comas --; τριχόφυλλα exinde *pinum* atque *piceam* vocat Theophrastus l. c. L. III. c. 10.

גָּפְרִית f. *sulphur* (Chald. per בּ, כִּבְרִית et כּוּבְרִית, Syr. ܟܒܪܝܬܐ, Arab. كِبْرِيتٌ et كُبْرِيتٌ, unde novum Verbum Arab. كبرت *sulphure illevit*) Gen. 19, 24. Deut. 29, 23. Jes. 30, 33. Ps. 11, 6. etc.

גֵּר vid. sub rad. גרר.

גֵּר vid. sub rad. גור.

גָּרָב m. *scabies*, vel *porrigo*, Levit. 21, 20. 22, 22. Deut. 28, 27. a rad. ܓܪܒ Syr. *leprosus factus est*, ܓܪܒܐ *lepra*, *scabies*, Arab. جَرِبَ *scabiosus fuit*, et جَرَبٌ *scabies*. v. Avicennam, et Hartmann. linguist. Einl. p. 287.

גִּרְגָּשִׁי *Gergeseni* Gen. 10, 16. 15, 21. Jos. 24, 11. gens Cananitica ab Occidente Jordanis, sed diu ante Christi tempora ita deleta, ut praeter nomen nihil in antiquis libris superesset. v. Bocharti *Phaleg* c. 36. p. 315. J. D. Michaelis *Spicil.* T. II. p. 20. Nihil huc pertinent *Γεργεσηνοὶ* Matth. 8, 28.; ibi enim opt. libri *Γερασηνοί*.

גָּרַד *scabit*, in Kal inusit., in Hithpah. Infin. הִתְגָּרֵד *scabere se* Job. 2, 8. Sic גְּרַד et גָּרֵד Chald., et Syr. ܓܪܕ *rasit*, et جَرَدَ *scalpsit*, *abrasit*.

גָּרָה in Kal inusit., in Pih. גֵּרָה *concitavit*, *incitavit* (coll. Chald. et Syr. גְּרֵי *concitavit*, *incitavit*, אִתְגְּרִי *concitatus est*, Syr. ܐܬܓܪܝ *bellum gessit*, Arab. غرى *plus satis indulsit irae*, in Conj. II. *incitavit*, in Conj. IV. أَغْرَى *instigavit*, *excitavit inimicitias*. v. Alb. Schultensius ad Prov. 28, 4. Schroederus in *Observv. ad difficilia quaedam Psalm. loca* p. 11 sqq. quos tamen impugnat J. D. Michaelis in *Suppl.*). Constr. cum מָדוֹן Prov. 15, 18. 28, 25. 29, 22. ubi Fut. יְגָרֶה *excitat*, *excitare solet* (litem). — Hithpah. הִתְגָּרָה *se ipsum incitavit*, spec. ad *litem* et *bellum*, *contendit*, *bellum iniit cum altero*. Construitur sic sq. בְּ pers. Deut. 2, 9. Jer. 50, 24. Prov. 28, 4. et לְ *belli* Dan. 11, 25. Imperat. apocop. הִתְגָּר Deut. 2, 24. Fut. תִּתְגָּרֶה *contendes* (בְּרָעָה *cum malo* sive *infortunio*, tanquam *cum hoste*) 2 Reg. 14, 10. 2 Chron. 25, 19. et cum Apoc. תִּתְגָּר *contendas*, *bellum ineas* Deut. 2, 9. 19.

תִּגְרָה f. *exagitatio*, *contentio*. In regim. (יָדְךָ) תִּגְרַת Ps. 39, 11. *contentio manus tuae*, i. e. plagae a te (Jova) inflictae.

גֵּרָה f. *rumen*, it. *obolus*, vid. infra sub rad. גרר.

גָּרוֹן m. *guttur* (cum Kametz mutabili). Formam habet a גרה, sed significationem a גרר, ubi vid.

גָּרַז *secuit*, *resecuit*, *excidit*, *succidit* (alias גזר); in Kal. inusit., Niph. Praet. נִגְרַזְתִּי *excisus* (expulsus) *sum* Ps. 31, 23. coll. جَرَزَ *amputavit*, *resecuit*, et, quod est finitimum, جَزَّ. v. Alb. Schultens. in *Opp. min.* p. 142.

גַּרְזֶן m. *securis* Deut. 19, 5. 20, 19. 1 Reg. 6, 7. Jes. 10, 15. Oritur a גרז adjecto lit. ן v. Gesen. Lehrgeb. p. 865.

גִּרְזִי *Girzaeus*, Nomen populi cananitici, qui Palaestinam incolebat, sec. Cthib 1 Sam. 27, 8. ubi Kri גִּזְרִי *Gizraeus*. Sunt, qui contendant, Cthib legendum esse גְּרִזִי *Grizaeus*, ut ab hoc populo nomen nactus sit mons *Garizim*, de quo statim.

הַר גְּרִזִּים *mons Garizim*, situs in agro Ephraimitico, imminens urbi *Sichem*, quae seriori tempore *Neapolis* dicebatur, Deut. 11, 29. 27, 12. v. Relandi *Dissert. de monte Garizim* (in Dissertatt. miscell. P. I.), ubi Nominis hujus proprii origo investigatur.

גָּרַל rad. inusit., Arab. جرل *lapidosus fuit locus*. v. Schultens. ad Prov. 19, 19.

גּוֹרָל m. (propr. *calculus, lapillus sortibus adhiberi solitus*, ψῆφος, Arab. جَرَل *id.* vide locum *Camusi* apud Alb. Schultensium ad Prov. 19, 19.; hinc): 1) *sors* quae ducitur Levit. 16, 9. Num. 33, 54. Jes. 34, 17. Prov. 16, 33. 1 Chron. 24, 5. etc. Deinde 2) per Metonym. ut Lat. *sors* et Graec. κλῆρος: a) *res quam quis sortitus est, sortiendo accepit* Jud. 1, 3 (ubi גּוֹרָלִי dic. de agris tribui Judae sorte concessis. cf. Jos. 13, 16. 18, 11. coll. Hom. Iliad. 2, 15. Odyss. 14, 64.). — b) omn. *res quae alicui obtigit* Ps. 125, 3. Jes. 57, 6. Dan. 12, 13. maxime in deteriorem sensum, de *prave factorum pretio* (Liv. 5, 47.) Jes. 17, 14. Jer. 13, 25. In regim. גּוֹרַל Ps. 125, 3. sic sec. Cthib Prov. 19, 19. (sed Kri habet גְּדָל־ a גָּדוֹל *magnus*). Cum Affixo גּוֹרָלִי Ps. 16, 5. in Plur. גּוֹרָלוֹת *sortes* Levit. 16, 8. 1 Chron. 24, 5. 29. Neh. 10, 25. etc. *Sortiri* dicitur הוטל, נתן, הפיל, השליך. ידה, ירה גורל, Jos. 18, 6. Joel. 4, 3. Jos. 18, 8. Ps. 22, 19. Levit. 16, 8. Prov. 16, 33.; vide haec vv. *Sors* alicui *evenit* (exit) est היה לו, יצא לו, עלה עליו גורל Levit. 16, 9. Num. 33, 54. Jos. 15, 1. Proverbialiter לא נָפַל עָלֶיהָ גּוֹרָל Ezech. 24, 6. *sine discrimine*.

גְּרַל semel legitur Prov. 19, 19. גְּרָל חֵמָה in Cthib; Schultens. vertit: *aspere scruposus iracundiae*, h. e. qui perpetuo ad iram quasi exasperatur. Kri: גְּדָל חֵמָה *valens irâ, iracundus*. Conspirant vett. interpretes.

גֶּרֶם m. 1) *os* Prov. 17, 22. Plur. גְּרָמִים cum Affixo גְּרָמָיו *ossa ejus* Job. 40, 18. Est autem *os majus*, ut עֶצֶם *os minus*. חֲמוֹר גֶּרֶם Gen. 49, 14. *asinus osseus* i. e. *ossibus valens*. Arabibus etiam جَرِيم est *corpore validus*, et جرم in laude jumenti ponitur. Ab *ossibus* igitur fluxit *roboris* notio. — 2) *ipse* (veluti עֶצֶם). 2 Reg. 9, 19. עַל גֶּרֶם הַמַּעֲלוֹת *super ipsosmet gradus*; v. Alb. Schultensii *Opp. min.* p. 132. Chald. גְּרַם in Targum. sexcenties. cf. Levit. 21, 9. Job. 1, 3. Reddi tamen etiam potest: *super aliquem e gradibus*, sec. Arab. جِرْم 1) *corpus*, 2) *sectio, pars*. v. Lud. de Dieu ad l. c. In alia omnia abeunt veteres interpretes.

גְּרַם m. Chald. *os*. Plur. גַּרְמִין, unde cum Affixo גַּרְמֵיהוֹן *ossa eorum* Dan. 6, 25.

גָּרַם *rosit (ossa)*, Verbum denom. a גֶּרֶם. Praet. plur. גָּרְמוּ *ossa rodunt, vorant* (ubi tamen alii conf. Syr. ܓܪܡ *abscidit, excidit,* ut sensus sit: *non abscindunt* h. e. reponunt *quidquam in posterum diem;* Chald. לָא מְרַבִּין לְצַפְרָא) Zeph. 3, 3. — Pih. Fut. 3 pers. יְגָרֵם (sc. עַצְמֹתֵיהֶם) Num. 24, 8. *rodet,* rodendo *nudabit* (ossa eorum); al. *confringet.* 2 pers. foem. in Pausa וְאֶת חֲרָשֶׂיהָ תְּגָרֵמִי Ezech. 23, 34. (calicem totum exsuges) *et* (adeo) *testas ejus rodes* i. e. lambes, ne guttam quidem vini in illis relictura; al. *confringes testas.*

גָּרַן rad. in Hebr. inusit., Arab. جَرَنَ *laevigatus est.*

גֹּרֶן f. in genere *locus complanatus et laevigatus, forum* 1 Reg. 22, 10. 2 Chron. 18, 9. (i. q. רְחוֹב), specialiter *area,* ubi fruges triturantur Gen. 50, 10. Num. 15, 20. 18, 30. 2 Sam. 6, 6. Ruth. 3, 2. etc. (Arab. جُرْن et جَرِين *locus ubi siccantur dactyli, area).* Metonymice sumitur pro ipso *frumento in area* Deut. 15, 14. Job. 39, 12. Cum ה paragog. גֹּרְנָה *in aream* Mich. 4, 12. cum Affixis בֶּן־גָּרְנִי *fili areae meae!* (quod de Israelitis trituratis quasi h. e. summas calamitates expertis dicitur) Jes. 21, 10. Plur. גֳּרָנוֹת *areae* 1 Sam. 23, 1. Joël. 2, 24. in regim. גָּרְנוֹת Hos. 9, 1.

גֹּרֶן אָטָד Gen. 50, 10. v. s. v. אָטָד.

גָּרַס *fractus, comminutus, contusus est.* Praet. foem. גָּרְסָה *fracta est* (anima mea perpetuo desiderio) Ps. 119, 20. Hiph. Fut. cum Vau convers. וַיַּגְרֵס *et fregit* (dentes meos) Thren. 3, 16. Syr. ܓܪܣ *comminuit, contudit,* ܓܪܝܣܐ *contusum.* Arab. جَرَشَ *contudit* (in partes etiam crassiores), جَرِيش *comminutus.* Hinc

גֶּרֶשׂ m. *contusum, comminutum* Levit. 2, 14. permutatis ס et שׂ. Cum Affixo גִּרְשָׂהּ Levit. 2, 16.

גָּרַע 1) *rasit* barbam Jer. 48, 37. (Syr. ܓܪܥ *rasit, abrasit, totondit).* — 2) *detraxit, subtraxit,* sq. מִן Exod. 5, 8. Job. 36, 7. oculos ab aliquo detrahere, h. e. negligere eum (omisso voc. עַיִן Ezech. 5, 11. ubi tamen alii legunt גדע), Exod. 5, 19. alicui detrahere pensum h. e. aliquid de penso; hinc sine Acc. rei *demere* (opp. יסף *addere)* Deut. 4, 2. Jer. 26, 2. Eccles. 3, 14., Lat. etiam *detrahere,* nos *abziehen.* — 3) *minuit, deminuit,* sq. Acc. rei Exod. 21, 10. Ezech. 16, 27. Job. 15, 4. ג׳ שִׂיחָה *deminuere preces,* i. e. precum officium elevare *(herabsetzen).* — 4) *sorpsit, resorpsit* (aquam), *bibit* (Arab. جَرَعَ *sorpsit,* v. Alb. Schultens. ad Job. 36, 27.) Job. 15, 8 (trop. sapientiam imbibere). Pahul foem. גְּרוּעָה Jes. 15, 2. secundum quosdam Codices, et גְּרֻעָה *rasa* Jer. 48, 37. Infin. constr. cum ל, לִגְרוֹעַ *demendum, detrahendum est* Eccles. 3, 14. Fut. אֶגְרַע Ezech. 5, 11. תִּגְרַע Deut. 12, 32. — Niph. נִגְרַע 1) *subtractus, detractus est* Num. 36, 4. 27, 4. 18. Exod. 5, 11. etiam imperson. Levit. 27, 18. — 2) *minutus, deminutus*

est Num. 36, 3. hinc *inferior fuit* Num. 9, 7. לָמָּה נִגָּרַע לְבִלְתִּי הַקְרִיב *cur inferiores simus ita ut non offeramus* etc. Fut. יִגָּרַע Num. 36, 3. et יִגָּרַע Num. 27, 4. — Pih. fut. יְגָרַע *subtrahit, attrahit* Job. 36, 27.

מִגְרָעוֹת Plur. foem. *diminutiones, contracturae, Absätze* 1 Reg. 6, 6.

גָּרַף *averrit, abluit, eluit,* (ܓܪܦ *converrit, abluit* v. Barhebr. Chron. p. 397. جَرَفَ *everrit, abluit*). Praet. cum Affixo גְּרָפָם *abluit eos* Jud. 5, 21. v. Lette ad h. l.

אֶגְרֹף m. *pugnus, manus firmiter convoluta* Exod. 21, 18. Jes. 58, 4. Apud posteriores Hebraeos symbolum *roboris* est, vid. Buxtorfii *Lex. Talmud.* col. 483.

מֶגְרָפָה f. Joel. 1, 17. *gleba,* coll. Arab. جُرْفٌ *gleba terrae quam aqua convolvit,* (al. minus apte: *pala lignea,* qua solum a luto mundatur, coll. Arab. مِجْرَفَة et Syr. ܡܓܪܦܬܐ *everriculum sordium.* v. Hartmann. linguist. Einl. p. 218.); cf. etiam Bocharti *Hieroz.* Tom. III. p. 301. ed. Lips.

גָּרַר I) 1) *traxit, rapuit* Prov. 21, 7. Habac. 1, 15. — 2) Arab. جَرَّ Chald. et Syr. ܓܪ *traxit, attraxit, retraxit.* Fut. יָגוֹר cum Affixo יְגֹרֵהוּ *trahit* vel *abripit eum* Habac. 1, 15. יְגוֹרֵם Prov. 21, 7. *abripiet eos.* — Niph. *ruminavit* (pr. retraxit cibum) coll. Arab. جَرَّ in Conjj. IV. et VIII. Syr. Ethp.; Fut. in Pausa יִגָּר *ruminabit* Levit. 11, 7. — Poel *dissecuit* (a *trahenda, ducenda serra,* coll. Arab. نَجَرَ, Syr. ܢܓܪ); unde Partic. Poal מְגוֹרָרוֹת *dissectae* 1 Reg. 7, 9. [Hiphil יַגִּיר Ps. 63, 11. pertinet ad rad. נָגַר quam vide]. — Hithpoh. סַעַר מִתְגּוֹרֵר Jer. 23, 19. *procella rapiens* h. e. gravis, vehemens, vel idem quod סַעַר מִתְחוֹלֵל *procella in gyrum se movens* Jer. 23, 19. (Alia habet Alb. Schultens. ad Prov. 21, 7.). — II) i. q. גלל, in derivatis גֵּרָה et גַּרְגַּר *granum.*

גָּרָה m. Job. 28, 4. פָּרַץ נַחַל מֵעִם גָּר *rumpit* (homo) *alveum de pede montis;* ita Schultensius, coll. Arab. جُرٌّ *pes montis,* a rad. جَرَّ *traxit trahendo post se duxit.* Sed potest etiam cum Rosenmuellero verti: *ex loco ubi versatur* (homo), ut מֵעִם גָּר dictum sit pro: מִמָּקוֹם אֲשֶׁר גָּר (אָדָם) בּוֹ, vel מֵעִם אֲשֶׁר גָּר שָׁם; nisi velis Umbreitio accedere, גָּר de *metallico* (qui in terrae visceribus quasi peregrinatur) explicanti totumque v. ita reddenti: *es bricht ein Strom aus an des Fremdlings Seite.*

גֵּרָה f. 1) *rumen, cibus qui ruminatur* Levit. 11, 3. 4. 5. 6. 7. 26 14, 7. Deut. 14, 6. 7. 9. — 2) *granum* (coll. Arab. جَرْجَر et Chald. גַּרְגְּרִי), pondus Hebraeorum minimum, quod sicli partem vicesimam efficiebat; videtur pr. fuisse *faba siliquae,* coll. Graec. κεράτιον. v. J. D. Michaelis in *Suppl.* p. 364. Exod. 30, 13. Levit. 27, 25. Num. 3, 47. 18, 16. Ezech. 45, 12.

אֲגוֹרָה f. 1 Sam. 2, 36. vulgo *obolus*, ut גֵּרָה, vid. sub rad. אגר.

גַּרְגַּר m. *granum, bacca*, coll. Chald. גַּרְגִּיר et Arab. جَرْجَرٌ. Plur. גַּרְגְּרִים *baccae* (olivarum) Jes. 17, 6.

גַּרְגְּרָה f. *guttur, faux*, Arab. جَرْجَرَ *cum murmure per guttur demisit*. In Plur. cum Affixo גַּרְגְּרֹתֶיךָ *fauces tuae, guttura tua* Prov. 1, 9. 3, 3. 22. 6, 21.

גָּרוֹן m. (cum Kametz mutabili, Forma petita a גרה): 1) *guttur* unde vox exit, Ps. 69, 4., hinc קְרָא בְגָרוֹן *pleno gutture clamare* Jes. 58, 1., הָגָה בִּגְרוֹן Ps. 116, 7., רוֹמְמוֹת אֵל בִּגְ Ps. 149, 6.; hinc Ps. 5, 10. *guttur eorum simile est sepulcro aperto*, i. e. non loquuntur nisi perniciem allatura aliis. — 2) *guttur* quo bibitur, Jer. 2, 25. — 3) *jugulum, collum* Jes. 3, 16 (*erecto jugulo incedunt*, h. e. altos spiritus gerunt). Cum Affixis גְּרוֹנִי Ps. 69, 4. גְּרֹנֵךְ cum Cholem defectivo, sec. Kri Jer. 2, 25., in cujus signum Masorethae ו scriptionis plenae in Cthib, pro more suo, trajecerunt.

מְגֵרָה f. *serra qua ligna dissecantur* 2 Sam. 12, 31. 1 Reg. 7, 9. 1 Chron. 20, 3. Plur. מְגֵרוֹת 1 Chron. 20, 3.

גְּרָר Nom. propr. urbis Philistaeorum Kades inter et Schur Gen. 26, 1. 27. Distabat ab Eleutheropoli meridiem versus 25 mill., ut auctor est Hieron. ad Gen. 22, 3.

גָּרַשׁ 1) *pepulit, expulit, eiecit*, propr. Jes. 57, 20. יִגְרְשׁוּ מֵימָיו רֶפֶשׁ *expellunt, eiectant aquae coenum*; deinde *finibus expellere, eiicere* gentem Exod. 34, 11., domo eiicere h. e. *repudiare* uxorem Levit. 21, 7. 22, 13. Num. 30, 3. Ezech. 44, 22. Hinc 2) *vacuefecit, evacuavit* Ezech. 36, 5. v. infra מִגְרָשׁ. — Niph. 1) *pulsus, expulsus est* Jon. 2, 5. — 2) *propulsus, impulsus est* Am. 8, 8. וְנִגְרְשָׁה *et propelletur*, huc illuc agitabitur, commovebitur (Chald. *id.*); Jes. 57, 20. יָם נִגְרָשׁ *mare impulsum* h. e. agitatum. — Pih. גֵּרֵשׁ *pepulit, expulit* Gen. 21, 10. Prov. 22, 10. Jud. 2, 3. Exod. 23, 28. Gen. 4, 14. Praet. cum Suffixo et Vau convers. וְגֵרַשְׁתָּמוֹ Exod. 23, 31. Infin. גָּרֵשׁ Exod. 11, 1. 1 Chron. 17, 21. Fut. יְגָרֵשׁ Exod. 11, 1. Plur. cum Nun paragog. תְּגָרְשׁוּן Mich. 2, 9. — Pyh. Praet. Plur. גֹּרְשׁוּ *expulsi sunt* Exod. 12, 39. Fut. Plur. in Pausa יְגֹרָשׁוּ *expellebantur*, vel *expelluntur* Job. 30, 5.

גֶּרֶשׁ m. *proventus* Deut. 33, 14. Sed גֶּרֶשׂ vid. supra sub rad. גרס.

גְּרוּשָׁה f. *expulsio*, unde Plur. cum Affixo גְּרֻשֹׁתֵיכֶם *expulsiones vestrae* Ezech. 45, 9.

מִגְרָשׁ m. 1) Infinit. Aram. (ut מִקְרָא Num. 10, 2. v. Gesen. Lehrgeb. p. 304.) *evacuare* (al. depascere coll. Arab جرس) Ezech. 36, 5. — 2) *suburbium*, h. e. spatium mille cubitorum ab omni parte urbium Levitis concessarum, quod pascendo pecori inserviebat, ut Levit. 25, 34. Num. 35, 2. coll. Jos. 21, 2. et rad. Arab. جشر. — 3) in univ. *spatium* quod urbem aliquam undique cingit Ezech. 48, 17. 27, 28. etiam de *pomoerio templi* Ezech. 45, 2. In regim. מִגְרַשׁ Levit. 25,

34. 2 Chron. 31, 19. Plur. מִגְרָשִׁים, in regim. מִגְרְשֵׁי Num. 35, 4. 5 1 Chron. 5, 16. cum Affixo מִגְרָשֶׁיהָ Jos. 21, 11. 13. 14. 15. etc.

מִגְרָשָׁה f. *suburbium*, semel in Plur. occurrit, מִגְרְשׁוֹת Ezech. 27, 28. qui tamen Plur. potest etiam a מִגְרָשׁ derivari.

גֵּרְשֹׁם Nom. propr. 1) filii Mosis Exod. 2, 22. 18, 3. — 2) filii Levi 1 Chron. 6, 1.; al. גֵּרְשׁוֹן Gen. 46, 11. Exod. 6, 16.

גָּשַׁם propr. *crassus fuit*, ut Arab. جسم et جشم *gravi mole incumbere*. Sed Part. Hiph. plur. מַגְשִׁימִים *pluentes, pluere facientes* Jer. 14, 22. a sq. Nomine significationem accepit.

גֶּשֶׁם m. *pluvia magna, imber* Gen. 7, 2. 8, 2. 1 Reg. 17, 7. 14. 2 Reg. 3, 17. etc. Plur. גְּשָׁמִים *imbres* Esr. 10, 9. 13. In regim. גִּשְׁמֵי Ezech. 34, 26. cum Affixo גִּשְׁמֵיכֶם imbres *vestri* Levit. 26, 4. etc.

גֹּשֶׁם m. *id.* unde cum Affixo גֻּשְׁמָהּ Ezech. 22, 24.

גְּשֵׁם m. Chald. *corpus*, a *crassitie*. Cum Affixis גִּשְׁמֵהּ *corpus ejus* Dan. 4, 30. 5, 21. Foem. גִּשְׁמַהּ *id.* Dan. 7, 11. cum Segol גֶּשְׁמְהוֹן Dan. 3, 27. 28. sed in posteriore loco Cthib habet גֶּשְׁמֵיהוֹן in Plur.

גֹּשֶׁן Nomen proprium 1) partis Aegypti, Philistaeis finitimae, in qua Israelitae per 430 annos habitarunt Gen. 45, 10. 46, 29. Exod. 13, 17. al. Ex sententia J. D. Michaelis in *Suppl.* pertinuit a Philistaea usque ad ostium Tanaiticum, in quo *Casius* mons, nomine *Gosenitidi* vicinus, et a Raphia s. a mari mediterraneo, confiniis Palaestinae et Aegypti, usque ad Heroopolim, non tamen exclusa magna Arabiae Aegyptiae ab Austro Heroopolis et Heliopolis parte. Jablonski vero *in Dissertt. VII. de terra Gosen* (rep. in Opusc. ed. te Water. Tom. II. p. 77 sqq.) pugnat pro Heracleopolitana insula et praefectura, (νόμος Ἡρακλεώτης Graecis appellatur), parum verisimiliter. — 2) oppidi in tribu Judae Jos. 10, 41. 11, 16. 15, 51.

גְּשׁוּר Nomen proprium trium regionum a *pontis*, ut videtur, vicinia (جِسْر enim, גִּשְׁרָא et ܓܶܫܪܳܐ *pons* est) dictarum: 1) terrae ab oriente Jordanis, in Gileaditidis vicinia, a Cananaeis inhabitatae Deut. 3, 14. Jos. 12, 5. 13, 13. 1 Chron. 2, 23. — 2) terrae ab austro Palaestinae, et quidem tribus Judae, in Philistaeorum vicinia, Jos. 13, 2. 1 Sam. 27, 8. coll. 10. — 3) Gesurae Aramaeae (גשור בארם), de cujus positu nihil certi constat, sed fortasse ultra Hamatham sita fuit, 2 Sam. 3, 3. 13, 37. 15, 8. 1 Chron 3, 2. v. Relandi *Palaest.* p. 77. 78. J. D. Michaelis *Suppl.* p. 381. Hinc גְּשׁוּרִי *Gesuraeus.*

גָּשַׁשׁ *palpavit, contrectavit*, proprie *explorandi* causa, (coll. جاس *scrutatus est, pervasit quaerendo*). Arab. جَسَّ Syr. ܓܰܫ Chald. גַּשֵּׁשׁ *palpavit.* In Kal inusit.; Pih. Fut. cum ה paragog. נְגַשְׁשָׁה כַעִוְרִים קִיר (emisso Dagesch) *palpamus ut coeci parietem*, i. e. non habemus, quo nos vertamus, non patet exitus e tam stipato calamitatum agmine Jes. 59, 10. Sed יָגִּשׁ Job. 40, 19. vid. sub נָגַשׁ.

גַּת f. *cupa* in qua uvae conculcantur pedibus, unde dicitur דָּרַךְ גַּת *calcavit cupam*; vulgo *torcular*: sed torcular cochlea intorquetur (conf. יֶקֶב); Jud. 6, 11. Jes. 63, 2. Joel. 4, 13. Thren. 1, 15. Sec. Hillerum in *Onom. S.* p. 808. et in *Hierophyt.* P. I. p. 293. per Syncopen litterae Nun et per Aphaeresin primae radicalis Jod dicitur pro יְגֶנֶת (יְגִנַּת), a rad. Arab. وجن *contudit, subegit, pressit*, ut Lat. *prelum* dicitur quasi *premulum*, a *premendo*. Plur. גִּתּוֹת (mutato Patach in Chirek, ut in aliis Defectivis) *cupae* Neh. 13, 15.

גַּת Nomen propr. *urbis Philistaeorum* Jos. 11, 22. 13, 3. 1 Sam. 6, 17. 2 Chron. 26, 6. Am. 1, 7. al. v. Relandi *Palaest.* p. 786. — גַּת הַחֵפֶר fuit *urbs Sabulonitarum* Jos. 19, 13. — גַּת רִמּוֹן *urbs* et *Danitarum* Jos. 19, 45. et *Manassitarum* Jos. 21, 25; utraque concessa Levitis Jos. 21, 24. 25. v. Relandum l. c. Hinc גִּתִּי Nom. gentil. Jos. 3, 3. 2 Sam. 6, 10.

גִּתַּיִם *urbs Beniaminitica* Neh. 11, 33. forte eadem ac Gittaim quam filii Rimmon postea profugi inhabitarunt 2 Sam. 4, 2. 3., nisi extra fines Palaestinae, in terra Philistaeorum, quaeratur; legere enim etiam posses גַּת יָם *Gath ad mare* sita, portus *Gathensium*, v. J. D. Michaelis *Bibl. Or.* T. 13. p. 221.

גִּתִּית f. Ps. 8, 1. 81, 1. genus *instrumenti musici*, quod unde denominatum sit, dubium plane est. Alii deducunt ab urbe *Gath* Philistaeorum, vel a *Gath Rimmon*, urbe Levitarum (v. supra), ubi forsitan inventum vel maxime frequentatum fuit. Ad גַּת *cupam (torcular)* refert J. D. Michaelis in *Suppl.*, quasi fuerit instrumentum, ad quod cantica, vindemiae et uvarum calcationis tempore maxime frequentata, canerentur (Graecis etiam fuerunt ὕμνοι ἐπιλήνιοι). v. Pfeiffer. *v. d. Musik d. Hebr.* p. 33. Alior. opiniones recensuit Rosenmueller. Scholl. in Psalm. T. I, p. XXXVIII sqq.

גֶּתֶר Nomen propr. populi aramaei, de quo nihil certi constat Gen. 10, 23. Clericus ad l. c. suspicatur innui *Cartharae*, urbis ad Tigrim, incolas; Bochartus vero in *Phal.* lib. 2. c. 10. p. 92. accolas fluvii *Centritis* Carduchaeos ab Armeniis dirimentis dictos putat. Quo concesso forte גֵּתֶר (pro גֵּנְתֶר) scribendum esset. v. etiam J. D. Michaelis *Spicil.* T. II, p. 158. et *Suppl.* p. 383.

ד.

דָּא *haec, hoc, ista, istud,* Pronomen Chald. *Demonstrativum* sing. foem. Dan. 4, 27. 5, 6. 7, 3. 8. דָּא לְדָא *hoc ad illud, invicem* Dan. 5, 6 (אַרְכֻבָּתֵהּ דָּא לְדָא נָקְשָׁן Vulg. *genua ejus ad se invicem collidebantur*). Finitimum est Pronomini Hebr. זֶה vel זוֹ, mutato, ut fit, ז in ד et Cholem in Kametz.

דָּאַב *defatigatus est, languit, contabuit* (ut ذَابَ Arab. de viribus fractis v. rad. אָדַב. Finitimum ذاب *contabuit caro aegri,* quod etiam de

moerore animi dicitur in vers. Arab. Ps. 207, 26.). Praet. foem. דָּאֲבָה *contabuit* (oculus meus prae moerore) Ps. 88, 10. Infinit. cum ה paragog. דַּאֲבָה *languere* Jer. 31, 12.

דְּאָבָה f. *sollicitudo, moeror* Job. 41, 14.

דְּאָבוֹן m. *defatigatio.* דַּאֲבוֹן נֶפֶשׁ *defatigatus*, confectus moerore *animus* Deut. 28, 65.

דָּאַג 1) *sollicitus fuit* Ps. 38, 19., sq. לְ Pers. *de aliquo* 1 Sam. 9, 5. 10, 2. 2) *sollicite et anxie timuit,* vel *ab aliqua re,* sq. מִן Jer. 42, 16. Ps. 38, 19., vel aliquid, aliquem, sq. Accus. Jer. 38, 19. Jes. 57, 11. (Originem quaerunt in *motu crispato* aquarum coll. Jer. 49, 23., qui Graecis φρὶξ et φρίκη dicitur. v. N. G. Schroeder in *Observv.* p. 104. Alb. Schultens. *Origg.* p. 6). Fut. יִדְאַג Jer. 17, 8. Ps. 38, 19.

דְּאָגָה f. *sollicitudo* Jos. 22, 24. *terror* Jer. 49, 23 (בַּיָּם דְּאָגָה *in mari* h. e. in maris insulis *terror, consternatio est),* conjunctum cum רְגָזָה et רַעַשׁ Ezech. 12, 18. et oppos. דָּבָר טוֹב *bonae rei quae animum exhilarat* Prov. 12, 25.

דֹּאֵג Nom. propr. Idumaei, qui fuit in aula Sauli pastorum princeps. 1 Sam. 21, 8. 22, 9.

דָּאָה *volavit.* Fut. יִדְאֶה *volabit, volat* Deut. 28, 49. Jer. 48, 40. 49, 22. cum Vau convers. (apocop.) וַיֵּדָא *et volavit* Ps. 18, 11. Sed de loco 2 Reg. 17, 21. v. sub rad. נדא.

דָּאָה f. *milvus* Levit. 11, 14. fortasse a *volatu,* qui in eo eximius est: altissime enim volat, nec facile delassatur. Pro דָּאָה Deut. 14, 13. recurrit רָאָה (a ראה *vidit,* ob *visus* acumen, unde *milvini oculi* apud Apulejum pro *acutis),* litteris ד et ר permutatis (nisi forte est librariorum error). v. Bochart. *Hieroz.* Tom. II, p. 777. Cet. cf. Michaelis Fragen p. 303 sqq.

דֹּבֶא m. *quies,* a rad. Arab. دَبَأَ *quievit,* ut jam ostendit Pfeiffer. in Dub. vex. p. 320. Parum probabiliter Hottingerus in *Smegm. Orient.* per Arab. دُبِيَ *opes, facultates,* Majus autem ad Cocceji *Lex.* p. 21. per *affluentiam* exponit ex significatione radicis Chald. דבא *fluere fecit.* Occurrit cum Suffixo in Pausa, דָּבְאֶךָ *quies tua* (quietus, pacatus status tuus) Deut. 33, 25. v. Rosenmueller. ad h. l. [ubi Textus Samarit. habet רְבֵיךָ, quod emendationis manifestam speciem prae se fert].

דָּבַב *repere, irrepere.* Unde דּוֹבֵב Cant. 7, 9. de *vino leniter* per guttur delabente, coll. Arab. دَبَّ *leniter incessit, paulatim fluxit, irrepsit* v. Schultens. in *Notis* ad Haririum p. 20. in *Comment.* ad Prov. 25, 10. et in *Clave Dialectorum* p. 202. Michael. Suppl. p. 385.

דֹּב et (cum Cholem pleno) דּוֹב epicoen. *ursus* 1 Sam. 17, 34. 36. 37. 2 Sam. 17, 8. Prov. 17, 12. 18, 15. etc. a *lento incessu* sic dictus, quo *repere* magis, quam gradi videtur, sec. Majum et Schultensium, vel, ut Bocharto placet, quod animal est *maxime villosum,* coll. rad. Arab.

دَبَّ *pilosus fuit*, unde et Graec. δασύλλις vocatur; nisi potius haec radicis Arab. significatio ab *urso* petita est. Plur. דֻּבִּים *ursi* 2 Reg. 2, 24. Jes. 59, 11. Arab. دُبّ *ursus* et دُبَّة *ursa*.

דֹּב Chald. *id.* Dan. 7, 5.

דִּבָּה f. *obtrectatio, diffamatio, calumnia,* coll. Arab. دَبُوب *reptitius, lente incedens,* it. *qui clanculum obtrectat ac nocet,* et دَبَّ in Conj. IV. *increpavit aliquem ob calumnias,* unde proverbium Arab. دبت العقارب *reptant scorpiones ejus* i. e. *calumniae et obtrectationes.* Sumitur tam *active,* ut דִּבַּת רַבִּים *obtrectatio multorum,* qua multi me insectantur Jer. 20, 10. Ps. 31, 14., quam *passive, obtrectatio* sive *infamia,* quae de aliquo spargitur, ut Gen. 37, 2. Num. 13, 32. 14, 36. Prov. 10, 18. 25, 10. Metonymice designat *eum cui obtrectatur* Ezech. 36, 16. Cum Affixo דִּבָּתְךָ Prov. 25, 10. J. D. Michaelis in *Suppl.* confert ܛܒܐ *fama,* et טִבָּא *infamia.*

דבח Chald. *sacrificavit,* i. q. Hebr. זָבַח. Part. Praes. plur. דָּבְחִין *sacrificantes, sacrificant* Esr. 6, 3.

דְּבַח m. Chald. *sacrificium,* Hebr. זֶבַח, unde Plur. דִּבְחִין Esr. 6, 3.

מַדְבַּח m. Chald. *altare in quo sacrificatur.* In Statu emphat. מַדְבְּחָה Esr. 7, 17.

דִּבְיוֹנִים Plur. m. *stercora columbarum,* sec. Kri 2 Reg. 6, 25. Vulgo compositum esse volunt ex Chald. דֹּב *fluxus* (a דוב *fluere*), et יוֹנִים *columbae;* alii Formae convenientius ex inusit. דִּבָא *fluxus, profluvium,* a rad. inusit. דבא *affluxit, profluxit,* Chald. *fluere fecit,* quocum convenit Arab. דבב *paulatim fluxit,* et נדב *effluxit.* Sed Cthib habet חֲרֵי יוֹנִים, quod vid. sub rad. חרא.

דבל rad. in Hebr. inusit., Arab. دَبَلَ *in unum coëgit* idque rotundiore forma.

דְּבֵלָה f. *palatha, massa ficuum aridarum compressa,* 1 Sam. 30, 12. Syr. ܕܒܠܬܐ id. [Male ab Arab. ذَبَلَ *flaccuit, marcuit,* derivant Bochartus in *Canaan* p. 705. et Pocockius ad Tograi *Carmen Arab.* p. 31. Sic enim scribendum foret cum ז, זבלה]. Ficus in massas redigi docet Columella L. XII. c. 15. J. E. Faber ad *Harmari* observv. T. I, p. 390. add. Celsii Hierobot. II, p. 377 sqq. In regim. occurrit דְּבֶלֶת 2 Reg. 20, 7 (ubi adjectum est הָאֵנִים). Plur. דְּבֵלִים *palathae* 1 Sam. 25, 18. 1 Chron. 12, 40.

דִּבְלָתַיְמָה Num. 33, 46. et בֵּית דִּ׳ Jer. 48, 22. oppidum Moabitarum, quod Hieronymo appellatur *Deblatai.* Eadem est, ut videtur, דִּבְלָה Ezech. 6, 14. v. Rosenmueller. ad h. l.

דָּבֵק et דָּבַק 1) *adhaesit.* (Verb. denominat. ab Arab. دِبْق *planta,* ex

qua viscus nascitur, *viscus* ipse. Syr. ܕܒܩܐ *arbor*, ex qua viscus nascitur, ܕܒܩܐ *viscus* ipse. Unde دبق *firmiter ceu visco adhaesit*, in Conj. II. *visco junxit*). Dicitur a) *proprie* (de compactione et adhaesione qualibet), sq. בְּ Job. 19, 20., sq. לְ Ps. 102, 6., sq. אֶל Jer. 13, 11. — b) *translate* de iis, qui alicui addicti, dediti sunt, sq. אַחֲרֵי Ps. 63, 9., sq. בְּ Gen. 2, 24. Ps. 44, 26. 2 Sam. 20, 2., sq. לְ 1 Reg. 11, 2.; hinc דָּ׳ בַּיהוָה *Jovae addictum esse* Jos. 23, 8. (κολλᾶσθαι τῷ κυρίῳ 1 Cor. 6, 17.). — 2) *Persecutus, assecutus est, attigit*, sq. Acc. Gen. 19, 19., sq. אַחֲרֵי Jer. 42, 6. — Praet. foem. in Pausa דָּבֵקָה Job. 29, 10. Infin. constr. cum ה paragog. דָּבְקָה Deut. 11, 22. 30, 20. Jos. 22, 5. Fut. תִּדְבַּק Deut. 10, 20. Foem. cum Nun paragog. et in Pausa תִּדְבָּקִין Ruth. 2, 8. 21. יִדְבַּק Ps. 101, 3. Foem. cum Affixo תִּדְבָּקַנִי Gen. 19, 19.

Notandae duae locutiones: 1) Deut. 13, 18. וְלֹא יִדְבַּק בְּיָדְךָ מְאוּמָה *nec adhaereat manibus tuis quidquam* (de rebus devotis), h. e. ne quidquam surripias, suppiles; — 2) *lingua adhaeret palato*, quod duobus modis dicitur: a) Thren. 4, 4. דָּבַק לְשׁוֹן יוֹנֵק אֶל־חִכּוֹ *adhaeret lingua lactantis palato* sc. prae siti, coll. Ps. 22, 16; — b) Job. 29, 10. וּלְשׁוֹנָם לְחִכָּם דָּבֵקָה *et lingua eorum* (principum) *palato adhaesit*, h. e. siluerunt, obmutuerunt me praesente, summa quippe reverentia ducti (coll. Ezech. 3, 26.). *Silendi* notionem habet etiam Ps. 137, 6.

Pyh. Fut. Plur. in Pausa יְדֻבָּקוּ *conglutinantur, cohaerent* Job. 38, 38. 41, 9.

Hiph. הִדְבִּיק 1) *adhaerere fecit* Ezech. 3, 26. לְשׁוֹנְךָ אַדְבִּיק אֶל־חִכֶּךָ *adhaerere faciam linguam tuam palato tuo* (v. supra); 29, 4. הִדְבַּקְתִּי דְּגַת יְאֹרֶיךָ בְּקַשְׂקְשֹׂתֶיךָ *adhaerere faciam pisces fluminum tuorum squamis tuis* (quod poet. dictum est de Aegyptiis Pharaoni adhaerentibus), translate Jer. 13, 11 (*Jovae adhaerere feci*). — 2) *persecutus est*, sq. vel Acc. pers. vel אַחֲרֵי Jud. 20, 45. 1 Sam. 14, 22. 31, 2.; it. *assecutus est, attigit*, sq. Acc. Gen. 31, 23 (ubi praecedit רדף *persequi*). Jud. 20, 42. v. statim. — 3) *assequi, attingere fecit* Deut. 28, 21. — Praet. cum Affixo in Pausa הִדְבִּיקָתְהוּ (bellum) *assecutum est*, attigit *illum* vel *unumquemque illorum* Jud. 20, 42. Plur. cum Affixo הִדְבִּיקֻהוּ 2 Sam. 1, 6. Fut. אַדְבִּיק Ezech. 3, 25. cum Vau convers. וַיַּדְבֵּק Gen. 31, 23. Plur. וַיַּדְבִּיקוּ Jud. 18, 23. וַיַּדְבְּקוּ 1 Sam. 14, 22. 31, 2. (ex terminatione Sing. יַדְבֵּק vel ex Chaldaismo, in quo Zere vel Chirek sub media radicali in Hiphil transit in Schwa). — Hoph. Part. מֻדְבָּק *agglutinatus* Ps. 22, 16. v. Chr. Bened. Michaelis *lumina Syr.* p. 33.

דְּבַק Chald. *id.* unde Part. Praes. Plur. דָּבְקִין *adhaerentes, cohaerentes* Dan. 2, 43.

דָּבֵק m. *adhaerens*, et proprie, 2 Chron. 3, 11., et translate: *deditus*, 2 Reg. 3, 3. Prov. 18, 24. Plur. דְּבֵקִים Deut. 4, 4.

דֶּבֶק m. 1) *ferrumen*, quo laminae inter se compinguntur Jes. 41, 7. 2) *junctura, commissura*. Hinc Plur. דְּבָקִים 2 Reg. 22, 34. 2 Chron. 18, 33.

דָּבַר. Propria vis vocabuli inesse videtur in *nectendo serendoque*. cf. Schultens, Opp. min. p. 124. et Wilmet Lex. Arab. p. 268. Inde duplex

orta est potestas: 1) *agendi, ducendi,* coll. Syr. ܕܒܰܪ, Chald. דְּבַר *duxit,* Arab. دَبَرَ *ductus est,* Conj. II. *duxit,* it. *rexit* populum, Chald. מְדַבְּרָא *dux, gubernator.* add. Hebr. דִּבְּרָה, דֹּבֶר, מִדְבָּר; 2) *loquendi,* quemadmodum Lat. dicunt *verba serere.* v. infra. Sed a *ducendi* notione denuo proficiscitur duplex significatio: α) *sequi, sectari, a tergo* (pone) *esse;* gregem enim pastor sequi solet; coll. Arab. دَبَرَ *pone fuit,* دُبُرٌ *postica,* Hebr. דְּבִיר; β) *insidiari,* quod qui faciunt, a tergo adoriuntur alios; coll. دَبَرَ Conj. II.; hinc *perdere* cf. Hebr. דֶּבֶר.

In *Kal* non occurrit, nisi a) Part. praes. דֹּבֵר *loquens* Exod. 6, 29. Num. 32, 27. etc. Plur. דֹּבְרִים *loquentes* Num. 36, 5. Ps. 109, 20. in regim. דֹּבְרֵי Ps. 5, 7. 28, 3. Foem. Plur. דֹּבְרוֹת Num. 27, 7. Ps. 31, 18. b) Part. Pahul דָּבוּר *dictum* Prov. 25, 11. c) Infin. constr. דְּבֹר, unde cum Affixo in Pausa דַּבְּרֶךָ *loqui tuum* Ps. 51, 6.

Pihel דִּבֶּר et דִּבֵּר 1) *locutus est.* v. statim; — 2) *perdidit, delevit* 2 Chron. 22, 10. וַתְּדַבֵּר אֶת כָּל־זֶרַע *et delevit universam stirpem,* Lxx. καὶ ἀπώλεσε πᾶν το σπέρμα etc. (sed Gen. 34, 13. videtur וַיְדַבֵּרוּ pertinere ad ea, quae v. 14. sequuntur, praesertim cum adjectum sit בְּמִרְמָה, in quo solo voc. *doli atque insidiarum* notio inest; Lxx. ἐλάλησεν αὐτοῖς). — *Loqui* autem significat דִּבֶּר absolute Num. 12, 2. Ps. 115, 5. 135, 16. Job. 32, 7. 16. itaque differt ab אָמַר eo, quod דבר simpliciter ponitur (ut in lingua germanica *reden*), אמר vero ipsa verba quae quis dixerit juncta habet (ut in lingua germanica *sagen*). Ab hoc tamen usu recedunt libri Regum et *Ezechielis* vaticinia, in quibus דבר sexcenties usurpatur ita, ut in simili phrasi ceteri scriptores אמר usurpant. cf. 1 Reg. 21, 5. 6. 2 Reg. 1, 7. 9. 10. 12. Ezech. 40, 4. In his igitur locis supplendum videtur verbum אמר (לֵאמֹר). — *Loqui cum aliquo, colloqui,* constr. cum בְּ personae Zach. 1, 9. Num. 12, 8., cum עִם pers. Deut. 5, 4., cum אֶת pers. Gen. 23, 8., cum לִפְנֵי pers. Exod. 6, 12., cum עַל pers. Jer. 42, 19. — *Loqui de aliquo* vel *de aliqua re* constr. vel cum בְּ Deut. 6, 7. 1 Sam. 19, 3. Ps. 119, 23. vel cum Accus. Ezech. 39, 8. Ruth. 4, 1. (cf. λέγειν τινα). *Contra, in aliquem loqui* constr. cum עַל Deut. 13, 6. Ps. 109, 20. vel cum בְּ Num. 21, 7. Ps. 50, 20. *Per aliquem loqui, interprete aliquo uti,* est דבר sq. בְּ Num. 12, 2. 2 Sam. 23, 2. (al. בְּיַד פּ). Haud raro additur nomen *verbi* seu *mandati, vaticinii, mendacii,* stultitiae etc. in Accusativo, ut דִּבֶּר אֱמֶת, דְּבָרִים, שְׁקָרִים Gen. 24, 33. 2 Reg. 18, 26. Jer. 23, 28. Ps. 101, 7. Jes. 32, 6.; qui Accusativus passim adverbialiter sumendus est, ut דַּבֵּר שָׁלוֹם *amice loqui* Ps. 25, 20. 120, 7.

E contextu hic illic verti potest: a) *statuere, decernere* 2 Reg. 14, 27. — b) *admonere, verbis castigare aliquem,* sq. אֶל 1 Sam. 25, 17. etc. — c) *promittere* Gen. 21, 1. Exod. 12, 25. Deut. 1, 11. al., quo sensu constr. cum עַל 1 Reg. 2, 4. Jer. 25, 13., cum אֶל Exod. 32, 13. — d) *minari alicui,* constr. cum עַל, אֶל et לְ pers. Exod. 32, 14. 1 Sam. 28, 17. 1 Reg. 14, 11. 16, 12. 2 Reg. 10, 10. Jer. 16, 10. etc. — e) *praecipere, jubere* (v. אָמַר), constr. cum אֶל et אֶת pers. et Accus. rei Gen. 12, 4. Exod. 1, 17. 23, 22. Jes. 65, 12. Levit. 10, 5. Num. 5, 4. Deut. 2, 1.

1 Sam. 16, 4. etc. — f) *celebrare* Ps. 40, 6., spec. *carmine celebrare, carmen canere* Deut. 32, 1. Jud. 5, 12. Sic דָּבָר *carmen.* — g) *litigare, disceptare coram judice* 1 Reg. 3, 22. Ps. 127, 5.

Insuper notandae sunt hae phrases: 1) דִּבֶּר טוֹב (טוֹבָה) עַל פ׳ *bonum* (bene) *loqui super aliquo,* h. e. a) *in alicujus salutem loqui* Esth. 7, 9. (coll. 6, 2.), *pro aliquo loqui, intercedere* (ap. alium) Jer. 18, 20., quo sensu etiam בְּ pers. additum est 1 Sam. 19, 4.; b) *bona, fausta alicui polliceri, promittere* (de Deo) Num. 10, 29. 1 Sam. 25, 30. Contrarium est ד׳ רָעָה עַל פ׳ *mala, perniciosa* vel *minitari* Jer. 11, 17. 19, 15. vel *decernere* 1 Reg. 22, 23. — 2) דִּבֶּר טוֹבוֹת אֶת, אֶל פ׳ *blande cum aliquo loqui, aliquem alloqui* 2 Reg. 25, 28. Jer. 12, 6. Paullo aliter Gen. 24, 50. לֹא נוּכַל דַּבֵּר אֵלֶיךָ רַע אוֹ טוֹב *non possumus loqui ad te malum aut bonum,* h. e. non repugnabimus. — 3) דִּבֶּר עַל לֵב פ׳ (παραμυθεῖσθαι) *humane* aliquem *alloqui* 2 Chron. 30, 22. 32, 6. spec. *consolari* Gen. 34, 3. 50, 21. al. — 4) דִּבֶּר עַל לִבּוֹ Gen. 24, 45. 1 Sam. 1, 13. vel ד׳ עִם לִבּוֹ Coh. 1, 16. est *loqui apud animum suum,* h. e. *cogitare;* sed Ps. 15, 2. דֹּבֵר אֱמֶת בִּלְבָבוֹ *loquens vera in corde suo,* dicitur is, qui, quae ore proloquitur, eadem corde premit.— 5) ד׳ שָׁלוֹם אֶת, עִם פ׳ *amice cum al. loqui* Ps. 28, 3. Jer. 9, 7. sed ד׳ שָׁלוֹם בְּפ׳ est *loqui bona in al.,* h. e. *bona precari alicui* Ps. 122, 8. et ד׳ שָׁלוֹם לְ Est. 10, 3. *pro salute al. loqui.* — 6) ד׳ מִשְׁפָּט אֶת פ׳ *sententiam in aliq. pronunciare* 2 Reg. 25, 6. Jer. 1, 16. al. sed ד׳ מִשְׁפָּטִים אֶת est *litigare, contendere cum aliquo.* — 7) ד׳ לְאִשָּׁה Jud. 14, 7. *loqui ad mulierem,* est *virginem poscere, expetere* (in matrimonium). Adde 1 Sam. 25, 39. וַיְדַבֵּר דָּוִד בַּאֲבִיגַיִל לְקַחְתָּהּ לוֹ לְאִשָּׁה, et Cant. 8, 8. מַה־נַּעֲשֶׂה לַאֲחֹתֵנוּ בַּיּוֹם שֶׁיְּדֻבַּר־בָּהּ *quid faciemus sorori nostrae illo die, quo expetetur, poscetur illa* (in matrimonium). — 8) ד׳ דְּבָרִים *verba loqui,* h. e. ut Latini dicunt, *verba dare* Hos. 10, 4.

Praet. דִּבֶּר et (in media sententia) irregulariter cum Segol, דִּבֶּר (v. GESEN. Lehrgeb. p. 314.) Gen. 12, 4. 17, 23. Exod. 1, 17. Levit. 10, 3. Num. 5, 4. etc. Part. מְדַבֵּר Gen. 27, 6. Deut. 4, 33. Plur. מְדַבְּרִים Exod. 6, 27. Esth. 6, 14. Foem. מְדַבֶּרֶת 1 Sam. 1, 13. 1 Reg. 1, 14. Plur. מְדַבְּרוֹת Jes. 19, 18. Infin. cum Affixo דַּבְּרוֹ pro דַּבֵּר עִמּוֹ, *loqui cum eo* Gen. 37, 4. (conf. similes constructiones Jud. 16, 3. Ps. 5, 5. 94, 20. 109, 3. Job. 31, 18.). Imper. דַּבֵּר Gen. 24, 33. Plur. in Pausa דַּבֵּרוּ Jud. 19, 30. Fut. אֲדַבֵּר Exod. 23, 22. cum ה paragog. אֲדַבְּרָה 2 Sam. 14, 15. Job. 7, 11. in Pausa אֲדַבֵּרָה Job. 16, 4. Ps. 50, 7. יְדַבֵּר *loquetur* Exod. 4, 4. Foem. וַתְּדַבֵּר *et locuta est* Gen. 39, 17. Num. 12, 1. it. *et delevit* 2 Chron. 22, 10. cum Nun paragog. תְּדַבְּרוּן Gen. 32, 19. et simul in Pausa תְּדַבֵּרוּן Ps. 58, 2. Pyh. Part. מְדֻבָּר Ps. 87, 3. Fut. יְדֻבַּר Cant. 8, 8.

Niphal נִדְבַּר *colloqui,* sq. vel בְּ Ezech. 33, 30. Ps. 119, 23. vel עַל pers. Mal. 3, 13. (sensu reciproco). Praet. plur. נִדְבְּרוּ *collocuti sunt, locuti sunt inter se* Malach. 3, 16. in Pausa נִדְבָּרוּ Ps. 119, 23. Part. plur. נִדְבָּרִים *loquentes inter se, colloquentes* Ezech. 33, 30.

Hiph. הִדְבִּיר *subiecit* (coll. Chald. דְּבַר *cepit, abduxit,* unde דַּבְּרָתָא) Ps. 18, 48. וַיַּדְבֵּר עַמִּים תַּחְתָּי *et subiecit gentes mihi* (al. perdidit). Ps. 47, 4.

Hithpah. Part. מִדַּבֵּר (pro מִתְדַּבֵּר) *colloquens cum altero* Num. 7, 89. 2 Sam. 14, 13. Ezech. 2, 2. 43, 6.

דָּבָר m. 1) *verbum*, idque vel *generatim*, ut Gen. 44, 18. Num. 23, 5. 16. Deut. 18, 20. Jos. 6, 10. etc.; vel angustiore sensu: a) *praeceptum, decretum, edictum, lex*, ut Jos. 1, 13. 1 Sam. 15, 23. 21, 9. 2 Sam. 12, 9. 1 Reg. 12, 24. Esth. 1, 19. Exod. 34, 28. etc. (Similiter Graec. μῦθος pro *mandato* usus est Homerus *Odyss.* VII, 161.). — b) *promissio, promissum*, ut 2 Reg. 7, 1. 15, 12. Ps. 119, 28. 49. 74. (coll. ἔπος Hom. *Il.* VIII, 8.). — c) *preces*, ut 2 Sam. 14, 15. 22. 1 Reg. 8, 59. — d) *effatum, vox* sapientis (*Ausspruch*) Prov. 4, 4. 20. Eccles. 1, 1. it. *oraculum* Job. 4, 12. (ut Graec. λόγος et ἔπος Odyss. XII, 266.), quo tamen sensu frequentius legitur דְּבַר יְהוָֹה Gen. 15, 1. Num. 23, 5. 16. Deut. 18, 20. 1 Reg. 2, 27. 16, 1. meton. *id quod oraculo indicatur* Jer. 39, 16. et *oraculorum exitus* (*impletio*) Ezech. 12, 23. 28. — e) *rumor, nuntius* 1 Reg. 10, 6. — f) *consilium, sententia* quam quis proposuit (*Vorschlag*) 2 Sam. 17, 6. Cum emphasi ponitur Hos. 10, 4. in phrasi דִּבֶּר דְּבָרִים *verba* (praetereaque nihil) *loqui*, h. e. verba *dare*, ut Latini dicunt (simil. דִּבְרֵי שְׂפָתַיִם Jes. 36, 5. v. sub v. שָׂפָה). — Sq. genit. passim sign. *id quod de aliqua re dici vel possit vel debeat*, ut Job. 41, 3. לֹא אַחֲרִישׁ דְּבַר גְּבוּרוֹת *non tacebo ea quae dicenda sunt de robore*. 1 Reg. 9, 15. Inde facilis est transitus ad *secundam* vocis significationem:

2) *id de quo dici, sermo fieri potest*, h. e. *res, negotium, aliquid*, (quomodo Thalmudici מִלָּה, Chaldaei פִּתְגָּם, Arabes أمر et خطبة usurpant), Gen. 18, 14. 19, 8. 22. Exod. 5, 11. 18, 16. Levit. 4, 13. 5, 2. Num. 31, 23. Jud. 18, 7. 27. etc., quo sensu sq. genitivo saepe pleonastice ponitur, ut 2 Chron. 19, 6. Jer. 44, 4., maxime in multitudinis numero, Ps. 65, 4. 105, 27. 1 Sam. 10, 2. Simil. Graec. ἔπος apud profanos venire, observat post Vorstium de *linguae Graec. N. T. puritate* §. 54. Passowius in Lex. Graeco Tom. I, p. 582. German. autem *Ding, Wort*, et verbum et rem designare ostendit Wachter in *Glossario* s. h. v. Hinc לֹא־דָבָר *nihil* Exod. 9, 4. Jer. 38, 5. etc., וְדָבָר אֵין־לָהֶם עִם־אָדָם *nec quidquam rei, negotii erat ipsis cum hominibus*; הַדָּבָר הַזֶּה vel הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה *hoc* Gen. 19, 21. etc.; כַּדָּבָר הַזֶּה et כַּדְּבָרִים הָאֵלֶּה *hoc modo, ita* Gen. 18, 25. 32, 20. 44, 7.; הֵשִׂים דָּבָר בְּ *imputare alicui aliquid* 1 Sam. 22, 15.; דָּבָר טָמֵא *impuri aliquid* Levit. 5, 2. דְּבַר הַנְּבָלָה *stulti aliquid* Jud. 19, 24. דָּבָר טוֹב *aliquid boni* 1 Reg. 14, 13. דְּבַר יוֹם בְּיוֹמוֹ *res diebus singulis conveniens* sive *facienda* Exod. 5, 13. 19. 17, 4. Levit. 23, 37. 1 Reg. 8, 59. 2 Reg. 25, 30. Esr. 1, 1. 3, 4. 2 Chron. 8, 13. 14.; sic דְּבַר שָׁנָה בְּשָׁנָה *res quotannis facienda* vel *fieri solita* 2 Chron. 9, 24. Speciatim: a) *factum, res gesta* Esth. 1, 17. maxime in Plur. דְּבָרִים *res gestae* 1 Chron. 29, 29. 1 Reg. 11, 41.; hinc דִּבְרֵי הַיָּמִים per meton. *rerum gestarum commentarii* 1 Chron. 27, 4. Esth. 6, 1.; אַחַר הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה *quo facto, his ita gestis* Gen. 15, 1. 22, 1. al. (Lxx. μετὰ τὰ ῥήματα ταῦτα). — b) *caussa*, sensu forensi Exod. 18, 16. 22. 22, 8. Job. 19, 28. Plur. 2 Sam. 15, 3. coll. v. 2.; hinc דָּרַשׁ הַדָּבָר *cognoscere caussam* Esr. 10, 16. דִּבֵּר דְּבָרוֹ *caussam suam dicere* Jos. 20, 4. 2 Sam. 19, 30. בַּעַל דְּבָרִים

dominus caussarum, h. e. qui caussam habet Exod. 24, 14. — c) *caussa* i. e. *ratio* (*Ursache, Grund*) Jos. 5, 4: זֶה הַדָּבָר אֲשֶׁר מָל יְהוֹשֻׁעַ כָּל־הָעָם *haec est caussa propter quam circumcidit Josua universum populum;* unde sexcenties עַל־דְּבַר Gen. 12, 17. 20, 11. 18. 43, 18. al. (Num. multit. עַל־דִּבְרֵי Deut. 4, 21. Jer. 7, 22. Ps. 7, 1.) *propter,* עַל־דְּבַר אֲשֶׁר *propterea quod* Deut. 22, 24. 2 Sam. 13, 22. (cf. Lat. *ob hanc rem, ea re* etc.). — d) *modus, ratio* Deut. 15, 2. זֶה דְּבַר הַשְּׁמִטָּה *haec est ratio* (hic modus esto) *remissionis,* 19, 4. Sed LXX. verterunt πρόσταγμα, *lex, praeceptum;* v. supra.

Cum Affixis דְּבָרִי Num. 11, 23. 2 Sam. 19, 44. sic secundum Cthib Jer. 23, 18. (quomodo Deus ipse loquens introducitur), sed Kri habet דְּבָרוֹ quomodo Propheta de Deo loquitur. דְּבָרְךָ 1 Sam. 9, 10. Ps. 119, 89. sic sec. Kri 1 Reg. 18, 36. Ps. 119, 147. 161. Esr. 10, 12. ubi Cthib habet דְּבָרֶיךָ. Plur. דְּבָרִים *verba,* it. *res* Gen. 15, 1. Exod. 4, 15. in regim. דִּבְרֵי Gen. 24, 30. Exod. 4, 28. cum Affixo דִּבְרֵיכֶם Gen. 42, 16. 20. Deut. 1, 34.

דֶּבֶר m. *pestis,* propr. *pernicies, mors,* Arab. دَبْر, (a LXX. Interpretibus fere semper redditur θάνατος. Sic quoque θάνατος dicitur pro *peste* Sirac. 39, 29. et sec. quosdam Apoc. 6, 8. nec non מָוֶת Jer. 15, 2. etc.): Exod. 9, 3. Levit. 26, 25. 2 Sam. 24, 13. 1 Reg. 8, 37. etc. Vulgo dictum volunt ab *abducendo,* ex vita, scil. ex significatione radicis Chald. quae passim significat *abduxit,* ut in Targum Gen. 31, 18. 26. Sed *perdendi* notio, ut in Verbo דִּבֶּר 2 Chron. 22, 10. ita in hoc Nomine, proficiscitur a *sequendi insidiandique* significatu. In Plur. semel occurrit דְּבָרֶיךָ *mortes* sive *pestes tuae* Hos. 13, 14. (al. *stimuli tui,* coll. cognat. דָּרְבָן *stimulus:* sic LXX. et Apostolus 1 Cor. 15, 55.).

דְּבִיר m. 1) *adytum* Tabernaculi Mosaici et Templi, alias *Sanctum sanctorum,* 1 Reg. 6, 5. 19. 20. 21. 22. 8, 7. 8. 2 Chron. 3, 16. 4, 20. 5, 7. 9. Ps. 28, 2. Vulgo a *loquendo* h. e. a *fundendis* oraculis divinis dictum putatur (hinc Hieron. vertit *oraculum, oraculi sedem*); sed aliam originem monstravit jam Simonis in *Arcano Form. Hebr.* p. 113. ex significatione radicis דבר *pone fuit,* unde Arab. دُبْر *postica* sive *postrema pars* rei: erat enim Tabernaculi et Templi pars *postica, occidentem* versus posita, quam situs *occidentalis* notionem radix Arab. in specie habet; sicut et אַחֲרוֹן *postremus,* de situ *occidentali* usurpatur Deut. 11, 24. 34, 2. Joël. 2, 20. Zach. 14, 8. nec non אָחוֹר Jes. 9, 11. Job. 23, 8., et contra situs *orientalis* dicitur *anterior.* Comprobarunt hanc derivationem C. B. Michaelis in Dissert. de *locorum differentia ratione anticae, posticae* etc. p. 31. (in Pottii Sylloge Vol. V, p. 131.) et pluribus b. Ikenius in *Dissertationibus philolog. theolog.* p. 213 sq. Conf. quoque Seb. Ravii *Exercitat. philolog. de Auctore atque usu libri Siphra, deque nomine adyti* דביר. — 2) Nomen propr. urbis antiquissimae et munitissimae in tribu Judae, quae olim dicta fuit *Kirjath Sepher* Jud. 1, 11. et alius in tribu Gaditica Jos. 13, 26. LXX. Δαβείρ.

דֹּבֶר m. *pascuum* quo pecudes *aguntur* (ut Syr. ܕܒܪܐ *arvum,* et

... *arvum* in quod pecudes aguntur): unde cum Affixo הַדָּבְרוֹ *pascuum* ... Mich. 2, 12. praeter consuetudinem cum Metheg, (qui tamen non semper Kametz longum arguit), et Articulo ה, sicut in הֶחָצִיר Jos. 8, 33. v. Gesen. Lehrgeb. p. 658. Indidem cum Affixo plur. est דָּבְרָם *pascuum suum* Jes. 5, 17. ubi tamen ex J. D. Michaelis et Rosenmuellerı sententia est כְּדָבְרָם ipsum Verbum, *secundum ducere eos*, h. *quocunque ducentur*.

דָּבָר m. *verbum*, bis tantum sub hac forma, Jer. 5, 13. et cum Makkeph דְּבַר־ Hos. 1, 2. Ita certe multi interpretes, quibus Rosenmuellerus quum accedat, parum abest; sed videtur יוֹם דְּבַר־יְהוָֹה dictum pro יוֹם אֲשֶׁר לַיְיָ. cf. Gesen. Lehrgeb. p. 748.

דִּבְרָה f. 1) i. q. דָּבָר *res, caussa* (etiam sensu forensi Job. 5, 8.); unde in regim. עַל־דִּבְרַת (ut עַל־דְּבַר) *propter* Eccles. 3, 18. 8, 2., sq. relativo: *ideo ut*, 7, 14. — 2) *ratio, modus* (sec. all. *ordo, successio*, ex significatione radicis Arab. دَبَرَ *pone fuit, secutus est*, دَابِرٌ *successor, assecla*): unde cum Jod paragog. עַל־דִּבְרָתִי *secundum rationem* Ps. 110, 4.

דִּבְרָה f. Chald. *caussa*, unde עַל־דִּבְרַת־דִּי *ideo ut*, Dan. 2, 30. 4, 14.

דְּבוֹרָה f. 1) *apis* Jes. 7, 18. (sic dicta, quod a regulo suo *ducitur* eumque sine intermissione *sequitur*, more ipsi plane peculiari; Arab. دَبْرٌ collect. *examen apum, apes*, Syr. ܕܒܘܪܬܐ *apis, vespa, crabro*, Chald. דִּבּוֹרָא *apis*). Plur. masc. דְּבֹרִים *apes* Deut. 1, 44. Jud. 14, 8. Poetis *apes* sunt atrocium hostium imago Ps. 118, 12. Jes. 7, 18. ad quem loc. v. Rosenmueller. — 2) Nom. propr. prophetissae Jud. 4, 4. 5, 1.

דֹּבְרוֹת *rates* (quae per mare et flumina *feruntur*, aguntur): 1 Reg. 5, 9.

דַּבְּרוֹת vel דִּבְּרוֹת Plur. foem. *verba, praecepta* Deut. 33, 3., ubi יִשָּׂא מִדַּבְּרֹתֶיךָ vertendum ita est: *accepit* (popul. Israel.) *de mandatis, praeceptis tuis*, LXX. ἐδέξατο ἀπὸ τῶν λόγων αὐτοῦ. Simil. in libro Adami a Norbergio ed. T. I, p. 40. ܣܒܘ ܡܢ ܡܡܠܠܐ ܕܡܪܟܘܢ *accipite de verbo domini vestri*. v. Hoffmann Animadverss. ad loc. V. T. diffic. P. I, p. 39 sq. Itaque non est, quod cum Vatero legas: מִדַּבְּרֹתֶךָ *gubernationem tuam*.

מִדְבָּר m. 1) *sermo, loquela* Cant. 4, 3. (secundum quosdam etiam 1 Sam. 4, 8.); sed *linguam*, loquelae *organon*, (quia מ format nomina instrumentorum, ut قول *vox*, per מ مقول *lingua*), intelligit b. Schultens. in *Animadverss. phil.* ad Cant. 4, 3. parum probabiliter. — 2) campus spatiosus culturae expers nec nisi pascendo pecori aptus, *pascuum*, (ab *agendo* pecore dictum), Ps. 65, 13. Exod. 3, 1. 1 Sam. 17, 28. Joel. 1, 19. 20. etc. Hinc 3) *desertum, regio hominibus infrequens, sterilis, arenosa*, vel a) naturâ, ut Jes. 32. 15 (ubi opp. כַּרְמֶל). 35, 1 (ubi jung. צִיָּה).

Joel. 2, 3.; κατ' ἐξοχὴν dicitur הַמִּדְבָּר *Arabia deserta*, quam Israelitae Aegypto egressi peragrarunt Gen. 14, 6. Exod. 3, 1. 13, 18. Deut. 11, 24. al. De מִדְבַּר יְהוּדָה v. RELAND. Palaest. p. 375 sqq. — Trop. Jer. 2, 31. הֲמִדְבָּר הָיִיתִי לְיִשְׂרָאֵל *an desertum fui* (ego Jova) *Israelitis* h. e. a quo ne umbram quidem utilitatis perciperent? — vel b) vastatione ac populatione facta: *regio devastata* Jes. 14, 17. 27, 10. 64, 1. [Ceterum HOTTINGERUS, LUDOVICUS DE DIEU et JOH. CLERICUS etc. derivant ab Aethiop. ደብር፡ *mons*, q. d. *locus montium* sive *montosus*: *desertum* enim et *montes* passim promiscue dicuntur, ut Matth. 18, 12. coll. Luc. 15, 4.; Matth. 3, 1. coll. Luc. 1, 39.]. In regim. מִדְבַּר Exod. 15, 22. Num. 13, 26. Cum ה paragog. מִדְבָּרָה *versus* sive *in desertum* 1 Chron. 12, 8., et simul cum Articulo Exod. 4, 27. Levit. 16, 10 21. Num. 21, 24. 33, 8. Deut. 1, 40. etc. atque in regim. מִדְבְּרָה Jos. 18, 12. 1 Reg. 19, 15. Cum Affixo מִדְבָּרָהּ Jes. 51, 3.

דְּבַשׁ m. 1) *mel apum* (دِبْس et ܕܶܒܫܳܐ *mel*) Gen. 43, 11. Levit. 2, 11. Deut. 32, 13. 1 Sam. 14, 26. 27. 30. 45. 1 Reg. 14, 3. etc. In loco 1 Sam. 14, 26. 27. intellige *mel silvestre* (alibi דְּבַשׁ מִסֶּלַע Deut. 32, 13.) h. e. ab apibus feris confectum in rupiumque vel arborum fissuris repositum, unde צוּר דְּבַשׁ Ps. 81, 17. rupes in cujus fissuris apes mel confecerunt, (alii tamen succum dulcem ex quibusdam arboribus, palmis, ficubus, etc. certo tempore destillantem, qui et Graecis μέλι ἄγριον appellatur, dictum volunt. v. MICHAELIS in Suppl.; adde WETSTENIUM ad Matth. 3, 4. WESSELINGIUM ad DIODOR. SICUL. lib. 19. §. 94.). Sic Arab. دِبْس *mel*, tum *apum*, tum *e dactylis* s. succus dactyli et palmae. Ceterum hyperbolice dicta sunt, quae leguntur Deut. 32, 13. (coll. Ps. 81, 17.) v. DE WETTIUS ad Ps. l. c.; mirifice enim friget eorum interpretatio, qui mel silvestre inter Israelitarum delicias nominari existimant. Haud absimilis est illa formula Exod. 3, 8. 17. 13, 5. al. אֶרֶץ זָבַת חָלָב וּדְבַשׁ *terra lacte et melle fluens*, v. ROSENMUELLER. ad h. l. — 2) *mel uvarum defrutum, sapa*, h. e. syrupus ex uvis passis confectus, qui idem Arabibus nomine دِبْس venit, cujus in hunc usque diem sola adeo Hebron Aegypto quotannis mittere solet, quantum trecenti cameli ferre possunt. (v. SHAW *Itiner.* p. 339. Vers. germ. p. 293.). Gen. 43, 11. Ezech. 27, 17. — Cum Affixo דִּבְשִׁי Cant. 5, 1.

דַּבֶּשֶׁת f. *tuber* sive *gibbus*, *dorsum cameli* vel *pars dorsi* Jes. 30, 6 (ubi thesauri *portari* dicuntur *super dorso camelorum*). Poëta Latinus de *camelo*: *Edita procurrunt summo duo tubera dorso, Quo magnum gravitatis onus portare valet* - - Origo voc. ignoratur. Ridicule enim JARCHIUS gibbum camelorum inde dictum arbitratur, quod ubi oneribus exulceratum sit, *melle* illini soleat.

דָּגָה *multiplicatus est, multiplicavit se.* Fut. Plur. יִדְגּוּ *multiplicentur* Gen. 48, 16. Arab. دجا *multitudine* et *copia* omnia *obtexit*. Hinc:

דָּג (semel דָּאג Neh. 13, 16.): m. *piscis* Jon. 2, 1. 11. (*mirifice se multiplicans*. vid. PLINIUS L. IX. c. 20. coll. BOMPARTIO in *Parallelis sacris et profanis* ad Gen. 48, 16. et LEEUWENHOEKIO in *Bibliotheque Universelle* T. I, p. 474). Habet Kametz mutabile, quod arguit radicem דָּגָה, non דּוּג, ac דּוּג denominativum potius est a דָּג. Plur. דָּגִים *pisces* 1 Reg. 4, 33. Job. 40, 31. Neh. 3, 3. in regim. דְּגֵי Gen. 9, 2. Num. 11, 22. Ps. 8, 9.

דָּגָה f. *id.* Deut. 4, 18. Jon. 2, 2.; alibi fere *collective* sumitur (vid. suo loco דָּגָה), ut Exod. 7, 18. 21. Num. 11, 5. Ezech. 47, 9. In regim. דְּגַת Gen. 1, 26. 28. Ezech. 29, 4. 5. cum Affixo דְּגָתָם Ps. 105, 29. Jes. 50, 2. Ezech. 47, 10.

דָּגוֹן m. Nomen *proprium* deastri Philistaeorum pisciformis (a דָּג *piscis*), capite, manibus pedibusque humanis, unde fit, ut et *Dagon solus*, h. e. piscis solus, amputatis capite, pedibus manibusque, relictus dicatur 1 Sam. 5, 4. Simile numen fuit *Derceto* (*Δερκέτω*) s. *Atargatis* (*Ἀταργάτις*), Ascalone culta illa et pisciformis, auctore DIODORO SICULO lib. 2. c. 4. STRAB. Geogr. XVI, p. 785. cf. SELDENUS de *Diis Syris* II. c. 3. v. MICHAELIS Biblioth. orient. Tom. VI, p. 89 sqq. — *Manatum* (*Meerfräulein*, *Seemensch*, *Seekuh*), piscem vastum, qui in sinu Arabico et in oceano Americano habitat et magnitudine camelum fere aequat, capite bovem, cauda piscem, reliqua corporis forma hominem, aut marem aut feminam referentem, mammis quoque et brachiis digitisque, humanis haud multum dissimilibus, praeditum, intelligit J. E. FABER in *Archaeol. Hebr.* T. I, p. 111 sqq., cui tamen locus classicus 1 Sam. 5, 4. favere non videtur.

דָּגָן m. *frumentum* Gen. 27, 28. 37. Num. 18, 26. Deut. 28, 51. 33, 28. etc. (mirum in modum *se multiplicans*. conf. Gen. 26, 12. Luc. 8, 8. coll. PLINIO in *Histor. Nat.* L. XVIII. c. 10). Metonymice sumitur pro *pane* Ps. 78, 24 (ubi Manna appellatur דְּגַן שָׁמַיִם *panis coelestis*). et Thren. 2, 12 (ubi oppon. יַיִן). In regim. דְּגַן Ps. 78, 24. cum Affixis דְּגָנִי *frumentum meum* Hos. 2, 11. דְּגָנְךָ Deut. 7, 13. 11, 14. etc.

דֶּגֶל m. *vexillum*, *signum militare majus* (minora appellabantur אֹתוֹת): Num. 2, 3. 10. 18. 25. 10, 14. 18. 22. 25.; a rad. דָּגַל, Arab. دجل in Conj. II. *obduxit*, *induxit auro*, *argento*, fortasse quod ista signa auro obducta et ornata erant, nisi notionem *splendendi*, *micandi*, quae in vocab. دُجَّل *gladii fulgor*, inest, optare velis. Alii ad propriam verbi دجل potestatem: *tegere*, *obtegere*, redeunt, ita ut דֶּגֶל sit *velum*, deinde *vexillum*, quod quidem ipsum voc. auctore SERVIO dictum a *velo* est. Cum Affixo דִּגְלוֹ Num. 1, 52. 2, 2. Cant. 2, 4. Plur. דְּגָלִים *vexilla*, cum Affixo דִּגְלֵיהֶם Num. 2, 17. 31. 33. Inde formata sunt 1) דָּגוּל *insignis*, *conspicuus* Cant. 5, 11. — 2) נִדְגֹּל Ps. 20, 6. *vexilla erigemus* tanquam victoriae reportatae signa; v. DE WETTIUS ad h. l. Al. *exultemus* (coll. הָלַל *splendere*, *gloriari*). — Niph. Part. Plur. Foem. נִדְגָּלוֹת *vexillis instructa* (militum agmina, SYMM. *τάγματα παρεμβολῶν*) Cant. 6, 4. 10.

דָּגַר (in Pausa דָּגָר Jer. 17, 11.): *collegit*, *congregavit*, *fovit* avis pullos vel ova, Chald. et Syr. דְּגַר id. Praet. foem. דָּגְרָה *congregat*, *fovet* Jes. 34,

15. [In alia omnia abit J. D. MICHAELIS in *Suppl.*, cui 1) rad. דָּגַר est *fugit* (ut نَجَمَ), unde 2) Nomen דָּגָר *perdix*, ob summam cursus celeritatem Jer. 17, 11. *perdix vocat quos non peperit;* ab hoc Nomine 3) דָּגַר *pipire, glocitare* Jes. 34, 15. Sed v. ROSENMUELLER. ad BOCHARTI Hieroz. Tom. II, p. 632 sq.].

דַּד m. *mamma, uber,* i. q. Hebr. שַׁד; Dual. דַּדַּיִם *utraque mamma,* in regim. דַּדֵּי Ezech. 23, 3. 8. cum Affixo דַּדַּיִךְ Ezech. 23, 21. דַּדֶּיהָ Prov. 5, 19. Sunt qui dictum putent pro יְדַד, a יָדַד *amare.*

דָּדָה *leniter, lente motus est* vel *incessit,* (ut Arabic. دَادَا in Conj. II., et Chald. דְּדָה *lente incessit,* דַּדָּה *lente duxit*): in Kal inusit., in Hithpah. Fut. אֶדַּדֶּה (pro אֶתְדַּדֶּה) *lente* (h. e. modeste, submisse) *incedam, procedam* (ut solent lugentes) Jes. 38, 15.; cum Affixo אֶדַּדֵּם *lente incedam* (ut solent, qui pompam ducunt) *cum illis* (pro אֶדַּדֶּה עִמָּם) Ps. 42, 5.

דְּדָן *Dedan,* Nomen populi, qui sedes habuit in Arabia septentrionali, Jer. 25, 23. 49, 8. Ezech. 25, 13. Gen. 10, 7. Significari videtur *insula* sinus Persici, quae commercia olim Indiae orientalis exercuit, et *urbs* in tabula Asiae d'Anvilliana extra ostium sinus Persici non procul ab ipso mari Indico inter *Daban* et *Kourfekian* sita et Syr. ܕܝܕܢ, Arab. دادن dicta. v. BOCHARTI *Phaleg* lib. IV. c. 6. p. 248. J. D. MICHAELIS *Spicil.* T. I, p. 203.

דֹּדָנִים *Dodanaei* Gen. 10, 4. pro antiquissimis *Epiri incolis* habentur, qui nomen a *Dodona,* antiquissimo Epiri oraculo et urbe, acceperint. Sed 1 Chron. 1, 7. legitur רוֹדָנִים *Rhodii* v. infra; add. BOCHARTI *Phaleg* lib. 3. c. 6. p. 183. J. D. MICHAELIS *Spicil.* P. I, p. 114 sqq.

דְּהַב m. Chald. *aurum* (Hebr. זָהָב, Syr. ܕܗܒܐ, Arab. ذَهَب): Dan. 2, 32. 3, 1. Esr. 7, 15. 16. In Statu emphat. דַּהֲבָא Dan. 2, 38. 3, 5. 7. 10. 12. 14. 18. 5, 2. 3. 4. 7. 16. 29. Esr. 5, 14. 23. 6, 5.; semel דַּהֲבָה Esr. 7, 18.

מַדְהֵבָה f. Jes. 14, 4. ἅπαξ λεγόμενον, quod de Babylone dictum, videtur significare *eam quae aurum corradit,* gentibus per vim extorquet, tanquam a Verbo quodam denom. הַדְהִיב *aurum conficere.* Aliter SCHULTENSIUS, qui vertit: *spolia agens,* ab Arab. ذَهَبَ *abegit, periit* v. ej. Opp. min. p. 262.

דַּהֲוָא Esr. 4, 9. Nomen propr. populi, cujus coloniam in Palaestinam duxerant Assyrii; *Daas* vel *Dahas* (al. *Dacas*) ultra Imaum et mare Caspium habitantes (CURT. 4, 12.) intelligunt recentiores ob mirum nominum concentum. v. CELLARIUS in *Orbe ant.* T. II, p. 829 et J. D. MICHAELIS in *Suppl.* p. 399. Sed possunt etiam, quae est GESENII conjectura, *Δάοι* significari, quos in Persarum populis recenset HEROD. 1, 125. *ἄλλοι νομάδες, Δάοι, Μάρδοι κτλ.*

דָּהַם radix in Kal inusit., unde Part. Niph. נִדְהָם Jer. 14, 9. *hostibus undique cinctus et oppressus,* a دَهَمَ *accidit, ex improviso supervenit*

alicui *malum*, quod frequentatur de subito incursu et oppressione bellica. vid. Alb. Schultens. in *Opp. min.* p. 298 sqq. Qui cum Capello אִישׁ נִדְהָם vertunt *vir ex improviso superveniens*, h. e. *praeteriens*, mox abiturus *ut viator*, a دهم *supervenire*, *accidere*, falluntur haud dubie, cum Verbum non notet *praeterire tanquam viatorem*, et נִדְהָם non sit *superveniens*, sed *is cui supervenitur*, *qui opprimitur*.

דָּהַר *celeriter currere*, *ferri*, unde equus דֹּהֵר Nah. 3, 2. *celerrime currens*, *concitatissimus*. Al. reddunt *sonandi*, *strependi* potestate: *ungulis sonantem*, quemadmodum *sonipedem* Poëtae fere substantive pro *equo* dixerunt, quia, ut est apud Virgilium *Aeneid.* VIII, 596, ungula ejus campum *sonitu quadrupedante* quatit. Sed ista explicatio praestat, utpote veterum interpretum auctoritate nixa.

דַּהֲרָה vel דַּהֲרָה f. *cursus concitatior*. Plur. דַּהֲרוֹת, in regim. דַּהֲרוֹת Jud. 5, 22. v. Hollmann. ad h. l.

תִּדְהָר m. Nomen arboris in Libano nascentis, cujus vera significatio ignoratur Jes. 41, 19. 60, 13. Vulgo *pinus*; quam explicationem confirmare creditur 1) locus natalis, Libanus Jes. 60, 13.; ibi enim hodienum *pinum* provenire, ex itinerariis constat; 2) nomen, sive id derives cum Hillero ab Arab. دَهْر *perpetuitas*, sive cum aliis a rad. زَهَرَ Arab. *viguit*, *floruit*, Hebr. *splenduit*, mutato ז in ד: est enim *pinus* arbor *perpetuo vigens*, et, ut Columellae dicitur, *semper virens*: sive potius ab ipsa radice Hebr. דהר *sonuit*, *strepuit*: quia ventis agitata continuo *sonat* atque *stridet*, ideoque Virgilio *Eclog.* VIII, 22. *loquens*, Nemesiano *garrula*, Nicandro γοερή vocatur. [Ita quoque πίτυς ᾄδει dixit Moschus *Idyll.* V, 8.]. Sed Saad. vertit ساج eique assentiunt Kimchius et Sal. Ben Melech. Haec autem est *platanus indica*, quam et ipsam in Libano nasci, patet ex Targ. Cant. 1, 17. v. Gesen. ad l. c. add. Celsii Hierob. II, p. 271.

דּוּב i. q. דָּאַב *defatigatus est*, *languit*. Hinc Part. Hiph. מְדִיבוֹת Levit. 26, 16. *defatigantes*, *excruciantes*.

דּוֹב *ursus* vid. supra sub rad. דבב.

דּוּג et דִּיג *piscari*. Occurrit semel in Praet. cum Vau convers. et Affixo וְדִיגוּם *et piscabuntur eos* Jer. 16, 16. Oritur a Nom. דָּג *piscis*, quod v. supra sub דגה.

דַּוָּג m. *piscator*. Plur. דַּוָּגִים Jes. 19, 8. et sec. Kri Jer. 16, 16.

דַּיָּג m. *id.* in Plur. דַּיָּגִים *piscatores* Ezech. 47, 10. et sec. Cthib Jer. 16, 16.

דּוּגָה f. *piscatio* Am. 4, 2. ad quem loc. v. Rosenmueller. cf. infra voc. סִיר.

דּוּד duplex radix Hebr. innsit. 1) i. q. Syr. ܕܳܘ *turbavit*, *perturbavit*, Arab. داد *agitavit*, *movit*; hinc oritur דּוּד *olla*; — 2) *amavit*, *dilexit*, i. q. יָדַד, ودّ (nisi, ut alii volunt, haec verbi potestas a *perturbatione*, *commotione animi* proficiscitur, ut propr. *amor vehemens* significetur). v. infra דּוֹד, דּוֹדָה, דּוּדַי.

דּוּד m. 1) *olla* (coquinaria, ab *agitatis* h. e. *aestuantibus aquis* etc. dicta. cf. infra סִיר) Job. 41, 11.; *lebes* sive *cacabus* 1 Sam. 2, 14. 2 Chron. 35, 13. (Samar. דודיה *ollae*, Syr. ܕܘܕܐ *olla*). — 2) *corbis* sive *calathus* 2 Reg. 10, 7. Jer. 24, 2., quo etiam pertinet Ps. 81, 7. ubi sumitur de *corbe*, in qua lutum vel lateres portantur. Pluralem duplici modo format, regulae convenienter: דּוּדִים *corbes* 2 Reg. 10, 7., praeter regulam per Vau mobile: דְּוָדִים 2 Chron. 35, 13.

דּוּדָאִים 1) *corbes* in regim. דּוּדָאֵי Jer. 24, 1. — 2) Gen. 30, 14. 15. 16. Cant. 7, 17. *mandragora* (*Atropa Mandragora* L.), ut ex vett. interpretum consensu (Lxx. μῆλα μανδραγορῶν, Onkel. et Syr. יַבְרוּחִין, Arabs لُفّاح) colligitur, ab *amando* forsitan dicta, quia magnae ei in philtris vires in Oriente tribuuntur. v. Herbelot Bibl. orient. s. v. *Astrenk* conf. J. D. Michaelis *Suppl.* p. 412 sq. Nullam tamen aliam vocem textus S. Hebr. tot explicationibus vexatam videas. Varias has doctorum hominum sententias pluribus recensuerunt Donatus (*Auszug a.* Scheuchzer. *Phys. sacr.* I, p. 301 sqq. et Simonis in peculiari Dissertatione de h. v. *Arcano Form. Hebr.* subjecta, ubi Jobi Ludolfi aliorumque expositionem de *ficu Indica* defendere sustinuit, et in *Onomast. V. T.* p. 643.; quibus addendi sunt (ut alios taceamus) Olaus Rudbeckius (filius) in Dissert. de *Dudaim Rubenis*, edit. Upsal. an. 1733., qui *fraga* vel *mora rubi Idaei* intelligit, Maundrellus in *Itinerar.* p. 83. (Vers. german.). Ol. Celsius in *Hierobotan.* P. I, p. 1 sq., qui *Dudaim* pro *sidra* sive *loto Cyrenaica* habet, Theod. Waltherus in *Relatt. Malabar.* Continuat. XLIII, p. 877 sq., qui speciem quandam *mandragorae* spinosam, *Melanzenfrucht* (Arab. *medongena*), significari existimat, J. E. Faberus (in Rosenmueller. *alt. u. neuem Morgenlande* T. I, p. 143 sqq.), qui *Cucumerem Schaemam* Arabibus dictam (Hasselquist Itiner. p. 526.) intelligit. Nam quod nuper G. T. Stegerus (in Rosenmuelleri Repertor. exeget. T. II, p. 45 sqq.) negavit omnino, voce דּוּדָאִים certam quandam innui *herbam*, id effici non potest ullo modo.

דּוֹד m. 1) *amor, dilectio*; quo sensu in solo Plurali occurrit: Prov. 7, 18. Cant. 1, 2. 4. 4, 10. 5, 1. Ezech. 16, 8. 23, 17. — 2) *amoris Objectum, amatus*, quo significatu saepissime in Cantico Canticorum dicitur, ut Cant. 1, 13. 14. 16. 2, 3. 8. 9. 10. 16. 17. 4, 16. — 3) *amicus* Jes. 5, 1., et spec. *patris frater, patruus* (ut Chald. חֲבִיבָא *dilectus*, it. *patruus*, ܕܕܐ *patris frater*): Levit. 10, 4. 1 Sam. 10, 14. 15. 14, 52. 1 Chron. 27, 32. Esth. 2, 15. etc. Cum Affixis דּוֹדִי *amatus meus* Cant. 1, 13. 5, 4. it. *patruus meus* Jer. 32, 8. 9. (sed v. 12. cum idem, qui antea בֶּן־דֹּדִי appellatus esset, דּוֹדִי appelletur, *patruelis*, h. e. *patrui filius* intelligi debet). דּוֹדוֹ *patruus ejus* Levit. 20, 20. 1 Sam. 10, 16. דּוֹדָהּ *amatus ejus* vel *suus* Cant. 8, 5. Plur. דֹּדִים *amores* etc. cum Affixis דֹּדֶיךָ Cant. 1, 2. 4, 4, 10. דֹּדֵיהֶן *patrui earum* vel *sui* Num. 36, 11.

דּוֹדָה f. *amita* (patris soror). Cum Affixis דּוֹדָתְךָ *amita tua* Levit. 18, 14. דֹּדָתוֹ *amita ejus* Exod. 6, 20 (de quo loco v. Rosenmueller.). Levit. 20, 20.

דָּוִד (in Chron. libris plene דָּוִיד): Nom. propr. regis Israelitarum no-

bilissimi. Lxx. *Δαβίδ.* 1 Sam. 16 sqq. 2 Sam. etc. — עִיר דָּוִד 1 Reg. 3, 1. 8, 1. etc. est *Sion*, q. v.

דָּוָה *languit, infirmus fuit* (Syr. *doluit*, Arab. دوى et دَوِا et Aethiop. ደወየ *infirmus, aegrotus fuit*. v. Schultens. in *Commentar.* ad Job. 6, 7.). Inde est Infinit. construct. nominascens cum Affixo, דְּוֹתָהּ *infirmitas ejus* (de muliere menstruis laborante) Levit. 12, 2.

דָּוֶה m. 1) *languidus, infirmus*, Foem. דָּוָה *languida, infirma*, inpr. *ex menstruo* vel *ex partu* Levit. 15, 33. 20, 18. Jes. 30, 22 (ad quem loc. v. Rosenmueller.). — 2) *tristis, moestus* Thren. 5, 17. *afflictus* Thren. 1, 13. (coll. Syr. ܕܘܐ *doluit*, Aph. *afflixit, contristavit*).

דְּוַי m. 1) *languor, morbus* Ps. 41, 4. — 2) *corruptio, mucor*, unde in regim. דְּוֵי לַחְמִי *corruptio* sive *mucor panis mei* Job. 6, 7. Ita plerique ex significatione radicis Arab. دوى *corrumpi, putrescere*. Sed haec verbi vis demonstrari non potest. Praestat igitur vel cum Rosenmuellero כִּדְוֵי accipere pro כְּדֵי (Jud. 6, 5.) *sicut, tanquam*, vel cum Umbreitio vertere: *sicut morbus cibi mei*, h. e. *sicut morbus, qui est cibus meus*.

דַּוָּי m. *valde languidus, perinfirmus* Jes. 1, 5. Jer. 8, 18. Thren. 1, 22.

דְּוֹת f. *languor*, unde secundum quosdam cum Affixo דְּוֹתָהּ Levit. 12, 2. (ad Formam חֲזוֹת 2 Chron. 9, 29. חֲצוֹת Exod. 11, 4. Ps. 119, 62. פְּנוֹת Ezech. 43, 17. et רְאוֹת 2 Chron. 26, 5.). Aliis tamen est Infinit.; vid. antea in rad.

מַדְוֶה m. *languor, morbus*. In regim. מַדְוֵה Deut. 28, 60. Plur. מַדְוִים, in regim. מַדְוֵי Deut. 7, 15. Sed מַדְוֵיהֶם *vestes eorum*, pertinet ad rad. מדד vel potius מדה, ubi vid.

דּוּחַ in Kal inusit., in Hiph. הֵדִיחַ *pepulit, dispulit, abiecit*, (a دَاحَ *vilis fuit*, in Conj. VI. *abiecit*): metaphorice *abluit, dispulit sordes*; nisi potius significatio *pellendi* et *trudendi* petita est a דחה vel נדח. Praet. cum Affixo הֱדִיחַנִי *pepulit, trusit me*, sec. Kri Jer. 51, 34. sed Cthib habet הֱדִיחָנוּ *trusit nos*. Fut. יָדִיחַ *abluet* Jes. 4, 4. Plur. יָדִיחוּ *abluent* Ezech. 40, 38. 2 Chron. 4, 6.

דּוּךְ *tundere, contundere*. Praet. Plur. דָּכוּ *contuderunt* Num. 11, 8. coll. Arab. دَاكَ *trivit in tenuem substantiam*. Parum abest a דכך; nam Verborum mediae rad. quiesc. et geminatae significationes saepe conspirant. v. מוּל, כּוּן etc.

מְדֹכָה f. *mortarium in quo res contundi solent* Num. 11, 8. Arab. مَدَاكٌ *lapis quo quid teritur*.

דּוּכִיפַת m. Levit. 11, 19. Deut. 14, 18. τοῖς Lxx., Luthero, Bocharto aliisque *upupa*; eidem Bocharto compositum videtur ex inusit. דּוּךְ *gallus*, Arab. دِيك, et Syr. כיפא *rupes*, q. d. *gallus rupis*. Sed unde

sic ה finale praecedente Patach? Mavult itaque SIMONIS conflatum dicere ex דּוּךְ *gallus*, (interveniente Jod *compaginis*, in Nominibus maxime *Propriis* solemni, de quo vid. *Onomast. V. T.* Sect. I. §. 8.), et ex inusit. פַּת *stercus*, a rad. Arab. فتّ *stercus excrevit*, q. d. *gallus stercoris*, German. *Kothhahn*, quo nomine *upupam* vocari, notat CYPRIANUS in *Continuat.* FRANZII *Histor. Animal.* p. 1422., quod *stercoribus* vesci ex iisque nidum exstruere putabatur. conf. BOCHARTI *Hieroz.* P. II. col. 348. OEDMANN. Samml. V, p. 71.

דום *siluit.* Pil. דּוֹמֵם *silere fecit*, vid. in דמם.

דּוּמָה f. *silentium*, metaphorice de *sepulcro* vel *statu mortuorum* dicitur Ps. 94, 17. 115, 17.

דּוּמִיָּה et דֻּמִיָּה f. *silentium* Ps. 39, 3. *quies* 22, 3.; it. *silens* auxilii divini *expectatio*, *fiducia* in Deo reposita Ps. 62, 2. 65, 2.

דּוּמָם m. *silens*, *mutus* Habac. 2, 19. trop. *silens* in exspectando auxilio divino Thren. 3, 26.; adverbialiter *tacite* Jes. 47, 5.

דּוּמָה Jes. 21, 11. *Duma*, Nomen tribus Ismaeliticae in Arabia Gen. 25, 14., cujus vestigia supersunt in urbe دومة الجندل *Dumathalgandel*, h. e. *Duma saxea*, in tab. Asiae D'Anvilliana sub gradu long. 58. lat. 29½, quae secundum ABULFEDAM in *Descr. Arab.* n. 23. est locus in Syriae et Arabiae confinio situs, a quo ad Damascum septem et ad Medinam tredecim stationes. Cf. J. D. MICHAELIS *Suppl.* p. 419.

דּוּמֶשֶׂק v. in דַּמֶּשֶׂק.

דּוּן cum derivatis v. infra דִּין.

דּוֹנַג v. infra sub דנג.

דוץ *saltare*, *exsultare*, Fut. Pers. 3 foem. תָּדוּץ Job. 41, 14. Syr. ܕܳܨ *exsilire*. Arab. داص. Infin. in Conj. II. تدويص significat *saltum descensumve e superiore in inferiorem locum per artificium*. v. A. SCHULTENS. ad Job. 41, 13.

דוק 1) Chald. i. q. דקק, sed intransit. *comminui*. Praet. Plur. דָּקוּ *comminuta sunt* Dan. 2, 35. — 2) in Hebr. inusit., Arab. دوق in Conj. IV. أداق *circumdedit, cinxit.* Inde oritur:

דָּיֵק m. (quod voc. 2 Reg. 25, 1. Jer. 52, 4. Ezech. 4, 2. 17, 17. 21, 27. legitur): *murus quo obsidentes urbem obsessosque circumvallabant*, Gallis *circonvallation*, Germ. *Circumvallations-Linie* (nam qualer cum סוֹלְלָה *aggere* conjungitur). Assentiunt antiqui interpp.: LXX. in libro Regum περίτειχος, CHALD. ubique כרקום h. e. χαράκωμα, SYR. ter ܟܪܟܘܡܐ eodem Graeco vocabulo paul. inflexo. v. J. D. MICHAELIS *Suppl.* — Aliis est *contundens*, *comminuens*, *machina* ad *contundendos* et *comminuendos* muros, *aries*, vel (quia Ezech. 4, 2. a כַּר distinguitur) alia similis *machina*, quales Graecis sunt ἑλέπολις 1 Macc. 13, 43. βελόστασις et σκορπίδιον 6, 51. Lat. *scorpio*, etc. vid. BOCHARTI *Hieroz.* P. II, p. 645. Judaei denique *turrim* (ambulatoriam) intelligunt, coll. Syr. ܕܘܩ *speculari*, *prospicere*.

דּוּר propr. 1) *in orbem ire, circuire, gyrum agere, rotundum esse, gyrari,* Arab. كور in Conj. II. *vertere, in gyrum agere,* unde *rotunditatis* notio, v. c. كَوْر *gyrus, orbis,* دَائِرَةٌ *circulus.* — 2) *habitare, commorari* Ps. 84, 11., denominat. a דּוֹר *habitatio;* دُوَارَةٌ *tentoriorum orbicularis vicus, quales scenitae habitare solent,* positis in orbem tentoriis, ut intra illum securitatis caussa cogantur greges; دَار *domus,* ܕܝܪܐ *habitatio* etc. Primae habitationes fuerunt *rotundae* sive *in rotundum exstructae,* ut hodienum Americanorum; unde et Lat. *urbs* sec. Varronem et Isidorum ab *orbe,* et Graec. πόλις a πολέω, Arab. دَار *oppidum, vicus,* et كُورَةٌ *urbs,* similiter a *rotunditate,* etc. conf. suo loco טִירָה. Cf. Hartmann. linguist. Einl. p. 82 sq.

דּוּר Chald. *habitare.* Part. Praes. דָּאֲרִין vel sec. Kri דָּיְרִין *habitantes, habitatores, habitant* Dan. 2, 38. 3, 31. 6, 26. in regim. דָּאֲרֵי vel דָּיְרֵי Dan. 4, 32. Fut. תְּדוּר Dan. 4, 18. Plur. יְדֻרוּן vel sec. Kri in Foem. יְדֻרָן Dan. 4, 9.

דּוּר m. in genere: *rotunditas, orbis, rotundum* Jes. 29, 3.; spec. 1) *pila rotunda,* quaeque *in gyrum agi* solet, Jes. 22, 18. — 2) *rogus, pyra,* strues lignorum *rotunda* Ezech. 24, 5.

דּוֹר m. I) *habitatio* (Arab. دَار, دَارَة, Syr. ܕܳܪܳܐ, pro נָוֶה): Jes. 38, 12. דּוֹר אָבוֹת *habitatio patrum,* i. e. *sepulcrum* Ps. 49, 20., quo usu etiam venit دُور Plur. vocis دَار. v. Castellum. — II) a) *aetas* (hominum, *Menschenalter*), annorum vitae *periodus.* v. radic. (*orbem aetatis* dixit Censorinus de die nat. 17, ab in.): Num. 32, 17. Deut. 23, 2. Jud. 2, 10.; passim *aetas* hominum *olim ventura, posteri* Ps. 22, 31. 71, 18. Hinc nascuntur solennes illae formulae לְדֹר וָדֹר Ps. 10, 6. 49, 14. לְדֹר דֹּר Exod. 3, 15. Joel. 4, 20. עַד דֹּר וָדֹר Ps. 100, 5. Jes. 13, 20.: *per omnes aetates,* h. e. perpetuo; מִדֹּר דֹּר *id.* Exod. 17, 16. Ceterum sunt, qui Gen. 15, 16. דּוֹר רְבִיעִי vertunt: *quartum seculum,* propter ea, quae v. 13. et Exod. 12, 40. leguntur (אַרְבַּע מֵאוֹת שָׁנָה), et credi potest, antiquis Hebraeis aetatem centum annorum fuisse, quemadmodum fortasse Romanis, si fides Censorino l. c.; sed. cf. Vater. ad h. l. Cum Suffixo דּוֹר sign. *aequales* alicujus, ut דּוֹרוֹ *aequales ejus* Jes. 53, 8. coll. infra Gen. 6, 9. — b) *genus* hominum, sensu vel bono Ps. 14, 5. 24, 6. al., vel malo Deut. 32, 5. Jer. 7, 29. Plur. duplicem formam habet דּוֹרִים et דֹּרוֹת; sed illa tamen non usurpatur nisi in trita hac locutione דּוֹר דּוֹרִים *secula seculorum* Ps. 72, 5. 102, 25. Jes. 51, 8., quae *perpetuitatem* denotat; דֹּרוֹת de *aetatibus hominum,* inpr. vero de *hominibus olim futuris, posteris* frequentatur Gen. 9, 12. Jud. 3, 2. Jes. 41, 4. etc. Cum Affixis דֹּרֹתֵיכֶם *generationes (posteri) vestrae* Gen. 17, 12. Exod. 12, 14. דֹּרֹתָם *generationes suas (posteros suos)* Gen. 17, 7. 9. Exod. 12, 42. דֹּרֹתָיו *generationes ejus (aequales ejus)* Gen. 6, 9. etc.

דָּר m. Chald. *id.* Dan. 3, 33. 4, 31.

מְדוֹר m. Chald. *locus habitationis, habitaculum.* Cum Affixis מְדוֹרָךְ *habitaculum tuum* Dan. 4, 22. 29. מְדוֹרֵהּ Dan. 5, 21.

מְדָר m. Chald. *id.* cum Affixo מְדָרְהוֹן *habitaculum eorum* Dan. 2, 11.

מְדוּרָה f. *locus in quo est* דּוּר i. e. *pyra* Ezech. 24, 9. Cum Affixo מְדֻרָתָהּ *locus pyrae ejus* Jes. 30, 33.

תְּדִירָא f. Chald. *gyratio temporis continua, perpetuitas*; unde cum Praefixo בִּתְדִירָא *continuo, jugiter* Dan. 6, 17. 21.

דּוּרָא *Dura,* Nomen propr. vallis in Babylonia Dan. 3, 1. Conferunt *Dura,* quod fuit auctore AMMIANO MARC. 25, 6. oppidum Babyloniae. Id etiamnum superstes est v. J. D. MICHAELIS *Suppl.* p. 431.

דּוּשׁ et דִּישׁ 1) *conculcare* (ut Arab. دَاسَ et Syr. ܕܳܫ) Jes. 25, 10. Job. 39, 15.; translat. *hostes conculcare,* h. e. *vincere, vim eorum infringere* Mich. 4, 13. — 2) *triturare,* de bobus qui pedibus frumentum exculcant, exterunt Deut. 25, 4. Jer. 50, 11., et de hominibus qui ad id adigunt jumenta 1 Chron. 21, 20.; hinc *triturare hostes* Am. 1, 3. Jud. 8, 7. 16., quod fiebat tribulis ferreis. Part. Praes. foem. דָּשָׁה vel (ut plurimi codices habent) דָּשָׁא (cum א pro ה) Jer. 50, 11. Infin. cum Affixo דּוּשָׁם Am. 1, 3. בְּדִישׁוֹ Deut. 25, 4. Imperat. foem. דּוּשִׁי Mich. 4, 13. Fut. תָּדוּשׁ Jes. 41, 15. cum Affixo et Nun epenth. יְדוּשֶׁנּוּ Jes. 28, 28. — Niph. נָדוֹשׁ *conculcatus est* Jes. 25, 10. Infin. abs. הִדּוֹשׁ (cum ו pro וֹ, sicut in Part. נָבוּךְ pro נָבוֹךְ a בּוּךְ) Jes. 25, 10. Hoph. Fut. יוּדַשׁ *triturabitur* (tribulis) Jes. 28, 27.

דּוּשׁ Chald. *id.* Fut. foem. cum Affixo et Nun epenthet. תְּדוּשִׁנַּהּ *conculcabit eam* Dan. 7, 23.

דַּיִשׁ m. *trituratio* Levit. 26, 5.

מְדוּשָׁה f. *id.*; metonymice: *id quod trituratur,* unde cum Affixo מְדֻשָׁתִי *trituratio mea,* h. e. *id quod a me trituratur* Jes. 21, 10.

דִּישׁוֹן v. suo loco.

דָּחָה 1) *pepulit, impulit, trusit* (alias דוח et נדח), spec. ad *labendum* Ps. 62, 4. 118, 13 (ubi adjectum est לִנְפֹּל). Arab. دحا *impellere ad lapsum,* idem Syr. et Chald. — 2) *dispulit* Ps. 35, 5. v. infra sub Niph. (Arab. دحو *disjecit, impulit cum disjectione.* v. SCHULTENS. ad Job. 38, 36.). — Praet. cum Affixo דְּחִיתַנִי Ps. 118, 13. Pahul foem. דְּחוּיָה *impulsa,* (subversus paries), Ps. 62, 4. Infin. absol. דָּחֹה 118, 13. — Niph. 1) *impulsus, detrusus est* Jer. 23, 12. יִדַּחוּ (tanquam a דחח, Arab. دَحَّ) וְנָפְלוּ *offendent et cadent*; Prov. 14, 32. בְּרָעָתוֹ יִדָּחֶה רָשָׁע *in malitia sua detrudetur* (de statu deiicietur, peribit) *improbus.* — 2) *expulsus, dispulsus est.* Hinc Part. Plur. נִדָּחִים *expulsi,* in regim. נִדְחֵי Ps. 147, 2. Jes. 11, 12. 56, 8. — Puh. Part. Plur. דֹּחוּ *dispulsi sunt* Ps. 36, 13.

דְּחִי m. *impulsio,* ad lapsum, in Pausa דֶּחִי Ps. 56, 14. 116, 8.

דַּחֲוָה vel דַּחֲוָא f. Chald., unde Plur. דַּחֲוָן *pellices,* ab Arab. دحا

subegit foeminam. Sed Judaei vertunt *instrumenta musica* (κρουστὰ sive *pulsatilia*). Dan. 6, 19. cf. Bertholdt. ad h. l.

מִדְחֶה m. *impulsio* Prov. 26, 28.

דְּחִי v. sub rad. דָּחָה.

דְּחַל Chald. *timuit.* [ܕܚܠ *timuit,* دَحَلَ *fugit timore perculsus,* ut Aeth.]. Part. Praes. Plur. דָּחֲלִין *timentes* Dan. 5, 19. Pehil: דְּחִיל *timendus, terribilis* Dan. 2, 31. (conf. similia in הֵימַן sub אָמַן et in אֲרַךְ). Foem. דְּחִילָה Dan. 7, 7. — Pahel *terruit;* Fut. cum Suffixo et Nun epenthet. יְדַחֲלִנַּנִי *terrebat me* Dan. 4, 2.

דֹּחַן m. Ezech. 4, 9., ut Arab. دُخْنٌ *holcus,* panicula ramis subternato verticellatis, patentibus, rudimentis florum sessilibus sub floribus fertilibus aristatis. Nascitur in Aegypto, Syria, Italia etc. v. Oedmann. verm. Samml. V, p. 92 sq. Olim *panicum* (italicum) intellexerunt. v. Celsii *Hieroz.* P. I, p. 453. Hilleri *Hierophyt.* P. II, p. 124.

דָּחַף *impulit, ad motum celeriorem concitavit.* Pahul Plur. דְּחוּפִים *impulsi, concitati* Esth. 3, 15. 8, 14. — Niph. Praet. נִדְחַף *impulsus est, properavit* 2 Chron. 26, 20. Esth. 6, 12. Voc. recentioris aetatis Chald. tantum sensu *impellendi* frequentatum. Arab. دحب *impulit,* ב et פ permutatis.

מַדְחֵפֹת Plur. foem. *impulsiones* Ps. 140, 12.

דָּחַק *trusit, pressit, repulit.* [Sic دَحْقَبَ *vehementi impulsu trusit a tergo.* Hinc دَحَقَ, ܕܚܩ et דְּחַק *expulit, repulit*]. Part. praes. דֹּחֵק, unde Plur. cum Affixo דֹּחֲקֵיהֶם *prementes, opprimentes eos* Jud. 2, 18. Fut. Plur. cum Nun paragog. et in Pausa יִדְחָקוּן *premunt, repellunt* Joël. 2, 8.

דַּי m. *sufficientia, sufficiens,* et adverbialiter: *satis, affatim.* Formam habet tanquam a דיה, sed significationem ab inusit. אדה, Arab. أَدَى *multus fuit,* propr. *ita plenus fuit et abundavit, ut nihil supra,* unde أَدَى السِّقَا *ita plenus fuit uter, ut jactari vix possit* ad eliciendum butyrum. Hinc עַד בְּלִי דָי *usque ad defectum sufficientiae,* i. e. ultra quam sufficit, Malach. 3, 10.; כְּדֵי בִזָּיוֹן *secundum sufficientiam contemtionis,* h. e. satis superque *contemtionis* Esth. 1, 18. Cum Affixis דַּיֶּךָ (in Pausa) *sufficientia tua,* quantum tibi satis est Prov. 25, 16. דַּיָּם *sufficientia eorum,* i. e. quantum satis habent, Exod. 36, 7. Jer. 49, 9. Obad. 5.; in regim. דֵּי, unde דֵּי שֶׂה *sufficientia agni,* i. e. quot sufficiunt ad agnum comedendum, Levit. 5, 7. 12, 8.; דֵּי הָשִׁיב *sufficientia reddendi* sive *solvendi,* h. e. quantum satis est ad solvendum Levit. 25, 28.; דֵּי חֲלֵב *sat lactis* Prov. 27, 27. Cum Praefix. כְּדֵי *secundum sufficientiam, quantum requirit,* Levit. 25, 26. Deut. 25, 2.; (גֹּרֹתָיו) בְּדֵי *pro sufficientia* (catulorum suorum), h. e. quantum satis esset (soboli) Nah. 2, 13.; מִדַּי *prae sufficientia,* i. e. supra quam requirit Exod. 36, 5. Alibi דַּי vulgo habetur pro syllaba paragogica mere otiosa sive expletiva, ut כְּדֵי idem sit quod כ *similitudinis,* בְּדֵי idem quod בְּ, מִדֵּי idem

quod Praefixum מִן. Neque tamen sic omnis *copiae* et *multitudinis*, quae radici inest, aut *sufficientiae* notio deficit; nam a) כְּדֵי est *secundum copiam* Jud. 6, 5 (ubi additur explicationis caussa לָרֹב). Deut. 25, 2 (ubi adjectum est בְּמִסְפָּר). — b) בְּדֵי אֵשׁ *pro sufficientia ignis*, i. e. quantum materiae ignis requirit Jer. 51, 58. Habac. 2, 13. Nah. 2, 13.; בְּדֵי שׁוֹפָר *in copia buccinae*, i. e. *quoties* buccinatur Job. 39, 28. (25.); בְּדֵי רִיק *pro sufficientia inanitatis*, h. e. quantum requiritur, ut aliquid frustra sit Jer. 51, 59. Habac. 2, 13. — c) מִדֵּי Verbis junctum, *multitudinem actionis* significat, reddendum per *quoties*, *quotiescunque*, ut 1 Sam. 1, 7. 18, 30. 1 Reg. 14, 28. 2 Chron. 12, 11. Jes. 28, 19. Jer. 20, 8. 31, 20.; sic cum Nomine, מִדֵּי דְבָרֶיךָ *quoties verba tua* scil. sunt Jer. 49, 27. Alibi מִדֵּי Nominibus praemissum per *quivis* vel *singuli* exponitur: ut מִדֵּי שָׁנָה בְּשָׁנָה *a quovis anno in annum, quotannis* 1 Sam. 7, 16. Zach. 14, 16. 2 Chron. 24, 5.; sic cum חֹדֶשׁ et שַׁבָּת Jes. 66, 23.

דִּי Pronomen Chald. utriusque Generis et Numeri, ab Hebr. זֶה (mutato ז in ד, ut alibi, et ה in Quiescentem aliam, Jod). Est autem דִּי *Pronomen relativum:* ut 1) *qui, quae, quod; qui, quae* (sicut Hebr. זֶה Ps. 74, 2. 104, 8. 26. Prov. 23, 22. Jes. 25, 9. et זוּ Exod. 15, 13. 16. Jes. 43, 21. Ps. 9, 16. 142, 4. etc.), ut Dan. 2, 10. 11. 14. 20. 3, 2. 3. 4, 5. 5, 23. Esr. 4, 10. 11. 17. etc. Pro: *illud quod* legitur דִּי Dan. 2, 23. (alibi est מָה דִּי Dan. 2, 28. 45. Esr. 6, 8.). Ceterum notanda Chaldaeorum verbositas in his talibus sententiis: בִּירְתָא דִּי בְמָדַי *arx quae in Media*, pro eo quod brevius dici poterat: *arx Mediae;* Esr. 6, 2. הֵיכְלָא דִּי בִירוּשְׁלֶם *templum quod* (est) *Hierosolymis*, Dan. 5, 2. al. — Cum Praefixis occurrit כְּדִי *cum, quando* (ut Hebr. כַּאֲשֶׁר) Dan. 2, 43. 3, 7. 5, 20. 6, 11. 15.; עַד דִּי, quod vid. in עַד; מִן־דִּי *ex quo* (tempore) Dan. 4, 23. — 2) *mera relationis nota*, ut in דִּי תַמָּה Esr. 6, 1. i. q. אֲשֶׁר שָׁם *ubi;* דִּי מְדָרְהוֹן *quorum domicilium* Dan. 2, 20. — 3) *conjunctio*, maxime *caussalis: quod, quia* Dan. 2, 8. 9. 3, 18. 28. 4, 6. Esr. 4, 13. 15. 16. 5, 8. 7, 24. (unde דִּי הֵן *quod si* Dan. 2, 9.); *ut*, Dan. 2, 16. 18. 3, 10. 29. Esr. 6, 11. 7, 13. 21. etc. (sicut Hebr. אֲשֶׁר, it. ὅτι, *dass*, ubi Lat. utuntur Accus. cum Infin.). Dan. 2, 47. Praemittitur etiam, ut ὅτι et כִּי, orationi directae Dan. 2, 25. 5, 7. 6, 6.; דִּי לְמָה est *ne* Esr. 7, 23. — 4) nota *Genitivi*, quae tamen ipsa quoque ad Pronominis *Relativi* significationem revocari potest: ut שַׁלִּיטָא דִּי מַלְכָּא praefectus *regis*, propr. *qui erat regis* Dan. 2, 15. Esr. 5, 13. Saepe Nomini regenti additum est Pronomen pleonast., ut קַרְצֵיהוֹן דִּי יְהוּדָיֵא *accusationes eorum* (scil.) *Judaeorum* Dan. 3, 8.; שְׁמֵהּ דִּי אֱלָהָא *nomen ejus, Dei* Dan. 2, 20. 6, 25. v. Winer. Grammat. Chald. p. 91. — Genitivum *materiae* deprehendis Dan. 2, 32. רֵאשֵׁהּ דִּי־דְהַב טָב *ejus caput auri boni* (fuit), h. e. ex auro bono confectum; et Esr. 6, 4. נִדְבָּכִין דִּי־אֶבֶן גְּלָל.

דִּי זָהָב Deut. 1, 1. propr. *locus auri fecundus* (coll. Arab. ذو, ذى i. q. Hebr. בַּעַל in compos.): Nom. propr. loci in deserto Arabiae, haud procul a monte Sinai. Ibi nunc quoque est regio, dactylorum fertilis, *Dsahab* dicta, quam Burkhardtus ad montem Sinai iter faciens, transivit in ipsa peninsula ad litus occidentale sinus Aelanitici v. ejus Itinerar. ed. Gesen. Tom. II, p. 847 sq.

דִּיבֹן (Arab. ذيبان) et דִּיבוֹן (ex frequenti Consonant. ב et מ permutatione): 1) *urbs* ad Arnonem sita, Moabitarum ante Mosen, inde ab ejus tempore Israelitarum transjordanensium, Num. 32, 3. 34. Jos. 13, 9. 17., quae postea Moabitis iterum cesserat Jes. 15, 2. 9. Jer. 48, 18. 22. cf. Burkhardt. Reise Tom. II, p. 633. Aliam v. s. דִּימוֹנָה.

דָּוָה rad. in Hebr. inusit., i. q. Chald. דְּהָא *obscurus, ater fuit*, unde Arab. دَوِيَ *infelix fuit*: (sicut Lat. etiam *atra dies* pro *infausta* et *infelice* etc.).

דְּיוֹ m. *atramentum* Jer. 36, 18. (ܕܝܘܬܐ et Chald. דְּיוּתָא *atramentum*). v. J. J. Quandt Diss. de דְּיוֹ seu atramento Hebr. Regiom. 1713. 4.

דַּיָּה f. Deut. 14, 13. Lxx. ἴκτινος, Vulg. *milvus*, Bocharto *vultur niger*. Plur. דַּיּוֹת *vultures* Jes. 34, 15.

דִּימוֹן vide supra דִּיבֹן.

דִּימוֹנָה Nomen propr. oppidi tribus Judae, al. דִּיבֹן. Jos. 15, 22. Neh. 11, 22.

דִּין (et דּוּן, Syr. ܕܳܢ Arab. دان pro دين: 1) *judicavit* Ps. 7, 9. 9, 9. 72, 2. Jes. 3, 13. al. atque hinc: a) *caussam* alicujus *egit, absolvit, vindicavit* Gen. 30, 6. Ps. 54, 3. Jer. 22, 16. Deut. 32, 36.; b) *punivit* Gen. 15, 14. Job. 36, 31. — 2) sq. עִם: *disceptavit, altercatus est* (coll. δικάζεσθαι med.) Coh. 6, 10. — 3) *rexit, moderatus est* Gen. 49, 16. 1 Sam. 2, 10. (cf. infra אָדוֹן). Huc pertinet etiam Zach. 3, 7. וְגַם אַתָּה תָּדִין אֶת־בֵּיתִי (vicissim) *reges domum meam* (Jovae), h. e. rem sacram moderaberis (v. Rosenmueller.), et Gen. 6, 3. לֹא יָדוֹן רוּחִי בָאָדָם quod verti potest: *non regnabit in hominibus* (agitabit homines) *spiritus meus* (vitae principium et fons Ps. 104, 30.). Aliorum explicationes v. ap. Rosenmueller. in Scholl. et in Commentat. de versione Pentat. Pers. p. 19 sq. — Praet. cum Affixo et Nun epenth. דָּנַנִּי Gen. 30, 6. Part. Praes. דָּן Gen. 15, 14. Infin. cum לְ, לָדִין Jes. 3, 13. Imperat. דִּין Prov. 31, 9. Fut. יָדִין Gen. 49, 16. 1 Sam. 2, 10. etc.

Niph. Part. נָדוֹן *disceptans* 2 Sam. 19, 10.

דִּין Chald. *id.* unde Part. Praes. Plur. דָּאנִין vel sec. Kri דַּיְּנִין *judicantes* Esr. 7, 25.

דָּן Nom. propr. 1) filii Jacobi Gen. 30, 3. etc. ejusque posterorum, Danitarum, Gen. 49, 16. Num. 2, 25. al. — 2) urbis in finibus borealibus terrae Israëliticae, quae olim לַיִשׁ vocabatur, sed a Danitis occupata ab iisdem *Dan* dicta est, Jud. 18, 29.; unde phrasis: *a Dan usque ad Beerschebam*, et vicissim, Jos. 19, 47. 2 Sam. 3, 10. etc. Idem oppidum intelligendum Gen. 14, 14. Sed v. Rosenmueller. ad h. l.

דָּנִיֵּאל Nom. propr. prophetae celeberrimi qui in Babylonia vixit Dan. 1, 6. al. דָּנִאֵל Ezech. 14, 14. Lxx. Δανιήλ.

דּוֹן m. *judicium*, sec. Kri Job. 19, 29. sed Cthib habet דִּין, alia Forma.

דִּין m. 1) *litigatio* Prov. 22, 10. — 2) *judicium* Prov. 20, 8. Job. 35, 14. etc. Metonymice 3) *caussa quae dijudicatur* Deut. 17, 8. Ps. 140, 13. Prov. 29, 7. 31, 8. Jer. 5, 28. 22, 16. Job. 36, 17. etc. — 4)

judicii norma, jus Esth. 1, 13. — Dicitur עָשָׂה דִין *caussam alicujus agere, defendere* Ps. 9, 5. 140, 13. et דִין דִין Jer. 5, 28. 22, 16. Cum Affixis דִינִי Ps. 9, 5. דִינֵךְ Jer. 30, 13.

דִין m. Chald. 1) *judicium*, h. e. collect. *judices* Dan. 7, 10. — 2) *jus* Dan. 4, 34. 7, 22. — 3) *poena* Esr. 7, 26. In Statu emphat. דִינָא Dan. 7, 10. et דִינָה Esr. 7, 26.

דַּיָּן m. *judex* 1 Sam. 24, 16. in regim. דַּיַּן Ps. 68, 6.; ut Arab دَيَّان etiam *patronus, vindex*, unde l. c. דַּיַּן אַלְמָנוֹת *patronus viduarum.*

דַּיָּן m. Chald. *id.* unde Plur. דַּיָּנִין *judices* Esr. 7, 25.

אָדוֹן m. *dominus* (a *regendo, imperando* dict.; sec. all. ab אדן, unde est אֶדֶן *basis*, quod v. suo loco), eodem sensu quo Lat. voc. et nostr. *Herr:* a) 1 Reg. 16, 24. אֲ׳ הָהָר שֹׁמְרוֹן *dominus* (possessor) *montis Schomron.* Hinc Jova appellatur אֲ׳ כָּל־הָאָרֶץ *dominus totius terrae* Jos. 3, 11.; alibi simpl. הָאָדוֹן Exod. 23, 17. vel omisso Artic. אָדוֹן Ps. 114, 7. (nusquam בַּעַל vel הַבַּעַל). — b) Ps. 12, 5. מִי אָדוֹן לָנוּ *quis* est *nobis* (noster) *dominus* cui pareamus; Jes. 26, 13. בְּעָלוּנוּ אֲדֹנִים *dominati sunt in nos domini;* 2 Sam. 11, 11. 1 Reg. 1, 11. 1 Sam. 24, 11. — c) *herus* servorum Gen. 24, 14. 27. 35. 39, 2. 7. 16. etc. בֶּן־אָדוֹן *filius heri* Gen. 24, 44. Exod. 21, 8. 22, 12. al. — d) אֲ׳ לְבֵית פ׳ *dominus* i. e. praefectus *domus alicujus* Ps. 105, 20. Gen. 45, 8. — e) *maritus* (Graec. *κύριος γυναικός*, vern. *Eheherr*) Gen. 18, 12. v. בַּעַל. — In regim. אֲדוֹן, cum Affixo אֲדֹנִי Gen. 23, 6. cum Praefixo בַּאדֹנִי 1 Sam. 24, 11. וַאדֹנִי Gen. 18, 12. לַאדֹנִי Gen. 24, 36. — Denique persaepe אֲדֹנִי etc. est nomen honoris Gen. 32, 4. 18., quo et principes compellant, ut 1 Sam. 24, 11. אֲדֹנִי הַמֶּלֶךְ 2 Sam. 14, 9. 1 Reg. 3, 17. 1, 17. 18., et eos omnino, quibus reverentiam habere placet Gen. 23, 6. 11. 31, 35. Num. 12, 11. 1 Reg. 6, 5. Blandius et aliquanto submissius illi, qui ubicunque vocis *tu* vel *tuus* locus erat, אֲדֹנִי dicunt atque ita in omni oratione utuntur tertia persona (fere ut nostrates *Sie, Er,* pro *du*): Gen. 33, 13. *dominus meus scit* (tu scis), v. 14. *transeat dominus meus -- donec venero ad dominum meum,* Gen. 44, 16. 47, 18. 2 Sam. 1, 10. Eadem de caussa pro *ego* dicunt *servus tuus* Gen. 44, 7. 2 Sam. 19, 19 35. 2 Reg. 5, 18. v. sub עֶבֶד.

Plur. אֲדֹנִים *domini* Jes. 26, 13. cum Suffixo אֲדֹנַי domini *mei* Gen. 19, 2. 18.; sed alibi *excellentiae* caussa de *uno domino* (v. Gesen. Lehrgeb. p. 663.), ut אֲדֹנֵי הָאָרֶץ *dominus terrae* Gen. 42, 30. Deut. 10, 17. אֲדֹנֶיךָ dominus (magister) tuus 1 Reg. 2, 3. 5. 16. אֲדֹנָיו *dominus ejus* Gen. 24, 9. 39, 2. 3. 40, 7., etiam cum Adject. singul. Jes. 19, 4. אֲדֹנִים קָשֶׁה *dominus durus,* severus. Hinc Jova appellatur אֲדֹנֵי אֲדֹנִים *dominus dominorum*, i. e. summus dominus Deut. 10, 17.

אֲדֹנָי (pro אֲדֹנִים v. Gesen. Lehrgeb. p. 524.): Plur. excellentiae de summo *domino* h. e. *Jova* Gen. 18, 27. Num. 14, 17. Jud. 13, 8. Esr. 10, 3. Neh. 1, 11. etc., quo Jova et ipse semet appellat Jes. 8, 7. Job. 28, 29. Ubivis cum Verbo singul. copulatur. Passim אֲדֹנָי אֱלֹהִים Dan. 9, 9. 15. אֲדֹנָי יְהוִֹה Am. 5, 3. — Cum Suffixo אֲדֹנֵינוּ *dominus noster* Ps. 147, 4. cum Praefix. לַאדֹנָי Jes. 28, 2. etc.

Huc pertinent, quae ab אָדוֹן orta sunt, Nomina propria, ut:

אֲדֹנִי־בֶזֶק (*dominus,* dynasta *Besek*) rex Cananit. Jud. 1, 5 sqq.

אֲדֹנִי־צֶדֶק (*dominus justitiae*) rex Cananit. Jos. 10, 1. 3.

אֲדֹנִיָּה filius Davidis, qui imperium affectabat. 2 Sam. 3, 4. 1 Reg. 1, 5. 9 sqq. 2, 13 sqq. LXX. *Ἀδωνίας*.

מָדוֹן m. *disceptatio, contentio, lis* 2 Sam. 21, 20. Prov. 18, 15. 16, 28. 17, 14. Jer. 15, 10. Habac. 1, 3. etc. Metonymice *contentionis caussa et materia* Ps. 80, 7. In Plur. Vau fit mobile (sicut in שְׁוָרִים a שׁוֹר, in הֲוָתִים a הוֹת etc.): מְדוָנִים, sec. Cthib Prov. 18, 19. 21, 9. 19. 23, 29. 25, 24. 26, 21. 27, 15. (quod tamen etiam legi potest מְדוֹנִים, cum Vau quiesc.), et mutato Vau in Jod, מִדְיָנִים Prov. 18, 18. et sec. Kri 6, 14. 18, 19. 21, 9. etc. unde in regim. מִדְיְנֵי Prov. 19, 13. (Sed מָדוֹן sec. Kri 2 Sam. 21, 20. vid. sub rad. מדה). — אִישׁ מָדוֹן 1) active, *qui cum aliis libenter rixatur, litigiosus* 2 Sam. 21, 20.; 2) passive, *qui aliorum contentionibus et rixis expositus est, qui eas adversus se pati cogitur* Jer. 15, 10.

מְדָן m. *id.* unde Plur. מְדָנִים *lites, contentiones* Prov. 6, 19, 10, 12. et sec. Cthib 6, 14.

מְדִינָה f. *judicium, jurisdictio*; sed metonymice sumitur pro *provincia, ditione*, quae *jurisdictioni* subest (ut مدينة *civitas, jurisdictio*) Eccles. 3, 7. Esth. 1, 1. 22. 3, 12. 14.; it. *terra* Dan. 11, 24. Eccles. 2, 8. etc. Plur. מְדִינוֹת *provinciae* Ezech. 19, 8. Thren. 1, 1. Eccles. 2, 8. Esth. 1, 16. etc. Sic ab Aethiop. ኰነነ: *judicavit* est ምኵናን: *territorium, tractus*, et ap. Lat. a *regendo* fit *regio*.

מְדִינָה f. Chald. *id.* in Statu emphat. מְדִינְתָּא Esr. 5, 8. 6, 2. in regim. מְדִינַת Dan. 2, 48. 3, 1. 12. 30. Esr. 7, 16. Plur. מְדִינָן *provinciae* Esr. 4, 15. in Statu emphat. מְדִינָתָא Dan. 3, 2. 3.

דִּיפַת colonia Cimmeriorum 1 Chron. 1, 6. pro רִיפַת, quod vide.

דָּיֵק m. vid. supra sub rad. דוק.

דִּישֹׁן m. 1) genus *dorcadis* sive *capreae*, quod *platyceros* vocatur, i. e. *dama* Deut. 14, 5.; nomen habet a *timiditate*, coll. Arab. دريت *fuga*: unde *timidi damae* apud VIRGIL. *Eclog.* VIII, 28. *Georg.* III, 539. et apud STATIUM ACHILL. L. II., *pavidae damae* apud HORAT. *Carm.* L. I. Od. 2. et Arab. *dorcas* vocatur أبن بريح *filius fugae*. Chald. et Syr. pro eo dicitur דִּיצָא, per צ, quod est ab Arab. داص *se subduxit, fugit*. BOCHARTUS Tom. II, p. 270. ed. Lips. ortum putat a דֶּשֶׁן *cinis*, quod fera sit, specie cervi, maculas in natibus albas cinereasve habens. LXX. *πύγαργος*. OEDMANNO denique est *capradorcas*. — 2) Nom. propr. filii Seiri atque inde regionis Idumaicae Gen. 36, 21. 1 Chron. 1, 38.

דָּךְ m. *hic, iste*, Pronomen *demonstrativum* Chald. Esr. 5, 16. 17. 6, 7. 8. 12. in Foem. דָּךְ *haec, ista, istud* Esr. 4, 15. 16. 18. 21. 5, 8.; quorum prius דָּךְ ortum est ex Hebr. זֶה (cujus Segol est pro Zere, ut in aliis tertia radicali ה Quiescentibus, e. g. in Particip. praes.), cum Caph Pronom. *pleonastico*, posterius דָּךְ ex דָּא (excidente א), quod vide supra suo loco, et ex simili Caph. Pronom. *pleonastico*, ut Arab. ذَاكَ et ذَلِكَ.

דִּכֵּן simile Pronomen Chald. vid. infra suo loco.

דָּכָא *attritus, contritus est*, in Kal. inusit. (Quatuor radices eandem vim habent: دَاكَ דּוּךְ Num. 2, 8. دَكَّ דָּכַךְ Ps. 74, 21. Prov. 26, 28. دَكَي et دَكَوَ דָּכָה Ps. 51, 19. 38, 9. 93, 3. et دَكَأ ult. Hamz. *tundendo terere, comminuere*). In Piel: *conterere, conculcare* Thren. 3, 34., *confringere, pessumdare* Ps. 72, 4. 89, 11. Job. 6 9., *opprimere* (in judicio) Jes. 3, 15. Prov. 22, 22. Job. 5, 4., plagis, morbo *conficere* Jes. 53, 10., semel ad *desperationem* adducere Job. 19, 2. — Praet. 2. pers. דִּכָּאתָ (petita punctatione a synonymo דכה) Ps. 89, 11. Infin. cum Affixo דַּכְּאוֹ Jes. 53, 10. Fut. Plur. cum Affixo תְּדַכְּאוּנַנִי Job. 19, 2. more Syrorum cum Nun epenthet. ante Affixum etc. — Pyal: 1) *conteri, confringi*: Job. 22, 9. זְרֹעוֹת יְתֹמִים יְדֻכָּא *lacerti pupillorum contriti, fracti sunt.* — 2) *contundi* (plagis) Jes. 53, 5. — 3) *moerore confici, moestum reddi* Jes. 19, 10. Jer. 44, 10. — Niphal *conteri, opprimi* Jes. 57, 15. — Hithpah. Fut. Plur. יִדַּכְּאוּ (pro יִתְדַּכְּאוּ) *conterentur, opprimentur* Job. 5, 4., in Pausa יִדַּכָּאוּ *confringuntur, pessumdantur* 34, 25.

דַּכָּא m. 1) *contritus, contusus, comminutus*: Ps. 90, 3. תָּשֵׁב אֱנוֹשׁ עַד דַּכָּא *reverti facis hominem ad contritum* h. e. ut fiat contritus, (redigis hominem in pulverem). Michaelem, qui דַּכָּא pro Substantivo habuit, coll. Arab. دَكَّاء *pulvis*, bene refutat Rosenmueller. ad h. l. — 2) trop. *afflictus, animo abjectus* Jes. 57, 15 (ubi jungitur שְׁפַל רוּחַ). Plur. דַּכְּאֵי רוּחַ Ps. 34, 19.

דָּכָה *attritus, contritus* (h. e. oppressus) *est.* Convenit cum דכא, דכך et דוך. Praet. cum Vau convers. וְדָכָה *et atteretur* vel *atteritur* sec. Cthib Ps. 10, 10., sed Kri habet יִדְכֶּה in Fut. *atteretur, atteritur*, quod fortasse legendum in Hithpahel יִדַּכֶּה *comminuet se, incurvabit se* v. Schnurreri *Observv.* ad h. l. — Niph. נִדְכָּה *attritus est* Ps. 38, 9. Part. נִדְכֶּה *attritus, contritus, afflictus* (animus) Ps. 51, 19. Pih. Praet. דִּכִּיתָ *contrivisti* Ps. 51, 10., cum Affixo דִּכִּיתָנוּ *contrivisti nos* (acerbissime afflixisti) Ps. 44, 20.

דֳּכִי m. *illisio, contusio*, deinde *sonus rei illisae*, hinc *fragor* (aquarum, fluctuum). Cum Affixo דָּכְיָם Ps. 93, 3. Arab. دَكْي *collisio*, a دَكَوَ, دَكَا *tundere, trudere*, Conj. VI. *truserunt compresseruntque se invicem.* v. Michaelis Suppl. p. 441.

דַּכָּיו m. idem fere quod דַּכָּא, *attritus, afflictus* Prov. 26, 28. (mutata tertia Radicali ה in ו, cum Jod otioso, sicut in עָנָיו Num. 12, 3., שְׁלָיו, שָׁלֵיו Jer. 49, 31. etc.), ut sensus l. c. sit: *lingua mendax odit* sive *hostiliter tractat attritum, afflictum*, adeoque afflicto addit afflictionem. Sic Aben Esra, Kimchius, Mercerus, Pagninus, Coccejus in *notis Lexicis*, aliique intellexerunt. Sed v. sub דַּךְ.

דָּכַךְ Hebraeis inusit., apud Arabes idem significat, quod Hebr. דוך et דכה *contudit, contrivit.* Inde sunt

דַּךְ in Pausa דָּךְ m. *attritus, miser, afflictus* Ps. 9, 10. 10, 18. 47,

21. Ad hanc voc. revocant nonnulli דַּכָּיו Prov. 26, 28., ut sit: *lingua odit a se atterendos* h. e. eos quos atterere, perdere vult. Ita Dathius, cui assentitur Gesenius.

דַּכָּה f. *contritio, contusio* Deut. 23, 2.

דִּכֵּן m. Pronomen *demonstrativum* Chald. compositum ex duobus Pronominibus דָּךְ *hic*, et הֵן *ipse, ille* (cujus Plur. est הִנּוּן), q. d. *hic ipse, is ipse* Dan. 2, 31. 7, 20. 21.

דְּכַר Chald. idem quod Hebr. זָכַר *meminit recordatus est.* Inde sunt

דְּכַר m. (in genere *mas*, ut Hebr. זָכָר, in specie) *mas ovium* sive *aries*: unde Plur. דִּכְרִין *arietes* (coll. Graec. ἀρὴν, ἀῤῥὴν, unde ἀρνός, ἀρνί etc. *aries* et ἄῤῥην *mas*) Esr. 6, 9. 17. 7, 17.

דִּכְרוֹן m. Chald. *memoriale, monumentum*, ut Hebr. זִכְרוֹן, unde in Statu emphat. דִּכְרוֹנָה Esr. 6, 2.

דָּכְרָן m. Chald. *id.* unde Plur. דָּכְרָנִין *monumenta*, in Statu emphat. דָּכְרָנַיָּא Esr. 4, 15.

דָּלַג *saliit* (Chald. id.) Jes. 35, 6., *transiliit* sq. עַל Zeph. 1, 9. — Pih. *saliit, subsiliit* Cant. 2, 8. it. *transiliit* sq. Accus. 2 Sam. 22, 30. Ps. 18, 30. Vicinum est Arab. دلق *prosilire cum impetu* in Conj. VII.

דָּלָה I) *in altum traxit, evexit,* specialiter *aquam ex puteo hausit* Exod. 2, 16. 19. (sic Chald. דְּלָא et Syr. ܕܠܐ *hausit, eduxit,* Ar. دلا *hausit* aquam: nisi potius est denomin. a דְּלִי *situla,* q. d. *situlas agere,* hinc *haurire* cf. Alb. Schultens. ad Prov. 20, 5.); metaphor. *consilium alicujus* quasi *exhaurire* h. e. *perspicere* Prov. 20, 5. — Pih. 1) *extraxit, liberavit* (e calamitatibus) Ps. 30, 2. דִּלִּיתָנִי *evexisti, extraxisti me.* — 2) *abstulit, sustulit,* unde Imper. plur. דַּלְיוּ (pro דַּלּוּ, mutata tertia Radicali ה in Jod, et extruso Dagesch forti ex littera schwata) *tollite, auferte* (tanquam rem inutilem) Prov. 26, 7. coll. rad. cognat. Chald. דְּלַל *detraxit, subtraxit, avulsit,* et Arab. كدل *hausit, attraxit ex puteo,* it. *surripuit.* Sic Graec. αἴρω et ἐξαίρω *in altum tollo, eveho,* et *aufero.* [Schultensio est h. l. Verbum *denominativum* a דְּלִי *situla,* unde דַּלְיוּ *situlas agunt,* quo sensu etiam Arab. مال et سجل usurpari solet. Ita enim totum versum reddit: *situlas agunt crura ex claudo,* h. e. claudicant, vacillant. Sed haec longius petita et doctior quam verior explicatio esse videtur]. — II) i. q. Arab. دلى Conj. V. *pependit deorsum,* unde דָּלִית, quod v. infra.

דַּל m. *valva ianuae* vel *portae,* et propr. quidem talis, quae, dum aperitur, *attolli* solet (conf. Ps. 24, 7.); metaphorice usurpatur de *labiis oris* Ps. 141, 3. collata simili phrasi Mich. 7, 5. Job. 41, 5. Eccles. 12, 4. et secundum quosdam Prov. 17, 19. Sic ἐν πύλαις στόματος dixit Euripides in *Hippol.* v. 882. et contra στόμα ἀπύλωτον Aristophanes in *Ran.* v. 861. Lat. *orationis ianuam* de *ore* quoque dixit Apulejus in *Apolog.* Aliud vid. sub rad. דָּלַל.

דֶּלֶת f. *valva, ianua:* unde cum Affixo דַּלְתֶךָ sec. Kri Jes. 26, 20. sed Ctib habet דְּלָתֶיךָ *valvae tuae,* in Duali. Dual. דְּלָתַיִם (quod vulgo a

דֶּלֶת deducitur, sed invita analogia grammatica) *valvae binae, fores* Deut. 3, 5. 1 Sam. 23, 7. Eccles. 12, 4. Jes. 45, 1. Jer. 49, 31. etc. in regim. דַּלְתֵי Jos. 2, 19. Jud. 11, 31. 1 Reg. 7, 50. Trop. דַּלְתֵי שָׁמַיִם *portae coelorum*, nubium Ps. 78, 23., ד׳ פָּנִים *ianua oris, fauces* Job. 41, 6., ד׳ בֶּטֶן *ostia ventris, uteri* Job. 3, 10. Cum Affixis דַּלְתֵי Job. 31, 32. דְּלָתֶיךָ Zach. 11, 1. et sec. Cthib Jes. 26, 20. דַּלְתֵיהָ Jos. 6, 26. 1 Reg. 16, 34.

דֶּלֶת com. *id.* Gen. 19, 9. 10. Exod. 21, 6. Jud. 19, 22.; trop. Cant. 8, 9: אִם דֶּלֶת הִיא *si ianua est* soror nostra, h. e. si procis facilem aditum praebet etc.; duplici sensu, pro *valvis* et pro *foribus*, occurrit Ezech. 41, 24. Cum Affixo דַּלְתּוֹ *ianua ejus* 2 Reg. 12, 10., ubi metaphorice *operculum arcae* significat. Plur. דְּלָתוֹת *valvae, ianuae* Neh. 6, 1. Jer. 36, 22. Ezech. 41, 23. 24. etc.; trop. *columnae* libri, voluminis Jer. 36, 23., in regim. דַּלְתוֹת Jud. 3, 23. 24. 25. 1 Sam. 3, 15. cum Affixo דַּלְתוֹתָיו Neh. 3, 1. 2 Chron. 3, 7.

דְּלִי m. *situla*, qua aqua ex puteo *hauritur*, Arabibus dicta دَلْوٌ et دَلًى, Jes. 40, 15.; plerumque *uter coriaceus*, qui demittitur in puteum ad hauriendas aquas et hodienum دلو dicitur teste Niebuhrio.

דְּלִי m. *id.* unde est Dualis דָּלְיַיִם, et cum Affixo דָּלְיָו *situlae sive haustra ejus*, quae bina esse solent, Num. 24, 7. (cum Kametz brevi ex Chateph-Kametz conciso, licet adsit Accentus Metheg, qui non semper Kametz longum arguit conf. Dav. Kimchius in *libro Rad.* ad h. v. Danzius in *Litterat.* p. 87 sq. et *Var. Lect.* Bibl. Hebr. Halens. ad Ps. 16, 1.).

דָּלִית f. unde Plur. דָּלִיּוֹת *propagines, palmites* Jer. 11, 16. Ezech. 17, 6. 23. 19, 11. 31, 7. 9. 12., a تَدَلَّى, quod est de arbore *propendere ramis* v. Gjeuharium ap. Schultens. ad Prov. 20, 5. Cum Affixo דָּלִיּוֹתָיו Ezech. 17, 7.

דָּלַח *turbavit, conturbavit, lutulentam* (aquam) *fecit*. Fut. cum Vau convers. וַתִּדְלַח *et turbasti* (aquas pedibus tuis, h. e. commovisti populos, coll. Jes. 17, 12.) Ezech. 32, 2. Foem. 3. pers. cum Affixo תִּדְלָחֵם *turbet eas* Ezech. 32, 13. (Syr. ܕܠܰܚ *perturbavit*).

דָּלַל *exhaustus, attenuatus est* (Syr. ܕܰܠ *diminuit*, Chald. דְּלַל et דַּלְדֵּל *attenuavit, diminuit*) Jes. 19, 6 (de fluviis).; specialiter *viribus* et *opibus*, adeoque *languit* Jes. 38, 14. Hinc a) *attritus, afflictus fuit* (Arab. ذَلَّ *vilis, humilis, attritus fuit*) Ps. 79, 8. 142, 6. — b) a languendo: *pendulus fuit, pependit* Job. 28, 4. constr. cum לְ. Praet. defect. דַּלּוֹתִי Ps. 116, 6. Plur. דַּלְלוּ Jes. 19, 6. et defective דַּלּוּ Job. 28, 4. *penduli haerent* (aliorum explicationes v. ap. Rosenmueller. ad h. l.); it.: *languebant* (oculi mei) לַמָּרוֹם suspicientes *in altum* (Lxx. ἐξέλιπόν μου οἱ ὀφθαλμοὶ τοῦ βλέπειν εἰς τὸ ὕψος τοῦ οὐρανοῦ πρὸς τὸν κύριον) Jes. 38, 14. coll. Ps. 69, 4. — Niph. fut. יִדַּל *attenuabitur, minuetur* (gloria) Jes. 17, 4.

דַּל m. 1) *exhaustus, attenuatus* corporis viribus, *macilentus* Gen. 41, 19. 2 Sam. 13, 14. — 2) *exhaustus, attenuatus opibus, infirmus*

2 Sam. 3, 1. Jud. 6, 15. — 3) *tenuis sorte, ignobilis, afflictus, pauper* Levit. 14, 21. 19, 15. 1 Sam. 2, 8. Jes. 26, 6. Jer. 5, 4. etc. Plur. דַּלִּים *exhausti, attenuati, tenues, pauperes* Job. 20, 10. Prov. 10, 15. Jes. 10, 2. etc. Foem. דַּלָּה, unde Plur. דַּלּוֹת Gen. 41, 19. Aliud vid. supra sub rad. דלה.

דַּלָּה f. 1) *tenuitas* a) *filorum*, hinc *licium* Jes. 38, 12.; b) *hominum*, hinc *ignobilitas, paupertas, miseria* 2 Reg. 24, 14. 25, 12. Jer. 40, 7. Plur. דַּלּוֹת *tenuitates turbae pauperculae* Jer. 51, 15. 16. — 2) *longior* et *copiosior coma* Cant. 7, 6. v. rad. sub b.

דְּלִילָה Nomen propr. mulieris in valle Sorek, quam adamavit Simson Jud. 16, 4 sqq.

דָּלַף *stillavit, perstillavit*. Praet. foem. דָּלְפָה *stillavit* scil. lacrymis *oculus* Job. 16, 20., et de *anima* Ps. 119, 28: דָּלְפָה נַפְשִׁי מִתּוּגָה *stillat* (lacrymis) *anima mea prae moerore*, h. e. totus quasi solvor in lacrymas (al. *incurvus lente incedo* sed vid. Rosenmueller. ad. h. l.); Fut. יִדְלֹף *perstillat* (tectum) Eccles. 10, 18. (ذَلَفَ *lente incedere, serpere, serpendo fluere*, Conj. VII. *fluere*. Syr. ܕܠܦ et Chald. דְּלַף *stillavit*).

דֶּלֶף m. *stillatio, stillicidium* Prov. 18, 13. 27, 15.

דַּלְפוֹן Nomen propr. filii Hamanis Esth. 9, 7.

דָּלַק *arsit* 1) Ps. 7, 14. Obad. 18: דָּלְקוּ בָהֶם (Israelitae tanquam flamma ignis) *ardebunt in iis* (Edomitis). — 2) transl. a) *angore quasi aestuavit, angore confectus est* Ps. 10, 2.; b) sq. אַחֲרֵי *ardenter, cupide, acriter persecutus est* Gen. 31, 36. 1 Sam. 17, 53. al.; c) *amore, amicitia incaluit* Prov. 26, 23. (coll. Lat. *aestuare in aliquid*). Arab. ذَلِقَ *flagravit, arsit*. v. Alb. Schultens. ad Prov. 26, 23. et ܕܠܩ *arsit*; unde per metaphoram: *exardescere in aliquem, persequi*. Praet. cum Affixo דְּלָקֻנוּ Thren. 4, 19. Part. Praes. plur. דֹּלְקִים *ardentes* (sagittae) Ps. 7, 14., de quib. v. Lydius de re milit. p. 119. 315. coll. זִקִּים, זִיקוֹת. Fut. יִדְלַק Ps. 10, 2. — Hiph. הִדְלִיק 1) *ardere fecit, accendit* proprio sensu Ezech. 24, 10. 2) *inflammavit* de vino Jes. 5, 11.

דְּלַק Chald. *arsit*. Part. praes. דָּלִק Dan. 7, 9.

דַּלֶּקֶת f. *febris ardens* Deut. 28, 22.

דֶּלֶת vid. supra sub rad. דלה.

דָּם *sanguis*, vid. sub rad. אדם, et aliud sub sq. rad. דמה.

דָּמָה Duplex radix est: 1) *similem se exhibuit, similis fuit* vel *factus est, assimilatus est* (Syr. ܕܡܐ et Chald. דְּמָא *similis fuit*) sq. לְ Ps. 144, 4. Cant. 7, 8. Ps. 102, 7. 89, 7. sq. אֶל Ezech. 31, 8. — Praet. Kal דָּמִית Ezech. 31, 2. 18. Plur. דָּמוּ Ezech. 31, 8. דָּמִינוּ Jes. 1, 9. Imperat. דְּמֵה Cant. 2, 17. etc. — Niph. Praet. נִדְמֵיתָ *similis*

factus es Ezech. 32, 2. — Pih. דִּמָּה 1) *assimilavit, comparavit*, sq. אֶל Jes. 40, 18., sq. לְ Cant. 1, 9. Thren. 2, 13. — 2) *animo sibi aliquid informavit*, h. e. a) *opinatus est* Ps. 50, 21. Jes. 10, 7. Esth. 4, 13.; b) *meditatus est* sq. vel Accus. Ps. 48, 10. vel Infin. Jud. 20, 5. Num. 33, 56. Jes. 14, 24. (quae quidem *cogitandi meditandique* notio in ling. Chald. et Samar. praecipue obtinet). Praet. cum Affixo דִּמִּיתִיךְ Cant. 1, 9. Fut. Plur. תְּדַמְּיוּן (mutata tertia Radicali ה in Jod) Jes. 40, 18. et cum Affixo Jes. 40, 25. 46, 5. — Hithpah. fut. אֶדַּמֶּה (pro אֶתְדַּמֶּה) *similem me faciam* Jes. 14, 14.

II) i. q. דּוּם *siluit* Thren. 3, 49. Jer. 14, 17.; transit. *fecit silere*, h. e. *excidit, perdidit* Hos. 4, 5. Jer. 6, 2. — Pih. דִּמָּה *excidium meditatus est* 2 Sam. 21, 5. (Huc revocat Gesenius etiam Hos. 12, 11. Fut. אֲדַמֶּה, quod al. vertunt: *similitudines* proponam). — Niph. נִדְמָה *excisus est, periit* Jes. 15, 1. Hos. 10, 15. Zeph. 1, 11. Jer. 47, 5. Ps. 49, 13. Hos. 4, 6. Praet. נִדְמְיָתָה (cum ה paragog.) Obad. 5. נִדְמֵיתִי Jes. 6, 5. Part. נִדְמֶה *excisus, exscindendus* Hos. 10, 7. Infin. absol. נִדְמֹה Hos. 10, 15. Sed תִּדַּמּוּ et יִדַּמּוּ pertinent ad Niphal Verbi דמם.

דְּמָה Chald. *similis fuit*, unde Part. praes. דָּמֵה *similis* Dan. 3, 5. Foem. דָּמְיָה Dan. 7, 5.

דָּם m. *assimilatio, similitudo* unde cum Affixo דָּמְךָ Ezech. 19, 10. coll. Gen. 5, 1. Aliud v. sub rad. אָדַם.

דֳּמִי m. *silentium* Jes. 38, 10. דֳּמִי יָמַי *silentium dierum meorum* (i. q. הַרְגָּעָה interprete Jarchio) h. e. id vitae tempus, quo tranquille poteram regnare, ut bene explicuit Gesenius. Al. *meridies dierum meorum* (ἐν τῇ μεσημβρίᾳ τοῦ βίου h. e. *media aetate mea*), coll. Arab. دوّمت الشمس, quod de *sole* dicitur, quando stat in medio coeli culmine. Ita Scheidius, cui adstipulatur Rosenmueller. Cf. supra דום.

דֳּמִי m. *silentium, quies* Jes. 62, 6. 7. Ps. 83, 2.

דּוּמִיָּה f. vid. sub rad. דּוּם.

דְּמוּת f. (non masc. ut vulgo volunt, vid. C. B. Michaelis Dissert. de *Soloecismo Generis* p. 27.) *similitudo* Gen. 1, 26. 5, 1.; *imago, exemplar* 2 Reg. 16, 10.; *species, forma* Ezech. 1, 16. 26. Dan. 10, 16. Jes. 40, 18. etc. Cum Affixis דְּמוּתוֹ *similitudo ejus* Gen. 5, 3. דְּמוּתֵנוּ *similitudo nostra* Gen. 1, 26. Nonnunquam כִּדְמוּת *secundum similitudinem*, in Adverbium abit: *sicut* Ps. 58, 5., omisso etiam כ Jes. 13, 4. Ezech. 23, 15.

דִּמְיוֹן m. *similitudo*, unde cum Affixo דִּמְיוֹנוֹ *similitudo ejus* Ps. 17, 12.

דָּמַם 1) *siluit, conticuit* Levit. 10, 3. Am. 5, 13. Thren. 3, 28. Jes. 23, 2. etc., sq. לְ *alicui silere* est *cum silentio*, reverentia *audire* Job. 29, 21.; de phrasi דֹּם לַיהוָה v. infra. (Sunt, qui primariam voc. vim in *exscindendo, abscindendo* [v. infra s. Hiph.] positam esse arbitrentur, ut דמם *silere*, propr. sit: *vocem abscidit, abrupit*. Sic Homericum illud *Odyss.* III, 31. τάμνετε γλώσσας Scholiastes Apollonii ad *Argonaut.* I, 518. et auctor veteris Commentarii apud Eustathium

de *silentio* intellexerunt. Qui vocem quacunque de caussa amittunt, Graecis dicuntur *φωνὴν ἀποκεκομμένοι*, unde et *φωνῆς ἀποκοπή*: ad quorum imitationem CELSUS L. II. c. 6. et L. IV. c. 8. latine quoque *vocis amputationem* dixit, observante REINESIO *Var. Lect.* L. III. c. 18. p. 671). — 2) *quietus, pacatus fuit, cessavit* Thren. 2, 18. Job. 31, 34. Ps. 35, 15. etc. — 3) *substitit, cursum inhibuit* Jos. 10, 12. 1 Sam. 14, 9. coll. rad. דום. (ALB. SCHULTENSIUS in *Clav. dial.* p. 255. originem quaerit in *complanando*, quae vis inest Arab. دَمَّ. Unde translatio facta ad fluctus, strepitus, voces *post motum residentes, stratas, complanatas, ad quietem silentiumque compositas*. Alio flexu *complanatio* illa *perditionem* et *excidium* indicat, quatenus *solo aequantur, complanantur*, quae exscindimus. Sed haec longius repetita videntur).

Praet. plur. דַּמּוּ, in Pausa דָּמּוּ Ps 35, 15. Imper. דֹּם לַיהוָֹה *sile Jovae*, h. e. *patienter* Jovae auxilium exspecta Ps. 37, 7. Foem. דֹּמִּי Ps. 62, 6. Fut. cum Vau convers. וַיִּדֹּם Job. 31, 34. media Radicali deficiente compensata in prima Radicali, more Chaldaico; sic יִדֹּם Thren. 3, 28. Plur. cum ה paragog. נִדְּמָה Jer. 8, 14.

Niph. *ad silentium redactus* i. e. *excisus, deletus est* Jer. 25, 37. 48, 2. Fut. Plur. (cum terminatione Patach) תִּדַּמּוּ Jer. 51, 6. יִדַּמּוּ 1 Sam. 2, 9. Jer. 49, 26. 50, 30. — Poh. דּוֹמַמְתִּי *silere* sive *quiescere feci, compescui* Ps. 131, 2. — Hiph. הֲדֵם, unde cum Affixo הֲדִמָּנוּ *silere fecit nos, excîdit nos* Jer. 8, 14.

דְּמָמָה f. *lenis aurae sibilus* 1 Reg. 19, 12. Ps. 107, 29. Job. 4, 16.

דֻּמָּה f. *excisio*, metonymice *excisa* Ezech. 27, 32.

דֹּמֶן m. *fimus*, quo *stercoratur* (Arab. دَمَنَ *stercoravit*, دِمْن *stercus*); deinde etiam *limus, lutum platearum* 2 Reg. 9, 37. Jes. 5, 25. Jer. 8, 2. 16, 4. 25, 33. Ps. 83, 11.

מַדְמֵנָה f. *locus fimi* sive *stercoris, sterquilinium* Jes. 25, 10. Arab. دِمْنَة.

דָּמַע *lacrymavit*: unde Infin. absol. et Fut. דָּמֹעַ תִּדְמַע *lacrymando lacrymabit* Jer. 13, 17.; دَمَعَ, ܕܡܰܥ et Chald. דְּמַע *id.*

דֶּמַע m. *lacryma*, metaphorice *humor* sive *succus arborum*, specialiter *vitium* et *olearum*, isque sponte fluens adeoque praestantior (sicut Arab. دَمْع *lacrymae*, et دَمْعَة *una lacryma ejusve gutta*, deinde *gutta succi* ex planta stillantis. v. HARTMANN. linguist. Einl. p. 284. Graec. *δάκρυα* et Lat. *lacrymae*; *τῶν δένδρων τὰ δάκρυα* THEOPHRASTUS, *arborum lacrymas* PLINIUS L. XI. c. 6. dixerunt. Conf. G. D'ARNAUD in *Lectionibus Graecis* L. I. c. 17.). Cum Affixo דִּמְעֲךָ *lacryma tua*, i. e. vinum sive mustum et oleum tuum Exod. 22, 29.

דִּמְעָה f. *lacryma* (دَمْعَة et ܕܶܡܥܬܳܐ *id.*), et collective positum *lacrymatio, magna lacrymarum vis* Ps. 80, 6. 116, 8. Jes. 25, 8. Jer.

9, 16. 13, 17. 14, 17. (in quibus Jeremiae locis oculus vel oculi dicuntur ירד דמעה h. e. *lacrymis fluere*, coll. tamen Thren. 1, 16. et Alb. Schultens. ad Prov. 20, 5.). In regim. דִּמְעַת Eccles. 4, 1. cum Affixo דִּמְעָתִי Ps. 6, 7. Plur. דְּמָעוֹת *lacrymae* Ps. 80, 6. Thren. 2, 11.

דַּמֶּשֶׂק (Arab. دِمَشْق) et דַּרְמֶשֶׂק (ut scribitur Syrorum more, ܕܪܡܣܘܩ, in Chronicis 1 Chron. 18, 5. 6.), semel דּוּמֶּשֶׂק (2 Reg. 16, 10.) 1) urbs celeberrima Syriae, cui Antilibanus imminet v. Abulfedae *Syriam* p. 50. (Incertum est, utrum Hebraei vel Masorethae ר elisum per Dagesch compensarint an pro Dagesch forti Syri et auctor Chronicorum ר posuerint, ut ܟܘܪܣܝܐ pro כִּסֵּא cf. J. D. Michaelis *Suppl.* p. 455.). — 2) Gen. 15, 2. ponitur pro אִישׁ vel בֶּן דַּמֶּשֶׂק. v. Rosenmueller. ad h. l. (coll. Hos. 12, 7.).

דְּמֶשֶׁק Am. 3, 12. *sericum, pannus sericus*, coll. Arab. دِمَسَّاق i. q. دِمَقْس aut دِمَقْسِق *sericum (album)*, inpr. illud, quod ex ruptis bombycum telis loculisve in fila attenuatum, deinde ipsa bombycis tela, tum pannus sericus. v. Rosenmueller. ad h. l. Sed Judaici interpretes vertunt: *angulus*.

דֵּן m. *hic, haec, hoc*, Pronomen Chald. *demonstrativum*, apud Targumistas obvium; unde in Statu emphatico דְּנָה Dan. 2, 18. 28. 30. 36. 47. 4, 15. 5, 7. 15. 24. 26. etc. Foem. דְּנָה *hoc* Dan. 2, 43. 5, 22. 6, 4. etc. Construitur quoque cum Particulis, ut כִּדְנָה *secundum hoc* i. e. *sic, ejusmodi* Jer. 10, 11. Dan. 2, 10. 3, 29. Esr. 5, 7. עַל־דְּנָה *propter hoc, propterea* Dan. 3, 16. Esr. 4, 14. 15. 22. 5, 5. 17. 6, 11. אַחֲרֵי דְנָה *posthac* Dan. 2, 29. 45. בָּאתַר דְּנָה id. Dan. 9, 6. 7. כָּל־קֳבֵל דְּנָה vid. קֳבֵל, מִן־קַדְמַת דְּנָה vid. קַדְמָה.

דּוֹנַג m. *cera* Ps. 97, 5. alibi, ut Ps. 22, 15. 68, 3. Mich. 1, 4., דּוֹנָג (per Patach). Origo vocis ignoratur. Scheidio dicitur a *firmitate* sive *concretione* (v. Columella de re rust. lib. IX. c. 16. 1.), coll. دنج *rei soliditas* s. *firmitas*; Simonisio a *flexibilitate*, qua identidem indurata in varias formas *emollitur*, a rad. inusit. דנג, Arab. transpos. غدن *flexus fuit*, alias دعن *emollitus est*.

דָּעַךְ *exstinctus est*, propr. de rebus *ardentibus* et *lucidis* Prov. 13, 19. Job. 18, 5. 6., metaph. de hostibus caesis Jes. 43, 17. et in Niph. de aqua solis aestu exsiccata Job. 6, 17. — Niph. Praet. plur. נִדְעֲכוּ *exstincti sunt* Job. 6, 17. — Pyh. דֹּעֲכוּ *exstincti sunt* Ps. 118, 12.

דָּפָה rad. inusit., Aethiop. דפא *impulit, propulit*, Arab. دفا et دفى *trusit, obruit.* cf. Levit. 19, 14. et Schroeder. ad Ps. X, p. 151.

דֳּפִי m. in Pausa דֹּפִי Ps. 50, 20. *interitus.* Lxx. et Vulg. *offendiculum.* Al. *infamia*, secund. Judaeos, qui דִּבָּה רָעָה interpretantur.

דָּפַק 1) *pepulit, trusit, impulit* Gen. 33, 13. וּדְפָקוּם יוֹם אֶחָד (si) *nimium, iusto acrius impellerent eos (greges) vel uno die.* — 2) *pulsavit* ianuam Cant. 5, 21. — Hithp. הִתְדַּפֵּק *pulsavit* ianuam Jud. 19, 2. (Chald. דְּפַק *pulsus*, Arab. دفق *celeriter incessit*; fortasse igitur: *facere, ut aliquis celeriter incedat* h. e. *propellere*).

דִּקְלָה Gen. 10, 27. Nomen propr. tribus Joctaniticae. Ortum duxisse videtur a *palma*, Orientalibus دقل et ܕܶܩܠܳܐ dicta. Ex sententia Bochartí Phal. lib. II. c. 22. p. 134 sqq. est *regio Minaeorum* in aditu Arabiae felicis, valde palmifera coll. Strab. lib. XVI. cum Plin. lib. VI. c. 28. Sed haec non unica est Arabiae felicis regio palmifera. Michaelis (Spicileg. II, p. 175.) significari existimat regionem Tigridis ostium inter et mare Persicum sitam, coll. ܕܶܩܠܰܬ quod est *Tigridis* fluvii nomen.

דָּקַק 1) *comminuit, contrivit* Jes. 28, 28 (frumentum), poet. Jes. 41, 15 (montes). — 2) intrans. *comminutus, contritus est* Deut. 9, 21. hinc *tenuis fuit* Exod. 32, 20. (دقّ *contudit, comminuit,* it. *contritus, contusus fuit,* Syr. ܕܩ et Chald. דְּקַק). Praet. in Pausa דָּק Exod. 32, 20. Fut. cum Affixo יְדֻקֶּנּוּ Jes. 28, 28. — Hiph. הֵדַק *comminuit*, a) *proprie* 2 Reg. 23, 15 (altare). 2 Chron. 15, 16. 34, 4 (Deorum simulacra). Exod. 30, 36: וְשָׁחַקְתָּ מִמֶּנָּה הָדֵק *et comminues de eo comminuendo,* h. e. in tenuissimum pulverem comminues; b) *translate* 2 Sam. 22, 43. Mich. 4, 13 (hostes). Infin. servato puncto Praeteriti sub ה, הֵדַק 2 Chron. 34, 7 Fut. cum Affixo אֲדִיקֵם 2 Sam. 22, 43. tanquam a דּוּק; sed וַיָּדֶק 2 Reg. 23, 6. — Hoph. Fut. יוּדַק *comminuitur* (frumentum) Jes. 28, 28.

דְּקַק Chald. *id.* Aphel Praet. foem. הַדֶּקֶת *comminuit* Dan. 2, 34. 45. Plur. הַדִּקוּ Dan. 6, 25. Part. מְהַדֵּק Dan. 2, 40. et exclusa Praeformante ה, מַדֵּק, unde Foem. מַדְּקָה Dan. 7, 7. 19. Fut. תַּדִּק Dan. 2, 40. 44. et תַּדֵּק, unde cum Affixo תַּדְּקִנַּהּ Dan. 7, 23. Seu Praet. Pehal plur. דָּקוּ Dan. 2, 35. pertinet ad דּוּק.

דַּק m. 1) *minutus, tenuis* Exod. 16, 14. Jes. 40, 13. 29, 5. Levit. 13, 30.; hinc subst. Jes. 40, 15. *pulvisculus.* — 2) *gracilis, macer* Gen. 41, 3. 4. 6. 7. Levit. 21, 20 (ubi significatur homo nimium gracilis vel qui membrum aliquod habet nimis gracile). — 3) *exilis, debilis,* de voce, 1 Reg. 19, 12. In Pausa דָּק Levit. 13, 30. Foem. דַּקָּה Levit. 16, 12. Plur. דַּקּוֹת Gen. 41, 3. etc.

דֹּק m. *pannus* sive *cortina tenuis* Jes. 40, 22.

דָּקַר *confixit, confodit* gladio, hasta etc. (Syr. et Chald. ܕܩܰܪ et דְּקַר id.). Praet. plur. in Pausa דָּקָרוּ Zach. 12, 10. cum Affixis et Vau convers. וּדְקָרֵנִי 1 Sam. 31, 4. וּדְקָרֻהוּ Zach. 13, 3. Imperat. cum Affixo דָּקְרֵנִי 1 Sam. 31, 4. 1 Chron. 10, 4. Fut. cum Vau convers. וַיִּדְקֹר Num. 25, 8. — Niph. Fut. יִדָּקֵר *confodietur* Jes. 13, 15. — Pyh. Part. plur. מְדֻקָּרִים *confossi* Jer. 37, 10. 51, 4., translat. *confossi* h. e. *con-*

sumti ciborum inopia (coll. parall. חַלְלֵי חָלָב) Thren. 4, 9. ubi alii jejune admodum conferunt arab. دقر *impletus fuit cibo* v. Erdmann. Curr. exegett. critt. in Jerem. Threnos (Rostoch. 1818. 8.) p. 48 sqq.

מַדְקְרוֹת f. plur. *confossiones;* Prov. 12, 8. מַדְקְרוֹת חָרֶב *confossiones gladii* i. e. verba aculeata, quibus alii proscinduntur, coll. Ps. 57, 5. 59, 8.

דַּר vid. sub rad. דרה.

דָּרָא, arab. دَرَأَ *repulit.* Inde est:

דֵּרָאוֹן m. *aversatio* sive *contemtus magnus, abominatio;* in regim. דִּרְאוֹן Dan. 12, 2.

דֵּרָאוֹן m. *id.* (forma dagessanda) Jes. 66, 24., ubi per metonymiam pro eo, quod contemtui est, ponitur.

דָּרַב arab. ذرب *acutus fuit* cf. Schultens. in Clav. p. 205. Inde oriuntur:

דָּרְבָן m. *stimulus (acutus),* quo boves aguntur (*βούκεντρον*) 1Sam. 13, 21. [Possis etiam conferre درب *exercuit, assuevit.* Sic saltem מַלְמַד *stimulus,* a לָמַד]. Cf. Ewald. Gr. p. 143.

דָּרְבוֹנָה f. *aculeus, stimulus;* plur. דָּרְבֹנוֹת Eccles. 12, 11.

דָּרַג radix Hebraeis inusit.; syr. ܕܪܓ et arab. درج *gradatim progressus est, gradatim adscendit.*

מַדְרֵגָה f. *locus acclivis,* ad quem *gradatim adscenditur, praecipitium* Cant. 2, 14. Plur. מַדְרֵגוֹת Ezech. 38, 20.

דַּרְדַּר vid. sub rad. דרה.

דָּרְיָוֶשׁ *Darius,* nomen propr. regum Persarum a) *Darii Medi* h. e. Cyaxaris II. Dan. 6, 1. 9, 1. b) *Darii Hystasp.* Esr. 4, 5. 5, 5. Hagg. 1, 1. Zach. 1, 1. c) *Darii Nothi* Neh. 12, 22. Conferunt voc. zendic. دارابش, pars. دَارَاب et دَارَا *rex.* Herodot. 6, 98. interpretatur Ἑρξείης *coercitor* (v. Passov. s. h. v.). Cet. cf. Rosenm. *Alterth.* I, 1, p. 373 sq.

דָּרַךְ 1) pedibus *calcavit* (syr. et chald. *id.*); spec. a) *torcular* vel *cupam* Neh. 13, 15. Job. 24, 11. Jes. 16, 10. (sq. accus.) 63, 2. (sq. בְּ), *olivas* Mich. 6, 15. (sq. accus.) et *uvas* Jud. 9, 27., ad exprimendum vinum et oleum, hinc trop. Jes. 63, 3. *hostes* tanquam uvas *calcare (keltern),* coll. Apoc. 14, 19.; b) *arcum* (sq. accus.) h. e. *pedibus tetendit,* quod fit, si est praegrandis (Arrian. Indic. 16.) vel aheneus (Job. 20, 14. Odyss. 21, 75. 125 sqq. Pind. Nem. 3, 2.

61.) 1 Chron. 5, 18. 8, 40. 2 Chron. 14, 8. Ps. 37, 14. 64, 4. Jes. 5, 28. 21, 15. Jer. 46, 9. etc.; trop. Zach. 9, 13. דָּרַכְתִּי לִי יְהוּדָה *tendam mihi Judam* tanquam arcum, i. e. Judaeis hostes impugnantibus praesens adero. Hinc sylleptice dicitur דָּרַךְ חִצִּים *calcare* arcum ad mittendas *sagittas,* pro דָּרַךְ קַשְׁתּוֹ וְכוֹנֵן חִצָּיו Ps. 58, 8. 64, 4.; c) *hostes* Jud. 5, 21. sq. accus. (v. supra). — 2) *pedibus attigit* locum, *betreten,* sq. בְּ Deut. 11, 24. 25. Jos. 1, 3. 14, 9., sq. עַל 1 Sam. 5, 5., hinc i. q. *intravit* Mich. 5, 4. 5. sq. בְּ; it. *incessit, gressus est in* vel *super* al., sq. עַל Job. 9, 8. Am. 4, 13. Ps. 91, 13., deinde: *progressus est, processit,* poet. Num. 24, 17. דָּרַךְ כּוֹכָב מִיַּעֲקֹב *stella procedit ex Jacobo.*

Hiph. הִדְרִיךְ 1) *calcare* h. e. *incedere fecit, duxit* a) proprie Jes. 42, 16.; b) longe frequentius *tropico* sensu, ut ה׳ בְּדֶרֶךְ יְשָׁרָה *in via recta* Ps. 107, 7. vel ה׳ בִּנְתִיב מִצְוֹת יי *in semita praeceptorum Jovae* Ps. 119, 35. vel ה׳ בְּמַעְגְּלֵי יֹשֶׁר *in tramite recti* Prov. 4, 11. vel denique ה׳ בַּאֲמֶת יי *in veritate Jovae* Ps. 25, 5. Semel absolute ponitur Jes. 11, 15. הִדְרִיךְ בַּנְּעָלִים *incedere* (pertransire) *faciet* (homines) *calceis* h. e. sicco pede, ubi vid. Gesen. — 2) a) *calcavit,* aream h. e. fruges in area Jer. 51, 33. (ubi הַדְרִיכָהּ imperson. dictum: *calcabitur*), arcum vel potius linguam tanq. arcum Jer. 9, 2. h. e. linguâ tanq. arcu sagittas (improbe dicta) jaculari. b) *pedibus attigit, ingressus est* viam Job. 28, 8. sq. acc. — 3) *assecutus est* Jud. 20, 43. aliquem, sq. acc., ut أَدْرَكَ et لَحِقَ. — Fut. c. affixo יַדְרִיכֵנִי Habac. 3, 19., plur. וַיַּדְרְכוּ Jer. 9, 2. (ex chaldaismo pro יַדְרִיכוּ v. Ben. Michaelis *Lumina syriaca* p. 33.).

דֶּרֶךְ com. 1) a) via, qua *inceditur* Gen. 3, 24. 38, 14. Exod. 13, 18. Num. 14, 18. Deut. 1, 8. etc. Passim sequitur genitivus loci vel regionis, *quo* via ducit, ut Gen. 3, 24. דֶּרֶךְ עֵץ, 35, 19. ד׳ אֶפְרָתָה, 38, 14. al. (ita Graeci quoque. v. Seidler. ad Eurip. Electr. 161.), ד׳ הַמִּדְבָּר *via in* (versus) *desertum* 2 Sam. 4, 7., ד׳ הַצָּפוֹן *via septentrionem versus* Ezech. 40, 20. (alibi additur he locale, Ezech. 8, 5. 21, 2. Jer. 50, 5.). רֹאשׁ דֶּרֶךְ Ezech. 16, 25. et אֵם דֶּרֶךְ Ezech. 21, 26. *initium viae, bivium;* דֶּרֶךְ הַמֶּלֶךְ Num. 20, 17. coll. v. 19. 21, 22. *via publica, militaris,* דֶּרֶךְ נְדִיבָה Prov. 12, 28. *via munita;* שׂוּם דֶּרֶךְ Prov. 50, 23. Jes. 43, 19., פַּנּוּ דֶרֶךְ Jes. 40, 3. 57, 14. Mal. 3, 1., נָתַן דֶּרֶךְ Jes 43, 16., סָלַל דֶּרֶךְ Job. 19, 12. *sternere, munire viam.* Metaph. ד׳ כָּל־הָאָרֶץ *via omnium hominum,* quam omnes homines ingrediuntur (moriendi necessitas) Job. 23, 14. 1 Reg. 2, 2. — b) iter, quod quis facit (profectio) Gen. 28, 20. Prov. 7, 19. 2 Sam. 11, 10., עָשָׂה דֶרֶךְ *iter facere* (ποιεῖσθαι ὁδὸν) Jud. 17, 8., דֶּרֶךְ לוֹ *in itinere est* 1 Reg. 18, 27.; hinc 1 Reg. 19, 4. דֶּרֶךְ הַיּוֹם *iter* (unius) *diei* h. e. quod uno die confici potest; Num. 11, 31. דֶּרֶךְ שְׁלֹשֶׁת יָמִים *iter trium dierum* Gen. 30, 36. Adde Deut. 1, 2. Exod. 5, 3. — 2) translate (sed ita tamen, ut translatio paene in significationem verterit) modus, ratio, a) *qua cum aliquo agitur* (passive) ut דֶּרֶךְ נָשִׁים *ratio mulierum,* h. e. menstrua Gen. 31, 35., ד׳ מִצְרַיִם *ratio Aegypti* h. e. ea, qua (olim) cum Aegypto, Aegyptiis agebatur, Jes. 10, 24.; alibi פ׳ דֶּרֶךְ est *sors* alicujus Hagg. 1, 4. coll. Job. 3, 23. Thren. 3, 9., *caussa* al. *(Angelegenheit),* ut in

formula גֹּל עַל־יְהוָֹה דַּרְכּוֹ (vid. גָּלַל), et Am. 2, 7. דֶּרֶךְ עֲנָוִים יַטּוּ *caussam miserorum pervertunt* (coll. Prov. 17, 23.). — b) *qua quis agit* (active). Dicitur aa) de *Deo*: דֶּרֶךְ אֵל *agendi ratio Dei* Ps. 18, 31. Deut. 32, 4. 2 Sam. 22, 31. et Plur. דַּרְכֵי אֵל objective: *facta Dei (Schöpfungen), opera Dei* Job. 26, 14. 40, 19. (14); sed de locis Ps. 27, 11. 25, 4. al. v. infra; — bb) *de hominibus*: vel *α*) *in univ.*, ita ut *eorum omnis agendi vivendique ratio (Wandel), omnia studia et instituta* significentur Jer. 32, 39. Jes. 40, 27. Ps. 1, 1. 35, 5. Prov. 12, 15. 2 Chron. 6, 23. 1 Sam. 18, 14. Hinc דֶּרֶךְ, דַּרְכֵי יְהוָֹה (propr. via, quam Deus jubet nos ingredi cf. Deut. 9, 12.) hominum *agendi ratio, quae Jovae probatur* Ps. 5, 9. 27, 11. 25, 4. (ὁδὸς θεοῦ Act. 18, 26. Mt. 22, 16.); הָלַךְ בְּדֶרֶךְ פּ׳ alicujus *mores, agendi rationem imitari, sequi* Jes. 8, 11. 1 Reg. 16, 26. 2 Reg. 22, 2. al. — vel *β*) angustiore sensu, ut Gen. 19, 31. דֶּרֶךְ כָּל־הָאָרֶץ *mos, agendi ratio omnium* mulierum i. e. nubendi consuetudo; inpr. vero de *religione, cultu divino*, ut דֶּרֶךְ עוֹלָם *religio, pietas majorum* Ps. 139, 24., דֶּרֶךְ בְּאֵר־שֶׁבַע *cultus, religio Beersebensis* Am. 8, 14. Simil. سَبِيل et طَرِيق, cf. Hebr. אֹרַח et שְׁבִיל. — Cum Affixo דַּרְכִּי Gen. 24, 42. 2 Sam. 22, 33. ubi Cthib habet דַּרְכּוֹ Plur. דְּרָכִים Deut. 28, 7. 25. in regim. דַּרְכֵי 2 Sam. 22, 22. cum Affixis דְּרָכָיו Deut. 8, 6. etc.

דֶּרֶךְ *id.* unde Dual. עִקֵּשׁ דְּרָכַיִם, נֶעְקַשׁ *perversus duplici via*, i. e. homo bilinguis, *fraudulentus*. Prov. 28, 6. 18.

מִדְרָךְ m. *locus, qui calcatur* Deut. 2, 5., cujus circumscriptionem habes Deut. 11, 24. Jos. 1, 3. מָקוֹם אֲשֶׁר תִּדְרֹךְ כַּף רַגְלְכֶם בּוֹ.

דַּרְכְּמוֹן vid. suo loco אֲדַרְכּוֹן.

דָּרוֹם *auster*, vid. statim sub rad. דרר.

דְּרָע com. Chald. *brachium* (Hebr. זְרוֹעַ). Plur. cum Affixo דְּרָעוֹהִי Dan. 2, 32.

אֶדְרָע c. *id.* c. Aleph prosthet. (Hebr. אֶזְרוֹעַ) Esr. 4, 23.

דָּרַר Hebraeis significasse videtur 1) *clare luxit, splenduit*; 2) *libere fluxit*, ut Arab. دَرَّ spec. *libere* i. e. *sine incisione fluxit, copiose, radiatim stillavit*, it. *libere* i. e. *sine cultura crevit, abundavit, luxuriavit* herba. Sic etiam נָהַר est 1) *luxit*; 2) *fluxit*. A *fluxu libero* orta est vis *libertatis*.

דְּרוֹר m. 1) propr. *fluxus liber, spontaneus*, hinc Exod. 30, 23. מָר־דְּרוֹר *myrrha fluxus spontanei*, h. e. quae sponte (nulla incisione facta) ex arbore stillat, h. e. praestantissima. v. Plin. H. N. XII. 15. — 2) *libertas* Levit. 25, 10. Jes. 61, 3. Jer. 34, 8. 15. 17., hinc שְׁנַת הַדְּרוֹר *annus libertatis* h. e. quo servi manumitti solent, annus jobelaeus (v. Winer, bibl. Realwört. Tom. I, p. 362.) Ezech. 46, 17. — 3) avis, *turtur* (ex mente veterum interpretum, LXX. Syr. Chald. Vulg.), vulgo ac rectius *hirundo*, Ps. 84, 4. Prov. 26, 2., sec. Judaeos sic dicta a *volandi* celeritate, coll.

Arab. دَرَّ Conj. IV. X. *leviter cucurrit equus*; quam explicationem contra Bochartum, qui *columbam feram* sive *palumbem* intelligit (Hieroz. P. II. lib. I. c. 8.) defendit Geierus ad Ps. 84, 4.

דַּר m. Esth. 1, 6. genus *marmoris nitidum et splendens,* forte *Alabastrites,* quem Plinius lib. 36. §. 12. in Caramania et India probatissimum esse refert. Dici potuit a *margarita,* facta eadem comparatione, quae in German. *Perlenmutterstein* obtinet; etenim دُرّ et دُرَّة propr. *margarita* est, (ut multis probavit Bochartus in *Hieroz.* T. II, p. 708 sqq. add. Hartmann. linguist. Einl. p. 285.), vel dicta a *nitore* et *splendore*, coll. دَرَّ *radiare* h. e. *lucere, fulgere,* ut voluit cum Bocharto Albert. Schultensius ad *Haririi consess.* II, p. 109., vel a *gutta,* cui margarita perquam similis est, coll. نُطْفَة *gutta, margarita.* v. J. D. Michaelis *Suppl.* p. 459. Alii l. c. ipsam *margaritam* significari putant.

דַּרְדַּר m. *tribulus, libere* et *sine cultura* copiose crescens Gen. 3, 18. Hos. 10, 8. Celsio in *Hierob.* P. II, p. 128. est *tribulus* veterum longissimis aculeis armatus. Arab. دُرْدُر id., Graec. τρίβολος.

דָּרוֹם m. *auster* h. e. a) *plaga, regio australis* (quippe *lucidissima,* a rad. دَرَّ *luxit)* Ezech. 40, 24. 27. 28. 44. 45. 42, 12. 13. 18. Deut. 33, 23. Eccles. 1, 6. 11, 3. — b) *ventus australis* Job. 37, 16.

דַּרְמֶשֶׂק v. sub דַּמֶּשֶׂק.

דָּרַשׁ (propr. *trivit,* ut درس et دَاسَ): 1) quaesivit, *scrutatus est* Levit. 10, 16. Deut. 22, 2., sq. אַחַר rei Job. 39, 8. *diligenter, studiose al. quaesivit (nachsuchen, nachspähen)*; — hinc sq. Accus. *loci: adiit, frequentavit* (vern. *besuchen*) 2 Chron. 1, 5. Am. 5, 5., it. sq. אֶל Deut. 12, 5. — 2) percontatus, sciscitatus est Jud. 6, 29., sq. Accus. rei 1 Chron. 28, 9. 2 Chron. 32, 31. Deut. 17, 4.; sq. לְ vel עַל *de aliquo, de aliqua re* 2 Sam. 11, 3. 2 Chron. 31, 9. Eccles. 1, 13.; sq. מֵעִם Pers. *ex aliquo percontari, consulere aliquem* 1 Reg. 14, 5.; sq. לְ vel אֶל vel בְּ Pers. *percontari ap. aliquem,* i. e. *oraculum petere* ab aliquo, *consulere* prophetam Ezech. 14, 7. incantatorem 1 Sam. 28, 7. idolum 2 Reg. 1. 2. 2 Chron. 17, 3. Messiam Jes. 11, 10. etc. Sed de formula ד׳ אֶת־יְהוָֹה v. infra. — 3) postulavit, poposcit, sq. Accus. rei et מִן Pers. Deut. 23, 22. Mich. 6, 8.; hinc omisso voc. *panis, victus: mendicavit* Ps. 109, 10. — it. *reposcere* Ezech. 34, 10., unde ד׳ דָּם מִיַּד, מֵעִם פּ׳ *sanguinem reposcere ab al.,* h. e. caedem ab eo commissam ulcisci Gen. 9. 5. 42, 22 al. — 4) sectatus est rem, studuit, operam dedit rei, ut ד׳ מִשְׁפָּט *justitiae studere* Jes. 1, 17. 16, 5. ד׳ טוֹב *bonum sectari* Am. 5, 14. ד׳ שָׁלוֹם, טוֹבַת פּ׳ *utilitati, saluti alicujus studere* Deut. 23, 7. Jer. 29, 7. ד׳ רָעַת פּ׳ *malum,* interitum *alicujus meditari* Ps. 38, 13 Prov. 11, 27. ד׳ תּוֹרַת יְהוָֹה *operam dare legi Jovae,* h. e. observare eam Esr. 7, 10. ד׳ מִצְוֹת, פִּקּוּדֵי יְיָ eod. sensu Ps. 119, 45. 1 Chron. 28, 8. Huc referunt etiam Prov. 31, 13. דָּרְשָׁה צֶמֶר וּפִשְׁתִּים *studet, operam dat lanae,* vacat lanificio. — Jam cum ea sectemur, quae

nobis placent, semel Ps. 111, 2. דְּרוּשׁ dictum est eo sensu, ut sit *optabile, exoptatum, acceptum.* — 5) curavit, respectum habuit, *curam gessit* (vern. *nach etwas fragen*) Deut. 11, 12. Ezech. 20, 40. 34, 8. Ps. 10, 13. 142, 5., quo referri etiam potest formula: ד׳ תּוֹרַת, מִצְוֹת יי׳, quam supra explicuimus. Semel sq. עַל 2 Chron. 24, 6. מַדּוּעַ לֹא דָרַשְׁתָּ עַל־הַלְוִיִּם לְהָבִיא וג׳ *cur non curasti,* quod *ad Levitas* attinet, *ut afferrent* etc.

Frequenter admodum cum hoc verbo copulatur voc. *Dei*, inpr. *Jovae*, et quidem vario modo; dicitur enim a) (אֶת) יְהוָֹה ד׳: h. e. *α*) *venerari, colere* (q. quaerere, curare) *Jovam* 2 Chron. 22, 9. Hos. 10, 12. Ps. 14, 2. Jes. 58, 2. etc.; *β*) *consulere Jovam, oraculum ab eo petere* Gen. 25, 22. Exod. 18, 15., etiam ד׳ יְהוָֹה מֵאֵת נָבִיא *consulere Jovam per prophetam* 2 Reg. 3, 11. 8, 8.; *γ*) *precibus adire, opem ejus implorare* Ps. 34, 5. 69, 33. 105, 4. — b) ד׳ לֵאלֹהִים, לַיהוָֹה in libris posterioribus: *venerari Jovam* 2 Chron. 17, 4. Esr. 4, 2. 15, 13. — c) ד׳ אֶל יְהוָֹה *quaerere apud Jovam* sive *α*) *consilium: consulere Jovam, oraculum ab eo petere* Jes. 8, 19.; sive *β*) *auxilium: precibus adire, opem ejus implorare* Job. 5, 8. — d) ד׳ בַּיהוָֹה *consulere Jovam* 1 Chron. 10, 14.

Part. Pahul foem. דְּרוּשָׁה *frequentata, celebrata* Jes. 62, 12. Infin. absol. דָּרוֹשׁ Levit. 10, 16. Infin. construct. דְּרֹשׁ Deut. 22, 2. cum Affixo דָּרְשׁוֹ 2 Chron. 26, 5. Imper. דְּרשׁ, et ablato Accentu, דְּרָשׁ־ 1 Reg. 22, 5. Jer. 21, 2. 2 Chron. 18, 4. Fut. אֶדְרֹשׁ, cum ה paragog. אֶדְרְשָׁה 1 Sam. 28, 7. etc.

Niph. *quaeri* 1 Chron. 26, 31. *requiri, reposci* Gen. 42, 22. Alibi semper *Jova quaeri* h. e. *implorari* (sq. לְ Pers.) dicitur (v. supra דָּרַשׁ יְהוָֹה), ita tamen, ut non tam imploratio ipsa, quam implorationis *effectus* cogitetur adeoque significet ista formula: *precibus annuere, precantibus aures praebere,* i. q. עָנָה Jes. 65, 1. Ezech. 14, 3. 20, 3. etc. Praet. in Pausa נִדְרָשׁ Gen. 42, 22. Plur. in Pausa נִדְרָשׁוּ 1 Chron. 26, 31. Infin. absol. אִדָּרֹשׁ (vide de hac forma Alb. Schultens. Institt. L. H. p. 480. Gesen. Lehrgeb. p. 311.) Ezech. 14, 3. Fut. אִדָּרֵשׁ Ezech. 20, 3. 31. 36, 37.

דְּרִישׁ m. *inquisitio* Esr. 10, 16.; sed legendum videtur לִדְרוֹשׁ v. J. D. Michaelis *Suppl.* p. 480.

מִדְרָשׁ m. propr. *interpretatio*, hinc *commentarius.* In regim. מִדְרַשׁ סֵפֶר מְלָכִים *commentarius libri* (in librum) *regum* 2 Chron. 24, 27. Syr. ܡܕܪܫܐ id. Sed 2 Chron. 13, 22. videtur *librum* significare coll. Arab. مَدْرَس *liber.*

דָּשָׁא *germinavit* Joël. 2, 22. Hiph. Fut. Foem. תַּדְשֵׁא *germinare* sive *herbescere faciat, producat* Gen. 1, 11.

דֶּשֶׁא m. *herba tenera, gramen* Gen. 1, 11. 12. Deut. 32, 2. 2 Sam. 23, 4. 2 Reg. 19, 26. etc. Syr. ܬܕܐܐ Chald. דִּתְאָא *planta progerminans.* Opponitur *herbae adultiori* עֵשֶׂב, *semen concipienti*, Gen. 1, 11.

דָּשֵׁן *pinguis fuit* vel *factus est* Deut. 31, 20. — Pih. דִּשֵּׁן: 1) a) *pinguem reddidit* Prov. 15, 30. שְׁמוּעָה טוֹבָה תְּדַשֶּׁן־עָצֶם *bona existimatio*

impinguat ossa, h. e. vires auget, confirmat animum; Ps. 23, 5. דִּשַּׁנְתָּ בַשֶּׁמֶן רֹאשִׁי *pingue reddidisti* h. e. unxisti *oleo caput meum;* b) *pinguem existimavit, declaravit* Ps. 20, 3. עוֹלָתְךָ יְדַשְּׁנֶה (Fut. c. ה paragog. ut 1 Sam. 28, 15.) *holocaustum tuum pingue* h. e. acceptum, gratum *reputet* Deus. — 2) *decineravit.* v. sub nom. דֶּשֶׁן. — Pyh. *pinguis, dives factus, bonis satiatus est* Prov. 11, 25. 13, 4. 28, 25. Jes. 34, 7. (Sic שֶׁמֶן de *copia* et *bona fortuna* Jes. 10, 16. 17, 4. ودك et دسم *pinguedo, vita lautior,* et Graec. πίων *dives,* Il. σ'. v. 342. cf. Alb. Schultens. *Animadvv. ad Anthol. sentent. Arab.* p. 117. Meidanii *Specim. provv. Arab.* p. 43.). — Hothp. הֻדַּשְּׁנָה pro הִתְדַּשְּׁנָה *impinguata est* Jes. 34, 6. (cf. 2 Sam. 1, 22.).

דָּשֵׁן m. 1) *pinguis* Jes. 30, 23. Plur. דְּשֵׁנִים *pingues (succosi)* Ps. 92, 15. — 2) *dives, opulentus* Ps. 22, 30.

דֶּשֶׁן m. 1) *pinguedo* Jes. 55, 2. Jer. 31, 14. Ps. 36, 9. 63, 6. 65, 12. מַעְגָּלֶיךָ יִרְעֲפוּן דָּשֶׁן *orbitae tuae destillant pinguedinem* (foecunditatem agrorum); metonym. *cibus pinguis* et *lautus* Job. 36, 16. Cum Affixo דִּשְׁנִי Jud. 9, 9. — 2) *cinis* Levit. 1, 16. 1 Reg. 13, 3. 5. Jer. 31, 39. etc. q. d. *pinguefactio agrorum:* veteres enim *cinere* ad arva et prata *fructificanda* usos esse, docet Plinius L. XVII. c. 9. conf. Deylingius in *Observatt. S.* P. I, p. 183. Vriemoet in *Observatt. miscell.* L. I. c. 2. §. 14 sq. et de la Cerda ad Virgil. *Georg.* I, 81. — A דֶּשֶׁן *cinis,* formatur Verbum

Pih. דִּשֵּׁן *cinerem abstulit, decineravit* Num. 4, 13. Exod. 27, 3.

דִּישֹׁן vid. sub rad. דּוּשׁ.

דָּת f. *lex* Esth. 1, 13. 3, 8. it. *edictum* Esth. 3, 14. 8, 13., vox, ut videtur, persicae originis a دادن *dare, ponere, constituere,* unde داد *justitia, jus, aequitas;* Armenis etiam *Dat* sign. *judicium* v. Schroeder. Thes. l. arm. p. 19. (Vulgo deducunt a יָדָה *ponere,* ut *Satzung* a *setzen*). — In regim. דַּת Esth. 2, 12. cum Affixo דָּתוֹ Esth. 2, 8. Plur. דָּתִים in regim. דָּתֵי Esth. 1, 18. 3, 8. cum Affixo דָּתֵיהֶם Esth. 3, 8. — In loco Deut. 33, 2. אֵשׁ דָּת significare videtur *ignem legis* h. e. *legem igneam,* media inter fulgura promulgatam.

דָּת f. Chald. 1) *propositum, consilium* Dan. 2, 9. — 2) *edictum* Dan. 2, 13. 15., *lex* Dan. 6, 9.; דָּת אֱלָהֵהּ *lex dei ejus* (i. q. תּוֹרַת יְיָ), *religio ejus* Dan. 6. 6. Simil. Rabbini דת הנוצרים *legem Nazarenorum* appellant religionem christ. et דת הישמעאלים *legem Ismaelitarum,* religionem mohammedicam.

דְּתָבַר m. *legis peritus,* ex דָּת *lex* et syllaba בַר (de qua vide in גְּזָבַר), coll. Pers. دادور *juris peritus.* Plur. emphat. דְּתָבְרַיָּא Dan. 3, 2. 3.

דֹּתַיִן (Dual. nom. Chald. דּוּת *cisterna, puteus*) Nom. propr. oppidi, quod auctore Eusebio 12 milliar. Rom. distabat a Samaria, septentrionem versus Gen. 37, 17., al. דֹּתָן 2 Reg. 6, 13. v. Winer. *bibl. Realwörterb.* I, p. 172.

דִּתְאָ m. Chald. i. q. Hebr. דֶּשֶׁא *herba tenera, gramen,* unde Emphat. דִּתְאָה Dan. 4, 12. 20.

דָּתָן m. conjurationis Korachiticae socius Num. 16, 1. 26, 9. Deut. 11, 6. Ps. 106, 7. Cf. Arab. دثن *volavit, nidificavit in arbore.*

ה

Litera ה, quoties *servilis* est *formandisque* vocabulis inservit, additur vel *ab initio* vel *a fine*. Ab *initio* vocum varii usus est atque significatus. Est enim

I) (sed admodum raro) *Heemantica,* formans Nomina *Aucta:* eaque vel a) ex Conjugatione Hiphil orta, ut הַשְׁמָעוּת *nuntiatio* a שָׁמַע *audire,* Hiph. *nuntiare;* הַצָּלָה *ereptio* ex Hiph. Verbi נצל *eripere, liberare;* הַתּוּךְ *liquatio* ex Hiph. הִתִּיךְ *liquare;* — vel b) ex Conjugatione Hithpah. repetita, ut הִתְיַחֵשׂ *index, catalogus,* ex הִתְיַחֵשׂ *censeri, in indicem referri.*

II) *Praeformans* Verborum, fingendis Conjugationibus Hiphil et Hophal, nec non Infinitivis ac Imperativis Niphal, et, cum ה servili, Conjugationi Hithpahel adhibita, qua de re v. Grammatt.

III) *Articulus,* respondens Graecorum et Germanorum *Articulo definito*. Atque ita praefigitur a) Nominibus, Pronominibus et Participiis, eadem fere, qua apud Graecos et nostrates, lege (v. Gesen. Lehrgeb. p. 652 sqq.), in pedestri quidem oratione. Quod addunt passim etiam poni *indefinite,* id, ut ea tantum loca persequamur, quae Gesenius l. c. notavit, falsissimum est. Etenim Num. 11, 27. הַנַּעַר significare videtur certum quendam puerum, qui Mosi in castris ministerium praestabat; 1 Sam. 17, 34. בָּא הָאֲרִי וְאֶת־הַדּוֹב neminem morabitur, qui et Graecos et nostrates simili modo dicere (*der Wolf kam,* add. Joh. 10, 12. θεωρεῖ τὸν λύκον ἐρχόμενον; ὁ λύκος notus iste et perpetuus gregum hostis) recordatus fuerit; denique Exod. 2, 15. haud scio, an הַבְּאֵר nobilem quendam in terra Midianitica puteum, vel eum qui proxime ab Aegypti finibus aberat, designet; (de Adverbio הַיּוֹם Job. 1, 6. 2 Reg. 4, 18. v. infra sub יוֹם). Ceterum Articulus saepe in Cthib deficit, ubi in Kri adest: ut 1 Sam. 14, 32. 1 Reg. 7, 20. 15, 18. 2 Reg. 11, 20. 14, 7. 15, 25. Jes. 32, 15. Jer. 17, 19. 40, 3. 52, 32. Ezech. 18, 20. 42, 9. Thren. 1, 18. Contra in Kri deficit, ubi in Cthib adest: ut 1 Sam. 26, 22. 1 Reg. 21, 8. 2 Reg. 7, 13. Jes. 29, 11. Jer. 25, 20. 38, 11. Eccles. 6, 10. 10, 3. 20. — Originem autem duxit ex vetere הַל, Arab. أَلْ, transmutata litera ל, ut in יִקַּח pro יִלְקַח, et ل articuli arabici in Nominibus a litteris solaribus incipientibus, ut اَلشَّمْس *Aschschams.* — b) In libris aetate posterioribus praefigitur Verbis, rarius *Particulis,* ita, ut vim *Relativi* habeat, ut הַנִּמְצְאוּ *qui inventi sunt* 1 Chron. 1, 4. הֶעָלֶיהָ *quod supra eam* 1 Sam. 9, 24. Addunt vulgo, ה etiam Nominibus et Participiis sic

praefigi; sed praeter necessitatem: nam הַטּוֹב Gen. 16, 6. Deut. 12, 28. הָרֹמֵשׂ Gen. 1, 26. et similia, commode sensu *demonstrativo* exponi possunt. — c) He *vocandi* vocibus, etiam per regimen constructis, praemittitur: ut הַצְּבִי *o decus!* 2 Sam. 1, 19.; הַבַּת *o filia!* Thren. 2, 13.

IV) *Interrogativum* (de cujus diversa punctatione consulendi sunt Grammatici, inpr. Nold. Concordantt. Partic. p. 856 sq.), innuens vel simplicem *interrogationem dubitantis* aut *ignorantis*: ut הַאַתָּה *an tu sis?* Gen. 27, 21., vel *interrogationem* cum *negatione* subintellecta: ut הֲשֹׁמֵר *num custos?* Gen. 4, 9. 2 Sam. 7, 5., vel *interrogationem* cum *affirmatione* subintellecta (pro הֲלֹא): ut 1 Sam. 2, 27. Jer. 7, 9. al., vel *admirationem*: ut הַלְּבֶן־ *natone?* Gen. 17, 17. Neque tamen non deesse potest ה interrog. Gen. 27, 24. 1 Sam. 16, 4. 27, 10. al. Ceterum respondet Arab. أ, quod sunt qui ex هَلْ ortum putent.

In *fine* vocum est vel I) *Afformativum Foem.* tam in *Nominibus*: ut חכמה *sapientia*, quam in *Verbis*: ut בָּכְתָה *flevit* Deut. 21, 13.; vel II) *Paragogicum*: idque vel sola litera ה, vel integra syllaba הָ (rarius הֶ) constans. *Illa* passim adiicitur et Pronominibus et Praeteritorum formis, in Kametz cadentibus, ut אַתָּה, הֵמָּה, בָּגַדְתָּה Malach. 2, 14. יָדְכָה (pro יָדְךָ) Exod. 13, 16. — *hujus* autem varius admodum usus est. Nam 1) הָ *accentu carens* additur a) Nominibus vel mascul. vel, quod saepius fit, foemininis, maxime apud poetas, nec non Praeteritor. Personae tert. sing. foem. *sine ulla significationis accessione* (v. Gesen. Lehrgeb. p. 544 sqq.), ut מָוְתָה *mors* Ps. 116, 15. אֵימָתָה *formido* Exod. 15, 16. עֶזְרָתָה *auxilium* Ps. 44, 27. לַיְלָה *nox;* הֶחְבָּאַתָה *abscondidit* Jos. 6, 17.; b) Nominibus *locorum, motum* significans, ut אַרְצָה *in terram* Gen. 19, 1. בַּיְתָה *domum* (cf. Gesen. l. c. p. 633. ceterum v. sub מִזְבֵּחַ, זְבוּל etc.). — 2) הָ *cum accentu efferendum* adiicitur Imperativis et Futuror. Personae primae, vel *excitandi* vel *obsecrandi* sensu: quae quidem res late patens diligenter explicata est a Gesenio p. 285 sqq.

הֵא et Chald. הָא *ecce* Gen. 47, 43. Ezech. 16, 43. Dan. 3, 25. Syr. ܗܳܐ Arab. هَا *id.*

הֶאָח onomatop. *eja, euge,* vox laetantis Jes. 44, 16., inpr. de casu adversarii exultantis Ps. 35, 21. 40, 16. Ezech. 25, 3.

הַבְהָבִים Plur. vid. sub rad. יהב.

הָבַל *evanuit,* more *corporis instabilis nec solidi quid habentis* (Arab. in Conj. IV. أَهْبَلَ i. e. أَسْرَعَ *cito abiit, properavit*), hinc *vanus fuit* (de hominibus). Propria vis voc. Alb. Schultensio ad *Hamasam* p. 381. sita videtur in *inflatione, turgore* sive *flatu tumido,* et inde notio *vanescendi* et *vanitatis* promanasse. Fut. plur. in Pausa תֶּהְבָּלוּ *vanescitis* (vana profertis) Job. 27, 12., *vanescatis, vani sitis* (spem vanam, fallacem reponatis) Ps. 62, 11.; וַיֶּהְבָּלוּ *et vani facti sunt* (idola colendo) 2 Reg. 17, 15. Jer. 2, 5. — Hiph. Part. Plur. מַהְבִּלִים *vanos facientes* (vana spe ludentes) Jer. 23, 16.

הֶבֶל m. 1) *vapor, halitus cito evanescens:* hinc imago *vitae caducae, fluxae* Ps. 39, 6. (Job. 7, 16.) Ps. 144, 4., *divitiarum* facile dilabentium Prov. 13, 11. 21, 6., *summae levitatis* Ps. 62, 10. [Syr. ܗܒܠܐ *halitus, vanitas,* Chald. הֲבַל *fumus, vapor, halitus calidus*]. — 2) *vanitas, res vana et inanis* Ps. 94, 11. Job. 7, 16. Eccles. 1, 2. 14. etc.; speciat. de *idolis* dicitur Deut. 32, 21. 1 Reg. 16, 26. 2 Reg. 17, 15. Jer. 2, 5. 10, 15. etc. Sumitur quoque adverbialiter pro *vane, inaniter, frustra,* Job. 9, 29. 21, 34. [35, 16.] Jes. 49, 4. — Cum Affixis הֶבְלִי Eccles. 7, 15. הֶבְלוֹ 6, 12. Plur. הֲבָלִים *vanitates* Eccles. 1, 2. Jer. 10, 8. in regim. הַבְלֵי Ps. 31, 7. Jer. 8, 19. cum Affixo הַבְלֵיהֶם Deut. 32, 21. — 3) Nom. propr. *Abelis,* filii Adami natu minoris Gen. 4, 2. etc.

הֲבֵל m. *vanitas* Eccles. 1, 2. 12, 8.

הָבְנִי m., unde Plur. הָבְנִים vel secundum Cthib הוֹבְנִים Ezech. 27, 15. *ligna ebena,* auctoribus Symmacho, Hieronymo, al. Unde dicta sint, non liquet; v. tamen Bochartus in *Hieroz.* P. II. L. I. c. 20. Fullerus in *Miscell. S.* L. VI. c. 14. et Hillerus in *Hierophyt.* P. I, p. 437 sq. Ol. Celsius *Hierob.* T. I, p. 327. Scilicet cum ligna *ebena* ex Aethiopia afferantur (Herod. 3, 97. Dioscor. 1, 30.), הָבְנִים sive הוֹבְנִים dicta existimant ab *Opone,* emporio Aethiopiae quondam celeberrimo, ad sinum Barbaricum sito.

הָבַר rad. in Hebr. inusit., Arab. هبر *secuit.*

הֹבֵר m. in Plur. הֹבְרִים *augures,* q. d. *sectores* regionum coeli, quod coelum in partes secare solebant, ad auguria commodius captanda (vid. Fulleri *Miscell. sacr.* lib. I. c. 16.). In regim. הֹבְרֵי Jes. 47, 13. secundum Kri, sed Cthib habet הָבְרוּ *secuerunt, diviserunt.* Conf. Chald. גָּזְרִין Dan. 2, 27.

הָגַג rad. Hebr. inusitata, Arab. هجّ Conj. IV. *accendit ignem.* Inde:

הָגִיג m. 1) *aestus, fervor animi* Ps. 39, 4. coll. Arab. هجيج *ardor ignis,* per metaphoram *aestus animi* in querelas erumpens v. Ev. Scheidii *Observv. in Ps.* I. p. 66. — 2) *gemitus,* qui ex aestuante animo effunditur Ps. 5, 2.

הָגָה Duplex radix est: I) 1) *fremuit, mussavit, mussitavit* Jes. 31, 4. de leone praedam nacto (differt a שָׁאַג *rugire,* quemadmodum ὑποβρυχᾶσθαι a βρυχᾶσθαι): hinc *gemuit* (οἰμώζειν) Jes. 38, 14. 59, 11 (v. *gemere* de *columba* in carm. de philomela v. 20.), Jes. 16, 7. sq. עַל, et Jer. 48, 31. sq. אֶל, *gemere de aliquo.* — 2) poet. *locutus est,* vel absolute Ps. 115, 7. לֹא יֶהְגּוּ בִּגְרוֹנָם *non loquuntur* (sonum edunt) *gutture suo,* vel sq. Accus., ut Job. 27, 4. ה׳ רְמִיָּה *fraudem, fallaciam* i. e. fraudulenter *loqui,* Jes. 59, 3. ה׳ עַוְלָה *loqui scelus, nequitiam,* Prov. 8, 7. ה׳ אֱמֶת *loqui verum,* Ps. 37, 30. ה׳ חָכְמָה *sapientiam* h. e. sapienter *loqui;* hinc *cecinit, celebravit* Ps. 35, 28. 71, 24. — 3) *cogitavit, meditatus est,* i. e. vel a) *mente* aliquid agitavit, reputavit secum (*nachdenken über etwas*), sq. בְּ Ps. 1, 2. ה׳ בְּתוֹרַת יְיָ *legem Jovae meditari,* Jos. 1, 8. Ps. 77, 13. 143, 5.; hinc *recordatus est,* sq. Accus. Jes. 33, 18.; vel b) *machinatus, molitus est* (*denken auf etwas*) Ps. 2, 1. ה׳ רִיק *vana medi-*

tari, Prov. 24, 2. ה׳ שׁד *vim, injuriam meditari* Jes. 59, 13. [Syr. ܗܓܐ *meditatus est, syllabatim legit*, Pa. *contemplatus, meditatus est*, Ethpa. *legit*]. — Infin. absol הָגֹה Jes. 59, 11. Fut. יֶהְגֶּה Job. 27, 4. Jes. 33, 18. Foem. תֶּהְגֶּה Ps. 35, 28. — Poel Infin. הֹגוֹ *meditando* Jes. 59, 13. — Hiph. Part. Plur. מַהְגִּים *stridentes, mussantes* (praestigiatores, exili et submissa voce mortuorum umbras evocantes) Jes. 8, 19.

II) i. q. יָגָה *amotus est*, transit. *amovit*: Praet. Jes. 27, 8 (ubi Kimchius recte interpretatus est per הֵסִיר). Infin. absol. הָגוֹ Prov. 25, 4. 5. *amove, separa*. Sed הָגָה 2 Sam. 20, 13. videtur ad יָגָה pertinere.

הֶגֶה m. 1) *fremitus, fragor* (de tonitru) Job. 37, 2. — 2) *gemitus, suspirium* Ezech. 2, 9. — 3) *cogitatio* Ps. 90, 9., ubi anni vitae consumi dicuntur *cogitationis instar*, qua phrasi etiam Homerus *Hymn. in Mercur.* v. 43. et Theognis v. 979. (αἶψα γάρ ὥστε νόημα παρέρχεται ἄγλαος ἥβη) utuntur. Al. *suspirium, halitus* vertunt.

הָגוּת f. *meditatio* Ps. 49, 4.

הָגִיג m. *cogitatio, meditatio* Ps. 19, 15. Thren. 3, 62.

הִגָּיוֹן m. *eloquium, stridor, sonitus, cantus* (coll. rad. הגה Ps. 35, 28.): hinc עֲלֵי הִגָּיוֹן בְּכִנּוֹר Ps. 92, 3. *ad sonitum, cantum citharae*, Lxx. μετ᾽ ᾠδῆς ἐν κιθάρᾳ; הִגָּיוֹן סֶלָה Ps. 9, 17. Lxx. ᾠδὴ διαψάλματος cf. Joh. Chr. Biel in Diss. *de voce* סלה, in *Miscell. Lips. novis* Vol. III, P. I. p. 24 sq. — Al. *instrumentum musicum* intelligunt.

הָגַן rad. in Hebr. inusit.

הָגִין m. inusit., inde Foem. הֲגִינָה *recta, apta* Ezech. 42, 12. Conveniunt Chaldd. הָגוּן et מְהֻגָּן *rectum, decens, conveniens, decorum, aptum, idoneum*, et הֹגֶן *decentia*.

הָגָר f. ancilla Sarae ex Aegypto oriunda, mater Ismaelis Gen. 16, 1. 25, 12. Cf. Arab. هجر *deseruit, reliquit* patriam, *discessit a suis*.

הַגְרִים et הַגְרִאִים (ut 2 Chron. 17, 11. ערביאים ex orthographia libb. Chron. peculiari) Nomen propr. *Hagarenorum* 1 Chron. 5, 10. 19. 20. Ps. 83, 7., h. e. *populi* ad orientem Gileaditidis juxta sinum Persicum, ubi urbs هَجَر invenitur in tab. d'Anvilliana Asiae inter gradum longitudinis 65 et 69., a qua tota regio *Baharein* etiam هَجَر dicitur v. Geogr. Nubiens. p. 122. vers. germ., Abulfedae *Arab.* ed. Gagnier. p. 49. 50. 54. Niebuhrii *Descr. Arab.* p. 339. J. D. Michaelis *Suppl.* p. 498. Alii conferunt Ἀγραίους, quorum Steph. Byzant., aut Ἀγρέας, quorum Dionys. Perieg. v. 956. mentionem facit (ubi tamen al. libri habent Ἀδρέες).

הַד v. sub rad. הדד.

הַדָּבְרִין m. Plur. Chald. q. d. *duces supremi, regis amici* (*Staatsräthe*):

unde in Statu emphat. הַדָּבְרַיָּא Dan. 6, 8. Vulgo compos. putant e 2 Synonymis, Syr. הדא, Arab. هَدَى *duxit* (unde هَادٍ *dux*), et ex דְּבַר Chald. *duxit*. Al. persicum voc. esse arbitrantur v. Bertholdt Excurs. 2 ad Dan. p. 820. In regim. הַדָּבְרֵי Dan. 3, 27., cum Affixis הַדָּבְרַי *supremi duces mei* Dan. 4, 33., הַדָּבְרוֹהִי *supremi duces ejus* Dan. 3, 24. Sed Hebr. הַדָּבְרוֹ Mich. 2, 12. vid. in דֹּבֶר sub rad. דבר.

הָדַד, Arab. هَدَّ *sonum graviorem edidit, murmuravit* (pr. *fregit, rupit,* Conj. II. terruit).

הֵידָד m. *celeusma:* a) *laeta exclamatio* (jubilatio) vindemiantium uvasque calcantium Jer. 25, 30. 48, 32.; b) *clamor inconditus* militum pugnam ineuntium Jer. 50, 14. Jes. 16, 9.

הֵד m. *id.* Ezech. 7, 7.

הֲדַד m. rex Idumaeorum Gen. 36, 35. 1 Chron. 1, 46.

הֲדַדְעֶזֶר m. rex Syriae Zobae 2 Sam. 8, 3 sqq.; aliis in locis plurimi Codd. exhibent: הֲדַרְעֶזֶר. 2 Sam. 10, 16. 1 Chron. 19, 16. etc.

הֲדַדְרִמּוֹן Nom. propr. oppidi haud procul a Megiddunte siti, postea dicti *Maximianopolis* Zach. 12, 1. v. Reland Palaest. p. 891.

הָדָה *direxit, misit, immisit* (manum) Jes. 11, 8. [Ar. هَدَى *tetendit, manum direxit ad aliquid,* Syr. ܗܕܝ *direxit*].

הֹדּוּ *India,* pro הנדו, Syr. ܗܢܕܘ Arab. هِنْد: Esth. 1, 1. 8, 9.

הֲדוֹרָם Gen. 10, 27. nomen tribus Joctaniticae, Arab. هدرام, cujus sedes definire non ausus est J. D. Michaelis in *Spicileg.* P. II, p. 162. Sed Bochartus in *Phal.* lib. II. c. 20. p. 128. *Drimatos* Plinii lib. VI. c. 26. comparat, qui ad fretum sinus Persici habitarunt.

הָדַךְ *diruit, evertit, destruxit,* ut Arab. هَدَكَ *diruit,* propr. *contrivit, humi prostravit,* ut هَدَمَ. Unde Imperat. הֲדֹךְ *everte, destrue* Job. 40, 12.

הָדַם rad. in Hebr. inusit.; Arab. هَدَمَ *humi prostravit, solo aequavit.*

הֲדֹם m. *scabellum,* propr. *substratum pedibus.* Ubique metaphorice usurpatur: a) *scabellum pedum Jovae* appellatur vel *orbis terrarum* Jes. 66, 1., vel *arca foederis,* super qua praesens esse credebatur Jovae numen (1 Sam. 4, 4.): hinc *adorare Jovam* לַהֲדֹם רַגְלָיו *coram scabello pedum ejus* Ps. 99, 5. 132, 7., hinc זָכַר הֲדֹם ר׳ *non oblitus est* (Jova) *scabelli pedum suorum* h. e. urbis Hieros., ubi reposita fuit sacra arca (cf. Jes. 60, 13.); — b) semel legitur: *subiicere hostes tanquam scabellum pedibus alicujus* Ps. 110, 1. cf. Jos. 10, 24. et Bohlen Symbol. p. 34.

הַדָּם m. Chald. *frustum,* Plur. הַדָּמִין Dan. 2, 5. 3, 29, a rad.

הֲדַם Chald. *discidit, discerpsit,* Arab. هَدَمَ *secuit* v. Chr. Ben. Michaelis *de poenis capit. Hebr.* §. 24. (in Pottii Sylloge Vol. IV. p. 220 sqq.).

הֲדַס m. *myrtus* Neh. 8, 15. Jes. 41, 19. 55, 13. Arab. هَدَس i. q. incolis Arabiae felicis آس *myrthus,* Syr. ܐܣܐ cf. Celsii *Hierobot.* P. II, p. 17., a *celeri* (ut putant) et *alacri incremento*, coll. rad. הדס Chald. *saliit*, Rabbin. *festinavit*, Syr. *alacris fuit.* Sic Lat. *salix* et *saltus* dicuntur a *salio*, et German. *spriessen* et *springen* est *salire*, et *germinare* et *fruticari.* Nihil definimus. Plur. הֲדַסִּים *myrti* Zach. 1, 8. 10. 11.

הֲדַסָּה Nom. propr. Estherae, *myrthus* dictae v. Simonis *Onomast.* p. 252. Graecis quoque *Μύρτιλος, Μυρτίνη* etc. sunt Nomina person.

הָדַף 1) *trusit, impulit, deturbavit* (homines) Num. 35, 22. Jer. 46, 15. — 2) *removit, repulit* 2 Reg. 4, 27. Prov. 10, 3. *Jova cupiditatem impiorum repellit.* — 3) *depulit* e loco, constr. cum Accus. pers. et מִן loci Jes. 22, 19.; *expulit (cum dedecore publico)* Deut. 9, 4. Jos. 23, 5. Job. 18, 18., constr. cum מִפְּנֵי, מִן et לִפְנֵי. (Chald. הֲדַף id.). — Praet. cum Affixo הֲדָפוֹ Num. 35, 22. Infinit. construct. הֲדֹף Deut. 6, 19. cum Affixo הָדְפָהּ 2 Reg. 4, 27. Fut. יֶהְדֹּף Prov. 10, 3. cum Affixis יֶהְדְּפֶנּוּ Num. 35, 20. יֶהְדָּפֵם Jos. 23, 5. Plur. in Pausa תֶּהְדֹּפוּ Ezech. 34, 21.

הָדַר propr. 1) *tumuit, tumidus fuit*, ut Arab. هدر *intumuit,* unde أهدر *inflatus, tumens;* Jes. 45, 2. הֲדוּרִים אֲיַשֵּׁר *tumida* h. e. edita *loca complanabo.* Ita Ovid. Am. 2, 16. 51. *tumidos montes* dixit. Hinc 2) *ornavit, decoravit* Jes. 63, 1. Exod. 23, 3. דַּל לֹא תֶהְדַּר בְּרִיבוֹ *pauperem ne ornes in caussa sua,* h. e. ne exornes fictisque argumentis adiuves caussam pauperis, misericordia scil. commotus. — 3) *honoravit* (ut Graeci dicunt *τιμαῖς κοσμεῖν* et *ἀγάλλειν*, Latini *honoribus decorare* et *ornare, gloria decorare, gloria exornare*, *honoris ornamenta* et *ornamenta* absolute pro *honoribus*). Conspirat Syr. ܗܕܰܪ *decoravit, honoravit*, et Chald. הֲדַר. Levit. 19, 32. וְהָדַרְתָּ פְּנֵי זָקֵן *et honorabis vultum senis,* 19, 15. לֹא תֶהְדַּר פְּנֵי גָדוֹל *ne honores vultum divitis,* h. e. ne diviti faveas, ejus partibus temere studeas (cf. נָשָׂא פָנִים). Ceterum simili ratione *κυδαίνειν honorare,* et *κῦδος majestas,* oritur a *κύειν tumere.* — Niph. Praet. Plur. in Pausa נֶהְדָּרוּ *honorati sunt* Thren. 5, 12. — Hithpah. Fut. תִּתְהַדַּר *tibi honorem sumes, gloriaberis* (vel *inflatum, superbum te geres*) Prov. 25, 6.

הַדַּר Chald. *honoravit.* Pahel Praet. הַדַּרְתְּ Dan. 5, 23. הַדְּרֵת Dan. 4, 31. Part. Praes. מְהַדַּר Dan. 4, 34.

הָדָר m. 1) *ornatus, decus* Ps. 45, 4. 96, 6.; hinc עֵץ הָדָר Levit. 23, 40. *arbor decoris, decora, speciosa.* — 2) *majestas* (Dei) Deut. 33, 17. Ps. 29, 4. — 3) *honor* Ps. 149, 9. — In regim. הֲדַר Ps. 145, 5. 12. Jes. 2, 10. 19. 21. cum Affixis הֲדָרִי *ornatus meus,* quo scil. ego ornavi, Ezech. 16, 14. הֲדָרֵךְ *honor* vel *decus tuum,* quo scil. ornata es, Ezech.

27, 10. etc. Plur. הֲדָרִים *decora, ornatus, ornamenta*, in regim. הַדְרֵי Ps. 110, 3.

הֶדֶר m. *decus* Dan. 11, 20. מַעֲבִיר נוֹגֵשׂ הֶדֶר מַלְכוּת *transire, peragrare faciens exactorem decus regni* h. e. praestantissimam regni partem, quae v. 16. appellatur אֶרֶץ הַצְּבִי cf. Zach. 9, 8. et 2 Macc. 3, 4. Al. *tributum, censum* vertunt, coll. Graec. *τιμή*, sed v. Gesen. *Gesch. d. hebr. Spr.* p. 64.

הֲדָרָה vel הֲדָרָה f. *ornatus*, unde in regim. הַדְרַת Ps. 29, 2. 96, 9. Prov. 14, 29. 1 Chron. 16, 29. 2 Chron. 20, 21.

הֲדוֹרִם vide suo loco.

הָדוּשׁ vid. in דּוּשׁ.

הָהּ *ah!* Interjectio *dolentis, a sono* factitia Ezech. 30, 2., alias אֲהָהּ unde Arab. آه *moestus fuit, prae dolore suspiravit.*

הוֹ vid. infra הוֹי.

הוּא *Pronomen* 3. pers. sing. masc. *Personale: is, hic, ille (hæc, illud)* هو, ουι etc. cum א paragog. (v. Storr *Synt.* p. 110.) Gen. 2, 13. 14. 19 3, 15. 4, 20. Deut. 7, 26. Ruth. 2, 20. etc.; *ipse, αὐτός*, ubi הוּא opponitur illis, qui cum aliquo sunt, Ruth. 1, 1. Gen. 19, 30. 24, 54. etc. Passim cum emphasi pronunciandum: a) *is, hic ipse*, ut Graec. *οὗτος, ἐκεῖνος*, ubi nomini postponitur, Jes. 7, 14. יִתֵּן אֲדֹנָי הוּא לָכֶם *dabit dominus, hic ipse vobis*, Gen. 44, 17. Ezech. 12, 12. etc.; b) *idem* Job. 3, 19. Ps. 102, 28. — Denique saepenumero pro Verbo *Substantivo: sum, es, est, fuit, erit*, etc. usurpatur, ut Gen. 3, 5. Exod. 1, 16. Levit. 1, 13. 17. Deut. 1, 17. 2 Sam. 7, 28. 1 Chron. 21, 17. etc., quo pertinent etiam illa loca, ubi הוּא explicationis causa interponitur, ut Gen. 14, 17. עֵמֶק שָׁוֵה הוּא עֵמֶק הַמֶּלֶךְ *vallis Schave*, quae est (appellatu hodie) *vallis regia* Deut. 4, 48. שִׂיאֹן הוּא חֶרְמוֹן *Sion, qui est Hermon*; Esth. 2, 16. 3, 7. 8, 12. al. Cum Artic., הַהוּא subiicitur Nominibus, quae et ipsa articulum praefixum habent, ut הַמָּקוֹם הַהוּא Gen. 21, 31. 22, 14. הַדּוֹר הַהוּא Exod. 1, 6. הָאִישׁ הַהוּא 1 Sam. 1, 3. al. ac verti passim potest: *idem, hic ipse* Levit. 22, 30.; cum ה Interrogativo הַהוּא *an ille?* Num. 23, 19. Sed Plur. הֵם et הֵמָּה vid. infra suo loco.

Ubi de Deo dicitur, vel signif. *hic, hic ipse, idem* Deut. 32, 39. Ps. 102, 28., vel exprimit verb. Substant., ut Ps. 44, 5. Neh. 9, 6. al. Hinc perperam fecerunt, qui הוּא inter *nomina divina* referrent v. Simonis Onomast. V. T. p. 549. Vriemoet. Annott. ad Dict. class. T. I, p. 119 sq. T. II, p. 178. Carpzovii Exerc. in ep. ad Hebr. p. 51 sq. al.

הוּא Chald. *id.* Dan. 2, 21. 22. 28. 32. 39. 47. 4, 19. Esr. 5, 8. etc. Plur. הִמּוֹ et הִמּוֹן vid. sub Hebr. הֵם.

הֲוָא Chald. idem quod הֲוָה quod vide paulo inferius.

הוֹד m. *praestantia, gloria, dignitas* v. sub rad. נהד.

הֹוֶה 1) *sidit, ex alto decidit, delapsus est* Job. 37, 6.; deinde (*accidit*) *fuit* vel *factus est, exstitit* (Arab. هوى *decidit*. Cf. rad. הָיָה). Part. Praes. הֹוֶה *est* Eccles. 2, 22. *es, eris* Neh. 6, 6. Imperat. הֱוֵה *esto* Gen. 27, 29. et cum א. הֱוֵא *decide* Job. 37, 6., ut coll. Arab. exponit Alb. Schultensius ad Prov. 10, 3., Foem. הֱוִי Jes. 16, 4. Fut. יְהוּא pro יְהִי (ex יִהְוֶה) Eccles. 11, 3. — 2) aliam radicis significationem vid. sub הַוָּה.

הֲוָה et הֲוָא Chald. *fuit*; cum Partic. junctum passim pro Verbo fin. ponitur, ut Dan. 4, 26. מְהַלֵּךְ הֲוָה *ibat, proficiscebatur*, 5, 19. 6, 4. 11. 15. 7, 13. Esr. 5, 11. etc. — Praet. foem הֲוָת Dan. 7, 19. Esr. 4, 24., et cum Patach, הֲוַת Dan. 2, 35. הֲוַיְתָ Dan. 2, 31. 34. הֲוֵית Dan. 4, 1. 7. 10. 7, 2. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 11. 13. 21. Plur. הֲווֹ Dan. 2, 35. 5, 19. 6, 5. Esr. 4, 20. Futur. (non, ut alii volunt, Infin.) cum ל, emissa Praeformativa לֶהֱוֵה *ut sit, sit, erit*, Dan. 4, 22., et cum א, לֶהֱוֵא Dan. 2, 20. 28. 41. 3, 18. Esr. 4, 12. 5, 8. 6, 3. 9. 7, 23. 26. Plur. לֶהֱוֺן *ut sint, sint, erunt illi* vel *illa* Dan. 2, 43. 6, 2. 3. 27. Esr. 6, 10. 25. Foem. לֶהֶוְיָן Dan. 5, 17. v. Winer. Grammat. Chald. p. 96 sq. Fut. foem. תֶּהֱוֵה Dan. 2, 41. 42. 4, 24. et cum א, תֶּהֱוֵא Dan. 2, 40. 7, 23. Esr. 6, 8. Imper. plur. הֱווֹ Esr. 4, 22.

הֹוָה f. *casus*, specialiter *casus adversus, calamitas, infortunium* (German. *ein Unfall*; Arab. أوة, per א) Jes. 47, 11. Ezech. 7, 26.

הַוָּה f. 1) *casus* h. e. *calamitas, infortunium* Prov. 19, 13. Job. 6, 2. 30, 13., etiam *infortunium* sive *calamitas active* sumta, i. e. quae aliis infertur, hinc *injuria, nequitia, pravitas*, ut Ps. 5, 9. 10. 38, 13. 52, 4. 9. 94, 20. Prov. 17, 4. — 2) *desiderium, cupiditas* Prov. 10, 3. 16, 6. Mich. 7, 3. a rad. Arab. هوى *voluit, desideravit, cupivit*, pr. *ruit in aliquid*, unde هوى *cupido*, quod convenit cum Hebr. אוה. In regim. est הַוַּת Prov. 10, 3. 11, 6. Mich. 7, 3. cum Affixo הַוָּתִי Ps. 52, 9. Plur. הַוּוֹת Ps. 5, 10. Job. 6, 30.; דְּבַר הַוּוֹת *pestis perniciosa*, perniciem afferens Ps. 31, 3., כִּסֵּא הַוּוֹת *thronus* (judex) *miseriam inferens* Ps. 94, 20.

הַיָּה f. *calamitas*, unde cum Affixo הַיָּתִי *calamitas mea*, sec. Cthib Job. 6, 2. 30, 13., ubi Kri habet הַוָּתִי.

יֵהוּא 1) rex Israel. 884 — 856. a Ch. 2 Reg. 9, 10. Lxx. Ἰού. — 2) propheta aequalis Baësae 1 Reg. 16, 1. 2 Chron. 19, 2.

יְהוָֹה Nomen propr. Dei, a Mose demum, ut videtur, introductum, *eum qui re praestiturus sit, quod olim promiserit, immutabilem sibique constantem* sec. Exod. 3, 14. coll. Apoc. 1, 4. significans. Conferri potest templi Saitici inscriptio, quae teste Plutarcho de Iside et Osir. c. 9. haec fuit: ἐγώ εἰμι πᾶν τὸ γεγονὸς καὶ ὂν καὶ ἐσόμενον v. Gesner. in Commentatt. Soc. Gotting. I, p. 247 sqq. Judaei posteriores, sanctum hoc Dei nomen efferre veriti, quoniam ejus in locum אֲדֹנָי (Lxx. κύριος) substituebant, in vocalibus appingendis eam rationem secuti sunt, ut consonantibus יהוה vocales ab אֲדֹנָי tanquam a Kri suo peterent, quod tamen, ne sexcenties repetendum esset, ad marginem nusquam adscripserunt, sed cuilibet ex ipsa vocis natura ejusque punctatione anomala supplendum reliquerunt. Quaeri igitur potest, quomodo a veteribus hoc voc. *appellatum* fuerit. Abeunt viri docti in duas potissimum

partes: alii Diodorum Sic. 1, 94. et Theodoret. Quaest. ad Exod. 15. secuti, יַהֲוֹה (ad formam יַעֲקֹב) pronunciandum existimant (Scheid in Observv. gramm. ad Ps. I, p. 54. Wahl Excurs. I. ad version. Habac. p. 217 sqq., contra quem disputavit Stange *Beiträge z. hebr. Grammat.* p. 102 sqq.); alii (ut Relandus in Dec. dissertatt. philol. de vera nom. Jeh. pronunciatione Traj. ad Rh. 1707. 8.): יַהְוֶה, quae quidem, teste Theodoreto l. c. Samaritanorum fuit appellatio. Sed certi nihil definiri poterit, ac sunt quoque, qui יְהוָֹה veram nominis pronunciationem esse contendant v. Michaelis Suppl. p. 554. add. Steph. Souciet Recueil de dissertt. critiq. sur des endroits difficiles de l'écriture sainte (Paris 1715. 4.) p. 232 sqq. Ceterum יְהוָֹה cum praefixis sequitur punctationem Nominis אֲדֹנָי: ut לַיהוָֹה Ps. 16, 2., הַיהוָֹה Jer. 8, 18. etc.; sed ubi cum אֲדֹנָי copulatum est, recipit puncta nominis אֱלֹהִים, ut יֱהוִֹה 2 Sam. 7, 18. 19. 20. 29. Ezech. 5, 5. etc., unde cum praefixo לֵיהוִֹה Ps. 68, 21. Singulare est הַלַיהוָֹה Deut. 32, 6., ubi quidam codices habent הַלְ יְהוָֹה, vid. infra הֲלֹ.

Ceterum multa Nomina virorum, quae e duobus vocabulis conflata sunt, a יְהוֹ vel יוֹ i. e. יְהוָֹה ordiuntur. Notasse sufficiat haec:

a) יְהוֹאָחָז (*Jova tenet*) 1) rex Israel., filius ac successor Jehu (856—840 a. Ch.) 2 Reg. 13, 1 sqq. 2) rex Jud., fil. Josiae natu minor (611 a. Ch.) 2 Reg. 23, 30. 2 Chron. 36, 1. — b) יְהוֹחָנָן (*gratiam exhibet J.*, vern. Gotthold, i. q. חַנִּיבַּעַל ap. Phoen.) 2 Chron. 17, 15. 28, 12. Neh. 12, 13. Esr. 10, 6. al.; יוֹחָנָן Neh. 12, 22., in N. T. Ἰωάννης. — c) יְהוֹיָדָע (*J. novit*) sacerdos Israelit., cujus auctoritate effectum est, ut Athaliâ regno pulsâ Joas juvenis imperium capesseret 2 Reg. 11, 1 sqq. (856 a. Ch.). — d) יְהוֹיָכִין (*fundabit J.*) rex Jud., fil. Jojakimi (600 a. Ch.) 2 Reg. 24, 8 sqq.; יוֹיָכִין Ezech. 1, 2., יְכָנְיָה Jer. 27, 20. יְכָנְיָהוּ Jer. 24, 1. in Cthib. — e) יְהוֹיָרִיב (*litigat J.*) sacerdos Hierosolym. tempore exilii babyl. 1 Chron. 9, 10. 24, 7. Esr. 8, 16. al. Ἰωαρὶβ 1 Macc. 2, 1. — f) יְהוֹיָקִים (*stabiliet, eriget J.*) fil. Josiae et in regno Jud. Joahasi successor (611 — 600 a. Ch.) 2 Reg. 23, 24., al. אֶלְיָקִים. — g) יְהוֹנָתָן, יוֹנָתָן (*dat J.*, Θεόδωρος) filius Sauli, qui cum Davide intimam familiaritatem contraxerat 1 Sam. 13 sqq. Alios v. 2 Sam. 15, 27. 23, 32. Jud. 18, 32. etc. — h) יְהוֹרָם, יוֹרָם (*altus, sublimis est J.*) 1) rex Jud., fil. Josaphati (891 — 884 a. Ch.) 2 Reg. 8, 16 sqq. 2) rex Israel., fil. Ahabi 2 Reg. 3. (896—884 a. Ch.). — i) יְהוֹשׁוּעַ, יְהוֹשֻׁעַ (*Jova auxilium*, vern. *Gotthilf* cf. אֱלִישׁוּעַ) 1) dux Israelitar. nobilissimus Exod. 17, 9. 24, 13. al. 2) summus pontifex, aequalis Zachariae proph. Zach. 3, 1. Hagg. 1, 1. 12. Lxx. Ἰησοῦς. [Sed יֵשׁוּעַ v. sub ישׁע]. — k) יְהוֹשָׁפָט (*judicat J.*) rex Jud., fil. et successor Asae 2 Reg. 22, 41 sqq. (914 — 889 a. Ch.). — l) יוֹאָב (*J. pater*) dux militum regnante Davide, quem Salomo interfici jussit 2 Sam. 2, 24. 1 Reg. 2, 5 sqq. — m) יוֹאֵל (*Jova est Deus*) propheta nobilis, qui Usiae aequalis fuisse videtur Joel. 1, 1. Alii ejusd. nominis 1 Sam. 8, 2. 1 Chron. 6, 21. Esr. 10, 43. etc. — n) יוֹתָם (*J. est perfectus*) rex Judd. 2 Reg. 15, 32 sqq. Al. Jud. 9, 5. 7. 1 Chron. 2, 47.

יָהּ i. q. יְהוָֹה Ps. 94, 12: אַשְׁרֵי הַגֶּבֶר אֲשֶׁר תְּיַסְּרֶנּוּ יָּהּ *beatus ille,*

quem tu castigas, Jah! Ps. 68, 5: בְּיָהּ שְׁמוֹ *Jah (immutabilis)* est *nomen ejus;* Jes. 26, 4: בְּיָהּ יְהוָה צוּר *in Jah, in Jova est rupes* (vid. sub ב). Alibi in formulis solennibus legitur, maxime in hac: הַלְלוּ יָהּ *celebrate Jovam* Ps. 104, 36. 105, 45. 106, 1. 111, 1. etc., nec non in his: עָזִּי וְזִמְרָת יָהּ *gloria mea et carmen* est *Jova* Exod. 15, 2. Ps. 118, 14. Jes. 12, 2. et לֹא יִרְאֶה יָהּ Ps. 94, 7., לֹא אֶרְאֶה יָהּ Jes. 38, 11. — Ceterum יָהּ ex יהוה vel potius יַהְוֶה decurtatum esse, et plerique omnes censent et vix dubitari potest; nec audiendi sunt, qui vel ab aethiop. יהה *mitis, clemens fuit,* vel (quae Schreidii ad Cantic. Hisk. p. 45 sqq. sententia fuit) ab ipsa rad. יהה, arab. وحى *fuit* (ut significet τὸν ὄντα, τὸ ὄν) derivant. — Quemadmodum vero multa hominum nomina a יְהוֹ ordiuntur, ita haud pauca in syllabam יָה vel יָהוּ cadunt, ut יִרְמְיָה et יִרְמְיָהוּ, יְשַׁעְיָה et יְשַׁעְיָהוּ. Ea quaere sub iis vocibus, a quibus incipiunt.

הוֹי interjectio, a *sono* facta, eaque vel *hortantis: heus! eheu!* Jes. 1, 4. 17, 12. 55, 1. Jer. 47, 6. Zach. 2, 10., vel *dolentis: ah! heu!* 1 Reg. 13, 30. Jer. 22, 18. 30, 7. 34, 5., vel *comminantis* et *exsecrantis: vae!* Jes. 5, 8. 11. 18. 20. 21. 22. 10, 1. Jer. 22, 13. 23, 1. Ezech. 34, 2. etc. Per aphaer. dicitur הוֹ Am. 5, 16. [Syr. ܘܝ *heu, eheu, hem*].

הוּךְ chald. *ire, abire.* Infin. מְהָךְ Esr. 6, 13., fut. יְהָךְ Esr. 5, 5. 6, 5. 7, 13. Arab. هيك *properavit.*

הוּם *commovit, turbavit, terrorem incussit* Deut. 7, 23. [Arab. هيم est proprie *rotari, δινεῖσθαι,* et adhibetur de pecore ob vehementem sitim, imo et morbum inde contractum aestuante, *vagante,* palante. Conj. II. *obstupefecit*]. — Niph., unde fut. f. cum vau convers. וַתֵּהֹם *et commota est* 1 Sam. 4, 5 (terra) 1 Reg. 1, 45. Ruth. 1, 19 (*civitas,* h. e. hominum confluxus factus est). — Hiph. *strepitum edidit, strepuit* Mich. 2, 12., trop. *aestuavit* (de afflictis) Ps. 55, 3.

מְהוּמָה f. *commotio, perturbatio* Deut. 7, 23. 28, 20. Jes. 22, 5. Ezech. 7, 7. 22, 5. Prov. 15, 16 (in quo loco מ' significare videtur *perturbationem, trepidationem* ejus, qui totus est in divitiis conservandis, augendis, custodiendis v. Ziegler ad h. l.); מְהוּמַת־מָוֶת 1 Sam. 5, 11. *conturbatio mortis* i. e. quam timor mortis incutit, Zach. 14, 13. *conturbatio Domini,* quam Dominus immittit. Plur. מְהוּמוֹת Am. 3, 9. 2 Chron. 15, 5.

תְּהוֹם com. (voc. poet.) 1) *fluctus, aestus aquarum* Ps. 42, 8. תְּהוֹם אֶל־תְּהוֹם קוֹרֵא *fluctus fluctum vocat,* deinde *magna aquarum vis, aquarum moles* Deut. 8, 7. Ps. 78, 15., hinc *aequor, oceanus* Gen. 1, 2. 8, 2. Jon. 2, 6., max. תְּהוֹם רַבָּה Gen. 7, 11. Job. 28, 14. 38, 16. Ps. 36, 7. Am. 7, 4. Plur. תְּהוֹמוֹת *id.* Exod. 15, 5. 8. Ps. 33, 7. 148, 7. — 2) *abyssus, vorago* Ps. 71, 20. [Utraque significatio inest etiam in syr. ܬܗܘܡܐ].

הון radix in Kal inusit., videtur significasse *levis fuit* (ab Arab. هان *levis, inconsideratus fuit*), in Hiph. *levem* s. *facilem se praebuit*. Deut. 1, 41: וַתָּהִינוּ לַעֲלֹת *faciles vos praebuistis ad ascendendum*, h. e. *inconsiderate, temere ascendistis* cf. Alb. Schultens Opp. min. p. 154. et J. D. Michaelis *Suppl.* Al. vertunt: *neglexistis* (monitum Dei) *ascendendo in montem*, coll. Arab. هان Conj. IV. *contemsit, vilipendit*.

הוֹן m. *divitiae, opes* Ps. 44, 13. 112, 3. Prov. 1, 13. 6, 31. 30, 15. (לֹא אָמְרוּ הוֹן *non dicunt: opes!* h. e. *abunde, satis est*) Cant. 8, 7. etc. Plur. הוֹנִים Ezech. 27, 33. (Dic. a *vitae levitate, commoditate*, cui opes inserviunt, coll. هَوْن *commodum*, هُيْنَة *facilitas, commoditas*. Sic *facultates* Latinis a *facilitate*. Cf. etiam אוֹן Hos. 12, 9.).

הִין m. *Hin*, mensura liquidorum continens 12 Logos sive 72 ova (2 χοάς attic. sec. Joseph. Antt. 3, 9.) Exod. 30, 24. Levit. 19, 36. 23, 13. Num. 15, 4. 5. 6. 7. 9. 10. etc. Ejus figuram ex mente Judaeorum exhibet Dassovius in Dissert. ad Tit. *Chelim*. Viteb. 1714. 4. Sic dicta videtur, quod *levis*, exigua fuit.

הוֹת vid. sub הת.

הות in Kal inusit.; unde Pohel הוֹתֵת *occlamavit*, Arab. هات in Conj. II. *clamavit, inclamavit*. Inde est Fut. Plur. תְּהוֹתְתוּ *occlamabitis* Ps. 62, 4. Alii conf. هات *malum intulit, grassatus est*, sed v. Rosenmueller. ad l. c.

הָזָה *somniavit*, somnians *deliravit* (Arab. هذا et هذى *deliravit* vel per somnum vel per morbum), unde Part. Praes. הֹזֶה, Plur. הֹזִים *somniantes, somniatores* Jes. 56, 10. Aquil. φανταζόμενοι. cf. Bocharti *Hieroz.* P. I. lib. 2. c. 56. p. 680.

הִי m. *planctus*, vid. infra sub rad. נהה.

הִיא *Pronomen* 3 pers. sing. foem. *Personale: sie, ea, haec; id, hoc:* Gen. 14, 2. Levit. 2, 15. Jos. 10, 2. 13. 1 Sam. 20, 33. etc.; *ipsa* Jos. 6, 17. Saepius quoque pro Verbo *Substantivo* occurrit, ut Levit. 11, 39. Cant. 6, 9. Prov. 3, 18. etc. Duobus Nominibus interpositum significat: *haec est* (hodie appellatur) Gen. 14, 2. 7. 8. 23, 19. 48, 7. Jos. 18, 14. — Cum Articulo, הַהִיא, subiicitur Nominibus, quae Articulum praefixum habent, et sign. vel *eadem* 2 Reg. 19, 8. vel *haec ipsa* Mich. 3, 4. Am. 5, 13. al. In Pentateucho, undecim locis exceptis, semper, alibi rarius (1 Reg. 17, 15. Job. 31, 11. Jes. 30, 33.), pro היא scriptum occurrit הוא, secundum litteras legendum הוּא: unde Mosis aetate הוא fuisse generis commun. monent Altingius in *Fundament. Punctat. Hebr.* §. 93. Danzius in *Litterat. Hebraeo-Chald.* p. 320. Heumannus in *Poecile* T. II, p. 520. et ad Clerici *Art. Crit.* in *Parergis Crit.* p. 146. Tympius in *Notis* ad Noldii *Concordant. Partic.* p. 250. Jahn in Bengel. theol. Archiv. Tom. II, p. 581.; sed v. Gesen. *Gesch. d. hebr. Spr.* p. 31 sq. Contra pro הִיא interdum legitur הִיא, secundum Masorethas efferendum הוּא in Masc., ut 1 Reg. 17, 15. 1 Chron. 29, 16. Ps. 73, 16. Job. 31, 11. Eccles. 5, 8. — Plur. הֵן et הֵנָּה vid. infra suo loco.

הִיא Chald. *id.* Dan. 2, 9. 20. 21. 27. 44. 7, 7. Esr. 6, 15.

הֵידוֹת vide sub יָדָה.

הָיָה (propr. *sidit, decidit,* coll. Arab. هوى et supra הָוָה. v. Alb. Schultens. in *Comment.* ad Prov. 10, 3.) 1) *accidit* Exod. 32, 2: מֶה הָיָה לוֹ *quid ei acciderit;* unde solennis ista formula וַיְהִי כִּ, וַיְהִי וְ *accidit ut.* — 2) *factus est, exstitit* Gen. 1, 3: יְהִי אוֹר *fiat, exsistat lux;* ibid. וַיְהִי אוֹר *et exstitit lux;* Job. 6, 21. 1 Reg. 13, 32: יִהְיֶה הַדָּבָר *fiet, eventum habebit verbum;* Gen. 19, 26: וַתְּהִי נְצִיב מֶלַח *et facta est statua salis,* (mutata in stat. salis). Adde has formulas: a) הָיָה כְּ *factus est ut:* Gen. 3, 22: הָאָדָם הָיָה כְּאַחַד מִמֶּנּוּ *homo factus est ut unus nostrum;* Num. 17, 5: כֹּא יִהְיֶה כְקֹרַח *ne fieret ut Korachus,* h. e. ne idem ipsi, quod Koracho, eveniret; — b) הָיָה לְ, vario sensu: Gen. 2, 24: וְהָיוּ לְבָשָׂר אֶחָד *et coalescent (quasi) in unam carnem* (in unum corpus); Exod. 4, 4: וַיְהִי (נָחָשׁ) לְמַטֶּה *et conversus est serpens in baculum,* Gen. 17, 4. al.; Gen. 18, 18: אַבְרָהָם יִהְיֶה לְגוֹי גָּדוֹל *Abrah. fiet* pater, conditor *magnae gentis,* Gen. 24, 60; Jer. 3, 1: הָיְתָה לְאִישׁ אַחֵר *facta est* (mulier) *alii viro* h. e. nupsit alii.

3) *fuit* Gen. 25, 3. 3, 1. al. (Sed longe frequentius, ubi *solam copulam* constituit, omittitur. v. Gesen. Lehrgeb. p. 849.). Ceterum notandae sunt hae locutiones: a) הָיָה לְ: α) Exod. 4, 16: יִהְיֶה לְּךָ לְפֶה *erit tibi in os* h. e. loco *oris, er wird dir als Mund, Organ dienen;* Num. 10, 31: הָיִיתָ לָּנוּ לְעֵינָיִם *fuisti nobis in oculos* h. e. *loco oculorum;* Exod. 2, 10: וַיְהִי לָהּ לְבֵן *et fuit illi filii loco,* h. e. habuit eum pro filio *(sie behandelte ihn als eignes Kind);* Zach. 14, 9: וְהָיָה יְיָ לְמֶלֶךְ עַל־כָּל־הָאָרֶץ *et erit Jova rex universi terrarum orbis.* Gen. 28, 21. Haud prorsus dissimile est Jes. 44, 18: הָיָה לְאָדָם לְבָעֵר *est* (arbor) *homini ad comburendum (dient zum Verbrennen),* h. e. praebet materiam ignis; — β) Exod. 20, 3: לֹא יִהְיֶה לְךָ אֱלֹהִים אֲחֵרִים *ne tibi sint alii Dii, ne habeas, colas alios Deos;* Deut. 21, 15: תִּהְיֶינָה לְאִישׁ שְׁתֵּי נָשִׁים *sint viro binae uxores,* i. e. habeat *binas uxores;* — γ) sq. Infin. vel *paratus* vel *intentus fuit ad:* Gen. 15, 12: וַיְהִי הַשֶּׁמֶשׁ לָבוֹא *paratus fuit sol ad occidendum* h. e. in eo fuit ut occideret; Jos. 2, 5: וַיְהִי הַשַּׁעַר לִסְגּוֹר *parata fuit porta* ad *claudendum* (passive) h. e. *in eo fuit ut clauderetur,* Num. 8, 11. al.; 2 Chron. 26, 5: וַיְהִי לִדְרֹשׁ אֱלֹהִים *intentus fuit ad quaerendum Deum,* assiduus fuit in colendo Deo (differt a וַיִּדְרֹשׁ אֱלֹהִים). Passim etiam omittitur הָיָה v. Gesen. Lehrgeb. p. 787. — b) הָיָה sq. כְּ: Gen. 3, 4: וִהְיִיתֶם כֵּאלֹהִים *et eritis sicut Deus,* Deo similes; Ruth. 2, 13: לֹא אֶהְיֶה כְּאַחַת שִׁפְחֹתֶיךָ *non sum ut una ancillarum tuarum,* h. e. comparanda uni a. t.; 2 Sam. 14, 2: וְהָיִית כְּאִשָּׁה *et eris* (esto) *sicut mulier* (luctui dedita), h. e. simulabis mulierem luctui deditam. — c) הָיָה sq. כְּ dupl. Gen. 18, 25: וְהָיָה כַצַּדִּיק כָּרָשָׁע *ut sit quemadmodum probus ita improbus,* h. e. ut eadem sit probi, quae improbi, conditio et sors; Jes. 17, 3, 24, 2. al. — d) הָיָה עִם: α) *stetit ab alicujus partibus* 1 Reg. 1, 8. cf. εἶναι μετά τινος Matth. 12, 30; — β) הָיָה עִם אִשָּׁה *rem habuit cum muliere, concubuit* 2 Sam. 13, 20; — γ) *in animo fuit* alicui 1 Reg. 11, 11. i. q. ה׳ עִם לֵב 2 Chron. 1, 11. 6, 8. — e) ה׳ אַחֲרֵי פ׳ *secutus, sectatus est aliquem, ab al. partibus stetit* 1 Reg. 12, 20. — f) הָיָה לִפְנֵי יְיָ *ap-*

parere coram Jova, h. e. coram tabernaculo Num. 16, 16. coll. v. 18. 19.

Praet. foem. הָיְתָה Gen. 1, 2. Jud. 21, 3. et ex Chaldaismo הָיַת sec. Cthib 2 Reg. 9, 37.; 2 Pers. foem. הָיִית Jud. 11, 35. et cum Jod paragog. הָיִיתִי sec. Cthib Ezech. 16, 31., cum Vau convers. et Schwa sub ת, וְהָיִית 2 Sam. 14, 2. Plur. הֱיִיתֶם Job. 6, 21. cum Praefixo וִהְיִיתֶם Gen. 3, 5. Exod. 19, 5. Part. Praes. foem. הֹיָה *futura* Exod. 9, 3. Infin. absolut. הָיֹה 1 Reg. 13, 14. Infin. construct. הֱיוֹת Gen. 18, 18. Ruth. 1, 13. (cum Praefixis בִּהְיוֹת Exod. 19, 16. לִהְיוֹת Gen. 17, 7. etc.); more autem Chaldaico הֱיַת Ezech. 21, 15. Imperat. הֱיֵה Exod. 18, 19. sed Foem. הֲיִי Gen. 24, 60. Plur. הֱיוּ Num. 16, 16. et cum Praefixo וִהְיוּ 1 Sam. 4, 9. Fut. אֶהְיֶה Exod. 3, 12. per Apoc. אֱהִי Hos. 13, 14. Ezech. 11, 16. יִהְיֶה 1 Reg. 13, 32. et per Apoc. יְהִי Gen. 1, 3. Plur. נִהְיֶה Gen. 44, 9. per Apoc. נְהִי Num. 13, 24.

Niph. נִהְיָה 1) *cadere factus, confectus* (morbo) *est* Dan. 8, 27. — 2) *accidit* Jud. 19, 30. Neh. 6, 8. Deut. 4, 32. — 3) *factus est* Zach 8, 10: שְׂכַר הָאָדָם לֹא נִהְיָה *merces hominis non facta* (concessa) *est*, h. e. nemo mercedem percepit; 1 Reg. 1, 27: מֵאֵת אֲדֹנִי - - נִהְיָה הַדָּבָר הַזֶּה *a domino meo*, h. e. *ex* domini mei voluntate, *hoc factum est*, 12, 24.; sq. לְ: Deut. 27, 9: נִהְיֵיתָ לְעָם *factus es populus.* — 4) sq. עַל pro מֵעַל: *weg sein von . . defecit a;* Dan. 2, 1: שְׁנָתוֹ נִהְיְתָה עָלָיו q. d. *somnus ejus defecit ab eo* (eum), h. e. nullus ei amplius fuit somnus. — Praet. foem. נִהְיָתָה Dan. 2, 1. נֶהֱיֵיתִי *confectus sum* Dan. 8, 27.

הַיָּה f. *calamitas* vid. supra sub rad. הוה.

הֵיךְ idem quod אֵיךְ *quomodo?* א et ה permutatis 1 Chron. 13, 12. Dan. 10, 17. vid. suo loco אֵיךְ.

הֵיכָל m. *aedificium sublime et magnificum, palatium* 2 Reg. 20, 18. Ps. 144, 12. Prov. 30, 28. Jes. 39, 7. Dan. 1, 4.; a rad. quadril. Arab. هَيْكَلَ *magnus, procerus fuit,* هَيْكَل *omnis res magnae molis, structura magnifica, templum,* coll. Syr. ܗܰܝܟܠܳܐ *palatium, regia, templum.* Specialiter adhibetur de *tabernaculo Mosis* 1 Sam. 1, 9. 3, 3. 2 Sam. 7, 2. 22, 7. Ps. 5, 8. 29, 9. 38, 2. et de *Templo Hierosol.* 2 Reg. 23, 4. 24, 13. 2 Chron. 3, 17. Jer. 50, 28. Hagg. 2, 15. Zach. 6, 14. 15. Malach. 3, 1.; meton. de *Sancto sanctorum* 1 Reg. 6, 5. 17. 7, 50., metaphor. de *coelo* Ps. 11, 4. 18, 7. Mich. 1, 2. In regim. הֵיכַל Ps. 144, 12. Esr. 4, 1. cum Affixo הֵיכָלוֹ Ps. 27, 4. Plur. הֵיכָלִים in regim. הֵיכְלֵי Prov. 30, 28. Jes. 13, 22. Ps. 45, 9. Cum Affixo הֵיכְלֵיכֶם Joël. 4, 5. Plur. foem. הֵיכָלוֹת Hos. 8, 14.

הֵיכַל m. Chald. *palatium* (regium) Dan. 4, 26., in Statu emphat. הֵיכְלָא Dan. 5, 5.; it. *templum Hieros.* 5, 2. 3. Esr. 4, 14. 5, 14. 15. 6, 5. Cum Affixis הֵיכְלִי Dan. 4, 1. הֵיכְלֵהּ Dan. 6, 19.

הֵים vide הוּם.

הֵימָן Nom. propr. viri nobilis, rei musicae sub Davide praefecti 1 Chron. 6, 18. 15, 17. 1 Reg. 5, 11. Ps. 88, 1. Origo nominis non satis liquet.

הֵימִין Chald. vid. in אמן.

הִין vid. sub rad. הון.

הכר *obstupuit,* coll. Arab. هكر v. Camus Tom. I, p. 691. Hiph. Fut. plur. תַּהְכְּרוּ (pro תַּהְכִּירוּ) Job. 19, 3. *stuporem mihi incutitis, obtunditis me.* Aliorum explicationes recensent Michaelis in Suppl. p. 529. et Rosenmueller. ad h. l.

הַכָּרָה v. sub rad. נכר.

הַל Particula *interrogandi: an? num?* ut Arab. هَل: unde הַל יְהוָה *num Domino* (retribuitis?), ut codices Nehardeenses habent Deut. 32, 6.

הלא *abscessit, recessit,* ut Arab. cognatum הלל, unde Syr. geminatum in Pah. הלהל *elongavit.* Niph. Particip. foem. נַהֲלָאָה *procul remota et pulsa* Mich. 4, 7.

הָלְאָ m. *dissitum, remotum,* cum ה *Paragogico* sive *Locali* in Particulam abit, הָלְאָה, in Pausa הָלְאָה *ultra, ulterius, porro:* estque vel *loci,* ut Gen. 19, 9. 1 Sam. 10, 3. 20, 22. 37. Am. 5, 27. (de verbis Jes. 18, 2. v. Gesen. in Comment.), vel *temporis,* ut 1 Sam. 18, 9. Levit. 22, 26. Num. 15, 23. etc. Cum Praefix. מֵהָלְאָה sq. לְ *ultra* aliq. locum, Am. 5, 27: מֵהָלְאָה לְדַמָּשֶׂק Jer. 22, 19. — Vulgo a Forma הָלְאָ repetunt, sed haec Forma solis media Quiescentibus propria est vid. *Arcan. Form. Hebr.* Sect. V. §. 8. Nostrae vero sententiae non obstat, quod הָלְאָה etiam extra Pausam sic occurrit, ut Am. 5, 27. Nam 1) etiam cum Accentibus *Servis* interdum Kametz pro Patach venit, tanquam in Pausa: ut in עָמָנוּ secundum multos codices Jes. 28, 15., in יִצְלָח Ezech. 17, 15. שָׁמָּה Ezech. 40, 4. שָׁפָט 1 Sam. 7, 17. שָׁגָג Levit. 5, 18. סְעָד Jud. 19, 5. יְהוּ 1 Sam. 22, 14. יִתְאָו 1 Chron. 11, 17. Ps. 45, 12. etc.; 2) etiam אָרֶץ cum Articulo extra pausam semper habet Kametz; 3) sunt et aliae quaedam Particulae, quae principalis Formae mutationem retinent, ubi causae illius mutationis cessant, ob frequentissimum scil. formae mutatae usum, ut אִם, אֶל, מִן etc. quasi cum linea Makkeph, etiamsi haec non adsit.

הַלָּז, הַלָּזֶה, הַלֵּזוּ vide sub זֶה et זֹאת.

הָלַךְ et יָלַךְ 1) *ivit, profectus est* (ut Syr. ܗܠܟ et Chald. הֲלַךְ) 1 Reg. 19, 4. Deut. 2, 14. etc.; etiam *de rebus inanimatis,* ut de *navibus* Gen. 7, 18. 2 Chron. 9, 22., de *terminis* (nostrates dicunt: *laufen*) Jos. 16, 8., de *rumoribus* 2 Chron. 26, 8. Jer. 48, 22., de *epistolis* Neh. 6, 17. (*liber, ibis in urbem* Ovid. Trist. 1, 1, 1.), de *aquis* et *fluminibus* (ut Lat. *vadere*) Gen. 2, 14. Jos. 4, 18. (hinc Jes. 8, 7: ה׳ עַל גְּדוֹתָיו *super ripas suas ire,* effundi). Quo quidem sensu transfertur etiam, ut זוב, ad agros montesve, qui aliqua re quasi *fluunt* (Virg. Georg. 2, 166.) h. e. redundant Joel. 4, 18: הַגְּבָעוֹת תֵּלַכְנָה חָלָב *colles fluent lacte.* Paullo audacius est, quod legitur Ezech. 7, 17. 21, 12: כָּל־בִּרְכַּיִם תֵּלַכְנָה מַּיִם

omnia genua fluent aquis, solventur quasi in aquas, liquefient, h. e. prae metu lababunt, concident (v. rad. מוג).

Ceterum varius pro structurae varietate oritur hujus voc. sensus. Nam a) sq. Accus. *loci* sign. vel *ivit aliquo* 2 Chron. 9, 22. Jud. 21, 21. vel *peragravit* Deut. 1, 19. Job. 29, 3. — b) sq. אַחַר vel אַחֲרֵי *secutus est* 2 Sam. 3, 31. (hinc הָ׳ אַ׳ הָעֵדֶר *egit* gregem Gen. 32, 20.); etiam de rebus, quae *portantur* Jos. 6, 8.; trop. *studuit alicui, sectatus est aliquem* Job. 31, 7. v. infra sub 2. a.; hinc *post Deum* sive *idola ivit* est: *coluit* 1 Reg. 14, 8. Deut. 4, 3. 8, 19. Jer. 2, 8. 7, 9. — c) sq. לִפְנֵי *praecessit* 2 Sam. 6, 4.; sed הָלַךְ לִפְנֵי אֱלֹהִים vide sub Hithp. — d) sq. אֵת et עִם pers.: *ivit cum aliquo, comitatus est* 2 Sam. 16, 17. 19, 26. adeoque *familiariter aliquo usus est* (vern. *umgehen*) 1 Sam. 25, 15. Prov. 13, 20. — e) Jos. 8, 35: הַהֹלֵךְ בְּקִרְבָּם *ambulans inter eos* (Israelitas), h. e. vivens, commorans inter eos; Ezech. 37, 21: אֲשֶׁר הָלְכוּ שָׁם *ubi vivunt, commorantur.* — f) sq. בְּ rei *ivit cum aliqua re,* h. e. secum duxit Exod. 10, 9. vel tulit Hos. 5, 6. — g) הָלַךְ בַּמִּשְׁפָּט *in jus ivit, disceptavit* Job. 34, 23.

2) translat. de hominum *ratione agendi vivendique,* de studiis et institutis hominum (*wandeln,* in N. T. πορεύεσθαι), his fere modis: a) Ps. 1, 1: הָלַךְ בַּעֲצַת רְשָׁעִים *vixit ad impiorum consilia accommodate;* 1 Reg. 9, 4: הָ׳ בְּתָם־לֵבָב *vixit integer animi,* Jer. 23, 14. Mal. 2, 6; הָ׳ אַחַר פ׳, Ezech. 13, 3: הֹלְכִים אַחַר רוּחָם *prophetae viventes, agentes suis opinionibus convenienter;* — b) sq. Acc. Jes. 33, 15: הֹלֵךְ צְדָקוֹת *vivens vitam justam* Mich. 2, 11. Jes. 57, 2. Prov. 6, 12.; — c) 1 Reg. 3, 6. 8, 23. 2 Chron. 6, 16. etc. הָ׳ לִפְנֵי אֱלֹהִים *ivit coram Deo* h. e. vitam egit Deo probatam; הָ׳ בְּדַרְכֵי יְיָ *ivit in viis Jovae* 1 Reg. 3, 14. eod. sensu. Contrarium est Job. 31, 5. הָ׳ עִם שָׁוְא (nisi vertendum: *consuetudine, familiaritate nequitiae usus sum* v. supra).

3) *abiit* h. e. *interiit, evanuit* Ps. 78, 39. Job. 7, 9. 19, 10. Hos. 6, 4. 13, 3. Cant. 2, 11. (fortasse huc etiam pertinet 2 Reg. 5, 26: לֹא לִבִּי הָלַךְ *non abierat* [defecerat me] animus, *intelligentia mea.* Paullo aliter Lxx. οὐχὶ ἡ καρδία μου ἐπορεύθη μετὰ σοῦ. Vulg. *nonne cor meum in praesenti erat*); — hinc *mortuus est, decessit* Gen. 15, 2. Ps. 39, 14., qui euphemismus in multis etiam aliis linguis obtinet. Festus: *Abitionem antiqui dicebant mortem* conf. Dougtaei *Analecta S.* ad 1 Reg. 2, 2. Schultensii *Animadverss.* ad Hos. 9, 6. Simili ratione Aethiop. געז h. e. *abiit, migravit, profectus est,* de *morte* dixit Poëta mscr. Sic Arab. درج, مضى, عبر *abiit,* it. *mortuus est.* Conf. Barthii *Adversar.* L. XIII. c. 14. Plenior phrasis exstat Gen. 25, 32: הֹלֵךְ לָמוּת.

4) Aliis vocibus subjectum, passim *incrementum* et *continuitatem* notat (cf. Virg. si non tanta quies *iret*), ut Prov. 4, 18: הוֹלֵךְ וָאוֹר *procedens* et *lucens,* h. e. *clarius clariusque relucens;* 1 Sam. 2, 26. 17, 41. al.; וַיֵּלֶךְ הָלוֹךְ וְגָדֵל *crevit magis magisque* Gen. 26, 13. Jud. 4, 24. al.; וַיָּשֻׁבוּ הַמַּיִם הָלוֹךְ *diffluxerunt aquae magis magisque, continuo* Gen. 8, 3. 12, 9.

Praet. foem. in Pausa הָלָכָה Jes. 46, 2. הָלַכְתְּ Ezech. 16, 47. et cum Jod paragog. sec. Cthib הָלַכְתִּי Jer. 31, 21. Plur. הָלְכוּ Gen. 14, 24 cum ה Relativo et א paragog., ex Arabismo, הַהָלְכוּא *qui iverunt* Jos.

10, 24. Part. praes. הֹלֵךְ Gen. 15, 2. Plur. הֹלְכִים Gen. 32, 19. Exod. 10, 8. in regim. הֹלְכֵי Jud. 5, 10. Prov. 2, 7. Foem. הֹלְכָה Jer. 3, 6. et הֹלֶכֶת Gen. 32, 20. Levit. 11, 27. et cum Jod paragog. sec. Cthib הֹלַכְתִּי 2 Reg. 4, 23. Plur. הֹלְכוֹת Exod. 2, 5. Neh. 6, 17. Infin. absol. הָלוֹךְ Gen. 8, 3. 5. Jos. 6, 13. et sec. Kri Jos. 6, 13. ubi Cthib habet הוֹלֵךְ *incedens:* quo etiam pertinet Jer. 2, 2. 3, 12. (ubi subest Ellipsis Verbi *Finiti*). Infin. construct. הֲלֹךְ Num. 22, 14. 16. Exod. 3, 19. sed magis frequentatur alia forma לֶכֶת (a יָלַךְ) Gen. 11, 31. Exod. 8, 24. 2 Sam. 19, 25. cum Affixo לֶכְתְּךָ Deut. 6, 7. 11, 19. Imperat. הֲלוֹךְ sec. Cthib Prov. 13, 20. sed Kri habet הוֹלֵךְ; Plur. הִלְכוּ Jer. 51, 50.; sed plerumque a יָלַךְ peti solet: לֵךְ Gen. 26, 16. Exod. 3, 16. cum ה paragog. לְכָה Num. 10, 10. 2 Reg. 10, 16. et sine ה, לְךָ Num. 23, 13. Jud. 19, 13. 2 Chron. 25, 17. Foem. in Pausa לֵכִי Exod. 2, 8. Jud. 11, 38. Plur. foem. לֵכְנָה Ruth. 1, 12. Fut. אֶהֱלֹךְ Job. 16, 22. יַהֲלֹךְ Ps. 91, 6. Foem. תְּהַלַּךְ 73, 9. Exod. 9, 23. Sed hi tamen declinatus et perrari sunt et libris poeticis proprii; in pedestri oratione occurrit: אֵלֵךְ Gen. 24, 58. Exod. 3, 11. cum Vau convers. in Pausa וָאֵלֵךְ Job. 19, 10. cum ה paragog. אֵלְכָה Gen. 24, 56. Num. 23, 3. et cum Jod, אֵילְכָה Mich. 1, 8. in Pausa אֵלֵכָה Gen. 30, 26. Jes. 38, 10. תֵּלֵךְ Levit. 19, 17. Plur. in Pausa תֵּלֵכוּ Levit. 18, 3. Deut. 5, 33. cum Nun paragog. תֵּלְכוּן Deut. 6, 14. et simul in Pausa תֵּלֵכוּן Exod. 3, 21. Jes. 52, 12.

Niph. Praet. נֶהֱלָכְתִּי *abire factus* sive *coactus sum, abductus sum* Ps. 109, 23.

Pih. הִלֵּךְ 1) *ivit (incessit):* a) *proprie:* Job. 24, 10. 30, 28. Ps. 38, 7.; etiam de *aquis* (vadere, *fluere*) Ps. 104, 10. et de *navibus* (ferri, vehi) Ps. 104, 26. ; — b) *transl.* Ps. 89, 16: ה׳ בְּאוֹר יי *ire, ambulare in luce Jovae* i. e. Jovam sibi propitium habere (cf. Ps. 36, 10.); Ps. 131, 1: לֹא הִלַּכְתִּי בִּגְדֹלוֹת *non ivi* (ire consuevi) *in magnis rebus,* h. e. *non sector, ingredior magnas res;* Eccles. 11, 9: הַלֵּךְ בְּדַרְכֵי לִבְּךָ *indulge animi tui cupiditatibus;* Ps. 86, 11: אֲהַלֵּךְ בַּאֲמִתֶּךָ *ibo in veritate tua,* h. e. verae pietati convenienter vivam; ה׳ עִם פ׳ *ire cum aliquo,* est: ab ejus partibus stare, ei adhaerere Eccles. 4, 15. — 2) *grassatus est* Thren. 5, 18. Prov. 6, 11: בָּא־כִמְהַלֵּךְ רֵאשֶׁךָ *adveniet ut grassator paupertas tua,* inopinato et violenter v. Schultens. ad h. l.; Ps. 104, 3. Thren. 5, 18. — Fut. Plur. in Pausa יְהַלֵּכוּ Ps. 115, 7. Eccles. 8, 10. et cum Nun paragog. יְהַלֵּכוּן Ps. 89, 16.

Hiph. הוֹלִיךְ 1) *ire fecit,* h. e. a) *duxit* Deut. 8, 2. 28, 36. 2 Reg. 24, 15. Jer. 32, 5. Jes. 42, 16., sq. עַל *adduxit* Ezech. 36, 12.; — b) aquas vadere, *fluere fecit* Ezech. 32, 14. — 2) *abire fecit* h. e. a) *abstulit, asportavit* Exod. 2, 9. Zach. 5, 9. Eccl. 10, 20.; trop. 2 Sam. 13, 13: אָנָה אוֹלִיךְ אֶת־חֶרְפָּתִי; — b) aquas *recedere fecit, repressit* Exod. 14, 21.; — c) *interire fecit, perdidit* Ps. 125, 5. — Part. מוֹלִיךְ, Plur. מוֹלִיכִים, it. מַהְלְכִים (pro מַהֲלִיכִים more Chald. v. Dan. 4, 34.) Zach. 3, 7. Infin. הוֹלִיךְ, cum Affixo הוֹלִיכוֹ 2 Chron. 36, 6. Imperat. הוֹלֵךְ Num. 17, 11. (quod tamen aliis est Part. Praes. in Kal ab הָלַךְ), et הֵילִיךְ, unde Foem. הֵילִיכִי Exod. 2, 9. Fut. אוֹלִיךְ 2 Sam. 13, 13. sed cum Vau convers. וָאוֹלֵךְ Levit. 26, 13. Deut. 29, 5. cum Affixo יוֹלִיכֵם Ps. 125, 5. rel.

Hithpah. הִתְהַלֵּךְ (q. d. *sibi ivit*, πορεύομαι med.) ivit: 1) *proprie: incessit* Ps. 35, 14. 43, 2. Exod. 21, 19., de vino Prov. 23, 31: יִתְהַלֵּךְ בְּמֵישָׁרִים *defluit rectâ; ambulavit, obambulavit* sq. ב Gen. 3, 8. Job. 1, 7., sq. Accus. Job. 22, 14.; *peragravit*, sq. ב Zach. 1, 10. 11. 6, 7., *grassatus est* Prov. 24, 34.; sq. לִפְנֵי פ׳ *praecessit* h. e. *duxit, rexit* 1 Sam. 12, 2. — 2) *translate: vitam egit, vixit (wandeln)*. Transitum facit loc. Ps. 39, 7: בְּצֶלֶם יִתְהַלֶּךְ־אִישׁ *sicut imago* (umbra) *vita hominis est:* a) ה׳ לִפְנֵי יְהוָה *coram Jova* Gen. 17, 1. 48, 15., ה׳ אֶת־הָאֱלֹהִים *cum Deo* Gen. 5, 22. h. e. *vitam egit Deo probatam;* sed 1 Sam. 2, 35. eadem hac phrasi videtur *sacerdotium* coram Jova obeundum significari cf. v. 33. 35.; — b) ה׳ בַּאֲמֶת יְהוָה Ps. 26, 3., ה׳ בְּתָם־לֵבָב Ps. 101, 2. 20, 7. *pie, integre vivere.* — Fut. יִתְהַלֵּךְ Ps. 39, 7. et יִתְהַלָּךְ (v. Gesen. Lehrgeb. p. 324.) Job. 18, 8. 22, 14. Plur. in Pausa יִתְהַלָּכוּ Ps. 76, 18. cum Nun paragog. יִתְהַלְּכוּן Ps. 12, 9.

הֲלַךְ Chald. *ivit, ambulavit, incessit*, unde Pahel Part. מְהַלֵּךְ Dan. 4, 26. Aphel *id.* Part. Plur. מַהְלְכִין *ambulantes* Dan. 3, 25. 4, 34.

הֵלֶךְ m. 1) *itio*, et de re *fluida: fluxus* 1 Sam. 14, 26. conf. verbum Gen. 2, 14. Jes. 8, 6. Sic Ovidius: *Jam flumina nectaris ibant* conf. Bocharti *Hieroz.* P. II. L. IV. c. 22. — 2) *ambulans* sive *proficiscens, viator* (pro אִישׁ הֵלֶךְ cf. Prov. 17, 4. 23, 28.) 2 Sam. 12, 4.

הֲלָךְ m. Chald. propr. *ambulatio, profectio, iter*, metonym. *vectigal*, quod a *proficiscentibus per viam regiam* exigitur Esr. 4, 13. 20. 7, 24. Lxx. φόρος.

הֲלִיךְ m. *gressus*, unde Plur. הֲלִיכִים, cum Affixo הֲלִיכַי Job. 29, 6.

הֲלִיכָה foem. in Plur. הֲלִיכוֹת 1) *incessus, progressus* Nah. 2, 6 (militum ad pugnam properantium); hinc *pompa* Ps. 68, 25: רָאוּ הֲלִיכוֹתֶיךָ אֱלֹהִים *viderunt pompam tuam, o Deus*, h. e. eam qua foederis arca ducebatur. — 2) *via* Hab. 3, 6., ubi הֲלִיכוֹת עוֹלָם *viae antiquae* sunt eae, quas Jova antiquitus ingressus est; trop. *agendi ratio* Prov. 31, 27. — 3) *coetus commeantium* Job. 6, 19. Cum Affix. הֲלִיכוֹתָם Nah. 2, 8. ubi Kri habet הֲלִיכָתָם in Sing.

מַהֲלָךְ m. 1) *iter* in regim. מַהֲלַךְ יוֹם אֶחָד *iter unius diei* Jon. 3, 3. 4. — 2) *locus, in quo ambulatur, ambulacrum* Ezech. 42, 4. Cum Affixo מַהֲלָכְךָ Neh. 2, 6. — Huc referunt nonnulli etiam מַהְלְכִים Zach. 3, 7. v. Rosenmueller. in Scholl. sed cf. supra rad. הָלַךְ Hiph.

תַּהֲלוּכָה f. *processio, pompa* (procedens). Plur. תַּהֲלֻכוֹת Neh. 12, 31.

הָלַל 1) in Kal. *luxit, splenduit* (Arab. هَلَّ *id.*) Job. 29, 3: בְּהִלּוֹ נֵרוֹ עֲלֵי רֹאשִׁי *cum splenderet lucerna ejus super capite meo* (cum mihi propitius esset), ubi הִלּוֹ est Infin. Kal (a forma הַל v. Gesen. Lehrgeb. p. 365.) cum Suffixo pleon. (v. Gesen. l. c. p. 735.); — hinc 2) *gloriatus est, superbivit* Ps. 75, 5. אַל תָּהֹלּוּ *ne superbiatis*, efferatis vos. Partic. הוֹלֵל, Plur. הוֹלְלִים *superbientes, fastuosi* (atque adeo *impii*) Ps. 5, 6. 73, 3. 75, 5.

Pih. הִלֵּל pr. *splendere fecit* h. e. 1) *laudibus illustravit, celebravit* Gen. 12, 15. inpr. Jovam, sq. vel Accus. (יה) Ps. 150, 6. 117, 1. vel ל (in libris posterioribus) 1 Chron. 16, 36. Esr. 3, 11.; — 2) *gloriatus est*, sq. ב Ps. 10, 3: הלל רשע על תאות נפשו *gloriatur impius de animi sui desiderio* h. e. quod omnia sibi e voto succedunt; Ps. 56, 5: באלהים אהלל דברו *de Deo scil. de verbo ejus* (h. e. quod promissis stetit) *glorior*, Ps. 44, 9. — Part. Plur. מהללים *laudantes, cantores* 1 Chron. 23, 5. 29, 13. Imper. foem. הללי Ps. 146, 1. Plur. הללו Ps. 113, 1. unde frequentissimum illud in Psalmis הללו־יה *laudate Jovam* Ps. 104, 35. 105, 45. etc. emisso Dagesch forti. Fut. אהלל cum ה paragog. אהללה Ps. 69, 31. etc.

Pyh. הלל *laudatus, celebratus est* Prov. 12, 8. Ps. 96, 4. al. Praet. foem. in Pausa cum Articulo ה *Relativo*, ההללה *quae celebrata est* Ezech. 26, 17. Plur. in Pausa הוללו (pro הללו) *laudatae, celebratae sunt* scil. epithalamiis (coll. Chald. הלולא *epithalamium*) Ps. 78, 63., sed cum haec interpretatio non conveniat v. 64., alii legere malunt: הילילו Jer. 47, 2. *ejularunt, lamentatae* sunt, Lxx. ἐπένθησαν. Part. מהלל *laudatus, laudandus, laudibus dignus* 2 Sam. 22, 4. Ps. 18, 4. 48, 2. 145, 3.

Hiph. החל 1) *splendere fecit* Jes. 13, 10 *stellae non faciunt splendere lucem suam*, continent quasi lucem; Job. 41, 10 (9) *sternutatio ejus* (crocodili) *splendere facit lucem* h. e. splendentem lucem et quasi ignem e naribus emittit. — 2) *splenduit* Job. 31, 26.

Hithpah. התהלל 1) *laudatus, laudibus dignus est* Prov. 31, 30. — 2) *se ipsum laudavit* sive *jactavit, gloriatus est*, sq. ב Prov. 25, 14. Ps. 34, 3. 97, 6. Jer. 9, 23. — Infin. התהלל Ps. 106, 5 (ubi עם non est *de* sed *cum*). Fut. תתהלל Ps. 52, 3. Prov. 27, 1. et cum Patach, in Pausa cum Kametz, תתהלל Jes. 41, 16.

Pohel: Fut. יהולל *stultum reddet, ad stultitiam, insaniam adiget* (a superbia ad stultitiam facilis transitus) Eccles. 7, 7. Jes. 44, 25. Job. 12, 17. Pohal: Part. מהולל *insanus* Ps. 102, 9: מהוללי *insanientes in me* h. e. insano modo mihi insultantes. — Hithpohel: התהולל 1) *insanus factus est, insanivit* Jer. 25, 16. 51, 7.; trop. de curribus Nah. 2, 5: *insanite, furite* (raset), h. e. citissime ruite; praegnant. sq. ב *insane gloriari, confidere* Jer. 50, 38. — 2) *insanum se gessit* 1 Sam. 21, 14.

הילל m. *lucifer* Jes. 14, 12. Lxx. ἑωσφόρος. Sed recentiores interpretes pro Imp. Hiph. verbi ילל accipiunt: *ejula*. v. Gesen. ad h. l.

הלולים Plur. m. *laeta convivia* cum laudibus Dei et gratiarum actione celebrata Levit. 19, 24. Jud. 9, 27.

הוללות Plur. f. *stultitiae, insaniae* Eccles. 1, 17. 2, 12. 7, 25. 9, 3.

הוללות f. *insania, stultitia* Eccles. 10, 13.

מהלל m. *laudatio, gloriatio*. Inde cum Suffixo est מהללו Prov. 27, 21. cujus loci sensum hunc esse putamus: *quod conflatorium est argento et catinus auro, id homini est agendum cum eo, qui ipsum laudet*, h. e. examinandum, videndum, quis et qualis sit ille, a quo laus proficiscatur.

תְּהִלָּה f., semel תְּהִלַּת alia terminatione foem. sec. Kri Jer. 49, 25. 1) *laus, laudatio (laudandi, celebrandi actio)* Ps. 100, 4. 119, 171. hinc תְּהִלּוֹת *laudes* h. e. *hymni* Ps. 22, 4. 66, 2. — 2) *gloria* qua quis (Jova) floret apud alios Ps. 9, 15. 148, 13. Jes. 42, 8. (parall. כָּבוֹד), hinc *amictus gloriae* i. e. *splendidus* Jes. 61, 3. — 3) metón. a) *is, qui laudatur* Deut. 26, 19. Jer. 13, 11. 33, 19.; b) *is (id), quo quis gloriari potest* Deut. 10, 21., Jer. 17, 14. — Cum Affixis תְּהִלָּתִי Ps. 22, 26. תְּהִלָּתְךָ Deut. 10, 21. in Pausa תְּהִלָּתֶךָ Ps. 38, 28. 48, 11. 51, 17. etc. et cum Jod, quod dicunt, otioso תְּהִלָּתֶיךָ Ps. 9, 15. v. Gesen. Lehrgeb. p. 215. Plur. תְּהִלּוֹת Exod. 15, 11. Ps. 78, 4. Jes. 60, 6. 63, 7.

תָּהֳלָה f. *stultitia* Job. 4, 18. Ita vulgo reddunt et nexui et analogiae grammaticae convenienter: oritur enim תָּהֳלָה tanquam a masc. תֹּהַל. Al. repetunt a rad. יָהַל, quam vide; al. conf. Arab. تَهِل *vanus* v. Rosenmuelleri ad h. l.

הָלַם 1) *tutudit* (Alb. Schultensius ad Prov. in indice affert هلم *tundere, κόπτειν*, et quidem speciatim *malleo*; quod unde petierit nescimus. Lexica ignorant.) Jes. 41, 7. Jud. 5, 26. al.; hinc de *ungula equi* terram pulsante Jud. 5, 22. 26. (ut رضخ de *ictu mallei* et *equi* frequentatur); it. *contudit, percussit* Jes. 16, 8. Prov. 23, 35. Jud. 5, 22. trop. Ps. 141, 5. Deinde 2) tundendo *dissolvit, dissipavit*, intrans. *dissipavit se* 1 Sam. 14, 16. v. infra. — Praet. cum Affixo הֲלָמוּנִי Prov. 23, 35. Part. הֹלֵם, inclinato accentu הוֹלֶם Jes. 41, 7. (quod tamen cum in his participiis non soleat accentus retrahi cf. עֹבֵר יָם Jes. 23, 2., alii pro nomine abstracto habent). Pahul הָלוּם *obtusus* i. e. *hebetatus, enervatus*, unde Plur. in regim. הֲלוּמֵי יָיִן *obtusi, percussi* quasi *vino* Jes. 28, 1. (cf. Lat. *vino sauciatus* apud Livium, *mero saucius* apud Martialem, et simpliciter *saucius* pro *ebrio* apud eundem et Petronium, *percussus tempora Baccho* apud Tibullum, ubi tamen vulgo legitur *perfusus*, Graec. οἰνόπληξ etc.). Infin. construct. הָלוֹם 1 Sam. 14, 16. quem locum sic intelligas: *magis magisque dissolvebatur, dissipabatur* (cf. praeced. נָמוֹג). Fut. יַהֲלֹם, cum Affixo יֶהֶלְמֵנִי Ps. 141, 5. sed Plur. cum Nun paragog. et in Pausa יֶהֶלְמוּן Ps. 74, 6.

הוֹלֶם Jes. 41, 7. v. supra in ipsa rad.

הֲלֹם Adverbium Loci, *hic* Gen. 16, 13., *huc* Exod. 3, 5. Jud. 18, 3. 1 Sam. 10, 22. Comp. עַד־הֲלֹם *hucusque* 2 Sam. 7, 18. 1 Chron. 17, 16. Videtur esse Imperat. *tunde* (humum), *incede, accede*, ut Arab. هَلُمَّ, هَلُمِّي etc.

הַלְמוּת f. *malleus*, quo *tunditur* vel *contunditur* Jud. 5, 26., sicut Lat. *tudes* dicitur a *tundo*.

יַהֲלֹם m. gemmae nomen Exod. 28, 18. 39, 11. Ezech. 28, 13. Simoni notat *objectum contusionis firmum*, i. e. quod, licet contundatur, tamen *firmum* et *illaesum* manet. Talis autem est *adamas*, gemma *durissima*, unde et Graec. ἀδάμας i. e. *indomitus* dicitur, et *adamantinus* pro *firmissimo*, conf. Vechneri *Hellenolex.* L. II. c. 4. Plinius L. XXXVII. c. 4. *Adamantes Arabici ita respuunt ictum, ut ferrum utrinque dissultet incudesque etiam ipsae dissilant.* Plura de

ejus *duritie* vid. apud Rueum de *Gemmis* L. II. c. 15. add. Braunius *de vestitu sacerdotum* lib. II. c. 13. Sed Mosis tempore artem durissimo adamanti nomina insculpendi cognitam fuisse, nemo sine teste idoneo sibi persuadebit, ut jam monuit Michaelis in *Suppl.* p. 519. (vid. tamen Rosenmueller. ad Exod. 28, 18.); *Beryllum* ergo intelligit Hillerus in *Syntagm. hermeneut.* p. 35 sq. Alii (Lxx. Vulg.) *Jaspidem*, alii alium.

מַהֲלֻמוֹת Plur. f. *percussiones, ictus* Prov. 18, 6. 19, 29.

הֵם Pronomen *Personale* 3. Pers. plur. m. *sie, ii, hi; ea, haec* Gen. 14, 24. 34, 23. Exod. 5, 7. Levit. 8, 28. etc. sic sec. Cthib 2 Sam. 21, 9. (ubi Kri habet הֵמָּה); *ipsi* Num. 16, 33. Jos. 11, 4., cum ה paragog. et Dagesch forti הֵמָּה Gen. 7, 14. 44, 3. Exod. 19, 13. Num. 1, 50. Deut. 1, 39. etc. ut Lat. *ipsimet, ipsaemet.* Cum Artic. a) הָהֵם Deut. 29, 2. Num. 14, 38., maxime in formula בַּיָּמִים הָהֵם *eo tempore* Gen. 6, 4. Exod. 2, 11. Deut. 19, 17.; b) הָהֵמָּה Num. 9, 7. Jer. 14, 15., frequentius in eadem form. בַּיָּמִים הָהֵמָּה Neh. 13, 15. Joel. 3, 2. 2 Reg. 18, 4. Jer. 3, 16. Cum *Vau* cop. וְהֵם Gen. 14, 13. Exod. 24, 2. et semel וָהֵם Num. 16, 16., וְהֵמָּה Num. 11, 26. Ruth. 1, 22. etc. Cum relat. שֶׁהֵם Cant. 6, 5., שֶׁהֵם Eccles. 3, 18. Dagesch forte mere euphonicum et emphaticum videtur, ad majorem vim *demonstrationis* indicandam. Aliquoties הֵמָּה muliebri genere adhibetur Zach. 5, 10. Cant. 6, 8. Ruth. 1, 22. Ut Arabes Pronomina 3. Pers. pro Verbo substantivo *cujusvis Personae* saepissime usurpant (v. Erpenii *rudimenta ling. Arab.* lib. 3. c. 10.), sic הֵמָּה pro אַתֶּם legitur Zeph. 2, 12. Alibi tertiam Pers. verbi subst. exprimit Gen. 3, 7. 25, 16. 40, 12. 1 Reg. 8, 40. etc. Gen. 25, 16 (אֵלֶּה הֵם *hi sunt*). — Post Suffix. ־ָם non sine vi additur Ps. 9, 7. אָבַד זִכְרָם הֵמָּה *periit memoria eorum, eorum, inquam* v. Gesen. Lehrgeb. p. 727. Foem. הֵן et הֵנָּה vid. infra.

הִמּוֹן Chald. *ii, hi* occurrit tribus tantum in locis Dan. 2, 34. 35. 3, 22., ubi *Accusativum* notat; abjecto Nun, הִמּוֹ Esr. 4, 10. 23. 5, 8. 12. 14. 7, 17., quibus locis omnibus pro *Accusativo* est; sed Esr. 5, 11. אֲנַחְנָא הִמּוֹ verte: *nos sumus.*

הַמְּדָתָא Nom. propr. patris Hamanis Esth. 3, 1. 8, 5., pers. مهداده *a luna datus,* cum ה Artic. v. Bohlen Symbol. p. 23.

הָמָה a) *murmuravit, strepuit, fremuit.* Dicitur de strepitu *imbris* 1 Reg. 18, 41., *canum* noctu per plateas vagantium Ps. 59, 7. 15. — b) de strepitu *numerosae multitudinis* et turbae populi *(tumultuari)* Ps. 46, 7. 1 Reg. 1, 41. Jes. 17, 12., de strepitu *negotiorum* Ps. 39, 7. — c) de *fluctibus maris* vehementer agitati Ps. 46, 4. Jer. 5, 22. Jes. 17, 12. — d) de *fremitu* h. e. *gemitu columbarum* Ezech. 7, 16. atque hinc de *gemitu hominum* Jes. 59, 11., ad quem loc. cf. οἰμώζειν et *gemere* de ursis v. Sturz de vocib. animall. II. p. 13 sq. — e) de *animo sollicito et inquieto* (ut nostrates etiam: *das Toben im Innern*): *trepidare* Jer. 4, 19. Ps. 42, 6. 12. Jes. 16, 11., quo sensu constr. cum עַל (Jes. 16, 20. Cant. 5, 4., sed Ps. 42, 6. huc non pertinet) et לְ (Jer. 48, 36.) ejus rei, quae sollicitudinem affert. — 2) Semel transitive *fecit tumultuari* Prov. 20, 1. הֹמֶה שֵׁכָר *sicera tumultuantem faciens.* — Part. Praes. foem. הוֹמִיָּה 1 Reg. 1, 41. et mutata tertia radicali

ה in Jod הוֹמִיָּה *strepens, cum strepitu circumvagans* Prov. 7, 11. 9, 13. Plur. הֹמוֹת Ezech. 7, 16., sed הוֹמִיּוֹת (substantive) *loca strepentia*, hominum scil. *turba et frequentia* Prov. 1, 21., Infin. construct. הֲמוֹת Jes. 17, 12. Fut. אֶהֱמֶה Ps. 55, 18. et cum ה paragog. (mutata tertia rad. ה in Jod), atque in Pausa אֶהֱמָיָה Ps. 77, 4. Foem. תֶּהֱמִי Ps. 42, 6. Plur. יֶהֱמוּ Ps. 46, 4. et cum Nun paragog. simulque in Pausa, mutata tertia radicali ה in Jod, יֶהֱמָיוּן Ps. 39, 7.

הֵם m. *strepitus, tumultuatio:* unde Plur. cum Affixo הֶמְהֶם (deficiente Jod *multitudinis*) *strepitus* h. e. *turbae eorum* Ezech. 7, 11. Sed *heroes eorum* vertit Ev. Scheidius in *Schediasm. philol.* p. 176. coll. Arab. وهم *magno corpore vir*. Atque ita pertineret ad יהם. Judaei dictum putant pro: מֵהֶם אֲשֶׁר מֵהֶם; hinc Chald. vertit: מִבְּנֵיהוֹן *ex filiis eorum* v. Rosenmueller. ad h. l.

הֶמְיָה f. *strepitus*, unde in regim. הֶמְיַת (*strepitus citharae*) Jes. 14, 11.

הָמוֹן com. (fem. Job. 31, 34.) 1) *strepitus*, qui ad aures accidit, ut *vocis* Jes. 33, 3. *imbris* 1 Reg. 18, 41. *cantus* Ezech. 26, 13. Am. 5, 23. *multitudinis hominum, turbae* 1 Sam. 4, 14. — *Translate* dicitur de *animi perturbatione* ac commotione Jes. 63, 15. coll. Jer. 31, 20. — 2) *turba, copia*, proprie *hominum, magnum strepitum* faciens, vel adjecto genitivo aliquo, ut גּוֹיִם Gen. 17, 4. עַמִּים Jes. 17, 12. נָשִׁים 2 Chron. 21, 23., vel absolute Ps. 42, 5., inpr. *turba militum* Jes. 13, 4. 2 Chron. 20, 2. et oppos. *nobilibus: plebs* Jes. 5, 14. Ezech. 7, 11. Sic Lat. *turba*, Graec. ὄχλος, Arab. بوش *populus* est sive *multitudo hominum* et *strepitus*. — Catachrestice tamen etiam de aliis rebus dicitur, ut de *copia facultatum* Ps. 37, 16. Eccles. 5, 9. 1 Chron. 29, 16., *aquarum* in coelis quasi repositarum Jer. 10, 13. 51, 15. Pro eo semel legitur אָמוֹן (א et ה permutatis) Jer. 52, 15. — In regim. הֲמוֹן Gen. 17, 4. 5. 1 Sam. 4, 14. et sec. Kri 2 Reg. 7, 13, ubi Cthib habet הֶהָמוֹן, posito Statu *absol.* pro *constructo*. Cum Affixo הֲמוֹנוֹ Jud. 4, 7. Ezech. 31, 2. pro quo alibi recurrit הֲמוֹנֹה. ut Ezech. 31, 18. 32, 31. 32. 39, 11. Plur. הֲמֹנִים *turbae, copiae* Joël. 4, 14., cum Affixo הֲמוֹנֶיהָ Ezech. 32, 20.

הָמַן *id.* Ezech. 5, 7. יַעַן הֲמָנְכֶם *propter tumultuationem vestram*, propterea quod vos tumultuamini (superbitis). Ita Judaei interpretes, quibus accedunt Rosenmueller., Gesen. al. Sed Ev. Scheidius deduxit a rad. הָמַן coll. Arab. همل (ל et ן inter se permutatis v. Schultens. Clav. dial. p. 253. 258.) *diffluere, divagari*, hoc sensu: *quia vos libere divagati estis huc illuc* h. e. libidinibus quibuscunque indulgentes, per omne nefas impetu vesano ruistis. At non est, quod lucem ex Arabia petas.

הֲמֻלָּה f. *strepitus*, qualis est *effusi imbris* Ezech. 1, 24. et הֲמוּלָּה Jer. 11, 16. ab همل *libere fluxit*, in Conj. VII. usurpatur de coelo, quando Jupiter *pluit* v. Scheidius l. c. et Alb. Schultens in *Clav.* p. 252.

הָמַם (Arab. *fluere fecit, liquefecit*, velut sol nivem) 1) *propulit, vehementius agitavit* Jes. 28, 28. — 2) *fugavit, perturbavit, dispersit* (q. d. diffluere fecit hostem) Exod. 23, 27. Ps. 144, 6. 18, 15. Jud.

4, 15. — 3) *prostravit* Jos. 10, 20. Ps. 44, 6. Esth. 9, 24. Jer. 51, 34. v. Alb. Schultens. in *Origin. Hebr.* L. I. c. 5. et in *Vindic.* p. 78 sq. — Praet. cum Affixo הֲמָמַנִי Jer. 51, 34. sec. Kri, sed Cthib habet הֲמָמָנוּ *nos.* Infin. constr. cum Affixo הֻמָּם Deut. 2, 15. Fut. יָהֹם, cum Affixo תְּהֻמֵּם Ps. 144, 6. וַיָּהָם Exod. 14, 24. Jud. 4, 15. et manente Accentu in ultima propter Pausam, וַיָּהֹם sec. Kri 2 Sam. 22, 15. sed Cthib habet וַיְהֻמֵּם cum Affixo, ut Jos. 10, 10. 1 Sam. 7, 10. Ps. 18, 15.

הֲמֹן v. supra הָמֹן sub rad. הָמָה.

הָמָן m. *Haman*, quem Ahasverus ad summum dignitatis fastigium evexit Esth. 3, 1. coll. pers. هُمَان *unicus, solus.*

הַמְנִיךְ vel sec. Cthib הַמּוּנֵךְ (cum ה non *articuli*, sed *prosthetico*, ut in aliis vocibus peregrinis), et accedente Statu emphatico הַמְנִיכָא vel הַמּוּנְכָא Chald. *monile* vel *armilla* Dan. 5, 7. 16. 29. Syr. ܗܡܢܝܟܐ, ܗܡܘܢܝܟܐ. Vox est peregrina, vel *graeca* eademque cum μηνίσκος vel μανιάκης, quorum illud *diminutivum* est a μήνη *luna*, hoc a μάνος, *ornamenti collaris* specie, de qua Pollux L. V. c. 16. (ad formam πυῤῥάκης a πυῤῥός, καμψάκης a κάμψα etc.) — vel *persica*, a *man, manah, maneh, mine, meihena*, in linguis Orient. *luna* (conf. Millii *Dissert. Select.* IV. §. 16 sq.), Graec. μήνη, Hebr. (ut nonnullis videtur) מְנִי Jes. 65, 11. (quo fortasse referendum etiam Graec. μάνος), cum כ *diminutivo*, de quo conf. Graavii *Gramm. Pers.* p. 20. et Lud. de Dieu *Gramm. Pers.* p. 54. (cui respondent Graecorum terminationes *diminutivae* ισκος, ακος, αχος, ηκος, ιχος, υχος, ακης, ηκης, αξ, ηξ, ιξ, υξ, ιγξ et υγξ, et German. *ke, ken, che, chen*). Cf. etiam rad. מנך.

הֶמֶס m. Jes. 64, 2. *stipula arida*, קַשׁ הַיָּבֵשׁ, ut explicuit R. Jonas (ap. Kimchium), coll. Arab. همس *strepitare* (de rebus aridis) v. Schultens in Orig. Hebr. L. I. c. 2. §. 20., vel هشم *fregit res aridas cavasque*, unde هَشِيم *caduca ex arboribus folia, aridi fragilesque rami*. Aliorum opiniones examini submisit Rosenmueller.

המר radix Hebraeis inusit. Arab. هَمَرَ *fluxit aqua* fluxu exundante et effuso. Inde est

מַהֲמֹרָה f. vel *imber* (propr. *effusio* ut Arab. هَمْرَة *effusio pluviae*, Coran 54, 11. J. D. Michaelis *Suppl.*) vel *gurges aquarum rapidissimus* (summarum calamitatum symbolum Ps. 66, 12. coll. Jes. 43, 2.), dictus a fluxu exundante et effuso v. Ev. Scheidii *Observv. ad var. loca V. T.* p. 15 — 22. Plur. מַהֲמֹרוֹת Ps. 140, 11.

הֵן Pronomen *personale* separ. tertiae Personae Plur. Foem., pro quo ubivis legitur cum ה paragog. הֵנָּה *sie, eae, hae, haec* Gen. 33, 6. Jer. 34, 17. etc.; *ipsae* Gen. 33, 6.; — ponitur etiam pro *verbo subst.* Gen. 6, 2. Exod. 1, 19. Levit. 18, 10. 17. etc. Inde cum artic. dicitur הָהֵנָּה 1 Sam. 17, 28.

הִמּוֹן Pronomen *personale* Chald. 3. Pers. masc. *illi*, Foem. הִנּוּן

illae, Paraphrastis usitat. sed apud Danielem per א scribitur, אִנּוּן Dan. 2, 44. et אִנִּין c. 7, 17. v. supra.

הֵנָּה 1) *hic* Gen. 21, 23. 29. et repetitum, *hic, illic* 1 Reg. 20, 40. Dan. 12, 5. — 2) *huc, horsum* Gen. 45, 8. Jos. 3, 9. 1 Sam. 20, 21. 2 Sam. 4, 6. etc. et repetitum, *huc, illuc* Jos. 8, 20. 2 Reg. 2, 8. 4, 35. etc. עַד הֵנָּה *huc usque, adhuc* Gen. 15, 16., *hactenus* 1 Sam. 7, 12., *huc* 2 Sam. 20, 16. vid. suo loco עַד.

הֵן 1) **en! ecce!** (conf. synonym. הֵא) Gen. 3, 22. 4, 14. Exod. 5, 5. 6. Levit. 10, 18. 19. Num. 17, 27. et sec. Cthib Jes. 54, 16., cum linea Makkeph הֶן־ Num. 23, 24. etc. Sed frequentius ei additur ה paragog. cum Zere et Accentu in ultima (ut differat a praeced. הֵנָּה), הִנֵּה Num. 18, 6. Jos. 9, 12. 1 Sam. 9, 29. 2 Reg. 4, 25., rarius cum Segol, הִנֶּה Gen. 19, 2. (Arab. هُنَّا et هُنَا *heic, ecce*). Saepe in Hebr. redundat, fere ut Germ. *da!* — הִנֵּה זֶה (*ecce hoc,* fere ut nostrum *sieh da*) non magnopere differt ab הִנֵּה, seorsim posito, 1 Reg. 19, 5. Jes. 21, 9.

Cum Affixis הִנְנִי (emisso Dagesch) *ecce ego,* in Pausa הִנֵּנִי, cum Nun epenthetico הִנֵּנִי; הִנְּךָ *ecce tu!* semel cum ה paragog. הִנְּכָה 2 Reg. 7, 2. cum Nun epenthet. הִנֶּךָ; Foem. הִנָּךְ *id.;* הִנּוֹ *ecce ille* et הִנֵּהוּ sec. Cthib Jer. 18, 3. (sed Kri habet הִנֵּה־הוּא); הִנֵּנוּ (emisso Dagesch) *ecce nos,* in Pausa הִנֶּנּוּ et cum Nun epenthet. הִנֶּנּוּ; הִנְּכֶם *ecce vos;* הִנָּם *ecce illi, illa.* Hae autem formae omnes ita ponuntur, ut vel *copulam* (*est, sunt, sumus* rel.), vel *copulam et praedicatum* includant: a) *copulam* in his locis, ubi vel participium, vel nomen vel aliud ejusmodi vocabulum junctum sibi habent: Gen. 6, 17: הִנְנִי מֵבִיא אֶת הַמַּבּוּל *ecce ego illaturus* sum *diluvium;* Jer. 8, 17: הִנְנִי מְשַׁלֵּחַ *ecce ego missurus* sum; Gen. 20, 3: הִנְּךָ מֵת *ecce tu moriturus* es; 1 Chron. 11, 25: הִנּוֹ נִכְבָּד *ecce hic honoratus* erat; Gen. 44, 16: הִנֶּנּוּ עֲבָדִים *ecce nos servi* sumus; Deut. 1, 10: הִנְּכֶם הַיּוֹם כְּכוֹכְבֵי *ecce vos* estis *sicut stellae;* 2 Chron. 16, 11: הִנָּם כְּתוּבִים *ecce haec scripta* sunt (Gen. 9, 9. Exod. 8, 17. 2 Chron. 25, 26. 2 Reg. 15, 11.); — b) et *copulam et praedicatum* iis in locis, ubi seorsim positae sunt et integram quandam sententiam efficiunt: Num. 14, 40: הִנֶּנּוּ *ecce nos* adsumus, praesto sumus; Gen. 22, 7: הִנֶּנִּי בְנִי *ecce hic ego* sum, *fili;* Ezech. 13, 8: הִנְנִי אֲלֵיכֶם *ecce ego in vos* conversurus me (animadversurus) sum. — Concise dicta haec sunt: Jes. 28, 16: הִנְנִי יִסַּד *ecce ego* (is sum, qui) *fundavit;* 29, 14: הִנְנִי יוֹסִף *ecce ego* (is sum, qui) *addet.*

2) **si,** in recentioribus potissimum libris, qui Chaldaicae linguae indolem redolent 2 Chron. 17, 13 (ubi sq. אִם) Job. 40, 23. Jer. 3, 1. Jes. 54, 15. Sed hi tamen loci omnes ita comparati sunt, ut, quomodo haec vis voc. oriatur, facile pateat. Scil. Job. l. c. הֵן יַעֲשֹׁק נָהָר לֹא יַחְפּוֹז ita vertas: *en intumescat fluvius* h. e. fac, fluvium intumescere, *nihil timet,* et Jer. 3, 1: הֵן יְשַׁלַּח אִישׁ אֶת־ אִשְׁתּוֹ -- הֲיָשׁוּב אֵלֶיהָ עוֹד *en repudiet vir uxorem suam,* h. e. fac virum repudiare uxorem suam, *an illam recipiet? sieh, es soll ein Mann seine Frau verstossen* e. c. Inde est, quod plerumque *Futurum* sequitur.

3) **an?** רְאוּ הֵן הָיְתָה כָּזֹאת *videte, si hoc factum sit,* ut Latini etiam loquuntur, pro: *an hoc f. sit.* Ceterum cf. Arab. إِنْ et Syr. ܐܢ in quibus voce. eadem est significationum copulatio.

הֵן Chald. 1) *si* Dan. 2, 5. 6. 3, 15. 16. 18. 4, 24. 5, 16. Esr. 5, 26., unde הֵן דִּי *quod si* Dan. 2, 9. (*si forte* Dan. 4, 24. et repetitum, *sive* Esr. 7, 26. ut Hebr. אִם). — 2) *an, num?* Esr. 5, 17.

הֵנַע Nomen propr. urbis 2 Reg. 19, 13. Jes. 37, 13. fortasse عانة urbs Mesopotamiae, quam Nasir Etusaeus et Ulugbeigius collocant sub grad. 76. long. et 4. latit., non longe dissita ab Ava (עִוָּא q. vide) Plinius H. N. lib. V. c. 23. Cf. Iken de *Nibchas idolo Avoaeorum* §. 8. v. etiam Abulfedae *Arab.* p. 1. Conjecturas J. D. Michaelis v. in *Suppl. ad Lex.*

הסה *siluit,* in Kal inusit. Pih. Imper. apoc. הַס *sile* Habac. 2, 20. Zephan. 1, 7. Zach. 2, 17. in Pausa הָס Jud. 3, 19. Am. 6, 10. 8, 3 (ubi al. pro *adverbio* dictum putant: *tacite*). Plur. הַסּוּ *silete* Neh. 8, 11. — Hiph. Fut. cum Vau convers. וַיַּהַס *et silere fecit, sedavit* Num. 13, 30.

הֲפֻגָה vid. in rad. פוג.

הָפַךְ vertit 1) transit. a) *vertit, advertit in, contra* al., ut *manum suam in aliquem* h. e. plagas ei inflixit Thren. 3, 3. — b) *invertit (umwenden)* Hos. 7, 8 (placentam). 2 Reg. 21, 13 (patinam). — c) *convertit* h. e. *mutavit* Jer. 13, 23., sq. לְ in aliq. rem Ps. 66, 6 (mare in continentem). Am. 5, 8 (tenebras in lucem). Jer. 31, 13 (luctum in laetitiam). — d) *pervertit* Jer. 23, 36 (verba Dei). — e) *subvertit, evertit* oppida etc. Gen. 19, 13. 21, 25. Am. 4, 11. Job. 12, 15. — f) q. d. *revertit* h. e. *retulit, reduxit* Zeph. 3, 9: אֶהְפֹּךְ אֶל־עַמִּים שָׂפָה בְרוּרָה *referam ad gentes labium purum* h. e. efficiam ut me *denuo* caste venerentur. — 2) intrans. *vertit se* (ut Lat. *vertere* et Graec. στρέφειν persaepe): a) *reversus est* 2 Reg. 5, 26., hinc *(terga) vertit, fugit* Ps. 78, 9. Jud. 20, 39. 41. — b) *mutavit se* Levit. 13, 55.; v. 3. 4. 10: שֵׂעָר הָפַךְ לָבָן *pili mutarunt se* (ita ut fierent) *albi* (de quo adjectivi usu in Graecis et Latinis frequenti v. Winer. Grammat. N. T. p. 192) h. e. *albuerunt.* — c) *perversus, degeneratus fuit* Jes. 29, 6: הַפְכְּכֶם *o perversitatem vestram!* [Chald. et Syr. ܗܦܟ *vertit, convertit,* أفك *invertit,* unde المؤتفكات *urbes subversae,* in specie ad mentem relatum *mentis consiliique inopem reddidit,* ea ratione, qua nos dicimus *mentem perversam.* Hinc cum *He* Arab. habent هَفِيكٌ *stultus,* quasi *perversus.* Alb. Schultens. in *Clav. dial.* p. 208.]. d) Dicitur sensu praegn. הָפַךְ מֵעַל מֶרְכַּבְתּוֹ *convertit se* (et descendit) *de curru suo* 2 Reg. 5, 26. coll. 21.

Praet. cum Affixo הֲפַכְתֶּם Job. 9, 5. Part. Praes. cum Jod paragog. הַהֹפְכִי Ps. 114, 8. Infin. absol. הָפוֹךְ Prov. 12, 7. Infin. constr. הֲפֹךְ Gen. 10, 29. cum Affixo הָפְכִּי Gen. 19, 21. Imper. הֲפֹךְ 1 Reg. 22, 34. Fut. יַהֲפֹךְ Thren. 3, 3. cum Affixo et Vau convers. וַיַּהַפְכֵהוּ Jud. 7, 13. Plur. יַהַפְכוּ Job. 12, 15.

Niph. נֶהְפַּךְ 1) *versus est, se vertit, convertit* Job. 19, 19. Jos. 8, 20.; sq. לְ vel עַל *ad aliquem* Thren. 5, 2. Jes. 60, 2. — 2) *eversus est* Jon. 3, 4. — 3) *conversus* h. e. *mutatus est* Exod. 7, 15. 1 Sam.

10, 6., sq. ־ל Levit. 13, 17.; in *deteriorem* sensum: *degeneratus est* Jer. 2, 20. — Praet. foem. נֶהֶפְכָה Thren. 5, 2. Part. foem. in Pausa נֶהְפָּכֶת Jon. 3, 4. Infin. absol. נַהֲפוֹךְ (v. Gesen. Lehrgeb. p. 310 sq.) Esth. 9, 1.

Hoph. הָהְפַּךְ *conversus est* (irruit) Job. 30, 15.

Hithpah. Part. מִתְהַפֵּךְ *vertens se, volvens se* Jud. 7, 13. Job. 37, 12. Foem. מִתְהַפֶּכֶת *continuo se vertens, vibrans* Gen. 3, 24. Fut. foem. תִּתְהַפֵּךְ *convertet, mutabit se* Job. 38, 14.

הֵפֶךְ et הֶפֶךְ m. *inversio, inversum, contrarium* Ezech. 16, 34.

הֲפֵכָה f. *eversio, subversio* Gen. 19, 29.

מַהְפֵּכָה f. *id.*, in regim. מַהְפֵּכַת Deut. 29, 23. Jes. 1, 7. 13, 19. Jer. 49, 18. 50, 40. Am. 4, 11.

מַהְפֶּכֶת f. Jer. 20, 2. 3. 29, 26. 2 Chron. 16, 10. auctoribus Hieronymo, Chald., Syro ad Jerem. 20, Kimchio et Ev. Scheidio in *Observ.* ad vv. II. V. T. p. 59. *cippus* seu *nervus* h. e. *lignum, cui pedes captivi aliaeque etiam corporis partes inseruntur,* speciatim *nervus obtortus,* in quo distortus sedet captivus, facie a pedibus aversa v. Michael. in Suppl.

תַּהְפּוּכָה f. *perversitas, fraus.* Plur. תַּהְפֻּכוֹת *fraudes,* quasi dicas *subversiones* veritatis, virtutis, religionis Deut. 32, 20. Prov. 2, 11. 14. 6, 14. etc.

הֲפַכְפַּךְ m. *tortuosus, curvus* Prov. 21, 8. Ex Conj. Pehalhal v. Alb. Schultens. *Instit. L. H.* p. 305. Sic منهفك Part. Conj. VII. et مهفك Pass. Conj. II. h. e. *inversus, subversus* vocatur *vacillabundus* et *laxe remissus* in incessu itemque *multus erroris* omnisque *confusionis* v. Alb. Schultens. ad l. Prov.

הֹצֶן m. Ezech. 23, 24. Talmudistis (tract. Succah fol. 12 b) *fascem, fasciculum* (lini viridis) significat, hinc Ezech. l. c. *collective* sumunt pro *fascibus* h. e. apparatu rerum ad bellum necessariarum etc. Vulgo tamen habetur pro *armorum* specie. Syr. enim vertit: ܡܙܝܢܐ *armati,* Chald. מָאנֵי זֵינָא *arma bellica.* Jobus Ludolfus in Commentar. ad *Histor. Aethiop.* p. 205. de *ferro* sive *falce ferrea* exponit, coll. Aethiop. ሐጺን፡ חצן (in Codd. etiam Kennicott. pluribus cum ח legitur) *ferrum,* quod spec. pro *gladio* sumitur Jud. 4, 15. 16. et in Plur. quaevis *ferramenta* sive *instrumenta ferrea* significat.

הַר m. *mons* Gen. 10, 30. Deut. 33, 19. Jos. 17, 18. al. cum Artic. הָהָר Exod. 3, 12. 19, 2. 3. 14. 16. 17. 18. 20. 23. Num. 13, 17. Deut. 2, 3. Jos. 10, 6. 40. etc.; saepe *tractus montanus* Jud. 1, 9. Jos. 10, 40. 11, 2. 16. 12, 8. spec. הַר יְהוּדָה *tractus montanus Judaeae* (alibi הָהָר Jos. 10, 40. 11, 16.) opp. parti ejus occidentali, montibus carenti, quae שְׁפֵלָה s. *campestris; declivis* dicitur Jos. 15, 33—47. 48—60. Cum ה *locali* הָהָרָה *in montem, versus montem* Gen. 12, 8. 19, 17. 19. Exod. 24, 12. Deut. 1, 24. 41. Jos. 2, 16. 22. etc. semel cum Segol; הָרָה Gen. 14, 10., quasi sequens ר sit littera gutturalis Kamezata. Cum Affix. הַרְכֶם (in) *montem vestrum* Ps. 11, 1. Plur. הָרִים *montes* Gen.

7, 18. 20. 8, 5. 22, 2. etc., semel forma inusitatiore הֲרַי, quod tamen aliis Plur. est cum Affixo *montes mei* Zach. 14, 5., in regim. הָרֵי Gen. 8, 4. Cant. 2, 17., cum Affixis הרי Jes. 14, 26. 49, 11. הָרָיו Ezech. 35, 8. Malach. 1, 3.

הרר m. *mons* (voc. ad formam עַז diduct.). Semel occurrit cum Affixo הֲרָרִי *o mi mons* Jes. 17, 3.

הָרָר m. *id.* unde cum Affixis הררי Ps. 30, 8. הֲרָרָם Gen. 14, 6. Plur. הֲרָרִים, in regim. הֲרֲרֵי Num. 23, 7. Deut. 33, 15. Ps. 50, 10. cum Affixo הֲרָרֶיהָ Deut. 8, 9.

הררי s. הָרָרִי *montanus*, cognomen *Sammae* 2 Sam. 23, 11. 33. LXX. Ἀρωδίτης.

הֹר Nomen montis 1) ab austro Palaestinae proxima a Kades statione, ad ipsos Idumaeae fines, in quo sepultus est Aharon Num. 20, 22. 23. 27. 33, 37. etc., hod. جبل نبي هارون *mons prophetae Haruni* v. Burckhardt Itinerar. Tom. I, p. 10. — 2) borealis et limitaneus Palaestinae cisjordanensis versus septentrionem Num. 34, 7. 8. J. D. Michaelis in *Suppl.* p. 568.

הוֹר Gen. 49, 26. videtur idem esse, quod הַר *mons*. Itaque si l. l. conjungas הוֹרֵי עַד (statu constr. more Syror., vel mutatis paullulum punctis הוֹרֵי) vertendum erit: *montes aeternitatis* h. e. aeterni cf. parall. גִּבְעוֹת עוֹלָם. Alii vero derivant ab הוֹרָה, הוֹרִים *parentes*, atque in hanc sententiam concedit etiam Rosenmuellerus, minus recte, opinor.

הָרָא 1 Chron. 5, 26. Nomen propr. regionis Assyriis subjectae, in quam colonias Israeliticas deduxerunt, *Media*, et quidem pars ejus *septentrionalis*, ex sententia Bocharti (*Phal.* lib. 3. c. 14. p. 225 sqq.), quoniam Media Graecis olim *Aria* et Medi *Arii* dicebantur a monte, הַר, ut suspicatur, ob montium continuam seriem in septentrionali Mediae parte. De nobilissima metropoli cognominequc urbi regione Chorasanae *Hera* vel *Herath* (هراة Arab. et هری Pers. v. Golium ad *Alfergan.* p. 179. 180), sed dubitanter, cogitat J. D. Michaelis in *Suppl.* p. 570.

הַרְאֵל vid. supra in voc. אֲרִיאֵל.

הָרַג *occidit.* Proprie est *occidere hostiliter et in bello,* adeoque *destinato consilio et vi* (observante J. G. Wellero *in den Abhandlungen aus der biblischen Philologie* p. 259 sq.), metaphorice *perdidit, destruxit* (de grandine) Ps. 78, 47.; deinde *enecavit* (de moerore) Job. 5, 2. Constr. cum Accusativo, longe rarius cum לְ pers. 2 Sam. 3, 30. Job. 5, 2.; cum בְּ pers. 2 Chron. 28, 9. Ps. 78, 31. sign. *occidere, caedem facere inter Judaeos, Judaeorum, Niederlage anrichten unter d. J.* Arab. هرج *minutim caedere, concidere* conf. Ps. 78, 47. Alb. Schultens. ad Prov. I, 32.

Praet. cum Affixo הֲרָגוֹ Gen. 4, 25. Foem. cum Affixo וַהֲרָגָתַם Am. 9, 4. Plur. cum Affixo וַהֲרַגְנוּם Neh. 4, 5. Part. Plur. הֹרְגִים Jes. 10, 4. et הֲרֻגִים Jes. 14, 20. Jer. 18, 21. cum Affixo הֲרֻגָיו Jes. 27, 7. Infin. absol. הָרוֹג Num. 11, 15. Deut. 13, 9. Infin. construct. הֲרֹג Exod. 2,

15. cum Affixis הֲרָגוֹ Exod. 21, 14. הֲרָגְךָ 1 Sam. 24, 10. sed in Pausa הֲרָגֶךָ Gen. 27, 43. Neh. 6, 10. Imperat. הֲרֹג Jud. 8, 20. Plur. in Pausa הִרֹגוּ Num. 31, 17. Fut. אֶהֱרֹג Am. 2, 3., sed cum ה paragog. אֶהֶרְגָה Gen. 27, 41. cum Affixo וָאֶהֶרְגֵהוּ 2 Sam. 4, 10., ubi alii codices habent וָאֶהֶרְגֵהוּ, ut 2 Reg. 10, 9. תַּהֲרֹג Gen. 20, 4. יַהֲרֹג Ps. 10, 8. etc.

Niph. *occisus est* Thren. 2, 20. Ezech. 26, 6. Infin. cum ב. בֵּהָרֵג (exclusa Praeformante ה, pro בְּהֵהָרֵג) Ezech. 26, 15. — Pyh. Praet. in Pausa הֹרָג *occisus est* Jes. 27, 7. Ps. 44, 23., ubi vid. ROSENMUELLER.

הֶרֶג m. *occisio, caedes* Prov. 24, 11. Jes. 27, 7. 30, 25. Ezech. 26, 15. Esth. 9, 8.

הֲרֵגָה f. *id.* Jer. 7, 34. 12, 3. 19, 6: צֹאן הַהֲרֵגָה *grex occisionis* i. e. occisioni, mactationi destinatus Zach. 11, 4. 7.

הרה 1) *concepit* Gen. 21, 2. 25, 21. etc., cum לְ pers. *concepit* ex aliquo Gen. 38, 18. 25.; etiam 2) metaphorice q. d. *mente* (animo) *concepit* (conf. Chald.) i. e. *meditatus, molitus est* aliquid (mali) coll. vern. *schwanger mit etwas gehen* Ps. 7, 15. Job. 15, 35. Jes. 33, 11. 59, 4. — Praet. foem. in Pausa הָרָתָה Gen. 16, 5. Part. praes. הוֹרֶה *concipiens, conceptor*, et catachrestice, ut vulgo putatur, parum tamen probabiliter, *genitor*, unde Plur. cum Affixo הוֹרַי *genitores mei* Gen. 49, 26., sed vid. sub הוֹר. Foem. הוֹרָה *concipiens*, hinc *genitrix*, cum Affixis הוֹרָתִי Cant. 3, 4. הוֹרָתָם Hos. 2, 5. Infin. absol. הָרֹה Job. 15, 35. et הָרוֹ Jes. 59, 4. Fut. foem. תַּהֲרֶה, unde cum Vau convers. וַתַּהַר Gen. 4, 1. 17. 16, 4. 21, 2. Plur. foem. וַתַּהֲרֶיןָ Gen. 19, 36.

Pohel: הֹרָה, unde Infin. הֹרוֹ *concipiendo* Jes. 59, 13. conf. simile supra in הֹגֶה. — Pyh. הֹרָה *conceptus est* Job. 3, 2.

הָרֶה m. inusit., unde Foem. הָרָה *gravida* Gen. 16, 11. 39, 24. 25. Exod. 21, 22. Jud. 13, 5. 7. etc. in regim. הֲרַת Jer. 20, 17. Plur. הָרוֹת *gravidae* Jer. 20, 17. et ex Forma dagessanda cum Affixis הָרוֹתֶיהָ 2 Reg. 15, 14. הָרוֹתֵיהֶם 2 Reg. 8, 12.

הָרִי (formae dagessandae) m. inusit., unde Foem. Plur. cum Affixo הָרִיּוֹתָיו *gravidae ejus* Hos. 14, 1.

הֵרָיוֹן m. (ex forma dagessanda) *conceptus* Ruth. 4, 13. Hos. 9, 11.

הֵרוֹן m. *graviditas*, cum Affixo הֵרֹנֵךְ Gen. 3, 16.

הַרְהֹר m. Chald. *cogitatio*, a rad. הַרְהֵר *cogitavit, meditatus est*. Plur. הַרְהֹרִין Dan. 4, 2.

הרם rad. in Hebr. inusit., Arab. هَرَم *magnificit, extulit*.

הַרְמוֹן m. *palatium*, alias אַרְמוֹן, coll. هَرَمٌ *pyramis* v. supra ארמון. Cum ה *locali* הַהַרְמוֹנָה *in palatium* Am. 4, 3. Quibusdam est Nomen propr.

הרס 1) *destruxit, diruit:* a) urbes, aedificia, muros Ezech. 16, 39. Thren. 2, 2. Ezech. 13, 14. Mich. 5, 10. 1 Reg. 19, 10. 18, 30. etc.; b) populos: *delevit* Exod. 15, 7.; c) dentes: *excussit, elisit* Ps.

58, 7.; d) mores (in deterius): *corrupit* Prov. 29, 4. — 2) intrans. *irruit, irruptionem fecit* Exod. 19, 21. 24. [Primitiva verbi significatio est *vehementius contudit*, ut Arab. هرس. Quomodo הרס a חרב et שנים differat, pluribus docet Rhenferdius in Dissert. de *ratione observandi genuinam vocabulorum Hebr. significationem* §. 33 sq. in ejus Opp. philol. p. 631 sq.]. — Infin. constr. הֲרוֹס Jer. 1, 10. Imper. הֲרֹס, cum linea Makkeph הֲרָס־ Ps. 58, 7. cum Affixo הָרְסָהּ 2 Sam. 11, 25. Fut. אֶהֱרֹס Jer. 24, 6. 42, 10: תַּהֲרֹס Exod. 15, 6., sed יַהֲרֹס Job. 12, 14. cum Affixo in Pausa יֶהֶרְסֶךָּ Jes. 22, 19. Plur. יֶהֶרְסוּ Exod. 19, 21. 24. in Pausa יַהֲרֹסוּ 2 Reg. 3, 25.

Niph. *destructus, dirutus, eversus est* Joel. 1, 17. Ezech. 38, 20. 36, 35. Praet. foem. in Pausa נֶהֱרָסָה Prov. 24, 31. Plur. נֶהֶרְסוּ Jer. 50, 15. Fut. יֵהָרֵס Jer. 31, 39. Plur. cum Nun paragog. et in Pausa יֵהָרֵסוּן Ps. 11, 3.

Pih. *destruxit.* Part. Plur. cum Affixo מְהָרְסַיִךְ *destruentes te, destructores tui* Jes. 49, 17. Infin. הָרֵס et Fut. cum Affixo תְּהָרְסֵם Exod. 23, 24.

הֶרֶס m. *destructio* Jes. 18, 19. Ikenio in *Dissert. philol. theol.* XVI. est *leo* Arab. فرس propr. *vorator* (a rad. فرس *vorax fuit*), epitheton leonis, ut שחל et אוכל, et l. c. עִיר הֶרֶס *Leontopolis*, urbs Aegypti in nomo Heliopolitano cf. J. D. Michaelis *Suppl.* Sed v. Rosenmueller. et Gesen. ad h. l. Al. Codd. habent: חֶרֶס q. v. infra.

הֲרִיסָה f. *id.*, unde Plur. cum Affixo הֲרִיסֹתָיו *destructiones* sive *destructa ejus* Am. 9, 11.

הֲרִיסוּת f. *id.*, cum Suffixo הֲרִיסֻתֵךְ *destructio tua* Jes. 49, 19.

הֲרַת, הָרֹתָה vid. sub rad. הרה.

הֲתָךְ Nom. propr. eunuchi Esth. 4, 5. coll. Pers. هدك *donum*, addita ك litera, quae saepenumero claudit vocabula persica. Bohlen in Symbol. p. 23. confert هدك *veritas*.

התל in Kal inusit.; Pih. *lusit, delusit, illusit*, sq. ב pers., h. e. a) *ludibrio habuit, ludificavit* 1 Reg. 18, 27.; b) *decepit* Job. 13, 9. Jud. 16, 10. al. — Praet. irregul. הֵתֵל (pro הִתֵּל v. Gesen. Lehrgeb. p. 316.) et retracto Accentu הֵתֶל Gen. 31, 7. Infin. הָתֵל (pro הַתֵּל) Exod. 8, 29. Fut. regulariter וַיְהַתֵּל 1 Reg. 18, 27., sed Plur. cum Dagesch euphon. et in Pausa, תְּהַתֵּלּוּ Job. 13, 9. יְהָתֵלּוּ (similiter in Pausa) Jer. 9, 4. Hoph. praet. הוּתַל *illusum, seductum est* Jes. 44, 20.

הֲתֻלִּים m. Plur. *illusiones* Job. 17, 3.

מַהֲתַלּוֹת f. Plur. *id.* Jes. 30, 10.

הוֹתֵת vid. supra הות.

ו

ו *et*, ab initio vocum *Particula* est *inseparabilis* sive *praefixum*, de cujus varia punctatione consulendi sunt Gesen. Lehrgeb. p. 634. et J. D. Michaelis in *Suppl.* Significatio ejus adeo variare dicitur, ut fere omnium Particularum vicem sustineat; quam ob causam Noldius (in Concordantt. p. 282—318.) 73 ejus significationes enumeravit. Verum habet *unam* tantum *connectendi vim*, quae pro diversa sententiarum, quibus connectendis inservit, indole diversis cultiorum linguarum particulis exprimi debet, quales non tantum sunt *etiam, porro, deinde* ac similes, (quae et ipsae quodammodo copulativae sunt), sed plures quoque aliae, ab illarum simplicitate paullo longius recedentes. Pertinet igitur particulae hujus copulativae (quae tantum *copulandas* esse sententias, non *quo* copulandae sint *modo*, declarat) tam frequens tamque varius usus ad linguae Hebraicae simplicitatem et quasi tenuitatem, quam reliquae linguae longo cultu subactae deposuerunt. Cf. Schroederi *Institt. L. H.* synt. reg. 109. a. J. D. Michaelis *Gramm. Arab.* p. 235. Itaque praeterquam quod *copulandi* vim habet (*et, etiam*, vel in libris histor. *tum, deinde, porro*), praemittitur:

a) vocabulis, quae *exaggarandi* caussa adiiciuntur: *et quidem*, (*isque*) Ps. 68, 10: נַחֲלָתְךָ וְנִלְאָה *possessionem tuam eamque fatiscentem;* Am. 3, 11: צַר וּסְבִיב *hostis et quidem circumquaque* Jer. 15, 13.; *imo* 1 Reg. 8, 27. Prov. 6, 16. Job. 5, 19. Aliquanto rarius voci, in qua non nisi *appositionis* vis inest, additur 1 Sam. 28, 3: רָמָה וּבְעִירוֹ *Rama et* (haec fuit) *patria ejus;* — b) sententiis *adversativis*: *sed* Gen. 2, 17. 13, 12. Ps. 5, 8. Prov. 3, 33. Esr. 3, 6., *tamen, veruntamen* Gen. 20, 4. Exod. 4, 8. Ps. 44, 18., *et tamen* Eccles. 1, 4. Ps. 49, 13. *cum tamen* Deut. 9, 29. Gen. 18, 13. Jud. 16, 15. Jer. 5, 21. Gen. 26, 27., *alioquin* Ps. 51, 18. Job. 6, 14.; — c) sententiis *disjunctivis*: *aut* 1 Sam. 17, 34. Deut. 3, 24. Prov. 20, 20. 2 Sam. 24, 13. Jer. 44, 28. (alii loci levioris momenti sunt: nam haec: *maledicens patri suo et matri suae morietur* Exod. 21, 17. dicuntur concise pro: maledic. patri suo morietur, et mal. matri suae mor., Gen. 26, 11. etc.), repetit. significat *sive, sive* Exod. 21, 16. Levit. 5, 3. al.; — d) sententiis *caussalibus*: *nam, enim* Gen. 6, 17. 30, 27. Ps. 7, 10. Hos. 12, 2. Jes. 39, 1.; — e) sententiis *conclusivis*: *itaque, igitur* Ps. 81, 13. Deut. 31, 17., *ita ut* Num. 23, 19. Ruth. 1, 11.; — f) sententiis *finalibus*: *ut* Jud. 14, 15. 1 Sam. 11, 12. maxime ubi futura sequuntur; — g) sententiis, quae a verbis *videndi, putandi, dicendi* etc. pendent Gen. 30, 27. Exod. 32, 9. Jos. 2, 12.; — h) sententiis *comparativis*: *sicut, velut* 1 Sam. 12, 15. Job. 5, 7. Prov. 25, 25. — (Addunt etiam praefigi sententiis *conditionalibus* Ruth. 2, 9. Levit. 10, 19. Jud. 6, 13. etc. Sed in istis locis omnibus praetermissum videtur אִם, quod sexcenties deest v. Gesen. Lehrgeb. p. 843).

Ubi idem nomen interposita copula bis collocatur, vel *continuitatis* vel *diversitatis* notio inest: a) יוֹם וָיוֹם *de die in diem, quotidie* Esth. 3, 4., דֹּר וָדֹר *omnes aetates* Deut. 32, 7.; — b) אֶבֶן וָאֶבֶן *diversa pondera* Deut. 25, 13., לֵב וָלֵב *diversa sententia* h. e. dissidium animorum 1 Chron. 12, 33.

Ab initio orationis posita declarat, suppressum esse aliquid cogitatione, quod debeat e praegressa sententia repeti, ut 2 Sam. 24, 3: *et addat Deus huic populo*; plenius: *et faciam, quod imperasti, et opto, ut addat* etc. 2 Reg. 4, 41: *et afferte farinam*, h. e. recte faciunt illi, et vos afferte etc. Ps. 4, 4. Zach. 2, 10. De simili usu voc. *καὶ* v. Passow. Lex. II, p. 764. Hoc autem magis mirum, integros adeo libros a וְ incipere, ut 1 Reg. 1, 1: וְהַמֶּלֶךְ דָּוִד זָקֵן, Esr. 1, 1: וּבִשְׁנַת אַחַת לְכוֹרֶשׁ etc. Ita hae narrationes annectuntur quasi superiorum temporum historiis, quarum imago scriptoris menti obversabatur.

Ceterum passim (per anacoluth.) incipit *apodosin*, ubi praecedit particula *conditionalis* Jud. 4, 8. Jer. 5, 1. 14, 18. Ps. 78, 34., vel *caussalis* Gen. 29, 15. 23. Deut. 7, 12., vel *temporis* Hos. 11, 1. Jer. 7, 25. 2 Sam. 7, 14. (cf. *ὡς — καὶ* in N. T. Luc. 7, 12. Act. 10. 17.); quanquam in his locis omnibus apodosi aliquam vim addere videtur, ut si vernacule dicimus: *wenn sie sich bessern, dann, da will ich* etc.

Simil. Arab. فَ. Ubi in media sententia *verbo* praemittitur, facit, ut aliquantum ponderis accedat: nam Prov. 23, 24: יֹלֵד חָכָם וְיִשְׂמַח plus est quam: יֹלֵד חָכָם יִשְׂמַח; illud significat: *pater sapientis, hic (is) gaudere potest*, hoc vero: *pater sap. gaudere potest*, sine ulla vi; Prov. 31, 28. Num. 23, 3. Exod. 12, 15. 2 Sam. 15, 34. simil. Gen. 3, 5: בְּיוֹם אֲכָלְכֶם — וְנִפְקְחוּ *die quo comederitis, hoc ipso die-aperientur*, Prov. 24, 27. Exod. 16, 6. Augetur etiam orationis gravitas, ubi הִנֵּה adiicitur, ut Gen. 40, 9: בַּחֲלוֹמִי וְהִנֵּה גֶפֶן לְפָנָי, quod quantopere differat ab hac sententia: בַּחֲלוֹמִי גֶפֶן לְפָנָי, nemo non sentit.

Quod addunt, וְ passim etiam *relativi* vicem obtinere, id verendum est, ut recte praecipiatur. Nam Ruth. 3, 16. Gen. 15, 6. 18, 17. Mal. 3, 1. et plerisque aliis in locis a Noldio enotatis duae res gravitate *pares* copulantur, quod, ubi fit, vocula *et* naturalem quasi sedem habet; *relativum* contra annectit ejusmodi sententiam, quae gravitate dignitateque *inferior* est illi, cui nectitur (*einen Nebensatz*); haec autem verba: יִפְקֹד יְהוָה אֶת־צֹר וְשָׁבָה וגו׳ Jes. 23, 17. ita reddas: *visitabit Jova Tyrum et redibit* (ea), *reducet eam*. Loci denique Gen. 49, 25. gravitas augeri eo ipso videtur, quod יַעְזְרֶךָּ et יְבָרְכֶךָּ non *relativi* ope juncta sunt Nominibus אֵל et שַׁדַּי; hoc enim dicit poëta: (*es kam*) *von dem Gott deines Vaters — und er hat* (*ebendadurch*) *dir geholfen, von dem Allmächtigen — und er hat dich gesegnet.*

Praetermissâ copulâ *Asyndeta* oriuntur, quae passim egregiam vim addunt orationi. Sed notanda potissimum haec genera sunt: 1) in formulis, quarum *crebra* erat repetitio, ut תְּמוֹל שִׁלְשֹׁם Exod 5, 8., maxime ubi computationis summa definitur (nostr. 4 *Fuss* 6 *Zoll*, *ein Jahr* 3 *Tage*) Jud. 19, 2. — 2) in rerum *enumerationibus* Mich. 1, 1. — 3) in sententiis sibi invicem *oppositis* Thren. 5, 7: *patres nostri peccarunt, nos plectimur*, Prov. 27, 12. 28, 2. — 4) ad significandam *celeritatem* Exod. 15, 9: *persequar, apprehendam, dividam praedam* (cf. *veni, vidi, vici*), Jud. 5, 27. 1 Sam. 15, 6. — 5) ubi notiones copulantur, quarum unaquaeque singulari cum vi efferenda est Ps. 65, 2. לְךָ דֻמִיָּה תְהִלָּה *tibi* debetur *fiducia, laus*, q. d. tibi deb. fiducia, tibi deb. laus; Jes. 63, 11.

De וְ conv. Praeter. v. GESEN. Lehrgeb. p. 296 sqq.

Aliquando ו in Cthib deficit, ubi in Kri adest, ut Jes. 55, 13. Dan. 2, 43. Prov. 23, 24. 27, 24. Job. 2, 7. Thren. 2, 2. 5, 3. 5. 7. et vicissim 2 Sam. 16, 10. 2 Reg. 11, 1. 16, 17. Jer. 4, 5. 5, 5. 24. 8, 1. Prov. 23, 24. Thren. 4, 12. Dan. 9, 5. Neh. 9, 17.

וַ *conversivum Futuri* differt a וְ *cop.* Illud enim ortum videtur ex הָוָה *fuit,* suppressa prima rad. (quae a Syris etiam occultari solet), tertia vero י (ה) per Dagesch forte compensata. Itaque וַיִּקְטֹל dictum est pro הָוֵי יִקְטֹל (הֲוֵי), quemadmodum Arabibus كان يقتل *fuit (ut) interficeret,* significat: *interfecit.* Ceterum de usu hujus וַ conv. v. GESEN. Lehrgeb. p. 293 sqq.

וְדָן Ezech. 27, 19. Nom. propr. loci in Arabia. J. D. MICHAELIS in *Suppl.* et in *Spicil. geogr. Hebr.* T. II, p. 168—171. *urbem* intelligit vel *regionem inter duo flumina* (h. e. ودان) h. e. regionem circa *Goblam* (جبلة), quae sita est Sanaam inter et Adanam in tractu montano ad duos fluvios (Vadi Meidani et Vadi Zebid), unde civitas duorum fluviorum (مدينة النهرين) vocatur ab Abulfeda. V. tabulam Jemenae Niebuhrianam circa grad. lat. 14.

וָהֵב Num. 21, 14: יֵאָמַר בְּסֵפֶר מִלְחֲמוֹת יְהוָה אֶת־וָהֵב בְּסוּפָה, in quo loco et qua ratione *interpungenda* et quomodo *legenda* sint verba, perobscurum est. Si, ut in aliquot libris est, uno vocabulo legas אתוהב habebis Ithpaal aram. verbi והב h. e. יְהַב *dedit;* sin recte scribitur את־והב, videtur nomen *loci* aut *torrentis* esse, in quam sententiam ROSENMUELLER. etiam concessit. Alior. conjecturas idem enarrat in Scholl. ad h. l.

וָו m. *clavus, uncinus, paxillus,* Plur. וָוִים. Derivant a rad. Arab. ويى, cui falso significationem *ligandi* tribuunt, cum potius notet *uxorem duxit;* nisi dicendum, eam in univ. involvere notionem *conjunctionis* q. d. *uxorem sibi junxit:* quo sensu convenit Syr. אוא in Pahel *conjunxit.* In regimine וָוֵי Exod. 27, 10. 11. 38, 10. 11. 12. 17. cum Affixo וָוֵיהֶם Exod. 26, 32. 37. 27, 17. 36, 36. 38. 38, 19.

וָזָר Prov. 21, 8. vid. sub rad. וזר.

וַיְזָתָא Nom. propr. filii Hamanis natu minimi Esth. 9, 9. coll. Pers. ويشه *albus.*

וָלָד et וֶלֶד *proles,* vid. sub rad. ילד.

וַשְׁתִּי f. uxor Ahasveri, regis Persarum Esth. 1, 9. coll. Pers. وشتى *pulcher.*

ז

זְאֵב m. *lupus* (Arab. ذِئْبٌ Syr. ܕܐܒܐ) Gen. 49, 27. Jes. 11, 6. 65, 25. Jer. 5, 6., sec. MAJUM et ALB. SCHULTENSIUM in *Clave Dialectorum* p. 190. ab Arab. ذَأَبَ *terruit, abegit gregem*, nisi haec notio a *lupo* prognata est, q. d. *lupinatus est*, ut ipse monet ALB. SCHULTENS. *ad Ispah.* p. 7. Itaque videtur voc. *primitivum* esse. Plur. זְאֵבִים Ezech. 22, 20., in regim. זְאֵבֵי Habac. 1, 8 Zeph. 3, 3., ubi *lupi vespertini* sunt qui vespere et noctu praedae invigilant, sec. illud VIRGILII *Georg.* III, 538. IV, 434. 435. *Aeneid.* IX, 59—61., unde νυκτερινοὶ vocantur OPPIANO *Cyneget.* III, 266. et νυκτιπόροι I, 440.

זֹאת (pro זָאת Arab. ذَهْ et ذَاتُ) Pronomen *demonstrativum* 3 Pers. Singul. foem. *haec, ista* Gen. 2, 23. Exod. 12, 43. Levit. 6, 2. 18. etc. *hoc, istud* Gen. 45, 19. Am. 2, 11. Cum ה paragog. זֹאתָה (quale ה etiam in aliis Pronominibus frequens est) sec. Cthib Jer. 26, 6. Repetitum *distributive* significat: *haec, illa*, vel *una, altera*, ut 1 Reg. 3, 23. 26.

זֹה pro זֹאת (ut רִבּוֹ pro רִבּוֹת) in solo Ecclesiaste occurrit: ut 2, 2. 5, 15. 18. 7, 23. 9, 13.

זוּ i. q. זֹה, זֹאת Hos. 7, 16.; it. pro *relat.* Ps. 132, 12.

זבב rad. in Hebr. inusit., Arab. ذَبَّ *incertis sedibus vagari.*

זְבוּב m. *musca* Jes. 7, 18. (Syr. ܕܒܒܐ Arab. ذُبَابٌ *id.*). Plur. זְבוּבִים, in regim. זְבוּבֵי Eccles. 10, 1. ubi *muscae mortis* dicuntur *muscae mortiferae* et *noxiae*, conf. Sapient. 16, 9.

בַּעַל זְבוּב Nomen idoli Ekronitarum, *Deus muscarum averruncus*, qualis Graecorum Zeus ἀπόμυιος (PAUSAN. Eliac. prior. c. 14.) h. e. *Jupiter muscarum abactor*, a Judaeis per contemtum vocatus בַּעַל זְבוּל *Deus stercoris* 2 Reg. 1, 2. 3. 16. Cf. HYDE *de rel. Persar.* p. 129. CLERICUS ad 1 Reg. 1. Sed Βεελζεβοὺβ Novi Testam. est ܒܥܠܕܒܒܐ *calumniator*, διάβολος.

זָבַד *donavit* (Chald. זְבַד et Syr. ܙܒܕ *id.*). Praet. cum Affixo זְבָדַנִי *donavit me* Gen. 30, 20. Aliter, sed parum probabiliter, de hoc l. sentit SCHULTENS. in *Origin. Hebr.* T. I, p. 100 sq., qui integram phrasin Gen. 30, 20. ex Arab. exponit: *Utrem* (h. e. uterum) *mihi meum optima agitavit Deus agitatione*, ut de *parturiendo* et *foetum enitendo* loquuntur.

זֶבֶד m. *donum* Gen. 30, 20., زُبْدٌ *donum, munus.*

זָבָד Nom propr. 1) filii Nathanis 1 Chron. 2, 36. — 2) aliorum 1 Chron. 7, 21. (11, 41.) 2 Chron. 24, 26.

זָבַח in genere *mactavit* (ut cognatum טבח, Syr. ܕܒܚ et Arab. ذبح *mactavit)* Gen. 31, 54. 1 Sam. 28, 24. 1 Reg. 13, 2. 19, 21., spec. *mactavit ad sacrificandum* 1 Sam. 1, 4. Ezech. 16, 20.; hinc per metonymiam *sacrificavit:* non tamen de sacerdotum ministerio, sed de iis adhibetur, qui victimam ex gregibus suis eligunt eamque in loco sacro vel mactant vel mactari jubent. Constr. cum לְ nomini Dei vel idolorum praefixo 1 Reg. 8, 63., vel cum לִפְנֵי eidem praemisso Levit. 9, 4., cum עַל vel בְּ loci Exod. 20, 21. Jes. 65, 3. 2 Chron. 33, 17. — Part. praes. זֹבֵחַ Exod. 13, 15. Ps. 50, 23. Plur. זֹבְחִים Levit. 17, 5. Jes. 65, 3. in regim. זֹבְחֵי Deut. 18, 3. Hos. 13, 2. Infin. constr. זְבֹחַ Exod. 8, 25. 1 Sam. 15, 15. cum Affixo זָבְחוֹ 2 Sam. 15, 12. Imper. זְבַח Ps. 50, 14. Fut. cum ה paragog. אֶזְבְּחָה Ps. 54, 8. Jon. 2, 10. תִּזְבַּח Exod. 23, 18. Deut. 12, 15. Foem. cum Vau convers. et Affixo וַתִּזְבָּחִים Ezech. 16, 20. Plur. נִזְבַּח cum ה paragog. נִזְבְּחָה Exod. 3, 18. 5, 3. 8. 17.

Pihel זִבַּח *sacrificavit* 2 Chron. 33, 22. Ps. 106, 38. — Praet. plur. in Pausa זִבֵּחוּ Hos. 12, 12., Part. מְזַבֵּחַ 1 Reg. 3, 3. Plur. מְזַבְּחִים 1 Reg. 3, 2. 2 Reg. 12, 4. Foem. Plur. מְזַבְּחוֹת 1 Reg. 11, 8. Infin. זַבֵּחַ 1 Reg. 12, 32. Fut. אֲזַבֵּחַ 2 Chron. 28, 23. יְזַבֵּחַ Habac. 1, 16. Plur. יְזַבֵּחוּ (in Pausa) Hos. 4, 14 (in quem loc. cf. Rosenmueller.) etc.

זֶבַח m. propr. *mactatio*, metonym. 1) *carnes mactatorum animalium, epulae* Prov. 17, 1. — 2) *sacrificium* Gen. 46, 1. 1 Sam. 1, 21. 1 Reg. 8, 62. etc. cum *convivio sacrificiali* 1 Sam. 9, 12. 13. 16, 3. (Arab. ذِبْح et ذَبِيح *quod mactatur* aut *pro sacrificio offertur, hostia, victima.* ܕܶܒܚܳܐ *sacrificium, victima.*); זִבְחֵי צֶדֶק *sacrificia justa, legitima* h. e. *talia, qualia esse debent* adeoque Deo placent Ps. 51, 21. Deut. 33, 19. coll. זִבְחֵי אֱלֹהִים Ps. 51, 9. Sensu strictiore opponitur *sacrificio* incruento, מִנְחָה, ac *cruentum* denotat, non tamen prorsus concremandum (quo usu venit עֹלָה Jer. 7, 21. 22.), sed de quo comedere licebat Exod. 10, 25. Num. 15, 5. 1 Sam. 2, 29. 3, 14. — Cum Affixo זִבְחִי Exod. 23, 18. Ezech. 39, 17. Plur. זְבָחִים Gen. 46, 1. Exod. 10, 25. in regim. זִבְחֵי Levit. 17, 5. Num. 10, 10. cum Affixo זִבְחֵינוּ Jos. 22, 27. זְבָחֵימוֹ Deut. 32, 38. Plur. foem. זְבָחוֹת, unde cum Affixo זִבְחוֹתָם Hos. 4, 19.

מִזְבֵּחַ m. *altare* (locus, in quo *sacrificatur* v. Gesen. Lehrgeb. p. 494.) Gen. 8, 20. Exod. 17, 15. Jos. 8, 30. etc. [Arab. مَذْبَح et Syr. ܡܰܕܒܚܳܐ *ara*]. — Cum ה paragog. et Artic. הַמִּזְבֵּחָה *in altare* Exod. 29, 13. 18. 25. Levit. 1, 9. 13. 15. Num. 5, 26. (post verb. הִקְטִיר, quare vertunt: *in altari,* sed consimile est Graec. εἰς μέγαρον κατέθηκε et all. v. Passow Lex. I, p. 420.) 2 Chron. 29, 22. etc. in regim. מִזְבַּח Exod. 20, 21. 22. Levit. 4, 7. 10. 18. 25. 30. 34. cum Affixis מִזְבְּחִי Exod. 20, 26. 1 Sam. 2, 28. 33. מִזְבַּחֲךָ 1 Reg. 8, 31. Ps. 26, 6. in Pausa מִזְבְּחֶךָ Deut. 33, 10. Plur. מִזְבְּחוֹת *altaria* Num. 23, 1. 14. 29. 2 Reg. 21, 3. 4. 5. cum Affixo מִזְבְּחוֹתָם Exod. 34, 13. Deut. 12, 3. et sec. Kri

2 Chron. 34, 5., ubi Ctbib habet מִזְבְּחֹתָם *altaria*, tanquam a Sing. מִזְבָּחוֹת *altare*, ad formam רָאשֹׁתָיִם v. Gesen. Lehrgeb. p. 541.

זָבַל *habitavit*, Fut. cum Affixo יִזְבְּלֵנִי *habitabit mecum* (coll. יְגֻרְךָ Ps. 5, 5.) Gen. 30, 20. Origo ignoratur. Conjecturas v. ap. J. D. Michael. in *Suppl.* (qui confert Arab. زول *declinavit, divertit*) et Schroeder in *Observv. phil. crit. ad quaed. Pss. loca* p. 32 sqq (qui verbo زبل *stercoravit: fovendi* notionem tribuendam existimat, huic autem *habitandi, cohabitandi* significationem finitimam esse dicit; parum probabiliter).

זְבוּל m. propr. *habitatio*, metonymice *habitaculum* 1 Reg. 8, 13. Jes. 63, 15., pro quo occurrit זְבֻל Ps. 49, 15. 2 Chron. 6, 2.; cum ה paragog. מִזְּבֻל זְבוּלָה *subsistit in habitaculo* (h. e. ingressus in habitaculum subsistit [in eo] coll. εἰς οἶκον ἐστι Mr. 2, 1. κατῴκησεν εἰς πόλιν Mt. 2, 23. εἰς θρόνους καθίζάνω Aeschyl. Eumen. 29. v. Winer. Grammat. N. T. p. 161. et cf. supra מִזְבֵּחַ) Habac. 3, 11.

זְבֻלוּן, זְבוּלֻן, זְבוּלוּן Nom. propr. filii Jacobi decimi, quem ex Lea susceperat Gen. 30, 30. De finibus tribus Sebuloniticae v. Jos. 19, 10—16. Inde oritur Nom. gentil. זְבוּלֹנִי *Sebulonita* Num. 26, 27.

זְבַן Chald. *emit, redemit* (it. Syr. et Samar.). Part. Praes. זָבֵן, Plur. זָבְנִין *redimentes (tempus* h. e. dilationem quaerentes) Dan. 2, 8.

זָג m. *cortex* uvarum exterior, *pellicula uvae* Num. 6, 4. coll. Chald. זְגֵג *luxit, lucidus, clarus fuit*. Finitimum est Samar. זגג *purus fuit*. (Arab. زجاج *vitrum*).

זֶה Pronomen *demonstrativum* 3 Pers. Sing. masc. *hic, iste* Gen. 3, 1. 6, 15. 7, 13. etc. *hoc, istud* Exod. 30, 13. 2 Reg. 4, 43.; Arab. ذا. Semel de *muliebri* genere occurrit Jos. 2, 17. Cum Artic. הַזֶּה Gen. 28, 20. Num. 14, 2. Esth. 7, 6. 1 Sam. 17, 12 (de quo loco v. Gesen. Lehrgeb. p. 751).

Ceterum adde haec: 1) in eadem sententia repetitum, *distributive* intelligendum est: ut זֶה אֶל־זֶה *hic ad hanc* i. e. *alter ad alterum* Jes. 6, 3. Job. 1, 16. 17. 18. — 2) passim (in poeticis certe libris) ponitur pro אֲשֶׁר Ps. 104, 8. Prov. 23, 22. Ps. 78, 54. 74, 2. Jes. 42, 24. (ita nostrates *der* pro *welcher*, et Aram. דִּי i. e. זִי in Pronom. relat. abit). Ad Plural. refertur Job. 19, 19.; *is qui* significat Exod. 13, 8. — 3) postpositum Pronominibus et Adverbiis interrogativis auget eorum vim; nam מַה־זֶּה est *quid tandem, quid nam*, אֵי־זֶה *ubinam* Gen. 27, 10. 1 Reg. 21, 5. Gen. 18, 13. Exod. 5, 22. 1 Sam. 17, 28. Job. 38, 19. coll. Arab. لماذا etc. cf. Gesen. Lehrgeb. p. 751. Postpositum Particulae עַתָּה videtur significare *usque ad hoc ipsum temporis momentum, bis diesen Augenblick* Ruth. 2, 17. vel *modo, eben jetzt* 2 Reg. 5, 22. (cf. *nunc ipsum* Cic. Attic. 7, 3. τοῦτ' ἐκεῖ *illo ipso tempore* Eurip. Jon. 556).

4) praemissum in Singulari *numeralibus* indicat, ei, qui scribat, *satis magnum* aut *justo majorem* videri numerum, ut nostrum *schon*,

bereits, Gen. 31, 41: זֶה־לִּי עֶשְׂרִים שָׁנָה *hi mihi* (aguntur) *viginti anni, das sind nun schon* 20 *Jahre,* Num. 14, 22: זֶה עֶשֶׂר פְּעָמִים *bereits zehnmahl, jam decies* Zach. 7, 3. Jud. 16, 15. — 5) passim de *loco* dicitur, omisso voc. מָקוֹם, ut a) מִזֶּה *hinc* (*von hier*) Gen. 37, 17. Exod. 11, 1. Ruth. 2, 8.; מִזֶּה וּמִזֶּה est *hinc hinc, ab hac parte ab illa parte, utrimque* Num. 22, 24. Jos. 8, 33.; b) זֶה Gen. 28, 17. *hic,* alibi בָּזֶה Gen. 38, 21., quod tamen etiam de *tempore* dici solet Esth. 2, 13. Mich. 5, 4.

זוּ Arab. ذُو (v. Schultens. ad Hariri II, p. 75.) Pronom. *demonstrativum* Sing. 3 pers. masc. *hic, iste* Ps. 12, 8. Hab. 1, 11., *hoc, istud* Ps. 62, 12. Saepius in poeticis libris pro אֲשֶׁר ponitur, nullo generis et numeri discrimine habito, Exod. 15, 13. 16. Ps. 142, 4. Jes. 42, 42.; Ps. 9, 16 (ubi ad Foemin. refertur); Ps. 10, 2. 17, 9 (ubi cum Plur. copulatur).

הַלָּזֶה conflat. ex זֶה et הַל Artic., dupl. לְ (ut Arab. أَلَّذِى v. Rosenmueller. Institutt. Arab. p. 242.), *hic* Gen. 24, 65. 37, 19.

הַלֵּזוּ foem. Ezech. 36, 36. ortum ex זוּ et הַל.

הַלָּז com. Zach. 2, 8. Jud. 6, 20. 1 Sam. 17, 26. (masc.) 2 Reg. 4, 25. 23, 7. (foem.); decurtatum videtur ex הַלָּזֶה.

זָהָב m. *aurum* [Arab. ذَهَب Syr. ܕܗܒܐ Chald. דְּהַב] Gen. 24, 22. 53. 36, 39. Exod. 3, 22. Jos. 7, 21. Jud. 8, 24. 26. etc. dictum a *splendore,* coll. rad. Chald. cognat. צהב *splenduit.* Per metaphoram sumitur pro *oleo purissimo* ad splendorem *auri* fluidi prope accedente Zach. 4, 12. Denique Job. 37, 22. זָהָב est *splendor,* qualis *auri* esse solet (ita Val. Flaccus V, 370. *aurum* pro *fulgore* dixit) cf. Rosenmueller. ad h. l. — In regim. זְהַב Exod. 35, 24. Num. 7, 86. Ps. 72, 15. etc. semel cum Schwa composito (Gesen. Lehrgeb. p. 76. 77.) זֲהַב Gen. 2, 12. Cum Affixo זְהָבִי 1 Reg. 20, 7. Joël. 4, 5.

זהה rad. in Hebr. inusit., Arab. زهى, Syr. ܙܗܐ *splenduit,* ܐܙܕܗܝ *illustratus est, splendidus factus est.*

זִו (per syncopen pro זִהְו, mutata insuper tertia radicali ה in ו, ut in עָנָו etc.) m. mensis Hebr. *secundus,* Aprili nostro partim, partim Maio respondens (v. Michaelis *Suppl.*) 1 Reg. 6, 1. 37., sic dictus a *splendore plantarum,* inpr. *florum* cf. Arab. زهو *flos plantae.* Idem mensis Chaldaeis et Arabibus vocatur אִיָּר, أَيَّار, similiter a *splendore,* et German. *Lenz,* antiquioribus *Glentz,* i. e. *ver,* dicitur a *glänzen* h. e *splendere.* Aliam nominis rationem habet Fullerus in *Miscell. S.* VI, 5.

זִיו (per syncopen pro זְהִיו) m. Chald. *splendor.* Cum Affixis זִיוֵי Dan. 4, 33., זִיוֵהּ Dan. 2, 31. Plur. זִיוִין de *oris colore egregio* Dan. 5, 6. 9: זִיוֹהִי שָׁנַיִן עֲלוֹהִי *color oris ejus mutabatur ipsi* h. e. *palluit,* Dan. 7, 28.

זָהַם in Kal. inusit., Chald. *foetuit*, (ܙܘܗܡܐ *foetor*), Arab. زَخِمَ *sorduit*, praesertim *prae pinguedine*, unde Pih. זִהֵם pr. *foetidum reddidit* (Mischn. I, p. 106.); deinde *foetidum habuit*, *ut sordidum aversatus est*, *nauseavit* v. HARTMANN. linguist. Einl. p. 220 sq. Praet. foem. cum Affixo זִהֲמַתּוּ (pro זִהֲמַתְהוּ) *nauseavit* sive *fastidivit eum* scil. panem Job. 33, 20., cum Pleonasmo Affixi, more Syrorum, ut Exod. 2, 6.

זָהַר in Kal. inusit., Arab. زَهَرَ *splenduit*, *luxit* (v. HARTMANN. linguist. Einl. p. 86.), in Niph. נִזְהַר *edoctus*, *admonitus est*, q. d. quoad mentem *illustratus est* Ps. 19, 12.; it. *admonitionem admisit*, *admonenti paruit* Eccles. 4, 13. 12, 12. Ezech. 33, 4. 5. 6.

Hiph. הִזְהִיר 1) *illustravit* h. e. trop. (v. supra אוֹר) a) *docuit*, *edocuit* aliquem aliquid, cum dupl. Accus. Exod. 18, 20.; — b) *monuit*, *admonuit* Ezech. 33, 3., sq. מִן *dehortatus est a* Ezech. 3, 18. Levit. 15, 31. (sed Ezech 3, 17: הִזְהַרְתָּ אוֹתָם מִמֶּנִּי est: *admoneas eos meo nomine*, *mea auctoritate*; vernac. etiam dicimus: *von mir*). — 2) intrans. *splenduit*, *fulsit* Dan. 12, 3. — Cum Affixo הִזְהִירָהּ 2 Reg. 6, 10; 2 pers. cum ה paragog et Vau convers. וְהִזְהַרְתָּה Exod. 18, 20.

זְהַר Chald. *admonuit*, unde Particip. Pehil plur. זְהִירִין *admoniti*, *commonefacti*, hinc *cauti* Esr. 4, 22.

זֹהַר m. *splendor* siderum Ezech. 8, 2. Dan 12, 3; زُهْرٌ *splendorem omnium siderum* complectitur, unde أَزْهَرَان *duo sidera splendentia*, *sol* et *luna*, v. SCHULTENSIUM ad Prov. 20, 13.

זוּב *fluere*, *profluere*, *effluere* (ذَابَ *fluxit*, propr. *liquefactum fluxit*, ܕܳܒ *liquefactus est*, *fluxit*). Propr. de *fluxu humoris* dicitur, ut de *aqua* Ps. 78, 20. 105, 41. Jes. 48, 21., de *sanguine menstruo* Levit. 15, 25., de *semine virili* Levit. 15, 2.; metonymice autem de *illis rebus*, *quibus aliquid fluit* (VIRG. Georg. II, 166.) h. e. affluit, redundat (*fliessen von etwas*): ut de *terra Canaan* lacte et melle *affluente* Exod. 3, 8. 17. Levit. 20, 24. etc., de *valle* sanguine fluente Jer. 49, 4., de homine *fluxu* seminis s. gonorrhoea *laborante* Levit. 22, 4. Hinc Particip. praes. זָב gonorrhoea *laborans* Levit. 15, 2. 4. 6. 7. etc. Foem. זָבָה *id.* Levit. 15, 19., in regim. זָבַת Exod. 3, 8. 17. 13, 5. 33, 3.

זוֹב m. *fluxus*, ut *seminis* (*gonorrhoea*) Levit. 15, 2. 3. 15., *sanguinis menstrui* Levit. 15, 19. 25. 26. 28. 30.; cum Affixo זוֹבוֹ Levit. 15, 2. 3.

זוג, unde זַג, vide supra post זָבַן.

זוּד propr. *intumescere*, *ebullire*, *effervescere* (coll. Gen. 25, 29. et זֵידוֹן Ps. 124, 5.); metaphorice de *animo*: *tumere*, *efferre se*, *superbire* Deut. 1, 43. 17, 13. al., constr. cum עַל et אֶל *in*, *contra aliquem superbire*, *insolenter se gerere*, *per superbiam lacessere*, *vexare* aliquem Exod. 21, 14. Neh. 9, 10. Jer. 50, 29. [زَادَ *tumuit*, *intumuit*, speciatim de olla bulliente, de aquis fluvii altius intumescentibus, ut زاد النيل *intumescere Nilum*, per metaphoram *superbivit* q. d. *intu-*

muit prae fastu. Sic עפל *tumuit,* transfertur ad audaciam insolentem add. פחז infra]. Hiph. הֵזִיד 1) *effervescere fecit* h. e. *coxit* Gen. 25, 29. (Chald. בַּשֵּׁל). — 2) *superbe, insolenter egit* Neh. 9, 10. 16. 29. Exod. 21, 14. Deut. 18, 25. Fut. יְזִידוּן cum Nun paragog. Deut. 17, 13.

זוד Chald. *superbivit, superbe, insolenter egit,* unde Aphel Infin. הֲזָדָה *superbe agere* Dan. 5, 20.

זֵד m. *superbus, inflatus,* hinc *impius* Prov. 21, 24. Ps. 19, 14. Plur. זֵדִים Ps. 86, 14. 119, 21. 51. 69. Jes. 13, 11.

זֵידוֹן m. *fastuosus, superbus.* Plur. זֵידוֹנִים (de *aquis*) Ps. 124, 5.

זָדוֹן m. 1) *tumor* sive *superbia magna, insolentia ingens, protervitas* Ps. 19, 14. Deut. 17, 12. 18, 22. Prov. 11, 2. 13, 10. Pro concreto: 2) *fastuosus* Jer. 50, 31. 32. Significationem habet a זוד, sed Formam tanquam a זדה, unde kametz suum mutat: in regim. זְדוֹן Jer. 49, 16. Obad. 2., cum Affixo זְדֹנְךָ 1 Sam. 17, 28.

נָזִיד m. *pulmentum coctum* Gen. 25, 29. 2 Reg. 4, 38. 39. 40. Hagg. 2, 12. in regim. נְזִיד Gen. 25, 29. Propr. est Partic. Niph. pro נָזוֹד v. Gesen. Lehrgeb. p. 411.

זָוָה rad. inusit., Arab. زوى *tetendit aliquo, in se collegit, contraxit,* fortasse etiam *abdidit.*

זָוִית f. *angulus,* ad quem murus vel paries utrinque *se colligit* sive *contrahit,* ad quem paries utrinque *tendit* et *vergit;* unde Plur. זָוִיּוֹת Ps. 144, 12. Zach. 9, 15. زَاوِيَةٌ et ܙܘܝܬܐ *angulus.*

מָזֶו m., unde Plur. מְזָוִים *promtuaria, penuaria,* loca in quibus opes *colliguntur* et *congeruntur.* Cum Affixo מְזָוֵינוּ Ps. 144, 13.

זוז propr., ut videtur (coll. Arab. زيز), *micare, emicare* v. Schroeder. Observatt. ad origg. Hebr. p. 24 sqq. add. Syr. ܙܘ *superbivit;* in Chald. זוז superest *movendi, discedendi* notio. Cf. דרר. Inde sunt

זִיז m. 1) *emicatio, fluxus emicans* lactis Jes. 66, 11: לְמַעַן תָּמֹצּוּ וְהִתְעַנַּגְתֶּם מִזִּיז כְּבוֹדָהּ ut sugatis et delectemini (h. e. cum oblectatione sugatis) *ex micante fluxu opulentiae ejus* v. Michael. in Suppl. p. 599. et Rosenmueller. ad h. l. cf. rad. דרר. Al. *splendor* vertunt. — 2) *bestia,* proprie *fera,* quae quoquo versum praedabunda *discurrit* Ps. 50, 11. 80, 14. Sic Aethiopibus ansesâ, *animal,* dicitur a *vagando,* observante Jobo Ludolfo in *Lex. Aethiop.* col. 177. et Graecis κνώδαλον (pro κινώδαλον) a κινεῖσθαι v. Bochart Hieroz. T. II, p. 375 sqq. Sed al. vertunt: *pulchritudo* (agri) Lxx. ὡραιότης τοῦ ἀγροῦ, al. *copia* (agri) Symm. πλῆθος.

מְזוּזָה f. *postis,* in quo valvae januae *moventur* Exod. 21, 6. Jes. 57, 8. In regim. מְזוּזַת 1 Sam. 1, 9. Ezech. 41, 21., cum Affixo מְזוּזָתִי Ezech. 43, 8. Plur. מְזוּזוֹת *postes* Exod. 12, 7. Deut. 11, 20. Jud. 6, 3. et מְזֻזוֹת Deut. 6, 9.

זוּזִים Gen. 14, 5. Nom. propr. ignoti populi, quem ad orientem maris mortui collocat Bachiene Descript. Pal. T. I. Vol. II. §. 255. Al. pu-

tant, *vagam* et stabilis sedis expertem gentem significari, a زَلْزَلَ *movere*; (quemadmodum Suevi dicti videntur a *circumvagando*).

זָלַל *amovit* [Arab. زَالَ *amovere, removere*, media Je, *separare*, ذَلَّ *vilipendere* cf. etiam infra זָלַל]. Part. Praes. plur. זָלִים *amoventes*, tanquam vile quid i. e. *prodigentes* Jes. 46, 6.

זוּלָה f. *remotio, separatio*, sed in particulam abit, significans *praeter* q. d. *neglecto, excepto*. Semper occurrit in regim., ut זוּלַת 2 Reg. 24, 14. et cum Affixis, ut זוּלָתִי *praeter me*, q. d. *separato, excepto me* Jes. 45, 5. 21. Hos. 13, 4. זוּלָתְךָ *praeter te* Ruth. 4, 4. Jes. 64, 4. in pausa זוּלָתֶךָ 2 Sam. 7, 22. Jes. 26, 13. 1 Chron. 17, 20. זוּלָתָהּ *praeter eam* 1 Sam. 21, 9., nec non cum Jod paragog. זוּלָתִי *praeter* Deut. 1, 36. 4, 12. Jos. 11, 13. 1 Reg. 3, 18. 12, 20. Ps. 18, 32.

זוּן *alere, cibare, pascere* [Chald. זוּן et Syr. ܙܳܢ *id.* Cf. etiam זָיַן]. Semel in Hophal occurrit Part. מוּזָנִים *pasti* i. e. *pingues* (sicut Lat. *pastus* dicitur pro *pingui*, ut observat Salmasius in *Exercitatt. Plin.* p. 26.) sec. Cthib Jer. 5, 8., sed Kri habet מְיֻזָּנִים a rad. יָזַן, وَزَنَ *libravit, ponderavit* (unde وَزْن *pondus*, وَزِين *ponderosus*), quae si vera est lectio, סוּסִים מְיֻזָּנִים sunt *equi ponderibus praediti* h. e. *probe vasati* eaque pondera (Catull. 62, 5.) librata trahentes in Venerem. Cf. Alb. Schultens. in *Clav.* p. 212 sq. LXX. ἵπποι θηλυμανεῖς.

זוּן Chald *id.* unde Ithpehel fut. יִתְּזִין *aletur* Dan. 4, 9.

מָזוֹן m. *cibus, alimentum* Gen. 45, 23. 2 Chron. 11, 23. ܡܶܙܽܘܢܳܐ *alimentum.*

מָזוֹן m. Chald. *id.* Dan. 4, 9. 7, 18.

זוּעַ *movere se, commovere se, commoveri, tremere* [rad. Aramaeis satis nota Syr. ܙܳܥ et Chald. זוּעַ *movere se*; Arab. زَاغَ med. Je et Vav v. Hartmann. ling. Einl. p. 80.]. Praet. זָע *movit se* (ad saltum) Esth. 5, 9. Fut plur. יָזֻעוּ *commovebuntur, trement* Eccles. 12, 3. — Pil. Part. מְזַעְזֵעַ, unde Plur. cum Affixo מְזַעְזְעֶיךָ *commoventes, inquietantes, vexantes te* Hab. 2, 7.

זוּעַ Chald. *commoveri, tremere, terreri.* Part. Praes. Plur. זָאֲעִין vel sec. Kri זָיְעִין Dan. 5, 19. 6, 27.

זְוָעָה f. (cum ו mobili) 1) *terror* [Syr. ܙܘܳܥܳܐ *terror*, Chald. זוֹעָה *commotio, terror*, v. J. D. Michaelis *Suppl.*] Jes. 28, 19. — 2) alibi semper per metathesin legitur זַעֲוָה in formulis נָתַן פ׳ לְזַעֲוָה (Ezech. 23, 46. et sec. Kri Jer. 15, 4. 24, 9. 29, 18. 34, 17. 2 Chron. 29, 8.) et הָיָה לְזַעֲוָה (Deut. 28, 25.) ac de *vexatione, divexatione* intelligitur: *tradere* aliquem *vexationi* (vexandum): *esse* (tradi) *vexationi.*

זֵעָה f. *sudor, motionis* effectus. Cf. יָזַע. In regim. זֵעַת Gen. 3, 19.

זוּף Chald. *mutuatus est, mutuo accepit.*

זִיף Nom. propr. oppidi et deserti in tribu Jud. Jos. 15, 55. 1 Sam.

23, 14. 2 Chron. 11, 8. Hinc oritur nom. gentil. זִיפִי 1 Sam. 23, 19. 26, 1.

זוּר Tres radices Arab. in unam Hebr. coaluisse videntur: I) ذَارَ *fastidivit, abhorruit*, unde Job. 19, 17: רוּחִי זָרָה לְאִשְׁתִּי *halitus meus* (foetens) *fastidio est uxori meae.* HIERON. *halitum meum exhorruit uxor mea* v. ROSENMUELLER. et UMBREIT. ad h. l. — II) زَوَرَ (Conj. VIII. IX. et XI. *declinavit, deflexit* ab aliqua re; Chald. זוּר *divertit*, Syr. Aph. ܐܙܝܪ *divertit, declinavit* a via) *recessit*, sq. מִן Ps. 78, 30. (v. infra), hinc *abalienatus est* Job. 19, 13. Ps. 58, 4: זֹרוּ רְשָׁעִים מֵרָחֶם (cum Cholem, ut אֹרוּ 1 Sam. 14, 29.) *abalienati sunt* (a Deo) *impii inde ab utero* v. infra זָר. (Huc referunt nonnulli etiam Job. 19, 17. praeeunte Syro, qui vertit: ܘܗܘܝܬ ܢܘܟܪܝܐ ܠܐܢܬܬܝ *alienus factus sum uxori meae*, sed parum accommodate ad parallelismum). — Niph. נָזֹרוּ *recesserunt* Jes. 1, 14., ubi vid. GESEN. — Hoph. Partic. מוּזָר *abalienatus, alienus factus* Ps. 69, 9. — III) زَمَّ (*substringere, constringere, premere* v. SCHULTENS. ad Prov. 30, 31., Syr. ܙܪ *manu* aliquid *capere*): Hebr. 1) *pressit, compressit* Jud. 6, 38: וַיָּזַר אֶת־הַגִּזָּה (ad formam וַיָּסַר Ruth. 4, 1. ob ultimam rad. ר) *et compressit vellus*; Job. 39, 15 (18): וַתִּשְׁכַּח כִּי רֶגֶל תְּזוּרֶהָ *et obliviscitur* (struthio) *pedem ea* (ova sua) *comprimere*, conculcare (posse). — 2) intrans. *compressus fuit* Jes. 1, 6: לֹא זֹרוּ *non sunt* (vulnera) *compressa, expressa.*

זָר (Partic. verbi זוּר II.) m. 1) *peregrinus, externus*, ut אֵל זָר *Deus peregrinus* (exterae gentis) Ps. 44, 21. 81, 10. (opp. Jovae, tanquam numini Israelitarum *domestico*); substantive: *peregrinus, alienigena* Exod. 30, 33. Levit. 22, 10. 12. 13. adeoque *hostis, barbarus* Jes. 2, 7. 25, 2. 5. 29, 5. Obad. 11. Ezech. 28, 1. 30, 12. al. (ut Lat. *hostis* olim erat peregrinus Cic. Off. 1, 12. add. Samar. כַּאנָזִין in carminn. Sam. a GESENIO editt. p. 62). — 2) *alienus* h. e. a) *alius familiae*, hinc זָרָה *mulier aliena* i. e. *meretrix* Prov. 2, 16. 5, 3. 7, 5. al. Plur. זָרוֹת *meretrices* Prov. 22, 14. 23, 33.; זָרִים *alieni* h. e. mariti alius uxoris i. e. adulteri Ezech. 16, 32. Jer. 2, 25; בָּנִים זָרִים *filii alieni* h. e. *nothi*, spurii Hos. 5, 7. (בְּנֵי זְנוּנִים vocantur 2, 6). Subst. זָר *alienus*, opp. domesticis, cognatis 1 Reg. 3, 18. — b) אֵשׁ זָרָה *ignis alienus* i. e. illegitimus, profanus Levit. 10, 1. (ubi explicatur: אֲשֶׁר לֹא צִוָּה אֹתָם) Num. 3, 4., קְטֹרֶת זָרָה *suffitus alienus*, profanus Exod. 30, 9. — c) Subst. *alius* i. q. אַחֵר Prov. 11, 15. 20, 16. 27, 2. al.

זוּרֶה m. *conculcatum, fractum*, Jes. 59, 5. Part. Pahul verbi זוּר pro זוּרָה (cf. Zach. 5, 4.). Al. vertunt *progenies* a ذَرَأَ *procreavit*, ذُرِّيَّة *progenies*. V. GESEN. ad l. c.

זֵר *cinctura, limbus* v. sub rad. זרר.

מָזוֹר m. 1) *compressio*, qualis fit in curandis vulneribus et ulceribus, ad *exprimendam* saniem Jer. 30, 13.; it. *vulnus, ulcus*, quod eo modo *comprimitur* et a sanie purgatur, Hos. 5, 13. cum Affixo מְזֹרוֹ. — 2)

Obad. v. 7. propr. *mendacium* (ut زور *mendacium*, a זור n. II., Arab. *mentitus est*, in Conj. II. *adornavit falsum* quid), hinc *insidiae* (Syr. vertit ܟܡܢܐ *insidiae*, Chald. תַקְלָא *offendiculum*). Al. deducunt a Syr. ܡܙܰܪ *extensus fuit*, ut מָזוֹר proprie significet *tendiculas*, quas aucupes extendere solent v. Rosenmueller. ad h. l.

זחח *removit, dimovit*, ut Arab. زحّ suo loco *dimovit* impellendo, trahendo; unde Niph. Fut. Exod. 28, 28. 39, 21: וְלֹא יִזַּח הַחֹשֶׁן מֵעַל הָאֵפוֹד *ne dimoveatur pectorale ab ephodo*.

מֵזַח v. sub lit. מ.

זחל 1) generatim: *tardo fuit incessu, lente processit*, ut Arab. زحل, hinc *serpsit* (in Chald. זְחַל *serpere*, זְחִיל *vermis*, et ܙܚܠܐ *locusta nondum alata*, sed repens). Unde Part. Praes. plur. in regim. זֹחֲלֵי *repentia, serpentia* Deut. 32, 24. Mich. 7, 17. — 2) i. q. ܕܚܠ Chald. דְּחַל *timuit* Job. 32, 6. (ut נִדְעֲכוּ pro נִזְעֲכוּ 17, 1.); al. *cunctatus est*, quam signif. Arab. زحل habet.

זִיז m. *splendor*, it. *fera*, vid. supra sub rad. זוז.

זִיקָה v. infra sub rad. זנק.

זיר Arab. زار med. Je, *fastidivit*. Hinc

זָרָא m. *fastidium, nausea* Num. 11, 20.

זַיִת m. *olea arbor* Gen. 8, 11. Exod. 27, 20. 30, 24. Deut. 28, 40. Jes. 17, 6. etc., metonymice ejus fructus, *oliva* Deut. 24, 20. Mich. 6, 15. Origo ignoratur, sed significatio certa est ex consensu lingg. Orr. Aeth. Chald. זֵיתָא, Syr. ܙܰܝܬܐ *oliva*, Ar. زيت *oleum*, زيتون *oliva*. Ex Aegyptiaco sive Coptico ϪⲰⲒⲦ χωιτ, *Schait* formatum esse, existimat P. E. Jablonskius, vid. *Thesaur. Epistol.* La Crozian. T. I, p. 184. Male; potius ex lingg. Orr. in Copticam migrasse videtur. Cf. Michaelis *Suppl.* p. 611. — In regim. dicitur זֵית Deut. 8, 8. cum Affixo זֵיתְךָ Deut. 24, 20. in pausa זֵיתֶךָ Exod. 23, 11. Deut. 28, 40. Plur. זֵיתִים Deut. 6, 11. 28, 40. Ps. 128, 3. etc.; הַר הַזֵּיתִים *mons olivarum*, prope Hierosolyma, de quo v. Winer. bibl. Realwörterb. II. p. 494.

זָכָה *purus, mundus fuit*, de animo et moribus [زكا *purus, justus, pius fuit*, ܙܟܳܐ *purus, innocens, justus fuit*] Mich. 6, 11. Ps. 51, 6. Prov. 25, 4. Job. 15, 14. — Pih. זִכָּה *purum fecit, mundavit* (לְבָבִי, אָרְחוֹ) Ps. 73, 13. Prov. 20, 9. Ps. 119, 9. — Hithpah. imperat. plur. הִזַּכּוּ (pro הִתְזַכּוּ) *mundate vos ipsos* Jes. 1, 16.

זַךְ m. *purus, mundus* Exod. 27, 20. Levit. 24, 2.; al. deducunt a זָכַךְ.

זָכוּ f. Chald. *puritas*, per apocopen litterae ת, זָכוּת Dan. 6, 23.

זָכַךְ *purus, mundus fuit* Job. 15, 15. 25, 5. Thren. 4, 7., Hiph. הֵזַךְ *mundum fecit, mundavit* Job. 9, 30. (sensu et physico et ethico).

זַךְ m. *purus, mundus* Prov. 16, 2. 20, 11. 21, 8. Job. 8, 6. Foem. זַכָּה Exod. 30, 34. Levit. 24, 7. Job. 16, 17.

זְכוּכִית f. *vitrum, crystallus* Job. 28, 17. Quidam *adamantem, gemmam nitidissimam,* intelligunt. Lxx. ὕαλον reddiderunt; ὕαλον autem et *vitrum* et *crystallum* et *succinum* denotare, observat Fullerus in *Miscell. S.* L. IV. c. 9., unde ab Hieronymo aliisque vertitur *vitrum*; cf. Arab. زُجَاج *crystallus, vitrum* v. Alb. Schultens, in *Animadverss.* ad Job. l. c.

זָכַר 1) *meminit* (memoriâ tenuit, custodivit) Deut. 5, 15. Ps. 103, 14., sq. Accus. Jer. 20, 9. Deut. 8, 2. Jes. 17, 10. Ps. 20, 4. Eccles. 12, 1., sq. לְ Ps. 25, 7., sq. בְּ Jer. 3, 16.; hinc זָכַר אֶת־יְהוָֹה Deut. 8, 18.; sed זָכַר sq. לְ pers. et accus. rei est: *meminisse alicujus rei* vel *in commodum* (Neh. 5, 19. Jer. 2, 2.) vel *in detrimentum* alicujus (Ps. 79, 8.), *einem etwas gedenken,* — 2) *recordatus est* (in memoriam sibi revocavit, quod in oblivionem abierat) sq. לְ Exod. 32, 13. Deut. 9, 27. 2 Chron. 6, 42. — Praet. cum Affixo זְכָרָנוּ Ps 115, 12. Pers. 2. cum Jod paragog. זָכַרְתִּי sec. Cthib Ezech. 16, 22. 43. Pahul זָכוּר *recordatus* (sensu activo v. Gesen. Lehrgeb. p. 309.) Ps. 103, 14. Infin. absol. זָכוֹר Deut. 7, 18. Jer. 31, 20., quo etiam pertinet Exod. 13, 3. 20, 8. Deut. 24, 9. 25, 17. Jos. 1, 13., ubi est pro Verbo *finito.* Infin. construct. cum Affixo זָכְרֵנוּ Ps. 137, 1. cum ה paragog. זָכְרָה Neh. 5, 19. Plur. in pausa זָכֹרוּ Neh. 4, 8. Fut. אֶזְכֹּר Levit. 26, 42., cum ה paragog. אֶזְכְּרָה Ps. 42, 5. cum Affixo more Chald. אֶזְכְּרֵכִי Ps. 137, 6. etc.

Niph. נִזְכַּר 1) *memoria alicujus rei retinetur vel revocatur* Jer. 11, 19: לֹא יִזָּכֵר *nulla* (ejus rei) *memoria retinebitur, supererit;* Esth. 9, 28: הַיָּמִים אֵלֶּה נִזְכָּרִים *horum dierum memoria supererit;* Jes. 23, 16: לְמַעַן תִּזָּכֵרִי *ut tui redeat memoria;* sq. אֶל יְהוָֹה vel לִפְנֵי יְהוָֹה *apud Jovam, coram Jova* Ps. 109, 14. Num. 10, 9.; sq. לְ Pers. Ezech. 18, 22: לֹא יִזָּכְרוּ לוֹ (פְּשָׁעָיו) *werden ihm nicht gedacht werden;* 33, 16. — 2) *masculus factus* sive *mas natus est,* petita significatione a nomine זָכָר *mas,* Exod. 34, 19. Infin. cum Affixo הִזָּכֶרְכֶם Ezech. 21, 29. Fut. 2. Pers. foem. in Pausa תִּזָּכֵרִי Jes. 23, 16. Ezech. 21, 37. תִּזָּכְרָן Ezech. 3, 20.

Hiph. הִזְכִּיר 1) transit. a) *commemoravit* h. e. in memoriam revocavit, vel *signo* aliquo Num. 5, 15. (מִנְחַת זִכָּרוֹן מַזְכֶּרֶת *oblatio memorialis in memoriam revocans* culpam), vel *verbis: mentionem fecit* 1 Sam. 4, 18: כְּהַזְכִּירוֹ אֶת־אֲרוֹן אֱלֹהִים *cum commemoraret arcam Dei;* sq. לְ vel אֶל pers. *apud aliquem commemoravit, mentionem fecit, alicui in memoriam revocavit* Gen. 40, 14. 1 Reg. 17, 18. — Hoc tamen *commemorandi* sensu longe frequentius ita dicitur הִזְכִּיר, ut *laudationis publicae* notio accedat: *praedicavit, celebravit* Cant. 1, 4., inpr. Jovam, Jovae nomen, virtutes, res mirabiliter gestas (coll. Arab. ذِكْر) Ps. 71, 16. Jes. 62, 6. 1 Chron. 16, 4. Jes. 26, 13., etiam בְּשֵׁם יְהוָֹה Ps. 45, 18. 20, 8. Jes. 48, 2. Am. 6, 10. etc., sq. בְּ Jes. 12, 4:

הַזְכִּירוּ כִּי נִשְׂגָּב שְׁמוֹ *praedicate nomen ejus excelsum esse;* sq. Dat. pers. Jer. 4, 16. Semel est: *praedicari, celebrari jussit* Exod. 20, 21.; — b) *memoriam alic. rei conservavit* ap. alios, *propagavit* Ezech. 21, 29. 2 Sam. 18, 18.; hinc *memoriae prodidit* v. infra מַזְכִּיר; — c) *tanquam sacrificium memoriale adoluit* Jes. 66, 3. (cf. infra אַזְכָּרָה). — 2) intrans. *recordatus est, sibi in memoriam revocavit* Gen. 41, 9. Jes. 19, 17. 49, 1. — Part. מַזְכִּיר Gen. 41, 9. Ezech. 21, 28. etc. Fuit quoque nomen dignitatis in aula regia: *Secretarius* sive *Cancellarius* (propr. *memoriae prodens* res gestas), *magister memoriae* (ut in Imperio Romano tempore Arcadii, Honorii et deinceps vocabatur) i. e. *actis publicis* sive *annalibus regni praefectus* 2 Sam. 8, 16. 20, 24. 1 Reg. 4, 3. 2 Reg. 18, 18. 37. 1 Chron. 18, 15. 2 Chron. 34, 8. Jes. 36, 3. 22. Infin. הַזְכִּיר, unde in Psalmor. titulis לְהַזְכִּיר Ps. 38, 1. 70, 1. h. e. *ad revocandum* Deo *in memoriam*, ut ne afflicti obliviscatur, sed sine mora ad opem ipsi ferendam festinet coll. Ps. 38, 22. 23. cum Ps. 70, 2. 6.; cum Affixis הַזְכִּירוֹ 1 Sam. 4, 18. הַזְכַּרְכֶם Ezech. 21, 29. ex הַזְכַּר, cum terminali Patach, more Chaldaeorum. Imperat. cum Affixo הַזְכִּירֵנִי Jes. 43, 26. Fut. אַזְכִּיר cum ה paragog. אַזְכִּירָה Ps. 45, 18. etc.

זֵכֶר (Exod. 17, 14. Jes. 26, 14. Ps. 145, 7. Prov. 10, 7. secundum multos codices) et זֶכֶר (Ps. 30, 5. 97, 12. et sec. plurimos codices Deut. 25, 19. Ps. 111, 4. 112, 6.) m. 1) *recordatio, memoria* (Arab. ذِكْرٌ *memoria, commemoratio*) Exod. 17, 14. Deut. 25, 19. 32, 26. Prov. 10, 7. etc. — 2) *nomen*, quo efficitur, ut alicujus rei *recordemur* Exod. 3, 15. Hos. 12, 6., quo pertinet etiam formula Ps. 30, 5. 97, 12. obvia: הוֹדוּ לְזֵכֶר קָדְשׁוֹ. — 3) *laus, celebratio* Ps. 6, 6. 102, 13. (ذِكْرٌ id.) add. Hos. 14, 8: זִכְרוֹ כְּיֵין לְבָנוֹן *laus, gloria ejus erit sicut vinum Libani* h. e. gratissima, jucundissima. — Cum Affixis זִכְרוֹ Job. 18, 17. זִכְרָם Deut. 32, 26. Ps. 9, 7. etc.

זָכָר m. *mas, masculus*, per quem *memoria* parentum propagatur, q. d. *memoria* parentum (coll. 2 Sam. 18, 18.) Gen. 1, 26. 5, 2. Exod. 12, 8. Levit. 1, 3. 10. Num. 1, 2. etc. Plur. זְכָרִים *mares* Exod. 13, 12. 15. Jos. 5, 4. Esr. 8, 4. 5. etc. Arab. ذَكَرٌ Syr. ܕܶܟܪܳܐ id. Hinc oritur:

זָכַר verb. denominat. Niph. נִזְכַּר *masculus natus est* v. supra.

זָכוּר m. *mas.* Cum Affixis זְכוּרְךָ Exod. 23, 17. 34, 23. Deut. 16, 16. זְכוּרָהּ Deut. 20, 13.

זְכַרְיָה s. זְכַרְיָהוּ Nom. propr. 1) prophetae Esr. 5, 1. 6, 14. — 2) regis Israelitarum, qui fuit Jerobeami filius 2 Reg. 15, 1 sqq. Lxx. *Ζαχαρίας*.

זִכְרִי Nom. propr. virorum Exod. 6, 21. 1 Chron. 9, 15. Neh. 11, 9. 2 Chron. 23, 1. rel.

זַכּוּר Nom. propr. virorum Num. 13, 4. 1 Chron. 4, 26. 25, 2. Neh. 3, 2. 10, 13. al.

זִכָּרוֹן m. 1) *memoria* Eccles. 1, 11. Jes. 57, 8. Jos. 4, 7. Exod. 28, 12: אַבְנֵי זִכָּרוֹן *lapides memoriae*, memoriales, Exod. 12, 16: *dies memoriae*, Exod. 13, 9: זִכָּרוֹן בֵּין עֵינֶיךָ *memoriale inter oculos* h. e. quod ante oculos versatur (v. Rosenmueller. ad h. l.). — Paullo aliter Num. 10, 10. *erunt illa* (sacrificia) *vobis* לְזִכָּרוֹן לִפְנֵי אֱלֹהֵיכֶם *in memoriam coram Deo* h. e. vobis vestrisque rebus Deo in memoriam revocandis inservient (cf. v. 9.). — 2) *id quod memoriae proditur* Exod. 17, 14. Mal. 3, 16.; hinc סֵפֶר זִכְרֹנוֹת *liber memoriarum* h. e. annales, in quibus res gestae perscriptae sunt Esth. 6, 1. — 3) *sententia memorialis*, verba sapientum, quae memoria custodiri solent Job. 13, 12. — 4) *celebratio* festi diei, solennitas Levit. 23, 24. (cf. זכר Hiph. 1. a. — In regim. זִכְרוֹן Levit. 23, 24. cum Affixo זִכְרוֹנְךָ (*tui memoria*) Jes. 57, 8. Plur. זִכְרֹנִים, cum Affixo זִכְרֹנֵיכֶם Job. 13, 12. Plur. foem. זִכְרֹנוֹת Esth. 6, 1.

אַזְכָּרָה f. nom. ex Hiphil formatum: *id quod commemorationi* h. e. *celebrationi inservit.* Sic dicebatur, quod de fertis in altari adolebatur, maxime *thus* fertis adjungi solitum, quod incendebatur ad celebrandum nomen Jovae, ad gratias ipsi agendas (reliquae enim sacrificii partes in usum sacerdotum cedebant). Occurrit Levit. 24, 7. et cum Affixo אַזְכָּרָתָהּ Levit. 2, 2. 9. 16. 5, 12. 6, 8. Num. 5, 26.

זָלַג radix inusit., quae significationem *hauriendi* et *extrahendi* habuisse videtur coll. Arab. دلج *hausit*, Chald. זלח et Syr. ܙܠܚ id. [Sed Lette ad *Caab.* p. 131. cum aliis confert زلج, cujus originem quaerunt in *radendo.* Inde مِزْلَج *pessulus* h. e. instrumentum, quod transversum radit. J. D. Michaelis denique in *Suppl.* notionem *lubrici* primariam arbitratur, unde زلج *lapsare*, ut in *lubrico*, et زلج *lubrica petra*, et مِزْلَج *vectis portae* mobilior, quod lapsans et lubrice transeat. Hinc מזלג *fuscina*, a lubricitate, qua per carnem transit. At ista tamen, quam primo loco posuimus, derivatio simplicitatis facilitatisque nota prae ceteris commendare sese videtur].

מַזְלֵג m. *fuscina*, *qua* caro ex aheno *extrahitur* 1 Sam. 2, 13. 14.

מִזְלָגָה f. *id.* in Plur. מִזְלָגוֹת *fuscinae* Exod. 38, 3. Num. 4, 14. 1 Chron. 28, 17. 2 Chron. 4, 16. Cum Affixo מִזְלְגֹתָיו Exod. 27, 3.

זָלַל Duplex radix est: I) *vilis fuit* [quo sensu convenit cum Arab. ذلّ *abjectus vilisque fuit*, ذُلّ *vilitas*, oppos. *gloriae* عِزّ, cum Syr. ܙܠ *vilis fuit*, in Aphel *vilipendit*, *contemsit*] Jer. 15, 19. Thren. 1, 11.; it. *vilipendit.* — Part. זֹלֵל Prov. 28, 7. *vilipendens* (sua) i. e. *prodigus*, voluptarius, spec. זֹלֵל בָּשָׂר *vilipendens* et *ignominia afficiens corpus suum* (*turpi Venere*), *Veneri deditus* Prov. 23, 21. Deut. 21, 20. Plur. זֹלְלִים Prov. 28, 7. in regim. זֹלְלֵי Prov. 23, 20. —

II) *commotus est, tremuit* Jud. 5, 5. Jes. 64, 1. (quo sensu convenit cum Arab. زلزل *id.*).

Niph. Praet. Plur. נָזֹלּוּ *commoti sunt* (montes) Jes. 63, 19. 64, 2. (ad formam נָגֹזּוּ a גזז, נָבֹלּוּ a בלל etc.), et alia forma נָזְלוּ Jud. 5, 5. (ut נָבְלָה pro נָבֹלָּה Gen. 11, 7.), quod al. deducunt a נָזַל.

זֻלּוּת f. *vilitas, contemtus* (al. *tremor*) Ps. 12, 9.

זַלְזַלִּים m. Plur. *flagella* (Varro R. R. 1, 31, 4.) i. e. summae partes vitium copiose propullulantes Jes. 18, 5., dictae vel a *tenuitate*, vel, quod praestat, a *commotione, tremore*.

זַלְעָפָה et זִלְעָפָה f. *aestus vehemens*, sive *famis* Thren. 5, 10., sive *venti* Ps. 11, 6., sive *irae* Ps. 119, 53. Compos. dicunt ex 2 synonymis, زلع Arab. *cremavit*, et זעף *iratus fuit, exarsit irâ*, Chald. *flavit*, Syr. in Ethp. *combustus, aestu percitus fuit*; perperam: etenim زلع vix habet *cremandi* significationem in univ.; oritur potius a זעף, immisso ל, ut in שַׁלְאֲנָן v. Gesen. Lehrgeb. p. 863. (nisi velis conflatum esse ex זעף et זלף, quod statim vide). Ceterum ad Thren. 5, 10. cf. *ignea fames* apud Quintilian. Declam. 12. et *gulae flamma* apud Ovid. Metam. 8, 846. nec non λιμὸς αἴθοψ apud Hesiod., λιμὸς αἴθων apud Callimach. Sed ei, qui Ps. 11, 6. commemoratur, רוּחַ זִלְעָפוֹת similis est سموم ille Arabum obvia quaevis necans, qui Julio et Augusto mensibus nonnunquam per octavam horae partem spirat v. Thevenoti *Itinerar.* P. I L. II. c. 34. et P. II. L. I. c. 12. et 16. Niebuhrii *Itinerar.* T. I, p. 7.

זָלַף Chald. *stillavit, effudit.* Hinc oritur:

זִלְפָּה Nom. propr. ancillae Gen. 29, 24. 30, 9.

זָמַם *cogitavit, meditatus, molitus est*, vel sq. Accus. *rei* Thren. 2, 17: עָשָׂה יְהוָה אֲשֶׁר זָמָם *fecit Jova, quod meditatus est*, decrevit, Prov. 31, 16: *agrum meditatur* h. e. emere cogitat; vel sq. Infin. Ps. 31, 14: לָקַחַת נַפְשִׁי זָמָמוּ *animam* (vitam) *mihi eripere meditantur*, Gen. 11, 6. Deut. 19, 19. Zach. 8, 14. 15. Absolute dic. Prov. 30, 32. pro *mali aliquid machinatus est* (ubi tamen Schultens. ex Arab. vertit *extulisti te, superbiisti*), et Ps. 37, 12: זֹמֵם רָשָׁע לַצַּדִּיק *machinatur* h. e. insidiatur *improbus probo.* [Artificiosius quam verius post Alb. Schultensium ad Job. 17, 11. conferunt Arab. زمّ *ligavit, capistro constrinxit*, hinc *animum adstrinxit, nexuit cogitationes, cogitavit.* — Si quid omnino conferendum, vide an سمّ *proposuit sibi*, huc pertineat in ista potissimum phrasi, quam tetigit Hartmann. linguist. Einl. p. 288.].

Praet. foem. זָמְמָה Prov. 31, 16. זַמּוֹתָ 30, 32. זָמַמְתִּי et defective זַמֹּתִי Jer. 4, 28. (aliud v. infra sub זִמָּה). Plur. in pausa זָמָמוּ Ps. 31, 14. Fut. 3. Plur. יָזְמוּ (pro יָזֹמּוּ, vid. supra rad. זלל) Gen. 11, 6.

זָמָם m. *consilium, machinatio.* Cum Affixo זְמָמוֹ Ps. 140, 9.

זִמָּה f. *consilium*, et honestum Job. 17, 11. et turpe (machinatio) Prov. 21, 9.; it. *scelus excogitatum, prave factum* Levit. 18, 17. Jud,

20, 6. Ps. 26, 10. Prov. 10, 23. Job. 31, 11. etc., spec. *incestus cum uxoris filia vel matre* Levit. 20, 14. — In regim. זִמַּת Prov. 21, 9. 13, 27. cum Affixis זִמָּתֵךְ Ezech. 16, 58. 23, 27. 29. 35. זִמָּתֵכָנָה (cum ה paragog.) Ezech. 23, 48. 49. Plur. cum Affixo זִמֹּתַי Job. 17, 11.

זַמָּה f. *cogitatio, meditatio* Ps. 17, 3: זַמֹּתִי בַּל־יַעֲבָר־פִּי *cogitationes meae non praeteribunt os meum* h. e. ut Abenesra explicat: verba mea cum animo congruent, oratio mea nihil a mente discrepabit; זַמֹּתִי dictum est pro זַמֹּתַי v. Gesen. Lehrgeb. p. 215. Alii deducunt ab ipsa rad. זמם, ut sit 1 pers. Sing. praet.: sed Masorethae diserte adscripserunt, hoc voc. esse מִלְּרַע; alii mutandam scripturam censent, praeter necessitatem, vid. omn. Rosenmueller. ad h. l.

מְזִמָּה f. 1) *meditandi solertia, prudentia* Prov. 1, 4. 3, 21. 5, 2. — 2) *consilium* in bonam et malam partem Job. 21, 27. Ps. 10, 2. 4. 21, 12. Jer. 23, 20. 30, 24.; hinc אִישׁ מְזִמּוֹת *vir consiliorum, machinationum*, i. e. *versutus* Prov. 14, 17. — 3) metonymice *scelus excogitatum* Ps. 139, 20. בַּעַל מְזִמּוֹת *machinator* scelerum Prov. 24, 8. Cum ה paragog. מְזִמָּתָה Jer. 11, 15. cum Affixo מְזִמָּתוֹ, Jer. 51, 11.

זַמְזֻמִּים Deut. 2, 20. Nomen propr. gentis giganteae, jam ante Mosen deletae, cujus origo et sedes ignoratur. Conjecturas super hoc nomine etymologicas vide in Simonis *Onom.* p. 135. coll. J. D. Michaelis *Suppl.* p. 626.

זָמַן *paravit, statuit, praefinivit*: in Kal. inusit., Pyhal Part. plur. עִתִּים מְזֻמָּנִים *statuta, stata tempora* Esr. 10, 14. Neh. 10, 35. Foem. עִתִּים מְזֻמָּנוֹת *id.* Neh. 13, 31.

זְמַן Chald. *id.*, اَضْمَن *praeparavit*, unde Aphel Praet. 2 Pers. plur. m. הַזְמִנְתּוּן vel הִזְמִנְתּוּן *parastis, statuistis*, sec. Cthib Dan. 2, 9., sed Kri habet הִזְדְּמִנְתּוּן *parati estis*, ex Ithpahal, pro הִתְזַמִּנְתּוּן.

זְמָן m. *tempus statutum* sive *praefinitum*, καιρός (Arab. زَمَان *tempus*) Eccles. 3, 1. Neh. 2, 6. Cum Affixo זְמַנָּם Esth. 9, 27. Plur. זְמַנִּים, unde cum Affixo זְמַנֵּיהֶם Esth. 9, 31.

זְמָן et זְמַן Chald. *id.* Dan. 2, 16. 7, 12. In Statu emphat. זִמְנָא Dan. 3, 7. 8. 4, 33. 7, 22. Esr. 5, 3. Plur. זִמְנִין *tempora statuta*, hinc תְּלָתָה זִ׳ *ter* (simil. Chald. et Syr, nec non Arab. Plur. ازمان) Dan. 6, 11. 7, 25.; in Statu emphat. זִמְנַיָּא Dan. 2, 21.

זָמַר *putavit, amputavit, abscidit, praecidit* (Arab. زبر *putavit* v. c. vitem, ב et מ, ut saepe, permutatis). Fut. תִּזְמֹר *putabis, amputabis* (vitem) Levit. 25, 3. 4. — Niph. Fut. יִזָּמֵר *putabitur, amputabitur* Jes. 5, 6. — A *caesura* (v. Schultens. ad Hariri Cons. p. 92.) Pih. זִמֵּר *cecinit* sive *voce* sive *instrumentis musicis*, inpr. *nablio* et *cithara* (ψάλλειν) Ps. 33, 2. 71, 22. (cum בְּ instrum.); sq. vel Accus. vel לְ pers. *cecinit, celebravit* aliquem (Deum) Ps. 9, 12. 66, 2. Jes. 12, 5. Jud. 5, 3. etc. (etiam a زمر

habent Arabes زبور *Psalmi,* quanquam et مزمور *Psalmi,* a زمر, mansit). Infin. cum ה paragog. זַמְּרָה Ps. 147, 1. Imp. Plur. in Pausa זַמֵּרוּ Ps. 47, 7. Fut. cum ה paragog. אֲזַמְּרָה Ps. 9, 3. 61, 9. in pausa אֲזַמֵּרָה Ps. 18, 50. cum Affixo אֲזַמֶּרְךָ Ps. 57, 10. 108, 4. in pausa et cum Nun epenthet. אֲזַמְּרֶךָּ Ps 138, 1. etc.

זֶמֶר m. Deut. 14, 5. BOCHARTO Hieroz. Tom. II, p. 279. *capreae* vel *rupicaprae* species, a *saltu* dicta, ex significatione radicis زمر, alias زمر, *saliit caprea.* Conf. J. D. MICHAELIS *Suppl.*, qui cum Syro *capram montanam* intelligit. Vulgo *camelopardalis* (nostr. *Girafe,* زرافة), quod, tanquam intimae Aethiopiae animal, ab hoc loco alienum est, ut BOCHARTUS docuit.

זָמִיר m. Cant. 2, 12. *tempus amputandarum vitium,* LXX. καιρὸς τῆς τομῆς, SYMMACHO καιρὸς τῆς κλαδεύσεως, VULGATO *tempus putationis.*

זְמִיר m. *cantio, cantus* Jes. 25, 5., ubi cum שָׁאוֹן jungitur, inpr. *hymnus* Jes. 24, 17. Plur. זְמִירוֹת 2 Sam. 23, 1. Ps. 95, 2. 119, 54. Job. 35, 7.

זְמוֹרָה f. *palmes,* sic dictus, quod *putari* solet Num. 13, 23., it. *sarmentum* Ezech. 15, 2.; sic 8, 17., ubi respicitur ad morem Persarum (Magorum), qui inter precandum coram sole vel igni virgarum tenuium et enodium unius spithamae longitudine, ab arboribus Gez aut Hom, vel, si harum nulla copia, a malogranato resectarum fasciculum (*Barsom* vocant) manu tenebant, auctore STRABONE lib. XV, p. 733. al. 1066. Cf. de his virgis TH. HYDE de *rel. Pers.* lib. I. c. 27. p. 350. ed. 2. WALTHER de *schechina Persica,* Magdeb. 1743. et J. D. MICHAELIS *Suppl.* p. 633. add. Zendavest a KLEUKERO vers. Tom. III, p. 204. Aliorum commenta perstrinxit ROSENMUELLER. ad h. l. — In regim. זְמֹרַת Jes. 17, 10. in Plur. זְמֹרִים (terminatione masc.), cum Affixo זְמֹרֵיהֶם Nah. 2, 3.

זִמְרָה f. et ter alia terminatione foem. זִמְרָת Exod. 15, 2. Ps. 118, 14. Jes. 12, 2. *cantio, cantus* (etiam citharae Am. 5, 23.), *carmen* Ps. 98, 5. 147, 1. Jes. 51, 3. Am. 5, 23. Metonymice objectum cantionis, *id quod carmine celebratur,* ut Exod. 15, 2. Ps. 118, 14. Jes. 12, 2., quo etiam referunt Gen. 43, 11. ubi *cantio* sive *celebratio terrae* est *fructus celebratissimus.* Simil. Graec. ἀοίδιμος pro *celebri;* nec est, quod ex HARTMANNI auctoritate (linguist. Einl. p. 289.) Arab. ثمرة *fructus* conferas. In regim. זִמְרַת Ps. 98, 5. 147, 1. Jes. 15, 3.

זִמְרִי m. Nom. propr. 1) regis Israelit., qui, interfecto Ela, regnum occupavit 1 Reg. 16, 9. 2 Reg. 9, 31. LXX. Ζαμβρί. — 2) aliorum Num. 25, 14. — 1 Chron. 2, 6. — 1 Chron. 8, 36. al.

זְמָר m. Chald. *sonitus, cantus* (instrumentorum mus.). In Statu emphat. זְמָרָא Dan. 3, 5. 7. 10. 15.

זַמָּר m. Chald. *cantor.* Plur. זַמָּרִין, in Statu emphat. זַמָּרַיָּא Esr. 7, 24.

מִזְמוֹר m. *cantus, carmen, psalmus,* in inscriptionibus Ps. 3, 1. 4, 1. 5, 1. 6, 1. etc.

מַזְמֵרוֹת f. Plur. *falces, cultri,* quibus vites *putantur* Jes. 2, 4. 18, 5. Mich. 4, 3. Cum Affixo מַזְמְרוֹתֵיכֶם Joel. 4, 10.

מְזַמְּרוֹת f. Plur. *cultri* 1 Reg. 7, 50. 2 Reg. 12, 14. 2 Chron. 4, 22. Jer. 52, 18. Lxx. ἧλοι, Vulg. *fuscinulae.*

זַן, in pausa זָן, m. *species* Ps. 144, 13. Plur. זְנִים 2 Chron. 17, 14. Chald. זַן et Syr. ܙܢ *species.* Origo non liquet.

זַן m. Chald. *id.* Plur. in regim. זְנֵי Dan. 3, 5. 7. 10. 15.

זנב rad. inusit.; sed זִנֵּב v. sub זָנָב.

זָנָב m. 1) *cauda* animalium Jud. 15, 4. [ذَنَبٌ et ܕܘܢܒܐ *id.;* incertum, utrum dicta sit a ذنب *pone secutus est,* an a *pinguedine* coll. rad. Arab. زَنِبَ *pinguis fuit*]. — 2) metaphorice notat quodvis *extremum* sive *postremum,* ut Jes. 7, 4: זַנְבוֹת הָאוּדִים *extremae partes titionum,* Deut. 28, 13 *cauda* gentium i. e. infima, vilissima gentium, Jes. 9, 13 *cauda* Israelitarum i. e. plebs infima (opp. *capiti* i. e. principibus), Jes. 9, 14. 19, 15. v. Gesen. Commentar. in Jes. Tom. I, p. 375. Cum Affixo זְנָבוֹ Exod. 4, 4. Job. 40, 17. Plur. זְנָבוֹת Jud. 15, 4. in regim. זַנְבוֹת Jes. 7, 4. — Inde formatum est Verbum in Pih.

זִנֵּב *caudam praecidit, abscidit,* metaphorice *extremum exercitum* (οὐραν) *cecidit* vel etiam *insectatus est,* coll. ذنب *insectari* Jos. 10, 19. Deut. 25, 18.

זָנָה *scortatus est* Hos. 3, 3. Levit. 19, 29. Gen. 38, 24., sq. Accus. pers. *cum aliquo, aliqua* scort. Jer. 3, 1., sq. אֶל (ingressus ad aliquam) Num. 25, 1., sq. אַחֲרֵי Ezech. 16, 34.; scortari עַל־אִישׁ Jud. 19, 2. *juxta maritum* h. e. contemto marito (cum alio). [Arab. زنى *coivit;* it. זְנָא et ܙܢܐ *fornicatus est*].

Sed longe frequentius 1) cum derivatis de *idololatria* usurpatur (nam rationem, quae Jovam inter et populum Israel. intercedebat, *conjugii* imagine repraesentant prophetae Hos. 1. 2. Ezech. 16. et 23. Jes. 54, 5 sqq.). Et *plene* quidem dici solet vel a) זָנָה אַחֲרֵי אֱלֹהִים אֲחֵרִים *scortatus est post numina aliena (sectans n. al.)* Levit. 17, 7. 20, 5. etc. add. Exod. 34, 15. et Ezech. 16, 17: זָנָה בְּצַלְמֵי זָכָר *scortari cum imaginibus masculis* (cum diis, qui non essent nisi simulacra hominum); vel b) ז׳ מִתַּחַת אֱלֹהָיו (ז׳ תַּחַת Ezech. 23, 5. de quo voc. ת׳ usu v. sub ת) Hos. 4, 12., ז׳ מֵעַל אֱלֹהָיו Hos. 9, 1., ז׳ מֵאַחֲרֵי יְהוָֹה Hos. 1, 2., ז׳ מִיהוָֹה Ps. 73, 27. *scortatus est* (recedens) *a numine suo* h. e. spreto numine suo alia coluit (de loco Ezech. 16, 15. v. infra). *Rarius* c) absolute positum est זָנָה, vel addita eorum, quos duces et comites in idolis colendis habebant, mentione Ezech. 23, 30 (sq. אַחֲרֵי) Jer. 3, 1 (sq. Accus.) Ezech. 16, 26. 28 (sq. אֶל), vel hac etiam omissa Ezech. 16, 15., ubi עַל שְׁמֵךְ est, quod Graeci dicunt: ἐπὶ τῷ ὀνόματί σου h. e. *quanquam habebas nomen* a me inditum i. e. neglecto nomine tuo, quod a me, marito tuo, inditum habebas cf. Jud. 19, 2. — Semel an-

gustius dictum est hoc voc. de ea, quae ab idolorum cultu proficiscitur, consuetudine cum hariolis Levit. 20, 6: ז׳ אַחֲרֵי יִדְּעֹנִים *scortari cum hariolis* (consulere h., quod non licuit Jovae cultori Deut. 18, 10 sqq. Exod. 22, 17.).

2) Passim exterae gentes *scortari* dicuntur h. e. frequentibus et *quaestuosis* commerciis alias sibi gentes jungere, ut (Nah. 3, 4.) Jes. 23, 17: ז׳ אֶת־כָּל־מַמְלְכוֹת הָאָרֶץ *scortari cum omnibus terrarum regnis* v. vers. sq. cf. Eichhorn Comment. ad Apoc. I. p. 146.

Part. Foem. זוֹנָה *scortans*, et Substantive *scortum, meretrix* Levit. 21, 7. 14. Deut. 23, 19. etc. [Falluntur, qui hoc nomen de femina *gentili* sive *extranea* sumi contendunt in his locis, ut Gen. 38, 15. Levit. 21, 7. 14. Judic. 11, 1. 1 Reg. 22, 38. Jes. 23, 16. Prov. 2, 16. 5, 3. 20. 6, 24. 26. 7, 5. 22, 14. 23, 33., nec audiendi illi sunt, qui Jos. 2, 1. 6, 17. al. זוֹנָה cum Chaldaeo reddunt: *caupona, hospita* (*πανδοχεύτρια*, auctore Chrysost. de poenit. serm. 2), tanquam a זוּן *alere*]. Plur. זֹנוֹת *scortantes* Ezech. 6, 9. et Substantive *meretrices* 1 Reg. 3, 16. Prov. 29, 3. Hos. 4, 14. — Infin. absol. זָנֹה Hos. 1, 2. Infin. constr. cum Affixo זְנוּתֵךְ Ezech. 23, 30. Fut. 2. Pers. foem. cum Affixo וַתִּזְנִים Ezech. 16, 28 Foem. 3. Pers. cum apoc. וַתִּזֶן Jer. 3, 8. Ezech. 23, 5. et cum Jod paragog. Syris frequenti וַתִּזְנִי Jer. 3, 6. (Schultensio in *Institutt. Ling. Hebr.* p. 401. est Affixum pleonasticum, per Dativum explicandum: *et scortata est mihi*).

Pyh. זוּנָּה (pro זֻנָּה) impers. *scortatio facta est* Ezech. 16, 34.

Hiph. הִזְנָה 1) *scortari fecit* Exod. 34, 16. Hos. 5, 3. — 2) *scortatus est* Hos. 4, 10. 18. Infin. הַזְנוֹת *scortari*, cum Affixo הַזְנוֹתָהּ Levit. 19, 29. Infinit. absol. הַזְנֵה Hos. 4, 18. Fut. cum apocope וַיֶּזֶן 2 Chron. 21, 11. Foem. וַתַּזְנֶה 2 Chron. 21, 13.

זְנוּן m. *scortatio*, Plur. זְנוּנִים *scortationes* 1) proprie Gen. 38, 24. Hos. 1, 2. 2, 6. — 2) de *idololatria* 2 Reg. 9, 22 (ubi junguntur כְּשָׁפִים *incantationes*). — 3) de *commercio* cum gentibus exteris *quaestus* causa agitato Nah. 3, 4. v. sub rad. In regim. זְנוּנֵי Ezech. 23, 11. cum Affixis זְנוּנַיִךְ Ezech. 23, 29. זְנוּנֶיהָ Hos. 2, 4. Nah. 3, 4.

זְנוּת f. *scortatio* h. e. *idololatria* Hos. 4, 11. 6, 10., cum Affixo זְנוּתָם Ezech. 43, 7. 8. Plur. זְנוּתִים cum Affixis זְנוּתַיִךְ Jer. 3, 2. זְנוּתֵיכֶם Num. 14, 33. (ubi tamen omnis a Jova defectio, etiam illa quae in seditionibus movendis cernebatur, dici videtur).

תַּזְנוּת f. *id.* Cum Affixis תַּזְנוּתֵךְ Ezech. 16, 26. 29. et sec. Cthib Ezech. 16, 25. (ubi Kri habet תַּזְנוּתַיִךְ in Plur.) תַּזְנוּתָם Ezech. 23, 8. Plur. תַּזְנוּתִים, unde cum Affixis תַּזְנוּתַיִךְ Ezech. 16, 15. 20. 22. 23, 25. 29. תַּזְנוּתֶיהָ Ezech. 23, 7. 11. 14. 18. 19. 43.

זָנַח *rancidus fuit, foetuit* (Arab. زنخ) v. Hiph.; transit. *fastidivit, respuit, reiecit* Hos. 8, 3: *Israel respuit bonum*, abiicit pietatem, virtutem; inpr. de Jova homines reiiciente h. e. auxilio destituente Ps. 44, 10. 74, 1. 108, 12. Thren. 3, 31. Ps. 60, 3. 88, 15. Semel praegnanter sq. מִן Thren. 3, 17: וַתִּזְנַח מִשָּׁלוֹם נַפְשִׁי *reiecisti animam meam a tranquil-*

litate h. e. abstulisti mihi tranquillitatem animi. (Cf. N. G. Schroeder. *Observv. ad origg. Hebr.* p. 69 sqq.).

Hiph. הִזְנִיחַ 1) *rancidus, foetidus fuit, factus est* Jes. 19, 6. v. infra. — 2) *rancidum q. fecit* h. e. *profanavit, polluit* 2 Chron. 29, 19. — 3) *reiecit, aversatus est* 2 Chron. 11, 14. 1 Chron. 28, 9. — Praet. Plur. cum Vau convers. וְהֶאֶזְנִיחוּ Jes. 19, 6., ubi gemina praeformans Conjugationis, tam Hebraica ה, quam Chaldaica א, adest, quarum utrique Segol tribuitur, sicut literae ה in הֶגְלָה, הֶרְאָה etc. Sed v. tamen Gesen. Lehrgeb. p. 463.

זָנוֹן vid. supra sub rad. זנח.

זָנַק in Kal. inusit. Syr. ܙܢܩ *iecit, eiecit, proiecit sagittam.* Hebr. aut intransitive aut reciproce *eiaculari sese, prosilire.* Pih. Fut. יְזַנֵּק *prosilit, exsilit (hervorschiessen)* Deut. 33, 22. v. Michael. Suppl. p. 637.

זֵק m. *sagitta* (Arab. زِنْقٌ *cuspis sagittae*), contract. pro זֶנֶק, unde Plur. זִקִּים *sagittae* (ardentes) Prov. 26, 18. Aliud v. sub rad. זקק.

זִיקָה f. (pro זִקָּה v. Gesen. Lehrgeb. p. 145.); hinc Plur. זִיקוֹת *tela ardentia* Jes. 50, 11. i. q. זִקִּים. Syr. ܙܝܩܐ *faces* vel *tela ardentia,* quibus fulmina assimilantur. Cf. vers. Syr. Sap. 5, 22. et J. D. Michaelis *Suppl.* p. 610.

זֵעָה f. *sudor,* et זְוָעָה f. *commotio,* vid. sub rad. זוּעַ.

זָעַךְ unde Niph. Praet. plur. in pausa נִזְעָכוּ *exstincti sunt* Job. 17, 1. i. q. דָּעַךְ.

זָעַם propr. *spumavit* (Arab. زغم), hinc 1) vehementer *indignatus, iratus est* (passim addita *animadversionis* s. *poenae* notione) Ps. 7, 12., sq. vel עַל Dan. 11, 30. vel Accus. Zach. 1, 12. Jes. 66, 14. — 2) *detestatus est* Num. 23, 8. Mich. 6, 10. cf. Alb. Schultens. ad Prov. 24, 24. — Pahul זָעוּם *exosus, detestabilis,* in regim. זְעוּם Prov. 22, 14. Foem. זְעוּמָה *exosa* Mich. 6, 10. Imper. זֹעֲמָה (cum ה paragog., pro זְעַמָה v. Gesen. Lehrgeb. p. 170.) Num. 23, 7. Fut. אֶזְעֹם Num. 23, 8.; sed plur. cum Affixo יִזְעָמוּהוּ Prov. 24, 24. est a sing. יִזְעַם.

Niph. נִזְעַם *ad indignationem concitatus est,* unde Part. Plur. נִזְעָמִים *irati* Prov. 25, 23.

זַעַם m. 1) *indignatio, ira* inpr. Dei (quae in *puniendo* cernitur cf. ὀργή in N. T.) Jes. 10, 25. Jer. 15, 17. Ezech. 22, 24. Dan. 11, 36. etc. — 2) זַעַם לְשׁוֹן *furor linguae* i. e. protervitas Hos. 7, 16. Cum Affixis זַעְמִי Jes. 10, 5. Ezech. 21, 36. זַעְמְךָ Ps. 102, 11. in pausa זַעְמֶךָ Ps. 38, 4. 69, 25. etc.

זָעַף 1) *indignatus est,* sq. עַל Prov. 19, 13. vel עִם 2 Chron. 26, 19. — 2) *tristi, tetrico vultu fuit* v. infra Partic. (Chald. et Samar. sensum habet *flandi, efflandi, inflandi;* et sic conf. rad. אנף de *ira* vel *indignatione* usitata). Part. praes. Plur. זֹעֲפִים *tristes, tetrici* (Symmach.

σκυθρωποί) Gen. 40, 6. Dan. 1, 10. Infin. cum Affixo זַעְפּוֹ 2 Chron. 26, 19. Fut. יִזְעַף Prov. 19, 3. 2 Chron. 26, 19.

זָעֵף m. *indignabundus, iratus* 1 Reg. 20, 43. 21, 4.

זַעַף m. *indignatio, ira* Jes. 30, 30. Mich. 7, 9. Prov. 19, 12. etc. cum Affixo זַעְפּוֹ *ira ejus*, metaphor. *de aestu maris* Jon. 1, 15. Sic Lat. *ira maris* Ovidio Metam. I, 330. *iratum mare* dicitur Horatio Epod. 2, 56. etc.

זָעַק *clamavit*, vel *conquerendi* vel *opem implorandi* causa, hinc *imploravit*. Construitur a) cum Accus. pers. (vern. *anrufen*) Jud. 12, 2. Neh. 9, 28., vel sequentibus לְ aut אֶל pers. Ps. 22, 6. Hos. 7, 14. 1 Chron. 5, 20. — b) sq. עַל (עַל אֹדוֹת Jud. 6, 7.) vel לְ caussae Jer. 30, 15. 48, 31. 1 Chron. 5, 20., semel sq. מִלִּפְנֵי 1 Sam. 8, 18. — c) cum dupl. Accus. et pers. et rei Hab. 1, 12. [Arab. زعق et نعق *clamavit* prae terrore vel dolore; it. ܙܥܩ et זעק Chald. et Samar. cognat. צעק, صعق]. Praet. Plur. זָעֲקוּ Jud. 6, 7. Ps. 22, 6. Infin. constr. זְעֹק 1 Sam. 7, 8. Imper. זְעַק Ezech. 21, 12. Foem. זַעֲקִי Jes. 15, 4. Plur. in Pausa זְעָקוּ sec. Kri Jer. 48, 20 (ubi Cthib habet זַעֲקִי in Sing. foem.). Fut. אֶזְעַק Jer. 20, 8. Thren. 3, 8. Plur. יִזְעָקוּ Ezech. 27, 30. sed cum Affixo וַיִּזְעָקוּךָ Neh. 9, 28.

Niph. נִזְעַק *convocatus est* Jud. 18, 22.; hinc *convenit* Jud. 6, 34. 35. 1 Sam. 14, 20.

Hiph. הִזְעִיק 1) *clamavit* Job. 35, 9. — 2) *proclamavit* Jon. 3, 7. — 3) *vocavit, invocavit* sq. Accus. Zach. 6, 8. — 4) *convocavit* 2 Sam. 20, 4. 5. Jud. 4, 10. 13.

זְעִק Chald. *clamavit* Dan. 6, 21.

זַעַק m. *clamor*: unde cum Affixo in Pausa זַעֲקֶךָ Jes. 30, 19.

זְעָקָה f. *clamor* Jes. 65, 19. Jer. 18, 22. vel *auxilii* impetrandi causa Neh. 5, 6. 9, 9., vel ad *vindictam* expetendam Gen. 18, 20., vel a *dolore* et *luctu* expressus Esth. 4, 1. Jes. 15, 10. Syr. ܙܥܩܬܐ. In regim. זַעֲקַת Gen. 18, 20. (ubi Genit. *objective* exponendus est), cum Affixo זַעֲקָתָם Neh. 5, 6. Esth. 9, 31.

זער radix Hebr. inusit. (alias צָעַר), Chald. et Syr. ܙܥܪ *parum fuit* vel *factum est, diminutum est*; زعر *rari fuere pili*, cum multis derivatis, quae *paucitatis* notionem habent. Inde sunt

זְעֵיר m. *paullum, paullulum* Jes. 28, 10. 13: זְעֵיר שָׁם זְעֵיר הַזֶּה *paullum hic, paullum illic*; adverbialiter *paullisper, parumper*, de *tempore* Job. 36, 2.

זְעֵירָה f. Chald. *parvum, exiguum* Dan. 7, 8.

מִזְעָר m. *diminutio, parvitas, minutum, paullum* Jes. 24, 6. אֱנוֹשׁ מִזְעָר q. d. *paullum hominum* h. e. *pauci homines*; it. de *tempore* Jes. 10, 25. 16, 14. 29, 16: כִּי עוֹד מְעַט מִזְעָר (vid. sub מְעַט) *nam paullulum* temporis *adhuc* superest.

זִפְרֹן nomen propr. urbis in finibus Palaestinae borealibus Num. 34, 9. (c. ה loc.), fortasse dictae ab odoribus, quos horti et agri vicini spargebant. Conf. Arab. ذفر *acriorem reddidit odorem s. suavem s. foetidum.*

זֶפֶת f. *pix* Exod. 2, 3. Jes. 34, 9. tanquam a masc. זֵף Chaldaeis, aut זִפָּא Syris usitato, fortasse a rad. وزف *fluxit, fluidus evasit,* alias fere وذف *liquatus est, liquescendo stillavit;* ut sit formae רֶשֶׁת a ירש, et שֶׁבֶת a ישב.

זָקָן com. *mentum cum barba, mentum, barba,* (utrumque etiam ذَقَن), 2 Sam. 20, 9. Levit. 13, 30. Jes. 7, 20. Jer. 41, 5. etc., in regim. זְקַן Ps. 133, 2. 2 Sam. 20, 9., cum Affixis זְקָנִי Esr. 9, 3. זְקַנְכֶם 2 Sam. 10, 5. 1 Chron. 19, 5. etc.

זָקֵן *senex fuit* vel *factus est, senuit* (proprie, coll. Arab. ذقن, significat *pendulo fuit mento;* in mento enim pendulo signum est ultimae senectutis. Quomodo a שׂוּב differat, docet H. S. Reimarus de *Different. vocum Hebr.* Dissert. I, p. 14 sq. cf. infra ישׁן) Gen. 24, 1. 27, 1. 1 Sam. 8, 1. Prov. 23, 22. Jos. 13, 1. Fut. יִזְקַן 2 Chron. 24, 15. — Hiph. *senuit* Prov. 22, 6. Job. 14, 8 (de radice arboris, quemadmodum Cic. *senescere* dixit *arborem).*

זָקֵן m. *senex* Gen. 19, 4. Levit. 19, 32. Jos. 6, 21. etc. transl. de *populo sene* h. e. debilitato, paene confecto Jes. 47, 6. v. Gesen. et Rosenmueller. ad h. l. In regim. זְקַן Gen. 24, 2. Plur. זְקֵנִים *senes, seniores* Gen. 18, 11. Ps. 148, 12. Prov. 17, 6. etc. in regim. זִקְנֵי Exod. 3, 16. 4, 29. Levit. 4, 15. cum Affixis זְקֵנַי Thren. 1, 19. זְקֵנֵינוּ Jos. 9, 11. et Jod deficiente Exod. 10, 9. Saepe *optimates, proceres* vel populi Gen. 50, 7. Exod. 3, 16. Levit. 4, 15. 9, 1. Ruth. 4, 4. vel oppidi Jud. 8, 16. 1 Reg. 21, 11. *(magistratus)* notat. Cf. Arab. شَيْخ *senex, princeps,* et lat. *senator.* Foem. זְקֵנָה *vetula,* unde plur. זְקֵנוֹת *vetulae* Zach. 8, 4.

זֹקֶן m. *senium, senectus* Gen. 48, 10.

זִקְנָה f. *id.* Ps. 71, 9. 18. transl. de *populo* Jes. 46, 4. v. supra זָקֵן. In regim. זִקְנַת 1 Reg. 11, 4. cum Affixo זִקְנָתוֹ 1 Reg. 15, 23.

זְקֻנִים m. plur. *id.* Gen. 37, 3. 44, 20. cum Affixo זְקֻנָיו Gen. 21, 2. 7.

זָקַף *erexit* (consent. Chald. et Syr. ܙܩܦ). Part. praes. זֹקֵף *erigens* (trop. consolans, confirmans) Ps. 145, 14. 146, 8.

זְקַף Chald. *id.* Part. Pehil זְקִיף *erectus* i. e. *suspensus* Esr. 6, 11. Syr. ܙܩܦ *elevavit, cruci affixit* Mt. 27, 24. 31. al., unde ܙܩܝܦܐ *crux.*

זָקַק 1) *saccavit* h. e. *colavit, percolavit, liquavit* Job. 28, 1. — 2) *fudit, effudit* Job. 36, 27: יָזֹקּוּ מָטָר *effundunt* (guttae aquarum in nubes collectae) *pluviam* (solvunt se in pluviam). — Pih. praet. cum

Vau convers. וְזִקַּק *et liquabit, l. quando purgabit* (aurum) Malach. 3, 3. — Pyh. part. מְזֻקָּק *liquatum* (aurum) 1 Chron. 28, 18. 29, 4. Ps. 12, 7. plur. מְזֻקָּקִים *purgata, defaecata* (vina) Jes. 25, 6.

זִק m. *catena, compes, a ligando, comprimendo,* quae notio finitima est *saccandi* notioni. Plur. זִקִּים Ps. 149, 8. Jes. 45, 14. Nah. 3, 10. Job. 36, 8. [Sed זִקִּים *sagittae* Prov. 26, 18. vid. sub rad. זנק].

אֲזִק m. *id.* (cum א prosthet.) Plur. אֲזִקִּים, unde cum Praefixis בָּאזִקִּים (pro בַּאֲזִקִּים) *catenis* Jer. 40, 1. הָאזִקִּים (contracte pro הָאֲזִקִּים) Jer. 40, 4.

זָרַב *coarctavit.* Syr. ܙܪܒ *id.* (inde زرب *septum fecit gregi,* q. d. *coarctavit gregem,* et مِزْرَاب *canalis arctus* v. J. D. Michaelis in *Suppl.;* Alb. Schultens. ejusdem significationis esse putat cum צָרַב *adussit*). Occurrit tantum in Pyh. fut. plur. יְזֹרְבוּ *coarctantur* torrentes h. e. sensim evanescunt Job. 6, 17.

זֶרֶד (coll. Chald. זֶרֶד *luxuries arborum virescens, sarmentum*) nomen vallis Num. 21, 12. et, ut multis placet, rivi Deut. 2, 13. 14. in terra Moabitica; Gesenio videtur esse *Wady Karrak,* qui in mare mortuum effunditur.

זָרָה 1) *sparsit, dispersit* Exod. 32, 20. Ezech. 5, 2. Num. 17, 2, hinc *ventilavit* Jer. 4, 11. Ruth. 3, 2. Jes. 30, 24. ubi אֲשֶׁר זֹרֶה impersonal. explicandum: *quod ventilavit* ventilator h. e. quod ventilatum est. Trop. de populis dispergendis Jer. 15, 7. (coll. 7, 11.), de fugandis hostibus Jes. 41, 16. (Chald. זְרָא et Syr. ܙܪܐ *sparsit, dispersit, ventilavit,* Arab. ذرى *sparsit* semen, *dispersit* ventus pulverem, *ventilavit*). Imper. זְרֵה Num 17, 2. Fut. cum Affixo וְאֶזְרֵם Jer. 15, 7. תִּזְרֵם Jes. 41, 16., apoc. וַיִּזֶר Exod. 32, 20.

Niph. *dispersus, dissipatus est* Ezech. 36, 18. Infin. cum Affixo הִזָּרוֹתֵיכֶם, more nominum pluralium pro הִזָּרוֹתְכֶם Ezech. 6, 8.

Pih. 1) *sparsit* Prov. 15, 7. hinc *dispersit, dissipavit* (gentes) Levit. 26, 33. Ezech. 12, 15. 30, 26. — 2) *ventilavit* sensu translato Prov. 20, 26: מְזָרֶה רְשָׁעִים מֶלֶךְ חָכָם *ventilat* (in alt. hemistich. est: *et ducit super eos rotam* sc. tribuli) *improbos rex sapiens* h. e. discernit a probis. — 3) a ventilando h. e. excutiendo, *cognovit* Ps. 139, 3. (Sunt, qui conferant Arab. درى *scivit, novit;* sed ista tamen derivatio praestat. Alb. Schultensius in *Opp. min.* p. 203. idem elicit e *cingendo,* unde זֵר *limbus.* Dicunt enim Arabes: Deus *cingit* omnia *scientia* h. e. comprehendit, *intelligit* Coran. 65, 12. 18, 67. Unde حاط *cingere* est *intelligere*). — Praet. cum Affixo זֵרָם 1 Reg. 14, 15. 2. pers. זֵרִיתָנוּ Ps. 44, 12. etc. Fut. אֱזָרֶה (cum Chateph-Segol pro Chateph-Patach) Levit. 26, 33. Ezech. 5, 12. — Pyh. זֹרָה 1) *conspersus est* Prov. 1, 17: חִנָּם מְזֹרָה הָרָשֶׁת *frustra conspersum est* (escâ) *rete* (al. *expansum* coll. ذرا *expandit* rem, vel si מְזוּרָה legas, a rad. مزر

aequaliter extendit, uti implendo fit utrumque; sed neutro opus est v. sub זֶרֶת). — 2) *dispersus est* Job. 18, 15. Ps. 58, 4.

זְרֻבָּבֶל (q. d. in dispersione babyl. natus) nom. propr. viri, e gente David. oriundi, qui primam Judaeorum coloniam ex Babylonia in Palaestinam deduxit, Esr. 2, 2. 3, 2. Lxx. Ζοροβαβέλ. cf. infra שֵׁשְׁבַּצַּר.

זֶרֶת f. *spithama*, q. d. *sparsio* i. e. *expansio digitorum*, Exod. 28, 16. 39, 9. 1 Sam. 17, 4. Jes. 40, 14. Ezech. 43, 13. Simili modo Lat. *spargere* dicitur pro *expandere* et *diducere* cf. Michaelis *Suppl.* p. 653.

מִזְרֶה m. *ventilabrum* Jes. 30, 24. Jer. 15, 7.

מְזָרִים m. (Partic. Piel) *venti* (boreales) *dispergentes* h. e. qui coelum serenant Job. 37, 9. Arab. ذَارِيَّاتٌ *(venti) dispergentes.*

מַזָּרוֹת f. Job. 38, 32. v. sub rad. נזל.

זָרַח propr. *micuit, splenduit, splendere coepit, emicuit*: hinc *ortus est* (Ch. הזריח *exortus est, lucem sparsit*, Syr. ܙܪܚ *exortus est*). Non solum de ortu lucis adhibetur Exod. 22, 3. 2 Reg. 3, 22. Eccles. 1, 5. (trop. de summi numinis *majestate* Jes. 60, 1. 2.), sed etiam de *lepra in fronte erumpente* 2 Chron. 26, 19. Infin. זְרֹחַ Jud. 9, 33. Jon. 4, 8. Fut. יִזְרַח 2 Sam. 23, 4. Job. 9, 7. Ps. 104, 22.

זֶרַח m. 1) *ortus*. Cum Affixo זַרְחֵךְ Jes. 60, 3. — 2) nom. propr. a) fil. *Judae* ex Thamare suscepti Gen. 38, 30. Num. 26, 20.; b) aliorum Gen. 36, 13. Num. 26, 13. 1 Chron. 6, 6. etc.

אֶזְרָח m. 1) *indigena*, ab *oriendo* i. e. *progerminando* dict. Levit. 16, 29. 18, 26. Num. 15, 13. 29. 30. In regim. אֶזְרַח Exod. 12, 19. 48. Num. 9, 14. Sed Ps. 37, 35. intelligitur *arbor non aliunde transplantata* et quasi *indigena* v. Rosenmueller. ad h. l. — 2) nom. gentil. *a Seracho* (v. זֶרַח) *oriundus*, *Serachita* 1 Reg. 5, 11. Ps. 89, 1. etc.

מִזְרָח m. *plaga coeli, ubi sol oritur, oriens* Jos. 11, 3. Ps. 107, 3. Jes. 41, 2. 1 Chron. 5, 10. etc. plene מִזְרַח הַשֶּׁמֶשׁ Num. 21, 12. Deut. 4, 47., cum ה paragog. מִזְרָחָה *orientem versus* Exod. 27, 13. Num. 2, 3. Deut. 3, 17. (sed eodem sensu dicitur מִזְרַח הַשֶּׁמֶשׁ Deut. 4, 47. et מִזְרָח Neh. 12, 37.); in regim. מִזְרַח Deut. 4, 47. Jud. 11, 18. (מִזְרַח יְרֵחוֹ *Hierichunti ab oriente* Jos. 4, 19.) et simul cum ה paragog. (ultimo Patach. pereunte) מִזְרְחָה (sq. הַשֶּׁמֶשׁ) *orientem versus* Deut. 4, 41. Jos. 12, 1. Jud. 21, 19.

זָרַם *inundavit* (coll. ܙܪܡ et זָרַב *fluxit*, unde ܙܪܡܐ torrens, Sab. ܐܙܕܪܡ Ethpe. *effusus, diffusus est*). Praet. 2 pers. cum affixo זְרַמְתָּם *inundasti eos* h. e. *torrentis instar eos abripuisti* Ps. 90, 5. — Pohel זֹרֵם *inundare fecit* i. e. *copiose effudit*. Praet. plur. זֹרְמוּ מַיִם עָבוֹת *nubes copiose effuderunt aquas* (Targ. אַחִיתוּ *descendere fecerunt*) Ps. 77, 18.

זֶרֶם m. *inundatio, imber* Jes. 4, 6. 28, 2. Habac. 3, 9. Job. 24, 8. etc., זֶרֶם קִיר Jes. 25, 4. *inundatio parietis* est aquarum vis in parietem irruens eumque deiiciens.

זִרְמָה f. *seminis fluxus.* In regim. זִרְמַת Ezech. 23, 20., cum Affixo זִרְמָתָם ibid.

זָרַע in genere *sparsit, dispersit* Zach. 10, 9. Specialiter 1) *sparsit semen, seminavit, sevit* (Arab. زرع et Syr. ܙܪܥ *id.*) Gen. 26, 12. Levit. 25, 22. 16, 16. Deut. 11, 10. 2 Reg. 19, 29. etc., partic. זֹרֵעַ subst. *sator, seminator* Jer 50, 16.; metaphorice: a) Ps. 97, 11. *lux sata est probis* h. e destinata. — b) *serere populum* i. e. augere, multiplicare, efficere ut se late diffundat Hos. 2, 25 (22). — c) de *agendi* ratione: *serere justitiam* Prov. 11 18. Hos. 10, 12., *pravitatem* Job. 4, 8., *nequitiam* Prov. 22, 8., *ventum* (vanitatem) Hos. 8, 7., in quibus locis omnibus opponitur: *metere* h. e. praemii poenaeve loco reportare (cf. Gal. 6, 7. 8. Cic. Orat. 2, 65. et Commentar. nostr. in ep. ad Gal. l. c.). Paullo aliter Jer. 4, 3. אַל תִּזְרְעוּ אֶל קֹצִים *ne seminetis inter spinas* h. e. desistite a malis vestris studiis, quae non possunt nisi funestum exitum habere. — 2) sq. accus. *agri: consevit* vel semine spargendo Gen. 47, 23. Exod. 23, 10. Levit. 19, 19. 25, 3. 4. Deut. 22, 9. Jud. 9, 45. vel plantis ponendis (*bepflanzen*, ut Latini *conserendi, obserendi* vocabulum utroque modo dicunt) Jes. 17, 10: תִּזְרָעֶנּוּ זְמֹרַת זָר *peregrinis palmitibus conseres eum.* — Trop. Jer. 31, 27: *conseram domum Israel semine hominum et animantium* h. e. augebo et hominib. et animalib. — 3) *semen gignere, producere*, de *planta* vel *arbore* in semen exeunte Gen. 1, 29. cf. v. 12. זֹרֵעַ זֶרַע. [Alia rad. זרע est *invasit, oppressit,* Arab. ذرع *irruit cum violentia, praevaluit*, unde Hebraeis זְרוֹעַ *brachium*].

Praet. 1. pers. cum affixo וּזְרַעְתִּיהָ Hos. 2, 25. Part. praes. זֹרֵעַ Prov. 22. 8. Pahul זָרוּעַ *satus* (sq. dat. *destinatus*) Ps. 97, 11. foem. זְרוּעָה Jer. 2, 2. Infin. constr. זְרֹעַ Jes. 28, 24. Imper. זְרַע Eccles. 11, 6. Fut. cum ה paragog. אֶזְרְעָה Job. 31, 8. cum affixo אֶזְרָעֵם Zach. 10, 9., 2. pers. תִּזְרַע Deut. 11, 10.

Niph. 1) *satus est* Levit. 11, 37., trop. Nah. 1, 14: לֹא יִזָּרַע מִשִּׁמְךָ עוֹד *non seminabitur de semine tuo amplius* h. e. non orietur de stirpe tua quisquam. — 2) *consitus est* Deut. 21, 4. 29, 22. Ezech. 36, 9.; trop. Num. 5, 28: וְנִזְרְעָה זָרַע et *consereretur semine* h. e. *foecundabitur* (mulier).

Pyh. praet. plur. in pausa זֹרָעוּ *sati sunt* Jes. 40, 24.

Hiph. part. מַזְרִיעַ *semen gignens* Gen. 1, 11. 12. Fut. תַּזְרִיעַ (mulier) *semen concipiet*, foecundabitur Levit. 12, 2.

זֶרַע m. et ablato tono זְרַע־ Num. 11, 7. (nisi haec peculiaris forma est, eaque Chaldaica) 1) *sementis* h. e. a) *satio* (quae plantationem etiam comprehendit) Jes 17, 11. — b) *tempus, quo seritur, sementis tempus* (Flor. 1, 11. 13.) Gen. 8, 22. Levit. 26, 5. — c) *seges* 1 Sam. 8, 15. Zach. 8, 12. זֶרַע הַשָּׁלוֹם *sementis* (seges) *pacis, in pace erit,* h. e. *s. erit tuta ab omnibus, quae ipsam infestare possint,* ut ab ariditate, rubigine, locustis rel. — 2) *semen,* tum *plantae* et *arboris* Gen. 1, 11. 12. 29. Levit. 26, 16. Deut. 22, 9. Eccles. 11, 1. etc., tum *hominis* Levit. 15, 16 sq. (Syr. ܙܪܥܐ *semen* et Arab. زرع *sementis, se-*

men, satum, seges). — 3) *proventus* Jes. 23, 3. hinc a) *hominum soboles* ac *posteri* Gen. 4, 25. Levit. 18, 21. Num. 14, 24. Deut. 1, 8. 1 Sam. 2, 20. 1 Reg. 18, 32. etc., etiam de *uno* filio, si tota alicujus progenies est 2 Sam. 4, 8. (Gen. 4, 25.); spec. זֶרַע אֲנָשִׁים *infans masculus* 1 Sam. 1, 11. — b) *stirps, familia, populus* Jes. 65, 23. 2 Reg. 11, 1. (adeoque *populares* Esth. 10, 3.). — c) *genus hominum* contemtim (Race, *Brut*, γέννημα Mt. 3, 17. 12, 34. etc.) Jes. 1, 4. 57, 4. זֶרַע שָׁקֶר *Lügenbrut*. [Simili modo Graec. σπέρμα pro *prole* dicunt v. Chr. Sig. Georgius in *Vindiciis N. T. ab Ebraismis* p. 87 sq. sed cf. Wineri Grammat. N. T. p. 13.; nec Romani ab hoc usu voc. *seminis* abstinent]. — Cum Affixis זַרְעִי 1 Sam. 20, 42. 24, 21. זַרְעֲךָ Gen. 3, 15. 17, 7. 10. in pausa זַרְעֶךָ Gen. 15, 5. 48, 11. etc. Plur. זֵרְעִים *semina*, cum Affixo זֵרְעֹיכֶם 1 Sam. 8, 15.

זְרַע m. Chald. *id.* Dan. 2, 43.

יִזְרְעֶאל s. יִזְרְעֵל (*Deus seminabit*) nom. propr. 1) oppidi in tribu Issaschar Jos. 19, 18. 1 Reg. 21, 1. 2 Reg. 9, 15. Vicina fuit עֵמֶק יִזְ׳ Jos. 17, 16. Jud. 6, 33., postea Ἐσδρήλων dicta, nunc vero مرج ابن عامر *pascuum filii Amer* v. Burckhardt Reis. Tom. II. p. 579. Hinc oritur nom. gentil. יִזְרְעֵאלִי 1 Reg. 21, 1., foem. יִזְרְעֵאלִית 1 Sam. 27, 3. — 2) oppidi in montibus trib. Jud. Jos. 15, 56. 1 Sam. 29, 1.

זְרוֹעַ f. (*masc.* Dan. 11, 15. 22. Jes. 17, 5. 51, 5.) 1) *brachium* Jud. 15, 14. 2 Sam. 22, 35. Hos. 11, 3. al., in animalibus *armus*, ut Num. 6, 19. 20. Deut. 18, 3. (Arab. ذِرَاعٌ et Syr. ܕܪܳܥܳܐ). De origine vocis v. supra sub rad. זרע. — *Brachium nudare* (חָשַׂף) est militum pugnam ineuntium; hinc trop. Jovae tribuitur Jes. 52, 10. (Ezech. 4, 7.). — 2) metonymice notat *vires, robur, potentiam* (quia maximum hominis *robur* in *brachiis* consistit, cf. de simili usu ap. Arabes Alb. Schultens. ad Job. 22, 9. p. 604.) vel a) *hominum* 2 Chron. 32, 8. Ps. 44, 4. Ezech. 22, 6.; saepe etiam in malam partem, *violentia* Job. 22, 8. 35, 9; hinc גָּדַע זְרוֹעַ פ *praecidere alic. brachium* 1 Sam. 2, 31., vel שָׁבַר זְרוֹעַ פ *frangere al. brachium* Ps. 10, 15. 37, 17. est: *vires alicujus frangere, infringere*. Plur. זְרֹעִים et זְרֹעוֹת *brachia* i. e. *exercitus*, agmina, militum Dan. 11, 15. 22, 31 (cf. Chald. אֶדְרָע Esr. 4, 23.). — vel b) *Dei* Exod. 15, 16. Ps. 89, 11. Jes. 53, 1. — Passim significat *potentiam, robur*, quo aliis *succurritur*, auxilium fertur h. e. *praesidium, auxilium* vel a) *hominum* Ps. 83, 9. (הָיוּ זְרוֹעַ לִבְנֵי לוֹט *sunt* [Assyrii] *auxilio posteris Loti* h. e. auxilium ferunt); hinc: *socius* Jes. 9, 19. (אִישׁ בְּשַׂר זְרֹעוֹ יֹאכֵלוּ *sui quisque socii carnem comedit* h. e. bona socii diripit v. Gesen. ad h. l., qui docet etiam Arab. عضد ita dici) coll. Jer. 19, 9. — vel b) *Dei* Jes. 33, 2.

Cum Affixo זְרֹעִי Ps. 89, 22. Jes. 57, 5. Plur. זְרֹעִים Dan. 11, 31. in regim. זְרֹעֵי Gen. 49, 24. cum affixo זְרֹעָיו 2 Reg. 9, 24. Plur. foem. זְרֹעוֹת Deut. 33, 27. Ps. 37, 17. cum Affixo זְרֹעֹתֵיכֶם Ezech. 13, 20. etc.

זֵרוּעַ m. *satio* (formae dagessandae ex Pihel), unde semen זֵרוּעַ *sationis* i. e. *sativum, quod seritur* Levit. 11, 37. Plur. זֵרוּעִים *sationes*, metonym. *sativa, sata*, cum Affixo זֵרוּעֶיהָ Jes. 61, 11.

זֵרֹעַ m. (similis forma dagessanda) *legumen, quod seritur.* Plur. זֵרֹעִים *legumina,* ut sunt *fabae, pisa, cicera, oryza, milium, lentes* etc. Dan. 1, 12.

זֵרְעֹן m. in Plur. זֵרְעֹנִים *id.* Dan. 1, 16.

אֶזְרוֹעַ f. idem quod זְרוֹעַ *brachium,* sed cum א prosthet. Jer. 32, 21. Cum Affixo אֶזְרֹעִי Job. 31, 22.

מִזְרָע m. *locus consitus, sementis,* in regim. מִזְרַע Jes. 19, 7. Arab. مَزَارِع *agri sativi,* مَزْرَعَة *locus, in quo semen jacitur.*

זָרַף rad. inusit.; Arab. ذَرَفَ et Syr. ܙܪܦ *manavit.* Inde est:

זַרְזִיף m. *sparsio* i. e. *pluvia copiosa, larga* Ps. 72, 6.

זָרַק 1) *sparsit* sive *res liquidas,* ut *aquam* Num. 19, 13. *sanguinem* Levit. 1, 5. 2 Chron. 29, 22. 30, 16. Ezech. 43, 18., sive *aridas,* ut *favillam* Exod. 9, 8. 10. *pulverem* Job. 2, 12. *prunas* Ezech. 10, 2. Constr. cum עַל Ezech. 10, 4. *spargere super al.* h. e. *inspergere* Num. 18, 17. Job. 2, 12. etc. vel sq. He local. *spargere versus* al. 2 Chron. 29, 22. Exod. 9, 8. — 2) semel intransitive sumitur זָרְקָה *sparsit se, sparsa est* canities Hos. 7, 9., sicut Ovidius dixit: *comae canae sparguntur per caput omne,* et *tempora sparsus raris canis.* — Pyh. זֹרַק *sparsus est* (sq. עַל) Num. 19, 13. 20.

מִזְרָק m. *vas quo spargitur* vel *unde funditur, crater, cyathus,* Arab. مِزْرَق Num. 7, 13. 19. 25. 31. 37. 43. Zach. 9, 15. etc. Plur. מִזְרָקִים Zach. 14, 20. in regim. מִזְרְקֵי Num. 7, 84. 2 Chron. 4, 8. Am. 6, 6. Plur. foem. מִזְרָקוֹת Exod. 38, 3. Num. 4, 14. 1 Reg. 7, 40. 50. Jer. 52, 18. 19. etc. cum Affixo מִזְרְקֹתָיו Exod. 27, 3.

זָרַר duplex radix: 1) *sternutavit.* Pohel זוֹרֵר, Fut. cum Vau convers. וַיְזוֹרֵר 2 Reg. 4, 35. Hujus significationis vestigium unicum superest in dial. Jud. Chald. זְרִירָה *sternutatio.* — 2) i. q. Arab. زَرَّ *fibulavit,* in Conj. IV. *globulo nodisve instruxit vestem* adeoque *compressit, cinxit.* Hinc oriuntur:

זֵר m. *cinctura, limbus* Exod. 25, 11. 24. 25. 30, 3. 37, 2. 11. 12. 26. cum Affixo זֵרוֹ Exod. 30, 4. 37, 27.

זַרְזִיר m. *substrictus, cinctus,* unde זַרְזִיר מָתְנַיִם Prov. 30, 31. propr. *substrictus circa lumbos* h. e. *(equus) fortis, bellator,* ut Aeschylus habet πεπορπημένος τὰς ὀσφύας, *fibulatus quoad lumbos* cf. Bocharti *Hieroz.* T. I, p. 102 sqq. Alb. Schultens. ad Prov. l. c. Aliis vi formae notat *cinctum cinctum* h. e. *varie cinctum lumbis* sive *varias habens zonas circa lumbos,* coll. radicibus cognatis אזר vel זרה Hebr. *cinxit.* Quam bene vero haec appellatio cadat in *Zecoram* s. *Zebram,* animal in Habessinia frequens (v. Ludolfi Histor. Aethiop. I, 10.), pluribus ostendere studuit Simonis in pec. exercitatione *Arcano Formarum Hebr.* p. 677. sq. subjecta.

זֶרֶשׁ f. nom. propr. uxoris Hamanis, coll. Pers. زارس *stella Veneris.*

זֶרֶת f. *spithama,* vid. supra sub rad. זרה.

ח

ח *Cheth,* octavam Alphabeti litteram, duplicis olim, florente lingua hebraica, fuisse pronunciationis, bene monent Rhenferdius in *Gram. harmon. orient.* §. 3. Schultens. in *Gram. hebr.* p. 75. et in *Clave dialect.* p. 227. et J. D. Michaelis in *Collegio crit.* in Ps. 16, 40. et 110. p. 423. 424. Gesen. Lehrgeb. p. 16. Ita Arabibus eadem duplex est, altera sine puncto, ح *Hha,* altera cum puncto, خ *Cha* dicta, quae, ut appellatione differunt, ita et diversae significationis radices constituunt: quod idem apud Hebraeos obtinuisse, haud obscure quaedam exempla produnt v. infra חבל et חפר.

חָבָא et חָבָה *occultavit* vel potius *occultavit se, latuit.* (Arab. خبأ ultima Aleph vel Je *id.* Conj. VIII. *abdidit se, latuit*). In Kal occurrit solus Imperativus foem. חֲבִי Jes. 26, 20.

Niph. נֶחְבָּא *occultatus, absconditus est, occultavit se* Jos. 10, 27. Jud. 9, 5. 1 Sam. 10, 10. 2 Sam. 17, 9. 2 Chron. 18, 24., sq. בְּ *in aliquo loco,* 2 Sam. 17, 9. (in fovea), sq. אֶל 1 Sam. 10, 22: אֶל־הַכֵּלִים *inter vasa, impedimenta.* Uno in loco Gen. 31, 27. sq. Infin. alius verbi נַחְבָּא in adverbium abit: *clam* (ut λανθάνειν): נַחְבֵּאתָ לִבְרֹחַ *clam fugisti.* — Praeter. plur. in pausa נֶחְבָּאוּ Job. 29, 10. (ubi קוֹל נְגִידִים נֶחְבָּאוּ vertendum est: *vox principum occultavit se* h. e. continebatur, siluit v. Umbreit. ad h. l.), Infin. הֵחָבֵא Dan. 10, 7. et cum ה, הֵחָבֵה 1 Reg. 22, 25. 2 Reg. 7, 12.

Pyh. חֻבָּא *occultare se coactus est* Job. 24, 4.

Hiph. הֶחְבִּיא *occultavit, abscondidit* 1 Reg. 18, 13. 2 Reg. 6, 29, cum ב loci 1 Reg. 18, 4. Praet. cum Affixo הֶחְבִּיאָנִי (in pausa) Jes. 49, 2., Foem. cum ה paragog. הֶחְבְּאַתָה pro הֶחְבִּיאָתָה Jos. 6, 17. — Hoph. הָחְבָּא *absconditus fuit* Jes. 42, 22.

Hithpah. הִתְחַבֵּא *abscondidit, abdidit se* 2 Reg. 11, 3. 2 Chron. 22, 9. 12. 1 Sam. 14, 22. 23, 23. 1 Chron. 21, 10. Job. 38, 30. etc.

מַחֲבֵא m. *latibulum* Jes. 32, 2.

מַחֲבוֹא m. *id.* in Plur. מַחֲבֹאִים 1 Sam. 23, 23.

חֶבְיוֹן m. Habac. 3, 4. *absconsio, occultatio, latibulum,* Chald. חֶבְיוֹן *id.*

חָבַב *fovit, amore complexus est* (propr. fortasse *in sinu gessit,* cf. חֹב; Arab. حَبَّ *amavit,* et Syr. ܚܒܒ *accensus fuit, exarsit,* Pah. *amavit*). Part. praes. חֹבֵב *fovens, amans* Deut. 33, 3.

חֹב m. *sinus*, *gremium*, quo res *fovemus*: unde cum Affixo חֻבִּי Job. 31, 33.

חָבָה *latuit*, vid. antea חָבָא.

חָבַט *excussit*, *decussit* baculo (Arab. خبط et Syr. ܚܒܛ *id.*). Hebraeis frequentatur de pomorum et olivarum decussione Deut. 24, 20., nec non frumenti Jud. 6, 11. Ruth. 2, 17. et leguminum (v. Niph.) excussione, quae baculo fit, opp. triturationi, דּוּשׁ. Fut. יַחְבֹּט Jes. 27, 12. — Niph. *excussus est* Jes. 28, 27.

חָבַל geminam significationem habet, a duplici, quam Arabes distinguunt, radice, pro diversa litt. ח appellatione: I) *perdidit*, *corrupit* (Arab. خبل *corrupit*, *depravavit*, خَبْلٌ *corruptio* Coran. III, 18., et ܚܒܠ *corrupit*, *destruxit*) v. sub Pih.; in Kal spec. a) *corrupit mores suos* h. e. *perverse*, *perdite se gessit* Job. 34, 31. Neh. 1, 7. (Arab. خَبِلَ *demens*, *maniacus fuit*); — b) *pignus cepit* ab aliquo, sq. accus. personae Prov. 20, 16. 27, 13. Job. 22, 6., *pignori sumsit* aliquid sq. acc. rei Deut. 24, 6. (q. d. corrupit i. e. *laesit* aliquem, vim intulit coll. Arab. خبل in Conj. IV. *mutuo postulavit*, خَبْلٌ *foenus*, Chald. חִבּוּלְיָא *foenus*, *usura*, Sab. ܚܒܘܠܐ *id.*). Part. Pahul Plur. חֲבֻלִים Am. 2, 8. Infin. absol. חָבֹל Exod. 22, 26. Imperat. חֲבֹל, unde cum affixo חֲבְלֵהוּ Prov. 20, 16. 27, 13. Job. 34, 31. Exod. 22, 25. et יַחְבֹּל Deut. 24, 6. plur. in pausa יַחְבֹּלוּ Job. 24, 9. — Niph. *perditus est*, *periit* Prov. 13, 13.

Pih. חִבֵּל *corrupit*, *perdidit* Eccles. 5, 5., *vastavit* Jes. 13, 5. 54, 16. Mich. 2, 10. Cant. 2, 15., *pessumdedit* Jes. 32, 7. (ubi Schultens. coll. حبل vertit: *illaqueavit*, *reti cepit*, praeter necessitatem). — Pyh. חֻבַּל *corruptus*, *perditus est* Jes. 10, 27. (*perdetur frangetur jugum eorum*, ad quem loc. v. Gesen.), Job. 17, 1. *halitus meus corruptus est* (i. e. vis vitalis propemodum exhausta est).

II) *constrinxit*, *ligavit*, *colligavit*, *obligavit* (Arab. حبل pr. *constrinxit*, unde حَبْلٌ *funis*, Syr. ܚܘܒܠܐ *debitum*, quo alter *obligatus* est). Huc pertinere videtur Zach. 11, 7: *et sumsi duo peda*, *alterum vocavi amoenitatem*, *alterum* חֹבְלִים i. e. *colligantes* coll. v. 14. (al. *dolore afficientes* sed v. Rosenmueller. Cet. cf. sub תַּחְבֻּלוֹת) — Pih. חִבֵּל *parturivit*, *cum dolore enixa est* (v. infra sub חֵבֶל) Cant. 8, 5. praet. cum Affixo חִבְּלַתְךָ; trop. Ps. 7, 15: יְחַבֶּל־אָוֶן *parturit iniquitatem* cf. simil. usum v. הָרָה. (Arab. حبل *praegnans fuit*, *concepit*, ܚܒܠ *parturivit*, *enixus est*).

חֲבַל Chald. *id.*, unde in Pahel חַבֵּל 1) *corrupit* h. e. *laesit* Dan. 6, 23. — 2) *perdidit* h. e. *delevit*, *excidit* arborem Dan. 4, 20. (ubi Imper.

cum affixo חֲבָּלוּהִי), gentes Esr. 6, 12. — Ithpah. fut. תִּתְחַבַּל *perdetur* (h. e. evertetur) Dan. 2, 44. 6, 27. 7, 14.

חֶבֶל m. (semel fem. Zeph. 2, 6.) 1) *funis*, *funiculus* (ut Arab. حَبْل Syr. ܚܒܠܐ etc.) Jos. 2, 15. 2 Sam. 17, 13. Job. 40, 25. Eccles. 12, 6. etc. spec. a) *funiculus mensorius*, quo mensurabatur 2 Sam. 8, 2. Am. 7, 17. Zach. 2, 1. etc. coll. Graec. σχοῖνος, Arab. إشل, quod pr. *funem* (Chald. אַשְׁלָא) significat; — b) *funiculus aucupatorius* sive *pedica, laqueus* Ps. 140, 6. Job. 18, 10. Hinc חֶבְלֵי מָוֶת *funes* seu *retia mortis* vel שְׁאוֹל *orci* Ps. 18, 6. 116, 3. conf. Alb. Schultens. ad Job. 18, 10. p. 137. 443. 834. Michaelis *Suppl.* — Metonymice 2) *portio haereditaria* (cujus divisio per *funes* fiebat, Am. 7, 17. Mich. 2, 5.) Jos. 17, 14 (ubi cum גּוֹרָל copulatur), 1 Chron. 16, 18. (ubi est חֶבֶל נַחֲלָה), Jos. 19, 9. Zeph. 2, 7. Ps. 16, 6. (*trop.* Deut. 32, 9. Israelitae vocantur חֶבֶל נַחֲלַת יְיָ). Hinc omn. *tractus terrae* Deut. 3, 4. 13. 14. [quomodo et Lat. *fines* dicti sunt quasi *funes*, eo quod agros *funiculis* dividerent, auctore Isidoro *Etymol.* L. XV. c. 14.]. — 3) *cohors, caterva, socii itineris*, a *colligando* (conf. אֲגֻדָּה) 1 Sam. 10, 10. — Cum Affixo חֶבְלוֹ Job. 18, 10. Plur. חֲבָלִים 2 Sam. 8, 2. 1 Reg. 20, 31. 32. Ps. 140, 6. in regim. חַבְלֵי Jos. 17, 5. Esth. 1, 6. et חֶבְלֵי Ps. 18, 5. 116, 3. al. (v. Gesen. Lehrgeb. p. 570.), cum Affixo חֲבָלָיִךְ Jes. 33, 20.

חֵבֶל m. 1) *dolor* Job. 21, 17. spec. *parturientium* Jes. 66, 7. 13, 8. Jer. 13, 21. a *constringendo*, ut synonyma צִיר et עֶצֶב. Sic Lat. *tormentum* est a *torquendo*. Sic Ovidius dixit *pectora dolore adstricta*, et contra τοὺς τῶν ὠδίνων λῦσαι δεσμοὺς Aelianus, conf. Schultensii *Observatt. philolog.* ad Gen. 30. p. 193. — 2) meton. Job. 39, 3. *foetus cum dolore editus*, ut Arab. حَبَلَة. Sic Graec. ὠδίς metonymice pro *foetu* dicitur ap. Euripid. in *Jon.* v. 45. Pindar. *Olymp.* VI, 51. et Aeschyl. in *Agamemn.* v. 1428. — Plur. חֲבָלִים Job. Jes. 21, 17. etc. in regim. חֶבְלֵי 2 Sam. 22, 6. Ps. 18, 5. 6. Hos. 13, 13. cum Affixo חֲבָלֶיהָ Jes. 26, 17.

חֲבֹל m. *pignus* Ezech. 18, 12. 16. 33, 15.

חֲבֹלָה f. *id.* unde cum Affixo חֲבֹלָתוֹ Ezech. 18, 7.

חֲבָל m. Chald. *corruptio, laesio, noxa* Dan. 3, 25.

חֲבָל m. Chald. *id.* in Statu emphat. חַבָּלָא Esr. 4, 22.

חֲבוּלָה f. Chald. *perdite factum, scelus* Dan. 6, 23.

חִבֵּל m. *malus nauticus*, sic dict. quod *funibus firmiter ligatur* Prov. 23, 34.

חֹבֵל m. *nauta* Jon. 1, 6. Ezech. 27, 8. 27 sqq.

תַּחְבֻּלוֹת f. plur. *consilia* solerter excogitata, sive *honesta* Prov. 1, 5. 11, 14. 20, 18. 24, 6., sive *inhonesta* ac *turpia* Prov. 12, 5. (Radix חבל, *ligavit*, Aethiop. in Conjug. VII. notat *dolo usus est.* Sic Aethiop. צפר *nexuit*, it. *dolum struxit*, פתל *torsit, contorsit*, Arab. *fraudem meditatus est* etc. Latini dicunt *nectere dolos*). Cum Suffixo תַּחְבּוּלֹתָיו Job. 37, 12.

חֲבַצֶּלֶת f. Jes. 35, 1. Cant. 2, 1. aliis *lilium*, aliis *narcissus* (conf. Celsii *Hierob.* T. I, p. 488. Ruperti *symb.* p. 45.), aliis — atque hoc praestat coll. Syr. ܚܡܨܠܝܬܐ — *Colchicum autumnale* (conf. Michaelis *Suppl.* p. 654.) a בָּצָל *bulbus, cepa,* praefixa lit. ח ut in חַרְגֹּל et aliis, v. Gesen. Lehrgeb. p. 863.

חָבַק *implicuit, complicuit* Eccles. 4, 5. (manus), it. *complexus, amplexatus est* (Arab. حبك *plexuit, constrinxit, connexuit*), constr. cum Acc. Prov. 4, 8. 5, 20. Thren. 4, 5. vel cum ל pers. Gen. 29, 3. 48, 10. *Amplecti filium* pro *eniti, parere* 2 Reg. 4, 16. Infin. חֲבוֹק Eccles. 3, 5. — Pih. חִבֵּק *amplexatus est* Gen. 29, 13. Job 24, 8. Thren. 4, 5. Eccles. 3, 5. Prov. 5, 20. Fut. cum Affixo תְּחַבְּקֶנָּה Prov. 4, 8.

חִבֻּק m. *complicatio* (manuum) Prov. 6, 10. 24, 33.

חֲבַקּוּק nom. propr. prophetae veteris Hab. 2, 1. 3, 1. Lxx. Ἀμβακοὺμ (Compl. Ἀμβακοὺκ), quasi Hebr. scribatur חַבְקוּק.

חָבַר Duae sunt radices: I) *conjunxit, consociavit,* hinc a) intransit. *conjunctus est, cohaeret,* sq. אֶל Exod. 26, 3. 28, 7. Ezech. 1, 9. 11. et de hominibus: *consociatus est* (Syr. ܢܣܒ) Gen. 14, 3: חָבְרוּ אֶל־עֵמֶק הַשִּׂדִּים *conjunxerunt, consociarunt se in vallem Siddim* h. e. juncti, consociati copias coegerunt in v. S.; Hos. 4, 17: חֲבוּר עֲצַבִּים *consociatus cum idolis* h. e. eorum cultui deditus. — b) *incantavit* Deut. 18, 11. Ps. 58, 6., quo sensu non est (ut nuper voluit etiam Rosenmueller.) denominativum a خَبِير *sciens, peritus*, sed originem inde trahit, quod *incantatio* vim *ligandi* habere credebatur (hinc Graeci καταδεσμὸν dicunt). Conf. Bochartus in *Hieroz.* P. II. coll. 389. Ludolfus in Commentar. ad *Histor. Aethiop.* p. 216. Salmasius ad Solinum p. 766. Spencerus de *Legibus Hebr. ritual.* L. IV. c. 4. sect. 2. Dav. Millius in *Dissert. select.* VIII. §. 8 sq.

Pih. חִבֵּר 1) *conjunxit, connexuit* (voc. architect.) Exod. 36, 9. 10. 11. 16. 18. — 2) *consociavit* sq. עִם. Unde fut. cum Affixo וַיְחַבְּרֵהוּ עִמּוֹ *et consociavit se cum eo, societatem iniit cum eo* 2 Chron. 20, 36. — Pyh. חֻבַּר *conjunctus fuit,* vel proprie Exod. 39, 4. Ps. 122, 3. (Hierosolyma est כְּעִיר שֶׁחֻבְּרָה־לָּהּ *ut urbs quae sibi cohaeret* h. e. continua, ita constructa, ut domus domum attingat), vel translate: *consociatus fuit* Eccles. 9, 4. sec. Kri (sed Cthib habet יְבֻחַר, quod vid. in rad. בחר), Ps. 94, 20: כִּסֵּא הַוּוֹת (emisso dagesch forti) הַיְחָבְרְךָ *num consociabitur tibi* h. e. probabitur tibi solium *nequitiae*, num conveniet tibi cum tyrannis.

Hiph. fut. cum ה paragog. אַחְבִּירָה *conjungerem, necterem* (בְּמִלִּים *verba*, cum ב *objecti* et עַל *pers.*) Job. 16, 4. — Hithpah. אֶתְחַבַּר (ex Syriasmo pro הִתְחַבֵּר) *consociavit se* 2 Chron. 20, 35. Dan. 11, 10. Infin. cum Affixo הִתְחַבֶּרְךָ *societas a te inita* 2 Chron. 20, 37.

II) *variis maculis notatus est,* a rad. حبر in Conj. IV. *signavit, vesti-*

gio notavit (unde حِبْر *signum, lineamentum, color)* cf. infra חַבּוּרָה et חֲבַרְבֻּרוֹת.

חָבֵר m. *socius, sodalis* (Syr. ܚܒܪܐ) Ps. 119, 63. Prov. 28, 24. Cum Affixo חֲבֵרוֹ Eccles. 4, 10. Plur. חֲבֵרִים Jud. 20, 11. Cant. 8, 13. in regim. חַבְרֵי Jes. 1, 23. cum Affixo חֲבֵרֶיךָ Cant. 1, 7. Ps. 45, 8. Inde est

חֲבֶרֶת f. *socia,* cum Affixo חֲבֶרְתְּךָ *socia* i. e. *uxor tua* Malach. 2, 14.

חֲבַר m. Chald. *id.* quod Hebr. חָבֵר *socius.* Plur. cum Affixo חַבְרוֹהִי Dan. 2, 13. 17. 18. Inde est

חַבְרָה f. *socia,* Plur. חַבְרָן cum Affixo חַבְרָתַהּ Dan. 7, 20.

חֶבֶר m. 1) *consociatio, societas* Hos. 6, 9., in pausa חָבֶר Prov. 21, 9. 25, 24. — 2) *incantatio,* vid. supra in rad. (coll. Syr. ܡܚܒܪܢܐ *veneficus),* Deut. 18, 11. Plur. חֲבָרִים *incantationes* Ps. 58, 6. cum Affixo חֲבָרַיִךְ Jes. 47, 9. 12.

חֶבְרָה f. *consociatio, societas* Job. 34, 8.

חַבּוּרָה f. *vibex* (a حبر in Conj. IV. *signavit, vestigio notavit,* unde حَبَر *cicatrix* Gigg.; حُبِر *vibicibus signatus est,* coll. Syr. ܡܚܒܪܬܐ *vulnus, cicatrix)* Jes. 53, 5.

חֹבֶרֶת f. *commissura* Exod. 26, 4. 10.

חַבָּר m., in plur. חַבָּרִים *socii* Job. 40, 30: יִכְרוּ עָלָיו חַבָּרִים *num epulabuntur super eo (hippopotamo) socii* h. e. piscatores, qui piscaturae caussa societatem inierant; al. aliter v. Rosenmueller. et Umbreit ad h. l.

חַבּוּרָה f. *vibex* Exod. 21, 25. Jes. 1, 6. cum Affixo חַבֻּרָתִי Gen. 4, 23. Plur. חַבֻּרוֹת Prov. 20, 30. cum Affixo חַבּוּרֹתַי Ps. 38, 6.

חֶבְרוֹן nomen propr. urbis perantiquae in tribu Judae Jos. 15, 13. Gen. 13, 18. 2 Sam. 2, 1. 5, 5., quae aliquamdiu קִרְיַת אַרְבַּע dicta fuit. Cf. Relandi *Palaestinam* p. 709 sqq. Nunc appellatur الخليل ab Abrahamo, quem Arab. dicunt خليل الرحمان *amicum misericordis* (Dei).

חֲבַרְבֻּרוֹת Plur. *notae sive maculae variae* (pardi) Jer. 13, 23. ex significatione radicis Arab. حبر in Conjug. IV *signavit, vestigio notavit,* conf. Bocharti *Hieroz.* P. I. col. 786., حَبَرَة *vestis striata* etc.

מַחְבֶּרֶת f. *locus* sive *pars* rei, *ubi ea cum altera conjungitur,* vulgo *junctura,* rectius *juncturae locus* Exod. 26, 4. 5. 36, 11. 17. Cum Affixo מַחְבַּרְתּוֹ Exod. 28, 28. 39, 20.

מְחַבְּרוֹת Plur. foem. (verbale ex Pihel) *confibulae, retinacula,* quibus res firmiter *conjunguntur,* vulgo *commissurae* 1 Chron. 22, 3. 2 Chron. 34, 11.

הִתְחַבְּרוּת f. (verbale Hithpahelicum) *consociatio* Dan. 11, 23.

חָבוֹר *Chaboras* (Arab. خابور; Aramaei כְּבָר et כְּבַר coll. Ezech. 1, 3. 3, 15. 23. 10, 15. 22. scribunt), fluvius Assyriae in Tigridem ab oriente influens, ad quem decem tribus ab Assyriis deportatae sunt 2 Reg. 17, 6. 18, 11. 1 Chron. 5, 26. cf. Alb. Schultens. in *indice geogr. ad vitam Saladini* et Michaelis in *Suppl.* p. 663. Ad *montem Chaboram* deportatas esse tribus Israeliticas statuit Bochartus *Phal.* lib. III. c. 14. coll. 194. ex Ptolemaeo p. 146., cui Mediam ab Assyria separat χαβώρας τὸ ὄρος. Sed obstat 2 Reg. 18, 11.

חָבַשׁ generatim: 1) *ligavit, alligavit, obligavit* Ezech. 27, 24: בַּחֲבָלִים חֲבֻשִׁים *funibus ligati, constricti*, Jon. 2, 6: סוּף חָבוּשׁ לְרֹאשִׁי *alga alligata* (implicata) *est capiti meo;* spec. usurpatur a) de *alligatione* sive *circumligatione tiararum*, constr. cum לְ et עַל pers. et accus. rei Exod. 29, 9. Levit. 8, 13. Ezech. 24, 17. cum accus. pers. et בְּ rei Ezech. 16, 10 (ad quem loc. v. Chald.). — b) de *alligatione vulneris* Job. 5, 18. Jes. 1, 6. cum accus. vulneris Jes. 30, 26. et sq. לְ vulnerati Jes. 61, 1. Ezech. 34, 4.; simpl. Jes. 3, 7. חֹבֵשׁ *alligans* sc. שֶׁבֶר cf. 30, 26. — c) de *jumentis: stravit, instravit*, quod fit *alligatione* cingulorum, clitellarum, frenorum etc. Constr. cum accus. Gen. 22, 3. Num. 22, 21. Jud. 19, 10. 2 Sam. 17, 23. etc. — 2) metaphorice *coërcuit, continuit, retinuit*, ut Arab. حبس, Job. 34, 17. חֲבֹשׁ אַף *coercere, continere iram* (alii, quibus הַאַף est: *num etiam*, vertunt: *imperabit*, coll. עָצַר 1 Sam. 9, 17. sed v. Umbreit. ad h. l.), Job. 40, 13 (8): פְּנֵיהֶם חֲבֹשׁ בַּטָּמוּן *faciem eorum contine in abscondito* h. e. fac ut non cernantur amplius, ut pereant.

Infin. חֲבוֹשׁ Jes. 61, 1. cum Affixo חָבְשָׁה Ezech. 30, 21. cum ה paragog. אֶחְבְּשָׁה 2 Sam. 19, 27. יַחֲבֹשׁ Levit. 8, 13. 2 Reg. 4, 24. et alia forma יַחְבֻּשׁ Job. 5, 18. etc.

Pih. חִבֵּשׁ *ligavit, alligavit* Ps. 147, 7. it. *coërcuit, cohibuit* Job. 28, 11. sq. מִן (de metallico corrugos obturante). — Pyh. חֻבַּשׁ *alligatus est* Ezech. 30, 21. Jes. 1, 6.

חָבַת radix inusit., quae habuisse videtur sensum *coquendi* et *frigendi* (ἕψω *coquo*, ἑφθός *coctus*) coll. Arab. خبز *coxit*, Aethiop. ኅብስት: *panis.* Inde sunt

חֲבִתּ m. *id quod in sartagine frigitur*, ita Vulg. *sartago, frixorium.* Plur. חֲבִתִּים (cum dagesch forti, quale est in קְהִלָּה, כְּלִבְנָה etc.) 1 Chron. 9, 31. Conf. Rob. Scheringhamus ad Tract. Talmud. *Joma* p. 16.

מַחֲבַת (contractum ex מַחְבַּתְת) f. *frixorium, sartago* Levit. 2, 5. 6, 14. 7, 9. Ezech. 4, 3. 1 Chron. 23, 29.

חָגָב m. 1) *locustae* species Levit. 11, 22. 2 Chron. 7, 13. teste Niebuhrio *in Descript. Arabiae* praef. p. 37. sic dicta, quod solem et terrae superficiem *tegit*, a rad. Arab. حجب *texit, velavit.* Le Bruin in *Itinerario orient.* c. 46. de *locustarum* agmine: *qui couvrent tellement la terre, qu'a peine la peut on voir.* O. G. Tychsenio in

append. ad Ignatii de Asso y Del Rio *libr. de locustis* est spec. *gryllus coronatus Linnei.* Huc pertinet etiam Eccles. 12, 5. (ubi Bochartus coll. Arab. حاجب *caput coxae* sive *extremitas femoris* vertit cf. *Hieroz.* T. II, p. 494.) v. Winzer. ad h. l. in Commentatt. theoll. a Rosenmuellero editt. I, 1. p. 91. Plur. חֲגָבִים *locustae* Num. 13, 34. Jes. 40, 22.

חָגַג generatim: *huc illuc* vel in *gyrum agitatus, commotus est;* quo sensu convenit cum חוּג (Syr. et Chald.) *gyrum facere,* hinc spec. 1) *gyravit, circumactus est* vertigine correptus (coll. Syr. et Chald.), *titubavit* Ps. 107, 27. — 2) *tripudiavit, saltavit* 1 Sam. 30, 16. (conferunt حَجَّ *impegit terrae pedem,* Alb. Schultens. *in Cl.* p. 230. v. tamen C. F. Schnurrer Dissert. philol. p. 494.), et, quia festa *tripudiis* et *choreis* celebrari solebant (ut patet ex Exod. 32, 5. 19. Jud. 21, 19. 21. etc.), metonymice notat 3) *festum celebravit* (ut Arab. حَجَّ *tendit* aliquo, spec. *panegyrin Meccanam obiit*) Exod. 12, 14. Levit. 23, 41. Ps. 42, 5. Zach. 14, 16. 18. 19. Imper. חָגִּי Nah. 1, 15. Fut. תָּחֹג Exod. 23, 14. Deut. 16, 15. Plur. תָּחֹגּוּ Levit. 23, 39. 27, 41. cum Affixo תְּחָגֻּהוּ Exod. 12, 14. יָחֹגּוּ Exod. 5, 1.

חַג (v. infra) et חָג m. 1) *festum* 1 Reg. 12, 32. Neh. 8, 18.; cum Articulo הֶחָג 1 Reg. 8, 65. 2 Chron. 7, 8. 9. Ezech. 45, 23., et excluso illo, בֶּחָג 1 Reg. 8, 2. 2 Chron. 5, 3. Neh. 8, 14. Ezech. 45, 25. כֶּחָג 1 Reg. 12, 32. Dicitur חָג חַג Exod. 12, 14. et עָשָׂה חַג Deut. 16, 10. *festum celebravit.* — 2) metonym. *sacrificium festivum,* victima festis diebus mactari solita Exod. 23, 18. Malach. 2, 3. Ps. 118, 27. Jes. 29, 1. — In regim. חַג Exod. 10, 9.; it. ante לְ in hac formula חַג לַיהוָה Exod. 12, 14. Num. 29, 12. (v. Gesen. Lehrgeb. p. 679.). Cum Affixo חַגִּי Ps. 81, 4. Plur. חַגִּים Jes. 29, 1. Ezech. 45, 17. etc. cum Affixo חַגֵּיכֶם Am. 5, 21. 8, 10.

חָגָּא f. Jes. 19, 17. *commotio, tremor, pavor;* vocabula enim *commotionis* ad *tremorem* et *pavorem* referuntur. Lxx. φόβητρον, Hier. *pavor,* Chald. דַּחְלָא. Non igitur fuit, quod Schultens. (Animadverss. philoll. ad h. l.) redderet: *asylum, refugium,* coll. Arab. لَجَأ *confugere,* v. Rosenmueller. ad h. l.

חָגָה rad. in Hebr. inusit., Arab. حجى *constitit in loco.*

חַגַּי Nom. propr. prophetae, Lxx. Ἀγγαῖος, Vulg. *Hagaeus.*

חֲגָוִים Plur. *tractus petrarum* (quo refugium patet), Arab. حجى *tractus.* Inde in regim. est חַגְוֵי Jer. 49, 16. Obad. 3. Cant. 2, 14. Conf. Schnurrer in Dissertatt. philol. crit. p. 391.

חָגַר 1) accinxit et *proprio* et *translato* sensu (ut Ps. 65, 13. Prov. 31, 17. cf. אזר). Constr. a) cum accus. membri 2 Reg. 4, 29. 9, 1.; b) cum accus. ejus rei, qua quis se accingit, ut ח׳ אֶת חֶרֶב 1 Sam. 17, 39.

Ps. 45, 4. פַּק חָ Jes. 15, 3. Thren. 2, 10. 1 Reg. 20, 32. (omisso שַׂק Joel. 1, 13.) etc.; translate: Ps. 65, 13: גִּיל גְּבָעוֹת תַּחְגֹּרְנָה *laetitiam accingunt colles* h. e. laetum praebent adspectum; Ps. 76, 11: שְׁאֵרִית חֵמֹת תַּחְגֹּר *reliquias irae* (h. e. iram diu cohibitam) *accinges;* c) cum duplici accus. et personae et cinguli Exod. 29, 9. Levit. 8, 13.; d) cum accus. pers. (vel membri) et בְּ cinguli Levit. 8, 7. בְּאַבְנֵט, בַּחֵשֶׁב, Prov. 31, 17. בְּעֹז; e) cum accus. cinguli et עַל membri Ps. 45, 3. Proverbialiter אַל־יִתְהַלֵּל חֹגֵר כִּמְפַתֵּחַ *gloriatus est accinctus aeque ac discinctus* h. e. *triumphum ante victoriam cecinit* (Targ. אִשְׁתַּבַּח דְּמִזְדָּרֵז וְנָחֵית בִּקְרָבָא כִּגְבַר דְּנָצַח וְסָלֵיק מִנָּהּ gloriatur expeditus et descendens in proelium sicut is qui vicit et ascendit ex eo) 1 Reg. 20, 11. — 2) accinxit se, absolute Ezech. 44, 18. לֹא יַחְגְּרוּ *non accingent se,* 1 Reg. 20, 11.; praegn. 2 Sam. 22, 46: וְיַחְגְּרוּ מִמִּסְגְּרוֹתָם *accingunt se* (h. e. accincti prorumpunt) *e munimentis suis.*

Pahul חָגוּר Jud. 18, 11. 17. 1 Sam. 2, 18. Plur. חֲגוּרִים Exod. 12, 11. Jud. 18, 16. Foem. in regim. חֲגֻרַת Joël. 1, 8. Infin. constr. חֲגֹר Jes. 22, 12. Imper. foem. חִגְרִי Jer. 7, 26. Fut. יַחְגֹּר Levit. 16, 4.

חָגוֹר m. *accinctus,* hinc *armatus,* unde Plur. in regim. חֲגוֹרֵי Ezech. 23, 15.

חֲגוֹר m. *cingulum* 2 Sam. 20, 8. Prov. 31, 24., cum Affixo חֲגֹרוֹ 1 Sam. 18, 4.

חֲגוֹרָה f. *id.* 2 Sam. 18, 12. 2 Reg. 3, 21. Jes. 3, 24. cum Affixo חֲגֹרָתוֹ 1 Reg. 2, 5. Plur. חֲגֹרֹת *cingula, subligacula* Gen. 3, 8.

מַחֲגֹרֶת f. *cinctura, amictus* Jes. 3, 24.

חַד m. Chald. *unus,* per aphaeresin pro אֶחָד, vid. sub Hebr. אֶחָד.

חָדַד 1) *acutus fuit, exacutus est* (Arab. حَدَّ *acutus fuit,* etiam de *visu* frequentatur). — 2) *celer fuit;* vocabula enim *acuminis* sensum quoque habent *celeritatis,* cujus rei exempla dedit Simonis in *Arcano Form. Hebr.* p. 65. 67. 129. 158. Sic Graec. ὀξύς atque θοός et *acutum* et *celerem* notat. Adde Syr. ܚܪܝܦ et Lat. *acer.* — Praet. plur. חַדּוּ *acuti* i. e. *celeres sunt* Habac. 1, 8., in quem locum conf. Bochartus in *Hieroz.* P. I. p. 825. 826. et Schultens. in *Animadverss. philol.* Fut. יָחַד, in pausa יָחַד (pro יָחֵד more Chald. v. Gesen. Lehrgeb. p. 370.) *acuitur* Prov. 27, 17. — Hiph. fut. יַחַד Prov. 27, 17. (in his verbis: אִישׁ יַחַד פְּנֵי רֵעֵהוּ) pro יָחֵד (v. Gesen. l. c. p. 371.) *acuit* i. e. *excitat ad studium* vel *ad iram.* — Hoph. praet. foem. הוּחַדָּה (de gladio) *exacutus est* Ezech. 21, 14. 15. 16.

חַד m. *acutus,* foem. חַדָּה de *gladio* Ps. 57, 5. Prov. 5, 4. Jes. 49, 2. Ezech. 5, 1.

חַדּוּדִים m. Plur. *acumina,* in regim. חַדּוּדֵי Job. 41, 22.

חָדָה *gavisus, laetatus est* (خَدِيَ Syr. ܚܕܝ Chald. et Samar. חדא *id.*). Fut. per Apocopen יִחַדְּ (cum patach furtivo sub ח) *laetetur* (al. minus recte *uniatur* coll. יחד) Job. 3, 6. Exod 18, 9. — Pih. *exhilaravit,* Fut. cum Affixo תְּחַדֵּהוּ *exhilares eum* Ps. 21, 7.

חֶדְוָה f. (mutata tertia radicali ה in ו), *laetitia, gaudium* 1 Chron. 16, 27. in regim. חֶדְוַת Neh. 8, 10.

חֶדְוָה f. Chald. *id.* Esr. 6, 16.

חֲדִין m. Plur. Chald. *pectus*, i. q. Hebr. חָזֶה; unde cum Affixo חֲדוֹהִי *pectus ejus* Dan. 2, 32. (Singul. חֲדִי v. in Targum. Gen. 29, 26.). Nomina *partium* et *membrorum corporis* saepissime numero plurali efferuntur, ut apud Hebraeos גַּרְגְּרוֹת *guttur*, צַוָּארִים *collum* Gen. 27, 16. 33, 4. 45, 14. etc.

חָדַל et **חָדֵל** (propr. *flaccescendi* notionem habere, monet Schultens. ex Arab. خذل. Hinc) 1) cessavit h. e. a) *feriatus, otiatus est, quievit* 1 Sam. 2, 5: רְעֵבִים חָדֵלּוּ *famelici cessant* h. e. feriantur; Job. 14, 6: וְיֶחְדָּל *ut cesset* h. e. *quiescat*, vexari desitus sit; poet. etiam de *rebus* Jud. 5, 6: חָדְלוּ אֳרָחוֹת *cessarunt*, feriantur quasi, *viae* h. e. non sunt ab hominibus celebratae. — b) sq. Infin. vel solo Jes. 1, 16. vel cum Praef. לְ Gen. 11, 8. 1 Sam. 12, 23. *cessavit, desiit aliquid facere*, ut Gen. 41, 49: חָדַל לִסְפֹּר *cessavit, desiit numerare*; rarius sq. nom. Job. 3, 17: רְשָׁעִים חָדְלוּ רֹגֶז *cessant*, desinunt *tumultuari, furere* h. e. *deponunt furorem*, Jud. 9, 9. — c) i. q. *esse desiit* Exod. 9, 34: חָדַל הַמָּטָר *cessavit*, finem habuit *imber*; Deut. 15, 11: לֹא יֶחְדַּל אֶבְיוֹן *non cessabunt*, esse desinent *pauperes*; Job. 14, 7. Gen. 18, 11. — 2) sq. מִן abstitit, destitit a, duplici sensu, vel a) *missum fecit* aliquem, aliquid Exod. 14, 12: חֲדַל מִמֶּנּוּ *desiste a nobis*, missos fac nos, Job. 7, 16. 10, 20. 2 Chron. 35, 21.; 1 Sam. 9, 5: פֶּן יֶחְדַּל אָבִי מִן־הָאֲתֹנוֹת *ne desistat pater meus ab asinabus*, ne missas faciat asinas; Prov. 23, 4; vel b) *cavit sibi* ab aliquo, aliqua re Exod. 35, 5: וְחָדַלְתָּ מֵעֲזֹב *et desistes a relinquendo* h. e. cavebis, ne relinquas cf. Abenesra ad h. l. Huc refert Gesenius etiam 2 Chron. 35, 21: חֲדַל מֵאֱלֹהִים, ubi tamen recte verti potest: *desiste* a *Deo*, noli amplius ei adversari. — 3) omisit aliquid, *non fecit* 1 Reg. 22, 6. Jer. 40, 4., sq. Infin. Num. 9, 13.

Praet. plur. חָדְלוּ Job. 3, 16. in Pausa חָדֵלּוּ c. Dag. euphon. Jud. 5, 7. 1 Sam. 2, 5. Infin. חֲדֹל 1 Sam. 12, 23. Imper. חֲדַל Prov. 19, 27. Plur. in Pausa חֲדָלוּ Zach. 11, 12. Fut. אֶחְדַּל Jud. 15, 7. cum ה paragog. אֶחְדְּלָה Job. 16, 6. (sicut ex אֶהֱרֹג fit אַהַרְגָה Gen. 27, 41.), יֶחְדַּל Deut. 15, 11. Plur. in Pausa יֶחְדָּלוּ Ezech. 2, 5. 7. 3, 11. simulque cum Nun paragog. יֶחְדָּלוּן Exod. 9, 29. — Quod Jud. 9, 9. 11. 13. legitur הֶחֳדַלְתִּי (pro הֶחְדַּלְתִּי) a librariorum errore proficisci videtur. Al. Codd. הֶחֱדַלְתִּי (praeter. Hiph.), quod emendatorem sapit.

חָדֵל m. *cessans, desinens* vel *esse*, ut Ps. 39, 5. vel *agere*, ut Ezech. 3, 26. Sed constructum Jes. 53. 3. חֲדַל אִישִׁים sign. *desertum destitutum a viris, hominibus*, coll. rad. Arab. خذل *desertus fuit*, unde مخذول *ope destitutus*.

חֶדֶל m., in pausa חָדֶל *orcus*, locus ubi *cessant, quiescunt* homines Jes. 38, 11.

חָדַק rad. in Hebr. inusit., Arab. خذق *stimulavit, pupugit*.

חֵדֶק m. genus *spinae* Mich. 7, 4. Idem esse quod Arab. حدق *melongena spinosa*, pluribus ostendit Celsius Hierob. P. II, p. 40 sq. et in duabus *Dissertationibus* de h. n.

חֵדֶק, in pausa חֵדֶק, m. *id.* Prov. 15, 19.

חִדֶּקֶל Gen. 2, 14. Dan. 10, 4. *Tigris* fluvius, qui demto Cheth Syr. ܕܩܠܬ, Chald. דִּיגְלַת, Arab. دجلة vocatur, v. Michaelis *Suppl.* p. 675.

חדר Aethiop. ኀደረ *habitavit, commoratus est, requievit, mansit,* Arab. خدر *substitit*, it. *post velamentum custoditus est* sive *latuit, abditus, occultatus est.* Hinc Hebr. Part. praes. foem. (gladius) חֹדֶרֶת *latens, clam repositus, clanculum insidians* Ezech. 21, 19. et

חֶדֶר m. propr. *velum*, spec. *velum, quod partem tentorii mediam et postremam a se invicem separat,* hinc *interius aedium conclave* Gen. 43, 30. Jud. 16, 9. *cubiculum* 2 Sam. 4, 7. 13, 10. *gynaeceum* Cant. 1, 4. 3, 4. *conclave nuptiale, thalamus* Joel. 2, 16. *cella penaria* i. q. אֹצָם Prov. 24, 4. coll. 3, 10. (conf. Arab. خدر *velum, aulaeum, conclave interius, penetrale velo disclusum.* Alb. Schultens. ad Job. 9, 9. et 37, 9.). Metaphorice a) חַדְרֵי תֵמָן *penetralia austri, plaga coeli australis,* quae ad polum antarcticum spectat, qui nobis abditus est, q. d. *velata pars austri* Job. 9, 9. 37, 9.; b) חַדְרֵי בֶטֶן *penetralia ventris* h. e. *animus* Prov. 18, 8. 20, 27. 30. 26, 22.; c) חַדְרֵי מָוֶת *penetralia mortis* i. e. *orcus* Prov. 7, 27. In regim. חֲדַר Exod. 7, 28. Jud. 3, 24. Cum ה paragog. חַדְרָה *in cubiculum* Gen. 43, 30. 1 Reg. 1, 15., in pausa חֶדְרָה Jud. 15, 1. 2 Sam. 13, 10. cum Affixo חֶדְרוֹ Joel. 2, 16. Plur. חֲדָרִים Deut. 32, 25. Prov. 24, 4. cum Affixo חֲדָרֶיךָ Jes. 26, 20.

חַדְרָךְ Zach. 9, 1. urbs olim celebris, ab oriente Damasci versus desertum, Arab. حدرك, a qua circumiacens *regio* אֶרֶץ חַדְרָךְ *terra Hadrach* nominata est. Conf. J. D. Michaelis *Suppl.* p. 676. et Christ. Ben. Michaelis ad locum Zach. in bibl. Halens. Varias doctorum virorum opiniones de terra Chadrach collegit Hier. van Alphen in Diss. de terra Chadrach et Damasco, ejus quiete Trai. a Rh. 1723. 8.

חָדַשׁ *novus fuit*, in Kal inusit., unde Pihel חִדֵּשׁ *novum fecit, innovavit, restauravit* (Arab. حدث Syr. et Chald. חֲדַת *id.*) 2 Chron. 24, 4 (templum), Jes. 61, 4 (urbes eversas), 2 Chron. 15, 8 (altare). Ps. 104, 30.; 1 Sam. 11, 14: חַדֵּשׁ מְלוּכָה *renovare imperium* h. e. regem denuo confirmare; Job. 10, 17: *renovas testes tuos in me* h. e. novos in dies testes producis; Ps. 51, 12: רוּחַ נָכוֹן חַדֵּשׁ בְּקִרְבִּי *animum firmum (fiducia plenum) innoves in me;* Thren. 5, 21: *renova dies nostros* h. e. pristinam nobis restitue felicitatem. — Hithpah. הִתְחַדֵּשׁ *renovavit se* Ps. 103, 5.

חָדָשׁ m. *novus*, ut *Dii novi*, antea non culti Deut. 32, 17. *carmen*

novum, antea cani non solitum Ps. 33, 3. *mulier nova* Deut. 24, 5. add. Jos. 9, 13. Jes. 41, 15. Deut. 20, 5.; Jud. 5, 8: יִבְחַר אֱלֹהִים חֲדָשִׁים *elegit Deus nova* h. e. novas prorsus, antea inauditas populo suo succurrendi rationes; Jer. 31, 22. Eccles. 1, 9. — Passim possit *recens* verti h. e. qui non ita pridem exstitit, ut Deut. 20, 5. Jes. 41, 15., sed vix opus est, ne in Levit. quidem loco 26, 10., cf. *frumentum novum* ap Cic.; v. infra לַח sub rad. לחח. Fem. חֲדָשָׁה *novum quid* Jes. 43, 19. Plur. חֲדָשׁוֹת *nova* Jes. 42, 9. 10. 48, 6.

חֹדֶשׁ m. 1) *novilunium* (q. d. *innovatio lunae*), qui fuit dies festus (v. Carpzov. Appar. p. 424 sq.) Num. 29, 6. 1 Sam. 20, 5. 18. 24. 2 Reg. 4, 23. Jes. 1, 13. Hos. 5, 7. etc. — 2) per synecdochen *mensis*, qui a novilunio incipit Gen. 8, 5. Exod. 23, 15. Deut. 1, 13. etc. חֹדֶשׁ יָמִים *per integrum mensem* Gen. 29, 14. Num. 9, 22. 11, 20. 21. Cum Affixo חָדְשׁוֹ Num. 28, 14. 1 Reg. 4, 27. Plur. חֳדָשִׁים Neh. 10, 34. Jes. 47, 13. Ezech. 45, 17. Exod. 12, 2. etc. in regim. חָדְשֵׁי Exod. 12, 2. Num. 28, 14. cum Affixis חֳדָשָׁיו Job. 14, 5. Ezech. 47, 12. חָדְשֵׁיכֶם Jes. 1, 14. Num. 10, 10.

חֲדַת m. Chald. *novus, novum* Esr. 6, 4.

חוב radix in Kal inusit., Aram. ܚܳܒ *reum esse*, Arab. حَابَ *peccare, delinquere, reum esse* vel *fieri, debere*. Inde est Pih. hebr. חַיֵּב *debitorem* sive *reum fecit* Dan. 1, 10.

חוֹב m. *debitum* Ezech. 18, 7.

חוֹבָה nom. propr. oppidi in agro Damasceno Gen. 14, 15. Χωβα Judith. 15, 5.

חוג *circuire* (conf. חגג), it. *circumscribere, circinare* Job. 26, 10. (Syr. ܚܳܓ *circumivit*, ܚܽܘܓܳܐ *circulus, gyrus*).

חוּג m. *circulus, orbis* Prov. 8, 27. Job. 22, 14. Jes. 40, 22.

מְחוּגָה f. *circinus* Jes. 44, 13.

חוד proprie *flectere, deflectere, intorquere, per ambages ducere*, ut Arab. حَادَ (media Je), coll. infra לוץ. Deinde sq. חִידָה *aenigma proponere* (cf. Graec. ἐμπλέκειν αἰνίγματα Aeschyl. Prom. vinct. v. 610.) Jud. 14, 12. 13. 16., it. *parabolam proponere* Ezech. 17, 2., ad quem loc. v. Rosenmueller.

חִידָה f. 1) *oratio inflexa, perplexa, aenigma* Jud. 14, 12. 14. 15. 16. 17. 19. — 2) *carmen*, quod *deflectit* a vulgari sermonis proprietate: a) *aculeatum*, ad *irridendum* aliquem compositum Hab. 2, 6.; b) γνωμικόν, i. q. מָשָׁל Ps. 49, 5. Ps. 78, 3.; c) *parabola* Ezech. 17, 2. — 3) *fraus* Dan. 8, 23. (cf. Arab. فتل *torsit* funem, *nevit*, deinde *machinatus est*, et Graec. ἐμπλέκειν). — Dicitur מָצָא אֶת הַחִידָה vel הִגִּיד Jud. 14, 14. 18. *aenigma solvit*, נִסָּה בְחִידוֹת *aenigmatibus* aliquem

tentavit 1 Reg. 10, 1.; מֵבִין חִידוֹת *astutus* Dan. 8, 23. Plur. חִידוֹת Num. 12, 8. 1 Reg. 10, 1. cum affixo חִידֹתָם Prov. 1, 6.

אֲחִידָה f. Chald. *id.* Plur. אֲחִידָן Dan. 5, 12.

חָוָה 1) voc. poet. in Kal inusit., in Pih. חִוָּה *indicavit* (i. q. הִגִּיד; Chald. et Syr. ܚܘܝ, Arab. وحى per transpos. ut בְּנָה a وحى), sq. accus. et pers. et rei (Job. 32, 6. coll. 15, 17.) Ps. 19, 13. Job. 32, 10. 17. Fut. cum affixo אֲחַוְּךָ Job. 15, 17. et interveniente Nun epenthetico per Dagesch forte inserto אֲחַוֶּךָּ Job. 36, 2. — II) *collegit* vide sub חַוָּה, et cf. חָיָה.

חַוֵּא vel חַוֵּי Pahel Chald. *id.* sq. לְ pers. Dan. 5, 7. vel קֳדָם Dan. 2, 11. cum affixis יְחַוִּנַּנִי 5, 7. יְחַוִּנַּהּ 2, 11. — Aphel *indicavit* sq. לְ pers. Dan. 2, 16. sq. accus. pers. Dan. 2, 6. 9. Infin. הַחֲוָיָה Dan. 2, 10. 27. 5, 15. Imperat. plur. הַחֲווֹ, הַחֲוֹנִי Dan. 2, 7. Fut. יְהַחֲוֵה 5, 12. Plur. נְהַחֲוֵה 2, 7. cum affixo תְּהַחֲוֻנַּנִי 2, 9.

אַחֲוָה f. *indicatio* (formam habet hiphilicam) Job. 13, 17. Sed אַחֲוָה v. sub אָח.

אַחֲוָיָה f. Chald. *indicatio* Dan. 5, 12.

חַוּוֹת Plur. foem. LXX. ἐπαύλεις, pr. *pagi Nomadum* ambulatorii ex tentoriis in orbem positis constructi (*Nomadenlager*), deinde *villae, vici stabiles* Num. 32, 41. Deut. 3, 14. Jos. 13, 30. Jud. 10, 4. 1 Reg. 4, 13., dicti a *collectione*, Arab. حوى *collegit*, Conj. V. *rotundus fuit*, unde oritur حِوَآءٌ *tabernaculum ex lana et filis caprinis*, أَحْوِيَةٌ *complures ejusmodi domus inter se propinquae.* Conf. J. E. Faber in *Archaeologia* T. I, p. 158. Clericus ad Num. 32, 41.

מְחַוָּה f. *indicium, signum* v. sub rad. חוה.

חוּז radix inusit. Inde est:

מָחוֹז Ps. 107, 30. m. vel *portus*, secundum vet. interpp. (LXX. λιμήν, Syr. ܠܡܐܢܐ), vel generatim: *ora maritima, littus* (Arab. حَوْزٌ *ora, margo*) conf. Schnurrer. in Dissertatt. philol. crit. p. 495 sq. et Michaelis *Suppl.* p. 682. Haud inepte derivari possit ab Arab. حاز *collegit*, in Conjug. V. *collectus, congregatus est*, in Conj. VII. *declinavit, recessit*: ut sit *locus quo naves recedunt, se recipiunt.* Conf. simile מִקְלָט.

חוֹחַ m. gener. *acutum* quid, spec. 1) *spina aculeata*, et quidem *prunus silvestris*, quae Arab. خَوْخٌ et Syr. ܚܘܚܐ nominatur (v. Celsii *Hierob.* T. I. p. 477.) 2 Reg. 14, 9. Jes. 34, 13. Hos. 9, 6. Prov. 26, 9. etc. Plur. חוֹחִים Cant. 2, 2. et cum Vau mobili, חֲוָחִים 1 Sam. 13, 6. *spinae* vel collective *spineta.* — 2) *annulus ferreus*, per maxillas piscium

transmissus, quo ad ripam alligantur alligatique tenentur Job. 40, 21 (26). v. Brucium in Oedmann. verm. Saml. VI, p. 51 sqq. — 3) *catena ferrea*, qua captivi vinciri solent 2 Chron. 33, 11. (Lxx. ἐν δεσμοῖς).

חַח m. *acutum* quid, specialiter: 1) *fibula*, q. d. *spinula* (épingle) Exod. 35, 22. Habetur pro *instrumento instar acus*, qua *perforant et jungunt duas oras indusii sub gutture* v. Bocharti *Hieroz.* T. I. lib. 3. c. 4. p. 764. Sed plurimi tamen Kimchium secuti *annulum ex naribus perforatis* Asiaticarum feminarum pendentem intelligunt, qui alibi נֶזֶם dicitur. Vett. interpretes in diversissimas partes abeunt. — 2) *annulus*, ad domandos bubalos, camelos etc. adhiberi solitus, *per nares perforatas transmissus*, ex quo lorum, in unum alterumque latus tractum, pendet, quo indocili et refractario jumento spiritus praecludi potest 2 Reg. 19, 28. Jes. 37, 29. Ezech. 19, 4. 9. Praeiverunt Syrus utroque in loco, Symmach. in Jes., Hieron. in lib. Regg. v. Michaelis in *Suppl.* p. 712. Huc pertinet etiam loc. Ezech. 29, 4., ubi Pharao assimilatur crocodilo, cujus faucibus חַח *annulus ferreus* immittitur, ut coerceri possit. — Cum affixo חַחִי (Vocali longa in Dagesch forte euphonicum implicitum et in Vocalem brevem resoluta) 2 Reg. 19, 28. Plur. חַחִים Ezech. 38, 4. [Ezech. 29, 4. Cthib habet החיים vel הַחִיִּים, tanquam a Sing. חַחִי, forma ex quiescentibus tertia radicali ה petita. Conf. Bocharti *Hieroz.* P. I, p. 764].

חִיט Chald. *suere, consuere* (Arab. خاط med. Je *id.*; finitimum est Chald. חֲטַט Gen. 3, 7. Jon.), unde Aphel fut. plur. יְחִיטוּ *consuunt* i. e. *resarciunt, reficiunt* (muros) Esr. 4, 12. (conf. Hebr. רפא propr. *consuit, sarcivit, resarcivit*, de *restauratione* altaris 1 Reg. 18, 30.). Inde oritur Hebr.

חוּט m. 1) *filum*, quo *consuitur*, (Arab. خَيْطٌ *id.*) Jud. 16, 12. 1 Reg. 7, 15. Jer. 52, 21. Eccles. 4, 12. Cant. 4, 3. In proverbio dicitur Gen. 14, 23: מִחוּט וְעַד שְׂרוֹךְ־נַעַל *a filo usque ad corrigias calcei* h. e. ne vilissimum quidem v. Valckenaer diss. de ritib. in jurando a vett. Hebr. et Graecis observ. in Oelrichs Collect. opusc. hist. phil. theol. Tom. I, p. 207 sqq. — 2) *funiculus* Jos. 2, 18. (خيط *id.* v. Hartmann. linguist. Einl. p. 290.).

חִוִּי Populus Cananiticus, qui ad ipsas radices Libani, sed etiam alibi passim habitavit Gen. 34, 2. Exod. 3, 8. 17. Jos. 12, 8. 2 Sam. 24, 7. etc. Conf. Michaelis *Spicileg. geogr.* T. II, p. 21. Alia v. in Ikenii *dissert. de Nibchas idolo Avaeorum* §. 2 sq. et Bocharti *Phal.* c. 36. p. 345.

חוּל et חִיל Arab. حَالَ propr. 1) *gyrare, in orbem ire, circumire* (unde حَوْلَ *circum, circa*), *saltare* in orbem Jud. 21, 21. Hinc *torqueri, intorqueri, contorqueri*, sq. עַל vel בְּ *torqueri in aliquid* (ut Virgil. dixit: *torquere saxa*) h. e. *immitti, irruere*, de calamitatibus (quae tanquam missilia in aliq. torquentur) Jer. 30, 23. Thren. 4, 6. 2 Sam. 3, 29. Hos. 11, 6. Ex hac primaria significatione nascuntur reliquae omnes, conf. Schultens. ad *Excerpta ex Hamasa* p. 361. 362. J. W. Schroederus in *Comment. philol.* in Ps. 10. p. 97. sq. et

Michaelis in *Suppl.* p. 653. Scilicet vocabula *gyrandi*, *torquendi*, *constringendi* in linguis orientalibus adhibentur: 1) de *doloribus* Ezech. 30, 16. Jer. 5, 3., sq. ל rei Michr. 1, 12., maxime *parturientium* (ut Lat. *doloribus torqueri*, et *tormina* pro *doloribus*, vid. supra חֶבֶל) Jes. 23, 4. Mich. 4, 10., hinc *peperit* Jes. 54, 1. 66, 1. — 2) de *tremore* (sic Exod. 15, 14. חִיל אָחַז alternat cum רָגַז eique v. 15. רַעַד respondere videtur. Constr. cum מִן 1 Chron. 10, 3., cum מִפְּנֵי Deut. 2, 25. Ps. 96, 9. Jer. 5, 22. Joel. 2, 6., cum מִלִּפְנֵי Ps. 114, 7. — 3) de *robore* et *firmitate* Ps. 10, 5. Job. 20, 21: לֹא יָחִיל טוּבוֹ *non durabit, manebit ejus felicitas* cf. Bocharus in *Hieroz.* P. I. col. 514. et Schultens. in *Observatt. philolog.* ad Gen. 30.; v. suo loco קָצַר. Inde Aethiop. חיל et Arab. حال *robore polluit, valuit.* Vocabula porro *roboris* et *valoris* etiam ad *numerum* et *copiam* referuntur, ut גבר, עצם etc. Sic Lat. *opes validae* i. e. *multae*. Haec *roboris* significatio in derivatis חֵיל, חַיִל et חֵל obtinet. — 4) de *expectatione* et *praestolatione* (quomodo Lat. *exspectatione torqueri* dixit Cicero) Gen. 8, 10. Jud. 3, 25. coll. יחל.

Imp. f. חוּלִי Mich. 4, 10., sed plur. חִילוּ Ps. 96, 9. Fut. יָחוּל Jer. 23, 19. et יָחִיל Ps. 55, 5. cum Vau conv. וַתָּחֹל Jer. 51, 29. et וַיָּחֶל 1 Chron. 10, 3. sed Ps. 97, 4. וַתָּחֵל.

Pil חוֹלֵל 1) *tripudiavit, saltavit* (v. sub Kal) Jud. 21, 23. — 2) *contremiscere fecit, perterruit* Prov. 26, 10. it. *contremuit* Job. 26, 5. — 3) *parturire, parere fecit* Ps. 29, 9. it. *peperit* Job. 39, 1 (4).; et in univ. *formavit, finxit* Deut. 32, 18. Job. 26, 13. Ps. 90, 2: וַתְּחוֹלֵל הָאָרֶץ *et formavit* (produxit) *terra* (herbas, germina). — 4) *exspectavit, praestolatus* est Job. 35, 14. תְּחוֹלֵל לוֹ *expecta eum* (Deum) h. e. fiduciam in eo repone. — Py. חוֹלַל *partu editus est* Job. 15, 7. Ps. 51, 7. Prov. 8, 24. 25. (sed Part. מְחוֹלָל *vulneratus* Jes. 53, 5. v. sub rad. חלל).

Hiph. fut. יָחִיל *contremiscere facit* Ps. 29, 8. — Hoph. fut. יוּחַל *parietur* vel *gignetur* Jes. 66, 8.

Hithpoh. 1) *dolore affectus, cruciatus est* Job. 15, 20. — 2) *irruit* Jer. 23, 19: סַעַר מִתְחוֹלֵל *procella irruens* (al. *in gyrum se agens*, al. *perseverans*). — 3) *exspectavit, praestolatus est* Ps. 37, 7: הִתְחוֹלֵל לַיהוָה *expecta Jovam* auxilium tibi ferentem, *harre seiner.* — Hithpalp. הִתְחַלְחֵל *dolore affectus est* Esth. 4, 4.

חוֹל m. *arena* Exod. 2, 12. Syr. ܚܠܐ (vel a *gyrando* vel a *copia* sic dicta, *numero carentem* dicit Horatius), unde חוֹל הַיָּם *arena maris* imago *copiae* est ac *multitudinis* Gen. 22, 17. 32, 12. Jos. 11, 4. Jud. 7, 12. 1 Sam. 13, 5. it. חוֹל simpl. Jes. 48, 19. sicut apud Graecos κόνις et ψάμμος v. Homer. *Iliad.* II, 800. IX, 385. Huc quoque pertinet Job. 29, 18., ubi quidam *phoenicem* avem vel *palmam* intelligunt, in quem locum conf. Bocharti *Hieroz.* Tom. III, p. 809 sqq. ed. Lips. et Schultensii *Animadverss. philolog.* atque *Commentar.* — Sed חֹל *profanum* vid. in radice חלל.

חַיִל m. 1) *robur, vis* maxime *hominis* Ps. 33, 16. Eccles. 10, 10, *fortitudo* (virtus militaris) Ps. 18, 40.; hinc עָשָׂה חַיִל *fortem se praestitit*

Num. 24, 18. Ps. 108, 14. 110, 3. Deut. 8, 18., et אִישׁ חַיִל, בֶּן *vir fortis, heros* Jud. 3, 29. 20, 44. 46., sed v. infra. — Objec. a) *opes, facultates*, ut vern. *Vermögen*, Gen. 34, 29. Deut. 8, 17. Job. 31, 25. Ps. 49, 11.; עָשָׂה חַיִל *opes, divitias sibi comparare* Ruth 4, 11. Prov. 31, 29. Lat. etiam passim *vires* pro *opibus* dixerunt v. Gronov. Observv. 4, 24. b) *exercitus*, quo rex *valet*, in quo civitatis robur consistit (ut nostr. dic. *Macht, Kriegsmacht*, graec. ἰσχύς Xen. Cyrop. 1, 4, 19. 5, 3, 57.) Exod. 14, 28. 1 Sam. 17, 20. 1 Reg. 20, 1. plur. 1 Reg. 15, 20. Jer. 40, 7. 13.; שָׂרֵי הַחַיִל *praefecti militum* 2 Sam. 24, 2. Jer. 40, 7., פְּקוּדֵי הַחַיִל *id.* Num. 31, 14. 2 Reg. 11, 15., אַנְשֵׁי חַיִל. בְּנֵי *milites* Deut. 3, 18. Jud. 21, 10. 2 Sam. 24, 9. c) spec. חֵיל הָעֵץ *vis arboris* h. e. *fructus* Joel. 2, 22. cf. כֹּחַ. — 2) robur animi i. e. *virtus, probitas, integritas* Exod. 18, 21. 25. Ruth. 2, 1. 3, 11. 1 Reg. 1, 42. 52. Prov. 12, 4., hinc אַנְשֵׁי חַיִל, בְּנֵי *homines probi, honesti* Gen. 47, 6. 1 Reg. 1, 42. 52., אֵשֶׁת חַיִל *mulier honesta, proba* Prov. 12, 4. 31, 10. Ruth. 3, 11. — In regim. חֵיל Exod. 14, 28., cum affixis חֵילִי Joël. 2, 25., חֵילוֹ Deut. 33, 11. Job. 15, 29. Plur. חֲיָלִים 1 Chron. 7, 5. 7. 11. 40., cum affixo חֵילֵיהֶם Jes. 30, 6. [de loco Eccles. 10, 10. v. sub גבר].

חֵיל s. חֵל m. 1) *exercitus*, i. q. חַיִל, 2 Reg. 18, 17. Jes. 36, 2. Obad. 20. 2) pars munimenti urbium a muris distincta, *antemurale* Thren. 2, 8. Nah. 3, 8. 2 Sam. 20, 15.; deinde *munimentum* Ps. 48, 14. 122, 7.; trop. *praesidium* Hab. 3, 19. 3) *pomoerium*, tanquam *circuitus* (حول) vel templi vel urbis, h. e. spatium definitum, murum ambiens, quod neque habitari neque arari fas erat (v. de *pomoerio* Livium lib. I. c. 44. Gellium XIII, 14.) 1 Reg. 21, 23. Cum affixis חֵילֵךְ Ezech. 27, 10., חֵילָה sine Mappik Ps. 48, 14.

חַיִל m. chald. 1) *robur* Dan. 3, 4. Esr. 4, 23.; בְּחַיִל *cum robore*, i. e. *vehementer* Dan. 3, 4. 4, 11. 5, 7. 2) *exercitus*, in regim. חֵיל Dan. 4, 32., cum affixo חֵילֵהּ Dan. 3, 20.

חִיל m. 1) *dolor*, maxime *parturientium* (v. rad.) Ps. 48, 7. Jer. 6, 24. 22, 23. 50, 43. Mich. 4, 9. — 2) *tremor, metus* Exod. 15, 14.

חִילָה f. *dolor* Job. 6, 10.

חַלְחָלָה f. *dolor vehementissimus* Jes. 21, 3., *tremor, consternatio* Ezech. 30, 4. 9. Nah. 2, 10. Lxx. ταραχή.

יָחִיל m. *expectans* v. sub rad. יָחַל.

מָחוֹל m. *tripudium, chorea* Ps. 30, 12. 149, 3. 150, 5. Jer. 31, 4. 13. Thren. 5, 15.

מְחֹלָה f. *id.* Cant. 7, 1. Plur. מְחֹלוֹת Exod. 15, 20. 32, 19. Jud. 11, 34. 21, 21. 1 Sam. 18, 6. 21, 12. 29, 5. — Cet. v. sub אָבַל.

חוּל Gen. 10, 23. Nomen propr. regionis, quam Aramaei incolebant.

Coelesyriam (a חֵיל chald. *vallis*) et quidem *proprie sic dictam* (quam a Damascene distinguit PLINIUS, complectique ait *Apamiam, Bambycen, alio nomine Hierapolim vocatam, Syris vero Mabog, et Chalcidenem*), intelligit MICHAELIS in *Spicil. Geogr. Hebr.* T. II, p. 135.; BOCHARTUS vero in Phaleg lib. 2. c. 9. p. 92. significari putat *Cholobetenem* (*Χολοβητήνην*), partem illam Armeniae, cujus satrapa erat Tigranes.

חֲוִילָה nomen propr. regionis. Triplex *Chavila* occurrit: 1) et 2) duplex *Arabiae* Gen. 10, 7. a Chamitis et v. 29. a Semitis habitata. Sic Arabibus duplex *Chaulan* خولان est, altera in tabb. d'Anvillianis sub gr. long. 60, lat. 19., altera ibidem sub long. 64, lat. 6½ v. MICHAELIS *Spicileg.* T. I, p. 202 sq. — 3) *Chavila ad Pischonem* Gen. 2, 11. i. e., auctoribus RELANDO (*de situ Paradisi*), et ROSENMUELLERO (*bibl. Alterthumskunde* I, 1, p. 203 sqq.): *Colchis* v. sub פִּישׁוֹן. BUTTMANNO (*älteste Erdkunde d. Morgenl.* p. 32 sqq.) placuit *Ava* in India orientali, parum probabiliter. Plurimum autem a veritate abest MICHAELIS in *Suppl.* p. 686., qui significari putat *regionem in vicinia maris Caspii,* quod ipsum Russis *Chwalinskoje More* (Chvalinscium mare) dicitur, a populo aliquo antiquo nec satis noto *Chvaliscorum,* de quo G. F. FISCHER in BUESCHINGII *promtuario historico et geographico* T. XVI, p. 305.

חוּם m. *fuscus, niger* Gen. 30, 32 sqq. proprie ex *aestu solis.* Formam habet a חוּם, sed significationem a חמם *calefactus est, incaluit, aestuavit,* arab. حَمَّ *niger fuit,* أَحَمُّ *niger,* حُمَّة *nigredo.* Sic apud Syros quoque ܚܡܰܡ et ܚܡܰܡ *incalescendi* sensu inter se permiscentur, et Graec. ab *αἴθω* descendit *αἴθινος* et *αἴθοψ niger.*

חוֹמָה f. murus Exod. 14, 22. 29. Levit. 25, 29. Deut. 3, 5. Neh. 2, 17. etc. (q. d. *cinctura,* a rad. حلم *circuivit, circumdedit,* vel urbis *praesidium,* a حمى *praesidio custodivit, tuitus est* contra hostem, in Conj. IV. *inaccessum effecit locum*). Plerumque est *murus urbis,* passim etiam *aedium privatarum* Thren. 2, 7. In regim. חוֹמַת Jos. 6, 5. Jer. 51, 44., cum affixo חוֹמָתָהּ Nah. 2, 5. 3, 5. Plur. חוֹמוֹת *muri* 2 Reg. 25, 10. Jes. 26, 1. 25, 12., sed eadem forma voc. est pro sing. *moenia* Jer. 1, 18. (coll. 15, 20.), unde dual. חֹמֹתַיִם *murus duplex, duo muri* (pro חֹמָתַיִם) 2 Reg. 25, 4. Jes. 22, 11. Jer. 39, 4. 52, 7.

חוּס 1) *misereri* sq. עַל Ps. 72, 13., it. *dolere* sq. עַל Jon. 4, 10. — 2) *parcere,* sq. עַל Neh. 13, 22. Joel. 2, 17. Jes. 13, 14. (Chald. et syr. *id.;* al. conferunt حاص et خاص *compressit, angustus fuit*). Frequenter admodum occurrit haec formula: תָּחוֹס עֵינִי עָלָיו quae valet vel: *oculus meus parcet illi* Ezech. 20, 17. Deut. 7, 16. Jes. 13, 18., vel: *oculus meus miserebitur ejus* Ezech. 16, 5. vel *dolebit de illo* h. e. aegre feram Gen. 45, 20. Elliptice dicitur תָּחָס עָלֶיךָ sc. עֵינִי h. e. *peperci*

tibi 1 Sam. 24, 11. — Imperat. cum ה paragog. חוּסָה Joël. 2, 17. Fut. יָחֹס Ps. 72, 13. apocop. cum Vau convers. וַתָּחָס Ezech. 20, 17.

חוֹף *littus* v. infra sub rad. חפף.

חוץ radix Hebraeis inusit., Syris in Pahel ܚܝܨ *cinxit,* Aethiop. חיץ *circumdedit,* Arab. حاص *circumivit, obivit,* alias ܚܘܛ Syr. et Arab. حاط *id.* Inde sunt

חוּץ m. pr. *latus* aedium *exterius,* quod quasi *cingit* aedes (cf. form. מִבַּיִת וּמִחוּץ *a latere interiore et exteriore* Gen. 6, 14.); deinde 1) *platea* Jes. 42, 2. 51, 20. Job. 18, 17. Plur. חוּצוֹת 2 Sam. 22, 43. Job. 5, 10. et חֻצוֹת Jer. 11, 13. 1 Reg. 20, 34. cum affixis חוּצוֹתֵינוּ Ps. 143, 13. חוּצוֹתָם Zeph. 3, 6.; חוּץ הָאֹפִים Jer. 37, 21. est *platea pistorum,* ubi pistorum erant tabernae versus plateas patulae et praetereuntium inspectioni expositae. Hoc sensu חוץ est idem quod بازر orientalium i. e. locus, ubi sunt tabernae mercatoriae versus plateam patulae. — 2) *rus, agri* extra urbem Job. 5, 10. Plur. חוּצוֹת Prov. 8, 26. — Saepissime vero hoc voc. in *adverbium* abit et quidem a) simpl. חוּץ *foris* Levit. 18, 9. Deut. 23, 13. cum artic. הַחוּץ *foras* Jud. 19, 25. 2 Sam. 13, 18. et cum ה loc. חוּצָה *foras* Exod. 12, 46. 1 Reg. 6, 6. הַחוּצָה Gen. 15, 5. Deut. 24, 11. — b) additis praepositionibus: ut בַּחוּץ *foris* Deut. 24, 1. Cant. 1, 8. Ezech. 7, 15. — c) מִחוּץ *extrinsecus* (opp. מִבַּיִת) Gen. 6, 14. Exod. 25, 11. 1 Reg. 7, 9. it. *foris* Deut. 32, 25., sq. לְ *extra (ausserhalb)* Gen. 19, 16. Levit. 9, 11. Jos. 6, 23.; — מֵהַחוּץ *extrinsecus* Ezech. 41, 25. בַּחוּץ מִן *foris* Jud. 12, 9. 2 Reg. 4, 3. — מִחוּצָה sq. לְ *extra* Ezech. 40, 40. 44. — d) לַחוּץ *foras* Ps. 41, 7. Ezech. 41, 17. 42, 7. לַחוּצָה *id.* 2 Chron. 32, 5. — e) אֶל־הַחוּץ *extrorsum* Ezech. 41, 9. אֶל־הַחוּצָה *id.* Ezech. 34, 21. — f) אֶל־מִחוּץ לְ *extra* (post verba *motus*) Levit. 4, 12. Deut. 23, 11. — g) חוּץ מִן *praeter* Eccles. 2, 28.

חַיִץ m. *maceries, paries* Ezech. 13, 10. Convenit حَائِط *paries* a حاط *cinxit.*

חִיצוֹן m. (adjectivum *denominativum* a חוּץ) *exterior, exterius, extimus, extimum* Ezech. 44, 1.; לַחִיצוֹן *extrorsum, foris* 1 Reg. 6, 29. 30. *(auswendig),* it. cum ה *locali* et articulo הַחִיצוֹנָה 2 Reg. 16, 18.; foem. חִיצוֹנָה *exterior* 1 Chron. 26, 29. 2 Chron. 33, 14. Neh. 11, 16 Esth. 6, 4. Ezech. 10, 5. etc., הַמְּלָאכָה הַחִיצוֹנָה *negotia civilia* 1 Chron. 26, 29. it. *negotia externa* (quae in templo reficiendo, in comparandis victimis aliisque rebus ad cultum necessariis consistebant; quanquam alii aliter exponunt) Neh. 11, 16.

חָוַר *albuit, palluit* [Arab. حور *albescere,* Schultens. in *Clav.* p. 225; Chald. חֲוַר *id.*, et ܚܘܪ in Aphel.] Jes. 29, 22. פָּנָיו יֶחֱוָרוּ *facies ejus palluit* sc. prae pudore coll. Talm. Sanhedr. fol. 107. v. Gesen ad h. l. — Aliud est חור inusit., unde oriuntur חוּר 2. חוּר 1., חֹרִי nom. propr. vid. sub חוּר.

חוּר m. 1) genus *lini candidi,* quibusdam *sericum album*

Esth. 1, 6. 8, 15. v. Hartmann. linguist. Einl. p. 289. — 2) Aliud est חוּר *foramen* (خور cum خ gutturali, v. sq. חוֹר), unde plur. חוּרִים Jes. 42, 22., defect. חֻר Jes. 11, 8. — 3) nom. propr. vir. Exod. 17, 10. Num. 31, 8. 1 Reg. 4, 8. 1 Chron. 2, 19. 4, 1. 4. rel.

חוֹר m. 1) *foramen* 2 Reg. 12, 10. Cant. 5, 4. Ezech. 8, 7. Plur. חֹרִים *foramina, cavernae (Löcher)* 1 Sam. 14, 11. in regim. חוֹרֵי Job. 30, 6. cum affixis חֹרָיו Nah. 2, 13. חֹרֵיהֶן Zach. 14, 12. (a rad. inusit. خار, unde خَوْرٌ *depressa planiorque terra inter duos montes, sinus maris, ostium fluminis*, quod ad *foraminis* notionem ducit; eadem restat in استخار *in antro obsedit hyaenam, antrum ei obstruxit*, خُوْرَانٌ *podex*, q. d. *foramen ventris*). Sed חֹרָאֵיהֶם Jes. 36, 12. vid. sub rad. חרא. — 2) Aliud est חוֹר, unde plur. irregul. חוֹרָי Jes. 19, 9. idem quod חוּר genus *lini candidi, subtilis* (Lxx. βύσσος). Simonis reddidit *sericum album*, coll. Arab. حرير Aethiop. ሐሪር (vid. tamen Ludolf. Lexic. Aethiop. p. 36.), sed *holosericorum* usus est multo recentior v. Suidas s. v. Σηρικόν. (Plur. חֹרִים *nobiles, ingenui*, pertinet ad rad. חרר).

חֹרִי m. *panis albus* Gen. 40, 16. Convenit Arab. حوارى *panis albus sive similagineus*; Lxx. κανᾶ χονδριτῶν. Contra vero Michaelis in *Suppl.* p. 698. et Rosenmueller. vertunt סַלֵּי חֹרִי *canistra foraminosi, reticulati operis (Körbe von durchbrochner Arbeit)*, a חור *foramen*, cum Symmacho (κανᾶ βάϊνα) et Raschio.

חִוָּר m. Chald. *albus, candidus* Dan. 7, 9. Syr. ܚܘܪ *id.*

חוּרָם nom. propr. regis Tyriorum, qui Salomoni aequalis fuit 2 Chron. 2, 2., alibi חִירָם quod v.

חֹרִי *Horita*, Τρωγλοδύτης, nomen propr. populi Cananitici, qui ante Edomitas in Seiritide habitavit in specubus subterraneis et cavernis montium. Gen. 36, 20 — 30. Deut. 2, 12. 22. v. Michaelis *Suppl.* p. 693.

חֹרֹנַיִם (Dual. a Sing. חֹרוֹן i. q. חֹר ?) nom. propr. urbis Moabiticae Jes. 15, 5. Jer. 48, 3. etc., unde gentil. חֹרֹנִי Neh. 2, 10. 19.

חַוְרָן *Auranitis* Ezech. 47, 16. 18. Arab. حُورَان Graec. Αὐρανῖτις (Joseph. Antt. 17, 11, 4. b. Jud. 1, 20, 4.) *regio* praefecturae Damascenae secundum Abulfedam in *tab. Syr.* p. 50. 99., a *speluncis* haud dubie dicta v. Seetzen in Zach monatl. Correspond. XVIII, p. 355 sqq. Burckhardt. Itiner. Tom. I, 446 sq. 497. Conf. *Tab. geogr.* D'Anvillii sub gr. long. 54. 55. lat. 33. adde Michaelis *Suppl.* p. 693.

חוּשׁ et חִישׁ duplex radix est: I) 1) *festinavit* (ut حاش med. Je, secundum Camus *terrore inquietus et praeproperus fuit et festinavit*, v. c. حَيْشُ الْعَمَلِ *festinus operis*, h. e. *qui cito conficit opus*: it. Chald.

חוּשׁ *festinavit)* Ps. 119, 60., partic. Pahul. חֻשִׁים *festinantes* Num. 32, 17.; *festinare ad aliquid* constr. cum עַל Job. 31, 5. vel cum לְ et Infin. Hab. 1, 8.; *propere alicui supervenire* vel *succurere*, constr. cum לְ pers. Deut. 32, 35. Ps. 70, 6. — 2) *expavit territus, fugit* Jes. 28, 16.; idem in Niphal notant reliqua verba *celerandi*, ut בהל, מהר conf. cit. Camusi loc. et حَيْشَان *trepidus eundo.* — 3) *commotus est, fervet* Job. 20, 2: בַּעֲבוּר חוּשִׁי בִי *propterea quod fervet in me*, h. e. fervet animus meus interno quodam impetu. Alior. explicatt. v. ap. Michael. in Suppl. — Imper. cum ה paragog. חוּשָׁה 1 Sam. 20, 37. Ps. 22, 20. sic sec. Kri Ps. 71, 12., ubi Cthib habet חִישָׁה. Fut. יָחִישׁ Jes. 28, 16., sed foem. cum Vau convers. וַתָּחַשׁ Job. 31, 5. per apoc. ex תָּחֻשָׁה formam habet tanquam a חַשׁ. — Hiph. הֵחִישׁ 1) *festinare fecit, acceleravit* Ps. 55, 9. Jes. 5, 19. 60, 22. — 2) intransitive: a) *festinavit* Jud. 20, 37.; b) *expavit, fugit* Jes. 28, 16.

II) *sentire, perfrui* aliqua re, *genio indulgere* (coll. Chald. חוש et Sab. *sensit, sensibus percepit* pr. *dolorem, doluit* v. Hartmann. Suppl. ad Gesen. e Mischna p. 13. et in Wineri *Zeitschr. für wissenschaftl. Theol.* I, p. 38.). Hinc Cohel. 2, 25: מִי יָחוּשׁ *quis genio indulsit.*

חִישׁ adverb. *festinanter, cito* Ps. 90, 10.

חות *invasit ex insidiis, imminuit, insidiatus est,* ut Arab. حات. Fut. cum Nun paragog. יְחִיתַן Hab. 2, 17. Ita Alb. Schultens. in *Instit. L. H.* p. 332. 428. Michaelis in *Suppl.* p. 701. Sed rectius refertur ad rad. חתת, quam vide.

חָזָה 1) *vidit* (Syr. ܚܙܳܐ, Chald. et Sam. *id.*) voc. poet. (fere ut nostr. *schauen)* Ps. 46, 9. 58, 9. Prov. 22, 29., quod apud prophetas etiam de iis dicitur, quae vatum *menti* divinitus obiiciuntur, sive visis sive oraculis Jes. 1, 1. 30, 10. Habac. 1, 1. Ezech. 12, 27. Zach. 10, 2: חָזוּ שֶׁקֶר *vident* h. e. vaticinantur *mendacia*, falsa. add. Exod. 24, 11: וַיֶּחֱזוּ אֶל־הָאֱלֹהִים et *viderunt Deum* h. e. speciem vel symbolum Dei. Aliud est *videre faciem Dei* Ps. 11, 7. 17, 15. i. e. propitium sibi Deum habere, nisi in post. loco de *vita aeterna* intell. — Sq. מִן est *dispicere, eligere* Exod. 18, 21: אַנְשֵׁי חַיִל תֶּחֱזֶה מִכָּל־הָעָם *eliges tibi ex universo populo viros fortes;* de loco Jes. 57, 8. v. sub יָד. — 2) sq. בְּ *intueri, contemplari* Jes. 47, 13. inpr. *cum voluptate intueri, adspectu rei delectari* (q. d. oculis haerere in al. re) Ps. 27, 4. Mich. 4, 11. Obad. 12. 13. al. cf. רָאָה. — Semel cum accus. Job. 8, 17: בֵּית אֲבָנִים יֶחֱזֶה *domum lapideam intuetur* i. e. poet. *muris adhaerescit* v. Umbreit. ad h. l. — 3) *vidit* h. e. vivendo vel intellexit vel attigit, *erleben* Job. 15, 17: זֶה־חָזִיתִי וַאֲסַפֵּרָה *quae vidi* (comperta habeo) *narrabo;* Job. 24, 1: (מַדּוּעַ) יֹדְעָיו לֹא חָזוּ יָמָיו *cur qui Deum colunt non vident ejus dies* poenae destinatos (v. Cic. Att. 16, 11.) Jes. 26, 11. — Ceterum v. sub חָזוּת.

Part. praes. חֹזֶה substantive, *propheta* qui visionibus utitur Am. 7, 12. 1 Chron. 29, 29. 2 Chron. 9, 29. etc. In regim. חֹזֵה 1 Chron. 21, 9. 25, 5. 2 Chron. 29, 25. 35, 15.; semel חֹזֶה in regim. manet 2 Sam. 24, 11. Plur.

חֹזִים 2 Chron. 33, 18. Jes. 29, 10. 30, 10. Mich. 3, 7. Sed חוֹזָי 2 Chron. 33, 19. est nomen *proprium.* Infin. constr. חֲזוֹת Ezech. 21, 34. Ps. 27, 4. Imper. חֲזֵה Jes. 33, 20. 48, 6. Fut. אֶחֱזֶה Job. 19, 26. per apoc. et in pausa אָחַז Job. 23, 9., תֶּחֱזֶה Exod. 18, 21., per apoc. תַּחַז Mich. 4, 11., plur. in pausa cum Nun paragog. יֶחֱזָיוּן Jes. 26, 11. etc.

חֲזָא Chald. *vidit* Dan. 4, 20. et חֲזָה 7, 1. Praet. חֲזַיְת Dan. 2, 43. 45. 4, 17. et cum ה paragog. חֲזַיְתָה Dan. 2, 41. חָזֵה Dan. 2, 26. 4, 2. 6. 15. Plur. חֲזֵיתוּן Dan. 2, 8. Part. praes. חָזֵה Dan. 2, 31. 33. 3, 25. 4, 7. 10. etc. plur. חָזַיִן Dan. 3, 19. 5, 23. Pehil חֲזֵה *visum* Dan. 3, 19. Infin. מֶחֱזֵא Esr. 4, 14.

חֹזֶה m. 1) *pactum, foedus* (respondet enim voc. בְּרִית) Jes. 28, 14. coll. 18. i. q. חָזוּת, quod vide. — 2) *propheta,* vid. supra in ipsa rad.

חָזֶה m. *pectus,* pars corporis *anterior* et *exstantior,* ex mente Gussetii, a vultu ad ventrem usque protensa, quae primum *in oculos cadit* et *videri potest;* usurpatur enim de solo *pectore brutorum* Ezech. 29, 26. Levit. 7, 30. 31. 8, 29. In regim. חֲזֵה Exod. 29, 27. Levit. 7, 34. Plur. חָזוֹת Levit. 9, 20. 21.

חֵזֶו m. Chald. 1) *visio,* in statu emphatico חֶזְוָא Dan. 2, 19., cum affixo חֶזְוִי Dan. 7, 2. — 2) *species* Dan. 7, 20. Plur. חֶזְוִין *visiones,* in regim. חֶזְוֵי Dan. 2, 28. 4, 2. 6. 7. 10. 7, 1. 13. 15.

חָזוּת f. 1) *adspectus,* unde קֶרֶן חָזוּת *cornu adspectus* i. e. *spectabile, conspicuum, insigne* Dan. 8, 5.; hinc v. 8. וַתַּעֲלֶנָה חָזוּת אַרְבַּע *surgebant* (crescebant) *quatuor cornua insignia.* — 2) *visio* Jes. 21, 2. 29, 11. — 3) *foedus, pactum* Jes. 28, 18. (v. supra חֹזֶה) fortasse a חזה i. q. חוז, coll. Arab. حوز, in Conj. III. *consensit,* VI. *pactum foedusque iniit.*

חָזוֹת f. *visio* 2 Chron. 9, 29.

חֲזוֹת f. Chald. *prospectus, conspectus* Dan. 4, 8. 17.

חָזוֹן m. *visio divina* Dan. 1, 17. 8, 1. Thren. 2, 9. it. *vaticinatio* 1 Sam. 3, 1. Prov. 29, 18. it. *oraculum, vaticinium* ipsum Obad. 1. Nah. 1, 1. Ezech. 7, 13. 26. etc., in regim. חֲזוֹן Jes. 1, 1. Jer. 14, 14.

חִזָּיוֹן m. *visio* 2 Sam. 7, 17. Jes. 22, 1. 5: גֵּיא חִזָּיוֹן *valles visionum* sunt *valles Hierosolymis subjectae:* haec enim urbs praecipua prophetiae sedes fuit; sed v. Rosenmueller. ad h. l. — In regim. חֶזְיוֹן Job. 20, 8. 33, 15. cum affixo חֶזְיֹנוֹ Zach. 13, 4. Plur. חֶזְיֹנוֹת Joel. 3, 1. Job. 4, 13. 7, 14.

מַחֲזֶה m. *visio* Gen. 15, 1. in regim. מַחֲזֵה Num. 24, 4. 16. Ezech. 13, 7.

מֶחֱזָה f. *fenestra,* per quam *prospicitur* 1 Reg. 7, 4. 5.

חֲזָאֵל (*Deus vidit, intuetur*) rex Syriae Zobae, aequalis Elisae prophetae 1 Reg. 19, 15. 2 Reg. 8, 7. 13. 10, 32 sq. 13, 3. 7. Lxx. Ἀζαήλ.

חָזַז rad. in Hebr. inusit.; Arab. حَزَّ *secuit, incidit* v. Alb. Schultens.

ad Job. p. 794., vel cum Cha, خزّ *confodit, transfixit telum fulminis* (secundum Michaelis *Suppl.* p. 705.).

חֲזִיז m. *fulmen* Job. 28, 26. 38, 25. Plur. חֲזִיזִים Zach. 10, 1.

חֲזִיר m. *porcus* (Arab. خنزير Syr. ܚܙܝܪܐ) Levit. 11, 7. Deut. 14, 8. Jes. 65, 4. 66, 3. 17. Ps. 80, 14. Prov. 11, 22. Jeno Saida aliique Arabes apud Bochartum in *Hieroz.* P. I. col. 696. nomen habere volunt ab *oculorum angustia*, ex significatione radicis Arab. خزر *oculis angustis fuit*, nisi forte hoc verbum ex isto nomine originem ducit.

חָזַק propr. ligavit, constrinxit fortius (vincula), intrans. *constrictus, adstrictus est* Jes. 28, 22. [Arab. حزق et حزك *substrinxit fortius*, Syr. magis definite ܚܙܩ *accinxit se*, ܚܙܩܐ *cingulum* etc.]; hinc 1) firmavit, *firmum* (validum) *reddidit* (cf. חבל) Ezech. 30, 21. (brachium confractum h. e. sanavit), quo sensu *transitivo* vulgo accipiunt etiam חֲזָקוֹ *confirmavit* i. e. *juvit eum* 2 Chron. 28, 20. (sicut Hiph. Levit. 25, 35).

2) multo frequentius *intransit.*: a) firmus factus est 2 Sam. 18, 9: וַיֶּחֱזַק רֹאשׁוֹ בָאֵלָה *et firmum factum est, firmiter haesit* etc. — Sed plurimis in locis ad *roboris* significationem transfertur, ut sit: α) *invaluit*, vel de *rebus (ingravescere)* Gen. 41, 56 (de annonae caritate), 2 Reg. 25, 3. Jer. 52, 6. (de fame), vel de *hominibus*, qui opibus et potentia augentur Jos. 17, 13. Jud. 1, 28.; sq. מִן 1 Sam. 17, 50. vel עַל 2 Chron. 27, 5. Dan. 11, 5. est: *robustior, potentior factus est, superavit.* — β) *convaluit, valetudini restitutus est* Jes. 39, 1. — γ) in malam partem: *pertinax factus (obfirmatus) est* Exod. 7, 13. 8, 5.

b) firmus fuit 2 Reg. 14, 5: הַמַּמְלָכָה בְּיָדוֹ חָזְקָה *firmum fuit imperium in ejus manu* i. e. confirmatus fuit in regno, 2 Chron. 25, 3. (sq. עַל pers.); trop. *assiduus fuit* in aliquare 2 Chron. 31, 4. sq. בְּ Deut. 12, 23. Jos. 23, 6. sq. Infin. cum Praef. לְ. Sed multo saepius *roboris* notionem habet; valuit et quidem α) *opibus, potentia*, sq. מִן *praevaluit, potentior, superior fuit* 2 Sam. 10, 11. 1 Chron. 19, 12.; it. sq. accus. 1 Reg. 16, 22. Jer. 20, 7. Sed sq. אֶל 2 Sam. 24, 4: וַיֶּחֱזַק דְּבַר הַמֶּלֶךְ אֶל־יוֹאָב *regis verbum praevaluit Joabo* h. e. praevaluit ejus sententiae (*behielt die Oberhand*) 1 Chron. 21, 4. — β) *animo et virtute: fortis, strenuus fuit* 1 Reg. 2, 2. Deut. 12, 23. 31, 6. Jos. 1, 6. 7. — in malam partem *pertinax fuit* Exod. 7, 14. et sq. עַל *institit alicui, ursit aliquem* Exod. 12, 33. Ezech. 3, 14. — γ) *gravitate: gravis, durus, molestus fuit* Mal. 3, 13.

Praet. foem. cum affixo חֲזַקְתַּנִי Jer. 20, 7. Inf. cum Affixo לְחָזְקָהּ Ezech. 30, 21. Imper. חֲזַק Deut. 12, 23. Jos. 1, 6. 7. 9. 18. Fut. תֶּחֱזַק 2 Sam. 10, 11. plur. תֶּחֶזְקוּ Deut. 11, 8. Esr. 9, 12. etc.

Pih. חִזַּק 1) firmum fecit, *confirmavit*, a) propr. Jes. 33, 23: חֲבָלָיִךְ בַּל יְחַזְּקוּ כֵן־תָּרְנָם *funes non firmant basin mali eorum*; Jud. 16, 28: חַזְּקֵנִי *confirma me*, vires mihi concede, adde; Jes. 41, 7:

וַיְחַזְּקֵהוּ בְמַסְמְרִים *firmat, firmum reddit illud* (idolum) *clavis* 2 Chron. 12, 11: וַיְחַזֵּק הַמְּצוּרוֹת *et firma reddidit munimenta* h. e. *munivit* (oppida) 26, 9. Ps. 147, 13. — b) sq. vel אַבְנֵט vel מָתְנַיִם: *cingulum, lumbos alicujus firmare* h. e. accingere aliquem Jes. 22, 21. Nah. 2, 2. — c) sq. יַד *manum alicujus firmare* h. e. *animum alicui addere, confirmare, instigare, adiuvare aliquem* Jud. 9, 24. 1 Sam. 23, 16. Esr. 6, 22. Neh. 6, 9. sq. בְּיַד Esr. 1, 6., et sine יד Deut. 1, 38. 2 Chron. 29, 34. — d) sq. לֵב *cor firmare* h. e. *animum al.* vel *suum obdurare* Exod. 4, 21. 9, 12. 14, 4. — e) Ps. 64, 6: יְחַזְּקוּ לָמוֹ דָּבָר רָע *confirmant sibi impie facta* h. e. constanter pergunt in impietate sua. — 2) firmitati restituit: a) *refecit, restauravit* aedificia 2 Reg. 12, 8. 13. 1 Chron. 26, 27. 2 Chron. 24, 5. — b) *valetudini restituit, sanavit* Ezech. 34, 4. 16.

Hiph. הֶחֱזִיק ejusdem fere cum Pihel est significationis: 1) firmavit, confirmavit a) *brachia, dextram alicujus* Ezech. 30, 25. Jes. 41, 13., h. e. *robur, vires alicui addidit.* — b) *iram suam*, i. e. *tenuit, retinuit* Mich. 7, 18., *bellum, obsidionem*, h. e. *ursit, perstitit, perseveravit in obsidione* 2 Sam. 11, 25. — c) *manum suam in al. re* Gen. 21, 18. h. e. *apprehendit, tenuit.* Sed alibi semper omissum est voc. יַד, ita ut הֶחֱזִיק (sq. בְּ vel לְ vel עַל) simpl. et tanquam propria vi significet: apprehendit, tenuit (ἀπτεσθάι τινος), vel α) *proprie* Exod. 4, 4. Deut. 22, 25. 2 Sam. 15, 5. Job. 8, 15. 8, 9. 1 Reg. 1, 50.; it. *retinuit* Exod. 9, 2. Jud. 19, 4. — vel β) *translate*, ut sq. בְּצִדְקָה, בְּתֻמָּה etc. *adhaesit integritati, justitiae, sectatus* vel *tuitus est* eam Job. 2, 3. 9. 27, 6.; sq. עַל pers. *adhaesit* alicui h. e. *ab ejus partib. stetit, fecit cum eo* Neh. 10, 29; sq. בּ pers. *adjuvit, sublevavit* Levit. 25, 35.; al. eo sensu dicitur: הֶ׳ בְּיַד פ׳ *aliquem manu prehendere* Job. 8, 20. Jes. 42, 6., vel הֶ׳ יַד פ׳ Ezech. 16, 49. — In libris posterioribus constr. etiam cum accus. Ps. 35, 2. Jer. 6, 23., max. ubi signif. *totum aliquid ita prehendere, ut in tua potestate sit* (κρατεῖν τι) Mich. 9, 4: הֶחֱזִיקֵךְ חִיל *prehendit, occupavit* (Graec. λαμβάνειν τινά) *te dolor* Jer. 6, 21. (contra: רֶטֶט הֶחֱזִיקָה *terrorem prehendit, cepit* Jer. 49, 24. coll. Job. 18, 20.), Dan. 11, 21: הֶחֱזִיק מַלְכוּת *capessivit regnum, potitus est regno.* Ita etiam *capiendi* sensu de vasis 2 Chron. 4, 5: (יָם מוּצָק) מַחֲזִיק בַּתִּים שְׁלֹשֶׁת אֲלָפִים *cepit tria millia bathorum.*

2) restauravit, refecit (aedificia) Neh. 5, 16. Ezech. 27, 9. — 3) intrans. invaluit, praevaluit 2 Chron. 26, 8. Dan. 11, 7.

Praet. cum affixo הֶחֱזִיקַתְהוּ Jer. 50, 43. Part. praes. foem. מַחֲזֶקֶת Neh. 4, 17. Infin. הַחֲזִיק 2 Reg. 15, 19. et irregulariter cum punctis praeteriti et cum affixo הֶחֱזִיקִי Jer. 31, 32. Imper. הַחֲזֵק Ps. 35, 2. Prov. 4, 13. Fut. c. Vau conv. retracto tono וַיַּחֲזֵק Exod. 4, 4. etc.

Hithpah. הִתְחַזֵּק confirmavit se h. e. a) *robur, vires sumsit, invaluit* 2 Chron. 12, 13. 13, 21. Gen. 48, 2. — b) *firmum* h. e. *strenuum, fortem se gessit* 2 Sam. 10, 12. 1 Reg. 20, 22., sq. לִפְנֵי *contra al.* h. e. *restitit, obnisus est* 2 Chron. 13, 7. 8., sq. עִם vel בְּ *cum, pro al.* h. e. *defendit, adjuvit* 2 Sam. 3, 6. 1 Chron. 11, 10. — c) *animum sibi sumsit* 2 Chron. 15, 8. 23, 1., sq. בְּ *fiduciam reposuit, confisus est* 1 Sam. 30, 6. — d) *firmum* h. e. *tutum se putavit* Ezech. 7, 13.

חָזָק m. *invalescens* Exod. 19, 19. 2 Sam. 3, 1.

חָזָק m. 1) *validus, fortis* Num. 20, 20. Prov. 23, 11. Am. 2, 14. Jos. 14, 11., יָד חֲזָקָה *manus fortis, valida* (Dei) Exod. 3, 19. Deut. 4, 34. Jos. 4, 24. — 2) *vehemens, gravis* Exod. 10, 19 (ventus). 1 Reg. 18, 2 (fames). 1 Reg. 17, 17 (morbus). Exod. 8, 16 (buccinae sonus). — 3) *durus, obfirmatus* Ezech. 3, 8. 9. Plur. חִזְקֵי לֵב *obfirmati in malo, obstinati, pertinaces* Ezech. 2, 4. חִזְקֵי מֵצַח *obfirmati fronte, praefracti, obstinati* Ezech. 3, 7. — In loco Jes. 40, 10: יְהוָֹה בְּחָזָק יָבוֹא vertunt alii: *Jova cum fortitudine* (fortiter) *venit*, al. *Jova venit fortis*, ut בְּ sit *essentiae*. Illud praeferendum cf. Gesen. Lehrgeb. p. 650.

חֵזֶק m. *robur*, unde cum affixo חִזְקִי *robur* (auxilium) *meum* Ps. 18, 2.

חֹזֶק m. *id.* Exod. 13, 3. 14. 16. Hagg. 2, 22., cum affixo חָזְקֵנוּ Am. 6, 13.

חֶזְקָה f. i. q. חֵזֶק, Infin. v. חזק a) כְּחֶזְקָתוֹ 2 Chron. 12, 1. 26, 16. *cum confirmatus esset, robur nactus esset* (rex). — b) בְּחֶזְקַת הַיָּד Jes. 8, 11. *invalescente* (h. e. agitante, *instigante*, impellente) *manu*. — c) כְּחֶזְקָתוֹ בְּעָשְׁרוֹ Dan. 11 2. *quando divitiis valebit, pollebit.*

חָזְקָה f. 1) *vis, vehementia,* בְּחָזְקָה *per vim*, ut 1 Sam. 2, 16., *severe* Ezech. 34, 4, *vehementer* Jud. 4, 3. 8, 1. Jon. 3, 8. — 2) *refectio* (aedium) 2 Reg. 12, 13. coll. לְחַזֵּק, quod l. c. praecedit.

חִזְקִיָּה m. rex Judaeorum, filius et successor Ahasi 2 Reg. 18, 1. alibi חִזְקִיָּהוּ 2 Reg. 16, 20. 18, 9. יְחִזְקִיָּה Hos. 1, 1. Mich. 1, 1. יְחִזְקִיָּהוּ Jes. 1, 1. Lxx. Ἐζεχίας. — Idem nomen gerunt alii Zeph. 1, 1. — 1 Chron. 3, 23. — Neh. 7, 21. 10, 18.

יְחֶזְקֵאל nom. propr. prophetae nobilissimi Ezech. 1, 3. 24, 24. in Assyria vaticinantis Lxx. Ἰεζεκιήλ. Vulg. *Ezechias.*

חַח, vid. sub חוֹחַ.

חָטָא 1) *lapsus est* Prov. 19, 2. (Arab. خطا ult. Waw et Je *lubricare gressum, lubrico motu excidere, labi,* unde خطو et خطوة *passus celer et lubricus.* Conf. Alb Schultens. ad Prov 21, 4.). — 2) *aberravit* (i. e. *non invenit*) Prov. 8, 36: חֹטְאִי חֹמֵס נַפְשׁוֹ *qui aberrat a me, sibimet ipsi est infestus;* Job. 5, 24: וּפָקַדְתָּ נָוְךָ וְלֹא תֶחֱטָא *visitabis habitaculum tuum nec aberrabis* (oculis) h. e. salva omnia deprehendes, *spe non destitueris,* v. Hiph. Jud. 20, 16. (Arab. خطى in Conj. IV. *aberravit a scopo,* Aethiop. ኀጥአ: *privatus, orbatus est*). — 3) peccavit (q. d. lapsus est in virtutis tramite) Eccles. 7, 20. Thren. 1, 8., sq. לְ pers. *in, erga aliquem* Gen. 20, 6. 1 Sam. 2, 25. Ps. 51, 6. Dan. 9, 11., sq. בְּ vel עַל *in aliquo* vel *in aliqua re* Gen. 42, 22. Neh. 9, 29. Levit. 5, 5. Num. 6, 11. Praegnanti sensu legitur Levit. 5, 16: אֵת אֲשֶׁר חָטָא מִן הַקֹּדֶשׁ *id quod peccavit* h. e. peccando subtraxit *de rebus sacris.* Conf. Arab. خطى in Conj. IV. *erravit*, spec. *hallucinatus*

est, non recte fecit rem. Porro 4) *reus factus est alicujus rei* Levit. 5, 7: אֶת־אֲשֶׁר חָטָא *sacrificium pro delicto, cujus reus factus est*, Gen. 43, 9. 44, 32.

Praet. foem. in pausa חָטָאת Jer. 50, 14. et ex Chaldaismo חָטָאת Exod. 5, 16. (in his verbis: חָטָאת עַמֶּךָ *peccavit populus tuus* v. Gesen. Lehrgeb. p. 718.; al. vertunt: *peccasti erga populum tuum*, quasi scriptum sit חָטָאתְ; Lxx. ἀδικήσεις τὸν λαόν σου cf. omn. Rosenmueller. ad h. l.). Part. praes. חוֹטֵא *peccans, peccator* Prov. 11, 31. 14, 21. Jes. 1, 4. Eccles. 9, 2., et petita punctatione ex forma quiescentium tertia ה, חוֹטֶא Eccles. 2, 26. 8, 12. 9, 18. Jes. 65, 20., cum affixo חֹטְאִי *peccans in me* Prov. 8, 37. Plur. חֹטִאים (ex Syriasmo pro חֹטְאִים) 1 Sam. 14, 33. Foem. חֹטֵאת (contract. pro חֹטֵאָת) Ezech. 18, 4. 20. Infin. construct. חֲטוֹא Exod. 9, 34. Levit. 5, 22. et sine א, חֲטוֹ Gen. 20, 6., cum affixo et petita forma a quiescentibus tertia rad. ה, חֲטֹאתוֹ Ezech. 33, 12. Fut. אֶחֱטָא Ps. 119, 11. etc.

Pih. חִטֵּא 1) *luit peccatum* Gen. 31, 39. metonym. *expiatorium sacrificium obtulit* Levit. 6, 26. 9, 15. — 2) *expiavit* h. e. id, quod profanum vel profanatum fuit, sacro ritu mundum declaravit, *mundavit*, consecravit. Dicuntur autem *expiari* vel homines Num. 19, 12. 19. Levit. 14, 6. vel res (vasa, aedes, altare etc.) Levit. 14, 49 sqq. Exod. 29, 36. Lxx. καθαρίζειν. — Trop. legitur Ps. 51, 9. pro: *veniam peccatorum concedere.* Praegn. 2 Chron. 29, 24: וַיְחַטְּאוּ אֶת־דָּמָם הַמִּזְבֵּחָה *et expiarunt* h. e. *expiandi caussa sparserunt eorum sanguinem ad altare.* Praet. c. affixo חִטְּאוֹ Num. 19, 19. Fut. cum affixo et Nun epenthet. אֲחַטֶּנָּה *luam illud* Gen. 31, 39. (ex Syriasmo א litera exclusa pro אֲחַטְּאֶנָּה, vel petita forma a חטה) etc.

Hiphil הֶחֱטִיא 1) *aberravit* a scopo, ut ἁμαρτάνειν Jud. 20, 16. — 2) *peccare fecit, ad peccandum induxit* 1 Reg. 14, 16. 2 Reg. 3, 3. 10, 29. 21, 11. sq. ל *in al.* Exod. 23, 33., hinc *reatu contaminavit* Deut. 24, 4. — 3) *peccatorem declaravit, reum egit* Jes. 29, 21. Praet. sine א, הֶחֱטִי 2 Reg. 13, 6. sec. Cthib. Infin. הַחֲטִיא 1 Reg. 16, 9. Eccles. 5, 5. et sine א, הַחֲטִי Jer. 32, 35. Fut. יַחֲטִיא Jud. 20, 16.

Hithpah. 1) *aberravit* h. e. *extra se raptus, attonitus, terrore perculsus est* Job. 42, 16. v. Schultens. Opusc. min. p. 94. — 2) *expiavit se* Num. 19, 12. 13. 31, 19. v. supra Pihel.

חֵטְא m. (pro חֶטְא, conf. Alb. Schultens. *Institt. L. H.* §. 86.) *peccatum* Levit. 19, 17. Num. 18, 22. Deut. 15, 9. Jes. 31, 7., *reatus* Hos. 12, 9. Cum affixo חֶטְאָהּ emisso Mappik pro חֶטְאָהּ Num. 15, 28. Plur. חֲטָאִים Eccles. 10, 4. in regim. חֲטָאֵי 2 Reg. 10, 29. Ezech. 23, 49. Am. 9, 10. cum affixo חֲטָאֵיכֶם Jes. 1, 18.

חֲטָי vel חֲטַי (mutata tertia radicali in Jod) m. Chald. *id.*, unde cum affixo חֲטָיָךְ Dan. 4, 24.

חֲטָאָה f. *id.* Gen. 20, 9. Exod. 32, 21. 30. 31. 2 Reg. 17, 21. Ps. 32, 1. Ps. 109, 7. Metonymice *sacrificium pro peccato* Ps. 40, 7.

חַטָּא m. 1) *peccator.* Plur. חַטָּאִים Gen. 13, 13. Num. 32, 14. in regim. חַטָּאֵי Am. 9, 10. cum affixo חַטָּאֶיהָ Jes. 13, 9. Foem. חַטָּאָה

peccatrix Am. 9, 8. — 2) *reus* 1 Reg. 1, 21. *rei erimus* atque adeo poena afficiemur.

חַטָּאָה f. 1) *casus, infortunium* Prov. 10, 16. 21, 4. 1 Reg. 13, 34. — 2) *peccatum* Exod. 34, 7. Jes. 5, 17. (differt tamen a פֶּשַׁע Job. 34, 37. v. sub פֶּשַׁע), it. *id, in quo peccatum* versatur, continetur Mich. 1, 5. Hos. 10, 8. Deut. 9, 21. Jes. 27, 9. — 3) *poena peccati* Gen. 4, 7. 20, 9. Zach. 14, 9. — et hinc 4) metonymice *sacrificium pro peccato* Exod. 30, 10. Levit. 4, 21. Num. 16, 6. 29, 11. Hos. 4, 8. Ezech. 44, 27. Neh. 10, 34. — In regim. חַטַּאת et ex Syriasmo חַטָּאת 1 Sam. 2, 17. 15, 23. Ps. 59, 13. Jer. 17, 1. Zach. 13, 1 (ubi status constr. pro absol. positus est sq. ךְ cop. v. Gesen. Lehrgeb. p. 679 sq.), cum affixo חַטָּאתִי (ex simili Syriasmo pro חַטָּאתִי) Gen. 31, 36. Exod. 10, 17. Ps. 32, 5. חַטָּאתוֹ Levit. 4, 3. Deut. 9, 27. חַטָּאתֵנוּ Exod. 34, 9. Jer. 16, 10. חַטַּאתְכֶם Exod. 32, 30. Num. 32, 23. חַטָּאתָם Num. 15, 25. etc., quae tamen ex parte etiam a sequenti חַטָּאת orta esse possunt. Plur. חַטָּאוֹת Dan. 9, 24. Job. 13, 23., in regim. חַטֹּאות et per Syriasmum חַטֹּאות, et sine ו otioso, חַטֹּאת, Num. 8, 6. 1 Reg. 14, 16. 15, 3. 30. Ps. 25, 7. Jer. 50, 20. etc.; sic cum affixis חַטֹּאתֵינוּ (pro חַטֹּאתֵינוּ) 1 Sam. 12, 19. Ps. 79, 9. חַטֹּאתֶיךָ Jes. 43, 25. Jer. 15, 13. etc.

חַטָּאָה f. Chald. *sacrificium pro peccato,* sec. Kri Esr. 6, 17., sed Cthib habet חַטָּיָא mutato א in Jod.

חַטָּאת f. (cum alia terminatione foem. tanquam ex forma masc. חֵטְא), unde semper per Syriasmum חַטָּאת, *peccatum* Gen. 4, 7. Num. 12, 11. Deut. 19, 15. Prov. 13, 6. etc., sed saepius per Metonym. sumitur pro *sacrificio pro peccato,* ut Exod. 29, 14. Levit. 4, 3. 8. 14. Num. 7, 16. 22. 15, 25. 27. etc. Distinguitur (ut חַטָּאת) ab אָשָׁם *sacrificio pro reatu.* Sed quanam in re consistat discrimen utriusque sacrificii, definiri vix poterit. Conjecturas a viris doctis excogitatas, sed eas tamen magnam partem ineptas recensuimus in Lexic. bibl. Tom. II. p. 624 sqq.

חָטַב (Fut. יַחְטֹב) *cecidit, excidit, incidit,* proprie *lignum.* Mox additur עֵצִים Deut. 19, 18., mox omittitur Ezech. 39, 10. [Arab. حطب *lignari,* حَطَب *lignum caesum*]. Part. praes. חוֹטֵב *caedens,* et subst. *lignicida* Deut. 29, 11. Plur. חֹטְבִים 2 Chron. 2, 10. Jos. 9, 21. 23. 27. Jer. 46, 22. — Pyh. Part. foem. plur. מְחֻטָּבוֹת *excisae* Ps. 144, 12.

חֲטֻבוֹת Plur. foem. Prov. 7, 16. *tapetes,* qui sic dici potuerunt a *variis coloribus,* coll. rad. Arab. خطب *coloribus rubro et flavo, cinereo et terreo mixtis praeditus fuit,* unde خُطْبَة *color variegatus* etc. Syr. ܡܚܛܒܬܐ *tunica phrygionata, ocellata, tessellata;* Chald. חַטֵּב *figuris exornavit, ut fimbriae vestimentorum filis sericis variis figuris et coloribus exornari solent.* Conf. Alb. Schultens. *Clav.* p. 194. Michaelis. *Suppl.* p. 722. Fortasse possit etiam ab hebr. חָטַב oriri, ut significet *tapetes ocellatos,* q. d. *in Quadrate, Felder zerschnitten* h. e. *abgetheilt.*

חִטָּה *triticum,* vid. sub rad. חנט.

חָטַט Chald. *suit*, *consuit* (coll. חוּט), Talm. *fodit*, *sculpsit*. Hinc est:

חֲטִיטָא nom. propr. Esr. 2, 42. Neh. 7, 45. Talm. est appellativum: *fossio*, *sculptura*.

חָטַם *frenavit*, Arab. خطم *capistravit nasum* (nam مَخْطِم vocatur *nasus*), vel accuratius: *frenavit trajecto per prominentiam nasi* (quae خَطْم dicitur) خطام *peristomio* seu *annulo ferreo*, conf. supra חַח v. Alb. Schultens. in *Clav.* p. 236. Inde est אֶחֱטָם *capistro* (repete ex praeced. אַפִּי) h. e. *cohibeo me* Jes. 48, 9.

חָטַף *rapuit*, alias חָתַף, Arab. خطف *id.* (de usu rad. Arab. conf. Alb. Schultens. ad Prov. 23, 28. Jud. 21, 21.) Infin. constr. חֲטֹף Ps. 10, 9. Fut. יַחְטֹף Ps. 10, 9.

חֹטֶר m. *virga*, *baculus* (Syr. ܚܘܛܪܐ *ramus*, *surculus* Arab. خطر *ramus*) Jes. 11, 1. Hinc metaphorice de *lingua*, quae laedit, proscindit homines Prov. 14, 3., ut Arab. عصا, *baculus*, *virga*, etiam ad *linguam* transfertur, coll. Jerem. 18, 18.

חָיָה I) i. q. חָוָה, Arab. حوى, *collegit*, *congregavit*. Inde oritur:

חַיָּה f. *turma*, *caterva* 2 Sam. 23, 11. 13. Ps. 68, 11.

חָיָה II) i. q. חָוָא, *indicavit*. Inde

מִחְיָה f. *indicium*, *signum* Levit. 13, 10. 24. In regim. מִחְיַת.

חָיָה חָיָה III) 1) *vixit* (Arab. حَىَّ pro حيي, Syr. ܚܝܐ etc.) Gen. 5, 3. Jer. 35, 7. Job. 42, 16. etc., sq. בְּ vel עַל (Graec. ἐπί) rei, *unde* vivitur (quae quasi vitae tuendae *fundamentum* est) Gen. 27, 40. Deut. 8, 3. 2 Reg. 4, 7. — Passim est *bene*, *feliciter vixit*, quod Latini *valere* dicunt, *floruit*, ut Deut. 8, 1. Job. 21, 7. Prov. 15, 27. Ps. 22, 27. etc., hinc fausta illa acclamatio: יְחִי הַמֶּלֶךְ *vivat rex* (Lat. *salve rex*) 1 Sam. 20, 24. 1 Reg. 1, 25. al. — 2) *vivus et incolumis mansit*, ut Gen. 42, 8. Num. 4, 19. Jos. 6, 17. etc. — 3) *revixit*, *vitam recepit* 1 Reg. 17, 22. 2 Reg. 13, 21. Job. 14, 14. Jes. 26, 19. Ezech. 37, 3. 9., *convaluit*, *revaluit*, ex morbo, constr. cum מִן ut Jos. 5, 8. 2 Reg. 1, 2. 20, 7. Jes. 38, 9. etc. ut Graec. ζῆν Joh. 4, 50.; metaphorice *recreatus*, *refocillatus est* (ut nostrates etiam dicunt: *wiederaufleben*) Gen. 45, 27. Jud. 15, 19.

Infin. absolut. חָיֹה 2 Reg. 8, 10. 14. Ezech. 18, 9. 17. 21. et חָיוֹ Ezech. 3, 21. 18, 28. 33, 16. Infin. constr. cum praefixo לִחְיוֹת Ezech. 33, 12. cum affixo חֲיוֹתָם Jos. 5, 8. Imper. cum Praefixo וִחְיֵה Gen. 20, 7. Prov. 4, 4. et cum Segol irregulariter, וֶחְיֵה sec. quosdam codd. Prov. 7, 2. ut Jud. 9, 29. Plur. cum copula וִחְיוּ Gen. 42, 18. Prov. 9, 6. Fut. per apoc. יְחִי Deut. 33, 6. Ps. 22, 27.

in pausa יֶחִי Jes. 38, 21. וַיְחִי Gen. 5, 3. 6. 7. 9. 10. foem. per apoc. תְּחִי Gen. 19, 20. 1 Reg. 20, 32., plur. cum nun paragog. תִּחְיוּן Deut. 5, 30. 8, 1.

Pih. חִיָּה 1) *vivere sivit, passus est* 1 Sam. 27, 9. 11., — *in vita, vivum conservavit* Gen. 12, 12. Exod. 1, 17. Neh. 9, 6.; sq. נֶפֶשׁ 1 Reg. 20, 31. add. Ps. 22, 30. וְנַפְשׁוֹ לֹא חִיָּה (qui) *animam suam non potest vivam conservare*, quippe in summa egestate constitutus; חַיּוֹת זֶרַע Gen. 7, 3. *semen vivum conservare* h. e. curare, ut proles gigni possit; Jes. 7, 21. ח׳ בָּקָר *nutrire, alere bovem*. Trop. *beare, felicem reddere* Eccles. 7, 12. — 2) *vivificavit, animavit* Job. 33, 4. שַׁדַּי תְּחַיֵּנִי *omnipotens animavit me*, vitam mihi dedit; hinc חִיָּה זֶרַע *semen vivificare* (de muliere) h. e. prolem gignere Gen. 19, 32. 34.; huc referunt etiam Hos. 14, 8. יְחַיּוּ דָגָן *vivificabunt* i. e. producent *frumentum* agris denuo colendis (al. subintellecto voc. זֶרַע et כ ante דָגָן *semen*, sobolem *producent frumenti instar* h. e. numerosam). Trop. Hab. 3, 2. יְהוָה פָּעָלְךָ חַיֵּיהוּ *Jova opus tuum vivifica* h. e. exsequere quod decrevisti *(lass in's Leben treten)*, cf. Soph. Oed. R. 45. ibiq. Erfurdt. — 3) *reviviscere fecit, vitam reddidit, vitae restituit* Deut. 32, 39. 1 Sam. 2, 6. 2 Reg. 5, 7.; hinc metaphorice a) *refocillavit* Ps. 71, 20. 85, 7. 119, 25. 50. (Conf. Graec. ἀναζώειν ejusdem sensus); b) *instauravit, reparavit* 1 Chron. 11, 8. Neh. 3, 34. (Sic ἀναβιώσκεσθαι pro *restaurari* sive *reparari* dixit Dio Cassius L. XLIII. Aliter tamen hujus significationis originem explicuit Schultens. in *Commentar.* ad Job. 4, 21. et 33, 4.). — Praet. foem. cum affixo חִיָּתְנִי Ps. 119, 50., 2. pers. cum affixo חִיִּיתַנִי Ps. 30, 4. Imper. cum affixo חַיֵּנִי Ps. 119, 25. 37. 40. 88. et mutata tertia radicali ה in Jod, חַיֵּיהוּ Habac. 3, 2., sic fut. תְּחַיֵּנוּ (ex תְּחַיֶּה) Ps. 80, 19. 85, 6. Plur. יְחַיּוּ foem. וַתְּחַיֶּיןָ Exod. 1, 17. 18.

Hiph. הֶחֱיָה 1) *in vita, vivum conservavit* Gen. 6, 19. 19, 19. 47, 25. Jes. 38, 16.; *vivere sivit, passus est* Num. 22, 33. 2 Sam. 8, 2. Jos. 6, 25. 14, 10. 2) *vitae restituit* 2 Reg. 8, 1. 5. — Praet. cum affixo הֶחֱיִתָנוּ Gen. 47, 25., infin. הַחֲיוֹת Gen. 6, 19. et more chaldaico הַחֲיֵה Jos. 9, 20., unde cum affixo הַחֲיֵנִי (mutata tertia radicali ה in Jod) Jes. 38, 16.

חֲיָה vel חֲיָא chald. *vixit*, unde imperat. חֱיִי Dan. 2, 4. 3, 9. 5, 10. 6, 7. 22. — Aphel part. מַחֵא *vivere sinens, vivum servans* Dan. 5, 19. ex syriasmo pro מַחְיֵא.

חָיֶה masc. inusit., unde foem. חָיָה, in plur. חָיוֹת *bene valentes, vegetae, robustae* Exod. 1, 19.

מִחְיָה f. 1) *victus, commeatus*, unde *vivitur* Jud. 6, 4. (Lxx. ὑπόστασις ζωῆς) 17, 10. 2) *conservatio in vita* Gen. 45, 5. Esr. 9, 8. 9. 2 Chron. 14, 12.

חָיַי *vixit*, arab. حَيِيَ *id.* Praet. defect. חַי Gen. 5, 5. 11, 12. 25, 7., cum vau conversivo וָחַי Gen. 3, 22. Exod. 33, 20. Levit. 18, 5. 25, 35. Num. 21, 9. 10. Deut. 4, 42. etc., sic foem. וָחַיָּה Exod. 1, 16., quod formam mutuatur a quiescentibus media radicali vau (cf. קָבָה pro קַבָּה Num. 22, 17.).

חַי m. 1) *substantive: vita* 1 Sam. 25, 6. וַאֲמַרְתֶּם כֹּה לֶחָי *et dicite: in vitam!* h. e. *salve!* (quemadmodum nostrates discessuri dicunt: *leb wohl*). Deinde huc pertinent loca, ubi in regim. ponitur et Jod fit

quiescens, ut חֵי אָחִיךָ עִמָּךְ *vita fratris tui* (sit) *tecum* Levit. 25, 36. et solennis illa *jurandi* formula de *hominibus* usurpata, subintellecto praefixo ב, חֵי פַרְעֹה *per vitam Pharaonis* Gen. 42, 15. 16., חֵי נַפְשְׁךָ *per vitam animae tuae* 1 Sam. 1, 26. 17, 55. 2 Sam. 14, 19. etc. alibi pro *vita* usitatior est pluralis חַיִּים Gen. 2, 7. 6, 17. 7, 15. 22. etc., semel more chaldaico חַיִּין Job. 24, 22., in regim. חַיֵּי Gen. 23, 1. 25, 7. 17., cum affixis חַיֶּיךָ Gen. 3, 14. 17. Deut. 4, 9., foem. more chaldaico חַיָּיְכִי (in pausa) Ps. 103, 4. Tropice חַיִּים notat a) *victum, alimenta* Prov. 27, 27., ut graec. βίος (Xen. Anab. 5, 5, 7. Orelli ad Socr. epp. p. 260.) et lat. *vita*, conf. Vechneri *Hellenolex.* L. II. c. 5.; b) *prosperitatem, felicitatem, salutem* Ps. 34, 13. Prov. 12, 28. 14, 27. al. (coll. syr. ܚܝܐ, quod Luc. 19, 9. voci σωτηρίας respondet), hinc דֶּרֶךְ חַיִּים Prov. 6, 23. Jer. 21, 8. et אֹרַח חַיִּים Ps. 16, 11. Prov. 5, 6. *via ad salutem ducens*, חֻקּוֹת חַיִּים *leges salutem afferentes* Ezech. 33, 15. add. Prov. 15, 31.

2) *adjective:* a) *vivus, vivens* Gen. 3, 20. 8, 21. Levit. 16, 10. Deut. 31, 27. etc., etiam de *plantis: virens* (opp. *marcidis* h. e. mortuis) Ps. 58, 10. — חֵי הָעוֹלָם *vivus seculi* i. e. *vivens in seculum, in aeternum* Dan. 12, 7. Plur. חַיִּים Exod. 4, 18. Num. 16, 30., hinc אֶרֶץ חַיִּים *terra viventium* Ezech. 26, 20. 32, 33. Foem. חַיָּה Gen. 1, 21. Levit. 14, 6. 7. 21. 53., plur. חַיּוֹת Levit. 14, 4. Huc spectat etiam jurisjur. form. חַי יְהוָֹה *(so wahr Gott lebt)* Ruth. 3, 13. Jud. 8, 19. 1 Sam. 14, 45. 19, 6., חַי אֵל Job. 27, 2., חַי אֱלֹהִים 2 Sam. 2, 27. et, ubi Jova ipse loquitur, חַי אָנִי Num. 14, 21. 28. Deut. 32, 40. — b) *vividus, vegetus, alacer*, unde אִישׁ חַי sec. Cthib 2 Sam. 23, 20., ubi Kri habet אִישׁ חַיִל. — c) *bene et feliciter vivens, valens, incolumis* 1 Sam. 25, 6. Ps. 38, 20. sec. lect. masor. coll. Job. 21, 7. — d) *reviviscens*, unde metaphorica locutio עֵת חַיָּה *tempus reviviscens* i. e. *revolutum et ad idem punctum rediens* (χρόνον ζῶντα pro *instante* dixit Sophocles in *Trachin.* vers. 1176.) Gen. 18, 10. 14. 2 Reg. 4, 16. 17. vid. Simonis Arcan. form. hebr. p. 383. et Maji F. *Observatt. S.* L. I, p. 72 sq. Adde Odyss. XI, 247. 248. — e) dicitur de *aqua perenni, scaturiente et fluente*, opposità aquae stagnanti atque putrescenti (germ. *frisch Wasser*) Gen. 26, 19. Levit. 14, 5. 50. Num. 19, 17. Jer. 17, 13. Zach. 14, 8. cf. Virg. Aen. 2, 719. — f) *crudus* (ut chald. syr. et arab. חי, coll. rad. arab. حى חיי *rubuit*), de *carne, vitae* quasi indicia vel reliquias continente, *caro cruda* et *rubens in ulcere* Levit. 13, 10. 14. 15., opp. *carni elixatae* 1 Sam. 2, 15.

חַי m. chald. *vivus, vivens* Dan. 4, 31., emphat. חַיָּא Dan. 6, 21. 27. Plur. חַיִּין, emphat. חַיַּיָּא Dan. 2, 30. 4, 14. Aliud est חַיִּין *vita* Dan. 7, 12., in regim. חַיֵּי Esr. 6, 10.

חַיָּה f. 1) *vita* Job. 33, 18. Ps. 143, 3. Ezech. 7, 13. al.; plene חַיַּת נַפְשׁ Ps. 74, 19. Sed Jes. 57, 10. חַיַּת יָד *vita manus* est *robur, vires manus.* Alias explicationes v. ap. Rosenmuell. 2) *appetitus* Job. 33, 20. 38, 39., ut alibi נֶפֶשׁ. 3) *animal, bestia* animata vel collect. *animalia (das Leben für: das Lebendige)* Gen. 1, 28. 30. 2, 19. 20. Exod. 23, 11. 29. 2 Reg. 12, 9. etc. Dicitur etiam חַיָּה et חַיַּת הָאָרֶץ, חַיַּת הַשָּׂדֶה de *jumentis* pariter ac *feris* Levit. 11, 2. 47. Jes. 40, 16. Saepius tamen חַיַּת הַשָּׂדֶה sunt *ferae* solae Levit. 26, 22. Deut. 7, 22., ut חַיַּת יַעַר Ps. 104, 20. Ubi opponitur vel

jungitur voci בְּהֵמָה, itidem significat *feras* Jes. 46, 1. — In regim. חַיַּת cum ו paragog. חַיְתוֹ (emisso Dagesch forti) Gen. 1, 24. Ps. 50, 10. 79, 2. 104, 11. 20. Jes. 56, 9. Zeph. 2, 14. (v. Gesen. Lehrgeb. p. 548 sq.), cum affixis חַיָּתוֹ Jes. 40, 16. חַיָּתָם Num. 35, 3. Ps. 78, 50. Plur. חַיּוֹת *animalia, bestiae* Ps. 104, 25. Jes. 35, 8. Ezech. 1, 5. etc.

חַוָּה f. uxor Adami Gen. 3, 20. 4, 1., i. q. חַיָּה *vita.* Lxx. Ἔυα, Vulg. *Heva.*

חֵיוָא (pro חַיָּה, חֵוָה) f. Chald. *animal, bestia* Dan. 4, 13. et cum ה, חֵיוָה Dan. 7, 5. 7. in statu emphatico חֵיוְתָא Dan. 4, 11. 12. 5, 21. 7, 6. 11. 19. 23. in regim. חֵיוַת Dan. 2, 38. 4, 9. 18. 20. 22. 29. Plur. חֵיוָן Dan. 7, 3. in statu emphat. חֵיוָתָא Dan. 7, 12. 17.

חַיּוּת f. *vita* 2 Sam. 20, 3.

יְחִיאֵל *(vivat Deus)* nom. propr. virorum 1 Chron. 15, 18. 16, 5. 27, 32. 2 Chron. 21, 2. 29, 14. al.

חַיִל et חַיל vid. supra sub rad. חול.

חֵילָם et חֵלָאם nomen proprium loci vel ad Euphratem vel non procul ab Euphrate siti, in quo ingenti praelio victor Davides res Hadadezeri prostravit 2 Sam. 10, 16. 17. v. Michaelis *Suppl.* p. 739.

חִילֵן nom. propr. v. sub חלן.

חִין *gratia,* vid. sub rad. חנן.

חַיִץ *maceries* et חִיצוֹן vid. sub חוץ.

חֵיק et חֵק m. sinus: a) quem vestes circa pectus efficiunt Prov. 16, 33. hinc: שֹׁחַד בַּחֵק *donum, quod in sinum ingeritur* h. e. clam datur Prov. 21, 4.; הֵשִׁיב אֶל חֵיק פ׳ *referre,* rependere mala *in sinum alicujus* Ps. 79, 12. Jes. 65, 6. Jer. 32, 18. h. e. *plena quasi mensura,* ut non manu possint sed sinu vestium debeant excipi, coll. Luc. 6, 38. *μέτρον καλὸν, πεπιεσμένον καὶ σεσαλευμένον- -δώσουσιν εἰς τὸν κόλπον ὑμῶν,* add. Odyss. 15, 469.; infantes dicuntur gestari, cubare *in sinu* Ruth. 4, 16. 1 Reg. 3, 20. 17, 19. coll. Ps. 89, 51. — *Translate* dicitur duplici modo: α) de complexu venereo 1 Reg. 1, 2. et de amore ac pietate conjugum, hinc Mich. 7, 5. שֹׁכֶבֶת חֵיק, Deut. 13, 7. 28, 54. אֵשֶׁת חֵיק *carissima uxor* (lat. etiam: *in sinu alicujus esse,* Graec. *εἰς κόλπον εἶναι* Joh. 1, 18.); — β) de pectore, *animo* Eccles. 7, 9. כַּעַס בְּחֵיק כְּסִילִים יָנוּחַ *ira in stultorum pectore* etc., Job. 29, 27. — b) *sinus altaris* h. e. focus, in quo ignis alitur Ezech. 43, 13. 14. 17., *sinus currus* h. e. *cavum currus* 1 Reg. 22, 35. (Videtur esse voc. primitivum, nisi velis ab Arab. حَاقَ *cinxit, circumdedit,* derivare, quanquam inde vestis potius, quam, qui vestibus efficitur, sinus dici recte potuisse videtur).

Cum affixis חֵיקִי Ps. 35, 13. 1 Reg. 3, 20. et חֵקִי Job. 19, 27. חֵיקוֹ Exod. 4, 7. Deut. 28, 54., חֵיקְךָ sec. Kri Ps. 74, 11., sed Cthib habet חוקך, ex alia forma, vel potius חוקך *decretum tuum,* vid חק sub rad. חקק.

חַךְ et חִכָּה vid. sub rad. חָנַךְ.

חָכָה *exspectavit, praestolatus est.* [Primam ejus notionem esse *nectere*, ut Arab. حكى, notat SCHULTENS. in *Commentar.* ad Job. 3, 21.]. Construitur cum accus. Job. 32, 4., cum לְ *(warten auf)* Job. 3, 21. Jes. 30, 18. ח' לַיהוָה i. e. *Deo confidere, spem, fiduciam in Deo reponere* Jes. 30, 18. — Pih. חִכָּה *praestolatus est* Job. 32, 4. Dan. 12, 12. Job. 3, 20. Hab. 2, 3., sq. לַיהוָה Ps. 33, 20. Jes. 8, 17. 64, 3. — Infin. more Chaldaico חַכֵּי Hos. 6, 9.

חַכְלִילִי m. *obscurus, caligans* (de oculis eorum, qui bene poti sunt) Gen. 49, 12., coll. rad. حكل *obscura fuit res*, quam idem significare dicunt Lexicographi Arab., quod شكل: hoc autem est: *nigrescere, obscurum esse.* — Alii parum accurate vertunt: *rubicundus* (ONKEL. יִסְמְקוּן *rubent*), ut nuper etiam ROSENMUELLERUS, scil. propterea quod a شكل inter alia oritur شُكْلَة *rubor in oculi parte alba*, v. SCHULTENS. ad Proverb. 23, 29., sed cf. KOSEGARTEN in Ephem. Jenens. 1824. IV. p. 54 sq.

חַכְלִלוּת f. *caligatio, caligo* oculorum (al. *rubor*) Prov. 23, 29.

חָכַם *sapuit, sapiens fuit* vel *factus est* (ut Syr. Chald. et Arab.) Prov. 19, 20. Zach. 9, 2. Imper. חֲכַם Prov. 6, 6. 23, 19. 27, 11. et sec. Cthib 13, 20. (ubi Kri habet יֶחְכָּם), plur. in pausa חֲכָמוּ Prov. 8, 33. Fut. cum ה paragog. אֶחְכָּמָה Eccles. 7, 23. יֶחְכַּם Prov. 20, 1. et sec. Kri 13, 20. plur. in pausa יֶחְכָּמוּ Job. 32, 9.

Pih. *sapere fecit, sapientia instruxit* (SCHULTENSIO *coercuit, frenavit*, ex significatione radicis Arab.) Ps. 105, 22. Job. 35, 11. Pyh. part. מְחֻכָּם *sapientia instructus, edoctus* Ps. 58, 6. Prov. 30, 24.

Hiph. part. foem. מַחְכִּימָה *sapientem reddens*, in regim. מַחְכִּימַת Ps. 19, 8.

Hithpah. הִתְחַכֵּם 1) *sapiens sibi visus est, sapientem se putavit* Eccles. 7, 16. — 2) *sapientem* h. e. *callidum se praestitit, gessit* Exod. 1, 10.

חָכָם m. 1) *sapiens* 1 Reg. 4, 31. Job. 9, 4. — 2) *callidus, astutus* 2 Sam. 14, 2. Job. 5, 13. — 3) *peritus* Jes. 3, 3. Jer. 10, 9. 1 Chron. 22, 15. al. חֲכַם לֵב *peritus* artifex Exod. 31, 6. 35, 10. — Plur. חֲכָמִים *sapientes* Deut. 1, 13. 15. Job. 5, 13. Ps. 49, 11.; spec. qui in *aula regum* versantur Gen. 41, 8. Exod. 7, 11 (ubi cum incantatoribus et praestigiatoribus conjunguntur) v. Chald. חַכִּים. In regim. חַכְמֵי Job. 37, 24. (חַכְמֵי לֵב *periti artifices* Exod. 28, 3.), cum affixo חֲכָמָיו Jes. 29, 14. Esth. 6, 13. Foem. חֲכָמָה 2 Sam. 14, 2. 20, 16., in regim. חַכְמַת Exod. 35, 25. Plur. חֲכָמוֹת (sc. קִינָה) lamentandi *peritae, praeficae* Jer. 9, 16., in regim. חַכְמוֹת Jud. 5, 29. Prov. 14, 1.

חַכִּים m. Chald. *sapiens, doctus, magus*, plur. חַכִּימִין Dan. 2, 21. 27.

in statu emphat. חַכִּימַיָּא Dan. 2, 13. 5, 15., in regim. חַכִּימֵי Dan. 2, 12. 14. 18. 24. 48. 4, 3. 15. 5, 7. 8.

חָכְמָה f. 1) *sapientia, intelligentia* Ps. 107, 27. 1 Reg. 4, 29. Prov. 1, 2. 7, 20. De notione *sapientiae,* quae ap. orient. ipsam etiam pietatem in Deum complectitur (Job. 28, 28.), v. Ziegleri Excurs. 3. ad Proverb. p. 397 sqq. Umbreit. Comment. *üb. d. Sprüche Sal.* p. III sqq. — 2) *peritia* Exod. 28, 3. Deut. 34, 9.

חָכְמוֹת et חַכְמוֹת (Prov. 14, 1.) f. *id.* Construitur partim cum verbo sing. Prov. 9, 1. 14, 1. (1, 20.), partim cum praedic. plur. Prov. 24, 7.

חָכְמָה f. Chald. *id.* Dan. 2, 30. 5, 11. 14. in statu emphat. חָכְמְתָא Dan. 2, 20. 21. 23. in regim. חָכְמַת Dan. 5, 11. Esr. 7, 21.

חֵל vid. sub rad. חול.

חלא rad. in Hebr. inusit., Arab. حلأ *trivit, scalpsit, fricavit.* Inde est:

חֶלְאָה f. *aerugo* ollae, quae *fricando* deteritur. Cum affixo חֶלְאָתָהּ Ezech. 24, 6. 11. 12. et sine Mappik חֶלְאָתָה Ezech. 24, 6.

חָלָב m. *lac* (a حلب *mulsit, emulsit,* nisi hoc est verb. denomin.), حَلَب *lac recens mulsum* (conf. חמאה), Syr. ܚܠܒܐ, it. Aethiop., Gen. 49, 12. Exod. 3, 8. 17. Levit. 3, 24. Num. 13, 27. Jos. 5, 6. etc. cum affixis חֲלָבִי Cantic. 5, 1. חֲלָבֵךְ Ezech. 25, 4.

חָלָב m. *id.*; inde in regim. est חֲלֵב (sed v. Gesen. Lehrgeb. p. 565.) Exod. 23, 19. 34, 26. Deut. 14, 21. Jes. 60, 16. Prov. 27, 27.

חֵלֶב et חֶלֶב (Jes. 34, 6.) *pinguedo, adeps* Exod. 23, 18. Levit. 3, 16. 17. Deut. 32, 14. 38. Jud. 3, 22. etc., per metaphoram a) *optimum* cujusque rei; ut *pinguedo terrae* i. e. *optimi fructus terrae* Gen. 45, 18., *pinguedo tritici* Ps. 81, 17. 147, 14. i. e. *optimum triticum;* sic *pinguedo olei, musti* et *frumenti* Num. 18, 12., fere ut ap. Homerum ἄλφιτα μυελὸς ἀνδρῶν Odyss. II, 290. — b) *animus (durus) torpens, torpor animi* Ps. 17, 10. coll. Ps. 73, 7. et 119, 70. Simil. *παχύς* et *pinguis* dicitur, qui torpet, hebes ac stultus est (al. cum Schnurrero conferunt حِلْب *pericardium,* praeter necessitatem). — Cum affixis חֶלְבּוֹ Levit. 3, 9. 4, 19. 26. Num. 18, 29. חֶלְבָּמוֹ Ps. 17, 10., חֶלְבְּהֶן Levit. 8, 16. 25. — Plur. חֲלָבִים *adipes, pinguedines, ablegmina* Levit. 8, 26. 9, 19. 20. in regim. חֶלְבֵי Levit. 6, 5. 1 Reg. 8, 64. 2 Chron. 7, 7. cum affixo חֶלְבֵהֶן (emisso Jod *multitudinis*) Gen. 4, 4.

חֶלְבְּנָה f. *galbanum* Exod. 30, 34. Est gummi seu resina graveolens (Dioscor. 3, 91. Virgil. Geo. 3, 415. Lucan. 9, 915. Nicand. Alexipharm. 555.) ferulae galbaniferae in Syria et Arabia nascentis (ܚܠܒܢܐ Syris *gummi*). Nomen habere videtur a חלב *pinguedo* (gummi) et לָבָן *albus;* initio enim *album* colorem prae se fert. *Plantae* delineationem v. in N. J. Jaquin *horto Vindobon.* T. III, p. 36., *gummi* ipsius vires exposuit J. A. Murray in *apparatu medicaminum* Vol. I, p. 262. adde Cl.

Celsii *Hierob.* T. I, p. 267. Ceterum ad loc. Exod. 30, 34. cf. Hilleri Hierophyt. I, p. 450. et Michael. Supplem. p. 753.

חֶלְבּוֹן nomen propr. urbis Syriae, Graecis *Χαλυβὼν* dictae (v. Ptolemaeum p. 139.), Arab. حَلَب Syr. ܚܶܠܒ݁ܽܘܢ, hodie *Kennesrin*, ap. D'Anvillium sub gr. lat. circ. 35½, a qua probe distinguenda urbs nobilissima, quae nunc vulgo *Aleppo*, olim *Beroea* dicebatur sub gr. 36., Ezech. 27, 18. *Vinum Chalybonis*, nempe regionis, olim tam celebre fuit, ut illud reges Persiae sibi advehendum curarent Strabo lib. XV, p. 1068. (al. 735.) conf. Bocharti *Hieroz.* T. I, p. 543. Michael. *Suppl.* p. 748. Golium ad *Alfrag.* p. 270. Alb. Schultens. in *ind. geogr. ad vitam Saladini,* v. Haleb.

חָלַד radix duplex 1) Syr. ܚܠܰܕ *suffodit, effodit* vid. חֹלֶד. — 2) Arab. خلد *perennavit, duravit.* Inde est חֶלֶד, de quo statim.

חֶלֶד m. 1) *tempus, duratio vitae humanae* Ps. 39, 6. 89, 48., *vita* Job. 11, 17. — 2) *mundus* (ὁ κόσμος) certa *duratione* constans Ps. 49, 2. 17, 14. in quo posteriore loco מְתֵי חֶלֶד sunt homines *huic vitae unice dediti* (ὁ κόσμος, οἱ υἱοὶ τοῦ αἰῶνος τούτου). Kimchius: שכל תאותם וחפצם בזה העולם, quorum omne desiderium omnisque voluptas in hoc mundo (in hac vita).

חֹלֶד m. Levit. 11, 29. *talpa* a *suffossione terrae* (خُلْد et ܚܘܠܕܐ *id.*) v. Bochart. Hieroz. Tom. II, p. 438 sqq. Oedmann. Samml. II, p. 51 sqq.

חֻלְדָּה f. nom. prophetissae 2 Reg. 22, 14. 2 Chron. 34, 22. Lxx. Ὀλδά.

חָלָה [et חָלָא 2 Chron. 16, 12.]. Duplex radix est; I) 1) *viribus attritus, infirmus, debilis fuit* Jud. 16, 7. 11. etc. — 2) *aegrotavit* 2 Reg. 1, 2. Gen. 48, 1. 1 Sam. 19, 14. 30, 13. 31, 3. וַיָּחֶל מֵהַמּוֹרִים *et aegrotavit* (vulneratus) *a sagittariis;* sq. אֶת *morbi* 2 Reg. 13, 14. vel *membri, quo* quis laborat 1 Reg. 15, 23; hinc *doluit* Prov. 23, 35. Neque tamen de *corporis* tantum morbo et dolore dicitur hoc voc., sed etiam de *animi aegritudine* ac *sollicitudine* 1 Sam. 22, 8: אֵין חֹלֶה מִכֶּם עָלַי *non est quisquam vestrum sollicitus de me* (ita Aethiop. ሐመ *sollicitus fuit).* Metaphorice Eccles. 5, 12. 16. רָעָה חוֹלָה *malum aegrum* i. e. *acerbum,* grave admodum, perniciosum. [Arab. خلاء *trivit lapidem super lapide,* it. *percussit gladio, scutica* — parum probabiliter confert Schultensius in Origg. Hebr. L. I. c. 9. et in Vindic. p. 111 sq.]. — Infin. cum affixo חֲלֹתוֹ Jes. 38, 9. Fut. cum Vau convers. וַיֶּחֱלָא (cum א) 2 Chron. 16, 12. et per apocopen in pausa וַיָּחַל 2 Reg. 1, 2.

Niph. נֶחֱלָה 1) *viribus attritus, infirmatus est* Jer. 12, 13. (perpetuo labore). — 2) *aegrotavit, morbo affectus est* Dan. 8, 27. Ezech. 34, 4. 21., etiam de animi *aegritudine: sollicitus fuit* Am. 6, 6 (sq. עַל). — Part. נַחְלָה (cum punctis ex forma quiescent. tertia radicali א, נַחְלָא) *aeger,* per metonymiam dicitur de *die malo* et *infausto* (ut Lat. *moestus dies* oppos. *laeto diei*) Jes. 17, 11., qui

alibi יוֹם אָנוּשׁ Jer. 17, 16. (sed v. Gesen. ad h. l.); foem. distinctionis causa habet Schwa simplex, נַחְלָה, unde מַכָּה נַחְלָה *vulnus in deterius mutatum, aegre curabile* Jer. 10, 19. 14, 17. 30, 12. Nah. 3, 19. (alibi מַכָּה אֲנוּשָׁה). — Pih. חִלָּה *aegrotare fecit, morbo affecit* Deut. 29, 22. Infin. cum affixo חַלּוֹתִי substantive: *morbus meus, plaga mea* Ps. 77, 11. — Pyh. חֻלָּה *viribus attritus, infirmatus est* Jes. 14, 10. — Hiph. הֶחֱלִי (petita punctatione ex forma quiescent. tertia rad. א, pro הֶחֱלִיא): 1) *aegrum* i. e. *aegre curabilem fecit* (contusionem) Jes. 53, 10.; הֶחֱלֵיתִי הַכּוֹתֶךָ *aegrum* i. e. *aegre curabile feci percutere te* h. e. *plagam tuam* Mich. 6, 13. 2) *aegritudine* animi *affecit, aegritudinem attulit* Prov. 13, 12. 3) intrans. *aegrotavit* Hos. 7, 5. sq. accus. morbi. — Hoph. הָחֳלָה *morbo affectus est* 1 Reg. 22, 34. 2 Chron. 18, 33. 35, 23. — Hithpah. 1) *aegrotum se fecit, in morbum incidit* 2 Sam. 13, 2. 2) *aegrotum egit, morbum simulavit.* Huc pertinent imper. per apoc. in pausa הִתְחָל 2 Sam. 13, 5. et fut. cum vau conv. et per apoc. וַיִּתְחָל 2 Sam. 13, 6.

II) in Kal inusit., Pi. חִלָּה addito ubivis nomine פְּנֵי פ׳ *faciem* alicujus *mulsit* coll. arab. حَلَا, syr. ܚܠܐ *dulcis, suavis fuit,* Conj. II. *dulcem reddidit, demulsit.* Duplex autem est istius phraseos sensus, unus in *adulando, deleniendo* Ps. 45, 13. Prov. 19, 6. Job. 11, 19., alter in *rogando, obsecrando* (Deo) positus Exod. 32, 11. 2 Chron. 33, 12. Zach. 8, 21. Dan. 9, 13. Mal. 1, 9. cf. Iliad. 8, 371. 10, 454 sq. — Imper. apoc. חַל 1 Reg. 13, 6. Fut. apoc. cum vau convers. וַיְחַל Exod. 32, 11.

III) i. q. aethiop. חלי *cantavit, cecinit,* v. infra מַחֲלַת.

חֳלִי m. 1) *morbus* sive internus sive qui ex vulnere oritur Deut. 28, 61. 2 Reg. 1, 2. 8, 8. 2 Chron. 21, 18. etc. 2) *animi aegritudo, sollicitudo* Eccles. 5, 16. 3) *malum, incommodum* Eccles. 6, 2. וָחֳלִי רָע הוּא *et hic erat morbus malus* i. e. hoc (honoribus ac divitiis partis frui non posse) erat magnum malum, incommodum. — In pausa חֹלִי Deut. 7, 15. Jes. 53, 3. 2 Chron. 21, 15., cum affixo חָלְיוֹ 1 Reg. 17, 17. Ps. 41, 4. Jes. 38, 9. Plur. חֳלָיִים Deut. 28, 59. 2 Chron. 21, 15., cum affixo חֳלָיֵנוּ Jes. 53, 4.

חֲלִי m. *ornatus, mundus,* spec. *monile* (ut arab. حَلْيٌ *ornatus,* a حلى et syr. ܚܠܝ *ornavit*) Prov. 25, 12. Plur. חֲלָאִים Cant. 7, 2.

חֶלְיָה f. *id.* Cum affixo חֶלְיָתָהּ *monile suum* Hos. 7, 15.

אַחֲלַי m. (verbale ex Pih. חלה II., sed petita forma ab אחל), propr. *precatio, desiderium, votum,* unde plur. אַחֲלַיִם *preces, desideria, vota,* sed non legitur nisi אַחֲלַי 2 Reg. 5, 3. vel אַחֲלַי Ps. 119, 5. (sq. fut.) pro adv. *utinam!*

מַחֲלֶה m. *morbus,* in regim. מַחֲלֵה 2 Chron. 21, 15., cum affixo מַחֲלֵהוּ Prov. 18, 14.

מַחֲלָה f. *id.* Exod. 15, 26. 23, 25. 1 Reg. 8, 37. 2 Chron. 6, 28.

מַחֲלַת Ps. 53, 1. 88, 1. coll. aeth. ማሕሌት canticum. Alii *instrumentum mus.* denotari putarunt v. Rosenm. Prolegg. in Ps. p. 53.

מַחֲלוּי m. *morbus*, plur. מַחֲלֻיִים 2 Chron. 24, 25.

תַּחֲלוּא m. *id.*, plur. תַּחֲלוּאִים et תַּחֲלֻאִים 2 Chron. 21, 18. Jer. 16, 4.; תַּחֲלוּאֵי רָעָב *morbi famis* Jer. 14, 18. (ubi dictum putant pro concr. *fame laborantes, languentes*, quod non opus). Cum affixis תַּחֲלוּאָיְכִי (ex chaldaismo) Ps. 103, 3., תַּחֲלֻאֶיהָ Deut. 29, 22.

חֲלַח 2 Reg. 17, 6. 18, 11. 1 Chron. 5, 26. nom. propr. regionis, in quam decem tribus deportatae sunt: *Calachene*, *Καλαχηνή* (Strab. 16, 1.), borealis Assyriae provincia, ad ipsos fines Armeniae et Tigrim fluvium sita cf. Bocharti *Phaleg* lib. 3. c. 14. Michaelis *Suppl.* p. 767.

חָלַט semel occurrit 1 Reg. 20, 33. וַיְמַהֲרוּ וַיַּחְלְטוּ הֲמִמֶּנּוּ (יַחְלְטוּ pro יַחְלִיטוּ v. Gesen. Lehrgeb. p. 322.), quorum verborum hic sensus esse videtur: *et festinarunt* (festinanter) *et declarare cum fecerunt* (jusserunt), *an ab ipso* (pronunciatum esset, an vera esset animi sententia). Scil. חלט in Talm. est: *simpliciter, absolute aliquid pronunciavit, declaravit.* Al. conf. arab. حلط *pervicacius contendit, studio et zelo usus est*, it. *juravit*, ut sensus sit, vel: *accurate, studiose explorarunt* (ἀκριβοῦν), vel: *jurare eum fecerunt.* — Lxx. καὶ ἀνελέξαντο τὸν λόγον ἐκ τοῦ στόματος αὐτοῦ, Vulg. *et rapuerunt verbum ex ore ejus*; Chald. וְחַטְפוּהָ מִנֵּיהּ *et rapuerunt ab eo.*

חֵלְכָה m. Ps. 10, 8. *infelix, miser*, ab arab. حلك *niger, ater, intensa nigredine fuit*, cum ה formativo, quod in plur. cum א permutatum est. Scil. color *ater* imago est *moeroris, infelicitatis, miseriae* (cf. suo loco חשך et מחשכים *miseria vitae*, et קדר), et ipsum arab. حلك de *statu misero* et *abjecto* usurpatur cf. Schroeder. ad Ps. X, p. 181—188. Assentiunt vett. interpretes: Lxx. πένητες, Aquil. et Symm. ἀσθενεῖς, Chald. מִסְכְּנַיָּא *pauperes*, Syr. ܟܡܐ *miseri*, Vulg. *pauperes*. Ewaldo tamen videtur conflatum esse ex חֵל et כאה i. e. נכה (Gramm. p. 520.). In pausa dicitur חֵלְכָה Ps. 10, 14. ascendente accentu (in penult.). Plur. חֵלְכָאִים Ps. 10, 10. Sed Masorethae ut duas voces legendum esse volunt, חֵל כָּאִים q. d. *turba attritorum* sive *moestorum.*

חָלַל I) *transfodit, confodit, vulneravit* (ut خَلَّ), et intransitive: *vulneratus est* Ps. 109, 22. — II) *solvit, dissolvit* (ut حَلَّ), hinc a) *profanavit* h. e. liberum omnibusque licitum fecit, v. Niph. et Hiph. (coll. chald. הַתִּיר *solvit*, it. *licitum fecit*, cujus oppositum est אסר v. Num. 30, 3.); b) *incepit, initium fecit* v. Hiph. — III) *tibia cecinit*, denomin. a חָלִיל v. Piel. [Sed istae duae radd. videntur ad unam redire].

Niph. נִחַל *profanatus est* Ezech. 7, 24. 22, 16. 25, 3. Jes. 48, 11., it. *profanavit se* i. e. *prostituit se* (mulier) Levit. 21, 9. Infin. הֵחַל (cum zere, ut Ps. 68, 3.) Ezech. 20, 9. 14. 22., cum affixo et praefixo לְהֵחַלּוֹ Levit. 21, 4., fut. יֵחַל Jes. 48, 11. etc.

Pih. I) *confodit, vulneravit* Ezech. 28, 9.; trop. Ps. 55, 21. 89, 35. *foedus confodit* h. e. violavit, irritum fecit. — II) *profanavit* ea, quae sancta vel reverentia digna sunt, ut sanctuarium Jovae Levit. 21, 12., ut carnes victimarum Levit. 19, 8., ut sabbatum Exod. 31, 14., ut nomen Dei Exod. 19, 22., ut populum Israel. Malach. 2, 11., sacerdotes Jes. 43, 28. it. patris cubile (incestu faciendo) Gen. 49, 4., castam virginem Levit. 19, 29 (h. e. *prostituere* v. supra). Praegnanti sensu legitur Ps. 89, 40: חִלַּלְתָּ לָאָרֶץ נִזְרוֹ *profanasti coronam ejus* (deiiciendo) *in solum* h. e. regiam ejus dignitatem (paullo aliter Ps. 74, 7: לָאָרֶץ חִלְּלוּ מִשְׁכַּן שְׁמֶךָ *ad terram profanarunt domicilium nominis tui* h. e. summa contumelia affecerunt); Ezech. 28, 16: וָאֲחַלֶּלְךָ מֵהַר אֱלֹהִים *et profanavi te* (deiiciendo) *de monte Dei* (ubi v. Rosenmueller.); Jes. 23, 9: לְחַלֵּל גְּאוֹן כָּל־צְבִי *ad profanandam superbiam omnis ornatus* h. e. ad deiiciendum ac deturpandum omnem, quo superbiebat, ornatum. — Huc spectat etiam quod passim occurrit חִלֵּל כֶּרֶם Deut. 20, 6. 28, 30. Jer. 31, 5. *profanare vineam, olivetum* h. e. fructus ejus in suum usum convertere; nam per primos quatuor annos Jovae consecrati erant (Levit. 19, 23 sqq.). — III) *tibia cecinit* 1 Reg. 1, 40. — Praet. cum affixo חִלְּלוֹ Deut. 20, 6. Plur. cum affixo וְחִלְּלוּהָ sec. Kri Ezech. 7, 21., sed Cthib habet וְחִלְּלוּהָ. Part. foem. מְחַלֶּלֶת Levit. 21, 9. Fut. plur. foem. וַתְּחַלֶּלְנָה Ezech. 13, 19. irregulariter pro וַתְּחַלֵּלְנָה.

Pyh. part. מְחֻלָּל *confossus* Ezech. 32, 26. *profanatus* 36, 23. — Poel חוֹלֵל *confodit, vulneravit,* part. מְחוֹלֶלֶת *confodiens* Jes. 51, 9.; Poal part. מְחוֹלָל *confossus, vulneratus* Jes. 53, 5.

Hiph. הֵחֵל 1) *solvit* h. e. irritum declaravit (votum) Num. 30, 3. De loco Hos. 8, 10. v. infra. — 2) *profanavit* Ezech. 39, 7. — 3) *incepit* Gen. 6, 1. Num. 17, 11. 1 Sam. 14, 36. (sicut פתח *aperuit,* Chald. et Arab. est *incepit,* et verba *solvendi* frequentantur de *aperiendo,* ut שׁרא Chald. *solvit* et *incepit,* et German. *eröffnen* dicitur pro *incipere*); Hos. 8, 10. וַיָּחֵלּוּ מְעַט מִמַּשָּׂא מֶלֶךְ *et inceperunt premi oneribus regis,* ut nonnulli vertunt, מְעַט verbi מָעַט infinitivum esse rati; sed praestat: *et solvent* (eos) *aliquantisper onere regis* cf. Gesen. Lehrgeb. p. 775. v. Dathe ad h. l. — Praet. 1. pers. הַחִלֹּתִי Deut. 2, 31. (ubi Zere sub ה resolvitur in Patach et Dagesch forte implicitum) Infin. cum affixo הַחִלָּם *coeptum eorum* Gen. 11, 6. ubi Kametz sub ה similiter in Patach et Dagesch forte implicitum resolvitur. Fut. אָחֵל *incipiam* Deut. 2, 25. Jos. 3, 7. sed אַחֵל *profanabo* Ezech. 39, 7. media radicali deficiente compensata in prima, more Chald., sic יָחֵל *incipiet* Jud. 10, 18. 13, 5. sed יַחֵל cum Patach (distinctionis causa) *solvet* Num. 30, 3. (ubi illi opponitur אסר); plur. foem. וַתְּחִלֶּינָה Gen. 41, 45. — Hoph. הוּחַל *coeptum est* Gen. 4, 26.

חָלִיל m. 1) *tibia, a perforando* dicta Jes. 5, 12. 30, 29., unde τρηταὶ δόνακες et λωτοὶ πολύτρητοι in *Epigram.* De *perforatione tibiarum* singularem librum scripsisse Aristoxenum auctor est Athenaeus L. XIV. conf. Spanhemius ad Callimach. p. 295. Plur. חֲלִלִים 1 Reg. 1, 40. Jer. 48, 36. — 2) *profanum,* q. d. *solutum,* cum ה paragog. חָלִילָה *in profanum, ad profana* scil. sit, h. e. *absit* 1 Sam. 14, 45. 20, 2. Construitur cum לְ pers., ut חָלִילָה לִּי *absit a me* Job. 27, 5., חָלִילָה לַעֲבָדֶיךָ *absit a servis tuis* Gen. 44, 7., plerumque sq. Infin. cum praef. מִן, ut

Gen. 18, 25: חָלִילָה לְּךָ מֵעֲשׂוֹת כַּדָּבָר הַזֶּה *absit a te, ut facias* etc. 2 Sam. 23, 17: חָלִילָה לִּי מֵעֲשֹׂתִי זֹאת *absit a me, ut hoc faciam*, Gen. 44, 17. Jos. 24, 16. Passim interpositum est מֵיהוָה ut 1 Sam. 24, 7: חָלִילָה לִּי מֵיהוָה אִם אֶעֱשֶׂה *avertat a me Jova, si* (ut) *faciam;* etiam sq. infin. Jos. 22, 29: חָלִילָה לָּנוּ מִמֶּנּוּ לִמְרֹד בַּיהוָה *avertat ille* Jova *a nobis ut rebellemus contra Jovam*, 1 Reg. 21, 3. 1 Sam. 26, 11. — Singulare est 1 Sam. 20, 9: חָלִילָה לָּךְ כִּי אִם יָדֹעַ אֵדַע - - וְלֹא אַגִּיד *absit a te, ut, si cognovero — — non indicem*.

חָלָל m. 1) *confossus* Jud. 9, 40. 1 Sam. 31, 1. adeoque *trucidatus*, maxime in proelio Num. 19, 18. (ubi cum מֵת copulatur) Deut. 21, 1. 2. 3. 6. — In regim. חֲלַל addito voc. חֶרֶב *gladio confossus, interfectus* Num. 19, 10., collective *confossi, trucidati* Ezech. 11, 6. 30, 4. Plur. חֲלָלִים *confossi, trucidati* Gen. 34, 27. Num. 23, 24. in regim. חַלְלֵי addita voce חֶרֶב Thren. 4, 9. Jes. 22, 2., sed 1 Sam. 17, 52. חַלְלֵי פְלִשְׁתִּים *trucidati e Philist. gente*. Cum affixis חֲלָלֶיךָ Ps. 69, 27. חַלְלֵיכֶם Ezech. 6, 4. 11, 6. 7. — Latius patet hoc voc. duobus in locis, Thren. 4, 9. ubi חַלְלֵי רָעָב *confossi* h. e. absumti *fame* dicuntur, et Jes. 22, 2. ubi חֲלָלַיִךְ *confossi tui* sunt, qui peste perierant v. Gesen. ad h. l., sed in utroque loco *paronomasia* inest. — 2) *profanus, impius* Ezech. 21, 30. Foem. חֲלָלָה *profana* i. e. *prostibulum omnibus liberum* et *patens* Levit. 21, 7. 14.

חֹל m. *profanum, commune* Levit. 10, 10. 1 Sam. 21, 5. 6. Ezech. 22, 26. 42, 2. etc.

חַלָּה f. *placenta, proprie perforata*, ne scil. bullaret, Levit. 8, 24. 24, 5. Num. 15, 20. in regim. חַלַּת Exod. 29, 23. 2 Sam. 6, 19. Plur. חַלּוֹת Exod. 29, 20. Levit. 2, 4. 7, 2. 3.

חַלּוֹן com. *fenestra* (proprie parietis *perforatio, apertura*) Gen. 5, 6. 26, 8. Jos. 2, 15. Jud. 5, 28. etc. Plur. חַלּוֹנִים Ezech. 40, 25. 41, 26. Joël. 2, 9. et forma infrequentiore, חַלּוֹנַי Jer. 22, 14. (vid. suo loco גּוֹב), in regim. חַלּוֹנֵי 1 Reg. 6, 4. Plur. foem. חַלּוֹנוֹת Ezech. 40, 16. 25. 29. 32. 41, 16. Cant. 2, 9.

מְחִלָּה f., in plur. מְחִלּוֹת *cavernae, fossae* Jes. 2, 19. Syr. ܡܥܪ̈ܬܐ, qua voce Syrus interpres reddit *cavernas*, et Chald. מְחִלִּין *cavitates subterraneae* v. Buxtorfii Lex. p. 767.

תְּחִלָּה f. *initium, principium* Gen. 13, 3. 41, 21. Jud. 1, 1. Dan. 8, 1. Neh. 11, 17. etc. In regim. תְּחִלַּת Prov. 9, 10. Eccles. 10, 13.

חֹלֹן nom. oppidi 1) in montanis Judae Jos. 15, 51., videtur eadem esse quae 1 Chron. 6, 43. חִילֵן appellatur. — 2) in terra Moabitica Jer. 48, 21.

חָלַם in genere *crassus fuit* vel *factus est; crassities* autem tum ad *robur*, tum ad *pinguedinem* refertur conf. rad. אול (v. Ev. Scheidius ad Jes. 38. p. 139. et Alb. Schultens ad Job. 39, 7.), hinc 1) *robustus, firmus fuit*, *valuit* (ut Chald. חלם, alias אלם et עלם, cf. Syr. ܡܚܠܡܢܐ *validus, valens*, in Ethpeel *convaluit, sanitati restitutus est)*, unde Hiph. fut. cum affixo תַּחֲלִימֵנִי *valere, convalescere fecisti me* Jes. 38, 16. — 2) *pinguefactus est*, ut Arab. حلم. Fut. plur. in Kal יַחְלְמוּ

gliscunt, pinguescunt Job. 39, 4 (7). Et quia porro ex humoribus sive vaporibus *crassis somnus* et *insomnia* oriri solent (cf. Aristoteles de *somno et vigilia* c. 3.), hinc notat 3) *somniavit* (Arab. حلم Syr. ܚܠܡ it. Chald. Samar. Aeth.) Gen. 41, 1. 42, 9. Dan. 2, 1. Ps. 126, 1.; חֹלֵם חֲלוֹם *somnians somnium* (a Deo missum) h. e. qui divina inspiratione gloriatur Deut. 13, 2. 3. 5. Fut. יַחֲלֹם Jes. 29, 8. Plur. יַחֲלֹמוּן (cum Nun paragog. et in pausa) Joël. 3, 1. — Hiph. *somniare fecit, somnia induxit.* Part. plur. מַחְלְמִים Jer. 29, 8., tanquam a sing. מַחְלֵם, cum terminatione Chald.

חֲלוֹם m. *somnium* Gen. 37, 5. 6. 9. 10. Deut. 13, 1. 3. 5. Jud. 7, 15. etc. cum affixo חֲלוֹמִי Gen. 40, 9. 16. Plur. חֲלֹמוֹת Gen. 37, 19. Jer. 23, 31. Eccles. 5, 6. cum affixo חֲלֹמֹתָיו Gen. 37, 8. 20. Dan. 2, 2.

חֵלֶם m. Chald. *id.* Dan. 4, 2. 7, 1., in statu emphat. חֶלְמָא Dan. 2, 4. 5. 6. 7. 9. 26. 36. 45. 4, 3. 4. 5. 15. 16. 7, 1. cum affixis חֶלְמִי Dan. 4, 6. חֶלְמָךְ 2, 28. Plur. חֶלְמִין 5, 12.

חַלָּמוּת f. (verbale ex Pihel) Job. 6, 6. (opp. תָּפֵל) voc. dubiae significationis, quod dici vix potest, quam varie explicatum fuerit. Sed tres hae interpretationes reliquis haud dubie anteponendae sunt: 1) *lac coagulatum*, ut Arab. حُلُومَة, coll. rad. Chald. חלם *solidus fuit*, in Pahel *consolidavit, compegit.* — 2) *herba insulsa* v. Schultens. ad h. l. Syr. ܚܠܡܘܬܐ *portulaca*, quae Arab. حمقى (herba *fatua*) appellatur. — 3) *vitellus ovi*, auctoribus Talmudistis. *Hoc* optavit Rosenmueller. ad h. l., satis apposite.

אַחְלָם m. ה paragog. אַחְלָמָה Exod. 29, 24. 31. 32., gemmae *durissimae* et *solidissimae* species, vulgo *amethystus*, quod pluribus defendit Braunius *de vestit. sacerdot. Hebr.* L. II. c. 16. Dictum putant inde, quod gestantibus *somnia* inducat. — Lxx. ἀχάτης, Targ. Hier. et Abenesra: *smaragdus*, al. aliter.

חַלָּמִישׁ m. *silex, petra durissima* (sec. Michael. *Suppl.* p. 780. spec. *Porphyrites* Plin. 36, 7. Niebuhr Descr. Arab. p. 401.), Arab. خَلَنْبُوس Deut. 8, 15. 32, 13. Ps. 114, 8. Job. 28, 9. Jes. 50, 7. Compos. putant ex 2 synonymis חלם *solidus, firmus, durus fuit*, et inusit. חמש, Arab. حمس *validus, constans fuit*, in Conjug. V. *restitit durior.* Secus statuit Schultens. in *Clave dialect.* p. 322. et in *Gram. hebr.* p. 312.

חָלַף 1) *praeteriit* (i. q. in pedestri oratione עָבַר) Job. 9, 11. sq. עַל pers. הֵן יַעֲבֹר עָלַי *en praeterit me* (Deus) 4, 15.; alibi de *tempore* Job. 9, 26. Cant. 2, 11.; deinde a) *ulterius progressus est, processit* (v. עבר) 1 Sam. 10, 3.; b) *periit, interiit* Jes. 2, 18. Ps. 102, 27.; c) *migravit* legem Jes. 24, 5. Huc videtur etiam pertinere Habac. 1, 11. אָז חָלַף רוּחַ *tum transibit* (fines), modum omnem excedet *animus* (hostium). — 2) *pertransire fecit* (gladium, sagittam) i. e. *perfodit, trajecit*

Jud. 5, 26. Job. 20, 24. — 3) *successit* (Arab. خلف, unde خَلِيفَةٌ *successor Mohammedis,* conf. nomen חֲלִיפָה): hinc in Hebr. a) *reviruit* Ps. 90, 5. 6. (coll. Arab. خِلْفَةٌ *herba post aliam marcescentem germinans,* ܚܠܦܐ *surculus*); b) *a tergo adortus est, invasit, irruit* Job. 11, 10. Jes. 8, 8. 21, 1. — Infin. constr. חֲלוֹף Jes. 21, 1. Fut. יַחֲלֹף Jes. 2, 18. Job. 4, 15. plur. in pausa יַחֲלֹפוּ Ps. 102, 27.

Pih. חִלֵּף *commutavit, permutavit* (vestes), proprie *succedere fecit* Gen. 41, 14. 2 Sam. 12, 20.

Hiph. הֶחֱלִיף 1) *mutavit* Gen. 31, 7. 41. (mercedem promissam), it. *permutavit, commutavit* Gen. 35, 2. Levit. 27, 10. Ps. 102, 27. — 2) *revirescere fecit* arborem Jes. 9, 9. vires Jes. 40, 31. it. intrans. *reviruit* (arbor) Job. 14, 7. Huc videtur pertinere Job. 29, 20. קַשְׁתִּי תַחֲלִיף *arcus meus revirescet* h. e. novum robur assumet; al. כֹּחַ intelligi malunt.

חֲלַף Chald. *transiit, praeteriit* (tempus), unde fut. plur. יַחְלְפוּן Dan. 4, 13. 20. 22.

חֵלֶף m. *permutatio,* hinc in praeverbium abit *vice, loco, pro* Num. 18, 21. 31 (ut Syr. ܚܠܦ *pro*).

חֲלוֹף m. *transitus, interitus,* concret. בְּנֵי חֲלוֹף *filii eorum, qui interierunt,* obierunt h. e. *orphani* Prov. 31, 8. (cf. خلف II. *reliquit uxorem, liberos*); Schultens. *filii praesidii, auxilii,* qui parentibus orbati, alieno praesidio utuntur; Arabes enim orphanos ita alloquuntur: خلف الله عليك *vicem tibi praestet Deus,* necnon: كان الله خليفة والدك *sit Deus vicarius patris tui.*

חֲלִיפָה f. *permutatio, mutatio, vicissitudo.* Cum affixo חֲלִיפָתִי *mutatio mei* Job. 14, 14. Plur. חֲלִיפוֹת *vicissitudines, vices* 1 Reg. 5, 28. Sed Job. 10, 17. חֲלִיפוֹת וְצָבָא *vicissitudines et exercitus (malorum)* sunt *mala per vices me invadentia, continua.* — Specialiter de *vestibus* usurpatur: unde חֲלִיפוֹת בְּגָדִים vel חֲלִיפוֹת שְׂמָלוֹת *mutationes vestium,* i. e. *vestes,* quae saepe inter se invicem *permutabantur,* ne decus eximii candoris amitterent, *Wechselkleider* (εἵματα ἐξημοιβὰ vocantur Homero *Odyss.* VIII, 249. et χιτῶνες ἐπημοιβοὶ *Odyss.* XIV, 513.) Gen. 41, 22. Jud. 14, 12. 13. 2 Reg. 5, 5. 22. 23. et simpl. חֲלִיפוֹת Jud. 14, 19.

מַחֲלָף m. in plur. מַחֲלָפִים *cultri mactatorii, secespitae* (Suet. Tib. 25.), μαχαιρίδια θυτικά, quibus secatur et *confoditur,* Esr. 1, 9. ܚܠܦܐ *culter* coll. rad. ܚܠܦ *rasit capillum.* Parum probabiliter *vasa sanguini hauriendo apta* intelligit Lette ad *carmen Deborae* p. 163., *vasa libatoria minora* Michael. in *Suppl.* scil. a *permutatione,* quia ex majoribus in minora infunditur.

מַחְלָפוֹת *capillorum plexus, capilli plexi (Haarzöpfe)* Jud. 16, 13. Arab. خليف *contortus, convolutus. Plectendi torquendique* notio non

multum distat a *mutandi, permutandi* significatione, quae radici inest.

חָלַץ Duplex radix esse videtur: I) *extraxit* Thren. 4, 3. hinc *exuit* vestes, calceos Deut. 25, 9. 10. Jes. 20, 2., sq. מִן intrans. *subtraxit se* alicui Hos. 5, 6. (coll. radd. خلص et خلع). Part. Pahul (הַנַּעַל) חֲלוּץ *discalceatus* Deut. 25, 10. Fut. יַחֲלֹץ Jes. 20, 2. — Niph. נֶחֱלַץ *extractus* h. e. *liberatus est* Prov. 11, 8. 9. Ps. 60, 7. 108, 7.

Pih. 1) *extraxit, evellit* Levit. 14, 40. — 2) *liberavit* Ps. 6, 5. 116, 8. Job. 36, 15. (Arab. خلّص *salvavit a malo,* unde مخلّص *liberator, salvator*). — 3) *spoliavit* Ps. 7, 5. (Syr. ܚܠܨ *id.* Rom. 2, 22. 2 Cor. 11, 8. coll. Arab. خلس *rapuit*). — Fut. cum affixo אֲחַלֶּצְךָ Ps. 50, 15.

II) Part. Pahul חָלוּץ, coll. Syr. ܚܠܝܨܘܬܐ *fortitudo* et ܚܠܝܨܐ *accinctus ad opus, expeditus, alacer,* hinc *fortis, animosus* (v. Bernstein im n. krit. Journ. d. Theol. II, p. 223.) Num. 32, 21. 29: *traiicient Jordanem* כָּל־חָלוּץ *alacres, animosi* quique *(alle Beherzten)*; max. de *militibus* dicitur Jos. 6, 7. 9. 13. 2 Chron. 2, 21. 28, 14. In regim. חֲלוּץ צָבָא *alacres, expediti ad militiam, dimicationem (gefasst, beherzt zum Kampfe)* Num. 32, 27. qui alibi חָלוּץ לַצָּבָא 1 Chron. 12, 13. (quae est locutio plena). Plur. חֲלוּצִים Num. 32, 30. 32. Deut. 3, 18. in regim. חֲלוּצֵי Num. 31, 5. Jos. 4, 13. et חֲלֻצֵי Jes. 15, 4. — Niph. *alacer, expeditus fuit.* Imper. (לַצָּבָא) הֵחָלְצוּ *alacres, expediti estote* (militiae h. e. dimicationi) Num. 31, 3. Fut. plur. נֵחָלֵץ *expediti, alacres, fortes erimus* Num. 32, 17. — Hiph. *expeditum, alacrem reddidit* Jes. 58, 11. יַחֲלִיץ עַצְמֹתֶיךָ *ossa tua alacria reddet* h. e. recreabit, confirmabit te.

Sunt, qui hoc verb. deducant a nom. חֲלָצַיִם *lumbi,* ut proprie sit: *lumbos accinxit* (coll. Job. 38, 3.), deinde *armavit, instruxit.* Ita Gesenius. Alii non differre rati a חָלַץ n. I. vertunt: milites *legit, delectum habuit* (q. d. *extraxit*), hinc חָלוּץ *lecti,* deinde *milites* v. A. Schultens. in Clav. dial. p. 290. Schroeder. ad Jes. 3. p. 214. Michael. in Supplem. p. 797.

חֶלֶץ m. *lumbus (laxior* et quasi *solutior* corporis pars?) unde dual. חֲלָצַיִם *(ambo) lumbi* Jes. 32, 11. Job. 38, 3. 40, 7. Jes. 5, 27. 11, 5. Cum affixo חֲלָצָיו Jes. 5, 27. Jer. 30, 6. et sine Jod חֲלָצַו Job. 31, 20. Convenit cum Chald. חַרְצִין, ל et ר permutatis, unde Syri extruso ח dicunt ܚܨܝܢ et ܚܨܐ.

חֲלִיצָה f. *exuviae* 2 Sam. 2, 21. Plur. חֲלִיצוֹת cum affixo חֲלִיצוֹתָם Jud. 14, 19. v. rad.

מַחֲלָצָה f. in plur. מַחֲלָצוֹת Jes. 3, 22. Zach. 3, 4. genus vestium splendidiorum, quae domi *exuebantur,* nec nisi festis diebus gestabantur, Arab. خلعة.

חָלַק 1) *glaber, laevis, lubricus fuit* (Arab. خَلِقَ et Chald. חֲלַק add. Arab. خلق *rasit, totondit*), metaphorice *blandus fuit* Ps. 55, 22. — 2) *divisit, partitus est,* sq. acc. rei Prov. 17, 2. 2 Chron. 28, 21: חָלַק אָחָז אֶת־בֵּית יְהוָה וְאֶת־בֵּית הַמֶּלֶךְ וְהַשָּׂרִים *divisit* Ahasus *domum Dei et domum regis ac principum,* quod concise dictum est pro: sumsit pecunias partim ex domo dei [thesauro sacro], partim ex ipsius et principum domibus [thesauris, loculis]; — sq. עִם pers. *cum aliquo* Prov. 29, 24. חוֹלֵק עִם גַּנָּב *partiens cum fure;* — hinc a) *distribuit, impertivit* sq. לְ pers. Deut. 4, 19. Neh. 13, 13. et sq. בְּ rei, cujus pars alicui datur Job. 39, 17 (20): לֹא חָלַק לָהּ בַּבִּינָה *non impertivit eum sapientia,* Lxx. οὐκ ἐπεμέρισεν αὐτῇ ἐν τῇ συνέσει; b) semel *divisit se* h. e. seiunxit se, recessit (a Jova) Hos. 10, 2. (Arab. خلق *quantitate et mensura definivit, commensus fuit*). Alteram hanc *(partiendi)* significationem a *laevibus lapillis,* خَلَاقٌ, ψήφοις probabiliter repetit Schultens. in *Clave Dialect.* p. 294. et ad Haririum p. 7., q. d. *dividere* per sortem et ψῆφον. Est igitur denominativum v. חֵלֶק. — Fut. יַחֲלֹק, cum affixo et Vau convers. וַתַּחְלְקֵם Neh. 9, 22. plur. in pausa יַחֲלֹקוּ 1 Sam. 30, 24.

Niph. 1) *divisus, distributus est* Num. 26, 53. 55. — 2) *divisit se* 1 Reg. 16, 21.; Job. 38, 24: אֵי־זֶה הַדֶּרֶךְ יֵחָלֶק אוֹר (retracto accentu) *ubinam est via* (quâ) *se dividit* h. e. in radios diffunditur *lux;* Gen. 14, 15: וַיֵּחָלֵק עֲלֵיהֶם *et divisit se contra eos* h. e. divisis, partitis copiis irruit in eos. Sed 2 Chron. 23, 6. 24, 3. tenenda est 3) significatio *reciproca,* ut in sq. Hithpahel: *sibi* vel *apud se distribuit,* nisi velis וַיְחַלְּקֵם legere v. Gesen. Lehrgeb. p. 462.

Pih. חִלֵּק 1) *divisit* Gen. 49, 27. Jos. 13, 7. Ezech. 5, 1., *partitus est cum al.,* sq. אֵת Prov. 16, 19., *distribuit* sq. לְ pers. 2 Sam. 6, 19. Jes. 53, 12: אֲחַלֶּק־לוֹ בָרַבִּים *distribuam, attribuam ei* h. e. sortem tribuam *inter magnates* h. e. similem ipsis faciam. — 2) *dispersit* Gen. 49, 7. Thren. 4, 16. — Puh. חֻלַּק *divisus, distributus est* Jes. 33, 23. Zach. 14, 1. Am. 7, 17.

Hiph. הֶחֱלִיק 1) *laevem fecit, laevigavit* Jes. 41, 7., sq. לָשׁוֹן trop. *linguam laevem reddidit* h. e. *blanditus est* Ps. 5, 10. Prov. 28, 23. sq. אֲמָרִים *verba* eod. sensu Prov. 2, 16. 7, 5. — 2) *partem, portionem accepit* Jer. 37, 12. — Infin. cum praef. לַחֲלִיק pro לְהַחֲלִיק (v. Gesen. Lehrgeb. p. 137.) Jer. 37, 12. Fut. יַחֲלִיק Ps. 5, 10. — Hithpah. praet. plur. cum Vau convers. (אֹתָהּ) וְהִתְחַלְּקוּ *et distribuent sibi* sive *inter se* (eam) Jos. 18, 5.

חָלָק m. 1) *laevis, glaber* Gen. 27, 11.; de *monte* Jos. 11, 16. 12, 7: *calvus arborum comis* et *virgultis* oppos. vicino monti שֵׂעִיר, conf. Simonis *Onomast. V. T.* p. 99. Sic altissimus Poloniae mons *Calvus* vocatur. — 2) *blandus* Prov. 26, 28. In eundem sensum Prov. 5, 3. meretrici tribuitur *palatum laeve* h. e. quod blandos sermones profert ad captandos homines, v. Umbreit ad h. l. — 3) *ambiguus, callidus* adeoque *fallax* (de divinatione prophetarum) Ezech. 12, 24. Syr. ܩܶܣܡܳܐ ܕܦܠܓܘܬܳܐ *divinatio ambigua,* Chald. קְסַם פַּלְגִּין *div. mendax.*

חֵלֶק m. 1) *laevor, laevitas* Jes. 57, 6: בְּחַלְּקֵי נַחַל חֶלְקֵךְ (c. Dagesch euphon.) *in laevitatibus* (planitiebus) *vallis est portio tua*; hinc trop. *blandities* Prov. 7, 21. — 2) *pars, portio, sors* خَلَاق Deut. 10, 9. 12, 12. Jos. 14, 14. Neh. 2, 20., inpr. pars *praedae* Gen. 14, 24. 1 Sam. 30, 24. (hinc *praeda* ipsa Job. 17, 5: לְחֵלֶק יַגִּיד רֵעִים *in praedam* hostibus *prodet amicos*); it. *sors* Eccles. 2, 10. 3, 22. al. Ceterum adde has phrases: a) חֵלֶק יַעֲקֹב appellatur *Jova* Jer. 10, 16. 51, 19. tanquam Deus, quem Jacobitae h. e. Israelitae *suum* quasi *sortiti* sunt (coll. Deut. 4, 19. 20.) et vicissim חֵלֶק יְהוָֹה *populus Israel.* tanquam Jovae peculiaris Deut. 32, 9.; b) לִי חֵלֶק בְּ *mihi est pars* i. e. *communio, commercium cum aliquo* Ps. 50, 18. 2 Sam. 20, 1. 1 Reg. 12, 16. Jos. 22, 25. — 3) *ager* (Chald. חֲקַל Syr. ܚܩܠܐ *id.* transpositis invicem literis) 2 Reg. 9, 10. 36. 37., hinc (terra) *continens* opp. mari Am. 7, 4. cf. 4, 7. — Cum affixo חֶלְקִי Ps. 73, 26. Job. 32, 17. etc. Plur. חֲלָקִים Jos. 18, 5. 6. 9. Ezech. 45, 7. cum affixo חֶלְקֵיהֶם Hos. 5, 7.

חֲלָק m. Chald. *pars, portio* Esr. 4, 16. cum affixo חֲלָקֵהּ Dan. 4, 12. 20.

חַלּוּק m. *glaber, laevis.* Plur. חַלֻּקִים, unde in regim. חַלֻּקֵי אֲבָנִים *laeves lapidum* i. e. *lapides laeves* (v. Gesen. Lehrgeb. p. 678.) 1 Sam. 17, 40.

חֲלַקָּה f. (cum Dagesch forti euph.) *blandities*, in plur. חֲלַקּוֹת Dan. 11, 32.

חֶלְקָה f. 1) *laevitas, glabrities* Gen. 27, 16. — 2) *blandities* Prov. 6, 24. — 3) *pars, portio* (agri) Gen. 33, 19. Ruth. 2, 3., specialiter *pars campi*, quae alicui in *portionem haereditatis* cessit, *ager* 2 Sam. 14, 30. 31. 2 Reg. 3, 19. 25. Am. 4, 7. Jer. 12, 10. Plur. חֲלָקוֹת *laevitates* i. e. *loca lubrica* Ps. 73, 18., it. *blanditiae* Ps. 12, 3. 4. Jes. 30, 10.

חִלְקִיָּה s. חִלְקִיָּהוּ 1) summus pontifex regnante Josia 2 Reg. 22, 4. etc. 2 Chron. 34, 9. — 2) pater Eljakimi, palatio regio praefecti 2 Reg. 18, 18. Jer. 22, 20. — 3) pater Jeremiae prophetae Jer. 1, 1. Alios v. 1 Chron. 26, 11. — Jer. 29, 3. — 1 Chron. 6, 30. etc. Lxx. *Χελκίας.*

חֲלֻקָּה f. *divisio, partitio* 2 Chron. 25, 5.

חֲלַקְלַקּוֹת plur. f. 1) *loca lubrica* Jer. 23, 12. Ps. 35, 6. — 2) *blanditiae* Dan. 12, 21. 34.

מַחֲלֹקֶת f. 1) *evasio*, unde *petra evasionis* 1 Sam. 23, 28., a חלק *glaber fuit, subtraxit se*, v. radic. — 2) *classis, ordo* (a *dividendo, partiendo*) 1 Chron. 27, 2. 4 sqq. Plur. מַחְלְקוֹת *classes, ordines* (sacerdotum, *ἐφημερίαι*) 1 Chron. 26, 1. 12. 19. 27, 1. 28, 1. 13. etc. cum affixo מַחְלְקוֹתָם Jos. 11, 23. Ezech. 48, 29.

מַחְלְקָה f. Chald. *classis, ordo.* Plur. מַחְלְקָן, cum affixo מַחְלְקָתְהוֹן Esr. 6, 18.

חָלַשׁ 1) Fut. *A* יֶחֱלַשׁ *debilitatus est; viribus defecit* [Syr. ܚܠܝܫܐ *debilis*, in Ethp. *debilitatus est*] Job. 14, 10. — 2) Fut. *O* יַחֲלֹשׁ *stra-*

vit, prostravit; vicit [Arab. حلس Thalmud. חלש *projicere*, pecul. *sortem*, Syr. ܡܚܠܫܐ *abjectus*] Exod. 17, 13, sq. עַל (fere ut nostrates dicunt: *siegen über*) Jes. 14, 12., v. tamen Gesen. ad h. l.

חַלָּשׁ m. *debilis, viribus destitutus*, Joël, 4, 10.

חֲלוּשָׁה *debilitatio* i. e. *clades* Exod. 32, 18.

חָם m. 1) *socer* i. e. pater mariti (Arab. حَمٌ pro حَمُوٌ Syr. ܚܡܐ) nom. primitiv. Cum affixis חָמִיךְ Gen. 38, 13. חָמִיהָ Gen. 38, 24. 1 Sam. 4, 19. 21. Aliud v. sub rad. חמם. — 2) Nomen poet. *Aegypti*, quae Coptico nomine ⲬⲎⲘⲒ (Chemi) *nigra* (sc. humo) appellabatur Ps. 78, 51. 105, 23. Conf. *Repertorium litterat. bibl. et orient.* XIII, p. 27 sq. Michael. *Suppl.* p. 803. Jablonskii Opuscul. 404 sqq. Champollion l'Egypte sous le Pharaons I, p. 104 sqq. Sed Hebraeos vix dubium est hoc voc., verae significationis oblitos, ad חם *calidus* retulisse, v. sub rad. חמם.

חָמוֹת foem. sing. *socrus* (Syr. ܚܡܬܐ). Cum affixis חֲמוֹתֵךְ Ruth. 2, 11. 3, 17. חֲמוֹתָהּ Ruth. 1, 14. 2, 18. 19. 21. Mich. 7, 6.

חֶמְאָה f. *lac spissum, flos lactis* Gen. 18, 8. Jud. 5, 25. Jes. 7, 22. passim ap. poetas simpl. *lac* i. q. חָלָב Job. 20, 17. Deut. 32, 14. etc. (Arab. خمأ *spissum fuit lac*); hinc *caseus* Prov. 30, 33 (al. *butyrum*). Pro eo per Syncopen ex Syriasmo dicitur חֵמָה Job. 29, 6. Sed aliud חֵמָה vid. sub rad. יחם. In regim. חֶמְאַת Deut. 32, 14. — Cf. in univ. J. Kneppelhout. Diss. II. de re cibar. Hebr. Traj. a. Rh. 1769.

מַחְמָאוֹת f. (cum Kametz immutabili, ad formam מַמְתַּקּוֹת) Ps. 55, 22. *lactea* (h. e. dulcia) *verba*. Sed legitur rectius מֵחֶמְאוֹת *prae lacte* (butyro) v. Rosenmueller. ad h. l.

חָמַד 1) *appetiit, concupivit, desideravit* Exod. 20, 17. Jos. 7, 21. al. — 2) *delectatus est* re, sq. accus. Jes. 1, 29. 53, 2. (حمّد in Conj. II. *laudavit*). Pahul חָמוּד *desideratus, desiderabilis*, unde cum affixo חֲמוּדוֹ *desiderabile ejus*, i. e. quod in eo est *desiderabile* et eximium Ps. 39, 12. Plur. חֲמוּדִים Jes. 44, 9. Foem. חֲמוּדוֹת Gen. 27, 15. Fut. תַּחְמֹד Exod. 20, 17. plur. cum affixo נֶחְמְדֵהוּ Jes. 53, 2. — Niph. part. נֶחְמָד *desideratus, desiderabilis, suavis* Gen. 2, 9. 3, 6., *pretiosus* Prov. 21, 20. plur. נֶחֱמָדִים *desiderata, desiderabilia* Ps. 19, 11. — Pih. חִמַּד *vehementer desideravit* Cant. 2, 3.

חֶמֶד m. *venustas, formositas* Jes. 32, 12. Ezech. 23, 6. 12. 23. Hos. 5, 11.

חֶמְדָּה f. 1) *desiderium* 2 Chron. 21, 20. it. *id quod desideratur, deliciae* Dan. 11, 37. (ubi חֶמְדַּת נָשִׁים *deliciae mulierum* dicuntur vel sec. Berthold. *lactentes*, vel sec. Gesen. Dea Syrorum *Anaitis*; sed mirum est in hoc l. explicando interpretum dissidium), 1 Sam. 9, 20. —

2) *suavitas, praestantia* Jer. 3, 19. Ezech. 26, 12. — In regim. חֶמְדַּת 1 Sam. 9, 20. Hagg. 2, 7., cum affixo חֶמְדָּתִי Jer. 12, 10.

חֲמוּדוֹת et חֲמֻדוֹת f. plur. *deliciae, res pretiosae* Dan. 11, 38. 43. hinc Dan. 10, 3. לֶחֶם חֲמֻדוֹת *cibus delicatior;* Dan. 10, 11. אִישׁ ח׳ *o vir deliciarum* i. e. *o carissime* (Dan. 9, 23. omisso voc. אִישׁ, ut lat. *o deliciae meae*); 2 Chron. 20, 25. כְּלֵי ח׳ *vasa pretiosa.*

מַחְמָד m. 1) *deliciae.* In regim. מַחְמַד 1 Reg. 20, 6. Ezech. 24, 16. 21. 25., etiam sequente לְ Hos. 9, 6. In plur. scribitur cum Schwa compos. מַחֲמַדִּים, in regim. מַחֲמַדֵּי Thren. 2, 4. cum affixis מַחֲמַדֵּינוּ *deliciae nostrae* h. e. loca, quibus delectabamur Jes. 64, 10., מַחֲמַדֵּיהֶם *deliciae suae* sec. Kri Thren. 1, 11. — 2) *res pretiosa.* Plur. cum affix. מַחֲמַדֵּי *pretiosa nostra* Joel. 4, 5., כְּלֵי־מַחֲמַדֶּיהָ *suppellex ejus pretiosa* 2 Chron. 36, 19. — 3) *gratia, venustas* Cant. 5, 16. חִכּוֹ כֻּלּוֹ מַחֲמַדִּים *os ejus totum est venustatum* plenum, totum venustum.

מַחֲמֻדִּים plur. m. *res desiderabiles, eximiae* et *pretiosae* Thren. 1, 7. et sec. Cthib v. 11.

חָמָה *incaluit,* Arab. حمى, (i. q. יָחַם). Inde repetunt fut. plur. וַיֶּחֱמוּ *et incaluerunt* Gen. 30, 39. Vide tamen infra יחם.

חֵמָה f. *lac spissum* vid. supra in חֶמְאָה, et חֵמָה *aestus, ira* infra sub rad. יחם.

חוֹמָה *murus* vid. sub rad. חום.

חֹמֶט m. Levit. 11, 30. vel *limax (Schnecke)* v. Hartmann. Einleit. p. 221., vel *lacertae venenatae* species a rad. Arab. خمط (med. Kesre) *ira percitus fuit,* in Conj. II. *aestuavit,* alias חמט *vehementi ira efferbuit,* Chald. et Syr. חמת *exarsit ira,* unde Syr. ܚܡܬܐ *ira,* it. *venenum.* A Talmud. חמטון *arena* deducit Bochartus; parum probabiliter, cum חמטון non sit nisi Graec. ἄμαθος *arena.*

חָמַל I) *clemens fuit, clementia usus est* h. e. a) *misertus est* alicujus, sq. עַל Exod. 2, 6. 1 Sam. 23, 21. Jer. 15, 5. — b) *pepercit* alicui, sq. עַל Mal. 3, 17. 2 Chron. 36, 15. 2 Sam. 21, 7., sq. אֶל Jes. 9, 19.; hinc etiam de rebus: *pepercit, parce usus est* sq. אֶל Jer. 50, 14., sq. infin. c. praef. לְ 2 Sam. 12, 4., sq. עַל Ezech. 36, 21. אֶחְמֹל *parcam nomini meo,* consulam nominis mei honori, ut non amplius profanetur; [coll. Arab. خمل *mollis fuit,* et (transpositis literis) Chald. מחל Arab. حلم *mitis fuit iraeque continens*]. Infin. cum ה paragog. חֶמְלָה Ezech. 16, 5. nisi potius nomen est, ad formam טֻמְאָה, חֻפְשָׁה etc. Fut. יַחְמֹל Prov. 6, 34., plur. in pausa תַּחְמֹלוּ Ezech. 9, 5. etc. — II) i. q. Arab. حمل *impetum fecit, invasit* v. infra מַחְמָל.

חֶמְלָה f. *clementia* Gen. 19, 16. Jes. 63, 9.

מַחְמָל m. *desiderium, res quae desideratur* Ezech. 24, 21. Conf. (auctore Schultensio *Opp. min.* p. 315.) Arab. محمل *res, ad quam quis desiderio fertur,* i. q. מַשָּׂא v. 25., nam حمل Arab. transit. idem est quod נשא *tulit.*

חָמַם caluit, calefactus est, incaluit, aestuavit (حَمَّ calefecit et med. Kesr. calidus fuit, Syr. ܚܡܡ id.) a) proprie Exod. 16, 21. Eccl. 4, 11.; Gen. 18, 1: כְּחֹם הַיּוֹם meridiano tempore cf. Martial. 3, 67., 1 Sam. 11, 9. 11: כְּחֹם הַשָּׁמֶשׁ eod. sensu, Neh. 7, 3: עַד חֹם הַשֶּׁמֶשׁ usque ad meridiem; b) translate de animi aestu et fervore h. e. ira Ps. 39, 4. vel cupiditate ac libidine Jer. 51, 39. (Hos. 7, 7.). Passim tanquam impersonale sequente לְ construitur, חַם לוֹ (es war ihm warm) calidus fuit 1 Reg. 1, 1. 2. Eccles. 4, 11. — Praet. 1. pers. חַמּוֹתִי Jes. 44, 16. (quod tamen propter accentum in ultima Schultensio est infinit. Pih. cum affixo a חִמָּה ejusdem significationis cum חָמַם, q. d. o incalescere meum!); infin. cum affixis חַמּוֹ Job. 6, 17. חֻמָּם Jer. 51, 39. (Est quoque חֹם Nomen, quod statim sequitur), fut. יֵחַם Jes. 44, 16. cum Vau convers. וַיָּחָם 2 Reg. 4, 34. Jes. 44, 15.

Niph. calefactus, accensus est a) propr. Eccles. 4, 11. Ezech. 24, 11.; b) translate de ira Deut. 19, 6. et libidine Hos. 7, 7. Hinc Part. נֵחָם (more Chaldaico, quo compensatio secundae radicalis per Dagesch forte fieri solet in prima radicali, idque hoc loco producta vocali brevi sub Praeformante in oppositam longam), plur. נֵחָמִים accensi, calefacti scil. libidine Jes. 57, 5. Fut. יֵחַם Eccles. l. c. et sine compensatione Dagesch fortis יָחָם 1 Reg. 1, 1. Plur. יֵחַמּוּ Hos. 7, 7. — Pih. calefecit (fovit) Job. 39, 14 (17). — Hithpah. calefecit se, concaluit Job. 31, 20.

חַם m. 1) calidus Jos. 9, 12. (de pane recens cocto), plur. חַמִּים Job. 37, 17. (vestes). Syr. ܡܫܚܢ id. — Vid. etiam sub חָם. — 2) nom. propr. Chami filii Noachi Gen. 5, 32. 10, 6 sqq.

חֹם m. calor, aestus Gen. 8, 22. 1 Sam. 21, 7. Jes. 18, 4. Jer. 17, 8. etc. Syr. ܚܘܡܐ calor, aestus. Aliud v. sub ipsa rad.

חַמָּה f. 1) id. Ps. 19, 7. — 2) foem. vocis חַם, pr. calida, candens h. e. poet. sol Jes. 24, 22. 30, 26. Cant. 6, 10. Job. 30, 28. v. Gesen. Lehrgeb. p. 651.

חַמּוֹן nom. propr. 1) oppidi in tribu Asseritica Jos. 19, 28. — 2) oppidi in tribu Naphtal. 1 Chron. 6, 76.

חַמָּן m., plur. חַמָּנִים Jes. 17, 8. 27, 9. 2 Chron. 14, 5. 34, 4. 7. simulacra idolorum. Derivant plerique a חַמָּה sol, ut sint propr. statuae solares v. Bocharti Geogr. S. 2, 17.; sed rectius videtur Lorsbachius (Ephem. lit. Jen. 1815. N. 59) conferre pers. حمانایی similitudo. Cum affixo חַמָּנֵיכֶם Levit. 26, 30. Ezech. 6, 4. 6.

חָמַס (Arab. حَمِسَ strenuus it. violentus, saevus, durus fuit, monente Schultensio in Commentar. ad Prov. 4, 17. 26, 6. et in Clave Dialect. p. 226., in Conj. V. crudelem et saevum se exhibuit) Fut. יַחְמֹס 1) violenter, inique tractavit, vim, injuriam intulit, vexavit Jer. 22, 3., sq. accus. pers. Prov. 8, 36., sq. עַל Job. 21, 27. — 2) violavit legem Ezech. 22, 26. Zeph. 3, 4. — 3) violenter, vi revellit, destruxit Job. 15, 33. Thren. 2, 6. — Niph. praet. נֶחְמְסוּ עֲקֵבָיִךְ violenter tractati sunt calcanei tui h. e. nudati, calceis privati v. Grot. ad h. l.; al. vinculis constricti Jer. 13, 22.

חָמָס m. *violentia, injuria* et quae *infertur* et quae *accipitur* Gen. 6, 11. 13. Exod. 23, 16. Deut. 19, 16. etc., metonymice *id, quod vi et injuria paratur, male partum* Am. 3, 10.—In regim. חֲמַס Jud. 9, 24. Ps. 58, 3., cum affixis חֲמָסִי *injuria mea,* quam patior Gen. 16, 5. Jer. 51, 35. (simili ratione Latinos loqui, observat Heumannus in *Poecil.* T. I, p. 87.; sic quoque graece *βία ἐμοῦ vis mea* h. e. *mihi illata* apud Sophoclem in *Aiac. flagellif.* v. 1345. add. Wineri Grammat. N. T. p. 76. et Tac. Annall. 14, 51. *fama militum* h. e. ea, qua quis apud mil. floret); חֲמָסוֹ *injuria ejus,* quam infert Ps. 7, 17. Plur. חֲמָסִים 2 Sam. 22, 49. Ps. 140, 2. 5. Prov. 4, 17.

תַּחְמָס m. Levit. 11, 16. Deut. 14, 15. *struthio* (mas), erga pullos *saevum* et *crudelem se gerens,* coll. Job. 39, 14 sq. Thren. 4, 3., unde etiam Arab. ظليم i. e. *iniquus, impius* vocatur, conf. Fulleri *Miscellan. S.* L. VI. c. 9 et Bocharti *Hieroz.* P. II, p. 232. Michaelis *Suppl.* p. 825. — Judaeis Mosulensibus *Thachmas* est nomen *hirundinis,* cf. Niebuhr. in *Descr. Arab.* p. 42. praef. Etiam Arabes Chaldaeique sequiores *hirundinem* verterunt. — Lxx. *γλαύξ*, Vulg. *noctua,* quam interpretationem defendit Oedmann. (Samml. III. c. 4.) *strigem otum* L. intelligens.

חָמֵץ I) *acer* (graec. *ὀξύς*), *acidus fuit* vel *factus est* (Arab. حمض, Syr. ܚܡܥ), v. infra Pahul, hinc *fermentatus est* (Syris ܚܡܥ) Exod. 12, 34. Hos. 7, 1. Pahul חָמוּץ, in regim. חֲמוּץ Jes. 63, 1. *acutus, acer colore* i. e. *rubicundus, puniceus,* observante Bocharto in *Hieroz.* Tom. II, p. 56.; sim. *ὀξύς* Athen. XIII, p. 608. Conf. quae de *coloribus acutis* congessit Simonis in *Arcano Form. Hebr.* p. 66. et 102. — Infin. cum ה paragog. חֻמְצָה, unde cum affixo חֻמְצָתוֹ Hos. l. c. Fut. in pausa יֶחְמָץ Exod. l. c. — Hiph. part. foem. מַחְמֶצֶת *fermentum concipiens, fermentatum* Exod. 12, 19. 20. — Hithpah. fut. יִתְחַמֵּץ *exacerbabatur* i. e. *indignabatur* Ps. 73, 21. (ut חֲמַץ Chald. in Targ. Prov. 10, 1. 25, 1. al.); sic Graec. *ὀξύς acer* dicitur de *eo, qui cito ad iram fertur,* et *παροξύνω ad iram concito* (Act. 17, 16.), Lat. *acria corda* et *iracundam mentem* conjunxit Lucretius 3, 295., *iram acrem* dixit idem 3, 142., *totum in fermento esse* vel *iacere* pro *iratum esse* Plautus Merc. 5, 3. 3. etc.

II) i. q. חמס *vim, injuriam intulit,* hinc חוֹמֵץ *violentus, improbus* Ps. 71, 4. Coll. rabb. חַמְצָן *raptor.* Sed alii tamen hanc voc. potestatem ab ista priore repetunt, coll. Arab. خامس *vir depravatus et corruptus,* et graec. *ὀξίνης vappa.*

חָמֵץ m. *fermentatum* Exod. 12, 15. 13, 3. 7. Levit. 2, 11. Deut. 16, 3. Am. 4, 5 (ad quem loc. v. Rosenmueller.).

חֹמֶץ m. *acetum* Num. 6, 3. Ps. 69, 22. Prov. 10, 26. 25, 20. Ruth. 2, 14. *Omphacis* notionem loco Prov. 10, 26. et *vini acerbi* loco Ps. 69, 22. vindicat Michaelis in *Suppl.* p. 828., cui assentitur Rosenmueller.; sed vix opus est.

חָמוֹץ m. Jes. 1, 17. idem quod חֹמֵץ, quod vid. sub rad. II.

חָמִיץ m. *subacidus,* de *farragine subacida* h. e. acido quodam condimento salis, herbarum etc. mixta, quae jumentorum fastidienti sto

macho medetur, Arab. الحمض *subacidum,* quod camelis pro *bellariis* est, cui opponitur الخلة *dulce pabulum,* quod camelis tanquam *panis* est. Vid. Bocharti *Hieroz.* T. I, p. 55. Harmer *Beobacht. üb. d. Orient* I, p. 409.

חַמָּצָה vid. antea in ipsa rad.

חָמַק pr. *vertit (drehen, wenden),* hinc *se vertit* h. e. *discessit* Cant. 5, 6. — Hithpah. *circuivit, circumvagatus est* Jer. 31, 22.

חַמּוּק m. *circuitus, ambitus.* Plur. חַמּוּקִים Cant. 7. 2., ubi externi *femorum ambitus* comparantur *monilibus,* illis scil., quae *lunata* vocantur Statio, alibi uno nomine *lunulae* i. e. in lunae modum incurvata. Ea Isidorus L. X. c. 31. sic describit: *Lunulae sunt ornamenta mulierum in similitudine lunae bullulae aureae dependentes.*

חָמַר 1) *aestuavit, ferbuit,* ut Arab. خمر Conj. I. II. VIII., Aethiop. ገመረ, *ferbuit, fermentavit.* — 2) *rubuit,* ut Arab. حمر Conj. I. et VIII. Arabes geminam hujus radicis significationem duplici litterae ח pronunciatione distinguunt, quanquam vix dubitari licet, *rubendi* potestatem a *fervendi, effervescendi* notione proficisci. — Ps. 75, 9. יַיִן חָמַר *fervet vinum* atque adeo jam bibi potest (Plinius de *vino: Fervet vinum, cum ex musto in vinum transit).* Alii ex altera verbi notione *rubendi* exponunt. Ps. 46, 4. יֶחֶמְרוּ מֵימָיו *ferveant (aquae maris)* Ps. 46, 4. Sic Virgilius dixit: *aequor fervet,* Ovidius: *mare fervet aquis,* Cicero: *pelagus aestu fervet* etc.

Poalal (Gesen. Lehrgeb. p. 253.) חֳמַרְמַר 1) *rubuit* Job. 16, 16. חֳמַרְמְרָה *vehementer rubuit* (sec. Cthib) sc. *facies* lacrymarum *aestu* deformata (conf. cognatum כמר de *cute* usurpatum Thren. 5, 10.). — 2) *summo fervore, aestu affectus, commotus est* Thren. 1, 20. et 2, 11. מֵעַי חֳמַרְמָרוּ *viscera mea fervent, ardent (mein Inneres wallt)* conf. כמר Gen. 43, 30. 1 Reg. 3, 26.

Sed significatio radicis 3) *bituminandi* in וַתַּחְמְרָהּ (fut. Hiph. cum terminali puncto Zere, abiiciendo ante affixa, sicut 1 Sam. 17, 25. Ps. 65, 10. Jes. 35, 4. etc.) *et bituminavit eam, bitumine oblevit* Exod. 2, 3. petita est a nomine חֵמָר *bitumen.* Denique 4) *colligendi* notionem v. sub חֹמֶר.

חֵמָר m. *bitumen,* ἄσφαλτος Gen. 11, 3. 14, 10. Exod. 2, 3. (Arab. حُمَر et حُمَّر) sic dictum, quod *continuo ex fonte suo effervet et ebullit;* vide de ejusmodi *fontibus* Gen. 14, 10. et conf. Curtius L. V. c. 16. Dioscorides L. I. c. 100. Plinius L. II. c. 105. et 106. Salmasius ad Solin. p. 92. Maiolus in *Diebus canicular.* p. 485. 486. et Kaempferus in *Amoenit. exot.* p. 274. Aliis a *rubedine: rubere* enim *bitumen* testantur Dioscorides, Avicenna, Serapio et Aben Esra apud Bochartum in *Phaleg* L. I. c. 11. conf. Simonis *Onomast. V. T.* p. 156. — Inde oritur verb. denomin. חָמַר *bituminavit* v. supra sub rad.

חֶמֶר m. *vinum,* quod *ferbuit* adeoque *merum* Deut. 32, 14. Jes.

27, 2. (Arab. خمرة Syr. ܚܡܪܐ). *Mustum fervidum* dixit Ovidius, *fervida vina* Horatius, *aestuantia vina* Rutilius.

חֲמַר m. Chald. *id.* Esr. 6, 9. 7, 22., in statu emphat. חַמְרָא Dan. 5, 1. 2. 4. 23.

חֹמֶר m. 1) *lutum, argilla*, proprie *rubra* Gen. 11, 3. Exod. 1, 14. Jes. 45, 9. Job. 4, 19., hinc *coenum* Jes. 10, 6. etc. — 2) *coacervatio, acervus*, proprie *collectio* rerum (a rad. Chald. et Arab. חמר خمر in Conj. IV. اخمر *collegit*, alias Arab. جمر, Aethiop. כמר) Hab. 3, 14 (ubi tamen al. *lutum* vertunt). Plur. חֳמָרִים *acervi* Exod. 8, 10. Ad eandem originem referendum est 3) *Chomer, mensura* aridorum, quae alibi כֹּר, continens 10 Bathos sive 30 Sata Levit. 27, 16. Jes. 5, 10. Ezech. 45, 11. 13. 14. Hos. 3, 2., unde plur. חֳמָרִים Num. 11, 32.

חֲמוֹר m. 1) idem quod חֹמֶר *acervus* Jud. 15, 16. (ad efficiendam paronomasiam) dual. חֲמֹרָתַיִם (tanquam a foem. חֲמֹרָה) *duo acervi.* — 2) *asinus*, Arab. حمار Syr. ܚܡܪܐ (sec. Bochartum proprie *rubens*, qualis in oriente plerumque esse solet, unde Hispanice dicitur *burro* et *burrico*, a Graeco πυῤῥός et πυῤῥικός, deinde quivis alius) Gen. 49, 14. Exod. 13, 13. Num. 16, 15. Jud. 15, 15. etc. חֲמוֹר לֶחֶם *asinus panis* i. e. *pane onustus* 1 Sam. 16, 20., quomodo Sosibius dixit ἄρτων τρεῖς ὄνους κανθηλίους. Cum affixo חֲמֹרוֹ Gen. 12, 16. 22, 3. Exod. 20, 17. Plur. חֲמֹרִים Gen. 45, 23. Jud. 19, 3. 10. cum affixo חֲמֹרֵינוּ Gen. 43, 18. Jud. 19, 19. etc. — 3) nom. propr. viri, qui fuit Abrahami aequalis Gen. 33, 19. 34, 2. Jos. 24, 32. al.; LXX. Ἐμμώρ.

יַחְמוּר m. Arab. يحمور Deut. 14, 5. 1 Reg. 5, 3. *capreae* (gazellae) *rufae* species, cervo similis, serratis cornibus v. Bocharti *Hieroz.* II, p. 284. Michaelis. *Suppl.* p. 834. — Oedmanno (Fasc. I, p. 30 sq.) est *cervus dama* Linnei, ἔλαφος εὐρύκερος Oppian. Cyneget. 2, 293.

חָמַשׁ radix inusit. notionem *crassitiei* et *pinguedinis* habuisse videtur, coll. Arab. خميش *adeps*, خميس *crassus*, et transpos. lit. حشم *pinguis fuit* vel *factus est* etc. Inde est

חֹמֶשׁ m. *abdomen*, a *pinguedine*, 2 Sam. 2, 23. 3, 27. 4, 6. 20, 10. Conveniunt Syr. ܚܘܡܫܐ *inguen, ilia*, Aethiop. ሕምስ: *matrix, uterus*, Talmud. חימצא *abdomen* vel *pars abdominis, pinguedo ventris* etc. v. Fulleri *Miscell. S.* L. V. c. 1. et Wedelii *Exerercitat. medico-philolog.* Centur I. Decad. 2. Exercit. 18. Aliud vid. sub חָמֵשׁ.

חָמֵשׁ f., Gen. 5, 6. 11. 15. 17. Exod. 27, 1. Levit. 27, 5. 6. etc., חֲמִשָּׁה m., Gen. 14, 9. 18, 29. [Sunt, qui hoc. voc. pr. *pollicem*, digitum manus *crassiorem* (unde βραχὺς καὶ παχὺς appellatur Aristoteli) significare arbitrentur; a digito enim auriculari numerare incipientes subsistunt in pollice, tanquam quinto. Sed haec longius repetita sunt; videtur potius חָמֵשׁ, ut reliqua numeralia, *primitivum* esse]. In regim. חֲמֵשׁ foem. Gen. 5, 10. Exod. 26, 3. 9, חֲמֵשֶׁת m. Num. 3, 47. Jos. 8, 12. Plur. חֲמִשִּׁים *quinquaginta* Gen. 6,

15. Exod. 18, 21. cum affixis חֲמִשָּׁיו *quinquaginta ejus* 2 Reg. 1, 9. 10. 11. 12. 13. חֲמִשֵּׁיהֶם *quinquaginta eorum* 2 Reg. 1, 14. etc.; hinc שַׂר חֲמִשִּׁים *praefectus quinquaginta* (militum) h. e. πεντηκόνταρχος. Inde formata sunt

1) Verbum in Pih. חִמֵּשׁ q. d. *quintavit* i. e. *quintam partem accepit, exegit* Gen. 41, 34.

2) Nomen חֹמֶשׁ m. q. d. *quintatio* i. e. *quintae partis pensio, solutio* Gen. 47, 26. Aliud vid. supra.

חֲמִישִׁי (tanquam a חָמִישׁ) et חֲמִשִּׁי m. Adjectivum *numerale ordinale: quintus* Gen. 1, 23. 30, 17. Num. 7, 36. Jos. 19, 24. etc. foem. חֲמִישִׁית et חֲמִשִּׁית Levit. 19, 25. 1 Reg. 14, 25. Jer. 36, 9. Neh. 6, 5. etc. sed hoc saepius substantive sumitur pro *quinta parte* Gen. 47, 24. Levit. 27, 15. 19. 22, 14., unde cum affixo חֲמִישִׁתוֹ *quinta pars ejus* Levit. 5, 16. 1 Reg. 6, 31. Num. 5, 7.; plur. cum terminatione masc. חֲמִשִׁיתִים *quintae partes*, unde cum affixo חֲמִשִׁיתָיו Levit. 5, 24.

חָמוּשׁ, in plur. חֲמֻשִׁים Exod. 13, 18. Jos. 1, 14. 4, 12. Jud. 7, 11. Varie explicatum est hoc voc., sed ex locis Num. 32, 30. 32. Deut. 3, 18., qui consimiles sunt illis Jos. 1, 14. 4, 12., apparet חֲמֻשִׁים non magnopere differre a חֲלוּצִים, ita ut sint *alacres, expediti ad proelium.* Aquil. ἐνοπλισμένοι, Onkel. מְזָרְזִין, Syr. ܡܙܰܪܙܺܝܢ, Vulg. *armati.* Conferunt alii Arab. خمس *congregavit, concitavit ad pugnam*, alii خَمِيس *exercitus, acies* quinque partibus, ordinibus constans v. Pococke in nott. miscell. ad port. Mos. p. 54 sq.

חֲמָת nomen proprium 1) *urbis* nobilissimae ad Orontem sitae, Phoenicum coloniae (Gen. 10, 18.), quae etiam חֲמַת רַבָּה dicebatur Am. 6, 2. Magni olim regis, amici Davidis, sedes, posthac vero terminus borealis regni Israelitici fuit Num. 13, 21. Jos. 13, 5. 2 Sam. 8, 9. 10. 1 Chron. 8, 3. Graec. Ἐπιφανεία v. Theodoret. ad Jer. 49, 23. Etiamnum appellatur حماة. Inde oritur nom. gentil. חֲמָתִי Gen. 10, 18. v. Relandi Palaest. p. 119 sqq. Burckhardt Itiner. Tom. I, p. 514. — 2) *regionis* Hamathensis 2 Reg. 25, 21. 2 Chron. 8, 4.

חֵמֶת m. *uter, lagena* Gen. 21, 15. 19. Arab. خَمِيتٌ *id.* (Origo incerta; nam quod vulgo dicunt خمت notionem *infundendi* habuisse, hoc valde dubium est; خَمُتَ signif. *ferbuit*, חֲמַת Syr. et Chald. *aestuavit*. Vide, an ab *aestuante vino* etc., quod utribus condi solebat, dictum sit istud nomen). In regim. חֵמַת Gen. 21, 14. [Sed חֲמָתְךָ Habac. 2, 15. est a חֵמָה, quod vid. sub rad. יחם].

חֵמַת m. *id.* Hos. 7, 5. forma magis Chaldaica.

חַמַּת דֹּאר oppidum trib. Naphtal. Jos. 21, 32. v. Reland. Pal. p. 703.

חָנָה (gener., coll. Arab. حنى, *inclinavit, deflexit: inclinavit* sive

demisit se; spec. ad *commorandum* et *habitandum*, hinc Chald. *commoratus est, habitavit;* hebr.): 1) *inclinavit* Jud. 19, 9. חֲנוֹת הַיּוֹם *inclinare* (ad vesperam vergere) *diem.* — 2) *tentorium, tentoria fixit, posuit* Gen. 26, 17. (de tabernac. foederis Num. 1, 51.) Num. 31, 19. חֲנוּ מִחוּץ לַמַּחֲנֶה *tentoria figite* (vos, qui scelera commisistis) *extra castra;* — deinde *castra posuit, castra metatus est* Num. 2, 34. Exod. 18, 5. rel., maxime sensu bellico 1 Sam. 13, 17. adeoque *castra habuit* 2 Sam. 23, 13. 1 Chron. 11, 15. Esr. 8, 15.; — sq. עַל *castra posuit vel habuit contra* h. e. *obsidione cinxit* (urbem) 2 Sam. 12, 28. Jes. 29, 3. Ps. 27, 3., hinc partic. חֹנָךְ (pro חֹנְךָ) *obsidens te* Ps. 53, 6. — sq. לְ *defendit, tuitus est* Zach. 9, 8. Ps. 34, 8. — 3) *sedem fixit, habitavit* Jes. 29, 1. קִרְיַת חָנָה דָוִד (pro אֲשֶׁר חָנָה בָהּ ד) *urbs, in qua sedem fixit, habitavit Davides.* — Fut. יַחֲנֶה Ps. 27, 3. Jud. 11, 18., sed cum Vau convers. וַיִּחַן Exod. 19, 2.

חָנוּת f. *cellula, fornix,* in qua quis *commoratur* sive *hospitatur* v. rad. n. 3., vel ex significatione radicis Arab حنا *arcus more fecit, arcum fecit, incurvavit.* Plur. חֲנֻיוֹת Jer. 37, 16. Ab *opere fornicato* dicitur *taberna* Syr. ܚܳܢܘܬܳܐ et Arab. حَانُوت. Aliis arrisit significatio *cippi* a حنى *flectere,* flectendo *incurvare. Cippi* autem dicti *flexa, incurva ligna,* quibus malefici in carceribus veterum Graecorum et Hebraeorum (cf. Jes. 51, 14. 10, 4. Levit. 26, 13.) includi solebant, ut incurvato capite et dorso in iis sederent, Graec. κύφωνες a κύπτειν *curvare.* Complutensia habent συγκλεισμός. Cf. Ev. Scheidius in *Observv. ad var. ll. V. T.* p. 56.

חֲנִית f. *hasta* 1 Sam. 13, 19. 17, 7. 2 Sam. 1, 6. 23, 7. Job. 29, 23. sic dicta, quod *in eam incumbendo inclinatur,* cf. 2 Sam. 1, 6. Plur. חֲנִיתִים 2 Chron. 23, 9. et חֲנִיתוֹת (vid. Gesen. Lehrgeb. p. 527.), unde cum affixo חֲנִיתוֹתֵיהֶם Jes. 2, 4. Mich. 4, 3.

מַחֲנֶה com. (foem. Gen. 32, 9.) *castra* Exod. 16, 13. Jud. 7, 11. 13. 1 Sam. 14, 15. 19. 2 Chron. 32, 2. etc. metonymice ipse *exercitus* vel *agmen* (ut Lat. *castra*) Gen. 32, 2. 8. 50, 9. Num. 4, 5. 15. Jud. 4, 15. 16. 2 Sam. 5, 23. etc., etiam *caterva* 2 Reg. 5, 15., imo *acies* ipsa 1 Reg. 22, 34. De *agmine locustarum* dic. Joel. 2, 11., *de grege* pecudum et armentorum Gen. 33, 8. — In regim. מַחֲנֵה Gen. 32, 2. Exod. 14, 19. Num. 2, 3. cum affixo מַחֲנֵהוּ Num. 1, 52. 2 Reg. 5, 15. Plur. a) מַחֲנִים Num. 13, 19. et more Chald. מַחֲנַיִם Cant. 7, 1. (cf. Gesen. Lehrgeb. p. 537.) cum affixo מַחֲנֵיהֶם Num. 5, 3. Jos. 10, 5.; b) מַחֲנוֹת Gen. 32, 7. 10. Num. 2, 17. Ezech. 4, 2. Zach. 14, 15.

מַחֲנַיִם nom. propr. oppidi trans Jordanem in confiniis tribus Gad et Manass. Jos. 13, 29. Gen. 23, 2. Levitis concessi Jos. 21, 36. 2 Sam. 2, 8. 17, 24. al. Huc revocat Ewaldus etiam Cant. 7, 1. מְחֹלַת הַמַּחֲנָיִם *Tänze Machanaims,* sed v. sub מַחֲנֶה.

תַּחֲנוֹת f. *locus, ubi castra ponuntur* 2 Reg. 6, 8.

חָנַט *condivit* a) mortuorum corpora Gen. 50, 2.; b) ficus h. e. maturuit, succo suavi et quasi melle implevit Cant. 2, 13. [Arab. حنط *rubuit, maturuit,* Conj. II. *bonis odoribus condivit mortuum*] cf. Ruperti

Symbol. p. 56. — Infin. constr. חֲנֹט, fut. plur. cum Vau convers. וַיַּחַנְטוּ Gen. l. c.

חֲנֻטִים plur. m. *conditiones, conditurae* Gen. 50, 3.

חִטָּה f. *triticum* dum in folliculis est Exod. 9, 32. Deut. 8, 8. Job. 31, 40.; de חֵלֶב חִטָּה *adipe tritici* (plantae) Ps. 81, 17. 147, 14. et de חֵלֶב כִּלְיוֹת חִטָּה *adipe renum tritici* vid. sub h. vocc. Vulgo ad hanc rad. referunt, ut sit pro חִנְטָה (coll. Arab. حِنْطَة, Chald. חִנְטִין), adeoque *triticum* inde dictum putant, vel quod sit frumentum γλυκάζον et quasi *conditum*, vel a colore *subrufo*; sed possit vox *primitiva* esse. — Plur. חִטִּים *triticum* jam excussum (v. Gesen. Lehrgeb. p. 662.) Gen. 30, 14. Exod. 29, 2. Jud. 6, 11. etc., cum terminatione Chald. חִטִּין Ezech. 4, 9.

חִנְטִין m. plur. Chald. *triticum*, resoluto Dagesch forti in Nun, Esr. 6, 9. 7, 22.

חָנַךְ (propr., ut Aethiop. ሐነከ፡ *sapuit, sensu percepit,* hinc Arab. حنك *intellexit,* Conj. IV. *mente firmum expertumque reddidit* v. Schultens. ad Prov. 22, 6. cf. חֵךְ; Chald. et) Hebr. *instruxit, initiavit* vel a) *aliquem* h. e. primis literarum artiumve praeceptis impertivit, imbuit Prov. 22, 6.; vel b) *aliquid* (ut *domum, templum*) primo nimirum usu. Fut. cum affixo יַחְנְכֶנּוּ Deut. 20, 5.

חָנִיךְ m. *initiatus, peritus, expertus,* plur. חֲנִיכִים, unde cum affixo חֲנִיכָיו *initiatos suos* Gen. 14, 14. h. e. servos usu armorum exercitatos; Jonath. דְּחַנִיךְ לִקְרָבָא.

חֲנוֹךְ (i. q. חָנִיךְ *initiatus, peritus*) 1) filius Caini primogenitus Gen. 4, 17. — 2) pater Methusalae, vivus in coelos translatus Gen. 5, 18 sqq. Hebr. 11, 5. add. Coran. Sur. 19. 57. 58. — 3) filius Rubenis natu maximus Gen. 46, 9. Exod. 6, 14. Num. 26, 5. — 4) filius Midianis Gen. 25, 4. — Lxx. Ἐνὼχ Vulg. *Henoch.*

חֲנֻכָּה f. *initiatio, dedicatio,* ut altaris, muri etc. Neh. 12, 27. Num. 7, 10. 11. 84. 88. 2 Chron. 7, 9. Ps. 30, 1.

חֲנֻכָּה f. Chald. *id.* Dan. 3, 2. 3. 6, 17. Esr. 6, 16.

חֵךְ m. *palatum,* quod, ut apud Latinos, duplici modo dicitur, de instrumento a) *gustus* Job. 12, 11. 34, 3.; b) *vocis* Job. 31, 30. Prov. 8, 7. Hos. 8, 1: אֶל־חִכְּךָ שֹׁפָר *ad palatum* (guttur) pone *buccinam.* Per Syncopen ortum est ex חֵנֶךְ, quo modo Syr. ܚܢܟܐ et Arab. حَنَكٌ *palatum* scribitur, a prima et propria rad. significat. *sapuit, gustavit.* — Cum affixis חִכִּי Job. 6, 30. חִכּוֹ Cant. 5, 16. Job. 20, 13. etc.

חַכָּה f. *hamus* Job. 40, 25. Jes. 19, 8. Habac. 1, 15. sic [dictus, quod piscium *faucibus* (*palato*) infigitur. Al. derivant a rad. Chald. חֲכַךְ *fixit, infixit.*

חֲנָמַל m. Ps. 78, 47. ex auctoritate Judaeorum: *pruina.* Sed al. conf.

نملة *formica*, adjectâ ab initio vocis lit. ח, ut in חֲבַצֶּלֶת quod vide. Copiose de hoc voc. disputavit Bochart. Hieroz. Tom. III. p. 255.

חָנַן *misericors, gratiosus fuit, misertus est, favit,* sq. accus. pers. Exod. 33, 19. Ps. 4, 2. Prov. 14, 31. 19, 17. Mal. 1, 9. rel., it. *gratiose largitus est, gratificatus est,* sq. duplici accus. et rei et pers. Gen. 33, 5. Jud. 21, 22. (Arab. حَنَّ *id.*). — Praet. cum affixo חַנַּנִי Gen. 33, 11., plur. in pausa חָנָּנוּ Thren. 4, 16. Infin. absol. חָנוֹן Jes. 13, 19. Infin. constr. חַנַּן (cum Patach), unde cum affixo et praefixo לַחֲנַנְכֶם Jes. 30, 18. [Sed חַנּוֹת Ps. 77, 10. potius nomen est, vid. infra], imp. cum affixis חָנֵּנִי Ps. 6, 3. 119, 29. חָנֵּנוּ 123, 3. Jes. 33, 2. plur. חָנֻּנִי Job. 19, 21. חָנּוּנוּ Jud. 21, 22. Fut. אָחֹן Exod. 33, 19. תָּחֹן Ps. 59, 6. cum affixo תְּחָנֵּם Deut. 7, 2. pers. 3. more perfecto יֶחֱנַן Am. 5, 15. et defective יָחוֹן Deut. 28, 50. cum Vau convers. וַיָּחָן 2 Reg. 13, 23. cum affixis יְחָנֵּנוּ Ps. 67, 2. 123, 2. יָחְנְךָ (transpositis punctis pro יְחָנְךָ) Gen. 43, 29. Jes. 30, 19., cum Nun epenth. יְחֻנֶּךָּ Num. 6, 25. יְחֻנֶּנּוּ Jes. 27, 11.

Niph. נֵחַן (secunda littera radicali deficiente compensata in prima per Dagesch forte, sed ob primam gutturalem producta vocali brevi in longam) *misericordiâ impertitus est, miseratione dignus fuit.* Praet. 2 pers. foem. נֵחַנְתְּ *misericordiâ impertieris, miseranda eris* (al. iron. *gratiam invenies*) Jer. 22, 23., ubi Cthib habet נֵחַנְתִּי cum Jod paragog.

Pih. Fut. יְחַנֵּן sq. קוֹלוֹ *vocem suam gratam* (jucundam) *reddet* h. e. amice, blande loquetur Prov. 26, 25. — Poel חוֹנֵן 1) *miserari, deplorare* aliquid Ps. 102, 15. — 2) *misereri* alicujus Prov. 14, 21. — Hoph. Fut. יֻחַן *misericordiâ afficitur, misericordiam consequitur* Prov. 21, 10. Jes. 26, 10. — Hithpah. הִתְחַנֵּן *ad misericordiam commovere conatus est,* uno verbo, *deprecatus est, supplicavit, imploravit,* sq. vel לְ vel אֶל vel לִפְנֵי 1 Reg. 8, 59. 9, 3. Esth. 4, 8. Job. 8, 5. 19, 16. Ps. 30, 9. 142, 2. Inf. cum affixo הִתְחַנְנוֹ Gen. 42, 21.

חֲנַן Chald. *misertus est,* unde infin. formae defectivae cum praefixo בְּמִחַן Dan. 4, 24. — Ithpahal Part. מִתְחַנַּן *deprecans, supplicans* Dan. 6, 12.

חֵנַן m. *commiseratio:* unde cum affixo et praefixo לְחֶנְנָהּ *ad commiserationem* vel *commiserationis ejus* Ps. 102, 14. Affixum *objective* sive *passive* intelligendum, sicut in חִנּוֹ Gen. 39, 21. Alii infinitivum Kal esse volunt. V. Gesen. Lehrgeb. p. 347.

חָנָן m. nom. propr. multorum hominum 1 Chron. 8, 23. 38. Jer. 35, 4. Esr. 2, 46. al.

חֲנַנְאֵל nom. propr. turris in moenibus Hierosolymorum, quae non multum a porta ovium dissita fuit Jer. 31, 38. Zach. 14, 10. Neh. 3, 1. rel.

חֲנָנִי nom. propr. 1) filii Hemanis 1 Chron. 25, 4. — 2) prophetae 2 Chron. 16, 7. 1 Reg. 16, 1. — 3) fratris Nehemiae Neh. 1, 2. 7, 2. etc.

חֲנַנְיָה s. חֲנַנְיָהוּ nom. propr. 1) pseudoprophetae, Jeremiae aequalis

Jer. 28, 1 sqq. — 2) socii et comitis Danielis Dan. 1, 6. 7. cui a Nebucadnezare nomen שַׁדְרַךְ impositum est. — 3) aliorum 2 Chron. 26. 11. 1 Chron. 3, 19. Esr. 10, 28. Neh. 3, 8. al. Lxx. Ἀνανίας (Act. 5, 1.).

חַנּוּן m. *misericors, gratiosus* Exod. 22, 26. 2 Chron. 30, 9. Neh. 9, 17. Ps. 86, 15. 111, 4. etc.

חֲנִינָה f. *misericordia, gratia* Jer. 16, 13.

חֵן m. 1) *gratia* h. e. a) *venustas,* ut Prov. 5, 19: יַעֲלַת חֵן *ibex gratiosa;* Nah. 3, 4: זוֹנָה טוֹבַת חֵן *meretrix bona* quod ad *gratiam* attinet h. e. *admodum gratiosa,* venusta; Prov. 22, 11: חֵן שְׂפָתָיו *gratia labiorum* i. e. sermonis suavitas, eloquentia Ps. 45, 3.; Eccles. 10, 12: דִּבְרֵי פִי־חָכָם חֵן *verba oris sapientis gratiosa* sunt, Prov. 3, 22. Hinc per meton. אֶבֶן חֵן *lapis venustus* i. e. *pretiosus* Prov. 17, 8. — b) *favor* Gen. 6, 8. Exod. 3, 21. Num. 11, 11. Deut. 24, 1. Jud. 6, 17. Prov. 22, 1. Solennes formulae sunt: מָצָא חֵן בְּעֵינֵי פְלֹנִי (נָשָׂא Esth. 2, 15. 17.) *favorem alicujus consecutus est* vel adeo *meruit, gratiam iniit apud aliquem* Gen. 18, 3. 32, 6. 39, 4. Exod. 33, 12. 16. 17.; נָתַן חֵן בְּעֵינֵי פְלֹנִי *favorem, gratiam alicujus conciliavit* alicui Exod. 3, 21. 11, 3. 12, 36. etc. — 2) *obsecratio, preces* (v. rad. in Hithp.) Zach. 12, 10. — Cum affixo חִנּוֹ Gen. 39, 21.

חִין m. *gratia, venustas* formae Job. 41, 3. (4) cf. Chald. חֵן, חִינָא. Sed per *opportunitatem,* a rad. Arab. حان *opportunus fuit,* explicat Schultens. in *Comment.* ad Job. 41, 3.

חַנָּה f. 1) *gratia* Ps. 77, 10. — 2) *preces,* unde plur. חַנּוֹתִי (pro חִנּוֹתִי v. Gesen. Lehrgeb. p. 215.) *preces meae* Job. 19, 17., quod tamen alii repetunt a חָנַן i. e. Arab. خن etc. *foetorem emisit,* ut sit: *foeteo, foetori sum;* invito accentu. — 3) nom. propr. matris Samuelis 1 Sam. 1, 2 sqq. 2, 1. Lxx. Ἄννα.

חִנָּם 1) *gratis, gratuito* Gen. 29, 15. Exod. 21, 2. Jes. 52, 3. 2 Sam. 24, 24. — 2) *frustra, incassum* Prov. 1, 17. Mal. 1, 10., אֶל־חִנָּם *id.* Ezech. 6, 10. — 3) *sine caussa, temere, immerito* 1 Sam. 19, 5. Thren. 3, 52., hinc קִלְלַת חִנָּם *maledictio immerita* Prov. 26, 2. דְּמֵי־חִנָּם *caedes temere commissa* 1 Reg. 2, 31. (cf. de hac verborum structura Gesen. Lehrgeb. p. 827. add. Vechneri Hellenolex. L. I. P. II. c. 12.).

תַּחֲנוּן m. (verbale ex Conj. Pihel v. Gesen. Lehrgeb. p. 498.) *misericordiae imploratio, deprecatio.* Plur. a) תַּחֲנוּנִים Prov. 18, 23. Job. 40, 27. Jer. 31, 9., in regim. תַּחֲנוּנֵי 2 Chron. 6, 21. Jer. 3, 21. cum affixo תַּחֲנוּנֵינוּ Dan. 9, 18. etc. b) תַּחֲנוּנוֹת, unde cum affixo תַּחֲנוּנוֹתַי Ps. 86, 6.

תְּחִנָּה f. 1) *gratia, misericordia* Jos. 11, 20. Esr. 9, 8. — 2) *deprecatio, obsecratio* Ps. 6, 10. 55, 2. 1 Reg. 8, 30. 52. Jer. 37, 20. 42, 9. Plur. תְּחִנּוֹת, cum affixo תְּחִנּוֹתֵיהֶם 2 Chron. 6, 39. — הִפִּיל תְּחִנָּה proprie *libellum supplicem deposuit* (ad scabellum pedum regis), deinde *deprecatus est, supplices preces fudit,* phrasis maxime Jerem. et Dan. frequentata Dan. 9, 20. Jer. 36, 7. 37, 20. 38, 26.

חָנֵס Jes. 30, 4. urbs Aegypti mediae *Hnes, Hnas,* ϨⲚⲈⲤ, ϨⲚⲎⲤ, Arab. اهناس, Graece Ἡρακλέους πόλις (Ἄνυσις Herodot. 2, 137.) dicta

cf. Champollion l'Egypte sous les Pharaons I, p. 309 sqq. Gesen. ad Jes. l. c.

חָנֵף (Jer. 23, 11.) 1) *profanatus* (contaminatus) *est* Ps. 106, 38. Jes. 24, 5. (de terra israelit.), transit. *profanavit* Jer. 3, 9 (de terra israel.). — 2) *profane egit, impius fuit* Jer. 23, 11. (coll. Syr. ܚܢܦܐ *impius, gentilis,* Aeth. ሐንፍ *haereticus* v. omn. Gatacker Advers. misc. posth. c. 22.). — Fut. תֶּחֱנַף Jer. 3, 1. — Hiph. הֶחֱנִיף *profanavit* Jer 3, 2. Num. 35, 33., it. *ad impietatem* (defectionem a cultu Jovae) *induxit* Dan. 11, 32.

חָנֵף m. *profanus, impius, scelestus* (ut Arab. حَانِفٌ) Job. 8, 13. 13, 16. Prov. 11, 9. Jes. 9, 16. etc. Plur. חֲנֵפִים Jes. 33, 14. in regim. חַנְפֵי Ps. 35, 16. Job. 36, 13.

חֹנֶף m. *impietas* Jes. 32, 6.

חֲנֻפָּה f. *id.* Jer. 23, 15.

חָנַק *strangulavit, suffocavit* (ut Arab. خَنَقَ et Syr. ܚܢܩ), in Kal inusit., in Niph. fut. יֵחָנֵק, unde cum Vau convers. in pausa וַיֵּחָנַק *et strangulavit se* (significatione *reciproca,* ut alibi in Niphal saepius) 2 Sam. 17, 23. — Pih. part. מְחַנֵּק *strangulans, suffocans* (leonem) Nah. 2, 13.

מַחֲנָק m. *strangulatio, suffocatio* Job. 7, 15.

חָסַד in Kal inusit., sed videtur tamen significasse: *benignus, humanus fuit.* Pihel חִסֵּד *turpitudine* sive *probro affecit* (ex significatione hujus Conjug. *privativa* v. Gesen. Lehrgeb. p. 241.) Syr. ܚܣܕܐ *probrum, dedecus,* et ܚܣܕ *contumelia affecit;* unde fut. cum affixo יְחַסֶּדְךָ Prov. 25, 10. — Ex prima notione est Hithpahel הִתְחַסֵּד *misericordem se exhibuit,* unde fut. תִּתְחַסָּד *misericordem te exhibes,* aliis *sanctum te exhibes* (v. חָסִיד) 2 Sam. 22, 26. Ps. 18, 26.

חֶסֶד m. 1) *caritas, benignitas, gratia* (Lxx. plerumque ἔλεος), et quidem a) hominum α) *humanitas, gratia* erga alios Ruth. 3, 10. Job. 6, 14. 2 Sam. 10, 2. Gen. 21, 23., spec. *beneficentia* Prov. 21, 21. 31, 26. Solennis form. est עָשָׂה חֶסֶד עִם פּ׳ *benignum se exhibere alicui* Gen. 20, 13. 2 Sam. 3, 8. 2 Chron. 24, 22., sq. אֵת Zach. 7, 9., sq. עַל 1 Sam. 20, 8.; adde עָלָיו הִטָּה חֶסֶד לִפְנֵי פ׳ alicui *conciliavit gratiam alicujus* Esr. 7, 28., וַיִּתֵּן הָאֱלֹהִים אֶת־דָּנִיֵּאל לְחֶסֶד *fecit Deus, ut Dan. gratiam, favorem consequeretur* Dan. 1, 9.; — β) *pietas* in Deum Jes. 57, 1. v. infra חָסִיד. — b) Dei erga homines: *gratia* Ps. 25, 10. 57, 4. 61, 8. (ubi c. אֱמֶת copulatur), Ps. 89, 2. 50. 5, 8. 36, 6. 48, 10. al.; hinc עָשָׂה חֶסֶד עִם פּ׳ Gen. 24, 12. 14., vel sq. לְ Exod. 20, 6. Deut. 5, 10.; נָטָה חֶסֶד אֶל פּ׳ Gen. 39, 21. *gratia, favore amplecti.* — Meton. appellatur Jova חַסְדִּי (*fautor, benefactor*) Ps. 144, 2. Jon. 2, 9. [Arab. حَشَدَ frequentatur de *confluxu lactis ad ubera,* deinde de *ubertate bonitatis* et *caritatis,* adeoque *pietate,* στοργῇ, v. Alb. Schultens. ad Prov. 25, 10.]. — 2) *gratia* i. e. *decus, gloria* Jes. 40, 6. (ubi Lxx. et hos secutus

Petrus Epist. I, 1, 24. per δόξαν reddunt). — 3) *turpitudo, probrum, turpiter factum, flagitium* (conf. Syr.), *incestus* Levit. 20, 17. Job. 6, 14. Prov. 14, 34.

Cum affixo חַסְדּוֹ Gen. 24, 27. Ruth. 2, 20. sic sec. Cthib Ps. 59, 11. (ubi Kri habet חַסְדִּי). Plur. חֲסָדִים de *benignitate* Dei, quae *multiplex* est Gen. 32, 10., in regim. חַסְדֵי Ps. 89, 2. Jes. 55, 3. 2 Chron. 6, 42. (ubi חַסְדֵי דָוִיד sunt *benignitatis documenta, beneficia Davidi promissa*), cum affixo חֲסָדֶיךָ Ps. 17, 7. 89, 50. etc.

חָסִיד m. 1) *misericors, benignus* Jer. 3, 12. Ps. 145, 17. — 2) *pius* (erga Deum), *sanctus* Ps. 4, 4. 12, 2., adeoque ut in aliis nominibus affectuum forma passiva active sumitur. Cum affixo in pausa חֲסִידֶךָ Deut. 33, 8. Ps. 89, 20. et sec. Kri Ps. 16, 10. (ubi Cthib habet חֲסִידֶיךָ *sancti tui*), plur. חֲסִידִים Ps. 149, 1. 5. cum affixo חֲסִידָיו Ps. 30, 5. 37, 28. et sine Jod חֲסִידָו 1 Sam. 2, 9. Prov. 2, 8. etc. — Conf. de h. nomine GATAKERI *Adversar. miscell.* L. II. c. 9.

חֲסִידָה f. *ciconia* Levit. 11, 19. Deut. 14, 18. Jer. 8, 7. Zach. 5, 9. Ps. 104, 17. Job. 39, 13. dicta ab *amore* et *pietate* in pullos (PLIN. H. N. X, 28. AELIAN. Animall. III, 23. X, 26.), Romanis *avis pia*, PETRONIO *pietaticultrix:* unde Graec. ἀντιπελαργεῖν v. BOCHARTI *Hieroz.* Tom. III, p. 85 sqq. Alii *ardeam* intelligunt ex auctoritate veterum interpretum fere omnium, alii *milvum* v. MICHAEL. in *Suppl.* p. 857.

חָסָה 1) *confugit, recepit se* in tutelam et clientelam, sq. בְּצֵל פּ *sub umbram alic.* Jud. 9, 15. Jes. 30, 2. vel בְּצֵל כְּנָפֵי (יְהוָה) *sub umbram alarum (Jovae)* Ps. 57, 2. 61, 5. coll. 17, 8. — hinc 2) *fiduciam reposuit in aliquo* (Jova), *confisus* est, sq. בְּ 2 Sam. 22, 31. Nah. 1, 7. Ps. 118, 8. Jes. 57, 13. rel. Sed paullo aliter Prov. 14, 32. חֹסֶה בְמוֹתוֹ צַדִּיק *confidit* Deo *in morte sua* h. e. quando mors subeunda est *pius*, ad quem l. vid. DATHIUS. [Sunt, qui conferant حَاشِيَةٌ *limbus, ora vestis,* ut חסה proprie significet *lacinia vestis apprehensa se in alicujus clientelam et tutelam tradidit,* qui mos viguit apud Orientales, inde *cliens* et *assecla* is est, qui se velut sub laciniam alamve patroni recipit, v. ALB. SCHULTENS. ad *consessus Haririi* p. 58. et *Consess.* 27. p. 271.]. — Praet. foem. חָסָיָה (tertia radicali ה mutata in Jod, ob accentum ministrum irregulariter retrocedentem, quod alias in pausa fieri solet) pro חָסְתָה Ps. 57, 2.; sic in plur. חָסָיוּ Deut. 32, 37. pro חָסוּ Ps. 37, 40., ubi tonus retractus est ob vicinitatem sequentis (v. GESEN. Lehrgeb. p. 175.). Fut. אֶחֱסֶה 2 Sam. 22, 2. et אֶחְסֶה Ps. 57, 2. תֶּחְסֶה 91, 4. יֶחֱסֶה 34, 9., plur. in pausa et cum Nun paragog. יֶחֱסָיוּן Ps. 36, 8.

חָסוּת f. *refugium, fiducia* Jes. 30, 3.

מַחְסֶה et מַחֲסֶה m. *id, in quo confiditur* vel *ad quod confugitur: refugium* Job. 24, 8. Ps. 46, 2. Prov. 14, 26. Jes. 4, 6. etc. in regim. מַחְסֵה Jes. 28, 17. cum affixis מַחְסִי Ps. 62, 8. 71, 7. Jer. 17, 17. מַחְסֵהוּ Ps. 14, 6.

חָסַל *consumsit, absumsit* (Chald. *id.*, Sab. et Samar. *consumtus est*). Fut. cum affixo et Nun epenth. יַחְסְלֶנּוּ Deut. 28, 38.

חָסִיל m. locustae species, *bruchus* (cf. Michaelis *Suppl.* p. 862.; Oedmanno tamen est *cimex Aegyptius* Linnei; *gryllus verrucivorus* Linnei Tychsenio ad *Ignatii de Asso y del Rio librum de locustis*) Ps. 78, 46. cf. 1 Reg. 8, 37. Jes. 33, 4. Joël. 1, 4. 2, 25. Nomen deducunt ab *absumendo,* ut Graec. *βροῦχος* vel *βροῦκος* dicitur a *βρύκειν devorare, et μάσταξ* a *μασᾶσθαι mandere,* vid. Bocharti *Hieroz.* Tom. III, p. 256. et conf. rad. חסל de *locusta* Deut. 28, 38. nec non synon. אכל de חָסִיל Joël. 1, 4. 2, 25.

חָסַם *obturavit* os (*capistravit*) Deut. 25, 4. vel nares (foetore) Ezech. 39, 11. (coll. حزم *colligavit, constrinxit,* et خزم *perforavit narium isthmum et annulum trajecit*) Fut. יַחְסֹם Deut. l. c.

מַחְסוֹם m. *capistrum,* quo os *obturatur* Ps. 39, 2.

חָסַן Duplex est radix: I) *fortis, robustus fuit* (Chald. et Syr. ܚܣܢ *id.,* unde Arab. خَشِنٌ *asper, durus moribus, fortis in bello*) v. deriv. — II) *recondidit* (Arab. خزن *recondidit in horreo,* unde مَخْزَن *horreum,* Magazin). Niph. fut. יֵחָסֵן *recondetur* Jes. 23, 18.

חֲסַן Chald. *firmus, robustus fuit vel factus est,* Aphel אַחְסֵן firmiter *tenuit, possedit* (cf. hebr. הֶחֱזִיק). Praet. plur. הֶחְסִנוּ (a הֶחְסִין, forma hebr. v. Winer. Grammat. Chald. p. 36.) Dan. 7, 22. Fut. plur. יַחְסְנוּן Dan. 7, 18.

חָסֹן m. *fortis, robustus* Jes. 1, 31. Am. 2, 9. (ex rad. signif. prima).

חֲסִין *id.* Ps. 89, 9.

חֹסֶן m. *possessio, opes, thesaurus* (a خزن) Prov. 15, 6. 27, 24. Jes. 33, 6. Jer. 20, 5. Ezech. 22, 25.

חֲסַן m. Chald. *robur, potentia,* in statu emphat. חִסְנָא Dan. 2, 37. cum affixo חִסְנִי Dan. 4, 27.

חָסַף radix Hebraeis inusitata, Syr. ܐܬܚܣܦ *asper factus est,* Arab. خزف, unde خَزَفٌ *testa, squama.* Hinc oriuntur:

חֲסַף m. Chald. *vas fictile, testa* Dan. 2, 33. 41. 42. 43. in statu emphat. חַסְפָּא Dan. 2, 34. 35. 43. 45.

מְחֻסְפָּס m. *squamatus, squamis similis* Exod. 16, 14 (de *manna*), part. verbi quadril. חִסְפֵּס. Al. conf. Arab. خَشَفٌ et خِشْفٌ *nix asperior leviterque concreta,* ita ut מחספס sit: *concrescens nivis in morem, schneeförmig;* haud inepte: v. Michael. Suppl. p. 869. et Rosenmueller. ad h. l.

חָסֵר 1) *indiguit;* dicitur vel absolute h. e. *inopia laboravit* Ps. 23, 1. Prov. 25. — vel. sq. accus. *aliqua re caruit, destitutus fuit* Deut. 2, 7. Ps. 34, 11. Neh. 9, 21. — 2) *defecit* h. e. a) *imminutus est* Gen. 8, 3. 5. 1 Reg. 17, 14.; b) *defuit* Deut. 15, 8. Ezech. 4, 17. Eccles. 9, 8. sq.

ּ pers. (Arab. خسر *jacturam fecit, damnum passus est*, Syr. ܚܣܰܪ *id.*). — Praet. plur. חָסֵרוּ (in pausa) Neh. 9, 21. Infin. absol. חָסוֹר Gen. 8, 5. Fut. יֶחְסַר Prov. 31, 11. תֶּחְסַר 13, 25. Plur. יַחְסְרוּ Ps. 34, 11.

Pih. חִסֵּר *carere fecit* Ps. 8, 6: וַתְּחַסְּרֵהוּ מְעַט מֵאֱלֹהִים *carere fecisti eum* (hominem) *parum prae Deo* h. e. non multo inferiorem fecisti eum Deo; Eccles. 4, 8: מְחַסֵּר אֶת־נַפְשִׁי מִטּוֹבָה (cur) *ego carere faciam animam meam bonis* hujus vitae? — Hiph. הֶחְסִיר vel intrans. *indiguit, inopia laboravit* Exod. 16, 18. vel transit. *subtraxit, privavit* Jes. 32, 6.

חָסֵר m. 1) *carens, indigens, destitutus*, 1 Reg. 11, 22: מָה אַתָּה חָסֵר *qua re indiges*, quid tibi deest; חֲסַר לָחֶם *pane (cibo) destitutus* 2 Sam. 3, 29., חֲסַר לֵב *vecors* Prov. 6, 32. (subst. *vecordia* 10, 21.); sq. מִן Eccles. 6, 2. (ܣܪܺܝܩ *vacuus, expers, destitutus*). — 2) חֲסַר לֵב *vecordia* Eccles. 10, 3.

חֶסֶר m. *defectus, inopia* Prov. 28, 22. Job. 30, 3.

חֹסֶר m. *id.* Deut. 2, 48. 57. Am. 4, 6.

חַסִּיר m. Chald. *cui aliquid* (ponderis) *deest, justo levior* Dan. 5, 27.

חֶסְרוֹן m. *defectus* Eccles. 1, 15.

מַחְסוֹר m. 1) *egestas* Ps. 34, 10. Prov. 11, 24. — 2) *defectus, penuria* alicujus rei Jud. 19, 19: אֵין מַחְסוֹר כָּל־דָּבָר *non est defectus ullius rei*, 18, 10. — Cum affixo מַחְסֹרוֹ Deut. 15, 8. Plur. מַחְסֹרִים cum affixo מַחְסֹרֶיךָ Prov. 24, 34.

חָפָא v. sq. חָפָה.

חָפָה *texit, obtexit, operuit* (Arab. خفى *occultavit*, Syr. ܚܦܳܐ *operuit*) Jer. 14, 4. 2 Sam. 15, 30 (caput), Esth. 7, 8 (faciem). Part. Pahul חָפוּי *tectus, opertus* 2 Sam. 15, 30., in regim. חֲפוּי Esth. 6, 12. — Pih. חִפָּה *obduxit* auro, argento 2 Chron. 3, 5. 9., sq. dupl. accus.; fut. per apocopen וַיְחַף 2 Chron. 3, 7., cum affixo וַיְחַפֵּהוּ 2 Chron. 3, 5. 8. Sed וַיְחַפְּאוּ (mutata tertia radicali ה in א) 2 Reg. 17, 9. est vel *clam mussitarunt* (pr. occultarunt verba), vel *verbis* indignis *contenderunt*, a rad. حفى in Conj. III. *contendit verbis*. — [חֻפָּה Jes. 4, 5. v. infra sub חפף]. — Niph. נֶחְפָּה *obductus est* (argento) Ps. 68, 14.

חָפַז 1) *trepidavit* Deut. 20, 3. Ps. 31, 23. 116, 11. — 2) *trepide festinavit* 2 Reg. 7, 15., *praecipitanter* et *festinanter abiit, se abripuit* 2 Sam. 4, 4. Job 40, 23. (Arab. حفز *trusit, impulit*, hinc إحتفز *celeriter erupit*). — Fut. יַחְפֹּז Job. 40, 23.

Niph. נֶחְפַּז *in fugam conjectus est, fugit* Ps. 104, 7. 48, 6., *festinavit* 1 Sam. 23, 27.

חִפָּזוֹן m. *festinatio* magna, *fuga* (Arab. حفز *festinatio, celeritas*) Exod. 12, 11. Deut. 16, 3. Jes. 52, 12.

חֹפֶן m. *pugnus* i. e. manus contracta, qua aliquid *capimus* et *tenemus* (ܚܘܦܢܐ et חָפְנָא, Arab. حفن *pugnus*, unde حفن *dualus manibus excepit aliquid*). Occurrit in solo Duali חָפְנַיִם *uterque pugnus* h. e. *mensura duarum manuum junctarum* Eccles. 4, 6. in regim. חָפְנֵי Ezech. 10, 7. cum affixis חָפְנָיו Levit. 16, 12. Prov. 30, 4. חָפְנֵיכֶם Exod. 9, 8.

חָפַף I) *circumdedit*, hinc *texit*, *protexit*, sq. עַל Deut. 33, 12. (Arab. حفّ *circumivit, operuit, cinxit veste*). — II) Chald. et Arab. حفّ i. q. *fricuit, detersit, lavit, lavando purgavit* (Syr. חוף). Inde oriuntur חוֹף, חַף.

חוֹף m. (cum Cholem pleno) *littus*, sic dictum, quod fluctibus *fricatur* et *abluitur* v. חָפַף n. 2. (coll. גָּדָה, et Syr. ܣܦܪܐ a ܣܦܪ Pa. *rasit, totondit*) Gen. 49, 13. Deut. 1, 7. Jos. 9, 1. Jud. 5, 17. Jer. 47, 7. Ezech. 25, 15.

חַף m. *tersus, mundus* (sensu ethico) Job. 33, 9.

חֻפָּה f. 1) *obtectio, protectio* Jes. 4, 5: עַל כָּל־כָּבוֹד חֻפָּה *super omni gloria protectio* erit i. e. omne, quod honestum et laudabile est, tuebitur Deus. — 2) *thalamus nuptialis* vel *lectus*, quo sponsus et sponsa *teguntur*. Cum affixis חֻפָּתוֹ Ps. 19, 6., חֻפָּתָהּ Joël. 2, 16.

חָפֵץ gener. *flexit*, ut Arab. حفض, quo sensu radix hebr. occurrit Job. 40, 17., special. *flexit animum* ejusque *voluntatem*, *desiderium*, *favorem* etc. ad aliquid (sicut Lat. *flectere animum* de *voluntate* et *propensione animi* dicitur); hinc a) *voluit*, vel absolute Cant. 2, 7. עַד שֶׁתֶּחְפָּץ *donec ipsa voluerit, donec ipsi libuerit*, 3, 5. — vel sq. infin. Job. 13, 3. Ruth 3, 13. Deut. 25, 8. Jes. 53, 10. Job. 33, 32. חָפַצְתִּי צַדְּקֶךָּ *cupio, velim te justum declarare*. — b) sq. בְּ Gen. 34, 19. Num. 14, 8. Jes. 66, 3. Ezech. 33, 11., vel accus. Mich. 7, 18. Ps. 51, 21. *delectatus, oblectatus est* aliquo (bene cupiit alicui) vel aliqua re conf. v. Scheidii *Observv. grammat. ad Ps.* 1. p. 58. Alb. Schultens. in *Clav. dial.* p. 272. ad Job. p. 1166. ad Prov. p. 244. — Praet. 3 pers. foem. in pausa חָפֵצָה Jes. 66, 3. Fut. יַחְפֹּץ Job. 40, 17. Esth. 6, 6. Prov. 18, 2. et יֶחְפָּץ Ps. 37, 23.; sic foem. תֶּחְפַּץ Cant. 3, 5. 8, 4. plur. in pausa יֶחְפָּצוּ Ps. 68, 31. et simul cum Nun paragog. יֶחְפָּצוּן Jes. 58, 2.

חָפֵץ m. *volens, cupiens* 1 Reg. 13, 33.; saepe ponitur pro verbo חפץ vel absolute 1 Reg. 21, 6: אִם חָפֵץ אַתָּה *si vis, si libet*, vel constr. c. accus. Ps. 5, 5: לֹא אֵל חָ׳ רֶשַׁע *non delectatur Deus improbitate* Ps. 34, 13. Mal. 3, 1: אֲשֶׁר אַתֶּם חֲפֵצִים *quem* (nuntium) *vos cupitis, desideratis*. Plur. in regim. חֲפֵצֵי Ps. 35, 27. 40, 15. 70, 3. Foem. בְּנֶפֶשׁ חֲפֵצָה *lubenti animo* 1 Chron. 28, 9.

חֵפֶץ m. *voluntas, desiderium* Job. 31, 16. *oblectatio* sq. בְּ 1 Sam. 18, 25. Jer. 22, 28. Mal. 1, 10. etc.; Jes. 54, 12: אַבְנֵי חֵפֶץ *lapides desiderii* h. e. pretiosi (cf. supra חָמַד); — metonymice *res, in quam vo-*

luntas et desiderium fertur, qua quis delectatur 1 Reg. 10, 13. Jes. 44, 28. coll. 53, 10: כָּל־חֶפְצִי יַשְׁלִם *omne quod volo*, decrevi, *perficiet*; 58, 3. מְצָא חֵפֶץ. — Hinc est, quod apud Salomonem gener. pro *negotio* sive *studio* sumitur Eccles. 3, 17. 5, 7. 8. 8, 10., sicut Syr. צבותא *voluntas* passim pro *re* usurpatur. Eo Schultens. et Umbreit. referunt etiam Job. 21, 21. Cum affixis חֶפְצִי Ps. 16, 3. 9, 11. Plur. חֲפָצִים *delectationes* Ps. 111, 2.; it. *deliciae, res expetendae, desiderabiles* Prov. 8, 11. cum affixis חֲפָצֶיךָ Prov. 3, 15. et sine Jod Jes. 58, 13.

חָפַר Duplex est radix: 1) *fodit, effodit* (Arab. حَفَرَ, Syr. ܚܦܰܪ) Gen. 21, 30. 26, 32. Jer. 13, 7. Job. 39, 21 (24): יַחְפְּרוּ בָעֵמֶק *fodiunt* (equi) *in campo* h. e. pugnae amore incensi ungulis terunt, quatiunt campum (Virg. Geo. 3, 87 sq., Arab. حافر absol. ponitur pro *ungula equina*); hinc *foveam fodere* de insidiis Eccles. 10, 8. et omisso voc. שַׁחַת Ps. 35, 7. — metaphorice *quaesivit, speculatus est* (praedam), *inquisivit* Job. 39, 32., *exploravit* (terram) Deut. 1, 22. [Verba *fodiendi* et *findendi* passim ad *inquisitionem* et *explorationem* referuntur, ut Lat. *eruo*, Graec. σκάλλω apud Lxx. Ps. 76, 6. ἀνασκαλεύω etc. vid. pluribus Simon. *Arcan. Form Hebr.* p. 62. 235. 618.]. Fut. יַחְפֹּר Gen. 26, 18.

II) חָפֵר (Ps. 71, 24.) *erubuit, pudore suffusus est* h. e. *spe frustratus est* (Arab. خَفَرَ) Ps. 35, 4. 40, 15. 70, 3. 83, 18. Job. 11, 18: חָפַרְתָּ לָבֶטַח תִּשְׁכָּב quanquam nunc *pudore suffusus es*, tamen *tuto quiesces*. Fut. יֶחְפַּר Jer. 1, 29., sed plur. יֶחְפָּרוּ in pausa Ps. 34, 6. — Hiph. הֶחְפִּיר 1) *ignominia, probro affecit*, q. d. *pudere fecit* Prov. 19, 27. 13, 5. — 2) intransitive: *erubuit, pudore suffusus est* Jes. 54, 4., etiam trop. de monte Libano Jes. 33, 9.

חֵפֶר (propr. *fovea, puteus*) nom. propr. 1) filii Gileadis Num. 26, 32. 27, 1. et aliorum 1 Chron. 11, 36. 4, 6., unde patron. חֶפְרִי Num. 26, 32. — 2) civitatis cananiticae Jos. 12, 17. 1 Reg. 4, 10.

חֲפַר־פֵּרוֹת Jes. 2, 20., si disjunctim scribitur, significat vel *effossionem* h. e. foramem *murium* (coll. فَأْر et فَار *mus*), vel *fossorem frugum* (coll. פְּרִי). Sed videtur potius *una* vox esse, efficta illa ad speciem Conjug. Pehalhal (סְחַרְחַר, חֲפַרְפַּר) pr. *fossor* (perpetuus) h. e. *talpa*, ut interpretatus est Hieron. v. Bochart. Hieroz. Tom. II, p. 448 sqq.

חֲפָרַיִם nom. propr. oppidi in tribu Isscharitica Jos. 19, 19.

חָפְרַע rex Aegypti, Zedekiae et Nebucadnezaris aequalis Jer. 37, 5. 7. Ezech. 29, 3.; Herodoto (2, 161. 4, 159.) et Diodoro Sic. (1, 68.) appellatur Ἀπρίης v. Gesen. Comment. in Jes. p. 599. Esse voc. aegypt. dubitari nequit et Jablonskius quidem (Opusc. ed. te Water. I, p. 444.) conf. ΟΥΗΒ ΦΡΗ h. e. *sacerdos solis*.

חָפַשׁ Arab. خَفَشَ *jecit*, Conj. II. *humi prostravit* (vid. חפשׂ); it. *infirmus, imbecillis fuit*. Ab hac posteriore significatione repetunt Hebr. חָפְשָׁה *liberum dimisit, libertate donavit* q. d. debilem declaravit, Pyh. *libertate donatus, manu missus est* Levit. 19, 20. Sed rectius potest *libertatis* notio a *confluendo, in cursum se effundendo* (coll. Arab. حفش) derivari v. supra דְּרוֹר.

הֹפֶשׁ m. q. d. *stratio, instratio,* unde בִּגְדֵי חֹפֶשׁ *tapetia substrata, stragulae substratae* Ezech. 27, 20.; sequitur לְרִכְבָּה *ad equitandum.* Cognatum est חֵבֶשׁ *instratio* a חָבַשׁ *instravit.*

חֻפְשָׁה f. *libertas* Levit. 19, 20.

חָפְשִׁי m. (cum terminatione quasi *gentilitia*): 1) *liber* (manu missus) opp. *servo* Exod. 21, 2. 5. 26. 27. Deut. 15, 12. 13. 18. Job. 3, 19. Jer. 34, 9.; latius patere videtur Jes. 58, 6. ad q. l. v. interprett; — metaphorice de onagro, qui libere vagatur Job. 39, 5. — 2) *immunis* 1 Sam. 17, 25. — 3) *debilis, imbecillis,* q. *prostratus* (v. sub rad.) Ps. 88, 6. cf. Ikenius in *Dissertt. philol. theol.* II, p. 184. — Plur. חָפְשִׁים Jer. l. c.

חָפְשׁוּת f. secundum Cthib 2 Chron. 26, 21. (sed Kri habet חָפְשִׁית, ut 2 Reg. 15, 5.) *status infirmitatis, morbus,* unde בֵּית חָפְשִׁית *domus infirmitatis, nosocomium leprosorum* conf. Iken. l. c. et Michaelis in *Suppl.* 884.

חָפַשׂ *scrutatus est, investigavit* (mente) Prov. 2, 4., *exploravit* (mores suos) Thren. 3, 40., et in malam partem *excogitavit* (concinnavit) scelera Ps. 64, 7. (Chald. et Samar. *fodit,* a fodiendo *scrutatus est*). Fut. יַחְפֹּשׂ. — Niph. praet. plur. נֶחְפְּשׂוּ *pervestigati sunt* Obad. 6.

Pih. חִפֵּשׂ (accurate) *quaesivit, investigavit, scrutatus est,* vel proprie 2 Reg. 10, 23. 1 Sam. 23, 23., vel translate Ps. 77, 7 (mente). — Pyh. חֻפַּשׂ 1) *accurate quaesitus, investigatus* h. e. *excogitatus est* Ps. 64, 7. — 2) *quaeri se passus est* h. e. *occultavit se* Prov. 28, 12. — Hithpah. הִתְחַפֵּשׂ pr. (*quaeri se passus est* h. e.) *se ipsum occultavit* i. e. *aliam speciem induit, alium se simulavit* (maxime vestibus mutandis) 1 Reg. 20, 38. 22, 30. 1 Sam. 28, 8.; 2 Chron. 35, 22; — hinc gener. *mutavit se* Job. 30, 18. בְּרָב־כֹּחַ יִתְחַפֵּשׂ לְבוּשִׁי vel; *summa vehementiâ mutat se* (dolor) *in vestem meam* (h. e. undique cingit, premit me tanquam vestis), vel: *summo* (Dei) *robore mutavit se* (aliam formam sumsit) *vestis mea* i. e. sors, fortuna mea v. Rosenmueller. ad h. l. *Hoc* cum Umbreitio praeferendum censemus.

חֵפֶשׂ m. *id, quod quis investigavit, excogitavit: inventum* Ps. 64, 7.

חָצַב *cecîdit* (ligna, lapides — *hauen und behauen,* dolare) Jes. 10, 15. 1 Chron. 22, 2. Prov. 9, 1., *excîdit* (torcularia, cisternas) Jes. 5, 2. Deut. 6, 11. Neh. 9, 25., *incîdit* (v. Niph.); trop. קוֹל יְהוָה חֹצֵב לַהֲבוֹת אֵשׁ *vox dei* (tonitru) *caedit,* findit *igneas flammas* h. e. fulmina fissa et quasi intercisa spargit Ps. 29, 7.; חָצַבְתִּי בַּנְּבִיאִים *dolavi* (eos) *per prophetas* h. e. pertractavi eorum animos, studui eos ad meliorem frugem reducere (fere ut nostrates dicunt: *ich habe sie bearbeitet*) Hos. 6, 5. (al. cecîdi h. e. delevi v. Hiph.); Arab. حطب *lignari, ligna caedere.* — Part. praes. חֹצֵב *caedens,* subst. *lapicida* 1 Reg. 5, 15. 2 Chron. 2, 1. 17. cum Jod parag. חֹצְבִי Jes. 22, 16. plur. חֹצְבִים Esr. 3, 7. 1 Chron. 22, 2. 15. — Infin. cum ל, לַחְצֹב Jer. 2, 13. Fut. יַחְצֹב Deut. 8, 9.

Niph. *incisus est* Job. 19, 24. — Pyh. praet. plur. חֻצַּבְתֶּם *excisi estis* i. e. *formati estis* Jes. 51, 1., conf. de verbis *excidendi* seu *for-*

mandi dictis Simonis *Arcan. Form. Hebr.* p. 112. — Hiph. הֶחְצִיב *excīdit* h. e. *delevit* Jes. 51, 9.

מַחְצֵב m. *caesio, excisio artificiosa* (lapidum) 2 Reg. 12, 13. 22, 6. 2 Chron. 24, 11.

חצה (Arab. خضى) pr. 1) *dimidiavit, in duas partes divisit* Exod. 21, 35. sq. בֵּין־בֵּין Num. 31, 27. 42.; ח׳ לִשְׁנֵי מַחֲנוֹת *div. in duo agmina* Gen. 32, 8. Jes. 30, 28.; praegn. עַד צַוָּאר יֶחֱצֶה *ad collum dimidiat* (flumen) h. e. ad collum perveniens aqua in duas quasi partes dissecat hominem; Ps. 55, 24. *non dimidiabunt dies vitae suae* h. e. non attingent dimidiam vitae partem. — 2) *divisit, partitus est* Jud. 7, 16. 9, 43. (in tria agmina) Job. 40, 30 (25). Fut. apoc. וַיַּחַץ Gen. 32, 7.

Niph. 1) *dimidiatus est* Ezech. 37, 22. — 2) *divisus est, se divisit* 2 Reg. 2, 8. 14. Dan. 11, 4., ubi Fut. per apocop. תֵּחָץ (ex תֵּחָצֶה).

חֲצִי m. 1) *dimidium, dimidia pars* Exod. 24, 6. 12. Num. 12, 12. Jos. 22, 13. 15. — 2) *medium*, עַד חֲצִי הַלַּיְלָה *ad mediam usque noctem* Jud. 16, 3. — In pausa חֵצִי Exod. 25, 10. 17. 23. 37, 1. 6. 2 Sam. 10, 4. 1 Reg. 10, 7. etc. cum affixis חֶצְיוֹ Exod. 38, 4. Jos. 8, 33. Jes. 44, 16. 19. חֶצְיָם Neh. 4, 10. 14. Zach. 14, 8. etc. Aliud v. sub חצץ.

חֲצוֹת foem. sing. *medium* Exod. 11, 4. Ps. 119, 62. Job. 34, 20. Proprie est infinit. nominascens.

מֶחֱצָה f. *dimidium, dimidia pars* Num. 31, 36., in regim. מֶחֱצַת Num. 31, 43.

מַחֲצִית f. 1) *id.* Exod. 30, 13. 15. Num. 31, 30. 42. 47. Jos. 21, 25. etc. — 2) *medium* Neh. 8, 3. עַד מַ׳ הַיּוֹם usque *ad mediam diem* h. e. *ad meridiem* (*medidiem* v. Cic. Orat. 47).

חֹצֶן et **חֹצֶן** m. *sinus* Jes. 49, 22., quo res *gestamus* et *fovemus*, ut Arab. حِضْن, cujus radix حضن notat *fovit, in ulnas cepit, amplexus est*. Inde cum affixo est חִצְנוֹ Ps. 129, 7. et חָצְנִי Neh. 5, 13.

חֲצַף Chald. *durus, rigidus, obfirmatus fuit*. Inde est Aphel אַחְצֵף *obfirmavit, durum, rigidum fecit*; part. praet. foem. מְהַחְצְפָה *dura* (de *lege*) Dan. 2, 15. et exclusa praeformante ה, מְחַצְפָה (de *mandato*) Dan. 3, 22. Alii exponunt *urgens, festinans*, coll. rad. Arab. in Conj. IV. *velociter ivit, cucurrit, celeriter incessit*, quocum convenit Arab. قصف *trusit, impulit, ursit*.

חָצַץ (pr. *secuit*) *partitus est, divisit, se divisit* (Arab. حَصَّ Conj. III. *portionem cum alio partitus est, dedit, donavit alteri*, Chald. *dimidiavit, partitus est in duo*) Prov. 30, 27: מֶלֶךְ אֵין לָאַרְבֶּה וַיֵּצֵא חֹצֵץ כֻּלּוֹ *non est rex locustae et tamen exit divisa omnis* h. e. *partito agmine, exacto ordine*. — Pih. חִצֵּץ *divisit, partitus est*, inde part. plur. מְחַצְצִים Jud. 5, 11. *dividentes, sortientes* (praedam); al. *iaculatores* (sec. Judaeos), ut חִצֵּץ sit verb. denomin. a חֵץ v. Hollmann ad h. l. — Pyh. praet. plur. in pausa חֻצָּצוּ *abscissi*

i. e. exacti Job. 21, 21. Sed Umbreitius auctore Schnürrero: *wenn — verloset (herausgeloset) sind,* tanq. a חָץ; sagittas enim in sortiendo adhibuerunt orientales v. E. Pococke Spec. hist. Arab. p. 324 sqq.

חָצָץ m. 1) *scrupulus, lapillus, glarea* Prov. 20, 17. Thren. 3, 16. a *concidendo, comminuendo* in partes dict., Arab. حَصَى, حَصَاةٌ *lapillus,* مَحْصَاةٌ *glarea abundans terra,* حُصّ *lapillus, glarea,* conf. Alb. Schultens. ad Prov. l. c. — 2) *sagitta,* unde plur. cum affixo חֲצָצֶיךָ *sagittae tuae* i. e. poet. *fulmina tua* Ps. 77, 18.

חֵץ m. 1) *hastile (Schaft)* sec. Cthib 1 Sam. 17, 7., ubi Kri ex jejuna correctione habet עֵץ *lignum* [*lignum hastae* pro *hastili* dixit quoque Curtius lib. IX. c. 3.]. — 2) *sagitta* (ut praeced. חָצָץ) a *scindendo* dict. 2 Reg. 13, 17. Prov. 7, 23. Jes. 37, 33. Thren. 3, 12. etc., cum Jod paragog. חֵצִי 1 Sam. 20, 36. 37. 2 Reg. 9, 21. et sec. Cthib 1 Sam. 20, 38. Dagesch forte non inscribitur, quia accentus adeoque Vocalis originaria manet, sicut ante ה paragog. in גַּתָּה Jos. 2, 6. 1 Sam. 9, 26., in גַּתָּה, ut recte plurimi codices habent 1 Reg. 2, 40. etc. Metaphorice a) sumitur pro *fulmine* (ut apud profanos βέλος et *telum*) 2 Sam. 22, 15. Ps. 18, 15. 144, 6. Habac. 3, 11.; metonym. b) pro *malis* a Deo inflictis Deut. 32, 23. Job. 6, 4. Ps. 38, 3., Ezech. 5, 16. (חִצֵּי הָרָעָב *sagittae famis*); cum affixo חִצִּי *sagitta mea* i. e. *plaga mihi inflicta* Job. 34, 6. — Plur. חִצִּים 1 Sam. 20, 20. 21. 22. 36. 2 Reg. 13, 28. in regim. חִצֵּי Job. 6, 4. Ezech. 5, 16. etc.

חַצְצוֹן תָּמָר Gen. 14, 7. vicus in agro Hierichuntino, alibi *Engeddi* (v. גֶּדִי) dictus Jos. 15, 61. 62. 1 Sam. 24, 2. 3., unde patet, in deserto situm et montibus vicinum fuisse, quam ob causam חצצון a *scrupulorum* et silicum asperitate, quibus illud desertum proficiscentibus erat molestum, et תמר a *palmarum* frequentia dictum est. De palmis Engeddae v. Plinii *H. N.* lib. 5. c. 7. Iosephi *Antiqq.* lib. 9. c. 1. Sir. 24, 11. Celsii *Hierob.* P. II. p. 491.

חָצַר Tres radd. Arabb. Hebraeis inusitt. huc pertinent: 1) خضر *viruit* v. חָצִיר. — 2) حصر *arcte circumdedit,* unde حِصَار *atrium, septum,* et *septo* vel *muro circumdatus locus;* v. infra חָצֵר et חָצִיר n. 2. — 3) حضر *praesens fuit,* Conjug. X. *advocavit;* v. infra sub חֲצֹצְרָה.

חָצֵר comm. generatim *locus septo circumdatus* (a حصر), spec. 1) *atrium, vestibulum* tabernaculi sancti, templi, palatii etc. Exod. 27, 12. 13. 16. 17. 18. 19. Num. 3, 26. 1 Reg. 7, 8. 12. Esth. 4, 11. etc. sic sec. Kri 2 Reg. 20, 4., ubi Cthib habet הָעִיר, vid. suo loco עִיר. — 2) *pagus Nomadum mobilis ex tentoriis in orbem positis constans* (hodie adhuc Arabibus frequentatus, v. Arvieux *Itin.* T. V, p. 28.) Gen. 25, 16. Jes. 42, 11., opp. urbi Jos. 13, 28. 19, 8. — Deinde 3) *tabernae* ad certum tempus exstructae, nec stabiles Neh. 12, 29. — Denique 4) *pagus stabilis, villa, locus extra urbem septo conclusus* Levit. 25, 31. Jos. 19, 8. 21, 12. Jes. 42, 11. — In regim. חֲצַר Exod. 27, 9. Esth. 2, 11. cum affixo חֲצֵרוֹ 2 Sam. 17, 18. Plur. a) חֲצֵרִים Levit. 25, 31. Ps. 10, 8. etc. in regim. חַצְרֵי Neh. 13, 7. cum affixis חֲצֵרֶיךָ Ps. 65, 5. 84, 11. חַצְרֵיהֶם Jos. 13, 28

1 Chron. 4, 32. 33. etc. b) חֲצֵרוֹת Exod. 8, 13. in regim. חַצְרוֹת 2 Reg. 21, 5., cum affixis חֲצֵרוֹתַי 1 Chron. 28, 6. חֲצֵרוֹתָיו Ps. 100, 4. et mutato Zere: חַצְרוֹתָיו Ps. 96, 8. חַצְרֹתֵיהֶם Neh. 8, 17. — Ab hoc voc. nonnulla oriuntur nomina oppidorum, ut חֲצַר סוּסָה Jos. 19, 5. s. ח׳ סוּסִים 1 Chron. 4, 31. in tribu Sim., ח׳ עֵינָן Ezech. 47, 17. s. ח׳ עֵינָן 48, 1. Num. 34, 9. ad septentr. terrae Israel., ח׳ שׁוּעָל Jes. 15, 28. 19, 3. in tribu Sim., חֲצַר הַתִּיכוֹן Ezech. 47, 16. in finibus Auranitidis.

חָצִיר m. 1) a) *gramen*, a *virore* (خضر) 1 Reg. 18, 5. Job. 8, 12. Ps. 104, 14. Jes 15, 11. etc. — b) *porrum* Num. 11, 5., *gramini* majusculo simillimum, unde et χλοερον h. e. *viride* vocatur ab ORPHEO et NICANDRO. Vid. OL. CELSIUS in *Hierobotan.* L. II. p. 263 sq. — 2) *castrum* (ferarum) q. d. *pagus ferarum* (a rad. n. 2.) Jes. 34, 13.

חֲצֹצְרָה f. *tuba* Hos. 5, 8. a *convocando*, ut videtur, dicta. Fieri olim credebatur per geminationem secundae et tertiae radicalis a חצר, pro חֲצַרְצְרָה, emisso altero ר, sicut in aliis, conf. SIMONIS *Arcan. Form.* p. 21. Sed jam HACKMANNUS in *Praecidaneis S.* p. 254 sq. rectius illud retulit ad Derivata ex peculiari Conjugatione, quae respondeat Arabum Conjugationi XII. v. GESEN. Lehrgeb. p. 253. — Plur. חֲצֹצְרוֹת Num. 10, 2. 8. 9. 10. 2 Reg. 11, 14. 12, 14. — Inde formata sunt Participia plur.

a) ex Pih. מַחְצְרִים *tubâ clangentes*, altero צ omisso, sec. Kri 2 Chron. 5, 13. sed Ctib habet מחצצרים h. e. מְחַצְצְרִים.

b) ex Hiph. מַחְצְרִים *tubâ clangentes*, pro מַחְצִרִים, sec. Kri 1 Chron. 15, 24. 2 Chron. 5, 12. 7, 6. 13, 14. 29, 28., sed Ctib ibidem habet vel מְחַצְצְרִים (ex Conj. Peopel v. GESEN. l. c. p. 253.) 1 Chron. 15, 24. 2 Chron. 7, 6. 13, 14. 29, 28., vel מְחַצְרְרִים 2 Chron. 5, 12. ex Pilel.

חָצוֹר nom. propr. 1) oppidi in tribu Naphtal. Jos. 11, 1. 19, 36. Jud. 4, 2. 1 Reg. 9, 15. etc. — 2) oppidi in tribu Beniam. Neh. 11, 33. — 3) regionis Arab. Jer. 49, 28.

חֶצְרוֹן 1) filius Rubenis Gen. 46, 9. Exod. 6, 14. — 2) filius Perezi Gen. 46, 12. 1 Chron. 2, 5., unde nom. patron. חֶצְרֹנִי Num. 26, 6.

חֲצַרְמָוֶת Gen. 10, 26. nomen regionis Arabiae felicis, حضرموت in tabulis D'Anvillianis post grad. long 65. lat. 15.; in Niebuhriana tamen jam a grad. lat. 13. incipit. V. MICHAELIS in *Spicil. Geogr. Hebr.* T. II, p. 165.

חָקָה *incidit, excidit, insculpsit, exsculpsit*, hinc *caelavit, pinxit*; *picturae* enim genus omnium primum constitit in *sculptura* sive *caelatura* in lapides, ligna, metalla etc. — Pyh. part. מְחֻקֶּה *sculptum* 1 Reg. 6, 35., *pictum* Ezech. 8, 10. 23, 14. — Hithpah. Job. 13, 27. עַל־שָׁרְשֵׁי רַגְלַי תִּתְחַקֶּה *circa radices pedum meorum circumscribis* h. e. *circumcum pingis*, extra quem progredi mihi non licet.

חֲקוּפָא nom. propr. viri Esr. 2, 51. Neh. 7, 53., coll. Arab. حقف *incurvus fuit* vel Aeth. ሐቀፈ *amplexus est* i. q. hebr. חבק.

חָקַק idem fere significat quod חָקָה 1) *incîdit, excîdit* Jes. 22, 16. *insculpsit* (حقّ) Jes. 30, 8. Ezech. 4, 1. — 2) *delineavit, pinxit*

Ezech. 23, 14.; trop. Jes. 49, 16. *in manibus delineavi, pinxi te* h. e. curavi, ut ne tui obliviscerer unquam v. Gesen. ad Jes. 44, 5. — Hinc 3) *descripsit, definivit* Prov. 8, 27. 29., *decrevit, statuit* Jes. 10, 1. (verba enim *secandi* etiam sensum habent *decernendi* et *definiendi*, cujus rei exempla vid. in Simonis *Arcan. Form. Hebr.* p. 37. 66. 70. 119). Part. praes. cum Jod paragog. חֹקְקִי Jes. 22, 16., plur. *judices, legislatores* (substantive) Jud. 5, 9. Infin. cum affixo חֻקּוֹ Prov. 8. 27. et petita forma a quiescentibus media radicali cum affixo חוּקוֹ Prov. 8, 29. (quod Schultens. praeter necessitatem refert ad rad. חוק, Arab. حاق, *cingere, sinuare*).

Pohel *decrevit* Prov. 5, 15., hinc part. מְחֹקֵק *decernens, statuens*, et substantive *legislator* Gen. 49, 10. (ubi tamen al. *sceptrum* vertunt, v. sub רגל) Num. 21, 18. Deut. 33, 21., cum affixo מְחֹקְקִי Ps. 60, 9. 108, 9. plur. מְחֹקְקִים Jud. 5, 14. — Pyh. part. מְחֻקָּק *statutum* Prov. 31, 5. — Hoph. *insculptus, inscriptus est*: fut. plur. in pausa, petita forma a quiescentibus media radicali, יֻחָקוּ Job. 19, 23.

חֵקֶק vel חֲקַק m. *statutum, decretum*, unde plur. in regim. חִקְקֵי Jud. 5, 15. Jes. 10, 1.

חֹק m. gener. *statutum* et *definitum* quid Job. 23, 14. יַשְׁלִים חֻקִּי *(Deus) perficiet id, quod mihi statutum, in me decretum est*; spec. a) *demensum, pensum definitum*, sive *laboris*, ut Exod. 5, 14. Prov. 31, 15., sive *cibi* et *victus*, ut Gen. 47, 22. Prov. 30, 8. Ezech. 16, 27. etc. — b) *terminus* et *limes definitus* Jes. 5, 14. Jer. 5, 22. Job. 14, 5. 13. 26, 10. 38, 10. Prov. 8, 29. — c) *ordo* et *tempus statutum* sive *definitum* Ps. 148, 6. Jer. 31, 36. Job. 38, 26. — d) *decretum* Ps. 2, 7., *lex statuta* et *praescripta* Gen. 47, 26. Exod. 12, 24. Levit. 3, 17. Deut. 4, 6. Ps. 50, 16. 105, 10. etc., hinc Job. 23, 12. מֵחֻקִּי צָפַנְתִּי אִמְרֵי פִיו *legi meae* h. e. quam mihi ipse scripsi, *antepono verba oris ejus* (leges ejus). — e) *mos, consuetudo, legis* instar observanda Jud. 11, 39. 2 Chron. 35, 25. — f) *jus* et *privilegium, legis* instar observandum Exod. 29, 28. Levit. 10, 13.

Sequente linea Makkeph pro חֹק dicitur חָק־ Exod. 30, 21. Levit. 6. 11. 15. cum affixis חָקְךָ Levit. 10, 13. et חוּקְּךָ sec. Cthib Ps. 74, 11. (ubi Kri habet חֵיקְךָ vid. כַּלֵּה in rad. כלה) cum affixo foem. חָקָּהּ Ezech. 16, 27. חָקְכֶם Exod. 5, 14. Plur. חֻקִּים Exod. 18, 20. Deut. 4, 1. 6. 45. in regim. חֻקֵּי Exod. 18, 16. et חוּקֵּי Ezech. 20, 18. cum affixo חֻקֶּיךָ Ps. 119, 5. 8. 1 Chron. 29, 19. etc.

חֻקָּה f. gener. *statutum* et *definitum* quid, spec. a) *lex* Exod. 12, 14. 43. Deut. 8. 11. etc. hinc de legibus, quae soli, lunae, mensi etc. scriptae sunt Jer. 31, 25. 33, 25. Job. 38, 33. — b) *mos, consuetudo* 1 Reg. 3, 3.; in malam partem dic. 2 Reg. 17, 19.; Levit. 20, 23. 2 Reg. 17, 8. Mich. 6, 16. ubi *idololatria* maxime significari videtur. — c) *jus* et *privilegium* Exod. 29, 9. — Plur. חֻקּוֹת Levit. 20, 23. Jer. 5, 24. Job. 38, 33. cum affixo חֻקֹּתָיו Num. 9, 3. Deut. 6, 2. etc.

*חָקַר 1) *scrutatus est, investigavit, exploravit* (ut Chald.), vario sensu: a) terram aliquam Jud. 18, 2.; b) rerum naturam et caussas Job. 5, 27. Prov. 25, 2.; c) alicujus animum (voluntatem) Job. 13, 9. Prov. 28, 11. Jer. 17, 10. Ps. 139, 1. — 2) *pervestigavit, perscrutatus est* Job.

28, 27. *pervestigavit* (Deus) *sapientiam* h. e. totam quasi exhausit, et Job. 32, 11. חָקַר מִלִּין *verba perscrutari* h. e. accurate, subtiliter dicere. — Infin. חֲקֹר Prov. 23, 30. cum affixo חָקְרָהּ Jud. 18, 2. Imper. cum affixo חָקְרֵנִי Ps. 139, 23. Fut. יַחְקֹר Job. 13, 9.

Niph. נֶחְקַר *pervestigatus est* 1 Reg. 7, 47. 2 Chron. 4, 18. Jer. 31, 37. 46, 23. — Pih. חִקֵּר *accurate scrutatus est* Eccles. 12, 9.

חֵקֶר m. 1) *perscrutatio, investigatio* Ps. 145, 3. Job. 5, 9. 34, 24. hinc חִקְרֵי לֵב *consilia animo agitata* Jud. 5, 16. — 2) *accurata, plena cognitio*, quae *investigando* comparatur Job. 11, 7. הַחֵקֶר אֱלוֹהַּ תִּמְצָא *num attingere, assequi poteris Dei perfectam cognitionem*, num Dei naturam mente comprehendes? — 3) i. q. מֶחְקָר *id, quod non nisi investigando cognosci potest, intimum alicujus rei* Job. 38, 16. חֵקֶר תְּהוֹם *profunda, ultimi recessus, penetralia* maris. Sunt, qui huc etiam loc. Job. 11, 7. referant, neque id inepte.

מֶחְקָר m., plur. מֶחְקָרִים *res, in quas studiose inquiritur, quae pervestigando cognoscuntur*, ut *imi terrae recessus*, מֶחְקְרֵי־אָרֶץ Ps. 95, 4.

חָרָא radix Hebraeis inusit., Arab خَرِءَ *alvum deposuit, cacavit.* Inde sunt

חֶרֶא vel חֲרָא m. *stercus, excrementum*, plur. חֲרָאִים, unde cum affixo חֲרָאֵיהֶם *excrementa sua* sec. Cthib Jes. 36, 12., sed Kri habet צוֹאָתָם *stercus suum.*

חַר vel חֲר (tanquam a חרה) m. *id.* unde plur. cum affixo חֲרֵיהֶם *stercora sua* 2 Reg. 18, 27., ubi Kri similiter habet צוֹאָתָם. Inde quoque est חֲרֵי יוֹנִים *stercora, excrementa columbarum* sec. Cthib 2 Reg. 6, 25., sed Kri habet דִּבְיוֹנִים, quod vid. supra suo loco. Eos, qui longa obsidione vexabantur, columbarum excrementa comedisse, haud incredibile est v. Celsii Hierobot. II, p. 32 sqq. Sed alii tamen interpretes plantae speciem, *cicer frixum*, ob similitudinem stercoris columbarum ita dictum, intelligi maluerunt, v. Bocharti *Hieroz.* T. II, p. 44 sqq.

מַחֲרָאָה f. *locus, ubi alvus deponitur, latrina*, unde plur. מַחֲרָאוֹת sec. Cthib. 2 Reg. 10, 27., sed Kri habet מוֹצָאוֹת, ut solent Masorethae obscoena et sordida vocc. rejicere; Arab. مَخْرَأَة *latrina.*

חָרֵב 1) *exsiccatus est* Hos. 13, 15. Job. 13, 15. Gen. 8, 13. Jes. 44, 27. 19, 5. (differt a יָבֵשׁ, quod significat *aridum esse* v. infra). — 2) *desolatus, vastatus est* (خَرِبَ *desolatus est* et خَرَّبَ *vastavit*) Jes. 34, 10. Ezech. 6, 6. Am. 7, 9., *excisus, exstinctus est* (populus) Jes. 60, 12.; it. transit. *delevit* Jer. 50, 27. — Semel 3) metaphorice sumitur pro *obstupescere* Jer. 2, 12., vid. synon. שׁמם. — Infin. absol. חָרֹב Jes. 60, 12. Imper. חֲרֹב, חִרְבוּ (*dele, delete*) Jer. 50, 21., sed alia forma et significatione חֲרַב, unde foem. in pausa חָרְבִי *exsiccator* Jes. 44, 27. in plur. חָרְבוּ *obstupescite* Jer. 2, 12. Fut. יֶחֱרַב Jes. 19, 5. Plur. יֶחֶרְבוּ Ezech. 6, 6. in pausa יֶחֱרָבוּ Am. 7, 9.

Niph. נֶחֱרַב *excisus, devastatus est* Ezech. 26, 19. 30, 7.; reflex. 2 Reg. 3, 23. הָחֳרֵב נֶחֶרְבוּ הַמְּלָכִים *delendo delere se invicem studuerunt reges* i. e. *pugnarunt inter se, proelium commiserunt* LXX. ἐμαχέσαντο. — Pyh. חֹרַב *siccus factus est* Jud. 16, 7. 8.

Hiph. הֶחֱרִיב 1) *exsiccavit* Jes. 37, 25. 50, 2. Jer. 51, 36. — 2) *vastavit* Ezech. 19, 7. Zeph. 3, 6. Jud. 16, 24. Jes. 42, 15., it. *delevit* 2 Reg. 19, 17. — Hoph. הָחֳרַב *devastatus, excisus est* Ezech. 29, 12. 26, 2. Infin. absol. הָחֳרֵב 2 Reg. 3, 23.

חֲרַב Chald. *vastavit,* unde Passivum praet. foem. sing. mixtum ex Hophal hebr. et terminatione chald. הָחָרְבַת *excisa, devastata est* Esr. 4, 15.

חָרֵב m. 1) *siccus* Levit 7, 10. Prov. 17, 1. — 2) *desolatus, vastus* Jer. 33, 10. 12. Hagg. 1, 4. 9., foem. חֲרֵבָה Neh. 2, 3. 17. Plur. חֳרֵבוֹת Ezech 36, 35. 38.

חֶרֶב f. 1) quodvis instrumentum, quo secatur, ut *gladius* (Arab. حَرْب Syr. ܣܰܦܣܳܪܳܐ) Gen. 31, 26. Exod. 5, 21. Levit. 26, 25. Num. 19, 16. etc. (hinc שְׁבֻיוֹת חֶרֶב *captae gladio* i. e. bello Gen. 31, 26.), *culter* Jos. 5, 2. 3., *novacula* Ezech. 5, 1., *caelum* Exod. 20, 25., *securis* Ezech. 26, 9. et sec. quosdam 2 Chron. 34, 6., *harpe, ensis falcatus,* metaphor. *de dentibus acutis* (hippopotami) Job. 40, 19., quos etiam poëtae *harpen* vocant (Nicand. Ther. 566.), v. Bochartum Hieroz. Tom. III, p. 723. — 2) *desolatio, desolatum,* sec. Kri 2 Chron. 34, 6., sed Cthib habet בָּחַר בָּתֵּיהֶם *exploravit, examinavit domos eorum* sc. an vestigia quaedam idololatriae superessent. — 3) *exsiccatio, siccitas*, sec. Saad. et Vulg. Deut. 28, 22. — Cum affixo חַרְבִּי Exod. 15, 9. Deut. 32, 41. plur. חֲרָבוֹת Ps. 59, 8. Prov. 30, 14. in regim. חַרְבוֹת Jos. 5, 2. 3. Ezech 32, 12.

חֹרֶב m. 1) *siccitas* Jud. 6, 37. 39. 40., per metonymiam *effectus* pro *causa: aestus* Gen. 31, 40. Jes. 4, 6. 25, 4. Jer. 31, 40. 36, 30. Job. 30, 30. — 2) *desolatio, vastitas* Jes. 61, 4. Ezech. 29, 10. Zeph. 2, 14.

חָרְבָּה 1) *desolatum, locus vastus, ruinae* Levit. 26, 31. 33. Jer. 27, 16. 44, 2. Ezech. 25, 13. 35, 4. etc. Huc pertinet etiam Job. 3, 14: הַבֹּנִים חֳרָבוֹת לָמוֹ (reges) *qui sibi aedificant ruinas* h. e. splendida palatia, quae mox ruinae futura sunt, per *prolepsin* poetis admodum celebratam. Al. vertunt: *mausolea* coll. Arab. مِحْرَاب *conclave regis*, ut בַּיִת de *sepulcro* occurrit Jes. 14, 18. 19. Plur. in regim. חָרְבוֹת Jes. 5, 17. Jer. 25, 9. Ezech. 29, 10. cum affixo חָרְבֹתֶיהָ Jes. 44, 26. 51, 3.

חָרָבָה f. (formae dagessandae) *siccitas, siccum, locus siccus* Gen. 7, 22. Exod. 14, 21. Jos. 3, 17. 4, 18. 2 Reg. 2, 8. Hagg. 2, 6.

חֲרָבוֹן m. *siccitas*, unde plur. in regim. חַרְבֹנֵי Ps. 32, 4.

חַרְבוֹנָא m. nomen eunuchi persici Esth. 1, 10. 7, 9., coll. Pers. خَرْبَان *asinarius* vel خاربن *rubus*.

חָרַג vel *prodiit,* ut Arab. خَرَج, vel, quod magis placet, *timuit, horruit,* ut Arab. حَرِج *angustus fuit, metuit* coll. Chald. חַרְגָא *horror, timor.* Semel occurrit in fut. plur. יַחְרְגוּ *horrent* i. e. *perterriti fugiunt* Ps. 18, 46., pro quo in loco parallelo 2 Sam. 22, 46. יַחְגְּרוּ, per metathesin litterarum.

חַרְגֹּל rad. quadril., Hebr. inusit., Arab. حرجل *saltitavit.*

חַרְגֹּל m. Levit. 11, 22. *locusta nondum alata post tertias cutis exuvias*, dicta a *saltu*; Arab. حَرْجَوَان *locustarum genus impenne*, graec. ἀσίρακος. Est enim ἀσίρακος sec. Dioscorid. II, 57. *locusta nondum alata, maxima tamen, majoresque jam pedes habens*, conf. Bocharti Hieroz. T. III, p. 251 sqq., Michaelis *Suppl.* p. 910 — Sim. Graec. ἀττακῆς vel ἀττακὸς apud Lxx. l. c. dicitur ab ἄττω *salio.*

חָרַד *trepidavit, tremuit, territus est* 1 Sam. 14, 15. Jes. 32, 11. 1 Reg. 1, 49., sq. לְ causae Job. 37, 1.; praegn. Gen. 42, 28. *trepidarunt* h. e. trepide se converterunt *ad se invicem*, hinc a) *trepide, festinanter currit* 1 Sam. 16, 4. 21, 2. sq. לִקְרַאת, Hos. 11, 10. sq. מִן (e loco). (Sic Lat. *trepidare* etiam sumitur pro *festinare*, observantibus Bochartio in *Hieroz.* et Schultensio in *Animadverss. philol.* ad Jes. 19, 17.). — b) sq. אֶל *sollicitus fuit de aliquo, sollicitam curam gessit* (coll. σπουδή *cura, studium* a σπεύδω) 2 Reg. 4, 13. Fut. יֶחֱרַד Job. 37, 1; plur. וַיֶּחֶרְדוּ Gen. 42, 28. — Hiph. הֶחֱרִיד *trepidare fecit, perterruit, terrefecit* Jud. 8, 12. Levit. 26, 6. Deut. 28, 19. Jes. 17, 2. Ezech. 30, 9. Zach. 2, 4.

חָרֵד m. *trepidus, timidus* Jud. 7, 3., sq. עַל rei 1 Sam. 4, 13. Plur. חֲרֵדִים Jes. 66, 5., sq. בְּמִצְוַת אֱלֹהִים *quod attinet ad praeceptum dei* i. q. יִרְאֵי אֱלֹהִים Esr. 10, 3., sq. עַל דְּבָרִי יְיָ Jes. 66, 2. Esr. 9, 4.

חֲרָדָה f. 1) *trepidatio, tremor, terror* Gen. 27, 33. 1 Sam. 14, 15. Jer. 30, 8. Dan. 10, 7. etc. חֶרְדַּת אֱלֹהִים 1 Sam. 14, 15 *trepidatio Dei* i. e. *pavor divinitus incussus.* — 2) *cura, studium* 2 Reg. 4, 13. Prov 29, 25. חֶרְדַּת אָדָם *terror*, timor *hominum* (object.). Plur. חֲרָדוֹת Ezech. 26, 16.

חָרָה 1) *arsit, exarsit* (حَرَّةٌ *ardor*). Semper metaphorice de *ira* usurpatur vel addito vocabulo *irae*: חָרָה אַפּוֹ בְּ, אֶל, עַל פ׳ *exarsit ira ejus in, adversus* etc. Ps. 124, 3. Deut. 6, 15. Jud. 6, 39. Zach. 10, 3. Sam. 21, 10., vel omisso: חָרָה לוֹ *exarsit ipsi* i. e. *iratus, indignatus est* 2 Sam. 19, 43. Gen. 31, 36. 34, 7., it. חָרָה בְּעֵינָיו Gen. 31, 35. 45, 5. Semel חָרָה יְהוָה *iratus est Jova* Habac. 3, 7. (Duobus certe locis, ut jam Michael. ostendit, videtur *tristitiae* potius quam *irae* notio in hac formula inesse 2 Sam. 6, 8. 1 Chron. 13, 11., quemadmodum et Lxx. passim per λυπηθῆναι reddunt Gen. 4, 5. Neh. 5, 6.). — Infin. absol. חָרֹה 1 Sam. 20, 7. Fut. יֶחֱרֶה Exod. 32, 11., per apoc. יִחַר Gen. 18, 30. 32. [De loco Jes. 24, 6. v. sub חרר].

Niph. praet. נִחֲרוּ *ira accensi sunt* Cant. 1, 6. (quod tamen alii a נָחַר *nares* repetunt). Part. plur. נֶחֱרִים *ira accensi* Jes. 41, 11. 45, 24. — Hiph. הֶחֱרָה 1) *exardescere fecit, accendit* (iram). Fut. cum Vau conv. et per apoc. וַיַּחַר Job. 19, 11. — 2) intrans.: *exarsit* (studio), *aemulatus est* Neh. 3, 20. — Hithpah. fut. per apocop. תִּתְחַר q. d. *te ipsum ad iram accendas, indigneris* (synon. verbi קָנָא, Ps. 37, 1. 7. 8. Prov. 24, 19. [Ceterum v. infra sub תַּחֲרָה].

חֳרִי m. *aestus, ardor (irae)* Exod. 11, 8. Deut. 29, 23. Jes. 7, 4. Thr. n. 2, 3. etc.

חָרוֹן m. 1) *aestus, ardor* Ps. 58, 10. — 2) *ira, indignatio* Ezech. 7, 12. Neh. 13, 18. Ps. 2, 5., it. plene חֲרוֹן אַף Num. 25, 4. 1 Sam. 28, 18. Job. 20, 23. Cum affixo חֲרוֹנִי Ezech. 7, 14. Plur. Ps. 88, 17.

תַּחְרָא m. (mutata tertia radicali ה in א) *thorax, lorica lintea* (v. Herod. 3, 47. Casaubon. ad Suet. *Galb.* c. 19.) Exod. 28, 32. 39, 23. ex significatione radicis Syr. ܐܬܚܪܝ *contendit, pugnavit,* Aphel ܐܚܪܝ *aptavit ad pugnam.*

תַּחֲרָה Conjug. Tiktal (v. Gesen. Lehrgeb. p. 254.) verbi חָרָה q. d. *se ipsum exardescere fecit, incendit* h. e. *aemulatus est,* studiose *contendit, certavit* (vid. sub תַּחְרָא) Jer. 12, 5. 15.

חָרַז rad. in Hebr. inusit., Arab. خرز *perforavit,* Chald. et Syr. *perfixit, perforavit, filo indidit,* Talm. *margaritas filo indidit* v. Hartmann. Einl. p. 221.

חָרוּז m., plur. חֲרוּזִים *ordines* vel *series margaritarum* (ut Talm. v. l'Empereur Clav. talm. p. 4., Syr. ܚܪܘܙܐ et Arab. خَرَز *monile ex variis gemmis s. baccis simul consertis)* Cant. 1, 10.

חָרַט radix Hebraeis inusit., Syr. *incidit* (ut Hebr. חרץ et חרת), Arab. خرط *dolavit, tornavit.* Inde sunt

חָרִיט m. (pr. *opus tornatum) loculus,* ad coni formam ex metallo confectus, *marsupium* (Arab. et Pers. خَرِيطَة). Plur. חֲרִיטִים 2 Reg. 5, 23. Jes. 3, 23. conf. Schroeder de *ornatu mulierum* c. 17.

חֶרֶט m. 1) *scalprum, tornus* Exod. 32, 4. (al. *loculum* vertunt v. Rosenmüller. ad h. l. Sic זֶרֶם et זְרִים, קֶדֶם et קָדִים eadem significant).— 2) *stylus,* quo *inciditur* sive *insculpitur* Jes. 8, 1. Conf. Schroederus de *Vestitu mulier. hebr.* p. 285 sq.

חַרְטֹם m., plur. חַרְטֻמִּים a) in Pentat. Gen. 41, 24. Exod. 7, 11. 8, 3. 14. 9, 11. ἱερογραμματεῖς s. *scripturae hieroglyphicae periti et interpretes* v. Millii *diss. select.* n. 13. Derivationem e lingua Coptica invenies in *Repertorio litterat. bibl. et orient.* T. XIII. p. 18. et in Jablonsk. Opusc. T. I, p. 401 sqq. Semiticam si cupias, a חֶרֶט *stylus* et חָרַם *sanctus fuit* esset: *scripturae sacrae peritus.* Aliorum derivationes vide in Simonis *Arcan. Form. Hebr.* p. 651. iisque add. Warneri *Proverbia Pers.* p. 40. Barth. Mayeri *Philologia S.* P. I, p. 142 sq. Michael. *Suppl.* p. 921. — b) in Daniele *magi babylonii* Dan. 1, 20. 2, 2.; itaque ob soni vicinitatem Pers. خِرَدْمَنْد h. e. *sapiens* (a خِرَد *intellectus* et مَنْد *praeditus,* h. e. *intellectu praeditus)* cum חרטם permutatum fuisse videtur cf. Bertholdt. ad Dan. II, p. 835 sq.

חַרְטֹם Chald. *magus* Dan. 2, 10. Plur. חַרְטֻמִּין Dan. 2, 27. 5, 11. in Statu emphat. חַרְטֻמַּיָּא Dan. 4, 4. 6.

חֹרֵי יוֹנִים vid. supra sub rad. חרא.

חָרַךְ Prov. 12, 27. לֹא יַחֲרֹךְ רְמִיָּה צֵידוֹ *non capiet, consequetur segnis praedam.* Ita ex versionum antiquarum Lxx. Vulg. Arab. Syr. Chald. auctoritate Schultens. confert Arab. حرك *ciere, excitare*, spec. *praedam e cubili.* Sed al. vertunt: *ustulavit, assavit* coll. Chald. חֲרַךְ; al. *conclusit, inclusit* coll. Arab. حكر *frumentum commeatumve collegit* (quod ut huc pertineat, egregie verendum est), vel Chald. חֲרַךְ, v. חָרַךְ.

חֲרַךְ Chald. I) *ussit, adussit,* ut Arab. حرق, unde in Ithpahal הִתְחָרַךְ (pro אִתְחָרַךְ ex Hebraismo) *adustus est* Dan. 3, 27. — II) *conclusit* (sec. plurim.), unde חָרַךְ; sed pro arbitrio sumitur.

חָרַךְ, plur. חֲרַכִּים pr. *cancelli, clathri* (Chald. חֲרַךְ, חַרְכָּא *id.*) Cant. 2, 9. Lxx. δίκτυα. Alii conf. خرق *foramen, rima* a خرق *scindere.*

חרל rad. inusit., cujus nullum in dialectis vestigium. Putant, eam significatione non discrepasse a חרר *ussit.*

חָרוּל m. *urtica* vel *vepres* Job. 30, 7. Zeph. 2, 9. *Paliurum* intelligit Ol. Celsius in *Hierobotan.* P. II, p. 166 sq. — Plur. חֲרֻלִּים Prov. 24, 31.

חרם Duplex radix est: 1) i. q. Arab. خرم *resecuit, succídit, excídit, abscídit* (v. infra חָרַם), in Conj. IV. V. *prehendit, occupavit* (v. חֵרֶם n. 2.). — 2) حرم *prohibuit, vetuit.*

Hiphil הֶחֱרִים *devovit, addixit, consecravit* Jovae (q. d. separavit a rebus profanis v. rad. n. 2.), ita ut redimi non possit Levit. 27, 28. Mich. 4, 13.—2) *excídit, internecione delevit, exstirpavit* oppida, quae Jovae unà cum incolis devota erant (cf. tamen خرم Conj. VIII. *funditus exstirpavit, internecione delevit*) Jos. 8, 26. 10, 28. 35. 40. 11, 12. Deut. 2, 34. 1 Sam. 15, 3 sqq. Num. 21, 3.; ה׳ אַחֲרֵי פ׳ Jer. 50, 21. v. sub אַחֲרֵי. Jova ipse sibi *devovere* dicitur aliquid Mich. 4, 13., unde explicandus est loc. Jes. 11, 15., ubi al. vertunt: *exsiccavit*, ut החרים sit i. q. הֶחֱרִיב, literis ב et מ inter se permutatis, v. Rosenmueller ad h. l. — Hoph. הָחֳרַם *devotus, consecratus est* Jovae, a) de rebus: *sacro fisco addictus est* Esr. 10, 8. — b) de hominibus: *excisus, occisus est* Levit. 27, 29. Exod. 22, 19.

חֵרֶם m. 1) a) *devotio* rei *ad excisionem* 1 Reg. 20, 42. Jes. 34, 5.; — b) *res* Jovae *devota* h. e. vel *internecioni* Deut. 7, 26. vel *sacro fisco* addicta Levit. 27, 28. 29. Num. 18, 14. — 2) *rete* Mich. 7, 2. ex significatione radicis Arab. خرم in Conj. IV. *prehendit, occupavit,* conf. suo loco רֶשֶׁת. Cum affixis חֶרְמִי Ezech. 32, 3. חֶרְמוֹ Habac. 1, 15. 16. 17. Plur. חֲרָמִים *retia* Ezech. 26, 5. 14. 47, 10.; trop. Eccles. 7, 26. de retibus h. e. illecebris, quibus peccatum homines capit.

חָרֻם m. *mutilus*, spec. *simus* h. e. *cui isthmus nasi inter oculos plane depressus*, a خرم spec. *findere isthmum narium* Levit. 21, 18. conf. Fulleri *miscell.* lib. 6. c. 20.

חָרְמָה nomen proprium oppidi, de cujus situ non satis constat.

Antiquitus Cananaeorum fuit, posthac concessum est Simeonitis. Num. 21, 4. 14, 45. Deut. 1, 44. Jud. 1, 17.

חֶרְמוֹן jugum Antilibani, sub quo Jordanes oritur Deut. 3, 8. 9. dictum a خَرْم *prominens montis vertex* et مَخْرِم *supercilium montis*. Mosis tempore Amoraeis *Senir*, Sidoniis *Sirion* vocabatur, sed postea nomina distingui coeperunt 1 Chron. 5, 23. v. suo loco שְׂנִיר, שִׁרְיוֹן. Constat pluribus montibus, hinc plur. חֶרְמוֹנִים Ps. 42, 7., ut Latini in plur. dicunt *Alpes, montes Appennini* etc. conf. Relandi *Palaestinam* p. 323. Michaelis *Suppl.* p. 927. Summum ejus promontorium per totum annum nivibus tegitur, unde ipse Hermon Arabibus dicitur جبل الثلج et Chald. טוּר תַּלְגָּא *mons nivis*.

חֶרְמֵשׁ m. *falx* messorum Deut. 16, 9. 23, 26. compos. ex 2 synonym. חרם et חרשׁ propr. *secuit, incidit*.

חָרָן 1) *Κάῤῥαι, Carrae,* urbs et regio Mesopotamiae, Crassi clade posthac nobilitata, quae Arabibus حَرَّان, Syr. ܚܪܢ vocatur (v. tabb. D'Anvillianas sub long. 57'. 10''. lat. 36'. 40''.) Gen. 11, 31. 12, 5. 2 Reg. 19, 12. — 2) Ezech. 27, 23. urbs Arabiae felicis, quae mercaturam cum Tyriis exercebat, eadem, ut videtur, quae حران القرين *Haran Elkorain* dicitur ap. Assemanum in *bibl. orient.* T. II. P. II, 562 — 564. conf. tab. D'Anvill. Arabiae inter grad. long. 58. 59. et circa lat. 19½, haud procul a Chaulan.

חֶרֶס m. 1) *sol* Jud. 8, 13. Job. 9, 17., et cum ה paragog. חַרְסָה Jud. 14, 18 (sicut לַיִל et לַיְלָה). — עִיר הֶרֶס Jes. 19, 18. alii vertunt *urbs solis* sive *Heliopolis*, alii *urbs custodiae, servationis*, ab Arab. حرس *custodivit, servavit*, sed v. Rosenmueller. et Gesen. ad h. l. cf. sub. הֶרֶס. — 2) *scabies* Deut. 28, 27., Arab. حرش *scabit, aspera cute fuit,* q. d. *scabiosus fuit;* et خرش *scabit* v. c. unguibus. Huc referri potest 3) חֶרֶשׂ (cum שׂ pro ס, ut alibi passim) *testa* (Arab. خرس) Ps. 22, 16. Jer. 19, 1. Job. 2, 8. 41, 2. Thren. 4, 2. etc., unde כְּלִי חֶרֶשׂ *vas testae* i. e. *testaceum* Levit. 6, 21. Num. 5, 17. Jer. 32, 14. Hinc oritur

חַרְסוּת f. sec. Cthib. vel חַרְסִית sec. Kri Jer. 19, 2. *figlina* (ars), *Töpferei,* hinc שַׁעַר הַחַרְסוּת *porta figlina*.

חָרַף 1) *carpsit, carpendo strinxit* vel *stringendo carpsit* (ut Arab. حرف et خرف v. Alb. Schultens ad Job. 27, 6. et Prov. 17, 5.) v. infra חֹרֶף. Hinc translate ut lat. *carpere*: *reprehendit* Job. 27, 6., *obtrectavit, probro affecit, conviciis proscidit* 1 Sam. 17, 26. Ps. 69, 10. 119, 42. — 2) (petita significatione a חֹרֶף *hiems*) *hiemavit* Jes. 18, 6. — Fut. יֶחֱרַף Job. l. c.

Niph. נֶחֱרַף *probro affectus, (*tanquam vilis) *abjectus, alicui concessus est*, unde part. foem. נֶחֱרֶפֶת *concessa, commissa* (marito), *qua libere et pro lubitu* utatur, i. e. *desponsata* Levit. 19, 20., in quem locum vid. pluribus Schultens. in *Animadverss. philolog., Opp. min.* p.

143 — 146. — Pib. חֵרֵף 1) *probro afficit, conviciis carpsit*, sq. acc. 2 Reg. 19, 4. 1 Sam. 17, 26. 36. Ps. 57, 4. Prov. 14, 31., sq. לְ 2 Chron. 32, 17., sq. בְּ 2 Sam. 23, 9. *(verbis probrosis ad pugnam provocavit)*. — 2) sq. נֶפֶשׁ *animam proiecit, vilem habuit* i. e. *non pepercit, eam periculo exposuit*, quasi nihili aestimans Jud. 5, 18.

חֹרֶף m. 1) *hiems* Gen. 8, 22. Ps. 74, 17. Prov. 20, 4. Jer. 36, 22. etc. Complectitur *autumnum cum hieme* et totum frigoris tempus, sive omnes anni tempestates *aestate* קַיִץ excepta; Arab. خَرِيفٌ *autumnus* q. d. *carptura* s. *tempus, quo fructus carpuntur* v. Alb. Schultens. ad Job. 29, 4. — 2) *aetas virilis* h. e. ea, quae viribus et auctoritate maxime pollet (graec. ὀπώρα Pind. Istm. 2, 8. Nem. 5, 11. *auctumnus* Horat. Od. 2, 5, 10.) Job. 29, 4. v. Schultens in *Commentar.* ad h. l. Al. vertunt: *adolescentia*, quod Hebraei aliique orientis populi ab auctumno anni initium capiant.

חֶרְפָּה *probrum, contumelia, ignominia* a) qua quis afficitur Ps. 15, 3 119, 22. Jer. 15, 15. etc. — b) qua quis notatus est Jes. 54, 4 חֶרְפַּת אַלְמְנוּת *probrum viduitatis* h. e. quod a viduitate proficisci solet Jos. 5, 9. *probrum Aegypti* h. e. quo Israelitae post exitum ex Aegypto notati erant, circumcisione scil. carentes cf. v. s. Hinc אָסַף ,גָּלַל חֶרְפַּת פ׳ *amoliri, devolvere ab aliquo contumeliam*, levare aliquem ignominia Jos. l. c. et Gen. 30, 23. — Metonymice *res* vel *persona, quae probri, ignominia afficitur* Jer. 6, 10. 20. 8. Neh. 2, 17. Ezech. 22, 4. Ps. 31, 12. 39, 9. etc.; semel de *pudendis* Jes. 47, 3. — In regim. חֶרְפַּת Ps. 22. 7. Mich. 6, 16. (ad quem l. v. Rosenmueller.), cum affixo חֶרְפָּתִי Gen. 30, 23. Ps. 69, 20. Plur. חֲרָפוֹת Ps. 69, 11. Dan. 12, 2. in regim. חֶרְפוֹת Ps. 69, 10.

חָרִיף nom. propr. viri Neh. 7, 24. 10, 20. coll. Arab. خَرْفٌ *pluvia autumnalis*, unde l. paral. Esr. 2, 18. pro חריף legitur יוֹרָה h. e. יוֹרֶה.

חָרַץ propr. *cecidit, excidit* v. infra חָרוּץ (خَرَصَ *fidit, scidit, rasit*, v. c. corticem eamque subtilius *praesecuit*). Hinc 1) *acuminavit*, unde חָרוּץ n. 1., quod v. inter *nomina*. (Arab. خُرْصٌ *superior pars cuspidis* in hasta, et خِرْصٌ *tota cuspis*). Praegn. Exod. 11, 7: לְכֹל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לֹא יֶחֱרַץ־כֶּלֶב לְשֹׁנוֹ *adversus neminem Israelitarum cuspidabit linguam suam* (acutam linguam exseret) *canis* h. e. neminem ne allatrabit quidem, quod in proverbio dicitur pro: nemo Israelitas ne leviter quidem lacesset, offendet, Jos. 10, 21. — 2) intransitive: *acuit se, acutus, acer fuit*, metaphorice *acer, solers, promtus, expeditus fuit* (ut Graec. ὀξύς *acutus* est etiam *promtus, sedulus, expeditus*) 2 Sam. 5, 24 v. infra חָרוּץ (Arab. حَرَصَ in Conj. II. *dedit operam*, VIII. *studuit, studiosus, solers fuit*, cf. حِرْص Coran XII, 103.). — 3) *decidit, definivit, sententiam pronuntiavit* (LXX. συντέμνειν) 1 Reg. 20, 40. coll. Jes. 10, 23. 28, 22. Dan.

9, 26. conf. Alb. Schultens. ad Prov. 21, 5. — Part. Pahul חָרוּץ 1) *cui quid scissum in membris*, Hieron. *cicatricem habens*, Levit. 22, 22. coll. Arab. حارصة *contusio findens nonnihil cutem* (differt igitur a שָׁבוּר *cui fractura in membris*) conf. Alb. Schultens ad Prov. 21, 5. vid. supra חָרַם in חרם. — 2) *acutus* v. infra. — 3) *decisus, definitus* Jes. 10, 22. Plur. חֲרוּצִים Job. 14, 5. Vid. quoque inter Nomina.

Niph. part. foem. נֶחֱרָצָה *definitum, decretum* Jes. 10, 23. 28, 22. Dan. 9, 27. 11, 36., alia forma נֶחֱרֶצֶת 9, 26.

חָרוּץ m. *acutus* (vid. rad. n. 1.), substantive 1) *tribula acuta* Jes. 28, 27. i. e. *aculeis* sive *clavis acutis instructa*, quae alibi duabus vocibus מוֹרַג חָרוּץ appellatur, ut 41, 15. Huc referas etiam Job. 41, 22. (21) יִרְפַּד חָרוּץ עֲלֵי טִיט *sternit in luto tribulam*, ubi corpus crocodili squamis asperum assimilatur tribulae ferreae. Hujus figuram exhibet Matth. Beckius ad *Paraphrasin Chald. Chronic.* Vol. I, p. 210. Plur. חֲרוּצוֹת Am. 1, 3. Conf. de hoc nomine Fulleri *Miscell. S.* L. VI. c. 12. Paulsen *vom Ackerbau der Morgenl.* §. 40 — 42. et infra s. מורג. — 2) poet. *aurum* Ps. 68, 14. Prov. 3, 14. 8, 10. 19. Zach. 9, 3., sic dictum vel a *colore acuto* h. e. *splendido*, vel quod ex terrae gremio *effossum* est sua sponte, non arte humana. Cum in Arabia felici fundum auro divitem largius perfundit pluvia, illud enudatur, ex eoque existit fulguratio, quae longissime cernitur. De hoc auro ἄπυρῳ v. Diodor. Sicul. lib. 2. c. 93. lib. 3. c. 125. Ita quoque ὀξεῖα βαφή et ὀξυφεγγῆ ῥόδα apud Eustathium ad Hom. *Odyss.* X, 305. — 3) *fossa*, ut Chald. חריץ q. d. *terra excisa* Dan. 9, 25. — Addunt 4) *decisum, judicium* Joel. 4, 14. עֵמֶק הֶחָרוּץ Lxx. κοίλας τῆς δίκης. Sed alii aliter, v. Rosenmueller. ad h. l.

חָרוּץ m. (formae dagessandae) *acer, solers, sedulus, expeditus*, ut Graec. ὀξύς (v. rad.) Prov. 12, 27. 21, 5.; in plur. Kametz immutabile manet: חָרוּצִים Prov. 10, 4. 12, 24. et חָרֻצִים Prov. 13, 4.

חָרִיץ m. *caseus*, Arab. كريص (per כ), sic dictus ab *acrimonia*, quemadmodum Graec. ὀξυρίας τυρός genus *casei* fuit apud Siculos, ab *acore* vel *acrimonia* nomen habens. Al. vertunt: *segmentum*. Lxx. τρυφαλίς. Plur. in regim. חֲרִיצֵי 1 Sam. 17, 18.

חָרִיץ m. *tribula* i. q. חָרוּץ 2 Sam. 12, 31. 2 Chron. 20, 3. Victorum scilicet corpora (quae fuit illorum temporum crudelitas) tribulis ferreas rotas aciesve habentibus subjiciebantur. Aliis, nostri temporis magis quam antiqui rationem habentibus, est *fodina* q. d. *excisio metallorum* (conf. חצב de *metallis* Deut. 8, 9. et infra suo loco נְחוֹשׁ vel נְחֹשֶׁת *aes*), unde plur. in regim. חֲרִיצֵי הַבַּרְזֶל *fodinae ferri*. Sic intellexit Danzius in Dissert. de *mitigata Davidis in Ammonitas crudelitate* §. 21.

חַרְצָן m. vel sec. Chald. et Saad. *acinus* (vinaceus), a gravi *acore* sive *acrimonia* (ut *acinus* ab *aceo*), v. Hartmann. Einl. p. 222. — vel *omphax* (Arab. حصرم per metathesin). Plur. חַרְצַנִּים Num. 6, 4.

חֲרַץ Chald. *lumbus;* non differre videtur ab Hebr. חֲלָצַיִם (ל, ut saepe, mutat. in ר) et Syr. ܚܰܨܳܐ, eliso vel ל vel ר. [Alii conferunt Arab. خَصْر, Graec. ὀξύς, alias ἰξύς, et *lumbos* dictos censent a *robore* coll. rad. חרץ Hebraeis *acris fuit*, Chaldaeis *valuit;* ut Graec. ἰσχύς ab ἰσχύω *valeo*, et synonymum Hebr. מָתְנַיִם a *robore* dicuntur. Sic Graec. ὀξύ etiam exponitur ἰσχυρόν, et Lat. *acer* passim pro *forti*, conf. Servius ad Virgilii *Aeneid.* VIII, 614.]. Cum affixo חַרְצֵהּ Dan. 5, 6. sing. pro plur. vel duali, ut שֵׁן pro שִׁנַּיִם Thren. 2, 16. עֶצֶם pro עֲצָמִים Job. 30, 30. etc.

חַרְצֹב vel potius חַרְצֻבָּה f. *constrictio, contorsio* (a rad. Arab. quadrilitt. transpos. حَصْرَبَ, alias حَصْرَمَ et حَضْرَبَ *valide constrinxit torsitve funem*) h. e. a) *vinculum, funis firmiter adstrictus* Jes. 58, 6. — b) trop. *dolor, cruciatus* Ps. 73, 4. (v. rad. חזב).

חָרַק *striduit dentibus, frenduit* (حرق *id.*, خرق *fidit cum frendore*) Job. 16, 9. Constr. c. שֵׁן Thren. 2, 16. Ps. 112, 10. vel בְּשִׁנַּיִם Job. 16, 9. et sq. עַל pers. Ps. 35, 16. 37, 12. Fut. יַחֲרֹק Ps. 112, 10. plur. וַיַּחַרְקוּ Thren. 2, 16.

חָרַר 1) *exarsit, exustus, adustus est,* de *metallo* Ezech. 24, 11., hinc *exaruit* prae calore, trop. Job. 30, 30: עַצְמִי חָרָה מִנִּי חֹרֶב *ossa mea exaruerunt prae ardore* h. e. omni medulla et humore vitali privata sunt, Jes. 24, 6., ad quem loc. v. Rosenmueller. — (حَرَّ *ferbuit, canduit*). — Niph. נִחַר et נָחַר (Ps. 69, 4. 102, 4.) *adustus (combustus) est,* a) *proprie* de lignis Ezech. 15, 5., de carnibus Ezech. 24, 10., follis Jer. 6, 29. (ubi tamen Michael. et Rosenmueller. vertunt: *vehementius flavit,* coll. Arab. نَخَرَ *sonum emisit spiritumve cum sono duxit,* unde نَخْرَة *flatus venti vehemens*); b) *translate* Ps. 102, 4. — Fut. יֵחַר Ezech. 15, 5. — Pilp. infin. חַרְחַר *exardescere facere, accendere* (litem) Prov. 26, 20.

2) *liber, nobilis fuit, nobili stirpe natus est* (Arab. حَرَّ *liber evasit nobili stirpe natus fuit,* Syr. ܚܰܪ *liber fuit*); a *candore* ad *splendorem* facilis est transitus. Hinc oritur חֹר.

חֲרֵרִים plur. (loca) *adusta, arida prae calore* Jer. 17, 6.

חֹר m., plur. חֹרִים *ingenui, nobiles* 1 Reg. 21, 8. 11. Neh. 2, 16. 4, 14. 5, 7. 7, 5.; semel cum Cholem pleno חוֹרִים Eccles. 10, 17. in regim. חֹרֵי Neh. 6, 17. 13, 17. Jer. 27, 19. 39, 6. cum affixo חֹרֶיהָ Jes. 34, 12. (Syr. ܚܺܐܪܳܐ *nobilis, ingenuus, liber;* Arab. أَحَرّ *nobilior, nobilissimus*). — Sed חוֹר *foramen* et alia vid. sub rad. חור.

חַרְחֻר m. *febris ardens* vel *acuta,* ut Aethiop. ሐረረ: Deut. 28, 22.

חָרַשׁ proprie 1) *incidit, insculpsit, exaravit* Jer. 17, 1. — 2) *aravit, terram aratro proscidit* (حرث, Syr. ܚܪܬ *id.*) Deut. 22, 10. Job. 1, 14., חֹרֵשׁ *arator* Ps. 129, 3.; hinc *transl.* חָרַשׁ רָעָה Hos. 10, 13., vel חָרַשׁ אָוֶן Job. 4, 8. *arare malum, nequitiam* eodem sensu, quo זָרַע dicitur (v. supra) junctum cum verbo קָצַר *metere.* — 3) *fabricatus est,* quod fit *incidendo* et *exasciando* ligna, lapides et metalla Gen. 4, 22. 1 Reg. 7, 14, hinc metaphor. *meditatus est* aliquid Prov. 14, 22., sed saepius in malam partem: *machinatus est* Prov. 6, 14. 12, 20. (vid. tamen sub 2.). Ita Lat. *fabrefacere astutiam* apud Plautum, *fabricator doli* apud Virgilium, et Graec. τεύχειν κακὰ apud Hesiod. τέκτονες κακῶν apud Euripid. et passim τεχνιτεύω, τεχνάομαι et τεχνάζω *fabricor* pro *machinor* etc. — 4) *obmutuit, obsurduit, mutus, surdus fuit* (utraque notio copulata est etiam in Graeco κωφός, κωφεύειν et in Arab. خرس, ac satis constat, mutos homines fere omnes auditu carere), q. d. lingua, auditus ei *praecisus est* (cf. κωφός a κόπτειν). Et de *surditate* quidem proprie dicitur Mich. 7, 16.; *obmutescentiam* vero (s. v. v.) eam tantum significat, quae ab alicujus arbitrio proficiscitur, ut sit *tacuit, siluit* v. Hiph. (*mutum* enim, qui naturâ et necessitate est, denotat אִלֵּם); sed cum is, qui silet, deses etiam sit et ab agendo alienus, חָרַשׁ in Kal passim habet *quiescendi, torpendi* potestatem (de Deo homines auxilio destituente) Ps. 35, 22. 39, 13. al.; hinc praegnanter dictum est sq. מִן Ps. 28, 1. אַל תֶּחֱרַשׁ מִמֶּנִּי *ne sileas,* silens te avertas *a me.*

Infin. constr. חֲרשׁ 1 Sam. 8, 12. Fut. יַחֲרשׁ *arabit* Deut. 22, 10. Prov. 20, 4., sed יֶחֱרַשׁ *silebit* Ps. 50, 3. 28, 1. Mich. 7, 16.

Niph. *aratus est* Jer. 26, 18. Mich. 3, 12. (de urbe Hieros. prorsus evertenda v. Lydii Syntagn. de re mil. p. 234.). — Hiph. 1) *fabricatus, machinatus est,* trop. 1 Sam. 23, 9: כִּי עָלָיו שָׁאוּל מַחֲרִישׁ הָרָעָה *nam contra eum* (Davidem) *machinatus est* Saulus *malum* v. supra Kal. — 2) *surdus fuit* 1 Sam. 10, 27. — 3) *siluit* a) vel absolute Gen. 34, 5. Esth. 7, 4., vel sq. accus. rei Job. 41, 3. (*silentio texit, reticuit*); b) sq. לְ rei est: *silentio aliquid praetermisit* (*zu etwas schweigen*) Num. 30, 5. 8. etc. (idem videtur accusativo significari Job. 11, 3., ubi tamen al. reddunt: *silere fecit,* ad silentium redegit); c) sq. מִן vel אֶל pers. Job. 13, 13. Jes. 41, 1. *alicui siluit, aliquem tacitus audivit,* alicui os suum tacitum praebuit. — Deinde vero 4) ut in Kal *siluit* saepe est pro: *quievit* Hab. 1, 13. לָמָּה תַחֲרִישׁ בְּבַלַּע רָשָׁע צַדִּיק *cur siles cum devorat improbus probum?* h. e. cur quiescis, cur id fieri pateris?; Jes. 42, 14. Jer. 38, 27: וַיַּחֲרִשׁוּ מִמֶּנּוּ *et siluerunt,* silentes destiterunt *ab eo;* 2 Sam. 19, 11: לָמָּה אַתֶּם מַחֲרִשִׁים לְהָשִׁיב וגו׳ *cur vos siletis* h. e. cunctamini *reducere.* Paullo aliter Zeph. 3, 17: יַחֲרִישׁ בְּאַהֲבָתוֹ *silebit, quiescet pro amore erga te suo* h. e. condonabit tibi peccata (ut Chald. vertit), cum punire potius deberet. Itaque hîc etiam, ut alibi, הֶחֱרִישׁ sign. *quiescere, segnem esse, ubi agere debebas.* — Hithpah. fut. plur. cum Vau convers. וַיִּתְחָרְשׁוּ *et tacitos, quietos se continuerunt* Jud. 16, 2.

חֶרֶשׁ m. 1) *opus artificiosum, fabrile*, hinc גֵּי חֲרָשִׁים *vallis fabrorum* 1 Chron. 4, 14. Neh. 11, 35. — trop. *artificium* h. e. *machinatio* (aliis *praestigiae*, ex significatione radicis chald. in Pahel *fascinavit, praestigiatus est*) Jes. 3, 3., ubi respondet voci נְבוֹן. — 2) *silentium*, et adv. *tacite, clam* Jos. 2, 1.

חָרִישׁ m. *aratio, tempus arationis* Gen. 45, 6. Exod. 34, 21. Metonymice notat *id, quod aratur* vel *arandum est*, unde cum affixo חֲרִישׁוֹ *arvum suum*, vulgo *arationem suam* 1 Sam. 8, 12. (Sic *aestas* sumitur pro *fructibus, qui aestate colliguntur* Jes. 16, 9. Jer. 40, 10. Am. 8, 1., *messis* pro *frugibus, quae tempore messis demetuntur* Exod. 23, 10. Deut. 24, 19. Jes. 16, 9. Joël. 3, 18. etc. conf. Glassii *Philolog. S.* L. V. Tract. I. c. 4. §. 3.).

חֹרֶשׁ m. *silva* Jes. 17, 9. Ezech. 31, 3. proprie *caedua*, ex verbi significatione *abscindendi*, vel *densa*, coll. rad. Chald. חרשׁ *implicatus, condensatus est*, unde הֲרִישׁוּתָא *perplexitas ramorum vel silvae*. Cum ה *Locali* חֹרְשָׁה 1 Sam. 23, 16., unde porro cum ב, בַּחֹרְשָׁה *prope silvam* 1 Sam. 23, 15. 18. Plur. חֳרָשִׁים 2 Chron. 27, 4.

חָרָשׁ m. (formae dagessandae) 1) *faber* ferri, aeris, lignorum, lapidum. Hinc חָרָשֵׁי עֵץ, חָרָשֵׁי קִיר etc. Exod. 35, 35. Deut. 27, 15. Jes. 40, 19. 20. etc.; trop. Ezech. 21, 36. חָרָשֵׁי מַשְׁחִית *fabri perditionis* h. e. perdendorum populorum periti v. sub rad. 2) *sculptor gemmarum* Exod. 28, 11. — In regim. חָרַשׁ Jes. 44, 12. 13. Plur. חָרָשִׁים 2 Reg. 22, 6. Chron. 24, 12. Jes. 44, 11. in regim. חָרָשֵׁי 2 Sam. 5, 11. 2 Reg. 12, 12. etc. Sed plur. חֲרָשִׁים v. sub חֶרֶשׁ.

חֹרֵשׁ m. instrumentum, quo *secatur* Gen. 4, 22., ad formam יוֹתֵר ut jam vidit R. Sal. ben Melech.

חֵרֵשׁ m. (formae dagessandae) *surdus* Exod. 4, 11. Levit. 19, 14. Ps. 58, 5. Plur. חֵרְשִׁים Jes. 35, 5.; trop. Jes. 29, 18.

חֲרֹשֶׁת f. 1) *sculptura* Exod. 31, 5. 35, 23. — 2) nomen propr. *loci*, ubi Sisera habitabat Jud. 4, 2. 13., de cujus situ nil certi constat.

חֲרִישִׁי m. *silens, quietus*, unde foem. רוּחַ חֲרִישִׁית eurus *silens, tranquillus*, qui aestum solis magis augebat Jon. 4, 8.

מַחֲרֵשָׁה f. *rutrum, bipalium*, idem instrumentum, quod Germanis nostris *Grabscheid* dicitur, quo terra *inciditur* et *foditur* 1 Sam. 13, 20. Plur. מַחֲרֵשׁוֹת 1 Sam. 13, 21.

מַחֲרֶשֶׁת m. *vomer*, quo *aratur*, cum affixo מַחֲרַשְׁתּוֹ 1 Sam. 13, 20. Arab. مِحْرَاثٌ *aratrum*.

חֶרֶשׂ *testa*, vid. sub rad. חרס. קִיר חֶרֶשׂ urbs Moabit. Jes. 16, 11. Eadem v. 7. et 2 Reg. 3, 25. appellatur קִיר חֲרֶשֶׂת.

חָרַת *incidit, insculpsit*, non divers. a חרשׁ, sed more Aram. scriptum; Syr. ܚܪܬ *aravit*; Arabes tamen etiam habent خَرَتَ *excavavit* v. Hartmann. Einl. p. 88 sq. Part. Pahul חָרוּת *insculptus* Exod. 32, 16.

חֹרֶת 1 Sam. 22, 5. nomen proprium sylvae in tribu Jud., ubi Davides delituit v. RELAND. Palaest. p. 378.

חָשַׁב gener. *cogitavit, mente agitavit,* ut Arab. حسب et Syr. ܚܫܒ [nisi *supputandi* notio (v. Niph. et Pih.) primaria, adeoque *cogitare* sit proprie *rationes subducere*]; spec. 1) meditatus est, excogitavit aliquid, sq. acc. rei, sensu vel a) *bono,* ut carmina Am. 6, 5., opera artificiosa Exod. 31, 4., hinc חֹשֵׁב *artifex* 2 Chron. 26, 15., inpr. *polymitarius* Exod. 26, 1. 31. 28, 6. 15. — Semel omisso acc. Ps. 40, 18. יַחֲשָׁב־לִי *cogitat, meditatur mihi* sc. auxilium, salutem (*er denkt, sinnt für mich*), consulit mihi (coll. עֶשֶׁת Jon. 1, 6.); — vel b) *malo:* perniciem, interitum (רָעָה) *machinatus est,* sq. עַל vel לְ pers. (*contra*) Gen. 50, 20. Ps. 35, 4. 20. 41, 8. Jer. 11, 19. 49, 20. 2 Sam. 14, 13. Zach. 8, 17. Mich. 2, 1. — Sq. infin. c. praefixo לְ cogitavit aliquid facere, molitus est, 1 Sam. 18, 25. Ps. 140, 5. Neh. 6, 2. Jer. 23, 26. 26, 3. Sine infin. Jes. 10, 7: לֹא כֵן יַחְשֹׁב *non cogitat ita facere,* Gen. 50, 20: חֲשָׁבָהּ לְטוֹבָה *cogitavit* secum, constituit *illud* (malum) *in bonum* convertere. — 2) habuit aliquid vel aliquem pro etc., sq. acc. et dat. (*λογίζεσθαί τινα εἰς τ.*), ut Gen. 38, 15. וַיַּחְשְׁבֶהָ לְזוֹנָה *et habuit eam pro meretrice,* existimavit eam meretricem esse; Job. 13, 24. תַּחְשְׁבֵנִי לְאוֹיֵב לָךְ *habes me pro inimico tuo,* 30, 10. 1 Sam. 1, 13.; Job. 41, 19. יַחְשֹׁב לְתֶבֶן בַּרְזֶל *ferrum pro palea habet;* sqq. acc. et כְּ Job. 19, 11. v. Niph. — hinc passim est: *aestimavit* Jes. 13, 17. כֶּסֶף לֹא יַחְשֹׁבוּ *argentum pro nihilo habent, nihili aestimant,* 53, 3.; 33, 8. לֹא חָשַׁב אֱנוֹשׁ *nihili aestimat hominem;* Mal. 3, 18. חֹשְׁבֵי שְׁמוֹ (magni) *aestimantes,* venerantes *nomen ejus;* v. Pih.; — 3) imputavit alicui aliquid, sq. acc. rei et dat. pers. (*λογίζεσθαί τινί τι*), sive honesti aliquid Gen. 15, 6., sive turpiter factum Ps. 32, 2. 2 Sam. 19, 20.

Praet. 1. plur. cum affixo חֲשַׁבְנֻהוּ Jes. 53, 3., fut. יַחְשֹׁב Jes. 10, 7., cum Makkeph יַחֲשָׁב־ Ps. 40, 18. cum affixo יַחְשְׁבֵנִי Job. 33, 10., plur. in pausa יַחְשֹׁבוּ Jes. 13, 17. simulque cum Nun paragog. יַחֲשֹׁבוּן Ps. 35, 20.

Niph. נֶחְשַׁב fut. יֵחָשֵׁב 1) computatus, supputatus est 2 Reg. 22, 7. לֹא יֵחָשֵׁב אִתָּם *non supputabitur cum iis* h. e. non exigentur rationes ab iis. — 2) annumeratus est Jos. 13, 3. לַכְּנַעֲנִי תֵּחָשֵׁב *Cananaeis annumeratur,* sq. עַל 2 Sam. 4, 2. Levit. 25, 31. — 3) habitus est pro etc. sq. a) nomin. Gen. 31, 15. הֲלוֹא נָכְרִיּוֹת נֶחְשַׁבְנוּ לוֹ *nonne pro peregrinis habemur ei* (ab eo) Jes. 40, 17. Prov. 17, 28. Neh. 13, 13.; b) sq. לְ Thren. 4, 2. 1 Reg. 10, 21.; c) sq. כְּ Hos. 8, 12. Jes. 5, 28. 44, 15. Ps. 44, 23. Job. 18, 3.; d) sq. עִם c. plur. Ps. 88, 5. Sed Jes. 2, 2. בְּ est pretii: *quanti ille aestimetur.* — 4) imputatus est, sq. לְ pers., et in *malam* Levit. 7, 18. 17, 4. et in *bonam* partem Num. 18, 27. נֶחְשַׁב לָכֶם תְּרוּמַתְכֶם *imputabitur vobis* tanquam *oblatio a vobis facta,* Ps. 106, 31. וַתֵּחָשֶׁב לוֹ לִצְדָקָה.

Pih. חִשַּׁב 1) computavit, supputavit Levit. 25, 27. וְחִשַּׁב אֶת־שְׁנֵי מִמְכָּרוֹ *et computet annos venditionis,* 27, 18. 23. 2 Reg. 12, 16. וְלֹא יְחַשְּׁבוּ אֶת־הָאֲנָשִׁים *nec rationes subduxerunt cum viris.* — 2) cogitavit h. e. a) *reputavit, perpendit* Ps. 77, 6. pristina tempora, Ps. 119, 59. vias suas h. e. agendi rationem; b) *meditatus est,* vel sq. acc. Prov. 16, 9. Dan. 11, 24. Hos. 7, 15. (Nah. 1, 9. חִשֵּׁב אֶל־יְהוָה *contra Jovam machinari*), vel sq. infin. Prov. 24, 8, etiam de

rebus inanimatis Jon. 1, 4. *navis cogitabat frangi* h. e. *in eo erat, ut frangeretur,* LXX. τὸ πλοῖον ἐκινδύνευε τοῦ συντριβῆναι. — 3) aestimavit, rationem habuit alicujus Ps. 144, 3. — Hithpah. fut. in pausa יִתְחַשָּׁב *se ipsum annumerabit* (בַּגּוֹיִם gentibus) Num. 23, 9.

חֲשַׁב Chald. *reputavit, aestimavit:* unde Pehil plur. חֲשִׁיבִין כְּלָא *pro nihilo, nihili habiti, aestimati* Dan. 4, 32.

חֵשֶׁב m. *cingulum,* quo Ephod summi pontificis colligabatur, Exod. 28, 8. 27. 28. 29, 5. 39, 5. 20. 21. Levit. 8, 7. ab *artificioso* opere (v. חָשַׁב) dict., aliis a *mixtura* filorum et colorum, coll. rad. Arab. حشب *miscuit.* Sunt vero etiam, qui *opus polymitarium, texturam* vertant, ut Clericus et Dathius v. Rosenmueller. ad h. l.

חֶשְׁבּוֹן m. 1) *ratio, intelligentia, prudentia* Eccles. 7, 25. 27. 9, 10. — 2) nomen oppidi *piscinis* insignis Cant. 7, 5., quod olim Amoritarum Num. 21, 25., postea Israelitarum (h. e. vel Gaditarum vel Rubenitarum) Jos. 13, 26. 21, 37. tum Moabitarum Jes. 15, 4.) fuit. Ptolemaeo (5, 16.) appellatur *Ἐσβοῦς,* Abulfedae حُسْبَان, add. Burckhardt *Reise* II, p. 623 sq.

חִשָּׁבוֹן m. 1) *ars* (prava), *machinatio* Cohel. 7, 29. — 2) *machina bellica, tormentum* 2 Chron. 26, 15.

מַחֲשָׁבָה et מַחֲשֶׁבֶת (Exod. 35, 33.) f. 1) *cogitatio, consilium, institutum,* vel medio sensu Prov. 19, 21. vel in *bonam* 2 Sam. 14, 14. Ps. 40, 6. Jer. 29, 1 (de Deo), Prov. 12, 6. (de hom.), aut in *malam* partem Mich 4, 12 (de Deo), Ps. 56, 6. Thren. 3, 60. Jer. 11, 19. Job. 21, 27. (de homin.: *machinatio*); addita voce רָעָה Ezech. 38, 10. Haud infrequens est haec form. חָשַׁב מַחֲשָׁבָה Jer. 18, 11. 49, 30. 50, 45. Esth. 8, 3. etc. In regim. מַחְשֶׁבֶת Esth. 8, 5. 2 Chron. 26, 15. cum affixo מַחֲשַׁבְתּוֹ Esth. 8, 3. 9, 25. Plur. מַחֲשָׁבוֹת Prov. 15, 22. etc. in regim. מַחְשְׁבוֹת Ps. 33, 10. 11. Prov. 6, 18. cum affixo מַחְשְׁבוֹתֵיכֶם Jes. 55, 8. etc. — 2) *opus* ingeniose excogitatum, *artificiosum* Exod. 31, 4. 35, 33. 35.

חֲשַׁבְיָהוּ s. חֲשַׁבְיָה nom. propr. virorum e tribu Levitar. 1 Chron. 7, 45. 10, 14. 26, 3. 27, 30. Esr. 8, 24. Neh. 3, 17. al.

חָשָׁה *siluit, tacuit* (propr. φιμοῦσθαι, cum velut constipato et offarcto ore obticetur, a rad. حشي *farsit, refersit* v. Schultens. ad Hamas. p. 314.) Eccles. 3, 7. Jes. 62, 6.; de fluctibus Ps. 107, 29. Construct. praegn. חָשָׁה מִמֶּנִּי *conticescendo se subduxit, avertit a me, deseruit me* Ps. 28, 1. conf. חָרַשׁ; hinc passim Deus dicitur *silere,* cum prave facta tolerat et ad exitum perduci patitur Jes. 62, 1. 65, 6. etc. Fut. תֶּחֱשֶׁה Jes. 64, 11. [sed וַיַּחַשׁ Job. 31, 5. ratione significationis ad חוּשׁ pertinet, licet forma sit a חָשָׁה].

Hiph. הֶחֱשָׁה 1) *silere fecit, sedavit* Neh. 8, 11 (populum). — 2) intrans. *siluit* Jud. 18, 19. 2 Reg. 2, 3. 5. Ps. 39, 3., ubi הֶחֱשֵׁיתִי מִטּוֹב dictum videtur pro: ה מִטּוֹב עַד רָע *tacui a bono usque ad malum* (Gen. 31, 24.) h. e. nihil omnino, ne verbum quidem, dixi; — hinc *deses fuit, quievit* 1 Reg. 22, 3. Jud. 18, 9., de Jova hominum flagitia tolerante Jes. 42, 14. 57, 11. Imp. plur. הֶחֱשׁוּ (c. punctis praeter. pro הַחֲשׁוּ, quod tamen aliis est praeter.) 2 Reg. 2, 3. 5.

חֲשַׁח Chald. *opus, necesse fuit,* it. *necesse habuit,* sq. Infin. c. praef. לְ (ut Hebr. חסר dicitur tam de *eo, qui caret,* quam de *eo, quod deest*). Part. praes. m. plur. חַשְׁחִין *necesse habentes* Dan. 3, 16., foem. plur. חַשְׁחָן *quae opus sunt* Esr. 6, 9. pro חָשְׁחִין et חָשְׁחָן. Similia exempla participii praes. cum Patach pro Kametz vid. Dan. 2, 5. 8. 4, 16. 5, 25. etc. add. Winer. Grammat. chald. p. 76.

חַשְׁחוּת f. *necessitas* Esr. 7, 20.

חָשַׁךְ *obscurus factus est, obscuratus, obtenebratus est* (proprie coll. Arab. حسك significat *horruit,* ut observat Schultens. in *Commentar.* ad Job. 3, 4.; ab *horrido* dicebantur *tenebrae,* Syr. ܚܫܟ *tenebrosus fuit)* Jes. 13, 10. Job. 3, 8. 18, 6. (de sole ac stellis splendorem amittentibus), Exod. 10, 15 (de terra, cui per locustarum agmina lux solis adimitur), Eccles. 12, 3. Translate dicuntur *oculi obscurari*, vel ejus, qui intelligentia destitutus in perniciem ruit Ps. 69, 24., vel ejus, qui moerore afficitur Thren. 5, 17 (v. infra חֹשֶׁךְ). — Fut. יֶחְשַׁךְ Eccles. 12, 2.

Hiph. הֶחְשִׁיךְ *obscuravit* Am. 5, 8 (diem), 8, 9 (terram), sine casu Ps. 139, 12: *ipsae etiam tenebrae non obscurabunt,* caliginem efficient; — trop. a) Jer. 13, 16. בְּטֶרֶם יַחְשִׁךְ *antequam obscuret* h. e. *tenebras inducat* sc. Deus h. e. antequam vobis infligat calamitates, unde vos expedire non possitis; b) Job. 38, 2. *quis est, qui sapientiam* (meam) *verbis insipidis obscurat!*

חָשֹׁךְ m. *obscurus,* metaphorice *ignobilis,* plur. חֲשֻׁכִּים Prov. 22, 29. (Chald. חֲשׁוֹכָא *id.*). Sic Lat. *obscuri homines* vel *personae* pro *ignobilibus* apud Ciceron., *ortus obscuris* i. e. ignobilibus *majoribus* apud Vellejum.

חֹשֶׁךְ m. 1) *caligo, tenebrae* Exod. 10, 21 sq. Deut. 4, 11. Ps. 18, 12., it. *locus tenebricosus* (ut σκότος) Ps. 88, 13 (orcus), Jes. 42, 7. 47, 5. 49, 9 (carcer); אוֹצְרוֹת חֹשֶׁךְ *thesauri caliginis,* in caligine repositi h. e. abditissimi. — 2) metaphor. (cf. σκότος in N. T.) a) *ignorantia* Job. 37, 19., unde qui in ignorantia versantur, dicuntur *tenebras palpare* Job. 12, 25.; b) *miseria, pernicies* Job. 15, 22. Am. 5, 18. Jes. 9, 1. Zeph. 1, 15. Thren. 3, 2.; c) *tristitia, moestitia* Eccles. 5, 16. Cum affixo חָשְׁכִּי *tenebrae meae* i. e. *miseria mea* Ps. 18, 29. 2 Sam. 22, 29.

חֲשׁוֹךְ m. Chald. *id.* in statu emph. חֲשׁוֹכָא Dan. 2, 22.

חֲשֵׁךְ m. *id.* unde plur. חֲשֵׁכִים *tenebrae* Jes. 50, 10.

חֲשֵׁכָה f. *id.* Gen. 15, 12. Jes. 8, 23. Ps. 82, 5., semel cum Jod חֲשֵׁיכָה Ps. 139, 12. et in regim. חֶשְׁכַת Ps. 18, 12.

מַחְשָׁךְ m. *locus obscurus* sive *tenebricosus* Jes. 29, 15. Ps. 88, 7., max. de *orco* Ps. 143, 3. Thren. 3, 6., trop. de *miseria* Jes. 42, 16. Sed Ps. 88, 19. מְיֻדָּעַי מַחְשָׁךְ ita vertas: *socii mei* sunt in *tenebris* h. e. subtraxerunt se oculis meis, deseruerunt me. Plur. מַחֲשַׁכִּים Ps. 88, 7. in regim. מַחֲשַׁכֵּי Ps. 74, 20.

חָשַׂךְ 1) cohibuit, *coercuit,* ut linguam (sermonem) Prov. 10, 19. 17, 27. Job. 7, 11. 16, 5., populum 2 Sam. 18, 16., vocem Jes. 58, 1., lucem Ezech. 30, 18. (ad quem loc. v. Rosenmueller.), sputum Job. 30, 10.;

sq. מִן a) *cohibuit, retinuit* ab aliqua re Gen. 20, 6.; b) *servavit, tutum praestitit ab* al. re Job. 33, 18. Ps. 19, 14. 78, 50.; Prov. 24, 11: מָטִים לַהֶרֶג תַּחְשֹׂךְ *destinatos morti serva, libera* a morte; c) *denegavit* alicui aliquid Gen. 22, 12. 39, 9. — 2) pepercit et rebus Prov. 21, 26. et hominibus 2 Reg. 5, 20. Jes. 14, 6. Absolute Esr. 9, 13: חָשַׂכְתָּ לְמַטָּה מֵעֲוֹנֵנוּ *pepercisti* (nobis) *infra peccata nostra* h. e. minus, quam merebantur peccata, punivisti, et Prov. 11, 24. חוֹשֵׂךְ *parcus.* — Sq. לְ est: *reservare (aufsparen)* Job. 38, 23. *reservo* (nivem, grandinem) *tempori calamitoso* (Syr. ܚܣܟ et Chald. חֲסַךְ *id.*). — Imper. חֲשֹׂךְ Ps. 19, 14. fut. אֶחְשֹׂךְ Job. 7, 11., sed cum Vau convers. וָאֶחְשֹׂךְ Gen. 20, 6., foem. תַּחְשׂוֹךְ Prov. 24, 11.

Niph. fut. יֵחָשֵׂךְ *cohibebitur* Job. 16, 6. et retracto accentu יֵחָשֶׂךְ *reservatur* Job. 21, 30.

חָשַׁל *debilitavit,* in Kal inusit., Niph. part. plur. נֶחֱשָׁלִים *debilitati* Deut. 25, 18. (خُسَّلٌ *debiles, viliores,* a rad. خسل *rejecit*).

חֲשַׁל Chald. *contudit, diduxit* aes, *malleavit,* unde part. praes. חָשֵׁל *contundens* Dan. 2, 22., Syr. ܚܫܠ *fabricavit, malleavit.*

חַשְׁמַל vel, ut alii legunt, חַשְׁמָל m. *aurichalcum, metallum χαλκόχρυσον* i. e. *ex aere et auro conflatum* Ezech. 1, 4. 27., sec. Bochartum in *Hieroz.* T. III, p. 885. compositum ex Chald. נְחָשׁ *aes* (abjecto Nun per aphaeresin) et מְלַל *aurum,* sec. alios ex נְחָשׁ *aes* et Chald. מְלַל *ussit* q. d. *aurum ustum* (german. *glühendes Erz*). Lxx. Vulg. *electrum,* quod non succinum sed, ut apud Graecos passim (Pausan. 5, 12. Plin. H. N. 33, 23. Sophocl. Antig. 1038.), metallum ex auro argentoque conflatum significat. — Cum ה paragog. חַשְׁמַלָה vel חַשְׁמַלָּה Ezech. 8, 2.

חַשְׁמַן m. *magnas, optimas,* a rad. Arab. حشم *multos habuit famulos et asseclas,* it. *pinguis fuit* vel *evasit, bene habuit,* unde حَاشِمٌ et حشيم *magnus magnique famulitii vir.* Aliorum sententias de origine hujus vocis recensent Pfeifferus in *Dubiis vexat.* ad Ps. 68, 32. et Barth. Mayerus in *Philologia S.* P. I, p. 147 sq. add. Michaelis in *Suppl.* p. 972., qui *Asmuneos,* أشمونين, incolas nomi superioris Aegypti intelligit, parum probabiliter. Plur. חַשְׁמַנִּים Ps. 68, 32.

חָשַׁן rad. in Hebr. inusit., Arab. حسن *elegans, pulcher fuit,* in Conj. II. et V. *ornavit.*

חֹשֶׁן m. *ornamentum pectorale* pontificis maximi Exod. 25, 7. 28, 4. 15. 39, 5. 8. 9. Levit. 8, 8. etc. a summa *elegantia* et *pulchritudine* dict.

חָשַׂף Duplex radix: I) *nudavit, denudavit* (حشف *scalpsit, descalpsit, scalpendo derasit*) aliquid Ezech. 4, 7. Jes. 52, 10., aliquem Jer. 49, 10.; *retexit, subtraxit* velum Jer. 13, 26. — Arborem *nudare* est vel *decorticare* Joel. 1, 7. vel *foliis privare* Ps. 29, 9. — II)

exhausit (denominat. a خسوف *puteus perennem scaturiginem habens*) Jes. 30, 14. Hagg. 2, 16. — Pahul plur. ex Syriasmo חֲשׂוּפֵי pro חֲשׂוּפֵי Jes. 20, 4., imp. foem. חֶשְׂפִּי Jes. 47, 2. fut. יֶחֱשֹׂף Ps. 29, 9.

מַחְשֹׂף m. *denudatio, decorticatio* Gen. 30, 37.

חָשִׂיף m. propr. *decerptum*, hinc *parvum, exiguum, tenue*; 1 Reg. 20, 27: שְׁנֵי חֲשִׂפֵי עִזִּים *duo parvi* (greges) *caprarum*, Lxx. δύο ποίμνια αἰγῶν; cf. Arab. خسافة *parum aquae, reliquiae cibi*.

חָשַׁק propr. *fixit, defixit, infigendo junxit* (ut خزق; nam خسق a خزق non discrepare dicit Gieuharius; cf. חֲשׁוּקִים, חֵשֶׁק et חִשֻּׁק); hinc 1) *adhaesit* h. e. *addictus fuit alicui, delectatus est aliquo*, sq. בְּ (q. d. defixus fuit, oculos defixit in) Ps. 91, 14. Gen. 34, 8. Deut. 7, 7. 21, 10. (Cognat. etiam est عشق *amavit*, ח et ע permut.). Sq. acc. et sensu praegn. Jes. 38, 17: חָשַׁקְתָּ נַפְשִׁי מִשַּׁחַת *me amans* extraxisti *e fovea*, suppresso וְהוֹצֵאתָ. — 2) sq. Infin. חָשַׁק לִבְנוֹת *libuit, placuit aedificare* 1 Reg. 9, 19. 2 Chron. 8, 6. cf. rad. חָפֵץ.

Pih. חִשֵּׁק (a nomine חָשׁוּק) *virgis* sive *perticis infixis junxit, virgis cohaerere fecit* sive *conseruit* Exod. 38, 28. — Pyh. חֻשַּׁק *virgis* seu *perticis infixis conjunctus est*, part. plur. מְחֻשָּׁקִים *virgis* sive *perticis junctae, virgis consertae* Exod. 27, 17.

חָשׁוּק m., in plur. חֲשׁוּקִים Clerico, Dav. Millio in Diss. de *Tabernaculo Mosis* (ejus *Miscellaneis S.* inserta) c. 2. §. 4. et aliis *virgae* sive *perticae*, quibus infixis et aulaea *adhaerebant* et quarum ope columnae *conserebantur*, q. d. *adhaesiones, adjunctiones, consertiones*. Cum affixo חֲשׁוּקֵיהֶם et חֲשֻׁקֵיהֶם Exod. 27, 10. 11. 36, 38. 38, 10. 11. 12. 17. 19. 38.

חֵשֶׁק m. *appetitus, desiderium* Jes. 21, 4. cum affixo חִשְׁקִי; metonymice *id, quod appetitur* 1 Reg. 9, 1. 19. 2 Chron. 8, 6.

חִשֻּׁקִים m. plur. *radii rotae*, quibus apsis et modiolus *conjungitur* et *conseritur* 1 Reg. 7, 33.

חָשַׁר radix Hebraeis inusitata, Arab. حشر *collegit, congregavit.* Inde sunt

חַשְׁרָה f. *collectio, congregatio*, in regim. חַשְׁרַת מַיִם 2 Sam. 22, 12. *congregatio aquarum*, quae fit nubibus impeditis nubibus. Quidam dictum volunt pro חֶשְׁרָה *nigredo, obscuritas*, coll. Ps. 18, 12., ubi pro eo occurrit חֶשְׁכָה. Non placet.

חִשֻּׁרִים m. plur. *modioli rotae* q. d. *congregationes radiorum* i. e. in quibus radii concurrunt 1 Reg. 7, 33.

חֲשַׁשׁ m. Jes. 5, 24. 33, 11. i. q. Arab. حشيش *herba siccior, pabulum siccum, foenum.*

חֵת, plur. חִתִּים nomen propr. populi Cananitici, in vicinia Hebronis

alibique sparsim habitantis Gen. 15, 20. Jos. 11, 3. 12, 8. etc.; interdum etiam latius pro Cananitarum gente positum 2 Reg. 7, 6. conf. J. D. Michaelis *Spicil.* T. II, p. 9 sqq.

חָתָה *cepit* captumque *abstulit, abripuit*, sive res (ut ignem, prunas) Prov. 6, 27. Jes. 30, 14., sive hominem Ps. 52, 7. (propr. videtur nonnullis significare: *contorsit* aliquid et *constipavit ad commodius capiendum et auferendum;* nam حتو, حتى et حتا est *torsit*, v. Alb. Schultens ad Prov. 6, 27.; cf. tamen Hartmann. Einl. p. 225.). Praegnanter dic. Prov. 25, 22. *capies prunas ardentes* (et impones) *capiti ejus.* Fut. יַחְתֶּה Prov. 6, 27. cum affixo יַחְתְּךָ Ps. 52, 7. [Sed תֵּחַת Prov. 17, 10. pertinet ad נחת, licet forma sit tanquam a חתח per apocopen].

מַחְתָּה f. 1) Levit. 16, 12. Num. 17, 11. *instrumentum* vel *vas,* quo prunae ex igni *capiuntur* et *portantur: batillus* (conf. pluribus de *vase* illo Braunii *Selecta S.* L. II. c. 5. Deylingii *observatt. S.* P. II. obs. 47. §. 8 sq.); Jarchius ad Num. 9, 14. testatur, מחתה habuisse tria latera, ab anteriori autem parte prunas hausisse, ad formam scil. litterae hebr. ח, cui formae si addatur manubrium, quod Talmudici illi tribuunt, emerget figura batilli ח. — 2) Exod. 25, 38. 37, 23. Num. 4, 9. *vas,* in quo cineres et adustae partes ellychniorum, forcipibus praecisae reponebantur, *vasculum emunctorium,* Luth. *Leschnapf,* Lxx. ὑπόθεμα. Plur. מַחְתּוֹת Exod. 38, 3. Num. 4, 14. 2 Reg. 25, 15.

חָתַךְ *decidit* (Chald. *secuit, decidit*). Niph. נֶחְתַּךְ *decisum, definitum est* Dan. 9, 24. Consent. Lxx. et Theodot.

חָתַל *fasciis involvit, fasciavit.* Pyh. חֻתַּל *fasciis involutus fuit* Ezech. 16, 4. — Hoph. infin. absol. הָחְתֵּל *fasciis involvendo, fasciando,* ibid.

חִתּוּל m. *fascia* (ad vulnus deligandum) Ezech. 30, 21. Arab. خِتْل *tegmen, involucrum.*

חֲתֻלָּה f. *fascia* (qua infans involvitur) Job. 38, 9.

חָתַם impresso sigillo signavit, obsignavit (Arab. ختم) Jer. 32, 10. Esth. 8, 8. Jes. 8, 16. Dan. 12, 9. Part. חֲתוּמִים Neh. 10, 1. *obsignati* h. e. quorum nomina subscripta sigillo signata sunt; metaphorice (cf. σφραγίζειν in N. T.): 1) quia libello sive epistolae ad *finem* perductae sigillum (خِتَام) imprimi solet: *perfecit, absolvit, complevit,* sq. accus. Dan. 9, 24. (visum, oraculum), Ezech. 28, 12. חֹתֵם תָּכְנִית *perficiens, absolvens pulcritudinem* h. e. summa ornatus pulcritudine; (quo sensu apud Syros et Arabes usitatius est cf. خَاتِم *ultimus* et خَاتِمَة *extremum,* v. Alb. Schultens *ad* Haririi Cons. I, p. 8. — 2) quia sigillo muniri solent, quae clausa et recondita esse debent: *clausit, conclusit, occlusit, recondidit,* sq. בְּ Job. 37, 7. *obsignat manus hominis* h. e. claudit et ligat, efficit, ut non

possit opus facere; sq. בְּעַד Job. 9, 7. *obsignat stellas* h. e. facit, ut splendorem amittant. Hinc Pahul חָתוּם *obsignatus, obsignatum* i. e. *clausum, reconditum* Deut. 32, 34. Cant. 4, 12. Jes. 29, 11. Jer. 32, 11. 14. — 3) Job. 33, 16. יִגְלֶה אֹזֶן אֲנָשִׁים וּבְמֹסָרָם יַחְתֹּם *aperit aurem hominum et obsignat* (eam) *castigatione, admonitione* h. e. suggerit iis talia, quae non abiicere, sed alta mente reposta tenere decet. Alii aliter v. Rosenmueller. ad h. l. — Infin. absol. חָתוֹם Jer. 32, 44. Imp. חֲתֹם Dan. 12, 4. Fut. יַחְתֹּם Job. 9, 7.

Niph. נֶחְתַּם *obsignatum est* Esth. 3, 12. Infin. absol. נַחְתּוֹם Esth. 8, 8. v. Gesen. Lehrgeb. p. 310. — Pih. praet. plur. חִתְּמוּ *obsignant se* vel *sibi* h. e. *claudunt, continent se domi* Job. 24, 16. — Hiph. הֶחְתִּים intrans. *obstructus fuit* Levit. 15, 3: הֶחְתִּים בְּשָׂרוֹ מִזּוֹבוֹ (si) *obstructum fuerit corpus ejus a fluxu suo* h. e. si seminis fluxus remiserit.

חֲתַם Chald. *id.*, unde praet. cum affixo חַתְמַהּ *obsignavit eam* Dan. 6, 18.

חוֹתָם m. *sigillum, annulus signatorius* (خاتم) Exod. 28, 11. 21. Job. 41, 7. Jer. 22, 24. Hagg. 2, 23. etc.; metonymice ipsa *nota sigillo expressa* Job. 38, 14. Cum affixo חֹתָמְךָ Gen. 38, 18.

חֹתֶמֶת f. *id.* Gen. 38, 25.

חָתַן *affinis fuit*, spec. *inito conjugio* (a nomine חָתָן?). Part. praes. חֹתֵן *socer* i. e. *pater uxoris* (cf. חם supra) Exod. 18, 1. 2. 5. 14. 17. Num. 10, 29. Jud. 1, 16. 4, 11. Cum affixis חֹתֶנְךָ Exod. 18, 6. חֹתְנוֹ Exod. 3, 1. 4, 18. 18, 7. 24. 27. Foem. חֹתֶנֶת *socrus* i. e. *mater uxoris*, cum affixo חֹתַנְתּוֹ Deut. 27, 23. — Hithpah. הִתְחַתֵּן *affinitatem iniit* (filiam in matrimonium vel ducendo vel collocando), sq. אֶת Gen. 34, 9. 1 Reg. 3, 1., sq. בְּ Deut. 7, 3. Jos. 23, 12. Esr. 9, 14., sq. לְ 2 Chron. 18, 1.

חָתָן m., gener. *affinis* (Arab. خَتَن *proximus uxoris*, sc. *pater* ejus aut *frater*, *patruus* etiam, *avunculus* etc.) 2 Reg. 8, 27.; spec. ratione *soceri* vel *socrus*: *gener* 1 Sam. 18, 18., respectu *sponsae*: *sponsus* Jer. 7, 34. (Sic Graec. *γαμβρός* et *κηδεστής* h. e. *affinis*, specialiter pro *genero* usurpari solent). De *sponso* autem *sanguinum* Exod. 4, 25. conf. Deylingii *observatt. S.* P. II. n. 10. Pocockii *Not. miscell.* ad *Portam Mosis* p. 51 sq. Rosenmueller. ad Exod. l. c. etc. In regim. חֲתַן Exod. 4, 25. 26. Jud. 15, 6. cum affixo חֲתָנוֹ Jud. 19, 5. Plur. חֲתָנִים Gen. 19, 14.

חֲתֻנָּה f. *affinitatis per conjugium contractio, desponsatio, nuptiae* Cant. 3, 11.

חָתַף i. q. חָטַף *rapuit, abripuit* (خطف *id.*). Fut. יַחְתֹּף Job. 9, 12.

חֶתֶף m. *rapina* i. e. abstract. pro concr. *praedo* q. d. pro אִישׁ חֶתֶף (ut הֵלֶךְ pro אִישׁ הֵלֶךְ 2 Sam. 12, 4.) Prov. 23, 28. Ita B. Michaelis; Schultens. ex Arab. خطّوف *harpago, uncus venatorius*. Sed illud simplicius.

חָתַר *fodit, perfodit*, sq. בְּ Ezech. 8, 8. 12, 5. 7. (perfodit, perrupit *murum*); it. *irrupit*, sq. בְּ Am. 9, 2., sq. acc. Job. 24, 16.; metaphorice *remigavit* (remis enim aquae quasi *fodiuntur*, secantur cf. Ovid. Met. 11, 461 sqq. Trist. 3, 12, 36.) Jon. 1, 13. Alia quoque *secandi, findendi* et *fodiendi* vocabula ad *navigationem* referri solent, cujus rei exempla plurima dedit Simonis in *Arcano Form. Hebr.* p. 427. et in *Onomast. V. T.* p. 632. Imp. חֲתָר Ezech. 8, 8., fut. plur. יַחְתְּרוּ Ezech. 12, 12.

מַחְתֶּרֶת f. *perfossio*, Lxx. διόρυγμα; al. *instrumentum, quo perfoditur,* Exod. 22, 1. Jer. 2, 34.

חָתַת 1) *fractus, contusus, contritus est* (حَتَّ) vid. sub Niph. Pih. et Hiph. — 2) metaphorice *consternatus, territus est.* [Sic Lat. *metu frangi* dixit Cicero, *minis frangi* pro *terreri* Statius etc.; ceterum cf. infra שָׁבַר]. 2 Reg. 19, 26. Job. 32, 15. Jes. 37, 27. Jer. 14, 4. 48, 20. 50, 2. Praet. 3. f. in pausa חַתָּה Jer. 48, 1.

Niph. נִחַת 1) *fractus, confractus est,* translato sensu Jes. 7, 8. *confringetur,* attenuabitur *Ephraim* מֵעָם *ita ut non sit amplius populus;* Jes. 51, 6. *salus mea non confringetur* h. e. non deficiet. — 2) *consternatus, territus est* Jer. 17, 18. Deut. 1, 21. 31, 8. Jos. 1, 9. 10, 25. (max. in hac form. לֹא תִירָא וְלֹא תֵחַת); sq. מִן *aliqua re terreri* Jes. 30, 31. 31, 4. Jer. 10, 2., sq. מִפְּנֵי *ab aliquo timere* Jer. 1, 17. Ezech. 2, 6. — Fut. יֵחַת Job. 39, 25. plur. יֵחַתּוּ 1 Sam. 2, 10.

Pih. חִתַּת 1) intransitive *fractus est* (arcus) Jer. 51, 56. — 2) *terruit,* 2 pers. praet. חִתַּתָּ pro חִתַּתְּתָּ Job. 7, 14.

Hiph. הֶחְתִּית et defective הֵחַת 1) *fregit, confregit* Jes. 9, 3., ubi הַחִתֹּתָ 2 p. praet. (pro הַחִתֹּתָ resoluta vocali longa Zere in Patach et Dagesch forte implicitum, ut in aliis *defectivis,* e. g. הֵחֵל Gen. 11, 6. Deut. 2, 31. cf. Gesen. Lehrgeb. p. 371.); Jer. 1, 17. פֶּן־אֲחִתְּךָ *ne te frangam, conteram.* — 2) *terruit* Jer. 49, 37. ubi 1. p. praet. וְהַחְתַּתִּי (v. Gesen. l. c. p. 370.); Job. 31, 34. יְחִתֵּנִי *terrebat me;* Hab. 2, 17. יְחִיתַן (pro יְחִיתֵן, mutato Zere in Patach propter pausam, ut Ps. 118, 10. 11. 12.), petita forma a quiesc. med. (v. Gesen. p. 369.), *terrebit eas* (Schultens in *Institut. ling. Hebr.* p. 332. et 428. praeter necessitatem deducit ab Arab. حات *ex insidiis invasit, imminuit in praedam,* cum Nun paragog., quem sequitur Michaelis *in der Beurtheilung der Mittel* etc. p. 312).

חֲתַת m. *consternatio, terror* Job. 6, 21.

חַת m. 1) *terror* Job. 41, 25 (24), unde cum affixo חִתְּכֶם (mutato Patach in Chirek, ut in aliis, e. g. in בַּת, מַר etc.) Gen. 9, 2. — 2) *fractus, contritus,* it. *consternatus,* unde plur. חַתִּים *fracti* (arcus) 1 Sam. 2, 4., *consternati* (hostes) Jer. 46, 5.

חִתָּה f. *terror* Gen. 35, 5.

חִתִּית f. *id.* Ezech. 32, 23. 27., cum affixo חִתִּיתוֹ sec. Cthib Ezech. 32, 32., sed Kri habet חִתִּיתִי.

חַתְחַת m. *terror*, plur. חַתְחַתִּים Eccles. 12, 5.

מְחִתָּה f. propr. *fractio, contritio*, hinc 1) *pernicies, interitus* Prov. 10, 14. 13, 3. 18, 7. — 2) *ruina* Ps. 89, 41. — 3) *consternatio, terror* Prov. 10, 15. Jes. 54, 14.

ט

טְאֵב Chald. (hebr. טוב) *laetus fuit*, sq. עַל Dan. 6, 24. Syr. ܛܐܶܒ *id.*

טֵאטֵא *everrit* Jes. 14, 23. Pilel verbi obsoleti טוא, coll. Arab. طَأْطَأَة *lutum, coenum*, v. Gesen. Comment. I, p. 490. Al. interpretantur: *demisit, demersit*, ex Arab. طَأْطَأَ *demisit* (conf. Castelli *Heptagl.* s. v. et Camus. ap. Pocock. *in notis ad Portam Mosis* p. 142.), ut טֵאטֵאתִיהָ sit: *demittam eam* in foveam internecionis.

מַטְאֲטֵא Jes. 14, 23. *scopa, everriculum*, auctore Abenesra, qui interpretatur: שיסירו בו הדומן (instrumentum) *quo coenum removent.* Al. *coenum, lutum.*

טָבְאֵל nom. propr. vid. sub rad. טוֹב.

טַבּוּר m. *quilibet locus editus, collis, mons* Jud. 9, 37., ubi respondet *montium cacuminibus*, רָאשֵׁי הֶהָרִים v. 36., Ezech. 38, 12., ubi Hierosolyma propter situm eminentiorem טַבּוּר הָאָרֶץ nominatur; Samar. טבור *mons* (quod, quasi טַוּור scribatur, ad טוּרָא Chald. refert Edm. Castell. assentiente Michael. in *Supplem.*), Arab. transpos. طُرْب *parvus collis*, Aethiop. דבר *mons* etc. Vulgo ex Talmudistarum usu (טיבור), consentientibus quidem LXX. et Vulg., *umbilicus* i. e. meditullium terrae, ut Aetoli *Graeciae umbilicum* incolere dicuntur ap. Livium lib. 35. c. 18. (coll. lib. 38. c. 47. Odyss. 1, 50.); ad utrumque tamen locum parum accommodate. Multo adhuc minus probandam esse *anguli* notionem (Arab. طُبْر *angulus* v. Michaelis in *Suppl.*), arguit locus uterque: ille, quod *montium cacuminibus* vocem טבור substituit; hic, quod non *in* angulo terrae, sed *super* טבור הארץ regni Israelitici sedem collocat.

טָבַח 1) *mactavit, jugulavit* (in ling. Aethiop. v. Job. Ludolfi *Comment. in hist. Aeth.* p. 205.) ad vulgarem cibum (ut זָבַח *sacros in usus mactavit*) Exod. 22, 1. Gen. 43, 16. Prov. 9, 2. Jer. 25, 34. 1 Sam. 25, 11. (طَبَخَ *coxit, assavit*). — 2) *occidit violenter, trucidavit* Thren. 2, 21. Ps. 37, 14. Ezech. 21, 15. Exod. 22, 1. Infinit. constr. טְבֹחַ Jer. 11, 19. Imper. טְבֹחַ Gen. 43, 16.

טַבָּח m. *mactator*, hinc 1) *coquus*, qui pecudes *mactat ad coquendum* 1 Sam. 9, 23. 24. (طَبَّاخ *coquus*). — 2) *satelles*, cujus erat sontes

occidere, carnifex; plur. טַבָּחִים *satellites, corporis regii custodes, praetoriani milites,* quorum erat poenas capitales exsequi Gen. 37, 36. 2 Reg. 25, 8. 10. 11. Jer. 39, 9. 10. 11.; רַב טַבָּחִים vel שַׂר טַבָּחִים *dux praetorianorum* Gen. 37, 36.

טַבָּח m. Chald. *satelles,* plur. in statu emphat. טַבָּחַיָּא Dan. 2, 14.

טַבָּחָה f. *coqua,* plur. טַבָּחוֹת 1 Sam. 8, 13.

טֶבַח 1) *mactatio* Prov. 7, 22. Jes. 53, 7. it. *occisio* Jes. 34, 2. 48, 15. 50, 27. Ezech. 21, 20. — 2) metonymice *pecus, quod mactatur* Gen. 43, 16. Cum affixo טִבְחָהּ Prov. 9, 2.

טִבְחָה f. 1) *mactatio* Ps. 44, 23. Jer. 12, 3. — 2) metonymice *pecus, quod mactatur* 1 Sam. 25, 11.

אֲבַטִּיחִים m. plur. Num. 11, 5., genus plantarum cucurbitacearum, ex LXX. auctoritate: *pepones* (unde vern. *Pfeben*), dicti a *coquendo* (ut πέπων a πέπτειν), Arab. transpos. lit. بطيخ, v. HASSELQUIST Itiner. p. 528 sqq. CELSII Hierobot. II, p. 241. et ROSENMUELLER. *Morgenland* II, p. 241.

מַטְבֵּחַ m. *occisio, caedes* Jes. 14, 21.

טִבְחַת nomen proprium urbis Syriacae 1 Chron. 18, 8. situs incerti adeoque, cum locus parall. 2 Sam. 8, 8. בֶּטַח exhibeat, incertae scriptionis, quanquam h. l. Syrus interpres, cujus praecipua est in nominibus Syriacis auctoritas, טֶבַח habet. Posses a טִבְחַת ad תִּפְסַח (*Tapsacum*), urbem Salomonici imperii adeoque a Davide sine dubio expugnatam 1 Reg. 5, 8., facili conjectura delabi; possis etiam, si בֶּטַח sanior esset lectio, بطيخ, *Badajeh,* urbem Arabiae desertae (ASSEMANI Bibl. or. T. III. P. II, p. 560.) conferre: sed vix quisquam in tanta lectionis incertitudine pro certo aliquid affirmare ausit.

טָבַל 1) *tinxit, intinxit, immersit, demersit* (Chald. טְבַל *id.* cf. Arab. طفل) sq. acc. rei et בְּ humoris Gen. 37, 31. Levit. 9, 9. Deut. 33, 24. Ruth. 2, 14. 2 Reg. 8, 15. trop. Job. 9, 31. — 2) intransit. *intinxit, immersit se* 2 Reg. 5, 14. — Niph. נִטְבַּל *intinctus, immersus est* Jos. 3, 15.

טְבוּלִים m. plur. Ezech. 23, 15. vulgo *tiarae tincti* et *versicolores,* vel, ut OVIDIUS vocat, *mitrae pictae,* ab Arab. طفل *imbuit colore vestem.* Sed potius descendit a rad. Aethiop. טבלל *obvolvit, involvit, circumvolvit,* quae speciatim de *circumvolutione fasciarum* usurpari solet, coll. synonymis צָנִיף et מִצְנֶפֶת.

טָבַע *infixus est* 1 Sam. 17, 49., *immersus, demersus, submersus est,* atque hinc *subsedit* Ps. 69, 3. טָבַעְתִּי בִּיוַן *demersus sum in luto,* Jer. 38, 6. Ps. 9, 16. Thren. 2, 9. v. KUYPERS *ad carm. Ali* p. 166. (Arabibus طبع adhibetur de *sordibus, faece* etc., quae *subsidunt,* ut in aquis) — *signavit, obsignavit,* quasi *annulum immersit in lutum sigillare* (طبع *obsignavit, munivit impresso sigillo,* ܛܒܥ *impressit, signavit, mersus est*), unde טַבַּעַת, q. v. — Fut. יִטְבַּע Jer. 38, 6. — Pyh. טֻבַּע *demersus est* Exod. 15, 4. — Hoph. הָטְבַּע *demersus est* Jer. 38,

22.; Prov. 8, 25. בְּטֶרֶם הָרִים הָטְבָּעוּ *antequam montes infigerentur, subsiderent* coll. Lucret. V. 496. Job. 38, 6.

טַבַּעַת f. 1) *annulus signatorius*, q. d. *immersio*, quod mergitur in lutum sigillare Gen. 41, 42. Esth. 3, 12. Num. 31, 50. — 2) latiore sensu, *quidquid est figura circulari*, ut annulus, cui vectes gestationi inservientes inseruntur, Exod. 25, 26. 27., adeoque *annulus* sigillo carens, ut muliebris (cf. rad. חתם) Exod. 35, 22. Jes. 3, 21. Schroeder ad Jes. 3. p. 179. 186. (طابع annulus). Cum affixo טַבַּעְתּוֹ Esth. 3, 10. plur. טַבָּעֹת Exod. 25, 12. in regim. טַבְּעֹת Exod. 25, 12. 26.

טַבָּת oppidum in tribu Ephraim. Jud. 7, 22.

טֵבֵת m. nomen mensis decimi, qui, quantum lunares comparari solaribus possunt, respondet nostro *Januario* (neutiquam *Decembri*). Hieron. ad Ezech. 39, 1. „*decimus mensis, qui Hebraeis appellatur* Tebeth, *et apud Aegyptios Tυβί, apud Romanos* Januarius." Etymologia semitica deest; sono autem proxime accedit ad Copticum Januarii nomen: ΤΩΒΙ in *Lexico La Croziano* p. 107., *Tῆβ* in Cod. Lambeciano (ap. Treschov. in *tentam. descript. Codd. Vindob.* p. 129.), Arab. طوبة, quod tamen ante Graecorum in Aegyptios imperium Arabibus in usu fuisse vix videtur. Conf. Michaelis *Suppl.*

טָהֵר *mundus fuit* vel *evasit, mundatus est* (طهر *conspicua fuit res*, adeoque abstersa, deinde *pura fuit, nituit, nitide mundus fuit*, hinc in טְהָר et טֹהַר *nitoris* notio; طهر *mundus, purus, sanctus fuit* v. Hartmann. Einl. p. 87.). Dicitur a) φυσικῶς 2 Reg. 5, 10. 12. 13. 14. (mundari a *lepra*, quae, tanquam sordes, corpori inhaeret); — b) νομικῶς de iis vel *hominibus* vel *rebus*, quibus ex lege Mos. *immunditiae* aliquid inerat Levit. 12, 7. 15, 28. (22, 7. Num. 19, 19.) Levit. 13, 6. 34. 14, 8. etc. v. infra טמא; — c) ἠθικῶς Job. 4, 17. Ps. 51, 9. Jer. 13, 27. Ezech. 24, 13. — Praet. foem. טָהֲרָה Levit. 15, 28. in pausa וְטָהֵרָה Levit. 12, 8. Imper. טְהָה, in pausa טְהָר 2 Reg. 5, 10., fut. אֶטְהָה Ps. 51, 9. foem. תִּטְהֲרִי Ezech. 24, 13.

Pih. טִהַר 1) *purgavit*, ut metalla Mal. 3, 3., aetherem Job. 37, 21. terram (a cadaveribus) Ezech. 39, 12. 2 Chron. 34, 5 (ab idolis). — 2) *purum, mundum declaravit*, sensu vel levitico Levit. 13, 6. 23. 28. 14, 11. 16, 30. al., vel ethico Ps. 51, 4. Ezech. 36, 33. Infin. טַהֵר Levit. 16, 30. cum affixo טַהֲרִי Ezech. 36, 33. Imp. cum affixo טַהֲרֵנִי Ps. 51, 4. etc. — Pyh. part. foem. מְטֹהָרָה *mundata* Ezech. 22, 24. — Hithpah. הִטַּהֵר (pro הִתְטַהֵר) *mundavit se* Esr. 6, 20. Neh. 13, 22., it. *mundandum* (sacerdotibus) *se stitit* Levit. 14, 4. 7. 14. etc. Praet. plur. in pausa וְהִטֶּהָרוּ (mutato priore Kametz ante aliud propter euphoniam in Segol) Num. 8, 7. Imp. plur. הִטַּהֲרוּ Gen. 35, 2. fut. וַיִּטַּהֲרוּ Neh. 12, 30.

טָהוֹר m. *mundus, purus* a) physice de auro Exod. 25, 11., de aqua Ezech. 36, 25., de insula Zach. 3, 5. cf. v. 3. — b) de hominibus,

animalibus etc. sensu levitico Gen. 8, 20. Levit. 4, 12. 13, 17. Num. 9, 13. etc. — c) de hominibus, sensu morali Job. 14, 4. Ps. 12, 7. 51, 12. al. — In regim. טְהוֹר Habac. 1, 13. et sequente Makkeph טְהָר־ Job. 17, 9. Prov. 22, 11 (in quo posteriore loco טְהָר־לֵב *purum animi* est *puritas animi* v. Gesen. Lehrgeb. p. 650.). Foem. טְהֹרָה Gen. 7, 2. 8. Exod. 31, 8. plur. טְהֹרוֹת Levit. 14, 4.

טְהָר m. *nitor, splendor* Ps. 89, 45. cum Chatephkametz pro Schwa sicut in סְעָרָה 2 Reg. 2, 1. סְעָדָה 1 Reg. 13, 7. et צְעָקִי Jer. 22, 20. Non est, quod cum Abenesra et Kimchio nomen statuas formae מַטְהָר; etenim בֵּן simili ratione legitur 1 Reg. 12, 9. Mich. 4, 2., ut docuit Rosenmueller.

טֹהַר m. 1) *nitor* Exod. 24, 10. — 2) *mundatio, purificatio*, unde cum affixo טָהֳרָהּ Levit. 12, 4. 6.

טָהֳרָה f. *mundities, puritas* 2 Chron. 30, 19.; it. *mundatio, purificatio* Levit. 13, 35. Num. 6, 9. Neh. 12, 45., unde *sanguis* טָהֳרָה *purificationis* i. e. *sanguis, a quo purificanda est* Levit. 12, 4. 5.

טְוָא Chald. radix inusit., Arab. طوى *dedita opera nihil comedit, jejunavit.* Proprie significat *flectere, complicare, in se convolvere*, hebr. טָוָה *nere*, quod fit *filorum complicatione* et *contorsione*: Chald. טְוָא *assavit*, quod fit *versando* carnes; *fame* enim intestina *se contrahunt et complicant*, conf. suo loco כָּפָן. Sic Arab. קוי *valde famelicus fuit*, proprie notat *contortus est*, indeque in Conjug. IV. *contorsit*; ab Arab. تكظ in Conjug. V. *contorsit se*, descendit تَكْظٌ *vehemens fames* etc. Arabes ventrem vacuum longaque inedia collapsum dicere *complicari* ac *convolvi*, docet Schultens ad Haririum p. 4. et 136. Inde est

טְוָת f. Chald. *jejunium* Dan. 6, 19. ubi בָּת טְוָת, omisso בְּ, *pernoctavit in* vel *cum jejunio* i. e. *incoenatus*.

טוּא vid. sub. טאטא.

טוֹב *bonus* h. e. *pulcher fuit* Num. 24, 5. Cant. 4, 10., de animo: *hilaris fuit* Esth. 1, 10., טוֹב לְ *bene est alicui, floret* (terra) Hos. 10, 1. v. Rosenmueller. ad h. l. (Propr. ex Alb. Schultensii ad Prov. 15, 2. conjectura *succosum esse, uberi succo vigere*, quod saltem ex Gen. 45, 18. et 1 Chron. 4, 40. exsculpi non potest v. supra טאב). Praet. plur. טֹבוּ Num. 24, 5. Infin. cum praefixo כְּטוֹב Esth. 1, 10. et sec. Kri Jud. 16, 25. [Quod alibi saepissime legitur טוֹב *bonus est* utrum hujus verbi an adjectivum sit, dubitari potest; fut. vero *bonus erit* repeti solet a v. יָטַב]. — Hiph. הֵטִיב 1) *bene, praeclare fecit* 1 Reg. 8, 18. 2 Chron. 6, 8., sq. infin. 2 Reg. 10, 30., it. *benefecit alicui, beneficia contulit in al.* Ezech. 36, 11. — 2) *bonum* h. e. *pulcrum fecit, ornavit* Hos. 10, 1. Cet. cf. הֵיטִיב sub יָטַב. Praet. 2. p. הֱטִיבֹתָ 1 Reg. 8, 18., sed 1. p. cum Vau convers. וְהֵטִבֹתִי Ezech. l. c.

טוֹב m., טוֹבָה f. 1) **bonus**, ἀγαθός, quocunque modo, sive physice Gen. 1, 10. 21. 25., *terra bona* (fertilis) Exod. 3, 8. Jos. 23, 13., *arbor bona* (frugifera) 2 Reg. 3, 19., *ficus bona* Jer. 24, 2., *pecus bonum* Levit.

27, 10., *hoedus bonus* (pinguis) Gen. 27, 9.; sive ethice Ps. 125, 4. Ezech. 20, 25. Eccles. 9, 2. (*probus*), hinc *eximius, praestans* in suo genere Gen. 2, 9., atque adeo *ingens, summus* Ps. 69, 17. 109, 21. טוֹב חַסְדְּךָ *summa gratia tua,* Gen. 15, 15. בְּשֵׂיבָה טוֹבָה *in bona* h. e. *summa senectute;* spec. a) *benignus, beneficus* Ps. 73, 1. 101, 1. 106, 1. add. 52, 11. 54, 8., טוֹב עַיִן Prov. 22, 9. *bonus, benignus oculo* i. e. misericors (*gütigen Blicks*). — b) *gratus, acceptus, jucundus,* טוֹב בְּעֵינַי *gratus, gratum mihi* i. e. quod placet mihi Num. 24, 1. Deut. 6, 18. Jud. 10, 15., it. sq. לְ pers. Deut. 23, 16. Job. 10, 3., vel לְפָנַי Eccles. 2, 26. — c) *suavis* Cant. 1, 2. Ps. 133, 2. Jer. 6, 20. — d) *formosus* Gen. 6, 2. Exod. 2, 2. Dan. 1, 4. addito מַרְאֶה *specie* Gen. 24, 16. Esth. 1, 11. — 2) *cui bene est, bene se habens,* felix, florens Jes. 3, 10. Jer. 44, 7., hinc *hilaris, laetus,* addito לֵב Jud. 16, 25. 1 Sam. 25, 36. 1 Reg. 21, 7. Eccles. 9, 7. etc.

Saepenumero et טוֹב et טוֹבָה pro neutro *substantive* ponitur: 1) טוֹב *bonum* i. e. a) *rectum* 1 Reg. 3, 9. Deut. 1, 39. Jes. 7, 15. 2 Chron. 14, 1. Ps. 14, 1., *beneficium* Prov. 3, 27. — b) *bonitas, virtus* 1 Reg. 10, 7. — c) *felicitas, fortuna, salus* Job. 7, 7. 21, 13., לְטוֹב *in bonum* h. e. *in salutem* Ps. 119, 122. Deut. 30, 9., it. sq. dat. pers. לְטוֹב לָנוּ Deut. 6, 24., לְטוֹב לָךְ Deut. 10, 13., לְטוֹב לָהֶם Jer. 32, 39. Hinc fit, ut טוֹב passim pro *adverbio* sumi possit, *bene,* ut in hac formula: טוֹב לִי *bene mihi est* Eccles. 8, 12. Ps. 119, 71. vel simpl. Ruth. 3, 13. אִם יִגְאָלֵךְ טוֹב *si te ducere velit, bene* (est), 2 Sam. 3, 13. וַיֹּאמֶר טוֹב *dixit: bene, recte.* Ceter. cf. rad. דָּבַר. — 2) טוֹבָה *bonum* Gen. 44, 4. שִׁלֵּם רָעָה תַּחַת טוֹבָה *malum pro bono rependere,* Neh. 6, 19. טוֹבֹתָיו הָיוּ אֹמְרִים *bona ejus* h. e. virtutes, merita ejus *dixerunt,* laudarunt; hinc a) *felicitas, salus* Deut. 23, 7. Esr. 9, 12. Ps. 16, 2. 106, 3. Huc spectat formula ista solennis: לְטוֹבָה *in salutem,* ita, ut bene alicui fiat Ps. 86, 17. Jer. 14, 11. Neh. 5, 19. — b) *benignitas* Ps. 65, 12.

טוֹב Jud. 11, 3. 2 Sam. 10, 6. nomen proprium regionis transjordanensis, Davidis tempore a barbaris inhabitatae, quae, si terra Τούβιος 1 Macc. 5, 13. ab ea diversa non est, Judae Maccabaei aetate Israelitarum fuit. Maccabaeorum Τούβιος a Jordane aberat iter exercitus festinantis ultra trium dierum i. e. ultra 15 milliaria germanica, coll. 1 Macc. 5, 24. 25. — *Thauba,* Θαῦβα Ptolemaei (sub longitudine 72, 45. latitudine 31, 30.), quam neglecta nominis per θ scriptione, cum ט Hebr. alias T. sit Graec., commendavit Simonis in *Onomast.* p. 235, Jordane [sub gradu 66, 50. ex sententia Ptolemaei fluente] quinque gradibus orientalior, borealiori belli sedi parum convenit, nimis etiam a Palaestina remota est, quam ut verisimile sit, eam fuisse a Judaeis habitatam et Gileaditidi attributam. Michaeli in *Suppl.* magis quidem placet *Taibeh* sub gradu longit. 57, latitud. 35, a septentrione desertorum Palmyrenorum (v. D'Anville *l'Euphrate et le Tigre* p. 36.), quae sub Salomone haud dubie ditionis Israeliticae fuit; nec tamen aliquid definire audet.

טָב m. Chald. *bonus, gratus, acceptus* Dan. 2, 32. Esr. 5, 17.

טָבְאֵל nom. propr. a) Syri cujusdam Jes. 7, 6. — b) praefecti Samariae Esr. 4, 7. cf. Ταβιὴλ Tob. 1, 1. Conflatum est ex טָב chald. *bonus* et אֵל *Deus.*

טַבְרִמּוֹן nom. propr. patris Benhadadi, regis Syriae 1 Reg. 15, 18. Conflatum est ex טַב *bonus, benignus,* et רִמּוֹן, quod fuit idoli Syr. nomen.

טוּב m. 1) sensu subjectivo: a) *bonitas* vel rei Ps. 119, 66., vel Dei i. e. *benignitas* Ps. 25, 7. 27, 13. 31, 20. Hos. 3, 5. Jes. 63, 7. al. adde Exod. 33, 19. coll. v. 6. ubi vid. Rosenmueller. — b) spec. *formositas* Hos. 10, 11. — c) *conditio ejus, cui bene est, felicitas* Ps. 128, 5. Prov. 11, 10. Job. 7, 7. 20, 21. — d) addito voc. לֵב vel לֵבָב *hilaritas, laetitia* Deut. 28, 47. Jes. 65, 14. — 2) sensu objectivo: a) *bona, opes, divitiae* Gen. 24, 10. Deut. 6, 11. Neh. 9, 25.; hinc Jes. 1, 19. Esr. 9, 12. אָכַל טוּב הָאָרֶץ *bonis* i. e. fructibus *terrae frui;* Jer. 31, 12. טוּב יְהוָֹה *bona Jovae* i. e. quae a Jova proficiscuntur. — b) sq. genitiv. *optimum, praestantissimum* alicujus rei, ut Gen. 45, 18. טוּב אֶרֶץ *optima* h. e. fertilissima *terrae* (Aegypti) *regio.*

טוֹבָה f. v. sub טוֹב.

טוֹבִיָּה, טוֹבִיָּהוּ, nom. propr. Esr. 2, 60. Neh. 2, 10. 7, 62. Zach. 6, 10. 14. Graec. Τωβίας.

טָוָה *nevit* (طوى *complicuit* et *in se convolvit* rem, v. supra טְוָא) Exod. 25, 25. 26.

מַטְוֶה m. *netum* Exod. 25, 25.

טְוָת *jejunium* v. sub rad. טְוָא.

טוּחַ *obducere, oblinere* calce, adipe etc. (Arab. طاح med. Je, in Conjug. II. *obduxit,* طَيَّحَهُ ٱلسِّمَنُ *obsepsit* vel *texit eum pinguedo;* conf. כִּסָּה Deut. 32, 15. כסה Job. 15, 27. v. Simonis *Arcan. Form.* p. 87. 88. Castelli *Lex.* p. 1197.) Levit. 14, 42. 1 Chron. 29, 4. Jes. 44, 18. (ubi praeterit. טַח, tanquam a טחח); — sq. dupl. accus. Ezech. 13, 10 sqq. 22, 28., ubi *translato* sensu falsi prophetae dicuntur parietem a populo exstructum *caemento oblinere* h. e. dementiam et pravitatem populi inanibus sophismatibus confirmare et augere. — Niph. infin. הִטּוֹחַ *oblini, obduci* Levit. 14, 43. 48.

טִיחַ m. *tectorium* Ezech. 13, 12.

טֻחוֹת plur. foem. ex auctoritate Chaldaei interpretis (כּוֹלְיָן) et Rabbinorum: *renes,* sic dicti, quod adipe sunt *obducti;* hinc Ps. 51, 8. אֱמֶת חָפַצְתָּ בַטֻּחוֹת *veritatem desideras in renibus, visceribus* (hominum) h. e. in intimo eorum animo. Sed Job. 38, 36. propter ea, quae antecedunt v. 34. 35. et sequuntur v. 37. 38. magis placet Arab. طَخَا *obscura fuit nox* conferre et hunc locum ita vertere: *quis* nubibus obscuris *indidit prudentiam.* Alii aliter v. Rosenmueller. et Umbreit ad h. l.

טוּל in Kal inusit. (طول *longus, extensus fuit,* in Conj. II. طوّل *in longum extendit,* in Conj. IV. اطال et اطول *prolongavit),* Hiphil הֵטִיל pr. *in longum extendit* h. e. a) *ejecit* (e terra) Jer. 16, 13. (Chald. טַלְטוּל *exilium*), e navi Jon. 1, 5. — b) *projecit* aliquem Ezech. 32, 4., hastam in aliq. 1 Sam. 18, 11. — c) *emisit, immisit (mari)* ventum Jon. 1, 12. 16. —

— Hoph. הוּטַל 1) *ejectus est* (e patria) Jer. 22, 28. — 2) *conjectus est* Prov. 16, 33: בַּחֵיק יוּטַל אֶת־הַגּוֹרָל *in sinum conjecta est sors.* — 3) *projectus, prostratus est* Job. 41, 1. Ps. 37, 24. — Pilp. טִלְטֵל *ejecit, projecit,* partic. cum affixo מְטַלְטֶלְךָ Jes. 22, 17. Hinc

טַלְטֵלָה f. *ejectio, projectio* Jes. 22, 17.

טוף rad. inusit., Arab. طاف *gyravit, circumivit.* Hinc est (ut jam vidit Fullerus in Miscell. sacr. L. V. c. 7.)

טוֹטָפוֹת plur. foem. *frontalia,* φυλακτήρια (תְּפִלִּין) in fronte (בֵּין עֵינַיִם) gestata, quibus sententias ex lege petitas Moses inscribi voluit, ne formulas, quas superstitio introduxerat, magicas illis inscribere pergerent Exod. 13, 16. Deut. 6, 8. 11, 18. Dici videntur a *circumeundo, cingendo* pro טַפְטָפוֹת, geminatis radicalibus et priore geminatarum omissa, sicut in בָּבֶל pro בַּלְבֵּל, vel potius in כּוֹכָב pro כַּבְכָּב etc. v. Gesen. Lehrgeb. p. 869. — Aliis est vox coptica, conflata ex TOT *manus* et ΦΩTh *sculpere, effingere* v. Jablonski Opusc. I, p. 347. add. Hackmann Praecidan. p. 90 sqq. et Michael. Suppl. p. 1011.

טור radix Hebr. inusitata, fortasse i. q. דּוּר *gyrare, circumdare* v. Hartmann. Einl. p. 85. (vel i. q. צוּר?). Certae sunt derivatorum significationes tum ex orationis serie, tum ex interpretibus antiquis.

טוּר m. 1) *ordo, series,* ut טוּר אֶבֶן *series gemmarum* in pectorali Aharonis Exod. 28, 17. 18. 19. 20., טוּר גָּזִית *lapidum quadratorum* 1 Reg. 6, 36., ט׳ כְּרֻתוֹת אֲרָזִים *columnarum cedrinarum* 1 Reg. 7, 12. — 2) *paries* Ezech. 46, 23. q. d. *septum* (conf. طوار *septum,* طور *quod rem circumstat, limes, murus limitaneus,* Syr. ܛܝܪܐ *ovile*). — Plur. טוּרִים Exod. 28, 17. et טֻרִים 1 Reg. 7, 20.

טִירָה f. 1) *septum, paries* v. טוּר Ezech. 46, 23. — 2) *caula, ovile, septum* sub dio *una cum casa pastoritia* Nomadis (ἔπαυλις Lxx.) Gen. 25, 16.; deinde in plur. טִירוֹת caulae non subdiales, *stabula,* ut in suburbano sacerdotum agro 1 Chron. 6, 39 (54). Arab. طوار et ܛܝܪܐ *caula, ovile,* conf. vers. Syr. Joh. 10, 1. 16. — 3) *pagus* Gen. 25, 16. Ps. 69, 26. Num. 31, 10. — 4) *pinna* Lxx. ἔπαλξις Cant. 8, 9., ubi tamen al. conf. rad. طر *acuit, acutum reddidit* (aedificium) v. Faber. Archaeol. Tom. I, p. 165. not. — Plur. cum affixis טִירֹתָם Num. 31, 10. 1 Chron. 6, 54. et טִירוֹתֵיהֶם Ezech. 25, 4.

טוּר m. Chald. *mons,* i. q. hebr. צוּר Dan. 2, 35., in statu emphat. טוּרָא Dan. 2, 45.

טוּשׂ *volare* Job. 9, 26. (Chald. טוּס et Syr. ܛܳܣ *id.* originem notionis *volandi* quaerit Schultensius ad Job. 9, 26. in *agilitate* coll. طاش *agilis, levis fuit*).

טְוָת Chald. vid. supra sub טְוָא.

טחח in Kal inusit., unde Pihlel geminans tertiam radical. (v. Alb. Schultens instit. L. II. p. 306. Gesen. Lehrgeb. p. 252. 434.) טִחְוָה *jaculatus est* (ח altero mutato in ו). Part. plur. מְטַחֲוֵים *jaculatores* Gen. 21, 16. Conf. Arab. سطح *expandit pronum, stravit hominem.* — Aliud טחח i. q. طخا v. sub טוּחַ.

טָחַח unde טַח Jes. 44, 18. vid. supra in rad. טוּחַ.

טָחַן propr. *contrivit* Exod. 32, 20., hinc *moluit, commoluit* Num. 11, 8. Jud. 16, 21. (طحن *contrivit, moluit,* ܛܚܢ et טְחַן Chald. *moluit);*— trop. טָחַן פְּנֵי עֲנִי *faciem pauperis commolere* pro *conterere, opprimere, expilare plebem;* nam quae mola teruntur, fere in nihilum redigi videntur Jes. 3, 15. Femina *mari molere* dicitur Job. 31, 10. ex plerorumque interpretum sententia, si cum eo concumbit; ut *μύλλειν* est *molere, coire,* et Horatius vicissim dicit de *maribus: alienas permolere uxores* (Sat. 1, 2, 35.); sed cum molam circumagere manuariam durissimus fuerit servorum et servarum (Matth. 24, 41.) labor, *mari molere* potest etiam dictum esse pro: *abjectissimam ejus servam fieri* (cf. Jes. 47, 2. coll. Jud. 16, 21. Thren. 5, 13.). Part. foem. plur. טֹחֲנוֹת *molentes, molitrices* i. e. *dentes molares* Eccles. 12, 3. — Infin. absol. טָחוֹן Deut. 9, 21. Imper. foem. טַחֲנִי Jes. 47, 2. Fut. יִטְחַן Exod. 32, 20.

טְחוֹן m. *mola* manuaria Thren. 5, 13.

טֹחֵן, plur. fem. טֹחֲנוֹת Eccles. 12, 3. *molitrices*, figurate *dentes molares,* v. in ipsa rad.

טַחֲנָה f. *mola* Eccles. 12, 4.

טָחַר rad. in Hebr. inusit., Syr. ܛܚܪ *enixus est, anhelavit in exonerando ventre* q. d. *alvo adstrictus est;* nam טְחַר chald. est *constrinxit, conclusit.* Hinc:

טְחוֹר m., plur. טְחוֹרִים *mariscae, tumores ani,* sec. Kri Deut. 28, 27. 1 Sam. 5, 6. 9. 12. q. d. *adstrictiones, obstructiones ani.* Sed ipsos *anos* intelligit Bochartus in *Hieroz.* P. I, p. 365 sq. coll. ܛܚܘܪܐ et ܛܚܪܐ *anus.* — In regim. טְחוֹרֵי 1 Sam. 6, 17. et sec. Kri 1 Sam. 6, 4., cum affixis טְחוֹרֵיכֶם sec. Kri 1 Sam. 6, 5. טְחֹרֵיהֶם 1 Sam. 6, 11. conf. Fullerus in *Miscell. S.* L. V. c. 3. v. infra sub עֳפָלִים.

טִיט m. *coenum, lutum* (Aethiop. *Zot*) 2 Sam. 22, 43. Job. 41, 22., it. *argilla* Nah. 3, 14. Jes. 41, 25. Convenit Syr. ܛܘܼܬܐ *sordidus,* Arab. ضويطة *coenum, lutum* in ima piscina. Ab Arab. طاط *aestuavit* deducit Kals de *ling. hebr. natalibus* p. 143. conf. synonym. חֹמֶר.

טִין m. Chald. *lutum* (hinc طين *lutavit, luto illevit*). In statu emphat. טִינָא Dan. 2, 41. 43., ubi a חֲסַף distinguitur, tanquam *species* a *genere;* est enim טִין proprie *argilla* sive *lutum formandis fictilibus* adhiberi solitum, coll. rad. Arab. طان *formavit;* contra חֲסַף quodvis *lutum.*

טִירָה vid. supra sub rad. טוּר.

טָלָא *assuit, resarsit, ex multis pannis* etiam colorum variorum *consuit*, sicque *maculosum* et *versicolor* aliquid *reddidit* (sicut Germanorum *ein Fleck* et *maculam* et *assumentum* sive *frustum panni* denotat); hinc טָלוּא *versicolor, maculosus* Gen. 30, 32. 33., plur. טְלֻאִים Gen. 30, 35., foem. טְלֻאוֹת, ut בָּמוֹת טְלֻאוֹת *sacella versicoloria* Ezech. 16, 16., *oves* et *caprae* טְלוּאוֹת *maculosae* h. e. quae *maculas majores* habent *adspersas* aut tanquam *assutas*, ut in centone *assumenta*, diversae a נְקֻדּוֹת, quae *parvas maculas* sive *puncta* habent, Gen. 30, 32. — Pyh. partic. מְטֻלָּא *resartus, assumentis obductus*, נְעָלוֹת מְטֻלָּאוֹת *calcei resarti* Jos. 9, 5.

טָלָה radix Hebraeis inusit., Syr. ܛܠܐ *recens fuit*. Inde sunt

טָלֶה m. *agnellus recentis aetatis* et *adhuc lactens* Jes. 65, 25. (כֶּבֶשׂ est *agnus jam paullo adultior*). In ceteris dialect. transfertur ad *quodlibet recens natum*, ܛܠܐ *puer*, ܛܠܝܬܐ *puella* etc., طلا *pullus dorcadis recens natus, parvulus, foetus cujuscunque generis*. In regim. טְלֵה 1 Sam. 7, 9.

טְלִי m. *id.*, plur. טְלָאִים *agnelli* Jes. 40, 11., sicut a פְּתִי in plur. fit פְּתָאִים, a חֲלִי fit חֳלָאִים etc. cf. Gesen. Lehrgeb. p. 575. Huc quoque Vulgatus retulit 1 Sam. 15, 4., sed rectius alii טְלָאִים nomen oppidi esse censent (Jos. 15, 24.), vid. Bocharti *Hieroz.* P. I, p. 423. et Scharbau *Parerg. philol. theol.* P. III, p. 174 sq.

טָלַל 1) *tectus, obtectus fuit* (vocab. recentioris Hebraismi, ad Aramaeismum flectentis, i. q. צָלַל; Arab. ظَلَّ in Conj. II. et IV. *obumbravit;* hinc) Pih. *texit, contexit, obtexit,* unde Fut. cum affixo יְטַלְלֶנּוּ *contegebat illud* tecto scil. imposito Neh. 3, 15., coll. קָרָה v. 3. — 2) denominat. a טַל: *rore humectavit* (طَلَّ *leviter humectavit, leviter maduit*).

טְלַל Chald. *obumbratus est,* ut Hebr. צָלַל. Inde Aphel אַטְלֵל *umbram captavit* Dan. 4, 9.

טַל, in pausa טָל m. *ros* (طَلّ *pluvia tenuis*) Gen. 27, 28. 29. Exod. 16, 13. 14. Deut. 32, 2., et *nocturnus* Cant. 5, 2., et *matutinus,* qui tamen posterior etiam diserte טַל מַשְׁכִּים Hos. 6, 4. vocatur. Cum affixis טַלֶּךָ (in pausa) Jes. 26, 19., טַלָּם Zach. 8, 12.

טַל m. Chald. *id.* Dan. 4, 12. 20. 22. 30. 5, 21.

טַלְמוֹן nom. propr. ianitoris cujusdam Esr. 2, 42. Neh. 7, 45. 11, 19. 12, 25. etc., coll. chald. טְלַם *oppressit, vim intulit.*

טָמֵא *immundus fuit* vel *factus est, pollutus, contaminatus est* (ܛܡܐ et Chald. טְמָא *impurus fuit;* proprie ejusmodi *immunditiem* et *pollutionem* exprimere arbitratus est Simonis, qua res candidae et nitidae *denigrantur,* coll. Arab. طمأ *color fuscus* sive *niger*). Usurpatur de *immunditie* et *levitica* Levit. 15, 18. 32. 18, 20. 23. 19, 22. etc. et

ethica Mich. 2, 10. Illa aut *hominum* fuit aut *animalium* aut *rerum* (ut *aedificiorum*, *vasorum* etc.) v. Winer Lexic. bibl. Tom. II, p. 571 sq. Et *animalia* quidem *impura*, a quorum carnibus abstinendum fuit Israelitis, enumerata sunt Levit. 11, 1—31. Deut. 14, 1—20. — Praet. 2. pers. foem. טָמֵאת Ezech. 22, 4., infin. cum ה paragog. טָמְאָה Levit. 15, 32. Fut. יִטְמָא Levit. 5, 3. 11, 24. etc.

Niph. נִטְמָא *pollutus est*, sensu et *levitico* Num. 5, 13. 27. 28. et *ethico* Hos. 5, 3. 6, 10.; sq. ב rei, qua quis polluitur Ezech. 23, 30. 20, 43. Levit. 11, 43.—Praet. 3. f. in pausa נִטְמָאָה Num. 5, 13. 14. sed pers. 2. foem. נִטְמֵאת Num. 5, 20. נִטְמֵאתִי Jer. 2, 23. et emisso א, וְנִטְמֵתֶם Levit. 11, 43., נִטְמִינוּ (petita forma ex quiescentibus tertia radicali ה) Job. 18, 3. Part. נִטְמָא (petita terminatione ex forma quiescentium tertia radicali ה), unde plur. נִטְמָאִים Ezech. 20, 30. 31.

Pih. טִמֵּא 1) *polluit* Num. 19, 13. 20. Levit. 15, 31., hinc a) *profanavit* templum, terram israel. Ezech. 5, 11. Levit. 18, 28. 20, 3. Num. 35, 34.; b) virginem *vitiavit*, *corrupit* Gen. 34, 5. 13. 27. Ezech. 18, 6. — 2) *immundum pronunciavit*, *declaravit* Levit. 13, 3. 8, 11. etc. — 3) *contaminari passus est* Ezech. 20, 26., ubi v. Rosenmueller. Infin. cum affixo טַמַּאֲכֶם Levit. 18, 28. — Pyh. part. foem. מְטֻמָּאָה *polluta* Ezech. 4, 14.

Hithpah. הִטַּמָּא (pro הִתְטַמָּא) *polluit se*, sq. ל rei, qua quis se polluit Levit. 21, 11. Num. 6, 7. Levit. 11, 43. 18, 30. etc. — *Hothpah.* הֻטַּמָּא pro הֻתְטַמָּא vel הִתְטַמָּא *factus* vel *coactus est se polluere* vel *polluit se*, unde 3. praet. f. הֻטַּמָּאָה (in pausa pro הֻטַּמְּאָה) Deut. 24, 4.

טָמֵא m. *immundus, impurus* Levit. 5, 2. 7, 19. 21. Num. 5, 2. — Job. 14, 4 (de animo). etc. In regim. טְמֵא Levit. 22, 4. Jes. 6, 5., plur. טְמֵאִים Levit. 11, 8. 27. 28. 31. 35. Deut. 14, 7.; foem. טְמֵאָה Levit. 5, 2. Jos. 22, 19. Am. 7, 17. in regim. טְמֵאַת Ezech. 22, 5. 10.

טֻמְאָה f. *immunditiés* Levit. 5, 3. Num. 5, 19. Esr. 6, 21. Zach. 13, 2., per metonymiam *res immunda* Jud. 13, 7. 14. 2 Chron. 29, 16.; plur. in regim. טֻמְאֹת Levit. 16, 16. 19.

טָמָה id. q. טָמֵא, ex litterarum permutatione satis frequenti, Niphal נִטְמֵתֶם *polluti estis* Levit. 11, 43., נִטְמִינוּ *polluti sumus*, *sordemus* h. e. *contemtui habemur* Job. 18, 3. v. supra. Displicet enim, quod Schultensius ad Jobi l. c. confert طمى vel Vau vel Je *obturavit* (sc. corde, sensibus), tum quod hujus significationis certa exempla desunt, tum quod ejus Levit. 11, 43. locus esse nullus potest.

טָמַן *occultavit*, *abscondidit*, *recondidit* (Chald. טְמַן *id.*) Jer. 13, 4. 6. Jos. 2, 6. Job. 31, 33., speciatim *in loco subterraneo* Gen. 35, 4. Exod. 2, 12.; hinc טָמַן רֶשֶׁת לְ Ps. 31, 5. 35, 7. vel ט׳ פַּחִים Jer. 18, 22. vel ט׳ מוֹקְשִׁים Ps. 64, 6. vel טָמַן חַבְלוֹ Job. 18, 10. *occultare rete* vel *laqueos* i. e. clam alicui insidiari. Singulare est Prov. 19. 24. טָמַן עָצֵל יָדוֹ בַּצַּלָּחַת *occultat piger manum in paropside*, h. e. immissam recipere cunctatur, summa cum tarditate epulatur. — Pahul טָמוּן *absconditus*, *absconditum*, *reconditum*;

נֵפֶל טָמוּן *abortus* matri post primam formationem *clanculum elapsus* Job. 3, 16.; כָּל־חֹשֶׁךְ טָמוּן לִצְפוּנָיו *omnis generis calamitates reconditae* h. e. reposita, reservatae *sunt thesauris* ejus Job. 20, 26; טְמוּנֵי חוֹל *recondita sub arena,* thesauri arenae (h. e. vitri, quod ex arena illa conficiebatur) Deut. 33, 19. Infin. cum affixo טָמְנוֹ Jer. 13, 6. imp. cum affixo טָמְנֵהוּ Jer. 13, 4. — Niph. *se abscondidit* Jes. 2, 10. — Hiph. *abscondidit* 2 Reg. 7, 8.

מַטְמוֹן m. 1) *thesaurus reconditus,* in terrae gremio defossus Job. 3, 21. Prov. 2, 4. et gener. *thesaurus* Gen. 43, 23. — 2) spec. *cellae subterraneae,* frugibus asservandis destinatae, quarum orificia clauduntur lapidibus terra tectis, ut distingui a reliquo solo adeoque detegi nequeant, Jer. 41, 8. Conf. אסם. — Plur. מַטְמוֹנִים, מַטְמֻנִים (v. Gesen. Lehrgeb. p. 559.), Jes. 45, 3. מַטְמֻנֵי מִסְתָּרִים *thesauri occulti* s. in cellis subterraneis repositi.

טֶנֶא m. *corbis, canistrum* Deut. 26, 2. 4. Chald. pro eo dicitur צַנָּא, Arab. ميضنة *corbis,* cujus radix est وضن *plexili opere contexuit,* formis imperfectis sic alternantibus. Cum affixo טַנְאֲךָ Deut. 28, 5. 17.

טָנַף in Kal inusit., Pihel טִנֵּף *inquinavit,* unde fut. cum affixo אֲטַנְּפֵם *inquinabo eos* Cant. 5, 3.; Chald. טַנֵּף *foedavit, polluit* Thren. 4, 14. in Targ. exprimit Hebr. גָּאַל; Syr. ܐܬܛܢܦ *inquinatus, pollutus est.*

טָעָה *erravit,* id. quod תָּעָה, scriptura ad Aramaeos flectente: ܛܥܐ et Chald. טְעָא *erravit.* Proprie significare *exorbitavit,* notat Schultens in *Clave dialect.* p. 267. — Hiph. הִטְעָה *errare fecit, seduxit* Ezech. 13, 10.

טָעַם 1) *gustavit, degustavit* (Arab. طعم, Syr. ܛܥܶܡ et Chald. טְעֵם *id.*) h. e. a) libavit 1 Sam. 14, 24. 29, 43. Jon. 3, 7.; b) saporem exploravit Job. 12, 11. 34, 3. — 2) *sensit, percepit* a) sapore 2 Sam. 19, 35.; b) mente i. e. *cognovit* Ps. 34, 9. Prov. 31, 18. Infin. absol. טָעֹם 1 Sam. 14, 43. Imperat. plur. טַעֲמוּ Ps. 34, 9. Fut. יִטְעַם Job. 12, 11., plur. יִטְעֲמוּ Jon. 3, 7.

טְעֵם Chald. *gustavit,* unde Pahel fut. plur. יְטַעֲמוּן *gustare facient, gustandum* (comedendum) *dabunt* Dan. 4, 22., cum affixo יְטַעֲמוּנֵהּ Dan. 5, 21.

טַעַם m. 1) *gustus, sapor* (طعم *id.*) Num. 11, 8. Job. 6, 6. Deinde ut *sapientiam* Latini dicunt a *sapore,* ita Hebraeis *sapor* est *principium rationis, consilii, prudentiae, judicii,* itaque 2) metaphorice *mens, ratio:* סָרַת טָעַם *sapore carens* h. e. *insulsa, inelegans* Prov. 11, 22., שַׁנּוֹת טַעַם *mutare saporem* h. e. *insulsum se stolidumque facere, fingere* Ps. 34, 1. 1 Sam. 21, 14.; hinc: *judicium, prudentia* Job. 12, 20., *prudens oratio, responsum* Prov. 26, 16. — 3) *sententia, mandatum* (ad Aramaeismum vergit v. טְעֵם) Jon. 3, 7. — Cum affixo טַעְמוֹ Exod. 16, 31. Num. 11, 8. Jer. 48, 11.

טְעֵם m. Chald. *voluntas, decretum* Esr. 6, 14. 7, 23. Sed frequentius:

טְעֵם Chald. 1) *sapor, gustus;* בִּטְעֵם *in gustu* i. e. *inter pocula, inter vina* Dan. 5, 2. — 2) *mens,* hinc שׂוּם טְעֵם *mentem, animum adjicere ad aliquid* h. e. curare Dan. 3, 12. — angustiore sensu: *prudentia* Dan. 2, 14. — 3) *ratio (Rechenschaft);* hinc: יְהַב טְעֵם *rationem reddere* Dan. 6, 3. — 4) *decretum, sententia, edictum* Dan. 3, 10. 12., hinc a) שׂוּם טְעֵם *edictum edicere* Esr. 4, 19. 21. 5, 3.; b) בְּעֵל טְעֵם *dominus edictorum* i. e. praefectus provinciae Esr. 4, 8. 9. 17. — 5) *caussa,* quae cognosci debet Esr. 5, 5.; al. minus apte: *decretum (illud* Cyri, de quo v. 13. agitur). — In Statu emphat. טַעְמָא Dan. 6, 3.

מַטְעָם m. plur. מַטְעַמִּים *cupediae, cibi sapidi* Gen. 27, 7. 9. 14. 17. 31. et terminatione foem. מַטְעַמּוֹת Prov. 23, 3. 6. (مطعم Arab. pro صيد *venatio, pulpa ferina;* مطعمة *pulpam praebens venationis* apud poëtas est epitheton *arcus: cupediae.* De *pulpamento ferino* etiam Genes. l. c. adhibetur. Alb. Schultens. ad Prov. 23, 3.).

טָעַן I) *oneravit* (quo significatu Aramaeis potissimum frequentatur: طعن et טְעַן *onustus fuit, oneravit.* Nec tamen طعن caruisse *onusti* notione, indicio est طَعُون *camelus onus gestans)* Gen. 45, 17. — II) *transfodit hasta* (hoc significatu scribitur ar. طعن *confodit;* Chald. טְעַן *transfixit, vulneravit).* In Pyh. טֹעַן *vulneratus est;* unde מְטֹעֲנֵי חֶרֶב Jes. 14, 19. (*Vulneratus* igitur non videtur ab *onere* dictus, quasi *vulneribus oneratus* seu *gravatus,* etsi Latini *tergum vulneribus onustum* dicunt).

טָפַח in Kal inusitatum; in Piel טִפַּח 1) *planavit, expandit* (ut لطح et صفح), de coelo expanso Jes. 48, 13. — 2) denom. a טֶפַח: *palmâ (manu) gestavit* mater infantem, hinc *leniter tractavit, permulsit* (صافح in Conj. III. *manu plana tractare, permulcere* v. Alb. Schultens ad Erpen. Gramm. p. 317.) Thren. 2, 22.

טֶפַח m. 1) *palma, palmus,* mensurae et naturalis et civilis nomen, *quattuor digitorum;* hinc maris aenei *crassitudo palmaris* 1 Reg. 7, 26. 2 Chron. 4, 5. *quattuor digitorum* dicitur Jer. 52, 21. Plur. טְפָחוֹת Ps. 39, 6: טְפָחוֹת נָתַתָּה יָמַי *palmos* h. e. palmares i. e. perbreves *fecisti dies meos* (vitam meam). — 2) specialiter in plur. *mutuli* h. e. lapides, quibus trabium capita incumbunt (coll. صفيح) q. d. *lap. expansi* h. e. eminentes 1 Reg. 7, 9.

טֹפַח m. *id.* Exod. 25, 25. 37, 12. Ezech. 40, 5. 43. 43, 13.

טִפֻּחִים plur. m. (verbale Pihelicum) *gestatio:* עוֹלְלֵי טִפֻּחִים *pueri, quos manibus mater* gestat, permulcet Thren. 2, 20.

מִטְפַּחַת f. Ruth. 3, 15. *palla* lata et late superfusa corpori, judice Schroedero de *vest. mulier. hebr.* c. 16. Contra vero Michaeli in *Suppl.* est *Hik,* حيك Arabum i. e. *pannus* seu *velum quadratum satis magnum, reliquis vestibus totique corpori circumvolutum, in quo et noctu dormiebant,* non multum diversum a שִׂמְלָה et בֶּגֶד Hebraeorum. Plur. מִטְפָּחוֹת Jes. 3, 22.

טָפַל 1) *excogitavit, concinnavit;* טָפַל שֶׁקֶר *concinnavit mendacia* Ps.

119, 69. Job. 13, 4. (Arab. طَفَّل الكلام تَدْبِرَهُ sermonem طَفَّل, studiose concinnavit). Elliptice תִּטְפֹּל עַל עֲוֹנִי Job. 14, 17. concinnas (iniquitatem) super iniquitatem meam h. e. peccatorum meorum cumulum auges, excogitando ac tribuendo mihi peccata, quae nunquam commisi. (Al. iniquitatem meam oblinis, tegis cf. طَفَّل تطفيلا اصابه التراب h. e. طَفَّل cum infinit. تَطْفِيلًا pulvere oblitus fuit, Camus ap. Schultens. ad Job. 13, 4.).

טִפְסַר m. princeps vel dux belli Jer. 51, 27. Si nomen dignitatis est Semitis domesticum, compos. putabis ex rad. Arab. طَفَّ sublimis fuit, eminuit, et שַׂר sive סַר princeps; si peregrinum est, convenit fortasse Pers. تاوسر belli dux v. Bohlen Symbol. p. 20. Occurrit Deut. 28, 12. in Targ. Jonath. de angelo quodam nobiliore, coll. Gen. 30, 22. et Buxtorf in Lex. s. v.

טַפְסַר m. id., unde plur. cum affixo טַפְסְרַיִךְ Nah. 3, 17.

טָפַף agilis fuit, minutisque passibus incessit (Arab. طَفَّ et دَفَّ agilis fuit, pedes manusve movit agiliter, طَفَّ الفرس tolutim incessit equus, et طَفْطَاف leniter incedens) Jes. 3, 16. foeminae הָלוֹךְ וְטָפוֹף תֵּלַכְנָה minutis passibus incedunt, quod delicatarum mulierum est v. Gesen. ad h. l.

טַף, in pausa טָף m. collect. 1) parvuli (utriusque sexus Ezech. 9, 6.), opp. adolescentibus et virginibus Jer. 43, 6. Ezech. 9, 6.; passim latiore sensu omnes nondum viginti annos nati Exod. 12, 37. coll. Num. 1, 3. Deut. 2, 34. Cum affixo טַפֵּנוּ Gen. 43, 8, Num. 14, 3. Esr. 8, 21. etc.—2) familia integra, uxores, filios et filias complectens, ut 2 Chron. 21, 18. Num. 32, 16. 24. 36. Lxx. Jud. 22, 10. λαός, 2 Sam. 15, 21. ὄχλος, Gen. 50, 8. συγγένεια, 50, 21. οἰκίαι. Huc spectare videtur illa, quae in Pentat. Lxx. persaepe recurrit, voc. hebr. interpretatio: ἀποσκευή, impedimenta.

טְפַר m. Chald. unguis et hominum et animalium (hebr. צִפֹּרֶן), sic dictus, quod extremos digitos tegit, coll. rad. Aethiop. טפר texit, tecto operuit, Chald. צפר circumdedit. Aristoteles de partibus animalium L. IV. c. 10. Ὄνυχες τοῖς ἀνθρώποις ἐπικαλυπτήριον· σκέπασμα γὰρ τῶν ἀκρωτηρίων ἐστίν. Plur. cum affix. טִפְרַיהּ Dan. 7, 19. et טִפְרוֹהִי Dan. 4, 31.

טָפַשׁ pinguis fuit vel factus est, metaphorice stupidus fuit vel evasit Ps. 119, 70. conf. suo loco אֱוִיל. (Chald. טְפַשׁ incrassari, inpinguari Targ. Jes. 6, 10., inde stupidum et stolidum fieri, coll. Targ. 1 Sam. 13, 13. Vicissim sapiens et prudens רַךְ לֵבָב corde tenui esse dicitur 2 Reg. 22, 19.).

טָרַד trusit, hinc continuus fuit, continuavit. Part. praes. טֹרֵד perpetuus, continuans; de stillicidio, quo gutta guttam trudit Prov. 19, 13.

27, 15. (طَرَدَ, ٹاؤ et Chald. טרד *impellere, propellere,* inde *quae continua sunt,* dicuntur, quasi unum alterum semper propellat, insequatur; اطّرد in Conj. IV. *consecuta fuit res alia aliam,* عادة مستطردة *consuetudo perpetua;* عيون مطّردة *fontes juges* v. ALB. SCHULTENS. ad *Prov.* II. cc. MICHAEL. in *Suppl.* s. v.).

טְרַד Chald. *id.* Part. praes. plur. טָרְדִין *trudentes, pellentes* Dan. 4, 22. 29. Pehil טְרִיד *trusus, pulsus* Dan. 4, 30. 5, 21.

טָרָה Hebraeis inusit. Arab. طرو et طرى *recens fuit.* Hinc AVICENNA lib. 2. cap. *de ovis* نصل الطرى *optimum est recens;* السمن الطرى *butyrum recens;* اللحم الطرى *caro recens;* et in Ps. Savar. Ps. 89, 6. طراوة *recentis herbae viror,* v. BOCHART. *Hieroz.* P. I. lib. 2. c. 15. p. 199.

טָרִי m. inusit, foem. טְרִיָּה *recens* Jud. 15, 15. *recens asini maxilla,* Jes. 1, 6. *vulnus recens,* olim acceptis oppositum.

טָרַח *dejecit, prostravit* (طرح *abjicere, prosternere*) in Kal inusit., in Hiphil Job. 37, 11. אַף בְּרִי יַטְרִיחַ אָב *sed serenitas projicit,* pellit *nubem* (al. *praecipitem se dedit nubes ad irrigationem* coll. اطّرح *semet conjecit, projecit, praecipitem se dedit,* sed invito parallelismo v. UMBREIT. ad h. l.).

טֹרַח m. *onus* Jes. 1, 14., cum affixo טָרְחֲכֶם Deut. 1, 12. Chald. *id.*, cf. rad. טָרַח et Sab. ܛܪܚ *laboravit, fatigavit se labore,* quod a notione *prosternendi* non multum abhorret.

טָרַם rad. inusit., videtur idem esse quod Arab. صرم צרם *resecuit, interrupit.* Inde oritur (v. SCHULTENS Clav. p. 238.):

טֶרֶם (et טְרוֹם sec. Chib Ruth. 3, 14.) propr. *resectio* rei ab alia, hinc בְּטֶרֶם de tempore Jes. 28, 4: בְּטֶרֶם קַיִץ propr. *in resectione aestatis* i. e. cum aestas resecta adhuc (a praesenti tempore) esset h. e. *nondum* adesset; deinde in particulam abit: *antequam, priusquam,* sq. praeter. Ps. 90, 2: בְּטֶרֶם הָרִים יֻלָּדוּ *antequam nati, facti sunt montes;* sq. fut. 2 Reg. 2, 9. *postula* - - *antequam a te discedere jubear,* Job. 10, 21.; Prov. 18, 13 *respondens* בְּטֶרֶם יִשְׁמָע *antequam audiverit;* Jer. 1, 5. *sanctificavi te,* בְּטֶרֶם תֵּצֵא מֵרֶחֶם *antequam exires ex utero* Ruth. 3, 14. Futur. in his ponitur, quod res animo alicujus tanquam *futura* adhuc obversata esse narratur; sed deinde, ut fit, legitur etiam in iis locis, qui de praeterito tempore sunt, Jud. 14, 18. *dixerunt,* בְּטֶרֶם יָבֹא הַחַרְסָה *antequam occideret sol* Gen. 41, 50. al.; sq. infin. Zeph. 2, 2, in quo ipso loco post בְּטֶרֶם pleonastice adjectum est לֹא: בְּטֶרֶם לֹא יָבוֹא עֲלֵיכֶם חֲרוֹן אַף יְיָ *antequam veniat, irruat* etc. Sic etiam nostrates passim, max. in famil. oratione: *bevor er nicht gekommen ist, werde ich nicht schreiben.* — מִטֶּרֶם *id.* Hagg 2, 15. — Sed טֶרֶם absol. etiam legitur ita ut sit a) *antequam* sq. fut. Jes. 65, 24. Jos. 3, 1. Exod. 12, 34.; b) *nondum* sq. praeter. 1 Sam 3, 7. vel fut. (de re praeterita) Exod. 10, 7. 1 Sam. 3, 3. Gen. 2, 5. Jos. 2, 8.

טָרַף I) *discerpsit, laceravit, dilaniavit* Gen. 37, 33. 44, 28. de feris, quibus hostes passim assimilantur Ps. 22, 14. Ezech. 22, 25.; metaph.

ira hominis *dilaniare* dicitur Am. 2, 11. Job. 16, 9. 18, 4. Ipsi etiam *Deo* tribuitur, impios scil. perdenti Ps. 50, 22. (Hos. 5, 14.) vel affligenti Hos. 6, 1. (طرف *secuit, dissecuit, discidit;* hinc أَطْوَارِف adhibetur من السباع التى تسلب الصيد *de feris, quae praedam humi trahunt* vel *rapiunt.* Syris, Chaldaeis, Samaritanis est *percussit,* quod ipsum ab Hos. 6, 1. non esset alienum). Fut. יִטְרֹף Ps. 7, 3. 50, 22. et יִטְרַף, unde in pausa יִטְרָף Gen. 49, 27.

Niph. *discerptus, dilaniatus est* Exod. 22, 12. Jer. 5, 6. — Hiph. הִטְרִיף *edere* (cibum discerpere) *fecit* (hominem), *cibavit* Prov. 30, 8. — Pyh. טֹרַף *dilaniatus, discerptus est* Gen. 37, 33., in pausa טֹרָף Gen. 44, 28.

II) i. q. Arab. طرف *nova fuit, recens prodiit res,* unde oriuntur טָרָף et טֶרֶף n. 2.

טֶרֶף m. 1) a) *animal laniatum* vel *laniandum, praeda,* quae laniatur Job. 4, 11. 29, 17. etc., הַרְרֵי טָרֶף *montes praedae* h. e. unde praedatores prorumpunt Ps. 76, 5. v. Rosenmueller. ad h. l.; b) *cibus, esca,* quae comeditur Ps. 111, 5. Mal. 3, 10. — 2) *folium* (طارف *recens;* hinc hebr. *folium recens,* deinde *folium* simpl.; Chald. טַרְפָּא, Syr. ܛܪܦܐ *id.*). Plur. טַרְפִּים *frondes* vel *folia viridia* Ezech. 17, 9. Cum affixo טַרְפֵּי Jes. 31, 4.

טָרָף *recens;* עֲלֵה זַיִת טָרָף *folium olivae recens* vel *viride* Gen. 8, 11.

טְרֵפָה f. *discissio, dilaniatio, dilaniatum* Gen. 31, 39. Exod. 22, 12. 30. Levit. 7, 24. Ezech. 4, 14. etc.

טַרְפְּלָיֵא nom. gentis barbarae, ex qua coloniam in Palaestinam deduxerunt reges Assyrii Esr. 4, 9., aliis *Tapyri* (*Ταπουροί*) Ptolemaei (p. 148.) in finibus Choromitrenae; aliis *Ταρπῆτες* Strabonis (p. 757.) ad paludem Maeotidis, Sindos inter et Sittacenos.

י

י, decima Alphabeti littera, quoties fingendis declinandisve vocabulis inservit a) *ab initio,* in *Verbis* quidem *praeformativa* est, tertiam personam masculinam in utroque numero exhibens, יִקְטֹל et יִקְטְלוּ; in *Nominibus* autem *Heemantica,* ut יְקוּם, יִצְהָר etc. — b) *in medio,* per *epenthesin* verbis defectivis secunda radicali et quiescentibus media radicali ante afformantes *syllabicas* inseritur, ut תְּסֻבֶּינָה et תְּקוּמֶינָה; passim ex orthograph. rabbinica plane *otiosa* vel *mater lectionis* est, ut in הַיְעָשֶׂה Exod. 25, 31. מְלֵיאָתִים Ezech. 11, 6. etc. v. Gesen. Lehrg. p. 52. — c) *in fine* nomin. format patronymica et gentilitia, quaeque ad eorum classem referuntur, ut עִבְרִי, נָכְרִי; — in exitu *verborum* vel *afformantem* secundae personae sing. foem. imperativi et futuri con-

stituit, ut קְטַלִי et תִּקְטְלִי, vel *pronomen suffixum* primae personae sing. denotat, ut מַלְכִּי *rex meus,* חֲמָסִי *injuria mea* h. e. *quam patior* Gen. 16, 5. Jer. 51, 35. v. Gesen. l. c. p. 733. Alibi mere *paragogicum* est, ut per Syriasmum dicitur ־ִי —, ־ְכִי — pro vulgari ־ָךְ et ־ַיִךְ Ps. 103, 3. 4. 5., תַּחֲלוּאָיְכִי, עֲוֹנֵכִי etc. Ps. 116, 7. 2 Reg. 4, 2. 3. etc., מְלֵאֲתִי Jes. 1, 21., אֹסְרִי Gen. 49, 11., רַבָּתִי Thren. 1, 1. al. v. Gesen. l. c. p. 547.

יָאַב *concupivit, desideravit* (coll. אָבָה, cum quo convenit, quemadmodum plurima alia a Jod incipientia conv. cum quiescent. ultima), sq. לְ Ps. 119, 131. (Syr. ܝܐܒ et ܐܬܝܐܒ s. ܐܬܝܒܒ *concupivit,* conf. Vers. simpl. et Philox. Luc. 16, 21).

יָאָה *pulcher, decorus fuit* (Chald. et Samar. יְאָה *id.;* Syr. ܝܐܐ, ܝܐܝ *pulcher,* ܝܐܝܘܬܐ *decentia, decor, pulchritudo).* Hinc est Jer. 10, 7. 3 pers. f. in pausa יָאָתָה te *decet,* tibi *debetur, πρέπον ἐστι, πρέπει.*

יָאַל duplex rad. in Kal inusit. I) Niph. נוֹאַל *stultus factus est, stolide se gessit,* significationem per metathesin mutuatur ab אֱוִיל *stultus,* Num. 12, 11. Jer. 5, 4.; praet. plur. נוֹאֲלוּ Jes. 19, 13. in pausa נֹאָלוּ Jer. 50, 36.

II) Hiph. הוֹאִיל 1) *coepit,* sq. Inf. c. לְ Jos. 17, 12. Jud. 1, 35., sq. verbo fin. Deut. 1, 5. — passim majore cum vi *sustinuit, ausus est* aliquid facere Gen. 18, 27. 31. — 2) *voluit, proposuit sibi, animum induxit.* Construitur a) cum verbo *finito* vel interposito ו copul.: 2 Sam. 7, 29. עַתָּה הוֹאֵל וּבָרֵךְ *itaque placeat tibi et benedicas* 2 Reg. 5, 23., Job. 6, 9: וְיֹאֵל אֱלוֹהַּ וִידַכְּאֵנִי *placeat Deo et conterat me* Jud. 19, 6. — vel omisso Vau Deut. 1, 5. Hos. 5, 11. הוֹאִיל הָלַךְ *voluit, placuit ire.* — b) sq. *infinitivo* cum לְ 1 Sam. 12, 22: הוֹאִיל לַעֲשׂוֹת *voluit facere.* — Fut. c. Vau convers. וַיּוֹאֶל Exod. 2, 21. Jud. 1, 27. 35. etc. Sed וַיֹּאֶל pro וַיָּאֶל 1 Sam. 14, 24. pertinet ad rad. אלה. [Oritur hoc v. ab أول *primus* transpositis litteris, et أول *praecessit,* hinc hebr. *coepit* (cf. ἄρχειν), *proposuit sibi,* in quo utroque verbo *primi* ac *prioris* notio inest].

יְאֹר et **יְאוֹר** 1) *fluvius* i. e. a) κατ᾽ ἐξοχὴν *Nilus* Gen. 41, 1 sqq. Exod. 1, 22. 7, 15 sqq. etc., Copticum ΙΑΡΟ (Jaro i. e. *flumen*), quod ipsum vocabulum a Pentateuchi interprete Copt., qui Lxx. sequebatur, saepe ponitur, ubi codex hebr. יאור habet, ut Exod. 2, 3. 5. conf. La Crozii Lex. Copt. p. 27. *Repertorium litt. bibl. et orient.* T. XIII, p. 30. Champollion l'Égypte sous les Phar. I, 137 sq. II, 338. — In plur. יְאֹרִים *brachia Nili* indeque ductae *canales* in Delta, quasi *Nili minores,* Ezech. 29, 3 sqq. 30, 12. Ps. 78, 44. Jes. 7, 18. Exod. 7, 19. — b) semel de alio fluvio (Tigride) Dan. 12, 5 sqq. coll. 10, 4. — 2) *rivus* in recentiore Hebraismo, qui nullam amplius originis rationem habebat, plur. יְאֹרִים Jes. 33, 21. Job. 28, 10. (Sab. ܝܡܐ *id.*). Cum praefixo: כָּאֹר pro כַּיְאֹר Am. 8, 8 (coll. 9, 5.).

יָאַשׁ in Kal inusit., Niph. נוֹאַשׁ *desperavit, spe destitutus est* (يئس et ييس

in Conj. I. et VIII. *despondit animum, desperavit* de aliquo s. aliqua re sq. مِن, sed cf. Schultens in clav. dial. p. 190.). Constr. praegn. cum מִן pers. 1 Sam. 27, 1. נוֹאַשׁ מִמֶּנִּי שָׁאוּל *desperat Saulus* (et desistit) *a me*. Part. נוֹאָשׁ a) *desperatus, spe destitutus* Job. 6, 26. אִמְרֵי נוֹאָשׁ *verba desperati*; b) *desperatum, frustra* (est), imperson. Jes. 57, 10. Jer. 2, 25. 18, 12. — Pih. *desperatum fecit, spe destituit* Eccles. 2, 20.

יָאַת vid. supra אוּת.

יָבָא, unde deduci possit fut. Hiphil. תֹּבֵא Prov. 1, 10. v. אָבָה.

יָבַב in Kal inusit., Pih. *vociferatus est, clamavit* Jud. 5, 28. Arab. أَبَّ in Conj. II. أَبَّبَ *clamavit, vociferatus est*, ut qui adoritur hostem; hinc وَبَّ *paravit, expedivit se ad faciendum in proelio impetum*, quod fiebat *clamando*, ܝܰܒܳܒ de *clamore bellico* 1 Sam. 17, 22., ܝܰܒܳܒܳܐ *clangor tubae*, Chald. *clamavit*; Aeth. *clamavit, jubilavit* v. Lette ad *Cant. Deborae* p. 170. Michaelis in *Suppl.*

יוֹבָב 1) Gen. 10, 29. *Jobabitae*, nom. propr. populi Arabiae felicis, Ptolemaeo ex errore librariorum (B et P permut.) dict. Ἰωβαρῖται, sub gradu long. 84 et 85, lat. 18, quorum metropolis *Nagran* erat, urbs celeberrima, regni Homeritarum saepe sedes, in tabulis D'Anvillianis sub gr. long. 62. lat. 19. sita, hodie ditionis *Hamadan* (همدان) v. Bocharti *geogr.* T. I, p. 190. 191., Michaelis Spicil. T. II, p. 203. 204. — 2) nom. propr. regis Idumaeorum Gen. 36, 33. — et aliorum passim hominum Jos. 11, 1. 1 Chron. 8, 9. al.

יְבוּס nom. propr. *urbis* munitissimae in tractu Judae et Benjamin, quae postea *Salem* et *Jerusalem* vocata est Jud. 19, 10. 2 Sam. 5, 5. 1 Chron. 11, 4. Jos. 18, 16. Inde יְבוּסִי a) *Jebusita* 2 Sam. 5, 6. 1 Chron. 11, 4. — b) *urbs* (ἄστυ) ipsa *Jebusitarum* Jos. 15, 8. 18, 28. Huc referunt etiam Zach. 9, 7. sed v. Rosenmueller. Oriri videtur a בּוּס *conculcare* ad form. יְקוּם.

יָבַל (in Kal inusit.) *fluxit, profluxit* et metaphor. *provenit, processit*; Arab. وبل *magno cum impetu fluxit, imbrem fudit, copiose pluit* (v. nom. מַבּוּל et בּוּל). — Hiph. הוֹבִיל *provenire* (quasi profluere), *procedere fecit* (cf. infra יְבוּל), deinde a) *duxit* Jer. 31, 8. Ps. 60, 11. 108, 11. — b) *tulit, attulit* Ps. 68, 30. 76, 12. Zeph. 3, 10. (munera). Syr. ܝܰܒܶܠ, ܐܰܘܒܶܠ *id.* Hoph. הוּבַל *ductus est* Ps. 45, 15. Jes. 53, 7. 55, 12. Jer. 11, 19., it. *allatus, oblatus est* Jes. 18, 7. Hos. 10, 6. (de muneribus), it. *delatus, elatus* in sepulcrum *est* Job. 10, 19. 21, 32. — Voc. mere poeticum.

יְבַל Chald. *id.*, unde Aphel הֵיבֵל (v. Winer Gramm. Chald. p. 48.) a) *abduxit, abstulit* Esr. 5, 14. — b) *detulit* Esr. 7, 15., ubi infinit. הֵיבָלָה.

יְבוּל m. *proventus* (ἐκφόριον) terrae et arborum Jud. 6, 4. 19, 21. Job. 20, 28. Hab. 3, 16. Levit. 26, 4. 20. Deut. 11, 17. c. affixo יְבוּלָהּ Ps. 67, 7. et יְבֻלָהּ Deut. 32, 22. In loco Job. 20, 28. יִגֶל יְבוּל בֵּיתוֹ nonnulli cum Doederlinio censent יְבוּל significare *imbrem* (coll. בּוּל, מַבּוּל,

Arab. وَابِل), ut verba ita sint reddenda: *imber aufert domum ejus.* Sed cum hic sensus non possit nisi mutato יְגַל in יַגֵּל extorqueri, satius est vertere: *exsulabit,* peribit *proventus domus ejus* h. e. opes male partae cito dissipabuntur.

בּוּל, per aphaeres. pro יְבוּל, 1) *pluvia* (v. rad.), hinc *mensis pluviosus,* Hebraeorum octavus, a primo Novembris novilunio initium capiens 1 Reg. 6, 38. — 2) *proventus* Job. 40, 15. (20). — 3) ex chald. (talm.) linguae usu: *frustum* Jes. 44, 19. Ita Rosenmueller. et Gesen. Alii: *proventus arboris* h. e. *lignum,* quod magis placet.

מַבּוּל m. *diluvium* (pro מִנְבּוּל tanquam a נָבַל vid. Gesen. L. p. 390 sq.) Gen. 6, 17. 7, 6. 7. 10. 17. Ps. 29, 10.

יָבָל 1) *flumen.* Plur. in regim יִבְלֵי מַיִם Jes. 30, 25. 44, 4. — 2) filius Lamechi primogenitus, a quo nomades originem ducunt Gen. 4, 20.

תֵּבֵל f. voc. poet. 1) pr. *terra irrigua* et *foecunda* adeoque *habitabilis* Jes. 14, 17. (oppos. מִדְבָּר), Ps. 90, 2. 24, 1. (ubi copulatur cum gener. voc. אֶרֶץ); deinde 2) i. q. אֶרֶץ Ps. 19, 5. 93, 1. 96, 10. Job. 18, 18. 37, 12. 1 Sam. 2, 8. etc. Metonym. *incolae* terrae Ps. 9, 9. 33, 8. 96, 13. al. — 3) *terra certis limitibus descripta,* ut terra *Israel.* Jes. 24, 4., *t. babylon.* 13, 11. — Syr. ܬܒܝܠ, ܬܐܒܝܠ *id.*

יוֹבֵל com. *sonus tractus, productus (ein gezogener, lang ausgehaltner Ton)* et *fluminis* instar sese diffundens, opposit. *sono brevi, fracto* et *interrupto,* unde dicitur *protrahi,* מָשַׁךְ Exod. 19, 13. Jos. 6, 5. Assentitur Carpzovius in *Apparatu Antiquit. S. Codicis* p. 449. Hinc קֶרֶן הַיּוֹבֵל *cornu,* quo ejusmodi *sonus* editur Jos. 6, 5., et שׁוֹפְרוֹת יוֹבְלִים *buccinae,* quibus ejusmodi *soni* eduntur Jos. 6, 4. 6. 8. 13.; etiam omissis his voc. יוֹבֵל est *instrumentum, quo sonus protractior editur, buccina* Exod. 19, 13. — שְׁנַת הַיּוֹבֵל *annus jubilaeus* (Lxx. ἔτος τῆς ἀφέσεως vid. Winer. Lexic. bibl. Tom. I, p. 362.) Levit. 25, 13. 28. 40. 27, 17. 18. 23., quia ejusmodi *sono* promulgabatur Levit. 25, 9., pro quo etiam simpliciter per metonym. יוֹבֵל legitur Levit. 25, 10. 11. 12. 15. 28. 30. 31. 33. 17, 18. 21 Num. 36, 4. Aliorum sententias de hoc voc. collegit et examinavit Carpzovius l. c. p. 447 sqq. In his etiam illa est magistrorum jud., qui יוֹבֵל *arietem* denotare contendunt, ut קֶרֶן הַיּוֹבֵל sit *cornu arietinum.* Inane commentum!

אוּבַל et אֻבַל m. *fluvius* (a rad. وبل *uvidus fuit*) Dan. 8, 3. 6., in regim. אוּבַל Dan. 8, 2. Aliorum opiniones dijudicavit Berthold. ad Dan. II, p. 511 sq.

יוּבַל m. 1) *locus uvidus* vel *flumen* Jer. 17, 8. — 2) filius Lamechi, musicorum instrumentorum inventor Gen. 4, 21.

יַבֶּלֶת f. (tanq. a masc. יַבָּל) Levit. 22, 22. *diffluens sc. sanie,* Vulg. *papulas habens.* Al. pro substantivo habent: *defluxus pilorum,* ut Arab. وابلة.

תּוּבַל־קַיִן (profluxus h. e. *progenies Caini*) filius Lamechi, primus faber ferrarius Gen. 4, 22.; vide de hoc nom. multum vexato Rosenmueller. ad h. l. Aliud תּוּבַל v. sub lit. ת.

יָבָם m. *levir* i. e. mariti frater (v. Lxx.), contractum videtur ex יָאֵבָם *amore propensus, favens*, a יאב cum ם heemantico Deut. 25, 5. 7. Inde declinata sunt:

יְבָמָה f. *glos, fratria*. Cum affixis יְבִמְתֵּךְ Ruth. 1, 15., יְבִמְתּוֹ Deut. 25, 7. 9.

יִבֵּם Pih. *fratris* (mortui) *uxorem duxit* Deut. 25, 5. 7. Gen. 38, 5., quod officium legibus (Deut. 25, 5 sqq.) injunctum erat leviro v. Winer. Lexic. bibl. Tom. II, p. 408 sq.

יְבֹנֶה v. sub rad. בנה.

יַבֹּק nom. propr. rivi, qui in Basanitidis montibus oritur et infra lacum Tiberiensem Jordani influit. Arabibus dicitur *Jarmuc* يَرْمُوك (sc. a *Jarmoc*, מ mut. in ב fit *Jarboc* et eliso ר *Jabboc*, ut כַּסָּא pro כַּרְסָא) et *Dscheriat Musa* جَرِيَّة مُوسَى (*flumen Mosis*) gr. *Hieromiax* conf. Michaelis *Suppl.* p. 1049. Proficisci videtur nomen hebr. a rad. בָּקַק *evacuare, effundere*.

יָבֵשׁ *aridus fuit* vel *factus est, exaruit* (plus est, quam חָרֵב cf. Ps. 22, 16.). Dicitur a) de *rebus humidis*, quando arescunt Jos. 9, 5. 12 (de pane), Jer. 23, 10 (de pascuis), Ezech. 19, 12 (de fructibus arborum), Jes. 15, 6 (de plantis), 1 Reg. 13, 4. Zach. 11, 17 (de manu, quae succo destituitur adeoque torpet cf. Mr. 3, 1. Jo. 5, 2.); — et b) de ipso *humore*, qui consumitur Job. 14, 11. Gen. 8, 13. Jer. 50, 38. trop. de vi (succo) vitali Ps. 22, 16. cf. Ps. 102, 12.— Infin. absol. יָבֹשׁ Ezech. 17, 19., constr. יְבֹשׁ Jes. 27, 11., fut. יִיבַשׁ et יָבֵשׁ Jes. 19, 7. Jer. 12, 4. Job. 8, 12., semel cum Zere et terminatione verbi perfecti: יֵבוֹשׁ Hos. 13, 15. (v. Gesen. L. p. 385.) etc.

Pih. יִבֵּשׁ *arefecit* Job. 15, 30 Prov. 17, 22. Fut. cum affixo וַיַּבְּשֵׁהוּ (per compendium scribendi pro וַיְיַבְּשֵׁהוּ, priore Jod sequenti simili per Dagesch inserto v. Gesen. l. c. p. 386.) Nah. 1, 4.

Hiph. הוֹבִישׁ *arefecit* Jos. 2, 10. 4, 23. Jer. 51, 36. Jos. 42, 15. Ezech. 17, 24. 19, 12. Aliud הוֹבִישׁ et הִבְאִישׁ (Jes. 30, 5.) vid. in בּוֹשׁ.

יָבֵשׁ m., יְבֵשָׁה f. *aridus* i. e. succo destitutus (opp. לַח) Job. 13, 25. Jes. 56, 3. Ezech. 17, 24. Num. 6, 3. 11, 6. 37, 2. 3.

יַבָּשׁ m. inusit., foem. יַבָּשָׁה *arida* sc. אֶרֶץ (ἡ ξηρά), vel neutraliter *aridum* (Caes. B. G. 4, 29.) τὸ ξηρόν Gen. 1, 9. Exod. 4, 9. Jes. 44, 3. etc.; alia terminatione foem. יַבֶּשֶׁת Exod. 4, 9. Ps. 95, 5.

יְבֹשֶׁת f. *exsiccatio* Gen. 8, 7. Aliis est Infin. cum ת paragog. v. Gesen. L. p. 384.

יַבֶּשֶׁת f. Chald., statu emphat. יַבֶּשְׁתָּא *arida, aridum* Dan. 2, 10.

יָגַב radix. inusit. i. q. גוב جوب et جيب, *secare, findere*, hinc *arare* (nam eaedem significationes saepe occurrunt sub radd. med. rad. quiesc. et prim. rad. Jod, conf. טוב et יטב etc.). Inde sunt

יוֹגֵב m. *agricola*, proprie *sector* sive *fossor terrae*; vocabula enim *secandi* et *findendi* ad *arationem* referuntur, cujus rei exempla vid. in

Simonis *Arcano formm. hebr.* p. 36. Plur. יוֹגְבִים Jer. 52, 16. (Lxx. γεωργοὶ) et sec. Kri 2 Reg. 25, 12., ubi Cthib habet גָּבִים, alia forma participiali a synonymo verbo גוב. *Collectores sive exactores tributi* (q. d. *injungentes tributum necessarium*) intelligit Gerardus Kuypers in *Notis ad Ali Ben Abi Taleb Carmina* p. 178. a وجب in Conj. IV. *necessaria fuit res, injungere* alicui aliquid *ut necessarium*; — sed praestat vett. interpretum auctoritatem sequi.

יָגֵב m. *ager*, qui *arando* vel *fodiendo* proscinditur. Plur. יְגֵבִים Jer. 39, 10.

יָגָה Duplex radix I) *doluit (animo), moeruit* (proprie idem significare putatur quod Arab. وجى *attritus est dolore,* ut *pes injecto in calceum calculo* v. Schultens in *Commentar.* ad Prov. 10, 1. et in *Clave dialect.* p. 247.). In Kal inusit., Niph. part. נוּגָה (pro נוֹגָה) *moerore affectus,* plur. נוּגֵי מִמּוֹעֵד *moesti* quippe a *conventu sacro* sejuncti, prohibiti Zeph. 3, 18. (quod tamen al. a יגה n. 2. repetunt v. Rosenmueller.), foem. plur. נוּגוֹת Thren. 1, 4. — Pih. יִגָּה *moerore affecit,* fut. cum Vau convers. וַיַּגֶּה (pro וַיְיַגֶּה) Thren. 3, 33. Simile vid. supra in יָבֵשׁ. — Hiph. הוֹגָה *moerore affecit, afflixit* Thren. 1, 5. 12. 3, 32. Jes. 51, 23.; fut. plur. cum Nun paragog. et mutata tertia ה in Jod, תּוֹגְיוּן Job. 19, 2.

II) in Kal inusitat., Hiph. הוֹגָה *removit* 2 Sam. 20, 13. cf. وجى *secuit,* unde وجى عن *resecuit a se, removit.* Sed הָגוֹ Prov. 25, 4. vid. sub הָגָה II.

יָגוֹן m. *moeror, moestitia (dolor animi)* Gen. 42, 38. Ps. 13, 3. Jes. 35, 10. Jer. 8, 18. 31, 13. Ezech. 23, 33.

תּוּגָה f. *moeror, tristitia* Ps. 119, 28. Prov. 10, 1. 14, 13. 17, 21.

יָגַהּ rad. Hebr. non usitat., i. q. Arab. وجه med. Dham. *spectabilis fuit,* unde وَجْه *facies, vultus,* al. جِهَة.

גֵּהָה f. Prov. 17, 22: לֵב שָׂמֵחַ יֵיטִב גֵּהָה *animus laetus exhilarat faciem.* Ita post Schultens. plerique; vid. tamen sub rad. גהה.

גַּהּ v. sub lit. ג p. 173.

יָגֵן v. גַּן sub lit. ג.

יָגַע 1) *laboravit* (h. e. vires intendit, contendit, Arab. وجع *doluit*), vel absolute Job. 9, 29: לָמָּה־זֶּה הֶבֶל אִיגָע *cur tandem incassum laborem* (sc. ut jus obtineam), Jes. 49, 4. Habac. 2, 13. — vel sq. בְּ rei, *in qua* laboratur Jos. 24, 13. Jes. 47, 12. 62, 8., semel sq. infin. et לְ Prov. 23, 4. — 2) *defatigatus est* 2 Sam. 23, 10. Jes. 40, 28. 31., sq. בְּ rei Jer. 45, 3. Ps. 6, 7: יָגַעְתִּי בְאַנְחָתִי *defatigatus, fessus sum gemendo,* sq. בְּ pers. Jes. 43, 22. יָגַעְתָּ בִּי *defatigatus es in me* sc. colendo (ut recte explicat Jarchius) h. e. taedet te mei. — Praet. foem. יָגְעָה (cum patach furtivo sub ע) Jes. 47, 15. 62, 8. Fut. יִיגַע Jes. 40, 28., plur. יִיגְעוּ et emisso altero Jod, יִגְעוּ Jes. 65, 23. Jer. 51, 58., in pausa יִיגָעוּ Jes. 40, 31. et יִגָעוּ Jes. 40, 30.

Pih. יִגַּע *fatigavit, defatigavit* Jos. 7, 3. Eccles. 10, 15. — Hiph.

הוֹגִיעַ *defatigavit* aliquem, *molestus fuit* alicui, sq. בְּ rei Jes. 43, 23. 24. Mal. 2, 17.

יָגֵעַ m. 1) *defatigatus, fessus* Deut. 25, 18. 2 Sam. 17, 2. — 2) *fatigans,* כָּל־הַדְּבָרִים יְגֵעִים *omnia verba fatigant, fessos faciunt homines* (all. *molesta, molestiâ plena*) Eccles. 1, 8.

יָגִיעַ m. *defatigatus* Job. 3, 17.

יָגָע m. *labore partum* Job. 20, 18.

יְגִיעַ m. *labor, defatigatio* Gen. 31, 42. Eccles. 12, 12., metonym. *res labore parta* (ut Graec. κάματος), *quaestus, opes* Deut. 28, 33. Job. 10, 3. Ps. 128, 2. Jes. 45, 14. etc. Plur. Hos. 12, 9.

יְגִיעָה f. *labor, defatigatio* Eccles. 12, 12.

יָגֹר *metuit, formidavit,* sq. vel acc. Job. 3, 25. 9, 28. vel מִפְּנֵי *rei* Deut. 9, 19. Praet. יָגֹרְתָּ Deut. 28, 60., יָגֹרְתִּי Ps. 119, 39. Dic. de *graviore et angente formidine,* ut Arab. وجر, v. Alb. Schultens. ad Job. 3, 25.

יָגֹר *metuens, timidus* Jer. 22, 25. 39, 17.

יְגַר m. Chald. *acervus* (lapidum) Gen. 31, 47. Aethiop. *collis,* a rad. וגר *jecit, lapidavit.* Finitimum est אגר *collegit* conf. Lud. de Dieu ad loc. c. Gen.

יָד com. sed saepius fem. manus, nom. primitiv. (Syr. ܐܝܕ Arab. يَدٌ *id.*) Gen. 14, 22. 24, 2. 38, 28. Exod. 17, 11. 12. etc. Ob similitudinem *manus* appellantur etiam a) *pedes* stellionis, quibus hic tanquam *manibus* utitur Prov. 30, 28. cf. Gataker. Miscell. posth. c. 8. — b) *cardines,* qui sunt extremis asseribus velut manus immissi Exod. 26, 17. 19. 36, 22., nec non *axes* rotarum, qui manum instar rotas tenent 1 Reg. 7, 32. 33.

Multae ab hac principali significatione proficiscuntur locutiones integrae, quae praeter propriam suam potestatem in alienum etiam sensum *transferuntur,* ut a) *manum suam aperire* (פָּתַח) h. e. liberalem, beneficum esse Ps. 104, 28. 145, 16. Deut. 8, 11. (sim. pers. دست كشادن); contra: *manum suam comprimere* (קָפַץ) i. e. illiberalem esse, beneficium denegare Deut. 15, 7. — b) *manum dare, porrigere* (נָתַן) dicuntur illi, qui vel confirmant aliquid 2 Reg. 10, 15., vel pollicentur Esr. 10, 19., vel alicui sese dedunt (*victas manus dare*) 2 Chron. 30, 8. Jer. 50, 15. Thren. 5, 6. — c) יַד פּ (יָדַי) נָתַן, נָטַשׁ עַל, הֵבִיא, הִפְקִיד 1 Reg. 14, 27. 2 Reg. 10, 24. Jos. 6, 2. Ps. 31, 6. 1 Sam. 17, 22. *in manum alicujus aliquid dare, tradere* h. e. curae ejus committere. — hinc צֹאן יָדוֹ *grex ei commissus* Ps. 95, 7. — d) יָד לְפֶה *manum ori impone* h. e. sile Prov. 30, 32. (Sir. 5, 14., pers. دست بر دهان). — e) *manum suam admovere* alicui (הֵשִׁיב) i. e. vel: animadvertere in aliq. Am. 1, 8. (eod. sensu *extendere manus contra* עַל Jer. 6, 12. Jes. 5, 25. Ezech. 6, 14. al.), vel juvare aliquem Jes. 1, 25. (utroque loco de Jova). — f) *manum immittere* (שָׁלַח) *alicui,* sq. בְּ vel אֶל, i. e. vel: vim inferre, injuriam facere Gen. 37, 22. 22, 12., vel furari aliquid Exod. 22, 8. Illo priore sensu dic. etiam שׂוּם יָדַיִם לְ *injicere alicui manus* 2 Reg. 11, 16. — g) *eripere, dimittere aliquem e manu* h. e. e potestate al. Exod. 18, 9. 14, 30. 1 Reg. 20, 42., poet. etiam: *e manu leonis, flammae, orci, gladii* etc. Job. 5, 20. Ezech. 35, 5. Jer. 18, 21. Ps. 63, 11. Prov. 18, 21., ut ap.

Arab. يد الريح *manus venti, flammae* etc. — Contra *vendere in alicujus manum* (בְּיַד) est: in potestatem al. tradere 1 Sam. 12, 9. Jud. 10, 7. — hinc *manus brevis, decurtata* est *debilitatis* indicium Num. 11, 23. Jes. 50, 2. 2 Reg. 19, 26. Jes. 37, 27., ut Arab. قصر يده *brevis facta est manus ejus* ab aliqua re h. e. exsequi vel assequi eam non potuit. — h) *manus mea est cum* (עִם) *aliquo* i. e. adsum, opem fero alicui 1 Sam. 22, 17. 2 Sam. 3, 12. 2 Reg. 15, 19. Contra: *manus mea est in aliquem* (בְּ) i. e. injuriam, vim infero Gen. 37, 27. 1 Sam. 18, 17. 21. 2 Sam. 14, 17. Eodem sensu de Jova dic. vel *plagas inferente, affligente* Exod. 9, 3. Deut. 2, 15. Jud. 2, 15., vel *tutante, opem ferente* 2 Chron. 30, 12. Esr. 9, 2. coll. Jud. 2, 18. — i) *manus (Jovae) est super aliquo* (עַל) i. e. tutatur eum, adest ei Esr. 8, 31. coll. 7, 6. 28. (hinc *tegere umbrâ manus suae aliquem* Jes. 51, 16.); alibi יַד הַטּוֹבָה עַל פ׳ *manus bona (benigna) Dei super al.* Neh. 2, 8. Esr. 7, 9. Sed haec tamen phrasis, ubi de Jova dicitur, passim angustiorem sensum habet, ut Ezech. 1, 3. וַתְּהִי עָלָיו יַד יְהוָה *manus J. fuit super eo* i. e. spiritus Jovae agebat, agitabat eum 1 Reg. 18, 46. 2 Reg. 3, 15. Ezech. 33, 22. Non discrepat Ezech. 8, 1. וַתִּפֹּל עָלַי יַד אֲדֹנָי, pro quo 11, 5. legitur: וַתִּפֹּל עָלַי רוּחַ יְהוָה. — k) *fit aliquid* לֹא בְיָד vel בְּאֶפֶס יָד *nulla manu adhibita* h. e. sine humana ope, sola Dei potentia Job. 34, 20. Dan. 8, 25. 2, 34. 35. Thren. 4, 6. — l) *fit aliquid* יָד לְיָד *manu in manum* h. e. per omnes hominum generationes et aetates Prov. 11, 21. 16, 5. (Syr. ܐܝܕ ܒܐܝܕ). — m) *relaxantur, remittuntur* (רָפָה) *manus al.* i. e. animum despondit, abjicit 2 Sam. 4, 1. Jes. 13, 7. Jer. 6, 24. etc. — n) de formula נָשָׂא יָד v. sub נָשָׂא, et de מָלֵא יָד sub מָלֵא.

Sed a propria et principali ipsius voc. יָד notione fluunt aliae, quarum cum istâ haud obscura est necessitudo, ut: 1) *potentia, robur* (Jes. 58, 10. appellatur *vita manus*), adeoque *praesidium, auxilium* Ps. 76, 6: וְלֹא מָצְאוּ כָל־אַנְשֵׁי־חַיִל יְדֵיהֶם *nec invenerunt viri fortes robur suum* i. e. destitutos se viderunt robore, viribus suis, Deut. 32, 36: כִּי אָזְלַת יָד *nam evanuit praesidium*, Dan. 12, 7: נַפֵּץ יַד־עַם־קֹדֶשׁ *dissipare manum* h. e. vires, potentiam *populi sancti*, Ps. 78, 42: *non recordati sunt manus ipsius* h. e. potentiae, potenter factorum. Hinc בְּיָד simpl. *vi, vehementer* Jes. 28, 2., בְּיָד חֲזָקָה *magna vi* (magno exercitu) Num. 20, 20. Eo videtur etiam pertinere Esth. 1, 7. 2, 18. *vinum* dabatur כְּיַד הַמֶּלֶךְ *pro regis potentia, opulentia*, Vulg. ut magnificentia regia dignum erat cf. 1 Reg. 10, 13. — Hujus *notionis* primordia inerant jam in istis phrasibus: *in manum alic. dare, e manu eripere*: sed hi loci, quos modo explicuimus, ita comparati sunt, ut voci יָד *roboris potentiae*que significatio non ex integra aliqua locutione accedat, sed tanquam propria et sua inhaereat. — 2) *ductus, institutum, praeceptum (Weisung)* Esr. 3, 10. 2 Chron. 23, 18. עַל יְדֵי דָוִיד *ex institutis Davidis* 1 Chron. 25, 2. 6.; vide an huc etiam spectet loc. 1 Reg. 10, 13. — 3) *pars, portio* (q. d. *manipulus*, quantum manu teneri potest), Jer. 6, 3. *depascent quisque* אֶת־יָדוֹ *partem suam*, Gen. 43, 34. חָמֵשׁ יָדוֹת *quinque partes*, 47, 24. אַרְבַּע הַיָּדוֹת *quatuor partes*, Dan. 1, 20: וַיִּמְצָאֵם עֶשֶׂר יָדוֹת עַל כָּל־הַחַרְטֻמִּים *et invenit illos* (juvenes) *decem partibus* h. e. decies, longe *sapientiores (zehnmal einsichtsvoller) magis omnibus*. — 4) *monumentum* (*manu* enim monstramus et indicamus) 1 Sam. 15, 12. 2 Sam. 18, 18. — 5) *latus*, hinc fluvii *ripa* Deut.

2, 37. Exod. 2, 5.; לְיַד 1 Sam. 19. 3. vel עַל־יַד Job. 1, 14. 2 Sam. 15, 3. Num. 34, 3. עַל־יְדֵי Jud. 11, 26. אֶל־יַד 2 Sam. 18, 4. *ad latus, a latere* h. e. *juxta, prope;* רְחַב יָדַיִם *ab utroque latere* h. e. in omnes partes *amplus, spatiosus* Gen. 34, 21 (de terra), Jes. 33, 21. Ps. 104, 25 (de mari et fluminibus). — Hinc יָדוֹת appellantur *fulcra throni,* quae ab utroque latere erant 1 Reg. 10, 19. (nisi intelligenda sellae in throno collocatae *brachia,* in *manuum* formas desinentia), nec non *prominentiae* columnarum *laterales* 1 Reg. 7, 35. — 6) *spatium, locus* Deut. 23, 13: יָד תִּהְיֶה לְךָ מִחוּץ לַמַּחֲנֶה *spatium esto tibi extra castra* Num. 2, 17.; Jes. 57, 8. יָד חָזִית, quod recte interpretatus est Jonath. אֲתַר בְּחַרְתְּ *locum elegisti.*

Cum Praefixis passim ita dicitur יָד, ut vel in *adverbium* abeat, vel ab interprete pro linguae lat. ingenio *omitti* debeat (quanquam, si rem accuratius consideras, non videbitur prorsus redundare): a) בְּיַד פ׳ signific. vel *per aliquem (ope, ministerio alicujus)* Jes. 20, 2. 2 Chron. 29, 25. Levit. 8, 36. 1 Sam. 16, 20. Jer. 37, 2. Prov. 26, 6. Jes. 64, 6 (*dissolvis nos per* (propter) *peccata nostra*), — vel *cum aliquo* 1 Sam. 14, 34. *adduxerat suum quisque bovem* בְּיָדוֹ *secum,* Jer. 38, 10. (sed 1 Sam. 26, 18: מַה בְּיָדִי רָעָה vertas: *quid mali,* criminis est *in manu mea;* nam *manu* patramus scelera), — vel *coram, in conspectu* al. Job. 15, 23. *novit diem tenebrarum paratum esse coram ipso,* jam quasi praesentem ipsi, 1 Sam. 21, 14. *gustum suum mutavit coram,* praesentibus *ipsis* (ita Arab. بين يدى فلان *inter manus al.* v. Schultens opp. min. p. 29 sq. Graec. ἐν χερσίν Apollon. Rhod. 1, 1113.).

b) לְיַד *prope, juxta* v. supra sub n. 5.

c) מִיַּד פ׳ *ab aliquo,* post verba *poscendi* vel *accipiendi* Jes. 1, 12. Gen. 4, 11. 9, 5. Num. 5, 25. Jer. 25, 28.; Jes. 50, 11. מִיָּדִי הָיְתָה זֹּאת *a me hoc accidit vobis* Hab. 3, 4.

d) עַל־יַד פ׳ *prope, juxta* v. supra n. 5.; *in manum* al. pro *alicui* post verba *dandi* Esr. 1, 8. Gen. 42, 37. 2 Reg. 22, 5. de aliis locc. v. supra. — עַל יְדֵי פ׳ *super* 1 Chron. 6, 16. *quos constituit super cantum* h. e. praefecit cantui; *per,* עַל־יְדֵי חָרֶב Jer. 18, 21.; *ad* (ad ductum) 2 Chron. 29, 27. *ad (auf) instrumenta musica.*

In regim. יַד Gen. 41, 35. 42. Exod. 2, 5., cum affixis יָדִי Gen. 14, 22., יָדְךָ 21, 18., in pausa יָדֶךָ Deut. 2, 7. Jud. 9, 33. et cum ה paragog. יָדְכָה Exod. 13, 16., יֶדְכֶם (pro יְדֵכֶם) Gen. 9, 2. Exod. 32, 29., יֶדְכֶן Ezech. 13, 21. 23. Dual. יָדַיִם Gen. 34, 21. et יָדֵי Ezech. 13, 18 (v. Gesen. L. p. 537.), in regim. יְדֵי Gen. 24, 30. Cum affixis יְדֵיכֶם Deut. 31, 29., יָדָיו Gen. 27, 16. et יָדֵיהוּ Habac. 3, 10. etc.

Plur. יָדוֹת 1) *manus arte factae,* vel *ea, quae manuum formas* quodammodo *referunt* (ut antea dictum), *cardines, axes,* it. *partes, portiones* Gen. 43, 34. Exod. 26, 17. 1 Reg. 10, 19. Neh. 11, 1. (v. Gesen. l. c. p. 539 sq.), in regim. יְדוֹת 1 Reg. 7, 32. cum affixo יְדֹתָיו Exod. 26, 19. 36, 24.

יַד com. Chald. *manus* Dan. 5, 5., stat. emphat. יְדָא Dan. 5, 5. 24., cum affixis יְדָךְ Dan. 3, 17. 25., יְדֵהּ Dan. 4, 32., יְדְהֹם (more Hebraeorum, ut in יְדְכֶם et יְדְכֶן) Esr. 5, 8. Dual. יְדַיִן Dan. 2, 34. 45., cum affixo יְדַי Dan. 3, 15. — Adde haec: יְהַב בְּיַד פ׳ *in alicujus manum* h. e. potestatem *dare* Esr. 5, 12. Dan. 2, 38. 7, 25. — מִן יַד אַרְיָוָתָא

e manu (faucibus) leonum Dan. 6, 28. coll. 3, 17.; דָּת אֱלָהָךְ דִּי בִידָךְ *lex dei, quae est in manu tua,* quam tecum habes, in qua es versatus Esr. 7, 14. 25.; שְׁלַח יַד *manum extendere* i. e. aggredi aliquid Esr. 6, 12.

יָדַד 1) *jecit, projecit, conjecit* sortem Joel. 4, 3. Obad. 11. Nah. 3, 10. — 2) *dilexit*, ut Arab. وَدَّ (vid. supra in דּוּד) cf. derivv. Has significationes ita inter se conciliant, ut vocis ידד, coll. Aeth. ወደደ, propriam vim inesse putent in *configendo;* hinc a) *jecit, projecit,* terrae quasi affixit; b) *conjunxit, copulavit,* unde *amoris* notio proficiscitur.

יָדִיד m. *dilectus* (Syr. ܝܰܕܺܝܕܳܐ *amicus*) Deut. 33, 12. Jes. 5, 1. Jer. 11, 15. Ps. 60, 7. 108, 7. Plur. foem. Ps. 84, 2. מַה יְּדִידוֹת מִשְׁכְּנוֹתֶיךָ *quam dilectae* h. e. amabiles, jucundae sunt *habitationes tuae;* subst. שִׁיר יְדִידֹת Ps. 45, 1. *carmen suave, venustum,* ᾆσμα προσφιλίας Aquil.; al. *epithalamium* vertunt.

יְדִדוּת f. *id quod amatur, deliciae* Jer. 12, 7.

יְדִידְיָה m. (*dilectus Jovae*) nom. Salomoni recens nato inditum a Nathane propheta 2 Sam. 12, 25.

דַּד m. *mamma, uber* v. sub lit. ד.

יָרָה I) i. q. יָדַד *jecit, projecit, jaculatus est* Jer. 50, 14. (ut Aethiop. ወደየ), Pih. fut. וַיַּדּוּ pro וַיְיַדּוּ *et projecerunt* (lapides) Thren. 3, 52. Infin. יַדּוֹת *dejicere* (cornua gentium h. e. vires gentium frangere) Zach. 2, 4.

II) i. q. Arab. وَدَى et Syr. ܐܰܘܕܺܝ *professus, confessus est,* deinde *celebravit* (quae significatio, cum non multum distet a projiciendi emittendique sensu, vide, an ad *unam* radic. revocari possit hoc v.; quemadmodum etiam Arab. وَدَى non omnino abhorret ab *emittendi* etc. notione). In Kal non usit.

Hiph. הוֹדָה 1) *professus, confessus est,* constr. c. acc. rei Prov. 28, 13., vel sq. עַל Ps. 32, 5. — 2) *celebravit, laudavit,* sq. acc. pers. Gen. 29, 35. Ps. 7, 18. 30, 13., vel לְ pers. Ps. 75, 2. 1 Chron. 29, 13. Esr. 3, 11.; freq. הוֹדָה שֵׁם יְהוָה *nomen Jovae celebrare* 1 Reg. 8, 32. Ps. 54, 8. vel לְשֵׁם יְהוָה Ps. 106, 47. Part. מוֹדֶה, plur. מוֹדִים 1 Chron. 29, 13., infin. הוֹדוֹת Ps. 92, 2. Neh. 12, 46., imp. plur. הוֹדוּ Jes. 12, 4. Fut. יוֹדֶה Ps. 7, 6. et יְהוֹדֶה Neh. 11, 17., 1. pers. cum affixo אוֹדְךָ 2 Sam. 22, 50., in pausa et cum Nun epenthetico אוֹדֶךָּ Job. 40, 14. ac servata praeformante ה ex Chaldaismo אֲהוֹדֶנּוּ Ps. 28, 7.

Hithpah. הִתְוַדָּה 1) *confessus est* Levit. 5, 5., sq. acc. rei Num. 5, 7. Levit. 16, 21. 26, 40. Dan. 9, 20., sq. עַל Neh. 1, 6. 9, 2. — 2) *celebravit, laudavit* sq. לְ pers. 2 Chron. 30, 22.

יְדָא Chald. Aphel *celebravit* (Deum), part. מְהוֹדֵא Dan. 2, 23. et excluso ה, מוֹדֵא Dan. 6, 11.

תּוֹדָה f. (verbale conveniens cum Conjug. Hiph.) 1) *confessio* (peccatorum) Jos. 7, 19. Esr. 10, 11. — 2) *gratiarum actio* (quae est ejus, qui beneficia se accepisse *fatetur*) Jes. 51, 3. Ps. 26, 7. 50, 14. 23. etc. Plur. תּוֹדוֹת *gratiarum actiones, laudes* Ps. 56, 13. Neh. 12, 27. it. *chori gratias agentium, laudantium* Neh. 12, 31. 40. v. Syr. et Vulg

Metonymice in recentiore Hebraismo 3) *sacrificium eucharisticum* Jer. 17, 26. 33, 11., quod antiquitus dicebatur זֶבַח תּוֹדָה Levit. 7, 12. 22, 29. Plur. 2 Chron. 29, 31.

הֻיְּדוֹת plur. foem. Neh. 12, 8. vulgo huc refertur et exponitur *laudes sive celebrationes,* ut ה servile sit; at sine simili exemplo; quapropter Hillerus metathesin subesse putat pro יְהֻדוֹת vel יְהֻדוֹת, a sing. יְהוּדָה. Fortasse derivari possit a rad. Arab. هاد *leni, tarda ac placida voce ejusque tali reciprocatione in cantu usus est,* unde مهود *lenis cantus:* ut adeo הֻיְּדוֹת sint ejusmodi *cantiones;* ratione autem formae pertineret ad formam masc. פִּקֻּד, de qua vid. Simonis *Arcan. Form. Hebr.* p. 437.

יְהוּדָה nomen propr. 1) *Judae,* filii Jacobi Gen. 29, 35. 35, 23. et tribus ab eo ortae Num. 7, 12. Jos. 11, 21. 19, 34. 21, 4. Jud. 18, 2. 19, 18. etc., proprie 3. fut. Hoph., servato ה characteristico, *celebrabitur* sc. Jehova. — מִדְבַּר יְהוּדָה *desertum Judae,* quod a Thecoa incipiebat, lateque versus austrum procurrebat Jos. 15, 61. Jud. 1, 16. al. — 2) regni Judaici, quod tribus Judaicam et Beniaminit. complectebatur 1 Reg. 12, 23. 32. 14, 21. 15, 1. etc.; hinc אַדְמַת יְהוּדָה Jes. 19, 7., עִיר יְהוּדָה i. e. Hierosolyma 2 Chron. 25, 28. Semel gen. foem. Ps. 114, 2., ubi ipsa *terra* Jud. significatur v. Gesen. L. p. 469. — 3) totius terrae Israeliticae Hagg. 1, 1. 14. 2, 3. (v. Hieronymum in *praef. ad Amosum*).

יְהוּד chald. i. q. יְהוּדָה *Juda* h. e. *Judaei* Dan. 2, 25. 5, 13. 6, 14. Esr. 5, 1. 8. 6, 14. coll. Arab. يَهُود.

יְהֻד oppidum in tribu Dan. Jos. 19, 45.

יְהוּדִי m. *Judaeus* 1) in antiquiore Hebraismo *civis regni Judaici* 2 Reg. 16, 16. 25, 25. — 2) in recentiore, quilibet *Israëlita* Esth. 3, 6. 9, 20. Dan. 3, 8. Plur. יְהוּדִים Jer. 43, 9., passim יְהוּדִיִּים sec. Cthib Esth. 4, 7. 8, 1. 7. 13. 9, 15. 18. Foem. יְהֻדִיָּה *Judaea* 1 Chron. 4, 18. Inde verbum denominat. in Hithpahel

הִתְיַהֵד *Judaismum amplexus est,* propr. *semet ipsum Judaeum fecit* Esth. 8, 17.

יְהוּדִית adverb. *Judaice, judaicâ linguâ* 2 Reg. 18, 26. 28. 2 Chron. 32, 18. Jes. 36, 11. 13, etc.

יְהוּדַי m. Chald. id., quod Hebr. יְהוּדִי, unde plur. יְהוּדָאִין (mutato Jod in א, ut in aliis *gentil.*) *Judaei* Dan. 3, 12., in statu emphat. יְהוּדָיֵא Dan. 3, 8. Esr. 4, 12. 23. 5, 1. 5. 6, 7. 14.

יְדוּתוּן et יְדֻתוּן (2 Chron. 35, 15.), יְדִיתוּן (1 Chron. 16, 38. et sec. Cthib Neh. 11, 17.) nom. propr. 1) Levitae, qui a Davide choro musico praefectus erat 1 Chron. 25, 1. 16, 41. 43. — 2) posterorum ejus, qui arti musicae et ipsi studebant 2 Chron. 35, 15. Neh. 11, 17. Ps. 39, 1. 62, 1. 77, 1. Aliorum ineptas conjecturas v. ap. Rosenmueller. Scholl. in Pss. Vol. I, p. XLVI sq. Origo voc. non liquet, sed v. Simonis Onomast. p. 350.

יָדַע 1) *sensit (merken)* 2 Chron. 6, 29. Gen. 19, 33. Ps. 38, 5. Job. 9, 5. Prov. 5, 6., intellexit, cognovit, sq. acc. rei Num. 14, 31. Deut. 9, 24., sq. integra sententia Jud. 13, 21: יָדַע כִּי מַלְאַךְ יְהוָה הוּא *intellexit,*

cognovit, illum fuisse angelum Jovae (addito עִם לְבָב *in animo* Deut. 8, 5.), cum בְּ Gen. 15, 8. בַּמָּה אֵדַע *qua re, unde cognoscam* 24, 14. Exod. 7, 17. Ps. 41, 12. 119, 152. — spec. a) *sensit, agnovit* (culpam), *conscius sibi fuit* (culpae) Jer. 3, 13. Ps. 51, 5. Jes. 59, 12. Jer. 14, 20. — b) *rescivit* vel audiendo Levit. 5, 1. Deut. 11, 2. Esth. 4, 1. Neh. 13, 10., vel videndo Exod. 2, 4. Ps. 138, 6. 1 Sam. 22, 3. — c) *re ipsa expertus est* Job 5, 25. Zach. 4, 9. 1 Reg. 20, 13., inpr. de his, qui calamitatibus rebusque adversis edocentur et ad meliorem frugem reducuntur Job. 21, 19. Ezech. 6, 7. 25, 14. Jes. 9, 9. Hos. 9, 7. al. Non differt Arab. سوف يعلمون *futurum est, ut cognoscant*, v. Schultens. Opp. min. p. 48. — d) de *tori consuetudine*, vel: *mulier cognovit virum* (rem habuit c. v.) Gen. 19, 8., plenius יָדַע לְמִשְׁכַּב זָכָר Num. 31, 17. 18. — vel *maritus cognovit feminam* Gen. 4, 1. 1 Sam. 1, 19. (cf. Gataker de stylo N. T. c. 11. Simil. Syr. ܝܕܥ, Arab. عرف et رأى). — Semel est: *observare, notare* Ruth. 3, 4.

2) n o v e r a t, s c i v i t vel a) simplic. *sciens fuit* h. e. *sapuit* Ps. 73, 22. Jes. 45, 20., hinc partic. subst. יֹדֵעַ *intelligens, sapiens* Job. 34, 2. Eccles. 9, 11. 1 Sam 16, 16. — vel b) adjecta ejus rei, quam quis novit, mentione, ut: יָדַעְתָּ עֲבֹדָתִי *nosti servitium meum* Gen. 18, 26., יָדַע אֶת־יְהוָֹה *novit Deum* h. e. Dei vocem 1 Sam. 3, 7., sq. עַל Job. 37, 16: הֲתֵדַע עַל מִפְלְשֵׂי עָב *nostine librationes nubium?*, sq. בְּ 1 Sam. 22, 15: לֹא יָדַע בְּכָל־זֹאת *non scivit quidquam horum* (nostrates dic. *um etwas wissen*), sq. integra sententiâ Gen. 3, 5. 43, 22: לֹא יָדַעְנוּ מִי שָׂם *non scimus, quis posuerit*, sq. Infin. לֹא יָדַע לְהִזָּהֵר *nescit* (non vult) *admoneri* Eccles. 4, 13. Jer. 1, 6. 6, 15. Semel eod. sensu sq. verbo fin. Job. 32, 22. לֹא יָדַעְתִּי אֲכַנֶּה *non scio* (nescio) *adulari*, ubi vid. Rosenmueller. — Adde a) יָדַע בִּינָה *intelligentiâ valuit, polluit* Jes. 29, 24. Prov. 4, 1. al. — b) לֹא יָדַע טוֹב וָרָע *non scire, quid bonum* et (quid) *malum* (sit) Gen. 3, 5. Deut. 1, 39, vel לֹא יָדַע בֵּין טוֹב לְרָע *non scire* (discrimen) *bonum inter et malum* 2 Sam. 19, 36., qua utraque locutione primae aetatis innocentia describitur. — c) passim adjectus est dativ. pronom. pers. pleonast, ut Job. 5, 27. דַּע לָךְ *scito tibi* Cant. 1, 8. v. Gesen. Lehrgeb. p. 736. — d) Hos. 8, 4. *reges sibi fecerunt* וְלֹא יָדַעְתִּי *nec scivi* h. e. inscio me (et invito) Levit. 5, 17. 18. — e) מִי יוֹדֵעַ *quis scit* i. e. *fortasse* 2 Sam. 12, 22. Joel. 2, 14., vel *inopinato* Prov. 24, 22. coll. Job. 9, 5. — f) יָדוּעַ *notus* i. e. passim *insignis, nobilis* Deut. 1, 13. Jes. 53, 3. (Syr. ܝܕܝܥܐ *insignis, illustris*).

Nosse aliquid, aliquem saepenumero non tam ad mentem, quam ad animum refertur atque ita existit haec tertia significatio: 3) c u r a v i t, *curam egit (Kenntniss nehmen von etwas)* Gen. 39, 6: לֹא יָדַע (אִתּוֹ) מְאוּמָה *nihil curavit rerum suarum* Ps. 90, 11. Prov. 12, 10. 27, 23. 29, 7.; inpr. frequens est haec utraque formula: a) *Deum nosse* i. e. curare, respectum ejus habere 1 Sam. 2, 12. Ps. 36, 11. Hos. 8, 2. (vid. דָּרַשׁ); alio sensu 1 Sam. 3, 7. v. supra. — b) *Deus novit*, (tanquam suos) *respicit, curat* homines Ps. 144, 3. Nah. 1, 6. Am. 3, 2. coll. Ps. 31, 8. Plus est, quod Exod. 33, 12. legitur: יְדַעְתִּיךָ בְשֵׁם *novi te nomine* i. e. *accurate te novi meumque agnosco*. Sed paullo aliter Deut. 34, 10. *non erat propheta, quem Jova nosset facie* h. e. quem tanta familiaritate dignatus esset.

Praet. 2. p. foem. יָדַעַתְּ (cum patach furtivo sub ע) 1 Reg. 2, 15., 1. p. cum affixo foem. plur. יְדַעְתִּין Jes. 48, 7., plur. 1. pers. cum affixo יְדַעֲנוּךָ Hos. 8, 2., part. praes. יוֹדֵעַ Gen. 3, 5. et defective יֹדֵעַ; foem. יֹדַעַת Num. 31, 17. Ps. 139, 14., infin. absol. יָדוֹעַ Gen. 15, 13. Jos. 23, 13., infin. constr. דַּעַת Jos. 4, 24. Jud. 3, 1., cum affixo דַּעְתָּהּ Gen. 38, 26., imper. דַּע Gen. 20, 7., cum affixo דָּעֵהוּ Prov. 3, 6., cum ה paragog. דְּעָה Prov. 24, 14. (v. Gesen. L. p. 290.), fut. יֵדַע 1 Sam. 20, 3., quod est pro יִידַע, unde singulari anomalia fit יְיֵדָע Ps. 138, 6. v. Gesen. l. c. p. 388 sq.

Niph. נוֹדַע 1) *cognitus est, notus est, innotuit* a) de person. Ps. 76, 2: נוֹדָע בִּיהוּדָה אֱלֹהִים *notus est Deus inter Israelitas* Prov. 31, 23. — b) de rebus Gen. 41, 31. Ps. 9, 17. Exod. 2, 14. Levit. 4, 14. — sq. לְ pers. Ruth. 3, 3. Esth. 2, 22.; cum בְּ Exod. 33, 16. בַּמֶּה יִוָּדַע *qua re, unde cognoscetur.* — 2) *scientia,* experientia *impertitus est,* de his, qui calamitatibus edocentur et castigantur Jer. 31, 19. Prov. 10, 9. (al. vertunt: *παράδειγμα factus est*).

Pih. יִדַּע *scire fecit* h. e. *indicavit, assignavit* Job. 38, 12: יִדַּעְתָּה שַׁחַר מְקֹמוֹ num *tu assignasti aurorae locum suum?* — Pyh. part. מְיֻדָּע *notus* sec. Cthib Ruth. 2, 1. cum affixo מְיֻדָּעִי Ps. 55, 14., plur. cum affixo מְיֻדָּעַי Ps. 88, 9. 19. Job. 19, 14. — Pohel יוֹדַע 1 Sam. 21, 3: אֶת־נְעָרִים יוֹדַעְתִּי אֶל מְקוֹם *pueris locum indicavi, assignavi* (quo convenirent) v. sub אֶל.

Hiph. הוֹדִיעַ *scire fecit, notum fecit* h. e. 1) *indicavit* a) alicui aliquid, sq. vel acc. duplici (et pers. et rei) לֹא הוֹדַעְתַּנִי אֵת אֲשֶׁר־תִּשְׁלַח עִמִּי *non indicasti mihi eum, quem mecum missurus sis* Exod. 33, 12. 13. Ezech. 16, 2. 20, 11. 22, 2. al. — vel acc. rei. et dat. pers. הוֹדַעְתָּ לָהֶם אֶת־הַדֶּרֶךְ *indicasti iis viam* Exod. 18, 20. Ps. 145, 12. Neh. 9, 14. — vel acc. rei et בְּ person. Hos. 5, 9., vel acc. pers. et integrâ sententiâ 1 Reg. 1, 27: *annon indicasti servis tuis, quis tibi in regno sit successurus?* Semel sq. לְ *ex aliqua re indicare* Jes. 47, 13. (cf. ידע בְּ). — 2) *manifestavit, declaravit (offenbahren),* sq. acc. rei Ps. 77, 15: הוֹדַעְתָּ בָעַמִּים עֻזֶּךָ *manifestasti inter gentes potentiam tuam,* Ps. 98, 2. 106, 8. Job. 26, 3. Jes. 12, 4. — 3) *edocuit,* sq. acc. pers. Job. 38, 3. 40, 7. Jos. 4, 22., sq. dat. pers. Prov. 9, 9., hinc 2 Chron. 23, 13 מוֹדִיעִים לְהַלֵּל *instituentes ad laudandum Deum,* ad laudes Dei canendas. — 4) *sentire, re ipsa experiri fecit* h. e. *punivit, male mulctavit, supplicio affecit* Jud. 8, 16: *sumsit spinas et tribulos et male mulctavit iis incolas* (magistratus urbis) *Succoth.* Syr. ܘܐܕܫ. Sed Lxx. et Vulg. *ἠλόησεν, contrivit,* quasi legatur יָדַשׁ coll. v. 7. vel יָרַע. Haud dissimili sensu: אוֹדִיעֵם אֶת־יָדִי *notam faciam iis manum meam* Jer. 16, 21. — Imper. הוֹדַע Ezech. 16, 2., c. affixo הוֹדִיעֵנִי Job. 38, 3., fut. יוֹדִיעַ, apoc. יוֹדַע Jud. 8, 16. al. — Hoph. הוּדַע *notum factum est, innotuit* Levit. 4, 23. 29. Part. foem. מוּדַעַת *notum* sec. Kri Jes. 12, 5., sed Cthib habet מְיֻדַּעַת, ex Pyhal.

Hithpah. הִתְוַדַּע 1) *notum fecit se* Gen. 45, 1. — 2) *revelavit se* Num. 12, 6.

יְדַע Chald. 1) *sensit, intellexit* Dan. 2, 8. 5, 23., *cognovit, rescivit* Dan. 4, 6. 6, 11. Esr. 4, 15. — 2) *scivit, noverat* Dan. 5, 22. 2, 22., sq. acc. Esr. 7, 25. Part. praes. יָדַע Dan. 2, 8. Pehil יְדִיעַ Dan. 3, 18. Esr

4, 12. 13. 5, 8., imper. דַּע Dan. 6, 16., fut. יִנְדַּע (v. Winer, Grammat. chald. p. 19. 49.) Dan. 2, 9. 30., plur. יִנְדְּעוּן Dan. 4, 14.

Aphel הוֹדַע *notum fecit, indicavit,* sq. לְ pers. et accus. rei Dan. 2, 15. 17. Esr. 4, 14., sq. integrâ sentent. Esr. 4, 16. Dan. 7, 16., etiam de Deo: *manifestavit, revelavit* Dan. 7, 23. 28. 45. — Part. plur. מְהוֹדְעִין Dan. 4, 4. Esr. 7, 24., infin. הוֹדָעָה Dan. 5, 8., cum affixis הוֹדָעוּתַנִי Dan. 5, 16. et הוֹדַעְתַּנִי Dan. 2, 26., fut. יְהוֹדַע Dan. 2, 25., cum affixo et Nun epenthet. יְהוֹדְעִנַּנִי Dan. 7, 16., plur. cum affixo et Nun epenthet. תְּהוֹדְעוּנַּנִי Dan. 2, 5. et תְּהוֹדְעֻנַּנִי Dan. 2, 9. etc.

דֵּעַ m. (forma infinitivi, ut דֵּעָה, דַּעַת, v. Alb. Schultens ad Job. 32, 10.) *cognitio,* deinde *sententia* Job. 32, 6. 10. 17., plur. דֵּעִים Job. 37, 16.

דֵּעָה f. *scientia* (forma infinit.) Ps. 73, 11. Jes. 28, 9. Jes. 11, 9: דֵּעָה אֶת־יְהוָֹה *scientia Jovae,* rerum divinarum v. Gesen. Lehrgeb. p. 668.; Jer. 3, 15. *pacent vos scientiâ* h. e. prudenter. Plur. דֵּעוֹת 1) *scientia* summa 1 Sam. 2, 3. אֵל דֵּעוֹת *Deus scientiae* h. e. *omniscius;* 2) *sententiae, judicia:* תְּמִים דֵּעוֹת *integer,* verax quod ad *sententias* attinet h. e. cujus sententiae, judicia, consilia ab omni fraude aliena sunt Job. 36, 4.

דַּעַת f. (forma infin.) 1) *cognitio, scientia,* sq. genit. Hos. 4, 1. 6, 6., sq. acc. Jer. 22, 16.; hinc: מִבְּלִי דַעַת Jes. 5, 13. *ex improviso, repente.* — 2) *intelligentia, sapientia, intellectus* Jes. 44, 19. Prov. 1, 4. 24, 5., hinc דַּעַת יָדַע *intelligentiâ polluit,* quod v. supra sub rad.; בִּבְלִי דַעַת *insipienter, temere* Job. 35, 16. 42, 3., מִלִּין בְּלִי דַעַת *verba insipida* Job. 38, 2. — Cum affixo דַּעְתִּי Jes. 48, 4. Prov. 22, 17.

יִדְּעֹנִי m. *valde gnarus, persapiens,* vulgo *hariolus* Levit. 20, 27. Deut. 18, 11. 1 Sam. 28, 9. Plur. יִדְּעֹנִים Levit. 19, 31. 1 Sam. 28, 3. Jes. 8, 20. etc. (coll. عالم *sciens, sapiens,* deinde *magus*).

מַדָּע m. voc. recentius: *scientia* 2 Chron. 1, 11. 12. Dan. 1, 4. 17., et semel cum Patach מַדַּע 2 Chron. 1, 10.; cum affixo מַדָּעֲךָ *scientia tua,* al. *conscientia* vel *mens tua* (συνείδησις LXX.) Eccles. 10, 20.

מַדּוּעַ *quare?* (q. d. *quae est mens et ratio?* conflatum ex מָה et inusit. דּוּעַ, per aphaeresin pro יְדוּעַ *scientia, mens, ratio*) Gen. 26, 27. Exod. 2, 18. Jos. 17, 14. Jer. 8, 19. etc. in interrogatione recta; Exod. 3, 3. in interrog. obliqua; אִם מַדּוּעַ Job. 21, 4. *quare tandem?*

מַנְדַּע m. Chald. *cognitio, scientia, intellectus, mens* Dan. 5, 12., stat. emphat. מַנְדְּעָא Dan. 2, 21., cum affixo מַנְדְּעִי Dan. 4, 31. 33.

מוֹדָע m. *notus, familiaris* (proprie, vi formae, *cognatio*) Prov. 7, 4., et cum Patach מוֹדַע sec. Kri Ruth. 2, 1., sed Cthib habet מידע i. e. vel מֵידָע, vel מְיֻדָּע particip. Pyh.

מוֹדַעַת f. *familiaritas, Bekanntschaft.* Cum affixo מוֹדַעְתָּנוּ (pro מוֹדַעְתֵּנוּ) *familiaritas nostra,* et posito *Abstracto* pro *Concreto: notus, familiaris noster* Ruth. 3, 2.

יָהּ m. *Jah,* v. sub rad. הוה.

יָהַב 1) *dedit* (Arab. وهب, Syr. ܝܗܒ *id.*). Imper. הַב (per aphaeresin ad formam דַּע) *da, cedo* Prov. 30, 15. et cum ה paragog. הָבָה Gen. 29,

21. 30, 1. 47, 16. Jud. 1, 15. etc., quod etiam in adverbium *hortandi* abit: *age, agedum* Gen. 11, 3. 4. 7. 38, 16. Exod. 1, 9. etc. (sic quoque Latini *date* dicunt pro *agite*, ut observat Barthius in *Adversar.* L. XLI. c. 9.). F. הָבִי *cedo* Ruth. 3, 15. (quod tamen Masora ad בּוֹא refert, ut sit pro הָבִיא, interveniente enallage generis), plur. הָבוּ *date* Gen. 47, 16., הָבוּ לָכֶם *date vobis* h. e. eligite Deut. 1, 13. Jos. 18, 4. — 2) *posuit, collocavit;* unde הָבוּ 2 Sam. 11, 15. Sed הֵבוּ Hos. 4, 18. videtur potius (quae jam Abarbenelis sententia fuit) 3 praet. plur. esse pro יָהֲבוּ *dant,* v. Rosenmueller. ad h. l.

יְהַב Chald. 1) *dedit* Dan. 2, 37. 38. 48. 5, 18. 19. יְהַב בְּיַד פ *dare in alicujus manum* h. e. potestatem Esr. 5, 12. — *Corpus suum dare* i. e. morti objicere Dan. 3, 28, *dare* h. e. tradere *igni* Dan. 7, 11. — 2) *posuit, collocavit* Esr. 5, 16 (fundamentum jecit). — Part. Pehil abiens in verbum *finitum* significationis passivae (v. Wineri Grammat. chald. p. 37.) יְהִיב *datum est* Dan. 7, 4. 6. 14. 22., foem. יְהִיבַת *data erat, datum* vel *traditum est* Dan. 7, 11. 12. 27. 5, 28., plur. יְהִיבוּ Esr. 5, 14. Praeter participia occurrunt tantum praeter. (Dan. 2, 21. 3, 28.) et imp. (Dan. 5, 17.); fut. vero et infin. repetuntur a verbo נְתַן v. Winer. Grammat. chald. p. 60. — Ithpehel *datus, traditus est.* Part. מִתְיְהֵב Esr. 4, 20. 6, 9., in statu emphat. מִתְיַהֲבָא Esr. 6, 8., plur. מִתְיַהֲבִין Esr. 7, 19., fut. יִתְיְהֵב Dan. 4, 13., foem. תִּתְיְהֵב Esr. 6, 4., plur. יִתְיַהֲבוּן Dan. 7, 25.

יְהָב m. *onus* i. q. מַשָּׂא, sec. Hebraeor. magistros, a *ponendo* sive *imponendo,* c. affixo יְהָבְךָ Ps. 55, 23. All. vert. *dedit sibi,* subintellecto pron. אֲשֶׁר v. Michael. Suppl. p. 1063.

הַבְהָבִים *dona multa* et *copiosa,* ita ut *donum donum* excipiat Hos. 8, 13.; conf. verbum simili modo geminatum Prov. 30, 15.

יְהוּדִי m. *Judaeus,* v. supra sub rad. ידה.

יְהוּדִי m. Chald. *id.* v. supra sub rad. ידה.

יְהוָֹה v. sub rad. הָוָה.

יְהוֹנָדָב, יְהוֹאָשׁ etc. v. sub. nom. יְהוָֹה.

יַהַץ et יַהְצָה *Jahasa* Num. 21, 23. Jos. 13, 18. Jes. 15, 4. Jer. 48, 21. 34., urbs primum Moabitica, deinde Amoritica, postea Rubenitica (sed sacerdotibus concessa), quae tandem ad Moabitas rediit. Duplicem Jahasam fuisse suspicatur Michaelis in *Suppl.* p. 1064., alteram יַהַץ Jer. 48, 34., alteram יַהְצָה Jer. 48, 21. dictam; illam ab oriente regni Amoraeorum in deserto Num. 21, 23., hanc ad mare mortuum sitam. Hieronymus enim ad loc. Jesaiae: *urbs Jaza mari mortuo imminet, ubi est terminus provinciae Moabitarum.* Sed dubitari potest, an pre-menda sint Hier. verba. Ceterum conferunt Arab. وَهْصَةٌ *terra de-pressa et rotunda.*

יָהִיר m. Prov. 21, 24. Habac. 2, 5. *tumidus, inflatus,* a rad. هير *cavatum ruere* (frequentatur de ora terrae *fluxu exesa),* unde novum verbum تهير et وهر *vesano impetu ruere,* in Conj. X. استهير *dementatus fuit,* Chald. יהר

et Sab. ܫܡܥ (Ethpal.) *elatus, superbus fuit, superbiit.* Conf. Alb. Schultens. ad Prov. l. c.

יוֹאָב, יוֹאָח, יוֹאֵל etc. v. sub n. יְהוָֹה (rad. הוה).

יוֹב Gen. 46, 13. v. sub rad. שׁוּב.

יוֹבֵב v. sub rad. יבב.

יוֹם m. dies Gen. 1, 8. 13. Exod. 5, 13. 19. Levit. 8, 33. etc. nom. primitiv. (quanquam alii deducunt a يوم *caluit, ferbuit* dies). Designat plerumque τὸ νυχθήμερον, quod ab occasu solis vel ab ortu stellarum (Neh. 4, 15.) incipiebant, ut adeo pro יוֹם etiam a duabus partibus ejus diceretur עֶרֶב בֹּקֶר Dan. 8, 14. Si nocti opponitur (Gen. 8, 22.), designat tempus ab ascensu aurorae ad ortum usque stellarum Neh. 4, 21. 22.; כָּל־הַיּוֹם *quovis die, quotidie* i. e. semper Gen. 6, 5., כְּהַיּוֹם הַזֶּה *circa hunc* (illum) *diem* i. e. paulo post Gen. 39, 11. — Per *metonym.* pro: itinere, quod *uno die* confici potest, hinc Deut. 1, 2. אַחַד עָשָׂר יוֹם מֵחֹרֵב *undecim dierum iter ab Horebo* v. Rosenmueller. ad h. l. — Sq. genitivo (pers.) saepe angustiore quodam sensu dicitur: a) de *die* alicujus *laeto, festo, solenni* (ἡμέρα τινος Diog. Laert. 4, 41.), ut Job. 1, 4. 3, 1. de die natali; Hos. 7, 5. יוֹם מַלְכֵּנוּ *dies regis* i. e. vel natalis vel inaugurationis (posteriore sensu cepit Jonath.), Hos. 1, 11. יוֹם יִזְרְעֶאל *dies Jesreelis* h. e. quo Jesr. in patriam sunt reversuri; — b) de *die* alicujus *infausto, fatali, calamitoso* Ps. 37, 13. כִּי יָבֹא יוֹמוֹ *nam adveniet dies ejus,* peccatoris h. e. dies, quo poenas dabit, Job. 15, 32. *non interibit ramus* בְּלֹא יוֹמוֹ *ante diem suum* sc. morti ipsius destinatum, Obad. 12. יוֹם אָחִיךָ *dies (exitialis) fratris tui* (populi hebraici); sic Ps. 137, 7. *dies Hierosolymorum*, Mich. 7, 4. *dies speculatorum* h. e. pseudoprophetarum, Job. 18, 20. al. (sim. עֵת אַרְצוֹ Jer. 27, 7.); — alibi eodem fere sensu c) *dies Jovae* h. e. quo Jova poenas sumet, *dies judicii* Joel. 1, 15. 2, 1. 3, 3. Ezech. 13, 5., it. יוֹם לַיהוָֹה Jes. 2, 12.; — d) יוֹם מִדְיָן *dies Midianiticus* h. e. quo pugnatum est cum Midianitis Jes. 9, 3. Sic Arab. يوم بدر *dies Bedrensis* Coran. 3, 119. i. e. *proelium Bedrense;* lat. *dies Cannensis* etc. v. Gesen. ad h. l.

Cum Articulo הַיּוֹם saepe adverbiascit, notans 1) *hodie* Gen. 4, 13. 22, 14. 24, 12. 42. etc. — 2) *nunc, hoc tempore* 1 Sam. 12, 17. — 3) *interdiu,* oppos. לַיְלָה Hos. 4, 5. Neh. 4, 16. Perperam addunt, הַיּוֹם significare etiam: *aliquando, aliquo die,* in hac max. formula וַיְהִי הַיּוֹם *accidit aliquando* 1 Sam. 1, 4. 2 Reg. 4, 18. Job. 1, 6. 13., sed hoc propter artic. fieri nequit, itaque sic potius expedias istos locos: 1 Sam. 4, 1. הַיּוֹם est *dies statutus,* quo solebat Elkana sacra facere v. 3., in reliquis videtur *una* sententia in duas esse inter scribendum divisa, hoc modo: *incidit dies, quo solebant angeli Deo se sistere, atque* hoc die *venit etiam Satanas* etc. Articulum igitur posuit scriptor, quod diem per ea, quae addita sunt, satis definitum sibi cogitabat, sed, ut fit, illico mutabat verborum structuram. — יוֹם יוֹם *die et die* i. e. *singulis diebus, quotidie* Exod. 16, 5. Gen. 39, 10., יוֹם וָיוֹם *id.* Ps. 68, 19. Esth. 3, 4., יוֹם בְּיוֹם *id.* Exod. 5, 13. Neh. 8, 18., it. כְּיוֹם בְּיוֹם 1 Sam. 18, 10., לְיוֹם בְּיוֹם 2 Chron. 24, 11.

בַּיּוֹם *hoc ipso die, statim,* m x Neh. 3, 34. Prov. 12, 16., *interdiu* opp. לַיְלָה Jer. 36, 30. (sed Jud. 13, 10. est *illo die,* quem nosti, ἐν τῇ

ἡμέρα i. e. nuper). — ביום *nunc* Gen. 25, 31. 1 Reg. 1, 51., *prius* 1 Sam. 2, 16. *adoleant prius adipem* (Lxx. πρῶτον), 1 Reg. 22, 5. *posce prius verbum Jovae*.

Frequens admodum est ביום sq. infin. vel activae vel passivae significationis, ut Levit. 7, 36: בְּיוֹם מָשְׁחוֹ אֹתָם *eo die, quo ille* (Jova) *eos* (sacerdotes) *unxit*, Levit. 13, 14: בְּיוֹם הֵרָאוֹת בָּשָׂר *eo die, quo cernitur* (apparet) *caro*; בְּיוֹם אֲכָלְךָ *eo die, quo comedes* (*comederis*) Gen. 2, 17. Exod. 10, 28. 1 Reg. 2, 37. Passim tamen in his formulis ביום verti potest: *cum* sq. imperf. Jes. 11, 6. Jos. 9, 12. 1 Reg. 2, 8., *postquam* 2 Sam. 22, 1. 21, 12., *quando* Exod. 32, 34. — Ita מיום est: *ex quo*, sq. infin. Exod. 10, 6., sq. nomine verbali Deut. 9, 24. De לְמִיּוֹם עֲלוֹת Jud. 19, 30. v. sub לְמִן (מִן).

Dual. יוֹמַיִם *biduum* Exod. 16, 29. 21, 22. Num. 9, 22. Hos. 6, 2.

Plur. a) יָמִים (tanq. a sing. יָם vel יָמָה), c. terminat. chald. יָמִין Dan. 12, 13., in regim. יְמֵי; — b) יָמוֹת, in regim. יְמוֹת (Deut. 32, 17. Ps. 90, 15.): 1) dies Gen. 1, 14. 8, 10. 12. Exod. 3, 18. etc. Num. 9, 20. etc., שְׁלֹשֶׁת יָמִים *triduum* Am. 4, 4. (al. *tres annos* v. infra), יָמִים אֲחָדִים *aliquot dies* Gen. 27, 44. — Passim, ubi temporis aliquod spatium definitur, ימים omisso vocabulo numerali positum est, ut 1 Sam. 29, 3. *apud me versatur* זֶה יָמִים אוֹ זֶה שָׁנִים *jam dies vel potius jam annos* h. e. complures dies vel complures annos (nostrates etiam: *schon Tage, schon Jahre*), Gen. 40, 4. *erant in carcere* יָמִים *dies* complures, *aliquamdiu*, Neh. 1, 4. *luxi dies* complures, *aliquandiu* Dan. 8, 27.

Sim. Arab. أَيَّامًا, Syr. ܝܘܡܬܐ. Hinc מִיָּמִים *post dies* i. e. aliquanto post Jud. 11, 4. 14, 8. al., vel מִקֵּץ יָמִים Gen. 4, 3. 1 Reg. 17, 7.; יָמִים עַל־שָׁנָה *dies aliquot ultra annum* (*übers Jahr*) Jes. 32, 10. v. Gesen. ad h. l.

Sed longe frequentius יָמִים 2) *collective* ponitur ita, ut, nullo respectu habito *singulorum* dierum, continuum aliquod tempus significet et quidem a) *tempus* gener., ut בַּיָּמִים הָהֵם *hoc tempore, hac tempestate* Exod. 2, 11. Jud. 18, 1. 1 Sam. 28, 1., בְּאַחֲרִית הַיָּמִים *postremo, postero tempore* Gen. 49, 1. Ps. 37, 37. Jer. 29, 11., דִּבְרֵי הַיָּמִים *res*, historia *temporum* 1 Chron. 27, 24., כָּל־הַיָּמִים *omni tempore* Deut. 4, 40. 5, 29. 6, 24. al., לְמִיָּמִים *illo tempore* 1 Chron. 17, 10., בִּימֵי אַמְרָפֶל Gen. 14, 1. בִּימֵי אַבְרָהָם Gen. 26, 1. בִּימֵי דָוִד 2 Sam. 21, 1. בִּימֵי שָׁאוּל 1 Chron. 5, 10. *tempore Abrahami, Davidis, Sauli*, יְמֵי הַבְּעָלִים *tempus Baalorum* h. e. quo istorum cultus viguit etc. — Metonym. Deut. 4, 32: שְׁאַל נָא לְיָמִים רִאשֹׁנִים *interroga quaeso priora tempora* h. e. praeteritorum seculorum historias evolve. — Ceterum isto, quem modo explicuimus, sensu יָמִים saepe, tanquam in appositione, vocibus שָׁבֻעִים, שָׁנוֹת, יֶרַח, חֹדֶשׁ additum est, ut חֹדֶשׁ יָמִים *per mensem* (integrum) Gen. 29, 14. 41, 1. 2 Reg. 15, 13. Dan. 10, 2. 3. etc. v. Gesen. Lehrgeb. p. 667. — b) *tempus alicui constitutum*, ut Gen. 29, 21. מָלְאוּ יָמַי *completum est tempus meum* h. e. quod mihi constitutum fuit cf. v. 18. Levit. 12, 3.; inprim. *tempus vitae* (Arab. أَيَّام *id.*), ut יָמַי *dies vitae meae* Job. 7, 6., יָמֵינוּ *dies vitae nostrae* 1 Chron. 29, 15., בִּימֵיכֶם *dum vivitis* Jer. 16, 9., מִיָּמֶיךָ *ex quo vivis* 1 Sam. 25, 28., מִיָּמָיו *dum viveret* 1 Reg. 1, 6. Job. 38, 12., יְמֵי גָבֶר *vita hominis* Job. 10, 5., כָּל־הַיָּמִים *per omne vitae tempus*, per omnem vitam Gen. 43, 9., בָּא בַיָּמִים *aetate provectus* Gen. 24, 1.

Jos. 13, 1. coll. Luc. 1, 7. προβεβηκὼς ἐν ταῖς ἡμέραις. Simil. Gen. 8, 22. כָּל־יְמֵי־הָאָרֶץ *dum terra erit.* — Metonym. Job. 32, 7. יָמִים יְדַבֵּרוּ *senectus* (senes) *loquatur.* — c) *annus* (ut Syr. ܫܢܬܐ et Chald. עִדָּן) Levit. 25, 29. יָמִים תִּהְיֶה גְאֻלָּתוֹ *per annum erit, durabit jus redimendi,* Jud. 17, 10. *dabo tibi decem siclos* לַיָּמִים *in annum* (quotannis), 1 Sam. 2, 19. זֶבַח הַיָּמִים *sacrificium anniversarium,* 2 Chron. 21, 19. קֵץ לַיָּמִים שְׁנַיִם *finis anni secundi,* מִיָּמִים יָמִימָה *quovis anno, quotannis* Exod. 13, 10. Jud. 11, 40. 21, 19. al., Num. 9, 22. יוֹמַיִם אוֹ חֹדֶשׁ אוֹ יָמִים *biduum vel* (unum) *mensem vel annum* integrum (al. *longius tempus* c. Vulg.).

יוֹם m. Chald. *dies* Esr. 6, 15., יוֹם בְּיוֹם *quotidie* Esr. 6, 9., stat. emphat. יוֹמָא Dan. 6, 11.; plur. a) יוֹמִין Dan. 6, 8. 13. 7, 9., emphat. יוֹמַיָּא Dan. 2, 28., in regim. יוֹמֵי Dan. 5, 11.; b) יְמֵי, יָמִין (tanq. a יָם) Esr. 4, 7.; c) יוֹמָן, stat. emphat. יוֹמָתָא, in regim. יוֹמָת Esr. 4, 19. — לִקְצָת יוֹמַיָּא *ad, sub finem illius temporis, exacto illo tempore* (septem annorum) Dan. 4, 31. coll. 13. 22., עַתִּיק יוֹמַיָּא *provectus aetate* Dan. 7, 22., בְּיוֹמֵי אֲבוּךְ *tempore patris* (avi) *tui* Dan. 5, 11., מִן יוֹמָת עָלְמָא *ab antiquo inde tempore* i. e. semper Esr. 4, 15.

יוֹמָם Adverb. *interdiu* Exod. 13, 13. Num. 8, 35. Ps. 13, 3., יוֹמָם וָלַיְלָה *die et nocte* h. e. perpetuo, sine intermissione temporis Ps. 1, 2. Jos. 1, 8. (Plin. epp. 5, 8.). Cum praefixo בְּיוֹמָם Neh. 9, 19. — צָרֵי יוֹמָם *hostes diurni, quotidiani* Ezech. 30, 16.

יָוָן 1) (*Jonia* h. e.) *Graecia, Graeci,* Syris ܝܘܢ, Arab. يُونَانِيُون dicti v. Bocharti *Phaleg* lib. 3. c. 3. p. 174. Gen. 10, 2. Jes. 66, 19. Ezech. 27, 13. cf. Michaelis *Spicileg. Geogr. Hebr. exterae* T. I, p. 39 sqq. et *Supplem. ad Lex.* p. 1067. — 2) aut urbs aut regio in Arabia fel. Ezech. 27, 19. Giggeus *in Lex.* habet يَوْن seu, ut alii scribunt, يَوَان nomen propr. oppidi Jemanensis. V. Bocharti *Geogr. sacr.* lib. 2. c. 21. 117.

יָוֵן rad. inusit., cujus nullum in dialectis vestigium. Sed videtur inde יָוֵן et יַיִן oriri, quemadmodum חֹמֶר et חֶמֶר (חֲמַר) ex uno fonte profluunt. Quid si statuas, יון habuisse *aestuationis* et *fermentationis* notionem?

יָוֵן m. *lutum* Ps. 40, 3., in regim. יְוֵן Ps. 69, 3.

יַיִן m. *vinum* Gen. 19, 32. 33. 34. Levit. 10, 9. Num. 6, 3. etc. (Arab. وَيْن, Graec. οἶνος); בֵּית הַיָּיִן Cant. 2, 5. *vinea* (ut ܒܝܬ ܙܝܬܐ Act. 1, 12. *olivetum*) v. Ewald ad h. l. — Metonym. de *crapula*: Gen. 9, 24. וַיִּיקֶץ מִיֵּינוֹ *vinum* (crapulam) *edormivit;* 1 Sam. 1, 14. הָסִירִי אֶת־יֵינֵךְ מֵעָלָיִךְ *edormi, exhala vinum tuum* (crapulam tuam), 25, 37. — In regim. יֵין Deut. 32, 38. Prov. 4, 17. Cant. 7, 10. (in quem loc. v. Gesen. L. p. 614.), cum affixo יֵינִי etc.

יוֹנָה f. *columba* Levit. 5, 7. Num. 6, 10. Cant. 2, 14. 5, 2. 6, 9. Ps. 68, 14. etc. Syr. ܝܘܢܐ, nonnullis proprie *graeca avis* a יָוָן *Graecia;* nam columbae sunt Graeciae domesticae, Asiae invectitiae. Aliam conjecturam v. ap. Bochart. in *Hieroz.* P. II. L. I. c. 2. et Majum (fil.) in *Observatt. S.* P. III, p. 141 sq. Sed videtur nom. primitivum esse. Plur. יוֹנִים Jes. 59, 11. Cant. 1, 15. Ezech. 7, 16. [Aliud vid. sub rad. ינה].

יָזַן *ponderavit* (Arab. وزن *libravit, ponderavit, trutinavit* rem gravem); Pyh. Jer. 5, 8. סוּסִים מְיֻזָּנִים *equi ponderibus praediti* h. e. *probe vasati, pondera librata trahentes in venerem,* admissarii (ALB. SCHULTENS in *Clav. dial.* p. 212 sqq.), sec. Kri, sed Cthib habet מוּזָנִים *pasti* ex Hophal, quod vide in זוּן.

יֶזַע m. *sudor* Ezech. 44, 18., cujus radicem ex Aethiop. servavit lingua Amharica, ubi ወዛ: pro ወኀዘ: *sudavit,* quocum convenit Arab. وذع *fluxit aqua.*

יזף, unde זֶפֶת v. sub lit. ז.

יִזְרְעֶאל v. sub rad. זרע.

יָחַד *unus, unitus, conjunctus fuit* (ut Arab. وحد), sq. אֵת Jes. 14, 20., sq. בְּ Gen. 49, 6. — Pih. *unire, conjungere* Ps. 86, 11.

יָחִיד m. 1) *unicus,* spec. *unigenitus, unicus* filius, jam addito nomine בֵּן Gen. 22, 16. Prov. 4, 3., jam omisso Zach. 12, 10. Jer. 6, 26. (Arab. وحيد filius *unicus*). — 2) *solitarius* Ps. 25, 16. 68, 7. (coll. وحد *solitarius fuit*). — Foem. יְחִידָה *unica, unigenita* Jud. 11, 34.; it. *cara, carissima* h. e. poet. *anima, vita* Ps. 22, 21. 35, 17.

יַחַד m. 1) *unitio, conjunctio* 1 Chron. 12, 17: *animus meus erit vobis* לְיַחַד *ad* vel *in conjunctionem* h. e. conjunctus. — 2) i. q. כֹּל *universitas, complexus* Deut. 33, 5. יַחַד שִׁבְטֵי יִשְׂרָאֵל *universitas tribuum Isr.* h. e. *omnes tribus J.,* Job. 38, 7. בְּרָן־יַחַד כּוֹכְבֵי בֹקֶר *cum caneret universitas stellarum matutinarum* h. e. omnes stellae matut.; addito לֹא Hos. 11, 7. — 3) alibi in adverbium abit, significans a) *unâ, simul, pariter,* ita ut exprimat *conjunctionem* et *unitatem* vel *loci,* ut 1 Sam. 11, 11. Job. 17, 17. 21, 26. 40, 13., vel *temporis,* ut 2 Sam. 21, 9. Jes. 45, 8., vel *rerum* et *personarum* numero plurium, ut 2 Sam. 14, 16. Job. 3, 17. Ps. 33, 15. 49, 3. 11. 141, 10. Jes. 22, 3. etc., vel *animorum (concorditer, uno animo),* ut Ps. 2, 2. 31, 14. 133, 1. etc. — b) *solum* Esr. 4, 3.

Frequenter occurrit יַחְדָּיו et aliquanto saepius יַחְדָּו (etiam c. nominibus pluralibus et primae adeo personae 1 Reg. 3, 18. Neh. 4, 2. etc.), pr. *conjuncti, uniti illi, simul illi,* deinde pro adv. 1) *simul, unâ, pariter* Gen. 13, 6. 1 Reg. 3, 18. Deut. 12, 22. Ps. 19, 10. Jer. 46, 12. 49, 3. Ps. 4, 9: יַחְדָּו אֶשְׁכְּבָה וְאִישָׁן *simul cubabo et dormiam* h. e. non cubabo solum sed dormiam quoque. — 2) *unanimiter, uno animo* Exod. 19, 8. — 3) *mutuo, invicem* Deut. 25, 11. Jes. 45, 21. Ps. 55, 15.

יְחֶזְקֵאל et **יְחִזְקִיָּה** v. sub rad. חזק.

יָחַל *speravit, exspectavit, praestolatus est,* in Kal inusit. Pih. יִחֵל 1) *sperare fecit, spem fecit* Ps. 119, 49. Ezech. 13, 6. — 2) intrans. *speravit, exspectavit, praestolatus est* Gen. 8, 10. Ps. 71, 14. Job. 6, 11. — sq. לְ pers. Mich. 5, 6. Job. 29, 21. 23., sq. לְ rei Jes. 42, 4. Saepius occurrunt hae formulae: יִחֵל לֵאלֹהִים Ps. 69, 4., vel י׳ לַיהוָה Ps. 31, 25. אֶל־יְהוָה 130, 7. 131, 3. לְחֶסֶד יְהוָה 33, 18. לִזְרוֹעַ יְיָ Jes. 51, 5., in quibus omnibus hic sensus inest: *Jovae auxilium exspectare.* — Praet. plur. יִחֲלוּ Job. 29, 23. et cum Dagesch

euphon. יְחֵלּוּ Job. 29, 21., imp. יַחֵל Ps. 130, 7., fut. יְיַחֵל Mich. 5, 6. etc.

Niph. נוֹחַל q. d. sperans, exspectans factus est, *exspectavit* Ezech. 19, 5. Gen. 8, 12.

Hiph. הוֹחִיל 1) *exspectavit* Thren. 3, 21. 1 Sam. 10, 8., sq. לְ rei Job. 32, 11., sq. לַיהוָה Ps. 38, 16. 42, 6. 2 Reg. 6, 33. Mich. 7, 7. — 2) *moratus est*, cum לִפְנֵי 2 Sam. 18, 14. — Fut. c. Vau convers. וַיּוֹחֶל sec. Kri 1 Sam. 13, 8., sed Cthib habet וַיִּיחֶל ex Pihel.

יָחִיל m. *exspectans* Thren. 3, 26.

תּוֹחֶלֶת f. *spes, exspectatio* Prov. 10, 28. 11, 7. 13, 12.; cum affixo תּוֹחַלְתִּי Ps. 39, 8. Thren. 3, 18.

יחם *calidus factus est, caluit, incaluit* (ut وحم *calere* de fervido die) Ezech. 24, 11. 1 Reg 1, 1., spec. a) *irâ* Deut. 19, 6.; b) *coitus libidine*, hinc *concepit* (sensu praegnanti, Arab. وحم in Conj. V. *incaluit pecus* et وَحَمٌ *appetitus venerei congressus*) Gen. 30, 37 sqq. — Semel impersonaliter. יֵחַם *calidum* vel *calor fiet* Eccles. 4, 11. Alibi fut. scribitur יֵחַם 1 Reg. 1, 1. (sicut a יקר dicitur יֵקַר et יִיקַר, sed plur. וַיֶּחֱמוּ Gen. 30, 39. formam mutuatur ab inusit. חמם, Arab. حمى); foem. וַתֵּחַמְנָה Gen. 30, 38. (cf. Gesen. L. p. 276., vid. similia 1 Sam. 6, 12. Dan. 8, 22.). — Pih. *concepit*, praet. foem. יִחֲמָה pro יִחֲמָה vel יִחֲמָה, unde cum affixo יֶחֱמַתְנִי *incaluit* (scil. coitus libidine) et *concepit me* Ps. 51, 7., infin. יַחֵם *concipere* Gen. 30, 41. 31, 10., cum affixo et Nun epenthet. יַחְמֶנָּה *concipere ejus*, scil. צאן *ovis* vel *gregis ovium*, quod praecedit Gen. 30, 41.

חֵמָה f. (pro יְחֵמָה) semel cum א, חֵמָא Dan. 11, 44. *calor, aestus*, spec. a) *irae: fervor animi irati, excandescentia, furor*, vel Jovae Deut. 9, 19. Ps. 37, 8. Jes. 27, 4. 51, 20., vel hominum Prov. 15, 1. Esth. 5, 9. 7, 10. (Syr. ܚܡܬܐ *id.*). — b) *venenum, virus* Deut. 32, 24. 33. Job. 6, 4. Ps. 58, 5. 140, 5. sic dictum vel quod ab animalibus *iratis*, ut serpentibus, canibus rabidis etc. emittitur, vel ab effectu, quod sanguinem *inflammat*, conf. suo loco רֹאשׁ. — In regim. חֲמַת Gen. 27, 44. Ps. 58, 5. [Sed חֲמַת Hos. 7, 5. vid. sub rad. חמת]. Cum affixo חֲמָתִי Gen. 25, 11., plur. חֵמוֹת Ps. 76, 11. Prov. 22, 24.

חֲמָא f. Chald. *ira, furor* Dan. 3, 19. et חֲמָה Dan. 3, 13.

יַחְמוּר vid. sub rad. חָמַר.

יָחֵף m. *nudus pedibus, discalceatus* 2 Sam. 15, 30. Jes. 20, 2. 3. 4.; מִנְעִי רַגְלֵךְ מִיָּחֵף *cohibe pedem tuum a discalceato* i. e. *ne sis discalceatus* Jer. 2, 25. Arab. (prima et tertia radicali inter se transpositis) حفى *nudis pedibus fuit*, Syr. ܐܬܚܦܝ *discalceavit*.

יחר id. quod אחר *moratus est:* unde deduci potest fut. pers. 3. וייחר i. e. vel וַיְיַחֵר vel וַיְיַחֵר ex Pih. sec. Cthib 2 Sam. 20, 5., sed Kri habet וַיּוֹחֶר ex Hiph.

יַחַשׂ m. *genus, familia*, unde סֵפֶר הַיַּחַשׂ *stemma, genealogia* Neh. 7, 5.

Convenit cum Arab. نكس *origo.* — Inde formatum est verbum in Hithpah.

הִתְיַחֵשׂ ἀπογράφεσθαι (Luc. 2, 1.), *nomen suum in tabulis publicis describendum curavit, recensitus est* 1 Chron. 5, 17. 9, 1. Esr. 2, 62. Neh. 7, 64. Infin. הִתְיַחֵשׂ *censeri, recenseri* 1 Chron. 5, 1. 2 Chron. 11, 15. Neh. 7, 5., saepius nominascit, ut 2 Chron. 31, 17. 19. Esr. 8, 3., unde cum affixo הִתְיַחְשָׂם *recensio ipsorum* Esr. 8, 1. 1 Chron. 4, 5. 7, 7. 9. 40. Non legitur nisi in recentioris aetatis libris.

יָטַב 1) bonus fuit Nah. 3, 8: הֲתֵיטְבִי מִנֹּא אָמוֹן *num melior es Thebis.* Alibi non legitur, nisi hac utraque formula: a) יִיטַב בְּעֵינֵי פ׳ *placuit alicui* Gen. 41, 37. Levit. 10, 20. Deut. 1, 23. 2 Sam. 18, 4. 1 Sam. 24, 5., it. sq. לִפְנֵי Neh. 2, 5. Esth. 2, 4. 5, 14. vel sq. לְ Ps. 69, 32. — b) יִיטַב לְ *bene fuit alicui* Gen. 12, 13. 40, 14. 2 Reg. 25, 24.— 2) de animo: hilaris fuit Eccles. 7, 3. Jud. 19, 6. 1 Reg. 21, 7. Ruth. 3, 7. — Futur., quod solum occurrit, tribus modis declinatum est: יִיטַב, defective יִטַב Jud. 19, 6. 1 Reg. 21, 7. et תֵּיטְבִי Nah. 3, 8. v. Gesen. L. p. 388. etc. cf. טוֹב.

Hiph. הֵיטִיב 1) *bonum fecit (etwas gut machen),* sq. acc. rei Prov. 15, 2. Deut. 18, 17: הֵיטִיבוּ אֲשֶׁר דִּבֵּרוּ *bonum fecerunt id, quod locuti sunt* h. e. bene, recte locuti sunt; Ruth. 3, 10: הֵיטַבְתְּ חַסְדֵּךְ *bonam fecisti benignitatem tuam* h. e. egregiam benign. praestitisti; 1 Reg. 1, 47: יֵיטֵב אֶת־שֵׁם שְׁלֹמֹה מִשְּׁמֶךָ *bonum faciet nomen Salomonis prae nomine tuo* i.e. augustius, magnificentius reddet. Hinc הֵיטִיב דְּרָכָיו Jer. 7, 3. 5. vel מַעֲלָלִים ה׳ 35, 15. *recte agere.* Sed Jer. 2, 33. in malam partem dicitur: מַה־תֵּיטְבִי דַּרְכֵּךְ לְבַקֵּשׁ אַהֲבָה *cur eleganter, ornate agis* (ornando corpori studes) *ad captandum amorem?* — Sq. infin. Jes. 23, 16. הֵיטִיבִי נַגֵּן *bonum fac canere fidibus* h. e. perite, docte fidibus canas; Prov. 30, 29. 1 Sam. 16, 17. מֵיטִיב לְנַגֵּן peritus artis musicae, fidibus sciens. Passim est: *ornavit, aptavit,* ut 2 Reg. 9, 30. (*caput* h. e. comam, capillos), Exod. 30, 7 (*lucernas*). — 2) *bene fecit* h. e. a) *recte, praeclare fecit* Gen. 4, 7. Jer. 4, 22. Hinc infin. absol. הֵיטֵב pro adverbio: *bene, probe* i. e. vel *accurate, apposite, plane* Deut. 9, 21. 13, 15. 19, 18. 2 Reg. 11, 18., vel *recte, honeste, jure* Jon. 4, 4. 9. — b) *beneficia contulit* Ps. 119, 68. Jes. 1, 17. *in aliq.* sq. לְ pers. Gen. 12, 16. Exod. 1, 20. Jud. 17, 13. Ps. 125, 4., sq. עִם pers. Gen. 32, 10. et acc. rei Num. 10, 32., sq. acc. pers. Deut. 30, 5. Jer. 32, 41. et בְּ rei Deut. 8, 16. In malam partem Ps. 49, 19: כִּי תֵיטִיב לָךְ quod *tibi benefecisti* h. e. genio tuo indulsisti. — Absolute passim *profuit* Jer. 10, 5: הֵיטֵיב אֵין אוֹתָם *prodesse non est penes eos* h. e. non possunt prod., Levit. 5, 4. — 3) sq. לֵב *hilarem, laetum reddidit* Jud. 19, 22. — 4) intrans. *bonus fuit* Mich. 2, 7., sq. אֶל pers. *placuit* 1 Sam. 20, 13. — Infin. הֵיטִיב Levit. 5, 4. הֵיטֵב, הֵיטֵב Jer. 7, 5. 10, 5. imper. cum ה paragog. הֵיטִיבָה Ps. 51, 20., foem. sine Jod הֵטִיבִי Jes. 23, 16., fut יֵיטִיב Num. 10, 32. et יֵיטִיב (v. Gesen. L. p. 388 sq.) apoc. יֵיטֵב 1 Reg. 1, 47. Job. 24, 21.

יְטַב Chald. *bonus, gratus fuit* sq. עַל pers., unde fut. יֵיטַב Esr. 7, 18.

מֵיטָב m. *bonum, optimum,* מֵיטַב Gen. 47, 6. 11. Exod. 22, 4. 1 Sam. 15, 9. 15.

יֻטָּה, יוּטָּה v. sub rad. נטה.

יְטוּר (chald. *columna vaporis*) n. propr. 1) filii Ismaelis Gen. 5, 15. 1 Chron. 1, 31.—2) gentis *Ituraeorum* ab illo oriundae 1 Chron. 15, 19. 20. Finitima erat tribubus Israel. trans Jordanem incolentibus, ad aquilonem Palaestinae sub Hermone monte Plin. H. N. V, 23. coll. Luc. 3, 1. Reland. Palaest. p. 106 sq. F. Muenter. Pr. de reb. Ituraeorum. Hafn. 1824. 4.

יַיִן *vinum* vid. supra sub rad. יין.

יַךְ m. *latus*, Cthib 1 Sam. 4, 13. pro eo, quod Kri habet, יַד, per librariorum errorem. Sed alii explicant ex lingua Arab. Sicut, inquiunt, Arabes ab hebr יָרֵךְ *latus* formarunt Verbum ورك *in latus recubuit, coxae innixus est*, a צֵלָע *latus* ضلع *inclinavit, propendit in latus* etc. (quod et Chaldaei imitantur, dicentes v. c. ab hebr. צַד *latus*: צַדַּד *ad latus deflexit* sive *declinavit*, ab hebr. גָּחוֹן *venter*: גחן *in ventrem procubuit, incurvavit se* etc.), sic a יַךְ iidem Arabes formarunt verbum وكا vel وكى *recubuit in latus, innixus est lateri*, spec. *sinistro*, ut accumbentes facere solebant. Verum haec longius repetita sunt.

יָכַח in Kal inusit., *arguere, redarguere*, ἐλέγχειν (Alb. Schultens ad Job. in ind. confert وضح *albus, clarus, manifestus fuit*, in Conj. IV. *clarum fecit, ad evidentiam demonstravit, arguit, convicit*, al. وكح *valide conculcavit, subegit* v. Hartmann. Einl. p. 275.), Niph. נוֹכַח 1) *argutus, redargutus est* Gen. 20, 16. וְנֹכַחַת *et redarguta fuit* (sunt verba scriptoris). — 2) *disceptavit* c. altero Job. 23, 7. Jes. 1, 18.

Hiph. הוֹכִיחַ 1) arguit a) *aliquid* Job. 19, 5: תּוֹכִיחוּ עָלַי חֶרְפָּתִי *arguite contra me opprobria mea* i. e. declarate me turpiter egisse; 13, 15: אַךְ דְּרָכַי לְפָנָיו אוֹכִיחַ *tantum vitae meae rationem velim coram eo arguere* h. e. declarare, defendere; Gen. 24, 14: אֹתָהּ הוֹכַחְתָּ לְעַבְדְּךָ *hanc arguisti servo tuo* h. e. hanc declarasti servi tui uxorem esse (debere); — b) *aliquem* Job. 32, 12. *non est, qui arguat, redarguat Jobum*; Prov. 19, 25: *prudentem si redargueris*. — Hinc: 2) castigavit aliquem vel a) verbis: *carpsit, reprehendit* Prov. 9, 7. 15, 12. 24, 25. Hos. 4, 4. Ezech. 3, 26. Job. 6, 26. 39, 32 (35); — passim gravius: *conviciatus est* 2 Reg. 19, 4. et in loco parall. Jes. 37, 4.; — vel b) factis h. e. *punivit*, de Jova hominibus plagas infligente 2 Sam. 7, 14. 1 Chron. 12, 17. Ps. 38, 2. 94, 10. 105, 14. Habac. 1, 12. Prov. 3, 12. Job. 22, 4. — 3) judicavit Jes. 11, 3: לֹא לְמִשְׁמַע אָזְנָיו יוֹכִיחַ *non ex aurium auditu judicabit* (parall. שָׁפַט); sq. לְ pers. *jus dixit alicui* Jes. 2, 4., sq. בֵּין *arbitrum esse inter* Job. 9, 33. Gen. 31, 37. — 4) disceptavit, altercatus est c. *aliquo* sq. עִם Job. 16, 21., sq. אֶל Job. 13, 3., sq. אֵת Gen. 21, 25. — Hoph. הוּכַח *castigatus est* Job. 33, 19. — Hithpah. הִתְוַכַּח *mutuo disceptare* Mich. 6, 2.

תּוֹכֵחָה f. *castigatio, poena* 2 Reg. 19, 3. Jes. 37, 3. Hos. 5, 9., plur. תּוֹכֵחוֹת Ps. 149, 7.

תּוֹכַחַת f. 1) *demonstratio, declaratio* (quae argumentis fit) Job. 13, 6 *audite demonstrationem* h. e. defensionem *meam*; plur. תּוֹכָחוֹת *argumenta* Job. 23, 4. — 2) *castigatio* h. e. a) *admonitio, correptio, reprehensio* Prov. 1, 23. 3, 11. 5, 12. 27, 5. 29, 15. Ps. 38, 15. (ubi tamen alii vertunt: *redargutio*), hinc אִישׁ תּוֹכָחוֹת *reprehensione dignus*

Prov. 29, 1.; — b) *animadversio, poena* Ps. 39, 12. 73, 14. — 3) *disceptatio* Hab. 2, 1. coll. 1, 3 sqq. Cum affixo תּוֹכַחְתִּי Prov. 1, 23. 25. 30. etc.

יָכֹל 1) *potuit* (ut Chald. et Samar.), sq. infin. vel simpl. vel c. praef. לְ Jes. 7, 1. Gen. 45, 1. Exod. 18, 23. Gen. 37, 4. etc., sq. verbo fin. Esth. 8, 6: אֵיכָכָה אוּכַל וְרָאִיתִי *quomodo possim videre?*, sq. acc. Job. 42, 2: *novi* כִּי כֹל־תּוּכָל *te omnia posse.* Dic. et de iis, quibus efficiendis *vires pares* sunt Exod. 2, 3. 18, 23. Ps. 40, 13. Gen. 13, 6. 2 Chron. 32, 13. Jon. 1, 13., et de his, quae facere *licet* per leges vel humanas vel divinas Deut. 12, 17. 16, 5. 17, 15. 22, 3. Gen. 29, 8. 34, 14. 43, 32: לֹא יוּכְלוּן הַמִּצְרִים לֶאֱכֹל אֶת־הָעִבְרִים *non licuit Aegyptiis comedere cum Hebraeis.* — Concise dicta haec sunt: לֹא אוּכַל Jes. 1, 13. Ps. 101, 5. pro: לֹא א׳ לְשֵׂאת *non possum ferre, tolerare* (ut plene legitur Jer. 44, 22. Prov. 30, 21.), et Hos. 8, 5: עַד־מָתַי לֹא יוּכְלוּ נִקָּיוֹן *quo usque non poterunt innocentiam* sc. praestare לַעֲשׂוֹת; sed Jer. 20, 9. facile ex praecedentibus repetes לְכַלְכֵּל. — 2) *praevaluit, superavit* a) absolute Gen. 32, 29. Hos. 12, 5. Hinc 1 Reg. 20, 22: תְּפַתֶּה וְגַם תּוּכָל *persuadeas et vinces* h. e. bene succedet tibi; in malam partem Jer. 3, 5: *patrasti mala et vicisti,* rem prospere gessisti h. e. ad summam turpitudinem progressus es; — b) sq. dat. pers. Esth. 6, 13. Ps. 129, 2. Gen. 32, 26. Obad. 7., sq. acc. pers. Ps. 13, 5. Sq. dat. rei Ps. 39, 6: לֹא אוּכַל לָהּ *non praevaleo illi* (scientiae divinae) *non sum potens illius* h. e. non possum eam comprehendere, mente complecti. — Praet. יָכֹלְתָּ Exod. 18, 23., יָכֹלְתִּי Jud. 5, 3. cum affixo יְכָלְתִּיו Ps. 13, 5., plur. in pausa יָכֹלוּ Exod. 8, 14. Infin. constr. יְכֹלֶת Num. 13, 3. Fut. יוּכַל (ex Hophal v. Gesen. L. p. 460.) Jer. 49, 10. etc., plur. יוּכְלוּ 2 Sam. 17, 17. et יְכֻלוּ Jos. 7, 12. Ps. 18, 39., in pausa יוּכָלוּ Ps. 21, 12. Jer. 5, 22. et יְכָלוּ Jer. 20, 11. (Non esse hoc fut. Kal, ut vulgo volunt, vel inde patet, quod in nominibus *propr.* pro יוּכַל Jer. 38, 1. occurrit יְהוּכַל 37, 3., servata praeformante ה per Chaldaismum, conf. Simon. *Onomast. V. T.* p. 431. Sed יוּכְלוּ Ezech. 42, 5. vid. in rad. אכל).

יְכִל et יְכֵל Chald. 1) *potuit* sq. infin. c. praef. לְ Dan. 2, 47. 3, 17. 29. 4, 15. 34. 6, 5. — 2) *praevaluit, vicit* sq. לְ pers. Dan. 7, 21. — Praet. יְכֵלְתָּ Dan. 2, 47., part. praes. יָכֵל Dan. 4, 34. et cum Chirek pleno יָכִיל Dan. 3, 17., fut. תִּכֻּל (v. Winer. Grammat. chald. p. 49.) Dan. 3, 29. et forma hebr. יוּכַל Dan. 2, 10.

יְכֹלֶת Num. 14, 16. Deut. 9, 28. est infin. verbi יָכֹל v. Gesen. L. p. 384.

יְהוּכַל nom. propr. v. sub rad.

יָלַד et יָלַד 1) *peperit* (de foeminis et hominum et animall.) Gen. 4, 22. Num. 26, 59. Jer. 20, 14. Ruth. 4, 15. coll. Jer. 30, 6: רְאוּ אִם יֹלֵד זָכָר *videte, an pariat mas* etc.; Jes. 17, 11 (*ova parere*). Part. foem. יוֹלֶדֶת *genitrix,* poet. pro *matre* Prov. 17, 25. Cant. 6, 8. Metaphor. *parere fraudem* Ps. 7, 15., *nequitiam* Job. 13, 35. v. supra הָרָה. — 2) *genuit,* de maribus (ita graec. γεννᾶν et τίκτειν, et lat. *parere* de utroque sexu dicitur) Prov. 17, 21. Gen. 4, 18. 10, 8. 13., hinc de numine: *creavit, formavit* Deut. 32, 18: צוּר (אֲשֶׁר) יְלָדְךָ תֶּשִׁי *petrae (Jovae), quae te genuit, oblitus es,* Jer. 2, 27: *dicunt ligno* (idolo): *tu es pater meus, et*

lapidi: tu genuisti me. Paullo aliter Ps. 2, 7. *tu meus filius es, hodie te genui* h. e. *regem constitui* (Ps. 89, 27. 2 Sam. 7, 14.) v. interpretes ad h. l. — Partic. plur. יֹלְדִים *parentes* Zach. 13, 3. — Praet. f. c. affix. יְלָדַתְנִי Jer. 20, 14., יְלָדַתּוּ (pro יְלָדַתְהוּ) Ruth. 4, 15. Jer. 2, 27. 2. foem. cum affixis יְלִדְתִּנִי Jer. 15, 10., יְלִדְתָּנוּ 2, 27., 1 p. יָלַדְתִּי Gen. 21, 7., cum affixo יְלִדְתִּיךָ Ps. 2, 7., particip. foem. יוֹלֵדָה Jes. 21, 3. et יֹלֶדֶת Gen. 17, 19., per syncopen vocalium (sicut in קֹשְׁטְ pro קֹשֶׁט, נֵרְדְּ pro נֵרְד) יֹלַדְתְּ Gen. 16, 11. Jud. 13, 5. 7. cum affixo יוֹלַדְתּוֹ Prov. 17, 25., infin. absol. יָלֹד Job. 15, 35., construct. לֶדֶת Gen. 10, 17. Job. 39, 1., cum affixo et ה paragog. לִדְתָּנָה Job. 39, 2., per syncopen לֵת 1 Sam. 4, 19. (ut תֵּת pro תֵּנֶת), fut. יֵלֵד, et retracto accentu, יֵּלֶד Prov. 27, 1., plur. f. sine ה, וַתֵּלַדְןָ Gen. 30, 39.

Niph. נוֹלַד *genitus, natus est* 1 Chron. 2, 3. 9. Ps. 22, 32., sq. אֶת tanquam nominativi nota Gen. 4, 18. 21, 15. 46, 20. al. (v. Gesen. Lehrgeb. p. 682.); c. dupl. nominat. Job. 11, 12: עַיִר פֶּרֶא אָדָם יִוָּלֵד *onagri pullus nascetur homo* (i. e. ratione praeditus); imperson. Gen. 17, 17: הַלְּבֶן מֵאָה־שָׁנָה יִוָּלֵד *num seni centum annorum nascetur?* num is filium suscipiet (coll. Gen. 6, 4. 16, 1.). — Praet. plur. נוֹלְּדוּ (c. dag. euphon.) 1 Chron. 3, 5. 20, 8., part. נוֹלָד et ablato tono נוֹלַד־ Gen. 21, 3., infin. retracto tono הִוָּלֶד Gen. 21, 5.

Pih. יִלֵּד *in partu* (parturientem) *adjuvit* Exod. 1, 16. Part. f. מְיַלֶּדֶת subst. *obstetrix* Gen. 35, 17. Exod. 1, 19., plur מְיַלְּדוֹת Exod. 1, 15. 18. 20. — Pyh. יֻלַּד Gen. 4, 26. Ruth. 4, 17. et יוּלַּד Jud. 18, 29. Job. 5, 7., semel cum Kametz sec. plurimos codices Gen. 41, 50. *genitus, natus est;* imperson. Gen. 10, 21. — it. *productus, creatus est* Ps. 90, 2: בְּטֶרֶם הָרִים יֻלָּדוּ *antequam montes crearentur.*

Hiph. הוֹלִיד 1) *parere fecit,* sq. accus. foeminae 1 Chron. 2, 18. 8, 8., sed absol. Jes. 66, 9: הַאֲנִי אַשְׁבִּיר וְלֹא אוֹלִיד *egone aperiam os matricis et non parere faciam* (h. e. egone quod aggressus sum, non perficiam?); — metaphor. *producere fecit, foecundavit* terram Jes. 55, 10. — 2) *nasci fecit, genuit* Gen. 11, 27. Num. 26, 29. 58.; it. *creavit, produxit* Job. 38, 28. — 3) i. q. Kal: *peperit* sed trop. Jes. 59, 4: *parere nequitiam,* ubi copulatur הָרָה עָמָל. — Hoph. infin. (forma petita a נָלַד, cum ת paragog. sicut in Kal) הֻלֶּדֶת *nasci, nativitas* Gen. 40, 20. Ezech. 16, 5. et cum ו, הוּלֶּדֶת Ezech. 16, 4. — Hithpah. הִתְיַלֵּד *genus suum* sive *natales suos professus est, in tabulis nomina sua inscribenda curavit* (v. supra יחשׂ) Num. 1, 18.

וָלָד m. (a rad., quae olim viguit, וָלַד, Arab. ولد) *proles* Gen. 11, 30.

וָלָד, in pausa וָלָד m. *id.* 2 Sam. 6, 23.

יֶלֶד m. *puer* cujuscunque aetatis, recens natus Exod. 1, 17. 2, 3. 9. 2 Sam. 12, 15. et qui manibus adhuc gestatur Gen. 21, 14. 16., nec non adolescens Gen. 4, 23. 42, 22. 1 Reg. 12, 8.; de bestiis, *pullus* Jes. 11, 7. Job. 38, 41. — Plur. יְלָדִים *liberi* Gen. 32, 14. Jes. 8, 18., *pueri* Gen. 33, 2. 5., *posteri* Jes. 29, 23.; יַלְדֵי נָכְרִים *pueri peregrinorum* h. e. *peregrini* Jes. 2, 6., יַלְדֵי פֶשַׁע *improbi* Jes. 57, 4. v. בֵּן.

יָלִיד m. *natus,* in regim. יְלִיד בַּיִת *verna,* LXX. οἰκογενής, Arab.

ولید, قلیذ Gen. 17, 12. 13. 27. Jer. 2, 14. Plur. יְלִידִים *nati, filii* Gen. 14, 14. Num. 13, 22. 28.

יִלּוֹד m. *natus* Exod. 1, 22. 2 Sam. 12, 14., plur. יִלֹּדִים Jos. 5, 5. Jer. 16, 3. Construitur praeter 2 Sam. 5, 14. tanquam adjectivum, addito substant. בֵּן vel עַם.

יַלְדָּה f. *filia, puella, virgo* Gen. 34, 4. Joël. 4, 3., plur. יְלָדוֹת Zach. 8, 5.

יַלְדוּת f. *juventus* Eccles. 11, 9. 10. Ps. 110, 3., in quo posteriore loco metonym. sumitur pro *hominibus* illius aetatis i. e. *pueris* et *puellis.*

לֵדָה f. (pro יַלְדָה) *partus* 2 Reg. 19, 3. Jes. 37, 3. Jer. 13, 21. Hos. 9, 11., لِدَة *nativitas.* Aliis est Infinit. v. Gesen. L. p. 384.

מוֹלֶדֶת f. 1) *locus, ubi quis genitus* sive *natus est, patria* (femin. part. Hoph.) Gen. 12, 1 24, 4.; alibi additur אֶרֶץ Gen. 11, 28. 24, 7. (Arab. مولد et Aethiop. ሙልደት: *id.* conf. Ludolfi *Lex. Aethiop.* coll. 415.), metonymice a) *cognati, familia* Gen. 31, 3. Num. 10, 30.; b) *populares* in eadem *patria* nati Esth. 8, 6. — 2) *generatio, nativitas,* plur. מוֹלְדוֹת *natales* Ezech. 16, 3. 4., metonym. *proles, progenies* Gen. 48, 6. Levit. 18, 9. 11. — Cum affixo מוֹלַדְתְּךָ Gen. 48, 6.

תּוֹלְדוֹת f. plur. 1) *generationes, origines* Gen. 2, 4., metonym. *posteri* Gen. 10, 1. 11, 10. 27. Num. 3, 1. etc. 1 Chron. 26, 31.; סֵפֶר תּוֹלְדוֹת *genealogia, stemma* Gen. 5, 1. — 2) *historia,* quoniam omnis historia a genealogiis profecta est Gen. 6, 9. 37, 2. Sic ܬܘܠܕܬܐ Syr. *familia, historia.*

יְלֵךְ vid. הָלַךְ.

יָלַל *ejulavit, ululavit* prae dolore (onomatopoëticon, Arab. ولول, Graec. sono cognato ὀλολύζειν, Lat. *ejulare),* in Kal inusit. Hiph. הֵילִיל *id.* Jer. 4, 8. 47, 2. Jes. 13, 6. 14, 12. 15, 3. 65, 14. etc. Am. 8, 3: הֵילִילוּ שִׁירוֹת הֵיכָל *ejulant* h. e. in ejulatum abeunt *cantica palatiorum.* — Semel de *laetis* vocibus dici videtur Jes. 52, 2., quemadmodum lat. *ululare* de quovis incondito et gravi clamore, etiam triumphantium Lucan. Phars. 6, 261. add. graec ὀλολύζειν, hebr. רנן; vicissim germ. *jauchzen* (in populari certe sermone) de *ingemiscentibus* usurpatur. — Fut. יְהֵילִיל Jes. 52, 5., יֵילִיל Mich. 1, 8., יְיֵלִיל Jes. 16, 5. v. Gesen. L. p. 388 sq.

יְלֵל m. *ejulatus, ululatus* Deut. 32, 10.

יְלָלָה f. *vox ejulantis, ejulatus, ululatus* Zeph. 1, 10., in regim. יִלְלַת Zach. 11, 3., unde cum Praefixo ו, וִילְלַת ex Syriasmo pro וִילְלַת Jer. 25, 36., cum affixo יְלָלָתָהּ Jes. 15, 8.

אַלְלַי Interjectio *dolentis* vid. sub rad. אלל.

תּוֹלָלִים plur. m. *ululare facientes,* unde cum affixo תּוֹלָלֵינוּ *qui nos ululare fecerunt* (parall. שׁוֹבֵינוּ) Ps. 137, 3. Alior. explicationes v sub rad. תלל.

יָלַע *temere locutus, prolocutus est* cf. (praeeunte B. Michaeli) Arab.

لغا *temere locutus fuit, vana effutivit, temere dedit jusjurandum* (Coran. 2, 225.) Prov. 20, 25: מוֹקֵשׁ אָדָם יָלַע קֹדֶשׁ *laqueus* est (i. e. periculosum) *homini, cum temere eloquitur sanctum* h. e. vovet aliquid Jovae (parall. נְדָרִים) LXX. ταχύ τι τῶν ἰδίων ἁγιάσαι. SCHULTENS conferri jubet لغ *aestu interiore adustus est,* hinc *praecipitanter et siderate aliquid fecit.*

יָלַף, in Hebr. non usitat., Arab. ولف *adhaesit.*

יַלֶּפֶת f. *scabies, impetigo, porrigo,* Graec. ἀλφός Levit. 21, 20. 22, 22., quod tenaciter cuti *adhaeret.*

יֶלֶק Ps. 105, 34. Joel. 1, 4. Nah. 3, 15. 16. *locustae vel grylli* (pilosi vel horridi Jer. 51, 27.) *species.* Aliis est *locusta alba* coll. يلق *albus, candicans* vel ولق *properavit, volubilis fuit,* quoniam vagum est animal et instabile, v. BOCHART. in *Hieroz.* Tom. III, p. 258.; aliis *eruca* vel *erucae* species, herbas et folia arborum *continuo lingens* et *lingendo absumens* (a rad. לָקַק *lambit, linxit,* coll. לחך Num. 22, 4. et לחס, لحس *lingere,* unde لحس *linctus* de *locusta,* conf. BOCHART. *Hieroz.* l. c.; sic βροῦχος, ionice βρούκος, a βρούκειν, *edendo*); OEDMANNO (verm. Samml. II, p. 124 sqq.) *gryllus cristatus* Linnei, TYCHSENIO (ad *librum Ignat.* DE Asso *de locustis*) denique *gryllus haematopus* Linnei.

יַלְקוּט v. sub rad. לקט.

יָם m. 1) mare: a) propr. Gen. 1, 10. 28. Levit. 11, 9. Num. 11, 22. Ps. 65, 8. etc.; הַיָּם הַגָּדוֹל est *mare mediterraneum* Num. 34, 6. Ezech. 47, 19. 20., al. הַיָּם הָאַחֲרוֹן *mare posterius* h. e. occidentale Deut. 11, 24., יָם פְּלִשְׁתִּים *mare Philistaeorum* Exod. 23, 31. nec non הַיָּם simpl. Jos. 19, 26. 1 Reg. 5, 9. al.; יַם סוּף *mare junci* h. e. *mare rubrum, sinus Arab.* Ps. 106, 7. 9. 136, 13. coll. Jes. 10, 26. — Semel יָם *translate* dicitur, ut alibi מַיִם, de summis calamitatibus Zach. 10, 11. — b) de *lacu, stagno* Job. 14, 11.; יָם כִּנֶּרֶת seu כִּנֶּרֶת lacus Tiberiadis s. Galilaeae Num. 34, 11. v. RELANDI *Palaest.* lib. 1. c. 39.; יָם הַמֶּלַח *mare salsum* s. *mortuum, Sodomiticum* coll. Ezech. 45, 8. 10., quod etiam dicitur יָם הַקַּדְמֹנִי *mare orientale* opp. occidentali s. mediterraneo Joel. 2, 20. Zach. 14, 8. et יָם הָעֲרָבָה *mare planitiei* (quam Jordanes perluit) Deut. 3, 17. Jos. 3, 16. — c) poet. de *flumine magno,* ut α) de *Nilo* Jes. 19, 5. Nah. 3, 8., quemadmodum Arabes illum dicunt يم (Coran. 20, 39. بحر النيل *mare Nili*), quoniam aestivo tempore maris in morem Aegypto innatat conf. CHRIST. MUELLER in *satura observv. phil.* p. 159. — β) de *Euphrate* Jes. 27, 1. Jer. 51, 36. (coll. Euseb. praepar. evang. IX, p. 457.), qui quotannis ripas excedens late terris superstagnat. De מִדְבַּר יָם Jes. 21, 1. v. GESEN. — d) יָם הַנְּחֹשֶׁת *vas* s. *lavacrum* illud *aeneum* templi Hieros. 1 Reg. 7, 26. 2 Reg. 14, 13. 1 Chron. 18, 8. etc. — 2) metonymice *plaga occidentalis,* quia mare mediterraneum situm est ad *occidentem* terrae Canaan Deut. 33, 23., hinc רוּחַ יָם *ventus occidentalis* Exod. 10, 19. Sed Ps. 107, 3. sunt, qui de *plaga australi* explicent, quoniam opponitur צָפוֹן; verum praeter necessitatem; nam alibi etiam *septentrio* et

oriens Am. 8, 12. *occidens* et *meridies* Deut. 33, 23. copulantur. — Cum ה paragog. יָמָּה *ad mare* 1 Reg. 5, 9. Exod. 10, 19. it. *occidentem versus* Gen. 28, 14. Exod. 26, 22. Num. 2, 18.; מִיָּם *ab occidente, ad occ.* Gen. 12, 8. (v. sub מִן), מִיָּם לְ *ab occidente alicujus loci* Jos. 8, 9. 12. 13.— In regim. Kametz retinet, ut Gen. 14, 3. Exod. 23, 31., praeterquam sq. סוּף, ubi semper intercedit Makkeph ideoque Kametz in Patach corripitur, ut Exod. 13, 18. Num. 14, 25. Deut. 1, 40. etc. Cum affixo יַמָּהּ Jer. 51, 36. Plur. יַמִּים *maria* Gen. 1, 10., poet. passim pro singul. (v. Gesen. L. p. 665.) Deut. 33, 19. Ps. 78, 27. Jer. 15, 8.

יָם Chald. *mare*, in statu emphat. יַמָּא Dan. 7, 2. 3.

יֵמִם plur. Gen. 36, 24. *thermae*. Sed varie exponitur. Vulgo *mulos* intelligunt, quam sententiam praeter Gussetium et Pfeifferum defendunt Buxtorffius in *Catalect.* p. 216 sq. et Wincklerus in *Hypomnemat. philolog.* p. 78 sq. De *gigantibus* illis, qui alibi אֵימִים appellantur, post Samar., Onkelosum et Pseudojon. explicat Bochartus in *Hieroz.* Tom. I, p. 222 sqq., quem sequitur Sauebertus in *Palaestr. philolog.* p. 302 sq. Aliorum sententias vid. ap. Rosenmueller. ad h. l. Vulgatus: *aquas calidas* reddit, quae expositio isto in loco probabilem sensum efficit: inventio enim *thermarum* et *aquarum salubrium* res omnino memoratu digna est et ut plurimum in locis desertis per animalia accidere solet. Defendunt istam Vulgati sententiam Scacchus in *Myrothec.* p. 910 sq. Pasinus in *Dissertat. polem.* p. 130. et Michaelis in *Supplem.* p. 1089. Hieronymus ad h. l. „nonnulli, inquit, putant *aquas calidas,* juxta Punicae linguae viciniam, quae Hebraeae contermina est, hoc vocabulo signari.” Haec certiora sunt, quam quod vulgo addunt: arab. وَمْهٌ in univ. significare: *caluit, ferbuit.* Nam videtur hoc. voc. de solo *diei aestu* usurpari. Rectius igitur cum Michaeli l. c. ab arab. يَمَّ in Conj. V. *sese abluere* repetieris, ut pr. significet *balnea* in universum.

ימן rad. in Kal inusit., Hiph. הֵימִין, verb. denomin. 1) *dextrâ* aliquid *egit* vel *dextra usus est,* unde 1 Chron. 12, 2. sagittarii dicuntur מַיְמִינִים וּמַשְׂמְאִלִים בָּאֲבָנִים וּבַחִצִּים וגו׳ *dextra sinistrâque lapides, tela mittere scientes.* — 2) *ad dextrum latus deflexit, dextram petiit* 2 Sam. 14, 19. Ezech. 21, 21. Fut. cum ה paragog. אֵימִנָה Gen. 13, 9.; sed plur. תַּאֲמִינוּ Jes. 30, 21. formam habet ab אָמַן, cf. tamen האזניח sub rad. זנח.

יָמִין m. (Arab. يَمِينٌ) 1) latus *dextrum,* שׁוֹק הַיָּמִין *armus lateris dextri* h. e. dexter Exod. 29, 22. Levit. 8, 25., עֵין יָמִין *oculus dexter* 1 Sam. 11, 2. Zach. 11, 17., יֶרֶךְ יָמִין *coxa dextra* Jud. 3, 16., יַד יָמִין *manus dextra* Ps. 73, 23. Jer. 22, 24. Ezech. 39, 3. (יַד יְמִינוֹ *manus ejus dextra* Gen. 48, 14. Jud. 7, 20.), it. omisso יַד Exod. 15, 6. Ps. 21, 9. 137, 5 (gen. foem.), Prov. 27, 16. (gen. masc.). *A dextra* est עַל יָמִין Gen. 24, 49. 30, 11. Neh. 8, 4., it. מִיָּמִין 1 Reg. 7, 49. 2 Chron. 3, 17. 4, 6.; *a dextra alicujus* מִימִין sq. vel gen. vel לְ vel c. affixo Gen. 48, 13. Exod. 14, 22. 2 Reg. 23, 13. Ezech. 10, 3., aut יְמִין (accus.) sq. genit. 2 Sam. 24, 5.; *ad dextram, dextram versus* יָמִין Num. 20, 17. 22, 26. 1 Sam. 6, 12. 2 Chron. 34, 2., לַיָּמִין Neh. 12, 31., אֶל־הַיָּמִין

Ezech. 1, 10. Ceterum notanda haec sunt: a) אָחַז בְּיַד יְמִינִי *apprehendit dextram meam* h. e. juvit, sustentavit me Ps. 73, 23.; b) אִישׁ יְמִינֶךָ *vir dextrae tuae* h. e. quem dextra tua tibi elegisti (Jova), carus, dilectus (de pop. israelit.) Ps. 80, 18.; c) *a dextra regum stant, sedent*, quibus honos eximius habetur 1 Reg. 2, 19. Ps. 45, 10. 110, 1. — 2) *auster, plaga australis* Ps. 89, 13. 1 Sam. 23, 19., quia solem orientem intuentibus ad *latus dextrum* est, cf. אָחוֹר, אַחֲרוֹן et קֶדֶם, et de appellationis ratione B. Michaelis Dissert. de *locorum differentia ratione anticae, posticae* etc. §. 8 sq. (in Potti Sylloge Vol. V. p. 90 sqq.). Ita etiam augures Romani *dextras* partes ad *meridiem, laevas* ad *septentrionem* esse dixerunt, teste Livio L. I. c. 18. Secus fuit apud veteres Graecos, quibus *dextra* pars habita, quae ortum spectat, *sinistra*, quae occidentem cf. Feithius in *Antiquitt. homerr.* L. I. c. 16. §. 3. et Junius in *Animadverss.* L. III. c. 3.

הֵימִין Chald. *credidit* vid. sub rad. אמן.

יְמָנִי m. (tanquam a יָמָן, coll. Arab. يمن) *dexter* 1 Reg. 7, 21. 2 Chron. 3, 17., ubi tamen Cthib habet יְמִינִי; sic Ezech. 4, 6.; foem. יְמָנִית Exod. 29, 20. Levit. 8, 23. 24. Ezech. 47, 1. 2. etc.

יְמִינִי *dexter* v. sub יְמָנִי.

תֵּימָן (semel sine Jod תֵּמָן Job. 9, 9.) com. 1) *latus dextrum*, deinde *auster, plaga australis* Jos. 12, 3. Job. 39, 26. Zach. 9, 14. etc., metonym. *ventus australis* Ps. 78, 26. Cant. 4, 16. pro רוּחַ תֵּימָן, Zach. 9, 14. סַעֲרוֹת תֵּימָן. Cum ה paragog. תֵּימָנָה *austrum versus* Exod. 26, 18. 35. Num. 2, 10. Ezech. 21, 2. — 2) nom. urbis primariae et regionis Edomitarum Obad. 9. Ezech. 25, 13. Hab. 3, 3. (Gen. 36, 11.) cf. Cellarium *in orbe antiquo* p. 682. et Simonis in *Onomast.* p. 303.; unde nomen patronym. s. gentilitium תֵּימָנִי Gen. 36, 34.

יָמִין (*dexter* i. e. *felix* coll. Arab. يمن) nom. propr. virorum Gen. 46, 10. Neh. 8, 7. 1 Chron. 4, 24. 2, 27., unde patron. יְמִינִי Num. 26, 12. et יְמִינִי. Inde conflatum est בִּנְיָמִין nom. propr. filii Jacobi Gen. 35, 18. 42, 4. 45, 12. et tribus ab eo oriundae Jos. 18, 28. 21, 4. Jud. 19, 14. 20, 35.; patronym. בֶּן־הַיְמִינִי Jud. 3, 18. 2 Sam. 16, 11., בֶּן־יְמִינִי 1 Sam. 9, 21. Ps. 7, 1. etiam יְמִינִי sine בֶּן 1 Sam. 9, 1. 4.

יָמַר i. q. מוּר in Kal inusit., Hiph. הֵימִיר *mutavit* Jer. 2, 11. — Hithp. הִתְיַמֵּר q. d. *se permutavit cum alio* h. e. *successit, substitutus est in ejus locum*. Hinc Jes. 61, 6. בִּכְבוֹדָם תִּתְיַמָּרוּ *in eorum possessiones substituemini*. Aliorum explicationes ineptas perstrinxerunt Rosenmueller. et Gesen. ad h. l.

תִּימָרָה f. v. sub rad. תָּמַה.

יָמַשׁ *palpavit*, fricante manu *attrectavit*, i. q. מָשַׁשׁ. Hiph. imper. הֵימִשֵׁנִי vel הֲמִשֵׁנִי *fac me palpare* Jud. 16, 26. sec. Kri (conf. Alb. Schultens ad Prov. 17, 13.), sed Cthib habet הֲמִישֵׁנִי a מוּשׁ.

יָנָה *pressit, oppressit* vel *vi* Jes. 49, 26., vel *fraude* Jer. 22, 3. Ezech. 22, 7. 29.; hinc *delevit* Ps. 74, 8. Ezech. 46, 18.; חֶרֶב הַיּוֹנָה *gladius oppressor* h. e. trucidans Jer. 46, 16. 50, 16. Zeph. 3, 1., it. omisso

voc. חֶרֶב Jer. 25, 28. (Arab. ونى pr. est *torpuit nervo inciso* et *remisso*, in Conj. IV. اونى *debilitavit nervo inciso;* deinde transfertur ad violentam *oppressionem* et *defraudationem decurtantem* v. Alb. Schultens. ad *Gramm.* Erpen. p. 526.). Fut. 1. plur. cum affixo נִינֵם Ps. 74, 8. — Hiph. הוֹנָה 1) *compressit, oppressit, vexavit* Ezech. 18, 12. 16. 22, 7. 29. Exod. 22, 20. Levit. 19, 33. Jes. 49, 26. Jer. 22, 3. Praegnanter sq. מִן Ezech. 46, 18: לְהוֹנֹתָם מֵאֲחֻזָּתָם *ad opprimendos et ejiciendos e possessione sua.* 2) de ementibus vendentibusque: *decepit, circumscripsit* Levit. 25, 14. 17. (Nostrates etiam dicunt: *drücken*). — Fut. cum affixo תּוֹנֶנּוּ Deut. 22, 17., plur. יוֹנוּ Ezech. 45, 8. etc.

יוֹנָה *columba* v. supra post rad. יון.

ינח in Kal inusit., Hiph. הֵנִיחַ (ad analog. verbor. פּן): 1) pr. quiescere fecit (cognat. c. נוּחַ) Eccles. 10, 4. מַרְפֵּא יַנִּיחַ חֲטָאִים *lenitas animi quiescere facit, sedat peccata* (peccatores) h. e. efficit, ut ne irruant in te; — hinc 2) collocavit, posuit in aliquo loco, ut statuam 2 Reg. 17, 29., vestem Gen. 39, 16., dona, oblationes *coram Jova* h. e. in sanctuario Jud. 6, 18. Exod. 16, 33. Num. 17, 4., populum in terra aliqua Ezech. 37, 14. Jes. 14, 1.; it. *dejecit, projecit* (humum) Num. 19, 9. Jos. 28, 2., uop. Am. 5, 7.; *conjecit* in fornacem Ezech. 22, 20., in vincul. (*in Fesseln legen*) Levit. 24, 12. Num. 15, 34.

3) reliquit h. e. a) *reliquum fecit, superesse jussit* Levit. 7, 15. לֹא יַנִּיחַ מִמֶּנּוּ *nihil de eo* (ejus) *relinquet* Exod. 16, 23., sq. לְ pers. Eccles. 2, 18. Ps. 17, 14.; b) *remanere aliquem jussit* vel *passus est* Gen. 42, 33. Deut. 14, 28. Jud. 3, 1. 2 Sam. 16, 21.; c) *deseruit, auxilio destituit* Jer. 14, 9. — 4) missum fecit, misit, sivit, הַנִּיחָה אֹתִי *mitte me* Jud. 16, 26. 1 Reg. 7, 47. Esth. 3, 8. *mittere eos* h. e. tolerare, non curare; הִנִּיחַ יָדוֹ מִן *remittere manum ab* i. e. *desistere* ab al. re Eccles. 7, 18. 11, 6. — 5) sq. dat. pers. permisit, commisit Exod. 32, 10: הַנִּיחָה לִּי וְיִחַר אַפִּי *relinque, permitte mihi ut irascar,* 2 Sam. 16, 11., sq. infin. *non permittit ei ut dormiat,* non sinit eum dormire Eccles. 5, 11. Ps. 105, 14.; sq. dat. et accus. pers. Ps. 119, 121: *noli me oppressoribus meis committere*, tradere in potestatem. Elliptice Hos. 4, 17. הַנַּח לוֹ *permitte ipsi* sc. idolorum cultum. — Imper. הַנַּח Exod. 16, 33. Jud. 6, 20., cum ה paragog. הַנִּיחָה Exod. 32, 10. Jud. 16, 26., fut. cum affixo אַנִּיחֶנּוּ Eccles. 2, 18., apoc. תַּנַּח Eccles. 10, 4., cum vau convers. וַיַּנַּח Jud. 2, 23. 1 Reg. 7, 47. etc.

Hoph. הֻנִּיחַ (coll. form. הֳקִים Dan. 7, 4.): 1) *collocatus est* Zach. 5, 11. 2) part. מֻנָּח *relictum, reliquum factum* i. e. *vacuum* Ezech. 41, 9. 11.

יָנוֹחַ urbs in tribu Ephraim 2 Reg. 15, 29. Jos. 16, 6.

נַחַת m. Job. 36, 16. v. sub rad. נחת.

ינק *suxit* ubera Job. 3, 12. Cant. 8, 1., hinc יוֹנֵק *lactens* Num. 11, 12. Ps. 8, 3. Translate Job. 20, 16: *virus aspidum suxit* (improbus) h. e. opibus male partis exitium sibimet ipsi attulit, Jes. 66, 11. 12: *sugetis ubera consolationum Zionis* h. e. Zion benigne consolabitur vos animosque vestros eriget; alibi *sugere abundantiam maris* Deut. 33, 19,

s. *lac gentium* Jes. 60, 16. h. e. opibus marium, gentium ditari. — Fut. יִינַק Job. 20, 16.

Hiph. הֵינִיק *sugere fecit, sugendum dedit, lactavit* (mater) Gen. 21, 7. 1 Reg. 3, 21. Exod. 2, 7. 1 Sam. 1, 23., trop. Deut. 32, 13. *lactavit eum* (populum Israel.) *melle silvestri* v. sub voc. דְּבַשׁ. Part. foem. מֵינֶקֶת Gen. 35, 8. et sine Jod מֵנֶקֶת *lactans*, substant. *nutrix*; cum affixis מֵינִקְתּוֹ 2 Chron. 22, 11. et sine Jod 2 Reg. 11, 2., מֵנִקְתָּהּ Gen. 24, 59.; plur. מֵינִיקוֹת Gen. 32, 16. Jes. 49, 23. — Fut. יֵינִיק Exod. l. c.

יוֹנֵק m. et יוֹנֶקֶת f. *surculus* ex arbore recens enatus ejusque *succum trahens* Jes. 53, 2. (ita lat. *lactere* de recentibus plantis et frugibus dicitur). Cum affixo יוֹנַקְתּוֹ Job. 8, 16, plur. יוֹנְקוֹת Ezech. 17, 22. Hos. 14, 7.

יְנִיקוֹת plur. foem. *surculi* Ezech. 17, 4.

מֵינֶקֶת f. *nutrix*, vid. in ipsa rad.

יָסַד propr., ut videtur, coll. arab. وسد, *sternere* lectum (v. סוֹד), hinc 1) *fundare* Esr. 3, 12. Jes. 54, 1. (aedificium); max. de Deo terram Prov. 3, 19. Ps. 24, 2. 78, 69. 102, 26. Job. 38, 4. Jes. 51, 13. vel coelum Am. 9, 6. *fundante*; deinde *struxit, construxit* (acervum) 2 Chron. 31, 7. 2) *statuit, constituit* Hab. 1, 12: *ad castigandum constituisti eum* (Chaldaeum); sq. dat. pers. et acc. rei: *constituit, assignavit* alicui aliquid Ps. 104, 8. Jes. 23, 13. — Infin. cum praefixo לִיסֹד Jes. 51, 16. et cum dagesch euphon. לִיסּוֹד 2 Chron. l. c.

Niph. נוֹסַד 1) *fundari* Jes. 44, 28.; *inde a die quo Aegyptus est fundata* h. e. coli, habitari coepta Exod. 9, 18. 2) sensu *reciproco*: *inter se statuere* sive *decernere*, vel (petita significatione a nomine סוֹד *concilium*): *inter se consultare* Ps. 2, 2. 31, 14.

Pih. יִסַּד 1) *fundavit* 1 Reg. 5, 17. 16, 34. Jes. 15, 5. 28, 16. Jos. 6, 26. Zach. 4, 9., translate יִסַּד עֹז *fundavit sibi gloriam*, firmum quasi gloriae aedificium sibi exstruxit (simil. Arabes v. Schultens. ad Job. p. 338. Ps. 8, 3 2) *decrevit, constituit* 1 Chron. 9, 22. Esth. 1, 8: יִסַּד הַמֶּלֶךְ עַל כָּל־רַב בֵּיתוֹ לַעֲשׂוֹת *praeceperat domus suae magistris ut facerent* etc. — Pyh. יֻסַּד *fundatus est* 1 Reg. 6, 37. 7, 10. Esr. 3, 6. Hagg. 2, 18. Cant. 5, 15 — Hoph. infin. הוּסַד *fundari*, et nominaliter: *fundatio* Esr. 3, 11. 2 Chron. 3, 3., part. cum dagesch forti euphon. מוּסָּד (*firmissime*) *fundatum* Jes. 28, 16. Aliud vid. inter nomina.

יְסוֹד m. *fundamentum*, *basis* sive aedium sive altaris etc. Exod. 29, 12. Levit. 4, 7. Ezech. 13, 14., trop. Prov. 10, 25. Plur. יְסֹדִים Mich. 1, 6. et יְסוֹדוֹת Ezech. 30, 4. Thren. 4, 11.

סוֹד m. (pro יְסוֹד) propr. *cervical, lectulus*, super quo decumbitur (arab. وساد), hinc 1) *consessus amicorum* vel *senatorum inter se consultantium* Job. 15, 8. Jer. 23, 18. Ps. 89, 8., it. *consessus, congressus* in univ. Jer. 6, 11. Ezech. 13, 9., denique *consortium familiare, familiaritas* Job. 29, 4. Ps. 25, 14. — 2) *consilium* Prov. 15, 21. — 3) *arcanum, res secreta* Prov. 11, 13. 20, 19. Am. 3, 7. —

[Al. ref. ad סוד Arab. سَاوَد in Conj. III. *clanculum in aurem locutus fuit* v. Alb. Schultens. in ind. in Job. et Prov., Rosenmueller. ad Ps. 25, 14.].

יְסוֹד vel יְסֹד m. *fundatio, fundamentum,* metaphor. *principium* Esr. 7, 9.

יְסוּדָה f. *fundatio* Ps. 87, 1.

מוּסָד m. 1) *fundatio* 2 Chron. 8, 16. — 2) *fundamentum,* locus in quo fundatum est aedificium, unde מוּסָד מוּסָּד *fundamentum firmissime fundatum* Jes. 28, 16. v. rad. Hoph.

מוּסָדָה f. 1) *fundamentum,* unde plur. in regim. מוּסְדוֹת Ezech. 41, 8., ubi tamen Cthib habet מְיֻסָּדוֹת, per Jod. — 2) *constitutio, decretum* Jes. 30, 32.

מוֹסָד m. 1) *fundatio* Jes. 40, 21: מוֹסְדוֹת הָאָרֶץ *origines,* natales *terrae.* — 2) *fundamentum,* in plur. vel מוֹסָדִים Deut. 32, 22. Ps. 82, 8. Jes. 24, 18. etc. vel מוֹסָדוֹת Jer. 51, 26., in regim. מוֹסְדוֹת 2 Sam. 22, 8. 16. In loco Jes. 58, 12: מוֹסְדֵי דוֹר וָדוֹר תְּקוֹמֵם significantur aedificia, quorum fundamenta tantum per plura secula remanserant.

מַסָּד m. (Gesen. Lehrgeb. p. 504.) *fundamentum* 1 Reg. 7, 9.

יָסַךְ *fudit, effudit* (ut נסך) et *fusus, effusus est.* Fut. יִיסַךְ intrans. Exod. 30, 32. Mutatis punctis si יִסַּךְ legas cum Michaeli in *Suppl.* p. 1101., pertinebit ad rad. נָסַךְ *effudit.*

מֵיסַךְ m. sec. Cthib 2 Reg. 16, 18. vid. sub rad. סכך.

יָסַף et Hiph. הוֹסִיף 1) addidit (Chald. et Syr. *id.*) a) aliquid Gen. 30, 24. Ps. 120, 3., aliquid ad aliquid sq. עַל Levit. 5, 16: אֶת־חֲמִישִׁתוֹ יוֹסֵף עָלָיו *addet ad illud quintam partem,* 22, 14. Deut. 19, 9. Jes. 38, 5.; sq. אֶל 2 Sam. 24, 3.; — b) *ad aliquid* sine accusativo ejus, quod additur Eccles. 3, 14. Prov. 30, 6: אַל תּוֹסְףְּ עַל־דְּבָרָיו *noli verbis ejus* (Dei) *addere* quidquam; hinc: α) *auxit* Esr. 10, 10: לְהוֹסִיף עַל־אַשְׁמַת יִשְׂרָאֵל *ad augendum peccatorum cumulum,* Ps. 71, 14. 2 Chron. 28, 13., sq. אֶל Ezech 23, 14., sq. לְ Jes. 26, 15.; etiam sq. accus. Levit. 19, 25: לְהוֹסִיף לָכֶם תְּבוּאָתוֹ *ad augendum vobis proventum ejus,* Eccles. 1, 18. Job. 42, 10. Semel sq. עַל pers. Ps. 115, 14: יֹסֵף יְהוָה עֲלֵיכֶם, quod latine etiam verteris: *augeat vos.* Huic finitimum est quod Levit. 26, 21. legitur: וְיָסַפְתִּי עֲלֵיכֶם מַכָּה *augebo vos plagis,* Ezech. 5, 16: *augebo vobis famem,* in dies graviorem reddam; — β) *superavit* 2 Chron. 9, 6: יָסַפְתָּ עַל־הַשְּׁמוּעָה *superasti* adeo *famam;* plenius 1 Reg. 10, 7.

2) Passim cum alio verbo in unam sententiam coalescens exprimit notionem vel *continuationis* vel *iterationis* vel *incrementi* v. Gesen. L. p. 824., et per *adverbia* reddi potest: a) *porro, amplius* Levit. 26, 18: יָסַפְתִּי לְיַסְּרָה *addam castigare* h. e. amplius castigabo, castigare pergam, Gen. 38, 28. 1 Sam. 15, 35. Jes. 24, 14. Jud. 13, 21. Deut. 5, 22.; sq. verbo fin. Deut. 5, 19: וְלֹא יָסָף וַיִּכְתְּבֵם *non scripsit ea amplius,* sine cop. Jes. 52, 1. Hos. 1, 6. — b) *iterum, rursus* Gen. 4, 2. וַתֹּסֶף לָלֶדֶת *et iterum peperit,* 18, 29. 25, 1. Ps. 41, 9: לֹא יוֹסִיף לָקוּם *non surget rursus,* Jes. 24, 20. — c) *magis, vehementius, gravius*

2 Sam. 3, 34: יוֹסִיף לִבְכּוֹת *vehementius lacrimabit* Gen. 37, 5. 1 Sam. 18, 29. — Elliptice dicta haec sunt: Num. 11, 25: *vaticinati sunt* וְלֹא יָסָפוּ sc. לְהִתְנַבֵּא *et non amplius* (vaticinati sunt), Job. 20, 9: *oculus eum spectavit* וְלֹא תוֹסִיף sc. לְשׁוּזְפוֹ *et non amplius* spectabit, 34, 32. 38, 11. 40, 5. Exod. 11, 6. al.

In Kal non occurrit, nisi praeter., ac partic. יוֹסֵף Jes. 29, 14. 38, 5. (v. Gesen. l. c. p. 308.), plur. יוֹסְפִים Deut. 5, 25.; sed ex Hiph. declinatae sunt omnes omnium temporum formae, fut. יוֹסִיף, apocop. יוֹסֵף Gen. 30, 24. cum Vau conv. וַיֹּסֶף Gen. 8, 10. Num. 22, 26.; passim יֹאסִיף Exod. 5, 7. וַיֹּאסֶף 1 Sam. 18, 29. sec. Cthib, petita forma ab אסף; sed imper. סְפוּ et infin. סְפוֹת vide sub rad. סָפָה.

Niph. נוֹסַף 1) *additus est*, sq. עַל Num. 36, 4.; impers. Num. 36, 3: *additum est ad possessionem tribus*; Jer. 36, 32: נוֹסַף עֲלֵיהֶם דְּבָרִים רַבִּים *addita sunt iis oracula multa* (de verbo singul. v. Gesen. L. p. 713.); reflex. *adjunxit se* Exod. 1, 10. — 2) *auctus est* Prov. 11, 24: *largitur* וְנוֹסָף עוֹד *et* tamen *augetur* opibus h. e. ditior in dies fit. — Part. foem. plur. נוֹסָפוֹת *addita* i. e. *additiones, accessiones* (plagarum, calamitatum) Jes. 15, 9.

יְסַף Chald. *id.*, unde Hophal praet. foem. הוּסְפַת *addita est* Dan. 4, 33.

יוֹסֵף nom. propr. 1) patriarchae, cujus duplex derivatio ab אָסַף et יָסַף instituitur Gen. 30, 23. 24. LXX. *Ἰωσήφ.* adde Gen. 50, 1. 2. 7. Exod. 1, 5. 8. 13, 19. — 2) gentis ab eo oriundae h. e. Ephraimitarum et Manassitarum Deut. 33, 13. 16.; al. בְּנֵי יוֹסֵף Jos. 14, 2. 16, 1. 17, 14, בֵּית יוֹסֵף Jud. 1, 23. 2 Sam. 19, 20. — 3) regni decem tribuum, quoniam rex ejus fere semper ex tribu Ephraim oriundus adeoque ipsa tribus potentissima fuit Ps. 78, 67. Ezech. 37, 17 sqq., it. בֵּית יוֹסֵף Zach. 10, 6. Am. 5, 6. — 4) poet. totius populi Israel. Ps. 77, 16. 80, 2. 81, 6.

יָסַר Kal et יִסֵּר Pih. castigavit (vid. Cic. Tusc. III, 27. — *παιδεύειν*): 1) *monendo, corripiendo* Ps. 94, 10. Prov. 9, 7. Deut. 4, 36. Ps. 94, 12.; hinc a) *monuit, hortatus est* Ps. 16, 7. (ad gratias agendas), sq. מִן *dehortatus est* Jes. 8, 11.; b) *erudivit, instituit* Jes. 28, 26., sq. dupl. accus. Prov. 31, 1. — 2) *puniendo* a) de *hominibus*: *virgis cecidit* 1 Reg. 12, 11. 14. 2 Chron. 10, 11. (ubi additum est בַּשּׁוֹטִים), max. de pueris, qui a parentibus castigantur Prov. 19, 18. 29, 17.; b) de *Deo* hominibus plagas, calamitates infligente Hos. 10, 10. Ps. 6, 2. 118, 18. Levit. 26, 18. 28. — In Kal occurr. part. יֹסֵר Ps. 94, 10. et fut. אֶסֳּרֵם Hos. 10, 10. (tanq. a נסר vid. Gesen. Lehrgeb. p. 390.), in Pih. praet. c. affixo יִסְּרַנִּי Ps. 118, 18., foem. יִסְּרַתּוּ Prov. 31, 1. Infin. absol. יַסֹּר Ps. 118, 18., fut. יְיַסֵּר Deut. 8, 5., particip. cum suff. מְיַסְּרֶךָּ Deut. 8, 5.

Niph. נוֹסַר *castigatus, admonitus est, admonitionem, disciplinam admisit* Jer. 6, 8. 31, 18. Ps. 2, 10. Prov. 29, 19. Levit. 26, 13. Quod legitur Ezech. 23, 48. נִוַּסְּרוּ dictum est pro נִתְוַסְּרוּ (v. Gesen. L. p. 249.). — Hiph. fut. cum affixo אַיְסִרֵם *castigabo eos* Hos. 7, 12.

יִסּוֹר m. *castigator* Job. 40, 2., cujus loci sensus hic est: *num contendendo* scil. contendet *cum omnipotente castigator?* v. Rosenmueller et Umbreit ad h. l.

מוּסָר m. 1) *castigatio* h. e. a) *admonitio, disciplina* Prov. 5, 12. 8, 10. Ps. 50, 17. Job. 36, 10. Jer. 2, 30., מוּסָר לֹא לָקָחוּ *admonitionem, disciplinam non admiserunt* Prov. 24, 32.; hinc *exemplum*, quo alii admonentur Ezech. 5, 15.; — b) *animadversio, poena* Prov. 23, 13. Jer. 30, 14. Job. 5, 17. Hos. 5, 2., וַאֲנִי מוּסָר לְכֻלָּם *ego ero omnibus castigatio* h. e. ultor, plagis eos afficiens; Job. 12, 18: מוּסַר מְלָכִים est *auctoritas regum*, qua *poenas infligere*, homines castigare, coercere solent. — 2) *intelligentia, doctrina* Prov. 1, 2. 4, 13. 23, 23. 6, 23. (ubi copul. c. חָכְמָה et דַּעַת). — Aliud v. sub rad. Hoph.

מֹסָר m. *castigatio, admonitio* Job. 33, 16.

מוֹסֵר m. *vinculum* vid. sub rad. אסר.

יָסַת v. נכת et כות.

יַע v. sub rad. יעה.

יַעְבֵּץ v. sub rad. עבץ.

יָעַד, fut. יִיעַד, *praesignificavit* (bona et mala; Arab. وعد, Syr. ܘܥܕ), *constituit, definivit, destinavit* a) *tempus* vel *locum conveniendi* 2 Sam. 20, 5. Jer. 47, 7.; b) *poenam* Mich. 6, 9. (v. Hartmann. Einl. p. 291.); — spec. c) *ad nuptias* puellam Exod. 21, 9., hinc *desponsavit* (v. Hartmann. l. c.). — Niph. נוֹעַד recipr. *alter alteri tempus* vel *locum conveniendi constituit* sive *condixit* Am. 3, 3. Job. 2, 11., hinc *convenit* a) absolute Ps. 48, 5. Jos. 11, 5. Neh. 6, 2. 10 (sq. עַל *contra aliq.* Num. 14, 35.); b) *ad aliquem, cum aliquo*, sq. עַל 1 Reg. 8, 5., sq. לְ Exod. 25, 22. 29, 42. 30, 6., sq. אֶל Num. 4, 10. — Hiph. הוֹעִיד *certo loco* vel *tempore convenire fecit*, spec. *ad judicium: citavit* aliquem, *diem dixit* Job. 9, 19. Jer. 49, 19. 50, 44. — Hoph. הוּעַד 1) *constitutus, positus, collocatus est* Jer. 24, 1. 2) *dispositus, conversus* est Ezech. 21, 21: אָנָה פָּנַיִךְ מֻעָדוֹת *quo facies tua disposita, conversa est.*

עֵדָה f. (pro יְעֵדָה) *conventus, coetus*, sive hominum Jer. 6, 18. sive animalium Jud. 14, 8 (*examen apum*); Syr. ܥܺܕܬܳܐ *coetus*, Arab. عدة *condictio*; spec. a) *concio* populi israel. Exod. 16, 22. Levit. 4, 15. Num. 16, 2., alibi ע׳ יִשְׂרָאֵל Exod. 12, 3. vel ע׳ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל Exod. 16, 1. 2. 9., עֲדַת יְהוָֹה Num. 27, 17. — b) *coetus domesticus, familia* Job. 16, 7. 15, 34. — c) in deterior. sensum Ps. 22, 17: עֲדַת מְרֵעִים *turba improborum*, Num. 16, 5: עֲדַת קֹרַח *turba, factio Korachi.*

מוֹעֵד m. 1) *locus ad conveniendum constitutus* s. *condictus* (Arab. موعد) 1 Sam. 20, 35: מוֹעֵד דָּוִד *locus Davidi dictus* cf. v. 19.; sq genitiv. *Dei* est *templum* Thren. 2, 6.; plur. Ps. 74, 8. כָּל־מוֹעֲדֵי אֵל *omnia loca Deo colendo destinata*, Aquil. πᾶσαι συναγωγαί, ubi v. Rosenmueller. — 2) *tempus constitutum, statum* (Arab. موعد) Gen. 1, 14. 17, 14. Exod. 9, 5. Num. 9, 2. 1 Sam. 9, 24. 13, 11. Habac. 2, 3. Huc videtur etiam Jer. 46, 17. pertinere, cujus loci sensum ita expedias: *adduxit Deus tempus constitutum* sc. poenae, interitus. Spec

a) *festum; dies festus* Levit. 23, 2. 4. 37. Num. 15, 3. Jes. 1, 14. Esr. 3, 5., יוֹם מוֹעֵד Hos. 12, 10., meton. *victima festi, v. solennis* 2 Chron. 30, 22. ut jam Kimchius explicuit; — b) in recentiore Hebraismo: *annus* Dan. 12, 7. לְמוֹעֵד מוֹעֲדִים וָחֵצִי *annum et* (duos) *annos et dimidium,* coll. 7, 25: עִדָּן וְעִדָּנִין וּפְלַג עִדָּן v. Bertholdt. Dan. II, p. 690 sq. — 3) *conventus,* qui stato tempore et loco institui solet, *panegyris* Job. 30, 23: בֵּית מוֹעֵד לְכָל־חָי *locus conventus omnium viventium* i. e. orcus; Jes. 33, 20: קִרְיַת מוֹעֲדֵינוּ *urbs conventuum nostrorum* h. e. quo ad festa celebranda confluximus Zeph. 3, 18.; hinc אֹהֶל מוֹעֵד *tentorium sacrum,* sec. Exod. 33, 7. ita dictum, quod ibi Jova *adiri* et consuli solebat *(Orakelzelt)*; nisi potius a *conventibus* populi hanc appellationem sortitum est; Lxx. σκηνὴ μαρτυρίου, Vulg. *tentorium testimonii,* quasi hoc voc. oriatur a rad. עוד. — הַר מוֹעֵד *mons conventus* Deorum septentrionalis sub ipso polo arctico stellaque polari Jes. 14, 10. ex mente gentium orientalium. Persae vocant البرج *Albordsch* v. Gesen. Comment. in Jes. II, p. 316 sqq. — 4) *signum,* de quo conventum est Jud. 20, 38.

מוֹעָד m. *coetus, agmen* (militum) Jes. 14, 31.

מוֹעָדָה f., plur. מוֹעָדוֹת *stata tempora, festa* 2 Chron. 8, 13.

מוּעָדָה f. *constitutio, condictio,* hinc עָרֵי הַמּוּעָדָה *urbes condictionis* h. e. quae publice constitutae erant asyla Jos. 20, 9. cf. מִקְלָט sub rad. קלט.

יָעָה *removit, abstulit* Jes. 28, 17., Arab. وعى *collegit,* in Conjug. IV. *asservavit,* fortasse etiam *abstulit.*

יָע, plur. יָעִים Exod. 27, 3. *palae,* vulgo *scopae;* sed ex *aere* confici non solent *scopae,* ut bene monet Ikenius ad Tract. *Talmud. Tamid.* p. 38., Exod. 27, 3. 38, 3. Num. 4, 14. 1 Reg. 7, 40., rectius ergo *palae,* quibus cinis ab altari *removebatur.*

יְעִיאֵל et יְעוּאֵל (q. *servatus a Deo*) nom. propr. virorum admodum frequens 1 Chron. 5, 7. — 15, 18. — 2 Chron. 20, 14. — 26, 11. — 29, 13. etc.

יָעַז, Niphal Jes. 33, 19. עַם נוֹעָז *populus impudens* i. q. עַז (ab עזז) quod vide. Castellus probabiliter confert Aethiop. ኣዘዘ: Arab. أوعز Act. 24, 23. *jubens, imperitans.*

יְעִזֵר v. sub rad. עזר.

יָעַט *amicire* vel *tegere,* ut cognatum עטה Jes. 61, 10.

יְעַט Chald. id. quod hebr. יעץ *consuluit,* mutato צ in ט, more consueto. Ithpah. *inter se consultare* Dan. 6, 8.

יָעֲטִין plur. m. *consiliarii;* videtur esse participium praes. cum Patach sub Jod pro Kametz (ut Dan. 3, 16. 4, 16. 5, 25. Esr. 6, 9.). Cum affixo יָעֲטוֹהִי Esr. 7, 14. 15.

עֵטָא f. (pro יְעֵטָא) *consilium, intelligentia* Dan. 2, 14.

יָעַל in Kal inusitat., Hiph. הוֹעִיל 1) *juvit, profuit* Habac. 2, 18.

מַה־הוֹעִיל פֶּסֶל *quid prodest sculptile* (idoli simulacrum) Jer. 2, 8. 16, 19. Prov. 11, 4., sq. לְ pers. Jes. 30, 5. Jer. 23, 32., sq. בְּ rei Job. 30, 13: לְהַוָּתִי יֹעִילוּ *exitio mihi sunt.* — 2) *profecit* Jes. 47, 12. 48, 17. Jer. 12, 13. Job. 21, 15. 35, 3. [Arab. وعل est *scandit culmen, eminuit, ascendit:* hinc putant הוֹעִיל propr. significare: *ascendere, crescere fecit* i. e. *juvit,* sicut נָשָׂא *extulit,* Pi. *sublevavit, juvit,* شبل *crevit,* in Conjug. IV. *juvit,* ظفر *eminuit, conscendit,* in Conjug. III. et IV. *juvit*].

בְּלִיַּעַל vid. sub rad. בלה.

יָעֵל 1) m. *ibex*, sec. Bocharti *Hieroz.* T. I, p. 915 sqq., Arab. وَعِلٌ *id.*, a *scandendo* dictus. Plur. יְעֵלִים 1 Sam. 24, 3. Ps. 104, 18., in regim. יַעֲלֵי Job. 39, 1. — 2) foem. nom. propr. mulieris Jud. 4, 17. 18. 5, 6. 24.

יְעָלָה vel potius יַעֲלָה (coll. nomine *proprio* Esr. 2, 56.) *ibex* foemina, in regim. יַעֲלַת Prov. 5, 19.

יַעַן v. sub rad. ענה.

יען rad. inusit., Syr. ܝܥܢ, Ethpa. ܐܬܝܥܢ *avidus, vorax, gulosus fuit.* Hinc oriuntur:

יָעֵן, plur. יְעֵנִים sec. Kri Thren. 4, 3. *struthiones* feminae, et

יַעֲנָה f., unde בַּת הַיַּעֲנָה *struthio foemina* Levit. 11, 16. Deut. 14, 15., plur. בְּנוֹת יַעֲנָה Mich. 1, 8. Job. 30, 29. Jes. 13, 21. 34, 13. 43, 20. Jer. 50, 39. Arab. نعامة .بنت. *Struthio camelus* tam avidus et *vorax* est, ut, quaecunque ei objiciantur, lapides, carbones, metalla etc. avide devoret.

יָעֵף propr. *celeriter ivit, cucurrit,* ut Arab. وغف, hinc *lassus fuit, defatigatus est* (Arab. in Conjug. IV. اوغف *id.*), sive currendo Jer. 2, 24. sive alio labore Jes. 40, 30. 31. Hab. 2, 13. Jer. 51, 58. 64. Fut. יִיעַף.

יָעֵף m. *lassus, defessus* Jes. 40, 29. 50, 4.

יְעָף m. Dan. 9, 21. *celeritas* (cursus).

תּוֹעָפוֹת f. plur. *celeritas, cursus celerrimus,* qualis est animalis רְאֵם, Num. 23, 22. 24, 8. Ita post Michael. in Supplem. p. 1129. Gesenius. Sed alii, in his etiam Rosenmueller., confer. Arab. يفع (literis invicem trajectis) *ascendit, procerus fuit,* vertuntque: *celsitudines* Reem; solent enim oryges, quae est eorum alacritas, capite sursum elato arrectisque auribus adstare, id quod Arabes vocant: ايفاع الريم *elationem caprearum.* — 2) *defatigatio* et meton. *id, quod defatigatione partum est, thesauri* Job. 22, 25. כֶּסֶף תּוֹעָפוֹת *argentum thesaurorum* h. e. per hypallagen thesauri argenti, Ps. 95, 4. תּוֹעֲפוֹת הָרִים *thesauri montium;* sed alii ab Arab. يفع posteriore loco vertunt: *altitudines,* priore: *acervi.*

יָעַץ 1) *consuluit* (βουλεύειν τι) h. e. *consilium iniit, cepit, decrevit* Mich. 6, 5: זְכָר־נָא מַה יָּעַץ בָּלָק *recordare quaeso, quid consuluerit, quod consilium agitaverit, ceperit Balacus;* יָעַץ רָעוֹת *mala, perniciosa con-*

silia cepit Jes. 32, 7.; praegn. Hab. 2, 10. יָעַצְתָּ בֹּשֶׁת לְבֵיתֶךָ *consuluisti ignominiam domui tuae* h. e. consilia cepisti domui tuae ignominiosa, perniciosa; — max. de Deo dic.: 2 Chron. 25, 16: יָעַץ אֱלֹהִים לְהַשְׁחִיתֶךָ *decrevit Deus te perdere* Ps. 62, 5. Sq. עַל a) *in aliquem consulere, decernere* Jes. 19, 12. 23, 8; it. sq. אֶל Jer. 49, 20. 30.; b) *alicui consulere* i. e. prospicere Ps. 32, 8.; quo referri potest etiam Ps. 16, 7. auctore Knappio, cui Gesenius et de Wettius accedunt. Sed v. Rosenmueller. ad h. l. — 2) *consilium dedit, suasit* (*βουλεύειν τινά*) 2 Sam. 17, 11. 15., sq. dat. pers. Job. 26, 3., sq. suff. Exod. 18, 19 Num. 24, 14. Jer. 38, 15. 1 Reg. 12, 8. 13.; passim additum est עֵצָה 2 Sam. 16, 23. 17, 7. Particip. יוֹעֵץ subst. *consiliarius, suasor* 2 Sam. 16, 12. Prov. 11, 14.; passim est nom. muneris: *regi a consiliis* Esr. 7, 28. 8, 25. 1 Chron. 27, 32. Jes. 19, 11. Foem. יוֹעֶצֶת, cum affixo יוֹעַצְתּוֹ 2 Chron. 22, 3. — 3) *praedixit, admonuit de rebus futuris* Num. 24, 14: אִיעָצְךָ אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה הָעָם הַזֶּה לְעַמְּךָ *praedicam tibi id, quod facturus est hic populus populo tuo,* Jes. 41, 28. — Fut. יִיעַץ Ps. 32, 8. etc.

Niph. נוֹעַץ 1) recipr. *mutuo consulere* h. e. *consultare, deliberationem habere* Jes. 45, 21. Ps. 71, 10. Neh. 6, 7. addito voc. יַחְדָּו; *cum* aliquo sq. עִם 1 Chron. 13, 1., אֶת Jes. 40, 14. 2 Chron. 10, 6. 8., אֶל 2 Reg. 6, 8. 2 Chron. 20, 21. — Deinde facta mutua deliberatione *consilium capere, decernere* 1 Reg. 12, 6. 9. 2 Chron. 30, 23. — 2) reflex. *sibi consuli passus est* i. e. *consilium admisit, consilio paruit* Prov. 13, 10. — Hithpah. *mutuo consultare* Ps. 83, 4.

עֵצָה f. (pro יְעֵצָה) *consilium* a) quod quis vel dat vel ab alio petit 2 Sam. 16, 20. 2 Chron. 25, 16. Prov. 1, 25., עֲצַת יְהוָֹה *consilium, quod Jova dat* h. e. voluntas, praeceptum Jovae Esr. 10, 3. Ps. 106, 13. 107, 11. — b) quod quis capit (max. in malam partem) Hos. 10, 6. Jes. 19, 3. 30, 1. Ps. 106, 43.; hinc *decretum divinum* Job. 38, 1.; שִׁית עֵצָה Ps. 13, 3. *consilium ponere* (in animo) h. e. *inire.* — c) consiliorum capiendorum et dandorum facultas, *prudentia, sapientia,* max. Jovae Jes. 28, 29. Jer. 32, 19. Ps. 73, 24. Deut. 32, 28.; hinc passim junguntur עֵצָה וּגְבוּרָה 2 Reg. 18, 20. Jes. 11, 2. coll. Prov. 8, 14. Job. 12, 3.; בְּעֵצָה *consulto, prudenter* 1 Chron. 12, 19. Prov. 20, 18. — Cum affixo עֲצָתִי Ps. 119, 24. עֲצָתַיִךְ Jes. 47, 13. (cum affixo nominum plur. pro עֲצָתֵךְ, v. Gesen. L. p. 527 sq.). Plur. עֵצוֹת Deut. 32, 28. Ps. 103, 3. [Aliud עֵצָה vide sub rad. עָצָה].

מוֹעֵצָה f., plur. מוֹעֵצוֹת *consilia* a) in bonam partem Prov. 22, 20. — b) saepius in malam partem Jer. 7, 24. Hos. 11, 6. Ps. 5, 11. 81, 13. Mich. 6, 16. Prov. 1, 31: *saturabuntur de consiliis suis* h. e. fructus eorum percipient.

יַעֲקֹב v. sub rad. עָקַב.

יַעַר m. I) Cant. 5, 1. et יַעְרָה 1 Sam. 14, 27. *favus mellis* sec. Chald. (קִנָּא דְדִבְשָׁא *nidus mellis*) Lxx. Vulg. Syr. Arabem. Origo voc. latet. Aliis est: *paullulum mellis* coll. Arab. وَعْر *paullum.*

II) a) *vepretum, locus asper, incultus, inaccessus* Jes. 21, 13., a rad. Arab. وعر *accessu difficilis, intricatus, impeditus fuit, salebrosus*

fuit mons, locus, via etc., وعر *difficilis, salebrosus locus*, وعور *salebrae*, وعرات *dumeta, vepres* v. MICHAELIS *Suppl.* p. 1132. — b) *sylva, saltus* Deut. 19, 5. Jos. 17, 18. 1 Sam. 22, 5. Ps. 83, 15. Jer. 10, 3. Ezech. 39, 10. al. Metaphorice *sylva* ponitur pro *terra, populo* et *regno valido* Jes. 10, 18. 32, 19. 56, 9. Ezech. 21. — Occurrit cum nominibus propriis, ut יַעַר אֶפְרַיִם *saltus Ephraim., regio Ephraimitica silvis obsita*, usque ad fines Benjaminiticos extensa 2 Sam. 18, 6. coll. Jos. 17, 15. 1 Sam. 14, 26. 2 Reg. 2, 24. Ps. 132, 6., קִרְיַת יְעָרִים urbs in tribu Juda Jud. 18, 12. alibi Baala 1 Chron. 13, 6. et Kirjathbaal dicta Jos. 18, 14., יַעַר חֶרֶת *sylva Chareth* in tribu Juda 1 Sam. 22, 5. — Cum He parag. יַעְרָה *in sylvam* Jos. 17, 15., c. affix. יַעְרוֹ Jes. 10, 18. plur. יְעָרִים Ezech. 39, 10. et יְעָרוֹת Ps. 29, 9.

יַעוֹר vel יְעוֹר m. *sylva*, plur. יְעוֹרִים sec. Cthib Ezech. 34, 24.

יָפָה *pulcher fuit* Cant. 7, 7.; fut. 2. foem. cum Vau convers. וַתִּיפִי Ezech. 16, 13., 3. masc. per apocop. וַיִּיף (ex וַיִּיפֶה) Ezech. 31, 7. — Pih. *pulchrum reddidit, ornavit, exornavit* Jer. 10, 4.—Pyl. יָפְיָפָה *admodum pulcher fuit* Ps. 45, 3. — Hithpah. fut. 2 pers. foem. תִּתְיַפִּי *pulchram facis, ornas te* Jer. 4, 30.

יָפֶה m., יָפָה f. *pulcher, pulchra* a) formâ Gen. 12, 14. 41, 2. 4. Ezech. 31, 3. 9. 1 Reg. 1, 4. 2 Sam. 13, 1. 14, 25. Cant. 1, 16. Ps. 48, 3.; הַיָּפָה בַּנָּשִׁים *pulcherrima mulierum* Cant. 1, 8. 5, 9.; plenius יְפֵה מַרְאֶה Gen. 39, 7. 1 Sam. 17, 42., יְפַת מַרְאֶה Gen. 12, 11., יְפַת תֹּאַר Gen. 29, 17. Deut. 21, 11. 1 Sam. 25, 3. — b) indole Eccles. 5, 17. יָפֶה לֶאֱכוֹל וְלִשְׁתּוֹת *pulchrum* est *edere et bibere*; 3, 11: אֶת־הַכֹּל עָשָׂה יָפֶה *omnia facit* Deus *pulchre*. — Foem. cum affixo יָפָתִי *pulchra mea* Cant. 2, 10. 13. (servato Kametz per specialem anomaliam).

יָפוֹ sive יָפוֹא *Joppe*, celeberrimus olim portus Judaeorum ad mare mediterraneum, hodie *Jaffa*, يافا, يَفَّا, Jos. 19, 46. 2 Chron. 2, 16. Esr. 3, 7. Jon. 1, 3. Conf. RELANDI *Palaestinam* p. 864.

יְפִי m. *pulchritudo* Ezech. 28, 7.

יֳפִי m. *id.*, in pausa יֹפִי Ps. 50, 2. Jes. 3, 24. Thren. 2, 15. etc. cum affixo in pausa יָפְיֵךְ Ezech. 28, 17.; de forma hominis, arboris etc., de ornatu cum rei animatae tum inanimatae frequentatur.

יְפֵה־פִיָּה foem. (geminatis radicalibus) *perpulchra* Jer. 46, 20. v. GESEN. L. p. 497.

יָפַח *spiravit, suspiravit, anhelavit* (cognat. פוח sive Arab. فاح *flavit, anhelavit*); Hithpah. *id.* Jer. 4, 31.

יָפֵחַ m. *anhelans* Habac. 2, 3.; יְפֵחַ חָמָס Ps. 27, 12. *anhelans violentiam*, ut Lat. *anhelans scelus* apud CICER. et *anhelans crudelitatem* apud Auctorem ad Herenn.

יָפַן. Inde ortum putant nonnulli תֻּפִינֵי Levit. 6, 14., sed v. sub rad. אפה.

יָפַע in Kal inusit., Hiph. הוֹפִיעַ 1) transit. *splendere fecit* Job. 37, 15. — 2) *splenduit, luxit* (Sab. ܝܦܥ *id.*), propr. Job. 3, 4. 10, 22. et de

Jova in splendidissima luce versante Deut. 33, 2. Ps 50, 2. 80, 2. 94, 1., transl. Job. 10, 22: וְעַל עֲצַת רְשָׁעִים הוֹפָעְתָּ num *splendes super consiliis*, machinationibus *impiorum* h. e. num faves, bene cupis iis? Non nisi in oratione sublimi occurrit.

יִפְעָה f. *splendor, jubar pulchritudinis* et *majestatis* Ezech. 28, 7. 17.

יָפִיעַ nom. propr. a) virorum Jos. 10, 3. 2 Sam. 5, 15.; b) urbis in tribu Sebulon. Jos. 19, 2. v. Reland. Palaest. p. 826.

יָפַת radix inusit., cui quidam tribuunt sensum *demonstrandi* et *ostendendi*. Non abludit rad. Arab. cognat. أفت *exposuit, edocuit*. Conf. usum verbi יפה apud posteriores Judaeos, quibus מופת est *demonstratio* et *probatio*. Sed quod alii ad מוֹפֵת conferunt Arab. أَفْتٌ *calamitas, infortunium*, hoc alienum videtur, cum auctore Gesenio recte dubitari possit, utrum lit. ت sit radicalis.

מוֹפֵת m. propr. *ostentum, portentum, prodigium, mirabiliter factum*, quo res futura sive fausta sive infausta *portenditur* aut a Deo ipso Joel. 3, 3., aut per prophetas Deut. 13, 2 sq. 1 Reg. 13, 3 sqq. hinc: a) missa *miraculi* notione: *omne id, quod rei futurae aliquam imaginem refert, τύπος*; ita Ezechiel passim vocatur מוֹפֵת Ezech. 12, 6. 11. 24, 24. 27., tanquam qui sua persona h. e. variis gestibus ac specie corporis gentis israeliticae fata identidem adumbrabat et praesignabat. Nec dissimile est Zach. 3, 8. אַנְשֵׁי מוֹפֵת. Sed Jesaias ejusque filii dicuntur esse לְאֹתוֹת וּלְמוֹפְתִים בְּיִשְׂרָאֵל Jes. 8, 18 coll. 20, 3., propterea quod eorum *nomina ominosa* h. e. rerum futurarum *τύποι* fuerunt. — b) missa *portendendi* notione: *miraculum*, quo propheta verbis suis fidem addere studet Exod. 4, 21. 7, 3. 9. sqq. Deut. 4, 34. 6, 22. 26, 8. Jer. 32, 21. Ps. 78, 43. 105, 27. Abstract. pro concr. positum est Ps. 71, 7: כְּמוֹפֵת הָיִיתִי לְרַבִּים *miraculo, portento similis videbar multis* sc. propter singulare, quo fruebar, Dei auxilium v. de Wettius ad h. l. — Cum affixo מוֹפֶתְכֶם Ezech. 12, 11., plur. מוֹפְתִים Deut. 6, 22., cum affixo מוֹפְתָיו 1 Chron. 16, 12.

יָפָת v. sub rad. פתה.

יָצָא exiit, *prodiit*, egressus, *progressus* est, sive pedibus, sive (Neh. 2, 13.) equo vectus. (Aethiop. ወፅአ, Aram. יְצָא, ܢܦܩ; sed Arab. وَضُؤَ sign. *vicit splendore, munditie*, unde putant nonnulli propriam voc. potestatem in *micando, emicando* positam fuisse). Constr. c. מִן Gen. 8, 19. Levit. 14, 38. Exod. 12, 41. vel acc. loci, ut Gen. 44, 4. יָצְאוּ אֶת־הָעִיר *egressi sunt urbem*, Num. 35, 26. Am. 4, 3., c. suffixo pers. Jer. 10, 20. יְצָאֻנִי *exierunt a me*; sed בְּ significat portam, *per* quam exitur Jer. 17, 19. Neh. 2, 13. (eodem tamen sensu sq. מִן Jud. 11, 31. Exod. 12, 22. *zum Thore heraus*).

Praeter vulgarem usum, conspirante partim lingua lat., his fere mo-

dis dicitur: a) de iis, qui (e domo) *in publicum exeunt, prodeunt* Jer. 31, 4. Prov. 7, 15. it. de exercitu, qui *in aciem prodit, egreditur* Num. 21, 23. 27., addito v. לַמִּלְחָמָה Jos. 8, 14. cf. Job. 39, 21 (24). Num. 2, 3.; hinc (הַצָּבָא) יָצָא לִפְנֵי de duce militum 1 Sam. 8, 20. — Sed *exire ex urbe* est *deditionem facere*, captivum abduci 2 Reg. 24, 12. Jes. 36, 16. Jer. 38, 22 (sim. Syr. ܢܦܩ). Huc revocant vulgo Ps. 144, 4. אֵין יוֹצֵאת *non sit exiens* (sc. נֶפֶשׁ), nemo nostrum abducatur, captivus agatur, v. tamen Rosenmueller. — b) de iis, qui *liberi evadunt, abeunt* 2 Reg. 13, 5. Eccles. 7, 18: יְרֵא אֱלֹהִים יֵצֵא אֶת־כֻּלָּם *timens Deum evadit ista omnia;* 1 Sam. 14, 41: הָעָם יָצָאוּ *turba* reliqua *evasit* h. e. sorte non est designata; hinc de servis, qui manumittuntur Exod. 21, 3. 4. 11. (al. additur vel חָפְשִׁי *liber* Exod. 21, 5. vel לַחָפְשִׁי *ita ut liber fiat* Exod. 21, 2.) coll. Mal. 3, 20. Translate *fundus exire* dicitur, qui pristino domino gratis redditur anno jubelaeo Levit. 25, 28. 30. — c) de sole Gen. 19, 23. Jud. 5, 31. Jes. 37, 6., aurora Hos. 6, 3., stellis Neh. 4, 15. (21), fulmine Ezech. 1, 13. Zach. 9, 14.: *oriri, exoriri, emergere.* — d) de germine et flore Deut. 14, 22. 1 Reg. 5, 13. Jud. 13, 14. Jes. 61, 11. Job. 5, 6. 14, 2. 38, 27.: *emergere,* quanquam Lat. etiam *folia exire* dicunt, (hinc יצא et צמח alternant Hagg. 1, 11. coll. radd. Syr. ܢܦܩ et Chald. יעא de germinatione et flore frequentatis). Huc pertinet etiam Jes. 11, 1. ubi יָצָא חֹטֶר מִגֵּזַע יִשָׁי trop. dictum est de Messia. — e) de sobole procreata 1 Chron. 2, 53. Gen. 17, 6.; alibi additur מִיָּרֵךְ, מִמְּעֵי פ Gen. 15, 4. 46, 26. — f) de aquis *emergentibus* Deut. 8, 7. — g) de sorte quae *exit* Num. 33, 54. Jos. 16, 1., sq. dat. pers. — h) de rebus, quae in vulgus *exeunt, emanant,* ut de edicto Hab. 1, 4., de sententia judicis Ps. 17, 2. Zach. 5, 3., de rumoribus Esth. 1, 17. — i) de vino h. e. crapula, quae *edormitur, exhalatur* 1 Sam. 25, 37. — k) de decempeda, quae protenditur, *procurrit* Jer. 31, 39. coll. Jos. 15, 9. — l) de iis, quae *deficiunt,* exitum habent Exod. 23, 16. Jos. 15, 2.; hinc de pecunia, quae *expensa* est *(aufgehen)* 2 Reg. 12, 13. coll. chald. נִפְקָא *sumtus* Exod. 6, 4. 8. — Per metonymiam dicitur *exire* id, unde aliquid exit Am. 5, 3. הָעִיר הַיּוֹצֵאת אֶלֶף *urbs exiens mille* h. e. unde egredi solebant mille (in aciem).

Praet. pers. 1. sine א, יָצָתִי Job. 1, 21., part. praes. יוֹצֵא, foem. יֹצֵא (cum terminatione a יצה) Eccles. 10, 5., alia terminatione foem. יוֹצֵאת (contracte pro יוֹצֵאָת) Gen. 24, 13. 15. 45. Jud. 11, 34. et emisso א, יוֹצֵת Deut. 28, 57. Ps. 144, 14.; infin. absol. יָצֹא Gen. 8, 7., constr. צֵאת (pro צְאֵת) Gen. 24, 11. Ps. 114, 1., cum affixo צֵאתִי Exod. 13, 8. Job. 29, 7., imper. צֵא Gen. 8, 16. Exod. 11, 8., cum ה paragog. et in pausa צֵאָה Jud. 9, 29., in pausa צֵאוּ Jes. 49, 9., foem. צְאֶינָה Cant. 3, 11. (tanquam a צאה, ad formam רְאֶינָה Cant. 3, 11.), fut. יֵצֵא Gen. 15, 4. Exod. 16, 29., plur. foem. וַתֵּצֶאנָה 1 Sam. 18, 6. 2 Reg. 2, 26. et sine ה, וַתֵּצֶאןָ Exod. 15, 20.

Hiph. הוֹצִיא exire fecit h. e. a) *eduxit* Exod. 12, 51. Deut. 6, 23. Num. 23, 22. 2 Chron. 9, 28. Ps. 142, 8., *extulit* 1 Reg. 17, 13. Ezech. 46, 20. Exod. 12, 46. Am. 6, 10. Levit. 4, 12. — b) *extraxit* Exod. 4, 6. 7., *expromsit* Gen. 14, 18. 24, 53. Levit. 26, 10. — c) *progerminare fecit, produxit* Gen. 1, 12. 24. Ps. 104, 14. — d) in vulgus *emanare fecit* Num. 14, 37. Nehem. 6, 19. — e) *expendi fecit,*

exegit 2 Reg. 15, 20. sq. עַל pers. — f) *produxit (artifex), fabricatus est* Jes. 54, 16. מוֹצִיא כְלִי *producens instrumentum* (bellicum). — g) Jer. 15, 19. אִם תּוֹצִיא יָקָר מִזּוֹלֵל *si educes, secernes pretiosa e* (a) *vili* (ut solent, qui metalla cernunt, h. e. si aliquos saltem ex impiis ad meliorem frugem reduces v. Rosenmüller. ad h. l.

Hoph. הוּצָא *eductus, elatus est* Ezech. 38, 8. 14, 22. 47, 8. Jer. 38, 22. Partic. foem. מוּצֵאת (pro מוּצֵאת) Gen. 38, 25.

יְצָא chald. *id.* Ex Conjug. Schaphhel est שֵׁיצִיא *absolutum fuit* Esr. 6, 15. v. hebr. Kal sub lit. l.

יָצִיא m. *egressus*, יְצִיאֵי מֵעָיו *egressi* ex lumbis ejus (coll. phrasi Gen. 15, 5. Exod. 1, 5. etc.) h. e. *filii ejus* sec. Kri 2 Chron. 32, 21., sed Ctbib habet יְצִיאֵו *filii ejus egressi* atque hoc tanquam difficilius praeferendum.

צֵאָה et צוֹאָה v. sub rad. צוֹא.

צֶאֱצָאִים m. plur. *propagines* h. e. a) *germina terrae* Job. 31, 8. Jes. 42, 5. — b) *liberi* Job. 5, 25. Jes. 22, 24. etc. In regim. צֶאֱצָאֵי Jes. 48, 19., cum affixo צֶאֱצָאֵיהֶם Jes. 61, 9. Job. 21, 8.

מוֹצָא m. 1) *egressus* Hos. 6, 3. Ezech. 12, 4. Num. 23, 2., *ortus* solis Ps. 19, 7.; *exportatio (advectio)* equorum 1 Reg. 10, 20. — 2) *locus, unde exitur, exitus*, hinc *porta* Ezech. 42, 11. 43, 11., *oriens* Ps. 75, 7 (מוֹצָאֵי בֹקֶר *id.* Ps. 65, 9.), מוֹצָא מַיִם *fons, scaturigo* 2 Reg. 2, 21. Ps. 107, 33., מ׳ כֶסֶף *fodina* argenti Job. 28, 1., מ׳ דֶשֶׁא *locus herbarum ferax* Job. 38, 27. — 3) *id, quod egreditur, provenit,* מ׳ שְׂפָתַיִם Num. 30, 13. Deut. 23, 24. Jer. 17, 16. Ps. 89, 35., מ׳ פֶּה Deut. 8, 3., מ׳ דָבָר Dan. 9, 25.: *sermo, effatum.* — Cum affixo מוֹצָאֲךָ 2 Sam. 3, 25., plur. in reg. מוֹצָאֵי Ezech. 12, 4., c. aff. מוֹצָאֵיהֶם Num. 30, 2.

מוֹצָאָה f., plur. מוֹצָאוֹת 1) *exitus, ortus, origines* Mich. 5, 1. — 2) *loca, quo stercus effertur, latrinae*, sec. Kri 2 Reg. 10, 27., ubi Ctbib habet מַחֲרָאוֹת, quod vid. sub rad. חרא.

תּוֹצָאוֹת f. 1) *exitus* a) hominis, qui e periculo emergit Ps. 68, 21.; b) *terminorum* Num. 34, 4. 5. 8. 9. Jos. 15, 4. 11. — 2) *locus, unde exitur* Prov. 4, 23., hinc *porta* Ezech. 48, 30.

יָצַב *statuit, stitit, posuit,* i. q. נָצַב, in Kal inusit. (Tres radices sunt et literis et significatione valde affines: نصب *perstitit firmus fixusque,* intransitive *erectus stetit,* transitive *erectum constituit.* Consonat in his وصب *perstitit fixus,* sed maxime inclinat in *assiduitatem, frequentiam, perseverantiam,* qua vel loco vel rei sumus *adfixi,* quae notio regnat potissimum in وظب). Hithpah. 1) a) *stitit se, praesto fuit* 1 Sam. 17, 16., sq. לִפְנֵי pers. Exod. 8, 16. vel עַל pers. *alicui se sistere, praesto esse* Job. 1, 6. Zach. 6, 5.; hinc *conferre se ad aliquem* 2 Chron. 11, 3.; — sed hostili sensu sq. עַל *surgere adversus* al. Ps. 2, 2.; — b) *constitit, adstitit (hinzutreten)* Exod. 2, 4. 1 Sam. 3, 10. (de Deo per *visum* adstante cf. παρέστη Actor. 27, 23.); sq. עַל rei: *ad, juxta* aliquid Num. 23, 3. 15. — 2) *stetit* coram regibus h. e. ministravit iis vel a consiliis fuit Prov. 22, 29.; — *constitit (bestehen)* a) *coram Deo,* sq. לְנֶגֶד עֵינֵי Ps. 5, 6. h. e. tolerari, probari a Deo; — b) coram adversario et

hoste, sq. לִפְנֵי Deut. 9, 2. (ita etiam Job. 41, 2. cf. Rom. 9, 19.), sq. בִּפְנֵי Deut. 7, 24. 11, 25. Jos. 1, 5., sq. עִם 2 Chron. 20, 6. h. e. *restitit*; — d) sq. לְ pers. *(adstitit) adfuit* alicui *(beistehen)* Ps. 94, 16. — Fut. 2. foem. וַתֵּתַצַּב Exod. 2, 4. pro וַתִּתְיַצֵּב (v. Gesen. L. p. 386.). Sed Niphal נִצַּב, Hiphil הִצִּיב et Hophal הֻצַּב cum temporibus suis a rad. נצב declinantur.

נִצָּב, מַצֶּבֶת, מַצָּבָה, מַצֵּבָה, מַצָּב etc. vid. sub rad. נצב.

יַצִּיב m. Chald. *firmum, certum, verum* Dan. 2, 45., ex significatione radicis Arab. وصب *firmus, constans fuit.* In statu emphat. יַצִּיבָא Dan. 3, 24. 6, 13. 7, 16. et יַצִּיבָה Dan. 7, 19. — מִן יַצִּיב adverb. *certo* Dan. 2, 8.

יָצַג in Kal inusit., unde vulgo deducunt Hiph. הִצִּיג et Hoph. הֻצַּג cum temporibus suis, quae potius oriuntur a rad. נצג, ubi vid.

יִצְהָר vid. sub rad. צהר.

יָצַע *stravit, substravit* (Arab. وضع *posuit, humi stravit, subegit, humiliavit,* مَوْضِع *id quod alteri substernitur).* Part. Pahul יָצוּעַ *stratus,* substantive 1) *stratum* h. e. *lectus* 1 Chron. 5, 1. Ps. 63, 7. Job. 17, 13. Gen. 49, 4., עֶרֶשׂ יְצוּעַי Ps. 132, 3. — 2) *substructum, tabulatum (äussere Stockwerke des Tempels)* i. q. צֵלָע, sec. Cthib 1 Reg. 6, 5. 6. 10. — Hiph. הִצִּיעַ *stravit, substravit, stratum fecit* Jes. 58, 5. Ps. 139, 8. — Hoph. *sterni* Esth. 4, 13. Jes. 14, 11. תַּחְתֶּיךָ יֻצַּע רִמָּה *subter te sternitur vermis* h. e. pro lecto quasi tibi erunt vermes, vermibus eris praeda.

יָצִיעַ com. *substructum, tabulatum (Stockwerk),* sec. Kri 1 Reg. 6, 5. 6. 10.

מַצָּע m. *stratum, cubile, lectus* Jes. 28, 20.

יָצַק 1) *fudit, effudit* a) res liquidas Gen. 35, 14. Levit. 8, 15. etc., sq. עַל vel בְּ *infudit* 2 Reg. 4, 14. Ezech. 24, 3. (hinc locutio proverbialis יָצַק מַיִם עַל יְדֵי פ׳ *fudit aquam super manus alicujus* pro *famulatus est* 2 Reg. 3, 11.); *profudit* 2 Sam. 13, 9. 2 Reg. 4, 40.; b) statuas vasaque aenea Exod. 25, 12. 26, 37. 38, 27. 1 Reg. 7, 24. 30. 46. — 2) intrans. *effudit se, effusus est* 1 Reg. 22, 35. (ubi tamen etiam transit. possit intelligi), Job. 38, 38: בְּצֶקֶת עָפָר לַמּוּצָק *cum pulvis se fundit in massam fusilem* h. e. cum imbre ita colliquescit, ut paene in massam fus. vertat; trop. Ps. 41, 9. דְּבַר בְּלִיַּעַל יָצוּק בּוֹ *pernicies infusa est ei (ausgeschüttet über ihn),* ubi v. de Wettius. — Pahul יָצוּק *fusus,* hinc *durus, firmus* Job. 41, 15. 16. (sed יָצוּק Job. 28, 2. 29, 6. v. sub rad. צוק). Infin. construct. צֶקֶת Exod. 38, 27., imper. יְצֹק Ezech. 24, 3. et defective צַק 2 Reg. 4, 41., plur. יִצְקוּ 1 Reg. 18, 34., fut. cum Vau convers. וַיִּצֶק 1 Reg. 22, 35. Alibi semper יִצֹק Levit. 14, 26. Jes. 44, 3 (tanq. a נצק).

Hiph. הִצִּיק *deposuit, collocavit* Jes. 7, 23. 2 Sam. 15, 24.; semel part. foem. מוֹצֶקֶת *effundens* sec. Kri 2 Reg. 4, 5., ubi Cthib habet מיצקת i. e. מֵיצֶקֶת, ad formam מֵינֶקֶת a ינק, vel ex Pih. מְיַצֶּקֶת. Hoph. הוּצַק 1) *effusus est* Ps. 45, 3. Levit. 21, 10. Job. 22, 16. —

2) *fusus est* e metallo, hinc part. מוּצָק *fusus, fusum* 1 Reg. 7, 23. 33. 37. 2 Chron. 4, 2. Job. 37, 18. et מֻצָּק trop. *firmus* h. e. *fortis, intrepidus* Job. 11, 15. Aliud מוּצָק vid. statim inter nomina.

יְצֻקָה f. *fusio, fusura* 1 Reg. 7, 24.

מוּצָק m. *fusio, fusura* 1 Reg. 7, 37., metonym. *opus fusum, fusile*, in regim. מֻצַק 1 Reg. 7, 16. — Aliud v. sub rad. צוּק.

מוּצָק vid. sub צוּק.

מוּצָקָה f., plur. מוּצָקוֹת *infundibula* Zach. 4, 2.

מֻצֶקֶת f. *fusio, fusura*, cum affixo מֻצַקְתּוֹ 2 Chron. 4, 3.

יָצַר I) 1) *formavit, finxit*, manibus (coll. rad. צוּר, Arab. صور, *formavit*) Jes. 44, 12. Gen. 2, 7. 8. 19., deinde de Deo *creatore* Jes. 45, 18. Ps. 74, 17. 94, 9. 99, 5. (simil. Arab. صور Coran. 64, 3. 3, 4.) Jes. 44, 21. יְצַרְתִּיךָ עֶבֶד לִי *formavi*, feci *te servum mihi* h. e. volui ut mihi esses servus, ut me coleres. Partic. praes. יוֹצֵר *fingens, formans*, subst. a) *figulus* Ps. 94, 9. 20., hinc נֵבֶל יוֹצְרִים *vas fictile* Jes. 30, 14., כְּלִי יוֹצֵר 2 Sam. 17, 28. Ps. 2, 9. *vasa fictilia*; b) *formator*, artifex *statuarum fusilium* Jes. 44, 9.; c) *formator* h. e. *creator* Deus, c. affixo יֹצֶרְךָ Jes. 43, 1. 44, 2. 24. — 2) animo *formavit, informavit* h. e. *excogitavit, meditatus est* 2 Reg. 19, 25., sq. עַל *contra* al. mali aliquid Ps. 94, 20. Jer. 18, 11. — Fut. c. affixo יִצְּרֶהוּ Jes. 44, 12., c. Vau. convers. וַיִּצֶר Gen. 2, 19., semel אֶצָּרְךָ Jer. 1, 5. sec. Kri (Cthib habet אֱצוּרְךָ a צוּר) v. Gesen. L. p. 390.

Niph. נוֹצַר *formatus est* Jes. 43, 10. — Pyh. יֻצַּר *formatus* (ordinatus, constitutus) *est* Ps. 139, 16. — Hoph. הוּצַר *formari, fingi* Jes. 54, 17.

II) i. q. צוּר n. 1. intrans. *coarctatus est, angustus fuit*: a) proprie Jes. 49, 19. עַתָּה תֵּצְרִי מִיּוֹשֵׁב *nunc angusta eris ab incolis* h. e. non poteris omnes incolas capere; — b) translate: יֵצַר צַעַד פ׳ Prov. 3, 12. Job. 18, 7. *coarctatus, angustus est alicujus gressus* h. e. male ipsi succedit, difficultates et impedimenta ipsi objiciuntur. — Alibi imperson. יֵצֶר לוֹ *angustum ei fuit* triplici sensu: a) *in angustiis versari* Jud. 2, 15. 10, 9.; b) *animo angi, trepidare* Gen. 32, 8.; c) *aegritudine affici, moerere* 2 Sam. 13, 2.

יָצוּר m., plur. יְצֻרִים pr. *formata*, epithet. poët.: *membra* Job. 17, 7., ut patet ex contextu. Michaelis in *Suppl.* p. 1145. *pinguia* vertit, a وضر, cujus primam vim in *pinguedine* positam fuisse dicit; at nom. وَضَر, unde oritur illud verb., non nisi *sordes pinguedinis*, lactis, aquae significat.

יֵצֶר m. 1) *formatio, fictio* Ps. 103, 14., metonym. *opus fictile* Jes. 29, 16., spec. *idolum* Habac. 2, 18. — 2) metaph. ad *animum* relatum: *conceptus, cogitatio, meditatio* Gen. 6, 5. 8, 21. Jes. 26, 3. Cum affixo יִצְרֵנוּ Ps. 103, 14.

יָצַת 1) *incendit, accendit, incendium fecit*, sq. בְּ Jes. 9, 17. — 2) intrans. addito voc. בָּאֵשׁ: *accensus, incensus est* Jes. 33, 12. Jer. 49, 2.

51, 8. Fut. יִצַּת, plur. יִצַּתוּ Jes. 33, 12. c. dag. euphon. — Niph. נִצַּת *accensus, incensus est* a) propr. Neh. 1, 3. שְׁעָרֶיהָ נִצְּתוּ בָאֵשׁ *portae ejus incensae* atque adeo combustae *sunt igne*, 2, 17., praegn. Jer. 2, 15. *urbes incensae, combustae sunt* מִבְּלִי יֹשֵׁב *ita ut non sint amplius incolae in iis*, 9, 9. 11.; b) trop. 2 Reg. 22, 13. 17. *ira Dei accensa est, exarsit* בָּנוּ *in nos.* — Hiph. הוֹצִית 2 Sam. 14, 30. in Cthib, alibi הִצִּית *incendit, accendit* aliquid Jer. 51, 30., בָּאֵשׁ Jos. 8, 19. Jer. 32, 29. Jud. 9, 49.; sed עַל, בְּ הִצִּית אֵשׁ *ignem subjecit* alicui Jer. 11, 16. 21, 24. Ezech. 21, 3. Thren. 4, 11. Am. 1, 14. Praet. 1. p. sing. הִצַּתִי (pro הִצַּתְתִּי) Jer. 17, 27.

יֶקֶב m. *lacus torcularis* (ut monet Schultens in *Commentar.* ad Prov. 3, 10. et pluribus ostendit Lufftius in *Illustrat. Bibl. ex Itinerar.* §. 43 sq.) Num. 18, 27. 30. 2 Reg. 6, 27. Hos. 9, 2. etc. (a *depressa cavitate*, coll. Arab. وقب *depressus fuit in cavitate sua*, vel ab *effodiendo* et *excavando*, coll. rad. cognat. נקב, Arab. قاب, *fodit, effodit, excavavit*, add. Jes. 5, 2. Matth. 21, 33. Marc 12, 1.). Differt a גַּת ita, ut hoc sit *cupa superior*, in qua calcantur et exprimuntur uvae, יֶקֶב vero *inferior*, in quam vinum calcatum et expressum defluit, ὑπολήνιον. Sed *torcular* tamen ipsum significat Job. 24, 12. Joel. 4, 13., ubi דָּרַךְ יֶקֶב vel רָדָה praegnanter dictum est pro: *uvas calcavit, ut mustum in lacum torcularium deflueret.* Cum affixo in pausa יִקְבֶךָ Deut. 15, 14. 16, 13., plur. יְקָבִים Jer. 48, 33., in regim. יִקְבֵי Zach. 14, 11.

יָקַד *arsit, exarsit* (وقد *accensus fuit ignis*) Jes. 65, 5. Fut. יֵקַד Jes. 10, 16. et יִיקַד Deut. 32, 22. Pahul. יָקוּד *accensum, incensum* i. e. subst. *foci materia incensa* Jes. 30, 14. — Hoph. הוּקַד *accensus, incensus est* Levit. 6, 2. 5, 6., translate de ira Jer. 15, 14. 17, 4.

יְקַד Chald. *id.*, unde part. praes. יָקֵד *ardens* (pro יָקֵד, ad formam נָחֵת Dan. 4, 20. etc. v. Wineri Grammat. chald. p. 34.), foem. in statu emphat. יָקִדְתָּא Dan. 3, 6. 15. 17. 23. 26., et cum Jod יָקִידְתָּא Dan. 3, 21.

יְקוֹד m. *ardor, ignis* Jes. 10, 16.

יְקֵדָה vel יְקֵדָא f. Chald. *id.*, in regim. יְקֵדַת Dan. 7, 11.

מוֹקֵד m. *focus*, locus, ubi ardet ignis Jes. 33, 14., metonym. *materia in foco ardens* (Arab. مُوقَد *virgulta* in foco *ardentia* Coran. 2, 22.) Ps. 102, 4.

מוֹקְדָה f. *locus, ubi holocaustum accenditur, rogus* Levit. 6, 2.

יָקְדְעָם urbs tribus Judae Jos. 15, 56.

יָקַה radix in Hebr. non usit., Arab. وَقَى *paruit, obedivit* v. Schultens ad Prov. 30, 17. Inde est:

יִקְּהָה (יְקָהָה?) f. *obedientia, obsequium.* In regim. יִקְּהַת Gen. 49, 10., cum praefixo לִיקְּהַת ex Syriasmo pro לִיקְּהַת Prov. 30, 17.

יָקְטָן v. sub rad. קטן.

יָקְמְעָם urbs in tribu Ephraim. 1 Reg. 4, 12. 1 Chron. 6, 68.

יָקְנְעָם (a קנה ?) urbs in tribu Sabulonitica Jos. 12, 22. 19, 11. 21, 34.

יָקַע 1) i. q. Arab. وقع *sauciavit, cauterio signavit*, v. יְקַעְקַע. — 2) *divulsus, avulsus, abruptus est* (coll. נקע), spec. a) de membris corporis: *luxatus est* Gen. 32, 25.; b) trop. *abalienatus est* ab aliquo, sq. מִן Jer. 6, 8. Ezech. 23, 17. 18. Fut. יֵקַע. — Hiph. הוֹקִיעַ *clavo* vel *palo adfixit, ἀνασκολοπίζειν*, ut nos dicimus, *suspendit*, quo supplicio cervix ejusque vertebrae *luxantur* et *divelluntur*, 2 Sam. 21, 6. 9. Num. 25, 4. Hoph. part. plur. מוּקָעִים *suspensi* 2 Sam. 21, 13.

קַעֲקַע m. *stigma incisum, inustum* Levit. 19, 28., per aphaeresin pro יְקַעְקַע, coll. وقع *rotundum jumento inustum stigma*. Sed alii deducunt a rad. קוע, quam v.

יָקַץ *evigilavit, ex somno expergefactus est* (Arab. يقص et يقظ) 1 Reg. 3, 15. Jud. 16, 14. (addito מִשְּׁנָה), trop. Ps. 78, 65. Hab. 2, 7. Fut. יִיקַץ et יִקַץ 1 Reg. 18, 27., cum Vau convers. וַיִּקַץ Jud. 16, 20. וַיִּקַץ Gen. 28, 16. 41, 4. 7. et וַיִּיקֶץ Gen. 9, 24. Praeter. non est in usu; pro eo dic. הֵקִיץ a קוּץ.

יָקַר propr. 1) *gravis, ponderosus fuit*, ut Aram. ܝܩܰܪ et Arab. وقر; transl. *intellectu difficilis fuit, cogitationem excessit* Ps. 139, 17. — 2) *carus, pretiosus fuit* Ps. 49, 9., sq. לְ vel בְּעֵינֵי pers. *pretiosus habitus, magni aestimatus est ab al.* 1 Sam. 26, 21. Ps. 72, 14. 2 Reg. 1, 13. 14., etiam absol. Zach. 11, 13. *pretium*, אֲשֶׁר יָקַרְתִּי מֵעֲלֵיהֶם *quo aestimatus sum ab iis*. Simil. Lat. *grave* dicunt pro *caro et pretioso*, adde gr. *βαρύτιμος* et infra כבד. 3) *gravis* h. e. *honoratus fuit* 1 Sam. 18, 30. Fut. יֵיקַר Ps. 72, 14. et יֵקַר 49, 9., cum Vau convers. וַיֵּיקַר 2 Reg. 1, 13. — Hiph. הוֹקִיר (*rarum* atque adeo) *carum fecit* Prov. 25, 17. הֹקַר רַגְלְךָ מִבֵּית רֵעֶךָ praegn. *rarum fac pedem tuum a domo amici tui* h. e. raro convenias amicum tuum, ut ipsi eo carior sis. Jes. 13, 12.

יָקָר m., **יְקָרָה** f. 1) *pretiosus* Job. 28, 16. Ps. 36, 8. Thren. 4, 2., כָּל־הוֹן יָקָר *omnis generis opes pretiosae* Prov. 1, 13.; אֶבֶן יְקָרָה collect. *lapides pretiosi* h. e. vel *gemmae* 2 Sam. 12, 30. 1 Reg. 10, 2. 1 Chron. 29, 2.; vel lapides, quibus in exornandis aedificiis utebantur, ut marmora etc. 1 Chron. 3, 6. Jes. 28, 16. (ubi vid. Gesen.) coll. 1 Cor. 3, 12., et in plur. אֲבָנִים יְקָרוֹת 1 Reg. 5, 17., 7, 9 sq. *saxa* adeo in fundamento aedium posita. — 2) *carus* Ps. 45, 10. (cum dag. euphon.) בְּנוֹת מְלָכִים בְּיִקְּרוֹתֶיךָ *filiae regum* sunt *inter caras puellas tuas*. — 3) *splendidus, magnificus* Job. 31, 26. *luna magnifice incedens*. 4) *rarus* 1 Sam. 3, 1. vid. rad. in Hiph. — 5) *quietus, mansuetus*, sec. Kri Prov. 17, 27. ex significatione radicis Arab. وقر *quietus, mansuetus* (q. d. gravis, non facile commovendus, irritandus) *fuit*; sed Ctbib habet קַר, eodem sensu, ab Arab. קרר *quievit*. Foem. in regim. יִקְרַת Jes. 28, 16. [Zach. 14, 6. pro יְקָרוֹת legendum videtur וְקָרוֹת *et frigora, frigus*].

יְקָר m. 1) *pretium* Prov. 20, 15. כְּלִי־יְקָר *supellex pretiosa;* Zach. 11, 13. אֶדֶר הַיְקָר *pretium magnificum;* metonym. *res pretiosa, pretiosum* Job. 28, 10. Cum affixo יְקָרָהּ Jer. 20, 5. — 2) *splendor, magnificentia* Esth. 1, 4. Ps. 37, 20. יְקַר כָּרִים *magnificentia, decor camporum* (all. minus eleganter: *pingueuo ovium, agnorum;* illam interpretationem praeivit jam Abenesra). — 3) *dignitas, honor* Esth. 5, 11. Ps. 49, 13. 21.

יְקָר m. Chald. 1) *praemium* Dan. 2, 6., all. vertunt: *pretiosa,* ut Bertholdt., qui conferri jubet Targ. Jes. 3, 17. 10, 3. — 2) *dignitas, honor* Dan. 5, 18. 7, 14. 2, 37. 4, 27. In regim. יְקַר Dan. 4, 33. in statu emphat. יְקָרָא Dan. 2, 37. et יְקָרָה Dan. 5, 20.

יַקִּיר m. *pretiosus, carus* Jer. 31, 20. Syr. ܝܩܝܪ *id.*

יַקִּיר m. Chald. 1) *gravis* Dan. 2, 11. — 2) *aestimatus, honoratus* Esr. 4, 10.

יָקֹשׁ propr. *aucupatus est, tendiculam posuit,* hinc Ps. 124, 7. יוֹקֵשׁ *auceps,* sed alibi trop. *insidias struxit, insidiatus est* Jer. 50, 24. Ps. 141, 19. Cognat. נקשׁ et קוּשׁ. — Niph. נוֹקַשׁ *illaqueatus, irretitus est* Prov. 6, 2. Jes. 8, 15. 28, 13., hinc Deut. 7, 25. *deorum simulacra igne comburite; aurum et argentum, quo ornata sunt, nolite appetere* פֶּן־תִּוָּקֵשׁ בּוֹ *ne illaqueeris eo* h. e. ne corrumparis, ad nequitiam abducaris. [Sed נוֹקֵשׁ Ps. 9, 17. pertinet ad rad. נקשׁ].

יָקוֹשׁ et יָקוּשׁ *auceps* Ps. 91, 3. Hos. 9, 8. Plur. יְקוּשִׁים Jer. 5, 26.

יוּקָשׁ m. (ad formam כּוּמָז, עוּגָב etc.) *irretitus,* plur. יוּקָשִׁים Eccl. 9, 12. Alii putant dictum esse pro מְיוּקָּשִׁים, partic. Pyhal (cf. 2 Reg. 2, 10.) v. Gesen. L. p. 316. Hartmann. in Wineri Zeitschr. I, p. 65.

מוֹקֵשׁ m. *tendicula, laqueus,* quo avibus et feris insidiae struuntur et quo eaedem *illaqueantur* Job. 40, 24. Am. 3, 5.; metaphorice a) *insidiae* Prov. 12, 13. Ps. 18, 6. 64, 6.; b) *causa peccati, damni, perniciei* (τὸ σκάνδαλον) Exod. 10, 7. 23, 33. 34, 12. Deut. 7, 16. Jud. 2, 3. 8, 27. Job. 34, 30. 1 Sam. 18, 21. Ps. 69, 23. 106, 36. Jes. 8, 14. etc. Plur. מוֹקְשִׁים Job. 40, 24. et מוֹקְשׁוֹת Ps. 141, 9.

יָקַת, rad. inusit., Arab. وقت *praefinivit certo tempore, praestituit tempus,* in Conjug. IV. *constituit praemium.* Inde

יְקוּתִיאֵל (*praemium Dei?*) nom. propr. viri 1 Chron. 4, 18.

יָקְתְאֵל n. propr. a) oppidi in tribu Jud. Jos. 15, 38. — 2) urbis Arabiae petraeae, quae alibi *Sela* appellatur 2 Reg. 14, 7.

יָרֵא et יָרָא 1) timuit Jer. 3, 8. 76, 9. Gen. 18, 15., sq. accus. vel pers. vel rei Job. 9, 34. Num. 14, 9. 21, 34. Ezech. 11, 8. Ps. 23, 4.; sed a) sq. מִפְּנֵי vel pers. 1 Sam. 18, 29. 21, 13. Jer. 41, 18. vel rei Deut. 5, 5., sq. מִן pers. Deut. 1, 29. Ps. 3, 7. 27, 1.: *timere ab aliquo;* b) sq. לְ Prov. 31, 21. Jos. 9, 24.: *alicui timere;* c) sq. infin. Gen. 19, 30. יָרֵא לָשֶׁבֶת בְּצוֹעַר *timuit (veritus est), dubitavit habitare in Zoar,* Gen. 46, 3. אַל תִּירָא מֵרְדָה *ne timeas,* dubites *descendere;* יָרֵא — פֶּן est *timere ne* aliquid fiat Gen. 32, 12. — 2) *veritus, reveritus est* ali-

quem, aliquid, sq. accus. 2 Reg. 19, 6 (jusjurandum), Levit. 19, 3 (parentes), 19, 30 (sanctuarium), — hinc Deum *revereri*, tanquam improbitatis vindicem (v. DE WETTE bibl. Dogm. §. 113. Sittenlehre III, p. 79.) Exod. 1, 17. 21. 14, 31. 1 Sam. 12, 18. (quo sensu alibi dic. יָרֵא מֵיְהוָה Levit. 19, 14. Mich. 7, 17.), — deinde *venerari, colere* atque adeo *pium esse* Prov. 3, 7. Deut. 4, 10. 6, 2. 13. 13, 4. 17, 19. 1 Sam. 12, 14. Ps. 34, 10. 55, 20. etc. (passim adjicitur: *et praecepta Dei servare, ei obedire*), omisso voc. *Dei* Jer. 44, 10.; de aliorum Deorum cultu Jud. 6, 10. coll. φοβεῖσθαι in N. T. et Arab. حشى, تقى, وقى unde متقى *pius*, notante MICHAEL. in *Suppl.* p. 1153.

Praet. foem. in pausa יָרֵאָה Gen. 18, 15., plur. יְרֵאתֶם Deut. 5, 5., Ezech. 11, 8. et יראתם Jos. 4, 24., infin. construct. יְרֹא Jos. 22, 25. unde cum praefixo לִרֹא (pro לִירֹא) 1 Sam. 18, 29., cum ה paragog. יִרְאָה Deut. 4, 10. 1 Reg. 8, 43. Ps. 86, 11. etc. et addito affixo יִרְאָתוֹ 2 Sam. 3, 11., imper. יְרָא Prov. 3, 7. Eccles. 5, 6., plur. יְראוּ (ex Syriasmo pro יִרְאוּ) 1 Sam. 12, 24. Ps. 34, 10., fut. cum Vau convers. וַיִּירָא Gen. 28, 17. et altero Jod emisso (v. GESEN. Lehrgeb. p. 384.) וַיִּרָא 1 Sam. 18, 12. 21, 13. Jer. 26, 21., foem. תִּרְאִי (pro תִּירְאִי Jes. 60, 5., plur. וַיִּרְאוּ Eccles. 8, 12. et יְרָאוּ 2 Reg. 17, 28. Mich. 7, 17., foem. cum Vau convers. וַתִּירֶאןָ Exod. 1, 17.

Niph. נוֹרָא *timeri*. Non occurrit, nisi fut. תִּוָּרֵא Ps. 130, 4. et partic. נוֹרָא 1) *timendus, terribilis, formidabilis* Joel. 2, 11. 3, 4. (de die domini), Deut. 1, 19. 28, 15. Jes. 21, 1 (de deserto Arabiae). — 2) *venerabilis, venerandus, augustus* Gen. 28, 17. Deut. 28, 58. Ps. 99, 3. 111, 9. Ezech. 1, 22. Job. 37, 22. — 3) *stupendus, admirandus* Ps. 66, 3. מַה־נּוֹרָא מַעֲשֶׂיךָ *quam admirabilia sunt facta, opera tua;* v. 5. נוֹרָא עֲלִילָה *admirandus* propter *facinora*. Plur. נוֹרָאוֹת substant. *admiranda, stupenda* (Dei) *facinora* Deut. 10, 21. 2 Sam. 7, 23. Ps. 45, 5. 145, 7. Jes. 64, 2., adverbialiter *mirabiliter* Ps. 139, 14. 65, 6. (simile vid. Dan. 8, 24.).

Pih. יֵרֵא *timere fecit, timorem injecit, terruit* 2 Sam. 14, 15. 2 Chron. 32, 18. Partic. plur. מְיָרְאִים Neh. 6, 9. 14.

יָרֵא m., יְרֵאָה f. adjectivum verbale: *timidus* Deut. 20, 8.; sed saepius *active* et *participialiter* usurpatur ex Chaldaismo a) *timens, metuens* 1 Sam. 23, 13, sq. מִפְּנֵי pers. *timens ab aliquo* Deut. 7, 19. Jer. 42, 11. 16., sq. acc. pers. Gen. 32, 12., sq. acc. rei Exod. 9, 20., sq. infin. Jud. 7, 10. — b) *reveritus, venerans* Prov. 13, 13. יְרֵא מִצְוָה *reveritus praeceptum*, יָרֵא אֶת־יְהוָה 2 Reg. 4, 1., יְרֵא אֱלֹהִים Gen. 22, 12. Job. 1, 8., יְרֵא יְהוָה Ps. 25, 12., foem. יִרְאַת יְהוָה Prov. 31, 30., *homo pius, religiosus*, plur. יִרְאֵי אֱלֹהִים Exod. 18, 21. יְ׳ יְהוָה Ps. 15, 4. 115, 9. 118, 2. 3. etc.

יִרְאָה f. 1) *timor*, tam *active*, quo quis *timet* Ps. 55, 6. Jon. 1, 10. quam *passive*, quo quid timetur Jes. 7, 25. יִרְאַת שָׁמִיר וָשַׁיִת *timor sentium et veprium* h. e. qui incutitur a sentibus etc., hinc *terror* alicujus rei Ezech. 1, 18. יִרְאָה לָהֶם *timor* h. e. terror *ipsis* (erat), terrorem injiciebant. — 2) longe frequent. *reverentia* erga Deum, φόβος θεοῦ, *pietas* (v. sub rad.), יִרְאַת יְהוָה Ps. 34, 12, 111, 10. 2 Chron. 26, 5. Prov. 1, 7. 2, 5. 15, 16. Jes. 11, 2. al., יִרְאַת אֱלֹהִים 2 Sam. 23, 3.

Neh. 5, 9. 15., יִרְאַה simpl. Job. 4, 6. 15, 4., semel object. *doctrina divina* Ps. 19, 10. (Sic تَقْوَى *timor Dei,* تَقِيٌّ et مُتَّقٍ *timens Deum, pius,* Syris ܢܳܛܽܘܪ *timens, pius,* ܢܳܛܽܘܪܽܘܬܳܐ *pietas, sanctitas,* notante Michaeli in *Suppl.* p. 1154.).

יִרְאוֹן urbs Naphthalitarum Jos. 19, 38.

מוֹרָא, semel Ps. 9, 21. מוֹרָה, m. *timor* Gen. 9, 2. Deut. 11, 25. ubi מוֹרַאֲכֶם est *timor vestri,* it. *reverentia* Mal. 1, 6. 2, 5.; metonymice *timoris* vel *reverentiae objectum* Jes. 8, 12. 13., de *Jova* Ps. 76, 12.; hinc *factum stupendum* Deut. 26, 8. 34, 12. Plur. מוֹרָאִים Dan. 4, 34.

מוֹרָה vid. sub מוֹרָא.

יָרֵב v. sub rad. רוב.

יְרֻבַּעַל vid. sub rad. רוב, ריב.

יָרַד (semel per aphaeres. רַד Jud. 19, 11. v. Gesen. L. p. 139.) 1) descendit, Arab. وَرَدَ *id.* Dicitur et de *personis* Gen. 18, 21. Prov. 30, 4. et de *rebus,* velut de *rore* Num. 11, 9., de *via* deorsum tendente Prov. 7, 27. Neh. 3, 15., *de fluvio* Deut. 9, 21., per hypallagen de *oculo* ingentem lacrymarum copiam emittente, lacrimis q. fluente Ps. 119, 136. Jer. 9, 17. 13, 17. Thren. 3, 48., de *finibus* Num. 34, 11. Jos. 18, 13 sqq., de *die* inclinante Jud. 19, 11. *Homines* autem *descendere* dicuntur, non solum cum de *monte* degrediuntur Exod. 34, 29. (Jud. 11, 37.), sed generatim, cum ex regione vel loco *edito* proficiscuntur in depressiorem 2 Sam. 11, 9., ut ab Hierosolymis in Philistaeam 1 Sam. 13, 20. 23, 8. 4. 2 Sam. 21, 15., aut in Samariam 1 Reg. 22, 2. 2 Reg. 8, 29., aut in Aegyptum Gen. 12, 10. 26, 2. 46, 3., hinc יָרַד spec. frequentatur: a) de eo, *qui exit urbe* vel *oppido,* quod oppida antiquitus montibus vel collibus superstructa erant Ruth 3, 6. 1 Sam. 9, 27. 2 Reg. 6, 18. 2 Sam. 19, 23. — b) de eo, qui *ingreditur in aciem bellicam,* quod praelia in planitiebus et locis campestribus committi solent 1 Sam. 26, 10. 29, 4. (de *redeuntibus* tamen e bello adhibetur Jud. 5, 11.). — c) de eo, qui *ad fontem, flumen, mare* progreditur, quia continens et terra iis est editior Gen. 24, 15. Jes. 42, 10. Jon. 1, 3. Ps. 107, 23. Exod. 2, 5. Jos. 17, 9. etc. — d) de eo, qui *meridiem* versus proficiscitur (ut עָלָה de eo, qui *septentrionem* versus) Gen. 38, 1. Num. 34, 11. 1 Sam. 26, 2. al.; septentrionales enim terrarum regiones *superiores* esse videbantur Hebraeis et vicissim (1 Macc. 10, 69.). Conf. Ben. Michaelis diss. *de notionibus superi et inferi,* Halae 1735., repet. in Commentatt. theol. a Velthusen, Kuinoel. et Rupertio editt. Vol. V, p. 397 sqq. add. Rosenmueller. bibl. Alterthumskunde Vol. I. P. I, p. 140 sq. — 2) *dejectus est, cecidit, concidit,* de moenibus Deut. 28, 52., de sylva succisa Jes. 32, 19. Zach. 11, 2., de ornamento capitis Jer. 13, 18., de hominibus et animalibus trucidatis Jes. 34, 7. Hagg. 2, 22., trop. de oppidis, quae in deditionem accipiuntur Deut. 20, 20. coll. Jer. 48, 15., etiam de hominibus, qui de statu felici ad miserias detruduntur Deut. 28, 43. Ezech. 32, 19. Jer. 48, 18 (sq. מִכָּבוֹד), Thren. 1, 9. v. Hiph.

Infin. absol. יָרֹד Gen. 43, 20. infin. construct. רֶדֶת unde cum

affixo et praefixo מִירְדֵי (non obstante accentu euphonico, qui etiam alibi passim vocalibus *brevibus* apponitur), sec. Kri Ps. 30, 4. (sed Ctbib habet מִיּוֹרְדִי); it. forma defectiva רֵד, unde cum ה paragog. רְדָה Gen. 46, 3. saepius רֶדֶת Exod. 34, 29., cum affixo רִדְתּוֹ Exod. 34, 29. Ezech. 31, 15.; imper. רֵד Exod. 19, 21. 24. cum ה paragog. רְדָה Gen. 45, 9. in pausa רֵדָה 2 Reg. 1, 9. 11. semel יְרַד Jud. 5, 13. (ut יְרַשׁ pro רֵשׁ Deut. 33, 23.); fut. יֵרֵד Gen. 42, 38., cum Vau convers. וַיֵּרֶד Gen. 11, 5. Exod. 19, 14., in pausa וַיֵּרַד Ps. 18, 10. Prov. 30, 4. etc.

Hiph. הוֹרִיד descendere fecit h. e. a) *deduxit* aliquem Jud. 7, 4. 1 Sam. 30, 15., *demisit* Jos. 2, 15. 18., *detrusit, depressit* (ad inferos) 1 Sam. 2, 6. — b) *detulit* aliquid Gen. 37, 25., *demisit* Gen. 24, 18. 44, 18. Num. 1, 51. 4, 5., *deposuit* Exod. 33, 5. — c) *dejecit, prostravit* Hos. 7, 12., trop. *detrusit* aliquem de statu suo Ps. 59, 12. Jes. 10, 13. 63, 6., hinc *in deditionem accepit* Prov. 21, 22., *subjecit* 2 Sam. 22, 48. sq. תַּחַת. — Hoph. הוּרַד *deductus est* Gen. 39, 1., *demissus est* Num. 10, 17., *dejectus, detrusus est* Ezech. 31, 18. Jes. 14, 15.

מוֹרָד m. 1) *locus declivis*, per quem *descenditur, declive* Jos. 7, 5. 10, 11. Mich. 1, 4. Jer. 48, 5. — 2) מַעֲשֵׂה מוֹרָד *opus in declive descendens* sive *deorsum pendens (herabhängende Verzierung)* 1 Reg. 7, 29.

יַרְדֵּן *Jordanes*, fluvius Palaestinae nobilissimus, sub radicibus montis Libani oriens et in mare mortuum defluens Gen. 13, 10. 11. 32, 10. Jos. 3, 15. Jer. 12, 5. al., Arab. الأُرْدُنّ et الشَّرِيعَة, dict. a *descendendo* h. e. defluendo, ut יַרְדֵּן proprie sit *fluvius* generatim et הַיַּרְדֵּן *fluvius* κατ᾽ ἐξοχήν, ὁ ποταμός. Job. 40, 23 (18). ponitur pro *magno* aliquo *fluvio*; recte enim Umbreitius: *wenn auch ein Jordan ihm zum Munde reichte* cf. Rosenmueller. ad h. l. Ceterum de Jordanis fontibus et natura v. Relandi *Palaestinam* p. 271 sqq. Wineri Lexic. bibl. I, p. 351 sq., Rosenmueller. Alterthumskunde II. I, 196 sq.

יָרָה 1) *jecit* Jos. 18, 6 (sortes), Job. 38, 6 (fundamentum), spec. *tela*, hinc: *jaculatus est* 1 Sam. 20, 36. Exod. 19, 13., sq. acc. pers. Num. 21, 30. (partic. יוֹרִים *jaculatores* 1 Chron. 10, 3. 2 Chron. 35, 23.); *projecit* Exod. 15, 4 (currus in mare). — 2) *posuit, collocavit* Gen. 31, 51. — 3) *conspersit, irrigavit* pluviâ Hos. 6, 3. cf. זָרַק. Hinc יוֹרֶה *pluvia prima*, ὑετὸς πρώϊμος scil. autumnalis (opp. מַלְקוֹשׁ v. s. לָקַשׁ) statim post messem cadens terramque *rigando* ad sementem praeparans Deut. 11, 14. Jer. 5, 24. — Infin. absol. יָרֹה Exod. 19, 13., constr. יְרוֹא (unde cum praefixo לִירוֹא 2 Chron. 26, 15.) et יְרוֹת Ps. 11, 2. 64, 5., imper. יְרֵה 2 Reg. 13, 17., fut. 1 pers. plur. cum affixo וַנִּירָם (pro וַנִּירֵם) Num. 21, 30.

Niph. *jaculis confici* Exod. 19, 13. (ubi fut. יִיָּרֶה).

Hiphil הוֹרָה 1) *jecit, projecit* Job. 30, 19. הֹרָנִי *projecit me* Deus, de statu ac felicitate mea dejecit; max. חֵץ vel חִצִּים ה׳ *tela, sagittas jacere, mittere*, hinc *jaculatus est* Jes. 37, 33. 1 Sam. 20, 20. 2 Reg. 19, 32.; partic מוֹרִים *jaculatores* 1 Sam. 31, 3. 1 Chron. 10, 3., semel ex orthograph. syr. מוֹרְאִים 2 Sam. 11, 24. — 2) *conspersit, rigavit* (ut Kal) v. מוֹרֶה. — 3) *monstravit* (q. d. manum emisit, tetendit) Gen. 46, 28. Prov. 6, 13., sq. dupl. accus. et rei et pers. Exod. 15, 25., deinde *infor-*

mavit, docuit Mich. 3, 11. Hab. 2, 19., sq. acc. pers. Exod. 4, 15. Job. 8, 10. 12, 7., sq. dupl. acc. et pers, et rei Levit. 10, 11. Ps. 27, 11. 86, 11. Jes. 28, 9.; sq. acc. rei et לְ pers. Hos. 10, 12.; sq. acc. pers. et בְּ rei (*in etwas unterrichten*) Ps. 25, 8. Job. 27, 11. Prov. 4, 11.; sq. acc. pers. et מִן rei Jes. 2, 3. יוֹרֵנוּ מִדְּרָכָיו *instituat nos* (pr. *a viis suis* h. e. impertiat nos scientia, quae est a viis ipsius repetita atque adeo has ipsas vias spectat) *de viis suis* Mich. 4, 2., sq. אֶל rei: *instituere ad* 2 Chron. 6, 27. Fut. יוֹרֶה 2 Reg. 19, 32., cum Vau convers. וַיּוֹר 2 Reg. 13, 17., plur. וַיֹּרוּ 2 Chron. 35, 23., pro quo scribitur וַיֹּארוּ 2 Sam. 11, 24. etc. — Hoph. Huc pertinet fortasse יוֹרֵא pro יוּרֶה Prov. 11, 25. (cf. הוּדַע Levit. 4, 23.) sed v. infra רוה.

יוֹרֶה m. *pluvia prima,* vid. in ipsa rad.

מוֹרֶה m. 1) *jaculator* vid. in ipsa rad. — 2) *pluvia prima* s. autumnalis Joel. 2, 23. Ps. 84, 7. — 3) *doctor* 2 Reg. 17, 28. Jes. 9, 14., plur. cum affix. מוֹרֶיךָ Jes. 30, 20., מוֹרָי Prov. 5, 13. — 4) *dominus* Job. 36, 22., מִי כָמֹהוּ מוֹרֶה *quis est dominus similis ei* (Deo), coll. Chald. מָרֵא, Syr. ܡܳܪܳܐ. Ita LXX. δυνάστης. Si est partic. a ירה, vertas cum Gesenio: *sapientiam largiens* (coll. מַלְּפֵנוּ 35, 11. = מְחַכֵּם). — 5) nom. propr. (viri ?) Gen. 12, 6. Deut. 11, 30. Jud. 7, 1.

תּוֹרָה f. 1) *institutio* et humana Prov. 1, 8. 3, 1. 4, 2. 13, 14. et divina, quae per prophetas fit Jes. 2, 10. 8, 16.; — hinc 2) *lex* divina vel a) *una* tantum Levit. 6, 7. זֹאת תּוֹרַת הַמִּנְחָה *haec esto lex oblationis,* ferti, 7, 7. 12, 7. 13, 59. Num. 6, 13. 21. Neh. 13, 3. Hagg. 2, 11. (ubi vid. Rosenmueller.); Ezech. 43, 11. 12. זֹאת תּוֹרַת הַבָּיִת *haec* esto *lex hujus domus* i. e. descriptio aedificii, quam sequi debent architecti; — vel b) *complexus* legum divinarum 2 Reg. 17, 13. 2 Chron. 19, 10. Mich. 4, 2. Mal. 2, 7. (2 Chron. 15, 3. לְלֹא תוֹרָה *sine lege* h. e. sine legis cura Thren. 2, 9.); סֵפֶר הַתּוֹרָה *volumen legis* Jos. 1, 8. 8, 34. 2 Reg. 22, 8., pro quo הַתּוֹרָה simpl. Neh. 8, 2. — 3) *mos, consuetudo* 2 Sam. 7, 19. זֹאת תּוֹרַת הָאָדָם *haec est consuetudo hominis* (non Dei) h. e. ita familiariter mecum agis, ut homines cum hominibus solent. Sic Grotius; alii vero: *haec* (promissio sua) *vim legis habebit apud homines, quam abs te latam nemo mortalium poterit irritam reddere* vid. Dathius ad h. l. et Schnurrer. Dissertatt. philol. p. 263. — Plur. תּוֹרוֹת Exod. 18, 20. Levit. 26, 46., cum affixo תֹּרֹתָךְ, deficiente Jod multitudinis, sec. Cthib Jer. 32, 23.

יְרוּאֵל nom. propr. oppidi et solitudinis 2 Chron. 20, 16.

יָרַהּ, unde derivari potest תִּרְהוּ Jes. 44, 8. (pro תִּירְהוּ, ut in duobus codd. est) coll. Arab. وره *prae metu attonitus fuit,* v. Gesen. ad h. l.

יְרוּשָׁלַיִם, ut Jerem. 28, 18. et in Chronicis scriptum est secundum orthograph. recentiorem, vel יְרוּשָׁלַםִ, ut in libris Samuelis et Regum (quod יְרוּשָׁלַםִ efferendum videtur): *Hierosolyma;* in duali, ob duas urbis partes, superiorem (Sion) et inferiorem. Conjecturas etymologicas v. in Simonis *Onomast. sacro* p. 467. 571. Scil. plerique cum Relando conflatum putant hoc nomen ex יְרוּשׁ *possessio* et שָׁלֵם, ut significet *possessionem pacatam;* sed Gesenio est *habitatio pacis,* ex Arab. ورى

homines, mortales, quod *habitationem* quoque denotare existimat, ut vicissim أَهْلٌ *populus, coetus hominum,* propr. *tentorium.* Graeci Ἱεροσόλυμα vocarunt, vocabulum peregrinum in domestici aliquam similitudinem corrumpentes, et Tacitus (Histor. V, 2.) Hierosolymum adeo comminiscitur, urbis scilicet conditorem. Ceterum de Hierosolymorum situ et originibus v. Reland. Palaest. p. 832 sqq. Hamelsveld bibl. Geogr. II, p. 2 sqq. Winer. Lexic. bibl. I, p. 319 sqq.

יָרֵחַ m. *luna* Gen. 37, 9. Deut. 4, 19. Jos. 10, 12. 13. 2 Reg. 23, 5. Ps. 72, 5. Eccles. 12, 2. etc., vocab. *primitivum* (quanquam all. a ورخ in Conjug. V. *maduit* deducunt; scilicet pro lunae decremento vel incremento etiam *humores* crescere et decrescere antiquitus creditum est). Cum affixo יְרֵחֲךָ Jes. 60, 20.

יֶרַח m. 1) *mensis* Deut. 21, 16. 1 Reg. 6, 37. 38. Zach. 11, 8. etc. Dicitur יֶרַח יָמִים, ut חֹדֶשׁ יָמִים Deut. 21, 13. 2 Reg. 15, 13. v. sub יוֹם. Plur. יְרָחִים Exod. 2, 2. Deut. 33, 14., in regim. יַרְחֵי Job. 7, 3. 29, 2. — 2) nom. propr. populi Arabici Gen. 10, 26. *Jerachaei* sunt fortasse, quos Agatharchides c. 49. et Diodor. lib 3. Ἀλιλαίους vocant et ad mare rubrum sedes habuisse dicunt. Horum reliquiae hodienum circa Meccam sub nomine بنى هلال *filiorum lunae* superesse creduntur v. Bochart. in *Phal.* lib. 3. c. 19. p. 124. Sed Michaelis in Spicil. T. II. *Jerachaeos* quaerit ad mare Indicum sub grad. lat. 16. in mappa D'Anvilliana, quod ibi occurrunt غب القمر *ora lunae* et جبل القمر *mons lunae.* In hanc eandem sententiam concedit Rosenmueller.

יְרַח m. Chald. *mensis* Esr. 6, 15., plur. יַרְחִין Dan. 4, 26.

יְרֵחוֹ Num. 22, 1. et יְרִיחוֹ Jos. 2, 1. 2. 3. 13, 32. 16, 1. nec non יְרִיחֹה 1 Reg. 16, 34. *Jericho,* urbs Palaestinae celeberrima in tribu Benjam. Jos. 18, 21., quae ab Hierosolymis abfuit CL stadia secundum Josephum *de bello Jud.* lib. 5, c. 4. Ceter. v. Reland. p. 829 sqq. Hamelsveld. bibl. Geogr. II, p. 291 sqq. Winer. Lex. bibl. I, p. 318 sq. Si a יָרֵחַ dicitur, est q. *urbs lunae, Mondstadt;* sed satius videtur, hoc nomen a רֵיחַ repetere; *aromatum* enim fertilis admodum fuit ista regio, v. Reland. p. 383.

יָרַט 1) *praecipitavit* (coll. Arab. وَرَطَ *praeceps fuit,* وَرَّطَ *praecipitavit, praecipitem dedit, ruere fecit in exitium,* v. Alb. Schultens. ad Job. 16, 11.) Job. 16, 11. (pro יִירְטֵנִי) עַל יְדֵי רְשָׁעִים יִרְטֵנִי *manibus impiorum me tradidit* in exitium. Michael. in Suppl. p. 2251. refert. ad rad. רָטָה, Arab. رَطَأَ *ejecit* vel رَطَّ (رَطَّأَ) *constrinxit,* ut sit: *constrictum tradidit,* vid. Rosenmueller. ad h. l. — 2) intransit. *perniciosus fuit* Num. 22, 34. (Arab. وَرْطَةٌ *exitium*).

מוֹרָט m. *pernicies, exitium* Jes. 18. 27. גּוֹי מוֹרָט *gens perniciosa, perniciem afferens;* all. *gens lutosa* i. e. fusci coloris (ab Arab. ورط *lutosus fuit*), all. *gens glabra, depilis* (cf. מרט) v. Gesen. ad h. l.

יָרֵךְ foem. *femur* (Ar. وَرْكٌ *femur, coxa* etc. cf. infra מָתְנַיִם) Gen. 32, 32.

Num. 5, 22. Jud. 15, 8. Jer. 31, 19. Ezech. 21, 17. 24, 4.; proverbialiter *percutere aliquem* שׁוֹק עַל יָרֵךְ *et tibia et femore* pro *clade magna* (מַכָּה גְדוֹלָה) *afficere* Jud. 15, 8.; metonym. et synecdoch. *partes genitales, membrum genitale* Exod. 28, 42. Num. 5, 21. Gen. 46, 26. Exod. 1, 5. Jud. 8, 30. Hinc *filii* dicuntur יוֹצְאֵי יֶרֶךְ ll. citt. — 2) *latus* (ut Graec. μηρός) Exod. 40, 22. Levit. 1, 11. 2 Reg. 16, 14. — 3) *scapus candelabri, hastile (Schaft)* Exod. 25, 31. 37, 17. Num. 8, 4. In regim. יֶרֶךְ Gen. 24, 9. Exod. 1, 5. al. Cum affixo יְרֵכוֹ Gen. 32, 25. 31. Exod. 32, 27. Dual. יְרֵכַיִם *utrumque femur* Exod. 28, 42.

יַרְכָה vel יְרֵכָה f. *latus* (semper enim de *inanimatis* adhibetur) Gen. 49, 13. (limes terrae sebuloniticae). Alibi semper occurrit dual. יַרְכָתַיִם a) *extremae, remotissimae* alicujus rei *partes*, ut יַרְכְּתֵי הַמִּשְׁכָּן *extrema tentorii* Exod. 26, 23. 36, 27. it. *templi* 1 Reg. 6, 16. Ezech. 46, 23., י׳ אֶרֶץ *extrema plaga terrae* Jer. 6, 22. 25, 32., י׳ צָפוֹן *extrema* plaga *septentrionalis* Jes. 14, 13. — b) *interiores* alicujus rei *partes, recessus, penetralia*, ut י׳ הַבַּיִת *interiora, penetralia domus* Ps. 128, 3., י׳ הַמְּעָרָה *recessus speluncae* 1 Sam. 24, 4., י׳ בוֹר *interiora tartari* Jes. 14, 15., י׳ הַסְּפִינָה *interiora navis* Jon. 1, 5.

יַרְכָה vel יְרֵכָה f. Chald. *femur*. Plur. emphat. יַרְכָתָא, unde cum affixo יַרְכָתֵהּ Dan. 2, 32.

יַרְמוּת v. sub rad. רמה.

יְרֵמִית v. sub rad. רמה.

יָרַע I) i. q. רוּעַ 1) a) *malus fuit*, in hac solenni formula: יֵרַע הַדָּבָר בְּעֵינֵי פ׳ *malum videtur alicui* h. e. *displicet* Gen. 21, 7. 38, 10. 1 Sam. 8, 6. Jes. 59, 15: וַיֵּרַע בְּעֵינָיו כִּי אֵין מִשְׁפָּט *et displicuit ei* (Jovae), *quod nullum jus erat*, vigebat, 2 Sam. 11, 25: אַל יֵרַע בְּעֵינֶיךָ אֶת־הַדָּבָר, ubi אֵת est nominativi index v. Gesen. Lehrgeb. p. 683.; sq. לְ pers. Neh. 13, 8.; sed 1 Chron. 21, 7: וַיֵּרַע בְּעֵינֵי אֱלֹהִים עַל־הַדָּבָר impers. explices: *aegre fuit Deo propter hanc rem*. Passim ad vim sententiae augendam adjicitur רָעָה גְדוֹלָה, ut Jon. 4, 1: וַיֵּרַע אֶל־יוֹנָה רָעָה גְדוֹלָה *vehementer displicuit Jonae, aegerrime tulit Jonas*, Neh. 2, 10., add. Apoc. 16, 9. et Matthiae gr. Schulgramm. p. 393.; b) *male fuit, cessit alicui* Ps. 106, 32. — 2) *noxius fuit, nocuit* 1 Sam. 20, 6. — 3) *malignus, invidus fuit* Deut. 15, 9. 28. 54. 55. (oculus), 15, 10. (animus), it. *morosus, tristis fuit* Neh. 2, 3. (vultus), Jes. 15, 4. (animus).

II) i. q. Arab. وَرِعَ et يَرِعَ *timidus, pavidus fuit*, in Conj. II. *abstinuit, cohibuit, repulit*, in Conj. IV. *intercessit inter duo, disiungens ea*, v. יְרִיעָה, coll. وَعَرَ *inhibuit, continuit*. Ex ista prima voc. notione sunt, qui explicent loc. Jes. 15, 4: *animus ejus concidit prae formidine* v. Rosenmueller. ad h. l.

יְרִיעָה f. *velum, aulaeum* Exod. 26, 2. 4. 5. 8. 2 Sam. 7, 2. Ps. 104, 2., q. d. *prohibitio ab adspectu et accessu*, cf. rad. n. 2. Syr. ܝܪܝܥܬܐ Chald. יְרִיעָא *id*. Plur. יְרִיעוֹת Exod. 26, 1. 3. 7. 8. Num. 4, 25. Jer. 49, 29., c. praef. כִּירִיעוֹת Cant. 1, 5.

ירק I) *spuit, inspuit* Num. 12, 14. Deut. 25, 9. (Chald. רוק). — II) *viruit, fronduit,* Arab. ورق. Inde oriuntur:

יָרוֹק m. *viride, herba virens* Job. 39, 8.

יָרָק m. *viride* 2 Reg. 19, 26. Jes. 37, 27. et substantive *olus viride* Deut. 11, 10. 1 Reg. 21, 2. Prov. 15, 17. In regim. יְרַק 2 Reg. 19, 26. Jes. 37, 27.

יֶרֶק m. *viride*. Cum דֶּשֶׁא vel עֵשֶׂב constructum *herbam viridem* designat Gen. 1, 30. 9, 3. Ps. 37, 2., sed seorsim positum pro ipsa *herba* et *fronde* sumitur, ut Exod. 10, 15. Num. 22, 4. Jes. 15, 6.

יֵרָקוֹן m. 1) *pallor,* LXX. ὤχρα (Arab. يرقان tam *pallorem,* quam *rubiginem* significat) Jer. 30, 6. — 2) *flavedo, rubigo* segetis Deut. 28, 22. 1 Reg. 8, 37. Am. 4, 9. (Arab. يرقان), quam ex nimio humore oriri vulgo statuunt (ut שִׁדָּפוֹן ex nimio ardore), alii ex frigore, v. MICHAELIS *quaestiones Arabiam petituris propositas* p. 189. sq. Sed FORSKÅLIUS ex ore Judaei Mochhensis notavit apud NIEBUHRIUM in *descript. Arab.* praefat. p. 46, mense Judaeorum Marcheschvan ventum nonnunquam flare tepidum, a quo aristae flavescant earumque grana ante ipsam suam originem enecentur. Ventum Judaeus nominabat يصفر الزرع, qui idem affirmabat, et يرقان Arab. idem esse ac اصفر. Nostrates hoc frugum vitium nominant *Brandkorn, Honigthau.*

יְרַקְרַק m. (ex Conj. Pealhal) *subviridis* vel *subflavus,* χλωρίζων Levit. 13, 49. 14, 37 (ubi plur. foem. יְרַקְרַקּוֹת); it. subst. *pallor* (auri color) Ps. 68, 14., hinc Aethiop. ወርቅ፡ *aurum* v. BOCHART. Hieroz. Tom. II, p. 533. LUDOLF. Comment. ad histor. Aeth. p. 205.

יָרַשׁ et יָרֵשׁ 1) *haeres factus est* (Chald. Syr. ܝܪܬ, Arab. ورث) Gen. 21, 10. *filius servae non erit haeres cum filio meo;* sq. acc. pers. *alicujus haeres factus est (beerben)* Gen. 15, 3. 4; sq. acc. rei: *haereditate* aliquid *accepit* Num. 36, 8. כָּל־בַּת יֹרֶשֶׁת נַחֲלָה *omnis filia haereditate praedium consecuta.* Partic. יוֹרֵשׁ *haeres* Jer. 49, 1. — 2) gener. *occupavit,* max. *vi* 1 Reg. 21, 19., sq. acc. rei Deut. 1, 8. 3, 20. Jos. 1, 15. Num. 33, 53. Ps. 44, 4. al., et, cum hoc non possit fieri nisi expulso possessore, saepe sq. acc. pers. est: *expulit, ejecit* e possessione Deut. 2, 12. 9, 1. 11, 23. 12, 2. 29. 18, 14. 19, 1. Jes. 54, 3.; huc spectat etiam Prov. 30, 23. שִׁפְחָה כִּי תִירַשׁ גְּבִרְתָּהּ *ancilla cum expulit heram suam* i. e. in herae locum successit heroque nupsit v. B. MICHAEL. ad h. l. LXX. ἐὰν ἐκβάλῃ τὴν ἑαυτῆς κυρίαν. — 3) *possedit* 1 Chron. 28, 8. Levit. 25, 46. Deut. 33, 23.; maxime frequentatur formula יָרַשׁ אֶרֶץ *terram* Israeliticam *possidere* Ps. 25, 13. 37, 9 sqq. 69, 36. Ezech. 33, 25. 26., vel י׳ הַר קָדְשִׁי Jes. 57, 13. י׳ הָרֵי יְהוָה Jes. 65, 9. *possidere montem sacrum,* quod utrumque summam populi Israel. tranquillitatem et felicitatem significat. Infin. constr. רֶשֶׁת, c. affixo רִשְׁתָּהּ Deut. 3, 18. Imper. יְרַשׁ Deut. 2, 24., c. He paragog. in pausa יְרָשָׁה Deut. 33, 23.; per aphaeresin רֵשׁ Deut. 1, 21. et רַשׁ, in pausa רָשׁ Deut. 2, 24. 31., plur. רְשׁוּ Deut. 1, 8. 9, 23., fut. יִירַשׁ Jes. 54, 3. et יִרַשׁ Gen. 22, 17.

Niph. propr. *haeredem passus est* (ut Arab. اُورث), hinc *pauper*

factus, ad inopiam redactus est (quae significatio inclinat ad rad. cogn. רוש *depauperari)* Gen. 45, 11. Prov. 20, 30. 23, 21.

Pih. יֵרֵשׁ 1) *occupavit* Deut. 28, 42. — 2) *pauperem reddidit* Jud. 14, 15. ubi infin. c. affixo יָרְשֵׁנוּ.

Hiph. הוֹרִישׁ 1) *haereditatem alicui transmisit* Esr. 9, 12: הוֹרַשְׁתֶּם (אֶת־הָאָרֶץ) לִבְנֵיכֶם ut tanquam *haereditatem transmittatis* terram *posteris vestris;* trop. Job. 13, 26. *peccata juventutis meae* tanquam haereditatem *ad me transmittis* h. e. facis, ut peccatorum, quae juvenis commisi, nunc poenas luam v. Umbreit. ad h. l. — deinde: *possidendum tradidit,* sq. acc. dupl. Jud. 11, 24. 2 Chron. 20, 11. 2) *occupavit* Jos. 8, 7. 17, 12. Jud. 1, 19. — 3) *expulit* e possessione (gall. *deposseder*) Num. 33, 52. 53. Deut. 4, 38. Jos. 3, 10. 17, 13. 23, 9. Ps. 44, 3., hinc *pauperem reddidit* 1 Sam. 2, 7.; deinde gener. *expulit, ejecit* Job. 20, 15. — 4) *delevit, perdidit* Exod. 15, 9. (ubi Onkel. interpretatus est: תְּשֵׁיצֵינוּן *exscindet eos*), Num. 14, 12.

יְרֵשָׁה f. *possessio* Num. 24, 18.

יְרֻשָּׁה f. *id.* Deut. 2, 5. 9. 19. Jos. 12, 6. 7. Jer. 32, 8. Jud. 21, 17. Ps. 61, 6.

רֶשֶׁת f. *rete,* quo aves et ferae *capiuntur* Ps. 9, 16. 57, 7. Prov. 1, 17. Hos. 5, 1. etc., מַעֲשֵׂה רֶשֶׁת *opus reticulatum* Exod. 27, 4. Cum affixo רִשְׁתּוֹ Ps. 10, 9. 35, 8.

מוֹרָשׁ m. *possessio* Jes. 14, 23., plur. in regim. מוֹרָשֵׁי Job. 17, 11. ubi *possessiones cordis* (animi) dicuntur res *carissimae,* quibus animus Jobi maxime delectatur, vid. Umbreit. Cum affixo מוֹרָשֵׁיהֶם Obad. 17.

מוֹרָשָׁה f. *id.* Exod. 6, 8. Deut. 33, 4. Ezech. 11, 15. etc.

מוֹרֶשֶׁת גַּת oppidum in vicinia urbis Gath, unde nom. gentil. מוֹרַשְׁתִּי Mich. 1, 1. Jer. 26, 18.

תִּירוֹשׁ m. *mustum* Gen. 27, 28. 37. Num. 18, 12. Deut. 28, 51. Hos. 2, 11. Jes. 65, 8. (ubi ת׳ בָּאֶשְׁכּוֹל *est succus in botro,* nondum expressus), Syr. ܡܪܘܬܐ, sic dictum, quod *se possessorem* hominis *facit,* ejus cerebrum *occupando,* ut ille non amplius sui compos sit, sec. illud Hos. 4, 11. conf. 3 Esr. 3, 18. 24. Sic Arab. *vinum* dicitur سبيئة a *captivando,* et عقار a *tenendo* et *vinctum habendo.*

יֵשׁ, sq. Makkeph יֶשׁ־ (Syr. et Chald. ܐܝܬ, אִיתַי, Arab. أيس) exprimit notionem τοῦ εἶναι atque adeo pro verbo *substantivo* adhiberi solet, nullo vel *numeri* vel *temporis* discrimine: ut a) Gen. 28, 16. יֵשׁ יְהוָה בַּמָּקוֹם הַזֶּה *Jova est hîc loci,* Eccles. 2, 21. 6, 1. 7, 15. (in hoc enim libro mirifice frequentatur), 1 Sam. 17, 46. Num. 22, 29. לוּ יֶשׁ־חֶרֶב בְּיָדִי *utinam sit in manu mea gladius;* Jes. 31, 6. יֶשׁ־יוֹם *erit dies.* — b) 2 Reg. 2, 16. יֶשׁ אֶת־עֲבָדֶיךָ חֲמִשִּׁים *sunt inter servos tuos quinquaginta,* Eccles. 8, 14. Jon. 4, 11. 2 Chron. 16, 9. מֵעַתָּה יֵשׁ עִמְּךָ מִלְחָמוֹת *abhinc bella tibi erunt;* Esr. 10, 44. יֵשׁ מֵהֶם נָשִׁים *erant inter eas mulieres.* — יֵשׁ אֲשֶׁר *fuit, fuerunt, qui* Neh. 5, 2. יֵשׁ אֲשֶׁר אֹמְרִים *fuerunt, qui dicerent,* v. 4., vel i. q. וַיְהִי כִּ *accidit, ut* Num. 9, 20. 21. — יֵשׁ וָיֵשׁ 2 Reg. 10, 15. *est et est* i. e. *sane, revera.* — יֵשׁ לִי *est,*

sunt mihi h. e. *habeo* Gen. 43, 7. 44, 20. Ruth. 1, 12. 2 Sam. 19, 29., etiam de rebus *inanimatis* Job. 28, 9., כָּל־אֲשֶׁר יֶשׁ־לוֹ *omnia, quae habuit, πάντα τὰ ὑπάρχοντα* Gen. 39, 5. 8.; 2 Chron. 25, 9. יֵשׁ לַיהוָה לָתֶת־לְךָ *est Jovae, quod det tibi,* Prov. 8, 21. לְהַנְחִיל אֹהֲבַי יֵשׁ *quod dem amantibus me, est mihi;* — אֵין יֵשׁ 1 Sam. 21, 9. Ps. 135, 7. *non est.* Cum affixis יֶשְׁךָ *es* Jud. 6, 36., יֶשְׁכֶם *estis* Gen. 24, 49., יֶשְׁנוֹ (cum Nun epenthetico) *est* Deut. 29, 14. 1 Sam. 14, 39. 23, 23. Esth. 3, 8. [Pro יֵשׁ bis scriptum creditur אִשׁ 2 Sam. 14, 19. Mich. 6, 10. sed punctatio insinuat scriptionem defectivam pro אִישׁ *aliquis*].

Tribus Proverbiorum locis 8, 21. 13, 23. 19, 18. *soliditatis* notionem intulit Schultensius, coll. Arab. وشى *solidatus est* (v. Schultens. Clav. p. 247.) et Syr. ܐܝܬܘܬܐ *essentia* Hebr. 1, 3. Pesch.; sed vix opus est; de loco 8, 21. vide supra; reliquorum alter 19, 18., *castigo filium* כִּי יֵשׁ תִּקְוָה, ne speciem quidem habet: commode enim vertas: *dum spes est* (dum sperare licet, castigationem profuturam esse); alter 13, 23. יֵשׁ נִסְפֶּה בְּלֹא מִשְׁפָּט hunc sensum habere videtur: *est, qui* (Prov. 13, 7.) *pereat injustitiâ* (v. B. Michaelis ad h. l.) vel *perversitate.*

תּוּשִׁיָּה vide sub lit. ת.

יָשַׁב (Syr. Chald. Samar. יתב, Arab. وثب *saliit, subsiliit,* in dial. himjar. *sedit*) consedit Gen. 21, 16. 27, 19. Prov. 9, 14. 23, 1., sq. לְ loci Ps. 9, 5. (*auf einen Stuhl sich setzen*), sedit Gen. 19, 1. 2 Sam. 7, 1. Neh. 1, 4. al., sq. בְּ vel עַל loci Ezech. 23, 41. Zach. 6, 13. 1 Reg. 2, 19. Semel dic. de re inanimata Ps. 122, 5. *solia sedent* h. e. collocata sunt (v. Pih.). Ceterum *sedendi* significatio in varias partes versatur. Spec. enim dicitur *sedere* a) qui alicui *insidiatur, impetum in aliquem molitur* Ps. 10, 8. 17, 12. (Job. 38, 40. al. 39, 2.), sq. לְ Jer. 3, 2. Simil. وثب; — b) *exercitus,* qui aliquem locum *tenet* 1 Sam. 13, 16. יֹשֵׁב בְּגֶבַע *castra habebat in Geba,* coll. Jes. 36, 12. 2 Reg. 18, 27. (Sic Cato: hostium magnae copiae contra me *sedebant*) cf. etiam ܝܬܒ sq. ܥܠ; — c) *judex,* qui *jus dicit* adstantibus Ps. 9, 5. 8. et *rex,* qui solio insidens *regnat* (*thronen*) Ps. 55, 20. 102, 13. 123, 1. Zach. 6, 13. (unde יוֹשְׁבִים *regnatores* sunt Jes. 10, 13.), quo sensu etiam junctum habet עַל־כִּסֵּא 1 Reg. 1, 46. Esth. 1, 3.; — d) יָשַׁב עִם est: *consuetudinem, consortium habere cum* al. Ps. 26, 4. 5. coll. 1, 1.; — e) יָשַׁב בָּדָד *solitarium sedere* est *lugere, moerere* Thren. 1, 1. 3, 28. coll. Deut. 21, 13. Neh. 1, 4.; — f) יָשַׁב לִימִין פ׳ *sedere a dextra* al. vel *honoris* est 1 Reg. 2, 19. (1 Macc. 10, 62 sqq.) vel significat *regni societatem* Ps. 40, 1. cf. Knapp. Scripta var. argum. I, p. 39 sqq. — Denique g) formula שִׁבְתְּךָ וְצֵאתְךָ וּבוֹאֲךָ יָדַעְתִּי *sessionem tuam et exitum tuum ingressumque novi* Jes. 37, 28. 2 Reg. 19, 27. est *accurate te novi.*

2) mansit 2 Reg. 2, 2. Jud. 6, 18. 19, 15. Num. 32, 17. 1 Sam. 20, 5. Gen. 22, 5. 24, 55. 29, 19. Exod. 24, 14., יֹשֵׁב אֹהָלִים *domi manens* Gen. 25, 27., addita desidiae et ignaviae notione Jer. 8, 14.; *manere alicui* est vel: exspectare, praestolari aliquem Jer. 3, 2. vel amicum alicui manere Hos. 3, 3. — Gen. 49, 24: וַתֵּשֶׁב בְּאֵיתָן קַשְׁתּוֹ *et manebit firmus arcus ejus.* — 3) habitavit Ps. 133, 1. Gen. 13, 6. 27, 44. a) sq. בְּ loci Deut. 17, 14. 2 Sam. 15, 8. Jer. 35, 7., sq. עַל

Levit. 25, 18. Jer. 25, 5. Ezech. 37, 25. *(über ein Land hin)*; — b) sq. accus. loci Gen. 4, 20. 21. — Partic. יֹשֵׁב subst. *incola* Gen. 4, 20. Jud. 1, 21. 3, 3., plur. יֹשְׁבִים Gen. 19, 25., c. affixo יֹשְׁבָיו 2 Chron. 34, 24. Etiam de *Deo* dicitur vel *coelum* Ps. 2. 4. 1 Reg. 8, 39. vel *templum* inhabitante Ps. 9, 12. 2 Sam. 7, 6.; alibi Jova vocatur יֹשֵׁב הַכְּרוּבִים *habitans inter Cherubos* 2 Reg. 19, 15. 1 Chron. 13, 6. Ps. 80, 2. 99, 1. etc, יֹשֵׁב תְּהִלּוֹת יִשְׂרָאֵל *habitans inter hymnos Israelitarum* Ps. 22, 4. — 4) intrans. habitatus est locus Ezech. 29, 11. 36, 35. Zach. 9, 5. 12, 6. Jer. 17, 6. 25. Jes. 13, 20. Ita *ναίειν* passim ap. Homer. (Il. 9, 153. 295.) et Sophocl. Aiac. flagell. 603, ubi Scholiastes: *ναίεις ἐνεργητικὸν ἀντὶ παθητικοῦ ναίῃ*.

Partic. foem. יוֹשֶׁבֶת Nah. 3, 8. et יוֹשֶׁבֶת Levit. 15, 23. Jud. 4, 5., per syncopen יֹשַׁבְתְּ sec. Kri Jer. 22, 23. sed Cthib habet יֹשַׁבְתִּי cum Jod paragog., infin. absol. יָשׁוֹב 1 Sam. 20, 5., infin. constr. שֶׁבֶת Deut. 1, 6. Ps. 133, 1. cum affixo שִׁבְתִּי 2 Sam. 15, 8. Ps. 139, 2. etc. (aliud vide inter nomina). Imperat. שֵׁב Gen. 20, 15., cum ה paragog. שְׁבָה Gen. 27, 19. Fut. יֵשֵׁב Levit. 15, 6. etc.

Niph. נוֹשַׁב *habitatus, inhabitatus est* Jer. 6, 8. (22, 6. sec. Cthib) Ezech. 12, 20. 26, 17. 19. 38, 12. Exod. 16, 35.

Pih. יִשֵּׁב Ezech. 25, 4. יִשְּׁבוּ טִירוֹתֵיהֶם בָּךְ *sedere facient* h. e. *collocabunt caulas suas in te.* — Hiph. הוֹשִׁיב 1) *sedere fecit, collocavit* 1 Sam. 2, 8. הוֹשִׁיב עִם נְדִיבִים *inter principes collocare,* 1 Reg. 21, 9. 10. 12. — 2) *habitare fecit* Ps. 4, 9. 113, 9., sq. בְּ Gen. 47, 6. 2 Reg. 17, 26. Hos. 12, 10.; — it. *cohabitare secum fecit* mulierem h. e. in matrimonium duxit Esr. 10, 2. 14. 17. Neh. 13, 27. coll. Aethiop. ወሰበ: in Conj. IV. *matrimonium contraxit, uxorem duxit.* — 3) *habitari fecit* terram Ezech. 36, 33. Jes. 54, 3. — Hoph. הוּשַׁב 1) *habitare factus est, habitator factus est* Jes. 5, 8. 2) *habitatus est* Jes. 44, 26., ubi תּוּשַׁב 3. foem. fut., v. Gesen. ad h. l.

שִׁיבָה f. (pro יְשִׁיבָה) *sessio, mansio, habitatio* 2 Sam. 19, 33.

שׁוּבָה v. sub rad. שׁוּב.

שֶׁבֶת f. *id.* Gen. 16, 3. 1 Reg. 10, 19. 2 Chron. 9, 18., est infin. Kal, vide sub ipsa rad.

מוֹשָׁב m. 1) *sessio* i. e. *habitatio* Exod. 12, 40. — — מוֹשַׁב בְּנֵי יִשְׂרָאֵל שְׁלֹשִׁים שָׁנָה וְאַרְבַּע מֵאוֹת שָׁנָה *habitatio Israelitarum* erat *quadringentorum et triginta annorum* i. e. habitarunt in Aegypto 430 annos. — 2) *sedes* h. e. a) locus sessionis 1 Sam. 20, 25. Ps. 1, 1., *sella* Job. 29, 7. — meton. *consessus* hominum Ps. 107, 32.; b) locus habitationis Gen. 27, 39. 36, 43. Ps. 132, 13. Ezech. 48, 15., meton. *incolae* 2 Sam. 9, 12 (domus). — 3) *situs* urbis 2 Reg. 2, 19. Plur. a) in regim. מוֹשְׁבֵי Ezech. 34, 13.; b) מוֹשָׁבוֹת, cum affixo מוֹשְׁבֹתֵכֶם Exod. 10, 23.

תּוֹשָׁב m. *inquilinus, continuo* in loco aliquo *habitans,* ubi jus civitatis non habet, Gen. 23, 4. Exod. 12, 45. Num. 35, 15.

יֶשַׁח m., unde יֶשְׁחֲךָ Mich. 6, 14., vulgo exponitur *depressio,* coll. rad. cognat. שחח; ab aliis *spurcities,* quam de *dysenteria* cum Syro explicat Michaelis in *Suppl.* p. 1170. coll. Arab. وَسَخٌ *spurcities* a rad. وَسِخَ

computruit sordibus v. Alb. Schultens, ad *Job. in indice* et ad *Hariri Cons.* IV, p. 51., sed justo angustius. Certum est, innui aliquid *satietati* contrarium, vel *aviditatem* vel *famem:* quare conferas rad. Arab. شَحَّ *avarus, avidus fuit,* Syr. שׁחא in Ethpah. *exarsit cupiditate, concupivit:* unde יֶשְׁחֲךָ *aviditas tua;* vel potius rad. Arab. وحش in Conjug. IV. *fame exinanitus, famelicus fuit,* in Conjug. V. *inani ventre fuit prae fame, vacuum reliquit stomachum,* interveniente litterarum metathesi, in Arabismo frequentissima, ut יֶשְׁחֲךָ sit *fames tua,* cui bene respondet sq. בְּקִרְבֶּךָ *in ventre tuo.*

יָשַׁט in Kal inusit., Hiph. הוֹשִׁיט *extendit* Esth. 4, 11. 5, 2. 8, 4. Syr. Aphel ܐܘܫܛ *id.*

יִשַׁי nom. propr. patris Davidis 1 Sam. 16, 1 sqq. Lxx. Ἰεσσαί, Syr. ܐܝܫܝ (c. Aleph prosthet.) coll. אִישַׁי 1 Chron. 2, 13. Ipse Davides passim appellatur in sublimiore oratione גֶּזַע יִשָׁי Jes. 11, 1., שֹׁרֶשׁ יִשַׁי 11, 10. (ἡ ῥίζα τοῦ Ἰεσσαί Rom. 15, 12.). Origo voc. non liquet.

יָשַׁם I) *desolatus est* i. q. שָׁמַם, ex quo ortum videtur. Fut. foem. תֵּשַׁם Gen. 47, 19. Ezech. 12, 19. 19, 7., sed plur. תִּישַׁמְנָה Ezech. 6, 6. — II) fortasse i. q. Arab. وسم *signo notavit, designavit,* v. שֵׁם sub lit. שׁ.

יְשִׁימוֹת f. plur. *desolationes* sec. Cthib Ps. 55, 16., sed Kri cum Codd. optimis et Verss. antiq. habet יַשִּׁי מָוֶת *decipiat mors* i. e. *ex improviso irruat.*

יְשִׁימוֹן m. *vastitas, solitudo magna* Deut. 32, 10. Jes. 43, 19. Ps. 68, 8. etc. Syr. ܐܫܝܡܘܢ *desertum;* in cujus א radicis ישם superest vestigium.

יָשַׂם 1) *posuit* i. q. שׂוּם. Inde est fut. cum Vau convers. et ה paragog. וָאָשִׂמָה sec. Cthib Jud. 12, 3. (sed Kri habet וָאָשִׂימָה a שׂוּם). — 2) intransit. *positus est.* Fut. cum Vau convers. וַיִּשֶׂם Gen. 50, 26. et sec. Cthib 24, 33. (ubi Kri habet וַיּוּשַׂם ex Hoph. verbi שׂוּם). Nihili est, quod conferunt Arab. وسم; hoc enim *ponendi* significationem habuisse, doceri non potest.

יִשְׁמְעֵאל v. sub rad. שָׁמַע.

יָשֵׁן vel יָשַׁן duplex radix est: I) *dormivit* (Arab. وسن) Ps. 4, 9. 13, 4. Ezech. 34, 25. Trop. de morte Job. 3, 13. Jer. 51, 39, de segnitie Ps. 44, 24. *cur dormis Jova* i. e. opem nobis ferre cunctaris? Infin. constr. cum praefixo לִישׁוֹן Eccles. 5, 11., fut. יִישַׁן Ps. 121, 4., plur. יִשָׁנוּ (altero Jod emisso) Prov. 4, 16. — Pih. יִשֵּׁן *dormire fecit* Jud. 16, 19.

II) in Kal inusit., Niph. נוֹשַׁן *veteravit, inveteravit* (cogn. سنا et سَنّ) Levit. 21, 11. (morbus), Deut. 4, 25. נוֹשַׁנְתֶּם בָּאָרֶץ (si) *inveteraveritis in terra* h. e. diu in ea habitaveritis; partic. נוֹשָׁן *inveteratum* Levit. 26, 10. [Utramque radicem inter se nexam esse, statuit A. Schul-

TENSIUS in *Commentar.* ad Prov. 29, 6. et in *Clave dialect.* p. 247.; putat enim, ישן proprie significare *fuscari*, Arab. يسن, hinc metaph. a) *dormire, obdormire*: quia *somnus* inducit *fuscationem* sive *offuscationem sensuum*; b) *veterascere*: quia color *fuscus* signum est rerum *veterascentium*].

יָשֵׁן m., יְשֵׁנָה f. *dormiens* 1 Sam. 26, 7. Ps. 78, 65., cum pronom. pro verbo יָשֵׁן 1 Reg. 18, 27. 1 Sam. 26, 12. Cant. 7, 10.; יְשֵׁנֵי אַדְמַת עָפָר Dan. 12, 2. *dormientes in terrae pulvere* h. e. mortui.

יָשָׁן m. *vetus* (opp. *recenti*) Levit. 25, 22. 26, 10., f. יְשָׁנָה Neh. 3, 6. 12, 39. Jes. 22, 11.

יְשָׁנָה nom. oppidi 2 Chron. 13, 19. v. RELAND. p. 861.

שֵׁנָה f. (pro יְשֵׁנָה) *somnus* (Arab. سِنَة) Ps. 90, 5. Prov. 6, 2. Eccl. 5, 11. 8, 16., semel cum א, שֵׁנָא Ps. 127, 2.; רָאָה שֵׁנָה בְּעֵינָיו *somnum videre oculis suis* (TERENT. Heautont. 3, 1, 82.) i. e. *somn. capere* Eccles. 8, 16., נָדְדָה שְׁנָתִי מֵעֵינָי *fugit somnus oculos meos* Gen. 31, 40. — Poet. *somno* assimilatur vita humana, caduca illa et fluxa Ps. 90, 5. Plur. שֵׁנוֹת Prov. 6, 10. 24, 22.

שְׁנָא f. Chald. *id.*, in statu emphat. שִׁנְתָּא, cum affixo שִׁנְתֵּהּ Dan. 6, 19.

שְׁנָת f. *id.* Ps. 132, 4.

ישׁע in Kal inusit., proprie coll. Arab. وسع *spatiosum, laxum, amplum esse, gradu pollere spatioso* v. SCHULTENS. in *Origin. Hebr.* T. I, p. 18 sq. et in *Vindic.* p. 21 sq., cujus sententiam laudat MICHAELIS *in der Beurtheilung der Mittel* etc. p. 270 sq.; deinde transfertur ad *salutis felicitatisque* notionem, ut vicissim ab *angustiae* notione *miseriae* potestas proficiscitur v. HARTMANN. ling. Einl. p. 239 sq. — Hiph. הוֹשִׁיעַ *juvit, opem tulit, opitulatus est* Jes. 45, 20., sq. acc. pers. Jes. 35, 4. Jer. 17, 14. Exod. 2, 17. Ps. 34, 19., sq. לְ Deut. 22, 27. Jer. 11, 12. Ps. 72, 4. 86, 16. — it. *servavit, eripuit*, sq. מִן Jer. 30, 10. Zach. 8, 7. Ps. 7, 2. 34, 7., sq. מִיַּד פְּ Jud. 2, 16. 18. 3, 31. Neh. 9, 27.; spec. *victoriam dedit*, sq. לְ pers. Deut. 20, 4. Jud. 7, 7. 2 Sam. 8, 6. 14. Frequens est formula: הוֹשִׁיעָה לִּי יָדִי, quae duplicem sensum habet: a) *mea ipsius virtute*, nemine adjuvante, *victoriam consecutus sum, vici* Jud. 7, 2. Job. 40, 14., etiam de Deo Ps. 98, 1.; b) *ipse mihi opem tuli* h. e. *ultionem* (privatam) *sumsi*, quam Deo (vel magistratibus) committere debebam 1 Sam. 25, 26. 33. Illo priore sensu legitur etiam זְרֹעִי הוֹשִׁיעָה לִּי Ps. 44, 4. Jes 63, 5. ac de Deo Jes. 59, 16. — Fut. יוֹשִׁיעַ Ps. 34, 19. et ה servato יְהוֹשִׁיעַ Ps. 116, 6., apocop. יֹשַׁע Prov. 20, 22. (semel etiam cum affixo יֹשַׁעֲכֶם Jes. 35, 4., cum Vau convers. וַיּוֹשַׁע Jes. 63, 5. etc.

Niph. נוֹשַׁע 1) *adiutus, servatus est* Jes. 30, 7. 45, 17. Jer. 8, 20. 23, 6. 33, 16., hinc a) *vicit* Deut. 33, 29. (ubi sequitur: *blandientur tibi hostes et excelsa eorum calcabis*), Ps. 33, 16. Zach. 9, 9.; b) *salvus, sospes fuit* Ps. 80, 4. 8. 20. Prov. 28, 18. — 2) *liberatus est*; constr. c. מִן 2 Sam. 22, 4. Ps. 18, 4. Num. 10, 9.

יֵשַׁע et יֶשַׁע m. 1) *liberatio, auxilium* Jes. 5, 5. יֵצֵא יִשְׁעִי *prodibit*, aderit *auxilium meum*; Ps. 20, 7. 51, 14. 85, 8. Hab. 3, 13:

לְיֵשַׁע אֶת־מְשִׁיחֶךָ *ad servandum, liberandum unctum tuum* v. Gesen. Lehrg. p. 688. — 2) *salus* Job. 5, 4. 11. 2 Sam. 23, 5.; הִלְבִּישׁ יֶשַׁע Ps. 132, 16. vel הִלְבִּישׁ בִּגְדֵי יֶשַׁע Jes. 61, 10. *induere aliquem salute vel vestibus salutis* i. e. salvum aliquem praestare v. sub rad. לבשׁ; שִׁית בְּיֶשַׁע *ponere aliquem in salute* eod. sensu Ps 12, 6.; meton. pro *salutis auctore* Jes. 17, 10. Cum affixo יִשְׁעֲךָ et יֶשְׁעֲךָ Ps. 85, 8., יִשְׁעֵךְ Jes. 62, 11.

יְשַׁעְיָה et יְשַׁעְיָהוּ nom. propr. *prophetae* celeberrimi, LXX. Ἠσαΐας 2 Reg. 19, 20. Jes. 1, 1.

יְשׁוּעָה f. 1) *liberatio, auxilium* Jes. 56, 1. Hab. 3, 8. Exod. 14, 13. Ps. 96, 2., spec. *victoria* (v. rad.) 2 Reg. 5, 1. 1 Sam. 14, 45. Jes. 59, 17., it. *absolutio a crimine* in foro Job. 13, 16. — 2) *salus, prosperitas* Jes. 60, 18. 62, 1. Ps. 119, 155. Jes. 26, 18. יְשׁוּעֹת בַּל נַעֲשֶׂה אֶרֶץ *salutes non* (nondum) *facta est terra* h. e. nondum parta est terrae salus. Cum ה paragog. יְשׁוּעָתָה Ps. 3, 3. et יְשֻׁעָתָה Ps. 80, 3. Plur. יְשׁוּעוֹת 2 Sam. 22, 51. et יְשֻׁעוֹת Ps. 53, 7.

מוֹשָׁעוֹת plur. f. *liberationes* Ps. 68, 21.

תְּשׁוּעָה v. sub rad. שׁוע.

יְהוֹשֻׁעַ v. sub יְהוָֹה.

יֵשׁוּעַ nom. propr. 1) virorum, Ἰησοῦς, in libris tantum post babylonicum exilium scriptis frequentatum, quod sunt, qui contractum putent ex יְהוֹשׁוּעַ. Conf. plura in Michaelis *Suppl.* p. 1146. Neh. 8, 17. Esr. 2, 2. 3, 2. 2 Chron. 31, 15. etc. Syr. ܝܫܘܥ. — 2) oppidi Neh. 11. 26.

יָשְׁפֵה Exod. 28, 20. 39, 13. et יָשְׁפָה Ezech. 28, 13. *Jaspis,* gemma varii coloris; Arab. يَسْفٌ, يَسْبٌ, يَشْفٌ. Origo incerta est. v. Bellermann. Urim u. Thum. p. 69 sqq.

יָשַׁר 1) *aequus, planus fuit* (vid. Pih.). Huc referas Hab. 2, 4. עֻפְּלָה לֹא יָשְׁרָה נַפְשׁוֹ *tumidus, non planus* (tropice: *modestus*) est *animus ejus* (Chaldaei). Alii tamen: *prosper est*, v. Wahl. ad h. l. — 2) *rectus fuit* (opp. pravo): a) physice 1 Sam. 6, 12. וַיִּשַּׁרְנָה הַפָּרוֹת בַּדֶּרֶךְ (v. infra) *rectae fuerunt juvencae in via* h. e. recta processerunt; b) ethice in hac formula: *rectum est aliquid* בְּעֵינֵי פ׳ *in al. oculis* h. e. placet, probatur ei 1 Reg. 9, 12. 2 Sam. 17, 4. Jud. 14, 2. 2 Chron. 30, 4. Num. 23, 27. — Fut. יִישַׁר et defect. יִשַׁר 1 Sam. 18, 20.; semel plur. cum dag. forti יִשַּׁרְנָה 1 Sam. 6, 12. v. Gesen. Lehrgeb. p. 390. 276.

Pih. יִשֵּׁר 1) *planum fecit, complanavit* viam Jes. 40, 3. 45, 13. — 2) *rectum fecit* Prov. 9, 15. *rectas facientes vias suas* i. e. rectà procedentes (trop. homines simplices, a dolo et malitia alieni), Prov. 11, 5. 3, 6. *rectas faciet vias tuas* Jova h. e. faciet res tuas bene ac feliciter cedere, — hinc *direxit* 2 Chron. 32, 30 (aquas), Job. 37, 3 (tonitru). — 3) *rectum,* bonum *habuit, existimavit* Ps. 119, 128. כָּל־פִּקּוּדֵי כֹל יִשָּׁרְתִּי *omnia de omni re praecepta* (tua) *recta judico.* — Pyh. part. מְיֻשָּׁר *aequatum, complanatum, diductum* (aurum) 1 Reg. 6, 35. — Hiph. 1) *planum fecit, complanavit,* Ps. 5, 9. הַיְשַׁר לְפָנַי דַּרְכֶּךָ trop. *complana viam tuam ante me* h. e. facias ut tanquam in via plana

incedam, ut non labar (peccem). Sed Cthib legit הושׁר (תּוֹשֶׁר) v. Gesen. Lehrgeb. p. 388. — 2) *rectum fecit* Prov. 4, 25: *palpebrae tuae* (oculi tui) *rectum faciant* sc. visum h. e. rectâ prospiciant (aliena nihil curantes).

יָשָׁר m., יְשָׁרָה f. 1) aequus, planus Jer. 31, 9 (de via). — 2) rectus Ezech. 1, 7. 23. Ps. 107, 7. Job. 33, 27 (ubi in proverbio dic. *rectum curvum facere* i. e. perverse agere), deinde translate Ps. 19, 9. 119, 137., max. in formula: יָשָׁר בְּעֵינֵי פ׳ vel לִפְנֵי פ׳ *rectum videtur alicui* h. e. *placet, probatur* alicui Jud. 17, 6. Deut. 12, 25. 28. Prov. 14, 12. Saepe de personis dicitur α) de Deo: *rectus* i. e. omnis reprehensionis expers Deut. 32, 4.; β) de hominibus: *probus, integer* Ps. 11, 7. Job. 1, 1. 8. 1 Sam. 29, 6., יְשַׁר דֶּרֶךְ Prov. 29, 27., plur. יְשָׁרִים Num. 23, 10., et plenius יִשְׁרֵי לֵב Ps. 7, 11, יִשְׁרֵי דֶרֶךְ Ps. 37, 14.; sed κατ᾽ ἐξοχήν יְשָׁרִים appellantur *Israelitae* Ps. 107, 42. 111, 1. Dan. 11, 17.; סֵפֶר יְשָׁרִים *liber proborum* Jos. 10, 13. 2 Sam. 1, 18. erat volumen carminum antiquorum (sed alii aliter hanc inscriptionem explicant v Wolf. Biblioth. hebr. II, p. 219 sqq.). Substant. יָשָׁר *probitas, integritas* Ps. 37, 37. 111, 8. — Ab eadem *recti* notione proficiscitur haec utraque translatio: a) *proclivis, promtus* (q. d. rectâ tendens) ad aliquid 2 Chron. 29, 34: *Levitae erant* יִשְׁרֵי לֵבָב לְהִתְקַדֵּשׁ *promti animo ad sanctificandum se*; Vulg. parum accurate: *faciliori ritu sanctificantur*. — b) *felix, prosper* (q. d. rectâ tendens ad metam) Esr. 8, 21. v. rad. Pih. 2.

יֹשֶׁר m. 1) propr. *rectitudo viae* Prov. 2, 13. 4, 11. — 2) translate a) objective: *rectum, fas* Job. 6, 25. אִמְרֵי יֹשֶׁר *verba recta* (vera); Prov. 11, 24. חוֹשֵׂךְ מִיֹּשֶׁר *parcus praeter jus et aequum* i. e. justo parcior; Eccles. 12, 10. כָּתוּב יֹשֶׁר *scriptum recte*; Job. 33, 23. *ad indicandum homini* יָשְׁרוֹ i. e. id, quod Deus vult ab hominibus fieri, *officia* hom. — b) subjective: *recta indoles* h. e. *probitas, integritas* animi Prov. 14, 2. sq. לֵב vel לֵבָב Ps. 25, 21. 119, 7. Job. 33, 3.; עַל יֹשֶׁר *ob probitatem, virtutem* Prov. 17, 26.

יִשְׁרָה f. *rectitudo, probitas, integritas* 1 Reg. 3, 6.

יְשֻׁרוּן m. nomen populi *Israelitici* poetic. Deut. 32, 15. 33, 5. 26. Jes. 44, 2. Haud inepte statuit Mercerus (ad Pagnini thesaur. l. sanct. p. 1105.) esse vocab. deminutivum (v. Gesen. L. p. 513.) blanditiae caussa usurpatum, q. d. *rectulus, justulus*, a יָשָׁר. Et in hac eadem sententia sunt Michaelis (Suppl. IV, p. 1185.), Vaterus, Gesenius. Sed alii vertunt: *fortunatum* coll. Arab. يسر in Conjug. II. *prosperavit, secundavit*, v. Rosenmueller. ad Deut. l. c. Cf. Jo. Olpii dissert. de ישרון *praes.* Theod. Hasaeo Bremae 1730.

מִישׁוֹר m. 1) *locus planus, planities* Deut. 3, 10. 4, 43. Jos. 13, 9. 16. 21. 20, 8. Jes. 40, 4. 42, 16. etc. — 2) *rectitudo, justitia* Ps. 45, 7. 67, 5. Jes. 11, 4.

מֵישָׁר m., plur. מֵישָׁרִים, semel מֵשָׁרִים Prov. 1, 3. pr. *rectitudo*, hinc בְּמֵישָׁרִים Prov. 23, 31. et לְמֵישָׁרִים Cant. 7, 10. adverb. *rectâ*; — deinde trop. a) *rectum* Prov. 1, 3. 8, 6. Ps. 58, 2. — b) *justitia* Ps. 17, 2. 96, 10. 99, 4.; adverb. מֵישָׁרִים *juste* Ps. 75, 3. 58, 2., *merito* Cant. 1, 4. — c) *simplicitas, sinceritas* animi Mal. 2, 6. v. Rosenmueller. ad h. l. Huc refert Gesenius etiam Cant. 1, 4: מֵישָׁרִים אֲהֵבוּךָ *sincere amant te* (עֲלָמוֹת v. 3.). Alii, Vulgatum secuti: *probi te amant*, ut מ׳ dictum sit pro אַנְשֵׁי מ׳ sed v. sub. b. — d) *pax, amicitia* Dan.

11, 6: לַעֲשׂוֹת מֵישָׁרִים *ad faciendam, conciliandam pacem, amicitiam.* Praeivit Vulg. — c) *prosperitas* Jes. 26, 7., ubi vid. Rosenmueller.

יְמֵירָא vid. sub rad. מָרָה.

ישש rad. inusit. cum rad. inusit. שׁוּשׁ (quam conf.) eandem *candoris* et *albedinis* significationem habuisse colligitur. Inde sunt

יָשֵׁשׁ *senex,* propr. *canus* 2 Chron. 36, 17.

יָשִׁישׁ *id.* Job. 16, 10., plur. יְשִׁישִׁים Job. 12, 12. 29, 8. 32, 6.

יַת Chald. id. quod hebr. אֵת, nota accusativi. Cum affixo יָתְהוֹן *eos* Dan. 3, 12.

אִיתַי vide sub lit. א.

יתב Chald. id. quod hebr. ישב 1) *sedit, consedit* Dan. 7, 9. 10, 26. — 2) *habitavit* Esr. 4, 17. — Aphel הוֹתֵב *habitare fecit* Esr. 4, 10.

יתד rad. Hebr. inusitat., Arab. وتد (وطد) *firmiter adegit, impegit.* Inde oritur:

יָתֵד foem. 1) *clavus* Ezech. 15, 3., spec. *paxillus tentorii* Jud. 4, 22. 5, 26. Jes. 33, 20. Exod. 35, 18., יְתַד הָאֹהֶל Jud. 4, 21., Arab. وَتِد *clavus, palus, paxillus, qui in terra vel pariete pangitur.* Metaphorice a) *princeps* Zach. 10, 4., quo sensu sumunt Coran. 38, 11. 89, 9. فرعون ذو الاوتاد *Pharao praeditus paxillis* h. e. *circa se habens nobiles,* coll. Jes. 22, 23. 25.; b) *sedes stabilis* Esr. 9, 8. — 2) *pala* Deut. 23, 13.; יְתַד הָאֶרֶג Jud. 16, 14. *spatha textoria* h. e. pecten, quo trama concutitur et imprimitur cf. Braun de vestitu sacerd. lib. I, p. 253. — In regim. יְתַד Jud. l. c., plur. יְתֵדֹת Exod. 38, 20., in regim. יִתְדֹת Exod. 27, 19.

יתח radix inusit., Arab. وتخ *fuste percussit.* Inde est

תּוֹתָח m. Job. 41, 20. Bocharto *fustis* (Arab. ميتخة), aliis *aries* vel *ballista.*

יתם rad. inusit., Arab. وتم *solitarius fuit.* Huc referunt nonnulli אֵיתָם *solitarius vivam* Ps. 19, 14., sed vide תמם.

יָתוֹם m. *pupillus, orphanus* a) utroque parente orbatus Exod. 22, 21. Deut. 10, 18. Ps. 10, 14. 18. etc.; b) patre orbatus Job. 24, 9. Arab. يتيم, Syr. ܝܰܬܡܳܐ *id.* Plur. יְתוֹמִים Exod. 22, 23. Ps. 68, 6. Jes. 9, 17.

יתן radix inusit., Arab. وتن *perennis, indesinens fuit,* de qua vid. pluribus Schultensii *Origg. Hebr.* L. I. c. 8. et *Vindic.* p. 107 sq.

אֵיתָן, semel אֵתָן Job. 33, 19. m. 1) substant. a) *perennitas* aquarum Ps. 74, 15. Exod. 14, 27: וַיָּשָׁב הַיָּם לְאֵיתָנוֹ *et rediit mare ad perennitatem suam* h. e. restitutus est perennis et nativus maris fluxus v. Hackmanni Praecidan. sacr. p. 113 sqq. — b) *firmitas, robur* Gen. 49, 24. — c) *rupes, petra* (a perennitate) Num. 24, 21. Mich. 6, 2. Jer.

49, 19. — d) nom. propr. viri sapientis 1 Reg. 5, 11. 1 Chron. 6, 18. 29., cui Ps. 89., tanquam auctori, tribuitur.

2) adject. a) *perennis* Deut. 21, 4. Am. 5, 24., hinc 1 Reg. 8, 2. יֶרַח הָאֵיתָנִים *mensis perennium* rivorum, fluviorum i. e. Tisri, nostro Octobri respondens. — b) *firmus, validus* Jer. 5, 15., plur. אֵיתָנִים, *potentes, fortes*, Vulg. *optimates* Job. 12, 19. — c) Prov. 13, 15. דֶּרֶךְ בֹּגְדִים אֵיתָן *via* i. e. agendi ratio *improborum pertinax est* (cf. Arab. وتون *repugnantia*); all. *perniciosa* coll. אַכְזָר. Umbreitii interpretatio: *ist ein steter Sumpf* vereor, ut ferri possit.

יָתַר duplex radix esse videtur: I) i. q. Arab. وتر et Aethiop. ותר *tendit, intendit* v. יֶתֶר et מֵיתָר. — II) *reliquus fuit, abundavit, excelluit* (Chald. et Syr. *id.*). In Kal non occurrit nisi partic. יוֹתֵר *reliquum* 1 Sam. 15, 15. sed vide inter nom. deriv.

Hiph. הוֹתִיר 1) transit. a) *reliquum fecit, reliquit* Exod. 10, 15. Deut. 28, 54. 2 Reg. 4, 43. Jer. 44, 7. Jes. 1, 9.; sq. מִן *de aliqua re* aliquid reliquum fecit Exod. 16, 19.; b) *abundare fecit* Deut. 28, 11. 30, 9. — 2) intransitive: *excelluit* Gen. 49, 4. Fut. cum Vau conv. in pausa וַתֹּתַר Ruth. 2, 14.

Niph. נוֹתַר 1) *reliquus factus, relictus est* Exod. 10, 15. Num. 26, 65. 1 Reg. 17, 17. Ezech. 14, 22. 2 Reg. 20, 17. Zach. 13, 8., sq. מִן Exod. 29, 34. Partic. נוֹתָר *relictus, reliquus, reliquum* Exod. 29, 34. 1 Sam. 2, 36., plur. נוֹתָרִים Exod. 28, 10. Levit. 10, 12, f. נוֹתֶרֶת Levit. 2, 3. 10. 6, 9. 10, 12., plur. נוֹתָרוֹת Gen. 30, 36. Levit. 27, 18. — 2) *superstes factus est* in certamine adeoque *superior discessit* Dan. 10, 3: *princeps regni persici mihi* (Gabrieli) *per* 21 *dies restitit; tum Michael - - me adiuvit* (die 22. 23.) *atque ita* נוֹתַרְתִּי אֵצֶל מַלְכֵי פָרָס *superior discessi apud reges Persarum* i. e. obtinui, ut mea consilia valerent; *itaque nunc adsum* die 24. cf. v. 4. Sic locum explicuerunt jam Lutherus (*da behielt ich den Sieg bei dem König*) et Geierus. All. vertunt: *retentus sum a rege Persarum*, sed plur. מַלְכִים vix potest in tali loco pro singul. positus esse. Ceterum istam, quam nos optavimus, verbi potestatem vide annon possis etiam ab *excellendi* notione repetere.

יָתוּהּ vide sub rad. תוה.

יֶתֶר m. 1) *funis, restis* Jud. 16, 7. 8. 9. etc., it. *nervus, chorda* (a *tensione* vel *extensione*) Ps. 11, 2., cum affixo יִתְרִי *nervus* sive *chorda mea* (scil. arcus), sec. Kri Job. 30, 11., sed Cthib habet יִתְרוֹ *nervus* sive *chorda sua*, qua scil. refrenabatur unusquisque illorum, conf. Schultens. in *Commentar.* ad h. l. Plur. יְתָרִים Jud. l. c.

2) a) *reliquum, residuum*, sq. genit., י׳ הַבַּז *reliquiae praedae* Num. 31, 32. (ubi v. Rosenmueller.), י׳ מַמְלָכוּת *reliquiae regni* Jos. 13, 27. Jud. 7, 6.; sed י׳ הָאַרְבֶּה Joel. 1, 4. *quod gryllus reliquerat.* — b) *abundantia* Ps. 17, 14.; hinc adverb. *abunde, valde* Jes. 56, 12. Dan. 8, 9. עַל יֶתֶר *satis superque* Ps. 31, 24. — c) *excellentia, eminentia* Prov. 17, 7. Gen. 49, 3. (ubi abstract. pro concr.), meton. *id, quo quis excellit* Job. 4, 21. 22, 20. Cum affixo יִתְרָם Ps. 17, 14. Passim est nom. propr. virorum Jud. 8, 20. 1 Reg. 2, 5. 1 Chron. 2, 17. 32., unde ori-

tur patronym. יִתְרִי 2 Sam. 23, 38. 1 Chron. 2, 53. — Sed Exod. 4, 18. יֶתֶר legitur pro יִתְרוֹ Jethro, q. v.

יוֹתֵר (particip praes. vide supra): 1) subst. *praestans, praestantia, commodum, emolumentum* Eccles. 6, 8: *quid praestat sapiens insipido?* vel *quid emolumenti est sapienti prae insipido (was hat er vor ihm voraus)?* v. 11: מַה־יּוֹתֵר לָאָדָם *quid emolumenti percipit* (inde) *homo?* — 2) adv. a) *amplius, magis* Eccles. 2, 15. 7, 11. Esth. 6, 6., sq. relat. *praeterea quod* Eccles. 12, 9. — b) *abunde, nimium* Eccles. 7, 16. v. Hartmann. in Wineri Zeitschr. I, p. 40.

יוֹתֶרֶת f. Exod. 29, 13. 22. Levit. 3, 4. 10. 15. 4, 9. 7, 4. 8, 16. 25. 9, 10. 19. vulgo *reticulum hepatis* h. e. *membrana hepar ambiens*, rectius auctore Bocharto in *Hieroz.* P. I, p. 498 sq. *major hepatis lobus* h. e. pars jecoris quae excedit, quomodo lobi et appendices; Arabes vocant زِيَادَة a زَادَ *excedere, redundare.* Avicenna زِيَادَة ita describit. „Hepar habet quaedam *Zawaid* i. e. *augmenta* (vel processum quosdam), quibus stomachum amplectitur eique adhaeret, quorum augmentorum maximum illud est, quod speciali nomine *Zaida* vocatur. Illi autem fel incumbit, unde ad inferiora extenditur." etc. Ikenius in Dissert. de *Ablegminibus sacrificiorum* c. 1. §. 10 sq. intelligit *diaphragma*, sic dictum ab Arab. وَتَرَ *discrevit, distinxit.* Conf. Fulleri *Miscell. S.* L. V. c. 14.

יַתִּיר 1) Hebr. nom. oppidi in tribu Jud. Jos. 15, 48. (Ἰεθειρά Euseb.?) — 2) Chald. *amplus, excellens* Dan. 2, 31., foem. יַתִּירָא Dan. 5, 12. et יַתִּירָה 4, 33. 5, 14. 6, 4., it. *abundans*, adverbialiter *abunde, valde* Dan. 3, 22. 7, 7. 19.

יִתְרָה f. *residuum* Jes. 15, 7. Jer. 48, 35.

יִתְרוֹן m. 1) *excellentia, praestantia* Eccles. 2, 13: *vidi praestare sapientiam stultitiae, quemadmodum praestat lux tenebris.* — 2) *emolumentum* (coll. rad. Syr. יתר *lucrifecit*) Eccles. 1, 6. 2, 11. 3, 9. 5, 8. 15. etc., unde cum כּ, כִּיתְרוֹן, ex Syriasmo pro כְּיִתְרוֹן Eccles. 2, 13. Syr. ܝܘܬܪܢܐ *id.*

יִתְרוֹ nom. propr. soceri Mosis, alibi יֶתֶר et חוֹבָב Exod. 3, 1. 4, 18.

מוֹתָר m. 1) *abundantia* Prov. 14, 23. 21, 5. opp. מַחְסוֹר. — 2) *praestantia* Eccles. 3, 19.

מֵיתָר m. 1) *restis, funis.* Plur. cum affixo מֵיתְרֵיהֶם Num. 3, 37. 4, 32. — 2) *nervus, chorda* arcus Ps. 21, 13.

כ

כְּ *comparandi* particula notans 1) *similitudinem: instar, ad modum* (κατά) 1 Sam. 25, 36: מִשְׁתֶּה בְּבֵיתוֹ כְּמִשְׁתֵּה הַמֶּלֶךְ *convivium in domo ejus convivii instar regii*, Ps. 1, 3: הָיָה כְּעֵץ שָׁתוּל *est arboris instar plantatae* (v. sub הָיָה); hinc reddi potest: *ut, velut, tanquam:* Gen.

9, 3: כְּיֶרֶק עֵשֶׂב נָתַתִּי לָכֶם אֶת־כֹּל *ut herbam viridem dedi vobis omnia;* Thren. 3, 12: וַיַּצִּיבֵנִי כַּמַּטָּרָה *statuit me tanquam scopum;* Gen. 21, 16: הַרְחֵק כִּמְטַחֲוֵי קֶשֶׁת *digredi, ut sagittarii* (facere solent) h. e. ad jactum arcus, Jes. 1, 7. Ps. 78, 69. 89, 37. De phrasib. מָשָׁל כְּ, חָשַׁב כְּ vide sub his radd. — Bis repetitum כְּ, כְּ et וְכ, כְּ non solum legitur, ubi duo simul cum alia quadam re conferuntur Cant. 1, 5., sed sexcenties, ubi alterum alteri comparatur ita ut sit: vel a) *sicut, ita* 1 Reg. 22, 4: כְּעַמִּי כְּעַמֶּךָ *sicut populus meus, ita populus tuus,* Gen. 18, 25: כַּצַּדִּיק כָּרָשָׁע *sicut probus, ita improbus,* Hos. 4, 9. — vel b) *tam, quam* Deut. 1, 17: כַּקָּטֹן כַּגָּדֹל תִּשְׁמָעוּן *tam parvum quam magnum audietis,* Ezech. 18, 4: כְּנֶפֶשׁ הָאָב וּכְנֶפֶשׁ הַבֵּן *tam patris quam filii anima,* Levit. 24, 16. — 2) *convenientiam* cum aliqua norma: *secundum, κατά* Jos. 6, 15: כַּמִּשְׁפָּט הַזֶּה *secundum hanc consuetudinem;* Thren. 3, 64: כְּמַעֲשֵׂה יְדֵיהֶם *secundum opera manuum ipsorum* (i. e. quemadmodum meruerunt); 1 Sam. 13, 14: אִישׁ כִּלְבָבוֹ *vir secundum ejus animum* h. e. qualis ipsi placet, probatur; Ps. 7, 18: אוֹדֶה יי כְּצִדְקוֹ *celebrabo Jovam secundum justitiam ipsius* h. e. quemadmodum meretur ejus justitia; Ps. 78, 72: כְּתֹם לְבָבוֹ *secundum integritatem animi sui* h. e. quemadmodum flagitabat animi integritas h. e. *animo integro,* 2 Reg. 1, 17. Prov. 24, 12. Jer. 17, 10. Num. 14, 19. Deut. 9, 10. — Huc pertinet etiam Zach. 2, 10: *expandam vos* כְּאַרְבַּע רוּחוֹת *secundum quatuor* coeli *plagas* h. e. ita ut sedes vestrae accommodatae sint ad c. plagas, respondeant quasi c. plagis; quanquam hic ad sensum reddi potest: *versus,* graec. *κατὰ τοὺς ἀνέμους.* — 3) Cum *simile* id dicatur, quod ad alicujus rei formam et indolem *proxime accedat,* factum est, ut כְּ etiam significaret a) *circiter, ferme,* maxime ubi de rerum vel copia vel mensura agitur: Exod. 12, 37: כְּשֵׁשׁ־מֵאוֹת אֶלֶף רַגְלִי *sexcenta circiter millia peditum,* 1 Reg. 22, 6, Exod. 32, 28. 4, 13. etc.; Num. 11, 31: כְּדֶרֶךְ יוֹם *circiter unius diei spatium;* Jos. 10, 13: כְּיוֹם תָּמִים *diem circiter integrum,* Dan. 6, 1.; Ruth. 2, 17: וַיְהִי כְּאֵיפָה שְׂעֹרִים *fuit circiter epha hordei,* adde 1 Sam. 14, 14. 20, 3. Graeci et ipsi dicunt ὡς (Diod. Sic. 5, 2. Herod. 2, 130. Act. 1, 15.), ὡσεί nec non *κατά,* Romani *ad* Liv. 4, 59. 8, 18. — b) *circa (sub* Flor. 2, 11. 17. Virg. Geo. 4, 16.), de temporis aliquo momento, quod non accurate definitur (differt igitur a בְּ temp.): Exod. 11, 4: כַּחֲצֹת הַלַּיְלָה *circa mediam noctem (um Mitternacht);* Dan. 9, 21: כְּעֵת מִנְחַת עָרֶב *circa tempus sacrificii vespertini (um die Zeit, zur Zeit);* Gen. 39, 11: כַּיּוֹם הַזֶּה *circa hunc diem,* Gen. 18, 10. Jes. 8, 23.

Alia est ratio hujus praeverbii, ubi infinitivo junctum de *tempore* dicitur 1 Sam. 5, 10: כְּבוֹא אֲרוֹן עֶקְרוֹן וַיִּזְעֲקוּ הָעֶקְרֹנִים *ut venit arca Ecronem, vociferati sunt Ecronitae,* Lxx. ὡς εἰσῆλθεν κιβωτὸς εἰς Ἀσκάλωνα, καὶ ἐβόησαν οἱ Ἀσκαλωνῖται. Hic duae res gestae inter se comparantur (ut illud factum est, ita hoc), nec tamen in universum, sed quod ad *tempus* attinet, in quod incidebant, ita ut sensus sit: *eodem utrumque momento factum, simulac* illud factum, factum etiam hoc est. Graeci simil. *ὡς* ponunt. Ceterum tripartitus est hic vocabuli usus: a) Gen. 39, 18: כַּהֲרִימִי קוֹלִי *ubi sustuli vocem meam,* Esth. 5, 2: כִּרְאוֹת הַמֶּלֶךְ *ubi vidit rex,* Jud. 2, 4. 1 Sam. 2, 13. Esr. 10, 9.; b) Ps. 12, 9: כְּרֻם זֻלּוּת בְּנֵי אָדָם *ut surgunt* (impii), *terror hominum sunt;* c) Deut. 16, 6: *ut (quando) in eo erit sol, ut occidat,* Jer. 25, 12: כִּמְלֹאת שִׁבְעִים שָׁנָה *ut, cum completi erunt septuaginta anni,* Gen.

44, 30. etc. Non multum discrepant loci, in quibus כְּ praefixum est *nominibus verbalibus* Jes. 23, 5: כַּשֵּׁמַע צֹר, 2 Chron. 12, 1: כְּחֶזְקָתוֹ *ut robur* (novum) *sumsit*, Jes. 30, 19. 18, 5. Rarius cum *participiis* copulatur eodem sensu: Gen. 38, 29: כְּמֵשִׁיב יָדוֹ יָצָא אָחִיו *cum retraheret manum suam, exiit frater ejus*, 40, 10: כְפֹרַחַת עָלְתָה נִצָּהּ *cum germinaret, extulit se flos ejus.*

Addunt, כְּ passim pleonastice poni (Rabbini vocant כְּ *veritatis*), minus recte; nam in istis etiam quos afferunt locis vim suam retinet. Scil. Exod. 22, 24: לֹא־תִהְיֶה לוֹ כְּנֹשֶׁה vertendum est: *non eris ipsi* h. e. non geres te erga ipsum *ut foenerator*; 1 Sam. 10, 27: וַיְהִי כְּמַחֲרִישׁ non signif. *surdus fuit*, sed *surdo similis fuit, surdi speciem prae se tulit;* Neh. 7, 2: כִּי הוּא כְּאִישׁ אֱמֶת hunc sensum habet: *is fuit quemadmodum vir fidus et verax (esse solet*, debet). ὡς ἀληθής v. Wineri Grammat. N. T. p. 205. Scil. hae sententiae הוּא אִישׁ אֱמֶת et הוּא כְּאִישׁ א׳ ita a se invicem differunt, ut *illa* praedicatum simpl. adjiciat, *haec* vero, contentione instituta, certum quendam hominem imagini ac formae viri probi parem esse doceat. Adde Job. 24, 14. Jes. 1, 7. 10, 13. 13, 6. al. Nec potestate sua caret כְּ in his duobus locis Jes. 1, 9: הוֹתִיר לָנוּ שָׂרִיד כִּמְעָט *reliquit superstites nobis ut paululum (paucos)* h. e. tot, ut si paullum (hominum) reliquum est, et Num. 16, 21: אֲכַלֶּה אֹתָם כְּרָגַע *consumam eos ut* (uno) *temporis momento* (fieri solet), vel ut unum temporis momentum consumitur h. e. praeterit.

Haud ita raro כְּ ponitur, ubi totum aliquod cum parte rei confertur. Eorum autem locorum duplex genus est: a) Ps. 18, 34: רַגְלַי כָּאַיָּלוֹת *pedes mei similes cervis sunt* h. e. ita veloces, ut cervi, velocissimum animal, esse solent. Qui in hac sententia כאילות dictum volunt pro כְּרַגְלֵי אילות, ii putidum quid postulant a poeta nec intelligunt, istam quoque elegantem esse comparationem; Hab. 3, 4. Ps. 103, 5. Sed Ps. 48, 7: רְעָדָה אֲחָזָתַם חִיל כַּיּוֹלֵדָה huc non spectat; ita enim expedienda haec verba: *cepit eos dolor ut* (qualis) *parturientem* capere solet. — b) per breviloquentiam haec sunt Prov. 19, 12: *ira regis* est נַהַם כַּכְּפִיר i. e. נַהַם כְּנַהַם כְּפִיר *rugitus ut leonis catuli.* Simil. Hom. Il. 17, 51. κόμαι χαρίτεσσιν ὁμοῖαι, Xenoph. Cyrop. 5, 1, 4. ὁμοίαν ταῖς δούλαις εἶχε τὴν ἐσθῆτα cf. Schaefer ad Apollon. Rhod. II, p. 161. Fritzsche Conjectan. in N. T. I, p. 2 sqq. Winer. Grammat. N. T. p. 98.

Denique non satis recte contendunt (Gesen. L. p. 837.), post כְּ saepenumero omitti praeverbium בְּ; certe magna est locorum, quos afferunt, varietas. Nam a) Jes. 5, 18. ad v. כַּעֲבוֹת e priore hemistichio facile repetes בְּ. Vicissim Job. 29, 23. יִחֲלוּ כַמָּטָר לִי nota dat., quae primario duntaxat voc. adjecta est, referenda etiam ad id, in quo comparatio continetur, licet hoc praemissum sit illi. — b) Jes. 9, 3. הַחִתֹּתָ כְּיוֹם מִדְיָן vertas: *frangis* (jugum) *ut dies midian.* h. e. ut clades Midianitis inflicta aliud jugum fregit, 1, 25. אֶצְרֹף כַּבֹּר סִיגָיִךְ *expurgabo, ut sal laxivii, scorias tuas* i. e. ut sal lax., cum adhibetur, expurgare solet sordes, Job. 30, 14. כְּפֶרֶץ רָחָב יֶאֱתָיוּ bene interpretatus est Umbreitius: *gleich einem breiten Mauerrisse kommen sie (die Feinde)*, Am. 9, 11. *exstruam, instaurabo eam* (domum David.) כִּימֵי עוֹלָם *ut dies pristini* sc. eam exstruxerunt et ornarunt (tempori tribuitur a poeta, quod Deus illo tempore fecit), nisi mavis ita interpretari: *secundum dies pristinos*, κατὰ τὰς ἡμέρας τοῦ αἰῶνος h. e. sic

ut pristinae domus davidicae tempora normae mihi sint in instaurando; Hos. 9, 9. Ps. 95, 8. — c) audaciora haec sunt: *Jova surget ut mons Perazim, succensebit ut vallis Gibeon* Jes. 28, 21. Ps. 106, 9. In his agnosces imperfectam comparationem, quam noli supplenda voc. כְּ perfectam reddere; hoc enim est poetam e pedestris orationis tenuitate metiri.

Cum affixis: כָּכֶם Jud. 8, 2. כָּהֶם 2 Reg. 17, 15., alibi interposita syll. מוֹ, כָּמוֹנִי Gen. 44, 15. כָּמוֹךָ Gen. 44, 18. כָּמֹהוּ 1 Sam. 10, 24. v. infra כְּמוֹ.

כָּאַב (כָּאֵב?) *doluit* sive corpore sive animo, *dolore affectus est* Gen. 34, 25. Ps. 69, 30., sq. עַל caussae Job. 14, 22. Syr. Chald. (Am. 6, 6. Nah. 3, 19.) *id.*, Arab. كَأَبَ *moestus fuit* (v. tamen SCHULTENS. ad Job. 5, 18.). Fut. יִכְאַב Prov. 14, 13. — Hiph. הִכְאִיב *dolore affecit* Job. 5, 18. Ezech. 28, 14., sq. acc. pers. Ezech. 13, 22. Sed תַּכְאִיבוּ 2 Reg. 3, 19. potius per Syriasmum (v. GESEN. L. p. 374.) dictum est pro תַּכְבִּיבוּ *perdetis* (agros), ex significatione radicis Syr. כבב *nocuit*, Arab. *perdidit, destruxit* (LXX. ἀχρειώσατε), nisi velis cum GESENIO interpretari: *dolore afficietis agrum* h. e. *aegrum* quasi i. e. sterilem *reddetis*, vel cum SCHULZIO: *facietis dolorificum* h. e. talem, qui colentibus dolorem afferat (עִצְּבוֹן יָדַיִם *dolor manuum* est *labor*).

כְּאֵב m. *dolor* corporis et animi Jes. 17, 11. 25, 15. 65, 14. Job. 2, 13., cum affixo כְּאֵבִי Ps. 39, 3. Jer. 15, 18.

מַכְאוֹב m. *dolor, afflictio* Ps. 69, 27. Eccles. 1, 18. Thren. 1, 12. 2 Chron. 6, 29., plur. מַכְאוֹבִים Ps. 32, 10. Eccles. 2, 23. et מַכְאֹבוֹת Jes. 53, 3.

כָּאָה (vicin. rad. כהה) *increpuit* coll. Syr. ܟܐܐ. In Kal inusit., Niph. נִכְאָה 1) *increpari* Job. 30, 8. נִכְּאוּ מִן הָאָרֶץ (c. dag euphon.) praegnant. *increpabuntur* et ejicientur *e terra* (al. repetunt a נכא: *pelluntur e terra* vid. UMBREIT.); — hinc 2) *tristis factus, moerore affectus est, animo fracto, abjecto fuit* Dan. 11, 30. Ps. 109, 16. (Arab. كأ *moesto, pavido, pusillo animo fuit*). — Hiph. *contristare, affligere* Ezech. 13, 22.

כָּאָה vid. sub הֵלְכָה.

כָּבַד et **כָּבֵד** (Jud. 20, 34.) **gravis fuit vel factus est** (Arab. كبد) Job. 6, 3. Frequentius trop. a) i. q. molestus fuit sq. עַל pers. 2 Sam. 13, 25. Exod. 5, 9. Jes. 24, 20. Huc pertinet formula עַל פ׳ vel יָדִי כָּבְדָה אֶל *manus mea gravis est* (incumbit) *alicui* h. e. vexo, premo, affligo aliquem Ps. 32, 4. Job. 33, 7. 1 Sam. 5, 6. 11. (de Jova), Jud. 1, 35: וַתִּכְבַּד יַד בֵּית־יוֹסֵף וַיִּהְיוּ לָמַס *vexavit* eos *gens Josephitarum ut tributarii fierent*. — b) i. q. magnus, vehemens, copiosus fuit Gen. 18, 20. *gravia sunt eorum peccata*; hinc *invalescere, ingravescere* (de certamine) Jud. 20, 34. 1 Sam. 21, 3. — c) prae gravitate *iners* et *impeditus fuit ad sentiendum ac se movendum* (conf. אֱוִיל) i. e. *hebes fuit* Gen. 48, 10 (de oculis), Jes. 59, 1 (de auribus cf. Coran. 17, 48.), *torpuit* Exod. 17, 12. Job. 23, 2 (de manu), etiam de animo *obdurato*, qui flecti nequit Exod. 9, 7. — d) *in honore fuit, honora-*

tus est Jes. 66, 5. Job. 14, 21. Ezech. 27, 25. (*βάρος δόξης* 2 Cor. 4, 17.). Fut. יִכְבַּד Job. 33, 7.

Niph. נִכְבַּד 1) *gravis* (copiosus) *factus est, fuit* Prov. 8, 24: נִכְבַּדֵּי מָיִם (c. dag. euphon.) *graves aquis* h. e. abundantes aquis; hinc נִכְבָּדִים simpl. sunt *graves opibus* i. e. *opulenti, divites* Jes. 23, 8. — 2) *honoratus, honore affectus est* Gen. 34, 19. Num. 22, 15. Jes. 43, 4. 49, 5. 2 Reg. 14, 10: הִכָּבֵד *honoratus esto* h. e. habeto tibi hunc honorem, contentus sis honore; נִכְבָּדִים *honorati, nobiles* Ps. 149, 8. Nah. 3, 10., foem. נִכְבָּדוֹת neutr. *gloriose facta* Ps. 87, 3. — 3) *illustrem, magnum se praestitit* 2 Sam. 6, 20. Ezech. 39, 13., sq. בְּ pers. Exod. 14, 17: בְּהִכָּבְדִי בְּפַרְעֹה *dum illustrem me praesto in Pharaone* h. e. iis, quae de Pharaone sumo, suppliciis.

Pih. כִּבֵּד 1) *gravem reddidit* h. e. *durum, inertem reddidit, induravit* (animum) 1 Sam. 6, 6. — 2) *honoravit, honore prosecutus est* 2 Sam. 10, 3. 1 Chron. 19, 3. Exod. 20, 12. Prov. 3, 9. Num. 22, 17. Ps. 15, 4. (homines), Jes. 29, 13. Ps. 50, 23. (Deum), sq. לְשֵׁם יְהוָה Ps. 86, 9., sq. לְ pers. Dan. 11, 38., sq. dupl. accus. Jes. 43, 23: זְבָחֶיךָ לֹא כִבַּדְתָּנִי *sacrificiis tuis me non honoras* (q. d. sacrificia tua offerens me non honoras). — Pyh. כֻּבַּד *honoratus est* Jes. 58, 13. Prov. 13, 18. 27, 18.

Hiph. הִכְבִּיד 1) *gravem fecit, reddidit* 1 Reg. 12, 10. 14: אָבִיךָ הִכְבִּיד אֶת־עֻלֵּנוּ *pater tuus* (Salomo) *grave fecit onus nostrum* (tributorum), 2 Chron. 10, 10. Jes. 47, 6. Thren. 3, 7: הִכְבִּיד נְחָשְׁתִּי *gravia fecit vincula mea* h. e. gravia vincc. mihi injecit. — 2) *inertem, hebetem reddidit* Jes. 6, 10 (aurem), it. *durum reddidit, induravit* Exod. 8, 11 (animum). — 3) *honoravit, honoribus auxit, illustrem reddidit* Jes. 8, 23 (opp. הֵקַל), Jer. 30, 19., intrans. 2 Chron. 25, 19: נְשָׂאֲךָ לִבְּךָ לְהַכְבִּיד *extulit se animus tuus ad gloriandum* h. e. ut ipsi tibi honorem, gloriam tribueres, sumeres.

Hithpah. הִתְכַּבֵּד 1) se ipsum honoravit, *gloriatus est* Prov. 12, 9. — 2) *multiplicavit se* Nah. 3, 15. (ita ap. VARRONEM *graves greges pavonum* sunt pro *numerosis*).

כָּבֵד m. 1) gravis a) proprie (multum ponderis habens) 1 Sam. 4, 18. 2 Sam. 14, 26. 1 Reg. 12, 4. — b) translate i. q. difficilis, arduus Prov. 27, 3. Exod. 18, 18. Num. 11, 14. Neh. 5, 18.; i. q. molestus (*drückend*) Gen. 12, 10. 41, 32 (fames gravis), 50, 10 (luctus gr.), Ps. 38, 5 (peccatum grave h. e. animum oneris instar deprimens); i. q. numerosus, copiosus 1 Reg. 10, 2. 6, 14. Jes. 36, 2.; i. q. dives (gravis opibus) Gen. 13, 2.; i. q. gravitate sua ad agendum iners, impeditus Exod. 4, 10., כִּבְדֵי לָשׁוֹן *graves linguâ* i. e. qui utuntur lingua impedita Ezech. 3, 5. 6. — In regim. כְּבַד Exod. 4, 10. et כֶּבֶד Jes. 1, 4. — 2) substant. jecur (كَبِدٌ et كِبْدٌ) Exod. 29, 13. 22. Levit. 3, 4. 10. 15. Ezech. 21, 26. Thren. 2, 11. etc., quia *omnium viscerum gravissimum est et densissimum*, auctore GALENO de *Usu partium* L. VI. c. 17., unde lat. *jecur* sunt, qui deducant a יָקָר. Veteres *jecur* pro sede *cupiditatis, amoris* et *libidinis* habuerunt, conf. EUSTATHIUS ad HOM. *Odyss.* XI, 577. et BARTHIUS *Adversar.* L. VII. c. 12., unde ex vibratiore *jecinoris* assultu Erasistratus medicus Antiochi in novercam Stra-

tonicen *amorem* collegisse perhibetur. Hinc *jecur transfigere* Prov. 7, 23. est *amore incendere*. Similibus phrasibus ANACREON *Od.* III, 28. THEOCRITUS *Idyll.* XI, 16. XIII, 71. HORATIUS L. I. *Epist.* XVIII, 72. et *Carm.* L. I. *Od.* I, 15. L. IV. *Od.* I, 12. in *re amatoria* usi sunt. Idem faciunt Arabes verbo صدع *fidit*, cujus exemplum habet HARIRIUS *Consess.* V., ubi p. 165. et in *Commentar.* ad Prov. l. c. conf. SCHULTENS. *Effundi hepar in terram* dicitur in gravissimis animi vulneribus et doloribus Thren. 2, 11. conf. Job. 16, 13. 20, 25. Similes Arabum locutiones vid. apud eundem in *Commentar.* ad Prov. 23, 32.

כָּבֵד Jes. 1, 4. vide sub כָּבֵד n. 1.

כָּבוֹד m. (semel fem. Gen. 49, 6.) propr. *pondus grave, gravitas* (quo nonnulli referunt Prov. 25, 27. v. infra; translate: a) *honor, gloria* (subject.) Prov. 26, 1. 8. Ps. 19, 2. 79, 9., יָהַב כָּבוֹד לְ honorem habere alicui, *celebrare aliquem* Ps. 29, 1. 9., שׂוּם כָּבוֹד לְ *honorare* aliquem Jos. 7, 19. Sic Lat. *pondus* pro *auctoritate* venit et *existimatione*, Malabarice kanâm *pondus* est et *honor*, vid. *Relat. Malabar.* Contin. XXV, p. 111. et Apostolus dixit *βάρος δόξης* 2 Cor. 4, 17. — b) *splendor, magnificentia, gloria* (object. h. e. id, quo quis gloriari potest) Esth. 1, 4. Hagg. 2, 8: מִלֵּאתִי אֶת־הַבַּיִת הַזֶּה כָּבוֹד *implebo domum hanc* (templum) *splendore, ornatu*, 1 Sam. 2, 8: כִּסֵּא כָבוֹד *thronus splendidus, magnificus*, meton. Jes. 35, 2: כְּבוֹד הַלְּבָנוֹן *magnificentia* (gloria, decor) *Libani* i. e. silvae, arbusta Lib. Hos. 4, 7. Jes. 17, 4. — Hinc *majestas* Dei Ps. 24, 7. Exod. 33, 18. Jes. 59, 19. 60, 1., max. *fulgor* ille *igneus*, quo circumfusus Jova in terris aut nubibus comparet (*δόξα κυρίου* cf. 1 Tim. 6, 16.) Exod. 24, 17. 40, 34. Num. 14, 10. 1 Reg. 8, 10. Jes. 6, 3. Ezech. 10, 4. 11, 22. al. — c) in oratione poet. *animus*, tanquam *potior* et *dignior* hominis pars (al. idem esse censent, quod כָּבֵד propr. *jecur*) Ps. 7, 6. 16, 9. 30, 13. 57, 9. Gen. 49, 6. — d) *copia, divitiae, opes, opulentia* Gen. 31, 1. Jes. 10, 3. Nah. 2, 10.

In loco, quem supra tetigimus Prov. 25, 27. magna est interpretum dissensio. Verba haec sunt: *multum mellis comedere non est bonum* וְחֵקֶר כְּבֹדָם כָּבוֹד. Et ARNOLDIUS quidem (zur Exeget. u. Kritik d. A. T. I, p. 155 sqq.), quem sequitur DATHIUS, legi vult: הֹ כָבוֹד מִכָּבוֹד ac voci חקר, coll. Arab. حقر, tribuit *contemtus* significationem, ut hic nascatur sensus: *contemtus gloriae venit ex gloria* i. e. multum gloriae affert ei, qui gloria floret, fastidium, ipsius gloriae contemtum. Sed vix a te impetrabis, ut voci tam frequenti novam ex Arabia petas significationem: itaque cum suffix. ָם— non habeat, quo commode referatur, vel cum MUNTINGHIO legendum consemus חֵקֶר כָּבוֹד מִכָּבוֹד vel cum UMBREITIO חֵקֶר כְּבֹדָם כָּבוֹד hoc sensu: *pervestigatio honoris* (honorum) *molestia, Ergründung der Ehre ist Schwere.*

כָּבֹד adject., unde foem. כְּבוּדָּה (pro כְּבֵדָה), *magnificus, splendidus* Ps. 45, 14. Ezech. 23, 41.

כֹּבֶד m. *gravitas* Prov. 27, 3. Jes. 21, 15. *vehementia* Jes. 30, 27., *copia, multitudo* Nah. 3, 3.

כְּבוּדָּה (pro כְּבֵדָה) f. Jud. 18, 21. collect. *res pretiosae*, sec. all. *impedimenta* (gallice *Bagage*).

כְּבֵדֻת f. *gravitas, difficultas* Exod. 14, 25.

כָּבָה *exstinctus est* (Arab. كبا *cineribus tectus fuit ignis*) proprie Levit. 6, 5. Prov. 26, 20. 31, 18. 1 Sam. 3, 3., translate Jer. 7, 20. 2 Reg. 22, 17. de ira Jovae, quae igni assimilatur; Jes. 43, 17. de hostibus, qui pereunt, sicut ellychnium aquis immissum (parall. דָּעַךְ). — Pih. *exstinxit* propr. Jes. 1, 31. 42, 3., trop. *iram* Jovae Jer. 4, 4., *amorem* Cant. 8, 7., add. 2 Sam. 14, 7: כִּבּוּ אֶת־גַּחַלְתִּי אֲשֶׁר נִשְׁאָרָה *exstinguere conantur prunam, quae mihi relicta est* h. e. filium, qui unus superstes mihi est.

כָּבַל rad. inusit., convenit cum חבל propr. *vinxit, obstrinxit* (sicut כשל convenit cum חשל sensu *debilitatis*, כתת cum חתת sensu *contusionis* etc.) Arab. كبل *constrinxit, ligavit,* Syr. ܟܒܠ *compedivit, ligavit, vinxit,* Chald. *id.* Inde oriuntur:

כֶּבֶל m. *compes*, qua pes *vincitur* Ps. 105, 18., plur. in regim. כַּבְלֵי Ps. 149, 8. Arab. كَبْلٌ et كِبْلٌ, Syr. ܟܒܠܐ.

כָּבוּל 1 Reg. 9, 13. nom. propr. tractus Galilaeae, 20 oppida complexi, quem Salomo Hiramo regi Syr. concessit. Vulgo: *terra in pignus amicitiae data* (v. Simon. Onom. p. 417.); sed aliam vocis explicationem proposuit Josephus (Antt. VIII, 5, 3.) τὸ χαβαλὼν κατὰ φοινίκην γλῶτταν οὐκ ἀρέσκων σημαίνει; quanquam, unde petierit, non liquet.

כָּבַן, rad. Hebr. non usit., Syr. ܟܒܢ *cinxit,* Talm. כַּבַּן *ligavit, colligavit.*

מַכְבַּנַּי nom. propr. Gaditae 1 Chron. 12, 13.

כָּבַס *lavit,* vestes (ut רחץ *corpus*). Non occurrit nisi part. כֹּבֵס substant. *lotor vestium, fullo,* qui vestes mundat et dealbat (v. Winer. Lexic. bibl. II, p. 736 sq.) 2 Reg. 18, 17. Jes. 7, 3. 36, 2. (Propr. non videtur differre a כבש *subigere;* subigendo enim h. e. tundendo calcandove vestes lavabantur v. Lette in Symbol liter. Brem. III, p. 593 sq.). — Pih. כִּבֵּס et כִּבֶּס (Levit. 13, 6. 14, 8. etc.) *lavit, abluit* a) *vestes* Gen. 49, 11. 2 Sam. 19, 24. Exod. 19, 10. Levit. 13, 34. 15, 8. 11. 13. 27. 17, 15. Num. 19, 7. 10. 19., hinc Partic. plur. מְכַבְּסִים *lavantes* h. e. *fullones* Malach. 3, 2. — b) metaph. *lavit aliquem* vel *al. animum* מֵרָעָה Jer. (2, 22.) 4, 14; מֵעָוֹן Ps. 51, 4, h. e. *purgavit a peccatis.* — Pyh. כֻּבַּס *lotus est* (de vestibus) Levit 13, 58. 15, 17. — Hothpahal infin. הֻכַּבֵּס Levit. 13, 55. 56. *lavari* v. Gesen. L. p. 249.

כָּבַע rad. Hebr. inusit., i. q. גבע et קבע, q. v.

כּוֹבַע m. *galea* Ezech. 38, 5., semel cum Patach, ex confusione cum sq. forma כּוֹבַע Ezech. 27, 10., plur. כּוֹבָעִים Jer. 46, 4. 2 Chron. 26, 14. Arab. قُبَّعَةٌ *capitis tegmen.*

כּוֹבַע (cum tono in penultima et cholem *pleno*) m. *id.* 1 Sam. 17, 5. Jes. 59, 17.

כָּבֵר I) *magnus fuit* (coll. rad. Syr. et Arab.) idque vel *quantitate,* vel *numero* et *multitudine,* vel *robore,* vel *aetate* (v. כַּבִּיר), in Kal inusit.,

Hiph. הִכְבִּיר *magnum, multum fecit, multiplicavit* Job. 35, 16. Sed particip. מַכְבִּיר Job. 36, 31. in substantivum abit: *copia*, ita ut לְמַכְבִּיר sit: *abunde, copiose, large.* — II) rad. inusit., unde oriuntur כְּבִיר, כְּבָרָה, מִכְבָּר, מִכְבָּר, in quibus omnibus *texti* vel *reticulati* operis notio inest. Dialecti nihil suppeditant. Nam quod vulgo conferunt chald. כְּבַר *cribravit*, hoc videtur denominativum esse.

כְּבָר *Chaboras*, nomen fluvii, qui sub montibus Masiis oritur et prope Circesium in Euphratem se effundit Ezech. 1, 3. 3, 15. 10, 15. 22. 2 Reg. 24, 15. cf. Plin. 31, 3. Ammian. Marc. 14, 3. Discrepat a *Chabora* Assyriae (v. Schultens. Jud. geogr. sub v. الخابور), qui hebr. חָבוֹר v. sub lit. ח.

כְּבִיר m. *stragula* texta 1 Sam. 19, 13. 16: כְּ׳ עִזִּים *stragula e pilis caprinis texta.* Vulg. Syr. *pellis caprina.* — *Capillum longiorem caprarum* intelligunt Bochartus in *Hieroz.* P. I, p. 623. aliique, ex radicis significatione *magnitudinis*: unde *capillamentum* sive *galericulum* fuisse, conjicit Braunius de *Vest. Sacerd. Hebr.* P. I, p. 154.

כַּבִּיר m. 1) *magnus, grandis, ingens* Jes. 17, 12. Job. 8, 2., כַּבִּיר יָמִים *grandaevus* Job. 15, 10., Arab. شيخ كبير, it. *potens* Job. 36, 5. 34, 24. (in quo poster. loco in malam partem dic.). — 2) *multus* Jes. 16, 14. Job. 31, 25. [Sed כַּאבִּיר pro כְּאַבִּיר ex Syriasmo vid. in אַבִּיר].

כְּבָר *nunc* Eccles. 9, 7., *jam* Eccles. 4, 2., *dudum* Eccles. 2, 16. 9, 6., *olim* Eccles. 1, 10. 3, 15. Syr. ܟܒܪ *id.*

כְּבָרָה f. *cribrum* Am. 9, 9. Vulgo dictum putant a *multitudine foraminum* (ut Lat. *cribrum* q. d. *crebrum*, a *crebris foraminibus*), sed vid. sub rad. 2.

כִּבְרָה f., כִּבְרַת הָאָרֶץ Gen. 35, 16. 48, 7. 2 Reg. 5, 19. *mensura viae*, quae quanta fuerit, non satis constat (pr. *magnitudo, longitudo*); Lxx. vertunt Gen. 48, 7.: ἱππόδρομος, h. e. tantum itineris, quantum equus currere debet, ne stando corrumpatur pedumque agilitatem amittat, Arab. شَوْطُ ٱلْفَرَسِ i. e. iter unius fere horae vid. Rosenmueller. *Alterthumskunde* I, p. 160 sqq. Michaelis Supplem. p. 1206.

מַכְבֵּר m. *velum culicare, reticulum* vultui dormientium impositum (cogn. מִכְמָר permut. ב et מ) 2 Reg. 8, 15.

מִכְבָּר m. *cribrum* vel *opus aeneum cribri* instar formatum Exod. 27, 4. 38, 4. 5, 30. 35, 16. 39, 39.

כָּבַשׁ 1) *calcavit, pedibus subjecit* (Syr. ܟܒܫ, cogn. כבס) Zach. 9, 15: *subjicient pedibus (calcabunt) lapides fundae*, qui ab hostibus in ipsos contorsi fuerint v. Rosenmueller. ad h. l.; Mich. 7, 19: *calcabit nostra peccata* h. e. supprimet ea; nam, quae sub pedibus ponimus, ea adspicere nolumus, ut recte jam monuit Grotius. — 2) *subegit* a) mulierem Esth. 7, 8.; b) hostes, servos 2 Sam. 8, 11. Neh. 5, 5. 2 Chron. 28, 10. Jer. 34, 11. 16, terram hostium Num. 32, 22. 29 i. e. *in suam potestatem redegit.* Hinc jubentur homines Gen. 1, 28.

כָּבַשׁ אֶת־הָאָרֶץ *subigere terram* h. e. ea tanquam sua uti. Ceter. utroque hoc modo dic. etiam Arab. كبس (v. Lette in Symbol. lit. Brem. III, p. 594.). — Niph. נִכְבַּשׁ *subigi* a) de terris et hostibus Num. 32, 22. 29. Jos. 18, 1.; b) de muliere Neh. 5, 5. — Pih. כִּבֵּשׁ *subegit, subjecit* (hostes) 2 Sam. 8, 11.

כֶּבֶשׁ m. *scabellum*, quod pedibus *subjicitur, suppedaneum* 2 Chron. 9, 18. Syr. ܟܘܒܫܐ *id.*

כִּבְשָׁן m. *fornax* Gen. 19, 28. Exod. 9, 8. 10. 19, 18. non ea, in qua panis coquitur (quae est תַּנּוּר), sed *fabrorum* et *calcaria*, ut monet Kimchius, fortasse etiam *aeraria*, in qua ex minera metallum excoquitur, dicta a *domando* ferro, minera, lapidibus (v. Michaelis *Suppl.* p. 1212.), ut adeo non opus sit conferre rad. Arab. قبس *accendit*, כ et ק permutatis.

כֶּבֶשׂ m. *agnus* a primo usque ad tertium annum Levit. 3, 7. Num. 6, 12. 14. Jes. 11, 6. etc., hinc saepenumero additur בֶּן־שְׁנָתוֹ Exod. 12, 5. 39, 38.; passim latius patet, ut sit *ovis* Levit. 4, 32. Plur. כְּבָשִׂים Exod. 29, 39. Job. 31, 20. etc. Dictum volunt a *foecunditate*, coll. Arab. كبس in Conjug. II. *multiplicavit* (conf. de *ovium foecunditate* Bocharti *Hieroz.* P. I. L. II. c. 46.); at vero *agnus* Arab. non كَبْس sed كَبْش scribitur.

כַּבְשָׂה f. *agna* Levit. 14, 10.

כִּבְשָׂה *id.* 2 Sam. 12, 3. 4. 6., plur. כְּבָשֹׂת Gen. 21, 29. 30., in regim. כִּבְשֹׂת Gen. 21, 28.

כִּדְבָה m. Chald. *mendax* (cf. hebr. כָּזָב, Arab. كَذَبَ *mentiri*), foem. מִלָּה כִדְבָה *verbum mendax* Dan. 2, 9.

כָּדַד radix Hebraeis inusit., Arab. كَدَّ *laboravit*, it. *contudit, comminuit, confregit*, it. *exhausit putei aquam*. Inde sunt

כַּד f. *vas testaceum* (Jud. 7, 20.), *cadus, hydria*, proprie *fictilis* (conf. דֹּד, كُدّ *uter coriaceus*) 1 Reg. 17, 12. 14. 16. Eccles. 12, 6., sic dicta (ut volunt), quod facile *contunditur* et *frangitur*, quanquam alii derivant a كَدَّ *exhausit aquam*. Spec. *vas (testaceum)* ad frumentum asservandum; solent enim Orientales frumentum, farinam et cetera, quibus ad victum quotidianum utuntur, in vasis asservare longioribus argillaceis, ne arrodantur a vermibus, 2 Reg. 17, 12. coll. Jud. 7, 15. Harmari *Observv. ad orientem pertin.* P. I, p. 262. — Cum affixo כַּדָּהּ Gen. 24, 14. 16. 43., plur. כַּדִּים Jud. 7, 16. 19. 20. 1 Reg. 18, 34.

כִּידוֹד m. *scintilla* Job. 41, 11. silicis *contusione* elicita coll. كَيْد *excussio ignis*.

כַּדְכֹּד m. Jes. 54, 12. Ezech. 27, 16. genus *lapidis pretiosi*, cujus verum nomen adhuc ignoratur, v. Michaelis *Suppl.* p. 1213; vulgo *pyropus*, gemma maxime *scintillans*, coll. praec. כִּידוֹד *scintilla*. Convenit Arab. كدكدة *rubedo maxima*. Credibile tamen, sic dictam esse gemmam durissimam a *contundendo*, ut aliae gemmae, e. g.

הַרְשִׁישׁ, לֶשֶׁם, יָשְׁפֵה, יַהֲלֹם, quae ipsae quidem frustra *tunduntur*, alias autem res *contundunt* et *frangunt*.

כְּדִי vid. suo loco דַּי.

כְּדִי Chald. vid. suo loco דִּי.

כִּדְנָה Chald. vid. דְּנָה.

כדר rad. inusit., Arab. كدر *obscurus, turbidus fuit.*

כִּידוֹר m. *perturbatio, conturbatio, tumultus* bellicus (Arab. كدورة *tumultus*) Job. 15, 24.

כְּדָרְלָעֹמֶר nom. propr. regis Elamitici, cum quo bellum gessit Abrahamus Gen. 14, 1. 9. Conferunt Arab. كدرة *manipulus* frugum et עֹמֶר *id.*

כֹּה Particula 1) similitudinis: *sic, ita,* ὧδε Deut. 7, 5. Num. 32, 8. Gen. 15, 5. Jes. 20, 6., max. in formula: כֹּה אָמַר, ubi verba ipsa addita leguntur Gen. 32, 5. Exod. 3, 15. Jud. 11, 15. Jes. 7, 7. al. Cum praef. בְּכֹה, quod, ubi repetitum legitur, *distributive* intelligendum est: ut וַיֹּאמֶר זֶה בְּכֹה וְזֶה אֹמֵר בְּכֹה *et dixit hic sic, et ille dicebat sic, alii aliter dixerunt* 1 Reg. 22, 20. — 2) loci: *hic* vel *huc* (ut ὧδε) Gen. 31, 37. 2 Sam. 18, 30. Ruth. 2, 8. Etiam sic repetitum *distributive* sumitur pro *hic illic, huc illuc* Exod. 2, 12. Num. 11, 31. 23, 15. Copulatur cum עַד: עַד כֹּה *illuc usque* Gen. 22, 5. — 3) temporis, cum eodem עַד constructum: עַד כֹּה *huc usque* Exod. 7, 16. Jos. 17, 14., et geminatum עַד כֹּה וְעַד כֹּה *huc usque et illuc usque* i. e. *interea, interim* 1 Reg. 18, 45.

כָּה Chald. *id.*, עַד כָּה de tempore *huc usque* Dan. 7, 28.

כָּהָה *hebes, debilis fuit* vel *factus est, hebetatus est,* de *oculis* Deut. 34, 7. Zach. 11, 17. Gen. 27, 1.; trop. *animo defecit, animum despondit* Jes. 42, 4. (Arab. كهى *id.*). Fut. apoc. וַתֵּכַהּ Job. 17, 8. — Pih. כִּהָה et כֵּהָה 1) *hebetatus, hebes factus est* a) de oculis 1 Sam. 3, 2.; b) de lepra, quae ex colore candido in pallidum abit Levit. 13, 6. 21. 26. 28. 56. — 2) *animum* al. *fregit, infregit* h. e. *terruit, prohibuit* 1 Sam. 3, 13. (Arab. كعّ in Conjug. IV. *id.*), Syr. ܟܗܳܐ *increpuit, cohibuit, repressit*); — saepius intrans. *animum abjecit, despondit* Ezech. 21, 12. — Infin. כַּהוֹת 1 Sam. 3, 2. irregulariter pro כַּהֹית, cum vocali praeteriti, ut in נִאֵץ 2 Sam. 12, 14. et חִלֵּץ Levit. 14, 43. v. Gesen. L. p. 314.

כֵּהֶה m. inusit., foem. כֵּהָה 1) *hebes,* pallidus colore Levit. 13, 39. de lepra. — 2) *debilis, infirmus,* de ellychnio: *debiliter ardens* Jes. 42, 3. — 3) *fractus, abjectus* (animus) Jes. 61, 3.

כֵּהָה f. *debilitatio, remissio, mitigatio* Nah. 3, 19.

כְּהַל Chald. *potuit, valuit.* Non occurrit nisi part. praes. כָּהֵל Dan. 2, 26. 4, 15., plur. כָּהֲלִין Dan. 5, 8. 15.

כָּהַן Arab. كهن *praesagivit, praedixit* (inde كاهن *propheta, hario-*

lus, it. *intercessor*, v. tamen infra), Syr. ܟܗܢ *sacerdotio functus est*, it. *dives*, *gloriosus* fuit (unde ܟܘܗܢܐ *abundantia*, *gloria*, *majestas*). In Kal non occurrit, nisi particip. כֹּהֵן, quod vide inter nomina. Pih. כִּהֵן 1) *sacerdos factus est*, *sacerdotium adiit* Num. 3, 4. Deut. 10, 6. 1 Chron. 24, 2. — 2) *sacerdotem egit*, *sacerdotio functus est* 1 Chron. (5, 36.) 6, 10., sq. לַיהוָה Exod. 29, 1. 44. 30, 13. Levit. 7, 35. Hos. 4, 6. 2 Chron. 11, 14. — In loco Jes. 61, 10. כֶּחָתָן יְכַהֵן פְּאֵר vertunt plerumque: *quemadmodum sponsus cidarim sacerdotalem* h. e. magnificam *induit*, satis contorte, opinor. Itaque coll. Syr. ܟܗܢ interpreteris cum Lud. de Dieu: *splendidam*, *magnificam facit cidarim*.

Quod Arab. voci كهن vulgo *ministrandi* sensum tribuunt, id non satis recte factum. Sed hoc tamen ex Camuso intelligitur, propriam significationem esse: *res alicujus gerere*, *caussam alicui agere*, *als Bevollmächtigter jem. handeln* v. Kosegarten in Ephem. lit. Jen. 1824. IV, p. 54.

כֹּהֵן m. *sacerdos* Gen. 14, 18. Levit. 6, 16. Jud. 18, 19. al., plur. כֹּהֲנִים Exod. 19, 6. Jos. 6, 4. 6. Jud. 18, 30. etc., in regim. כֹּהֲנֵי 1 Sam. 5, 5. 1 Reg. 12, 32.; הַכֹּהֵן הַגָּדוֹל *summus sacerdos*, *pontifex* Levit. 21, 10. Num. 35, 25, הַכֹּהֵן הַמָּשִׁיחַ (*sacerdos unctus*) *id.* Levit. 4, 3. 5., כֹּהֵן הָרֹאשׁ *id.* 2 Chron. 19, 11. 24, 11. al.

Sunt, qui *principis* etiam notionem huic voc. tribuant (coll. Syr. ܟܘܗܢܐ *locuples*, *dives*) in his potissimum locis: Gen. 41, 45. 50. Exod. 2, 16. 3, 1. 18, 1. Job. 12, 19. 2 Sam. 8, 18. At falluntur haud dubie. Nam Gen. 41, 45. כֹּהֵן אֹן, quanquam Onkel. et Jonath. vertunt רַבָּא דְאוֹן *princeps Heliopoleos*, recte cum reliquis interpretibus explicabis: *sacerdos Heliop.*; ibi enim *solis templum* fuit multique sacerdotes habitarunt v. Strabo XVII, 1, 29.; — Exod. 2, 16. 3, 1. 18, 1. Jethro appellatur *sacerdos Midianitarum*, quod nemini explicatorum fraudi fuisset, nisi Onkel. hic quoque רַבָּא et Jonath. אוֹנֵס *tyrannus* convertisset; Job. 12, 19. Rosenmuellerus etiam *principes* intelligendos esse censet propterea, quod in altero hemistichio אֵיתָנִים respondet; quasi vero sacerdotes non fuerint inter populorum antiquorum *primates*! cf. Umbreit. ad h. l. Denique locum 2 Sam. 8, 18. expedivit jam post de Wettium, Gesenius (*Gesch. d. hebr. Spr.* p. 41.). Scilicet quod Davidis filii, qui 2 Sam. l. c. כֹּהֲנִים vocantur, 1 Chron. 18, 17. הָרִאשֹׁנִים לְיַד הַמֶּלֶךְ dicti sunt, id ex jejuna recentioris scriptoris emendatione fluxit, cauturi quippe, ne Davides sacerdotes alius, quam leviticae stirpis, habuisse crederetur. Sed videntur l. c. *sacerdotes domestici*, *Pallastpriester*, significari.

כָּהֵן m. Chald. *sacerdos*. In statu emphat. כָּהֲנָא Esr. 7, 12. 21., plur. in statu emphat. כָּהֲנַיָּא Esr. 6, 9. 16. 18. 7, 16. 24., cum affixo כָּהֲנוֹהִי Esr. 7, 16.

כְּהֻנָּה m. *functio sacerdotis*, *sacerdotium* Exod. 29, 9. 40, 15. Num. 3, 10. 16, 10. Esr. 2, 62. Plur. כְּהֻנּוֹת 1 Sam. 2, 36.

כּוּב, *Cubii* Ezech. 30, 5., populus, de cujus sede nihil certi constat.

Nonnullis est *Cobe*, Aethiopae olim emporium v. Cellar. Notit. IV, 8. 39. Alii intelligunt *Κώβιους*, vicum in Mareotide. Arabs habet: نَقَلَ النُّوبَة *Nubienses*, et in uno Cod. Rossiano est: וכנוב.

כנד v. כידון n. 2. sub rad. כיד.

כָּוָה *ussit, adussit, combussit* (Syr. ܟܘܳܐ *ussit, cauterio notavit*, Arab. كوى *cutem ussit cauterio, cauterizavit*, hinc *pupugit, transfodit* v. כָּר), in Kal inusit., Niph. *ustus, adustus est* Jes. 43, 2. Prov. 6, 28.

כַּו m. Chald. *foramen in pariete, fenestra*, dict. a *perfossione* (v. sub rad.), Syr. ܟܘܳܬܳܐ, Arab. كُوّ *id.* Plur. כַּוִּין Dan. 6, 11. conf. Ev. Scheidii *Observv. grammat.* ad Ps. 1, p. 44.

כִּי (pro כְּוִי) m. *ustio, adustio* i. e. *inustum stigma* (Arab. كَيّ) Jes. 3, 24. v. Rosenmueller. ad h. l. Sed particulam כִּי v. infra

כְּוִיָּה f. *adustio, combustio* Exod. 21, 25.

מִכְוָה f. *locus* vel *pars* corporis *adusta* Levit. 13, 24. 25. 28.

כוח rad. inusitat., Arab. كاح *praevaluit, pugnando vicit.*

כֹּוחַ (Dan. 11, 6.) et כֹּחַ m. 1) *vis, vires, robur*, vel hominum Gen. 31, 6. 1 Sam. 28, 20. Ps. 22, 16., vel animalium Job. 40, 11. Dan. 8, 7., vel Dei Exod. 9, 19. Num. 14, 17. 2 Chron. 25, 8. Job. 36, 5. Jer. 51, 15., vel rerum 1 Reg. 19, 8 (cibi); *facultas* Dan. 1, 4: *juvenes* אֲשֶׁר כֹּחַ בָּהֶם *in quibus esset facultas, qui idonei essent, qui valerent.* Metonymice a) *facultates* et *opes*, *viribus* humanis partae, et in quibus homines *robur* suum ponere solent Job. 6, 22. Prov. 5, 10. Hos. 7, 9.; b) כֹּחַ הָאָרֶץ *vis terrae* i. e. *fructus terrae*, quos terra *vi* sua producit Gen. 4, 12. Job. 31, 39.; c) filius *robur patris* appellatur Gen. 49, 3., quem hic primum (in flore aetatis) genuit. — 2) species *lacertae*, a *robore* dicta, quo in pugna cum serpentibus et crocodilo eminet Levit. 11, 30. v. Bocharti *Hierozoic.* Tom. I, p. 1069. — Cum affixo כֹּחֲךָ Jud. 16, 6. 15., in pausa כֹּחֶךָ Prov. 5, 10. et cum ה paragog. כֹּחֵכָה Prov. 24, 10.

כּוֹכָב m. *stella* Gen. 1, 16. 37, 9. Job. 3, 9. Ps. 148, 3. Ezech. 32, 7. al. a rad. כבב, كَبَّ *in glomos globosque convolvit*, quadril. كبكب, כִּבְכֵּב et passive כֻּבְכַּב *in glomum convolutus fuit*; unde כּוֹכָב pro כִּבְכָּב *globus sidereus*, Arab. كَوْكَب *stella* et inde verbum quadrilitt. كَوْكَبَ *radiavit instar stellae*. Metaphorice (ut graec. ἀστήρ, ἄστρον) *vir illustris, princeps* Num. 24, 17.

כּוּל *mensuravit, mensus est* Jes. 40, 12. (Arab. كيل *mensuravit, computavit, ponderavit*, Chald. et Syr. *id.*). Hiph. הֵכִיל 1) *cepit (in sich fassen)* de vasis (vern. *das Gefäss misst*) 1 Reg. 7, 26. 38. Jer. 2, 13., de spatio 1 Reg. 8, 64. — 2) *sustinuit, tulit (aushalten)* Jer. 6, 11. 10, 10. Am. 7, 10., sq. acc. pers. Joel. 2, 11. Utraque significatio, quomodo ex primaria notione profluat, non est difficile ad intelligendum;

capiendi enim et *ferendi* facultas certâ quadam mensura (modo), spatii illa, haec virium, nititur.

Pilpel כִּלְכֵּל 1) *cepit* (de vasis) 1 Reg. 8, 27. 2 Chron. 6, 18. — 2) *sustinuit, sustentavit* h. e. a) *tulit* (*aushalten*) Jer. 20, 9. Prov. 18, 14., sq. accus. Mal. 3, 2.; b) *tuitus est* vel rem Ps. 112, 5: יְכַלְכֵּל דְּבָרָיו בְּמִשְׁפָּט *sustentabit, tuebitur caussas suas in foro,* — vel pers. Ps. 55, 23.; c) *aluit, alimenta suppeditavit* alicui Gen. 45, 11. 50, 21. 2 Sam. 19, 33. 34. Neh. 9, 21., sq. dupl. accus. 1 Reg. 18, 4. 13. — Pylpal כָּלְכַּל *sustentatus, commeatu instructus est* 1 Reg. 20, 27.

כִּילַי v. sub rad. נכל.

כום rad. inusitat., Arab. كلم in Conjug. II. *accumulavit.* Inde est

כִּימָה f. *pleiades* q. d. *cumulus* stellarum (Arab. كوم et كومة *cumulus*) Job. 9, 9. 38, 31. Am. 5, 8.; Hygino *congeries stellarum,* Val. Flacco *globus pleiadum,* Manilio *glomerabile sidus,* Propertio *pleiadum chorus,* Senecae *densi pleiadum greges* etc. Arab. ثريا *pleiades,* a ثرا *multus fuit* vel *factus est,* quo nomine hodie adhuc pleiades Arabibus veniunt v. Niebuhrii *descript. Arabiae* p. 114. coll. Ulugbeigi *tabb. fix.* p. 64—67. et Thom. Hyde *Comment.* ad h. l. Bocharti *Hieroz.* P. II, p. 114. Ideler *üb. d. Ursprung u. d. Bedeut. d. Sternnamen* (Berlin 1809.) p. 147.

כּוּמָז m. Exod. 35, 22. Num. 31, 50. *globuli aurei,* quales secundum Diodor. Sicul. lib. 3. c. 45. in carpo manus colloque gestabant feminae Arabicae; quod genus *ornamenti muliebris,* habens *continuos globulos,* multis est *cingulum bullatum,* vel quale ornamentum Romani vocant *bullas,* Virgilius *baccatum monile,* a rad. Arab. كمز *manibus congessit coëgitque in rotundiorem formam,* كمزة *conglobata manibus dactylorum massa.*

כּוּן propr. videtur significare: *stetit, constitit,* transit. *statuit, paravit* (Arab. et Aethiop. كون *fuit, exstitit, stetit, constituit,* in Conjug. VIII. كان *creavit,* Syr. ܟܢ *coepit esse,* Aph. *firmavit*). In Kal non occurrit nisi fut. וַיְכֻנֶנּוּ (Gesen. L. p. 406.) *et paravit nos* Job. 31, 15., ubi alii legunt וַיְכֻנֵּנוּ vel וַיְכוֹנְנֵנוּ cum dagesch forti, quod dictum volunt pro וַיְכוֹנְנֵנוּ.

Niph. נָכוֹן 1) *erectus est* Ezech. 16, 7: שָׁדַיִם נָכֹנוּ *ubera erecta sunt* h. e. *sororiarunt;* — deinde *statutus est, stetit* (firmus) Ps. 93, 2., hinc נְכוֹן הַיּוֹם *firmum* (stabile) *diei* h. e. tempus meridianum, quo sol ad summum culmen progressus quasi *subsistit* Prov. 4, 18. (Graeci vocant σταθερὸν ἦμαρ et σταθερὰν μεσεμβρίαν v. Schultens. ad Prov. l. c.); — trop. a) *confirmatus est* 1 Reg. 2, 46.; b) *incolumis mansit* Prov. 12, 3. Job. 21, 8. De Particip. נָכוֹן et נְכֹנָה v. infra. — 2) *paratus est* Job. 15, 23., sq. לְ pers. Prov. 19, 29.; it. *se paravit* Ezech. 38, 7. Am. 4, 12. — Particip. נָכוֹן, f. נְכֹנָה 1) *firmus, stabilis* 2 Sam. 7, 16. Jes. 2, 2.; frequentius trop. a) subjective: *constans* Ps. 51, 12: רוּחַ נָכוֹן; *fiducia plenus* Ps. 57, 8. 112, 7.; — b) objective: *certus* Gen. 41, 32. Deut. 13, 14. Hos. 6, 3., אֶל־נָכוֹן (secund. veritatem) *certo, revera* 1 Sam. 26, 4.; sed 1 Sam. 23, 23: שַׁבְתֶּם אֵלַי אֶל נָכוֹן

revertimini ad me ad certum h. e. certa nunciaturi; — *rectus, verus* Job. 42, 7. Ps. 5, 10. — *aptus, conveniens* Exod. 8, 22. — 2) *paratus* Exod. 34, 2. 19, 11. Jos. 8, 4. 2 Sam. 6, 6: גֹּרֶן נָכוֹן *area parata,* instructa, frumento jam constrata coll. 1 Chron. 13, 9.; sq. לְ pers. Job. 18, 12. — hinc *proclivis* Ps. 38, 18: לְצֶלַע נָכוֹן *ad claudicationem proclivis,* lapsui proximus.

Pihlel כּוֹנֵן 1) *statuit* Ps. 9, 8 (thronum), Ps. 107, 36. Hab. 2, 12 (urbem), trop. a) Ps. 90, 17: *opus manuum nostrarum statue* h. e. fac ut bene succedat; b) Ps. 40, 3: כּוֹנֵן אֲשֻׁרָי *statuit gressus meos* h. e. fecit, ut tuto consistere possem, tutum, incolumem me praestitit; c) *aliquem statuere* est juvare, confirmare, rebus ejus prospicere Ps. 7, 10. — 2) *paravit, creavit* Ps. 24, 2. 119, 90. Jes. 44, 18 (terram), Prov. 3, 19 (coelos), Ps. 8, 4 (lunam et stellas), 2 Sam. 7, 24 (populum sibi; Lxx. ἑτοιμάζειν); — it. intransit. *se paravit, animum applicuit* ad aliq. Job. 8, 8. Jes. 51, 13 (ubi suppleri jubent נַפְשׁוֹ vel לִבּוֹ v. Hiph.). — 3) *aptavit* Ps. 11, 2: כּוֹנְנוּ חִצָּם עַל־יֶתֶר *aptant ad nervum sagittas suas,* Ps. 7, 13: *aptant arcum.* — Pyhlal כּוֹנַן 1) *statutus est* Ps. 37, 23: *statuti, stabiliti sunt gressus ejus* v. supra 1. b). — 2) *paratus est* Ezech. 28, 13.

Hiph. הֵכִין 1) *rectum stare fecit* Ps. 146, 8., *statuit* Job. 29, 7 (sellam), Ps. 65, 7 (montes); — hinc *constituit* Jos. 4, 4. 2 Sam. 5, 12. הֵכִין פ׳ לְמֶלֶךְ *aliquem regem constituere,* — *confirmavit* 1 Sam. 13, 13 (regnum), Ps. 89, 3 (fidem suam), 10, 17 (alic. animum); 119, 133: פְּעָמַי הָכֵן בְּאִמְרָתֶךָ *confirma gressus meos in verbo tuo* h. e. fac, ut in vera erga te pietate persistam. Infin. absol. הָכֵן pro adv. *firme* Jos. 3, 17. — 2) *paravit* 1 Chron. 15, 3. 2 Chron. 1, 4. 1 Reg. 6, 19. Gen. 43, 15., *comparavit* Ezech. 7, 14. Jos. 1, 11. — 3) *aptavit, direxit, convertit* Ezech. 4, 3 (vultum), Jer. 19, 23 (gressus suos), 2 Chron. 27, 6 (vias suas), hinc הֵכִין לִבּוֹ לְ *animum applicare, advertere ad* 2 Chron. 12, 14. 30, 19. Job. 11, 13., sq. אֶל־יְהוָה (ad Jovam colendum) 1 Sam. 7, 3.; omisso voc. לֵב (vid. Pihlel) 1 Sam. 23, 22. Jud. 12, 6. — Praet. cum articulo relativo הַהֵכִין 2 Chron. 29, 36. et porro cum בְּ, excluso illo ה artic. בַּהֵכִין 2 Chron. 1, 4., plur. 1. pers. sine ו epenthet. הֵכַנּוּ (pro הֲכִינוֹנוּ) 2 Chron. 29, 19. — Hoph. הוּכַן 1) *stabilitus, confirmatus est* Jes. 16, 5. — 2) *paratus est* Jes. 30, 33. Zach. 5, 11. Prov. 21, 31., it. *aptatus est* Nah. 2, 6. Ezech. 40, 43.

Hithpihl. הִתְכּוֹנֵן Prov. 24, 3., alibi הִכּוֹנֵן 1) *statutus, paratus est* Prov. 24, 3. Num. 21, 27.; it. *confirmatus est* Jes. 54, 14. — 2) *se paravit* Ps. 59, 5.

כֵּן m. 1) adject. *rectus* Prov. 15, 7. לֹא־כֵן *non rectum* h. e. pravum Jes. 16, 6. 2 Reg. 17, 9.; plur. כֵּנִים *recti* h. e. *probi, integri* Gen. 42, 11. 19. 31. 33. 34.; Exod. 10, 29: כֵּן דִּבַּרְתָּ *recte dixisti* coll. Num. 27, 7. 36, 5. — 2) partic. *ita, sic,* οὕτω. Nexum significationum facilius perspicies, si tibi finxeris, כֵּן propr. dictum esse, ubi declarare voluerunt, aliquid alicui normae *conveniens* et quodam modo *rectum* esse: Jos. 2, 21: כְּדִבְרֵיכֶם כֶּן־הוּא, 2 Sam. 5, 25: כֵּן כַּאֲשֶׁר צִוָּהוּ, Neh. 8, 17: כַּאֲשֶׁר--כֵּן Num. 2, 17. Jud. 1, 7. Deinde vero latius patet Gen. 29, 26. Jes. 63, 14. Num. 13, 33. Job. 7, 9. Jes. 55, 9. Exod. 37, 19.; לֹא--כֵּן *ne sic quidem* Jud. 21, 14. al. Ceterum adde a) passim de *gradu* dici Exod. 1, 12: כַּאֲשֶׁר יְעַנּוּ אֹתוֹ כֵּן יִרְבֶּה *quo modo* (h. e. quo

magis) *affligebant eos, ita* (eo magis) *crescebant,* Hos. 4, 7.; b) 1 Sam. 9, 13: *cum veneritis in urbem* כֵּן תִּמְצְאוּן *ita* h. e. ut estis, non diu scrutati *invenietis.* Alii apodoseos indicem esse volunt; sed in tam brevi sententia vix sine vi ponitur, nec alibi apodoseos signum est; etenim loc. Neh. 8, 17., quo Gesenius utitur, alienissimum esse intelliges. Lxx. ὡς ἂν εἰσέλθητε εἰς τὴν πόλιν, οὕτως εὑρήσετε etc. cf. Joh. 4, 16. Act. 20, 11. v. Schaefer. ad Dionys. Compos. p. 430.; c) non ponitur pro *pronom.* (demonstr.). Nam Jer. 5, 31: אָהֲבוּ כֵן est: *sic* tractari *amant, so haben sie es gern,* et ad 1 Sam. 23, 17: יֹדֵעַ כֵּן cf. vern. *so weiss ich;* d) post כַּאֲשֶׁר salva sententia omittitur Obad. 15: כַּאֲשֶׁר עָשִׂיתָ יֵעָשֶׂה לָּךְ, ut nos etiam: *wie du gethan hast, wird dir gethan werden,* Jos. 1, 5. Deut. 8, 5. Alibi כֵּן in apodosi ponitur, quanquam nec כְּ nec כַּאֲשֶׁר praemissum est Jud. 5, 15: יִשָּׂשכָר כֵּן בָּרָק ut *Issaschar ita Baracus* (v. tamen כֵּן sub rad. כנן). — [De origine vocis peculiaris est Gussetii sententia, כֵּן pro כְּהֵן *secundum haec* dici existimantis. Nec hoc probabilitatis specie caret].

Componitur saepe cum praeverbiis: ut 1) אַחַר כֵּן *postea* Levit. 14, 36. 1 Sam. 10, 5., אַחֲרֵי כֵן *id.* Gen. 6, 4. Exod. 3, 20. 2 Sam. 24, 9. Joël. 3, 1. (propr. *post hanc talem rerum conditionem, postquam ita fuit*). — 2) בְּכֵן *sic* Esth. 4, 16: בְּכֵן אָבוֹא אֶל־הַמֶּלֶךְ *sic* (sc. tanquam mulier, quae jejunavit) h. e. tum *conveniam regem,* Eccles. 8, 10. In Targum. sexcenties legitur. — 3) לָכֵן *ideo, propterea* (propr. *propter hanc rer. conditionem, cum ita sit*) Jud. 10, 13. 1 Reg. 14, 10. Gen. 4, 15. Jer. 16, 14. 23, 2. Praemisso אִם Jer. 5, 2: אִם חַי יְהוָה יֹאמֵרוּ לָכֵן לַשֶּׁקֶר יִשָּׁבֵעוּ *etiam si per Jovam jurant, nihilo tamen secius pejerant,* nos: *obschon -- so schwören sie darum doch falsch.* Pro לָכֵן אֲשֶׁר *propterea quod* dictum volunt Jer. 2, 33. et Jes. 26, 14., sed priorem locum recte jam expedivit Rosenmueller., posteriore autem quidni verti possit: *ideo* h. e. ne unquam resurgant, *animadvertisti in eos* etc.? — Aliud לָכֵן vid. sub לֹא. — 4) עַל כֵּן *propterea, ideo* 2 Sam. 22, 50. Prov. 6, 15. Gen. 20, 6. Ps. 110, 7. al. Hae quoque voces contrarium sensum habere dicuntur ita ut passim non consecutionem sed *caussam* significent: *propterea quod, quia;* in qua sententia nuper fuerunt etiam Gesenius (Ephem. lit. Hal. 1826. Suppl. n. 69.) et de Wettius: sed vereor, ut recte. Scilicet Ps. 45, 3. hic videtur sententiarum nexus esse: *tu et pulcherrimus es et magna oris suavitate praeditus, propterea* (cum hae sint dotes divinitus concessae) sperare licet, *Deum tibi in perpetuum affuturum,* hae dotes pignus tibi sunto perpetuae Dei gratiae; secus si de hoc loco statuis, vide, annon לְעוֹלָם paullulum frigeat; Ps. 1, 5. omnia expedita sunt: *impii similes sunt paleae, quam ventus dissipat; ideo* (propter hanc eorum quasi levitatem) *non consistent* etc.; Ps. 42, 7. non perspicio, cur in his verbis: עַל כֵּן אֶזְכָּרְךָ caussam moeroris contineri existiment; gratis enim sumitur, vatem propter hanc potissimum caussam, quod a sacris Hieros. arceatur, conqueri; id ne in 3. quidem versu inest; hoc igitur dicit: *moerore conficior, ideo* (h. e. ut moeroris aliquo lenimine utar) *tui,* tuae gratiae, *recordor.* — 5) עַד־כֵּן *hucusque* Neh. 2, 16. — De כְּמוֹ־כֵן Jes. 51, 6. vid. sub כֵּן in rad. כנן.

כֵּן Chald. *sic, ita* Dan. 2, 25. 4, 11. 6, 7. 7, 23. Esr. 5, 3. 6, 2.

כַּוָּן m. genus *placentae eximiae,* in honorem idolorum *frigi* et *coqui* solitae, a כּוּן *parare* (cibos), ut recte docuit Kimchius. Alii dedu-

cunt a כָּוָה *ussit.* Graec. καυών vel χαυών, Syr. ܟܒܘܢܐ cum ܒ. Plur. כַּוָּנִים Jer. 7, 18. 44, 19.

כּוּן nom. propr. urbis 1 Chron. 18, 8., quae loco parallelo 2 Sam. 8, 9. dicitur בֵּרֹתַי *Berytus*, urbs Phoenices ad mare mediterraneum.

כִּיּוּן m. *Saturnus* Am. 5, 26., qui Arabibus et Persis dicebatur كَيْوَان v. Pocockii Specim. histor. Arabb. p. 117. 390. Sab. ܟܐܘܢ v. Norberg. Onomast. p. 76 sq. Quod ap. Lxx. l. l. legitur Ῥαιφάν s. Ῥηφάν, id non voci כִּיּוּן respondere sed trajectione facta explicationis caussa ad v. אֱלֹהֵיכֶם additum esse, contendit Rosenmueller., atque ita vanae sunt virorum doctorum de *hujus* nominis sensu disceptationes v. Jablonsk. Diss. de Rempha Aegyptt. Deo. Frcf. 1731. 8. Michael. Suppl. p. 1225. J. Rossi etymolog. aegyptt. p. 176. Itaque Lxx. reddiderunt potius (cf. etiam Act. 7, 43.) τύποι (h. e. *simulacra* v. Joseph. Antiqq. 1, 19.), ex significatione radicis Arab. in Conjug. II. *formavit*, coll. Aethiop. Kin *ars*, Kenja *artifex* etc.

אָכֵן (i. q. הָכֵן infin. absol. Hiph.: *statuendo*) particula *firmiter affirmandi: profecto* Gen. 28, 15. Exod. 2, 14. 1 Sam. 15, 32. etc., *nihilominus tamen* Jes. 49, 4. Jer. 3, 20. Ps. 31, 23.

יָכִין (*stabiliet*) nom. propr. 1) virorum Gen. 46, 10. — Neh. 11, 10. 1 Chron. 9, 10. — 1 Chron. 24, 17. — 2) columnae dextrae ante porticum templi Hierosol. 1 Reg. 7, 21.

מָכוֹן m. *locus* (مَكَان) Exod. 15, 17. 1 Reg. 8, 13. 2 Chron. 6, 2. Jes. 4, 5. etc.; spec. *basis* alicujus rei Ps. 97, 2. Esr. 2, 68. Plur. מְכוֹנִים Ps. 104, 5.

מְכוֹנָה f. 1) *basis* 1 Reg. 7, 23. 28. 30. 32. 34. 35. 38., plur. מְכֹנוֹת 1 Reg. 7, 27. 33. 38. 39. 43. Esr. 3, 3. — 2) nom. propr. oppidi in tribu Jud. Neh. 11, 28.

מְכוּנָה f. *locus* Zach. 5, 11.

תְּכוּנָה f. *locus, sedes* Dei Job. 23, 3. Aliud v. sub rad. תָּכַן.

כּוֹס, semel כִּיס sec. Cthib Prov. 23, 31., f. 1) *poculum* (vulgo a rad. כסה repetunt, quod poculum *operculo tegatur*, vid. tamen Dassovius in Dissert. ad *Tit. Chelim* §. 20.) Arab. كَأْس *poculum vino plenum* Gen. 40, 11. 13. 1 Reg. 7, 26. Metaphorice a) in univ. est pro *portione* et *sorte* sive fausta sive infausta Ps. 11, 6. 16, 5. coll. Mt. 26, 39. 20, 22.; b) saepius vero Jova sistitur poculum vini inebriantis porrigere hominibus, quos in perniciem adducere, *perdere* decrevit (v. infra תַּרְעֵלָה) Jer. 25, 15: *accipe* אֶת־כּוֹס הַיַּיִן הַחֵמָה *hoc poculum vini irae e manu* mea *et propina illud omnibus populis, ut bibant inde et commoveantur atque insaniant,* Jes. 51, 17. 22. Jer. 49, 12. Habac. 2, 16. Ps. 75, 9. Ezech. 23, 31. al. coll. Apoc. 14, 10. 16, 19. 18, 6. Similes metaphoras ex Arab. protulit Schultens. ad Haririum p. 65. 66. Plur. כֹּסוֹת Jer. 35, 5. — 2) *bubo, noctua* (sec. interprett. vett.) vel νυκτοκόραξ, bubonis aliqua species, longioribus circa aures pennis, Levit. 11, 16. Deut. 14, 16. Ps. 102, 7.; sic dictam volunt a כָּסָה, quod *se* interdiu *tegat* et *occultet* v. Michaelis *Suppl.* p. 1236. Sed *onocrotalum* vel *truonem*

intelligit Bochartus (in *Hieroz.* P. II. L. II. c. 21.) eumque a *sacculo,* qui de ingluvie pendet ac *poculo* assimilari possit, dictum existimat.

כָּרַר, Arab. كار *obvolvit, circumplicuit* (cidarim capiti), hinc *rotundus fuit,* in *gyrum ambivit,* in Conj. II. *collegit in unum,* collectam supellectilem *colligavit; valide adstrinxit,* it. *prostravit et convolutum velut deturbavit fodiens hasta* (unde كُور *fossio* terrae). In Hebr. ab hac rad. repetunt plurimi recentiorum interpretum ambiguum istud כָּאֲרוּ Ps. 22, 17., quod in plerisque codd. legitur. Dictum enim existimant pro כָּאֲרִים (demto ם multitudinis v. Gesen. L. p. 526.) a כָּאַר partic. verbi כּוּר ad linguae chald. similitudinem efficto (v. Gesen. l. c. p. 401.), ut sensus sit vel a) *constrinxerunt, vinxerunt me* (ita Aquil. et Symmach. sec. codic. Syr. hexaplar. Ambros. ܟܒܠܘ *vinxerunt,* ܠܡܟܒܠܘ *ad vinciendum,* nec non Hieron. in 5 codd.); — vel b) *foderunt, confoderunt* (Lxx. ὤρυξαν, Syr. ܒܙܥܘ, Vulg. *foderunt*). Illud tamen praestat, ut recte judicavit de Wettius ad h. l. Alii כָּאֲרִי conflatum putant ex כְּ et אֲרִי *sicut leo* (Jes. 38, 13.); sed ita nascitur sensus non satis aptus. Alii denique, praeeunte Aquila (ᾔσχυναν) deducunt a כָּאַר i. q. chald. כְּעַר *pollnere, contaminare,* quod tamen prorsus alienum est ab hujus loci natura. Ceterum de reliqua lectionis et interpretationis varietate cf. Paulus Memorabb. IV, p. 65 sqq. et Rosenmueller. in singulari epimetro Scholl. ad Psalmm. II, p. 633 sqq.

כַּר, כַּר־הַגָּמָל *sella camelina,* quae jumento *alligatur* Gen. 31, 34. Arab. كُور (Amhar. cor: *sella equi, ephippium).* Alii ad rad. כָּרַר referunt, ut nomen habeat a *motu saltatorio.* „Est domus, quam camelus dorso suo gestat, in qua sedet homo cum cibo et potu et vestibus „et vasis et pulvinaribus suis et supra domum tectum" secundum Damirium ap. Alb. Schultens. in *Animadverss. ad vv. loca V. T.* Delineationem talis lecticae habet Jo. Helfrich in libro german. scripto: *Kurzer und wahrhafter Bericht von der Reise nach Hierusalem* 1580. pagina plag. M. praecedente add. Michaelis *Suppl.* p. 1340.

כָּרִי m. 2 Reg. 11, 4. 19. i. q. al. כְּרֵתִי et quemadmodum hoc ipsum demto ם multitudinis pro כָּרִים (v. Gesen. L. p. 525.), quoddam satellitum genus: *carnifices* (propr. *confossores*). Alii *cursores* interpretantur. a rad. كرا *velox fuit* vel a كور in Conjug. IV. *celeriter incessit* vel a كرّ in Conj. II. *huc illuc agitavit,* in Conj. V. *multum recurrit rediitque,* v. Ikenius in *Dissertt.* philol. theol. p. 127., consentit Michaelis in *Suppl.* p. 1342. Sed *cursores* illo, de quo agitur, loco הָרָצִים (i. q. הַפְּלֵתִי) vocantur. Denique homines è *Caria,* Asiae regione, oriundos notari contendit Verbrugge in *Observatt. philol. de nom. hebr. plural.* Obs. I. §. 63 sq., parum probabiliter.

כּוּר m. 1) *fornax* in rotundum excavata, propr. qua metalla liquantur Ezech. 22, 18. 20. 22. Prov. 17, 3. 27, 21.; כּוּר בַּרְזֶל *fornax ferri* Deut. 4, 20. 1 Reg. 8, 51. est officina ferraria, in qua ferrum ex minera igne flagrantissimo et acerrimo excoquitur; huic metaph. assimilatur misera Hebraeorum servitus, qua in Aegypto premebantur.

Simil. Jes. 48, 10: כּוּר עֳנִי. Arab. كُور *fornax fabri ferrarii*, Syr. ܟܘܪܐ *id.*

כּוֹר עָשָׁן (*fornax fumi, fumans?*) nom. propr. oppidi in tribu Simeon. 1 Sam. 30, 30., alibi עָשָׁן Jos. 15, 42. 19, 7. 1 Chron. 4, 32. 6, 44.

כֹּר m. *corus,* proprie *vas in rotundum excavatum,* hinc *mensurae* genus, tam *aridorum* 1 Reg. 4, 22., quam *liquidorum* 1 Reg. 5, 11., i. q. חֹמֶר. Plur. כֹּרִים 2 Chron. 2, 9. 27, 5. [Arab. a rad. כרר est كُرّ *genus mensurae aridorum* Babylonicum continens 7100 libras v. Golius s. r. كُرّ].

כּוֹר m. Chald. *id.,* plur. כּוֹרִין Esr. 7, 22.

כִּיר m., dual. כִּירַיִם Levit. 11, 35. *foramen ollis imponendis idoneum* (fere quod nos dicimus *ein Casserol-Loch*), Syr. ܒܝܬ ܩܕܪܐ (*locus ollae*). Orientales nimirum in tentoriis domibusque suis scrobem effodiunt (hodie sesquipedaneam), cui ollas et vasa bene clausa imponunt. Deinde tres ejus partes circumdant lapidibus; quartam, cui ignem ejusque nutrimenta immittunt, apertam servant v. Harmari *Observv. de Oriente* T. I, p. 242. ed. germ., Sebald. Rau *de re cibaria Hebraeorum,* Traj. ad Rhen. 1768. Aliis est genus *vasis in rotundum excavati,* sub forma dualis ob operculum tanquam alteram ejus partem; aliis denique *foculus,* constans duabus partibus, cujus delineationem exhibet Dassovius in Diss. ad *Tit. Talmud. Chelim.*

כִּיּוֹר m. gener. aliquid *excavatum* vel effictum *in rotundum,* spec. 1) *labrum rotundum* Exod. 30, 18. 40, 7. 11. 1 Reg. 7, 35. etc. — 2) *foculus sive vas rotundum* ad fovendum ignem Zach. 12, 6. — 3) *suggestus rotundus* 2 Chron. 6, 13. Plur. כִּיּוֹרִים 2 Chron. 4, 6. et כִּיֹּרוֹת 2 Reg. 7, 38. 40. 43.

כִּכָּר foem. (contracte pro כִּרְכָּר v. Schultens. in clav. dialectt. p. 320.) gener. *rotundum* quid, spec. 1) *tractus terrae, circulus (Kreis)* Deut. 34, 3. Neh. 12, 28., כִּכַּר הַיַּרְדֵּן *tractus Jordanis* Gen. 13, 12. 19, 17. 2 Chron. 4, 17. i. e. planities, per quam defluit Jordanes, a lacu Tiber. inde usque ad mare mortuum, Arab. الغور v. Rosenmueller. *Alterthumskunde* II, 1, p. 145 sq. — 2) sq. לֶחֶם *placenta,* massa panis *rotunda* Exod. 29, 13. 1 Sam. 2, 36. Prov. 6, 26. Plur. כִּכָּרוֹת Jud. 8, 5. 1 Sam. 10, 3. — 3) *talentum, mensurae* genus *rotundum* Exod. 38, 24. 25. 27. 29. 1 Reg. 9, 28. Ex Eisenschmidii computatione est talentum 182 marc. 10 semunc. 1 drachm. $17\frac{62}{100}$ moment.; adeoque 1) talentum *auri* 12237 ducatorum, 2) *argenti* 2191 thaler. imper. 17 gr. 6 pf. monetae, quae ex marca argenti cudit 18 florenos; contra vero 2922 thaler. imper. 7 gr. 4 pf. monetae vilioris, quae ex marca argenti 24 florenos cudit. Aliter Michaelis in *Suppl.* p. 1269. Ex hujus enim sententia talentum est 65 marc. Colon. et 10 semunc. adeoque a) talentum *auri* facit $4397\frac{1}{2}$ ducat. aureor., b) talentum *argenti* $787\frac{1}{2}$ thaler. imper. monetae melioris, contra vero 1050 thal. imper. monetae vilioris. — In regim. כִּכַּר Gen. 13, 10. Exod. 25, 39. Dual. כִּכָּרַיִם *duo talenta* 2 Reg. 5, 23., in regim. כִּכְּרַיִם (servata terminatione dualis,

ne pereat indicium numeri) 2 Reg. 5, 23. Plur. כִּכָּרִים *talenta* 1 Chron. 22, 14. Esr. 8, 26., in regim. כִּכְּרֵי 2 Reg. 5, 5. 1 Chron. 29, 4.

כַּכַּר f. Chald *talentum*, plur. כַּכְּרִין Esr. 7, 22., ubi tamen alii Codices habent כַּכְּרִין.

מְכוּרָה f. pr. *effossio* h. e. (translatione a metallis facta) *origo, natales* (coll. phrasi Jes. 51, 1.) Ezech. 29, 14. Lxx. et Vulg. ad sensum: *radix*. Plural. Ezech. 21, 35.

מְכוֹרָה f. *id.* Ezech. 16, 3.

מְכֵרָה f. *gladius*, quo *transfoditur* sive *confoditur* (graec. μάχαιρα?), plur. מְכֵרוֹת Gen. 49, 5. Alii vertunt: *consilium* (Lxx. αἵρεσις) a rad. Aethiop. מכר ምከረ፡ *consultavit*, v. vers. Aeth. Matth. 1, 19. 12, 14. 26, 4. et nomen Aeth. מכר *consilium* Luc. 23, 51. cf. Lud. de Dieu ad loc. Genes.; alii: *fraus* ab Arab. مكر *vendidit*, inde *fefellit, circumvenit*, conf. Alb. Schultens. *Opp. min.* p. 129.; alii aliter v. Rosenmueller. ad h. l.

כּוּשׁ. Duplex fuit *Cuschaea* s. *Aethiopia* 1) altera in Arabia felici Gen. 10, 7. 8. Num. 12, 1. 2 Chron. 14, 8. Hab. 3, 5. — 2) altera Africana: Abessinia (quae et *Nubiensem* terram complectebatur), colonia arabicae Jer. 13, 23. Jes. 18, 1. Zeph. 3, 10. Ezech. 30, 4 sqq. 2 Chron. 14, 9 sqq. al. Cuschaei enim Arabiae felicis, trajecto mari rubro, ad fontes Nili consederunt conf. Michaelis *Spicileg. geogr. Hebr. exterae* T. I, p. 143 sqq. — Latius patet hoc nomen Gen. 2, 13. quippe omnem *australium terrarum* ambitum complectens (fere ut Homer. *Αἰθίοψ*) v. Buttmann. *älteste Erdkunde d. Morgenländ.* p. 39. Rosenmueller. *Alterthumsk.* I, 1, p. 210 sq.; nec audiendus Michaelis in Suppl. p. 1251., qui كاث metropolin Chowaresmiae ad Oxum sitam dici contendit.

כּוּשִׁי *Cuschita, Aethiops*, f. כּוּשִׁית Jer. 13, 23 (ad quem l. v. Bohlen Symbol. p. 38.), 38, 7. 10. 12. Num. 12, 1.

כּוּשָׁן Hab. 3, 7. *Cuschaea* Arabiae felicis. Sed alii tamen in quibus Rosenmueller. est, dici putant regem Syriae, *Cuschan Rischathaim* Jud. 3, 8. 10., nec hoc inepte.

כּוּת 2 Reg. 17, 30. et כּוּתָה 2 Reg. 17, 24. regio Asiae, unde coloniam in terram Israeliticam deduci jussit rex Assyriae. Eam praeeunte Josepho (Antt. 9, 14, 3.) in Persia reperisse sibi visi sunt haud pauci, coll. كوث seu كوثى, quae est urbs Iracae ad Tigrim fluvium v. Rosenmueller. *Alterth.* I. 2, p. 29. Sed Michaelis (Spicil. Geogr. I, p. 104 sqq.) *agrum Sidonium* fuisse putat, tum quod Targ. Jonath. in Gen. 10, 19. et Targ. Chron. 1 Chr. 1, 13. pro צִידוֹן habent כותנאם, כותניים, tum quod ipsi Samaritani *Sidonios* origine sese profitentur (v. Joseph. Antt. 11, 8, 6. 12, 5, 5.) v. Winer. Lex. bibl. I, p. 148 sq.

כָּזַב (cf. כָּרַב) *mentitus est, fefellit*, in Kal non legitur nisi part. כֹּזֵב Ps. 116, 11. — Niph. *mendax, fallax deprehensus est* Job 41, 1. Prov. 30, 6. — Pih. כִּזֵּב *mentitus est* Mich. 2, 11. Hab. 2, 3. Prov. 14, 5., sq. לְ pers. Ps. 89, 36. Ezech. 13, 19., sq. בְּ pers. 2 Reg. 4, 16. (*anlügen*),

metaph. de rebus inanimatis (ut de aquis) *spem fallentibus* Jes. 58, 11. cf. graec. ἀπατᾶν apud Hesiod. *Oper. et dier.* v. 460., lat. *mentiri* et *fallere*, Arab. كذب *mentiri*, pro *cessare, tardare, deficere in officio.* — Hiph. הִכְזִיב *mendacii arguit* Job. 24, 25.

כָּזָב m. *mendacium* Ps. 4, 3. Prov. 6, 19. 19, 22. Jes. 28, 15. 17. etc.; deinde omne id, quod *fallit*, falsa spe ludit, *res inanis, vana* Ps. 7, 15. Job. 15, 35., spec. *oraculum inane* et *falsum* Ezech. 13, 6. 7. 8. 19. *idolum* Ps. 40, 5. Am. 2, 4.

כְּזִיב Gen. 36, 5., כֹּזֵבָה 1 Chron. 4, 22. nom. propr. oppidi in tribu Juda v. אַכְזִיב.

אַכְזָב m. (oritur ab infin. Kal, praemisso א v. Gesen. L. p. 493.) *mentiens, mendax, fallax*: ut fons aquae semper expers adeoque viatores *fallens* Jer. 15, 18. Mich. 1, 14. coll. Jes. 58, 11. Sic lat. *mendax* dicitur, quod votis non respondet: unde *fundus mendax* apud Horat. Carm. III, 30., Arab. أَكْذَبُ *valde mendax.*

אַכְזִיב nom. propr. 1) oppidi in tribu Jud. Jos. 15, 44. Mich. 1, 14. — 2) oppidi ad mare mediterran. in finibus tribus Ascher. siti Jos. 19, 29. Jud. 1, 31., graec. Ἔκδιππα v. Wineri Lex. bibl. I, p. 14.

כָּזַר radix inusit., quae sensum *duritiei* et *crudelitatis* habuisse videtur, Arab. كزر et كسر *fregit violento impetu.* Inde est

אַכְזָר m. 1) *durus, crudelis* Thren. 4, 3., hinc (ut Syr. ܟܘܪܙܐ) *hostis* Job. 30, 21. — 2) *saevus*, de veneno Deut. 32, 33. — 3) *audax, truculentus* Job. 41, 2.

אַכְזָרִי m. 1) *durus, immanis* Jer. 6, 23. Prov. 5, 9. 12, 10. — 2) *saevus, truculentus, atrox* Jes. 13, 9 (dies Jovae), Prov. 17, 11 (nuntius).

אַכְזְרִיּוּת f. *crudelitas, atrocitas* Prov. 27, 4.

כָּחַד in Kal inusit., Pih. כִּחֵד 1) *abnegavit* (Arab. جحد, כ in ج mutato, *id.*) Job. 6, 10. 2 Sam. 18, 23. — 2) *celavit, occultavit* Ps. 40, 11. Jes. 3, 9., sq. accus. rei et מִן vel לְ pers. Ps. 69, 6. Jos. 7, 19. Job. 15, 18. 1 Sam. 3, 17. — Niph. נִכְחַד 1) *celatus est* Ps. 69, 6. 139, 15. Hos. 5, 3. 2 Sam. 18, 13. — 2) *excisus, deletus est* Job. 4, 7. 22, 20. Zach. 11, 9. 16. Exod. 9, 15. — Hiph. הִכְחִיד 1) *celavit* Job. 20, 12. — 2) *excidit, delevit* Exod. 23, 23. 1 Reg. 13, 34. 2 Chron. 32, 21.

כָּחַל *fucavit* Ezech. 23, 40. Arab. كحل *fucare* oculos, unde كُحْلٌ, Syr. ܟܘܚܠܐ, Talm. כחול *stibium* (פּוּךְ) vel *quodlibet, quo fucantur et denigrantur oculi.*

כָּחַשׁ *mentitus est, fefellit.* In Kal trop. *defecit, contabuit* Ps. 109, 24. — Pihel כִּחֵשׁ 1) *mentitus est* 1 Reg. 13, 18. Hos. 4, 2. Zach. 13, 4. Levit. 19, 11.; metaphor. de rebus inanimatis: *spem fefellit, defecit* Hab. 3, 17 (olivae), coll. Hos. 9, 2. Sic tellurem *mentiri* colono dixit Silius Ital. — 2) *blanditus, adulatus est*, sq. dat. pers. Ps. 66, 3. 81, 16. Job. 31, 28. — 3) *negavit* id, quod verum est Gen. 18, 15., it. *abne-*

gavit sq. בְּ Levit. 5, 21. 22. Job. 8, 18. Jos. 24, 27. Jer. 5, 12. Jes. 59, 13. In loco Prov. 30, 9. e seqq. מִי יְהוָה repetendum est בַּיהוָה.

Niphal נִכְחַשׁ *adulatus, blanditus est* sq. לְ pers. Deut. 33, 29. — Hithpahel *id.* 2 Sam. 22, 45.

כַּחַשׁ m. 1) *mendacium* Ps. 59, 13. Hos. 7, 7. 10, 13. 12, 1. Nah. 3, 1. — 2) *macies* Job. 16, 8., ubi cum affixo כַּחֲשִׁי, v. rad. Kal.

כֶּחָשׁ m. (pro כַּחַשׁ, formae dagessandae) *mendax*, plur. כֶּחָשִׁים Jes. 30, 9.

כִּי *adustio* vid. sub rad. כוה.

כִּי 1) germ. *dass*, graec. ὅτι; latine triplici hoc modo redditur: a) per accus. c. infin. post verba sentiendi et dicendi, ut Jes. 37, 8. *audivit* כִּי נָסַע *eum profectum esse*, 1 Sam. 14, 3. *populus non novit* כִּי הָלַךְ (Jonathanem) *abiisse*, Ps. 37, 13. *nam videt* כִּי יָבֹא יוֹמוֹ *diem ejus venturum esse*, Gen. 1, 4. 42, 33. Esth. 3, 5. Jud. 4, 12. Jer. 10, 23. Neh. 6, 16. Deut. 5, 15. etc. — b) *quod* Ps. 8, 5. *quid homo* כִּי תִזְכְּרֶנּוּ *quod eum curas* (ubi ponitur, deum hominis curam gerere), Num. 16, 11.; 1 Sam. 24, 20: *quod vir hostem suum invenit et liberum dimisit, (id) remuneretur tibi Deus* etc. Mal. 3, 14. — c) *ut* Job. 6, 11. *quae vires meae* כִּי אֲיַחֵל *ut sperem* (ubi effectus significatur), Job. 3, 12. 7, 17. Exod. 3, 11. 2 Reg. 8, 13 (sq. fut.); וַיְהִי כִּי *accidit ut*, quae formula crebro legitur. — Passim optio tibi datur, utrum hoc an illo modo vertas, ut post verba affectuum Jes. 14, 29. et in hac formula: טוֹב כִּי *bonum, utile est:* Thren. 3, 28: טוֹב לַגֶּבֶר כִּי יִשָּׂא עֹל *bonum est homini, ut ferat jugum*, vel: *hominem ferre jugum*; 2 Sam. 18, 3: טוֹב כִּי תִהְיֶה לָּנוּ לַעְזוֹר *bonum* est, *ut sit nobis auxilio*, vel: *te nobis auxilio esse.* — Ad hanc primam significationem revocandi etiam hi usus particulae sunt: a) ubi *orationi directae* praemittitur: Jos. 2, 24: וַיֹּאמְרוּ כִּי נָתַן יְהוָה Lxx. καὶ εἶπαν, ὅτι παραδέδωκε κύριος (v. Passow WB. II, p. 304.), 1 Sam. 10, 19. Ruth. 1, 10. Gen. 18, 20. 2 Sam. 19, 43. Exod. 4, 25. etc. — b) in jurisjurandi formulis: 1 Reg. 2, 23. *puniat me Deus* כִּי בְנַפְשׁוֹ דִּבֶּר אֲדֹנִיָּהוּ אֶת־הַדָּבָר nisi verum est, *Adoniam haec in suam perniciem dixisse*, Ruth. 1, 17. Scil. in istis verbis *puniat me Deus* inest hic sensus: per salutem meam juro, affirmo. Adde 1 Sam. 25, 34. 2 Chron. 18, 13. (facilius fluit oratio Jer. 22, 5. *juro* כִּי־לְחָרְבָּה יִהְיֶה הַבַּיִת *has aedes vastatum iri*, Gen. 22, 16.). — c) ubi הֲכִי per ellipsin legitur Job. 6, 22: הֲכִי אָמַרְתִּי הָבוּ *an* verum est, *me dixisse?* Hinc saepius הֲכִי non est nisi *an* 2 Sam. 9, 1. vel *nonne* Gen. 27, 36. 29, 15. — d) Gen. 31, 42: *nisi Deus — mihi adfuisset* כִּי רֵיקָם שִׁלַּחְתָּנִי puto, affirmo, *te vacuum me dimissurum fuisse*, Num. 22, 33. Job. 8, 6. Ad sensum in his locis verti potest: *profecto*, atque inde factum videtur, ut in ipso orationis exordio poneretur, Jes. 15, 1., ubi v. Gesen.

2) quod, ὅτι, *weil* Deut. 23, 8. Thren. 3, 28. Exod. 18, 11. Jud. 13, 22. 2 Sam. 14, 10. Gen. 3, 14. 4, 25. 41, 49. 2 Reg. 9, 16., *nam* 2 Sam. 6, 6. Deut. 2, 19. Jes. 16, 4. Mich. 6, 4. al. Ita vero *praemittitur* sententiis caussalibus, raro *interponitur* ut Ps. 118, 10. 128, 2. Ceterum haec altera vocis significatio haud paucis in locis obtinet, quorum, si minus accurate consideras, alia videtur esse ratio. Sed cave, ne *pleonasmi* specie decipiaris. Nam ut Ps. 9, 13. et 18, 28., quae loca

jam a DE WETTIO recte conversa sunt, praetermittamus, Ps. 5, 10. ita copulari debet c. v. 9.: *propter hostes meos dux mihi esto ad retinendam pietatem:* id eo confidentius a te precor, *quod* isti pessimi homines sunt adeoque non digni, quibus ut de lapsu meo gaudeant, permittas; v. 13. autem cum 12. facilius etiam cohaeret: *fac ut bene sit omnibus, qui in te fiduciam reponunt:* hoc autem consentaneum est bonitati tuae; soles *enim* probos amore complecti. — Eodem modo debent alii loci expediri, ubi כִּי vulgo reddunt: *quare, ideo.* Scil. 2 Chron. 30, 18. sententiarum nexus hic est: *multi Ephraimitarum comedebant pascha legi non convenienter* idque concessum iis est, *nam imploraverat Hiskias Dei veniam.* Sed ad 1 Sam. 2, 25. 1 Reg. 12, 15. cf. 2 Sam. 24, 1. Jos. 11, 20. al. Itaque non opus est ea, quae PASSOVIUS II, p. 304. de graec. ὅτι et de οὕνεκα exposuit, ad hebr. linguam transferre.

Ab hac secunda vocis potestate oritur etiam illa, quam ad complures locos transtulerunt: *sed* 2 Reg. 1, 4. *non surges de lecto* כִּי מוֹת תָּמוּת *sed haud dubie morieris.* Etenim haec ita enarres: *non surges, nam morieris,* haec est caussa, cur non poteris surgere, adde Am. 7, 14. Dan. 9, 18. Gen. 45, 8. Exod. 16, 8. Concise dicta sunt, quae leguntur Ps. 44, 23. *si obliti essemus Dei, Deus nos haud dubie puniret,* illud autem non factum, *nam propter te* (Deum) *quotidie occidimur;* scil. verba *si obliti essemus* negativum sensum habent, quasi scripserit vates: *non obliti sumus Dei, id quod Deus haud dubie puniret;* nam *propter ipsius caussam occidimur.* Ex eodem genere est loc. Ps. 130, 4.

3) cum, *wann:* a) de tempore i. q. ὅτε 2 Chron. 6, 28. — b) de eo, quod fieri vel futurum sumitur, i. q. ἐάν Jos. 20, 5. 2 Reg. 4, 29. Simil. nostrum *weil* antiquitus et de tempore et de caussa dictum. Ceterum alii loci, quos multos afferre solent, huc non pertinent; nam Prov. 30, 4: מַה־שְּׁם־בְּנוֹ כִּי תֵדָע ita vertendum: *quodnam est filii ejus nomen* (sc. dic), *nam* (scilicet) *tu* probe *nosti* (iron.) atque adeo dicere potes; Exod. 3, 21: וְהָיָה כִּי תֵלֵכוּן לֹא תֵלְכוּ רֵיקָם *accidet, ut egrediamini; non tamen egrediemini vacui;* Job. 39, 24: לֹא יַאֲמִין כִּי קוֹל שׁוֹפָר venustius dicta sunt, si poetam factum repraesentare voluisse statuimus: *es hält nicht Stand, denn die Trommete tönt;* Deut. 6, 25: *justi habebimur* (a Deo) כִּי נִשְׁמֹר לַעֲשׂוֹת כָּל־הַמִּצְוָה *nam observabimus* etc. Atque ita explicandum etiam in his locis, ubi *cum, als* vertunt Hos. 12, 1. Jes. 48, 2.

Falluntur, qui addunt כִּי saepe pro *relativo* esse; nam Ps. 71, 15. vertendum: *numeros enim non novi* (propterea *totus* dies consumendus est in canendis laudibus tuis), 2 Sam. 24, 10: *condona peccatis meis* כִּי נִסְכַּלְתִּי מְאֹד *nam perverse admodum egi* (itaque opus est tua clementia), Gen. 4, 25: כִּי הֲרָגוֹ קָיִן *nam eum occidit Cainus;* id autem repetitum est propterea, quod post v. 8. plura interposita fuerant. Adde Deut. 14, 29. Ps. 90, 4. al. — Aliena etiam videtur significatio: *utinam,* quam GESENIUS intulit loco Jes. 39, 8.; etenim verbis: *bonum est Jovae decretum,* quae aliquid offensionis habere poterant, explicationis caussa haec adjiciuntur: כִּי יִהְיֶה שָׁלוֹם בְּיָמָי *scil. quod mea certe vita pacata et tranquilla erit.* — Denique non audiendi sunt, qui nonnullis in locis *quamvis, etiamsi* interpretantur. Nam Exod. 13, 17. lucem capit ex v. 8.; scilicet noluit Deus Israelitas per propinquam viam ducere, ne, si pugnae ineundae essent, ipsi tanquam novi homi-

nes ac bellis nondum assueti animum abiicerent; Jos. 17, 18. sententiarum nexus hic est: vos, Ephraimitae et Manassitae, aggrediamini Cananitas, *nam hi habent currus ferreos*, itaque non possunt, nisi a valida gente, qualis vos estis (v. 17.), debellari; Ps. 116, 10: האמנתי כי אדבר *confido* (Deo), *nam loquor* h. e. fiduciam me in Jova repositam habere, eo ipso demonstro, quod loquor h. e. has preces ad eum fundo. Ita jam H. Michaelis.

כי אם 1) tanquam duae voces a) *nam cum* (si) Thren. 3, 32: כי אם הוגה ורחם *nam si moerore afficit* (Deus), *etiam miseretur,* Exod. 8, 17. Jos. 23, 12. Prov. 2, 3. (coll. v. 5.) Eccles. 11, 8. Singularis est loc. Exod. 22, 22: *noli vexare viduam* et *pupillum; si vexaveris* כי אם יצעק אלי שמע אשמע non bene tibi erit, *nam si clamaverit, ego audiam;* b) *dass wenn* Jer. 26, 15: *scitote* כי אם ממתים אתם אתי כי־דם נקי וג׳ *vos, si me occideritis, caedis reos fieri,* 1 Sam. 20, 9. — 2) tanquam una vox a) *nisi,* post sententiam negativam Gen. 32, 27: *non mittam te* כי אם־ברכתני *nisi mihi benedixeris* (propr. *nam si mihi benedixeris,* tum demum mittam te), Ruth. 3, 18. 2 Reg. 4, 2: *non est quidquam in domo* כי אם אסוך שמן *nisi lecythus olei,* 1 Sam. 30, 17. Gen. 28, 17. Jos. 14, 4. Eccles. 3, 12. Simil. post interrogationem negativam Jes. 42, 19. *quis est coecus* כי אם־עבדי *nisi servus meus?* h. e. nemo potest, si cum servo meo comparatur, coecus dici, hic unice coecus est. — Hinc est, quod כי אם in jurisjur. formulis pro אם לא legitur Jes. 51, 14: *Jova juravit per vitam suam* כי אם מלאתיך אדם *nisi te implebo hominibus* (h. e. non vivam, nisi etc., i. e. certissime implebo cf. Ezech. 5, 11.), 2 Reg. 5, 20. 2 Sam. 15, 21. Sed de loco 2 Sam. 3, 35. v. infra. Omisso jurandi vocabulo Jud. 15, 7: *quanquam hoc fecistis* כי אם־נקמתי בכם non tamen vivam, *nisi ultionem sumsero de vobis,* (quanquam haec etiam ita dici poterant: לא אחדל כי אם וג׳); b) *sed* 1 Sam. 8, 19. 1 Reg. 18, 18. 2 Chron. 18, 17. Ps. 1, 2. Num. 26, 33. Gen. 32, 29. 1 Sam. 21, 5., quanquam in his locis omnibus orationis quaedam brevitas obtinet: *non praedicet de me bonum,* non praedicet *nisi malum, non perturbo Israelem,* non (nemo) perturbat, *nisi tu.* — 3) i. q. כי Job. 42, 8., i. q. אם 2 Sam. 3, 35. *puniat me Deus* כי אם־אטעם לחם *si gustavero* h. e. non gustabo. De loco Gen. 40, 14. v. Rosenmueller.

Restant duo loci, quos perperam explicuisse videntur interpretes; nam Gen. 47, 18. כי אם pro כי (*dass*) collocatum voluit nuper etiam Gesenius, et 1 Reg. 20, 6. post Noldium haud pauci vertunt *ideo.* Sed noli fidem habere. Priorem enim locum ita expedies: *non celabimus te, nobis, si pecunia - - consumta est* (quemadmodum *consumta est*), *nihil reliquum esse praeter corpora nostra* etc. In altero autem v. 5. et 6. ita cohaerent, ut ille protasin, hic apodosin efficiat: *quod ad te misi, qui postularent, ut argentum tuum, aurum* etc. *mihi traderes,* כי אם כעת מחר אשלח את־עבדי וחפשו את־ביתך וג׳ *scito, servos meos, si cras misero, inquisituros esse* etc.

כי על־כן ubivis dictum volunt pro על־כן כי *propterea quod* (ita post multos alios in Nold. Concord. p. 892. nuper Gesenius in Ephem. lit. Hal. 1826. Suppl. n. 69), nec hoc multum offensionis haberet, cum ejusmodi trajectiones perpetuae in solennibus formulis ap. graecos quoque occurrant, ut ὅτι τί pro τί ὅτι (Herm. ad Vig. p. 849.). Sed,

si ab uno loco 2 Sam. 18, 20. discedis, certe non opus est ista explicatione, modo reputes, vocem *ideo, idcirco* non solum consilium, quo quis quid fecerit *(Absicht)*, sed etiam finem, quem factum aliquod habere possit *(Zweck)*, etiamsi ejus non conscius sibi fuerit is, qui fecerit, significare. Loc. Gen. 19, 8. duobus modis expediri potest; nam vel hoc dicit Lotus: *quod hi viri tectum meum subierunt, id non potest alium finem habere, nisi* etc., vel ipsis illis hominibus vere persuasum fuerat a Loto (v. 3. וַיִּפְצַר בָּם *instituit* sc. argumentis), se in hac domo tutiores fore, quam in platea (v. 2.). Gen. 18, 5. Abrahami sententia haec est: *quod praeteriistis tentorium meum, hoc ideo factum, ut mihi opportunitas daretur* infirmos recreandi. Gen. 38, 26. confitetur Juda, Thamarem non esse in culpa, et haec addit: *nam ideo* (ut *mihi* culpam contraherem), quemadmodum nunc intelligo, miser *ego denegavi filio meo uxorem,* ipse quanquam invitus hoc egi, ut mihi hanc ignominiam afferrem, *das habe ich dadurch bezweckt* (cf. Jes. 36, 12. ibique Gesen.). Jer. 38, 4. sententiarum nexum ita tibi informa: jube hunc hom. interfici, nam alium finem non potuit assequi sua perversitate. Sim. Jer. 29, 28. Num. 14, 43. Ceterum quod uno in loco כִּי עַל־כֵּן pro עַל־כֵּן כִּי positum dicimus (ut אֲשֶׁר עַל־כֵּן Job. 34, 27. pro עַל־כֵּן אֲשֶׁר), id non debet mirum videri. Nam sim. graec. οὕνεκα, quod pr. significat *quapropter,* passim est *quia, propterea quod* (i. q. τοῦτου ἕνεκα ὅτι, v. Doederlein ad Oedip. Col. p. 462.), atque id ex locorum indole debet judicari.

כיד rad. inusit., Arab. كَادَ med. Je: *decepit dolo, insidiis.*

כִּיד m. propr. *fraus, circumventio,* Arab. كَيْدٌ, deinde *pernicies, exitium* Job. 21, 20. (nam Scholiastes Haririi ad Consess. 21. Arab. كيد interpretatus est: هلاك *exitium* v. Alb. Schultens. ad Job. l. c.).

כִּידוֹן m. 1) genus *hastae, lancea, jaculum* Job. 41, 21. Jos. 8, 18. 26. 1 Sam. 17, 6. 45. Jer. 6, 23. 50, 46. Lxx. in Jos. γαῖσον (v. Wesseling ad Diod. Sic. I, p. 586.), in Job. πυρφόρον *telum igniferum.* Origo non liquet. Sunt, qui deducant a rad. Aethiop. כדן *texit, protexit,* unde tamen galea vel clypeus potius quam telum dici poterat. Magis apposite Bochartus in Hieroz. T. I, p. 861 sqq. ortum putat a כִּיד *pernicies,* ut pr. sit *instrumentum exitii, telum.* Sono persimile est Arab. قتين *hasta, lancea.* Cum vero vett. interpretum plurimi *scutum* vel *clypeum* vertant (Lxx. et Vulg. fere ubique), Clericus ad Jos. 8, 18. et 1 Sam. 17, 6. hanc explicationem praeferendam duxit coll. voc. *citona,* quod fuit scutum Maurorum minus, v. Joh. Phil. Casselii Progr. de *vocibus Unce et Citona* ad Scholiasten Juvenalis *Sat.* XI, 140. At v. tamen, quae contra disputavit Fischerus in Proluss. de Verss. graec. literar. hebr. magistris p. 135 sqq. — 2) fortasse *acervus congestus,* a rad. כּוּר, Arab. كَوَّدَ *accumulavit,* unde كَوْدَةٌ *congestus acervus;* גֹּרֶן כִּידוֹן 1 Chron. 13, 9. *area cumuli* i. e. in qua stratum et accumulatum frumentum erat triturae paratum, quae 2 Sam. 6, 6. dicitur גֹּרֶן נָכוֹן *area instructa,* v. Michaelis in *Suppl.* p. 1263. Sed alii ad istum etiam locum *exitii* significationem transferunt, נָכוֹן, quod 2 Sam. legitur, a rad. נכה *percutere* repetentes v. Simonis Onom. p. 339. 340.

כִּיּוֹר v. sub rad. כּוּר.

כִּילַי vid. sub rad. נָכַל.

כִּיס vide sub rad. נָכַס et sub nom. כִּלֹס.

כִּיף v. sub voc. כַּף.

כָּךְ *sic, ita,* apud Rabbinos frequens, contractum ex כְּהָךְ *secundum hoc* (הָךְ enim Chald. est pronom. *demonstrat. hic, haec, hoc*). In libris V. T. semper legitur cum ה paragog. כָּכָה Exod. 12, 11. Num. 8, 26. Deut. 29, 23. Jos. 10, 25. etc. Praefixo אֵי fit *interrogativum:* אֵיכָכָה *quomodo?* Vid. tamen suo loco אֵיךְ.

כִּכָּר v. sub rad. כרר.

כָּלָא 1) *clausit, conclusit* (Chald. Syr. Aethiop. *id.,* Arab. كلأ *custodivit, servavit*), unde כְּלוּא *conclusus, inclusus* Jer. 32, 2. et כָּלֻא Ps. 88, 9.; intrans. *clausus est* Hagg. 1, 10. — 2) *continuit, cohibuit* Jes. 43, 6., sq. acc. person. Num. 11, 28.; sq. מִן pers. *aliquem aliqua re prohibere* Gen. 23, 6. vel *subtrahere alicui aliquid* Ps. 40, 12. Aliquoties formationem suam mutuatur a כָּלָה; unde praet. 2 pers. f. כָּלִית cum affixo כְּלִתִנִי 1 Sam. 25, 33., pers. 1. כָּלִאתִי Ps. 119, 101., plur. כָּלוּ 1 Sam. 6, 10., fut. יִכְלֶה Gen. 23, 6. — Niph. *cohibitus est* Gen. 8, 2 (imber), it. *prohibitus est* Exod. 36, 6. [Sed infin. Piel כַּלֵּא Dan. 9, 24. vide sub rad. כָּלָה].

כֶּלֶא m. (constr. semper cum nomine בֵּית) *carcer,* a *concludendo* dict. 1 Reg. 22, 27. Jes. 42, 7. Jer. 37, 15. etc., cum affixo כִּלְאוֹ 2 Reg. 25, 29. Jer. 52, 23., plur. כְּלָאִים Jes. 42, 22.

כִּלְאַיִם *heterogenea, duo diversa genera* sibi invicem *inclusa* et *mixta* Levit. 19, 19. Deut. 22, 9. Convenit cum Arab. كلان *ambo,* Aethiop. ክልኤ: *duo,* et ካልእ: *alius.*

כְּלוּא m. *carcer* sec. Kri Jer. 37, 4. 52, 31., sed Cthib habet כְּלִיא, alia forma.

מִכְלָה pro מִכְלָא vel מִכְלָאָה *caula, ovile,* in quo *concluduntur* oves Habac. 3, 16., plur. מִכְלָאוֹת Ps. 50, 9. 78, 70.

כָּלַב radix inusit., Arab. كلب *contexere, consuere.*

כְּלוּב m. *receptaculum* vel ex loris reticulari forma, vel e viminibus, scirpis, virgis contextum, hinc 1) *sporta reticularis, fiscina* s. *corbis pomorum* Am. 8, 1. 2. — 2) *cavea,* in qua aves continentur Jer. 5, 27., Graec. κλωβός, quod ipsum vocabulum ex Oriente in Graeciam invectum nonnullis videtur v. Michaelis *Suppl.* p. 1273. Bocharti *Hieroz.* P. 2. lib. 1. c. 13.

כֶּלֶב m. *canis* (Arab. كَلْبٌ, Syr. ܟܰܠܒܳܐ, Aeth. ከልብ: videtur esse nom. primit.) Exod. 11, 6. Jud. 7, 5. etc. Oppida orientis referta sunt integris canum, dominis carentium, gregibus, qui per plateas et fora vagantes cadaveribus vescuntur 1 Reg. 14, 11. 16. 21, 19. 22, 19. 38. 2 Reg. 9, 25. Ps 68, 24. v. Winer. Lexic. bibl. I, p. 305. — Frequens est et varia hujus voc. *translatio;* nam a) *canes* passim appellantur *hostes* atroces et crudeles (κυνές ap. Homer. etc.) Ps. 22, 17. 21. (saevi enim et rapaces sunt nomadum canes, qui ad defendendos greges adhibentur

v. Oedmann. Samml. V, p. 31 sq.); — b) *canibus mutis* assimilantur prophetae qui a castiganda populi perversitate abstinent Jes. 56, 10. ubi v. Rosenmueller.; canum enim, tanquam gregis custodum, est latrare latrandoque pastores monere; — c) *canis* dicitur vilis quivis et abjectus homo 2 Reg. 8, 13., it. *canis mortuus* 1 Sam. 24, 15. 2 Sam. 9, 8. 16, 9.; it. *caput canis* 2 Sam. 3, 8 (coll. vern. *Eselskopf*, *Ochsenkopf*); — d) sign. *cynaedum, scortum masculum*, hinc מְחִיר כֶּלֶב *pretium canis* h. e. quod cynaedo datur pro nefario concubitu Deut. 23, 19. coll. Apoc. 22, 15. — Plur. כְּלָבִים 1 Reg. 14, 11., in regim. כַּלְבֵי Job. 30, 1.

כָּלֵב nom. propr. viri, Josuae comitis Num. 13, 7. 14, 6 sqq. Jos. 15, 14. Inde oritur patronym. כָּלִבִּי 1 Sam. 25, 3. in Kri (Ctbib habet כָּלִבּוֹ i. e. *sui tantum animi libidinem sequens*). Sed alii כלבי tanquam a כֶּלֶב declinatum explicant: *rabidus, furiosus* coll. Arab. كَلِبَ *rabie canina corripi* (كَلَبٌ *rabies canina*, كُلَابٌ *delirium ex rabie canina*), Sab. ܟܠܒܐ *id.* v. Michaelis in *Suppl.* p. 1272.

כָּלָה (ut gr. τελεῖσθαι) 1) *absolutus, perfectus est* (*zu Stande gebracht, vollführt sein*). Dic. de opere quovis Exod. 39, 32. 1 Reg. 6, 38. 2 Chron. 29, 34., spec. de vaticiniis, quae eventu comprobantur (sine eventu enim imperfecta sunt ac fine suo carent) 2 Chron. 36, 22. Esr. 1, 1. Dan. 12, 7. (simil. gr. τελεῖν ὑπόσχεσιν, μῦθον, ἔπος), — de eo, quod quis animo perfecit h. e. excogitavit, *decrevit* Prov. 22, 8. Esth. 7, 7. 1 Sam. 25, 17. — 2) *peractus, finitus est* (*vorbei sein*), de temporis aliquo spatio Gen. 41, 53. Ruth. 2, 23. Jes. 24, 13. coll. 10, 25. — 3) *consumtus est* (*alle sein*) Gen. 21, 15. 1 Reg. 17, 16 (de cibis), hinc *confectus est* Ps. 71, 9. 73, 26. Prov. 5, 11. Thren. 2, 11., max. de animo, qui desiderio vel spe conficitur, atteritur (*verschmachten*) Ps. 84, 3. 119, 81. Job. 19, 27. Ps. 143, 7. it. de oculis Job. 11, 20. Ps. 69, 4. Jer. 14, 6. (quibus in locis summus desiderii cruciatus pingitur); — *absumtus, confectus est, periit* (aliquis sive ferro sive fame) Ps. 39, 11. Prov. 22, 8. Jer. 16, 4. Ezech. 5, 13. Mal. 3, 6.; — *evanuit* Ps 37, 20 (fumus). — Fut. apoc. יִכֶל Job. 33, 21., foem. תִּכְלֶה (petita punctatione a כָּלָא) 1 Reg. 17, 14., per apoc. וַתֵּכֶל Exod. 39, 32.

Pih. כִּלָּה 1) *absolvit, perfecit* (integrum fecit), *zu Stand bringen* Gen. 6, 16. Exod. 5, 13. Levit. 19, 9: לֹא תְכַלֶּה פְּאַת שָׂדְךָ לִקְצֹר *non perficies angulum agri tui demetendo* h. e. non exacte demetes agri tui extremos angulos; *perficere vaticinium* h. e. facere ut exitum habeat Esr. 1, 1. 1 Sam. 3, 12.; semel: mente aliquid perficere h. e. *decernere, moliri* Prov. 16, 30. — 2) *finivit*, sq. infin. c. praefixo לְ *desiit* Gen. 18, 33. 24, 45. Deut. 20, 9. 26, 12. Jud. 3, 18., it. sq. infin. c. praef. מִן Levit. 16, 20. Exod. 34, 33. — 3) *consumsit*, fecit ut aliquid esse desineret, a) vorando, comedendo: *depavit* (*abfressen*) Jes. 27, 10.; b) *delevit, perdidit* vel aliquid Zach. 5, 4. vel aliquem Gen. 41, 30. Num. 16, 21. Esr. 9, 14. Jer. 14, 2. Job. 9, 22. Hos. 11, 6. al.; c) *evanescere, interire fecit* Ps. 78, 33. 90, 9.; d) *confecit* Jes. 49, 4 (vires), Levit. 26, 16. Job. 31, 16 (oculos prae summo desiderio). Praet. 3. f. cum affixo וְכִלַּתּוּ Zach. 5, 4., 1. p. כִּלִּיתִי Num. 25, 11. et כִּלֵּיתִי Ezech. 6, 12. Fut. apoc. cum Vau convers. וָאֲכַל Ezech.

43, 8., 3. f. וַתְּכַל 2 Sam. 13, 39. — Pyh. כִּלָּה, fut. יְכַלֶּה *absolutus est* Gen. 2, 1., *finitus est* Ps. 72, 20.

כָּלֶה m. inusit., f. כָּלָה *deficiens, tabescens* Deut. 28, 32.

כָּלָה f. 1) *perfectio, consummatio,* hinc לְכָלָה *usque ad consummationem* h. e. *prorsus, omnino* Ezech. 13, 13. 2 Chron. 12, 12. et omisso לְ Gen. 18, 21. Exod. 11, 1. — 2) *consumtio* i. e. *excidium, interitus* 1 Sam. 20, 33., hinc עָשָׂה כָלָה *excidium facere, conficere* (de Jova) Jes. 10, 23. Jer. 4, 27., sq. אֵת pers. Ezech. 11, 13. 20, 17., sq. בְּ pers. Jer. 30, 11.

כְּלִי m. *quicquid factum* (perfectum), *confectum* est ad usus vitae (cf. vern. *Zeug* a *zeugen*), spec. 1) *supellex* quaevis Gen. 31, 37. Jer. 49, 29. Num. 4, 32. — 2) *vas* Exod. 35, 22. Levit. 11, 32. 33. 34. Num. 19, 17. Deut. 23, 25. Exod. 3, 22., כְּלִי הַיּוֹצֵר *vas figlinum* Jer. 19, 11. Ps. 2, 8. 2 Sam. 17, 28. Trop. Jer. 51, 34 (48, 38.). — 3) *navigium (Fahrzeug)* Jes. 18, 2: כְּלֵי גֹמֶא *navigia papyracea.* — 4) *vestis* Levit. 13, 49. 53. Deut. 22, 5., it. *mundus* muliebris Jes. 61, 10. — 5) *instrumentum,* tam *bellicum* sive *arma* Deut. 1, 41. Jud. 18, 11. 1 Sam. 8, 12. (addito voc. מִלְחָמָה), 1 Sam. 14, 1. 6. 7 sqq. (omisso hoc voc.), quam *musicum* 2 Chron. 5, 13. Am. 6, 5 (addito שִׁיר), Ps. 71, 22 (simpl.). Tropice *consilia, artes,* quibus quis alios circumvenit Gen. 49, 5. Jes. 32, 7.; *instrumenta irae Dei* Jes. 13, 5. Jer. 50, 25. sunt ii (populi), per quos poenas hominibus (Israelitis) infligit Jova. — In pausa כֶּלִי Num. 19, 17. 2 Reg. 4, 6. Plur. כֵּלִים (tanquam a sing. כֶּל) Exod. 22, 6. Num. 7, 85. Ruth. 2, 9., in regim. כְּלֵי Gen. 24, 23. cum affixis כֵּלֶיךָ Gen. 27, 3. כְּלֵיהֶם Gen. 42, 25.

כִּלִּי v. s. rad. נָכַל.

כְּלָיוֹת plur. foem. (a sing. כִּלְיָה?) *renes* (Chald. כָּלְיָא, Arab. كُلْيَة) Exod. 29, 13. 22. Levit. 9, 19. Job. 16, 13. sec. SCHULTENSIUM sic dicti, quod sunt *bipartiti,* coll. כִּלְאַיִם, sec. ABEN ESRAM, BOCHARTUM aliosque a *libidine* et *affectibus,* quorum sedes in *renibus* (vid. rad. 2. d. *β*) coll. Job. 19, 27. Possit denique videri esse plur. foem. a masc. כְּלִי, quod habeant *cavitatem* instar *vasis,* quam Anatomici *pelvim* vocant. Metaphor. a) pro *intimo animo,* commotionum ac cupiditatum sede Ps. 7, 10. 16, 7. 73, 21. Prov. 23, 16.; b) כִּלְיוֹת חִטָּה *renes tritici* Deut. 32, 14. sunt *grana tritici optimi,* quae ob magnitudinem cum renibus comparantur; THEOPHRASTUS plantt. VIII, 4. „grana, inquit, singula istarum regionum magnitudine aequiparant nucleos olivae."

כִּלָּיוֹן m. 1) *consumtio* i. e. *excidium* Jes. 10, 22. — 2) *confectio* כִּלְיוֹן עֵינַיִם *confectio, tabes oculorum* Deut. 28, 65. i. e. *anxium desiderium.*

מִכְלוֹת plur. *perfectiones* 2 Chron. 4, 21: מִכְלוֹת זָהָב *perfectiones auri* h. e. *aurum optimum.* Alii deducunt ab Arab. كَلَّ *collegit, congessit,* ita ut sit: *collectum, compactum* h. e. *solidum.* Sed haec significatio non sine vi extorquetur e radice.

תִּכְלָה *consummatio, perfectio,* Lxx. συντέλεια Ps. 119, 96. Parum probabiliter MICHAELIS exposuit: *spes, fiducia,* a Syr. תְּכַל *confisus est,* sed v. ROSENMUELLER. ad h. l.

תַּכְלִית f. 1) *perfectio* (*Vollkommenheit*) Job. 11, 7: תּ' שַׁדַּי *perfectio omnipotentis,* Ps. 139, 22: תּ' שִׂנְאָה *perfectio odii* h. e. summum odium. — 2) *finis, terminus* Neh. 3, 21. Job. 26, 10. 28, 3.

כֶּלַח m. *senectus* Job. 5, 26. 30, 2. cf. rad. Arab. كلح *tetrico, austero et corrugato vultu fuit,* vel كلّح *labiis ingestis et contractis fuit,* quo in summo senio dentibus excisis labia intus contrahuntur v. MICHAELIS *Suppl.* p. 1279.

כֶּלַח Gen. 10, 11. urbs, si suspicari licet, *Holvan* (حلوان), Chalifarum olim sedes aestiva, extrema Iracae Arabicae, vicina montibus, D'AANVILLIO inter grad. long. 63—64. lat. 34—35, Syris dicta ܚܠܘܢ (v. ASSEMANI *Bibl. orient.* T. III. P. II, p. 418. 419. 753.), a qua fortasse *Calachene* regio nomen accepit (v. BOCHARTI *Phaleg* lib. 4. c. 22. p. 290.), nisi duplex Assyriae Calach fuit, altera כלח, altera חלח (q. vide suo loco) v. MICHAELIS *Suppl.* p. 767. 1279. *Spicil. geogr. hebr. exterae* T. I, p. 244 sqq. ROSENMUELLER. *Alterth.* I. 2, p. 98 sq.

כָּלַל 1) *perfecit, absolvit* (Arab. كلّ in Conj. II. *consummavit,* Syr. ܫܟܠܠ et Chald. שַׁכְלֵל, quod statim sq.) Ezech. 27, 4., ubi plur. כָּלְלוּ. — 2) *ornavit, coronavit* (ad hanc notionem facilis est a *perficiendo* transitus) coll. Chald. et Syr. כְּלַל et Aethiop. ከለለ: Hinc oriuntur כַּלָּה et כְּלוּלוֹת.

כְּלַל Chald. *id.,* Schaphel (v. WINER. Grammat. chald. p. 38.) שַׁכְלֵל *perfecit* Esr. 6, 14., c. affixo שַׁכְלְלֵהּ Esr. 5, 11., infin. שַׁכְלָלָה Dan. 5, 3. 9. — Pass. אִשְׁתַּכְלַל *perfectus est* Esr. 4, 13. 14. Sed Esr. 4, 12. אשכללו in Cthib est pro אשתכללו.

כָּלִיל m. 1) *perfectus, consummatus* Ezech. 16, 14. 27, 34. 28, 12. Thren. 2, 15. — 2) *totus* Exod. 28, 31. כְּלִיל תְּכֵלֶת (v. GESEN. L. p. 677. cf. Ezech. 28, 12.) vestis *tota purpurea, caerulea* Exod. 39, 22. Num. 4, 6.; deinde substantive: *totum, universitas* Jud. 20, 40: כְּלִיל הָעִיר *universitas urbis* i. e. *tota urbs;* Levit. 6, 15: כָּלִיל תָּקְטָר *totum* (*das Ganze*) *adolebitur* (hinc adv. *prorsus* Jes. 2, 18.), — spec. sacrificium, quod totum igne comburitur, *holocaustum* Deut. 33, 10. Ps. 51, 21.

כְּלוּלוֹת f. plur. Jer. 2, 2. *sponsalia,* q. d. *consummationes, perfectiones matrimonii,* nisi potius oritur a כָּלַל 2. v. infra כַּלָּה.

כֹּל (כּוֹל sec. Cthib Jer 33, 8.) et sq. Makkeph כָּל־ (cf. tamen Ps. 35, 10. Prov. 19, 7.) propr. (ut Syris et Arab.) *substantivum* est: totus *complexus, universitas,* unde passim cum verbo singul. numeri (Nah. 3, 7. Zach. 14, 15. Gen. 9, 29.) et, nomine feminino intercedente, adeo cum verbo masculini generis (Jes. 14, 31.) copulatur: כָּל־יְמֵי־אָדָם *universitas* (*summa*) *dierum Adami* h. e. *omnes dies Adami* Gen. 5, 5., כָּל־בְּנֵי־שֵׁת *omnes Sethitae* Num. 24, 17., כָּל־נִפְלְאוֹתֶיךָ *universitas facinorum tuorum* h. e. *omnia f. t.* Ps. 9, 2. Ita c. affixis plur. כֻּלָּם *omnes illi* Jes. 14, 10 (כֻּלָּהֵם 2 Sam. 23, 6.), כֻּלְּכֶם *omnes vos* Deut. 1, 22., כֻּלָּנָה Gen. 42, 36. et כֻּלָּהְנָה 1 Reg. 7, 37.

omnes illae; הַכֹּל est *omnes* Job. 24, 24., *omnia* Eccles. 9, 2. Jer. 13, 7. Ceterum כֹּל passim occurrit, ubi de *duobus* duntaxat agitur Prov. 22, 2. Eccles. 2, 14.

Sed longe frequentius additum est substantiv. *singul.* sive aliqua ratione definitum, sive minus: 1) ubi sequitur substant. *definitum*, כֹּל significat: a) singulorum generis cujusdam complexum (*Allheit der Individuen*) כָּל־הַחַיָּה *omnia animalia* Gen. 8, 1., כָּל־הָאָדָם (i. e. collect. *universitas τοῦ ἀνθρώπου*, generis humani cf. Gen. 17, 12.) *omnes homines* vel qui in his terris vivunt Gen. 7, 21., vel de quibus in certo aliquo loco agitur Exod. 9, 19. Num. 16, 32., כָּל־חַיַּת הַשָּׂדֶה *omnia animalia terrae* Gen. 3, 1. etc. — b) partium cujusdam rei complexum (*Allheit der Theile*) כָּל־הָאָרֶץ *tota terra* Gen. 9, 19., כָּל־הָעָם *totus populus* Gen. 19, 4., כָּל־הַיּוֹם *totus dies* (toto die) Jes. 28, 24. add. Gen. 18, 28. 31, 8. Exod. 10, 13. Levit. 3, 9. Jos. 9, 24. Jud. 20, 37. Ps. 38, 7. 47, 3. Jes. 7, 24. Jer. 1, 18. Mich. 4, 13. *), כָּל־לְבָבְךָ *totus animus tuus* Deut. 10, 12. 2 Sam. 9, 9. 2 Reg. 5, 15. Ps. 78, 38., כָּל־שְׂדֵה הָעֲמָלֵקִי *totus ager Amalek.* Gen. 14, 7. Exod. 16, 1. Jer. 26, 17., כָּל־אֶרֶץ כּוּשׁ *tota terra Cuschitica* Gen. 2, 13. 17. 41, 19. 45, 20. Exod. 12, 3. al. — Simil. כֹּל c. affix., ut כֻּלּוֹ *totus ille* Gen. 25, 25., כֻּלָּהּ *tota illa* Job. 14, 13 (semel כֻּלֹּה est *omnes illi* populares Jer 20, 7?). — Rarius ipsi voci כֹּל artic. praefixus est Jes. 29, 11. חָזוּת הַכֹּל *lex tota.*

2) ubi sequitur substant. nulla ratione definitum, כֹּל significat: a) distribut. *omnis, unusquisque, jedes*, כָּל־אָדָם *omnis homo* Job. 37, 7., כָּל־עָם *omnis populus* Esth. 3, 8., בְּכָל־שָׁנָה *unoquoque, quovis anno* Esth. 9, 21. 27., כָּל־עִיר *unaquaeque civitas* Jer. 48, 8. add. Exod. 35, 22. Deut. 29, 10. 1 Sam. 17, 24. Gen. 17, 12. Eccles. 8, 6. — b) *quicunque* Ruth. 4, 7. לְקַיֵּם כָּל־דָּבָר *ad confirmandam quamcunque rem* (*jede vorkommende, mögliche Sache*), 2 Chron. 32, 15. — c) *omnis generis* (*allerlei*), כָּל־עֵץ *arbores omnis generis* Levit. 19, 23. Neh. 13, 16. 1 Chron. 29, 2. 2 Reg. 8, 9. al. — Hinc כֹּל vel praemisso vel sq. לֹא (quod cum notione verbi copulandum) sign. *nullus* v. sub לֹא. — d) i. q. *consummatus, merus* Ps. 39, 6: כָּל־הֶבֶל כָּל־אָדָם *jeder Mensch ist ganz, lauter, (nichts als) Vergänglichkeit* cf. graec. πᾶσα ἀληθείη *lautere, volle Wahrheit* Iliad. 24, 407., πᾶσα φιλοτιμία Polyb. etc.

Raro admodum כֹּל cum adverbiis componitur, ut כָּל־עוֹד *omni adhuc* tempore h. e. omisso relat. *quamdiu* Job. 27, 3., — כָּל־עֻמַּת שֶׁ q. d. *omni paritate*, qua h. e. *eadem prorsus* ratione, qua Eccles. 5, 15.

כֹּל et sequente Makkeph כָּל־ Chald. *id.* 1) sq. nom. *plur.* Dan. 3, 2: כֹּל שִׁלְטֹנֵי מְדִינָתָא *omnes praefecti provinciarum*, Dan. 2, 30. 3, 5. 7. Esr. 7, 21. — 2) sq. nom. *singul.* Esr. 4, 20. 7, 16: בְּכָל־מְדִינַת בָּבֶל *in tota provincia Babyl.*, 6, 11. 12: כָּל־מַלְכוּתָא *totum regnum*, Dan. 6, 4.; כָּל־ — לָא *nemo, nullus* Dan. 2, 10. In statu emphat. כֹּלָּא pro

*) Huic legi contrarius videri possit locus Jes. 1, 5. כָּל־רֹאשׁ לָחֳלִי, ubi Gesenius vertit: *das ganze Haupt*; sed e verbis plurativis תֻּכּוּ, תּוֹסִיפוּ apparet, hoc certe versu poetam de Israelitis neutiquam collective canere; itaque vertas: *jedes Haupt, jedes Herz.*

adv. *prorsus, omnino* Dan. 2, 40. 4, 9. 25. Cum affixis כָּלְּהוֹן *omnia illa* Dan. 2, 38. et sec. Ctib 7, 19., ubi Kri habet כָּלְּהֵן cum affixo foem. Sed כָּל־קֳבֵל דִּי vid. infra in קֳבֵל.

כַּלָּה f. 1) *sponsa, a corona,* qua ornari solebat Cant. 4, 8. 9. 10. 11. 12. Jes. 61, 10. Jer. 2, 32. etc. — 2) *nurus* Gen. 11, 31. 38, 24. Levit. 18, 15. etc.

מִכְלָל m. *perfectio, perfectum* Ps. 50, 2.

מִכְלוֹל m. *perfectio* Ezech. 23, 12. 38, 4: לְבֻשֵׁי מִכְלוֹל *vestiti perfecte,* ut Chald. interpretatur h. e. perfecto habitu militari (πάνοπλοι); all. *ornate.* Lxx. et Vulg. *vestiti loricis.* v. Michael. Suppl. p. 1186.

מַכְלוּל m. *perfectio,* plur. מַכְלֻלִים *(exquisita) ornamenta* Ezech. 27, 24.

כָּלַם propr. ut Arab. كلم, *sauciare, vulnerare* (v. Schultens. ad Job. 19, 3.), in Kal inusit., Niph. נִכְלַם metaph. 1) *pudore affectus est* Ps. 74, 21. Jer. 3, 3., sq. מִן causae Jer. 22, 22. Ezech. 16, 54., sq. בְּ Ps. 69, 7. — (plus est et verbum fortius, quam בּוֹשׁ); — hinc *ausis excidit, pessum datus est* Jes. 41, 11. Ps. 35, 4. (vern. *zu Schanden werden*). — 2) *ignominia, contumelia affectus est* 2 Sam. 10, 5. — Hiph. הִכְלִים 1) *pudore affecit* Ps. 44, 10. Job. 11, 3., intrans. *pudore se affecit, affectus est* Jer. 6, 15. — 2) *ignominia affecit* 1 Sam. 20, 34. — 3) *injuria affecit* Jud. 18, 7. 1 Sam. 25, 7. — Hoph. 1) *pudore affectus, spe frustratus est* Jer. 14, 3. — 2) *ignominia, contumelia affectus est* 1 Sam. 25, 15.

כְּלִמָּה f. *ignominia, contumelia* Ps. 35, 26. 69, 20. Prov. 18, 13. Jer. 20, 11. Jes. 61, 7. Ezech. 34, 20. Hoc nomen plus dicere, quam בֹּשֶׁת, et *pudorem* per actus *ignominiosos externos* excitatum exprimere, contra vero בֹּשֶׁת magis *internum pudorem* ac *verecundiam,* ex Rabbinis observat Reimarus de *different. voc. Hebr.* Dissert. I, p. 67 sq. Plur. כְּלִמּוֹת Jes. 50, 6. Mich. 2, 6., ubi v. Hartmann.

כְּלִמּוּת f. *id.* Jer. 23, 40.

כִּלְמַד Ezech. 27, 23. nom. propr. loci, ut colligitur ex reliquorum nominum vicinia, in Arabia felici (Jemen), ex qua merces Tyrum devehebantur.

כַּלְנֵה Gen. 10, 10., כַּלְנֵה Am. 6, 2., כַּלְנוֹ Jes. 10, 9. urbs *Ctesiphon,* in orientali Tigridis ripa e regione Seleuciae sita, a qua solo flumine ita diremta erat, ut Seleucia illi esset ab occidente opposita; quae duae urbes postea in unam sub communi nomine *urbium* ܡܕ̈ܝܢܬܐ Arab. مداين *Madain, Modain* coaluerunt. Caput quondam fuit Chalonitidis v. Strabo lib. 16. Polyb. 5, 44. Plinius lib. 6. c. 26., atque ipsum Chalonitidis nomen factum est ex *Chalone* i. e. Chalne, quod mutabatur in *Ctesiphontem* a Pacoro rege Persarum Ammian. lib. 23. c. 6. cf. tamen Polyb. l. c. v. Bocharti *Phaleg* lib. 4. c. 18. p. 270. Michaelis *Spicil. geogr. Hebr. ext.* T. I, p. 230.

כַּלְנוֹ v. כַּלְנֵה, quod praecedit.

כָּלַף rad. inusitat. i. q. Chald. קְלַף *decorticavit, abrasit, percussit.* Inde est:

כֵּילַפּוֹת f. plur. *mallei* Ps. 74, 6. a *continua repetitaque percussione.* Aliis sunt *secures utrinque acutae, bipennes,* coll. Syr. ܟܘܠܒܐ et Chald. כּוּלְבָּא *bipennis;* Lxx. λαξευτήρια, Vulg. *asciae.*

כָּמַהּ *anxie desideravit, desiderio* quasi *elanguit et contabuit* Ps. 63, 2., Arab. كمه *alteratus fuit colore, palluit, tabuit,* inde vel *deliquium animi passus est prae desiderio,* vel *desideravit vehementius ita ut intabesceret* et *luresceret* cf. supra כָּלָה.

כִּמְהָם n. propr. viri 2 Sam. 19, 38. 39. Jer. 41, 17., alibi כִּמְהָן 2 Sam. 19, 41.

כְּמוֹ partic. separab. poetis frequentata (Arab. كَمَا, Chald. כְּמָא i. e. כַּאֲשֶׁר) i. q. כְּ *ut, sicut* a) de *similitud.* Exod. 15, 5. כְּמוֹ־אָבֶן *sicut lapis, lapidis instar,* Job. 6, 15. Hos. 7, 4.; cum affixis כְּמוֹנִי *sicut ego* Neh. 6, 11. Thren. 1, 21., כָּמוֹךָ *sicut tu* Jud. 8, 18. cum He parag. כָּמֹכָה Exod. 15, 11., כָּמוֹהוּ *sicut ille* Exod. 9, 18. Job. 40, 9., כָּמוֹהָ *sicut illa* Zach. 5, 3., כָּמוֹנוּ *sicut nos* Deut. 5, 23. Jes. 14, 10., כְּמוֹכֶם *sicut vos* Job. 12, 3., כְּמוֹהֶם *sicut illi* Ps. 115, 8. etc.; כְּמוֹ־־כְּמוֹ *ut — ita* (tam, quam) Jes. 58, 10. — כְּמוֹ־כֵן *eodem modo* Jes. 51, 6. Lxx. ὥσπερ ταῦτα. — b) de *tempore:* Gen. 19, 15: כְּמוֹ הַשַּׁחַר עָלָה *ut ascendit aurora* Jes. 26, 18.

כְּמוֹשׁ Deus Moabitarum et Ammonitarum Num. 21, 29. 1 Reg. 2, 7. Jer. 48, 7. 13. 16., de quo praeter nomen nihil constat. Hinc interpretum fluctuationes. Alii conferunt Arab. خموش *culex,* adeoque hunc Deum a Beel-Zebub, בַּעַל זְבוּב, *Domino muscarum* 2 Reg. 1, 2. 3. 16. non differre credunt, v. Hyde de *relig. Pers.* p. 129. Aliis est *bellorum praeses* s. Mars Moabitarum et Ammonitarum, a rad. كمش *accinxit se bello,* v. Dithm. Hagemanni disput. *de Cemoscho,* Brem. 1730. repet. in Oelrichs Collect. opusc. histor. philol. theol. I, I, p. 19 sqq. — Alii denique (v. Rosenmueller. ad Num. l. c.) numen quoddam *saevum* et terribile significari putant coll. Arab. كموس *tetricus, austerus.*

כְּמָן, unde כּוּמָז, quod vide supra.

כָּמַן radix Hebr. inusit. 1) Chald. et Syr. *abscondidit, recondidit,* Arab. كمن *id.* v. מִכְמָן. — 2) Syr. *salivit, sale condivit.* Inde sunt

כַּמֹּן m. *cuminum,* Arab. كَمُّونٌ (*cuminum sativum* Linn.) Jes. 28. 25. 27. sic dictum, quod sale mixtum *condimenti* loco est (*condimentorum omnium stomachi fastidiis amicissimum* appellatur Plinio L. XIX. c. 8.), unde graec. κυμινεύειν *cumino condire.*

מִכְמָן m. *thesaurus* a *recondendo,* plur. מִכְמַנִּים Dan. 11, 43.

כָּמַס *recondidit;* unde כָּמֻס *reconditum* Deut. 32, 34.

מִכְמָס Esr. 2, 27., מִכְמָשׂ 1 Sam. 13, 2. 5., מִכְמָשׂ Neh. 11, 31. nom. propr. oppidi in tribu Benjam., Μαχμάς 1 Macc. 9, 73.

כָּמַר *ferbuit, aestuavit, incaluit* Thren. 5, 10: *cutis mea, sicut fornax, incaluit aestu famis* i. e. tosta quasi induruit; all. *atrata est;* 1 Reg. 3, 26: *viscera mea incalescunt* (sq. עַל pers., Gen. 43, 30. sq. אֶל) i. e. *amore commoveor erga aliq.;* Hos. 11, 8: נִכְמְרוּ נִחוּמָי *misericordia mea incaluit* i. e. intimo misericordiae affectu commotus sum. (Syr. de alia animi commotione ܟܡܰܪ *contristatus, moestus fuit,* doluit, Sam. *id.* v. Carm. Samar. a Gesenio edit. p. 34.).

כְּמָרִים plur. 2 Reg. 23, 5. Zeph. 1, 4. Hos. 10, 5. *sacrificuli idololatrici* (a sing. כֹּמֶר, Syr. ܟܘܡܪܳܐ *sacerdos* cf. etiam Norberg. Onomast. p. 80.). Varias nominis derivationes, partim longius petitas, partim formae vocis minus convenientes recenset Ikenius in Dissert. de *Cemarim,* qui eos sic dictos putat a Pers. كُمَر *sacro magorum ignicolarum cingulo,* cujus frequens mentio fit in libro Persico *Sadder Zoroastris,* a Thom. Hyde edito. Convenit sic Chald. קְמוֹר et קַמְרָא *cingulum, balteus* a rad. קמר *accinxit, alligavit,* כ et ק permutatis. Sed possunt *sacerdotes* etiam a tristi vultu atroque et sordido corporis habitu dicti esse, quemadmodum Arab. أَبِيلٌ primum est *tristis,* deinde *monachus* austere vivens.

כִּמְרִיר vid. sub rad. מרר.

מִכְמָר m. *rete* Jes. 51, 20., a כבר (quod vide), ב et מ inter se permutatis. Alii deducunt a rad. Chald. כמר *conclusit;* conf. *συγκλείω* Luc. 5, 6. Sic Hebr. סגר *conclusit;* Aethiop. in Conjug. IV. notat *reti cepit,* unde nomen መሥገርት፡ *rete.* Sed ista tamen rad. chald. significatio non satis certa esse videtur.

מַכְמוֹר m. *id.,* plur. מַכְמֹרִים *retia* Ps. 141, 10.

מִכְמֶרֶת f. *id.,* cum affixo מִכְמַרְתּוֹ Habac. 1, 15. 16.

מִכְמֹרֶת f. *id.* Jes. 19, 8.

כְּמַשׁ v. supra כְּמוֹשׁ.

כֵּן vid. sub rad. כון et כנן.

כָּנָה in Kal inusit., Pih. כִּנָּה *blande appellavit, allocutus est* Jes. 44, 5. 45, 5., *hinc blanditus, adulatus est* Job. 32, 21. 22. sq. אֶל person. (Arab. كَنَى *circumlocutus est, figurato nomine affecit, blanditus est circumlocutione, cognominavit* ut saepe ap. Elmacinum, vide post Schultens. ad Job. l. c. Schnurrer. Dissertatt. p. 272.; Syr. ܟܰܢܺܝ, Chald. כַּנִּי *cognominavit,* unde כנוי Talm. *cognomen*).

כְּנָוָה vel sec. alios כְּנָת (v. Gesen. L. p. 607.) *collega* (pr. is, qui eodem *cognomine* utitur), Syr. ܟܢܳܬܳܐ *socius, sodalis.* Plur. כְּנָוֹת *collegae* Esr. 4, 7.

כְּנָוָה vel כְּנָת f. Chald. *id.,* cum affixis כְּנָוָתֵהּ *collegae ejus* Esr. 5, 6., כְּנָוָתְהוֹן *collegae eorum* Esr. 4, 9. 17. 23. 5, 3. 6, 6. 13.

כַּנָּה vid. post rad. כנן.

כַּנֵּה nom. propr. urbis, quae cum Tyriis commercia exercebat Ezech. 27, 23. BOCHARTO est *Ctesiphon* (כַּנֵּה pro כַּלְנֵה) in *Phaleg* lib. 4. c. 18. p. 270.

כִּנּוֹר m. *cithara* Gen. 4, 21. 31, 27. Ps. 81, 3. Jes. 5, 12. 1 Sam. 10, 5. 16, 16. 1 Reg. 10, 12. Neh. 12, 27. Job. 21, 12. 2 Chron. 5, 12. etc. Nomen derivant a قِنَّبٌ *cannabis,* quod cannabinis fortasse filis Asia ut plurimum usa sit. Id cum re ipsa in graecam linguam migravit: et κιννύρα pro כנור ponitur a LXX. in libris Regum ac Nehemiae; in aliis tamen libris, veluti in Jobo, Psalmis, Jesaia, synonymon ejus κιθάρα substituitur; Arab. كِنَّارَةٌ est in genere *instrumentum musicum,* quod *manu pulsatur,* qualia cithara, chelys, tympanum. JOSEPHUS *Antiquitt. Jud.* L. VII. c. 10. instrumentum illud ita describit ἡ μεν κινύρα, δέκα χορδαῖς ἐξημμένη, τύπτεται πλήκτρῳ· additque: ἡ δὲ νάβλα (nablium et psalterium plerumque idem) δώδεκα φθόγγους ἔχουσα, τοῖς δακτύλοις κρούεται; antiquo tamen tempore alia citharарum ratio fuisse videtur. Nam non solum *manu* tractabatur 1 Sam. 16, 23. 18, 10. 19, 9. sed etiam plura earum genera memorantur, aliud *decem* chordarum (עָשׂוֹר *decachordum*) Ps. 92, 4., aliud *octo* (Ps. 6, 1. 12, 1.) 1 Chron. 15, 21., fortasse etiam *trium* (ex quorundam enim sententia שָׁלִשִׁים 1 Sam. 18, 6. citharae sunt *tres* modo chordas habentes, qui minimus earum, ut ex Spanhemio disces, numerus erat). Imaginem citharae v. apud SPANHEMIUM ad CALLIMACH. p. 476., in *Museo Capitolino* T. III. fig. 13., *pictur. Herculan.* T. II. fig. 1. et 20., ubi etiam plectrum expressum. RELANDUS de *num. Samar.* tab. 9, ad p. 210. *quatuor* chordarum citharam exhibet ex num. Samar. Ex Josephi loco JOB. LUDOLFUS in *Lex. Aethiop.* col. 300. concludit, fuisse *sambucam*, Germ. *Hackbret*: quo modo convenit Arab. transpos. كِرَانٌ *chelys, sambuca.* Sed verba תפש *manibus prehensum tractare* Gen. 4, 21. et תלה *suspendere* Ps. 137, 2. de illo usurpata, magis in *citharam* cadunt. Nec audiendus HARENBERGIUS, qui in *Miscell. Lips. novis* Vol. IX, p. 235. de *gingra* exponit. — Cum affixo כִּנֹּרִי Job. 30, 31., plur. כִּנֹּרִים Ezech. 26, 13. et כִּנֹּרוֹת 1 Reg. 10, 12. 1 Chron. 15, 28.

כִּנֶּרֶת nom. urbis in tribu Naphthali Deut. 3, 17. Jos. 19, 36., a qua mare sive lacus vicinus nomen accepit Num. 34, 11. Jos. 13, 27. Dicitur etiam plur. כִּנְּרוֹת 1 Reg. 15, 21. et כִּנְרוֹת Jos. 11, 2. 12, 3.

כְּנֵמָא Chald. *sic, hunc in modum, hujus modi* Esr. 4, 8. 5, 4. 11. Compositum putatur ex כְּ praefixo et נִימָא vel נֵמָא, Talmudicis usitatissimo, pro נֵאמַר *dicemus*: q. d. *sicut dicemus.*

כָּנַן I) *stabilivit, statuit,* i. q. כּוּן, v. כֵּן. — II) *texit, obtexit,* Arab. كَنَّ *id.*, Sab. כנב *convolvit.* Imper. כַּנָּה (v. GESEN. L. p. 365.) Ps. 80, 16., ubi tamen plurimi interpretes vertunt: *propago, surculus, planta,* a *stabiliendo,* v. ROSENMUELLER. ad h. l. cf. כַּנָּה.

כְּנָנִי nom. propr. viri Neh. 9, 4.

כְּנַנְיָה (*Jova tegit, protegit*) nom. propr. Levitae cujusdam nobilis 2 Chron. 31, 12. 13. 35, 9.

כְּנַנְיָהוּ nom. propr. alius Levitae 1 Chron. 15, 22. 26, 29., qui 15, 27. כְּנַנְיָה appellatur.

כֵּן m. 1) *locus*, qui alicui demandatus est (*munus*) Gen. 40, 13. 41, 13. יְשִׁיבְךָ עַל־כַּנֶּךָ *locum tibi tuum iterum demandabit* h. e. muneri tuo praeficiet; Dan. 11, 20. 21. עָמַד עַל־כַּנּוֹ *succedet in ejus locum* (vern. *wird an seine Stelle treten*), pro quo v. 7. legitur: עָמַד כַּנּוֹ v. Bertholdt. ad h. l. — 2) כֵּן־תָּרְנָם *loculamentum* sive *receptaculum mali nautici*, lat. *modius*, graec. μεσόδμη (q. d. *stabilimentum mali*), ἱσοδόκη (Polluc Onomast. I, 9.) Jes. 33, 23. — 3) *basis*, qua aliquid *stabilitur* Exod. 30, 18. 28. 31, 9. Levit. 8, 11.

כֵּן 1) Jes. 51, 6., plur. כִּנִּים Exod. 8, 17. 18. Ps. 105, 31., *culex reptans* sive *pulicaris* Linnei (nobis: *Muskitos*, Lxx. σκνίφες) v. Oedmann. Samml. I. c. 6. Dictum volunt a copia, qua terram *tegunt* (coll. rad. 2.). Aliis (parum probabiliter) est *pediculus, ricinus*, quem sic appellatum putant, tanquam animalculum *stabile* et δυσαφαίρετον ἀπὸ τοῦ σώματος; auctore Aristotele *Histor. animall.* L. V. c. 31. — 2) *praesidium* (a rad. n. 2.) Jud. 5, 15. יִשָּׂשכָר כֵּן בָּרָק *Issaschar praesidium* (agmen) *Baraci*. Ita post R. Tanchum Schnurrerus (Dissertatt. philol. p. 68.) et Hollmannus. Alii *ut Issaschar ita Baracus* (v. כֵּן sub rad. כּוּן); sed probabiliter monet Hollm., parum honorifice dici Baracum Issascharitarum exemplum *secutum* esse, cum ex v. 12. pateat, ejus *praecipuas* in hoc certamine partes fuisse.

כִּנָּם m. *culices* (nomen *collectivum* v. Gesen. L. p. 517.), *culicum copia* Exod. 8, 13. 14.

כָּנַס *collegit* Eccles. 3, 5. Ps. 33, 7. (sq. בְּ loci Neh. 12, 44.), *congregavit* Esth. 4, 16. 1 Chron. 22, 2. sq. אֶל loci Ezech. 39, 28. (Aeth. et Syr. ܟܢܫ *id.*, Arab. كنز *recondidit, congessit*, in Conjug. VIII. *congregata fuit res*; cet. cf. נכס et סכן). — Pih. כִּנֵּס *congregavit* Ezech. 22, 21. Ps. 147, 2. — Hithpah. הִתְכַּנֵּס *collegit se* i. e. *recepit, recondidit, involvit se* Jes. 28, 20. (Arab. كنس et كنز). Cf. de hoc v. Hartmann. in Winer. Zeitschr. 1, p. 55.

מִכְנָסַיִם vel מִכְנְסַיִם m. dual., in regim. מִכְנְסֵי Exod. 28, 42. 39, 28. Levit. 6, 3. 16, 4. Ezech. 44, 18. *feminalia* (sacerdotum) vel a *recondendo* vel, si Josepho fides, a *colligendo* h. e. constringendo dicta. Ratio vestitus efficit dualem. Si enim Josephum Antt. lib. 3. c. 8. audias, erant subligar (διάζωμα) circa verenda commissum, factum ex bysso retorta, quod pedibus inscendebant tanquam cruralia, divisum usque ad mediam partem, sed circa illa constrictum. Ejusdem igitur erant formae, cujus sunt hodie virorum feminalia, nisi quod nullam habebant aperturam neque ad verenda neque ad posteriora v. Braun. de *vest. Hebr.* lib. 2. c. 1.

כָּנַע *depressus, demissus fuit*, in Kal inusit., Arab. كنع propr. *contractis contusisque digitis torpere*, hinc *demissum, lenem, placidum evadere*, in Conj. II. *contrahere*, in Conj. IV. اكنع *humilem, lenem* fieri. Samarit.

כְּנִי pro כְּנִיעַ in vers. Pentat. respondet hebraeo עָנָו *afflictus, demissus, humilis* Num. 12, 3., v. Scheidii *schediasm. philol.* p. 26 sqq. — Niph. נִכְנַע *depressus, fractus est* animo. Dic. de hostibus, quorum spiritus superbi reprimuntur Jud. 11, 33. 1 Sam. 7, 13. 1 Chron. 20, 4. — it. *animum demisit, submisit, submisse se gessit (coram Deo)* 1 Reg. 21, 29. 2 Reg. 22, 19. 2 Chron. 30, 11. Levit. 26, 41. — Hiph. הִכְנִיעַ *depressit, fregit* aliquem, *repressit* alic. *spiritus* (superbos) 2 Chron. 28, 19. Job 40, 7. Jud. 4, 23. Ps. 81, 15. 107, 12. Deut. 9, 3.

כִּנְעָה f. *sarcinae* (Lxx. ὑπόστασις), a *contrahendo* et *constringendo* (v. radic.) dictae Jer. 10, 17. אִסְפִּי כִנְעָתֵךְ *collige sarcinas tuas.* Vulgo: *merces,* quae et ipsa a *colligando* dici poterat. All. *res pretiosae* a كنع *concupivit, exoptavit.*

כְּנַעַן m. 1) *Canaan,* filius Chami Gen. 9, 18 sqq. 10, 6. — 2) gens (Jud. 3, 1. Ps. 106, 38.) et terra (Exod. 15, 15. Zeph. 2, 5., quae tamen posterior longe frequentius: אֶרֶץ כְּנַעַן Gen. 13, 12. 33, 18. Exod. 16, 35. Levit. 25, 38. etc.) *Cananitarum* (Graeci *Phoenices* appellant), qui primum oram maris mediterranei ab Eleuthero fluvio usque ad Aegypti fines, deinde, ab Israelitis Palaestinâ expulsi, regionem quae a Libano (Carmelo) ad Eleutherum porrigitur, incoluerunt. Hinc fit, ut כְּנַעַן mox *Palaestinam* (cis Jordanem sitam) Num. 33, 51. Jos. 22, 19., mox *Phoenicen* Jes. 23, 11. denotet. Quin etiam *Philistaeorum* terra Zeph. 2, 5. appellatur כְּנַעַן פְּלִשְׁתִּים. Ceterum cf. Gesen. Comment. ad Jes. I, p. 735. — 3) *mercator* Ezech. 17, 4. Hos. 12, 7. Zeph. 1, 11 (ad quem l. v. Cölln Spicileg. in Zeph. p. 32.), quia *Cananaei* erant *mercatores* celeberrimi. Plur. cum affixo כִּנְעָנֶיהָ *mercatores ejus* Jes. 23, 8. Conf. Bocharti *Phaleg* c. 34. p. 339 sqq. Michaelis *Spicil.* T. I, p. 166. *Suppl.* p. 1311. Relandi *Palaest.* lib. 1. c. 1. Wineri Lexic. bibl. I, p. 129 sq. Inde est

כְּנַעֲנִי m. nomen *gentil.* 1) *Cananaeus* Gen. 10, 18. Num. 13, 29. Jos. 3, 10. 7, 9. 11, 3., fem. כְּנַעֲנִית 1 Chron. 2, 3. — 2) *mercator* Prov. 31, 24., plur. כְּנַעֲנִים Job. 40, 30.

כָּנַף *texit, operuit,* ut Arab. كنف, unde Niph. Jes. 30, 20: לֹא יִכָּנֵף עוֹד מוֹרֶיךָ *non occultabunt se amplius doctores tui* i. e. prophetae, quippe a populo male habiti; sed in publicum prodibunt.

כָּנָף f. 1) *ala* a) *animalium* (q. d. avis *operimentum* et *tutamen*) Gen. 1, 21. Deut. 4, 17. Ps. 78, 27. Exod. 37, 9. Prov. 23, 5. Ezech. 1, 6. 8. 9. etc. (quomodo differat ab אֵבֶר et נוֹצָה v. sub אֵבֶר); metaphorice (translatione facta ab aquilarum cura, pullos amplissimis alis complectentium et tegentium) pro *tutamine* et *protectione* sumitur Ps. 17, 3. 36, 8. 57, 2. 63, 8. 91, 4. etc. Simili modo Graec. πτέρυξ et πτερόν apud Euripidem pro *praesidio* venit vid. Grotius ad Matth. 23, 37. etc.; — b) trop. *venti* Ps. 18, 21. 104, 3., *aurorae* Ps. 139, 9.; translationis caussa in eo posita est, quod ventus et aurora summa celeritate feruntur et propagantur; — c) *aciei* (militum) Jes. 8, 8. ut ap. Lat. — Hinc 2) *extremitas, ora* (cf. graec. πτέρυξ) Num. 15, 38. et quidem a) *ora vestis* s. pallii; nam pallia erant vestes quadratae, non rotundae, atque adeo a parte adversa in medio apertae, ita ut duas ab utroque latere partes haberent, quae referrent speciem alarum avium, unde

Graecis etiam *πτέρυγες* et *πτερύγια* dictae sunt. Plene כְּנַף בֶּגֶד, כְּנַף מְעִיל 1 Sam. 15, 27. Hagg. 2, 12. Num. 15, 38. Deut. 22, 12., omisso *vestis s. pallii* nomine Ezech. 5, 3. Zach. 8, 23. Num. 15, 38. Hagg. 2, 12. Jam cum pallia orientalibus olim etiam pro *stragulis et lectis* essent, natae sunt hae formulae: *expandere oram* (vestis) *super femina* pro *matrimonio eam ducere* Ruth. 3, 19. Ezech. 16, 8. (Theocrit. Idyll. 18, 19), *revelare oram* (vestis) *patris* pro *uxorem ejus ducere* Deut. 23, 1. 27, 20.; — b) *ora regionis, extrema terrarum* (Arab. أكناف et كنفة *regio,* ubi orae vestis, non alae ratio habetur) Jes. 11, 12. 24, 16. Job. 37, 3. 38, 13. Ezech. 7, 2. cf. Gesen. ad Jes. 11, 12. Rosenmueller. *Alterthumsk.* I, 1, p. 135.; — c) *ora* sive *extrema pars tecti* Dan. 9, 27. *πτερύγιον τοῦ ἱεροῦ* Matth. 4, 5.

In regim. כְּנַף Deut. 23, 1. Dual. כְּנָפַיִם propr. *binae alae* Prov. 23, 5., deinde pro plur. *alae* Jes. 6, 2. Ezech. 1, 6. 10, 21., in regim. כַּנְפֵי Exod. 19, 4. Num. 15, 35., cum affixis כְּנָפֶיךָ Ps. 17, 8. כַּנְפֵיהֶם Ezech. 1, 8. 9. 23. 24. Plur. כְּנָפוֹת m. in regim. כַּנְפוֹת Deut. 22, 12.

כנר: כִּנּוֹר, כִּנֶּרֶת v. supra post כנה.

כְּנַשׁ Chald. *congregavit* i. q. hebr. כנס, Dan. 3, 2. — Ithpeh. part. plur. מִתְכַּנְּשִׁין *congregantes se* Dan. 3, 3. 27.

כֵּס, כִּסֵּא et כֶּסֶא vid. statim post rad. כסה.

כַּשְׂדַּי v. sub כֶּשֶׂד.

כָּסָה *velavit, texit, operuit* (Syr. ܟܣܳܐ, Arab. كسا *id.*, Chald. *tectus, absconditus fuit*), in Kal non occurrit nisi partic. praes. כֹּסֶה *tegens* i. e. dissimulans (v. Pih. 1, b. *α*) Prov. 12, 16. 23., et Pahul כְּסוּי *tectus, tectum* (peccatum, i. e. condonatum v. Pih 1, b. *β*) Ps. 32, 1. — Niph. נִכְסָה *tectus, opertus est* Jer. 51, 42. Ezech. 24, 8.

Pihel כִּסָּה 1) transit. *velavit, texit, operuit,* a) *proprie* Gen. 38, 15. Ezech. 12, 6. Exod. 10, 5. etc., sq. acc. Exod. 29, 13. Num. 9, 15. Ezech. 1, 11. vel עַל pers. aut rei quae tegitur Num. 16, 33. Hab. 2, 14. Sed *tegere aliquem aliqua re* constr. vel cum acc. objecti et בְּ tegumenti Job. 15, 27. Num. 4, 5. 8. 11. Ezech 32, 7. vel c. dupl. accus. Ezech. 18, 7. 16, 10. vel c. עַל pers. et בּ tegum. (*eine Decke machen über jem. mit etw.*) Ps. 44, 20. vel denique cum עַל pers. et acc. tegum. Ezech. 24, 7 (*etwas decken üb. j.*). Adde has formulas: *tegit aliquem pudor, ignominia, terror* Mich. 7, 10. Jer. 51, 51. Ezech 7, 18. Ps. 44, 16., *terra tegit* h. e. *haurit, devorat aliquem* Num. 16, 33. coll. Hos. 10, 8., *violentia tegit vestem alic.* h. e. violentiae notam aliquis sibi inussit, violentiae crimen ita prae se fert, ut omnibus pateat Mal. 2, 16., *tegit quis faciem suam adipe* h. e. luxuriosissime vixit Job. 15, 27., *operit Deus faciem judicum* h. e. reddit eos coecos ita ut se iniquos praebeant Job. 9, 24.; — b) *translate: α) celavit, dissimulavit* aliquid Job. 31, 33. Prov. 10, 18. 12, 6., sq. מִן pers. *celavit aliquem aliquid* Gen. 18, 7. Sed paullo aliter Job. 23, 17. וּמִפָּנַי כִּסָּה אֹפֶל (לֹא) *et a conspectu meo non texit tenebras,* calamitates h. e. non immunem me praestitit a calamitatibus, ad quem loc. v. Umbreit.; *β) texit* peccata h. e. *condonavit,* sq. acc. Ps. 85, 3., sq. עַל Neh. 3, 37. Prov. 10, 12; *γ)* sq. אֶל Ps. 143, 9. אֵלֶיךָ כִסִּתִי *ad, apud*

te occultavi h. e. tibi soli credidi, aperui v. MICHAEL. Suppl. p. 1317. — 2) intrans. *se velavit, texit, operuit* sq. בְּ rei, qua quis tegitur Gen. 38, 14. Deut. 22, 12.; sq. acc. *tegumenti* Jon. 3, 6. וַיְכַס שַׂק *texit* h. e. vestivit *se sacco.* — Praet. cum affixo כִּסָּהוּ Num. 16, 42.; foem. cum affixo in pausa כִּסָּתְנִי Ps. 44, 16. tanquam ex forma Chald. כַּסַּת (sicut עָשָׂת pro עָשְׂתָה etc.). Fut. apoc. תְּכַס Neh. 3, 37., 3. m. cum affixo יְכַסֵּימוֹ sec. Kri Ps. 140, 10. (mutata tertia radicali ה in Jod) sed Cthib habet יְכַסּוּמוֹ, plur. cum affixo יְכַסְיֻמוּ (pro יְכַסּוּמוֹ) Exod. 15, 5. — Pyh. כֻּסָּה et כֻּסָּה *tectus, opertus est* Ezech. 41, 16., sq. בְּ tegumenti 1 Chron. 21, 16., sq. acc. tegumenti Prov. 24, 31. Ps. 80, 11.; trop. Eccles. 6, 4. בַּחֹשֶׁךְ שְׁמוֹ יְכֻסֶּה *caligine* (oblivione) *tegetur nomen* (fama) *ejus.*

Hithpahel הִתְכַּסָּה *velavit, texit, operuit se,* sq. בְּ tegumenti 1 Reg. 11, 29. 2 Reg. 19, 2. Jes 37, 2., sq. acc. teg. Jon. 3, 8. Fut. cum Vau convers. per apocopen וַיִּתְכַּס Jes. l. c., foem. תְּכַסֶּה (pro תִּתְכַּסֶּה v. GESEN. L. p. 246.) Prov. 26, 26.

כֵּס m. *solium, thronus* i. q. כִּסֵּא Exod. 17, 16: כִּי יָד עַל־כֵּס יָהּ quae verba ita vulgo interpretantur: nam manus (Amalekitarum) fuit *contra solium Dei* h. e. contra gentem Israel., in qua sedem quasi habuit Jova. Certe SAM. CHALD. SYR. VULG. *solii* notionem expresserunt. Sed haud improbabilis est CLERICI conjectura, legi jubentis נֵס *vexillum* v. GESEN. Comment. de Pentat. Samar. p. 34.

כּוֹס v. supra suo loco.

כֶּסֶא m. (mutata tertia radicali ה in א) Prov. 7, 20. et כֶּסֶה Ps. 81, 4. (sec. plur. codd.) *plenilunium,* quod tum tota luna *tegitur* luce. Syris ܟܣܐ notat, teste FERRARIO, *decimum quartum diem lunae, plenilunium,* quanquam latius etiam patere videtur cf. vers. SYR. 1 Reg. 12, 32., ubi 15. diem octavi mensis significat, v. L. DE DIEU ad ll. cc. Jo. H. MICHAELIS ad Ps. 81, 4. Jo. D. MICHAELIS in *Suppl.* p. 1316.

כִּסֵּא et כִּסֵּה (1 Reg. 10, 19. Job. 26, 9.) m. *sedes, sella* 2 Reg. 4, 10., *cathedra* 1 Sam. 1, 9. 4, 13., *tribunal* Ps. 122, 5. Neh. 3, 7., *thronus, solium* regium Job. 36, 7. Deut. 17, 18. 2 Sam. 3, 10. 1 Reg. 1, 20. 1 Chron. 22, 10. (etiam Dei Jer. 3, 17. Ezech. 43, 7.) etc. (a rad. כסה *texit, operuit* est propr. *sedes tecta, cooperta, thronus;* Arab. كُرْسِىّ *solium,* Syr. ܟܘܪܣܝܐ, Chald. כָּרְסֵא *thronus* immissa lit. ר v. GESEN. L. p. 134.). Cum affixo כִּסְאִי (pro כִּסְּאִי) 1 Reg. 1, 13. Jes. 14, 13., plur. כִּסְאוֹת (pro כִּסְּאוֹת) Ps. 122, 5., cum affixo כִּסְאוֹתָם Jes. 14, 9. Ezech. 26, 16.

כְּסוּי m. *tegmen, tegumentum* Num. 4, 6. 14.

כְּסוּת f. 1) *tegumentum, operimentum* Job. 24, 7. 26, 6., spec. *amictus, vestis* Deut. 22, 12. (per aphaeres. סוּת Gen. 49, 11., quod v. sub lit. ס). In loco Gen. 20, 16. de sensu verborum הוּא לָךְ כְּסוּת עֵינַיִם לְכֹל אֲשֶׁר אִתָּךְ magnus est interpretum dissensus v. ROSENMUELLER. Sed facilitate sua se commendat haec N. G. SCHROEDERI et ROSENMUELLERI explicatio: *his mille siclis velamen tibi compara oculorum, ut omnibus, qui tecum versentur,* pateat, te esse marito nuptam. Scilicet tum virgines a velamine abstinuerunt (Gen. 24, 15. 17. 29, 9.),

et Sara quoque, Abrahami sororem se simulans, illud deposuisse videtur Gen. 12, 14.

כֶּסֶת f., plur. כְּסָתוֹת (v. Gesen. L. p. 474.) *pulvilli*, quibus lectus *tegitur* (vern. *Küssen*) Ezech. 13, 18., cum affixo et ה paragog. כִּסְּתוֹתֵיכֶנָה Ezech. 13, 20.

מִכְסֶה m. *tegmen, tectum, tegumentum, operimentum* Exod. 26, 14. 36, 19. Gen. 8, 13. Num. 4, 10., cum affixo מִכְסֵהוּ Exod. 35, 11. Num. 3, 25. Sed מִכְסָה vid. sub rad. כסס.

מְכַסֶּה m. *operimentum, tegumentum* (tentorii navis) Ezech. 27, 7., *stragula* Jes. 14, 11., *amictus, vestis* Jes. 23, 18. — Spec. *tegimentum intestinorum* h. e. *adeps* Levit. 9, 19., *omentum*, quo ventriculum et intestina integi dicit Plinius lib. 11. c. 38. cf. Bocharti *Hieroz.* P. I. lib. 2. c. 45. p. 502 sqq.

כָּסַח duplex radix esse videtur I) *verrit, everrit*, Arab. كسح et كشح v. כְּסוּחָה. — II) *amputavit, succidit, excidit* plantas, ramos (fortasse cum ח fortiore pronunciatum), Syr. ܟܣܚ *putavit* vites, Chald. כסח *amputavit*, conf. Schultens. *Opp. min.* p. 277. Michael. *Suppl.* p. 1318. Part. Pahul כָּסוּחַ *succisus* Jes. 33, 12. Ps. 80, 17.

כְּסוּחָה Jes. 5, 25. *purgamentum*, Arab. كُسَاحَة *purgamentum, quod everrendo ejicitur.* Potest tamen etiam ad סוח pertinere, cum כ praefixo.

כָּסַל Propria vocabuli vis quaerenda est in *spissa gravitate.* Hinc 1) כֶּסֶל et כְּסָלִים *regio lumborum* et *ilium* spissior et gravior, quae adipe est obsita; 2) a lumbo farto et firmo vis *fiduciae securioris* et *confidentiae* oritur; 3) accedit significatio, quae in Arab. كَسِلَ inest: *elumbis, languidus fuit, torpuit,* atque inde facilis transitus ad *stultitiae* notionem. Fut. plur. in pausa יִכְסָלוּ *stulti sunt, desipiunt* Jer. 10, 8.

כְּסִיל m. 1) *stupidus, stultus, animo iners* Prov. 14, 7. Ps. 49, 11. Eccles. 5, 2., *impius* Prov. 10, 1. 18. 14, 16. 19, 1. (in quo postremo loco noli cum quibusd. interpretari: *dives, opulentus, molliter educatus,* coll. Arab. كَسُول *puella molliter educata, quae vix e consessu loeoque se movet*, v. Alb. Schultens. ad Prov. p. 199). — 2) nom. *sideris*, probabiliter *Orionis* Job. 9, 9. 38, 31. Am. 5, 8., magno certe veterum interpretum consensu, ut LXX. Job. 38. et in Jesaia; nec ab iis discedunt, qui *gigantem* (ܓܢܒܪܐ, جَبَّار, גִּבּוֹר) habent, Syrus et Chaldaeus et ex Syro Arabs. Est enim gigas in coelo *Orion*, magnus venator, Nimrodus ab orientalibus in coelum evectus; enim vero „propter duos canes et leporem, quae sunt in vicinia, poëtae fabulati „sunt, Oriona fuisse φιλοκυνηγόν, venationis studiosum, isque in coelo „existens fuerit sicut Nimrod *gigas*, seu *potens venatione coram Do-*„*mino.*" v. Hyde ad *Ulugbeigi tabulas* p. 44. Michaelis *Suppl.* p. 1319. Lach in Eichhorn *Biblioth. d. bibl. Liter.* Tom. VII, p. 455. Dictus Orion videtur כְּסִיל vel *stultus* h. e. impius (nam multa Orientales fabulantur de Nimrodo verae religionis implacabili hoste, unde

Arab. الكسيل *irrisor* appellatur), vel a *torpore* et *frigore*, quod ejus ortus in tempus *hiemale* incidit. Conf. Schultens. in *Commentar.* ad Job. 9, 9. Aliorum opiniones breviter perstringit Rosenmueller. ad Jes. 13, 10. Plur. cum affixo כְּסִילֵיהֶם *Oriones eorum* Jes. 13, 10.; adhibetur pluralivus, quia plures in coelo sunt gigantes, veluti Cepheus, Bootes, Hercules, Perseus, Auriga, Serpentarius, ex quibus, nisi omnes, nonnulli tamen, ab Orientalibus potuerunt in numerum gigantum *θεομάχων* referri. — 3) nom. oppidi in tribu Jud. Jos. 15, 30.

כֶּסֶל m. 1) *hypochondrium, lumbus* Job. 15, 27., pars corporis *laxitudior* et *inertior*, ideoque cingulo adstringenda et confirmanda (cf. חָלָץ) vel, ut Schultens. in *Commentar.* ad Prov. 26. observat, a *spissa gravitate* et *pinguedine*, quem sensum radix Arab. proprie habet (v. supra in rad.), Arab. كشلة etc. vid. Bocharti *Hieroz.* P. I. lib. 2. c. 45. p. 506 sqq. Plur. כְּסָלִים *hypochondria, lumbi, ilia* (ita Chald. כִּסְלִין) Levit. 3, 4. 10. 15. 4, 9. 7, 4.; Ps. 38, 8: כְּסָלַי מָלְאוּ נִקְלֶה *ilia mea* (viscera) *plena sunt adustione* i. e. interna quasi flamma torrentur (Ovid. Metam. VIII, 516.). — 2) *exspectatio, spes,* cum affixo כִּסְלִי Job. 31, 24. — 3) *stupiditas, stupor, stultitia* Ps. 49, 14. Eccles. 7, 25.

כִּסְלָה f. 1) *exspectatio, spes* Job. 4, 6. — 2) *stupiditas, stultitia* Ps. 85, 9.

כִּסְלֵו m. *mensis* nonus, incipiens a novilunio Novembris nostri, Zach. 7, 1. Neh. 1, 1 (cf. 1 Macc. 1, 57.). Dictum putant a *torpore* et *frigore:* tanquam compos. ex 2 synonymis כסל et لوى Arab. *torpuit, obtorpuit* conf. Jer. 36, 22. et Joh. 10, 22. cum 2 Macc. 1, 18. Nomen hoc non nisi in libris post exsilium Babyl. scriptis occurrit.

כְּסִילוּת f. *stupiditas, stultitia* Prov. 9, 13.

כִּסְלוֹת nom. propr. oppidi Jissascharit. Jos. 19, 18., sec. Euseb. et Hieron. prope montem Thabor.

כַּסְלֻחִים nom. populi, qui Gen. 10, 14. colonia fuisse dicitur Aegyptiorum et originem dedisse Philistaeis; sunt *Colchii* ex probabili Bocharti conjectura (*Phaleg* lib. 4. c. 31. p. 323 sqq.): hos enim ab Aegyptiis ortos esse tradunt Herod. II, 104. Diod. Sic. I, 28. 55. Dionys. Perieg. 689. Aliam conjecturam, quae se non multum commendat, proposuit Forsterus in epist. ad Michael. p. 17.

כָּסַם *totondit, detondit* Ezech. 44, 20.

כֻּסֶּמֶת f. *spelta, ζέα* Exod. 9, 32. Jes. 28, 25., sic dicta, quod habet aristas quasi *tonsas,* nec adeo crinitas, ut hordeum. Plur. כֻּסְּמִים Ezech. 4, 9., tanquam a sing. כֻּסֶּם, Talm. כוסמין Mischna Surenhus. I, p. 289. II, 140. Conf. Celsii *Hierobot.* P. 2, p. 98 sqq. Arab. كرسنّة.

כָּסַס *numeravit, supputavit* Exod. 12, 4.

מֶכֶס m. (de forma nominis v. Gesen. L. p. 502.) Num. 31, 28.

37. 41. *tributum, census*, a *numerando* vel *supputando* dict., Arab. مَكْس, Syr. ܡܟܣܐ *id.* Cum affixo מִכְסָם Num. 31, 38 sqq.

מִכְסָה f. 1) *numerus, summa* (ONKEL. מִנְיָן), vel *supputatio* (JARCH. חֶשְׁבּוֹן) Exod. 12, 4. — 2) *pretium* Levit. 27, 23.

כָּסַף propr. *palluit*, ut Chald. et Arab. كَسِفَ, spec. prae desiderio, hinc: *cupidus fuit, desideravit, expetivit* Ps. 17, 12. (sq. Infin. c. praefixo לְ); Job. 14, 15. לְמַעֲשֵׂה יָדֶיךָ תִכְסֹף *opus manuum tuarum* (me) *desiderares* (sc. quando morti me tradidisses) v. UMBREIT. Al. vertunt: *bene cupias* v. ROSENMUELLER. — Niph. נִכְסַף *cupidus factus est, desiderio affectus est* Ps. 84, 3. Gen. 31, 10. 30. Part. לֹא־נִכְסָף *nullo desiderio affectus, omnis desiderii expers* (populus) h. e. sec. CHALDAEUM LXX. SYR.: qui nullo legis, nullo pietatis desiderio tenetur Zeph. 2, 1. Sed magis placet GESENII interpretatio: *non pallens* i. e. *nullo pudore affectus, inverecundus, impudens*; passim enim *pallere* dicitur facies eorum, quos *pudor* occupat v. GESEN. Commentar. in Jes. I, p. 860.

כֶּסֶף m. *argentum* Gen. 24, 53. Exod. 3, 22. 38, 10. Num. 3, 51. 1 Reg. 10, 22. Job. 28, 1. Prov. 8, 19. 16, 16. etc., sec. WASERUM de *nummis Hebr.* L. I. c. 13. et SCHULTENSIUM in *Clave dialect.* p. 260. a *pallore* sive *colore pallido*, opposite ad aurum; sicut graec. ἄργυρος et lat. *argentum* est ab ἀργός *albus*, unde argentum *livens* SIDONIO dicitur. Metonymice sumitur pro *pecunia* Gen. 23, 9. 43, 15. 21. Exod. 21, 11. etc., quo modo si nominibus *numeralibus* jungitur, *siclum argenti* denotat, ut subintelligatur שֶׁקֶל, nisi expresse additum est, Gen. 20, 16. Deut. 22, 19. 29. Hos. 3, 2. coll. Gen. 23, 15. 1 Sam. 9, 8., in qua tamen constructione כֶּסֶף nunquam est pecunia signata, sed certum pondus argenti ut plurimum rudis. Hinc dicitur שָׁקַל הַכֶּסֶף *argentum appendit* pro *solvit* Jer. 32, 10. coll. Exod. 21, 32. 22, 16.; *pecunia* pro eo, quod pecunia comparatum est Exod. 21, 21: si *servus* -- *superstes fuerit, nulla sit ultio* כִּי כַסְפּוֹ הוּא *nam est ille ipsius pecunia* h. e. pecunia acquisitus (al. מִקְנַת כֶּסֶף Gen. 17, 27.). — Metaphorice Ps. 68, 14. *alae columbae argento obductae* i. e. splendentes tanquam argento obductae. — Cum affixo כַּסְפִּי Gen. 42, 28. Joël. 4, 5., plur. כְּסָפִים *pecuniae* Gen. 42, 25. 35.

כְּסַף m. Chald. *argentum* Dan. 2, 32. Esr. 7, 15. 16. 22, in statu emphat. כַּסְפָּא Dan. 2, 35. 45. 5, 2. 4. 23. Esr. 5, 15. 6, 5. 7, 17. 18.

כָּסִפְיָא Esr. 8, 17. nom. propr. regionis, fortasse ad mare Caspium. Sunt, qui *pylas Caspias* in confinio Mediae et Armeniae significari putent.

כֶּסֶת f. vid. supra sub rad. כסה.

כְּעַן Chald. adverbium *temporis: jam, nunc* Dan. 2, 23. 3, 15. 4, 34. 5, 12. 15. 16. Esr. 4, 13. 14. 21. etc.; עַד כְּעַן *huc usque* Esr. 5, 16.

כְּעֶנֶת et כְּעֶת vid. sub rad. עתת.

כָּעַס *aegre tulit* Ps. 112, 10. Eccles. 5, 16. Neh. 3, 33., *indignatus est, succensuit* Ezech. 16, 42., sq אֶל pers. 2 Chron. 16, 10. (primitivam notionem *corrugationis* habere, eo quod frons *corrugata* index est

irae et *indignationis,* notat Schultens. in *Commentar.* ad Prov. 17, 25. coll. rad. Arab. كعس; nec praetermittendum est verb. cognatum قعد *arctavit, constrinxit*, unde قعدة *ira, indignatio, metus, animi arctati affectio).* Fut. יִכְעַס Neh. 3, 33. — Pih. כִּעֵס *irritavit, indignari fecit* 1 Sam. 1, 6. Deut. 32, 21. — Hiph. הִכְעִיס 1) *aegre fecit* alicui, *moerori affecit* aliquem 1 Sam. 1, 7. Ezech. 32, 9. — 2) *irritavit, indignari fecit* (spec. Deum cultu idolorum) 1 Reg. 14, 15. 21, 22. 16, 13. 26. 2 Reg. 17, 11. Jer. 25, 7. 2 Chron. 28, 25. Jes. 65, 3. Deut. 32, 21. Hos. 12, 15.

כַּעַס m. 1) *aegritudo, moeror* 1 Sam. 1, 6. Prov. 17, 25. 21, 19. — 2) *indignatio, ira* 1 Reg. 15, 30. Deut. 32, 19. 27. Prov. 27, 3. — Cum affixis כַּעְסִי 1 Sam. 1, 16. כַּעַסְךָ Ps. 85, 5. Plur. כְּעָסִים *irae* 2 Reg. 23, 26.

כַּעַשׂ m. *indignatio, ira* Job. 5, 2. 6, 2. 17, 7., cum affixo כַּעְשְׂךָ 10, 17.

כעשׂ, unde כַּעַשׂ, v. sub rad. כעס.

כֵּף m. *petra, rupes;* dictam putant ab Arab. كيف *amputavit,* ut proprie sit *praerupta* et *praeceps,* sicut graec. ἀπότομος de *praecipite* dicitur, ἀκρότομος de *rupe praerupta,* ῥάκτος *praecipitium* à ῥάσσω, alias ἀρύσσω *amputo, abscindo* etc. Chald. כֵּף, כֵּיף et Syr. ܟܐܦܐ *id.* — Plur. כֵּפִים Jer. 4, 29. Job. 30, 6.

כָּפָה *suppressit, exstinxit* (cf. כבה) Prov. 21, 14. מַתָּן בַּסֵּתֶר יִכְפֶּה אָף *munus clam datum exstinguit iram.* Ita Chald. et Vulg.. Sed alii conf. Arab. كفى *avertit* (Lxx. Syr.), alii, quibuscum facit Umbreitius, Chald. כְּפָא *curvavit, inflexit, subegit* v. Hartmann. Einl. p. 222.

כָּפַל *duplicavit* (Chald. Samar. Arab. *id.,* cf. etiam Syr. Chald. Arab. قفل) Exod. 26, 9.; כָּפוּל *duplicatum, duplex* Exod. 28, 16. 39, 9. — Niph. נִכְפַּל *duplicatus est* Ezech. 21, 19.

כֶּפֶל m. *duplicatio, duplicatum, duplex* Job. 41, 5. Dual. כִּפְלַיִם *dupla* vel *duplo plura* Jes. 40, 2. Job. 11, 6. كِفْل *par, simile, tantundem,* propr. *duplum.*

מַכְפֵּלָה f. *(duplicatio)* nom. propr. regionis urbi Hebron vicinae Gen. 23, 9. (ad q. l. v. Rosenmueller.) 17. 19. 25, 9. 49, 30. 50, 13.

כָּפַן *inflexit, convolvit* (Arab. كفن *nevit* it. *convolvit* v. Hartmann. ling. Einl. p. 292.) Ezech. 17, 7: כָּפְנָה שָׁרָשֶׁיהָ (vitis) *complicuit* h. e. complicatas invicem et perplexas egit *radices.* Ita Michaelis in Suppl. p. 1330. Sed alii conf. Aram. כפן *esurire,* ut sensus hic sit: *radices vitis esuriverunt* h. e. esurientes quasi desiderarunt (illum); vid. Rosenmueller. ad. h. l.

כָּפָן m. *fames* (ab intestinorum contractione et *complicatione*) Job. 5, 22. 30, 3. poet. i. q. רָעָב. Chald. Syr. ܟܦܢܐ *id.*

כפס rad. inusit, Syr. ܟܦܣ *connexuit, contraxit.*

כָּפִיס m. Hab. 2, 11. sec. Hieron. lignum, quod ad *continendos* parietes in *medio* structurae ponitur et vulgo ap. Graecos appellatur ἱμάντωσις (i. e., auctore Suida, δέσις ξύλων ἐμβαλλομένων ἐν τοῖς οἰκοδομήσασι); Lxx. κάνθαρος; alii aliter v. Rosenmueller. ad h. l.

כָּפַף 1) *curvavit, incurvavit* (Arab. كَفَّ) Jes. 58, 5., hinc כְּפוּפִים *incurvati* Ps. 145, 14. 146, 8. — 2) intrans. Ps. 57, 7. כָּפַף נַפְשִׁי *incurvata est anima mea* h. e. afflicta, prostrata (nisi velis vertere: *incurvavit* h. e. incurvarunt *animam meam*). — Niph. *se incurvavit* h. e. trop. *se demisit, demisse se gessit* Mich. 6, 6.

כַּף f. gener. *curvatura, inflexum, incurvatum,* adeoque *concavum,* spec. a) *curvitas, cavitas* fundae, cui lapis inditur, 1 Sam. 25, 29. — b) *vola* manus (Arab. كَفّ) sive pars illa brachii inferior, quae a carpo incipiens se flecti et curvari patitur ope digitorum (plena igitur phrasis est כַּף יָד *palma, vola manus*); deinde per synecdochen tota *manus* Gen. 40, 11. 21. Levit. 14, 15. 18. 26. 29. etc. Adde has formulas: α) *animam* (vitam) *suam in manibus posuit* Jud. 12, 3. 1 Sam. 28, 21. Job. 13, 14. Ps. 119, 109. i. e. praesentissimo se periculo objecit, vitae periculum adiit cf. Athen. Dipnos. XIII, p. 569. ἐν τῇ χειρὶ τὴν ψυχὴν ἔχων. — β) *injuria, violentia non inest in manibus meis* Ps. 7, 4. Jes. 59, 6. Job. 16, 17. 31, 7. i. e. innocens ego sum, ab omni injuria alienus; hinc בֹּר כַּפֶּיךָ *munditie̱s manuum tuarum* Job. 22, 30. — γ) *gestare aliquem manu* est *summae curae,* qua quem amplectimur et fovemus, indicium Ps. 91, 12. — δ) Jes. 62, 3: *tanquam corona et cidaris* eris בְּכַף אֱלֹהִים *in manu* h. e. tutela *Dei* v. Gesen. ad h. l. — De phrasibus שָׂפַק כַּף, הִכָּה כַּף, תָּקַע כַּף etc. vid. sub his ipsis verbis. — Cum affix. כַּפְּךָ Ezech. 6, 11., in pausa כַּפֶּךָ Job. 27, 40. et cum He parag. כַּפֶּכָה Ps. 139, 5. Dual. כַּפַּיִם *utraque manus* Ps. 24, 4. Jes. 49, 16. Exod. 29, 24. Plur. כַּפּוֹת *manus* 1 Sam. 5, 4. 2 Reg. 9, 35., it. manus arte factae, *manubria* Cant. 5, 5. cf. יָד. — c) *planta* pedis, plenius כַּף רֶגֶל, illa inferior et interior pedis pars, quae flexuram recipit, Deut. 2, 5. Jes. 1, 3., plur. כַּפּוֹת Jos. 3, 13. 1 Reg. 5, 3. — d) vasculum concavum: *acerra, phiala* Exod. 25, 29. 1 Reg. 17, 12., plur. כַּפּוֹת Num. 7, 84. 2 Chron. 24, 14. — e) *acetabulum femoris, cavitas ischii* Gen. 32, 25. 33. — f) *spatha palmae* vel potius *fasciculus ramorum* palmae (v. Hartmann. ling. Einl. p. 223.) Levit. 23, 40.

כִּפָּה f. 1) Jes. 9, 13. 19, 15. i. q. כַּף n. f. — 2) Job. 15, 32. *ramus.*

אֶכֶף vid. sub rad. אכף.

כָּפַר gener. (coll. Arab. كَفَرَ et cognat. غَفَرَ) *texit, operuit, obduxit, oblevit,* in Kal spec. *oblevit, obduxit pice, picavit* Gen. 6, 14. — Pihel כִּפֶּר *texit* peccata (cf. Bohlen. Symb. p. 38.) i. e. a) ubi de *Deo* usurpatur: (texit alicui peccata) *condonavit,* sq. vel accus. Ps. 65, 4. 78, 38. vel עַל Ps. 79, 7. Jer. 18, 23. vel לְ Deut. 21, 8. *culpae aut delicti,* et sq. לְ *pers.* Ezech. 16, 63. Deut. 21, 8. Singulare est 2 Chron. 30, 18. יְכַפֵּר בְּעַד *veniam concedet* (his) Deus. De loco Deut. 32, 43. vid. infra sub b.; — b) ubi de *hominibus*: *expiavit* Dan. 9, 24. Ezech. 45, 20. sq. acc. *culpae*, Levit. 5, 26. sq. עַל, Exod. 32, 30. sq. בְּעַד, Num. 6, 11. Levit. 4, 26. sq. מִן, Sed *expiandi* sensus latius etiam patet; *ex-*

piari enim dicuntur vel ipsi homines, qui scelere et culpa sese contaminarunt Exod. 30, 15. Levit. 1, 4. 5, 18. sq. בְּעַד pers., Levit. 9, 7. 16, 11. 17. 24. sq. בְּעַד (Levit. 17, 11. sq. בְּ), vel res, quae profanae aut scelere contaminatae credebantur Exod. 29, 36. Ezech. 43, 30. sq. עַל, Levit. 16, 33. sq. acc. Hoc eodem sensu Deus legitur terram Israel., quippe sanguine contaminatam, expiare h. e. caedem suorum ulcisci Deut. 32, 43. — Denique transfertur hoc voc. ad eos, quibus peccando aegre factum, ita ut sit *placare* (*ἱλάσκεσθαι*), aliquem sq. acc. Gen. 32, 21. Prov. 16, 14. — Pyh. כֻּפַּר 1) *obliteratus (deletus) est* Jes. 28, 18. (Syr. ܟܦܪ *abstersit, purgavit, diluit, abolevit,* Chald. *abstersit* Targ. Prov. 30, 20.). — 2) *expiatus est:* a) de *homine* Num. 35, 33. Exod. 29, 33.; b) de *culpa* Jes. 6, 7. Prov. 16, 6. — Hithpah. הִתְכַּפֵּר *expiatus est* (de crimine) 1 Sam. 3, 14. — Nithpahel נִכַּפֵּר *expiatus est* (homo) Deut. 21, 8. v. Gesen. L. p. 249. not.

כְּפוֹר m. 1) *crater* operculo *tectus* 1 Chron. 28, 17. Esr. 1, 10. 8, 27. — 2) *pruina,* q. d. *tectio terrae* (ut שֶׁלֶג) Exod. 16, 14. Ps. 147, 16. Job. 38, 29.

כָּפָר m. *pagus,* sic dictus, quod *tecta* praebet incolis. Plur. כְּפָרִים Cant. 7, 12. 1 Chron. 27, 27. Frequens est in libris Talmud. v. Hartmann. ling. Einl. p. 224., hinc multa nomina oppidorum, ut *Καφαρναούμ* in N. T. etc.

כְּפִיר m. 1) *pagus,* plur. כְּפִירִים Neh. 6, 2. — 2) *leo juvenis,* a lacte depulsus solusque praedari incipiens Ezech. 19, 2. 3. Ps. 17, 12. 91, 13. 104, 21. Mich. 5, 7., quem Bochartus sic dictum putat pro כְּבִיר, a rad. Arab. كبر *adolevit, crevit* (nam *leo* Arab. etiam dicitur شبل ab *adolescendo*); fieri tamen potuit, ut sic vocaretur vel a *villis* (scil. pro hebr. כפר Arabes dicunt غفر, quod praeter *tegendi* significationem etiam notat *villosum esse,* q. d. *villis tegi,* unde descendit غفر et غفر *catulus leonis,* qui *lanugine tectus* dicitur ab Ovidio *Metamorph.* IX, 398. et XII, 291. add. *leo villosus* Virg. *Aeneid.* VIII, 177. *hirsutus* Ovid. *Epist.* IX, 111. *λαχνήεις* Oppian. *Cyneget.* II, 164.), vel denique a *tegendo,* quia *in latibulis se abscondens* praedae insidiatur. Trop. rex Aegypti Ezech. 32, 2. appellatur כְּפִיר גּוֹיִם *leo gentium* i. e. hostis grassans leonis instar inter gentes. Plur. כְּפִירִים *leones juvenes* Job. 4, 10., saepius *translate* de *hostibus* immanitate et atrocitate conspicuis Ps. 7, 3. 10, 9. 22, 22. 35, 17. 58, 7.; de *principibus potentibus* quippe ad vim et injuriam pronis Ezech. 38, 13.

כְּפִירָה nom. propr. oppidi Gibeonitarum, postea tribus Beniam. Jos. 9, 17. 18, 26.

כֹּפֶר m. 1) *pix,* qua aliquid *oblinitur* et *obducitur* Gen. 6, 14. (Syr. ܟܘܦܪܐ, Chald. כּוּפְרָא, Arab. كفر *id.*). — 2) *vicus* 1 Sam. 6, 18. i. q. כָּפָר et כְּפִיר. — 3) *cyprus,* *κύπρος,* genus arbusculae *odoratae* (Arab. الحنا *alhenna*) Cant. 1, 14., quam (si quidem vocab. domesticum est, ut esse videtur cf. Sonnini Itin. Aeg. I. c. 16.) ita dictam existimabis, quod pulvere ex ejus foliis confecto et in aqua subacto

mulieres in oriente ungues *oblinunt,* ad inducendum illis ornatus gratia colorem rufum; אֶשְׁכֹּל הַכֹּפֶר Cant. 1. c. *botrus Alhennae:* flores enim Alhennae paene in botri morem crescunt, v. delineat. in PROSP. ALPINI lib. de *plantis Aegypti* tab. 13, ad c. 13. Conf. CELSIUS in *Hierobotan.* P. I, p. 222 sq. RAUWOLFFIUS in *Itinerar.* P. I. c. 4. SALMASIUS in *Homonym. Hyles Iatr.* c. 69. VERPORTENIUS in *fasc. dissertt.* p. 337 sq. OEDMANNUS fasc. 1. c. 7. — Plur. כְּפָרִים Cant. 4, 13. — 4) *expiatio,* meton. *pretium* et *λύτρον ad expiandum,* satisfaciendum et redimendum Exod. 21, 30. Num. 35, 31. 32. Ps. 49, 8. Job. 33, 24. etc. Cum affixo כָּפְרְךָ Jes. 43, 3.

כִּפֻּרִים plur. m. *expiationes* Exod. 29, 36. 30, 10. 16. Levit. 23, 26. 28. Num. 5, 8. etc.

כַּפֹּרֶת f. *operculum* arcae foederis, a *tegendo* (quo sensu rectius scriberetur כְּפֹרֶת, quod est ex Kal), vulgo *propitiatorium,* LXX. *ἱλαστήριον,* LUTH. *Gnadenstuhl* (quod etiam puncta vocalia ex Pihel ducta volunt v. MICHAELIS *Suppl.* p. 1332.) Exod. 25, 17. 18. Levit. 16, 2. 13. 14. 15. Num. 7, 89.; per synecdochen 1 Chron. 28, 11. בֵּית הַכַּפֹּרֶת *domus operculi sacri* h. e. arcae foederis i. e. adytum templi v. H. MICHAEL. ad h. l.

כָּפַשׁ *depressit, obruit* (cf. כבשׁ), Arab. كَبَسَ, in Kal inusit., Hiph.

הִכְפִּישַׁנִי בָּאֵפֶר Thren. 3, 16. *obruit me cinere,* depressit me in cinerem h. e in summam miseriam redegit v. ERDMANN. Curar. exeg. crit. Spec. p. 22 sqq. Apud Talmudist. haud infrequens est hoc voc.

כְּפַת Chald. *vinxit, ligavit* (Arab. كَفَتَ et Sab. ܟܦܬ *strinxit, constrinxit, ligavit,* Sam. *cohibuit, subjecit*). — Praet. plur. a particip. Pehil declinatum ideoque *passivae* significationis (v. WINERI Grammat. chald. p. 37.) כְּפִתוּ *vincti sunt* Dan. 3, 21. — Pahel *id.* Dan. 3, 20. 23. 24.

כַּפְתֹּר m. (voc. architecton.) *ornamentum* quoddam a) candelabri sacri Exod. 25, 31. 33. 34 sqq. 37, 17 sqq., quod vel *calicis* florum vel *pericarpii* figuram exhibebat (nam omnia istius candelabri ornamenta a floribus petita fuisse videntur cf. ROSENMUELLER. ad Exod. 25, 31.). Sed JOSEPHUS (Antt. 3, 6, 7.) *malogranata* intelligi jubet; — b) summarum columnarum, quod fortasse et ipsum in similitudinem *calicis* corollam floris continentis efformatum erat Am. 9, 1. Zeph. 2, 14. — Origo voc. non liquet. Vulgo deducunt a כפר *texit* et כתר *cinxit.*

כַּפְתּוֹר nom. propr. regionis Am. 9, 7., unde

כַּפְתֹּרִים nom. populi, ex Aegypto progressi, vicini Casluchis, quia ab his Gen. 10, 14., ab illis Jer. 47, 4. Am. 9, 7. Philistaei prodiisse leguntur. Sunt vel *Cappadoces* (ex vett. intptum paene omnium auctoritate) et quidem, ut BOCHARTUS in Phal. c. 32. voluit, illi, qui circa Trapezuntem incolebant (v. כסלוחים), vel, cum Jer. 47, 4. *maritimas* terras (אִי) habitasse legantur, *Cyprii* (v. MICHAELIS *Spicil.* T. I, p. 292 sqq. *Suppl.* p. 1338.) aut *Cretenses,* in quam postremam sententiam animum inclinat GESENIUS, propterea, quod Philistaei alibi vocantur כְּרֵתִי.

כר vid. sub rad. כרר, כַּר autem sub rad. כור et כרר.

כְּרָא vel כְּרָה Chald. *doluit, contristatus est* (Syr. ܟܪܐ *id.*). Ithpehel אִתְכְּרִי *dolore, tristitia affectus est* Dan. 7, 15.

כרב v. כְּרוּב infra.

כִּרְבֵּל *constrinxit, adstrinxit, accinxit* vestem: radix quadrilitt. composita ex 2 synon. כרב Arab. كَرَبَ *arctius constrinxit*, et כבל Hebr. Chald. Syr. et Arab. كَبَلَ *constrinxit, ligavit*: nisi potius, quod interdum fit, lit. ר radici כבל immissa est v. GESEN. L. p. 864. Occurrit in solo Pyh. part. מְכֻרְבָּל veste constricta *indutus, amictus* 1 Chron. 15, 27.

כַּרְבְּלָה f. Chald. Dan. 3, 21. vulgo *paludamentum;* rectius fortasse *tibiale* vel *calceamentum*, fibulis vel vinculis arcte *adstrictum*, ut LXX. et VULGATUS interpretati sunt cf. BERTHOLDT. Commentar. in Dan. I, p. 279 sq.: quamvis pro *tiaris* pugnet BYNAEUS de *calceis Hebr.* L. II. c. 10. §. 6., consent. MICHAELE in *Suppl.* p. 1349.

כָּרָה Tres radices in unam coaluisse videntur: I) *fodit, effodit, excavavit* Gen. 26, 25. Exod. 21, 33., Arab. كَرَى et كَرَا, alias כור, كور (nam verba med. et tertiae rad. quiesc. saepe significatus communes habent, ut בוז et בזה, שוּר et שרה). Trop. a) *foveam fodere* Prov. 26, 27. Ps. 7, 16. vel simpl. *fodere* Job. 6, 27. pro: *insidias struere, mala moliri;* hinc paullo audacius כֹּרֶה רָעָה Prov. 16, 27.; — b) אָזְנַיִם כָּרִיתָ לִּי *aures mihi effodisti* Ps. 40, 7., patefecisti, aperuisti i. e. intelligentia, scientia me impertivisti v. DE WETTIUS et ROSENMUELLER. ad h. l. — Niph. נִכְרָה *effossus est* Ps. 94, 13.

II) *emit* (Arab. كَرَى *conduxit*) Deut. 2, 6. Hos. 3, 2 (ad quem posteriorem locum cf. Gen. 34, 12. 29, 18. al.).

III) *epulas instituit* (Arab. قَرَى *hospitio excepit*, כ et ק inter se permutatis; nam وَكْرٌ est denominat. a وَكْرٌ *nidus*) 2 Reg. 6, 23 (ubi fut. c. Vau convers. וַיִּכְרֶה), Job. 40, 30: יִכְרוּ עָלָיו חַבָּרִים *an epulabuntur super eo socii* (piscatores). Ita ROSENMUELLER. DE WETTIUS all.; sed UMBREITIUS ad rad. 2. revocat: *kaufen um ihn Handelsfreunde?* Nec hoc inepte.

כְּרָה Chald. vid. supra כרא.

כֵּרָה f. 1) *fossa, cisterna*, plur. in regim. כְּרֹת Zeph. 2, 6 (v. rad. n. 1.), quod tamen alii, ut nuper CÖLLNIUS, infin. Kal v. כָּרָה esse putant, non satis commode. — 2) *convivium* (v. rad. n. 3.) 2 Reg. 6, 23.

מִכְרֶה m. locus, ubi *foditur, fodina*, מִכְרֵה מֶלַח Zeph. 2, 9. *fodina salis*.

כְּרוּב m. plur. כְּרוּבִים et כְּרֻבִים, 1) animal fabulosum ex humana, bovina, leonina et aquilina forma compositum (Ezech. 1. et 10.), quod custodiendo paradiso Gen. 3, 25. et gestando throno Jovae in nubibus vecti 1 Sam. 4, 4. 2 Sam. 6, 2. 22, 11. Ps. 18, 11. coll. Jes. 19, 1. adhibitum legimus. Symbolum fuit naturae divinae; nam per *hominem*

significatur *humanitas* (lenitas), per *bovem robur* et *firmitas*, per *leonem generositas*, per *aquilam* denique *summa scientia*, egregium acumen. — 2) hujus animalis *imago, figura, forma* (sive *incisa* et *insculpta*, sive *exsculpta, fusa, picta, intexta*) Exod. 25, 19. 1 Reg. 6, 24. 25. Ezech. 9, 3. Ps. 99, 1. al. (in arcae foederis operculo), Exod. 26, 1 (in aulaeis sacris). — De origine voc. ambigitur. Vulgo deducunt a Syr. et Arab. כרב *aravit*, ut ista animalia nomen acceperint vel a similitudine, quae ipsis cum bobus (*aratoribus*) intercedebat, vel ab exarando i. e. *sculpendo*. Alii literis transpositis dictum putant pro רכבים (a רכב *vehi*) i. e. *jumenta* (divina): sed vide an oriatur ab Arab. كرب *anxit, anxietatem induxit*, ut propr. sign. *naturae terribiles*, quae ab aditu ad paradisum arcerent homines. Cf. Spencer. de legib. Hebr. rituall. III, 5, 3 sqq. Gabler *zu* Eichhorns *Urgesch.* II, I, p. 234 sqq. Wineri Lex. bibl. I, p. 140 sqq. adde W. F. Hufnagelii librum: *der Cherubim Anfang u. Ende im Paradies*. Frcf. a. M. 1821. 8.

כְּרַז *clamavit, proclamavit*, graec. κηρύσσειν, arab. كرز (quod ad graeci voc. similitudinem effictum est). — Aphel plur. הַכְרִזוּ *proclamarunt* Dan. 5, 29. (Syr. *id.*).

כָּרוֹז m. Chald. *praeco*, in statu emphat. כָּרוֹזָא Dan. 3, 4.

כָּרַךְ radix Hebr. inusit., Chald. et Syr. *involvit, operuit, munivit*, il. Syr. *circuivit, circumdedit*. Inde sunt

תַּכְרִיךְ m. *pallium* amplum, quo quis *se involvit* vel *operit* Esth. 8, 15.

כַּרְכֹּב m. *ambitus, margo* (altaris) Exod. 27, 5. (Onkel. סוֹבְבָא), compos. e 2 synonymis כרך (v. rad. Syr.) et כרב, arab. كرب *arctius constrinxit*, nisi potius ad rad. כרך adjecta est lit. בּ (v. Gesen. L. p. 865.), coll. Sab. כּוּכבא *circumivit*. Cum affixo כַּרְכֻּבּוֹ Exod. 38, 4.

כַּרְכְּמִישׁ Jes. 10, 9. Jer. 46, 2. 2 Chron. 35, 20. *Cercusium, Circesium, Κιρκήσιον*, oppidum ad Euphratem situm, ubi Chaboras fluvius Euphrati miscetur, haud procul a Thapsaco (Ammian. Marc. 23, 5. cf. Cellar Notit. 3, 15. 10.), in delineat. d'Anvillii paullo post grad. lat. 35. Nomen videtur compositum esse ex כּוּכָּא *arx, castellum* et nomine quodam proprio מִישׁ. Arabibus dicitur قرقيسيا *Kar Kisie*, abjecto מ; nam Orientales, brevitatis nominum studiosi, quinquelittera solent una truncare littera v. Michaelis *Suppl.* p. 1352. — Ceterum illud כְּרַךְ, כְּרַכָּא *arx* superest etiam in nom. urbis moabit. *Χαρακμῶβα*, quae hodie simpl. appellatur الكرك, כּוּכ v. Gesen. Comment. in Jes. I, p. 516 sq.

כַּרְכֹּם m. i. q. arab. كُرْكُم *curcuma, crocus indicus*, radix quae croceo colore tingit Cant. 4, 14. Sed possit hoc voc. etiam *crocum* proprie dictum, Arab. زعفران, cujus frequens fuit ap. vett. usus, complecti v. Celsii *Hierob.* T. II, p. 11 sqq. Wineri Lex. bibl. II, p. 591.

כַּרְכַּס m. nom. propr. eunuchi pers. Esth. 1, 10., coll. pers. كركس *aquila*.

כַּרְכַּר vid. infra כרר.

כרם i. q. arab. كرم *generositate* indolis et *nobilitate superavit*, med. dhamma: *generosus, liberalis fuit*, unde كريم *nobilis* (etiam de humo et agris).

כֶּרֶם m. *terra nobilior*, quae in horti modum colitur (arab. كَرْم *terra bona, foecunda*) sec. nonnull. Job. 24, 18., spec. a) *vinea* (arab. كَرْم) Cant. 1, 14. Exod. 22, 4. Deut. 6, 11. 20, 6. Jud. 9, 27. 1 Reg. 21, 1. etc., quo referre licet etiam Job. 24, 18. v. Umbreit. ad h. l.; b) כֶּרֶם זַיִת *olivetum* Jud. 15, 5. — Metaphor. passim popul. Israel. assimilitur *vineae* a Jova plantatae et cultae Jes. 5, 1 sqq. 3, 14. 27, 2 sqq. (cf. Mth. 20, 1 sqq. 21, 28.). — Cum affixo כַּרְמִי 1 Reg. 21, 6. Jes. 5, 4. 5., plur. כְּרָמִים Deut. 6, 11. Jos. 24, 13., in regim. כַּרְמֵי Jud. 14, 5.

כֹּרֵם *vinitor*. Plur. כֹּרְמִים 2 Reg. 25, 12. Jer. 52, 16. Joël. 1, 11. Jes. 61, 5.

כַּרְמִי m. nom. propr. viror. Gen. 46, 9. Exod. 6, 14. — Jos. 7, 1. 1 Chron. 2, 7.

כַּרְמֶל m. 1) gener. *terra succosa* in horti modum *culta* i. q. כֶּרֶם adjecta lit. ל (v. Gesen. L. p. 865.), *arvum cultum, campus ferax*, opp. modo montibus, modo silvis aut desertis 2 Chron. 26, 10. Jes. 10, 8. 32, 15. 16. 29, 17. Mich. 7, 14. Cum affixo כַּרְמִלּוֹ 2 Reg. 19, 23. Jes. 10, 18. 37, 24. — 2) spec. nom. propr. a) *montis* et *promontorii* fertilissimi ad aquilonem prope Ptolemaidem in confinio Asser et Sabulon siti Jos. 12. 22. 19, 26. 2 Reg. 2, 25. 4, 25. Cant. 7, 6., in quo postremo loco non est, quod כַּרְמֶל cum Hartmanno (*Hebräerin* III, p. 137.) pro כַּרְמִיל accipias, quanquam in altero hemistich. legitur אַרְגָּמָן; b) *urbis* in montano tractu tribus Judae ad meridiem, cujus pascua passim celebrantur, Jos. 15, 55. 1 Sam. 15, 12. 25, 2., hod. *El Kirmel* v. Michaelis *Suppl.* p. 1354. Bocharti *Hieroz.* P. I. lib. 2. c. 48. p. 532. Inde oritur nom. gentil. כַּרְמְלִי 1 Sam. 30, 5. 2 Sam. 23, 35., foem. כַּרְמְלִית 1 Sam. 27, 3. — 3) Levit. 2, 14. גֶּרֶשׂ כַּרְמֶל, pro quo Levit. 23, 14. 2 Reg. 4, 42. simpl. כַּרְמֶל legitur, vulgo vertunt: *comminutio spicarum, aristarum viridium* (auctore Kimchio); sed recte monuit Michaelis in Suppl. p. 1357. non *recentia* grana h. e. tenera, qualia in viridibus aristis esse solent, sed *siccata* contundi. Vett. interpretes mirifice inter se dissident, ita, ut nullo modo hujus voc. sensum assequi possimus. Sed Gesenius tamen suspicatur, genus *polentae* (*ἄλφιτα* Graeci dicunt), quae ex frumentorum *medulla, nobilissima* spicarum parte conficitur, significari.

כַּרְמִיל m. *coccinum, coccineum* (*Karmesin*) 2 Chron. 2, 6. 13. 3, 14., pro quo antiquiores scriptores תּוֹלַעַת ponere solent, adeoque vocabulum recens, ante Persarum imperium Hebraeis non frequentatum et

procul dubio exoticum, fortasse persicum; et alii quidem conferunt قِرْمِز h. e. *vermiculus, cujus sanguine tincta fiunt coccinea* (conf. תולעת), alii rectius conflatum esse putant ex كرم *vermis* (Castell. Lex. pers. col. 449.) et قز (Castell. col. 45.) *color rutilus, micans*, v. Lorsbach *Archiv f. morgenl. Lit.* II, p. 305. De vermiculo *Kermes* v. Jo. Beckmanni *symbolas ad hist. rerum inventarum spectt.* T. III. part. 1, p. 1.

כָּרְסֵא m. Chald. *thronus, solium* Dan. 5, 20. pro hebr. כִּסֵּא, mutato dagesch forti in ר (cujus mutationis plurima exempla dedit Bochartus in *Geographia S.* p. 269. 632. et in *Hieroz.* P. I. coll. 669. add. Gesen. L. p. 134.). Cum affixo כָּרְסְיֵהּ Dan. 7, 9. Plur. כָּרְסָוָן Dan. 7, 9.

כִּרְסֵם (radix quadrilitt.) *excidit, devastavit* Ps. 80, 14.; vulgo compos. putant ex כרם Chald. et Syr. *amputavit, abscidit*, et כסם *detondit*: alii magis apposite conferunt arab. كرسم *toto ore valide momordit*, unde esset *dentibus discerpendo vastavit* (Chald. קרסם *absumsit, excidit*), quod a כסם oritur, immissa, ut passim fit, lit. ר.

כָּרַע (Arab. كرع) *flexit se, incurvavit se* (pronus) toto corpore, ut is, qui mulierem *comprimit* Job. 31, 10 (sq. עַל), vel qui compedibus vincitur (*krumm geschlossen werden*) Jes. 10, 4.; longe vero frequentius dicitur de his, qui a) *genua flectunt* vel ut in humum se abjiciant Gen. 49, 9. Num. 24, 9. vel quod viribus destituti *labant* ac prope corruunt Jud. 5, 27. 2 Reg. 9, 24. Ps. 20, 9. (in quibus locis כָּרַע et נָפַל copulata sunt), adde Jes. 46, 1. 2. ibiq. Gesen.; — b) qui *in genua se demittunt*, in genua provolvuntur, max. ad Deum vel regem et principem adorandum 1 Reg. 19, 18. Esth. 3, 5. Jes. 45, 23. sq. לְ pers., Ps. 22, 30. 72, 9. sq. לִפְנֵי. Hoc autem sensu legitur vel כרע absol. Esth. 3, 2. 2 Chron. 29, 29., vel כ׳ עַל בִּרְכָּיו 1 Reg. 8, 84. Esr. 9, 5., vel כ׳ בִּרְכֵּי כָּרְעוּ Jes. 45, 23. Plus est 2 Chron. 7, 3. כָּרַע אַפַּיִם אַרְצָה עַל הָרִצְפָּה *prolapsus est facie in pavimentum* (ita ut facie illud tangeret). Praeterea in genua prolabi dicuntur mulieres parturientes 1 Sam. 4, 19. Job. 39, 4. (quemadmodum etiam Aethiopissae in genua subsidentes pariunt v. Ludolfi Hist. Aeth. l. 1. c. 15.); item ii, qui canum instar aquas hausturi sunt Jud. 7, 5. 6. Simil. Arabes: كرع فى الما v. Schultens. ad Job. 4, 14. — Hiph. הִכְרִיעַ *procumbere fecit, prostravit* (hostes) Ps. 17, 13. 18, 40. 78, 31. 2 Sam. 22, 40.; trop. Jud. 11, 35: בִּתִּי הַכְרֵעַ הִכְרַעְתִּנִי *o filia mea, tu me vehementer affligis* (animum deprimis).

כֶּרַע f., dual. כְּרָעַיִם *utrumque crus*, cujus ope homines et animalia *sese demittunt* Exod. 12, 9. Levit. 1, 13. 8, 21. 9, 14. Am. 3, 12., spec. (ex sententia Michaelis in *Suppl.* p. 1363.) *pedes saltatorii majores* locustae Levit. 11, 21. Arab. كراع *artus extremi corporis, ejusque partes quae procumbendo curvari flectique solent*; addit Golius *pes locustae*.

כַּרְפַּס m. *carbasus, velum, aulaeum* ex tenui lino vel gossypio confectum

(arab. et pers. كرباس, it. arab. كِرْفَس, pers. كرفاس) Esth. 1, 6. v. Virg. Aen. XI, 775 sq. Propert. IV, 3. 64. Lucan. III, 239. Κάρπασον in India nasci auctor est Arrianus in Peripl. erythr. p. 165. add. Curt. VIII, 9. Strabo XIV, p. 719. Conf. Celsii *Hierobot.* P. II, p. 157. Schroeder. *de ornatu mul.* p. 108 sqq.

כָּרַר in Kal inusit., Pilp. כִּרְכֵּר *subsiliit, saltavit* 2 Sam. 6, 14. 16. Arab. كَرَّ *vehementer cucurrit saliitque*, et وَكَرَ *subsultim incessit*, nec non كَرَّ *saliit, insiliit.*

כַּר m. 1) *agnus* (max. saginatus) Ps. 37, 20. 65, 14. Jes. 16, 1. Jer. 51, 40. Am. 6, 4. al., a *saltatione*; est enim animal *saltatorium*, coll. Ps. 114, 4. 6. Sapient. 19, 9. Plur. כָּרִים Deut. 32, 14. 2 Reg. 3, 4. Jes. 33, 6. — 2) *machina bellica* Ezech. 4, 2. 21, 22., a similitudine *arietis*, unde etiam Lat. *aries*, Graec. κριός appellatur; nisi potius nomen habet a כָּרָה *fodit, perfodit*; plur. כָּרִים. — 3) *pascuum* Ps. 65, 14: לָבְשׁוּ כָרִים הַצֹּאן *vestita* quasi h. e. referta *sunt pascua gregibus*, Jes. 30, 23: כַּר נִרְחָב *pascuum amplum, spatiosum.* Displicet Bochartus, qui (in Hieroz. T. I, p. 466.) כַּר ex כִּכָּר contractum putat, nec magis miraberis istas significationes *agni* et *pascui* in uno voc. copulatas, quam duplicem germanici *Frauenzimmer* potestatem, quod vocabulum cum proprie *gynaeceum* notaverit, patrum memoria non solum ad *sexum muliebrem* sed ad *singulas* adeo feminas translatum est. [Sed כַּר *sella cameli* v. sub rad. כּוּר].

כִּרְכָּרוֹת f. plur. *dromades* Jes. 66, 20., a *celeri* et *saltabundo incessu*, quem Galli dicunt *galop*, de quo vid. pluribus Schultens. in *Animadverss.* ad l. c. et Bochartus in *Hieroz.* P. I. L. II. c. 4. Tom. I, p. 24 sqq. ed. Lips.

כֹּרֶשׁ m. nom. propr. *Cyri*, regis Persarum 2 Chron. 36, 22. 23. Esr. 1, 1. 3, 7. 4, 3. 5, 13. 14. 17. 6, 3. Jes. 44, 28. 45, 1. Dan. 1, 21. 6, 28. 10, 1., decurtat. e pers. خورشيد *sol* (quemadmodum hoc nomen explicant etiam Ctesias et Plutarch. in Artaxerxe c. 1.) v. Reland. de vet. ling. Pers. p. 166 sqq.

כָּרֵשׂ m. *venter* (*rugosior corporis pars*, a rad. arab. كَرِش *contracta et corrugata fuit pellis*) كِرش *ingluvies, venter* v. Bocharti *Hieroz.* P. I. lib. 2. c. 45. Cum affixo כְּרֵשׂוֹ Jer. 51, 34.

כָּרַת *secuit, cecidit, abscidit*, ut *ligna* 1 Reg. 5, 20. 21. Deut. 19, 5. Jes. 14, 8. 2 Chron. 2, 7. Jer. 10, 30. (hinc כֹּרְתִים sunt *lignicidae* 2 Chron. 2, 10.), *praeputium* Exod. 4, 25., *ramum* Jud. 9, 48., *caput* 1 Sam. 31, 9. etc.; *excidit*, ut *arborem* Jes. 11, 19., *simulacra* Deorum Exod. 34, 13. Jud. 6, 30.; כָּרוּת *excisus* h. e. cui testiculi excisi sunt Levit. 22, 24., plene כְּרוּת שָׁפְכָה Deut. 23, 2. — Cum voce בְּרִית (Exod. 34, 10. Ps. 50, 5.) significat *foedus pepigit*, graec. ὅρκια τέμνειν, lat. *icere foedus*, chald. גְּזַר קְיָם, sumta locutione a ritu *dissectionis animalium* in feriendis *foederibus* consueto Jer. 34, 18. coll. Gen. 15, 10. 17. 18. Liv. 40, 6. Semel eodem sensu sq. אֲמָנָה Neh. 10, 1. Constr. sic cum אֶת et עִם pers. Exod. 34, 8. 2 Reg. 17, 38. Ps. 50, 5. Neh.

9, 8. Jer. 34, 8. Job. 40, 28. Zach. 11, 10., nec non c. לְ pers. Job. 31, 11., atque id max. ubi potentior et dignitate superior paciscitur cum eo, qui et viribus et honore inferior est, ita ut כָּרַת fere sit *spopondit, promisit* Jos. 9, 6: כִּרְתוּ לָנוּ בְרִית *pangite nobiscum foedus* h. e. *concedite nobis pacem,* 1 Sam. 1, 1. Exod. 34, 12. Ps. 89, 4. 2 Chron. 21, 7. Jes. 55, 3. 61, 8. Jer. 32, 40. Esr. 10, 3. Hinc dicitur כָּרַת דָּבָר *rem aliquam promisit* Ps. 105, 9. Hagg. 2, 5. Ceterum בְּרִית utroque isto sensu passim omittitur 1 Sam. 20, 16. 1 Reg. 8, 9. 2 Chron. 5, 10. 7, 18. Praet. 2 pers. כָּרַתָּ (pro כָּרַתְתָּ) Deut. 20, 20., pers. 1. כָּרַתִּי pro כָּרַתְתִּי Exod. 34, 27. Imper. sequente Makkeph כְּרָת־ 1 Sam. 11, 1., cum ה paragog. כָּרְתָה 2 Sam. 3, 12., fut. יִכְרֹת Job. 40, 28. etc.

Niph. נִכְרַת 1) *excisus est* Job. 14, 7 (de arboribus). Sed longe frequentius translate: a) sq. מִן־הָעִיר *ex urbe,* patria *ejectus, in exilium actus est* Zach. 14, 2.; b) *consumtus, absumtus est* (cibus) Num. 11, 33.; hinc: *deletus est, periit* et de hominibus et de rebus Gen. 9, 11. Zach. 13, 8. Obad. 10. Prov. 24, 14. Ps. 37, 22., sq. מֵאֶרֶץ Prov. 2, 22. Huc pertinet etiam solennis ista formula in Pentat. obvia: *haec anima exscindatur e populo suo* מֵעַמּוֹ vel מִקֶּרֶב עַמּוֹ Exod. 30, 33. 31, 14. Levit. 7, 20. 21. 17, 4. Num. 9, 13. vel ex *Israele* Exod. 12, 15. Num. 19, 13. vel e *concione,* הַקָּהָל, Num. 19, 20. vel e *coetu Israel.,* מֵעֲדַת יִשְׂרָאֵל Exod. 12, 19. vel a *conspectu Jovae* Levit. 22, 3. vel simpl. *haec anima exscindatur* Levit. 17, 14. 20, 17.: qua partim *supplicium,* partim *exilium* denotari existimarunt J. Clericus, J. D. Michaelis (in nott. ad vers. germ. V. T.), all. Sed ipse Michaelis abjecta hac opinione (*Mos. Recht* V, p. 40.) recte intellexit, ubique locorum *supplicii* poenam significari atque in eandem sententiam concesserunt nuper Vaterus Comment. in Pentat. I, p. 211 sq. et Gesenius. Nam *exilii* poena ut postrema demum aetate apud Judaeos invaluit Esr. 7, 26. 10, 8., ita legum mosaicarum ingenio adversari videtur; *supplicii* vero significationem, quae nonnullis in locis Exod. 31, 14. coll. 35, 12. Num. 15, 32. extra omnem dubitationem posita est, deserendi non alia fuit interpretibus caussa, nisi quae ab ipsorum lenitate animi proficiscebatur. Accedit, scriptorem quoque ep. ad Hebr. 10, 28. istam formulam de *supplicio* interpretatum esse. — Passim *non exscindi* dicuntur ea, quorum *continua series* manet, ut 2 Sam. 3, 29: *non exscindetur e domo Joabi* זָב וּמְצֹרָע *laborans fluxu et leprosus* h. e. nullo non tempore erunt in gente Joabi, qui fluxu aut lepra laborent; Jos. 9, 23: לֹא יִכָּרֵת מִכֶּם עֶבֶד *nullo non tempore inter vos erunt servi (vos eritis servi)*; Jer. 33, 17: *non exscindetur Davidi* אִישׁ יֹשֵׁב עַל־כִּסֵּא בֵית־יִשְׂרָאֵל *sedens in throno gentis israel.* h. e. nullo non tempore habebit, qui sibi succedant in regno isr. add. Jes. 48, 19. 1 Reg. 2, 4. al. — 2) *discissus* h. e. *divisus est* Jos. 3, 13. 4, 7 (de aquis).

Pyh. כֹּרַת et כֹּרָת *abscissus est* Ezech. 16, 4. Jud. 6, 28.

Hiph. הִכְרִית 1) *excidit* i. e. *delevit* 1 Sam. 28, 9. 1 Reg. 11, 16. 14, 14. Ezech. 21, 9. Jer. 44, 8. Deut. 12, 29. Mal. 2, 12. 2) semel ad efficiendam paronomasiam: *subtraxit* (benevolentiam) 1 Sam. 20, 15. — Praet. 1. p. הִכְרַתִּי (pro הִכְרַתְתִּי) Jos. 23, 4. — Hoph. הָכְרַת *excisus est* Joël. 1, 9.

כְּרֻתוֹת f. plur. *sectiones,* unde *sectiones cedrorum* i. e. *cedri sectae* et *dedolatae* 1 Reg. 6, 36. 7, 2. 12.

כְּרִית nom. propr. rivi, qui haud procul ab urbe Samariae in Jordanem fluvium influit 1 Reg. 17, 3. 5. Dictus fortasse est inde, quod aestivo tempore exaruit: כְּרִית enim *excisionem, consumtionem* significat, v. ROSENMUELLER. *Alterthumsk.* II, 1, p. 205. 212.

כְּרִיתוּת, כְּרִיתֻת f. *repudium* q. d. *discissio* sive *rescissio conjugii* Jes. 50, 1. Deut. 24, 1. 3., plur. כְּרִיתֻתִים Jer. 3, 8.

כְּרֵתִי m. 1) nomen propr. gentil.: *Crethaeus* h. e. *Philistaeus* (*australem* potissimum terrae tractum tenens) 1 Sam. 30, 14. Ezech. 25, 16. Zeph. 2, 5. de quo vid. *Nov. Miscellan. Lipsiens.* Vol. II. T. I. n. 4. *Biblioth. Brem. Nova* Cl. I, p. 464 sq. IKENII *Dissert. philol. theol.* IX. MICHAELIS *Spicileg.* T. I, p. 281 sqq. Alii dictum putant a כָּרַת, ut significetur *populus a patria recisus, extorris, ἀλλοφύλοι* LXX. (quae fuit MICHAELIS opinio), alii a *Creta* insula, unde deducta fuerit Philistaeorum colonia. Ita censuit post CALMETUM LAKEMACHERUS (Observatt. philoll. II, p. 12 sqq.), vestigia istius Philistaeorum originis et ap. TACIT. Hist. V, 2. et apud STEPHAN. BYZ. sub v. *Gaza* deprehendere sibi visus. LXX. Ezech. l. c. *Κρῆτες,* Zeph. l. c. *πάροικοι Κρητῶν.* — 2) nom. appellat. *carnifices* 2 Sam. 8, 18. 15, 18. 20, 7. 23., certum satellitum genus, custodes corporis Davidis, qui in historiis regum posterioris aetatis כָּרִי dicuntur 2 Reg. 11, 4. 19. Militum enim praetorianorum fuit, supplicia capitalia a sontibus sumere, ipseque Crethaeorum et Plethaeorum praefectus Benajah hoc officio functus est 1 Reg. 2, 25. 34. 46.

כֶּשֶׂב m. id. q. כֶּבֶשׂ *agnus* (per metathesin) Levit. 3, 7. 4, 35. Num. 18, 17. etc., plur. כְּשָׂבִים Gen. 30, 32. 33. 35. 40. Levit. 1, 10.

כִּשְׂבָּה f. *agna* Levit. 5, 6.

כֶּשֶׂד filius Nahoris (conditor gentis Chaldaicae) Gen. 22, 22. v. VATER. ad h. l.

כַּשְׂדִּים m. *Chaldaei* i. e. 1) Babyloniae incolae (בְּנֵי בָבֶל Ezech. 23, 23.), si Graecis fides, non indigenae illi, sed advenae e montibus Armeniis, qui primum Assyriis paruerunt (Jes. 23, 23.), postea vero, caesis duce *Nabopolassare* Assyriis (620. a Chr.), magnum imperium condiderunt et Judaeis quoque sub Nebucadnezari auspiciis (605. ant. Chr.) bellum intulerunt 2 Reg. 25, 4. Jer. 21, 9. 32, 4. 24. 25. etc. Esr. 5, 12. Eorum terra appellatur vel אֶרֶץ כַּשְׂדִּים Jer. 24, 5. Jes. 23, 13. Ezech. 12, 13., vel כַּשְׂדִּים ut Jer. 50, 10: הָיְתָה כַשְׂדִּים לְשָׁלָל *Chaldaea erit praedae,* Ezech. 11, 24; כַּשְׂדִּימָה (*in Chaldaeos*) *in Chaldaeam,* Jer. 51, 35: יֹשְׁבֵי כַשְׂדִּים *incolae Chaldaeae;* adde בַּת כַּשְׂדִּים Jes. 47, 1. cui respondet in altero hemistichio בַּת בָּבֶל. Quod vero Ezech. 1, 3. Chaboras fluvius terrae *Chaldaeorum* assignatur, id neminem morabitur, qui Mesopotamiam utpote Chaldaeorum ditioni subjectam nomine אֶרֶץ כַּשְׂדִּים recte comprehendi potuisse reputaverit. In Genes. autem loco 11, 28. *prolepsin* historicam inesse vix dubitabis. Ceterum de rebus gentis Chaldaicae accurate exposuit GESENIUS in Comment. ad Jes. I, p. 744., ubi vanae etiam J. D. MICHAELIS.

Reinh. Forsteri et Ditmari conjecturae examinatae sunt. Quod Olshausenius nuper (*Emendationen zum A. T.* p. 41 sqq.) contendit, Chaldaeos S. S. fuisse semiticae originis, id unice proficiscitur a Gen. 22, 22., cui loco verendum ne plus justo tribuerit vir doctus; reliqua argumenta, si quae sunt, ex *negativorum* genere esse deprehendes. — 2) *magi, astrologi* Dan. 2, 2. 4.; magorum enim babyloniorum ordo a chaldaica gente originem duxisse videtur (cf. Gesen. l. c. II, p. 349 sq.). Idem nomen gerunt apud scriptores graecos (Strab. XVI, 1, 6. Diod Sic. 2, 24. Appian Syr. 58.) et latinos (Ammian. Marcell. 23, 6. Juven. Sat. VI, 553.) add. Berthold. Dan. II, 838 sqq.

כַּשְׂדַּי m. Chald. *Chaldaeus* i. e. a) *Babylonius*; emphat. כַּשְׂדָּאָה sec. Kri Dan. 5, 30. et per ס, כַּסְדָּאָה Esr. 5, 12., sed Cthib habet כַּשְׂדָּיָא et כַּסְדָּיָא; plur. כַּשְׂדָּאִין Dan 3, 8. 5, 11., in statu emphat. כַּשְׂדָּיֵא sec. Cthib Dan. 2, 5. 10. 5, 7. more Syrorum; sed Kri habet כַּשְׂדָּאֵי in statu *regiminis*, pro absoluto כַּשְׂדָּאִין; — b) *Astrologus* Dan. 2, 10. 4, 4.

כָּשָׂה *opertus est* (i. q. כסה), spec. *pinguedine* (ut arab. كسا in Conj. VIII.), unde כָּשִׂיתָ *opertus es adipe* Deut. 32, 15. coll. Job. 15, 27: כִּסָּה פָנָיו בְּחֶלְבּוֹ.

כָּשַׁל 1) *labare* Ps. 109, 24 (de genibus), hinc *labefactatus, debilitatus est*, unde partic. כּשֵׁל *debilis, infirmus* Ps. 105, 37. 2 Chron. 28, 15. Jes. 5, 27. (Lxx. ἀσθενής); Neh. 4, 4: כָּשַׁל כֹּחַ הַסַּבָּל *vires bajulatorum labefactatae, debilitatae sunt,* Ps. 31, 11. Arab. كسل *segnis fuit, torpuit.* — 2) *impegit, offendit* (Syr. ܟܫܠ *id.*) Ps. 27, 2. Jes. 31, 3. Jer. 46, 6. 16. 50, 32. Job. 4, 4., constr. c. בְּ objecti Levit. 26, 37. — 3) *lapsus est, corruit* Jes. 3, 8. Hos. 4, 5. — Niph. נִכְשַׁל ut Kal 1) *debilis factus, debilitatus est,* unde partic. נִכְשָׁל *debilis, imbecillis* Zach. 12, 8. 1 Sam. 2, 4. Lxx. ἀσθενῶν, Chald. דְּחַלַּשׁ. — 2) *impegit* Prov. 4, 12., *lapsus est, corruit,* max. *translato* sensu Dan. 11, 14. 33. 34. Prov. 24, 17. Ezech. 33, 12. Ps. 9, 4. Jer. 6, 15. 8, 12. Jes. 40, 30. — Pih. כִּשֵּׁל *ad impingendum et labandum impulit, labefecit* Ezech. 36, 14. sec. Cthib. — Hiph. הִכְשִׁיל 1) i. q. Pih. 2 Chron. 25, 8. Ps. 64, 9., trop. Mal. 2, 8: הִכְשַׁלְתֶּם רַבִּים בַּתּוֹרָה *labi fecistis multos in lege* h. e. *auctores iis fuistis peccandi,* Prov. 4, 16 (ubi tamen pro יַכְשִׁילוּ in Cthib est: יִכְשׁוֹלוּ fut. Kal), Jer. 18, 15.; cf. graec. σκανδαλίζειν in N. T. 2) *debilitavit* Thren. 1, 14.

כַּשִּׁיל m. *securis,* qua arbores *prosternuntur* Ps. 74, 6.

כִּשָּׁלוֹן m. *lapsus, ruina* Prov. 16, 18.

מִכְשׁוֹל m. *offendiculum,* ad quod *impingitur* (Syr. ܟܘܫܠܐ), σκάνδαλον, vel proprie Levit. 19, 14., vel tropice a) *incitamentum, illecebra ad impietatem, ad peccatum* Ezech. 3, 20. 7, 19. 44, 12., plene מִכְשׁוֹל עָוֹן Ezech. 14, 3. 4. 18, 30. coll. Jes. 8, 14.; b) id, quod aliquem in *perniciem* adducit, eum de statu felicitatis dejicit Jer. 6, 21. coll. Ps. 119, 165.; c) מִכְשׁוֹל לֵב *scrupulus in animo, malae conscientiae morsus* 1 Sam. 25, 31. — Plur. מִכְשֹׁלִים Ezech. 21, 20.

מַכְשֵׁלָה f. 1) *offendiculum* (σκάνδαλον) trop. Zeph. 1, 3. — 2) *ruina* Jes. 3, 6.

כָּשַׁף in Kal inusit., Pih. כִּשֵּׁף *praestigiis usus est, praestigiatus est* 2 Chron. 33, 6. Part. מְכַשֵּׁף subst. *praestigiator* Deut. 18, 10., plur. מְכַשְּׁפִים Exod. 7, 11. Dan. 2, 2. Malach. 3, 5., foem. מְכַשֵּׁפָה *praestigiatrix* Exod. 22, 17. Sunt, qui conferant arab. كشف *detexit, denudavit* (futura) v. Hartmann. ling. Einl. p. 292.: sed rectius Rosenmueller. ad Exod. 7, 11. in subsidium vocat Syr. ܟܫܦ Ethpa. *supplicavit, sacra peregit;* praestigiae enim cum gentium religionibus conjunctae erant.

כֶּשֶׁף m., plur. כְּשָׁפִים *praestigiae* Mich. 5, 11. Nah. 3, 4. 2 Reg. 9, 22.

כַּשָּׁף m. *praestigiator,* plur. cum affixo כַּשָּׁפֵיכֶם Jer. 27, 9.

אַכְשָׁף nom. propr. oppidi in tribu Ascheritica Jos. 11, 1. 19, 25. 12, 20.

כָּשֵׁר *rectus fuit* (Chald. et Samar. *id.*), unde adject. כָּשֵׁר, quod vide; it. *utilis fuit, profuit* Eccles. 11, 6: *nescis* אֵי זֶה יִכְשַׁר הֲזֶה אוֹ זֶה *utrum profuturum sit* (expediat) *hoc an illud* (sc. mane an vespere seminasse), ubi tamen alii coll. Syr. ܟܫܪ *prosper, prosperatus fuit* vertunt: *utrum* (semen) *illud,* quod mane, *an hoc,* quod vespere seminasti, *laetius proventurum sit.* — Hiph. Eccles. 10, 10. *prosperavit, fortunavit.*

כָּשֵׁר m. *rectus* Esth. 8, 5.

כִּישׁוֹר m. *colus,* suadente parallelismo, Prov. 31, 19. Origo significationis non liquet; Schultens. conferri jubet arab. كَتَرَ et كَثَرَ *necti in orbem, circumnecti in globum.* Sed haec vis vocab. demonstrari non potest. Aliis *verticillum* significat q. d. *directio fusi.*

כּוֹשָׁרָה f., plur. כּוֹשָׁרוֹת *prosperitates,* omnis generis prosperitas (Syr. ܟܘܫܪܐ *felicitas*) Ps. 68, 7. Alii, in his etiam Rosenmueller., vertunt *loca omnibus rebus affluentia;* at neque *loca* significari necessario consequitur inde, quod in alt. hemist. צְחִיחָה legitur, neque est, quod arab. كثر *abundavit* in auxilium advoces.

כִּשְׁרוֹן m. *successus prosper* Eccles. 2, 21. 4, 4. it. *commodum, emolumentum* 5, 10. Syr. ܟܘܫܪܐ *id.* v. Hartmann. in Winer. Zeitschr. I, p. 41.

כָּתַב *scripsit* (Ar. كتب, Syr. ܟܬܒ) Esth. 8, 8. (sq. עַל in alic. commodum, salutem) Neh. 8, 14. 13, 1., sq. acc. ejus, quod scribitur, ut: verba, sermones Deut. 10, 2. 31, 24. 6, 9. Jer. 45, 1. 36, 8., praecepta, leges 2 Reg. 17, 37. (hinc *praescribere* 2 Reg. 22, 13. sq. עַל pers., Esth. 9, 23. sq. אֶל, Hos. 8, 12. Prov. 22, 20. sq. לְ), epistolam 2 Sam. 11, 24. (sq. עַל pers. 2 Chron. 30, 1.), *accusationem, dicam* Esr. 4, 6. (cf. γράφειν δίκην): spec. a) res gestas *perscribere, literis consignare* Num. 8, 14.; b) homines *scribere, conscribere* i. e. in indicem referre Jes. 4, 3. Num. 11, 26. Jud. 8, 14. 1 Chron. 9, 1. Ps. 69, 29.; c) *describere* terram Jos. 18, 4. 6. 8.; d) de judice simpl. *sententiam scribere* (coll. Dan. 7, 10.), *decernere, statuere* Job. 13, 26: תִכְתֹּב עָלַי מְרֹרוֹת

acerbissima quaevis in me decrevisti, Jes. 65, 6: כְּתוּבָה לְפָנַי *decretum est a me* (sic Arab. كتاب pro حكم *sententia judicis* frequentatur); e) *scribere aliquem* בָּאָרֶץ h. e. *in pulvere* i. e. oblivioni, exitio tradere Jer. 17, 13. — Ceterum *materia,* cui inscribitur, praemisso vel עַל Exod. 39, 30. Deut. 27, 8. Jes. 8, 1. 30, 8. Jer. 36, 18. vel אֶל Jer. 36, 2. vel בְּ Exod. 17, 14. significari solet, aliquanto rarius sq. accus. *(etwas beschreiben)* Exod. 32, 15.; unde explicant Jes. 44, 5: יִכְתֹּב יָדוֹ לַיהוָה *inscribet manum suam Jovae* (in honorem Jovae) coll. Apoc. 13, 16. et Spencer. legg. ritt. 2, 20. 1. Alii: *scribet manu sua* (בְּיָדוֹ): *Jovae* sc. ego sum, v. Gesen. ad h. l.

Niph. נִכְתַּב *scriptus, perscriptus est* Esth. 1, 19. 3, 9. 12. 8, 8. Ps. 69, 29. Jer. 17, 13. Job. 19, 23. — Pih. כִּתֵּב *scripsit* h. e. *decrevit* Jes. 10, 1.

כְּתַב Chald. *scripsit* Dan. 5, 5. 6, 26. 7, 1. Esr. 4, 8. 5, 7. 10. 6, 2.

כְּתָב m. *scriptura, scriptum* (arab. كِتَابٌ, syr. ܟܬܳܒܳܐ) Esth. 3, 14. 8, 8. Esr. 4, 7. 2 Chron. 2, 10. etc., *liber* Dan. 10, 21., *catalogus, index* Ezech. 13, 9. 2 Chron. 35, 4. Esr. 2, 62., *descriptio* 1 Chron. 28, 19. *exemplum* alicujus scripti *(Abschrift)* Esth. 4, 8.; cum affixo כְּתָבָם Esth. 8, 9.

כְּתָב m. Chald. *scriptura, scriptum* Dan. 5, 8. 15. 16. 24., *praeceptum* Esr. 6, 18., *edictum, decretum* Dan. 6, 9. 10.; in statu emphat. כְּתָבָא Dan. 5, 25. 6, 11. et כְּתָבָה Dan. 5, 15.

כְּתֹבֶת f. *scriptura* Levit. 19, 28. v. sub קַעֲקַע.

מִכְתָּב m. *scriptura, scriptum,* مَكْتُوبٌ, Exod. 32, 16. 39, 30. 2 Chron. 35, 4., *epistola* 2 Chron. 21, 12., *edictum* 2 Chron. 36, 22., *carmen* Jes. 38, 9.

כִּתִּים et כִּתִּיִּים *Chittaei,* nom. gentis, quae vel insulam vel certe oram maritimam incolebat (passim enim legitur de אִיֵּי כִתִּים Ezech. 27, 6. Jer. 2, 10. ac de *navibus* Chittaeorum Dan. 11, 30.) et cum Tyriis commercium exercebat Jes. 23, 1. Videtur itaque vel in mari *occidentali* (mediterraneo) vel in terris *occidentalibus* huic mari adiacentibus sedes habuisse. Ac multi quidem viri docti 1) *Macedones* esse statuerunt propterea, quod a) 1 Macc. 1, 1. Alexander M. *ἐκ τῆς γῆς Χεττιείμ* venisse dicitur, b) Perseus 1 Macc. 8, 5. *Κιττιέων βασιλεύς* (cf. Lxx. in Num. 24, 24.) appellatur, c) Dan. 11, 30. naves *Chitt.* Antiochum Epiphanem impugnasse perhibentur coll. Liv. 14, 29. Accedit, Chittaeorum origines Gen. 10, 4. a *Javan* (Graecis) repeti. — Alii 2) *Italiam* insulasque Italiae finitimas (max. Sardiniam et Corsicam) dici existimarunt (v. Bocharti Phal. p. 157.); nam a *Κιτίοις* originem traxisse Romanos, auctores sunt Eusebius et Suidas. Quam opinionem satis levem si amplecteris, non poteris non statuere, Maccabaeorum aetate *aliam* invaluisse nominis significationem vel certe scriptorem primi Macc. libri alio sensu voc. vetustum cepisse; is enim a Romanis diserte distinguit Chittaeos (Macedones) 8, 5. — Denique 3) fuerunt, qui, praeeuntibus Josepho (Antt. 1, 7, 1.) et Saadia (aliquot in lo-

cis¹), Chittaeos *Cypri* incolas esse arbitrarentur (v. Hieron. ad Jer. 2, 10.), nuncupatos illos ab urbe *Citii*, colonia Phoenicum. Epiphan. haer. 30, 25. παντὶ δῆλόν ἐστιν, ὅτι Κίτιον ἡ Κυπρίων νῆσος καλεῖται· Κίτιοι γὰρ Κύπριοι καὶ Ῥόδιοι. Sed hanc quoque sententiam, cui nuper accesserunt Rosenmueller. et Gesenius, cum locis 1 Macc. vix conciliabis, nisi idem, quod diximus, statuas, nominis כִּתִּים Maccab. aetate aliam fuisse potestatem vel certe interpretationem. Etenim *latiore* sensu 1 Macc. 1, 1. 8, 5. dictum esse, nemo sibi cum Gesenio persuadebit, qui istorum indolem locorum consideraverit. Itaque nos sic existimamus: כִּתִּים, quod propr. fuerat *Cypriorum* nomen (Gen. 10, 4.), passim in generalem earum gentium, quae septentrionales maris mediterranei oras (et ultra) incolerent (Jer. 2, 2. Num. 24, 24. Dan. 11, 30.), appellationem versum (cf. Epiphan. haer. l. c.), sed a scriptore 1 Macc. libri, ex historica quadam oraculi Num. 24, 24. interpretatione, ad *Macedones* potissimum translatum esse; certe vix nobis persuadebitur, כִּתִּים Macc. tempestate fuisse *geographicum* (Macedonum) nomen. — Multi sunt de hoc nom. Bochart. l. c. Michaelis in Spicil. 1. p. 103 sqq. in Suppl. p. 1377 sqq. et ad 1 Macc. 1, 1. Gesen. in Commentar. ad Jes. I, p. 721 sqq.

כֹּתֶל m. *paries* (Talm. *id.*) Cant. 2, 9. Arab. كتل est *coëgit in unum*, it. *cohibuit, prohibuit.*

כְּתַל m. Chald. *id.* Dan. 5, 5. Plur. כֻּתְלִין tanq. a sing. כֹּתֶל, in statu emphat. כֻּתְלַיָּא Esr. 5, 8.

כָּתַם I) *abscondidit, recondidit,* ut Arab. كتم, v. כֶּתֶם. — II) *maculatus, inquinatus est,* ut Syr. ܟܬܡ Pa. *foedavit, maculavit,* Chald. כִּתְמָא *macula.* In Kal non occurrit. Niph. נִכְתָּם Jer. 2, 22, ad quem locum alii, Bocharto praeeunte, minus recte *abscondendi* potestatem accommodarunt. — III) i. q. כָּתַב v. מִכְתָּם.

כֶּתֶם m. poet. *aurum*, sic dictum, quod *recondi* solet (conf. סָגוּר ¹ 1 Reg. 6, 20.) Prov. 25, 12. Cant. 5, 11. Thren. 4, 1., metonym. de *re ex auro facta*, ut de *ornatu aureo* Ps. 45, 10., de *cingulo aureo* Dan. 10, 5. Graecae esse originis idemque quod κάθεμα Hesychii, et κάθημα Pollucis, h. e. *monile auro gemmisque variatum*, contendit Salmasius in *Exercitatt. Plin.* p. 763., praeter veri speciem.

מִכְתָּם m. in titulis Psalmorum 16. et 56 — 60. certum carminum genus, quod, unde nomen duxerit, incertum est. Vulgo κειμήλιον interpretantur, quod tanquam pretiosum studiose *recondi* solet (v. rad.) vel *carmen* q. *aureum* (v. כֶּתֶם). Ita Abenesra et Kimchius. Sed si huic sententiae calculum adjicis, non poteris non statuere, istis carminibus tanquam e vetere aliquo volumine depromtis pristinam inscriptionem mansisse; nam inter Psalmos, quibus nunc interposita sunt, virtutibus suis non multum eminent. Alii (v. Harmer Observatt. II, p. 175.) censent, istius inscriptionis eandem esse, quae arabicae *Moallakat* معلقات, rationem. Scilicet מִכְתָּם carmen dici, quod *aureis* literis scriptum in templo Hieros. suspensum fuerit. Sed ejus moris nullum apud vett. Hebraeos vestigium. Itaque praestat, quae nunc plurimorum est interpretum sententia, מִכְתָּם dictum existimare pro מִכְתָּב *scriptum* i. e. *carmen* coll. Jes. 38, 9. (nam literarum ב et מ magna

est similitudo cf. דִּיבוֹן et דִּימוֹן, בְּרִיא et מְרִיא etc.) v. Rosenmueller. Scholl. in Psalm. I, p. XLVIII.

כְּתֹנֶת et כֻּתֹּנֶת f. *tunica,* et quidem *interior,* *χιτών,* Gen. 37, 3. 23. 31. 32. 33. Levit. 8, 7. etc., quae ab utroque sexu (Cant. 5, 3. 2 Sam. 13, 18.) gestata, corpori proxima erat (Levit. 6, 3. 16, 4.) et cingulo continebatur (Exod. 28, 4. Jes. 22, 21.), dicta illa haud dubie a *lino,* ex quo conficiebatur ut plurimum; Chald. כִּתַּן, Syr. ܟܬܢܐ, Sam. כתנה, Arab. كَتَن et كَتّان, Aethiop. ክታን: *linum,* nostrum *Cattun* v. Michaelis *Suppl.* p. 1382. Add. Schroeder. de vestitu mul. p. 237 sqq. Hartmann. Hebraeerin III, p. 192 sqq. ling. Einl. p. 224. — Cum affixo כֻּתָּנְתִּי Job. 30, 18. Cant. 5, 3., plur. כֻּתֳּנוֹת Gen. 28, 40. 29, 8. Levit. 8, 13., in regim. כָּתְנוֹת Gen. 3, 21. Neh. 7, 70. 72., c. affixo כָּתְנֹתָם Levit. 10, 5.

כָּתֵף (Arab. كَتِف et كَتْفٌ) f. 1) *scapula, humerus,* dum homo spectatur ab anteriore parte Job. 31, 22. (v. tam. Jes. 30, 6.) Exod. 39, 7. (differt igitur a שְׁכֶם, quod v.); hinc שׂוּם עַל כ׳ Jud. 16, 3., נָשָׂא עַל כ׳ Jes. 46, 7. Ezech. 12, 6., נָשָׂא אֶל־כ׳ Ezech. 12, 12., נָשָׂא בַּכ׳ Num. 7, 9. de *portantibus, bajulantibus* (etiam trop.) cf. Neh. 9, 29. Zach. 7, 11.; Jes. 11, 14: עָפוּ בְכָתֵף פְּלִשְׁתִּים *involant in humeros Philistaeorum,* quemadmodum aves rapaces solent (Hab. 1, 8.), h. e. adoriuntur eos, bellum iis inferunt, v. Gesen. ad h. l. — 2) de rebus inanimatis *latus,* ut *latus aedificii* Exod. 27, 14. 15. 38, 14. 15., *labri* 1 Reg. 7, 34., *maris* Num. 34, 11., *regionis, oppidi* Jos. 15, 10. 11. 18, 12. 13. (simil. Arab. منكب, quod propr. *humerum* significat). Huc referunt etiam Deut. 32, 12: *habitat* Jova *inter humeros* Beniaminis h. e. in finibus, agris Beniam. (coll. Jos. 15, 8. אֶל־כֶּתֶף הַיְבוּסִי), ut jam Onkel. explicuit; sc. agitur de templo Hierosol. — In regim. כֶּתֶף Jos. 15, 8., cum affixo כְּתֵפִי Job. 31, 22. Plur. a) כְּתֵפַיִם *humeri, scapulae* Exod. 28, 12.; b) כְּתֵפוֹת *latera,* ut *vestimenti* h. e. *humeralia,* sive partes Ephodi superiores ab axillis sursum protractae usque ad humeros (v. Braun. de *vestitu sacerd.* p. 467 sq.) Exod. 28, 7. 39, 4., vestibuli Ezech. 41, 26., ianuae Ezech. 41, 2., in regim. כִּתְפוֹת.

כתר in Kal inusit., Pih. כִּתֵּר 1) *cinxit, circumdedit, circumvenit* sensu bellico Jud. 20, 43. Ps. 22, 13. 2) *exspectavit* (ex usu rad. Chald. et Syr.) Job. 36, 2. sq. לְ pers. v. Hartmann. ling. Einl. p. 293. add. Norberg. Lexid. p. 109. — Hiph. הִכְתִּיר 1) *cinxit, circumdedit* Ps. 142, 8: בִּי יַכְתִּרוּ צַדִּיקִים *cingent, circumsistent me probi* sc. in laetitiae meae societatem venientes; it. *circumvenit* hostili modo Hab. 1, 4. — 2) *coronavit* Prov. 14, 18: עֲרוּמִים יַכְתִּרוּ דָעַת *prudentes tanquam coronam induunt sapientiam,* vel intrans. *coronantur sapientia.*

כֶּתֶר m. *corona* (q. d. *cinctura capitis*) Esth. 1, 11. 2, 17. 6, 8.

כּוֹתֶרֶת f. *coronamentum,* quo columna *undique cingitur* 1 Reg. 7, 16. 17. 18. 20. 31. 2 Reg. 25, 17. Jer. 52, 22., plur. כֹּתָרוֹת 1 Reg. 7, 8. 16. 17. 19. 20. 2 Chron. 4, 12. 13.

כָּתַשׁ *contudit* in pila (Arab. كتش *tundere, scindere, trudere*, Syr. ܟܬܫ *contendit, percussit*) Prov. 27, 22.

מַכְתֵּשׁ m. 1) *pila, mortarium,* in quo *contunditur,* Prov. 27, 22. (Talm. כותש *id.*). — 2) *cavum, alveolus dentium (Zahnhöhle)*, graec. ὁλμίσκος Jud. 15, 19. — 3) Zeph. 1, 11. videtur esse nom. propr. vallis prope Hierosol., sive, ut Hieron. voluit, Siloae, sive, quae Chaldaei sententia est, Kidronis cf. Cölln Spicil. p. 23 sq.; sed de *loco, ubi malleis tunditur,* scil. ab aurifabris vel aromatariis, explicat Zornius in *Nov. Miscell. Lips.* Vol. I, p. 567 sq. Eichhornius vero in tert. h. l. edit. מַכְתֵּשׁ h. l. idem esse putat q. Chald. מַכְתַּשׁ *percussio, plaga,* vel *locus plagae,* per paronomasian quandam ad מִקְדָּשׁ *sanctuarium, locus sanctus* i. e. Hierosolyma. Certe Mohammedani hodienum urbem illam vocant *Bait'olmakdes* h. e. *locum sanctuarii,* quod Samaritani ex odio in Judaeos per paronomasian convertunt in *Machtesch* (conf. Cellarius in *Notis* ad *Epistolas Sichemitarum* p. 25.) et Jesu Bar Ali in *Lexico Syro-Arab.* Hierosolymam diserte vocare perhibetur *Machtesch.*

כָּתַת *cudit* vomeres Joel. 4, 10., *contudit, contrivit* Jes. 30, 14. Deut. 9, 21., metaph. *profligavit, cecidit* hostem Ps. 89, 24. Part. Pahul כָּתוּת *contusus* i. e. cui testiculi contusi sunt, θλαδίας sive θλασίας Levit. 22, 24. Fut. cum Vau convers. וָאֶכֹּת (media radicali deficiente per Chaldaismum in prima compensata) Deut. l. c. — Pih. כִּתֵּת *cudit* Jes. 2, 4., *contudit* 2 Reg. 18, 4. 2 Chron. 34, 7., trop. contudit terram i. e. *vastavit* Zach. 11, 6.—Puh. כֻּתַּת *contudit se, illisit se,* trop. 2 Chron. 15, 6: כֻּתְּתוּ גוֹי בְּגוֹי *illidet se gens genti* i. e. bellum omnium contra omnes existet, gens gentem impugnabit. — Hiph. *contudit, profligavit* Num. 14, 45. Deut. 1, 44. Fut. יַכֵּת more Chald. — Hoph. הֻכַּת *contusus, contritus est* Mich. 1, 7. Jes. 24, 12., trop. Job. 4, 20. Jer. 46, 5. Fut. plur. יֻכַּתּוּ Job. l. c.

כָּתִית m. *tusus, tusum* oleum (h. e. quod ex olivis in mortario contusis exprimitur i. e. purum, faecum expers) Exod. 27, 20. Levit. 24, 20. Num. 28, 5. 1 Reg. 8, 11.

מְכִתָּה f. *contusio* Jes. 30, 14.

כְּתִּים vid. supra post כתב.

ל

ל, si ex lat. linguae ingenio aestimatur, est vel index casuum vel praeverbium. Itaque A) notat 1) *dativum,* non solum in his talibus sententiis, quae satis tritae sunt, נְאֻם לַאדֹנִי *dictum est domino meo* Ps. 110, 1., תְּנוּ שֵׁכָר לְאוֹבֵד *date siceram pereunti* Prov. 31, 6., לֹא תַעֲזֹב נַפְשִׁי לִשְׁאוֹל *non committes animam meam orco* Ps. 16, 10., וַיַּעַשׂ יְהוָה לְאָדָם כָּתְנוֹת עוֹר *fecit Jova Adamo tunicas pelliceas* Gen. 3, 21., ellipt. כָּל־רֹאשׁ לָחֳלִי *omne caput morbo* traditum est, 1 Sam. 17, 46. etc. sed etiam a) dativum *commodi* et *incommodi* (quem dicunt) Esth. 10, 3. 1 Sam. 22, 15. Ps. 132, 1. Ezech. 18, 22. Deut. 3, 22. Exod. 12, 24., hinc הָיָה לְ *adesse alicui* Ps. 124, 1.; — b) post passiva (ut in graecis ac passim in lat. scriptoribus) Prov. 14, 20. גַּם לְרֵעֵהוּ יִשָּׂנֵא *etiam* (ab) *amico odio habebitur,* Gen. 14, 19. Exod. 12, 16. Jes. 19, 22. Esth.

5, 12. 1 Sam. 1, 28. Jes. 65, 1., quanquam in his locutionibus, si accuratius consideras, res paullo aliter cogitatur (etiam a Graecis et Lat.), quam si voc. *a* ponatur, *die Handlung wird auf den Urheber bezogen, nicht von ihm hergeleitet.* Simil. post נִהְיָה *fieri* Jes. 19, 15., necnon post verba neutra, quae passivum sensum habent, ut הָרָה לְ *concipere (gravidam fieri) ex aliquo* Gen. 38, 15. De pronom. pers. dativo pleonast. v. Gesen. L. p. 736. — 2) *genitivum,* qui quidem usus hos potissimum modos habet: a) ubi nom. indefinitum copulatur cum nom. propr., צֹפִים לְשָׁאוּל *Kundschafter des Saul* 1 Sam. 14, 6. (צֹפֵי שָׁאוּל est *die K. d. S.*, ut צֹפֵי הַמֶּלֶךְ, nam nom. propr. semper sunt per se definita), בֵּן לְיִשַׁי *ein Sohn des Isai* 1 Sam. 16, 18. Esr. 5, 11. 2 Chron. 26, 17. Huc pertinet etiam istud מִזְמוֹר לְדָוִד *ein Gesang D.* in Psalmor. inscriptt.; b) ubi inter duo subst. interpositum est adjectivum vel numer. 1 Sam. 22, 20. בֵּן אֶחָד לַאֲחִימֶלֶךְ *filius unus Ahimelechi,* Hag. 1, 1. בִּשְׁנַת שְׁתַּיִם לַמֶּלֶךְ *anno secundo regis,* 1 Reg. 3, 18. Dan. 2, 8. (in his enim ne poterat quidem aliter dici); c) ubi duo priora nom. unam quasi notionem efficiunt: דִּבְרֵי הַיָּמִים לַמֶּלֶךְ דָּוִד *Tagesnachrichten des König Dav.* 1 Chron. 27, 24. Ruth. 2, 3.; d) ubi omissum est substantivum, unde genitivus pendet 2 Sam. 3, 2. אַמְנוֹן לַאֲחִינֹעַם *Amnon Ahinoamae* filius, Deut. 1, 3. בְּאֶחָד לַחֹדֶשׁ *primo* die *mensis* Ezech. 1, 2. Aliis in locis, quos huc retulerunt, לְ vim dativi habet Jes. 2, 7. Prov. 15, 23. Job. 12, 6. rel. Ceterum passim אֲשֶׁר לְ pro *genitivo* dici (Gen. 41, 43. 1 Sam. 17, 40. 21, 8. 1 Chron. 11, 10. Neh. 2, 8. etc.), nemo mirabitur: factum vero hoc est iisdem fere de causis, quas modo attigimus v. Ewald krit. Grammat. p. 583. Ceterum ad genitivi notionem revocant quoque formul. מֵעַל לְ, מִחוּץ לְ, מִקֶּדֶם לְ etc., quanquam utrum ad hanc an ad dativi naturam propius accedant, ambigi potest. Adde infra B. 3. f. — 3) *accusativum* in libris recentioribus ad Chaldaismum inclinantibus Job. 5, 2. הָרַג לְ (Ps. 135, 11.), לָקַח לְ Jer. 40, 2. Verum an Thren. 4, 5. אֹכְלִים לְמַעֲדַנִּים huc pertineat, dubitari potest (v. sub אכל); nec in hunc censum venire existimaverim eos locos, in quibus Pihel vel Hiph. junctum habet nomen c. praef. לְ; quanquam enim apud accuratos scriptores plerumque accusativus additus legitur, tamen etiam *dativi* aliqua ratio fingi potest, ut Exod. 33, 14. הֵנִיחַ לְ *quietem alicui concedere,* Gen. 45, 7. הֶחֱיָה לְ *vitam conservare alicui,* 1 Chron. 29, 22. הִמְלִיךְ לְ *regnum alicui deferre,* 2 Reg. 4, 27. הִרְפָּה לְ *libertatem alicui concedere,* Job. 21, 22. לִמֵּד דַּעַת לְ *alicui scientiam impertire:* quemadmodum in antiquioribus etiam libris complura verba utrique casui junguntur (cf. אהב, בּוּז etc.). Cave quoque huc referas formulam הָלַךְ לְדַרְכּוֹ *(seinen Weg gehen)* Gen. 32, 2. 33, 16. Num. 24, 25. Jud. 19, 27. etc.; est enim *ivit secundum viam suam* h. e. *persecuturus viam suam, seinem Wege nachgehen.* — 4) adjiciunt, *nominativo* etiam praefigi לְ (Gesen. L. p. 681.) in libris certe Chronic. (nam Eccles. 9, 4. לְכֶלֶב חַי הוּא טוֹב מִן וגו׳ est subita structurae immutatio). At, ut parum accuratus sit ille scriptor, nemo tamen sanus potuit isto לְ uti, nisi ubi sibi *aliquam* particulae vim ac rationem informasset *(er musste sich eine Wendung des Ausdrucks denken, bei der das לְ wenigstens erträglich war)*; *absoluti* enim pleonasmi monstra in sermone humano frustra quaereres: nec Arabum ل initiale (quod noli cum ل praeverbio confundere) hebraicae linguae temere tribuendum. Itaque 1 Chron. 24, 10. vide, an לִבְנֵי לֵוִי, לִבְנֵי עַמְרָם in vern. sermonem ita convertere liceat: *an (von) Kindern Levi's, Amram's*; sed v. 21. לַיִּצְהָרִי nom. gentil. sing. pro plur. ponitur: *an*

Jizhariten: 2 Chron. 7, 21. הַבַּיִת הַזֶּה לְכָל־עֹבֵר עָלָיו יִשֹּׁם fortasse transit. sensu capienda sunt: *haec domus omnibus -- stupori erit.* Denique 1 Chron. 3, 2. לְ ante אַבְשָׁלוֹם librariis, quippe quibus לְ in praegressis sententiis (cf. v. 1.) fraudi esset, deberi puto, cum quod statim sequitur אֲדֹנִיָּה ista litera careat atque eadem in 20 codd. Kennic. desit, nec secus existimandum de loco 1 Chron. 7, 1. cf. 6, 46. 47. 48. 56. 62. Jure autem miramur, de Wettium istud monstrum etiam Ps. 89, 19. quaesivisse; verba enim plana sunt et ab aliis jam recte explicata; multo etiam minus assentimur Hartmanno (Einleit. p. 353.), qui Jes. 32, 1. Job. 16, 21. in eundem censum venire opinatur, v. intptt. ad h. ll.

B) est praeverbium, quod ex אֶל declinatum videtur ac in univ. significat *tendere, dirigi, accommodari* aliquid aliquo, ad aliquid (*Richtung, Annäherung zu etwas*), in qua re dativi etiam notio continetur. Sed raro 1) de *loco* dicitur, ut post verba ducendi, veniendi, mittendi cet.: *ad, in (contra)* Jer. 12, 15. Jes. 53, 7. Job. 10, 19. Ruth. 1, 8. Ezech. 5, 10. Deut. 5, 27. 1 Sam. 2, 20. Gen. 24, 54. Cant. 4, 16. Ps. 7, 14. 68, 19. (quanquam hi loci ad dativi quoque notionem revocari possunt v. Fritzsche Conjectan. in N. T. I, p. 42. cf. nostr. *zuführen, zusenden, zukommen* sq. dat., quae verba paullulum differunt a *führen, senden zu* etc.), ut in talibus sententiis: הִשְׁתַּחֲווּ לַהֲדֹם רַגְלָיו *adorate* conversi *ad scabellum* (*versus* sc.) *pedum ejus* Ps. 99, 5. 2 Sam. 18, 28., שְׂאוּ לַשָּׁמַיִם עֵינֵיכֶם *tollite versus coelum oculos vestros* Jes. 51, 6. Ezech. 5, 6. Ad eandem *dirigendi* vim redeunt haec: Ps. 45, 10. *stare* לִימִין פ׳ *ad dextram alicujus* (*in der Richtung gegen d. rechte Hand*) *zur Rechten* (ἐπὶ, εἰς δεξιά), 1 Chron. 18, 7. לְיַד פ׳ *ad latus al.*, Prov. 9, 4. יָשַׁב לְפֶתַח *sedere ad ianuam*, 1 Reg. 20, 38. עָמַד לַמֶּלֶךְ *stare apud regem, coram rege* (pr. conversum ad regem). Paullulum differt formula יָצָא לְרַגְלֵי פ׳ *exire ad pedes al.* h. e. ita, ut ad pedes al. te quasi adjungas, pedes al. sequaris, hinc est *vestigia al. premere.*

2) de *tempore* ita legitur, ut vel perpetuitatem aliquam notet: לָנֶצַח *in sempiternum* Jes. 25, 8., לְיוֹם אֶחָד *in unum diem* (in singulos dies) 1 Reg. 4, 22 (5, 2.), לִשְׁלֹשֶׁת הַיָּמִים *in* h. e. intra *tres dies* Esra 10, 8. Am. 4, 14. 1 Reg. 10, 32. (sim. εἰς Odyss. 4, 86. 14, 196. et ἐπί Herod. 6, 101. 7, 20.) — vel terminum *ad quem usque* aliquid durat, שְׁלֹשָׁה חֳדָשִׁים לַקָּצִיר *tres menses ad messem* (*bis auf*) Am. 4, 7. Deut. 16, 4. — vel temporis momentum *circa quod, sub quo* (quod) aliquid fit: לְעֵת עֶרֶב *circa tempus vespertinum, gegen die Abendzeit* Gen. 8, 11., לָאוֹר *sub luce* Job. 24, 14., לְעֵת בּוֹא הַשֶּׁמֶשׁ *circa tempus occasus solis* Jos. 10, 27. Gen. 49, 27. cf. gr. εἰς τὴν ἑσπέραν Xenoph. Anab. 3, 1, 3. it. πρὸς ἡμέραν. Sed Ps. 73, 14. huc non pertinet, vide Rosenmueller. — Rarius de exacto temporis spatio dicitur, sed ita tamen ut tempus, quod *proxime* excipit aliud (*Anschliessung an die Vergangenheit*) indicet, fere ut מִן: Gen. 7, 4. לְיָמִים עוֹד שִׁבְעָה *statim post septem dies* (*am Ende von 7 Tagen, zusammentreffend mit dem Ende v. 7 Tagen*), 2 Sam. 13, 23. Sed Jer. 22, 4. מְלָכִים יֹשְׁבִים לְדָוִד עַל־כִּסְאוֹ propr. ita enarrabis: *Davidi in solio suo sedentes* h. e. quos Davides in solio suo sedentes (h. e. successores) habuit, ita ut hic dativi notio maneat. — Pro בְּ non videtur poni: certe Ps. 9, 10. וִיהִי יְהוָה מִשְׂגָּב לְעִתּוֹת בַּצָּרָה verias: *J. ist eine Zuflucht für böse Zeiten* (perfugium

temporibus calamitosis quasi repositum), Jes. 10, 3. מַה־תַּעֲשׂוּ לְיוֹם פְּקֻדָּה *quid facietis, parabitis in diem poenae, was wollt ihr unternehmen für (auf) den Tag d. Strafe (um euch ihm zu entziehen)?* cf. Hos. 9, 5., Prov. 7, 20. לְיוֹם כֶּסֶא יָבֹא בֵיתוֹ *er kehrt nach Hause zum Tage der Laubhütten* h. e. ita, ut die tabern. jam domi sit, celebraturus istum diem (fere ut nos: *zum Osterfeste zurückkehren,* quod non est: *am Ost. zurückk.*), Job. 21, 30. לְיוֹם אֵיד יֵחָשֶׂךְ רָע *quod ad diem exitii attinet, cohibetur impius* sc. ne hunc diem attingat, *dem Unglückstage wird er vorenthalten, entzogen* (cf. Ps. 40, 11.), Prov. 16, 4. *omnia parat Deus ad sua consilia* (h. e. suis cons. convenienter) *et impium quoque* לְיוֹם רָעָה parat h. e. *destinat ad diem malum* (diei malo). — Denique in iis etiam locis, ubi לְ substantivo vel sing. vel plurativo junctum *distributive* ponitur, Ps. 73, 14. לַבְּקָרִים *quovis mane* (Jes. 27, 3. Job. 7, 18. Ps. 101, 8.), לַבֹּקֶר לַבֹּקֶר 1 Chron. 9, 27., לַבֹּקֶר Am. 4, 4 (Jes. 37, 21.), commode verti potest: *in, auf, für (für jeden Morgen, Tag* etc.).

3) Varia est hujus vocis translatio; dicitur enim a) de *conditione, in quam* quid abit Jes. 25, 2. *urbem in tumulum, oppidum in ruinam convertisti* Job. 17, 12. Thren. 5, 15. Gen. 2, 22. Joel. 3, 4. Jer. 2, 15. Ps. 7, 4. Mich. 4, 3., hinc etiam post verba *dividendi* Levit. 8, 20., hinc הָיָה לְ *zu etwas werden, zu etwas dienen* Ps. 69, 23. יְהִי שֻׁלְחָנָם לְפַח *abeat eorum mensa in laqueum,* sit ipsis laqueo (Jos. 7, 5. 1 Sam. 25, 37. Jes. 35, 7. 38, 17. Jer. 24, 9. Gen. 2, 24.); Gen. 11, 3. וַתְּהִי לָהֶם הַלְּבֵנָה לְאָבֶן *erant iis lateres pro lapidibus, sie dienten ihnen zu Steinen* (Jer. 28, 2.). — b) de *numero, ad quem* multitudo aliqua proxime accedit: *ad,* 2 Chron. 5, 12. לְמֵאָה וְעֶשְׂרִים *ad centum et viginti* i. e. circiter 120, 2 Chron. 3, 8. 1 Sam. 29, 2. Simil. πρός (v. Lobeck ad Phryn. p. 410.), κατά et εἰς. Eodem redit, ubi de *gradu* dicitur Exod. 12, 13. נֶגֶף לְמַשְׁחִית *plaga ad internecionem* usque, Jud. 16, 16. 2 Chron. 24, 11. — c) longe frequentius de *animi* vel mentis *ad aliquid conversione,* ut in his formulis: *attendere, animum adjicere ad al.* Ps. 5, 3. Exod. 7, 23. Prov. 22, 17. Deut 32, 46., כָּלָה לְ *schmachten nach etwas* Ps. 84, 3., *benevolum esse erga al.* Exod. 20, 6., mala *moliri contra al.* Ps. 37, 12. 2 Sam. 21, 5., *peccare in al.* Deut. 1, 41. Gen. 20, 9. Exod. 10, 16. etc.; — deinde vero spec. α) de consilio et fine Neh. 8, 4. מִגְדַּל עֵץ אֲשֶׁר־עָשׂוּ לַדָּבָר *suggestus ligneus, quem ad id,* in hunc finem, *fecerunt.* Cet. v. infra de infinit. — β) de norma, ad quam aliquid accommodatur, exigitur: *secundum* 2 Chron. 25, 5. לְבֵית אָבוֹת *secundum domum patrum* Jer. 30, 11. Deut. 32, 8., שָׁפַט לְמַרְאֵה עֵינָיו *judicare sec. oculorum adspectum* (oculorum indicium sequi) Jes. 11, 3.; hinc passim est *instar, tanquam* Job. 39, 16 (19): הִקְשִׁיחַ בָּנֶיהָ לְלֹא לָהּ *duriter tractat pullos tanquam non-suos,* in modum eorum, qui non sunt sui; Job. 41, 19. De loco Mich. 2, 8. v. infra. — γ) de causa et ratione, propter quam aliquid fit (*Veranlassung, Antrieb*): *ad* Ps. 18, 45. *obtemperant mihi* לְשֵׁמַע *ad rumorem* (famam), *auf das Gerücht,* Num. 16, 34., *ob, propter* Levit. 19, 28. Esr. 3, 13. Jes. 14, 9. Ps. 91, 11. Job. 37, 1., לָכֵן *propterea, ideo* Ruth. 1, 13., לָמָּה *cur?;* hinc post verba mirandi et laetandi: *de* Gen. 24, 21. 21, 6. Obad. 12.; alibi עַל. — δ) de eo, ad quod oratio al. spectat (*Ziel, Gegenstand der Rede*); Gen. 20, 13. אִמְרִי לִי אָחִי הוּא *dic de me (in Beziehung auf mich) hic est frater meus,* Eccles. 10, 3. Ps.

22, 31. Jes. 27, 2. 5, 1.; adde צִוָּה לְ *praecipere de aliquo* Esth. 3, 2. Ps. 91, 11., שָׁאַל לְשָׁלוֹם *de al. salute quaerere* 1 Sam. 17, 22. — ε) sensu restrictivo h. e. ubi id significatur, cujus respectu habito aliquid affirmatur, 1 Reg. 10, 23. וַיִּגְדַּל לְעֹשֶׁר וּלְחָכְמָה *magnus fuit, quod quidem ad divitias et sapientiam attinet* (divitiis et sapientiâ), *rücksichtlich des R.*, Job. 32, 4. זְקֵנִים הֵמָּה מִמֶּנּוּ לְיָמִים *aetate provectiores erant illo*, Gen. 17, 20. וּלְיִשְׁמָעֵאל שְׁמַעְתִּיךָ *quod ad Ismaelem attinet audivi te, in Hinsicht auf Ism.*, Ps. 12, 7. Jos. 22, 10. 2 Chron. 32, 27. Job. 11, 6. Deut. 34, 11. Num. 35, 33. Jes. 32, 1. Sim. graec. εἰς. Huc revocabis etiam hos tales locos: Levit. 7, 26. כָּל־דָּם לֹא תֹאכְלוּ לָעוֹף וְלַבְּהֵמָה *nullum sanguinem comedes, quod attinet ad aves et ad pecudes* (nec avis nec pecudum), 2 Chron. 32, 27.

4) Passim cum verbis quietis copulatum significat *penes, apud* Exod. 13, 7. *non conspicietur fermentum* לְךָ *apud te* h. e. tanquam tuum, *dir angehörig*, 1 Sam. 13, 22., Jon. 2, 10. יְשׁוּעָתָה לַיהוָֹה *salus penes Deum est.* Conferre licet graecas formulas εἶναι ὑπὸ χεῖρα, ὑπὸ νόμον.

Falluntur, qui has significationes adjiciunt: a) *cum;* nam Deut. 7, 2. כָּרַת בְּרִית לְ est *concedere alicui foedus* (pacem) coll. Jes. 27, 5. 55, 3. Exod. 23, 32. 1 Sam. 11, 1. Ps. 89, 4.; Gen. 46, 26. כָּל־הַנֶּפֶשׁ הַבָּאָה לְיַעֲקֹב מִצְרַיְמָה hunc sensum habet: *omnes qui Jacobo* (i. e. tanquam familiae Jac. adscripti) *venerant in Aeg.*, 2 Chron. 16, 8. הָיוּ לְחַיִל לָרֹב לְרֶכֶב וּלְפָרָשִׁים ita interpretaberis: *sie waren zu einem Heere geworden (angewachsen) an Menge, (nämlich) an Wagen und Reitern*, Jer. 10, 13. בְּרָקִים לַמָּטָר עָשָׂה hoc sibi vult: *fulmina parat ad pluviam, zum Regen bereitet er Blitze.* — b) *in* c. abl.; Hos. 7, 2. אָמַר לִלְבָבוֹ noli vertere: *in animo suo dicere;* duae enim locutiones sunt בְּלִבּוֹ et עַל־לִבּוֹ (לְ) אָמַר, et *haec* quidem ejus est, qui se ipsum hortatur ad aliquid vel in animum aliquid inducit; Job. 2, 13. יָשַׁב לָאָרֶץ non est *humi sedere* sed quod nostrates dicunt: *auf die Erde sich setzen* cf. 36, 7. Ps. 9, 5. Locum Jes. 51, 14. bene expedivit Rosenmueller. — c) *per* in jurisjur. formulis; sc. Zeph. 1, 5. נִשְׁבָּעִים לַיהוָֹה sunt *Jovae jurantes* h. e. jurejur. se obstringentes. Sed dici ita *posse* לְ, non negamus; certe Arab. ل hoc sensu passim legitur. — d) *a, ab* Neh. 3, 15. (חוֹמַת) לְגַן הַמֶּלֶךְ וְעַד הַמַּעֲלוֹת *murus (ad) apud hortum regis* (exorsus) *usque ad scalas* (porrectus). Loci 2 Chron. 1, 13. וַיָּבֹא שְׁלֹמֹה לַבָּמָה אֲשֶׁר־בְּגִבְעוֹן יְרוּשָׁלַיִם מִלִּפְנֵי אֹהֶל מוֹעֵד, quem ita convertunt LXX. ἦλθε Σ. ἐκ Βαμὰ τῆς ἐν Γαβαὼν εἰς Ἱερουσαλὴμ etc., nisi corruptus est, hunc sensum esse cum Chaldaeo existimabis: *profectus erat S. in excelsum* etc., *Hierosolyma* (profectus, reversus est) *a tabernaculo sacro.* Certe, quod jam Kimchius intellexit, nullo modo contraria significatio tribui potest praeverbio לְ.

Ubi לְ substantivis vel adjectivis junctum in adverbium abit, commode explicari poterit ex iis, quae supra dicta sunt: לְצֶדֶק *juste* h. e. secundum justitiam Jes. 32, 1., לַשֶּׁקֶר *false* (jurare) Levit. 5, 24. Jer. 5, 2. i. e. ad falsum (comprobandum), לָרֹב *multum*, propr. usque ad multitudinem 2 Chron. 20, 25. לָבֶטַח *secure* rell. Ceterum cf. graec. πρὸς ἐπὶ et κατὰ c. nominibus.

Infinitivo praefixum varie exponitur: a) עֵת לָטַעַת *tempus plantandi* Eccles. 3, 2. Ezech. 1, 12. Neh. 2, 14., בַּשָּׁנָה הַשֵּׁנִית לְצֵאתָם

anno secundo egressionis eorum h. e. postquam egressi sunt Num. 1, 1. (ut בִּשְׁנַת הַשֵּׁנִית לְמַלְכוּתוֹ anno sec. regni h. e. postquam regnum capessivit) 1 Reg. 3, 18. Jer. 41, 4. — b) *ad* (de consilio) Cant. 5, 5: *surrexi* לִפְתֹּחַ *ad aperiendum*, Ezech. 40, 39. al., hinc *ut* Jes. 10, 2. Deut. 6, 24. Gen. 2, 23., *ita ut* Num. 11, 11: *cur gratiâ tuâ destituor* לָשׂוּם אֶת־הַמַּשָּׂא *ita ut imponas* (mihi) *onus*. — c) *usque dum, donec* Levit. 24, 12. Jes. 7, 15. al. — d) *quum* Exod. 14, 27. לִפְנוֹת בֹּקֶר *cum appropinquaret mane*, circa tempus matutinum, Gen. 24, 63. Exod. 14, 27. — e) Gen. 2, 3. לַעֲשׂוֹת *faciendo*, Gen. 1, 22. לֵאמֹר *dicendo* etc.; Jes. 5, 4. מַה־לַּעֲשׂוֹת *quid faciendum?* propr. quid est (reliquum) ad fac. i. e. quod fieri debeat, 2 Reg. 14, 3. — f) de formula הָיָה לְ sq. inf. v. sub hoc v. Ceterum etiam post multa alia verba (ut: quaerendi, incipiendi, desinendi) sequitur infin. c. לְ, quemadmodum nostrates dicunt: *aufhören zu, suchen zu* etc. Latini solo infin. utuntur.

Cum affixis לִי, לְךָ (c. he parag. לְכָה Gen. 27, 37.), f. לָךְ, more chald. לְכִי 2 Reg. 4, 2., לוֹ, לָכֶם, לָנוּ etc.

לְמִן non videtur idem esse quod מִן; nam Deut. 4, 32. לְ in לְמִקְצֵה componendum cum illo quod legitur ab initio vocis יָמִים, ut sensus hic sit: *inquire in tempora prisca - - in* ea loca quae *ab extremo coelo ad extremum usque coelum, εἰς τὰ ἀπ' ἄκρου οὐρανοῦ* etc.; Hagg. 2, 18. לְמִן הַיּוֹם nexum est a verbis שִׂימוּ לְבַבְכֶם in extremo versu: *ad* tempus *ab hoc inde die* elapsum *advertite animum;* Jer. 7, 7. ita enarres: quam *dedi majoribus vestris in* tempus *ab aeterno usque ad aeternum* h. e. in perpetuum; 2 Sam. 7, 11. *non amplius affligetur populus meus, sicut olim et in* h. e. per illud tempus *a constitutis* inde *judicibus* elapsum. Adde Exod. 9, 18. Deut. 9, 7.; de loco dicitur Zach. 14, 20., de numero Esth. 1, 20., ubi לְ ante מִגָּדוֹל est dativi nota, quemadmodum in לְבַעְלֵיהֶן.

לְמוֹ in Jobi libro passim est pro לְ (v. sub מוֹ) Job. 27, 14. 40, 4. 38, 40. 29, 21.

לְ chald. 1) nota dativi Esr. 5, 12. 6, 9. et accus. Dan. 6, 5. 5, 4. Esr. 5, 2. al. nec non genit. Esr. 5, 11. 6, 3. 15. — 2) praepos. a) *ad, in, versus* (de loco) Esr. 5, 12. Dan. 6, 11. 4, 19. 7, 2.; b) *ad* (de consilio) Esr. 7, 19.; c) *loco, tanquam* Esr. 6, 9. Cum infin. *ut:* לֶהֱוֹן *ut sint* Dan. 2, 43., לֶהֱוֵין Dan. 6, 27. al., vid. sub rad. הֲוָה.

לֹא, arab. لا, vox primitiva (quanquam alii pro nomine habent a rad. לאה orto: *defectus, nihilum* v. Scheid. observatt. ad Ps. 1, p. 19 sq. Schultens. Institutt. p. 402 sqq.): non Gen. 4, 5. 8, 21. Ps. 139, 15. Zach. 11, 16. al., etiam in responsionibus Gen. 19, 2. et interrogationibus (pro הֲלֹא) 2 Reg. 5, 26. 1 Sam. 14, 30. Jon. 4, 11. Gen. 11, 6. Job. 14, 16., וְלֹא *nec* 2 Sam. 7, 10. 1 Reg. 3, 11. etc. Praeterea de usu hujus voc. notanda haec fere sunt: a) passim nomini vel adjectivo vel substantivo praemissum, cum hoc in unam coalescit notionem (cf. etiam Viger. ed. Herm. p. 460.), ut לֹא־אֵל *non-Deus* Deut. 32, 21., לֹא־עָם *non-populus* ibid. h. e. hominum colluvies quae *populi* nomine prorsus indigna est, *ein Nicht-Volk*, לֹא־אֱלֹהִים Jer. 5, 7. *non-Dii* (sed umbrae tantum deorum, idola); Jes. 10, 15. כְּהָרִים מַטֶּה לֹא עֵץ *quasi elevaret virga non-lignum* h. e. eum qui nihil minus est quam lignum i. e. hominem (qui virgam gerit). — b) saepenumero cum כֹּל unam notionem efficit: *nullus (nemo)*, sive antecedat sive sequatur, לֹא יְאֻנֶּה לַצַּדִּיק כָּל־אָוֶן

nulla calamitas accidet probo Prov. 12, 21. Exod. 10, 15. Ps. 49, 18., כָּל־מְלָאכָה לֹא יֵעָשֶׂה *nullum opus fiat* Exod. 12, 16. Levit. 3, 17. Eccles. 2, 10. Ezech. 44, 9. al. Quod quale sit, ut intelligas, reputandum tibi hoc est, negationem semper cum *verbo* componendam esse; itaque כָּל־מְלָאכָה לֹא יֵעָשֶׂה proprie hunc sensum habet: *opus* h. e. quicquid *opus* est et dici potest, *non fiet* (*das Nicht-gethan werden bezieht sich auf alle Arbeit*) i. e. nullum opus fieri licet etc. (aliud esset לֹא כָּל־מְ׳ *non omne opus fiet*, sed *quaedam* fieri licet). Simil. לֹא sq אִישׁ Num. 31, 49. לֹא נִפְקַד מִמֶּנּוּ אִישׁ *nemo nostrum desideratur*, Jer. 2, 6., et sq. דָּבָר 1 Reg. 18, 21. לֹא עָנוּ הָעָם אֹתוֹ דָּבָר (*non--quidquam*) *nihil ei respondit populus*, Esth. 6, 3. al. v. Gram. N. T. p. 70 sq. — Sejungendi sunt ab hac disputatione illi loci, in quibus כֹּל significat: *totus* (v. sub כֹּל) 1 Sam. 14, 24. לֹא טָעַם כָּל־הָעָם לָחֶם *totus populus non gustavit cibum* (לֹא · כָּל־עָם recte vertas: *nullus populus*), Num. 23, 13. כֻּלּוֹ לֹא תִרְאֶה *totum eum* (populum) *non videbis* (sed partem duntaxat). *) — c) ubi prohibendi sensu cum futuris copulatur Gen. 24, 37. Exod. 20, 14. Levit. 25, 17. Prov. 22, 24. aliquantulum differt ab אַל *ne*. Etenim לֹא תַעֲשׂוּ est *non facietis* (i. e. jubeo vos ab hac re abstinere), sed אַל תַּעֲשׂוּ *ne faciatis* h. e. hortor vos, ut non faciatis. — d) pro אַל *ne* in sententiis finalibus vix legitur; Neh. 13, 19. ad verba לֹא יָבוֹא ex superioribus repetendum est אֲשֶׁר; Jes. 41, 7. לֹא יִמּוֹט verba sunt artificis simulacrum figentis, omisso לֵאמֹר, quae ellipsis vim loci auget; Exod. 28, 32. sententiae leguntur inter se *non* copulatae: *foramen sit in eo: limbo* (id) *circumdetur*, (ita) *non lacerabitur* etc. — e) passim est pro בְּלֹא *sine* 1 Chron. 2, 30. וַיָּמָת סֶלֶד לֹא בָנִים *mortuus est Seled sine liberis* (pr. *m. e., non* erant ipsi *liberi*), Job. 34, 24. Ps. 59, 4. 2 Sam. 23, 4. al. — f) verbo *post*positum significat: *nihil* Job. 6, 21. הֱיִיתֶם לֹא *estis nihil;* sed Job. 31, 23. לֹא אוּכָל verte: *non ero potens, non valebo*, et Ezech. 21, 32. לֹא הָיָה *non erit*, manebit h. e. peribit v. 26. 27. — g) לֹא--כִּי noli vertere *non tanquam*. Haec enim interpretatio verendum ne sententiarum nervum incidat; לֹא in his quoque fortiter negat: 1 Sam. 8, 7. לֹא אֹתְךָ מָאָסוּ כִּי אֹתִי מָאֲסוּ *non te repudiarunt, sed me* (Jovam) h. e. cum meam tu caussam, non tuam egeris, omnis ad me solum redit contemtus; Exod. 16, 8. Gen. 45, 8. *non vos misistis me in Aegyptum, sed Deus* i. e. Dei hoc voluntate unice factum, vobis tanquam instrumentis usus est, Gen. 32, 29. v. Winer. Grammat. N. T. p. 176 sq. — h) passim deest לֹא, repetendum illud ex antecedenti sententia Job. 28, 17. Ps. 9, 19. 44, 19. Loci vero 1 Sam. 2, 3. Deut. 33, 6. Job. 3, 10. an in hunc censum veniant, dubitari potest. Cet. cf. Aeschyl. Prom. vinct. 508. Beier ad Cic. Off. p. 120. — i) de לֹא ad בְּטֶרֶם pleonast. adjecto v. sub hoc voc.

Sec. Masorethas in 15 locis לֹא occurrit pro לוֹ Exod. 21, 8. Levit. 11, 21. 25, 30. 1 Sam. 2, 3. 2 Sam. 16, 18. Ps. 100, 3. 139, 16. Job. 13, 15. 41, 3. Esr. 4, 2. Prov. 19, 7. 26, 2. Jes. 9, 3. 63, 9. quibus adduntur Job. 6, 21. 1 Chron. 11, 20. Jes. 49, 5.; vicissim ter pro לֹא legitur לוֹ 1 Sam. 2, 16. 20, 2. Job. 6, 21. et semel לֹה sec. Cthib Deut.

---

*) Non satis dilucide exposita sunt, quae Gesenius habet (Lehrgeb. p. 831), illud autem prorsus falsum, quod de discrimine vocc. οὐ πᾶς et μὴ πᾶς docuit.

3, 11. de quibus singulis vid. HILLERUS in *Arcano Kri et Cthib* p. 58 sq. et VITRINGA in *Observatt. S.* L. III. c. 14 sq. add. LUD. CAPELLI *Critica S.* L. III. c. 10. §. 9 sq.

Cum Praefixis: 1) בְּלֹא a) sqq. nominibus Job. 15, 32. בְּלֹא יוֹמוֹ (*beim Nicht-sein seines Tags*) *cum non esset ejus dies* h. e. *ante tempus*; Levit. 15, 25. בְּלֹא עֶת־נִדָּתָהּ *in non-tempore impuritatis* h. e. alio quam imp. tempore; Job. 30, 28. *ater incedo* בְּלֹא חַמָּה *cum tamen non sit sol* caussa atri coloris. Sed plerisque in locis verti potest: *sine, absque* Jes. 55, 1. Ezech. 22, 29. Num. 35, 22. al. Eundem sensum habet לֹא בְּ Jes. 45, 13. לֹא בִמְחִיר, לֹא בְשֹׁחַד *non pro pretio, munere* i. e. sine pretio. — b) sq. verbo fin. Thren. 4, 14. בְּלֹא יוּכְלוּ יִגְּעוּ *ita ut non possint tangere* (*ohne zu können*). Sed Jes. 55, 2. בְּלוֹא־לֶחֶם est: *pro non-pane* h. e. pro eo, quod nihil minus est quam panis, et Jer. 2, 11. בְּלוֹא יוֹעִיל *pro eo, quod non prodest,* omisso relativo.

2) הֲלֹא *nonne* Gen. 4, 7. 1 Sam. 12, 17. al., *annon* 1 Reg. 1, 11. Zach. 4, 5. etc.; praemisso in eadem sententia ה interrog. Ps. 94, 10. הֲיֹסֵר גּוֹיִם הֲלֹא יוֹכִיחַ *an gentium castigator non redarguet?* v. 9. Jam cum הֲלֹא poscat, ut *affirmative* respondeas, invaluit apud Hebraeos consuetudo, hanc vocem ab initio earum sententiarum ponendi, quibus quid simpliciter affirmatur et tanquam certum enunciatur: 1 Reg. 15, 23. הֲלֹא הֵמָּה כְתוּבִים *nonne haec scripta sunt* i. e. scripta haec esse scito, 1 Sam. 20, 37. הֲלֹא הַחֵצִי מִמְּךָ וָהָלְאָה *en, sagitta ultra te* etc. 1 Chron. 21, 17. Deut. 11, 30. 2 Sam. 15, 35. Inde est, quod et Lxx. passim הֲלֹא interpretantur *ἰδοὺ* et Chronicorum scriptor pro הֲלֹא ponit הִנֵּה vid. GESEN. *Gesch. d. hebr. Sprache* p. 39. Ceterum aliquanto latius patet hic voc. usus in lingua Samar., adde Arab. أَلَا et هَلَّا.

3) כְּלֹא i. q. בְּלֹא *sine, absque* 2 Chron. 15, 3. Sed Job. 39, 16. הִקְשִׁיחַ בָּנֶיהָ לְּלֹא לָהּ concise dictum est: *duriter tractat pullos suos tanquam non essent sui* (v. sub לְ), et Jes. 65, 1. Job. 26, 2. deest pron. relat.

גַּם - - - לֹא verti potest *ne-quidem* 2 Sam. 17, 13 עַד־אֲשֶׁר לֹא־נִמְצָא שָׁם גַּם־צְרוֹר *donec ne lapillus quidem reperiatur*, Exod. 7, 23.; vern. dixeris: *auch kein Steinchen* i. e. *nicht einmal ein Steinchen.* Ubi גַּם geminatur post לֹא, interpretaberis: *neque, neque* 1 Sam. 28, 6. לֹא עָנָהוּ יְהוָה גַּם בַּחֲלֹמוֹת גַּם בָּאוּרִים גַּם בַּנְּבִיאִים *non respondit ei Jova nec per somnia, nec per Urim* etc. Gen. 43, 8.

לָא, semel לָה Chald. 1) *non* Dan. 2, 5. 9. 10. 11. 3, 10. 12. 14. 15. 16. etc., הֲלָא *annon?* Dan. 3, 24. 4, 27. 6, 13.; כָּל - - - לָא *nullus, nemo* Dan. 4, 6. 6, 24. — 2) *nihil* Dan. 4, 32. כְּלָה חֲשִׁיבִין *sicut nihil* (propr. *sicut non sint*) *aestimantur.*

לֹא דְבָר (*pascuis carens*) nom. propr. oppidi in Gileaditide 2 Sam. 17, 27.; al. לוֹ דְבָר 2 Sam. 9, 4. 5.

לָהֵן Chald. pro לָא הֵן *nisi* Dan. 6, 8: *quicunque petierit aliquid vel a Deo vel ab homine* לָהֵן מִנָּךְ *nisi a te* (petierit); alibi post negationem: Dan. 3, 28. *nullum Deum nisi suum*, Dan. 2, 11. *nemo nisi Deus*; quo pertinet etiam Dan. 2, 30. *indicatum mihi est non propter sapientiam meam* לָהֵן עַל־דִּבְרַת דִּי פִשְׁרָא יְהוֹדְעוּן non *nisi eo consilio, ut* etc. h. e. *sed eo cons.* etc. cf. Esr. 5, 12. — Aliud v. sub לָ

לָכֵן pro לֹא כֵן (לֹא) ut Arab. لَكِن pro لا كِن non sic i. e. *veruntamen, attamen* Hos. 2, 13. Jer. 16, 14. 30, 16. Ezech. 39, 25. in quibus locis omnibus subito transitur a comminationibus ad promissiones. Aliud לָכֵן vide sub כֵּן.

לאב radix inusit., conveniens cum Aethiop. ΛUΠ: *aestuavit,* Arab. لَبَّ *inflammavit, accendit, arsit, sitivit,* alias Arab. لاب pro لوب *sitivit* v. Pococke ad *portam Mosis* p. 142. Inde est

תַּלְאוּבָה f. *sitis, siccitas;* אֶרֶץ תַּלְאֻבוֹת *terra siticulosa, sicca.*

לָאָה gener. *laboravit* atque ita *viribus defecit, defatigatus est* Gen. 19, 11. וַיִּלְאוּ לִמְצֹא הַפָּתַח *defatigati sunt ad inveniendam ianuam* h. e. ita ut ianuam invenire non possent; ad *animum* relatum: *aegre tulit, impatiens fuit* Job. 4, 2. 5. Fut. apoc. וַתֵּלֶא. (Arab. لات *lentus lassusque fuit*). — Niph. נִלְאָה 1) *laboravit,* sq. infin. Jer. 20, 9: *laboravi sustinere sed non potui,* 9, 4: הַעֲוֵה נִלְאוּ *perverse agere laborant* i. e. summo cum studio perverse agunt. — 2) *defatigatus est* Ps. 68, 10., sq. בְּ rei, qua quis defatigatur Jes. 47, 13.; Jes. 16, 12: נִלְאָה מוֹאָב עַל־הַבָּמָה *defatigatur Moab ad altare* sc. magna victimarum copia immolanda. Jer. 6, 11. — 3) *piget, taedet* aliquem alicujus rei Prov. 26, 15. *pigrum taedet manum ad os reducere* (ex patina), Jer. 15, 6. נִלְאֵיתִי הִנָּחֵם *taedet me amplius indulgere;* — hinc *fastidivit* Exod. 7, 18. cf. v. 21. — Hiph. הֶלְאָה (pro הִלְאָה) 1) *fessum fecit, defatigavit* Job. 16, 7. Ezech. 24, 12 (ubi 3. p. praet. foem. הֶלְאָת ex Chaldaismo pro הֶלְאֲתָה). — 2) *aegre* alicui *fecit, taedio affecit* Jes. 7, 13. Mich. 6, 3.

לֵאָה (*defatigatio*) nom. propr. uxoris Jacobi Gen. 29, 16. 17. 24. 30, 9. 10. 11 sqq. 31, 4. 34, 1. al.

תְּלָאָה f. *molestia, labor* (*Mühseligkeit*) Exod. 18, 8. Num. 20, 14. Thren. 3, 5.; cum particula מָה per syncopen coaluit in מַתְּלָאָה (pro מַה־תְּלָאָה) *quae molestia!* Malach. 1, 13.

לוֹ et לָא non vid. supra post לְ.

לָאַט *obvolvit, involvit, operuit,* Sab. لٰلٰ *id.* (cognatum לוּט) 2 Sam. 19, 5. Sed לָאַט Job. 15, 11. et לְאַט 2 Sam. 18, 5. v. sub אַט.

לָאט m. ex Syriasmo pro לָאט *absconsio,* unde cum בְּ: בַּלָּאט *clam, clanculum* Jud. 4, 21. Sed potest etiam pro לָט (forma particip.) dictum esse, v. rad. לוּט.

לאך radix Hebr. inusit., Arab. ألك in Conjug. IV. et Aethiop *misit,* in Conj. V. *ministravit, servivit, minister fuit.* Inde sunt

מַלְאָךְ m. *legatus, nuntius* 1 Sam. 11, 3. 23, 27. 1 Reg. 19, 2. 2 Reg. 5, 10. Job. 1, 14. etc., spec. *legatus* s. *nuntius Dei*: i. e. a) *propheta* Hagg. 1, 13. Malach. 3, 1. Eccles. 5, 5.; b) *sacerdos* Malach. 2, 7.; c) *populus israel.* (tanquam qui ad id destinatus a Deo fuit, ut alias gentes ab idolorum cultu revocaret) Jes. 45, 19.; d) longe frequentius (addito plerumque nom. יְהוָה) *angelus* Gen. 32, 24. 48, 16. 2 Sam. 11. 19. 22. 23. 25. 1 Reg. 19, 5. 1 Chron. 21, 15. 2 Chron. 32, 21.

Exod. 3, 2. etc. Angelis vero Deus uti dicitur non solum ad homines juvandos sed ad mala quoque et calamitates infligendas Ps. 35, 5. Jes. 37, 36. 2 Sam. 24, 16. — In regim. מַלְאַךְ Gen. 16, 7. Exod. 3, 2., cum affixo foem. et ה paragog. מַלְאָכֶכָה Nah. 2, 14., plur. מַלְאָכִים Gen. 19, 1. 32, 3. 6., in regim. מַלְאָכֵי Gen. 28, 12. Jud. 11, 13.

מַלְאַךְ m. Chald. *angelus*, cum affixo מַלְאֲכֵהּ Dan. 3, 28. 6, 23.

מַלְאָכִי (*angelicus*) nom. propr. prophetae Mal. 1, 1.; alii pro appellativo habent v. SIMONIS Onomast. p. 298., minus recte.

מַלְאֲכוּת f. *legatio* Hagg. 1, 13.

מְלָאכָה f. (ex Syriasmo pro מַלְאָכָה) 1) operatio, *opus, ministerium* (v. rad. Aethiop.) sensu subjectivo Esr. 3, 8., *opus Jovae* Jer. 48, 10. i. e. a Jova demandatum; עָשָׂה מְלָאכָה vel *opus facere* i. e. *laborare, laborem subire* Exod. 12, 16. 20, 9. Num. 28, 18. Ps. 107, 23 (ubi v. ROSENMUELLER.), vel *ministerium praestare, obire* Num. 4, 3 (de Levitis), Gen. 39, 11. Neh. 6, 3., hinc עֹשֵׂי מ׳ *opifices* 2 Reg. 12, 12. 16. 2 Chron. 24, 13., sed עֹשֵׂה הַמְּלָאכָה Neh. 2, 16. *minister, curator operis publici* (sc. instaurandorum murorum), it. Esth. 3, 9. 9, 3. 2 Chron. 24, 12. *procurator fisci;* אוֹצַר הַמְּלָאכָה *thesaurus operis* i. e. unde operis impensae fiebant (*Baucasse*) Esr. 2, 69.; אֲשֶׁר עַל הַמּ׳ 1 Reg. 5, 16. 9, 23. *praefectus operis.* — 2) *opus* sensu objectivo h. e. res fabricata, fabricanda Exod. 35, 29. 35. Levit. 13, 48., it. plur. *opera, facinora* Dei Ps. 73, 28. — 3) *res* alicujus (labore *acquisita*), ut *supellex* Exod. 22, 7., *pecudes* Gen. 33, 14. 1 Sam. 15, 9. — In regim. מְלֶאכֶת Exod. 22, 7. 35, 24., cum affix. מְלַאכְתּוֹ Gen. 2, 2. Exod. 36, 4. Plur. מְלָאכוֹת, in regim. מַלְאֲכוֹת 1 Chron. 28, 19., cum affixo מַלְאֲכוֹתֶיךָ Ps. 73, 28.

מְלָאכֶת v. sub מְלָאכָה.

מְלֶכֶת Jer. 7, 18. v. sub rad. מָלַךְ.

לאם radix Hebr. inusit., Arab. لأم *consolidavit, reparavit,* in Conj. III. *consensit, convenit, conjunctus fuit.*

לְאֹם m. *natio, populus* (a *conveniendo* et *conjungendo*), voc. poet. Gen. 25, 23. Prov. 11, 26. 14, 28. Cum affixo לְאוּמִּי Jes. 51, 4., plur. לְאֻמִּים Ps. 7, 8. Sed Gen. 25, 23. לְאֻמִּים est nomen gentis alicujus proprium. Sunt, qui dici putent Ἀλλουμαιῶτας (PTOLEMAEI) in media Arabia.

לְבָא, לְבִיא vide post לבט.

לֵב (sq. Makkeph לֶב) et לֵבָב m. 1) cor 2 Sam. 18, 14. 2 Reg. 9, 24. Dan. 4, 13., in quo cum sit sanguinis fabrica vitaeque sedes, סְעַד לֵב *fulcire cor* Jud. 19, 5. est cibo *se recreare, reficere,* ut nos dicimus: *das Herz stärken.* Cet. cf. etiam 1 Sam. 24, 6. sub v. נָכָה. Translate לֶב־יָם Exod. 15, 18. (*Herz des Meers*) i. e. *penetralia, interiora maris,* לֵב הַשָּׁמַיִם Deut. 4, 11. *penetralia, intima coeli,* לֵב הָאֵלָה *medium terebinthi,* media terebinthus 2 Sam. 18, 14. Jon. 2, 4. Simil. pers. دل (v. BOHLEN. Symb. p. 39.) et Sab. ܠܒܐ (v. NORBERG. Lexid. p. 110.). — Longe frequentius 2) animus (ut lat. *cor* ap. poet., gr. καρδία, ἦτορ) et quidem a) generatim, vel ita certe ut sentiendi appe-

tendique facultas potissimum spectetur, צָרוֹת לֵבָב *angor animi* Ps. 25, 17., מַחְשְׁבוֹת לֵב *consilia, studia animi* Gen. 6, 5., יֹשֶׁר לֵבָב *integritas animi* 1 Reg. 3, 6., יִשְׁרֵי לֵב *qui sunt animo pio, integro* Ps. 7, 11. 11, 2. 36, 11., בְּלֵב וָלֵב *animo duplici* Ps. 12, 3., הָיָה עִם לְבָבוֹ *fuit ei in animo, propositum ei fuit* (φρεσὶν ἔχειν) 1 Reg. 8, 17. 18. 1 Chron. 22, 7. 2 Chron. 1, 11. coll. Jes. 63, 4.; *scindite animum vestrum et non vestimenta vestra* h. e. animo emendando et a vitiis avocando dolorem vestrum prodite Joel. 2, 13., חָמַד בִּלְבָבוֹ *desiderare, concupiscere in animo suo* Prov. 6, 25., בְּלִבּוֹ, אָמַר עַל־לִבּוֹ v. sub אָמַר. Cf. formulas *animum adjicere, advertere, an. flectere* etc. sub radd. שׂוּם, שִׁית, נָתַן, נָטָה al. Adde Hos. 7, 14. Prov. 15, 13. 20, 9. 21, 4. Joel. 2, 13. Deut. 29, 19. Jud. 5, 9. Ab hac *animi* significatione repetunt eum quoque voc. לֵב usum, quo cum suffixis copulatum pro pron. pers. poni dicitur (Gesen. L. p. 753.); sed haec res magnam dubitationem habet: certe Ps. 102, 5. de *animo* (ut v. 6. de *corpore*) agitur et Exod. 9, 14. ipsa structura verborum אֶל לִבְּךָ, בַּעֲבָדִים, בַּעַמִּים indicatur, alio modo plecti regem, alio populum. Locum Ennii ap. Gell. 7, 2. 9. huc non spectare, facile intelliges. — b) spec. *α*) de *mente, intellectu, ingenio* 1 Reg. 10, 24. Job. 9, 4. 12, 3. 34, 10. Prov. 8, 5. Exod. 31, 6., קֹנֶה לֵב *prudens, intelligens* Prov. 19, 18., חֲסַר לֵב *stultus* Prov. 6, 32. 9, 4. 16. Sic lat. *vecors, socors, cordatus*, Arab. لُبّ *ingenium, intelligentia*, لَبِيب *prudens, intelligens*; — *β*) de *fortitudine* (*Muth*), ut lat. etiam *animum* dicunt, nostrates *Herz*, Deut. 20, 3. 8. Jos. 7, 5. Jes. 13, 7. Num. 32, 7. 9 Ps 40, 13. Cf. sub rad. מסס; — *γ*) de *conscientia* recte vel male factorum Job. 27, 6. Jer. 17, 1. Eccles. 7, 22. cf. Carus Psychol. d. Hebr. p. 43 sqq.

In regim. לְבַב Exod. 14, 5. Deut. 10, 8., c. affix. לִבִּי Ps. 102, 5., לִבּוֹ Gen. 6, 5., it. לְבָבִי Gen. 20, 5. לְבַבְכֶם Num. 15, 39. Plur. לְבָבִים, unde c. affixo לְבָבֶהֶן (pro לִבְבֵיהֶן) Nah. 2, 8., et לְבָבוֹת 1 Chron. 28, 9.

לֵב et לְבַב m. Chald. cor i. e. *animus* Dan. 4, 13. 7, 4., cum affixis לִבִּי Dan. 7, 28. לִבְבָךְ Dan. 2, 30. 5, 22. לִבְבֵהּ Dan. 4, 13. 5, 20. 21.

לִבָּה f. *id.* Ezech. 16, 30., plur. לִבּוֹת Ps. 7, 10. Prov. 15, 11.

לָבַב (in Kal inusit.) verbum denomin. a לֵב. Niph. *sanam rationem, prudentiam nactus est, prudens, intelligens factus est* Job. 11, 12. v. Umbreit. ad h. l. Syr. ܐܶܬ݂ܠܰܒܰܒ *id.* — Pih. לִבֵּב *animum abstulit* (v. Gesen. L. p. 241.) i. e. cepit, conciliavit sibi (amoribus) Cant. 4, 9. Ita plerique interpretes. Sed magis placet coll. Syr. ܠܰܒܶܒ *animum addidit, confirmavit.* Aliud Pihel: *placentas coxit* vid. sub לְבִיבָה.

לַבָּה f. *flamma* Exod. 3, 2., contr. ex לַהֶבָה (v. Gesen. L. p. 137.) v. sub rad. לָהַב.

לְבִיבָה f., plur. לְבִיבוֹת *placentae in sartagine coctae* 2 Sam. 13, 6. 8. 10. Lxx. κολλύριδες. Arab. لُبَاب *simila, medulla panis* coll. لُبّ *nucleus, medulla* q. d. *cor* (arboris). Inde formatur Pih. לִבֵּב ejusmodi *placentas coxit* 2 Sam. 13, 6. 8.

לְבַד vid. sub rad. בדד.

לָבַט, Arab. لَبَطَ, *conjecit in terram,* pass. *praeceps ruit, concidit cum erectus staret, prostratus est,* Aethiop. *impegit, caespitavit.* Inde est Niph. נִלְבַּט *praeceps ruit, corruit, praecipitatus est* Prov. 10, 8. 10. Hos. 4, 14. v. ALB. SCHULTENS. ad Prov. l. c. POCOCK. in Hos. l. c.

לָבִיא voc. mere poetic. *leo* vel potius (v. ROSENMUELLER. ad Ezech. 19, 2.) *leaena* Gen. 49, 9. Num. 23, 24. Deut. 33, 20. Job. 38, 39. etc. cf. BOCHART. Hieroz. P. I. lib. 3. c. 1, p. 719. Arab. لَبْوَةٌ, لَبِيئَةٌ, لَبُوَةٌ *leaena.*

לְבִי, plur. m. לְבָאִים *leones* Ps. 57, 5. (ad formam פְּתָאִים a פֶּתִי), foem. לְבָאוֹת a) *leaenae* Nah. 2, 3.; b) nom. propr. oppidi Jud. Jos. 15, 32.

לְבִיָּא f. *leaena* (pro לְבִיָּה) Ezech. 19, 2.

לָבַן 1) *albus fuit, albuit* v. Hiph. — 2) petita significatione a sq. nomine לְבֵנָה *later: lateres formavit* (ut Arab. لَبِنَ) Exod. 5, 7. 14. Gen. 11, 3. — Hiph. הִלְבִּין 1) *album fecit, dealbavit,* trop. Dan. 11, 35. *cadent de sapientibus (aliquot)* לְלַבֵּן (pro לְהַלְבֵּן) *ad dealbandum* h. e. ad purgandos a peccatorum sordibus reliquos. 2) intransit. *albuit* Joël. 1, 7. Jes. 1, 18. Ps. 51, 9. — Hithpah. *se purgavit* Dan. 12, 10.

לָבָן m., לְבָנָה f. 1) *albus* Gen. 30, 35. 37. Exod. 16, 31. Levit. 13, 3. 10. 19. 24. etc., plur. לְבָנִים Eccles. 8, 9. Zach. 1, 8. — 2) nom. propr. a) filii Bethuelis, soceri Jacobi Gen. 24, 29. 25, 20. 29, 5 sqq. 30, 25. etc.; b) loci in deserto Arab. Deut. 1, 1. v. לִבְנָה.

לָבֵן m. *albus,* unde in regim. et ablato tono לְבֶן־ Gen. 49, 12.

לִבְנֶה m. Gen. 30, 37. Hos. 4, 13. vel *populus alba,* gr. λεύκη (a *colore subalbo,* qui foliorum partem aversam occupat), ex auctorit. VULGAT. in Gen. et LXX. ARAB. in Hosea, vel *styrax* (Arabibus لُبْنَى, dicta a *lacte,* quod lac emittit mellis instar, quo et suffitus fit) sec. LXX. et utrumque ARAB. in Genesi, adstipul. MICHAELI in *Suppl.* p. 1404. Aliorum sententias de arbore illa vide in SIMONIS *Arcano form. hebr.* p. 267. adde CELSII *Hierobotan.* P. I, p. 292 sq.

לְבֵנָה f. *later* (Arab. لَبِنَةٌ, Syr. ܠܒܶܢܬܳܐ) Ezech. 4, 1. (ad quem l. v. PLIN. H. N. 7, 57.), sic dictus quod ex terra *alba* sive *argilla* coquebatur (v. HARMARI *Observv. orient.* P. I, p. 166.). Plur. לְבֵנִים Gen. 11, 3. Exod. 1, 14. 5, 19. Cet. cf. rad. n. 2.

לִבְנָה f. 1) *albedo* i. e. (ut ROSENMUELLER. recte explicuit) *pelluciditas* Exod. 24, 10. — 2) nom. propr. a) urbis cananiticae Jos. 12, 15. quae primum tribui Jud. Jos. 15, 42. postea sacerdotibus Jos. 21, 13. assignata est add. 2 Reg. 19, 8. 23, 31. Jes. 38, 8. al. EUSEBIO Λοβανά vocatur; b) stationis Israel. in deserto Num. 33, 20.

לִבְנַת v. sub שִׁיחוֹר, rad. שחר.

לְבָנָה f. epithet. poet. (v. GESEN. L. p. 650 sq.) *alba* i. e. *luna* Jes.

24, 23. 30, 26. Cant. 6, 10., ut Arab. قمر; *candidam* et *niveam* dixit Ovidius, *argenteam* Mantuanus, ἀργυρέαν Sappho, λευκοπάρηον Musaeus etc.

לְבוֹנָה et לְבֹנָה f. 1) *thus* Levit. 2, 1. 15. 11, 5. Num. 5, 15. Jes. 66, 3. etc. (arab. لبان, syr. ܠܒܘܢܬܐ, graec. λίβανος), propr. *album*, quod principatum tenet, testibus Dioscoride, Theophrasto et Plinio lib. 12. c. 14. conf. Bocharti *Phaleg* p. 117. et Celsii *Hierobotan.* P. I, p. 231 sq. — 2) nom. propr. oppidi prope Siluntem Jud. 21, 19.

לְבָנוֹן (in pedestri oratione semper הַלְּבָנוֹן) *Libanus* (ab *albedine* nivium) Deut. 1, 7. 3, 25. Jos. 1, 4. 1 Reg. 5, 6. Ps. 29, 6. Jer. 18, 14. al., ingens et altissimum montium jugum duplex: a) *Libanus*, proprie sic dictus, occidentalis est, littori Phoenices angusto, unde adsurgit, imminet, cedros alit, et quanquam magnae est altitudinis, ab Antilibano tamen multum superatur; b) *Antilibanus*, orientalis est, nullas cedros, sed alia arborum genera alit, summum jugum australe, sub quo Jordanes oritur, aeternis nivibus tectum habet, a quibus טוּרָא דְּתַלְגָּא, جبل الثلج *mons nivis* dicitur (Abulfedae *Syr.* p. 163.) v. de Antilibano vv. שְׂרִיוֹן, שְׂנִיר, חֶרְמוֹן. Libanum inter et Antilibanum deprimitur vallis, Hebraeis בִּקְעַת הַלְּבָנוֹן Jos. 11, 17. Arab. بقعة (*vallis*) dicta v. Michaelis *Suppl.* p. 1406. Oedmanni *Collect. histor. natural.* fasc. 2. n. 9. Wineri Lex. bibl. II, p. 410 sq. Burckhardt Itiner. I, p. 61 sqq. Rosenmueller. *Alterthumsk.* I, 2, p. 236 sqq.

מַלְבֵּן m. *fornax lateraria* Jer. 43, 9. Nah. 3, 14. et sec. Kri 2 Sam. 12, 31., ubi Cthib habet מלכן, quod Hillero in *Onomast. S.* p. 528. et in *Arcano Kri et Cthib* p. 326. idem est q. מַלְכָּם, nomen idoli moabitici (alibi מִלְכֹּם et מֹלֶךְ), per metonym. ejus *aedes*.

לָבַשׁ et לָבֵשׁ (Levit. 16, 4.), Arab. لبس, induit vestem (ἐνδῦναι) sq. accus. Levit. 16, 4. 21, 10. Jer. 4, 30. 1 Reg. 22, 30. Deut. 22, 5., *induit se* veste sq. בְּ Esth. 6, 8., passim absol. *induit se* Hagg. 1, 6. Particip. לָבֻשׁ מַלְבּוּשׁ *indutus veste* Zeph 1, 8., frequentius לָבוּשׁ בֶּגֶד Ezech. 9, 11. 12, 6. 7. 10, 6., לָבוּשׁ שִׁרְיוֹן *lorica indutus* 1 Sam. 17, 5. Ezech. 9, 2. Saepenumero *translate* dictum *tegendi, involvendi, implendi* sensum habet, ut a) Ps. 65, 14. *pascua induunt greges*, Job. 7, 5. *corpus meum induit vermes*, scatet undique vermibus, Ps. 93, 1. 104, 1. *gloriam et majestatem induisti.* Cf. lat. *pomis se induit arbor, vites se induunt uvis* et sim.; — b) *induere justitiam* Job. 29, 14., *induere robur* Jes. 51, 9. conf. similes locut. apud Homerum δύειν ἀλκὴν *Iliad.* IX, 231., μένος ἀμφιβάλλειν XIV, 742., ἕννυσθαι ἀλκὴν XX, 381., ἐπιέννυσθαι ἀλκὴν *Odyss.* IX, 214. etc.; — c) *induere terrorem*, terroris, formidinis impleri (ut Liv. dixit), terrore opprimi Ezech. 26, 16; *ignominiam induere* i. e. ignominia operiri Job. 8, 22. Ps. 35, 26., *salutem induere* i. e. salute quasi et felicitate satiari, largiter impertiri 2 Chron. 6, 41.; — d) *spiritus Dei* (impetus divinus) *induit aliquem* i. e. *replet, occupat* Jud. 6, 34. 1 Chron. 12, 18. 2 Chron. 24, 20. — Infin. לְבֹשׁ Gen. 28, 20., imp. לְבַשׁ 2 Chron. 18, 29., fut. יִלְבַּשׁ Levit. 6, 3.

Pyh. part. plur. מְלֻבָּשִׁים *induti* 1 Reg. 22, 10. Esr. 3, 10.

Hiph. הִלְבִּישׁ *induit* (i. e. induere fecit, ἐνδύειν), *vestivit* aliquem a) proprie 2 Chron. 28, 15. Esth. 4, 4., sq. acc. dupl. et pers. et vestimenti Genes. 41, 42. 2 Sam. 1, 24. Levit. 8, 7. Zach. 3, 4., sq. עַל, ut verba *tegendi*, Gen. 27, 16: אֵת עֹרֹת גְּדָיֵי הָעִזִּים הִלְבִּישָׁה עַל־יָדָיו *pelles hoedinas induit manibus suis*; — b) trop. Jes. 50, 3. *induam coelis nigrorem* h. e. obducam coelos atris nubibus; Ps. 132, 16. Jes. 61, 10. *induere* h. e. largiter impertire *aliquem salute*.

לְבַשׁ Chald. *id.*, fut. יִלְבַּשׁ Dan. 5, 7. 16. — Aphel הַלְבִּישׁ *induit, vestivit*, sq. לְ pers. et accus. vestimenti Dan. 5, 29.

לְבוּשׁ et לְבֻשׁ (Jes. 14, 19.) masc. (semel foem. Mal. 2, 16.) *vestis, vestimentum*, et quidem *exterius* (ut כְּתֹנֶת *interius*) 1 Reg. 10, 22. Esth. 6, 8. Job. 24, 7. 31, 19. Gen. 49, 11. 2 Sam. 20, 8. Jes. 63, 1., inpr. *splendidum* et *magnificum* Job. 38, 14. Esth. 6, 9. 10. 11. (לְבוּשׁ מַלְכוּת *vestis regalis* Esth. 6, 8.). Metaphorice *uxorem* significare Malach. 2, 16. (hinc *foem.*), ut Arab. لباس, docuit Schultens in *Animadverss.* ad h. l. et Ps. 65, 14. conf. Coran. II, 183. Pococke ad J. Mal. Michaelis *Suppl.* p. 1409. — Plur. לְבוּשִׁים Ezech. 23, 6. 12. Jer. 10, 9.

לְבוּשׁ m. Chald. *id.* Dan. 3, 21. 7, 9.

מַלְבּוּשׁ m. *id.* 2 Reg. 10, 22. Zeph. 1, 8. Job. 27, 16. Ezech. 16, 13., plur. cum affixo מַלְבּוּשֵׁיהֶם 2 Chron. 9, 4. et מַלְבֻּשֵׁיהֶם 1 Reg. 10, 5.

תַּלְבֹּשֶׁת f. *id.* Jes. 59, 17.

לֹג m. nom. *mensurae liquidorum* minimae, continentis ex hebraicorum magistrorum sententia *sex ova* i. e. duodecimam partem Hinis (v. Carpzov. Appar. p. 685.) Levit. 14, 10. 12. 15. 21. 24. Arab. لُجّ convenit cum Syr. ܠܓܳܐ *patera, pelvis, paropsis,* coll. Arab. لجّ in Conj. X. *amplus, profundus fuit.*

לֹד nom. propr. oppidi vel vici in tribu Beniam. Neh. 7, 37. 11, 35. Esr. 2, 33. 1 Chron. 8, 12., λύδδη (sing.) λύδδα (plur.) Joseph. Antt. 14, 8. 1 Macc. 11, 34., nunc لُدّ et لُدَّة.

לָהַב radix Hebr. non usit. Aethiop. *aestuavit*, Arab. لهب *inflammavit, accendit, arsit,* it. *iterum iterumque micuit,* Chald. שַׁלְהֵב *inflammavit* (v. infra שַׁלְהֶבֶת). Inde sunt

לַהַב m. *flamma* (et quidem purior, sine fumo) Jud. 13, 20. Jes. 29, 6. 30, 30. Joël. 2, 5. etc., metaph. *ferrum flammans,* nitore et splendore *flammam* referens, ut *gladii* Jud. 3, 22. (*lamina gladii polita*) Nah. 3, 3., *hastae* Job. 39, 23. — Plur. לְהָבִים Jes. 13, 8., in regim. לַהֲבֵי Jes. 66, 15.

לֶהָבָה f. *flamma* (tanq. a masc. לָהָב), unde per syncopen in regim. לַבַּת Exod. 3, 2.

לְהָבָה f. (pro לֶהָבָה, formae dagessandae) *id.* Num. 21, 29. Jes.

4, 5. Joël. 2, 3. etc., plur. לְהָבוֹת Ps. 105, 32., in regim. לַהֲבוֹת (restituto patach) Ps. 29, 7.

לֶהָבָה f. *id.* Ezech. 20, 47., metaph. *ferrum flammans* hastae 1 Sam. 17, 7.

שַׁלְהֶבֶת f. *flamma* Ezech. 20, 47. (21, 3.) Job. 15, 30. Cant. 8, 6. Declinatur e Conjug. Schaphel שַׁלְהֵב cf. Targum. Thren. 2, 3. Ps. 106, 18. etc.

לְהָבִים Gen. 10, 13. videntur esse *Libyes aegyptii* h. e. colonia Aegyptiorum, quae Libyam aegyptiam sive occidentalem (v. STRABO p. 806.) aut incolebat aut gregibus pererrabat (pro לוּבִים, ה cum ו permut., ut in רוּץ et ـﮩﺲ, in לוּדִים quos Samarit. nominant להדים conf. etiam בֹּהַן) v. BOCHARTI *Phaleg* lib. 4. c. 28. p. 316. MICHAELIS *Spicil.* P. I, p. 263.

להג radix Hebr. non usit., Arab. لَهِجَ *avidus, deditus, valde intentus fuit*, v. SCHULTENS. Clav. dialectt. p. 198. Inde proficiscitur

לַהַג m. *studium literarum* (ut jam ABENESRA explicuit) Eccles. 12, 12: *librorum componendorum non est modus* וְלַהַג הַרְבֵּה יְגִעַת בָּשָׂר *et assiduum* literarum *studium corporis defatigatio est.* LXX. μελέτη.

להה i. q. לאה *fatigatus est, viribus defecit, elanguit* Gen. 47, 13: וַתֵּלַהּ אֶרֶץ מִצְרַיִם -- מִפְּנֵי הָרָעָב *elanguit Aegyptus* (popul. aegypt.) *fame* v. GESEN. Comment. de Pentat. Samar. p. 32., ubi aliae interpretationes merito exploduntur.

להה in Kal inusit. Hithpahl. partic. Prov. 26, 18 מִתְלַהְלֵהַּ. De potestate vocabuli dissentiunt inter se viri docti. Ac duas potissimum explicationes ingressi sunt, quorum utra probabilior sit, dubitatur. Nam, quae l. c. leguntur, possunt vel hunc sensum habere: *ut* ludens *(ludit), qui jaculatur sagittas et tela mortifera, ita is, qui alterum decipit et deinde dicit per jocum hoc feci* (coll. Arab. لَهَا *lusit, jocatus est*, tert. quiesc. ה permutatâ cum ה mobili v. POCOCKE ad port Mos. p. 49.), vel hunc: *quemadmodum* insanit, *qui tela mortifera jaculatur, ita is, qui per jocum se alium decepisse dicit* (coll. Syr. ܐܬܠܗܠܗ *obstupuit, horruit*, unde facilis transitus ad *amentiam, insaniam*). Sed, ut ingenue fatear, *illa* interpretatio paullulum praestare mihi videtur vel propterea, quod, qui tela ignea mittit, non potest simpliciter *amens* vocari; amentiae nota ipsi eo demum inuritur, quod *per jocum* hoc fecisse dicitur.

להט Duplex radix: I) *arsit, flammavit* (Syr. et Chald. *id.*). Part. praes. לֹהֵט Ps 104, 4., plur. לֹהֲטִים Ps. 57, 5. *flammantes*, homines qui nil nisi ignem et flammas spirant. — Pih. לִהֵט *inflammavit, incendit* Job. 41, 12. נַפְשׁוֹ גֶּחָלִים תְּלַהֵט *halitus ejus inflammat carbones;* Joël. 1, 19. לֶהָבָה לִהֲטָה כָּל־עֲצֵי הַשָּׂדֶה *flamma incendit omnes arbores agri*, 2, 3. Ps. 83, 15. 106, 18.; Mal. 3, 19. לִהַט אֹתָם הַיּוֹם הַבָּא *accendet eos* (improbos) *dies venturus* judicii i. e. perdet, pessumdabit. — II) i. q.

לוּט, לָאַט *occultavit* i. e. artes magicas exercuit, incantavit v. לְהָטִים in derivatis.

לַהַט m. *flamma,* metaphor. *ferrum flammans* i. e. splendore *flammam* referens, ut *gladii* Gen. 3, 24.

לְהָטִים *praestigiae* Exod. 7, 11. pro לָטִים, quod v. sub לוּט.

לָהַם in Kal inusit., Arab. لهم med. Kesr. *deglutivit avide;* Hithpah. particip. מִתְלַהֲמִים *id quod avide deglutitur, buccella suavis, scitamentum* Prov. 18, 8. 26, 22. v. Alb. Schultens. ad l. c. Michaelis in *Suppl.* p. 1413. Alii respicientes ad Arab. لهم *inspiravit,* unde מִתְלַהֲמִים *inspiratum agens* (cf. הִתְנַבֵּא), sensum loci Prov. 18. ita constituunt: *verba susurronis* (sunt) *tanquam inspiratos agentium* i. e. tantum fidei apud credulos habent, ac si divinitus dicta sint, ita ut ad ipsum animum penetrent et reposita maneant. Sed cf. Umbreit. ad h. l.

לָהֵן Chald. v. sub לָא.

לַהֲקָה vel לְהָקָה f. per metathesin dictum putatur pro קְהִלָּה vel קְהָלָה *coetus,* in regim. לַהֲקַת 1 Sam. 19, 20., quam interpretationem Lxx. Syr. Ar. Chald. praeiverunt, nisi ipsam lectionem קהלת in libris invenisse dicendi sunt. Parum probabiliter Ludolfus in Lex. Aethiop. *senatum* exponit, coll. Aethiop. ሊቅ፡ *presbyter, major natu* et *aetate prior,* v. vers. aeth. Matth. 22, 25., a rad. aeth. לחק *crevit,* v. de Dieu ad 1 Sam. 19, 20.

לוּ Arab. لَوْ 1) *si:* a) ubi quid esse sumimus ita, ut simul negemus esse Jud. 8, 19. לוּ הַחֲיִתֶם אוֹתָם לֹא הָרַגְתִּי אֶתְכֶם *si vivos conservassetis* (quod non fecistis) *non ego occiderem vos,* Lxx. εἰ ἐζωογονήκειτε αὐτούς, οὐκ ἂν ἀπέκτεινα ὑμᾶς (v. Herm. ad Viger. p. 902.), Deut. 32, 29. *si saperent* (at non sapiunt) *intelligerent ista,* Mich. 2, 11. Jud. 13, 23.; — b) ubi sumitur aliquid fieri, quod possit omnino fieri, sed, utrum vere futurum sit nec ne, experientia cognosci debeat Ezech. 14, 15. *si immisero feras bestias in terram, nemo praeter probos evadet,* Lxx. ἐὰν θηρία πονηρὰ ἐπάγω ἐπὶ τὴν γῆν καὶ τιμωρήσομαι αὐτήν, οὐκ ἔσται etc. (v. Herm. ad Vig. p. 834.) coll. v. 12. כִּי; — c) ubi ponitur, quod fieri posse vel futurum esse credibile est Gen. 50, 15. לוּ יִשְׂטְמֵנוּ יוֹסֵף *si odio nos persequatur Josephus* (quod eum facturum haud incredibile est), male nobiscum agatur. Sed propter hanc aposiopesin vertere possis cum Lxx. μήποτε *ne forte.* — 2) *utinam, o si!* gr. εἰ c. optat. εἴθε, εἰ γάρ: a) sq. fut. Gen. 17, 18. Job. 6, 12. (Lxx. εἰ γάρ τις — στήσαι) vel imperat. Gen. 23, 13. vel partic. Ps. 81, 14.: ubi, ut aliquid futurum sit, quod fieri potest, optatur; b) sq. praeter. Jos. 7, 7. Num. 14, 2. לוּ מַתְנוּ *o si, utinam mortui essemus* 20, 3.: ubi optatur, ut aliquid fuerit, quod non fuit, Lxx. ὄφελον ἀπεθάνομεν (v. Herm. ad. Vig. p. 756.). — Ceterum pro לוּ etiam scribitur לוּא 1 Sam. 14, 30. Jes. 63, 19. et לֹא sec. Cthib 2 Sam. 18, 12. — Compositum est לוּלֵא (ex לוּ et לֵא pro לֹא) *si non, nisi* (v. supra 1, a.) Gen. 43, 10. Jud. 14, 18. 2 Sam. 2, 27., pro quo etiam scriptum occurrit לוּלֵי Gen. 31, 42. Deut. 32, 27. 1 Sam. 25, 34. Jes. 1, 9. Ps. 94, 17. etc.

לוּבִים *Libyes* 2 Chron. 12, 3. 16. Dan. 11, 43. Nah. 3, 9. conf. Bocharti *Phaleg* c. 33. p. 336 sqq. v supra לְהָבִים.

לוּד 1) Gen. 10, 22. populus a Semo oriundus, e Josephi (Antt. 1, 6, 4.) Eusebii et Hieronymi sententia *Lydi* in Asia minore; alias conjecturas v. ap. Michaelem *Spicil.* T. II, p. 114. — 2) plur. לוּדִים populus ortu aegyptius, ad Chamum progenitorem natales referens, sedibus (quae tamen accurate definiri nequeunt) africanus Gen. 10, 13. Jer. 46, 9. Ezech. 27, 10. 30, 10. 1 Chron. 1, 11. v. Michaelis *Suppl.* p. 1417. Rosenmueller. ad Gen. l. c. Forster. Epist. p. 13 sq.

לָוָה 1) *adhaesit, adjunctus, annexus est* (Sab. *id.*) Eccles. 8, 15: *bonum est homini edere, bibere, laetari* וְהוּא יִלְוֶנּוּ *hoc enim adhaerebit ei* i. e. manebit ei v. Hartmann. in Wineri theol. Zeitschr. I, p. 42. — 2) *mutuatus est, mutuo accepit* Deut. 28, 12. Neh. 5, 4. Jes. 24, 2. (Latini dicunt ob aes alienum *necti*, et aere alieno sive debito *obstringi*, scil. creditori, unde *nexus* pro *obaerato*, et *nexus* subst. pro *debito*. Cf. Arab. لَوَى *flexit, plicuit, contorsit*, it. *implexus, intortus est* v. Schultens. ad Prov. 1, 9. et hebr. חבל supra). — Niph. נִלְוָה *adjunxit, addixit* alicui *se*, constr. cum עַל Esth. 9, 27. Num. 18, 2. 4., cum עִם Ps. 83, 9. vel אֶל Gen. 29, 34. יִלָּוֶה אִישִׁי אֵלַי *deditus erit mihi maritus* (sunt verba Leae, cui maritus parum favebat); hinc נִלְוָה אֶל־יְהוָה *Jovae se addixit* Zach. 2, 15. Jes. 56, 3. Jer. 50, 5. — Hiph. הִלְוָה *mutuo dedit* q. d. sibi obstrinxit Prov. 22, 7. Ps. 112, 5., sq. acc. pers. Prov. 19, 17. Deut. 28, 12., sq. acc. et pers. et rei Exod. 22, 24.

לֵוִי nom. propr. filii Jacobi Gen. 29, 34. 34, 25. 35, 23. etc., it. patronym.: *Levita* pro לֵוִיִּי Deut. 12, 18. 14, 27. Jud. 17, 9. 11. 18, 3., plur. לְוִיִּם Num. 1, 53. 10, 29. Jos. 21, 1. etc., alibi בְּנֵי לֵוִי Num. 3, 17. 4, 1 sqq.

לֵוִי Chald. *Levita*, plur. in statu emphat. לֵוָיֵא Esr. 6, 16. 18. 7, 13. 24.

לִוְיָה f. in regim. לִוְיַת Prov. 1, 9. 4, 9. *sertum* (a *plectendo* v. rad.), *corolla*, consentt. Lxx.

לֹיָה f. pro לוֹיָה i. e. לִוְיָה, unde plur. לֹיוֹת *ornamenta florum sertis similia* (Festons) 1 Reg. 7, 29. 30. 36.

לִוְיָתָן m. propr. *contortum, tortuosum, complicatum*, deinde 1) *serpens, draco* Jes. 27, 1. Job. 3, 8. עֹרֵר לִוְיָתָן *excitans draconem* h. e. incantator serpentes e latibulis excitans et artibus suis adhibens (*Schlangenbändiger*); sed alior. explicationes v. ap. Rosenmueller. — 2) *crocodilus* Job. 40, 25 sqq. Huc pertinent etiam loci Jes. 51, 9. Ezech. 29, 3. 32, 2. 3., ubi לִוְיָתָן Aegypti symbolum est v. Gesen. ad h. l. add. Bochart. Hieroz. II, 15, 16 sqq. Oedmann. Samml. III. c. 1. — 3) quaelibet *major bellua aquatilis* Ps. 104, 26. Ita ponitur metaph. pro atroci Jovae hoste Ps. 68, 31.

לְוָת Chald. proprie nomen est: *adhaesio, connexio* (formae hebr. מִנְחָה et קְצָת), sed in particulam abit, significans *ad, apud, penes*, unde cum affixo לְוָתָךְ Esr. 4, 12. Saepius non legitur in V. T.

לוּז *flexit, deflexit, recessit, retrocessit* (Arab. per *Dsal* لَوَذَ in Conj II. *flexuosus, incurvus, tortuosus fuit*; cognatae sunt radd. لَاذَ et لَاصَ) Prov. 3, 21. ubi v. Umbreit. — Niph. part. נָלוֹז *perversus, pravus* Prov. 3, 32.

14, 2. Jes. 30, 12., plur. נְלוֹזִים Prov. 2, 14. — Hiph. fut. plur. יַלִּיזוּ *recedant* Prov. 4, 21., quae forma est chald. vel rabbinica cf. Gesen. L. p. 407.

לוּז m. 1) Gen. 30, 37. *amygdalus* (quod multis defendunt Bochartus in *Canaan* p. 697. et Sterringa in *Animadverss. philolog.* ad l. c. add. Cels. Hierobot. I, p. 253.). Quomodo oriatur hoc voc. a rad. לוז, ne conjectura quidem assequi licet, sed hoc certum, Syr. etiam ܠܘܙܐ et Arab. لوز ac لوزة significare *amygdalum.* — 2) nom. propr. urbis in finibus Manass. et Beniam., postea *Bethel* appellatae Jos. 18, 13. Gen. 28, 19. An Jud. 1, 26. eadem dicatur, ambigi potest.

לוּחַ m. *tabula* Jes. 30, 8. Jer. 17, 1. Cant. 8, 9. לוּחַ אֶרֶז *tabula cedrina;* max. ea tabula cui aliquid inscribitur: *album* Jes. 30, 8., trop. Prov. 3, 3. 7, 3. Jer. 17, 1. *tabula cordis, animi* coll. 2 Cor. 3, 3. οὐκ ἐν πλαξὶ λιθίναις, ἀλλ' ἐν πλαξὶ καρδίας σαρκίναις. — Plur. לוּחוֹת הַבְּרִית *tabulae foederis* (lapideae) Deut. 9, 9. 10. 15. 10, 1., alibi לֻחֹת Exod. 24, 12. Deut. 4, 13. 1 Reg. 8, 9. etc. Dual. לֻחֹתַיִם *duo ordines* sive *utrumque latus tabularum* scil. navium Ezech. 27, 5.

לוּחִית nom. oppidi moabitici Jes. 15, 5. Jer. 48, 5. Areopolin inter et Zoar positi, si Eusebio et Hieronymo fides.

לוּט i. q. Arab. لاط med. Vau 1) *adhaerescere* v. sub לט. 2) *operire, abscondere, obvolvere.* Part. praes. לוֹט *operiens* Jes. 25, 7. Pahul f. לוּטָה 1 Sam. 21, 10. — Hiph. *id.* 1 Reg. 19, 13.

לָט m. *absconditus, occultus,* בַּלָּט abverb. *clam* 1 Sam. 18, 22. 24, 4. Ruth. 3, 7., semel בַּלָּאט Jud. 4, 21. vid. sub rad. לאט. — Plur. לָטִים *occultae artes, praestigiae* cum affixo לַטֵיהֶם Exod. 7, 22. 8, 3. 14., pro quo legitur לַהֲטֵיהֶם Exod. 7, 11. mutata media radicali Vau in ה. Vid. supra sub להט.

לוֹט m. 1) *obvolutio, operimentum* Jes. 25, 7. בִּלַּע פְּנֵי־הַלּוֹט הַלּוֹט עַל־כָּל־הָעַמִּים *abolebit,* removebit *superficiem* (cf. Job. 41, 5.) *operimenti operientis omnes gentes* i. e. luctui finem imponet. — 2) nom. propr. viri ab Abrahami fratre prognati, conditoris gentis moabiticae Gen. 13, 1 sqq. 19, 1 sqq. Deut. 2, 9. Ps. 83, 9. al.

לֹט m. *ladanum,* Arab. لاذن, Gen. 37, 25. 43, 11. succus graveolens fruticis e *cistorum* genere, qui a capris comestus eorum barbis *adhaerescit* (cf. rad. n. 1.) Herod. III, 112. Plin. XII, 37. v. Celsium in *Hierobotan.* P. I, p. 284 sq. et quae de modo colligendi *ladanum* habent Bellonius *Observatt.* L. I. c. 7. ac Thevenot *Itiner.* P. I. L. I. c. 66. *Pistacia* vertitur ex auctoritate Syri et Chald. a Michaeli in *Suppl.* p. 1424.

לוּל rad. inusit. sensum *in rotundum reflectendi, volvendi* habuisse videtur. Inde sunt:

לוּל m. *scalae cochleatae, gradus in rotundum reflexus,* vern. *Wendeltreppe* (a *wenden*), plur. לוּלִים 1 Reg. 6, 8.

לֻלָאֹת sive לֻלָּאֹת f. *laqueoli,* pedicae teretes (quibus immittebantur

uncini aulaeorum sacrorum Exod. 26, 5. 10. 11. 36, 12. 17.; assumit א, ut דוּדָאִים a sing. דּוּד. In regim. לֻלְאֹת Exod. 26, 4. 36, 11.

לוּלָא et לוּלֵי vid. supra in לוּ.

לִין et לוּן I) 1) *pernoctavit* Gen. 32, 21. 2 Sam. 12, 16. Jud. 19, 13. Neh. 13, 21.; de mortuis vel rebus inanimatis: *servatus est in diem posterum* Deut. 21, 23. Exod. 23, 18. At vero Ps. 30, 6. בָּעֶרֶב יָלִין בֶּכִי וְלַבֹּקֶר רִנָּה ita explicabis: *vesperi devertit pernoctandi caussa fletus sed mane* adest *ovatio*. Tristitia enim hospiti assimilatur, qui alicujus tectum subit, ut apud eum noctem transigat. Hic hospes, ubi illuxit, aliam speciem induit, tristitia convertitur in gaudium. — 2) *commoratus est, permansit* (ut Arab. بَاتَ pro بيت, quod est ipsum propr. *pernoctandi* vim habet) Prov. 15, 31. בְּקֶרֶב חֲכָמִים תָּלִין *inter sapientes commorabitur*; alibi sensu *translato*: Ps. 25, 13. לוּן בְּטוֹב *in felicitate permanere*, perpetua felic. frui, 49, 13., Job. 41, 13 (14): בְּצַוָּארוֹ יָלִין עֹז *in collo ejus commoratur robur*, collum ejus sedes et domicilium quasi est roboris, 19, 4: אִתִּי תָּלִין מְשׁוּגָתִי *maneat mecum error meus*, retineam meum mihi errorem, 17, 2. 29, 19. Prov. 19, 23. — Praet. foem. לָנָה pro לָנָה Zach. 5, 4., plur. 1. p. לַנּוּ (pro לַנּוּ) Jud. 19, 13., part. praes. לָן, plur. לָנִים Neh. 13, 21., infin. לוּן Gen. 24, 25. et לִין Gen. 24, 23., imper. לִין Jud. 19, 6. 9., fut. יָלִין Exod. 23, 18., apoc. יָלֵן in pausa יָלַן Jud. 19, 20., cum Vau convers. וַיָּלֶן Gen. 28, 11.

Hiph. הֵלִין *pernoctare fecit* Jer. 4, 14., ubi v. Rosenmueller. Hithpal. הִתְלוֹנֵן *pernoctavit* Job. 39, 28 (31), transl. Ps. 91, 1. *pernoctare, commorari in umbra omnipotentis* h. e. perpetua ejus tutela frui.

II) in Kal inusit., Niph. נִלּוֹן *murmuravit*. Fut. plur. יִלֹּנוּ Exod. 15, 24. Num. 14, 2. 17, 6. Jos. 9, 18. sq. עַל pers. — Hiph. הֵלִין *id*. Num. 14, 29. הֲלִינֹתֶם sq. עַל pers., fut. יָלִין, cum Vau convers. וַיָּלֶן Exod. 17, 3. Alibi immisso primae radicali Dagesch forti יַלִּין sec. Cthib Exod. 16, 2. sec. Kri Exod. 16, 7. Num. 16, 11.; simil. partic. מַלִּינִים Exod. 16, 8. Num. 14, 27. 17, 20.: de quo declinatu, quo לוּן *murmurandi* sensu dictum ab isto priore verbo distinguitur, v. Gesen. L. p. 407. Ceterum significatio vocis et ex verborum continuatione et ex veterum interpretum auctoritate satis certa est; utrum vero a *pernoctandi* sensu proficiscatur et quomodo inde elici debeat, non liquet. At si conjecturam poscis, Gesenius non displicebit, qui in *persistendi* notione *pervicaciae* et *pertinaciae* vim contineri dicit. Certe hoc probabilius, quam quod Vaterus (Comment. in Pentat. II, p. 65.) conferri jussit, Arab. لَوْنٌ *elatio vocis exclamantis in tumultu aut ob calamitates*.

מָלוֹן m. *hospitium, deversorium*, locus in quo *pernoctatur*, sive sub dio, sive sub tecto Gen. 42, 27. Exod. 4, 24. Jos. 4, 3. etc., in regim. מְלוֹן 2 Reg. 19, 23. Jer. 9, 1.

מְלוּנָה f. *tugurium*, in quo quis *pernoctat* vel *commoratur* Jes. 1, 8, it. *lectus pensilis*, ex arboribus suspensus Jes. 24, 20., Chald. et Syr.

ערזלא, Arab. عرزال v. Golium et Buxtorfium in Lexx. sub h. vv. Niebuhr. in *descript. Arabiae* p. 158. Michael. in *Suppl.* p. 1432.

תְּלוּנָּה f., plur. תְּלוּנֹּת *murmurationes* (v. rad. II.) Exod. 16, 12., alibi defect. תְּלֻנּוֹת Num. 14, 26. 17, 20., cum affixo תְּלֻנֹּתֵיכֶם Exod. 16, 7. 8. 9.

לוּעַ I) *sorbere, absorbere, deglutire* (Syr. ܠܥܐ *lambere, lingere*) Obad. 16. *bibent* gentes et *sorbebunt et erunt ac si non fuissent.* Ita Rosenmueller., recte. Sensus enim hic: vinum a Jova porrectum non solum bibent sed exhaurient, ut nihil supersit, plenis haustibus bibent. Alii coll. Arab. لغى vertunt: *irriti evadent,* non sine frigida tautologia.

II) fortasse i. q. Arab. لاع med. Vau et Je: *taedio, molestia animi affectus est, moerore ustus fuit* Job. 6, 3. עַל־כֵּן דְּבָרַי לָעוּ *propterea morosa,* taedii plena *erant verba mea.* Sed alii, immutato accentu, legere malunt לָעוּ a לָעָה coll. Arab. لغى *erravit loquendo* v. Schnurrer Dissertatt. philol. p. 413. Rosenmueller. ad h. l. — [יָלַע Prov. 20, 25. v. sub lit. י].

לֹעַ m. *guttur, gula* Prov. 23, 2.

לוּץ propr. ut Arab. لوص (v. Schultens. ad Prov. 1, 6.) *torsit, torquendo inflexit* (cf. מְלִיצָה), hinc *illusit, irrisit* aliquem, quod fit lingua, labiis, oculis *intorquendis, diducendis,* vel lingua et oratione sua ad alterius similitudinem intorquenda, corrumpenda (v. לָעַג) Prov. 9, 12. Alibi legitur part. praes. לֵץ (formae מֵת) subst. *irrisor* Prov. 9, 7. 8. Jes. 29, 20., plur. לֵצִים Ps. 1, 1. Prov. 1, 22.

Hiph. הֵלִיץ 1) *irrisit,* sq. acc. Ps. 119, 51. Prov. 19, 28., sq. dat. Prov. 3, 34. Partic. מֵלִיץ Job. 16, 20. — 2) *interpretatus est* q. d. peregrina verba in sua et vernacula *detorsit, convertit;* hinc מֵלִיץ *interpres* Gen. 42, 23. (Onkel. מְתוּרְגְּמָן Lxx. ἑρμηνευτής), deinde, ut lat., i. q. μεσίτης, *intercessor, internuncius, is qui se interponit (Vermittler, Unterhändler):* מְלִיצֵי שָׂרֵי בָבֶל *internuntii, oratores principum Babyloniae* 2 Chron. 32, 31.; *oratores, intercessores populi israel.* Jes. 43, 27. sunt sacerdotes, quorum erat apud Jovam pro Israelitis intercedere. Huc spectat etiam locus mirifice vexatus Job. 33, 23. מַלְאָךְ מֵלִיץ *angelus intercedens,* qui hominis caussam agit apud Deum (*Ferver* appellant Persae) v. Staüdlin. *Beitrr. z. Philos. u. Gesch. d. Rell.* II, p. 151 sq. add. F. Schmidt. histor. dogm. de angelis tutelarib. (in Illgenii *Denkschrift* I, p. 24 sqq.), in qua tamen justo brevius de judaica antiquitate agitur.

Hithpahl. הִתְלוֹצֵץ Jes. 28, 22. *irrisorem egit* h. e. protervus fuit. Al. *sibi ipsi illusit* v. Rosenmueller.

לָצוֹן m. *irrisio* magna vel acerba Prov. 1, 22. 29, 8. Jes. 28, 14.

מְלִיצָה f. 1) *oratio intorta, inflexa* h. e. *aenigma* Prov. 1, 6.; all. *interpretatio,* sed v. Umbreit. ad h. l. — 2) *dicterium, dictum aculeatum,* quo alicui *illuditur* Hab. 2, 6.

לוּשׁ *depsere, subigere farinam* (Chald. et Syr. *id.*) Hos. 7, 4. Gen. 18, 6. 1 Sam. 28, 24.

לוּת chald. vid. supra sub rad. כּוּת.

לוּז radix hebr. inusit. i. q. כּוּז.

לָזוּת f. *perversitas* Prov. 4, 24.

הַלָּז, הַלָּזוּ, הַלָּזֶה, הַלֵּז v. sub זֶה.

לחה radix hebr. inusit., aethiop. ለሐየ: *venustus, formosus fuit.* Inde derivant

לְחִי f. in pausa לֶחִי Ps. 3, 8. Thren. 1, 2. 1 Reg. 22, 24. al. 1) mala h. e. a) *gena* (dicta a *pulchritudine,* quam faciei conciliat, coll. Cant. 1, 10., unde *genae pulchrae* apud Horat. et graec. καλλιπάρῃος in genere pro *pulchro* et *formoso* dicitur); הִכָּה עַל־לְחִי פ׳ *percutere alicui genam,* alapam alicui ducere, i. e. ignominiosissime aliquem tractare Job. 16, 10. 1 Reg. 22, 24. Mich. 4, 14. Dual. לְחָיַיִם Deut. 18, 3. *utraque gena.* — b) *maxilla* (arab. لَحْيٌ) Jud. 15, 15 sqq. Job. 40, 26. Dual. in regim. לְחָיֵי Jes. 30, 28., c. affixo לְחָיֶיךָ Ezech. 29, 4. 38, 4. sed לְחֵיהֶם Hos. 11, 4. oritur a forma לְחָיִם. — 2) nom. propr. loci in Philistaeorum finibus Jud. 15, 9. 14. 19., plene רָמַת לֶחִי v. 17., quod explicatur *conjectus maxillae,* quasi scriptum sit רְמַת לְחִי; sed perantiqua tamen sunt ista puncta vocalia, cf. Lxx. et Vulg.

לחח radix inusit. *humendi* notionem habuit, chald. et aethiop. לַחְלַח *humidum reddidit, humectavit.* Inde sunt

לַח m. *humidus,* atque adeo *recens, viridis,* quia arbores et fructus *recentes* et *virides humore* imbuti sunt, unde opponuntur *aridis* Num. 6, 3. Gen. 30, 37. Ezech. 21, 3., in pausa לָח Ezech. 17, 24. Deinde vero latius patet ac de *funibus* etiam *recentibus, novis* dicitur Jud. 16, 7. 8.

לֵחַ m. *viror, vigor.* Cum affixo לֵחֹה (pro לֵחוֹ) Deut. 34, 7.

לָחַךְ *linxit, lambit, lambendo absumsit* (syr. ܠܚܟ et ܠܚܟ *id.*; convenit etiam לָקַק) Num. 22, 4. — Pih. לִחֵךְ *linxit, lingendo absumsit* Num. 22, 4. 1 Reg. 18, 38. Alibi לִחֵךְ עָפָר trop. *pulverem linxit* Ps. 72, 9. Jes. 49, 23. Mich. 7, 17. i. e. *in pulverem, in solum se abjecit* i. e. supplex aliquem veneratus est, submisit se alicui.

לָחַם gener. *absumsit, consumsit,* spec. a) ore i. e. *comedit* Prov. 23, 1., sq. acc. Prov. 4, 17. 23, 6., sq. בְּ Prov. 9, 5. Ps. 141, 4. *de aliqua re* (alii emphatice dictum putant: *delectari cibo*). Trop. Deut. 32, 24. *pestis* dicitur *edere,* cf. אָכַל. — b) bello, hinc *bellavit, pugnavit* Ps. 56, 2., *impugnavit, oppugnavit* sq. לְ pers. Ps. 56, 3. vel אֵת Ps. 35, 1., לֹחֲמַי *impugnantes me, hostes mei* Ps. 35, 1. Conf. אָכַל et לָחַם Num. 14, 9. Sic arab. لحم est *manducare* et *confligere, pugnare,* atque πολέμοιο μέγα στόμα dixit Homerus *Iliad.* X, 8., *belli os ac fauces* Cicero *pro Archia* 9. etc. conf. Petr. Victorii *Var. Lect.* XXIV, 6. — Imp. לְחַם Ps. 35, 1. plur. לַחֲמוּ Prov. 9, 5., fut. יִלְחַם Prov. 23, 6.

Niph. נִלְחַם 1) *(alter cum altero) pugnavit, dimicavit,* sq. בְּ pers. Exod. 17, 10. Num. 21, 26. 22, 11. Jud. 11, 25., sq. עַל Neh. 4, 8., sq. עִם 1 Sam. 17, 19. 1 Reg. 12, 24., sq. accus. Jos. 10, 25. 1 Reg. 22, 31.,

sq. אֶל Jer. 1, 19. 15, 20; sed sq. לְ pers. est *pro aliquo pugnare* Jos. 23, 3. 10. Deut. 1, 30. Exod. 14, 14., it. sq. עַל 2 Reg. 10, 3. Jud. 9, 17. — Passim legitur נִלְחַם מִלְחָמָה *bellum bellare, gerere* 1 Sam. 8, 20. 25, 28. — 2) *oppugnavit, oppugnatione pressit* urbem, sq. בְּ Jud. 9, 45., sq. עַל 2 Reg. 16, 5. Jos. 10, 5. 34. 36. — Infin. absol. נִלְחֹם Jud. 11, 25., constr. cum affixo הִלָּחֲמוֹ Zach. 14, 3., fut. תִּלָּחֲמוּ Deut. 1, 42., cum affixo וַיִּלָּחֲמוּנִי Ps. 109, 3.

לְחוּם m. 1) *cibus* Job. 20, 23. וְיַמְטֵר עָלֵימוֹ בִּלְחוּמוֹ *pluet* iram suam (q. irae imbrem effundet) *super eos tanquam cibum ejus* (eorum) ad cibandos eos, h. e. ira, poena sua eos quasi satiabit cf. verba יְהִי לְמַלֵּא בִטְנוֹ ab initio v. Ita Umbreitius et ex parte H. Michaelis. Aliorum explicationes v. ap. Rosenmueller. — 2) i. q. Arab. لَحْم *caro* Zeph. 1, 17. וּשְׁפַּךְ לְחֻמָם כַּגְּלָלִים (al. לְחֻמָּם) *effundetur*, projicietur *caro* (corpora) *eorum sicut stercora.*

לֶחֶם c. (foem. Levit. 23, 17. Gen. 49, 20.) 1) gen. quivis *cibus* tam hominum, quam brutorum Levit. 3, 11. 1 Sam. 20, 27. Ps. 41, 10. 102, 5. 147, 9. Prov. 30, 25. Job. 20, 14. etc.; עֵץ בְּלַחְמוֹ *arbor cum cibo* h. e. fructu *suo* Jer. 11, 19. (simil. Arab. أُكْل *cibus, fructus arboris* v. Rosenmueller. ad h. l.). Trop. Num. 14, 9. לַחְמֵנוּ הֵם *cibus noster erunt hi* (Cananaei) i. e. consumentur conficientur a nobis cf. Deut. 7, 16. Iliad. IV, 35. — Meton. Obad. 7. לַחְמְךָ pro אַנְשֵׁי לַחְמְךָ vel אֹכְלֵי *domestici, familiares tui.* — 2) spec. et κατ᾽ ἐξοχήν a) *panis* (ut Arabibus agrum non colentibus لحم *caro*) Gen. 14, 18. Exod. 29, 2. 2 Sam. 12, 20. etc.; לֶחֶם הַפָּנִים *panis, panes facierum, ἄρτος τοῦ προσώπου, ἄρτος ἐνώπιος*, i. e. duodecim illae placentae, quae singulis sabbatis in sanctuario Jovae apponebantur (*Schaubrodte*) Exod. 25, 30. 35, 13. 39, 36. 1 Sam. 21, 6. 1 Reg. 7, 48. 2 Chron. 4, 19. (rarius in libris recentt. לֶחֶם הַמַּעֲרֶכֶת); שְׁתֵּי לֶחֶם sc. כִּכְּרוֹת 1 Sam. 10, 4.; — b) *triticum*, unde *panis* coquitur Jes. 28, 28. לֶחֶם יוּדָק *panis comminuitur* (Jonath. et Syr. עִבּוּרָא) coll. Arab. طَعَام *cibus, triticum*, 30, 23. De בֵּית לֶחֶם *Bethlehem*, vide sub בַּיִת.

לָחֶם infin. nominascens Conjug. Pihel: *pugna, oppugnatio*, unde Jud. 5, 8. לָחֶם שְׁעָרִים *oppugnatio portarum* fuit, pugnatum est in portis ipsis. Sed miri tamen aliquid habet ista forma, cum quod infinitivi verborum med. ח alibi scribuntur per patach לַחַם (v. Gesen. L. p. 334) tum ob vocal. saegol in ultima. Verum exhibent aliquot codd. Stuttgard. et Erford. לְחֶם et si saegol recte habet, possis vel lineam makkeph interponere, vel loc. Exod. 32, 6. conferre, ubi in nonnullis certe libris צַחֶק pro צַחֵק.

לְחֶם (formae שְׁכֶם) m. Chald. *epulum, convivium* Dan. 5, 1.

מִלְחָמָה f. 1) *bellum* Exod. 1, 10. etc. עָשָׂה מִלְחָמָה *bellum inferre, gerere* Prov. 20, 18., sq. אֵת *cum* aliq. Gen. 14, 2. Deut. 20, 12., אִישׁ מִלְחָמָה vel *bellator, miles* Num. 31, 27. Joel. 2, 7., vel *hostis*, is quorum bellum geritur 2 Sam. 8, 10. 1 Chron. 18, 10., עַם־מִלְחָמָה *copiae, exercitus* Jos. 8, 1. 11, 7., כְּלֵי מִלְחָמָה *arma* v. sub כְּלִי. — 2) *pugna, acies* (πόλεμος ap. Hom.) Gen. 14, 8. Jud. 20, 20. 1 Sam. 17, 2. 8. 1 Reg. 20, 14., יָצָא לַמִּלְחָמָה *prodire in proelium, aciem* Deut. 20, 1.,

בּוֹא מִלְחָמָה *proelium ingredi, committere* Num. 10, 9. — 3) *apparatus belli, arma* Ps. 76, 4. — Plur. מִלְחָמוֹת 1 Chron. 28, 3. Ps. 46, 10., in regim. מִלְחֲמוֹת 2 Chron. 12, 15. Jes. 30, 32., cum affixo מִלְחֲמֹתֵנוּ 1 Sam. 8, 20. 2 Chron. 32, 8.

מִלְחֶמֶת f. *id.* 1 Sam. 13, 22., cum affixo מִלְחַמְתּוֹ Deut. 1, 41. 1 Sam. 8, 12.

לְחֵנָה f. chald. *pellex, concubina;* derivant ab arab. لخن *foetuit, corruptus fuit,* metaph. *obscoenus fuit,* ut colligitur ex derivato لَخَن *foetor vulvae,* it. *obscoenitas sermonis.* Plur. cum affixis לְחֵנָתָךְ Dan. 5, 23., לְחֵנָתֵהּ Dan. 5, 2. 3.

לָחַץ *pressit, compressit, oppressit* (arab. لحص in Conjug. VIII. *adegit, coegit*) Num. 22, 25. *asina compressit pedem Bileami,* 2 Reg. 6, 32. לְחַצְתֶּם אֹתוֹ בַּדֶּלֶת *comprimite eum in ostio,* Lxx. θλίψατε αὐτὸν ἐν τῇ θύρᾳ; trop. *vexavit* hominem vel populum Jud. 4, 3. Exod. 23, 9. 1 Sam. 10, 18. Jer. 30, 20. Ps. 56, 2. al. Part. plur. לֹחֲצִים Exod. 3, 9., cum affixo לֹחֲצָיו *oppressores ejus* Jer. 30, 20. Fut. יִלְחַץ Exod. 23, 9. — Niph. Num. 22, 25. וַתִּלָּחֵץ אֶל־הַקִּיר *et pressit se asina ad murum.*

לַחַץ m. *oppressio, vexatio* Exod. 3, 9., it. *angustiae, calamitas* Deut. 26, 7. Jes. 30, 20. 1 Reg. 22, 22. etc., cum affixo לַחֲצֵנוּ Ps. 44, 25.

לָחַשׁ (propr. *lingere, lambere,* ut aeth. et arab. لحس; frequentatur Arabibus de serpentibus linguam celerrime moventibus lingentium instar): in Kal inusit.; Pih. לִחֵשׁ 1) *mussitare* (germ. *flüstern*), *sibilare,* ubi in sermone nullus fere sonus, sed continuus et celerior linguae motus percipitur, v. Hithpah.; syr. *id.* — 2) *incantare, carmine malefico uti* (a submissa voce, qua praestigiatores utuntur) v. Schroeder. de ornat. mulier. p. 171 — 178. Michaelis *Suppl.* p. 1439. Part. plur. מְלַחֲשִׁים *incantantes* Ps. 58, 6. — Hithpah. *mussitavit* 2 Sam. 12, 19. Ps. 41, 8.

לַחַשׁ m. 1) *mussitatio, vox submissa, debilis,* spec. *suspirantium* Jes. 26, 16. — 2) *incantatio,* Apulejo *susurramen magicum,* Jes. 3, 3. Eccles. 10, 11. Jer. 8, 17. — 3) plur. לְחָשִׁים Jes. 3, 20. *amuleta,* sicut Arab. رُقْيَة *incantatio* est et *amuletum.* Al. (ut Rosenmueller.) interpretantur *serpentes* (coll. Arab. لَوَاحِس *lambentes* i. e. serpentes) i. e. ornamentum muliebre aureum „Arabum paganorum feminae" (inquit Joseph. Carabuci Fil. in *hist. Arab.* c. 16.) „aureos serpentes inter ubera suspendebant amuletorum loco"; v. etiam Clemens Alex. *Paedag.* lib. 2. p. 209. At vero لواحس non est vulgare serpentum nomen sed poeticum, et praestat omnino, hebraicum loquendi usum tueri v. Gesen. ad h. l.

הַלּוֹחֵשׁ Neh. 3, 12. 10, 25. nom. propr. viri, q. d. *mussitator,* ut Latini cognomina *Blaesus, Blaesius, Balbus* a loquelae vitio petita habent v. Simonis *Onomast.* p. 413.

לֹט vid. sub rad. לוט.

לְטָאָה f. *lacertae* species Levit. 11, 30. (sab. ܠܛܐܐ *id.*) cf. Mischna V. p. 146.: sic dicta, quod *terrae adhaeret,* a rad. arab. לטא لطا *terrae adhaesit* v. Bocharti *Hieroz.* P. I. lib. 4. c. 4. p. 1073 sqq.

לָטַשׁ *malleavit* (arab. لطس *collidere,* ut lapidem lapidi, *tundere*) Gen. 4, 22., hinc *acuit, polivit* 1 Sam. 13, 20. Ps. 7, 13., trop. Job. 16, 9. — Pyh. part. מְלֻטָּשׁ *acutus* Ps. 52, 4.

לַיִל m. *nox* (syr. chald. sam. arab. *id.*) Jes. 16, 3. et sec. Cthib Prov. 31, 18. Thren. 2, 19., frequentius לַיְלָה (cum ה paragog.) Gen. 1, 5. 8, 22. Jes. 21, 11., quod tamen plerumque pro adverbio est: *noctu* Gen. 14, 15. Jud. 6, 27. 1 Sam. 14, 36. 28, 8. Exod. 12, 30. Num. 9, 16. etc. (rarius legitur בַּלַּיְלָה Gen. 31, 40.). — Metaphor. (ut arab. لَيْل v. Camus et Hartmann. Comment. in Mich. p. 104 sqq.) sumitur pro *fortuna adversa* Job. 35, 10. 36, 20. Mich. 3, 6. — In regim. לֵיל Exod. 12, 42. Jes. 15, 1. 30, 29., plur. לֵילוֹת 1 Sam. 30, 12., adv. *noctu* Ps. 16, 7. 92, 3. etc. [De origine h. voc. non constat, nec audiendi sunt, qui a לוּל *involvere* coll. Virg. Aen. 2, 250. 3, 198. repetunt; *hanc* enim istius radicis, quae *volvendi* potius *torquendique* (*winden*) notionem habuisse videtur, significationem gratis sumunt; argutari etiam Scheidium existimaverim, qui noctem a stellis *micantibus* dictam opinatur coll. לֵל *rutilavit*].

לֵיל m. *id.* Jes. 21, 11.

לֵיל m. chald. *id.* In statu emphat. assumit Jod (ut videtur, pro ה paragog. hebr.) לֵילְיָא Dan. 2, 19. 5, 30. 7, 2. 7. 13.

לִילִי m. inusit. *nocturnus,* foem. לִילִית Jes. 34, 14. subst. *spectrum quoddam nocturnum,* quod ornatae mulieris speciem prae se ferebat et infantibus maxime infestum habebatur v. Buxtorf. Lexic. rabb. p. 1140. Eisenmenger *entdeckt. Judenth.* II, 413 sqq. Similis est lat. *Lamia* (ut Vulg. interpretatur), graec. Ἔμπουσα. Cf. Bocharti *Hieroz.* P. II. L. VI. c. 9. Gesen. ad Jes. I, p. 916 sqq. Norberg. Onomast. p. 84 sq.

לִישׁ rad. hebr. inusit., arab. لاث med. Je in Conj. III. *valuit,* in Conj. V. *audacem, strenuum se gessit,* unde أَلْيَثُ *strenuus, validus.*

לַיִשׁ m. 1) leo adultus, *validus,* strenuus (arab. لَيْث, chald. לֵית) Jes. 30, 6. Prov. 30, 30. Job. 4, 11. — 2) nom. propr. viri 1 Sam. 25, 44. 2 Sam. 3, 15. v. Simon. Onom. p. 403.

לַיִשׁ nom. 1) urbis sub Libano Jud. 18, 7. 29., quae etiam לֶשֶׁם et דָּן Jos. 19, 47. Jud. 18, 29. — 2) oppidi prope Hierosolyma Galium inter et Anathoth Jes. 10, 30., cujus alibi nullum reperitur certum vestigium v. Gesen. ad h. l. Fortasse oritur hoc voc. a rad. لاث *religavit, adstrinxit,* v. infra לֶשֶׁם.

לָכַד 1) *cepit* (*fangen*) a) laqueis, retibus etc. Ps. 35, 8. Jud. 15, 4. Am. 3, 5. (trop. Prov. 5, 22. Jer. 5, 26.), *insidiis* Am. 3, 4. Jer. 18, 22.

Job. 5, 13.; b) bello, vel homines Num. 21, 32. 2 Sam. 8, 4. Jud. 8 12. vel res 1 Chron. 18, 4. vel oppida *(in deditionem accepit, expugnavit)* Jos. 8, 21. 15, 16. Jud. 1, 12. Prov. 16, 32. Jer. 32, 24. 2 Sam. 12, 28. 2 Chron. 32, 18.; c) i. q. *elegit* sorte Jos. 7, 14. — 2) *intercepit* Jud. 7, 24. sq. acc. rei et dat. pers. — Fut. יִלְכֹּד, plur. cum affixo יִלְכְּדֻנוֹ Prov. 5, 22. ex Syriasmo v. Gesen. L. p. 348. — Niph. נִלְכַּד *captus est* Job. 36, 8. a) laqueis, insidiis Jer. 48, 44. 50, 24. Jes. 24, 18.; b) bello, de hominibus Thren. 4, 20. Jer. 51, 56., de rebus Jos. 7, 15., de oppidis 1 Reg. 16, 18.; c) sorte *lectus, electus est* 1 Sam. 10, 20. 21.

Hithpah. הִתְלַכֵּד *mutuo se capere, tenere, continere (in einander fassen, greifen)*, *inter se cohaerere* (coll rad. arab. in Conj. V. تلكّد *junctis inter se et compactis partibus fuit*, a لَكِدَ *adhaesit)* Job. 38, 30. 41, 9.

לֶכֶד m. *captura* Prov. 3, 26.

מַלְכֹּדֶת f. *decipula* vel *laqueus*, quo ferae *capiuntur*. Cum affixo מַלְכֻּדְתּוֹ Job. 18, 10.

לְכָה v. sub rad. הָלַךְ (יָלַךְ).

לָכֵן vid. a) in כֵּן; b) sub לָא.

לָכִישׁ urbs in tribu Juda Jos. 10, 3. 12, 11. 15, 39. Neh. 11, 30. Jer. 34, 7. Conferunt arab. لَكِسٌ *difficilis indole, parum obsequens* h. e. in hostium ditionem se tradens. Aliam conjecturam v. ap. Simon. Onomast. p. 470.

לָמַד propr. *assuevit* sq. אֶל rei Jer. 10, 2. (v. Rosenmueller. ad h. l.) aethiop. *id.*; deinde *didicit* Deut. 31, 12., sq. accus. Jes. 2, 4. 26, 9. Jer. 12, 16. Ps. 119, 71. 73. Mich. 4, 3., sq. infin. Jes. 1, 17., sq. infin. c. praef. לְ Deut. 18, 9. coll. Deut. 4, 10. 14, 23. 17, 19. לָמַד לְיִרְאָה אֶת־יְהוָה. — Fut. יִלְמַד Deut. 17, 19.

Pih. לִמֵּד 1) *assuefecit* Jer. 9, 4. לִמְּדוּ לְשׁוֹנָם דַּבֶּר־שֶׁקֶר *assuefecerunt linguam suam loqui mendacium.* — 2) *docuit* Ps. 119, 99. Prov. 5, 13. Constr. a) cum acc. pers. Jer. 31, 34. Deut. 4, 10.; b) c. duplici acc. et pers. et rei Eccles. 12, 9. Ps. 94, 10. 25, 4. 9. 119, 12. Jer. 9, 19. (adde Jer. 2, 33. אֶת־הָרָעוֹת לִמַּדְתְּי אֶת־דְּרָכָיִךְ *vias tuas docuisti scelera*, ubi *viae* personis quasi assimilantur), sq. acc. pers. et infin. Deut. 4, 1. 20, 18. Ps. 143, 10. Jes. 48, 17. Jer. 32, 33. Pro infin. positum nomen est Jer. 13, 21. לִמַּדְתְּ אֹתָם עָלַיִךְ אַלֻּפִים *docuisti eos super te duces* esse h. e. ipsa iis occasionem praebuisti te subigendi; c) cum לְ pers. et acc. rei Job. 21, 22.; d) cum acc. pers. et dat. rei Ps. 18, 35. 144, 1. vel בְּ rei Jes. 40, 14. (q. d. *instituere aliquem in al. re, ad al. rem*). — Pyh. לֻמַּד, in pausa לֻמָּד 1) *assuefactus est* Hos. 10, 11 (de animalibus). 2) *doctus, institutus* atque adeo *peritus* est Cant. 3, 8. מְלֻמְּדֵי מִלְחָמָה *instituti ad bellum, militiam*, rei militaris periti, 1 Chron. 25, 7. מְלֻמְּדֵי שִׁיר *instituti ad cantum*, canendi gnari. Semel de re, ad quam quis institutus est Jes. 29, 13. מִצְוַת אֲנָשִׁים מְלֻמָּדָה. Gesenius bene: *gelernte Menschensatzung*.

לָמוּד et לָמֻד m. 1) *assuetus, doctus, eruditus* Jes. 50, 4. Jer. 2, 24. לִמֻּד מִדְבָּר *assuetus deserto,* 13, 23. לִמֻּדֵי הָרֵעַ *male agere assuefacti.* — 2) subst. *discipulus* Jes. 54, 13. לִמּוּדֵי יְהוָה *discipuli, alumni Jovae* (coll. Jer. 31, 34.) Jes. 8, 16. coll. v. 2.

מַלְמַד m. Jud. 3, 31. *stimulus* cuspide ferrea munitus (cujus figuram v. ap. Paulsen de *agricultura Orientalium* §. 31.) vel *fustis, quo boves* ad arandum *assuefiunt.* Conf. Schoetgenii Dissert. de *stimulo boum.* Frcf. 1774. 4. et Wineri Lex. bibl. II, p. 578 sq.

תַּלְמִיד m. *discipulus* (syr. ܬܠܡܝܕܐ, arab. تلميذ) 1 Chron. 25, 8.

לְמוֹ v. sub לְ.

לְמוּאֵל et לְמוֹאֵל nom. regis Prov. 31, 1. 4. ceterum ignoti; fortasse compositum ex אֵל et לְמוֹ aut לְמוֹ (ut מוֹ pro מוֹ legitur Exod. 15, 5.): *Deo dicatus.* Virorum doctorum conjecturas videsis ap. Bertholdt. Einleit. Tom. V, p. 2196 sqq. Conveniunt aethiop. *Zajesus, Zachristos* h. e. Jesu, Christo addictus v. Ludolfi Lexic. aeth. c. 479.

לֶמֶךְ nom. propr. a) filii Methusaelis Gen. 4, 18 sqq., arab. لمك. — b) filii Methusalae Gen. 5, 25 sqq. Cf. arab. تلمك *gustavit,* vel تَلْمَكٌ *juvenis validus.*

לְמַעַן vid. sub rad. ענה.

לָעַב *subsannavit, irrisit,* in Kal inusit., arab. لعب *lusit, ludificatus est* (Alb. Schultens. in *Clav.* p. 265.), chald. אִתְלַעַב *irrisit.* — Hiph. *id.* 2 Chron. 36, 16.

לָעַג *balbutivit* (syr. ܠܥܓ *id.* ܠܥܓܐ *balbutiens;* fortasse ὀνοματοπεποιημένον; nam pluribus orientalibus verbis לג et לע, لغ, habentibus *balbutiendi* notio communis est, ut עלג, לעז, ܠܥܓ, لثغ, لغلغ). A *balbutiendo* 1) *barbare locutus est,* v. Niph. — 2) *subsannavit, irrisit* (q. d. *balbutientem imitatus est*) Prov. 1, 26., sq. dat. pers. 2 Reg. 19, 21. Jes. 37, 22. Prov. 17, 5. Jer. 20, 7. Ps. 2, 4. Fut. יִלְעַג Job. 9, 23. — Niph. נִלְעַג *barbare locutus est* Jes. 33, 19. — Hiph. *irrisit, illusit* Job. 21, 3., sq. בְּ pers. 2 Chron. 30, 10., sq. לְ Neh. 2, 19.

לַעַג m. *subsannatio, irrisio* Ezech. 23, 32. Ps. 79, 4. 123, 4. Job. 34, 7. (in quo posteriore loco ad *res divinas* pertinet: *sermo impius*), cum affixo לַעְגָּם *subsannatio eorum* h. e. meton. caussa subsannationis eorum Hos. 7, 16. De loco Jes. 28, 11. v. sub לָעֵג.

לָעֵג m. *sannio, irrisor* Ps. 35, 16. חַנְפֵי לַעֲגֵי מָעוֹג *cum profanis, impiis* (h. e. pessimis) *sannionum placentae* i. e. eorum, qui gulae caussa irrisorum partes in se suscipiunt, gr. ψωμοκόλακες, κνισσοκόλακες. Talmudistis est לשון עוגה *(sermo placentae) sermo jocosus* v. Buxtorf. Lex. chald. sub v. עוגה. — Huc revocavit nuper Gesenius locum quoque Jes. 28, 11. לַעֲגֵי שָׂפָה *balbutientes labiis, barbare loquentes.* Alii (in his etiam Rosenmueller.) vertunt: *irrisiones labii,* quod an in Deum cadat, dubitari recte potest.

לָעָה v. sub rad. לוּעַ.

לָעַז *barbare locutus est* Ps. 114, 1. cf. Mischna II, p. 392., arab. لغز *peregrina et exotica verba habuit*, nec non arab. لغز *distorquere* et *involvere sermonem, ne intelligatur*, syr. ܠܥܙ *barbare locutus est.*

לָעַט in Kal inusit., Hiph. הִלְעִיט sec. Lxx. et Onkel. *gustandum dedit,* sed jubente contextu: *affatim cibavit* Gen. 25, 30. Conf. arab. لعثم *avide voravit* et لعذم *comedit, voravit*, talm. הלעיט *saginavit,* nisi mavis redire ad لعص, quod in Golii Lex. est *gulositas* in cibo potuque, nempe *liguritio*, ut vult Alb. Schultens. in *Clav.* p. 265 sqq. Denique Hartmann. (ling. Einl. p. 296.) non alienum esse putat syr. ܠܥܣ *edere* Luc. 17, 8. Sed vix inter se permutantur ט et ס literae.

לַעַן rad. hebr. inusit., arab. لعن *abegit, exsecratus est.*

לַעֲנָה f. *absinthium* Deut. 29, 18. Prov. 5, 4. Jer. 9, 14. Thren. 3, 15. 19. etc. sic dictum, quod ob amaritudinem *fastiditur.* Accenseri *venenis* videtur Deut. 29, 17., fortasse quod in oriente absinthium fortius est et efficacius, quam in nostris terris, ubi tamen vermes in ventre hominum turbat, exagitat, in furorem agit, expellit, mortemque adeo, quanquam rarissime, contrahit hominibus verminantibus. Hinc versiones chaldd. l.c. pro לענה habent, altera לענתא דמותא, altera אגרנא דמותא *absinthium mortis* coll. Apoc. 8, 10.

לַפִּיד m. *lampas, fax, taeda* Gen. 15, 17. Job. 12, 5. Jud. 15, 4. Jes. 62, 1. Zach. 12, 6. etc.; syr. ܠܰܡܦܺܝܕܳܐ chald. לַמְפַּד *id.* Conferunt arab. لفد *splenduit, lucidus fuit* vel *factus est,* gr. λάμπω, permutatis מ et פ; sed alii e graeca lingua illatum censent v. Gesen. *Gesch. d. hebr. Spr.* p. 65 — Plur. לַפִּידִים Exod. 20, 18. Jud. 6, 15., in regim. לַפִּידֵי Dan. 10, 6.

לָפַת *flexit, inflexit, inclinavit* (arab. لفت *flexit, torsit*) Jud. 16, 29. וַיִּלְפֹּת שִׁמְשׁוֹן אֶת־שְׁנֵי עַמּוּדֵי *et inflexit (curvavit) Simson duas columnas.* Al. *amplexus est, apprehendit* (Lxx. περιέλαβε, Jon. וַאֲחַד, Syr. ܘܐܚܕ, Vulg. *apprehendens*) q. d. circumflexit brachia v. Schultens ad Haririi Cons. I, p. 39. Sed illud longe simplicius. — Niph. 1) *inclinavit, inflexit se* Ruth. 3, 8. (arab. لفت in Conj. V. *id.*). 2) Job. 6, 18. יִלָּפְתוּ אָרְחוֹת דַּרְכָּם *deflectunt se catervae proficiscentium* quod ad *viam* attinet h. e. flectunt iter.

לָצַץ *irrisit, derisit* (i. q. לוּץ), unde part. plur. לֹצְצִים subst. *irrisores* Hos. 7, 5.

לָקַח (ut syr. et chald.) i. q. graec. λαμβάνειν h. e. *prehendit* (manu), *fassen* Ps. 18, 17., sq. בְּ Ezech. 8, 3. וַיִּקָּחֵנִי בְּצִיצִת רֹאשִׁי *prehendit me peniculamento meo;* — hinc: 1) a) *sumsit* aliquid Exod. 7, 9. 29, 1. Levit. 14, 6. Deut. 31, 26. Jer. 32, 14. Jes. 23, 16. Jer. 25, 28., aliquem Gen. 43, 13: *sumite vobiscum fratrem,* sumto, assumto fratre, Jes. 39, 7. Passim dativus pron. pers., ut in familiari sermone, adjectus legitur Gen. 7, 2. 15, 10. *sumsit sibi ista omnia,* Ezech. 37, 16.

Deut. 32, 2. Prov. 4, 2. Jes. 29, 24. Job. 11, 4. *vera est doctrina, institutio mea* i. e. oratio mea, qua de rebus divinis disserui; b) sensu subjectivo: *eruditio, scientia* Prov. 1, 5. 9, 9. — 2) *ars*, qua quis *capitur*, corrumpitur Prov. 7, 21. 23. (Sic ab أخذ descendit أخذة *ars subtilior*, qua quis capitur, ut philtrum etc.).

מַלְקוֹחַ m. 1) *captura, praeda*, quae *capitur*; si distinguitur a שָׁלָל, est spec. *praeda animata*, ut jumenta, captivi Num. 31, 11. 12. 26. 27. 32. Jes. 49, 24. 25. Sed 2) dual. מַלְקָחַיִם *utraque mandibula*, superior et inferior, qua cibus *capitur*, vulgo *fauces* Ps. 22, 16.

מֶלְקָחַיִם m. dual. *forceps*, ex 2 partibus constans, qua aliquid *capitur* et *tenetur*, ut pruna Jes. 6, 6., vel extremum ellychnium, itaque *emunctorium* 1 Reg. 7, 49. 2 Chron. 4, 21. Simil. gr. λαβίς *forceps* et λαβίδιον, ἀπὸ τοῦ λαβεῖν.

מַלְקָחַיִם m. dual. *emunctoria* Exod. 25, 38. 37, 23. Num. 4, 9.

מִקָּח m. *acceptio*, in regim. מִקַּח 2 Chron. 19, 7.

מַקָּחוֹת f. *merces, res venales* (coll. rad. Neh. 10, 31.) Neh. 10, 32. *Dandi* et *accipiendi* vocabula ad *negotiationes* et *commercia* referuntur, ut chald. et syr. טרא *dare* et שְׁקַל *accipere* etiam *negotiari* significant, משא ומתן ap. Talmud. passim pro *negotiatione* occurrit; sic pers. داد استاند *emtio* et *venditio* (proprie *datio* et *acceptio*).

לָקַט arab. لقط *legit, collegit* res humi jacentes, ut spicas, lapides, ligna, sagittas, lilia etc. Exod. 16, 16. 18. 27. Ruth. 2, 8. Gen. 31, 46.; semel de *colligendis pecuniis*, quae civibus imperatae sunt Gen. 47, 14. — Pih. לִקֵּט *id.* Jer. 7, 18. Jud. 1, 7. *colligebant sub mensa mea* sc. frusta panis (Matth. 15, 27.); maxime de *frugibus* dicitur Levit. 19, 9. 10. 23, 22. Ruth. 2, 15. 17. 18. 19. 23. 2 Reg. 4, 39. Jes. 17, 5. (ut Sam. in Carm. Sam. Gesen. p. 36.). — Pyh. לֻקַּט *collectus, congregatus est* Jes. 27, 12. — Hithpah. *id.* Jud. 11, 3.

לֶקֶט m. *collectio, spicilegium* Levit. 19, 9. 23, 22.

יַלְקוּט m. *pera*, in quam res *colliguntur* ac *reconduntur* 1 Sam. 17, 40.

לָקַם rad. Hebr. inusit., arab. لقم *obstruxit* viam, med. kesre *commode deglutivit*; inde deducunt

לַקּוּם nom. propr. oppidi in tribu Naphtal. Jos. 19, 33.

לָקַק *lambit, linxit* (propr. de canibus). Praet. plur. לָקְקוּ 1 Reg. 21, 19., fut. defect. יָלֹק Jud. 7, 5., plur. יָלֹקּוּ 1 Reg. 21, 19. — Pih. part. plur. מְלַקְקִים *lambentes* Jud. 7, 6. 7.

לָקַשׁ, syr. ܠܩܫ Pah. *serotinus fuit, tardavit*, hebr. Pih. לִקֵּשׁ *fructus serotinos collegit, racematus est* Job. 24, 6.

לֶקֶשׁ m. *foenum cordum* sive *serotinum* Am. 7, 1.

מַלְקוֹשׁ m. *pluvia serotina* (ὑετὸς ὄψιμος Jac. 5, 7.) i. e. verna (Hebraei enim ab Octobri annum incipiebant), quae Martio maxime et Aprili mensibus ante messem cadit, opposita *autumnali* יוֹרֶה Deut. 12, 14. Prov. 16, 15. Jer. 3, 3. 5, 24. etc. Syris dicitur ܡܠܩܘܫܐ ܠܩܘܫܐ. —

sume tibi lignum, 1 Sam. 21, 10. Ceterum hoc verbo saepe utuntur scriptores hebr., ubi nos eo facile caremus, scil. ad rem accuratius et copiosius describendam vel potius pingendam, ut 1 Reg. 11, 37. *sumam te et regnabis* (regnare te faciam), Gen. 12, 5. *Abr. sumsit secum Saram et profecti sunt,* Deut. 4, 20. *sumsit vos Jova et eduxit,* 15, 17. 2 Reg. 12, 9. Jer. 23, 31. Simil. graec. λαβών ap. Hom. et scriptores attic. v. Viger. p. 352. et Winer. Grammat. N. T. p. 203 sq. — b) *cepit,* vario sensu, ut: cepit (duxit) uxorem Gen. 4, 19. Exod. 2, 1. Levit. 21, 14. Deut. 22, 30. 1 Chron. 2, 19. etc. (cf. λαμβάνειν γυναῖκα Isocr. Evag. 9. Philostr. Vit. 2, 25, 4. Xen. Cyrop. 8, 4, 16.), cep. filio uxorem Exod. 21, 10. coll. 34, 16., cep. urbem Num. 21, 25., trop. cep. aliquem vel alic. animum Prov. 6, 25. 11, 30. etc. *Populum sibi capere* Deut. 3, 34. est eligere; 2 Sam. 4, 6. בָּאוּ לֹקְחֵי חִטִּים *venerunt triticum capturi* h. e. comparaturi sibi (emturi). — c) *attulit (holen)* Jes. 56, 12. Gen. 18, 5. 27, 13. 1 Reg. 17, 11., *adduxit, arcessivit* Gen. 48, 9. Job. 38, 20. 1 Sam. 16, 11. 1 Reg. 20, 33., *obtulit* Deo aliquid Exod. 23, 27. 25, 2. 35, 5. — d) *abstulit, sustulit (wegnehmen)* Prov. 20, 16. Gen. 14, 11. 12. 27, 35. Jer. 15, 15. אַל־לְאֶרֶךְ אַפְּךָ תִּקָּחֵנִי *ne tollas me* (e medio) *lenitate tua* h. e. ea, qua erga hostes meos uteris; Gen. 5, 24. *sustulit eum* (Henochum) *Deus* in coelos coll. 2 Reg. 2, 3. 5. 9. 10. (gr. ἀπαλλάττειν τοῦ ζῆν Aeschin. Dial. 3, 9. Odyss. o, 245 sqq.); sq. מִיַּד ,מִן *alicui aliquid auferre* i. e. privare aliquem aliqua re 1 Reg. 11, 34. 35. Ezech. 24, 25.

2) a) *accepit* (δέχεσθαι) Gen. 24, 24. Num. 23, 20: בָּרֵךְ לָקָחְתִּי *benedicere* (benedictionem) *accepi* a Deo h. e. Deus mihi praecepit, ut benedicerem; hinc *percepit* Job. 4, 12. atque adeo *didicit* Prov. 2, 1. (syr. et chald קַבֵּל, gr. παραλαμβάνειν, lat. *accipere*). — b) *admisit* (opp. repudiare, rejicere) Ezech. 22, 12 (dona) Prov. 4, 10 (consilium) Job. 22, 22 (doctrinam, admonitionem) Ps. 6, 10 (preces, i. e. annuere). *Admittere aliquem* est in gratiam et tutelam recipere Ps. 49, 16. 73, 24.

Praet. foem. 2. pers. לָקַחַתְּ (cum patach furtivo) Ezech. 22, 12., infin. constr. קַחַת Gen. 4, 11. etc. et tono per makkeph ablato קַחַת 2 Reg. 12, 9. (sed patach sub ק mansit etiam cum makkeph Jer. 25, 28.), c. affixo קַחְתִּי Ezech. 24, 25., imp. לְקַח Exod. 29, 1., frequentius per aphaeresin קַח, in pausa קָח 1 Sam. 21, 10., c. he parag. קְחָה Gen. 15, 9., plur. קְחוּ, in pausa קָחוּ Gen. 43, 13. etc. Fut. יִקַּח, plur. יִקְחוּ (pro יִלְקְחוּ) Gen. 14, 24., in pausa יִקָּחוּ Levit. 21, 7.

Niph. נִלְקַח 1) *captus est* bello 1 Sam. 4, 11. 17. 19. 21. 2) *sublatus, ablatus est* Ezech. 33, 6. 2 Reg. 2, 9. 1 Sam. 21, 7. 3) *adductus, arcessitus, receptus est* Esth. 2, 8. 16. Fut. יִלָּקַח, infin. הִלָּקַח. — Pyhal לֻקַּח *sumtus est* Gen. 3, 19. 23., sq. dat. pers. Jud. 17, 2.; *ablatus, sublatus est* Jes. 53, 8. Praet. 3. foem. לֻקֳחָה Gen. 2, 23. v. Gesen. L. p. 78. — Hoph. הֻקַּח non occurrit nisi in fut. יֻקַּח: 1) *sumtus est* Ezech. 15, 3. 2) *captus est* Job. 28, 2. בַּרְזֶל מֵעָפָר יֻקָּח *ferrum e terra capitur, eruitur.* 3) *ereptus est* Jes. 49, 24. 25. 4) *allatus est* Gen. 18, 4. 5) *adductus est* Gen. 12, 15. — Hithpah. partic. אֵשׁ מִתְלַקַּחַת Exod. 9, 24. Ezech. 1, 4. *ignis se* quasi *prehendens, tenens* h. e. *continuus,* acervus quasi ignis.

לֶקַח m. 1) *doctrina* (radicis notione *discendi*): a) sensu *objectivo*

Trop. Job. 29, 23. oratio utilis et sapientiae plena assimilatur *pluviae serotinae,* qua segetes mirum in modum recreari solent.

לָשַׁד rad. hebr. inusit., arab. لسد *suxit.*

לְשַׁד m. 1) *succus vitalis, vigor* Ps. 32, 4. — 2) לְשַׁד הַשָּׁמֶן *placenta olei, panis oleatus* (Vulg.) Num. 11, 8., qui totus quasi olei *succo* constat. Sed alii conferunt rad. لثد *congesta offa* seu *maceratis panis frustis per partes et ordines implevit aequavitque patinam.*

לָשׁוֹן com. (freq. foem.) lingua hominum et animalium (*Zunge,* arab. لِسَان, syr. ܠܶܫܳܢܳܐ, chald. לִשָּׁן) 2 Sam. 23, 2. Job. 20, 16. Thren. 4, 4. Ezech. 3, 26., הֶאֱרִיךְ לָשׁוֹן *protendere, emittere linguam* (qui est mos irridentium) Jes. 57, 4., חָרַץ לָשׁוֹן *acuere linguam* (de canibus) i. e. mordere Exod. 11, 7., כְּבַד לָשׁוֹן *gravis linguâ* h. e. qui lingua non satis expedite utitur, haesitans linguâ Exod. 4, 10. Metaph. *lingua* tribuitur *igni* et *flammae,* quae linguae formam refert et linguae instar lingit (Virgil. Aen. 2, 684.) Jes. 5, 24. cf. Act. 2, 3. (arab. لِسَانُ ٱلنَّارِ, pers. زبان آتش); atque ab eadem causa repetenda est duplex haec translatio (quae paene in significationem abit): a) *sinus* maris (q. d. *Meerzunge,* ut *Erdzunge*) Jos. 15, 5. 18, 19. Jes. 2, 21. 11, 15. (arab. لِسَانُ ٱلْبَحْرِ lat. *lingua telluris* pro *promontorio* v. Gataker. in Cinno 11, 7.); b) לְשׁוֹן זָהָב *ligula auri* i. e. massa vel lamina auri oblonga Jos. 7, 21. 24. (Sim. pers. زبانچه *parva lingua*). — Meton. tanquam loquendi instrumentum *lingua* pro *sermone* ponitur, max. ap. poetas, ut *lingua perversa* Prov. 10, 31., *lingua dolosa* Job. 15, 5. Prov. 16, 1., *lingua mollis* (lenis) Prov. 25, 15., *linguâ aliquem percutere* Jer. 18, 18., *linguam acuere* in aliquem Ps. 64, 4. 140, 4., *linguam laevigare* (blandiri) Ps. 5, 10., *flagellum linguae* Job. 5, 21., *vir linguae* i. e. obtrectator, calumniator Ps. 140, 12. (sim. لسان est *accusatio, calumnia,* et Cic. dixit: vitemus *linguas* hominum), spec. *dominus linguae* sc. malae h. e. *incantator* Eccles. 10, 11. — Inde huic voci ipsa *sermonis* vel potius *idiomatis sermonis* (*Sprache*) significatio in pedestri quoque oratione accessit Dan. 1, 4. לְשׁוֹן כַּשְׂדִּים *lingua Chaldaeorum,* Gen. 10, 5. 31. Esth. 1, 22. 3, 12. 8, 9.; plur. כָּל־הַלְּשֹׁנוֹת *omnes linguae* poet. pro gentibus Jes. 66, 18. — Inde formatum est verbum

לָשַׁן, Pohel לוֹשֵׁן *linguâ detraxit, calumniatus est* (ut arab. لسن). Part. מְלוֹשֵׁן, cum Jod paragog. (v. Gesen. L. p. 159.) מְלוֹשְׁנִי Cthib Ps. 101, 5., sed Kri habet מְלָשְׁנִי i. e. מְלַשְּׁנִי. Chald. reddidit: דִּמְשַׁתְּעֵי לִישָׁן תְּלִיתָאִי *loquens linguâ tertiâ;* scil. *lingua tertia* est *delatoris,* quod quasi tertia est hominem inter et familiarem ejus. — Hiph. *calumniatus est* Prov. 30, 10.

לְשָׁן c. chald. *lingua,* metonym. *linguae* sive *sermonis idioma* vel *gens eo utens* Dan. 3, 29. Plur. לִשָּׁנִין, in statu emphat. לִשָּׁנַיָּא Dan. 3, 4. 7. 31. 5, 19. 6, 26. 7, 14.

לִשְׁכָּה f. *cella, conclave* Ezech. 40, 38. 45. 46. Neh. 13, 5. 8. 2 Reg. 23, 11. idem putatur esse q. נִשְׁכָּה coll. Neh. 13, 5. cum v. 7., ל et נ sic permutatis: cujus permutationis plurima exempla vid. apud Lud. de Dieu in *Animadverss.* p. 156. et Bochartum in *Canaan* p. 145. Frequentem litterarum graec. λ et ν permutationem notat Eustathius ad Dionys *Perieg.* v. 1176. v. sub נִשְׁכָּה. Cum ה paragog. לִשְׁכָּתָה *in conclave* 1 Sam. 9, 22.; plur. לְשָׁכוֹת 1 Chron. 9, 26. Jer. 35, 2. Ezech. 40, 17., in regim. לִשְׁכוֹת Neh. 10, 38. Esr. 8, 29.

לֶשֶׁם m. 1) Exod. 28, 19. 39, 12. *gemmae* species, ex Lxx. et Vulg. auctoritate *Lyncurius* i. e. *Hyacinthus* (cf. Emmerling Mineral. I, p. 240.) v. Bellermann. Urim u. Thumm. p. 49 sqq. Sunt, qui conferant arab. لثم, aethiop. לחם (mutato ש in ח) *contudit* v. Braun. de *vestitu sacerd.* lib. 2. c. 14. — 2) nom. propr. urbis sub Libano Jos. 19, 47., quae etiam *Laisch* Jud. 18, 7. 29. et *Dan* dicta est.

לָשֹׁן, לָשׁוֹן, לְשֹׁן v. supra post לשׁד.

לֶשַׁע nom. propr. urbis non procul a Sodoma, quam ex Hieronymi auctoritate *Callirrhoën* fuisse putant Gen. 10, 19. Vid. de thermis Callirrhoensibus Plin. H. N. 5, 6. et Joseph. bell. Jud. 1, 33. conf. Bochartum in *Phaleg* et Michaelis Spicil. II, p. 62 sqq. Conferunt arab. لَسْعٌ *rima, fissura.* Secus tamen statuit Simonis in Onomast. p. 470.

לתח rad. inusit.

מֶלְתָּחָה f. *vestiarium* 2 Reg. 10, 22., locus, in quo vestes asservantur. Ita Vulg. Chald. Arabs. Aliis proprie est *locus vestium byssinarum,* coll. aethiop. ለብታሕ፡ *vestis byssina.*

לֶתֶךְ m. nom. *mensurae*, vulgo *semicorus, corus dimidius* Hos. 3, 2. Convenit cum syr. ܠܬܟܐ *scutella*, lat. *lecythus*, et graec. κοτύλη sive κότυλος. Derivari possit a rad. syr. ܠܬܟ *concordavit, consensit, convenit:* q. d. *concors et aequalis* inter omnes *mensura.*

לתע rad. hebr. inusit., arab. لتع *momordit.*

מַלְתָּעוֹת plur. f. *dentes,* quibus *mordetur* (*mordices* dixit Plautus) Ps. 58, 7.

מְתַלְּעוֹת plur. *id.* Job. 29, 17., literis invicem transpositis.

מ

מ litera 1) ab *initio* vocc. vel a) declinandis participiis Pih. Hiph. et Hithpah. inservit, vel b) heemanticum est, utpote praemissum nominibus sive ex his participiis sive ex infin. Kal ortis cf. מִזְמֹרָה, מְזַמְּרוֹת; מַלְבּוּשׁ, מַחְמָד, מִסְפָּר, מִשְׁפָּט etc. v. Ewald. Gr. p. 243 sqq. — 2) in

fine vel a) est suffix. 3. pers. plur. m. ם ָ , ם ֵ ; vel b) claudit pluralium m. dualiumque exitum ים ִ , ַים ; vel denique c) heemanticum est, additum scil. nominibus, quae maximam partem ex infin. oriuntur, ut פִּדְיוֹם , סֻלָּם , כִּנָּם (v. GESEN. L. p. 517.), aut adverbiis: אָמְנָם, יוֹמָם etc. v. GESEN. l. c. p. 624. [Praepos. מִן v. infra suo loco].

מָא Chald. *id.* q. מָה vid. infra sub מָה.

מְאֹד vid. sub rad. אוד.

מֵאָה f., in regim. מְאַת, *centum* Gen. 6, 3. Exod. 27, 9. 11. 18. Levit. 26, 8. Deut. 22, 9. Vario modo componitur, ut Gen. 17, 7. מֵאָה שָׁנָה *centum anni*, 25, 7. מְאַת שָׁנָה (q. d. centuria annorum) Exod. 38, 25. 27.; רִמּוֹנִים מֵאָה 2 Chron. 3, 16. Ubi additur minor numerus, is vel antecedit (Gen. 5, 18. 23. 6, 3.) vel sequitur (Gen. 25, 7.). — Semel pro ordin. ponitur Neh. 5, 11: *reddite iis* מְאַת הַכֶּסֶף *centesimas argenti* sc. tanq. usuras, quae usurae utrum in singulos menses an in annos solvendae fuerint nescimus. De centesimis Roman. v. ERNESTI in Clavi Cic. Alibi מֵאָה Prov. 17, 10. vel מְאַת Eccles. 8, 12. est pro adv. *centies*. — Plur. מֵאוֹת a) adjectis aliis numeris שְׁמֹנֶה מֵאוֹת *octingenti* Gen. 5, 7., תְּשַׁע מֵאוֹת *nongenti* v. 8., שֵׁשׁ מֵאוֹת *sexcenti* Exod. 12, 37. al.; b) seorsim: *centum* 2 Chron. 25, 9. Semel occurrit מֵיאוֹת sec. Cthib 2 Reg. 11, 4. 9. 10. 15. ad formam גֵּיאוֹת Ezech. 35, 8. coll. arab. مِائَة, sed Kri habet מֵאוֹת, in cujus signum Masorethae Jod in textu trajecerunt. — Dual. מָאתַיִם (ex Syriasmo pro מְאָתַיִם) *ducenti* Gen. 11, 23. Jud. 17, 4.

מְאָה f. chald. *id.* Dan. 6, 2. Esr. 6, 17. 7, 22., dual. מָאתַיִן (pro מְאָתַיִן) *ducenti* Esr. 6, 17. Non occurrit hoc voc. nisi cum nomm. plurr. constructum.

מוּאל Neh. 12, 38. vid. מוּל.

מְאוּמָה *aliquid, quidquam* Deut. 24, 10. Num. 22, 38., לֹא - - - מְאוּמָה Gen. 39, 6. 9. *nihil,* לֹא - - - כָּל־ מ׳ *ne ulla quidem res* Gen. 39, 23., אֵין־מְאוּמָה *nihil fuit* Jud. 14, 6. etc. [Sed מאום Job. 31, 7. Dan. 1, 4. vid. in מום].

מָאֵן vel מֵאֵן in Kal inusit., Pih. מֵאֵן *dicto non audiens fuit, renuit, abnuit, noluit* (syr. ܡܐܢ); sq. infinit. sive cum לְ praef. Exod. 7, 14. 22, 16. Jer. 25, 28., sive omisso לְ Ps. 77, 3. Jer. 3, 3. Num. 22, 14. Praet. f. מֵאֲנָה Jer. 15, 18., infin. מָאֵן Exod. 22, 16., fut. יְמָאֵן.

מָאֵן *renuens, nolens* Exod. 7, 27. 9, 2. 10, 4. Jer. 38, 21. Additur ubivis pron. person.

מֵאֵן m. (formae dagessandae) *refractarius, praefracte renuens,* plur. מֵאֲנִים Jer. 13, 10.

מָאן (ex Syriasmo pro מְאָן) m. chald. *vas* (syr. ܡܐܢܐ) in quo *commeatus* aliaque vel esculenta vel potulenta *portantur*, arab. مَانَ *portavit*

spec. *commeatum.* Plur. in regim. מָאנֵי Dan. 5, 2. 3., in statu emphat. מָאנַיָּא Dan. 5, 23. Esr. 5, 14. 7, 19.

מָאַס I) 1) *aversatus est, respuit, rejecit, repudiavit* (مأس) oppos. verbo בָּחַר, cum quo saepe copulatur Jes. 7, 15. 41, 9. Jer. 33, 24. Construitur vel cum acc. Jes. 31, 7. Ps. 118, 22., vel cum בְּ Jes. 7, 15. *(Abscheu an etw. haben)* al. Absolute Job. 42, 6. עַל־כֵּן אֶמְאַס וְנִחַמְתִּי *itaque aversor (ich bin voll Abscheu)* sc. temerarios meos sermones *et poenitentiam ago*, 7, 16. de quo loco v. sub n. 2. Longe frequentissime a) Jova legitur *repudiare* vel Israelitas, quos elegerat, h. e. gratia eos et auxilio destituere Jes. 41, 9. Jer. 14, 19. 33, 24. Ps. 53, 6. sq. acc., Ps. 78, 59. Jer. 31, 37. sq. בְּ, coll. Ps. 89, 39. Thren. 5, 22. — vel singulos quosdam homines, quos eximio beneficio ornaverat Hos. 4, 6. אֶמְאָסְאךָ מִכַּהֵן לִי (fortasse legendum אֶמְאָסְאךָ i. e. אֶמְאָסְךָ) *repudiabo te, ne sacerdotio fungaris mihi*, in honorem meum, 1 Sam. 15, 23 וַיִּמְאָסְךָ מִמֶּלֶךְ *repudiavit te, ut non amplius esses rex*; b) homines vero dicuntur Dei vel verbum 1 Sam. 15, 23. 26. vel legem Am. 2, 4. Jes. 5, 24. repudiare. — 2) *sprevit, nihili aestimavit* Jud. 9, 38. Job. 19, 18. sq. בְּ, Job. 9, 21. Prov. 15, 32. Am. 5, 21. sq. accus., Job. 30, 1. sq. inf. — Infin. cum affixis מָאָסְכֶם Am. 2, 4. et conciso Chateph-kametz מָאָסְכֶם *(moos'chem)* Jes. 30, 12., fut. יִמְאַס Job. 9, 21. — Niph. 1) *repudiatus, rejectus* est Jes. 54, 6. Jer. 6, 30. 2) *spretus est* Ps. 15, 4.

II) i. q. מָסַס *liquefactus est, diffluxit.* Huc referunt Job. 7, 16. מָאַסְתִּי *diffluo*, contabesco; sed alii: *aversor, abhorreo* sc. a morte mihimet ipsi consciscenda v. 15. v. supra. — Niph. נִמְאַס Ps. 58, 8. יִמָּאֲסוּ כְמוֹ מַיִם *liquefiant* hostes mei *sicut aqua* i. e. pereant; Job. 7, 5. *consanescit cutis mea* וַיִּמָּאֵס *et denuo diffluit* sc. sanie, ulceribus.

מָאוֹס *contemtus, aversatio*, metonym. Thren. 3, 45.

מָאַר in Kal inusit., arab. مأر *irritavit* it. *recruduit.* Hinc Hiph. Ezech. 28, 24. סִלּוֹן מַמְאִיר *spina irritans* i. e. acerbe pungens, Levit. 13, 51. 52. 14, 44. צָרַעַת מַמְאֶרֶת *lepra irritans* i. e. *cutem exulcerans* vel *recrudescere faciens antiqua vulnera.* Sed alii הִמְאִיר dictum putant pro הִמְרִיר ut sit: *acerbum dolorem excitare.* Ita post Kimchium Tremellius, Coccejus, Hillerus et Gesenius.

מְאֵרָה f. vid. sub rad. ארר.

מַבּוּל vid. sub rad. יבל.

מִבַּלְעֲדֵי vid. sub rad. עָדָה.

מָג m. *magus*, nomen sacerdotum et sapientum apud Medos et Persas (Xenoph. Cyrop. IV, 5, 16. Cic. Div. I, 23. Diog. Laert. I, 1—9.) Jer. 39, 3., pers. مُغ sec. nonnullos i. q. مه *meh, mih* i. e. *magnus, eximius* (Zend Avesta Tom. III, p. 225.) conf. Hyde de *relig. Persarum* p. 369. 378 sqq. Bertholdt Dan. II, p. 831 sqq.

מָגַד radix hebr. inusit., arab. مجد *abundavit*, in Conj. IV. *abundanter dedit, liberalis fuit*; a liberalitate, quam praecipue admirari solent

Arabes: *superavit* s. *excelluit dignitate, praestantia, gloria.* Alii parum accommodate conferunt مغد *deliciatus est,* unde مغد *deliciosum.*

מֶגֶד m. *dona praestantia* vel *larga,* ut coeli (ros et pluvia) Deut. 33, 13., terrae (fruges et poma) Cant. 7, 14. (syr. ܡܓܕܐ *fructus aridus, pomum siccatum*) v. Michaelis in *Suppl.* p. 1476. Plur. מְגָדִים Cant. 4, 13. 16.

מִגְדָּנוֹת plur. f. *res pretiosae* Gen. 24, 23. Esr. 1, 6. 2 Chron. 21, 3. 32, 23. Satis ambigue de hoc v. disputavit Schirmerus in Observatt. ad Esr. p. 6 sq.

מְגִדּוֹ Jud. 1, 27. 1 Reg. 4, 12. 9, 15. 2 Reg. 9, 27. et מְגִדּוֹן Zach. 12, 11. urbs munita Manassitarum in agris Issaschar. Lxx. *Μαϊδδω* (v. Joseph. Antt. 8, 2.), arab. مغدّ, مغدّو, مغدّوا; עֵמֶק מְגִדּוֹ 2 Chron. 35, 22. *vallis Megidduntis,* מֵי מְגִדּוֹ Jud. 5, 19. i. e. Kischon cf. v. 21. 4, 13. et Hollmann. ad h. l., non, ut Michaelis in Suppl. p. 339. et Hamelsveld. (bibl. Geogr. I, p. 484 sq.) voluerunt, *palus Ceudevia.* — Origo voc. non satis constat. Possis a nom. quodam מְגַד (plur. מְגָדִים v. Gesen. L. p. 583.) vel a גנד (arab. in Conj. II. *collegit exercitum,* in Conj. V. *pugnavit*) repetere; sed praestat ad rad. גדד, unde גְּד *turma,* revocare v. Simonis Onom. p. 354 sq.

מִגְדּוֹל v. sub גדל.

מָגוֹג *Scythia populorum orientalium* h. e. sedes gentium barbararum in tractu habitantium Asiae borealis extremo, obscura tantum fama cognito. Solum hoc nomen occurrit Gen. 10, 2., postea nulla ejus mentio usque ad Ezechielem, qui primus גּוֹג אֶרֶץ הַמָּגוֹג i. e. *regem terrae Magog* commemorat 38, 2 sqq. 39, 3., ut adeo jam aperta sit nominum convenientia cum terris ياجوج وماجوج, quae apud Geographos Arabes in ultimis Asiae finibus a septentrione Chinae occurrunt (cf. Klaproth asiat. Magaz. I, p. 138 sqq. Hartmann. *Aufklär. üb. Asien* I, 160 sqq.) add. Apocal. 20, 8. Plura vide ap. Bochart. in *Phaleg* 1, 2. 3, 13. Michaelis *Spicil.* P. I, p. 24 sqq. et Rosenmueller. *bibl. Alterthumskunde* I, 1, p. 240 sqq.

מָגֵל vid. sub rad. נגל, מְגִלָּה sub rad. גלל.

מָגַן in Kal inusit., Pih. מִגֵּן *dedidit, tradidit* Gen. 14, 20. Hos. 11, 8. Fut. c. affixo תְּמַגְּנֶךָּ Prov. 4, 9 (ubi *duplex* acc. et rei et pers.). Significatio verbi certa ex orationis perpetuitate, partim quoque ex versionibus antiquis (cf. Lxx. Syr. Onk. Ar. in loc. Gen.). Sed in dialectis, quid respondeat, ambigitur: plurimi tamen, Mosero auctore, conferunt arab. مكن in Conj. II. *potestatem alicujus rei concessit.*

מָגֵן et מְגִנָּה v. sub גנן.

מָגַר i. q. ܡܓܪ *cadere,* unde partic. Pahul Ezech. 21, 17. מְגוּרֵי אֶל־חֶרֶב *projecti* i. e. traditi *gladio (vorgeworfen, preisgegeben dem S.).* Ita praeeunte Vulg. Castellus et Rosenmuellerus. — Pih. מִגַּר *cadere fecit, praecipitavit, dejecit, detrusit* Ps. 89, 44.

מַגַּר chald. Pahel i. q. Pih. verbi praeced. Esr. 6, 12.

מְגֵרָה v. sub rad. גרר et מְגוּרָה sub גור.

מָדַד propr. *extendit* (coll. مدّ *tendere, extendere* in longum, latum et profundum) v. Hithpoh., hinc *mensus est* spatium aliquod Ezech. 45, 3. 47, 18. Jes. 40, 12. Num. 35, 5. Zach. 2, 6. etc., frumentum Ruth. 3, 15.; trop. Jes. 65, 7. מַדֹּתִי פְעֻלָּתָם אֶל־חֵיקָם *admetiar facinora eorum in sinum eorum* h. e. retribuam, rependam ipsis, quae commeruerunt. Praet. c. affixo מְדָדוֹ Ezech. 42, 15.; alibi defect., plur. מַדֹּתֶם Num. 35, 5., fut. c. Vau convers. וַיָּמָד Ezech. 40, 5. 6. — Niph. *mensurari* Jer. 33, 22. Hos. 2, 1. Jer. 31, 37. — Pih. מִדַּד *mensus est* Ps. 60, 8. 2 Sam. 8, 2.; de loco Job. 7, 4. v. מִדַּד sub rad. נדד. — Pohel מוֹדֵד Hab. 3, 6. עָמַד וַיְמֹדֶד אֶרֶץ *stat* (Deus) *et metitur terram,* oculis perlustrat v. Schnurrer ad h. l. — Hithpoh. *extendit se* 1 Reg. 17, 21.

מַד m. 1) *mensura,* cum affixo מִדָּה Job. 11, 9., plur. מִדִּים Jer. 13, 25. — 2) *vestis,* propr. *extensa* et *prolixa, stola,* cum affixo מִדּוֹ Ps. 109, 18. et מַדּוֹ Levit. 6, 3. 2 Sam. 20, 8. Plur. מִדִּים Jud. 3, 16. 1 Sam. 4, 12. 16, 39. etc., semel מִדִּין Jud. 5, 10., ubi יֹשְׁבֵי עַל מִדִּין sunt *sedentes in vestibus* vel *stragulis* h. e. nobiles. Ita Hillerus in syntagm. herm. p. 270. Schnurrer. Herder. all. — 3) מִדִּין nom. urbis in deserto Judae Jos. 15, 61.

מִדָּה f. (masc. Neh. 3, 30.) 1) *extentio, magnitudo, amplitudo* (*Ausdehnung*), unde אִישׁ מִדָּה *vir extentionis* i. e. *celsus, procerus, praecipuae staturae* (مديد *procerus*) 1 Chron. 11, 23. 20, 6.; sic plur. אַנְשֵׁי מִדּוֹת Jes. 45, 14. Num. 13, 32.; sim. בֵּית מִדּוֹת *domus ampla, spatiosa* Jer. 22, 14. — 2) *mensura, dimensio* Exod. 26, 2. 8. 1 Reg. 6, 25. Jes. 45, 14. Ezech. 40, 21. 22., plur. מִדּוֹת 1 Reg. 7, 9. 11. Ezech. 40, 24. 28. 29. 48, 16.; מִדַּת יָמַי *mensura dierum meorum* i. e. vitae meae spatium (*Lebensdauer*) Ps. 39, 5. — 3) *pars demensa, mensura definita* Neh. 3, 27. 30.; hinc *tributum* (v. chald.) Neh. 5, 4. — 4) *vestis* Ps. 133, 2. v. sub מַד.

מִדָּה f. chald. *tributum* q. d. *demensum* a quovis cive solvendum Esr. 4, 20. 6, 8. Pro eo (resoluto dagesch forti in nun v. Winer. Grammat. chald. p. 19.) occurrit מִנְדָּה Esr. 4, 13. 7, 24.

מֵמַד m. (formae מֵסַב a סבב, מֵצַר a צרר etc.) *mensura,* plur. מְמַדִּים Job. 38, 5.

מָדָה radix hebr. inusit., arab. مدى *extendit, protendit,* ut מדד. Inde sunt

מַדֶו m. (mutata tertia radicali ה in ו) *vestis,* plur. cum affixo מַדְוֵיהֶם 2 Sam. 10, 4. 1 Chron. 19, 4. [sed מַדְוֶה vid. sub דָּוָה].

מָדוֹן m. *extentio, magnitudo, proceritas,* unde אִישׁ מָדוֹן *vir celsus, procerus* sec. Kri 2 Sam. 21, 20. coll. loco parallelo 1 Chron. 20, 6., sed Cthib habet מדין i. e. vel מַדִּין cum terminatione chald. plur. pro מַדִּים *extensiones,* vel, ut vulgo volunt, מְדִין *contentio, disceptatio,* a דִּין. [Aliud מָדוֹן v. sub דִּין].

מִדְיָן m. nom. propr. gentis arabicae, a Midiano Abrahami et Keturae filio (Gen. 25, 2. 4.) ortae, quae a sinu aelanitico usque ad montem Sinai et fines Moabitarum incolebat Exod. 2, 15. 3, 1. 18, 5. Num.

22, 3. 4. 31. Jud. 6—8. 1 Reg. 11, 18. Jos. 13, 21. Jes. 9, 4. 10, 29. al. Nom. gentil. מִדְיָנִי, מִדְיָנִית Num. 10, 29. 25, 15. Stephano *Madianĩtai*, Philoni *Madiēnaĩoi* appellantur. Urbis quoque مَدْيَن ruinae in orientali sinus arab. litore manserant ad Abulfedae usque aetatem v. Gesen. Comment. in Jes. II, p. 244. Reland. Palaest. p. 98 sq. Winer. Lex. bibl. II, p. 450.

מָדַי f. nom. propr. *Mediae* ap. Hebraeos Gen. 10, 2. 2 Reg. 17, 6. 18, 11. Jer. 25, 25. Esth. 1, 3. et Chald. Esr. 6, 20. Dan. 5, 28. 6, 13. *Medos* ipsos significat Jes. 13, 17. 21, 2. Sed chald. *Medus* appellatur מָדָאָה (stat. emphat.) Dan. 6, 1. (f. מדיות legitur in Mischna II, 26.). De origine voc. vide conjecturas ap. Wahl. *Asien* p. 533. De Medorum historiis Rosenmueller. *Alterth.* I, p. 276 sqq.

מְדִינָה vid. sub rad. דּוּן.

מַדּוּעַ *quare?* vid. sub rad. ידע.

מַדַּי vid. sub מה.

מָה it. מַה sq. vel dag. euphon. c. lin. makkeph, vel litt. gutt. ה, ח, ע cum quacunque voc., exceptâ kamez (v. tamen 2 Reg. 8, 13. Gen. 31, 32.), it. מֶה sqq. litt. ה, ח, ע cum voc. kamez (vid. tam. Num. 13, 19. 20. Deut. 6, 20. Eccles. 3, 22. Jos. 4, 6. 21.). Passim cum inseq. voce coalescit, ut: מַזֶּה pro מַה־זֶּה Exod. 4, 2., מַלָּכֶם pro מַה־לָּכֶם Jes. 3, 15., מַתְּלָאָה Mal. 1, 13., לְמַדַּי 2 Chron. 30, 3 (pro לְמַה־דַּי *secundum id quod sufficit),* לְמַבָּרִאשׁוֹנָה 1 Chron. 15, 13. [Syr. ܡܳܢܳܐ, arab. مَا].

1) a) pronom. interrog. *quid? τί*, in interrog. tam recta 1 Sam. 4, 16. 2 Reg. 4, 13. etc. quam obliqua Exod. 2, 4. 32, 1. 1 Reg. 14, 3.; חָכְמַת־מֶה *scientia cujusnam?* Jer. 8, 9. Adde has formulas: מַה־לָּךְ *quid tibi* in animo est? quid vis? Jud. 1, 14.; מַה לִּי וָלָךְ *quid mihi tecum* negotii? Jud. 11, 12. Jos. 22, 24. 2 Sam. 16, 10. (Mt. 8, 29. Joh. 2, 4.), מַה־לָּךְ לְדֶרֶךְ מִצְרַיִם *quid ad te iter aegyptium?* h. e. quid paras, meditaris iter in Aegyptum?; מָה אַתֶּם *quid vos* sc. nuntii affertis Jud. 18, 8., אַהֲרֹן מַה הוּא כִּי וגו׳ *Aharon quid hic fecit, quod* etc.? Num. 16, 11., הִגִּידָה מַה הוּא לָהּ *indicaverat, quid sibi hic (was er ihr sei)* h. e. quaenam sibi cum eo necessitudo vel cognatio intercederet, Zach. 1, 9: מָה־הֵמָּה אֵלֶּה *quid sint* h. e. sibi velint, quid portendant *hi?* — Passim ita copulatur cum nomine (subst.), ut latine per pronom. adjectiv. exprimi debeat (quemadmodum pro eo, quod nos dicimus: *das ist meine Meinung,* Latini: *haec* est sententia mea): Ps. 30, 10. מַה־בֶּצַע *quod lucrum* (quid lucri); Esth. 5, 6. מַה־שְּׁאֵלָתֵךְ *quae est petitio tua?*, 1 Reg. 12, 16. מַה־לָּנוּ חֵלֶק *quae nobis pars?* Lxx. τίς ἡμῖν μέρις, Num. 13, 18. (מַה־הִיא (הָאָרֶץ *quae* (qualis) *sit haec terra?* 1 Sam. 28, 14. 2 Reg. 1, 7. Gen. 44, 15. Jos. 22. 16.; c. plur. 1 Reg. 9, 13. מָה הֶעָרִים הָאֵלֶּה *quales sint hae urbes?* Adde Jes. 40, 18. מַה־דְּמוּת תַּעַרְכוּ *quid imaginis* h. e. *quam imaginem fingetis?* — b) *relativi* naturam induit Jud. 9, 48. מָה רְאִיתֶם עָשִׂיתִי *quod videtis* (vidistis) *me facere,* Lxx. ὃ εἴδετε με ποιοῦντα. Ita nostrates: *was ihr mich thun sahet.* Cf. arab. مَا. Paullo aliter Num. 23, 3. דְּבַר מַה־יַּרְאֵנִי *rem quam mihi ostenderit* h. e. si quid mihi ostenderit, Lxx. ὃ ἐάν. —

c) pronom. indefinitum: *quid, was* (i. e. *etwas*), τι: Prov. 9, 13. בַּל־יָדְעָה־מָּה *non curat quidquam*, 25, 8.; sq שֶׁ *id, quod* Eccles. 1, 9. 3, 15. 22. 6, 10. (syr. et chald. ܡܳܐ ܕ, מָה דְ). Absolute dictum: *quicquid (quidvis)* Job. 13, 13. וְיַעֲבֹר עָלַי מָה *quicquid transeat super me* (propr. *transeat super me aliquid* eorum, quae transire possunt, sine discrimine), 2 Sam. 18, 23. וִיהִי־מָה אָרוּץ *quicquid accidat, ego curram.*

b) adverbium interrogandi: a) i. q. לָמָּה *cur? quare?* ut lat. *quid,* graec. τί, vern. *was*: Exod. 14, 15. מַה־תִּצְעַק *quid clamas?* Jud. 8, 1. 2 Reg. 6, 33. Ps. 42, 12. etc.; b) *quam,* Gen. 28, 16. מַה־נּוֹרָא *quam formidabilis,* Ps. 8, 2. מָה אַדִּיר *quam magnificum,* Num. 24, 5. מַה־טֹּבוּ *quam bona sunt,* Cant. 7, 2. 2 Sam. 6, 20. Prov. 30, 13.; Ps. 119, 97. מָה־אָהַבְתִּי *quam* h. e. quantopere *amo,* Job. 26, 2.; c) *quomodo, qui?* (ut gr. τί) Gen. 44, 16. מַה־נִּצְטַדָּק *quomodo nos defendamus?* Mich. 6, 3. Job. 9, 2. Exod. 10, 26.

Addunt, מָה passim *negandi* potestatem habere; minus accurate. Neque enim in *hac* voce, sed in ea, cui praemissa est, interrogatione ista vis inest. Nam Job. 16, 6. *si desisto, quid* doloris *a me discedit?* ad sensum haud dubie est: *nihil* doloris. Simil. Job. 31, 1. *foedus pepigi cum oculis meis, quid ego adverterem* etc. i. e. non erat, quod adverterem; Cant. 8, 4. מַה־תָּעִירוּ - - - אֶת הָאַהֲבָה ita vertas: *quid expergefacietis amatam, was wollet ihr wecken?* h. e. non expergefacietis. Etiam omisso pronomine in eundem sensum latine dixeris: *vos expergefacere amatam?* vern. *ihr wolltet wecken?* i. e. *wecket nicht.* Adde lat. *quid multa?* i. e. *ne multa.*

Cum praefixis: 1) בַּמֶּה, בַּמָּה a) Gen. 15, 8. בַּמָּה אֵדַע *qua re* (unde) *cognoscam?* Jud. 6, 15. Exod. 33, 16.; Jes. 2, 22. בַּמֶּה נֶחְשָׁב *quanti aestimatus erit?* b) adv. *quo modo, qua ratione* 1 Sam. 6, 2. Mal. 1, 2., *cur* 2 Chron. 7, 21. — 2) כַּמֶּה, כַּמָּה indicat aliquam vel spatii vel temporis vel numeri rationem et mensuram *(nach welchem Verhältniss, oder Maass?)*: a) *quantum, quantus* Zach. 2, 6. כַּמָּה־רָחְבָּהּ *quanta sit latitudo ejus;* b) *quamdiu, quousque* Ps. 35, 17. Job. 7, 19.; c) *quoties* Ps. 78, 40. Job. 21, 17.; d) *quot* Job. 13, 13. כַּמָּה לִי עֲוֹנוֹת *quot mihi sunt peccata?* Gen. 47, 8: כַּמָּה יְמֵי שְׁנֵי חַיֶּיךָ *quot* sunt *dies vitae tuae?* Ps. 119, 84. Zach. 7, 3. *quemadmodum feci* זֶה כַּמֶּה שָׁנִים *his quot annis!* i. e. his annis, qui tam multi sunt, 2 Chron. 18, 15: עַד כַּמֶּה פְעָמִים *usque ad quot vices* i. e. quoties. — 3) לָמָּה vel (sqq. litt. א ה ע aut nomine יְהוָה) לָמֶה (vid. tamen 1 Sam. 28, 15. Jer. 15, 18. Ps. 49, 6. etc.) *cur?* Gen. 4, 6. Exod. 2, 13. 5, 15. Dan. 10, 20. al. Cum futuro passim ita copulatur, ut sententia existat negativa: Gen. 27, 46. לָמָּה אִירָא *cur timeam* i. e. non est quod timeam, Ps. 44, 24. לָמָּה תִישַׁן *cur dormias?* i. e. non dormies; atque hac loquendi ratione dehortantes adeo et interdicentes utuntur 2 Sam. 19, 12. Prov. 5, 20., לָמָּה זֶּה gravius est: *cur tandem* Gen. 18, 13. Exod. 5, 22. 1 Sam. 17, 28. etc., in interrog. negativ. Jos. 7, 10. 1 Sam. 20, 8. al. — 4) לְמַה, unde 1 Chron. 15, 13. לְמַבָּרִאשׁוֹנָה (pro לְמַה־בָּרִאשׁוֹנָה) *propterea quod initio.* Aliud v. sub chald. מָה. — 5) עַד־מָה *quamdiu, quousque* Ps. 74, 9. 79, 5. 89, 47. Num. 24, 22. עַד־מָה אַשּׁוּר תִּשְׁבֶּךָּ, quae verba, si locus sanus est, ita interpreteris: *quousque? Assur captivum te abducet* h. e. brevi te abducet. Sed v. Rosenmueller. ad h. l. — 6) עַל־מָה, עַל־מֶה

a) *super quo?* Job. 38, 6. 2 Chron. 32, 10. עַל־מָה אַתֶּם בֹּטְחִים *qua re confiditis?*, Jes. 1, 5. עַל־מֶה תֻכּוּ *super quo*, i. e. quanam parte corporis *percuti, feriri vos possitis? worauf?*; b) adv. *cur, quare*, in interrogatione tam recta Num. 22, 32. Jer. 9, 11. Job. 13, 14. al. quam obliqua Esth. 4, 5. Job. 10, 2.

מָה, semel מָא (Esr. 6, 8.) chald. 1) *quid?*, לְמָה *propter quid? quare?* Esr. 4, 22. 7, 23. (in interrogatione negativa) i. e. si sensum spectas: *ne*; עַל מָה *quare?* Dan. 2, 15., כְּמָה *quam! quantopere!* Dan. 3, 33. — 2) *quod, quidquid* Dan. 2, 22. 4, 32. Esr. 6, 9., מָה דִי *id quod, quicquid est quod* Dan. 2, 28. 29. 45. Esr. 7, 18.

מוֹ syllaba paragogica, quae praeverbiis בְּ, כְּ et לְ additur, maxime apud poetas cf. Gesen. L. p. 629. Videtur non differre a pron. מָה; certe arab. مَا simili ratione copulatur cum praeverbiis v. Sacy Gramm. arab. I. §. 824. 26. 39., II. §. 82. Cf. בְּמוֹ, כְּמוֹ, לְמוֹ suis locis.

מָהַהּ in Kal inusit. (conferre solent مَهْ *consistere fecit* it. *blande adeoque lente incessit*, verb. denom. a particula prohibendi ad equos, camelos etc. in incessu retinendos adhiberi solita مَهْ, quae redditur *abstine, desine*, unde quadrilitt. مَهْمَهَ *increpando prohibuit*, atque hinc تَمَهْمَهَ *abstinuit, destitit*, v. Kuypers *ad Varr. ll. V. T.* c. 1. §. 2. Michaelis *Suppl.* p. 1483. Wahl ad Hab. 2, 3.). Hithp. הִתְמַהְמַהּ *cunctatus est* (q. d. *se ipsum consistere fecit, cohibuit*), sab. *id*. Praet. plur. הִתְמַהְמָהוּ Jud. 19, 8. Jes. 29, 9., 1. p. הִתְמַהְמָהְנוּ Gen. 43, 10., part. מִתְמַהְמֵהַּ 2 Sam. 15, 28., infin. הִתְמַהְמַהּ Exod. 12, 39., cum affixo הִתְמַהְמְהָם Jud. 4, 26., fut. יִתְמַהְמָהּ Habac. 2, 3.

מָהַל i. q. מוּל *circumcidit* (ita ap. Targum. et Talmudist.), trop. Jes. 1, 22. סָבְאֵךְ מָהוּל בַּמָּיִם *vinum aquâ circumcisum*, jugulatum (ut est ap. Martialem) i. e. corruptum, adulteratum. Simili ratione Arab. قطب *caedere, exscindere* dicunt v. Schultens. Opp. min. 126. et Gesen. ad loc. Jes.

מָהַר 1) *festinavit, festinanter secutus est* (مهر) Ps. 16, 4., hinc *promtus, expeditus fuit* v. Pih. et מָהִיר. — Pih. מִהַר 1) *festinavit* a) intransit. 1 Sam. 4, 14. מִהַר וַיָּבֹא *festinavit et venit*, 9, 12. 25, 34. Prov. 7, 23.; sq. infin. Exod. 2, 18., intercedente לְ Jes. 51, 14. Gen. 41, 32. Prov. 6, 18. Exod. 12, 33. Eccles. 5, 1. Ita passim per adverbium: *festinanter, cito* reddi potest 1 Sam. 23, 27. מַהֲרָה וְלֵכָה *i cito*, Gen. 27, 20. מִהַרְתָּ לִמְצֹא *cito invenisti, nactus es*, 1 Reg. 20, 41. וַיְמַהֵר וַיָּסַר *cito amovit*. Infin. מַהֵר *cito, celeriter* Exod. 32, 8. Jud. 2, 17.; b) transit. sq. accus. 1 Reg. 22, 9. מַהֲרָה מִיכָיְהוּ *festina Michaeum* h. e. cito arcesse, Gen. 18, 6.; Jes. 5, 19. יְמַהֵר מַעֲשֵׂהוּ *festinabit, accelerabit opus suum*. — 2) *promtus, expeditus est* Jes. 32, 4. לְשׁוֹן עִלְּגִים תְּמַהֵר לְדַבֵּר צָחוֹת *lingua balbutientium expedita erit ad perspicue loquendum*. — Niph. נִמְהַר *festinari, praecipitari* Job. 5, 13: *consilia versutorum praecipitantur* atque adeo irrita fiunt (cf. בהל et חוש). Part. נִמְהָר a) *rapidus, ferox* Habac. 1, 6.; b) *temerarius, praeceps* Jes. 32, 4.;

c) נִמְהֲרֵי לֵב *festini corde* h. e. quorum cor prae metu palpitat, *meticulosi* Jes. 35, 4.

II) *emit* dote uxorem Exod. 22, 15. (v. מֹהַר), arab. مهر *scripsit dotem* mulieri et ita *duxit uxorem*, coll. syr. ܡܗܪ *emit* (chald. מְהַר *mutavit*: antiquitus enim *emtio* et *venditio* rerum permutatione fiebat v. Plin. XXXIII, 1. et Feith. Antiq. Hom. II, c. 10. §. 2.).

מֹהַר m. *dos*, qua uxor *emitur* (syr. ܡܗܪܐ, chald. מוֹהֲרָא, arab. مهر v. rad. II.) Gen. 34, 12. Exod. 22, 16. 1 Sam. 18, 28. Apud orientales enim sponsa acceptâ *dote* quasi *emebatur* coll. Gen. 31, 15. 1 Sam. 18 24. Hos. 3, 2., unde מְכַר *vendidit* chald. et syr. est *desponsavit*; qu ritus hodienum apud illos obtinet conf. Thevenot in *Itiner*. L. I. c. 41 Perizonius ad Aelian. L. IV. c. 1. et Arnoldus ad Wagenseilii *Sot* p. 1200., spec. de Curdis Niebuhr. Itin. II, p. 420., de Turcis Troil in *Itiner. orient*. p. m. 717., de incolis Malabariae *Relat. Malabar* continuat. VII, p. 368. et continuat. XXIX, p. 489. Eundem morem olim secuti sunt Graeci, de quibus vid. Feithius l. c. c. 11. et German de quibus vid. Tacitus *Germ*. c. 18. adde B. Michaelis, in Potti Syl loge II, p. 81 sqq.

מָהִיר m. propr. *festinus, celer*, hinc *promtus, expeditus*, atqu adeo *peritus, expertus, geschickt* (مهر *acutus ingenio et solers fui in re exercitatus fuit et excultus*, unde ماهر *medicus peritus*, sy ܐܣܝܐ ܡܗܝܪܐ *medicus praestans* cf. Assemani Bibl. I, p. 169. III, 50 aeth. in Conj. IV. *peritum fecit, docuit* cf. Matth. 13, 52.) Ps. 45, Prov. 22, 29. Esr. 7, 6., מְהִיר צֶדֶק Jes. 16, 5. *peritus justitiae* vel se all. *promtus ad justitiam* exsequendam.

מַהֵר m. (formae dagessandae) *festinus* Zeph. 1, 14. nisi est inf v. sub ipsa rad.

מַהֲרַי nom. propr. viri 2 Sam. 23, 28. 1 Chron. 11, 30. 27, 13.

מְהֵרָה f. *festinatio, celeritas* Ps. 147, 15., בִּמְהֵרָה *cum festinatio* i. e. *cito, celeriter* Eccles. 4, 12.; alibi simpl. מְהֵרָה adverbial. legit Num. 17, 11. Deut. 11, 17. Jos. 8, 19. Jud. 9, 54. etc.

מוֹ vid. sub מָה.

מוֹאָב m. 1) m. populus *moabiticus*, a Loto (Gen. 19, 31.) originem duce adeoque Hebraeis propinquitate conjunctus Num. 21, 29. 2 Reg. 3, 2 Ps. 60, 10. Jer. 48, 11. 13. etc. — 2) foem. *terra moabitica* ab orien maris mortui usque ad Arnonem fluvium porrecta Jer. 48, 4. co Num. 21, 10. Jud. 11, 18., gr. *Μωαβῖτις* add. Joseph. Antt. 4, 4. Qu Deut 34, 1. 8. Num. 22, 1. *campestria Moabitidos* (Deut. 29, 1. *terr Moab.*) nominantur, sita Jabbocum inter et Arnonem fluvios, ea tu Amorrhaeis cesserant, pristino servato nomine. Sed postea in has ips regiones irruptionem fecisse videntur Moabitae coll. Jes. 15. 16. Vi Reland. Pal. p. 100 sqq., max. Gesen. Comment. in Jes. I, p. 500—50 addita descriptione terrae Moab. aeri incisa. — Nom. gentil. מוֹאָבִי f. מוֹאָבִית, מוֹאֲבִיָּה Ruth. 1, 4. 4, 5. 2 Chron. 24, 26.

מוּג 1) *fluxit, diffluxit, dissolutus est* (موج *fluctibus commotum e

mare et undas jactavit). Transfertur ad animum Ezech. 21, 15 (20) לְמוּג לֵב *ut diffluat, dissolvatur animus* pavore et metu, Ps. 46, 7. תָּמוּג אֶרֶץ *diffluit terra* h. e. pavore et terrore correpti ejus incolae, Am. 9, 5. — 2) transit. *diffluere fecit, dissolvit* Jes. 64, 6. תְּמוּגֵנוּ בְּיַד־עֲוֹנֵנוּ *diffluere* h. e. perire *nos facis per peccata nostra.* — Niph. נָמוֹג *diffluere factus est, diffluxit* 1 Sam. 14, 16 (turba hominum, ut nos dic. *sich verlaufen*); trop. *pavore, terrore diffluxit* Jes. 15, 4. Neh. 2, 7. Ps. 75, 4. Exod. 15, 15. al. — Pil. מוֹגֵג *diffluere fecit, liquefecit* Ps. 65, 11 (terram pluviâ), metaph. Job. 30, 22., de quo loco v. sub תּוּשִׁיָּה. — Hithpal. *liquefactus est, dissolvit se* Am. 9, 13. *omnes colles liquefient*, in humorem quasi resolventur i. e. tantam olei, vini etc. vim gignent, ut ipsi diffluxisse videantur; it. *terrore diffluxit* Nah. 1, 5. Ps. 107, 26.

מוד radix inusit. vel i. q. מוט *commotus, motus est, processit* (coll. ماد med. Je *mota, agitata fuit res*) vel i. q. מדד *extendit*; atque hoc praestat.

תָּמִיד m. 1) *perpetuitas* q. d. *tempus procedens* vel *continuo protensum.* Hinc עֹלַת תָּמִיד *holocaustum perpetuitatis* i. e. *perpetuo (quotidie) offerendum* Exod. 29, 42. Num. 18, 6. Esr. 3, 5. etc., pro quo tamen legitur עֹלָה תָּמִיד Num. 28, 3. 1 Chron. 16, 40., quod per *appositionem* intellig.: *holocaustum sacrificium juge.* Sic ארחת תמיד *demensum perpetuum* h. e. in omnem vitam alicui concessum 2 Reg. 25, 30., אַנְשֵׁי תָמִיד *viri perpetui* h. e. perpetuo in istam rem incumbentes Ezech. 39, 14.; לֶחֶם תָּמִיד *panis perpetuus* h. e. *panis facierum*, qui dici solet. — 2) ipsum *sacrificium juge* Dan. 8, 11 sqq. 11, 31. 12, 11. — 3) adverb. *perpetuo, jugiter* Exod. 25, 30. 2 Chron. 24, 14. Num. 9, 16. Deut. 11, 12. etc.

מוט *moveri, dimoveri, nutare, vacillare, labare* (arab. ماط et aeth. transit. *movere, propellere*) Jes. 54, 10. Ps. 46, 3. 60, 4. (de montibus); translate: מָטָה רַגְלִי *vacillat, nutat pes meus* h. e. in perniciem ruo, interitus mihi imminet Ps. 38, 17. 94, 18. Deut. 32, 35., ארץ מטה *terra* (res publica) *nutat, vacillat* i. e. ruinam minatur Ps. 60, 4. 46, 7.. מָטִים לַהֶרֶג *ad supplicium vacillantes, titubantes* Prov. 24, 11., צַדִּיק מָט לִפְנֵי רָשָׁע *probus vacillans coram* (ab) *improbo* i. e. ab improbo in perniciem actus Prov. 25, 26. Singulare est Levit. 25, 35. *si nutat manus fratris tui tecum* i. e. si res ejus parum prospere succedunt, Lxx. ἐὰν πένηται ὁ ἀδελφός σου, Onkel. *si pauper factus fuerit fr. tuus.* — Infin. מוֹט Ps. 38, 17., fut. יָמוּט Jes. 54, 10. — Niph. נָמוֹט 1) *id.* Ps. 82, 5., translate Ps. 17, 5. 10, 6. 13, 5. 21, 8. 2) *demissus, delapsus est.* Ita interpretantur Ps. 140, 11. יִמּוֹטוּ עֲלֵיהֶם גֶּחָלִים *demittantur in eos prunae ardentes*; sed Cthib habet יָמִיטוּ in Hiph. — Hiph. Ps. 55, 4. יָמִיטוּ עָלַי אָוֶן *declinare faciunt in me*, inferunt mihi *calamitatem*, Ps. 140, 11. sec. Cthib: *delabi faciant prunas* h. e. impers. delabantur prunae. — Hithpal. הִתְמוֹטְטָה *vacillavit* (terra) Jes. 24, 19.

מוֹט m. 1) *motio, vacillatio* Ps. 66, 9. 121, 3., trop. Ps. 55, 23. — 2) *vectis* et *feretrum*, quo aliquid *loco movetur* Num. 4, 10. 12. 13, 24. — 3) *jugum*, cum affixo מֹטֵהוּ Nah. 1, 12.

מוֹטָה f. 1) *vectis* 1 Chron. 15, 15.; מֹטוֹת עֹל *vectes jugi* Levit.

26, 13 Ezech. 34, 27., hinc 2) *jugum* ipsum Jes. 58, 6. 9. Jer. 27, 2. 28, 10 sqq.

מוּךְ *tenuem fieri, attenuari* i. e. ad paupertatem redigi Levit. 25, 25. 30. 39. 47. 27, 8. Coll. rabb. מוּךְ *attritus fuit* it. *stravit*, syr. ܡܟ *attenuatus est*. Non differt, nisi forma, a rad. מָכַךְ.

מִיכָה (*depressio*) nom. prophetae Mich. 1, 1. (qui etiam מִיכָיָה Jer. 26, 18.) et alior. 2 Chron. 34, 20. v. מִיכָהוּ.

מִיכָיָה (*depressio Jovae*) nom. propr. viror. Neh. 12, 35. (מִיכָא 11, 17. 22.); Neh. 12, 41.

מִיכָיָהוּ nom. propr. viror. 2 Chron. 17, 7.; 2 Chron. 13, 2. (al. מַעֲכָה 1 Reg. 15, 2.).

מִיכָיְהוּ nom. propr. viror. Jud. 17, 1 sqq. 1 Reg. 22, 8. (מִיכָה 2 Chron. 18, 24. מִכָהוּ 2 Chron. 18, 8. sec. Cthib); Jer. 36, 11. 13.

מוּל *praecidit, amputavit praeputium, circumcidit* (chald. מהל, ut רחם est רוּץ) Gen. 17, 23. 21, 4. Jos. 5, 3. 4. 7. Exod. 12, 44. Jer. 9, 24. Transl. Deut. 10, 16. וּמַלְתֶּם אֵת עָרְלַת לְבַבְכֶם *circumcidite praeputium cordis* (animi) *vestri* i. e. animum mihi vestrum consecrate, deposita morum studiorumque pravitate. In eundem sensum dixit Paulus περιτομὴν καρδίας ἐν πνεύματι Rom. 2, 19. et περιτ. ἀχειροποιητόν Col. 2, 11. Imp. מֹל Jos. 5, 2. — Niph. *circumcisus est, circumcidit se* Gen. 7, 24. 17, 12. 13. 14. 34, 15. Levit. 12, 3.; trop. Jer. 4, 4. *circumcidite vos Jovae* h. e. (ut bene Rosenmueller.) tollite ex animo vestro ea, quae divinae voluntati repugnant. — Pil. מוֹלֵל *succidit* (i. e. impers. *succiditur*) Ps. 90, 6. — Hiph. *excidit, delevit* Ps. 118, 10. 11. 12. — Hithpal. הִתְמוֹלֵל, Ps. 58, 8. יִדְרֹךְ חִצָּיו כְּמוֹ יִתְמֹלָלוּ *mittant sagittas, velut succisae erunt* h. e. obtusae erunt, irritae.

מוּל, semel מוֹל (Deut. 1, 1.) et מוּאל (Neh. 12, 38.): *e regione*, ἀντικρύ Deut. 11, 30. 1 Sam. 14, 5. Jos. 18, 18. Deut. 2, 19. וְקָרַבְתָּ מוּל בְּנֵי עַמּוֹן *et* cum *appropinquas* (et castra ponis) *e regione Ammonitarum*, 1 Reg. 7, 5. מוּל מֶחֱזָה אֶל מֶחֱזָה *fenestra fenestrae opposita fuit*, invicem sibi respondebant fenestrae. Hinc *coram, apud* i. q. לִפְנֵי Exod. 18, 19. הֱיֵה אַתָּה לָעָם מוּל הָאֱלֹהִים *esto tu huic populo coram Deo* h. e. intercede pro hoc p. apud Deum, caussam populi age apud D. — Cum particulis a) אֶל־מוּל *versus* (*drauf zu*, ut ἀντικρύ) Jos. 8, 33. 22, 11. Exod. 34, 3. 1 Sam. 17, 30.; b) אֶל־מוּל פְּנֵי *in frontem* alicujus rei, *a fronte, in fronte* Num. 8, 2. Exod. 26, 9. 28, 25. 37. 2 Sam. 11, 15. אֶל־מוּל פְּנֵי הַמִּלְחָמָה *in frontem proelii* h. e. in primam aciem; c) מִמּוּל α) e loco qui est coram, e regione, q. d. *a coram* Mich. 2, 8. *detrahitis togam* מִמּוּל שַׂלְמָה *super de tunica* (*oberhalb-weg*); β) *e regione, contra* 2 Sam. 5, 23. 2 Chron. 4, 10. Levit. 5, 8. 1 Reg. 7, 39.

[Plerique hoc. voc. repetunt a מוּל i. q. מָלַל, arab. مال *opposuit*; sed possit etiam cum מוּל *praecidere* componi, in quo verbo partis *anticae* notio inesse videtur. Quodsi vero מוּאל principalis est vocabulis scriptura, cum Ewaldo (krit. Grammat. p. 612.) censebis, radicem esse أول v. יאל].

מוּל | מוּאל } v. sub praeced. מוּל.

מוּלָה f. *circumcisio*, plur. מוּלֹת Exod. 4, 26.

מוּם m. 1) *macula* (ܡܘܡܳܐ *id.*, ميم *quidquid corpus deturpat*, spec. *variolae*), *labes*, *vitium* vel corporis Levit. 21, 17. 18. 22, 20 sq. vel animi Job. 11, 15. Deut. 32, 5. Prov. 9, 7. Legitur bis cum א otioso: מאוּם Job. 31, 7. Dan. 1, 4.

מוּן et מִין rad. Hebr. inusit., unde oriuntur מִין et תְּמוּנָה. Sunt, qui conferant مان (med. Je) *sulcavit, aravit*, hinc *finxit;* sed altera haec significatio non satis certa. Itaque probabilius statuit Gesenius, qui coll. مان *mentitus est*, verbum hebraicum propr. de iis, quae *videntur*, quae *aliquam speciem prae se ferunt*, dictum fuisse existimat.

מִין m. *forma, species (Art)*. Cum affixo מִינֵהוּ (v. Gesen. L. p. 213.) Gen. 1, 12. 21. 25. Levit. 11, 16 sqq.; plur. מִינִים Gen. 1, 21.

תְּמוּנָה f. 1) *imago, simulacrum* rei Exod. 20, 4. Deut. 4, 12. 15. 23. — 2) *species (Gestalt)* Job. 4, 16. Num. 12, 8. תְּמֻנַת יְהוָֹה יַבִּיט *speciem Jovae* (non symbolum duntaxat) *vidit, conspexit*, Ps. 17, 15. *satiabor specie* h. e. adspectu *tuo* (praecessit פָּנֶיךָ).

מִיץ i. q. מָצַץ *pressit, expressit, oppressit,* ماص *confricuit manu.*

מֹץ vel מוֹץ m. *gluma, palea*, folliculus frumenti *premendo* defrictus et detritus Ps. 1, 4. Job. 21, 18. Jes. 17, 13. Jos. 13, 3. etc. Chald. מוֹז.

מִיץ m. *pressura, pressio* Prov. 30, 33.

מֵץ m. *id.* vel, ut alii volunt, *pressor, oppressor* (ut sit participium formae מֵת, לֵן etc.) Jes. 16, 4.

מוּק in Kal. inusitat., Hiphil. הֵמִיק *derisit, subsannavit* Ps. 73, 8., coll. chald. et syr. מוּק, Pah. ܡܰܘܶܩ *derisit, subsannavit, mimum egit* (arab. ماق *vecors, fatuus fuit*).

מַק v. sub rad. מקק.

מוּר in Kal inusit. (de loco Jes. 38, 17. v. in מַר sub rad. מרר), Hiph. הֵמִיר 1) transit. *mutavit* aliquid Levit. 27, 10. 33. Ezech. 48, 14., Mich. 2, 4. חֵלֶק עַמִּי יָמִיר *portionem* (terram) *populi mei mutat* Deus sc. transferendo ad alium dominum. Sq. בְּ *cum al re mutavit, permutavit, commutavit* Jer. 2, 11. Hos. 4, 7. כְּבוֹדָם בְּקָלוֹן אָמִיר *gloriam eorum cum ignominia commutabo.* Absol. Ps. 15, 4. *jurat nec mutat* (sententiam suam), fere ut Terentius: *nihil mutat de uxore.* — 2) reflex. Ps. 46, 3. *mutavit se* h. e. interiit. — Niph. נָמַר (tanquam a מָרַר) *mutatus est* Jer. 48, 11. v. infra. [Syr. ܡܳܪ *emit*, Aph. *vendidit* arab. مار med. Je *vendidit,* in Conj VIII. *emit.* Sed primaria significatio inesse videtur in rad. مور *huc illuc agitata fuit res, praeteriit, transiit* cf. חָלַף et הֶעֱבִיר].

מֹר *myrrha* vid. sub rad. מרר.

מוֹרִיָּה vid. sub rad. רָאָה.

תְּמוּרָה 1) *mutatio, permutatio, commutatio*, spec. in *vendendo* et *emendo*, ubi res ab alio domino ad alium *transfertur* Ruth. 4, 7. Job. 28, 17., meton. Levit. 27, 10. 33. תְּמוּרָתוֹ *id quod cum eo permutatum est*, ἀντάλλαγμα. 2) *compensatio, retributio* Job. 15, 31. 20, 18. כְּחֵיל תְּמוּרָתוֹ *secundum vim compensationis ejus* h. e. quantum justa compensatio poscit, i. e. ex asse omnia. Paullo aliter Schultensius, cum quo facit Umbreit.

מוֹרַג (sec. aliquot codd. מֹרַג) m. *tribula, traha trituratoria* Jes. 41, 15.; sic dictam volunt, quod per aream *repetitis vicibus, nunc huc nunc illuc versetur* et *trahatur* (unde et *traha* vocatur Columellae, *trahea* Virgilio), a rad. chald. מרג *impulit, propulit*, arab. مَرَجَ *loco motus est*, et per gain مَرَغَ *volutatus est* etc. vel رَجَّ *movit, agitavit*. Sed fortasse מ est loco literae נ, ut conferri debeat نَوْرَجٌ (a وَرَجَ) *tribula, instrumentum quo fruges in area teruntur*, sive *ligneum* sive *ferreum* (h. e. ferro s. acuminibus ferreis munitum) v. Bocharti *Hieroz.* P. I. lib. 2. c. 32. p. 310. 311. Describitur talis tribula in Niebuhrii *Itinerar.* T. I, p. 151. ejusque figura aere exprimitur *ibid.* tab. 17. 5. — Plur. מֹרַגִּים (patach in chirek mutato, ut alibi) 2 Sam. 24, 22., et resoluto Dagesch forti מוֹרִיגִים 1 Chron. 21, 23. v. Winer. Grammat. chald. p. 19.

מוּשׁ I) i. q. מָשַׁשׁ: *palpavit, contrectavit* Gen. 27, 21. Hiph. *id.* Ps. 115, 7. De loco Jud. 16, 24. v. sub rad. יָמַשׁ. — II) *recessit* Jud. 7, 18. Jos. 1, 8. Jes. 22, 25. 54. 10. 59, 21., it. transit. *recedere fecit, removit* Zach. 3, 9. וּמַשְׁתִּי אֶת־עֲוֹן הָאָרֶץ הַהִיא *removebo, auferam culpam* (poenas peccatorum) *hujus terrae*. — Hiph. הֵמִישׁ 1) transit. *cedere, recedere fecit* h. e. a) *misit, dimisit (fahren lassen)* Nah. 3, 1. לֹא יָמִישׁ טָרֶף *non dimittit rapinam* (ita Abenesra), ubi tamen v. Rosenmueller.; b) *solvit, exemit* (collum), *losmachen* Mich. 2, 3. 4. 2) longe frequentius intrans. *recessit* Exod. 13, 22. 33. 11. Jes. 46, 7. Job. 23, 12. מִצְוַת שְׂפָתָיו וְלֹא אָמִישׁ *praecepta ejus* (quod attinet) *non recessi* h. e. non migravi, Jer. 17, 8. לֹא יָמִישׁ מֵעֲשׂוֹת פֶּרִי *non recedit a faciendo, producendo fructus* h. e. non desinit fructus ferre. Huc revocant plurimi etiam Nah. 3, 1. praeeunte Hieronymo: *non recedet a te rapina*.

מוּשִׁי et מֻשִׁי nom. viri propr. Exod. 6, 19. Num. 3, 20. 1 Chron. 6, 4.; Gentil. מוּשִׁי Num. 3, 33. 26, 58.

מוּת 1) mortuus est (chald. syr. sam. arab. aethiop. *id.*): a) proprie, cum de hominibus et animalibus vel naturae necessitate Gen. 42, 38. Exod. 4, 19. 7, 18. Levit. 11, 39. Deut. 4, 22. etc. vel per vim pereuntibus Jud. 6, 30. Ezech. 3, 18. 13, 19. Hab. 1, 12., tum de plantis Job. 14, 8 (*exarescere*). Frequens admodum est formula: מוֹת יָמוּת *moriendo morietur* i. e. certissime morietur, vel supplicium subibit Gen. 2, 17. 20, 7. 26, 11. Exod. 21, 12. al. *Aliqua re, ex al. re mori* dic. sq. בְּ

Jos. 10, 11. Jud. 15, 18. Ezech. 5, 12. 2 Chron. 21, 19., sq. מִפְּנֵי Jer. 38, 9. — b) translate: 1 Sam. 25, 37. *mortuum est cor ejus* i. e. obtorpuit, obstupuit; Gen. 47, 19. *terra* dicitur *mori* i. e. inculta jacere. De reb. inanim. Job. 12, 2. *moritur vobiscum sapientia;* hinc 2) *periit, interiit* Hos. 13, 1. Am. 2, 2. Prov. 15, 10. — Praet. מֵת (syr. ܡܺܝܬ) Exod. 9, 6. 7., foem. מֵתָה Exod. 7, 21., pers. 2 cum ה paragog. מַתָּה (pro מֵתָּה) Ezech. 28, 8., pers. 1. וָמַתִּי Gen. 19, 19., plur. מֵתוּ Gen. 7, 22. Exod. 4, 19. Part. praes. מֵת Gen. 20, 3. 48, 21. etc., plur. מֵתִים Exod. 12, 33., f. מֵתָה Gen. 36, 1. Zach. 11, 9. (cet. v. infra). Infin. absol. מוֹת Gen. 2, 17., constr מוּת Gen. 25, 32. Imper. מֻת Deut. 32, 50. Fut. יָמוּת, apocop. יָמֹת Deut. 33, 6. Jud. 6, 30., plur. f. תְּמוּתֶינָה pro תָּמֹתְנָה Ezech. 13, 19.

Pilel מוֹתֵת *mori fecit, interfecit* Ps. 109, 16. 34, 22. 1 Sam. 14, 33. 2 Sam. 1, 9. 10. Jer. 20, 17. Praet. 1. p. מֹתַתִּי (pro מוֹתַתִּי) 2 Sam. 1, 16. — Hiph. הֵמִית *mori fecit, occidit* Jud. 16, 30. 2 Sam. 3, 30. 14, 32. 2 Reg. 11, 20.; הֵמִית בָּרָעָב, בַּצָּמָא *fame, siti occidere* Exod. 16, 3. 17, 3., תַּאֲוַת עָצֵל תְּמִיתֶנּוּ *pigrum sua desideria occidunt* Prov. 21, 25.; particip. מְמִתִים omnia *quae vitam hominis infestant* Job. 33, 22. v. Rosenmueller ad h. l. Praet. f. cum affixo הֱמִיתַתְהוּ 2 Chron. 22, 11., pers. 2 cum ה paragog. et vau convers. וְהֵמַתָּה (pro הֲמִתָּה) Num. 14, 15. 1 Sam. 15, 3., pers. 1 וַהֲמִתִּי (pro הֲמִתִּי) Jes. 15, 3. Hos. 9, 16., sed cum affixo הֲמִיתִיו (cum Jod otioso et pro הֲמִתִּיו, hoc autem pro הֲמִתִּיו) 1 Sam. 17, 35., sic cum vau convers. וַהֲמִתִּיהָ Hos. 2, 3. — Hoph. הוּמַת *occisus est* 2 Reg. 11, 2. 2 Sam. 21, 9. subst. Exod. 19, 12. Levit. 19, 20. 20, 13. 1 Sam. 19, 11.

מוּת infin. *mori, mors* Ps. 48, 15. יְנַהֲגֵנוּ עַל־מוּת *ducet nos ad mori, mortem usque* h. e. perpetuo (parall. עוֹלָם). Sed Ps. 9, 1. legendum videtur עַלְמוּת i. e. עֲלָמוֹת (Ps. 46, 1.).

מָוֶת m. 1) mors Exod. 10, 17. Ruth. 1, 17. 1 Sam. 5, 11. 2 Sam. 12, 5. etc., spec. *pestis* Jer. 15, 2. 18, 21. [sim. arab. مَوْتَانٌ, syr. ܡܰܘܬܳܢܳܐ, chald. מוֹתָנָא et graec. θάνατος Apoc. 6, 8. 18, 8.; adde majores nostros p stem dixisse *den schwarzen Tod*]; מִשְׁפַּט מָוֶת *crimen capitale* Deut. 19, 6. 21, 22. Jer. 26, 11., בֶּן־מָוֶת *mortis reus* 1 Sam. 20, 31. 26, 16., אִישׁ מָוֶת *id.* 1 Reg. 2, 26., plur. אַנְשֵׁי מָוֶת 2 Sam. 19, 29.; אַל־מָוֶת *nonmors* i. e. immortalitas Prov. 12, 28., חֶבְלֵי מָוֶת *funes mortis* i. e. pericula mortis, vitae discrimina Ps. 18, 6. coll. Prov. 14, 27. (v. de Wette ad h. l.), עֲפַר מָוֶת *pulvis mortis* i. e. sepulcrum Ps. 22, 16., רָאָה מָוֶת *videre,* experiri, subire *mortem* Ps. 89, 49. (ἰδεῖν τὸν θάνατον Hebr. 11, 5.); de בְּכוֹר מָוֶת v. sub בְּכוֹר; עַזָּה כַמָּוֶת אַהֲבָה *potens est sicut mors* (quippe quae in omnes dominetur) *amor* Cant. 8, 6.; שַׁעֲרֵי מָוֶת *portae mortis* h. e. orci Ps. 9, 14. Job. 38, 17., πύλαι ἀΐδαο. Paullo aliter Ps. 49, 5., ubi *mors* tanq. rex et dominus orci sistitur. cf. gr. ὁ θάνατος. — 2) *pernicies, interitus* (opp. saluti, felicitati, חַיִּים) Prov. 2, 18. 11, 19. 14, 12. Jes. 25, 8. — Cum ה paragog. מָוְתָה Ps. 116, 15., in regim. מוֹת Num. 23, 10. Eccles. 3, 19., cum affixo מוֹתִי Gen. 27, 10., plur. מוֹתִים *mortes* Ezech. 28, 10.

מוֹת m. chald. *mors* Esr. 7, 26.

מֵת (adject. verbale) *mortuus, ein Todter,* sine sexus discrimine

(Gen. 23, 4.) Exod. 12, 30. Levit. 21, 11. Num. 6, 6. 1 Sam. 24, 14. 2 Reg. 23, 30. etc., trop. de *Deo commentitio, idolo* (opp. Jovae, qui est אֵל חַי) Ps. 106, 28. Jes. 8, 19. — Cum affixo מֵתִי Gen. 23, 4. 8. 13., plur. מֵתִים 2 Reg. 19, 35. Jes. 26, 14. etc., in regim. מֵתֵי Jes. 22, 2. Ps. 143, 3. [Sed מְתִים viri vid. infra].

מָמוֹת m., unde plur. מְמוֹתִים *mortes* Jer. 16, 4. Ezech. 28, 8. et sec. Cthib 2 Reg. 11, 2., ubi Kri habet מְמוּתָתִים *occisi* part. Hoph.

תְּמוּתָה f. *mors;* unde בְּנֵי תְמוּתָה i. e. *morti destinati* Ps. 79, 11. 102, 21.

מָזַג rad. Hebr. inusit., chald. *miscuit,* arab. مزج et syr. ܡܙܓ spec. *miscuit, temperavit vinum.*

מֶזֶג m. *vinum mixtum* (Lxx. κρᾶμα) i. e. מֶסֶךְ h. e. vinum aromatibus conditum (coll. Jes. 5, 22. Ps. 75, 9.) Cant. 7, 3.

מָזֶה m. *exsuctus, exhaustus, consumtus* coll. مز *sugere, exsugere,* alias מצץ; Deut. 32, 24. מְזֵי רָעָב *exsucti fame,* ut Arabes etiam loquuntur, pro *extenuatis macie* v. Schultens. *Opp. min.* p. 157. Lxx. τηκόμενοι λιμῷ.

מָזַח radix inusit. sensum *colligandi* et *constringendi* habuisse videtur, coll. rad. transpos. حزم *colligavit, constrinxit cingulo* et syr. ܡܚܙܡ *accinctus.* Inde est

מֵזִיחַ m. (حزام) *cingulum* Job. 12, 21.

מֵזַח m. *id.* Ps. 109, 19., trop. Jes. 23, 10. אֵין מֵזַח עוֹד *non est amplius cingulum* h. e. vinculum, jugum, v. Gesen. ad h. l.

מְזָרִים vid. sub rad. זרה.

מְזָוִיּוֹת plur. vid. sub rad. נזר.

מַמְזֵר v. infra suo ordine.

מָחָא 1) *feriit, percussit* (v. sq. מְחָא), sq. יָד et כַּף *complosit manum* Ps. 98, 8. Jes. 55, 12., qui exultantium gestus est. 2) sq. עַל *pertinuit ad, attigit* (de finibus) Num. 34, 11. (nostrates: *anstossen an*). — Pih. *id.* Infin. cum affixo מַחֲאֲךָ Ezech. 25, 6. Ceterum v. מָחָה.

מְחָא vel מְחָה chald. *feriit, percussit* Dan. 2, 34. 35. — Pahel *id.* Dan. 4, 32., ubi *percutere manum* vel *ad manum,* idem est quod *repellere manum, impedire* (sim. ضرب). Huc referunt nonnulli etiam מָחֵא Dan. 5, 19. (Theodot. ἔτυπτε), quod tamen alii rectius h. e. ad sententiarum concinnitatem accommodatius dictum putant pro מַחֵיא *vivere sinens.* — Ithpe. Esr. 6, 11. *evellatur de domo ejus trabs et erigatur* וּזְקִיף יִתְמְחֵא עֲלוֹהִי *et affigatur illi* (coll. vern. *anschlagen*). Sic Syr. Vulg. Ar.; alii *deleatur* (v. sub מָחָה), minus bene.

מָחָה I) *abstersit, detersit* (مسح *id.* v. Hartmann. Einl. p. 236.), ut paropsidem 2 Reg. 21, 13., scripturam Num. 5, 23., lacrimas Jes. 25, 8., os Prov. 30, 20.; hinc: *delevit* (arab. *id.*) homines Gen. 6, 7., populum Exod. 17, 14. Deut. 9, 14., nomen alicujus Ps. 9, 6., peccata alicujus

(*abstergere,* tanq. sordes, h. e. delere atque adeo *condonare*) Ps. 51, 3. Jes. 43, 25. 44, 22. — Niph. *deletus est* Deut. 25, 6. Jud. 21, 17. Prov. 6, 33. Ezech. 6, 6. *delebuntur opera vestra* i. e. simulacra Deorum vestrorum. Fut. apocop. יִמַּח (cum patach pro kamez) Ps. 109, 13. et sic quoque sec. plurimos codices Gen. 7, 23., ubi nonnulli habent וַיִּמַח *et delevit* scil. Deus vel aqua, ex fut. Kal יִמְחֶה; foem. apocop. תִּמַּח Ps. 109, 14. — Hiph. *delevit* Neh. 13, 14. (ubi fut. תֶּמַח, v. Gesen. L. p. 431.), Jer. 18, 23 (תֶּמְחִי c. *jod parag.*), Prov. 31, 3. לַמְחוֹת (pro לְהַמְחוֹת) וּדְרָכֶיךָ לַמְחוֹת מְלָכִין (*ne des*) *vias tuas ad delendos reges* i. e. noli id agere, ut bello vincas deleasque reges. Sed alii, Schultensio auctore, vertunt: *ne des vias tuas regum expugnatricibus* (מָחוֹת a מָחָה *expugnatrix*) i. e. meretricibus, quae regum animos capiunt. Satis bene.

II) *pertinuit ad, attigit* sq. עַל Num. 34, 11. v. supra מָחָא.

III) i. q. מָחַח *medullosus fuit.* Hinc Pih. *emedullavit* os (arab. مخّ Conj. II. *id.*), Pyh. מֻחָה Jes. 25, 6. מְמֻחָיִם (pro מְמֻחִים cf. Gesen. L. p. 429. not. 5.) שְׁמָנִים *pinguedines e medulla* ossium *evocatae.*

מְחִי m. *percussio,* unde מְחִי קָבָלּוֹ propr. *percussio oppositionis suae* (*rei sibi oppositae*) vel *perc. opp. sua* (v. Gesen. L. p. 732 sq.) i. e. *aries* suus *bellicus,* quo muri *percutiebantur* Ezech. 26, 9.

מָחַח radix Hebr. inusit., arab. مخّ *emedullavit os,* in Conj. IV. *medullosum fuit os.*

מֵחַ m. 1) *pinguis, obesus,* vel subst. *animal pingue* Ps. 66, 15., ut *aries* s. *ovis;* nam radix arab. spec. de *ove obesa* dicitur, unde مُخِيخَة *pinguis ovis.* — 2) *dives* Jes. 5, 17., ubi v. Rosenmueller.

מֹחַ m. *medulla* Job. 21, 24., arab. مُخّ, chald. מוֹחָא, syr. ܡܘܚܐ *id.*

מַחֲלַת v. sub rad. חלת.

מְחֻסְפָּס vid. sub rad. חסף.

מָחַץ 1) *agitavit* et *concussit rem in re* (مخض), ut pedem in sanguine Ps. 68, 24.; deinde 2) gener. *percussit, concussit,* adeoque *fregit, contrivit* (مخص *id.*), ut hominem Ps. 18, 39. Job. 5, 18., caput alicujus Ps. 68, 22. 110, 6. Hab. 3, 13., lumbos alic. Deut. 33, 11. Num. 24, 8. חִצָּיו יִמְחָץ *tela ejus* (hostis) *franget* (populus). — Trop. Job. 26, 12. *percutit superbiam maris* h. e. compescit fluctus.

מַחַץ m. *contusio, fractio, fractura* Jes. 30, 26.

מָחַק *percussit, contudit* Jud. 5, 26. (مخق *delevit,* in Conj. II. *perdidit,* sec. Lette ad Cant. Debor. p. 159. propr. *rasit, tersit, polivit,* deinde *percussit* adeoque *delevit,* ut Latini dicunt *tergere caput fustibus* cf. sab. ܡܚܩ *rasit, delevit*).

מָחַר radix inusit. i. q. מָכַר (מהר) *vendidit,* unde oritur:

מְחִיר m. *pretium* a) id quo merces venduntur (*Kaufpreis*) 1 Reg. 21, 2. Prov. 17, 16. 27, 26. Job. 28, 15., בִּמְחִיר *pretio soluto* 2 Sam. 24, 24., opp. לֹא בִמְחִיר *nullo pretio soluto, gratis* Jes. 45, 13. 55, 1. —

b) i. q. *merces*, laboris praemium (*Lohn*) Mich. 3, 11. (parall. שֹׁחַד), Deut. 23, 19. מְחִיר כֶּלֶב *pretium canis* h. e. quod datur scorto masculo. Huc referunt etiam Dan. 11, 39. *distribuet terram* בִּמְחִיר *tanquam pretium* (praemium) sc. obedientiae. Sed possit ambigue dictum videri ita, ut simul *pretii solvendi* notionem complectatur v. B. Michaelis et Bertholdt. ad h. l. — Plur. מְחִירִים Ps. 44, 13.

מָחָר m. (chald. מְחָר) 1) adject. *crastinus*, יוֹם מָחָר *dies crastinus* Jes. 56, 12. Prov. 27, 1., בְּיוֹם מָחָר *die crastino, cras* Gen. 30, 33. — 2) adv. *cras* Jud. 20, 28. 1 Sam. 20, 5. 2 Reg. 6, 28., לְמָחָר *in diem crastinum* Num. 11, 18. Esth. 5, 12. Exod. 8, 19. εἰς αὔριον, *auf morgen*, כָּעֵת מָחָר *circa hoc tempus cras* 1 Reg. 19, 2., pro quo Jos. 11, 6. legitur: מָחָר כָּעֵת הַזֹּאת; 1 Sam. 20, 12: כָּעֵת מָחָר הַשְּׁלִשִׁית *tempore crastino* aut (per asyndeton) *perendie*. — Passim ponitur in univ. pro *posthac*, *in posterum* Gen. 30, 33. Exod. 13, 14. etc. Origo voc. latet. Certe non placent, qui a syr. ܡܫܚ, cui *metiendi* et *definiendi* notionem tribuunt, derivant, quasi *dies crastinus* sit de reliquo tempore futuro praecise *definitus!*

מָחֳרָת f. *posterus, sequens* dies Num. 11, 32. addito voc. יוֹם. Cum praefixis (omisso יוֹם) a) לְמָחֳרָת *postero die, postridie* (*auf, für d. folg. T.*) Jon. 4, 7., in stat. regim. 1 Chron. 29, 21. לְמָחֳרַת הַיּוֹם *postridie ejus diei* (pr. *auf den folg. T.*), c. affixo 1 Sam. 30, 17. לְמָחֳרָתָם (quod pleonastice dictum videtur, nisi ם est adverbiorum exitus, ut in הִנָּם. יוֹמָם v. l.); b) מִמָּחֳרָת *postridie* Gen. 19, 34. 2 Sam. 11, 12. Jer. 20, 3., in regim. מִמָּחֳרַת הַשַּׁבָּת *inde a postero die sabbati* Levit. 23, 15.; עַד־מִמָּחֳרַת *usque ad posterum diem* Levit. 23, 16.

מַחְתָּה v. sub rad. חתה.

מְטָא chald. (hebr. מָצָא) *pertigit* Dan. 4, 8. 17. 19., *pervenit* Dan. 6, 24. 25. 7, 13., *advenit* Dan. 7, 22.; sq. עַל pers. Dan. 4, 21. *decretum Dei* דִּי מְטָת עַל מַלְכָּא *quod venit super, in regem* i. e. hoc est id, quod divinitus accidit regi.

מַטֶּה, מַטָּה et מִטָּה vid. sub rad. נטה.

מָטַל rad. hebr. inusit., arab. مطل *cudit, cudendo in longum extendit.*

מְטִיל m. *vectis* ferreus, in longum *cusus et extensus* Job. 40, 18.

מָטַר *pluit*, in Kal inusit., Niph. *pluvia irrigatus est* Am. 4, 7. — Hiph. הִמְטִיר *pluit* h. e. *pluere fecit* (Jova) Gen. 2, 5. 7, 4. Am. 4, 7., *pluviam demisit, pluit* (nubes) Jes. 5, 6. Job. 38, 26.; sq. acc. grandinem *pluit* Exod. 9, 18., ignem et sulphur Gen. 19, 24., mannam Ps. 78, 24., panem Exod. 16, 4., trop. iram Job. 20, 23.

מָטָר m. *pluvia* (differt a גֶּשֶׁם et זֶרֶם *imbre*) Exod. 9, 33. 34. Deut. 11, 17. Jes. 4, 6. etc. מְטַר־אֶרֶץ *pluvia terrae* h. e. qua terra irrigatur Deut. 11, 14., נָתַן מָטָר *pluviam dare*, cadere jubere Job. 5, 10. Jes. 30, 23. Plur. מְטָרוֹת Job. 37, 6.

מִי pron. 1) interrogat. person. *quis* (qui)? *quae?* in interrogatione et recta Gen. 24, 65. 33, 8. Jud. 1, 1. 9, 28. Esth. 6, 4. Ruth. 3, 9. al.

et obliqua 1 Sam. 14, 17. 1 Reg. 1, 20. Ps. 39, 7.; genit. בַּת מִי *cujus filia?* Gen. 24, 20. 47. 1 Sam. 17, 55. 58. Jer. 44, 28., dat. לְמִי Gen. 32, 18. Ruth. 2, 5., acc. אֶת־מִי 1 Sam. 12, 3. Cum nom. *rei*, in quo tamen personae notio simul inest vel inesse cogitatur, copulatum vides Gen. 33, 8. מִי מַחֲנֶה *quae* haec *castra*, Mich. 1, 5. (ubi de *auctore* sceleris quaeritur, ut jam perspexerunt judd. intptt.), Cant. 3, 6., ubi v. Ewald. Passim praemittitur מִי interrogationi *negativae*: מִי מָנָה עֲפַר יַעֲקֹב *quis numeravit pulverem Jacobi?* h. e. *nemo n.* Num. 23, 10. Jes. 53, 1. 1 Sam. 2, 25. *Futuro* junctum saepe *optandi* vim habet 2 Sam. 15, 4. מִי יְשִׂמֵנִי שֹׁפֵט *quis me judicem constituat?* h. e. utinam me judicem constituant! 2 Sam. 23, 15. Ps. 4, 7. al.; inprimis frequens est formula מִי יִתֵּן sq. vel integra sententia vel accusativo: מִי יִתֵּן וְהָיָה *quis dabit, ut sit* (utinam sit) Deut. 5, 26. מִי יִתֵּן יָדַעְתִּי *quis dabit ut sciam?* i. e. utinam sciam! Job. 23, 3. מִי יִתֵּן אֱלוֹהַּ דַּבֵּר *utinam Deus loquatur* Job. 11, 5., מִי יִתֵּן עֶרֶב *quis dabit vesperam* i. e. utinam sit vespera Deut. 28, 67. Ps. 14, 7. Denique in *adverbium* abire dicunt: *quî, quomodo?* Sed non opus. Certe in omnibus quos afferunt locis *pronominis* notio teneri potest: Jes. 51, 19. מִי אֲנַחֲמֵךְ *quis ego te consoler?* h. e. quis (qualis) ego sim, qui te consoler, Am. 7, 2. 5. מִי יָקוּם יַעֲקֹב *quis*, qualis *consistet* vel *surgat Jacobus, als wer soll er (be-) aufstehen?* — 2) relat. *qui, quicunque*, ὅστις, ὃς ἄν Prov. 9, 4. מִי־פֶתִי יָסֻר הֵנָּה *quicunque fatuus est, huc devertat* (propr. *quis est fatuus? accedat huc*), Jud. 7, 3. Exod. 24, 14. al., it. *quisque* 2 Sam. 18, 12. שִׁמְרוּ־מִי בַּנַּעַר *custodite quisque* vestrûm *hunc puerum* (ubi tamen verss. antiquae et aliquot codd. habent לִי), מִי אֲשֶׁר *quicunque* Exod. 32, 33. מִי אֲשֶׁר חָטָא לִי *quicunque in me peccat*, 2 Sam. 20, 11. it. מִי הָאִישׁ אֲשֶׁר Deut. 20, 5. 6. 7. Jud. 10, 18., מִי־הָאִישׁ Deut. 20, 8.

Cum praefixis occurrit בְּמִי *per quem?* 1 Reg. 20, 14. לְמִי *cui?* v. supra, *in quem?* 1 Sam. 9, 20., *propter quem?* Jon. 1, 8., unde בְּשֶׁלְּמִי *propter quem?* Jon. 1, 7., pro quo v. sq. legitur בַּאֲשֶׁר לְמִי etc.

מִיכָאֵל (*quis Deo similis?*) nom. archangeli, qui genti Israel. praefuit Dan. 10, 13. 21. 12, 1. — et viror. complurium 1 Chron. 27, 18.; 2 Chron. 21, 2.; Esr. 8, 8. etc.

מִישָׁאֵל (*quis* est *qui Deus* sit) nom. propr. viror. Exod. 6, 22. Levit. 10, 4.; Dan. 1, 6. 2, 17.; Neh. 8, 4.

מַיִם m. (plur. a singul. מַי, coll. arab. مَآءٌ, aethiop. ማይ, sab. ܡܝܐ v. Gesen. L. p. 537.), in regim. מֵי et aliâ forma gem. מֵימֵי (Exod. 4, 9. 7, 19. etc.) aqua, aquae Gen. 24, 14. Exod. 2, 10. 14, 21. Deut. 2, 6. 2 Sam. 21, 10. etc. Construitur a) cum adjectivo plur., ut מַיִם רַבִּים Ps. 18, 17., מַ׳ טְהוֹרִים Ezech. 36, 25., מַ׳ חַיִּים *aquae vivae* i. e. scaturientes Levit. 14, 50., מַ׳ קְדֹשִׁים Num. 5, 17.; b) cum verbo et plur. Gen. 7, 19. 8, 5. Jud. 15, 19. Job. 14, 11. Ezech. 47, 1., et singul. Gen. 9, 15. Levit. 11, 34. 38. Num. 20, 2. 24, 7. 1 Reg. 3, 9. 15. Ps. 124, 5. (in quibus locis omnib. *praemittitur* verbum v. Gesen. L. p. 713.), Num. 19, 13. 20. (ubi *postpositum* est verbum). Passim *aquae* sq. nom. geogr. intellig. de *fonte aut rivulo* in agro alicujus oppidi orto, ut Jos. 16, 1. מֵי יְרֵחוֹ, Jos. 15, 7. מֵי עֵין שֶׁמֶשׁ, adde Jos. 15, 9. 18, 15. Jer. 48, 34. it. de *fluvio* urbi vicino Jes. 15, 9. Jud. 5, 19. Simil. lat. *aqua Albana* (i. e. lacus Alb.) Cic. Div. 1, 44. — Translatus voc. usus his max. locis illustratur: Job. 15, 16. *bibit nequitiam ut aquam* i. e. plenis haustibus

h. e. totus imbutus nequitia est, 34, 7.; Ps. 18, 17. יַמְשֵׁנִי מִמַּיִם רַבִּים *extraxit me ex aquis multis* h. e. summis periculis (Ps. 32, 6. 69, 2. al.); Jes. 48, 1. יָצָא מִמֵּי׳ *ex alicujus aqua, fonte prodire* h. e. ex ejus semine, add. Ps. 68, 27. (arab. ما *semen admissarii* pers. آب پشت *aqua dorsi*). — Cum he loc. הַמַּיְמָה *ad aquam* (fluvium Nili) Exod. 7, 15. 8, 16.

מֵידְבָא (*aquae tranquillitatis, tranquillae?* cf. arab. دبأ *quiescere*) nom. propr. oppidi in agro Ruben. Num. 21, 30. Jos. 13, 9. 16., quod posteriore aetate Moabitae occuparunt Jes. 16, 2., *Μηδαβά* 1 Macc. 9, 36., *Μεδάβα, Μεδάβη* ap. Joseph.; nunc quoque nomen *Madaba* mansit auctoribus Seetzenio et Burckhardto (II. p. 625. coll. p. 1063.).

מֵי־הַיַּרְקוֹן oppid. in tribu Dan. Jos. 19, 46. Sed LXX. pro lacu habuerunt: *θάλασσα Ἱεράκων*.

מֵי־נֶפְתּוֹחַ (v. פתח) nom. propr. fontis in finibus Jud. haud procul ab Hierosol. Jos. 15, 9. 18, 15.

מִין vid. sub rad. מון.

מִיץ vid. sub rad. מוץ.

מֵישַׁךְ juvenis jud., qui in aula Nebucadnez. educabatur (hebr. מִישָׁאֵל) Dan. 1, 7. 2, 49. 3, 12.; sec. Lorsbach. pers. میز شاه *hospes regis*; sed Bohlen. optionem dat. inter has duas explicationes: میشاخ *ramus vitis*, میشک *agnus*.

מָכַךְ i. q. מוּךְ: *attenuari, deprimi, considere*. Trop. Ps. 106, 43. *deprimuntur* h. e. pereunt *propter peccata*. — Niph. Coh. 10, 18. proprio sensu: *contignatio deprimitur, considit*. — Hoph. Job. 24, 24. הֻמְּכוּ (per chald. pro הוּמַכּוּ) *deprimuntur* i. e. corruunt, pereunt.

מָכַל, arab. مكل *parum aquae continuit* puteus, unde

מִיכָל m. 2 Sam. 17, 20: מִיכַל הַמַּיִם *paucitas aquae, rivus exiguus* parum aquae habens; مكل et مكول *pauper aquae puteus*, مكلة *parum aquae*.

מִיכַל (*id.*) filia Sauli, uxor Davidis 1 Sam. 14, 49. 19, 11 sqq. 2 Sam. 6, 16 sqq.

מַכֹּלֶת vid. sub rad. אכל.

מֶכֶס vid. sub rad. כסס.

מָכַר 1) *vendidit* (arab. مكر, syr. ܡܟܪ *id.*) Ruth. 4, 3. Levit. 25, 16. 29. Ezech. 7, 13. Neh. 13, 16. Zach. 11, 5., sq. בְּ pretii Am. 2, 6.; *mulierem vendere* est *desponsare, in matrimonium collocare* (v. Winer. Lexic. bibl. I, p. 185.) Gen. 31, 15. Deut. 21, 14. Exod. 21, 8. — 2) *in potestatem* (hostis) *tradidit* vel terram Ezech. 30, 12. vel populum Ps. 44, 13. Jud. 4, 9. Deut. 32, 30. — Infin. cum affix. מִכְרָהּ Exod. 21, 8. et מִכְרָם Neh. 13, 15., imper. cum ה paragog. מִכְרָה Gen. 28, 31., fut. יִמְכֹּר Exod. 21, 7. — Niph. נִמְכַּר *venditus est* Levit. 25, 34. Ps. 105, 17. Neh. 5, 8. Jes. 50, 1 (ad quem loc. v. Gesen.), it. *se ipsum vendidit* Levit. 25, 39. 42, 47. 50. Deut. 15, 12. — Hithpah. הִתְמַכֵּר *venditus*

est Deut. 28, 68., it. *vendidit* h. e. *tradidit se* 1 Reg. 21, 20. 25. 2 Reg. 17, 17.

מָכִיר 1) filius Manassis Gen. 50, 23. Num. 27, 1. al., poet. pro *Manassitis* Jud. 5, 13. 2) alius 2 Sam. 9, 4. 17, 27. — Patronym. מָכִירִי Num. 26, 29.

מֶכֶר m. 1) *res venalis* sive quae *venditur* Neh. 13, 16. — 2) *pretium,* quo *venditur;* cum affixo מִכְרָם Num. 20, 19.

מְכֹרָה, מְכוּנָה et מְכֵרָה vid. sub rad. כּוּר.

מִמְכָּר m. 1) *venditio* Levit. 25, 27. 29. 50. — 2) metonym. *res, quae venditur* Levit. 25, 14. Dan. 18, 8. Neh. 13, 20. vel *vendita est* Ezech. 7, 13.

מִמְכֶּרֶת f. *venditio* Levit. 25, 42.

מָלֵא et **מָלָא** 1) transitive *implevit, complevit, replevit, explevit,* sq. acc. loci 1 Reg. 8, 10. *nubes implebat domum* Exod. 40, 34, sq. dupl. acc. et loci et rei qua quid impletur Ezech. 30, 11. מָלְאוּ אֶת־הָאָרֶץ חָלָל *implebunt terram occisis,* Ezech. 8, 17. 1 Reg. 18, 34. Adde hos locos: Job. 36, 17. אִם דִּין רָשָׁע מָלֵאתָ *si caussam* h. e. culpam *improbi imples;* Esth. 7, 5. מְלָאוֹ לִבּוֹ לַעֲשׂוֹת כֵּן *implevit animum suum* i. e. ausus est ita facere (Lxx. ἐτόλμησε ποιῆσαι); Jer. 51, 11. מִלְאוּ הַשְּׁלָטִים *implete* (brachiis) h. e. induite *scuta;* Exod. 32, 29. מִלְאוּ יֶדְכֶם לַיהוָֹה *implete manum vestram Jovae* h. e. offerte gratam Jovae oblationem v. Rosenmueller. ad h. l. — 2) intransit. *implevit se, impletus, repletus est, plenus fuit* (arab. مَلَأَ et syr. ܡܠܐ *id.*) 2 Reg. 4, 6. Job. 20, 22., sq. acc. rei, *qua* quid impletur Levit. 19, 29. Job. 21, 24. Ps. 10, 5. 33, 5. Jes. 1, 15. al.; אֶת־חֲמַת יְהוָֹה מָלֵאתִי *irâ Jovae plenus sum,* ita non possim non mala vobis nunciare Jer. 6, 11. (ad quem l. v. Schnurrer. Diss. p. 159.) adde Mich. 3, 8. Job. 38, 18.; trop. תִּמְלָאֵמוֹ נַפְשִׁי *animus meus explebitur iis* h. e. eorum caede Exod. 15, 9. — Sexcenties dicitur *tempus* aliquod *(Zeitraum) impleri, compleri* (ita etiam Lat.) h. e. perfici, peragi Gen. 29, 21. מָלְאוּ יָמַי *dies mei* (h. e. mihi constituti) *completi sunt, meine Zeit ist um,* 1 Sam. 18, 26. Num. 6, 5. Levit. 8, 33. Jer. 29, 10. Ezech. 5, 2., כֵּן יִמְלְאוּ יְמֵי הַחֲנֻטִים *sic* (i. e. hoc dierum numero) *completur,* perficitur *tempus conditurae* i. e. tot diebus absolvitur conditura Gen. 50, 2. Esth. 2, 12., sq. infin. Gen. 25, 24. וַיִּמְלְאוּ יָמֶיהָ לָלֶדֶת *completum fuit tempus ad pariendum* h. e. aderat tempus pariendi. Sim. πληροῦσθαι in N. T.

In praeter. forma מָלֵא persaepe legitur, altera vero מָלָא semel duntaxat Esth. 7, 5. et haec quidem transitivo sensu (v. Gesen. L. p. 232.), ista intransitivo, si locum Job. 36, 17. excipis, ubi tamen nonnulli intransitive vertunt. Pers. 1. מָלֵאתִי Jer. 6, 11. et מָלֹתִי Job. 32, 18., plur. מָלְאוּ et מָלוּ Ezech. 28, 16., in pausa מָלֵאוּ Jes. 1, 15. Infin. מְלֹאת (v. Gesen. L. p. 417.) Levit. 8, 33., מְלֹאות Jer. 25, 12. Job. 20, 22. et sec. Kri Esth. 1, 5., מְלֵאת Levit. 6, 12. 2 Reg. 4, 6., מְלוֹאת sec. Cthib Esth. 1, 5. sed Kri habet מְלֹאות cum ו otioso. Fut. יִמְלָא Exod. 15, 9.

Niph. נִמְלָא *impletus, completus, expletus est,* sq. vel acc. ejus rei qua quid impletur Cant. 5, 2. Exod. 1, 7. 2 Reg. 3, 10. Ezech. 10, 3.

2 Sam. 23, 7. vel מִן (alicujus rei parte) Ezech. 32, 6. (מִדָּם *αἵματος*); semel sq. בְּ Hab. 2, 14. Adde has formulas: Eccles. 6, 7. הַנֶּפֶשׁ לֹא תִמָּלֵא *anima, desiderium non explebitur* coll. Exod. 15, 9. 2 Sam. 23, 7. יִמָּלֵא בַרְזֶל וְעֵץ חֲנִית *impletur (impleri solet)* h. e. instrui, armari solet *ferro et hasta* cf. Pih. n. 1. a.; de *tempore* legitur Job. 15, 32.

Pih. מִלֵּא, semel מִלָּא (Jer. 51, 34.) *implevit, complevit, explevit:* 1) vacuum aliquid, sq. acc. rei *qua* impletur 1 Reg. 18, 35. Job. 22, 18. Jer. 31, 25. al., rarius sq. מִן Jer. 51, 34. Levit. 9, 17. Notandae hae formulae: a) 2 Reg. 9, 24. מִלֵּא יָדוֹ בַקֶּשֶׁת *implevit manum suam arcu* h. e. prehendit, cepit arcum (cf. Niph. b.); de loco Zach. 9, 13. v. infra; b) 2 Chron. 29, 31. מִלֵּאתֶם יֶדְכֶם לַיהוָה *implevistis manum vestram Jovae* h. e. larga manu obtulistis dona 1 Chron. 29, 5. 2 Chron. 13, 9. v. Exod. 32, 29. sub Kal.; c) Exod. 28, 41. מִלֵּאתָ אֶת־יָדָם *implebis manum eorum* sc. sacerdotum h. e. initiabis, inaugarabis eos; sacerdotibus enim novitiis videntur, tanquam muneris sacri signum, instrumenta et vasa sacra in manus tradita esse (coll. Exod. 29, 24.) Exod. 29, 9. Levit. 21, 10. Num. 3, 3.; d) 1 Chron. 12, 15. *Jordanes* מְמַלֵּא עַל כָּל־גְּדוֹתָיו *implens* (alveum aquis) et effundens *super omnes ripas*; e) *implere desiderium, appetitum* Prov. 6, 30. Job. 38, 39., *vota* Ps. 20, 6.; f) *gemmas implere* h. e. inserere Exod. 28, 17. 31, 5. 35, 33. Inversa ratione dictum est: *gemmas implere* (*einfüllen*) pro *gemmis implere*. Cf. Jes. 65, 11. *mixtum* (libamem) *implere* pro: poculum libamine implere. — 2) i. q. plenum h. e. integrum, justum, perfectum reddidit 1 Sam. 18, 27. וַיְמַלְאוּם לַמֶּלֶךְ *implerunt*, plena fecerunt *regi praeputia* h. e. plenum eorum numerum dedit, 1 Reg. 1, 14. *complebo verba tua* i. e. addam, quod deesse videbitur, *ich will sie ergänzen.* Huc spectant formulae: a) *tempus implere* Gen. 29, 27. *imple hanc septimanam* h. e. totam perage, v. 28., Job. 39, 5. *menses, quos implent* h. e. peragere debent a conceptione ad partum *ibices.* Transit. Dan. 9, 2. Deus dicitur 70 *annos implere* h. e. elabi velle, add. Exod. 23, 26.; b) *implere* vaticinium h. e. facere ut eventum habeat, ut ratum sit (nam si exitu caret, imperfectum est et mancum) 1 Reg. 2, 27., it. *promissum implere* 1 Reg. 8, 15. (ut Plin. in epp. dixit); c) Jer. 4, 5. *clamate et complete* vocem h. e. plena, alta voce clamate (Vulg. clamate *fortiter*) v. Rosenmueller. ad Zach. 9, 13.; d) praegnanter dicta haec sunt: מִלֵּא (לָלֶכֶת) אַחֲרֵי יְהוָה *implere post Jovam* h. e. plene, plena obedientia sequi Jovam, jussa ejus plene exsequi Num. 14, 24. 32. Deut. 1, 36. Jos. 14, 8. 9. 14. 1 Reg. 11, 6. Ex eodem genere videtur esse Zach. 9, 13. מִלֵּא קֶשֶׁת; Arabes enim dicunt: *implevit* attrahere *arcum* i. e. plena vi, valide tetendit, concisius: *implere arcum* (syr. ܡܰܠܺܝ ܩܶܫܬܳܐ). — Praet plur. מִלְאוּ (emisso dagesch pro מִלְּאוּ) Num. 32, 11. Infin. מַלֵּא et מַלֹּאת Exod. 31, 5. 35, 33. et sec. Kri 1 Chron. 29, 5., ubi Ctib habet מַלְּאוֹת, ut 2 Chron. 36, 21. et Dan. 9, 2. Imper. plur. מַלְאוּ (pro מַלְּאוּ) Jer. 4, 5., fut. יְמַלֵּא, semel יְמַלֶּה Job. 8, 21., plur. יְמַלְאוּ Gen. 42, 25. — Puh. part. plur. מְמֻלָּאִים *impleti*, gemmis scil. insititiis Cant. 5, 14.

Hithpah. fut. plur. cum Nun paragog. in pausa יִתְמַלָּאוּן *complent se* h. e. pleno numero, frequentes conveniunt, congregantur Job. 16, 10. Alii: *consentiunt, conspirant* ex تَمَلَّأَ *concors cum alio fuit* v. Schultens. ad h. l.

מְלָא chald. *implevit, complevit* Dan. 2, 35. — Ithpeh. הִתְמְלִי *repletus est* Dan. 3, 9.

מָלֵא m., foem. מְלֵאָה, 1) intransit. plenus a) oppos. *vacuo:* Gen. 41, 22., sq. vel acc. rei, qua quid plenum est Num. 7, 14. 20. 26. Deut. 6, 11, vel genit. Jes. 1, 21. מְלֵאֲתִי מִשְׁפָּט *plena justitiae* (de forma voc. v. Ewald. Gr. p 377.); b) oppos. *tenui* et *imperfecto* (gr. πλήρης) Gen. 23, 9. 1 Chron. 21, 22. 24. כֶּסֶף מָלֵא *pecunia plena* h. e. justa; substant. Ps. 73, 10. מֵי מָלֵא *aquae plenitudinis* h. e. largae; adverb. Jer. 12, 6. *vociferati sunt plene, plena, alta voce,* Nah. 1, 10. *consumentur ut stipula arida plene* h. e. vel ad unum omnes vel penitus. — 2) active *implens, replens* Jes. 6, 1. Jer. 23, 24.

מְלוֹא, מְלֹא, semel מְלוֹ (Ezech. 41, 8.) m. *plenitudo, plenitas,* sq. genit. a) Levit. 2, 2. Exod. 9, 8. *plenitudo pugilli* h. e. *pugillus plenus* coll. Eccles. 4, 6., alibi de toto alicujus rei complexu, ut *plenitudo staturae* h. e. tota statura, quanta quanta est 1 Sam. 28, 2., *plenitudo decempedae* h. e. plena, integra decempeda Ezech. 41, 8.; hinc *multitudo, turba, manus* (arab. مَلَأ) Jes. 31, 4. Gen. 48, 19.; b) id, quo quid impletur ut Am. 6, 8. *urbs et plenitudo ejus* h. e. omnia, quae implent urbem, Ps. 24, 1. 96, 11. Jes. 34, 1., מְלֹא בֵיתוֹ כֶּסֶף וְזָהָב *domus ejus plena auro argentoque (die Fülle seines Hauses an Gold u. Silber)* Num. 22, 18. Cf. gr. πλήρωμα.

מְלֵאָה f. frumenti vel vini ea pars, quae Jovae offeri debebat Exod. 22, 28. (Lxx. ἀπαρχαί) Num. 18, 27. Deut. 22, 9. Dissentiunt in origine hujus significationis explicanda. Plerique (in his etiam Rosenmueller.) מְלֵאָה esse censent: *fructus plenae maturitatis;* alii *abundantiae* vim huic voc. tribuunt, non male; possis tamen etiam ad istam verbi notionem revocare, quam supra Kal 1. extr. et Pih. 1. b. explicuimus.

מִלּוֹא m. *vallum* vel *castellum* cum *vallo,* terra et lapidibus *oppleto et aggesto,* coll. chald. מְלִיתָא et מוֹלְיָא *agger, vallum.* Tale *vallum* fuit a) ad montem Zion 2 Sam. 5, 9. 1 Reg. 9, 15. 24. 1 Chron. 11, 8. 2 Chron. 32, 5., quod κατ' ἐξοχὴν מִלּוֹא, alibi בֵּית מִלּוֹא *domus* sive *locus valli* vocatur 2 Reg. 12, 21.; b) Sichemi Jud. 9, 6. 20.

מִלֻּאִים m. plur. 1) *impletiones* i. e. *inaugurationes, consecrationes* sacerdotum (conf. rad. Pih. 1. c.) Exod. 25, 7. 29, 22. 27. 31. Levit. 8, 22. 29., cum affixo מִלֻּאֵיכֶם Levit. 8, 33., metonymice *sacrificium, quo fiebat inauguratio* Exod. 29, 34. Levit. 7, 37. 8, 28. 31. — 2) *insitiones,* unde אַבְנֵי מִלֻּאִים *lapides insititii,* quibus palae sive fundulae *implentur* Exod. 25, 7. 35, 9. 27., pro quo occurrit מִלּוּאִים 1 Chron. 29, 2.

מִלֻּאָה f. *impletio* i. e. *insitio* gemmarum Exod. 28, 17., plur. cum affixo מִלּוּאֹתָם Exod. 28, 20. 39, 13.

מִלֵּאת f. (per syncopen pro מְלֵאָת) vulgo *pala* sive *fundula,* quae gemma insititia *impletur,* metaphor. *cavitas* sive *fundus oculi* (q. d. gemmae) Cant. 5, 12. Sed vide, an מ׳ potius significet *plenitudinem,* ita ut עֵינַיִם יֹשְׁבוֹת עַל־מ׳ opponantur *oculis conditis, concavis,* macilentis.

מָלַח duplex radix est pro duplici appellatione litt. ח: I) i. q. ملح *longe, cito abiit, evanuit,* in Conj. V. *avellit, dimovit.* Inde Niph. *abigi,*

evanescere Jes. 51, 6. v. Michaelis *Suppl.* p. 540. Cf. etiam infra מְלָחִים. — II) *salivit,* arab. ملح, significatione petita a sq. nomine מֶלַח *sal,* v. infra.

מֶלַח m. *sal,* مِلْح et مِلْح, Gen. 19, 26. Deut. 19, 23. Jud. 9, 45. etc.; יָם הַמֶּלַח *mare salis* h. e. mare mortuum seu lacus Asphaltites Gen. 14, 3. Num. 34, 4. Deut. 3, 17.; מִכְרֵה מֶלַח *fodina salis* Zeph. 2, 9.; בְּרִית מֶלַח *foedus salis,* بِرٌّ ملح, *promissio sancta, irrevocabilis* (sal enim, quippe corruptionis expers, est *diuturnitatis* et *perpetuitatis* imago) Num. 18, 19. 2 Chron. 13, 5. (v. Rosenmueller. *Morgenl.* II, p. 149 sqq.); מֶלַח בְּרִית *sal foederis* h. e. in signum foederis et amicitiae cum Deo initae addendus sacrificiis Levit. 2, 13., ubi v. Rosenmueller. De עִיר מֶלַח et גֵּיא מֶלַח v. sub his vv. — A nomine מֶלַח significationem accipit verbum

מָלַח *salivit* Levit. 2, 13. — Pyh. part. מְמֻלָּח *salsum, salitum* Exod. 30, 35. — Hoph. הָמְלֵחַ הֻמְלַחַתְּ *saliendo salita es* vel *aqua sale macerata lota es* Ezech. 16, 4. De more illo infantes recens natos *sale* conspergendi conf. Hieron. ad h. l. Galenus de *Sanitat.* I, 7. Idem hodieque apud Arabes obtinet, ut testatur Troilo in *Itiner orient.* p. m. 721.

מְלַח chald. *sal* Esr. 4, 14. Inde oritur

מְלַח chald. *salem comedere* Esr. 4, 14. *cum salem palatii regii edamus* h. e. cum a rege alamur, ejus ministri simus, ut Vulg. et Syr. cf. Plin. H. N. 31, 7. Alii, in his etiam H. Michaelis: *cum salarium accipiamus a rege.*

מְלָחִים m., plur. *vestes scissae* et *lacerae* Jer. 38, 11. 12. v. rad. n. 1. cf. مَلِح *corruptus.* Adde infra פֶּלַח.

מַלּוּחַ m. Job. 30, 4. *halimus* (*atriplex* L.), Syris ܡܠܘܚܐ, Arab. مُلُوخ, planta salsuginosa (cujus folia et rami teneres a pauperibus comeduntur v. Athen. Dipnos. IV, 16.), consentt. LXX. Drusio in *Quaest. hebr.* L. I. quaest. 17. Bocharto in *Hieroz.* Tom. II, p. 223. ed. Lips. Celsio in *Hierobot.* P. II, p. 96. et Michaeli in *Suppl.* p. 1509.

מַלָּח m., plur. מַלָּחִים *nautae, remiges* [coll. ἁλιεύς *nauta* a voc. ἅλς, quod et *sal* (masc.) et *mare, salsum* quippe, (foem.) significat] Ezech. 27, 29. Jon. 1, 5., cum affixis מַלָּחַיִךְ Ezech. 27, 26. מַלָּחֵיהֶם 27, 9.; arab. مَلَّاح, syr. et sab. ܡܠܚܐ *id.*

מְלֵחָה f. *salsugo,* unde אֶרֶץ מְלֵחָה *terra salsuginosa,* qualis erat circa mare mortuum, adeoque *sterilis,* quod *salis* magna copia *sterilitatem* inducit Jer. 17, 6. Ps. 107, 34. Job. 39, 7. Graeci ejusmodi terram vocant ἁλίσπαρτον h. e. *sale conspersam* conf. Plinii *hist. nat.* 31, 7. Virgil. *Georg.* 2, 238.

מָלַט fortasse propr. i. q. arab. ملط *glaber, laevis fuit, pilis caruit,* deinde *ob glabritiem* suam *excidit, elapsus est,* quas notiones Arabes exhibent sub rad. ملص. In Kal non occurrit. Pih. מִלֵּט et מִלַּט (Eccles.

9, 15.): 1) *excidere* sive *elabi fecit, eripuit, liberavit* Jes. 46, 2. Jer. 39, 18. Job. 29, 12.; מַלֵּט נַפְשׁוֹ Ezech. 33, 5. 1 Reg. 1, 12. *vitam suam servare, vitae suae consulere*, מַלֵּט נֶפֶשׁ פּ׳ 2 Sam. 19, 6. Ps. 116, 4. *servare aliquem a morte.* 2) spec. *exclusit, edidit* ovum, *peperit* (propr. excidere fecit, emisit ex utero), ut פִּלֵּט Jes. 34, 15. — Niph. נִמְלַט *ereptus, liberatus est* Ps. 22, 6., longe frequentius *eripuit se, elapsus est, evasit* Ps. 124, 7. Gen. 19, 17. Dan. 12, 1. Jud. 3, 26. 29. 1 Sam. 23, 13. 27, 1. 1 Reg. 19, 17. etc., semel *abiit, discessit* 1 Sam. 20, 29. Part. cum ה paragog. נִמְלָטָה Jer. 48, 19. — Hiph. הִמְלִיט 1) *eripuit* Jes. 31, 5. 2) *enixa est, peperit* Jes. 66, 7. — Hithpah. *elapsus est, evasit* Job. 41, 11.; 19, 20: *evasi cum cute dentium meorum* h. e. proverb.: tot tantisque plagis afflictus sum, ut vix quidquam sani remanserit in corpore meo. (Ab hoc eodem v. declinatum putant nomen *Melites* insul., q. d. *perfugium, refugium* v. Bellermann. Phoen. l. vestig. in Melit. I, p. 22.).

מֶלֶט m. *lutum, argilla,* prae *lubricitate* ex manibus et sub pedibus calcantium *elabens* Jer. 43, 9., arab. مِلَاط *lutum, caementum,* quo in aedificando lapidum strues continentur, et lutum, quo oblinitur paries, ܡܠܳܛܳܐ *calx arenae commista, argilla* (unde verb. denom. ܡܰܠܶܛ *linere*); adde graec. μάλθη, lat. *maltha* (Plinius lib. 36. c. 24.), quod et ipsum est caementi genus.

מָלַךְ propr. *consuluit* (v. Niph.), ut chald. et syr. ܡܠܰܟ hinc *rebus cum consilio et prudentia praefuit, judicavit,* adeoque: 1) regnavit (sicut etiam Latinos veteres *consulere* dixisse pro *judicare,* testis est Quintilianus Institutt. 1, 6. 32. Sim. german. *rathen,* anglosaxon. *raedan* significat et *consulere* et *regere, imperare,* vid. Wachteri *Glossar. german.* in voc. *Rathen*) Exod. 15, 18. Jer. 32, 1., sq עַל *(herrschen über)* 1 Sam. 8, 7. 12, 14. Ps. 47, 9. 2 Reg. 11, 3. 1 Chron. 18, 14., vel ב 1 Reg. 11, 37.; 6, 1: חֹדֶשׁ הַשֵּׁנִי לִמְלֹךְ שְׁלֹמֹה *mensis secundus imperii Salomonis,* 2 Reg. 24, 12. 25, 27. Arab. ملك *possedit, compos fuit,* — 2) *rex factus, regnum adeptus est* 2 Sam. 15, 10. 16, 8. 1 Reg. 1, 11. 13. 2 Reg. 12, 1. etc. — Niph. *secum consultavit, consilium iniit* Neh. 5, 7. — Hiph. הִמְלִיךְ *regnare fecit, regem constituit* 1 Reg. 1, 43. 3, 7., sq. acc. pers. et עַל gentis 1 Sam. 15, 35. 1 Chron. 23, 1., sq. לְ pers. 1 Chron. 29, 22. — Hoph. הָמְלַךְ *rex factus, constitutus est* Dan. 9, 1.

מֶלֶךְ m. rex Gen. 14, 22. Exod. 1, 8. 6, 29. Deut. 17, 14. etc., sq. genit. terrae vel gentis Gen. 29, 1. Exod. 1, 15. Num. 20, 14. Jos. 2, 2. al.; דֶּרֶךְ הַמֶּלֶךְ *via regia,* publica Num. 20, 17., בְּנֵי הַמֶּלֶךְ *filii regis, principes* Jud. 8, 18. — *Regis* nomen gerunt etiam a) *Jova* ipse Jes. 46, 18. Ps. 5, 3. 145, 1. (ita βασιλεύς et *rex* de Jove), alibi מֶלֶךְ הַגּוֹיִם Jer. 10, 7., מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל Jes. 44, 6. etc.; b) *dii fictitii* Jes. 8, 21. Am. 5, 26. Zeph. 1, 5. *Rex terrorum* dicitur *mors* Job. 18, 14., *rex regum* rex Babyloniae Ezech. 26, 7. ubi v. Rosenmueller., *rex magnus* rex Assyriae Jes. 36, 4. — Cum affixo מַלְכִּי 2 Sam. 19, 44. Plur. מְלָכִים, semel cum א epenthetico מַלְאָכִים 2 Sam. 11, 1., et c. terminatione chald. מְלָכִין Prov. 31, 3., in regim. מַלְכֵי Gen. 17, 16.

מֶלֶךְ m. chald. *id.* Dan. 2, 10. 37. 7, 1. Esr. 4, 24. 5, 11. 12. etc., in statu emphat. מַלְכָּא Dan. 2, 4. 5. 7. 8. 10. etc., plur. מַלְכִין Dan. 2, 21. 47. et terminatione hebr. מַלְכִים Esr. 4, 13., in statu emphat. מַלְכַיָּא Dan. 2, 37. 44. Esr. 7, 12., ubi מֶלֶךְ מַלְכַיָּא *rex regum* est rex Persarum. Ita in nummis pers. legitur *malcan malca*, in monumentis Persepol. *Khschêkich khêschioh et schâohi* v. Gesen. in Jes. 10, 8.

מַלְכִּיָּהוּ s. מַלְכִּיָּה nom. virorum complurium Esr. 10, 31.; Neh. 8, 4. 10, 3., 3, 14. 31. Jer. 38, 6. etc.

מַלְכִּי־צֶדֶק *Melchisedecus*, rex Salemi et sacerdos Jovae Gen. 14, 18. Ps. 110, 4.

מַלְכִּי־שׁוּעַ *(rex auxilii)* s. מַלְכִּישׁוּעַ filius Sauli 1 Sam. 14, 49. 31, 2. 1 Chron. 8, 33.

מְלַךְ m. chald. *consilium*, unde cum affixo מִלְכִּי Dan. 4, 24.

מֹלֶךְ m. c. art. הַמֹּלֶךְ, idolum Ammonitarum Levit. 20, 2. 5. 2 Reg. 23, 10. Jer. 32, 35, *Saturnus coelestis* victimis humanis coli solitus v. Seldenus de *Diis Syris* II, 6. Wineri Lexic. bibl. II, p. 453 sq. Idem appellatur מִלְכֹּם 1 Reg. 11, 5. 33. 2 Reg. 23, 13. et מַלְכָּם Jer. 49, 1. 3.

מַלְכָּה f. *regina* Esth. 1, 9. 11. 12. 2, 22. 4, 4. etc., in regim. מַלְכַּת 1 Reg. 10, 1. 3. 4. 10. 2 Chron. 9, 1. 3. 9. 12., plur. מְלָכוֹת Cant. 6, 8. 9.

מַלְכָּא f. chald. *id.*, in statu emphat. מַלְכְּתָא Dan. 5, 10.

מְלוּכָה f. *imperium, regnum* Obad. 21. Ps. 22, 29., עָשָׂה מְלוּכָה *imperium exercere, regnare* 1 Reg. 21, 7., צָלַח לִמְלוּכָה *evehi ad regiam potestatem* Ezech. 16, 13., צְנִיף מְלוּכָה *diadema regium* Jes. 62, 3., כִּסֵּא הַמְּלוּכָה *thronus regius* 1 Reg. 1, 46., מִזֶּרַע הַמְּלוּכָה *e stirpe regia* Jer. 41, 1.

מְלֶכֶת f. *regina* (ad formam גְּבֶרֶת), unde *regina coeli* Jer. 7, 18. 44, 17. 18. 19. 25. h. e. luna (Horat. carm. sec. 35. Apul. Metam. XI.) vel sec. alios Venus. In multis Codd. 7, 18. legitur מְלֶאכֶת *cultus (coeli)*, quod ipsum expressit Syrus.

מַלְכוּת f. (voc. recentiori aetati fere proprium) *imperium, regnum* h. e. a) *dignitas regia* 1 Chron. 12, 23. Ps. 45, 7. 1 Sam. 20, 31. Esr. 4, 5. Neh. 12, 22. 2 Chron. 3, 2. etc., metonym. *vestes regiae* Esth. 5, 1. (Sim. *βασιλεία* etiam pro *diademate* legitur); b) terra imperio alicujus subjecta 2 Chron. 11, 17. Dan. 9, 1. Esth. 3, 6. 5, 3. etc. Plur. מַלְכֻיּוֹת Dan. 8, 22.

מַלְכוּ Dan. 2, 39. 41. et מַלְכוּת f. chald. *id.* a) Dan. 3, 33. Esr. 4, 24. 6, 15. 7, 23.; b) Dan. 2, 39. 41. 7, 23. In statu emphat. מַלְכוּתָא Dan. 2, 37. 42. 4, 26. 28. Plur. מַלְכְוָן, in statu emphat. מַלְכְוָתָא Dan. 2, 44., in regim. מַלְכְוָת Dan. 7, 27.

מַמְלָכָה f. *regnum, imperium* h. e. vel dignitas regia 2 Sam. 3, 10. 1 Reg. 11, 11. 14, 8. vel, quod paulo frequentius, ipsa terra, quae regi paret, Deut. 3, 4. 1 Reg. 4, 21. 18, 10. 1 Chron. 11, 10. Jer. 1, 15.; כִּסֵּא מַמְלָכָה *thronus regius* 2 Chron. 23, 20., זֶרַע מ׳ *stirps regia* 2 Reg. 11, 1., בֵּית מ׳ *sedes regia* Am. 7, 13., עִיר מ׳ *caput regni* 1 Sam. 27, 5. — In regim. מַמְלֶכֶת Exod. 19, 6. Num. 32, 33. Deut. 3, 10. 13., cum

affixo מַמְלַכְתּוֹ Gen. 10, 10. Deut. 17, 18. 20.; plur. מַמְלָכוֹת 1 Reg. 10, 20. Ps. 46, 7., in regim. מַמְלְכוֹת Deut. 28, 25. Abstractum pro concr. 1 Sam. 10, 18: מַמְלָכוֹת הַלֹּחֲצִים אֶתְכֶם regna i. e. *reges vos opprimentes.*

מַמְלָכוּת f. *id.* (utroque sensu), in regim. מַמְלְכוּת Jos. 13, 12. 21. 27. 30. 31. 1 Sam. 15, 28. etc.

מָלַל voc. fere poetic. *locutus est* Prov. 6, 13. syr. et chald. *id.* — Pih. מִלֵּל *dixit* Gen. 21, 7., it. *elocutus est* sq. acc. Job. 8, 2. 33, 8. Ps. 106, 2. Ceter. v. sub מְלִילָה.

מְלַל chald., Pahel מַלֵּל *locutus est,* sq. עִם pers. (*cum* al.) Dan. 6, 22., sq. acc. Dan. 7, 8. 11.

מְלִילָה f. plur. מְלִילוֹת Deut. 23, 26. *spicae, aristae.* Consentt. Lxx. Syr. Vulg. Origo voc. latet. Fortasse מלל idem fuit q. מול *abscindere.*

מִלָּה f. *verbum, sermo, oratio* (poetis i. q. דָּבָר) Ps. 139, 4. Job. 13, 17. 21, 2.; 32, 11: *usque dum scrutati essetis sermones* sc. ad me refellendum aptos, 30, 9: וָאֱהִי לָהֶם לְמִלָּה *factus sum illis* dicterium, *fabula.* Plur. מִלִּים Job. 6, 26. 8, 10. et chald. מִלִּין Job. 4, 2. 12, 11. 15, 13. 18, 2. 26, 4. etc., cum affixo מִלֶּיךָ Prov. 23, 9. Job. 4, 4.

מִלָּה f. chald. 1) *verbum* Dan. 2, 9. 10 4, 38., spec. *decretum, mandatum* Dan. 3, 28. coll. 2, 5. 2) *res,* ut hebr. דָּבָר Dan. 2, 8. 15. 17. (7, 28?). — In statu emphat. מִלְּתָא Dan. 2, 11. 5. 15 et מִלְּתָה Dan. 2, 5., plur. מִלִּין Dan. 7, 1. 25., in statu emphat. מִלַּיָּא Dan. 7, 11. 16., in regim. מִלֵּי Dan. 5, 10.

מָלַץ (arab. ملص) *lubricus, laevis fuit* (cf. מלט): Niph. נִמְלְצוּ לְחִכִּי אִמְרָתֶךָ *laevia palato meo sunt verba tua,* ita ut facile quasi glutiantur, h. e. dulcia, suavia sunt (v. חלק) Ps. 119, 103.

מֶלְצַר Dan. 1, 11. 16. nom. muneris in aula Nebucadnez. sec. Lorsbachium pers. مالسر *praefectus palatii* s. *thesauri,* sec. Bohlen. ماسر *vini princeps.*

מָלַק *ungue secuit, abkneipen* Levit. 1, 15. 5, 8. Ita veteres interpretantur. Sed Schultensio (ad Harir. I, p. 64.) est: *compressit inter digitos (einknicken),* coll. arab. ملق in Conj. II. *complanavit.*

מָמוֹת v. sub rad. מות.

מַמְזֵר m. 1) Deut. 23, 2. *ex scorto, prostibulo vel uxore illegitima natus,* sec. Lxx. Vulg. Syr. Ar.; hinc fortasse Zach. 9, 6. *extraneus,* Lxx. ἀλλογενής. — Talmudistae Cod. Jevammoth fol. 76. per מוּם זָר explicant; ridicule. Plurimi derivant a זור; alii conferunt syr. ܡܣܡ Aph. *contemsit,* arab. مزر; alii denique مذر *corruptus fuit, computruit.* Omnia incerta.

מָן *manna* v. sub מנן.

מַן pronom. chald. utriusque numeri *quis?* (syr. ܡܢ, arab. من,

aethiop. ...) Dan. 3, 15. Esr. 5, 3. 9., rel. ad nom. rei Esr. 5, 4: מַן־אִנּוּן שְׁמָהָת *quae sunt ista nomina* (ubi tamen homines potius quam nomina cogitantur): מַן־דִּי est: *quisquis, quicunque* (ὅς ἄν) Dan. 3, 6. 4, 11. 22. 29. 5, 21.

מִן, praefix.: מִ seq. dagesch, ante guttur. מֵ (v. tam. infra), syr. ܡܢ, arab. مِن, poet. מִנִּי (Jud. 5, 14. Jes. 46, 3.): praeverbium, quod *egressionis* et *amotionis* notionem exprimit: *ex*, ἐκ Gen 12, 1. Deut. 16, 3 Jer. 36, 9. etc. vel *a, ab*, ἀπό Exod. 15, 22. Num. 10, 33. 1 Sam. 20, 1. Jos. 9, 22. etc. Propr. 1) *loci* est, copulaturque non solum cum iis verbis, quae ad egrediendi amovendive significationem redeunt (hinc praegn. etiam c. verbis *dehortandi* Ezech. 3, 18. 33. 8., *ulciscendi* 1 Sam. 24, 13., *celandi* Gen. 47, 18. Ps. 38, 10. Levit. 4, 13. 2 Sam. 18, 13. 1 Reg. 10, 3., κρύπτειν ἀπό), sed passim cum his, in quibus *quietis* notio inest, ita ut nonnisi *directionem* (*Richtung woher*) notet: *pendere ab* (de) *al.* Jes. 40, 15. Cant. 4, 1 (gr. προσφυὴς ἔκ τινος, *religatum esse ab al.* Cic. Inv. 2, 51. Flor. 3, 3. 17. etc.), *prospicere a fenestris* (*von den Fenstern her* v. Aeschin. Dial. 3, 13.) Cant. 2, 9. 5, 4., *timere ab al.* (*von jem. her*) Jes. 51, 12. Job 7, 14., *tutum esse ab al.* Dan. 11, 8., max. *stare, sedere ab al. dextra, sinistra, a latere* al. (Ruth. 2, 14. 1 Sam. 23, 16. Gen 3, 24.), *in der Richtung von*, gr. ἐκ δεξιῶς et simil. (v. מִצָּפוֹן, מִשְּׂמֹאל, יָמִין al.). Paullo aliter מִקֶּדֶם *orientem versus* Gen. 2, 8., מִצָּפוֹן *septentrionem versus* Jud. 7, 1. cf. *ab occidente* Cic. ad Brut. 10. Plin. H. N. 33, 8. cf. graec. πρὸς Νότου, πρὸς τοῦ πόντου v. Herm. ad Vig. p. 863. Sed in his etiam manet praeverbii vis; sc. Hebraei in determinando situ alicujus oppidi etc. non, ut nos, ab hoc opp. ad orientem, austrum etc., sed ab extremo oriente, austro ad oppidum progrediuntur, *in der Richtung von Osten her*. Atque ita judicandum etiam est מֵרָחוֹק *in longinquum* v. sub h. v. — 2) ubi de *tempore* dic., significat vel *ex, inde a* (*seit*) 1 Reg. 18, 12. Levit. 27, 17. 1 Sam. 30, 25. 1 Chron. 6, 16. Jes. 43, 13. Ps. 93, 2. (simil. ἀπό, ἐκ), vel *a* h. e. *statim post* 2 Sam. 23, 4. נֹגַהּ מִמָּטָר *lux post pluviam* i. e. quae excipit pluviam, ut ex ea prodire videatur, Hos. 6, 2. מִקֵּץ *post finem* (*gleich nach, am Ende*) Deut. 14, 28. Jer. 34, 14. cf. Jos. 23, 2. (Sim. gr. ἐκ τοῦ ἀρίστου Xenoph. Anab. 4, 6. 21., ἐκ μεσημβρίας Aesch. Dial. 3, 22., ἀπὸ δείπνου Iliad. 8, 54., lat. *ex consulatu* Cic. clar. Oratt. 318., *ab itinere* Suet. Caes. 60. al.), vel *ultra* 2 Sam. 20, 5.

3) varia est hujus vocis translatio, sive significet aliquid *ab* aliquo quacunque ratione *repeti* vel *proficisci*, sive *separationis* et *privationis* notionem exprimat: itaque legitur a) sensu *partitivo*: 2 Reg. 2, 7. *quinquaginta ex discipulis prophetarum*, Exod. 18, 25. Neh. 1, 2. Jos. 23, 10. Dan. 1, 19. 2 Reg. 10, 3. 1 Chron. 11, 25. Concise haec dicta putabis: Exod. 17, 5. *adjunge tibi* מִזִּקְנֵי יִשְׂרָאֵל aliquot *e senioribus Isr.* Jes. 57, 8. Esr. 7, 7.; Levit. 5, 9. *sparge* מִדָּם aliquid *de sanguine* (sanguinis), *sprenge vom Blute*; Exod. 16, 27. יָצְאוּ מִן הָעָם *egressi sunt* aliquot *e populo*, Job. 11, 6. Cant. 1, 2. coll. Deut. 33, 3. Ps. 137, 3. cf. Winer. Grammat. N. T. p. 199. Huc spectat etiam, quod מִן componitur cum verbis *dandi, accipiendi, narrandi* etc. Mich. 4, 2. Ps. 59, 13. cf. gr. λαμβάνειν τινος (v. Hoffmann. ad Deut. 33. p. 39.). — b) de *materia*, unde aliquid factum Cant. 3, 9 *fecit sibi thronum* מֵעֲצֵי הַלְּבָנוֹן *e lignis Libani* (cedrinis), Hos. 13, 2. Gen. 2, 19. 23. Ps. 45, 14. Job. 33, 6. —

c) de *causa* et *auctore*, *unde* aliquid, aliquis proficiscitur Gen. 35, 11. Levit. 21, 17. Neh. 7, 61. (de procreatore); Jud. 14, 4. מֵיְהוָה הִיא *a Jova hoc* accidit, Prov. 16, 1. 1 Reg. 2, 15. Jes. 6, 4. Ps. 9, 14. Job. 4, 13. Neh. 6, 8.; Prov. 20, 24. עָנְיִי מִשֹּׂנְאַי *miseria mea ab inimicis meis* profecta; Job. 6, 25. הוֹכֵחַ מִכֶּם *castigatio a vobis*, vestra; Hos. 8, 4. *reges constituerunt* וְלֹא מִמֶּנִּי *sed non a me* lectos, jussos constitui (v. Gesenii Carm. Samar. p. 66.), (sed 1 Reg. 8, 8. 2 Chron. 5, 9. מִן־הָאָרוֹן et מִן־הַקֹּדֶשׁ copulanda sunt cum verbo וַיֵּרָאוּ et de loco Ps. 68, 24. v. sub מִן); ellipt. Jes. 58, 12. בָּנוּ מִמְּךָ חָרְבוֹת *aedificant a te* (*orti*) *ruinas* (cf. gr. οἱ ἐκ τούτων *ex his orti*). Huc revocabis etiam Obad. 9. *exscindentur homines* מִקֶּטֶל *per caedem* h. e. ita ut eorum interitus *a caede proficiscatur* (*in Folge eines Mordens*, cf. ἀπὸ βιοῖο πέφνειν Iliad. 24, 605.), Ezech. 8, 18. 2 Sam. 7, 29. Ps. 28, 7. (ubi v. Rosenmueller.) Prov. 3, 9. Adde denique, מִן passim post verba *gaudendi*, *querendi*, *pudendi* id significare, unde alicui gaudendi etc. *caussa* contingit (lat. gaudere *de*) Prov. 5, 18. 2 Chron. 20, 27. Exod. 2, 23. Jud. 2, 18. Ezech. 16, 27. (cf. tamen עַל). Passivis nusquam jungitur; nam Cant. 3, 10. מִבְּנוֹת nexum est ab אַהֲבָה. — d) de *causa* et *ratione*, qua quis movetur (*Beweggrund*, *Veranlassung*, *Antrieb*): *ob*, *propter* Deut. 7, 7. *non dilexit vos Jova* מֵרֻבְּכֶם *propter multitudinem vestram*, Jes. 35, 5. Prov. 20, 4. Ps. 68, 30. Esth. 5, 9., *prae*: מִפַּחַד *prae metu*, *aus Furcht* Cant. 3, 8. Exod. 6, 9. Ps. 62, 10. 76, 7. — e) de *norma* et *lege*, *ex qua* (secundum quam) aliquid fit Ezech. 7, 27. מִדַּרְכָּם אֶעֱשֶׂה אֹתָם *e factis*, ex merito *eorum faciam iis* (*den Maasstab hernehmend von*), Job. 39, 26. הֲמִבִּינָתְךָ יַאֲבֶר־נֵץ *fliegt nach deiner Einsicht* etc., cf. lat. *ex sententia*, *ex foedere* Flor. 1, 3. 6. Nep. Hannib. 7., ἐκ τῶν δυνατῶν *pro viribus* Xen. Anab. 4, 2. 23., πρὸς θυμοῦ Soph. El. 1211. Non multum differt, ubi — f) de eo dicitur, *unde* judicium vel aestimatio fit Num. 32, 22. נְקִיִּם מֵיְהוָה *insontes a Jova* h. e. si res ex sententia Jovae aestimatur (*von Jehova aus*, *von dieser Seite her*, *unschuldig*) coll. Job. 4, 17. et ἄδικον πρὸς θεῶν Thuc. 1, 70., Deut. 33, 24. בָּרוּךְ מִבָּנִים *benedictus a prole*, *gesegnet an K.* (si res judicatur ab hac parte) cf. lat. *ab omni parte beatus*: al. *bened. prae filiis* (reliquis), quasi scriptum esset מִן־הַבָּנִים. — g) sensu exceptivo: *praeter* 1 Chron. 29, 4. (sim. *absque* ap. Solin. 46.), et privativo: *absque*, *sine* Job. 21, 9. מִפָּחַד *absque*, *sine metu* (alienus *a* metu), Job. 11, 15. Prov. 20, 3. Mich. 3, 6 (ubi v. Rosenmueller.). — h) sensu comparativo 1 Sam. 15, 33. *orba fiet mater tua* מִנָּשִׁים *prae mulieribus*, pr. ita ut hac ratione ex reliquarum mul. numero eximatur, Jer. 5, 3. Gen. 3, 14., Jud. 2, 19. הִשְׁחִיתוּ מֵאֲבוֹתָם *depravati sunt prae patribus* h. e. peiores patribus (coll. Ezech. 23, 11.); hinc fit, ut מִן in nominib. et verbis, quae virtutes aut vitia notant (*Eigenschaftswörter*), comparativum exprimat Jud. 14, 18. מַה־מָּתוֹק מִדְּבַשׁ *quid dulcius melle* (pr. tam dulce, ut hac ratione mel superet, a melle tamquam re dissimili *sejungi* debeat, *dass es den Honig hinter sich lasse*), Ezech. 28, 3. Prov. 3, 19., Gen. 42, 40. אֶגְדַּל מִמֶּךָּ *major ero te*, Jer. 15, 8. Thren. 4, 7. Ps. 18, 18. etc. adde בָּחַר מִן *praeferre* 1 Sam. 2, 28. Passim aliquid aliquem superare, excedere dicitur, quod ejus *vires* excedit Gen. 18, 14. הֲיִפָּלֵא מֵיְהוָה דָּבָר *num est quidquam Jovae difficilius*, *nimis arduum* (pr. tam difficile, ut a Jova alienum sit illud perficere), Deut. 14, 24. Presse dicta haec sunt: Mich. 7, 4. *bonus* est *spinae instar*, יָשָׁר מִמְּסוּכָה *justus superat vepretum* h. e. peior est

vepreto; Job. 11, 17. מִצָּהֳרַיִם יָקוּם חֶלֶד *vita surget* tibi *magis* (laeta) *quam meridies.* Adde Esth. 5, 8. (cf. JACOBS ad Achill. Tat. p. 747.). Vide infra de infin.

Reliquae, quas huic praeverbio tribuunt potestates, sponte concidunt, si locos accuratius consideras. Nam Gen. 4, 11. אָרוּר מִן־הָאֲדָמָה praegnant. dic. *diris devotus* et ejectus *ex hac terra* (in hac enim ejectione posita fuit illa devotio); Levit. 14, 16. טָבַל אֶת־אֶצְבָּעוֹ מִן־הַשֶּׁמֶן concise dicitur: *digitum intingere* et retrahere *ex oleo;* חָטָא מִמִּצְוָה Levit. 4, 2. etc. *aberrare a praecepto* i. e. migrare praeceptum, חָטָא מִן־הַקֹּדֶשׁ Levit. 5, 16. *peccare* surripiendo *de rebus consecratis;* praegnanter etiam dictum est Ps. 43, 1. רִיב רִיב פ׳ מִן cf. Prov. 21, 13. Deut. 33, 7. Zeph. 3, 18. Locum Deut. 33, 2., ubi *cum* vertunt, recte explicuit ROSENMUELLER., ad Jes. 21, 11., ubi *de* interpretantur, verum jam vidit SAADIAS, et qui a GESENIO afferuntur loci nihil probant; significationem *ante* (Jes. 43, 13. Prov. 8, 22. Ps. 93, 3.) frustra sunt, qui tribuant, nec UMBREITIUS (ad Job. p. 20.) debebat NOLDII errorem repetere. — Pro mera *nota genitivi* (HARTMANN. Einl. p. 354. GESEN. L. p. 674) nusquam legitur (quanquam Arabes ita usurpare feruntur v. SCHULTENS. Opp. min. p. 233. 328. nec non Samarit. v. GESEN. Carm. Sam. p. 86.); nam Job. 4, 13. שְׂעִפִּים מֵחֶזְיֹנוֹת לָיְלָה sunt meditationes, quae *a visionibus nocturnis* proficiscuntur, ex iis oriuntur, Prov. 26, 7. מִן nexum est a verbo דַּלְיוּ, Jes. 24, 18. אֲרֻבּוֹת מִמָּרוֹם נִפְתָּחוּ verte: *es öffnen sich die Fenster von oben, aus der Höhe:* quae verba non solum hoc indicant, apertas esse coelorum fenestras (א׳ בַּמָּרוֹם vel א׳ מָרוֹם), sed simul hoc, effusos inde in terram esse imbres, *das* מִן *von oben bezieht das Oeffnen auf die unten liegende Erde.* — Nec *redundare* hanc vocem dixerim (מִן *expletivum* vocant!!); certe Jes. 40, 17. מֵאֶפֶס וָתֹהוּ נֶחְשְׁבוּ לוֹ verti possunt: *censentur esse ex nihilo* h. e. ex his rebus, quae nihili sunt (cf. TAC. Annall. 3, 54. *in levi* habendum h. e. in levibus) coll. 41, 24; Gen. 7, 22. כֹּל אֲשֶׁר נִשְׁמַת חַיִּים בְּאַפָּיו מִכֹּל אֲשֶׁר בֶּחָרָבָה מֵתוּ hunc sensum habent: ex his, quae in terra continenti erant, nihil, quod spiritum vitalem habebat, non mortuum est; denique Deut. 15, 7. אֶבְיוֹן מֵאַחַד אַחֶיךָ videtur, id quod in graecis et lat. scriptoribus passim fit, praeverbium trajectum esse pro א׳ אֶחָד מֵאַחֶיךָ (cf. Joa 12, 1. πρὸ ἓξ ἡμερῶν τοῦ πάσχα et EWALD. Gr. p. 000 sq.), nisi velis ita interpretari: *egenus ex uno fratrum tuorum* (ut gr. οἱ ἐκ τούτων) prognatus, egenus Israelita.

מִן -- עַד vel מִן -- וְעַד indicat, res alicujus generis omnes (sine discrimine) comprehendi: Jon. 3, 5. מִגְּדוֹלָם וְעַד קְטַנָּם *a summis ad infimos* h. e. sine discrimine omnes; hinc passim verti potest: *tamquam, sive-sive* Exod. 22, 3. 1 Sam. 30, 19. et, ubi praecedit negand. vocab., *neque-neque* Gen. 31, 24. *ne loquaris cum Jacobo* מִטּוֹב עַד־רָע *nec bonum nec malum,* ne unum quidem verbum coll. Gen. 19, 11 Esth. 3, 13. Deut. 29, 10. al.

Cum Suffixis: מִנִּי (poet.) Jes. 22, 4. Job. 16, 6., מִנִּי Ps. 18, 23 Job. 21, 16., מִנֵּהוּ (poet.) Ps. 68, 24., מֶנְהוּ Job. 4, 12., מֵהֶם, מִכֶּם, poet. מִנְהֶם Job. 11, 20. al. Ceterum v. מִן, unde reliquae formae declinantur.

Infinitivo praefixum varie dicitur: 1) Zach. 6, 5. יוֹצְאוֹת מֵהִתְיַצֵּב *sie kamen vom Stehen,* prodierunt ab eo loco, quo steterant, stiterant

se. — 2) de tempore: a) *ex, inde a* (ex quo) 1 Chron. 8, 8. מִן־שִׁלְחוֹ *ab eo inde temp. quo* illos *dimiserat, ex quo* i. dim., 2 Chron. 31, 10., Num. 24, 23. מִי יִחְיֶה מִשֻּׂמוֹ אֵל *quis vivet ab eo temp., quo Deus* haec *fecerit* i. e. postq. h. fec., Hagg. 2, 16. ubi v. Rosenmueller.; b) statim *post,* postquam, simulac Ps. 73, 20. כַּחֲלוֹם מֵהָקִיץ *wie ein Traum nach dem Erwachen,* Job. 41, 17. — 3) *propter,* propterea quod Deut. 7, 8. מֵאַהֲבַת יְהוָה אֶתְכֶם *propterea quod Jova vos amat,* quanquam אַהֲבַת potest etiam substant. esse, copulatum, ut fit, cum casu verbi. — 4) saepius *translate* sejunctionem vel separationem aliquam notat, unde *privativus* vel *negativus* particulae sensus exoritur. Hic usus, si ad lat. linguae ingenium existimas, multos modos habet: a) Num. 32, 7. *cur absterretis Israelitas* מֵעֲבֹר *a transeundo,* cur eos vetatis transire, Gen. 31, 29. הִשָּׁמֶר לְךָ מִדַּבֵּר *cave tibi a loquendo* h. e. ne loquaris; b) Ps. 102, 5. שָׁכַחְתִּי מֵאֲכֹל לַחְמִי *oblitus sum edere panem meum* (pr. oblitus atque ita retentus sum ab edendo pane), ubi cum verbo ipsi insit negativa vis, scribi etiam potuisse videtur שׁ׳ לֶאֱכֹל; c) Zach. 7, 12. *aures obstruxerunt* מִשְּׁמוֹעַ *ab audiendo* h. e. *ut non, ne audirent,* Ps. 39, 2. 69, 24. Exod. 14, 5.; Jes. 49, 15. *an obliviscitur mulier infantis sui* מֵרַחֵם בֶּן־בִּטְנָהּ *ita ut non misereatur* etc., Jer. 48, 2. *exscindamus eam* מִגּוֹי h. e. ita ut non amplius sit gens; d) Jes. 54, 9. נִשְׁבַּעְתִּי מִקְּצֹף עָלַיִךְ *juravi* me *ab irascendo* (ira abstinere velle, me non esse tibi iraturum; e) Gen. 4, 13. גָּדוֹל עֲוֹנִי מִנְּשׂוֹא *grave est peccatum meum a ferendo* h. e. gravius quam ut ferri possit, 1 Reg. 8, 64.; Gen. 29, 19. טוֹב תִּתִּי אֹתָהּ לָךְ מִתִּתִּי אֹתָהּ לְאִישׁ אַחֵר *melius est me tibi illam dare, quam eam dare alii,* Prov. 16, 19. — Passim pro infin. est nomen, ita ut intelligere debeas מִהְיוֹת· 1 Sam. 15, 23. *repudiavit te* מִמֶּלֶךְ h. e. *ut non sis rex,* privavit te imperio, Jer. 48, 2. נַכְרִיתֶנָּה מִגּוֹי *delebimus eam ut non sit amplius gens,* 1 Reg. 15, 13. Jer. 2, 25. Jes. 17, 1. al. — Semel verbum finit. offendimus Deut. 33, 11. וּמְשַׂנְאָיו מִן־יְקוּמוּן *hostes ipsius ne surgant,* resurgant: ita arab. et syr. saepius v. Hoffmann. ad h. l.

Quod ad formam huj. voc. attinet, a) vocabulis, quae articulum habent, integrum praefigitur, מִן־הָעִיר cf. tamen Joel. 1, 12. 1 Chron. 8, 8. Ps. 104, 6. etc.; b) ante guttur. pronunciatur per zere; interdum tamen ante ה et ר vocalem chirek retinet Gen. 14, 23. 2 Sam. 18, 16.

De praeverbiis compositis מֵאַחֲרֵי, מֵאֵת, מִבֵּין, מִבַּעַד, מִחוּץ, מִנֶּגֶד, מִתַּחַת, מֵעִם, מֵעַל vide sub his vv.

Oriri volunt hanc praepos. a verbo מָנַן *dividere,* unde etiam מֵן *pars;* sed vix credibile, vocem tam simplicem, qua ne rudes quidem homines carere poterant, a verbo aliquo declinatam esse. Itaque sic statuimus, vocab. primit. מֵן fingendo verbo מנן caussam attulisse potius, quam vicissim.

מִן chald. (quod semper integrum manet): *ex, a* Dan. 7, 17. 4, 10. 2, 5., *timere ab* al. 5, 19. De tempore: *inde a, ex* Dan. 11, 23. Translate dic. a) sensu partitivo Dan. 2, 33. *pedes ejus* מִנְּהוֹן דִּי פַרְזֶל מִנְּהוֹן דִּי חֲסַף *ex iis* (eorum) *aliquid ferreum, aliquid fictile* fuit h. e. hi partim ferrei partim fictiles erant; b) de auctore, *a* quo quid proficiscitur, hinc etiam post pass. Esr. 4, 21.; c) de caussa, qua quis movetur: *ob, propter* Dan. 5, 19.; d) de norma, *ex* qua (secundum quam) aliq. id fit Esr. 6, 14.; e) sensu privativo vel negativo Dan. 4, 13. לִבְבֵהּ מִן־אֲנָשָׁא

יִשַׁנּוֹן *cor ejus ab homine mutabitur* h. e. ita ut hac ratione ex hominum numero eximatur, homo esse desinat: alii ut Bertholdtus, minus commode מִן pro nota genit. accipiunt; f) sensu comparativo Dan. 2, 30 coll. 6, 2 (3). — מִן קְשֹׁט *ex veritate* (veritati convenienter) Dan. 2, 47., מִן יַצִּיב *certo* 2, 8. Ita sexcenties ἐκ cum adjectivo copulatum adverbii notionem exprimit. — מִן דִּי *ex quo* (tempore) Dan. 4, 23. Esr. 5, 12. De מִן קֳדָם, מִן תְּחוֹת, מִן כְּוָת vide sub his vv. — Cum affixis מִנִּי, מִנָּךְ Dan. 4, 28., מִנֵּהּ 5, 20., מִנְּהוֹן 6, 3. etc.

מִנְדָּה f. chald. vid. supra in מִדָּה sub rad. מדד.

מַנְדַּע vid. sub rad. ידע.

מָנָה gener. *determinavit, definivit* (v. sub Pihel), spec. 1) *numeravit* (syr. ܡܢܳܐ) Gen. 13, 16. Ps. 147, 4. Jer. 33, 13. 2 Sam. 24, 1.; 1 Reg. 20, 25. *numerabis tibi exercitum similem exercitui caeso* h. e. comparabis tibi exercitum numero parem ei, qui caesus est. 2) sq. לְ *destinavit* Jes. 65, 12. (arab. منى *id*). — Niph. נִמְנָה *numeratus est* Gen. 13, 16. Eccles. 1, 15., sq. אֶת *(cum) adnumeratus est* Jes. 53, 12. — Pih. מִנָּה gener. *determinavit, definivit,* spec. a) *praecepit* Ps. 61, 8. מַן יִנְצְרֻהוּ (i. e. מַנֵּה) *praecipe ut custodiant eum;* b) *assignavit,* sq. לְ pers. Dan. 1, 5. Job. 7, 3. (ubi plur. מִנּוּ impers.); c) *constituit, paravit* Jon. 2, 1. 4, 6. 8., sq. עַל *praefecit* Dan. 1, 11. Pyh. part. plur. מְמֻנִּים *praefecti* 1 Chron. 9, 29.

מְנָא et מְנָה chald. *numeravit, definivit* Dan. 5, 26: *numeravit Deus regnum tuum* h. e. certum dierum et annorum numerum regno tuo constituit. — Pahel מַנִּי *constituit, praefecit* Dan. 2, 24. 49. 3, 12. Imper. מַנִּי (pro מַנִּי) Esr. 7, 25.

מָנֶה m. *mina,* pondus *definitae magnitudinis* (syr. ܡܢܝܳܐ, arab. مَنّ, gr. *μνᾶ*) Ezech. 45, 12., quo loco triplex mina definitur, minima 15, media 20, maxima 25 siclorum mosaicorum, sed v. Rosenmueller. ad h. l. E locis 1 Reg. 10, 17. Esr. 2, 69. (ubi plur. מָנִים occurrit) efficitur, minam hebr. 100 siclorum fuisse v. Jahn. Archaeol. 1, 2, p. 48.

מֹנִים plur. (a sing. מֹנָה) m. *vices,* quae *numerari* solent Gen. 31, 7. 41.

מְנִי m. nom. *idoli* Jes. 65, 11., quod cum גַּד copulatur. Plerisque est *Luna* Dea (*μήνη*), quae priscis gentibus, inpr. Aegyptiis religiose colebatur tanquam salutare et faustum sidus (v. Macrob. Saturn. 1, 19. Plutarch. Js. et Osir. p. 367) cf. Millii Dissertatt. 81 sqq. Lakemacher. Observatt. IV, 18 sqq. Bynaeus de calc. vett. Hebr. 1, 9. 8 sqq. Zorn Opusc. sacr. II, p. 609 sqq. Rosenmueller. ad l. c. Sed praestat haud dubie cum Gesenio *Veneris* sidus, quod Astrologi Jovis stellae adjungere solent, ut felix et salutare mortalibus, intelligere; nam arab. منية est *fatum, fortuna,* nec discrepare videtur مناة, sub quo nomine Arabes olim tertiam e tribus filiabus Dei venerati sunt v. Coran. 53, 19. 20. cf. Pococke Spec. hist. Arab. p. 92.

מָנָה f. *pars, portio* Exod. 29, 26. Levit. 7, 20. 1 Sam. 1, 5. etc. it. *sors* Jer. 13, 25. מְנַת מִדַּיִךְ *sors mensurarum tuarum* h. e. a me tibi ad-

metienda, assignanda. Plur. מָנוֹת 1 Sam. 1, 4. 2 Chron. 31, 19., cum affixo מָנוֹתֶיהָ Esth. 2, 9., manente kamez.

מְנָת f. *pars, portio* Ps. 11, 6. 16, 5.; 63, 11. מְנָת שֻׁעָלִים יִהְיוּ *portio erunt vulpium* h. e. a vulpibus (canibus aureis) devorabuntur mortui. Plur. מְנָאוֹת Neh. 12, 44. et מְנָיוֹת Neh. 12, 47. 13, 10. (v. Gesen. L. p. 509).

מִנְיָן m. chald. *numerus* Esr. 6, 17.

תִּמְנָה nom. propr. oppidi in tribu Jud. Gen. 38, 12. Jos. 15, 10. 57. 2 Chron. 28, 18.

תִּמְנָתָה nom. propr. oppidi Philistaeor. Jud. 14, 1., quod Danitis assignatum fuerat Jos. 19, 43.; *Θαμναθά* 1 Macc. 9, 50. — Gentil. תִּמְנִי Jud. 15, 6.

תִּמְנַת חֶרֶס Jud. 2, 9. s. תִּמְנַת סֶרַח Jos. 19, 50. 24, 30. nom. oppidi in montanis Ephraim.

מנה rad. Hebr. inusit., arab. منح *donavit.*

מִנְחָה foem. *donum, oblatio* (منحة) Gen. 32, 13. 18. 43, 11. Jud. 3, 15. 1 Sam. 10, 28. etiam ea, quae a victis *doni* nomine *exigebatur* 2 Sam. 8, 2. 6. 1 Reg. 4, 21. 2 Reg. 17, 4. al. cf. gr. *δῶρον* Iliad 17, 225. — Spec. de *oblatione* Deo facta legitur Gen. 4, 3. 4. 5. Mal. 3, 3., max. de sacrificio incruento, de *ferto,* quod una cum victimis offerri solebat Levit. 2, 1 sqq. 6, 7 — 16. Num. 15, 4. 6. 9. Ps. 40, 7. Jos. 22, 23. Jud. 13, 19. 1 Reg. 8, 64. etc. v. קָרְבָּן. Plur. מְנָחוֹת cum affixo מִנְחֹתֵיכֶם Num. 29, 39. Am. 5, 22.

מִנְחָה f. chald. *donum* Dan. 2, 46., plur. מִנְחָן Esr. 7, 17.

מִנִּי *Armenia* vel *pars Armeniae* Jer. 51, 27. Bochart. *Phaleg* lib. 1. c. 3. p. 19. 20. conferri jubet *Μινύας,* quod est ap. Joseph. Antt. I, 1, 6. regionis Armeniae nomen; atque ipsum *Armeniae* voc. sunt, qui conflatum putent ex הַר־מִנִּי *mons* (montes) *Minnaeorum;* מִנִּי vero confert Wahlius (*Asien* p. 807.) cum zend. *mino* et pars. *myny: coelum.* — Ceterum huc revocant nonnulli etiam locum Ps. 45, 9., de quo v. infra sub מֵן rad. מנן.

מִנִּית f. Jud. 11, 33. nom. propr. loci in Ammonitide, de quo Eusebius de *locis hebr.*: *καὶ νῦν ἐστι κώμη Μαανίθ, ἀπὸ δ' σημείου Ἐσβοῦς ἀπιόντων εἰς Φιλαδελφίαν.* v. Hieron. *Opp.* T. II, p. 466. ed. Bened.; חִטֵּי מִנִּית Ezech. 27, 17. *triticum Minnith* recensetur inter merces ex Judaea Tyrum devehi solitas, quae res non debebat Michaelem movere ut חִטִּים נִית *triticum pingue* scribere juberet; Ammonitas enim tum Hebraeis paruisse, non est, quod dubites v. Winer. Lex. bibl. I, p. 36.

מנן radix. Hebr. non usit., arab. مَنَّ *praecidit, abrupit,* hinc *partitus est, distribuit, benefecit.* Inde sunt

מָן m. *manna,* cibus Israëlitis in deserto divinitus datus, Exod. 16, 31. 33. 35. Num. 11, 6. 9. Deut. 8, 3. etc., sec. Exod. 16, 14. 31. ita dictus, quod Israëlitae, eo primum viso, quaerebant: מָן הוּא *quid illud est?* Sed magis placent, qui mannae nomen deducunt a rad. مَنَّ *largi-*

ter dedit, donavit, ut proprie sit *donum, munus* (coeleste), coll. مَنّ *donum*. Est autem *manna* orientalis succus ad sacchari et mellis dulcedinem accedens, qui ex foliis arborum et plantarum complurium, maxime *Hedysari Alhagi* Lin. exsudatus, in grana coriandri seminibus similia concrescit v. J. E. Faber. in Histor. mannae Hebr. Kilon. 1770 (repet. in Reiskii et Fabri Opuscc. medic. Hal. 1776. 8.). Rosenmueller. ad Exod. 16, 15. et in *altem u. n. Morgenl.* II, p. 34 sqq. Winer. Lex. bibl. II, p. 450 sq. — Cum affixo מַנְּךָ vel, ut alii codices habent, sine dagesch, מַנְךָ Neh. 9, 20.

מֵן m. 1) *pars, portio* Ps. 68, 24. *lingua canum tuorum* מֵאֹיְבִים מִנֵּהוּ *ab hostibus portio ejus* sc. dum bibet eorum sanguinem cf. de Wette ad h. l. Alibi non occurrit, nisi cum affixis et praepos. מִן: מִנֶּנִּי *a parte mea* h. e. *a me*, מִמֶּנּוּ *ab eo*, מִמֶּנָּה *ab ea*, מִמְּךָ, in pausa מִמֶּךָּ, f. מִמֵּךְ cf. מִן. — 2) *chorda, fides* (syr. ܡܶܢܳܐ, arab. مَنِين, *funiculus tenuis, filum*). Plur. מִנִּים Ps. 150, 4. Huc referas etiam c. S. Schmidio, cui de Wettius, Gesenius, Rosenmuellerus adstipulantur, Ps. 45, 9: מִן־הֵיכְלֵי שֵׁן מִנִּי שִׂמְּחוּךָ *e palatio eburneo chordae* (concentus musici) *te exhilarant*, ut מִנִּי dictum sit pro מִנִּים v. Gesen. L. p. 526. Alii praeeunte Chaldaeo: *e palatiis eburneis Armeniae exhilarant te* donis coll. Herod. III, 93. v. supra מִנִּי; denique nuper Ewald. (Grammat. p. 296.) verti jussit: *prae me, magis quam ego*, quod vix tolerari potest.

מִן, מִנִּי praepos. v. supra suo loco.

מָנוֹן m. Prov. 29, 21. vel *filius* (ut plerique vertunt) aut *filii modo habitus* (coll. נוּן Ps. 72, 17., quod v. infra), vel *beneficiorum exprobrator*, a مَنّ *exprobravit beneficia*. Illud elegantiorem sensum praebet. Ceter. cf. Schnurrer. in Dissertatt. philoll. p. 110 sqq.

מָנַע *inhibuit, cohibuit* (arab. منع et chald. מְנַע *id.*) Ezech. 31, 15., sq. acc. et מִן *prohibuit* aliquem aliqua re, *arcuit* ab al. re Num. 24, 11. Jer. 2, 25. Prov. 1, 15. 1 Sam. 25, 26., sq. acc. rei et מִן pers. *negavit, denegavit* alicui aliquid Gen. 30, 2. מָנַע מִמֵּךְ פְּרִי בָטֶן *negavit tibi fructum ventris* (sobolem), Prov. 4, 27. 2 Sam. 13, 13. add. Job. 31, 16. Eodem sensu dic. sq. לְ pers. Ps. 84, 12. Noli huc trahere Num. 24, 11. Eccles. 2, 10.; nam *ab honore aliquem arcere, animum a voluptate arcere* (revocare) recte dicitur, quanquam, quae est utriusque formulae necessitudo, dicere etiam potes: *denegare alicui honorem* etc. Praet. cum affixo מְנָעֲךָ 1 Sam. 25, 26., imp. מְנַע Prov. 1, 15., fut. יִמְנַע Ps. 84, 12., cum affixo et nun epenthet. יִמְנָעֶנָּה Job. 20, 13. — Niph. נִמְנַע *cohibitus, retentus est* Jer. 3, 3.; sq. מִן *prohibitus est* Joel. 1, 13., it. *ablatus, ereptus est* Job. 38, 15.; reflex. *se ipsum prohibuit, adeoque detrectavit, recusavit*, sq. infin. Num. 22, 16.

תִּמְנָע nom. propr. pellicis Eliphasi Gen. 36, 12. 22. 1 Chron. 1, 39. et filii Eliphasi 1 Chron. 1, 36. atque inde tribus edomiticae Gen. 36, 40. 1 Chron. 1, 51.

מָסַס *liquefactus, dissolutus est* (coll. מָסַס: aram. מְסָא *id.*, hinc *tabuit*,

computruit; arab. مشى huc non videtur pertinere): in Kal inusit., Hiph. הִמְסָה *liquefecit, dissolvit* Ps. 147, 18. 6, 7., hinc *consumsit, evanescere fecit* Ps. 39, 12.; trop. פ׳ לֵב ה׳ *animum alicujus liquefecit* h. e. terrorem, pavorem injecit Jos. 14, 8., ubi הִמְסִיו ex Chaldaismo pro הִמְסוּ (ut שַׁנִּיו Dan. 3, 28.).

תֶּמֶס v. sub rad. מסס.

מָסַךְ *miscuit* Ps. 102, 10. שִׁקֻּוַי בִּבְכִי מָסָכְתִּי *potum meum lacrimis misceo* (lacrimas potui immisceo), Jes. 19, 14. *Jova miscuit in iis spiritum vertiginis* h. e. fecit, ut nihil in commune consulerent sed invicem dimicarent, ut bene Grotius; spec. *miscuit vinum* variis aromatum generibus facile inebriantibus Jes. 5, 22. Prov. 9, 2. 5. (Scribitur arab. مزج et مشج, syr. ܡܙܓ, chald. מזג et מְזַךְ; soni similitudinem habent μίσγειν, *miscere, mischen*, pers. آميزم *amixem:* sunt enim voces onomatopoëticae).

מֶסֶךְ m. vinum aromatibus *mixtum* Ps. 75, 9. coll. מֶזֶג.

מִמְסָךְ m. *id.* Prov. 23, 30. Jes. 65, 11.

מָסָךְ et מְסֻכָּה v. sub rad. סכך.

מָסַס (i. q. מָסָה, coll. מוּג) *liquefactus, dissolutus est, tabuit* Jes. 10, 17. הָיָה כִּמְסֹס נֹסֵס *erit ut aegrotus tabescens* v. Rosenmueller. ad h. l. Sed יִמְאַס Job. 36, 5. v. sub מאס. — Niph. נָמַס *liquefactus est* Exod. 16, 21 (de manna), Ps. 68, 3 (de cera), Jes. 34, 3. hyperbol. נָמַסּוּ הָרִים מִדָּמָם *montes liquescunt* (fluunt) *sanguine eorum*, add. Mich. 1, 4. Translate Jud. 15, 14. וַיִּמַּסּוּ אֱסוּרָיו מֵעַל יָדָיו *liquefacta* i. e. soluta, dissipata *vincula ejus de manibus* deciduni; 1 Sam. 15, 9 כָּל־הַמְּלָאכָה נְמִבְזָה וְנָמֵס *omnis res vilis et dissoluta* h. e. *corrupta* (alii *pecudes tabe affectas* dici putant). Ceter. v. Gesen. L. p. 367. 705. Longe frequentius *animus* vel homo *liquescere* dicitur duplici sensu: a) *pavore, terrore correptus est* Nah. 2, 11. Ezech. 21, 12. Deut. 20, 8. Jes. 13, 7. 19, 1. Jos. 2, 11. 5, 1. 7, 5. 2 Sam. 17, 10. Simil. dicuntur ap. poetas etiam montes *liquefieri* h. e. terrore corripi prodeunte Jova Ps. 97, 5. Mich. 1, 4.; b) *contabuit, exesus, confectus est moerore, aegritudine* Ps. 112, 10. 22, 15., ad quem locum conferunt interpretes Ovid. Epp. e Ponto I, 2, 57. ubi: *liquescunt pectora curis.* — Hiph. *liquefecit* i. e. *pavidum reddidit* Deut. 1, 28.

מָס m. Job. 6, 14. *dissolutus* i. e. malis et calamitatibus *confectus,* afflictus coll. 30, 22.

מַס m. 1) *liquefactio* animi h. e. *consternatio prae metu, pavor* Jes. 31, 8. Ita recte Rosenmueller. — 2) *tributum* (q. virium *dissolutio*, confectio) Gen. 49, 15. Deut. 20, 11. Jos. 16, 10.; hinc הָיָה לָמַס est *tributarium fieri* Jos. 17, 13., נָתַן לָמַס *tributarium facere* Jud. 1, 28., שׂוּם לָמַס *id.* Esth. 10, 1., שׂוּם מַס עַל פ׳ *id.:* maxime illud tributum quod corpore pendi solet h. e. servitium, opus, quod quis praestare cogitur (*Frohndienst*) Exod. 1, 11., alibi מַס עֹבֵד Gen. 49, 15. 1 Reg. 9, 21. 2 Chron. 8, 8. Hinc אֲשֶׁר עַל הַמַּס 2 Sam. 20, 24. 1 Reg. 4, 6 est *summus operarum, operariorum praefectus.* Semel ipsi *operae*, qui talia servitia praestant, collect. appellantur מַס 1 Reg. 5, 13 (27). — Plur. מִסִּים Exod. 1, 11.

מִסַּת f. Deut. 16, 10. auctore Michaeli vertitur *sufficientia* coll. syr. ܡܣܬܐ et chald. מִסַּת (Levit. 5, 7. Esth. 1, 7.). Hinc l. c. מִסַּת נִדְבַת־יָדְךָ *quantum manus tua sponte dare potest*, Lxx. καθὼς ἡ χείρ σου ἰσχύει. Quomodo hoc voc. a מסס declinatum sit, non liquet.

מַסָּה f. pro מְנָסָּה v. sub rad. נסה.

תֶּמֶס m. *liquefactio, dissolutio* Ps. 58, 9.

מָסַר duplex radix esse videtur: I) i. q. syr. ܡܣܪ *opus agressus est, ausus est* Num. 31, 16: לִמְסָר־מַעַל בַּיהוָה *ut auderent defectionem a Jova*. Ita Rosenmueller, qui aliorum interpretationes docte refutavit. — II) Num. 31, 5. וַיִּמָּסְרוּ - - אֶלֶף לַמַּטֶּה *delecti sunt milleni e singulis tribubus*. Ita Onk. Syr. Saad. Conferri potest arab. مسر *extrahere*, nisi velis in chald. מְסַר, quod *tradendi* notionem haud dubie habet, acquiescere.

מָסֹרֶת vid. sub rad. אסר.

מָעַד *vacillavit, nutavit* 2 Sam. 22, 37. Ps. 18, 37. 26, 1. 37, 31. Job. 12, 5. — Hiph. *vacillare fecit* Ps. 69, 24.

מוּעֶדֶת f. *vacillatio*, unde רֶגֶל מוּעָדֶת Prov. 25, 19. *pes vacillationis* i. e. *vacillans, titubans*. Sed potest etiam pro participii praes. forma singulari haberi v. Gesen. L. p. 309.

מָעָה radix Hebr. non usitata, cf. arab. مغى et معا, in qua utraque voce *mollitiei* laxitatisque notio inesse videtur (مَغًى *mollities, laxitas corii*, مَعٌّ *mollis et tener cibus*) v. Kuypers ad *carmen Ali* p. 42 sqq.

מֵעִים plur. m. (a sing. מֵעֶה, arab. مِعًى): 1) *viscera*, σπλάγχνα i. e. a) *intestina* (*Gedärme*) 2 Sam. 20, 10. 2 Chron. 21, 15. 18. 19.; b) *venter* Jon. 2, 1. Ezech. 7, 19. Cant. 5, 14., spec. de *partibus genitalibus maris*, hinc formula יָצָא מִמְּעֵי פ *nasci ex aliquo* Gen. 15, 4. 2 Sam. 16, 11., et de *utero* Gen. 25, 23. Ruth. 1, 11.; ita σπλάγχνα ap. Pindar.; c) trop. *animus* Job. 38, 36., Ps. 40, 9. *lex tua in mediis visceribus* (in intimo animo) inest (fere ut lat. *haeret mihi in visceribus* Cic. Attic. 6, 1.), Jer. 31, 33. Ezech. 11, 19.; spec. (ut σπλάγχνα in N. T.) tanquam *doloris, misericordiae, caritatis sedes* Job. 33, 27., Jes. 16, 11. *viscera mea tanquam cithara strepunt* (hyperbolice dict. cf. Jer. 4, 19.; ita auctore Forstero insularum australium incolae misericordiam vocant *latratum viscerum*), 63, 15. Jer. 31, 20. cf. רַחֲמִים. — In regim. מְעֵי Jes. 49, 1. Ps. 71, 6., cum affixis מֵעֶיךָ 2 Sam. 7, 12., מֵעֵיהֶם (servato zere in antepenultima a tono) Ezech. 7, 19.

מְעִין plur. m. chald. *venter*, unde cum affixo מְעוֹהִי Dan. 2, 32.

מָעֹז v. sub rad. עוז.

מָעָה f. *scrupus, scrupulus* i. e. *lapillus tenuis et minutus*, arab. ماعية; Chald. pro *obolo* sive *nummulo* sumitur, sicut et Lat. *scrupulum, scripulum*, unde *scripulum argenti* apud Cicer. Att. 4, 16. etc. Plur. Jes. 48, 19.

מָעוֹן v. sub rad. עון.

מָעַט Duplex radix est: I) *paucus fuit* Levit. 25, 16. Neh. 9, 32. Exod. 12, 4., it. *minutus, deminutus est* (h. e. paucior factus est) Prov. 13, 11. Jes. 21, 17. Ps. 107, 39. — Pih. מִעֵט *deminutus est* Eccles. 12, 3. — Hiph. הִמְעִיט 1) *paucum, paulum fecit* (instituit) aliquid, *etwas wenig (in geringer Menge) thun*, ut Num. 11, 32: הַמַּמְעִיט sc. לֶאֱסֹף i. e. *paulum collegit*, Exod. 16, 17., 2 Reg. 4, 3: אַל תַּמְעִיטִי sc. לִשְׁאֹל *ne paucum* (pauca vasa) *petas*; spec. ex orationis contextu est: *paucum, pauca dedit, concessit* Exod. 30, 15., Num. 35, 8. מֵאֵת הַמְעַט תַּמְעִיטוּ *a pauco* (ab eo, qui pauca oppida tenet) *paucum* (pauca) *dabitis* (dari jubebitis). 2) *paucum reddidit*, quod multum et copiosum fuit, *minuit, deminuit* Levit. 26, 22. 25, 16. Ps. 107, 38. Jer. 20, 24. Ezech. 29, 15.

II) i. q. arab. معط *glaber fuit*, hinc *acutus fuit* (cf. מָרַט). Oritur ab hac radice מֹעָט, q. v. infra.

מְעַט, semel מְעָט 2 Chron. 12, 7., *paucus, paulus* Num. 13, 18. 25, 54. 35, 8. הַמְעַט *paucus* (qui pauca habet); plur. מְעַטִּים *pauci, pauca* Ps. 109, 8. Eccles. 5, 1.; longe frequentius a) substantive: *paulum* Eccles. 5, 11. Ezech. 5, 3. Levit. 25, 52., sq. genit. מְעַט מַיִם *paulum, aliquantulum aquae* Jud. 4, 19. 1 Reg. 17, 10. Gen. 18, 4. 43, 11.; passim postponitur, ut Deut. 26, 5. 28, 62. מְתֵי מְעָט homines paucitatis, *paulum hominum* h. e. pauci homines, Dan. 11, 34. adde Jes. 10, 7. גּוֹיִם לֹא מְעָט *gentes non paulum* (gentium) h. e. non paucas; sq. מִן *parum* Num. 16, 9. Ezech. 16, 20.; — b) adverb. *paulum, paullulum, parumper, aliquantulum*, sive de gradu Ps. 8, 6., מְעַט מִזְעָר *perquam exiguus* Jes. 16, 14., sive de tempore: *paulisper, aliquantisper* Ruth. 2, 7. Job. 10, 20., *brevi* Hagg. 2, 6., עוֹד מְעַט *id.* Ps. 37, 10., sive denique de loco 2 Sam. 16, 1. עָבַר מְעַט *aliquantulum progredi.* — מְעַט מְעַט est: *paulatim* Exod. 23, 30. Deut. 7, 22.

Cum praefixo כְּ: כִּמְעַט 1) *sicut exiguum* (pretio), *pro nihilo* Prov. 10, 20.; *sicut paucum* (numero) 1 Chron. 16, 19. 2 Chron. 12, 7. Jes. 1, 9. Ps. 105, 12.; כִּמְעַט רֶגַע *sicut paulum momenti* h. e. paullulum, paulisper Jes. 26, 20. — 2) adverb. a) *paullulum, aliquantulum;* de loco 2 Sam. 19, 37. Cant. 3, 4.; b) *brevi* Ps. 81, 15. 94, 17., *cito, subito* Job. 32, 22. 2 Chron. 12, 7. Ps. 2, 12.; c) *prope, haud multum abfuit quin* Gen. 26, 10. Ps. 73, 2. Prov. 5, 14. al.

מֹעָט, f. מְעֻטָּה; Ezech. 21, 20: מְעֻטָּה לְטָבַח gladius *glaber, acutus ad occidendum.* Ita primus explicuit Doederlin., v. supra rad. n. II. cf. Rosenmueller. ad h. l.

מָעַךְ, ut معك, 1) *fricuit* v. Pyh. 2) *compressit, depressit,* Levit. 22, 24. מָעוּךְ *animal compressum* h. e. cui testiculi compressi sunt (gr. θλιβίας), 1 Sam. 26, 7. hasta *depressa* h. e. *infixa terrae.* — Pyh. מֹעַךְ *frictus, titillatus est* Ezech. 23, 3 (de mammis).

מַעֲכָה 2 Sam. 10, 6. 10. et מַעֲכָת Jos. 13, 13. nom. propr. urbis vel regionis trans Jordanem sub Antilibano, inhabitatae fortasse a populo cananiticae originis; unde nomen gentil. מַעֲכָתִי Deut. 3, 14. Jos. 12, 5.

Aramaeae accensetur 1 Chron. 19, 6. v. Rosenmueller. *Alterthumsk.* I, 2, p. 308.

מָעַל *praevaricatus est*, spec. *tecte, fraudulenter, perfide egit* (مغل per gain, *susurravit, obtrectavit*, unde مُغِل *fraudator, dolosus*, مَغالة *perfidia, fraus*) Prov. 16, 10. 2 Chron. 26, 18. Neh. 1, 8., sq. בְּ pers. (*an jem.*) Deut. 32, 51.; inprimis frequens et formula: מָעַל מַעַל sq. בְּ vel pers. Num. 5, 27., ut בַּיהוָה *peccare in Deum* Num. 5, 6. Jos. 22, 26. 2 Chron. 28, 19., max. desciscendo, defectione facienda a causa Jovae 1 Chron. 5, 25. 2 Chron. 12, 2. Ezech. 20, 27. Neh. 13, 7. — vel rei Levit. 5, 15. Jos. 7, 1. וַיִּמְעֲלוּ מַעַל בַּחֵרֶם *peccarunt in id, quod Jovae devotum fuit* sc. avertendo, surripiendo aliquid 1 Chron. 2, 7. Inf. מְעֹל Num. 5, 6., fut. יִמְעַל Prov. 16, 10. et יִמְעֹל Levit. 5, 15.

מַעַל m. *praevaricatio, perfidia* (v. sub rad.) Levit. 5, 15. 21. Num. 5, 7. 12. 27. Jos. 7, 1. etc., cum affixo מַעֲלוֹ 1 Chron. 10, 13. Ezech. 17, 20. (aliud v. sub עלה).

מְעִיל m. *pallium, vestis extima* (ad pedes defluens) (etymol. ignoratur; verum, ut sub מָעַל occurrit מְעִיל, ita בֶּגֶד sub rad. בָּגַד) Levit. 8, 7. 1 Sam. 24, 5. Jes. 59, 17. Job. 29, 14. Esr. 9, 3. 5. Plur. מְעִילִים 2 Sam. 13, 18. Ezech. 26, 16. Quod formam attinet, antiquo tempore fuit vestimentum quadratum; nam Deut. 22, 12. quatuor ei tribuuntur anguli, כְּנָפוֹת, πτέρυγες. Gestabatur a foeminis, a regibus et principibus 1 Sam. 15, 27. 18, 4. Job. 1, 20., a sacerdotibus 1 Sam. 28, 14. Exod. 28, 31. Cf. Braun. de *vest. Hebr.* lib. 2. c. 5. Schroeder. de *vest. mul.* p. 267. Hartmann. Hebr. III, p. 312 sq.

מַעַן vid. sub rad. ענה.

מַעֲרָה, מַעֲרָה, מַעַר vid. sub rad. ערה.

מֹף Hos. 9, 5., alibi נֹף Jes. 19, 13. Jer. 2, 16. *Memphis*, urbs olim celeberrima Aegypti, ad ipsum Nilum sita, cujus hodieque ruinae manent (v. Abdollatif. Memorabill. Aeg. p. 116 sqq., vers. germ. p. 194 sqq. Niebuhr. Itiner. I, p. 101.), arab. مَنْف, copt. ⲙⲉϥⲓ et ⲙⲉⲙϥⲓ (Ezech. 30, 13. 16. Vers. copt.). Plutarchus (Is. et Osir. p. 472. ed. Wyttenb.) nomen significare dicit ὅρμον ἀγαθῶν (*portum bonorum* h. e. sepultorum; nam *pii* duntaxat homines sepeliebantur), quae quidem explicatio urbis conditioni (erat enim Aegyptiorum necropolis) admodum conveniens est nec vocis origini repugnat; etenim ⲙⲁ significat *locum* et ϥⲓ *conservare*, ex Champollionis sententia (l'Egypte sous le Pharaons I, p. 363.) etiam *bonum*. Cet. cf. Jablonskii Opusc. II, p. 131., qui nomen contractum esse vult ex ⲙⲉϩ *plenus* et ⲛⲟⲩϥⲓ *bonus*, add. Forster. Epistol. ad Michael. p. 34. Gesen. Comment. in Jes. I, p. 622 sq.

מְפִיבַעַל, מְפִיבֹשֶׁת v. sub פֵּאָה.

מָצָא propr. *pertigit (reichen bis), pervenit (gelangen)* ad aliq. cf. Job. 11, 7. sq. עַד (syr. et chald. מְטָא *id.*, arab. مضى *pervadere, pergere,*

ulterius penetrare, aethiop. venire): hinc ap. Hebr. 1) *attigit* h. e. obvenit, accidit *(treffen)*, de calamitatibus Gen. 44, 34. Neh. 9, 32. 2 Reg 7, 9. Exod. 18, 8. Num. 20, 14. Huc spectat form. *manus Jovae attigit aliquem* i. e. inflixit ei mala (poenas) 1 Sam. 25, 17. — 2) invenit (venit in), *reperit* aliquid, sive quaesiverit Gen. 18, 26. 19, 11. 31, 35. 44, 10. etc., sive minus Gen. 11, 2. 26, 32. 37, 15. Num. 15, 32. etc., וַיִּמְצָאֵהוּ יֹשֵׁב *invenit eum sedentem* 1 Reg. 13, 14. 1 Sam. 31, 8. 2 Reg. 19, 8. Neh. 8, 14.; etiam *mente* (meditando) *invenit* (Cic. Brut. 9.), *intellexit* Eccles. 3, 11. 7, 27. 8, 27. Adde has formulas: a) לֹא מָצָאתִי בוֹ מְאוּמָה *non inveni in eo quidquam* sc. criminis 1 Sam. 29, 3. Ps. 17, 3. coll. 1 Reg. 1, 52.; aliter 2 Reg. 9, 35. לֹא מָצְאוּ בָהּ *non* (nihil) *ejus* (Isabelis) *invenerunt (nichts von ihr)*; b) מָצָא מַעֲנֶה, דָּבָר *invenire responsum*, invenire quod respondeas Neh. 5, 8. Job. 32, 3.; c) מָצָא יְהוָֹה Deut. 4, 29. 1 Chron. 29, 9. v. sub בִּקֵּשׁ et דָּרַשׁ; d) *animum suum invenire* 2 Sam. 7, 27. h. e. animum sibi sumere; e) כַּאֲשֶׁר תִּמְצָא יָדֶךָ Jud. 9, 33. *prouti lubet, nach Befinden;* f) de Job. 19, 28. שֹׁרֶשׁ דָּבָר נִמְצָא בוֹ v. sub voc. שֹׁרֶשׁ; g) *invenire dolorem, calamitates* h. e. experiri, perpeti Ps. 116, 3. Prov. 6, 33. coll. εὑρίσκειν κακὸν Odyss. 24, 462. Semel consequens pro antecedenti dictum est 1 Sam. 20, 21. *i et inveni* h. e. quaere, invenire stude *sagittas.* — 3) *assecutus, consecutus est (comparavit sibi)*, ut sapientiam Prov. 2, 5. 3, 13. Job. 32, 13., visionem div. (oraculum) Thren. 2, 9., quietem Ruth. 1, 9., divitias Hos. 12, 9., gratiam in alic. oculis Gen 6, 8. 32, 5. etc. (v. sub חֵן) Cant. 8, 10., mortem Job. 3, 22. Hinc: *manus mea invenit aliquid* Levit. 12, 8. 25, 28. i. e. acquiro, paro aliquid. — 4) sq. לְ *suffecit, sufficiens fuit* (vern. *hinreichen, hinlangen*, gr. ἱκανός ab ἵκειν) Num. 11, 12. Jud. 21, 14. — Praet. cum affixis מְצָאַתְנוּ Jud. 6, 13. מְצָאָתַם Exod. 18, 8. pers. 1. מָצָאתִי et מָצָתִי Num. 11, 11. part. praes. מוֹצֵא Ps. 119, 162. et, petito terminali puncto a מצה, מוֹצָא Eccles. 7, 26. f. מֹצֵאת (pro מֹצֵאת) 2 Sam. 18, 22. et מֹצֵאת (quod Chaldaismo tribuendum, ubi ֵ abit in ֶ, ut צֵלֶם pro צֶלֶם) Cant. 8, 10., infin. cum affixo מְצֹאֲכֶם Gen. 32, 19. Imp. מְצָא 1 Sam. 20, 21. 36., plur. f. מְצֶאןָ Ruth. 1, 9., fut. יִמְצָא, cum affixo יִמְצָאֲךָ 1 Reg. 18, 12. et interveniente nun epenthet. et paragog. יִמְצָאֶנְהוּ 1 Reg. 18, 10., plur. cum affixis יִמְצָאֻנְנִי Prov. 1, 28. 8, 17. יִמְצָאוּנְהָ Jer. 2, 24. (more Syrorum cum nun ante affixa).

Niph. נִמְצָא 1) *inventus* (deprehensus) *est* Gen. 18, 31. 32. 44, 10. Deut. 17, 2. 2 Chron. 31, 21. 34, 30. etc. Passim non est nisi *fuit, adfuit* (coll. vern. *befindlich*) Gen. 19, 15. 1 Sam. 13, 15. Esr. 8, 25.; sed in aliis, qui ex hoc genere esse creduntur, locis propria vis vocabuli obtinet, ut 2 Chron. 36, 8. *crimina, quae in eo sunt inventa*, deprehensa, cognita ab hominibus, 1 Sam. 13, 22. *nullus gladius inventus est* h. e. non poterat animadverti, qui a Sauli partibus staret, Mal. 2, 6. *improbitas non inventa est* (cognita, animadversa ab hominibus) *in ejus labiis.* Ceterum frequenter Jova dicitur *inveniri* ab hominibus (v. Kal), quando precibus eorum faciles aures praebet iisque auxilium fert Jes. 12, 15. 65, 1. 2 Chron. 15, 2. 19, 13. 1 Chron. 28, 9. — 2) *comparatus, acquisitus est* Prov. 16, 31. Job. 28, 12. Jos. 17, 16 sq. לְ (ubi all. vertunt: *sufficit nobis*), it. *acceptus est* Jer. 15, 16. *accepta a me* (perlata ad me) *sunt verba tua* (Rosenmueller. minus recte: *intellecta*). Praet. pers. 2 foem. נִמְצֵאת Jer. 50, 24., pers. 1.

נִמְצֵאתִי Jes. 65, 1. Part. נִמְצָא, plur. נִמְצָאִים Esr. 8, 25., alibi semper נִמְצְאִים (tanq. a מצה) 1 Sam. 13, 15. 2 Reg. 14, 14. etc. Fut. יִמָּצֵא, plur. f. תִּמָּצֶאנָה Jer. 50, 20. (tanq. a מצה).

Hiph. הִמְצִיא 1) *pervenire fecit* (v. Kal) h. e. *attulit, obtulit,* sq. אֶל Levit. 9, 12. 2) *invenire fecit* Job. 34, 11. כְּאֹרַח אִישׁ יַמְצִאֶנּוּ *pro vitae* (agendi) *ratione invenire facit quemque* i. e. facit ut cuique contingat sive bonum sive malum; 37, 13. *invenire* (inveniri) *facit* nubes h. e. praesto esse jubet. Sq. בְּיַד פ׳ *in alicujus potestate inveniri* (esse) *jussit* aliquem, in al. potestatem tradidit 2 Sam. 3, 8. Zach. 11, 6.

מָצַד v. sub rad. צוד.

מְצוּדָה, מְצֹדָה, מָצוֹד, מְצֹד, vid. sub rad. צוד.

מָצָה *suxit* i. e. a) sugendo expressit humorem, sq. מִן Jud. 6, 38.; b) *sugendo* exhausit, sorbuit (poculum) Ezech. 23, 34. Jes. 51, 17. Ps. 75, 9. (Sic arab. مصّ, syr. ܡܨܐ *expressit,* chald. et samar. *expressit, exsuxit*). Convenit cum מוץ et מצץ. — Niph. נִמְצָה *suctus, exsuctus est* h. e. vel expressus est (sanguis) Levit. 1, 15. 5, 9. vel exhaustus est Ps. 73, 10. ubi v. Rosenmueller.

מַצָּה vid. sub rad. מצץ et נצה.

מֵצַח m. *frons (Stirn)* Jer. 3, 3. Ezech. 3, 8., מֵצַח חָזָק *frons obfirmata,* praefracta Ezech. 3, 7. coll. Jes. 48, 4. Dictum volunt a *serenitate* sive *splendore* (coll. arab. مصح *dispersit radios suos*), non satis probabiliter. Cum affixo מִצְחוֹ Exod. 28, 39. 1 Sam. 17, 49., plur. in regim. מִצְחוֹת Ezech. 9, 4.

מִצְחָה f. 1 Sam. 17, 6. id. q. خصمة (trajectis invicem literis) *ocrea, tibiale; frontem tibiae* dixerunt Hebraei, quoniam, ut os frontis cerebrum, ita tibiale tibiam tegit et defendit.

מִצְפֶּה et מִצְפָּה v. sub rad. צָפָה.

מָצַץ i. q. מָצָה *suxit, exsuxit, sugendo exhausit, sorbuit* Jes. 66, 11., arab. مصّ *tenui sorbitione bibit, suxit,* in Conj. V. تَمَصَّصَ *lente paullatimque suxit, et sugendo bibit, masticavit dulcia, gustu delectatus;* sab. ܡܨܨ *suxit, expressit,* syr. ܡܨܘܨܐ *suctio lenis* v. Castelli *Lex.* s. h. v.

מֵץ et מוֹץ v. sub rad. מוץ.

מַצָּה f. *azymum, infermentatum* Levit. 8, 26. Num. 6, 19. 1 Chron. 23, 39. q. d. *pressum, compactum,* opposit. *fermentato,* quod, *fermento* inflatum, laxius est. Sed dubitatio superest. Nam מצץ significat *exprimere,* non *comprimere.* Melius fortasse deducitur a مَصَاص *purum, sincerum,* unde מַצָּה *panis purus, a fermento repurgatus.* — Plur. מַצּוֹת *panes non-fermentati* Exod. 12, 15. 18. 20. 39. Num. 6, 15. Deut. 16, 3. Jos. 5, 11. etc. [Aliud v. sub rad. נצה].

מָצוֹר *Aegyptus* v. sub מִצְרַיִם; aliud v. sub rad. צור.

מַצָּה v. sub rad. צרה.

מִצְרַיִם *Aegyptus* (in duali, quod bipartita fuit, quippe Nilo per mediam terram defluente) Gen. 12, 10. 15, 18. 39, 1. etc. (אֶרֶץ מִצְרַיִם Gen. 47, 13. 50, 7.), arab. مصر, syr. ܡܨܪܝܢ. Ubi terra ipsa significatur, sexus muliebris est hoc voc. Hos. 9, 6. Joel. 3, 24., ubi pro *incolis* dicitur, virilis Jes. 19, 16. Jer. 46, 8.; verbum additur ubivis numero singulari. Si Josepho (Antt. I, 6, 2.) fides, est voc. aegyptium, sive, ut Wahlius (ad Abdollatif. p. 20.) voluit, i. q. *meturo* i. e. *regnum*, seu sec. Forster.: *mes-su-re* i. e. regum circuli stellarum, aut *mesch-sche-re* i. e. ager solis. Sed, cum domesticum terrae nomen *Χημι* (חָם) fuisse constet, probabilius conferre licet arab. مصر *limes, regio, plaga*, sab. ܬܚܘܡܐ *terminus, finis*, a ܬܚܡ *terminavit*. — Gentil. מִצְרִי Gen. 39, 2. Exod. 2, 14. al., plur. מִצְרִים Gen. 12, 12. 41, 55. etc., foem. מִצְרִית Gen. 16, 1. 21, 9. al.

מָצוֹר *id.*, sed sublimiori dicendi generi proprium Jes. 19, 6. 37, 25. 2 Reg. 19, 24. Sunt, qui putent (Bochart. Phal. IV, 24) Aegyptum tanquam terram *firmam* et *munitam* (Diod. Sic. I, 31. ἡ Αἴγυπτος πανταχόθεν φυσικᾶς ὠχύρωται) hoc vocabulo significari coll. מָצוֹר a צוּר.

מַק vid. sub rad. מקק.

מַקְּדָה cf. rad. נקד.

מַקֵּל m. *baculus* Num. 22, 27. Ezech. 39, 9. In regim. מַקַּל Jer. 1, 11. et מַקַּל Gen. 30, 37., c. affixis מַקְלִי (sine dag. f.) Gen. 32, 10. Zach. 11, 10. 14., מַקֶּלְכֶם Exod. 12, 11., plur. מַקְלוֹת (pro מַקְּלוֹת) Gen. 30, 37. 38. 39. 1 Sam. 17, 43. Vulgo derivant a נָקַל, arab. نقل *portavit, transtulit e loco in locum*; sed magis placet Gesenius, qui conferri jubet aethiop. בקל (pro מקל) *floruit, germinavit*, unde oritur በቍል፡ *germen, surculus*.

מָקַק in Kal inusit., Niph. *tabere* i. e. a) *liquefieri, diffluere* Ps. 38, 6. נָמַקּוּ חַבּוּרֹתָי *diffluunt vulnera mea* sc. pure; b) *tabescere* Zach. 14, 12. Levit. 26, 39. Ezech. 24, 23. 33, 10. Jes. 34, 4. — Hiph. *tabescere fecit* Zach. 14, 12.

מַק m. *macies, tabes* Jes. 3, 24. 5, 24.

מֵקֵץ v. sub rad. קצץ.

מָרָא duplex radix in unam coiisse videtur: I) مرأ *cibum concoxit* et *digessit* (v. מֻרְאָה coll. مرى *facilis concoctu* cibus), it. *bene* alicui *profuit cibus*, adeoque *pinguefactus est*, chald. transit. *saginavit*, pabulum *ingessit* (v. מְרִיא); it. med. Dham. مرؤ *masculus, fortis fuit* v. מָרֵא. — II) مرى *ad currendum impulit*, v. c. ad vehementiorem cursum scutica incussa adegit equum v. Schultens. ad Job. 39, 18 (21),

ubi est Hiph. fut. תַּמְרִיא *impellit se ad currendum* (struthio). All. *tollit se,* quasi sit trajectis literis a ראם i. e. רום *altum esse.* Sed illud praestat, quamvis contradicat ROSENMUELLER. Quidni enim dici possit struthio, apud poetam certe, *stringere se* h. e. *incitare?* [מֹרְאָה Zeph. 3, 1. v. sub מרה].

מְרִיא m. *pinguis* (ut בָּרִיא), *saginatus,* de pecude Ezech. 39, 16., spec. *vitulus saginatus* 2 Sam. 6, 13. 1 Reg. 1, 9. Plur. מְרִיאִים Jes. 1, 11. Am. 5, 22.

מָרֵא m. Chald. *dominus* Dan. 2, 47. 5, 23. v. rad. l. c. Cum affixo מָרְאִי sec. Cthib Dan. 4, 16. 21., sed Kri habet מָרִי, א per syriasmum excluso (ܡܳܪܝ), vel potius ab absoluto מָר, etiam alias apud Chaldaeos, Talmud. et Syros usitato.

מֻרְאָה f. *oesophagus* vel potius *ingluvies* (avium) Levit. 1, 16., arab. مَرِيء *id.* v. SCHROEDERI *Observv.* p. 179.

מַמְרֵא nom. propr. Amoritae cujusdam, qui fuit Abrahami socius Gen. 14, 13. 24., hinc אֵלֹנֵי מַמְרֵא *(terebinthi Mamrei)* Gen. 13, 18. 18, 1. et simpl. מַמְרֵא 23, 17. 35, 27. regio Hebroni urbi vicina.

מְרַאֲשֹׁת et מְרַשֹׁת v. sub ראשׁ.

מָרַד *rebellavit, rebellis fuit* (atque adeo *defecit* ab aliquo), syr. et sab. *id.* (arab. مرد *pervicax fuit, obsequium denegavit*) Gen. 14, 4. Neh. 6, 6. Constr. cum עַל Neh. 2, 19. 2 Chron. 13, 6. et בְּ 2 Reg. 18, 7.; מָרַד בַּיהוָֹה Ezech. 2, 3. Jos. 22, 16. 29. *deficere, desciscere a Jova* (idola colendo); Job. 24, 13. מֹרְדֵי־אוֹר *a luce deficientes* h. e. lucem horrentes (Joa. 3, 20. μισεῖν τὸ φῶς) v. ROSENMUELLER. ad h. l.

מֶרֶד m. *rebellio, defectio* Jos. 22, 22.

מְרַד m. Chald. *id.* Esr. 4, 19.

מָרָד m. (formae dagessandae) Chald. *rebellator,* unde foem. מָרָדָא *rebellatrix* Esr. 4, 15., in statu emphat. מָרָדְתָּא Esr. 4, 12.

מָרוּד v. sub rad. רוד.

מַרְדּוּת f. *rebellio* 1 Sam. 20, 30.

נִמְרֹד nom. conditoris regni babylonici Gen. 10, 9. 1 Chron. 1, 10.; אֶרֶץ נִמְרֹד *Babylonia* Mich. 5, 5. — Dictum volunt regem a *contumacia;* arab. enim مَرِيد est *contumax, superbus,* syr. ܡܳܪܘܿܕܳܐ *crudelis,* cf. JOSEPH. Antt. 1, 4, 2. ἐξῆρεν αὐτοὺς πρὸς τὴν ὕβριν τοῦ θεοῦ καὶ καταφρόνησιν Νεβρώδης - - - ὃς ἐπειθεν αὐτοὺς, μὴ τῷ θεῷ διδόναι τὸ δι' ἐκεῖνον εὐδαιμονεῖν, ἀλλὰ τὴν ἰδίαν ἀρετὴν ταῦτα παρέχειν αὐτοῖς ἡγεῖσθαι. Sed hae nugae sunt, ex ipso nomine exsculptae scilicet.

מְרֹדָךְ nom. idoli Babylon. Jer. 50, 2., fortasse Martis (v. GESEN. Comment. in Jes. II, p. 345.). — אֱוִיל מְרֹדַךְ v. sub א lit. — מְרֹאדַךְ בַּלְאֲדָן Jes. 39, 1. nom. regis Babyl. (ejusdem, qui PTOLEMAEO *Mardocempadus* appellatur) coll. pers. مردك بلادان *vir laudatus.*

מָרְדֳּכַי nom. propr. Judaei in Persia viventis Esth. 2 — 10.; coll. pers. مردك *homunculus* a مرد *vir*.

מָרָה 1) propr., ut arab. مرى, *mulsit, strinxit* (v. מוֹרָה). Huc spectare videtur formula: מָרָה אֶת־פִּי יְהוָֹה *Jovae* (os stringere, percutere i. e.) *dictis non audire* 1 Sam. 12, 15. Num. 20, 24. 27, 14. — 2) *rebellis fuit, rebellavit, contumax, pervicax fuit* (ut arab. مرى in Conj. III. v. Schultens. de *Defect. ling. hebr.* p. 117 sq. et ad Harir. p. 24.) Deut. 21, 18. Ps. 78, 8. Construitur cum accusat. Num. 20, 24. Jer. 4, 17. vel בְּ pers. Hos. 14, 1. Ps. 5, 11. — Huc revocant etiam nonnulli מֹרְאָה Zeph. 3, 1. pro מוֹרָה *rebellis* v. Cölln. Spicil. p. 45 sq.; sed alii explicant: *infamiae exposita, παραδειγματιζομένη*, a רָאָה, v. Rosenmueller. ad h. l. — Hiph. הִמְרָה *pervicax, contumax, refractarius fuit, reluctatus est* Job. 17, 2 (ubi infin. הַמְּרוֹת cum dag. euphon.), sq. acc. pers. Ps. 78, 17. 106, 33. vel rei (praecepti, legis) Ps. 107, 11. Ezech. 5, 6., sq. בְּ pers. Ezech. 20, 3., sq. עִם pers. (propr. *disceptare, contendere cum*) Deut. 9, 7. 24. 31, 27. Singularis est haec formula: ה׳ עֵינֵי כְבוֹדוֹ יְהוָֹה *reluctari oculis majestatis div.* i. e. patrare id, cujus adspectum Deus aversatur Jes. 3, 8. De הִמְרָה אֶת־פִּי יְהוָֹה Deut. 1, 16. Jes. 1, 18. v. sub Kal.

Quod legitur 2 Reg. 14, 26. עֳנִי מֹרֶה, plerique vertendum existimant: *afflictio amara* (gravis), ita ut מרה significationem mutuetur a מרר. Sed ex propria voc. vi cum Schultensio potest *acris* vehementisque doloris notio probabiliter elici, nisi cum Coccejo velis afflictionem quasi *refractariam* h. e. pertinacem intelligere. Certe, quod veteres *amaram* interpretantur, id in tali verborum similitudine nullius est momenti.

מַר v. sub מרר.

מְרִי m. *pervicacia, rebellio* Prov. 17, 11. Jes. 30, 9. etc., in pausa מֶרִי Num. 17, 25. 1 Sam. 15, 23. Legitur etiam pro concr. *contumax, rebellis* vel *rebelles* Ezech. 2, 7. 8. 44, 6. — Cum affixis מֶרְיְךָ Deut. 31, 27., מִרְיָם Neh. 9, 17. — Ceterum retenta hac significatione locum etiam Jobi 23, 2. גַּם הַיּוֹם מְרִי שִׂחִי commode vertes: *etiamnum pervicacia* s. *rebellio* (in Deum a vobis existimatur) *querela mea!* Nec opus est, ut cum plerisque interpretibus מְרִי *amaritudinem* transferas v. Umbreit. ad h. l.

מִרְיָם *Maria*, soror Mosis Exod. 15, 20. Num. 12, 1. Mich. 6, 4. Syr. ܡܪܝܡ, Arab. مريم. Alii declinatum putant a מרר n. 2.

מְרָתַיִם f. *rebellio*; dual. מְרָתַיִם *gemina rebellio*, nom. propheticum Babylonis Jer. 50, 21.

מוֹרָה m. *novacula* (q. d. *stringens* i. e. *radens*) Jud. 13, 5. 16, 7. 1 Sam. 1, 11.

מָרַח i. q. arab. مرخ, propr. *fricare* (hinc مَرْخ nomen arboris, cujus confrictu ignis elicitur), *terere, conterere* (v. מְרוֹחַ), deinde oleo *inungere* corpus, in Conj. IV. *emollire, extenuare* massam; Jes. 38, 21. וְיִמְרְחוּ עַל הַשְּׁחִין ut *fricarent* vel *mollirent* (ficus) easque imponerent *ulceri*.

מְרוֹחַ m. *contritus*, מְרוֹחַ אָשֶׁךְ *contritus testiculo* Levit. 21, 20, qui Graecis *θλασίας* et *θλιβίας* a *θλάω contundo, contero* dicitur.

מָרַט gener. *laevigavit (glatt machen)*, spec. a) de *metallis*, aere et ferro: *polivit, expolivit* Ezech. 21, 14. 15. 16. 33.; b) de *corpore* ejusque *cute*: *glabravit, pilos evellit, depilavit* (arab. مرط *id.*) Jes. 50, 6. Ezech. 29, 18., sq. acc. Neh. 13, 25., sq. מִן Esr. 9, 3. — Niph. *depilatus est, calvus factus est* Levit. 13, 40. 41. — Pyh. מֹרָט *politus est* 1 Reg. 7, 45., unde foem. praet. in pausa מֹרָטָּה vel, ut plurimi codices habent, מֹרֶטֶּה (c. dag. euphon. v. Gesen. L. p. 85.) Ezech. 21, 15. 16. Huc revocant nonnulli etiam Jes. 18, 2. 7. מוֹרָט (i. e. מְמוֹרָט v. Gesen. L. p. 316.) עַם *populus depilis* (Herod. 2, 47.), *glaber* vel sec. all. *acer* (gladius enim politus acie valet). Sed v. sub rad. ירט.

מְרַט chald., unde praet. plur. ex Pehil formatum מְרִיטוּ *depilatae sunt* Dan. 7, 4.

מֹרָט v. sub ipsa rad.

מָרַךְ, rad. Hebr. inusit., syr. ܡܪܟ *attenuavit* rabb. נתמרך *mollescere*. Inde oritur

מֹרֶךְ m. *mollities*, hinc *pavor* (v. מכה et מסס) Levit. 26, 36.

מַרְסְנָא nom. propr. principis pers. Esth. 1, 14. sec. Bohlen. i. q. برز (מ et ב inter se permutatis) *excelsus*, sec. all. مرز i. q. مرخ *terminus, finis (Mark)*.

מָרַץ *aeger fuit, aegrotavit*, arab. مَرِضَ *id.*, unde مَرَض *morbus*. In Kal non occurrit, Niph. Job. 6, 25. מַה־נִּמְרְצוּ אִמְרֵי יֹשֶׁר *quam aegrota* i. e. *debilia sunt verba veritatis* (quae vos jactatis)! ironice. Eundem in sensum dicitur 1 Reg. 2, 8. *exsecratio debilis*, sed Mich. 2, 10. חֶבֶל נִמְרָץ est *corruptio morbosa, perniciosa, pestifera*. — Hiph. *aegre alicui fecit* Job. 16, 3. [Aliter de hoc voc. statuit Kimchius, qui per חזק ותקף *validum, vehementem esse* interpretatur: non inepte, quod locorum istorum indolem attinet, sed fortasse ex mera conjectura.]

מָרַק *mundavit, depuravit, tersit, polivit* (syr. ܡܪܩ *abstersit*, arab. مرق *colavit*) 2 Chron. 4, 16. Jer. 46, 4. — Pyh. מֹרַק *tersus est* Levit. 6, 21.

מָרוּק m., plur. מְרוּקִים *mundationes* Esth. 2, 12.

מָרָק m. *jus*, a partibus carneis et spuma *percolatum* et *defaecatum* (مَرَق *id.* foem. مَرَقَة *colatum*, it. *jus* vel *portio jusculi*) Jud. 6, 19. 20; in regim. מְרַק sec. Kri Jes. 65, 4. sed Cthib habet פְּרַק *frustum*.

תַּמְרוּק vel sec. Cthib תַּמְרִיק *mundatio, tersio* Esth. 2, 12. per metonym. *id quo quis mundatus et nitidus redditur, tersorium* i. e. *unguentum* Esth. 2, 3. 9. (ita Targ. et R. Sal.); trop. *castigatio, correctio* Prov. 20, 30. ad quem l. v. Umbreit.

מָרַר, arab. مَرَّ i. e. I) *transivit, praeteriit*, hinc *fluxit* (Coran. 27, 90.) v. מַר et מֹר. [Niph. נָמַר Jer. 48, 11. *mutatus est* v. sub rad. מור]. — II) Fut. A. 1) *amarus fuit* (syr. ܡܪ *id.*), quam tamen notionem alii repetunt a voce מֹר *myrrha*. Jes. 24, 9. יֵמַר שֵׁכָר לְשֹׁתָיו (v. Gesen. L.

p. 366.) *amarum est temetum potatoribus*. Intrans. מַר לִי *amarum mihi est* i. e. afflictus, tristis sum Ruth. 1, 13. Thren. 1, 4. — 2) metaph. *exacerbatus est* (πικραίνεσθαι) 1 Sam. 30, 6. — Pih. מֵרֵר 1) *amarum, acerbum fecit* aliquid Exod. 1, 14. Jes. 22, 4. אֲמָרֵר בַּבֶּכִי *(ich werde es bitter machen im Weinen) acerbe, graviter flebo*; 2) *exacerbavit* aliquem, *irritavit, ad iram provocavit* Gen. 49, 23. — Hiph. הֵמַר 1) *amarum fecit*, hinc infin. הָמֵר *amarum faciendo* i. e. amare, *graviter flendo* (v. Pih.) Zach. 12, 10. coll. Jes. 22, 4. 23, 7. Jer. 31, 15.; — alibi sq. acc. pers. *amarum aliquem reddere* i. e. moerore afficere Job. 27, 2., it. sq. לְ *(moerorem alicui afferre)* Ruth. 1, 20. 2) i. q. מָרָה sq. בְּ pers. *rebellavit, repugnavit* Exod. 23, 21. (ubi fut. יַמֵּר ex Chald. pro יָמֵר (all. vertunt: *exacerbavit*, sed ita sequi debebat accus.). — Hithpalp. הִתְמַרְמַר *exacerbatus est* (مَرْمَرَ et ܐܬܡܪܡܪ *id.*) Dan. 8, 7. 11, 11.

מַר m. 1) *gutta* a fluendo (conf. rad. n. 1.) Jes. 40, 15. — 2) *amaritudo* מַר הַמָּוֶת *amaritudo mortis* 1 Sam. 15, 32., מַר נֶפֶשׁ *amaritudo animae* i. e. *moeror* Jes. 38, 15. 17. Ezech. 27, 31. Job. 7, 11. 10, 1. etc. Plur. מֵי מָרִים *aquae amarae* (h. e. amaros, acerbos dolores excitantes) Num. 5, 18. 19. 23. 24., it. simpl. מָרִים Num. 5, 24. 27. — 3) adject. a) *amarus* (opp. dulci) Prov. 5, 3. 27, 7. Jes. 5, 20.; trop. i. q. *moestus, tristis* Ezech. 3, 14., spec. מַר נֶפֶשׁ *tristi animo* 1 Sam. 22, 2. Prov. 31, 6. Job. 3, 19.; b) *acerbus* Exod. 15, 23 (de aqua marina, cf. Lucret. 2, 471.), trop. Eccles. 7, 26. *mors acerba*, Am. 8, 10. *dies ac.*, Hab. 1, 16. *hostis acerbus* (i. e. ferox, crudelis), gr. πικρός, מַר נֶפֶשׁ *acerbo, feroci animo* Jud. 18, 25. 2 Sam. 17, 18., hinc i. q. perniciosus, exitialis Ps. 64, 4. Jer. 2, 19. — *Vox acerba* est *flebilis, gravis* Gen. 27, 34. Esth. 4, 1. Ezech. 27, 31.; adv. *acerbe* i. e. graviter, flebiliter Jes. 33, 7. Zeph. 1, 14., ut nos: *bitterlich*, πικρῶς Aristenaet. epp. 1, 22. Alio sensu Seneca *vocem acerbam* dixit epp. 56.

מֹר et plene מוֹר (Cant. 4, 6. 14. 5, 6. 13.), sq. makkeph מָר־ (Exod. 30, 23.) m. *myrrha* (arab. مُرّ), quod *guttatim* ex arbore (in Arabia nascente) effluit (v. rad. n. 1.) Ps. 45, 9. Prov. 7, 17. Cant. 1, 13. 5, 1. etc.; מָר־דְּרוֹר Exod. 30, 23. *myrrha libera, sponte fluens* h. e. myrrha nativa, quae sponte sudat ex arboribus, priusquam incidantur, quod est praestantissimum myrrhae genus v. Plinius H. N. lib. 12. c. 15., מָר־עֹבֵר Cant. 5, 5. eadem, quam modo descripsimus, *myrrha sponte sudans* et *fluens*. Caet. cf. Celsii *Hierobot.* P. I, p. 520 sqq. et Wineri Lexic. bibl. II, p. 468.

מָרָה f. 1) *amaritudo*, metaphor. *exacerbatio* 2 Sam. 2, 26. — 2) nom. *stationis Israëlitarum primae* a transitu per mare rubrum, aquis *amaris* (salsis) nobilitatae Exod. 15, 23. v. Pococke *Beschreib. d. Morgenl.* I, p. 234. — 3) nom. propr., quod Noëmi sibi imponi jussit (*amara* h. e. moesta) Ruth. 1, 20. — Plur. מָרוֹת nom. propr. oppidi Mich. 1, 12. v. Rosenmueller. ad h. l.

מָרָּה f. (cum kamezchatuph et dagesch forti insolito) *amaritudo*, metaphor. *moeror* Prov. 14, 10.

מְרָרִי filius Levi Gen. 46, 11. Exod. 6, 16. cf. Judith. 8, 1. 16, 7. Patron. מְרָרִי Num. 26, 57.

מָרוֹר m. *amarus*, plur. מְרֹרִים *amara*, spec. *herbae amarae*, nulla speciei cujusdam ratione habita Exod. 12, 8. Num. 9, 11. Thren. 3, 15. LXX πικρίδες; conf. de illis Buxtorfii *Lex. Talm.* ad voc. עלש, Bocharti *Hieroz.* P. I, p. 602 sq. Celsii *Hierobot.* P. II, p. 227 sq. Carpzov. Appar. p. 402 sqq.

מְרֵרָה f. 1) *amaritudo*, plur. מְרֹרוֹת *amaritudines* Deut. 32, 32., trop. *acerbitates* (ut Cic. dixit), *acerba* (supplicia) Job. 13, 26. — 2) *venenum* (de veneno *aspidum*) Job. 20, 14. — 3) *fel*, ab *amaritudine* Job. 20, 25., arab. مَرَارَة *folliculus bilis*, qui hepati adhaeret.

מְרֵרָה f. *fel.* Cum affixo מְרֵרָתִי Job. 16, 13.

מְרִיר Job. 3, 5. כִּמְרִירֵי יוֹם vel (*sicut*) *amaritudines*, *infortunia*, *mala diei* (arab. مَرَّ *infelix fuit*) vel *incantationes diei* (arab. مَرِير *incantamentum* a مَرَّ *amara locutus est*) coll. v. 8. Ita nuper Umbreitius. Alii: *calores, aestus diei* (v. כמר).

מְרִירִי m. *amarus, venenatus* Deut. 32, 24.

מְרִירוּת f. *amaritudo*, metaphor. *moeror* Ezech. 21, 11.

מֶמֶר m. *moeror* vel potius *res ob quam quis moeret* Prov. 17, 25.

מַמְּרֹר (cum dagesch euphon.) m. *amaritudo, acerbitas* (i. e. fortuna adversa cf. Cic. Famil. 2, 16.) Job. 9, 18.

תַּמְרוּרִים m. plur. *amaritudines, acerbitates*, מִסְפַּד תַּמְרוּרִים *planctus acerbus* i. e. miserabilis, gravis Jer. 6, 26., בְּכִי ה׳ *id.* 31, 15.; Hos. 12, 15. *irritarunt Deum* תַּמְרוּרִים h. e. acerbe, graviter. — Aliud est תַּמְרוּרִים Jer. 31, 21., quod v. sub rad. תמר.

מַשׁ Gen. 10, 23. *mons Masius*, qui Nesibi urbi a septentrione imminet. Nam fluvium ex illo monte prorumpentem Syri nominant ܢܗܪܐ ܡܫܐ vel ܢܗܪ ܡܫܐ, Arabes contracte هرماس v. Michaelis *Spicileg. geogr. Hebr.* T. II, p. 140. Rosenmueller. *Alterthumsk.* I, 2, p. 143.

מֵשָׁא Gen. 10, 30. regio Arabiae Joctanitarum, fortasse *Mesene* ad Tigridis ostia, Syris ܡܝܫܢ, Arab. ميسان v. Michaelis *Spicil.* T. II, p. 205. Eichhorn. *monum. antiquiss. hist. Arab.* p. 158.

מָשָׁה *traxit, extraxit* (syr. ܡܫܐ *id.*) Exod. 2, 10. — Hiph. *id.* 2 Sam. 22, 17. Ps. 18, 17.

מֹשֶׁה nom. propr. *Mosis* Exod. 3, 1. 4. 6. 4, 1. 10. 13. etc. Jud. 1, 16. 3, 4. 1 Sam. 12, 6. 1 Reg. 2, 3. 2 Reg. 14, 6. etc.; sec. Exod. 2, 10. a rad. מָשָׁה: *extractus*, sed מֹשֶׁה potius est *extrahens*. Itaque videtur vox aegypt. esse, conflata ex ⲘⲞⲨ (Mo) *aqua* et ⲞⲨϪⲈ (Oudsche) *servare*, ut significet *ex aqua servatum* (Joseph. Antiqq. lib. 2. c. 9. §. 6. cf. Jablonskii Opusc. I, p. 152 sqq.). Hebraei peregrinum voc. in vernaculae linguae similitudinem corruperunt cf. אַבְרֵךְ, בְּהֵמוֹת al.

מֶשִׁי m., in pausa מָשִׁי Ezech. 16, 10. 13. vulgo *sericum*, ut post FULLERUM Miscell. 2, 11. demonstrare conatus est SCHROEDER. de vestitu mulier. hebr. p. 325 sqq. Si oritur a verbo מָשָׁה, sericum inde dici potuit, quod telas sericas olim *retordiri* rursusque texere consueverunt (v. PLIN. H. N. VI, 20. XI, 26) v. JAHN. Archaeol. I, 2, p. 63. LXX. verterunt τρίχαπτον h. e. interprete HIERONYMO, tantae subtilitatis vestimentum, ut pilorum et capillorum tenuitatem habere credatur.

מָשַׁח propr., ut مسح, *manum duxit super re*, hinc 1) *illevit* Jer. 22, 14. (sq. בְּ coloris); deinde *unxit* vel absolute Gen. 31, 13. *unxisti* (sc. oleo) *lapidem* (coll. Gen. 28, 18.), de qua antiquissimarum gentium religione v. EUSEB. Praepar. evang. I, 10. CLEM. ALEX. Strom. VII, p. 713. — vel sq. בְּ olei Exod. 29, 2. 2 Sam. 1, 21. (coll. Jes. 21, 5.), ubi *clypeus* h. e. corium clypeo inductum *oleo ungi* dicitur (scil. ne rigidius siccitate fatiscat ictuque gladii dissiliat), aut sq. acc. unguenti Am. 6, 5. Ps. 45, 8: *unxit te Deus oleo laetitiae* h. e. summa laetitia te, tanquam unguento, perfudit. Sed praecipue legitur hoc voc. de iis, qui ungendo *inaugurantur* sacroque ritu muneri praeficiuntur (סוּךְ contra est de *unctione privata*), ut de sacerdotibus Exod. 30, 30. 40, 13. 15. Levit. 8, 12., de prophetis 1 Reg. 19, 16., de regibus 1 Sam. 10, 1. 15, 1. 2 Sam. 2, 4. 12, 7. 1 Reg. 19, 15. al. Plene dicitur מָשַׁח אִישׁ לְמֶלֶךְ *aliquem regem ungere, inaugurare (zum König salben)* 1 Sam. 15, 1. 17. 2 Sam. 2, 7. al. Eadem religione ungi solebant res Deo consecrandae, ut supellex sacra Exod. 40, 9. 11, tentorium sacrum Num. 7, 1., altare Levit. 8, 11. etc. — 2) *mensuravit, mensus est* (arab. مسح *id.* مِسَاحَةٌ *dimensio*, syr. ܡܫܚ *metiri*, ܡܫܘܚܬܐ *mensura*, sab. ܡܫܘܚܐ *spatium* demensum), quod manu super aliqua re ducta fit. Conf. מִשְׁחָה et מִמְשַׁח. — Praet. cum affixo מְשָׁחֲךָ 1 Sam. 10, 1. Infin. מְשֹׁחַ Dan. 9, 24., cum ה paragog. מָשְׁחָה Exod. 29, 29., cum affixo מָשְׁחוֹ Levit 7, 36. et מָשְׁחֲךָ 1 Sam. 15, 1. (a מְשֹׁחַ), ubi tamen alii legunt מְשָׁחֲךָ, imp. מְשַׁח, cum affixo מְשָׁחֵהוּ 1 Sam. 16, 12., fut. יִמְשַׁח Levit. 16, 32. — Niph. נִמְשַׁח *unctus est* (ungendo inauguratus est) 1 Chron. 14, 8. Levit. 6, 13. Num. 7, 10. 84. 88.

מָשִׁיחַ m. *unctus;* dicitur tam de *re* 2 Sam. 1, 21. quam de *persona* Levit. 4, 3. 5. 16., et κατ᾽ ἐξοχήν de *rege* Dan. 9, 25. 26., max. מְשִׁיחַ יְהוָֹה Ps. 2, 2. 1 Sam. 24, 6. 10. Thren. 4, 20. coll. Ps. 132, 17. Latius patet Ps. 105, 15. 1 Chron. 16, 22., ubi *uncti Jovae* dicuntur *patriarchae.* Sed de *Messia* nusquam legitur in V. T.

מְשַׁח m. chald. *oleum,* quo *ungitur* Esr. 6, 9. 7, 22.

מִשְׁחָה f. 1) *unctio* Exod. 25, 6. 30, 25. Levit. 8, 2. 10. 12. 30. Num. 4, 16. — 2) Levit. 7, 35. *demensum, portio demensa,* i. q. chald. מִשְׁחָא et syr. ܡܫܘܚܬܐ *portio, demensum,* ex significatione radicis chald. et syr. n. 2.

מָשְׁחָה f. 1) *unctio* Exod. 40, 15, sed v. sub rad. — 2) *demensum* Num. 18, 8.

מִמְשַׁח m. *extentio, expansio* (a *dimetiendi* notione) Ezech. 28, 14. כְּרוּב מִמְשַׁח *Cherub extentus, expansus,* ut HIER. quoque interpretatur.

מָשַׁךְ 1) *prehendit,* cepit Exod. 12, 21., prehensum *tenuit* sq. בְּ Jud. 5, 14. Job. 24, 22., ubi v. Umbreit. (مسك *id.*). — 2) traxit a, Jos. 11, 6. Cant. 1, 4. Job. 40, 25. Ps. 10, 9. Gen. 37, 28. Jer. 38, 13. Adde inprimis has formulas: *α*) *arcum trahere* i. e. tendere 1 Reg. 22, 34. 2 Chron. 18, 33. Jes. 66, 19.; τόξον ἕλκεσθαι dixit Homer. et aethiop. ሰሐበ est *tetendit arcum.* Alio sensu *arcum trahere* dixit Cic. Arat. 78.; *β*) *semen trahere* i. e. tractim spargere Am. 9, 13.; *γ*) *buccinam trahere* מָשַׁךְ הַיּוֹבֵל vel מָשַׁךְ בְּקֶרֶן הַיּוֹבֵל i. e. sonum tractum edere (*den Ton aushalten*) Exod. 19, 13. Jos. 6, 5. coll. arab. جلب *traxit*, in Conj. II. *vocem extulit et clamorem, cecinit tuba; δ*) Hos. 7, 5. *trahit rex manum suam cum irrisoribus* h. e. extendit manum ad porrigenda et propinanda pocula, nisi est in univ. *socium se alicui adjungere*; — b) i. q. *rapuit, abripuit* Ps. 28, 3. coll. Ezech. 32, 20 (in orcum); c) i. q. *attraxit* Jes. 5, 18 (malum, ut Brut. in Epp. Cic.); d) i. q. *protraxit,* hinc *continuavit, servavit* (v. Pyh.), ut benignitatem Jer. 31, 3. Ps. 36, 11. 109, 12. iram Ps. 85, 6.; elliptice Neh. 9, 30. *traxisti super eos per multos annos* sc. benignitatem h. e. diu tolerasti eos. Huc pertinet fortasse etiam loc. Job. 24, 22: אַבִּירִים מָשַׁךְ בְּכֹחוֹ, si cum Umbreitio vertere licet: *robustus trahit* (vitam) i. e. durat, manet *in robore suo,* ut Flor. 4, 2. *trahere tot annos* pro durare. — 3) sustentavit, confirmavit (quae signif. a *tenendo* dicta esse videtur, nisi potius a *durationis* notione, quae in n. 2. inest, proficiscitur) Eccles. 2, 3. לִמְשׁוֹךְ בַּיַּיִן אֶת־בְּשָׂרִי *ad sustentandum, firmandum corpus meum vino* (syr. ܡܫܟ *induruit,* arab. مسك in Conj. X. *id.*), ubi tamen all. *ad trahendum in vinum* coll. Liv. 40, 7. Alias conjecturas de hoc loco v. ap. Hartmann. ling. Einl. p. 226.

Multum vexati sunt loci duo Jud. 4, 6. 20, 37. Et illic quidem quae leguntur מְשַׁכְתָּ בְּהַר תָּבוֹר, ita vertere solent: *occupa, tene montem Thabor* v. supra n. 1.; syr. ܕܒܪ ܠܛܘܪܐ ܕܬܒܘܪ; all. *duc exercitum in montem Th.* (Vulg.). Sed 20, 37. וַיִּמְשֹׁךְ הָאֹרֵב plurimi interpretantur: *ceperunt* (urbem) Vulg., all. *progressi sunt* (Syr.), all. *effuderunt se* (Lxx. ἐξεχύθη). Praestat fortasse Chaldaei auctoritatem sequi. Is utroque loco voc. אתנגיד posuit, quod cum 1 Sam. 23, 27. pro hebr. פשט dictum sit, significare videtur *effundere se, effundi* (de militum agmine). משך igitur reflexivo sensu accipiendum: *se trahere, extrahere (explicare aciem, ordines* dicunt Lat.). Ceterum, quidquid existimaveris, priori illi loco ὕστερον πρότερον inesse statues.

Niph. *tractus* h. e. *protractus, prolongatus est* Ezech. 12, 25. 28. Jes. 13, 22. — Pyh. 1) *tractus, protractus, dilatus est* (de spe) Prov. 13, 12. 2) Jes. 18, 2. 7. גּוֹי מְמֻשָּׁךְ (Aegyptii) *gens valida, fortis* cf. rad. n. 3. Ita Schultensius in Opp. min. p. 63. et Gesenius ad h. l. Cf. *stricti artus* Tac. Germ. 30.

מֶשֶׁךְ m. 1) *possessio,* a *tenendo* dicta (v. rad. n. 1.) Job. 28, 18. Bochartus in *Hieroz.* Tom. III, p. 601 sqq. alludi h. l. putat ad *extractionem* et *expiscationem* margaritarum (v. rad. n. 2.) ex fundo maris, eique assensum praebuerunt Rosenmueller. et Hartmann. (Hebraeer. I, p. 265. III, p. 82.). Sed illa interpretatio facilitatis nota commendatur. — 2) מֶשֶׁךְ זָרַע Ps. 126, 6. *tractio* h. e. sparsio *seminis*

v. rad. n. 2. a. β. Aliorum vanas conjecturas explosit Rosenmueller. ad h. l.

מֹשְׁכוֹת f. plur. *vincula* Job. 38, 31. (arab. مَسَكَة *id.*) a *tenendo, cohibendo* dicta.

מֶשֶׁךְ *Moschi* (a quibus montes Moschici) inter Cappadociam, Colchos, Iberiam et Armeniam, ad Phasin fluvium aut certe in ejus vicinia habitantes Gen. 10, 2. Ps. 120, 5. Copulantur cum תֻּבַל i. e. *Tibarenis* ut Gen. l. c. Ezech. 27, 13. 32, 26. 38, 2. 3. 39, 1., ita ap. Herod. 3, 94. 7, 78. Conf. Bocharti *Phaleg* lib. 3. c. 12. Michaelis *Spicil. geogr. Hebr.* P. I, p. 50 sqq. Rosenmueller. *Alterthumsk.* I, 1, p. 248 sqq.

מָשַׁל 1) *dominatus est, potestatem habuit* Zach. 6, 13. Prov. 12, 24. Jos. 12, 2., *in aliq.* sq. בְּ Gen. 37, 8. Ps. 103, 19. Jud. 8, 23. 9, 2. Prov. 16, 32 (ubi מֹשֵׁל בְּרוּחוֹ est: *animo suo imperans, continens*), sq. לְ Jes. 40, 10 (ubi v. Gesen.), sq. עַל Prov. 28, 15., sq. infin. Exod. 21, 8. לְעַם נָכְרִי לֹא יִמְשֹׁל לְמָכְרָהּ *genti peregrinae eam vendendi non habet potestatem.* Semel מָשַׁל בְּ est: *praeesse alicui rei* Gen. 24, 2. — Part. מֹשֵׁל *dominus* Gen. 45, 8. Jer. 30, 21., plur. מֹשְׁלִים *domini, tyranni* Jes. 14, 5. 28, 14. al. — 2) *assimilavit* (v. nom. מָשָׁל) i. e. *similitudinem, parabolam proposuit* Ezech. 24, 3.; deinde *adagio, proverbio usus est* Ezech. 12, 23. 16, 44. 18, 2. 3., et in malam partem: *dicterio usus est* in aliquem Joel. 2, 17., denique gener. *carmen cecinit*, hinc מֹשְׁלִים Num. 21, 27. *poetae* v. Rosenmueller.

Niph. נִמְשַׁל *similis fuit* alicui rei, sq. כְּ Ps. 49, 13. 21., sq. עִם Ps. 28, 1. 143, 7., sq. אֶל Jes. 14, 10. — Pih. part. מְמַשֵּׁל *parabolis utens* Ezech. 20, 49. — Hiph. הִמְשִׁיל 1) *dominari fecit, dominum fecit* Dan. 11, 39. Ps. 8, 7.; intrans. *dominatus est* Job. 25, 2. הַמְשֵׁל *dominari* i. e. dominatio, *imperium.* 2) *assimilavit, comparavit* Jes. 46, 5. — Hithpah. *similis factus est* Job. 30, 19.

Ad conciliandas inter se hujus verbi significationes, quae mirum quantum distare videntur, non unam viam ingressi sunt viri docti cf. inpr. Schultens. ad Prov. 1, 1. In dialectis respondent מְתַל aram. et مثل arab., quae *assimilandi* sensu crebro dicuntur, *dominandi* autem potestate carent. Sed haec ipsa tamen habet in arab., unde proficisci videatur. Nam مثل med. dhamm. est: *stitit se* coram aliquo (obsequii caussa) et in Conj. VIII. *obsecutus est, morem gessit, imperata fecit;* itaque si sumas, hebr. מָשַׁל proprie significasse: *statuere, sistere, ponere,* utramque istam vim sponte oriri videbis. Nam *statuere, sistere aliquem* est facere, ut quis sese sistat (tibi) h. e. morem gerat, adeoque: *dominari, imperare;* sed statuere, *ponere aliquid juxta aliquid* facile ducit ad *componendi*, conferendi, comparandi notionem. Haec certe ratio, quam Gesenius monstravit, reliquis praeferenda omnibus est. Nam quod مثل med. dhamm. *praestantem esse* significat et مَثِيل *praestantem, excellentem,* id nullius momenti est, cum haec voc. vis oriatur ab *assimilandi, exemplum statuendi* notione, ut مثيل pr. sit *conspicuus, insignis.*

מֹשֶׁל m. 1) *dominatus, dominatio* Zach. 9, 10. (Dan. 11, 4., ubi tamen videtur infin. esse). 2) *simile* Job. 41, 25., ubi tamen Rosenmueller. *dominationis* significationem retinendam putavit.

מְשֹׁל m. *carmen*, spec. *carmen ludicrum* (v. sq. מָשָׁל) Job. 17, 6. Ezech. 18, 3.

מָשָׁל m. (arab. مَثَل, syr. ܡܬܠܐ): 1) *similitudo, parabola* Ezech. 17, 2. 24, 3.; hinc 2) *sententia, graviter, sententiose dictum*, γνώμη, (quae a *similitudine* quadam rerumque comparatione proficisci solet coll. Prov. 11, 22. 17, 12. 14. al.) 1 Reg. 4, 32. Eccles. 12, 9. Job. 13, 12. Ejusmodi sententias complectitur liber מִשְׁלֵי שְׁלֹמֹה inscriptus coll. Prov. 10, 1. 25, 1. 26, 7. etc. Jam vero, cum tales sententiae frequentes in ore hominum ferantur, מָשָׁל passim significat *proverbium*, proprie dictum, ut 1 Sam. 10, 12. Ezech. 18, 2. 12, 22. — 3) *dicterium, probrose dictum*, sententia ad aliquem deridendum excogitata: הָיָה לְמָשָׁל (fere ut lat. *fabulam fieri*) Deut. 28, 37. 1 Reg. 9, 7. et שִׂים מָשָׁל Ps. 44, 15. — 4) *carmen* in univ. Num. 23, 7. 18. Ps. 49, 5. 78, 2. Mich. 2, 4., max. carmen *triumphale* Jes. 14, 4. Hab. 2, 6. Vid. de hoc v. Scheid. selecta quaed. proverbb. arab. (Harderov. 1775. 4.) et Rohde de vett. poet. sapientia gnom. p. 6 sqq.

מִמְשָׁל m. *dominatus, dominatio* Dan. 11, 3. 5.; plur. מִמְשָׁלִים *dominatus*, metonym. *dominatores* 1 Chron. 26, 6., sicut graec. ἀρχή, ἐξουσία, lat. *potestas, magistratus, dominatio* etc.

מִמְשָׁלָה f. *id.* Mich. 4, 8.

מֶמְשָׁלָה f. *id.*, metonym. plur. cum affixo מַמְשְׁלוֹתָיו *dominatus, regna ejus* i. e. *regiones* sive *populi, quibus ille dominatur* Ps. 114, 2.

מֶמְשָׁלָה f. *id.* Gen. 1, 16. Jer. 34, 1. Ps. 136, 8. metonym. a) *ditio, regio, cui imperatur* 2 Reg. 20, 13. Jes. 39, 2.; b) collect. ut lat. *imperia* i. e. *summi duces* 2 Chron. 32, 9. — Cum affixo מֶמְשַׁלְתּוֹ 1 Reg. 9, 19. Ps. 103, 22., plur. מֶמְשְׁלוֹת Ps. 136, 9.

מָשַׁע, arab. مسح, gener. *purgavit, tersit* (v. Jos. Kimchius ad Ezech. 16, 4. et Schultens. Defect. p. 22 sqq.).

מִשְׁעִי (pro מִשְׁעִית?) *purgatio*, Ezech. 16, 4. *non aqua abluta es* לְמִשְׁעִי *in purgationem* h. e. *ut munda esses* coll. rad. arab. in Conj. V. sese *probe tersit vir, a se omnem noxam legalem, omne inquinamentum removit.* Aliorum conjecturas v. ap. Rosenmueller.

מָשַׁק radix Hebr. inusit. sensum *possidendi* habuisse videtur, coll. מָשַׁךְ et مسك *possedit*, mutato ק in כ, ut alibi saepissime (cujus rei exempla dedit Schultens. in *Clave dialect.* p. 295. 296. quibus addi possunt בכר arab. *diluculo fuit* vel *fecit*, ab hebr. בֹּקֶר, דכך et דקק *comminutus, contritus est*, كرب *propinquus fuit*, hebr. קרב, عكس *invertit, pervertit*, hebr. עָקַשׁ, רכך et רקק etc.). Hinc sunt

מֶשֶׁק m. *possessio*; unde בֶּן־מֶשֶׁק בֵּיתִי *filius possessionis domus meae* i. e. *possessor et haeres meus* Gen. 15, 2. in quo loco paronomasia inest. Vulgo cum Onkel. Jon. Saad. Sam. exponitur *filius cursitationis* (h. e. procurator) a שָׁקַק, quod tamen vim orationis aliquantum debilitat, quanquam nuper Rosenmueller. hanc ipsam interpreta-

tionem ingressus est. Magis etiam displicet Schultensii *filius carminationis* i. e. *politurae* (v. ejus Opusc. de *defectibus linguae hebr.* §. 33 sq. et in *vindic. orig. hebr.* p. 142.) cf. Wineri diss. de vers. Sam. p. 32.

מֶשֶׁק v. sub rad. שׁקק.

מִמְשָׁק m. *possessio* vel potius *locus*, quem quis *possidet, tenet;* מִמְשַׁק חָרוּל *possessio urticae, locus ab urtica possessus* et *occupatus* Zeph. 2, 9. (conf. מוֹרָשׁ Jes. 14, 23.) v. Cölln. ad h. l.

מָשַׁר Hebr. inusit., arab. مَشَرَ *divisit;* unde

מְשׂוּרָה f. *mensura* (cava) Levit. 19, 35. 1 Chron. 23, 29. Ezech. 4, 11. 16.

מַשּׂוֹר *serra* vid. sub rad. נשׂר.

מָשַׁשׁ i. q. מוּשׁ *contrectavit* (sab. ܡܫܐ *id.*, arab. مَسَّ *fricuit, frictione palpavit*) Gen. 27, 12. — Pih. מִשֵּׁשׁ *id.* Gen. 31, 37.; מִשֵּׁשׁ חֹשֶׁךְ *contrectare tenebras* i. e. errare in tenebris Job. 12, 25. Eodem sensu מִשֵּׁשׁ בָּאֲפֵלָה Deut. 28, 29. coll. Job. 5, 14. — Hiph. *id.* Exod. 10, 21.

מַת m., plur. מְתִים et defective מְתִם *viri* (aethiop. ምት፡ *maritus*) Deut. 2, 34. 3, 6. Ps. 17, 14. Job. 11, 3. 24, 12., in regim. מְתֵי Gen. 34, 30. Deut. 4, 27.; מְתֵי אָהֳלִי *viri tentorii* i. e. *domestici* Job. 31, 31., מְתֵי סוֹד *viri concilii* h. e. *familiares, amici intimi* Job. 19, 19. Cum affixis מְתֶיךָ Jes. 3, 25., מְתָיו Deut. 33, 6. — Inde declinatur:

מְתוּשָׁאֵל Gen. 4, 18. et מְתוּשֶׁלַח (*vir teli*) Gen. 5, 21. 1 Chron. 1, 3., in quibus sing. מְתוּ consimilis illi אֲבוּ, unde multa nomina ordiuntur. Aliam derivationem suadet Simonis (Onom. p. 504. 442.): sed illa praestat, cum in Phoen. etiam lingua talia nomina, quae a מת haud dubie tracta sunt, occurrant, ut *Methuastartus.*

מֶתֶג m. *frenum* Ps. 32, 9. Prov. 26, 3. Origo voc. non liquet. Plerique derivant a مَتَّغَ *edendum praebuit* (?), quia *frenum* ori equi inditum, ei quasi *mandendum* et *mordendum* traditur; sic *mandere frena equum* dixit Virgilius, *mordere frenum* Cicero, Statius, Martialis, Tibullus all. (v. Valcken. ad Hippol. p. 295. Jacobs ad Achill. Tat. p. 459.) et *χαλινοφάγος* i. e *freni comestor* epitheton *equi* est apud Callimachum. לָקַח מֶתֶג מִיַּד פּ׳ *sumsit frenum* h. e. *in deditionem recepit* 2 Sam. 8, 1. coll. Schultens. ad Job. 30, 11. De jejuna emendatione, quae in loco parall. 1 Chron. 18, 1. legitur, v. Gesen. *Gesch. d. hebr. Spr.* p. 41. Cum affixo מִתְגִּי 2 Reg. 19, 28. Jes. 37, 29.

מָתַח *extendit* (syr. ܡܬܚ et chald. *id.*, sab. transpos. ܡܚܬ) Jes. 40, 22.

אַמְתַּחַת f. *saccus* Gen. 44, 2. 12. Auctor *Michlal Jophi* ad Gen. 42, 27. sic dictum putat, quod *continuo* et *semper extensus* sit, cum eum implent, ut contra vacuus colligitur et complicatur. Cum affixo אַמְתַּחְתּוֹ Gen. 42, 27. 43, 21., plur. in regim. אַמְתְּחוֹת Gen. 43, 1., cum affixo אַמְתְּחֹתֵינוּ Gen. 43, 18. 22.

מָתַי Particula interrogandi: *quando?* Gen. 30, 30. Ps. 41, 6. 101, 2. Prov. 23, 32. Job. 7, 4. Am. 8, 5. etc. (arab. مَتَى, chald. מָתַי, syr. ܐܡܬܝ).

אַחֲרֵי מָתַי *post quantum temporis?* Jer. 13, 27., עַד מָתַי *quamdiu, quousque?* Ps. 6, 4., לְמָתַי *id.* Exod. 8, 5. 9.

מַחֹם v. sub rad. חמם.

מָתַן radix Hebr. inusit., arab. متن et syr. ܡܬܢ *firmus, validus fuit.*

מָתְנַיִם m. dual. (arab. متنان, syr. ܡܬܢܳܐ) *uterque lumbus, lumbi* (a *firmitate* et *robore*) Exod. 28, 42. Prov. 31, 17. etc. Intelligitur non *mollior* illa et *laxior* corporis *pars*, quae חֲלָצַיִם, sed potius *dorsi pars*, totius spinae partium crassissimis maximisque vertebris *compacta*, graec. ὀσφύς, in qua magnum viri robur consistit Deut. 33, 11. Nah. 2, 11. Jes. 45, 1. coll. Job. 40, 16., quae cingulo firmari Gen. 37, 34. Exod. 12, 11. 2 Reg. 1, 8. Job. 40, 2. et in qua onera portari solent Ps. 66, 11. Apud Jes. 21, 3. pro sede dolorum parturientium ponitur. — In regim. מָתְנֵי 1 Reg. 12, 10. Jes. 45, 1.

אֵימְתָן m., unde foem. אֵימְתָנִי (pro אֵימְתָנִית) *firma, valida, robusta* Dan. 7, 7.

מָתַק Duplex radix esse videtur: I) *dulcis fuit* vel *factus est* Ps. 19, 11. Prov. 9, 17. Exod. 15, 25. Eccles. 5, 11., metaphor. Job. 21, 33. *dulces ei sunt glebae vallis* (in qua sepultus jacet) i. e. terra ei levis est. Hiph. הִמְתִּיק *dulcem, suavem reddidit* Ps. 55, 15. et intransit. *dulcis fuit* Job. 20, 12. — II) i. q. syr. ܡܨ *suxit* Job. 24, 20. מְתָקוֹ רִמָּה *exsugit eum* (mortuum) *vermis*. Ita Bochartus (Hieroz. III, p. 522.), cui assentitur Umbreitius; satis graviter. Alii: *dulcis* (suavis) *ei est vermis* (מְתָקוֹ pro מָתַק לוֹ cf. Job. 15, 21. Eccles. 8, 15.).

מָתוֹק m. מְתוּקָה f. (Eccles. 5, 11.) *dulcis* Jud. 14, 14. 18. Jes. 5, 20. Cant. 2, 3., trop. Eccles. 5, 11. 11, 7. etc. לְמָתוֹק *in dulce, ad dulcedinem* Ezech. 3, 3. plur. מְתוּקִים Ps. 19, 11.

מֶתֶק m. *dulcedo* Prov. 27, 9., trop. *suavitas* Prov. 16, 21.

מֹתֶק m. *id.* Jud. 9, 11.

מַמְתָּק m., plur. מַמְתַּקִּים *dulcedines, res dulcissimae* Cant. 5, 16. Neh. 8, 10.

מִתְרְדָת nom. propr. virorum e Persia oriundorum Esr. 1, 8. 4, 7., Μιθριδάτης, pers. مهرداد i. e. *a Mithra* (v. Zend Avesta v. Kleuker. III, p. 322. Rhode *heil. Sage* p. 360.) *datus* (cf. Θεοδῶρος, Θεόδοτος). Simil. *Mithrobarzanes* est مهربرز *(altus Mithra)*, *Mithrenes* مهرين *(Mithrae similis)* etc. v. Bohlen. Symbb. p. 23.

מַתָּת v. sub rad. נתן.

נ

נ, quoties *servile* est: 1) *ab initio* a) in nominibus *heemanticum* est, formans verbalia ex Niph. ut נַפְתּוּלִים *luctationes*, נִחְרָצָה *interitus* etc.; b) in verbis *praeformantem* constituit tum personae primae fut. plur., tum totius Conjugationis Niphal. — 2) *in media* voce frequenter per *epenthesin* interponitur: ut יִצְּרֶנְהוּ *custodiebat eum* Deut. 32, 10., יְכַבְּדָנְנִי

honorabit me Ps. 50, 23. v. Gesen. L. p. 206. Sic vero ut plurimum per dagesch forte sequenti litterae inseritur v. Gesen. l. c. p. 207. — 3) *in fine* a) *affixum* foem. 3 pers. plur. constituit; b) in nominibus *heemanticum* est, praecedente kamez aut cholem v. Gesen. l. c. p. 495.; c) apud Chaldaeos inservit exprimendo numero plur. nominum masc. in ין et foem. in ן; d) in verbis per *paragogen* additur afformantibus י et ו.

נָא (syr. ܢܐ) particula (primitiva), qua blandientes et submisse rogantes utuntur fere, ut nostr. *doch.* Additur 1) imperativis, ut lat. *quaeso, amabo, age dum,* gr. δή Gen. 16, 2. בֹּא־נָא *ingredere quaeso, intra dum,* 1 Sam. 15, 25. Num. 20, 10. Jud. 13, 4. Jer. 7, 12. Jes. 1, 18. Gen. 24, 2.; aliquanto submissius rogatur, ubi his imperativis praecedit אָנָּה 2 Reg. 20, 3. אָנָּה יְהוָה זְכָר־נָא, Gen. 50, 17. Jes. 38, 3. Ps. 118, 25.; — 2) futurorum a) primae personae (max. c. he parag.), vel ubi venia rogatur Exod. 4, 18. אֵלְכָה נָּא *eamus quaeso* i. e. si licet, permitte ut eamus 1 Reg. 1, 12. Num. 20, 17. Jes. 5, 1. Exod. 3, 3. Ps. 116, 14., vel, quod longe rarius, ubi quis semet ipsum excitat Cant. 3, 2. *age surgam;* b) secundae et tertiae pers. Gen. 18, 3. אַל־נָא תַעֲבֹר *ne transeas quaeso;* 2 Reg. 2, 9. יְהִי נָא *sit quaeso,* Ps. 124, 1. יֹאמַר־נָא *dicat, obsecro,* Gen. 18, 32. אַל־נָא יִחַר לַאדֹנָי *ne irascatur quaeso dominus,* 1 Sam. 25, 25. Num. 10, 31. Hinc אַל־נָא *ne, quaeso* (hoc facias, fiat) Gen. 19, 18. 33, 10. al.; — 3) particulis: a) אִם *si quidem* Gen. 18, 3. אִם נָא מָצָאתִי חֵן si quidem (quod sperare liceat) *gratiam consecutus sum,* 33, 9. 47, 29. al.; b) הִנֵּה *en quaeso* Gen. 12, 11. 16, 2.; c) אוֹי Jer. 4, 31. 45, 3. Thren. 5, 16. [Sunt, qui hanc vocem a rad. נאה *pulchrum esse* repetant, coll. gr. εὖγε; sed alius est graeci vocabuli usus, alia ratio; nec putem omnino, ejusmodi voculam a verbo oriri; certe aethiop. ንዑ (נע) *age, heus* particula potius primitiva, quam verbi imperativus esse nemini non videbitur].

נָא *crudus* v. sub rad. נוא.

נֹא, plene נֹא אָמוֹן *Diospolis, Thebae Aegypti* Ezech. 30, 14. 15. 16. Jer. 46, 25. Nah. 3, 8. Ita ex auctoritate Lxx. et ex etymologia. Significat enim propr. μερίδα Ἀμμῶν (ut Lxx. habent in Nah.) h. e. *portionem, possessionem* Jovis *Ammonis,* qui ibi colebatur (v. Herodot. IV, 181. Diodor. Sic. 1. §. 52. et 62.): nam copt. NOH est *funis* (mensorius). Cf. Jablonskii Opusc. I, p. 163 sqq.

נֹאד (ex Syriasmo pro נֹאד vel נְאוֹד), semel נאוד (sec. Cthib Jud. 4, 19.) m. *uter (Schlauch),* pr. aquae (coll. rad. arab. نَأَدَ *aqua scatuit, aquam ex se emisit*), deinde aliorum etiam humorum, ut lactis Jud. 4, 19., vini 1 Sam. 16, 20. Ps. 119, 83. Plur. נֹאדוֹת Jos. 9, 4. 13.

נאה Duplex radix: I) *pulcher, decorus fuit* i. q. יאה et נוה. Inde oritur verb. plurilitt. נָאוָה *pulcher* vel *decorus fuit;* plur. נָאווּ (per crasin pro נָאֲווּ) Jes. 52, 7. Cant. 1, 10. — II) i. q. נָוָה *habitavit* v. statim.

נָאָה, plur. נְאוֹת 1) *mansiones (gregum)* h. e. *pascua* Ps. 23, 2. Joël. 1, 19. 2, 22. Ps. 65, 13. Jer. 9, 10. (coll. arab. نَوِيٌ *tractus, quem*

quis peragrat, migratio e loco in locum). 2) *habitacula, habitaculum* Ps. 74, 20. 83, 13. Thren. 2, 2.

נָאוֶה m. (pro נָאֲוָה), נָאוָה f. 1) *pulcher* Cant. 2, 14. 4, 3. 6, 3. 2) *decorus, decens* Prov. 17, 7. 19, 10. 26, 1., sq. לְ Ps. 93, 5. *sanctitas decet domum tuam*, Ps. 33, 1.

נָאַם *dixit*, cujus verbi non occurrit nisi fut. plur. וַיִּנְאֲמוּ Jer. 23, 31. (ubi tamen consulto positum videtur hoc voc., quasi dicas: *sie orakeln*, de iis, qui voc. *Orakel* semper in ore gerunt). Proprie (v. Schultens. in *Clav.* p. 190.) significat *dixit voce submissiore* coll. نَأَمَ *mussitavit*, unde نَئِيم *vox submissa et occulta.*

נְאֻם m. (part. Pahul) *dictum, effatum* vel a) Jovae — sexcenties enim formula נְאֻם יְהוָה utuntur vel angeli vel prophetae, ubi Jovae decreta expondituri sunt Gen. 22, 16. Num. 14, 28. 1 Sam. 2, 30. Jes. 1, 24. 52, 5. Jer. 1, 8. al — vel b) quod divina auctoritate pronunciatur, ut *effatum, vox* prophetae Num. 24, 3. 4. 15. 16., poetae 2 Sam. 23, 1. Prov. 30, 1. Singulare est Ps. 36, 2. נְאֻם פֶּשַׁע i. e. *oraculum, dictum improbitatis* h. e. quod improbi jactare, in ore gerere solent v. Rosenmueller. ad h. l.

נָאַף, fut. יִנְאַף, *moechatus est, adulterium commisit* Exod. 20, 13. Deut. 5, 18. Hos. 4, 2., sq. acc. pers. (mulieris) Levit. 20, 10. Prov. 6, 32., trop. de idolorum cultu (cf. זנה) Jer. 3, 9. *moechata fuit cum lapide et ligno* h. e. diis e lapidibus et lignis excisis. Part. praes. נֹאֵף subst. *moechus, adulter* Levit. 20, 10. Prov. 6, 32., f. נֹאֶפֶת *adultera* Levit. 20, 10., plur. נֹאֲפוֹת Ezech. 16, 38. etc. — Pih. נִאֵף *id.* Ps. 50, 18. Hos. 4, 13. Jer. 23, 14., trop. Jer. 3, 8. Ezech. 23, 37.

נִאֻפִים plur. m. *adulteria* Ezech. 23, 43. Jer. 13, 27.

נַאֲפוּפִים plur. m. *id.* (tertia radicali geminata) Hos. 2, 4.

נָאַץ *sprevit, contemsit*, cum contemtu *rejecit* (نَاصَ med. Vau *retrocessit, declinavit*, in Conj. III. *contra nixus est*, coll. מאס) Jer. 33, 24 (aliquem), Prov. 1, 30. 15, 5 (disciplinam), Ps. 107, 11 (voluntatem Dei) etc. Passim Deus dicitur homines repudiare (v. sub מאס) Thren. 2, 6. Deut. 32, 19. Jer. 14, 21. — Pih. נִאֵץ 1) *sprevit* Ps. 10, 3. 13. 74, 10. Num. 14, 11. 23. Jer. 23, 17. 2) *fecit, ut quis sperneretur, spernendi, calumniandi occasionem dedit* 2 Sam. 12, 14. — Hiph. Eccles. 12, 5. יָנֵאץ הַשָּׁקֵד (ex Syriasmo pro יַנְאִץ, nisi cum Gaabio legend. יִנָּאֵץ) *spernit* (h. e. impers. *spernitur*) *amygdalus*. Ita jubente orationis contextu; vulgo: *floret am.* tanq. a נוץ. — Hithpoh. Jes. 52, 5. מִנֹּאָץ (pro מִתְנֹאָץ, ut recte jam vidit Jarchius, cf. Gesen. L. p. 246.) *contemtus.*

נְאָצָה f. *contemtus, contumelia* 2 Reg. 19, 3. Jes. 37, 3.

נֶאָצָה f. (formae dagessandae) *id.* Plur. נֶאָצוֹת Neh. 9, 18. 26., sed cum affixo נָאָצוֹתֶיךָ Ezech. 35, 12.

נָאַק i. q. אָנַק *clamavit cum gemitu, gemuit* (in reliquis dialectt. non

occurrit, nisi velis נָהַק conferre, quod de *ruditu* asinorum frequentatur) Ezech. 30, 24. Job, 24, 12.

נְאָקָה f. *clamor, gemitus;* in regim. נַאֲקַת Exod. 6, 5., cum affixo נַאֲקָתָם Exod. 2, 24. Jud. 2, 18., plur. נְאָקוֹת, in regim. נַאֲקוֹת Ezech. 30, 24.

נָאַר in Kal inusit., Pih. נֵאֵר *detestatus, exsecratus est* (i. q. ארר) Thren. 2, 7. Praet. 2. p. נֵאַרְתָּה (cum ה paragog.) Ps. 89, 39. Cf. arab. نَارَ med. Vau *abhorruit, aufugit.* [נֵאָרִים Mal. 3, 9. v. sub rad. ארר].

נַאֲשָׁאֵר vid. sub rad. שׁאר.

נֹב *urbs* sacerdotalis in tribu Beniaminit., quae componitur cum Anathoth et Ananja Jes. 10, 32. Neh. 11, 32., c. he paragog. loc. נֹבֶה 1 Sam. 21, 2. 22, 9. v. Relandi *Pal.* p. 910. Cf. infra rad. נוב.

נָבָא in Kal inusit., arab. نَبَأَ *protulit* veluti terra plantas (v. Rosenmueller. ad Psalm. I, p. IV. not.), hinc *protulit verba, nunciavit, indicavit* (i. q. أخبر Scholiasta ad Haririi Consess. VI. ab in.). Sic נָבִיא dictum censebis a *fando, nunciando,* quemadmodum lat. *vates,* gr. φάτης. Sed cum *prophetandi vaticinandique* sensus in passivis tantummodo declinatibus insit (v. Niph. et Hithpah.), conjicere possis, נבא (*proferre*) ad Deum potius referendum esse ex sententia vett. Hebr., quippe qui *nunciet* vatibus, quae palam exponenda sunt; ita ut נִבָּא propr. sit *a Deo agi, divinitus moneri.*

Niph. נִבָּא (pro נִנְבָּא) 1) **vaticinatus est** i. e. *divini numinis decreta nunciavit, effatus est, divina vi locutus est,* sive castigans impios, sive, quod longe frequentius, futura praedicens: a) absolute 1 Reg. 22, 12. Jer. 19, 14. Ezech. 11, 13. Am. 3, 8. Joel. 3, 1. Zach. 13, 3. al., addito בְּשֵׁם יְהוָֹה Jer. 11, 21. 14, 15. 26, 9. 20.; de falsis prophetis Jer. 2, 8. נִבְּאוּ בַבַּעַל *vaticinantur per Baalem* h. e. nomine et auctoritate Baalis; b) adjecto nomine ejus vel terrae, vel populi etc., cui decreta divina denuntiantur, sq. לְ Jer. 14, 16. 23, 16. 27, 16., aut si *poenas* divinas minantur vates, sq. עַל Jer. 25, 13. 26, 20. Ezech. 4, 7. 11, 4. 29, 2., sq. אֶל Jer. 26, 11. 12. 28, 8. Ezech. 6, 2. 13, 16. 21, 2. etc. (paullo aliter Ezech. 37, 9.); c) addito accusativo ejus, quod denunciatur Jer. 20, 1.; de falsis proph. נִבָּא שֶׁקֶר *vaticinari mendacia* Jer. 23, 25. 26. 27, 10., נ׳ חֲלֹמוֹת שֶׁקֶר *falsa somnia* i. e. quae non contigerant divinitus *vaticinari* Jer. 23, 32.; semel sq. לְ Jer. 28, 9. נִבָּא לְשָׁלוֹם *vaticinari de pace* h. e. fausta nuntiare; paullo aliter Ezech. 12, 27. נִבָּא לְעִתִּים רְחוֹקוֹת *vaticinari in tempora remota* h. e. fari ea, quae remota tempora spectant. — 2) *cecinit* laudes Dei (nam poetae etiam divino spiritu agitari credebantur) 1 Sam. 10, 11. 19, 19. 1 Reg. 18, 29. 1 Chron. 25, 2. 3. coll. Luc. 1, 67. Philo de vita Mos. II, p. 173. Ita Cic. *vaticinari carminibus* dixit. — Praet. 2. p. נִבֵּאתָ et נִבֵּיתָ (petita forma a Verbis quiesc. tertia ה) Jer. 26, 9., part. נִבָּא, plur. נִבָּאִים (tanquam a נִבָּא) 1 Sam. 19, 21. 1 Reg. 22, 12. Jer. 14, 14. 16. etc. sic sec. Kri 1 Chron. 25, 1. (ubi Cthib habet נְבִיאִים), alibi regulariter נִבָּאִים Ezech. 13, 2. Inf. c. affixo (forma mixta ex quiescentibus tertia א et ה) הִנָּבְאוֹ Zach. 13, 4.

Hithpah. הִתְנַבֵּא, passim הִנַּבֵּא (Ezech. 37, 10. Jer. 23, 13.) 1) *pro-*

phetam egit vel *se gessit, vaticinatus est* Num. 11, 25. וַיְהִי כְּנוֹחַ עֲלֵיהֶם הָרוּחַ וַיִּתְנַבְּאוּ *et spiritus (divini) participes facti vaticinati sunt* 1 Sam. 10, 6. Ezech. 37, 10., sq. לְ pers. *in aliq.* Jer. 29, 27., sq. עַל 1 Reg. 22, 8. 2 Chron. 18, 17.; בַּבַּעַל ה׳ *nomine Baalis vaticinari* Jer. 23, 13., הַמִּתְנַבְּאוֹת מִלִּבְּהֶן *e sua* (non Jovae) *mente vaticinantes* h. e. falsa vaticinantes. — 2) *furuit, insanivit* 1 Sam. 18, 10. וַתִּצְלַח רוּחַ אֱלֹהִים רָעָה אֶל־שָׁאוּל וַיִּתְנַבֵּא *malo spiritu correptus furuit Saulus.* Ita Jonath. וְאִשְׁתַּטִּי. Scilicet vates spiritu correpti membra corporis mirum in modum agitare solebant, ut similes viderentur delirantibus (v. Eurip. Iphig. Aul. 757 sqq. Hecub. 123. Aeschyl. Agam. 1080 sqq. 1267 sqq.). Hinc Jer. 29, 26. copulantur: מְשֻׁגָּע וּמִתְנַבֵּא (ut ap. Cicer. Sext. 10. *vaticinari et insanire*), hinc graec. *μάντις* originem duxit, ut Plato docet, a *μαίνεσθαι*, hinc *furere, furor* Latinis in utramque partem dicitur. — Praet. 2. p. הִתְנַבֵּיתָ 1 Sam. 10, 6., infin. הִתְנַבּוֹת (forma petita a quiescentibus tertia radicali ה) 1 Sam. 10, 13.

נְבָא chald., unde Ithpahal הִתְנַבִּי *vaticinatus est* Esr. 5, 1.

נָבִיא m. *vates* h. e. *nuncius, interpres* numinis divini, *propheta* (*προφήτης* Dion. Hal. 2, 73. Aristoph. Av. 973.) Num. 12, 6. Jud. 6, 8. 1 Sam. 3, 20. 9, 9. 2 Sam. 7, 2. 1 Reg. 13, 14. al. (arab. نبى, syr. ܢܒܝܐ); etiam *de pseudoprophetis* Ezech. 22, 28. Jer. 2, 8. 6, 13., hinc נְבִיאֵי הַבַּעַל 1 Reg. 18, 25. 40., נ׳ הָאֲשֵׁרָה 1 Reg. 18, 19., נְבִיאִים נְבָלִים Ezech. 13, 3. De prophetarum hebr. originibus et munere v. Wineri Lexic. bibl. II, p. 548 sqq. *Filii prophetarum* vocantur alumni scholarum propheticarum a Samuele institutarum 2 Reg. 2, 3. 5. 4, 1. 5, 22. 6, 1. etc.; passim etiam נְבִיאִים 1 Sam. 10, 10. 19, 20. Singularis est locus Exod. 7, 1. *constitui te* (Mosen) *Deum Pharaoni, sed Aaron erit propheta tuus* h. e. tu eris Dei instar, cujus effata Aaron, tanquam propheta, ad Pharaonem deferat. Ceterum passim נָבִיא latius dictum significat eum, *qui numine divino familiariter utitur*, quem Deus dignum existimavit, cui decreta sua et consilia aperiret Gen. 20, 7. Ps. 105, 15. Cf. J. C. Kallii Dissert. I. et II. de *voce* נביא Havn. 1741. 4. J. F. Rehkopf progr. *de vate scripturae* Helmst. 1772. 4. F. W. Dresde de notione prophetae in Cod. S. Viteb. 1788. 2 Ples 4. Hartmann. Exc. 3. ad Mich. proph. p. 219 sqq. — Cum affixo נְבִיאֲכֶם Num. 12, 6.

נְבִיא m. chald. *id.*, stat. emphat. נְבִיאָה Esr. 5, 1. 6, 14. Plur. stat. emphat. נְבִיאַיָּא Esr. 5, 1. 2., ubi tamen plurimi codices habent נְבִיַּאיָּא, cum א otioso, tanquam ab absoluto נְבִיִּין.

נְבִיאָה f. *prophetissa*, h. e. a) *mulier fatidica* Jud. 4, 4. 2 Reg. 22, 14. Neh. 6, 14.; b) *uxor prophetae* Jes. 8, 3.; c) *poetria* Exod. 15, 20.

נְבוּאָה f. *prophetia, vaticinium* 2 Chron. 9, 29. 15, 8.

נְבוּאָה f. chald. *id.* Esr. 6, 14.

נְבָט v. sub נבט.

נְבוֹ (syr. ܢܒܘ) 1) Deus Babyloniorum Jes. 46, 1. i. e. *Mercurius*, Saturni scriba hominumque censor (pr. *nuncius* coll. נבא) v. Norberg. Onomast. Cod. Nasar. p. 95 sqq. add. Gesen. in Jes. II, p. 344. 366. Ab hoc vocabulo incipiunt multa virorum nomina, de quibus statim. 2) mons trans Jordanem altissimus Deut. 32, 49. 34, 1. 3) urbs vicina Rubenitarum Num. 32, 3. 38. Jes. 15, 2. (v. Gesen. ad h. l.) Jer. 48, 1. 22.

4) urbs in tribu Juda Esr. 2, 29. 10, 43., quae, ut a priore distinguatur, dicitur נְבוֹ אַחֵר *Nebo altera* Neh. 7, 33. v. Relandi *Palaest.* p. 908. 342.

Huc pertinent tria virorum assyr. nomina:

נְבוּזַרְאֲדָן 2 Reg. 25, 8. Jer. 39, 9. 40, 1. 52, 12. etc. i. e. vel *Nebo* (est) *dominus* (אדן i. q. אָדוֹן) coll. hebr. אֲדֹנִיָּה, vel *Nebo* (est) *sapiens* coll. pers. دان.

נְבוּכַדְנֶאצַּר et contr. נְבוּכַדְנֶצַּר, ap. Jerem. (21, 2. 32, 1. 52, 28. etc.) נְבוּכַדְרֶאצַּר rex Assyriorum 2 Reg. 24, 1. 11. 2 Chron. 36, 7. Esr. 2, 7. Dan. 1, 18. 3, 1. al., Lxx. Ναβουχοδονόσορ, Ναβουχοδονόσορος. Significat auctore Lorsbachio (*Archiv f. morgenl. Liter.* II, p. 247.): *Nebo* (est) *Deorum princeps*, pers. نبو خدان سر.

נְבוּשַׁזְבָּן Jer. 39, 13. i. e. *assecla Nebonis* coll. pers. جَسْبَان *assecla*.

נָבוּב v. sub rad. בוב.

נְבִזְבָּה f. chald. Dan. 2, 6. *donum, praemium.* Derivant a rad. chald. בִּזְבֵּז *expendit, erogavit,* ut sit pro נְבִזְבְּזָה, sed unde sic נ? hoc enim apud Hebraeos verbalia ex sola conjugatione Niph. format. Videtur potius esse vox peregrina et quidem persica coll. نوازان et نوازا *donatio* (v. Bohlen. Symbol. p. 26.). Alii corruptam putant ex graeco νόμισμα, *numisma, pecunia,* permutatis *b* et *m* literis; sed hoc alienum ab isto loco. — Plur. נְבִזְבְּיָן (tanquam à נְבִזְבָּה), unde cum affixo נְבִזְבְּיָתָךְ Dan. 5, 17.

נָבַח *latravit* (verbum ὀνοματοπεποιημένον, arab. نبح et syr. ܢܒܚ *id.*) Jes. 56, 10.

נֹבַח nom. propr. 1) viri Manassitae Num. 32, 42. 2) oppidi in Gileaditide ab illo nominati Jud. 8, 11.

נִבְחַז nom. *idoli Avvaeorum*, figurâ caninâ, a נָבַח *latravit* (adjecta lit. ז, v. Norberg. Onomast. p. 99.), quod certis temporibus gravi latratu aures implere credebatur, et fortasse implevit, siquidem figura ejus cava, eaque columnae cavae imposita fuit, ut fraudi sacerdotum locus esset. Supersunt adhuc in ipsa Syria et Phoenice, in qua regione Avvaei habitabant, certa hujus idoli vestigia. Scilicet trium circiter horarum spatio ab urbe Beryti in via Tripolim ducente mons erigitur, in quo ingentis magnitudinis canis, columnae insistens, collocatus olim fuit, qui, cum periculum aliquot immineret, immani illud latratu annunciaret. Hodie quidem in mare projectus est, sed ejus adhuc reliquiae visuntur. Ab hoc cane, regionis custode, fluvius propter hunc montem defluens nomen نهر الكلب, נהר כלב *fluvii canis* accepit, et in hunc usque diem servat, Graecis et Latinis *Lycus* dictus, fortasse quod ob formae similitudinem canis iste a multis praeternavigantibus habebatur pro *lupo.* — In libris Sabaeorum *Nibchas* appellatur *dominus caliginis,* rex infernalis v. Norberg. Onomast. p. 100. Add. Conr. Iken in *Dissert. de Nibchas idolo Avvaeorum,* in *ej.* dissertatt. p. 143 sqq.

נָבַט in Kal inusit., Pih. נִבַּט (semel Jes. 5, 30.) et Hiph. הִבִּיט 1) *spectavit, intuitus est* Jes. 18, 4. Job. 36, 25. Prov. 4, 25., sq. vel acc. Job. 35, 5.

1 Reg. 18, 43. vel אֶל (*nach, auf etw.*) Jes. 51, 6. Zach. 12, 10. Exod. 3, 6. vel לְ Jes. 5, 30. Ps. 104, 32. Ubi אַחֲרֵי sequitur, est *abeuntem prospectare, jem. nachsehen* Exod. 33, 8. (sed reflex. הִבִּיט אַחֲרָיו *respexit, retro spectavit* Gen. 19, 17. 1 Sam. 24, 9), sq. מֵאַחֲרֵי פ׳ *a tergo alicujus,* quem sequeris, *respicere* Gen. 19, 26. (non male Kimchius: uxor ejus, quae pone eum erat, respexit); sq. בְּ oculis quasi haesit in, h. e. *cum voluptate aliquid intuitus est,* aspectu rei delectatus est Ps. (22, 18.) 92, 12. (v. חזה et ראה); eod. sensu sq. עַל Hab. 2, 15. Translate dic. triplici modo: a) ut sit i. q. *respexit, curavit* aliquid, aliquem, *rationem habuit* alicujus, sq. acc. Thren. 4, 16. Am. 5, 22. Ps. 84, 10. הַבֵּט פְּנֵי מְשִׁיחֶךָ *respice unctum tuum,* sq. אֶל Jes. 22, 11. 2 Reg. 3, 14. 1 Sam. 16, 7. Ps. 119, 6., sq. לְ Ps. 74, 20.; b) i. q. *spem posuit* in aliquo, sq. אֶל Ps. 34, 6. (lat. etiam *respicere* aliquem); c) i. q. *patienter tulit,* sq. vel acc. vel אֶל Hab. 2, 3. 13. Ps. 5, 5. (*geduldig ansehn*). — 2) *conspexit, vidit* 1 Sam. 2, 32. Jes. 38, 11. Num. 12, 8. Ps. 10, 14., הִבִּיט אָוֶן בְּ *videre, animadvertere peccatum in al.* Num. 23, 21.

מַבָּט (pro מִנְבָּט) m. *respectus* i. e. objective *id in quo spes collocatur, praesidium, spes* Jes. 20, 5. 6.

מֶבָּט (pro מִנְבָּט) m. *exspectatio* Zach. 9, 5.

נְבָיוֹת *Nabathaei,* gens Ismaelitica, quae sedes habuit in Arabia petraea Gen. 25, 13. 28, 9. Jes. 60, 7. 1 Chron. 1, 29. arab. نَبَطٌ, نَبِيطٌ, gr. Ναβαταῖοι (1 Macc. 9, 35. 12, 31. Diod. Sic. 3, 42. Strabo 16, 4. Plin. H. N. 12, 17.); eorum terra appellatur Ναβατηνή, Ναβαττις, cf. Reland. Palaest. p. 90 sqq.

נֵבֶךְ m. Job. 38, 16. vel (ut Schultensius voluit) i. q. نَبَكٌ *collis, tumulus acuto vertice* (a نبك *altus fuit,* in Conj. VIII. إِنْتَبَكَ *eminuit, editus fuit*) vel (ex auctoritate Lxx.) *fons,* coll. نبع et נבג chald. *scaturivit, erupit* (v. infra נבע).

נָבֵל gener. *flaccidum, marcidum, debilem esse* vel *fieri,* hinc spec. 1) *marcescere, prae flacciditate et marcore decidere* Jes. 40, 7. 8. Jer. 8, 13. (de foliis, floribus etc.), translate de *hominibus,* qui defatigati concidunt Exod. 18, 18., vel pereunt Ps. 18, 46., it. poet. de rebus, quae pereunt Job. 14, 18. (ubi v. Umbreit.) coll. Jes. 34, 4. — 2) *stultus (debilis consilio et mente) fuit* Prov. 30, 32. — Pih. נִבֵּל 1) *vilipendit, despexit* Deut. 32, 15. (cf. حمق *stultus fuit,* in Conj. VII. *viluit, abjectus evasit,* ماق *vecors, fatuus fuit,* it. *levis pretii fuit* etc.). 2) *deturpavit, foedavit, contumelia affecit* Jer. 14, 21. Nah. 3, 6. Mich. 7, 6.

נָבָל m., נְבָלָה f. (Job. 2, 10.) propr. *emarcidus, imbecillis, debilis,* hinc 1) *stultus* (conf. نَغْبٌ *vir debilis et fatuus,* et نَغَبَةٌ *debilitas et stultitia,* نَجْحٌ *flaccus, debilis,* it. *fatuus,* نَغْعَ *fatuus*) Jer. 17, 11.

Prov. 30, 22. — 2) frequentius *impius, sceleratus* (opp. τῷ חָכָם Deut. 32, 6.; Hebraei enim veram sapientiam non tam in intellectu quam in animo sanctitatis exemplar sectante positam putabant) Job. 2, 10. 2 Sam. 13, 13. Deut. 32, 6. 1 Sam. 25, 25. Ps. 14, 1. 74, 18. Ezech. 13, 3. Jes. 32, 5. 6. Prov. 17, 7. etc.

נְבָלָה f. 1) *stultitia* Job. 42, 8., quem locum bene explicuit Umbreitius. — 2) *nequitia, improbitas* 1 Sam. 25, 25., object. *scelus, crimen* (v. supra נָבָל) Jud. 20, 6. 10 2 Sam. 13, 12. Jes. 9, 17., max. *flagitium, incestus,* quo pertinet formula עָשָׂה נְבָלָה בְּיִשְׂרָאֵל *flagitium commisit in Israele* Gen. 34, 7. Deut. 22, 21. Jos. 7, 15. Jer. 29, 23.

נְבֵלָה f. *cadaver* (v. sub rad. 1.) et hominum et animalium (نَبِيلَة) Levit. 7, 24. Deut. 14, 21. 1 Reg. 13, 24. 25. 28. etc. Passim collect. *cadavera* Levit. 12, 11. Jes. 26, 19.; trop. Jer. 16, 18. *cadaver idolorum* h. e. idola vita carentia, quae non sunt nisi trunci. — In regim. נִבְלַת Levit. 5, 2. 1 Reg. 13, 29., cum Jod paragog. נְבֵלָתִי Jes. 26, 19. manente Zere; sed cum affixis נִבְלָתוֹ Deut. 21, 22., נִבְלָתָם Levit. 11, 8. 11. etc.

נַבְלוּת f. *turpitudo, ignominia* Hos. 2, 12. (Lxx. ἀκαθαρσία); all. praeeunte Michaele: *membrum pudendum sed emarcidum.*

מַבּוּל v. sub rad. יבל.

נֵבֶל et נֶבֶל m. 1) *lagena, cadus, urceus (fictilis)* Jes. 30, 14. Thren. 4, 2., in quo vinum conditur 1 Sam. 10, 3. 25, 18. Jer. 13, 12. etc. Non reperitur hoc voc. in ceteris dialectis, nec, unde ductum sit, liquet; trop. נִבְלֵי שָׁמַיִם Job. 38, 37. i. e. *nubes.* — 2) instrumentum *musicum* Ps. 33, 2. 57, 9. 144, 9. 150, 3. Jes. 5, 12. Am. 5, 23. it. כְּלִי נֶבֶל Ps. 71, 22. Graec. et Latin. *nabla, naula, nablium,* (nam νάβλα barbarum vocabulum est v. Strabo lib. 10., secundum Athenaeum lib. 4. a Phoenicibus ad Graecos translatum), sic dictum, quod ventre et collo suo *lagenam* sive *urceum* quodammodo referret, fere ut nostra *chelys* sive *testudo.* Josephi aetate nablium duodecim chordis instructum erat et digitis carpebatur (contra vero κίνυρα decem chordis instructa plectro pulsabatur v. sub כִּנּוֹר) Joseph. *Ant.* lib. 7. c. 10. Sed alia hujus instrumenti ratio antiquo tempore fuisse potest. Plur. נְבָלִים 2 Sam. 6, 5. Neh. 12, 27. et כְּלֵי נְבָלִים Jes. 22, 24. 1 Chron. 16, 5.

נְבַלָּט urbs Benjaminitica Neh. 11, 34. Simon. conflatum putat ex נָוֶה בַּלָּט i. e. *habitaculum in occulto.*

נָבַע *scaturivit, ebullivit, copiose emanavit,* de fontibus Prov. 18, 4. (نبع *id.*). — Hiph. הִבִּיעַ *ebullivit* active h. e. *copiose emanare fecit, effudit* trop. Prov. 1, 23 (spiritum), Ps. 119, 171 (laudes), in malam part. *eructavit* Prov. 15, 2 (stultitiam), 15, 28 (mala, perniciosa) coll. Ps. 59, 8. 94, 8., hinc *evulgavit, indicavit, nunciavit* (arab. نبع *manifesta evasit* res, syr. Aph. ܐܒܥ *evulgavit*) Ps. 78, 2. 145, 7., sq. לְ Ps. 19, 3. In explicando loco Eccles. 10, 1. זְבוּבֵי מָוֶת - - יַבִּיעַ שֶׁמֶן magnopere dissident inter se viri docti; vertas vel: *ebullire* h. e. *fervere faciunt unguentum* vel: *manare faciunt, liquant,* ut nuper Umbreitius.

מַבּוּעַ m. *scaturigo, fons* (منبع *scatebra bullas ciens*) Eccles. 12, 6. Jes. 35, 7. 49, 10.

נָבַר vid. rad. ברר.

נֶבְרְשְׁתָּא f. chald. Dan. 5, 5. *lychnuchus, lucerna*, ut نبراس. Cf. syr. pluriliit. ܢܒܪܫ *luxit, micuit*, unde ܢܒܪܫܬܐ *flamma, lychnuchus, lucerna.*

נִבְשָׁן urbs in tribu Juda Jos. 15, 62. cf. בשן.

נגב rad. inusit., syr. ܢܓܒ *exsiccavit* (cf. etiam Targ. Cant. 1, 9. et Mischn.), chald. et sam. *aruit, exsiccatus est*. Inde oritur:

נֶגֶב m. propr. *siccitas, ariditas*, hinc *auster, meridies, plaga meridionalis* Exod. 27, 9. Num. 34, 3. Jos. 15, 4. Jes. 21, 1.; אֶרֶץ נֶגֶב vel נֶגֶב *terra australis* Jos. 15, 19. Ps. 126, 4.; spec. a) *Aegyptus* Jes. 30, 6. Dan. 11, 5. 6. 9. etc.; b) *terra australis Judaeae* Jos. 15, 21 sqq. Gen. 12, 9. 13, 2. 20, 1. 24, 62. Num. 13, 17. 29. Deut. 1, 7. Jud. 1, 9. Obad. 20. i. e. tractus ille meridianus Canaanis, qui tribui Judae postea cessit. — Cum ה *locali*, נֶגְבָּה *meridiem versus* Exod. 26, 18. Jos. 15, 1. 2., sq. לְ Jes. 17, 9. vel מִן Jos. 18, 13. *a meridie* alicujus loci; cum praefixis בַּנֶּגְבָּה *in* (loco vel tractu) *versus meridiem* Jos. 15, 21., לַנֶּגְבָּה *ad* (locum vel tractum) *versus meridiem* 1 Chron. 26, 17., מִנֶּגֶב *a meridie* Jos. 19, 34. 1 Sam. 14, 6. Etiam נֶגֶב, omisso praeverbio, passim est *meridiem versus, a meridie* Jos. 19, 8. Zach. 14, 10. al.

נגד in Kal inusit.; sed ex usu rad. نجد apud Arabes significasse videtur: *eminuit, elatum fuit, clarum fuit ante oculos* (v. נֶגֶד), hinc *manifestum fuit.* — Hiph. הִגִּיד *manifestum fecit, ob oculos posuit*; hinc 1) *nunciavit* 2 Reg. 4, 31. 6, 13. Jes. 36, 22. Jer. 36, 16. sq. לְ pers. 2) *indicavit* Esr. 2, 59. Job. 15, 18., sq. dat. pers. Gen. 3, 11. Jer. 42, 20. 1 Reg. 1, 20. Jud. 13, 6. Gen. 46, 31. Mich. 6, 8 (ubi הִגִּיד impers. dictum), sq. acc. pers. Ezech. 43, 10.; etiam de Deo, qui prophetis aliquid indicat 2 Reg. 4, 27. Jer. 42, 3.; — spec. aliquem hosti indicare h. e. *prodere* Job. 17, 5., *somnium* vel *aenigma indicare* h. e. *explicare, solvere* Gen. 41, 24. Jud. 14, 19.; Job. 21, 31. מִי יַגִּיד עַל־פָּנָיו דַּרְכּוֹ *quis ejus facta ipsi in faciem indicabit* h. e. exprobrabit? 3) *declaravit, illustravit* (*ins Licht stellen* Ps. 97, 6. 111, 6., hinc *praedicavit, celebravit* Ps. 9, 12. 40, 6. 71, 17. 92, 3. 4) *professus*, palam *testatus est* Deut. 26, 3. Jes. 48, 6., *confessus est* Ps. 38, 19. Part. מַגִּיד, foem. מַגֶּדֶת Esth. 2, 20., infin. cum praefixo ל excluso ה, לַגִּיד Ctiib 2 Reg. 9, 15. — Hoph. הֻגַּד *nunciatum est* Gen. 22, 20. Exod. 14, 5., *indicatum est* Jos. 9, 24. Ruth. 2, 11., sq. לְ.

נְגַד chald. propr. *traxit, protraxit*, ut syr. et sam. (in Targ. i. q. hebr. מָשַׁךְ, talm. *extendit*), deinde *protraxit se* h. e. *processit, permanavit* Dan. 7, 10.

נָגִיד m. 1) *praestans, eximius, nobilis* (q. *eminens* v. sub rad.) Prov. 8, 6. נְגִידִים אֲדַבֵּר eximia *dicam*, proferam. — 2) subst. *dux, princeps* (arab. نجيد, syr. ܢܓܝܕܐ *antecessor, dux*) a) in univ. Job. 31, 37.; b) de

praefectis templi 1 Chron. 9, 11. 2 Chron. 31, 13. Neh. 11, 11., palatii regii 2 Chron. 28, 7., de ducibus militum 1 Chron. 13, 1. 2 Chron. 32, 21.; c) de ipsis regibus 1 Sam. 9, 16. 10, 1. 2 Sam. 6, 21. 1 Reg. 1, 35. Jes. 55, 4. Ps. 76, 13. al.

נֶגֶד m. pr. *id quod in conspectu, coram positum* atque adeo *oppositum est,* hinc מִנֶּגֶד *ex opposito, e regione,* לְנֶגֶד *in oppositum, contra* (v. infra), sed alibi in particulam abit: 1) *coram, in conspectu* Exod. 34, 10. Jos. 8, 35. 1 Sam. 12, 3. Ps. 23, 5. 1 Reg. 21, 10., רָעָה נֶגֶד פְּנֵיכֶם *malum coram vobis est* h. e. malum meditamini, molimini Exod. 10, 10., נֶגֶד הַשֶּׁמֶשׁ *coram sole* i. e. dum in coelo manet, priusquam occidat Num. 25, 4., trop. חוֹמֹתַיִךְ נֶגְדִּי *muri tui in conspectu meo,* ob oculos, menti mihi obversantur Jes. 49, 16., הֲלֹךְ נֶגֶד הַחַיִּים *incedere (vivere) coram viventibus* h. e. ita vivere, ut non fugiendus tibi sit hominum conspectus, Eccles. 6, 8. — 2) *e regione* Exod. 19, 2. Jos. 3, 16. Neh. 3, 10., *versus* Dan. 6, 11. — Cum affixis נֶגְדִּי Ps. 38, 18., נֶגְדְּךָ Gen. 47, 15., נֶגְדּוֹ 2 Sam. 22, 13., נֶגְדָּם Neh. 12, 37. etc.; c. ה parag. Ps. 116, 14. 18.

Cum praefixis: 1) כְּנֶגֶד Gen. 2, 18. 20. *faciam ei auxilium* כְּנֶגְדּוֹ h. e. talem uxorem, quae esse possit quasi e regione ipsius h. e. quae ipsi accommodata sit. Alii post Lud. de Dieu ex propria voc. signific. *secundum anteriora* (pudenda) *ejus* v. Rosenmueller. — 2) לְנֶגֶד a) *coram, in conspectu* 2 Reg. 1, 13., לְנֶגֶד עֵינֵי פ׳ *in conspectu alicujus* Ps. 18, 25. 101, 7.; b) *e regione* Jos. 5, 13. 1 Chron. 5, 11., *contra* Dan. 10, 13. Prov. 21, 30.; c) Neh. 12, 9. אֲחֵיהֶם לְנֶגְדָּם לְמִשְׁמָרוֹת *fratres eorum respondentes ipsis ad* agendas *custodias (ihnen entsprechend)*; d) Neh. 11, 22. פְּקִיד הַלְוִיִּם לְנֶגֶד מְלֶאכֶת בֵּית־הָאֱלֹהִים *praefectus Levitarum circa (für, hinsichtlich) opera,* ministeria *domus Dei.* — 3) מִנֶּגֶד a) de iis, quae, cum e regione alicujus rei posita essent, inde removentur *(vor-weg)* Jes. 1, 16. Prov. 14, 7. Jon. 2, 5. Am. 9, 3.; b) *procul a* Ps. 38, 12.; c) *e regione* Gen. 21, 16. 2 Reg. 2, 15. Deut. 28, 66. וְהָיוּ חַיֶּיךָ תְּלֻאִים לְךָ מִנֶּגֶד *erit vita tua suspensa tibi e regione* h. e. in praesentissimo vitae discrimine versaberis; d) *contra* 2 Sam. 18, 13. Jud. 20, 34.

נֶגֶד chald. *coram, e regione,* ut נֶגֶד יְרוּשְׁלֶם *e regione Hierosolymorum* Dan. 6, 11.

נֻגָה, יַגֶּה Thren. 3, 33. v. sub rad. יגה.

נָגַהּ *splenduit, fulsit* (نَجَهَ *eminuit* et *emicuit* sol oriens, *ortus est* sol) Jes. 9, 2. Job. 22, 28. Fut. יִגַּהּ Job. 18, 5. — Hiph. הִגִּיהַּ *splendere fecit* (lucem suam) Jes. 13, 10., *illustravit* 2 Sam. 22, 29. Ps. 18, 29.

נֹגַהּ f. 1) quilibet *splendor, fulgor,* veluti ignis Jes. 4, 5., solis 2 Sam. 23, 4. max. orientis Prov. 4, 18. Jes. 62, 1. (coll. ܢܘܓܗܐ *aurora,* ܢܓܗܐ *tempus diluculi,* ܐܢܓܗ *totam noctem usque ad diluculum aliqua in re perseveravit*), lunae Jes. 60, 19., stellarum Joel. 2, 10., gladii Hab. 3, 11., numinis divini, quod conspiciendum se praebet Ezech. 10, 4. Hab. 3, 4.; — trop. Am. 5, 20. *non est* (diei Jovae) *splendor*, tristis enim erit et calamitosus, adde Jes. 50, 10. 60, 3. Cum affixo נָגְהָם Joel. 2, 10.

נְגַהּ f. chald. *splendor, lux,* stat. emphat נָגְהָא Dan. 6, 20.

נְגֹהָה f. *id.,* plur. נְגֹהוֹת Jes. 59, 9.

נגח cornu *feriit* Exod. 21, 28. 31. 32. — Pih. נִגַּח id. Dan. 8, 4. Ezech. 34, 21., trop. de gentibus bellicosis Deut. 33, 17. 1 Reg. 22, 1. 2 Chron. 18, 10. — Hithpah. הִתְנַגַּח propr. *alter alterum* cornu *feriit,* metaphor. *proeliatus est, dimicavit* (ita Gr. Ar. Vulg.) Dan. 11, 40.

נַגָּח m. *petulcus, cornupeta* Exod. 21, 29. 36.

נגל radix inusit., arab. نجل *confodit ampliore vulnere, fidit, secuit, vulneravit,* aethiop. ሰቀለ: *abscidit, resecuit,* ג et ק literis invicem permutatis. Inde est

מַגָּל m. *falx messoria* Jer. 50, 16. Joël. 4, 17., arab. مِنْجَل *falx messoria,* et omnis cuspis amplum vulnus infligens.

נגן *pulsavit,* propr. instrumentum musicum (digitis vel plectro), ut graec. κρούειν, *fidibus cecinit* (cogn. arab. وجن, graec. πλήσσειν, *ferire, tundere* vid. E. Scheid. ad Jes. 38. p. 300). Partic. praes. plur. נֹגְנִים Ps. 68, 26. — Pih. *id.* 1 Sam. 14, 17. 16, 16. 23. 2 Reg. 3, 15. Ps. 33, 3. Jes. 38, 20.

נְגִינָה f. 1) *pulsatio* instrumentorum musicorum, *cantus fidium* Jes. 38, 20. Thren. 5, 14. — 2) *instrumentum pulsatile* Ps. 4. 6. 54. 55. 61 67. Hab. 3, 19. etc. — 3) *ode, canticum, psalmus* Ps. 77, 7. Thren. 3, 14.; Job. 30, 9. נְגִינָתָם הָיִיתִי *canticum eorum* (fabula, dicterium) *factus sum* v. מָשָׁל.

מַנְגִּינָה f. *carmen, dicterium* Thren. 3, 63.

נגע 1) **tetigit, attigit** a) propr. sq. בְּ (*rühren an, berühren*) Levit. 5, 3. Exod. 19, 12. Num. 19, 11. Deut. 14, 8. al., sq. עַל Jes. 6, 7. Deut. 10, 16., sq. אֶל Num. 4, 15. Spec. *mulierem tangere* de concubitu Prov. 6, 29. sq. בְּ, Gen. 20, 6. sq. אֶל (ita lat. *tangere* et gr. ἅπτεσθαι 1 Cor. 7, 1.). Transl. *alicujus animum* (לֵב) *tangere,* movere 1 Sam. 10, 26. — Saepe gravius dicitur: *feriit, percussit* Gen. 32, 33., hinc *aliquem percutere* i. e. vim ei inferre sq. בְּ Gen. 26, 11. Jos. 9, 19. Zach. 2, 12. Jer. 12, 14., sq. suff. Ruth. 2, 9., hinc formula: *manus Jovae tangit, percutit aliquem* i. e. plaga, calamitate afficit sq. בְּ Job. 19, 21. 1 Sam. 6, 9., hinc נָגוּעַ *afflictus, calamitate percussus* Ps. 73, 14. — b) sensu locali 1 Reg. 6, 27. כְּנַף הַכְּרוּב נֹגַעַת בַּקִּיר *ala Cherubi tetigit* (*stiess an*) *murum;* alibi sq. אֶל Jer. 51, 9. coll. 2 Chron. 28, 9., sq. עַד Mich. 1, 9. Jes. 16, 8. Jer. 4, 10. *pertingere* (*usque*) *ad.* Hinc c) calamitates dicuntur נָגַע עַל *attingere aliquem* (*treffen*) Jud. 20, 41. coll. Job. 4, 5. atque sic existit altera haec significatio: 2) *pervenit,* perlatus est, sq. אֶל *ad* aliq. Jon. 3, 6. וַיִּגַּע הַדָּבָר אֶל־מֶלֶךְ *pervenit, perlata est haec res ad* regem, sq. בְּ 2 Sam. 5, 8. — 3) in libris posterioribus: *advenit* (tempus) Esr. 3, 1. Neh. 7, 73. Cf. מצא. Praet. plur. cum affixo נְגַעֲנוּךָ Gen. 26, 29., part. foem. נֹגַעַת Num. 19, 22., infin. נְגֹעַ Gen. 20, 6. Jos. 9, 19. et defective גַּעַת 2 Sam. 14, 10. Ezech. 17, 10., cum affixo נָגְעוֹ Levit. 15, 23., imp. גַּע Ps. 141, 5., fut. יִגַּע etc.

Niph. Jos. 8, 15. וַיִּנָּגְעוּ יְהוֹשֻׁעַ וְכָל־יִשְׂרָאֵל לִפְנֵיהֶם *tactos* h. e. *caesos*

se simularunt (v. Gesen. L. p. 239.) *Josua et omnis exercitus Isr.* — Pih. *tetigit* h. e. *feriit, plagâ affecit* 2 Chron. 26, 20. Gen. 12, 17. 2 Reg. 15, 5. Pyh. *plagis affectus est* Ps. 73, 5. — Hiph. הִגִּיעַ 1) caussat. *tangere, attingere fecit* a) הִגִּיעַ לָאָרֶץ Thren. 2, 2., ה׳ עַד עָפָר Jes. 26, 5., לָאָרֶץ עַד עָפָר ה׳ Jes. 25, 12. *solum, pulverem tangere fecit* muros, munimenta i. e. *destruxit, funditus evertit;* b) Jes. 5, 8. הוֹי מַגִּיעֵי בַיִת בְּבַיִת *vae illis, qui domum tangere domum faciunt* h. e. qui continuam domorum seriem arripiunt. — 2) a) *tetigit* (*berühren*) Exod. 4, 25. sq. לְ, Exod. 12, 22. sq. אֶל, Jer. 1, 9. Jes. 6, 7. sq. עַל (עַל־פֶּה), etiam sensu locali *attigit, pertigit ad* al. sq. לְ Gen. 28. 12. 2 Chron. 3, 11. Job. 20, 6., et de calamitatibus (*treffen*) sq. אֶל Eccles. 8, 14., sq. עַל Jes. 8, 8., hinc *assequi* Levit. 5, 7. *manus mea attingit aliquid* h. e. comparo, acquiro mihi; b) *pervenit ad* aliquem sq. אֶל 1 Sam. 14, 9. vel ad aliquid sq. לְ Esth. 4, 14. (*ad principatum pervenire*), it. *perlatus est* (nuntius) Esth. 9, 26. sq. עַל, Esth. 4, 3. sq. acc.; c) *advenit* Esth. 6, 14., de tempore (v. Kal) Eccles. 12, 1. Ezech. 7, 12.

נֶגַע m. *percussio, plaga* Prov. 6, 33. 2 Sam. 7, 14. Deut. 17, 8., inpr. Dei Gen. 12, 17. Ps. 89, 33. 1 Reg. 8, 37. Exod. 11, 1., spec. *lepra* (plene נֶגַע צָרַעַת Levit. 13, 3. 9.) tam *hominis* Levit. 13, 9. 17. 20. 29. 45. 46., quam *vestis* Levit. 13, 47., metonym. *homo plaga affectus* Levit. 13, 4. 31. — Cum affixo נִגְעִי Ps. 39, 11., plur. נְגָעִים Gen. 12, 17.

נָגַף 1) *feriit, percussit, cecîdit* Exod. 21, 22. 35. Alibi trop. Deus dicitur *percutere, caedere* vel populum 1 Sam. 4, 3. נְגָפָנוּ יְהוָֹה לִפְנֵי פְלִשְׁתִּים *percussit nos per Philistaeos* h. e. fecit, ut cladem nobis inferrent Phil. 2 Chron. 13, 15. 21, 14. — vel singulos homines (i. e. plaga, morbo, morte afficere) Exod. 12, 23. 1 Sam. 26, 10. 25, 38. Jes. 19, 22. — vel denique terram Exod. 7, 27. *fines tuos ranis affligam.* — 2) *offendit, impegit* (*anstossen*) Prov. 3, 23., sq. בְּ Ps. 91, 12. — Niph. נִגַּף *caesus est* (exercitus), sq. לִפְנֵי *ab aliquo* 2 Sam. 10, 15. Levit. 26, 17. Deut. 28, 25. Jud. 20, 39. 2 Reg. 8, 33. 2 Chron. 6, 24. Infin. absol. נִגּוֹף Jud. 20, 39. — Hithpah. *impegit* (*sich stossen*) Jer. 13, 16.

נֶגֶף m. 1) *percussio, plaga* (a Deo inflicta) Exod. 12, 13. Num. 8, 19. 17, 11. 12. Jos. 22, 17. — 2) *offensio* Jes. 8, 14. אֶבֶן נֶגֶף *lapis offensionis* h. e. *lapis, cui pes impingit.*

מַגֵּפָה f. 1) *plaga* (divina) Exod. 9, 14. Num. 17, 13. 15. Ps. 106, 29. etc., in regim. מַגֵּפַת Zach. 14, 15. 2) *clades* 1 Sam. 4, 17.

נָגַר *traxit*, reflex. *fluxit*, ut aram. נְגַר; Niph. נִגַּר 1) *effusus, diffusus est, diffluxit* 2 Sam. 14, 14. Thren. 3, 49. עֵינִי נִגְּרָה *oculus meus diffluit* sc. lacrimis, Job. 20, 28. נִגָּרוֹת בְּיוֹם אַפּוֹ *diffluentia* (sunt, diffluunt) *bona ejus die irae.* 2) *expansus est* Ps. 77, 3. (sicut نجع *expansus est,* it. *fusus, effusus est,* in Conj. VII. *fluxit, se diffudit*, cf. infra נהר). — Hiph. 1) *fluere fecit, fudit, effudit* Ps. 75, 9. 2) *detrusit* Mich. 1, 6. 3) הִגִּיר עַל יְדֵי חֶרֶב *projecit, tradidit gladio* Ps. 63, 11. Jer. 18, 21. Ezech. 35, 5. Hoph. הֻגַּר *diffluxit, diffusus est* Mich. 1, 4. — Caeterum vid. quomodo hanc radicem illustret Schultens. de *defect. ling. hebr.* §. 68 sq. et in *vindic. origin. hebr.* p. 150 sq.

נָגַשׁ et Niph. נִגַּשׁ 1) *appropinquavit, accessit* Gen. 33, 7. Deut. 20, 2. Jos. 8, 11. Gen. 27, 21. גְּשָׁה נָּא *accede quaeso;* ad aliq. sq. אֶל Levit. 21, 23. Num. 8, 19. 32, 16., sq. לְ Jud. 20, 23., sq. עַל Ezech. 44, 13., sq. עַד Jud. 9, 52. Gen. 33, 3. (usque ad), semel c. acc. loci Num. 4, 19. Spec. a) אֶל־הַמִּשְׁפָּט *in jus ire, in forum pergere* Deut. 25, 1. Exod. 24, 14.; b) אֶל־אִשָּׁה *ad uxorem accedere* h. e. coire Exod. 19, 15. (v. קָרַב, gr. προσέρχεσθαι γυναικί); c) אֶל־יְהוָֹה *ad Jovam accedere* Exod. 19, 23. Ezech. 44, 13. de sacerdotibus, qui sacris operantur, Jes. 29, 13. Jer. 30, 31. de pietate in Deum. — Sq. בְּ passim est *attingere aliquid, junctum esse c. aliq. (sich anschliessen)* Job. 41, 8. de squamis crocodili: אֶחָד בְּאֶחָד יִגַּשׁוּ *una alteri juncta est,* inhaeret, Am. 9, 13. *arator messorem attinget* h. e. nullum erit arationem inter et messem interjectum tempus. — 2) *recessit* (v. סוּר et קָרַב) Gen. 19, 9. גֶּשׁ־הָלְאָה *recede illuc,* Jes. 49, 20., ubi Hieron. interpretatur: *fac spatium mihi* ut habitem. Lxx. ποίησόν μοι τόπον. Aliter Rosenmueller. — Praet. Kal non occurrit, sed pro eo praet. Niph. Infin. גֶּשֶׁת Exod. 34, 30. Num. 8, 19., cum affixo גִּשְׁתּוֹ Gen. 33, 3., imp. גַּשׁ 2 Sam. 1, 15. et גֶּשׁ Gen. 19, 9., cum ה paragog. גְּשָׁה Gen. 27, 21. 26., plur. retracto tono ob vicinitatem sequentis, גֹּשׁוּ Jos. 3, 9. 1 Sam. 14, 38. Fut. יִגַּשׁ.

Hiph. הִגִּישׁ 1) transit. a) *adduxit* Gen. 48, 10. Exod. 21, 6. Jes. 45, 21.; b) *attulit* 1 Reg. 4, 21. 2 Reg. 4, 5. Gen. 27, 25. 1 Sam. 14, 18. Jud. 6, 19.; c) *obtulit* Deo sacrificia et dona Mal. 2, 12. Am. 5, 25.; d) *protulit* Jes. 41, 21. 45, 21.; e) *praebuit* Job. 40, 19. — 2) intransit. *appropinquavit, accessit* Jes. 41, 22. Am. 9, 10. — Hoph. 1) *admotus est* 2 Sam. 3, 34. רַגְלֶיךָ לֹא לִנְחֻשְׁתַּיִם הֻגָּשׁוּ *pedes tui non sunt admoti* h. e. vincti *compedibus.* 2) *oblatus est* Mal. 1, 11. — Hithpah. *appropinquavit (se admovit)* Jes. 45, 20.

נָגַשׂ 1) *ursit, pressit (adegit)* aliquem sq. acc., ut debitorem Deut. 15, 2. 3. operarium, servum Exod. 5, 6. Jes. 58, 3 (de quo l. v. sub voc. עָצֵב), semel sq. בְּ Jes. 9, 3.; sq. gemin. acc. 2 Reg. 23, 35. אִישׁ נָגַשׂ אֶת־הַכֶּסֶף *ursit unumquemque* ut *argentum* traderet h. e. exegit ab unoquoque argentum. Hinc part. נֹגֵשׂ *exactor* vel servorum Exod. 3, 7. Job. 3, 18. vel tributi Dan. 11, 20., it. *agitator, actor* pecudis Job. 39, 7. (10). (fortasse huc pertinet نجش *festinare, festinare facere,* ut camelos, *compellere, agitare feras,* ut *agitandi* notio primaria sit). — 2) *rexit, regnavit* (aeth. ነገሠ: *id.*), hinc נוֹגֵשׂ (aeth. ንጉሥ:) *rex, tyrannus* Zach. 10, 4. Jes. 3, 12. 14, 2. 60, 17. — Fut. יִגֹּשׂ Deut. 15, 2., sed plur. in pausa תִּנְגֹּשׂוּ Jes. 58, 3. — Niph. נִגַּשׂ *premi* Jes. 53, 7., *urgeri* 1 Sam. 13, 6., *se invicem urgere, premere* Jes. 3, 5., urgendo *defatigari, confici* 1 Sam. 14, 24.

נָדָא i. q. נָדָה, unde Cthib וידא 2 Reg. 17, 21. h. e. וַיַּדַּא *propulit, expulit, abegit.*

נָדַב *adegit, impulit, incitavit* ad aliquid Exod. 25, 2. 35, 21. 29. נָדַב לִבּוֹ אֹתוֹ vel נָדְבָה רוּחוֹ אֹתוֹ *impulit eum animus* h. e. sua sponte, lubens fecit. Arab. ندب *vocavit* ad rem aliquam, *impulit, stimulavit.* — Hithpah. הִתְנַדֵּב *se ipsum incitavit, sponte* aliquid *fecit, promtus fuit*

(arab. نَدَبَ *id.*), sq. infin. c. praef. לְ Neh. 11, 2., hinc a) *sponte se obtulit ad bellum, ad militiam* Jud. 5, 2. 9. vel ad ministerium sacrum 2 Chron. 17, 16.; b) *sponte, lubens dedit, obtulit* sq. acc. 1 Chron. 29, 17. Esr. 1, 6. 2, 68. 3, 5. Infin. nomin. הִתְנַדֵּב *oblatio spontanea, liberalitas* 1 Chron. 29, 9.

נְדַב chald., Ithpahal הִתְנַדַּב 1) *lubens fuit, voluit* Esr. 7, 13. מִתְנַדַּב לִמְהָךְ *qui voluerit, cui placuerit abire.* 2) *sponte dedit, obtulit* Esr. 7, 15. 16.

נָדָב nom. propr. a) filii Aaronis Exod. 6, 23. 24, 1.; b) regis Israel. 1 Reg. 15, 25 sqq.; c) aliorum 1 Chron. 2, 28. 8, 30. etc.

נָדִיב m. 1) *spontaneus, voluntarius, lubens, promtus* 1 Chron. 28, 21. Ps. 51, 14.; נְדִיב לֵב *lubens animo* Exod. 25, 2. 35, 29. 2 Chron. 29, 31. — 2) *sponte dans, offerens* h. e. *liberalis* Prov. 19, 6., hinc *ingenuus, nobilis* Prov. 17, 7. 26. Jes. 32, 5. (ubi opp. נָבָל), plur. foem. נְדִיבוֹת *ingenua*, adv. *ingenue* Jes. 32, 8. — 3) subst. *princeps* Prov. 25, 7. Cant. 7, 2.; plur. נְדִיבִים 1 Sam. 2, 8. Ps. 107, 40. 113, 8. Job. 12, 21., plene נְדִיבֵי עַמִּים Ps. 47, 10.

נְדִיבָה f. *ingenuitas, indoles ingenua, spiritus generosus* et inde profecta *auctoritas* Job. 30, 15.

נְדָבָה f. 1) *libera, promta voluntas*, q. d. *spontaneitas*, unde בִּנְדָבָה *sponte, ultro, lubenti animo* Ps. 54, 8., et sine ב Hos. 14, 5. Deut. 23, 24. — Plur. נְדָבוֹת *promtitudo* Ps. 110, 3. עַמְּךָ נְדָבוֹת *populus tuus promtitudo* h. e. *promtus erit* (ad militiam). — Per metonym. נְדָבָה dicitur *donum spontaneum, oblatio spontanea* Exod. 35, 29. Levit. 7, 16. Num. 15, 3. Esr. 3, 5. Ezech. 46, 12., in regim. נִדְבַת Deut. 16, 10., plur. in regim. נִדְבוֹת Ps. 119, 108., c. aff. נִדְבֹתֶיךָ Deut. 12, 17. — 2) *liberalitas* atque adeo *largitas*, unde Ps. 68, 10. גֶּשֶׁם נְדָבוֹת *pluvia liberalitatum* i. e. *liberalissima et copiosa.*

הִתְנַדָּבוּת (forma infin. v. Wineri Grammat. chald. p. 34.) f. chald. *spontanea oblatio* Esr. 7, 16. cf. supra in rad.

נִדְבָּךְ m. chald. *structura, paries.* Plur. נִדְבָּכִין Esr. 6, 4. Occurrit etiam ap. Targum. et Talmud., sed unde proficiscatur, non liquet.

נָדַד 1) transit. *movit* (arab. et aethiop. نَدَّ) Jes. 10, 14. — 2) *movit se, vagatus est, erravit* Jes. 16, 2. Prov. 27, 8. Job. 15, 23. Hos. 9, 17., hinc *fugit, aufugit* Ps. 31, 12. 68, 13. Jer. 4, 25. 9, 9. Esth. 6, 1. נָדְדָה שְׁנַת הַמֶּלֶךְ *fugit somnus regis* h. e. insomnem rex transegit noctem coll. Gen. 31, 40. Partic. נוֹדֵד *profugus* Jes. 16, 3. 21, 14. Jer. 49, 5. (arab. نَدَّ et chald. *id.*). Alio significationis deverticulo (*Wendung*) *nauseavit* q. d. refugit aliquid (syr. ܢܕ) v. נִדָּה. Infin. נְדֹד Ps. 55, 8., fut. יִדֹּד Nah. 3, 7. et יִדַּד Gen. 31, 40. — Pohal נוֹדַד *fugit, aufugit* Nah. 3, 17., quod tamen etiam ad נוּד referri potest. — Hiph. הֵנַד *fugere fecit, fugavit, ejecit.* Fut. c. affixo יְנִדֻהוּ Job. 18, 18. Hoph. *fugatus, dispulsus est* Job. 20, 8. Part. מֻנָד *ejectus, projectus* sec. quosdam Codd. 2 Sam. 23, 6. — Hithpoh. *proripuit se, aufugit* Ps. 64, 9. Cet. cf. נוּד.

נְדַד chald. *fugit,* unde praet. f. defect. נַדַּת Dan. 6, 19.

נְדֻד m., plur. נְדֻדִים *vagationes, jactationes, vagi* et *inquieti motus* (ejus, qui somno destituitur) Job. 7, 4.

נֵד m. *acervus, cumulus* (نَدّ *ingens cumulus in altum assurgens, agger*), trop. de fluctibus maris Exod. 15, 8. Jos. 3, 3. 16. Ps. 33, 7. 78, 13. De loco Jes. 17, 11. v. sub נוד.

נִדָּה f. 1) *foeditas, impuritas* Zach. 13, 1., spec. a) mulieris, quae menstruis laborat Levit. 12, 2. 15, 19. 20. Ezech. 18, 6. 36, 17., hinc *menstrua* Levit. 15, 24. 25. 33. Ezech. 22, 10.; b) eorum, qui idola colunt Esr. 9, 11. Thren. 1, 17.; — מֵי הַנִּדָּה *aquae impuritatis* h. e. lustratoriae, quibus expiabantur ii, qui aliqua impuritate laborabant Num. 19, 9. 13. 20. 21. Sed Lxx. (cui Onk. Syr. Saad. accedunt) ὕδωρ ῥαντισμοῦ, tanq. a chald. נְדָה *adspersit.* 2) *res impura, foeda,* spec. incestus Levit. 20, 21., idolorum simulacra 2 Chron. 29, 5.

נִידָה f. i. q. נִדָּה (v. Gesen. L. p. 145.) Thren. 1, 8. עַל־כֵּן לְנִידָה הָיָתָה *propterea facta est foeda, detestabilis.* Alii: *facta est instabilis* (v. נוּד) Vulg.

מְנֻדֵּד m. *recessus, fuga* Job. 7, 4: *cum decumbo, dico, quando surgam?* וּמִדַּד עָרֶב *et* (quando erit) *fuga vesperae* h. e. quando recesserit, praeterierit vespera (nox)? cf. Aristoph. Nub. 2. 3. Ita Rosenmueller. Sed al. auctore Lud. de Dieu pro Pih. verbi מדד *extendere* habent, interpretantes vel: Deus *extendit vesperam,* vel, ut nuper Umbreitius: *extendit, protendit se nox.*

נָדָה I) in Kal inusit., *separavit* (نَدَا sec. Camus. i. q. تَفَرَّقَ *separavit* v. Golius col. 2341.). Pih. נִדָּה *removit* Am. 6, 3., *ejecit* Jes. 66, 5. — II) *uvidus fuit* (ut arab. نَدِيَ med. kesre), *fluxit,* hinc *liberalis fuit* (arab. in Conjug. V.) v. Schultens. *Consessus Har.* 3, p. 128 sq.

נֵדֶה m. *donum largum,* spec. *meretricium* Ezech. 16, 33.

נָדָן m. *id.,* plur. cum affixo נְדָנַיִךְ Ezech. 16, 33. Aliud v. statim.

נָדַח 1) *pepulit, impulit* Deut. 20, 19. לִנְדֹּחַ עָלָיו גַּרְזֶן *impellere* h. e. *immittere, adigere in eas* (arbores) *securim (einhauen).* — 2) *expulit, repulit* 2 Sam. 14, 14., fut. יִדַּח. — Niph. נִדַּח 1) *impulsus* h. e. *immissus est* Deut. 19, 5. נִדְּחָה יָדוֹ בַגַּרְזֶן *immittitur manus ejus cum securi.* — 2) *expulsus, dispulsus est* Jer. 40, 12. 43, 5., partic. נִדָּח *expulsus, profugus* Mich. 4, 6. 2 Sam. 14, 14., c. affixis נִדַּחֲכֶם, נִדָּחוֹ, נִדַּחַךְ Deut. 30, 4. 2 Sam. 14, 13. Neh. 1, 9., plur. נִדָּחִים Deut. 22, 1. Jes. 16, 3; trop. Job. 6, 13. *solatium a me dispulsum est* i. e. solatio destituor. Hinc: *vagatus est, erravit* Deut. 22, 1. Ezech. 34, 4. 16. coll. arab. تَنَدَّحَ *dispersae* et longius a caulis *digressae sunt* oves, pecudes. — 3) impulsus ad prave facta (idolorum cultum), *corruptus est, corrumpi se passus est* Deut. 4, 19. 30, 17. — Pyh. part. מֻדָּח *dispulsus* Jes. 8, 22. — Hiph. הִדִּיחַ 1) *impulit* aliquem ita, ut caderet h. e. *dejecit, detrusit* Ps. 5, 11. 62, 5. 2) *expulit, dispulit* Deut. 30, 1. Jer. 27, 15. Ezech. 4, 13., *dispersit* (pecudem) Jer. 23, 2. 50, 17. 3) *corrupit (verführen)* Deut. 13, 14. 2 Chron. 21, 11. Prov. 7, 21.; הִדִּיחַ מִדֶּרֶךְ *de via depellere, abducere* eod. sensu Deut. 13, 6. 4) *immisit* malum

alicui sq. עַל pers. 2 Sam. 15, 14. — Hoph. part. מֻדָּח *expulsus, dispulsus* Jes. 13, 14.

מַדּוּחִים m. plur. *corruptiones, illecebrae, irritamenta* malorum Thren. 2, 14.

נָדָן m. *vagina* ensis 1 Chron. 21, 27. De vocis origine conjecturas habet MICHAEL. Suppl. p. 1602. [Aliud v. sub rad. נדה].

נִדְנֶה m. chald. (a נְדַן in Targum. 2 Sam. 20, 8. 1 Sam. 17, 51.) *vagina,* trop. Dan. 7, 15. de corpore, quod quasi *vagina* est mentis. *Corpus veluti vaginam* dixit quoque PLINIUS VII, 52., conf. FILESACI *Select.* L. I. c. 2. et GATAKER. *ad Antonin.* p. 266.

נָדַף *dispulit, dissipavit* (نذف *dispulit, discussit* et quidem *mollem materiam,* ut folia, fumum cet. v. SCHULTENS. ad Prov. 21, 6.) Ps. 1, 4 (fut. יִדֹּף), 68, 3 (fut. יִנְדֹּף), it. *depulit, vicit* Job. 32, 13., ubi v. UMBREIT. — Niph. נִדָּף *dispulsus est* Job. 13, 25. Prov. 21, 6. Jes. 19, 7. 41, 2. Infin. absol. הִנְדֹּף Ps. 68, 3.

נָדַר I) *vovit* (arab. نذر, syr. chald. *id.*) h. e. promisit aliquid agendum (ut אסר promisit aliquid intermittendum) Eccles. 5, 9. Num. 30, 11. Levit. 27, 8. Malach. 1, 14. Infin. נְדֹר Num. 6, 2., imp. plur. נִדְרוּ Ps. 76, 12., fut. יִדֹּר Num. 6, 21. et יִדַּר Gen. 28, 20. Num. 21, 3. etc. — II) i. q. نذر *excidit res, venit in conspectum.*

נֶדֶר et נֵדֶר m. *votum* Gen. 28, 20. Num. 6, 2. 5. 30, 10. 14. etc., metonym. *res voto promissa* Levit. 7, 16. Deut. 12, 26. 23, 19. etc. Cum affixo נִדְרִי 2 Sam. 15, 7., plur. נְדָרִים Prov. 20, 25. Jon. 1, 16. Jer. 44, 25. Levit. 22, 18.; בַּר נְדָרָי *filius votorum meorum* h. e. quem votis conceptis a Deo impetravi Prov. 31, 2.; שַׁלֵּם נְדָרִים *vota solvere* v. sub h. v.

אִדַּר chald. *area* (i. q. hebr. גֹּרֶן) a נדר n. 2. Dan. 2, 35., syr. ܐܕܪܐ.

נֹהַּ v. sub rad. נוה.

נָהַג Duplex radix: I) 1) transit. a) *egit* 1 Sam. 30, 20. Gen. 31, 18. Exod. 3, 1.; b) *duxit* Ps. 80, 2. Thren. 3, 2. sq. acc., Jes 11, 6. sq. בְּ (quae structura revocari potest ad similitudinem formulae: הֶחֱזִיק בְּ); מְלָכִים נְהוּגִים *reges* magnifico *comitatu stipati* Jes. 60, 11.; it. *abduxit* captivos 1 Sam. 30, 2. Jes. 20, 4.; c) *vexit* plaustrum 2 Sam. 6, 3. vel aliquid in plaustro 1 Chron. 13, 7. sq. בְּ; d) *pepulit, compulit* 2 Reg. 9, 20. — 2) intransit. *duxit se, ductus est,* trop. Eccles. 2, 3. לִבִּי נֹהֵג בַּחָכְמָה *animus meus ducebatur sapientiâ.* Ita plerique. Sunt tamen, qui coll. chald. נהג interpretentur: *animus meus assuefactus erat sapientiae* v. HARTMANN. Einl. p. 227. Imp. נְהַג 2 Reg. 4, 24., fut. יִנְהַג 2 Reg. 9, 20. — Pih. נִהַג 1) *duxit* sq. acc. Deut. 4, 27. 28, 37., *abduxit* Gen. 31, 26., *adduxit, immisit* ventum Exod. 10, 13. Ps. 78, 26. Semel absolute Exod. 14, 25. *rotae curruum frangebantur et aegre ducebant* sc. currus, ut vern. *sie zogen.*

II) *suspiravit, gemuit* (arab. نهج *id.*). Pih. נִהֵג *id.* Nah. 2, 8.

מִנְהָג m. *ductus* (*vectura?*) 2 Reg. 9, 20.

נָהַד rad. inusit., arab. نَهُدَ *extulit se, surrexit,* med. dham. *eminens, pulcher fuit.* Inde oriri videtur:

הוֹד (per aphaeres. pro נְהוֹד) m. 1) *magnificentia, majestas, gloria* a) Dei Ps. 21, 6. 96, 6. 111, 3. Job. 40. 10. Jes. 30, 30.; b) principum et regum Dan. 11, 21. 1 Chron. 29, 25.; c) Hos. 14, 7. *gloria oleae* sc. multis fructibus quasi decoratae. 2) *splendor* sive naturalis, ut (vigor) oris hom. Dan. 10, 8. (cf. זִיו) sive adventicius: *ornatus* Zach. 10, 3. 6, 13.

נָהָה *lamentatus est* (onomatopoët. a sono lamentantis הָהּ ortum coll. נבח, נבע, נהג; syr. ܢܗܐ *id.*) Mich. 2, 4. Ezech. 32, 18. — Niph. 1 Sam. 7, 2. וַיִּנָּהוּ כָּל־בֵּית יִשְׂרָאֵל אַחֲרֵי יְהוָה *lamentati sunt Israelitae post Jovam* h. e. lamentantes adierunt Jovam. Aliter Michaelis: *congregati (convocati* v. זעק) *sunt coram Jova;* sed demonstrari nequit, נהה gener. significare: *clamavit.*

נְהִי m. *lamentatio, vox lamentantium* Jer. 9, 18. 31, 15. Mich. 2, 4., in pausa נֶהִי Jer. 9, 9. 17. 19. Am. 5, 16.

נִהְיָה f. *id.* Mich. 2, 4.

נֹהַּ v. sub נוה.

נִי m. per syncopen pro נְהִי *lamentatio,* cum affixo נִיהֶם Ezech. 27, 32. Sed LXX. Syr. Theod. Arabs cum editt. et Codd. בְּנֵיהֶם *filii eorum.*

נָהַל in Kal inusit., Pih. נִהֵל *duxit* 2 Chron. 28, 15. Jes. 51, 18. Exod. 15, 13. Ps. 31, 4., spec. *aquatum duxit* Ps. 23, 2. Jes. 49, 10. (in quam rem confert Schultens. Vindic. p. 96 sqq. arab. نَهِلَ *potu expletus fuit, restinxit sitim,* in Conj. IV. *potu explevit;* sed cum in hebr. *ducendi,* in arab. *bibendi* propria vis esse videatur, vix habent istae radices inter se aliquam necessitudinem); trop. (ut vern. *leiten*) i. q. *prospexit, curam adhibuit* alicui sive sustentando et nutriendo Gen. 47, 17., sive tutando et defendendo 2 Chron. 32, 22. — Hithpah. *incessit* (q. duxit se) Gen. 33, 14.

נַהֲלֹל m. 1) *pascuum* ab *agendo* pecore (ut מִדְבָּר a דבר) Jes. 7, 19. v. Gesen. ad h. l. Alii *locus irriguus* coll. arab. نهل (v. sub rad.). 2) urbs in tribu Zabulon Jud. 1, 30. Jos. 19, 15.

נַהֲלָאָה vid. in הלא.

נָהַם *fremuit,* quemadmodum solent leones catuli Jes. 5, 29., deinde i. q. שָׁאַג *rugiit* Prov. 28, 15. (نَهَمَ *vehementi altoque spiritu rugiit leo vorabundus,* unde نَهَّامٌ *leo*). Transfertur ad fremitum *maris* Jes. 5, 30. et ad gemitum *afflictorum* (v. המה) Prov. 5, 11. Ezech. 24, 23. Fut. יִנְהֹם Jes. 5, 29.

נַהַם m. *fremitus* Prov. 19, 12. 20, 2.

נְהָמָה f. *id.*, in regim. נַהֲמַת Jes. 5, 30 (de mari), Ps. 38, 9 (de afflicto).

נָהַק *rudit* asinus (نَهَقَ, verbum ὀνοματοπεποιημένον) Job. 6, 5., transl. de hominibus famelicis Job. 30, 7. Fut. יִנְהָק.

נָהַר I) (ut syr., sab. et chald.) *splenduit, illuxit* (vicinum est נוּר, coll. רהט cum ריץ), hinc *exhilaratus est* (nam verba et nomina *lucis* frequentantur de *gaudio*) Ps. 34, 6. Jes. 60, 5. — II) *fluxit* (نهر *id.*) v. infra נָהָר, *confluxit* (de populis) Jes. 2, 2. Jer. 31, 12. Mich. 4, 1. Fut. יִנְהַר Jes. 51, 44. [*Fluxus* et *lucis* significationes conciliare studet Schultens, in *Commentar.* ad Job. 3, 4. et in *Clave dialect.* p. 328].

נָהָר m. *flumen* a) generat. (*das Strömen, die Strömung*) Jon. 2, 3. נָהָר יְסֹבְבֵנִי *flumen* aquae maritimae *circumdat me*, Job. 20, 17. *flumina rivorum lactis*; b) i. q. *fluvius, amnis* Gen. 2, 10. 14. Num. 24, 6. Ps. 46, 5. etc.; הַנָּהָר κατ᾽ ἐξοχὴν dicitur *Euphrates* Gen. 31, 21. Exod. 23, 31. Num. 22, 5. etc., ap. poet. etiam נָהָר Ps. 72, 8. Jes. 7, 20. Mich. 7, 12. (v. Gesen. L. p. 652 sqq.), alibi plenius הַנָּהָר הַגָּדוֹל נְהַר פְּרָת Gen. 15, 18. Deut. 1, 7.; sed נְהַר מִצְרַיִם Gen. 15, 18. est *Nilus* (v. sub יְאֹר). — Plur. a) נְהָרִים Jes. 18, 2. 7. Habac. 3, 7. 8., in regim. נַהֲרֵי Job. 20, 17. Jes. 18, 1.; b) נְהָרוֹת Exod. 8, 1. Job. 28, 11., in regim. נַהֲרוֹת 2 Reg. 5, 12. Ps. 74, 15.

נַהַר m. *id.*, dual. נַהֲרַיִם *duo flumina:* hinc *Mesopotamia*, sita inter Euphratem et Tigrim dicitur אֲרַם נַהֲרַיִם *Syria duorum fluminum* Gen. 24, 10. Deut. 23, 5. Jud. 3, 8. Ps. 60, 2.

נְהַר m. chald. *id.* Dan. 7, 10., emphat. נַהֲרָא Esr. 4, 16. et נַהֲרָה Esr. 4, 10. 17. 20. 5, 3. 6. 6, 6. 8. 13. 7, 21. 25.

נְהוֹר m. chald. *lux*, emphat. נְהוֹרָא, sec. Cthib נְהִירָא Dan. 2, 22.

נְהָרָה f. hebr. *id.* Job. 3, 3.

נַהִירוּת (formae dagessandae) f. chald. *lux* i. e. *intelligentia, sapientia*, per apocopen נַהִירוּ Dan. 5, 11. 14.

מִנְהָרוֹת f. *fauces* in montibus, coll. arab. مَنْهَر *locus fluvii alveo excavatus ab aqua* Jud. 6, 2. Al. vertunt *cavernas* coll. نهر *fodit.*

נוּא in Kal inusit. (v. tamen Num. 32, 7. Cthib), Hiph. הֵנִיא 1) *removit, cohibuit* Ps. 33, 10. הֵנִיא מַחְשְׁבוֹת עַמִּים *cohibet* h. e. *irrita facit consilia gentium*, Num. 30, 6. אִם הֵנִיא אָבִיהָ אֹתָהּ *si cohibet, prohibet* (voto) *eam pater* h. e. si irritum declarat ejus votum, Num. 32, 7. 9. לָמָּה תְנִיאוּן אֶת־לֵב בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מֵעֲבֹר *cur cohibetis* i. e. absterretis *Israelitas a transitu.* — 2) intrans. *renuit* (se quasi cohibuit, absterruit) Ps. 141, 8. — Plurimi ex Schultensii (ad Job. 33, 10.) auctoritate conferunt arab. نَآءَ *semicocta, cruda fuit caro*, Hiph. *fecit, ut aliquid crudum et semicoctum maneret* i. e. irritum fecit aliquid; sed haec est contorta ac paene ridicula explicandi ratio; praestat haud dubie, cum Gabbio (Animadverss. in Gen. Exod. et Num. Tubing. 1796. 8.) p. 131. arab. نآء conferre, quod cum sit: *longe abfuit, remotus fuit,* sponte in *removendi absterrendique* notionem deducere videtur. Sed idem hoc verb. arab. signif. *surrexit contra alium,* in Conj. IV. *male affecit,* hinc est

תְּנוּאָה f. 1) *hostilitas, injuria* (v. sub rad.) Job. 33, 10. הֵן תְּנוּאוֹת עָלַי יִמְצָא *en quaerit caussas* hostilitatis h. e. *hostiliter me tractandi.* Eodem fortasse spectat Num. 14, 34. וִידַעְתֶּם אֶת־תְּנוּאָתִי *experiemini*

hostilitatem meam, experiemini quid sit a me hostiliter tractari. Sed possis etiam ex altera rad. signif. cum Vatero interpretari: *exp. discessum meum* h. e. quid sit auxilio meo destitui.

נוּב *pullulare, germinare, progerminare* Ps. 92, 15. it. *augeri* (germ. *zuwachsen*) Ps. 62, 11.; metaphor. Prov. 10, 31. פִּי צַדִּיק יָנוּב חָכְמָה *os probi pullulat sapientiam*, ad quem l. v. Umbreit. — Pil. נוֹבֵב *germinare, progerminare fecit, produxit* Zach. 9, 17.

נֹב v. supra suo loco.

נִיב m. 1) *proventus* (chald. נוֹב *fructus*), cum affixo נִיבוֹ *proventus* i. e. *reditus ejus* Mal. 1, 12. Sed Jes. 57, 19. נִיב שְׂפָתָיִם *proventus labiorum* i. e. *gratiarum actio*, quae ore fit, *celebratio* Dei, καρπὸς χειλέων Hebr. 13, 15. v. Rosenmueller. ad h. l.

תְּנוּבָה f. *proventus* Jes. 27, 6. Deut. 32, 13. Ezech. 36, 30. Jud. 9, 11.; plur. תְּנוּבוֹת Thren. 4, 9.

נוֹגַהּ, plur. נוֹגִים, vid. in rad. יגה.

נוּד propr. *commotus, agitatus fuit* (ناد *id.*) 1 Reg. 14, 15., hinc a) *vagatus est, erravit* Gen. 4, 12. Jer. 4, 1. Prov. 26, 2., adeoque *fugit* (v. נדד) Ps. 11, 1. Jer. 49, 30. 50, 3. Vix dubitabis, huc spectare etiam Jes. 17, 11. נֵד קָצִיר (ut מֵת) *fugit*, aufertur *messis*, ut Vulg., v. Gesen. ad h. l.; b) *condoluit, commiseratus est* (vel ab agitatione capitis cf. Job. 16, 4. 5. vel q. d. miseriâ alic. commoveri Ps. 69, 21., sq. לְ pers. Job. 2, 11. Jes. 51, 19. Jer. 16, 5. 48, 17. Nah. 3, 7.; passim: *deploravit, planxit* mortuum Jer. 22, 10. — Hiph. הֵנִיד 1) *hinc inde movit, agitavit*, ה׳ בְּרֹאשׁ Jer. 18, 16. *capite nutare, caput agitare*, quod est admirantis et obstupescentis. 2) *exagitavit, vagari fecit* 2 Reg. 21, 8. Ps. 36, 12. Hoph. part. מֻנָד 2 Sam. 23, 6. *exagitatus, ejectus*. — Hithpol. הִתְנוֹדֵד 1) *agitatus est, nutavit* Jes. 24, 20. הִתְנוֹדְדָה כַּמְּלוּנָה *agitabitur* (terra) *ut tugurium nocturnum* i. e. lectus pensilis v. Rosenmueller. ad h. l. Reflex. *se agitavit* h. e. *capite nutavit* Jer. 48, 27. 2) *ploravit, planxit* Jer. 31, 18. v. Kal.

נוּד chald. *fugit* Dan. 4, 11.

נוֹד m. *vagatio, exilium* Ps. 56, 9. Ita in nomen propr. loci abiit Gen. 4, 16., de quo v. doctorum hominum conjecturas ap. Rosenmueller. *Alterthumsk.* I, 1, p. 215 sqq. [Sed נאד *uter* vid. supra suo ordine].

נִיד m. *motus, commotio* Job. 16, 5., cujus loci sensus est: *sed motum labiorum meorum* i. e. *sermonem meum* (vanum sc.) *cohibet, inhibet* sc. *Deus* cf. sq. v. 7.

נֵד *cumulus* vid. sub rad. נדד.

נִידָה f. v. sub rad. נדד.

מָנוֹד m. *agitatio*; מְנוֹד רֹאשׁ *agitatio capitis* i. e. metonym. *super quo agitatur caput* Ps. 44, 15.

נָוָה rad. inusit., arab. ناه (pro نوه) *elata fuit res, eminuit, magnificus fuit.* Hinc

נָוֶה m. *res magnifica, decus, ornamentum* Jer. 7, 11. Alii vertunt: *lamentatio* (tanq. a נהה), invito loci contextu v. Rosenmueller.

נָוָה I) *habitavit* Hab. 2, 5. — II) i. q. נָאָה *pulcher, decorus fuit*; Hiphil הִנְוָה *condecoravit laudibus, celebravit* Exod. 15, 2.

נָאוֶה vid. sub נאה.

נָוֶה m. *habitaculum* Jes. 27, 10. 33, 20. Jer. 50, 45. Prov. 3, 33. 21, 20., etiam bestiarum Jes. 35, 7. (coll. arab. نوى, in Conj. VIII. *eligere sibi hospitium*), deinde *pascuum*, in quo greges quasi habitant 2 Sam. 7, 8. Hos. 9, 13. Jes. 65, 10. Ezech. 34, 14. — In regim. נְוֵה Exod. 15, 13. Jes. 34, 13., cum affixo נָוֵהוּ 2 Sam. 15, 25.; plur. נָוִים, unde cum affixo נְוֵיהֶן Jer. 23, 3.

נָוָה f. 1) *habitatio, habitaculum* Job. 8, 6., spec. *pascuum* Zeph. 2, 6., ubi plur. in regim. נְוֹת. 2) adject. f. (a masc. נָוֶה) *habitans* Ps. 68, 13., ubi per נְוַת בַּיִת *habitans* sive *manens domi* intelligitur *uxor, οἰκουρός*.

נָוָה *pulcra* (tanq. a masc. נָוֶה) Jer. 6, 2.

נָיוֹת (Cthib נוית) plur. (propr. *habitacula*) suburbium vel locus vicinus urbis Ramae, ubi prophetae eorumque discipuli habitabant 1 Sam. 19, 18 sqq. 20, 1.

נוּחַ 1) *considĕre, demittere se* in aliquo loco (chald. et syr. *id.* arab. ناخ *in genua decubuit camelus*), de nave noach. Gen. 8, 4., de agmine locustarum Exod. 10, 14. aut militum 2 Sam. 21, 10. Jes. 7, 2. (أناخ in Conj. IV. *castra posuit*); trop. de spiritu divino Num. 11, 25. 26. Adde Jos. 3, 13. כְּנוֹחַ כַּפּוֹת רַגְלֵי הַכֹּהֲנִים בְּמֵי הַיַּרְדֵּן *cum se demiserint, descenderint pedes sacerdotum in Jordanem.* — 2) *residēre, sedem habere* 2 Reg. 2, 15. *spiritus divinus residet in Elia*, Eccles. 7, 9. *aegritudo residet in sinu improbi.* — 3) *quiescere* h. e. a) cessare ab opere Exod. 20, 11. 23, 12. Deut. 5, 14.; b) subsistere (*still stehen, halten*) Num. 10, 36.; c) ex molestiis et doloribus quiescere h. e. non amplius iis vexari Job. 3, 12. Neh. 9, 28., sq. מִן Job. 3, 26. Esth. 9, 22.; d) i. q. silere 1 Sam. 25, 9.; e) sq. בְּ vel עַל quiescere in al. h. e. permanere, non moveri inde: Jes. 25, 10. תָנוּחַ יַד־יְהוָה בָּהָר הַזֶּה *quiescet manus Jovae in hoc monte* h. e. nunquam non tutabitur Jova hunc mont., Ps. 125, 3. *non quiescet improborum sceptrum* h. e. non manebit, permanebit *in sorte proborum.* Fut. c. vau convers. וַיָּנַח Exod. 20, 11.

Hiph. הֵנִיחַ 1) *demisit, deposuit* Ezech. 37, 1. 40, 2., *remisit* (manus) Exod. 17, 11. 2) *quiescere fecit* Prov. 29, 17. *castiga filium* וִינִיחֶךָ *et quiescere te faciet* quippe nullas tibi aerumnas concitaturus. Alibi sq. לְ pers. est: *quietem alicui* ab hostibus *concedere* Deut. 3, 20. 12, 20. Jos. 1, 15. 21, 44. 2 Sam. 7, 1. 2 Chron. 14, 6. Jes. 14, 3. 28, 12. 63, 14. al. — Sq. בְּ vel אֶל *aliquid in aliquo quiescere* h. e. *manere,* remanere *fecit,* ut Ezech. 44, 30. הָנִיחַ בְּרָכָה אֶל בַּיִת *facere, ut prosperitas maneat in al. domo*, Ezech. 5, 13. הֵ׳ חֲמָתוֹ בְּ *iram suam in al. quiescere fecit* h. e. diu servavit 16, 42. 21, 22. 24, 13. — Hoph. הוּנַח *quies data est* Thren. 5, 5. [sed הֻנִּיחָה Zach. 5, 11. vid. in ינח].

נֹחַ m. 1) *quies, requies* Esth. 9, 16. 17. 18., cum affixo in pausa נֹחֶךָ (v. Gesen. L. p. 161.) 2 Chron. 6, 41. — 2) nom. propr. *Noachi* Gen. 5, 25 sqq. Jes. 54, 9. Ezech. 14, 14. Lxx. Νῶε.

נַחַת f. *quies* Jes. 30, 15. Eccles. 4, 6. 6, 5. Job. 17, 16. Prov. 29, 9. [Aliud v. sub rad. נחת].

הֲנָחָה f. (verbale hiphilicum) *concessio quietis, remissio* Esth. 2, 18.

מָנוֹחַ m. 1) *locus quietis* Gen. 8, 9. Deut. 28, 65. Jes. 34, 14. 2) *quies* Thren. 1, 3. 1 Chron. 6, 16 (31). מִמְּנוֹחַ הָאָרוֹן *a quiete arcae* h. e. ex quo arca quievit i. e. collocata fuit in tabernaculo, Ruth. 3, 1. אֲבַקֶּשׁ לָךְ מָנוֹחַ *quaeram tibi quietem* i. e. nuptias. Plur. מְנוֹחִים (v. Gesen. L. p. 161.), unde cum affixo chald. in pausa מְנוּחָיְכִי Ps. 116, 7.

מְנוּחָה et מְנֻחָה f. 1) *locus quietis* Gen. 49, 15. Num. 10, 33. Mich. 2, 10. etc., spec. *habitaculum* Jes. 11, 10. 2) *quies, requies* Jes. 28, 12. 66, 1. Ruth. 1, 9., אִישׁ מְנוּחָה *homo quietus*, pacificus 1 Chron. 22, 9., מֵי מְנֻחוֹת *aquae placidae*, non turbidae Ps. 23, 2., בֵּית מְנוּחָה *domus quietis* (arcae) h. e. ubi manere possit 1 Chron. 28, 2., יְהִיֶה דְבַר הַמֶּלֶךְ לִמְנוּחָה *erit verbum, responsum regis in quietem* h. e. tale, in quo acquiescere possim 2 Sam. 14, 17.; הִרְדִּיפֻהוּ מְנוּחָה *persecuti sunt eum quiete* (pro בִּמְנוּחָה) h. e. sine magna virium contentione Jud. 20, 43.; passim Deus legitur Israelitis *quietem* dedisse h. e. terrae Cananiticae *possessionem pacatam* 1 Reg. 8, 56. Deut. 12, 9. Ps. 95, 11.

נִיחוֹחַ m. (tertia rad. geminata) q. d. *acquiescentia*, hinc *suavitas* (coll. *acquiescere* re vel in re i. e. *delectari*); רֵיחַ הַנִּיחֹחַ *odor suavis* (victimarum) Gen. 8, 21. Levit. 1, 9. 2, 12. Num. 15, 7 sqq. Syr. ܢܘܚܐ *deliciae* (Barhebr. Chron. p. 38.). Cum affixis נִיחוֹחִי Num. 28, 2., נִיחֹחֲכֶם (*odor suavis* sacrificii *vestri*) Levit. 26, 31., plur. cum affixo נִיחוֹחֵיהֶם Ezech. 20, 28.

נִיחוֹחַ m. chald., plur. נִיחוֹחִין per metonym. *odoramenta grata et suavia* Dan. 2, 46. Esr. 6, 10.

נוט *nutare* i. q. מוט Ps. 99, 1.

נְוַל chald., in Pehal inusit., Pael נַוֵּל talm. *inquinavit, foedavit.* Hinc oriuntur:

נְוָלוּ f. (per apoc. נְוָלוּ) *coenum, sterquilinium* Esr. 6, 11. et

נְוָלִי f. *id.* (per apoc. נְוָלִי) Dan. 2, 5. 3, 29.

נוּם *dormitare* leviore somno (*schlummern*) atque adeo *segnem, inertem esse* (نام *dormivit*) Nah. 3, 18. Jes. 5, 27. 56, 10. Ps. 76, 6. 121, 3. 4.

נוּמָה f. *dormitatio, levis somnus* Prov. 23, 21.

תְּנוּמָה f. *dormitatio*, hinc *segnities, inertia* Ps. 132, 4. Prov. 6, 4., plur. תְּנוּמוֹת Prov. 6, 10. 24, 33. Job. 33, 15.

נון *sobolescere* Ps. 72, 17. יִנּוֹן שְׁמוֹ *sobolescet nomen ejus* h. e. propagabitur memoria ejus (Ctib יָנִין in Hiph.) v. Rosenmueller. ad h. l. Cf. sub nom. נִין.

נון m. (chald. et syr. *piscis,* quippe prole abundans cf. Targ. Gen. 1, 26. Jon. 2, 1.) nom. propr. patris *Josuae* Exod. 33, 11. Num. 11, 28. Lxx. *Ναυῆ.*

נִין m. *proles, soboles (filius?)* Job. 18, 19. Jes. 14, 22. Gen. 21, 23.

מָנוֹן m. *soboles* Prov. 29, 21: *delicate si habes* (tractas) *servum tuum a pueritia* בְּאַחֲרִיתוֹ יִהְיֶה מָנוֹן *posthac erit* (esse volet) *soboles, filius familias.* Alii aliter, v. Schultens. et Umbreit. ad h. l.

נוּס 1) *fugere (aufugere)* Gen. 14, 10. 19, 20. etc., aliquem vel aliquid, sq. מִן Jes. 24, 18. *(vor jem.),* sq. מִפְּנֵי Exod. 4, 3. 14, 25. Jos. 10, 11. Jud. 6, 11., sq. לִפְנֵי Deut. 28, 7. 25. Jos. 7, 4. 8, 5. 6., *ad* aliquem (auxilii causa) sq. עַל Jes. 10, 3.; נָסוּ לְקֹלָם *fugerunt ad vocem, clamorem eorum* h. e. audito clamore Num. 16, 34.; וְנָסוּ מְנֻסַת חֶרֶב *fugient ut fugere solent gladium* Levit. 26, 36. (Vulg. *fugient quasi gladium*). Passim res inanimatae dicuntur *fugere* ap. poetas Ps. 104, 7. Cant. 2, 17. 4, 6. Deut. 34, 7. — 2) *celeriter currere, celeri cursu* (in hostes) *invehi, ruere* Jes. 30, 16. (v. חפז et בהל).

Pol. נוֹסֵס *fugavit, propulit* Jes. 59, 19., ubi v. Gesen. (Sed הִתְנוֹסֵס v. sub rad. נסס). — Hiph. הֵנִיס 1) *fugavit, in fugam conjecit* Deut. 32, 30. 2) *in tutum deduxit, detulit* aliquid (nostrates: *flüchten*) Exod. 9, 20.

נִיס m. *fugiens, fugâ elapsus* (ad formam בָּרִיחַ) sec. Cthib Jer. 48, 44., ubi Kri habet נָס particip. Kal.

מָנוֹס m. 1) *fuga* Jer. 46, 5., cum affixo מְנוּסִי (v. Gesen. L. p. 161.) 2 Sam. 22, 3. Jer. 16, 19. 2) *locus* ad quem *fugitur* sive *confugitur, perfugium* Ps. 59, 17. 142, 5. Job. 12, 2. Jer. 25, 35. etc.

מְנוּסָה f. *fuga* Jes. 52, 12., in regim. מְנֻסַת Levit. 26, 36.

נוּעַ gener. *moveri, commoveri, agitari* (نَوَّعَ in Conj. II. *commovit* et *concussit* ventus ramum, in Conj. V. *commotus fuit ramus*), רַק שְׂפָתֶיהָ נָעוֹת *tantum labia ejus* (precantis) *movebantur, agitabantur* 1 Sam. 1, 13.; hinc spec. 1) *tremuit, contremuit* et proprie Jes. 6, 4. et translate Jes. 7, 2. וַיָּנַע לְבָבוֹ *contremuit* (micuit) *ejus cor* i. e. timore correptus est, Exod. 20, 15. 2) *vacillavit, titubavit* Jes. 29, 9. 24, 20. Ps. 107, 27 (de ebriis). 3) *vagatus est, erravit* Prov. 5, 6. Am. 4, 8. 8, 12. Thren. 4, 14. Ps. 59, 16 (ubi in Kri est Hiph.), 109, 10. Jer. 14, 10. 4) *libratus est, pependit* (coll. نوع *pependit* arbor), sq. עַל *impendit* alicui Jud. 9, 9. 11, 13. Huc revocat Rosenmueller. etiam Job. 28, 4. *penduli haerent* (metallici), *librantur.* — Niph. *commotus, agitatus, quassatus est* Am. 9, 9. Nah. 3, 12. — Hiph. 1) *movit, commovit* 2 Reg. 23, 18., *agitavit, quassavit* Am. 9, 9 (cribrum), 2 Reg. 19, 21. Ps. 22, 8. 109, 25. Thren. 2, 15 (caput), Zeph. 2, 15 (manum). *Caput* autem et *manum quassare, agitare* fuit irridentis et de alicujus infortunio gestientis cf. *κινεῖν τὴν κεφαλήν* Mt. 27, 39. Eod. sensu Job. 16, 4. הֵנִיעַ בְּמוֹ רֹאשׁ. 2) *vagari, errare fecit* Num. 32, 13. 2 Sam. 15, 20., hinc *fugavit, in exilium egit* Ps. 59, 12. 3) *vacillare fecit* Dan. 10, 10. *angelus attigit me* וַתְּנִיעֵנִי עַל־בִּרְכַּי *et vacillare me fecit super genubus* h. e. elevavit me in genua. [הֵנַע 2 Reg. 19, 13. Jes. 37, 13. v. sub הנע].

מְנַעַנְעַ m., plur. מְנַעַנְעִים *sistra* 2 Sam. 6, 5., sic dicta, quod *movebantur* et *quassabantur*, ex Pil. inusit. נַעֲנַע *movit, agitavit*. Sim. graec. σεῖστρον dicitur a σείω *moveo, quatio.*

נוּף *sursum et deorsum, huc illuc motitare, agitare* aliquid (arab. ناف *longa* et *elata fuit res, eminuit, exstitit*, in Conj. IV. أناف *huc illuc agitavit, prominere fecit*), hinc elata manu *spargere, conspergere* Prov. 7, 17. sq. dupl. acc. (conveniunt cognata chald. נפה *agitavit, ventilavit*, aethiop. ነፈየ *cribravit*, arab. نفى *disjecit, dissipavit* etc.) v. infra נָפָה. — Hiph. הֵנִיף 1) *huc illuc agitavit, motitavit* serram Jes. 10, 15., cribrum Jes. 30, 28 (trop.), inpr. manum Jes. 13, 2. (quod est ejus, qui nutu aliquem arcessit), sq. עַל pers. *contra aliq.*, quod est minantis Jes. 11, 15. 19, 16. Zach. 2, 13. Spec. dicuntur *agitari* *) quaedam sacrificia, quae offerri solebant (sec. Judaeos) *jactatione* sive *agitatione huc illuc facta (Webe)* (versus quatuor mundi partes), oppon. תְּרוּמָה *elevationi* (v. tamen Jahn. Archaeol. III, p. 383.) Levit. 7, 30. 8, 27. 9, 21. 10, 15. Num. 5, 25. 6, 20. al. *Levitae* etiam, qui munere initiantur, dicuntur *agitari* Num. 8, 11 sqq. h. e. (ut suspicari licet) circumduci, huc illuc duci. Aliam explicationem proposuit Jahn. l. c. — 2) sq. עַל vel אֶל *admovit* manum vel instrumentum aliquod alicui rei Exod. 20, 22 (25) כִּי חַרְבְּךָ הֵנַפְתָּ עָלֶיהָ *cum ferramentum admoves illi* (arae), Jos. 8, 31. coll. Deut. 23, 25.; 2 Reg. 5, 11. הֵנִיף יָדוֹ אֶל־הַמָּקוֹם *admovebat manum in locum*; Job. 31, 21. הֲנִיפוֹתִי עַל־יָתוֹם יָדִי *admovi, intuli pupillo manum*. 3) *sparsit* Ps. 68, 10. Infin. chald. Jes. 30, 28. הֲנָפָה coll. Dan. 5, 20. — Hoph. הוּנַף *agitatum est* (sacrificium) Exod. 29, 27. — Pil. נוֹפֵף *agitavit* (manum) Jes. 10, 32.

נוֹף m. *eminentia, elevatio* (v. rad. arab.) Ps. 48, 3. de monte v. Schultens. in *Notis* ad Haririum p. 2.

נֹף *Memphis* v. sub מֹף.

נָפָה f. 1) *eminentia, locus editus*, unde נָפַת דּוֹר Jos. 12, 23. 1 Reg. 4, 11., plur. נָפוֹת דּוֹר *excelsa Dorae* (urbis) Jos. 11, 2. — 2) *cribrum*, quo frumentum *agitatur* et ventilatur, in regim. נָפַת Jes. 30, 28.

נֶפֶת f. *regio edita, montosa* Jos. 17, 11.

נֹפֶת f. *destillatio* (q. *sparsio* v. rad.) נֹפֶת צוּפִים *destillatio favorum* Ps. 19, 11. i. e. mel dulcissimum (v. Rosenmueller. *Morgenl.* IV, p. 30.); omisso צוּפִים *id.* Prov. 5, 3. 24, 13. Cant. 4, 11.

תְּנוּפָה f. 1) *agitatio* (manus) Jes. 19, 16., spec. sacrificiorum, quae huc illuc (versus omnes mundi partes) fiebat Levit. 7, 30., hinc metonym. pro ipsa *oblatione*, quae agitatur Exod. 29, 27. 35, 22. Num. 18, 11., עֹמֶר הַתְּנוּפָה *manipulus agitationis (Webegarbe)* Levit. 23, 15., חֲזֵה הַתְּנוּפָה *pectus agitationis (Webebrust)* Levit. 10, 14. etc. 2) *tumultus* (q. d. agitatio pugnantium), hinc Jes. 30, 32. מִלְחֲמוֹת תְּנוּפָה *bella, proelia tumultuosa* h. e. maxime atrocia.

---

*) Non puto, huic v. *elevandi* notionem inesse, quam expressit Gesenius. Certe cum arab. significet: *eminere, prominere, exstare*, recte inde dici potuit agitatio, quae fit huc illuc, *wodurch etwas v o r- (und wieder zurück-) geschoben wird.*

נוץ 1) *emicare* (ناص *id.*) v. נצץ et Hiph.; 2) *in cursum et fugam se conjicere* Thren. 4, 15. (ut adhibentur verba *emicandi* de motu agili et tremulo, cf. ناص). — Hiph. הֵנֵץ *floruit* (pr. emicare fecit flores) Cant. 6, 11. 7, 13. [Sed יָנֵאץ v. sub rad. נאץ].

נֵץ, נִצָּה et נִצָּן v. sub rad. נצץ.

נִיצוֹץ m. *scintilla*, a *micando* dicta (tertia radicali geminata v. supra נִיחֹחַ sub rad נוח) Jes. 1, 31.

נוֹצָה *pluma* v. sub rad. נצה.

נוק i q. ינק *sugere*, unde Hiph. *sugere fecit, lactavit* Exod. 2, 9.

יְנִיקָה v. sub rad. ינק.

נור, arab. نور et نير, *luxit, splenduit* (cogn. נהר). Inde sunt

נֵר m. *lucerna* Exod. 27, 20. Levit. 24, 2. Ps. 119, 105. Jer. 25, 10. etc. (arab. نار *ignis*, syr. ܢܘܗܪܐ *lucerna*); totum *candelabrum variis lucernis instructum* Exod. 27, 20. 1 Sam. 3, 3., metaphor. a) de vita et *felicitate* Ps. 18, 29., hinc *lucerna mea exstinguitur* i. e. pereo Job. 21, 17. Prov. 13, 9. 20, 20; concret. *lucerna Israelis* 2 Sam. 21, 17. appellatur Davides tanquam civitatis Isr. σωτήρ; b) *lucerna Dei* pro favore Job. 29, 3. Alio sensu Prov. 20, 27. *lucerna Dei* (a Deo q. accensa) *est anima* (animus) v. Umbreit. ad h. l. Cum affixo נֵרִי et נִירִי 2 Sam. 22, 29., plur. נֵרוֹת Exod. 30, 7. 8. Levit. 24, 4. etc.

נִיר m. *lumen* (نور *id.*), metaphor. 1 Reg. 11, 36. 15, 4. 2 Reg. 8, 19. 2 Chron. 21, 7. de prole regia, qua cavetur, ne regia domus exstinguatur. — Aliud v. sub rad. ניר.

נוּר f. chald. *ignis* Dan. 3, 27. 7, 9. 10., emphat. נוּרָא Dan. 3, 6. 11. 15. 17. 20—27.

מָנוֹר v. sub rad. ניר.

מְנוֹרָה f. *lychnuchus, candelabrum* (propr. ut منار et منارة *locus lucis, luminare*) Exod. 25, 31. 32. 33. Levit. 24, 4. Num. 4, 2. 9. 8, 2. 3. 4. Plur. מְנֹרוֹת 1 Reg. 7, 49. Jer. 52, 19.

נוש (ut syr., cf. אנש) *graviter aegrum et infirmum esse (animo)* Ps. 69, 21.

נָזָה pr. (ut arab. نزو) *saliit* v. Hiph., hinc *adspersus est* (q. d. *adsiluit*) Jes. 63, 3. sq. עַל, *conspersus est* aliqua re sq. מִן 2 Reg. 9, 33. Fut. apoc. יֵז, וַיֵּז. — Hiphil הִזָּה 1) *sparsit* Exod. 29, 21. Levit. 5, 9. 14, 7. Num. 8, 7. sq. עַל; Levit. 4, 17. sq. לִפְנֵי (*versus*). 2) *salire* h. e. *exsultare fecit* Jes. 52, 15. ubi v. Gesen. — Fut. apoc. וַיַּז Levit. 8, 11. 30.

נָזִיד v. sub rad. זוד.

נָזַל 1) *fluxit, manavit* (نزل *descendit, defluxit*, unde نزل *pluvia*), propr. de aquis Ps. 147, 18. Num. 24, 7. Jer. 18, 14., metaphor. de *sermone* Deut. 32, 2. Conf. נבע. Part. praes. plur. נוֹזְלִים subst. *fluenta* h. e.

rivi (epithet. poët.) Exod. 15, 8. Ps. 78, 16. Jes. 44, 3. Passim dicitur aliquid *aliqua re fluere, manare*, ut oculi lacrimis Jer. 9, 17., nubes rore Job. 36, 28.; trop. Jes. 45, 8. שְׁחָקִים יִזְּלוּ צֶדֶק *nubes fluent salute.* Cf. supra הָלַךְ et יָרַד. 2) *descendit, devertit, hospitatus fuit, habitatum venit* (arab. نزل *id.*) v. מַזָּלוֹת. — Hiph. הִזִּיל *fluere fecit, fudit* Jes. 48, 21. [נָזְלוּ Jud. 5, 5. v. sub rad. זָלַל et הִזִּילוּהָ Thren. 1, 8. sub rad. זוּל].

מַזָּלוֹת f. plur. 2Reg. 23, 5. *deversoria, habitacula* h. e. duodecim signa zodiaci, in quibus sol deinceps commoratur et habitat (arab. مَنْزِل *hospitium, deversorium*). Ita cum Vulg. Clericus. Hinc Judaei Zodiacum appellant גַּלְגַּל הַמַּזָּלוֹת *orbem habitaculorum* v. Eichhorn. *Biblioth. d. bibl. Lit.* VII, p. 449.

מַזָּרוֹת plur. f. Job. 38, 32. *id.* (permutatis inter se ר et ל literis). Ita Judaei. Sed alii vertunt *corona borealis* (coll. נֵזֶר) v. Michael. Suppl. p. 1497., alii contractum putant ex מַאֲזָרוֹת *cingula*, ut intelligendae sint eae stellae, quas Arabes منطقة الجوزا *cingulum Orionis* appellant.

נֶזֶם m. *annulus* vel *aurium* vel *nasi (Ohren-Nasenring)* Gen. 24, 47. 35, 4. Exod. 32, 2. Prov. 11, 22. Jes. 3, 21. Ezech. 16, 12. Origo voc. non liquet. (Sunt tamen, qui conferant, sed invita forma vocabuli, chald. זמם *capistravit*, formis imperfectis sic alternantibus, unde syr. ܩܕܳܡܳܐ *annulus, qui ornatus causa appenditur naribus*, quales gestare solent Aethiopes, ዘሞመ: Aethiop. *circulus naribus alligatus*). Istum vero morem, in naribus gestandi annulum, nunc quoque in oriente obtinere, testantur Angelus a S. Josepho in *Gazophyl. Pers.* p. 308. Thevenot. in *Itinerar.* P. II. L. 2. c. 11. Petrus della Valle in *Itinerar.* P. I. epist. 17. Niebuhr. in Descr. Arab. p. 66. all.; et sic quoque apud Americanos. Cet. v. Hartmann. Hebräerin II, p. 166. III, p. 205 sqq. Cum affixo נִזְמָהּ Hos. 2, 15., plur. נְזָמִים Gen. 35, 4., in regim. נִזְמֵי Gen. 32, 2. 3.

נְזַק chald. *damno affectus, laesus est* Dan. 6, 3. — Aphel *damno affecit* Esr. 4, 13. 22.; infin. nominasc. הַנְזָקַת *illatio damni* Esr. 4, 22.

נֵזֶק m. hebr. *damnum* Esth. 7, 4. (Mischna IV. 1.).

נָזַר in Kal non occurrit. Niph. נִזַּר 1) *separavit se* (chald. *id.*) Ezech. 14, 7., praegn. Hos. 9, 10. וַיִּנָּזְרוּ לַבֹּשֶׁת *separarunt se* (et consecrarunt) *ignominiae* h. e. Baali. 2) *abstinuit* Zach. 7, 3., sq. מִן Levit. 22, 2. (Syr. Ethpe. *id.*). — Hiph. הִזִּיר 1) transit. a) *fecit, curavit, ut quis se separaret* Levit. 15, 31., quem loc. recte jam cepit Onkel.; b) *separavit* a communi usu atque adeo *consecravit, vovit* Deo sq. לְ Num. 6, 12. (cf. arab. نذر *vovit, devovit*). 2) intrans. a) *abstinuit* Num. 6, 3.; b) *consecravit se* Jovae Num. 6, 2. 5. 6.

נָזִיר m. 1) *Nasiraeus*, qui a certis rebus (ut a vino, a tonsura, a contaminatione) *abstinet* sive *se separavit* et *Deo sacravit* Num. 6, 2. 13. 18. 21., plene נְזִיר אֱלֹהִים Jud. 13, 5. 7. 17.; plur. נְזִירִים Am. 2,

11. 12. cf. Carpzovii Appar. p. 151 sqq. Metaph. נָזִיר appellatur *vitis non culta, non putata,* a cujus cultu possessor per annum jubilaeum *abstinuit* Levit. 25, 5. 11. — 2) *eximius, excellens,* hinc *princeps* (nisi est denomin. a נֵזֶר) Gen. 49, 26. Deut. 33, 16., ad quem poster. loc. v. Hoffmann.

נֵזֶר et נֶזֶר m. 1) *corona, diadema* (quo quis *separatur* a plebe vel a civibus), vel regis 2 Sam. 1, 10. 2 Reg. 11, 12. 2 Chron. 23, 11. vel summi pontificis Exod. 29, 6. 39, 30. Levit. 8, 9. 21, 12. (de quo l. v. Rosenmueller.) etc. 2) *separatio,* conditio ejus, qui Jovae se consecravit, *nasiraeatus* Num. 6, 4. 5. 9. 12. 13. 18. 19. Spec. *coma* Nasiraei Jovae sacrata Num. 6, 19. Semel de *coma promissa mulieris* Jer. 7, 29., ubi tamen נֵזֶר simul ad regiam mulieris dignitatem respicere videtur. — Cum affixis נִזְרוֹ, נִזְרֶךָ Ps. 89, 40.

מִנְּזָר m., plur. מִנְּזָרִים (c. dag. euphon.) *optimates* Nah. 3, 17.

מַזָּרוֹת f. plur. Job. 38, 32. sunt qui huc trahant, sed v. sub rad. נזל.

נָחָה *duxit* Gen. 24, 27. Exod 15, 13. 32, 34. Ps. 77, 21. Ps. 5, 9. נְחֵנִי בְצִדְקָתֶךָ *duc me in probitate tua* h. e. fac, ut probitati, quae tibi placet, studeam. In Kal non occurrit nisi praet. et imper. — Hiph. הִנְחָה 1) *duxit:* legitur de Deo Exod. 13, 21. Neh. 9, 19. Gen. 24, 48. הִנְחַנִי בְּדֶרֶךְ אֱמֶת, Jes. 57, 18. Ps. 31, 4. 61, 3. coll. Ps. 43, 3., vel de sapientia div. Prov. 6, 22. — 2) *reduxit* Job. 12, 23. שֹׁטֵחַ לַגּוֹיִם וַיַּנְחֵם *diffundit gentes et reducit eas* (in pristinos fines, unde excursiones fecerant); it. *deduxit, deportavit* 2 Reg. 18, 11., sed 1 Reg. 10, 26. וַיַּנְחֵם בְּעָרֵי רֶכֶב *et deducendos curavit* (currus et equites) *in oppida curruum* h. e. disposuit in oppidis curr. (*wies ihnen ihr Standquartier an*).

מִנְחָה v. sub rad. מנח.

נָחַל I) i. q. חָלַל v. נְחִילוֹת. — II) *hereditate accepit, possedit* (originem quaerit Schultens. in *cribrando,* coll. arab. نخل *cribravit, selegit meliorem partem;* simil. lat. *cernere hereditatem*) Jud. 11, 2. Jer. 16, 19. שֶׁקֶר נָחֲלוּ אֲבוֹתֵינוּ *mendacium* h. e. falsas religiones *hereditate acceperant,* possederant *patres nostri* ubi v. Rosenmueller., trop. Ps. 119, 111. נָחַלְתִּי עֵדְוֹתֶיךָ *hereditate possideo leges tuas* h. e. carae mihi sunt, ut res a patribus jure hereditario accepta. Frequentius, missa *hereditatis* notione, est: *accepit, possedit* aliquid tanquam sibi *proprium:* a) de hominibus Num. 18, 20. Ps. 82, 8., sq. acc. Num. 18, 23. Deut. 19, 14. Zeph. 2, 9. Prov. 3, 35. 28, 10. Crebro inprimis Israelitae dicuntur נָחַל אֶת־הָאָרֶץ i. e. pacatam et stabilem terrae canan. possessionem tenere Exod. 23, 30. 32, 13. Num. 18, 20. Jes. 57, 13., sim. singulae tribus נָחַל אֶת־נַחֲלָתוֹ Jos. 19, 9., add. Num. 32, 19. לֹא נִנְחַל אִתָּם מֵעֵבֶר לַיַּרְדֵּן *nolumus cum iis accipere* (portionem, fundos) *trans Jordanem;* b) de Jova, qui dicitur Israelitas possidere tanquam sibi proprios atque adeo tueri et defendere Zach. 2, 16. coll. Exod. 34, 9. 2) *possidendum dedit, partitus est* (terram) Num. 34, 17. Jos. 19, 49. — Infin. נְחֹל Num. 19, 49., fut. יִנְחַל Prov. 11, 29. etc.

Pih. נִחַל *possidendum dedit, partitus est possessionem* Jos. 13, 32., sq. acc. pers. Num. 34, 29. Jos. 14, 1., sq. dat. pers. Jos. 19, 51.

Hiph. הִנְחִיל 1) *heredem fecit, reliquit* aliquem Prov. 13, 22., *heredem scripsit, constituit* aliq. alicujus rei sq. dupl acc. Deut. 21, 16, it. *hereditate transmisit* aliquid alicui sq. acc. rei et לְ pers. 1 Chron. 28, 8. — 2) *possidere fecit* sq. acc. pers. Deut 32, 8., *possidendum dedit* sq. acc. rei Jes 49, 8., sq. acc. pers. et rei Prov. 8, 21. Crebro Jova dic. Israelitis אֶת־הָאָרֶץ הִנְחִיל Deut. 12, 10. 31, 7. Jer. 3, 18. 12, 14. Sed Jos. 1, 6. הַנְחִיל אֶת־הָעָם הַזֶּה אֶת־הָאָרֶץ est: *immittere populum in possessionem (in Besitz setzen).* — Hoph הָנְחַל *possidere* sive *possidens factus est* Job. 7, 3.

Hithpah. הִתְנַחֵל se ipsum possidere fecit h. e. *possessionem occupavit, invasit* Num 32, 18., hinc *possedit, tenuit* Jes. 14, 2. Eadem verbi significatio obtinere videtur Num. 33, 54. 34, 13. Ezech. 47, 13. *hi sunt fines* אֲשֶׁר תִּתְנַחֲלוּ אֶת־הָאָרֶץ לִשְׁנֵי עָשָׂר שִׁבְטֵי יִשְׂרָאֵל *intra quos occupabitis terram duodecim tribubus (für die 12 Stämme).* Nec Levit. 25, 46. opus est *transitive* interpretari ex veterum auctoritate: hi enim sensum, non singula verba express sse videntur, v. Rosenmueller.

נַחֲלָה f. 1) *hereditas* h. e. id quod quis hereditate accepit 1 Reg. 21, 3. 4. Prov. 19, 14. נַחֲלַת אָבוֹת *hereditas a patribus transmissa* filiis. Trop. Ps. 127, 3. נַחֲלַת יְהוָה i. e. *beneficium, donum a Jova datum.* — 2) *possessio* i. e. id quod quis possidet, *dominium* Num. 18, 23. 36, 8. Gen. 31, 14. Mich. 7, 14. Spec. נַחֲלָה dic. terra Palaest. quae Israelitis in possessionem cessit Deut. 19, 10. 24, 4. Jos. 13, 7. Jud. 20, 6. Ps. 79, 1. vel *ager* quem quaeque tribus sortita est Deut. 10, 9. 14, 29 18, 2. Num. 32, 18.; נַחֲלַת יְהוָה est *populus israel.* ipse Deut. 4, 20. 9, 26. 1 Sam. 26, 19. Jes. 19, 25. Ps. 28, 9. 33, 12. — 3) *sors* Job. 20, 29. נַחֲלַת אִמְרוֹ מֵאֵל *sors a Deo ipsi assignata,* 27, 13. 31, 2. i. q. חֵלֶק, גּוֹרָל.

נַחֲלָת f. *hereditas* Ps. 16, 6. v. Gesen. L. p. 467.

נְחִילָה f., plur. נְחִילוֹת Ps. 5, 1., sec. plurimos: instrumentum musicum, *tibia,* a *perforando* v. rad. n. 1., nisi est pro נְחִלּוֹת a חלל. Alii conferunt chald. et talm. נְחִיל *examen apum* (arab. نَحْل), ut נְחִילָה sit instrumentum bombum, ut apes, edens. Illud probabilius.

נַחַל m. 1) *locus depressus, per quem aquae fluunt, vallis* (ناك v. Niebuhr. *Beschreib. Arab.* p. 2.) Gen. 26, 17. 19. — נַחַל־אֶשְׁכּוֹל *vallis botri* Num. 12, 23 sqq. (vicina urbi Hebron v. Rosenmueller. *Alterthumsk.* II, 1, p. 157.), נַחַל קִדְרוֹן v. sub lit. ק, נ׳ שִׁטִּים Joel. 3, 23 (4, 15). — 2) *rivus,* max. *torrens* Gen. 32, 23. Deut. 2, 36. Am. 5, 24. Ps. 74, 15. 2 Chron. 20, 16. (Sim. veterum Germanorum *Au* et *aquam* et *pratum aquis irriguum* denotat). Memorantur inprimis נַחַל הַבְּשׂוֹר, נ׳ קְדוּמִים, נ׳ קָנָה, נ׳ קִדְרוֹן, נ׳ הָעֲרָבִים, נ׳ כְּרִית (de quibus omnibus v. suis locis), denique נַחַל מִצְרַיִם Num. 34, 5. Jos. 15, 4. 1 Reg. 8, 65. 2 Reg. 24, 7. al. i. e. sec. LXX torrens prope *Rhinocolura* (Ῥινοκόρουρα), nunc *Elarisch* العريش, in confiniis Aegypti et Palaestinae v. Rosenmueller. l. c. p. 78. 88 sq. Ceterum cum *torrentes,* quippe fontibus destituti, facile evanescant, aestivo inprimis tempore, verba Job. 6, 15. *perfidi sunt amici mei sicut torrens,* quid sibi velint, sponte

patet. Uno in loco Job. 28, 4., ubi de metallicis agitur, plurimi interpretes non *rivum* sed *alveum*, *canalem*, *venam metallicam (Gang)* intelligi volunt, praeter necessitatem; נַחַל videtur *torrentem subterraneum (aufgehende Wasser)* significare v. Reimarus ad Hoffmanni Version. germ. libri Jobi p. 771. et Umbreit. ad h. l. — Cum ה locali נַחְלָה *ad rivum* Num. 34, 5. Dual. נַחֲלַיִם Ezech. 47, 9., plur. נְחָלִים Num. 24, 6. Levit. 11, 9. 10., in regim. נַחֲלֵי Deut. 8, 7. Jes. 7, 19., cum affixo נְחָלֶיהָ Jes. 34, 9.

נַחְלָה i. q. נַחַל c. he paragog. (quod accentu caret) Ps. 124, 14.

נָחַם propr. (coll. نَحَم *spiritum duxit cum nisu, suspiravit*) significare videtur: *ingemuit*. Hinc Niph. נִחַם (nam Kal non est in usu) 1) *misertus est* alicujus (q. d. ingemuit de aliquo) sq. עַל Ps. 90, 13., sq. אֶל Jud. 21, 6., sq. לְ Jud. 21, 15., sq. מִן Jud. 2, 18. — 2) *poenituit eum* Ps. 110, 14. 1 Sam. 15, 29. Exod. 13, 17., sq. עַל rei, cujus aliquem poenitet Exod. 32, 14. Jer. 18, 8. 10. Joel. 2, 13. Jon. 3, 10. 4, 2. al., sq. אֶל Jer. 26, 3. 42, 10., sq. integra sententia, cui praemissum est כִּי Gen. 6, 6. 7. 1 Sam. 15, 11. (vern. etiam utraque ista notio in uno verbo *sichs leid sein lassen, es thut mir leid* copulata est). — 3) reflex. ex Pih. a) *se consolatus est* Ps. 77, 3., sq. עַל 2 Sam. 13, 39. Jer. 31, 15., sq. אַחֲרֵי Gen. 24, 67. *(de morte alicujus)*; b) *ultus est, ultionem sumsit* Jes. 1, 24. אִנָּחֵם מִצָּרַי *ultionem sumam ab hostibus meis*, ubi vid. Gesen. Ultio enim ab adversario sumta videbatur egregiam *consolationem* injuriae illatae afferre.

Pih. נִחַם *consolatus est* (q. d. misericordiam suam declaravit) sq. acc. pers. Gen. 37, 35. 50, 21. Ruth. 2, 13., de aliqua re sq. עַל Job. 42, 11. Jes. 22, 4. Ezech. 14, 22., sq. מִן Gen. 5, 29. Crebro dicitur *Jova populum* vel *aliquem consolari* Ps. 71, 21. 86, 17. 119, 82. Jes. 12, 1. 49, 13. Jer. 31, 13. Zach. 1, 17. quando eum denuo favore amplectitur, ei opem fert. Ceterum adde Ps. 23, 4. *baculus tuus et scipio tuus consolantur me* i. e. cura, quam in me defendendo ponis, animum mihi addit; Job. 7, 13. *consolabitur me lectus meus* i. e. somnus sollicitudinem meam levabit. — Puh. נֻחַם *solatio affectus, mulsus est, consolationem invenit* Jes. 66, 13, לֹא נֻחָמָה *solatio destituta, solatii inops* Jes. 54, 11. — Hithpah. הִתְנַחֵם (semel Ezech. 5, 13. הִנֶּחָם, unde 1. p. הִנֶּחָמְתִּי): 1) *misertus est* alicujus Deut. 32, 36. Ps. 135, 14. 2) *poenituit* eum Num. 23, 19. 3) *se consolatus est* Gen. 27, 25. Ps. 119, 52. 4) *ultionem sumsit* Ezech. 5, 13., sq. לְ pers. Gen. 27, 42.

נֹחַם m. *poenitentia* Hos. 13, 14.

נִחוּם m. (formae dagessandae), plur. נִחֻמִים 1) *misericordia* (σπλάγχνα) Hos. 11, 8. — 2) *consolationes* Jes. 57, 18. Zach. 1, 13., in quo posteriore tamen loco vulgo legitur נִחֻמִים; sed sine dagesch in plerisque codicibus se reperisse testatur idque emendatius putat Mercerus ad Pagnini *Thesaurum* sub h. n.

נַחוּם (form. dagess.) nom. propr. prophetae Nah. 1, 1.

נְחֶמְיָה *(misertus est Jova)* nom. propr. *Nehemiae* Esr. 2, 2. Neh. 1, 1. al.

נֶחָמָה f. *consolatio, solatium* Ps. 119, 50. Job. 6, 10.

מְנַחֵם (*consolans*) nom. propr. regis Israel. 2 Reg. 15, 17 sqq.

תַּנְחוּם m., plur. תַּנְחוּמִים 1) *misericordia* Ps. 94, 19. 2) *consolationes* Jer. 16, 7. Jes. 66, 11.

תַּנְחוּמָה f., plur. תַּנְחוּמוֹת *consolationes* Job. 15, 11. 21, 2.

נַחְנוּ v. sub אֲנִי.

נחץ *ursit, institit,* ut arab. نحص v. Schultens. in *Clav.* p. 279., cogn. לחץ. Part. Pahul נָחוּץ *ursus, ad festinandum impulsus, festinus* 1 Sam. 21, 8. conf. דָּחוּף Esth. 3, 15. 8, 14. et מְבֹהָל Esth. 8, 14.

נחר radix Hebr. inusit., chald. syr. ܢܚܪ et arab. نخر *ronchum edidit, ronchissavit, fremuit, flavit cum strepitu.*

נְחִיר m., dual. נְחִירַיִם *nares* (نُخْرَة et نَخَرَة *foramen nasi*) Job. 41, 12.

נָחוֹר nom. propr. fratris Abrahami Gen. 11, 26. 27. et alius cujusdam Gen. 11, 22. Lxx. *Ναχώρ*.

נַחַר m. *ronchus, fremitus* (ܢܚܪܐ *id.*), cum affixo נַחְרוֹ Job. 39, 20. Alii aliter exponunt vid. Bochart. *Hieroz.* P. I, p. 123 sq.

נַחֲרָה vel נַחֲרָה f. *id.*, unde in regim. נַחֲרַת Jer. 8, 16.

נָחָשׁ m. 1) *serpens* (chald. et samar. *id.*; origo voc. non liquet) Gen. 3, 1. 2. 4. 13. 14. Exod. 4, 3. Deut. 8, 15. Num. 21, 10. 2 Reg. 18, 4. Mich. 7, 17. De *serpente* בָּרִחַ Job. 26, 13. Jes. 27, 1. vid. supra sub rad. ברח. Plur. נְחָשִׁים Num. 21, 7. — 2) nom. propr. virorum 1 Sam. 11, 1. 2 Sam. 10, 2.; 2 Sam. 17, 25. 27.

נָחַשׁ in Kal inusit., Pih. נִחֵשׁ (denomin. a נָחָשׁ) propr. ex serpentibus *omina captavit, auguratus est* (multa ὀφιομαντείας exempla ap. vett. occurrunt v. Bochart. Hieroz. Tom. I, p. 21. et Selden de diis Syr. 2, 17.) Levit. 19, 26. Deut. 18, 10. 2 Reg. 17, 17. 21, 6. 2 Chron. 33, 6. (syr. *id.*, arab. نَحَسَ *praestigiis, veneficiis usus est*); — deinde transfertur etiam ad alia divinandi genera, ut Gen. 44, 5. coll. 15. *nonne est is (calix), ex quo dominus meus bibit? et ipse augurando auguratur eo* sc. calice. Cyathis enim in divinando varie usi sunt cf. Rosenmueller. *Morgenl.* I, p. 211 sq. — denique gener. est *divinavit, auguratus est, praesagivit* Gen. 30, 27., quem locum conjecturis vexarunt Michaelis et Aurivillius. Eandem *augurandi* significationem accommodant nonnulli loco 1 Reg. 20, 33. vertentes: *hi autem viri augurabantur* (sentiebant, quae esset illius, Ahabi, mens) *et festinabant.* Sed praestat Vulgatum sequi: *acceperunt viri* (Achabi verba) *pro omine.*

נַחַשׁ m. *augurium* Num. 23, 23., plur. Num. 24, 1. לֹא הָלַךְ לִקְרַאת נְחָשִׁים *non ivit* (Bileamus) *obviam auguriis* h. e. non discessit ad auguria captanda.

נחשׁ rad. inusitat.

נְחָשׁ m. chald. *aes* Dan. 2, 32. 4, 20. 7, 19., emphat. נְחָשָׁא Dan. 2, 45. 5, 4. 23.

נְחֹשֶׁת com. hebr. *aes* i. e. *cuprum, aes cyprium* Gen. 4, 22. Exod. 25, 3. 35, 5. 38, 2. Num. 31, 22. Jos. 22, 8. 2 Sam. 21, 16. al. Meton. a) *compedes, vincula* Thren. 3, 7., dual. נְחֻשְׁתַּיִם *compes gemina* in utraque manu vel utroque pede Jud. 26, 21. 2 Sam. 3, 34.; b) *pecunia* Ezech. 16, 36. c. affixo נְחֻשְׁתֵּךְ.

נְחֻשְׁתָּן m. *serpens aeneus*, quo nomine quasi proprio serpens aeneus, a Mose in deserto erectus, jussu autem Hiskiae fractus, vocabatur 2 Reg. 18, 4.

נָחוּשׁ *aeneus* Job. 6, 12., ubi caro vocatur *aenea* h. e. durissima coll. σάρξ σιδαρείη ap. Theocrit. 21, 47.

נְחוּשָׁה et נְחֻשָׁה f. *aes* Levit. 26, 19. 2 Sam. 22, 35. Ps. 18, 35. Job. 28, 2. 40, 18. 41, 19. Jes. 45, 2. 48, 4. Mich. 4, 13.

נָחַת *descendit* i. q. ירד, sed poetis tantum usitat. (chald. samar. syr. *id.*); fut. יֵחַת Jer. 21, 13., plur. יֵחַתּוּ (c. dag. euphon.) Job. 21, 13., sed Prov. 17, 10. tert. foem. תֵּחַת *penacut.* (propter seq. Schwa mob. v. Gesen. L. p. 176.) in his verbis: תֵּחַת גְּעָרָה בְמֵבִין *descendit* altius in animum *sapientis castigatio* (Vulg. *plus proficit ap. prudentem*), et regul. Ps. 38, 3. תִּנְחַת, ubi *manus Jovae descendisse* h. e. plaga a Jova inflicta esse dicitur. — Niph. נִחַת *descendere factus, demissus est* Ps. 38, 3. חִצֶּיךָ נִחֲתוּ בִי *demissae in me, infixae mihi sunt sagittae tuae.* — Pih. נִחַת *depressit* Ps. 65, 11 (sulcos sc. copiosis pluviis), 18, 35 (arcum, v. דָּרַךְ), in quo loco est enallage numeri, de qua v. Gesen. L. p. 714. 720. — Hiph. imper. הַנְחַת *descendere fac, dejice, deturba* Joël. 4, 11.

נְחַת chald. *id.* Dan. 4, 10. 20. — Aphel *detulit* Esr. 5, 15 (אֲחֵת imper.), it. *deposuit* Esr. 6, 1 (part. מְהַחֲתִין) et v. 5 (fut. תַּחֵת). Hoph. (ex hebr.) הָנְחַת *demissus, dejectus est* Dan. 5, 20.

נַחַת m. *descensus, demissio* Jes. 30, 30., metonym. *id quod descendit sive demittitur* Job. 36, 16. נַחַת שֻׁלְחָן *cibi in mensam demissi.* [Aliud vid. sub rad. נוּחַ].

נָחֵת m. part. praes. aram. (ut Dan. 4, 10. 20.) *descendens*, unde plur. נְחִתִּים (c. dag. euphon.) 2 Reg. 6, 9., ubi sermo est de *Aramaeis* sive *Syris.*

נָטָה 1) a) tetendit *(ausstrecken, ausspannen)*, ut manum Exod. 8, 13. 14, 26. Jos. 8, 19. (quod passim hostili sensu dicitur Job. 15, 25. max. de Jova plagas hominibus inflicturo Exod. 7, 5. Jer. 6, 12. Ezech. 6, 14. 14, 9. 25, 7. Zeph. 2, 13.) al., hastam Jos. 8, 18. 26., decempedam Jes. 44, 13. Thren. 2, 8. Job. 38, 5., tentorium *(figere)* Gen. 12, 8. 33, 19. (trop. de coelo, quod tentorio assimilatur Jes. 44, 24. 45, 12. Ps. 104, 2. Job. 9, 8.), insidias Ps. 21, 12.; b) *extendit, protendit (ausdehnen,* tendendo longius vel latius reddidit) Ps. 102, 12. צֵל נָטוּי *umbra protensa* h. e. longior facta, quod fit inclinante vespera: talis umbra in eo est, ut prorsus evanescat, unde vitae brevitas apte cum ea comparatur l. c. cf. Ps. 109, 23.; Jes. 3, 16. foeminae superbientes dicuntur incedere נְטוּיוֹת גָּרוֹן *extensae* h. e. *erectae gutture* (collo); intrans. *se extendit* Job. 15, 29. non *extendetur,* latius diffundetur *ejus possessio*; c) *exposuit, proposuit (ausbreiten)* 1 Chron. 21, 10. שָׁלֹשׁ אֲנִי נֹטֶה עָלֶיךָ *tria* (mala) *ego tibi proponam*, elige tibi unum.—

2) a) **inclinavit, flexit** Ps. 62, 4., *inclinat* Deus *coelos* h. e. demittit nubes Ps. 18, 10., trop. נָטָה לִבּוֹ לְ *inclinavit animum ad* aliquid Ps. 119, 112., נ׳ חֶסֶד אֶל פ׳ *gratiam in al. flexit* h. e. alieni conciliavit Gen. 39, 21., נוֹטֶה אֵלֶיהָ כְּנָהָר שָׁלוֹם *inclinabo* h. e. derivabo *in eam sicut flumen pacem* h. e. largam ei prosperitatem obtingere faciam Jes. 66, 12., *humeros suos inclinavit, demisit ad ferendum* onus i. e. bajulus factus est Gen. 49, 15., *oculos intendunt ad inclinandos* h. e. dejiciendos, perdendos *nos* Ps. 17, 11.; b) *inclinavit se* Jud. 16, 30., de die Jud. 19, 8., de umbra 2 Reg. 20, 10.; c) *declinavit, deflexit* (se) Jer. 14, 8. 2 Sam. 2, 19. 21. Num. 20, 17. 22. 33., trop. Ps. 119, 51. *a lege tua non deflexi*, 1 Reg. 11, 9. *animus ejus deflexit a Jova*, Prov. 4, 27. Job. 31, 7.; praegn. sq. אֶל Gen. 38, 16. *se applicuit ad eam* (mulierem), sq. אַחֲרֵי Exod. 23, 2. Jud. 9, 3. 1 Sam. 8, 3. 1 Reg. 2, 28. *declinavit ad al.* h. e. *sectatus est* al., *addixit se alieni* (vel pers. vel rei); hinc *abiit* 1 Sam. 14, 7. — Infin. constr. נְטוֹת, cum affixis נְטֹתִי Exod. 7, 5. נְטוֹתוֹ Ps. 109, 23. Fut. יִטֶּה Job. 15, 29., per apocop. יֵט Zeph. 2, 13. Ps. 44, 19. etc.

Niph. נִטָּה *tensus, extensus est* Zach. 1, 16 (funis mensorius), *protensus est* Jer. 6, 4., it. *extendit, diffundit se* (rivus) Num. 24, 16., ubi praet. plur. נִטָּיוּ, mutata tertia rad. ה in Jod.

Hiph. הִטָּה 1) **tetendit** manum Jes. 31, 3. Jer. 6, 12 (de Jova, v. supra), tentorium 2 Sam. 16, 22., aulaeum Jes. 54, 2. etc. — 2) a) **inclinavit, flexit** Gen. 24, 10. הַטִּי כַדֵּךְ *inclina* h. e. demitte *cadum tuum*. Crebro occurrunt hae formulae: α) *aures suas inclinare* i. e. attendere Ps. 17, 6. 31, 3. 45, 11. 49, 5. 86, 1. Prov. 4, 20., obtemperare Ps. 116, 2. Jer. 25, 4. 35, 15.; β) *animum suum inclinare*, convertere sive ad Deum Jos. 24, 23 sive ad sapientiam Prov. 2, 2.; γ) *animum alic. inclinare, flectere* 2 Sam. 19, 15., ad pietatem Ps. 119, 36., ad pravitatem Ps. 141, 4. 1 Reg. 11, 2., hinc simpl. corrumpere, in nequitiam inducere Prov. 7, 21. 1 Reg. 11, 3. Jes. 44, 20., sq. אַחֲרֵי אֱלֹהִים אֲחֵרִים *ad idolorum cultum* 1 Reg 11, 4.; δ) *gratiam, favorem inclinare* in aliq. h. e. conciliare alicui Esr. 7, 28. 9, 9.; ε) *jus flectere* (Cic. Caecin 26.) 1 Sam. 8, 3., *jus alicujus flectere*, pervertere Deut. 27, 19. Thren. 3, 35.; alibi eodem sensu: *flectere, pervertere aliquem*, sed v. sub b. — Intransit. *inclinavit, reclinavit se* Am. 2, 8. — b) *declinavit*, transit., h. e. deflectere fecit Jer. 5, 25. *scelera vestra declinarunt haec bona* h. e. effecerunt, ut vobis non contingerent; hinc *abduxit, seduxit* (*beiseits führen*) 2 Sam. 3, 27., *detrusit* Job. 24, 4., *reduxit, retraxit* Num. 22, 23 (in viam), *repulit, repudiavit* Ps. 27, 9.; ה׳ מִדִּין פ׳ *depellere aliquem de jure suo* i. e. caussam ej. corrumpere Jes. 10, 2., sic etiam simpl. ה׳ פ׳ Am. 5, 12. Jes. 29, 21. Mal. 3, 5. Intransit. *declinavit* (se), *deflexit* de via Jes. 30, 11. Job. 23, 11., praegn. Ps. 125, 5. Praet. cum affixo הִטָּהוּ Jes. 44, 20., foem. cum affixo הִטַּתּוּ Prov. 7, 21. Inf. cum affixo הַטֹּתָהּ Num. 22, 23., imp. הַטֵּה, per apocop. הַט Ps. 17, 6. Fut. יַטֶּה, cum Vau convers. וַיֵּט 2 Sam. 19, 15. etc. — Hoph. part. מֻטֶּה 1) Jes. 8, 8. מֻטּוֹת כְּנָפָיו מְלֹא רֹחַב אַרְצְךָ *extensa* h. e. *expansiones alarum ejus* (exercitus) implent terram tuam, quam late patet. 2) Ezech. 9, 9. עִיר מָלְאָה מֻטֶּה *urbs repleta est inclinatione*, perversione juris.

מַטֶּה com. (foem. Mich. 6, 9.) 1) *ramus, virga* (*extensa, protensa*) Ezech. 19, 11. 12. 14. — 2) *baculus*, qui ex *ramo* sive *virga* ar-

beris fieri solet (coll. Ezech. 19, 11.) Gen. 38, 25. Exod. 4, 2. 17. Num. 17, 17. 18. 21., spec. *baculus regius, sceptrum* Ps. 110, 2., *hasta* militis (Arabibus etiam *baculi* nomen pro *hasta* frequentatur) 1 Sam. 14, 27. (Hab. 3, 14.). Metaphorice pro *sustentaculo* sumitur, ubi de *pane* sermo est, qui quasi *fulcit* artus (conf. rad. סעד Ps. 104, 15.), hinc *frangere baculum panis* Levit. 26, 26. Ps. 105, 16. Ezech. 5, 16. 14, 13. — 3) *tribus* (q. d. *ramus gentis*) Num. 1, 4. 2, 5. 7. Jos. 20, 9. etc. — 4) *inclinatio, depressio* v. מַטָּה. — In regim. מַטֵּה Num. 1, 49. Ezech. 19, 12., cum affixo מַטֶּךָ Exod. 7, 10., plur. מַטּוֹת Num. 1, 16. Jos. 14, 1. 2. 4. etc., semel c. affixo מַטָּיו Habac. 3, 14.

מַטָּה (penacut. i. e. מַטָּה c. he loc.) propr. *in locum depressum* quasi *inclinatum* h. e. *deorsum* Deut. 28, 43. Prov. 15, 24. — Cum praefixo: לְמַטָּה *deorsum* Deut. 28, 13. 2 Reg. 19, 30. Ezech. 1, 27. Eccles. 3, 21.; it. *infra* 1 Chron. 27, 23. לְמִבֶּן עֶשְׂרִים שָׁנָה וּלְמַטָּה *a nato viginti annos et infra*, sq. מִן Esr. 9, 13. חָשַׂכְתָּ לְמַטָּה מֵעֲוֹנֵנוּ *cohibuisti* (iram tuam) *infra peccata nostra* h. e. minus, quam peccata nostra merebantur, punivisti nos; מִלְּמַטָּה *deorsum* Exod. 27, 5. 28, 27. 36, 29. 39, 20.

מִטָּה f. 1) *lectus* (cf. rad. Am. 2, 8.), (ita graec. κλίνη est a κλίνω) a) in quo dormientes vel aegrotantes cubant Gen. 47, 31. 48, 2. Exod. 8, 3. 1 Sam. 19, 13 sqq. 2 Reg. 4, 10. 21. 2 Chron. 24, 25.; b) in quo ad mensam accumbunt Esth. 1, 6. Ezech. 23, 41. vel quietem capiunt (*Sopha, Divan*) Am. 3, 12. 6, 4.; c) in quo mortui efferuntur, *feretrum* 2 Sam. 3, 31. 2) *lectica, sella gestatoria* Cant. 3, 7. Plur. מִטּוֹת 2 Reg. 11, 2.

נָטַל 1) *sustulit* Jes. 40, 15. 2) *imposuit* (portandum) sq. עַל Thren. 3, 26. 2 Sam. 24, 12. (syr. ܢܛܠ *gravis fuit*). — Pih. *sustulit, levavit* Jes. 63, 9. (sq. נשׂא *portare*).

נְטַל chald. *sustulit* Dan. 4, 31.; praet. ex Pehil formatum נְטִילַת *sublata est* Dan. 7, 4.

נֵטֶל m. *gravitas*, βάρος Prov. 27, 3.

נָטִיל m. *oneratus, onustus* Zeph. 1, 11. נְטִילֵי כֶסֶף *onusti argento* hyperbol. pro *divitibus*.

נָטַע 1) gener. *fixit, infixit*, ut clavum (paxillum) Eccles. 12, 11., tentorium Dan. 11, 45., hinc coelos (*fundavit*), qui tentorio assimilantur Jes. 51, 16.; נָטַע אֲשֵׁרָה *figere* h. e. statuere *idoli simulacrum* Deut. 16, 21. 2) spec. *plantavit* plantas, arbores (q. d. terrae infixit) Gen. 21, 33. Levit. 19, 23. Eccles. 2, 5.; it. *consevit* hortum, vineam (*anpflanzen*) Gen. 2, 8. 2 Reg. 19, 29. Prov. 31, 16., sq. dupl. acc. (*conserere vineam vitibus*) Jes. 5, 2. — Trop. a) Ps. 94, 9. *aurem plantare* h. e. creare, fingere; b) *populum plantare* h. e. fixas, stabiles ei sedes assignare Jer. 24, 6. 32, 41. 42, 10. 45, 4. 2 Sam. 7, 10. Am. 9, 15. Exod. 15, 17. תִּטָּעֵמוֹ בְּהַר נַחֲלָתְךָ *plantabis eos in monte hereditario tuo*, Ps. 80, 9. *vitem ex Aegypto transtulisti et plantasti eam*. — Part. praes. נֹטֵעַ et נֹטַע (retracto accentu v. Gesen. L. p. 175.) Ps. 94, 9., infin. נְטוֹעַ Jer. 1, 10 et נְטַעַת Eccles. 3, 12. — Niph. נִטַּע *plantatus est* (trop.) Jes. 40, 24.

נְטִיעַ m. *planta*, plur. נְטִיעִים Ps. 144, 12.

נְטַע m. *plantarium* Jes. 5, 7.

נֶטַע m. 1) *planta, recens plantatum* aliquid, in pausa נָטַע Job. 14, 9. 2) *plantatio*, unde cum affixo נִטְעֵךְ Jes. 17, 11. 3) plur. נְטָעִים *plantaria* 1 Chron. 4, 23., in regim. נִטְעֵי Jes. 17, 10.

מַטָּע m. *locus plantarum* vel *ubi plantatur, plantarium* Ezech. 17, 7. 31, 4. 34, 29. Jes. 61, 3.; plur. in regim. מַטָּעֵי Mich. 1, 6.; נֵצֶר מַטָּעַי *surculus plantariorum meorum* i. e. a me plantatus sec. Kri Jes. 60, 21., sed Cthib habet מַטָּעוֹ vel מַטָּעָו (pro מַטָּעָיו).

נָטַף *stillavit* (نطف) Ps. 68, 9., sq. acc. rei *stillare aliquid* Jud. 5, 4. Cant. 5, 5. Frequentius tropice: Job. 29, 22. עָלֵימוֹ תִּטֹּף מִלָּתִי *in eos stillabat*, defluebat *oratio mea* (grata iis erat tanquam pluvia cf. Deut. 32, 2.); Joel. 3, 23 (4, 18) *montes stillabunt mustum* (hyperb. de summa vini abundantia), Prov. 5, 3. *labia meretricis mel destillant* (verborum dulcedine alliciunt), Cant. 4, 11. — Hiph. הִטִּיף *stillare fecit, stillavit* aliquid Am. 9, 13. *montes stillabunt mustum;* metaph. (sc. מִלִּין) *verba stillare* i. e. loqui, vaticinari Mich. 2, 6. 11. Am. 7, 16. Ezech. 21, 2. 7.

נָטָף m. 1) *gutta* (نَطَفٌ *id.*) Job. 36, 27. 2) *stacte* Exod. 30, 34. (graec. στακτή a στάζω *stillo*) h. e. *myrrha praestantior*, sua sponte ex arbuscula *stillans* v. Celsius in *Hierobot.* T. I, p. 529. Scheuchzeri *Physica sacra* ad l. c. Est enim *myrrha*, teste Theophrasto in *Histor. plant.* L. IX. c. 4., alia στακτή, alia πλαστή coll. Dioscor. I, 74. Sed Judaei. quos Luth. secutus est, *balsamum* intelligunt, contra quos disputantem v. Hillerum in *Hierophyt.* P. I, p. 422 sq. Denique Hartmannus (Hebräerin III, p. 110.) *styracem* (qui Graecis passim στακτός στύραξ appellatur) significari contendit, argumentis usus haud ineptis.

נְטֹפָה oppidum inter Bethlehem et Anathot situm Esr. 2, 22. Neh. 7, 26. Nom. gentil. נְטֹפָתִי *Netophanus* 2 Sam. 23, 28. 29. 2 Reg. 25, 23.

נְטִיפָה f., plur. נְטִיפוֹת Jud. 8, 26. Jes. 3, 19. *inaures* scil. ex *margaritis, stillarum* instar puris et pellucidis; ut graec. σταλάγμιον (Salmas. Exercitatt. Plin. II, p. 1334.) genus *inaurium* dicitur a σταλάζω *stillo*, coll. arab. نطف in Conj. V. *inaures induit, inauribus ornata fuit* (puella), et نُطْفَةٌ *inauris* (propr. *gutta*), it. *margarita pura et pellucida*, quam explicationem pluribus defendit Schroederus de *vestitu mulierum hebr.* c. 4.

נָטַר 1) *custodivit, servavit* Cant. 1, 6. 8, 11. 12. (نطر *custodem* et *observatorem egit*, cogn. נָצַר); spec. de eo dicitur, qui *iram servat* (omisso voc. אַף vel חֵמָה) adeoque *occasionem ulciscendi captat* (sicut φυλάσσειν χόλον dixit Homerus *Iliad.* XVI, 30.) Jer. 3, 5. 12. Ps. 103, 9. Nah. 1, 2. נֹטֵר הוּא לְאֹיְבָיו *iram servans hostibus* h. e. injuriae memor in hostes, Levit. 19, 18. לֹא תִטֹּר אֶת־בְּנֵי־עַמֶּךָ *ne sis memor injuriae a popularibus acceptae*. Fut. יִנְטֹר Jer. 3, 5. 2) i. q. نظر *speculatus est, observavit* v. מַטָּרָה n. 2. (Utramque signif. ab una radice proficisci, manifestum est).

נְטַר chald. *servavit* Dan. 7, 28.

מַטָּרָה f. 1) *carcer,* ubi captivi *custodiuntur* Jer. 32, 2. 8. 12. 33, 1. 37, 21. Neh. 3, 25. 2) *meta, scopus* (v. rad. n. 2., arab. مَطْرَةٌ *scopus;* ita graec. σκόπος est a σκέπτομαι) 1 Sam. 20, 20. Job. 16, 12., semel מַטָּרָא Thren. 3, 12.

נָטַשׁ gener. significat: *misit, missum fecit* aliquem vel aliquid, sed pro locorum varietate varie transferri potest: a) *deseruit, dereliquit* 1 Reg. 8, 57. Deut. 32, 15. Jud. 6, 13. Ps. 94, 4. Jer. 12, 7. 15, 6.; b) *omisit* aliquid *(liegen lassen, aufgeben),* ut agrum Exod. 23, 11. Neh. 10, 32., litem Prov. 17, 14. coll. 1 Sam. 10, 2. *omisit causam* (curam) *asinarum;* hinc *neglexit* Prov. 1, 8. 6, 20 (praeceptum); c) *emisit,* eduxit (gladium e vagina) Jes. 21, 15., it. gravius: *ejecit* Ezech. 29, 5. 32, 4.; d) *dimisit* h. e. *diffudit* in varias partes (ut Seneca dixit *notitiam nominis in populos dimissam*) 1 Sam. 30, 16., intrans. *diffudit se* 1 Sam. 4, 2.; e) *remisit* alicui (pecuniam creditam) Neh. 10, 32.; f) sq. לְ pers. *permisit* Gen. 31, 28.; sq. עַל pers. *commisit* 1 Sam. 17, 20. 22. 28. — Niph. 1) *remissus, relaxatus est* (funis) Jes. 33, 23. 2) *dimissus* h. e. *diffusus est* Jes. 16, 8. Jud. 15, 9. 2 Sam. 5, 18. 3) *demissus, dejectus est* Am. 5, 2. — Pyh. נֻטַּשׁ *desertus est* Jes. 32, 14.

נְטִישׁוֹת f. plur. *palmites* in varias partes *dimissi* et *diffusi* Jes. 18, 5. Jer. 5, 10. 48, 32.

נִי vid. sub rad. נהה.

נִין vid. supra sub rad. נון.

נִינְוֵה metropolis Assyriae, ad Tigrim (e regione urbis Mosul) sita Gen. 10, 11. 12. Jes. 37, 37. Nah. 2, 8. Jon. 1, 2. 3, 3., fortasse propr. *sedes Nini* a נִין *Ninus* et נָוֶה *habitaculum* (uti בָּבֶל *est aula Beli*), Graecis et Rom. appellatur Νῖνος, *Ninus* (Herod. 1, 193. 2, 101. Diod. Sic. 2, 3. Plin. H. N. 6, 13.), quanquam nec istud nomen prorsus ignorabant (Ammian. Marc. 18, 16.). Conf. Bocharti *Phal.* lib. IV. c. 20, p. 280 sqq. Niebuhr. Itiner. II, p. 333. Rosenmueller. *Alterth.* I, 2, p. 95.

נִיסָן m. *mensis primus* Hebraeorum, Martio partim, partim Aprili respondens Neh. 2, 1. Esth. 3, 7. Sunt, qui cum Bernardo ad Josephum p. 221. derivent a نسا vel نشأ *crevit, provenit* unde نَشْءٌ *germen plantae adhuc tenerum*), quod eo tempore *germina plantarum copiose proveniant,* unde idem hic mensis אָבִיב vocetur.

נִיר *novellavit* i. e. novos agros coluit Jer. 4, 3. Hos. 10, 12. Inde est

נִיר m. *novalis* (Varro R. R. 1, 29.), *novale (Brachacker)* Jer. 4, 3. Hos. 10, 12. Prov. 13, 23. — Aliud v. sub rad. נור.

מָנוֹר *jugum* (arab. نِيرٌ, chald. syr. ܢܝܪܐ) propr. aratorium (?), מְנוֹר אֹרְגִים *jugum textorium* 1 Sam. 17, 7. 2 Sam. 21, 19. 1 Chron. 11, 23. 20, 5.

נָכָא, unde repetere solent נִכְּאוּ Job. 30, 8. v. sub rad. כאה. Sed נָכֵא, נָכָא v. sub rad. נכה.

נְכֹאת m. Gen. 37, 25. 45, 11. aromatum genus, sec. AQUIL. (assentiente BOCHARTO in *Hieroz.* Tom. III, p. 548) *storax*, in qua sententia acquiescit etiam CELSIUS in *Hierobot.* P. I, p. 548.; LUD. DE DIEU ad Gen. 37, 25. ex Camuso adnotat, نكيث esse e numero سِوَاك, quo nomine omnia *dentifricia*, Arabibus valde usitata, designantur. GESENIUS conferendum existimat arab. نكأة i. q. نكعة *gummi tragacanthi.* Sed HARTMANNUS (Hebr. III, p. 121.) generale vocab. esse arbitratur.

נֶכֶד m. 1) *proles,* spec. *nepos* Jes. 14, 22. Job. 18, 19 (copul. c. נִין). Cum affixo נֶכְדִּי Gen. 21, 23. Origo voc. obscura est. GESENIUS ad Jes. l. c. conferri jubet aethiop. ነገድ genus, tribus. 2) editt. quaedam Job. 31, 3. legunt נֵכֶר (arab. نكد) *vita misera, calamitas.* Sed praeferenda vulgaris scriptura נֵכֶר *aversatio, odium* Dei, v. rad. נָכַר.

נָכָה gener. habet *tundendi, feriendi, percutiendi* significationem. In Kal non legitur. Niph. נִכָּה *percussus* h. e. *occisus est* 2 Sam. 11, 15. (sed נִכְּאוּ Job. 30, 8. v. sub rad. כאה).

Hiph. הִכָּה multis modis dicitur, ita tamen ut fere graeco πλήσσειν et latino *percutere* respondeat. Significat enim: 1) caedendo, pungendo *feriit,* percussit *(schlagen, stossen, treffen)* Exod. 7, 20. *baculo aquam percussit,* 8, 13. 21, 20. Num. 22, 27. 35, 16. Deut. 19, 4. 2 Reg. 2, 8. (sq. בְּ Exod. 17, 6. הִכָּה בַצּוּר ut nostr. *an den Felsen schlagen*), Exod. 21, 18. *si percussit alium lapide,* Job. 16, 10. הִכּוּ לְחָיַי *percusserunt* (in) *maxillam meam,* 1 Sam. 17, 49. *percussit Philistaeum* lapide *in frontem* (אֶל מִצְחוֹ), 2 Reg. 9, 24. *percussit, feriit regem* (sagittà) *inter scapulas,* 1 Reg. 22, 34., Jon. 4, 7. *vermis percussit, feriit* (pungendo) *ricinum,* Ps. 121, 6. הַשֶּׁמֶשׁ לֹא־יַכֶּכָּה *sol non percutiet, feriet* (punget) *te,* 1 Sam. 24, 6. וַיַּךְ לֵב דָּוִד אֹתוֹ *percussit Davidis cor* (palpitando) *ipsum* h. e. animo percussus, commotus est *(es schlug ihm das Herz)*; *ferire manus* (כַּף) vel *manu* (בְּכַף) est *concutere, complodere manus,* ut solent exultantes 2 Reg. 11, 12. vel indignantes Ezech. 22, 13. vel plangentes Ezech. 6, 11. 21, 19. *Percutere aliquem* est: verberare, plagis afficere, verberando castigare Deut. 25, 2. Neh. 13, 25. Crebro dicitur Jova (vel angelus) *percutere* aliquem (terram aliquam) h. e. plaga, calamitate afficere, plaga inflicta castigare, vel absolute Levit. 26, 24. Jer. 5, 3. Ezech. 7, 9. 2 Sam. 24, 17. Jes. 9, 13. vel sq. ablativo *morbi* aut *mali* Num. 14, 12. 1 Sam. 5, 6. Gen. 19, 11. 2 Reg. 6, 18. Ps. 78, 47. Job. 2, 7.; Ps. 105, 33. *percussit vites eorum* sc. grandine, Exod. 7, 25. *percussit flumen* (Nilum) h. e. effecit, ut aquae fluminis in sanguinem converterentur. Eod. sensu sq. בְּ pers. Num. 11, 33. וַיַּךְ בָּעָם מַכָּה רַבָּה, et paullo aliter Ps. 136, 10. מַכֵּה מִצְרַיִם בִּבְכוֹרֵיהֶם.

2) *transfodit, confodit, percussit* sq. בְּ vel acc. 1 Sam. 18, 11. אַכֶּה בְדָוִד וּבַקִּיר *percutiam* (hastà) Davidem et parietem, 2 Sam. 2, 23. *percussit* (transfodit) *Abnerum hasta,* 1 Sam. 26, 8. אַכֶּנּוּ נָא בַחֲנִית וּבָאָרֶץ

percutiam eum hasta et *terrae* affigam. — 3) *contudit, confregit,* percussit Ps. 3, 8. הִכִּיתָ אֶת־כָּל־אֹיְבַי לֶחִי *percussisti hostium meorum maxillas* h. e. contudisti, fregisti, Am. 3, 15. Exod. 9, 25. וַיַּךְ הַבָּרָד אֵת כָּל־אֲשֶׁר בַּשָּׂדֶה *percussit,* contudit *grando omnia sata,* Exod. 21, 26. הִכָּה עֵין עַבְדּוֹ *contundere, excutere oculum servo.* — 4) *occidit, trucidavit,* percussit vel absol. sq. acc. pers. Gen. 4, 15. Exod. 2, 12., sq. בְּ 1 Sam. 18, 7. 21, 12. (poet.) — vel additis verbis בַּחֶרֶב Jos. 11, 10. aut לְפִי חֶרֶב Deut. 20, 13. 1 Sam. 22, 19. (v. sub חֶרֶב) aut נֶפֶשׁ *quoad vitam* Deut. 19, 6. Levit. 24, 18. Gen. 37, 21. Passim additur הֵמִית 2 Sam. 18, 15. Jer. 52, 27. Etiam *feris* tribuitur, quae aliquem *dilaniant* Jer. 5, 6. 1 Reg. 20, 36. — 5) cecîdit, clade affecit hostes sq. acc. Gen. 14, 15. Deut 4, 46. Jos. 10, 10. 33. 11, 8. 13, 12. Jud. 1, 5. 8, 11. etc., additis verbis מַכָּה גְדֹלָה Jos. 10, 10. *magna, ingenti clade afficere* coll. Jud. 15, 8. (v. sub יָרֵךְ); sq. בְּ 2 Sam. 23, 10. וַיַּךְ בַּפְּלִשְׁתִּים, ut nostrates dicunt: *eine Niederlage anrichten unter d. Feinden* 2 Sam. 24, 17. 2 Chron. 28, 5. 1 Sam. 6, 19. al. Meton. dicuntur etiam *oppida caedi* h. e. expugnari, in deditionem venire, capi Jos. 7, 3. 2 Reg. 3, 19. 1 Chron. 20, 1. Aliud est הִכָּה עִיר לְפִי חֶרֶב i. e. *totam aliquam civitatem* (omnes incolas) *occidere, trucidare* (*über die Klinge springen lassen*) Jud. 20, 36. 2 Sam. 17, 14. — 6) feriendo *intrusit, incussit, immisit* (*hineinstossen*) 1 Sam. 19, 10. וַיַּךְ אֶת־הַחֲנִית בַּקִּיר *incussit hastam parieti,* 1 Sam. 2, 14. הִכָּה בַכִּיּוֹר *intrusit, immisit* fuscinam *in cacabum.* Huc pertinet etiam formula הִכָּה שָׁרָשִׁים *radices agere* (pr. rad. in terram incutere, immittere), quam nostrates imitantur: *Wurzel schlagen,* Hos. 14, 6. (al. שִׁלַּח שׁ׳ Jer. 17, 8). — Infin. absol. הַכֵּה 1 Reg. 20, 37. Deut. 13, 15. Imper. c. affixo הַכֵּינִי (pro הַכֵּנִי) 1 Reg. 20, 35. Fut. 3. m. c. he paragog. יַכֶּכָּה Deut. 28, 22 27 sq.

Hoph. הֻכָּה (הוּכָּה Ps. 102, 5.) 1) *percussus est* Zach. 13, 6., *verberibus mulctatus est, vapulavit* Exod. 5, 16, a Jova *plaga,* calamitate *affectus est* Hos. 9, 16. Jes. 1, 5. 53, 4. 2) *occisus est* Num. 25, 14. Jer. 18, 21. 3) de oppido: *expugnatum, captum est* Ezech. 33, 21. 40, 1. — Pyh. נֻכָּה *percussus, contusus est* (grandine) Exod. 9, 31. 32.

נָכֶה m. *percussus, contusus;* hinc נְכֵה רַגְלַיִם *percussus pedibus* i. e. *claudus* 2 Sam. 4, 4. 9, 3., נְכֵה רוּחַ *animo percussus, fractus* Jes. 66, 2.

נָכֵא m. *id.,* unde foem. רוּחַ נְכֵאָה Prov. 15, 13. 17, 22. 18, 14. *animus fractus, afflictus* (opp. לֵב שָׂמֵחַ).

נָכָא, plur. נְכָאִים *percussi* sc. animo, *contriti, afflicti* Jes. 16, 7. v. Gesen. ad h. l.

נֵכֶה, plur. נֵכִים Ps. 35, 15. *percutientes* sc. linguâ h. e. *convicientes* coll. Jer. 18, 18. Job. 5, 21. v. Rosenmueller. ad h. l.

מַכָּה f. 1) *percussio, contusio,* hinc חִטִּים מַכּוֹת (pro חִטֵּי) *triticum contusionis* h. e. triticum excussum, extritum (sed in loco parall. 1 Reg. 5, 11. al. 25. legitur מַכֹּלֶת); it. *flagellatio* Deut. 25, 3. 2) *plaga* Prov. 20, 30., inpr. quae a Deo infligitur Deut. 28, 59. 61. 29, 22. Jer. 10, 19. 49, 17. Mich. 1, 9.; הִכָּה פ׳ בְּמַכָּה 1 Sam. 4, 8. *plagâ aliquem afficere.* 3) *vulnus* 1 Reg. 22, 35. Jes. 1, 6. 4) *strages, caedes* Num. 11, 33. Jos. 10, 10. 20. 1 Sam. 6, 19. etc. Plur. מַכּוֹת, rarius מַכִּים 2 Reg. 8, 29. 9, 15.

נְכֹה et נְכֹה 2 Reg. 23, 29. 33. Jer. 46, 2. 2 Chron. 35, 20. 36, 4. rex Aegypti, filius Psammetichi (657 sqq. a. Christ.), Herod. 2, 158. 159, 4. Νεκώς, Νεκώ, Lxx. et Joseph. Νεχαώς, Νεχαώ. Vulgo interpretantur: *claudus* a rad. נכה (cf. *Tamurlan, Timur lenk* i. e. claudus) v. Simon. Onom. p. 598.; sed est voc. aegypt., quod tamen, quid sibi velit, certo non potest definiri.

נֹכַח m. *rectum* (opp. obliquo), Prov. 4, 25. עֵינֶיךָ לְנֹכַח יַבִּיטוּ *oculi tui in rectum spectent (gerade aus,* Luth. *stracks).* Hinc in praeverbium abit significans, recte oppositum, objectum esse aliquid alicui, vertique potest: *e regione* Exod. 26, 35. *candelabrum* נֹכַח הַשֻּׁלְחָן *e regione mensae (gerade vor),* Esth. 5, 1. Jos. 15, 7. 1 Reg. 20, 29. Deinde est *ante, coram* (i. q. לִפְנֵי) Prov. 5, 21. Jud. 18, 6. Jer. 17, 16. *dicta mea sunt* נֹכַח פָּנֶיךָ *coram oculis tuis* h. e. probe ea nosti, Ezech. 14, 7. מִכְשׁוֹל עֲוֹנוֹ יָשִׂים נֹכַח פָּנָיו *perniciosum crimen suum ponit coram oculis suis* h. e. prae se fert, delectatur eo. Cum praefixis: 1) אֶל־נֹכַח *versus* (ἀντικρύ) Num. 19, 4., אֶל־נֹכַח פְּנֵי אֹהֶל מוֹעֵד *versus tentorium sanctum.* 2) לְנֹכַח a) *ante* (ita ut sit *e regione)* Gen. 30, 38.; b) *pro* post verb. *supplicandi* Gen. 25, 21. *precatus est Isaacus* לְנֹכַח אִשְׁתּוֹ *pro uxore sua,* propr.: ita ut Deum inter et uxorem intercederet, *sich vor s. Frau stellend* (quemadm. *vor* et *für* unum voc. est, cf. etiam ἀντί). 3) עַד־נֹכַח *usque ad* (de loco), *bis gegenüber* Jud. 19, 10. Ezech. 47, 20.

נֶכַח m. 1) *e regione, gerade vor,* cum affixo נִכְחוֹ Exod. 14, 2. 2) Ezech. 46, 9. *non revertetur per eam portam, per quam accessit,* כִּי נִכְחוֹ יֵצֵא *sed* per eam portam, quae *sibi ex adverso* jacet, *exibit.*

נָכֹחַ m. *rectus* (opp. *pravo)* Prov. 8, 9. 24, 26.; alibi f. נְכֹחָה et plur. נְכֹחוֹת subst. *rectum* Jes. 26, 10. 30, 10. 59, 14. Am. 3, 10. Huc refert Gesenius etiam Jes. 57, 2. הֹלֵךְ נִכֹחוֹ *incedens in recta sua* (via); all. *rectâ ante se* (Luth. *richtig vor sich).*

נָכַל *machinatus est, fraudulenter egit* (syr. chald. sam. *id.*) Malach. 1, 14. — Pih. *id.* sq. לְ pers. Num. 25, 18. — Hithpah. הִתְנַכֵּל *id.* sq. אֵת pers. Gen. 37, 18., sq. בְּ pers. *(an jem.).*

נֵכֶל m. *astutia, machinatio* Num. 25, 18.

כִּילַי (pro נְכִילַי) *fraudulentus, astutus* (syr. ܢܟܠܐ *id.*) Jes. 32, 5.; al. sec. Judaeos: *avarus* (tanq. a כול *metiri,* q. d. qui omnia metitur, ponderat), sed v. Gesen. ad h. l.

כֵּלַי Jes. 32, 7. *id.*

נכס, rad. inusit., i. q. כָּנַס *recondidit, collegit.*

נֶכֶס m., plur. נְכָסִים *opes, facultates* Jos. 22, 8. Eccles. 5, 18. 6, 2. 2 Chron. 1, 11. 12. Sic a نكز *recondidit, collegit, congessit* fit كنز *divitiae.*

נְכַס m. chald. *id.*, plur. נִכְסִין Esr. 6, 8. 26.

כִּיס m. (pro נְכִיס) 1) *marsupium, loculus, crumena,* in qua pecunia *reconditur* et *colligitur* Prov. 1, 14. Jes. 46, 6. In eadem mercatores gestabant *pondera* Deut. 25, 13. Mich. 6, 11. Prov. 16, 11.

נָכַר in Kal inusit., videtur proprie significasse: *peregrinus, alienus fuit* (v. נֵכָר et נָכְרִי), hinc Pih. נִכַּר 1) *alienum fecit, reddidit, alienavit* Jer. 19, 4. וַיְנַכְּרוּ אֶת־הַמָּקוֹם הַזֶּה *alienarunt hunc locum* i. e. alienis Diis consecrarunt (ita Lxx. et Vulg.), Deut. 32, 27. פֶּן יְנַכְּרוּ צָרֵימוֹ *ne alienarent* h. e. alieno auctori tribuerent, ubi v. Jarchius; praegn. 1 Sam. 23, 7. 2) privative: fecit, ut aliquid peregrinum, alienum esse desineret h. e. *agnovit* Job. 21, 29. 34, 19. לֹא נִכַּר שׁוֹעַ לִפְנֵי דָל *non agnoscit divitem prae tenui* h. e. non praefert illum, non magis favet illi.

Niph. נִכַּר 1) *alienum, peregrinum se gessit* Prov. 26, 24. 2) *agnitus est* Thren. 4, 8. v. Pih. n. 2 — Hiphil הִכִּיר 1) *agnovit* Gen. 27, 23. 33. 38, 25 sq. Jes. 61, 9. Jud. 18, 3. Job. 4, 16. 1 Sam. 26, 17. Ruth. 3, 14. Gen. 31, 32. הַכֶּר־לְךָ מָה עִמָּדִי *agnosce tibi quid sit apud me* de rebus tuis. Hinc הִ׳ פְּנֵי פ׳ *agnoscere alic. personam* h. e. (temere) alicui studere, favere, alterum alteri praeferre (i. q. נָשָׂא פָנִים) Deut. 1, 17. 16, 19 Prov. 24, 23. 28, 21. al. 2) *cognovit* Neh. 6, 12., hinc ap. poet. *novit* sq. acc. Job. 24, 13. 17. 34, 25. Jes. 63, 16., et ap. recentiores in pedestri oratione *scivit* Neh. 13, 24. אֵינָם מַכִּירִים לְדַבֵּר יְהוּדִית *non sciebant judaice loqui,* Esr. 3, 13. אֵין מַכִּירִים קוֹל תְּרוּעַת הַשִּׂמְחָה לְקוֹל בְּכִי הָעָם *non sciebant laetum clamorem* discernere *a voce plorantis populi.* Passim, ut יָדַע, transfertur ad *curae* et *studii* significationem Ruth. 2, 10. Ps. 142, 5. — Hithpah. 1) *alienum se gessit, simulavit* Gen. 42, 7. 1 Reg. 14, 5. 6. 2) *agnitus est* Prov. 20, 11.

Propriam voc. vim eam esse, quam supra diximus, patere videtur cum e derivatis nominibus, quae a forma Kal proficiscuntur, omnibus, tum e lingua arab. Etenim نكر est: *inficias ivit, abnegavit, ignoravit,* hinc *repudiavit,* in Conjug. II. *ignota specie induit aliquid, immutavit habitum, alium se simulavit.* Ita certe aliqua ex parte intelligitur, quomodo in hoc verbo copulari potuerint duae significationes paene contrariae; paene contrarias dico, quod *agnoscendi* significatio non tantum distat a *peregrini* notione, quantum *ignoratio* remota est a *scientia.* Ceterum non magni momenti sunt, quae Kannius in libello de vocabulor. enantiosemia (Erlang. 1819. 8.) disputavit, nec omnino quidquam efficitur collectis aliquot verbis arabicis, quae et ipsa contrarias res significare videntur; tum demum docemus, cum causas rerum aperimus vel aperire studemus.

נֵכָר m. *peregrinitas.* Hinc בֶּן־נֵכָר *filius* peregrinitatis h. e. *peregrinus* Gen. 17, 12. 27. Exod. 12, 43. Levit. 22, 25. etc., plur. 2 Sam. 22, 45. 46. Neh. 9, 2. Ps. 18, 45. 46.; אֱלֹהֵי נֵכָר *Deus peregrinus, externus* Deut. 32, 12. Ps. 81, 10., plur. *Dii peregrini, externi* Gen. 35, 2. Jos. 24, 20. 23. Jer. 5, 19., qui הַבְלֵי נֵכָר vocantur Jer. 8, 19.; אַדְמַת נֵכָר *terra peregrina, extera* Ps. 137, 4. — Metonymice sumitur pro ipsa *re ignota et peregrina,* special. pro *deo peregrino* Neh. 13, 30. 2 Chron. 14, 2. — In regim. נֵכַר Deut. 31, 16.

נָכְרִי m., נָכְרִיָּה foem. 1) *alienigena, peregrinus* et a) substant. Deut. 15, 3. 17, 15. 1 Reg. 8, 43. Gen. 23, 4.; f. נָכְרִיָּה *peregrina* mulier i. e. *meretrix* Prov. 5, 20. 6, 23. 7, 5. 23, 27. (fortasse quod antiquitus plurima scorta adventicia erant cf. Frisch de muliere peregrina ap. Ebr. minus honeste habita Lips. 1744. 4.), all. *aliena* opp. uxori

(v. זרה); et b) adject. Exod. 2, 22. 18, 3. Jud. 19, 12. Esr. 10, 2. Zeph. 1, 8., ad quem loc. v. Rosenmueller. 2) *alienus:* גֶּפֶן נָכְרִיָּה *vitis aliena* (opp. ei, quae plantata fuerat) et, quemadm. e contextu patet, deterior. — Plur. נָכְרִים Jes. 2, 6., f. נָכְרִיּוֹת Gen. 31, 15. Neh. 13, 27. 1 Reg. 11, 1.

מַכָּר m. *notus, familiaris* 2 Reg. 12, 6.; plur. cum affixo מַכָּרֵיכֶם 2 Reg. 12, 8.

נֵכֶר m. Job. 31, 3. *infortunium, poena atrox,* arab. نكر (v. Michael. Supplem. p. 1642.) coll. verbo نكر med. dhamm. *difficilis, durus fuit,* med. kesre *infelix fuit,* quanquam haec utraque significatio cum illa, quam supra (v. rad) proposuimus, haud dubie cohaeret.

נֹכֶר m. *id.* Obad. 12.

הַכָּרָה (form. inf. Hiphil. v. Gesen. L. p. 499.) f. *agnitio,* hinc Jes. 3, 9. הַכָּרַת פְּנֵיהֶם *agnitio vultus eorum* i. e. quod cognosci, agnosci potest ex eorum vultu v. Rosenmueller. ad h. l.

נכת, unde בֵּית נְכֹתֹה Jes. 39, 2. 2 Reg. 20, 13., vulg. *domus s. cella aromatum,* sed magis placet Chaldaei interpretatio בֵּית גִּנְזוֹהִי *domus gazophylacii, thesauri.* Origo voc. non satis liquet. Sed, Lorsbachio auctore, conferas pers. نكاهيدن *depositum.*

נָלָה i. q. نال (med. Je) *assecutus, consecutus est, perfecit, consummavit* (conf. Schultens. in *Animadverss. philol.* ad Jes. 33, 1. et ad Job. 15, 29.). In Kal non occurrit, Hiph. infin. c. praefixo et affixo כַּנְּלֹתְךָ (pro כְּהַנְלֹתְךָ c. dag. euphon.) *cum perfeceris, consummaveris* Jes. 33, 1.

מִנְלֶה m. *opes, divitiae* (arab. نيل et منال), in quibus *consequendis* et acquirendis homo occupatur vel occupatus est; unde cum affixo מִנְלָם Job. 15, 29. v. Schultens. ad h. l.

נִמְבְזָה v. sub rad. בזה.

נִמַּךְ, יִמַּךְ, הֻמְּכוּ v. rad. מכך.

נָמַל I) i. q. מוּל, sed intransit. a) *abscissus, succisus est* Job. 24, 24.; b) *circumcisus est* Gen. 17, 11. — II) i. q. נָבֵל vel אֻמְלַל *elanguit, marcuit.* Fut. יִמַּל Job. 14, 2. 18, 16., plur. יִמָּלוּ Ps. 37, 2. Sed alii tamen repetunt hos declinatus a rad. מלל v. Bleek in Rosenmuell. exeget. Repertor. I, p. 80 sqq., nec id inepte.

נְמָלָה f. *formica* Prov. 6, 6., نمل. Sic dicta videtur, quod spicarum summitates *abscindit,* ut grana exinde eximat v. Bocharti *Hieroz.* P. 2. lib. 4. c. 20. p. 585. Plur. נְמָלִים Prov. 30, 25.

נמר rad. inusit., arab. نمر med. kesre *variegatus, maculosus fuit* (talm. מְנַמֵּר *variegans*) v. nom. נָמֵר. Sed נָמַר Jer. 48, 11. et תַּמֵּר Exod. 23, 21. v. sub rad. מוּר et מָרַר.

נָמֵר m. *pardus* (arab. نمر, syr. ܢܡܪܐ) Jes. 11, 6. Jer. 5, 6. Hos. 13, 7., a *maculis* (نمرة *macula*), de quibus Jer. 13, 23.; plur. נְמֵרִים

Habac. 1, 8. Cant. 4, 8. conf. Bocharti *Hieroz.* P. I. L. III. c. 7. et Ludolfi *Commentar.* ad *Histor. aethiop.* p. 151 sq.

נְמַר m. chald. *id.* Dan. 7, 6.

נִמְרָה oppidum Gaditarum Num. 32, 3. Jos. 13, 27., unde נִמְרִים Jes. 15, 6. v. Reland. in *Palaest.* p. 910.

נִמְרֹד v. sub rad. מרד.

נֵס *vexillum* vid. infra sub rad. נסס.

נָסַג *recessit, retrocessit* i. q. סוג Jes. 59, 13., fut. יִסַּג Mich. 2, 6. — Hiph. הִסִּיג *amovit, removit* Mich. 6, 14. תַּסֵּג וְלֹא תַפְלִיט *amovebis, amovere, e periculo eximere studebis (tua), sed non servabis.* Alibi dic. de *movendis*, transferendis *terminis* Deut. 19, 14. 27, 17. Hos. 5, 10. Eodem sensu Job. 24, 2. legitur יַשִּׂיגוּ. — Hoph. הֻסַּג *remotus est, recessit* Jes. 59, 14.

נָסָה (propr. *odoratus est,* unde *aurâ naribus tracta odoreve percepto* aliquid *tentavit, probavit,* ut ex arab. نشا observat Schultens. in *Commentar.* ad Job. 4, 2., in *Clave dialect.* p. 264. et ad Haririum p. 162.): *tentavit,* in Kal inusit. (nam נִסָּה Ps. 4, 7. v. sub נָשָׂא); Pih. נִסָּה *tentavit* h. e. a) conatus est *(versuchen, den Versuch machen)* Eccles. 7, 23. 1 Sam. 17, 39., sq. infin. Deut. 4, 34. הֲנִסָּה אֱלֹהִים לָקַחַת לוֹ גוֹי *num tentavit Deus sumere sibi gentem* (aliam)? 28, 56. Huc revocant nonnulli etiam loc. Job. 4, 2. הֲנִסָּה דָבָר אֵלֶיךָ תִּלְאֶה *num, si tentabitur verbum ad te, aegre feres?* Ita nuper Umbreitius, sed v. Rosenmueller. ad h. l.; — b) exploravit, probavit alicujus vires, indolem *(auf die Probe stellen)* Eccles. 2, 1. Dan. 1, 12. נַס נָא אֶת־עֲבָדֶיךָ *tenta quaeso servos tuos,* periculum fac in nobis, v. 14., 1 Reg. 10, 1. 2 Chron. 9, 1. *venit* לְנַסּוֹת אֶת־שְׁלֹמֹה *ad tentandum Salomonem* h. e. ad explorandam ejus sapientiam. Alibi semper vel Deus dicitur *tentare homines* vel homo *tentare Deum* (πειράζειν in N. T.): *α*) Gen. 22, 1. יְהוָֹה נִסָּה אֶת־אַבְרָהָם *Jova tentavit Abrahamum* i. e. fidem ejus exploravit, Exod. 15, 25. 20, 17. Deut. 13, 3. 2 Chron. 32, 31. Jud. 2, 22. לְמַעַן נַסּוֹת בָּם אֶת־יִשְׂרָאֵל *(um die Isr. an ihnen zu versuchen)* h. e. ut ii (gentiles) sibi opportunitatem praeberent, Israelitas tentandi, Ps. 62, 2.; *β*) Exod. 17, 2. מַה־תְּנַסּוּן אֶת־יְהוָֹה *quid tentatis Jovam* h. e. quid experiri audetis Jovae potentiam et curam, quid dubitatis et desperatis de Jovae pot. et cura? Deut. 6, 16. Ps. 78, 18. 41. 95, 9. 106, 14. Jes. 7, 12. coll. Act. 18, 10.

מַסָּה (pro מִנְסָה) f. 1) *tentatio* Ps. 95, 8., ubi tamen quibusdam nomen *propr.* est, ut Exod. 17, 7. Deut. 6, 16. 9, 22. 33, 8. 2) *id quo Jova aliquem tentat* h. e. vel mirabiliter facta, admiranda facinora Deut. 4, 34. 7, 19. 29, 2. vel morbus Job. 9, 23.

נָסַח *evellit, avellit, amovit, abstulit* (arab. نسخ) Ps. 52, 7. Prov. 2, 22. נָסַח מֵאֶרֶץ *e terra* (patria) *evellere* i. e. in exilium agere, Prov. 15, 25. נָסַח בַּיִת *domum evellere* h. e. funditus evertere. — Niph. *evulsus* (e terra) h. e. in exilium actus *est* Deut. 28, 63.

נְסַח chald. *id.*, unde Ithpehel fut. יִתְנְסַח *avelletur* Esr. 6, 11.

מַסָּח m. *amotio, depulsio* 2 Reg. 11, 6. שְׁמַרְתֶּם מִשְׁמֶרֶת הַבַּיִת מַסָּח

agite custodiam templi depellendo, arcendo (i. q. בִּרְכָּה) i. e. arcente detrimenta quaevis, Theodot. ἀπὸ διαφθορᾶς.

נָסַךְ I) *fudit, effudit* Jes. 29, 10 נָסַךְ עֲלֵיכֶם יְהוָה רוּחַ תַּרְדֵּמָה *effudit super vos Jova spiritum soporis*; spec. a) *fudit ex metallo* Jes 40, 19. 44, 10.; b) *fudit* ad libandum, *libavit* ut vinum Hos. 9, 4. Exod. 30, 9. (hinc نسك et ܢܟܣ *mactavit victimam* gener.); נָסַךְ מַסֵּכָה *foedus iniit*, propr. *libamen effudit*, quia in foederibus pangendis libationibus usi sunt antiqui (unde Graecis est σπένδεσθαι σπονδάς vel simpl. σπένδεσθαι *foedus facere*) Jes. 30, 1.; c) *perfudit oleo, unxit* Ps. 2, 6. — Infin. נְסֹךְ Jes. 30, 1., fut. plur. יִסְּכוּ Hos. 9, 4. — Niph. נִסַּךְ *unctus est* Prov. 8, 23. — Pih. נִסֵּךְ *libavit* 1 Chron. 11, 18. — Hiph. הִסִּיךְ *libavit* Jer. 7, 18. 19, 13. 32, 29. Num. 28, 7. Ps. 16, 4. Gen. 35, 14. 2 Sam. 23, 16. Hoph. *libari* Exod. 25, 28. 37, 16.

II) i. q. arab. نسج *texuit*, unde מַסֵּכָה.

III) *texit, intexit, obduxit*, petita significatione a סָכַךְ, Jes. 25, 7. v. מַסֵּכָה n. 2.

נְסַךְ chald. *effudit, libavit*; Pahel infin. נַסָּכָה Dan. 2, 46.

נָסִיךְ m. 1) *simulacrum fusum* Dan. 11, 8. 2) *libatio* Deut. 32, 38. 3) *princeps*, propr. *unctus* Jos. 13, 21. Ezech. 32, 30. Ps. 83, 12.

נֶסֶךְ et נֵסֶךְ m. 1) *simulacrum fusum* Jes. 41, 29. 48, 5. Jer. 10, 14. 51, 17. 2) *libamen*, quod *effunditur* et *libatur* Gen. 35, 14. Exod. 29, 40. Num. 4, 7. Ezech. 45, 17. etc. Cum affixo נִסְכּוֹ Num. 6, 17. 2 Reg. 16, 13. et pro eo נִסְכָּה Levit. 23, 13.; plur. נְסָכִים Levit. 23, 37. Jer. 6, 18. Num. 29, 31. Levit. 23, 18. Ps. 16, 4.

נְסַךְ m. chald. *libamen* Esr. 7, 17.

מַסֵּכָה f. 1) a) *fusio, fusura*; unde עֵגֶל מַסֵּכָה *vitulus fusurae* i. e. *fusus* Exod. 32, 4. 8. Neh. 9, 18., אֱלֹהֵי מַסֵּכָה *dii fusi* i. e. *idola deorum fusa* Exod. 34, 17. Levit. 19, 4.; b) *fusile, simulacrum fusum* Deut. 9, 13. 18. Jud. 17, 3. 4. 2 Reg. 17, 16. Hos. 13, 2. etc. In regim. מַסֵּכַת Jes. 30, 32., plur. מַסֵּכוֹת 1 Reg. 14, 9. 2 Chron. 28, 2., cum affixo מַסֵּכֹתָם Num. 33, 52.; c) *libatio*, hinc *foedus* Jes. 30, 1. לִנְסֹךְ מַסֵּכָה *ad ineunda foedera*: ita post Cappellum nuper Gesenius. 2) *tegumentum, velamen* Jes. 25, 7. 28, 20. v. rad. n. 3.

מַסֶּכֶת f. *stamen, tela* (v. rad. n. 2.) Jud. 16, 13. 14.

נסס I) *contabescere, aegritudine affectum esse* (coll. ܢܣܝܣ *aegrotavit*, ܢܣܝܣܐ *aegrotus*) Jes. 10, 18. כִּמְסֹס נֹסֵס *ut contabescit aeger*. Sic Schellingius (in animadvv. ad loca Jes. p. 18 sqq.), cum quo faciunt Rosenmueller. et Gesenius. — II) i. q. نصّ *extulit, elevavit* (v. Schultens. Origg. p. 67.). In Kal inusit., Hithpo. Zach. 9, 16. מִתְנוֹסְסוֹת *elevantes sese*, in altum sublati v. Rosenmueller. ad h. l., Ps. 60, 6. נָתַתָּה לִּירֵאֶיךָ נֵּס לְהִתְנוֹסֵס *da cultoribus tuis vexillum ad elevandum* h. e. quod elevari possit; in quo tamen posteriore loco alii vertunt *ad confugiendum* v. נוס.

נֵס m. gener. *id quod elevatur* sive *erigitur*, ut omnibus conspicuum sit, spec. 1) *columna* vel *pertica alta*, ex qua pendebat serpens aeneus Num. 21, 8. 9. 2) *vexillum* in monte erectum, quo populus

convocatur Jes. 5, 26. 13, 2. Jer. 4, 6. 21. 50, 2., hinc trop. *signum, exemplum,* quo quis admonetur Num. 26, 10. 3) *velum,* quod in navibus loco *vexilli* est, Jes. 33, 23. Ezech. 27, 7. — Cum affixo נִסִּי Exod. 17, 15. Jes. 49, 22.

נָסַע 1) *vulsit, evellit* Jud. 16, 3. 14. Jes. 33, 20. (arab. نشع *id.*, nec non نزع, quod spec. frequentatur de textoriis *evulsis* v. Schultens. in *Clave dial.* p. 262.). — 2) *castra movit, discessit, abiit* (ab *evellendis* tentorii paxillis) Gen. 35, 16. 37, 17. Num. 1, 51. 2, 17. 14, 25. Deut. 1, 7. 40. Jos. 3, 14. Esr. 8, 31. al., trop. Num. 11, 31. רוּחַ נָסַע מֵאֵת יְהוָֹה *ventus exortus est a Jova;* hinc *profectus est, iter fecit* Gen. 11, 2. 12, 9. 33, 17., etiam de reb., quae portantur: Num. 10, 33. *arca foederis* נֹסֵעַ לִפְנֵיהֶם *praecessit eos.* Inf. נְסֹעַ Jos. 3, 14., imp. plur. סְעוּ Num. 14, 25. etc. — Niph. נִסַּע *evulsus est* Jes. 38, 12., *abreptus est* Job. 4, 21. — Hiph. 1) causat. a) *castra movere aliquem jussit* Exod. 15, 22. Ps. 78, 26.; b) *proficisci fecit* h. e. *duxit* Ps. 78, 52. 2) *evellit* Ps. 80, 9. Job. 19, 10. 1 Reg. 5, 17 (31). Eccles. 10, 9., hinc *abstulit* 2 Reg. 4, 4.

מַסָּע m. 1) *evulsio, excisio* 1 Reg. 6, 7. אֶבֶן שְׁלֵמָה מַסָּע *lapides integri excisionis* h. e. quales excisi erant. Alii aliter: Vulg. *lapides dolati,* Syr. (cui assentiuntur Dathius et Rosenmueller. ad Job. 41, 18.) *lapides advecti,* sed נסע nusquam significat: *advehere.* 2) *profectio* Deut. 10, 2. 11. Exod. 40, 38. Num. 10, 2., plur. מַסָּעִים *itinera* Exod. 17, 1. Num. 10, 12. 28., it. *stationes* agminis Num. 33, 2.

מַסָּע m. *telum, sagitta* Job. 41, 18., arab مِنْزَعٌ, coll. نزع *traxit, adduxit nervum arcus.*

נָסַק *ascendit* Ps. 139, 5.

נְסַק chald. *id.;* Aphel הַסִּיק *ascendere fecit, adduxit* Dan. 3, 22. it. *extraxit* Dan. 6, 24. (ubi infin. הַנְסָקָה). Hoph. הֻסַּק *eductus, extractus est* Dan. 6, 24.

נִסְרֹךְ idolum Ninivitarum 2 Reg. 19, 37. Jes. 37, 38. Nomen significare videtur (quae est Görresii conjectura v. praefat. ad Schach-Nameh p. 97.) *aquilam magnam, praegrandem,* a نَسْرٌ, נֶשֶׁר *aquila,* additâ syllabâ اك, quae persicis vocc. *magnitudinis* notionem tribuit v. Gesen. ad Jes. l. c. Aliorum opiniones magnam partem ineptas recensuit Ikenius in Diss. de Nisrocho. Brem. 1747. 4.

נָסַת v. rad. סוּת.

נָעַל gener. *(clausit) munivit,* spec. a) *pessulo* et *sera: obseravit* Jud. 3, 23. 2 Sam. 13, 18. Cant. 4, 12.; b) *solea: calceavit* (arab. نعل *munivit solea* vel *calceo pedem*), sq. dupl. acc. et pers. et calcei. Fut. cum Vau convers. et affixo וָאֶנְעָלֵךְ Ezech. 16, 10. pro אֶנְעָלֵךְ. — Hiph. *calceavit* 2 Chron. 28, 15.

נַעַל f. *calceus, solea,* qua pes *munitur* (arab. نَعْلٌ) Gen. 14, 23. Deut. 25, 10., cum affixis נַעֲלִי Ps. 60, 10 (de quo l. v. sub שָׁלַךְ), 108, 10.,

נַעַלְךָ Jos. 5, 15. Dual. נַעֲלַיִם *duo calcei, par calceorum* Am. 2, 6. 8, 6, plur. נְעָלִים Jes. 11, 15. Cant. 7, 2. Exod. 3, 5. 12, 11. Ezech. 24, 17. et נְעָלוֹת Jos. 9, 5.

מַנְעוּל m. *sera, pessulus, quo* janua vel porta *clauditur* et *munitur* Cant. 5, 5. Neh 3, 3. 6. 13. 14. 15.

מִנְעָל m. *id.* Deut. 33, 25. בַּרְזֶל וּנְחֹשֶׁת מִנְעָלֶךָ *ferrum et aes,* ferreus et aeneus *pessulus tuus* (portarum tuarum) erit. Ita Onkel. Alii minus apte *calceum* interpretantur, secuti Lxx. ὑπόδημα v. Rosenmueller. ad h. l.

נָעֵם *amoenus fuit* Gen. 49, 15., *suavis fuit* 2 Sam. 1, 26. Cant. 7, 6. Ps. 141, 6. Prov. 9, 17., impers. Prov. 24, 25. לַמּוֹכִיחִים יִנְעָם *castigantibus suave, bene erit.* Ita Ben. Michaelis; aliter Schultensius. Arab. نَعِمَ et نَعُمَ *id.*

נָעִים m. 1) *suavis, jucundus* Ps. 81, 3. 133, 1. 135, 3 (ubi v. Rosenmueller.), Prov. 22, 18. Cant. 1, 16. 2 Sam. 23, 1.; plur. נְעִימִים substant. a) *amoena* sc. loca Ps. 16, 6. *funes ceciderunt mihi in amoenis* h. e. amoenas regiones sortitus sum: ita bene Abenesra; b) *suavia* i. e. *gaudia* Job. 36, 11., plur. f. נְעִימוֹת *id.* Ps. 16, 11.

נֹעַם m. 1) *suavitas* Prov. 3, 17. 15, 26. 16, 24. Ps. 27, 4. נֹעַם יְהוָה *suavitas Jovae* h. e. sacra Jovae, quibus pius quisque delectatur. Sed alii vertunt: *decor Jovae.* 2) *gratia, benignitas, favor* Ps. 90, 17. Zach. 11, 7.

נָעֳמִי nom. propr. mulieris, socrus Ruthae, Ruth. 1, 2. 20. 21. Lxx. Νωεμί.

נַעֲמָה 1) oppid. trib. Jud. Jos. 15, 21. 41. Aliud in Idumaeae finibus memoratur Job. 2, 11., de quo nihil certi constat. 2) nom. propr. foeminae a) filiae Lamechi Gen. 4, 22.; b) matris Rehabeami 1 Reg. 14, 21.

נַעֲמָן m. 1) *amoenitas,* unde *plantae amoenitatum* i. e. *amoenae* Jes. 17, 10. 2) nom. propr. unius ex filiis Benjam. Gen. 46, 21., nec non ducis cujusdam milit. Syr. 2 Reg. 5, 1. etc.

מַנְעַם m., plur. מַנְעַמִּים *deliciae, cupediae* Ps. 141, 4.

נָעַץ rad. inusit., chald. נְעַץ *fixit, infixit.* Inde est:

נַעֲצוּץ m. *vepretum, senticetum* Jes. 7, 19. 55, 13. Cf. نَعْضٌ, nomen *arboris spinosae,* cujus cortice coria depsuntur, *sidra* Arabum *silvestris* (ut Celsius in Hierobot. II, p. 191. monet), et rad. عضّ *pupugit, mordicus adhaesit.*

נָעַר I) *rugiit* leo catulus Jer. 51, 38. Rabbinis etiam *rudit* asinus. Ceterum conferunt نعر *sonum bombumve emisit per nares.* — II) *excussit* Jes. 33, 15. Neh. 5, 13. חָצְנִי נָעַרְתִּי *sinum meum excussi* sc. detestationis caussa; cf. de simili actione symbol. Mt. 10, 14. Liv. 21, 18. Huc pertinet etiam Jes. 33, 9. נֹעֵר בָּשָׁן וְכַרְמֶל, quod jam Kimchius recte interpretatur: *Basan et Carmelus excutiunt* fructus, folia sua. — Niph. 1) *excussus, exactus* est Ps. 109, 23. Job. 38, 13., in quo posteriore

loco *impii* dicuntur *excuti a terra* (tanquam veste expansa) h. e. in latibula cogi. 2) *se excussit* (vinculis) Jud. 16, 20. Lxx. ἐκτιναχθήσομαι. — Pih. נִעֵר *excussit* Neh. 5, 13. *excutiat Deus omnes - - e domo sua et labore suo* h. e. privet domo et laboris fructu; Ps. 136, 15. נִעֵר פַּרְעֹה וְחֵילוֹ בְיַם סוּף *excussit*, dejecit Deus *Pharaonem ejusque exercitum in mare rubrum.* — Hithpah. Jes. 52, 2. *se excussit* aliqua re sq. מִן.

נֹעַר m. *excussum, exactum* h. e. *dispersum* Zach. 11, 16., ubi ovis vagans, palans, huc illuc oberrans intelligitur. Aliud v. statim.

נְעֹרֶת f. *stupa,* ex lino *excussa* Jud. 16, 9. Jes. 1, 31.

נַעַר m. (voc. primit.) puer a) proprie et quidem, ut apud Latinos, inde a natalibus 1 Sam. 1, 24. 4, 21. Gen. 21, 16. Exod. 2, 6. Jud. 13, 5. 7. usque ad vigesimum circiter annum Gen. 37, 2. 41, 12. 1 Reg. 3, 7. Jud. 17, 7. 1 Sam. 25, 5. 9. 25. 2 Sam. 4, 12. Ps. 119, 9. etc.; quin imo *adolescens* passim adeo נַעַר קָטֹן vel קָטָן 1 Reg. 3, 7. 11, 17. dicitur (cf. tamen 2 Reg. 2, 23.); trop. Hos. 11, 1. de populo israel. coll. 7, 9. et infra נְעוּרִים. — b) *servus* Gen. 14, 24. 37, 12. Exod. 33, 12. Jud. 7, 10. 2 Sam. 9, 19. 2 Reg. 5, 20. 8, 4. al. Ita graec. παῖς et germ. *Knappe* i. e. *Knabe.* — Antiquitus נַעַר generis *epicoeni* fuisse videtur, certe in Pentateucho in Cthib pro *puella* semper (Gen. 24, 14. 16. 28. 57. 14, 55. 34, 3. 12. Deut. 22, 15. 16, 20. 21. 24. 25. 26. 27. 29.) occurrit נַעַר, pro quo postea dictum est נַעֲרָה, conf. Kennicoti Dissert. *super ratione textus hebr. V. T.* p. 398 sq. vers. lat. Buxtorfii *Tiberias* p. 124. Hilleri *Arcanum Kri et Cthib* p. 275. et Ewald. Grammat. p. 310. Simili ratione graec. παῖς tam pro *puero*, quam pro *puella* sumi, res nota, v. Barthius *Adversar.* L. XXVII. c. 9. — Cum affixis נַעַרְךָ Jud. 7, 10., נַעֲרוֹ Jud. 7, 11. 1 Sam. 9, 22., plur. נְעָרִים Gen. 14, 24. Jos. 6, 23., in regim. נַעֲרֵי Exod. 24, 5. 1 Sam. 25, 9. etc. Inde per motionem fit

נַעֲרָה f. 1) *puella, virgo* Gen. 24, 16. 34, 12. 22, 16. Jud. 19, 4., jam desponsata Deut. 22, 25., imo etiam nupta Ruth. 2, 6. 2) *serva, ancilla* Prov. 9, 3. 31, 15. Ruth. 2, 8. 23. Esth. 4, 4. 16. — Plur. נְעָרוֹת 1 Sam. 9, 11., cum affixo נַעֲרוֹתֶיךָ Prov. 27, 27. Job. 40, 29. 3) nom. propr. oppidi in tribu Ephraim. Jos. 16, 7., quod 1 Chron. 7, 28. נַעֲרָן appellatur.

נֹעַר m. *pueritia, juventus* Prov. 29, 20. Job. 33, 25. 36, 14. Ps. 88, 16. In duobus posterioribus locis sunt, qui vertant: *excussio* vel *concussio;* praeter necessitatem v. Rosenmueller. ad h. ll.

נְעוּרִים m. plur. *pueritia* Gen. 46, 34., it. *adolescentia, juventus* Ps. 71, 5. 127, 4. Jes. 54, 6.; etiam de populo israel. Jer. 2, 2. 3, 4. Ezech. 16, 22. 60. v. supra נֹעַר. — Cum affixo more chaldaico נְעוּרָיְכִי Ps. 103, 5.

נְעֻרוֹת foem. plur. *id.* Jer. 32, 30.

נעשׁ rad. inusit., vid. עָשׁ suo loco.

נֹף v. מֹף.

נפג rad. Hebr. non usitat., arab. نفج *prodiit* (نافجة *filia*) coll. נפק. Inde oritur

נֶפֶג nom. propr. unius ex Davidis filiis 2 Sam. 5, 15. 1 Chron. 3, 7. 14, 6. et alius cujusd. Exod. 6, 21.

נָפָה vid. sub rad. נוּף.

נָפַח *flavit, spiravit* (verbum onomatop. a naturali flantis sono, quem Arabes adhuc exhibent sub rad. نَفَّ *spiravit,* unde نفخ et نفح *flavit, spiravit,* quam significationem sub eadem rad. habent Syr. Chald. Aeth.), spec. a) *inspiravit (einblasen)* sq. בְּ Gen. 2, 7.; b) *afflavit* aliquem sq. בְּ Ezech. 37, 9., *sufflavit* ignem sq. בְּ Ezech. 22, 20. 21., carbones sq. acc. Jes. 54, 16., hinc דוּד נָפוּחַ *olla,* sub qua ignis *sufflatus est* h. e. *olla aestuans* Jer. 1, 13. Job. 41, 12.; c) *efflavit, exspiravit* animam Jer. 15, 9.; d) *flando dispersit, dissipavit, disjecit (wegblasen)* sq. בְּ Hagg. 1, 9. — Pyh. נֻפַּח *sufflatus est* (ignis) Job. 20, 26. — Hiph. 1) *efflare fecit* animam h. e. trop. afflixit, summo moerore affecit Job. 31, 39. 2) *contemsit, despexit* (q. *flocci fecit*) Malach. 1, 13. coll. نفخ *subsannavit.*

נֹפַח nom. propr. oppidi in Moabitide Num. 21, 30., fortasse ejusd., quod alibi נֹבַח nominatur.

מַפֻּחַ m. *follis,* quo ignis *sufflatur* Jer. 6, 29., arab. منفخ *fabri ferrarii follis* (cf. talm. נַפָּחִין fabri *ferrarii* Mischn. VI, 75.).

מַפָּח m., unde מַפַּח נֶפֶשׁ Job. 11, 20. *exspiratio animae* scil. prae moerore vel anxio desiderio, coll. verbo Jer. 15, 9. Job. 31, 39.

תַּפּוּחַ m. (pro תַּנְפּוּחַ) 1) *malus* arbor, et ejus fructus, *malum, ab exspiratione odoris,* qui laudatur Cant. 7, 9., quod praesertim in *malos cydoneas, citrias, aureas* etc. cadit, unde μῆλον ἡδύπνουν *Epigram.* L. VI., *mala redolentia* apud Ovid. In sing. semper pro *arbore* usurpatur Joël. 1, 12. Cant. 2, 3. 8, 5., in plur. תַּפּוּחִים semper pro *malis* Cant. 2, 5. 7, 9. Prov. 25, 11. Arab. نفخ *diffudit odorem suum, fragravit aroma.* 2) oppidum in tribu Judae Jos. 12, 17. 15, 34.; aliud in confinio tribuum Ephraim. et Manass. Jos. 16, 8.

נֹפֶךְ m. *lapidis* vel *gemmae* species incerta Exod. 28, 18. 39, 11. Ezech. 27, 16. 28, 13., sec. LXX. ἄνθραξ, *carbunculus* v. Bellermann. Urim et Th. p. 43 sq.

נָפַל (cf. Schultens. Origg. II, p. 143 sqq.) gener. *delapsus est, demisit se* i. e. 1) cecidit, πίπτειν (quod fit *temere* et *fortuito*) a) 2 Sam. 4, 4. 2 Reg. 1, 2. Ps. 7, 16. Jes. 24, 18. Levit. 11, 32. 37. 38. 2 Sam. 14, 11. 1 Reg. 20, 30. 2 Reg. 6, 5. Eccles. 11, 3. Nah. 3, 12., spec. α) de muris vel aedificiis: *concidit, corruit* Am. 9, 11. Ezech. 13, 12. Jes. 30, 25.; sed Jes. 30, 13. פֶּרֶץ נֹפֵל est: *fissura* muri *ruinam minans; β)* de hominibus, qui in proelio vel acie *cadunt,* trucidantur (ita graec. πίπτειν et nostr. *fallen*), sive addito בַּחֶרֶב Num. 14, 33. 2 Sam. 1, 12. 3, 29. Ps. 78, 64. Jes. 3, 25., sive omisso 2 Sam. 1, 4. Jud. 20, 44. 46. 1 Sam. 4, 10. 1 Chron 6, 22. al., alibi נָפַל בְּיַד פ׳ *cadere per manum* alic. h. e. trucidari ab aliquo 2 Sam. 21, 21. 1 Chron. 5, 10. 20, 8.; נֹפֵל *iacens, prostratus* Jud. 3, 25. 1 Sam. 5, 3. al. — hinc נָפַל generatim est: *periit, occubuit* Ezech. 6, 11. Jer. 50, 32. al.; γ) נָפַל לְמִשְׁכָּב *in lectum cecidit, aegrotans decumbit* Exod. 21, 18.; δ) de sorte Ps. 16, 6. 1 Chron.

26, 14. Ezech. 24, 6.; sed dicuntur etiam ea, quae sorte alicui obtingunt, *cadere* ipsi Num. 34, 2. Jud. 18, 1. coll. graec. *πίπτειν τινί*; ε) de fetu, qui partu editur Jes. 26, 18. cf. Schultens. Origg. p. 274. Ita arab. سقط, graec. *πίπτειν (μετὰ ποσσὶ γυναικός)* Sap. 7, 3. Iliad. 19, 110., lat. *cadere* Stat. Sylv. 1, 2. 109. 5, 5. 69 sq. v. Gesen. ad h. l.; ζ) de regnis et civitatibus Jer. 51, 8. נָפְלָה בָּבֶל *cecidit Babylonia* i. e. eversa, sublata est, 2 Reg. 14, 10. Am. 5, 2.; de loco Prov. 24, 16. v. infra sub b.; η) de membris, quae flaccida fiunt *(einfallen)* Num. 5, 21.: *concidit, lapsus est.* — *Translate* his modis dicitur: α) ut sit i. q. *irritum esse* Num. 6, 12., maxime de promissis Jos. 21, 45. 23, 14.; passim addito אַרְצָה 2 Reg. 10, 10. (ita Propert. *vota cadunt* Liv. 2, 31. *irrita caduni promissa,* add. Plat. Eutyphr. *ὥστε οὐ χαμαὶ πεσεῖται ὅ, τι ἂν εἴποις*; β) i. q. *accidere, evenire* Ruth. 3, 18. אֵיךְ יִפֹּל הַדָּבָר *quomodo res cadat* (ita Cic. Brut. 40); sim. graec. *πίπτειν*; γ) נָפַל מִמֹּעֲצוֹת *consiliis excidere* Ps. 5, 11. Jud. 2, 19.; δ) נָפַל לֵב בְּ *animus al. cadit* 1 Sam. 17, 32.; ε) *cadere prae aliquo* (מִן) est: inferiorem esse aliquo, vinci, superari ab al. Job. 12, 3. 13, 2., sim. sq. לִפְנֵי Esth. 6, 13. — b) sq עַל pers. *incidit* in aliquem, ut Ezech. 11, 5. וַתִּפֹּל עָלַי רוּחַ יְהוָה *incidit in me spiritus Jovae,* Ezech. 8, 1. וַתִּפֹּל עָלַי יַד יְהוָה *incidit in me manus Jovae* (eodem sensu); saepius dicitur in aliq. incidere terror (h. e. *incessere, opprimere* aliq.) Gen. 15, 12. Exod. 15, 16. Jos. 2, 9. 1 Sam. 11, 7. 26, 12. Ps. 55, 5. Job. 13, 11. Esth. 8, 17. vel calamitas (h. e. invadere, accidere) Jes. 47, 11., quanquam etiam vicissim legitur: נָפַל בְּרָעָה *in malum, calamitatem incidere* Prov. 28, 14. (sed Prov. 24, 16. נָפַל simpl. est *miseriis opprimi,* opp. קוּם *surgere* h. e. pristinae felicitati restitui coll. Cic. Att. 4, 16.). — c) i. q. *decidit, delapsus est* Jes. 9, 7. דָּבָר יְהוָה נָפַל בְּיִשְׂרָאֵל *verbum Jovae,* oraculum *delapsum est* coelitus *in Israel.* Sim. נפל in libris Sabaeorum et نزل *descendere* v. Gesen. ad h. l.

2) dic. etiam de iis, qui (quae) *consilio* in aliquem locum vel ex aliquo loco delabuntur, ruunt (ut passim graec. *πίπτειν,* nostr. *fallen*). Hinc pro sententiarum varietate varie transferri potest: a) *desiliit* Gen. 24, 64. וַתִּפֹּל מֵעַל הַגָּמָל Rebecca *desiliit de camelo,* 2 Reg. 5, 21.; b) נָפַל אַרְצָה 2 Sam. 1, 2. Job. 1, 20. vel עַל־פָּנָיו Gen. 17, 3. 50, 1. Levit. 9, 24. Num. 16, 22. 1 Sam. 25, 23. al.: *in humum se abjecit, prostravit, humi procubuit* (reverentiae caussa); utrumque copulatum est Jud. 13, 20. Semel occurrit נָפַל לִפְנֵי רַגְלֵי פּ׳ *genibus alic. accidere* Esth. 8, 3.; c) נָפַל עַל הַחֶרֶב *in gladium, gladio incubuit* (ita Cic.) 1 Sam. 31, 4. 1 Chron. 10, 4.; d) נָפַל עַל צַוַּאר פּ׳ *ruit in amplexum alicujus* Gen. 33, 4. 45, 14. 46, 29. *(um den Hals fallen)*; e) נָפַל עַל פּ׳ *defecit ad aliquem* (vern. *abfallen zu jem.*) 2 Reg. 25, 11. 2 Chron. 15, 9. Jer. 37, 14. 39, 9., it. sq. אֶל 2 Reg. 7, 4. Jer. 37, 13. 52, 15.; f) *invasit, irruit* in aliquem vel in terram aliquam *(einfallen)* Job. 1, 15., sq. בְּ Jos. 11, 7.; g) *recubuit, consedit, castra posuit (sich lagern)* Jud. 7, 12. Huc refert Schultens. etiam Gen. 25, 18. עַל־פְּנֵי כָל־אֶחָיו נָפַל *in conspectu omnium fratrum* (h. e. iis ab oriente) *consedit,* habitat coll. 16, 12.; h) נָפְלָה תְחִנָּה לִפְנֵי פּ׳ *preces coram aliquo funduntur* h. e. supplicibus verbis oratur aliquis Jer. 36, 7. vel exorari se patitur Jer. 37, 20. 42.

Infin. constr. נְפֹל Num. 14, 3., c. affixo נָפְלוֹ 2 Sam. 1, 10. et נִפְלוֹ 1 Sam. 29, 3., imp. plur. נִפְלוּ Hos. 10, 8., fut. יִפֹּל Levit. 11, 32. etc.

Hiph. הִפִּיל 1) cadere, labi fecit h. e. a) *projecit, dejecit, conjecit* sive aliquid Num. 35, 17. Job. 1, 19. Jer. 22, 7. Jud. 7, 12. Ezech. 39, 3., sive aliquem Deut. 25, 2. Ps. 73, 18.; spec. *α*) proelio aliquem *cadere fecit* Jer. 19, 7. (Prov. 7, 26), hinc perire fecit, *perdidit* Dan. 11, 12. Ps. 37, 14.; *β*) 2 Sam. 20, 15. ה׳ חוֹמָה *murum corruere fecit, dejecit*; *γ*) ה׳ גּוֹרָל *sortem jecit* 2 Chron. 24, 31. 25, 8. Ps. 22, 19., etiam omisso גּוֹרָל 1 Sam. 14, 42., deinde הִפִּיל אֶרֶץ בְּנַחֲלָה *sortes terrae jecit* (*verlosen*) Ezech. 45, 1. 47, 22. Jos. 13, 6. coll. 23, 4.; *δ*) הִפִּיל עֵץ *arborem cecidit* 2 Reg. 3, 19. 25. 6, 5.; *ε*) i. q. *partu emisit, peperit* (ut nostrates: *werfen*), trop. Jes. 26, 19.; *ζ*) הִפִּיל פָּנִים *demittere vultum suum*, sq. בְּ pers. *in al.* h. e. irasci alicui Jer. 3, 12., nam vultus demissus est tristis et iratus; Job. 29, 24. אוֹר פָּנַי לֹא יַפִּילוּן lucem vultus mei non cadere faciebant h. e. serenum vultum meum non poterant in tristem convertere, v. Umbreit. ad h. l.; *η*) i. q. contabescere fecit (*einfallen lassen*) Num. 5, 21 (femur); *ϑ*) i. q. *irritum fecit* (*reddidit*), eventu destituit 1 Sam. 3, 19. Esth. 6, 10.; *ι*) ה׳ תְּחִנָּה לִפְנֵי פ׳ *preces coram al. fundere* Jer. 38, 26. 42, 9. Dan. 9, 18.; *κ*) sq. עַל *incidere fecit, immisit* alicui Gen. 2, 21 (somnum). — 2) *cadere sivit, passus est*, sq. מִן aliquid *de al. re* h. e. *remisit, destitit ab al.* (*nachlassen von etw.*) Jud. 2, 19. לֹא הִפִּילוּ מִמַּעַלְלֵיהֶם *non* (nihil) *remiserunt a pravis suis moribus*.

Hithpah. 1) *se projecit, prostravit* Deut. 9, 25. Esr. 10, 1. — 2) *irruit* in al. Gen. 43, 18.

נְפַל chald. 1) *cecidit*, spec. a) *decidit* Dan. 7, 20., *delapsus est* Dan. 4, 28.; b) *accidit* Esr. 7, 20. 2) a) *projecit, prostravit se, procidit*, vel addito עַל־אַנְפּוֹהִי Dan. 2, 46. vel omisso Dan. 3, 6. 7. 10. 11. 4, 28.; b) *demissus, dejectus, detrusus est* Dan. 3, 23. — Fut. יִפֵּל.

נֵפֶל et נֵפֶל m. *abortus* (v. rad. 1. a. *ε*) Ps. 58, 9. Job. 3, 16. Eccles. 6, 3.; arab. سِقْط a rad. سقط *cadere*. [נְפִלְתָּם Jer. 49, 21. est infin. c. affixo v. sub. rad.].

נְפִיל m., plur. נְפִלִים *gigantes* Gen. 6, 4. Num. 13, 33. Formam haberi volunt a נפל, sed significationem ab inusit. פּוּל, arab. فال *incremento auctus est, obesus fuit* vel *evasit*, unde פִּיל chald. syr. arab. et pers. *elephas*, bestiarum *maxima*. Sed rectius נְפִלִים *irruentes* exponas (v. rad. n. 2. f.). Alii *apostatas* (v. rad. n. 2. e.) coll. syr. ܢܦܠܐ interpretantur v. Rosenmueller. ad Gen. l. c.; gigantibus enim antiqua fama *insolentiam* tribuit.

נִפְלַל m. Ezech. 28, 22. videtur esse Pilel verbi נפל: *cecidit, concidit*. Lxx. πεσοῦνται, Vulg. *corruent*. In loc. parall. 30, 4. 32, 20. legitur נפל.

מַפָּל m. 1) *prociduum, locus* vel *pars* corporis *laxa* et *pendens* (quo modo etiam Latini *cadere* dicunt, quod *pendet* vid. Gronovius ad Statii *Sylv*. c. 38.): hinc מַפְּלֵי בָשָׂר *partes molliores* et *laxiores carnis* Job. 41, 15. 2) *deciduum, id quod decidit*, unde מַפַּל בַּר Am. 8, 6. *deciduum frumenti*.

מַפֵּלָה f. *ruina* Jes. 17, 1. Syr. ܡܦܘܠܬܐ *id*.

מַפֶּלֶת f. *id.* Jes. 23, 13. 25, 2.

מַפֶּלֶת f. 1) *casus, ruina* vel hominis vel civitatis, cum affixis מַפַּלְתֵּךְ Ezech. 26, 15. 18. 27., מַפַּלְתּוֹ Ezech. 31, 16. 2) *id quod corruit:* de *frondibus* et *ramis arboris dejectae* Ezech. 31, 13. 3) *cadaver* Jud. 14, 8.; sic graec. πτῶμα et lat. *cadaver* a *cadendo* dic.

נָפַץ 1) *excussit,* ut dissiliret, *collidendo fregit, confregit* Jud. 7, 19. Jer. 22, 28. — 2) *dispersit* (syr. ܢܦܨ coll. פּוּץ) Jes. 11, 12 (gregem), it. *dispersit se, dispersus, dissipatus est* 1 Sam. 13, 11. Jes. 33, 3. Gen. 9, 19. coll. 10, 5. — Pih. 1) *collidendo, allidendo fregit* Jer. 48, 12. Ps. 2, 9. 137, 9., ad quem l. cf. Rosenmueller. *Morgenl.* IV, p. 121 sq. 2) *dispersit, dissipavit* (populum) Jer. 13, 14. 51, 20. 23. Dan. 12, 7. כְּכַלּוֹת נַפֵּץ יַד עַם־קֹדֶשׁ *cum completa,* finita *fuerit dispersio manus* h. e. partis *populi sancti;* נַפֵּץ est infin. nomin. — Pyh. part. plur. foem. מְנֻפָּצוֹת *disjectae* Jes. 27, 9.

נֶפֶץ m. *dissipatio* Jes. 30, 30 Ita vett. interpretes; recentiorum plurimi *ventum procellosum, dissipantem* intelligunt (סוּפָה). Sed alii *imbrem* vertunt coll. chald. נְפַל *effundere* et arab. فاض med. Je *abundare, redundare* v. Gesen. ad h. l.

מַפֵּץ m. *malleus,* quo allidendo res *franguntur* Jer. 51, 20.

מַפָּץ m. *allisio, destructio,* unde כְּלִי מַפָּצוֹ *instrumentum allisionis* sive *destructionis suae* Ezech. 9, 2.

נְפַק chald. *egressus est* Dan. 2, 14. 3, 6. 26. 5, 5. 7, 10.; דָּתָא נֶפְקַת (ex syriasmo pro נָפְקַת) *exiit lex* (v. יצא) Dan. 2, 13. — Aphel הַנְפֵּק *extulit* Dan. 5, 2. 3. Esr. 5, 14. 6, 5.

נִפְקָא f. *sumtus, impensa,* german. *was drauf gehet;* emphat. נִפְקְתָא Esr. 6, 4. 8., cf. יָצָא 2 Reg. 12, 13.

נָפַשׁ in Kal inusit., arab. نفس propr. *flavit, spiravit, respiravit* (alias נשׁם et נשׁף) adeoque *vivus, animatus fuit,* quia *vita spirando* se prodit. — Niph. *respiravit, animam recepit* i. e. *recreatus est* Exod. 23, 12. 31, 17. 2 Sam. 16, 14.

נֶפֶשׁ com., sed saepius foem. (arab. نَفْس, syr. ܢܦܫܐ): 1) *spiratio, flatus, halitus* Job. 41, 13. Gen. 1, 30. (35, 18), graec. ψυχή, hinc *odor,* qui exhalatur Jes. 3, 20. (v. sub בַּיִת). — 2) *anima (Seele),* qua efficitur, ut animantes vivant, cujusque indicium est halitus et spiratio (hinc *vita*) 2 Sam. 1, 9. Ps. 56, 7. קִוּוּ נַפְשִׁי *exspectant animam meam* h. e. id agunt, ut vitam mihi eripiant, Ps. 69, 2: בָּאוּ מַיִם עַד־נָפֶשׁ *attingunt aquae animam meam* (h. e. prope eripiunt anim.), 1 Reg. 17, 21. Gen. 9, 5. Exod. 21, 23. Jos. 9, 24. Prov. 19, 18. 22, 5. 29, 24. Adde has locutiones: a) בִּקֵּשׁ אֶת־נֶפֶשׁ פ׳ 1 Sam. 20, 1. 23, 15. al. v. sub בקשׁ, לָקַח נֶפֶשׁ 1 Reg. 19, 10. 14. Prov. 1, 19. *eripere animam, vitam;* b) עָמַד עַל נַפְשׁוֹ *stare pro vita sua* h. e. vitam suam defendere Esth. 8, 11. 9, 16.; c) חָטָא נַפְשׁוֹ *peccare in animam suam* h. e. peccare cum vitae periculo Prov. 20, 2. cf. Jer. 44, 7.; d) הֶעֱרָה נַפְשׁוֹ *effundere animam, vitam* h. e. vitae periculis se objicere, vitam profundere Jes 53, 12., ubi v. Gesen.; הִשְׁתַּפֵּךְ נֶפֶשׁ *exspirare animam* (vitam) Thren.

2, 12., הַשְׁלִיךְ נֶפֶשׁ Jud. 9, 17. *id.*; e) שִׂים נַפְשׁוֹ בְּכַפּוֹ *animam in manu sua ponere* h. e. in praesentissimo vitae discrimine versari Jud. 12, 3. Ps. 119, 109. 1 Sam. 28. 21.; f) הִכָּה נֶפֶשׁ v. sub נכה; g) *facere aliquid* בְּנֶפֶשׁ i. e. *cum vitae periculo* 2 Sam. 23, 17. 1 Reg. 2, 23. Thren. 5, 9.; h) *facere aliquid* אֶל־נֶפֶשׁ *contra vitam suam* i. e. in suam perniciem Jer. 44, 7.; sed *ire, fugere* אֶל־נַפְשׁוֹ est *ad prospiciendum vitae suae* 1 Reg. 19, 3. 2 Reg. 7, 7., περὶ ψυχῆς; i) חֵי נַפְשִׁי jurisjur. formula: *per vitam animae meae* 1 Sam. 1, 26. 17, 55. 20, 3. 25, 26. al. Ita etiam de Jova Jer. 51, 14. נִשְׁבַּע בְּנַפְשׁוֹ *juravit per vitam suam*; k) הֵשִׁיב נֶפֶשׁ *animam reducere* h. e. recreare Thren. 1, 19. Ceterum quod Gen. 9, 4. 5. Levit. 17, 11. Deut. 12, 23. *anima* inesse dicitur in *sanguine* (cf. Joseph. Antiqq. I, 3. 8.), id neminem morabitur; profuso enim sanguine profusa etiam vita est cf. Virg. Aen. I, 116 sqq. Ovid. Fast. V, 469. Iliad. 14, 517. Odyss. 2, 37.

3) *animus,* quo sentiunt et appetunt homines (*Herz*) Gen. 27, 4. 44, 30. Levit. 26, 15. Deut. 11, 18. 2 Sam. 5, 8. Job. 6, 7. 7, 15. Ps. 13, 3. 19, 8. 42, 7. Jon. 2, 8., צָרַת נֶפֶשׁ *aegritudo animi* Gen. 42, 21., בְּכָל־נֶפֶשׁ *toto animo* Deut. 4, 29. 26, 16. 30, 12. 1 Reg. 2, 4. (ἐκ τῆς ψυχῆς), בַּאֲשֶׁר בְּנַפְשִׁי *prouti lubet animo* 1 Sam. 2, 35., בְּנֶפֶשׁ חֲפֵצָה *lubenti animo* 1 Chron. 28, 9., נַפְשִׁי נִבְהֲלָה *animus meus angitur* Ps. 6, 4., נַפְשֵׁנוּ חִכְּתָה לַיהוָה *animus noster exspectat Jovam* (Jovae auxilium) Ps. 33, 20., שָׂבְעָה בְרָעוֹת נַפְשִׁי *satiatus est animus meus malis* Ps. 88, 4., נֶפֶשׁ רָשָׁע אִוְּתָה רָע *maligni animus concupiscit* (molitur) *mala* Prov. 21, 10., תָּגֵל נַפְשִׁי בֵּאלֹהַי *laetatur animus meus de Deo meo* Jes. 61, 10., וָאֶשְׁפֹּךְ אֶת־נַפְשִׁי לִפְנֵי יְהוָה *effudi,* aperui *animum* (sensus et desideria mea) *coram Deo* 1 Sam. 1, 15., אִם יֵשׁ אֶת־נַפְשְׁכֶם *si vobis in animo est* Gen. 23, 8. 2 Reg. 9, 15., אָסַר אִסָּר עַל־נַפְשׁוֹ *animum suum obstringere* Num. 30, 3. 7. — Sed ejusmodi formulas si latine vertas, saepe omittendum pro linguae ingenio vocabulum *animi* est, ita ut נַפְשִׁי, נַפְשְׁךָ etc. non sit nisi *ego, tu:* Ps. 11, 1. אֵיךְ תֹּאמְרוּ לְנַפְשִׁי *quomodo dicitis* (dicere potestis) *mihi,* Job. 30, 25. עָגְמָה נַפְשִׁי *misericordia tactus sum,* Ps. 57, 2. בְּךָ חָסָיָה נַפְשִׁי *in te fiduciam pono,* Jes. 51, 23. etc. Alibi נַפְשִׁי est: *ego ipse* Job. 9, 21. Hos. 9, 4. Jes. 46, 2. — Passim נֶפֶשׁ angustiore sensu dicitur: a) de *patientia,* ut in hac form. הֶאֱרִיךְ נַפְשׁוֹ Job. 6, 11. et קָצְרָה נֶפֶשׁ Num. 21, 4. Jud. 16, 16.; b) de *concupiscentia, libidine* Exod. 15, 9. תִּמְלָאֵמוֹ נַפְשִׁי *explebitur in iis* (hostibus) *libido mea* (Cic. dixit: *animum explere,* nostrates: *seinen Muth kühlen an jem.*), Deut. 23, 25. *comedes uvas* כְּנַפְשְׁךָ *ad libidinem,* Ezech. 25, 15., Ps. 27, 11. *ne tradas me* בְּנֶפֶשׁ צָרָי *hostium meorum libidini,* 41, 3. Ezech. 16, 27. Prov. 28, 25.; c) adeo de *appetitu,* qui hominum et animalium communis est (*Thiertrieb*), ut edendi, hinc de *fame* Prov. 6, 30. (ita passim ψυχή) 10, 3. 13, 25. coll. 25, 25. 27, 7., hinc בַּעַל נֶפֶשׁ Prov. 23, 2. Jes. 56, 11. homo *edax;* meton. *cibus,* qui appetitur, desideratur Jes. 58, 10. — De *mente* videtur dici Ps. 139, 14.

4) *animans* Jos. 10, 28. 30. 32. al. (plene נֶפֶשׁ חַיָּה Gen. 1, 20. 2, 7.), hinc *homo* Deut. 24, 7. גֹּנֵב נֶפֶשׁ *furatus hominem* (*Seelenverkäufer*), Prov. 11, 25. נֶפֶשׁ בְּרָכָה *homo beneficus,* נֶפֶשׁ מֵת *mortuus* Levit. 21, 11. Num. 6, 6 (omisso מֵת, eod. sensu Levit. 22, 4. Num.

5, 2. Hagg. 2, 13.). Crebro sic occurrit a) ubi numerus hominum initur Gen. 46, 18. שֵׁשׁ עֶשְׂרֵה נָפֶשׁ *sedecim homines* (nostrates etiam 16 *Seelen,* Lat. *capita*), 46, 27. Exod. 1, 5. Deut. 10, 22. Exod. 16, 16. (ita ψυχαὶ, Eurip. Hel. 52. Phoen. 1578. cf. 1 Petr. 3, 20.), it. נֶפֶשׁ אָדָם (ubi praecedit animalium computatio) Num. 31, 40. 46.; — angustiore sensu de *mancipiis* dic. Gen. 12, 5. 36, 6. Ezech. 27, 13. Levit. 27, 11.; — b) in legibus, ubi כָּל־נֶפֶשׁ *quicunque* (*Jedes Individuum*) Levit. 2, 1. 4, 27. 5, 4. 15. 17, 12. 15. 20, 6. 22, 6. Num. 15, 30.; adde form. וְנִכְרְתָה הַנֶּפֶשׁ הַהִוא מִיִּשְׂרָאֵל *talis homo exstirpabitur ex Israele* Exod. 12, 15. 31, 14. Levit. 7, 25. etc.

Cum affixis נַפְשִׁי, נַפְשׁוֹ etc., plur. נְפָשׁוֹת Exod. 12, 4. Levit. 27, 2., in regim. נַפְשׁוֹת Gen. 36, 6. Ps. 72, 13., semel נְפָשִׁים Ezech. 13, 20. Cet. v. Carus *Psychol. d. Hebr.* p. 38 sqq.

נֹפֶת et נֶפֶת v. sub rad. נוּף.

נַפְתֻּחִים Gen. 10, 13. 1 Chron. 1, 11. Copticum *nephthos*, Νέφθυς (Plutarch. de Iside c. 38.) h. e. *extrema* ac *limitanea* Aegypti, quae mari alluuntur, in ipsa *Bilbeidis regione* v. Michaelis *Spicil. geogr. hebr.* P. I, p. 267. Jablonsk. Panth. aeg. 5, 3.

נָצָא *volavit, avolavit* Jer. 48, 9. Conf. נָצַץ.

נָצַב *posuit, statuit,* in Kal inusit., arab. نصب *perstitit firmus fixusque,* intransit. *erectus stetit,* transit. *erectum constituit,* adeoque *plantavit,* syr. ܢܨܒ *plantavit* et نصاب *radix, stemma;* affines etiam sunt radd. وصب et وظب, v. sub rad. יָצַב. — Niph. נִצַּב 1) *positus, collocatus est,* sq. עַל *praepositus, praefectus est* 1 Sam. 22, 9. Ruth. 2, 5., part. נִצָּב subst. *praefectus* 1 Reg. 4, 7. 5. 2 Chron. 8, 10. (graec. ἐφιστάμενος, ἐπιστάτης), שָׂרֵי הַנִּצָּבִים *principes praefectorum* 1 Reg 5, 30. 2) *stitit se, praesto fuit* Exod. 7, 15. 17, 9., sq. לְ pers. *alicui* Exod. 34, 2. 3) *stetit* Ps. 45, 10. Prov. 8, 2. Exod. 15, 8. 33, 21. Jes. 3, 13. 1 Sam. 1, 26.; *firmiter stetit* Ps. 119, 89. 39, 6. Zach. 11, 16. הַנִּצָּבָה לֹא יְכַלְכֵּל *non sustentat* (alimentis) *id quod stat* h. e. *valet* (opp. jacenti et ex morbo decumbenti). Sic Vulg. et Bochart. Sed Ben. Michaelis collato arab. نَصِبَ *lassus fuit, laboravit,* interpretatur: *non portat id, quod restitat* prae lassitudine ac loco movere se nequit. In easdem partes concessit nuper Rosenmueller. Verum prior explicatio praestat, utpote ab hebraica vocabuli significatione profluens. — Hiph. הִצִּיב *statuit, collocavit* Gen. 21, 29. 33, 20. Jer. 5, 26. Jos. 6, 26.; it. *erexit* 1 Sam. 15, 12. 1 Chron. 18, 3. Jer. 31, 21. 2 Sam. 18, 17. Ps. 78, 13. 2) *constituit, definivit* Deut. 32, 8. Ps. 74, 17. Prov. 15, 25. 3) 1 Sam. 13, 21. הַצִּיב הַדָּרְבָן *statuere stimulum* h. e. facere, ut stimulus denuo se quasi erigat i. e. acuere. Vulg. *stimulum corrigere.* — Hoph. הֻצַּב *positus, collocatus fuit, stetit* Gen. 28, 12., it. *plantatus est* Jud. 9, 6. De loco Nah. 2, 8. הֻצַּב גֻּלְּתָה הֹעֲלָתָה mirifice dissentiunt interpretes. Michaelis, cui Rosenmueller assentitur, ita vertit: licet *constitutus* sit, qui defendat urbem (licet magna vis militum adsit): tamen *captiva abducetur.* Sed haec ellipsis paullo durior nobis videtur; itaque cum

Lud. de Dieu explicabis: *constitutum, decretum est, captiva abducetur.* — Hithpah. v. sub rad. יצב.

נְצִיב m. gener. *positus, constitutus* s. *positum, constitutum* quid, hinc 1) *praesidium militum* alicubi *positum* sive *constitutum* 1 Sam. 10, 5. 13, 3. 4. 2 Sam. 8, 6. 14. 1 Chron. 11, 16. (نصيبون *praesidia militaria*). 2) *statua* Gen. 19, 26. (نَصْبَة *columna erecta*, نَصِيبَة *res erecta*, pec. *signum*). 3) *praefectus* 1 Reg. 4, 19.

נִצָּב m. *capulus* gladii Jud. 3, 22., ab *infigendo* dict., arab. نِصَاب *id.*

נִצְבָּא f. chald. *firmitas, durities* (ferri) Dan. 2, 41.

מַצָּב m., in regim. מַצַּב (et semel sic extra regimen 1 Sam. 14, 15.) *locus*, ubi *constituitur* vel *consistit* aliquid, vulgo *statio* Jos. 4, 3. 9., spec. a) *statio militum* 1 Sam. 14, 1. 4. 6. 11. 2 Sam. 23, 14., metonym. *praesidium* 1 Sam. 14, 15.; b) trop. *munus (locus)* alicujus, *Stelle* Jes. 22, 19.

מַצָּבָה f. *statio* militum 1 Sam. 14, 12.

מִצָּבָה f. *id.* Zach. 9, 8.

מַצֵּבָה f. *quidquid erectum stat, cippus* Gen. 28, 18. 22. Exod. 24, 4, *statua, simulacrum* (Dei) Mich. 5, 13. 1 Reg. 14, 23. Jer. 43, 13. Levit. 26, 1. Deut. 16, 22. In regim. מַצֶּבֶת 2 Reg. 3, 2., plur. מַצֵּבוֹת 2 Reg. 17, 10., in regim. מַצְּבוֹת 2 Reg. 10, 26. etc.

מַצֶּבֶת f. 1) *cippus* Gen. 35, 14. 20., *statua, monumentum* 2 Sam. 18, 18. 2) *stirps* Jes. 6, 13. a *plantando* dicta, نصاب *radix, stemma.*

צִיבָא (pro נְצִיבָה *planta?*) nom. propr. viri 2 Sam. 9, 2. 16, 1. cf. aeth. ተክል: *planta* v. Simonis Onom. p. 69.

נצג in Kal inusit., Hiph. הִצִּיג 1) *posuit, collocavit, statuit* Jer. 51, 34. Deut. 28, 56. Jud. 6, 37. 1 Sam. 5, 2. 2 Sam. 6, 17., *stitit* aliquem Hos. 2, 2 (5); trop. Am. 5, 15. הַצִּיגוּ בַשַּׁעַר מִשְׁפָּט *statuite in porta* (foro) *jus.* 2) in loco positum *reliquit* (*stehen lassen*) Gen. 33, 15. — Hoph. הֻצַּג *relinqui* Exod. 10, 24.

נָצָה. Tres radices distinguendae sunt: I) *rixatus, altercatus est* (arab. نصا *comam frontis prehendit*, et نصا *apprehendit aliquem comâ frontis*, in Conj. III. *prehendit capillos* al. *anticos* et ita *certavit* v. Schroeder. observatt. p. 180., chald. et syr. נְצָא *altercari*), in Kal inusit., Niph. נִצָּה *invicem rixari*, max. ita ut verbis verbera addantur Exod. 2, 13. 21, 22. 2 Sam. 14, 6., addito insuper יַחְדָּו Deut. 25, 11. Hiph. הִצָּה *rixatus, altercatus est, disceptavit* Num. 26, 9.; it. *certavit, pugnavit* Ps. 60, 2. — II) *vastatus, desolatus est* (conf. arab. نضا *exuit* vestem, *strinxit* gladium, *deleta fuit* tinctura etc. v. Michael.) Jer. 4, 7., ad quem loc. v. Rosenmueller. Niph. נִצָּה *id.* Jes. 37, 26. 2 Reg. 19, 25. — III) i. q. נָצָא *volavit*, v. נֹצָה.

נוֹצָה f. *penna avium* Ezech. 17, 3. 7. Job. 39, 13 (16). Aliud v. sub rad. יצא.

צִי *navis* v. sub rad. צוה.

מַצָּה f. *rixa, jurgium* Jes. 58, 4. Prov. 13, 10. 17, 19. Aliud vid. sub rad. מצץ.

מַצּוּת f. *id.*; אַנְשֵׁי מַצֻּתֶךָ i. e. *rixantes tecum* Jes. 41, 12.

נָצַח I) i. q. arab. نصح *pura, sincera fuit res*, aethiop. *purus, mundus fuit* (v. נֵצַח), syr. ܢܨܚ *pellucidus splendidus, illustris fuit, vicit, superavit* (eadem notionum copulatio passim occurrit: cf. זָכָה *purus fuit*, זכא *vicit*; טהר *purus fuit*, ظهر *vicit*); hinc Pih. נִצַּח *praefuit* 1 Chron. 23, 4. 2 Chron. 34, 12. Esr. 3, 8. 9.; part. מְנַצֵּחַ subst. *praefectus* 2 Chron. 2, 1. 17. 34, 13. Spec. *praeesse* dicuntur 1 Chron. 15, 21., qui reliquis cantum praeeunt, *praecinunt*. Hinc לַמְנַצֵּחַ, quod in 53 psalmorum titulis (Ps. 4. 5. 6. 8. etc.) et Habac. 3, 19. legitur, explicant: *praecentori*, all. *cantorum magistro*, v. Rosenmueller. Scholl. in Psalm. Proleg. p. 56 sqq. Certe Masorethae etiam pro participio habuerunt; nam si (ut nunc multi statuunt) infin. syr. iis visus fuisset (cf. Gesen. L. p. 315.), scripsissent haud dubie: לְמַנַּצֵּחַ. [נִצַּח Jer. 8, 5. v. infra].

II) i. q. arab. نضح et نصح *sparsit, conspersit*, aethiop. נזח *id.* Hinc oritur נֵצַח n. 2.

נְצַח chald. *vicit, superavit* v. hebr., Ithpahal part. מִתְנַצַּח *vincens, superans* sq. עַל pers. Dan. 6, 4.

נֵצַח et נֶצַח m. 1) a) *splendor* (puritas), *decor* 1 Chron. 29, 11. (syr. ܢܨܝܚܐ *illustris*); b) *sinceritas* (v. rad. arab.), *veritas* Hab. 1, 4. לָנֶצַח *veritati convenienter*; huc revocat Schultensius, consentiente Syro, etiam Prov. 21, 28. שֹׁמֵעַ לָנֶצַח (haec enim copulanda) *veritati aures praebens*; c) *fides, fiducia* Thren. 3, 18., hinc 1 Sam. 15, 29. Jova vocatur נֵצַח יִשְׂרָאֵל *fiducia Israelitarum*; d) *perpetuitas, aeternitas* (a *fido* ad perpetuum facilis transitus est), לָנֶצַח *in aeternum, in perpetuum* 2 Sam. 2, 26. Ps. 9, 7. 19. Job. 4, 20. Jes. 13, 20. Jer. 3, 5. 39., לְנֵצַח *id.* Jes. 34, 10., עַד נ׳ *usque in perpetuum* Job. 34, 36. Ps. 49, 20., etiam sine praefixo נֶצַח *perpetuo* Ps. 13, 2. 16, 11. Jer. 15, 18. Am. 1, 11.; plur. נְצָחִים *perpetuitates, aeternitates* Jes. 34, 10.; e) *perfectio, absolutio* (ut german. *lauter*), hinc לָנֶצַח *prorsus, omnino* Ps. 79, 5. 89, 47. et נֶצַח Ps. 13, 2.; unde מַשֻּׁאוֹת נֶצַח sunt *destructiones absolutissimae* Ps. 74, 3. — 2) *succus, humor, liquor*, qui *spargitur* Jes. 63, 3. 6.

נִצָּח, foem. נִצַּחַת *absolutus, perfectus* Jer. 8, 5. v. נֵצַח 1, e.

נָצַל *extraxit* (ut نصل; cognatum est نشل *extraxit* v. c. fuscina, et نثل *extraxit* cum tinnitu, v. c. sagittam ex pharetra), in Kal inusit., Niph. נִצַּל *ereptus, liberatus est, eripuit se, evasit* (e periculo) 2 Reg. 19, 11. Jes. 37, 10. Jer. 7, 10., sq. מִן Hab. 2, 9. Ps. 69, 15., sq. מִפְּנֵי pers. Jes. 20, 6. — Pih. נִצֵּל 1) *eripuit, liberavit* Ezech. 14, 14. 2) *rapuit, abstulit* 2 Chron. 20, 25., it. *diripuit, spoliavit* aliquem sq. acc. pers. Exod. 3, 22. 12, 36. — Hiph. הִצִּיל *eripuit* h. e. a) *liberavit* (e periculo) sq. מִן pers. Mich. 5, 5., sq. מִן rei Exod. 6, 6. 1 Sam. 17, 35. Ps. 22, 21., sq. מִיַּד Ezech. 13, 21. 23. Deut. 32, 39. Jud. 8, 34. Gen. 37, 22. Zach. 11, 6., sq. מִכַּף Jer. 38, 6.; absolute: *servavit* Ps. 7, 3. 50, 22. 1 Sam.

So. 8. Prov. 24, 11. Exod. 5, 23.; b) *ademit, abstulit* Gen. 31, 9., sq. מִן Gen. 31, 16. Ps. 119, 43. אַל תַּצֵּל מִפִּי דְבַר אֱמֶת *ne eripias, eximas ex ore meo verbum veritatis,* ne permittas, ut mihi unquam desit argumentum, quo me defendam, 2 Sam. 20, 6. וְהִצִּיל עֵינֵנוּ *et eripiat oculum nostrum* h. e. a conspectu nostro abeat. Ita Vulg. Sed LXX. καὶ σκιάσει τοὺς ὀφθαλμοὺς ἡμῶν, tanq. a צָלַל. — Hoph. part. מֻצָּל *extractus, ereptus* Am. 4, 11. Zach. 3, 2. — Hithpah. *eripuit sibi, spoliavit se* Exod. 33, 6.

נְצַל chald. *id.;* Aphel *eripuit* Dan. 3, 29. 6, 15. 28.

הַצָּלָה f. (verbale hiphil.) *ereptio, liberatio* Esth. 4, 14.

נָצַע v. יָצַע.

נָצַץ 1) *micuit, splenduit* (نضّ *id.*) Ezech. 1, 7. 2) *floruit* (cf. זהח) v. deriv. 3) *volavit* (cf. פרח *floruit,* chald. et syr. *volavit*); cogn. arab. نضّ. Inde est

נֵץ m. 1) *flos* Gen. 40, 10. (al. *gemma* vitis). 2) *accipiter* Levit. 11, 16. Deut. 14, 15. Job. 39, 26. sic dictus, quod *celerrime* fertur suo volatu (unde Homero ὤκιστος et ἐλαφρότατος πετεηνῶν, Hesiodo ὠκυπέτης vocatur). Arabs Job. l. c. نصص, Samaritanus in locis Pentat. נצצה et Jonathan בר נצצה.

נִצָּה f. *flos* Job. 15, 33. Jes. 18, 5.

נִצָּנִים m. *flores* Cant. 2, 12.

נִיצוֹץ v. sub rad. נוץ.

נָצַק v. יָצַק.

נָצַר I) complectitur duarum radicum arabb. نصر et نظر significationes, naturali vinculo inter se nexas, quae in verborum *observandi, tuendi, custodiendi* unoquoque paene omnes insunt (cf. supra נָטַר), itaque 1) *observavit, tuitus est, custodivit* oculis, speculandi caussa (*beobachten,* arab. نظر) Prov. 24, 14. נֹצֵר נַפְשְׁךָ *observans animum tuum;* in malam partem Job. 7, 20. נֹצֵר הָאָדָם *hominum observator,* speculator (*Belauerer*). Alibi: hostiliter *urbem* observare i. e. *obsessam tenere* Jes. 1, 8. Jer. 4, 16., sq. אֶל 2 Sam. 11, 16. (*hinsehen nach*). — 2) *custodivit, tuitus est* atque ita defendit (*bewachen, behüten,* arab. نصر) Job. 27, 28. Nah. 2, 2., hinc נֹצְרִים *custodes* 2 Reg. 17, 19., sq. מִן *custodire, defendere ab al.* Ps. 64, 2. 32, 7. 34, 14. 140, 2. Hinc a) summa cura alicui prospexit Deut. 32, 10. Jes. 42, 6. 49, 8. Ps. 31, 24. 22, 12 (de Jova homines tuente); b) incolumem, salvum praestitit aliquem Prov. 13, 6. 20, 28. coll. Jes. 49, 6. Ezech. 6, 12.; c) tenuit, retinuit, servavit aliquid Exod. 34, 7 (benignitatem), Prov. 3, 21. 4, 13.; d) cum, quae custodiuntur, ea saepe abscondita, occulta sunt: *abscondidit, occultavit* Jes. 48, 6., נְצוּרִים *loca abscondita,* speluncae Jes. 65, 4., ubi v. Gesen., אִשָּׁה נְצֻרַת לֵב *mulier tecta* animo h. e. astuta Prov. 7, 10. — 3) *observavit, custodivit* praecepta (*regulam custodire* dixit Quintil.) Deut. 33, 9. Ps. 105, 45. 119, 34. 115. 129. etc. Ps. 25, 10. Jes. 26, 2. — Infin. absol. נָצוֹר Nah. 2, 2., infin. constr. נְצֹר Prov. 2, 8. Imper. נִצְרָה Prov. 3, 21., cum ה parag. et dag. f. euphon. נִצְּרָה Ps. 141, 3.,

cum affixo et dagesch forti euphon. נְצֻרָהּ Prov. 4, 13., fut. אֶצֹּר Ps. 119, 69., cum affixis אֶצָּרְךָ Jes. 42, 6. אֶצְּרֶנָּה Jes. 27, 3., תִּצֹּר Jes. 26, 2. et תִּנְצֹר, cum affixo תִּנְצְרֵנִי Ps. 140, 2. 5., יִצֹּר cum affixo et Nun epenthet. יִצְּרֶנְהוּ Deut. 32, 10., foem. cum affixo et Nun epenthet. per dagesch forte inserto תִּצְּרֶךָּ Prov. 4, 6. et cum ה paragog. תִּנְצְרֶכָּה Prov. 2, 11., plur. יִצְּרוּ et יִנְצְרוּ, in pausa יִנְצֹרוּ Ps. 78, 7. Prov. 5, 2., cum affixo יִנְצְרֻהוּ Ps. 61, 8.

II) i. q. arab. نضر *nitore fulsit, pulcher fuit, viruit* (arbor). Inde est נֵצֶר, quod statim sequitur.

נֵצֶר m. *surculus* Jes. 14, 19. 60, 21., trop. Jes. 11, 1. Dan. 11, 7. Cf. צֶמַח.

נָצִיר m, plur. נְצִירִים *servati*, in regim. נְצִירֵי sec. Cthib Jes. 49, 6., sed Kri habet נְצוּרֵי part. Pahul.

נָצַת vid. יצת.

נָקִיא hebr. et נְקֵא chald. vid. infra sub rad. נקה.

נָקַב 1) *foravit, terebravit* 2 Reg. 12, 10. (foramen); sq. acc. *perforavit, perfodit* (arab. نقب syr. chald. *id.*) 2 Reg. 18, 21. Jes. 36, 6. Job. 40, 26. Hab. 3, 15. 2) metaph. *decrevit, definivit* (quemadmodum *secandi caedendique* verba eodem modo transferuntur) Gen. 30, 28; it. *discrevit, distinxit,* distincte *pronunciavit* Jes. 62, 2.; hinc נְקֻבִים Am. 6, 1. *distincti* vel *nominati* (v. Niph.) h. e. *proceres, nobiles* (arab. نقيب *dux, princeps*). 3) *maledixit* (conviciis *proscidit, carpsit*) Num. 23, 8. 25. Job. 3, 8. 5, 3. Prov. 11, 26. Huc spectat etiam Levit. 24, 16. נֹקֵב שֵׁם־יְהוָה מוֹת יוּמָת *maledicens nomini Jovae moriendo morietur.* Sed Judaei cum נקב *pronunciandi* sensu (v. Jes. 62, 2.) caperent, factum est, ut antiqua religione a pronunciando nomine יְהוָה prorsus sese abstinerent. Ceterum cf. קבב. Infin. c. affixo נָקְבוֹ Levit. 24, 16., imp. cum ה paragog. נָקְבָה Gen. 30, 28., fut. f. c. affixo תִּקָּבֶנּוּ Num. 23, 25. — Niph. נִקַּב, *distinctus,* expresse *nominatus est* Num. 1, 17. 1 Chron. 12, 31. Esr. 8, 20. Vid. Kallius ad *Proverbia Arab.* p. 49.

נֶקֶב m. 1) Ezech. 28, 13. Vulgo *fistula,* a *perforando,* ut synonymum חָלִיל, quia et intus *perforata* est, et plura insuper in latere habet *foramina.* Sed hoc est Rabbinorum commentum. Praestat cum Hieronymo *alam* gemmarum h. e. *cavitatem,* in qua infixae sunt gemmae, interpretari, id quod contextui longe accommodatius est v. Rosenmueller. 2) הַנֶּקֶב nom. urbis Naphthaliticae Jos. 19, 33.

נְקֵבָה f. *foemina* (propr. *perforata,* a *membro genitali* distinctionis causa sic dicta, conf. זָכָר) sive hominis Gen. 1, 27. 5, 2. Num. 5, 3. Deut. 4, 16. etc. sive bruti Gen. 6, 19. Levit. 3, 1. 6. 4, 28. 32. etc.

קֵבָה, unde c. affixo קֳבָתָהּ Num. 25, 8., f. (pro נְקֵבָה) *vulva, foramen genitale.* Lxx. μήτρα Vulg. *loca genitalia.* Al. *anus* (ut talm. נְקוּבָה). Conferunt nonnulli قُبّ *quod inter duas coxas, duas nates est* et قُبّ *coccyx, extremitas et prominentia inter duas nates,* v. Rosenmueller. ad h. l.

מַקֶּבֶת f. *malleus*, plur. מַקָּבוֹת 1 Reg. 6, 7. Jes. 44, 12. Jer. 10, 4.

מַקֶּבֶת f. 1) *id.* Jud. 4, 21. 2) *locus perfossus, foramen, caverna* Jes. 51, 1.

נָקַד 1) *punctis signavit*, apud Talmud. *pupugit* (vicin. نقط *punctis insignivit rem*) v. נָקֹד, נְקֻדָּה, נִקֻּדִים; 2) arab. نقد *selegit*, unde (v. Bochartus in *Hieroz.* P. I, p. 441 sq.) نَقَد *ovis* aut *caprae genus deforme* et *brevipes*, sed pilis aut lanis mollibus, quae magni aestimantur; v. infra נֹקֵד.

נָקֹד m., נְקֻדָּה f. *punctatus* Gen. 30, 32. 33. 35., plur. נְקֻדִּים Gen. 30, 39. 31, 5. 10. 12.

נְקֻדָּה f. *punctum, stigma*, quo scil. quid ornatus causa *distinctum est* Cant. 1, 11.

נִקֻּד m. 1) Jos. 9, 5. 12. *panis mucidus* s. mucore, tanquam punctis variis, notatus et distinctus. Ita Lxx. et Theodot. Vulg. *in frusta comminutus.* 2) species placentarum 1 Reg. 14, 3. Hillero in *Hierophyt.* P. II, p. 175. *panis maculis notatus*, quas praebuerint inspersa sesami, papaveris vel melanthii semina; variis enim seminibus sparsos olim panes memorat Plinius L. V. c. 25. et 30. et hodienum spargi apud orientales testatur Angelus a S. Josepho in *Gazophylac. Pers.* p. 250.

נֹקֵד m. propr. *ovium pastor* (arab. نقاد) v. rad. n. 2., deinde gener. *pastor* Am. 1, 1.; sed 2 Reg. 3, 4. *pecuarius, dominus pecorum*, ut recte interpretatur Chald.

מַקֵּדָה (*locus pecuariorum?*) nom. propr. oppidi in agris Jud. Jos. 10, 10. 12, 16. 15, 41., *Μακέδ* 1 Macc. 5, 26. 36.

נָקָה gener. *purus fuit* (arab. نقا et نقى *id.*), in Kal non occurrit, nisi infin. absol. נָקֹה Jer. 49, 12. v. sub Niph. — Niph. נִקָּה 1) *purus* h. e. trop. *insons, culpa vacuus* (sceleris purus) *fuit* Num. 5, 28., sq. מִן rei Ps. 19, 14. נִקֵּיתִי מִפֶּשַׁע רָב *gravi culpa vacuus ero, vacabo*, Num. 5, 31., sq. מִן pers. Jud. 15, 3. נִקֵּיתִי מִפְּלִשְׁתִּים Vulg. *non erit culpa in me contra Philistaeos* (propr. si res spectatur *a* parte Phil.). 2) *impunitus fuit, poenâ vacavit* Jer. 49, 12. Exod. 21, 19. Num. 5, 19. 11, 21. 3) *vacuus* (nudus) *fuit* (de oppido vastato) Jes. 3, 26.; trop. a) de hominibus, qui *delentur, exstirpantur* Zach. 5, 3., ubi tamen v. Rosenmueller.; b) angustiore sensu: *immunis fuit* ab aliquo officio Gen. 24, 8. 41. — Pih. נִקָּה purum declaravit h. e. a) *insontem declaravit* Job. 9, 28., sq. מִן culpae Ps. 19, 13. Job. 10, 14.; b) *poenâ vacuum declaravit* vel aliquem Exod. 20, 7. Num. 14, 18. Jer. 30, 11. 46, 28. vel aliquod crimen, hinc *condonavit* Exod. 34, 7. Joel. 4, 21. — Infin. absol. נַקֵּה Exod. 34, 7., fut. c. affixo et Nun epenth. אֲנַקֶּךָּ Jer. 30, 11.

נְקָא chald. *purus fuit*, unde part. Pehil נְקֵא *purus* (sensu physico) Dan. 7, 9.

נָקִי (semel נָקִיא Joël. 4, 19. et sec. Ctbib Jon. 1, 14.) 1) *vacuus culpâ, crimine* i. e. *insons* Exod. 21, 28. Deut. 19, 10. 1 Sam. 19, 5.,

sq. מִן 2 Sam. 3, 28. etc. 2) *vacuus officio* i. e. *liber* et *immunis* Gen. 24, 41. Jos. 2, 17. 20. 1 Reg. 15, 22., spec. *immunis a militia* Deut. 24, 5. — Plur. נְקִיִּם Gen. 44, 10. Num. 32, 22. Jos. 2, 17. 19. 20.

נִקָּיוֹן m. 1) *vacuitas, puritas* Am. 4, 6., ubi *puritas dentium* i. e. fames, ut recte explicuit Hieron. — 2) *innocentia* Ps. 26, 6. 73, 13. Hos. 8, 5. — In regim. emisso dagesch forti נִקְיוֹן Gen. 20, 5.

מְנַקִּית f., plur. מְנַקִּיּוֹת (verbale pihel.) Exod. 25, 29. 37, 16. Num. 4, 7. Jer. 52, 19. vulgo *scopulae*, quibus *purgatur*. Sed Exod. 37, 16. a) accensentur vasibus mensae; b) dicitur illis *libari*; c) dicuntur factae esse *ex auro puro*. Rectius igitur alii intelligunt *pateras, libatoria*; nam etiam syr. ܡܢܩܝܬܐ est *patera, libatorium*, et Pahel ܢܰܩܺܝ *sacrificavit, libavit* (q. d. *sacrificio* vel *libamine purificavit* sive *expiavit*).

נָקַח vid. supra לָקַח.

נָקַט *fastidivit, fastidio habuit*, ut chald., alias קוּט Job. 10, 1.

נקל, מַקֵּל vid. sub rad. מקל.

נָקַם 1) *ultus est, vindicavit* (نقم *iratus fuit, objurgavit*, fut. A. *punivit, poenam cepit*, in Conj. VIII. *poenam, vindictam sumsit*, chald. *ultus est*, syr. ܐܬܢܩܡ *id.*) aliquid sq. acc. Deut. 32, 42., sq. עַל Ps. 99, 8., aliquem 1 Sam. 24, 13. נְקָמַנִי יְהוָה מִמֶּךָּ *vindicabit me Jova a te.* — 2) *vindicavit* se vel aliquem *ab aliquo, ultionem petiit, exegit* ab aliquo sq. לְ pers. Nah. 1, 2., sq. מִן 1 Sam. 24, 13., sq. acc. Jos. 10, 13. Passim legitur נָקַם נְקָמָה aut נָקַם נָקָם vel absolute Ezech. 24, 8., vel sq. genit. rei Levit. 26, 25. נֹקֶמֶת נְקַם בְּרִית *ulciscens foedus* (violatum), vel sq. לְ pers. Ezech. 25, 12. aut מֵאֵת pers. Num. 31, 2. נְקֹם נִקְמַת יִשְׂרָאֵל מֵאֵת הַמִּדְיָנִים *vindicare Israelitas a Midianitis.* — Inf. constr. et imp. נְקֹם, fut. יִקֹּם Levit. 19, 18.

Niph. נִקַּם *ultus est se, vindictam sibi sumsit* Exod. 21, 20., sq. מִן pers. 1 Sam. 14, 25. Jer. 16, 15. Jes. 1, 24. Esth. 8, 13., sq. בְּ 1 Sam. 18, 25. Jer. 50, 15., sq. dupl. מִן Jud. 16, 28. אִנָּקְמָה נְקַם־אַחַת מִשְּׁתֵי עֵינַי מִפְּלִשְׁתִּים *ultionem hanc unam sumam a Philistaeis propter ambos oculos meos* sc. effossos. — Pih. נִקֵּם 2 Reg. 9, 7. נִקַּמְתִּי דְּמֵי עֲבָדַי --- מִיַּד אִיזָבֶל *ulciscar caedem ministrorum meorum ab Isabele*, Jer. 51, 36. נִקַּמְתִּי אֶת־נִקְמָתֵךְ *ulciscar te.* — Hoph. הֻקַּם *vindicari* Gen. 4, 15. 24. Exod. 21, 21. — Hithpah. *se studiose ultus est* Jer. 5, 9. 29. 9, 8., partic. מִתְנַקֵּם *vindictae cupidus, studiosus* Ps. 8, 3. (ubi v. de Wettius) 44, 7.

נָקָם m. et נְקָמָה f. 1) *ultio, vindicta* (نَقِمَة *immanis crudelitas*) Deut. 32, 35. Ps. 94, 1. Prov. 6, 34. Jes. 35, 4., נִקְמַת יְהוָה *ultio Jovae* h. e. quam Jova sumit, exigit; alibi genit. *objective* dic. נִקְמַת דָּם *ultio caedis* h. e. propter caedem sumenda Ps. 79, 10. Jer. 50, 28.; *ultionem petere, sumere* est נָקַם נָקָם (v. sub rad.) vel עָשָׂה נ׳ Ps. 149, 7. Ezech. 25, 17. vel לָקַח נ׳ Jes. 47, 3. Jer. 20, 10. vel הֵשִׁיב נ׳ Deut. 32, 41. 43., semel עָשָׂה בִנְקָמָה Ezech. 25, 15., nec magnopere differt נָתַן נִקְמָתוֹ בְּ Num. 31, 3. Ezech. 25, 14.; *ultionem concedere* est: נָתַן נְקָמוֹת לְ

Ps. 18, 48. 2 Sam. 22, 48. — 2) *vindictae cupido, ulciscendi libido* Thren. 3, 60. (al. *crudelitas* ex Arab.).

נָקַע *abruptus, avulsus est* (alias fere יקע) Ezech. 23, 18. 22. 28. Fut. v. sub rad. יקע.

נָקַף duplex radix: I) نقف *percussit* gravissimo ictu, hasta, fuste *caput, perfregitque* ita, ut cerebrum excideret v. Schultens. in *Origg.* lib. 2. c. 12. et in *Vind.* p. 124 sq. Hinc Pih. נִקֵּף a) *cecidit, concidit* Jes. 10, 34 (fruticeta); b) *consumsit* Job. 19, 26. (نقيف *exesus* a teredine caudex truncusve palmae). — II) *in orbem ivit, circuivit* (fortasse haec *circumeundi* notio lucem lucrari potest a syr. ܢܩܦ et sam. נקף *adhaesit, cohaesit*, ut est in circulo circumeunte) Jes. 29, 1. חַגִּים יִנְקֹפוּ *in orbem eant*, cursum suum quasi conficiant *festa*. Ita post Vitringam Rosenmuellerus et Gesenius. Hiph. הִקִּיף 1) *in orbem ivit, rediit* (cursum confecit) tempus Job. 1, 5. 2) *circuivit, ambivit*, unde הַקִּיף Jos. 6, 3. et הַקֵּף Jos. 6, 11. *circumeundo* h. e. *circum*; Levit. 19, 27. לֹא תַקִּפוּ פְּאַת רֹאשְׁכֶם *ne circumeatis* tondendo *extremitatem capitis vestri* h. e. ne extremos capillos in orbem desecetis, circumcidatis, ubi v. Rosenmueller. 3) *circumdedit* sq. acc. Jes. 15, 8. Ps. 22, 17. 48, 13. 1 Reg. 7, 24., sq. עַל 2 Reg. 11, 8. Ps. 18, 8. 17, 9., sq. acc. rei et עַל pers. Job. 19, 6. *reti aliquem circumdare* h. e. rete alicui injicere. — Fut. c. vau conv. וַיַּקַּף Thren. 3, 5. (v. Gesen. L. p. 322., ubi perperam docetur, hanc flexuram in pausa tantummodo legi).

נֹקֶף m. *percussio* (arboris), quae fit fuste, ut fructus decidant: *decussio* Jes. 17, 6. 24, 12.

נִקְפָּה f. *funiculus* Jes. 3, 24. תַּחַת חֲגוֹרָה נִקְפָּה Vulg. *pro zona funiculus*. Dic. ita, quod corpus *circumdat*, cingit. Aliorum conjecturas v. ap. Rosenmueller. et Gesen. Accedit Bernsteinii (*im n. krit. Journ. d. Theol.* II, p. 80.), quae annon reliquis praestet, ambigi potest.

נָקַץ v. יָקַץ.

נָקַק rad. Hebr. inusit, Sam. i. q. נקב *perforavit* v. Gesen. Carm. Sam. p. 88. Inde oritur

נָקִיק m. *fissura* (petrae), *cavitas* Jer. 13, 4. Plur. נְקִיקִים Jes. 7, 19. Jer. 16, 16.

נָקַר *fodit, effodit* (نقر *excavavit, cavando sculpsit, perfodit rostro, perforavit*) 1 Sam. 11, 2. בִּנְקוֹר לָכֶם כָּל־עֵין יָמִין *effodiendo vobis omnibus oculos dextros* (cf. aethiop. ነቀረ: *effossus fuit* oculus), Prov. 30, 17. יִקְּרוּהָ עֹרְבֵי נַחַל *effodient* eum (oculum) *corvi torrentis*. — Pih. נִקֵּר *id.* Num. 16, 14. Jud. 16, 21. it. *perfodit, perforavit* Job. 30, 17. לַיְלָה עֲצָמַי נִקַּר *nox perfodit ossa mea* (de acutissimo dolore). — Pyh. נֻקַּר Jes. 51, 1. *respicite ad cisternam, unde effossi estis* h. e. ad gentis vestrae conditores.

נְקָרָה f. *perfossio, fissura* Exod. 33, 22. Jes. 2, 21. (arab. نقرة *caverna*, seu potius *cavitas parva* et *rotundior*.

נָקַשׁ propr. *tendiculâ* sive *laqueo* posito *insidiatus est*, ut faciunt aucupes, deinde gener. *insidias struxit, insidiatus est* (al. יקשׁ et קושׁ), sq. בְּ Ps. 9, 17. בְּפֹעַל כַּפָּיו נוֹקֵשׁ רָשָׁע *impius suo ipsius operi (sibimetipsi) insidias struit.* Perperam alii intrans. vertunt, vel (quae est Rosenmuelleri et de Wettii sententia) נוֹקֵשׁ pro praet. Niph. verbi יקשׁ accipiunt. Niph. *illaqueatus, irretitus est* Deut. 12, 30. — Pih. *illaqueavit* Ps. 38, 13., hinc laqueo injecto *cepit, abstulit* Ps. 109, 11. יְנַקֵּשׁ נוֹשֶׁה לְכָל־אֲשֶׁר לוֹ *laqueos injiciat foenerator omnibus, quae ipsi* (hosti meo) *sunt* i. e. omnia ad se rapiat. — Hithpah. *insidiatus est* sq. בְּ 1 Sam. 28, 9.

נְקַשׁ chald. *collisit* (syr. ܢܩܫ *pulsavit, collisit*, arab. نقش *id.*) Dan. 5, 6.

נֵר v. sub rad. נור.

נֵרְגַל 2 Reg. 17, 30. Cuthaeorum Deus, fortasse *Mars planeta* coll. نيرب *securis, hasta* v. Norberg. Onomastic. p. 105 sqq. et *theol. Nachricht.* 1806. p. 11. Aliorum commenta collegerunt Selden. de diis Syr. 2, 8. et Wichmannshausen. in Diss. de Nergal Cuthaeor. idolo. Viteb. 1707. 4.

נֵרְגַל שַׁרְאֶצֶר v. sub lit. שׁ.

נִרְגָּן m. *susurro, susurrator* Prov. 16, 28. 26, 20. coll. نَرْجٌ *id.* et نَيْرَجَةٌ *sycophantia.*

נֵרְדְּ m. *nardus, spica Indica* Cant. 4, 14., arab. نَارِدٌ. Cum affixo נִרְדִּי Cant. 1, 12., plur. נְרָדִים Cant. 4, 13. Conf. Celsii *Hierob.* P. 2, p. 1 sqq. Wineri Lex. bibl. II, p. 473. Videtur esse peregrinum voc. cf. Ewald. Grammat. p. 168.

נָשָׁא I) in Kal inusit., Hiph. הִשִּׁיא *decepit, imposuit* (alicui), sq. acc. Jer. 37, 9. Jes. 37, 9. Obad. 7., sq. לְ Jer. 4, 10. 29, 8. 2 Reg. 18, 29., sq. עַל praegn. יַשִּׁי מָוֶת עָלֵימוֹ (pro יַשִּׁיא) *decipiat* et obruat *eos mors* h. e. subito opprimat Ps. 55, 16. (sed Cthib pro יַשִּׁי מָוֶת habet יַשִּׁימָוֶת). Significatio *decipiendi* certa est, sed unde ducta sit, non liquet. Possis tamen repetere a rad. נָשָׁה (permutat. litt. א et ה) *oblitus est*, unde Hiph. *oblivisci fecit* vel *oblivione delevit, ut aliquis deciperetur.* Sic ܛܘܥܝܝܐ *error* a ܛܥܐ *oblitus est*, v. Michaelis in *Suppl.* p. 1687. 2) *ad nequitiam adduxit, corrupit* Jer. 49, 16. Gen. 3, 13. — Niph. *deceptus est* Jes. 19, 13.

II) i. q. נָשָׁה *mutuo accepit, mutuum dedit* v. sub נשׁה.

מַשָּׁאוֹן m. *deceptio, fraus, dolus* Prov. 26, 26. Lxx. δόλος.

מַשּׁוּאָה vid. sub rad. שׁאה.

נָשָׂא 1) sustulit, *extulit, elevavit* Gen. 7, 17. 21, 18. 29, 1. Jud. 9, 48. 2 Sam. 2, 32. 1 Reg. 8, 3. al. Exod. 10, 19. *ventus sustulit locustas*, Ezech. 3, 12. 14.; intrans. *se extulit* Ps. 89, 10 (de fluctibus maris), Nah. 1, 5. Job. 6, 2. Sed transit. ille verbi usus hos potissimum modos habet: a) נָשָׂא עֵינָיו *oculos tollere, elevare* dicitur, quae est orientalium

in ejusmodi rebus verbositas (v. קום), is, qui aliquid animadvertit, conspicatur Gen. 13, 10. 18, 2. 22, 4. 24, 63. 31, 10. 33, 1. al. (sq. verbo ראה), spec. vero sq. אֶל *oculos ad aliquem tollere* eorum est, qui fiduciam in aliquo ponunt Ps. 123, 1. vel animum ad aliquem adjiciunt, ut Gen 39, 7. וַתִּשָּׂא אֵשֶׁת אֲדֹנָיו אֶת־עֵינֶיהָ אֶל־יוֹסֵף *sie warf die Augen auf ihn* h. e. amore ejus capta est, Ezech. 18, 12. אֶל־הַגִּלּוּלִים נָשָׂא עֵינָיו h. e. deos commentitios sectatus est, coluit, 33, 25. Similia v. sub e.; b) נָשָׂא פָנִים *vultum tollere* Job. 11, 15. de eo, qui honeste factorum sibi conscius hilari et confidenti animo est; sq. אֶל vultum *tollere, prospicere ad, intueri in al.* 2 Reg. 9, 32., trop. de hominibus, qui fiducia alicujus pleni sunt 2 Sam. 2, 22. Job. 22, 26. et de Deo, qui homines gratiose *respicit,* iis propitium se exhibet Num. 6, 26. coll. Ps. 4, 7. De formula נָשָׂא פְּנֵי פ׳ v. infra 2. b.; c) נָשָׂא יָד vel כַּף *tollere manum* est vel *jurantis* Gen. 14, 22. Exod. 6, 8. Deut. 32, 40. Ezech. 47, 14. Dan. 12, 7. vel *precantis* et *benedicentis* (ut sacerdotis) Ps. 28, 2. 63, 5. 134, 2. Thren. 3, 41. vel *poenas sumturi* Ps. 10, 12. vel *vim illaturi* 2 Sam. 20, 21. vel denique nutu *imperantis* Jes. 49, 22.; d) נָשָׂא קוֹל *tollere vocem* est *claram vocem edere* Gen. 27, 38. Jud. 2, 4 (de plorantibus), Jes. 24, 14 (de jubilantibus), Ps. 93, 2 (de fremitu maris), it. omisso voc. קוֹל Num. 14, 1. Jes. 3, 7.; hinc נָשָׂא est *proferre aliquid voce,* ut nomen, convicia etc. Deut. 5, 11. Exod. 20, 7. 23, 1. Num. 23, 7. 18. 24, 3. Ps. 15, 3. Job 21, 12.; e) נָשָׂא נֶפֶשׁ *tollere animum ad Deum* est *Deum* ejusque *gratiam* et *auxilium* anxie *desiderare* Thren. 3, 41. Ps. 25, 1. 86, 4. 143, 8. et simpliciter *attollere animum* ad aliquid, est *cupere, animo ferri* ad aliquid Deut. 24, 15. Ps. 24, 4. Prov. 19, 18. Jer. 22, 27. Hos. 4, 8.; f) נָשָׂא רֹאשׁ *elevare, extollere caput* pr. eorum est, qui sunt erecti animi et fiducia pleni Job. 10, 15. Zach. 2, 4., deinde vero translate sign. *robur assumere, invalescere, opibus crescere* Jud. 8, 28. Ps. 83, 3. atque hinc explicanda phrasis: *caput alic. tollere* h. e. dignitati restituere Gen. 40, 13 20. cf. 2 Reg. 25, 27.; g) *tollit aliquem* cor, *animus suus* i. e. effert se quis, magnos spiritus sumit 2 Chron. 25, 19. 2 Reg. 14, 10.; vel incitat aliquem animus, proclivem reddit Exod. 35, 21. v. sub voc. קֶרֶן. — Sq. עַל vel בְּ praegnanter dicitur: *elevavit* et *imposuit* Levit. 22, 9. נָשָׂא עָלָיו חֵטְא imposuit sibi peccatum h. e. *culpam contraxit,* 2 Chron. 6, 22. נָשָׂא בוֹ אָלָה *imposuit ei jusjurandum* h. e. adegit ad jusjur.

2) cepit, sumsit Gen. 27, 3. שָׂא־נָא כֵלֶיךָ *sume quaeso arma tua,* Jon. 1, 12. שָׂאוּנִי וַהֲטִילֻנִי אֶל־הַיָּם *capite me et projicite in mare,* 2 Reg. 2, 16. 7, 8. 9, 25. 26. Ps. 116, 13. Am. 6, 10.; deinde etiam de iis, quae manibus non tolluntur, ita ut נָשָׂא non sit nisi: *cepit, accepit* Gen. 45, 19. Ps. 24, 5. Eccles. 5, 18. Accedunt hae formulae: a) נָשָׂא אִשָּׁה *uxorem* capere h. e. *ducere* Jud. 21, 23. Ruth. 1, 4. 2 Chron. 13, 21. Esr. 10, 44. add. Esr. 9, 2. נָשְׂאוּ מִבְּנֹתֵיהֶם לָהֶם *duxerunt sibi uxores e filiabus eorum,* 9, 12. Neh. 13, 25. (hinc ap. Talm. נשואין *nuptiae*); b) נָשָׂא פְּנֵי פ׳ *alicujus faciem* h. e. aliquem benigne *excipere, propitium ei esse, bene cupere* Gen. 32, 21. Mal. 1, 8. 9. Thren. 4, 16. Job. 42, 8., hinc נְשׂוּא פָנִים 2 Reg. 5, 1. *vir magna* ap. alios *gratia,* auctoritate *florens.* Sed persaepe in malam partem dicitur: *alicui temere favere,* partium scilicet studio ductum Levit. 19, 15. Deut. 10, 17. 2 Chron. 19, 7. Job. 34, 9. Mal. 2, 9., ubi v. Rosenmueller. (πρόσωπον λαμβάνειν

in N. T.). Semel de re Prov. 6, 35. לֹא יִשָּׂא פְּנֵי כָל־כֹּפֶר *non habebit pretii rationem*; c) נָשָׂא רֹאשׁ *capere* h. e. *subducere, inire summam* Num. 4, 22. נָשֹׂא אֶת־רֹאשׁ בְּנֵי גֵרְשׁוֹן *subducito summam filiorum Gersonis*, 26, 2. 31, 26. 49.; נָשָׂא מִסְפָּר *id.* Num. 3, 40.

3) portavit Exod. 12, 34. 25, 27. 37, 14. Jer. 10, 5. Num. 1, 50., sq. בְּ *(an etwas tragen)* Neh. 4, 11., *gestavit* Deut. 1, 31. Jes. 46, 13. (infantem), 1 Sam. 2, 28. 2 Sam. 13, 18. 1 Chron. 13, 24. 2 Chron. 14, 7. (tunicam, clypeum), *tulit* i. e. vel *toleravit* Mich. 7, 9. 2 Reg. 18, 14. Prov. 18, 14. Jes. 1, 14. 53, 4. vel *cepit (fassen)* Gen. 13, 6. 36, 7. (de terra hominum numerum non capiente). Praeterea has form. adde: α) נָשָׂא פְּרִי *fructus ferre* Ezech. 17, 8. Ps. 126, 6. Hagg. 2, 20. coll. Job. 40, 20. Ps. 72, 3.; β) נָשָׂא חֶרְפָּה *ignominiam ferre, sustinere* Ps. 69, 8. Ezech. 16, 52. 44, 23.; γ) עָוֹן vel חֵטְא נ׳ *ferre peccatum* h. e. peccati poenas luere Levit. 24, 15. Num. 5, 31. 14, 34. Jes. 53, 12. Exod. 28, 38. Ezech. 4, 5. 14, 10. al., it. נ׳ בַּעֲוֹן Ezech. 18, 20.; נָשָׂא זְנוּת *scortationis poenam luere* Num. 14, 33., נָשָׂא זִמָּה *sceleris poenam luere* Ezech. 23, 35. Hinc Job. 34, 31. נָשָׂאתִי est *lui* poenas peccatorum meorum. — Passim ex orationis contextu est: *apportavit* 1 Sam. 4, 4., *attulit* Exod. 10, 13., נָשָׂא מִנְחָה *dona afferre, offerre* 1 Chron. 16, 29. 18, 2. Ps. 96, 8.

4) abstulit, sustulit e medio *(wegnehmen)* 1 Reg. 15, 22. Dan. 1, 16. Ezech. 29, 19. 28, 13. Cant. 5, 7., sq. בְּ est *partem rei auferre* Job. 7, 13. Eccles. 5, 14.; spec. α) נָשָׂא נֶפֶשׁ *vitam auferre, eripere* 2 Sam. 14, 14., hinc *auferre aliquem* i. e. perdere Job. 32, 22.; β) נָשָׂא עֲוֹן פ׳ *alicujus culpam auferre* i. e. ubi de sacerdote dicitur: *expiare aliquem* Levit. 10, 17., ubi de Deo: *peccata condonare* Exod. 34, 7. Num. 14, 18. Ps. 85, 3., sq. dat. pers. Exod. 10, 17. Num. 14, 19. Ps. 25, 18. 32, 5., hinc נָשָׂא לְ (omisso voc. עָוֹן) *veniam dare, parcere alicui* Gen. 18, 24. 26. Ps. 99, 8., נְשֻׂא עָוֹן is cui peccata condonata sunt, *veniam peccatorum nactus* Jes. 33, 24., נְשׂוּי פֶּשַׁע Ps. 32, 1. *id.*

Praet. foem. cum affixo נְשָׂאַתְנִי Ezech. 3, 14., 2. p. cum ה parag. נָשָׂאתָה Num. 14, 19., foem. cum affixo נְשָׂאתִים Ezech. 16, 58., plur. נָשְׂאוּ et petita forma a quiescentibus tertia radicali ה vel ex syriasmo נָשׂוּ Ezech. 39, 20. Part. praes. נֹשֵׂא, foem. נֹשֵׂאת (pro נֹשֵׂאת per crasin) Esth. 2, 15. et נֹשֵׂאת (per chaldaismum vid. simile in בֹּנָא) 1 Reg. 10, 22., plur. נֹשְׂאוֹת Gen. 45, 23. 2 Chron. 9, 21., part. Pahul נָשׂוּא Ps. 139, 20., in regim. נְשׂוּא et נְשָׂא 2 Reg. 5, 1. nec non נְשׂוּי Ps. 32, 1. (petita forma a quiescentibus tertia radicali ה). Infin. absol. נָשׂוֹא Jer. 10, 5. Hos. 1, 6., constr. נְשֹׂא Jes. 1, 14. (cum affixo נְשֹׂאִי Ps. 28, 2.), defective שֹׂא Ps. 89, 10., cum term. foem. שְׂאֵת (per crasin pro שְׂאֵת) Gen. 36, 7. Jud. 8, 28. et שְׂאֵת (quod chaldaismo tribuendum) Gen. 44, 1. Prov. 18, 5. etc. (aliud vid. inter Nomina). Imper. נְשָׂא Ps. 10, 12. et נְסָה Ps. 4, 7., per aphaeresin שָׂא Gen. 27, 3. Num. 3, 40., fut. יִשָּׂא, plur. יִשְׂאוּ (omisso dagesch) Exod. 28, 43. Levit. 22, 9., sed in pausa יִשָּׂאוּ Levit. 20, 19. 20. et cum affixo יִשָּׂאֻהוּ Jes. 46, 7. cum Nun parag. et cum affixo יִשָּׂאוּנְךָ Ps. 91, 12., f. תִּשֶּׂאנָה Ruth. 1, 9. et insuper cum Jod ex forma quiesc. tertia ה, תִּשֶּׂאינָה Ezech. 23, 49. et sine א, תִּשֶּׂנָה Ruth. 1, 14. Zach. 5, 9.

Niph. נִשָּׂא 1) *elatus, exaltatus est* Jes. 52, 13. 40, 4., part. נִשָּׂא

elatus Jes. 2, 2. 6, 1. 30, 25. 2) *se extulit* Ezech. 1, 19., *surrexit* hostiliter Ps. 7, 7. 94, 2. Jes. 33, 10. 3) *portatus est* Exod. 25, 28. Jer. 10, 5., *apportatus, allatus est* Jes. 49, 22., *deportatus, abductus est* 2 Reg. 20, 17. — Part. foem. נִשֵּׂאת (pro נִשֵּׂאָה) Zach. 5, 7., fut. plur. c. א parag. יִנָּשׂוּא Jer. 10, 5. — Pih. נִשֵּׂא et נַשֵּׂא 1) *extulit, exaltavit* (h. e. *auxit* imperium) 2 Sam. 5, 12., נִ׳ נֶפֶשׁ sq. לְ *animum tollere* i. e. vehementer desiderare aliquid Jer. 22, 27. 44, 14. 2) *sublevavit, adiuvit* Ps. 28, 9. Esth. 9, 3. Esr. 8, 36. 1 Reg. 9, 11. נִשֵּׂא אֶת־שְׁלֹמֹה בַּעֲצֵי אֲרָזִים *sublevavit Salomonem lignis cedrinis.* 3) *portavit* Jes. 63, 9., it. *attulit, obtulit* 2 Sam. 19, 43. נִשֵּׂא נִשֵּׂאת לְ *dona offerre alicui.* 4) *abstulit,* sustulit Am. 4, 2. — Hiph. הִשִּׂיא 1) *ferre fecit,* ferendum *imposuit* (peccatum) Levit. 22, 16. 2) 2 Sam. 17, 13. הִשִּׂיא אֶל־הָעִיר חֲבָלִים *attulit* h. e. injecit, immisit *urbi funes.* — Hithpah. הִתְנַשֵּׂא et הִנַּשֵּׂא (Num. 24, 7. Dan. 11, 14. 2 Chron. 32, 23.) 1) *extulit se, surrexit* studiose, potenter 1 Reg. 1, 5. Num. 23, 24. Dan. 11, 14., hinc *altos spiritus sumsit* Ezech. 17, 14. Prov. 30, 32., sq. עַל *supra aliquem se efferre* Num. 16, 3. Ezech. 29, 15. 2) *invaluit, robur sumsit* Num. 24, 7. 3) *elatus, exaltatus est* sq. לְ *supra al.* 1 Chron. 29, 11.

נְשָׂא chald. *sustulit, abstulit* Dan. 2, 35., *sumsit, accepit* Esr. 5, 15. (ubi imper. שָׂא). — Ithpahal *extulit se, surrexit* (hostili animo), ut vern. *sich erheben,* Esr. 4, 19.

נָשִׂיא m. 1) *princeps,* dignitate super alios *elatus,* sive civitatis 1 Reg. 11, 34. Ezech. 12, 10. 12. 21, 25. 26, 16. 32, 29. 39, 18., sive tribus alicujus Gen. 17, 20. Num. 2, 3. 7, 11 sqq. 34, 18 sqq. Jos. 22, 14. 1 Chron. 5, 6. (principes tribuum israel. vocantur etiam נְשִׂיאֵי הָעֵדָה Num. 4, 34. 32, 2., נְ׳ הָאָבוֹת i. e. נְ׳ בָּתֵּי הָאָבוֹת 1 Reg. 8, 1. 2 Chron. 5, 2.), seu denique familiae Num. 3, 24. 30, 35. Adde Exod. 22, 27. Levit. 4, 22. Semel Abrahamus dicitur נְשִׂיא אֱלֹהִים Gen. 23, 6. *princeps Dei* h. e. qui Dei gratia floret (sec. all. *eximius, praestans*). 2) נְשִׂיאִים *vapores* a terra in aërem *evecti* (conf. arab. نشاء) Jer. 10, 13. 51, 16., it. *nubes* Ps. 135, 7. Prov. 25, 14. (Lxx. νέφη).

נְשׂוּאָה f. *id quod portatur,* unde plur. cum affixo נְשֻׂאֹתֵיכֶם *simulacra vestra* in pompa *gestari solita* Jes. 46, 1.

נִשְׂאֵת f. (pro נִשֵּׂאת) *donum, munus* 2 Sam. 19, 43., verbale ex Pihel n. 3.

שִׂיא (pro נְשִׂיא) m. *eminentia, excellentia* Job. 20, 6.

שְׂאֵת (pro שֵׂאת, forma infin., v. supra) f. 1) *elatio, elevatio* sc. faciei h. e. *hilaritas* Gen. 4, 7., opp. *demissioni vultus* v. 5. et 6. v. Deyling. observatt. III. n. 2. 2) *eminentia* a) cutis h. e. *tumor* Levit. 13, 2. 10. 19. 28. 43. 14, 36.; b) trop. *excellentia, praestantia* Gen. 49, 3.; it. *majestas* (Dei) Job. 13, 11. 31, 23., *excelsa dignitas* (regis) Ps. 62, 5. 3) *decretum* judicis vel principis (cf. rad. n. 1. d.) Hab. 1, 7., ubi cum מִשְׁפָּט copulatur. Alii: *elatio* animi, *fastus;* verum ita paullo impeditior esset verborum structura.

שְׂת pro שְׂאֵת i. e. שְׂאֵת *elatio* Job. 41, 17. מִשֵּׂתוֹ *cum ille se tollit in aqua.*

מַשֹּׂא m. 2 Chron. 19, 7. מַשֹּׂא פָנִים προσωποληψία, *partium studium* v. sub rad. 2. b.

מַשָּׂא m. 1) *portatio* Num. 4, 15. 24. 47. 2 Chron. 20, 25. 2) *onus, quod portatur* Num. 4, 15. 47. 2 Reg. 5, 17. Jes. 46, 1. 2. etc., cum affixo מַשָּׂאָם Num. 4, 27. 31. 32. 3) sq. נֶפֶשׁ *id, ad quod animus se quasi attollit* h. e. *desiderium* Ezech. 24, 25. v. rad. 1. e. 4) *effatum, sententia, decretum* (v. rad. 1. d.) sensu tam bono, quam malo Exod. 20, 7. Prov. 30, 1. 31, 1., spec. *effatum propheticum* Jes. 13, 1. Jer. 23, 33. 34. Zach. 9, 1., sq. genit. object. Nah. 1, 1. Jes. 15, 1. 17, 1. etc. 5) *cantus* (v. rad. 1. d.) 1 Chron. 15, 27. שַׂר הַמַּשָּׂא *magister musices.* Ita Lxx. Vatic. Luth., sed alii vertunt: *princeps, praefectus portationis* (arcae sanctae). 6) *donum, munus:* unde *argentum doni* i. e. *dono datum,* ut accipi potest 2 Chron. 17, 11. (v. מַשְׂאֵת n. 5.).

מַשָּׂאָה f. elatio ignis, *incendium* Jes. 30, 27.

מַשְׂאֵת (pro מַשָּׂאָת) f. 1) *sublatio, elatio* manuum Ps. 141, 2., fumi Jud. 20, 38. 2) *signum,* quod *erigitur* Jer. 6, 1., fortasse ignis in loco edito accensus v. Rosenmueller. ad h. l. 3) *onus* Zeph. 3, 18. 4) *effatum* propheticum Thren. 2, 14. 5) *oblatio, donum, munus* Jer. 40, 5. Esth. 2, 18., passim *quod quis afferre tenetur, tributum* (mitigante vocabulo asperitatem rei) 2 Chron. 24, 6. 9. — In regim. מַשְׂאַת Gen. 43, 34. 2 Sam. 11, 8. Am. 5, 11., plur. מַשְׂאוֹת Gen. 43, 34., cum affixo מַשְׂאוֹתֵיכֶם Ezech. 20, 40.

מַשְׂאוֹת f. (forma infin. Pih.) Ezech. 17, 9. לְמַשְׂאוֹת אוֹתָהּ *ad tollendum, auferendam* h. e. evellendam *eam.*

מַשּׁוּאוֹת v. sub rad. שָׁאָה.

נָשַׁב *flavit ventus* (نسب *id.,* in Conj. IV. انسب *invaluit ventus;* verbum onomatopoët.) Jes. 40, 7. — Hiph. הִשִּׁיב *flare fecit* ventum Ps. 147, 18., it. *difflavit, flatu abegit* Gen. 15, 11.

נָשַׂג I) in Kal inusit. (cf. מָצָא), Hiph. הִשִּׂיג 1) a) *attigit* Prov. 2, 19. לֹא יַשִּׂיגוּ אָרְחוֹת חַיִּים *non attingunt vitae semitas* (i. e. non revertuntur ex orco in hanc terram), Levit. 26, 5. הִשִּׂיג דַּיִשׁ אֶת־בָּצִיר *attinget tritura vindemiam* nullo scil. interjecto temporis spatio, Gen. 47, 9. Alibi dicitur vel voluptas vel salus vel pernicies aliquem *attingere (treffen)* h. e. contingere, accidere Jes. 35, 10. 51, 11. Deut. 28, 2. Ps. 69, 25. 40, 13. 1 Chron. 21, 12. Zach. 1, 6.; b) *assecutus, consecutus est* sive aliquem (fugientem) Gen. 31, 25. 1 Sam. 30, 8. 2 Sam. 15, 14. Thren. 1, 3., trop. Ps. 7, 6. sive aliquid. Huc spectat formula: *manus mea consequitur aliquid* h. e. acquiro, comparo mihi aliquid Levit. 14, 31. 25, 26. Ezech. 46, 7., sq. לְ rei Levit. 5, 11.; absol. Levit. 25, 47. *opes acquisivit.* — 2) *attingere fecit, admovit* 1 Sam. 14, 26., sq. dupl. acc. Job. 41, 17.

II) i. q. סוּג, Job 24, 2. גְּבֻלֹת יַשִּׂיגוּ *removent,* transferunt *terminos.*

שִׂיג m. *discessio, secessio* 1 Reg. 18, 27. a rad. n. II.; fortasse, ut a סִיג *scoria* distingueretur, ita scriptum est.

נָשָׁה I) *oblitus est,* rei Thren. 3, 17., hominis Jer. 23, 39 (i. e. curam alicujus deposuit), arab. نسى *missum fecit* aliquid, *oblitus est.* [תֶּשִׁי Deut. 32, 18. v. sub rad. שִׁיָה]. — Niph. *id.* Jes. 44, 21. — Pih. *oblivisci*

fecit aliquem alicujus rei, sq. acc. dupl. Gen. 41, 51. — Hiph. הִשָּׁה *oblivisci fecit* aliquem alicujus rei Job. 39, 17 (20): *Deus oblivisci fecit* struthionem *sapientiae* h. e. expertem esse voluit sapientiae; Job. 11, 6: יַשֶּׁה לְךָ אֱלוֹהַּ מֵעֲוֹנֶךָ *oblivisci facit*, oblivioni dat *Deus de iniquitate tua* h. e. peccatorum tuorum partem per oblivionem transmittit, impunitam omittit. Ita Syr. Chald. et plurimi recentiorum. Sed alii repetunt a נָשָׁה *mutuum dare* hoc fere sensu: *Deus tibi mutuum dat de iniquitate tua* h. e. condonat. Sed hoc est paullo impeditius.

II) נָשָׁה et נָשָׁא 1) *mutuum sumsit, accepit* et sq. בְּ pers. *mutuum dedit* (quem praeverbii בְּ usum ex formulis עָבַד בְּ, خفّ sq. ب explicare frustra tentavit Gesenius ad Jes. I, p. 472. v. sub בְּ) Jer. 15, 10. Jes. 24, 2., etiam nostrates in famil. oratione voc. *borgen* in utramq. partem dicunt (hinc בְּ נָשָׁה *borgen an jem.* h. e. *darleihen*); particip. נֹשֶׁה subst. 2 Reg. 4, 1. Ps. 109, 11. et נֹשֶׁא 1 Sam. 22, 2. *creditor*, נֹשַׁי Jes. 50, 1. *creditores mei*. — 2) *feneratus est* Neh. 5, 11. מְאַת הַכֶּסֶף -- אֲשֶׁר אַתֶּם נֹשִׁים בָּהֶם *centesimas, quibus fenerati estis pecunias iis.* Hinc נֹשֶׁה subst. *fenerator* Exod. 22, 24. — Hiph. 1) *mutuum dedit* sq. בְּ pers. Deut. 15, 2. 24, 10. 2) *exegit* id quod *mutuum dederat*, ab aliquo sq. בְּ pers. Ps. 89, 23. (ubi fut. יַשִּׁיא).

נָשֶׁה m. Gen. 32, 33. גִּיד הַנָּשֶׁה vulgo *nervus luxatus*, Lxx. ὃ ἐνάρκησε, coll. arab. cognat. وثا et وثى *luxatus est*, vid. pluribus *Arcan. Form.* p. 45. Sed הַנָּשֶׁה est potius i. q. نَسًا *tendo Achillis* i. e. *nervus sive tendo, qui per femur et crus ad talos defertur*, graec. voce cognata ἰσχίον h. e. (teste Polluce) *nervus* ille sive *articulus, qui coxendicem femori committit.* Unde dictus sit, ignoratur.

נְשִׁי m. *debitum* h. e. *id quod quis mutuo accepit*, cum affixo נִשְׁיֵךְ sec. Kri 2 Reg. 4, 7., sed Cthib habet נִשְׁיְכִי cum affixo chald.

נְשִׁיָּה f. *oblivio* Ps. 88, 13.

נָשִׁים f. plur. vid. sub rad. אנשׁ.

מְנַשֶּׁה nom. propr. a) filii primogeniti Josephi, Lxx. Μανασσῆς, Gen. 41, 51. 46, 20.; unde patron. מְנַשִּׁי Num. 4, 43. pro quo Jos. 1, 12. הַמְנַשִּׁי; b) regis Jud., filii Hiskiae 2 Reg. 21, 1 sqq. etc.

מַשֶּׁה m. *debitum* Deut. 15, 2.

מַשָּׁא m. (petita forma a נשׁא) 1) *feneratio, fenus* Neh. 5, 7. 2) i. q. מַשֶּׁה sec. optimos codices Neh. 10, 32.

מַשָּׁאָה f. *mutuo datum, debitum*, unde in regim. מַשַּׁאת (ex syriasmo pro מַשָּׁאַת) Deut. 24, 10., plur. מַשָּׁאוֹת Prov. 22, 26.

נָשָׁט, מִשּׁוֹט *remus* v. sub rad. שׁוט.

נָשַׁךְ 1) *momordit* (propr. *serpens*) Gen. 49, 17. Num. 21, 6 sqq. Eccles. 10, 11. Am. 5, 19. Prov. 23, 32. *vinum mordet ut serpens*; trop. *mordere aliquem* h. e. cruciare, vexare Hab. 2, 7. cf. δάκνειν Gal. 5, 15. Arrian, Epict. 2, 22. Huc refert Rosenmueller., praeeunte Chaldaeo, etiam loc. Mich. 3, 5. הַנֹּשְׁכִים בְּשִׁנֵּיהֶם וְקָרְאוּ שָׁלוֹם *dentibus mordentes* (perniciem inferentes) *proclamant pacem, salutem.* Sed nescio,

an elegantior verborum sensus existat, si vertas cum Hartmanno et aliis: *dum mordent* h. e. habent, quod manducent, *fausta praedicant.* 2) *usuras accepit, feneratus est* (v. sub Hiph.), sq. לְ pers. Deut. 23, 20. — Fut. יִשַּׁךְ Eccles. 10, 11. et יַשִּׁךְ Deut. l. c.

Pih. נִשֵּׁךְ *momordit* Jer. 8, 17. Num. 21, 7. — Hiph. sq. לְ per. *usuras exegit* ab aliquo Deut. 23, 19. 20. cf. Aristoph. Nub. I. 1, 12. δακνόμενος ὑπὸ τῶν χρεῶν, add. aram. נְכַת momordit et נְכָתָא *usura*, nec non Lucan. 1, 171. *usura vorax*; arab. قرض *rodere*, in Conj. III. *fenerare, mutuo dare.*

נֶשֶׁךְ m. *feneratio, fenus* Exod. 22, 24. Levit. 25, 36. 37. Deut. 23, 20. Ps. 15, 5. Prov. 28, 8. a *mordendo* dicitur, quia per usuram debitoris facultates quasi *admordentur* et atteruntur. Cet. cf. תַּרְבִּית.

נִשְׁכָּה f. *cella, conclave*, plur. נְשָׁכוֹת Neh. 12, 44. Significantur κατ᾽ ἐξοχὴν cellae in atrio templi exstructae, in quibus res Deo sacratae, veluti decimae etc. servabantur, aut templi ministri habitabant epulasque sacrificantes celebrabant, Neh. 3, 30. 13, 7., fortasse dictae illae a نسك *sacrificavit*, in Conj. III. ad *sacrificium convenit*, porro *cultui Dei devotus separatusque fuit* v. Michaelis in *Suppl.* p. 1690., quanquam hoc verbum arab. hebraice scribitur נסך. Sec. Forsterum et Avenarium dic. pro שִׁכְנָה a שכן *habitavit.* Denique Coccejus declinatum putat a נֶשֶׁךְ coll. Ezech. 42, 5. ubi haec conclavia, quae in templi atrio essent, nonnihil in breve contracta fuisse atque adeo spatium quasi *admorsum* habuisse leguntur. Vid. suo loco לִשְׁכָּה.

נָשַׁל 1) transit. *extraxit* h. e. exuit (calceum) Exod. 3, 5. Jos. 5, 15., hinc *ejecit* (e terra) Deut. 7, 1. 22. 2) intransit. *excussus, elapsus est (herausfahren)* Deut. 19, 5. נָשַׁל הַבַּרְזֶל מִן הָעֵץ si *ferrum* (securis) *de capulo elapsum fuerit*; hinc *decidit* Deut. 28, 40. (Notionem *excidendi, eximendi, evellendi, excutiendi* continent tres radices arab.: نثل terram *egessit* e puteo, sagittas e pharetra; نسل *excidit* pluma, pilus, *decidit*, transit. *abjecit* plumas suas avis; نشل *extraxit*, pec. celeriter sustulit amovitque *aliquid, exemit* manu sua). Imper. שַׁל, fut. יִשַּׁל Deut. 28, 40. — Pih. *ejecit* 2 Reg. 16, 6.

נָשַׁם *anhelavit* Jes. 42, 14. de Jova irâ flagrante (نسم *spiravit* ventus leniter et grato modo, verbum onomatopoët.; chald. sam. syr. נְשַׁם *spiravit, respiravit*). Cet. v. rad. שׁמם.

נְשָׁמָה f. 1) *halitus, spiritus* a) Dei, quo hominibus vitam, sapientiam cet. immittit Job. 32, 8. 33, 4. (26, 8); b) hominis, quo efficitur, ut vivat Gen. 2, 7. Jes. 2, 22. Deut. 20, 16. Dan. 10, 17., plene נִשְׁמַת רוּחַ חַיִּים Gen. 7, 22., hinc *animus* Prov. 20, 27. et per meton. *animans* Deut. 20, 16. Jos. 10, 40. (cf. נֶפֶשׁ). 2) gravius: *anhelitus, fremitus (Schnauben)* irascentium Ps. 18, 16. Jes. 30, 33. Cf. Carus *Psychol. d. Hebr.* p. 47. Plur. נְשָׁמוֹת Jes. 57, 16.

נִשְׁמָא f. chald. *spiritus, anima* Dan. 5, 23.

תִּנְשֶׁמֶת f. 1) *chamaeleon*, a *continua aurae captatione*, Levit. 11, 30.; os enim *hiatu perpetuo* diducit atque *spiritu aërem ducit*, quo solo vesci creditur, conf. Bochartus in *Hieroz.* P. I. L. IV. c. 6. et Vossius

de *Idololatria* L. III c. 55. Aliis est: *lacerta gekko* Hasselq., a نشم *maculis punctisque nigris et albis conspersus fuit* v. Rosenmueller. ad h. l. 2) Levit. 11, 18. Deut. 14, 16. fortasse *pelecanus* ingluviem *inflans*. Sed magnum est interpretum dissidium. Judaei *noctuam* vertunt a שָׁמַם *obstupescere, mirari*, sc. quod noctua ceteras aves stupore percellit v. Bochart. l. c. Tom. III. p. 31. cf. Dio Chrysostomus in *Sermon. Olymp.* φασὶν, ὅτι θαυμάζει τὴν γλαῦκα τὰ ὄρνεα. Lxx. πορφυρίων, Vulg. *cygnus* etc.

נָשַׁף *flavit, spiravit* Exod. 15, 10. Jes. 40, 24. *Flatum* significare mere *vehementiorem*, quam נָשַׁב (prout פ littera fortior est quam ב) statuit Schultens. in *Clave dialect.* p. 303., praesertim cum نسف sit *ventilare, dispergere, diruere* q. d. *difflare*.

נֶשֶׁף m. *crepusculum* a) *vespertinum*, ubi frigidior aura *spirare* solet (conf. interpp. ad Gen. 3, 8.) 2 Reg. 7, 5. 7. Ps. 119, 147. Prov. 7, 9. Jes. 5, 11. Jer. 13, 16. etc., cum affixo נִשְׁפּוֹ Job. 3, 8.; b) *crepusculum matutinum* sive *diluculum* (ubi αἱ αὖραι πνέουσι, ut dicit Apollonii *Scholiastes* ad lib. IV. v. 3.) 1 Sam. 30, 17. Job. 7, 4. (sicut lat. *crepusculum* et graec. κνέφας).

יַנְשׁוּף m. Jes. 34, 11. et יַנְשׁוֹף Levit. 11, 17. Deut. 14, 16. sec. Chald. et Syr. *noctua* vel *bubo*, *vespere* vagari incipiens (ita lat. *noctua* dicitur a *nocte* et *vespertilio* a *vespere*, graec. νυκτερίς a נֶשֶׁף), vel a rad. transposita نفش *noctu evagatus est*, unde نفاش *vespertilio* cf. Bochart. Hieroz. II, p. 281 sqq. — Lxx. Ἶβις i. e. sec. Oedmannum: *tantalus ibis* L.

נָשַׁק gener. *adjunxit, adhaerere fecit*, hinc *ordinavit, disposuit* (نسق et نشق) et intrans. *ordinavit, disposuit se, accommodavit se* Gen. 41, 40. עַל פִּיךָ יִשַּׁק כָּל־עַמִּי *ad jussa tua componat se totus populus meus*. Ita post Onkel. (v. Wineri Dissertat. de Onk. p. 29.) Lxx. Vulg. Saad. Rosenmueller.; spec. 1) *armavit se* q. d. *adjunxit sibi arma* (nisi est denominat. a נֶשֶׁק) 1 Chron. 12, 2. 2 Chron. 17, 17. Ps. 78, 9. — 2) *osculatus est* (*os ori adjunxit*) constr. cum לְ 2 Sam. 15, 5. 20, 9. Prov. 7, 13., c. accus. 1 Sam. 20, 41. Cant. 1, 2. De *exosculatione manuum*, qua idola adorare solebant 1 Reg. 19, 18. Hos. 13, 2. Job. 31, 27. v. Plin. H. N. 28, 2. Minuc. Fel. Octav. 2. Trop. Ps. 85, 11. *justitia et pax osculantur, amplectuntur sese* i. e. arctissime invicem juncta sunt. Infin. נְשֹׁק 2 Sam. 20, 9., imp. שַׁק, cum ה parag. שְׁקָה (cum schwa composito) Gen. 27, 26., fut. 1. p. cum ה parag. אֶשְּׁקָה 1 Reg. 19, 20. et c. suffixo אֶשָּׁקְךָ Cant. 8, 1. — Pih. *osculatus est* Gen. 29, 13. 31, 55. 45, 15.; de osculo, quo regi obsequium declaratur Ps. 2, 12., ad quem l. v. Rosenmueller. — Hiph. Ezech. 3, 13. מַשִּׁיקוֹת אִשָּׁה אֶל־אֲחוֹתָהּ (*alarum*) *altera alteram exosculans* h. e. osculantium more se invicem contingentes. Al. *se invicem illidentes*.

נֶשֶׁק et נֵשֶׁק m. 1) *armatura* Ps. 140, 8., *arma* 1 Reg. 10, 25. 2 Reg. 10, 2. 2 Chron. 9, 24. Jes. 22, 8. Job. 20, 24. etc. 2) *armamentarium* Neh. 3, 19.

נְשִׁיקָה f. *osculatio, osculum*, plur. נְשִׁיקוֹת Prov. 27, 6. Cant. 1, 2.

נָשַׂק in Kal inusit., Hiph. הִשִּׂיק *accendit, incendit* Ezech. 39, 9. Jes. 44, 15. — Niph. *accensus est* (ignis) Ps. 78, 21.

נֶשֶׁר m. *aquila* Levit. 11, 13. Deut. 14, 12. Ps. 103, 5. Prov. 23, 5. etc., arab. نَسْر, syr. ܢܶܫܪܳܐ *id.* Sed eodem hoc voc. *vulturem* passim significari, et ex arab. lingua doceri potest, et loca Mich. 1, 16. Prov. 30, 17. Job. 39, 27. postulare videntur v. Wineri Lexic. bibl. I, p. 17 sq. (Idem accidit Romanis v. Schelleri Lex. sub voc. *oripelargus*). Plur. נְשָׁרִים Exod. 19, 4. 2 Sam. 1, 23. Jer. 4, 13., in regim. נִשְׁרֵי Thren. 4, 19. Conf. Bocharti *Hieroz.* P. II. lib. 2. c. 1. p. 164. Forskål. in *descr. avium* p. 12. Oedmannus in *collect. ad hist. nat. bibl.* fasc. 1. c. 5. Michaelis in *Suppl.* p. 1695.

נְשַׁר m. chald. *id.* Dan. 7, 4., plur. נִשְׁרִין Dan. 4, 30.

נָשַׁר, chald. נסר, *secuit, dissecuit* (arab. نشر, وشر et أشر, aethiop. ወሰረ:), al. שׂוּר, quod vide.

מַשּׂוֹר m. *serra*, qua ligna *dissecantur* Jes. 10, 15., arab. مِنْشَار, syr. ܡܰܣܳܪܳܐ *id.*

נָשַׁת *exaruit* Jes. 41, 17. (ubi praet. foem. נָשַׁתָּה c. dag. euphon.), trop. Jer. 51, 30. — Niph. *id.* Jes. 19, 5. Lettium, qui confert نَشَّ *computruit*, bene refutavit Rosenmueller. ad h. l. Gesenius attulit aethiop. ሰወጠ: *vastare* coll. hebr. חרב et arab. خرب, in quibus verbis et ipsis *exarescendi* et *vastandi* notiones copulatae sunt.

נִשְׁתְּוָן m. *epistola* Esr. 4, 7. 7, 11., vox origine persica, per transpositionem pro נִוְשְׁתָּן, a verbo نوشتن *nowischten* vel نوستن *nowisten*, alias نبشتن *nebischten* i. e. *scribere*.

נִשְׁתְּוָן m. chald. *id.*; stat. emphat. נִשְׁתְּוָנָא Esr. 4, 18. 25. 5, 5.

נתב, rad. Hebr. inusit., Arab. نتب *elatus fuit, eminuit.*

נָתִיב m. et נְתִיבָה f. 1) *elatus, aggestus*, דֶּרֶךְ נְתִיבָה *via elata, aggesta, munita* Prov. 12, 28. 2) subst. *semita, via* (voc. poet.) Ps. 78, 50. Jud. 5, 6. Job. 18, 10. 28, 7. 41, 24. (conf. מְסִלָּה רָמָה Jes. 49, 11.). Plur. נְתִיבוֹת Jes. 58, 12. Prov. 3, 17. Hos. 2, 8.

נָתַח in Kal inusit., Pih. נִתַּח *in frusta divisit, dissecuit* Levit. 8, 20. Jud. 20, 6. Exod. 29, 17. 1 Reg. 18, 33. etc. (Superest hujus notionis vestigium in نتح *traxit, vulsit carpsit*que, v. c. accipiter carnem rostro suo).

נֵתַח et נֶתַח m. *frustum, segmentum* Ezech. 24, 4.; plur. נְתָחִים Levit. 1, 8. Jud. 19, 29. Exod. 29, 17. Ezech. 24, 4.

נָתַךְ *fusus, effusus est, se effudit.* Translate dic. de *ira* Jovae Jer. 42, 18.

Dan. 9, 11. 27. 2 Chron. 12, 7., de *gemitu* Job. 3, 24. Fut. יִתַּךְ. — Niph. נִתַּךְ 1) *fusus, effusus est* Exod. 9, 33. 2 Sam. 21, 10. (de imbre), transl. de ira Jovae Jer. 7, 20. 2 Chron. 34, 21. Nah. 1, 6.; it. *liquatus est*, aeris instar Ezech. 22, 21. 24, 11. — Hiph. הִתִּיךְ *fudit, effudit* Job. 10, 10. 2 Reg. 22, 9. 2 Chron. 34, 17.; it. *liquavit* Ezech. 22, 20. (ubi inf. הַנְתִּיךְ pro הַתִּיךְ). — Hoph. הֻתַּךְ *liquari* Ezech. 22, 22.

הִתּוּךְ m. (verbale hiphil.) *liquatio* Ezech. 22, 22.

נָתַן (syr. ܢܬܠ) 1) dedit, sq. dat. pers. Gen. 25, 6. Jes. 8, 18. al., sq. אֶל pers. *(an jem. geben)* Jes. 29, 11., sq. suffixo Jos. 15, 19. Zach. 7, 5., praegn. Gen. 3, 12. אֲשֶׁר נָתַתָּה עִמָּדִי mulier *quam mihi dedisti mecum* h. e. ut esset mecum, socia mea. Praeter vulgarem verbi usum haec potissimum notanda sunt: a) נָתַן חֵן לְ *exhibere* alicui *gratiam*, gratiosum, benignum se exhibere, praestare Ps. 84, 12. Prov. 3, 34., נ׳ רַחֲמִים לְ *misericordiam exhibere* Deut. 13, 18.; sed נ׳ חֵן vel רַחֲמִים לִפְנֵי vel בְּעֵינֵי פ׳ *gratiam alicujus alicui conciliare* Exod. 3, 21. Gen. 43, 14.; b) נ׳ בַּנֶּשֶׁךְ *fenori dare* pecuniam Ezech. 18, 13.; c) נָתַן עֹז לְ *laudem alicui dare* h. e. celebrare aliquem Ps. 68, 35.; sed נָתַן כָּבוֹד לַיהוָה est factis suam *erga Deum reverentiam declarare* Jer. 13, 16. cf. שִׂים כָּבוֹד Jos. 7, 19.; d) נ׳ עֹרֶף v. sub v. עֹרֶף; e) נ׳ אֶת־אִישׁ לִפְנֵי פ׳ *tradere aliquem* alicui *in potestatem (preis geben)* Jos. 10, 12. 1 Reg. 8, 46. Jes. 41, 2.; f) de phrasi נָתַן יָד לְ et נָתַן עַל יַד פ׳ v. sub nom. יָד; g) de phrasi מִי יִתֵּן v. sub מִי; h) Prov. 9, 9. תֵּן לְחָכָם *da* (adde) *sapienti* sc. sapientiam, *doce eum* (ut LXX. SYR. VULG.); i) sq. acc. pers. et infin. est: *dare, concedere, largiri, permittere,* ut quis faciat aliquid Gen. 31, 7. לֹא נְתָנוֹ אֱלֹהִים לְהָרַע עִמָּדִי *non dedit, permisit ei Deus, ut injuriam mihi inferret,* Exod. 3, 19. Num. 21, 23. 22, 13. Jud. 1, 34. Ezech. 4, 15. Ps. 66, 9. Job. 9, 18., sq. לְ pers. 2 Chron. 20, 10.; k) semel נָתַן dictum est imperson., ut vern. *es giebt* Prov. 13, 10. בְּזָדוֹן יִתֵּן מַצָּה *durch Uebermuth giebt's Hader, superbia gignit rixam.*

2) edidit (protulit) odorem Cant. 1, 12. 2, 13. 7, 13., fructum Levit. 25, 19. 26, 4. Ps. 1, 3., vocem Gen. 45, 2. Hab. 3, 10. Ps. 104, 12. Jer. 12, 8. (hinc ore *proferre* aliquid Job. 1, 22., *pronunciare* Deut. 11, 29.), etiam de instrum. נָתַן תֹּף *tympanum pulsare* (tympano pulsando vocem, sonum edere) Ps. 81, 3.; denique miracula edere, efficere Deut. 13, 2. Exod. 7, 9. cf. διδόναι σημεῖα Mt. 24, 24. Act. 2, 19. al.

3) a) *posuit* (i. q. שִׂים) Gen. 15, 10. וַיִּתֵּן אִישׁ־בִּתְרוֹ לִקְרַאת רֵעֵהוּ *posuit alteram partem dissectam ex adverso alterius*, 1, 17. Exod. 25, 30. 1 Reg. 6, 6. Dan. 11, 31. 12, 11. Ps. 8, 2. אֲשֶׁר תְּנָה הוֹדְךָ עַל־הַשָּׁמָיִם *qui ponis gloriam tuam supra coelos,* pr. *cujus* est *ponere, positio gloriae s. c.;* תְּנָה enim est infin. constr. ut רְדָה Gen. 46, 3. v. EWALD, p. 460.; alii: *qui posuisti* etc., sed תְּנָה non potest esse pro inf. absol. nec omnino infin. in tali verbor. continuatione verbi finiti locum obtinere); sq. עַל *imponere,* ut Exod. 34, 33. נ׳ עַל־פָּנָיו מַסְוֶה *velum imponere faciei* (ori), 2 Chron. 10, 9. נ׳ עֹל עַל פ׳ *jugum imponere alicui,* 2 Reg. 23, 33. נ׳ עֹנֶשׁ עַל־הָאָרֶץ *tributum imponere, imperare terrae;* Ps. 119, 110. נ׳ פַּח לְ *tendiculam ponere alicui* h. e. insidiari, Ezech. 26, 8. נ׳ דָּיֵק עַל פ׳ *munimenta ponere,* exstruere *adversus al.* Ab hac verbi potestate proficiscuntur etiam hae formulae: נ׳ חִתִּת בְּלִבִּי

hamum injicere, immittere maxillae Ezech. 29, 4. coll. 38, 4., אִישׁ: בְּמִשְׁמָר *conjicere aliquem in carcerem* Gen. 41, 10., נָתַן מוּם בְּ *noxam infligere, inferre alicui* Levit. 24, 20., נ׳ לֵבּוֹ לְ *animum adjicere, adplicare ad al.* Eccles. 1, 13. 17. 18, 16. vel *animum advertere, attendere ad al.* Eccles. 7, 21. 8, 9; denique נ׳ אִישׁ עַל *praeponere, praeficere aliquem alicui* Gen. 41, 41. 43. Deut. 17, 15. 2 Chron. 9, 8. (ut nos: *einen setzen über etwas*). — b) *constituit, reddidit, zu etwas machen* (cf. שִׂים) Exod. 7, 1. נְתַתִּיךָ אֱלֹהִים לְפַרְעֹה *constitui te Deum Pharaoni,* Jer. 1, 5.; 1 Chron. 12, 18. וַיִּתְּנֵם בְּרָאשֵׁי הַגְּדוּד *constituit eos inter duces turmarum;* Gen. 17, 4. אַב הֲמוֹן גּוֹיִם נְתַתִּיךָ *conditorem multarum gentium te reddam, faciam,* Ps. 18, 33. Ezech. 3, 8. Obad. 2.; Gen. 17, 20. נְתַתִּיו לְגוֹי גָּדוֹל *faciam eum* patrem *magni populi,* Gen. 48, 4. Jes. 42, 6. Jer. 20, 4. Neh. 1, 11.; Jes. 41, 2. יִתֵּן כֶּעָפָר חַרְבּוֹ *faciet gladium ejus similem pulveri* h. e. convertet in pulverem, 1 Reg. 16, 3. — c) *fecit* Levit. 19, 28. שֶׂרֶט לֹא תִתְּנוּ בִּבְשַׂרְכֶם *incisionem non facietis in carne vestra.*

4) *judicavit, existimavit* (propr. *etwas im Urtheile wohin, in eine Gattung von Dingen stellen*) sq. כְּ Gen. 42, 30. וַיִּתֵּן אֹתָנוּ כִּמְרַגְּלִים אֶת־הָאָרֶץ *judicavit, habuit nos exploratores terrae* (cf. nostr. *gleichstellen*), Ezech. 28, 2. 1 Reg. 10, 27., sq. לִפְנֵי 1 Sam. 1, 16. Ceterum cf. lat. *ponere* in his formulis: *in laude, in lucro cet. ponere,* et graec. *τίθεσθαι* Passow. Lex. II, p. 862.

Praet. נָתַתָּ (pro נָתַנְתָּ) Jud. 15, 18., cum ה parag. נָתַתָּה Gen. 3, 12. et תַּתָּה 2 Sam. 22, 41., foem. נָתַתְּ (pro נָתַנְתְּ) Ezech. 16, 33. et cum Jod parag. נָתַתִּי sec. Chtib Ezech. 16, 18. 36., unde cum affixo נְתַתִּיהוּ Ezech. 16, 19, 3. p. plur. in pausa נָתָנּוּ (cum dagesch forti euphon.) Ezech. 27, 19., 1. plur. נָתַנּוּ (pro נָתַנְנוּ) Thren. 5, 6. Part. praes. cum affixo נֹתֶנְךָ Jer. 20, 4. Infin. absol. נָתוֹן Gen. 41, 43. Num. 21, 3., constr. נְתֹן Gen. 38, 9. Num. 20, 21., alibi תֵּת (pro תֶּנֶת) Gen. 4, 12. Deut. 2, 25. 31. etc., unde cum affixo תִּתִּי Gen. 29, 19. Jer. 32, 16. (de תְּנָה Ps. 8, 2 v. sub n. 3.). Imper. תֵּן Gen. 14, 21., cum ה parag. תְּנָה Gen. 30, 26. Num. 11, 13., cum affixo et Nun epenthet. תְּנֶנָּה 1 Sam. 21, 10. Fut. יִתֵּן, plur. נִתֵּן et sequente makkeph נִתֶּן־ Jud. 16, 5.

Niph. נִתַּן 1) *datus est* Exod. 5, 16. 18. Num. 26, 62.; נִתַּן בְּיַד אֹיֵב *dari, tradi in manus,* potestatem *hostium* Levit. 26, 25. Esr. 9, 7. 2 Chron. 28, 5. Jer. 32, 4., נִתַּן דָּת *data,* promulgata *est lex* Esth. 3, 14. 2) Levit. 24, 20. יִנָּתֶן לוֹ damnum *inferatur ei* v. Kal n. 3. — Praet. plur. נִתַּתֶּם (pro נִתַּנְתֶּם), נִתַּנּוּ (pro נִתַּנְנוּ) etc.

Hoph. fut. יֻתַּן *dabitur* Num. 26, 54.; Levit. 11, 38. יֻתַּן מַיִם זֶרַע *detur* h. e. *effundatur aqua* etc.

נְתַן chald. *dedit* Esr. 4, 13. Infin. מִנְתַּן Esr. 7, 20., fut. יִנְתֵּן Esr. 7, 20 et seq. makkeph יִנְתֶּן־ Dan. 2, 16., cum affixo יִתְּנִנַּהּ Dan. 4, 14. 22. 29.

נָתָן nom. propr. a) prophetae, qui fuit Davidis familiaris 2 Sam. 7, 2. 1 Reg. 1, 8. Ps. 51, 2.; b) filii Davidis 2 Sam. 5, 14. 1 Chron. 3, 5.; c) aliorum 2 Sam. 23, 36. 1 Reg. 4, 5. etc.

נְתַנְאֵל nom. propr. virorum Num. 1, 8. 2, 5. 1 Chron. 2, 14. 15, 24. Esr. 10, 22. Neh. 12, 21. etc. *Ναθαναήλ.*

נְתֻנִים *dona* Num. 3, 9. נְתוּנִם נְתוּנִם הֵמָּה *dono dati sunto*, Lxx. δόματα δόμα. Assentit Syrus. Sed non opus est; vertas cum Winero: *addicti, addicti inquam sunto.*

נָתִין m., plur. נְתִינִים *Nethinaei* i. e. *dati, donati,* quo nomine in posterioribus libris (1 Chron. 6, 33. Esr. 8, 20.) appellantur omnes, qui olim Levitis *dati* sunt, ut iis opem ferrent (ἱερόδουλοι) coll. Num. 8, 19. Jos. 9, 27. v. Carpzov. Apparat. p. 110 sqq. Wineri Lexic. bibl. II, p. 694.

נְתִין m. plur. chald. *id.*, stat. emphat. נְתִינַיָּא Esr. 7, 24.

מַתָּן m. *donum* Gen. 34, 12. 2 Reg. 11, 18. Num. 18, 1.; אִישׁ מַתָּן *vir munificus* Prov. 19, 6.

מַתָּנָה f. 1) *id.* Num. 18, 6. 7. Eccles. 7, 7. Ezech. 46, 16. 17. etc., spec. *donum Jovae oblatum* i. q. מִנְחָה Ezech. 20, 39. Exod. 28, 39.; plur. מַתָּנוֹת Gen. 25, 6. Ps. 68, 19., in regim. מַתְּנוֹת Exod. 28, 39. — 2) nom. propr. loci inter desertum et terram Moabit. intermedii Num. 21, 18. 19.

מַתְּנָא f. chald. *donum;* plur. מַתְּנָן Dan. 2, 6. 48. 5, 17.

מַתַּת f. (pro מַתֶּנֶת) *id.* Prov. 25, 14. Eccles. 3, 13. Ezech. 46, 5. 11. etc., in pausa מָתָּת 1 Reg. 13, 7.

נָתַס *diruit, subvertit,* fere ut נָתַשׁ et נָתַץ Job. 30, 13.

נָתַע *fregit, commoluit* i. q. נָתַץ (Aramaeorum more צ lit. in ע mutata, ut in אֲרַע pro אֶרֶץ), in Kal inusit., Niph. Job. 4, 10. שִׁנֵּי כְפִירִים נִתָּעוּ *dentes leunculorum franguntur.*

נָתַץ 1) *diruit, destruxit* (نتض *id.* v. Schultens. ad *Jobum*) Jer. 1, 10., max. de subversionibus *urbium, murorum, aedium* (ut apud Arab.), *altarium, statuarum* etc. Levit. 14, 45. Deut. 7, 5. Jud. 2, 2. 6, 30 sqq. 8, 17. 2 Reg. 25, 10. Jer. 39, 8. 52, 14. Ezech. 26, 9., nec non de *hominum* excidio Job. 19, 10. Ps. 52, 7. coll. Jer. 18, 7. Semel de *dentibus* Ps. 58, 7.: *fregit, evellit.* Infin. נְתוֹץ Jer. 1, 10., imper. נְתֹץ Ps. 58, 7., fut. יִתֹּץ Ezech. 26, 9., cum affixo יִתָּצְךָ Ps. 52, 7. — Niph. נִתַּץ *destructus, dirutus est* Jer. 4, 26. Nah. 1, 6. — Pih. נִתֵּץ *destruxit, diruit* 2 Chron. 33, 3. Ezech. 16, 39. 2 Chron. 34, 7. Pyh. נֻתַּץ *dirutus est* Jud. 6, 28. — Hoph. הֻתַּץ *id.* Levit. 11, 35.

נָתַק *rupit, abrupit, avellit, evellit* (نتق *avellit* v. c. detraxit de corpore pellem, *evellit* v. c. extraxit e puteo urnam, adeoque *inter evellendum quassavit, commovit*) Jer. 22, 24., hinc נָתוּק Levit. 22, 24. *is cui testiculi avulsi, abrupti sunt;* trop. Jud. 20, 32. נְתַקְּנֻהוּ (c. dagesch euphon.) מִן הָעִיר אֶל־הַמְסִלּוֹת avellamus, *intercludamus eos ab oppido* et conjiciamus *in semitas.* — Niph. נִתַּק 1) *ruptus, abruptus est* v. c. funis Jud. 16, 9. Jer. 10, 20. Jes. 5, 27. 33, 20. Eccles. 4, 12.; trop. Job. 17, 11. זִמֹּתַי נִתְּקוּ *cogitationes meae abruptae sunt* h. e. irrita facta sunt, quae animo agitavi. 2) *evulsus, extractus est* Job. 18, 14. Jos. 4, 18. 3) *separatus, sejunctus, seclusus est* Jos. 8, 16. וַיִּנָּתְקוּ מִן־הָעִיר *seclusi sunt* (incolae) *ab oppido,* Jer. 6, 29. *scoriae non separatae sunt* a metallo. — Pih. נִתֵּק 1) *rupit* vincula Jer. 2, 20. 5, 5. Nah. 1, 13. Ps. 2, 3. 107, 14., jugum Jes. 58, 6.; rumpendo *dilaceravit*

Ezech. 23, 34. 2) *evellit* Ezech. 17, 9. — Hiph. *sejunxit, seclusit* Jos. 8, 6. Jer. 12, 3. Hoph. הָנְתַּק *seclusus, interclusus est* Jud. 20, 31.

נֶתֶק m. *porrigo* q. d. *avulsio capillorum* Levit. 13, 30. 31. 32. 34—37. 14, 54., metonym. *porrigine affectus* Levit. 13, 33. Conf. Niebuhrii praef. ad *descript. Arab.* p. 44.

אַתִּיק v. sub lit. א.

נָתַר 1) *saliit, subsiliit* Job. 37, 1. לֵב יִתַּר מִמְּקוֹמוֹ *cor subsilit, subsultim trepidat e loco suo.* — Pih. *saliit* locusta Levit. 11, 21. — Hiph. הִתִּיר ex usu verbi chald. (v. statim) *solvit, dissolvit* Jes. 58, 6. Hab. 3, 6. וַיַּתֵּר גּוֹיִם *dissolvit, dissipat gentes* (all. ex priore signif. *trepidare, contremiscere facit*), Job. 6, 9. יַתֵּר יָדוֹ וִיבַצְּעֵנִי *solvat manum* (vinctam quasi), expediat manum *et perdat me;* הִתִּיר אֲסוּרִים *solvit* h. e. libere dimisit *vinctos* Ps. 105, 20. 146, 7. Ceterum 2 Sam. 22, 33. scribitur וַיַּתֵּר תָּמִים דַּרְכִּי pro eo, quod Ps. 18, 33. legitur: וַיִּתֵּן ת׳ ד׳. Ista verba sic vertas: *expedivit* Deus *viam meam planam* i. e. expedivit viam, ut esset plana. Sed potest etiam librariorum vitium subesse v. Rosenmueller. ad h. l.

נְתַר chald. *defluxit, decidit,* ut syr. et arab. نثر; Aphel *dejecit, decussit* Dan. 4, 11.

נֶתֶר m. *nitrum, alcali fossile,* quo pro sapone utuntur orientales Prov. 25, 20. Jer. 2, 22., sic dictum a *vi se laxandi* et *excutiendi* sive *exsiliendi.* Plinius L. XXXI. c. 10. de *nitro: Uritur, in testa opertum, ne exsultet,* add. Wineri Lex. bibl. II, p. 403 sq. Michael. de nitro §. 10.

נָתַשׁ I) *evellit* (نتش *id.*), *exstirpavit* propr. plantas (Jer. 45, 4.), deinde populos: *in exilium egit* Jer. 12, 14. 15. 24, 6. Deut. 29, 27. 1 Reg. 14, 15.; hinc omn. *delevit, evertit* Mich. 5, 13. Ps. 9, 7. Jer. 18, 7. Infin. נְתוֹשׁ Jer. 1, 10., cum affixo נָתְשִׁי Jer. 12, 15., fut. יִתּשׁ Jer. 24, 7. — Niph. *exstirpatus est* Jer. 18, 14. 31, 9. Am. 9, 15. it. *deletus, eversus est* Dan. 11, 4. — Hoph. הֻתַּשׁ *evulsus est* Ezech. 19, 12.

II) i. q. נָשַׁת, literis invicem trajectis, Niph. נִשְּׁתוּ *exaruit* Jer. 18, 14. Sed cum *delendi* et *exarescendi* notiones in aliis quoque verbis copulatae sint, vix est, quod hoc verb. ab isto priore (n. I.) sejungamus.

ס

סְאָה f. *satum,* genus *mensurae* aridorum, contin. tertiam partem Ephae, 2 Reg. 7, 1. 16. 18., graec. σάτον (סָאתָא) Mt. 13, 33. Luc. 13, 21. Plur. סְאִים Gen. 18, 6. 1 Sam. 25, 18.; dual. סָאתַיִם (ex syriasmo pro סְאָתַיִם) 1 Reg. 18, 32. 2 Reg. 7, 1. 16. 18.

סַאסְאָה Jes. 27, 8. בְּסַאסְּאָה בְּשַׁלְחָהּ תְּרִיבֶנָּה *mensura mensura* h. e. semper modice, *cum dimitteres eam* (gentem), *punivisti eam;* sc. סאסאה conflatum esse videtur ex סְאָה סְאָה (ut מַלְכֶּם ex מַה־לָּכֶם). Ita Ro-

Rosenmueller. et Gesen.; quanquam fateor, mihi nondum esse omnes dubitationes exemtas.

סָאַן *caligam induit* (ut aethiop. et syr. ܣܐܢ) Jes. 9, 4. סֹאֵן *caligatus.*

סְאוֹן m. *calceus, caliga* Jes. 9, 4., syr. ܣܐܘܢ, chald. סֵינָא.

סָבָא *potavit* et quidem *intemperantius, se inebriavit* Nah. 1, 10. Jes. 56, 12. Part. סֹבֵא subst. *potator* Deut. 21, 20. Prov. 23, 21., plur. סוֹבְאִים sec. Ctib Ezech. 23, 42. (sed Kri habet סָבָאִים), in regim. סֹבְאֵי Prov. 23, 20., part. Pah. סָבוּא *potus, inebriatus* Nah. 1, 10.

סֹבֶא m. *potus, vinum, merum,* cum affixo סָבְאֵךְ Jes. 1, 22.; it. *compotatio* Hos. 4, 18., ad quem l. v. Rosenmueller.

סְבָא Gen. 10, 7. Jes. 43, 3. Ps. 72, 10. nom. propr. gentis Cuschiticae, quae, si Josephum (Antt. II, 10, 2.) sequimur, in interiore Africa habitavit; nam Saba urbs eadem fuisse perhibetur, quae a Cambyse *Meroë* in uxoris honorem dicta est, cf. Herod. 2, 29. Plin. 6, 29. v. Michaelis *Spicil.* T. I, p. 177. *Suppl.* p. 1707. Heeren *Ideen* II, 1, p. 363 sqq. — Nom. gentil. plur. סְבָאִים Jes. 45, 14., ad quem loc. cf. Herod. III, 20. Ceterum noli סְבָא confundere cum שְׁבָא et שְׁבָא Gen. 10, 7. 28.

סָבַב 1) vertit se, convertit se Eccles. 2, 20. 1 Sam. 22, 18., sq. ל vel אֶל *ad* aliquem vel aliquid Eccles. 7, 25. 1 Sam. 17, 30., sq. מֵעַל vel מִפְּנֵי *avertit se ab* al. Gen. 42, 24. 1 Sam. 18, 11., sq. אַחֲרֵי ס׳ *retro se convertere post* aliq. 2 Reg. 9, 18.; etiam seorsum positum סָבַב est *reverti* Cant. 2, 17., hinc passim pro adverbio *rursus* accipiunt Ps. 71, 21. תִּסֹּב תְּנַחֲמֵנִי *rursus me consolaberis*, sed non opus est. De *rebus* perraro dic., ut 1 Reg. 2, 15. וַתִּסֹּב הַמְּלוּכָה *versum* (ablatum) *est regnum,* hinc a) *ferri, deferri* 1 Sam. 5, 8., sq. אֶל *conferri, transferri* Num. 36, 7., sq. עַל *ingruere, immitti in al.* (de calamitate) Hab. 2, 16.; b) *converti* i. e. mutari Zach. 14, 10. — 2) circumivit, ambivit: a) סָבַב בָּעִיר *in urbe circumire* Cant. 3, 3. 5, 7., סָבַב בְּכָל־עָרִים *circumire in omnibus oppidis, obire omnia opp.* 2 Chron. 17, 9. 23, 2. eod. sensu sq. acc. Jes. 23, 16. ס׳ עִיר *circumire, obire urbem (darinherum gehen)* 1 Sam. 7, 16.; b) i. q. ire circum aliq. *(umgehen)*, sq. acc. Deut. 2, 3. Jos. 6, 7. 15. Jud. 11, 18. — 3) circumdedit, cinxit, sq. acc. Ps. 18, 6. 22, 13. 17. Gen. 2, 11. 2 Reg. 6, 15. Eccles. 9, 14. 1 Reg. 7, 24. פְּקָעִים סֹבְבִים אֹתוֹ *cucurbitae cingebant eum* (lacum aeneum), 2 Chron. 4, 2. Jer. 52, 21., sq. אֶל 2 Reg. 8, 21., sq. עַל Job 16, 13. Jud. 20, 5. Elliptice ponitur 1 Sam. 16, 11. לֹא נָסֹב *non circumdabimus, cingemus* sc. mensam h. e. non accumbemus; Gen. 37, 7. *surgebat manipulus meus* תְּסֻבֶּינָה אֲלֻמֹּתֵיכֶם וַתִּשְׁתַּחֲוֶינָה לַאֲלֻמָּתִי *vestri autem cingebant* sc. meum manipulum (nisi velis לַאֲלֻמָּתִי ad utramque sententiam referre) *et venerabantur eum.* — 4) caussa, auctor fuit alic. rei (arab. سبب *id.*), sq. בְּ (cf. nom. סִבָּה) 1 Sam. 22, 22. אָנֹכִי סַבֹּתִי בְּכָל־נֶפֶשׁ *ego caussa sum* mortis *omnium istorum hominum,* LXX. ἐγώ εἰμι αἴτιος τῶν ψυχῶν, Vulg. *ego sum reus omnium animarum,* Syr. ܐܢܐ ܐܝܬܝ ܥܠܬܐ ܕܡܘܬܐ ܕܢܦܫܐ. Videtur haec verbi potestas ita oriri: סָבַב sq. בְּ pr. est *in aliqua re gerenda versari,* hinc agere, efficere

aliquid. — Praet. סַבֹּתִי, plur. סַבֹּבוּ Jos. 6, 15. et defective סַבּוּ 2 Sam. 22, 6., סַבֹּתֶם Jos. 6, 3. Part. praes. סוֹבֵב Gen. 2, 13. et cum Jod סֹבִיב 2 Reg. 8, 21. Infin. סְבֹב Num. 21, 5. et defective סֹב Deut. 2, 3. Imp. סֹב 1 Sam. 22, 18. Fut. יָסֹב 1 Reg. 7, 15. et chald. יִסֹּב (v. Gesen. L. p. 370.) Ps. 71, 21. 114, 5. al.

Niph. נָסַב 1) *se vertit, convertit* Ezech. 1, 9. 10, 11., sq. אֶל Ezech. 26, 2., etiam de rebus inanimatis, ut de terminis Jos. 15, 3. Num. 34, 4. 5., sq. לְ Jer. 6, 12. נָסַבּוּ בָתֵּיהֶם לַאֲחֵרִים *transferentur eorum domus ad alios* (vern. *werden zugewendet*). 2) *circumstitit, circumdedit, cinxit* sq. עַל Gen. 19, 4. Jos. 7, 9. Jud. 19, 22. — Praet. 3. f. נָסַבָּה pro נָסַבָּה Ezech. 41, 7. (v. Gesen. L. p. 372.), נָסַבָּה Ezech. 26, 2. (v. Gesen. p. 367.), fut. יִסַּב, plur. יִסַּבּוּ Ezech. 1, 9. etc.

Pih. סִבֵּב *vertit, convertit* h. e. *mutavit* 2 Sam. 14, 20., alibi Pohel סוֹבֵב 1) *circumivit:* a) סוֹבֵב בָּעִיר *in urbe circumire* Cant. 3, 2., סוֹבֵב עִיר *urbem circumire, obire* Ps. 59, 7. 15.; b) i. q. ivit circum aliq., sq. עַל Ps. 55, 11. *dies noctesque circumeunt* violentia et contentio *muros urbis*, tanquam custodes h. e. omnia omni tempore plena sunt violentiâ et contentione. 2) *circumdedit, cinxit*, sq. acc. Jon. 2, 4. 6. Ps. 7, 8., sq. עַל Ps. 55, 11., sq. dupl. acc. Ps. 32, 7. רָנֵּי פַלֵּט תְּסוֹבְבֵנִי *jubilis liberationis circumdas me* i. e. praebes mihi largam laetandi materiem. Passim inest *defensionis* ac *tutelae* notio Deut. 32, 10. Jer. 31, 22.

Hiph. הֵסֵב 1) vertit, convertit; הֵסֵב פָּנָיו *faciem suam convertit* h. e. se convertit 1 Reg. 8, 14. 21, 4. 2 Reg. 20, 2. 2 Chron. 6, 3. Jes. 38, 2.; ה׳ עֵינָיו מִן *avertit oculos ab* Cant. 6, 4.; ה׳ אֶת־כְּלֵי הַמִּלְחָמָה *arma vertit* (retro) Jer. 21, 4., ubi v. Rosenmueller. Translate: ה׳ לֵב פ׳ עַל פ׳ *animum alicujus in aliq. convertere* h. e. gratiam, benevolentiam alicui conciliare Esr. 6, 22.; ה׳ כָּל־יִשְׂרָאֵל אֶל פ׳ *conciliavit ei omnes Israelitas* 2 Sam. 3, 12., ה׳ לֵב פ׳ אֲחֹרַנִּית *mentem al. convertere retro* h. e. ad meliorem frugem revocare 1 Reg. 18, 37. A *convertendo:* a) *transtulit (in alium locum* vel *ad aliquem)* 1 Sam. 5, 8. 1 Chron. 13, 3. al., 1 Chron. 10, 14. וַיַּסֵּב אֶת־הַמְּלוּכָה לְדָוִיד *transtulit* Deus *regnum ad Davidem*, sq. אֶל 1 Chron. 12, 23.; b) *mutavit* 2 Reg. 23, 34. 24, 17. — 2) circumire, ambire fecit h. e. circumduxit 2 Chron. 14, 6 (muros), Ezech. 47, 2 (hominem), Exod. 13, 18 (agmen). — 3) a) intransit. vertit se 2 Sam. 5, 23.; b) circumivit Jos. 6, 11., it. cinxit, circumdedit Ps. 140, 10. — Fut. יָסֵב et more chald. יַסֵּב 2 Sam. 20, 12. 1 Reg. 8, 14., plur. יַסֵּבּוּ Jud. 18, 23. al. — Hoph. הוּסַב 1) *se vertit, versavit* Ezech. 41, 24 (de valvis ianuae), Jes. 28, 27 (de rotis tribulorum). 2) *circumdatus, cinctus est* Exod. 39, 13. 28, 11. 3) *mutatus est* Num. 32, 38. — Fut. chald. יוּסַב Jes. l. c.

סָבִיב m. *locus per circuitum circumscriptus, circuitus (Umkreis)* 1 Chron. 11, 8. Am. 3, 11.; מִסָּבִיב לְמִשְׁכַּן קֹרַח *e circuitu tabernaculi Korachi* h. e. undique a tabern. K. Num. 16, 24. 27. Sed saepius in particulam abit, significans *circa, circum*, et geminatum סָבִיב סָבִיב *circumcirca, undique* Gen. 23, 17. Exod. 16, 13. Ezech. 8, 10. 37, 2. 40, 5. 14. 16. 17. 25. 29. etc.; סָבִיב לְ *circum* aliquem locum Exod. 40, 33. Num. 1, 53., מִסָּבִיב *circumcirca, undique* Deut. 12, 10. 1 Chron. 11, 8. — Plur. סְבִיבִים et סְבִיבוֹת a) substant. Jer. 32, 44. סְבִיבֵי יְרוּשָׁלַםִ

loca vicina (circumiacentia) *Hierosol.* (*Umgebungen*). Ps. 97, 2. עָנָן וַעֲרָפֶל סְבִיבָיו *Wolken und Dunkel sind seine Umgebungen*, nubes et caligo circumdant eum, Jer. 48, 17. כָּל־סְבִיבָיו *omnes vicini ejus*, Ps. 76, 12. 89, 8. כָּל־סְבִיבָיו *omnes eum* (Jovam) *cingentes* h. e. ei addicti, Num. 22, 4. יְלַחֲכוּ הַקָּהָל אֶת־כָּל־סְבִיבֹתֵינוּ *depascet haec multitudo quicquid est circa nos*; b) saepe in particulam abit: *circa*, *circum* Exod. 7, 24. Num. 11, 24. 31. 32. Jos. 9, 8. Jud. 7, 18. Ps. 50, 3. etc., סְבִיבֹתַי *circa, circum me* Deut. 17, 14. Ps. 27, 6. etc.

סִבָּה f. pr. *conversio*, *directio* rerum (*Schickung* v. rad. 1. a.), *casus* (arab. سَبَبٌ *id.*) 1 Reg. 12, 15. הָיְתָה סִבָּה מֵעִם יְהוָה *ita res erat a Jova directa, ita divina voluntate accidit*. Vid. rad. Kal 4.

נְסִבָּה f. (verbale niphalic.) *id.* 2 Chron. 10, 15.

מוּסַב m. *circuitus* Ezech. 41, 7.

מֵסַב m. 1) substant. a) *circuitus* Job. 37, 12. וְהוּא מְסִבּוֹת מִתְהַפֵּךְ *et haec* (nubes) *vertitur per circuitus* h. e. *circumcirca*; deinde *id quod circa aliquid est* (*Umgebung*) 2 Reg. 23, 5. מְסִבֵּי יְרוּשָׁלִָם *circuitus Hiersolymor.* h. e. loca urbi Hieros. vicina; b) spec. *lecti in orbem positi* Cant. 1, 12. עַד־שֶׁהַמֶּלֶךְ בִּמְסִבּוֹ *dum rex* erat *in lecto suo* h. e. mensae accumbebat ad coenam capiendam, v. Ewald. ad h. l. Cf. talm. הסיב *accumbere* Mischn. I, 22. et מסובין *accumbentes* IV, 214. — 2) adverb. *circum, circumcirca* 1 Reg. 6, 29.

סָבַךְ *plexuit, implexuit, perplexuit, implicavit*, ut شبك. Part. Pahul plur. סְבֻכִים Nah. 1, 10. — Pyh. סֻבַּךְ *implicatus est* (ut sab. ܐܣܬܒܟ) Job. 8, 17.

סְבַךְ m. *perplexum, dumetum* Gen. 22, 13.

סְבָךְ, unde plur. in regim. סִבְכֵי *perplexa, dumeta* Jes. 9, 17. 10, 34.

סְבֹךְ m. *id.* Ps. 74, 5.

סֹבֶךְ m. *id.*, pro quo etiam scribitur שׂוֹבֶךְ 2 Sam. 18, 9. Cum affixo סֻבְּכוֹ (sec. plurimos codices pro סֻבְּכוֹ) Jer. 4, 7.

שְׂבָכִים et שְׂבָכָה v. sub lit. שׂ.

סַבְּכָא f. chald. *sambuca*, σαμβύκη, instrumentum triangulare chordis instructum Dan. 3, 5. cf. Vitruv. VI, 1. 10. et Pfeiffer. *üb. die Musik d. Hebr.* p. 33 sq. Dubitatur, vocabulum graecum sit, an chaldaicum (a *fidibus perplexis* et *implicatis* repetitum). Ceterum scribitur quoque שַׂבְּכָא Dan. 3, 7. 10. 15.

סָבַל *bajulavit* (ut syr. chald. sam.) Gen. 49, 15. Jes. 46, 4. 7., trop. *peccatum alicujus bajulare* est peccati poenas gravissimas perpeti Jes. 53, 11. Thren. 5, 7., *dolores* tanquam onus *bajulare* i. e. doloribus premi Jes. 53, 4. — Pyh. part. plur. מְסֻבָּלִים Ps. 144, 14. (boves) *onustae* i. e. (auctore Bocharto) *onus uteri gestantes, gravidae* (ut حمل *portavit* frequentatur de *vaccis gravidis*, et *praegnans* mulier dicitur مُثْقَلَة i. e. *onusta*). Aliorum explicationes recensuit Rosenmueller. ad h. l. — Hithpah. הִסְתַּבֵּל *molestum se praebuit, molestus, oneri*

fuit Eccles. 12, 5. Ita post MERCERUM GROTIUS, DOEDERLIN. et WINZERUS (cf. ROSENMUELLER. Commentatt. theol. I, 1, p. 92.), haud inepte. Al., ut LXX. VULG., *pinguis factus est.*

סְבַל chald. *tollere, erigere* (i. q. hebr. נָשָׂא). Pohal partic. plur. מְסוֹבְלִין *erecta,* jacta (fundamenta) Esr. 6, 3.

סֵבֶל m. *onus* 1 Reg. 11, 28. Ps. 81, 7. Neh. 4, 17.

סַבָּל m. *bajulus* 2 Chron. 2, 1. 17. Neh. 4, 10.; נֹשֵׂא סַבָּל 1 Reg. 5, 29. *portans* et *bajulus* per *asyndeton,* vel *portans bajulus* per *appositionem* (ut Gen. 21, 20.); plur. סַבָּלִים 2 Chron. 34, 13.

סֹבֶל m. *onus,* cum affixo סֻבֳּלוֹ (c. dag. f. euphon. v. סֻבֳּךָ) Jes. 9, 3. 10, 27. 14, 25.

סְבָלָה f. *id.,* plur. סְבָלוֹת, in regim. סִבְלוֹת Exod. 6, 6. 7., cum affixo סִבְלֹתָם Exod. 1, 11. 2, 11. 5, 5.

סִבֹּלֶת f. ex dialecto Ephraimitarum pro שִׁבֹּלֶת Jud. 12, 6. vid. שִׁבֹּלֶת.

סְבַר chald. *cogitavit* (syr. ܣܒܰܪ): יִסְבַּר לְהַשְׁנָיָה *cogitat* (parat) *mutare* Dan. 7, 25.

סִבְרַיִם urbs inter Damascum et Hamatham Ezech. 47, 16. fortasse eadem, quae בֵּטַח (סְבַר enim Chaldaeis et Sam. significat etiam: *speravit*) cf. WICHMANSHAUSEN. in Dissert. *de Asere Metallifossore* p. 75. 76.

סַבְתָּה et סַבְתָּא, nom. propr. coloniae Cuschaeorum Gen. 10, 7. 1 Chron. 1, 9. Fluctuant inter *Ceutam* ad fretum Gaditanum (سبتة, unde *Cepta, Ceuta;* nam quae veteres de *septem fratrum montibus* habent, ad nomen *Septa* explicandum, id hujus sententiae patronis ad nugas etymologicas pertinere videtur), inter *Sabatham* seu *Sobotham* Arabiae, solis cultu celebrem (v. PLIN. VI, 28.), quam PTOLEMAEUS exhibet sub gradu long. 77, latit. 16, 10. in regione thurifera, et inter *Sabat,* urbem Africae Troglodyticae ad sinum Arabicum, PTOLEM. sub gradu long. 68, lat. 12, 20. v. MICHAELIS *Suppl.* p. 1713. Sed ista, quam mediam posuimus, *Sobotha,* prae ceteris placet.

סַבְתְּכָא et סַבְתְּכָא Cuschaeorum colonia Gen. 10, 7. 1 Chron. 1, 9., quam BOCHARTUS in Caramania, provincia Persica, ob nomen urbis *Samydaces* ibi sitae, quaerit; illi vero, quibus סַבְתָּה *Ceuta* est, סבתכה non diversum putant a promontorio ei opposito *Calpe* (hodie nom. arab. *Gibraltar*) v. MICHAELIS *Suppl.* p. 1714. — JONATH. exhibet זנגאר *Zingitae; Zingi* autem PTOLEMAEO est urbs extremae Aethiopiae orientalis.

סָגַד *procubuit adorandi causa, adoravit* sq. לְ Jes. 44, 17. 19. 46, 6. Dic. de *idolorum* cultu. Arab. سجد *id.,* مسجد *oratorium,* vulgo *Mosché,* syr. ܣܓܶܕ *adoravit.*

סְגִד chald. *id.* Dan. 2, 46. 3, 5. 6. 10. 11. 12. 14. 18. 28.

סָגַן rad. Hebr. inusit., Chald. *acquisivit.* Inde oritur

סְגֻלָּה f. *peculium* Eccles. 2, 8. 1 Chron. 29, 3.; pop. Israel. passim appellatur סְגֻלַּת יְהוָה (cf. נַחֲלָה) Exod. 19, 5. Deut. 7, 6. Ps. 135, 4. Malach. 3, 17.

סֶגֶן m. vocab. recentius: *magnas, primas, princeps;* plur. סְגָנִים *proceres, principes* Jes. 41, 25. Jer. 51, 23. Ezech. 23, 6. etc.; it. *praefecti* Esr. 9, 2. Neh. 2, 16. 4, 8. 13. 5, 7. etc. Persicum videtur esse vocab., cf. شحنه *praetor, praefectus,* literis ח et ג inter se permutatis.

סְגַן m. chald. *id.*, plur. סִגְנִין *proceres, praefecti provinciarum* Dan. 2, 48., in statu emphat. סִגְנַיָּא Dan. 3, 2. 27. 6, 8.

סָגַר I) *clausit* Jes. 22, 22., sq. acc. Gen. 19, 10. 2 Reg. 4, 4. 2 Chron. 29, 7 (ianuam), Jos. 2, 7 (portam), 1 Reg. 11, 27 (hiatum muri), sq. עַל pers. (v. sub עַל) *conclusit* aliquem Exod. 14, 3. Job. 12, 14.; trop. 1 Sam. 1, 5. סָגַר יְהוָה בְּעַד רַחְמָהּ *clauserat Jova ejus uterum* i. e. sterilem reddiderat, Ps. 17, 10. חֶלְבָּמוֹ סָגְרוּ *pingue cor suum clauserunt* h. e. torpent eorum animi, v. de Wettius ad h. l. — Intrans. Jos. 6, 1. וִירִיחוֹ סֹגֶרֶת מִפְּנֵי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל *Jericho clausa erat,* nisi potius est: *clauserat* sc. portas. Part. Pahul סָגוּר *clausus* Ezech. 44, 1. 2. 46, 1. Passim de *auro* dicitur, ut 1 Reg. 6, 2. 21. 49. 7, 49. 50. 10, 21. 2 Chron. 20, 22. 9, 20. Videtur autem זָהָב סָגוּר esse *aurum pretiosum* (pretiosa enim concludi solent) h. e. purum, sincerum. Alii: *aurum rubrum, rutilum* coll. arab. سجر, سرج, cui *rubendi* notionem tribuunt. Sed illud praestat haud dubie et veterum interpretum auctoritate commendatur: Vulg. *aurum purum,* Chald. דַּהֲבָא טָבָא, Syr. ܕܗܒܐ ܡܣܢܢܐ.

Niph. נִסְגַּר *clausus est* Jes. 45, 1. Ezech. 46, 2., *conclusus est* 1 Sam. 23, 7. Num. 12. 14. et reciproce *conclusit se* Ezech. 3, 24. — Pih. סִגֵּר *conclusit,* sq. בְּיַד פ׳ *tradidit aliquem in manum,* potestatem *alicujus* (cf. συγκλείεσθαι in N. T.) 1 Sam. 17, 46. 24, 19. 26, 8., semel omisso בְּיַד 2 Sam. 18, 28. — Pyh. סֻגַּר *clausus est* Jes. 24, 10. Jer. 13, 19. Jos. 6, 1.

Hiph. הִסְגִּיר *clausit* Levit. 14, 38 (domum), *conclusit* (aliquem) Levit. 13, 4. 5. 11., sq. בְּיַד פ׳ 1 Sam. 23, 16. Thren. 2, 7. vel אֶל Deut. 23, 16. Obad. 14. *tradidit in potestatem,* it. sq. לְ Ps. 78, 48. וַיַּסְגֵּר לַבָּרָד בְּעִירָם *tradidit grandini eorum pecora;* simpl. Deut. 32, 30. Am. 1, 6. 9, 8. (tradere hostibus). Huc referunt etiam Job. 11, 10. אִם יַסְגִּיר *si Deus traderet* aliquem sc. miseriis, tanquam hostibus. Sed potest quoque verti: *si concluderet* h. e. in vincula vel carcerem conjiceret; sequitur enim וְיַקְהִיל, quod et ipsum verbum forense est v. Rosenmueller. ad h. l. Part. מַסְגֵּר (cum Zere pro ִי, ad formam מַחְלִם Jer. 29, 8. מֵצֵר 2 Chron. 28, 23. etc. idque ex aramaeismo) subst. *claustrarius, claustra faciens* 2 Reg. 24, 14. 16. Jer. 24, 1. 29, 2. Aliud vid. inter nomina.

II) i. q. arab. سجر *intumuit* pluvia, *aqua implevit, aquam effudit,* v. סַגְרִיר.

III) fortasse i. q. arab. شجر *confodit,* vid. nom. סָגוּר n. 3.

סְגַר (pro סָגַר) chald. *clausit* Dan. 6, 23.

סְגוֹר m. 1) Hos. 13, 8. סְגוֹר לִבָּם q. d. *clausura cordis* h. e. pericardium. — 2) *aurum purum* Job. 28, 15. vid. antea סגור in rad. — 3) Ps. 35, 3. plerisque Hebraeis est *sagaris* (securis genus ap. Persas Herodot. VII, 64. Xenoph. Anab. IV. 4, 16.) vel *hasta* (ita Michaelis et de Wettius, qui conferunt arab. شجار *hasta lignea*, quod voc. an *hoc* praecipue sensu dicatur, dubitari recte potest). Al., ut Rosenmueller., סְגֹר habent pro imper. verbi סָגַר hoc sensu: *occlude obviam persecutoribus meis* h. e. intercipe iis viam.

סוּגַר m. Ezech. 19, 9. *claustrum* vel *cavea* Lxx. κημός, Vulg. *cavea*, Syr. ܢܛܪܐ, Chald. קוֹלָרִין, de quo postremo voc. v. Bochart. Hieroz. Tom. III, p. 74.

סַגְרִיר m. *imber* Prov. 27, 15. v. rad. n. II.; syr. et chald. *id*.

מַסְגֵּר m. *claustrum, carcer* Jes. 24, 22. 42, 7. Ps. 142, 8. Aliud vid. supra in rad.

מִסְגְּרוֹת plur. foem. (a sing. מִסְגֶּרֶת) 1) *claustra* 2 Sam. 22, 46. Ps. 18, 46. Mich. 7, 17. 2) *taeniae (Leisten)* Exod. 25, 25 sq. 37, 12 sqq. 3) ornamenta in basibus lacus aenei, fortasse *scuti* formam referentia (syr. ܣܟܪܐ est *scutum*) 1 Reg. 7, 28 sqq. 2 Reg. 16, 17. Chald. et Syr. habent: גְּדַנְפִין.

סָדַד rad. Hebr. inusit., arab. سدّ *obstruxit obice*. Inde est:

סַד m. *nervus, compes*, quo pedes *constringuntur* et *ligantur* Job. 13, 27. 33, 11. (ܣܕܐ *id.*).

סָדַם rad. Hebr. inusit., arab. سدم *tristis, poenitens fuit*. Inde videtur dici:

סְדֹם *Sodoma* oppidum in valle Siddim, quod haustum a mari mortuo periit Gen. 10, 19. 13, 10. 19, 24. Jes. 1, 9. etc. Lxx. Σόδομα (cf. Strabo XVI. c. 2. p. 379. ed. Lips.) v. Relandi *Palaest.* p. 1019.

סָדַן rad. Hebr. inusit., arab. سدن *laxavit, demisit vestem suam*.

סָדִין m. *tunica lintea: interula, indusium*, in regim. סדין Prov. 31, 24., plur. סְדִינִים Jud. 14, 12. 13. Jes. 3, 23. v. Schroederus de *vest. mulier. hebr.* c. 19. coll. سدين *laxius operimentum*, quod amicitur. ܣܕܘܢܐ *feminalia longa et ampla.* Lxx. plurimis in loc σινδών cf. Matth. 27, 59. Marc. 14, 51., quod quidem voc. alii hebr. סָדִין esse putant, alii e lingua copt. deducunt v. Eichhorn. Repertor. XIII, p. 14.

סָדַר radix Hebr. inusit., chald. *disposuit, ordinavit*. Inde sunt:

סֵדֶר m. *dispositio, ordo*, plur. סְדָרִים Job. 10, 22.

שְׂדֵרָה f. *id.* vid. suo loco.

מִסְדְּרוֹן m. *porticus* a columnarum *ordinibus* Jud. 3, 23. Chald. interpretatur אַכְסַדְרָא ἐξέδρα, Syr. ܦܪܣܛܘܢ ξυστός.

סָחַר Hebr. inusit. sensum *circumeundi* et *rotunditatis* habuisse videtur, ut cognatum כחר, quod Samar. scribitur ࠎࠇࠓ. Inde sunt:

סַהַר m. *rotunditas* Cant. 7, 3.

סֹהַר m. *turris rotunda* (syr. ܣܗܪܐ), בֵּית סֹהַר *arx, castellum*, ubi vincti custodiuntur Gen. 39, 20—23. 40, 3. 5. Aben Esra et Jablonsk. (Opusc. I, p. 321.) *Aegyptiacum* esse volunt, ortum e *sonhi* vincire et *areh* custodire; alii, ut Michaelis, derivant ab arab. سهر et syr. ܣܗܪ *vigilavit*, unde *domus excubiarum, vigiliarum*.

שַׂהֲרֹן vid. sub lit. שׂ.

סוֹא nom. propr. regis Aegypt., qui fuit *Hoseae* regis israel. aequalis (728 sqq. a. Chr.) 2 Reg. 17, 4.; videtur idem esse, qui ap. Maneth. *Sevechus* dicitur; ϪⲰⲒ vero in lingua copt. sign. *principem*, auctore Jablonskio.

סוּג I) *recessit, avertit se* (i. q. נסג) Ps. 53, 4. 80, 19. Prov. 14, 14. — Niph. נָסוֹג (et נָשׂוֹג 2 Sam. 1, 22.) *aversus est, avertit se* Jes. 42, 17. 50, 5. Jer. 38, 22. 46, 5. Zeph. 1, 6. Ps. 35, 4. 40, 15. 44, 19. 78, 57.

II) i. q. שׂוּךְ *sepire* (syr. ܣܝܓ, chald. סְיַג *id.*) Cant. 7, 3.

סִיג m. *scoria*, quae a metallis *recessit*, tam illa, quae ab ipso metallo igne secernitur h. e. partes terrenae et lapideae metallo admixtae Prov. 26, 23., quam illa, in quam ignobilius metallum auro argentoque admixtum conflatur atque ab auro argentoque, puro igne secernitur, Jes. 1, 22. Ezech. 22, 18. (sec. Kri, ubi Ctbib habet סוג aliâ formâ). Plur. סִיגִים Ps. 119, 119. Prov. 25, 4. 26, 23. Jes. 1, 22. et defect. סִגִים Ezech. 22, 18. 19., sed in tribus posterioribus locis quidam codices habent סְגִים, tanquam a rad. סגג, unde cum affixo סִגַיִךְ Jes. 1, 25.

שִׂיג m. v. sub שׂוּג.

סוֹד m. v. sub rad. יָסַד.

סָוָה radix inusit., quae ne in dialectis quidem superest.

מַסְוֶה m. *tegumentum, velum, velamen* Exod. 34, 33. 34. 35. Ita ex vett. interpretum auctoritate. Sunt, qui conferant سوية *tegumentum*, sed v. Rosenmueller. ad Exod. 34, 33.

סוּחַ radix inusit. ejusdem significationis fuisse videtur cum cognat. סחה *expurgavit, everrit.* Cet. v. sub סִיחוֹן.

סוּחָה f. *purgamentum, sordes*, cum כ similit. כַּסּוּחָה Jes. 5, 25. Sunt tamen, qui כ pro lit. radicali habeant conferantque كسح *everrit domum, purgavit limo*, ut כְּסוּחָה idem sit q. كُسَاحَة *purgamentum, quod everrendo ejicitur*, sive *sordes*, aethiop. ኵሳሕ: *stercus*.

סוּט, unde סֵטִים, vid. rad. שׂוּט.

סוּךְ i. q. נָסַךְ *unxit* (differt a מָשַׁח, quod de unctione solenni, quae

inaugurationis caussa fit, dici solet) 2 Chron. 28, 15., sq. acc. pers. et בְּ unguenti Ezech. 16, 9.; intrans. *unxit se* Ruth. 3, 3. 2 Sam. 12, 20. Dan. 10, 3., sq. acc. unguenti Deut. 28, 40. Mich. 6, 15. — Hiph. *unxit se* 2 Sam. 12, 20. Sed סִכְסֵךְ vid. in rad. סכך.

סֹךְ vid. sub rad. סכך.

אָסוּךְ m. *lecythus, vas unguentarium* 2 Reg. 4, 2.

מְסוּכָה vid. sub rad. שׂוּךְ.

סֻלַּת v. sub rad. סלת.

סוּמְפֹּנְיָה f. chald. Dan. 3, 5. 15., et cum א, סוּמְפֹּנְיָא sec. Kri Dan. 3, 10., sed Cthib habet סִיפֹּנְיָא, omisso מ. Est graec. *συμφωνία*, quo voc. posteriore aetate instrumentum musicum appellabatur (v. Serv. ad Aeneid. XI, 27.) duabus tibiis per sacculum transmissis constans. Hodiernum Syris *Sambonja* vel *Sombonja* instrumentum *musicum* dicitur ex arundine confectum, Graecis et Italis *Sampogna* sive *Zampogna*.

סְוֵנֵה Ezech. 29, 10. 30, 6. *Syene*, urbs Aegypti versus Nubiam prope ultima ad Nilum, gradum inter 22 et 23, nunc اسون *Assevan* cum Eliph prosthetico v. Bocharti Phaleg lib. 4. c. 2. Abulfedae *Aegyptus* n. 51. Michaelis *Suppl.* p. 1725. Nomen aegyptium est, et auctore Champollione (l'Egypte sous les Phar. I, p. 164.) derivandum ab *ouen* aperire et *sa*, qui est participiorum exitus, ita ut סונה significet oppidum, quod aditum in Aegyptum aperit, *claustrum Aegypti.*

סוּס m. 1) *equus* (chald. סוּסָא, syr. ܣܘܣܝܐ) Gen. 49, 16. Exod. 14, 9. Deut. 17, 16. Jud. 5, 22. etc., sec. Rabbinos ab *exsultatione* et *hilaritate* (coll. שׂוּשׂ *exsultare prae gaudio, hilarem esse*, sab. ܣܘܣ) v. Bochartus in *Hieroz.* P. I, p. 129 sq. et Bootius in *Animadverss. S.* L. III. c. 8. §. 7 sqq. Eadem de causa arab. *equus* dicitur خيل conf. Schultensii *Animadverss.* in Job. 6, 10. et *hilaritatem* inter generosi *equi* notas refert Columella L. VII. c. 28., unde *ad lituos hilaris* dicitur Statio *Thebaid.* L. XII. Plur. סוּסִים Deut. 17, 16. 1 Reg. 4, 26. et סֻסִים 2 Sam. 15, 1., in regim. סוּסֵי 1 Reg. 22, 4. 2 Reg. 2, 11. — 2) *hirundo* Jes. 38, 14. et sec. Cthib Jer. 8, 7., ubi Kri habet סִיס ad sonum *Sus* indicandum.

סוּסָה f. *equa* Cant. 1, 9.

סוּף *cessavit, desiit* Esth. 9, 28., it. *consumtus est* Jes. 66, 17. Ps. 73, 19. Am. 3, 15. (ubi non opus est, וְסָפוּ a ספה repetere, v. Gesen. L. p. 297.). Syr. chald. samar. *id.* — Hiph. *finem fecit, consumsit* Zeph. 1, 2. 3. Jer. 8, 13.

סוּף chald. *finitus, consummatus, eventu comprobatus est* Dan. 4, 30. — Aphel *consumsit* Dan. 2, 44.

סוֹף m. *finis* (i. q. קֵץ) Eccles. 3, 11. 7, 2. 12, 13. 2 Chron. 12, 13., cum affixo סֹפוֹ *finis, exitus ejus* sc. agminis h. e. *agmen extremum* Joël. 2, 20.

סוֹף m. chald. *id.* Dan. 4, 8. 19., stat. emphat. סוֹפָא Dan. 6, 27. 7, 26. 28.

סוּפָה f. *turbo* q. d. *abreptio, consumtio* pulveris, stipularum, foliorum etc. Prov. 1, 27. Job. 21, 18. Ps. 83, 16. Jes. 5, 28. Jer. 4, 13. etc. Cum ה paragog. סוּפָתָה *turbo vehementissimus* Hos. 8, 7., plur. סוּפוֹת Jes. 21, 1.

סוּף m. 1) *alga* Nili paludumque Aegypti Exod. 2, 3. Jes. 19, 6., Aegyptiorum *Sari*, de qua Plinius H. N. lib. 13. c. 13. „fruticosi est „generis Sari, circa Nilum nascens, duorum fere cubitorum altitudine, „pollicari crassitudine, coma papyri, similique manditur more." Aethiopes adhuc plantam quandam, cui flos croceus est, *Suf* appellant, sed in lingua, ut videtur, Amharica (Lobo *voyage d'Abessinie* p. 53.); an vero eadem sit, quae Aegyptiis *Sari*, non constat. Reliquae linguae Semiticae aut non habent (ut arab.) aut non nisi in nomine proprio maris Erythraei, quod Syri ܝܲܡܳܐ ܕܣܘܦ vocant, ut adeo nomen ipsum exoticum et fortasse, ut planta ipsa est, aegyptium videatur. — 2) *alga marina*, coloris subrufi (*Sargasso*, Gouémon, fucus natans, Germanis *Meergras*), in fundo maris crescens, cujus folia et baccae summo mari innatant, Jon. 2, 6. Hinc יַם־סוּף Ps. 106, 7. 9. 22. 136, 13. proprie *mare Sari*, sed quoad sensum *mare algosum*, seu sinus Arabicus, quem Graeci *mare Erythraeum* dixerunt, quod rubet illis in locis, ubi alga illa marina subrufa crescit, ut auctor est Lobo *voyage d'Abessinie* p. 51. 52. Car. Clusii *libri exoticorum* p. 293. Caeterum de *Suph* conf. Celsii *Hierobot.* T. II, p. 64. Michaelis *Suppl.* p. 1726. — 3) nom. propr. loci, fortasse in Moabitide Deut. 1, 1.

סוּר I) 1) recessit 2 Sam. 2, 23., sq. מֵעַל (de eo, quod *super* aliqua re fuerat) Num. 12, 10., sq. מִן Ps. 6, 9. 139, 19; frequentius trop. *α*) *a Jova recedere* i. e. deficere a cultu Jovae, sq. מֵאַחֲרֵי 2 Chron. 25, 27. 34, 33. 2 Reg. 18, 6., sq. מִן Jer. 17, 5., sq. מֵעַל Ezech. 6, 9.; *β*) *a lege, praecepto recedere* i. e. migrare legem, sq. מִן Deut. 17, 20. 28, 14. Prov. 5, 7. Dan. 9, 5. Ps. 119, 102. Jos. 23, 6., sq. acc. 2 Chron. 8, 15., it. *recedere, discedere a virtute, a pravitate* (ut Lat. etiam dicunt), *a via* recta sq. מֵעַל 2 Chron. 35, 15., sq. מִן Ps. 34, 15. Jes. 30, 11. 59, 15. coll. Job. 1, 1., hinc simpl. *degeneravit, defecit* Deut. 11, 16. Ps. 14, 3. Jer. 5, 23. Dan. 9, 11. Hos. 9, 15.; *γ*) *Jova recessit ab al.* i. e. deseruit, auxilio destituit aliquem, sq. מֵעַל Jud. 16, 20. 1 Sam. 28, 15. coll. Num. 14, 9; *spiritus Jovae recessit*, discessit *ab al.*, sq. מֵעִם 1 Sam. 16, 14.; *δ*) Job. 15, 30. *non recedit a caligine* (calamitate) i. e. non liberatur a cal. Lxx. οὐ μὴ ἐκφύγῃ σκότος. — Absolute positum est *tolli, amoveri* 2 Reg. 12, 14. 14, 4. 15, 4. al. Job. 15, 30. יָסוּר בְּרוּחַ פִּיו *tolletur, auferetur spiritu oris ejus*; 1 Sam. 15, 32. סָר מַר הַמָּוֶת *sublata est*, evanuit *mortis amaritudo*. — 2) devertit (via) ad aliq. (*einkehren*), sq. אֶל Gen. 19, 2. Jud. 4, 18. 15, 19. 18, 3. 19, 11. 2 Reg. 4, 8., hinc *accessit* (deflectens a via sua) Exod. 3, 3. Ruth. 4, 1. 1 Reg. 20, 39., sq. עַל 1 Reg. 22, 32., it. *aditum habuit ad al* sq. אֶל 1 Sam. 22, 14. — Infin. absol. סוֹר Dan. 9, 5., constr. cum affixo שׂוּרִי pro סוּרִי Hos. 9, 12., fut. יָסוּר, cum Vau convers. וַיָּסַר Exod. 8, 27. Ruth. 4, 1.; aliud vid. in Hiph.

Pil. סוֹרֵר *recedere fecit, avertit* (vias meas sc. a recto i. e. pervertit, perplexas reddit cf. v. 9.) Thren. 3, 11., ubi R. Salomo interpretatur *spinis opplevit*, tanq. denom. a סִיר. — Hiph. הֵסִיר 1) *recedere fecit*

i. e. removit sive aliquem 1 Sam. 28, 3. *(expulit)* 2 Sam. 5, 6. 2 Chron. 15, 16. הֵסִירָהּ מִגְּבִירָה i. e. *expulit eam regno,* 2 Reg. 23, 27. ה׳ מֵעַל פָּנָיו removit eum ab oculis suis h. e. *repudiavit,* — sive aliquid 2 Reg. 8, 14. 2 Chron. 30, 14. Gen. 8, 13. Levit. 4, 31. Jes. 1, 25. 3, 1. 5, 5. *(sustulit* e medio). Hinc: *separavit, sejunxit* Gen. 30, 32., sq. מִן *liberavit ab* al. Ps. 81, 7.; spec. *avertit* oculos Prov. 28, 9., *detraxit* annulum Gen. 41, 42., *deposuit* vestem, cidarim etc. Gen. 38, 14. Ezech. 21, 31. Exod. 34, 34., *migravit* praeceptum Ps. 18, 23. Jos. 11, 15. Adde has locutiones: ה׳ דְּבָרָיו *verba sua revocavit, irrita declaravit* Jes. 31, 2., ה׳ רֹאשׁ מֵעַל פּ׳ *caput alicui amputare,* securi aliquem percutere 1 Sam. 17, 46. 2 Sam. 5, 16., ה׳ פּ׳ מֵאַחֲרֵי יְהוָֹה *avertere, avocare al. a Jova* (colendo) Deut. 7, 4. — 2) *devertere, deflectere fecit* sq. אֶל h. e. transtulit *ad* 2 Sam. 6, 10. Fut. c. Vau convers. וַיָּסַר Gen. 8, 13. Exod. 14, 25. — Hoph. הוּסַר *remotus, sublatus est* Levit. 4, 31. 35. Dan. 12, 11. 1 Sam. 21, 7. לֶחֶם הַפָּנִים הַמּוּסָרִים מִלִּפְנֵי יְהוָֹה *panes sacri sublati erant a facie Jovae* i. e. loco sacro, Jes. 17, 1. דַּמֶּשֶׂק מוּסָר מֵעִיר *Damascus sublata erit e numero urbium.*

II) i. q. arab. سار med. Vau: *efferbuit vehementer.* Inde est nomen סִיר *olla,* quod v. infra.

סוּר m., plur. סוּרֵי הַגֶּפֶן Jer. 2, 21. *degeneres* (rami, palmites) *vitis* (v. rad. Kal n. 1. b.). Michaelem, qui *colocynthidem* intelligi voluit (coll. شَرْيَة) bene refutavit Rosenmueller. ad h. l.

סַר vid. sub rad. סרר.

סִיר com. 1) a) *spina* (q. d. *aversio* ab accessu et tactu), plur. סִירִים Jes. 34, 13. Hos. 2, 8. Eccles. 7, 6. Nah. 1, 10. עַד סִירִים סְבֻכִים hostes *perplexi sunt usque ad spinas* h. e. non secus ac spinae, dumeta; b) *uncinus, hamus* (i. q. חַח, plur. סִירוֹת Am. 4, 2. — 2) *olla,* in qua res coctiles *fervefiunt* (coll. rad. n. 2.) Exod. 16, 3. 2 Reg. 4, 38 sqq. etc., סִיר רַחְצִי *olla lotionis meae* i. e. *pelvis mea* Ps. 60, 10. Plur. סִירוֹת Exod. 27, 3. 38, 3. 1 Reg. 7, 45.

סָרָה f. *cessatio, intermissio, finis* (v. rad. Kal 1. a.) Jes. 14, 6. Aliud vid. sub rad. סרר.

סוּת in Kal inusitat., Hiph. הֵסִית et הִסִּית (Jer. 38, 22.) 1) *propulit, expulit* Job. 36, 18. פֶּן יְסִיתְךָ בְשָׂפֶק *ne propellat,* expellat, e medio tollat *te castigando,* 2 Chron. 18, 31. וַיְסִיתֵם אֱלֹהִים מִמֶּנּוּ *et propulit,* avertit *eos* (hostes) *Deus ab eo,* Job. 36, 16. הֲסִיתְךָ מִפִּי צָר *expellet,* removebit *te ex ore calamitatis.* 2) *impulit, incitavit, instigavit ad* aliquid Deut. 13, 7. 2 Reg. 18, 32. 21, 25. 2 Sam. 24, 1., sq. infinit. c. praef. לְ 1 Chron. 21, 1. 2 Chron. 18, 2. Jos. 15, 18. Jud. 1, 14., sq. בְּ pers. *contra aliquem incitavit, inflammavit* Jer. 43, 3. 1 Sam. 26, 19. Job. 2, 3. Praet. foem. הֵסַתָּה (v. Gesen. L. p. 404.) 1 Reg. 21, 25. Part. מֵסִית 2 Chron. 32, 11., fut. יָסִית, c. Vau convers. וַיָּסֶת 2 Sam. 24, 1., alia forma יַסִּית Jes. 36, 18.

סוּת f. Gen. 49, 11. vid. sub rad. כסה.

סָחַב 1) *traxit* per terram, *raptavit* (سحب *id.*) 2 Sam. 17, 13. Jer. 15, 3. 22, 19. 49, 20.

סְחָבָה f. q. d. *tractio (das Ziehen, Zerren)* i. e. *dilaceratio* Jer. 38, 11. 12. בְּלוֹיֵ הַסְּחָבוֹת *panni lacerati.*

סָחָה in Kal inusit., *everrit, averrit*, verrendo sustulit, i. q. سحا (cf. סְחִי). Pih. *id.* Ezech. 26, 4. [sed יִסַּחוּ Prov. 2, 22. v. sub rad. נסח]. Syr. chald. sam. סחא habet *lavandi* notionem.

סְחִי m. *purgamentum, sordes verrendo congestae,* quae scopis auferuntur (chald. סחיתא *stercus,* syr. ܡܣܚܝܬܐ *everricula*) Thren. 3, 45.

סָחַף propr. *abrasit, derasit* (ut سحف) adeoque *destruxit* (ut ܣܚܦ cf. Luc. 19, 44. et sam. v. Gesen. Carm. sam. 5, 10.) cf. gallicum *raser.* In Kal semel occurrit de *pluvia* humum e rupibus in vallem deferente Prov. 28, 3. (cf. سحاف *torrens,* et سحيفة *pluvia vehementior* res obvias auferens). — Niph. נִסְחַף *prostratus est* (sab. ܐܣܬܚܦ *id.*) Jer. 46, 15.

סָחַר *circumivit, obiit* (ita chald. syr. samarit., praeterea Samar. et Syris ܣܚܪ a *circumeundo* spec. *mendicatus est;* arab. سحر, maxime سكر *gyrare, rotare, ambire* v. Ev. Scheidii *Schediasm.* philol. p. 83 sq. et Hartmann. Einl. p. 79.), sq. acc. (terrae) Gen. 34, 10. 21. — spec. *circumiit negotiandi caussa,* adeoque *mercaturam exercuit:* nam olim mercatores ipsi proficiscebantur in terras exteras ad divendendas merces, Jer. 14, 18. Gen. 42, 34. Hinc partic. סֹחֵר subst. *negotiator, mercator* Gen. 23, 16. Prov. 31, 14., plur. סֹחֲרִים Gen. 37, 28. Ezech. 27, 36., in regim. סֹחֲרֵי 1 Reg. 10, 28. 2 Chron. 1, 16., cum affixo סֹחֲרַיִךְ Jes. 47, 15. (ubi significantur harioli, qui artes suas quaestus caussa exercebant, quibusque crebro usa fuerat Babylonia), סֹחֲרֶיהָ Jes. 23, 8.; foem. סֹחֶרֶת *negotiatrix* c. affixo סֹחַרְתֵּךְ Ezech. 27, 12. 16. 18. Inde descendit verbum geminatum

סְחַרְחַר Pilp. *frequenter* sive *continuo circuivit, agitatus est* Ps. 38, 11 (de corde).

סְחַר m. 1) *emporium* Jes. 23, 2. 2) *lucrum* ex mercatura redundans, *opes* mercaturâ partae Jes. 45, 14.

סַחַר m. 1) *lucrum,* pr. quod ex *mercatura* redundat Jes. 23, 18. 2) *acquisitio,* c. affix. סַחְרָהּ Prov. 3, 14. 31, 18.

סְחֹרָה f. *mercatura, negotiatio* Ezech. 27, 15., ubi tamen סְחֹרַת יָדֵךְ (posito abstr. pro concr.) est *negotiatrix tua* (mercium tuarum).

סֹחֵרָה f. *aspis, clypeus,* corpus quasi *ambiens* h. e. tegens Ps. 91, 4. (ܣܚܪܬܐ *turris*).

סֹחֶרֶת f. Esth. 1, 6. vel *marmor nigrum* maculis venisque albis distinctum (coll. ܣܘܚܪܬܐ *lapis niger tinctorius*) — vel auctore Hartmanno (Hebraeerinn III, p. 354.) *testa testudinis* (v. סֹחֵרָה), *Schildpad, Schildkrot.*

מִסְחָר m. *mercatura* 1 Reg. 10, 15.

סָחִישׁ m. 2 Reg. 19, 29. et שָׁחִיס Jes. 37, 30. *id quod anno a sementi tertio sponte provenit* (opp. סָפִיחַ). Conferunt شخيس *res varia* et *discrepans* a شخس *diversus fuit, diversimode se habuit* v. MICHAEL. Suppl. p. 1739 sqq.

סֵט vid. sub rad. שׂוּט.

סִיג vid. sub rad. סוּג.

סִיוָן m. nom. *mensis tertii,* ex parte Majo nostro respondentis Esth. 8, 9. A *laetitia* dictum putant (coll. chald. סְוַח *laetari*), quia omnia tum rident et splendent; quomodo et veteribus Germanis *Majus* dictus est *Wunne-Mond* sive *Wonne-Monat* i. e. *laetitiae mensis.* Ex sententia vero MICHAELIS in *Suppl.* p. 1725. et in *Comment. de mensibus Hebraeorum* respondebat fere, quantum lunares menses solaribus comparari possunt, nostro *Junio* et in maximam ejus partem incidebat. Computabatur a primo Junii novilunio. Syris dicitur ܚܙܝܪܢ, quod mensis nomen *Junius* vertitur ab ASSEMANO in *bibl. orient.* T. I, p. 397.

סִיחוֹן m. nom. propr. 1) regis Amoritarum Num. 21, 21. 32, 33. Ps. 135, 11. 2) alius cujusd. Jud. 11, 19. 20. SIMON. confert syr. ܣܘܚ *voluit, exoptavit.*

סִין nom. propr. urbis aegyptiacae Ezech. 30, 15. 16.; HIERONYMO auctore est *Pelusium,* a *luto* סִין (chald.) dictum, ut Graecis *Pelusium* dicitur ἀπὸ τοῦ πηλοῦ et Arabibus طينة *lutosa* v. GOLIUS ad ALFERGAN. p. 146. adde BOCHARTI *Phaleg* lib. 4. c. 27. BRAUN in *select. sacr.* P. I, p. 110.—מִדְבַּר־סִין Exod. 16, 1. 17, 1. Num. 33, 12. *desertum Sin* pars erat deserti arab. inter Elim et montem Sinai, de quo v. ROSENMUELLER. ad Exod. l. c.

סִינִי 1) *Sinaeus,* nom. populi Libano vicini Gen. 10, 17. 1 Chron. 1, 15., cujus vestigium fortasse superest in *Sinna* (*Σιννᾶ*) STRABONIS (XVI. c. 2. p. 364. ed. Lips.), castello latronum in Libano, quod Pompejus destruxit, vel in *Syn* ad radic. montis Libani, cujus meminit BREIDENBACHIUS. HIERONYMUS: „a Libano haud procul alia civitas fuit nomine *Sini,* quae postea vario eventu subversa bellorum nomen tantummodo loco pristinum reservavit"; v. MICHAELIS *Spicil.* T. II, p. 27. 2) אֶרֶץ סִינִים *terra Sinaeorum* memoratur Jes. 49, 12. BOCHARTUS dici putat *terram Pelusiotarum* (v. סִין); sed *urbs* quidem est Pelusium, *terra* autem ejusdem nominis geographis ignota est; de *Syene* cogitat MICHAELIS in *Spicil.* P. II, p. 32.: hujus tamen nomen est סְוֵנֵה, ut arbitrarias litterarum permutationes taceamus. Praestat *Sinam* (arab. الصين) intelligere, cujus jam tum ad poetam in Babylonia degentem potuit aliqua notitia pervenisse v. post HARTMANNUM (Einl. p. 294.) GESEN. ad Jes. l. c. LXX. γῆ Περσῶν.

סִינַי mons Arabiae duplicis cacuminis; unum, quod venientibus ab occasu est, dictum fuit *Horeb,* alterum longe sublimius *Sinai;* unde idem mons mox *Sinai,* mox *Horeb* nominatur Exod. 3, 15. 19, 11. 20. 24, 16. Levit. 7, 38. 25, 1. Num. 3, 1. 28, 6. Deut. 33, 2. Jud. 5, 5.

Ps. 68, 9. 18. al. Arabibus جبل موسى *mons Mosis* v. Wineri Lexic. bibl. II, p. 614 sq. add. Burckhardt. *Reise* II, p. 900 sqq. — מִדְבַּר סִינַי *desertum Sinai* est pars deserti arab. Exod. 19, 1. Levit. 7, 38. Num. 1, 1. al. — Unde ductum sit nomen hebr., non constat. Simonis. in Onomast. p. 559. derivat a סְנֶה *rubus*.

סִיס vid. supra in סוּס.

סִיסְרָא nom. propr. ducis Canan. Jud. 4, 2. Ps. 83, 10. et alius cujusd. Esr. 2, 53. Neh. 7, 55. coll. ܣܝܣܪܐ *exercitus, acies*.

סִיפְנְיָא vid. supra סוּמְפֹּנְיָה.

סִיר vid. sub rad. סוּר.

סָכַךְ I) 1) *texit, operuit*, sq. עַל ejus rei quae tegitur et בְּ tegumenti Exod. 25, 20. 37, 9. 1 Reg. 8, 7., sq. acc. tegumenti Exod. 40, 3. סַכֹּתָ עַל־הָאָרֹן אֶת־הַפָּרֹכֶת *operies arcam velo* i. e. obtendes velum, quo arca a (sacerdotum) conspectu removeatur, sq. acc. dupl. Job. 40, 22 (17) יְסֻכֻּהוּ צְלָלוֹ *tegent eum umbrâ suâ*; semel intrans. Thren. 3, 44. 2) *protexit* Ps. 140, 8. סַכֹּתָה לְרֹאשִׁי *protexisti, defendisti caput meum*. Hinc סֹכֵךְ pr. *protegens* i. e. subst. *vinea, testudo*, qua in oppugnandis urbibus utebantur, Nah. 2, 6. — Pilp. סִכְסֵךְ armis *texit* h. e. *armavit* sq. acc. pers. Jes 9, 10. 19, 2. Cf. cum Schultensio شكّ *totum se operuit armis*, et شِكّة *arma*. — Hiph. הֵסֵךְ 1) *texit, operuit* 1 Sam. 24, 4. *et intravit Saulus* לְהָסֵךְ אֶת־רַגְלָיו *ut tegeret pedes suos* coll. Jud. 3, 24. Hoc quid sibi velit, ambigunt interpretes. Multi praeeuntibus Syro (ܠܡܫܡܫܘ ܠܡܫܟܒ) et Josepho (Antiq. V, 4, 2.) interpretantur: *ad somnum capiendum* (cf. Hasaeus in Biblioth. Brem. IV, p. 757 sqq. Wolle in Diss. de euphemismo sacro p. 13 sq.), alii: *ut ventrem purgaret*. Ita Vulg. Chald. (לְמֶעְבַּד צוֹרְכֵּהּ *ut necessitati pareret* Cic. Off. I, 35.) Josephus (Antiq. VI, 14.) Clericus rel. Hoc praeferendum. *Dormiendi* enim negotium vix opus fuit verborum aliqua circumscriptione significari. 2) *protexit, defendit* Ps. 5, 12. sq. עַל, Ps. 91, 4. sq. לְ pers. 3) *sepsit, obsepsit* Job. 3, 20. וַיָּסֶךְ אֱלוֹהַּ בַּעֲדוֹ *obsepsit circa eum Deus* i. e. viam, qua ex calamitatibus emergeret, praeclusit, Job. 38, 8.

II) i. q. שׂוּךְ Ps. 139, 13. תְּסֻכֵּנִי בְּבֶטֶן אִמִּי *texuisti* (formasti) *me in utero matris* coll. Job. 10, 11. Alii minus concinne: *protexisti me*.

סָךְ m. *turba, multitudo hominum* (شُكَيْكَة *turba*) Ps. 42, 5. q. d. *tectio terrae* i. e. cujus *copiâ* terrae superficies *tegitur* conf. جُنَان et ضُبْن numerosa *turba hominum* a جن et طبن *tegere*, nec non עַם suo loco. Alii conferri jubent chald. סַךְ *summa*.

סֹךְ m. 1) *tugurium*, ramulis frondibusque consertum, deinde *quodlibet tugurium*. Cum affixo סֻכּוֹ Jer. 25, 38., pro quo legitur סֻכּוֹ Ps. 76, 3. et סֻכֹּה Ps. 27, 5. [sed שֻׂכּוֹ a שׂךְ vid. sub rad. שׂכך]. 2) *lustrum, latibulum* ferarum Jer. 25, 38., c. affixo סֻכֹּה pro סֻכּוֹ Ps. 10, 9.

סֻכָּה f. 1) *tugurium* Jes. 1, 8. 4, 6. Jon. 4, 5., deinde latiore sensu: *tabernaculum, habitaculum* Am. 9, 11. Ps. 18, 6. 31, 21. Job. 27, 18. 36, 29. 2) *sepes, crates* ovium Gen. 33, 17. 3) *lustrum, latibulum* Job. 39, 2 (38, 40). — Plur. סֻכּוֹת a) *tuguria;* hinc חַג הַסֻּכּוֹת *festum tabernaculorum* Levit. 23, 34. Deut. 16, 13. 31, 10. Zach. 14, 16.; סֻכּוֹת בְּנוֹת *tuguria filiarum* Babyloniorum 2 Reg. 17, 30. fuisse videntur *tuguria* in alto luco ex frondibus ramisque arborum contexta, in quibus puellae virginitatem ad templum Veneris Mylittae prostituebant v. SELDENUS *de Diis Syris* II, 7. HERODOT. I, 199. STRABO XVI, p. 1081. (al. 745.); b) nom. propr. stationis Israëlitarum a *mandris* dictae Exod. 12, 37. 13, 20. Num. 33, 5. 6., nec non urbis in tribu Gad Gen. 33, 17. coll. Jos. 13, 27. 1 Reg. 7, 46. Jud. 8, 5.

סִכּוּת f. *tugurium, tabernaculum* Am. 5, 26. נְשָׂאתֶם אֶת־סִכּוּת מַלְכְּכֶם *gestastis* (in deserto) *tabernaculum regis vestri,* idoli sub regis nomine culti. Erat fortasse cista sacra, qua Dei simulacrum concludebant, qualemque DIOD. SIC. XX, 25. σκηνὴν ἱεράν appellat v. MICHAEL. Suppl. p. 1747.

סֻכִּיִּים (*in tuguriis habitantes?*) nom. propr. populi Africani 1 Chron. 12, 3., sunt fortasse *Nomades desertorum orientalium Aegypti* h. e. Arabiae Aegypti, ut STRABO aliique geographi loqui solent v. MICHAELIS *Suppl.* p. 1748.

מָסָךְ m. *tegumentum* 2 Sam. 17, 19., *velum* quo *tegitur, aulaeum* Exod. 26, 36. 37. Num. 3, 31. 1 Sam. 17, 19. Ps. 105, 39., in regim. מְסַךְ Exod. 35, 15. 17. Num. 3, 16. 25. et Jes. 22, 8, quem locum postremum egregie ex Arab. illustravit SCHULTENS. de *defect. ling. hebr.* §. 262 sq. coll. Nah. 3, 5.

מוּסָךְ m. 2 Reg. 16, 18., in regim. מוּסַךְ הַשַּׁבָּת sec. Kri *tectum Sabbathi* h. e. *porticus,* in qua aut ambulabatur aut congregabatur populus (qualis in templo tertio *porticus Salomonis* fuit). Sed Cthib habet מֵיסַךְ, tanquam a יסך.

מְסֻכָּה f. *operimentum* Ezech. 28, 13.

סָכַל *stupidus, stultus fuit,* ut כָּסַל, in Kal inusit. (chald. et syr. *id.*), Niph. נִסְכַּל *stulte egit* 1 Sam. 13, 13. 2 Chron. 16, 19., it. *impie egit* (v. נָבָל) 2 Sam. 24, 10. 1 Chron. 21, 8. — Pih. *stultum* i. e. *irritum reddidit* 2 Sam. 15, 31. Jes. 44, 25. — Hiph. הִסְכִּיל *stulte egit* 1 Sam. 26, 21. (ܐܣܟܠ *id.*); הִסְכִּיל עֲשׂוֹ *id.* Gen. 31, 28.

סָכָל m. *stupidus, stolidus, stultus* Jer. 5, 21. Eccles. 2, 19. 7, 17. 10, 3. 14., plur. סְכָלִים Jer. 4, 22.

סֶכֶל m. *stultitia* i. e. stultus (ita LXX.) Eccles. 10, 6.

סִכְלוּת f. *stultitia* Eccles. 2, 3. 12. 13. 7, 25. 10, 1. 13., pro quo semel scribitur שִׂכְלוּת Eccles. 1, 17. coll. 2, 12. Syr. ܣܟܠܘܬܐ *id.*

סָכַן I) 1) *utilis fuit, profuit* Job. 15, 3., sq. לְ pers. Job. 22, 2. 35, 3, it. *profecit* Job. 34, 9. 2) *familiaris fuit* (سكن *id.*, propr. *habitavit,* ut adeo סכן cum שכן alternasse videatur). Part. סֹכֵן subst. Jes. 22, 15. *familiaris, amicus* sc. regis h. e. *consiliarius* (v. CURT. IV, 1.), foem.

סֹכֶנֶת *amica* (regis) 1 Reg. 1, 2. 4. — Hiph. הִסְכִּין a) sq. infin. c. praefixo לְ *consuevit, solitus est* Num. 22, 30.; b) sq. acc. *familiarem sibi reddidit, familiaritatem contraxit cum* al. Ps. 139, 3. כָּל־דְּרָכַי הִסְכַּנְתָּה i. e. *omnia studia mea et consilia bene, accurate tibi nota sunt,* sq. עִם Job. 22, 21. הַסְכֶּן־נָא עִמּוֹ *familiaritatem contrahe cum eo,* familiarem ei te exhibe v. Rosenmueller. et Umbreit. ad h. l.

II) i. q. arab. سكن *pauper, miser fuit.* Pyh. partic. מְסֻכָּן *pauper redditus, pauper* Jes. 40, 20.

III) i. q. chald. סכן, Ithpa. *in periculo versatus est* (cf. Targ. Ps. 18, 5.). Niph. נִסְכַּן *periclitatus, in periculo versatus est* Eccles. 10, 9., v. de hoc voc. Hartmann. in Wineri *Zeitschrift* 1, p. 45.

IV) i. q. כָּנַס, literis invicem transpositis, v. nomen מִסְכְּנוֹת.

מִסְכֵּן m. *pauper, miser* (مسكين chald. מִסְכֵּן v. Hartmann. l. c. p. 43.) Eccles. 4, 13. 9, 15. 16. v. rad. n. 2. Inde syr. verb. quadril. ܡܣܟܢ *pauperem reddidit.*

מִסְכֵּנוּת et מִסְכֵּנֻת f. *paupertas, penuria* Deut. 8, 9.

מִסְכְּנוֹת f. plur. *loca,* in quae *colligitur* sive in quibus *reponitur*: *penuaria* (per metathesin pro מִכְנְסוֹת) Exod. 1, 11. 1 Reg. 9, 19. 2 Chron. 8, 4. 16, 4. 17, 12. 32, 28.

סָכַר I) *clausit, occlusit, conclusit,* in Kal inusit. (arab. سكر, syr. ܣܟܪ), Niph. *clausus, occlusus est* Ps. 63, 12. Gen. 8, 2. Pih. *tradidit* in potestatem Jes. 19, 4. conf. cognatum סגר. — II) i. q. שׂכר, unde סֹכְרִים Esr. 4, 5. *mercede conducentes.*

סָכַת in Kal inusit., Hiph. הִסְכִּית *siluit* Deut. 27, 9. (سكت *id.*) v. Schroederi *Observv. ad origg. hebr.* p. 101 sqq.

סַל vid. sub rad. סלל.

סָלָא *aestimavit,* in Kal inusit. (شلا pro شلو *tollere in altum* et *elevare,* deinde ad *librationes* et *bilances* traductum q. d. *aestimare*), Pyh. part. plur. מְסֻלָּאִים *aestimati* Thren. 4, 2.

סָלַד in Kal inusit., Pih. סִלֵּד, unde fut. cum ה parag. אֲסַלְּדָה Job. 6, 10. *exsultarem, tripudiarem* a rad. صلد *saltu terram pedibus percussit* (equus). Ita Lxx. et Chald. Alii, ut Rosenmuellerus, conferunt chald. סְלַד *aduri, ardere,* ut sensus sit: licet *aestuem* in dolore.

סָלָה I) *in altum sustulit* (v. סלא), hinc in libra *appendit;* Pyh. *appensus, aestimatus est* Job. 28, 16. — II) *rejecit, respuit, sprevit* (chald. et syr. *id.*) Ps. 119, 118. Pih. *id.* Thren. 1, 15.

סַלּוּא et סַלֻּא nom. propr. viri 1 Chron. 9, 7. Neh. 11, 7., al. סַלּוּ Neh. 12, 7.

סִלּוֹן v. sub rad. סלל.

סֶלָה quod voc. septuagesies semel in Psalmis (ut 3, 3. 4, 3. 9, 17. 21, 3. 44, 9. etc.), ter in Habac. (3, 3. 9. 13.) occurrit, nota musica esse videtur,

quanquam, quae sit ejus vis, multum disceptatur inter viros doctos. Sunt 1) qui סלה compendium scriptionis esse putent, trium vocum literis initialibus in novum voc. conflatis. Frequentantur talia scribendi artificia Judaeis (recentioribus), Syris, Arabibus (ut in illo encomio Mohammedis صلعم i. e. صَلَّى الله عليه وَيَسَلِّم *benedicat ei Deus et det ei pacem*). Sed, quaenam fuerint tres istae voces, mirifice ambigitur. Et Meibomius quidem sic interpretatus est: סֹב לְמַעְלָה הַשָּׁר *redi sursum cantor*, ital. *da capo*. Alius (in Eichhornii Biblioth. V, p. 5:5 sqq.) optionem dedit has inter explicationes: סִימָן לְהַמְנַצֵּחַ *signum praefecto chori musici*, סִימָן לְשַׁנּוֹת הַקּוֹל *signum toni modulandi*, סִימָן לַעֲנוֹת הַמַּקְהֵלוֹת *signum, admonitio, ut alternis choris cantetur*. Sed haec omnia pro arbitrio sumuntur, nec demonstrari omnino potest, veteres Judaeos istum per compendia scribendi morem sectatos esse. Itaque 2) alii סֶלָה pro integro vocabulo habent, quo vel *elevationem vocis* (v. סלה), vel *pausam* (a ܫܠܐ *quievit, siluit*), vel *membrum, caesuram in modis aut in rhythmo* (coll. arab. شِلْوٌ *artus, membrum*) significari existimant. Harum explicationum, si quid in re tam dubia definiendum, prima ceteris praestare videtur, quippe ex ipsa hebr. lingua repetita. In hanc sententiam concesserunt post Kimchium Forkelus (*Gesch. d. Musik* I, p. 144.), Herderus (*Geist d. hebr. Poesie* II, p. 355. ed. tert.), Gesenius et de Wettius. Nuper vero novam hujus voc. explicationem ex ritibus Hebraeorum sacris proposuit Kaiserus, et ipse ab *elevando* eam dictam esse ratus v. *zusammenhäng. histor. Erklär. d. Psalm.* (Nürnb. 1827. 8.) p. 14 sqq. Plura de h. n. dabunt Noldius ad *concordant. particc.* not. 1877. Irhovius de *psalmorum titulis* p. 123 sq. I. C. Biel in *nov. miscell. Lips.* Vol. III, p. 14 sq. Sonntagius de *titulis psalmorum* p. 720 sq. Fourmont in *Mémoires de littérature* T. VI, p. 175 sq. Heumannus in *Poecile* T. III, p. 471 sq. Wahl. Excurs. ad Habac. p. 225 sqq. Rosenmueller. Prolegg. in Psalm. p. 67 sqq.

סָלַח *condonavit* (chald., samarit. et sab. *id.*) Thren. 3, 42. Num. 14, 19. 20. Ps. 103, 3. 2 Reg. 5, 18. Infin. constr. סְלֹחַ 2 Reg. 24, 4. Jes. 55, 7., imper. סְלַח Am. 7, 2., cum ה parag. et in pausa סְלָחָה Dan. 9, 19., fut. יִסְלַח Jer. 5, 1. 7. (ubi Cthib habet יִסְלוֹחַ) 2 Chron. 7, 14. — Niph. נִסְלַח *condonatum est* peccatum Levit. 4, 20. 26. 31. 35. Num. 15, 25.

סַלָּח m. *ad condonandum pronus, condonans* Ps. 86, 5.

סְלִיחָה f. *condonatio* Ps. 130, 4., plur. סְלִיחוֹת Dan. 9, 9. Neh. 9, 17.

סָלַל 1) gener. *extulit, elevavit, exaltavit* (scil. cognatae et inter se permistae videntur radd. סול شال pro شول *elevavit, sustulit*, et סלל, nec non סלא, סלה et סלל) v. Pilp. et Hithpoh., spec. *aggessit, aggeravit*, ut acervos Jer. 50, 26., et viam, unde *viam exaggeravit* pro *complanavit* et *munivit* sc. aggere Prov. 15, 19. (ad q. l. v. Umbreit.) Jer. 18, 15. 50, 26. Jes. 57, 14. 62, 10. Job. 19, 12. 30, 12. et, omisso voc. דֶּרֶךְ, Ps. 68, 5. — Pilp. סַלְסֵל *extulit* Prov. 4, 8. — Hithpoh. הִסְתּוֹלֵל *extulit se, surrexit* (hostiliter) Exod. 9, 17. sq. בְּ pers. *contra* al.

II) i. q. سَلّ, سلسل *connexuit, concatenavit* v. nom. סַל, סַלְסִלּוֹת.

Ab eadem radice oritur arab. سُلَّاءٌ *spinae* palmarum (i. q. سُلَّاءَة); scil. سَلَّ est: *extraxit, evaginavit.* v. hebr. סַלּוֹן et סִלּוֹן.

סַל m. *canistrum, corbis* (سَلَّةٌ *qualus, sporta, canistrum,* quod in capite portatur Gen. 40, 17. Exod. 29, 3. 23. 32. Levit. 8, 2. 26. 32. Num. 6, 15. 17. 19. etc. (v. rad. n. 2.). Plur. סַלִּים Gen. 40, 16. 18.

סִלָּא f. (pro סִלָּה, ad form. רִנָּה) propr. *via aggesta* et *munita,* est nom. propr. loci, fortasse Hierosolymis vicini. Al. dictum putant pro מְסִלָּא 2 Reg. 12, 21.

סַלְסִלּוֹת plur. f. *corbes* Jer. 6, 9.

סֹלְלָה f. *aggestio terrae* i. e. *agger,* maxime *obsidionalis* 2 Sam. 20, 15. 2 Reg. 19, 32. Jes. 36, 33. Jer. 6, 6. etc., plur. סֹלְלוֹת Jer. 32, 24. 33, 4.

סֻלָּם m. *scala* (سُلَّمٌ *id.*) Gen. 28, 12.

מַסְלוּל m. *via* aggesta Jes. 35, 8.

מְסִלָּה f. 1) *via munita* aggere Num. 20, 19. Jud. 21, 19. 1 Sam. 6, 12. Jes. 7, 3. 62, 10. Joel. 2, 8. Trop. adhibetur de *vitae ratione,* ut דֶּרֶךְ, Prov. 16, 17. 2) *gradus* ad ascendendum (ut סֻלָּם) 2 Chron. 9, 11. Plur. מְסִלּוֹת Jud. 20, 31 sqq. Ps. 84, 6. Jes. 59, 7.

סִלּוֹן *aculeus, cuspis* (سُلَّاءٌ et سُلًّى *aculei adnascentes palmarum ramis*), *spina* major (ut chald. סִלְוָא) Ezech. 28, 24. cf. Celsii Hierobot. II, p. 220 sqq.

סַלּוֹן m. *id.* Ezech. 2, 6. Sed aliis: *renuens, contumax,* coll. chald. אסלי i. q. hebr. מאס et מאן.

סֶלַע m. 1) *petra* Jud. 15, 8. 11. 1 Sam. 23, 25. Ps. 40, 3. Jes. 32, 2. etc. Metaph. Jova appellatur סֶלַע Deut. 32, 4. 15. 2 Sam. 22, 12. Ps. 18, 3. 42, 10. Cum affixo סַלְעוֹ Jes. 31, 9., plur. סְלָעִים 1 Reg. 19, 11. 2) nom. propr. *Petrae,* urbis Arabiae, a quo Arabia Petraea nomen accepit, aliquando etiam cum ה articuli antonomastico הַסֶּלַע Jud. 1, 36. 2 Reg. 14, 7. Jes. 16, 1. 42, 11., quae nonnunquam Palaestinae accensa est (v. Relandi *Palaest.* p. 926.), hodie *Wady Musa* (وادي موسى) v. Burckhardt. *Reis.* II, p. 703 sqq. Gesen. Commentar. in Jes. I, p. 536 sqq.

סלעם rad. quadril. inusit., Chald. *absumsit.* Inde dicta est

סָלְעָם m. species *locustae voracissimae* Levit. 11, 22. v. Bocharti *Hieroz.* P. 2. lib. 4. c. 1, p. 446.

סָלַף, Pih. סִלֵּף *pervertit* Exod. 23, 8. Deut. 16, 19 (justitiam), Prov. 19, 3 (viam), it. *evertit* Prov. 13, 6. 21, 12. Job. 12, 19.

סֶלֶף m. *perversitas* Prov. 11, 3., sed 15, 4. סֶלֶף בְּלָשׁוֹן est (eversio) *exasperatio* animorum, quae *linguâ,* sermone efficitur, opp. מַרְפֵּא לָשׁוֹן. v. Umbreit. ad h. l.

סָלַק et סְלֵק chald. *ascendit* (syr., sam. *id.*) Dan. 7, 3.; praet. foem. סִלְקַת

Dan. 7, 20., et cum kamez סָלְקַת Dan. 7, 8., plur. סָלְקָה Dan. 2, 29. Esr. 4, 12.

סָלַת rad. Hebr. inusit., Arab. سلت *abstersit, mundavit, decorticavit.*

סֹלֶת com. (m. Exod. 29, 40) pr. *decorticatio,* hinc *grana decorticata* i. e. *simila, farina purissima* (differt igitur a קֶמַח) Gen. 18. 6. Exod. 29, 2. 40. Levit. 2, 1. 4. 5. 7. Num. 6, 15. etc., chald. סוּלְתָא *id.,* arab. سلت *ἄλφιτα.* Cum affixo סָלְתָּהּ Levit. 2, 2. (Alii hoc voc. derivant a سال med. Je *segregavit,* ut nuper etiam Ewaldus in Gr. p. 409.; non satis probabiliter). Cet. cf. Mischn. I, 241. II, 191. VI, 80.

סַמְגַּר־נְבוֹ nom. propr. principis Babyl. Jer. 39, 3. sec. Bohlen. pers. شمشر نبو *gladius Nebonis.* Aliam derivationem e linguis semit. proposuit Simon. in Onom. p. 674.

סְמָדַר m. *uva florens* vel *flos vitis odoratus* (syr. et sab. ܣܡܕܪ) Cant. 2, 13. 15. 7, 13. Derivant a سمد *altus fuit, eminuit* et مدر *magno distentoque ventre fuit* (?).

סָמַךְ propr. 1) *imposuit* rei scil. consistenti et firmae, ut ei *incumberet* et *inniteretur,* v. c. manum capiti victimae vel hominis Exod. 29, 10. 15. 19. Levit. 1, 4. 3. 2 Num. 27, 23. etc., intrans. *impositus fuit, incubuit* Ps. 88, 8. עָלַי סָמְכָה חֲמָתֶךָ *incumbit mihi* (graviter premit me) *ira tua* (cf. Ps. 32, 4. 38, 3.), hinc 2) *fulsit, sustentavit* aliquem labantem, miserum, sq. acc. Jes. 63, 5. Ps. 37, 17. 54, 6. 119, 116. Ezech. 30, 6., sq. לְ pers. Ps. 145, 14. Partic. Pahul סָמוּךְ *suffultus* i. e. *firmus* Ps. 111, 8. 112, 8. Seq. dupl. acc. est alicui aliquid *suppeditare,* i. e. dare, quo quasi innitatur Gen. 27, 37. Ps. 51, 14. רוּחַ נְדִיבָה תִסְמְכֵנִי *spiritum* (animum) *promtum mihi largiaris* (ubi tamen alii תִּסְמְכֵנִי pro tert. p. foem. habent hoc sensu: *animus promtus me sustentet*). 3) *appropinquavit* (ut chald.) sq. אֶל Ezech. 24, 2. — Niph. נִסְמַךְ *fultus, innixus est* Jud. 16, 29.; transl. *fiduciam posuit* Ps. 71, 6. Jes. 48, 2. sq. עַל pers. 2 Chron. 32, 8. וַיִּסָּמְכוּ הָעָם עַל־דִּבְרֵי יְחִזְקִיָּהוּ *confisus est populus verbis Hiskiae,* coll. 2 Reg. 18, 21. Jes. 36, 6. — Pih. imper. plur. cum affixo סַמְּכוּנִי *fulcite me* i. e. *recreate me* Cant. 2, 5., coll. synonym. סעד Gen. 18, 5. Ps. 104, 15.

סֶמֶל et סֵמֶל m. *simulacrum, imago* Deut. 4, 16. Ezech. 8, 3. 5. 2 Chron. 33, 7. 15. Origo voc. ignoratur. Quidam conferunt משׁל *assimilavit.*

סָמַם, rad. inusit., arab. شمّ *olfecit.*

סַם m., plur. סַמִּים *aromata* Exod. 25, 6. Levit. 4, 7. Num. 4, 16.

סָמַן, Niph. partic. נִסְמָן Jes. 28, 25., quod sunt qui vertant: *pinguis,* coll. arab. سمن *pinguis fuit.* Sed hoc voc. arab. hebraice exprimitur שָׁמֵן v. infra. Itaque praestat cum Chaldaeo et Kimchio ex chald. סמן *signare, interpretari: signatum* h. e. designatum, definitum, circumscriptum v. Rosenmueller. ad h. l. Quod enim vulgo putant סָמַן a Graecis ad Chaldaeos translatum esse, id effici nequit, imo credibile, graec. σημαίνειν repetitum ex oriente esse, ut plura alia vocabula.

סָמַר I) *horruit* (سمر) Ps. 119, 120. Pih. *id.* (de comis) Job 4, 15. — II) aliud v. sub מַסְמֵר, nisi utrumque voc. ex uno fonte provenit: *clavi* enim *horrent*, et parietes *horrent clavis*.

סָמָר m. Jer. 51, 27. epitheton locustae יֶלֶק, Bocharto ὀρθόθριξ *horripilans, horridus* v. ej. *Hieroz.* P. II. lib. 4. c. 2.

מַסְמֵר m., plur. מַסְמְרִים *clavi*, quibus res *configuntur* et *firmantur* 1 Chron. 22, 3., a סְמַר chald. et arab. *firmavit*, propr. *clavis* (unde مِسْمَار *clavus*), aethiop. *fixit, confixit*, alias צמר.

מַסְמֵר m. *id.*, plur. מַסְמְרִים *clavi* Jes. 41, 7.

מַסְמְרוֹת et מַסְמְרוֹת plur. f. *id.* Jer. 10, 4. 2 Chron. 3, 9.

מַשְׂמְרוֹת plur. f. *id.* (cum שׂ pro ס) Eccles. 12, 11.

סָנָא rad. Hebr. inusit., chald. et syr. i. q. שְׂנָא *odisse*.

סְנָאָה nom. propr. oppidi jud. Esr. 2, 53. Neh. 3, 3. 7, 38.

סַנְבַלַּט nom. propr. Persae, Samariae praefecti Neh. 2, 10. 4, 1. 6, 1 sqq. coll. pers. سان *dignitas* et بليط *elatus, excelsus*.

סְנֶה m. *dumus, vepres* Lxx. βάτος, syr. ܣܢܝܐ (all. *rubus*) Exod. 3, 2. 3. 4. Deut. 33, 16. v. Celsii *Hierob.* P. II, p. 58 sqq. De singulari sententia G. Verestoi, סְנֶה esse *palmam* (ut صِنْو, plur. صِنْوَان vel سَنَا et in dual. سَنَوَان et سَنَيَان, conf. infra סַנְסַן) vid. *Museum Bremens.* Vol. II, p. 99 sq.; refutavit eam Wesselius in Diss. *de rubo Mosis* §. 10 sq. et Th. Hasaeus in *Sylloge dissert.* num. 5.

סַנְוֵר m., plur. סַנְוֵרִים *caecitas* Gen. 19, 11. 2 Reg. 16, 18., chald. סַנְוֵר *excoecavit*, quod quomodo ab עור oriatur, nuper ostendit Ewald. Gr. p. 520.

סַנְחֵרִיב *Sanheribus*, rex Assyriae (714—696. a. Chr.) 2 Reg. 18, 13. 19, 16 sqq. Jes. 36, 1., Σαναχάριβος Herod. 2, 141. v. Winer. *bibl. Realw.* II, 603. Bohlenius confert pers. سانچرب *celebritas victoriae*. Gesenium, qui conflatum putat e سن *sanctus* et خريب *sacerdos*, refutavit Olshausen. (Conjectur. p. 47.).

סַנְסַן vel סַנְסֵן m., unde plur. סַנְסִנִּים Cant. 7, 9. *cacumina palmae in plures ramos divisa*, vel potius *spathae, spathulae*, quae Levit. 23, 40. vocantur כַּפּוֹת תְּמָרִים, ubi Lxx. verterunt κάλλυντρα i. e. *scopae* (a καλλύνω *verro*), quod *palmarum spathulae* pro *scopis* adhibebantur vid. Horat. *Satyr.* II, 4, 83. Martialis XIV, 82., sicut hodienum *palma* Arabibus, et *palma sylvestris* Siculis ac Senensibus eundem usum praestat conf. Celsii *Hierobotan.* II, p. 509. Hasselquisti *Itinerar.* p. 540. vers. germ. et Pauli a S. Trinit. *Itinerar.* L. VII. c. 8. Poteris igitur סַנְסִנִּים derivare a chald. סנן *perpurgavit, emundavit.*

סַנְסַנָּה urbs in regione australi tribus Judae Jos. 15, 31., conf. Relandi *Palaest.* p. 983.

סְנַפִּיר m. *pinna piscium* Levit. 11, 9. 10. 12. Deut. 14, 9. 10. Origo voc. latet.

סָס m. *tinea* Jes. 51, 8. (syr. ܣܣܐ, graec. σής). Sunt, qui derivent a סוּס *exsultare.*

סָעַד *fulsit, suffulsit* Prov. 20, 28. Jes. 9, 6., hinc *sustentavit* labantem, miserum, *adjuvit* (ساعد in Conj. III. *juvit, opem tulit*) Ps. 18, 36. 20, 3. 41, 4. 94, 18. Spec. סָעַד לֵב פּ׳ *recreare, reficere al. cor* Ps. 104, 15 (de cibo), ס׳ לִבּוֹ Gen. 18, 5. Jud. 19, 8. et simpl. סָעַד *se ipsum* cibo sumto *reficere* (hinc talm. סעודה *prandium, convivium,* restauration Mischn. I, 22. 72. IV, 445.). Infin. cum affixo סַעֲדָהּ Jes. l. c., imp. סְעַד (pro סְעַד) Jud. 19, 5. et סְעָד, cum makkeph סְעָד־ Jud. 19, 8., c. he parag. סַעֲדָה 1 Reg. 13, 7. (cf. צַעֲקִי Jer. 22, 20.), fut. יִסְעַד etc.

סְעַד chald. *juvit, adjuvit* (consiliis et monitis) Esr. 5, 2.

מִסְעָד m. *fulcrum* (Lxx. ὑποστήριγμα) 1 Reg. 10, 12.

סָעָה *incessit, cucurrit,* arab. سعى, syr. ܣܥܐ. Inde est רוּחַ סֹעָה *ventus currens, rapidus* Ps. 55, 9.; ita arab. جرى *currere* passim de *ventis* dic. conf. Schultens. in *Animadvers.* ad h. l.

סָעַף i. q. arab. شعب *divisit.* Inde oriuntur:

סְעִיף 1) *fissura, rima* in rupe Jud. 5, 8. 11. Jes. 2, 21. 57, 5., arab. شِعْبٌ *id.* 2) *ramus* Jes. 17, 6. 27, 10., arab. شُعْبَةٌ *id.* Hinc est verb. denomin.

סֵעֵף Pih. *ramos amputavit* Jes. 10, 33.

סְעַפּוֹת plur. f. *rami* Ezech. 31, 6. 8.

סַרְעַפּוֹת f. plur. *id.* Ezech. 31, 5., immissa lit. ר, ut in דַּרְמֶשֶׂק et in ipso verbo quadril. ܣܪܥܦ *germinavit, pullulavit* v. Gesen. L. p. 864.

סֵעֵף m. (formae dagessandae), plur. סֵעֲפִים *homines animo nunc huc, nunc illuc divisi,* Luthero *Flattergeister* Ps. 119, 113. Gesenius, quem de Wettius sequitur: *ancipites* i. e. homines ancipitis, ambiguae pietatis. Alii: *insani,* in quasvis cupiditates effusi, ab arab. شعاف *insania,* a qua interpretatione non multum absunt Syr. Chald. Vulg.

סְעִפִּים m. *divisae partes, opiniones* 1 Reg. 18, 21. עַד־מָתַי אַתֶּם פֹּסְחִים עַל־שְׁתֵּי הַסְּעִפִּים Vulg. *usque quo claudicatis in duas partes?* Chald. עַד אֵימָתַי אַתּוּן פְּלִיגִין לִתְרֵין פַּלְגִּין *quousque tandem divisi eritis in duas partes* sc. Belum inter et Jovam.

שְׂעִפִּים Job. 4, 13. 20, 2. *cogitationes* quae mentem *dividunt,* animum sollicitum reddunt (cf. Virg. Aen. IV, 285. Catull. 60, 15.). Al. *cogitationes implexae et quasi ramosae* cf. סְעִיף.

סָעַר *vehementer commotus, agitatus est* Jon. 1, 11. 13. (de mari), trop.

Jes. 54, 11. עֲנִיָּה סֹעֲרָה *afflicta, agitata* sc. rebus adversis, calamitatibus et Hab. 3, 14. *hostes* יִסְעֲרוּ *irruunt,* tumultuose invadunt. — Niph. *turbatus, consternatus est* 2 Reg. 6, 11. — Pih. סֵעֵר *agitavit, exagitavit* (populum) Zach. 7, 14. — Poh. סוֹעַר intrans. *exagitari,* turbine auferri Hos. 13, 3. Cet. cf. rad. שׂער.

סַעַר m. *procella, turbo* Ps. 55, 9. Jer. 23, 19. 25, 32. 30, 23. Jon. 1, 4. 12., cum affixo in pausa סַעֲרֶךָ Ps. 83, 16.

סְעָרָה f. *id.* 2 Reg. 2, 11. Ps. 107, 28. 29. Job. 38, 1. Jes. 29, 6. etc., pro quo semel sec. plurimos codices occurrit שְׂעָרָה 2 Reg. 2, 1. In regim. סַעֲרַת Jer. 23, 19. 30, 23., plur. סְעָרוֹת Ezech. 13, 11. 13., in regim. סַעֲרוֹת Zach. 9, 14.

סַף m. 1) *pelvis* Zach. 12, 2., in pausa סָף Exod. 12, 22. (ubi tamen alii *limen* vertunt v. Rosenmueller., invitis interpretibus antiquis). Derivant ab aethiop. ሰፈፈ: *extensus, expansus fuit.* Plur. סִפִּים Jer. 52, 19. et סִפּוֹת 2 Sam. 17, 28. 1 Reg. 7, 50. 2 Reg. 12, 14. 2) *limen* Jud. 19, 27. 1 Reg. 14, 17. 2 Reg. 12, 9. Esth. 2, 21. Ezech. 40, 6. 7. etc., cum affixo סִפִּי Ezech. 43, 8., plur. סִפִּים 1 Chron. 9, 9. Jes. 6, 4. Inde formatum est verbum in

Hithp. infin. הִסְתּוֹפֵף *ad limen manere, in limine commorari* Ps. 84, 11., conf. de verbis *manendi* in Hithpah. Simon. *Arcan. Form.* p. 537. et 542.

סָפָא rad. Hebr. inusit., Chald. סְפָא *cibavit.* Inde est

מִסְפּוֹא m. *pabulum* Gen. 24, 25. 32. 42, 27. 43, 24. Jud. 19, 19.

סָפַד *planxit* alta et flebili voce (qualis est canum agrestium a Persis *Schakal* dictorum cf. Mich. 1, 8.) Eccles. 3, 4. 12, 5. Zach. 7, 5. Jer. 49, 3. Ezech. 24, 16; *aliquem plangere, deplorare* constr. c. לְ 1 Reg. 14, 13. Gen. 23, 2. Jer. 16, 6., c. עַל Zach. 12, 10. 2 Sam. 11, 26. Jer. 4, 8., c. לִפְנֵי 2 Sam. 3, 31. De loco Jes. 32, 12. in tres potissimum partes abeunt interpretes. Multi enim עַל־שָׁדַיִם סֹפְדִים, Lxx. et Vulg. auctoritatem secuti, vertunt: (super) *ubera plangunt,* ita ut ספד, quemadmodum lat. *plangere,* proprie sit *tundere, ferire,* et huic quidem explicationi non obstat, quod סֹפְדִים ad mulieres pertinet v. Rosenmueller. ad h. l. Alii verborum sensum hunc esse putant: *plangunt propter ubera* h. e. *ubertatem terrae* (οὖθαρ ἀρούρης Iliad. 9, 141.). At vix poterat vates, ne in tali quidem loco, שדים seorsum ponere. Denique sunt, qui pro שדים legi jubeant שָׂדִים, sensu perfacili. Nos tamen primam istam explicationem, quam nuper etiam Rosenmueller. commendavit, tuendam arbitramur; etenim ex loco Mich. 1, 8. (v. supra) non sequitur, ut voluit Gesenius, *propriam* vim voc. ספד in *vocis* contentione positam fuisse; certe, si haec legas: *plango canis aurei instar,* vix concludes, verbum *plangendi* proprie de voce dictum esse. — Niph. *plangi* Jer. 16, 4. 25, 33.

מִסְפֵּד m. *planctus* Gen. 50, 10. Esth. 4, 3. Jer. 48, 38. Am. 5, 16. 17. etc., in regim. מִסְפַּד Jer. 6, 26. Mich. 1, 11., cum affixo מִסְפְּדִי Ps. 30, 12.

סָפָה 1) *absumsit, consumsit* (coll. سفا *abripuit,* in Conj. IV. *perdidit*

v. אָסַף) Ps. 40, 15 (vitam), Jes. 7, 20 (barbam tondendo), hinc *perdidit* Gen. 18, 23. 24., intr. *defecit, periit* Jer. 12, 4. — Niph. נִסְפָּה *consumtus est, periit* Gen. 19, 15. 1 Sam. 12, 25. 26, 10. 27, 1., semel *corrasus est* Jes. 13, 15., ad quem l. v. Gesen. — Hiph. הִסְפָּה *corrasit, congregavit, accumulavit* Deut. 32, 23. Sim. in verbo אָסַף et *colligendi* et *auferendi* notiones copulatae sunt.

II) i. q. יָסַף *addidit* aliquid ad aliq. sq. עַל Jes. 30, 1., hinc *auxit* Num. 32, 14. Non occurrit nisi infin. סְפוֹת.

מִסְפּוֹא v. sub rad. ספא.

סָפַח I) *fudit, effudit, perfudit* (arab. سفح), hinc spec. *perfudit oleo, unxit* 1 Sam. 2, 36. — Pih. Hab. 2, 15. מְסַפֵּחַ חֲמָתְךָ *infundens fervorem tuum* i. e. vinum tuum fervidum, quo transversi aguntur homines (parall. מַשְׁקֵה רֵעֵהוּ); all. *admovens* v. sub n. 2. Puh. Job. 30, 7. תַּחַת חָרוּל יְסֻפָּחוּ *sub urticis profusi* i. e. projecti, prostrati *sunt*; all. *sub urt. congregantur*, quod tenuem sensum habet. — II) Niph. נִסְפַּח *adjunxit se* Jes. 14, 1. Hithp. *id.* sq. בְּ 1 Sam. 26, 19. cf. ספה.

סָפִיחַ m. 1) *frumentum e sementi superioris anni sponte proveniens*, q. d. *effusum* e spicis superioris anni 2 Reg. 19, 29. Jes. 37, 30. Levit. 25, 5., plur סְפִיחִים Levit. 25, 11. Cf. supra סָחִישׁ et talm. ספחי Mischn. I, 116. 2) *eluvio, inundatio* Job. 14, 19.

סַפַּחַת f. *scabies, porrigo*, quae capillos *defluere* facit Levit. 13, 2. 14, 56.

מִסְפַּחַת f. *id.* vel potius *locus* sive *pars corporis scabie affecta* Levit. 13, 7. 8.

מִשְׁפָּח v. sub rad. שפח.

מִסְפָּחָה f., plur. מִסְפָּחוֹת *pulvilli*, quibus lectus *sternitur, cervicalia* Ezech. 13, 18. 21. Ita Symmach. et Hieron., cf. aethiop. ሰፍሐ: *stravit lectum* Act. 9, 34. — Al. *pepla, vela* mulierum (a *defluendo*).

סַפִּיר m. *sapphirus* caerulea, aureis punctis notata, non pellucida, quam veteres *regiam* Sapphirum dixerunt, recentiores *lapidem lazuli* appellant (nam gemma perfecta, caerulea et pellucida, quae nobis Sapphirus dicitur, antiquis incognita fuit) Exod. 24, 10. 28, 19. Job. 28, 6. 16. Thren. 4, 7. Ezech. 1, 26. etc., plur. סַפִּירִים Jes. 54, 11. Cant. 5, 14. Conf. Michaelis *Suppl.* p. 1798. Bellermann. Urim et Th. p. 45 sqq. Chald. סַמְפִּירָ, syr. ܣܦܝܠܐ, graec. σάπφειρος.

סֵפֶל m. *labrum* Jud. 5, 25. 6, 38. v. R. Jehuda Ben Karisch in Schnurreri Dissert. *R. Tanchum Hierosolymitani ad libb. V. T. commentarii specimen exhibente* (Tubing. 1791.) p. 78. J. W. Kals de *linguae Hebr. natalibus* p. 137. derivat a ثقل *sparsit*, sicut מִזְרָק a זרק: quia inter alia ad *spargendum* et *libandum* adhibebatur, ut Lat. *simpulum*. Sed quia insolens est litterarum hebr. ס et arab. *Thse* permutatio, commodius סֵפֶל derivatur a سفل *humilis, depressus fuit* (hebr. שָׁפֵל), ut indicetur *vasculum humilius et depressius*, atque hoc magis placet, quam quod Ewaldus nuper (Grammat. p. 36.) radicem esse statuit arab. سفن *radere, polire*. Cet. v. quae de hoc *vase* disserunt Bochartus in *Hieroz.*

P. I, p. 548 sq. Abr. Junius in *Animadverss.* L. II. c. 10. et Cramerus apud Dachsium ad *Cod. Succa* p. 394 sq.

ספן *texit, obtexit* (cf. שׂפן et צפן) v. infra סָפוּן, spec. *contignavit* 1 Reg. 6, 9., *tabulavit, contabulavit* Jer. 22, 14. סָפוּן בָּאָרֶז (domus) *cedro tabulata;* בָּתִּים סְפוּנִים *aedes tabulatae, laqueatae,* quae, utpote ad vitam delicatam pertinentes, reprehenduntur Hagg. 1, 4. In loco Deut. 33, 21. interpretando mirifice dissident viri docti. Sunt, qui סָפוּן *honoratum, cohonestatum* vertant ex chald. סְפַן *honoravit;* sed nullum est hujus significationis apud Hebr. vestigium. Itaque integram sententiam cum Rosenmuellero ita expedias: vidit *se ibi in portione legislatoris* (a legisl. assignata) *securum esse;* סָפוּן enim *tectum, protectum* i. e. securum significat, coll. צָפוּן Ps. 83, 4.

סִפּוּן m. *tegmen, laquear* 1 Reg. 6, 15.

סְפִינָה f. *navis* (arab. سَفِينَةٌ, syr. ܣܦܺܝܢܬܳܐ *id.*, *a tabulando* et *affabre elaborando*) Jon. 1, 5. Aliis proprie significat talem, qualem Plinius *tectam,* Cicero (Verr. V, 34.) et Caesar (bell. civ. 3, 101.) *constratam,* Graeci *κατάφρακτον* vocant, cui opponitur *navis aperta* apud eundem Cicer. (Verr. V, 40), vel ipsum *tabulatum navis,* quod Graeci *στέγην* et *κατάστρωμα,* Plautus *stegam,* Petronius *constratum navis* dicunt. Sed hoc est argutari. Cet. plur. ספינים legitur in Mischn. I, 306.

ספף v. sub v. סַף.

ספק I) 1) *percussit, plausit* (سفق et صفق *id.*), spec. a) ס׳ עַל יָרֵךְ Jer. 31, 19. vel אֶל יָרֵךְ Ezech. 21, 17. *femur plausit* manu, quod est luctus et indignationis signum (cf. Plutarch. Fab. max. *μηρὸν τε πληξάμενος καὶ στενάξας μέγα* etc. Hom. Odyss. 13, 198. Iliad. 15, 397.); b) ס׳ כַּפַּיִם *manus complosit, manibus plausit* prae indignatione Num. 24, 10., prae laetitia (sq. עַל pers.) Job. 27, 23. Thren. 2, 15. (coll. Nah. 3, 19.). 2) *castigavit* Job. 34, 26. Ceter. cf. שׂפק.

II) i. q. syr. ܣܦܰܩ (redundavit) *suffecit, evacuavit,* Pah. ܣܰܦܶܩ *evomuit,* Jer. 48, 26. Ceter. cf. שׂפק.

סֵפֶק m. *sufficientia* (syr. ܣܽܘܦܳܩܳܐ *id.*), *abundantia* Job. 20, 22. v. rad. n. 2.

ספר. Notio primaria in *radendo, scalpendo* posita fuisse videtur (cf. quae ex Talm. affert Hartmann. ling. Einl. p. 229.), arab. سفر *rasit, abrasit,* cf. gr. *γράφειν.* Hinc sign. 1) *scripsit,* quod antiqui homines in primaria scribendi simplicitate scalpebant literas in lapidibus, lateribus, plumbo, corticib. arborum, v. infra סֵפֶר. 2) *numeravit* Levit. 25, 8. Jud. 5, 14. Gen. 15, 5. Deut. 16, 9. Ps. 48, 13. 139, 18. Job. 14, 16. 31, 4. al. (ab *abradendo, pulverem everrendo* (arab. سفر); sic Latini *pulverare* i. e. *in pulvere numerare,* et *calculare* pro *numerare ope calculorum:* solebant enim arithmetici calculationem inire in pulvere super tabula vel abaco, ut vocabant, tenuiter sparso, quem *eruditum pulverem* appellat Cicero Tusc. V, 23. v. Lette ad *cantic. Deborae* p. 93 sq.). A numerando oritur significatio *enumerandi, accurate recensendi* atque ita *enarrandi* v. infra Pih.

Niph. *numeratus est* Gen. 16, 10. 1 Reg. 3, 8. 8, 5. 1 Chron. 23, 3.

Pih. סִפֵּר 1) *numeravit* Ps. 22, 18. 40, 6. Job. 38, 37. מִי יְסַפֵּר שְׁחָקִים בְּחָכְמָה *quis numerat,* recenset, *nubes sapienter* atque ita moderari pro arbitrio potest? 2) *narravit, enarravit* (v. Ewald. Grammat. p. 196.) Jud. 7, 13. 2 Reg. 8, 5. Job. 15, 17., sq. אֶל *de* al. re Ps. 2, 7. 69, 27.; hinc *celebravit, praedicavit* Ps. 19, 2. 40, 6. 78, 4. 118, 17. Exod. 9, 16. 3) *elocutus, locutus est* Jes. 43, 26. Ps. 73, 15. 64, 6. יְסַפְּרוּ לִטְמוֹן מוֹקְשִׁים *loquuntur* (invicem h. e. consultant) *ad tendiculas ponendas.* — Pyh. סֻפַּר *narratum est* Jes. 52, 15. Ps. 22, 31. Habac. 1, 5.

סָפֵר (partic. praes.) Chald. 1) *scriba,* emph. סָפְרָא Esr. 4, 8. 9. 17. 23. 2) *legis peritus, γραμματεύς* Esr. 7, 12. 21., ubi stat. constr. סָפַר.

סְפָר m. *numeratio, computatio numerando facta* 2 Chron. 2, 16.

סֵפֶר m. 1) *scriptura, literae* Jes. 29, 11. 12. יֹדֵעַ סֵפֶר *scripturae peritus,* Dan. 1, 4. סֵפֶר כַּשְׂדִּים *scriptura chaldaica, literae chald.*. 2) *scriptum* i. e. a) *liber, commentarius* 2 Reg. 22, 10. Deut. 29, 27. Exod. 17, 14.; סֵפֶר הַתּוֹרָה Jos. 1, 8. Deut. 30, 10.; סֵפֶר תּוֹרַת יְהוָֹה 2 Chron. 34, 14.; סֵפֶר הַבְּרִית 2 Chron. 34, 30., nec non סֵפֶר simpl. *commentarii legum* divinarum; סֵפֶר הַיָּשָׁר *liber proborum* (fuit corpus carminum hebr.) Jos. 10, 13.; ס׳ הַמְּלָכִים לִיהוּדָה *commentarius de regibus Jud., historiae regum Jud.* 2 Chron. 16, 11. 28, 26. al.; סֵפֶר חַיִּים *liber* (index) *viventium* Ps. 69, 29. coll. Apoc. 20, 12. 15.; b) *libellus,* ס׳ כְּרִיתֻת *libellus repudii* Deut. 24, 1. 3. (cf. Wineri Chrestom. talm. p. 12.); ס׳ הַמִּקְנָה *libellus, tabula factae emtionis* Jer. 32, 11.; etiam forensi sensu *libellus, συγγραφή, Klagschrift* Job. 31, 35.; c) *epistola, literae* 2 Sam. 11, 14. 2 Reg. 10, 1. Cum affixo סִפְרְךָ Exod. 32, 32. Ps. 139, 16., plur. סְפָרִים Eccles. 12, 12. Dan. 9, 2. (in quo poster. loco intell. *ἱερὰ γράμματα*), in regim. סִפְרֵי Esth. 3, 12. 8, 9.

סְפַר m. chald. *liber* Esr. 4, 15. 6, 18., plur. סִפְרִין Dan. 7, 10., emphat. סִפְרַיָּא Esr. 6, 1.

סֹפֵר m. *scriba* Jer. 36, 23. Ps. 45, 2.; spec. a) *scriba militaris* i. e. tribunus exercitui conscribendo et inspiciendo praefectus 2 Reg. 25, 19. Jer. 37, 15. 52, 25.; b) *qui regi est ab epistolis,* quem nos *secretarium* dicimus, 2 Sam. 8, 16. 20, 25. 2 Reg. 19, 2.; c) in rec. hebraismo *homo eruditus,* qui legi describendae et explicandae vacat, *γραμματεύς* Esr. 7, 10. Neh. 8, 1. 1 Chron. 27, 32. etc., unde נְבִיא chald. dicitur סֹפֵר v. Targum 2 Chron. 35, 8. 2 Reg. 23, 2. Jer. 26, 11. 29, 2. — Plur. סֹפְרִים 1 Reg. 4, 3. al.

סַפִּיר v. supra post rad. ספח.

סְפֹרָה f. *enumeratio, numerus* Ps. 71, 15.

סִפְרָה f. *liber, commentarius* Ps. 56, 9.

מִסְפָּר m. 1) *narratio* Jud. 7, 15. 2) *numerus* Num. 1, 2. 9, 20. Deut. 4, 27. Jud. 6, 5. etc.; *homines numeri* sunt *numero pauci,* qui facile *numerari* possunt Gen. 34, 30. Deut. 4, 27. Ps. 105, 12. Jer. 44, 28. Ezech. 12, 16., hinc מִסְפָּר absolute pro *paucis* sumitur Deut. 33,

6. Jes. 10, 19. Cum affixo מִסְפַּרְכֶם Num. 14, 29. Plur. מִסְפָּרִים in regim. מִסְפְּרֵי 1 Chron. 12, 23.

סְפָר nom. propr. urbis in Arabia Joctanit. Gen. 10, 30., fortasse ظفار *Tafara* in *Thehama*, quae tempore Mosis aedificata esse perhibetur (v. Hamzam Ispahanensem p. 23. ed. Schultens. in *hist. Jocktanitarum*), Plinio H. N. 6, 23 *Saphar*. Sed Michaelis (Spicil. II, p. 216.) dici putat eam regionem, quae Arab. تِهَامَة appellatur, vergens illa ad mare rubrum; סְפַר enim Chald. et ܣܦܪ Syr. est *littus*, atque hanc eandem vim in voc. تهامة inesse arbitratur, coll. تَهَم *regio mari propinqua*.

סְפָרַד Obad. 20. nom. regionis, in quam exules Hierosolymitani deportati sunt; fortasse *Bosporus cimmerius*, limes naturalis Europam ab Asia sejungens. Quod si cum Hieronymo statuis, nomen est appellativum, a ܥܒܪ *limes* et פָּרַד *separavit, sejunxit* v. Michaelis *Suppl.* p. 1801. — Ridicule Chald. et Syr. *Hispania*.

סְפַרְוַיִם urbs Assyriae, unde coloni ducti sunt in Palaestinam 2 Reg. 17, 24. 18, 34. 19, 13. Jes 36, 19 37, 13, fortasse *Sipphara* Syriae prope Neardam, Σιππαρηνῶν πόλις (Euseb. Praepar. evang. IX, 41.).

סָקַל *lapidavit, lapidibus obruit*. Saepe idem est quod רָגַם Deut. 13, 10. Exod. 17, 4. 19, 13. 21, 28. 1 Reg. 21, 10. 1 Sam. 30, 6.; si ab eo distinguitur, ut Jos. 7, 25. 26., סָקַל significat *lapidationem mortui*, qua tumulus lapidum infamis super cinere ad necem lapidati posteaque combusti congerebatur v. B. Michaelis diss. *de poenis capit.* §. 6. (in Pottii Sylloge P. IV, p. 188 sq.). — Niph. *lapidatus est* Exod. 19, 13. 21, 28. 29. 32. — Pih. סִקֵּל 1) *lapidibus petiit, lapidavit* 2 Sam. 16, 6. 13. 2) *lapides abstulit, lapidibus purgavit, elapidavit, exossavit* (Pers. 6, 52.) (conf. חִטֵּא, סִקֵּל etc.) Jes. 5, 2. 62, 10. — Pyh. סֻקַּל *lapidatus est* 1 Reg. 21, 14. 15.

סָרָב m. *valde refractarius, rebellator*, a chald. סרב *refractarius, rebellis fuit, renuit*. Plur. סָרָבִים Ezech. 2, 6. *Urticam* male vertit Celsius in *Hierob.* P. II, p. 222.

סַרְבָּל m., plur. סַרְבָּלִין Dan. 3, 21. Chald. *vestis* genus, *saraballa* vel *sarabara* i. e. braccae vett. Persarum laxae et fluentes, pers. شلوار v. Bochart. in *Phaleg* L. I. c. 15. Reland. de *Vet. ling. Pers.* §. 128. conf. Braunius de *Vest. sacerdot. Hebr.* L. II. c. 1. Arab. سراويلات, syr. ܣܪܒܠܐ.

סַרְגוֹן nom. propr. regis Assyriae, quem *Sanheribus* proxime excepit (716—714. a. Ch.) Jes. 20, 1. Fluctuant interpretes inter pers. زرگون *colore aureo* et سرجون *princeps Solis*.

סָרַח, arab. سرح, 1) *libere fusus, effusus fuit* Ezech. 17, 6. (de vite late diffusa), hinc *stratus, abjectus* in lecto *est* Am. 6, 4. 7. 2) *redundavit* (*überhängen*), ut sab., Exod. 26, 12. 13., trop. *luxuriavit* aliqua re

Ezech. 23, 15. סְרוּחֵי טְבוּלִים *luxuriantes mitris* h. e. mitris relimiti a tergo pendentibus. — Niph. *effusus, profusus* h. e. trop. *ablatus est* Jer. 49, 7. Alii: *foetidum fieri* ex significatione rad. chald. סרח *foetuit*, aethiop. transpos. ረስሐ: *immundus fuit*. Sed non opus est, hebr. loquendi usum deserere.

סֶרַח m. *redundantia, redundans, das Ueberhängende* Exod. 26, 12.

סִרְיוֹן vid. שִׁרְיוֹן sub rad. שרה.

סָרַךְ m. chald. *princeps, praefectus, praeses*. Plur. סָרְכִין Dan. 6, 3., in regim. סָרְכֵי Dan. 6, 8., in statu emphat. סָרְכַיָּא Dan. 6, 4. 5. 7. Videtur esse pers. سرکا *princeps dignitatis et officii* vel, ut Rosenmueller. nuper statuit (*Alterth.* I, 2, p. 383.) contr. ex سرکار *summus praefectus*.

סֶרֶן m., plur. סְרָנִים 1) *axes* 1 Reg. 7, 30. (syr. ܣܪܢܐ *axis*). 2) *principes* Philistaeorum (cf. قُطْب *axis*, deinde *dominus* ac *princeps populi*, circa quem, velut axem, negotia vertuntur v. Michaelis in *Suppl.* p. 1809.) Jud. 16, 30. 1 Sam. 6, 18. 29, 6., in regim. סַרְנֵי Jos. 13, 3. Jud. 3, 3. 1 Sam. 5, 8. 11. etc.

סרס rad. Hebr. inusit., arab. سرس *ad venerem impotens fuit* (sab. ܣܘܪܣܐ *castratio*).

סָרִיס m. *eunuchus* Jes. 56, 3. 4. et, cum eunuchi foeminis regum custodiendis praeessent (Esth. 2, 3. 14. etc.) aliaque in aulis principum officia praestarent (Esth. 1, 10. 12. 15.), per synecdochen *minister aulicus* quilibet (adeo, ut Gen. 39, 1. 37, 36., non castratus) 1 Reg. 22, 9. 2 Reg. 8, 6. Jes. 56, 3. Jer. 38, 7. etc. cf. Suid. sub voc. πατρίκιος et Sozomen. H. E. 8, 7. In regim. סְרִיס Gen. 37, 36. 39, 1. Esth. 2, 3. 14. 15., plur. סָרִיסִים Gen. 40, 7.

סָרִיס (formae dagessandae) m. *id.*, unde plur. סָרִיסִים 2 Reg. 9, 32. 1 Chron. 28, 1. Esth. 1, 10. 12. 15. etc., in regim. סָרִיסֵי Esth. 2, 21. 6, 2. 14., cum affixo סָרִיסָיו Gen. 40, 2. 1 Sam. 8, 15.

סַרְעַפָּה v. sub rad. סעף.

סָרַף *ussit, combussit, incendit* (ut syr.), alias שָׂרַף. In Kal non occurrit, Pih. part. מְסָרֵף Am. 6, 10. *combustor cadaverum*, quem *ustorem* vocant Catullus, Lucanus et Martialis III, 93. conf. Buxtorfii *Catalecta* p. 61 sq.

סִרְפָּד m. Jes. 55, 13. nom. fruticis ignotae v. Celsii *Hierob.* II, p. 218.; vulgo *paliurus (aegyptius) spinis maxime abundans*, compos. ex סִיר *spina*, et פרפד ፈረፈረ: aethiop. *abundavit*. Aliis est arab. شرنث i. e. auctore Sprengelio: *Euphorbia*. Vett. interpretes mirum in modum fluctuant. Adde Ewald. Grammat. p. 520.

סָרַר *refractarius, rebellis fuit* (arab. شَرَّ *maleficus fuit*, in Conj. IV. *conturbatus est*). Non occurrit nisi particip. praes. סֹרֵר Deut. 21, 18. 20

Ps. 78, 8., plur. סוֹרְרִים Ps. 66, 7. 68, 7. 19. Jes. 1, 23.; foem. סוֹרֵרָה Hos. 4, 16. et סוֹרֶרֶת Prov. 7, 11. Neh. 9, 29. Zach. 7, 11.

סַר m., סָרָה f. *conturbatus, tristis* (ex significatione rad. arab.) 1 Reg. 20, 43. 21, 4. 5.

סָרָה f. *crimen, delictum* Deut. 19, 16., maxime illud, quod in *defectione* a Jova cernitur Deut. 13, 6. Jes. 1, 5. 31, 6. 59, 13. Jer. 28, 16. 29, 32. (arab. شَرّ *malum, maleficium*). Aliud v. sub rad. סוּר.

סתה rad. inusit., arab. شَتَا *hiemavit.*

סְתָו et sec. Kri סְתָיו m. (cum Jod otioso, sicut in עָנָיו sec. Kri Num. 12, 3.) *hiems* Cant. 2, 11., ܣܬܘܐ et شِتَآء *id.*, شَتْوِيّ *pluvia hiemalis.*

סתם *obstruxit, obturavit* (سَكَمَ *obturare os*) 2 Reg. 3, 19. 25. 2 Chron. 32, 30., (fontes), hinc *conclusit, occultavit* Dan. 8, 26. 12, 4. 9. Part. Pahul סָתוּם et סָתֻם *occultum* Ezech. 28, 3. Ps. 51, 8. — Niph. *occlusus, obstructus est* Neh. 4, 7. — Pih. *obstruxit, obturavit* fontes Gen. 26, 15. 18. — Ceter. cf. שׂתם.

סתר in Kal inusit., Niph. נִסְתַּר 1) *occultavit, abdidit se* Prov. 27, 12. 22, 3. (in quo poster. loco Cthib habet יסתר i. e. vel יִסָּתֵר vel יִסְתַּר fut. Kal) Jer. 36, 19. 23, 24. 1 Sam. 20, 5. 19.; trop. de Jova, qui homines auxilio destituit Ps. 89, 47., seq. מִן Ps. 55, 13. et מִפְּנֵי Gen. 4, 14. Job. 13, 20. Deut. 7, 20. *alicujus conspectum fugere, vitare.* 2) *latuit* Job. 34, 22. Job. 3, 23. *vir* אֲשֶׁר דַּרְכּוֹ נִסְתָּרָה *cujus via latet,* occulta est h. e. qui nescit, quomodo e calamitatibus emergat coll. Jes. 40, 27., sq. מִן *(verborgen sein vor)* Ps. 19, 7. 38, 10. Jes. 40, 27. 65, 16. Gen. 31, 49. כִּי נִסָּתֵר אִישׁ מֵרֵעֵהוּ *quando alter alterum latebit* h. e. quando alter alterum observare oculis non potest, sq. מִנֶּגֶד עֵינֵי פ Am. 9, 3. Partic. נִסְתָּר *occultum, arcanum* Ps. 19, 7., plur. נִסְתָּרוֹת *arcana* Ps. 19, 13. Deut. 29, 29. — Pih. *abscondidit, occultavit* Jes. 16, 3. Pyh. *occultus fuit, latuit* Prov. 27, 5. — Hiph. הִסְתִּיר *latere fecit* i. e. 1) *velavit, obtexit* (سَتَرَ *id.*), פָּנִים *faciem* Jes. 50, 6 (de eo, qui a conspuenda facie sibi cavere vult), Exod. 3, 6. Jes. 53, 3. (de iis, qui aliquid spectare nolunt). Spec. *Jova* dicitur *faciem velare,* oculos avertere h. e. a) non curare aliquid Ps. 10, 11., hinc Ps. 51, 11. הַסְתֵּר פָּנֶיךָ מֵחֲטָאָי *averte faciem a peccatis meis* i. e. condona mihi peccata m.; b) favorem subtrahere Job. 34, 29. Ps. 44, 25., sq. מִן pers. Ps. 13, 2. 27, 9. 69, 18. 88, 15. 102, 3. Jes. 8, 17. 64, 6. Jer. 33, 5. Ezech. 39, 24. Etiam omisso voc. פָּנִים Jes. 57, 17. Semel dicuntur peccata hominum *Jovae faciem avertere* Jes. 59, 2., ubi v. Gesen. — 2) *occultavit* aliquid Ps. 119, 19., vel aliquem 2 Chron. 22, 11. Jer. 36, 26., sq. מִפְּנֵי 2 Reg. 11, 2., hinc *tuitus est, defendit, protexit* Ps. 31, 21. 27, 5.; sq. מִן Ps. 64, 3. — Infin. c. praef. לַסְתִּיר pro לְהַסְתִּיר Jes. 29, 15 — Hithpah. הִסְתַּתֵּר *se abdidit, occultavit* 1 Sam. 23, 19. Ps. 54, 2. Jes. 29, 14., אֵל מִסְתַּתֵּר Jes. 45, 15. *Deus occultans se* h. e. cujus consilia nemo mortalium perspicere aut mente comprehendere potest.

סְתַר chald., unde Pahel סַתַּר 1) *abscondidit, occultavit.* Partic.

מִסְתַּר, foem. מְסַתְּרָא *occultum* Dan. 2, 22. 2) *destruxit, evertit* (q. d. e conspectu removit et abolevit) Esr. 5, 12., cf. graec. *ἀφανίζειν*.

סֵתֶר et סֵתֶר m. 1) *occultatio* Jud. 3, 19., ubi *res occultationis* est *res occulta* et *secreta;* hinc בַּסֵּתֶר adverb. *occulte, clanculum* Deut. 13, 7. Ps. 101, 5. 139, 15. Prov. 21, 14. Job. 13, 10. 31, 27. Jes. 45, 19. 48, 16. Jer. 37, 17. 38, 17. 40, 15. et בַּסָּתֶר (in pausa) Deut. 27, 15. 24. 28, 27. 2 Sam. 12, 12. — 2) *recessus, latebra, latibulum* 1 Sam. 25, 20. 19, 2. Ps. 31, 21. (ubi per *latibulum faciei Dei* intelligitur *sacrarium ejus,* coll. אֹהֶל Ps. 27, 5.) 81, 8. (ubi *latibulum tonitru* est nubes illa obscura, in qua Jova latebat pro Israelitis pugnans et fulmina jaciens in Aegyptios Exod. 14, 24.) Prov. 9, 17. (ubi *panis latebrarum* est, quo palam vesci non licet) Jes. 16, 4. Job. 22, 14. etc. — 3) *praesidium, tutela* Ps. 32, 7. 91, 1. 119, 114., ubi c. affixo סִתְרִי

סִתְרָה f. *praesidium, tutela* Deut. 32, 38.

מִסְתָּר m. *latebra, latibulum,* tam hominum, quam ferarum Ps. 10, 9. Habac. 3, 13., plur. מִסְתָּרִים Ps. 10, 8. Jes. 45, 3. Jer. 13, 16. 49, 10.

מִסְתּוֹר m. *id.* Jes. 4, 6.

מַסְתֵּר m. *absconsio* Jes. 53, 3., ubi *absconsio faciei* est, quae fit ex fastidio et contemtu, nisi מַסְתֵּר ponitur pro מַסְתִּיר (ut in 4 codd. legitur) v. Gesen. ad h. l.

ע

ע, sextam decimam alphabeti literam, olim vigente lingua hebr. duplicis fuisse pronuntiationis, recte monent Rhenferdus in *Gram. harmon. orient.* §. 3. et Schultens. in *Gram. hebr.* p. 75., quemadmodum eadem apud Arabes duplex est, *Ain* ع et *Gain* غ (v. Rosenmueller. Institutt. arab. p. 14.). Hinc nonnullorum verborum discrimina judicanda sunt cf. עמה, ענה, עשה etc., adde Gesen. L. p. 18 sq.

עָבַב rad. inusit. i. q. غبي *latuit,* it. *occultavit, texit.*

עָב m. fortasse *epistylium,* tectum columnis impositum porticum efficiens 1 Reg. 7, 6. Ezech. 41, 25. Al. *trabs.* [Aliud v. sub עוב].

עֹב, plur. עֻבִּים *id.* Ezech. 41, 26.

עָבַד gener. est *opus facere, laborem, operam collocare* in aliqua re: 1) *opus fecit, laborem obiit* (opp. שׁבת) Exod. 20, 9. 34, 21. Deut. 5, 13. Eccles. 5, 11., et sq. acc. rei: *laborem, operam posuit* in aliqua re *(bearbeiten),* max. in *agro,* hinc *coluit* agrum Gen. 2, 5. 3, 23. 4, 12. Prov. 28, 19. Eccles. 5, 8. Jes. 30, 24., hortum Gen. 2, 15., vineam Deut. 28, 39., rarius de opificibus: *tractavit* Jes. 19, 9 (linum), add. Ezech. 48, 18. עֹבְדֵי הָעִיר *operarii urbis.* — 2) a) *serviit* Gen. 29, 20. Num. 8, 25., alicui sq. acc. pers. (ut vern. *jemanden bedienen*) Gen. 29, 15. 30, 26. 31, 6. 41. Exod. 14, 12., sq. לְ 1 Sam. 4, 9. 2 Sam. 16, 19.; apud aliquem (servitutem colere) sq. עִם Gen. 29, 25. Levit. 25, 40., sq. לִפְנֵי 2 Sam. 16, 19.; עָבַד אֶת־עֲבֹדָה *ministerium praestare* Num.

7. 5. 8, 19. 16, 9., sq. dupl. acc. Gen. 30, 29. *nosti* אֵת אֲשֶׁר עֲבַדְתִּיךָ *qua..* h. e. *quantum tibi servivierim.* Neque tamen de singulis tantummodo hominibus, sed de *gentibus* etiam dicitur, quae aliis gentibus *serviunt, parent* Jud. 3, 14. Jer. 25, 11. 27, 7. 11. 28, 14. al.; — b) Deum vel Deos *coluit, veneratus est* sq. acc. Exod. 10, 7. 12, 31. 23, 33. Deut. 6, 13. 10, 12. 12, 30. 28, 14. Jud. 3, 6. 7. 10, 10., sq. לְ Jud. 2, 13. Jer. 44, 3. (arab. عبد *adoravit, coluit*) add. עָבַד אֶת־עֲבֹדַת יְהוָה Jos. 22, 27., sq. dupl. acc. Exod. 11, 26. *nescimus* מַה־נַּעֲבֹד אֶת־יְהוָה *qua re colamus Jovam* h. e. quid Jovae offeramus, et omisso nomine *Jovae:* עָבַד זֶבַח *sacrificia offerre, sacra facere* Jes. 19, 21. — 3) *in servitutem redegit* aliquem, *ministerium exegit* ab aliq., *servo usus est* aliquo, sq. בְּ pers. Levit 25, 39. לְעֹלָם בָּהֶם תַּעֲבֹדוּ *in perpetuum servis utemini iis* (pr. opus facietis per eos h. e. eorum ministerio utemini cf. Deut. 15, 19.), Exod. 1, 14. Jer. 22, 13. 25, 14. 30, 8. Hanc voc. vim, sunt, qui transferant in loc. Gen. 15, 13., at vero, cum ibi עבד copulatum sit c. quarto casu, commodius vertas: *servient iis* (peregrinae terrae incolis) *et* (hi) *affligent eos* etc. v. Gesen. L. p. 803. — Praet. cum affixo עֲבָדְךָ Deut. 15, 18., plur. עֲבָדוּהוּ Jud. 10, 6. et עֲבָדוּהוּ Jer. 28, 14. Infin. עֲבֹד Gen. 2, 5., imp. עֲבֹד, plur. in pausa עֲבֹדוּ Ezech. 20, 39., fut. יַעֲבֹד Gen 4, 12., 1. plur. cum ה paragog. נַעַבְדָה Exod. 14, 12. Deut. 13, 6., 2. plur. תַּעַבְדוּ 1 Sam. 4, 9. Jer. 5, 19., cum nun paragog. תַּעַבְדוּן Exod. 3, 12.

Niph. נֶעֱבַד *coli* (de agris) Deut. 21, 4. Ezech. 36, 9. 34. De loco Eccles. 5, 8. מֶלֶךְ לְשָׂדֶה נֶעֱבָד mirifice dissentiunt interpretes. Simplicissima explicatio haec esse videtur: *rex, qui colitur a terra.* — Pyh. עֻבַּד 1) Deut. 21, 3. *juvenca* אֲשֶׁר לֹא עֻבַּד בָּהּ *qua nondum factum est opus* i. e quae operi faciundo nondum adhibita est. 2) Jes. 14, 3. *servitus gravis* אֲשֶׁר עֻבַּד בָּךְ quae *tibi injuncta, imposita est* v. Kal n. 3. — Hiph. הֶעֱבִיד 1) fecit, *coegit aliquem opus facere (laborare)* Exod. 1, 13. 6, 5., hinc *exercuit aliquem labore* Ezech. 29, 18., deinde gener. *exercuit* aliqua re h. e. molestiam creavit Jer. 43, 24. 2) *servire fecit* populum i. e. subjecit imperio al. Jer. 17, 4. 3) *colere fecit* Jovam, ad cultum Jovae adegit 2 Chron. 34, 33. — Hoph. הָעֳבַד *adactus est ad colendum* (Deos) Exod. 20, 5. 23, 24. Deut. 5, 9. 13, 3.

עֲבַד chald *fecit* (i. q. hebr. עָשָׂה) Dan. 3, 1. 15. 32. 5, 1. Esr. 6, 13.; עֲבַד חֲבוּלָה *crimen* facere, *committere* Dan. 6, 23., עֲבַד אֶשְׁתַּדּוּר *seditionem facere, movere* Esr. 4, 15., ע׳ קְרָב *bellum facere* Dan. 7, 21., פ׳ ב vel עֲבַד עִם Dan. 4, 32. Esr. 6, 8. *agere cum aliq. (verfahren mit j.)*; *facere legem* Esr. 7, 26. est observare, custodire legem (divinam). — Ithpehel *factus est* Esr. 4, 19. 5, 8. 6, 11. 12. 7, 21. Dan. 2, 5.; הַדָּמִין יִתְעֲבֵד *frusta fiat* h. e. membratim concidatur Dan. 3, 29.

עֹבַדְיָהוּ s. עֹבַדְיָה (עֹבֵד יְהוָה) nom. propr. viror. 1 Reg. 18, 3. 1 Chron. 3, 21. 7, 3. 8, 38. 2 Chron. 17, 7. 34, 12. Esr. 8, 9. Obad. 1. etc.

עֶבֶד m. 1) *servus, mancipium* Gen. 12, 16. 39, 17. Deut. 5, 14. 21. 12, 12. 61, 12. al. — 2) *minister* in aula regia Gen. 40, 20. 41, 10. 50, 7. Exod. 5, 21. 1 Sam. 16, 15. 17. 18, 22. 28, 7., passim etiam *miles regius* 2 Sam. 2, 12. 13. 31. 8, 7. 11, 17. al. Adde: עֶבֶד יְהוָה appellatur: *a*) qui Jovam pie colit, homo sanctus, pietatis erga Deum studiosus Job. 1, 8. 2, 3. Ps. 18, 1. 36, 1. (plur. Ps. 34, 23. 69, 37. Jes. 54, 17. 63, 17. al.), it. populus Israel. omnis Jes. 41, 8. 9. 42, 19. 44, 1. 21. 45, 4.

aut certe melior ejus pars Jes. 43, 10.; β) is, cujus ministerio utitur Deus h. e. propheta Deut. 34, 5. Jos. 24, 29. vel prophetarum ordo Jes. 42, 1. 44, 26. 49, 3. 53, 1. (ad quem loc. v. GESEN.), vel angelus Job. 4, 18. vel is (rex), per quem Jova mala hominibus infligit Jer. 25, 9. 27, 6. — Saepe modestiae vel adulationis caussa *servi* vocabulo usi sunt Hebraei pro prima pronom. persona, ut Gen. 33, 5. *liberi, quos Deus servo tuo* h. e. mihi *donavit,* 44, 18. *liceat servo tuo* h. e. mihi pauca *dicere,* 46, 34. 47, 3. al. cf. supra אָדוֹן. — Cum affixo עַבְדּוֹ Gen. 24, 2, plur. עֲבָדִים Gen. 9, 25. Exod. 13, 3., cum affixis עֲבָדֶיךָ Gen. 42, 11., עַבְדֵיהֶם Zach. 2, 13. Esr. 2, 65.

עֶבֶד מֶלֶךְ nom. propr. viri cujusdam Aethiopis Jer. 38, 7. 39, 16., ut arab. *Abdolmalec* et *Obeid Chan.*

עֲבֵד נְגוֹ Dan. 1, 7. 2, 49. 3, 12., עֲ נְגוֹא 3, 29. nom. propr. Asariae in aula chald. impositum, sec. SIMON. *servus alacritatis* ab arab. نجا *properavit, celer fuit.*

עֲבַד m. chald. *servus, minister* Esr. 4, 11., עֲבַד אֱלָהָא *servus Dei* i. e. pius ejus cultor Dan. 3, 26. 6, 21. Esr. 5, 11. Pro prima pron. pers. ponitur Dan. 2, 4. 7. Plur. עַבְדִין.

עֲבַד m. *factum, opus*, plur. cum affixo עֲבָדֵיהֶם (manente kamez) Eccles. 9, 1.

עֲבֻדָּה f. *servitium, famulitium,* metonym. ipsi *servi* et *servae, familia* Gen. 26, 14. Job. 1, 3. Simil. Graeci δουλείαν, εἱλωτείαν etc. meton. dicunt.

עֲבֹדָה f. 1) *servitium (Sclaverei)* Gen. 29, 27. Exod. 1, 14. Deut. 26, 6. 1 Reg. 12, 4. מְלֶאכֶת עֲבוֹדָה *opus servile* (trop. *anstrengendes Geschäft*) Levit. 23, 7. 2) *ministerium (Dienst),* עֲבֹדַת מַשָּׂא *ministerium onerum ferendorum* Num. 4, 47., עֲבֹדַת הַמֶּלֶךְ *ministerium regis* 1 Chron. 26, 30. *Ministerium sacrum* a Levitis et sacerdotibus praestandum appellatur vel עֲבֹדַת בְּאֹהֶל מוֹעֵד Num. 4, 23. 35. vel עֲבֹדַת אֹהֶל מ׳ Exod. 30, 17. vel עֲבֹדַת הַמִּשְׁכָּן Num. 3, 7. 8. vel עֲבֹדַת בֵּית יי 1 Chron. 9, 13. vel simpl. עֲבוֹדָה Exod. 35, 24. 1 Chron. 28, 14. 2 Chron. 35, 10.; צְבָא הָעֲבוֹדָה est *officium ministerii sacri* Num. 8, 25. — Sed Exod. 12, 25. 13, 5. עֲבֹדָה dic. angustiore sensu de instituto quodam sacro, quo Israelitae colebant Jovam. 3) *opus* rusticum Neh. 10, 38., plene עֲבֹדַת הָאֲדָמָה 1 Chron. 27, 26. 4) *usus*, quo fit, ut quid alicui inserviat (*Gebrauch*) Ps. 104, 14. לַעֲבֹדַת הָאָדָם *in usum hominum* (vern. *zum Dienst d. Menschen*), Num. 3, 26. לְכֹל עֲבֹדָתוֹ *in omnem usum ejus* (tabernaculi) coll. 39, 40.

עֲבִידָא f. chald. *negotium, opus,* in regim. עֲבִידַת Dan. 3, 12. Esr. 4, 24. 6, 7. 18., in statu emphat. עֲבִידְתָא Dan. 2, 49. Esr. 5, 8.

עַבְדּוֹן urbs in agris tribus Asser. Levitis assignata Jos. 21, 30. 1 Chron. 6, 74. conf. RELANDI *Palaest.* p. 518.

עַבְדוּת f. *servitus* Esr. 9, 8. 9.

מַעֲבָד m., plur. מַעֲבָדִים *opera, studia* alicujus Job. 34, 25.

מַעֲבַד m. chald. *id.*, plur. cum affixo מַעֲבָדוֹהִי Dan. 4, 34.

עָבָה *densus, crassus fuit* vel *evasit* (syr. ܥܒܐ, arab. وَغُبَ) 1 Reg. 12, 10. 2 Chron. 10, 10. Deut. 32, 15.

עֳבִי m. *densitas* 2 Chron. 4, 17. Job. 15, 26.

עֳבִי m. *crassities*, unde cum affixo עָבְיוֹ 1 Reg. 7, 26. 2 Chron. 4, 5. Jer. 52, 21.

מַעֲבֶה m. *densitas* 1 Reg. 7, 46.

עָבַט gener. *mutavit, permutavit* (v. Pih.), spec. *pigneravit* h. e. mutuum pro pignore accepit, *mutuum accepit* Deut. 15, 6. 24, 10. — Pih. *mutavit, permutavit* Joël. 2, 7. לֹא יְעַבְּטוּן אֹרְחוֹתָם *non mutant vias suas* h. e. non evagantur extra ordines (locustae); Lxx. Vulg. *non declinant a semitis suis.* — Hiph. הֶעֱבִיט *mutuum dedit,* pignus pro mutuo accepit sq. acc. pers. Deut. 15, 6. 8.

עֲבוֹט m. *pignus* Deut. 24, 10 sqq.

עַבְטִיט m. *multitudo pignorum* acceptorum Hab. 2, 6. v. Fulleri Miscell. 5, 8. Vulgo: *densum lutum,* quasi conflatum sit ex עָב et טִיט, sed cf. Rosenmueller. ad h. l.

עָבַל rad. inusit., arab. عبل *foliis nudavit arborem.* Inde oriri videtur:

עֵיבָל 1) mons in agro Ephraim. sterilis et saxosus Deut. 11, 29. Jos. 8, 30. v. Relandi Pal. p. 503. 2) v. sub עוֹבָל.

עָבֵץ rad. Hebr. inusit., unde יַעְבֵּץ nom. propr. 1 Chron. 4, 9. 10. coll. vel غبص *lippus fuit* vel chald. עֲבַץ *confusus fuit, erubuit.* Secus de hoc v. existimavit Chron. scriptor l. c.

עָבַר (arab. عبر) 1) transiit, *transgressus est* h. e. a) super aliquod spatium ivit *(darüber, darüber hin gehen)* Ps. 103, 16., spec. *superavit, trajecit* montem aut mare aut flumen Jos. 2, 23., sq. acc. Gen. 31, 21. Deut. 3, 27. 4, 21., sq. בְּ Zach. 10, 11. 2 Sam. 15, 23., adde Jer. 2, 10. עִבְרוּ אִיֵּי כִתִּיִּים *trajecit in insulas Chitthaeorum;* — b) terminum vel modum transgressus est, excessit *(übertreten, überschreiten).* Hinc est: *α) redundavit (überfliessen, überlaufen)* Cant. 5, 5. 13. (cf. arab. عبر *lacrimis fluxit* oculus, *lacrimavit*), max. de aquis, quae super ripas effunduntur Nah. 1, 8. Jes. 54, 9., sq. acc. (ripae) Jer. 5, 22., et trop. de agminibus, quae terram *inundant* (Justin. 38, 3.) Jes. 8, 8. Dan. 11, 10., nec non de verbis, quae temere effunduntur, *effutiuntur* Ps. 73, 7., ubi v. de Wettius; *β) obruit* aliquem, de aquis Ps. 124, 4. Jon. 2, 4. sq. עַל (trop. de vino Jer. 23, 9: *inebriavit*), *oppressit,* de peccatis Ps. 38, 5., de ira Dei Ps. 88, 17.; *γ) migravit* legem *(übertreten)* Esth. 1, 19. 2 Chron. 24, 20. Dan. 9, 11. Num. 22, 18. 24, 13. Jes. 24, 5., עָבַר בְּרִית *foedus violare* Jos. 23, 16. Jer. 34, 18. Hos. 6, 7. 8, 1.; — c) i. q. *praeteriit (vorbeigehen)* Gen. 37, 28., sq. עַל *(an etw.)* 1 Reg. 9, 8. 2 Reg. 4, 9. Prov. 24, 30., sq. מֵעַל Gen. 18, 3., sq. עַל פְּנֵי Exod. 34, 6., sq. לִפְנֵי 2 Reg. 4, 31., sq. בְּ Ps. 103, 16., sq. acc. 2 Sam. 18, 23., trop. ע׳ עַל פֶּשַׁע *praeteriit* silentio *peccatum* h. e. *condonavit peccatum* Prov. 19, 11. Mich. 7, 18., et, omisso פֶּשַׁע: עָבַר לוֹ *condonavit ei* Am. 7, 8. 8, 2. Saepe de rebus dicitur: *α)* מֵאֱלֹהַי מִשְׁפָּטִי יַעֲבֹר *praeteriit* h. e. *fugit, latet Deum meum justa mea caussa; β)* de tempore Cant. 2, 11.; hinc est: *interiit, evanuit* Job. 30, 15. Ps. 144, 4. Jer. 8, 20. Jes. 29, 5. Mich. 5, 7. al.; — d) i. q. *pertransiit, pervasit (durchgehen)* Prov. 27, 12. 2 Reg. 2, 8.

Num 20, 19., sq. בְּ Gen. 30, 32. אֶעֱבֹר בְּכָל־צֹאנְךָ *transibo per omnem gregem tuum,* Jes. 8, 21. Exod. 12, 12. Levit. 26, 6. Num. 20, 17., sqq. acc. Jud. 11, 29. Ps. 8, 9., sq. בְּתוֹךְ *per medium* aliq. *locum* Num. 33, 8.; trop. Thren. 3, 44. *nube te texisti, ut preces pervadere (ad te) non possent* v. 54. — Huc pertinet etiam Gen. 23, 16. שֶׁקֶל כֶּסֶף עֹבֵר לַסֹּחֵר *siclus argenti transiens per* manus *mercatorum* h. e. mercatorib. probatus, usu receptus coll. 2 Reg. 12, 15.

2) processit, perrexit (*weiter gehen*) Gen. 18, 5. 32, 32. Num. 22, 26. 2 Sam. 18, 9. Jud. 19, 14.; etiam de terminis Jos. 15, 7. עָבַר הַגְּבוּל אֶל־מֵי עֵין שֶׁמֶשׁ *pergit terminus ad aquas* etc.; — hinc *discessit* Ruth. 2, 8. 2 Chron. 18, 23. אֵי זֶה הַדֶּרֶךְ עָבַר רוּחַ יְהוָה מֵאִתִּי *qua tandem via discessit a me spiritus Jovae*, Ps. 81, 7. *manus ejus a cophino recedebant* i. e. immunes erant a bajulandi officio, Job. 33, 28. עָ׳ בַּשַּׁחַת *abire in sepulcrum,* mori; *translatus, ablatus est* Ezech. 48, 14.; denique simpl. *ivit, ambulavit* (cf. graec. περᾶν) Job. 15, 19. Jos. 6, 8., sq. עַל vel acc. *ivit, profectus est aliquo* 2 Reg. 6, 30. Am. 5, 5., sq. לִפְנֵי *praeivit* Gen. 33, 3. Exod. 17, 5. Jos. 4, 13. 2 Reg. 4, 31., sq. אַחֲרֵי *sequi aliquem* 2 Sam. 20, 13.; עָבַר מֵעִיר לָעִיר *singulas urbes peragrare, obire* 2 Chron. 30, 10., עֹבֵר וָשָׁב *ultro citroque commeare* Exod. 32, 27. Ezech. 35, 7., עֹבֵר וָיֹצֵא Mich. 2, 13. pro בּוֹא וְיָצָא; trop. עָבַר בִּבְרִית *foedus ingredi* Deut. 29, 11., qua phrasi ad priscum quendam morem (Gen. 15, 17.) respicitur. Sed עָבַר בְּרִית v. sub 1. b. γ.

3) irruit in aliq., invasit sq. עַל, *occupavit* aliq. Num. 5, 30. הַעֲבֹר עָלָיו רוּחַ קִנְאָה *si invaserit eum spiritus zelotypiae,* Nah. 3, 19. כִּי עַל מִי לֹא עָבְרָה רָעָתְךָ *nam quem non invasit malitia tua,* Job. 13, 13. יַעֲבֹר עָלַי מָה *quaecunque irruant in me, eveniant mihi;* paullo aliter Deut. 24, 5. לֹא יַעֲבֹר עָלָיו לְכָל־דָּבָר *non irruet in eum quidquam* h. e. nihil oneris imponetur ei. — Infin. absol. עָבוֹר 2 Sam. 17, 16., constr. עֲבֹר Exod. 33, 22. Imper. עֲבֹר Exod. 17, 5., foem. in pausa עֲבֹרִי Jes. 23, 12. Fut. יַעֲבֹר cum affixo יַעַבְרֶנְהוּ Jer. 5, 22. et יַעַבְרֶנּוּ Jes. 33, 21., plur. יַעַבְרוּ Num. 32, 27., cum affixo יַעַבְרֻנְהוּ Jer. 5, 22.

Niph. *transiri, trajici* Ezech. 47, 5. (de fluvio). — Pih. עִבֵּר transire fecit i. e. a) *transmisit* pessulum h. e. pessulo clausit, quo sensu dictum olim fuisse עִבֵּר רַתּוּק לִפְנֵי non dubitamus; posthac vero, significationis originem nihil curantes, scripserunt: עִ׳ בְּרַתּוּק לִפְנֵי 1 Reg. 6, 21. Ceter. cf. chald. עַבְּרָא *pessulus, vectis* Exod. 26, 28. — b) transire ad se fecit, recepit semen virile i. e. *concepit* Job. 21, 10. Simil. Chald. v. Bochart. Hieroz. I, p. 291.

Hiph. הֶעֱבִיר 1) transire fecit h. e. a) *trajecit* aliquem (*übersetzen*) Gen. 32, 24. וַיַּעֲבִרֵם אֶת־הַנָּחַל *trajecit eos flumen,* 2 Sam. 19, 19., *transtulit* Gen. 47, 21 (*versetzen*); b) *praeterire fecit, praeterire jussit* 1 Sam. 16, 10., hinc *praetermisit* peccata h. e. *condonavit* Job. 7, 21. 2 Sam. 12, 13. 24, 10.; c) *transgredi fecit* 1 Sam. 20, 36. *misit sagittam* לְהַעֲבִירוֹ *ita, ut eam transire faceret* puerum h. e. *ultra* puerum sagittas jaculatus est; trop. *transgredi, migrare fecit* legem, in nequitiam adduxit 1 Sam. 2, 24.; d) *pertransire, pervadere fecit* α) proprie: *traduxit* Ps. 78, 13. 136, 4. sq. בְּ, Num. 32, 5. Jos. 7, 7. sq. acc.; β) trop. Exod. 36, 6. וַיַּעֲבִירוּ קוֹל בַּמַּחֲנֶה *pertransire fecerunt vocem per castra* i. e. proclamarunt per castra, Esr. 10, 7., hinc

הֶעֱבִיר שׁוֹפָר Levit. 25, 9. est *tubâ canere.* Huc pertinet etiam γ) solennis ista formula הֶעֱבִיר אֶת־בְּנוֹ בָּאֵשׁ לַמֹּלֶךְ *per ignem transire facere puerum suum Molecho,* in honorem Molechi 2 Reg. 23, 10. Ezech. 20, 31. Jer. 32, 35. h. e. in honorem Molechi comburere v. Wineri Lexic. bibl. II, p. 453. Concise dicitur הֶעֱבִיר לַמֹּלֶךְ Levit. 18, 21. Ezech. 16, 21. — 2) discedere, abire fecit i. e. a) *abduxit* 2 Chron. 35, 23.; b) *removit* Zach. 13, 2. 2 Chron. 15, 8. 2 Reg. 16, 3.; c) *deposuit* (vestem) Jon. 3, 6.; d) *abstulit* Esth. 8, 2.; e) *avertit* Esth. 8, 3. Ps. 119, 37.; f) *separavit* atque adeo *consecravit* Exod. 13, 12. Ezech. 20, 26. 23, 37. — Praet. 2. p. הֶעֱבַרְתָּ (pro הֶעֱבַרְתָּ) Jos. 7, 7., cum vau convers. וְהַעֲבַרְתָּ Exod. 3, 12. Levit. 25, 9. Infin. cum ל (excluso ה) לַעֲבִיר 2 Sam. 19, 18. Imper. plur. cum affixo הַעֲבִירוּנִי 2 Chron. 35, 23. — Hithpah. הִתְעַבֵּר propr. modum excessit, hinc a) *superbivit, altos spiritus gessit* Prov. 14, 16; b) *irâ exarsit* Ps. 78, 21. 59., *in aliq.* sq. בְּ Deut. 3, 26. Ps. 78, 62., sq. עִם Ps. 89, 39., sq. עַל Prov. 26, 17., sq. acc. Prov. 20, 2.

עֲבוּר m. propr. *transitio, transitus;* sed cum praefixo ב in particulam abiit: בַּעֲבוּר 1) *pro* Am. 2, 6. 8, 6. (haec enim praepos. indicat rei in locum rei *successionem*). 2) *propter* Exod. 13, 8. 1 Sam. 12, 22. Ps. 132, 10. Jer. 14, 4. 1 Chron. 14, 2. etc., q. d. *transitu causae ad effectum* vel *eventum.* 3) cum verbis: a) *ut* Gen. 27, 4. Exod. 9, 14. Ps. 105, 45. (sq. fut.) 2 Sam. 10, 3. (sq. infin.) etc.; it. intercedente אֲשֶׁר Gen. 27, 10. et pleonastice praefixo לְ, לְבַעֲבוּר Exod. 20, 17.; b) *quia* Mich. 2, 10.; c) *dum* 2 Sam. 12, 21. — Cum affixis בַּעֲבוּרִי *propter me* 1 Sam. 23, 10., בַּעֲבוּרֶךָ (in pausa) *propter te* Gen. 3, 17., f. בַּעֲבוּרֵךְ Gen. 12, 13., בַּעֲבוּרָהּ Gen. 12, 16., בַּעֲבוּרָם Gen. 18, 26. Ps. 106, 32.

עָבוּר m. *frumentum,* pecul. *triticum,* ut syr. ܥܒܘܪܐ (propr. *proventus* ?). In regim. עֲבוּר Jos. 5, 11. 12. Vid. etiam in ipsa rad.

עֵבֶר m. 1) regio *ulterior (das Jenseitige);* עֵבֶר הַיַּרְדֵּן *regio transiordanensis* Gen. 50, 10. 11. Deut. 1, 1., עֵבֶר הַיָּם *regio transmarina* Deut. 30, 13., עֵבֶר הַנָּהָר *regio transeuphratensis* h. e. ea, quae Palaestinensibus ab oriente erat Jos. 24, 2. 3. (plur. Jes. 7, 20.), Neh. 2, 7. פַּחֲוֹת עֵבֶר הַנָּהָר *praefecti regionis transeuphrat.* i. e. ejus, quae Persis erat trans Euphr. sita (sunt enim verba Nehemiae ad regem Persarum), 3, 7. coll. Esr. 8, 36. Eodem fere modo expediendum existimamus locum 1 Reg. 4, 24., ubi recentt. interpretes ad unum omnes vertunt: *regio ciseuphratensis.* Sed videtur scriptor ex eo, in quo ipse constitutus erat, loco rem metiri, vel appellatione tum usu recepta uti: libros enim regum post exil. babyl. scriptos esse, vix dubitatur (cf. de Wette Einleit. p. 280.) — אֶל־עֵבֶר *in regionem ulteriorem* Deut. 30, 13.; מֵעֵבֶר sq. genit. Num. 21, 13. vel dat. Jos. 14, 3. 2 Sam. 10, 16. *trans* flumen aliquod, מֵעֵבֶר לַיַּרְדֵּן *trans Jordanem* h. e. ab oriente Palaestinae Num. 22, 1.; sed 1 Chron. 26, 30. ex seriorum Judaeorum usu (v. supra) *ab occidente Jordanis, cis Jordanem.* — 2) *pars ulterior* h. e. alteri opposita, hinc עֵבֶר אֶחָד עֵבֶר אֶחָד *pars ulterior et citerior* h. e. pars, quae huic opposita est, et haec, quae illi opposita est 1 Sam. 14, 40. Exod. 28, 26., plur. מִכָּל־עֲבָרִים *ab omnibus partibus, undique* Jer. 49, 32., מִשְּׁנֵי עֲבָרֵיהֶם *ab utraque parte sua,* אֶל־עֵבֶר *in partem oppositam* h. e. *e regione* Jos. 22, 11. vel *versus* Exod. 28, 26., אֶל־עֶבְרוֹ

in suam partem h. e. seorsum (*für sich*) Jes. 47, 15., עַל־עֵבֶר פְּנֵי פ׳ in eam partem, quae est ante aliquem h. e. *in partem anteriorem* Exod. 25, 37., אֶל־עֵבֶר פָּנָיו *rectâ* (*gerade vor sich hin*), *in rectum* Ezech. 1, 9. — 3) nom. propr. a) *Eberi*, quem gentis hebraicae conditorem fuisse perhibent Gen. 10, 24. 11, 14. 15. v. GESEN. *Gesch. d. hebr. Spr.* p. 11. coll. VATER. *Comment. üb. d. Pentat.* I. p. 93. Hinc בְּנֵי עֵבֶר Gen. 10, 21., vel poet. עֵבֶר (cf. יַעֲקֹב) Num. 24, 24. sunt *Hebraei, Israelitae*, v. infra עִבְרִי; b) aliorum 1 Chron. 8, 12. 22. Neh. 12, 20. etc. Plur. עֲבָרִים Jer. 22, 20., הַר הָעֲבָרִים Num. 27, 12. Deut. 32, 49., הָרֵי הָעֲבָרִים Num. 33, 47. 48. jugum montium in orientali Jordanis ripa, Hierichunti urbi ex adverso positum.

עֲבַר chald. 1) subst. *regio ulterior* h. e. trans Euphratem (i. e. Euphrati fluvio ab occidente, ex Persarum ratione loquendi) sita, hinc בַּעֲבַר Esr. 4, 16. 6, 6. 7, 21. 25. — 2) praepos. *trans* (Euphratem h. e., si rem ex nostrarum terrarum situ existimas, *cis E.*) Esr. 4, 10. 11. 20. 5, 3. 6, 8. 13.

עִבְרִי *Hebraeus*, plur. עִבְרִים, עִבְרִיִּים, foem. עִבְרִיָּה, plur. עִבְרִיּוֹת. Quomodo hoc vocab. differat ab *Israelitarum* nomine, multis docuit GESENIUS (*Gesch. d. hebr. Spr.* p. 9 sqq.). Scilicet *Hebraei* vocantur Israelitae, vel ubi homines alienigenae loquentes inducuntur Gen. 39, 14. 17. 41, 12. 1 Sam. 4, 6. 9. 13, 19. 14, 11. al., vel ubi ipsi Israelitae de se ad alienigenas dicentes sistuntur Gen. 40, 15. Exod. 1, 19. 2, 7. 3, 18. 5, 3. Jon. 1, 9. al., vel denique ubi in rerum gestarum narratione Israelitae opponuntur aliis gentibus Gen. 43, 32. Exod. 1, 15. 2, 11. 13. al. coll. 1 Sam. 14, 21. v. RELAND. Palaest. p. 15. Ceterum nomen Hebraeorum vulgo deducitur a voc. *Eberi* (v. supra n. 3.) Gen. 10, 24. 11, 14. 15., sed praestat, ab עֵבֶר (*regio transeuphratensis*) repetere, ut עִבְרִי proprie sit *advena* trajecto Euphrate terram cananit. ingressus, LXX. ὁ περάτης, v. GESEN. l. c. p. 11.), contra quem frustra disputavit EWALDUS hebr. Gramm. p. 3.

עֲבָרָה f. 1) *ratis trajiciendo flumini* 2 Sam. 19, 18. 2) *locus campestris*, per metathesin pro עֲרָבָה, unde plur. constr. עַבְרוֹת sec. Cthib 2 Sam. 15, 28. 17, 16., ubi Kri habet עַרְבוֹת. Vid. suo loco עֲרָבָה.

עֶבְרָה f. 1) propr. *transgressio* (termini, modi), hinc 1) *effusio, vehementia* irae Job. 40, 11., nequitiae Prov. 21, 24. 2) simpl. *ira effusa, vehemens* Jes. 10, 6., meton. (objectum) *causa irae* Prov. 14, 35.; יוֹם עֶבְרָה *dies irae* sc. divinae h. e. quo Deus poenas sumet ab improbis Prov. 11, 4. Zeph. 1, 15., יוֹם עֲבָרוֹת *id.* Job. 21, 30. 3) *insolentissima arrogantia* Ps. 7, 7. Jer. 48, 3. Jes. 16, 6. — In regim. עֶבְרַת Prov. 21, 24., cum affixo עֶבְרָתִי Jes. 10, 6. Ezech. 21, 31., plur. עֲבָרוֹת, in regim. עַבְרוֹת Job. 40, 11. et עַבְרוֹת (tanquam a sing. עַבְרָה) Ps. 7, 7.

מַעֲבָר m. 1) *transitus* Jes. 30, 32. מַעֲבַר מַטֵּה מוּסָדָה -- בְּתֻפִּים *transitus baculi decreti* erit *cum tympanis* h. e. poena divinitus constituta (Assyriis) in laetitiam conjiciet Israelitas. 2) locus, per quem transitur i. e. vel *vadum* Gen. 32, 22., vel *fauces* montium 1 Sam. 13, 23. coll. 14, 4. 5.

מַעְבָּרָה f. 1) *vadum* Jos. 2, 7. 2) *vallis angusta inter rupes, fauces* Jes. 10, 29. — In plur. מַעְבָּרוֹת 1 Sam. 14, 4. Jes. 16, 2. Jer. 51, 32., constr. מַעְבְּרוֹת Jos. 3, 28. 12, 5. 6.

עבש i. q. chald. עְבַשׁ, *mucidus factus est, putruit* Joel. 1, 17. Alii minus bene conferunt arab. عبس *exaruit.*

עבת *implexus fuit,* in Kal inusit. (arab. عبث *miscuit, commiscuit*), Pih. *contorsit, pervertit* Mich. 7, 3.

עָבֹת m., עֲבֻתָּה (Ezech. 6, 13.) foem., *implexus, perplexus* Levit. 23, 40. Neh. 8, 15. Ezech. 20, 28.

עֲבוֹת m. pr. *contorsio* (q. d. *implexitas*), hinc 1) *funis* Jud. 15, 13. Job. 39, 13. Ps. 129, 4.; plur. *vincula* Ps. 2, 3. Hos. 11, 4. Ezech. 3, 25. 2) מַעֲשֵׂה עֲבֹת *opus tortile* Exod. 28, 14. 39, 17.; plur. עֲבֹתֹת *tortiles* catenae Exod. 28, 14. 24. 3) plur. עֲבֹתִים *rami densi, perplexi* Ezech. 19, 11. 31, 3. 10.

עגב *amavit, amore,* max. *venereo, flagravit* (arab. عجب *miratus est,* it. *placuit, jucundus fuit,* in Conjug. II. et IV. *in admirationem induxit,* spec. *in admirationem amoris*) Jer. 4, 30., sq. עַל pers. Ezech. 23, 5. 9. 16. 20., sq. אֶל Ezech. 23, 12. Fut. יַעְגַּב.

עֶגֶב, plur. עֲגָבִים *deliciae* Ezech. 33, 31. עֲגָבִים עֹשִׂים *delicias* (Dei h. e. quae Deo grata et accepta sunt) *facientes;* שִׁיר עֲגָבִים *carmen suave* Ezech. 33, 32.

עֲגָבָה f. *amor* impudicus Ezech. 23, 11.

עוּגָב m. Gen. 4, 21. Job. 21, 12. 30, 31. et עֻגָב Ps. 150, 4. instrumentum musicum, auctore Josepho *psalterium,* quod *digitis* pulsabatur (Lxx. in Job. ψαλμός, in Gen. κιθάρα), haud dubie a *suavi* sono, quem edebat, dictum; sed alii *fistulam* interpretantur v. Pfeiffer *v. d. Musik d. Hebr.* p. 49., argumentis usi admodum levibus.

עגור m. avis quaedam migratoria, sec. Chald. et Saad. *grus* Jes. 38, 14. Jer. 8, 7. v. Bocharti Hieroz. II, p. 614., qui vocabulum derivandum existimat ab arab. عجر *aufugit ad suos, quibus adsuevit; grues* enim quotannis in Thraciam et Scythiam, *patriam* suam, *redire,* pluribus docent Aelianus in *Histor. animal.* P. II. L. III. c. 13. et 23. et Plinius L. X. c. 23.

עגל Hebr. inusit. 1) i. q. syr. ܥܓܠ *volvit, revolvit, convolvit, circumvolvit, circumegit, rotavit;* unde sunt עָגֹל, עָגִיל, עֲגָלָה. 2) i. q. arab. عجل *festinavit, properavit,* v. sub עֵגֶל, עֶגְלָה.

עָגֹל m. עֲגֻלָּה f. (1 Reg. 7, 31.) *rotundus* 1 Reg. 7, 23. 31. 35. 10, 19. 2 Chron. 4, 2.

עָגִיל m. *annulus,* spec. aurium: *inauris* Num. 31, 50. Ezech. 16, 11.

עֵגֶל m. *vitulus* (arab. عِجْل *id.*) Exod. 32, 4. 8. Levit. 9, 2. 8. Deut. 9, 16. etc., a *concitato* et *saltabundo cursu* (coll. Ps. 29, 6. Jer. 50, 11.), unde Lat. *vitulari* i. e. *saltare instar vituli.* Cum affixo עֶגְלֵךְ Hos. 8, 5. Plur. עֲגָלִים 1 Reg. 12, 32. Am. 6, 4., in regim. עֶגְלֵי 1 Reg. 12, 28. Sed עֶגְלֵי עַמִּים Ps. 68, 31. trop. sunt *populi,* qui *tauros* h. e. duces suos et reges sequuntur. — Nom. propr. עֵין עֶגְלַיִם v. sub עַיִן.

עֶגְלָה f. *vitula* Gen. 15, 9., it. *juvenca* Deut. 21, 3. 4. Jud. 14, 18. Hos. 10, 11. — עֶגְלַת שְׁלִשִׁיָּה Jes. 15, 5. (Jer. 48, 34.) vel *juvenca triennis*, quae tanquam jugi adhuc expers imago gentis Moabiticae nondum perdomitae esse videtur, vel nom. oppidi moabitici coll. Joseph. Antt. XIV, 2. Abulfedae tab. Syr. p. 13. 92. v. Rosenmueller. et Gesen. ad h. l. — Plur. in regim. עֶגְלוֹת Hos. 10, 5.

עֲגָלָה f. *currus, plaustrum* (عَجَلَة) a *rotando* dict. Num. 7, 3. 1 Sam. 6, 7. 8. 10. 11. 14. Jes. 5, 18. etc. Cum affixo עֶגְלָתוֹ Jes. 28, 28., plur. עֲגָלוֹת Gen. 45, 7. Num. 7, 6. 7. 8., in regim. עֶגְלוֹת Num. 7, 3.

עֶגְלוֹן urbs tribus Judae Jos. 15, 39. v. Relandi *Palaest.* p. 746.

מַעְגָּל m. 1) *orbita*, locus in quo plaustri rotae volvuntur Ps. 65, 12., hinc *via* ipsa Ps. 140, 6., trop. *agendi ratio* Jes. 26, 7. 59, 8. Ps. 23, 3., מַעְגַּל טוֹב *bona, honesta agendi ratio* Prov. 2, 9., מַעְגְּלוֹת יְהוָה *agendi ratio, quae Deo placet* Ps. 17, 5. 2) *locus, in quo sunt plaustra, carrago* 1 Sam. 26, 5. 7.

מַעְגָּלָה f. *carrago* (v. מַעְגָּל n. 2.) 1 Sam. 17, 20.

עָגַם *tristis, anxius fuit* Job. 30, 25.

עָגַן *detinuit, occlusit, retardavit,* in Kal inusit., Niph. Ruth. 1, 13. הֲלָהֵן תֵּעָגֵנָה (pro תֵּעָגַנָּה, cf. תֵּאָמַנָה Jes. 60, 4.) *an propterea vos continebitis* h. e. a nubendo abstinebitis? Sic ex linguae chald. (Jes. 24, 22. 49, 9.) et talmudicae auctoritate.

עַד vid. sub rad. עדה.

עֵד *testis* vid. sub rad. עוד, sed plur. עֵדִים sub sq. rad. עדד.

עָדַד i. q. arab. عَدَّ *numeravit, computavit,* in Conj. IV. *praeparavit, destinavit* (tempus), in Conj. VIII. *in* (tempore suo statuto h. e.) *statu menstruorum versata est mulier,* unde عِدَّة *status* ille *menstruorum,* qui certo tempore redit.

עִדִּים *menstrua*, unde *vestis menstruorum* i. e. *menstruis inquinata* adeoque *impura* Jes. 64, 5.

עִדָּן m. chald. *tempus* propr. *definitum*, hinc *annus* Dan. 4, 13. 20. 22. 29. 7, 25., deinde gener. *tempus* (arab. عِدَّان, syr. ܥܶܕܳܢ *id.*). Emphat. עִדָּנָא Dan. 2, 8. 9. 3, 5. 15., plur. emphat. עִדָּנַיָּא Dan. 2, 21.

עֵדָה f. vid. sub radd. עוד et יעד.

עָדָה 1) *transiit, praeteriit, processit* (arab. عدو, aethiop. et chald. *id.*) Job. 28, 8.; v. עַד, עֲדֵי n. 2. — 2) *irruit, invasit hostiliter* (arab. عدو; unde عَدُوّ *hostis,* cf. חלק), deinde *spoliavit, praedatus est* (ita chald. et syr. ܐܰܥܕܺܝ *eripuit*) v. עַד n. 1. — 3) *induit* ornatum sq. acc., *ornavit se* aliqua re (arab. عدى *paravit se, accinxit se ornatu*) Ezech. 23, 40. Job. 40, 5. Jer. 4, 30. 31, 4. Jes. 61, 10. Hos. 2, 13. — Hiph.

1) *transire fecit* h. e. *removit, abstulit, detraxit* (vestem) Prov. 25, 20. 2) *ornavit* aliquem aliqua re sq. gem. acc. Ezech. 16, 11.

עֲדָה vel עֲדָא chald. *transiit, praeteriit* a) hinc *sublatus est* Dan. 6, 8. 12. 7, 14. sq. מִן *ablatus est* Dan. 4, 28.; b) sq. בְּ transire aliquem h. e. *leviter tangere* Dan. 3, 27. Aphel *abstulit* Dan. 7, 26. sq. מִן pers. Dan. 5, 20., it. *removit, abrogavit* Dan. 2, 21. Fut. plur. יְהַעְדּוֹן, partic. מְהַעְדֵּה.

עַד m. 1) *praeda* Gen. 49, 27 Jes. 33, 23. Zeph. 3, 8. v. rad. n. 2.— 2) *aeternitas, diuturnitas* (q. d. tempus procedens cf. rad. n. 1.) Jes. 9, 5. Gen. 49, 26. Hab. 3, 6., לָעַד *in aeternum* Mich. 7, 18. Prov. 12, 19. Ps. 9, 19. 19, 10., עֲדֵי עַד *id.* Ps. 83, 18., עַד־עוֹלְמֵי־עַד *id.* Jes. 45, 17. Ubi cum praefixo vau in pausa et cum voce עוֹלָם copulatur, patach suum in segol mutat: וָעֶד Exod. 15, 18. Ps. 9, 6. 10, 16. etc. — Saepius in particulam abit, significans a) cum nominibus et pronominibus, *α*) *usque ad* (*μέχρι*) sive de tempore Levit. 15, 5. 1 Reg. 18, 26., sive de loco Deut. 1, 7. עַד הַנָּהָר הַגָּדוֹל *usque ad fluvium magnum*, Ps. 46, 10. 1 Sam. 17, 52., עַד רַגְלָיו *usque ad pedes* Levit. 13, 12. Jes. 1, 6. Exod. 28, 42., passim etiam de gradu Nah. 1, 10. *perplexi* עַד סִירִים *usque ad spinas* i. e. ita, ut spinarum speciem referant, 2 Sam. 23, 19. עַד הַשְּׁלֹשָׁה לֹא בָא *non pervenit usque ad tres* illos h. e. non aequavit eos, 1 Chron. 4, 27., ac de numero: *non evasit* עַד־אֶחָד *usque ad unum* h. e. ne unus quidem, *nemo* Jud. 4, 16. 2 Sam. 17, 22.; עַד-עַד *tam-quam, et-et* Gen. 7, 23. Num. 8, 4. עַד־לְ *usque ad* de loco Esr. 3, 13., de tempore 9, 4., עַד לִפְנֵי *bis vor* Esth. 4, 2. — Construitur quoque cum adverbiis (quae tamen magna ex parte nomina sunt), ut עַד מְהֵרָה *celeriter* q. d. *ad celeritatem usque* Ps. 147, 15., עַד בְּלִי *usque ad defectum* h. e. *usque dum non* Ps. 72, 7. Malach. 3, 10., עַד בִּלְתִּי *id.* Num. 21, 35. Deut. 3, 3. Job. 14, 12., עַד אֶפֶס Jes. 5, 8. et עַד־לְאֵין *id.* 2 Chron. 36, 16. (sed עַד אֵין *absque* Ps. 40, 13. Job. 9, 10.), עַד אָנָה *quo usque, quamdiu* Exod. 16, 28. Num. 14, 11., עַד־הֵנָּה *huc usque, huc* Gen. 15, 16. 1 Sam. 1, 16. 2 Sam. 20, 16., pro quo contracte occurrit עֲדֶנָה vel, ut aliquot codices rectius habent, עֲדֶנָּה Eccles. 4, 2. (sed עֲדֶן vel sec. all. codd. עֲדֶן coaluit ex עַד הֵן Eccles. 4, 3.), עַד כֹּה *huc usque, usque illuc* Gen. 22, 5. Exod. 7, 16. Jos. 17, 14., עַד כֵּן *id.* Neh. 2, 16. עַד־עַתָּה *id.* Gen. 32, 5., עַד לְמַעְלָה *ad summum usque* 2 Chron. 16, 12. 17, 12., עַד מָה *quamdiu?* Ps. 74, 9. 79, 5., עַד מָתַי *id.* 1 Sam. 16, 1. Ps. 74, 10. etc. — *β*) *ad* Gen. 50, 10. Exod. 22, 8. Thren. 3, 40. Jud. 9, 52. 1 Sam. 9, 9. 2 Sam. 15, 32. Huc spectat etiam Job. 32, 12. הִתְבּוֹנֵן עַד פ׳ *attendere aliquem* Job. 32, 12.; *γ*) *inter* de tempore (cf. graec. ἕως *dum*) 2 Reg. 9, 22. עַד־זְנוּנֵי אִיזֶבֶל *inter scortationes Isab.* h. e. *dum durant scortationes Isabelis* etc. — b) cum verbis *α*) *donec, usque dum* Jos. 2, 22. 1 Sam. 2, 5. 2 Chron. 36, 21. (sq. praeter.), Gen. 38, 11. Hos. 10, 12. (sq. fut.); *β*) *dum* 1 Sam. 14, 19. (sq. praeter.), Esr. 5, 5. (sq. fut.); ita resolvendum etiam, ubi c. infin. copulatur Jud. 3, 26. 1 Chron. 4, 31.; *γ*) *usque adeo ut* Jes. 47, 7., ubi v. Gesen.

Formatur quoque in plur., unde in regim. עֲדֵי Num. 24, 20. 24. Ps. 83, 18. 104, 23. Job. 7, 4. etc., hinc cum affixis עָדַי *ad me* Num. 23, 18. Joël. 2, 12., עָדֶיךָ *ad te* Ps. 65, 3. Job. 4, 5., עָדָיו Jes. 45, 24., עָדֶיהָ Job. 6, 20., עֲדֵיכֶם (manente kamez praeter morem) Job. 32, 12.

Copulatur cum aliis conjunctionibus: 1) עַד־אִם *usque dum* Gen. 24, 19. Ruth. 2, 21. 2) עַד־אֲשֶׁר *usque dum* Deut. 2, 14. Jud. 4, 24. 1 Reg. 10, 7. (sq. praeter.), Num. 11, 20. Hos. 5, 15. Levit. 22, 4. (sq. fut.). 3) עַד־אֲשֶׁר אִם *donec* Num. 32, 17. Jes. 6, 11. 4) עַד אֲשֶׁר לֹא *antequam* Eccles. 12, 1. 2. 5) עַד־כִּי *usque dum* Gen. 26, 13. 2 Sam. 23, 10. 6) עַד־שֶׁ *donec* Cant. 3, 4. Jud. 5, 7.

Ex בַּל et עֲדֵי conflatum est בִּלְעֲדֵי et בִּלְעָדֵי i. e. a) *non, nihil ad* Gen. 41, 16. בִּלְעָדָי אֱלֹהִים יַעֲנֶה *nihil ad me, Deus respondebit*, hinc b) *sine* Gen. 41, 44.; c) *praeter* Job. 34, 32. Cum praefixo מִבַּלְעֲדֵי a) *praeter* Num. 5, 20. Jos. 22, 19. 2 Sam. 22, 32., מִבַּלְעָדַי *praeter me* Jes. 43, 11. 44, 6. 8.; b) *sine* Jes. 36, 10.

Ceterum, quod docent (Glass. Philol. sacr. ed. Dath. p. 382 sqq. Gesen. L. p. 847. de Wettius ad Ps. 110, 1.), עַד et עַד־אֲשֶׁר passim, ubi de re futura agatur, ita collocatum esse, ut non certum temporis terminum, sed tempus etiam, quod excurrat, significet, id errore niti existimamus cum Fritzschio (Comment. in Matth. p. 53 sq.). Primum secernendi sunt tales loci: Deut. 7, 21. *nemo coram te salvus erit, usque dum eum perdideris,* Jes. 22, 14. *vestra iniquitas non expiabitur, donec moriamini:* in his enim, cum ipse vitae exitus termini instar ponatur, ne cogitari quidem potest de tempore, quod ulterius excurrat: nam *post mortem* nemo salvus esse aut expiari (ex vett. certe Hebraeorum sententia) potest. Atque in hunc eundem censum venire videtur Ps. 123, 2. *oculi nostri ad Jovam conversi erunt, donec misereatur nostri;* nam in formula ista: *oculi conversi ad Jov. sunt,* non inest omnis omnino pietatis in Deum notio, sed eorum tantummodo, qui a Jova auxilium petunt et exspectant, religionem designat; jam vero ubi Deus praestitit *auxilium* (misertus est tui), non est, quod auxilium petas. Adde Gen. 28, 1. Jes. 42, 4. Deinde vero ne ille quidem locus, qui unus aliquam speciem habet, Ps. 110, 1. *conside ad dextram, donec hostes tibi tuos subjecero,* ad commendandam istam regulam facit. Scilicet hic verborum sensus esse videtur: regnabis, donec omnes omnino hostes manus dederint, non exues regiam dignitatem, priusquam de hostibus tuis omnibus triumphum egeris. Ulterius h. e. profligatis hostibus te regnaturum esse, sponte sequitur. Denique de loco Jer. 1, 3. v. Ewald. Grammat. p. 604.

עַד chald. a) c. nominib. *ad, usque ad* Dan. 2, 20. 7, 12. 13. 18. 25. 27. Esr. 4, 24. 6, 15. 7, 22., עַד יוֹמִין תְּלָתִין *usque ad triginta dies* h. e. priusquam 30 dies consumti fuerint, *intra 30 dies;* b) cum verbis *donec, usque dum* Esr. 4, 21. 5, 5.; c) cum particulis עַד דִּי *usque dum, donec* Dan. 2, 9. 34. 4, 20. 22 sqq., עַד כָּה *huc usque* Dan. 7, 28., עַד כְּעַן *huc usque* Esr. 5, 16. etc.

עָדָה (*ornamentum*) nom. propr. uxoris a) Lamechi Gen. 4, 19.; b) Esavi Gen. 36, 2. 4., sed v. tamen בָּשְׂמַת.

עֲדָעָדָה urbs in australi parte tribus Judae Jos. 15, 22.

עֵדָה vid. sub rad. יעד, et aliud sub rad. עוד.

עֲדִי m. 1) *ornatus, ornamentum* 2 Sam. 1, 24. Jes. 49, 18. Jer. 4, 30. Ezech. 16, 7., in pausa עֶדִי Ezech. 16, 11. 23, 4., cum affixis עֶדְיְךָ Exod. 33, 5. עֶדְיוֹ Ps. 32, 9; plur. עֲדָיִים Ezech. 16, 7., ubi tantum non omnes codices vitiose habent עֲדָיִים, cum tono in penultima.

2) *aetas* (v. rad. 1.) i. e. senectus Ps. 103, 5. Ita post Chald. Gesenius et de Wettius. Sed alii hoc etiam loco *ornamentum* vertunt, intelligentes vel *animam*, quae alibi ap. poetas כָּבוֹד appellatur, vel, ut Kimchius, *genas, malas, maxillas*, quemadmodum לְחִי est a rad. aethiop. ለሐየ: *venustus, formosus fuit*, in Conjug. VIII. *exornavit se*.

עֲדִיאֵל 1 Chron. 4, 36. 9, 12., et עֲדָיָה 2 Reg. 22, 1. Neh. 11, 22. Esr. 10, 29. 39. etc. nomina pr. virorum.

עֲדִיתַיִם (*ornamentum duplex*) nom. propr. oppidi in tribu Jud. Jos. 15, 36.

עֵדוּת v. sub rad. עוּד.

עדל rad. inusit., coll. arab. عدل *justum, aequum se praestitit*. Inde oriri videntur:

עַדְלַי nom. propr. 1 Chron. 27, 29.

עֲדֻלָּם nom. speluncae 1 Sam. 22, 1. 2 Sam. 23, 13. et oppidi in tribu Jud. Jos. 12, 15. 15, 35. Mich. 1, 15. Neh. 11, 30. ad orientem Eleutheropoleos, decem inde miliaribus v. Guil. Tyrius *de bello s.* lib. 15. c. 6. Relandi Palaest. p. 480.

עדן in Kal inusit. Tres radices distinguendae videntur: 1) عدن *firmus fuit, fixus mansit, instrumento mucronato percussit*, v. עֲדִין n. 2. — 2) غدن *flexilis, mollis, tener* (graec. ἁδινὸς) *fuit*, غَدَن *mollities, laxitas*, syr. ܥܽܘܕܢܳܐ *deliciae*; unde Hithpah. hebr. הִתְעַדֵּן *vitae molli et delicatae se dedit, oblectavit se, bene ei fuit* Neh. 9, 25., ut lat. *mollis* et graec. μαλακὸς etiam pro *delicato* sive *voluptuoso* dicuntur. — 3) i. q. עָנַד, literis transpositis, cf. מַעֲדַנּוֹת.

עָדִין 1) adject., unde foem. עֲדִינָה *mollis, tenera, delicata* Jes. 47, 8. 2) subst. *percussio*, cum affixo עֲדִינוֹ sec. Cthib 2 Sam. 23, 8., cujus loci (si modo sanus est) sensum ita expedias: *ad ipsum quod attinet, percussio ejus hastâ suâ* (fuit) *in octingentos* etc. conf. 1 Sam. 19, 10. 26, 8.; in loco parallelo 1 Chron. 11, 11. legitur: *ipse vibravit hastam suam* etc.

עִדָּן chald. *tempus* vid. supra sub rad. עדד.

עֵדֶן m. 1) *voluptas*. Plur. עֲדָנִים 2 Sam. 1, 24., c. affixo עֲדָנֶיךָ Ps. 36, 9. 2) nom. propr. tractus illius, in quo generis humani conditores vixisse perhibentur Gen. 2, 8. (q. d. *regio amoena*) v. Rosenmueller *Alterth.* I, 1, p. 173 sq.

עֶדֶן nom. propr. a) בֵּית עֶדֶן Am. 1, 5. loci Damasco vicini, fortasse illius pagi, quem Burckhardtus (*Reise* I, p. 100.) in Antilibano, ubi se orientem versus demittit, reperit, arab. بيت الجنة v. Rosenmueller. *Alterthumsk.* I, 2, p. 291. Aliorum conjecturas v. ap. La Roque *voyage de Syrie et du mont Liban* p. 195. et Michael. Suppl. p. 1838 sq.; b) Jes. 37, 12. 2 Reg. 19, 12. Ezech. 27, 23. regionis *Mesopotamiae* versus Tigrim in Diarbekir, quae sub nomine ܥܶܕܶܢ memoratur ap. Assemanum in *bibl. orient.* T. II. *ind. geogr.* Alii urbem celeberrimam ad Oceanum indicum, arab. عَدَن dictam intelligunt.

עֶדְנָה f. *voluptas* Gen. 18, 12.

מַעֲדָן m., plur. מַעֲדַנִּים, et sine dagesch f. מַעֲדַנִים (Jer. 51, 34.), מַעֲדַנּוֹת (1 Sam. 15, 32.): 1) *deliciae, oblectamenta* Prov. 29, 17., spec. *cibi delicati, cupedia* Thren. 4, 5. Jer. 51, 34. 2) *voluptas, delectatio;* adv. *lubenti, hilari animo* (nostrat. *mit Vergnügen*) 1 Sam. 15, 32. Gen. 49, 20. 2) *vincula* i. q. מַעֲנַדּוֹת, Job. 38, 31. מַעֲדַנּוֹת כִּימָה *vincula Plejadum* i. e. stellae, quae inter se colligatae Plejadum sidus efficiunt v. Rosenmueller. ad h. l. Alii, priorem voc. significationem tuentes, vertunt: *deliciae Plejadum* h. e. sidus Plej. amoenissimum.

עָדַף 1) *redundavit, superfluus fuit* (arab. غدف *liberalis fuit*) Exod. 16, 23. Levit. 25, 27., sq. עַל (*über*) *numerum superavit, excessit* Num. 3, 46. 48. 49. עֹדְפִים עַל־הַלְוִיִּם *qui superant Levitarum numerum.* 2) *dependere, pendulum esse (überhängen),* quod efficitur panni quadam *abundantia*, Exod. 26, 12. 13. (coll. arab. غدف in Conj. IV. *laxavit, demisit in faciem velum*). Hiph. הֶעְדִּיף *superfluum collegit* sive *accepit, habuit* Exod. 16, 18.

עָדַר I) *reliquit, deseruit* (arab. غدر *perfide egit, fefellit, prodidit* atque adeo *deseruit*, it. *retromansit a grege*), in Kal inusit., Niph. נֶעְדַּר 1) *relictus est, remansit* 2 Sam. 17, 22. 2) *desideratus est* 1 Sam. 30, 19. Jes. 40, 26. 59, 15., hinc officio *defuit* Zeph. 3, 5. Pih. עִדֵּר *deesse passus est* aliquid 1 Reg. 4, 27. (5, 7). — II) a) *ordinavit, disposuit* aciem (מַעֲרָכָה) 1 Chron. 12, 38. coll. v. 33. Lxx. παρατάσσεσθαι παράταξιν. — b) i. q. talm. עָדַר *sarrivit, pastinavit* (in qua re species *ordinandi* inest). Ita Jes. 5, 6. 7, 25. ex vett. interpretum consensu v. Tingstadii Suppl. p. 40. Cf. عَزْق *vomer.*

עֵדֶר m. *grex* q. d. *ordinatio pecudis* Gen. 29, 2. 30, 40. 32, 16. 1 Sam. 17, 34. etc., עֵדֶר יְהוָה *grex Jovae* sunt Israelitae Jes. 40, 11. Jer. 13, 17. (coll. Ps. 78, 52. (77, 21.) etc. Cum affixo עֶדְרוֹ Jer. 31, 23., plur. עֲדָרִים Gen. 29, 2. 3. 8. Jud. 5, 16., in regim. עֶדְרֵי Gen. 29, 2. Cant. 1, 7., cum affixo עֶדְרֵיהֶם Jer. 6, 3.

מַעְדֵּר m. *sarculum,* quo *sarritur* Jes. 7, 25.

עָדָשׁ vel עֲדָשׁ m., plur. עֲדָשִׁים *lentes* (عَدَس *id.*) Gen. 25, 34. 2 Sam. 17, 28. 23, 11. Ezech. 4, 9. Dictas putant a *pascendo* coll. arab. عدس *pavit;* fuerunt enim *lentes* consuetum pauperiorum *pabulum* conf. Celsii *Hierobotan.* P. II, p. 104.

עַוָּא 2 Reg. 17, 24. et עִוָּה 2 Reg. 18, 34. 19, 13. Jes. 37, 13. nom. propr. urbis Mesopotamiae Berytum inter et Tripolim sitae ad *Nahr Calb* (نهر كلب *fluvium canis*), quae non procul aberat ab Hena (הֵנַע q. v. suo loco), conf. Iken. in diss. *de Nibchas idolo Avvaeorum* §. 7. 8. Superest *Avatha,* urbs Phoenices, et *Abeje,* sedes principis Drusorum, ap. Paul. Lucam in itiner. c. 43. — עַוִּים *Avvaei* sunt 1) incolae urbis modo memoratae; 2) populus nomadicus in terra Philistaeorum, qui ad Gazam usque incolebat Deut. 2, 23. Jos. 13, 3.

עוּב *tegi, occultari, latere,* ut arab. غاب *latuit* (media *Je*), syr. ܐܬܥܝܒ

obscuravit, alias fere עוּף, in Kal inusit., Hiph. *obnubilavit, obscuravit* Threu. 2, 1.

עָב com. 1) *nubes* (sab. ܥܒܐ) q. d. *tectio, occultatio, obscuratio* solis et coeli (sicut Lat. *nubes* dicitur a *nubendo* i. e. *tegendo* conf. infra עָנָן) 1 Reg. 18, 44. Prov. 16, 15. Job. 20, 6. Jes. 14, 14. etc.; עַב הֶעָנָן Exod. 19, 9. ut עָבֵי שְׁחָקִים Ps. 18, 12. *nubes nubium* h. e. *nubes densissimae*, nisi utroque loco interpretari malis: *obscuritas, caligo nubium* i. e. nubes obscurae. Plur. a) עָבִים Jud. 5, 4. 1 Reg. 18, 45., in regim. עָבֵי 2 Sam. 22, 12., cum affixo עָבָיו Ps. 18, 13. Job. 26, 8.; b) עָבוֹת 2 Sam. 23, 4. Ps. 77, 18. — 2) עָבִים *latibula, latebrae* Jer. 4, 29. Aliud vid. sub rad. עבת.

עוֹבָל nom. propr. gentis arabicae, de cujus sede certo non constat Gen. 10, 28. (1 Chron. 1, 22. עֵיבָל). Ex sententia Bocharti *Phal.* lib. 2. c. 23. p. 139 sqq. Obal aliquis migravit in Arabiam troglodyticam et nomen fecit emporio ac sinui Abaliti vel Avaliti, Plin. 6, 29. Ptol. 4, 7. sed v. Michael. in *Spicil.* T. II, p. 177. Alii dici putant *Gobalitidem* in Arabia, cujus mentionem facit Joseph. in Antiqq. II, 1, 2. III, 2, 1.

עוּג *coquere* et quidem *panem subcinericium*. Fut. c. affixo תְּעֻגֶנָּה Ezech. 4, 12.

עֻגָה (pro עֻוגָה) et עֻגַּת f. *placenta sub cinere cocta* (Vulg. *subcinericia*), graec. ἐγκρυφίας Gen. 18, 6. Exod. 12, 39. Num. 11, 8. 1 Reg. 17, 13. 19, 6. Hos. 7, 8. (arab. عُجَّة *laganum ex ovis in sartagine coctis*) v. La Roque *voyage de Palestine* p. 234. Thevenot. Itiner. orient. II, 32. Rosenmueller. *Morgenl.* I, p. 69.

מָעוֹג m. *placenta* 1 Reg. 17, 12. Ps. 35, 16. (v. לָעַג).

עוּד propr. *verti*, arab. عَادَ *redire, reverti*, et transit. *reducere*; hinc *iterare* et *continuo repetere* (v. nom. עוֹד), *iterum iterumque aliquid dicere, pronunciare*, adeoque *asseverare*, denique *testari*, it. *contestari*.

In Kal non occurrit, nisi in Cthib Thren. 2, 13. מָה־אֲעוּדֵךְ *quid contestabor te*, ubi tamen Masorethae legendum praecipiunt אֲעִידֵךְ ex Hiph. — Pih. עִוֵּד *circumdedit* (cf. aethiop. ዐወደ *circumire, circumdare*) Ps. 119, 61. — Hiph. הֵעִיד 1) caussat. a) *testari fecit, testes adhibuit* Jes. 8, 2. Jer. 32, 10. 25. 44.; b) *contestatus est* terram et coelos sq. בְּ *contra* al. Deut. 4, 26. 30, 19. 31, 28. 2) a) *testatus est, testimonium dedit, perhibuit*, idque vel *pro* aliquo Job. 29, 11. vel *contra* aliquem 1 Reg. 21, 10. 13. (sq. acc. suff.); Mal. 2, 14. יְהוָה הֵעִיד בֵּינְךָ וּבֵין אֵשֶׁת וגו׳ *Jova testis fuit inter te et int. uxor. tuam sc.* matrimonii contracti; b) *obsecravit, obtestatus est* aliquem sq. בְּ pers. Gen. 43, 3. Exod. 19, 21. 23. Deut. 8, 19. 1 Reg. 2, 42., it. obsecrando i. e. *graviter hortatus est, adhortatus est* sq. בְּ pers. 2 Reg. 17, 13. Jer. 11, 7. Ps. 50, 7. 81, 9., sq. עַל pers. Jer. 6, 10., hinc *castigavit, corripuit* Neh. 13, 15. 21.; c) palam *professus est, declaravit* aliquid Am. 3, 13. 2 Reg. 17, 15. אֶת־עֵדְוֹתָיו אֲשֶׁר הֵעִיד בָּם *praecepta, quae iis palam declaravit, dedit*, 1 Sam. 8, 9. Neh. 9, 34. Ita μαρτυρεῖν passim in N. T. — Praet. הַעִידֹתָה Neh. 9, 34. et הַעֵדֹתָה Exod. 19, 23. הַעִידֹתִי Deut. 4, 26.

Fut. c. vau convers. וַיָּעַד 2 Reg. 17, 13. Zach. 3, 6. — Hoph. הוּעַד *declaratum, indicatum est* alicui sq. בְּ pers. Exod. 21, 29.

Pil. עוֹדֵד (quod alii a rad. עדד, quae nulla est, derivant) *restituit* vel potius *statuit, confirmavit* Ps. 146, 9. 147, 6. — Hithpol. הִתְעוֹדֵד *se statuit* i. e. *erectum se sustinuit* Ps. 20, 9.

עֵד m. 1) *testis* Gen. 31, 50. Exod. 23, 1. Levit. 5, 1. Deut. 17, 6. 1 Sam. 12, 8., etiam de rebus *inanimatis* dicitur Gen. 31, 48. 52. Deut. 31, 19. 21. Jos. 22, 28. 34.; עָנָה עֵד *testimonium perhibuit* (testis respondit) Exod. 20, 13. Deut. 5, 17. 2) *monitor, doctor* (v. rad. 2. b.) vel *princeps* (v. rad. c.) Jes. 55, 4. — Cum affixo עֵדִי Job. 17, 19., plur. עֵדִים Num. 35, 30., in regim. עֵדֵי Ps. 35, 11., et cum Jod עֵידֵי Ps. 27, 12., cum affixo עֵדֵיהֶם Jes. 43, 9. 44, 9.

עֵדָה f. 1) *testis* mulier Gen. 31, 52. (Jos. 24, 27.). 2) *testimonium* Gen. 21, 30. Deut. 4, 45. (Jos. 24, 27.). 3) *declaratio, praeceptum* Deut. 6, 20. Ps. 119, 22. 24. 59. 79. 138. etc. Aliud vid. sub rad. יעד.

עֵדוּת, passim עֵדֻת f. 1) *declaratio*, plur. עֵדוֹת (c. ו mob.) *decreta, praecepta* Dei Neh. 9, 34. Jer. 44, 23. 1 Chron. 29, 19. Ps. 119, 14. 36. 99. 2) *lex* divina literis consignata, tabulae legis Exod. 25, 21. 31, 7., quae plenius לֻחֹת הָעֵדוּת dicuntur Exod. 31, 18. 32, 15.; אֲרוֹן עֵדוּת Exod. 25, 22. *arca legis* i. e. in qua legis tabulae repositae erant, hinc לִפְנֵי עֵדוּת *ante arcam legis* Exod. 16, 34. coll. Levit. 16, 13., אֹהֶל הָעֵדוּת *tabernaculum legis* Num. 9, 15. 17, 23., מִשְׁכַּן הָעֵדוּת *id.* Num. 1, 53. 10, 11. 3) Ps. 60, 1. שׁוּשַׁן עֵדוּת et Ps. 80, 1. עֵדוּת (שֹׁשַׁנִּים) videtur ad rem musicam pertinere. Nonnullis est *cantio*, quae fit *cithara* vel *psalterio*, ab inusit. עֵד, arab. عُودٌ, quod in versione V. T. arab. passim occurrit pro hebr. כִּנּוֹר. Est autem عُودٌ *testudo*, عَوَّادٌ *qui testudinem pulsat*.

עוֹד, passim עֹד (Jer. 13, 27. Gen. 8, 22. al.) propr. infin. absol. verbi עוּד (v. Gesen. L. p. 627.) *redeundo, revertendo, iterando*; hinc in particulam abit: 1) *iterum, denuo* Gen. 24, 20. Jud. 13, 8. 1 Sam. 10, 22. 23, 4. Hos. 1, 6. 2) *continuo, sine intermissione* Gen. 46, 29. Ps. 84, 5., *amplius* Jer. 2, 9. Ruth. 1, 14. Joel. 2, 19. (לֹא - - עוֹד *non amplius* Jes. 30, 20. Gen. 8, 21. Exod. 10, 29.), *porro, praeterea* Eccles. 3, 16. Jud. 20, 25. 2 Reg. 4, 6. Jes. 5, 4. 3) *adhuc* Gen. 29, 7. Num. 11, 33. Esth. 6, 14. 2 Reg. 14, 4. al. לְיָמִים עוֹד שִׁבְעָה *post dies*, qui *adhuc* reliqui sunt *septem* h. e. exactis abhinc septem diebus Gen. 7, 4. 8, 10., עוֹד שְׁלֹשֶׁת יָמִים *adhuc* reliqui sunt *tres dies* h. e. post tres dies 2 Chron. 10, 5. Jon. 3, 4. Ita c. affixis עוֹדֶנִּי *adhuc ego* (sum, eram etc.) Jos. 14, 11. 1 Sam. 20, 14., עוֹדְךָ *adhuc tu* Gen. 46, 30., עוֹדֶנּוּ *adhuc ille* Gen. 18, 22. 43, 27. 28., עוֹדָם *adhuc illi* Exod. 4, 18. etc. In plur. עוֹדֵינוּ i. e. *dum adhuc eramus* sec. Kri Thren. 4, 17., sed Cthib habet עוֹדֵינָה *dum adhuc illa* scil. erant vel fiebant (cum affixo 3. pers. foem. ad formam קְרֵבְנָה Gen. 41, 21. et Jod otioso ut Exod. 25, 31.).

Cum praefixis: 1) בְּעוֹד בְּעֹד (Jer. 15, 9.) *dum adhuc, quamdiu* a) 2 Sam. 12, 22. בְּעוֹד הַיֶּלֶד חַי *dum vivat puer*, בְּעֹד יוֹמָם *dum interdiu* i. e. dum dies est Jer. 15, 9., c. suffix. בְּעוֹדִי *dum vivam* Ps. 104, 33., בְּעוֹדֶנּוּ חַי *id.* Deut. 31, 27.; b) בְּעוֹד שְׁלֹשֶׁת יָמִים *dum adhuc* reliqui sunt

tres dies h. e. *exacto triduo* Gen. 40, 13. Jer. 28, 2. Jos. 1, 11. — 2) מֵעוֹד, c. suffixis מֵעוֹדִי *ex quo ego* sum Gen. 48, 15., מֵעוֹדְךָ *ex quo tu es* Num. 22, 30.

עוֹד chald. *adhuc* Dan. 4, 28.

תְּעוּדָה f. *praeceptum, lex* Dei Jes. 8, 16. 20., it. *mos, consuetudo* Ruth. 4, 7.

עָוָה propr. *inflexus, curvus, tortuosus fuit* (coll. arab. عوى *torsit, distorsit, inflexit*, in Conjug. VII. *inflexus, curvatus fuit*), hinc trop. *perverse, prave egit* (arab. غوى *depravatus fuit*) Dan. 9, 5., sq. עַל graviter *offendit* aliquem Esth. 1, 16. — Niph. *incurvatus est,* quemadmodum ii solent, qui doloribus cruciantur Jes. 21, 3., aut calamitatibus premuntur Ps. 38, 7.; trop. *perversus fuit* Prov. 12, 8. 1 Sam. 20, 30. — Pih. עִוָּה *contorsit, contortum fecit* Thren. 3, 9. נְתִיבֹתַי עִוָּה *contortos fecit tramites meos* h. e. duxit me in tortuosis viis, ut non possim exitum invenire; deinde *pervertit* Jes. 24, 1. [Sed עִוָּה Jes. 37, 13. 2 Reg. 18, 34. 19, 13. est nom. propr. v. supra עַוָּא]. — Hiph. הֶעֱוָה *curvum, pravum, perversum fecit, pervertit* jus Job. 33, 27., viam suam h. e. perverse egit Jer. 3, 21., hinc simpl. *perverse, prave egit* Jer. 9, 5. 2 Sam. 7, 14. 19, 20. 24, 17.

עַוָּה f. *perversio, eversio* Ezech. 21, 32.

עֲוָיָא vel עֲוָיָה f. (mutata tertia radicali in Jod) chald. *perversitas, iniquitas,* plur. cum affixo עֲוָיָתָךְ Dan. 4, 24.

עָוֹן, עָוֺן m. (*perversitas* animi) *culpa* peccando contracta Ps. 31, 11. 32, 5. Prov. 5, 22., it. *peccatum, crimen* ipsum Exod. 28, 43. Num. 5, 15. Deut. 19, 16. Job. 31, 11. Ezech. 21, 30. עֲוֹן קֵץ *peccatum* quod *finem* h. e. exitium affert; metonym. *poena peccati* Gen. 19, 15. Jes. 5, 18. 2 Sam. 16, 12. De formula נָשָׂא עָוֹן v. sub rad. נשׂא. In regim. עֲוֹן Gen. 15, 16. Exod. 20, 5., cum affixis עֲוֹנֵךְ Jer. 2, 22. Thren. 2, 14., et cum affixo chald. עֲוֹנֵכִי Ps. 103, 3., עֲוֹנָה Levit. 7, 18. Num. 5, 31. et emisso Mappik עֲוֹנָה Num. 15, 31. Plur. a) עֲוֹנִים, cum affixis עֲוֹנֵינוּ Jes. 64, 6. et sine Jod עֲוֹנֵנוּ Jes. 64, 5., עֲוֹנֶיךָ Ezech. 28, 18.; b) עֲוֹנוֹת Levit. 16, 21. Ps. 65, 4. Jes. 59, 2. etc.

עֲוִית Gen. 36, 35. nom. propr. oppidi edomit.; עֲיוּת 1 Chron. 1, 46.

עִי m. *acervus ruderum* Mich. 3, 12. Ps. 79, 1. coll. Mich. 1, 6. Videtur dici pro עִוִּי (quanquam alii derivant ab arab. غبى *erexit*). De loco Job. 30, 24. v. sub בְּעִי. Plur. chald. עִיִּין Mich. 3, 12. — Sed עִיִּים est nom. propr. oppidi in tribu Jud. Jos. 15, 29., et partis montis Abarim Num. 33, 45. quae plene עִיֵּי הָעֲבָרִים vocatur Num. 33, 44. 21, 11.

עַי urbs prope Bethaven in finibus trib. Beniamin. Jos. 7, 2. 8, 9. Gen. 12, 8. v. Relandi *Palaest.* p. 552. 566. Vocatur etiam fem. עַיָּה 1 Chron. 7, 28., עַיָּא Neh. 11, 31. et עַיַּת Jes. 10, 28.

עִיּוֹן nom. propr. oppidi muniti Naphtalitarum 1 Reg. 15, 20. 2 Chron. 16, 4.

מְעִי m. *acervus, ruderum* Jos. 17, 1.

עִוְעִים m. plur. *summa perversitas* (Vulg. *vertigo*) Jes. 19, 14.,

geminatis radicalibus pro עֹוֲעִים vel עֹוְרִים, tanquam a sing. עִוְעָר, altero ו omisso, ut alterum ר in שַׁרְשָׁה *catena,* pro שַׁרְשֶׁרֶת etc.

עוז *fugere, confugere,* arab. عاذ med. Vau (v. Rosenmueller ad Jes. 10, 31.). Sed in Kal non occurrit, Hiph. הֵעִיז 1) transit. *fugere fecit* h. e. *in locum tutum contulit* aliquid Exod. 9, 19. 2) *fugit* Jer. 4, 6. 6, 1. Jes. 10, 31., quanquam in hoc postremo loco possis etiam transit. explicare, cum intrans. hujus conjug. usus ap. antiquiores scriptores vix obtineat.

מָעוֹז v. sub rad. עזז.

עוט i. q. arab. غوط *fodere.* Inde oritur:

עֵט m. *stylus* ferreus Jer. 17, 1. Job. 19, 24. Ps. 45, 2., it. *calamus* Jer. 8, 8. coll. 36, 23.

עַיִט v. sub rad. עיט.

עַוִּים v. sub. עַוָּא.

עול *lactare* i. e. lac praebere (arab. عول *sustentare familiam* et غول *lactare,* syr. ܥܳܠܽܘܠܳܐ *lactans*). Part. f. plur. עָלוֹת *lactantes* (oves, vaccae) Gen. 33, 13. 1 Sam. 6, 7. 10. Ps. 78, 71. Jes. 40, 11.

עוּל m. *infans,* propr. *qui adhuc lactatur* Jes. 49, 15. 65, 20.

עֵלִי *(alumnus meus)* nom. propr. pontificis maximi, qui Samueli aequalis fuit, 1 Sam. 1, 3 sqq.

עוֹלָל vid. sub rad. עלל.

עֲוִיל m. *parvulus, puer* (arab. عيال). Plur. עֲוִילִים Job. 19, 18. (v. tamen sub rad. עָוַל), 21, 11.

עָוַל in Kal inusit., arab. عال *declinavit* spec. *a justo* et *recto* cf. sab. ܥܰܘܠ. Pih. עִוֵּל *injuste, impie egit* (syr. ܐܰܥܘܶܠ *id.*) Ps. 71, 4. Jes. 26, 10.

עֲוִיל m. *injustus, iniquus* (syr. ܥܰܘܳܠܳܐ) Job. 16, 11. et sec. quosdam 19, 18.

עַוָּל m. *injuste agens, impius* Job. 18, 21. 27, 7. 29, 17. 31, 3. Zephan. 3, 5.

עֶוֶל m. *iniquitas, improbitas, malitia* (sab. ܥܰܘܠܳܐ) Levit. 19, 15. 35. Ps. 7, 4. Job. 34, 32. Ezech. 18, 8. etc.

עָוֶל m. *id.* Ezech. 28, 18., cum affixo עַוְלוֹ Ezech. 18, 26. 33, 13.

עַוְלָה f. *id.* 2 Sam. 3, 34. Ps. 37, 1. Job. 6, 29. 30. Jes. 59, 3. etc. (pro quo per metathesin legitur עַלְוָה Hos. 10, 9.) abstr. pro concr. *impius* (i. q. אִישׁ עַוְלָה) Ps. 107, 42. Cum ה paragog. עַוְלָתָה Ps. 125, 3. Ezech. 28, 15. Hos. 10, 13. sic sec. Kri Ps. 92, 16., ubi Cthib habet עֹלָתָה ex seq. forma.

עוֹלָה f. *id.,* cum ה paragog. עֹלָתָה Job. 5, 16., sic sec. Cthib Ps. 92, 16.; plur. עוֹלוֹת Ps. 58, 3. 64, 7. [Aliud vid. sub rad. עלה].

עִין vid. infra עין.

עון radix inusit., *habitare*, arab. alia forma غنى *commoratus est*, it. *uxorem duxit*, quocum convenit عان *marito juncta est*, et syr. ܥܢܐ *consortium habuit*, nam verba med. rad. Vau et 3. quiesc. saepe alternant.

עוֹנָה f. *cohabitatio*, propr. *maritalis*, *debitum conjugale* (quod etiam a سكن *habitando* Arabibus dicitur) Exod. 21, 10.

עַיִן vid. infra suo loco.

מָעוֹן m. 1) a) *habitaculum* Dei h. e. vel tabernaculum foederis aut templum 1 Sam. 2, 29. 31. Ps. 26, 8., vel coelum Deut. 26, 15. Ps. 68, 6.; b) *lustrum* ferarum Jer. 9, 10. 10, 22. Nah. 2, 12.; c) *refugium* Ps. 90, 1. 71, 3. — 2) nom. propr. a) oppidi in tribu Jud. Jos. 15, 55. 1 Sam. 25, 2. coll. 23, 24 sq.; b) gentis exterae, fortasse arab. Jud. 10, 12., plur. מְעוּנִים Esr. 2, 50. Neh. 7, 52. 1 Chron. 4, 41. (2 Chron. 26, 7.); Michaeli his locis dici videntur *Μιναῖοι*, gens arab. haud procul a mari rubro incolens (cf. Lxx. 1 Chron. l. c.). Alii conferri jubent *Maân*, urbem munitam Arabiae petraeae v. Gesen. ad Burckhardt. Itiner. II, p. 1069.

מְעוֹנָה f. 1) *habitaculum* vel hominis Jer. 21, 13. vel Dei Ps. 76, 3. (i. e. templum). 2) *lustrum* ferarum Am. 3, 4. Ps. 104, 22. Cant. 4, 8. Job. 38, 40.

עוֹנֵן vid. infra sub עין.

עִוְעִים plur. vid. supra sub rad. עוה.

עוף Duplex rad. I) coll. عيف *volavit* Prov. 26, 2., *avolavit* Nah. 3, 16. Passim agmina hostium, cum avibus comparata dicuntur *advolare* Hab. 1, 8. Jes. 60, 8., *involare* Jes. 11, 14.; deinde vero *avolare* est pro: *evanescere* Job. 20, 8. Ps. 90, 10. — Pil. עוֹפֵף 1) volare fecit i. e. *celeriter movit, vibravit* ensem Ezech. 32, 10. 2) *volitavit* Gen. 1, 20. Jes. 6, 2., שָׂרָף מְעוֹפֵף *cerastes volans* Jes. 14, 29. 30, 6. — Hiph. *volare fecit* oculos in aliq. h. e. conjecit Prov. 23, 5. (sed Cthib habet fut. Kal). — Hithpol. הִתְעוֹפֵף *avolare, celeriter auferri* Hos. 9, 11.

II) *obtenebrescere, caligine tegi, involvi* (syr. ܥܛܦ *involvit*) Job. 11, 17. תָּעֻפָה כַּבֹּקֶר תִּהְיֶה *caligine tectus* (h. e. summis calamitatibus oppressus) *eris sicut mane* h. e. ad novam felicitatem pervenies (v. tamen infra תְּעֻפָה). Sed Jud. 4, 21. 1 Sam. 14, 28., aliâ translatione factâ, est: *deliquium animi pati*: solent enim eorum, qui animo linquuntur, oculis tenebrae offundi coll. syr. ܥܛܦ *defecit viribus*, Ethpa. *animi deliquium passus est*.

עוֹף m. collective *aves* Gen. 1, 29. 30. Levit. 17, 13. Deut. 14, 20. Ps. 50, 11. etc.

עוֹף m. chald. *id.* Dan. 2, 38. 7, 6.

עֵיפָה f. 1) *obscuritas, caligo* Am. 4, 13., cum ה paragog. עֵפָתָה Job. 10, 22. sine Jod. — 2) nom. propr. a) filii Midian. Gen. 25, 4. 1 Chron. 1, 33. et gentis midianit. ab eo oriundae Jes. 60, 6., arab.

غَفَّ; fortasse huc referend. Ἴλπος mons et pagus paullo infra Modionem situs ap. Ptolem.; b) alius cujusd. 1 Chron. 2, 47.

עַפְעַף m., unde dual. עַפְעַפַּיִם *palpebrae utriusque oculi, a continuo motu, gyratione* et *vibratione* Prov. 4, 25. 6, 4., metaphorice *aurorae* tribuuntur Job. 3, 9. 41, 10., quam *noctis palpebram* dixit Euripid. in *Phoeniss.* v. 546.; *diei palpebram* Sophocles in *Antig.* v. 100.; Arabes quoque soli *palpebras* tribuunt.

מְעוּף m. *obscuritas, caligo* Jes. 8, 22.

מוּעָף m. *id.* Jes. 8, 23.

תְּעֻפָה (all. תָּעֻפָה) f. *caligo* Job. 11, 17. sec. Chald. et Syr.; aliis est fut. Kal c. he paragog. v. sub rad.

עוּץ *consulere, consilium dare* (ut יָעַץ) Jud. 19, 30. Jes. 8, 10.

עוּץ regio in Arabia deserta, Idumaeae, ut videtur, pars (Jer. 25, 20. Thren. 4, 21.) sed ad Mesopotamiae usque fines porrecta (Job. 1, 17.), *Αὐσῖτις* Ptolemaei. De origine gentis diversa narrantur Gen. 10, 23. 22, 21. 36, 28. Cf. Rosenmueller. ad Job. Prolegg. p. 26 sqq. Wineri Lexic. bibl. II, p. 723 sq.

עוּק Syr. et Chald. *premi, arctari*, ut hebr. צוּק, mutato צ in ע, ut alibi saepius. — Hiph הֵעִיק *pressit* Am. 2, 13. אָנֹכִי מֵעִיק תַּחְתֵּיכֶם כַּאֲשֶׁר תָּעִיק הָעֲגָלָה הַמְלֵאָה וגו׳ *ich will euch niederdrücken* (h. e. trop. aerumnis et plagis afficiam) *wie der volle Wagen niederdrückt.*

עָקָה f. *pressio*, trop. *vexatio, injuria*, quae infertur Ps. 55, 4.

מוּעָקָה *onus* premens Ps. 66, 11.

עוּר I) a) *expergisci, expergefieri*, translato sensu Ps. 57, 9. עוּרָה עוּרָה כְבוֹדִי *expergiscere, expergiscere* (surge ad laudes Dei canendas), *gloria mea* h. e. anima mea, Ps. 44, 24. *expergiscere Jova* i. e. adsis nobis auxilio, Ps. 59, 5. 7, 7., hinc עוּרָה, עוּרִי *age, agedum* Jud. 5, 12.; b) *vigilavit* Cant. 5, 2., Mal. 2, 12. עֵר וְעֹנֶה (forma partic., ut מֵת) *vigilans et respondens* proverbialis locutio, petita, ut docuit Michaelis in Suppl. p. 1873., a custodibus, qui noctu acclamare sibi et respondere solent (Jes. 62, 6). Itaque *adimam tibi vigilantem et respondentem* est: omnes omnino adimam tibi, ita ut nemo superstes sit. De loco Job. 41, 1 (2). v. sub Hiph. — Niphal נֵעוֹר *excitatus est* pr. ex somno Zach. 4, 1. Job. 14, 12.; deinde in univ. dicitur de his, qui surgunt vel irruunt Jer. 25, 32. Joel. 3, 17. Jer. 6, 22. Zach. 2, 17. De loco Hab. 3, 9. v. sub II. — Pil. עוֹרֵר 1) *expergefecit* Cant. 2, 7. 3, 5. 8, 4. 2) *excitavit, suscitavit* Job. 3, 8. עֹרֵר לִוְיָתָן *suscitans* h. e. e latibulis evocans *dracones*, trop. Prov. 10, 12. שִׂנְאָה תְּעוֹרֵר מְדָנִים *odium excitat* (parit) *jurgia*, Ps. 80, 3. *excita potentiam tuam*, quae nunc segnis est et quasi feriatur. 3) *elevavit, sustulit, vibravit* hastam 2 Sam. 23, 18., flagellum Jes. 10, 26. — Hiph. הֵעִיר 1) *expergefecit* e somno Cant. 2, 7. 8, 4. Zach. 4, 1., hinc *excitavit* Job. 41, 1. (draconem), trop. Jer. 51, 11. (animum alicujus); *aliquem excitare* spec. est surgere facere sive hostem Jer. 50, 9. Dan. 11, 2. sive patronum Jes. 41, 2.; *alicujus spiritum excitare* Hagg. 1, 14. 1 Chron. 5, 26.

2 Chron. 21, 16. est aliq. promtum, alacrem reddere ad aliquid. In interpretando loco Deut. 32, 11. כְּנֶשֶׁר יָעִיר קִנּוֹ variant vv. dd. Sunt, qui ex arab. rad. غار significatione vertant: *aquila fervere facit, fovet nidum suum* h. e. pullos suos fervente complectitur amore. Ita nuper etiam ROSENMUELLER. At non opus est, ut ad arab. linguam confugiamus; vertas cum VATERO: *excitat nidum, pullos suos* sc. ad volandum (ut bene addidit HIERON.). — 2) *evigilavit* (excitavit vires suas, animum suum), *surrexit*, trop. i. e. auxilio adfuit Ps. 35, 23., *alicui* sq. עַל Job. 8, 6. — Praet. 1. p. הַעִירוֹתִי Jes. 41, 25., fut. c. vau convers. וַיָּעַר 1 Chron. 5, 26. — Hithp. הִתְעוֹרֵר *se excitavit* h. e. surrexit, trop. Jes. 51, 17. 64, 6., sq. עַל pers. Job. 17, 8.; spec. ad gaudium se excitavit h. e. *exsultavit* Job. 31, 29.

II) i. q. arab. غار *depressus, demersus, profundus fuit*, cf. nom. מְעָרָה.

III) i. q. עָרָה *nudavit* (v. מְעוֹרִים). Niph. נֵעוֹר Hab. 3, 9. עֶרְיָה תֵעוֹר קַשְׁתֶּךָ *nudando nudatus est arcus tuus* i. e. expeditus cf. Jes. 22, 6.

עוֹר m. 1) *cutis* hominis Job. 7, 5. 30, 30. Exod. 34, 30. Levit. 13, 2. 5, 6. etc.; גָּזַל עוֹר פ׳ *cutem alicujus detrahere* i. e. spoliare, emungere aliquem Mich. 3, 2. 3., אַחַר עוֹרִי *post cutem meam* sc. consumtam, corrosam Job. 19, 26. (ubi v. ROSENMUELL. et UMBREIT.), עוֹר שִׁנָּים *cutis dentium, gingiva* Job. 19, 26.; meton. עוֹר בְּעַד עוֹר *cutis pro cute* h. e. vita pro vita Job. 2, 4., יֹאכַל בַּדֵּי עוֹרוֹ *comedet membra cutis ejus* h. e. corporis ejus Job. 18, 13. 2) *pellis animalium* Gen. 3, 21., etiam arte alutaria praeparata: *corium* Levit. 4, 11. 13, 48. etc. Plur. עוֹרוֹת Gen. 27, 16. Exod. 26, 14. — Unde proficiscatur haec utraque vocis significatio, incertum est; possis tamen a rad. n. 3. repetere.

עִיר m. chald. *vigil*, nomen *angelorum* quippe animos hominum custodientium Dan. 4, 10., unde ἐγρήγοροι i. e. *vigiles* veteribus Patribus graecis *angeli* vocantur. Cf. ܥܝܪܐ ap. NORBERG. Lexid. p. 173. Plur. עִירִין Dan. 4, 14.

מְעָרָה f. *caverna, spelunca* (v. rad. n. 2.) Gen. 19, 30. Jos. 13, 4. 1 Sam. 24, 3. 8. 1 Reg. 19, 9. 13. etc., arab. غَارٌ, مَغَارٌ et مَغَارَةٌ. In regim. מְעָרַת Gen. 23, 9. 1 Sam. 22, 1., plur. מְעָרוֹת Jud. 6, 2. Jes. 32, 14.

מָעוֹר m., plur. מְעוֹרִים *loca* vel *partes* (corporis) *pudendae* Hab. 2, 15., coll. arab. عَوْرَةٌ *pudenda* muliebria et virilia et rad. עוּר n. 3.

עָוַר in Kal inusit. *caecus fuit* (aethiop. *id.*, arab. عار, عَوِرَ *luscus, monoculus fuit*), Pih. עִוֵּר *caecavit, occaecavit* (syr. ܥܘܪ *id.*) Jer. 39, 7. 2 Reg. 25, 7., trop. intelligentia privavit, corrupit (judicem) Exod. 23, 8. Deut. 16, 19.

עוּר m. chald. *gluma*, sic dicta quod in oculos illata aliquamdiu occaecat hominem (arab. عُوَرٌ *festuca*) Dan. 2, 35.

עִוֵּר m., עִוְרָה (Jes. 42, 7.) f. *excaecatus, caecus* (arab. أَعْوَرُ) Exod.

4, 11. Levit. 19, 14. Deut. 15, 21. Jer. 31, 8. Zeph. 1, 17. etc., trop. de his, qui inscitiâ laborant Jes. 42, 7. 43, 8., de *miseris, afflictis* (*caligo* enim miseriae imago est poetis) Ps. 146, 8. Plur. עִוְרִים 2 Sam. 5, 6.

עִוָּרוֹן m. *caecitas* Deut. 28, 18. Zach. 12, 4.

עַוֶּרֶת f. *id.* Levit. 22, 22.

עוּשׁ *congregare se, convenire* Joël. 4, 11. Sic verterunt Lxx., Syr., Chald. Vicin. غاس et غسّ *properare, concursare.*

עֵישׁ v. infra suo loco.

עות i. q. arab. غاث (غوث) IV. *opem tulit, succurrit* Jes. 50, 4. sq. acc. dupl. Aliorum explicationes v. ap. Rosenm. et Gesen. ad h. l.

עָוַת *curvus, inflexus, inversus, perversus fuit* (fere ut עוה), in Kal inusit. (syr. et chald. ܥܘܬܐ *fraus* cf. عبث, ܥܒܬ *plectere*), Pih. עִוֵּת *curvum fecit, incurvavit, flexit, invertit, pervertit* Eccles. 7, 13. מִי יוּכַל לְתַקֵּן אֵת אֲשֶׁר עִוְּתוֹ *quis potest rectum facere, quod ille* (Deus) *curvum fecit, incurvavit* h. e. nemo potest, quae Deus in mundo esse voluit, mala et incommoda tollere; Ps. 146, 9. עִוֵּת דֶּרֶךְ פּ׳ *invertere, pervertere alicujus viam* h. e. in errores et perniciem inducere, Job. 8, 3. עִוֵּת צֶדֶק *jus* (justam caussam) *flectere, pervertere* coll. 34, 12. Hoc idem concisius sic dicitur: *pervertere aliquem* Thren. 3, 36. Job. 19, 6. Ps. 119, 78. Pyh. part. מְעֻוָּת *curvatum, pravum* Eccles. 1, 15. — Hithpah. *incurvavit se* Eccles. 12, 3. הִתְעַוְּתוּ אַנְשֵׁי הֶחָיִל quando *incurvant se* h. e. torquentur formidine *viri fortes.*

עַוָּתָה f. *incurvatio,* trop. *injuria* qua quis opprimitur Thren. 3, 59.

עֵז f. *capra* Gen. 15, 9. Levit. 3, 12. 17, 3. Num. 15, 27. etc. (arab. عنز, quod derivant a rad. عنز *declinavit, deflexit,* coll. Virg. in Cul. *capra vaga*). Plur. עִזִּים Gen. 27, 9., שֵׂה עִזִּים *pecus caprinum* Deut. 14, 4., יְרִיעוֹת עִזִּים *cortinae caprarum* h. e. e pilis caprarum confectae Exod. 26, 7. 36, 14., כְּבִיר עִזִּים *stragulum e pilis caprinis confectum* 1 Sam. 19, 13.

עֵז f. chald. *id.*, plur. עִזִּין Esr. 6, 17.

עַז, עֹז etc. vid. infra sub rad. עזז.

עֲזָאזֵל Levit. 16, 8. 10. 26. vocab. perobscurum, in quo interpretando mirifice fluctuant viri docti. Multi conflatum putant (v. Heinii Dissertatt. sacr. p. 181 sqq.) ex עֵז et אָזַל, ut significetur *hircus abiens:* Lxx. ἀποπομπαῖος, Vulg. *emissarius,* Symmach. ἀπερχόμενος, ἀπολελυμένος. Sic verba v. 10. לְשַׁלַּח אֹתוֹ לַעֲזָאזֵל ita interpretaberis *dimittere eum tanquam hircum emissarium.* Nec id asperius dictum existimaverim (cf. form. יָצָא לַחָפְשִׁי). Sed עֵז constat *capram,* non *hircum* denotare. — Aliis est: *locus remotus, desertus,* ab عزل *removere* (v. Bocharti Hieroz. I, p. 650. Hackmanni Praecidan. ss. 1, p. 232 sqq. coll. Gesen. L. p. 536.). At vero sic in verbis v. 10. לַעֲזָאזֵל הַמִּדְבָּרָה frigida inesset

tautologia. — Praestat igitur pro nomine *daemonis* habere, vel propterea, quod v. 8. לַיהוָה opponitur voci לַעֲזָאזֵל; posterioribus certe Judaeis daemonem significabat. In fragmento enim libri Enochi (ap. Fabric. in Cod. Pseudepigr. I, p. 179) *Ἀζαλὴλ*, *Ἀζαὴλ* inter lapsorum angelorum principes numeratur, in Commentario cabbal. ad Gen. c. 2. (quem ex libro Sohar excerpsit L. Cappellus) comparet *Asael* inter angelos e coelo dejectos, ap. Originem denique (contra Cels. VI.) *diabolus* appellatur, cf. Spencer. de legg. ritual. p. 1040 sqq. ed. Tub. Carpzov. Appar. p. 438 sqq. adde Rosenm. ad Lev. l. c. Wineri Lex. bibl. II, p. 728.

עָזַב 1) *reliquit* Jes. 10, 3. 17, 9. (cf. arab. عزب *evagatus est* v. Hartmann. Einl. p. 309.), *deseruit* (h. e. reliquit id, quod tueri debebat) Gen. 2, 24. Jos. 22, 3. 1 Sam. 30, 13.; Ps. 40, 13. לִבִּי עֲזָבָנִי *animus me deseruit*, destituit, Ps. 38, 11. Freq. *Jova* dicitur homines *deserere* h. e. auxilio destituere Ps. 9, 11. 22, 2. 37, 25. 38, 22. 71, 11. al.; *homines* autem dicuntur deserere *Jovam* (h. e. deficere ab eo) Jud. 2, 12. 10, 6. 10. 1 Sam. 12, 20. 2 Chron. 7, 22. 24, 24. Jes. 1, 28. 65, 11., vel *legem* divinam Prov. 28, 4. Ps. 119, 53. 89, 31. vel *praecepta* Dei Esr. 9, 10.; coll. עָזַב אֶת־עֵצָה *deserere, negligere consilium* 1 Reg. 12, 13. 2 Chron. 10, 8. — 2) *misit, dimisit* Ps. 37, 8. עֲזֹב חֵמָה *mitte iram*, Job. 10, 1. עָזַב שִׂיחַ *mittere* (non coërcere) *querelam*, עָזוּב *missus*, manumissus v. infra; it. *remisit* Exod. 23, 5. מֵעֲזֹב לוֹ *ut non remittas ei* (asino) h. e. vincula solvas, onere eum liberes; it. *omisit, intermisit* aliquid facere sq. infin. c. praef. לְ Hos. 4, 10. — 3) *commisit, permisit* alicui aliquid, sq. לְ pers. Ps. 49, 11., sq. אֶל Job. 39, 11., intrans. sq. עַל Ps. 10, 14. *tibi se committit*, caussam suam commendat *afflictus*. — 4) *cessare fecit* Ruth. 2, 20. לֹא עָזַב חַסְדּוֹ אֶת־הַחַיִּים *non cessare fecit favorem suum, quo amplexus erat viventes*; sq. מֵעִם *subtraxit alicui aliquid* Gen. 24, 27. — De verbis Deut. 32, 36. עָצוּר וְעָזוּב (cf. 1 Reg. 14, 10. 21, 21. 2 Reg. 9, 8. 14, 26.) magnum est interpretum dissidium. Omnium facillime ita vertes: *clausus* i. e. mancipia et *missus* i. e. liberi h. e. ad unum omnes. All. auctore L. de Dieu intelligunt *connubio junctos* (أَعْصَرُ *paterfamilias*) et *caelibes* (أَعْزَبُ). Part. praes. cum Jod paragog. עֹזְבִי Zach. 11, 17., foem. עֹזֶבֶת Prov. 2, 17. Infin. absol. עָזוֹב Exod. 23, 5. Jer. 14, 8., constr. עֲזֹב Jos. 24, 16. Imper. עֲזֹב, cum ה paragog. עָזְבָה Jer. 49, 11., fut. יַעֲזֹב Ps. 10, 14., foem. תַּעַזְבִי Ruth. 2, 11., 1. pers. cum ה paragog. אֶעֶזְבָה Job. 9, 27., cum affixo et in pausa אֶעֶזְבֶךָּ 2 Reg. 2, 2., plur. יַעַזְבוּ Ps. 89, 31.

Niph. נֶעֱזַב 1) *desertus, derelictus est* Neh. 13, 11., max. de terra quae ab incolis deseritur Levit. 26, 43. Ezech. 36, 4. Jes. 27, 10. 62, 12., Job. 18, 4. הַעֵזָב אֶרֶץ (retracto accentu v. Gesen. L. p. 175.) הַלְמַעַנְךָ *num tua causa* h. e. si tu perieris, *deseretur*, incolis privabitur *terra?* 2) sq. לְ *commissus, traditus est* Jes. 18, 6. — Pyh. praet. עֻזַּב *desertus, derelictus est* Jes. 32, 14. Jer. 49, 25.

עֲזוּבָה f. *derelictio, desolatio* Jes. 6, 12.

עִזָּבוֹן m. *venditio mercium, mercatura, nundinatio*, qua merces venditoribus *committuntur* sive *traduntur* (v. rad. n. 3.), quemadmodum מָכַר *tradere* est et *vendere*. Plur. עִזְבוֹנִים emisso dagesch forti a) *merces* Ezech. 27, 27. 33.; b) *nundinae* Ezech. 27, 12. 14. 19. 22.

עָזַז rad. Hebr. inusit., Arab. عزى *consolatus est.* Inde oriuntur nomm. propr. עֲזִיאֵל 1 Chron. 15, 18. et מַעֲזִיָה 24, 18. Neh. 10, 9.

עָזַז 1) *firmus, robustus, validus fuit, valuit* (arab. عز *id.*) Ps. 89, 14 (de manu), Prov. 8, 28. בַּעֲזוֹז עִינוֹת תְּהוֹם *cum valerent* (h. e. magna cum vi prorumperent) *fontes maris;* it. *robustum, fortem, potentem se praestitit* Ps. 68, 29., *robustum, validum se putavit* Ps. 52, 9. 2) *validus factus est, invaluit* Jes. 30, 2. Ps. 9, 20. Jud. 3, 10. וַתָּעָז יָדוֹ עַל כּוּשַׁן *manus ejus validior facta est Cuschano* i. e. vicit Cuschanum, 6, 2., ellipt. Dan. 11, 12. 3) sq. לְ pers. *robur addidit, confirmavit* Eccles. 7, 18 (19.) *sapientia robur addit sapienti,* confirmat sap. Ita jam Ben. Michaelis, cf. arab. عز fut. O. *corroboravit.* — Hiph. הֵעֵז *durum, firmum fecit, induravit, obfirmavit,* hinc ה׳ פָּנָיו *obfirmavit faciem* h. e. *pertinax fuit* Prov. 7, 13. (ubi praet. foem. הֵעֵזָה pro הֵעֵזָּה). Eod. sensu ה׳ בְּפָנָיו Prov. 21, 29.

עַז, in pausa עָז, m. 1) subst. *robur* Gen. 49, 3. 2) adject. a) *durus, asper, saevus* Jes. 19, 4.; עַז־פָּנִים *pertinax* Deut. 28, 50. Dan 8, 23; b) *firmus, munitus* Num. 21, 24.; c) *robustus, fortis, validus* Num. 13, 28. Jud. 14, 18., it. *vehemens, gravis* Exod. 14, 21. Jes. 43, 16. Gen. 49, 7. — Plur. עַזִּים Ezech. 7, 24. Ps. 59, 4., foem. עַזָּה Prov. 21, 14. Cant. 8, 6., plur. עַזּוֹת pro neutro *dura, aspera* Prov. 18, 23.

עַזָּה *(valida, munita,* q. d. *Valentia),* Lxx. *Γάζα,* nom. propr. urbis a Philistaeis habitatae (erat enim una ex quinque urbibus Philistaeorum) Jos. 15, 45. 1 Sam. 6, 15. ad fines terrae israëliticae australes Gen. 10, 19.; hinc tribui Judae forte adsignata fuit conf. Relandi *Palaest.* p. 787 sqq. Wineri Lexic. bibl. I, p. 234 sq. — Gentil. עַזָּתִי Jud. 16, 2.

עֹז m. et עוֹז Prov. 24, 5. 31, 17. 25., sequente makkeph עָז־ Jes. 21, 1. 1) a) *robur, potentia* Exod. 15, 13. Ps. 138, 3. Job. 26, 2. (arab. عِز); adv. *potenter, vehementer* Jud. 5, 21. 2 Sam. 6, 14.; b) *firmitas* Jud. 9, 51. Ps. 30, 8., it. *praesidium* יְהוָֹה עֻזִּי *Jova est praesidium meum* Ps. 28, 7. 42, 6. 62, 8. Jer. 16, 19. Jes. 49, 5.; c) sq. פָּנִים *pertinacia* Eccles. 8, 1. — 2) a) *majestas* Dei Hab. 3, 4., hinc אֲרוֹן עֻז יְהוָֹה Ps. 132, 8. *arca majestatis tuae,* in qua majestas tua quasi residet, i. e. arca foederis; eadem simpl. dicitur עֹז Ps. 78, 61. coll. 2 Chron. 6, 41.; b) *gloria* Ps. 8, 3. *laus,* hinc יָהַב עֹז לְ *laudes alicui canere* Ps. 29, 1. 68, 35., hinc Exod. 15, 2. Jes. 12, 2. עָזִּי וְזִמְרָת יָהּ *laus mea et carmen est Jova,* hinc denique 2 Chron. 30, 21. כְּלֵי עֹז *instrumenta laudis* h. e. musica, quibus in celebrando Deo utuntur. (Arab. عِز et عِزَّة *id.*). — Cum affixis עֻזִּי Ps. 118, 14. et עָזִּי Ps. 28, 7. 59, 18., עֻזְּךָ Exod. 15, 13. Ps. 21, 2. et עֻזֶּךָ Ps. 66, 3. 86, 16. etc., עֻזּוֹ Prov. 10, 15. et עֻזֹּה Habac. 3, 3., עוּזֵּנוּ (pro עֻזֵּנוּ) Ps. 81, 2., עֻזֵּמוֹ Ps. 89, 18. etc.

עָזַר nom. propr. virorum satis frequens 1 Chron. 5, 31. 6, 36. 7, 2. 9, 8. Esr. 7, 4. Neh. 11, 22. etc.

עֻזִּיָּהוּ s. עֻזִּיָּה nom. propr. regis Judaeorum, qui in locum Amasiae

patris successit (811 — 759. a. Chr.) 2 Reg. 15, 30 sqq. Jes. 1, 1. 6, 1 7, 1. Hos. 1, 1. Am. 1, 1. nec non aliorum 1 Chron. 27, 25. 6, 9. Neh 11, 4. Cf. עֻזִּיָּה. Lxx. Ὀζίας.

עֻזִּיאֵל nom. propr. virorum satis frequens Exod. 6, 18. Levit. 10, 4 1 Chron. 4, 42. 7, 7. 25, 4. 2 Chron. 29, 14.; Ὀζιήλ Judith 8, 1.

עֱזוּז m. *robur* Ps. 78, 4. 145, 6., it. *vehementia, gravitas* Jes. 42, 25

עִזּוּז m. *robustus, fortis* Ps. 24, 8., collect. Jes. 43, 17.

מָעוֹז m. (vi formae) *locus firmus, munimentum* Dan. 11, 7. 10. 19 Jud. 6, 26. Jes. 17, 9. Zach. 9, 3., מָעוֹז יָם *munimentum maris* i. e Tyrus urbs munitissima in mari sita Jes. 23, 4., אֱלֹהֵי מָעֻזִּים *Deus munimentorum* i. e. rei bellicae Dan. 11, 38., ubi v. Bertholdt. Trop a) Ps. 60, 9. אֶפְרַיִם מָעוֹז רֹאשִׁי *Ephraim est munimentum capitis me* h. e. galea quasi mea; b) Prov. 10, 29. מָעוֹז לַתֹּם דֶּרֶךְ יְהוָה *munimentum arx munita* h. e. asylum *homini integro* est religio, *pietas*. Persaep Jova appellatur מָעוֹז i. e. *refugium, asylum, praesidium* piorum et af flictorum hominum Jes. 25, 4. Ps. 31, 51. 37, 39. Jer. 16, 19. — Cum affixis מָעֻזִּי Ps. 43, 2., מָעוּזִּי Ps. 31, 5. et sine dagesch 2 Sam. 22, 33. מָעֻזִּי Jes. 17, 9., מָעוּזּוֹ Ps. 52, 9. et מָעֻזֹּה Dan. 11, 10. Plur. מָעֻזִּים Dan. 11, 38. 39. et מָעוּזִּים, unde in regim. מָעוּזֵּי Dan. 11, 19 Sed d eo, quod Jes. 23, 11. legitur, מָעֻזְנֶיהָ cf. Gesen. ad h. l. Videtur scribendum מָעֻזֶּיהָ (ex chald. pro מָעֻזֶּיהָ).

עָזְנִיָּה aquilae species Levit. 11, 13. Deut. 14, 12. (arab. غزن); vulg *haliaëtus* intelligitur, ex diverso *aquilarum* coitu natus, teste Plini L. X. c. 3.; Bocharto in *Hieroz.* P. 2. lib. 2. c. 6, p. 188. est *Valeria* aquila nigra minor.

עָזַק *fodit,* ut syr. et arab. عزق *fodit* spec. terram lapidosam. In Kal inu sit., Pih. עִזֵּק *fodit* solum Jes. 5, 2.

עִזְקָא f. chald. *annulus signatorius* vel ipsum *sigillum* annulo *in fossum* sive *insculptum* Dan. 6, 18.

עֲזֵקָה urbs tribus Judae, sita in parte ejus campestri (הַשְּׁפֵלָה) adeo que in regione occidentali inter littus maris magni et montana Juda Jos. 10, 10. 15, 35. 1 Sam. 17, 1. v. Relandi *Pal.* p. 603.

עָזַר I) *adiuvit, auxiliatus est* (syr. ܥܕܰܪ et arab. عزر *id.*; de origine significationis conjecturam v. ap. Schultens. in *Clav.* p. 208. et ad Hariri *Cons.* II, p. 110. adde Lette ad *cantic. Deborae* p. 144.) Jes. 30, 7 Zach. 1, 15. עָזְרוּ לְרָעָה *juverunt ad malum,* in malo perpetrando soci fuerunt. *Aliquem juvare, adjuvare* constr. c. acc. Ps. 118, 13. Jes. 41 6. 10. Ps. 79, 9. 37, 40., vel, in recentioribus maxime libris, cum 2 Chron. 19, 2. 2 Sam. 8, 5. 21, 17. Job. 26, 2., semel c. עִם 1 Chron 12, 21., et praegnanter cum אַחֲרֵי 1 Reg. 1, 7. וַיַּעְזְרוּ אַחֲרֵי אֲדֹנִיָּה *adiuverunt Adoniam ejus partes secuti.* Partic. עֹזֵר subst. *adiutor, patronus* Ps. 10, 17., *socius* in bello gerendo 1 Reg. 20, 16.; עֹזְרֵי רָהַב *adiutores elationis* h. e. elati, fastuosi, qui suo robore et potentia confidun Job. 9, 13. — Infin. עֲזוֹר Jos. 10, 33., cum praefixo לַעְזֹר Jos. 10, 33 et לַעְזֹר 2 Sam. 8, 5. 2 Chron. 14, 10. Imper. cum affixo עָזְרֵנִי Ps. 109 26., sed plur. cum affixo עִזְרֻנִי Jos. 10, 4., fut. יַעְזֹר Jes. 50, 7. 9. sed cum affixis יַעְזְרֶךָּ (cum schwa simplici), ut Gen. 49, 25. Jes. 44, 2.

plur. וַיַּעְזְרוּ 1 Reg. 1, 7. — Niph. נֶעֱזַר *adiutus est* Dan. 11, 34. Ps. 28, 7., max. *a Deo* 2 Chron. 26, 15., sq. עַל *adiuvari* a Deo *contra aliquem* i. e. *vincere* 1 Chron. 5, 20. (Sic arab. انتصر *adiutus est* a Deo pro *vicit* Coran. 3, 107. 54, 44.). — Hiph. part. מַעְזֵר (ex chaldaismo pro מַעְזִיר); plur. מַעְזְרִים *adiuvantes, auxiliantes* 2 Chron. 28, 23.

II) i. q. עָצַר *clausit*, v. עֲזָרָה.

עֵזֶר m. *auxilium* Exod. 18, 4. Deut. 33, 26. 29., alibi pro concr.: *adiutor* Ps. 33, 20. 70, 6. 115, 9., *adiutrix* Gen. 2, 18. 20. (ubi alii satis jejune vertunt: *virgo nubilis* coll. arab. عذرى). Cum affixo עֶזְרוֹ Ps. 146, 5. et עֶזְרֹה Ezech. 12, 14.

עֶזְרָה f. *id.* Ps. 27, 9. 46, 2. Jes. 10, 3. Jer. 37, 7. 2 Chron. 28, 21., in regim. עֶזְרַת Jud. 5, 23.; cum ה paragog. עֶזְרָתָה Ps. 44, 27. 63, 8. 94, 17.

עֶזְרַת f. *id.* Ps. 60, 13. 108, 13.

עֶזְרָא nom. propr. *Esrae* Esr. 7, 1. 11. 12. 12, 1. 13., Ἔσδρας.

עֲזַרְיָה, עֲזַרְיָהוּ nom. propr. a) regis Jud., qui alibi *Usias*, 2 Reg. 14, 21. 15, 1. 23. etc., fortasse per librariorum incuriam ortum ex עזיה; — b) aliorum Jer. 43, 2. Dan. 1, 6. Neh. 3, 23. etc.

עֲזָרָה f. q. d. *clausura, cinctura* (v. rad. n. 2.), hinc 1) *exterius templi atrium,* quo interius et templum ipsum *cingebatur* et *includebatur* 2 Chron. 4, 9. 6, 13. 2) *crepido (Terrasse)* — atria enim templi crepidinum formam referebant — Ezech. 43, 14. 17. 20. 45, 19.

יַעְזֵר, יַעֲזֵיר, יַעְזֵר (*opem ferat* Deus) nom. propr. oppidi trans Jordan. in tribu Gad. Num. 32, 1. Jos. 13, 25. 2 Sam. 24, 5. 1 Chron. 26, 31., sed Levitis concessi Jos. 21, 39. Prius Amoritarum fuit Num. 21, 32., post exil. tempora Ammonitarum Jer. 48, 32. coll. 1 Macc. 5, 8. Supersunt reliquiae, quas Seetzenius in itinere offendit. De loco vero Jer. 48, 32., ubi יָם יַעְזֵר memoratur, v. Gesen. ad Jes. I, p. 549 sq.

עֵט vid. sub rad. עוט.

עֵט chald. vid. sub rad. יעט.

עָטָה Duplex radix fuit: I) *prehendit, manu cepit* (عطى) sq. acc. Jes. 22, 17., sq. אֶל *manus injicere* in aliquid, *invadere* aliquid 1 Sam. 15, 19. 14, 32 (in Keri). Contra Rosenm., qui utroque loco verti jussit: *involare in al.*, v. Gesen. ad Jes. l. c.

II) 1) *texit, operuit* (غطى) sq. עַל Levit. 13, 45. Mich. 3, 7. Ezech. 24, 17. 22. — 2) intrans. a) *operuit se;* עֹטְיָה part. praes. foem. *cooperta* Cant. 1, 7. i. e. *lugens,* sed alii aliter v. H. Michaelis ad h. l., et Ben. Michaelis in Pottii Sylloge P. II, p. 89; b) *induit (se), indutus est,* sq. acc. 1 Sam. 28, 14. עֹטֶה מְעִיל *pallio indutus, amictus,* alibi translate Ps. 104, 2. *Deus induit lucem sicut togam,* Ps. 109, 19. 29., Jes. 59, 17. *induit, sicut pallium, zelum,* Jer. 43, 12. *induit sibi Aegyptum, sicut pastor induit vestem suam* i. e. totam occupabit facili negotio remque Aeg. prorsus evertet. Fut. c. vau convers. וַיַּעַט Jes. 59, 17. etc. — Hiph. הֶעֱטָה *operuit, texit,* sq. dupl. acc. Ps. 84, 7., sq.

acc. rei et עַל pers. Ps. 89, 46. ubi 2 pers. c. ה paragog. הֶעֱטִיתָה [מַעֲטֶה, quod nonnulli pro particip. Pyh. habent, v. sub rad. מטה].

מַעֲטֶה m. *amictus* Jes. 61, 3.

עֲטַלֵּף m. *vespertilio* Levit. 11, 19. Deut. 14, 18., propr. *noctivola*, a rad. غطل *caliginosa fuit nox* et עף *volitans*. Aliis est compos. ex synonymis עטה et עלף *texit se*, quia interdiu *sese abscondit* vid. SIMON *Arcan. Form.* p. 660. Plur. עֲטַלֵּפִים Jes. 2, 20.

עָטַן rad. inusit., arab. عطن *a potu in genua procubuit* camelus, *cubuit circa aquam*, مَعْطِن *locus circa aquam ubi cameli procumbunt in genua* Inde oritur:

עֲטִין m., plur. עֲטִינִים Job. 21, 24. *loca ubi pecudes procumbunt, stationes pecoris*. Ita post R. JONAM et ABENESRAM SCHULTENSIUS. Sed BOCHARTO (Hieroz. I, p. 505.) placuit SYR. et LXX. auctoritatem sequi ἔγκατα vertentium coll. syr. ܥܛܡܐ, chald. עֲטִימָא *latus*.

עָטַף 1) *obtexit, operuit* Job. 23, 9. (ubi v. ROSENM. et UMBREIT.), hinc *ornavit*, trop. Ps. 73, 6. יַעֲטָף־שִׁית חָמָס לָמוֹ *tegit, ornat eos mundus violentiae*, injuriae (arab. عطف *amicire, induere*, syr. ܥܛܦ *indutus est*, Aph. *induit*), it. *induit* aliquid, *indutus est*, trop. Ps. 65, 14. עֲמָקִים יַעַטְפוּ בָר *valles induunt frumentum, vestiuntur, amiciuntur frumento*. — 2) metaphorice *elanguit, viribus defecit* (pr. *animo linqui*, quod ubi fit, animus quasi *tegitur* et altis tenebris involvitur, cf. غشى *tegere*, غَشْيَة عَلَيْهِ *deliquium animi passus est*, adde SCHULTENS. *Cant.* p. 264. *Opp. min.* p 241. SCHROEDER. de *vest. mul.* c 15.) Ps. 61, 3. 102, 1. Jes. 57, 16. (ubi v. ROSENM.); part. Pahul עָטוּף *viribus destitutus, languens* Thren. 2, 19., hinc *imbecillis, debilis* naturâ Gen. 30, 42., ubi de *ovibus serotinis* legitur, quae *viribus* sunt *debiliores*. — Niph. *languescere* Thren. 2, 11., ubi infin. c. praefixo בֵּעָטֵף pro בְּהֵעָטֵף — Hiph. הֶעֱטִיף *languit, viribus defecit*, nisi potius vertendum: *debilem fecit* coitum Gen. 30, 42. — Hithpah. הִתְעַטֵּף *languit*. Dicitur vel *anima* languere Jon. 2, 7. Ps. 107, 5. vel *spiritus* alicujus Ps. 142, 4. בְּהִתְעַטֵּף עָלַי רוּחִי *quando spiritus, animus in me deficit* h. e. quando animus meus frangitur Ps. 77, 4. 143, 4.

מַעֲטָפָה f., plur. מַעֲטָפוֹת *amicula, tunicae* superiores Jes. 3, 22. v. SCHROEDERUS de *vest. mulier. hebr.* c. 15. coll. arab. غطاف et لفاف *pallium* vel potius *exterior vestis*.

עָטַר *cinxit, circumdedit* (sic chald.) Ps. 5, 13. כַּצִּנָּה רָצוֹן תַּעְטְרֶנּוּ *velut scuto circumdas eum benevolentiâ* h. e. defendis, tueris eum. Non cum ROSENM. תַּעְטְרֶנּוּ pro fut. Hiph. habere. Alibi *hostili* animo *circumvenit, cinxit* 1 Sam. 23, 26. — Pih. עִטֵּר *cinxit coronâ, coronavit* Cant. 3, 11. sq. לְ pers., alibi trop. Ps. 103, 4. *benignitate et favore aliquem coronare* i. e. ornare, Ps. 65, 12. *annum bonitate coronas* i. e. fertilem reddere (all. *implere* coll. στέφειν pro πληροῦν v. OPPIAN. Halieut. 2, 33.), Ps. 8, 6. *gloria et decore aliquem coronas*

ornare. In his locis omnibus constr. c. dupl. acc. — Hiph. part. f. מַעֲטִירָה *coronam dans* Jes. 23, 8. Ita vocatur Tyrus, quod in multarum coloniarum principes regiam dignitatem conferre solebat v. Gesen. ad h. l.

עֲטָרָה f. *corona* a) regia Esth. 8, 15. Ps. 21, 4. Cant. 3, 11. Ezech. 21, 26. Zach. 6, 11. Hinc *coronam de capite* al. *auferre* i. e. regia dignitate aliquem exuere 2 Sam. 12, 30. 1 Chron. 20, 2.; b) convivalis Jes. 28, 1. Translate dic.: *α*) pro ipsa potentia et dignitate, qua quis floret Job. 19, 9. Jer. 13, 18.; *β*) pro summo decore et ornamento Prov. 12, 4. *mulier -- est mariti corona*, ornamentum, Prov. 14, 24. 16, 31. — In regimine עֲטֶרֶת Ps. 21, 40. Prov. 4, 9. al., plur. עֲטָרוֹת Zach. 6, 11. al. — Idem voc. passim abiit in nomen proprium. Memorantur enim quatuor oppida: 1) עֲטָרוֹת in tribu Gad Num. 32, 3. 34. 2) עַטְרוֹת אַדָּר in finibus tribus Ephraim Jos. 16, 5. 18, 13., alibi simpliciter עֲטָרוֹת Jos. 16, 2. 7. 3) עַטְרוֹת בֵּית יוֹאָב in tribu Juda 1 Chron. 2, 54. 4) עַטְרוֹת שׁוֹפָן in agro Gaditarum Num. 32, 35.

עטשׁ rad. inusit., arab. عطس *sternutavit*.

עֲטִישָׁה f. *sternutatio* (poet. de fervore per nasum se exserente) Job. 41, 10.

עיט *iratus, indignatus est* (arab. غاظ med. Je *id.*, syr. ܐܬܥܝܛ), sq. בְּ pers. *indignabundus invectus est in aliq.*, *graviter increpuit* 1 Sam. 25, 14. Inde oritur:

עַיִט m. *fera, bestia rapax* Jer. 12, 9., ad quem l. v. Bocharti Hieroz. II, p. 176., spec. et trop. *avis rapax* Jes. 46, 11. collect. Gen. 15, 11. Jes. 18, 6., in regim. עֵיט Ezech. 39, 4.

עֵיטָם nom. propr. oppidi 1 Chron. 4, 3. 32. 2 Chron. 11, 6. et rupis Jud. 15, 8. 11. in tribu Jud.

עֵילָם *Elymais*, regio ad maris Persici sinum Babyloniam inter et Persidem Gen. 10, 22. 14, 1. Jes. 11, 11. 22, 6. Jer. 25, 25. 49, 34 sqq. Ezech. 32, 24. Dan. 8, 2. v. Michaelis Spicil. II, p. 68. Rosenm. *Alterthumskunde* I, p. 300 sqq.

עֵלְמָי chald., plur. עֵלְמָיֵא *Elamitae* Esr. 4, 9.

עַיָם m. vulgo *aestus, ardor* Jes. 11, 15. a rad. arab. عام (media *Je*) *sitivit*, et per Gain: *sitivit, siticulosus fuit*. Vid. Simon. *Arcan. Form.* p. 179. Sed cum veteres interpretes paene omnes *vehementiae* et *gravitatis* notionem exprimant, vide an praeeunte Abulwalido conferendum sit אָיֹם, literis א et ע inter se permutatis.

עַיִן f. (excepto loco Cant. 4, 9. v. infra): 1) a) oculus (arab. عَيْن, chald. עֵין, syr. ܥܰܝܢܳܐ) Gen. 27, 1. 30, 41. Exod. 21, 24. Levit. 21, 20. Deut. 19, 21. Jud. 16, 21. al., יְפֵה עֵינַיִם *pulcher oculis*, pulchros oculos habens Gen. 29, 17. 1 Sam. 16, 12., בֵּין עֵינַיִם *inter utrumque oculum* h. e. in fronte Exod. 13, 9. Deut. 6, 8. 14, 1. al., לְעֵינֵי פ׳ *ante oculos al.* h. e. inspectante aliquo, coram aliquo Gen. 42, 25. Exod. 4, 30. Jes. 13, 16. Ps. 118, 23. al., בְּעֵינֵי eod. sensu 1 Sam. 12, 17. 2 Sam. 3, 36., נָשָׂא עֵינָיו, הֵסֵב עֵינָיו, פָּקַח עֵינֵי פ׳ etc. v. sub his vv.; Zach. 9, 1. לַיהוָה עֵין אָדָם *Jovae est oculus hominum* (*ein Auge für die Menschen*),

in homines conversus. De בַּת עַיִן v. sub voc. בַּת. Celerum huc pertinet etiam עַיִן בְּעַיִן Num. 14, 14. Jes. 52, 8. *oculo ad oculum* converso, oculis sibi invicem oppositis i. e. *de facie.* — Metaphorice *oculus vini* i. e. *bullula vini* Prov. 23, 31. Meton. dicitur pro *vultu* Job. 16, 9. Cant. 4, 9. (v. Gesen. L. p. 470.), saepius pro *mente* et *animo,* qui *oculis et vultu* se prodit. Huc spectant solennes aliquot formulae, ut עֵינַיִם רָמוֹת *oculi superbi* Ps. 18, 28. Prov. 6, 17., רַע עַיִן *malus oculis* i. e. *invidus* (cf. Bohlen. Symb. p. 42.) Prov. 23, 6., טְהוֹר עֵינַיִם *mundus oculis,* mente pura, casta Hab. 1, 13., טוֹב עַיִן *bonus oculo* i. e. benignus Prov. 22, 9., שִׂים עֵינוֹ *oculos suos convertere* in aliq. v. sub שׂוּם; עֵינֵי תָחֹס עַל v. sub חוּס, הֵאִיר עֵינַיִם sub אוֹר; בְּעֵינֵי פ׳ *judice aliquo* Job. 11, 4. 1 Sam. 26, 24. Deut. 31, 29. Gen. 19, 14. al., מֵעֵינֵי פ׳ *inscio aliquo* Num. 15, 14. — Hinc qui aliis prospicit eosque ducit, appellatur *eorum oculus* Num. 10, 31. Job. 29, 15. — b) id, quod in oculos incurrit, cernitur, *adspectus, species* al. rei (lat. etiam *facies* dicitur) Num. 11, 7. עֵינוֹ כְּעֵין הַבְּדֹלַח *adspectus, species ejus* (mannae) fuit *ut species bdellii* Levit. 13, 5. (ubi v. Rosenm.), Dan. 10, 6. Ezech. 1, 4 sqq. Spec. *superficies* (id, quod oculis obvertitur) Exod. 10, 5. Num. 22, 5. 11. Lxx. ὄψις. — In regim. עֵין Exod. 21, 26., c. affixis עֵינוֹ Deut. 28, 54., dual. עֵינַיִם, in regim. עֵינֵי rel.

2) *fons* (arab. عَيْن, syr. ܥܶܝܢܳܐ) Gen. 16, 7. Num. 34, 11. 1 Sam. 29, 1. Neh. 2, 14. etc. Cum nomm. propriis: עֵין חֲרֹד fons prope oppid. *Charod* non longe a Jesreele et monte Gilboa Jud. 7, 1. coll. 23., עֵין רֹגֵל fons in confiniis trib. Jud. et Beniam., non procul ab Hieros. Jos. 15, 7. 18, 16. 2 Sam. 17, 17. 1 Reg. 1, 9. cf. Joseph. Antt. 7, 11., עֵין הַתַּנִּין fons Hierosol. Neh. 2, 13. Cum he paragog. הָעַיְנָה *ad fontem* Gen. 24, 16. Plur. עֲיָנוֹת Deut. 8, 7. 2 Chron. 32, 3., in regim. עֵינוֹת Exod. 15, 27. Num. 33, 9. — Magna apud orientales populos fontium gratia (B. Michaelis *de oecon. patriarch.* §. 15.), unde pagi ad fontes condebantur et fontes pagis et villis saepissime nomen dederunt (v. etiam Servius ad *Virgil. Georg.* II, 382. Festus in voce *Pagi.* Simonis *Onomast.* p. 226.). Occurrit 1) עֵין גֶּדִי vicus in tribu Jud. ad australe maris mortui litus Jos. 15, 62. 1 Sam. 24, 1. Cant. 1, 14. etc., alibi חַצְצוֹן תָּמָר. 2) עֵין גַּנִּים urbs a) in planitie tribus Judae Jos. 15, 34. et b) in tribu Issachar Jos. 19, 21. 21, 29. v. Relandi *Palaest.* p. 762. 3) עֵין דּוֹר urbs Manassitarum, sed extra regionem tribui eorum attributam; Eusebio ad montem Tabor, 4 milliar. inde distans. Jos. 17, 11. Relandi *Palaest.* p. 762. 4) עֵין חַדָּה urbs in tribu Issachar Jos. 19, 21. Relandi *Palaest.* p. 761. 5) עֵין חָצוֹר urbs in tribu Naphthali Jos. 19, 37. Reland. p. 762. 6) עֵין מִשְׁפָּט, alio nomine קָדֵשׁ (quod vide) Num. 20, 12. 27, 14. Reland. p. 764. 7) עֵין עֶגְלַיִם oppidum Moabit. in septentrionali maris mortui litore Ezech. 47, 10. 8) עֵין רִמּוֹן urbs in australi parte tribus Judae Jos. 15, 32. Num. 34, 11. Reland. p. 554. coll. p. 764. 9) עֵין שֶׁמֶשׁ urbs in finibus Judae v. Reland. p. 764. 10) עֵין תַּפּוּחַ urbs in finibus Manassis Jos. 17, 7. — Adde a) עַיִן α) oppid. in Palaestina meridion., Judaeis Jos. 15, 32., deinde Simeonitis Jos. 19, 7. assignatum, posthac Levitis concessum Jos. 21, 16.; β) in Palaest. septentr. Num. 34, 11. v. Wineri Lexic. bibl. I, 28.; b) עֵינַיִם, עֵינָם oppidum in tribu Jud. haud procul ab Hebrone Gen. 38, 14. Jos. 15, 34. v. Reland. p. 716.

Si hujus voc. significationum altera ex altera nata est (cf. pers. چشم *oculus* et چشمه *fons*), nobis quidem princeps videtur *fontis* notio, *oculi* vero translata (cf. *πηγή*).

עַיִן com. chald. *oculus*, in regim. עֵין Esr. 5, 5., plur. עַיְנִין Dan. 7, 8. 20., in regim. עַיְנֵי Dan. 7, 8., cum affixo עַיְנַי Dan. 4, 31.

עֹיֵן m. *obliquis*, torvis *oculis adspiciens, invidiose observans* 1 Sam. 18, 9. in Kri (Cthib habet עָוֹן). Arab. عَايِن *id.*

מַעְיָן m. propr. *locus ubi aqua fontis profluit, scaturigo* Ps. 84, 7., *fons* ipse (syr. ܡܥܝܢܐ *id.*) Levit. 11, 36. Ps. 74, 15. Prov. 25, 26. Cant. 4, 12. Joël. 4, 18. In regim. מַעְיַן Jos. 15, 9. 2 Reg. 3, 25., unde cum ו paragog. מַעְיְנוֹ Ps. 114, 8. (v. Ewald. Gram. p. 376 sq.), sed cum affixo מַעְיָנוֹ Hos. 13, 15. Plur. a) מַעְיָנִים Ps. 104, 10., in regim. מַעְיְנֵי 1 Reg. 18, 5. Jes. 12, 3.; b) מַעְיָנוֹת Prov. 8, 24. Jes. 41, 18. 2 Chron. 32, 4., in regim. מַעְיְנוֹת Gen. 7, 11. 8, 2.

עָיֵף *languit, viribus defecit, defatigatus est* (i. q. יָעֵף) Jer. 4, 31. [Sed וַיָּעַף Jud. 4, 21. 1 Sam. 14, 28. v. sub rad. עוף].

עָיֵף m., עֲיֵפָה f. *languens, viribus deficiens, fatiscens, fessus* (sab. ܥܝܘܦܐ) Gen. 25, 29. 30. Deut. 25, 18. 2 Sam. 17, 29. Jes. 5, 27., metaph. *de terra arida* Ps. 63, 2. 143, 6. Jes. 32, 2. Sic *fatiscere* de tellure et area prae ariditate rimas agente dixit Virgil. Georg. I, 180. II, 249.

עֵיפָה f. vid. supra sub rad. עוף.

עִיר I) i. q. arab. عير *abiit, effugit, huc illuc vagatus est*, v. nom. עַיִר. — II) i. q. arab. غار med. Vau *ferbuit, aestuavit, zelotypia laboravit*, v. nom עָר et עִיר.

עַיִר m. propr. *asellus* (ita tamen adultus, ut jam onera portare vel aratrum trahere possit Jes. 30, 6. 24.) Zach. 9, 9., עַיִר פֶּרֶא *pullus asini sylvestris, lalisio* Job. 12, 12.; — deinde *asinus* quivis, max. nobilior Jud. 10, 4. 12, 14. Jos. 30, 24., arab. عَيْر et غَيْر *asinus domesticus* et *sylvester*. Sic dictus primus videtur *asinus sylvester* a *velocissimo* et *fervidissimo cursu*. Cum affixo עִירֹה Gen. 49, 11., plur. עֲיָרִים Gen. 32, 15., semel עֲיָרִים (tanquam ab עֵיר) sec. Cthib Jes. 30, 6., ubi tamen Kri habet עֲיָרִים.

עָר m. *inimicus, hostis* (ab עִיר n. 2., quanquam possit etiam chald. more pro צַר dictum esse). Cum affixo in pausa עָרֶךָ 1 Sam. 28, 16., plur. עָרִים Ps. 139, 20.

עָר m. chald. *id.* Dan. 4, 16.

עִיר m. *aestus animi* h. e. *pavor* (cf. nostr. *Angstschweiss*) Jer. 15, 8., ubi copulatur cum בֶּהָלוֹת; Lxx. *τρόμος*. Ita post Schroederum (Observatt. p. 34.) nuper etiam Rosenm. Sed in loco Hos. 11, 9. אָבוֹא בְעִיר non est, quod a trita voc. עִיר significatione recedas: verborum sensus hic esse videtur: *non venio, venire soleo in urbes* h. e. non sum ex oppidanorum numero, non sum homo v. Rosenm. ad h. l.

עִיר f. *urbs, civitas* Gen. 4, 17. Levit. 25, 29. Num. 20, 16. etc. [Unde *urbis* notio fluxerit, non constat. Alii a *fervore* (v. rad. עִיר 2.) repetunt, quoniam Latinis etiam *fervere* dicuntur loca, quae magna hominum frequentia celebrantur. Sic etiam Arab. غير *fervorem* dicunt pro *turba hominum fervido motu* concitata; alii, ut VRIEMOET in Annot. ad *Specim. Arab.* p. 182. et ad *Dicta class. V. T.* P. II, p. 45, ac MICHAELIS ad *Paraphras. poët. Ecclesiastae* 10, 15. derivant a rad. arab. عير *catervatim iter fecit per varias terras,* unde עיר *hominum sic iter facientium cohors* (*Caravanam* vulgo vocant), alii denique a *caverna,* quoniam homines in speluncis primitus habitabant. Sed satius est ab his talibus argutiis abstinere, etiamsi non credibile sit, nomen עיר ex primitivorum numero esse]. *Urbs alicujus* est vel *patria* (urbs) ejus Gen. 24, 10. Jud. 8, 27. 1 Sam. 20, 6. 2 Sam. 17, 23. vel in qua quis habitat Deut. 19, 12. Jos. 20, 6.; urbs regis est *regia* (*Residenz*) Gen. 36, 35. 39.; spec. עִיר דָּוִד est *Sion* 2 Sam. 5, 7. v. sub voc. דָּוִד; עִיר אֱלֹהִים Ps. 46, 5. 48, 2. 87, 3., עִיר הַקֹּדֶשׁ Jes. 52, 1. Neh 11, 1. Dan. 9, 24. *Hierosolyma,* templi et sacrorum Israel. sedes; eadem appellatur עִיר יְהוּדָה *urbs* (τὸ ἄστυ) *Judaeae* 2 Chron. 25, 28. — אַנְשֵׁי הָעִיר *oppidani* Gen. 19, 4., יֹשְׁבֵי הָעִיר *id.* Gen. 19, 25. Zach. 8, 21. — Cum ה *locali* עִירָה *in urbem* Gen. 44, 13. Jos. 6, 20.; plur. עֲיָרִים Jud. 10, 4. (ubi paronomasiae causa cum עֲיָרִים *pulli asinini* componitur), alibi semper עָרִים, quod vid. in seq. עָר.

Cum עִיר junguntur varia nomina appellat. ad formanda urbium nomina: 1) עִיר הַמֶּלַח (*urbs salis*) oppidum in deserto Judae Jos. 15, 62. 2) עִיר נָחָשׁ (*urbs serpentum*) in tribu Juda 1 Chron. 4, 12. 3) עִיר שֶׁמֶשׁ (*urbs solis*) in tribu Dan Jos. 19, 41. 4) עִיר הַתְּמָרִים *urbs palmarum,* alibi Jericho, a palmarum copia, Deut. 34, 3. Jud. 1, 16. 2 Chron. 28, 15. v. RELANDI *Palaest.* et SIMONIS *Onomast.* — De עִיר הַהֶרֶס Jes. 19, 18. v. sub n. הֶרֶס.

עָר i. q. עִיר *urbs,* sed sing. non occurrit, nisi in nom. propr. עָר מוֹאָב *urbs Moabitarum* i. e. *Areopolis* ad fl. Arnonem Num. 21, 28. Jes. 15, 1., pro quo tamen bis simpl. עָר Num. 21, 15. Deut. 2, 9. — Plur. עָרִים *urbes* Num. 35, 2. Deut. 1, 28., in regim. עָרֵי Gen. 19, 20. Exod. 1, 11., c. affixo עָרֵיהֶם Levit. 25, 34. 1 Chron. 19, 7.; עָרֵי seq. nom. urbis passim significat oppida urbi alicui vicina Jos. 13, 7. Jes. 17, 2. v. GESEN. L. p. 676.

עַיִשׁ vid. sub עָשׁ, infra suo loco.

עַכָּבִישׁ m. *aranea* (عنكبوت, chald. עַכּוּבִיתָא) Job. 8, 14. Jes. 59, 5., compos. ex arab. عكب *agilis fuit, celeriter egit,* et عكش *telam texuit araneus,* q. d. *agilis textor.* Sic SCHULTENS. in *Clave dialect.* p. 323. et in *Commentar.* ad Job. l. c. Aliam derivationem, minus probabilem, suasit BOCHARTUS in Hieroz. P. 2. lib. 4. c. 23. p. 603.

עַכְבָּר m. *mus* agrestis Levit. 11, 29. Plur. עַכְבָּרִים, in regim. עַכְבְּרֵי 1 Sam. 6, 4. 11. 7, 18. In loco Jes. 66, 17., ubi homines *mures* comedisse dicuntur, plurimi intelligunt *murem jaculum* (*Jerbua*), quae

Arabib. عكبر vocatur v. Bocharti Hieroz. I, p. 1017. et Oedmann. Samml. II, 3.

עַכּוֹ urbs in finibus tribus Asser. ad mare mediterraneum, sed a Phoenicibus habitata, cum portu celeberrimo Jud. 1, 31. (Mich. 1, 13.?), Graecis Ἄκη, frequentius *Ptolemais*. Conferunt arab. عكّة *fervor caloris, arena fervens solis aestu.*

עֶכֶס m. *compes* (arab. عكاس *funis,* qui a collo cameli religatur ad anteriorem pedem, ab rad. عكس *invertit, torsit*) Prov. 7, 22. (ubi כְּעֶכֶס noli vertere: *sicut in compedibus*) v. Umbreit. ad h. l.; plur. עֲכָסִים Jes. 3, 18., spec. *periscelides feminarum* h. e. annuli aurei vel argentei vel eburnei, quibus mulieres in oriente pedum talos ornant (graec. περισφύρια) v. Majus in *Observatt. S.* L. II, p. 109 sq. B. Michaelis in Pottii Sylloge II, p. 90. Schroederus de *Vestitu mulierum hebr.* c. 1. Hartmann. Hebr. III, p. 218. Inde oritur verbum denominativum:

עִכֵּס Jes. 3, 16. *ornavit se istiusmodi compedibus,* vel, ut Gesenius ostendit ad h. l., *tinnivit* inter eundum *istis compedibus.* Ea enim re magnopere delectantur mulieres orientales.

עָכַר *turbavit, perturbavit* (arab. عكر intrans. *turbulentus, foeculentus fuit*), hinc translate *moerore affecit* Jud. 11, 35. et paullo gravius: *calamitatem, cladem intulit* alicui Jos. 7, 25. Gen. 34, 3. 1 Reg. 18, 17. 1 Chron. 2, 7. Jud. 11, 35. Prov. 11, 17. עֹכֵר שְׁאֵרוֹ אַכְזָרִי *conturbat carnem suam* (sibimet ipsi nocet) *crudelis* (qui est erga alios crudelis) v. Ben. Michaelis ad h. l., v. 29. עוֹכֵר בֵּיתוֹ יִנְחַל רוּחַ *conturbans domum suam* (h. e. injuriam inferens familiae suae) *hereditabit ventum* h. e. felici rerum suarum successu carebit. Fut. יַעְכֹּר, unde cum affixo יַעְכָּרְךָ Jos. 7, 25. — Niph. נֶעְכַּר *commotus, excitatus est* (dolor) Ps. 39, 3., it. *perturbatus est, periit* Prov. 15, 6. בִּתְבוּאַת רָשָׁע נֶעְכָּרֶת *in proventu impii conturbatum* (perturbatio) est h. e. natura sua et indole ita comparatae sunt opes male partae, ut facile dissipentur.

עָכוֹר m. (pr. *conturbans* v. Gesen. L. p. 487.) nom. propr. vallis haud procul ab Hierichunte Jos. 7, 24. 26. coll. v. 25. et 6, 18.

עַכְשׁוּב m. *aspis* Ps. 140, 4., a rad. عكس *retorquere per circulos et gyros,* ut cum capite ad caudam obverso serpens in spiram se colligit; littera ב in fine adscita, ut in כרכוב et aliis (v. Gesen. L. p. 865.) cf. Bocharti *Hieroz.* P. II, p. 379.

עַל vid. sub rad. עָלָה.

עַל vid. sub rad. עָלַל.

עֵלָּא chald. vid. post עַל.

עִלֵּג m. *balbus, balbutiens,* a rad. inusit. עָלַג *balbus fuit,* unde Syri fecerunt ܥܠܓܐ *balbus,* Arabes علك *balbus fuit, balbutivit,* nisi ma-

lis conferre عِلْج *barbarus*, qui dum impedite loquitur quasi balbutit.

Plur. עִלְּגִים Jes. 32, 4.

עָלָה ascendit (arab. علا *sublimis, excelsus, elatus fuit, ascendit*) 1) propr. (in montem, tectum etc.) Exod. 19, 3. 24. 24, 9. 1 Sam. 14, 10., sq. עַל loci Jos. 2, 8. Jes. 14, 14., sq. לְ Jes. 22, 1., sq. בְּ Cant. 7, 9., sq. acc. Gen. 49, 4. Jud. 9, 48. Prov. 21, 22. 30, 4. Longe frequentius latiore sensu dicitur, de iis, qui ex depressiore loco in sublimiorem regionem pergunt et quidem a) in regionem natura editam Deut. 1, 41.; hinc est, quod *ascendere* dicuntur, qui in terram Cananiticam sive ex Philistaea 1 Sam. 14, 46., sive ex Arabia Num. 13, 18, sive ex Syria 1 Reg. 15, 19., sive ex Aegypto Exod. 1, 10. Gen. 44, 24. 45, 25., sive ex Babylonia Esr. 2, 1. Neh. 7, 6., seu denique ex Assyria Jes. 36, 1. 10. proficiscuntur, qui ex terra Amorit. regionem Basan. petunt Num. 21, 33., qui urbem aliquam intrant (v. ירד) Jud. 8, 8. 20, 19. 1 Sam. 9, 11., qui in desertum abeunt Job. 6, 18. (deserta enim in mediis terris procul a mari et fluminibus esse solent); b) in locum *dignitate* sua sublimiorem Prov. 25, 7. (cf. vern. *auf die Universit. gehen, auf die Schule bringen*); hinc *ascendere* dicuntur, qui in portam i. e. forum urbis procedunt Num. 16, 12. Deut. 17, 8. Ruth. 4, 1. Jud. 4, 5., qui ad principem Num. 16, 12. 14. vel judicem Joël. 4, 12. Jud. 20, 3. coll. 1. tendunt, qui ad tabernaculum sacr. pergunt Exod. 34, 23. 1 Sam. 10, 3., qui Hierosolyma proficiscuntur 1 Reg. 12, 27. 28. Esr. 7, 6. 7. Zach. 14, 16., quanquam haec urbs et ipsa in loco edito posita fuit et ab Hebraeis reliquo terrarum orbe excelsior censebatur (Ezech. 5, 5. v. Rosenm. *Alterthumsk.* I, p. 150 sq.); ita *ἀναβαίνειν* Mt. 20, 18. Act. 18, 22. Denique *res* etiam *inanimatae* ascendere dicuntur, ut fumus Gen. 19, 28. Exod. 19, 18., vapor Gen. 2, 6., aurora Gen. 19, 15. Jos. 6, 14. 1 Sam. 9, 26., ira (fumi instar) Ps. 18, 9. coll. Eccles. 10, 4., it. sors, quae ex urceo exit Levit. 16, 9. Jos. 18, 11. (v. יָצָא), nec non via sursum tendens Jud. 20, 31. 21, 19. 1 Chron. 26, 16., regio assurgens, attollens se Jos. 16, 18., max. planta progerminans et crescens (graec. *ἀναβαίνειν*) Am. 7, 1. Gen. 40, 10. 41, 22. Hos. 10, 8. Jes. 53, 2. al. (hinc עֹלֶה *id quod* e terra provenit. *proventus*). Paullo audaciora haec sunt: Levit. 19, 19. *vestis* לֹא יַעֲלֶה עָלֶיךָ *non ascendat in te* (fere, ut nos: *an den Leib kommen*) i. e. ne induas vestem. Jud. 16, 17. מוֹרָה לֹא עָלָה עַל־רֹאשִׁי *novacula in caput meum non adscendit* i. e. non admota est capiti meo. Jer. 48, 15. עִירֶהָ עָלָה *ascendet* sc. igne h. e. comburetur, incendio haurietur *urbs ejus* cf. Jud. 20, 40. (sim. nostrates: *in Feuer aufgehen*), 1 Reg. 18, 36. בַּעֲלוֹת הַמִּנְחָה cum *ascenderet* in altare, cum offerretur *sacrificium.* — Per hypallagen עָלָה transfertur ad ea, in quibus aliquid adscendit (cf. הָלַךְ, et *fluere aliqua re*) ut Prov. 24, 31. עָלָה כֻלּוֹ קִמְּשֹׂנִים *totus ille spinis ascendit*, horret, opertus est. Jes. 5, 6. עָלָה שָׁמִיר *abundat vepribus*, Jes. 34, 13. Am. 8, 8. וְעָלְתָה כָאֹר כֻּלָּהּ i. e. *inundabitur tota* terra *velut Nilo*, ubi v. Rosenm.

2) trop. a) i. q. *invaluit, incrementum cepit, auctus est* Ps. 74, 23. 1 Reg. 22, 35. וַתַּעַל הַמִּלְחָמָה *invaluit proelium* h. e. acrius pugnari coeptum est; sq. עַל Deut. 28, 43. יַעֲלֶה עָלֶיךָ *superabit te* (opulentia). Huc referunt nonnulli etiam Gen. 49, 9., ubi tamen עָלָה de *victore*

e certaminis campo discedente (coll. 1 Sam. 14, 46.) dictum est; b) עָלָה עַל לֵב *in mentem venire* Jes. 65, 17. Jer. 3, 16. 7, 31. 19, 5. al. cf. ἀναβαίνειν εἰς τ. καρδίαν Act. 7, 23. 1 Cor. 2, 9.; c) i. q. *evanuit, ablatus est* Job. 5, 26. 36, 22 [20]: d) 1 Chron. 27, 24. לֹא עָלָה הַמִּסְפָּר *non relatus est* in tabulas *numerus* v. infra Hiph. — Fut. יַעֲלֶה, apoc. יַעַל Gen. 44, 33. Jes. 7, 3.

Niph. נַעֲלָה 1) *elevatus, exaltatus est* Ps. 47, 10. 97, 9 (de Deo), it. *sublatus est, in sublime latus est,* ascendit Exod. 40, 36 Num. 9, 21. 2) in sublimiorem regionem *adductus est* Esr. 1, 11 (e Babylonia in Judaeam). 3) *sublatus discessit* Ezech. 9, 3., et gener. *discessit, abiit* 2 Sam. 2, 27., it. *discedere, abire coactus, jussus est* Num. 16, 24. 27. Jer. 37, 11. [De loco Ezech. 36, 3. v. sub שָׂפָה].

Hiph. הֶעֱלָה (semel הַעֲלָה Hab. 1, 15.) *adscendere fecit* Jos. 2, 6 (in tectum), Gen. 37, 28 (e fovea), hinc *eduxit* e regione depressiore in altiorem 2 Sam. 2, 3., spec. ex Aegypto in Palaestinam Jud. 6, 8. Mich. 6, 4. 2 Reg. 17, 36. 1 Sam. 8, 8.; *adduxit* Ezech. 26, 3. וְהַעֲלֵיתִי עָלַיִךְ גּוֹיִם רַבִּים כְּהַעֲלוֹת הַיָּם לְגַלָּיו (*ascendere, surgere faciam*) *adducam adversus te multas gentes, ut mare ascendere facit fluctus suos,* vel, *ut mare ascendere facit* aquas suas *in fluctus;* de rebus inanimatis: *attulit* (in locum editum) 1 Sam. 2, 19. 6, 21. 2 Sam. 6, 15., *imposuit* lucernas candelabro Exod. 25, 37. 27, 2. 40, 4., *obtulit* sacrificium Jes. 57, 6., max. holocaustum Levit. 14, 20. Jud. 6, 26. 11, 31. 1 Sam. 6, 14., *induit (anlegen)* vestem alicui Am. 8, 10. וְהַעֲלֵיתִי עַל־כָּל־מָתְנַיִם שָׂק *induam cilicium omnium lumbis.* — Trop. a) Ezech. 14, 3. הֶעֱלוּ גִלּוּלֵיהֶם עַל לִבָּם *ascendere fecerunt idola sua in animum suum* h. e. nihil cogitant, nisi idola, toto animo ea colunt; b) i. q. *abstulit* Ps. 102, 25.; c) i. q. *detulit* in tabulas 1 Reg. 9, 21. — Praet. cum affixo הֶעֶלְךָ Neh. 9, 18., foem. c. affixo הֶעֱלָתַם Jos. 2, 6., 2. p. הֶעֱלִיתָ et הַעֲלִיתָ, cum vau convers. וְהַעֲלִיתָ Exod. 40, 4. et וְהַעֲלִיתָ Deut. 27, 6., 2. plur. cum affixo fit הֶעֱלִיתֻנוּ Num. 20, 5. 21, 5. Part. מַעֲלֶה, cum affixo הַמַּעֲלֵם Jes. 63, 11. pro מַעֲלָם, infin. absol. הַעֲלֵה Ezech. 23, 46. constr. הַעֲלוֹת Jos. 22, 23. Imper. הַעֲלֵה, per apocopen הַעַל Exod. 8, 1. 33, 12. Fut. יַעֲלֶה Levit. 17, 8. 1 Sam. 2, 14., cum vau convers. וַיַּעַל Gen. 8, 20. Exod. 40, 28. 29. — Hoph. הֹעֲלָה (pro הָעֳלָה) *oblatus est* Jud. 6, 28. it. *inscriptus, relatus est* 2 Chron. 20, 34., *abductus est* Nah. 2, 8. — Hithp. fut. per apocop. יִתְעַל (pro יִתְעַלֶּה) *extollit, effert se* Jer. 51, 3.

עַל m. *superus, supremus* Hos. 11, 7. אֶל־עַל יִקְרָאֻהוּ *ad supremum* (h. e. ad res divinas) *revocant eum* (populum). Hinc est pro adv. *sursum* Hos. 7, 16., *supra* 2 Sam. 23, 1. De מֵעַל v. sub seq. voc.

עַל. Primaria hujus vocis, quae graeco et ὑπέρ et ἐπί respondet, significatio in eo posita est, ut aliquid super aliqua re esse vel super aliquam rem aut in ejus superficiem ferri declaret, vertique potest 1) super *(über, darüber hin), avis volat super terra* Gen. 1, 20., *sol oritur super terram* Gen. 19, 23., *salire super montes (über die Berge hin)* Cant. 2, 8., *concremaverunt munimenta super eos (ihnen über d. Kopfe)* Jud. 9, 49., add. Num. 9, 15. Ps. 29, 3. Job. 18, 6. Levit. 16, 21. Ita dicitur etiam de his, quae, cum *juxta* aliquid sint, tamen paullulum *eminent,* ut *stare super fonte* vel *fluvio* Gen. 16, 7. Cant. 5, 12. Dan. 8, 2. Exod. 14, 2. Jud. 5, 19. (ut graec. ἐπὶ ποταμοῖ,

solum enim, in quo consistimus, altius est ipso fonte et fluvio). Sim. Liv. dixit: *super flumen instruit aciem.* Atque huc revocabis eos locos, ubi *ante* significare videtur; scilicet quod *ante* aliquid est, hoc informabant sibi Hebraei tanquam *superius, als oberhalb des andern sich befindend,* Gen. 18, 2. 1 Sam. 1, 9. 25, 24. Deinde vero עַל passim non est, nisi *prope, ad* Gen. 24, 40., *apud* Job. 30, 2. Ps. 7, 11. 62, 8. coll. Esth. 3, 9., ubi per dativ. reddi potest. — 2) *auf, an, in,* et cum ablat. 2 Sam. 2, 4. *cubare* עַל־מִטָּתוֹ *in lecto suo (auf s. Bette),* 2 Reg. 18, 21. *niti in scipione,* Gen. 24, 30. *ornatus in manibus (an d. Händen),* Ezech. 9, 4. *in fronte* add. Gen. 6, 12. Jon. 4, 2. Prov. 20, 8. 22, 18. Jes. 57, 2. 58, 14. Job. 17, 16. Cant. 8, 5., et cum acc. 1 Reg. 20, 33. *tollere in currum,* Gen. 27, 21. *inclinare se in lectum,* Jud. 7, 6. *provolvere in genua,* Gen. 41, 40. *osculari in genas,* Deut. 17, 18. *scribere* עַל־סֵפֶר, Gen. 40, 11. *dare in manum (auf die Hand),* Jud. 11, 29. *spiritus delapsus est in aliq.* Jer. 5, 12. etc. Ita passim de *conversione* in locum celsiorem dicitur, ut 1 Reg. 1, 20. *oculi Isr. ad te* (Jovam) *sunt conversi,* Exod. 9, 22. Ps. 18, 42. Jer. 24, 6. Atque huc pertinent omnes fere loci, ubi עַל pro אֶל collocatum putant; etenim significatur motus aut conversio in locum vel natura excelsiorem vel quem sibi homines sublimiorem (dignitate) fingunt Gen. 38, 12. 2 Sam. 15, 4. 2 Reg. 25, 20. Neh. 6, 3. Am. 3, 9. Mich. 4, 1. Jes. 22, 15. etc., nec obstat, quod passim in consimilibus formulis mox אֶל mox עַל legitur (Ps. 42, 2. coll. Joel. 1, 20., Ps. 18, 42. coll. 42, 2.); ibi enim עַל propriam sedem habet, אֶל vero, tanquam generalius voc., pro angustiore recte poni potest. Sed in recentioribus tamen libris, max. ap. Jerem., non negamus עַל pro אֶל passim positum reperiri cf. Jer. 19, 15. 25, 2. 26, 15. 27, 19. 28, 8. etc. — Ceterum, quo modo עַל cum verbis *tegendi tuendique* copuletur (v. כסה, סכך, עטה), id facile est ad indicandum, et nostrates quoque dicunt: *decken auf, über.*

Translatae hujus praeverbii significationes ad duo genera redeunt: 1) longe plurimae proficiscuntur ab ista τοῦ εἶναι ὑπέρ (ἐπί) τινός vel φέρεσθαι ἐπί τι notione. Etenim עַל indicat a) *officium,* quod alicui incumbit, ut עָלַי לָתֵת *meum est dare* 2 Sam. 18, 11. 1 Reg. 4, 7. Neh. 13, 13. 1 Chron. 9, 27. Ps. 56, 13. cf. arab. عَلَى in Abulf. Annall. I, p. 216. Cor. 13, 40., הַרְבּוּ עָלַי מְאֹד מֹהַר *imponite mihi* h. e. imperate mihi *plurimas dotes* (poscite a me plur. d.) Gen. 34, 12. Jam vero, cum officium tanquam onus cogitetur, factum est, ut עַל dicatur etiam de his, quae alicui taedium, molestiam afferunt Jes. 1, 14. cf. כבד, קלל; b) *potestatem,* quae in aliq. exercetur, ut מָלַךְ עַל Ps. 47, 9., שִׂית עַל (*setzen über,* lat. *ponere super* rationes ap. Quintil.) Gen. 41, 33. 1 Sam. 15, 17., כָּתַב עַל (*vorschreiben*) 2 Reg. 22, 13. Ps. 40, 8., צִוָּה עַל Gen. 2, 16.; c) *materiem,* unde vivitur Deut. 8, 3. Gen. 27, 40. coll. Jes. 38, 16., ut graec. ζῆν ἐπί τ. Nam alimenta *sustentant* vitam, sunt vitae quasi fundamentum; d) *caussam* et *rationem,* propter quam aliquid fit 1 Sam. 4, 13. *timebat propter arcam foederis,* Ps. 44, 23. *propter te occidimur,* Ruth. 1, 19. *commovebatur civitas super ea* (adventante muliere), Levit. 4, 3. *victimam offerre propter peccata* h. e. ad expianda peccata, Gen. 26, 7., עַל־מָה *cur* Job. 13, 14. Jer. 9, 11. Hinc sexcenties copulatur cum verbis *gaudendi, lugendi* (ubi *de* verti potest) Am. 6, 6. 2 Chron. 7, 10. Job. 27, 10. 14, 22. Nec multum abhorrent formulae: *mori pro filiis* (propter fil.) Deut. 24, 16.,

precari pro Job. 42, 8., *pugnare pro* 2 Reg. 10, 3., quanquam hae possunt etiam ad *tuendi* notionem revocari, v. supra, cf. graec. ὑπέρ, ut θύειν ὑπὲρ τινός, θάνατος ὁ ὑπὲρ Ἑλλάδος etc.; e) id, *de* quo audimus vel dicimus Gen. 41, 15. שָׁמַעְתִּי עָלֶיךָ *audivi de te,* Jes. 37, 9. Jud. 9, 3. Esr. 5, 17. 2 Chron. 24, 6. Lat. etiam dicunt: *loqui super aliqua re*, nam id, de quo loquimur, est quasi fundamentum, in quo oratio nititur. Paullo aliter nostrates: *reden über eine Sache* h. e. *darüber hin, sprechend sich gl. darüber hin bewegend*; f) animi mentisque conversionem ad vel in aliq. Prov. 17, 4. Dan. 11, 37., hinc est *erga* Gen. 19, 16. 1 Sam. 20, 8. 1 Reg. 3, 26. Esr. 6, 22. et *contra* Jer. 11, 19. Ezech. 5, 6. 29, 2. Zach. 10, 3. Mal. 3, 13. etc.; g) *normam*, ad quam aliquid exigitur Exod. 17, 1. Ps. 110, 4. *sacerdos* עַל־דִּבְרָתִי מַלְכִּי־צֶדֶק *tu, secundum ordinem Melch.*, hinc *vocari ad al. nomen* (ex nom.) Jer. 34, 15. Esth. 9, 26. (καλεῖσθαι ἐπί τινός), hinc de instrumento vel modo mus. *(nach)* Ps. 8, 45. 53, 60. 56, 1. (ut syr. ܥܠ); h) *accessionem ad aliq.* (ut ἐπί c. dat.), ut שֶׁבֶר עַל שֶׁבֶר *calamitas super calamitatem (Drangsal auf Drangsal)* Jer. 4, 20. Ezech. 7, 26. Ps. 69, 28. Prov. 30, 6. etc., *pascha comedere* עַל־מַצּוֹת *ad panes* i. e. cum panibus Num. 9, 11. Hinc passim societatem vel communionem significat Exod. 35, 22. אֲנָשִׁים עַל־הַנָּשִׁים *viri cum feminis* Gen. 32, 12. Hos. 10, 14. Am. 3, 15. — 2) aliae nexae sunt a notione τοῦ εἶναι vel φέρεσθαι ὑπὲρ (παρά) τι, ita ut עַל dicatur de his, quae aliquem terminum vel modum excedunt (ut ὑπέρ et παρά c. acc.). Hinc oriuntur significationes: a) *supra*, magis quam Gen. 48, 22. *partem tibi dedi supra fratres tuos* h. e. majorem, quam fratribus, Deut. 28, 1. Eccles. 1, 16. Job. 23, 2.; b) *ultra* (de tempore) Levit. 15, 25.; c) *praeter* Gen. 31, 50. Deut. 19, 9. coll. Ps. 16, 2.

Ubi c. infin. jungitur, plerumque ex linguae lat. ingenio resolvendum est in conjunctionem c. verbo fin.: a) עַל־אָמְרֵךְ propterea, *quod dicis* Jer. 2, 35., עַל־דּוּשָׁם *quod triturarunt* Am. 1, 3. Exod. 17, 7. etc.; b) עַל־דַּעְתְּךָ *quamvis nosti* (pr. *in, cum tua scientia, bei deiner Kenntniss, da Kenntniss bei dir statt findet*) Job. 10, 7. (ita arab. على). Isto sensu passim cum verbo fin. copulatur, ut sit pro עַל אֲשֶׁר Ps. 119, 136. עַל לֹא שָׁמְרוּ *propterea quod non custodiverunt*, Esr. 8, 11., et omisso verbo substant. Job. 16, 17. עַל לֹא חָמָס בְּכַפָּי *quod* non est *injuria in manibus meis* (ironice dictum). Huc retulit nuper Fritzschius (in Ephem. lit. Lips. 1826. p. 237.) etiam loc. Jes. 53, 9., ubi עַל־לֹא vulgo transfertur: *quamvis non*, cf. عَلَى in vita Timuri II, 148.

Reliquae hujus praepos. potestates, quas crepant interpretes (v. Gesen. ad Jes. I, p. 996. Hartmann. Einleit. p. 355.), vanae sunt ac sua sponte corruunt. Nam a) עָלָה עַל־לֵב Jer. 7, 31. Ezech. 38, 10. non est: *in animo meo*, sed compar. c. vernac. phrasi: *in den Sinn kommen*, Job. 6, 16. עָלֵימוֹ יִתְעַלֶּם־שָׁלֶג praegnanter dicitur: irruens (de montibus) *in eos occultat se* (in iis) *nix*, Hos. 11, 8. נֶהְפַּךְ עָלַי לִבִּי noli interpretari: *vertitur in me cor meum*, sed habent ista verba hunc sensum: *mein Gemüth, mein Gefühl überwältigt mich*, cf. Ps. 42, 5. 142, 4. Quod vero Jes. 38, 20. legitur נְנַגֵּן עַל־בֵּית יְהוָה, hoc vel ita expedias: *canamus ad* (versus) *domum Jovae* (in atriis, quae paullo depressiora erant), vel *domus Dei* dic. pro *monte sacro*, in quo domus

Dei erat, Eccles. 1, 16. כָּל־אֲשֶׁר הָיָה עַל יְרוּשָׁלָ‍ִם non: *quae facta* (*gesta*) *sunt Hierosolymis*, sed: *quae ingruerunt in Hieros., was über Jerus. kam (vom Schicksal)*; b) Exod. 23, 13. verba שֵׁם לֹא יִשָּׁמַע עַל־פִּיךָ si accurate sensum enarrare velis, hanc vim habent: *non audietur nomen* (deor. commentitior.) tanquam quod sit *in ore tuo, als etwas auf deinen Lippen Schwebendes* coll. 2 Sam. 13, 32. Eccles. 5, 1.

Cum affixis semper formam plur. induit: ut עָלַי Gen. 20, 9. 2 Sam. 15, 4., עָלֶיךָ Exod. 15, 26. Deut. 17, 15., עָלַיִךְ Jes. 1, 25. Jer. 6, 23. (et cum affixo chald. עָלָיְכִי Ps. 116, 7.), עָלָיו Gen. 15, 12., עָלֶיהָ Gen. 29, 2. Exod. 34, 12. (cum ה articulo *relativo*, הֶעָלֶיהָ 1 Sam. 9, 24.), עֲלֵיהֶם Exod. 5, 14. Jud. 9, 9., עָלֵימוֹ Ps. 5, 12. Job. 20, 23. etc.

Caeterum cum variis quoque particulis componitur: ut עַל אַחֲרֵי *post, pone (nach hinten)* Ezech. 41. 15., עַל אֲשֶׁר *eo quod, propterea quod* Deut. 29, 24. 2 Sam. 3, 30., *ad quod, quo* 2 Sam. 15, 20. 1 Reg. 18, 22., *supra quod* vel *plus quam* Exod. 16, 5., עַל בֵּין *usque ad medium* Ezech. 19, 11. וַתִּגְבַּהּ קוֹמָתוֹ עַל־בֵּין עֲבֹתִים *alta fuit ejus statura usque inter ramos*, quod 31, 3. accuratius ita dicitur: וַתִּגְבַּהּ קוֹמָתוֹ וּבֵין עֲבֹתִים הָיְתָה צַמַּרְתּוֹ, — עַל בְּלִי *quia non* Gen. 31, 20., עַל כִּי *eo quod, quia* Deut. 31, 17. Jud. 3, 2. Jer. 4, 28. Ps. 139, 14., עַל כָּכָה *sic, juxta hunc modum* Esth. 9, 26., עַל כֵּן *propterea, ideo* v. sub כֵּן.

Cum Praefixo מִן copulatum מֵעַל propr. dicitur de iis, quae auferuntur ab eo loco, super (in) quo fuerant, Exod. 40, 36. *ascendit nubes* מֵעַל הַמִּשְׁכָּן *a tentorio* (quippe fuerat illa *super tentorio* eique quasi incubuerat), 2 Sam. 12, 30., Ezech. 32, 13. *perdam omnia jumenta* מֵעַל מַיִם רַבִּים *ab aquis multis* h. e. ut careant, quibus adhuc fruebantur, aquis copiosis, 2 Sam. 11, 2., מֵעַל מִשְׁכָּב *e lecto* Exod. 3, 5. Deinde vero latius patet, ut sit *ex, a (weg von, aus)* Am. 7, 11. Jer. 36, 11. Deut. 13, 11. Num. 16, 26. Passim praegnanter dic. Jer. 16, 16. *venari eos* מֵעַל כָּל־הַר *ex omnibus montibus* h. e. in omni monte atque adeo deferre ex omni monte, 2 Chron. 13, 4. Deut. 8, 4. Job. 30, 17., Hos. 9, 1. *scortari* מֵעַל יְהוָה *ita, ut recedas a Jova*; rarius est *propter* 2 Sam. 19, 10. vel *super* (magis quam) Ps. 108, 5.; sq. לְ significat: *super* aliqua re, aliquam rem (fere i. q. עַל) Gen. 1, 7. Exod. 25, 22. Esth. 3, 1. Jon. 4, 6., *juxta, prope* al. 2 Chron. 26, 19. — Interdum est pro adverbio *superne, desuper* Gen. 27, 39. 49, 25. Ps. 50, 4. — Cum affixis מֵעָלֶיךָ Exod. 33, 5., מֵעָלָיו Gen. 35, 13., מֵעֲלֵיכֶם 1 Sam. 6, 5. etc.

עַל chald. *id.*, ut *super* Dan. 2, 10. 29. 46. 48. 49. 3, 12. 4, 2. 7. 10, 21. 26. 5, 5. 7. 16. 6, 2. 14. etc., *supra* Dan. 5, 23. 6, 4., *ad* Dan. 2, 24. 34. 7, 16. Esr. 4, 8. 11. 17. etc., *apud, penes* Esr. 5, 15. 7, 18., *contra, adversus* Dan. 3, 29. Esr. 4, 19., *de* Dan. 2, 18. 6, 13. 7, 16. 19. — Cum affixis induit formam nom. plur., ut עֲלַי Dan. 4, 31. 33., עֲלָיִךְ Dan. 3, 12. 4, 22. 29., עֲלוֹהִי Dan. 4, 13. 20. 5, 8. 29. Esr. 4, 11., foem. עֲלַיהּ Dan. 4, 14. 5, 21., עֲלַיְנָא Esr. 4, 12. 18. 5, 17., עֲלֵיהֹם Esr. 7, 24. et עֲלֵיהוֹן Esr. 5, 1. 3. Adde: עַל דִּי *supra quam, plus quam* Dan. 3, 19.; עַל מָה vid. מָה, עַל דִּבְרַת vid. דִּבְרָה.

עֵלָּא chald. sq. מִן *super, oberhalb jemandes*, Dan. 6, 3. עֵלָּא מִנְּהוֹן *super eos* constituit praesides.

עִלִּי m. inusit., foem. עִלִּית *superior* Jud. 1, 15., plur. עִלִּיּוֹת Jos. 15, 19.

עִלָּי m. chald. *excelsus, summus*, semper de *Deo* legitur; in statu emphat. עִלָּיָא sec. Cthib Dan. 3, 26. 32. 4, 14. 21 sqq. 5, 18. 21. 7, 25., sed Kri ubique habet עִלָּאָה, alia forma.

עִלִּית f. chald. *pars domus superior, cubiculum superius*, graec. ὑπερῷον (v. sub עֲלִיָּה), unde cum affixo עִלִּיתֵהּ Dan. 6, 11.

עֲלִיָּה f. 1) *adscensus* i. e. via strata et aggesta, qua in templum ascendebatur 2 Chron. 9, 4. (v. עֹלָה). Huc referunt nonnulli etiam Neh. 3, 31. 32. 2) *cubiculum superius*, ὑπερῷον. Jud. 3, 23 sqq. 1 Reg. 17, 19. 23. 2 Reg. 1, 2. 4, 11. (arab. عِلِّيَّةٌ et عُلِّيَّةٌ) v. Shaw Itiner. p. 188 sqq. Wineri Lexic. bibl. I, p. 274. In regim. עֲלִיַּת Jud. 3, 20. 2 Sam. 19, 1., plur. עֲלִיּוֹת Jer. 22, 14. 2 Chron. 3, 9., cum affixo עֲלִיּוֹתָיו Jer. 22, 13. 1 Chron. 28, 11. Metaphorice de summa *coeli* regione, in qua Deus sedem habere putatur, Ps. 104, 3. 13. [Sim. *coenaculum superius* pro *coelo* dixit Plautus in *Amphitr.* III, 1, 3., *coenacula maxima coeli* Ennius apud Tertull. *adversus Valentin.* VII.]

עָלֶה m. *folium* arboris Levit. 26, 36. Prov. 11, 28. Jes. 34, 4. Jer. 8, 13. a *progerminando, crescendo* (coll. rad.). In regim. עֲלֵה Gen. 3, 7., cum affixo עָלֵהוּ Ps. 1, 3. Jer. 17, 8, plur. עָלִים, in regim. עֲלֵי Job. 30, 4. Neh. 8, 15., c. affixo עָלֶהָ pro עָלֶיהָ Jes. 1, 30.

עֹלָה, עוֹלָה f. 1) *ascensus* Ezech. 40, 26. 2) *holocaustum*, sacrificium *in altare ascendens* totum Gen. 22, 3. 6. Exod. 29, 18. 25. Levit. 1, 3. Num. 8, 12. Ps. 20, 4. Jes. 56, 7. etc. (conf. ad nominis rationem 1 Reg. 18, 29. 36. 2 Reg. 3, 20. Jes. 60, 7. Ps. 51, 21.).

עֲלָה, עֲלָתָא f. chald. *holocaustum*, unde plur. עֲלָוָן (v. Wineri Grammat. chald. p. 80.) Esr. 6, 9.

עֱלִי m. *pistillum, pilum* (ut Vulg. habet) Prov. 27, 22.; dictum volunt inde, quod inter tundendum *ascendit* et *attollitur*.

עֶלְיוֹן m., עֶלְיוֹנָה f. (Jes. 7, 3. 36, 2.) *excelsus, sublimis*, aut si de *duobus* sermo est, *superior* Gen. 40, 17. Deut. 26, 19. Jos. 16, 5., trop. *celeber, nobilis* 1 Reg. 9, 8. etc.; κατ' ἐξοχὴν de *Deo* dicitur Gen. 14, 18. 19. 20. Num. 24, 16. Deut. 32, 8. Ps. 7, 18. etc., arab. عَلْيَانُ; Phoenicibus Ἐλιοῦν, ut patet ex fragmento Sanchuniathonis ap. Eusebium in Praepar. evang. 1, 10.

עֶלְיוֹן m. chald. *id.*, plur. עֶלְיוֹנִין *summi*, summus (de *Deo*), tanq. plur. majest. Dan. 7, 18. 22. 25. 27.

מַעֲלֶה m. 1) *locus elatior* sive *superior*, spec. *suggestus* Neh. 9, 4. 2) *ascensio, ortus* Jud. 8, 13. 3) *locus* per quem *ascenditur* Neh. 12, 37. 2 Sam. 15, 30. Ezech. 40, 31. 34. 37. 4) *locus editus, acclivis* 1 Sam. 9, 11. Jos. 10, 10., hinc *collis* Num. 34, 4. Jos. 15, 3. מַעֲלֵה עַקְרַבִּים (*collis scorpionum*) nom. propr. loci in finibus Palaest. australibus Num. 34, 4. Jos. 15, 3. Jud. 1, 36. (Ἀκραβατίνη 1 Macc. 5, 3.). Contra Burckhardtum, qui hunc collem prope a mari rubro deprehendisse sibi visus est (II, p. 828.), disputavit Gesen. ibid. p. 1075. In regim. מַעֲלֵה Jos. 10, 10. 1 Sam. 9, 11.

מַעַל (pro מַעֲלָה) m. *locus elatior* vel *pars superior*; cum ה *locali*

למעלה *versus vel partem superiorem* h. e. 1) *sursum* 1 Sam. 9, 2. 1 Reg. 7, 31. למעלה למעלה *sursum sursum* i. e. *continuo, magis magisque sursum* Deut. 28, 46. 2) de tempore: *ulterius, deinceps,* german. *drüber* (de tempore *praeterito* et *futuro*) Num. 1, 20. 1 Sam. 16, 13. Esr. 3, 8. 1 Chron. 23, 24. Hagg. 2, 15. 18. — למעלה *sursum, supra* Exod. 25, 20. Deut. 28, 13. Jud. 7, 13. Eccles. 3, 21. Esr. 9, 16., *ulterius, deinceps* 1 Chron. 23, 27. 2 Chron. 31, 17., et de *re: insuper, amplius* 1 Chron. 29, 3. etc. Unde porro cum praefixo מן: מלמעלה q. d. *a parte sursum vergente* i. e. *superne, desuper* (*von oben her*) Gen. 7, 20. Exod. 25, 21. 26, 14. Jos. 3, 13. 16. 1 Reg. 7, 20. 25. etc. — מעל a) *superne* Deut. 5, 8. 1 Reg. 7, 20. Jud. 18, 16.; b) *desuper* Jes. 45, 8.; c) sq. ל *super, supra, oberhalb von etwas,* Gen. 22, 9. Levit. 11, 21. Dan. 12, 6. Jer. 43, 10.; d) i. q. על *juxta, prope* Jes. 6, 2., ubi v. Rosenm.

מעל m. *elatio, elevatio* Neh. 8, 6. per apocop. factum ex מעלה pro מַעֲלָה, ad formam conjugationis Hoph. הָעֳלָה pro הַעֲלָה.

מעלה f. 1) *ascensus* Esr. 7, 9., spec. *ascensus cogitationum, cogitatio in mentem veniens* Ezech. 11, 5. coll. phrasi 2 Reg. 12, 5. Jer. 7, 31. Ezech. 38, 10. 2) *locus* per quem *ascenditur,* unde in plur. מעלות *gradus* Exod. 20, 26. 1 Reg. 10, 19. 20. Ezech. 40, 26. 31. 33. 34.; fortasse *gradus* sensu mathematico (Arabibus درجة dictus) Jes. 38, 8. 2 Reg. 20, 9. 10. 11. v. Gesen. ad istum loc. 3) *locus editus, superior* 1 Chron. 17, 17., spec. *conclave superius* i. q. עליה Am. 9, 6. 4) שיר המעלות, quod in Psalmorum 120—134. titulis legitur, aliis significat *carmen* ab Israelitis *Hierosolyma profectis decantari solitum,* aliis *carmen* in 15 *scalis,* quibus ad atrium Israelitarum ascendebatur, cantatum. Sed videtur potius haec appellatio ad rem metricam pertinere (ut jam suspicatus est Bellermannus hebr. Metrik p. 190 sqq.). Scil. hoc est plurimis istorum carminum proprium, ut antecedentis sententiae vocabulum aliquod in subsequentis principio repetatur et quasi fundamentum sit, cui haec altera sententia superstruatur v. Gesen. in Ephemer. Hal. 1812. n. 205. Hollmann. ad carm. Deborae p. 8 sq.

תעלה f. 1) *canalis, aquaeductus,* in quo aqua *se effert* et *ascendit* 1 Reg. 18, 32. 35. 38. 2 Reg. 20, 20. Job. 38, 25., in regim. תְּעָלַת 2 Reg. 18, 17. Jes. 7, 3. 36, 2., plur. תעלות Ezech. 31, 4. 2) *fascia* (cum emplastro) *vulneri alligata* Jer. 30, 13. 46, 11. conf. verbum עלה Jer. 30, 17.

עלוקה f. Prov. 30, 15. sec. Lxx. *sanguisuga, hirudo* coll. arab. علق et علق *haesit, adhaesit,* ut lat. *hirudo* pro *haeredo* dicitur. Sed cum arab. العلوق in Camuso explicetur الغول, Gesenius in Comment. ad Jes. I, p. 919. suspicatus est, l. c. non animal istud satis notum (quanquam et ipsum insatiabile v. Horat. ars poet. 475.), sed monstrum aliquod superstitionis orient. significari; *Ghule* enim Arabibus est mulier sylvatica, homines et bruta devorans.

עלז (i. q. עלס, עלץ) *exsultavit* prae laetitia (fortasse pr. *commoveri, trepidare* ut arab. علز, cf. גזל, גיל) Ps. 60, 8. 68, 5. Zeph. 3, 14.

2 Sam. 1, 20. Jer. 15, 17., sq. בְּ (de) Hab. 3, 18. Ps. 149, 5.; passim in malam partem *insolenter exsultavit, extulit se* Ps. 94, 3. Jes. 23, 12. Semel metaph. de agris dic Ps. 96, 12. *exsultent agri cum fructibus suis* (cf. אבל). Infin. עֲלוֹז, fut. יַעֲלֹז, 2. foem. תַּעַלְזִי Jer. 50, 11. (sec. Cthib), plur. יַעְלְזוּ Ps. 149, 5.

עָלֵז m. *exsultans, exsultabundus* Jes. 5, 14.

עַלִּיז m. *id.* Jes. 24, 8. 32, 13., max. in malam partem Jes. 22, 2. Zeph. 2, 15.; subst. עַלִּיזֵי גַּאֲוָתִי q. d. *insolentes mei exsultatores* Jes. 13, 3., עַלִּיזֵי גַּאֲוָתֵךְ *insolentes exsultatores tui* Zeph. 3, 11.

עָלַט, rad. inusit., arab. غلط *densus, spissus fuit,* غطل *caliginosus, densis tenebris fuit.* Inde:

עֲלָטָה f. *caligo densa, tenebrae crassae* Gen. 15, 17. Ezech. 12, 6. 7. 12.

עָלַל I) in Kal inusit. i. q. chald. et syr. עֲלַל *intravit, ingressus est.* Hinc Pohel עוֹלֵל *ingredi fecit* h. e. a) *immisit, indidit in,* sq. בְּ Job. 16, 15.; b) *intulit, attulit* alicui aliquid *mali* (sim. vern. *zufügen*, quod propr. generale voc. fuit, usus loquendi in deteriorem signif. inclinavit), sq. לְ pers. Thren. 1, 22. 2, 20. 3, 51. עֵינִי עוֹלְלָה לְנַפְשִׁי *oculus meus dolorem mihi facessit, infert.* Cf. sub עֹל. Pohal Thren. 1, 12. sq. לְ pers. כְּמַכְאֹבִי אֲשֶׁר עוֹלַל לִי *sicut dolor meus, qui mihi illatus, inflictus est.* — Hithpah. הִתְעַלֵּל *intulit, fecit* alicui aliquid *mali* 1 Sam. 6, 6. כַּאֲשֶׁר הִתְעַלֵּל בָּהֶם *sicut* Deus *fecit iis* (Aegyptiis) i. e. punivit, afflixit eos, Exod. 10, 2., 1 Sam. 31, 4. (פֶּן) הִתְעַלְּלוּ בִי *ne mihi male faciant, me male habeant,* Jer. 38, 19. Num. 22, 29. 1 Chron. 10, 4. Jud. 19, 25. Nonnullis in locis cum vett. interpretibus verti potest: *ludibrio habere, illudere* (Lxx. ἐμπαίζειν), sed hoc tamen non cadit in omnes. — Hithpoh. Ps. 141, 4. הִתְעוֹלֵל עֲלִלוֹת *facinora patrare.*

II) *racematus est* Levit. 19, 10., sq. acc. Deut. 24, 21., metaph. Jer. 6, 9. Jud. 20, 45. (cf. Varro R. R. 3, 9, 1.). Arab. عل II. *iterum iterumque bibit, carpsit fructus* etc.

III) i. q. עלה *adscendit,* hinc Ezech. 36, 3. וַתֵּעָלוּ עַל־שְׂפַת לָשׁוֹן *ascendistis in labium linguae* h. e. in ora hominum i. e. fabula hominum facti estis. יַעֲלֶה ad form. יָסֹב v. Ewald. Gramm. p. 471. Aliis est fut. Niph. verbi עלה, sed ita debebat scribi יֵעָלֶה.

עֲלַל chald. *ingressus est* Dan. 2, 16. (conf. syr. ܥܠ), de sole: *occidit* (cf. בּוֹא) Dan. 6, 15. Praet. 3. f. עַלַּת sec. Kri Dan. 5, 10., sed Cthib habet עֲלָלַת, ex forma *perfecta;* part. praes. plur. עָלְלִין sec. Cthib Dan. 4, 4. 5, 8., sed Kri habet עָלִּין forma *defectiva.* — Aphel הַנְעֵל (dagesch forti per nun compensato) *ingredi fecit, introduxit* Dan. 2, 25. 6, 19. Imper. cum affixo הַעֵלְנִי Dan. 2, 24., infin. הַנְעָלָה (pro הַעָלָה) Dan. 5, 7. et הַעָלָלָה Dan. 4, 3. — Hophal ex Hebraismo הֻעַל *adductus, introductus est* Dan. 5, 13. 15.

עֹל (semel עוֹל Jer. 5, 5.) m. *jugum,* et proprie (quod jumentis imponitur) et trop. Num. 19, 2. Deut. 21, 3. 1 Sam. 6, 7. 1 Reg. 12, 11., ab arab. غلّ *indidit,* it. *religavit* manus ad collum. Cum affixo עֻלּוֹ Gen. 27, 40. Jes. 10, 27.

עִלָּה f. chald. *occasio, causa* (cf. syr. ܥܰܠܶܠ *induxit, adduxit,* hinc *effecit, causam praebuit,* arab. عل *id.*) Dan. 6, 5. 6., syr. ܥܶܠܬܳܐ, arab. علة *id.*

עֲלִיל m. Ps. 12, 7. vulgo *tigillum, catinus,* in quo *purgantur* metalla coll. aethiop. ዐለለ: *separavit, segregavit,* sed rectius: *officina* (ab *operando* dict. v. rad. hebr.) v. Rosenm. ad h. l., qui aliorum miras conjecturas perstringit.

עוֹלֵל et עוֹלָל m. *parvulus, puerulus* Jer. 44, 7. 1 Sam. 15, 3. 22, 19. Joël. 2, 16. Differt a יוֹנֵק; isto enim voc. significatur puer jam erecto corpore incedens adeoque in plateis versans Jer. 6, 11. 9, 20. et victum poscens Thren. 4, 4. — Plur. a) עוֹלָלִים Thren. 4, 4., cum affixis עוֹלָלַיִךְ Ps. 137, 9. Thren. 2, 19., עוֹלָלֶיהָ Thren. 1, 5. Mich. 2, 9. Nah. 3, 10.; b) עוֹלְלִים Ps. 8, 3. Job. 3, 15. Thren. 2, 20., cum affixo עוֹלְלֵיהֶם 2 Reg. 8, 12. Ps. 17, 14. Jes. 13, 16. [De origine voc. non satis constat; Michaelis in Suppl. p. 1859. dictum putat ab עלל i. e. عل, quod Dschuhario auctore inter alia significat: *lactavit infantem et crustulis demulsit, ad mammae damnum resarciendum* cf. Schultens. Origg. p. 78 sqq.]

עוֹלֵלוֹת, saepius עֹלֵלוֹת f. plur. *racemationes* (v. עלל n. 2.) Jes. 17, 6. 23, 13. Jer. 49, 9. Obad. 5., in regim. עֹלְלוֹת Jud. 8, 2. Mich. 7, 1.

עֲלִילָה f. *facinus,* et in bonam partem Ps. 66, 5., et in malam Ps. 14, 1. Plur. עֲלִילוֹת *facinora,* in bonam partem Ps. 9, 12. 77, 13., in malam p. Deut. 21, 14. 17. 1 Sam. 2, 3. Zeph. 3, 7. Ps. 14, 1. 141, 4.

עֲלִילִיָּה f. *facinus, praeclare factum* Jer. 32, 19.

מֶעָל m. chald. *ingressus* i. e. *occasus* solis (ut hebr. מָבוֹא). Plur. in regim. מֶעָלֵי Dan. 6, 15.

מַעֲלָל m., plur. מַעֲלָלִים *opera, facinora* sive Dei Ps. 77, 12. 78, 7. sive hominum Jes. 3, 10. Jer. 35, 15. Zach. 1, 6.; in malam part. Deut. 28, 20. Ps. 28, 4. 1 Sam. 25, 3.

מַעֲלִיל m., unde plur. cum affixo מַעֲלִילֵיכֶם *opera vestra,* sec. Cthib in quibusdam codicibus Zach. 1, 4.

תַּעֲלוּל m., plur. תַּעֲלוּלִים 1) *vexationes, mala,* quae alicui *inferuntur* Jes. 66, 4. v. rad. n. 1. 2) *puerilia* i. e. *parvuli, pueruli* (abstr. pro concr.) Jes. 3, 4.

עָלַם 1) *occultavit, abscondidit.* In Kal non occurrit nisi part. Pahul עָלוּם *occultus,* cum affixo עֲלֻמֵנוּ *occultum nostrum* (peccatum) Ps. 90, 8. — Niph. נֶעְלַם *absconditum, occultum est* Eccles. 12, 14. Nah. 3, 11., sq. מִן (1 Reg. 10, 3. Levit. 5, 2. Job. 28, 21.) vel מֵעֵינֵי (Levit. 4, 13. Num. 5, 13.) ejus, *cui* aliquid occultum est (*verborgen vor*), quem aliquid *latet, fugit.* Trop. Ps. 26, 4. נַעֲלָמִים homines *tecti* h. e. astuti. — Hiph. הֶעְלִים 1) *occultavit, abdidit, celavit* 2 Reg. 4, 27., spec. a) *oculos abdere* h. e. avertere (cf. הִסְתִּיר עֵינַיִם) atque adeo vel negligere aliquem Prov. 28, 27. Jes. 1, 15. vel connivere in al. re Ezech. 22, 26. Levit. 20, 4. (sq. מִן), 1 Sam. 12, 3. (sq. בְּ); *omisso*

voc. עִינַיִם Ps. 10, 1. ubi v. SCHNURRER. et ROSENM.; b) *aures abdere*, i. e. obturare Thren. 3, 56. — 2) trop. *obscuravit* aliquid sermone, ita ut intelligi, cognosci non possit (opp. *illustrare, declarare*) Job. 42, 3. — Hithpah. הִתְעַלֵּם *se occultavit, abdidit* Job. 6, 16., sq. מִן *ab* aliquo vel aliqua re *se avertit, neglexit* aliq. Jes. 58, 7. Deut. 22, 1. 3. 4. Ps. 55, 2.

II) i. q. arab. غلم *coëundi cupidus fuit.* Hinc oriuntur voce. עֶלֶם, עַלְמָה, עֲלוּמִים.

עוֹלָם m. 1) *aeternitas* h. e. tempus ab eo, quod praesens est, longissime remotum, sive praeteritum (*graue Vorzeit*) sive futurum, atque ita *occultum* (v. rad.). De *praeterito* temp. a) legitur in his formulis מֵעוֹלָם *ab aeternitate, a summa inde memoria* Jes. 42, 14. 63, 19. Gen. 6, 4.; יְמֵי עוֹלָם Mal. 3, 4. Mich. 5, 1. Jes. 63, 9. et יְמוֹת עוֹלָם Deut. 32, 7. *antiquissima tempora, ultima memoria,* גִּבְעוֹת עוֹלָם *colles aeterni* Hab. 3, 6., אֹרַח עוֹלָם *mores priscorum* Job. 22, 15., דֶּרֶךְ ע׳ Ps. 139, 24. et נְתִיבוֹת עוֹלָם Jer. 6, 16. i. e. *priscorum agendi ratio, pietas,* עַם ע׳ *populus aeternitatis* h. e. pridem mortui Ezech. 26, 20., דּוֹרוֹת עוֹלָמִים *generationes priscae* Jes. 51, 9. — b) de *futuro* tempore in his: לְעוֹלָם *in aeternum, aeternum* Gen. 6, 3. 13, 15. Exod. 31, 17., עַד־עוֹלָם *id.* Ps. 103, 17. et simpl. עוֹלָם Ps. 89, 3. vel עוֹלָמִים Ps. 61, 5. 77, 6. Jes. 26, 4., יְחִי אֲדֹנִי הַמֶּלֶךְ לְעֹלָם *vivat rex dominus meus in aeternum* 1 Reg. 1, 31. coll. Neh. 2, 3. (*δι' αἰῶνος βασιλεύοις* AELIAN. V. H. 1, 32.); בְּרִית עוֹלָם *foedus aeternum* Gen. 9, 16., בֵּית עוֹלָם *domus aeterna* (hominis) i. e. sepulcrum Eccles. 12, 5., עֶבֶד ע׳ *servus perpetuus, sempiternus* (i. e. per omnem vitam). Deut. 15, 17. etc. — Passim sensu metaphysico dicitur *aeternitas*, quae fine caret Jes. 40, 28. אֱלֹהֵי עוֹלָם *Deus aeternus,* Ps. 90, 2. cf. 102, 25., חַיָּה לְעוֹלָם *in aeternum vivere* h. e. immortalem esse Gen. 3, 22. Deut. 32, 40. Huc revocaverim etiam Prov. 8, 23. (coll. 3, 19.), ubi UMBREITIUS מֵעוֹלָם vertit: *ante mundum conditum.* In loco Eccles. 3, 11. גַּם אֶת־הָעֹלָם נָתַן בְּלִבָּם alii (ut GROTIUS) interpretantur *mundum* (quo sensu עוֹלָם ap. Rabb. sexcenties dicitur, ut in N. T. *οἱ αἰῶνες*), alii *rerum terrestrium amorem, Weltsinn* (qui tamen in N. T. nusquam vocatur ὁ *κόσμος*, ut GESENIUS vult, sed *αἰών* potius uno certe in loco Eph. 2, 2.), verum potest *futuri temporis* (remotissimi) notio retineri atque debet adeo propterea, quod מִבְּלִי אֲשֶׁר לֹא vix quidquam significat nisi: *praeterquam quod non.* Itaque recte loci istius sensum cepisse videtur KAISERUS: *auch gab er die Zukunft in ihr Herz, ausser dass der Mann nicht findet das Werk* etc.

עֵילוֹם m. *aeternitas* 2 Chron. 33, 7.; est recentioris hebraismi.

עָלַם m. chald. *id.*, et de futuro tempore Dan. 3, 33. 4, 31. 7, 18. 27., et de praeterito Esr. 4, 15.; in statu emphat. עָלְמָא Dan. 2, 24., plur. עָלְמִין Dan. 2, 4. 44. 3, 9. 5, 10. 6, 7. 22. 27., emphat. עָלְמַיָּא Dan. 2, 44. 7, 18.

עֶלֶם m. *adolescens* pubes 1 Sam. 17, 56. 20, 22. (arab. غُلَامٌ *adolescens plenae aetatis*, syr. ܥܠܝܡܐ *adolescens*, ܐܬܥܠܡ *adolevit*, v. rad. n. 2.).

עַלְמָה *virgo* pubes (arab. غُلَامَةٌ, syr. ܥܠܝܡܬܐ *id.*, ܐܬܥܠܡ *ma-*

tura et nubilis evasit virgo) Gen. 24, 43. Exod. 2, 8. Per se quidem non declaratur hoc vocabulo, *nupta* sit virgo nec ne, tori nescia an secus (quanquam in ea causa non multum tribuendum putaverim loco Prov. 30, 19.), itaque potest etiam *conjux juvenis* significari, ut Jes. 7, 14. sec. multos interpr., quibus nuper accessit Gesenius. Plur. עֲלָמוֹת Ps. 68, 20. Cant. 1, 3. 6, 8. Aliud vid. infra

עֲלָמוֹת plur. foem. Ps. 46, 1. 1 Chron. 15, 20. aliis *instrumentum musicum* (et Simonisio quidem graec. ἔλυμος, genus *tibiarum ex buxo*, a Phrygibus inventum, testibus Athenaeo L. IV. et Polluce L. IV. c. 10. cf. Harenbergius in *Miscell. Lips. novis* Vol. VIII, p. 193. et Vol. IX, p. 238.), aliis (atque hoc magis placet) *modus musicus*, q. d. *vox, modus virginis (Jungfrauweiss)* v. Forkel *Gesch. d. Musik* I, p. 142. (cf., quas Solinus c. 5. commemorat, *tibias puellatorias*, αὐλοὺς παρθενίους Athen. 14, 4.). Aliorum conjecturas v. ap. Sonntag. de titulis Psalm. p. 620 sqq.

עַלְמוּת f. Ps. 9, 1. videtur idem esse q. עֲלָמוֹת (omisso עַל); sed Ps. 48, 15. lege עַל מוּת v. Rosenm. ad h. l.

עַלְמוֹן urbs tribus Benjamin Jos. 21, 18., quae 1 Chron. 6, 45. עָלֶמֶת.

עֲלוּמִים m. plur. *adolescentia, aetas juvenilis* (arab. غلومة *adolescentia*) Ps. 89, 46. Job. 20, 11. 33, 25., it. *virginitas* Jes. 54, 4.

תַּעֲלֻמָה f. *absconditum, occultum* Job. 28, 11., plur. תַּעֲלֻמוֹת *occulta, secreta* Ps. 44, 22. Job. 11, 6.

עָלַס i. q. עָלַז (ubi vide) et עָלַץ *laetus fuit, exsultavit* Job. 20, 18. — Niph. נֶעֱלָס *id.*, sed trop. Job. 39, 13 (16): *ala struthionum exsultat, gestit*, de alacri ejus agitatione v. Leo Afric. in descript. Afric. 9, 55. — Hithpah. *ad laetitiam se (invicem) excitare, laetitiae se dare*, Prov. 7, 18., ubi sunt, qui ex arab. غلس *conseruit manus, commiscuit* vertant: *indulgeamus amoribus*, praeter necessitatem.

עָלַע *sorbere* Job. 39, 30 (33) coll. arab. ولغ *inserta lingua in aquam eaque motitata sorbere.*

עֲלַע com. chald. *costa*, hebr. צֵלָע, mutato צ in ע, ut in aliis; plur. עִלְעִין Dan. 7, 5.

עָלַף *texit, obtexit* (arab. غلف *id.*), in Kal inusit., Pyh. עֻלַּף *tectus est* Cant. 5, 14., metaphor. *animo defecit, elanguit, animi deliquium passus est* Jes. 51, 20. (ut alia *tegendi* verba, conf. supra עטה et עטף). — Hithpah. *texit, obvolvit se* Gen. 38, 14., metaph. *animo defecit, animi deliquium passus est* Jon. 4, 8 (prae aestu) Am. 8, 13 (prae siti).

עֻלְפֶּה m. *languescens, languens* (moerore) Ezech. 31, 15., cum ה paragog., quale est in בֻּכְנָה, לִבְנָה etc.

עָלַץ *exsultavit*, ut עלז (ubi vide), Prov. 11, 10. 28, 12. Ps. 68, 4., sq. בְּ pers. (in Deo) 1 Sam. 2, 1. Ps. 3, 12. 9, 3., metaph. de agro 1 Chron. 16, 32. (v. supra עלז); it. *insultavit* sq. לְ pers. Ps. 25, 2.

עֲלִיצוּת f. *laetitia, gaudium* Habac. 3, 14.

עַם vel עָם *populus*, et עִם *cum*, vid. infra sub rad. עמם.

עָמַד I) 1) *stetit* (arab. عمد transit. *sustentavit, erexit*): a) Gen. 24, 30. 31. 41, 17. Exod. 3, 5. al., etiam de rebus inanimat. Jos. 3, 16. 11, 13. Deut. 31, 15. 2 Chron. 4, 4., sq. עַל vel *pro* aliquo stare h. e. *ei adesse, eum defendere* Dan. 12, 1. Esth. 8, 11. 9, 16. (oppos. Ps. 10, 1.) vel *alicui praeesse* Num. 7, 2., sq. אֵת *cum aliquo stare* h. e. adjuvare al. Num. 1, 4. — sq. לִפְנֵי *coram al. stare* vel rege vel judice Gen. 41, 46. Exod. 18, 13. 1 Reg. 1, 28., quae phrasis alibi *ministrandi* sensum habet Deut. 1, 38. 2 Reg. 10, 6. (cf. Dan. 1, 4. לַעֲמֹד בְּהֵיכַל הַמֶּלֶךְ), spec. ע׳ לִפְנֵי יהוה *Jovae ministrare*, quod de sacerdotibus Deut. 10, 8. Jud. 20, 28. 2 Chron. 29, 11. et de prophetis dic. Jer. 15, 19. 1 Reg. 17, 1. (v. tamen infra), sq. מִן c. infin. *destitit, desiit* Gen. 29, 35. — b) i. q. *perstitit, constitit* Ps. 130, 3. Mal. 3, 2. Jer. 46, 21., sq. לִפְנֵי *coram al. stare, consistere* i. e. resistere ei, impetum ejus sustinere Ps. 76, 8. 147, 7. Nah. 1, 6. 2 Reg. 10, 4., sq. בִּפְנֵי Jos. 10, 8. 21, 44. 23, 9., vel מִן Dan. 11, 8. vel נֶגֶד Eccles. 4, 12. eod. sensu; sq. בְּ *persistere, perseverare in* al. re Jes. 47. 12. Eccles. 8, 3. 2 Reg. 23, 4. semel c. acc. Ezech. 17, 14. Hinc i. q. *mansit* Ps. 102, 27. *tu stabis*, manebis, Ps. 111, 3. 19, 10. Levit. 13, 23. Gen. 45, 2. Eccles. 1, 4. Mich. 5, 3. *stabit et pascet* h. e. perpetuo pascet; spec. *in vivis manere* Exod. 21, 21. — 2) *substitit, cursum inhibuit* Jos. 10, 13. 1 Sam. 20, 38. Jon. 1, 15. — 3) *constitutus est (angestellt, bestellt werden)* Esr. 10, 14. Dan. 11, 31. — 4) *prodiit, surrexit* (in libris recentioribus) Dan. 8, 23. 11, 2. 3. 20. Eccles. 4, 15., sq. עַל *adversus* al. Dan. 8, 25. 11, 14. 1 Chron. 21, 1., it. *exstitit* 1 Chron. 20, 4. וַתַּעֲמֹד מִלְחָמָה *exstitit, ortum est bellum.* — Infin. absol. עָמוֹד Esth. 9, 16., constr. עֲמֹד Exod. 18, 23., cum affixis עָמְדִי Jer. 18, 20., עֲמָדְךָ Obad. 11. cum Metheg. praeter necessitatem; imper. plur. in pausa עֲמֹדוּ Nah. 2, 9., fut. יַעֲמֹד Num. 27, 21., plur. יַעַמְדוּ Num. 1, 5., 3. f. יַעֲמֹדְנָה Dan. 8, 22. (v. Gesen. L. p. 276.).

Hiph. הֶעֱמִיד 1) transit. a) *statuit*, et proprie Levit. 14, 11. Num. 3, 6. 8, 13. 27, 19. Ps. 31, 9. 2 Chron. 33, 19. Esr. 2, 68. 9, 9., et translate i. e. *decrevit* 2 Chron. 33, 8., sq. לְ pers. *alicui aliquid decernere, promittere* 2 Chron. 33, 8.; b) *constituit*, muneri praefecit 1 Reg. 12, 32. Jes. 21, 6. 1 Chron. 15, 16. Esth. 4, 5. אֲשֶׁר הֶעֱמִיד לְפָנֶיהָ *quem* rex *coram ea* sc. ad ministrandum ipsi *constituerat*; c) *stabilivit, confirmavit* 1 Reg. 15, 4. Prov. 29, 4. 2 Chron. 9, 8. 35, 2. Dan. 11, 14. *confirmare visionem* i. e. facere, ut exitum habeat, Ps. 30, 8. הֶעֱמַדְתָּה לְהַרְרִי עֹז *stabilivisti monti meo robur* i. e. firmum reddidisti montem meum; — it. *salvum, incolumem praestitit* Exod. 9, 16. (v. Kal 1. b.); d) *prodire fecit, excitavit* Dan. 11, 11. Neh. 6, 7.; e) *subsistere fecit* 2 Reg. 8, 11., trop. וַיַּעֲמֵד אֶת־פָּנָיו i. e. *immoto vultu intuitus est, prospexit.* — 2) *substitit* 2 Chron. 18, 34. — Hoph. *sisti, statui* Levit. 16, 10., *stare, persistere cogi* 1 Reg. 22, 35. Partic. מָעֳמָד Ps. 69, 3. *firmum, stabile* (solum) h. e. in quo consisti potest.

II) i. q. מעד, unde Hiph. Ezech. 29, 7. וְהַעֲמַדְתָּ לָהֶם כָּל־מָתְנָיִם *vacillare fecisti eorum lumbos*, qui sensus verborum unice aptus est. Praeiverunt Jarchius et Kimchius v. Rosenm. ad h. l.: adde Ps. 69, 24. מָתְנֵיהֶם הַמְעַד.

עֹמֶד m. *statio* i. e. *locus ubi statur* Dan. 8, 17. 18. 10, 11. 2 Chron. 34, 31. 35, 10. Neh. 8, 7. 9, 3. 13, 11. etc.

עַמּוּד m. *columna* (arab. عمود et عماد est *id quod extenditur ad basin, fundamentum omne, fulcimentum, columna*) Exod. 13, 21. 22. Jud. 20, 40. 1 Reg. 7, 15. 21. Jer. 52, 22. 2 Chron. 23, 13. *Columnae coeli* vocantur *montes altissimi* Job. 26, 11. coll. Nah. 1, 5. (Graecis etiam *montes praecelsos κίονας, columnas* vocari, docet Eustathius ad Hom. *Odyss.* I, 53. Sic Pindarus *Aetnam* vocat *coelestem columnam Pyth.* I, 36. cf. Herod. 4, 184.). Plur. עַמּוּדִים, in regim. עַמּוּדֵי Exod. 26, 32. Jud. 16, 29. et עַמֻּדֵי Num. 3, 36. etc.

עִמָּד v. sub עִם.

עֶמְדָּה f. q. d. *subsistentia* i. e. *locus in quo subsisti, consisti potest, hospitium* Mich. 1, 11. In aliorum explicationibus judicandis multus est Rosenm. ad h. l.

מַעֲמָד m. *locus in quo statur* sive *consistitur, statio;* in regim. מַעֲמַד 1 Reg. 10, 5. 2 Chron. 9, 4., cum affixis מַעֲמָדְךָ Jes. 22, 19. מַעֲמָדָם 1 Chron. 23, 28. 2 Chron. 35, 15.

מָעֳמָד Ps. 69, 3. v. sub rad. Hoph.

עָמִית *socius, quivis alius, ὁ πλησίον (der Nächste)* Levit. 19, 11. 15. 17. 18, 20. 24, 19. 25, 14. 15. 17., גֶּבֶר עֲמִיתִי *vir socius meus* Zach. 13, 7. Significatio voc. certa est (Onk. et Syr. חבר, Lxx. ὁ πλησίον etc.), origo non item; vide tamen, an radici עָמָה ista verbi עָמַם potestas tribuenda sit. Alii aliter.

עָמַל *laboravit*, plerumque *graviori opere, lassitudinem afferente* (ut arab. عمل), adeoque cum *molestia laboravit, labore se exercuit* Prov. 16, 26. Jon. 4, 10. Eccles. 1, 3. 5, 15. 17.

עָמֵל m. 1) *laborans, laborem sustinens* Eccles. 2, 22. 3, 9. 4, 8. 9, 9. Prov. 16, 26. Plur. עֲמֵלִים spec. de *fabris* Jud. 5, 26. 2) *aerumnosus, afflictus, molestiam sustinens* Job. 3, 20. 20, 22.

עָמָל m. 1) *labor gravis* Eccles. 1, 3. 2, 10. 11. 18. Ps. 73, 16. (ubi ad mentem refertur). 2) *molestia, aerumna, miseria* (ut graec. κάματος et πόνος) Gen. 41, 51. Exod. 18, 8. Jud. 10, 16. Ps. 55, 11. Num. 23, 21. (in quo tamen postremo loco alii vertunt: *peccatum, iniquitas* v. Rosenm.). 3) *res labore partae* Ps. 105, 44. Eccles. 2, 19.

עֲמָלֵק populus arabicus (عمليق) pervetustus (Gen. 14, 7. Num. 24, 20.; paullo aliter Gen. 36, 12. 16.) Idumaeam inter et Aegyptum incolens Exod. 17, 8 sqq. Num. 24, 20. 1 Sam. 15, 7. 29, 18. 2 Sam. 8, 12. al. v. Michaelis *Spicil. geogr. Hebr.* T. I. p. 170 sqq. — Nom. gentil. עֲמָלֵקִי Gen. 14, 7. Num. 14, 25. al.; הַר הָעֲמָלֵקִי *mons Amalecitarum* in tribu Ephraim. Jud. 5, 14. 12, 15. nomen sortitus est vel a clade Amalecitis ibi inflicta vel inde, quod antiquitus istam regionem tenuerat haec gens.

עָמַם I) *texit, obscuravit,* trop. Ezech. 31, 8. אֲרָזִים לֹא עֲמָמֻהוּ *cedri non obscurarunt* h. e. *superarunt altitudine eam* (ut recte Syr. et Vulc.);

sq. acc. pers. *latuit* Ezech. 28, 3. (chald. et arab. غم *id.*. — Hoph. הוּעַם *obscuratus est* Thren. 4, 1.

II) i. q. arab. عمّ *communis fuit* vel *facta est res*, it. *communem fecit rem*. Inde oriuntur עַם, עִם, עֻמָּה.

עָם (in pausa et c. artic.), saepius עַם com. populus (arab. عامّة *multitudo, vulgus, plebs*) Exod. 1, 9. Gen. 19, 4. 26, 11. Deut. 3, 3. Jud. 9, 29. etc. *Populus Jovae* Exod. 15, 13. Deut. 32, 36. vel עַם קָדוֹשׁ Deut. 7, 6. vel עַם סְגֻלָּה Deut. 26, 18., עַם נַחֲלָה Deut. 4, 20. etc. sunt *Israelitae*; עַמִּי, si homo privatus loquitur, est *populus unde ego oriundus sum* Jes. 53, 8. Dan. 9, 24. Levit. 17, 10. (quo pertinent etiam loci Deut. 33, 7. et Cant. 6, 12., ubi מַרְכְּבוֹת עַמִּי נָדִיב sunt *currus populi mei nobilis* v. Ewald. ad h. l.), hinc בְּנֵי עַמִּי *populares mei* Gen. 23, 11., poet. בַּת עַמִּי Thren. 2, 11. 3, 14.; לֹא עָם *non-populus* i. e. qui hoc nomine indignus est Deut. 32, 21. Ceterum עָם passim ita dici, ut dux vel rex populi secludatur, nemo mirabitur 1 Reg. 12, 16. 2 Reg. 11, 17. 23, 21. Jud. 5, 2. Ps. 47, 10. Esth. 1, 5. al. Emphatice dictum est Job. 12, 2. אָמְנָם כִּי אַתֶּם עָם *profecto vos estis* integer *populus*, ubi tamen alii interpretantur: *nobilis, praestantior pop. pars* (coll. arab. عشيرة), quod non opus. — Metaphor. notat animalium *copiam* Ps. 74, 14 (ubi v. Rosenm.), Joël. 2, 2. Prov. 30, 25. Conf. similem usum graec. vocc. ἔθνη et δῆμος in Sophocl. Philoct. v. 1144. Philostr. lib. 3, 4. — Cum affixo עַמְּךָ Exod. 9, 15. Deut. 9, 12., in pausa עַמֶּךָ Exod. 5, 16. 23. Levit. 19, 18. Plur. עַמִּים (rarius עֲמָמִים Jud. 5, 14. Neh. 9, 22. 24.) *populi*, it. poet. *tribus* populi israel. Gen. 49, 10. Deut. 32, 8. 33, 3. 19. Eodem spectare videntur loci Levit. 7, 20. 19, 26. 21, 1. coll. Hos. 10, 14. In regim. עַמֵּי Deut. 28, 10. Jos. 4, 24., c. affixo עַמָּיו Gen. 25, 8. al.

עַם m. chald. *id.* Dan. 2, 44. 3, 29. 7, 27. Esr. 6, 12., in statu emphat. עַמָּא Esr. 7, 13. 16. 25. et עַמָּה Esr. 5, 12. Plur. עַמְמִין, emph. עַמְמַיָּא Dan. 3, 4. 7. 31. 5, 19. al.

עַמְרָם *(pop. excelsus)* nom. propr. patris Mosis Exod. 6, 18. 20. Num. 3, 19. et alius cujusd. Esr. 10, 34. Patron. עַמְרָמִי Num. 3, 27. 1 Chron. 26, 23.

עִם (syr. ܥܡ, arab. مَعَ) propr. *conjunctio* (v. rad. n. II), sed in praeverbium abit: cum a) de comitatu et societate 1 Sam. 9, 24. *coenavit Saulus* עִם שְׁמוּאֵל *cum Samuele*, Cant. 4, 14. Gen. 18, 23. Prov. 29, 24. al., גִּבֹּרִים עִם דָּוִד *heroes* qui *cum Davide* erant, ejus socii 2 Sam. 23, 9.; הָיָה עִם vel *esse cum aliquo* h. e. apud aliq. Gen. 27, 44. Exod. 22, 29. 1 Chron. 12, 39. vel *adesse alicui* Jos. 1, 5.; כָּרַת בְּרִית עִם *foedus ferire cum* al. 2 Chron. 6, 11.; נִלְחַם עִם *pugnare, dimicare c. aliq.* Exod. 17, 8. 2 Chron. 13, 3., רִיב vel בּוֹא בְמִשְׁפָּט עִם *litem ingredi cum* al. Num. 20, 3. Jes. 3, 14., עָשָׂה עִם *facere cum al.* i. e. *habere, tractare* al. (sive bene sive male) Jos. 2, 12. 2 Sam. 3, 8. Ps. 119, 65. (cf. הֵיטִיב עִם Gen. 32, 10.). Huc spectat etiam, quod passim auxilii 1 Sam. 14, 45. (עִם יְהוָה *juvante Deo*, σὺν θεῷ, μετ' Ἀθηναίης), aut assensionis et comprobationis notionem exprimit, ut 1 Reg. 15, 14. *integer fuit* עִם יְהוָה i. e. probante Jova Ps. 78, 37. Job. 9, 2,

passim vero *aequalitatis* vim habet, ita, ut sit pro particula compar. Eccles. 2, 16. חָכָם עִם כְּסִיל *sapiens cum stulto* h. e. sap. pariter ac stultus, 1 Chron. 25, 8. Eccles. 2, 16. Ps. 106, 6. Job. 9, 26., *scribere vel ponere aliquem* עִם צַדִּיקִים i. e. in numerum proborum referre Ps. 69, 29. 88, 5. Job. 30, 1.; hinc paullo audacius: 1 Sam. 16, 12. אַדְמוֹנִי עִם יְפֵה עֵינַיִם *ruber et praeterea venustus facie*; b) de externa conjunctione, sive loci illa sit sive temporis (*örtliches od. zeitliches Neben ein ander sein*), Gen. 25, 11. וַיֵּשֶׁב עִם־בְּאֵר *habitavit prope puteum*, 35, 4. 2 Sam. 6, 7.; Ps. 72, 5. *colent te* עִם שֶׁמֶשׁ *cum sole* h. e. quam diu sol erit, manebit (cf. Ovid. Am. 1, 15, 1.); עִם זֶה *cum his* i. e. quanquam haec ita sunt Neh. 5, 18., Esr. 1, 11. Deut. 3, 33.; c) de eo, quod in alicujus potestate est, ut lat. *penes* Ps. 50, 11. Job. 10, 13. 15, 9. 23, 14. Num. 14, 24. — Interdum redundat עִם vel certe in lat. linguam transferri nequit, ut Ps. 143, 7. נִמְשַׁל עִם *similem esse* alicui, Ruth. 2, 8. דָּבַק עִם *adhaerere* alicui etc.

Cum affixis עִמִּי Levit. 26, 23. 40. 1 Reg. 11, 22., al. עִמָּדִי Gen. 21, 23. 29, 19. Levit. 25, 23. Ps. 50, 11. etc. עִמְּךָ Gen. 21, 22. Jud. 6, 12. et cum ה paragog. עִמְּכָה 1 Sam. 1, 26., in pausa עִמָּךְ Gen. 29, 25. עִמָּנוּ Gen. 21, 25. Exod. 10, 26. עִמָּכֶם Gen. 23, 4. Deut. 4, 23. etc.

Cum praefixo מִן: מֵעִם propr. ex societate vel conjunctione cum al. i. e. (minus accurate) *ab* 2 Sam. 3, 15. מֵעִם אִישׁ *a marito* (fuerat enim עִם אִישׁ) 1 Sam. 16, 14. Ps. 121, 2. 1 Reg. 11, 9. *flexit animum* מֵעִם יְהוָה *a Jova*. Latius patet 2 Sam. 3, 28. *insons ego sum* מֵעִם יְהוָה *judice Jova*, propr. si judicium et censura a Jova proficiscuntur, Job. 34, 33. *an retribuit Deus* מֵעִמְּךָ *ex tua sententia?* h. e. ita, ut a te petat retributionis normam i. e. normam, quae penes te (עִמְּךָ) est. Pro עִם non dixerim in alterutro loco positum esse.

עִם chald. *cum* a) de societate et comitatu Dan. 2, 18. 43. 6, 22. 7, 21. Esr. 6, 8. 7, 16., לִבְבֵהּ עִם־חֵיוְתָא שַׁוִּי *mens ejus posita cum brutis est* h. e. mente et intellectu similis factus est brutis Dan. 5, 21.; b) de tempore, quo durante aliquid fit Dan. 7, 2. עִם לֵילְיָא *noctu, nocturno tempore (bei, während der Nacht)*, Dan. 3, 33. עִם דָּר וְדָר *quamdiu erunt generationes* hominum, *per omnes aetates*. — Cum affixis עִמִּי Dan. 3, 32. עִמָּךְ Esr. 7, 13. עִמֵּהּ Dan. 2, 22. עִמְּהוֹן Esr. 5, 2.

עִמָּנוּאֵל (*Deus nobiscum*) nom. symbol. pueri, qui reip. hebr. summam felicitatem portendebat Jes. 7, 14., Ἐμμανουήλ Mt. 1, 23.

עֻמָּה f. 1) propr. *conjunctio, communitas* Eccles. 5, 15. כָּל עֻמַּת שֶׁבָּא כֵּן יֵלֵךְ *omni communitate* h. e. eadem prorsus ratione, pari ratione, *qua venit* etc.; alibi לְעֻמַּת a) *conjuncte cum* al. i. e. *prope, juxta* Exod. 25, 27. 28, 27. Levit. 3, 9. al.; b) in communitatem alicujus rei h. e. *pariter ac* 1 Chron. 24, 31. 36, 12., *secundum (congruenter)* Ezech. 40, 18.; hinc *e regione (entsprechend)* 1 Chron. 26, 16. Ezech. 3, 8. — Semel plur. לְעֻמּוֹת *secundum (congruenter)* Ezech. 45, 7. — Cum praefixo מִלְּעֻמַּת *prope* 1 Reg. 7, 20. — 2) nom. propr. oppidi Asseritarum Jos. 19, 30.

עַמּוֹן (ab עַם c. syllaba וֹן, fere ut קַדְמוֹן a קֶדֶם v. Gen. 19, 38.) 1) nom. propr. filii Loti Gen. l. c. et 2) populi arabici ab eo oriundi, qui regiones Jabbocum inter et Arnonem interjectas tenuit 1 Sam. 11, 11., alias בְּנֵי עַמּוֹן Num. 21, 24. Deut. 2, 19. 3, 11. Jos. 12, 2. 13, 10. etc.

Sed occurrit etiam nom. gentil. עַמּוֹנִי *Ammonita* 1 Sam. 11, 1. 2 Sam. 23, 36., plur. עַמֹּנִים 1 Reg. 11, 5. 2 Chron. 20, 1. Cf. Relandi Palaest. p. 103. Wineri Lexic. bibl. I, p. 36.

עָמַס (semel עָמַשׂ Neh. 4, 11.) 1) *onus* portandum *imposuit* Jes. 46, 3., sq. עַל Gen. 44, 13. Neh. 13, 15., sq. לְ Ps. 68, 20. — 2) onus impositum *portavit* Zach. 12, 4. — Hiph. הֶעְמִיס 2 Chron. 10, 11. et הֶעְמִיס 1 Reg. 12, 11. portandum *imposuit onus*, sq. עַל.

עָמוֹס (*onus?*, *bajulus?*) nom. propr. prophetae Am. 1, 1. 7, 8 sqq. 8, 2., syr. ܥܡܘܨ.

מַעֲמָסָה f. *onus* Zach. 12, 3.

עָמַק *profundus fuit* (arab. عمق, syr. ܥܡܶܩ) Prov. 23, 27., metaph. *abstrusus, ab investigatione remotus fuit* Ps. 92, 6. Sic graec. βαθύφρων est *astutus, sapiens, cujus mentem perscrutari non possumus*, conf. βάθος Rom. 11, 33. 1 Cor. 2, 10 — Hiph. הֶעְמִיק *profundum fecit* Jes. 30, 33., trop. Jes. 31, 6. הֶעְמִיקוּ סָרָה *profundam* h. e. ingentem *fecerunt defectionem* (sic lat. *profundus* dicitur pro *immenso* et *magno*, ut *caedes, cupido, avaritia profunda, pax profundissima* etc. et graec. βαθύς: ut εἰρήνη βαθεῖα, γῆρας βαθύ, ἡ κατὰ βάθος πτωχεία 2 Cor. 8, 2.). Cum aliis verbis copulatum fere in adverbium abit, ut Jes. 29, 15. הַמַּעֲמִיקִים לַסְתִּיר *profunde occultantes*, Jer. 49, 30. הֶעְמִיקוּ לָשֶׁבֶת *profunde* h. e. in profundis terrae faucibus *habitatis*, Hos. 9, 9. Jes. 7, 11. הַעְמֵק שְׁאָלָה concise dict. pro *pete*, ut *ex profundo* accidat miraculum.

עָמֹק m., עֲמֻקָּה f. (Prov. 22, 24.) *profundus* Levit. 13, 3. 4. 25 sqq., plur. עֲמֻקִּים Prov. 18, 4. 20, 5.; metaphor. *abstrusus, ab investigatione remotus* Ps. 64, 7. Eccles. 7, 24. Job. 12, 22.

עָמֵק vel עָמֹק *id.*, unde עִמְקֵי שָׂפָה *profundi linguae* h. e. trop. barbara lingua, quae intelligi nequit, utentes Jes. 33, 19. Ezech. 3, 5. 6. v. Frommanni Opusc. philol. I, p. 182 sqq.

עֵמֶק m. *vallis* vel potius *regio, campus depressior* Gen. 14, 3. 10. 17. Jos. 7, 24. 26. Jud. 1, 19. 1 Sam. 31, 7. etc.; עִמְקֵי שְׁאוֹל *valles, campi orci* (ut nostrates *Thäler des Todes*) Prov. 9, 18. — Meton. *incola vallis* 1 Chron. 12, 15. — Cum affixo עִמְקֵךְ Jer. 40, 15., plur. עֲמָקִים Jer. 49, 4. Ps. 65, 14. etc.

עֹמֶק m. *profunditas* Prov. 25, 3.

עַמִּיק m. chald. *profundus* i. e. *abstrusus, ab investigatione remotus*; foem. plur. emphat. עַמִּיקָתָא Dan. 2, 22.

מַעֲמָק m., plur. מַעֲמַקִּים *loca profunda* Ps. 130, 1., in regim. מַעֲמַקֵּי Jes. 51, 10. Ps. 69, 3. 15.

עָמַר I) *servivit*, ut chald. et arab. عمر, in Kal inusit., Hithpah. הִתְעַמֵּר *pro servo usus est, mancipii loco habuit*, sq. בְּ pers. Deut. 21, 14. 24, 7. (coll. samar. עמר *subjecit*). — II) Pih. עִמֵּר *manipulos collegit* coll. arab. غمر *arctius colligavit*. Vid. derivv.

עָמִיר m. *manipulus* frugum Jer. 9, 22. Am. 2, 13. Mich. 4, 12 Zach. 12, 6.

עֹמֶר m. 1) *id.* Levit. 23, 10. 11. 12. 15. Deut. 24, 19. Job. 24, 10., plur. עֳמָרִים Ruth. 2, 7. 15. 2) *mensurae* genus Exod. 16, 16. 18. 22, 32. 33. 36., decima pars Ephae, sic dictum, ut vulgo putant, quod tantum fere continebat, quantum *unius manipuli grana* conficiebant. Sed Arabibus غُمَر est *poculi parvi genus, omnium minimum,* quo fortasse in vitae pristinae simplicitate ad metiendum utebantur, ut tandem pro nomine mensurae veniret.

עֲמֹרָה urbs olim in planitie Siddim posita, illo in loco, ubi hodie mare mortuum cernitur Gen. 10, 19. 13, 10. Deut. 29, 23. Jes. 1, 9. 13. 19. al. LXX. Γομόῤῥα. Cf. arab. عمارة *cultura, habitatio* ab عمر n. 1. *coluit, habitatam reddidit.*

עֲמַר m. chald. *lana* Dan. 7, 9. i. q. hebr. צֶמֶר, mutato צ in ע, ut alibi.

עֲמָשָׂא vid. supra in rad. עמש.

ענב rad. Hebr. non usitat., Chald. *conjunxit, connexuit.*

עֲנָב urbs in montanis tribus Judae Jos. 11, 21.

עֵנָב m. *uva* Deut. 32, 14. fortasse sic dicta, quod acinos habet *continuo junctos.* Sed certius tamen est, عِنَب esse *uvam,* praesertim *rubram, purpuream.* Plur. עֲנָבִים Gen. 40, 10. 11., in regim. עִנְּבֵי (c. dagesch euphon.) Levit. 25, 5. Deut. 32, 32. Num. 6, 3., cum affixo poet. עִנְּבֵמוֹ Deut. 32, 32.

ענג *delicate vixit, delicatus fuit* (Arabibus غَنِجَ *deliciari,* spec. *gestu amatorio,* ut *limis ocellis, fastosa gratia, superbiore incessu usa est* puella; غُنْج *gestus amatorius* v. Schultens. ad Prov. 19, 10.), in Kal inusit., Pyh. part. f. מְעֻנָּגָה *delicate habita* vel *educata, mollis* Jer. 6, 2. — Hithpah. הִתְעַנֵּג 1) *delicate se habuit* Deut. 28, 56. 2) *oblectavit se* vel in bonam partem sq. עַל Job. 22, 26. 27, 10. Ps. 37, 11., sq. מִן Jes. 66, 11., vel in malam partem *irridendo* (ut nostrates dic. *sich lustig machen*), hinc *irridere aliquem* sq. עַל Jes. 57, 4.

עָנֹג m., עֲנֻגָּה f. *delicatus, mollis* Deut. 28, 26. 54. Jes. 47, 1.

עֹנֶג m. *deliciae, vita delicata* Jes. 13, 22. 58, 14.

תַּעֲנוּג m. 1) *oblectatio, voluptas* Mich. 1, 16., spec. *libido* (venerea) Cant. 7, 7. Eccles. 2, 8. 2) *vita delicata, lauta* Prov. 19, 10. Mich. 2, 9.

ענד *alligavit* Prov. 6, 21. Job. 31, 36. (arab. عند *torsit, contorsit* v. Schultens. ad Prov. 6, 21.). Cf. מַעֲדָן n. 2.

ענה I) in univ. significare videtur *loqui ita, ut alterum respicias* (arab. عنى latiore sensu: *voluit, intendit aliquid dictis suis, significavit*), hinc est: 1) respondit (syr. *id.*) *a*) sq. acc. ejus, quod respondetur vel ad quod respondetur Job. 40, 2. Prov. 18, 23., עָנָה קָשָׁה *dure, aspere respondere* 1 Sam. 20, 10., שָׁלוֹם 'ע *amice, comiter respondere*

Deut. 20, 11., עָ׳ אַחַת מִנִּי אָלֶף *respondere unum ex mille,* quae respondere debet Job. 9, 2., כָּל־דְּבָרָיו לֹא יַעֲנֶה *de nulla re* a se gesta *respondebit* h. e. nullius facti rationem reddet Job. 33, 13.; *β)* sq. acc. pers. Gen. 42, 22. Deut. 1, 13. Jud. 8, 8. 1 Sam. 9, 12. 20, 32. 25, 10. Cant. 5, 6. al.; *Jovae respondere* est: cum Jova altercari Job. 9, 14. 15. 32.; *γ)* sq. dupl. acc. et pers. et rei Job. 9, 3. Jer. 23, 37. Mich. 6, 5. Spec. *respondere* dicuntur: a) judices Exod. 23, 2.; b) ii, qui a judice provocati testimonium exhibent, sq. בְּ *pro* al. 1 Sam. 12, 3. vel *contra* al. Num. 35, 30. Deut. 19, 18.; hinc עָנָה בְ gener. est *testari* Gen. 30, 33. Job. 16, 8. 2 Sam. 1, 16. Alibi plenius legitur עָנָה עֵד בְּ Exod. 20, 13.; c) max. Jova, qui alicujus precibus facto respondet h. e. eas ratas facit 1 Sam. 9, 17. 14, 39. Jes. 50, 2. 65, 24. Ps. 3, 4. 4, 2. 1 Reg. 18, 24. אֲשֶׁר יַעֲנֶה בָאֵשׁ הוּא הָאֱלֹהִים *qui respondebit* precibus *per ignem* h. e. igne coelitus demisso, *is est Deus,* 1 Chron. 21, 26.; hinc עָנָה est *alicui aliquid concedere, exhibere, largiri* Ps. 65, 6. coll. Eccles. 10, 19. *argentum respondet omnibus* (necessitatibus), *es befriedigt alle Bedürfnisse.* — 2) *alternis canere* ita, ut singuli singulis respondeant (cf. graec. ἀμείβεσθαι) 1 Sam. 21, 12. 29, 5. 18, 7. Huc possis etiam Ps. 147, 7. referre, nec non Jes. 13, 22., ubi thoes עָנָה i. e. alternis vicibus *ululare,* et Exod. 32, 18., ubi pugnantes se invicem hortari dicuntur, nisi velis statuere, עָנָה ad *quemvis cantum* translatum esse, Jer. 51, 14. Jam, qui alternis canunt, cum non proprio sensu sibi invicem respondeant, sed alter alterius vocem excipiant, factum est, ut עָנָה significaret *loquendo aliquem excepit* 2 Chron. 29, 31., deinde 3) *locutus est, loqui incepit* (cf. ἀποκρίνεσθαι in N. T.) Job. 3, 2. Jes. 14, 10. Zach. 1, 10. 3, 4. 4, 11. 12. Cant. 2, 10. (alii loci, quos huc trahere solent, alieni sunt, Prov. 15, 28. *probus meditatur, quid respondeat* sc. si interrogatus fuerit, Gen. 18, 27. etc.), sq. acc. pers. *allocutus est* Zach. 1, 11. Passim de Deo: *indicavit, declaravit* Gen. 41, 16. 1 Sam. 9, 17., sed in utroque loco *respondendi* significatio non prorsus obliterata est; Gen. enim l. c. Pharaoni somnii interpretationem poscenti Josephus regerit: *Deus* (non ego) *fausta tibi respondebit* (per me, somnii interpretem), in altero autem l. Samuel Saulum rectis oculis intuitus ex Deo quasi sciscitatus fuerat, utrum hic esset rex divinitus destinatus nec ne. — Praet. cum affixo עָנָךְ ex chaldaismo pro עָנְךָ Jes. 30, 19., part. praes. cum affixo et nun epenthet. עֹנֶךָּ Job. 5, 1. Imper. cum affixo עֲנֵנִי 1 Reg. 18, 37., plur. עֲנוּ *(testamini)* 1 Sam. 12, 3., עֱנוּ *(canite)* Num. 21, 18. Ps. 147, 7., fut. יַעֲנֶה Gen. 41, 16. Num. 35, 30., cum vau convers. וַיַּעַן, foem. c. affixo תַּעֲנֶנָּה Jud. 5, 29., plur. cum affixo et ה paragog. יַעֲנוּכָה Jer. 7, 27.

Niph. נַעֲנָה 1) *responsum tulit,* transl. de eo, cujus precibus annuit Deus Prov. 21, 13. Job. 19, 7., semel proprio sensu Job. 11, 2. הֲרֹב דְּבָרִים לֹא יֵעָנֶה *an verborum multitudo non feret responsum* h. e. an non respondebitur istis verbis? 2) ad respondendum adactus, commotus est h. e. *respondit* sq. לְ Ezech. 14, 4. 7. — Pih. עִנָּה (alternis) *canere* Exod. 32, 18. Ps. 88, 1., sq. לְ *canere* (de aliq.) aliquid, *besingen* Jes. 27, 2. Syr. ܥܢܐ Pah. *id.* — Hiph. Eccles. 5, 19. *nam Deus* מַעֲנֶה בְּשִׂמְחַת לִבּוֹ *annuit per gaudium animi ejus* h. e. largiendo eo, quod illi gaudium affert cf. 1 Reg. 18, 24. v. supra Kal 1. c. Alii hunc locum ad עָנָה n. 2. referunt, sensu non satis apto; nuperrime vero Hartmannus

(in Wineri *theol. Zeitschrift* I, p. 45.) explicuit: *abundare facit gaudio*, coll. arab. غنى *dives fuit, contentus fuit* v. rad. n. 3.

II) 1) *curam, studium, laborem impendit alicui rei, exercuit se aliqua re* sq. בְּ Eccles. 1, 14. 3, 10. (عنى et كدّ sq. ب et كدح *id.*). 2) *afflictus est* (arab. عنى IV. *defatigatus, lassus fuit*, عنا pro عنو *humilis, demissus fuit*) Zach. 10, 2. Ps. 116, 10. 119, 67., it. *consternatus est, animum abjecit* Jes. 31, 4., it. *oppressus, exstinctus est* Jes. 25, 5. — Niph. *afflictus est* Ps. 119, 107., it. *se submisit* alicui sq. מִפְּנֵי Exod. 10, 3. — Pih. עִנָּה *oppressit, depressit, afflixit* Ps. 102, 24. 1 Reg. 11, 39. (ubi וְאַעַנֶּה pro וָאֲעַנֶּה) Thren. 3, 33. Exod. 22, 21. Gen. 16, 6. 31, 50. Jes. 60, 14., spec. a) sq. אִשָּׁה *compressit foeminam sensu venereo*, ut lat. *premere* et *comprimere* Deut. 22, 24. 29. Jud. 19, 24. 20, 5. 2 Sam. 13, 22. Ezech. 22, 11.; — b) sq. נֶפֶשׁ *jejunavit* (propr. *afflixit animam*) Exod. 16, 29. Deut. 8, 3. Jes. 58, 5. Levit. 16, 29. 31. 23, 27. 32. Num. 29, 7. 30, 14. Ps. 35, 13. (ubi additum est בַּצּוֹם). — Pyh. *afflictus est* Levit. 23, 29. Jes. 53, 4. Ps. 119, 71. 132, 1. (ubi infin. c. affixo עֻנּוֹתוֹ est pro nom. *vexationes, labores ejus*). — Hiph. *afflixit* 1 Reg. 8, 35. 2 Chron. 6, 26. De loco Eccles. 5, 19. v. sub ענה n. 1. — Hithpah. הִתְעַנָּה 1) *submisit se* Gen. 16, 9. Dan. 10, 12. Esr. 8, 21. sq. לִפְנֵי. 2) *afflictioni se exposuit, afflictus est* 1 Reg. 2, 26.

III) i. q. arab. غنى *commoratus est* v. infra עֵת קָצִין.

עֲנָה chald. I) *respondit* Dan. 2, 7. 10. 3, 14. 6, 14., sq. לְ pers. Dan. 2, 47.; it. *allocutus est* Dan. 2, 20. 3, 24. 26. 4, 16., *loqui incepit* Dan. 3, 28. — II) *afflictus est* Dan. 4, 24.

עָנָו m. (restituta tertia radicali vau), semel עָנָיו sec. Kri Num. 12, 3. 1) *afflictus, miser*; plur. עֲנָוִים Ps. 10, 17. Jes. 29, 19., pro quo passim in Cthib occurrit עֲנִיִּים (ab עָנִי) Ps. 9, 13. 10, 12. Prov. 3, 34. 14, 21. 16, 19. etc., in regim. עַנְוֵי Ps. 76, 10. 2) *animo demissus, modestus* adeoque *bonus, pius* (oppos. *insolenti*) Zeph. 2, 3. Ps. 37, 11. 69, 33. 147, 6. 3) *mansuetus, mitis* Num. 12, 3.

עֲנָוָה f. 1) *modestia, animus demissus* Prov. 15, 33. 22, 4. Zeph. 2, 3. 2) *clementia, benignitas* Dei Ps. 18, 36.

עַנְוָה f. *mansuetudo, clementia* Ps. 45, 5.

עָנִי m., עֲנִיָּה f. (Jes. 10, 30. 51, 21.) 1) *afflictus, miser, pauper* Deut. 24, 12. 14. 15. Ps. 10, 2. Prov. 15, 22. Jes. 26, 6. etc., plur. עֲנִיִּים Ps. 12, 6. Job. 34, 28., pro quo passim in Cthib est עֲנָוִים Ps. 9, 19. Jes. 32, 7. Am. 8, 4. etc.; in regim. עֲנִיֵּי Ps. 72, 4. Jes. 10, 2., cum affixo עֲנִיֶּיךָ Ps. 72, 2. 74, 19. 2) *mansuetus, modestus* Zach. 9, 9., ubi v. Rosenm.

עֳנִי m. *afflictio, miseria* Exod. 3, 7. 14. 1 Sam. 1, 11. Ps. 107, 10. Thren. 1, 3. etc., in pausa עֹנִי Deut. 16, 3. Ps. 88, 10., semel plene עוֹנִי Ps. 107, 41. (sic sec. Cthib 2 Sam. 16, 12., ubi Kri habet עֵינִי *oculus meus* scil. lacrymans). Cum affixo עָנְיוֹ Job. 36, 15.

עֲנָת, unde בֵּית עֲנָת (v. sub בית). Plur. עֲנָתוֹת nom. propr. a) urbis Levitar. in tribu Beniam. Jos. 21, 18. 1 Reg. 2, 26. Jes. 10, 30., patriae

Jeremiae proph. Jer. 1, 1. Gentil. עַנְּתֹתִי 2 Sam. 23, 27. Jer. 29, 27.; b) virorum Neh. 10, 20. 1 Chron. 7, 8.

עֱנוּת f. *miseria* Ps. 22, 25.

עִנְיָן m. *negotium* (cf. rad. n. 2.), *res* (ita Chald. et Talm. v. Hartmann. in Wineri *Zeitschr.* I, p. 45 sq.) Eccles. 2, 23. 26. 3, 10. 5, 2. 8, 16., in regim. עִנְיַן Eccles. 1, 13. 4, 8. 5, 13.

עֵת קָצִין (pro עִתָּה, *commoratio, habitaculum principum*) nom. oppidi in tribu Sebulon, c. he loc. עִתָּה קָצִין Jos. 19, 13. v. rad. n. 3.

יַעַן (pro יַעֲנָה) propr. *consilium, propositum* (v. arab. عنى supra n. 1.), sed in particulam abit, significans 1) cum nominibus: *propter* Ezech. 5, 9. Hagg. 1, 9. 2) cum verbis: *quia, eo quod* Num. 20, 12. 1 Reg. 20, 42. 2 Reg. 22, 19. Jes. 37, 29. Jer. 5, 14., יַעַן אֲשֶׁר *id.* Gen. 22, 16. 1 Sam. 30, 22. 1 Reg. 3, 11. 2 Chron. 1, 11. vel יַעַן כִּי Num. 11, 20. 1 Reg. 13, 21. Jes. 7, 5.; semel cum יַעַן אֲשֶׁר sq. fut. *ut* Ezech. 12, 12. Aliquoties ad majorem orationi vim conciliandam geminatur יַעַן וּבְיַעַן Levit. 26, 43. Ezech. 13, 10., vel יַעַן בְּיַעַן Ezech. 36, 3.

יַעֲנָה, יָעֵן v. sub lit. י.

מַעֲנֶה m. 1) *responsio, responsum* Prov. 15, 1. 29, 19. Mich. 3, 7. Job. 32, 3. 5. 2) *admissio precum*, qua fit, ut *ratae* fiant Prov. 16, 1. 3) *propositum, consilium* (ex signif. radic. 1., arab. عنى) Prov. 16, 4. In regim. מַעֲנֵה Prov. 15, 23. Inde per apocop. factum

מַעַן (pro מַעֲנֶה) propr. *consilium, propositum*, sed, praefixo לְ, in particulam abit: 1) cum nomm. et pronomm.: *propter* 2 Reg. 8, 19. Jes. 62, 1. Ps. 5, 9. 6, 5. לְמַעַן חַסְדֶּךָ *propter benignitatem tuam* h. e. quoniam tu benignus es, pro ea quae in te est benignitate, Jes. 43, 25. *deleo peccata tua* לְמַעֲנִי *propter me* h. e. ut naturae meae i. e. clementiae satisfaciam, Ps. 6, 5. לְמַעַן שִׁמְךָ *propter nomen tuum* h. e. ut nomini tuo, existimationi tuae respondeas, satisfacias (existimatur autem Deus benignus esse), Ps. 25, 11. 31, 4. 109, 21. Cum affixis לְמַעֲנִי Jes. 37, 35., לְמַעַנְךָ Job. 18, 4., לְמַעַנְכֶם Deut. 3, 26. al. — 2) cum verbis: *eo* consilio *ut*, sq. fut. Exod. 4, 5. Deut. 4, 1. Jes. 41, 20. Zach. 12, 7., etiam post praeter. Deut. 29, 5. (Am. 2, 7. Jer. 7, 10. Ezech. 21, 20. sq. infin.). Falluntur, qui putant, לְמַעַן etiam poni pro: *ita ut*, nam Jer. 7, 18. eo acrius carpitur Judaeorum nequitia, si alienos Deos venerari dicuntur hoc ipso consilio, ut Jovam irrideant, Ps. 51, 6. dicit poeta haec: peccavi, ut justitia tua illustraretur i. e. peccata mea non poterant nisi eo spectare, ut justitia tua illustraretur (*sie konnten nichts anders bezwecken, als* etc.). Eodem pertinent Jer. 44, 8. Hos. 8, 4. Ps. 30, 13. al. Cf. similes locos Plin. Paneg. 6, 2. *corrupta est disciplina castrorum*, u t t u *corrector contingeres*, Liv. 38, 53. i d e o (Scipio) quatuor nobilissimos duces Poenorum - - *quatuor exercitus fudit* - - u t *duobus Petilliis succumberet?* v. Fritzschii Exc. 1. ad Matth. p. 837. Non igitur fuit, quod nuper Steudelius (Bengel *neues Archiv.* IV, p. 504 sq.) obloqueretur.

לְמַעַן אֲשֶׁר 1) eo consilio *ut* Jos. 3, 4. 2 Sam. 13, 5., cujus postremi loci sensus hic est: *morte plectentur, ut* Israelitae, hoc supplicium reveriti, sacrificia in loco sancto offerant; poenae propositae hoc erit consilium, ut deterreat Israelitas etc.; itaque non est, quod h. l. cum

plurimis interpretibus, etiam Gesenio, vertas: *ideo, propterea.* 2) *propterea quod* Gen. 18, 19. (sq. fut.).

מַעֲנָה f. *sulcus*, propr. *locus* vel *pars* terrae aratro *depressa* et *subacta* (v. עָנָה n. 2.) 1 Sam. 14, 14., plur. cum affixo מַעֲנוֹתָם sec. Cthib Ps. 129, 3., sed Kri habet מַעֲנִיתָם, tanquam a מַעֲנִית.

תַּעֲנִית f. *afflictio sui ipsius* i. e. *jejunium* Esr. 9, 5.

ענך rad. Hebr. non usitat., arab. عنك *coagmentata, elatior fuit arena, viae expers* etc. Inde videtur oriri

תַּעְנָךְ Jos. 12, 21. Jud. 1, 27. et תַּעֲנָךְ Jos. 21, 25. 1 Chron. 7, 29. nom. propr. oppidi trans Jord. in agris Manass.

עֲנָמִים Gen. 10, 13. 1 Chron. 1, 11. nom. populi, origine aegyptii, sed cujus? incertum, v. Bocharti *Phaleg* lib. 4. c. 30. et Michaelis *Spicil. geogr. Hebr. extr.* T. I, p. 160. Aliis sunt *Maeonii* per metathesin, Bocharto *Nomades,* a غنم *grex,* parum probabiliter.

עֲנַמֶּלֶךְ Deus Sepharvaeorum, de cujus nomine nil certi constat, 2 Reg. 17, 31. Aliis est *rex divitiarum,* a غنم II. *ditavit,* aliis *constellatio pecuaria* (gr. *Cepheus*) a غنم *grex* etc. Vid. conjecturas interpp. ap. Hyde *de rel. Persarum* p. 128 sqq. Simonis *Onomast.* p. 476.

ענן verbum paullo obscurius, cujus in Kal non occurrit nisi partic. praes. עֹנֵן Jes. 2, 6., foem. עֹנְנָה Jes. 57, 3., in Pohel vero praet. עוֹנֵן 2 Reg. 21, 6., fut. יְעוֹנֵן et partic. מְעוֹנֵן Levit. 19, 26. Deut. 18, 10. 14. Significat: *praestigias facere,* sed quaenam potissimum praestigiarum species intelligatur, incertum est. Alii post Abenesram deducunt ab עָנָן *nubes,* ut sit: *ex nubium meatu et forma augurari,* alii, ut Jarchius, interpretantur: *stata tempora observare* (v. Fulleri Miscell. 1, 16.) coll. nomine עוֹנָה, quod *tempus statutum* significare volunt; sed haec neutiquam est vis vocabuli, v. supra rad. עון. Alii denique dictas putant praestigias, quae *oculis* (עַיִן i. q. עין) fiunt h. e. vel ita, ut quis oculo suo (maligno) aliquem petat eique malum inferat (quae fuit antiquarum gentium superstitio), vel ita, ut quis alterius oculos fascinatos teneat (v. Vitringa ad Jes. 2, 6.). — Pih. עִנֵּן v. sub עָנָן.

עָנָן m. *nubes* (arab. عنن, عنانة *id.*) Gen. 9, 14. Exod. 13, 21. Num. 12, 5. Deut. 4, 11. Pro *fumo* quoque sive *vapore* sumi Levit. 16, 2. coll. v. 13. voluit post Abenesram et Scheringhamum ad Tractat. Talmud. *Joma* p. 52. Thalemannus in Dissert. de *nube super arca foederis judaico commento* §. 2 sq. etc. (sicut lat. *nubes* apud Virgilium *Aeneid.* III, 572.), sed bene refutatus ille est ab Eb. Ravio in Diss. de nube gloriosa super arcam foed. apposita. Traj. ad Rh. 1760. 8. cf. Rosenm. ad h. l. — In regim. עֲנַן Exod. 40, 38. Hos. 6, 4., cum affixo עֲנָנוֹ Job. 26, 9., plur. עֲנָנִים Jer. 4, 13. — Ab hoc voc. oritur verbum denominativum:

עִנֵּן Pih. *collegit, congregavit nubes* Gen. 9, 14., ubi infin. c. affixo עַנְנִי pro עַנְּנִי v. Gesen. L. p. 77. — Sed עֹנֵן, מְעוֹנֵן vid. supra.

עֲנָנָה f. Job. 3, 4. coll. *nubes, nubila.*

עֲנַן m. chald. *id.,* plur. in regim. עֲנָנֵי Dan. 7, 13.

עָנָף m. *ramus* Ezech. 17, 8. 23. 31, 3. Malach. 3, 19., in regim. עֲנַף Levit. 23, 40., plur. cum affixo עֲנָפֶיהָ Ps. 80, 11., עַנְפְּכֶם Ezech. 36, 8.

עֲנַף m. chald. *id.*, plur. cum affixo עַנְפּוֹהִי Dan. 4, 9. 11. 18.

עָנֵף m. inusit., foem. עֲנֵפָה *ramosa* Ezech. 19, 10.

עֲנָק m. 1) *torques, monile,* quo *collum* (arab. عنق) *ornatur,* Cant. 4, 9., plur. עֲנָקִים Prov. 1, 9. et עֲנָקוֹת Jud. 8, 26. — 2) nom. propr. *Anak* i. e. *gigas* (propr. *qui longo collo est praeditus*, ut arab. أعنق). Hinc עֲנָקִים et בְּנֵי הָעֲנָק vel יְלִידֵי הָעֲנָק vel בְּנֵי עֲנָקִים *Anacaei* Num. 13, 22 sqq. Deut. 1, 28. 2, 10. 21. Jos. 15, 14. Jud. 1, 20. nom. tribus Cananiticae, quae tam in urbe *Hebron*, quam in locis circumjacentibus habitabat.

עָנַק, verb. denominat., *torque, monili* aliquem *ornavit* (arab. عنق IV. *id.*), trop. Ps. 73, 6. עֲנָקַתְמוֹ גַאֲוָה *cingit eos, torquis instar, superbia.* — Hiph. הֶעֱנִיק propr. *ornavit torque,* hinc *ornavit donis, donavit,* Deut. 15, 14. תַּעֲנִיק לוֹ מִצֹּאנְךָ *donabis ei ex grege tuo* unam alteramve ovem. Alii *adjuvabis eum,* coll. arab. عانق III. *amplecti.*

עָנַשׁ 1) *mulctavit* Prov. 17, 26. Exod. 21, 22., aliquem aliqua re, ut pecunia Deut. 22, 19. 2 Chron. 36, 3. (sq. dupl. acc.), vino Am. 2, 8. In loco Prov. 21, 11. בַּעֲנָשׁ־לֵץ sunt, qui intransitive accipiant: *cum mulctatur;* sed non opus est: dicitur imperson., ut quod sequitur in altero hemistichio בְּהַשְׂכִּיל לְחָכָם. — Niph. *mulctatus est* Exod. 21, 22. impropr. *poenas dedit* Prov. 22, 3. 27, 12.

עֹנֶשׁ m. *mulcta* 2 Reg. 23, 33. Prov. 19, 19.

עֲנָשׁ m. chald. *id.* Esr. 7, 26.

עֶנֶת, unde כְּעֶנֶת chald., vid. infra sub rad. עתת.

עַנְתוֹת v. עֲנָת sub rad. ענה.

עָסַס propr. *pressit,* hinc *calcavit, conculcavit* Mal. 3, 21. (fortasse syr. ܥܨ *pressit,* mut. ס et צ). Est autem *premere,* auctore Nonio IV, 353., *calcare et alicui rei inniti cum pondere;* unde *premere pede* pro *calcare* dixit Virgilius *Aeneid.* X, 495., *anguem premere* id. *Aeneid.* II, 379. et *solum premere* pro *calcare Aeneid.* V, 331.

עָסִיס m. *succus,* calcando *expressus,* spec. *mustum* Jes. 49, 26. Joël. 1, 5. 4, 18. Am. 9, 13., in regim. עֲסִיס Cant. 8, 2.

עער rad. inusit. Quod huc referunt יְעֹעֵרוּ Jes. 15, 5. oritur ab עור *levare, tollere* (clamorem), pro יְעַרְעֵרוּ v. Ewald. Gram. p. 479.

עֵפָה, unde עֵפָתָה, vid. in עֵיפָה sub rad. עוף.

עָפָה rad. inusit., arab. عفى *fronduit arbor, luxuriavit herba.* Inde oritur

עֳפִי m. *frons* arboris, plur. עֳפָאִים Ps. 104, 12. (عفاء *frondes luxuriantes*).

עֳפִי m. chald. *id.*, unde cum affixo עָפְיֵהּ (collective) Dan. 4, 9. 11. 18. Syr. ܥܘܦܝܐ *ramus, cacumen herbae* vel *arboris*, ܥܘܦܝ̈ܐ *frondes.*

עָפַל *tumuit* (arab. عفل *tumore laboravit*), in Kal non occurrit, Pyh. עֻפְּלָה *intumuit*, trop. *inflatus est* superbia, *superbivit* Hab. 2, 4. — Hiph. *arroganter, superbe egit* (propr. *tumidum se fecit*, proterva ferocia) Num. 14, 44. (ubi tamen Schultensius, quem nuper etiam Rosenm. secutus est, vertit: *neglexerunt* sc. monita Mosis, coll. غفل *neglexit*). Sic lat. *tumeo, tumor, tumidus,* graec. οἴδημα vel οἶδμα, οἰδαίνω, ὄγκος, ὀγκηρὸς etc. de *arrogantia* dicuntur.

עֹפֶל m. 1) *clivus, tumulus* Jes. 35, 14. Mich. 4, 8. Sim. lat. *tumulus* oritur a *tumendo; tumere* de terrae *collibus* dixit Avienus in *descript. Orb.* v. 478. et 506. et *tumores terrae* sunt *tumuli.* — Sed הָעֹפֶל 2 Reg. 5, 24. Neh. 3, 27. 11, 21. 2 Chron. 27, 3. 33, 14. nom. propr. clivi in monte Sion orientem versus, qui muro cinctus erat, עֹפֶל בַּת צִיּוֹן Mich. 4, 8. cf. Hamelsveld. bibl. Geogr. II, p. 35 sq. 2) plur. עֳפָלִים *tumores ani* sec. Cthib Deut. 28, 27. 1 Sam. 5, 6. 9. 12. (etiam arab. عفل frequentatur de *tumore herniae*, de *tumore vulvae mulierum* etc.), in regim. עָפְלֵי 1 Sam. 6, 4., cum affixo עָפְלֵיכֶם 1 Sam. 6, 4.; sed Kri ubique habet טְחֹרִים, quod vid. suo loco. Conf. Bocharti *Hieroz.* T. II. lib. 2. c. 36. p. 365. Wineri Lexic. bibl. II, p. 536 sq. Kanne *die goldnen Aerse der Philister.* Nürnb. 1820. 8.

עָפַר, arab. عفر, *subalbus fuit.* Inde est hebr. part. f. subst.

עֹפֶרֶת *plumbum* Exod. 15, 10. Num. 31, 22. Jer. 6, 29. Ezech. 22, 18. 20. Zach. 5, 7. 8. etc. a *colore subalbo*, unde *plumbum livens* dixit Virgilius.

עֹפֶר m. *hinnulus cervae* aut *capreae* Cant. 2, 9. 17. 8, 14., a *colore subalbo.* Certe arab. اعفر est *subalbicans, ex albo subrubicunda ovis, dorcas* ejusdem *coloris.* Aliter sentit Bochartus, qui *hinnulum* sic dictum putat a *lanugine* sive *pilis minutis*, ejus cornibus adnascentibus, coll. rad. arab. غفر *villosus fuit;* unde *hinnulus* Nonno vocatur δασύθριξ et λαχνήεσσα. Ceterum possis etiam غِفْر, غُفْر conferre, quod significat *foetum rupicaprae.* Plur. עֳפָרִים Cant. 4, 5. 7, 4.

עָפָר m. 1) *pulvis* (عفر), propr. *crassior* (contra אָבָק *pulvis tenuis*) a *colore*, ut videtur, dict. (v. rad.) Gen. 2, 7. Deut. 32, 24. Jos. 7, 6. Ps. 22, 30. Hab. 1, 10. (ubi v. Rosenm.) etc. Ceterum *pulvis* legitur max. ap. poet. a) pro ipso *solo* Job. 5, 6. adeoque pro *terra*, ut Job. 19, 25. 39, 14. 41, 24. עַל עָפָר *in* hac *terra;* b) pro *sepulcro* et orco, ut יֹרֵד עָפָר Ps. 22, 30. 30, 10., שָׁכַב עַל־עָפָר Job. 20, 11. 21, 26., שָׁכַב לֶעָפָר Job. 7, 21.; c) pro magna *copia* Num. 23, 10.; d) pro *homine mortuo* in pulverem resoluto Ps. 30, 10. cf. Gen. 3, 19.; e) pro *fragilitate* corporis humani Ps. 103, 14. Gen. 18, 27. *Pulverem comedere* dicuntur non solum serpentes Gen. 3, 14., sed trop. etiam homines, qui aliquem humillima et abjectissima ratione venerantur Ps. 72, 9. Jes. 49, 23. Mich. 7, 17. *Sedere in pulvere* est lugere Jes. 47, 1. coll. Jos. 7, 6. Job. 2, 12. Apoc. 18, 19. — In regim. עֲפַר Gen. 13, 16.

Exod. 8, 12., cum affixo עֲפָרוֹ Deut. 9, 21. — 2) *tectorium, caementum*, quod fit ex arena Levit. 14, 42. 45., ubi v. Rosenm. Inde formatum est verbum in Pih.

עִפֵּר *pulverem* vel potius *arenam sparsit* 2 Sam. 16, 13.

עֲפָרָה f. *gleba*. Plur. in regim. עַפְרוֹת Prov. 8, 26. Job. 28, 6., in quo posteriore loco legitur עַפְרֹת זָהָב *glebae auri* (ut Plin. dixit *glebas marmoris*) h. e. lapides, qui aurum inclusum habent (*Goldstufen*). בֵּית לְעַפְרָה Mich. 1, 10. videtur esse nomen oppidi jud., cf. Rosenm. ad h. l.

עָפְרָה nom. propr. 1) urbis Benjaminiticae Jos. 18, 23. 1 Sam. 13, 17. 2) urbis Manassitarum Jud. 6, 11. 8, 27. v. Relandi *Palaest.* p. 913.

עֶפְרוֹן 1) sec. Cthib (Kri habet עֶפְרַיִן) urbs in confiniis tribus Ephraim 2 Chron. 13, 19. coll. 1 Macc. 5, 46. Relandi *Palaest.* p. 765. — 2) mons in confiniis tribuum Jud. et Benjamin. Jos. 15, 9.

עָצַב *formavit, finxit, laboravit*, hinc *doluit* et transit. *dolore, moerore affecit* 1 Reg. 1, 6. Jes. 54, 6. 1 Chron. 4, 10. — Niph. נֶעֱצַב *dolore se affecit* et quidem vel corporis Eccles. 10, 9. vel animi h. e. *moerore se affecit, moeruit* Neh. 8, 10. 11. 1 Sam. 20, 3., sq. עַל rei 2 Sam. 19, 3., sq. אֶל 1 Sam. 20, 34. — Pih. עִצֵּב 1) *formavit, finxit* Job. 10, 8. 2) *dolore, moerore affecit* Ps. 56, 6. Jes. 63, 10. — Hiph. הֶעֱצִיב 1) *formavit, finxit* Jer. 44, 19., ubi infinit. c. affixo לְהַעֲצִיבָה (omisso Mappik) *ad fingendum illam* (reginam coeli), *ad imaginem ejus effingendam* scil. placentis (quod praecedit). Certe apud Graecos in sacrificiis usitata fuit *placenta cornuta*, ad speciem *lunae primum apparentis* efformatâ conf. Lackemacheri *Antiquit. Graec.* P. III. c. 1. §. 13. 2) *dolore affecit* adeoque *ad iram provocavit* (Jovam) Ps. 78, 40. — Hithpah. הִתְעַצֵּב *dolore se affecit, doluit apud se, moeruit* Gen. 6, 6., it. *iram concepit* Gen. 34, 7.

עֲצַב chald. *dolore, moerore affecit*, Pehil עֲצִיב *moerore affectus* i. e. *tristis* Dan. 6, 21.

עָצָב m. *simulacrum* idoli a *formando* sive *fingendo*. Plur. עֲצַבִּים Hos. 4, 17. Zach. 13, 2. 2 Chron. 24, 18. Ps. 106, 38. 135, 15. Jes. 46, 1. etc.

עֶצֶב et עֶצֶב m. 1) *vas fictile* (samar. עזק) Jer. 22, 28. 2) *labor, molestia* Prov. 10, 22. 14, 23. Ps. 127, 2., meton. עֲצָבִים *labores* h. e. opes labore partae Prov. 5, 10. 3) *dolor* Gen. 3, 16., unde *verbum doloris* i. e. *dolorificum, asperum, durum* Prov. 15, 1.

עֹצֶב m. 1) *simulacrum idoli* Jes. 48, 5., דֶּרֶךְ עֹצֶב *cultus idolorum* Ps. 139, 24. 2) *dolor, moeror* 1 Chron. 4, 9. 10. Jes. 14, 3.

עָצֵב m., plur. עַצְּבִים (c. dag. euphon.) *operarii, servi* (Lxx. ὑποχείριοι, Vulg. *subjecti vobis*) Jes. 58, 3. Al. repetunt ab עֶצֶב: *labores vestri* h. e. *opes* (labore *partae*).

עַצֶּבֶת et עַצֶּבֶת f. 1) *simulacrum* idoli Ps. 16, 4. 2) *dolor* Job. 3, 28. Prov. 10, 10., in regim. עַצְּבַת Prov. 15, 13., plur. cum affixo עַצְּבוֹתָם Ps. 147, 3.

עִצָּבוֹן m. 1) *labor* molestus Gen. 3, 17. 2) *dolor,* in regim. עִצְּבוֹן Gen. 5, 29., cum affixo עִצְּבוֹנֵךְ Gen. 3, 16.

מַעֲצֵבָה f. *dolor, moeror* Jes. 50, 11.

עָצַד radix Hebr. inusit., arab. عضد *cecidit, resecuit,* samar. et aethiop. *demessuit* (alias חצד chald. syr. et arab. *abscidit, amputavit, demessuit*). Inde est

מַעֲצָד m. *securis, ascia* (arab. معضد) Jer. 10, 3.

עָצָה I) *clausit* sq. עֵינָיו *oculos* Prov. 16, 30. ad quem l. v. Umbreit. Cf. aethiop. ዐፀወ: arab. غضى IV. *connivit oculis.* — II) i. q. arab. عصى (ult. Je) *rebellis fuit, obsequium detrectavit* (propr. *durus fuit?*). Vide derivv.

עָצֶה m. Levit. 3, 9. *spina dorsi* vel sec. Bochartum (in *Hieroz.* P. I, p. 497.) *os coccygis,* ut arab. عصعص, sic dictum a *firmitate* et *robore* v. rad. n. 2. Conf. Schultens. *Origg.* p. 205.

עֶצְיוֹן גֶּבֶר nom. portus ad sinum Aelaniticum maris rubri Num. 33, 35. Deut. 2, 8. 1 Reg. 9, 26. 22, 49. v. Wineri Lexic. bibl. I, p. 216.

עֵץ m. 1) *arbor* (chald. אָע, sab. ܐܥ, a *duritie*) Gen. 2, 9. 18, 4. Jes. 7, 2. al., עֵץ פְּרִי *arbor fructifera* Gen. 1, 11., עֵץ הַחַיִּים *arbor vitae* conservandae h. e. cujus fructibus vita in aeternum conservari potest Gen. 3, 24. (trop. Prov. 3, 18. 11, 30.), עֲצֵי הַשָּׂדֶה *arbores agrestes* Ezech. 17, 24. (ubi translate dicuntur reliqui, praeter Messiam, reges v. Rosenm.). 2) *lignum* (arab. عَصًا *baculus, scipio, fustis*) Gen. 22, 3. 9. Levit. 1, 7. 3, 5. Jos. 9, 23. 2 Reg. 12, 12., עֵץ שֶׁמֶן *lignum resinosum* 1 Reg. 6, 23. Neh. 8, 15., plur. עֵצִים *ligna* Levit. 1, 7. 4, 12.; spec. *patibulum* Gen. 40, 19. Deut. 21, 22. Esth. 5, 14., it. meton. *quidquid ex ligno confectum est,* velut *idolum ligneum* Jer. 2, 27. Hos. 4, 12., *vas ligneum* Exod. 7, 21., *instrumentum musicum* 2 Sam. 6, 5. — Cum affixo עֵצוֹ Hos. 4, 12., plur. עֵצִים Jos. 10, 26. etc., in regim. עֲצֵי Gen. 6, 14. Exod. 25, 10. 13., cum affixo עֵצֵינוּ Thren. 5, 4.

עֵצָה f. *lignum,* collect. *ligna* Jer. 6, 6. Aliud vid. sub rad. יעץ.

עָצַל *piger fuit* (arab. عطل *otiosus fuit,* coll. عضل II. *tardare* adeoque *pigrum esse* v. Schultens. ad Prov. 10, 26.); Niph. *piger factus est* Jud. 18, 9.

עָצֵל m. *piger* Prov. 6, 6. 9. 10, 26. 13, 4. 15, 19. 19, 24. 20, 4. 21, 25. etc.

עַצְלָה f. *pigritia* Prov. 19, 15.

עַצְלוּת f. *id.* Prov. 31, 27.

עֲצַלְתַּיִם f. *id.;* dual. עֲצַלְתַּיִם *gemina* h. e. *summa pigritia* Eccles. 10, 18. Sed vide tamen, an potius sit dual. vocabuli עַצְלָה: *pigrae duae* (manus).

עצם I) semel (Ps. 38, 20.) עָצֵם 1) *valuit* (عظم *id.*) idque vel robore Gen. 26, 16., vel numero i. e. *multus, numerosus fuit* Ps. 40, 6. 13. 69, 5. 2) *invaluit* sive robore Dan. 8, 8. 11, 23., sive numero Exod. 1, 7. Jer. 15, 8. — Hiph. *validum, potentem reddidit*, sq. מִן *potentiorem reddidit* Ps. 105, 24.

II) *clausit* sc. *oculos* (propr. *obligavit oculos*; nam اعصم IV. est *constringere vinculo lorove* عصاب dicto; praeterea verba *ligandi* de *excoecatione* frequentantur Arabb., veluti شكل *ligare* et absolute et cum עין positum est *oculis privare*, nec non كفّ v. Schultens. *Opp. min.* p. 106.) Jes. 33, 15. — Pih. עִצֵּם *id.* Jes. 29, 15.

עָצוּם 1) *validus, robustus, potens* Prov. 30, 26. Num. 14, 12. Deut. 4, 38. Ps. 135, 10. Zach. 8, 22. al.; plur. עֲצוּמִים et עֲצֻמִים *validi, potentes* Prov. 18, 18., spec. ap. poetas: *robusta, valida* sc. membra Ps. 10, 10., nisi h. l. cum Schroedero, Rosenmuellero et all. intelligendi sunt: *catuli leones*. 2) *copiosus, numerosus* Deut. 9, 14. Joel. 1, 6. Ps. 35, 18. (Jes. 60, 22.).

עֶצֶם f. 1) *os, Knochen* (arab. عَظْم), a *robore* et *firmitate*, quam corpori praestat, Gen. 2, 23. Exod. 12, 46. Num. 9, 12. Ezech. 37, 7. etc., per synecdoch. totum *corpus* vel *corporis species* Thren. 4, 7. Eo autem sensu transfertur ad res inanimatas et loco pron. *ipse* est Job. 21, 23. בְּעֶצֶם תֻּמּוֹ *in ipsa felicitate* h. e. eo tempore, quo plena sua felicitate (non umbra tantummodo aut memoria ejus) fruebatur: nam *corpus felicitatis* est ipsa felicitas opp. ejus imagini et formae; Gen. 17, 23. בְּעֶצֶם הַיּוֹם הַזֶּה *hoc ipso die*, Exod. 24, 10. Ezech. 24, 2. Deut. 32, 48. Jos. 5, 11. Levit. 23, 14. al. Cum affixo עַצְמִי Gen. 29, 14. 2 Sam. 19, 13. 14., plur. a) עֲצָמִים Ezech. 24, 4. 5. Am. 6, 10.; b) עֲצָמוֹת Ps. 51, 10. Prov. 14, 30., in regim. עַצְמוֹת Exod. 13, 19. Jos. 24, 32. 2) nom. propr. urbis in tribu Jud. Jos. 15, 29., quae postea Simeonitis cessisse videtur 1 Chron. 4, 29. — Inde formatum est verbum in Pih.

עִצֵּם *exossavit* Jer. 50, 17.

עֹצֶם m. *robur* Deut. 8, 17. Job. 30, 21., it. *corpus* Ps. 139, 15.

עָצְמָה f. 1) *robur* Jes. 40, 29. 2) *copia, multitudo* Jes. 47, 9. Nah. 3, 9.

עַצְמוֹן Num. 34, 5. Jos. 15, 4. nom. loci in finibus australibus terrae Canaan. ad ortum fluminis Aegyptii v. Reland. p. 605.

עֲצֻמָה f., plur. עֲצֻמוֹת Jes. 41, 21. *robora, munimenta* i. e. *firma argumenta*, coll. arab. عصمة *defensio*. Simili modo Latini *firmare* dicunt pro *asseverare*, ut Tacitus *Annal.* I, 80. VI, 28.

תַּעֲצֻמוֹת plur. *robora, vires* Ps. 68, 36.

עצן m. *hasta* 2 Sam. 23, 8. i. q. arab. غُصْن *ramus, thyrsus*; ex utraque significatione facile derivari potest notio *hastae*, adeo spec. *hastae aculeatae*, qualis Graecis dicitur λογχωτὸς θύρσος et θυρσόλογχος, conf. Salmas. in *Homonym. Hyles Iatr.* c. 3.

עָצַר 1) *detinuit* (arab. عصر et chald. עֲצַר *pressit*) Jud. 13, 15. 1 Reg. 18, 44. — 2) *continuit, cohibuit*, sq. בְּ (quod *imperandi* verbis jungi solet) Job. 4, 2. 29, 9. (verba), 12, 15 (aquas), sq. לְ pers. et infin. c. praefixo לְ *cohibere, morari aliquem in al. re* 2 Reg. 4, 24., sq. acc. Deut. 11, 17. 2 Chron. 7, 13. *cohibere, continere coelos* h. e. clausos quasi tenere *coelos* (ne pluant), Gen. 16, 2. *cohibere mulierem* (ne pariat) i. e. prole destituere (eod. sensu sq. בְּעַד Gen. 20, 18.) add. Jes. 66, 9. ibique Rosenm. — Deinde עצר spec. est a) *imperio coercere* sq. בְּ i. e. regem, imperatorem esse 1 Sam. 9, 17.; b) *cohibere aliquem carcere* sq. acc. pers. 2 Reg. 17, 4. Jer. 33, 1. 36, 5. 39, 15.; hinc *claudere, includere* Jer. 20, 9. (trop.) Deut. 32, 36. (v. sub rad. עזב); עָצוּר *clausum se tenens, se continens* (domi) Neh. 6, 10. add. 1 Chron. 12, 1. *Davides* עָצוּר מִפְּנֵי שָׁאוּל *continebat se* (delituit in oppido Ziclag) *a Saulo* h. e. ne in Sauli manus incideret. — 3) in recentioribus libris adjecto voc. כֹּחַ *vires retinuit, valuit* 2 Chron. 13, 20. Dan. 10, 8., sq. לְ 2 Chron. 22, 9. *non erat in domo Achasiae* לַעְצֹר כֹּחַ לְמַמְלָכָה *qui valeret ad regnum* capessendum, 1 Chron. 29, 14. כִּי נַעְצֹר כֹּחַ לְהִתְנַדֵּב כָּזֹאת *ut valeamus, ut facultatem habeamus ad haec* tibi *offerenda*, 2 Chron. 2, 5., omisso voc. כֹּחַ 2 Chron. 20, 37. לֹא עָצְרוּ לָלֶכֶת *non habebant facultatem eundi*, non poterant ire, 14, 10. — Fut. יַעְצֹר 2 Chron. 2, 6., c. affix. יַעַצָרְכָה 1 Reg. 18, 44., יַעַצְרֵהוּ 2 Reg. 17, 4. — Niph. נֶעְצַר 1) *cohibitus, coercitus est* Num. 17, 13. וַתֵּעָצַר הַמַּגֵּפָה *coercita est plaga* h. e. cessavit, 2 Sam. 24, 21. 25. Ps. 106, 30.; 1 Reg. 8, 35. *coerciti* h. e. clausi *erant coeli*, 2 Chron. 6, 26. 2) *continuit se* 1 Sam. 21, 8. נֶעְצָר לִפְנֵי יְהוָה *continuit se coram Jova* h. e. in sanctuario.

עֶצֶר m. *imperium* Jud. 18, 7.

עֹצֶר m. 1) *cohibitio, conclusio*, unde *cohibitio* s. *conclusio uteri* i. e. *uterus a pariendo cohibitus, sterilis* Prov. 30, 16. coll. Gen. 16, 2. 20, 18. 2) *angustiae, miseria* Ps. 107, 39. Jes. 53, 8. coll. rad. chald. et arab.

עֲצָרָה et עֲצֶרֶת f. *coetus, caterva* hominum Jes. 9, 1., a *cogendo, congregando* (quae notio *cohibendi* significationi propinqua est), inpr. *concio populi* ad festos dies agendos Am. 5, 21. Joel. 1, 14. Jes. 1, 13. 2 Reg. 10, 20., spec. illa, quae die octavo festi tabernaculorum habebatur Levit. 23, 36. Num. 29, 35. Neh. 8, 18. 2 Chron. 7, 9., semel ea, quae septimo paschatis die cogebatur Deut. 16, 8. Simil., auctore Rosenmuellero, Muhammedani diem Veneris, quo ad sacra facienda conveniunt, appellant يوم الجمعة *diem congregationis.* Ceterum v. Ikenii Dissertatt. I. n. 5.

מַעְצָר m. *cohibitio, coercitio* Prov. 25, 28.

מַעְצוֹר m. *id quo* quis ab agendo *cohibetur* et *detinetur* i. e. *impedimentum* 1 Sam. 14, 6.

עָקַב 1) gener. *pone fuit, a tergo secutus est*, ut arab. عقب, spec. ad insidiandum, hinc 2) *circumvenit, defraudavit* (arab. *id.*, chald. *insidiatus est*, aethiop. *callide et insidiose observavit*; cf. كبر *pone fuit* II *dolose egit*) Jer. 9, 3. Gen. 27, 36. — 3) ab עָקֵב: *calcem tenuit* Hos. 12, 4. ubi v. Rosenm.; respicitur ad loc. Gen. 25, 26. — Pih. *retardavit, remoratus est* (arab. اعقب *distulit*) Job. 37, 4.

עָקֹב m. 1) *clivus, locus editus* Jes. 40, 4. (عقبة *jugum montis, locus aditu difficilis*). 2) *fraudulentus, fallax* Jer. 17, 9. 3) *vestigia* (v. עֲקֵבוֹת) *impressa habens* Hos. 6, 8. עֲקֻבָּה מִדָּם *vestigia impressa habens a sanguine (sanguinis)*. Aliorum explicationes v. ap. Rosenm.

עֵקֶב m. 1) i. q. عقب et عقبى *finis*, q. d. *postremum rei*, hinc adverb. *usque ad finem, perpetuo* Ps. 119, 33. 112.; deinde 2) *postremum laboris* h. e. *praemium* (عقبة *id.*) Ps. 19, 12. Prov. 22, 4. Alibi in particulam abit, exprimens vel praepositionem *ob, propter* (q. d. *in praemium, in compensationem*) Gen. 22, 18. Jes. 5, 23., etiam עַל עֵקֶב *propter* Ps. 40, 16. (ut dicitur יֶתֶר et עַל יֶתֶר Ps. 31, 24. Jes. 56, 12.), vel conjunctionem *quia, propterea, eo quod*, idque vel nude Num. 14, 24. Deut. 8, 20., vel seq. כִּי 2 Sam. 12, 10. Am. 4, 12., aut אֲשֶׁר Gen. 22, 18. 26, 5. 2 Sam. 12, 6.

עָקֵב m. gener. *postremum rei, id quod pone est* vel *sequitur*, spec. 1) *postremum exercitus, agmen extremum* Gen. 49, 19. Jos. 8, 13. 2) *calx* (pars pedis *extrema*), et hominis Gen. 3, 15. Ps. 41, 10. Job. 18, 9. et equi Gen. 49, 17., hinc *ungula* equina Jud. 5, 22. In regim. עֲקֵב Gen. 25, 26., cum affixo עֲקֵבוֹ Jos. 8, 13. Plur. עֲקֵבִים *calces*, sed עִקְּבוֹת (c. dagesch euphon.) *vestigia* Ps. 77, 20. 89, 52., semel etiam עִקְבֵי Cant. 1, 8. 3) *insidians, circumveniens, insidiator*, unde plur. cum affixo עֲקֵבַי Ps. 49, 6. Conf. de h. n. Winckleri *Hypomnemat. philolog.* p. 30 sq.

עָקֵב, עִקְּבוֹת v. sub nom. praeced.

עָקְבָּה f. *insidiae, fraus* 2 Reg. 10, 19. In plerisque tamen codicibus ב sine dagesch leni scriptum legitur.

עַקּוּב nom. propr. viror. 1 Chron. 3, 24. 9, 17. Esr. 2, 42. 45. Neh. 7, 45. etc. Arab. عقوب *successor*.

יַעֲקֹב (v. Gen. 25, 26. 27, 36.) nom. propr. 1) Jacobi, filii Isaaci natu minoris, ejusdem qui *Israel* vocatur Gen. 25—50. Exod. 1, 1. Deut. 9, 27. 1 Sam. 12, 8. etc.; בְּנֵי יַעֲקֹב 1 Reg. 18, 31. 17, 34. (Ps. 105, 6.), בֵּית יַעֲקֹב Exod. 19, 3. Jes. 10, 20. Jer. 2, 4. Am. 9, 8., קְהִלַּת יַעֲקֹב Deut. 33, 4., זֶרַע יַעֲקֹב Jes. 45, 19. Jer. 33, 26. de *populo Israel*. — 2) populi Israel. Num. 23, 7. 24, 5. Ps. 14, 7. 59, 14 99, 4. Jes. 41, 8. Thren. 2, 3. et terrae israel. Gen. 49, 7. — 3) regni Jud. Obad. 18. Nah. 2, 3. 4) regni israel. Hos. 12, 3 sqq. Mich. 1, 5. Jes. 17, 4.

עָקַד *ligavit, circumligavit* (عقد *nodavit*) Gen. 22, 9.

עָקֹד m. *varius, variegatus*, propr. *variis circulis* quasi *circumligatus* Gen. 30, 40. coll. arab. عصم *ligavit*, unde اعصم *variegatis pedibus animal*. Plur. עֲקֻדִּים Gen. 30, 39. 31, 8 sqq.

עָקָה radix Hebr. inusit., arab. عقا *retinuit, detinuit*.

מַעֲקֶה m. *peribolus tecti, quo* a delabendo *detinetur*, q. d. *retinaculum* Deut. 22, 8.

עָקַל *torsit, intorsit* (sab. ܥܩܠ *id.*, arab. عقل *constrinxit, ligavit*), in Kal inusit., Pyh. part. מְעֻקָּל *perversus* (sensu ethico) Habac. 1, 4.

עֲקַלָּתוֹן m. *tortuosus* Jes. 27, 1.

עֲקַלְקַל m. *id.*, plur. foem. עֲקַלְקַלּוֹת *tortuosae viae* Jud. 5, 6. Ps. 125, 5.

עָקַר 1) *eradicavit* plantam Eccles. 3, 2. (syr. et chald. *id.*). 2) *sterilis fuit* mulier, v. infra עָקָר. — Niph. *eradicari* h. e. *everti*, *exscindi* (Syr. *id.*) Zeph. 2, 4. — Pih. עִקֵּר *nervos pedum succīdit*, *enervavit* equum aut taurum, quo fit, ut operi impares evadant nec consistere possint (arab. عقر *nervos incidit*) Jos. 11, 9. Gen. 49, 6. 2 Sam. 8, 4. 1 Chron. 18, 4.

עֲקַר chald. *evellit*, *avellit*, Ithpehel praet. plur. more Syrorum אֶתְעֲקַרוּ sec. Cthib vel אֶתְעֲקַרָה (in foem.) sec. Kri: *avulsi sunt* Dan. 7, 8.

עֵקֶר m. *tradux*, *surculus*, *qui* vel *a radice avulsus* vel *succisus alio traducitur* et *transplantatur*; metaphor. *homo e familia peregrini oriundus* Levit. 25, 47.

עָקָר m. *sterilis* Deut. 7, 14. (syr. ܥܩܪܐ, arab. عاقر *id.*). Radix arab. عقر proprie de *palma* usurpatur, cui cerebellum exemtum et *nervus* veluti *incisus* est, qualis palma (arab. عقيرة) sterilescit et arescit, ut observat Schultens. ad Harir. p. 130. Foem. עֲקָרָה Gen. 11, 30. Exod. 23, 26. Jud. 13, 2. 3. 1 Sam. 2, 5. etc. et עֲקֶרֶת Ps. 113, 9.

עִקַּר m. chald. *truncus* succisae arboris Dan. 4, 12. 20. 23.

עֶקְרוֹן una e quinque urbibus Philistaeorum, primum tribui Jud. Jos. 15, 45., deinde Danitis Jos. 19, 43. attributa, nec tamen ab iis occupata 1 Sam. 6, 17. 1 Reg. 1, 2. v. Relandi *Palaest.* p. 715 sqq. — Inde oritur nomen gentil. עֶקְרֹנִי Jos. 13, 3. 1 Sam. 5, 10.

עַקְרָב m. *scorpio* a) animal, arab. عقرب Deut. 8, 15., plur. עַקְרַבִּים Ezech. 2, 7. Etymologi fluctuant. Hillerus compositum opinatur ex עקר *eradicavit* (arab. *interfecit*) et אָב *pater*; unde et lat. *nepa* dicitur i. e. *necans patrem*, ut vetus glossarium apud Martinium in *Lex. philolog.* sub voc. *Nepa* exponit. *Scorpionem* parentem necare, testantur Plinius L. XI. c. 25. et Aristoteles in *Histor. animal.* L. V. c. 26. Sed simplicius est, conflatum putare ex עקר et עקב *pone fuit* (vel עָקֵב *calx*). — b) *virga* vel *scutica aculeis obsita* (ita lat. *scorpio* v. Isidor.) 2 Reg. 12, 11. 14. 2 Chron. 10, 11. 14. vid. Bochartus in *Hieroz.* P. II, p. 644. — מַעֲלֵה עַקְרַבִּים *ascensus scorpionum* (Ἀκραβιν), locus vel a copia scorpionum (animalculorum) vel spinarum hujus nominis dictus Num. 34, 4. Jos. 15, 3. Jud. 1, 36.

עָקַשׁ *contorsit*, *pervertit* (عقش et عقص *id.*); Niph. part. נֶעְקַשׁ דְּרָכַיִם *perversus studiis suis* Prov. 28, 18. — Pih. *pervertit* Mich. 3, 9. ע׳ הַיְשָׁרָה *pervertere rectum*, Jes. 59, 8. Prov. 10, 9. ע׳ דְּרָכָיו, נְתִיבוֹתָיו *vias suas*, *agendi rationem pervertere* i. e. perverse agere. — Hiph. fut. cum vau convers. et affixo וַיַּעְקְשֵׁנִי *perversum me fecit*, *arguit*, *declaravit* Job. 9, 20., ex chaldaismo pro וַיַּעְקִישֵׁנִי (ut 1 Sam. 17, 25.).

עִקֵּשׁ m. *perversus*, *pravus* (sensu ethico) Deut. 32, 5. 2 Sam. 22, 27. Ps. 101, 4. Prov. 8, 8., עִקֶּשׁ־לֵב Prov. 17, 20. *perversus animo*,

עִקֵּשׁ שְׂפָתָיו *perversus labiis*, lingua, sermone Prov. 19, 1. Plur. עִקְּשִׁים Prov. 2, 5. 11, 20.

עִקְּשׁוּת m. *perversitas* Prov. 4, 24. 6, 12.

מַעֲקָשׁ m., plur. מַעֲקַשִּׁים *viae tortuosae* Jes. 42, 16.

עַר v. sub rad. עִיר.

עָרַב I) *miscuit, permiscuit* (ut chald. et syr.) v. Hithpah.; hinc 1) *mercaturam fecit* spec. eam, quae in permutandis mercibus cernitur, *permutavit, negotiatus est* Ezech. 27, 9. 27. — 2) *spopondit, fidejussit* pro aliquo (quod fit, ubi alter cum altero se quasi *permutat*), sive a) promittendo, te alterius loco aliquid praestiturum, si hic officio defuisset, sq. acc. pers. Prov. 11, 15. 20, 16. 27, 13., sq. לְ Prov. 6, 1., sq. לִפְנֵי 17, 18.; sive b) ita ut alicujus vitam praestes, sq. acc. Gen. 43, 9. 44, 32., trop. Jes. 38, 14. Ps. 119, 122. Job. 17, 3. (ضمن *id.*). — 3) *pigneravit, oppigneravit* Neh. 5, 3. (arab. عرب II. *arrham dedit,* IV. *arrhabonem praebuit*). — Imper. עֲרֹב, fut. יַעֲרֹב. Hithpah. הִתְעָרֵב *miscere se* i. e. a) *connubiis se miscere* Esr. 9, 2. sq. בְּ pers.; b) *socium* alicujus *fieri, familiaritate al. uti* sq. בְּ pers. Ps. 106, 35., sq. לְ Prov. 20, 19., sq. עִם Prov. 24, 21.; it. *participem, consortem* alicujus rei *fieri* Prov. 14, 10. sq. בְּ; c) *sponsionem facere* cum al. sq. אֶת Jes. 36, 8. 2 Reg. 18, 23.

II) i. q. arab. عرب med. kesre *alacer, lubens fuit*, hinc *dulcis, gratus fuit, placuit,* sq. לְ pers. Prov. 3, 24. Hos. 9, 4. Jes. 6, 20. 31, 26., sq. עַל Ezech. 16, 37. Ps. 104, 34. Transitivo sensu dici videtur Jer. 30, 21. *quis est, qui* עָרַב אֶת־לִבּוֹ לָגֶשֶׁת אֵלַי *lubentem, alacrem reddat animum* etc. Ita Michaelis.

III) i. q. arab. غرب *longius recessit, abiit* Jes. 24, 11., spec. *occidit* sol, *vesperavit* (ut syr. et aeth. ዐረበ፡) Jud. 19, 9. — Hiph. infin. הַעֲרֵב *vespere faciendo* i. e. *vespere* 1 Sam. 17, 16.

IV) fortasse i. q. aethiop. ዐበረ፡ v. sub nom. עֲרָבָה.

עֲרַב chald. *miscuit;* Pahel part. praet. מְעָרַב *mixtum* Dan. 2, 43. Ithpahal part. מִתְעָרַב *miscens, commiscens se* Dan. 2, 43.

עֲרָב s. עֲרַב, unde gentil. עֲרָבִי s. עַרְבִי (plur. עֲרָבִים et עַרְבִיאִים), *Arabia* Jes. 21, 13., عَرَب, quod tamen voc. plurimis in locis angustum est, quippe nationem quandam Arab., non universam gentem significans Jer. 25, 23. Ezech. 27, 25. 2 Chron. 17, 11. 21, 16. 26, 7. coll. Neh. 1, 19. 4, 7. Bis *Arabes* sunt pro gente per deserta cum gregibus oberrante et rapinas faciente Jes. 13, 20. Jer. 3, 2. De nominis origine varias sententias doctor. hominum recenset Simonis in Onomast. p. 107.

עֹרֵב m. 1) *corvus* (غُرَاب *id.;* vulgo dictum putant ab غرب *niger fuit* v. Bocharti Hieroz. II, p. 197.: sed ea verbi significatio non satis certa est) Gen. 8, 7. Jes. 34, 11. Ps. 147, 9. etc. In locis Levit. 11, 15. Deut. 14, 14., ubi כָּל־עֹרֵב לְמִינוֹ, videtur generalius voc. esse et alias quoque consimiles aves comprehendere. Plur. עֹרְבִים 1 Reg. 17, 4. 7. (ubi sunt, qui *Orebitas* h. e. incolas oppidi Oreb intelligant v. Iken.

thes. nov. I, p. 728 sqq.; temere); in regim. עֹרְבֵי Prov. 30, 17. 2) nom. propr. viri Jud. 7, 25. 8, 3. Ps. 83, 2. et rupis trans Jordan. Jud. 7, 25. Jes. 10, 26.

עָרֵב m. *suavis, gratus* Prov. 20, 17. Cant. 2, 14.

עָרֹב m. Exod. 8, 17 sqq. Ps. 78, 45. 105, 35. *κυνόμυια* (si Lxx. interpretes sequimur) h. e. *musca canina*, hominibus admodum infesta et, si qua alia, impudens (v. Philon. Vita Mos. II, p. 101. ed. Mang. Dahl. Chrestom. Philon. I, p. 154.) cf. Michael. Suppl. p. 1960. et Bochart. Hieroz. III, p. 428. Oedmannus quidem (verm. Sammll. II, c. 7.) *blattam orientalem* dici putat, sed v., quae monuerunt Michaelis l. c. et Eichhornius in Commentatt. Soc. Gotting. recentt. IV, p. 54.

עֵרֶב m. 1) *turba hominum peregrinorum* genti alicui admixtorum (v. rad. n. 1.) Exod. 12, 38. Neh. 13, 3. vid. nom. prox. seq. coll. tamen arab. غَرِيب *exterus, peregrinus* ab غرب, עָרַב n. 3. 2) *trama, subtegmen,* quod stamini ex adverso *immiscetur* et *intertexitur*, Levit. 13, 48 sqq.

עֶרֶב m. 1) *turba hominum peregrinorum,* semper c. artic. הָעֶרֶב, spec. *copiae auxiliares, auxilia* Jer. 25, 20. 50, 37. Ezech. 30, 5., מַלְכֵי הָעֶרֶב *reges socii* populi Israel. 1 Reg. 10, 15. — 2) *salix* (غَرَب) v. Celsii *Hierobot.* T. I, p. 304., unde plur. עֲרָבִים Ps. 137, 2. Jes. 15, 7. 44, 4., in regim. עַרְבֵי Levit. 23, 40. Job. 40, 22. Sic dictas volunt, quod virgis corbium palisque sepimentorum *tramae* instar *immiscentur* et *implicantur*; נַחַל עֲרָבִים *torrens salicum* Jos. 15, 7. in Moabitide. Videtur esse وادي الاحسا rivus Moabitidem inter et Idumaeam interjectus v. Burckhardt *Reise* II, p. 674. — 3) *vespera* (quo sensu semel muliebris generis est 1 Sam. 20, 5.) a rad. עָרַב n. 3. Gen. 1, 5. 8. Exod. 16, 6. Levit. 23, 32. Deut. 23, 12. etc.; passim pro adv. est *vespere* Exod. 16, 6. Ps. 55, 18.; עַד עֶרֶב בֹּקֶר אַלְפַּיִם *usque ad vesperas et matutina tempora bis mille* h. e. dies bis mille Dan. 8, 14. (per asyndeton). Dual. עַרְבַּיִם, unde בֵּין הָעַרְבַּיִם *inter duas vesperas* Exod. 12, 6. 16, 12. 29, 39. 41. Levit. 23, 5. Num. 9, 3. 5. 28, 4. Quodnam temporis spatium hac phrasi significetur, antiquitus disceptatum est inter ipsos Judaeos. Et *Karaei* quidem nec non *Samaritani* (v. Reland. Dissertatt. miscell. II.) dici putant id tempus, quod occasum solis inter et crepusculum interjectum est; atque eadem fuit Abenesrae sententia, qui: האחר, inquit, עריבת השמש הוא עת ביאתו תחת הארץ והערב השני ביאת אורו הנראה בעבים *una vespera solis est tempus, quo occidit* (sol) *sub terram, altera vespera occasus lucis ejus in nubibus apparentis.* Sed *Pharisaei* (Rabbanitae) *primam* vesperam eam esse contenderunt, cum sol declinare incipit aestusque vehementior remittere, *secundam,* cum vere occidit. Haec fuit Josephi tempore publica sententia v. bell. Jud. VI, 9, 3. Sim. fere Graeci distinxerunt inter *δείλην πρωΐαν* et *δείλην ὀψίαν* v. Eustath. ad Odyss. 17. Sed praestat haud dubie Karaeorum interpretatio, ut bene ostendit Michaelis Suppl. p. 1964. adde Rosenm. in Scholl. ad Exod. 12, 6. Plur. עַרְבוֹת Jer. 5, 6. coll. Hab. 1, 8. Zeph. 3, 3.

עֲרָבָה f. 1) *locus campestris, planities* Zach. 14, 10. Ezech. 47, 8.

Jer. 39, 4. etc.; הָעֲרָבָה κατ᾽ ἐξοχὴν appellatur mox ea regio campestris, in quam vallis Jordanica circa Hierichuntem excurrit, mare mortuum complexa 2 Sam. 4, 7. Jos. 12, 1. (hinc יָם הָעֲרָבָה est ipsum *mare mortuum* Deut. 4, 49. Jos. 3, 16., hinc נַחַל הָעֲרָבָה torrens *Kidron* Am. 6, 14.), mox vero ista omnis planities, quae a mari mortuo ad sinum arab. porrigitur Deut. 1, 1. 2, 8. Jos. 12, 1. v. Euseb. Onomast. sub *Αὐλών*. Plur. עַרְבוֹת יְרִיחוֹ *campestria Hierichuntis* Jos. 4, 13. 5, 10. 2 Reg. 25, 5., quae pars fuit illius campi הָעֲרָבָה dicti. 2) *desertum* Job. 24, 5. Jes. 35, 1. 33, 9. 51, 3. Jer. 50, 12. 51, 43. etc. Plur. עֲרָבוֹת Ps. 68, 5. 3) oppidum tribus Benjamin Jos. 15, 6. 18, 18. 22. [Videtur hoc nomen dictum esse per metathesin pro עֲבָרָה, ut legitur 2 Sam. 15, 28. 17, 16. in Ctib, coll. aeth. עבר *sterilis, aridus fuit, factus est* v. n. 2.]. Gentil. עַרְבָתִי 2 Sam. 23, 31.

עֲרֻבָּה f. *sponsio, vadimonium* Prov. 17, 18., it. *arrha, pignus* 1 Sam. 17, 18.

עֵרָבוֹן m. *pignus* (عَرَبُون, عُرْبَان) Gen. 38, 17. 18. 20. Translatum hoc voc. est ad Graecos (*ἀῤῥαβών*) et Lat. (*arrhabo*).

מַעֲרָב m. 1) *commercium, negotiatio* Ezech. 27, 9. 27., it. *merces*, quae permutantur Ezech. 27, 13. 17. 19. 25. 33. 34. 2) *occidens* (مَغْرَب *id.*) Jes. 43, 5. Ps. 75, 7. 1 Chron. 7, 28. Dan. 8, 5. etc., cum ה parag. מַעֲרָבָה *occidentem versus* 1 Chron. 26, 30. 2 Chron. 32, 30. 33, 14.

מַעֲרָבָה f. *occidens* Jes. 45, 6.

תַּעֲרוּבָה f., plur. תַּעֲרֻבוֹת *sponsiones, vadimonia*, unde *filii sponsionum* sive *vadimoniorum* dicuntur *obsides* 2 Reg. 14, 14. 2 Chron. 25, 24.

עָרַג propr., ut arab. عَرَجَ, *ascendit*, deinde sq. אֶל vel עַל (animo q. ad aliquid ascendit h. e.) *desiderium sensit alicujus rei, desideravit* (arab. II. sq. على *intentus fuit*, عَرْجَة *desiderium*, cf. رام) Joël. 1, 20. Ps. 42, 2.

עֲרוּגָה f. Cant. 5, 13. 14. *area* aggestae humi, Aquil. πρασιά. Alii minus commode: *scala, adminiculum*, quo sustentatur vitis et (opobalsami) arbor (arab. مَعْرَج *scala*). Plur. עֲרוּגוֹת Cant. 6, 2. et עֲרֻגוֹת Ezech. 17, 7. 10.

עָרַד rad. inusitat., v. statim.

עָרוֹד m. *onager* Job. 39, 5. sec. nonnullos ab arab. عرد ערד *fugit, aufugit*, quod est animal *timidum*; sed ex observatione Schultensii in *Commentar.* ad l. c. radix arab. proprie notat *micare, emicare, celeriter prosilire*; unde potius a *celeritate cursus* sic dictus videbitur, ut פֶּרֶא. Bocharto denique est ὀνοματοποιητικόν, ut lat. *rudo*.

עֲרָד m. chald. *id.*, plur. in statu emphat. עֲרָדַיָּא Dan. 5, 21. — 2) Hebr. nom. propr. oppidi in finibus terrae Canan., distantis a Chebrone 20 mill. sec. Euseb. et Hieron. Num. 21, 1. 33, 40. Jos. 12, 14. Jud. 1, 16. v. Relând. p. 573.

עָרָה *nudus fuit*, ut عَرِيَ et عَرَا (ult. Vau et Je), deinde *evacuatus, effusus est;* in Kal non occurrit, Niph. נֶעֱרָה *effusus est* Jes. 32, 15. — Pih. עֵרָה 1) *nudum fecit, nudavit*, ut clypeum Jes. 22, 6. (clypeis enim tegumenta inducebantur, ut splendorem servarent v. Caes. b. Gall. 2, 21.), pudenda mulieris Jes. 3, 17. (coll. 47, 3. Nah. 3, 5.), tabulata domus al. cedrina sc. tecto auferendo Zeph. 2, 14., it. fundamentum aedificii h. e. *funditus evertere* Hab. 3, 13. Ps. 137, 7. — 2) *evacuavit* vas Gen. 24, 20. 2 Chron. 24, 11., hinc *effudit* Ps. 141, 8. *noli effundere animam meam* h. e. sanguinem, in quo anima inest (v. sub נֶפֶשׁ) i. e. noli me morti tradere. Arabes sim. أسال نفسه *fluere fecit animam.* Inf. עָרוֹת, fut. apoc. וַתְּעַר. — Hiph. הֶעֱרָה 1) *nudavit* Levit. 20, 18. 19. 2) *effudit, profudit* vitam Jes. 53, 12., ad quem loc. v. quae collegit Martinius in Commentat. phil. crit. in loc. Jes. 52. 53. (Rostoch. 1791. 8.) p. 134 sq. — Hithpah. הִתְעָרָה 1) *se nudavit* Thren. 4, 21. 2) *se effudit, diffudit* arbor Ps. 37, 35. [Sed הִתְעַרְעֵר vid. sub rad. ערר].

עָרָה f., plur. עָרוֹת pr. *loca nudata* h. e. silvis et montibus carentia, *prata* (coll. عَرَاء *locus apertus, spatiosus*). Alii, in his Rosenm., vertunt *loca virentia* coll. عَرْوَة *arbor perennis, semper virens;* sed ex hac nominis potestate vix concludere licet, verbo عَرَا inesse *virendi* notionem, cum ejus rei ne levissimum quidem vestigium supersit.

עֶרְוָה f. (arab. per metathesin عَوْرَة) 1) *nuditas* Hos. 2, 11 (8), עֶרְוַת הָאָרֶץ *nuditas terrae* h. e. loca minus munita, aditu facilia Gen. 42, 9. 12. (عَوْرَة *id.*). 2) spec. nuditas *pudendorum, pudenda* Gen. 9, 22. 23. 1 Sam. 20, 30. Exod. 20, 23. 28, 42.; עֶרְוַת אָבִיךָ לֹא תְגַלֵּה *pudenda patris ne retegas (nudes)* h. e. ea pudenda, quorum retegendorum penes patrem tuum solum potestas est, h. e. ne rem habeas cum matre tua Levit. 18, 7 sqq. 20, 11. v. Rosenm. ad h. l. 3) metonym. quia *nuditas turpis* et *ignominiosa* est: *turpitudo, foeditas* Deut. 23, 15. 24, 1.

עַרְוָה f. chald. *damnum* (propr. evacuatio) Esr. 4, 14.

עֶרְיָה f. *nuditas* Ezech. 16, 7. Hab. 3, 9.

מַעֲרֶה m. Jud. 20, 33. *locus nudus* et planus, nec silvis aut montibus tectus, *planities*, coll. rad. aethiop. ዐረየ: *planus, aequalis fuit*, arab. عَرَاء *quidquid circumiacet urbem* h. e. *nudus patensve campus.*

מַעֲרָה f., plur. in regim. מַעֲרוֹת 1 Sam. 17, 23. in Cthib pro eo, quod Masorethae legi jubent, מַעַרְכוֹת. Illud significat vel *loca plana* h. e. *castra in patenti* et *aperto campo sita* vel *catervam hominum.* Utraque vis in arab. عَرَاء inest, v. Gerh. Kuypers *ad varia V. T. loca ex dial. vindicata* §. 1. — מַעֲרָת nom. propr. oppidi in agris Jud. Jos. 15, 59.

מְעָרָה v. sub rad. עוּר.

מַעַר m. (per apocop. pro מַעֲרָה) *locus nudus* i. e. *spatium* 1 Reg. 7, 36., spec. *locus* vel *pars corporis nuda, nuditas, pudenda* Nah. 3, 5.

תַּעַר (pro תַּעֲרָה) m. (semel fortasse foem. Jes. 7, 20., sed vid. s. v. שְׂכִירָה): 1) *novacula*, quae, dum ex vagina extrahitur, *denudatur* Num.

6, 5. 8, 7. Ps. 52, 4. Jes. 7, 20. Ezech. 5, 1., it. *scalprum librarium* Jer. 36, 23. 2) *vagina,* quae extracto gladio *se evacuat,* cum affixis תַּעְרֵךְ Jer. 47, 6. תַּעְרָהּ 1 Sam. 17, 51. 2 Sam. 20, 8. Ezech. 21, 8 sqq.

עָרַךְ 1) *unum alteri aptavit,* hinc struxit, disposuit, *ordinavit,* ut ligna in foco, panes in mensa etc. Gen. 22, 9. Levit. 1, 6. 12. 24, 8. Exod. 40, 4. Jos. 2, 6. 1 Chron. 12, 8., *paravit, apparavit,* ut mensam, lucernam Jes. 65, 11. Prov. 9, 2. Ps. 132, 17., *proposuit, exposuit* Ps. 50, 21. (ubi ex antecedd. supplend. acc. *ea omnia* scelera tua). Adde: *α*) עָרַךְ מִלְחָמָה *aciem, copias struere, instruere* Jud. 20, 22. Gen. 14, 8., עֹרְכֵי מִלְחָמָה *milites gregarii, legionarii* 1 Chron. 12, 33. coll. Jer. 50, 42. Haud raro praetermissum est מִלְחָמָה, ut Jud. 20, 30. וַיַּעַרְכוּ פְלִשְׁתִּים לִקְרַאת יִשְׂרָאֵל *instruxerunt* (aciem) *Philistaei adv. Israelitas,* Jer. 50, 14. 2 Sam. 10, 9. 1 Sam. 17, 21., trop. Job. 6, 4. (33, 5.); *β*) עָרַךְ מִלִּין *struere* i. e. *proferre verba* Job. 32, 14. (cf. lat. *serere* colloquia, *conserere* sermonem), hinc omisso voc. מִלִּין *proferre, pronunciare* aliquid sq. acc. rei Jes. 44, 7. Job. 37, 19. (Ps. 5, 4. ubi v. DE WETTE); *γ*) עָרַךְ מִשְׁפָּט *instruere causam* h. e. defensionem Job. 13, 18. 23, 4., omisso voc. מִשְׁפָּט Job. 33, 5.; *δ*) עָ׳ בְּרִית *foedus ordinare* h. e. foederis conditiones definire 2 Sam. 23, 5. — 2) *comparavit, contulit, contendit* al. cum al. Ps. 40, 6. אֵין עֲרֹךְ אֵלֶיךָ *nihil potest tibi comparari,* sq. לְ Jes. 40, 18.; intransit. *se comparavit, par, comparabilis fuit* Ps. 89, 7. sq. לְ pers., Job. 28, 17. 19. sq. suff. Jam cum, facta contentione, alicujus rei pretium magis patescat, עָרַךְ semel significat Job. 36, 19. *aestimavit* aliquid, verum *pretium statuit* rei. — Particip. Pah. in reg. עֲרוּךְ Joël. 2, 5., fut. יַעֲרֹךְ, 1. p. c. he paragog. אֶעֶרְכָה Ps. 50, 21. etc. — Hiph. הֶעֱרִיךְ *aestimavit, taxavit* 2 Reg. 23, 35. Levit. 27, 14.

עֵרֶךְ m. 1) *dispositio, instructio,* hinc *strues, ordo* Exod. 40, 4. 23., *apparatus* Jud. 17, 10 (vestium), *structura* (corporis) Job. 41, 4. 2) *aestimatio, taxatio,* cum affixo עֶרְכְּךָ Levit. 5, 15. Num. 18, 16., it. *comparatio, aequiparatio* (v. rad. Kal 2.); אֱנוֹשׁ כְּעֶרְכִּי *homo comparationis mei* i. e. *mihi par, mihi aequiparandus* Ps. 55, 14.; synecdoch. de ipso aestimationis *pretio* Levit. 27, 4. 7. 13. Job. 28, 13.

מַעֲרָךְ m., plur. מַעַרְכִים *dispositiones, consilia,* in regim. מַעַרְכֵי Prov. 16, 1.

מַעֲרָכָה f. 1) *dispositio, instructio* Exod. 39, 37., spec. *dispositio et instructio aciei* vel ipsa *acies instructa* 1 Sam. 4, 2. 12. 16. 17, 20 sqq., plur. מַעֲרָכוֹת, in regim. מַעַרְכוֹת 1 Sam. 17, 10. 26. 36. 45. 23, 3. — 2) *strues, ordo* Levit. 24, 6. Jud. 6, 26.

מַעֲרֶכֶת f. *dispositio, strues* Levit. 24, 6. 7. 1 Chron. 9, 32. Neh. 10, 34., it. *acies* 1 Sam. 17, 8.

עָרֵל *praeputiatus fuit,* arab. غرل. Aliam signif. v. post עָרַל.

עָרֵל m. *praeputiatus, incircumcisus* Gen. 17, 14. Exod. 12, 48. Jes. 52, 1., hinc *impurus, profanus* Levit. 19, 23. Contemtim עֲרֵלִים appellabantur gentiles 1 Sam. 17, 36. 14, 6. 31, 4. Metaph. a) עֲרַל שְׂפָתַיִם *praeputiatus labiis,* homo balbus, linguam habens ad loquendum parum idoneam, quasi praeputio onustam, Exod. 6, 12. 30.;

b) עֲרַל לֵב (v. Gesen. L. p. 565.) Ezech. 44, 9. (Jer. 9, 25.) *praeputiatus animo* h. e. qui animi immunditiem non deposuit, *profanus*, a pietate alienus (cf. contrarium περιτομὴ καρδίας Rom. 2, 28.); לְבָב עָרֵל Levit. 26, 41. *animus praeputiatus* i. e. profanus, vitiis non purgatus; c) אֹזֶן עֲרֵלָה Jer. 6, 10. *auris praeputiata* h. e. carne quasi obstructa, dicto non audiens (Act. 7, 51.). — Inde significationem accepit verbum

עָרַל *praeputiatum* (i. e. *profanum* et *impurum*) *habuit* Levit. 19, 23. — Niph. *praeputiatus* atque ita *abominabilis cognitus est, apparuit* Habac. 2, 16.

עָרְלָה f. *praeputium* (arab. غُرْلَةٌ, syr. ܥܘܪܠܬܐ) Gen. 17, 14. 34, 12. Exod. 4, 25. Jer. 9, 24., metaph. a) עָרְלַת־לֵב *praeputium animi* i. e. *impuritas, nequitia* Deut. 10, 16. Jer. 4, 4.; b) *praeputium arboris* sunt *fructus primi triennii,* pro *impuro* et *profano* habendi Levit. 19, 23. — Plur. עֲרָלוֹת Jos. 5, 3., in regim. עָרְלוֹת 1 Sam. 18, 25.

עָרַם I) i. q. arab. عَرِمَ: *nudavit,* intrans. *impudens, malignus* (q. d. prodens, non tegens malevolum animum), spec. *callidus fuit* 1 Sam. 23, 22. — Hiph. הֶעֱרִים 1) *callidum fecit* Ps. 83, 4. יַעֲרִימוּ סוֹד *callida consilia ineunt.* 2) *callide egit* 1 Sam. 23, 22., it. in bon. partem *prudens factus est, prudentiam consecutus est* Prov. 15, 5. 19, 25. — II) i. q. *coacervavit* coll. عرم V. *coacervatus est,* ܥܪܡ *coacervavit;* Niph. נֶעֶרַם *coacervatus est* Exod. 15, 8. Cf. עמר.

עָרוּם m. *callidus,* et in malam partem (i. q. *astutus, fraudulentus*) Gen. 3, 1. Job. 5, 12. 15, 5. et in bonam part. (i. q. *prudens, cautus*) Prov. 12, 16. 23. 13, 16. 14, 18. 22, 3. 27, 12. Plur. עֲרוּמִים.

עָרוֹם m., עֲרֻמָּה f. (Hos. 2, 5.) *nudus* Job. 1, 21. 24, 7. Eccles. 5, 14., הִפְשִׁיט עָרוֹם *exuere aliquem nudum* h. e. ut nudus fiat (simil. vern. *nackt ausziehen*) Hos. 2, 2.; sed passim angustiore sensu dicitur, ita ut sit a) *male, leviter vestitus* Jes. 58, 7. Job. 22, 6.; b) *sola tunica vestitus* 1 Sam. 19, 24. Jes. 20, 23. Am. 2, 16., in quo postremo loco *nudus* vocatur miles, qui armis et pallio abjectis fugam capessit. Ceterum γυμνός et *nudus* simili modo circumscribuntur v. Cuperi Observatt. p. 36 sq. Cet. sunt, qui hoc et quod statim sequitur voc. a rad. עוּר n. 3. repetant v. Ewald. Gramm. p. 407. Plur. עֲרוּמִּים Gen. 2, 25.

עֵירֹם et עֵרֹם m. *nuditas (summa)* Ezech. 16, 7. 39. 23, 29. Deut. 28, 45., adject. *nudus* Gen. 3, 10. 11. Ezech. 18, 7., plur. עֵירֻמִּים Gen. 3, 7.

עֹרֶם m. *calliditas, astutia* Job. 5, 13.

עָרְמָה f. *calliditas, dolus* Exod. 21, 14. Jos. 9, 3., it. *prudentia* Prov. 1, 4. 8, 5. 12.

עֲרֵמָה f. *acervus* (عَرَمَة) Ruth. 3, 7. v. rad. n. 2., in regim. עֲרֵמַת Cant. 7, 3. Hagg. 2, 16., plur. עֲרֵמִים Jer. 50, 26. et עֲרֵמוֹת 2 Chron. 31, 6 sqq. Neh. 3, 34. 13, 15.

עַרְמוֹן m. *platanus* arbor Gen. 30, 37. Ezech. 31, 8. v. Celsii *Hierobot.* T. I, p. 512. Origo voc. non liquet. Sec. Hillerum in

Hierophyt. P. I, p. 402. sic dicta est, quod sua sponte *cortice se nudat,* ex significatione arab. عرم *cortice nudavit arborem.*

מַעֲרֹם m., plur. מַעֲרֻמִּים *loca* corporis *nuda* 2 Chron. 28, 15.

עָרַס rad. Hebr. non usitat., chald. et talm. עָרַס *commiscuit, mixtim conjunxit.* Inde oriri videtur

עֲרִיסָה f. vulgo *massa,* farina aquis mixta (LXX. φύραμα), sec. all. *polenta.* Plur. עֲרִיסוֹת Num. 15, 20. 21. Ezech. 44, 30. Neh. 10, 38.

ערעה v. sub rad. ערר.

עָרַף i. q. רעף *fluxit, stillavit* Deut. 33, 28., translate יַעֲרֹף כַּמָּטָר לִקְחִי *pluviae instar stillat doctrina mea* h. e. recreat foecundatque quasi animos. — Aliud v. sub עֹרֶף.

עֹרֶף m. *cervix,* posterior colli pars (عُرْف) Gen. 49, 8. Exod. 23, 27. Deut. 9, 9. 13. 2 Reg. 17, 14. Job. 16, 12. etc. (origo voc. non liquet). De formula הִקְשָׁה עָרְפּוֹ 2 Reg. 17, 14. et קְשֵׁה עֹרֶף v. sub his vv. *Dare cervicem* dicuntur, qui alicui tergum obvertunt h. e. ab al. se avertunt 2 Chron. 29, 6. Eodem sensu legitur פָּנָה עֹרֶף אֶל Jer. 2, 27. 32, 33. et רָאָה אֹתוֹ עֹרֶף *cervice aliquem adspicere* Jer. 18, 17. (ubi v. Rosenm.). Sed הָפַךְ עֹרֶף, פָּנָה simpl. est *terga vertere, fugere* Jos. 7, 8. 12. Jer. 48, 39. (coll. syr. ܐܗܦܟ ܩܕܠܐ). Denique נָתַן לִי אֹיְבַי עֹרֶף est: *fecit ut hostis mihi terga verteret,* in fugam conjecit hostem Ps. 18, 41. Exod. 23, 27., ut si graece dicas: δίδωμί σοι τοὺς ἐχθροὺς τὸν τράχηλον. — Inde formatum est verbum denominativum:

עָרַף *cervicem alicui frangere* vel *caput amputare* Exod. 13, 13. 34, 20. Deut. 21, 4. 6. Jes. 66, 3., deinde generatim *destruere* aliquid Hos. 10, 2.

עָרְפָּה nom. propr. mulieris Moab. Ruth. 1, 14. cf. vel arab. عُرْفَة *coenaculum,* vel (per metathes.) עָפְרָה *cerva.*

עֲרִיפִים m. plur. Jes. 5, 30. *vapores, nebulae* a *stillando.* Ita post Jarchium plurimi; sed alii conferunt غُرْفَة *conclave* v. tamen, quae monuit Gesenius ad h. l.

עֲרָפֶל m. *caligo summa* Exod. 20, 21. Deut. 4, 11. 2 Sam. 22, 10. 1 Reg. 8, 12. etc., sec. Hillerum in *Onomast. S.* p. 411. Hottingerum in *Analysi Jobi* c. 22, 13. et Hartmannum ling. Einl. p. 234. compos. ex 2 synonymis ערב *obtenebratus est,* arab. عرب *occidit sol* (vel ערף cf. עריף) et أفل *occidit sol.*

עָרַץ I) propr., ut videtur, *vibravit, tremulo motu agitavit* (cf. عرص VI. *palpitavit cutis*), hinc *terruit* Ps. 10, 18. Job. 13, 25. Jes. 2, 19. 21. — et intrans. *contremuit, consternatus est, terrore perculsus est* Deut. 1, 29. Jos. 1, 9. Jes. 8, 12., *timuit* vel aliquid Job. 31, 34. sq. acc., vel ab aliquo Deut. 7, 21. 20, 3. 31, 6. sq. מִפְּנֵי. — Niph. part. נַעֲרָץ *terribilis, formidabilis* Ps. 89, 8. — Hiph. הֶעֱרִיץ 1) *terrorem, pavorem injecit* alicui Jes. 8, 13. 2) *timuit, reformidavit* Jes. 8, 12., sq. acc. pers. Jes. 29, 23.

II) i. q. arab. عرض *adversus occurrit, restitit* Jes. 47, 12. v. Rosenm. ad h. l.

עָרוּץ vel עָרוּץ (all. libri כָּרוּץ) *locus horridus*, qui *horrorem* injicit. Ita post Abenesram Rosenm. Contra Michaelis in Suppl. p. 1975. conferri jubet عرض *densa et umbrosa vallis*. At praestat illa explicatio, utpote ab hebraico loquendi usu profecta.

עָרִיץ (formae *dagessandae*) m. 1) *praevalidus, praepotens* Jer. 20, 11. 2) *violentus, atrox* Ezech. 28, 7. 30, 11., substant. Jes. 13, 11. 29, 20. 49, 25. Ps. 37, 35. 54, 5. al.

מַעֲרִיץ m. *terror* h. e. meton. *is, qui timorem injicit* Jes. 8, 13.

מַעֲרָצָה f. *violentia* Jes. 10, 33.

ערק *rodit* (i. q. arab. عرق, syr. ܥܪܩ) Job. 30, 3. עֹרְקִים צִיָּה *rodentes solum sterile*; v. 17. עֹרְקַי *rodentes me* i. e., ut bene ostendit Rosenm., dolores me cruciantes. Isto tamen priore loco sunt, qui cum Lxx. et Chald. vertant: *fugientes in desertum* coll. chald. עֲרַק, arab. عرق *fugere*. Sed v. Umbreit. ad h. l.

עַרְקִי, *Arcaeus* Gen. 10, 17., nom. propr. populi Cananitici, dicti ab urbe in monte Libano *Arca* (عرقة, عرقا), quae Tripoli ab austro fuit v. Bochart. *Phal.* c. 36. p. 345. Michaelis *Spicil.* T. II, p. 22.

ערר *nudus fuit, nudavit se* Jes. 32, 11. עֹרָה imper. c. he parag.; deinde *sterilis, solitarius fuit* v. deriv. — Poh עוֹרֵר *nudavit* Jes. 23, 13. (fundamentum aedificii h. e. *evertit* cf. ערה Pih.). — Pilp. עַרְעֵר, Hithpalp. הִתְעַרְעֵר *nudatus* i. e. funditus eversus *est* Jer. 51, 58.

עֲרִירִי m. *solitarius, prole carens* Gen. 15, 2. Jer. 22, 30., plur. עֲרִירִים Levit. 20, 20. 21.

עַרְעָר m. plane nudus h. e. *pauper, inops, afflictus* Ps. 102, 18. (Lxx. ταπεινός) Jer. 17, 6. Aliis est *rhonchissans, spiritum in gutture reciprocans* i. e. *moribundus* a rad. غرغر *rhonchissare* v. Schnurrer. dissertatt.; aliis in loco Jerem. arab. عرعر *juniperus* conf Celsii *Hierobot.* P. II, p. 195.; aliis denique (Michael. Suppl. p. 1971.) arab. غرغر *gallina sylvestris, meleagris*. Sed praestat vett. interpretum auctoritatem sequi.

עֲרוֹעֵר 1) *plane nudus, omni ope destitutus, afflictus* Jer. 48, 6., sec. Lxx. Vulg. Chald. *myrica*, sec. all. *juniperus* vel *meleagris*. — 2) nom. propr. a) urbis in septentr. Arnonis ripa Deut. 2, 36. 3, 12. 4, 48. Jos. 12, 2., quae postea Moabitis cessit Jer. 48, 19. Auctore Burckhardto ruinae hodienum supersunt, sub nom. عرعاير; b) oppidi ex adverso Rabbae (Ammonitarum) adeoque haud procul a Jabboco fluvio siti Jos. 13, 25. coll. 2 Sam. 24, 5. Num. 32, 34. Jud. 11, 26. Jes. 17, 2. ad quem loc. v. Gesen.; c) oppidi in tribu Jud. 1 Sam. 30, 28. — Nom. gentil. עֲרֹעֵרִי 1 Chron. 11, 44.

עֶרֶשׂ f. *sponda, lectus* Deut. 3, 11. Ps. 41, 4. 132, 3. Am. 3, 12. Cum affixo עַרְשִׂי Ps. 6, 7. Prov. 7, 16., plur. עַרְשׂוֹת, cum affixo עַרְשׂתָם Am. 6, 4. — Chald. עַרְסָא, syr. ܥܰܪܣܳܐ, samar. ࠏࠓࠎࠀ. Origo voc. latet; si conjecturarum cupidus es, adeas Scheidium in Schediasm. philol. p. 63.

עָשׁ m. Job. 9, 9. *ursae sidus*, et quidem *ursa major:* nam Niebuhrio teste in *descript. Arab.* p. 115. ursa major Judaeis Sanaensibus et Bagdadensibus vocatur *Naesch* et *Benaeth Naesch* et Arabibus ad sinum persicum *Asch.* Sunt, qui declinatum putent hoc voc. a rad. عاس et عسّ *circuivit, gyravit noctu,* unde عاسّ *vigil nocturnus;* nam utraque ursa, nunquam occidens sed per totam noctem conspicua et quasi per coelum obambulans, commode *vigili nocturno* comparari potuit. Sed cum Arabibus idem sidus dicatur نَعْش *feretrum (ursa minor* النعش الصغرى *feretrum minus, ursa major* النعش الكبرى *feretrum majus)* a rad. نعش *extulit,* praestat haud dubie, hebr. עָשׁ ex נַעַשׁ decurtatum existimare, quae fuit Bocharti sententia (Hieroz. II, p. 114.). [Aliud עָשׁ v. sub rad. עשׁשׁ].

עַיִשׁ m. *id.;* בְּנֵי עַיִשׁ Job. 38, 32. sunt tres stellae in cauda ursae majoris, quas Arab. etiam dicunt بنات النعش *filias ursae.*

עָשַׁב rad. inusit., arab. عشب *germinavit.*

עֵשֶׂב m. *herba,* et quidem *adultior* (conf. דֶּשֶׁא suo loco), quae pabulum praebet (عُشْب *herba, gramen, pabulum virens*) Gen. 1, 11. 12. 29, 30. Exod. 9, 22. 25. Deut. 11, 15. Ps. 92, 8. Cum affixo עֶשְׂבָּם Jes. 42, 15. — Plur. in regim. עִשְּׂבוֹת (c. dag. euphon.) Prov. 27, 25.

עֲשַׂב m. chald. *id.* Dan. 4, 12., in statu emphat. עִשְׂבָּא Dan. 2, 30. 4, 22. 29.

עָשָׂה I) 1) fecit aliquid h. e. viribus suis effecit, ut aliquid existeret Gen. 1, 31. Ps. 119, 73. Gen. 6, 14. 13, 4. 33, 17. Exod. 5, 16. 20, 25. 28, 2. 34, 17. Deut. 4, 16. 1 Sam. 8, 12. 2 Sam. 15, 1. 1 Reg. 7, 38. al. (בְּרֵכָה עֲשׂוּיָה *piscina manu, arte facta,* κρήνη τυκτή Odyss. 16, 206. opp. nativae.) — etiam cum nominibus abstractis, ut *facere justitiam* Ps. 106, 3., *misericordiam* et *benignitatem* Jer. 9, 24., *victoriam* Num. 24, 18. Ps. 60, 14., *bellum* Gen. 14, 2. Deut. 20, 12. Jos. 11, 18. etc., *pacem* Jos. 9, 15. (aliter Jes. 27, 5., ubi *pacem facere* est victas manus dare), *fraudem* Dan. 11, 23., *mendacium* 2 Sam. 18, 13. Sq. לְ pers. *alicui aliquid* sive bonum sive malum *facere* Deut. 11, 5. Gen. 27, 45., hinc *tractare* aliquem Exod. 13, 8. Gen. 19, 8. Ps. 56, 51. (max. in malam partem); eod. sensu sq. acc. pers. (graec. κακῶς ποιεῖν τινα) Jes. 42, 16. Jer. 33, 9. Sed *facere Deo* elliptice dicitur pro: *sacra facere, sacrificia offerre* Exod. 10, 25. 29, 36 sqq. coll. 2 Reg. 17, 32. Sim. ῥέζειν θεῷ Odyss. 9, 553. Iliad. 2, 400. et lat. *facere* Cic. pro Mur. 41. — Sq. gem. acc. duobus modis dicitur: a) Exod. 25, 28. עָשִׂיתָ הַבַּדִּים עֲצֵי שִׁטִּים *vectes facies ex ligno acaciae* (propr.

ligna acaciae facias vectes), 26, 26. 27, 8. 38, 6. 36, 14. 37, 28. al. Exod. 30, 25. עָשִׂיתָ אֹתוֹ שֶׁמֶן מִשְׁחַת קֹדֶשׁ *facies ex illo* (illis) *oleum sacrae unctionis,* Hos. 8, 10.; b) Am. 4, 13. עֹשֵׂה שַׁחַר עֵיפָה *fecit auroram tenebras* h. e. mutavit in ten., Jer. 37, 15. Paullo aliter Gen. 12, 2. Exod. 32, 10. sq. acc. et לְ: אֶעֶשְׂךָ לְגוֹי גָּדוֹל i. e. *faciam te patrem, conditorem magnae gentis,* Ezech. 35, 6. לְדָם אֶעֶשְׂךָ *faciam te caedem* h. e. caedi exponam, Jer. 10, 13. (51, 16) בְּרָקִים לַמָּטָר עָשָׂה *fulgura ad pluviam facit* h. e. demittit de coelo fulgura cum pluvia.

Multis in formulis ponitur ita, ut notionem mox latius patentem mox angustiorem eâ, quam supra definivimus, exprimat (quanquam et lat. *facere* et graec. ποιεῖν similes usus habent). Est enim a) *exsequi, perficere* decreta Jer. 23, 20. Ps. 22, 31. 37, 5. Dan. 8, 24. 11, 7. 17 sqq.; b) facere leges i. e. *satisfacere, obtemperare* legibus Levit. 20, 22. Deut. 15, 5. Esth. 9, 1. 2 Chron. 34, 31.; c) *proferre, producere* fructus Gen. 1, 11. 12. Jes. 5, 2. Ps. 107, 37. (καρποὺς ποιεῖν), trop. 2 Reg. 19, 30., farinam Hos. 8, 7., frugem Hab. 3, 17., ramos Job. 14, 9. Ezech. 17, 8., lac Jes. 7, 22. etc. Ita lat. *facere caulem, proventum* etc. Adde Job. 15, 27. עָשָׂה פִימָה עֲלֵי כָסֶל *fecit pinguedinem in lumbo;* Deut. 21, 12. *facere ungues* h. e. alere; d) *parare, apparare* aliquid, ut cibum Gen. 18, 7. 8. 1 Sam. 25, 18. 2 Sam. 12, 4. Jud. 13, 15. vel victimam Jud. 6, 19. 1 Reg. 18, 23. vel barbam 2 Sam. 19, 25. (sed ap. Lamprid. *facere barbam* est pro: *radere*); huc referunt etiam nonnulli Deut. 21, 12. *facere ungues (zurechtmachen)* i. e. resecare, sed v. supra c.; e) *comparavit, acquisivit* Gen. 11, 4. 12, 5. 31, 1. Deut. 8, 17. 18. Jes. 19, 9. Ezech. 18, 31. Jer. 17, 11. Ita lat. *facere pecuniam, fac. exercitum* (Flor. 3, 19.), graec. ποιεῖν βίον (comparare victum) v. Cuperi Observv. 1, 5.; f) *celebrare, agere* festum Exod. 12, 48. Num. 9, 10. 14. Deut. 5, 15. Jos. 5, 10. Esth. 9, 27., et in univ. *facere,* agere, transigere *tempus, dies* Eccles. 6, 12. (ποιεῖν χρόνον); g) *constituere* aliquem, *muneri praeficere* aliquem 1 Sam. 12, 6. אֲשֶׁר עָשָׂה מֹשֶׁה *qui constituit Mosen,* 1 Reg. 12, 31. cf. Jer. 37, 15. (sq. עַל), 2 Chron. 13, 9.; sim. *facere* Cic. Planc. 4.; h) עָשָׂה טוֹב *facere bonum* i. e. bene se habere, εὖ πράττειν Eccles. 3, 12., ubi tamen alii aliter; i) 1 Chron. 4, 10. עָשָׂה מֵרָעָה *facere* aliquem abesse *a malo* h. e. incolumem praestare.

2) absolute **laboravit,** *operatus est* 1 Reg. 20, 40. Prov. 13, 16. (31, 13) Jer. 8, 8 (ubi לַשֶּׁקֶר non est cum Rosenm. pro accus. habendum, verte: *er hat für die Lüge gearbeitet*), sq. עִם *cum* al. vel *apud* aliq. Ruth. 2, 19., sq. בְּ Exod. 31, 4. עָשָׂה בַזָּהָב, ut nostrates loquuntur: *in Gold arbeiten,* tractavit aurum; alibi עָשָׂה בְ significat: *occupatum esse in* al. re Exod. 5, 19. 1 Reg. 20, 40. Neh. 4, 15.

Praet. cum affixo עָשָׂהוּ Deut. 32, 15., foem. ex chald. עָשָׂת Levit. 25, 21., cum affixo עָשַׂתְנִי Job. 33, 4., 1. p. c. affixo עֲשִׂיתִנִי Ezech. 29, 3. Part. Pahul עָשׂוּי et עָשֻׂוּ Job. 41, 25. (ut צָפוּ 15, 22.); plur. עֲשׂוּיִם Ps. 111, 8. et sec. Kri 2 Reg. 23, 4., ubi Cthib עֲשׂוּוִם, mutata tertia radicali ה in ו; f. עֲשׂוּיָה Ezech. 21, 2. et עֲשִׂיָּה Num. 28, 6., plur. עֲשׂוּיוֹת sec. Kri 1 Sam. 25, 18., sed Cthib habet עֲשׂוּוֹת, mutata tertia radicali ה in ו; infin. absol. עָשׂוֹה Exod. 26, 25. 2 Sam. 9, 7. et עָשׂוֹ Jer. 7, 5. 22, 4. Ezech. 4, 18., constr. עֲשׂוֹת Gen. 50, 20., frequentius

עֲשׂוֹת Gen. 2, 4. etc. Fut. יַעֲשֶׂה, c. vau convers. וַיַּעֲשֶׂה 1 Reg. 16, 25. 2 Reg. 3, 2., alibi וַיַּעַשׂ Gen. 1, 7. 16. 25. etc.

Niph. נַעֲשָׂה *factus est* 1 Reg. 10, 20. Deut. 13, 15. Ezech. 9, 4. Exod. 35, 2. Levit. 7, 24.; imperson. *factum est* Num. 15, 24. Dan. 11, 36. Gen. 29, 26. — Spec. a) 2 Reg. 23, 23. נַעֲשָׂה הַפֶּסַח הַזֶּה *celebratum, actum est hoc pascha,* Esth. 9, 28.; b) Levit. 18, 30. חֻקּוֹת אֲשֶׁר נַעֲשׂוּ *mores, qui* fiebant h. e. *obtinebant;* c) Neh. 5, 18. אֲשֶׁר הָיָה נַעֲשֶׂה לְיוֹם אֶחָד *quod* (cibi) *parabatur in unum diem,* cf. Levit. 7, 9.; d) Esth. 9, 1. דְּבַר הַמֶּלֶךְ לְהֵעָשׂוֹת *edictum regis ut fieret* h. e. perficeretur; e) Exod. 2, 4. *ut videret* מַה־יֵּעָשֶׂה לוֹ *quid fieret cum illo;* f) Jes. 26, 18. יְשׁוּעֹת בַּל נַעֲשֶׂה־אֶרֶץ (particip.) *salutes non facta est terra* h. e. salva non facta est, v. Gesen. ad h. l. — Fut. f. תֵּעָשֶׂה, plene תֵּיעָשֶׂה Exod. 25, 31., apoc. תֵּעַשׂ Esth. 5, 6. — Pyh. praet. עֻשֵּׂיתִי *factus sum* Ps. 139, 15.

II) *compressit, subegit* (i. q. chald. עֲסַר) Ezech. 23, 21. *compressit mammas* h. e. contrectavit. — Pih. עִשָּׂה *id.* v. 3. 8.

III) fortasse i. q. arab. غشى *texit,* Job. 9, 9. עֹשֶׂה עָשׁ *tegens, obnubens arcturum.* Ita Eichhorn. et Umbreit. Alii: *fecit arcturum,* quod aliquantulum friget.

מַעֲשֶׂה m. 1) subject. *negotium (Geschäft, Metier)* Gen. 47, 3., it. *opus, labor* Ezech. 46, 1. Job. 37, 7. Exod. 5, 4. 23, 22. (plene מַעֲשֵׂה יָד Deut. 16, 15. 24, 19.), *ministerium* 1 Chron. 23, 28., *ars* Exod. 30, 25. 37, 29. coll. 2 Chron. 16, 14.; — sensu ethico *officium* Exod. 18, 20. — 2) *factum, facinus (That),* et in bonam Jud. 2, 10. Ps. 86, 6, et in malam partem Gen. 44, 15. Job. 33, 17. Levit. 18, 3. Mich. 6, 16. — 3) *opus,* quod quis produxit *(Werk):* a) Dei Ps. 8, 4. 7. 19, 2. 103, 22.; spec. *opera Dei* vocantur mala impiis hominibus inflicta Jes. 5, 12. 10, 12. 29, 23.; b) hominum Ezech. 27, 16., spec. מַעֲשֵׂה יְדֵי אָדָם sunt *idola* Deut. 4, 28. Jes. 37, 19. Jer. 1, 16.; מַעֲשֵׂה חֹשֵׁב *opus polymitum* Exod. 26, 1., מ׳ רֶשֶׁת *opus reticulatum* Exod. 27, 4., semel simpl. de opere poetico (ποίημα) Ps. 45, 2. — 4) *id quod labore partum est, res* alicujus, *bona* 1 Sam. 25, 2 (de pecude), Exod. 23, 16 (de frugibus). Plur. מַעֲשִׂים Gen. 20, 9., in regim. מַעֲשֵׂי Ps. 107, 24., cum affixo מַעֲשֵׂינוּ Jes. 26, 12.

מַעֲשֵׂיָה, מַעֲשֵׂיָהוּ *(opus Jovae)* nom. propr. virorum Jer. 21, 1. 29, 21. 1 Chron. 15, 18. 2 Chron. 23, 1. Esr. 10, 18. etc.

עֵשָׂו filius Isaaci natu major Gen. 25, 25 sqq. 26, 34. 27, 1 sqq. 28, 5. Mal. 1, 2. etc. sec. Gen. 25, 25. *hirsutus* coll. arab. عَشَا *pilositas,* أعشى *pilosus.* בְּנֵי עֵשָׂו *Edomitae* Deut. 2, 4. 5. 8. etc., ap. prophet. etiam בֵּית עֵשָׂו Obad. 18. (c. verbo plur.) et simpl. עֵשָׂו Jer. 49, 8. 10. Obad. 6., הַר עֵשָׂו *montes edomitici* Obad. 8. 9. 19.

עָשַׁן *fumavit* (عشن *id.*), metaph. *iratus fuit, exarsit* Ps. 74, 1. 80, 5. 104, 32. 144, 5. Fut. יֶעְשַׁן Deut. 29, 19.

עָשֵׁן m. *fumans* Exod. 20, 18., plur. עֲשֵׁנִים Jes. 7, 4.

עָשָׁן m. *fumus* (عشن *id.*) Gen. 15, 17. Jud. 20, 40, etiam nubes

quam pulvis excitatus efficit Jes. 14, 31. (*nubem pulveris* dixit Curt.) coll. Virg. Aen. XI, 908.; metaphor. de *ira* 2 Sam. 22, 9. Ps. 18, 9. Jes. 65, 6. etc. In regim. עֲשַׁן Jos. 8, 20. 21., cum affixo עֲשָׁנוֹ Exod. 19, 18. — בּוֹר עָשָׁן urbs Simeonitarum 1 Sam. 30, 30. v. Relandi *Palaest.* p. 596. 729.

עָשֵׁן m. *id.* Exod. 19, 18.

עָשַׁק propr. *violentus, injurius fuit, violenter egit* (ut عسق), hinc trop. de fluvio, qui ex alveo *erumpit* Job. 40, 23. (18) coll. arab. ظلم; deinde transitive *violenter tractavit, vi, injuria* vel *dolo oppressit* (arab. عسق *importune institit alicui, ob rem, quam petebat*, syr. ܥܫܩ *oppressit*, coll. ܐܬܥܫܩ *aspere se gessit, vexatus est*) Jes. 52, 4. Deut. 28, 29. Ps. 72, 4. Jer. 7, 6. Prov. 14, 31. Jer. 50, 33. Job. 10, 3. al., spec. *defraudavit* aliquem Levit. 19, 13. Prov. 22, 16., sq. dupl. acc. (defraud. aliquem aliqua re) Mal. 3, 5. Deut. 24, 14.; paullo aliter Mich. 2, 2. עָשְׁקוּ גֶּבֶר וּבֵיתוֹ *opprimunt virum et defraudant eum domo sua.* — Uno in loco Prov. 28, 17. אָדָם עָשֻׁק בְּדַם נָפֶשׁ, missa *injuriae* notione, de onere, quod quem *opprimit, comprimit,* dici videtur: vertas enim cum Schultensio: *homo caede hominis* (h. e. culpa caedis perpetratae) *oppressus, oneratus.* Infin. עֲשֹׁק Hos. 12, 7., fut. יַעֲשֹׁק Job. 40, 23. — Pyh. part. f. מְעֻשָּׁקָה mulier *compressa* i. e. stuprata Jes. 23, 12.

עָשׁוֹק m. *violentus, opprimens* Jer. 22, 3.

עָשׁוּק m., plur. עֲשׁוּקִים *oppressiones, injuriae* Am. 3, 9. Job. 35, 9. Eccles. 4, 1.

עֹשֶׁק m. *oppressio, violentia, injuria* a) active, quae alicui infertur, inpr. ea, quae in defraudando et spoliando cernitur Ezech. 22, 12. 29. Jes. 59, 13. Jer. 22, 17., metonym. *vi* et *fraude ablatum* vel *acquisitum* Levit. 5, 23. Ps. 62, 11. Eccles. 7, 7. — b) passive, quam quis patitur Jes. 59, 13.

עָשְׁקָה f. *angor, dolor* Jes. 38, 14., ubi nonnulli codd. habent עָֽשְׁקָה, quod vel idem voc. est, apposito in antepenultima metheg (v. Gesen. L. p. 44.), vel 3. praet. foem. verbi עשק, imperson. explicanda.

מַעֲשַׁקּוֹת f. plur. *oppressiones, fraudationes, exactiones violentae* Prov. 28, 16. Jes. 33, 15.

עָשַׂק *litigavit, altercatus est* (syr. et chald. עסק *id.*), in Kal inusit., Hithpah. *id.* Gen. 26, 20.

עֵשֶׂק m. propr. *lis, contentio,* sed in *nom. propr.* fontis abiit Gen. 26, 20.

עָשַׁר *dives fuit* vel *factus est, ditatus est* (chald. עתר) Ezech. 12, 9. Fut. יַעְשִׁר Job. 15, 29. — Hiph. הֶעֱשִׁיר *ditavit* Gen. 14, 23. 1 Sam. 2, 7. 17, 25. Ps. 65, 10., et intransit. *ditatus est, dives factus est* Prov. 10, 4. 23, 4. 28, 20. Ps. 49, 17. Zach. 11, 5 (ubi fut. 1. p. וָאַעְשִׁר pro וָאַעֲשִׁר), sq. acc. rei, qua quis ditatur Dan. 11, 2. — Hithpah. part. מִתְעַשֵּׁר *divitem se gerens, simulans* Prov. 13, 7.

עָשִׁיר m. 1) *dives* 2 Sam. 12, 1. Ps. 49, 3. Prov. 10, 15. Ruth. 3, 10. etc. 2) *improbus, scelestus* Jes. 53, 8.; divites enim facile *superbiunt*, superbia vero et insolentia Hebraeis pro improbitate est, coll. Mt. 19, 23. Plur. עֲשִׁירִים Eccles. 10, 6. Mich. 6, 12.

עֹשֶׁר m. *divitiae, opulentia* 1 Sam. 17, 25. 1 Reg. 3, 11. 13. Ps. 112, 3. Prov. 3, 16. etc., cum affixo עָשְׁרָם Ps. 49, 7. Prov. 14, 24.

עֶשֶׂר (arab. عشر) f. Gen. 5, 14. Exod. 26, 1. Levit. 26, 26. (nomine postpos.) Jos. 21, 5. 15, 57. (nom. praepos.), עֲשָׂרָה m. Gen. 18, 32. Exod. 27, 12. Jos. 22, 14. (c. nom. plur.) 1 Sam. 17, 17. (c. nom. sing.) *decem*. In regim. m. עֲשֶׂרֶת Gen. 31, 41. Exod. 34, 28. Plur. עֲשָׂרוֹת *decades* Exod. 18, 21. Deut. 1, 15.

עָשָׂר m., עֶשְׂרֵה f. *decem*; sed hac voc. forma non utuntur, nisi in numeris cum *denario* compositis, ut שְׁלֹשָׁה עָשָׂר m., שְׁלֹשׁ עֶשְׂרֵה f. *tredecim* vel *tertius decimus, tertia decima*, שִׁשָּׁה עָשָׂר m., שֵׁשׁ עֶשְׂרֵה f. *sedecim* vel *sextus decimus, sexta decima*, Gen. 7, 11. 14, 14. Exod. 24, 4. Levit. 27, 7. Num. 1, 44. Esth. 9, 19. al. — Plur. עֶשְׂרִים (ab עֲשָׂרָה) *viginti* Gen. 31, 38. Levit. 27, 5. Exod. 26, 18. Num. 1, 3. al., it. *vigesimus, vigesima* Num. 10, 11. 1 Reg. 15, 9. 16, 10. 2 Reg. 13, 1. 15, 30. al.

עָשַׂר verb. denominat. *decimavit* h. e. *decimam* partem *sumsit* vel *accepit*, sq. accus. rei (عشر *decimum esse, decimare*). Fut. יַעְשֹׂר 1 Sam. 8, 15. 17. — Pih. עִשֵּׂר *decimam* partem *dedit, solvit* Neh. 10, 38., sq. acc. rei, cujus decima solvitur Gen. 28, 22. Deut. 14, 22. al. (*etwas verzehnten*). — Hiph. *decimam* partem *dedit*, unde infin. cum praefixo exclusa praeformante בַּעְשֵׂר Neh. 10, 39. et cum לְ, לַעְשֵׂר Deut. 26, 12.

עָשׂוֹר m. 1) *decem* Gen. 24, 55. 2) *decimus*, in hac formula: בֶּעָשׂוֹר לַחֹדֶשׁ *decimo* die *mensis* Exod. 12, 3. Levit. 16, 29. Num. 29, 7. Jos. 4, 19. etc. 3) genus instrumenti musici *decem* habens chordas, *decachordum* Ps. 33, 3. 92, 4. 144, 9. Vid. Harenbergius in *Miscell. Lips. novis* Vol. VIII, p. 191. et Vol. IX, p. 233.

עֲשַׂר f., עַשְׂרָה m. chald. *decem* Dan. 4, 26. 7, 7. 20. 24., plur. עֶשְׂרִין *viginti* Dan. 6, 2.

עֲשִׂירִי m. *decimus* (tanquam ab עָשִׂיר) Gen. 8, 5. Num. 7, 66. Deut. 23, 3. 4. 2 Reg. 25, 1., foem. עֲשִׂירִיָּה *decima* scil. *pars* Jes. 6, 13. et עֲשִׂירִית Exod. 16, 36. Levit. 5, 11. Num. 28, 5. Jer. 32, 1. etc.

עִשָּׂרוֹן m. Exod. 29, 40. Levit. 14, 21. Num. 15, 4. 28, 13. 21. 29. (*decima pars*) mensura liquidorum, fortasse decima pars ephae, ut Lxx. Num. 15, 4. habent (δέκατον τοῦ οἰφί). — Plur. עֶשְׂרֹנִים Levit. 14, 10. 23, 13. Num. 15, 6. etc.

מַעֲשֵׂר m. *decima* frumenti etc. Gen. 14, 20. Num. 18, 21. 26. Neh. 10, 39. Malach. 3, 8. 10., in regim. מַעְשַׂר Levit. 27, 30. 32. Num. 18, 24., cum affixo מַעְשְׂרוֹ Levit. 27, 31., plur. מַעְשְׂרוֹת Neh. 12, 44. Num. 18, 28. etc. — שְׁנַת הַמַּעֲשֵׂר *annus decimae* Deut. 26, 12. i. e. tertius quivis annus, quo (secundae) decimae intra cujusque oppidi moenia pauperibus et Levitis dividi solebant v. Selden. de decimis c. 2.

עָשֵׁשׁ 1) *contabuit* (arab. عَشَّ *gracilis fuit, extenuatus est*) Ps. 6, 8. 31, 10. 11. — II) i. q. arab. عَثَّ *erosit, arrosit*, v. עָשׁ, quod sequitur.

עָשׁ m. *tinea* vestes, lanam etc. *erodens* (arab. عُثَّة) Ps. 39, 12. Job. 4, 19. 13, 28. 27, 18. Jes. 50, 9. 51, 8. Hos. 5, 12. [Aliud vid. sub rad. עוש].

עָשַׁת 1) *nitidus fuit, nituit* Jer. 5, 28 (prae pinguedine). 2) *nitidum reddidit*, hinc *fabricatus est*, deinde transl. ad animum: *informavit sibi, cogitavit*, v. stat. — Hithpah. *meminisse, recordari* alicujus h. e. prospicere alicui Jon. 1, 6., nisi potius est: *benigne respicere* aliq. (cf. אור Hiph.) v. Hartmann. Einl. p. 250.

עֲשַׁת vel עֲשִׁית chald. *cogitavit, machinatus est* aliquid Dan. 6, 4.

עָשׁוֹת m. *fabricatus* Ezech. 27, 19.

עֶשֶׁת m. 1) *fabricatum, arte factum, opus artificiosum* Cant. 5, 14. 2) *cogitatio*, unde plur. in regim. עַשְׁתֵּי, numerale, quod cum עָשָׂר *decem* conjunctum *undecim* et *undecimum* denotat Exod. 26, 7. 8. Num. 7, 72. Deut. 1, 3. 2 Reg. 25, 2. etc., q. d. *cogitationes ultra decem* h. e. numerus *cogitatione* sive *mente* concipiendus, cum praecedentes numeri ad digitos numerarentur.

עֶשְׁתּוּת f. *cogitatio, opinio* Job. 12, 5.

עֶשְׁתֹּנָה f., unde plur. cum affixo עֶשְׁתֹּנֹתָיו *cogitationes, consilia ejus* Ps. 146, 4.

עַשְׁתֹּרֶת *Dea* Sidoniorum et vicinarum gentium Jud. 2, 13. 10, 6. 1 Sam. 7, 4. 12, 10. 31, 10. i. e. Venus stella, quae amori et felicitati praeesse credebatur (cf. אֲשֵׁרָה et מְנִי). Nomen videtur habere a pers. ستاره *stella*; ita enim κατ᾽ ἐξοχὴν appellarunt *Venerem*. Ceterum cf. Euseb. praep. evang. 1, 10. Wineri Lexic. bibl. I, p. 67. Plur. עַשְׁתָּרוֹת 1) *simulacra Astartes* Jud. 2, 13. 10, 6. 1 Sam. 7, 3. 4. 31, 10. 2) nom. propr. urbis in Basanitide Deut. 1, 4. Jos. 9, 10. 12, 4. 13, 12., alibi עַשְׁתְּרוֹת קַרְנַיִם Gen. 14, 5. (*Astarten* enim cum capite bovino finxerunt Phoenices v. Euseb. l. c.). Eadem videtur בְּעֶשְׁתְּרָה appellari pro בֵּית עַשְׁתְּרָה (*fanum Astartes*) Jos. 21, 27. coll. 1 Chron. 6, 56., sicut בְּעוֹן dicitur pro בֵּית מְעוֹן v. Simonis Onom. p. 444.

עַשְׁתְּרוֹת, in regim. (צֹאן) עַשְׁתְּרוֹת Deut. 7, 13. 28, 4. 18. 51. vulgo: *greges ovium* (Lxx. ποίμνια τῶν προβάτων, syr. ܥܢܳܐ ܕܥܶܢܳܐ, chald. עֶדְרֵי עָן). Alii: *proles ovium* (praecedit enim שְׁגַר). Omnia incerta; neque tamen temere suspicaberis, aliquam huic voc. cum nomine *Astartes* necessitudinem intercedere; certe a *Venere* ad *sobolem* facilis transitus.

עֵת com. *tempus*, ὁ καιρός Gen. 29, 7. Exod. 18, 22. 26. Levit. 16, 2. Jos. 8, 29. etc.; כָּעֵת הַזֹּאת *circa hoc tempus* Jes. 11, 6., כָּעֵת מָחָר *circa hoc tempus cras* (*morgen um die Zeit*) 1 Sam. 9, 16., כָּעֵת חַיָּה *tempore redivivo, hoc eodem tempore futuri anni* Gen. 18, 10. 14.; כָּעֵת simpl. *nunc* Jud. 21, 22. *modo* Jud. 13, 23., עֵת לִדְרוֹשׁ *tempus est quaerendi* (*quaerere*) Hos. 10, 12. Ps. 102, 14., לֹא עֵת *non est tempus*

h. e. *ante tempus* Job. 22, 16. Esth. 1, 13., בְּעִתּוֹ, בְּעִתִּי *tempore meo, suo* h. e. mihi, ei constituto, opportuno Eccles. 3, 11. Prov. 15, 23. Jes. 60, 22., מֵעֵת עַד עֵת *per omne tempus* Ezech. 4, 10.; adv. עֵת *per aliquod tempus, aliquamdiu* Hos. 13, 13. — Spec. a) *tempus felix*, felix rerum status, vita fortunata Ps. 81, 16.; b) *tempus fatale, calamitosum* Jes. 13, 22. Jer. 27, 7. cf. יוֹם. — Plur. m. עִתִּים (Esr. 10, 14. Neh. 13, 31.) et עִתּוֹת (Ps. 9, 10. 10, 1.), spec. a) *tempora* h. e. rerum vicissitudines, fortuna Ps. 31, 16. 1 Chron. 29, 30. Job. 24, 1.; b) עִתִּים רַבּוֹת Neh. 9, 28. per multa tempora h. e. *saepius, identidem*; c) יוֹדְעֵי עִתִּים *temporum gnari, astrologi* 1 Chron. 12, 32. Esth. 1, 13.

עַתָּה (et sine ה sec. Cthib Ps. 74, 6. Ezech. 23, 43.), in pausa עָתָּה Gen. 32, 5., *nunc* Jos. 14, 11. Jes. 48, 7. Hagg. 2, 3., *jam* Mich. 4, 14. 2 Chron. 6, 40., *mox* Ps. 12, 6. Dan. 10, 20. Num. 11, 23. Hos. 10, 3., מֵעַתָּה *a tempore praesente, ab hoc inde tempore* 2 Chron. 16, 9. Jes. 9, 6. Jer. 3, 4. Ps. 113, 2. etc., עַד עָתָּה *usque ad praesens tempus, hucusque*.

עִתִּי m. *opportunus, tempestivus* Levit. 16, 21.

עֵת קָצִין v. sub rad. ענה.

עָתַד *paratus, promtus, praesto fuit*, ut chald. syr. et arab. عتد), in Kal non occurrit, Pih. עַתֵּד *paravit* Prov. 24, 27. — Hithpah. *paratus, destinatus fuit* Job. 15, 28.

עָתִיד m. *paratus*, sq. לְ Job. 15, 25. Esth. 3, 14. 8, 13. 2) *exercitatus, peritus*, sq. infin. Job. 3, 7. — Foem. plur. עֲתִידוֹת *parata* Deut. 32, 35., subst.: quae alicui in promtu sunt h. e. *opes, facultates* alicujus, *τὰ ὑπάρχοντα* Jes. 10, 13. (ubi Kri habet עֲתוּדוֹת).

עֲתִיד m. chald. *paratus* Dan. 3, 15.

עַתּוּד m. *hircus*, vel inde dictus quod semper *paratus est* et *promtus* ad pugnam, vel quod semper (a septimo post natales die) *paratus* est ad procreandum. Sed quidquid de hac etymologia statuas, عَتُود est *caper juvencus hoedusque robustior jam pastum incedens* scil. *anniculus*. Plur. עַתּוּדִים Num. 7, 17. Deut. 32, 14. Jes. 1, 11. Ps. 50, 9. 13. et עַתֻּדִים Gen. 31, 10. 12. Num. 7, 23. etc., in regim. עַתּוּדֵי Jes. 14, 9. Metaphor. sumitur pro *ducibus populi* Jes. 14, 9. Zach 10, 3., quia *hirci* gregem tanquam *duces* praecedunt, secundum illud Virgilii: *dux gregis ipse caper*, unde *αἲξ προκέλευθος* pro *capro* ap. Nonn. *Dionys.* V. 267.

עֲתָךְ urbs tribus Judae 1 Sam. 30, 30. Simonis conf. arab. عتك *declinavit ad locum, regionem adamavit in eaque perstitit.*

עתל rad. inusit., arab. عتل *graviter traxit, abstulit.*

עַתְלַי nom. propr. Esr. 10, 28.

עֲתַלְיָהוּ, עֲתַלְיָה nom. propr. a) reginae jud., uxoris Jorami, 2 Reg. 8, 26. 11, 1. 2.; b) aliarum 1 Chron. 8, 26. Esr. 8, 7.

עָתַם in Kal inusit., Niph. נֶעְתַּם sec. Rabbinos *obscuratus est* Jes. 9, 18. coll. عتم *obscura evasit nox*, sab. عتمة *obscuravit.* Sed accommodation

est, ut Rosenm. docuit, Lxx. et Chald. interpretatio: חֲרוּבָא, συγκέκαυται *exusta, adusta est,* coll. arab. غَمّ *aestus ingens et suffocans.*

עָתַן rad. Hebr. inusit., arab. عَتَنَ *durum, gravem se exhibuit,* unde عَتُونٌ *leo.* Hinc oriuntur nomina propr. עָתְנִי 1 Chron. 26, 7. et עָתְנִיאֵל Jos. 15, 17. Jud. 1, 13. 3, 9. Lxx. Γοθονιήλ.

עָתַק 1) *dimotus, translatus est* (cf. عَتَقَ *festinavit, praecessit*) v. Hiph., hinc *liber fuit,* v. עָתָק. 2) *aetate provectus est, senuit, consenuit* (ut arab. syr. samar.) Ps. 6, 8. Job. 21, 7., trop. et praegn. Job. 14, 18. 18, 4. יֶעְתַּק צוּר מִמְּקוֹמוֹ *senescit rupes* (et aufertur) *de loco suo,* ubi v. Umbreit. Alii: *movetur loco suo.* — Hiph. הֶעְתִּיק 1) *dimovit, transtulit* (montes) Job. 9, 5., transtulit in librum, *transscripsit* Prov. 25, 1., it. *castra movit* Gen. 12, 8. 26, 22. 2) *abstulit* sq. מִן pers. Job. 32, 15. [Cet. v. sub עָתֵק et עַתִּיק].

עָתֵק m. *antiquus* Prov. 8, 18. הוֹן עָתֵק *opes, divitiae antiquae,* ab antiquo inde tempore collectae v. Umbreit. ad h. l.; all. *durabiles,* all. *splendidae* (v. sub עָתִיק). All. *vetustus* vel *durabilis:* sed *durationis* notio verbo עתק ex mera conjectura tribuitur.

עָתָק m. *insolens, fastuosus* (propr. *liber,* coll. عِتْقٌ *libertas*) 1 Sam. 2, 3. Ps. 31, 19. 75, 6. 94, 4.

עָתִיק m. *nitens, pulcher* Jes. 23, 18. coll. arab. عَاتِقٌ (v. Schultens. ad Prov. p. 74.) a rad. عَتَقَ *nitidum esse, bene habere,* quae significatio quomodo cum illa supra (sub rad.) explicata cohaereat, non patet.

עַתִּיק m. 1) *remotus a,* sq. מִן Jes. 28, 9. 2) *vetus, antiquus* 1 Chron. 4, 22. Syr. ܥܰܬܺܝܩܳܐ.

עַתִּיק m. chald. *antiquus* Dan. 7, 9. 13. 22.

עָתַר I) *precatus est, supplex oravit,* sq. לְ pers. (*ad* aliq.) Gen. 25, 21. sq. אֶל Exod. 8, 26. 10, 18. Jud. 13, 8. Job. 33, 26. etc. Fut. יֶעְתַּר. — Niph. נֶעְתַּר *exoratus est, precibus annuit* Jes. 19, 22. Gen. 25, 21. 2 Sam. 21, 14. Esr. 8, 23. 2 Chron. 33, 19. Infin. absol. נַעְתּוֹר 1 Chron. 5, 20. — Hiph. הֶעְתִּיר *supplex oravit* Exod. 8, 8. 24. 25. 9, 28. 10, 17. Job. 22, 27.

II) *abundavit, dives fuit,* coll. chald. עֲתַר (i. q. hebr. עשׁר), in Kal inusit., Niph. Prov. 27, 6. *multus, largus fuit.* — Hiph. *multiplicavit* Ezech. 35, 13. Lxx. ἐπλήθυνας ἐπ᾽ ἐμὲ λόγους, cf. Rosenm. ad h. l.

III) i. q. syr. ܥܛܰܪ *fumavit* fumo odorato, v. nom. עָתָר n. 2.

עֶתֶר m. urbs Simeonitarum Jos. 15, 42. 19, 7.

עָתָר m. 1) *cultor* Dei Zeph. 3, 10. v. Rosenm. 2) *fumus* i. q. syr. ܥܶܛܪܳܐ (ת et ט permutatis, ut קָטַל et قَتَلَ) Ezech. 8, 11. Lxx. ἀτμίς, Vulg. *vapor nebulae,* cf. Rosenm. ad h. l.

עֲתֶרֶת f. *abundantia, divitiae* Jer. 33, 6.

עָתַת rad. Hebr. non usitat., arab. عتّ *identidem dixit, repetitis verbis dixit.*

עֶת m. chald. *id quod saepius dictum est et toties repetitum.* Unde cum praefixo כְּעֶת *secundum id, quod saepius dictum est et toties repetitum,* Lat. *et cetera* (ut bene vertunt Coccejus, Seb. Schmidius et Clericus) Esr. 4, 17., pro quo, resoluto dagesch forti litterae ת imprimendo in nun, occurrit כְּעֶנֶת Esr. 4, 10. 11. 7, 12.

עֵת, עַתָּה, עִתִּי v. supra suo loco.

פ

פא vid. sub פֶּה.

פָּאָה i. q. arab. فأى *fidit, diffidit, scidit, abrupit* (v. Camus p. 1928.), in Kal inusit., Hiph. fut. אַפְאֵיהֶם *exscindam eos* Deut. 32, 26. De forma voc. v. Gesen. L. p. 433.

פֵּאָה f. 1) *angulus, extremitas* (q. d. *abscissio, abruptio*), ut lecti Am. 3, 12., agri Levit. 19, 19., faciei Levit. 13, 41. *(Gesichtswinkel)*, regionis Num. 34, 3. (ubi פְּאַת נֶגֶב est, quod nostrates dicunt: *Südspitze*), 35, 5. Jos. 18, 12. (ubi propter ea, quae statim sequuntur, non potest *limes septentrion.* quantus quantus est, intelligi). Add. *angulus, extremitas comae* et *barbae* Levit. 19, 27. 21, 5. quam tondere nefas fuit. Judaeorum magistri *crines circa tempora* dici putant v. Jahn. bibl. Archaeol. I, 2, p. 709 sq. Hinc gentes arab., quae istum capillorum angulum radere solebant (v. Herod. III, 8.), vocantur קְצוּצֵי פֵאָה Jer. 9, 25. 25, 23. 49, 32. — 2) *latus* regionis Exod. 26, 18. Num. 24, 17. פַּאֲתֵי מוֹאָב dual. *utrumque latus,* omnes fines *terrae moabiticae.* Aliter Schutte in Biblioth. Hag. I, p. 79.

מְפִיבֹשֶׁת (fortasse contract. ex מְפָאֵה בֹשֶׁת *exterminans idolum*) nom. propr. a) filii Sauli 2 Sam. 21, 8.; b) filii Jonathanis 2 Sam. 4, 4. 9, 6.

פֶּה m. (pro פֵּאָה, arab. فوه): 1) os (oris) a) et animalium 1 Sam. 17, 35. Am. 3, 12., et hominis Exod. 4, 11. Jos. 6, 10. 2 Reg. 4, 34., max. tanquam loquendi instrumentum 1 Reg. 8, 15. Ps. 55, 22, 141, 3. (etiam de Deo Prov. 2, 6. Jes. 1, 20. 40, 5. al.), שׂוּם דְּבָרִים בְּפִי פ׳ *verba alicui suppeditare* Exod. 4, 15. Jer. 1, 9, פֶּה אֶל־פֶּה *ore ad os* converso i. e. coram, praesens praesenti Num. 12, 8.; hinc de ipsa *voce* et *sermone* 2 Chron. 18, 21. Job. 19, 16., פֶּה אֶחָד *uno ore* (unanimi consensu) Jos. 9, 2., *scribere aliquid* מִפִּי פ׳ *ex ore al.* h. e. dictata ejus excipere Jer. 36, 27.; imo etiam de iis, quae quis dixit vel imperavit (ut στόμα ap. poet. max.) Jos. 1, 18. Eccles 8, 2. al., unde עַל פִּי פ׳ *ex jussu al.* Gen. 45, 21. Num. 3, 16., it. *ex testimonio* al. Deut. 17, 6. 19, 15. Abstr. pro concr. *orator* Exod. 4, 16. — b) ubi rebus inanimatis tribuitur, significat vel α) *foramen, orificium* (ut graec. στόμα), quo sensu lat. etiam *oris* vocabulum dicitur, ut Gen. 42, 27. *os sacci,* 29, 2. *os putei,* Exod. 28, 32. *os, foramen vestis, os speluncae* Jos. 10, 18., add. *os* h. e. *fissura terrae* Num. 26, 10. al., *os urbis* i. e. porta Prov. 8, 3. — vel β) *aciem* (q. d. mordendi facultatem), ut *gladii* (cf. στόμα αἰχμῆς Philostr. Her. 19.), hinc *occidere aliquem*

לְפִי חֶרֶב *gladio* Gen. 34, 26. Exod. 17, 13. Num. 21, 24. Jud. 4, 15. 1 Sam. 15, 8. al. (שְׁנֵי פֵיוֹת *duae acies* Jud. 3, 16.); passim de aliis instrumentis ferreis 1 Sam. 13, 21. — 2) ora vel vestis Ps. 133, 2. Job. 30, 18. vel maris Prov. 8, 29., hinc *angulus, extremus recessus* 2 Reg. 10, 21. *impleta est domus Baalis* פֶּה לָפֶה *ad omnes angulos usque* h. e. tota, quantum illa patebat, 21, 16. Esr. 9, 11. — 3) pars, *portio* (pr. quantum quis *ore* excipere, comedere potest, deinde generatim), פִּי שְׁנַיִם *duplex portio* Deut. 21, 17. 2 Reg. 2, 9., sed Zach. 13, 8. *duae partes* sunt *duae tertiae* coll. v. 9. (*zwei Theile von dreien*). — Cum affixis פִּי (pro פִּיִּי) Gen. 45, 12. Num. 2, 24., פִּיו Num. 27, 21. 1 Sam. 14, 27. et פִּיהוּ Exod. 4, 15. Ps. 10, 6., פִּיהֶם Deut. 21, 5. Jud. 7, 6. et poet. פִּימוֹ Ps. 17, 10. 58, 7. 59, 13. etc. Plur. פִּים (pro פִּיִּים) 1 Sam. 13, 21. et פִּיוֹת Prov. 5, 4.

Cum praefixis fere in particulam abit, ut a) לְפִי *secundum, convenienter* (pr. *sec. id quod jubet, postulat aliqua res*) Gen. 43, 7. Exod. 34, 27. Levit. 27, 28. Num. 26, 56. Deut. 17, 10. 11.; b) כְּפִי *ad modum, pro ratione* Exod. 12, 4. 1 Reg. 17, 1. Hos. 10, 12 (ubi v. Rosenm.), Prov. 12, 8. Jer. 29, 10., it. *pro numero (nach Verhältniss d. Zahl)* Gen. 47, 12.; c. infin. *quum primum, simulac* Num. 9, 17. Jer. 29, 10.; c) כְּפִי *secundum, pro modo* Exod. 16, 21. Num. 35, 8.; כְּפִיךָ *sicut te* Job. 33, 6., semel praemissum est integrae sententiae Zach. 2, 4. כְּפִי אִישׁ לֹא נָשָׂא רֹאשׁוֹ *ita ut nemo tolleret caput suum.* — כְּפִי אֲשֶׁר *eo modo quo, prout* Mal. 2, 9.

פִּיפִיּוֹת plur. foem. *geminae acies* Jes. 41, 15., unde חֶרֶב פִּיפִיּוֹת *gladius duarum acierum* h. e. *anceps* (*δίστομος*) Ps. 149, 6. Arab. ذو شفرتين non is tantum gladius, qui ab utroque latere acie instructus est, sed inprimis gladius in duas acies diffisus, cujus imaginem exhibet Niebuhrius in *itiner.* T. I.

פֵּיָה f. *acies*; unde plur. פֵּיוֹת Jud. 3, 16.

פִּי בֶסֶת Ezech. 30, 17. *Bubastus*, urbs Aegypti, non procul sita a Pelusio ad brachium orientale Nili, *Bubasticum* ab urbe dictum. Copt. *Bubast* a Dea *Bubasti*, quam Herod. II, 138. eandem, quae Graecis *Artemis*, esse dicit. Hinc Jablonsk. copticum nomen interpretatur: luna *vultum retegens, luna nova*.

פִּי הַחִירֹת Exod. 14, 2. et הַחִירֹת Num. 33, 8. nom. propr. loci ad littus maris arabici, haud procul a Sues. Videtur esse voc. aegyptiacum, quod Jablonskius (Opusc. II, p. 159.) conflatum putat ex *PI* art. c., *AXI gramen* et *PIPT* i. q. *ἀνατέλλειν*, ita ut significet *locum in quo magna graminis herbarumque vis nascitur.* Sed Hebraei voc. exterum, ut saepe factum, in domestici similitudinem corruperunt, quasi esset a פֶּה et חִירָה, quod quidem posterius nomen a חוֹר *caverna* haud differre arbitrantur.

פִּיכֹל (*os omnium*) nom. propr. ducis militum Gen. 21, 22. 26, 26.

פִּינְחָס (*os aeris?*) nom. propr. viror. Exod. 6, 25. Num. 25, 7.; 1 Sam. 1, 3. 2, 34.; Esr. 8, 33. etc.

פָּאַר in Kal inusit., Pih. פֵּאֵר 1) *ornavit, decoravit* Jes. 60, 7. 13. Esr. 7, 27., *honoravit, illustravit* Jes. 55, 5., etiam *beneficiis ornavit* Ps. 149, 4. — 2) denomin. a פֹּארָה Deut. 24, 20. *ramos scrutatus est*, ut

ne unum quidem pomum relinqueretur. — Hithpah. הִתְפָּאֵר 1) *honoratus, illustratus est* Jes. 60, 21. 61, 3. 2) *illustravit se, gloriam sibi comparavit*, sq. בְּ *in, ex al.* Jes. 44, 23. 49, 3., *gloriatus est* Jud. 7, 2. Jes. 10, 15. In loco Exod. 8, 5. הִתְפָּאֵר עָלַי לְמָתַי אַעְתִּיר לְךָ mirum in modum dissentiunt inter se interpretes. Vulgo vertunt: *hoc honoris tibi sume*, ut designes tempus, *quo orem pro te* v. Rosenm., ad sensum bene; sed verborum structuram ita satis impeditam esse, nemo non intelligit. Quare Clericus legi jussit התבאר *indica mihi*, quanquam alibi verb. באר non occurrit nisi in Piel; sed vix crediderim, vett. interpretes, qui vel *definiendi* (Lxx., Vulg.) vel *petendi* (Syr., Saad.) notionem inferunt, ita in libris suis legisse.

פְּאֵר m. *ornamentum* capitis, scil. *cidaris, tiara* Jes. 61, 3. 10., cum affixo פְּאֵרְךָ Ezech. 24, 17., plur. פְּאֵרִים Jes. 3, 20. (ubi per *cidares mulierum* Schroederus de *Vest. mulier. Hebr.* c. 7. haud satis probabiliter *tutulos* intelligit h. e. suggestus comae intumescentis et in gradus formatae, crinibus in altum aggestis et innexa tenuiori fascia; de quo *ornamenti* genere conf. Joh. Nicolai de *nimbis antiquorum* c. 9. aliique apud Jarkium ad Schedium de *Diis German.* p. 381.). In regim. פַּאֲרֵי Exod. 39, 28. Ezech. 24, 18., cum affixo פְּאֵרְכֶם (pro פְּאֵרֵיכֶם) Ezech. 24, 23.

פֻּארָה (ex syriasmo pro פְּאָרָה) f. *ramus*, propr. *frondosus* Jes. 10, 33. q. d. *decus arboris* (sic *κόσμον ἐλαίης* Pindarus Olymp. 3, 13. dixit, et *honorem* pro *ramis* sive *frondibus* dixerunt Horatius, Virgilius et Ausonius, conf. de la Cerda ad Virgil. *Georg.* II, 404.). Plur. פֹּארֹת (a sing. פֹּארָה pro פְּאָרָה Ezech. 17, 6., cum affixo פֹּארֹתָיו Ezech. 31, 5 sqq., sed v. 8. scribitur פֹּרֹאתָיו.

פָּארָן regio deserta Gen. 21, 21. 1 Sam. 25, 1. et mons Deut. 33, 2. Hab. 3, 3. Aegyptum inter et Palaestinam interjectus (1 Reg. 11, 18.), haud procul a monte Sinai Num. 10, 12. Illa etiamnum vocatur وادي فيران seu (ut alii hoc nomen scribunt) فاران, فيران v. Niebuhrium in *Descript. Arab.* p. 402. *Itiner.* P. I, p. 240. 241. et Burckhardt. Itin. II, p. 974 sq. 1080. Oppidi Pharan, quod 1 Reg. 11, 18. commemorari videtur, ruinae supersunt v. Burckhardt. l. c.

פָּארוּר m. (ex syriasmo pro פְּארוּר) *decus, nitor, pulchritudo*, unde *facies* dicuntur *contrahere* sive *retrahere nitorem* sive *pulchritudinem* Joël. 2 6. Nah. 2, 11., eodem sensu, quo *stellae* dicuntur *contrahere* sive *retrahere nitorem* sive *splendorem* Joël. 2, 10. 4, 15. v. Pocock. ad *l. Joëlis*. Alii vertunt *rubedo* coll. arab. فُورَة *fusca rubedo* (Ewald. Gramm. p. 478.), parum probabiliter. [פָּרוּר *olla* vid. sub rad. פור].

תִּפְאָרָה, saepius תִּפְאֶרֶת f. *mundus, ornatus, decus, nitor* Esth. 1, 4. Prov. 1, 9. Jes. 3, 18. 52, 12. Thren. 2, 1. Prov. 28, 12. *quando exsultant probi,* רַבָּה תִפְאֶרֶת *magnus est* ubique *ornatus* h. e. ornare solent se cives, quippe laetantes de proborum fortuna cf. 12, 10. 2) *majestas*, hinc meton. תִּפְאֶרֶת יְהוָה de arca foederis Ps. 78, 61., super qua considebat Jovae majestas. 3) *gloriatio* Jes. 10, 12., *gloria* Jes. 63, 14., meton. Ps. 89, 18. *gloria et robur ipsorum tu es.* Cum affixo תִּפְאַרְתּוֹ Prov. 19, 11.

פָּגַג radix inusit. *crudus, immaturus fuit*; arab. فجّ II. *crudum reddidit*, syr. ܦܓܐ *acerbus, immaturus*.

פַּג m., plur. פַּגִּים *grossuli, ficus immaturae*, quae hieme proveniunt, Cant. 2, 13.

פָּגַל rad. Hebr. non usit., chald. et talm. פַּגֵּל *foetidum reddidit*, arab. تفجّل V. cibus *foedus fuit*, aethiop. ፈገለ: *impurus, impudicus fuit*.

פִּגּוּל m. *foeditas, res foeda* Levit. 7, 18. 19, 7. Ezech. 4, 14. Plur. פִּגֻּלִים Jes. 65, 4.

פָּגַע 1) *offendit* aliquem, *incidit* in aliq., sq. acc. Am. 5, 19. 1 Sam. 10, 5. Exod. 23, 4., sq. בְּ Gen. 28, 11. Num. 35, 19., it. *occurrit, obviam factus est* sq. בְּ pers. Gen. 32, 2.; sensu geograph. *concurrit, contigit (zusammentreffen-stossen), pertinuit* ad *(anstossen)*, sq. אֶל Jos. 19, 11., sq. בְּ Jos. 16, 7. 17, 10. 2) hostili animo *irruit, invasit* aliquem, sq. בְּ pers. 1 Sam. 22, 17. Ruth. 2, 22., semel sq. acc. pers. et בְּ rei Exod. 5, 3. פֶּן יִפְגָּעֵנוּ בַּדֶּבֶר *ne irruat in nos cum peste aut gladio* h. e. ne peste aut gladio nos perdat; hinc *interfecit* Jud. 8, 21. 2 Sam. 1, 15. 1 Reg. 2, 25. 29. 31. 3) *institit* precibus, sq. בְּ pers. Ruth. 1, 16. Jer. 7, 16. Job. 21, 15., sq. לְ pers. *intercessit pro* al. Gen. 23, 8. Ita graec. ἀντιᾶν est *occurrere* et *supplicare*. De duobus Jesaiae locis 47, 3. 64, 4. magnus est interpretum dissensus. Et posteriorem quidem auctore Dathio ita reddidit Rosenm.: *utinam* (לוּ ex v. 1.) *offenderes alacriter facientem rectum*. Sed perquam dura esset ista particulae omissio, quapropter voc. פָּגַע *occurrendi* potius h. e. bene cupiendi, juvandi sensu capere placet, quod ubi admittis, non sine gravitate opponi videbitur קָצַפְתָּ. In altero vero loco explicando simplicissimam putamus Rosenm. rationem: *non offendam hominem* sc. qui mihi resistat. Alii coll. syr. ܦܓܥ *visere: non parcam cuiquam*.— Hiph. הִפְגִּיעַ 1) transit. a) *irruere, incurrere fecit* sq. acc. rei et בְּ pers. Jes. 53, 6.; b) *supplicare fecit* Jer. 15, 11. הִפְגַּעְתִּי בְךָ אֶת־הָאֹיֵב *faciam ut supplex te adeat hostis tuus*. 2) intransit. (in libris posterioribus) a) *irruit, invasit*, unde part. מַפְגִּיעַ Job. 36, 32. *irruens, hostis*; b) precibus *adiit* aliquem, *supplicavit* sq. בְּ pers. Jer. 36, 25., *intercessit pro* al. sq. לְ pers. Jes. 53, 12. Partic. מַפְגִּיעַ *intercessor* Jes. 59, 16. Lxx. ἀντιλημψόμενος.

פֶּגַע m. *casus, infortunium* 1 Reg. 5, 18. Eccles. 9, 11.

מִפְגָּע m. *occursus* i. e. meton. *is in quem quis irruit* Job. 7, 20.

פָּגַר in Kal inusit., Pih. פִּגֵּר *lassus, viribus destitutus fuit* 1 Sam. 30, 10. 21. (Talm. *otium egit*).

פֶּגֶר *corpus mortuum, cadaver exsangue* 1 Sam. 17, 46. Jes. 14, 20. Am. 8, 3. Nah. 3, 3, plur. פְּגָרִים Gen. 15, 11. 2 Reg. 19, 35., in regim. פִּגְרֵי Jes. 66, 24. Trop. פִּגְרֵי גִלּוּלֵיכֶם *cadavera idolorum* h. e. frusta et rudera statuarum Levit. 26, 30.

פָּגַשׁ *occurrit, obviam venit* sq. acc. Jes. 34, 14. Jer. 41, 6. Gen. 32, 18.

1 Sam. 25, 20., sq. בְּ Prov. 17, 12.; it. hostili animo *occurrit, irruit, invasit* Exod. 4, 24. Jos. 13, 8. sq. acc. pers. — Niph. נִפְגַּשׁ *alter alteri occurrit,* sensu reciproco, Ps. 85, 11. Prov. 22, 2. 29, 13. — Pih. *offendit, impegit* in al., sq. acc. Job. 5, 14.

פָּדָה 1) *redemit* soluto pretio (arab. فدى) Exod. 13, 15. Levit. 27, 27., sq. בְּ pretii Exod. 13, 13. *asini primogenitum agno redimes,* 34, 10. De sacerdote dictum significat: *redimenda curare, redimi facere* Num. 18, 16. 17. 2) in libertatem *vindicavit* Deut. 7, 8., *liberavit* Jer. 15, 21. 31, 11. Jes. 35, 10. Ps. 25, 22., *servavit* (vitam) Ps. 71, 23. 2 Sam. 4, 9. 1 Reg. 1, 29. — Infin. absol. פָּדֹה Ps. 49, 8., partic. c. affixo et artic. הַפֹּדְךָ Deut. 13, 6., part. Pahul plur. in regim. פְּדוּיֵי Jes. 35, 10. — Niph. נִפְדָּה *redemtus est* Levit. 19, 20. 27, 29., it. *liberatus est* Jes. 1, 27. — Hiph. הֶפְדָּה (pro הִפְדָּה) *redimi fecit* vel *curavit* Exod. 21, 8. Hoph. infin. cum terminatione chald. הָפְדֵּה *redimendo* Levit. 19, 20.

פְּדוּיִם m. *pretium redemtionis,* λύτρον; plur. in regim. פְּדוּיֵי Num. 3, 46. 48. 49., cum affixo פְּדוּיָו Num. 18, 16.

פְּדוּת f. *liberatio* Ps. 111, 9. 130, 7. Jes. 50, 2.

פִּדְיוֹן vel פִּדְיֹן m. *pretium redemtionis, λύτρον* (talm. *redemtio* v. Mischn. I, 304. III, 112.) Exod. 21, 30. Ps. 49, 9. Arab. فِدْيَةٌ (Coran. 57, 14.) et فِدْيَانٌ.

פִּדְיוֹם m. *id.* Num. 3, 49.

פְּדָיָה (*Jova liberavit*) nom. propr. viror. 2 Reg. 23, 36.; 1 Chron. 3, 18.; Neh. 3, 25.; Neh. 11, 7. etc.

פָּדַן rad. inusit.

פַּדָּן m. *ager, campus* (syr. ܦܕܢܐ, arab. فدان v. Rosenm. ad Gen. 25, 20. et in bibl. Alterth. I, 2, p. 158.), unde nom. *propr.* פַּדַּן אֲרָם Gen. 31, 18. 28, 2. 5. 6. 7. 48, 7. *Aramaeae* pars illa, quae *campestris* dicebatur (Curtio *campi Mesopotamiae* lib. 3. c. 2. §. 3. c. 8. §. 1. lib. 4. c. 9. §. 6. lib. 5. c. 1. §. 15.); opposita *montibus* Mesopotamiae Hos. 12, 13. haec planities dicitur שְׂדֵה אֲרָם.

אַפֶּדֶן *palatium* (syr. ܐܦܕܢܐ *id.*) Dan. 11, 45. אָהֳלֵי אַפַּדְנוֹ *tentorium palatii ejus, sein Palastzelt, Grosszelt* (q. d. *praetorium*). Cf. arab. فَدَنٌ *arx,* א enim prostheticum est, ut in אָדָם *sanguis* a דָּם rel.

פָּדַע *redemit,* ut פדה. Imper. cum affixo פְּדָעֵהוּ Job. 33, 24. Non est, quod de lectionis veritate dubites; duo tantum Kennic. codd. habent פרעהו, vocab. intellectu facilius.

פֶּדֶר m. *adeps* Levit. 1, 8. 8, 20. vid. Bocharti *Hieroz.* P. I, p. 472. Cum affixo פִּדְרוֹ Levit. 1, 12. Origo voc. non liquet.

פֹּה 1) *hic* (loci) Gen. 19, 12. Num. 22, 8. Deut. 5, 28. Jos. 18, 6. 8. Jud. 4, 20. etc.; מִפֹּה *hinc* Ezech. 40, 10. 12. 41 sqq. 2) rarius *huc*

(ita ποῦ et ποῖ utramque et quietis et motus notionem exprimunt v. Passow. Lex.) 1 Sam. 16, 11. Esr. 4, 2.; עַד פֹּה *huc usque* Job. 38, 11. — Scribitur quoque פֹּא Job. 38, 11. et פּוֹ, unde מִפּוֹ Ezech. 40, 10. 12 sqq. al.; אֵיפֹה *ubi?* vid. sub אֵי.

פּוּאָה nom. propr. a) filii Issaschari 1 Chron. 7, 1., alibi פֻּוָּה Gen. 46, 13.; b) patris Tholae Jud. 10, 1. coll. arab. فُوَّة et chald. פּוּאָה *rubia tinctorum.*

פּוּג propr. *frigere, frigescere,* ut فَاجَ et فَجَّ (graec. πήγνυμι), trop. Gen. 42, 26. וַיָּפָג לִבּוֹ *animus ejus frixit* h. e. non commovebatur, non sensit laetitiam; deinde *remittere, languescere* Ps. 77, 3 (de manu); trop. Hab. 1, 4. תָּפוּג תּוֹרָה *friget* (negligitur) *lex.* — Niph. *debilitatus est, languit* Ps. 38, 9.

פּוּגָה f. *cessatio, remissio* Thren. 2, 18.

הֲפוּגָה f. *cessatio, intermissio* Thren. 3, 49.

פּוּד vid. infra פִּיד.

פּוּז, unde פַּז derivant, v. פזז.

פּוּחַ *spiravit, flavit* (arab. فَاحَ, فَحَّ, syr. ܦܘܚ) Cant. 2, 17. 4, 6. *usquedum spiraverit dies* h. e. remiserit aestus, quod sub vespere fit coll. Gen. 3, 8. — Hiph. הֵפִיחַ *flavit, perflavit* (hortum) Cant. 4, 16.; deinde a) *anhelavit* i. e. *festinavit* Hab. 2, 3. יָפֵחַ לַקֵּץ *festinat ad finem* oraculum. Ita omnium optime Michaelis in Suppl.; Rosenmuelleri enim explicatio: *loquitur de fine* vix ferri potest; b) *sufflavit* Ezech. 21, 36. בְּאֵשׁ עֶבְרָתִי אָפִיחַ *ignem irae meae sufflabo,* Prov. 29, 8. *homimines impii* יָפִיחוּ קִרְיָה *sufflant civitatem* h. e. perturbant, seditionem excitant (Lxx. ἐξέκαυσαν, Syr. *incendunt*); c) *efflavit* scelus etc. Prov. 6, 19. 14, 5. 19, 5. 9., it. *prolocutus est* Prov. 12, 18 (verum); d) *vehementer increpuit* al., *invectus est* in aliq. sq. בְּ Ps. 10, 5., sq. לְ Ps. 12, 6.

פַּח vid. sub פחח.

פִּיחַ m. *favilla* Exod. 9, 8. 10.

פּוּט nom. propr. gentis africanae Gen. 10, 6. Jer. 46, 9. Ezech. 27, 10. 38, 5. Nah. 3, 9. Significari videntur *Mauritani,* in quorum finibus oriebatur fluvius *Phut,* in mare atlant. influens (Plin. H. N. V, 1.). Non adversatur Josephus, qui Φοῦτους incolas *Libyae* dicit: satis enim constat, voc. *Libyae* olim latissime patuisse. Cet. cf. Michael. Spicil. I, p. 160.

פּוֹטִיפַר praefectus satellitum regis Aegypt. Gen. 39, 1., fort. copt. ⲡⲓⲱⲧ ⲫⲣⲟ *pater Pharaonis* (regis) i. e. consiliarus, amicus regis.

פּוֹטִי פֶרַע socer Josephi patriarchae Gen. 41, 45. 46, 20. Lxx. Πετεφρῆ. Est voc. aegypt., corruptum auctore Jablonskio (Opusc. II, p. 203.) ex copt. ⲡ-ϩⲟⲛⲧ-ⲫⲣⲏ i. e. *sacerdos solis.*

פּוּךְ m. 1) *fucus* i. e. *stibium* ex antimonio confectum, quo mulieres orientales palpebras illinere solebant (al. כָּחַל, quod v.) Jer. 4, 30. 2 Reg. 9, 30. (ubi שׂוּם עֵינַיִם בַּפּוּךְ est *oculos stibio illinere*) cf. ANCHERSEN ad *carmen* TOGRAI v. 20. RUSSEL *natural history of Aleppo* p. 101 sqq. Huc pertinet etiam loc. Jes. 54, 11. אָנֹכִי מַרְבִּיץ בַּפּוּךְ אֲבָנָיִךְ *ponam in stibio lapides tuos* h. e. stibio, tanquam mortario, utar; all. h. l. pretiosum aliquem lapidem dictum putant (v. sub 2.), perperam; neque enim de struenda macerie, sed de ea, in qua lapides ponendi sunt, materia agitur v. ROSENM. ad h. l. 2) 1 Chron. 29, 2. Davides legitur ad templum aedificandum parasse aurum, argentum, lapides pretiosos et אַבְנֵי פוּךְ. LXX. λίθοι πολυτελεῖς. Sed videtur certa lapidum species dici, fortasse *Chalcedonius*, qui eundem fere, quem antimonium, refert colorem v. HARTMANN. Hebräerinn III, p. 94 sq. Singularis fuit LUDOLFI opinio (in Comment. ad hist. aeth. p. 107.), qui hoc et ipso loco *stibium*, neque tamen ad ornatum, sed ad oculorum medicinam adhibendum, intellexit.

פּוֹל m. *faba* 2 Sam. 17, 28. Ezech. 4, 9., sec. CELSIUM in *Hierob.* T. II, p. 106. HILLERUM in *Hierophyt.* P. II, p. 129. a *magnitudine*, qua aliorum leguminum semina multum superat: nam arab. فال (media *Je*) significat: *incremento auctus est.*

פּוּל nom. propr. 1) gentis et regionis africanae Jes. 66, 19. Videtur insula Nili in confinio Aegypti et Aethiopiae, *Phylae* dicta, significari; hoc autem nomen aegyptiacum ⲠⲈⲖⲀⲔ seu ⲠⲒⲖⲀⲔ *(limes)* esse, nuper docuerunt QUATREMERIUS (Mém. sur l'Egypte I, p. 387 sqq.) et CHAMPOLLION (l'Egypte sous les Phar. I, p. 158.). Aliam conjecturam, minus probabilem, proposuit BOCHART. in *Phaleg* p. 268. cf. MICHAELIS Spicil. T. I, p. 256. II, p. 114. 2) regis Assyriae 2 Reg. 15, 19. Conferunt alii pers. پيل *elephas,* alii, fortasse rectius, pers. بال *excelsus, magnificus.*

פּוּם et פֻּם m. chald. *os, Mund* Dan. 4, 28. 6, 23. 7, 8. 20., c. affixo פֻּמַהּ Dan. 7, 5.; it. *ostium* (foveae) Dan. 6, 18.

פּוּן. Semel legitur fut. אָפוּנָה Ps. 88, 16., quod LXX. et VULG. vertunt ἐξηπορήθην, *conturbatus sum.* Itaque non inepte contulit CASTELLUS arab. أفن *consilii inops fuit.* Ceter. v. MICHAEL. Suppl. p. 1996 sq.

פּוּנֹן nom. propr. oppidi Judaeorum Num. 33, 42. HIERON.: *Fenon,* inquit, fuit quondam civitas principum Edom, nunc viculus in deserto, ubi aeris metalla damnatorum suppliciis effodiuntur, inter civit. Petram et Zoaram.

פִּינֹן nom. propr. ducis Idum. Gen. 36, 41. 1 Chron. 1, 52. Sed BOCHARTUS in Hieroz. II, 427. non differre putat a פּוּנֹן.

פּוּץ fere i. q. נָפַץ propr. *contudit*, hinc *diffudit* et intrans. *diffusus, dispersus est* Gen. 11, 4. 1 Sam. 11, 11. 14, 34. Ps. 68, 2. Ezech. 34, 5. 46, 18. Zach. 13, 7., it. *effudit se, exundavit, redundavit* Prov. 5, 16. (de fontibus), trop. Zach. 1, 17. תְּפוּצֶנָה עָרַי מִטּוֹב *abundabunt,*

affluent urbes meae bonis, cf. arab. فاض *affluere, abundare.* Celerum in Kal non occurrit nisi partic. Pah. Zeph. 3, 10., imper. et futur. — Niph. נָפוֹץ *dispersus, dilapsus fuit* Jer. 10, 21. Gen. 10, 18. 1 Reg. 22, 7. 2 Reg. 25, 5. Ezech. 11, 17. 20, 34. 41. 2 Chron. 18, 17. Partic. f. נְפֹצָה sec. Kri 2 Sam. 18, 8., sed Cthib habet נפצות. — Pilel פּוֹצֵץ *fregit, diffregit, contudit* Jer. 23, 29. — Pilp. *id.*, unde fut. cum affixo יְפַצְפְּצֵנִי Job. 16, 12. — Hiph. הֵפִיץ 1) *sparsit* Jes. 28, 25 (semen), *dispersit* Ps. 18, 15. 144, 6. Jer. 23, 2. Job. 37, 11., max. *dispersit, dissipavit* gentes Deut. 4, 27. 28, 64. Jes. 24, 1. Ezech. 22, 15. 29, 12. Neh. 1, 8., passim *expulit, exagitavit* Hab. 3, 14. Ezech. 34, 21. Job. 18, 11., ad quem loc. v. Rosenm. 2) *sparsus est* Job. 38, 24 (eurus super terram), *dispersus, dissipatus est* Exod. 5, 12. 1 Sam. 13, 8. — Hithpol. *diffractus est, dissiluit* Habac. 3, 5. — Thiktel 1. pers. praet. תְּפוֹצוֹתִיכֶם *dispergam vos.* Ita post Ev. Scheidium nuper Gesenius (L. p. 254.) et Rosenm. ad h. l. Sed vide, an cum all. codd. legendum sit תְּפוֹצוֹתֵיכֶם *dispersiones vestrae.*

מֵפִיץ m. *malleus* (bellicus) Prov. 25, 18.

תְּפוֹצָה m. *dispersio.* Inde plur. cum affixo תְּפוֹצוֹתֵיכֶם Jer. 25, 34., sed plurimi codices habent תְּפוֹצוֹתִיכֶם, quod v. sub ipsa rad.

פוק I) *titubare, vacillare* Jes. 28, 7. Hiph. הֵפִיק *id.* Jer. 10, 4. — II) *exiit, egressus est* i. q. chald. נְפַק, in Kal inusitat., Hiph. הֵפִיק a) *exire, prodire fecit* h. e. *expromsit, suppeditavit* Jes. 58, 10. Ps. 144, 13.; b) *reportavit, impetravit,* q. d. ab alio ad se *prodire fecit* Prov. 8, 36. 12, 2. 18, 22.; c) *exire, exitum habere sivit, bene cedere jussit* Ps. 140, 9.

פִּיק m. *vacillatio* Nah. 2, 11.

פּוּקָה f. *id.*, metonym. *id quo quis ad vacillandum impellitur, offendiculum* 1 Sam. 25, 31.

פור i. q. arab. فار *efferbuit bulliendo.* Cet. cf. פרר.

פּוּרָה f. *torcular* Jes. 63, 3. Hagg. 2, 17., unde merum aestuans et effervescens profluit; nisi est potius hoc voc. a פרה (cf. חוּקוֹ Prov. 8, 29.).

פָּרוּר (pro פַּארוּר) m. *olla* ab *effervescendo* dicta Num. 11, 8. Jud. 6, 19. 1 Sam. 2, 14.

פַּר vid. infra suo loco.

פּוּר m. *sors* Esth. 3, 7. 9, 26., voc. *persicum* پاره (et بهره) *pars, portio,* it. *fortuna,* vel quod sortilegium est *assignatio partium,* vel quod a *fortuna* dirigitur. Scil. Haman per sortes, urnae immissas, exploravit, quinam mensis Judaeis, quos exstinguere cogitabat, inauspicatior esset, ne quod propitium Hebraeis astrum conatus suos eluderet, et invenit ultimum, Adar dictum, deinde projectilibus magice missis diem quoque elicuit, sc. tertium decimum, quem stragi Judaeorum per universum orientem destinabat, unde illi nomen *Purim* inditum, quem Judaei ob cruentum istud consilium, ope Estherae in caput consultoris pessimi versum, verterunt in festivitatem anniversariam conf. Relandi *Antiquit. Hebr.* P. IV. c. 9. §. 1. Plur. פּוּרִים a) *sortes* Esth. 9, 24.; b) *festum Purim* Esth. 9, 29. 32., alibi יְמֵי הַפֻּרִים Esth. 9, 31.

פּוּשׁ I) *superbe incedere, superbire* (فيس et فاش) Hab. 1, 8., hinc de pecude: *lascivire* Mal. 3, 20. (ubi פִּשְׁתֶּם, a forma praet. פָּשׁ, ut מֵת), Jes. 50, 11. v. Schultens. *opp. min.* p. 303. et ad Job. 35, 15. — II) i. q. chald. פְּרַשׁ *crevit, multiplicatus est*, vel hebr. פּוּץ *diffundi, dispergi*; in Kal inusit., Niph. praet. plur. נָפֹשׁוּ *diffusi, dispersi sunt* Nah. 3, 18.

פַּשׁ m. *superbia, ferocia* Job. 35, 15. (14). Sed alii vertunt: *multitudo*, coll. chald. פרשׁ v. rad. n. 2. Ita nuper Rosenm. et Umbreit.

פִּישׁוֹן (*aqua diffusa? flumen magnum?* v. rad. n. 2.) nom. propr. fluvii, qui terram Chavilam ambiebat Gen. 2, 11. Videtur *Phasis* significari, non iste solum, qui in Pontum Euxinum illabitur, sed *Araxes* etiam, qui et ipse Xenophonti (Anab. 4, 6, 4.) *Phasis* dicitur, ita ut ex duobus unum fecisse credatur fama. Cf. quae in hanc rem docte disputavit Rosenm. *bibl. Alterth.* I, p. 183 sq. add. Hartmann. *Aufklär.* I, p. 251. Ritter *Erdk.* II, p. 914. Hoc si recte statuitur, חֲוִילָה est *Colchis*, quam terram vetustissimus rumor auri ditissimam perhibebat. Aliis פִּישׁוֹן est *Ganges* (Joseph. Antt. 1, 2.) vel *Indus* (Schulthess Parad. p. 46.) vel *Oxus* (Lacbeteille Mémoir. sur divers sujets etc. Par. 1819. 8.).

פּוּת rad. Hebr. non usitat., arab. فات VI. *distare a se invicem.*

פֹּת m. *interstitium* (coll. arab. فوت *interstitium* in membro humano obvium, v. c. فوت فم *interstitium oris* h. e. *spatium inter duo labia*), spec. a) *pudendum muliebre*, cum affixo פָּתְהֵן Jes. 3, 17.; b) *cardo januae* (fortasse inferior h. e. is, in quo cardo superior inseritur et versatur, *die Zapfenhülse*; Lat. *cardinem feminam* appellant Vitruv. IX, 9.), unde plur. פֹּתוֹת 1 Reg. 7, 50.

פָּזַז I) *agilis, levis fuit*, ut فز h. e. خف (v. Schultens. Oper. min. p. 132 sqq.) Gen. 49, 24. וַיָּפֹזּוּ זְרֹעֵי יָדָיו *agilia (expedita) erant brachia manuum ejus.* — Pih. פִּזֵּז *subsiliit, saltavit* (cf. chald. אפז) 2 Sam. 6, 16.

II) in Kal inusit., Hoph. particip. מוּפָז 2 Reg. 10, 18. i. q. טָהוֹר in loco parallelo 2 Chron. 9, 17. Itaque conferunt فضّ *separavit, diremit.* Et hoc tutius esse videtur, quam quod, auctore Pareavio, Rosenmuellerus nuper radicem (vocis פָּז) esse voluit فذّ *solus, singularis fuit* v. פָּז.

פָּז m. *aurum depuratum* (ipsâ naturâ) Ps. 19, 21. 21, 4. Prov. 8, 19. Job. 28, 17. Cant. 5, 11. 15. Thren. 4, 2. Jes. 13, 12.

פָּזַר *sparsit, dispersit* i. q. בָּזַר, syr. ܒܕܰܪ. Part. Pahul f. פְּזוּרָה *dispersum* Jer. 50, 17. — Niph. *dispersus est* Ps. 141, 7. — Pih. פִּזַּר *sparsit* Ps. 147, 16., *dispersit* Ps. 53, 6. Joël. 4, 2. Jer. 3, 13. *dispersisti vias tuas* h. e. huc illuc vagata es; it. *largiter distribuit* sq. acc. rei Ps. 112, 9., absol. *liberalis fuit* Prov. 11, 24. — Pyh. part. מְפֻזָּר *dispersus* Esth. 3, 8.

פָּחַד 1) *trepidavit* a) prae timore: *pavit, expavit* Jes. 33, 14. Ps. 78, 53., sq. מִן pers. Job. 23, 15 Ps. 27, 1., sq. מִפְּנֵי rei Jes. 19, 16.; praegnanter Jer. 36, 16. פָּחֲדוּ אִישׁ אֶל־רֵעֵהוּ *paverunt alter ad alterum conversus*; b) de laetitia, quae aliquid horroris admixtum habet, *obstupuit (freudig staunen)* Jes. 60, 5. v. Gesen. ad h. l., Jer. 33, 9., coll. גִּיל. 2) *festinavit* Hos. 3, 5., ut חפז, חרד, בהל. — Pih. *pavit, timuit* Jes. 51, 13. (sq. מִפְּנֵי), sed differt tamen a Kal eo, quod timorem perpetuum, diuturnum notat (q. d. *teneri timore*) Prov. 28, 14., quem posteriorem loc. bene explicuit Umbreitius. — Hiph. הִפְחִיד *pavorem injecit* alicui, *terruit* aliquem Job. 4, 14.

פַּחַד m. *pavor, terror* Exod. 15, 16. 1 Sam. 11, 7. Ps. 36, 2. 53, 6. 64, 2. Job. 4, 14., metonym. *is qui timetur* h. e. *Deus* Gen. 31, 42. 53. (in quem locum conf. Zornii Dissert. de *timore Isaaci*, in *Nov. Miscellan. Lips.* Vol. II, p. 611 sq. Winckleri *Animadverss. philol.* P. I, p. 21 sq.). Genitivus, si qui additur, mox subjectivo, mox objectivo sensu explicandus est, ut פַּחַד יְהוָה Jes. 2, 10. 19. *pavor Jovae* i. e. quem incutit Jova, פַּחַד יְהוּדִים *pavor Judaeorum* h. e. qui injectus est Judaeis Esth. 8, 17. 9, 3. — Cum affixo פַּחְדְּכֶם Deut. 11, 25. Prov. 1, 26. 27., plur. פְּחָדִים Job. 15, 21.

פַּחְדָּה f. *id.* Jer. 2, 19.

פַּחַד *femur, coxa* (i. q. arab. فخذ), plur. c. affixo פַּחֲדָו *femora ejus* Job. 40, 12 (17.). Origo voc. latet.

פֶּחָה m. (pro פֶּחָּה formae dagessandae) *princeps, praefectus provinciae* (in regno pers.) Neh. 5, 5. 18. 12, 26. Hagg. 1, 1. 2, 2. In regim. פַּחַת (quasi cadat in ה fem.) 2 Reg. 18, 24. Jes. 36, 9., cum affixo פֶּחָתֶךָ (in pausa) Malach. 1, 8., sed Neh. 5, 14. פֶּחָם. Plur. פַּחוֹת 1 Reg. 10, 15. 20, 24. Jer. 51, 23. Ezech. 23, 6. 23. etc., unde cum affixo פַּחוֹתֶיהָ Jer. 51, 28. 57. Sed facit quoque פַּחֲוֹת (mutato ה in ו), unde in regim. פַּחֲוֹת Neh. 2, 7. 9. Esr. 8, 36. Si a locis 1 Reg. 10, 15. 20, 24. discedis, non occurrit hoc voc. nisi in libris, qui ad Persarum tempora spectant, et videtur omnino peregrinum esse (nihili enim sunt, qui a chald. פחי. פחא *aequavit* repetunt, ut פחה sit *aequator* h. e. jus et aequum administrans), quanquam nemo persice sciens expedire hucusque potuit. Sed Bohlenius tamen conf. بکیت *proceres, magnates*, et Ewaldius (Gramm. p. 490.) پختن *curare*.

פֶּחָה m. chald. *id.* Esr. 5, 14., in regim. פַּחַת Esr. 5, 3. 6, 7., plur. פַּחֲוָן, in statu emphat. פַּחֲוָתָא Dan. 3, 2. 3. 27. 6, 8.

פָּחַז propr., ut chald., *subsiliit, exsiliit* ferventis aquae instar (cf. nom. פַּחַז), hinc trop. *tumuit, superbivit* (i. q. ܦܚܙ et فخر), *falso gloriatus est* Zeph. 3, 4., it: *levis, insolens fuit* Jud. 9, 4. (Sab. *libidinosus, lascivus fuit*).

פַּחַז m. *tumor, lascivia* Gen. 49, 4. פַּחַז כַּמַּיִם *lascivia* tibi fuit *aquae instar* sc. ebullientis, aestuantis, ferventis. Lectio Sam. פַּחְזְתָּ interpretem sapit.

פַּחֲזוּת f. *superbia, jactantia* Jer. 23, 32.

פָּחַח radix Hebr. inusit., sensum habuisse videtur *expandendi, diducendi* sicque *attenuandi,* coll. rad. syr. in Ethpeh. *attenuatus est* et פּוּחַ in Pahel *dilatavit,* arab. فخّ *diffusus est,* alias فحّ. Inde est

פַּח m. 1) *laqueus* vel *rete,* ab *expandendo* (فخّ *laqueus, pedica, decipula*) Prov. 7, 23. Eccles. 9, 12. Ps. 124, 7. Am. 3, 5.; trop. *insidiae* Ps. 119, 110 (נָתַן פַּח), 140, 6. Jer. 18, 22 (טָמַן פַּח), 141, 9. Hos. 9, 8 (פַּח יָקוֹשׁ); deinde *id quo quis in miseriam adducitur* Jos. 23, 13. הָיוּ לָכֶם לְפַח *erunt vobis laqueo* istae gentes h. e. exitium vobis afferent, Jes. 8, 14. Hos. 5, 1. Ps. 69, 23. 91, 3., hinc *exitium, pernicies* Jes. 24, 17. Jer. 48, 43. Plur. פַּחִים *laquei, retia* Prov. 22, 5., trop. a) *pericula* Job. 22, 10.; b) Ps. 11, 6. poet. *fulmina* (quae Arabibus simili modo *catenae* vocantur v. MICHAEL. ad LOWTHII praelectt. p. 482 sq. ed. Lips.); sed fortasse cum OLSHAUSENIO legendum est פֶּחָם. 2) *lamina,* metallum *diductum, expansum* et *attenuatum* (ut graec. πέταλον est a πετάω). Plur. פַּחִים Num. 17, 3., in regim. פַּחֵי Exod. 39, 3. A פַּח *laqueus* formatum est verb. denominat.:

פָּחַח, Hiph. inf. הָפֵחַ Jes. 42, 22. *illaqueare, irretire,* de captivis qui vinculis ligantur.

פָּחַם rad. Hebr. non usitat., arab. فحم *ater fuit.* Inde oritur:

פֶּחָם m. *carbo* vel potius collect. *carbones, carbonum congeries* Prov. 26, 21., it. *pruna, prunaram congeries* (i. q. גַּחֶלֶת) Jes. 44, 12. 54, 16., فحْم *id.*

פָּחַר rad. Hebr. non usitata. Syr. et arab. superest, sed alienâ prorsus potestate.

פֶּחָר m. (pro פַּחָר) *figulus* Dan. 2, 41., arab. فخّار *figulus,* فخّر *figulinum vas.*

פָּחַת rad. Hebr. non usit., syr. et sab. ܦܚܬ *fodit, effodit,* arab. فحت *incidit,* VII. *perforatus est.*

פַּחַת m. *fovea* (ܦܚܬܐ et فحْت *id.*) 2 Sam. 17, 9. 18, 19., trop. *exitium, pernicies* Ps. 7, 16. Jes. 24, 17. 18. Jer. 48, 27. 43. 44. Thren. 3, 47.

פְּחֶתֶת f. *corrosio* in cute *profunda, depressa* Levit. 13, 55.

פִּטְדָה f. *gemmae* species, vulgo sec. LXX. *topazius* sive *topasius,* Exod. 28, 17. 30, 19. Ezech. 28, 13., in regim. פִּטְדַת Job. 28, 19., ubi Cuschitidi i. e. Aethiopiae (Arabiae) tribuitur v. BRAUN. *de vestitu sacerd.* lib. 2. c. 9. BELLERMANN. Urim u. Thumm. p. 37 sq. — Aliis *smaragdus* Aethiopiae v. NIEBUHR. Descript. Arab. praef. p. 41.

פָּטַר i. q. فطر 1) *fidit,* intrans. *fissus, diffissus est* 1 Reg. 6, 18. פְּטוּרֵי צִצִּים *fissi, rupti florum* (flores) i. e. quorum calix iamiam se pandit, v. 29. 32. 35. 2) *erumpere, prorumpere fecit,* ut aquas *fisso* solo Prov. 17, 14., hinc trop. *dimisit, liberavit* 1 Chron. 9, 33. פְּטוּרִים

[illegible]ati h. e. *vacui, immunes* ab al. officio. Intrans. 1 Sam. 19, 10. *[illegible]iam sibi aperuit, evasit* (syr. ܦܛܪ *mori* Philipp. 1, 23.) cf. Hartmann. Einl. p. 228. — Hiph. *fidit* Ps. 22, 8. יַפְטִירוּ בְשָׂפָה *findunt labia* h. e. diducunt, quod est irridentium (syr. ܦܛܪ Aph. *irrisit labiorum gestu, subsannavit*) v. Rosenm. ad h. l.

פְּטִיר in Cthib 1 Chron. 9, 33., pro פְּטוּר, quod v. sub ipsa rad.

פֶּטֶר m. *fissio* i. e. *apertio,* unde פֶּטֶר רֶחֶם dicitur *foetus,* quo exeunte vulva primum *aperitur,* Exod. 13, 2. 12. 15. 34, 19. Num. 3, 12. 18, 15. Ezech. 20, 26., ac sine רֶחֶם Exod. 13, 12. 13. 34, 19. 20.

פִּטְרָה f. *id.* Num. 8, 16.

פטשׁ radix Hebr. inusit., arab. فطس *dilatavit,* spec. *ferrum* (chald. et syr. transpos. פשׁט *extendit, dilatavit,* hebr. *extendit se, diffudit se*). Inde est

פַּטִּישׁ m. *malleus,* quo ferrum *dilatatur* et *diducitur* (فطيس *malleus ingens ferreus*) Jes. 41, 7. Jer. 23, 29.; trop. Jer. 50, 23. Babylon vocatur *orbis terrarum malleus* i. e. vastatrix.

פַּטִּישׁ m. chald. vulgo *petasus,* πέτασος (Vulg. *tiaris*) v. Bertholdt. Dan. I, p. 279., a *dilatatione,* rectius *chlamys, interula,* ut syr. ܦܛܝܫܐ. Plur. cum affixo פַּטִּישֵׁיהוֹן sec. Cthib Dan. 3, 21., sed Kri habet פַּטְּשֵׁיהוֹן, tanquam a sing. פַּטֵּשׁ.

פִּי הַחִירֹת et פִּי בֶסֶת v. sub פֶּה.

פִּיד ,פוד radix Hebr. non usit., arab. فاد *mortuus est,* IV. *perdidit.*

פִּיד m. *interitus, calamitas* Prov. 24, 22. Job. 30, 24. 31, 29. De loco Job. 12, 5. v. sub לַפִּיד.

פִּיחַ vid. sub rad. פוח.

פִּילֶגֶשׁ vid. infra פִּלֶגֶשׁ.

פים rad. Hebr. non usitat., arab. فيم med. kesre *adipe impletus fuit.*

פִּימָה f. *pinguedo, adeps* Job. 15, 27.

פִּיק vid. sub rad. פוק.

פִּישׁוֹן v. sub rad. פושׁ.

פכה in Kal non occurrit, Pih. פִּכָּה *fluxit, stillavit* Ezech. 47, 2.

פַּךְ m. *lenticula, lecythus,* vasculum *stillatorium* 1 Sam. 10, 2. 2 Reg. 9, 1. 3.

פכר rad. Hebr. inusitat., syr. ܦܟܪ Pa. *retardavit* (Sab. in Peal *vinxit, ligavit*). Inde proficisci videtur nom. propr. viri פֹּכֶרֶת הַצְּבָיִים (q. d. *retardans* i. e. cursu antevertens *capreas*) Esr. 2, 57. Neh. 7, 59.

פלא in Kal inusit., propr. *separavit, distinxit* (cf. פלה), Niph. נִפְלָא *separatus, distinctus fuit,* hinc *singularis fuit, modum excessit* quacunque demum ratione: a) *ingens, gravis fuit* Dan. 11, 36. יְדַבֵּר נִפְלָאוֹת

loquetur ingentia h. e. atrocissima in Deum convicia, 2 Sam. 1, 26. נִפְלְאַתָה אַהֲבָתְךָ לִי מֵאַהֲבַת נָשִׁים (tert. f. c. he parag.) *major, impensior fuit meus erga te, quam in mulieres, amor*; b) *difficilis, arduus fuit* alicui, sq. מִן pers. Gen. 18, 14. Deut. 17, 8., sq. בְּעֵינֵי 2 Sam. 13, 2: וַיִּפָּלֵא בְּעֵינֵי אַמְנוֹן לַעֲשׂוֹת לָהּ מְאוּמָה *difficile Amnoni visum est virgini aliquid facere*; Zach. 8, 6.; spec. *captu difficilis fuit* Prov. 30, 18. Deut. 30, 11. (ubi v. Rosenm.) sq. מִן, hinc *mirabilis fuit* Ps. 118, 23. (ubi נִפְלָאת 3. foem. ex chaldaismo). Part. plur. נִפְלָאִים Ps. 139, 14. et נִפְלָאוֹת *mirabilia* Exod. 34, 10. Jos. 3, 5. Ps. 26, 7. 40, 6. et adverb. *mirabiliter* Job. 37, 5. Dan. 8, 24. (ut נוֹרָאוֹת Ps. 139, 14.); in regim. נִפְלְאוֹת Job. 37, 14., cum affixo נִפְלְאוֹתֶיךָ *mirabilia tua* Ps. 9, 2. Neh. 9, 17. — Pih. פִּלֵּא non occurrit nisi in hac formula: פִּלֵּא נֶדֶר *votum facere* Levit. 27, 2. vel *reddere, persolvere* Levit. 22, 21. Num. 15, 3. 8., propr. *separare id*, quod Jovae vovendum est vel votum fuit. — Hiph. הִפְלִיא 1) *separandum curavit, separavit* h. e. *vovit* (v. Pih.) Num. 6, 2. 2) *singulare* aliquid *fecit* Ps. 31, 22. הִפְלִיא חַסְדּוֹ *singularem fecit gratiam suam* h. e. singularem exhibuit nobis grat., Deut. 28, 59., 2 Chron. 2, 8. הַבַּיִת גָּדוֹל וְהַפְלֵא *domus erit magna et singulari, eximio modo* structa; it. *mirabile* aliquid *fecit* Jes. 28, 29. הִפְלִיא עֵצָה *mirabile consilium cepit*, 29, 14. הִפְלִיא אֶת־הָעָם *mirabiliter agere cum pop.*, Jud. 13, 19. הִפְלִיא לַעֲשׂוֹת *mirabiliter fecit*, Joel. 2, 26. לְהַפְלִיא adverb. *mirum in modum, mirifice*. — Hithpah. *mirabilem se exhibuit* Job. 10, 16.

פֶּלֶא m. *mirabile, res* vel *factum mirabile, miraculum* Exod. 15, 11. Ps. 77, 15. Jes. 25, 1. etc., semel vir *admirabilis* Jes. 9, 5.; cum affixo פִּלְאֲךָ Ps. 89, 6., in pausa פִּלְאֶךָ Ps. 77, 12. 88, 13., plur. a) פְּלָאִים adverb. *mirabiliter* Thren. 1, 9.; b) פְּלָאוֹת *mirabilia* Ps. 119, 129. Dan. 12, 6.

פִּלִי *admirabilis*, petita forma a פלה, unde in pausa פֶּלִי sec. Kri Jud. 13, 18., sed Cthib habet פלאי.

פִּלְאִי vel פִּלִיא m. *id.* sec. Cthib Jud. 13, 18. (ubi Kri habet פֶּלִי), unde foem. פְּלִיאָה sec. Kri Ps. 139, 6. sed Cthib habet פְּלָאִיָה, tanquam a masc. פִּלְאִי.

מִפְלָאָה f. *miraculum, mirabiliter factum* Job. 37, 16.

פָּלַג propr. *diffidit, secuit* (ut sab. et arab. فلج v. Hartmann. Einl. p. 91.), hinc *divisit*, in Kal inusit., Niph. *divisus est* Gen. 10, 25. 1 Chron. 1, 19. — Pih. *divisit* Job. 38, 25. מִי פִלַּג לַשֶּׁטֶף תְּעָלָה *quis divisit imbri canales* h. e. quis fecit imbrem dimissis quasi aquarum radiis decidere? Trop. Ps. 55, 10. *divide linguam eorum* h. e. fac, ut inter se dissentiant.

פְּלַג chald. *id.* Part. Pehil f. פְּלִיגָה *divisum* Dan. 2, 41.

פֶּלֶג m. 1) *rivus* q. d. divisio terrae (فَلْجٌ et فَلَجٌ *rivus parvus*) Ps. 65, 10. (ubi *rivus Dei est pluvia*; sicque etiam Arabes v. Schultens. *Opp. min.* p. 190.) cf. Strabo L. XV. Οἱ ποταμοὶ φυσικοί τινες ὅροι καὶ μεγεθῶν καὶ σχημάτων τῆς χώρας, et *fluvii* loca *secare* passim dicuntur vid. Gronovius ad Melam L. I. c. 9. 105. Plur. פְּלָגִים Jes. 30, 25., in regim. פַּלְגֵי Ps. 1, 3. Prov. 5, 16. — 2) nom. propr. filii Eberi Gen. 10, 25. 1 Chron. 1, 19. Φαλὲκ Luc. 3, 35.

פְּלַג m. chald. *dimidium* (q. d. *divisio* rei *in duo*) Dan. 7, 25.

פְּלַגָּה f., unde plur. פְּלַגּוֹת *rivi* Job. 20, 17. Jud. 5, 15. 16.

פְּלֻגָּה f. *classis* (*Abtheilung*), in plur. פְּלֻגּוֹת 2 Chron. 25, 5.

פְּלֻגָּה vel פְּלֻגָּא f. chald. *id.*, plur. cum affixo פְּלֻגָּתְהוֹן Esr. 6, 18.

מִפְלַגָּה f. *id.*, plur. מִפְלַגּוֹת 2 Chron. 35, 12.

פִּלֶגֶשׁ, פִּילֶגֶשׁ (Gen. 35, 22. Jud. 19, 1. al.) f. *pellex, concubina* 2 Sam. 21, 11. 1 Chron. 1, 32. 2, 46., Graecis πάλλαξ, παλλακή et παλλακίς, nom. per Phoenices ex Oriente in Graeciam translatum, ut ex Herodoto lib. 1. c. 12. colligi potest, nisi Graecis domesticum et vicissim ab his in orientem invectum est cf. Passov. Lex. II, p. 341. Cum affixo פִּילַגְשׁוֹ Gen. 22, 24. Jud. 8, 31. 19, 9. 10. 25. 29. et פִּילַגְשֵׁהוּ Jud. 19, 24., plur. פְּלַגְשִׁים 2 Sam. 5, 13. 15, 16. 20, 3. 1 Reg. 11, 3. et פִּילַגְשִׁים Gen. 25, 10. Cant. 6, 8. 9. 1 Chron. 3, 9. Esth. 2, 14., in regim. פִּלַגְשֵׁי 2 Sam. 16, 21. 22., cum affixo פִּילַגְשֶׁיךָ 2 Sam. 19, 6. — Uno in loco Ezech. 23, 20. *scortum masculum* interpretari malunt, auctore Kimchio cf. v. 5. Sed haud scio, an cum Rosenmuellero vertendum sit: *flagravit* עַל פִּלַגְשֵׁיהֶם *in concubinam eorum* h. e. flagr. desiderio coeundi cum iis.

פְּלָדָה f. vulgo *falx* (a rad. arab. فلذ *secuit*), rectius *ferrum* (praestans, *Stahl?*) ut فولاذ, syr. ܦܠܕ *ferri genus praestantissimum*). Plur. פְּלָדוֹת הָרֶכֶב *ferra curruum* (*Eisenwerk an den Wagen*) Nah. 2, 4.

פָּלָה *separavit, distinxit* (cf. פלא), in Kal inusit., Niph. נִפְלָה *separatus, distinctus est* Exod. 33, 16., hinc *insignis, admirandus fuit* Ps. 139, 14. — Hiph. הִפְלָה 1) *separavit, distinxit* Exod. 8, 18., sq. בֵּין *distinxit inter* Exod. 9, 4. 11, 7. 2) *insignem, eximium fecit* Ps. 17, 7. הַפְלֵה חֲסָדֶיךָ *eximiam fac*, praesta *benignitatem tuam*, hinc *ornavit* aliquem favore Ps. 4, 4.

פְּלֹנִי m. junct. c. אַלְמֹנִי ὁ δεῖνα, *quidam, nescio quis, der und der* (a פָּלוֹן q. d. *insignitus*; arab. فلان, syr. ܦܠܢ *id.*); quo voc. utuntur, cum accuratius loqui vel nolunt vel nequeunt 1 Sam. 21, 3. 2 Reg. 6, 8. Ruth. 4, 1. (in quo postremo loco hominis nomen a scriptore reticetur; gratis enim sumunt alii, פְּלֹנִי signific. *quaeso, sodes, amabo*). Inde et ex אַלְמֹנִי conflatum putatur

פַּלְמוֹנִי m. *id.* Dan. 8, 13.

פָּלַח *fidit*, spec. terram: *sulcavit* Ps. 141, 7., ubi v. de Wettius (arab. فلح *secuit* i. e. *aravit terram* v. Hartmann. Einl. p. 92., syr. ܦܠܚ *terram colere*, et ܦܠܚܐ *agricola*). — Pih. 1) *findere, rumpere* (uterum), *fecit* pullos, hinc: *peperit* Job. 39, 3. 2) *fidit* findendoque confecit (gravius, quam Kal) Job. 16, 13. Prov. 7, 23., *secuit, dissecuit* 2 Reg. 4, 39.

פְּלַח chald. *operatus est, servivit*, hinc *coluit* Deum (cf. עבד) Dan. 3, 12. 14. 17. 18. 28. 7, 14. 27. Esr. 7, 24. Part. praes. פָּלַח (pro פָּלֵחַ) Dan. 6, 17. 21.

פֶּלַח m. 1) *sectura, segmentum* Cant. 4, 3. 1 Sam. 30, 12. 2) *lapis molaris* (arab. فلقة) utrimque *resectus*, a superior: פֶּלַח רֶכֶב Jud. 9, 53. 2 Sam. 11, 21. (v. sub רֶכֶב); b) inferior: פֶּלַח תַּחְתִּית Job. 41, 16.

פָּלְחָן m. chald. *ministerium, cultus* Dei Esr. 7, 19.

פָּלַט *evasit, elapsus est, effugit*, ut מָלַט (arab. فلت, syr. ܦܠܛ) Ezech. 7, 16. — Pih. פִּלֵּט 1) transit. *elabi, evadere fecit* e periculo, hinc *liberavit* 2 Sam. 22, 2. Mich. 6, 14. Ps. 40, 18. 82, 4. 91, 14, sq. מִן Ps. 17, 13. 18, 49., sq. מִיַּד Ps. 71, 4.; spec. elabi fecit ex utero h. e. *peperit, enixa est* Job. 21, 10. 2) intrans. *evasit, elapsus est* Job. 23, 7. Sed est gravius quam Kal, ut ex adjecto לָנֶצַח apparet cf. פִּחֵד Pih. — Hiph. *liberavit* Mich. 6, 14., *abstulit* in locum tutum Jes. 5, 29.

פָּלֵט m. *fugâ elapsus*, unde plur. פְּלֵטִים Jer. 44, 14. 50, 28. 51, 50., et plene פְּלֵיטִים Num. 21, 30. Jes. 66, 19.

פָּלִיט m. *id.* Gen. 14, 13. Jos. 8, 22. 2 Reg. 9, 15. Jer. 42, 17. Ezech. 24, 26. 27. etc., plur. Jud. 12, 4. 5. Jes. 45, 20. Ezech. 6, 9.

פַּלֵּט m. *liberatio, evasio, effugium* Ps. 32, 7. 56, 8., in quo posteriore loco verba עַל אָוֶן פַּלֶּט־לָמוֹ cum DE WETTIO videntur ita explicanda esse; an *in tanta eorum nequitia evasio ipsis* erit?

פְּלֵיטָה et ter sine Jod פְּלֵטָה f. *evasio, effugium* Gen. 32, 8. Joel. 3, 5. Obad. 17., metonym. *id quod evasit* Exod. 10, 5. 2 Reg. 19, 31. Esr 9, 14. Neh. 1, 2. Ezech. 14, 22. In regim. פְּלֵיטַת 2 Reg. 19, 30. Jes. 4, 2.

מִפְלָט m. *evasio, effugium* Ps. 55, 9.

פָּלַךְ rad. Hebr. non usit., arab. فلك V. *rotundus fuit*. Inde oritur

פֶּלֶךְ m. gener. *rotundum* quid, spec. 1) *tractus terrae (Kreis)*, ut فلكة, Neh. 3, 9. 12. 14—19., cum affixo פִּלְכּוֹ Neh. 3, 17. 2) *scipio, baculus rotundus, fulcrum* (Lxx. σκυτάλη) 2 Sam. 3, 29. 3) *fusus (Spindel)*, similis *bacillo rotundo* Prov. 31, 19., arab. فلكة (hinc talm. פִּלֵּךְ *fila duxit de colo*). Huc referunt nonnulli, ut SAUBERTUS (in Opp. posth. c. 192 sq.), SCHULZIUS in Scholl. et DATHIUS, etiam loc. 2 Sam. 3, 29., parum probabiliter.

פָּלַל propr. *secuit, separavit, diremit, divisit* (فل *rupit*, it. *ominatus est*, conf. SCHULTENS. in *Animadverss.* ad Ezech. 28, 23.), in Kal inusit., Pih. פִּלֵּל *judicavit* a) sensu forensi: *litem diremit*, causam disceptavit 1 Sam. 2, 25., addita *puniendi, castigandi* notione Ps. 106, 30. (ubi v. ROSENM.), sq. לְ pers. *adjudicavit* alicui Ezech. 16, 52.; b) i. q. *existimavit* Gen. 48, 11. Cf. chald. פְּלַח *fidit, dissecuit*, Aph. *dijudicavit*. — Hithpah. הִתְפַּלֵּל 1) propr. *arbitrum se interposuit*, hinc *intercessit, supplicavit pro alio*, sq. בְּעַד Jer. 11, 14. 14, 11. Num. 21, 7. Deut. 9, 20. 1 Sam. 7, 5., sq. עַל Job. 42, 8., sq. לְ 1 Sam. 2, 25. 2) gener. *oravit, precatus est* 1 Sam. 2, 1. 2 Chron. 7, 14., ad Deum sq. אֶל Ps. 5, 3. Gen. 20, 17. Num. 11, 2., sq. לְ Dan. 9, 4., sq. לִפְנֵי Neh. 1, 4., הִתְפַּלֵּל תְּפִלָּה 1 Reg. 8, 29., it. *precatus est a Deo* aliquid sq. אֶל rei 1 Sam. 1, 27. Semel *supplicavit* homini Jes. 45, 14.

פְּלִיל m. *judex* Exod. 21, 22. Deut. 32, 31. Job. 31, 11., in quo postremo loco עָוֹן זִמַּת פְּלִילִים sunt *scelera digna quae a judicibus puniantur.*

פְּלִילִי m. *judicialis* Job. 31, 28., foem. פְּלִילִיָּה subst. *judicium* Jes. 28, 7.

פְּלִילָה f. *judicium, jus* Jes. 16, 3.

תְּפִלָּה f. 1) *intercessio, deprecatio* 2 Reg. 19, 4. Jes. 37, 4. Jer. 7, 16. 11, 14. 2) quaevis *precatio, supplicatio* 1 Reg. 8, 38. Ps. 4, 2. 6.; Jes. 56, 7. בֵּית תְּפִלָּתִי *domus mea supplicationis* h. e. ubi mihi supplicatur, *templum* etc. Plur. תְּפִלּוֹת Ps. 72, 20. 3) *hymnus* ad Deum, *carmen in laudes Dei* Hab. 3, 1. Huc pertinet etiam inscriptio psalmorum 17. 86. 90. 102. 142., quanquam in his sunt, qui preces contineant.

פְּלַמֹנִי vid. sub rad. פלה.

פְּלֹנִי vid. sub rad. פלה.

פָּלַס in Kal inusit., Pih. פִּלֵּס 1) propr. *libravit, trutinâ examinavit, pependit, appendit,* trop. Ps. 58, 3. *in terra* (hominibus) *appenditis violentiam;* it. *expendit* i. e. accurate contemplatus est, observavit Prov. 5, 21. 2) *ad libellam exegit, aequavit,* hinc viam *complanavit* Ps. 78, 50. Prov. 4, 26. Jes. 26, 7.

פֶּלֶס m. *libra, statera, bilanx* Prov. 16, 11. Jes. 40, 12.

מִפְלָשׂ (pro מִפְלָס) m. *libratio* nubium Job. 37, 16.

פָּלַץ, Hithpah. הִתְפַּלָּץ *concuti, contremiscere* Job. 9, 6.

פַּלָּצוּת f. *horror, tremor* Ps. 55, 6. Job. 21, 6. Jes. 21, 4. Ezech. 7, 18.

מִפְלֶצֶת f. *idolum* a *terrore* et *metu* dictum 1 Reg. 15, 13. 2 Chron. 15, 16.

תִּפְלֶצֶת f. *horror, tremor,* cum affixo תִּפְלַצְתְּךָ *terror tuus* h. e. quem tu injicis Jer. 49, 16.

פָּלַשׁ I) Hithpah. הִתְפַּלֵּשׁ vulgo *volutavit se* (auctore Jarchio ad Jer. 6, 26.), rectius *conspersit se,* addito בָאֵפֶר Jer. 6, 26. Ezech. 27, 30. vel עָפָר Mich. 1, 10., etiam absol. Jer. 25, 34. Scilicet cinere caput conspergere, non volutari in eo, solebant, qui publicam privatamve calamitatem lugebant. — II) i. q. aethiop. ፈለሰ: *migravit, ivit de loco in locum,* cf. nom. פְּלֶשֶׁת, פְּלִשְׁתִּי.

פְּלֶשֶׁת *Philistaea,* regio Israëlitis versus occasum contermina, in quinque civitates divisa Gen. 10, 14. Exod. 15, 14. Ps. 60, 10. Jes. 14, 29. 31., alibi אֶרֶץ פְּלִשְׁתִּים 1 Sam. 27, 1. 7. 29, 11. 31, 9. etc. v. Reland. Palaest. p. 73 sqq. Michaelis *Spicil.* T. I, p. 278 sqq.

פְּלִשְׁתִּי *Philistaeus* 1 Sam. 17, 16. 40., plur. פְּלִשְׁתִּים Gen. 26, 1. Jud. 10, 6. 1 Sam. 4, 1. 5, 1. 2 Sam. 1, 20. etc., it. פְּלִשְׁתִּיִּים Am. 9, 8. Originem duxisse dicuntur mox a *Casluchaeis* (Gen. 10, 14.), mox a *Caphtoraeis* Deut. 2, 23. Jer. 47, 4. Am. 9, 7., atque ita ab Aegyptiis. Hinc nomen exstitit פְּלִשְׁתִּים h. e. ἀλλοφύλων, ut Lxx. interpretantur

(v. Reland. p. 75 sq.); nam aethiop. ፈላሲ est *peregrinator, advena, hospes,* ut jam vidit Hillerus in Syntagm. herm. p. 185.

פְּלֶשֶׁת v. sub rad. פלט.

פָּלַת rad. Hebr. non usitat., arab. فلت *evasit, effugit* (v. פלט). Inde derivant:

פְּלֵתִי m. 2 Sam. 8, 18. 15, 18. etc. *cursores publici* (cf. arab. فلت *celer*), qui ex militum praetorianorum numero erant (v. כְּרֵתִי), al. רָצִים. Alii, quibus כְּרֵתִי est nom. gentis, dictum putant paronomasiae gratia pro פְּלִשְׁתִּי v. Ewald. Gramm. p. 297., cujus tamen argumentis non multum tribuerim.

פֵּן et פִּנָּה vid. sub rad. פנן; sed פֶּן v. sub rad. פנה.

פַּנַּג Ezech. 27, 17. videtur *placentae* species esse; chald. קוֹלְיָא i. e. *κολία*, quod voc. auctore Hesychio significat *τὰ ἐκ μέλιτος τρωγάλια.* Al *panacem* (*πάνακα*) dici putant v. Hilleri Hierophyt. p. 51.

פָּנָה *vertit,* ut פ׳ עֹרֶף (*cervicem*) *tergum vertit* h. e. *fugit* Jos. 7, 12., פ׳ עֹרֶף אֶל פ׳ *tergum alicui obvertit* h. e. avertit se ab al., contemsit, neglexit Jer. 2, 27. 32, 33.; alibi semper intransit. vertit se: 1) eundi caussa Exod. 7, 23. 10, 6., adjecto passim dativo pleon. Num. 14, 25. Deut. 1, 40. Jos. 22, 4.; hinc: a) *abiit, discessit* Cant. 6, 1. Gen. 18, 22., trop. *evanuit, periit* (arab. فنى) Ps. 90, 9. Jer. 6, 4. פָּנָה הַיּוֹם *evanescit, inclinat dies;* it. *mutavit se, mutatus est* Deut. 30, 17. אִם יִפְנֶה לְבָבְךָ וְלֹא תִשְׁמָע *si mutato animo non audies;* b) sq. he loc. *convertit se, contulit se in* al. locum Deut. 2, 3. 1 Reg. 17, 3. (trop. Prov. 17, 8. אֶל כָּל־אֲשֶׁר יִפְנֶה *quocunque se verterit* h. e. in quemcunque collatum fuerit *munus*); deinde absol. *accessit, appropinquavit* in hac certe utraque formula: לִפְנוֹת בֹּקֶר *appropinquante mane* i. e. sub tempus matutinum Exod. 14, 27. Ps. 46, 6. Jud. 19, 26., לִפְנוֹת עֶרֶב *circa vesperam* Deut. 23, 12. Gen. 24, 63. — 2) spectandi caussa: *spectavit* Jes. 8, 21. פָּנָה לְמַעְלָה *spectare in altum,* Exod. 2, 12. וַיִּפֶן כֹּה וָכֹה *spectavit* (circumspexit) *huc illuc,* sq. אֶל (*nach etw. hin*) Num. 17, 7. Exod. 16, 10., sq. בְּ *contemplari* aliquid (q. d. *mit d. Augen ruhen auf etw.*) Job. 6, 28., sq. אַחֲרָיו *retrospexit* Jos. 8, 21.; trop. a) de rebus inanimatis 1 Reg. 7, 25. *tres boves* (arte facti) *spectabant septentrionem,* 2 Chron. 4, 4. Ezech. 8, 3. 11, 1. 44, 1.; b) פָּנָה אֶל *respicere aliquem* h. e. propitium esse, favere 2 Sam. 9, 8. Ps. 25, 16. Mal. 2, 13. Num. 16, 15. — 3) de *animo:* Levit. 20, 6. *ad necromantes se convertere* h. e. adire necrom. ab iisque oraculum petere, Ps. 40, 5. לֹא פָנָה אֶל־רְהָבִים qui *non convertit se ad fastuosos,* auxilii petendi caussa, Ezech. 29, 16. פ׳ אַחֲרֵי *ad aliq. se convertere,* eod. sensu; Jes. 45, 22. Levit. 19, 4. Deut. 29, 17. 31, 18. *ad Deum, ad idola se convertere* i. e. ad colenda ea animum adjicere. Sq. infin. Eccles. 2, 12. פָּנִיתִי לִרְאוֹת חָכְמָה *convertebam me ad considerandam sapientiam.* Fut. יִפְנֶה, apoc. תֵּפֶן Job. 36, 2. Num. 16, 15., cum vau convers. וַיִּפֶן Num. 12, 20. — Pih. פִּנָּה *e conspectu removit* Zeph. 3, 15., deinde *expurgavit, everrit* domum Ps. 80, 10. Gen. 24, 31. Levit. 14, 36., *purgavit* (h. e. paravit, munivit) viam Jes. 40, 3. 57, 14. 62, 10. Mal.

3, 1. — Hiph. הִפְנָה 1) transit. *vertit*, ut שְׁכֶם 1 Sam. 10, 9. vel עֹרֶף Jer. 48, 39., it. *convertit* Jud. 15, 4. 2) intransit. *vertit se* h. e. fugit Jer. 46, 21. 47, 3. 49, 24., sed ubi de fugientibus agitur: *substitit, retro se vertit* Jer. 46, 5. Nah. 2, 9. Fut. apoc. וַיֵּפֶן Jud. l. c. Hoph. הָפְנָה *verti, converti* Jer. 49, 8., partic. מָפְנֶה *conversus, spectans* Ezech. 9, 2.

פָּנֶה m., q. d. *obvertens* h. e. pars quae *obvertitur* alicui, unde plur. פָּנִים (ut πρόσωπα ap. Homer.): 1) a) **facies** Gen. 38, 15. 50, 1. Exod. 3, 6. 2 Sam. 19, 4. Jes. 25, 8. Joel. 2, 6. etc., כַּמַּיִם הַפָּנִים לַפָּנִים *ut in aquis facies faciei* obvertitur, respondet (Vulg. *quomodo in aquis resplendent vultus prospicientium*) Prov. 27, 19., נִתְרָאֶה פָנִים *videamus invicem faciem* h. e. pugnam ingrediamur 2 Reg. 14, 8., פָּנִים בְּפָנִים, פָּנִים אֶל־פָּנִים *de facie, coram* Gen. 32, 31. Deut. 34, 10., *id.* Deut. 5, 4. Ezech. 20, 35., עַל־פָּנִים *in faciem, in os* (vituperare etc.) Job. 2, 11. 21, 31., נָפַל עַל פָּנִים *in faciem prolabi* 1 Reg. 18, 7. 39. al., רָאָה פְּנֵי פ׳ *videre alicujus faciem* i. e. passim: adire al. (regem), aditum habere 2 Sam. 3, 13. De לֶחֶם הַפָּנִים vide sub לֶחֶם; b) *vultus* (*Miene, Blick*) Gen. 31, 2. Prov. 15, 13. Ezech. 6, 9. נָקֹטּוּ בִּפְנֵיהֶם *taedio afficientur in vultu suo* h. e. ita ut vultu se prodat taedium et pudor v. Rosenm. ad h. l.: (de formul. הֵאִיר פְּנֵי פ׳, חִלּוֹת v. sub his verbis); spec. *vultus tristis* 1 Sam. 1, 18. Job. 9, 27. vel *iratus* Ps. 9, 4. (hinc *ira* Ps. 34, 17. 21, 10. Thren. 4, 16. coll. נָתַן פָּנָיו בְּ, שׂוּם *iram gerere, mala moliri adversus al.* Jer. 21, 10. Levit. 17, 10. Ezech. 14, 8. 15, 17. al.). Contra *benignum vultum* atque adeo *favorem, gratiam* significat Ps. 51, 13. 27, 8. et in formulis נָשָׂא פָנָיו, הִסְתִּיר; בִּקֵּשׁ, שִׁחֵר פְּנֵי פ׳ quas v. sub his vv.; c) *adspectus, conspectus*, בִּפְנֵיהֶם *in conspectu eorum*, iis inspectantibus h. e. *coram* (*im Angesicht*) Hos. 5, 5. 7, 10.; שׂוּם פָּנִים עַל, אֶל *adspectum, oculos convertere in* al. Ezech. 6, 2. 1 Reg. 2, 15. 2 Reg. 12, 18., trop. נָתַן, שׂוּם פָּנִים לְ sq. infin. *proposuit sibi decrevit* aliquid facere (cf. vern. *sein Ansehen richten auf*) Jer. 42, 15. 44, 12. 2 Chron. 20, 3. Dan. 9, 3. Hinc lucem capit locus 2 Chron. 32, 2. פָּנָיו לַמִּלְחָמָה *bellum molitur, meditatur*; nec dissimili prorsus ratione dicta sunt haec: הָיְתָה אֵלָיו פְּנֵי הַמִּלְחָמָה conversus *erat in eum adspectus* (*oculi*) *aciei* (exercitus) i. e. acies eum invasura, bello petitura erat 2 Sam. 10, 9.; d) *persona*, ut graec. πρόσωπον, hinc cum affixis פָּנַי *persona mea* h. e. ego praesens, פָּנֶיךָ *persona tua* h. e. *tu* praesens Exod. 33, 14. 15. Ps. 80, 17. (de Deo) 2 Sam. 17, 11. (de homine). Ita nautae Helvetii dicunt *Larve* (persona) pro *Person*; nec magis mira ista Hebraeorum translatio, quam quod nostrates et Lat. *caput* pro homine ponunt. Passim praesentiae etiam notione missa פָּנַי non est nisi *ego* (ut Lat. *persona mea* pro *ego* dicunt) Ps. 42, 12. Ceterum cf. formulas נָשָׂא פָנִים, הִכִּיר sub his vv.

2) saepenumero ad res inanimatas translatum significat: a) *faciem* i. e. externam conditionem, habitum Prov. 27, 23. *cognosce, cura faciem pecoris tui.* Ceterum v. infra לִפְנֵי; b) *superficiem* Gen. 2, 6. Jes. 14, 21 (telluris), Gen. 1, 2. Job. 38, 30 (aquarum). Passim in sublimiore oratione ita ponitur, ut in seq. genitivo appositionis vis insit (v. Wineri Grammat. N. T. p. 147.) Jes. 25, 7. פְּנֵי הַלּוֹט *superficies h. e. operimentum* (*Oberfläche, welche durch d. Hülle gebildet wurde*), Job. 41, 5. פְּנֵי לְבוּשׁוֹ *superficies* i. e. *vestis* (squamae) *ejus*, crocodili;

c) *aciem* ferri Eccles. 10, 10. Vicissim Lat. *aciem* pro *oculis* dixerunt (Cic. Fin. 5, 28.), nisi *istius* translationis caussa quaerenda in eo, quod *acies* est suprema vel anterior instrumentorum pars; d) *pars rei anterior, frons* Num. 8, 21. פְּנֵי הַמְּנוֹרָה *frons candelabri* Exod. 28, 25. Ezech. 40, 44. Jer. 1, 13.; de exercitu: *primum agmen* Hos. 2, 20. (ita graec. πρόσωπον); adv. פָּנִים *a fronte* Ezech. 2, 10., לְפָנִים *a fronte* Jer. 7, 24., *antea, olim* (ita etiam in voc. קֶדֶם loci temporisque notio copulata est) Deut. 2, 12. Ruth. 4, 7. Ps. 102, 26. 2 Chron. 9, 11., מִלְּפָנִים *antiquitus* Jes. 41, 26., מִפָּנִים *a fronte* 2 Sam. 10, 9.; e) *latus,* quo *spectat* aliqua regio Ezech. 21, 3. *comburentur* כָּל־פָּנִים *omnia latera* (v. Schnurrer ad h. l.) *ab austro* Judaeae *ad septentrionem.*

Cum Praefixis multiplicem usum habet: 1) בִּפְנֵי *in conspectu* al. i. e. *coram* Deut. 11, 25. Jos. 23, 9., *ante* (de loco) Ezech. 42, 12. — 2) לִפְנֵי a) *in conspectu* al., h. e. α) *coram* Exod. 7, 10. Dan. 1, 19. 2 Chron. 34, 18. etc., לִפְנֵי יְהוָֹה *coram Jova* passim est ante tabernaculum sanctum Exod. 34, 34. Levit. 9, 5. cf. Ps. 95, 2. 102, 2. (Aliud v. infra sub β), *ante* (de loco) Jes. 36, 7. Esth. 2, 11., Jes. 8, 4. *auferentur opes Damasci ante regem Assyriae* (prae rege Ass.) tanquam victorem praedam ante se abigentem, hinc *ab oriente* Gen. 23, 17. Jos. 8, 14. (v. קֶדֶם); *extra* Levit. 17, 4. Huc pertinet etiam 1 Chron. 14, 8. וַיֵּצֵא לִפְנֵיהֶם *egressus est* atque constitit *in conspectu eorum* (hostium) h. e. egr. est contra hostes; β) trop. *penes* aliquem, *in potestate* al. Gen. 24, 51. Jos. 10, 12. 1 Reg. 8, 46., it. *judice* al. (i. q. בְּעֵינֵי) Gen. 10, 9. Jos. 6, 26. Esth. 5, 14. Prov. 14, 12., בָּא לְפָנַי *decretum est a me* Gen. 6, 13.; it. *probante* al. לִפְנֵי יְהוָֹה Ps. 19, 15. cf. formul. הִתְהַלֵּךְ לִפְנֵי יְהוָֹה sub v. הָלַךְ; γ) *ante* (de tempore) Am. 1, 1. Zach. 8, 10. Gen. 23, 17., sq. infin. *(antequam)* Gen. 13, 10. 1 Sam. 9, 15. 1 Chron. 1, 43.; δ) *propter* 2 Sam. 3, 31. סִפְדוּ לִפְנֵי אַבְנֵר *plangite propter Abnerum,* ita ut Abnerus oculis, menti obversetur *(den Abn. im Auge habend, hinsichtlich d. Abn.)*; — b) *ad faciem* (v. Plaut. Cist. 1, 1. 73.) h. e. conditionem, rationem rei i. e. *ad modum, instar* Job. 4, 19., אַל תִּתֵּן אֶת־אֲמָתְךָ לִפְנֵי בַּת בְּלִיַּעַל *ne habeas ancillam tuam pro filia nequam* h. e. ne similem ei existimes 1 Sam. 1, 16.

3) מִפְּנֵי a) *e, a conspectu* Gen. 16, 6. Jes. 30, 11. Ps. 3, 1., *a, ab* Num. 20, 6. 1 Sam. 25, 10. *(von jem. weg)*, hinc de caussa et auctore Exod. 8, 20. Jud. 6, 6. Gen. 6, 13. Ezech. 14, 15.; quo fit, ut *propter* verti debeat Deut. 28, 20. Jos. 4, 23. Jer. 15, 17., מִפְּנֵי אֲשֶׁר *eo s. propterea, quod* Exod. 19, 18. Jer. 44, 23.; b) *coram* Levit. 19, 32. (Zeph. 1, 17.), *versus* Jer. 1, 13.

4) מִלִּפְנֵי *e, a conspectu* (de his, quae antea fuerant לִפְנֵי פ׳) Exod. 35, 10. 1 Sam. 21, 7. Jon. 1, 3. 1 Chron. 19, 18., deinde *ab* *(von jem. aus, her)* Num. 17, 11., de caussa et auctore Ps. 97, 5., hinc *propter* 1 Sam. 8, 18. 2 Chron. 32, 7., etiam post verba *timendi* Eccles. 8, 13. 1 Sam. 18, 12.

5) עַל פְּנֵי a) *in superficie* h. e. *super* Levit. 16, 14. Hos. 10, 7. Am. 5, 8. 2 Chron. 34, 4. Gen. 6, 1., עַל פְּנֵי הָרָקִיעַ *in superficie solidi expansi* (firmamenti), passim *in* (*auf*, ἐπί), et cum ablat. Levit. 17, 5. עַל פְּנֵי הַשָּׂדֶה *in agro, auf dem Felde* 2 Sam. 15, 23. et cum acc. Ezech. 32, 4. Levit. 14, 7. — b) *in conspectum, in conspectu* h. e. α) *ante*

(de loco) 2 Chron. 3, 17., *coram* Levit. 10, 3., *versus* Gen. 18, 16. 1 Sam. 24, 3., spec. *ab oriente* Gen. 25, 18. Jos. 15, 8. Zach. 14, 4.; β) *prope* Eccles. 11, 1. Jos. 19, 11.; γ) *ante* (de tempore) Gen. 11, 28. Deut. 21, 16.; δ) *juxta, cum* (de societate) Num. 3, 4. — c) *ad faciem* h. e. *ad modum, secundum* 1 Reg. 6, 3. 2 Chron. 3, 8.

6) אֶל־פְּנֵי a) *in conspectum, in conspectu* i. e. *coram* Exod. 23, 17., *e regione* Ezech. 42, 3., *ante* Levit. 16, 2. Num. 17, 8.; b) *in superficiem* i. e. *in* c. acc. Levit. 14, 53. Ezech. 16, 5. אֶל־פְּנֵי הַשָּׂדֶה *auf das Feld hin*; c) *in fronte* Ezech. 41, 25.; d) אֶל פָּנָיו Deut. 7, 10. varie explicatur. Sed praestat vertere *in faciem* h. e. *ita ut ipsi videant et sentiant* (v. Rosenm. ad h. l.), nec aliud sibi velle videtur Vulg., qui *statim* interpretatus est.

7) אֶת־פְּנֵי *coram* Esth. 1, 10. 1 Reg. 12, 6. אֶת־פְּנֵי יְהוָה *coram Jova* i. e. ante tabernac. Exod. 34, 23. 1 Sam. 1, 22. (quo pertinet etiam Ps. 42, 3. ubi פְּנֵי אֱלֹהִים dictum est pro אֶת פ׳ א׳, v. Rosenm.), *ante* Gen. 33, 18. Levit. 4, 6. — מֵאֵת פְּנֵי q. d. *a coram (von-weg)* Gen. 27, 30, et *ab ante (vorn weg)* 2 Reg. 16, 24.

לִפְנַי m. *anterius* 1 Reg. 6, 17.

פֶּן, semper cum linea makkeph פֶּן־, propr. *aversio;* sed in particulam abit, significans 1) *ne:* a) praemissa aliqua sententia, unde pendeat (igitur differt ab אַל) Deut. 4, 23. Levit. 10, 7. Ps. 2, 12. sq. fut.; b) ab initio novae sententiae, quae *dehortandi timendive* sensum habet Jes. 36, 18. פֶּן יַסִּית אֶתְכֶם חִזְקִיָּהוּ *ne corrumpat vos Ezechias* h. e. cavete, videte, ne etc., Job. 32, 13. פֶּן־תֹּאמְרוּ *nolite dicere,* 1 Sam. 13, 19. פֶּן יַעֲשׂוּ הָעִבְרִים חֶרֶב *ne faciant Hebraei gladium* (sc. verendum est), Num. 16, 34., sq. praeter. 2 Reg. 2, 16. פֶּן־נְשָׂאוֹ רוּחַ יְהוָה verendum, *ne abstulerit eum spiritus Jovae,* 2 Sam. 20, 6. — 2) post verba jurandi pro linguae latinae ingenio convertendum in *acc. c. infin.* Jud. 15, 12. הִשָּׁבְעוּ לִי פֶּן־תִּפְגְּעוּן *jurate mihi, vos non invasuros esse.* Semel pro לֹא dictum putant Prov. 5, 6. Sed alii, sententiis paullulum inter se trajectis, hunc loci sensum esse volunt: *vagantur orbitae ejus* (meretricis), *ne* (tu) *vitae semitam observes.* Ita post B. Michaelem n. per Rosenm. ad Jer. 1, 17., sed habet tamen haec interpretatio nescio quid asperitatis. Itaque Umbreitio assentior vertenti: *dass sie ja den Weg des Lebens nicht abwäge!* h. e. diligenter, religiose curat (quae est ejus perversitas), ne observet semitam vitae, omni modo fugit eam.

פְּנוּאֵל vel פְּנִיאֵל (*adspectus Dei* coll. Prov. 15, 14.) locus trans Jordanem, in illo Palaestinae angulo, ubi confluunt Jordanes et Jabbocus, nominatus ab *apparitione Dei* Gen. 32, 23. (v. Michaelis ad h. l.), posteriore tempore urbs munita in eodem Palaestinae angulo sita Jud. 8, 8. 1 Reg. 12, 21. Conf. Relandi Pal. p. 925.

פְּנִים m. *interius,* hinc מִפְּנִים *intrinsecus, intus* 1 Reg. 6, 29., frequentius c. he paragog. פְּנִימָה adv. *intus* 1 Reg. 6, 18. 2 Reg. 7, 11. Ps. 45, 14. (in quo postremo loco *intus* significat: in interiore domo regia), *intra, introrsum* Levit. 10, 18. 2 Chron. 29, 18. (Lat. etiam *intus* duplici hoc modo dicitur). Origo voc. non liquet; vulgo, invita analogia grammatica, ad פנה referunt. — Cum praefixis לִפְנִימָה *intus, intrinsecus* 1 Reg. 6, 30., *intra, introrsum* Ezech. 41, 3. 2 Chron. 29,

16., sq. לִ intra aliquid Ezech. 40, 16.; מִפְּנִימָה intrinsecus 1 Reg. 6, 21. 2 Chron. 3, 4.

פְּנִימִי m., פְּנִימִית f. (plur. פְּנִימִיּוֹת 2 Chron. 4, 22.) *interior* 1 Reg. 6, 27. 36. 7, 3. 12. Ezech. 40, 15 sqq. 41, 15. 17. 42, 3. 15. 43, 5.; plur. m. פְּנִימִים *interiora* 1 Chron. 28, 11.

פָּנַן radix Hebr. inusit., arab. فن II. *in varia genera distribuit, divisit*, it. *varius fuit.* Inde sunt

פְּנִין m., plur. פְּנִינִים Prov. 3, 15. 8, 11. 20, 15. 31, 10. Thren. 4, 7. Job. 28, 18., vulgo *margaritae* (cf. graec. πίνναι), quas sic dictas putant, quod *varii* sunt *generis, originis, magnitudinis, formae* et *coloris,* adeo, ut auctore Plinio L. IX. c. 35. *nulli duo reperiantur indiscreti,* unde et Lat. *uniones;* cf. Bocharti Hieroz. Tom. III. p. 619 sqq. Hartmann. Hebräerinn III, p. 84 sq. Sed rectius statuisse videntur Bootius in *Animadverss. S.* L. IV. c. 3. et Michaelis in Suppl. p. 2025., qui *corallia* intelligunt, maxime propter ea, quae Thren. l. c. leguntur. Certe uno voc. et *margaritas* et *corallia* appellata fuisse, quae nuper fuit Umbreitii conjectura, vix credibile, nec locus Thren. ita comparatus est, ut corallia *rubrarum margaritarum* nomine venisse appareat.

Ceterum si haec est vis vocabuli, conferas cum Gesenio arab. أَفْنُون *ramus perplexus.*

פֵּן m. *angulus.* Cum affixo פִּנּוֹ Prov. 7, 8., plur. פִּנִּים Zach. 14, 10.

פִּנָּה f. 1) *angulus* Prov. 7, 12. 21, 9. Jer. 31, 40. 1 Reg. 7, 34. Neh. 3, 31. 32. etc.; רֹאשׁ פִּנָּה Ps. 118, 22., אֶבֶן פִּנָּה Jos. 38, 6. *lapis angularis,* λίθος ἀκρογωνιαῖος, qui duos muros sustinet. De שַׁעַר הַפִּנָּה urbis Hierosol. v. sub v. שַׁעַר. 2) *turris muralis,* nam in angulis murorum exstrui solebant turres et propugnacula, 2 Chron. 26, 15. Zeph. 1, 16. v. Josephi de b. Jud. libr. V. c. 4. Alii *pinnas* dici putant. 3) *vir princeps,* qui est propugnaculo Zach. 10, 4., *dux* Jes. 19, 13. Jud. 20, 2. 1 Sam. 14, 38.

פָּנַק in Kal inusit., Pih. part. מְפַנֵּק *molliter* sive *delicate educans* Prov. 29, 21., arab. فنق *delicatius molliusve nutrire* v. Schultens. ad *l. Prov.* Chald. et Syr. Pah. *oblectavit.*

פַּס v. sub rad. פסס.

פָּסַג *divisit, distribuit* (chald. *secare,* inde *dividere,* unde פִּסְגָּא *segmentum, partes, in quas victima dissecta est*), in Kal inusit., Pihel פַּסֵּג *divisim* adeoque distincte *consideravit* Ps. 48, 14. Aliis aliter v. Michaelis Suppl. p. 2025 sq.

פִּסְגָּה f. (*pars, frustum*) nom. *propr.* jugi montis moabitici Num. 21, 20. 23, 14. Deut. 3, 17. 27. 34, 1. Conf. Relandi *Palaest.* p. 496. Simonis *Onomast.* p. 178.

פָּסַח I) propr. *transiit* (cf. ܦܨܚ sab.), *locum fecit* alicui (arab. فسح), hinc *pepercit* Jes. 31, 5., sq. עַל Exod. 12, 13. 23, 27. cf. Schultens. ad Prov. 26, 7. — II) *luxavit* et intrans. *luxatus fuit* (فسخ *id.*), hinc *claudicavit* 1 Reg. 18, 21., ubi *claudicare in duas partes*

est dubium haerere inter duas opiniones. Niph. *claudus factus est* 2 Sam. 4, 4. Pih. *claudicavit* 1 Reg. 18, 26. (contemtim de saltu sacerdotum Baalis).

פֶּסַח m. (propr. vel *transitio* vel *liberatio* v. Exod. 12, 13.; novam huic voc. significationem tribuit Schultthessius *neueste theol. Nachrr.* 1827. I, p. 92.) *pascha, πάσχα* h. e. 1) *agnus paschalis* Exod. 12, 21. 2 Chron. 30, 18., plur. פְּסָחִים 2 Chron. 30, 17. 35, 7. 8. 9.; *mactare agnum paschalem* est שָׁחַט הַפֶּסַח Exod. 12, 21. 2 Chron. 35, 1. 6. 30, 15. 17. coll. 22. 2) *festum* vel *convivium paschale* Jos. 5, 11. 2 Reg. 23, 21. 22. Num. 9, 4 sqq.; *agere, celebrare pascha* est עָשָׂה פ׳ Exod. 12, 48. Num. 9, 2. 5. Deut. 16, 1. etc. atque eundem sensum habet זֶבַח פֶּסַח v. Theile *in neuen krit. Journ. d. Theol.* V, p. 146.

פִּסֵּחַ m. *claudus* Levit. 21, 18. Deut. 15, 21. Jes. 35, 6. etc., plur. פִּסְחִים (sine dag.) 2 Sam. 5, 6. 8. Jes. 33, 23.

תִּפְסַח (*transitus, trajectus*) *Thapsacus*, urbs opulenta Syriae in occidentali Euphratis ripa 1 Reg. 4, 24. (5, 4) cf. Ptolem. V, 15. Plin. V, 24. Aliud oppidum haud procul a Thirza situm dici videtur 2 Reg. 15, 6.

פָּסַל *dolavit* Exod. 34, 1. 4. Deut. 10, 1. 3. 1 Reg. 5, 18. (32), it. *sculpsit* Hab. 2, 18.

פָּסִיל m., plur. פְּסִילִים *sculptilia* Deut. 7, 25. Jer. 50, 38. Jes. 21, 8. 2 Reg. 17, 41., fortasse etiam *lapidicinae* (quae Syris sunt ܦܣܝܠܐ et ܦܣܝܠܐ coll. Syr. 2 Reg. 12, 12.) Jud. 9, 19. 26.

פֶּסֶל m. 1) *sculptile* Exod. 20, 4. Levit. 26, 1. Deut. 4, 16. Jud. 17, 3. etc., cum affixo פִּסְלִי Jes. 48, 5. 2) *simulacrum* (etiam fusum) Jes. 40, 19.

פְּסַנְטֵרִין m. Chald. i. q. ψαλτήριον vel ψαλτήριον (quod frustra negant Politianus in *Miscell.* c. 14. Caninius in *Hellenismo* p. 55. et Inhovius de *Psalmorum Titulis* p. 69 sq.). Plur. פְּסַנְטֵרִין Dan. 3, 7., pro quo v. 5. 10. 15. occurrit פְּסַנְתֵּרִין per ת.

פָּסַס I) *evanuit, defecit* Ps. 12, 2., i. q. אפס, ut bene docuit Jarchius. — II) i. q. فش *diffudit* (coll. فشا et chald. פְּסָא *expandit*) v. nomen פַּסָּה. Sed cum rad. arab. significet etiam: *expressit ventum*, ista quoque prior notio ab hac voce repeti possit, si statuas, فش intrans. *exspirandi* potestatem habuisse v. Schultens. ad Prov. p. 370 sqq.

פַּס m. vulgo *pars minuta, frustum;* כְּתֹנֶת פַּסִּים Gen. 37, 3. 23. 2 Sam. 13, 18. 19.: *tunica frustorum* i. e. cui varia *frusta* sive *limbi* et *fimbriae* assutae erant. Sic post Lxx. Gen. l. c. (χιτὼν ποίκιλος) Braunius de *vest. sacerdot. Hebr.* L. I. c. 17. §. 278 sqq. Schroederus de *vest. mulier. Hebr.* p. 246. 247. et nuper Rosenm. ad Gen. l. c. Aliis rectius est *tunica manicata* sive *manuleata et talaris*, q. d. *tunica extremitatum* (nam in rad. n. 1. *extremi, termini extremi* notio inest), manuum scil. et pedum (coll. chald.) h. e. tunica, quae ad *volam*

manus (quae Syris ܦܣܐ ܕܐܝܕܐ dicebatur) et *ad plantam pedis* (quae eodem nomine ܦܣܐ ܕܪܓܠܐ Deut. 28, 35. venit) pertinebat. LXX. AQ. 2 Sam. 1 c. Χιτὼν καρπωτός, SYMMACH. χειριδωτός; JOSEPH. Antiqq. VII. 8, 1. Χειροδὲ τοί ἄχρι τῶν σφυρῶν. V. HARTMANN. Hebräerinn III, p. 281 sqq.

פַּס m. chald., addito voc. יְדָא, *vola manus* (vide sub praeced. פַּס) Dan. 5, 5., emphat. פַּסָּא Dan. 5, 24.

פַּס דַּמִּים v. sub rad. אפס.

פִּסָּה f. Ps. 72, 16. fortasse *diffusio* i. e. *ubertas, copia, abundantia*, v. ROSENM. ad h. l. Praeivit SYR., qui vertit: ܣܘܓܐ.

פָּעָה *clamavit* (ex usu chald.; graec. βοάω) Jes. 42, 14. (de muliere parturiente). Arab. فعى est *aperto* vel *tumido ore flare, sibilare* (v. SCHULTENS. in *Clav. dial.* et *animadv. phil.* et *Opp. min.* p. 281 sqq.); hinc oritur

אֶפְעֶה *vipera* Job. 20, 16. Jes. 15, 2. 59, 5., a *continuo* et *contento sibilo*, maxime in partu et cum vexatur, ubi tantos sibilos edit, ut ad ictum lapidis audiatur. Vid. BOCHARTI *Hieroz.* P. II, p. 363.

אֶפַע, in pausa אָפַע *id.* Jes. 41, 24., per apocopen pro אֶפְעֶה, sicut מַעַל dicitur pro מַעְלָה etc. Ita vulgo statuunt vatisque verba interpretantur: *opera vestra* peiora, deteriora sunt *viperis*, invito contextu. Quapropter rectius dixeris, אֶפַע esse i. q. אֶפֶס (cf. 40, 17. 41, 12. 29.). Sic post KOCHERUM nuper ROSENMUELLERUS et GESENIUS.

פָּעוּ (*vociferatio?*) urbs Idumaeorum Gen. 36, 39. Eadem vocatur פָּעִי, in pausa פָּעִי 1 Chron. 1, 50. SIMON. in Onom. utrumque nom. ad rad. יפע refert, ut sign. *prominentia, collis.*

פָּעַל, voc. poet. 1) *fecit* (فعل), non nisi de *ratione praeditis* (cf. REIMARUS de *differentiis vocum Hebr.* Dissert. III, p. 15.) Job. 11, 8. Num. 23, 23., sq. acc. rei Deut. 32, 27. Jes. 26, 12.; פ׳ יְשׁוּעוֹת *facere* i. e. conferre, praestare *salutem* (multiplicem) Ps. 74, 12., פָּעַל מִשְׁפָּט, צֶדֶק *juste, recte agere* Ps. 15, 2. Zeph. 2, 3., פ׳ אָוֶן *prave agere, nequitiae studere* Ps. 5, 6., sq. et acc. et לְ rei Ps. 7, 14. חִצָּיו לְדֹלְקִים יִפְעָל *sagittas suas ardentes facit* (*macht sie zu brennenden*), sq. לְ pers. *alicui aliquid facere* sive in bonam sive in malam partem Ps. 31, 20. Job. 7, 20. 22, 17., eod. sensu sq. בְּ pers. Job. 35, 6. — 2) *fabricatus est* (Deum, idolum) Jes. 44, 15., *finxit, creavit* Job. 36, 3., it. *paravit* Exod. 15, 17. מָכוֹן לְשִׁבְתְּךָ פָּעַלְתָּ *locum*, quem *ad habitandum parasti*, habitationi destinasti, hinc *molitus est*. Mich. 2, 1. Hab. 1, 5. Ps. 58, 3. — Fut. semel יִפְעֹל Job. 35, 6., al. יִפְעַל.

פֹּעַל m. 1) *factum, facinus* (*That*) Deut. 32, 4. Ps. 64, 10. 77, 13. Prov. 24, 12. 29., spec. *praeclare factum* 2 Sam. 23, 20., *prave factum* Ps. 28, 4. Job. 36, 9. 2) *opus* (*Werk*) Ps. 104, 23., *opus Dei* Hab. 3, 2. Jes. 5, 12. (de poenis div.) Ps. 90, 16. (de auxilio div.), *opus manuum Dei* i. e. popul. Israel. Jes. 45, 11. 3) *paratio, acquisitio* Prov. 21, 6., hinc *merces* Jer. 22, 13. Job. 7, 2. — Cum affixo פָּעָלְךָ Jes. 45, 9., in pausa פָּעֳלֶךָ Ps. 77, 13. פֹּעֲלוֹ Jes. 1, 31., plur. פְּעָלִים 1 Chron. 11, 22.

פְּעֻלָּה f. 1) *opera, opus* Ps. 28, 5. 2 Chron. 15, 7. Ezech. 29, 20. Ps. 17, 4. לִפְעֻלּוֹת אָדָם בִּדְבַר שְׂפָתֶיךָ *inter hominum opera* (studia prava) *per verbum labiorum tuorum etc.* 2) metonym. *merces, praemium* labore et opera partum Levit. 19, 13. Ps. 109, 20. Jes. 40, 10. 49, 4. 62, 11. Huc spectat etiam Prov. 11, 18. פְּעֻלַּת שָׁקֶר, cum in altero hemist. sequatur שֶׂכֶר אֱמֶת. Adde Prov. 10, 16. Plur. פְּעֻלּוֹת Ps. 28, 5.

מִפְעָל m. *opus* Prov. 8, 22.

מִפְעָלָה f. *id.*, plur. in regim. מִפְעֲלוֹת Ps. 46, 9.

פָּעַם *tundere, icĕre*, hinc *agitare* Jud. 13, 25. וַתָּחֶל רוּחַ יְהוָה לְפַעֲמוֹ *coeperat spiritus div. eum agitare.* — Niph. *agitatus, perculsus, consternatus est* Gen. 41, 8. Ps. 77, 5. Dan. 2, 3. — Hithpah. *perturbatus, consternatus est* Dan. 2, 1.

פַּעַם f. (semel masc. Jud. 16, 28.) 1) propr. *ictus*, deinde *gressus* (q. d. pedum ictus), *passus* Ps. 57, 7. 119, 133. 140, 5. 17, 5. בַּל נָמוֹטּוּ פְעָמָי *ne vacillent gressus mei*, h. e. pedes mei (hinc plur. פְּעָמוֹת *pedes* arte facti Exod. 25, 12. 37, 3.), poet. *gressus*, incessus *vehiculi* Jud. 5, 28. — Sexcenties ad *temporis* notationem transfertur: פַּעַם אַחַת *uno ictu* (pedis v. רֶגֶל) h. e. vel *semel* Jos. 6, 31. vel *simul* Jes. 66, 8., פַּעֲמַיִם *bis* Gen. 27, 36. Num. 20, 11. 1 Sam. 18, 11., שָׁלֹשׁ פְּעָמִים *ter* Exod. 23, 17., שֶׁבַע פְּעָמִים *septies* Gen. 33, 3. Levit. 4, 6., עֶשֶׂר פְּעָמִים *decies* Num. 14, 22. etc., הַפַּעַם *nunc, in praesentia* Gen. 2, 23. 18, 32. Exod. 9, 27. Jud. 6, 39. etc., בַּפַּעַם הַזֹּאת Exod. 8, 28. et בַּפַּעַם הַהִיא Deut. 9, 19. *id.*, כְּפַעַם בְּפַעַם *nunc ut antea* (*einmal wie das andere mal*) Num. 24, 1. Jud. 16, 20. 1 Sam. 3, 10., פַּעַם פַּעַם *mox, mox* (*einmal, das andremal*) Prov. 7, 12. — 2) *incus* (*a tundendo*) Jes. 41, 7.

פַּעֲמָה, plur. פְּעָמוֹת v. sub פַּעַם.

פַּעֲמֹן m. *tintinnabulum*, dictum a *tundendo, pulsando* Exod. 28, 34. 39, 26., plur. פַּעֲמֹנִים Exod. 28, 33. 39, 25.

פַּעְנֵחַ vid. infra sub צָפְנַת.

פָּעַר *distendit, distendendo aperuit* (فغر *id.*, ܦܥܪ *hiare*), sq. פֶּה vel בְּפֶה *os distendit, inhiavit*, quod est avide appetentium Job. 16, 10. 29, 23. Ps. 119, 131., trop. de orco Jes. 5, 14.

פְּעוֹר nom. propr. montis moabitici Num. 23, 28.; בַּעַל פְּעוֹר idolum moabiticum e genere Priaporum, quandoquidem puellae virginitatem illi offerebant Num. 25, 1 sqq. Conjecturas interpretum v. ap. Seldenum de *Diis Syris* I. c. 5. Michaelis *Suppl.* p. 205. Idem simpl. appellatur פְּעוֹר Num. 31, 16. Jos. 22, 17.

פָּצָה propr., ut arab. فصى, *separavit* rem a re, hinc 1) sq. פֶּה *os diduxit* Jes. 10, 14. Ps. 22, 14., spec. ad alios irridendos (sq. עַל) Thren. 2, 16. 3, 46., vel ad temere loquendum Job. 35, 16., hinc de votis, quae urgente necessitate nuncupantur, quae praecipitantur Jud. 11, 35. 36. Ps. 66, 13. 14. Trop. de terra Gen. 4, 11. *aperuit os suum ad recipiendum sanguinem* etc. 2) *eripuit, liberavit* (ut ap. Aram. et Arab.) Ps. 144, 7. 10. 11., cf. פָּתַח.

פָּצַח *fregit, rupit* (فضخ *id.*), hinc פָּצַח רִנָּה *jubila rumpere* (ut Virg. dixit: *questus rumpere*), *in jubila effundi* Jes. 14, 7. 44, 23.

49, 13., etiam absol. Ps. 98, 4. Jes. 52, 9. — Pih. *fregit, confregit* Mich. 3, 3.

פָּצַל *decorticavit* (arab. بصل, v. בָּצַל, בְּצָל), in Kal inusit., Pih. פִּצֵּל *id.* Gen. 30, 37. 38.

פְּצָלוֹת plur. f. *decorticationes, loca* ramorum *decorticata* Gen. 30, 37.

פָּצַם *fregit, fidit* (dehiscere fecit) terram Ps. 60, 4. (فصم *fregit, sine partium separatione*).

פָּצַע *vulneravit, laesit* (فضغ *fregit cum contusione*) 1 Reg. 20, 37. Cant. 5, 7. Pahul פְּצוּעַ דַּכָּה *laesus contritione* h. e. cui testiculi contriti sunt Deut. 23, 2.

פֶּצַע m. *vulneratio, vulnus* Exod. 21, 25. Prov. 20, 30. Jes. 1, 6., cum affixo פִּצְעִי Gen. 4, 23., plur. פְּצָעִים Prov. 23, 29., in regim. פִּצְעֵי Prov. 27, 6. etc.

פָּצַץ, הִתְפַּצֵּץ v. sub פּוּץ.

פָּצַר propr. (auctore Schultensio in Opp. min. p. 168.) coll. arab. فطر *obtudit* (hinc cum בְּ pers.), deinde, ut Lat. *obtundere*, pertinaciter *ursit* sive hostili animo Gen. 19, 9., sive precibus Gen. 19, 3. 33, 11. 2 Reg. 5, 16. Fut. יִפְצַר. — Hiph. *obtusum* (ad alior. preces vel admonitiones) *praestitit animum, pertinaciter egit,* restitit 1 Sam. 15, 23., ubi infin. nominascens הַפְצַר, in pausa הַפְצָר *pertinacia, contumacia.*

פְּצִירָה f. *obtusio, hebetudo,* unde פְּצִירָה פִים *hebetudo acierum* (vomerum et ligonum etc.) 1 Sam. 13, 21., coll. arab. فطار *fissuras habens et obtusus ensis.*

פָּקַד 1) a) adspexit (arab. فقد *attendit, consideravit*) 2 Reg. 9, 34, deinde *respexit* aliquem (*auf jem. sehen*) vel auxilium exspectans Jes. 26, 16. vel curam alicujus gerens aut suscipiens (nam, quae nobis cara sunt, ea oculis tuemur) Ruth. 1, 6. פָּקַד יְהוָֹה אֶת־עַמּוֹ לָתֵת לָהֶם לָחֶם *respexit Jova populum suum dans ei annonam,* Gen. 21, 1. Exod. 3, 16. 4, 31. Ps. 8, 5. 65, 10. Jes. 23, 17. Gen. 50, 24. al. In his locis omnibus de Jova dicitur. — b) inspexit explorandi caussa, hinc α) *exploravit* Ps. 17, 3. Job. 7, 18.; *lustravit, recensuit* populum, milites etc. Exod. 30, 12. Num. 1, 44. 45. 3, 15. 4, 23. 1 Reg. 20, 15. 2 Sam. 24, 2. 4. al., in recensu *desideravit* 1 Sam. 20, 6. 25, 15. Jes. 34, 16.; β) *visit, visitavit* sc. exploraturus, quomodo quis valeat (*besuchen*) 1 Sam. 17, 18. Jud. 15, 1. — c) animadvertit in aliq., *punivit* al., quod fit, ubi *explorata* et cognita habes ejus delicta, sq. acc. pers. Ps. 59, 6., sq. עַל pers. Jer. 5, 9. 27, 8. 29, 32. 44, 13. Zeph. 1, 8. 12. Hos. 12, 3., sq. אֶל pers. Jer 46, 25., sq. עַל peccati Jes. 27, 3. (Am. 3, 14.), sq. acc. pecc. Thren. 4, 22., sq. acc. pecc. et עַל pers. Exod. 20, 5. Num. 14, 18. Hos. 1, 4., sq. עַל pecc. et בְּ pers. Jer. 9, 8., absol. Jes. 26, 14. Job. 31, 14.

2) fecit, ut quis aliquid respiceret h. e. curaret (v. n. 1.) i. e. a) *praefecit aliquem alicui* sq. acc. pers. et עַל Num. 4, 27. 27, 16. Jer. 51, 27. (hinc פְּקוּדִים *praefecti* Num. 31, 48. 2 Reg. 11, 15.), *constituit*

aliquem sq. acc. pers. Deut. 20, 9. Tropico sensu legitur Jer. 15, 3. פָּקַדְתִּי עֲלֵיהֶם אַרְבַּע מִשְׁפָּחוֹת *praeficiam iis quatuor familias* i. e. constituam quatuor calamitatum genera, quae in eos irruant. Quid vero sit, quod Gen. 40, 4. פָּקַד cum acc. pers. et אֵת copuletur, bene explicuit Rosenm. Etenim verba וַיִּפְקֹד אֶת־יוֹסֵף אִתָּם hunc sensum habent: *id muneris Josepho demandavit, ut cum illis assiduus esset* sc. tanquam *minister*, ut sqq. docent. Noli igitur putare, אֵת pro עַל positum esse. b) *mandavit* alicui aliquid, *curam* rei *commisit* alicui, sq. עַל pers. 2 Chron. 36, 23. פָּקַד עָלַי לִבְנוֹת *mandavit mihi, ut aedificarem*, Job. 34, 13. מִי פָקַד עָלָיו אַרְצָה *quis mandavit*, curae ejus commisit *terram?* hinc *praescripsit* Job. 36, 23. (ut chald.). Absol. positum est: *deposuit* aliquid (ap. aliquem) 2 Reg. 5, 24. וַיִּפְקֹד בַּבַּיִת *et deposuit in domo.*

Niph. נִפְקַד 1) a) *poenis affectus est, poenas luit* (v. Kal 1. c.) Jes. 24, 22.; b) *desideratus est* in recensu Num. 31, 49., generat. *desideratus est* 1 Sam. 20, 18. 25, 7. Jud. 21, 3., it. *amissus est, periit* 1 Reg. 20, 39. 2) *praefectus est* Neh. 7, 1. 12, 44. — Pih. *lustravit, recensuit* Jes. 13, 4. Pyh. פֻּקַּד 1) lustratus, *recensitus est* Exod. 38, 21. 2) *destitutus* (desiderare factus) *est* sq. acc. rei Jes. 38, 10., ubi v. Rosenm. — Hiph. הִפְקִיד 1) *praefecit* sq. acc. pers. et עַל Jes. 62, 6. Num. 1, 50. Gen. 39, 5. 2 Reg. 7, 17. 25, 22., trop. (ut Kal 2. a.) Levit. 26, 16. Jer. 15, 3., sq. acc. pers. et לְ 1 Reg. 11, 28. 2) *mandavit, commisit, concredidit* 2 Chron. 12, 10. (sq. עַל יְדֵי), Ps. 31, 6. בְּיָדְךָ אַפְקִיד רוּחִי *tibi committo, commendo animam meam*, Jer. 40, 7. sq. אֵת (*cum, apud*), ubi *homines* alicujus curae commissi esse dicuntur; it. *deposuit* Jes. 10, 28. Jer. 36, 20. — Hoph. הָפְקַד 1) *punitus est, poenas luit* Jer. 6, 6. הִיא הָעִיר הָפְקַד *haec est urbs, quae poenas dabit*, a qua ultio sumenda est, v. Rosenm. ad h. l. 2) a) *praefectus est* 2 Chron. 34, 10. 12. מֻפְקָדִים *praefecti;* b) *commissus est* alicui, *depositus est* ap. al., sq. אֵת pers. Levit. 5, 23. — Hithpah. *lustratus, recensitus est* Jud. 20, 15. 17. 21, 9. (ubi הִתְפָּקְדוּ pro הָתְפָּקְדוּ, v. Gesen. L. p. 144 sq.). Hothpah. praet. plur. הָתְפָּקְדוּ *lustrati, recensiti sunt* Num. 1, 47. 2, 33. 26, 62. 1 Reg. 20, 27.

פְּקוֹד 1) *animadversio*, nomen allegoricum Babyloniae, quippe poenas div. subiturae Jer. 50, 21. 2) *inspectio, praefectura* i. e. concr. *praefectus* i. q. פָּקִיד, ut Kimchius jam docuit Ezech. 23, 23. v. Rosenm. Alii pro nom. propr. habent.

פָּקִיד m. *praefectus* Jer. 20, 1. Neh. 11, 9. 14. 22. 2 Chron. 24, 11. Jud. 9, 28., פָּקִיד עַל אַנְשֵׁי הַמִּלְחָמָה *tribunus militum* 2 Reg. 25, 19. Plur. פְּקִידִים Gen. 41, 34. Esth. 2, 3.

פְּקֻדָּה 1) *observatio, cura* Job. 10, 12., hinc a) *munus, officium, ministerium* Num. 4, 16. Ps. 109, 18. 1 Chron. 24, 3. et pro concr. *praefectus, praepositus* Num. 3, 32., collect. *praefectorum collegium* Jes. 60, 17. 2 Chron. 24, 11. (2 Chron. 17, 14.?); b) *custodia* 2 Reg. 11, 18. 2 Chron. 23, 18., plur. פְּקֻדּוֹת pro concr. *custodes* Ezech. 44, 11., בֵּית הַפְּקֻדּוֹת *domus custodiae* h. e. *carcer* publicus Jer. 52, 11.; c) fortasse: *opes* cura acquisitae et custoditae Jes. 15, 7., in quo loco malumus Gesenii, quam Rosenm. sententiae accedere. — 2) *recensio, lustratio* 1 Chron. 23, 11. — 3) *animadversio, poena* Num. 16, 29. Jes. 10, 3. Jer. 10, 15. Mich. 7, 4. Ezech. 9, 1. Hos. 9, 7.

פְּקִדָה m. *munus praefecti, praefectura* Jer. 37, 13.

פִּקּוּדִים m. plur. *mandata, praecepta* Ps. 119, 4. 9. 15. 27. 43. 56. 63. 128.

פִּקָּדוֹן m. *res curae alicujus commissa, depositum* Gen. 41, 36. Levit. 5, 21. 23.

מִפְקָד m. 1) *recensio, lustratio* 2 Sam. 24, 9. 1 Chron. 21, 5. 2) *mandatum*, בְּמִפְקַד *ex mandato, jussu* 2 Chron. 31, 13. 3) *locus commissus* et *destinatus* Ezech. 43, 21. (Vulg. *locus separatus*, Chald. *locus idoneus*). De שַׁעַר הַמִּפְקָד v. sub nom. שַׁעַר.

פָּקַח 1) *aperuit* oculos vel aures (arab. فقح latius patet) 2 Reg. 4, 35. Job. 27, 19., sq. עַל פּ׳ *oculos in aliquem conjicere* observandi speculandique caussa Job. 14, 3.; *oculos alicujus aperire* dicitur vel Deus, qui hominem id cernere facit, quod mortalium oculos latet Gen. 21, 19. vel ille, qui alicui *visum restituit* 2 Reg. 6, 17. Jes. 42, 7.; in posteriorem sensum dictum etiam est concise פּ׳ עִוְרִים *aperire coecos* Ps. 146, 8. 2) *apertum habuit, tenuit* Jes. 42, 20. *apertas habent aures* (auditu valent), *sed non vident. Oculos apertos habere* est: *sedulum, circumspectum esse* Prov. 20, 13., *oculos in aliq.* (עַל) *apertos habere* dicitur vel is, qui attendit ad aliq., speculatur aliq. Jer. 32, 19. coll. Job. 14, 3., vel in bonam partem Deus, qui aliquem tuetur, alicui benignum se exhibet Zach. 12, 4. Infin. absol. פָּקֹחַ Jes. 42, 20., infin. constr. פְּקֹחַ Jes. 42, 7., imper. פְּקַח 2 Reg. 6, 17., fut. יִפְקַח. — Niph. נִפְקַח *apertus est* Jes. 35, 5. תִּפָּקַחְנָה עֵינֵי עִוְרִים *oculi, visus restituetur coecis;* trop. Gen. 3, 5. 7. *aperientur eorum oculi* h. e. intelligentes evadent.

פֶּקַח (*apertio*) nom. propr. regis Israel. 2 Reg. 15, 25 sqq. Jes. 7, 1. 2 Chron. 28, 6. Lxx. Φακεε.

פְּקַחְיָה nom. propr. regis Israel. 2 Reg. 15, 22 sqq. Lxx. Φακεσίας.

פִּקֵּחַ m. *apertus oculis, videns* Exod. 4, 11., plur. פִּקְחִים Exod. 23, 8.

פְּקַח־קוֹחַ m. Jes. 61, 1. De vera hujus voc. scriptura dubitatur. Si, ut in plurimis libris factum, in duas disjunxeris voces, cum Judaeis interpretaberis: *apertio carceris* (קוֹחַ *carcer* v. sub לָקַח). Sed videtur *una* vox esse פְּקַחְקוֹחַ (ut in multis codd. ap. Kennic. et de Ross.), derivanda a rad. פקח (ut פְּתַלְתֹּל a פתל): *apertio* i. e. *liberatio* (parall. דְּרוֹר), quanquam פקח alibi non nisi de oculis vel auribus aperiendis dicitur.

פָּקַע radix Hebr. inusit., chald. et syr. *fidit, rupit, scidit*, ut hebr. בקע, et intransit. *fissus, scissus, ruptus est* (*aufspringen, platzen*). Inde sunt

פֶּקַע m., plur. פְּקָעִים, vulgo *colocynthis* 1 Reg. 6, 18. 7, 24 (tanq. ornamentum architecton.), sic dicta, quod nimium matura *rumpitur* conf. *Relat. Malabar.* Continuat. XLIII, p. 883. Sed rectius auctore Celsio in *Hierobotan.* P. I, p. 393 sq. *cucumerem agrestem* (*asininum*) intelliges, qui maturus vel leviter tractus *rumpitur*, semenque cum impetu ejaculatur.

פַּקֻּעָה f., plur. פַּקֻּעוֹת id. 2 Reg. 4, 39. VULG. *colocynthides agrestes.*

פַּר m. *taurus,* inpr. *juvencus* Exod. 29, 3 sqq. Levit. 4, 4 sqq. Num. 23, 2 sqq. etc. (fortasse a rad. فرّ IV. *primogenios et lactantes dentes cum aliis permutavit,* unde فرّ *pullus* tam *ovis,* quam *caprae, vaccae silvestris, qui dentes primarios jam amisit*). De *tauro* septenni Jud. 6, 25. Metaph. Hos. 14, 3. נְשַׁלְּמָה פָרִים שְׂפָתֵינוּ *solvemus juvencos labia nostra* i. e. laudes offeremus pro victimis v. ROSENM. ad h. l.

פַּר m. *id.,* quod semper usurpatur tum in regimine, ut Exod. 29, 36. Levit. 4, 8., tum seq. בֶּן־בָּקָר, ut Exod. 29, 1. Levit. 4, 3. 14. Num. 8, 8. etc.

פָּרָה f. *vacca, juvenca* Num. 19, 2 sqq. Jes. 11, 7. Hos. 4, 16., cum affixo פָּרָתוֹ Job. 21, 10., plur. פָּרוֹת Gen. 32, 15. 41, 2. 3. 4. etc. Trop. *vaccae Basaniticae* vocantur Am. 4, 1. mulieres Samar. luxuriosae.

פרא I) rad. Hebr. non usit., chald. et sab. פְּרָא *currere, celeriter ferri,* arab. فرى *secare,* deinde *celerrime transcurrere.* Vid. nom. פֶּרֶא. — II) i. q. פָּרָה, Hiph. Hos. 13, 15. הוּא בֵּין אַחִים יַפְרִיא *hic* (Ephraim) *inter fratres efflorescet* h. e. incrementa capiet, potentia valebit, v. ROSENM. ad h. l.

פֶּרֶא, semel פֶּרֶה (Jer. 2, 24.) c. *onager* (OEDMANNO fasc. II. c. 1. *hemiurus*) Job. 6, 5. 39, 5. Jer. 2, 23. Hos. 8, 9., a *celeri cursu* (v. rad. 1.), quo vulgarem asinum vincit et teste LEONE AFRICANO L. IX. solis equis barbaricis cedit (conf. pluribus BOCHARTI *Hieroz.* P. I. L. III. c. 16.). Metaphorice pro *homine fero* sumitur Gen. 16, 12. Job 11, 12. — Plur. פְּרָאִים Ps. 104, 11. Job. 24, 5. Jes. 32, 14.

פַּרְבָּר m. *suburbium* 2 Chron. 26, 18., compos. ex chald. פַּר *pars,* et בַּר vel בָּרָא *foris, extra.* Pro eo etiam scribitur פַּרְוָר, unde plur. פַּרְוָרִים 2 Reg. 23, 11., permutatis ב et ו.

פרד gener. *separavit, disjunxit* (فرد *id.*), spec. *sparsit* (v. פְּרֻדוֹת), e *expandit* Ezech. 1, 11., ubi v. ROSENM. — Niph. נִפְרַד 1) *separare, se jungere* 2 Sam. 1, 23., sq. בֵּין Prov. 19, 4. Jud. 4, 11., sq. מֵעַל Gen 13, 9. 11. 14. Praegnanter Gen. 25, 23. שְׁנֵי לְאֻמִּים מִמֵּעַיִךְ יִפָּרֵדוּ *duae gentes separabunt se ex utero tuo* i. e. in utero gestas duarum conditores gentium, quae in perpetuum sejunctae a se invicem vivent. Partic נִפְרָד *separans se* ab aliis i. e. privum sensum affectans, sibi soli viven Prov. 18, 1. 2) *dissipari, dispergi, discedere* Gen. 10, 5. 32. Neh 4, 8. — Pih. Hos. 4, 14. עִם הַזֹּנוֹת יְפָרֵדוּ *cum scortis separant se* (secessionem faciunt) i. e. secedunt, ut cum scortis rem habeant (arab فرد II. *secessit*). Pyh. part. מְפֹרָד *separatus, dispersus* Esth. 3, 8. — Hiph. הִפְרִיד 1) *separavit* Gen. 30, 40. Prov. 16, 28. 17, 9. מַפְרִיד אַלּוּף *separans familiares* h. e. discordias excitans inter familiares, sq בֵּין 2 Reg. 2, 11. Ruth. 1, 17. 2) *dispersit, dissipavit* Deut. 32, 8. — Hithpah. 1) *se separare, sejungere* Job. 41, 9. Ps. 22, 15. הִתְפָּרְדוּ כָּל־עַצְמוֹתָי *disjunxerunt se,* soluta sunt *omnia ossa mea.* 2) *dissipari* Ps. 92, 10. Job. 4, 11.

פֶּרֶד m. *mulus* 2 Sam. 18, 10. 1 Reg. 18, 5. Ps. 32, 9. Zach. 14, 15., fortasse sic dictus, quia *separati* est generis, nec illud propagat coll. arab. فَرْد *simplex, solus, unicus, singularis.* Cum affixo פִּרְדּוֹ 2 Sam. 13, 29., plur. פְּרָדִים 1 Reg. 10, 25. 1 Chron. 12, 40., cum affixo פִּרְדֵיהֶם Esr. 2, 66. Neh. 7, 28. Inde per motionem fit

פִּרְדָּה f. *mula* 1 Reg. 1, 33., in regim. פִּרְדַּת 1 Reg. 1, 38. 44.

פְּרֻדוֹת f. plur. *grana* (cf. syr. ܦܶܪܕ݂ܳܐ Mt. 13, 31. Joa. 12, 24.), a *spargendo* i. e. serendo dicta, Joël 1, 17.

פַּרְדֵּס m., παράδεισος, *hortus arborum, arboretum* (syr. ܦܰܪܕܰܝܣܳܐ, unde ܦܰܪܕܰܝܣܳܢܳܐ *hortulanus*, arab. فِرْدَوْس) Cant. 4, 13. Neh. 2, 8., plur. פַּרְדֵּסִים Eccles. 2, 5. Vulgo pro persico voc. habent (Xenoph. Cyrop. 1, 3, 12.) Sed Persae non utuntur nisi arab. vocis forma فردوس; itaque videtur indicae originis esse: *dêsa* enim *regionem* significat, *para* vero est graec. παρά; hinc *paradesa* notare possit *regionem editam,* unde amoenus prospectus patet; nisi velis cum Rosenmuellero (*Alterth.* I, 1, p. 175.) ab Armenis sumtum existimare, quibus *pardes* significat *hortum domui proximum* graminibus, herbis, floribus consitum.

פָּרָה (naturali vi) *tulit, protulit* planta sq. acc. Jes. 32, 12. Deut. 29, 17., hinc absol. a) de plantis: *fructifer, fructuosus fuit* Jer. 11, 1., partic. פֹּרִיָּה (v. Gesen. L. p 429.) arbor *fructifera* Jes. 17, 6. Ezech. 19, 10., alia forma פֹּרָת Gen. 49, 22.; b) de animantibus: *fecundus fuit* Gen. 1, 22. Exod. 1, 7. 23, 30. coll. Gen. 26, 22. — Trop. Jes. 45, 8. יִפְרוּ יֶשַׁע *proveniet salus* (de verbo sing. v. Gesen. L. p. 712.). — Hiph. הִפְרָה *fecundum reddidit* Gen. 41, 52., hinc *sobole* et posteris *auxit* Gen. 17, 20. 26, 3. 48, 4. Levit. 26, 9. Ps. 105, 24. Fut. c. vau convers. וַיֶּפֶר Ps. l. c.

פְּרִי m. *fetus,* fructus sive terrae Gen. 4, 3. Num. 13, 26. Deut. 26, 2. 10. Ps. 105, 37. (hinc אֶרֶץ פְּרִי *terra fecunda, ferax* Ps. 107, 33.), sive arboris Gen. 1, 12. 29. Exod. 10, 15. Levit. 23, 40. Neh. 10, 36. (hinc עֵץ פְּרִי *arbor fructifera* Gen. 1, 11. al.), sive uteri i. e. *soboles* Gen. 30, 2. Deut. 7, 13. 28, 4. (addito voc. בֶּטֶן) Thren. 2, 20 (omisso בֶּטֶן); metaphorice rei *effectus, id quod ex aliqua re consequitur* a) Prov. 31, 16. פְּרִי כַפֶּיהָ *fructus manuum,* laboris; b) פְּרִי מַעֲלָלִים Jes. 3, 10. Jer. 17, 10., פְּרִי דַרְכָּם Prov. 1, 31. recte vel perperam *factorum pretium.* Sim. פְּרִי מַחְשְׁבוֹתָם Jer. 6, 19. *studiorum, consiliorum pretium, merces;* c) Ps 104, 13. מִפְּרִי מַעֲשֶׂיךָ תִּשְׂבַּע הָאָרֶץ *fructu operum tuorum* (i. e. sec. Kimchium nubium) *satiatur terra* i. e. pluvia irrigatur v. Rosenm. ad h. l.; d) Ps. 58, 12. פְּרִי לַצַּדִּיק *praemium obtingere* solet *pio* homini, manent sua praemia virtutem. — In pausa פֶּרִי Jer. 12, 2. Ezech. 17, 8. 23. Eccles. 2, 5. etc., cum affixis פִּרְיוֹ פִּרְיִי Prov. 8, 19., פִּרְיְךָ Hos. 14, 9., f. פִּרְיֵךְ Ezech. 25, 4., פִּרְיוֹ Levit. 19, 23. Ps. 1, 3.; f. פִּרְיָהּ Levit. 25, 19. Num. 13, 27., פִּרְיְכֶם Ezech. 36, 8., פִּרְיָם 2 Reg. 19, 29. Jes. 37, 30. et פִּרְיָמוֹ Ps. 21, 11. atque פִּרְיֵהֶם Am. 9, 14., f. פִּרְיֶן Jer. 29, 5. et פִּרְיָהֶן Jer. 29, 28.

פַּרְוַיִם (tanq. a פָּרוּ) nom. propr. regionis 2 Chron. 3, 6. Sunt, qui pro *Ophir* dictum arbitrentur, parum probabiliter.

אַפִּרְיוֹן v. sub א lit.

אֶפְרַיִם et אֶפְרָת v. sub א lit.

פַּרְוָר vid. supra פַּרְבָּר.

פרז radix Hebr. inusit., arab. فرز *separavit, segregavit ab aliis,* it. *decrevit, diremit* rem. Inde sunt

פְּרָז m. *praefectus* militaris, *dux* (v. Schnurrer. Dissertatt. philoll. p. 372 sq.). Plur. c. affixo פְּרָזָו pro פְּרָזָיו Hab. 3, 14. Lxx. κεφαλαὶ δυναστῶν, syr. ܡܫܠܛܢܐ.

פְּרָזוֹת plur. *rura, agri,* opp. urbibus munitis (arab. فرز *planities sine monte*), אֶרֶץ פְּרָזוֹת Ezech. 38, 11., עָרֵי הַפְּרָזוֹת *oppida rustica* i. e. *pagi* Esth. 38, 11. Zach. 2, 8.

פְּרָזִי m. *paganus, in rure* vel *pago habitans* Deut. 3, 5. 1 Sam. 6, 18., plur. פְּרָזִים sec. Kri Esth. 9, 19. sed Cthib habet פְּרוֹזִים, tanquam a sing. פְּרוֹזִי.

פְּרִזִּי *Pheresitae,* gens cananit., quae ab Israelitis Palaestinâ expellebatur Gen. 13, 7. 34, 30. Jos. 17, 15. Jud. 1, 4. 5. etc. v. Rosenm. *Alterth.* II, 1, p. 258 sq.

פְּרָזוֹן m. *dux* (syn. שׁוֹפֵט, sec. Lxx. δυνατός) Jud. 5, 7., cum affixo פִּרְזוֹנוֹ Jud. 5, 11. v. Schnurrer ad h. l.

פַּרְזֶל m. chald. i. q. hebr. בַּרְזֶל, *ferrum* Dan. 2, 33. 41. 42. 4, 20. 7, 7. 18., emphat. פַּרְזְלָא Dan. 2, 34 sqq. 5, 4. 23.

פרח gener. *fissus, ruptus est,* hinc 1) *pullulavit, germinavit, effloruit, floruit* sive planta Job. 14, 9. Jes. 17, 11. Hos. 10, 4., sive arbor, quae ineunte vere, fisso cortice, emittit gemmas Cant. 6, 11. aut flores, folia, ramosque frondentes (conf. arab. فرخ), palmites Hab. 3, 17. Ezech. 17, 24. Metaph. α) de *statu* hominis vel gentis *prospero* et *vegeto* Ps. 72, 7. 92, 8. 13. 14. Prov. 11, 28. Jes. 27, 6. Hos. 14, 6. 8. etc.; β) Ezech. 7, 10. פָּרַח הַזָּדוֹן *efflorescit superbia* i. e. vires sumunt hostes superbi; Hos. 10, 4. *efflorescit, sicut lolium, poena* divina, ingens vos manet calamitatum copia. 2) *erupit, prorupit* lepra, ulcus etc. (fissa cute; sim. nostrates *ausschlagen* dicunt et de plantis et de ulceribus) Exod. 9, 9. 10. Levit. 13, 12 sqq. 14, 43. 3) ut aram. *volavit* (v. נצץ) Ezech. 13, 20. אֲשֶׁר אַתֵּנָה מְצֹדְדוֹת שָׁם אֶת־נְפָשׁוֹת לְפֹרְחוֹת *ubi vos* (feminae) *venamini animas, ut advolent,* veniant ad vos. Ita jam Kimchius. Fut. יִפְרַח Num. 17, 20. al. — Hiph. הִפְרִיחַ 1) *virescere, florere fecit* Ezech. 17, 24 (de Jova); Jes. 17, 11. *satum tuum facis efflorescere* h. e. cura tua efficis, ut efflorescat in gemmam. 2) *gemmas egit, flores emisit* arbor Ps. 92, 15., trop. Prov. 14, 11., *reviruit* Job. 14, 9.

פֶּרַח m. *germen* Neh. 1, 4., *flos* fissus et apertus Num. 17, 23. 1 Reg. 7, 26. 2 Chron. 4, 5., etiam arte factus Exod. 25, 33.; metaphor. Jes. 5, 24. Cum affixo פִּרְחָם Jes. l. c., plur. פְּרָחִים Exod. 25, 31. 34.

פִּרְחַח m. *progenies* prava (*Brut*) i. e. pravi, viles homines Job. 30, 12. v. Rosenm. ad h. l. Arab. فَرْخ *homo contemtus, vilis.*

אֶפְרֹחַ m., unde plur. אֶפְרֹחִים *pulli*, spec. *pulli avium* (arab. فَرْخ) Deut. 22, 6., cum affixo אֶפְרֹחֶיהָ Ps. 84, 4.

פָּרַט voc. ἁπαξ λεγόμενον, cf. arab. فَرَطَ *nimius, praeceps* in verbis *fuit, praeccleravit* (aliam potestatem v. sub פֶּרֶט), hinc ap. Hebr. *effutivit* verba, carmina Am. 6, 5. Al. vertunt: *modulari, canere* coll. chald. פְּרַט *divisim aliquid fecit* (syr. et sab. *fidit, separavit*), quod ad numeros orationis transferri potuit. Sed videtur propheta *contemtim* de istorum hominum cantu dicere voluisse.

פֶּרֶט m. Levit. 19, 10. *racemus* forte *sparsus* i. e. *delapsus, deciduus* (ita Chald. et Syr. interprr.) coll. فَرَطَ, quod teste Abulwalid ap. Gesenium significat etiam *spargere*. Al. *racemus per oblivionem relictus*, فَرَّطَ enim et أَفْرَطَ est *dereliquit, oblitus fuit.*

פְּרִי v. sub rad. פרה.

פָּרַךְ radix Hebr. inusit., chald. *fregit, rupit, disrupit, diruit*, syr. et arab. *fricuit, confricuit.*

פֶּרֶךְ m. *dura tractatio, durities, crudelitas* Exod. 1, 13. 14. Levit. 25, 43. 46. Ezech. 34, 4. cf. de hoc voc. Hartmann. Einl. p. 308.

פָּרֹכֶת f. *velum*, quo tabernaculi sanctum a sancto sanctorum *separabatur* et quasi *abrumpebatur*, Exod. 26, 31. 33. 35. 27, 21. Levit. 4, 17. 16, 15. Num. 18, 6. etc. Alii (v. Rosenm. ad Exod. 26, 31.) dictum volunt pro פָּרֹקֶת, coll. arab. فَرَقَ *separavit, distinxit.*

פָּרַם *scidit, discidit, rupit* (فَرَمَ *minutatim in particulas concidit*, ܦܪܰܡ *scidit*, talm. *scidit, secuit, dilaceravit*) Levit. 10, 6. 13, 45. 21, 10. In his locis omnibus de *vestibus* dicitur.

פַּרְמַשְׁתָּא filius Hamanis Esth. 9, 9. coll. pers. فرمشت *fortis manibus.*

פָּרַס *fidit* v. Hiph., *fregit, divisit, dispertitus est* (arab. فَرَسَ *discerpere violenter, comminuere*, cogn. فَرَصَ *findere, lacerare*) Jes. 58, 7. פָּרֹס לָרָעֵב לַחְמֶךָ *frangendo* (frangere) atque adeo distribuendo *famelico panem tuum*; eod. sensu Jer. 16, 7., ubi omissum est לֶחֶם. Ceterum v. infra פֶּרֶס. — Hiph. הִפְרִיס, adjecto voc. פַּרְסָה, *ungulam findere, dividere* i. e. *divisam* (non *penitus* fissam) *ungulam habere* Levit. 11, 3. (v. Rosenm. ad h. l.) 6. 7. 26. Deut. 14, 7. 8.; omisso פַּרְסָה Ps. 69, 32. מַפְרִיס *divisa ungula instructus.* — Semel Levit. 11, 4. videtur cum emphasi dictum: *ungulam penitus findere.*

פְּרַס chald. *divisit* Dan. 5, 25. Partic. Pehil פְּרִיס v. 28. Praet. foem. a Pehil declinatum: פְּרִיסַת Dan. 5, 28.

פֶּרֶס m. *ossifraga, aquilae* species a *frangendis* ossibus dicta (quemadmodum Arabes eandem aquilam dicunt كَاسِر *fractorem*) Levit. 11, 13. Deut. 14, 12.

פַּרְסָה f. *ungula*, propr. *divisa* sive *fissa* Exod. 10, 26. Zach. 11, 16., deinde quaevis alia Levit. 11, 3. 4. 5 6. Deut. 14, 6. 8. (*etiam equorum*). Plur. פְּרָסִים, unde cum affixo פַּרְסֵיהֶן Zach. l. c., et פְּרָסוֹת, in regim. פַּרְסוֹת Jes. 5, 28. Jer. 47, 3., cum affixo פַּרְסֹתַיִךְ Mich. 4, 13.

פָּרַס *Persia*, collect. *Persae* Ezech. 27, 10. Esth. 1, 3. Esr. 1, 1. 4, 5 sqq. Dan. 5, 28. 6, 12. al., pers. پارس (فارس, فرس) h. e. Zend. *splendens, nitidus, clarus* (v. Wahl *Asien* p. 225 sq. Heeren *Ideen* I, 1, p. 627.). — Nom. gentil. פַּרְסִי Neh. 12, 22., chald. in stat. emphat. פַּרְסָיָא Dan. 6, 29.

פָּרַע I) i. q. arab. فرع *in summo fuit, summum* (principatum) *cepit, tenuit*, hinc *imperium capessivit* vel *imperio functus est* Jud. 5, 2. בִּפְרֹעַ פְּרָעוֹת בְּיִשְׂרָאֵל *quod imperio functi sunt duces in Israel*. Ita Schnurrerus (Dissertatt. philol. p. 40 sqq.), qui bene refutavit Schultensium. — II) 1) *nudavit* Levit. 10, 6. 13, 45. 21, 20. Num. 5, 18. 2) *misit, missum fecit* h. e. a) *praetermisit, neglexit, rejecit* Prov. 1, 25. 4, 15. 8, 33. 13, 8. 15, 32.; b) impunitum *dimisit* aliquem, *pepercit* alicui Ezech. 24, 14.; c) in malam partem: *in libidines effundi aliquem passus est, dissolutum reddidit* (Cic. dixit *remittere appetitus*) Exod. 32, 25. *vidit Moses populum esse* פָּרֻעַ כִּי פְרָעֹה אַהֲרֹן *dissolutum, in libidines effusum, nam Aaron ei remiserat frena*. Ita post Dathium Rosenm. — Niph. *dissolutus factus, in libidines effusus est* Prov. 29, 18. — Hiph. הִפְרִיעַ 1) *dissolutum reddidit* 2 Chron. 28, 19. 2) *cessare fecit ab al.* sq. מִן Exod. 5, 4. לָמָּה תַּפְרִיעוּ אֶת־הָעָם מִמַּעֲשָׂיו *cur cessare facitis*, avocatis *populum ab operibus suis*. Onk. תְּבַטְּלוּן. Conf. c. Rosenmuellero ad h. l. arab. فرغ *finem rei imposuit*, V. *vacuus ab opere fuit*, unde فراغة *otium*.

פֶּרַע m. *coma, caesaries* (quae est in *summo* capite v. rad. n. 1.) Num. 6, 5. Ezech. 44, 20.

פְּרָעוֹת f. plur. *principes, duces* Jud. 5, 2., in regim. פַּרְעוֹת Deut. 32, 42., arab. فَرْعٌ *id quod summum est*, hinc *princeps, caput familiae* v. Schnurrer l. l. Ceterum de vocabulorum munera significantium muliebri genere v. Gesen. L. p. 468.

פִּרְעָתוֹן oppidum in tribu Ephraim. Jud. 12, 15. *Φαραθών* 1 Macc. 9, 50., unde nom. gentil. פִּרְעָתֹנִי Jud. 12, 13. 15. Simonis interpretatur hoc voc.: *ultio justa*; sed vide, annon declinetur a rad. n. 1.; fortasse in *edito* loco vel in *vertice* montis positum fuit istud oppidum.

פַּרְעֹה *rex*, communis regum Aegypt. titulus, qui ad tempora usque Ezechielis obtinuit, Gen. 12, 15. 37, 36. 41, 1. Exod. 1, 11. 3, 9. Deut. 6, 21. 7, 8. 1 Sam. 2, 27. 1 Reg. 3, 1. 9, 16. 2 Reg. 17, 7. 23, 29. etc., copt. ΟΥΡΟ *rex*, cum articulo Π, ΠΟΥΡΟ vel ΦΟΥΡΟ, quoniam Π et Φ in artic. alternant conf. Josephi Antiq. VII, 6, 2. La Crozii *Lex. Copt.* p. 70. Jablonskii Opusc. I, p. 374. Sed vix tamen dubitare licet, Hebraeos hoc voc. tanquam suo et domestico usos fuisse, coll. פְּרָעוֹת, quemadmodum מֹשֶׁה ab hebr. rad. משׁה repetebant. Simonis *Onomast.* p. 7.

פַּרְעֹשׁ m. *pulex* 1 Sam. 24, 15., arab. بُرْغُوث.

פָּרַץ 1) transit. *rupit, perrupit, perfregit* (arab. فرص *secuit in frusta, scidit*) Gen. 38, 29. Mich. 2, 13. הַפֹּרֵץ *perruptor* i. e. hostis munimenta omnia perrumpens, Eccles. 10, 8. פֹּרֵץ גָּדֵר *perrumpens maceriem,* Jes. 5, 4. Ps. 80, 13., חוֹמָה פְּרוּצָה *murus perruptus* 2 Chron. 32, 5., עִיר פְּרוּצָה *urbs perrupta* h. e. cujus muri perrupti, laceri sunt Prov. 25, 28.; hinc *diruit, destruxit* Eccles. 3, 3., it. perrumpendo *disjecit, disturbavit* 2 Sam. 5, 20. Ps. 60, 3., hinc *dispersit, diffudit* 1 Chron. 13, 2. נִפְרְצָה וְנִשְׁלְחָה *dispergamus et mittamus* h. e. *passim mittamus* v. Henr. Michaelis ad h. l. — 2) intrans. a) *erupit, prorupit* (pr. cancellos, qui obstant, perrumpere, perfringere) Job. 28, 4. פָּרַץ נַחַל *erupit rivus, torrens* (v. Umbreit. ad h. l.), ubi tamen alii transit. vertunt: *perrumpunt canalem,* sed v. sub נַחַל, 2 Chron. 31, 5. בִּפְרֹץ הַדָּבָר *cum erumperet,* in vulgus emanaret *hoc verbum;* hinc α) *diffusus est, diffudit se* Gen. 28, 14. Jes. 54, 3. Job. 1, 10.; β) *invaluit, incrementa cepit* Exod. 1, 12. Gen. 30, 30. Hos. 4, 10. Gen. 30, 43. 1 Chron. 4, 38. Huc referunt etiam Hos. 4, 2. *occidere, furari, adulterari* פָּרָצוּ (haec flagitia) *crescunt, invalescunt,* quanquam interpretari etiam poteris: *prorumpunt,* legibus et verecundia non coercita amplius; γ) *diffringi* vel *discedere (sich von einander geben)* Prov. 3, 10. *torcularia tua musto diffringentur* h. e. ita abundabunt, ut paene diffringantur. — b) *irrupit, irruit* sq. בְּ in aliquem Exod. 19, 22. 2 Sam. 6, 8. 1 Chron. 15, 13. Ps. 106, 29., sq. acc. Job. 16, 14., hinc etiam *institit, ursit* precibus 1 Sam. 28, 23. 2 Sam. 13, 25. 27. 2 Reg. 5, 23. (cf. supra פָּצַר), ut nostrates quoque dicunt: *eindringen auf jem., bestürmen.* — Niph. part. נִפְרָץ *diffusus* i. e. vulgatus, frequens, copiosus 1 Sam. 3, 1. — Pyh. *rumpi, perrumpi, dirui* Neh. 1, 3. — Hithpah. *abrupit se* i. e. *sejunxit se* ab al. 1 Sam. 25, 10.

פָּרִיץ m. propr. *rumpens, lacerans,* hinc de feris Jes. 35, 9., deinde *violentus* Ezech. 18, 10. Ps. 17, 4. In regim. פְּרִיץ (extrito kamez) Jes. l. c., sed plur. פָּרִיצִים Jer. 7, 11. Ezech. 7, 22., in regim. פָּרִיצֵי Dan. 11, 14.

פֶּרֶץ m. 1) *eruptio, perruptio* (aquarum) 2 Sam. 5, 20. 1 Chron. 14, 11., hinc *ruptura, hiatus* muri 1 Reg. 11, 27. Neh. 6, 1. Jes. 30, 13. Job. 30, 14. Am. 4, 3. etc.; עָמַד בַּפֶּרֶץ *stare in ruptura muri* i. e. hostes ab irruptione arcere Ezech. 22, 30., trop. (ut vern. *vor dem Riss stehen*) Ps. 106, 23., simil. עָלָה בַפְּרָצוֹת Ezech. 13, 5. 2) *irruptio, invasio* Job. 16, 14. *irruit in me* פֶּרֶץ עַל־פְּנֵי פָרֶץ *ita ut irruptio irruptionem exciperet* i. e. novas subinde plagas mihi inflixit; hinc *strages, clades* Jud. 21, 15. Ps. 144, 14. 2 Sam. 6, 8. — Plur. פְּרָצִים Am. 4, 3. 9, 11. et פְּרָצוֹת v. supra.

מִפְרָץ m. *portus* (q. d. *locus incisurae,* crebra scil. fluctuum allisione, ut arab. فُرْضَة *portus, statio navium* v. Schultens. in Clav. p. 281. opp. min. p. 163 sqq.). Plur. מִפְרָצִים Jud. 5, 17.

פָּרַק 1) *rupit, abrupit* sq. מֵעַל Gen. 27, 40., *dirupit, laceravit* Ps. 7, 3. 2) *eripuit, liberavit* Thren. 5, 8. Ps. 136, 24. [Arab. فرق *separavit,*

distinxit, syr. ܦܪܩ *redemit, servavit*, Pah. *separavit*]. — Pih *abrupit, avellit* Exod. 32, 2. Zach. 11, 16.; *dirupit, diffregit* 1 Reg. 19, 11. — Hithpah. 1) *distractus est* Ezech. 19, 12. 2) *sibi avellit, abrupit* Exod. 32, 3. 24. (Lxx. med. περιαιρέομαι).

פְּרַק chald. *rupit, abrupit* (cf. Targ. Onk. Gen. 27, 40. Exod. 32, 2.), it. *redemit* Dan. 4, 24. חֲטָיָךְ בְּצִדְקָה פְרֻק *redime liberalitate (beneficentia) peccata tua.* Ita Vulg. Gr. Ar. Syr. Contra B. Michaelis: *abrumpe per justitiam peccata tua* h. e. omitte peccata et virtuti stude.

פָּרָק m. sec. Cthib Jes. 65, 4. *jus, jusculum*, i. q. Kri מָרָק, permutatis inter se פ et מ, ut passim fit.

פֶּרֶק m. 1) *dilaceratio* i. e. *violentia, rapina* Nah. 3, 1. 2) *bivium, compitum* Obad. 14. q. d. *divisio viae*, coll. rad. syr. et samar. *divisit, separavit*, arab. *divisa, bifida se obtulit via*, unde مَفْرِق *locus ubi divortium facit via* et *in alias dividitur* v. Schnurrer. ad l. c.

מַפְרֶקֶת f. *cervix*, sic dicta, quod in ea sunt diversae ossis *fracturae separataeque* vertebrae et internodia, numero septem, graec. σφονδύλος; unde samar. פרקה *vertebra*. Cum affixo מַפְרַקְתּוֹ 1 Sam. 4, 18.

פָּרַר I) *fregit, disrupit, diffidit* (cf. فرّ IV. *fidit*) Jes. 24, 19. (ubi infin. absol. פֹּר), v. sub Hithpal. — Pil. פּוֹרֵר *fidit, rupit, diffidit* Ps. 74, 13. Hithpal. Jes. 24, 19. הִתְפּוֹרְרָה אֶרֶץ *diffringetur terra (tellus).* — Pilp. פִּרְפֵּר Job. 16, 12. וַיְפַרְפְּרֵנִי *contrivit me* vel potius (cum praecedat שָׁלֵו) *agitavit, conturbavit me* Deus (ita arab. فرفر est *commovit, conturbavit*). — Hiph. הֵפִיר Ps. 33, 10. Ezech. 17, 19. et הֵפֵר Jes. 33, 8. 17, 16., in pausa הֵפַר Gen. 17, 14. Num. 15, 31. (v. Ewald. Gramm. p. 472.) 1) *fregit, rupit*, translato sensu Levit. 26, 44. Jes. 33, 8. Jer. 33, 20. Jud. 2, 1. (foedus), Ps. 119, 126. (legem). 2) *irritum fecit* i. e. effecit ut aliquid fructu vel exitu careret Jes. 14, 27., v. c. consilium 2 Sam. 15, 34. Ps. 33, 10., votum Num. 30, 9. 13., praegn. Ps. 89, 34. חַסְדִּי לֹא אָפִיר מֵעִמּוֹ *clementiam meam non irritam faciam* et adimam ei. Semel intrans. Eccles. 12, 5. תָּפֵר הָאֲבִיּוֹנָה *capparis irrita fit* h. e. vi sua destituitur, v. de his verbis Winzerus in Commentatt. theol. a Rosenm. editt. I, 1, p. 92 sqq. 3) *sustulit* e medio, ut jus Job. 40, 8., pietatem Job. 15, 4., sq. עִם praegnanter Ps. 85, 5. הָפֵר כַּעַסְךָ עִמָּנוּ *tolle*, cessare fac *iram tuam*, quae *nobiscum est*, quam in nos habes. — Infin. הָפֵר, הָפִיר Zach. 11, 10, cum affixo הֲפֵרְכֶם Levit. 26, 15. — Hoph. הֻפַר *irritum factum est* Jes. 8, 10. Jer. 33, 21. [Alii hos declinatus omnes a rad. פּוּר repetunt].

II) i. q. arab. فرّ *fugit.* Inde videtur declinatum esse

פַּרְפַּר nom. propr. rivi, qui in Libano oritur et prope Damascum in Amanam influit 2 Reg. 5, 12. (propr. *fugax*). Idem nunc الفيجة (a فاج *currere, festinare*) dicitur.

פַּר, פַּר, פָּרָה v. supra suis locis.

פָּרַשׂ *fidit* (v. Hiph.), *separavit, distinxit* (ut chald. et syr.), hinc *definivit, distincte explicuit* Levit. 24, 12. — Niph. part. נִפְרָשׁוֹת *se-*

paratae scil. a reliquo grege, *dispersae* Ezech. 34, 12.; sed aliquot codices habent נִפְרָשׂוֹת. — Pyh. פֹּרַשׁ *definitum, explicatum fuit* Num. 15, 34., part. מְפֹרָשׁ adverb. *accurate* (h. e. ad fidem verborum coll. Esr. 4, 18.) Neh. 8, 8. — Hiph. *pupugit* Prov. 23, 32. Syr. *id.*

פְּרַשׁ chald. *id.*, Pahel part. Pehil מְפָרַשׁ adverbialiter *accurate, ad verbum* Esr. 4, 18.

פֶּרֶשׁ m. *fimus* ventriculi, sic dictus, quod a cibo vel chylo *separatur* (arab. فرث *fimus* et *faeces in ventriculo animalis*, et افرث *fidit ventriculum* et *projecit contenta*; hinc syr. ܦܪܬܐ *latrina*) Malach. 2, 3., cum affixo פִּרְשׁוֹ Exod. 29, 14. Levit. 4, 11. 8, 17.

פָּרָשָׁה f. accurata *expositio, enarratio*, in regim. פָּרָשַׁת Esth. 4, 7. 10, 2.

פָּרָשׁ 1) *equus*, arab. فَرَس, aethiop. ፈረስ, plur. פָּרָשִׁים (pro פְּרָשִׁים) Jes. 28, 28. 2 Sam. 1, 6.

פָּרָשׁ m. i. q. arab. فارس *eques* (forma dagessanda) Jer. 4, 29. Nah. 3, 3., in regim. פָּרַשׁ Ezech. 26, 10 (v. Gesen. L. p. 558.). Plur. פָּרָשִׁים Gen. 50, 9. 1 Sam. 13, 5., cum affixo פָּרָשָׁיו Exod. 14, 9. 17. 18. 23. 26. 1 Sam. 8, 11. Hab. 1, 8.

פָּרַשׂ I) 1) *expandit, extendit* (coll. arab. فرش et talm. פרס) vestem Num. 4, 6. 8., velum Jes. 33, 28., rete Ps. 140, 6. Jes. 19, 8. Hos. 5, 1. Prov. 29, 5., alas 1 Reg. 8, 7. Exod. 25, 20. Jer. 49, 22. Job. 39, 26., manus, quod est vel opem implorantium et precantium Ps. 44, 21. Exod. 9, 29. 33. vel arripientium aliquid Thren. 1, 10. vel largientium Prov. 31, 20. Trop. Prov. 13, 16. *stultus* יִפְרֹשׂ אִוֶּלֶת *expandit* h. e. prodit, declarat *stultitiam.* 2) *expandit se, diffusus est* Joel. 2, 2. — Niph. *diffusus, dispersus est* Ezech. 17, 21. — Pih. פֵּרַשׂ (פֵּרַשׂ Jes. 25, 11.): 1) *expandit* manus Jes. 1, 15. 25, 11. Jer. 4, 31. Ps. 143, 6. Thren. 1, 17. (de his, qui opem implorant aut Deum precantur). 2) *diffudit, dispersit* Ps. 68, 15. Zach. 2, 10.

II) i. q. פָּרַס *fregit, divisit* Mich. 3, 3. Thren. 4, 4.

מִפְרָשׂ m. 1) *expansio* Job. 36, 29. 2) *velum* quod *expanditur*, cum affixo מִפְרָשֵׂךְ Ezech. 27, 7.

פַּרְשֶׁגֶן m. Hebr. et Chald. *exemplar, apographum* Esr. 4, 11. 23. 5, 6. 7, 11., syr. et sab. ܦܪܫܓܢ. Pro eo dicitur quoque פַּתְשֶׁגֶן, quod vid. infra suo loco.

פַּרְשְׁדֹן m. Jud. 3, 22. וַיֵּצֵא הַפַּרְשְׁדֹנָה sec. Vulg. et Chald. *exiit stercus, evacuatus est alvus* (coll. פֶּרֶשׁ *stercus* et שׂדח chald. *effudit*). Lxx. ἐξῆλθεν (Ἀὼδ) τὴν προστάδα. Alii: *exiit* gladius *per podicem.* Aliam explicationem proposuit Ewald. Gramm. p. 519.

פַּרְשֵׁז *expandit* Job. 26, 9., compos. ex 2 synonymis פרשׂ et פרז. arab. فرز *separavit.*

פְּרָת *Euphrates*, magnus Syriae fluvius, qui in montibus Armen. ortus

Tigridi se immiscet atque ita in sinum persicum effunditur Gen. 2, 14. 15, 18. Deut. 1, 7. Jer. 2, 18. 13, 4. 46, 2. 51, 63., alibi הַנָּהָר הַגָּדוֹל vel הַנָּהָר κατ᾽ ἐξοχὴν (v. sub נָהָר), arab. فُرَات, graec. Εὐφράτης. Joseph. Antt. 1, 1, 3. καλεῖται ὁ μὲν Εὐφρ. Φορά, σημαίνει δὲ ἤτοι σκεδασμὸν (פרש?) ἢ ἄνθος (פרח). Sed rectius alii dictum putant ab aquarum *dulcedine*; illud ipsum enim voc. فرات significat *aquam admodum dulcem*.

פַּרְתְּמִים plur. m. nom. dignitatis: *magnates, primates* Esth. 1, 3. 6, 9. Dan. 1, 3., vocab. persicum, Hottingero quidem et Ludovico de Dieu ex بار *altus* et دم *spiritus* q. d. *magnanimi*, Pfeiffero autem et Opitio a verbo پرتميدن (*partemiden*) h. e. *faciem prosternere, conjicere in terram*, q. d. *fortes heroës*, qui alios *prosternunt*, vel potius, quibus alii prae veneratione *faciem prosternunt*. Sed non est, quod conjecturis etymologicis indulgeas; ipsum hoc voc. *Pardomim* eo, quem diximus, sensu in lingua pehlvica et parsica superest v. Bohlen Symbol. p. 20.

פַּשׂ v. sub rad. פסס.

פָּשָׂה *diffudit se, dimanavit* morbus, *crevit* (فشا *id.*, V. de *propagatione morborum* contagiosorum frequentatur) Levit. 13, 7 sqq.

פָּשַׁח in Kal inusit., Pih. פִּשַּׁח *discidit, discerpsit* (ut syr. et chald.) Thren. 3, 11.

פַּשְׁחוּר nom. propr. Jer. 20, 3. 38, 1.; 21, 1. 1 Chron. 9, 12.; Esr. 2, 38. 10, 22. etc., fortasse conflat. ex فسح *amplum esse* et סְחוֹר *circa* coll. Jer. 20, 3., ad quem l. v. Rosenm., qui alias viror. doct. conjecturas examinavit.

פָּשַׁט *exuit*, spec. *vestem* sq. acc. Cant. 5, 3. Levit. 6, 4. 1 Sam. 19, 24. Neh. 4, 17. Ezech. 44, 19., absol. Jes. 32, 11. *exue* (vestes); hinc *diripuit, spoliavit*, spoliandi caussa *irruit, invasit, grassatus est* sq. עַל (terrae vel populi) Job. 1, 17. 1 Sam. 23, 27. Jud. 9, 33., sq. בְּ 2 Chron. 25, 13. 28, 18., sq. אֶל 1 Sam. 27, 8., sq. acc. 1 Sam. 30, 14., deinde gener. *diffusus est, longe lateque grassatus est* exercitus 1 Chron. 14, 9. 13. sq. בְּ loci, Nah. 3, 16. (de locustarum agmine). Syr. ܦܫܛ *expandit, extendit*, coll. arab. بسط. — Pih. *exuit* h. e. *spoliavit* aliquem 1 Sam. 31, 8. 2 Sam. 23, 10. 1 Chron. 10, 8. — Hiph. הִפְשִׁיט *exuit* aliquem sq. acc. pers. Hos. 2, 3. 5. (v. infra), aliquem aliqua re, ut veste, armis, sq. vel dupl. acc. Gen. 37, 23. Num. 20, 26. vel acc. rei et מֵעַל pers. Mich. 3, 3., trop. Job. 19, 9. Concise dicta haec sunt Hos. l. c. אַפְשִׁיטֶנָּה עֲרֻמָּה *exuam eam nudam* i. e. exuendo nudam reddam (cf. de hac prolepsi Heller ad Soph. Oedip. Col. p. 524.); sed ex eodem genere non putaverim esse locum Job. 22, 6. בִּגְדֵי עֲרוּמִּים תַּפְשִׁיט: *nudi* enim hic vocari videntur, qui propemodum nudi sunt h. e. quibus nihil nisi pallium relictum est. Sic augetur sententiae vis: *nudos reliquiis etiam vestium spolias*. *Victimas exuere* est *excoriare* Levit. 1, 6. 2 Chron. 29, 34. 35, 11. — Hithpah. *sibi exuit* vestem, *exuit se* veste 1 Sam. 18, 4.

פָּשַׁע 1) *rebellavit* contra al. sq. בְּ pers. 2 Reg. 1, 1. 3, 5. adeoque *defecit* ab al. sq. מִתַּחַת 2 Reg. 8, 20. 22.; spec. פּ׳ בַּיהוָֹה Jes. 1, 2. Jer. 2, 29. Zeph. 3, 11. vel עַל־יְהוָֹה Hos. 8, 1. (absol. Jes. 59, 13. Am. 4, 4.), hinc *peccavit* Esr. 10, 13. Jes. 1, 28. 46, 8. Prov. 28, 21. Ps. 51, 15. [In arab. respondere videtur فسق, ע et ק inter se permutatis, quod significat: *defecit, exorbitavit, praevaricatus est.* Hoc si recte habet, propria vis voc. posita fuit in *abscindendo, dirumpendo*, coll. chald. פְּסַק]. Praeter. 2. foem. פָּשַׁעַתְּ c. patach furt. Jer. 3, 13. — Niph. Prov. 18, 19. אָח נִפְשָׁע *fratres a se invicem deficientes* (sensu reciproco), inter se discordantes.

פֶּשַׁע m. 1) *defectio, rebellio* Exod. 23, 21. Prov. 28, 2. 2) *delictum* Gen. 31, 36. 50, 17. Exod. 22, 8., max. *peccatum* adv. Deum Ps. 32, 1. Num. 14, 18. Jos. 24, 19. 1 Reg. 8, 50. Ps. 65, 4. Cum affixo פִּשְׁעֲכֶם Jos. 24, 19., plur. פְּשָׁעִים Prov. 10, 12. Am. 1, 3. 6. etc.; עֹל פְּשָׁעַי *jugum peccatorum meorum* h. e. gravissimae poenae propter peccata mihi inflictae Thren. 1, 14. Meton. ut חטאת a) de *sacrificio pro peccatis offerendo* Mich. 6, 7. v. Rosenm. ad h. l.; b) de *poena peccati* Dan. 9, 24. ubi recte vertit Dathius: *poena finita est.*

פָּשַׂע *gressus est, incessit*, sq. בְּ *aggressus est, invasit.* Fut. c. ה parag. אֶפְשְׂעָה Jes. 27, 4.

פֶּשַׂע *passus* 1 Sam. 20, 3.

מִפְשָׂעָה f. *coxendix, os femoris*, cujus motu fit *gressus* 1 Chron. 19, 4.

פָּשַׂק *distendit, divaricavit* (coll. arab. فسق sub פשע) Prov. 13, 3. — Pih. *id.* Ezech. 16, 25.

פְּשַׁר chald. *explicuit, interpretatus est* Dan. 5, 16.; Pahel part. praes. מְפַשַּׁר *explicans* Dan. 5, 12. Inde est

פְּשַׁר m. chald. *explicatio, interpretatio* Dan. 4, 3. 5, 15. 26. 7, 16., emphat. פִּשְׁרָא Dan. 2, 4. 16. 24. 25. 30. 4, 15. 21. 5, 17., et פִּשְׁרָה Dan. 2, 7. 5, 26., cum affixo פִּשְׁרֵהּ Dan. 2, 5. 6. 9. 26. 36. 45. 4, 4. 6. 16. 5, 7. 15. 16., pro quo occurrit פִּשְׁרָא Dan. 4, 15. 16. 5, 8., sec. litteras legendum פִּשְׁרָא in statu emphat., sec. puncta autem פִּשְׁרֵהּ. Plur. פִּשְׁרִין Dan. 5, 16.

פֵּשֶׁר hebr. m. *id.* Eccles. 8, 1.

פֵּשֶׁת m. *linum.* Cum affixo פִּשְׁתִּי Hos. 2, 7. 11. Origo voc. latet. Sunt tamen (v. Forster. de bysso), qui a coptico *Scheathi* (byssus) et artic. *pi* derivent.

פִּשְׁתָּה f. 1) *id.* Exod. 9, 31. Plur. פִּשְׁתִּים (hanc enim formam a פִּשְׁתָּה, non a פֵּשֶׁת oriri, declarat loc. Jes. 19, 9., ubi muliebri genere legitur) Levit. 13, 47. 48. 52. 59. Deut. 22, 11. Jud. 15, 14. Prov. 31, 13. Jes. 19, 9. Jer. 13, 1.; פִּשְׁתֵּי עֵץ *lina arboris* i. e. *gossypia* Jos. 2, 6. 2) metonym. *ellychnium* ex lino factum Jes. 42, 2. 43, 17.

פַּת v. sub rad. פתת, פת sub rad. פות.

פִּתְאֹם vid. sub rad. פתע.

פַּתְבַּג m. *cibus gratus* et *delicatus*, qualis est regum, *cupediae*, voc. pers. پتباه *cibus patris* i. e. *regis* (v. Bohlen. Symbol. p. 23.), quod etiam ad Syros translatum est ܦܬܒܓܐ. In regim. פַּתְבַּג Dan. 1, 5. 8., cum affixis פַּתְבָּגוֹ Dan. 11, 26., פַּתְבָּגָם Dan. 1, 16.

פִּתְגָם m. *sententia* judicis Eccles. 8, 11., *decretum, edictum* regium Esth. 1, 20., v. statim chald.

פִּתְגָם m. chald., emphat. פִּתְגָמָא 1) *verbum* Dan. 3, 16., spec. *epistola* Esr. 5, 7., *edictum* literis consignatum Esr. 4, 17. 6, 11. 2) *res, aliquid* Dan. 4, 14. Syr. ܦܬܓܡܐ. Sunt, qui pro persico voc. habeant, coll. پيغام, پيام *edictum, verbum.* Atque hoc magis placet, quam quod alii conflatum arbitrantur ex arab. فتا IV. *edocuit responso, judicio,* et chald. גמא *incidit, decidit.*

פָּתָה 1) *laxus* et *latus fuit, patuit* (syr. chald. *latus fuit,* unde Samar. פתאה *latitudo* et Aphel *dilatavit*) Prov. 20, 19., ubi פֹּתֶה שְׂפָתָיו est *patens labia* i. e. cujus labia semper patent h. e. *garrulus* v. Schultens. ad h. l. — A laxitate 2) q. d. patenti, aperto animo fuit h. e. *improvidus, simplex, persuasu facilis fuit,* adeoque *pellectus est, deceptus est, in errorem inductus est* Deut. 11, 16. Job. 31, 27. (ubi fut. apoc. וַיִּפְתְּ). Part. praes. פֹּתֶה *improvidus, simplex* i. e. *fatuus* Job. 5, 2., foem. פוֹתָה Hos. 7, 11. — Niph. נִפְתָּה *persuaderi sibi, induci se passus est* Jer. 20, 7. (ubi fut. apocop. וָאֶפָּת), in malam partem Job. 31, 9. — Pih. 1) *persuasit* alicui (ut aliquid faceret) 1 Reg. 22, 20. מִי יְפַתֶּה אֶת־אַחְאָב וְיַעַל *quis persuadebit Ahabo, ut ascendat?* Jud. 14, 15., sq. solo acc. pers. Jer. 20, 7. Jud. 16, 5. 2 Sam. 3, 25. 1 Reg. 22, 21. 22.; maxime in malam partem, hinc *pellexit, ad nequitiam induxit* Exod. 22, 15. Prov. 1, 10. 16, 29. Hos. 2, 13 (16), ubi v. Rosenm. 2) simulando *decepit* aliquem, verbis *lactavit* Ps. 78, 36. Prov. 24, 28., hinc gener. *decepit* Ezech. 14, 9. פִּתֵּיתִי אֵת הַנָּבִיא *decipiam hunc prophetam* sc. falso spiritu v. Rosenm. ad h. l. — Pyh. 1) *persuaderi sibi passus est* Prov. 25, 15. בְּאֹרֶךְ אַפַּיִם יְפֻתֶּה קָצִין *patientiâ constanti persuadebitur principi* sc. ut ab ira desistat, h. e. placabitur princeps (severus). 2) *pellectus, deceptus est* Jer. 20, 10. Ezech. 14, 9. — Hiph. *dilatavit* Gen. 9, 27. יַפְתְּ אֱלֹהִים לְיֶפֶת *dilatet,* spatium concedat *Deus Japheto* h. e. late habitare faciat (ejus posteros) coll. Gen. 26, 22.

פֶּתִי, in pausa פֶּתִי m. 1) *simplex, pellectu* et *persuasu facilis* Prov. 7, 7. 9, 4. 16. 19, 25. (ubi פְּתִי legitur extra pausam) 21, 11. Ps. 116, 6., spec. *credulus* Prov. 14, 15., it. *imperitus* Ps. 19, 8., *improvidus, is, qui per imprudentiam peccavit* Ezech. 45, 20. Plur. פְּתָיִים Prov. 1, 22. 32. et פְּתָאיִם vel, ut alii legunt, פְּתָאִים Ps. 116, 6. Prov. 1, 4. etc. — 2) subst. *fatuitas* Prov. 1, 22.

פְּתִי m. chald. *latitudo,* cum affixo פְּתָיֵהּ Dan. 3, 1. Esr. 6, 3.

פְּתַיּוּת f. *fatuitas,* pro concr. *fatuus* Prov. 9, 13.

פְּתִיגִיל v. infra suo loco.

פִּתְאֹם v. sub פֶּתַע.

יֶפֶת (fut. Hiph. pro יַפְתְּ) nom. propr. filii Noae Gen. 5, 32. 7, 13. 9, 18 sqq., a quo originem traxisse perhibentur gentes complures, qui Graeciam et ultra incolebant Gen. 10, 2 sqq.

תִּפְתָּיֵא chald. plur. Dan. 3, 2. 3., vulgo *Jurisconsulti* (ordo ICtorum aut judicum primariorum coll. arab. أفتى IV. *edocuit responso judicioque* de jure, unde مفتى *Mufti*). Sed Bertholdto (ad Dan. II, p. 828.) magis placuit: *praefecti ruris,* qui in rure h. e. a rusticis tributa exigunt (*Landschaftsdirectoren*) coll. chald. פַּתְאָה rus (*offnes Land*) Cant. 3, 2. Targ.

פָּתַח 1) aperuit (فتح *id.*), ut oculos 1 Reg. 8, 29., librum Neh. 8, 4. (5), sepulcrum Ezech. 37, 13. (Ps. 5, 10.), ianuam Jud. 3 25. Jes. 22, 22. (omisso voc. *ianuae* Cant. 5, 2. 5.), fenestram 2 Reg. 13, 17. Partic. Pah. פָּתוּחַ *apertus* Neh. 6, 15 (de epistola), Num. 19, 15 (de vasibus, quae operculis carent). Ceterum notandae sunt hae phrases: a) *os aperire* i. e. vel *loqui incipere* Job. 3, 1. (2, 14.) vel *loqui* Job. 33, 2. Prov. 31, 26. (cf. ἀνοίγειν τὸ στόμα in N. T.); *os aperire contra aliq.* i. e. verbis aliq. insectari Ps. 109, 2., *os aperire pro al.* i. e. defendere al., caussam alicuj. agere Prov. 31, 8., *os non aperire* i. e. tacere Jes. 53, 7. Prov. 24, 7. (de loco Ezech. 21, 27. v. sub v. רצח); b) *ianuas coeli aperire* h. e. pluviam demittere Ps. 78, 23. coll. Deut. 28, 12.; c) *manum suam aperire* i. e. liberalem, beneficum esse Deut. 15, 8. 11. Ps. 145, 16.; d) *aurem alicui aperire* i. e. declarare, manifestare alicui aliquid (de Deo) Jes. 50, 5. cf. גָּלָה אֹזֶן; e) ubi oppida *aperire* (portas) dicuntur 2 Reg. 15, 16. est: *dedere se* hostibus. Paullo insolentiora haec sunt: f) *gladium aperire* i. e. stringere Ps. 37, 14. Ezech. 21, 33. (etiam Virgilius et Statius *aperire* pro *evaginare* dixerunt); g) Am. 8, 5. וְנִפְתְּחָה־בָּר *ut aperiamus frumentum* i. e. cellis frumentariis apertis frumentum vendamus, venale proponamus; h) *carmen aperire* h. e. proferre, efferre Ps. 49, 5. — 2) *solvit* v. Pih., hinc *liberum dimisit, liberavit* aliquem Jes. 14, 17. Infin. פְּתֹחַ Jes. 45, 1., c. affixo פִּתְחִי Ezech. 37, 13., imp. פְּתַח 2 Reg. 13, 17., fut. יִפְתַּח etc.

Niph. נִפְתַּח 1) *apertus est* Gen. 7, 11. Nah. 3, 13. Ezech. 44, 2. Jes. 35, 5. *aures surdorum aperientur* i. e. auditum recuperabunt surdi, Ezech. 1, 1. *aperti* (discissi) *sunt coeli et vidi visiones Dei;* hinc: *patet* Jes. 24, 18. 2) *solutus est* Jes. 5, 23 (de vinculis) Jes. 51, 14. coll. Job. 12, 14 (de vincto). — Pih. פִּתַּח 1) *aperuit* Job. 41, 6., it. intrans. *aperuit se* Cant. 7, 13 (de flore). 2) *solvit,* ut vincula Job. 38, 31. 39, 5. Jes. 58, 6., loricam 1 Reg. 20, 11., tunicam (quae cingulo constringebatur) Jes. 20, 2. Ps. 30, 12., cingulum (hinc מְפַתֵּחַ *discinctus* i. e. qui victoria reportata cingulum solvit, *victor*) 1 Reg. 20, 11., habenam Job. 30, 11., aliquem vinculis (מִן־הָאזִקִּים) Jer. 40, 4. (hinc gener. *liberare* aliquem Jes. 58, 6. Ps. 102, 21.); trop. *lumbos regum solvere* i. e. potentia eos privare Jes. 45, 1., *castigationem regum solvere* i. e. eorum auctoritatem tollere Job. 12, 18. 3) *sulcavit* (propr. aperuit aratro) terram Jes. 28, 24., hinc *sculpsit, insculpsit* Exod. 28, 11. 36. 1 Reg. 7, 36. 2 Chron. 2, 6. 13., פִּתַּח פִּתּוּחַ *caelaturam insculpere, caelare* Zach. 3, 9. — Pyh. part. plur. foem. מְפֻתָּחוֹת *insculptae* Exod. 39, 6. — Hithpah. imper. f. הִתְפַּתְּחִי *solve tibi* (vincula) sec. Kri Jes. 52, 2., sed Cthib habet plur. הִתְפַּתְּחוּ *solvite vobis.*

פְּתַח chald. *aperuit* Dan. 6, 10. Praet. plur. a Pehil declinatum פְּתִיחוּ *aperti sunt* Dan. 7, 10.

פֶּתַח m. *apertio, apertura* Gen. 38, 14. פֶּתַח עֵינַיִם *apertio fontis gemini* v. Rosenm., spec. a) *ostium, ianua* Exod. 29, 4. 11. 32. 42. Num. 4, 28. Deut. 22, 21. Jos. 8, 29. etc. פֶּתַח שַׁעַר *ostium portae* Jos. 20, 4 Jud. 9, 35., פֶּתַח passim pro בְּפֶתַח *ad ianuam* Gen. 18, 1. 19, 11.; trop. Mich. 7, 5. *ostia oris;* Prov. 17, 19. *altam faciens ianuam* (h. e. superbiens, altos spiritus gerens) *quaerit perniciem,* Hos. 2, 14. לְפֶתַח תִּקְוָה *tanquam ostium spei* h. e. ut jam bene sperare incipiant; b) *porta* urbis Jes. 3, 26., v. tamen Rosenm. — Cum affixo פִּתְחוֹ Prov. 17, 19.; plur. פְּתָחִים 1 Reg. 7, 5. Prov. 8, 3., in regim. פִּתְחֵי Ps. 24, 7, 9. etc.

פֵּתַח m. *declaratio, expositio, institutio* Ps. 119, 130.; *aperiri* enim latine etiam dicuntur, quae declarantur exponunturve.

פְּתִיחָה f., plur. פְּתִיחוֹת *strictiones gladii, gladii stricti* Ps. 55, 22.

פִּתּוּחַ m. *sculptura, caelatura* 2 Chron. 2, 6., cum affixo פִּתֻּחָהּ Zach. 3, 9., plur. פִּתּוּחִים 2 Chron. 2, 6. Exod. 28, 11. 21. 36. 1 Reg. 6, 29. Ps. 74, 6.

פִּתְחוֹן m. *apertio* oris, in regim. פִּתְחוֹן Ezech. 16, 63. 29, 22.

יִפְתָּח nom. propr. *Jephtae* Jud. 11, 12. 1 Sam. 12, 11. v. Wineri Lexic. bibl. I, p. 317 sq.

מַפְתֵּחַ m. *clavis,* qua *aperitur* (مِفْتَاحٌ) Jud. 3, 25. Jes. 22, 22. 1 Chron. 9, 27.

מִפְתָּח m. *apertio* labiorum h. e. id quod quis eloquitur, profert Prov. 8, 6.

פְּתִיגִיל m. vel *pallium amplum* (ut contextus orationis poscere videtur) vel *cingulum,* ut Hieron. vertit, Jes. 3, 24. De origine voc dubitatur. Alii conflatum putant ex chald. פְּתַג *linum* et פְּתִיל *filum,* alii ex פְּתִי *amplitudo* et גִּיל i. q. גּוּלְּא chald. *pallium,* alii aliter, v. Rosenm. et Gesen. ad h. l.

פָּתַל *torsit, contorsit, intorsit* (ut arab. فتل), in Kal inusit., Niph. נִפְתַּל 1) *contortus, intortus est;* particip. נִפְתָּל trop. *versutus,* dolos et insidias nectens, dolosus Job. 5, 13. (Lxx. πολύπλοκος) Prov. 8, 8. 2) *luctari,* q. d. se invicem torquere, contorquere Gen. 30, 8. — Hithpah. fut. תִּתְפַּתָּל *contortum* i. e. *perversum, dolosum te exhibes* Ps. 18, 27., pro quo 2 Sam. 22, 27. legitur תִּתַּפָּל, qui est haud dubie librariorum error; fortasse rescribendum תִּתַּפַּתָּל (i. e. תִּתְפַּתָּל).

פָּתִיל m. *filum* contortum, *funiculus* (فَتِيل) Exod. 28, 28. 37. 39, 21. 31. Num. 15, 38. Jud. 16, 9. Ezech. 40, 3., spec. *filum, cui alligatus est annulus signatorius* Gen. 38, 18. 25. — In loco Num. 19, 15. צָמִיד פָּתִיל videtur significare: *operculum* et *filum* h. e. *filo alligatum.* Paullo aliter Rosenm. ad h. l.

פְּתַלְתֹּל m. *tortuosus* h. e. *perversus, dolosus* Deut. 32, 5.

נַפְתּוּל m. (verbale ex Niph.) *luctatio* Gen. 30, 8.

פִּתֹם urbs aegyptiaca haud procul a sinu arab. Exod. 1, 11., graec. *Πάτουμος* Herod. II, 15., arab. فيوم (v. Hartmann. Africa p. 1028 sqq.). Nomen sortita est, quod undique *montibus clausa* erat, a copt. ⲐⲰⲘ *clausus* et artic. ⲠⲈ, ⲠⲒ v. Jablonsk. Opusc. I, 447 sq. Champollion l'Egypte sous les Pharaons II, p. 59.

פָּתַן rad. inusit., cujus ne in dialectis quidem apta deprehenditur significatio.

פֶּתֶן m. *aspis* Ps. 58, 5. 91, 13. Jes. 11, 8. (arab. بثن). Plur. פְּתָנִים Deut. 32, 33. Job. 20, 14. 16. Conf. Bocharti *Hieroz.* P. II. lib. 3. c. 5. Hasselquist. *itinerar.* p. 239. Michaelis *Suppl.* p. 2057.

מִפְתָּן m. *limen inferius* 1 Sam. 5, 4. Zeph. 1, 9. In regim. מִפְתַּן 1 Sam. 5, 5. Ezech. 9, 3. 10, 4. 18. etc.

פֶּתַע m. *minutissima* temporis pars, *momentum temporis, Augenblick* (vulgo repetunt a فتع V. *sub molaribus contusa fuit res,* — satis inepte). Cum praefixis בְּפֶתַע *in momento* h. e. a) *repente, extemplo* Num. 6, 9.; b) *improviso, fortuito* Num. 35, 22., (פִּתְאֹם) לְפֶתַע *ad punctum temporis, repente, extemplo* Jes. 29, 5. 30, 13., et omisso praefixo, פֶּתַע *repente* Prov. 6, 15. 29, 1. Habac. 2, 7.

פִּתְאֹם (mutata ע litera in א, ut pro גמא Chaldaei dicunt גְּמַע, addita terminatione adv.) *repente, ex improviso* Num. 12, 4. Eccles. 9, 12. Ps. 64, 5. Prov. 6, 15. Mal. 3, 1. Jos. 10, 9., פַּחַד פִּתְאֹם *terror repentinus* Prov. 3, 25. Job. 22, 10. Cum praefixo בְּפִתְאֹם 2 Chron. 29, 36.

פָּתַר *explicuit, interpretatus est,* ut chald. פְּשַׁר Gen. 40, 8. 16. 22. 41, 8. 12. 13. Fut. יִפְתֹּר.

פְּתוֹר Num. 22, 5. 23, 7. Deut. 23, 5. nom. propr. loci in Mesopotamia ad Euphratem fluv., unde Bileamus oriundus fuit.

פִּתְרוֹן m. *interpretatio* Gen. 40, 5. 12. 18. 41, 11., plur. פִּתְרֹנִים Gen. 40, 8.

פַּתְרוֹס nom. regionis, quae mox distinguitur ab Aegypto Jes. 11, 11. Ezech. 29, 14., mox ejus pars esse perhibetur Jer. 44, 1. 15. Ezech. 30, 14. Vix dubium, significari *Thebaidem* h. e. Aegyptum superiorem, quae prior culta erat; haec enim copt. etiam vocatur ⲠⲈⲐⲞⲨⲢⲎⲤ i. e. *terra australis* v. Jablonsk. Opusc. I, p. 198. — Plur. פַּתְרֻסִים Gen. 10, 14. *incolae Thebaidis.*

פַּתְשֶׁגֶן m. *id.,* quod פַּרְשֶׁגֶן, *exemplum, apographum* Esth. 3, 14. 4, 8.

פָּתַת *fregit* (فتّ *fregit, comminuit*) Levit. 2, 6.

פַּת f. (v. Ewald. Gramm. p. 325.) *frustum,* panis, cibi, *offa, buccella* Gen. 18, 5. Jud. 19, 5. 1 Sam. 2, 36. 1 Reg. 17, 11. Prov. 17, 1. etc., cum affixo פִּתִּי Job. 31, 17., plur. פִּתִּים Levit. 2, 6. Trop. מַשְׁלִיךְ קַרְחוֹ כְפִתִּים *dejicit glaciem suam frustulorum instar* i. e. grandinem demittit Ps. 147, 17.

פְּתוֹת m. *id.,* plur. פְּתוֹתִים Ezech. 13, 19.

צ

צֵאת vid. sub rad. יצא.

צֶאֱלִים plur. *loti silvestres* Job. 40, 21. 22., ضال *id.* v. SCHULTENS. *ad l. c.* Al. (in quibus ROSENM.) pro צְלָלִים *loca umbrosa* dict. putant, more Aramaeorum, ut 7, 5. מֵאס pro מִמְּס etc; nec hoc inepte.

צֹאן, semel צאון Ps. 144, 13. (ex syriasmo pro צֹאן vel צְאוֹן) com. (m. Gen. 30, 39.) nom. collect. *pecus* (opp. *armentis* Gen. 12, 6.) h. e. *oves et caprae (Kleinvieh)* Gen. 4, 2. Exod. 2, 16. Num. 31, 32. Deut. 16, 2. etc. (syr. ܥܳܢܳܐ). Semel 1 Sam. 25, 2., ubi צאן et עִזִּים copulantur, illud *oves* duntaxat significare videtur, quemadmodum arab. ضأن. Metaphor. (de populo Israel. Jovae addicto) legitur Ps. 95, 7. Ezech. 34, 31. Jer. 23, 1. 1 Chron. 21, 17. Singulare est Ezech. 36, 37. *multiplicabo eos* כַּצֹּאן אָדָם h. e. ita, ut grex hominum existat similis gregi pecudum cf. Gen. 16, 12. פֶּרֶא אָדָם *homo sicut onager*, onagro similis. Cum affixo צֹאנְכֶם Exod. 10, 24. 1 Sam. 8, 17. Rarius scribitur צֹנֶא (unde c. affixo צֹנַאֲכֶם) Num. 32, 24. et צֹנֶה Ps. 8, 8.

צַאֲנָן (*locus pecorosus?*) nom. propr. oppidi Mich. 1, 11., ut videtur, a צְנָן in tribu Jud. Jos. 15, 37. non diversi.

צֶאֱצָאִים vid. sub rad. יצא.

צָב vid. sub rad. צבב.

צָבָא 1) *procedere in aciem* (arab. صبا *id.*, aethiop. ፀብአ: *bellum intulit*), hinc *aggressus est* hostem sq. עַל Num. 31, 7. Jes. 29, 8. Zach. 14, 12., absol. *dimicavit, pugnavit* Jes. 31, 4., *militavit* Num. 31, 42. 2) per vices (ut milites solent) *procedere, convenire ad ministeria (sacra) obeunda* Num. 4, 23. 8, 24. 1 Sam. 2, 22. Exod. 38, 8. — Partic. צֹבֵא, et (petita forma a צבה) צֹבֶה Jes. 29, 7. — Hiph. part. מַצְבִּיא *militare faciens* i. e. *in re militari exercens* 2 Reg. 25, 19. Jer. 52, 25.

צָבָא m. agmen militum Num. 1, 3. 45. Jud. 4, 7. 2 Sam. 2, 8. 2 Reg. 5, 2. Jer. 3, 19. 2 Chron. 25, 5. (hinc אַנְשֵׁי הַצָּבָא *milites* Num. 31, 53., שַׂר הַצָּבָא *dux militum* Gen. 21, 22.), Levitarum Num. 4, 23. 35. 39. (Dan. 8, 13.?) al.; meton. *militia*, hinc *conditio misera, molesta, laboris plena* Job. 7, 1. 14, 14. Jes. 40, 2. Dan. 10, 1. — Cum affixo צְבָאֲךָ Jud. 8, 6., plur. צְבָאִים Ps. 103, 21., צְבָאוֹת Deut. 20, 9. Ps. 68, 13., in regim. צִבְאוֹת 1 Reg. 2, 5. etc. — Saepenumero (in sublimiore oratione) *coelestis agminis* mentio injicitur. Id complectebatur et sidera et angelos, ita tamen, ut mox hi, mox illa potissimum significentur, pro unius cujusque loci indole. Triplex autem occurrit hujus agminis appellatio: a) צְבָא יְהוָה Ps. 103, 21. i. e. *angeli;* b) צְבָא הַמָּרוֹם Jes. 24, 21., ubi v. GESEN.; c) longe frequentissime: צְבָא הַשָּׁמַיִם i. e. *α)* angelorum cohors Jovae in coelis ministrantium 1 Reg. 22, 19. 2 Chron. 18, 18. Ps. 148, 2.; *β)* sidera Dan. 8, 10. Jes. 34, 4. 45, 12. Jer. 33, 22.; hinc, qui sidera divino cultu prosequuntur, adorare dicuntur צְבָא הַשָּׁמַיִם 2 Reg. 17, 16. 21, 3. Deut. 4, 19. Zeph. 1, 5. Jer. 19, 13.

Passim, ubi vel solis et lunae (Jer. 8, 2. Deut. 17, 3.) vel stellarum Deut. 4, 19. Dan. 8, 10. (coll. Mt. 24, 29.) mentio facta, צְבָא הַשָּׁמַיִם tanquam voc. generalius adjicitur. — Hinc est, quod Jova sexcenties, max. ap. prophetas appellatur *Deus agminum* (coelestium) אֱלֹהִים צְבָאוֹת Ps. 80, 15. vel יְהוָֹה אֱלֹהֵי צְבָאוֹת 2 Sam. 5, 10. 1 Reg. 19, 10. Ps. 89, 9. Jer. 5, 14. Hos. 12, 5. Am. 3, 13. 4, 13. 5, 14. vel יי אֱלֹהִים צְבָאוֹת Ps. 59, 6. (69, 7.) 80, 5. vel יְהוָֹה צְבָאוֹת 1 Sam. 1, 3. 4, 4. 15, 2. 2 Sam. 6, 2. 1 Reg. 8, 15. Ps. 24, 10. 46, 8. 84, 2. Jes. 1, 9. 44, 6. al. Jer. 6, 6. 7, 3. 10, 16. 49, 7. etc. Mich. 4, 4. Nah. 2, 13. Hab. 2, 13. Zeph. 2, 10. Hagg. 1, 2. 2, 8. etc. Zach. 1, 3. 3, 7. etc. Mal. 1, 4. 2, 2. 1 Chron. 11, 9. (In iis, quos in hoc indice praetermisimus, libris non occurrit; omnium vero frequentissime ap. Jes. Jer. Zach. Malach. et in Psalmis legitur). Idem est in libris recentioribus, ut ap. Dan., אֱלָהּ שְׁמַיָּא *Deus coelorum* atque adeo non harum terrarum modo sed omnium omnino, quae praeter ipsum sunt, rerum. — Videtur hoc nomen superstitioni eorum, qui astra colerent, oppositum esse, quanquam alii contendunt (Herder. hebr. Poes. II, p. 81 sq. ed. 3. Bauer bibl. Theol. A. T. p. 12. coll. R. Bechai ap. Hottinger. in Dissertt. theol. p. 279.), יְהוָֹה צְבָאוֹת antiquitus significasse *Deum bellatorem* h. e. pro populo suo bella gerentem (1 Sam. 17, 45.), posthac vero a prophetis in alium sensum traductum esse — parum probabiliter v. de Wettius in Comment. in Psalm. p. 255. ed. 2. Ceterum falluntur (ut multis ostendit Gesenius ad Jes. 11, 9.), qui יְהוָֹה צְבָאוֹת elliptice dictum putant pro יְהוָֹה אֱלֹהֵי צ׳. Etenim nominibus etiam propr. addi potest genitivus. Ita pater *Lebidi*, poetae arab., vocatur ربيعة المقترين *Rebiath pauperum*, propter liberalitatem, ita *Ontara* passim gerit nomen عنترة الفوارس *Ontara equitum* etc.

צְבֹאִים nom. propr. urbis, quae cum Sodomis periit Hos. 11, 8. Gen. 10, 19. Scribitur sec. Kri צְבוֹיִם, sec. Cthib צְבִיִּים Deut. 29, 22. De nominis origine v. Simonis Onom. p. 93.

צְבָא Chald. 1) *voluit* (syr. ܨܒܐ, arab. صبا) Dan. 5, 19. דִּי הֲוָה צָבֵא הֲוָא מָרִים *quemcunque volebat, eum exaltabat*, 4, 14. 22. 29.; 4, 32: כְּמִצְבְּיֵהּ *secundum voluntatem suam* h. e. pro arbitrio. 2) *cupivit, desideravit* Dan. 7, 19.

צְבוּ (pro צְבוּת) f. chald. *voluntas* (syr. ܨܒܘ) Dan. 6, 18. דִּי לָא תִשְׁנֵא צְבוּ בְדָנִיֵּאל *ne mutaretur voluntas* (regis) *in Daniele* h. e. id quod de Dan. decretum erat. Alii vertunt: *negotium, caussa, res* (coll. syr. ܨܒܘ Act. 18, 15. Hebr. 6, 18.), ut Theodot. ὅπως μὴ ἀλλοιωθῇ πρᾶγμα ἐν τῷ Δ.

צָבַב radix Hebr. non usit., arab. ضبّ II. *obduxit, texit, clausit.* Inde est

צָב m. 1) *tectum;* עֶגְלֹת צָב *currus tecti, camerati* Num. 7, 3., plur. צַבִּים (omisso עֲגָלוֹת) *id.* Jes. 66, 20. Cet. cf. Rosenm. ad Num. l. c.

2) Levit. 11, 29. *lacertae* species (a *tegendo* dicta?), ضبّ Arabum h. e. *lacerta Aegypt.* cauda verticillata, squamis denticulatis, pedibus penta-

dactylis v. Hasselquist. Itiner. p. 353. Tychsen ad Physiol. Syr. p. 64 sq.

צָבָה I) *tumuit, intumuit* (ضَبَّ *id.* coll. ضبا) Num. 5, 27. — Hiph. *tumefecit* Num. 5, 22., ubi infin. c. praefixo לְ exclusa praeform. לַצְבּוֹת pro לְהַצְבּוֹת. — II) i. q. ضَبَّ *emicuit*, v. infra nom. צְבִי. Sed צֹבֶיהָ Jes. 29, 7. v. sub rad. צבא.

צָבֶה m. inusit., f. צָבָה *intumescens* Num. 5, 21.

צְבִי m. 1) *splendor* (a *micando*), *decus, pulchritudo* Jes. 4, 2. 13, 19. Jer. 3, 19. Ezech. 7, 20. 26, 20. Dan. 11, 16. 41. 48. etc., in pausa צֶבִי Dan. 8, 9., צְבִי יִשְׂרָאֵל *decus populi Israel*. 2 Sam. 1, 19. de Saulo et Jonathane, אֶרֶץ צְבִי *terra decoris* i. e. Judaea Dan. 11, 16. 41., et simpl. צְבִי eod. sensu Dan. 8, 9. coll. Ezech. 20, 6. Jer. 3, 19. 2) *dorcas* (*antilope dorcas* L.), gazella (ظَبْيٌ, syr. ܛܒܝܐ, conf. Rosenm. *Anhang zu Arvieux Sitten der Beduinen-Araber* p. 225 sqq.) Deut. 12, 15. 22. 1 Reg. 4, 23. Jes. 13, 14. Prov. 6, 5. Cant. 2, 9. 17. etc. a *pulchritudine* et *decora forma*; unde Orientales, maxime Arabes, omnia *pulchra capreis* comparare solent (Cant. 2, 9. 4, 5. 7, 4.) atque adeo per bellum hoc animal jurant (Cant. 2, 7. 3, 5.) cf. Bochartus *Hieroz.* P. I, p. 899. et 925. et Joh. Fabricius *Specim. Arab.* p. 92. et 114. Plur. צְבָיִים 2 Sam. 2, 18. Neh. 7, 57. et צְבָאִים 1 Chron. 12, 9.

צִבְיָה (*dorcas* foemina) nom. propr. mulieris 2 Reg. 12, 2. 2 Chron. 24, 1. (Cf. Act. 9, 36. *Ταβιθά*, chald. טביתא, *Δορκάς*); sed צִבְיָא 1 Chron. 8, 9. est nom. viri cf. B. Michaelis in Potti Syll. VII, p. 91.

צְבִיָּה f. *dorcas foemina* Cant. 4, 5. 7, 3.

צְבָאוֹת f. plur. *dorcades foeminae*, tanquam a sing. צְבָאָה, unde in regim. צִבְאוֹת Cant. 2, 7. 3, 5. Aliud est a צָבָא, quod vid. supra.

צָבַט *porrexit* (prehendendum, arripiendum, hinc arab. et aeth. *comprehendit, arripuit*) Ruth. 2, 14.

צָבַע rad. Hebr. non usitat., i. q. arab. صبغ *tinxit, intinxit*, v. צְבַע. Alterius rad. صبع, unde in arab. lingua *digitus* et *hyaena* appellantur, non superest significatio primaria (nam صبع *intendit digitum in al.* haud dubie oritur ab أصبع *digitus*), et quaeri potest, annon utrumque hoc voc., quanquam per ع lit. scriptum, ab eadem ista radice proficiscatur.

צְבַע chald. *tinxit*; Pah. *id.* Dan. 4, 22. Ithpahel *tingi* Dan. 4, 12. 20. 30. 5, 21.

צֶבַע m. hebr. *tinctum, coloratum* Jud. 5, 30. Arab. صِبْغ *color*.

צָבוּעַ m. *hyaena* Jer. 12, 9., ut ضَبْعٌ et ضَبُعٌ conf. Bocharti *Hieroz.* Tom. II, p. 176 sq. Schultens. ad *grammat. Erpen.* p. 443. Tychsen. ad Physiol. Syr. p. 26 sq.

צְבֹעַ m. videtur idem q. צָבוּעַ significasse. Plur. צְבֹעִים nom. propr. vallis et oppidi in tribu Benjam. 1 Sam. 13, 18. Neh. 11, 34.

אֶצְבַּע f. *digitus* (إِصْبَعٌ, aeth. አጽብዕት:, syr. ܨܒܥܐ) fortasse propr.

index, qui *intingendo* adhibetur (Levit. 4, 6. 17. 14, 16. Num. 19, 4.) Levit. 8, 15.; trop. Exod. 8, 15. אֶצְבַּע אֱלֹהִים הוּא *digitus hic Dei est* i. e. potentia, virtute Dei ipsius hoc factum est (Luc. 11, 20.). Cum affixo אֶצְבָּעוֹ Levit. 4, 6. al. Plur. אֶצְבָּעוֹת Prov. 6, 13. Cant. 5, 5. Jes. 2, 8 (אֲשֶׁר עָשׂוּ אֶצְבְּעֹתָיו *idola, quae fecerunt digiti,* manus *eorum*) Ps. 8, 4 (de Deo); pro mensura est Jer. 52, 21. *funiculus erat quatuor digitos crassus;* אֶצְבְּעוֹת רַגְלַיִם *digiti pedum* 2 Sam. 21, 20.

אֶצְבַּע f. chald. *id.;* plur. אֶצְבְּעָן *digiti* Dan. 5, 5., emphat. אֶצְבְּעָתָא (de *digitis pedum*) Dan. 2, 41. 42.

צָבַר *congessit, coacervavit* (صبر *congessit, construxit,* II. *coacervavit,* chald. *id.*) Ps. 39, 7. Job. 27, 16. Gen. 41, 35. 49. Habac. 1, 10. Zach. 9, 3. Fut. יִצְבֹּר.

צִבּוּר m. *acervus,* plur. צִבֻּרִים 2 Reg. 10, 8. (إِضْبَارَة *fasciculus, congeries*).

צָבַת rad. Hebr. non usit., chald. צְבַת *ligavit, copulavit.*

צֶבֶת m. *fasciculus, manipulus* plur. צְבָתִים Ruth. 2, 16.

צָדַד rad. Hebr. non usitat., arab. صدّ *vultum avertit, declinavit,* صادّ III. *contrarius fuit, repugnavit.*

צְדָד (coll. arab. صُدّ *fluvii litus, ora,* it. *mons*) nom. propr. oppidi in septentrionalibus Palaest. finibus Num. 34, 8. Ezech. 47, 15.

צַד 1) *latus* (nam quando *declinamus, latus* obvertimus) Deut. 31, 26. Jos. 3, 16. 1 Sam. 20, 25. 2 Sam. 2, 16.; מִצַּד פּ׳ *a latere, juxta* aliq. Jos. 12, 9. Ruth. 2, 14. 1 Sam. 6, 8.; עַל צַד *gestari* dicuntur infantes h. e. in manibus, brachiis Jes. 60, 4. 66, 12. Lxx. ἐπ' ὤμων. Cum affixo צִדָּהּ Gen. 6, 16. Exod. 25, 32., plur. צִדִּים Exod. 26, 13. 30, 4. 37, 27.; c. he parag. צִדָּה 1 Sam. 20, 20. *ad latus.* — 2) *adversarius* Jud. 2, 3. Ita Schultens *Opp. min.* p. 160. coll. ضِدّ *hostis* v. sub rad.

צַד m. chald. *latus;* מִצַּד *a latere, a parte* i. e. *respectu* Dan. 6, 5., לְצַד *in latus* i. e. *adversus, contra* Dan. 7, 25.

צִדִּים urbs Naphthalitarum Jos. 19, 15.

צָדָה *studiose quaesivit, sectatus, insidiatus est* (cogn. צוּד) Exod. 21, 13. (sq. acc. pers.) 1 Sam. 24, 12. (sq. נֶפֶשׁ, cf. בִּקֵּשׁ נֶפֶשׁ). — Niph. נִצְדָּה *desolatus est* (ex usu chald. et syr.) Zeph. 3, 6.

צְדָא m. chald. *studium, industria;* unde cum ה interrog.: הַצְדָא *an studium erat?* i. e. *an studio? an de industria* factum? Dan. 3, 14.

צְדִיָּה f. hebr. *id.;* al. *insidiae.* Num. 35, 20. 22.

צָדַק propr. sensu physico *rigidus, rectus fuit* v. צֶדֶק (arab. صدق, velut de hasta, v. Schultens. defect. l. h. §. 217 sqq. Vindic. p. 183 sqq.), deinde sensu ethico: 1) de sentiendi agendique ratione in univ.: *justus fuit* Ps. 51, 6 (de Deo), 19, 10 (de lege divina), v. צַדִּיק; hinc *integer, probus* atque adeo *insons fuit* (propr. *juste* h. e. legi divinae

convenienter egit) Job. 15, 14. 22, 3. 35, 7., sq. לִפְנֵי יְהוָה Ps. 143, 2, sq. עִם אֵל *judice Deo* Job. 9, 2., מֵאֱלוֹהַּ eod. sensu Job. 4, 17., semel *probus declaratus est* Ezech. 16, 52: *peccatis, quibus te magis, quam illae* (sorores) *abominabilem reddidisti*, תִּצְדַּקְנָה מִמֵּךְ *probiores declaratae* illae *sunt*, probiores apparent, *te* i. e. peccatorum tuorum atrocitate effecisti, ut illarum peccata fere nulla viderentur. 2) spec. a) *recte, vere dixit (Recht haben)* Job. 11, 2. 33, 12. coll. arab. صدق *verax, sincerus fuit, verum dixit.* Passive: *verax declaratus est* Jes. 43, 9.; b) *justam caussam habuit* (in foro) Job. 9, 15. 20. 10, 15. 13, 18. coll. Ps. 143, 2., sq. מִן Gen. 38, 26. *caussam habuit justiorem quam.* Passive: *caussam obtinuit* (q. d. justam caussam habere declaratus est) Jes. 45, 25. Fut. יִצְדַּק. — Niph. Dan. 8, 14. נִצְדַּק קֹדֶשׁ *vindicabitur* ab injuriis (v. Pih. n. 2.) atque adeo pristino honori restituetur *sanctuarium;* Theodot. καθαρισθήσεται τὸ ἅγιον, ad sensum bene. Mirifice in hoc v. explicando argutatus est Ben. Michaelis ad h. l. — Pih. צִדֵּק 1) *justum* h. e. *integrum, insontem, probum reddidit, praestitit* Ezech. 16, 51. תְּצַדְּקִי אֲחוֹתֵךְ בְּכָל־תּוֹעֲבוֹתַיִךְ *insontem (probam) praestitisti sororem tuam per peccata tua omnia* h. e. peccando effecisti, ut soror tua, et ipsa peccatorum culpâ contaminata, paene insons appareat, v. supra Kal; Jer. 3, 11. צִדְּקָה נַפְשָׁהּ מְשֻׁבָה יִשְׂרָאֵל מִיְּהוּדָה *insontem animam suam, se praestitit defectrix Israel prae Juda* i. e. minus rea videtur, si cum Juda comparatur. 2) justum h. e. *insontem, probum declaravit, affirmavit* aliquem (vel *justam* alicujus *caussam vindicavit*) Job. 32, 2. 33, 32. — Infin. c. affixo צַדְּקָתֵךְ Ezech. 16, 52. a forma צַדֶּקֶת (cf. יְבֹשֶׁת, יְכֹלֶת). — Hiph. הִצְדִּיק 1) *justum* h. e. *legi divinae addictum, probum reddidit* Dan. 12, 4. sq. acc. pers., Jes. 53, 11. sq. לְ pers. 2) *justum declaravit* h. e. a) justam alicujus caussam esse declaravit, *absolvit* aliquem, *jus* alicui *reddidit* (verb. forense) Exod. 23, 7. Deut. 25, 1. Jes. 5, 23. 2 Sam. 15, 4. Prov. 17, 15. 1 Reg. 8, 32.; b) *declaravit* aliquem *vere, recte dixisse, jem. Recht geben* (v. Kal 2. a.) Job. 27, 5. Jes. 50, 8. — Hithpah. fut. plur. נִצְטַדָּק (pro נִתְצַדָּק) justos *nos* h. e. *insontes declarabimus, purgabimus* Gen. 44, 16.

Ex his, quae supra dicta sunt, intelligitur, verbo צָדַק ap. vett. Hebraeos aliquanto latiorem inesse notionem, quam quae vocibus *justitiae* aut vern. *Gerechtigkeit* exprimi recte possit, quanquam hoc posterius voc. apud majores nostros latius quam nunc patuisse non dubitamus. Scilicet *justum* vocarunt Hebraei non solum hunc, qui suum cuique tribuit, sed illum etiam, cujus vel verba cum veritatis norma, vel facta cum lege sibi injuncta congruunt, ita, ut ad omnem istam notionem declarandam tribus fere verbis germanicis opus sit: *gerecht, rechthabend, rechtlich.* Ceterum de graec. δίκαιος v. sub צַדִּיק.

צֶדֶק m. 1) *rectitudo* sensu physico Prov. 23, 3. מַעְגְּלֵי צֶדֶק *viae rectae;* deinde sensu ethico: a) *rectum, justum, jus* Levit. 19, 36. מֹאזְנֵי צֶדֶק *trutina justa,* Deut. 33, 19. זִבְחֵי צֶדֶק *sacrificia justa* h. e. qualia Deo debentur, Ps. 51, 21. 15, 2. פֹּעֵל צֶדֶק *recta faciens,* recti honestique studiosus, Jes. 65, 4. Job. 36, 3. לְפֹעֲלִי אֶתֵּן־צֶדֶק *creatori meo dabo,* reddam *jus* suum h. e. vindicabo eum a tuis injuriis, Job. 6, 29.; b) *verum* Jes. 45, 19. Ps. 52, 5. — 2) subjective max. ap. poet.: *justitia* Levit. 19, 15. Ps. 7, 18. 35, 24. 40, 10. 58, 2. 89, 15. Hos.

2, 18. al., it. *integritas, probitas, innocentia* Ps. 37, 6. Job. 8, 6. Ps. 17, 1. צֶדֶק הַקְשִׁיבָה *innocentiam, probitatem audi* h. e. innocenti, probo mihi opem fer. — 3) *salus,* qua probum et integrum hominem Dei justitia impertit, Ps. 132, 9. Dan. 9, 34. Jer. 23, 6., max. ap. Pseudo-Jes. 41, 10. 45, 8. 51, 5. 58, 8. Cum affixo צִדְקִי Ps. 7, 18. etc.

צִדְקִיָּהוּ s. צִדְקִיָּה *Zedekias,* rex Jud., filius Josiae 2 Reg. 24, 17. Jer. 1, 3. etc. Alii, qui idem nomen gerunt, memorantur 1 Reg. 22, 24. Jer. 29, 21 sq. 36, 12. 1 Chron. 3, 16.

צַדִּיק m. 1) *justus* h. e. qui suum cuique tribuit Ps. 11, 7. 112, 4. 145, 17. Deut. 32, 4. Exod. 9, 27. (ubi צ׳ opponi videtur ei, qui sine caussa poenam infligit) Zeph. 3, 5., צַדִּיק הַרְבֵּה *nimium justus* i. e. severus, durus (summum jus summa saepe injuria) Eccles. 7, 16. opp. aequo et clementi, qui de jure suo remittit. Huc pertinere videntur etiam loci Jes. 45, 21. Neh. 9, 8., ubi Deus, quod promissis stat, צַדִּיק appellatur. Scilicet quae promisit Deus hominibus, ea *debere* iis cogitatur; igitur si promissa perficit, *sua* hominibus tribuit. Quare non est, quod ex arab. *verax* interpreteris. Cf. Rom. 3, 4. 5. — 2) *is, qui legi convenienter vivit, vixit* i. e. a) *innocens, justam caussam habens* sensu forensi Exod. 23, 8.; b) de omni sentiendi agendique ratione: *probus, integer, virtutis pietatisque studiosus* (nam lege mos. non civilia solum sed pietatis etiam honestatisque officia continentur) Gen. 6, 9. 18, 25. Eccles. 7, 20. Ezech. 3, 20. Prov. 11, 31. Ps. 118, 20. Jes. 49, 24. (ubi שְׁבִי צַדִּיק *praeda pii* est quae eripitur pio homini, v. Gesen. ad h. l.). Ita *δίκαιος* in N. T. et ap. Hom. sexcenties v. Passow Lex. I, 356., coll. Aristot. Ethic. V, 1. 2. — 3) subst. *rectum, verum* (veritatis legi consentaneum) vel adv. *recte, vere* Jes. 41, 26. coll. 43, 9.

צָדוֹק nom. propr. virorum 2 Reg. 15, 33.; 2 Sam. 8, 17. 15, 24.; 1 Chron. 5, 38.; Neh. 3, 4. 10, 22.; Neh. 3, 29. 13, 13. etc.

צְדָקָה f. 1) *rectum, jus* 2 Sam. 19, 29. מַה־יֶּשׁ־לִי עוֹד צְדָקָה *quod jus (rechtl. Ansprüche) mihi amplius est?* Neh. 2, 20. Jes. 5, 23. Joel. 2, 23. הַמּוֹרֶה לִצְדָקָה *pluvia secundum justam mensuram,* pluvia justa, idonea. 2) *justitia* Ps. 11, 7. Jes. 5, 16. 9, 6. 10, 22. 32, 17. Dan. 9, 7. Ps. 36, 7. Jer. 9, 23. Huc spectant etiam ii loci, ubi צִדְקַת יְהוָה verti jubent: *Dei benignitas, beneficentia:* Ps. 24, 5. 36, 11. 47, 11. 145, 17. 1 Sam. 12, 7.; non significatur nisi justitia Dei (ut jam perspexit H. Reiners in Bibl. Brem. VI, p. 385 sqq.), quae tam in puniendo quam in *remunerando* populo consistit, prout hic vel nequitiae vel virtuti operam dederit. Atque in eundem censum venit Jud. 5, 11. ubi צִדְקַת פִּרְזוֹנוֹ objective dictum est: *justitia, quam exhibuit ducibus,* qua usus est erga duces. 3) *probitas, integritas, virtus* (quae in observanda lege div. continetur) Prov. 12, 28. 15, 9. Ezech. 18, 26. (v. 27. oppon. רִשְׁעָה) 3, 20. Ps. 112, 8 (9). 18, 21. Job. 27, 6., *innocentia* Gen. 30, 33. Ita etiam in hac form. Gen. 15, 6. וַיַּחְשְׁבֶהָ לּוֹ צְדָקָה hoc *ipsi probitati duxit* Deus i. e. pro documento probitatis, pietatis habuit, et Deut 6, 25. צְדָקָה תִּהְיֶה לָּנוּ *probitas nobis erit* h. e. probitatis nostrae documentum esse judicabitur, censebitur. Passim angustiore sensu ea significatur pietas, quae in *benignitate* et *liberalitate* erga alios cernitur Prov. 10, 2. 11, 4. cf. samar. צדקה *eleemosyna* in Carm. sam.

a Gesenio editis 2, 17. 18. (δικαιοσύνη Mt. 6, 1.). 4) *salus, tanquam virtutis probitatisque praemium,* Jes. 45, 24. 46, 13. 48, 18. Mal. 3, 20.

צִדְקָה f. chald. Dan. 4, 24. vulgo *liberalitas, beneficentia* (ut syr. et talm.). Nobis tamen magis placet B. Michaelis interpretatio: *virtutis honestatisque studium;* nam ne sqq. quidem verba בְּמִחַן עֲנָיִן de sola beneficentia dicta videntur.

צָהַב *splenduit, fulsit auri instar,* ut chald. et talm. (Mischn. V, 336.); Hoph. part. מֻצְהָב *fulgens* auri instar (coll. זָהָב) Esr. 8, 27.

צָהֹב m. *flavus, fulvus* Levit. 13, 30. 32. 36.

צָהַל I) gener. *claram vocem edidit, alta voce clamavit* eaque vel *tristi: ejulavit* Jes. 10, 30., vel *laeta,* quo modo de equis dictum, *hinnire* denotat (arab. صهل *id.*) Jer. 5, 8., de hominibus: *jubilare* Esth. 8, 15. Jes. 12, 6. 24, 14. 54, 1. Jer. 31, 7. — Pih. Jes. 10, 30. צַהֲלִי קוֹלֵךְ *ejulare fac vocem tuam* i. e. *voces anxias ede, ejula.*

II) i. q. זָהַר vel צָהַב. Hinc Ps. 104, 15. הַצְהִיל פָּנִים *splendere fecit faciem.*

מִצְהָלָה f. *hinnitus,* plur. in regim. מִצְהֲלוֹת Jer. 8, 16. coll. 13, 27.

צָהַר radix inusit.; sensum habuit *splendendi* (cf. זהר); conv. ظهر *prodiit, emicuit in apertum, apparuit, conspicuus fuit.* Sed Hiph. הִצְהִיר *denominativum* est a יִצְהָר.

צֹהַר m. *lumen* Gen. 6, 16. צֹהַר תַּעֲשֶׂה לַתֵּבָה *lumen* h. e. fenestras *fac navigio.* Hanc certe interpretationem, quippe hebraico loquendi usu innixam, praeferre haud dubitamus ei, quam Schultensius et nuper Rosenm. commendavit: *tectum fac navigio* coll. arab. ظَهْر *dorsum.* — Dual. צָהֳרַיִם q. d. *lumen geminum* i. e. *meridies* (arab. ظُهْر) Gen. 43, 16. 25. Deut. 28, 29. 2 Sam. 4, 5. 1 Reg. 18, 26. 29. etc., נַעֲלָה בַצָּהֳרַיִם *ascendamus* (bellum inferamus) *meridie* i. e. sine mora, eo adeo tempore, quo molestissimum est Jer. 6, 4. Metaph. *meridies* est pro *summa felicitate* (plus enim est, quam אוֹר) Job. 11, 17. Ps. 37, 6. coll. Jes. 58, 10.

יִצְהָר m. *oleum* (a *nitore*) Num. 18, 12. Deut. 12, 17. 14, 23. 28, 51. 2 Reg. 18, 32. 2 Chron. 31, 5. etc.; בְּנֵי יִצְהָר *filii olei* h. e. *uncti* Zach. 4, 14. Cum affixo in pausa יִצְהָרֶךָ Deut. 7, 13. Inde formatum est verbum in

Hiph. הִצְהִיר *oleum expressit* Job. 24, 11.

צוא radix Hebraeis inusit., syr. ܛܘܐ Pah. *foedavit, deformavit.*

צוֹא m. *sordidus* Zach. 3, 3. 4.

צוֹאָה f. *stercus, sordes* (ܨܐܐ *foetiditas, turpitudo*) Jes. 28, 8., *excrementa* sec. Kri Jes. 36, 12. 2 Reg. 18, 27. Trop. de sordibus peccati Prov. 30, 12.

צֵאָה f. *sordes, stercus* Deut. 23, 14., *excrementa* Ezech. 4, 12. (Alii repetunt a יָצָא *exire*).

צאצאים v. sub rad. יצא.

צַוָּאר et semel צַוָּר Neh. 3, 5. m. *collum* (syr. ܨܘܪܐ) Gen. 27, 16. Jud. 8, 21. Job. 41, 13. Cant. 4, 4. Dan. 5, 7.; בְּצַוָּאר erecto *collo* i. e. fastuose Job. 15, 26. Ps. 75, 6.; in regim. צַוַּאר Jer. 28, 10. 11., c. affixo צַוָּארוֹ etc. Ubi *jugum* dicitur vel imponi עַל צַוָּאר vel demi מֵעַל צַוָּאר Deut. 28, 48. Jes. 10, 27. Jer. 30, 8., *cervicem* potius quam *collum* significat hoc voc. — Plur. צַוָּארִים et צַוָּארוֹת *colla* (de uno homine, ut passim ap. Lat.) Mich. 2, 3. Hinc נָפַל עַל צַוְּארֵי פ׳ *invadere in alic. collum, amplecti aliq.* Gen. 33, 4. 45, 14. 46, 29. Cum affixis צַוָּארָיו Gen. 27, 16., צַוְּארֵיכֶם Jer. 27, 12. — Origo voc. latet.

צַוַּאר m. chald. *id.*, cum affix. צַוְּארָךְ Dan. 5, 16. צַוְּארֵהּ Dan. 5, 7.

צַוְּרוֹן m. auctore Coccejo *collare, monile* (arab. صوار *armillae*, alias سوار et سوار). Plur. cum affixo צַוְּרֹנָיִךְ Cant. 4, 9. Ita nuper etiam Ewaldus, qui, quod ad formam voc. attinet, conferri jubet שַׂהֲרֹנִים. Sed in hac voce exitus וֹן diminutivorum est (*parvae lunae, lunulae*) v. Gesen. L. p. 513. Praestat igitur Cant. l. c. *collula* i. e. colla lepida interpretari, praesertim cum עֲנָק מִצַּוְּרֹנָיִךְ vix possit nisi *monilia colli tui* significare, v. ענק.

צוֹבָא et צוֹבָה *urbs Syriae* (Mesopotamiae), unde אֲרַם צוֹבָה s. צוֹבָא *Syria Sobaea* s. ea Syriae (et Mesopotamiae) pars, quae Euphratem proxime attingit (conf. 2 Sam. 8, 3. 1 Chron. 18, 3.) et ab occidente continens est Syriae Damascenae ac terrae Canaan., ut facile patet ex crebris Sobaeorum bellis cum Judaeis et Damascenis gestis 1 Sam. 14, 47. 2 Sam. 8, 3. 1 Reg. 9, 17. 11, 24. 2 Chron. 8, 3. 4. Videtur *Syria Nesibena* significari; *Nesibis* enim (ܢܨܝܒܝܢ *stationes*) scriptoribus syr. vocatur etiam ܨܘܒܐ. Conf. Michaelis *commentatio de Syria Sobaea* et Ej. *Suppl.* p. 2073. Certe, quae nuper huic sententiae opposuit Rosenm. (*Alterthumsk.* I, 2, p. 145. 251 sq.), non movent nos, ut secus statuamus. Nomen auctore Simonisio derivatur ab arab. صاب *depressit, inclinavit* coll. صبّ *declivis fuit.*

צוּד *venatus est* Gen. 27, 3. 5. 33. Job. 38, 39. Levit. 17, 13., it. *aucupatus est* Thren. 3, 52., metaph. Thren. 4, 18. Prov. 6, 26. Mich. 7, 2. Ps. 140, 12. [Syr. ܨܕ *id.*, etiam *piscatus est* ut Luc. 5, 2. 4. 9. Joa. 21, 3. Arab. صاد *venatus est*]. — Pil. צוֹדֵד *venatus est*, trop. *insidiatus est* Ezech. 13, 18. 20. — Hithpah. vid. statim sub צַיִד.

צַיִד m. 1) *venatio* (صَيْد) Gen. 10, 9. 25, 27. 27, 30. 2) *fera venando capta* et *cibus ex ea paratus* (*Wildpret*) Gen. 25, 28. (צַיִד בְּפִיו i. e. *carne ferina delectabatur*) 27, 5. 7. 33., it. *praeda* Job. 38, 3. (38, 41), arab. صَيْد *id.* 3) quivis *cibus, commeatus, annona* Ps. 132, 15. Neh. 13, 15. Jos. 9, 5. 14. In regim. צֵיד Levit. 17, 13., cum affix. צֵידוֹ Prov. 12, 27. Inde formatum est verbum in

Hithpah. הִצְטַיֵּד (pro הִתְצַיֵּד) *commeatu se instruxit* Jos. 9, 12.

צֵידָה f. Jos. 9, 11. Ps. 78, 25. et sec. Cthib Gen. 27, 3. alibi semper צֵדָה propr. *fera venando capta* et *cibus inde paratus (Wildpret)*, deinde *victus*, *cibus* quivis Gen. 42, 25. Exod. 12, 39. Jos. 1, 11. Jud. 7, 4. 1 Sam. 22, 10. etc.

צַיָּד m. *venator* (صَيَّاد). Plur. צַיָּדִים sec. Kri Jer. 16, 16., sed Cthib habet צַוָּדִים, media radicali ו servata.

צִידוֹן m. (propr. *piscatus*) nom. propr. 1) urbis primariae Phoenicum, *Sidon* Gen. 49, 13. Jos. 11, 8. 19, 28. „quam a *piscium* ubertate „*Sidona* appellaverunt, nam *piscem* (imo *piscatum*) Phoenices *Sidon* „vocant" ut ait Justinus lib. 18. c. 3. §. 8. Hodie صيدا. Conf. Relandi *Palaest.* p. 1010. Bocharti *Phaleg* c. 34. Rosenm. *Alterthumsk.* II, 1, p. 20 sqq. 2) terrae Phoenicum Jud. 1, 31. 3, 3. 1 Reg. 11, 1. 5, 33. 2 Reg. 23, 4. Deut. 3, 9. Jes. 23, 2. al. v. Gesen. Comment. in Jes. I, p. 724 sq.

מָצוֹד m. *rete* quo ferae *capiuntur* Job. 19, 6., ܡܨܘܕܐ *laqueus*, مَصْيَدة *instrumentum venaturae, retia, venabula, unci.*

מָצוֹד m. 1) *captura, praeda* Prov. 12, 12. v. Schultens. ad h. l. 2) *rete* Eccles. 7, 26., ubi plur. מְצוֹדִים. 3) collect. *machinae obsidionales* vel *munitiones obsidionales*, quibus oppidum *capere*, expugnare student Eccles. 9, 14.

מְצָד, semel מֵצַד 1 Chron. 12, 8. (nisi est stat. regim. v. Gesen. L. p. 679.) *vertex montis* (arab. مَصَاد), accessu difficilis, in quo tuto considere possunt, qui *praedam* agunt 1 Sam. 23, 14. 19. 1 Chron. 12, 8., deinde *castellum montanum, arx* 1 Chron. 11, 7. Jer. 48, 41. Superest in nomine castelli *Masada* v. Joseph. b. Jud. 7, 8, 3. Vulgo referunt hanc voc. ad rad. מצד. Sed haec ne in arab. quidem lingua aptam praebet significationem. Ista, quam supra posuimus, derivatio Gesenio debetur. — Plur. מְצָדוֹת Jud. 6, 2. Jer. 33, 16. al.

מְצוּדָה et מְצֻדָה f. 1) *venatio*, deinde *praeda* venando capta Ezech. 13, 21. 2) *rete* Ezech. 12, 13. Ps. 66, 11. 3) *vertex montis* (unde praedatio et insidiae fieri possunt) 1 Sam. 22, 4. Job. 39, 31., it. *munimentum, arx* 2 Sam. 5, 7.; trop. Deus vocatur *arx* i. e. *praesidium alicujus* Ps. 18, 3. 31, 4. 71, 3.

מְצוֹדָה f. 1) *rete* Eccles. 9, 12. 2) *arx munita*, locus insidiarum Jes. 29, 7. Ezech. 19, 9.

צָוָה I) i. q. syr. ܨܘܐ *statuit* (v. nom. צִיּוּן), hinc *decrevit, imperavit*, arab. وَصَّى literis invicem transpositis, in Kal inusit., Pih. צִוָּה imperavit 1) non addita eorum, quae imperantur, mentione Jes. 45, 11. *de filiis meis* (עַל) *mihi imperant* h. e. praecipiunt, quid iis facere debeam, 2 Sam. 17, 23. וַיְצַו אֶל־בֵּיתוֹ *imperavit domui suae* sc. quae post mortem suam fieri volebat h. e. testamentum condidit, 2 Reg. 20, 1. Jes. 38, 1. (coll. arab. وَصِيَّة *testamentum*, rabb. צַוָּאָה *id.*). Hinc צִוָּה est: *mandata dedit, praecepit* alicui sq. acc. pers. Jer. 14, 14. 23, 32,

alicui ad aliquem sq. acc. pers. et עַל Esr. 8, 17. 1 Chron. 22, 12., alicui contra al. sq עַל pers. et בְּ Job. 36, 32., alicui de aliquo sq. acc. pers. et עַל Gen. 12, 20. 2 Sam. 14, 8. vel אֶל Exod. 6, 13. vel לְ Ps. 91, 11. Passim de rebus inanimatis, ut Ps. 42, 9. יְצַוֶּה יְהוָה חַסְדּוֹ *mandata dabit Jova benignitati suae,* delegabit eam tanq. famulam, ut benefaciat hominibus. — 2) adjecta eorum, quae imperantur, mentione: a) *imperavit* alicui aliquid sq. dupl. acc. 1 Sam. 21, 3. Esth. 3, 12. Jer. 29, 23. 50, 21., *imperavit alicui ut* aliquid faceret sq. acc. pers. et infin. Gen. 50, 2. וַיְצַו אֶת־הָרֹפְאִים לַחֲנֹט *imperavit medicis, ut condirent, jussit medicos condire* 2 Sam. 7, 7. Jer. 35, 8.. sed multo crebrior est haec sententiarum conformatio: Gen. 32, 5. וַיְצַו אֹתָם לֵאמֹר כֹּה תֹאמְרוּן *imperavit iis: sic dicite* h. e. jussit eos sic dicere, Exod. 5, 6. Deut. 31, 23.; simil. sq. עַל pers. Gen. 2, 16. 28, 6., sq. אֶל Gen. 50, 16., sq. לְ Exod. 1, 22. Paullo aliter Am. 9, 4. אֲצַוֶּה אֶת־הַחֶרֶב וַהֲרָגָתַם *imperabo gladio, ut trucidet eos,* Esth. 2, 10. צִוָּה עָלֶיהָ אֲשֶׁר לֹא תַגִּיד *imperaverat ei, ut ne indicaret.* — b) *imperavit aliquid, aliquem* h. e. existere, esse, parari jussit Jes. 45, 12. כָּל־צְבָאָם צִוֵּיתִי *omnem eorum* (coelorum) *exercitum imperavi,* jussi existere, Deut. 28, 8. יְצַו יְהוָה אֶת־הַבְּרָכָה בַּאֲסָמֶיךָ *imperabit Jova felicitatem in horreis* h. e. efficiet ut felix sis annonae, Thren. 1, 17. צִוָּה יְהוָה לְיַעֲקֹב צָרָיו *imperavit Jova Jacobo hostes* i. e. jussit hostes ejus undique surgere, Levit. 25, 21. Ps. 7, 7. 68, 29. 111, 9. 133, 3. Pro acc. nom. est infinitivus Ps. 71, 3. צִוִּיתָ לְהוֹשִׁיעֵנִי *imperasti salutem meam* h. e. opem mihi tulisti, auxilium praestitisti; coll. 2 Sam. 17, 14. — Huc spectant etiam formulae: 1 Sam. 13, 14. וַיְצַוֵּהוּ יְהוָה לְנָגִיד עַל־עַמּוֹ *jussit eum Jova (esse) principem super pop. suo* i. e. constituit eum princ. populi sui, 2 Sam. 6, 21., 2 Sam. 7, 11. צִוִּיתִי שֹׁפְטִים עַל עַמִּי *jussi (esse) judices super p. m.* h. e. praefeci judices populo meo, Neh. 5, 14. 7, 2. — Imp. apoc. צַו Levit 6, 2. Num. 5, 2., fut. apoc. 1. p. וָאֲצַו Deut. 3, 18. Partic. c. affixo מְצַוְּךָ Deut. 6, 2. etc.

Pyh. צֻוָּה *jussus est* Num. 36, 2 Gen. 45, 19. Levit. 8, 35. Exod. 34, 34., it. impers. *imperatum, praeceptum est* Num. 3, 16.

צָו et צַו m. *praeceptum* Hos. 5, 11. Jes. 28, 10. 13. צַו לָצָו צַו לָצָו *praeceptum super praeceptum, pr. s. pr.* i. e. praeceptum praecepto additur, perpetuis praeceptis fatigamur. Sunt verba hominum castigationem proph. rejicientium et eludentium.

צִיּוּן m. *signum, monumentum,* a *statuendo* dict. 2 Reg. 23, 17. Ezech. 39, 15., plur. צִיֻּנִים Jer. 31, 21. Arab. صُوَة *cippus, viae index,* أَصْوَا *sepulcra, tumuli,* syr. ܨܘܝܐ *monumentum.* [צִיּוֹן nom. propr. v. infra suo loco].

מִצְוָה f. *praeceptum* 1 Reg. 2, 43. 2 Reg. 18, 36., max. Dei Deut. 5, 31. Jos. 22, 5. 1 Reg. 2, 43. Prov. 6, 23. Eccl s. 8, 5. 1 Sam. 13, 13.; מִצְוַת הַלְוִיִּם est object. *pars Levitarum praecepta,* lege definita, demensum Levitarum Neh. 13, 5. Plur. מִצְוֹת Levit. 4, 2. 13. 22. Deut. 4, 2., cum affixis מִצְוֹתֶיךָ Deut. 26, 13. 1 Chron. 29, 19. et מִצְוֹתְךָ Dan. 9, 5., מִצְוֹתָיו Deut. 5, 9. Jos. 22, 5. et מִצְוֹתַי sec. Cthib Deut. 5, 10., ubi Kri habet מִצְוֹתָי.

צָרַח *vociferatus est* (صرخ med. Je *clamavit*, conf. chald. et aeth.) Jes. 42, 11.

צְוָחָה f. *vociferatio, clamor* Ps. 144, 14. Jes. 24, 11., in regim. צִוְחַת Jer. 14, 2., cum affixo צִוְחָתֵךְ Jer. 46, 12.

צוּל radix inusit., unde oritur

צוּלָה f. *profundum* maris, *vorago* Jes. 44, 27. cf. צָלַל *demergi*. Aliam derivationem suadent Schultens. ad Haririum p. 152. et Schroeder. *Observ.* p. 36.

מְצוּלָה f. *profunditas, profundum* Ps. 69, 3. 16. Job. 41, 23. Jon. 2, 4., plur. מְצוּלוֹת Zach. 10, 11. et מְצֻלוֹת Ps. 68, 23. Mich. 7, 19.

מְצֻלָה f. *id.* Exod. 15, 5. Ps. 88, 7. Neh. 9, 11.

מְצִלָּה, quod nonnulli huc referunt, v. sub rad. צָלַל.

צוּם *jejunare* (arab. صام, syr. aeth. sam. *id.*) 2 Sam. 12, 21. 23. Zach. 7, 5. (ubi צַמְתֻּנִי est *jejunastis mihi* pro צַמְתֶּם לִי) Esth. 4, 16. Esr. 8, 23. Jer. 4, 12. Fut. c. vau convers. וַיָּצָם 2 Sam. 12, 16. et manente tono ob pausam וַיָּצוֹם 1 Reg. 21, 27.

צוֹם m. *jejunium* 2 Sam. 12, 16. 1 Reg. 21, 9. 12. Ps. 35, 13. Jes. 58, 5. 6. etc., cum affixo צֹמְכֶם Jes. 58, 3., plur. f. צוֹמוֹת Esth. 9, 31.

צוּעַ radix Hebr. inusit., fortasse i. q. arab. صاغ *finxit, condidit* (unde صَوْغ *forma, modus*) v. Hackmanni Praecidan. S. p. 148 sqq.

צַעֲצֻעַ m., unde מַעֲשֵׂה צַעֲצֻעִים sec. Vulg. *opus statuarium* 2 Chron. 3, 10; sed Hackmannus vertit: *opus formarum*; ita enim dici poterant Cherubim, quippe ex *variis partibus* et *formis conflati*, ex forma humana, bovina, leonina, aquilina. Lxx. ἔργον ἐκ ξύλου, quod ex 1 Reg. 6, 23. sumtum videtur.

צוּף *effluxit, exundavit*, sq. עַל Thren. 3, 54. צָפוּ מַיִם עַל רֹאשִׁי *obruerunt me aquae*. — Hiph. הֵצִיף *fluere, exundare fecit* Deut. 11, 4., it. *natare fecit* 2 Reg. 6, 6.

צוּף m. *favus* melle *fluens*, vel ipsum *mel* (*per se fluens* dictum Plinio L. XI. c. 15.) Prov. 16, 24. Ps. 19, 11.

צָפָה f. *natatio* Ezech. 32, 6., ubi v. Rosenm.

צַפְצָפָה f. Ezech. 17, 5., voc. perobscurum. Si a rad. צוּף oritur, (ut חַלְחָלָה a חוּל) possit *fluxum copiosum, aquae copiam* significare, ut verba prophetae צַפְצָפָה שָׂמוֹ hunc sensum habeant: *posuit, collocavit eam* (vitem) *ad aquae copiam* (repet. ex anteced. sententia עַל) i. e. in loco irriguo. Sed jud. interpretes *salicem* denotare volunt (ut arab. صَفْصَاف), hoc modo: *posuit eam* velut *salicem* (כְּ enim crebro praetermissum est). Aliis denique *planities* est, ut arab. صفصف, v. Ev. Scheid. ad Jes. 38. p. 90.

צוּץ vel **צִיץ** *micare, emicare, promicare* quodam nitore, adeoque *splen-*

dere (صيص) Ps. 132, 18. (alias נוץ et נצץ), deinde *florere, florescere, efflorescere* (ut alia *micandi* et *splendoris* vocabula de *virore* et *flore* adhibentur et Plinius H. N. lib. 27. c. 8. „*calamos* dixit *ex radice emicare*.") Ps. 72, 16. 90, 6. 103, 15. Jes. 27, 10. Ezech. 7, 10.; metaph. Ps. 92, 8. Conf. Schroeder. *Observv.* p. 153 sqq. Praet. צָץ, fut. יָצִיץ. — Hiph. מֵצִיץ מִן־הַחֲרַכִּים Cant. 2, 9. *emicans* i. e. repente et furtim prospiciens *a cancellis*. Cf. Sil. Ital. 2, 238.: *emicat* et velox formidine praevenit hostem. Sic Arabes verbis cognatis بصص et وصص utuntur de *foemina oculis micante*, quando per foramina veli faciem operientis furtim prospicit.

צִיץ m. propr. micatus vel id quod micat, hinc 1) *bractea, lamina splendens* (in fronte summi pontificis) Exod. 28, 36. 39, 30. Levit. 8, 9. 2) *flos* Num. 17, 23. Ps. 103, 15. Job. 14, 2. Jes. 28, 1. 40, 6. 7. 8., plur. צִצִּים (resoluto Chirek longo in breve et dagesch forte) 1 Reg. 6, 18. 29. 32. 35. 3) *pluma* Jer. 48, 9. conf. verbum נָצַץ.

צִיצָה f. *flos* Jes. 28, 4.

צִיצִית f. 1) *coma*, quae in homine idem est quod *pluma* in avibus, spec. *coma capitis anterior, cincinnus* (نصية et ناصية) Ezech. 8, 3. 2) metaphor. *peniculatus filorum textus, peniculamentum, fimbria comata, comae* quodammodo similis Num. 15, 38. 39.

צוּק I) *angustus, arctus fuit* (aeth. ጠበቀ, arab. ضاق med. Je), in Kal inusit., Hiph. הֵצִיק 1) *arctavit, coarctavit, pressit, anxit* aliquem sq. dat. (*jem. eng machen*) Jes. 29, 2. Deut. 28, 53. 55, 57. Jer. 19, 9.; spec. urbem obsidione *pressit* Jes. 29, 7. 2) *ursit, institit* precibus sq. acc. pers. Jud. 14, 17., sq. dat. pers. Jud. 16, 16. — II) i. q. יָצַק *fudit* Job. 29, 6. 28, 2. אֶבֶן יָצוּק נְחוּשָׁה sc. אָדָם *lapidem fundit aes*, bene Vulg. *lapis solutus calore in aes vertitur*, trop. Jes. 26, 16. צָקוּן לַחַשׁ (accentu retracto propter nun parag.) *fundunt preces*.

צוֹק m. *anxietas, angustiae* Dan. 9, 25.

צוּקָה f. *id.* Jes. 8, 22. 30, 6. Prov. 1, 27.

מָצוֹק m. *id.* Deut. 28, 53. 55. 57. 1 Sam. 22, 2. Ps. 119, 143. Jer. 19, 9.

מָצוּק m. voc. obscurum, quod bis legitur 1 Sam. 2, 8. et 14, 5. Isto in loco מְצֻקֵי אֶרֶץ Vulg. interpretatur: *cardines terrae*, Syr. ܡܨܘܩܝܗ̇ ܕܐܪܥܐ *ima terrae*, plerique recentiorum: *fundamenta terrae* (pr. *firmitates, firma terrae* cf. יצק Part. Pahul et Hoph.). Sed altero loco, ubi monti tribuitur מָצוּק, cum *praeruptam rupem* significari orationis series doceat, multi conferunt arab. طاق الجبل *mons altus, rupes montis eminens* (talm. צוקין *montes* v. Mischna IV, p. 143.). Non male; nec opus est cum Gesenio huic voci significationem *columnae* tribuere; quae quanquam utrique loco accommodata est, nescio tamen, an a *fundendo* repeti probabiliter possit.

מוּצָק m. *angustiae* Jes. 8, 23. Aliud v. sub יצק.

מוּצָק m. *arctatio, angustia* (proprio sensu) Job. 36, 16., in pausa

מוּצָק Job. 37, 10: רֹחַב מַיִם בְּמוּצָק *latitudo aquarum in angustias convertitur.*

מְצוּקָה f. *angustiae* Job. 15, 24. Zephan. 1, 15., plur. cum affix. מְצוּקוֹתֵיהֶם Ps. 107, 6. 17. 19. et מְצֻקוֹתֵיהֶם Ps. 107, 28.

צוּר I) 1) *ligavit, colligavit* Deut. 14, 25. *ligabis pecuniam* h. e. in crumena recondes. Eod. sensu 2 Reg. 5, 23. 12, 11. 2) *arctavit, pressit, anxit* aliquem Exod. 23, 22. Deut. 2, 9. Esth. 8, 11., spec. *pressit obsidione, obsedit* vel urbem sq. acc. 1 Chron. 20, 1. Jes 21, 2., sq. עַל Deut. 20, 12. Ezech. 4, 3. 1 Reg. 15, 27., sq. אֶל Deut. 20, 19., vel aliquem in urbe sq. אֶל pers. 1 Sam. 23, 8., sq. עַל 2 Sam. 20, 15. Huc spectat etiam Jes. 29, 3. צַרְתִּי עָלַיִךְ מֻצָּב *premam te stationibus* (militum) i. e. faciam, ut hostes te undique cingant. Trop. Ps. 139, 5. אָחוֹר וָקֶדֶם צַרְתָּנִי *undique obsides, cingis me* h. e. totus equidem in tua potestate sum. 3) *concitavit* aliquem contra al. Jud. 9, 31., q. d. ursit aliquem, ut surgeret contra al. — II) *secuit* (arab. صور) v. nom. צוּר, hinc (i. q. יָצַר) *finxit, formavit* (صوّر *id.*, زوّ *pinxit, formavit*) Exod. 32, 4. 1 Reg. 7, 15. (fut. וַיָּצַר) Jer. 1, 5. (fut. 1. p. אֱצוּרְךָ in Cthib). Huc referunt nonnulli etiam Ps. 139, 5. אָחוֹר וָקֶדֶם צַרְתָּנִי *undique me formasti,* Lxx. σὺ ἔπλασάς με. Jejune admodum; v. sub n. 2. — III) i. q. arab. صور V. *contorsit, contraxit se* prae dolore, v. nom. צִיר.

צוּר m. 1) a) *rupes* Deut. 32, 7. 9. 15. 18. 1 Sam. 2, 2. Ps. 18, 32. etc., propr. *acuta* et *praerupta,* qualem describit Virgilius *Aeneid.* VIII, 233. „*stabat acuta silex, praecisis undique saxis*": ex significatione rad. *secuit*, atque adeo intrans. *acutus fuit.* Metaphorice dicitur de *loco tuto* sive *refugio* et *praesidio* Ps. 27, 5. 61, 3. etc., hinc de Jova qui est Israelitarum praesidium Ps. 18, 3. 32. Jes. 30, 29. 1 Sam. 2, 2. Jes. 26, 4. Deut. 32, 4. 18., semel alia translatione facta: Jes. 51, 1. *considerate rupem, unde vos* (Israelitae) *excisi estis* h. e. auctorem, conditorem gentis, Abrahamum. Plur. צֻרִים Num. 23, 9. Ps. 78, 15. et צוּרוֹת Job. 28, 10. b) *lapis* Jes. 8, 14. Job. 22, 24., ubi v. Rosenm. — 2) *acies* ab eadem rad. n. 2.; צוּר חֶרֶב *acies gladii* Ps. 89, 44., חַרְבוֹת צֻרִים *cultri acierum* i. e. *acuti* Jos. 5, 2. 3. sec. all. *cultri petrarum* i. e. *saxei* conf. ظُرَرٌ *silex* acutus cultri instar et צֹר Exod. 4, 25. ibique Clericus in *Commentar.* et Rosenm. in Scholl. De cultellis ac securibus e *lapide* flavo et lucido, quibus utuntur incolae insulae cujusdam Americanae vid. Petrus Martyr in *Ocean. Decad.* p. 239. 3) *forma,* unde צוּרָם sec. Kri Ps. 49, 15., sed Cthib habet צִירָם a צִיר.

צֹר m. 1) *rupes, saxum* Ezech. 3, 9. 2) *silex acutus* cultri instar, *acies* Exod. 4, 25., ubi v. Rosenm.

צוֹר, צֹר nom. propr. *Tyri* (aram. טֹר pro צֹר) urbis munitissimae et mercatura celeberrimae 2 Sam. 5, 11. 1 Reg. 5, 1. Jes. 23, 1. Jer. 27, 3. Ezech. 26, 3. etc., tum veteris illius in continente sitae 2 Sam. 24, 7. Jos. 19, 29. (Graeci Παλαίτυρον appellant), tum insularis serius conditae Ezech. 26, 17. 27, 4. 25. Jes. 23, 4. *Haec* etiamnum superstes

Arab. appellatur صور v. Rosenm. *Alterthumsk.* II, 1, p. 29 sqq. — Nom. gentil. צֹרִי *Tyrius* Esr. 3, 7.

צוּרָה f. *forma* Ezech. 43, 11., plur. צוּרוֹת, cum affixo צוּרֹתָו (pro צוּרֹתָיו) ibid.

צִיר m. 1) *forma* Ps. 49, 15. צִירָם *forma eorum* in Cthib, sed Kri habet צוּרָם v. supra; deinde *imago, simulacrum* idoli Jes. 45, 16. 2) id quod torquetur, contorquetur (v. rad. n. 4.), hinc a) *cardo* januae Prov. 26, 14.; b) *dolor* parturientis, quo *torquetur*, plur. צִירִים 1 Sam. 4, 19. Jes. 13, 8. 21, 3., trop. *terror* Dan. 10, 16. Vid. חֵבֶל.

צַר m., צָרָה f. *arctus, compressus, angustus* Num. 22, 26. Job. 41, 7. Prov. 23, 27. [Aliud v. sub rad. צרר].

צֹר m. *saxum* i. q. צוּר Jes. 5, 28.

צָרָה et מֵצַר v. sub rad. צרר.

צֵר nom. propr. oppidi in tribu Naphtal. Jos. 19, 35.

מָצוֹר m. 1) pr. *coarctatio*, hinc a) *angustiae, vexatio* Deut. 28, 53. 55. 57. Jer. 19, 9.; b) *obsidio* Zach. 12, 2.; נָתַן, שׂוּם מָצוֹר עַל *obsidione cingere oppidum* Mich. 4, 14. Ezech. 4, 2. (ubi propter ea, quae sequuntur, de *aggere* obsidentium non potest intelligi ullo modo), בּוֹא בַמָּצוֹר *obsidione cingi, teneri* Deut. 20, 19. 2 Reg. 24, 10., idem est Jer. 10, 17. יֹשֶׁבֶת בַּמָּצוֹר, coll. 2 Chron. 32, 10.; c) ipsum *propugnaculum* sive *vallum, agger*, quo fit *obsidio* Deut. 20, 20.; deinde d) quodvis *munimentum*, hinc עִיר מָצוֹר *oppidum munitum* Ps. 31, 22. 60, 11., עָרֵי מָצוֹר 2 Chron. 8, 5., hinc *arx, turris* Hab. 2, 1. 2) nom. *paronomasticum* Aegypti v. sub מִצְרַיִם. Cum affixo in pausa מְצוּרֵךְ Ezech. 4, 8.

מְצוּרָה f. *munitio, munimentum*, hinc עָרֵי מְצוּרָה 2 Chron. 14, 5., עָרֵי מְצוּרוֹת 2 Chron. 11, 10. 12, 4. 21, 3. *oppida munita*; spec. *apparatus urbi oppugnandae*, ut agger, turres Jes. 29, 3. atque adeo ipsa *urbs munita* 2 Chron. 11, 11.

צות, unde Hiph. הֵצִית *incendit* Jes. 27, 4. Vid. יצת.

צָחָה radix Hebr. inusit., arab. ضحا *solem passus est, a sole affectus est*, chald. *sitiit*.

צִחֶה m. (form. dagessand.) *aridus* Jes. 5, 13.

צָחַח *candidus, nitidus, serenus fuit*, syr. ܨܚ *aestuavit, incaluit*, arab. ضحّ *splenduit*, IV. *vim exercuit in illud sol* (unde ضحّ *soli expositum*, ضحة *splendor solis*) coll. ضحا sub rad. צחה. Semel occurrit praet. defect. צַחוּ *candidi fuerunt* Thren. 4, 7.

צַח m., צַחָה f. 1) *candidus, nitidus* Cant. 5, 10.; plur. צַחוֹת trop. *clarae, perspicuae, distinctae* voces Jes. 32, 4. Facile potuit haec significatio ex priore ista oriri, sed Arab. habent radicem صحّ, quam frequentant de *sana scriptione* pariter ac de *distincta* et *articulata* literarum et vocabulorum *appellatione*. 2) *serenus* Jes. 18, 4. (arab. صحو *serenitas coeli*). 3) *calidus*, fervidus Jer. 4, 11.

צְחִיחַ m. prae ariditate *nitens* adeoque *laevis, glaber* Ezech. 24, 7. 8. 26, 4. 14.

צְחִיחִי *aridus*. unde plur. צְחִיחִים *loca arida* Neh. 4, 7. sec. Cthib, sed Kri habet צְחִיחִים.

צְחִיחָה f. *solum aridum, sterile* Ps. 68, 7.

צַחְצָחָה f., unde plur. צַחְצָחוֹת *loca sole exsiccata, arida* Jes. 58, 11. v. Rosenm. ad h. l.

צחן rad. Hebr. non usit., syr. (sab.) ܨܚܢ *sordidus, impudicus, libidinosus fuit*. Inde oritur

צַחֲנָה f. *foetor, putor* Joel. 2, 20., syr. ܨܘܚܢܐ (arab. scribitur سَخِيمَة *rancor* v. Schroederi *Observv.* p. 74.).

צָחַק *risit* (ضَحِكَ *id.*) Gen. 18, 12. 13. 15., sq. בְּ pers. *risit, irrisit aliquem* Gen. 21, 6. (ubi fut. יִצַחֶק pro יִצְחַק, v. Gesen. L. p. 77.). — Pih. צִחֵק 1) *ludibrio habuit* aliquem (gravius, quam Kal) Gen. 21, 9., hinc sq. בְּ *contumelia affecit* Gen. 39, 14. 17., ubi de vitianda virgine legitur. — 2) *lusit, jocatus est* Gen. 19, 14., sq. אֶת *cum* al. 26, 8. (ubi perperam nonnulli *concubitum* εὐσχημόνως significari putant). — 3) *tripudiavit, saltavit* Jud. 16, 25. 2 Sam. 6, 5. Exod. 32, 6. Hesiod. ἀσπ. v. 277. χοροὶ παίζοντες ἕποντο cf. Servius ad Virg. Eclog. 6, 27.

צְחֹק m. *risus* Gen. 21, 6. Ezech. 23, 32.

יִצְחָק nom. propr. Isaaci Gen. 21 sqq. coll. Gen. 17, 17. 19., alibi יִשְׂחָק Ps. 105, 9. Jer. 33, 26. Am. 7, 9. Arab. إِسْحَاق.

צחר radix inusit., in qua notionem *summi candoris* fuisse, colligitur ex derivatis et ex rad. arab. صحر *canduit intensius*, X. *valde albus fuit*. Conf. Bocharti *Hieroz.* P. I. lib. 2. c. 12. 45.

צֹחַר *id.*, sed in nom. propr. virorum abiit Gen. 46, 10. Exod. 6, 15.; Gen. 25, 9. etc.

צַחַר m. *candor* (lanae) Ezech. 27, 18.

צָחֹר m. *candidus*; אֲתֹנוֹת צְחֹרוֹת *asinae candidae* Jud. 5, 10. h. e. eae, quarum rubedini candidi aliquid inerat (nam *candidae* non gignuntur), hinc Arabs vertit: اتن الاشهب *asinae ex albo fuscae*.

צִיבָא v. sub rad. נצב.

ציה radix inusit. *aridus fuit, aruit, exaruit*, chald. et syr. צְהָא *sitiit*, arab. صوى *exaruit* (ו et י permutatis; sicut dicitur היה et הוה, חיה et חוה) et صوى. Arabes quoque alia forma dicunt نضا *exsiccatus est*.

צִי m. 1) *ariditas*, v. צִיָּה. 2) *navis* Jes. 33, 21. quam vulgo sic dictam volunt, quod in ipsis aquis *sicca* manet; sed alii repetunt a נצה *volavit*, ut dictum sit pro נְצִי, nec inepte *navis* dici possit a *celeri* cursu, quo quasi volare videtur (Odyss. 7, 36. 13, 86. 87.), unde tam Graeci quam Lat. navibus *volatum* et *alas* tribuunt, ut vicissim avibus *vela* et *remigia* v. de la Cerda ad Virg. Georg. IV, 59. Aeneid. III, 520.

Barnes. ad Eurip. Iphig. Taur 289. et Troad. 1036. add. Hasaeus in Biblioth. Brem. VI, p. 303 sqq. — Plur. צִיִּים Dan. 11, 30. et צִים Num. 24, 24. Ezech. 30, 9.

צִיָּה f. *ariditas* Job. 24, 19., unde אֶרֶץ צִיָּה *terra ariditatis* i. e. *arida* Ps. 63, 2. 107, 35. Jes. 41, 18. Jer. 2, 6. etc. et omisso אֶרֶץ *locus aridus, sterilis* Ps. 78, 17. Jes. 35, 1. Jer. 50, 12. Zephan. 2, 13. (saepe copul. c. מִדְבָּר). Plur. צִיּוֹת Ps. 105, 41.

צִיִּי m., unde plur. צִיִּים *locorum aridorum* et *desertorum incolae* (q. d. *deserticolae*), sive homines Ps. 72, 9. 74, 14., sive bestiae Ps. 74, 14. Jes. 13, 21. 34, 13. Jer. 50, 39. Contra Bochartum (in Hieroz. T. II, p. 206 sqq.), qui *feles agrestes* dici arbitratur (coll. arab. ضيون), disputavit Rosenm. ad h. l. Confer. potius صُوَّة *caterva ferarum.*

צָיוֹן m. *solum aridum* Jes. 25, 5. 32, 2.

צִיּוּן v. sub rad. צוה.

צִיּוֹן f. nom. propr. collis, in quo condita erat arx Hierosolymorum et superior atque antiquior urbis pars 2 Sam. 5, 10. 1 Reg. 8, 1. Jes. 18, 7. 24, 23. al. Vergebat ille ad meridiem et occasum (non ut Lightfootus post Abenesram voluit, ad septentrionem) v. Bachiene et Hamelsveld. bibl. Geogr. II, p. 30 sqq. Persaepe in sublimi oratione ponitur pro ipsa urbe Hierosol. Ps. 50, 3. 69, 36. 87, 2. 132, 13. Jes. 33, 20. 35, 10. al. et pro incolis Hierosol. Ps. 97, 8. 147, 12. Zeph. 3, 16. al. *Hi* vero passim appellantur collect. בַּת צִיּוֹן Jes. 1, 8. 4, 4. 52, 2. Jer. 6, 2. 23. Thren. 1, 6. 4, 22. cet. (v. sub בַּת), יֹשֶׁבֶת צִיּוֹן Jes. 12, 6. Jer. 51, 35., בְּנֵי צִיּוֹן Ps. 149, 2., עַם בְּצִיּוֹן Jes. 30, 19. Sed בְּנוֹת צִיּוֹן sunt *mulieres hierosolymitanae* Jes. 3, 16. 17. — Lxx. Σιών, syr. ܨܗܝܘܢ, arab. صهيون. Hi quidem posteriores videntur huic vocabulo *jugi* (montis) vel *arcis* notionem tribuisse (utrumque enim significat صَهْوَة); vulgo idem esse putant q. צִיּוּן.

צִין s. צִן nom. propr. deserti Palaestinam inter et Idumaeam interjecti Num. 13, 21. 20, 1. 34, 3. 4. Jos. 15, 1. 3. v. Reland. p. 113. Conferunt talm. צִינֵי *palmae minores* (Mischn. II, 268.).

צִיץ vid. sub צוץ.

צִיקְלַג, צִיקְלָג, צִקְלַג nom. propr. oppidi Philistaeorum 1 Sam. 27, 5. Simeonitis attributi Jos. 19, 5. coll. 15, 31., sed a Davide demum, ut videtur, occupati 1 Sam. 27, 5. 1 Chron. 12, 1. Neh. 11, 28. Nomen obscurum est. Simonis dictum putat pro יְצִקְלַג *effusio scaturiginis*, parum probabiliter.

צִיר rad. Hebr. non usitat., arab. صار med. Je *ivit, concessit, pervenit* aliquo. Hithp. הִצְטַיֵּר *in viam se dedit* Jos. 9, 4. Sed vett. interpretes legerunt ad unum omnes הִצְטַיֵּדוּ, quod v. sub צַיִד.

צִיר m. *nuntius* Prov. 13, 17. 25, 13. Aliud v. sub rad. צור.

צִית vid. צות.

צְלָא Chald. in Peal inusit., Pahel צַלִּי *oravit, precatus est* Dan. 6, 11. Esr. 6, 10., arab. صلى II. *id.*

צָלָה *assavit* 1 Sam. 2, 15. Jes. 44, 16. 19. صلى. [Significationem *assandi* sive *elixandi* cum notione radicis chald. צְלָא conciliant nonnulli ex generali significatione *emolliendi*, coll. arab. صلى *blanditiis cepit*, q. d. *emollivit* (conf. sic hebr. חָלַק, II. *misericors fuit*, propr. *mollis*, *flexibilis fuit*, it. *flexibilem reddidit*. Sic lat. *mollire carnem* pro *coquere* dixit Lucretius VI, 969., *precibus molliri* pro *placari* Terentius in *Phorm.* III, 2, 13. et Horatius *Carm.* III, 23, 19., *coquas, ut molleat*, Theod. Priscianus I, 28. Sed ex *ardoris* sive *caloris* significatione utriusque radicis consociationem repetit Schultens. ad Harir. p. 25.].

צָלִי m. *assatus, assus* Jes. 44, 16., in regim. צְלִי Exod. 12, 8. 9.

צָלַח I) et צָלֵחַ (Jer. 12, 1.) propr., ut arab. صلح, *aptus, idoneus fuit* Ezech. 15, 4. הֲיִצְלַח לִמְלָאכָה *an idoneum, aptum erit* (lignum) *ad opus aliquod?* Jer. 13, 7. 10. Hinc: *successum habuit, profecit, prosperatus est*, et de rebus Jer. 12, 1. Dan. 11, 27. Jes. 53, 10. Ezech. 17, 9. Jes. 54, 17 (*nullum telum contra te cusum successum habebit, prosperabitur* i. e. nocebit tibi), et de hominibus Jer. 22, 30. Ps. 45, 5. Ezech. 16, 3. וַתִּצְלְחִי לִמְלוּכָה *profecisti ad regnum* i. e. regnum consecuta es. — Hiph. הִצְלִיחַ 1) prosperum *successum largitus est, prosperavit, fortunavit* vel aliquem 2 Chron. 26, 5. (sq. acc.) Neh. 1, 11. 2, 20. (sq. dat.) vel aliquid Gen. 24, 21. 39, 3. 23. Ps. 118, 25. 2) *prospere perfecit, peregit* aliquid Dan. 8, 25. 2 Chron. 7, 11. Ps. 1, 3., הִצְלִיחַ דַּרְכּוֹ *viam suam* h. e. instituta sua, consilia *prospere perfecit* Jos. 1, 8. Deut. 28, 29. Ps. 37, 7. Saepius, omisso accus., *prospero rerum suarum successu usus est, prosperatus est* 1 Chron. 22, 13. אָז תַּצְלִיחַ *tum prospero successu uteris* 2 Chron. 18, 14. 32, 21. Prov. 28, 13. 1 Reg. 22, 12. In his locis omnibus transitiva vis vocabuli non prorsus obliterata est; nam ubique interpretari poteris: *prospere peragere* scil. *vel ea, quae peragis, vel omnia, quae peragere studes*, pro uniuscujusque loci indole. Dativus adjectus est Jer. 2, 37. לֹא תַצְלִיחִי לָהֶם *non uteris* rerum tuarum *successu, quod attinet ad illa* sc. praesidia, in quibus fiduciam collocas. Semel intransit. dictum est Jud. 18, 5. הֲתַצְלִחַ דַּרְכֵּנוּ an prosperum futurum *sit iter nostrum*. — Fut. יַצְלִיחַ, c. vau convers. וַיַּצְלַח 1 Chron. 29, 23. 2 Chron. 32, 30. etc.

II) *pervasit, trajecit* flumen 2 Sam. 19, 18., deinde *invasit, irruit* Am. 5, 6 פֶּן יִצְלַח כָּאֵשׁ בֵּית יוֹסֵף *ne invadat* Deus, *velut ignis, domum Josephi*; alibi de spiritu Dei hominem invadente sq. עַל pers. Jud. 14, 19. 15, 14. 1 Sam. 10, 11., sq. אֶל 1 Sam. 16, 13. 18, 10., cf. simil. verbi עָבַר usum Num. 5, 14. Ceterum non videtur linguae hebr. propria esse haec voc. potestas; syr. certe ܐܨܛܠܚ est *perrupit, descendit, supervenit, requievit*, et quaeri possit, annon haec ipsa significatio cum priore illa ita cohaereat, ut altera ex altera nata sit.

III) i. q. syr. ܨܠܚ sq. ܥܠ *effudit, infudit*, v. צְלֹחִית et צַלַּחַת. Lit. צ et ק passim inter se permutantur v. sub קצח.

צְלַח chald., Aphel הַצְלַח 1) *prosperum rerum successum alicui*

largitus est, felicem reddidit aliquem, *consuluit* alicujus *commodis* Dan. 3, 30. 2) *prospere peregit, perfecit* aliquid Esr. 6, 14., it. *prospero successu usus est, prosperas res habuit* Dan. 6, 29. Partic. passivae sign. מְצַלַּח *prosperatus, prospere procedens* Esr. 5, 8.

צַלַּחַת f. *paropsis, catillus* v. rad. n. 3. (aethiop. transpos. ጸሕል: *patina*, arab. رَلَحٌ *patinae magnae* et رَلَحْلَحٌ *paropsis grandior*, syr. ܠܓܢܐ *patera*). Plur. צַלָּחוֹת 2 Chron. 35, 13.

צְלֹחִית f. *id.* 2 Reg. 2, 20.

צַלַּחַת f. *id.* 2 Reg. 21, 13. Prov. 19, 24. 26, 15.

צָלַל tres significationes habet pro diversa literarum appellatione: I) onomatop. *tinnivit* auris (صَلَّ *murmur edidit, sonuit cum tinnitu*, et geminatum صلصل *strepitum edidit, voce sonora fuit*, زَلَلٌ *tinnitus aurium*) 1 Sam. 3, 11. 2 Reg. 21, 12 (ubi fut. תְּצִלֶּנָה more chald.) Jer. 19, 3., semel de labiis prae terrore palpitantibus Habac. 3, 16. — II) in profundum *mersus, demersus est* Exod. 15, 10. coll. ضَلَّ *periit, latuit, abditus fuit.* — III) i. q. ظَلَّ *obtectus, obumbratus est* Neh. 13, 19. vid. suo loco טלל. Hiph. partic. מֵצַל (pro מֵצֵל) *obumbrans, umbram faciens* (ut מֵסֵב 1 Reg. 6, 29.) Ezech. 31, 3.

צְלוֹל m. sec. Cthib Jud. 7, 13. צְלוֹל לֶחֶם שְׂעוֹרִים (in Kri est צְלִיל) Vulg. *subcinericius panis ex hordeo*, quasi צלל idem sit quod צָלָה. Sed Syr. ܦܠܣܬܐ *placenta*, consentientibus Lxx. (*μαγὶς ἄρτου κριθίνου*) et Chald. חֲרַר דִּלְחֶם שְׂעוֹרִין (quanquam enim חֲרַר 1 Reg. 17, 13. hebraicum עֻגָּה exprimit, videtur tamen latius patere cf. Castell. sub hac v.). At *hanc* explicationem a mera conjectura profectam dixerim.

צֵלֶל vel צֵלֵל m. *umbra;* cum affixo צִלְלוֹ Job. 40, 22., plur. צְלָלִים Cant. 2, 17. 4, 6., in regim. צִלְלֵי Jer. 6, 4.

צֵל m. *id.* (arab. ظِلٌّ) Jud. 9, 36. 2 Reg. 20, 9. 10. 11. Jer. 4, 6. Metaphorice dic. a) de re inani, quae speciem duntaxat prae se fert, de *imagine* rei, ut Lat. loquuntur, Job. 17, 7., et de re fluxa ac fugaci Ps. 102, 12. 144, 4. Job. 8, 9. Eccles. 6, 12. 1 Chron. 29, 15.; b) alio significationis deverticulo de *tecto*, quod umbram atque adeo tutelam praestat, de *hospitio* Jer. 48, 45. Ps. 91, 1. (coll. arab. أظلّ *sub tecto fuit*), hinc pro *tutela* et *protectione* ipsa Ps. 17, 8. 36, 8. 57, 2. 61, 5. 63, 8. 121, 5. Jes. 30, 2. 3. Thren. 4, 20. coll. Jes. 16, 3. 49, 2. 51, 16. — Cum affixo צִלָּהּ Ps. 80, 11. Hos. 4, 13.

צַלְמֻנָּע nom. propr. reguli Midianitarum Jud. 8, 5. Ps. 83, 12., sec. Simon. i. q. צַלְמוֹן נָע *umbraculum exulis.*

צְלָצַל vel, ut alii legunt, צִלְצַל m. Deut. 28, 42. *locustae species*, sec. Bochartum in *Hieroz.* P. II. lib. 4. c. 1. a *continuo strepitu* et *stridore* (sicut graec. *ἀκρὶς* a *stridore*) v. צלל n. 1. et צִלְצָל; Tychsenio est *gryllus stridulus* L. Aliter sentit Oedmannus in *collect. ex hist. nat.* fasc. 2. p. 142.

צְלָצַל m. (nisi est forma regim. a צִלְצָל): 1) *stridor, strepitus* (syr. ܨܠܨܠ *id.*) Jes. 18, 1. אֶרֶץ צִלְצַל כְּנָפַיִם, quorum verborum tot fere sunt interpretationes, quot interpretes. Et Rosenm. quidem ex hac discordia expedire se nesciit, Gesenius vero, duce Doederlino, hanc ingressus est explicationem satis aptam: *terra stridoris alarum* vocatur Aethiopia, quod illinc agmina militum (כנפים legitur Jes. 8, 8.) magno cum strepitu adducuntur. 2) Job. 40, 31 (26.): צִלְצַל דָּגִים *harpago piscatorius* (a *tinniendo, crepitando*) ut Schultensius ostendit. — Alias explicationes satis miras a Jac. et Theod. Hasaeis excogitatas v. in Bibl. Brem. VI, p. 298 sqq.

צֶלְצְלִים plur. m. 2 Sam. 6, 5. (tanq. a sing. צֶלְצֶל) *cymbala.* In regim. Ps. 150, 5. צִלְצְלֵי שָׁמַע et צ׳ תְרוּעָה, in quibus verbis explicandis mirifice haesitant vv. dd. Jam vero, cum auctore Niebuhrio (Itiner. I, p. 181.) apud orientales duplex in usu sit cymbalorum genus, unum minoris formae, quod digitis indutum gestare solent mulieres inter saltandum, alterum majoris, quo apud nos etiam castrenses musici utuntur, Pfeifferus (*v. d. ebr. Musik* p. 54.) צִלְצְלֵי ת dicta putat *majora,* צ׳ ש *minora* cymbala; ingeniosius fortasse, quam verius.

מְצֻלָה f. *locus umbrosus* Zach. 1, 8. cf. Lxx. Aliis: *locus profundus, profundum* i. q. מְצוּלָה v. Rosenm. ad h. l.

מְצִלָּה f., unde dual. מְצִלְתַּיִם bina *cymbala* 1 Chron. 13, 8. 15, 16. 28. Esr. 3, 10. Neh. 12, 27. etc. Sic graec. κυμβάλω, κυμβάλοιν in *duali* dixit Arrianus de *rebus Indicis*, conf. Lampius de *Cymbalis Veterum* L. II. c. 5.

צֶלֶם m. *imago* Gen. 1, 27. 9, 6., *simulacrum* 1 Reg. 11, 18. Am. 5, 26. (chald. syr. צְלֵם, unde syr. ܨܠܡ *pinxit, finxit,* arab. صَنَم, permutatis נ et ל literis, صنم *id.*), trop. de re inani, quae speciem duntaxat habet Ps. 39, 7. 73, 20., fere ut lat. *imago, simulacrum* (Cic. Rab. post. 15. Tusc. 3, 2.), *umbra,* gr. εἴδωλον. Sic Ulysses apud Sophocl. in *Aiace flagell.* v. 125 sq. ὁρῶ γάρ, inquit, ἡμᾶς οὐδὲν ὄντας ἄλλο πλὴν εἴδωλ᾽ ὅσοιπερ ζῶμεν ἢ κούφην σκιάν, et Ovidius *Trist.* L. III. Eleg. 11. se *simulacro* comparat, atque Apulejus *Metamorph.* P. I. Socratem suum *larvale simulacrum* vocat. Εἴδωλα pro *umbris defunctorum* dixit Lucianus, imitatus Virgilium *Aeneid.* IV, 654., ut observat Palmerius *ad Auctores Graec.* p. 552. Cum affixo צַלְמוֹ Gen. 5, 3., plur. in regim. צַלְמֵי 1 Sam. 6, 5. Ezech. 7, 20., cum affixo צַלְמֵיכֶם Am. l. c. [Sunt, qui hoc voc. propr. *umbram* significasse contendant, ex arab. ظلم et aeth. ጸለመ: *obscurus, tenebrosus fuit.* Nempe vetustissimi pictores, auctore Plinio H. N. XXXV, 3. hominem non aliter pingebant, nisi umbra ejus lineis circumscripta, quin etiam inter picturae genera sunt σκιὰ et ἀποσκίασμα v. Bocharti Phal. p. 392.].

צְלֵם m. chald. *simulacrum* Dan. 3, 5 sqq. pro quo, forma magis chaldaica, legitur

צֶלֶם m. *id.* Dan. 2, 31. 3, 1. 19.; emphat. צַלְמָא Dan. 2, 31 sqq. 3, 2. 3. 15.

צַלְמוֹן m. (*tenebrae, obscuritas*) nom. *propr.* montis in tribu Ephraim prope Sichem Jud. 9, 48. 49. Eundem dici putant Ps. 68, 15. post LXX. VULG. ARAB. AETH. plurimi interpretes, nuper etiam ROSENM. in Scholl. et DE WETTIUS, nec huic sententiae nihil commendationis inde accedit, quod isto loco alii quoque montes nominantur. Sed cum Zalmon, utpote mediocri altitudine mons, vix potuerit *nivosi* montis imaginem repraesentare (nihil certe efficitur his DE WETTII verbis: *er gab dem Dichter das Bild eines beschneiten Berges*), magis placent, qui צַלְמוֹן h. l. appellativum nomen (*umbra* vel *tenebrae*) esse arbitrantur, in quam sententiam nuperrime concessit etiam ROSENM. (bibl. Alterthumsk. II, 1, p. 115 sq.) v. sub v. שלג.

צַלְמֹנָה nom. propr. stationis Israelit. in deserto arab. Num. 33, 41.

צַלְמָוֶת m. *umbra mortis* i. e. *tenebrae summae, densissimae* Ps. 23, 4. Job. 3, 4. 28, 3. Jes. 9, 1. Jer. 2, 6. Am. 5, 8., quales sunt in tartaro Job. 10, 21. 38, 17. Metonym. pro *re summe tenebrosa* Job. 12, 22. Compositum est ex צַל *umbra* et מָוֶת *mors, σκιὰ θανάτου* Matth. 4, 16. Luc. 1, 79. Neque enim audiendi, qui *simplex* esse putant, ut צַלְמָוֶת sit pro צַלְמוּת vel צַלְמוֹת (ظُلْمَة *caligo*).

צָלַע *claudicavit* (propr. *incurvavit se, inclinavit se in unum latus* coll. arab. ضلع *inclinavit se*), sec. quosd. denominat. a צֵלָע Gen. 32, 31. Partic. foem. צֹלֵעָה collect. *claudicans* (pecus) i. e. oves itinere et aestu solis defatigatae, hinc trop. de Israelitis Mich. 4, 6. 7. Zeph. 3, 19.

צֶלַע m. *claudicatio*, hinc *casus* Ps. 35, 15. 38, 18. Huc referunt nonnulli etiam Jer. 20, 10. שֹׁמְרֵי צַלְעִי *observantes claudicationem meam* h. e. obs. an aliquid committam, quod jure possint criminari. Satis apposite. Alii vertunt: *observantes, custodientes latus meum*, a latere meo non discedentes h. e. amici intimi, v. SCHEIDII Observatt. p. 29 sq.

צֵלָע f. 1) *latus* hominis Job. 18, 12. et angustiore sensu *costa* Gen. 2, 21. 22. (arab. ضِلَع *latus, costa,* chald. עִלְעָא *costa*). Saepius *inanimatarum* rerum *latus* significat, ut montis 2 Sam. 16, 13. (quomodo et Graeci atque Latini *montium partibus* nomina imponunt a *membris corporis humani* desumta, observantibus SALMASIO ad TERTULL. de *Pallio* p. 144. GATAKERO in *Cinno* L. II. c. 16. et SWARTIO in *Analect.* L. II. c. 8.), tabernaculi Exod. 26, 26. 27., altaris Exod. 25, 14. 27, 7., plagae coeli Exod. 26, 35. *Latera januae* sunt *valvae* 1 Reg. 6, 34. In regim. צֶלַע 2 Sam. 6, 13. et צֵלַע Exod. 26, 26. (v. GESEN. L. p. 564.), c. affixo צַלְעוֹ Exod. 25, 12., plur. semel צְלָעִים 1 Reg. 6, 34., alibi צְלָעוֹת, in regim. צַלְעוֹת. Metonym. צְלָעוֹת sunt a) *tabulata*, quae ex asseribus conficiuntur (*Getäfel, Tafelwerk*) 1 Reg. 6, 15. 16.; b) *conclavia lateralia* 1 Reg. 6, 3. Ezech. 41, 6 sqq., בֵּית צְלָעוֹת *spatium* his conclavibus destinatum Ezech. 41, 9. Hinc sing. הַצֵּלָע *aedificium a latere exstructum* 1 Reg. 6, 8. vel collect. *aedificia a lateribus templi exstructa (der Seitenbau)* omnia Ezech. 41, 5. 9. 11. — 2) nom. propr. oppidi in tribu Beniam., ubi *Saulus* rex sepeliebatur Jos. 18, 28. 2 Sam. 21, 14.

צָלַף rad. inusit., syr. *vulneravit,* propr. *fidit, fregit.* Inde proficiscuntur nomina propr. צָלָף (*fractio* sc. matricis i. e. primogenitus?) Neh. 3, 30. et צְלָפְחָד (i. e. *fissio prima*?) Num. 26, 33. 27, 1. 36, 2. Jos. 17, 3.

צֶלְצַח nom. loci in finibus tribus Benjamin 1 Sam. 10, 2. Simonis conflatum putat ex צֵל *umbra* et צַח, arab. ضحّ, aethiop. ፀሐይ: *sol.*

צָלַק rad. Hebr. non usit., chald. *fidit, divisit.* Inde oritur צֶלֶק nom. propr. ducis militum 2 Sam. 23, 37. 1 Chron. 11, 39.

צָמֵא *sitiit* (ظمى *id.*) Ruth. 2, 9. (ubi צָמִית, tanq. a צמה) Jud. 4, 19. Prov. 25, 21. Jes. 49, 10. 65, 13. Trop. Ps. 42, 3. 63, 2. צ׳ לֵאלֹהִים *sitire Deum (nach G. dürsten)* h. e. templi et sacrorum Dei magno desiderio ferri coll. Am. 8, 11. Mt. 5, 6. *διψῶντες τὴν δικαιοσύνην*; de Graecis v. Abresch Dilucid. Thucyd. p. 382. 837. Latini etiam dicunt *sitire honores, artes* etc. Cic. ad Q. fratr. 3, 5. Orat. 3, 20.

צָמֵא m., צְמֵאָה f. *sitiens* 2 Sam. 17, 29. Prov. 25, 21. Jes. 5, 13. 21, 14. Deut. 29, 18., ubi in proverbio legitur סְפוֹת הָרָוָה אֶת־הַצְּמֵאָה *consumitur satiata potu* (pecus?) *cum sitiente* i. e. pereunt ad unum omnes. Aliorum interpretationes recenset Rosenm. ad h. l. Plur. צְמֵאִים Ps. 107, 5.

צָמָא m. *sitis* Exod. 17, 3. Deut. 28, 48. Ps. 69, 22. Jud. 15, 18., אֶרֶץ צָמָא *terra siticulosa* Ezech. 19, 13. Tropice dicitur de omni *vehementi desiderio* Am. 8, 11.

צִמְאָה *id.* Jer. 2, 25.

צִמָּאוֹן m. *locus siticulosus* et *aridus* Deut. 8, 15. Ps. 107, 33. Jes. 35, 7.

צָמַד in Kal inusit. (ضمد et صمد *alligavit, copulavit, obligavit*), Niph. *se adjunxit, applicavit, addixit* (Baali) Num. 25, 3. 5. Ps. 106, 25. Alii post Michaelem in Suppl. p. 2099. interpretantur: *in honorem Baalis fascias gestare;* nam arab. ضمد spec. est *fasciâ caput religavit.* Sed e reliquis, quos statim enumerabimus, locis patet, צמד Hebraeis generale vocab. fuisse. — Pyh. part. *alligatus* (gladius) 2 Sam. 20, 8. — Hiph. הִצְמִיד, addito מִרְמָה, *nexuit dolos, fraudem* Ps. 50, 19. Graeci dicunt similiter *ὑφαίνειν δόλους*.

צָמִיד m. 1) *operculum, filô* vasi *alligatum* Num. 19, 15. Arab. ضماد est *corium, quo operitur os ampullae.* 2) *armilla,* brachio *alligata* Num. 31, 50., plur. צְמִידִים Gen. 24, 22. 30. 47. Ezech. 16, 11. 23, 42.

צֶמֶד m. propr. *copulatio, copulatum,* hinc spec. a) *par* s. *biga jumentorum copulatorum,* graec. ξυνωρίς et ζεῦγος, Lat. *jugum* (a *jungendo*): צֶמֶד בָּקָר *par boum* Jud. 19, 3. 10. 1 Reg. 19, 21. Job. 1, 3. 1 Sam. 11, 7., צ׳ חֲמֹרִים *par asinorum* 2 Sam. 16, 1.; deinde transfertur etiam ad *equites* ipsos Jes. 21, 7. 2 Reg. 9, 25.; b) *jugum, jugerum* agri h. e. tantum agri, quantum uno pari sive jugo boum arari potest

(cf. Varronem de *re rust.* I, 10, 1.) 1 Sam. 14, 14. — Cum affixo צִמְדּוֹ Jer. 51, 23., plur. צְמָדִים 1 Reg. 19, 19. 2 Reg. 9, 25., in regim. צִמְדֵי Jes. 5, 10.

צָמָה vid. infra sub rad. צמם.

צָמַח (propr., ut videtur [coll. syr. ܨܡܚ et arab. ضمح] *splenduit, emicuit,* hinc) *germinavit, progerminavit, provenit,* tam de plantis Gen. 2, 5. 41, 6. Exod. 10, 5., quam de pilis Levit. 13, 37.; יַעַר צוֹמֵחַ עֵצִים *sylva germinans arboribus* h. e. in qua nascuntur arbores Eccles. 2, 6. Trop. a) Ps. 85, 12. *germinat ex terra veritas, fides* h. e. per omnem populum late diffusa est fides, plena omnia sunt fide; b) Jes. 42, 9. 43, 19. 58, 8. de eventis, quorum prima initia (ut in plantis progerminantibus gemmae et flores) comparent. De hominibus exorientibus non dicitur nisi ubi plantis assimilantur Job. 8, 19. coll. 16. Zach. 6, 12. — Fut. יִצְמַח. — Pih. צִמַּח *id.* Ezech. 16, 7. Jud. 16, 22. 2 Sam. 10, 5. 1 Chron. 19, 5. de capillo et barba. Videtur a Kal ita differre, ut hoc de primis duntaxat germinibus, illud de pilis jam paullulum adultis dicatur. — Hiph. הִצְמִיחַ *germinare, progerminare fecit* Gen. 2, 9. Job. 38, 27. Ps. 104, 14 (plantas) Jes. 55, 10 (terram), sq. dupl. acc. Ps. 147, 8. מַצְמִיחַ הָרִים חָצִיר *faciens, ut montes germinent gramen.* Transl. Deus dicitur הִ׳ צְדָקָה Jes. 61, 11. coll. 45, 8., הִ׳ צֶמַח צְדָקָה Jer. 33, 15. i. e. *oriri, existere jubere,* it. הִ׳ קֶרֶן לְ Ezech. 29, 21. Ps. 132, 17. h. e. *alicujus potentiam et auctoritatem augere* v. sub קֶרֶן. Fut. c. vau convers. וַיַּצְמַח Gen. 2, 9.

צֶמַח m. *germen* Gen. 19, 25. Ezech. 16, 7. Hos. 8, 7., metaphor. de *sobole* Jer. 23, 5. 33, 15. צֶמַח צְדָקָה *soboles justa* i. e. Messias, Zach. 3, 8. 6, 12. צֶמַח simpl. i. e. Messias. In loco Jes. 4, 2. dubitant interpretes, utrum צ׳ יְהוָה sint reliquiae Israelitarum ad meliorem frugem reversae, an Messias, quemadmodum nuper statuit Rosenm. Sed illud praestare videtur, cf. Gesen. ad h. l. — Cum affixo צִמְחָהּ Ps. 65, 11. Jes. 61, 11. Ezech. 17, 9. 10.

צָמַם radix Hebr. inusit. I) *colligavit, nexuit,* arab. ضَمَّ *plexuit, nexuit comam,* ضَمَّ *in fasciculum colligavit* et *constrinxit,* et صَمَّ *constrinxit, nexu instrinxit.* — II) i. q. chald. צמם *tegere, operire.* — III) fortasse i. q. צָמֵא v. sub nom. צַמִּים.

צַמָּה f. *operimentum, velum* (muliebre) Jes. 47, 2. Cant. 4, 1. 3. 6, 7. Lxx. *κατακάλυμμα.* All. *coma plexa, cirrus.* Ita Jarchius et Kimchius ad Jes. l. c.

צַמִּים m. (formae צַדִּיק etc.) 1) Job. 18, 9. *tendicula,* a *constringendo.* Consentit Michaelis in Suppl. p. 2103. 2) Job. 5, 5. *pernicies, infortunium* sec. Schultens. Aliis est *latro, praedo* (coll. arab. صَمَّ *percussit fuste vel lapide*). Ita Chald. Sed reliqui interpretes antiqui fere omnes nec non Rosenm. et Umbreitius vertunt: *sitientes* (צַמִּים i. q. צְמֵאִים?); ita idoneus est sententiarum parallelismus et verb. שָׁאַף propriam vim obtinet.

צָמַק *aruit, aridus fuit* (ضمق IV. *arsit sol*) Hos. 9, 14 (de uberibus).

צִמּוּק m., plur. צִמּוּקִים et צִמֻּקִים *uvae arefactae* s. *siccatae ad solem, uvae passae* 2 Sam. 16, 1. 1 Chron. 12, 40. 1 Sam. 25, 18. 30, 12.

צמר rad. Hebr. non usitat., v. sub צֶמֶר et צְמָרַיִם.

צֶמֶר m. *lana* (syr. ܥܡܪܐ) Levit. 13, 47. 48. 52. 59. Deut. 22, 11. Jud. 6, 36. 2 Reg. 3, 4. etc. Dictam putant ab *abscindendo*, ut גֵּז, coll. rad. cognata זמר et chald. atque arab. transpos. צרם, صرم *abscidit, resecuit, avulsit*, unde صرام *pelles*. Cum affixo צַמְרִי Hos. 2, 5. 9.

צַמֶּרֶת f. fortasse *lana* i. e. *frondes arborum* Ezech. 17, 3. 22. All. *vertex arboris*, all. *ramus gracilis, ramusculus* ab arab. ضمر *gracilis fuit* v. Rosenm. ad h. l. — Cum affixo צַמַּרְתּוֹ Ezech. 31, 3. 10.

צְמָרִי Gen. 10, 18. colonia Phoenicum, cujus nomen superest in *Simyra*, urbe haud procul ab Eleuthero fluvio sita. Ruinae ejus sub nomine *Sumra* exstant. Eadem videtur quam Arabes vocant صمر جبيل *Simyra prope Byblum* vel *Simyra ad montem*. Ita Michaelis in *Suppl.* p. 2104. conf. Ejusd. *Spicil.* T. II, p. 49.

צְמָרַיִם (a chald. צְמַר *caluit*?) nom. propr. montis Ephraimit. 2 Chron. 13, 4. et צְמָרַיִם nom. propr. oppidi in tribu Beniam. Jos. 18, 22. v. Rosenm. *Alterth.* II, 1, p. 116. An haec nomina inter et istud צְמָרִי necessitudo aliqua intercedat, judicari non potest.

צמת *exscidit, perdidit* (propr. صمت et ܨܡܬ *silere* et *conticere*; transit. *ad silentium redigere, perdere, exscindere, exstinguere* v. Schultens. *Opp. min.* p. 194. Michaelis in *Suppl.* p. 2104.) Thren. 3, 53. — Niph. *exscindi, exstingui* Job. 6, 17. 23, 17. (ubi 1. pers. נִצְמַתִּי pro נִצְמַתְּתִּי). — Pih. צִמֵּת (*penitus*) *exscidit* Ps. 119, 139. — Hiph. הִצְמִית *id.* Ps. 54, 7. 69, 5. 73, 27. (ubi 2. p. הִצְמַתָּה pro הִצְמַתְּתָּ) 94, 23. 101, 5. 8. 143, 12. — Pilp. צִמְתֵּת, unde Ps. 88, 17. צִמְּתוּתֻנִי *exsciderunt, perdiderunt me*.

צְמִיתֻת f. *abscissio, exstinctio*, hinc Levit. 25, 23. 30. *vendi* לִצְמִתֻת *in exstinctionem* h. e. in perpetuum, sine redemtionis spe. All. *ad silentium* h. e. ita, ut venditori silendum in posterum sit v. Michaelis in *Suppl.* p. 2104.

צֹנֵא et צֹנֶה vid. in צֹאן.

צנח *descendit, se demisit* (convenit cum زنح et سنح *sidit, deorsim tetendit*, ut praeeunte Camuso prolixe demonstravit Schroeder. in *Observv.* p. 72.; ז et צ permutari docuit Schultens. in *clav. dial.* p. 224. 282. et animadv. in Deut. 32, 24.) Jos. 15, 18. Jud. 1, 14. וַתִּצְנַח מֵעַל הַחֲמוֹר *demisit se, delapsa est de asino*, Jud. 4, 21. *percussit clavo tempora ejus* וַתִּצְנַח בָּאָרֶץ sc. הַיָּתֵד *et demisit se* i. e. infixus est (clavus) *in solum* (Lxx. διεξῆλθεν ἐν τῇ γῇ).

צנם, unde Part. Pahul f. plur. צְנֻמוֹת aristae *attenuatae, macie confectae* Gen. 41, 23. Ita Ar. Erpen. et Syr. Sec. Michael. *Suppl.* p. 2107. *aristae* צְנֻמוֹת sunt, *quales in lapidoso solo* aut *petra rara humo tecta nasci solent*, coll. ܨܘܢܡܐ et talm. צוּנְמָא *lapis, saxum*.

צָנַן radix inusit. I) *protexit, custodivit, asservavit, recondidit*, ut ጸወነ: et صون (formis verborum *imperfect.* sic alternantibus, ut alibi), v. deriv. — II) i. q. chald. צְנַן *frigescere*, v. sub צִנָּה n. 1.

צָנִין m., plur. צְנִינִים Num. 33, 55. Jos. 23, 13. *spinae*, aculeo quasi *custoditae*, ut tangi nequeant, eadem ratione, qua שָׁמִיר dicitur a שָׁמַר.

צֵן m., plur. צִנִּים *spinae, sentes* Prov. 22, 5. Job. 5, 5.

צִנָּה f. 1) *refrigerium, refrigeratio* (v. rad. n. 2.) Prov. 25, 13. Ita praeeuntibus Vulg. et Chald. recentiores interpr. paene omnes. All. *asservatio.* 2) *scutum* (q. d. *protectio corporis*) 1 Sam. 17, 7. 41. 1 Reg. 10, 16. 1 Chron. 12, 8. 24. Ps. 5, 13. 91, 7. etc., plur. צִנּוֹת 2 Chron. 11, 12. 3) *spina*, hinc plur. צִנּוֹת Am. 4, 2. *spinae* h. e. *hami* (e spinis confecti), ut contra *sentes hamatas* dixit Ovidius.

צִנְצֶנֶת f. *urna, vasculum, theca*, quae est rebus *condendis* et *asservandis* Exod. 16, 33.

צָנַע *verecundus, modestus, submissus fuit*, unde Part. Pahul plur. צְנוּעִים Prov. 11, 2. Chald. צְנִיעַ *id.*, coll. arab. صنع III. *conciliare sibi studuit, demulsit* donis. — Hiph. Mich. 6, 8. הַצְנֵעַ לֶכֶת *submissum, modestum te geras incedendo, eundo* h. e. modeste, verecunde incedas, ambules. Aliter Michaelis et Hartmannus, sed v. Rosenm. ad h. l.

צָנַף *circumvolvit, obvolvit* (tiaram) Levit. 16, 4., it. *convolvit* Jes. 22, 18., in quem locum conf. Schultensii *Animadverss. philol.* p. 346.

צָנוּף Jes. 62, 3. in Cthib i. q. צָנִיף, quod statim sequitur.

צָנִיף m. *tiara, cidaris* vel potius *fascia* capiti *circumvoluta* (quae dicitur *Tulbend*), et virorum Job. 29, 14., spec. regis Jes. 62, 3. (sec. Kri) vel summi pontificis Zach. 3, 5., et mulierum Jes. 3, 23 (ubi plur. צְנִיפוֹת). Conf. Schroederus de *vest. mulier. hebr.* c. 20.

צְנֵפָה f. *circumvolutio, conglobatio* vel potius *glomus* Jes. 22, 18.

מִצְנֶפֶת f. *tiara, cidaris*, qua summi pontifices Exod. 28, 4. 37. 39. 39, 6. 28. 31. Levit. 8, 9. 16, 4. et reges Ezech. 21, 31. caput *obvolvebant.* Constabat, si Judaeis fides, ex *fascia* 16 ulnarum, qua caput variis spiris et involucris involvi solebat. Qua ratione illa *obvolutio* facta sit, exponit Braunius de *Vestitu sacerdot. hebr.* L. II. §. 387.

צָנַק rad. Hebr. non usit., samar. *coarctavit, clausit* (arab. زنق *compedibus constrinxit*).

צִינֹק m. *carcer* Jer. 29, 26.

צָנַר rad. inusit.

צִנּוֹר m. 2 Sam. 5, 8. *tubus, canalis*, per quem aqua in decliva fertur, hinc Ps. 42, 8. *catarracta* sec. LXX. et Vulg. — Chald. *id.*

צַנְתָּרוֹת plur., in regim. צַנְתְּרוֹת Zach. 4, 12. *tubi, canales.* Compositum putant (v. Gesen. L. p. 867.) ex צִנּוֹר et ex נְהַר chald. et syr. *defluxit*, q. d. *canales defluxus* scil. olei ex olivis in lecythum; contra *canaliculi*, quibus oleum porro ex lecytho in lucernas effundebatur, ibid. v. 2. מוּצָקוֹת vocantur): sed Ewald. (Gr. p. 520.) conferri jubet

צֹעַן *sulcus*, quod voc. Castellus sine teste attulit, immissa lit. נ, ut passim factum.

צָעַד 1) *gressus, progressus est, incessit, processit* cum quadam gravitate Prov. 7, 8. Jer. 10, 5. Ps. 68, 8. Jud. 5, 4. Hab. 3, 12., hinc in pompa 2 Sam. 6, 13. 2) *scandit, ascendit*, ut arab. صعد. Hinc explicant Gen. 49, 22. בָּנוֹת צָעֲדָה עֲלֵי שׁוּר *filiae* (arboris) i. e. propagines *ascendunt*, diffunduntur *super murum*. De verbo sing. v. Gesen. L. p. 714. — Infin. c. affixo צַעְדְּךָ Jud. l. c., fut. יִצְעַד Prov. l. c. — Hiph. תַּצְעִדֵהוּ לְמֶלֶךְ בַּלָּהוֹת lento passu *deducis eum ad regem terrorum* Job. 18, 14., v. Umbreit. ad h. l.; all. *deducit* sc. זאת *hoc* i. e. quod omnibus praesidiis destitutus est. Paullo impeditius!

צַעַד m. *gressus* Prov. 30, 29., *passus* 2 Sam. 6, 13., metaph. *vitae ratio* et *actiones* Jer. 10, 23. Prov. 4, 12. Job. 18, 7. Thren. 4, 18. Similem metaphoram frequentare Arabes, exemplis probat Schultens. in *Commentar.* in Job. 18, 7. Cum affixo צַעֲדוֹ Prov. 16, 9., plur. צְעָדִים 2 Sam. l. c., in regim. צַעֲדֵי Job. l. c. cum affixo צְעָדָיו Job. 34, 21.

צְעָדָה f. 1) *gressus, incessus* vel potius *sonus* vel *strepitus eundo excitatus* 2 Sam. 5, 24. 1 Chron. 14, 15. 2) plur. צְעָדוֹת Jes. 3, 20. *catenulae* crurum compedibus cruralibus annexae, quibus gressus puellarum in oriente formantur (v. sub עֶכֶס) cf. Schroederus de *vest. mulier. hebr.* c. 8. Eodem sensu arab. مقعد interdum venit.

אֶצְעָדָה f. *armilla* (qua brachium ornatur, quemadmodum catenulis illis, צְעָדוֹת, crura) Num. 31, 50. 2 Sam. 1, 10.

מִצְעָד m., plur. מִצְעָדִים *gressus, incessus* Prov. 20, 24., in regim. מִצְעֲדֵי Ps. 37, 23.; בְּמִצְעָדָיו *in vestigiis, comitatu ejus* Dan. 11, 43.

צָעָה 1) *inclinavit* Jer. 48, 12 (vas ad effundendum liquorem), arab. صغى IV. *id.*; it. *reclinavit caput*, reclinato capite incessit Jes. 63, 1. (صغى *inclinato capite fuit*). 2) *inclinatus, curvatus fuit* (arab. صغى *id.*) Jes. 51, 14. de homine vinculis ita constricto, ut deorsum deprimatur (cf. כָּרַע Jes. 10, 4.); it. *inclinavit se* Jer. 2, 20. sc. ad faciendam corporis sui copiam. Graeci dicunt *κατακλίνεσθαι*. Cf. Rosenm. ad h. l. Caeterum de hoc v. docte exposuit Schroeder. in Observatt. p. 37 sqq. — Pih. צִעָה *inclinavit* vas Jer. 48, 12.

צָעַן *tentoria movit, migravit* (ظعن) i. q. נסע. Fut. יִצְעַן Jes. 33, 20. v. Schultens. Opp. min. p. 278.

צֹעַן (Hebraeis *migratio*?) urbs Aegypti inferioris antiqua, quae diu metropolis et urbs regia fuit, ex auctoritate LXX. interpp. *Tanis*, ad ostium Nili Taniticum (Strabo lib. 17, p. 1154. al. 802.) Num. 13, 22. Jes. 19, 11. 13. 30, 4. Ezech. 30, 14. Copt. ϪⲀΝΗ s. ϪⲀΝΙ (i. q. hebr. שְׁפֵלָה). Conf. Abulfedae *Aegypt.* ex ed. Michaelis p. 261. et hujus *Suppl.* p. 2121. Champollion l'Egypte sous les Phar. II, p. 101 sqq., qui bene refutavit Larcherum, cui צֹעַן videbatur *Sais* esse (ad Herod. IX, p. 477 sq.).

צַעֲנַנִּים nom. propr. urbis trib. Naphtal. prope Kadesch sitae Jos. 19, 33. Jud. 4, 11., in quo loco Cthib dualem צַעֲנַיִם habet.

צָעַף rad. Hebr. non usitat., arab. ضعف *duplex fuit,* in II. III. IV. *duplicavit.* Inde videtur oriri:

צָעִיף m. *velum* muliebre (Lxx. θέριστρον, quod Hesychius fuisse docet λεπτὸν ὕφασμα θερινὸν ἱμάτιον) Gen. 24, 65. 38, 14. 19. Auctore Schroedero ad Jes. 3. p. 369., cui adstipulatur Michaelis in *Supplem.* p. 2122., significatur velum (peplum) majus, faciem, totum caput et tergum operiens duabusque ex partibus constans, *antica* ab oculis per pectus usque ad pedes propendente, *postica* ab oculis retrorsum frontem et caput tegente et per tergum descendente, utraque parte circa oculos ita aut annulis aut alio modo connexa, ut videre posset mulier, nec tamen ipsa videri. Vide ejus imaginem aere expressam in Chardini *itinerar.* T. IV. n. 22.

צַעֲצֻעִים plur. vid. supra sub rad. צוע.

צָעַק *clamavit* (ut זעק, arab. صعق) 2 Reg. 4, 40. Gen. 27, 34. Exod. 5, 8., max. auxilii impetrandi caussa Deut. 22, 24. Ps. 34, 18. 77, 2. Jes. 33, 7. Job. 35, 12., sq. acc. rei Job. 19, 7. אֶצְעַק חָמָס *clamo violentiam, injuriam* sc. mihi fieri, sq. אֶל pers. *imploravit* aliquem 1 Reg. 20, 39. 2 Reg. 8, 5. Jud. 4, 3., sq. לְ pers. eod. sensu 2 Chron. 13, 14. — Infin. absol. צָעֹק Exod. 22, 22., imper. f. צַעֲקִי Jer. 22, 20., in pausa צְעָקִי (cum schwa compos. sub צ, praeter morem) ibid., fut. יִצְעַק Exod. 22, 13. 26. Jes. 42, 2. etc. Niph. *convocatus est, concurrit* Jud. 7, 23. 24. 10, 17. 12, 1. 1 Sam. 13, 4. — Pih. *vociferatus est, clamitavit.* Part. מְצַעֵק 2 Reg. 2, 12. — Hiph. *convocavit* 1 Sam. 10, 17.

צְעָקָה f. *clamor* Gen. 27, 34., max. prae dolore vel auxilii impetrandi caussa Exod. 11, 6. Jes. 5, 7. Jer. 48, 3. Zephan. 1, 10. etc., in regim. צַעֲקַת Exod. 3, 9. Ps. 9, 13., cum affixo צַעֲקָתָהּ Gen. 18, 21.

צָעַר *exiguus, parvus fuit,* deinde *vilis, contemtus, abjectus fuit* (arab. صغر *id.*, syr. ܨܥܰܪ *probro, ignominia affecit*) Zach. 13, 7. Job. 14, 21. Jer. 30, 19.

צֹעַר, צוֹעַר nom. propr. urbis ad mare mortuum, olim בֶּלַע dictae Gen. 14, 2. 19, 22. Jer. 48, 34. al., graec. Ζωάρα, v. Relandi P. p. 1069.

צִיעֹר urbs in tribu Juda Jos. 15, 54.

צָעִיר m., צְעִירָה f. 1) *parvus, exiguus* (صغير) vel numero Jes. 60, 22. Mich. 5, 1. vel aetate: natu *minor* Gen. 25, 23. 43, 33. 48, 14. Jos. 6, 26. 1 Reg. 16, 34., addito voc. לְיָמִים Job. 30, 1. 2) dignitate parvus h. e. *vilis, ignobilis, contemtus* Jud. 6, 15. Ps. 119, 141. 3) nom. loci 2 Reg. 8, 21.

צָעוֹר m. *id.*, unde צְעוֹרֶיהָ *parvi ejus* sec. Cthib Jer. 48, 4., sed Kri habet צְעִירֶיהָ. Sic צְעוֹרֵיהֶם sec. Cthib Jer. 14, 3., ubi Kri habet צְעִירֵיהֶם.

צְעִירָה f. *parvitas, aetas prima* Gen. 43, 33.

מִצְעָר m. *parvum, exiguum, res parva, exigua* Job 8, 7., hinc de oppido parvo Gen. 19, 20., de numero parvo 2 Chron. 24, 24.; לְמִצְעָר *ad exiguum* i. e. *breve tempus* Jes. 63. 18. Sed הַר מִצְעָר Ps. 42, 7. videtur esse nom. propr. montis in orientali Libani jugo.

מִצְעִירָה f. *perexiguum, perparvum* Dan. 8, 9., compositum ex צְעִירָה et praefixo מִן v. Gesen. L. p. 518. Ita plerique. Sed Ewaldus nuper (Gramm. p. 515.) *nonparvum, non adeo parvum* interpretatus est, idemque videtur in mente habuisse Theodot., vertens ἰσχυρόν. At enim vero, quod opponitur וַתִּגְדַּל יֶתֶר, postulat, ut vulgarem explicationem tueamur; certe gratis sumitur, מִצְעִירָה significare: *nicht sehr klein.*

צָפַד *adstrictus est, adhaesit* (arab. et rabb. *constringere, adstringere*) Thren. 4, 8.

צָפָה (propr. *nituit, splenduit*, ut صفى v. Pih.): 1) *speculatus est, prospectavit*, hinc צוֹפֶה *speculator* in turri constitutus 1 Sam. 14, 16. 2 Sam. 13, 34. 2 Reg. 9, 17. Num. 23, 14., trop. de *prophetis*, quorum est mala divinitus ingruentia populo nunciare Ezech. 3, 17. Jer. 6, 17. coll. Hos. 9, 8. 2) *spectavit* Cant. 7, 5. de turri, quae in al. regionem spectat, deinde *observavit* Prov. 15, 3. 31, 27. (ubi partic. f. צוֹפִיָּה v. Gesen. L. p. 429.), sq. בְּ pers. Ps. 66, 7., sq. בֵּין Gen. 31, 49. יִצֶף יְהוָה בֵּינִי וּבֵינֶךָ *observet Jova, quae inter nos invicem fient, gerentur;* passim in malam partem: *insidiatus est* sq. לְ Ps. 37, 32. Huc referunt nonnulli etiam Job. 15, 22. צָפוּ הוּא אֱלֵי חָרֶב (pro צָפוּי), quae verba Gesenius vertit: *belauert vom Schwerte.* Sed gratis sumitur, אֶל passivis ita addi, ut significet *ab.* Itaque praeferenda videtur Symmachi explicatio: προεσκοπεύθη εἰς μάχαιραν i. e. *caedi destinatus (ausersehen für das Schwert).*

Pih. צִפָּה 1) nitidum, splendidum reddidit, hinc *obduxit* aliquid auro argentove sq. acc. dupl. Exod. 25, 11. 13. 28. 26, 29. 37. 1 Reg. 6, 15. 20. 21. 28. etc. 2) *diligenter speculatus est, prospectavit* 1 Sam. 4, 13. Jer. 48, 19., de prophetis Hab. 2, 1. (hinc מְצַפֶּה *speculator* Jes. 21, 6. it. *propheta* Mich. 7, 4.), sq. acc. rei vel *speculatus est* i. e. *observavit, exploravit* aliquid Nah. 2, 2. vel *circumspexit*, intentis oculis *exspectavit* aliquid (ut auxilium) Thren. 4, 17., sq. בְּ pers. Mich. 7, 7. in aliquem (Jovam) *intuitus est,* auxilium ab eo exspectans. Huc pertinet etiam Ps. 5, 4., ubi post אֲצַפֶּה cogitando addendum לְךָ. — Pyh. part. מְצֻפֶּה *obductus* Prov. 26, 23., plur. מְצֻפִּים Exod. 26, 32.

צָפָה vid. sub rad. צוּף.

צִפּוּי m. *obductio, inductio* vel potius *id quo quid obducitur,* sive aurum, sive argentum etc. Exod. 38, 17. 19. Num. 17, 3. 4. Jes. 30, 22.

צְפִיָּה f. *speculatio, prospectus,* vel sec. all. *specula* Thren. 4, 17.

צַפְצָפָה vid. sub rad. צוּף.

צָפִית f. *speculatio* Jes. 21, 5. צָפֹה הַצָּפִית *speculari speculationem* i. e. excubias agere in muris, v. Rosenm. ad h. l.

צִפְיוֹן nom. propr. viri Gen. 46, 16., ejusdem fortasse, qui Num. 26, 15. צְפוֹן vocatur. Hinc oritur nom. patron. צְפֹנִי Num. l. c.

צְפַת (*specula?*) nom. urbis postea *Chorma* dictae et tribui Simeon attributae Jud. 1, 17.

צֶפֶת v. sub rad. צפת.

מִצְפֶּה m. 1) *locus editus* ubi *speculantur, specula* (arab. صَفَاةٌ *petra*) Jes. 21, 8. 2 Chron. 20, 24. 2) nom. propr. oppidi a) in tribu

Jud. Jos. 15, 38.; b) in Moabitide 1 Sam. 22, 3; c) in tribu Gad Jud. 11, 29. et in tribu Benjam. Jos. 18, 26. v. מִצְפָּה. d) vallis in finibus Palaest. septentrion. Jos. 11, 8. cf. 11, 3.

מִצְפָּה f. 1) urbs in tribu Benjamin (coll. Jos. 18, 26., ubi מִצְפֶּה vocatur) Jud. 10, 1. 21, 1. 1 Sam. 7, 5. 10, 17., munita ab Asa rege 1 Reg. 15, 22. et post vastatis a Nebucadnezare Hierosolymis per exiguum tempus metropolis Judaeae Jer. 40, 6. 2) oppid. in Gileaditide Jud. 10, 17. 11, 11. 34., hinc מִצְפֵּה גִלְעָד 11, 29. De origine nominis v. Gen. 31, 49.

צָפַח rad. Hebr. non usitat., arab. صفح II. *dilatavit* (cf. hebr. סָפַח).

צַפַּחַת f. *ampulla, urceus* (fortasse *ventruosus*) condendo oleo vel aquae 1 Sam. 26, 11. 12. 16. 1 Reg. 17, 12. 14. 16. 19, 6. Chald. צְפִיתָא, syr. ܨܦܘܚܐ *patina, scutella*, arab. صحفة et صحيفة *id.*

צַפִּיחִת f. *laganum, placenta* Exod. 16, 31.

צָפַן 1) *occultavit, abscondidit, recondidit* Exod. 2, 2. Job. 10, 13., spec. tutandi defendendique caussa Jos. 2, 4. Ps. 27, 5.; Part. Pah. צָפוּן *arcanum* h. e. *adytum* Ezech. 7, 22. (v. Hieron. ad h. l.), plur. צְפוּנֵי יְהוָה *clientes Jovae, ii qui in Jovae tutela sunt.* Passim intransit. *occultavit se*, hinc *insidiatus est* Ps. 56, 7., sq. לְ pers. Ps. 10, 8. Prov. 1, 11. (nisi potius elliptice dic. pro: *occultare* laqueos, tendiculas, v. Grammat. N. T. p. 200.). — 2) *condidit, reposuit, asservavit (aufheben, aufbewahren)*, hinc צָפוּן *thesaurus* Job. 20, 26. Ps. 17, 14. (sec. Kri, sed Cthib habet צָפִין); spec. mente, animo *condidit, custodivit, tenuit*, alta mente repostum tenuit Prov. 2, 1. 7, 1. Job. 10, 13., sq. לְ pers. alicui aliquid *reposuit, reservavit* Ps. 31, 20. — 3) *cohibuit* Prov. 27, 16., sq. מִן Job. 17, 4. לִבָּם צָפַנְתָּ מִשָּׂכֶל *cohibuisti (retinuisti) eorum animum ab intelligentia* h. e. expertem intelligentiae eum esse voluisti, intelligentiam ei denegasti. — Niph. נִצְפַּן 1) *absconditus est, latuit* sq. מִן Job. 24, 1., sq. מִנֶּגֶד עֵינֵי פ׳ Jer. 16, 17. 2) *repositus, asservatus, destinatus est* sq. לְ pers. Job. 15, 20. וּמִסְפַּר שָׁנִים נִצְפְּנוּ לֶעָרִיץ *et* (cruciatur impius) *per omnem annorum seriem, qui violento destinati (definiti) sunt* a Deo. Aliter, sed paullo impeditius, Umbreitius. — Hiph. *occultavit, abscondidit* Job. 14, 13. Exod. 2, 3.

צְפַנְיָה s. צְפַנְיָהוּ *(Deus occultat)* nom. propr. prophetae Zeph. 1, 1. et alior. Zach. 6, 10. 14. 1 Chron. 6, 21. Jer. 12, 1. 29, 25. 37, 3. Lxx. Σοφονίας.

צָפוֹן com. 1) *septentrio, plaga septentrionalis* Exod. 26, 20. Num. 34, 7. Ps. 89, 13. Eccles. 1, 6. etc. [propr. *absconsio, regio occulta* cf. דָּרוֹם sub דרה; *septentrionem* enim veteres *caliginosum* esse *densisque obsitum tenebris* censebant vid. Bocharti *Canaan* L. I. c. 11. neque tamen audiendi sunt, qui Hom. ζόφος conferunt, nam hoc occidentem potius quam septentrionem significat cf. Odyss. 10, 190. Alii צָפוֹן declinatum putant a צָפָה *speculari, prospectare ex alto, ex alto alicui imminere*, respectu habito vel *elevationis poli arctici* (quandoquidem Hebraeis *borealia* sunt *supera* et *australia* *infera*), vel *speculationis*, ut stella polaris sit quasi *speculator coelestis*, veluti Ovidius *Trist.* IV, 4. de ursis coelestibus: „omnia cum summo positae videntes

in axe." V. Ben. Michaelis in diss. de notionib. superi et inferi p. 419. Sed haec longius repetita sunt]. Metonymice sumitur pro *vento septentrionali sive aquilone* Cant. 4, 16., it. pro *polo arctico* et, quod inde quasi descendit, universo coelo veteribus cognito Job. 26, 7. v. Umbreit. ad h. l. — צָפוֹן לְ Jos. 11, 2, et saepius מִצְּפוֹן לְ *a septentrione loci* al. Jos. 8, 11. 13. 15, 6. 17, 9. 24, 30. Jud. 2, 9. 21, 19.; צָפוֹנָה *septentrionem versus* Gen. 13, 14. Exod. 40, 22. et cum praefixis: לִצְפוֹנָה 1 Chron. 26, 17., מִצְּפוֹנָה (q. d. *ab eo sive inde quod est versus septentrionem*) Jos. 15, 10.; מִצְּפוֹנָה sq. לְ *a septentrione* loci al. Jud. 21, 19. 2) fortasse urbs tribus Gad Jos. 13, 27.

צְפוֹן numen Aegypt. *Typhon*, copt. *Dsiophon* (hinc est, quod Jonath. et Targ. Hieros. Exod. 14, 2. טַעֲוַת צְפוֹן *idolum Zephon* posuerunt). Ab eo nomen accepit urbs בַּעַל צְפוֹן Exod. 14, 2. Num. 33, 7. i. e. *Heroopolis*, Typhoni, qui ibi fulmine percussus ferebatur, sacra, haud procul a sinu arabico. Cf. Forster. in *litteris* ad Michaelem *datis* p. 28. Aliorum conjecturas collegit Seldenus de *Diis Syris* I, 3. Cet. vix dubitamus, vett. Hebr. peregrinum voc. ad rad. צפן retulisse, quanquam Simon. interpretationi (Onom. p. 91.) non omnino accedimus.

צְפוֹנִי m. *septentrionalis* Joël. 2, 20., ubi de locustis dicitur, quippe ex septentrionali plaga irruentibus v. Rosenm. ad h. l. [Aliud v. sub rad. צפה].

צָפִין m. *thesaurus* sec. Cthib Ps. 17, 14., sed Kri habet צְפוּנְךָ, quod vid. supra in ipsa rad.

צָפְנַת פַּעְנֵחַ cognomen Josephi aegyptiacum Gen. 41, 45. Scholzius (in *expos. voc. copt.* insert. *Repertorio litt. bibl. et orient.* T. XIII, p. 19.). „Sacerdotes Aegypti, inquit, hoc nomen symbolicum et emblematicum planius plebi et in libris suis chronologicis explicarunt per *Psôt emphaneh* h. e. *salus* vel *salvator seculi* (aevi) h. e. hominum hujus aevi. Nam *Sôt* cum art. praep. Π notat *salutem* et *salvatorem*, et *Aneh*, *seculum, aevum*, cui praefigitur artic. praepos. Φ, et huic praefigitur nota genit. ϻ, quae in dialecto inferioris Aegypti ut *em*, sed in dialecto super. Aegypti ut *om* enunciabatur. Lxx. litteras *Ps* per ψ et finalem *H* per litteram adspir. χ expresserunt, ψοτομφανήχ. Aeque autem recte altera expressio ψοντομφανήχ se habet. Nam ante *T* Thebaei saepe inserebant literam *N*." Idem tradit Jablonskius in Opusc. I, p. 212. cf. Quatremère recherches sur la langue de l'Egypte p. 74. Aliam rationem v. in Michaelis bibl. orient. et exeget. ant. T. IX, p. 206. et ap. Forster. de *bysso* p. 101. — Ceterum Judaei vulgo interpretantur: *explicator occultorum, revelator occulti,* inepte; sed ipse ille Gen. scriptor videtur hebr. vocis originem sibi finxisse.

מַצְפּוּן m. *locus abditus, latibulum* Obad. 6. coll. Jer. 49, 10., ubi pro eo exstat מַסְתָּרָיו.

צָפַע rad. Hebr. non usitat., arab. ضفع *egessit stercus* (v. צְפִיעַ), fortasse in univ. *eduxit, produxit* ignobilia, vilia, cf. צֶפַע et צְפִיעָה. Vide de hac rad. Gesen. ad Jes. I, p. 705.

צֶפַע m. *proles viperina* Jes. 14, 29. Lxx. γεννήματα ἐχιδνῶν.

צִפְעֹנִי m. (cum Jod quasi *patronymico*) propr. *qui est ex prole viperina* (Lxx. ἔκγονα ἀσπίδων), hinc *vipera* Prov. 23, 32. Jes. 11, 8. 59, 5., plur. צִפְעֹנִים Jer. 8, 17. Al. *basiliscus, serpens regulus* v. Bochart. Hieroz II. lib. 3. c. 9. Michaelis *cerastem* dici putat a صوقعة *cidari, apice*, quod *cornua* in capite gerit, unde Graecis κεράστης vocatur. Sed vide, quae contra hanc sententiam monuit Gesen. in Jes. l. c.

צָפִיעַ m., plur. צְפִיעִים *egesta, excrementa, stercora;* in regim. צְפִיעֵי sec. Kri Ezech. 4, 15., sed Cthib habet צְפוּעֵי vel צְפֹעֵי a sing. צָפוּעַ (Particip. Pahul) vel צָפוּעַ. Arab. ضفع, aeth. ፀፍዕ: *id.*

צְפִיעוֹת plur. foem. *propagines, germina* ignobiliora, viliora (divers. a צֶאֱצָאִים), trop. de prole vili Jes. 22, 24. v. Gesen. ad h. l.

צָפַף in Kal inusit., Pil. צִפְצֵף *pipivit more avium* (صفصف *id.*, ὀνοματοπεποιημένον, unde صفصوف *passer*) Jes. 10, 14. 38, 14., transl. de voce exili et tenui, qua manes atque adeo incantatores et νεκρομάντεις utuntur Jes. 8, 20. 29, 4. coll. Virg. Aen. VI, 492 sq.

צַפְצָפָה vid. sub rad. צוּף.

צָפַר I) propr., ut arab. ضفر et aeth. ጸፈረ: *torsit, contorsit, plexuit* (v. צְפִירָה), hinc *gyravit, saltavit* (v. צָפִיר), deinde *vertit se, reversus est.* Ita semel (copulat. c. שׁוּב). Fut. יִצְפֹּר Jud. 7, 3. — II) i. q. arab. ظفر *unguibus vulneravit, ungues immisit in rem*, nisi hoc est denominat. a ظُفْر *unguis*. — III) i. q. arab. صفر *sibilavit, fistulavit*, v. צִפּוֹר.

צָפִיר m. *hircus*, animal *saltatorium* (*salientes hircos* dixit Calpurnius) Dan. 8, 5. 21. Esr. 8, 35. 2 Chron. 29, 21. Scheidius in Schediasm. philol. p. 131. caprum mavult dici a *cornibus* pone aures *retortis*, quod ob similem rationem Arabes a عقص *torquere* formant أعقص *hircus*.

צְפִיר m. chald. *id.* Esr. 6, 17. Syr. ܨܦܝܪܐ.

צְפִירָה f. 1) *corona, diadema, cidaris* Jes. 28, 5. (aeth. ሰፊረት: mutato hebr. צ in ס) ab *intorquendo*, proprie *id quod intortum est*, πλοκή, πλέγμα, arab. ضفيرة *cirrus plexus.* 2) *fatum, malum fatale*, propr. *ordo* fati quasi *in orbem euntis* Ezech. 7, 7. 10. Ita Abulwalid, et simil. Arabibus مبرم *intortum* notat *fatum, malum extremum divinitus immissum.* Sed alii aliter interpretantur. Rosenm. *incursus* a ظفر *assilire in hostem.*

צוֹפַר (*saltatio, exultatio?*) nom. propr. viri, qui in Jobi amicis fuit Job. 2, 11. 11, 1.

צִפּוֹר com. 1) *avicula* (cf. rad. n. 3.) Ps. 104, 17. Eccles. 12, 4. Thren. 3, 52. Jes. 31, 5. al., spec. *passer* Ps. 84, 4. Prov. 26, 2. sec. Lxx. et Vulg. (certam quandam avicularum speciem in utroque loco significari, inde patet, quod in altero hemistichio additur angustum voc.

דרור). 2) *avis* omnino omnis Gen. 7, 14. Deut. 4, 17. Ezech. 39, 4. etc. — Abiit etiam in nom. propr. Num. 22, 2. Jos. 24, 9. etc. — Plur. צִפֳּרִים Levit. 14, 4. 49. Ps. 9, 12. Jes. 31, 5.

צִפֹּרָה nom. propr. *uxoris Mosis* Exod. 2, 21. 4, 25. 18, 2.

צִפְּרִין com. chald. *aves* Dan. 4, 30., emphat. צִפְּרַיָּא Dan. 4, 11., in regim. צִפְּרֵי Dan. 4, 9. 18. Vulgo deducunt a sing. צְפַר, sed probabilius a צִפַּר vel צִפַּר oriri existimat Gesenius (L. p. 88.), ita ut dagesch in sec. rad. *euphonicum* sit.

צְפַרְדֵּעַ com. (m. Exod. 8, 9., fem. 8, 2.) *rana* Exod. 7, 27. 28. 8, 1 sqq. Ps. 105, 30. (in quib. locis omnibus plur. צְפַרְדְּעִים legitur) et foem. collect. *ranae* Exod. 8, 2. Arabes med. ר eliso scribunt ضِفْدَعٌ. Vulgo conflatum putant ex صَفَرَ *saltavit* et رَدَغٌ *limus* q. d. *saltans in limo*. Sed possis etiam צפר n. 3. conferre. Aliter statuit Gesen. L. p. 866.

צִפֹּרֶן m. 1) *unguis*, arab. ظُفُرٌ, syr. chald. samar. טְפַר, טִפְרָא *id.* Plur. cum affixo צִפָּרְנֶיהָ Deut. 21, 12. 2) *cuspis* styli Jer. 17, 1. v. Rosenm. ad h. l.

צפת rad. Hebr. non usitat., syr. ܨܦܬ *decoravit, ornavit*. Inde oriri putat Michaelis (in Castelli Lex. syr. p. 750.):

צֹפֶת 2 Chron. 3, 15. *ornamentum* h. e. *coronamentum, capitellum* columnae. Alii, auctore Kimchio, referunt ad rad. צפה *texit* (cf. קֹרָה a קרה), q. d. *tegumentum* columnae; nec hoc inepte.

צָקַה. Quod inde repetunt צָקוּן Jes. 26, 16., v. sub rad. צוק.

צִקְלֹן m. *pera major, saccus* 2 Reg. 4, 42. sec. Lxx.; chald. עִקְלָא *saccus* (mutato צ in ע, ut alibi) coll. graec. θύλακος *saccus* et pers. سلاق *pera* (vid. Angeli a S. Josepho *Gazophylac. Pers.* p. 373.). Si semiticae originis est, fortasse sic dicitur, quod ex corio *laevigato* fieri solet, coll. arab. صقل *laevigavit, polivit*, vel oritur a صُقْلٌ *latus rei*, ut significet propr. *fundam lateralem*.

צַר et צֹרִי v. sub צור.

צרב I) i. q. arab. ضرب *percussit, punxit* v. צָרֶבֶת. — II) *ussit, adussit* in Kal inusit., convenit cum זרב, שׂרב, סרף, צרף et שׂרף. Niph. נִצְרַב *adustus est* Ezech. 21, 3. [Schultens. ad Job. 6, 17. et Prov. 16, 27. et in *Orig. Hebr.* T. II, p. 139 sq. non differre putat ab arab. ضرب, q. d. *aestu vehementiore percussit* conf. Jes. 49, 10. Jon. 4, 8. Ps. 121, 6., haud inepte. Sic latine *icere* saepius de *radiis solis* dici observat Burmannus ad Ovidii *Metamorphos.* V, 389.].

צָרֶבֶת f. (formae dagessandae) 1) propr. *percussio*, hinc *cicatrix ulceris* Levit. 13, 23. 28. sec. Lxx. Vulg. Saad. v. rad. n. 1. Alii: *inflammatio* a rad. 2., sed v. Rosenm. ad h. l. 2) Prov. 16, 27. אֵשׁ צָרָבֶת, *ignis ustionis* vel *urens* h. e. urendo consumens (v. rad. n. 2.). Theodot. ὡς πῦρ καίων.

צְרֵדָה urbs tribus Manassis 1 Reg. 11, 26. 2 Chron. 4, 17., quae al. צְרְתָן 1 Reg. 7, 46. Jos. 3, 16. Sunt, qui conferant arab. صرد *refrixit*, unde صرود *regio frigida.*

צָרָה rad. Hebr. non usit., arab. صرى *manavit.* Sed cf. quoque sub צְרוּיָה.

צֳרִי m. Gen. 37, 25. et צְרִי Gen. 43, 11. Jer. 8, 22. 46, 11. 51, 8., in pausa צֹרִי Ezech. 27, 17. *opobalsamum,* lacrimae instar (صرو *lacrima arboris*) ex arbore promanans. Alii derivant a rad. צָרָא et ذرأ *scidit, laceravit,* ut sit propr. *gutta* ex scisso arboris cortice effluens (id quod in balsamum cadit v. Josephus de *bello jud.* I, 6.). De arbore ipsa, unde promanat *opobalsamum* cf. Plin. H. N. XII, 25. 32. et Wineri Lexic. bibl. I, p. 83 sq.

צְרוּיָה s. צְרֻיָה (*abscissa, abrupta* ab uberibus matris? cf. arab. صرى *abrupit*) nom. propr. mulieris 1 Sam. 26, 6. 2 Sam. 2, 13. 16, 10. 1 Chron. 2, 16. v. B. Michaelis in Potti Syllog. VII, p. 124.

צָרַח I) i. q. صرخ *valde clamavit.* Part. praes. צֹרֵחַ Zeph. 1, 14. Hiph. *id.* Jes. 42, 13. — II) i. q. صرح *purus, sincerus fuit,* II. *aperte dixit* etc. v. צְרִיחַ, quod statim sequitur.

צְרִיחַ m. *turris elata,* q. d. *manifesta* h. e. quae longe lateque cerni potest, arab. صرح *id.* Jud. 9, 46. 49. 1 Sam. 13, 6.

צְרַךְ Chald. et Syr. in Ithpah. *indigens fuit, necesse habuit.*

צֹרֶךְ m. *indigentia, necessitas.* Cum affixo in pausa צָרְכֶּךָ 2 Chron. 2, 15.

צָרַע i. q. arab. صرع *prostravit, cecîdit, percussit,* spec. gravi morbo (tanquam plagâ) percussit, affecit, v. infra צָרוּעַ et מְצֹרָע.

צָרְעָה (*percussio?*) urbs Danitarum Jos. 15, 33. 19, 41. Jud. 13, 2., unde צָרְעִי et צָרְעָתִי *Soraeus* 1 Chron. 2, 53. 54.

צִרְעָה f. *crabro,* et collect. *crabrones* Exod. 23, 28. Deut. 7, 20. Jos. 24, 12. sec. vett. intptt., a violento, quo *percutiunt,* aculeo, conf. Schultens. in *epist. ad Menkenium* p. 56.

צָרַעַת f. *lepra* (propr. *plaga* vel *scutica* cf. arab. صريع) Levit. 13, 2. 3. 8. 9. 14, 32. 34. 44. Deut. 24, 8. 2 Reg. 5, 27. 2 Chron. 26, 19. etc. Cf. de hoc morbo, qui non hominum modo, sed aedificiorum etiam atque vestium erat, Wineri Lexic. bibl. I, p. 70 sqq. — Cum affixo צָרַעְתּוֹ 2 Reg. 5, 3. 6. 7.

צָרוּעַ m. *lepra affectus, leprosus* Levit. 13, 44. 45. 14, 3. 22, 4. Num. 5, 2.

מְצֹרָע (particip. Pyh.) *id.* Levit. 14, 2. 1 Sam. 3, 29. 2 Reg. 5, 1. 11. 27. 15, 5. 2 Chron. 26, 20. 21. 23., plur. מְצֹרָעִים 2 Reg. 7, 3. 8., foem. מְצֹרַעַת Exod. 4, 6. Num. 12, 10.

צָרַף 1) metallum *igne probavit* et *purgavit*, scorias inde separaturus Ps. 12, 7. Jer. 6, 29. Jes. 1, 25. (48, 10.), deinde igne *liquavit* metallum, hinc צֹרֵף *aurifex, argentifex* Jud. 17, 4. Neh. 3, 8. 32. Prov. 25, 4. Jes. 40, 19. — 2) transl. *probavit* aliquem, sc. cogniturus, utrum integro animo sit nec ne (coll. graec. δοκιμάζειν) Jud. 7, 4. Ps 17, 3. 26, 2. 66, 10. 105, 19., it. *purgavit* Dan. 11, 35. h. e. in dies magis reddidit sincerum, integrum. Particip. Pah. צָרוּף *purus, sincerus* Ps. 18, 31. 119, 140. Prov. 30, 5 (de verbis Dei). Praet. c. affixo צְרַפְתַּנִי Ps. 17, 3., infin. abs צָרוֹף, fut c. affixo אֶצְרְפֵנוּ etc. — Niph. *purgatus est* Dan. 12, 10. — Pih. part. מְצָרֵף *aurifex* Malach. 3, 2. 3.

מַצְרֵף m. *catinus*, in quo metalla *purgantur* et *liquantur* Prov. 17, 3. 27, 21.

צָרְפַת 1 Reg. 17, 9. 10. Obad. 20. *Sarepta*, Σάρεπτα Luc. 4, 26. Sidoniorum urbs, media fere inter Tyrum et Sidonem sita, hodie صرفند, conf. Relandi P. p. 985. 1057. Cum he parag. צָרְפָתָה. Simonis dictam putat hanc urbem a *liquando vitro*.

צָרַר I) 1) *arcte constrinxit, colligavit* (arab. صرّ), sq. בְּ *involvit* (*einbinden, einwickeln*) Exod. 12, 34. 2 Reg. 5, 23. Prov. 30, 4. Job. 26, 8, trop. 1 Sam. 25, 29. *anima tua colligata sit fasciculo viventium ap. Deum* i. e. tutum te praestet, vitam tuam defendat Deus. *Colligari, involvi* dicuntur etiam, quae conduntur Jes. 8, 16. et reponuntur Hos. 13, 12. *colligata est impietas Ephraimitarum* h. e., ut Chald. interpretatur, servata sunt eorum peccata vindictae divinae. Cf. arab. صُرَّة *crumena, panniculus, in quo pecunia ligando reconditur*. 2) *corripuit* correptumque abstulit Hos. 4, 19. 3) *obsidione pressit, cinxit* 2 Sam. 20, 3. 4) intrans. constrictus h. e. *coarctatus est* Prov. 24, 10. צַר כֹּחֶכָה *coarctatur* h. e. *deminuitur vis tua*, hinc *angustus fuit* Jes. 49, 20.; alibi impers. צַר לִי i. e. a) *in angustiis versor* Jud. 11, 7. Ps. 31, 10. 69, 18.; b) *angor, sollicitus sum* 1 Sam. 28, 15. 2 Sam. 24, 14., sq. עַל *sollicitus sum, doleo de* aliqua re 2 Sam. 1, 26. cf. יָצַר. — Hiph. הֵצַר 1) transit. sq. לְ pers. *coarctavit* Jer. 10, 18., *pressit, vexavit* Neh. 9, 27., spec. *obsidione pressit* Deut. 28, 52. 1 Reg. 8, 37. 2) intrans. *in angustiis versari, angi* 2 Chron. 28, 22. 33, 12., אִשָּׁה מְצֵרָה Jer. 48, 41. 49, 22. i. e. mulier, quae doloribus constringitur, *m. parturiens*.

II) 1) *adversatus est, hostiliter tractavit* (ضرّ) sq. acc. pers. Num. 33, 55. Deut. 2, 19., hinc *invasit, impugnavit* sq. dat. pers. Deut. 25, 18. Partic. צֹרֵר subst. *adversarius* Esth. 3, 10. 8, 1. Ps. 6, 8. 7, 5. 23, 5. 143, 12., צֹרְרֵי יְהוּדָה Jes. 11, 13. h. e. adversarii Ephraimitarum, qui inter Judaeos sunt, Judaei *Ephraimitis infensi*. 2) *aemulatus est*, spec. de mulieribus uni viro junctis: *zelotypia contendit* Levit. 18, 18., quo nonnulli referunt etiam Jes. 11, 13. Cf. ضرّ III. *zelotypus fuit* Schultens. *Opp. min.* p. 166. [Tantum abest, ut istud, quod *prius* posuimus, verbum, in duo partiendum existimemus, ut ne alterum quidem, licet arab. scripturâ differat, ab illo prorsus sejungendum arbitremur. Utraque enim notio, *premendi adversandique*, naturali quodam vinculo connexa est].

III) fortasse i. q. arab. ظَرَّ *fidit, secuit, acuit* v. צַר et צרר.

צַר m. 1) subst. *angustiae, vexatio* Jes. 63, 9. Ps. 4, 2. v. statim צַר. 2) adject. *compressus, arctus* Jes. 59, 19., *angustus* Num. 22, 26. Job. 41, 7., foem. צָרָה Prov. 23, 27. Cet. v. צַר.

צַר, in pausa צָר, m. 1) *angustiae, vexatio, calamitas* Ps. 31, 10. Job. 15, 24. Jes. 5, 30. Ps. 44, 11. 78, 42. etc.; בַּצַּר לִי *cum in angustiis versor, calamitate premor* Deut. 4, 30. Ps. 18, 7. 66, 14., בְּיוֹם צַר לִי eod. sensu Ps. 102, 3. 2) *adversarius, hostis* Thren. 4, 12.; c. he artic. הַצַּר Num. 10, 9., alibi הַצָּר Zach. 8, 10. Esth. 7, 4., c. affixo צָרִי Job. 16, 9., plur. צָרִים Thren. 1, 7., in regim. צָרֵי Jes. 9, 10. Esr. 4, 1., c. affixis צָרֵיהֶם, צָרֵימוֹ Ps. 81, 15. Deut. 32, 27. 3) *saxum acutum, silex* (arab. ظُرّ *lapis* acutus, cultri instar, مظرّة *silex attritu ignem edens*) Jes. 5, 28., alibi צוּר et צֹר, quae vid. sub צוּר.

צָרָה f. 1) *angustiae, calamitas* Ps. 120, 1. 2) *adversaria, inimica* 1 Sam. 1, 6. Potest hoc voc. etiam a rad צוּר proficisci.

צְרוֹר m. 1) *fasciculus* colligatus 1 Sam. 25, 29. Cant. 1, 13., spec. *fasciculus pecuniae* i. e. *crumena, marsupium* (arab. صُرَّة) Prov. 7, 20. 26, 8. Job. 14, 17. Hagg. 1, 6., plur. צְרוֹרוֹת Gen. 42, 35. 2) *lapillus acutus, scrupulus*, ut צוּר, צַר et צֹר 2 Sam. 17, 13. Am. 9, 9., in quo posteriore loco sunt, qui interpretentur: *granum*, sed v. Rosenm. ad h. l.

מֵצַר m. (quidam codices habent מֶצַר) *angustiae, calamitas* Ps. 118, 5., plur. מְצָרִים Thren. 1, 3., in regim. מְצָרֵי Ps. 116, 3.

צֶרֶת הַשַּׁחַר urbs Rubenitarum in monte sita Jos. 13, 19. v. Relandi *Palaest.* p. 1059. Simonis interpretatur: *splendor aurorae*, quasi dictum sit pro צֶהֶרֶת a rad. צָהַר vel pro נִצֶּרֶת a נצר n. 2.

צָרְתָן v. sub צְרֵדָה.

ק

קָא vid. infra sub rad. קוא.

קָאַת (c. he artic.) Levit. 11, 18. Deut. 14, 17., et קָאת Zeph. 2, 14. Jes. 34, 11., f. *pelecanus*, sec. plerosque interpretes et vett. et recentiores, hoc tamen discrimine, ut alii pugnent pro *pelecano* veterum h. e. *onocrotalo* recentiorum (v. Michaelis in *Suppl.*), alii pro *pelecano* recentiorum, duce Bocharto in *Hieroz.* P. II. lib. II. c. 24., cui קאת nomen est *pelecano* et *ardeae stellari* sive *butauro* commune, quia utraque illa avis conchas jam absorptas *revomit* (v. *Relat. Malab. Continuat.* XXVIII, p. 322 sq.) coll. rad. קוא. Sed si haec vera est vocis origo, formam regim. קְאַת Ps. 102, 7. perperam scriptam a Masorethis existimabis (v. קָמָה), fortasse, ut aliquid discriminis esset inter stat. absol. et constr.

קָבַב I) i. q. arab. قَبَّ II. *fornice texit, concamerato opere struxit, opus opere rotundo elaboravit,* chald. קְבַב *id.* Vid. nom. קֻבָּה. קַב. — II) i. q. נָקַב *maledixit, exsecratus est* sq. acc. Num. 23, 11. 25. 27. 24, 1. Praet. cum affixo קַבֹּה (pro קַבּוֹ) Num. 23, 8., imper. cum affixo et nun epenthet. קָבְנוֹ Num. 23, 13., cum ה paragog. קָבָה (de quo declinatu v. Ewald. Gr. p. 514.) Num. 22, 11. 17. Sed fut. אֶקֹּב Num. 23, 8. vid. in rad. נקב.

קַב m. *cabus,* genus *mensurae,* sexta pars *sati,* fortasse a *concavitate* dict. 2 Reg. 6, 25.

קֻבָּה f. *tectum concameratum,* quo lectus circumdatur, arab. قُبَّة (*Alkoven*), hinc interior tentorii pars, ubi lectus collocatus erat Num. 25, 8.

קֹבָה f., unde cum affixo קֳבָתָהּ Num. 25, 8. vid. sub rad. נקב.

קָבָה rad. Hebr. non usitat., arab. قَبَا *manu congregavit, carpsit, collegit, ingessit, complicuit.*

קֵבָה f. *ventriculus* ruminantium vel potius infima ventriculi pars eaque pinguissima (a *complicando* vel *carpendo* dict.), arab. قِبَة, قَبَة, graec. ἤνυστρον, lat. *omasum* Deut. 18, 3. v. Rosenm. ad h. l.

קָבַל *advenit, accessit* (propr. coll. قَبِلَ *ex anteriore parte venit, obviam venit,* syr. ܩܒܠ *obvius fuit,* cf. Hiph.), in Kal non occurrit; Pih. קִבֵּל 1) *accepit, recepit* (q. d. *accedere, ad se venire fecit: in Empfang nehmen*) 2 Chron. 29, 16. 22. Esr. 8, 30., deinde i. q. *admisit* (opp. *repudiare*) Esth. 4, 4. Job. 2, 10., spec. *institutionem, castigationem accipere, admittere* Prov. 19, 20. (arab. قَبِلَ منه *dicto audiens fuit,* chald. קַבָּלָא *doctrina,* quae reverenter a discipulo ex ore magistri excipitur). 2) *recepit* aliquem 1 Chron. 12, 18. — Hiph. part. plur. מַקְבִּילֹות *obversae* Exod. 26, 5. 36, 12.

קְבַל chald., Pahel קַבֵּל *accepit* Dan. 2, 6. 6, 1. 7, 18.

קֳבָל *coram;* sed קָבָל־עָם 2 Reg. 15, 10. videtur esse nom. propr.

קֹבֶל m. *oppositio, opposita,* unde c. affixo קָבָלּוֹ vel, ut alii legunt, קָבָלוֹ Ezech. 26, 9. (v. Ewald. Gramm. p. 389.). Cf. מְחִי.

קֳבֵל et קֳבָל m. chald. 1) *oppositum* atque adeo *pars anterior, adversa,* unde cum praefixo לָקֳבֵל *ad* sive *in partem anteriorem* i. e. 1) *ex adverso, e regione* Dan. 5, 5. vel *ante, coram* Dan. 3, 3. 5, 1., cum affixo לָקָבְלָךְ *coram te* Dan. 2, 31. 2) *propter* (cf. lat. *ob* et gr. ἀντί v. Passow. Lex. I, p. 133.) Dan. 5, 10. Esr. 4, 16., לָקֳבֵל דִּי *propterea quod* Esr. 6, 13., כָּל־קֳבֵל דִּי a) *ea ipsa de caussa quod* Dan. 2, 8. 3, 29. 4, 15. 5, 12. 22. 6, 4. 5. 23. Esr. 4, 14. 7, 14.; b) *quare, quapropter* Dan. 2, 10.; c) *eodem modo quo* Dan. 2, 40. 6, 11. (cf. לִפְנֵי), כָּל־קֳבֵל דְּנָה *eam ipsam ob caussam* Dan. 2, 12. 24. 3, 7. 8. 22. 6, 10. Esr. 7, 17.

קָבַע propr. *texit, abdidit, abscondidit*, ut قبع, hinc *defraudavit, decepit* (cf. בגד) Mal. 3, 8. 9., it. (aperta vi) *spoliavit* aliquem aliqua re sq. dupl. acc. Prov. 22, 23. ubi v. UMBREIT. Fut. יִקְבַּע.

קוֹבַע m. *galea*, qua caput *tegitur* Ezech. 23, 24. pro קוֹבַע; sed 1 Sam. 17, 38. legitur קוֹבַע (millel) ad formam segolatorum (syr. ܩܘܒܥܐ *pileus, cristata galea;* aethiop. ቆብዕ: *tiara*). Cf כּוֹבַע.

קֻבַּעַת f. *calix* Jes. 51, 17. 22. קֻבַּעַת כּוֹס q. d. *Becher-Kelch*, v. GESEN. ad h. l. Arab. قُبَعَة *calix, folliculus florum*. Alii vertunt: *faex, faeces* q. d. *tectio fundi calicis*, sec. R. SAL. BEN MELECH.

קָבַץ propr. *cepit* (قبض, قبص) v. Pih., deinde *collegit, coegit* sive homines *(congregavit)* Ezech. 22, 19. 20. Neh. 5, 16. Zeph. 3, 8. 1 Reg. 18, 19. 2 Sam. 3, 21., sive res Prov. 13, 11. Deut. 13, 16.; trop. Ps. 41, 7. לִבּוֹ יִקְבָּץ־אָוֶן לוֹ *animus ejus* (visentis me) *colligit pravitatem* h. e. observando captat ea, quae, tanquam prava et turpia, in vulgus eloquatur, materiem calumniandi colligit. Niph. *colligi* Ezech. 29, 5. Jer. 8, 2., *congregari, congregare se* Jos. 10, 6. Esr. 10, 1. Hos. 1, 11. Joël. 4, 11. Jer. 40, 15. Jes. 56, 8. 60, 7. Ps. 102, 23. Esth. 2, 8. 19. Gen. 49, 2. 1 Chron. 13, 2. Pih. קִבֵּץ 1) *cepit* manu, *recepit* Jes. 54, 7., opp. עָזַב (v. Kal). 2) *collegit* (ap. poet.) vel res Jes. 22, 9. 62, 9 (uvas) Mich. 1, 7 (*de mercede meretricia collegit* [Samaria] *idola sua* h. e. comparavit, conficienda curavit omnia) vel homines Jes. 66, 18. Jer. 49, 5., max. de Jova Israelitas ex exilio revocante Deut. 30, 3. Mich. 2, 12. Ps. 106, 47. Jer. 23, 3 Jes. 40, 11. 3) *contraxit, retraxit (einziehen)* i. e. evanescere fecit (splendorem) Joël. 2, 6. Nah. 2, 11. v. אסף. Praeter. c. affixo קִבֶּצְךָ Deut. 30, 3., f. in pausa קִבָּצָה Mich. 1, 7. etc. Pyh. part. f. מְקֻבֶּצֶת *congregata* Ezech. 38, 8. — Hithpah. *se congregare* Jud. 9, 47. 1 Sam. 7, 7. Jer. 49, 14. Jes. 44, 11.

קְבֻצָה f. *collectio, congeries, acervus* Ezech. 22, 20.

קִבּוּץ m. *collectio, caterva* collecta (قبص *numerosa multitudo*) Jes. 57, 13.

קַבְצְאֵל urbs in parte australi tribus Judae, quae alibi יְקַבְצְאֵל Jos. 15, 21. 2 Sam. 23, 20. Neh. 11, 25.

קִבְצַיִם urbs in tribu Ephraim, quae alibi יָקְמְעָם Jos. 21, 22.

קָבַר *sepelivit* (arab. syr. chald. aeth. *id.*) Gen. 49, 31. 23, 6. 50, 5. Num. 11, 34. 1 Reg. 13, 31. 2 Reg. 13, 21. al. Praet. c. aff. קְבָרֻהוּ 2 Chron. 24, 25., infin. constr. cum affixo קָבְרוֹ Gen. 50, 14. 1 Reg. 13, 29. 31., fut. יִקָּבֵר 2 Reg. 21, 26. etc. Niph. *sepultus est* Ruth. 1, 17. Gen. 15, 15. Jer. 8, 2. 20, 6. 22, 19. Job. 27, 15. — Pih. *sepelivit* (complures, v. tam. Kal Ezech. 39, 12.) Jer. 14, 16. Num. 33, 4. Ezech. 39, 14. 1 Reg. 11, 15., מֹף תְּקַבְּרֵם *Memphis eos sepeliet*, se-

pulturae locum praebebit Hos. 9, 6. — Pyh. קֻבַּר *sepultus est* Gen. 25, 10.

קֶבֶר m. *sepulcrum* Gen. 23, 4. 9. 20. Num. 19, 18. Jud. 8, 32. 2 Sam. 3, 32. 1 Reg. 13, 22. etc., cum affixo קִבְרוֹ Gen. 23, 6 Jes. 22, 6., plur. a) קְבָרִים Exod. 14, 11., in regim. קִבְרֵי Jer. 26, 23. 8, 1. etc.; b) קְבָרוֹת Job. 21, 32., in regim. קִבְרוֹת Num. 11, 34. 35. Deut. 9, 22., cum affixo קִבְרֹתֶיךָ 2 Reg. 22, 20. — קִבְרוֹת הַתַּאֲוָה (*sepulcra concupiscentiae*) nom. propr. loci in deserto arab. Num. 11, 34. 33, 16. Deut. 9, 22.

קְבוּרָה f. 1) *sepultura* 2 Chron. 26, 23. Jer. 22, 19. *sepulturâ asini sepelietur* h. e. insepultus jacebit, ut asini et cetera animalia. 2) *sepulcrum* Gen. 35, 20. 47, 30. Deut. 34, 6. 1 Sam. 10, 2. Jer. 22, 19. — In regim. קְבוּרַת 1 Sam. 10, 2. et קְבֻרַת Gen. 35, 20., cum affixo קְבֻרָתוֹ Deut. 34, 6. 2 Reg. 21, 16.

קָדַד i. q. arab. قَدَّ et قَدَّ *divisit, fidit, secuit,* propr. *in longitudinem,* et קָדָה. Sed hebr. notio *inclinandi verticem* a nomine קָדְקֹד petita est, ubi v.

קִדָּה f. *casia* (Dioscoridi L. I. c. 12. κιττώ dicta) Exod. 30, 24. Ezech. 27, 19., surculos ejus *secari* et longitudine 2 digitorum *abscindi* docent Theophrastus Hist. plant. IX, 5. et Plinius H. N. 12, 19. v. Celsius in *Hierob.* P. 2, p. 186.

קָדְקֹד m. *vertex* capitis Gen. 49, 26. Deut. 33, 16. 20. Ps. 68, 22. Jes. 3, 17. Jer. 2, 16., sec. Kimchium et Schultensium a *divisione* sive *discriminatione capillorum,* unde plene קָדְקֹד שֵׂעָר Ps. 68, 22. Arab. قَذَال *pars occipitis s. cervicis inter duas aures.* Cum affixis קָדְקֳדֶךָ (in pausa) Deut. 28, 35., קָדְקֳדוֹ 2 Sam. 14, 25. Ps. 7, 17. Job. 2, 7. Inde significationem accipit verbum

קָדַד *inclinavit verticem* (caput), honoris caussa *inclinavit se* 1 Sam. 24, 9. 28, 14. 1 Reg. 1, 31., hinc copulatur cum הִשְׁתַּחֲוָה (quo verbo plus significari videtur cf. Rosenm. ad Gen. 24, 26.) Gen. 24, 48. 43, 28. Exod. 4, 31. 12, 27. Num. 22, 31. Neh. 8, 6. Non occurrit nisi fut. Kal יִקֹּד (more Chald.). Ceterum inde, quod passim קָדַד אַפַּיִם legitur, noli concludere, temere repeti hoc verb. a nom. קדקד; etenim saepe factum in aliis quoque linguis, ut *originis* alicujus vocis obliviscerentur et, quae angusta fuit, eâ sensim tanquam generali uterentur.

קָדַח 1) *accendit, incendit* (قَدَحَ *extudit ignem* v. Schultens. ad Harir. III, p. 132.) Jes. 50, 11. 64, 1. Jer. 17, 4. 2) intrans. *accensus est, exarsit* Deut. 32, 22. Jer. 15, 14.

קַדַּחַת f. *febris ardens* Levit. 26, 16. Deut. 28, 22.

אֶקְדָּח m. *gemma igne radians,* unde multis *carbunculus* Jes. 54, 12.

קָדַם in Kal inusit., arab. قَدُمَ *anterior fuit, stitit coram;* Pih. קִדֵּם *anteriorem, priorem se exhibuit,* hinc 1) *coram* aliquo *se stitit, comparuit* eq. acc. Ps. 95, 2. 2) *antecessit, praeivit* (arab. *id.*) Ps. 68, 26.,

sq. acc. pers. Ps. 89, 15. 3) *antevertit, occupavit* (*φθάνειν*, arab. قدم X.), sq. acc. pers. Ps. 17, 13. 119, 149.; paullo aliter Ps. 119, 147. קִדַּמְתִּי בַנֶּשֶׁף *diluculo anteverti* (*occupavi*) sc. ipsum diluculum (bene DE WETTIUS: *der Dämmrung komm' ich zuvor*). Sq. infinit. Jon. 4, 2. קִדַּמְתִּי לִבְרֹחַ *occupavi fugere* h. e. cito aufugi, iter maturavi. 4) *obviam ivit, occurrit* alicui sive a) hostiliter *irruit, impetum fecit* in al. (arab. قدم *id.*), sq. acc. Ps. 18, 19. Jes. 37, 33. 2 Reg. 19, 32. *non faciet impetum in urbem clypeus* (ubi v. GESENIUS), trop. Job 30, 27.; sive b) benevolo animo: *succurrit, auxilium tulit* Ps. 59, 11. 79, 8. Job. 3, 12., sq. בְּ rei *obviam ire alicui cum aliqua re* h. e. offerre alicui aliquid Mich. 6, 6. Deut. 23, 5. Neh. 13, 2. Jes. 21, 14., sq. dupl. acc. et pers. et rei *impertire* aliquem aliqua re Ps. 21, 4. — Hiph. הִקְדִּים 1) *antevertit, occupavit* Job. 41, 3 (2): מִי הִקְדִּימַנִי *quis me antevertit* h. e. quis me bono aliquo affecit prior? 2) *irruit, invasit* Am. 9, 10. sq. בְּעַד, ubi v. ROSENM.

קֶדֶם et קֵדֶם m. gener. id quod *ante* est: 1) respectu *loci* habito, hinc קֶדֶם adv. *ante* (COLUM. 6, 2.), *a fronte* (opp. אָחוֹר *a tergo*) Ps. 139, 5.; spec. subst. *plaga orientalis, oriens* (orientales enim, locorum situm definituri, oculos ad orientem solem convertunt, ita ut occidentem a tergo habeant, cf. B. MICHAELIS diss. de locor. differentia ratione anticae, posticae etc. Hal. 1735. 4., repet. in POTTI Sylloge V, p. 80 sqq.), הָלַךְ קֶדֶם *orientem versus ire* Job. 23, 8., מִקֶּדֶם *ab oriente* Gen. 2, 8. Jud. 8, 11. Zach. 14, 4., קֵדְמָה (a קֶדֶם) *in orientem* Exod. 27, 13. Num. 2, 3. 10, 5. 34, 3. Jos. 19, 5. 1 Reg. 17, 3. Ezech. 8, 16. (post vv. *motus*) מִקֶּדֶם לְ *ab oriente* alicujus loci Jos. 7, 2. Gen. 3, 24.; הַרְרֵי קֶדֶם *montes orientales* h. e. Mesopotamiae Num. 23, 7. (sed de loco Deut. 33, 15. v. sub n. 2.), אֶרֶץ קֶדֶם Gen. 25, 6. et קֶדֶם simpl. Jud. 6, 3. 33. 7, 12. 8, 10. *terra orientalis* i. e. ea Arabiae pars, quae Palaestinensibus ad orientem sita erat, habitata illa ab Hagarae et Keturae posteris; בְּנֵי קֶדֶם Job. 1, 3. Jes. 11, 14. Ezech. 25, 4. 1 Reg. 4, 30. al. *Arabes* illius regionis, incolae Arabiae desertae. De loco Jes. 2, 6. מָלְאוּ מִקֶּדֶם, v. interprett. Bene ROSENM.: *repleti sunt oriente* h. e. superstitionibus malisque artibus orientis (quanquam, si summam rei spectas, hanc explicationem jam praeiverat MICHAELIS in Supplem.). — 2) respectu *temporis* habito: omne *priscum tempus* (*Vorzeit*), etiam, quod ante mundum conditum fuisse cogitatur: *vetustas, vetustissima memoria, cana secula* (MARTIAL. 8, 80, 2.), arab. قِدَمٌ; hinc Deus vocatur Deut. 33, 27. אֱלֹהֵי קֶדֶם Ps. 55, 20. יֹשֵׁב קֶדֶם, hinc הַרְרֵי קֶדֶם Deut. 33, 15. *vetustissimi* (cum ipsa terra nati) *montes*, יְמֵי קֶדֶם Ps. 44, 12. *prisca tempora*, שְׁמֵי קֶדֶם *coeli vetustissimi* Ps. 68, 34., מַלְכֵי קֶדֶם Jes. 19, 11. *reges vetustissimi*; מִקֶּדֶם *ab antiquissimo inde tempore, antiquitus* Mich. 5, 2. Hab. 1, 12. Ps. 74, 12. 77, 6., מִימֵי קֶדֶם *id.* Jes. 23, 7.; passim קֶדֶם in particulam abit, signif. a) *olim* Ps. 119, 152. Jer. 30, 20. Thren. 5, 21.; b) *ante* Prov. 8, 23. — Plur. קְדָמִים Prov. 8, 23. קַדְמֵי אֶרֶץ *primordia terrae*.

קֵדֶם m., unde cum ה *locali* קֵדְמָה, v. sub praeced. voc.

קָדִים m. id quod *ante* est, hinc קָדִימָה *prorsus* (*vorwärts*), spec. a) *plaga orientalis, oriens*, פָּנָה קָדִים *ad orientem spectare* Ezech

44, 1. 46, 1. (de aedificiis), cum ה *locali* קָדִימָה *orientem versus* Ezech. 11, 1. 45, 7. 47, 1. Habac. 1, 9.; b) *eurus, ventus orientalis* (قَدَّام *ventus ex adverso flans, contrarius*) Gen. 41, 6. 23. Exod. 10, 13. 14, 21. Ezech. 17, 10. 19, 12., longe vehementissimus ille et tam aestuans, ut gramen herbasque paene omnes exurat Jon. 4, 8. Gen. 41, 6. v. Russel *nat. hist. of Aleppo* p. 15. Zornii Opusc. II, p. 131. 783. Falli videntur, qui *samûm* (سموم) Arab. dici existimant; nullo enim in loco, quae lethali huic vento propria sunt, tanguntur. Trop. קָדִים est pro *re inani* (cf. רוּחַ) ac simul perniciosa Job. 15, 2. Hos. 12, 2.

קְדוּמִים m. Jud. 5, 21. נַחַל קְדוּמִים vel *torrens vetustatis, vetustus* h. e. antiquitus nobilis (ita Lxx. Vulg. Chald.), vel *torrens pugnarum, proeliorum* (coll. arab. قدم IV. *audacior ivit contra hostem*) i. e. pugnantium Israelitarum quasi socius. Sic post R. Jonam Lettius, Schnurrerus (Dissertatt. philol. p. 78.) al.

קֳדָם et קְדָם m. chald. propr. (ut videtur) *id quod ante* aliquem, adeoque in conspectu ejus *est* (arab. قُدَّام *pars anterior*), sed in praeposition. abit, signific. a) ante, *coram* Dan. 2, 7. 10. 11. 3, 13. 5, 13. Esr. 7, 19.; b) *ante* de temp. Dan. 7, 7. — Cum affixis sub forma plur. קֳדָמַיִךְ *coram te* Dan. 5, 23. 6, 23., קֳדָמוֹהִי Dan. 4, 5. 6, 19. 23. 7, 10. et קֳדָמַיְהִי 7, 13., קֳדָמַיהּ Dan. 7, 7., קֳדָמֵיהוֹן Dan 4, 11. — מִן קֳדָם q. d. *a coram* i. e. *ab* Dan. 2, 15. Esr. 7, 14., c. affixis מִן־קֳדָמַי Dan. 2, 6. 6, 27., מִן קֳדָמוֹהִי Dan. 5, 19., מִן־קֳדָמַיהּ Dan. 7, 8.

קַדְמָה f. 1) *vetustas, antiquitas* Jes. 23, 7., ubi verba מִימֵי קֶדֶם קַדְמָתָהּ Gesenius perperam interpretatur: *deren Ursprung in der Urzeit Tagen;* nam מִימֵי alium sensum habet, quam בִּימֵי. 2) *status prior, pristinus* Ezech. 16, 55. 36, 11. 3) קַדְמַת Ps. 129, 6. sc. אֲשֶׁר *antequam.*

קַדְמָה vel קַדְמָא f. chald. *tempus prius.* מִן קַדְמַת דְּנָה *a priore tempore hujus* rei h. e. antequam hoc fieret i. e. *antehac* Dan. 6, 11., sic מִקַּדְמַת Esr. 5, 11.

קִדְמָה f. *oriens, plaga orientalis,* פּ קִדְמַת *ab oriente* alicujus (loci) Gen. 2, 14. 4, 16. 1 Sam. 13, 5.

קְדֵמוֹת nom. propr. oppidi Rubenitar. Jos. 13, 18. 21, 37. 1 Chron. 6, 64.

קַדְמַי m. chald. *prior, primus;* plur. emphat. קַדְמָיֵא Dan. 7, 24.; foem. sing. emphat. קַדְמָיְתָא Dan. 7, 4., plur. קַדְמָיָן, emphat. קַדְמָיָתָא Dan. 7, 8.

קַדְמוֹן m., unde foem קַדְמוֹנָה Ezech. 47, 8. *orientalis.*

קַדְמֹנִי m. 1) *anterior,* hinc *orientalis* Ezech. 10, 19. 11, 1. (ubi v. Hieron.) 47, 18. Zach. 14, 8. הַיָּם הַקַּדְמוֹנִי *mare orientale* h. e. mortuum, lacus Asphaltites. 2) *vetustus, antiquus,* hinc מְשַׁל הַקַּדְמֹנִי *proverbium antiquorum, majorum* (sing. collect. pro plur.); plur. קַדְמֹנִים *majores* Job. 18, 20., foem. קַדְמֹנִיּוֹת *antiqua, priora* Jes. 43, 18., it. *tempora vetusta, prisca* Mal. 3, 4.

קָדַר 1) *sorduit, illuvie et squalore foedatus est* (ut قذر v. Hartmann. Einl. p. 249.) Job. 6, 16., ubi torrentes vocantur קֹדְרִים מִנִּי קָרַח

turbidi, turbulenti a nive. Jam cum ii, qui lugebant, sordido et squalido cultu uterentur, קדר passim est: *luxit, tristis, moestus incessit* Jer. 8, 21., partic. קֹדֵר *lugens, moestus* Ps. 35, 14. 38, 17. 42, 10. Job. 5, 11. 2) *pullo, subnigro colore fuit* Job. 30, 28. (de cute), hinc *tenebrescere, obscurari* Jer 4, 28. Mich. 3, 6. Joël. 2, 10. 4, 15. — Hiph. הִקְדִּיר 1) *moestum fecit, lugere fecit* Ezech. 31, 15. 2) *obscurum reddidit, obscuravit* Ezech. 32, 7. 8. — Hithpah. *obscurari, nubibus obduci* (de coelo) 1 Reg. 18, 45.

קֵדָר nom. propr. filii Ismaelis Gen. 25, 13. et tribus, quae ab illo originem duxit, arabicae, in Arabia petraea camelorum et caprarum gregibus ditissimae Jes. 42, 11. 60, 7. Cant. 1, 5. Ezech. 27, 21. Jer. 2, 10. 49, 28. Ps. 120, 5.; alibi בְּנֵי קֵדָר Jer. 49, 28. Jes. 21, 16. 17. Plinio lib. V. c. 11. *Cedrei* vocantur v. Reland. P. p. 96.

קִדְרוֹן nom. torrentis prope Hierosolyma (v. Josephi Antiqq. VII, 1, 2.) orientem et austrum versus per vallem ejusdem nominis (v. Josephi Antiqq. IX, 7, 3.) tempore hiemali fluentis (v. Maundrell p. 100.), quem *turbidum* a sordibus urbis eo confluentibus et aqua fimo et coeno atrata dictum volunt, 2 Sam. 15, 23. 1 Reg. 2, 37. 15, 13. 2 Reg. 23, 4. Jer. 31, 40. v. Rosenm. *Alterthumsk.* II, 1, p. 206 sq.

קַדְרוּת f. *obscuritas, tenebrae* Jes. 50, 3.

קְדֹרַנִּית f. adv. *habitu lugubri* Malach. 3, 14., in quem l. v. Roorda ad Jerem. p. 15.

קָדַשׁ et קָדֵשׁ 1) *sanctus fuit,* de homine, qui se Deo addixit atque ita a profano vulgo separavit (v. Pih.) Jes. 65, 5., ubi קְדַשְׁתִּיךָ alii pro קָדַשְׁתִּי מִמְּךָ *sanctior sum te,* al. pro קָדַשְׁתִּי לָךְ *sanctus sum tibi* dictum putant (v. Gesen. ad h. l.), *hoc* unice tolerari potest, Exod. 29, 37. 2) *sacer fuit,* de rebus cultui Dei destinatis Num. 17, 2. Exod. 30, 29., it. *consecratus est,* duplici sensu a) de iis, quae sacro fisco addicuntur Deut. 22, 9.; b) de his, quae rerum sacrarum contactu aliquam et ipsa sanctitatem contraxerunt 1 Sam. 21, 6. Hagg. 2, 12. Fut. יִקְדַּשׁ. — Niph. נִקְדַּשׁ 1) *sanctum cognosci, agnosci* Jes. 5, 16. Ezech. 20, 41. 28, 22. 25. 36, 23. 38, 16. Num. 20, 13. sq. בְּ rei, *qua* quis (Deus) sanctus cognoscitur, declaratur. *Sanctum* in his locis eum dici, qui recti justique amore unice tenetur, satis patet. Haud multum dissim. loc. Levit. 22, 32., ubi *sancte* h. e. *tanquam sanctum coli* interpretaberis coll. Levit. 10, 3. 2) *consecratus est* Exod. 29, 43. (de pop. Israel.). — Pih. קִדֵּשׁ 1) rebus *profanis exemit* Exod. 19, 23. (ubi suffix. ad montem refer.), hinc *sacravit, consecravit* Deo 1 Reg. 8, 64. Exod. 29, 36. 2 Chron. 29, 17 (altare, atrium, templum), Exod. 13, 2 (primogenitos), Exod. 28, 41. 29, 1. 1 Sam. 7, 1. (sacerdotes), passim de Deo, qui Israelitas *sibi* consecravit Exod. 31, 13. Levit. 20, 8. 22, 15.; deinde *sacris ritibus inauguravit, praeparavit* ad rem sacram rite obeundam Exod. 19, 10. 14. 1 Sam. 16, 5. Job. 1, 5. coll. Neh. 3, 1. (ad quem l. v. Rambach in Annotatt. uber.). Huc spectat etiam form. קַדֵּשׁ מִלְחָמָה Jer. 6, 4. Joël. 4, 9. i. e. sacros inter ritus bellum suscipere, ingredi. Sim. *milites consecrare* Jer. 51, 27., quod semel Deo tribuitur Jer. 22, 7. Pih. praet. קִדַּשׁ 1) *sanctificavit, consecravit, ad usum sacrum separavit* et *dedicavit* 1 Reg. 8, 64., it. *sacris ritibus apparavit* et *praeparavit* Exod. 19, 10. 14. Jos. 7, 13. 2) *sacrum de-*

claravit Gen. 2, 3., it. *sanctum habuit* Levit. 21, 8., *sancte coluit* (Deum) Deut. 32, 51., *sancte observavit* (dies festos) Exod. 20, 8. Jer. 17, 22. Ezech. 20, 20. Deut. 5, 12. Neh. 13, 22. (syr. ܩܕܫ *sacra, missam celebravit,* aeth. ቀደሰ:). 3) *sacrum* diem, sacram panegyrin *indixit* 2 Reg. 10, 20. Joël. 1, 14. 2, 15. Praet. plur. cum affixo קִדְּשׁוּהָ Neh. 3, 1., part. c. affixo מְקַדִּשְׁכֶם Exod. 31, 13., fut. 3. plur. in pausa יְקַדֵּשׁוּ Ezech. 44, 24. etc. — Pyh. part. מְקֻדָּשׁ *consecratus* 2 Chron. 26, 18. 31, 6. Esr. 3, 5. (de sacerdotibus, donis, diebus Jovae sacris), Ezech. 48, 11., ubi v. Rosenm.; מְקֻדָּשַׁי *sacrati, consecrati mei* scil. *ad bellum* Jes. 13, 3. — Hiph. הִקְדִּישׁ 1) *consecravit, dedicavit* Deo 2 Sam. 8, 11. 1 Chron. 18, 11. 26, 28. 2 Chron. 29, 19., spec. de donis, quae Jovae offeruntur Levit. 22, 2. 27, 14. 15. 19. Jud. 17, 3. Exod. 28, 38., it. sacris ritibus *ad rem sacram obeundam praeparavit* 2 Chron. 30, 17.; it. *sacris ritibus inauguravit, instituit* aliquid Jos. 20, 7. Zeph. 1, 7. 2) *sacrum declaravit* 1 Reg. 9, 3. 3) *sanctum habuit, sancte coluit* (Deum) Num. 20, 12. Jes. 8, 13. 29, 23. — Hithpah. הִתְקַדֵּשׁ 1) *se sacravit, consecravit* Jes. 66, 17.; spec. sacris ritibus *ad rem sacram obeundam se praeparavit* Exod. 19, 22. Jos. 3, 5. 2 Chron. 30, 3. 7. 5, 11., it. sacris lotionibus vel lustrationibus ab immunditie *se purificavit* 2 Sam. 11, 4. 2) *sanctum se declaravit* Ezech. 38, 23. 3) *sacrum,* festum diem *celebravit* Jes. 30, 29., ubi v. Rosenm. — Reliquae dialecti omnes hoc voc. habent certe in conjugation. transit., arab. قَدَّسَ, syr. ܩܰܕܶܫ, aeth. ቀደሰ:

קָדוֹשׁ m. 1) *sanctus* (de Deo) Levit. 19, 2. Exod. 15, 11. Ps. 99, 3. 9., in quibus locis ad *indolem* numinis div. respicitur; al. קָדוֹשׁ videtur esse: *venerandus, venerabilis* Ps. 22, 4. (ubi cf. de Wettius), quo sensu explicant etiam solennem Jovae appellationem קְדוֹשׁ יִשְׂרָאֵל 2 Reg. 19, 22. Jes. 1, 4. 5, 19. 10, 17. 12, 7. 29, 19. 30, 11. 41, 14. 16. 43, 3. etc. Ps. 78, 41. 89, 19. Jer. 50, 29., קָדוֹשׁ בְּיִשְׂרָאֵל Ezech. 39, 7. et simpl. קָדוֹשׁ Jes. 40, 25. Hab. 3, 3. Eodem sensu nomen Dei *sanctum* vocatur Ps. 111, 9. Jes. 57, 15. 2) *sacer, sacratus* Deo Exod. 19, 6. 29. 31. Levit. 21, 6. 23, 20. Num. 5, 17. Deut. 26, 19. Neh. 8, 10. Ps. 29, 2. Levit. 7, 6. 10, 13. 24, 9. etc. — Plur. קְדוֹשִׁים *sancti* h. e. a) Deus ipse (plur. majestat.) Prov. 9, 10. 30, 3. Hos. 12, 1., אֱלֹהִים קְדוֹשִׁים Jos. 24, 19.; b) angeli (in libris recentior.) Job. 5, 1. 15, 15. Zach. 14, 5. Dan. 8, 13. Ps. 89, 8. coll. οἱ ἅγιοι 1 Thess. 3, 13.; c) pii hominis Ps. 16, 3. 34, 10. Deut. 33, 3. (ubi v. Rosenm.); d) Judaei Dan. 8, 24, ubi עַם קְדוֹשִׁים.

קָדוֹשׁ m. *sanctum, sacrarium* Ps. 46, 5. 65, 5. (sed videtur esse neutr. adject. קָדוֹשׁ v. Gesen. L. p. 650.).

קֹדֶשׁ m. (semel plene קוֹדֶשׁ Dan. 11, 30.) 1) *sanctitas* Ps. 89, 36. Exod. 15, 11. Ps. 60, 8. Am. 4, 2.; saepe aliis nominibus additum pro adject. est, ut Deut. 33, 2. רִבְבוֹת קֹדֶשׁ *myriades* (angelorum) *sanctae,* שֵׁם קָדְשִׁי *nomen meum sanctum* Levit. 22, 2. 32. 1 Chron. 16, 35. Ps. 33, 21., דְּבַר קָדְשׁוֹ *verbum suum sanctum* Ps. 105, 42., רוּחַ קָדְשׁוֹ *spiritus ejus sanctus* Jes. 63, 10. 11. Ps. 51, 13. etc. 2) *sacrum, sacratum* Deo Levit. 12, 4. Jer. 2, 3. Ps. 111, 2., hinc saepe pro adject., ut Exod. 12, 16. מִקְרָא קֹדֶשׁ *conventus sacer,* Exod. 28, 2. בִּגְדֵי קֹדֶשׁ

vestes sacrae, 30, 25. ק׳ מִשְׁחַת *sacra unctio*, 1 Sam. 21, 5. ק׳ לֶחֶם *panis sacer*, הַר קָדְשִׁי *mons meus* (mihi) *sacer* etc.; spec. a) *sacrarium* (de tabernac. et templo) Exod. 28, 43. 36, 1. Levit. 16, 2. 23. Num. 4, 12. 2 Chron. 29, 7. Ps. 20, 3. Jes. 62, 9. al., passim *sanctum* h. e. media pars tabernaculi Exod. 26, 33. 1 Reg. 8, 8., semel *adytum* Ezech. 41, 23.; b) res Jovae oblata, *donum sacrum*, plur. הַקֳּדָשִׁים Levit. 21, 22. 22, 2. 3. 1 Chron. 26, 20. Plur. a) קֳדָשִׁים, in regim. קָדְשֵׁי, c. affixis קֳדָשָׁיו Num. 5, 10., קָדְשֵׁיהֶם Ezech. 20, 4.; b) קָדָשִׁים (kodaschim, v. GESEN. L. p. 46.) Exod. 29, 37. 30, 10. Levit. 2, 3. etc., c. affix. קָדָשַׁי Ezech. 22, 8., קָדָשֶׁיךָ Deut. 12, 26., קָדָשָׁיו 2 Chron. 15, 18. — קֹדֶשׁ קָדָשִׁים a) *res omnium sanctissima* Exod. 29, 37 (ara), plur. קָדְשֵׁי הַקֳּדָשִׁים *oblationes* omnium *sanctissimae* Levit. 21, 22. Ezech. 42, 13. 44, 13.; b) spec. *adytum* tabernaculi et templi 1 Reg. 6, 16. Ezech. 41, 4. Exod. 26, 33. al.

קָדֵשׁ 1) m. *cinaedus* h. e. mas in numinis alicujus (ut Deae *Melittae* ap. Babylon. HEROD. I, 199., *Astartae* ap. Canan. v. SELDEN de Diis SYR. II, 2., *Veneris* ap. Graecos v. WELKER ad Philostr. Imag. p. 402.) honorem pudicitiam suam prostituens (numini q. *consecratus*), deinde *scortator meritorius* Deut. 23, 18. 1 Reg. 14, 24. 22, 47., plur. קְדֵשִׁים 1 Reg. 15, 12. 2 Reg. 23, 7. Job. 36, 14. — Foem. קְדֵשָׁה propr. *mulier in numinis al. honorem pudicitiam suam prostituens*, deinde *meretrix* Gen. 38, 21. 22. Deut. 23, 18., plur. קְדֵשׁוֹת Hos. 4, 14. conf. ad rem Baruch. 6, 42. 43. inque eum locum DILHERRI *Disput. academ.* T. I, p. 166 sq. add. ZORNIUS in Dissert. de קְדֵשִׁים, inserta *Miscellaneis Groning.* T. III, p. 643 sq. SPENCERUS de *Leg. Hebr. rit.* L. II. c. 35. et 36 — 2) nom. propr. urbis in finibus Idumaeae Num. 20, 16. in deserto Pharan Num. 13, 27. vel *Sin* Num. 27, 14. 33, 36., quae etiam קָדֵשׁ בַּרְנֵעַ Num. 34, 4. Deut. 1, 2. 19. 2, 14. etc. vocatur; aberat a monte Choreb dies undecim Deut. 1, 2. Contra RELANDUM et all., qui duo ejus nominis oppida fuisse arbitrantur, unum in deserto Pharan, alterum in deserto Sin, v. quae disputavimus in Lex. bibl. I, p 370.

קֶדֶשׁ nom. propr. urbis a) in tribu Juda Jos. 15, 23.; b) in tribu Naphthal. Jos. 12, 22. 19, 37., quae etiam קֶדֶשׁ scribitur Jud. 4, 9.; c) in tribu Issachar 1 Chron. 6, 57., quae al. קִשְׁיוֹן vocatur Jos. 19, 20. 21, 28.

קַדִּישׁ m. chald. *sanctus* Dan. 4, 5. 6, 5. 11., spec. *angelus* Dan. 4, 10. 20 (ubi v. BERTHOLDT.); עַם קַדִּישֵׁי עֶלְיוֹנִין Dan. 7, 27. vel קַדִּישִׁין Dan. 7, 21. de *popul. Israelit.*, *Israelitis*.

מִקְדָּשׁ, semel c. dagesch euphon. מִקְּדָשׁ (Exod. 15, 17.) m. 1) *consecratio, res sacrata* (Deo oblata) Num. 18, 29. 2) *locus sacer* Ps. 73, 17. Am. 7, 9., spec. *tabernaculum sacrum* vel *templum* Exod. 15, 17. 25, 8. Levit. 12, 4. 21, 12. Num. 10, 21. 1 Chron. 22, 19. 2 Chron. 29, 21. Thren. 2, 20. Ezech. 23, 38. 44, 1. al., מְקוֹם מִקְדָּשׁ Jes. 60, 13., מְכוֹן מִקְדָּשׁ Dan. 8, 11., מִקְדַּשׁ הַבַּיִת Ezech. 48, 21. *id.*; semel plur. מִקְדְּשֵׁי בֵּית יְהוָה Jer. 51, 51. Meton. *asylum* Jes. 8, 14.; templa enim ut apud alias gentes (PAUSAN. Corinth. 2, 13. SERV. ad VIRG. Aen. VIII, 342.) ita ap. vett. Hebraeos (1 Reg. 1, 50. 2, 28.) asylorum jura habebant. Ceterum huc retulerim cum DOEDERLINO etiam loc. Ezech. 11, 16., quanquam ROSENM. nuper secus existimavit. — Cum affixis

מִקְדָּשֶׁךָ Dan. 9, 17., sed (praeter consuetudinem) מִקְדְּשׁוֹ Num. 18, 29., מִקְדָּשִׁים Ezech. 21, 7. etc.

מִקְדָּשׁ m., unde מִקְדְּשֵׁיהֶם Ezech. 7, 24., quod sunt, qui vertant: *sacraria eorum* (Chald. Syr. Vulg. etc.); alii vero מְקַדְּשֵׁיהֶם legi jubent, ut nuper Rosenm. Sed possis tamen etiam sacerdotes dici existimare, quippe qui populum sacris ritibus, lustrationibus etc. consecrare, initiare soleant. Nec vi caret vox Dei, quae sacerdotum ordinem et ministerium a populo ablatum iri minatur.

קָהָה *obtusus factus est, hebetatus est* (ut כהה) Jer. 31, 29. 30. Ezech. 18, 2. — Pih. קֵהָה *hebetavit* (scil. aliquis) vel intransitive *hebetatum est* Eccles. 10, 10.

קְהָת (ad form. קְנָת) nom. propr. filii Levi Gen. 46, 11. Exod. 6, 18. nisi est a rad. קָהָה, quam modo illustravimus, cum Simon. derivabis a chald. קהא *congregavit, aggregavit.*

קָהַל *congregavit*, in Kal inusit. (sed v. קֹהֶלֶת), Niph. *se congregare* Num. 16, 3. 20, 2. Jos. 18, 1. Esth. 9, 16. 18. Ezech. 38, 7. Exod. 32, 1. al. — Hiph. הִקְהִיל *congregavit* Num. 10, 7. 20, 8. Levit. 8, 3. Deut. 4, 10. 31, 28. Ezech. 38, 13. 1 Reg. 8, 1. Job. 11, 10. al.

קֹהֶלֶת m. (semel f. Eccles. 7, 27.) nom. propr. Salomonis in libro sic inscripto (Eccles. 1, 1. 12, 8. 9. 10.), quod mirum in modum vexavit interpretes. Lxx. et Vulg. vertunt: *Ecclesiastes* h. e. *concionator* i. e. homo pro concione (קָהָל) verba faciens h. e. de sapientia exponens; nomina autem munerum saepe muliebres exitus habent (v. Gesen. L. p. 468. 878.). In hanc sententiam concesserunt Michaelis, Dathius, van der Palmius, Umbreitius (Cohel. sceptic. de summo bono. Gotting. 1819. 8. p. 76 sqq.), Gesenius rel. Alii, ut post Doederlinum, Paulus, Bertholdtus (Einl. V, p. 2210.), Hartmannus (Winer. theol. Zeitschr. I, p. 32 sq.) interpretantur: *congregatio, consessus, societas* (i. q. קְהִלָּה) cf. חֹבֶרֶת. Ac cum plerisque in locis de uno homine (Salom.) legatur, Hartmannus l. c. pro אִישׁ הַקְּהִלָּה vel בַּעַל *congregationis, societatis praefecto* dictum existimat (2 Sam. 12, 4. Ps. 109, 4. Job. 31, 32.), uno loco 7, 27. excepto. Ubi, cum muliebris generis sit, de ipsa societate intelligendum fuerit. Verum demonstrari vix poterit, אִישׁ קְהִלָּה vel בַּעַל esse *praefectum, praesidem* societatis, collegii, *sodalis* vero non commode diceretur Salomo. Quapropter in priore ista explicatione acquiescere placet; iste autem loc., quem tetigimus, inde potest explicari, quod ipsa sapientia, quae per concionatorem loquitur, pro concionatore posita a scriptore est. Reliquas conjecturas a viris dd. excogitatas perstrinxerunt J. Dindorfius in Pr. quomodo nomen Koheleth Salomoni tribuatur. Lips. 1791. 4. et Umbreitius l. c. add. B. Michaelis in Potti Syll. VII, p. 125.

קָהָל m. *congregatio hominum, coetus* Ps. 26, 5. Prov. 21, 16., max. *concio* populi 1 Reg. 8, 65. Num. 10, 7. Deut. 9, 10.; deinde ipse *populus* Israel. κατ' ἐξοχὴν הַקָּהָל appellatur Exod. 16, 3. Levit. 4, 13. vel קְהַל יְהוָה Deut. 23, 2. Num. 16, 3. 20, 4. Mich. 2, 5., קְהַל הָאֱלֹהִים Neh. 13, 1., קְהַל יִשְׂרָאֵל Levit. 16, 17. Deut. 31, 30. Jos. 8, 35. 1 Reg. 8, 22. 2 Chron. 6, 12. — *Coetus gentium* Gen. 28, 3. 35, 11. 48, 4. in

prophet. oratione est: *multitudo, turba gentium.* Cum affixis קְהַלְכֶם Deut. 5, 22., קְהָלָם Gen. 49, 6.

קְהִלָּה f. *concio* Neh. 5, 7., קְהִלַּת יַעֲקֹב *popul. Israelit.* Deut. 33, 4.

קְהֵלָתָה nom. propr. loci (a *congregato coetu*) Num. 33, 22.

מַקְהֵלִים plur. m. *loca congregationum, concionum* Ps. 26, 12.

מַקְהֵלוֹת plur. f. *id.* Ps. 68, 27., sed Num. 33, 25. est nom. propr. stationis Israelitar. in deserto.

קוֹא *vomere, evomere,* arab. قاء (ὀνοματοποιητικὸν esse existimat Schultens. de *Defect. ling. Hebr.* §. 198.), trop. Levit. 18, 28. *terra vos evomet.* — Hiph. הֵקִיא *evomuit* Prov. 23, 8. 25, 16. Jon. 2, 12., transl. Levit. 18, 28. 20, 22. Job. 20, 15.

קֵא m. *vomitus, evomitum,* cum affixo קֵאוֹ Prov. 26, 11.

קִיא m. *id.* Jes. 19, 14. 28, 8. Jer. 48, 26.

קָאָת v. supra suo loco.

קִיקָיוֹן *ricinus* frutex Jon. 4, 6 sqq., Syris et Phoenicibus *ElKeroa* (الخروع) sec. Hieronymum, Aegyptiis κίκι (Herod. 2, 94. Diod. Sic. 1, 34.), talm. קיק. Sic dictum putant, quod grana ejus, teste Dioscoride, *vehementem vomitum* excitant, quasi compos. sit hoc voc. ex 2 synonymis קִיא *vomitus* et inusit. קָיוֹן *vomitus vehemens,* a rad. קיה. Sed alii pro voce aegypt. habent. Conf. de huj. plantae natura Rauwolfii *itinerar.* T. I, p. 52. Niebuhrii *Arab.* p. 148. Forskål *Flora Aegyptiaco-Arabica* p. 164. LXXV. CXXI. Kaempferi *amoenitt. exotic.* p. 790. Celsii *Hierobotan.* P. II, p. 273 sq. *Relat. Malabar.* Continuat. XXIX, p. 433 sq.

קִיקָלוֹן m. Habac. 2, 16. *vomitus ignominiae* i. e. *ignominiosus* (ita jam Hieron.), *Schandgespey,* compos. ex קִיא *vomitus,* et קָלוֹן *ignominia.* Sed Ewaldus nuper (Gr. p. 479.) pro קַלְקָלוֹן dictum putavit, ut כּוֹכָב ortum est ex כַּבְכַּב.

קָוָה 1) *torsit, contorsit* (quae notio superest in קַו *funis* coll. arab. اقوى IV. *funem torsit*), deinde *robore valuit, robustus fuit* (ut قوى) v. קָו n. 2. Nam verba *torquendi* ad *robur* transferri solent, cf. חול et חָזַק. 2) *exspectavit,* unde קֹוֶה *exspectans* Ps. 37, 9. Jes. 40, 30., קֹוֶיךָ *exspectantes te* (Deum) h. e. auxilium tuum, fiduciam in te collocantes Ps. 25, 3. 69, 7. Haec verbi signific. proficisci videtur a notione *manendi, durandi,* quae in syr. ܩܘܐ inest et facile a *roboris* notione oritur (v. Hartmann. ling. Einl. p. 293. cf. simil. sub rad. חול. — Niph. *congregare se* Jer. 3, 17., *confluere* (de aquis) Gen. 1, 9. (q. d. *conglomerare se;* a *torquendo* enim videtur haec vis voc. oriri, quanquam alii a *manendo* deducunt). — Pih. קִוָּה 1) *vehementer exspectavit, desideravit* aliquid (ἐπιποθεῖν), sq. acc. Job. 17, 13. 30, 26., sq. לְ *(auf etw.)* Job. 3, 9. 6, 19. Gen. 49, 18. Jes. 59, 9. Jer. 8, 15.; spec. קַוֵּה אֶל יְהוָֹה Ps. 27, 14. 37, 34., vel ק׳ לַיהוָֹה Prov. 20, 22. vel אֶת יְהוָֹה Ps. 25, 5. 39, 8. 40, 2. 130, 5. *Jovam* h. e. *Jovae auxilium exspectare,* in Jova spem collocatam habere. 2) *insidiatus est* alicui

sq. dat. pers. Ps. 119, 95., sq. נֶפֶשׁ Ps. 56, 7. (sim. Lat. dic. *speculari al.*). Infin. abs. קַוֵּה Ps. 40, 2., et קַוֹּה Jer. 8, 15., fut. apoc. יְקַו Job 3, 9. etc.

קַו et קָו m. 1) *funiculus, resticula* (قُوَّة) 1 Reg. 7, 23. 2 Chron. 4, 2., spec. a) *amussis*, qua in exstruendis Jes. 44, 13. Zach. 1, 16. et destruendis aedificiis (oppidis) Thren. 2, 8. 2 Reg. 21, 13. utebantur; hinc trop. *norma, regula, lex* Jes. 28, 10. צַו לָצָו צַו לָצָו *normam addant normae*, praeceptum praecepto, (nos nihil curamus). b) *chorda*, hinc *sonus* Ps. 19, 5. LXX. φθόγγος, SYMMACH. ἦχος etc. Aliorum conjecturas v. ap. ROSENM. ad h. l., quibus addendum, OLSHAUSENIUM nuper קוֹלָם pro קַוָּם legere maluisse. — 2) *robur, violentia* (arab. قُوَّة) Jes 18, 2. גּוֹי קַו־קָו *gens robustissima, violenta*. Ita post AURIVILLIUM nuper GESENIUS. Al. *gens, quae amussi utitur* h. e. omnia destruit et vastat, v. supra. — Cum affixo קַוָּם Ps. 19, 5.

קָוֶה m. *funiculus, amussis* sec. Chib 1 Reg. 7, 23. Jer. 31, 39. Zach. 1, 16., sed Kri habet קָו.

מִקְוֵא m. 2 Chron. 1, 16. v. statim sub מִקְוֶה.

מִקְוֶה m. 1) *exspectatio, spes* 1 Chron. 29, 15. Esr. 10, 2., it. metón. de eo, quod exspectatur, speratur Jer. 14, 8. 17, 13. 50, 7. 2) *locus confluxus* aquarum Gen. 1, 10. Exod. 7, 21. Levit. 11, 36. Sed videtur hoc voc. in univ. *congregationem, collectionem* significasse; inde certe explicant multi loc. 1 Reg. 10, 28. coll. 2 Chron. 1, 16. מִקְוֵה סֹחֲרֵי הַמֶּלֶךְ יִקְחוּ מִקְוֵה בִּמְחִיר, ubi de equis a Salomone in Aegypto coemtis agitur. Horum verborum sensum ita expediunt: *caterva mercatorum regis adduxerunt catervam* (equorum) *pretio* soluto. Non inepte, quanquam verborum lusus in hac tenui oratione aliquantulum jejunus nobis videtur. Alii nom. propr. regionis subesse putant sec. LXX. et VULG. Ita MICHAELIS (in append. ad Tom. III. juris Mos. p. 331 sqq.), qui legendum censet מִקּוֹא coll. arab. قُوَّة nom. regionis Nisam inter et Ariam et oppidi in Caramania. Alii aliter.

מִקְוָה f. *receptaculum* aquae Jes. 22, 11.

תִּקְוָה f. 1) *filum, funiculus* Jos. 2, 18. 21. 2) *exspectatio, spes, fiducia* Ruth. 1, 12. Job. 4, 6. 17, 15. Zach. 9, 12., ubi אֲסִירֵי הַתִּקְוָה sunt *vincti* liberationem *sperantes* (*Gefangene auf Hoffnung*); metonymice, is, in quo spes reponitur Ps. 71, 5. vel id quod exspectatur Job. 6, 8. etc. In regim. תִּקְוַת Prov. 11, 23., cum affixo תִּקְוָתִי Ps. 62, 6.

קוֹח, פְּקַח־קוֹחַ v. sub rad. פקח.

קוט I) *fastidire, fastidio habere* aliquid Ps. 95, 10. sq. בְּ rei (*an etw. Ekel haben*). — Niph. *fastidio, taedio affici* Ezech. 6, 9. (ubi tamen נָקֹטּוּ, tanq. a קטט) 20, 43. 36, 31. — Hithpal. הִתְקוֹטֵט *fastidire, abhorrere* ab al. Ps. 119, 158., sq. בְּ 139, 21. — II) i. q. arab. قَطَّ *praecidi*, Job. 8, 14. אֲשֶׁר יָקוֹט כִּסְלוֹ *cujus spes praeciditur, abscinditur*. Ita SYR., KIMCHIUS, JARCHIUS, ROSENM., UMBREITIUS rel.

קֹט m. *fastidium*, unde מְעַט קֹט *parum fastidii* Ezech. 16, 47.

Aliter Schultens. in *Animadverss.* ad h. l. (v. *Opp. min.* p. 313.), cui קַט idem est q. arab. قَطْ *duntaxat* cf. rad. n. 2.

קול rad. Hebr. non usit., arab. قال *dixit.*

קוֹל m. 1) vox a) animalium Job. 4, 10. et hominum Gen. 27, 22. 2 Reg. 7, 10. Dan. 8, 16. Eccles. 10, 20., קוֹל זְעָקָה *vox querelae, quiritantium* Jes. 65, 19., קוֹל הַקּוֹרֵא *vox clamantis* Jes. 6, 4., בְּקוֹל גָּדוֹל *magna, alta voce* 2 Reg. 18, 20. 2 Chron. 15, 14. Gen. 39, 14., al. קוֹל גָּדוֹל Esr. 10, 12. 2 Sam. 15, 23. 1 Reg. 8, 55., simil. קוֹל רָם Deut. 27, 14., קוֹל אֶחָד *una voce, uno ore* Exod. 24, 3., קוֹלִי *voce mea plena, valida* Ps. 142, 2. Adde has phrases: נָתַן קוֹל *tollere, edere vocem* Gen. 45, 2. sq לְ pers. *vocare* aliquem Prov. 2, 3., וַיִּתְּנוּ קוֹל בִּיהוּדָה *ediderunt vocem in Judaea* i. e. proclamarunt 2 Chron. 24, 9., וַיַּעֲבִירוּ קוֹל בַּמַּחֲנֶה *transire fecerunt vocem in castris*, eod. sensu Exod. 36, 6., נָשָׂא קוֹל *vocem tollere* de his, qui in lacrimas effunduntur 1 Sam. 24, 17. 30, 4. 2 Sam. 3, 32. 13, 36. Job. 2, 12. al., הֵרִים קוֹל עַל *vocem tollere adversus* al. h. e. superba voce al. lacessere; שָׁמַע בְּקוֹל *alicui obedire, obtemperare* Deut. 8, 20. 13, 19. 21, 18. Jer. 35, 8. Zeph. 3, 2. etc. (alio sensu 2 Sam. 19, 36. שָׁמַע בְּקוֹל שָׁרִים *vocem canentium percipere eaque delectari*). Contra Jova dicitur שָׁמַע בְּקוֹל פ׳, cum *precibus* alic. *annuit* Num. 21, 3. Jud. 13, 9., quo tamen sensu frequentius est שָׁמַע קוֹל פ׳ Thren. 3, 56. Deut. 33, 7. 2 Sam. 22, 7. Ps. 5, 4. 18, 7. 27, 7. 28, 2. 64, 2. etc. (הֶאֱזִין קוֹל פ׳ Ps. 141, 1.). — Passim קוֹל sq. genit. (omisso verbo subst.) est pro: *auditur, accidit vox,* ut קוֹל צֹפַיִךְ *vox speculatorum tuorum* auditur Jes. 52, 8. 40, 3. 66, 6. Jer. 50, 28. Job. 39, 24. — b) Dei h. e. vel verba, oratio ejus, ut Gen. 3, 8. Mich. 6, 9. Jer. 10, 13. (ubi v. Rosenm.) et in solenni formula שָׁמַע בְּקוֹל יְהוָה, vel poet. *tonitru* Ps. 29, 3. 4. 5. 7. 8. Job. 37, 4., hinc נָתַן קוֹל Ps. 77, 18. vel נָתַן בְּקוֹל Ps. 46, 7. 68, 34. *tonare.* — 2) *rumor* Gen. 45, 16. Jer. 3, 9. (v. tamen קֹל sub rad. קלל). 3) *sonus* ut tubae Jer. 6, 17. 2 Sam. 15, 10., *strepitus* aquarum Ps. 93, 4., alarum Ezech. 1, 24., molae Eccles. 12, 4. Jer. 25, 10., *fragor* Jes. 29, 6. Cum affixis קֹלְךָ Gen. 3, 10. Jud. 8, 18. 25., in pausa קוֹלֶךָ Prov. 2, 3., קֹלָךְ Ruth. 1, 9. 14., plur. קֹלוֹת Exod. 9, 23. 28. 29. 33. Ps. 93, 4.

קָל m. chald. *vox* Dan. 4, 28. 6, 21., it. *sonus* Dan. 3, 5. 7. 10. 15.

קום (arab. قام, syr. ܩܳܡ) 1) surrexit a) propr. de sella, de lecto etc. Gen. 19, 1. 23, 3. 32, 22. Levit. 19, 32. Jud. 3, 20. 9, 34. 16. 3. al., sq. dat. pron. קוּמִי לָךְ *surge tibi* Cant. 2, 10.; reverentiae caussa Jud. 3, 20. Levit. 19, 32. cf. Iliad. I, 533. Imp. קוּם, קוּמִי saepe excitantis est, ut lat. *age, agedum* Exod. 32, 1. Jos. 7, 13. Jud. 7, 9. 8, 21. Neh. 9, 5. etc. Quod vero addunt, קוּם pro verbositate orientalium verbis *eundi, procedendi* pleon. praemitti, id in paucos locos cadit (Num. 16, 25. 1 Sam. 24, 5. Gen. 22, 3. al.): plurimi, quos afferunt, ita comparati sunt, ut nos etiam *surgendi* voc. non sine aliqua vi ponamus. b) surgere ad defendendum aliquem Ps. 12, 6. 17, 13. 68, 2. etc. (de Deo), it. *surgere adversus* aliquem sq. עַל Ps. 3, 2. 54, 5. 86, 14. Jes. 31, 2. Am. 7, 9. 2 Reg. 16, 7., sq. אֶל Gen. 4, 8., sq בְּ Mich. 7, 6. (sq. לְ Ezech. 7, 11.? v. Rosenm.) i. e. vim alicui inferre, impugnare (ut arab. قام), rarius *testem contra al. surgere,* testimonium contra al. edere.

Job. 16, 8. Ps. 27, 12 (sq. בְּ). Isto hostili sensu dic. etiam particip. c. affixis קָמַי *surgentes adv. me* Ps. 18, 40., קָמָיו Deut. 33, 11., קָמֵינוּ Ps. 44, 6., קָמֵיהֶם Exod. 32, 25. c) i. q. *existere, prodire, exoriri* Num. 24, 17. Deut. 34, 10. Hos. 10, 14.; *oriri* de luce Job. 25, 3., *emergere* Prov. 28, 12. de his, qui robur sumunt, imperium capessunt. d) poet. de vita: Job. 11, 7. מִצָּהֳרַיִם יָקוּם חָלֶד *meridie altior, sublimior surget vita* i. e. ad summum felicitatis fastigium eveheris. — 2) **stetit** (propr. Neh. 9, 3., v. chald.) translato sensu: a) *mansit, duravit* 1 Sam. 13, 14. Job. 15, 29. Jes. 40, 8. Am. 7, 2. 5., sq. לְ pers. *alicui manere* Levit. 25, 30. b) *ratum fuit* Num. 30, 5 sqq. Levit. 27, 14. Deut. 19, 15. Gen. 23, 17. 20. (ubi קוּם לְמִקְנָה et לַאֲחֻזָּה est: *ratum esse, fieri* h. e. *cedere in possessionem*), hinc de consiliis et vaticiniis, quibus eventus respondet Job. 22, 28. Jer. 44, 28. Prov. 19, 21. Jer. 51, 29. Jes. 8, 10. c) *consistere coram al.* sq. לִפְנֵי i. e. probari alicui Jos. 7, 13.; in judicio, foro: *caussa vincere* Ps. 1, 5. add. Ps. 24, 3. d) sq. לְ pers. *adfuit* alicui, *adjuvit* aliquem Ps. 94, 16. e) sq. עַל rei *perstitit, perseveravit in* al. re Jes. 32, 8. coll. arab. قوم على. Ceterum *oculi stare* dicuntur, quando quis amaurosi laborat adeoque visu caret 1 Sam. 4, 15. 1 Reg. 14, 4., stat enim pupilla nec solis radiis contrahitur.; קוּם עַל שֵׁם אָחִיו Deut. 25, 6. *stare super nomine fratris sui* (mortui) est in ejus nomen et bona succedere, ubi v. Rosenm. Simil. קוּם עַל־מַמְלֶכֶת אָבִיו *succedere in regnum patris* 2 Chron. 21, 4. (arab. قام بعد *succedere*).

Praet. קָם, semel cum א. קָאם Hos. 10, 14., part. praes. קָם, plur. קָמִים et alia terminatione קוֹמִים 2 Reg. 16, 7. Infin. absol. קוֹם Jer. 44, 29., constr. cum affixo קוּמָהּ et קֻמָהּ Gen. 19, 35., imper. קוּם et קֻם Jos. 7, 10. 13., plur. foem. קֹמְנָה Jes. 32, 9., fut. יָקוּם et יָקֹם Gen. 27, 31., cum vau convers. וַיָּקָם Gen. 4, 8.

Pih. קִיֵּם 1) surgere fecit, *erexit*, trop. Ps. 119, 28 (afflictum et animo dejectum). 2) stare fecit h. e. a) *ratum fecit, confirmavit* Ruth. 4, 7. Esth. 9, 29., קִיֵּם עַל פ׳ *sanxit* aliquid *alicui injungendum* h. e. *injunxit* alicui al., *obstrinxit* aliquem alicui rei Esth. 9, 21. 31. (med.), sed קִיֵּם עָלָיו sibimet ipsi injunxit h. e. *se obstrinxit*, in se suscepit Esth. 9, 27. 31. (extr.); b) promissa *praestitit* Ps. 119, 106., vaticinium *ut exitum haberet, effecit* Ezech. 13, 6. — Pil. קוֹמֵם 1) surgere fecit h. e. a) *exstruxit, instauravit* (aedificia) Jes. 44, 26. 58, 12. 61, 4.; b) hostili sensu Mich. 2, 8. לְאוֹיֵב יְקוֹמֵם *in hostem* h. e. tanquam hostem *surgere, fecit pop. meus* sc. me (quod ex suff. עַמִּי facile elicitur). Alii, ut Hartmannus, intransit. vertunt.

Hiph. הֵקִים 1) *surgere fecit* i. e. a) *erexit, levavit* lapsum Deut. 22, 4. Eccles. 4, 10., afflictum Job. 4, 4. Ps. 41, 11. 113, 7.; b) *statuit* Deut. 16, 22. Jos. 4, 9. 24, 26. (statuam, monumentum) Exod. 26, 30. Num. 1, 51. (tentorium) Jes. 23, 13 (turres); c) *prodire, existere fecit, excitavit* aliquem Jud. 2, 18. Jer. 29, 13. (ducem, prophetam) Mich. 5, 4 (hostem), aliquid 2 Sam. 12, 11., (mala) 1 Sam. 3, 12., spec. הֵקִים שֵׁם לְ Ruth. 4, 5. 10. Deut. 25, 7. et ה׳ זֶרַע לְ Gen. 38, 8. *excitare alicui nomen, semen* h. e. prolem alicui (mortuo) parare, quae suum (mortui) nomen gerat. Hoc facere dicuntur, qui ex jure leviratus mortui fratris uxorem ducunt; d) ה׳ בְּרִית *foedus facere, inire* Gen. 17, 7. Exod. 6, 14., nostr. *Bund aufrichten.* — 2) *stare fecit* Ps. 40, 3.,

hinc a) *constituit* aliquem (regem) Deut. 28, 36.; b) *ratum fecit* aliquid Num. 30, 14. 15. Jer. 28, 6., it. promissa *praestitit* 1 Sam. 1. 23. Gen. 17, 21. 26, 3. 2 Sam. 7, 25. Jer. 44, 25. al. — 3) subsistere fecit h. e. *inhibuit, compescuit, sedavit* Ps. 107, 29. — Praet. 2. p. cum vau conv. וַהֲקֵמֹתָ Exod. 26, 30. Deut. 27, 2., 1. p. הֲקִימֹתִי Gen. 9, 17., plur. 1. p. c. vau conv. וַהֲקֵמֹנוּ Mich. 5, 4., part. מֵקִים. cum jod paragog. מְקִימִי Ps. 113, 7., infin. absol. הָקֵם Jud. 7, 19. et הָקִים Jer. 44. 25., fut. יָקִים apoc. יָקֵם 1 Sam. 1, 23. Jer. 28, 6., c. vau conv. וַיָּקֶם Exod. 40, 18. 33. Jud. 2, 16. etc. — Hoph. הוּקַם 1) *statutus, erectus est* Exod. 40, 17. 2) *constitutus est* 2 Sam. 23, 1. 3) *ratum factum est* Jer. 35, 14.

Hithpal. הִתְקוֹמֵם hostili animo *surrexit, insurrexit* Ps. 17, 7. 59, 2. Job. 27, 7., sq. לְ pers. *contra* al. Job. 20, 27.

קוּם chald. 1) *surrexit* Dan. 3, 24., de eo qui aliquid aggreditur Esr. 5, 2., *prodiit, exstitit* Dan. 2, 39. 7, 17. 24. 2) *stetit* Dan. 2, 31. 7, 10., *duravit, mansit* Dan. 2, 44. — Pah. Dan. 6, 8. קַיָּמָה קְיָם *statuere statutum, decretum facere.* — Aph. הֲקִים 1) surgere fecit h. e. a) *erexit, statuit* Dan. 3, 1. 2. 3. 5. 7. etc. (simulacrum); b) *excitavit* Dan. 2, 44. 2) stare fecit h. e. *constituit* Esr. 6, 18., sq. עַל *praefecit* Dan. 4, 14. 5, 11. 21. Praet. c. affixo הֲקִימֵהּ Dan. 5, 11. et אֲקִימֵהּ Dan. 3, 1., fut. יְקִים Dan. 2, 44. et יְהָקִים Dan. 6, 16. etc. — Hoph. praet. foem. הֳקִימַת *erecta stetit* Dan. 7, 4. et sec. quosdam codices v. 5., ubi tamen alii habent הֲקִימַת, in Aphel, ut sensus l. c. sit: *latus unum erexit.*

קוֹמָה f. 1) *altitudo, proceritas* Gen. 6, 15. Exod. 27, 18. 1 Reg. 7, 35. 2 Reg. 19, 23., etiam hominum 1 Sam. 16, 7., וַיִּפֹּל מְלֹא קוֹמָתוֹ אַרְצָה *concidit quantus quantus fuit*, tota corporis mole, *humum* 1 Sam. 28, 20. 2) *statura* Jes. 10, 33. Ezech. 13, 18.

קִים m. *qui* contra alterum *surrexit, adversarius* (ad formam צִיר rad. צִיר). Cum affixo קִימָנוּ (pro קָמֵנוּ, ut Ruth. 3, 2. Jes. 47, 10.) Job. 22, 20.

קְיָם m. chald. *statutum, edictum* Dan. 6, 8. 16.

קִימָה f. *consurrectio* Thren. 3, 63.

קָמָה f. *seges adhuc stans* et *in culmum erecta* Exod. 22, 5. Deut. 16, 9. Jud. 15, 8. 2 Reg. 19, 26. etc., in regim. קָמַת Deut. 23, 25. 26., plur. קָמוֹת Jud. 15, 5.

קָמוֹן nom. propr. oppidi in Gileaditide Jud. 10, 5. v. Reland. P. p. 679.

קַיָּם m., קַיָּמָה f. chald. *stabilis, mansurus, duraturus* Dan. 4, 23. 6, 27.

קוֹמְמִיּוּת f. adverb. *erecto corpore* Levit. 26, 13.

יְקוּם m. *id quod* subsistit h. e. *vivit* in his terris Gen. 7, 4. 23. Deut. 11, 6. cf. sam. קְעִים.

מָקוֹם com. (foem. Job. 20, 9. al.) locus (*a stando*) Gen. 1, 9. Exod. 21, 13. Levit. 4, 12. Num. 18, 31. al., max. ubi quis domicilium habet Gen. 18, 33. 29, 22. 30, 25. 36, 40. 1 Sam. 26, 25. Prov. 27, 8., hinc pro *oppido* vel *vico* (ut nostrates *Ort, Ortschaft*) Gen. 12, 6. 18, 24. 38, 21. Deut. 21, 19.; יְהוָֹה לָנוּ מְקוֹם נְהָרִים *Jova nobis*

erit *loco fluviorum* Jes. 33, 21. (syr. ܡܩܘܡ); מְקוֹם פ׳ לֹא הִכִּיר אֹתוֹ *locus alicujus non agnoscit eum* i. e. poet. totus exstinctus est, periit aliquis Ps. 103, 16. Job. 7, 10. coll. 20, 9. — Ubi sequitur אֲשֶׁר vel שׁ relat., in regim. ponitur, ut בִּמְקוֹם אֲשֶׁר *in loco quo* Levit. 4, 33. 14, 13. Jer. 22, 12., בְּכָל־מְקוֹם אֲשֶׁר *omni loco quo* Esth. 4, 3. 8, 17., Ita etiam sq. זֶה (pro אֲשֶׁר) מְקוֹם אֲשֶׁר שָׁם Ezech. 6, 13. Eccles. 11, 3. Ita etiam sq. זֶה (pro אֲשֶׁר) Ps. 104, 8. et semel, ubi praetermissum est pronom. Job. 18, 21. (v. GESEN. L. p. 679.). Plur. מְקוֹמוֹת Deut. 12, 2. Jud. 19, 13., cum affixo בִּמְקוֹמֹתָם Gen. 36, 9. Neh. 12, 27.

תְּקוֹמֵם m. *adversarius* Ps. 139, 21.

תְּקוּמָה f. *standi resistendive facultas* Levit. 26, 37.

אַלְקוּם m. Prov. 30, 31. מֶלֶךְ אַלְקוּם עִמּוֹ *rex, quocum non est stare, cui non potest resisti* (ex אַל *non* et קוּם, cf. אַל־מָוֶת Prov. 12, 28.). Ita SCHULTENSIUS. Sed POCOCKIO in *Not. ad Specim. Histor. Arab.* p. 203. et CASTELLO in *Lex.* idem est q. ألقوم *populus, coetus hominum,* quasi אַל sit artic. arab., unde מֶלֶךְ אַלְקוּם עִמּוֹ: *rex, quocum populus, concio populi est.* Hoc praeferendum existimamus cum UMBREITIO.

קין in Kal inusit., Pil. קוֹנֵן *lamentatus est, deploravit* (arab. gener. *canere,* قينة *puella cantans,* ܩܝܢܬܐ *canticum*) Jer. 9, 16., sq. עַל (caussae) Ezech. 27, 32. 2 Chron. 35, 25., sq. אֶל 2 Sam. 3, 33.; קוֹנֵן קִינָה 2 Sam. 1, 17.

קִינָה f. 1) *lamentatio* 2 Sam. 1, 17. Jer. 7, 29. Ezech. 19, 1. 11. Am. 5, 1., plur. קִינִים Ezech. 2, 10. et קִינוֹת Ezech. 35, 25., cum affixo קִינוֹתֵיהֶם 2 Chron. 35, 25. 2) urbs in regione australi tribus Judae Jos. 15, 22.

קֵן v. sub rad. קָנַן.

קוס in Kal inusit., unde deducunt Pil. fut. יְקוֹסֵס *succīdet* Ezech. 17, 9. i. q. יְקוֹצֵץ. Aliis radix est קסס.

קוֹעַ m. propr. *admissarius, libidinosus* (coll. arab. قاع pro قوع *ascendit femellam,* VIII. *libidine aestuavit* camelus), hinc *princeps* (ut arab. فحل *admissarius, princeps* v. SCHULTENS. nott. ad Hamas. p. 366.) Ezech. 23, 23.

קוֹף m. *simia,* graec. κῆφος vel κῆβος 1 Reg. 10, 22. 2 Chron. 9, 21., in lingua Samskrdamica, unde sumtum videtur vocab., *kapi* (non *kawi,* ut nuper nonnemo scripsit, hoc enim voc. sign. *poëtam*) vid. *Relat. Malabar.* Continuat. 38. p. 231. et Continuat. 39. p. 428. Qui pro semitica voce habent, ortum putant a قفا *vestigia secutus est* h. e. *imitatus est.* Sed *haec* certe vis vocabuli demonstrari non potest.

קוף rad. inusit. i. q. נָקַף *ambire, circuire.* Hinc oritur:

תְּקוּפָה f. *circuitus, conversio* solis Ps. 19, 7., hinc *decursus temporis* Exod. 34, 22. 1 Sam. 1, 20. 2 Chron. 24, 23.

קִיץ I) *secare, abscindere,* ut קצה et קצץ (arab. قَطَّ) v. nom. קְוֻצּוֹת. — II) *fastidire* sq. בְּ Num. 21, 5. Levit. 20, 23. Gen. 27, 46. Prov. 3, 11. 1 Reg. 11, 25., deinde *timere* sq. מִפְּנֵי Exod. 1, 12. Num. 22, 3. Jes. 7, 16. (Eaedem significatt. copulatae sunt in vv. קָנַט, مَلَّ, بعل, v. Gesen. Comment. in Jes. I, p. 279 sq.). — Hiph. הֵקִיץ Jes. 7, 6. נְקִיצֶנָּה *taedio afficiamus eam* (urbem) i. e. sec. Kimch. et Rosenm.: obsidione cingamus, donec pertaesa aperiat nobis portas. Sed facilius cum Schultensio interpretaberis: *oppugnemus, obsidione premamus eam,* coll. ضجر *male habuit ex taedio,* III. *taedio affecit, anxit, oppugnavit* v. Gesen. ad h. l. et Bernstein. in n. krit. Journ. II, p. 83 sq.

III) in Kal inusit., Hiph. הֵקִיץ *expergisci* (ut יקץ) e somno Prov. 6, 22. Ps. 3, 6. 73, 20., e mortis sopore 2 Reg. 4, 31. Jer. 51, 39. Job. 14, 12. Dan. 12, 2. Jes. 26, 19. Ps. 17, 15., e mentis stupore Joel. 1, 5. (Prov. 23, 35.). Hinc Ps. 35, 23. הָקִיצָה לְמִשְׁפָּטִי *expergiscere,* surge *ad jus mihi reddendum.* — IV) fortasse i. q. arab. قيظ *ferbuit* (v. קַיִץ), deinde (denomin. a קַיִץ) *aestatem agere* aliquo in loco Jes. 18, 6. cf. arab. قَيَّظَ, v. Gesen. ad h. l.

קוֹץ m. 1) *spina* (v. Celsii *Hierobot.* P. II, p. 223.) Gen. 3, 18. 2 Sam. 23, 6. Jes. 32, 13. Ezech. 28, 24. dicta vel a *fastidiendo* et *aversando* (cf. סִיר) vel ab *acumine: secantia* enim *acuta* sunt. Plur. קֹצִים Exod. 22, 5. Jes. 33, 12. Jer. 4, 3., in regim. קוֹצֵי Jud. 8, 7. 16. 2) nom. propr. virorum 1 Chron. 4, 8. 24, 10. Esr. 2, 61. Neh. 3, 4.

קַיִץ m. 1) *aestas* (v. rad. n. 4.; syr. ܩܰܝܛܳܐ, arab. قيظ *id.*) Gen. 8, 22. Ps. 74, 17. 2) *messis pomorum* Jes. 16, 9. 28, 4. 3) *fructus aridi, poma* Am. 8, 1. (ubi Hieron. *ficus* vertit) 2 Sam. 16, 1. Jer. 40, 10. 12.

קְוֻצּוֹת f. plur. (mutato ו *quiesc.* in *mobile*) *capilli* frontis, *cincinni* Cant. 5, 2. 11., auctoribus Bocharto et Schultensio coll. rad. n. 1., unde arab. قُصَّة *capillus frontis, antiae,* syr. ܩܘܨܬܐ *cincinni.* Solebant enim veteres *comas* in certam formam *praecidere,* de quo more vid. Feithius in *Antiquit. Homer.* L. III. c. 10. §. 5. et Hadr. Junius de *Coma* c. 6.

קִיצוֹן vid. sub rad. קצץ.

קוּר *fodere* (puteum), ut נקר 2 Reg. 19, 24. Jes. 37, 25. — Pilp. קַרְקַר *suffodit, evertit* Jes. 22, 5 (parietem), transl. *delevit* Num. 24, 17. Aliis est denomin. a קִיר *murus.* — Hiph. הֵקַר *promanare* s. *scaturire fecit* aquas puteus Jer. 6, 7. Cet. v. sub seq. voc.

קוּר m. *tela, reticulum aranearum* Jes. 59, 5. 6., cf. arab. قور *funiculus elegantior e gossypio factus* (fortasse a similitudine telae aranearum), unde dictum sit, non constat. Michaelis in Suppl. p. 2178. repetendum existimavit a rad. قور (قَار) *incessit in extremitate pedum, ne audiretur sonus, ex insidiis et occulte captavit praedam,* id quod in araneas bene cadit.

קוֹרָה vid. sub rad. קרה.

מָקוֹר m. *fons, scaturigo, scatebra,* quae *effossâ* terra elicitur Zech. 13, 1. Hos. 13, 15.; מְקוֹר דָּמֶיהָ Levit. 20, 7. 20. *sanguinis menstrui profluvium* (Levit. 20, 18. sin pl. מְקוֹר). Transl. a) מְקוֹר חַיִּים *fons vitae,* salutis Ps. 36, 10. Prov. 10, 11. 13, 14. 16. 22.; ipse Deus ita appellatur Jer. 2, 13.; b) מְקוֹר יִשְׂרָאֵל *fons Israelis* h. e. conditores gentis Israel. Ps. 68, 27. coll. Prov. 5, 18. Jes. 48, 1.

קוֹשׁ i. q. יָקֹשׁ *tendiculam posuit,* semel Jes. 29, 21., ubi fut. יְקֹשׁוּן.

קִישׁ *(aucupium)* nom. propr. virorum 1 Chron. 8, 30. 9, 36. 23, 21. 2 Chron. 29, 12., inter quos nobilissimus est pater Sauli 1 Sam. 9, 1. 14, 51. 1 Chron. 8, 33.

קוּשׁ rad. Hebr. non usitat., arab. قوس med. vau *dorso incurvus fuit,* II. *incurvavit arcus* more.

קִישׁוֹן nom. a) fluvii (*curvi, inflexi, tortuosi* v. rad.) Jud. 4, 7. 5, 21. 1 Reg. 18, 40. Ps. 83, 10., qui ad radices montis Thabor ortus per campum Esdrelon decurrit et in sinum urbis Acco s. Ptolemaidis effunditur v. Relandi P. p. 289. Rosenm. *Alterthumsk.* II, 1, p. 203. b) urbis tribus Issaschar Jos. 19, 20. 21, 28.

קֶשֶׁת com. (m. 2 Sam. 1, 22. Ezech. 1, 28.) arcus, a *curvitate* (τόξα καμπύλα ap. Hom. et Hesiod.): a) ad sagittas mittendas, arab. قَوْس, Gen. 21, 16. 2 Reg. 13, 16. Ps. 11, 2. Job. 20, 24. Jes. 13, 18. Jer. 6, 23. etc.; בֶּן־קֶשֶׁת poet. *sagitta* Job. 41, 20. (19), simil. arab. v. Schultens. ad h. l. De formula: דָּרַךְ קֶשֶׁת cf. sub v. דרך. Metaph. *arcus* est pro *robore* et *potentia* Gen. 49, 15. Job. 29, 20., hinc *frangere al. arcum* i. q. vires al. frangere, potentiam al. evertere Jer. 49, 35. Hos. 1, 5. In loco 2 Sam. 1, 18. קֶשֶׁת est titulus carminis (2 Sam. 1, 19. 27.), in quo *arcus* mentio injicitur v. 22. Cf. de hac allegandi ratione, orientalibus perquam familiari, intpt. ad Mt. 12, 26. Rosenm. ad Lowth. p. 573 sq. Ceterum non opus est Jes. 21, 17. 22, 13. קֶשֶׁת pro concr. *sagittarius* positum existimare, ut nuper etiam Gesenius fecit. b) *arcus coelestis* Gen. 9, 13. 18. Ezech. 1, 28., arab. قُسْطان. — Cum affixo קַשְׁתּוֹ 1 Sam. 18, 4., plur. קְשָׁתוֹת Jes. 13, 18. Neh. 4, 10., c. affix. קַשְּׁתוֹתָם Ps. 37, 15. Jer. 51, 56., קַשְּׁתֹתֵיהֶם Neh. 4, 7. [Originem hoc voc. a rad. קוּשׁ, arab. قَوْس ostendit Schultens. ad Hariri Consess. V, p. 99.; est igitur formae זֶפֶת, שַׁחַת, quanquam posthac ipsi Hebraei ת pro radicali habuerunt v. קַשָּׁת, obliti scil., ut fit, originis vcc.]. A קֶשֶׁת formatum est nomen

קַשָּׁת *sagittarius* Gen. 21, 20.

קֵט v. sub rad. קוט.

קטב Hebr. inusit., chald. et arab. قطب *secuit, succidit, excidit,* hebr. קצב, חצב, חטב etc. Inde sunt

קֶטֶב m. 1) *excidium, exitium* Jes. 28, 2. שַׂעַר קֶטֶב *turbo exitii, exitialis* (ubi nonnulli ventum perniciosissimum, arab. *Samûm,* dici putant v. Rosenm.); spec. 2) *lues, pestilentia* Ps. 91, 6. Deut. 32, 24.

קֹטֶב m. *exitium* h. e. *lues, pestis,* unde cum affixo קָטָבְךָ (kotobcha,

Hos. 13, 14. (ubi a LXX. per *victoriam* redditur, quos Paulus sequitur 1 Cor. 15, 55., a *caesis* scil. hostibus; quemadmodum arab. بك, ثغر, قطع etc. sensum habent et *caedendi* et *vincendi*, ac lat. *caedere hostem* est *vincere hostem*).

קָטַט v. קוּט.

קָטַל *occidit, interfecit* (chald. syr. *id.* in pedestri orat., arab. قتل et قطل, aeth. ቀተለ:), voc. poet. Ps. 139, 19. Job. 24, 14. 13, 15.

קְטַל chald. *id.* Dan. 5, 19. 30., praeter. passiv. f. קְטִילַת Dan. 7, 11. Ithpehel infin. הִתְקְטָלָה *occidi* Dan. 2, 13. — Pahel קַטֵּל *occidit* (complures homines, ut syr. ܩܛܠ) Dan. 3, 22., infin. קַטָּלָה Dan. 2, 14. — Ithpah. part. plur. מִתְקַטְּלִין *occisi* Dan. 2, 13.

קֶטֶל m. *caedes* Obad. 9.

קָטֹן *parvus, exiguus fuit* 2 Sam. 7, 19. 1 Chron. 17, 17., *tenuis, vilis fuit* Gen. 32, 11. Fut. יִקְטַן. — Hiph. *parvum fecit, minuit* Am. 8, 5.

קָטֹן et קָטָן m., קְטַנָּה f. 1) *parvus, exiguus* (opp. *grandi, magno*) Gen. 1, 16. Deut 25, 13. 1 Sam. 2, 19. 1 Reg. 2, 20. 8, 64. 2 Chron. 36, 18. Ps. 104, 25. Jes. 54, 7., spec. aetate parvus (natu minor, minimus) Gen. 9, 24. 27, 15. 2 Sam. 9, 12. 1 Reg, 3, 7. Ezech. 16, 46. 2) *vilis, ignobilis* 2 Reg. 18, 24. Jes. 36, 9. 60, 22., כְּלֵי הַקָּטָן *vasa vilioris* usus Jes. 22, 24. — מִקָּטוֹן וְעַד גָּדוֹל *a parvo ad magnum* h. e. omnino omnes 1 Sam. 30, 2. Jer. 6, 13. 8, 10. 2 Reg. 23, 2., דָּבָר קָטֹן, דָּבָר גָּדוֹל *res parva et magna* i. e. omnes res, omnia 1 Sam. 20, 2. Exod. 18, 22. 26. Simil. PLATO in Apol. Socr. οὐδὲν, οὔτε μέγα οὔτε σμικρόν. — In regim. קְטֹן 2 Chron. 21, 17., cum affixo קְטַנָּם Jer. 31, 34. Jon. 3, 5., plur. קְטַנִּים Jer. 16, 6. Ps. 115, 13, in regim. קְטַנֵּי 1 Sam. 9, 21.

קֹטֶן m. *digitus minimus*, unde cum affixo קָטְנִי (*kotonni*, all. קָטְנִי) 1 Reg. 12, 10. 2 Chron. 10, 10. (cf. קָסֳמִי 1 Sam. 28, 8.) v. EWALD. Gr. p. 388.

יָקְטָן (*deminuetur*) filius Eberi Gen. 10, 25 sq., a quo gens Joctanitarum in Arabia fel. originem duxit Gen. 10, 26 sqq., arab. قحطان cf. BOCHARTI Phal. 2, 15. POCOCKII Spec. hist. Arab. p. 32 sqq. A. SCHULTENS. hist. imperii Joctan. Harderov. 1786. WINERI Lex. bibl. I, p. 343. al.

קָטַף *decerpsit, avellit, evellit* aristas, ramos etc. (قطف *carpere* vel manu vel falce, unde *vindemiare*) Deut. 23, 26. Job. 30, 4. Ezech. 17, 22. Niph. *decerptus est* Job. 8, 12.

קָטַר in Kal non usitat., Pih. קִטֵּר *suffivit*, suffimentum *adolevit* in Dei alicujus honorem (قتر *redoluit, fragravit*, II. *adolevit*, coll. قتر II. ligno agallocho *suffivit* vestem) Jes. 65, 7., sq. לְ pers. Jer. 7, 9. 11, 12. 44, 15. Hos. 11, 2; קַטֵּר חֵלֶב *adolere adipem* 1 Sam. 2, 16. מְקַטְּרוֹת v. infra. Pyh. part. f. מְקֻטֶּרֶת subst. *suffimentum* Cant 3, 6. Hiph. הִקְטִיר *suffivit* in honorem Dei 2 Chron. 28, 3. 1 Reg. 3, 3. 1 Chron. 6, 34, sq. לְ pers. 1 Reg. 11, 8. Hos. 2, 15; *adolevit* in altari

sq. acc. rei Levit. 9, 10. Exod. 29, 13. 18. 25. Jer. 33, 18. Num. 18, 17. 1 Sam. 2, 15. 16. — Hoph. *adoleri* Levit. 6, 15., part. מֻקְטָר *suffimentum* Malach. 1, 11.

קְטוּרָה (*suffitus, suffimentum*) nom. propr. pellicis Abrahami, ex qua plures filios suscepit, Gen. 25, 1. 1 Chron. 1, 32. Sic aethiop. *Itana-Dengel* (*suffimentum virginis* sc. Mariae) est nom. propr. virile.

קָטַר, plur. חֲצֵרוֹת קְטֻרוֹת Ezech. 46, 22. *atria sine tecto, tecto carentia* (unde *fumus* in sublime agitur, cf. seq. voc.), coll. syr. ܒܝܬܐ ܩܛܝܪܐ *domus sine tecto.* In eandem sententiam concedunt Talmud., qui sic interpretantur: מעלות עשן לפי שאין להם תקרה *exhalantia fumum, quod ipsis deest tectum.*

קִיטוֹר m. *fumus* Gen. 19, 28. Ps. 119, 83., it. *vapor, nebula* fumo similis Ps. 148, 8.

קְטוֹרָה f. *suffimentum* Deut. 33, 10.

קְטֹרֶת f. *id.* Exod. 30, 1 sqq. Levit. 4, 7. Num. 7, 14. Jes. 1, 13. etc., it. eae victimae partes quae *adoleri* solent, *adeps* Ps. 66, 15. Cum affixo קְטָרְתִּי Ezech. 16, 18. 23, 41.

מִקְטָר m. *suffitio, suffitus* Ezech. 30, 1.

מִקְטֶרֶת f. *thuribulum* 2 Chron. 26, 19., cum affixo מִקְטַרְתּוֹ Ezech. 8, 11.

מְקַטְּרוֹת f. plur. (verbale Pihelicum) *arae* in quibus *adoletur* 2 Chron. 30, 14.

קְטַר Chald. *ligavit, colligavit* (cf. hebr. קָשַׁר). Inde oritur:

קְטַר m. chald., plur. קִטְרִין 1) *nodi* Dan. 5, 12. 16. 2) *ligamenta* ossium Dan. 5, 6., ad quem loc. v. Bertholdt.

קִיא vid. sub rad. קוֹא.

קָיָה *vomuit, evomuit,* i. q. קוֹא; unde Imper. plur. קְיוּ Jer. 25, 27.

קַיִט m. Chald. *aestas* Dan. 2, 35., hebr. קַיִץ, mutato צ in ט, more solito. Syr. ܩܝܛܐ, arab. قَيْظ coll. rad. قَاظَ *ferbuit.*

קִים et קִימָה vid. sub rad. קוּם.

קִין rad. Hebr. non usitat., coll. arab. قَانَ med. Je *cudit ferrum.*

קַיִן m. 1) *lancea* 2 Sam. 21, 16. 2) nom. propr. filii Adami natu majoris Gen. 4, 1. 2. 22. (sed Gen. 4, 1. deducitur a קָנָה *acquirere* praeter analogiam grammaticam), arab. قَيْن *faber ferrarius.* 3) nom. propr. gentis Kenitarum Num. 24, 22., v. statim.

קֵינִי, קֵנִי, קִינִי nom. propr. populi Cananitici, in australi Palaestinae parte, Amalecitis contermini Gen. 15, 9. 1 Sam. 27, 10. 30, 29. Originem duxerunt a *Chobabo* Jud. 1, 16. 4, 11. Cf. A. Murray Com. de Kinaeis. Hamb. 1718. 8.

קִיץ vid. sub rad. קוץ.

קִיקָיוֹן et קִיקָלוֹן vid. sub rad. קוא.

קִיר, קִר (Jes. 22, 5.) com. 1) *murus* (chald. *clausura, peribolus*) Num. 35, 4. Jos. 2, 15. Ps. 62, 4. (v. חוֹמָה), *paries* Levit. 14, 37. 39. 1 Sam. 18, 11. 1 Reg. 6, 15. 2 Reg. 20, 2. Am. 5, 19. al., זֶרֶם קִיר Jes. 25, 4. *undatio, imber murum (parietem) destruens, evertens;* de formula מַשְׁתִּין בְּקִיר v. sub rad. שתן. Transl. a) *latus* altaris (nostrates etiam dicunt: *Wand d. Altars*) Levit. 1, 15. 5, 9.; b) *parietes cordis* Jer. 4, 19., vulgo *praecordia* (aliter Schnurrer. in Observatt. ad Jer. vatic. I, p. 20.). Graeci sim. dicunt *διάφραγμα*, Lat. *septum* v. Cels. I, 4, 1. — Plur. קִירוֹת 1 Reg. 4, 15. Exod. 30, 3. al. Origo huj. voc. obscura est. — 2) קִיר מוֹאָב Jes. 15, 1., קִיר חֶרֶשׂ Jes. 16, 11. Jer. 48, 31. 36., קִיר חֲרֶשֶׂת Jes. 16, 7. 9. 2 Reg. 3, 25. nom. propr. urbis moabiticae, ejusdem, quae ad hunc usque diem Arab. vocatur كرك *Karrak* (de qua v. Schultens. ind. geogr. et Abulfed. Syr. p. 44. 89. 90.), cf. Targ. כְּרַכָּא דְמוֹאָב. Putant, עִיר olim *munimentum* etiam vel *castellum* significasse. — 3) nom. propr. regionis Assyr. 2 Reg. 16, 9. Am. 9, 7. Jes. 22, 6., Elymacis finitimae Am. 1, 5., sec. Michael. in Suppl. p. 2191. ad Cyrum fluv., mare caspium inter et pontum euxinum interjectae, quae Armenis *Kur* appellatur v. Rosenm. *Alterth.* I, 2, p. 103. conf. Bueschingii *Magazin* T. X, p. 420.

קִישׁוֹן v. sub rad. קוש.

קִיתָרֹס vel קִתְרֹס m. chald. *cithara*, sec. Cthib Dan. 3, 5. 7. 10. 15. sed Kri habet קַתְרֹס. Est graec. *κίθαρις* (*κιθάρα*).

קַל vid. infra sub rad. קלל.

קָל chald. vid. supra sub hebr. קוֹל.

קָלָה I) *ussit, torruit frigendo, frixit* (ut قلى) Levit. 2, 14. Jos. 5, 11. (fruges) Jer. 29, 22 (homines: quod erat atrox supplicium). — Niph. Ps. 38, 8. כְּסָלַי מָלְאוּ נִקְלֶה *ilia mea plena sunt adusti*, h. e. adustionis, inflammationis. Ita Chaldaeus. Simil. Ovid. Metaph. 8, 516. *viscera torrentur caecis ignibus.* — II) i. q. קלל in Kal inusit., Niph. נִקְלָה *vilis factus est, viluit* Jes. 16, 4., *vilis habitus est, contemtim habitus est* Deut. 25, 2.; partic. נִקְלֶה *vilis, ignobilis, humilis* 1 Sam. 18, 23. Prov. 12, 9. Jes. 3, 5. Hiph. *vilipendit* Deut. 27, 16.

קָלִי, semel (1 Sam. 17, 17.) קָלִיא (tanq. a קלא) m. *frumentum frixum* s. *tostum, hordeum* scil. vel *triticum* vel potius *cicer*, Levit. 23, 14. 1 Sam. 25, 18. 2 Sam. 17, 28. Ruth. 2, 14. (plur. קְלָיוֹת in Mischna III, 60. *placentae ex aristis tostis confectae*). Interpretes graecos Levit. 23, 14. per *πεφρυγμένα χίδρα νέα* i. e. *grana tritici tosta* reddidisse, et integros Indiae populos ex *tosto tritico* victitare, pluribus observavit Simonis in dissert. de *usu Itinerariorum Orientalium* §. 8. Idem de opilione quodam in vicinia Ptolemaidis et Zidonis refert Hasselquist. in *Itinerar. Palaest.* p. 191. (vers. german.). Orientalium *Cahué*, nobis *Caffé*, perperam intelligunt Ludolfus in *Lex. Aethiop.* p. 192. et 552. (qui tamen in litteris ad Leydeckerum *hujus sententiae* accedit), Majus in *Supplem.* ad Coccеji *Lex.* p. 110. Sterringa in *Animadverss. philol.* in Pentateuch. p. 48. Leydeckerus de *Republ.*

Hebr. L. XII. c. 7. §. 6 (qui tamen sententiam suam mutavit in litteris ad Ludolfum, ubi קָלִי de *oryza tosta* exponit, vid. *Nova litteraria Hamburg.* an. 1742. p. 391 sq. et Winckleri *theologische und philologische Abhandlungen* P. II, p. 13 sq.) aliique.

קָלוֹן m. 1) *ignominia, contemtio,* in quam quis venit Ps. 83, 17. Hos. 4, 7. 18. Habac. 2, 16. Jes. 22, 18. Prov. 3, 35. 6, 33. 13, 18. 22, 10. 2) *turpitudo, turpiter factum* Prov. 18, 3. עִם קָלוֹן חֶרְפָּה *cum turpitudine* (morum) *venit ignominia,* ubi v. B. Michael. in Annott. uberr. 3) *pudenda muliebria* Nah. 3, 5. coll. Jer. 13, 26.

קִיקָלוֹן vid. sub rad. קוא.

קַלַּחַת f. *olla, lebes* 1 Sam. 2, 14. Mich. 3, 3. Conferunt arab. خلقين (transpos. lit.) *ahenum, olla,* cujus radix est خلق *laevigavit, expolivit.* Aliis (ut Ewaldo in Gramm. p. 37.) videtur dictum pro קְדַחַת coll. قدح *scyphus, poculum,* non satis probabiliter.

קָלַט *collegit, contraxit* vel intransit. *contraxit se* (قلص *contraxit se, contractus, diminutus est*) v. קָלוּט, deinde *recepit* (ut אסף) v. מִקְלָט. Vid. Hartmann. Thes. hebr. auct. p. 87.

קָלוּט (particip. Pahul) m. propr. *contractus, imminutus,* hinc *pumilio* Levit. 22, 23., arab. قلطيّ (rad. قلط non est in usu, sed videtur eandem quam قلص habuisse potestatem) cf. Schultens. Opp. min. p. 272.

מִקְלָט m. *asylum, locus ad quem homicida se recipit,* hinc עִיר מִקְלָט Jos. 21, 13. 21. 27. 32, 38. Num. 35, 25., עָרֵי הַמִּקְלָט Num. 35, 6. 11—15. Jos. 20, 2. 3. 1 Chron. 6, 52. 55. *oppida asyli,* de quib. v. Wineri Lex. bibl. I, p. 225.

קָלַל 1) *levis fuit* vel *factus est* (قلّ *id.*) v. Hiph., Gen. 8, 11. קַלּוּ הַמַּיִם מֵעַל־הָאָרֶץ *leves factae* h. e. imminutae sunt, defluxerunt *aquae de terra.* Ita Lat. *levare* dicunt pro *imminuere.* — 2) *agilis, velox, celer fuit* (*levia* enim *citius moventur;* sic graec. ἐλαφρός et κοῦφος *levis* et *celer*) 2 Sam. 1, 23. Jer. 4, 13. Job. 7, 6. 9, 25. — 3) *vilis, contemtus fuit* Job. 40, 4. (39, 37.), it. *vilis factus est, in contemtum abiit* Nah. 1, 14. Gen. 16, 4. 5. Fut. יֵקַל, יֵקַלּוּ v. Gesen. L. p. 366. — Niph. נָקַל et נָקֵל (1 Reg. 16, 31. Jes. 49, 6. al.) 1) *levis* h. e. tenuis, exiguus *fuit* 1 Sam. 18, 23. 1 Reg. 16, 31. Jer. 6, 14. 8, 11., נָקֵל מִן *parum est, quod, ut* Jes. 49, 6. Ezech. 8, 17. 2) *celer, velox fuit* Jes. 30, 16. 3) *facilis fuit* Prov. 14, 6. דַּעַת לְנָבוֹן נָקָל *scientia intelligenti facilis est* inventu, facile eam sibi comparare potest 2 Reg. 20, 10. נָקֵל לַצֵּל לִנְטוֹת *facile est umbrae* (umbram) *inclinare se* 2 Reg. 3, 18. 4) *vilis, abjectus, humilis, contemtus fuit* 2 Sam. 6, 22. Fut. יִקַּל, יִקַּלּוּ Jes. 30, 16. — Pih. קִלֵּל *exsecratus est, maledixit* 2 Sam. 16, 7., sq. acc. Levit. 20, 9. 24, 14. 23. Exod. 21, 17. Gen. 12, 3. 2 Sam. 19, 22. Eccles. 10, 20. al., sq. בְּ pers. Jes. 8, 21. (lat. etiam dic. *exsecrari in aliquem*); *semetipsum exsecrari* 1 Sam. 3, 13. est: exsecrationem, *poenam sibi contrahere, conflare.* Praet. cum affixo קִלְלַנִי 1 Reg. 2, 8. Part. מְקַלֵּל cum affixo מְקַלֶּלְךָ Gen. 12, 3., in pausa מְקַלְלֶךָ (emisso

dagesch forti) Eccles. 17, 21., sed מְקַלְלַוְנִי (pro מְקַלְלוּנִי) Jer. 15, 10., quae multis forma mixta visa est (v. Rosenm. ad h. l.), conflatum cum Gesenio putamus ex duabus lectionibus מְקַלְלוּנִי et קִלְלוּנִי. Infin. cum affixo קַלְלוֹ Neh. 12, 2., קַלְלֶךָּ (cum nun epenthet.) Deut. 23, 5. etc. — Pyh. קֻלַּל *maledictum est alicui* Jes. 65, 20. Job. 24, 18. Part. מְקֻלָּל *exsecratus* (pass.) Ps. 37, 20. — Pilp. קִלְקֵל 1) *motitavit, concussit* Ezech. 21, 21. coll. arab. قلقل *commovit*. 2) laevem *reddidit, tersit, polivit* atque adeo *exacuit* Eccles. 10, 10. (cogn. syr. ܢܓܠ *purgavit, mundavit* et chald. גְּלָל *politura*). Ita lat. *laevis* non videtur antiquitus diversum fuisse a *lēvis*, quanquam alterum producit, alterum corripit primam syllabam, sed cf. *persōna* a *persŏnando*. — Hiph. הֵקַל 1) *levem fecit, levavit* a) sq. מֵעַל pers. et acc. rei *levavit et abstulit aliquid* a) 1 Sam. 6, 5. אוּלַי יָקֵל אֶת־יָדוֹ מֵעֲלֵיכֶם *fortasse retrahet a vobis manum suam* (poenam remittet) 1 Reg. 12, 10. (עָלֵינוּ) הָקֵל מֵעָלֵינוּ *leva nos jugo*. Sine acc. rei Exod. 18, 22. *leva te*, leve tibi negotium redde, Jon. 1, 5., ubi v. Rosenm.; b) sq. מֵעַל rei 1 Reg. 12, 4. הָקֵל מֵעֲבֹדַת אָבִיךָ *remitte de servitio* a patre tuo nobis imposito. 2) *vilipendit, contemsit* Jes. 8, 23. 2 Sam. 19, 44. Ezech. 22, 7. — Hithpalp. praet. plur. in pausa הִתְקַלְקָלוּ *commoti, concussi sunt* Jer. 4, 24. v. Pilp.

קַל m., קַלָּה f. *levis* 2 Sam. 2, 18. קַל בְּרַגְלָיו *levis pedibus* h. e. *celer, velox*, deinde omisso isto voc.: *agilis, celer, velox* Jes. 19, 1. Am. 2, 15. Thren. 4, 19. etc., spec. *jumentum velox*, ut equus Jes. 30, 16. Adverb. *velociter, celeriter* Jes. 5, 26. Joël. 4, 4.

קֹל m. *levitas, leve quid* Jer. 3, 9. Ita Lxx. (εἰς οὐδὲν) Chald. Kimchius et nuper Rosenm. Alii *vocem* h. e. *famam* vertunt.

קָלָל m. *tersum, politum* Ezech. 1, 7. (ubi v. intptt. vett.) Dan. 10, 6. vid. קִלְקֵל in rad. Conf. Bocharti *Hieroz.* P. II. lib. 6. c. 16. p. 887 sqq.

קְלָלָה f. *exsecratio, imprecatio, maledictio* 1 Reg. 2, 5. Ps. 109, 17. 18. Prov. 27, 14. etc., metonym.: *exsecratus* Deut. 21, 23. In regim. קִלְלַת Jud. 9, 57. Prov. 26, 2., cum affixo קִלְלָתְךָ (*exsecratio tua*, pass.) Gen. 27, 12, קִלְלָתוֹ (*exsecratio ejus*, active) s. c. Kri 2 Sam. 16, 12., sed Cthib habet קִלְלָתִי. Plur. קְלָלוֹת Deut. 28, 15. 45.

קְלֹקֵל m. *levissimus, vilissimus* (cibus) Num. 21, 5. De forma voc. v. Gesen. L. p. 497.

מַקֵּל v. sub rad. מקל.

קָלַס in Kal inusit., Pih. קִלֵּס *illusit, irrisit, sprevit* (frustra sunt, qui conferunt arab. قلش *calcitravit*, ut propr. קלס sit *obverso tergo pedis ictu aliquem repellere*, v. Verschuir *diss.* p. 96. et Michaelis in *Suppl.* p. 2193.) Ezech. 16, 31. לֹא הָיִית כַּזּוֹנָה לְקַלֵּס אֶתְנָן *non es meretrici similis spernendo mercedem* sc. eo consilio, ut major tibi offeratur. — Hithpah. *irrisorem se gessit, illusit* sq. בְּ 2 Reg. 2, 23. Ezech. 22, 5. Hab. 1, 10.

קֶלֶס m. *irrisio, illusio* Ps. 44, 14. Jer. 20, 8.

קַלָּסָה f. *irrisio*, metonym. de eo, qui irridetur Ezech. 22, 4.

קָלַע 1) verb. denomin. *funda excussit, libravit*, hinc קַלָּע subst. *funditor* Jud. 20, 16. Trop. Jer. 10, 18. הִנְנִי קוֹלֵעַ אֶת־יוֹשְׁבֵי הָאָרֶץ quasi *funda excutiam*, projiciam (h. e. in exilium ejiciam) *hujus terrae incolas*. 2) *sculpsit, insculpsit* 1 Reg. 6, 29. 32, 35. (chald. קְלִיעַ *caelatura*). Media interjecta est *deprimendi, imprimendi* notio. — Pih. i. q. Kal 1 Sam. 17, 49, trop. 1 Sam. 25, 29.

קֶלַע m. 1) *funda* (arab. مِقْلَع *id.*) 1 Sam. 17, 50. 25, 29. Job. 41, 20. Zach. 9, 15., cum affixo קַלְעוֹ 1 Sam. 17, 40., plur. קְלָעִים 2 Chron. 26, 14. 2) *velum* (*Vorhang*) Exod. 27, 9 sqq. 38, 9. 12. Num. 3, 26. (Chald. *id.*, قِلْع *velum navis*). 3) *valva januae*, plur. קְלָעִים 1 Reg. 6, 34. Sed videtur librariorum errori tribuendum: rescribe צְלָעִים, ut in uno Kennic. libro legitur. [Origo h. voc. non satis liquet. Cum vero chald. קְלַע significet: *plicare, implicare* atque adeo *contorquere*, ab hac autem notione et *funda* et *velum* (quippe ex bysso *contortum*) dici recte potuerit, vix dubitamus, istam esse vocabuli, de quo quaerimus, radicem].

קַלָּע m. *funditor*, plur. קַלָּעִים 2 Reg. 3, 25.

מִקְלַעַת f. *sculptura* 1 Reg. 6, 18., plur. מִקְלָעוֹת 1 Reg. 7, 31., in regim. מִקְלְעוֹת 1 Reg. 6, 29. 32.

קִלְּשׁוֹן m. *furca* (chald. *id.*), conjunct. cum שְׁלֹשׁ sign. *tridentem*, quo foenum, stramen, fimus etc. *colliguntur* 1 Sam. 13, 21. Dictum volunt per metathesin pro לִקְשׁוֹן a לָקַשׁ *collegit*.

קָמָה rad. Hebr. non usitat., arab. قَمَأ *congessit, collegit*. Inde videtur proficisci קְמוּאֵל (q. d. *congregatio Dei*) nom. propr. virorum Gen. 22, 21. Num. 34, 24. 1 Chron. 27, 17.

קָמוֹן v. sub rad. קוּם.

קֶמַח m. *farina* Gen. 18, 6. Num. 5, 15. Jud. 6, 19. 1 Sam. 1, 24. 1 Reg. 4, 22. Jes. 47, 2. Hos. 8, 7. etc. (rabb. קמח *moluit* videtur ab hoc nom. oriri), arab. قَمْح *triticum, frumentum*.

קָמַט *constrinxit manibus pedibusque* (ut قَمَطَ, et chald. קְמַט Prov. 5, 22.); trop. Job. 16, 8. — Pyh. constrictus atque adeo *comprehensus est* Job. 22, 16.

קָמַל Jes. 33, 9. et קָמֵל Jes. 19, 6. *marcuit, emarcuit* planta, mutato colore vegeto et viridi in flavum sive adeo nigrum. Nam arab. قَمْل est *insecti genus, vegetabilibus molestum*, unde قَمِل *nigricans* et *quasi pediculis obsitus apparuit* carduus, in IV. *gramina arida reddidit, in foliis flavedo apparuit*. Syr. ܩܡܠ de hominibus: *aegrotavit, infirmatus est*.

קָמַץ *collegit, cepit,* propr. *in pugillum* Levit. 2, 2. 5, 12. Num. 5, 26. (cf. Mischna II, 394., قمز *collegit, accepit extremis digitis*).

קֹמֶץ m. 1) *pugillus,* cum affixo קֻמְצוֹ Levit. 2, 2. 5, 12. 6, 8. 2) plur. קְמָצִים *manipuli,* coll. arab. قَمْزَة Gen. 41, 47.

קָמַשׁ rad. Hebr. non usit., arab. قمش *collegit, corrasit undiquaque,* spec. *colligit de solo res viliores,* II. *edit, quidquid inveniebat, quamvis vilissimum esset.*

קִמּוֹשׁ m. Jes. 34, 13. et קִימוֹשׁ Hos. 9, 6. *herbae* omnes *viliores,* quas non colimus sed exstirpamus *(Unkraut).* Sed fortasse nomen fuit etiam certae cujusdam herbae. Et Jo. E. Faber quidem in *hist. Mannae* p. 12. R. Patachiam secutus, intelligit *hedysarum Alhagi Linnaei,* plantam desertorum amantissimam et spinosam, cujus descriptionem dedit Turnefortius in *itiner.* T. I, p. 123. *Urticam* vero, praeeunte Hieron., dici putat Celsius in *Hierobot.* P. II, p. 207. 208., in quam eandem sententiam concessit Rosenm. ad Hos. l. c.

קִמְּשׂוֹן m.; plur. קִמְּשֹׂנִים *herbae viliores* vel potius *urticae* Prov. 24, 31.

קֵן vid. sub rad. קנן.

קָנָא in Kal inusit., Pih. קִנֵּא 1) in univ.: incitato et ardenti alicujus vel hominis vel rei studio ferri (ζηλοῦν): a) sq. לְ pers. קִנֵּא לַיהוָה 1 Reg. 19, 10. *summo Jovae studio flagrare* i. e. caussam Jovae studiose tueri, defendere *(eifern für),* 2 Sam. 21, 2. Num. 11, 29. 25, 13. Zach. 1, 14.; b) *aemulatus est* aliquem, alicui sq. בְּ pers. Prov. 3, 31. 23, 17. 24, 1.; c) *invidit* alicui sq. בְּ pers. Gen. 37, 11. Ps. 37, 1. 73, 3., sq. acc. pers. Gen. 26, 14. Jes. 11, 13., sq. לְ pers. Ps. 106, 16.; d) *zelotypus est* uxoris sq. acc. Num. 5, 14., it. de uxore, quae pellici mariti sui honorem invidet Gen. 30, 1. sq. בְּ pers. — 2) *zelotypiam, invidiam* alicujus *concitavit, ad zelotypiam provocavit* aliquem, sq. acc. pers. et בְּ rei Deut. 32, 21. 1 Reg. 14, 22. — Infin. absol. קַנֹּא 1 Reg. 19, 10., infin. constr. c. affixo קַנְאוֹ et (petita forma a quiesc. tert. ה) קַנֹּאתוֹ 2 Sam. 21, 2. — Hiph. הִקְנִיא *zelotypiam* alicujus *concitavit, ad zelum provocavit* Ezech. 8, 3., sq. acc. pers. et בְּ rei Deut. 32, 16. 21. Ps. 78, 58. Dic. de Israelitis, qui aliena numina sectantes, Jovae zelum et iram in se convertunt. Particip. מַקְנֶה, tanq. a קנה. [Vix audiendi sunt, qui auctore Schultensio conferunt arab. قنأ *rubuit,* deinde *canduit,* hinc studio *flagravit:* nam *candendi* significatio non videtur in isto verbo inesse. Cet. aethiop. ቀንአ: ቀንዐ: convenit c. hebr.].

קְנָא chald. v. sub קנה.

קַנָּא m. *zelotypus,* socii impatiens Exod. 20, 5. 34, 14. Deut. 4, 24. 5, 9. 6, 15. (de Deo).

קַנּוֹא m. *id.* Jos. 24, 19. Nah. 1, 2.

קִנְאָה f. 1) *studium* incitatum, ardens erga aliq. (ζῆλος) 2 Reg. 10, 16. קִנְאָתִי לַיהוָה *meum erga Jovam studium,* Jes. 9, 6. קִנְאַת יְהוָה *studium Jovae* erga pop. suum, Jes. 26, 11. קִנְאַת־עָם *studium erga pop.,* Jes. 42, 13. 63, 15. Zach. 1, 14. 8, 2. — Hinc *amor* ardens Cant. 8, 6

2) *invidia* Eccles. 4, 4. 9, 6. Job. 5, 2., *zelotypia* Prov. 6, 34. 27, 4. Num. 5, 15. 18. (amantium), Ezech. 8, 3 (Dei), Jes. 11, 13. 3) *indignatio, ira* Ps. 79, 5. Deut. 29, 19. Num. 25, 11. — Plur. קְנָאֹת Num. 5, 15 sqq.

קָנָה 1) *acquisivit, comparavit* sibi Ps. 78, 54. 74, 2. Exod. 15, 16. Prov. 4, 7. 15, 32. 16, 16. 18, 15. 19, 8., spec. *emit* Gen. 25, 10. 47, 22. Levit. 25, 28. Jer. 32, 44. Deut. 28, 68., sq. מֵאֵת *ab* al. 2 Sam. 24, 24., קֹנֶה subst. *emtor* Jes. 24, 2.; it. *redemit* Jes. 11, 11. Neh. 5, 8., semel generat. *accepit* Gen. 4, 1. 2) *possedit* Jes. 1, 3., קֹנֶה subst. *possessor* Zach. 11, 5. (aeth. ቀነየ: *possedit*). 3) *paravit, formavit* Gen. 14, 19. 22. Deut. 32, 6. Prov. 8, 22. Ps. 139, 13. (syr. ܩܢܐ, arab. قنى). Infin. absol. קָנֹה 2 Sam. 24, 24. et קָנֹה Levit. 25, 14., constr. קְנֹה Prov. 16, 16. et קְנוֹת 2 Sam. 24, 1. Prov. 16, 16. Fut. per apocop. cum vau convers. וַיִּקֶן Gen. 33, 19. — Niph. נִקְנָה *acquisitus, emtus est* Jer. 32, 15. 43. — Hiph. הִקְנָה, unde cum affixo הִקְנַנִי *emit me* Zach. 13, 5., ubi v. Rosenm. [sed part. מִקְנֶה vid. supra in קנא].

קְנָא chald. *emit* Esr. 7, 17.

קָנָה nom. propr. oppidi manassit. Num. 32, 42. 1 Chron. 2, 23.

קִנְיָן m. 1) *acquisitio, emtio* Levit. 22, 11. 2) *possessio, opes* (ut arab. قُنْيَانٌ) Gen. 34, 23. 36, 6. Ps. 105, 21. Prov. 4, 7. Ezech. 38, 12. 13. Ps. 104, 24., in quo tamen postremo loco alii interpretantur: *res creata* (v. rad. 3.).

מִקְנֶה m. *acquisitio, emtio*, מִקְנֵה הַשָּׂדֶה *pars agri pretio emta* Gen. 49, 32., spec. *opes*, quae consistunt in gregibus, hinc *greges ipsi, pecus* Gen. 13, 7. 26, 14. 31, 9. 47, 17. 18. 2 Chron. 32, 29. Exod. 9, 6. 7. 17, 3. Num. 20, 19. 32, 16. Jos. 22, 8. 1 Sam. 30, 20. 2 Reg. 3, 17. Job. 1, 3. 2 Chron. 14, 15. etc., sicut graec. κτῆνος, *pecus*, dicitur a κτάομαι. Veterum enim *divitiae* maxime *pecude* constabant, conf. Feithii *Antiquit. Homer.* L. IV. c. 1. §. 4. Graevium ad Hesiodum p. 18.; אַנְשֵׁי מִקְנֶה *pecuarii* Gen. 46, 32. 34, מְקוֹם מִקְנֶה *locus pecoris* h. e. regio pascendis pecoribus apta Num. 32, 1. — Cum affixo מִקְנֵהוּ Gen. 31, 18. Exod. 9, 20. 21., plur. מִקְנִים, cum affixo מִקְנֵיכֶם Gen. 47, 16. Jos. 1, 14. et מִקְנְכֶם Deut. 3, 19.

מִקְנָה f. 1) *acquisitio, emtio* Levit. 27, 22., סֵפֶר הַמִּקְנָה *literae factae emtionis* Jer. 32, 11. 12. 14. 16. 2) *res pretio emta* Gen. 17, 12. 13. 23. 27. Exod. 12, 44., hinc *possessio* Gen. 23, 18. 3) *pretium*, quo emitur Levit. 25, 16. 51.

קָנֶה m. 1) *canna, arundo, calamus* (قَنَاةٌ, ܩܢܝܐ) sive palustris 1 Reg. 14, 15. Jes. 19, 6. Job. 40, 21. (trop. Jes. 42, 3.), sive aromaticus et odoratus (de quo conf. Wedelius in *Exercitat. med. philolog.* Centur. II. Decad 3. Exercit. 5.) Exod. 30, 23. Jes. 43, 24. Jer. 6, 20., cum epithet. קְנֵה בֹשֶׂם, קָנֶה הַטּוֹב Exod. 30, 23. Jer. 6, 20. 2) *culmus* frugum Gen. 41, 5. 22. 3) *pertica* mensoria (q. d. *Messrohr*) Ezech. 40, 5 sqq., it. *calamus candelabri* (*Hauptstange*) Exod. 25, 31. 32. 33. 35. 37, 18., it. *jugum staterae*, unde utrinque bilances pendent Jes. 46, 6., denique *os lacerti* Job 31, 22. — In regim. קְנֵה Ezech. 40, 3.,

cum affixo קָנָהּ Exod. 25, 31., plur. קָנִים Ezech. 42, 16., in regim. קְנֵי Exod. 25, 32., plur. foem. קָנוֹת Exod. 25, 36. 37, 22. [Origo voc. latet, nec facile a te impetrabis, ut conferas aeth. ቀኖት: *stimulus, aculeus* a rad. קנו *pupugit, confodit*].

קָנָה (*locus arundinosus*) nom. propr. 1) loci in confinio tribuum Ephraim et Manasse Jos. 16, 8. 17, 9. 2) urbis Asseritarum Jos. 19, 28.

קָנַז rad. Hebr. non usit., fortasse i. q. arab. قنص *venatus est, venando cepit.* Inde derivatur:

קְנַז (*venatus, praeda*, arab. قَنَص) nom. propr. virorum Gen. 36, 11. 15. 42. Jos. 15, 17. Jud. 1, 13. 1 Chron. 4, 13. 15.

קְנִזִּי nom. propr. populi cananitici Gen. 15, 19. Num. 32, 12. Secus existimavit nuper Rosenm. *Alterth.* II, 1, p. 253.

קִנָּמוֹן m. *cinnamomum* Prov. 7, 17. Cant. 4, 14., fortasse a rad. قنم *graviter oluit* (ut חֶשְׁבּוֹן a חשׁב). Alii compositum volunt ex קֵן *nidus* et rad. قمن *gratus fuit.* Veteres enim crediderunt, *cinnamomum* avium *nidis*, max. phoenicis ex inviis rupibus arboribusque decuti, teste Plinio L. XII. c. 19. et Eustathio ad Dionys. *Perieget.* v. 944. 945., unde Ausonius de *phoenice*: *Ales cinnameo radiatus tempora nido.* Alii denique (ut nuper Ewaldus ad Cant. l. c.) conferunt ܩܢܘܡܐ, قنام *substantia* (radix), non satis probabiliter. — In regim. et c. makkeph קִנְּמָן־ Exod. 30, 23. Ceterum conf. Celsii *Hierob.* T. II, p. 351.

קָנַן rad. Hebr. non usitat., fortasse i. q. قان (med. Je) *concinnavit, formavit.* Pih. קִנֵּן v. infra.

קֵן m. *nidus* Deut. 22, 6. Prov. 27, 8. Job. 39, 10., metonym.: pulli in nido Deut. 32, 11. Jes. 16, 11. (ut lat. *nidus*); metaphor. a) quodvis *habitaculum* hominum, sive comparatione facta cum avibus Jer. 49, 16. Obad. 4., sive minus Num. 24, 21. Job. 29, 18. Habac. 2, 9. b) *cella* Gen. 6, 14. — In regim. et cum makkeph semel occurrit קַן־ Deut. 22, 6., cum affixo קִנִּי Job. 29, 18., plur. קִנִּים Gen. 6, 14. Inde formatum est verbum in Pih.

קִנֵּן *nidificavit*, verb. denominat. Jer. 34, 15. 48, 28. Ezech. 31, 6. Ps. 104, 17. — Pyh. part. f. cum Jod paragog. מְקֻנַּנְתִּי *nido instructa, nidulans* sec. Cthib Jer. 22, 23., sed Kri habet מְקֻנֶּנֶת pro מְקֻנֶּנֶת, per concisionem terminationis segolatae, sicut in יוֹלַדְתְּ pro יוֹלֶדֶת, et in verbis יָפַתְּ pro יָפֵת, וַיַּרְא pro וַיֵּרָא etc.

קָסַם *divinavit, hariolatus est* (syr. ܩܣܡ *id.*). Dic. de pseudoprophetis Deut. 18, 10. 2 Reg. 17, 17. Jes. 3, 2. (ubi v. Gesen.) Ezech. 13, 23. 1 Sam. 6, 2. Mich. 3, 6. 7. 11. et de incantatoribus 1 Sam. 28, 8., semel de Bileamo Jes. 13, 22., qui Israelitis funesta vaticinatus fuerat et pseudoprophetis fere accensebatur (v. Wineri Lexic. bibl. I, p. 116.). Particip קֹסֵם *hariolus* Jer. 29, 8. Imper. קָסֳמִי sec. Kri 1 Sam. 28, 8., sed Cthib habet קְסוֹמִי retracto accentu ob vicinitatem sequentis. — Ceterum sunt, qui propriam verbi potestatem in *discindendo, dividendo* positam fuisse arbitrentur coll. arab. قسم *discidit, excidit,* ut propr.

sit: ex intestinis divinare, quemadmodum solent haruspices. Non satis probabiliter.

קֶסֶם m. 1) *divinatio, hariolatio* (syr. ܩܶܣܡܳܐ) Num. 23, 23. 1 Sam. 15, 23. Jer. 14, 14. etc., plur. קְסָמִים *divinationes* Deut. 18, 10. 2 Reg. 17, 17., metonym. *divinationum praemia* Num. 22, 7. 2) fortasse *oraculum* divinitus suppeditatum Prov. 16, 10. Ita Ziegleris et Umbreitius. Alii aliter. B. Michaelis: sagacitas, qua, quae homines animo reposita habent, elicere potest (rex).

מִקְסָם m. *divinatio* Ezech. 12, 24. 13, 7.

קסס in Kal inusit., Pol. קוֹסֵס *succidit* Ezech. 17, 9., v. rad. קָצַץ.

קֶסֶת vid. sub rad. כָּסָה.

קָעַל rad. Hebr. non usitat., arab. قلع literis invicem transpositis: *recepit se.*

קְעִילָה (*munimentum*, coll. arab. قلعة *arx, castellum*) nom. propr. urbis munitae tribus Judae 1 Sam. 23, 7. Jos. 15, 44. 1 Chron. 4, 19. v. Relandi p. 698.

קָעַע, talm. קַעְקַע *stigmate notavit, scalpsit.*

קַעֲקַע m. *stigma*, nota inusta Levit. 19, 28., v. tam. sub יָקַע.

קָעַר rad. Hebr. non usit., arab. قعر *profundus fuit.*

קְעָרָה f. *scutella, lanx* propr. *profundior* (قعران *profunda scutella*) Num. 7, 85. In regim. קַעֲרַת Num. 7, 13. 19. 25. 31., plur. קְעָרוֹת Num. 4, 7., in regim. קַעֲרוֹת Num. 7, 84., sed cum affixo קְעָרֹתָיו Exod. 25, 29. 37, 16. manente kamez sub ע, tanquam ad formam בְּכָרוֹת, dagesch forti sic compensato.

קָפָא *concrevit, coagulatus, condensatus est* (chald. et talm. *id.*), arab. قفّ *contracta, corrugata fuit res*) Exod. 15, 8. קָפְאוּ תְהֹמֹת בְּלֶב־יָם *condensatae sunt, concreverunt aquae* (tanquam gelu) *in medio mari* (rubro); Lxx. ἐπάγη τὰ κύματα; trop. Zeph. 1, 12. קֹפְאִים עַל־שִׁמְרֵיהֶם *concreti, condensati super faecibus suis* h. e. qui magna rerum suarum tranquillitate utuntur, velut vinum, quod non in alia vasa transfunditur, sed faecibus suis incumbit coll. Jer. 48, 11. — Hiph. *coagulavit* Job. 10, 10.

קִפָּאוֹן m. *concretio, gelu* sec. Kri Zach. 14, 6., sed Cthib habet יְקִפָּאוּן fut. c. nun parag.: *condensabuntur.*

קָפַד in Kal inusit. 1) i. q. arab. قفد *contrahi, convolvi in se ipsum* (v. Sylloge Dissertatt. sub praesid. A. Schultens. II, p. 861 sqq.), cf. קָפַץ. — 2) i. q. chald. קְפַד *abscidit, praecidit.* Ambae significationes concurrunt in *abbreviandi* notione. Pih. קִפֵּד *praecidit, abscidit* Jes. 38, 12. קִפַּדְתִּי כָאֹרֵג חַיַּי *praecido, velut textor* (telam), *vitam meam.* Ita plerique, quanquam non satis commode vates dicitur vitam suam praecidere, cum statim hoc Deo tribuatur. Quod sentiens Hieron. vertit: *praecisa est, velut a texente, vita mea.* Simil. Rosenm. in interpretat. lat., sed in Scholl. (coll. قفد *peregit opus*) hunc verborum sensum esse

dicit: *dum exigo,* pertexo, *instar textoris vitae meae telam (praecidet me a panno).* Quae explicatio duobus modis laborat, primum quod in tam brevi sententia mox vates, mox Deus textori assimilatur, deinde, quod *pertexendi* notio ab hoc l. prorsus aliena est cf. v. 1. *in meridie vitae meae!*

קֶפֶד m. *excidium.* Cum ה paragog. קְפָדָה Ezech. 7, 25.

קִפֹּד m. *histrix* s. *erinaceus* (arab. قنفذ et قنفد, syr. ܩܘܦܕܐ) Jes. 14, 23. 34, 11. Zeph. 2, 14., vel ab *horridis aculeis* ex significatione radicis syr. ܩܦܕ *horruit, horripilavit,* vel, quod praestat, quia metu in se *contrahi* et *convolvi* solet. Aliorum explicationes collegerunt Fullerus in *Miscell. S.* L. I. c. 18. et Bochartus in *Hieroz.* P. I. L. III. c. 36.

קפז rad. Hebr. non usitat., arab. قفز, chald. קְפַז *subsiliit, insiliit.* Inde nascitur:

קִפּוֹז m. Jes. 34, 15. *serpens jaculus* (قَفَّازَةٌ) v. Bochart. l. c. P. II. L. III. c. 11. Non audiendi sunt, qui i. q. קִפּוֹד esse putant.

קָפַץ *contraxit, constrinxit* (arab. قفص *constrinxit pedibus* v. c. dorcadem) atque ita *conclusit, occlusit,* sive os (i. e. *obmutuit*) Job. 5, 16. Ps. 107, 42. Jes. 52, 15 (ubi v. Gesen.), sive manum (i. e. *illiberalis fuit*) Deut. 15, 7., transl. misericordiam Ps. 77, 10. — Niph. Job. 24, 24. *consumuntur,* pereunt כַּכֹּל יִקָּפְצוּן *velut omnes, qui contrahuntur* h. e. *congregantur in orco.* Ita nuper etiam Umbreit. Sed Schultens. coll. arab. قفز: *morte subita auferuntur* (unde קפציאל *angelus juvenes occidens* ap. Talmud.) — Pih. *saliit, subsiliit* (chald. *id.*) Cant. 2, 8. Scil. قفص dicitur de animalibus, quae saltui se parantia, pedes ad ventrem q. constringunt, ut eo majore nisu semet proripiant, cf. etiam قفز (Deut. 33, 22. Ar. Erp.).

קֵץ vid. sub rad. קָצַץ.

קָצַב *praecidit, abscidit* (قصب *secuit, dissecuit,* قضب *abscidit*) 2 Reg. 6, 6., hinc *totondit* oves Cant. 4, 2., ubi קְצוּבוֹת *tonsae,* ut Vulg. etiam habet. Argutius de hac v. disputavit Bochart. in Hieroz.

קֶצֶב et קֶצֶב m. 1) *praecisio, caesura* i. e. *formatio, forma* 1 Reg. 6, 25. 7, 37. Verba enim *secandi* sensum quoque habent *formandi,* cujus rei exempla plurima vid. ap. Simon. in *Arcano Form.* p. 112. 2) plur. קִצְבִים *fines, extremitates* (q. d. *abscissiones*) קִצְבֵי הָרִים *fines* h. e. radices *montium* (ita Hier. Chald. Syr.) Jon. 2, 7.

קָצָה 1) *abscidit, excidit* (قصى *secuit, scidit, abscidit*), hinc *perdidit* Habac. 2, 10. 2) *decidit, decrevit,* ut arab., v. קָצִין. — Pih. *abscidit, detruncavit* 2 Reg. 10, 32.; מְקַצֶּה רַגְלַיִם *amputans* sibi *pedes* i. e. proverb. nihil proficiens in rebus suis — Hiph. *abrasit* Levit. 14, 41., inf. הַקְצוֹת pro הִקָּצוֹת (v. Gesen. L. p. 320.) Levit. 14, 43.

קָצֶה m. 1) *extremum, extremitas,* **finis** a) spatii, ut agri Gen. 23, 9., maris Jos. 13, 27., terrae Deut. 13, 7. 28, 49. Jes. 5, 26., coeli Jes. 13, 5. Ps. 19, 7. Neh. 1, 9., אַנְשֵׁי מִקָּצֶה s. אִישׁ *homines ab extremo*

usque h. e. ad unum omnes Gen. 19, 4. Jes. 56, 11., עִיר מִקָּצֶה *oppidum totum* Jer. 51, 31. cf. arab. من اقصا. Hinc nomini קָצֶה ipsa *universitatis, summae* notio addita est Gen. 47, 2. Jud. 18, 2. Ezech. 33, 2. b) temporis Jos. 9, 16. מִקְצֵה שְׁלֹשֶׁת יָמִים *sub fine trium dierum* (v. מִן) Gen. 8, 3. Deut. 4, 32. 14, 28. In regim. קְצֵה Exod. 16, 35. Num. 20, 16., cum affixo קָצֵהוּ Gen. 47, 21., plur. קָצִים, cum affixo קְצֵיהֶם Ezech. 33, 2.

קֵצֶה m. *finis* h. e. *modus* Jes. 2, 7. אֵין קֵצֶה אֹצְרֹתָיו *non est modus thesaurorum*, infiniti sunt thesauri, Nah. 2, 10. 3, 3. 9.

קָצָה f. 1) *extremitas, finis* a) spatii Exod. 25, 19. 1 Reg. 6, 24., קְצוֹת הָאָרֶץ Job. 28, 24. Jes. 40, 28. 41, 5., קְצוֹת הַשָּׁמַיִם Ps. 19, 7., מִקָּצָה *(ab) in extremo, in extrema parte* Exod. 26, 4. 36, 11. 37, 8.; b) temporis Dan. 1, 5. — 2) plur. קְצוֹת *universitas, summa* Jud. 18, 2. 1 Reg. 12, 31. 13, 33.

קְצָת f. chald. *finis* (temporis), unde לִקְצָת יַרְחִין *sub finem mensium* Dan. 4, 26. 31.

קָצוּ (v. tamen Ewald. Gramm. p. 434.) m. *finis*. Plur. קַצְוֵי אֶרֶץ Ps. 48, 11. 65, 6. Jes. 26, 15.

קָצָה f. *id.*; plur. קְצָוֹת *extremitates* Exod. 38, 5., *fines* terrae Ps. 65, 9.; cum affixo קְצוֹתָיו sec. Cthib Exod. 37, 8. 39, 4., sed Kri habet קְצוֹתָיו, a sing. קָצָה.

קְצָת f. (ad form. מְנָת) *finis* temporis, unde מִקְצָת sq. genit. Dan. 1, 15., לְמִקְצָת v. 18.

קְצָת f. chald. *pars*, a toto *abscissa* Dan. 2, 24.

מִקְצָת f. *pars* Dan. 1, 2. (ubi tam. B. Michaelis cum Theodot. vertit *de parte* v. קְצָת) Neh. 7, 70.

קָצִין m. *judex* (v. rad. 2.), hinc *princeps* Jes. 1, 10. 3, 6. 7. Prov. 6, 7. 25, 15., *dux* Jos. 10, 24. Jud. 11, 6. 11. Dan. 11, 18. Arab. قضى *id.* In regim. קְצִין, plur. קְצִינִים, in regim. קְצִינֵי Mich. 3, 1. 9., cum affixo קְצִינַיִךְ Jes. 22, 3.

קֶצַח m. Jes. 28, 25. 27. *nigella, melanthium, git*, seminis genus, panibus et cibis loco condimenti indi solitum; conferunt arab قزح *semina sive aromata ad condimentum cibi indidit*, permutatis ז et צ, unde قزح ejusmodi *semina, legumina* vel *aromata*. Plinius L. XIX. c. 8: *Inferiorem crustam* (panis) *apium githque cereali sapore condiunt*, et L. XX. c. 17: *Melanthii semen gratissime panes condit.* Vid. quoque Dioscorides L. III. c. 93. Angeli a S. Josepho *Gazophyl. Persic.* p. 250. Celsii *Hierob.* P. II, p. 70.

קָצַע *abscidit* (قطع *id.*) in Kal inusit., Pyh. particip. מְקֻצָּעוֹת (pro מְקֻצָּעוֹת) propr. *praecisa* i. e. *anguli* Exod. 36, 28. — Hiph. הִקְצִיעַ *abrasit* Levit. 14, 41. — Hoph. partic. מְהֻקְצָעוֹת *anguli* Ezech. 46, 22. (pro מְקֻצָּעוֹת) cf. Hitz. p. 724.

קְצִיעוֹת plur. f. *casia, cortices casiae* abrasi et decorticati, gr. *κασσία*

arab. قصيعة Ps. 45, 9. Conf. SALMASIUS ad SOLINUM p. 920 sq. et CELSIUS in *Hierob.* T. II, p. 360.

מִקְצוֹעַ m. *angulus* (a *praecidendo* q. d. *locus* aedificii *abscissus* sive *abruptus*) Ezech. 46, 21. Neh. 3, 2. 19. 24. 25. 2 Chron. 26, 9., plur. מִקְצוֹעִים, in regim. מִקְצוֹעֵי Ezech. 46, 22., et מִקְצֹעוֹת Exod. 26, 24. 36, 29., cum affixo מִקְצְעֹתָיו Ezech. 41, 22.

מַקְצוּעָה f. *scalprum, runcina.* Plur. מַקְצֻעוֹת Jes. 44, 13.

קָצַף 1) i. q. arab. قصف *fregit,* it. *fractus, debilis fuit,* v. קָצַב n. 1. 2) *succensuit, iratus est* (syr. *invidit*) Jes. 57, 16. 64, 8., sq. עַל Jes. 47, 6. Zach. 1, 15. Num. 16, 22. Levit. 10, 6. Eccles. 5, 5., semel sq. אֶל Jos. 22, 18. Hanc posteriorem significationem cum priore illa cohaerere, verisimile est, cf. arab. قصف *vir cito irascens,* patientiam q. frangens, et infra קָצַר. — Hiph. הִקְצִיף *ad iram concitavit, irritavit* (Jovam) Deut. 9, 7. 22. Zach. 8, 14. Ps. 106, 32. — Hithpah. *iratus est* Jes. 8, 21.

קְצַף chald. *id.* Dan. 2, 12.

קֶצֶף m. 1) Hos. 10, 7. *cremium* (ita post Lxx. et KIMCHIUM SCHULTENS. cf. rad. n. 1. et قصيف *fractus arboris ramus*). 2) *ira* vehemens, *aestus irae* Num. 1, 23. Deut. 29, 28. Jos. 9, 20. 2 Reg. 3, 27. Jes. 34, 2. etc., cum affixo קִצְפִּי Jes. 60, 10. et קִצְפְּךָ Ps. 38, 2.

קְצַף m. chald. *ira* vehemens Esr. 7, 23.

קְצָפָה f. Joël. 1, 7. *fractio, fractura* v. BOCHARTI *Hieroz.* P. II, p. 469.

קָצַץ *abscidit, praecidit, amputavit* (قصّ et قضّ *secare, scindendo separare*) Deut. 25, 12 (manum) Jer. 9, 26. 25, 23. 49, 32 (barbam). Pih. קִצֵּץ *abscidit, amputavit* Jud. 1, 6. 2 Sam. 4, 12 (manus, pedes) Ps. 129, 4 (funes), *truncavit, detruncavit* Ps. 46, 10., *avellit* 2 Reg. 18, 16. 24, 13., *concidit* Exod. 39, 3 (in fila). — Pyh. part. plur. מְקֻצָּצִים *amputati, truncati* Jud. 1, 7.

קַצֵּץ chald. *abscidit;* Pahel *id.* Dan. 4, 11.

קֵץ m. 1) finis h. e. extremitas, extremus terminus sive spatii Ps. 46, 11. Jes. 26, 15. 37, 24., מִקֵּץ *ab extremo* terrarum (*undique*) Jer. 50, 26., sive temporis מִקֵּץ עֶשֶׂר שָׁנִים *sub fine decem annorum* (cf. מִן) Gen. 16, 3. 8, 6. 41, 1., in recentior. libr. לְקֵץ *sub fine* Dan. 11, 6. 2 Chron. 18, 2., hinc spec. a) *interitus, excidium* Gen. 6, 13. Jer. 51, 13. Thren. 4, 18. Ezech. 7, 2., עֲוֹן קֵץ *nequitia interitum afferens* Ezech. 21, 30. 34. 35, 5. b) *exitus* vaticinii Hab. 2, 3. c) עֵת קֵץ Dan. 8, 17., מוֹעֵד קֵץ 8, 19., קֵץ הַיָּמִים Dan. 12, 13. *extrema tempora* h. e. aetas Messiae adventum proxime antecedens v. BERTHOLDTI Christol. p. 45 sqq. 2) i. q. *modus* Job. 22, 5. Eccles. 4, 16. — Cum affixo קִצּוֹ Jes. 37, 24. et קִצֹּה 2 Reg. 19, 23., plur. קִצִּים, in regim. קִצֵּי, pro quo, resoluto dagesch forti in nun, more Chaldaeorum, dictum קִנְצֵי Job. 18, 2. Saepius non legitur plur., alibi pro eo est קְצָוֹת et קְצוֹת (v. קָצֶה et קָצָה).

קִיצוֹן m. (pro קָצוֹן) extremus, unde foem. קִיצוֹנָה Exod. 26, 4. 10. 36, 11. 17. Potest tamen etiam deduci a קֵץ, ita ut dictum sit pro קָצוֹן, ut נִידָה pro נִדָּה v. Gesen. L. p. 145.

קָצַר 1) fut. יִקְצֹר, transit. *abscidit* (قصر *id.*), spec. *abscidit fruges, messuit, demessuit* Eccles. 11, 4. Levit. 25, 5. Deut. 24, 19. 2 Reg. 19, 29. Jer. 12, 13. Jes. 17, 5., trop. Ps. 126, 5. Job. 4, 8. Hos. 10, 13. Prov. 22, 8. (v. sub זָרַע). Partic. קֹצֵר *messor* Jer. 9, 22. 1 Sam. 6, 13. Ruth. 2, 3. 7. 2) fut. יִקְצַר, intransit. *abbreviatus, decurtatus est, brevis est* (قصر *id.*) Jes. 28, 20. Ezech. 42, 5., spec. a) קָצְרָה יָדִי *brevis est, facta est manus mea* h. e. potentia mea imminuta est Num. 11, 23., vires meae imbecilles sunt, potentia destituor Jes. 50, 2. 59, 1. b) קָצְרָה נַפְשִׁי, רוּחִי *patientia mea defatigatur, indignatio, taedium me capit* Jud. 16, 16. Job. 21, 4. Mich. 2, 7., sq. בְּ Num. 21, 5. Jud. 10, 16. Zach. 11, 8. [Praet. hujus etiam significationis קָצַר Mich. 2, 7., nusquam קָצֵר]. Pih. קִצֵּר *abbreviavit, decurtavit* Ps. 102, 24. — Hiph. *id.* Ps. 89, 45. Sed Job. 24, 6. יַקְצִירוּ *metent* sec. Cthib, ubi Kri habet יִקְצוֹרוּ (ut Ps. 126, 5.).

קָצֵר m. *curtus, brevis,* קְצַר יָמִים *per breve tempus vivens* Job. 14, 1., metaph. קְצַר יָד *potentia destitutus, imbellis* Jes. 37, 27. simil. arab. قصير اليد v. Schultens. Clav. dial. p. 328.; קְצַר אַפַּיִם Prov. 14, 17. et קְצַר רוּחַ Prov. 14, 29. *iracundus, proclivis ad iram.*

קֹצֶר m., unde קֹצֶר רוּחַ i. e. *taedium, impatientia* Exod. 6, 9. vid. antea in verbo.

קָצִיר m. 1) *messis* Gen. 8, 22. 30, 14. 45, 6. Jos. 3, 15. etc. Metonym. a) ipsae *fruges* Levit. 19, 9. 23, 22. Deut. 24, 19. 1 Sam. 8, 12. Jes. 16, 9. b) *messores* Jes. 17, 5. v. Rosenm. ad h. l. 2) *frons, ramus viridis* Ps. 80, 12. Job. 14, 9., trop. 18, 16. 29, 19., dictus a *secando et amputando*, sec. all. ab *acuto* et *viridi colore*. Vocabula enim *secandi* et *acuminis* ad *colores* referuntur, quos Graeci ὀξεῖς, Latini *acutos* vocant, conf. Simon. *Arcan. Form.* p. 65 sqq. Sic خضر est *succidit, abscidit,* it. *viruit.*

קַר, קָר et קֹר vid. infra sub rad. קרר.

קָרָא 1) clamare, non in univ., ut צָעַק, זָעַק, sed ita, ut clamore petas aliquem: a) sq. אֶל pers. *inclamare* aliquem (*zurufen, anrufen, rufen nach*) 1 Sam. 26, 14. Jer. 7, 27. 2 Reg. 6, 11. Gen. 3, 9. Jes. 6, 3., ק׳ אֶל־יְהוָה *ad Jovam clamare, eum invocare, implorare* Deut. 24, 15. Jes. 21, 11. Eodem sensu dicitur קָרָא יְהוָה Ps. 14, 4. 18, 7. 130, 1. 145, 18. Prov. 1, 28. (coll. Hos. 7, 11.) et קָרָא שֵׁם יְיָ Ps. 99, 6. Deut. 32, 3. Sed formula ק׳ בְּשֵׁם יְהוָה (propr. *clamare* h. e. precari *in nomine Jovae* h. e. ita, ut nomen Jovae pronuncies tanquam ejus, ad quem precaris) plerisque in locis latius patere et omnem pietatis cultum significare videtur (Gen. 4, 26.): *Jovam venerari, colere* Gen. 12, 8. Ps. 79, 6. 105, 1. Jes. 65, 1. Jer. 10, 25. Simil. ק׳ בְּשֵׁם הַבַּעַל 1 Reg. 18, 26. Ceter. v. sub b. et n. 3. b) *proclamare* Joel. 4, 9. Jes. 40, 3. Jer. 2, 2. 3, 12. 7, 2., *indicere* Jer. 36, 9. Jon. 3, 5. Esr. 8, 21., palam *nuntiare* aliquid Jes. 61, 1. Jer. 34, 8., absol. *concionari, praeconium facere* (de prophetis) Jes. 58, 1. Jon. 1, 2. Zach. 8, 7. Passim addita est laudandi notio, ita ut ק׳ sit: *praedicare, celebrare* aliquem, aliquid

Prov. 20, 6. *clamat* (laudat) *suam quisque clementiam.* Eodem pertinet קְ׳ בְּשֵׁם יְהוָֹה 1 Chron. 16, 8. *celebrare nomen Jovae*, קְ׳ בְּשֵׁם יַעֲקֹב *praedicare nomen Jacobi* i. e. Jacobitis se adjungere Jes. 44, 5. 48, 1., nec non Ps. 49, 12. קָרְאוּ בִשְׁמוֹתָם *praedicant* (praedicantur) *nomina eorum*, ubi v. Rosenm. Trop. Prov. 27, 16. *unguentum absconditum clamat* h. e. odore se omnibus prodit et commendat. c) clara voce *recitare* Exod. 24, 7. sq. acc., *clara voce legere* sq. בְּ (in libro) Jer. 36, 6. 13. 15., deinde gener. *legere* Deut. 17, 19. 2 Reg. 5, 7. Jes. 29, 11. Ita syr. et arab. sexcenties. — 2) vocare *(rufen)* h. e. clamando arcessere, sq. acc. pers. Exod. 2, 7. Jer. 36, 4., sq. dat. Gen. 20, 9. 1 Reg. 1, 28. 1 Sam. 19, 7. Num. 16, 12. al., ubi de pluribus agitur: *convocare* Gen. 41, 8. sq. acc., Gen. 39, 14. 20, 8. sq. dat. Sed praeter vulgarem usum קרא *vocare* his maxime modis dicitur: a) *vocare, invitare ad coenam* 1 Sam. 9, 22. Prov. 9, 3. Zeph. 1, 8., deinde *invitare* ad alia Jud. 21, 13. קְ׳ לְשָׁלוֹם לְ *ad pacem invitare* aliq. h. e. pacem offerre alicui, Deut. 20, 10. b) *vocare in jus* Job. 5, 1. 13. 21. 14, 1., ut *καλεῖν*. c) vocare ad munus aliquod obeundum, *muneri praeficere, constituere* Jes. 49, 1. 42, 6. 51, 2; gravius est קְ׳ בְּשֵׁם פּ׳ aliquem *nominatim constituere, designare* Jes. 43, 1. 45, 3. 4. d) Deus dicitur *vocare* mala, calamitates h. e. immittere Am. 5, 8. 7, 4. Hagg. 1, 11. 2 Reg. 8, 1., semel *vocare generationes* h. e. existere jubere Jes. 41, 4. Sim. *καλεῖν* Rom. 4, 17. e) *vocare sibi nomen* i. e. acquirere Ruth. 4, 11. f) Prov. 18, 6. *os ejus verbera vocat*, arcessit h. e. sermonibus efficit, ut verberibus mulctetur. — 3) nominare, nuncupare, nomen imponere (lat. etiam *vocare*), קָרָא שֵׁם לְ Gen. 26, 18. Ruth. 4, 17. Ps. 147, 8. Ubi ipsum *nomen*, quod alicui impositum est, adjicitur, vario construitur: a) קָרָא לַנַּעַר אִי כָבוֹד *vocavit puerum Ichabod*, puero nomen Ichabodi imposuit 1 Sam. 4, 21. Gen. 1, 5. Num. 13, 17. Ruth. 1, 20. Jes. 58, 13. al. b) sq. dupl. acc. Gen. 26, 33. Num. 32, 41. c) קְ׳ שְׁמוֹ יַעֲקֹב *vocavit nomen ejus Jacob* Gen. 27, 36. 19, 22. 11, 9. 4, 25. 26. 41, 45. al., קְ׳ שֵׁם פּ׳ בְּשֵׁם vel כְּשֵׁם פּ׳ est *vocare aliquem ex nomine alic. (nach Jem. Namen)* Jud. 18, 29. Gen. 4, 17. coll. Jos. 19, 47. In his locis passim קָרָא et וַיִּקְרָא imperson. dicitur: *vocatum, nominatum est* Gen. 11, 9. 16, 14. 19, 22. 25, 30. 35, 8. Num. 11, 34. al. — Singulare est, quod Exod. 33, 19. legitur: קָרָאתִי בְשֵׁם יְהוָֹה *vocabo* i. e. appellabo, pronunciabo *nomen Jovae, ich will den Namen Jova nennen*, sc. ut intelligas, quocum tibi res sit, atque ita caveas tibi v. Rosenm. ad h. l. — Praet. 3. f. cum terminatione chald. וְקָרָאת Jes. 7, 14. Infin. constr. קְרֹא Gen. 4, 26. 1 Sam. 3, 6. 8. et ad similit. verbor. tert. he קְרֹאות (cum ו otioso) Jud. 8, 1.; cum affixo קָרְאִי Ps. 4, 2. 4. etc., imper. קְרָא Deut. 31, 14. Jud. 7, 3., cum affixo קָרְאִי Ps. 4, 2. 4. etc. Imper קְרָא Deut. 31, 14. Jud. 7, 3., cum affixo et nun epenthet. קְרָאֶנָּה Jer. 36, 15., plur. in pausa קְרָאוּ Jes. 34, 16., cum affixo קְרָאֻהוּ Jes. 55, 6., foem. קְרֶאןָ Ruth. 1, 20. et per apocopen קְרֶאןָ Exod. 2, 20., fut. יִקְרָא Gen. 2, 19. etc., cum affixo יִקְרָאוֹ pro יִקְרָאוֹ Jer. 23, 6., plur. in pausa et cum vau convers. וַיִּקְרָאוּ 2 Reg. 10, 20., cum affixo יִקְרָאֻנְנִי Prov. 1, 28.

Niph. נִקְרָא 1) *vocatus est* h. e. a) accitus est *(gerufen werden)*, *convocatus est* Esth. 3, 12. 8, 9. b) *nominatus*, nuncupatus est Jes. 56, 7. בֵּיתִי בֵּית תְּפִלָּה יִקָּרֵא *aedes mea aedes precum vocabitur* (non *erit*, ut interplt. ad Matth. 21, 13. volunt, satis inepte) 54, 5. Zach.

8, 2.; alibi imperson. Jes. 1, 26. יִקָּרֵא לָךְ עִיר הַצֶּדֶק *nominabitur tibi (nomen) urbs (urbis) justitiae,* 1 Sam. 9, 9. Jes. 32, 5. 62, 4., לֹא יִקָּרֵא עוֹד אֶת־שִׁמְךָ אַבְרָם (*man wird nicht ferner deinen Namen etc.*) Gen. 17, 5. 35, 10. Dan. 10, 1. Raro נִקְרָא שֵׁם est *nomen appellatur, pronunciatur* Jer. 44, 26., vel *nomen celebratur* Ruth. 4, 14. Ceterum notandae sunt hae phrases: *α*) נִקְרָא sq. בְּ Gen. 21, 12., vel בְּשֵׁם פ׳ Jes. 43, 7. 48, 1. *nominari, appellari de nomine alicujus* (patris vel Dei) h. e. genti, familiae ejus accenseri. *β*) נִקְרָא שֵׁם פ׳ עַל *nominatur, appellatur nomen alicujus super al.* (ἐπί τ.) i. e. tribuitur vel dicatur aliquid alicui, 2 Sam. 12, 28. *ne ego capiam urbem* וְנִקְרָא שְׁמִי עָלֶיהָ *et captae laus mihi tribuatur,* Jes. 4, 1. רַק יִקָּרֵא שִׁמְךָ עָלֵינוּ *dicimmodo tuae esse dicamur.* Saepius Jovae nomen appellari dicitur super iis vel hominibus vel rebus, qui ipsi dicati, consecrati sunt Deut. 28, 10. Jes. 63, 19. Jer. 7, 10. 1 Reg. 8, 43. Dan. 9, 18. 2) *lectus est* Esth. 6, 1., impers. *lectum, praelectum est* sq. בְּ in libro Neh. 13, 1.

Pyh. קֹרָא 1) *vocatus est* h. e. e reliquorum numero lectus est (*berufen werden*) Jes. 48, 12., ubi v. Rosenm. 2) *nominatus est* Jes. 65, 1. Alibi קֹרָא לוֹ *vocatum est ei* nomen, vocatus, appellatus est Ezech. 10, 13. Jes. 48, 8. 58, 12., addito voc. שֵׁם Jes. 62, 2.

Ceter. v. sub rad. קרה.

קְרָא vel קְרָה chald. 1) *clamavit* Dan. 3, 4. 4, 11. 5, 7. 2) *legit* Dan. 5, 8. 16. 17., part. Pehil קְרֵי Esr. 4, 18. 23. — Ithpehel *vocatus, advocatus est* Dan. 5, 12.

קֹרֵא m. *perdix, a clamando, vocando* (ita vern. *Rebhuhn* ab obsol. voc. *ropen* i. e. *rufen* deduxit Adelungius in Lex. germ. III, p. 1090.) 1 Sam. 26, 20. Jer. 17, 11. Bochartum, qui *rusticulam,* et Oedmannum, qui *meropem apiastrum* significari putat, bene refutavit Rosenm. ad Bocharti Hieroz. T. II, p. 636.

קָרִיא m. *vocatus,* unde plur. קְרִיאֵי מוֹעֵד Num. 16, 2. (1, 16. in Cthib) *in concionem vocari soliti, legati* populi, *Abgeordnete, Repraesentanten.* Lxx. σύγκλητοι βουλῆς.

קְרָאָה vid. sub rad. קרה.

קְרִיאָה f. *proclamatio, praeconium* Jon. 3, 2.

מִקְרָא m. 1) *convocatio populi* Num. 10, 2., saepius a) *populus* ad sacra obeunda *convocatus, coetus sacer* Jes. 1, 13., spec. מִקְרָא קֹדֶשׁ πανήγυρις ἱερά, quae singulis sabbatis ac primo quoque et septimo paschatos, pentecostes, festi denique tabernac. die instituebatur Exod. 12, 16. Levit. 23, 3. 7. 8. Num. 10, 2. b) *locus conventus sacri* Jes. 4, 5., ubi v. Rosenm. 2) *recitatio* Neh. 8, 8.

קרב קָרֵב et קָרַב (Zeph. 3, 2.) *appropinquavit,* prope *accessit* (in dial. *id.*) 2 Sam. 15, 5. Levit. 10, 4., sq. אֶל Exod. 40, 32. Levit. 9, 7. Gen. 37, 18., sq. לְ Job. 33, 22. Raro legitur de rebus (ap. poet.) Ezech. 37, 7. Ps. 91, 10., max. de tempore Deut. 15, 9., hinc קָרְבוּ יְמֵי פ׳ לָמוּת Gen. 47, 29. 1 Reg. 2, 1. Praeterea commemorandae sunt hae locutiones: a) *appropinquare ad Jovam,* אֶל־יְהוָה dicuntur vel Levitae, qui Jovae ministrant Ezech. 40, 46., vel homines, qui Deum pie colunt Zeph. 3, 2. Illo priore sensu legitur etiam ק׳ לִפְנֵי יי Levit. 16, 1. *appropinquare*

et sistere se *coram Jova*. b) Jova dicitur appropinquare, quando opem fert afflictis Thren. 3, 57. Ps. 69, 19. c) *appropinquare ad mulierem* est: rem habere c. ea Gen. 20, 4. Levit. 18, 6. 14. Jes. 8, 3. Ezech. 18, 6.; sim. graec. πλουσιάζειν 2 Macc. 6, 4. et ap. alios scriptores, observante Gatakero de stylo N. T. c. 11. d) ק׳ לַמִּלְחָמָה *ad dimicandum accedere, procedere* Deut. 20, 3., sq. עַל Deut. 20, 10. Ps. 27, 2., sq. אֶל Jos. 8, 5. e) *ad se* ipsum *accedere* jubentur, quibus ut *recedant* ab alio quodam praecipitur Jes. 65, 5. קְרַב־אֵלֶיךָ אַל־תִּגַּשׁ בִּי *procul tibi esto, noli ad me accedere* v. Hiph. — Inf. cum ה parag. קָרְבָה Exod. 36, 2., cum affixis קָרְבְכֶם Deut. 20, 2. (v. Gesen. L. p. 347.), קָרְבָתָם Exod. 40, 32. (ex קָרְבָה), imper. קְרַב Levit. 9, 7., cum ה parag. קָרְבָה Ps. 69, 19., fut. יִקְרַב Gen. 37, 18., plur. *foem.* וַתִּקְרַבוּ pro וַתִּקְרַבְנָה cum afformante *masc.* — Niph. נִקְרַב *appropinquavit, accessit, stitit se* Exod. 22, 7. Jos. 7, 14. — Pih. קֵרַב 1) transit. a) *appropinquare fecit, admovit* Ezech. 37, 17., trop. *applicuit* Jes. 46, 13 (benignitatem) Hos. 7, 6 (animum), *attulit* Jes. 41, 21 (litem, caussam suam). b) *appropinquare sivit, passus est* Job. 31, 37., *admisit* Ps. 65, 5. — 2) intransit. (festinanter) *appropinquavit*, sq. infin. c. לְ Ezech. 36, 8. קֵרְבוּ לָבוֹא *proxime venient, redibunt*. — Imp. קָרֵב Ezech. 37, 17., fut. יְקָרֵב etc. Hiph. הִקְרִיב 1) transit. a) *appropinquare fecit* i. e. *adduxit* Exod. 28, 1. 29, 4. (homines) Ezech. 22, 4 (tempora), *admovit* Jes. 5, 8., *attulit, obtulit* Jud. 5, 25. 3, 18., spec. sacrificia Levit. 3, 1. 7, 8. 35. 21, 6. Num. 7, 18. 19. Mal. 1, 8., *detulit* (ad judicem) Deut. 1, 17. b) *appropinquare sivit* Num. 8, 9. 10., *admisit* Jer. 30, 21. c) sq. מִן *recedere fecit, removit* 2 Reg. 16, 14. — 2) intransit. *appropinquavit* Exod. 14, 10., it. *propinquus, proximus fuit, in eo fuit ut*, sq. infin. c. לְ Gen. 12, 11. Jes. 26, 17.

קְרֵב chald. *appropinquavit, accessit* Dan. 3, 26. 6, 21. 7, 17. Praet. plur. קְרִבוּ Dan. 3, 8. 6, 13. — Pahel *obtulit* Esr. 7, 17. — Aphel הַקְרִיב *adduxit* Dan. 7, 13., *obtulit* Esr. 6, 10. 17.

קָרֵב m. *appropinquans, accedens* Num. 1, 51. 3, 10. 38. 17, 28. 18, 7. 1 Sam. 17, 41. 2 Sam. 18, 25. 1 Reg. 4, 27., plur. קְרֵבִים Deut. 20, 3. Ezech. 40, 45. 45, 4.

קָרוֹב m., קְרוֹבָה f. 1) *propinquus* sive loco Gen. 19, 20. 1 Reg. 8, 46., sq. אֶל Deut. 22, 2., sq. מִפְּנֵי Job. 17, 12. (*prope abesse a*) etc., sive tempore Deut. 32, 35. Jes. 13, 6. Jer. 48, 16. Ezech. 7, 7., sive cognatione et affinitate Ps. 38, 12., sq. אֶל Num. 27, 11. 2 Sam. 19, 43., sq. לְ Ruth. 2, 20. Neh. 13, 4, sive favore et ope Ps. 34, 19. 119. 151. 145, 18. etc., sive consuetudine et amicitia, hinc Job. 19, 14. קְרֹבַי *familiares mei*. Adde Jer. 12, 2. קָרוֹב אַתָּה בְּפִיהֶם i. e. in *ore te* (*nomen tuum*) *gerunt*, Ps. 75, 2. קָרוֹב שְׁמֶךָ *nomen tuum propinquum nobis est*, animo nostro inhaeret (alii c. Schultensio: *notum est*, coll. arab. قرب v. Opp. min. p. 39. 197.); ק׳ אֶל־הַמֶּלֶךְ *proximus* (dignitate) *regi* i. e. amicus regis Esth. 1, 14. Haud multum discrepat, quod sacerdotes קְרֹבֵי יְהוָה appellantur, quippe ad Jovam h. e. sanctuarium propius accedentes Levit. 10, 3. Ezech. 42, 13. 43, 19. — 2) de tempore: *brevis* (quod a fine *prope* abest) Ezech. 7, 8., ubi בְּקָרוֹב *brevi* (arab. من قريب), Job. 20, 5. רִנְנַת רְשָׁעִים מִקָּרוֹב *jubila impii* e propinquo h. e. *brevia sunt*.

קְרָב m. *praelium, certamen* (v. rad. sub d) 2 Sam. 17, 11. Ps 55, 19. 22. 78, 9 Job. 38, 23. Eccles. 9, 18. Zach. 14, 3. etc., plur. קְרָבוֹת Ps. 68, 31.

קְרָב m. chald. *id.* Dan. 7, 21.

קֶרֶב m. *intimum, medium* rei Gen. 45, 6. Ps. 55, 12. 101, 2. Jes. 5, 25. etc., spec. a) de interioribus corporis partibus, de *visceribus* omnibus, ut de corde, de ventre, de utero etc. Gen. 25, 22. 41, 21. Exod. 12, 9. Levit. 1, 13. Jer. 4, 14. Prov. 26, 24. b) de *animo* intimo h. e. de iis, quae in animo volvuntur, agitantur, sive desideriis sive cogitationibus (ut nostrates etiam dicunt: *das Innere*) Ps. 5, 10. 49, 12. 64, 7. — Passim fere redundat ita, ut בְּקֶרֶב ב׳ sit: *inter* Ps. 48, 10. 74, 4. 11. 109, 22., *in* Gen. 45, 6. Jos. 3, 17. 2 Reg. 4, 13., מִקֶּרֶב *ex* Num. 4, 13. Conf. תוך. — Cum affixis קִרְבִּי Jes. 16, 11., קִרְבֶּנָה pro קִרְבָּן Gen. 41, 21., plur. קְרָבִים, unde cum affixo קְרָבַי Ps. 103, 1.

קִרְבָה f. *appropinquatio, accessus;* in regim. קִרְבַת Ps. 73, 28. Jes. 58, 2.

קָרְבָן sec. plurimos codd. Ezech. 40, 43. (ex Pihel v. Ewald. Gr. p. 143.), alibi semper קָרְבָּן m. *oblatio,* quae Deo fit (sive victimis constet sive rebus incruentis) Levit. 1, 20. 7, 14. 17, 4. 27, 9. 11. (قُرْبَان *oblatio, sacrificium, victima*), in regim. קָרְבַּן Levit. 2, 1. Num. 7, 7., cum affixis קָרְבָּנִי Num. 28, 2. קָרְבַּנְכֶם Levit. 1, 2., plur. cum affixo קָרְבְּנֵיהֶם Levit. 7, 38.

קֻרְבָּן m. *oblatio* h. e. ipsum offerendi officium Neh. 10, 35. 13, 31.

קַרְדֹּם m. *securis,* arab. قَدُّوم, talm. קורדום Mischn. VI, 71. (fortasse a قَدَّ *per longum secuit, fidit,* immissa ר litera). Cum affixo קַרְדֻּמּוֹ 1 Sam. 13, 20., plur. קַרְדֻּמִּים 1 Sam. 13, 21. et קַרְדֻּמּוֹת Jud. 9, 48. Ps. 74, 5. Jer. 46, 22.

קָרָה et passim קָרָא 1) occurrit, *obviam factus est* v. Niph., sensu hostili Deut. 25, 18. אֲשֶׁר קָרְךָ בַּדֶּרֶךְ *quommodo occurrerint tibi* h. e. invaserint, aggressi fuerint te. 2) longe frequentius: *obtigit, evenit, accidit* Jes. 41, 22., sq. acc. pers. Esth. 4, 7. 6, 13. Jer. 13, 22. Eccles. 2, 14. 9, 11. 1 Sam. 28, 10. Gen. 49, 1. al., sq לְ pers. Dan. 10, 14. Singulare est Ruth. 2, 3. וַיִּקֶר מִקְרֶהָ חֶלְקַת הַשָּׂדֶה לְבֹעַז *accidit casus ejus, pars agri Boasi* fuit h. e. casu inciderat in agrum Boasi. Quominus חֶלְקַת ה׳ copules cum וַיִּקֶר מ׳, accentus voci מִקְרֶהָ appositus vetat. Praet. 3. foem. more chald. וְקָרָאת Deut. 31, 29. Part. praes. plur. f. קֹרְאוֹת cum affixo קֹרְאֹתֶיךָ Jes. 51, 19., fut. יִקְרֶה Dan. 10, 14. et יִקְרָא Gen. 49, 1., cum affixo יִקָּרְךָ 1 Sam. 28, 10. (cum dagesch forti euph.), infin. v. inter nomm. — Niph. נִקְרָה et נִקְרָא 1) *occurrit, obviam factus est* Num. 23, 15., sq אֶל pers. Num. 23, 4. 16., sq. לִפְנֵי pers. 2 Sam 18, 9., sq. עַל Exod. 3, 18. (5, 3.) יְהוָה אֱלֹהֵי הָעִבְרִיִּים נִקְרָה עָלֵינוּ *Jova, Hebraeorum Deus, obviam nobis factus est,* comparuit nobis, manifestavit se nobis. Alii, ut nuper Rosenm., *Jova, Hebr. D., vocatur super nos* i. e. nos vocamur ejus populus; sed ita tamen intolerabilis tautologia inest in verbis אלהי העב׳. Passim נקרה, ut Lat. *occurrere,* etiam

de rebus dicitur, in quas quis *incidit*, quas *offendit* Deut. 22, 6. — 2) *forte, casu fuit, adfuit* aliquo in loco 2 Sam. 1, 6. 20, 1. Infin. absol. נִקְרֹא 2 Sam. 1, 6., fut. cum vau convers. וַיִּקָּר Num. 23, 4., etiam וַיִּקָּרֵא 2 Sam. 18, 9. — Pih. קֵרָה *contignavit* (q. d. occurrere sibi invicem fecit trabes) Neh. 2, 8. 3, 3. 6. 2 Chron. 34, 11., poët. pro *struere, aedificare* Ps. 104, 3. — Hiph. 1) *occurrere fecit* Gen. 24, 12. הַקְרֵה־נָא לְפָנַי *occurrere fac* (o Deus) *mihi* sc. quam quaero, puellam, 27, 20. *Sibi occurrere facere* est: quaerere, eligere Num. 35, 11. 2) *evenire, accidere fecit* mala alicui, *adduxit* in al. Jer. 32, 23., sq. dupl. acc.

קְרָה chald. vid. antea קְרָא.

קָרֶה m. *casus* Deut. 23, 11. אֲשֶׁר לֹא יִהְיֶה טָהוֹר מִקְּרֵה־לָיְלָה *qui non est mundus propter casum nocturnum* h. e. pollutionem nocturnam. Cf. קֶרִי Sanhedr. 106, 1. Berach. 22, 1. κατ᾽ ἐξοχὴν *fluxus seminis viri.*

קוֹרָה f. *tignus, trabs* 2 Reg. 6, 2. 5. (syr. ܩܘܪܬܐ *id.*), sic dicta putatur, quod *trabes* in aedificiis ita disponuntur, ut altera alteri *occurrat* et *opposita* sit. Cum affixo קֹרָתִי *trabs mea,* per synecdochen vel μετωνυμίαν (ut alibi *tectum*) pro *domus mea* Gen. 19, 8. Plur. קֹרוֹת Cant. 1, 17. 2 Chron. 3, 7.

קְרִי, in pausa קֶרִי, *occursus* hostilis, trop. הָלַךְ קֶרִי עִם vel בְּקֶרִי obviam alicui ire h. e. *resistere, adversari* Levit. 26. 21. 23. 24. 27. 40. 41. Hinc הָלַךְ עִם פ׳ בַּחֲמַת קֶרִי *hostili ira alicui adversari* v. 28.

קְרַאת. infin. Kal verbi קָרָה (ut יְרֹאָה) *occurrere, occursus.* In regim. קְרַאת, cum לְ לִקְרַאת, pro quo semper legitur per Syriasm. לִקְרַאת. a) *in occursum, obviam* Exod. 4, 27. Jud. 4, 18. 2 Sam. 6, 20. al., hostili sensu Num. 21, 23. Jud. 7, 24., praegn. Jud. 19, 3. 1 Sam. 21, 3. b) *ex adverso, e regione* Gen. 15, 10. Jos. 8, 14 etc. Cum affixis לִקְרָאתְךָ *obviam tibi* Gen. 32, 7., לִקְרָאתוֹ *obviam ei* Gen. 14, 13. Exod. 7, 15., לִקְרַאתְכֶם (pro לִקְרַאתְכֶם) Deut. 1, 44. 2 Reg. 1, 7. etc.

קִרְיָה f. *urbs, civitas* (syr. ܩܪܝܐ, ܩܘܪܝܬܐ, arab. قرية *urbs, pagus*) voc. poetis maxime celebratum Deut. 2, 36. 1 Reg. 1, 41. 45. Prov. 11, 10. Job. 39, 7. etc., sive a *frequenti occursu* hominum, sive a plurium aedificiorum *contignatione.* In regim. קִרְיַת Ps. 48, 3. Prov. 10, 15.

Persaepe hoc voc. in nominib. propr. oppidorum occurrit, ut 1) קִרְיַת Jos. 18, 28. urbs tribus Benjamin v. Relandi P. p. 724. 2) קִרְיַת אַרְבַּע (v. Jos. 14, 15.) postea *Hebron* dicta, in montanis Judae sita, Gen. 23, 2. Jos. 20, 7. Neh. 11, 25. 3) קִרְיַת בַּעַל eadem, quae *Kirjath Jearim,* ut apparet ex Jos. 15, 60. (v. infra.). 4) קִרְיַת חֻצוֹת (*urbs vicorum*) in Moabitide Num. 22, 39. 5) קִרְיַת יְעָרִים urbs in tribu Juda Jud. 18, 12. alibi *Kirjath arim* et *Kirjathbaal* Jos. 18, 14., vicina Betschemes 1 Sam. 6, 21. 6) קִרְיַת סַנָּה urbs tribus Judae in regione montana, alio nomine *Debir* et *Kirjathsepher,* Jos. 15, 49., fortasse a سنة *lex, constitutio,* ut adeo סנה et ספר sint significationis affinis v. Bocharti Canaan 2, 17. 7) קִרְיַת סֵפֶר v. praeced. 8) קִרְיַת עָרִים Esr. 2, 25. eadem, quae *Kirjath Jearim,* ut intelligitur ex Neh. 7, 29. conf. n. 5. 9) קִרְיָתַיִם urbs a) Rubenitarum Num. 32, 37. Jos. 13, 19., postea a Moabitis occupata Ezech. 25, 9., fortasse vic. *Kerriat,* quem Seetzenius

in ista regione deprehendit. Aliter statuit BURCKHARDTUS in Itiner. II, p. 626. 1063. b) in tribu Naphtali 1 Chron. 6, 61., quae etiam קַרְתָּן Jos. 21, 32. cum terminatione duali vel chald. vel arab., qualis est etiam in דֹּתָן. 10) קְרִיּוֹת urbs Moabit. Jer. 48, 24.

קִרְיָא et קִרְיָה chald. *urbs, civitas* Esr. 4, 10. 15., emphat. קִרְיְתָא Esr. 4, 12 sqq.

קֶרֶת f. *id.* Prov. 8, 3. 9, 3. 14. 11, 11. Job. 29, 7. Idem voc. in linguae Phoenic. et Punicae reliquiis deprehenditur; ipsum enim *Carthaginis* nomen קרת חדתה (ut in numis scribitur ap. *Eckhel* VII, p. 416.) significat *novam urbem.*

קַרְתָּה urbs tribus Sebulon Jos. 21, 34.

קַרְתָּן urbs tribus Naphtali Jos. 21, 32.

מִקְרֶה m. *casus* i. e. a) id quod fortuito accidit Ruth. 2, 3. 1 Sam. 6, 9. 20, 26.; b) id quod alicui evenit Eccles. 2, 14. 15. 3, 19. 9, 2. 3. De loco Deut. 23, 11. v. sub קָרֶה.

מְקָרֶה m. *contignatio, contignatum, contabulatum* Eccles. 10, 18. Verbale ex Conjug. Pih. Talm. הקרה *id.* v. HARTMANN. in WINERI Zeitschr. I, p. 42.

קָרַח *glabravit, decalvavit se, calvitium sibi fecit* (قرع *calvus fuit,* mut. ח in ע) Mich. 1, 16. Levit. 21, 5. (ad quem loc. v. EWALD. Gramm. p. 288.). — Niph. Jer. 16, 6. לֹא יִקָּרֵחַ לָהֶם *non decalvabitur* vel potius sensu reciproco *non decalvabit se quisquam iis* h. e. eorum (mortuorum) caussa. — Hiph. i. q. Kal Ezech. 27, 31. — Hoph. part. מֻקְרָח *calvitio affectus, decalvatus* Ezech. 29, 18.

קֶרַח m. 1) *glacies* Job. 37, 10. 38, 29., deinde *frigus* Gen. 31, 40. Jer. 36, 10., sicut lat. *gelu* et *frigus* et *glaciem* denotat. 2) *crystallus* Ezech. 1, 22., ob similitudinem cum *glacie,* vel quod *crystallus* sec. vett. opinionem oritur ex *gelu* vehementer concreto, teste PLINIO L. XXXVII. c. 2., sicut graec. *κρύσταλλος* et *glaciem* et *crystallum* significat.

קֹרַח m. 1) *glacies* vel potius *grando* Ps. 147, 17. 2) nom. propr. virorum Gen. 36, 5. 14. 16., in quibus memorabilis est Levita, qui conjurationem fecit contra Mosen Exod. 6, 21. Num. 16, 1 sqq. De בְּנֵי קֹרַח Ps. 42, 44. 85. 84. v. WINERI Lex. bibl. I, p. 389. et J. VAN IPEREN Com. de filiis Korachi in Biblioth. Hag. II, p. 99 sqq. Nom. patron. קָרְחִי Num. 26, 58. 1 Chron. 12, 6. etc.

קֵרֵחַ (formae dagessandae) m. *decalvatus, calvus* in occipite (cf. גִּבֵּחַ) Levit. 30, 40. 2 Reg. 2, 23.

קָרְחָה f., semel (Ezech. 27, 31.) קָרְחָא *decalvatio, calvitium* a) in occipite Levit. 21, 5. Jes. 3, 24. Ezech. 7, 18. etc. Jer. 47, 5. בָּאָה קָרְחָה אֶל־עַזָּה *venit calvitium super Gazam* h. e. luctus ex publica calamitate cf. 48, 37. al. b) in sincipite Deut. 14, 1. i. q. גַּבַּחַת.

קָרַחַת (formae dagessandae) f. *id.* Levit. 13, 42. 43., transl. *pars panni calva,* pilis carens h. e. aversa Levit. 13, 55. v. ROSENM. ad h. l.

קָרַם 1) *obduxit, induxit* (*überziehen*) sq. עַל ejus rei, quae inducitur

Ezech. 37, 6. (chald. קְרַם *id.* v. HARTMANN. Einl. p. 229., syr. ܩܪܡ *incrustavit, induxit* aere et auro). 2) intr. *obductus est* Ezech. 37, 8. Fut. יִקְרַם.

קֶרֶן f. cornu animalium Gen. 22, 13. Dan. 8, 5. 8. 9. 21. (etiam elephantum dentes Ezech. 27, 15. cf. PLIN. H. N. 18, 1.), per metonym. *vasculum corneum* 1 Sam. 16, 1. 13. 1 Reg. 1, 39., et *buccina* sive *tuba*, ut graec. κέρας et lat. *cornu* Jos. 6, 4. 5. Metaphorice symbolum est *potentiae, roboris* ac *ferociae*. Hinc explicandae sunt hae phrases: *excisum* s. *fractum est alicujus* (regis vel gentis) *cornu* Jer. 48, 25. Thren. 2, 3. i. e. potentia ejus fracta, deleta est; *Deus erigit* s. *evehit* (הֵרִים) *alicujus cornu* Ps. 132, 17. h. e. auget al. potentiam et auctoritatem coll. Ps. 89, 18. 92, 11. Thren. 2, 17. (HORAT. Od. 3, 21, 17. *cornua addere*); *exaltatur alicujus cornu* i. e. novum robur assumit Ps. 89, 25. 112, 9. (OVID. Trist. IV, 9, 27. *cornua sumere*), in deteriorem partem *cornu* (suum) *exaltare* Ps. 75, 5. 6. i. e spiritus sumere, superbire (cf. Odyss. 19, 211.); huc spectat etiam Job. 16, 15. *immisi in pulverem cornu meum,* metaphora a bobus sumta h. e. id, in quo summum meum decus, summa gloria inest v. ROSENM. et UMBREIT. ad h. l. De קֶרֶן יִשְׁעִי cf. infra. — A similitudine dicuntur a) *cornua altaris* i. e. eminentiae in quatuor altaris angulis, quibus victimarum sanguis adspergebatur vel illinebatur Exod. 27, 2. 29, 12. 30, 2. 37, 25. Levit. 4, 7. 8, 15. 16, 18. Am. 3, 14. al. cf. MILLII Dissertatt. sel. p. 341 sqq. GRUNERI com. in Symb. Brem. III, p. 713 sqq. et ROSENM. ad Exod. 27, 2. b) *cornu montis* h. e. *vertex* (arab. قَرْن, lat. *cornu Parnassi* v. STATII Theb. 5, 532.), etiam *collis solitarius* Jes. 5, 1. Helvetii et Salisburgenses summorum montium vertices appellant *Hörner,* ut *Schreckhorn, Finster-Aarhorn, Wetterhorn, Buchhorn,* Graeci κέρατα. Trop. Deus קֶרֶן יִשְׁעִי *vertex salutis* appellatur Ps. 18, 3. i. e. ad quem tuto refugere licet, in quo certissimum est praesidium. Al. vertunt: *cornu salutis meae* h. e. servator, vindex praesentissimus; nec hoc inepte. c) *cornua solis* h. e. poet. *radii* Hab. 3, 4. Ita etiam Arab. exorientis solis radios قَرْن الغزالة *cornu dorcadis* vocant. — Cum affixo קַרְנִי 1 Sam. 2, 1. Dual. a) קַרְנַיִם *utrumque cornu* Am. 6, 13. (etiam *transl.* de *robore*), pro plur. Hab. 3, 4. b) קְרָנַיִם Dan. 8, 3. 6. 20. (tanquam a sing. קֶרֶן), c. affixo קְרָנָיו Dan. 8, 7. Plur. קְרָנוֹת Ezech. 43, 15., in regim. קַרְנוֹת Exod. 29, 12. Levit. 4, 7. 18. 25. 30. 34., cum affixo קַרְנֹתָיו Exod. 27, 12. etc. Haec plur. forma semel proprie Ezech. 27, 13., alibi de altaris cornubus, rarius metaph. de robore (Ps. 75, 11. Zach. 2, 1. 4.) dic.

קֶרֶן, unde dual. קְרָנַיִם v. sub קֶרֶן.

קֶרֶן com. (m. Dan. 7, 20.) chald. *id.* Dan. 7, 8., emphat. קַרְנָא Dan. 3, 5. 7. 10. 15. 7, 8. 11. 20. 21. Dual. קַרְנַיִן propr. *duo cornua,* sed Dan. 7, 7. de *decem cornibus* usurpatur. Emphat. קַרְנַיָּא Dan. 7, 8. 20. 24.

קָרַן verbum denomin. 1) *cornua emisit,* unde Hiph. part. מַקְרִין *cornua emittens* sive *gerens* Ps. 69, 32. 2) *radios emisit* sive *splenduit, radiavit,* si quidem *radii* cum *cornibus* comparari possunt, Exod. 34, 29. 30, 35. (de facie Mosis). Jam antiquitus ex auctoritate VULG.

cornutam Mosis faciem ridicule finxerunt v. Deyling. Observatt. sacr. Tom. III, p. 81 sqq. Rosenm. *Morgenl.* IV, p. 85.

קָרַס *curvavit se, curvatus est, desedit*, ut qui in solum prolapsurus est Jes. 46, 1. 2.; ubi copul. c. כָּרַע.

קֶרֶס m. *ansula, uncinus, annulus* (cui laqueolus immittitur) a *curvitate et forma inflexa*. Plur. קְרָסִים Exod. 26, 6. 11. 33. 35, 11. 36, 13., in regim. קַרְסֵי Exod. 26, 6. 11. 36, 13. 18.

קַרְסֹל m., unde plur. קַרְסֻלִּים vel dual. קַרְסֻלַּיִם *tali*, cum affixo קַרְסֻלַּי 2 Sam. 22, 37. Ps. 18, 37. Chald. *id.* Conferunt قزل med. kesre *incessit more claudicantis, incessit ac si pes truncatus esset*, ס et ז inter se permutatis, et immissa, ut fit, ר lit.

קָרַע scidit, rupit, spec. a) *disrupit* (coelos) Jes. 63, 19., *discidit* (*laceravit*) vestes Eccles. 3, 7., quod in luctu gravissimo fieri solebat Num. 14, 6. 2 Sam. 13, 19. Gen. 37, 29. 44, 13. Jes. 36, 22. Jer. 36, 24. 1 Sam. 4, 12. Joel. 2, 13. al.; *dissecuit* Jes. 36, 23. De loco Hos. 13, 8. v. sub v. סְגוֹר. b) *abrupit, avellit* Ezech. 13, 20 (aliquid de brachiis al.) Levit. 13, 56., trop. *eripuit* alicui aliquid 1 Reg. 11, 11. 31. c) *incidit, excidit*, ut *foramina* pro fenestris Jer. 22, 14. d) trop. *proscidit verbis, laceravit famam* alicujus Ps. 35, 15. (قرع II. *verbis contumeliosis proscidit*) conf. statim chald. קְרַץ, quod est *vellicare verbis*. e) *rupit oculos stibio* Jer. 4, 30. Scilicet stibium oculis acu illini solebat (Juven. Sat. 2, 92.), hîc autem nimium fucandi studium, quippe quo oculi quasi lacerentur, perstringit vates v. Rosenm. ad h. l. — Niph. *scissus, discissus est* 1 Reg. 13, 3. 5 (de altari) Exod. 28, 32. 39, 23. 1 Sam. 15, 27. (de vestibus).

קְרָעִים m. plur. *panni laceri* 1 Reg. 11, 30. 31. 2 Reg. 2, 12. Prov. 23, 21.

קָרַץ I) *vellicavit, compressit* (arab. قرص); ק׳ שְׂפָתַיִם *compressit* h. e. *momordit labia* Prov. 16, 30., quod est hominis insidiosi; ק׳ עַיִן Ps. 35, 19. Prov. 10, 10., ק׳ בְּעֵינָיו Prov. 16, 3. *oculis nictare*, quod est hominis irridentis et de aliorum incommodo laetantis. — Pyh. מֵחֹמֶר קֹרַצְתִּי *de luto decerptus* (formatus) *sum* Job. 33, 6., sumta metaphora a *figulis*, qui vasa formaturi massam *compressis digitis* a luto *avellunt*. — II) i. q. قرض *secuit, resecuit, consumsit*, intrans. *mortuus est*, v. קֶרֶץ.

קֶרֶץ Jer. 46, 20. *excidium* a rad. n. 2.

קְרַץ m. chald. propr. *frustum*, a massa *abscissum* et *avulsum*, syr. ܩܪܨܐ. Hinc trop. אֲכַל קַרְצֵי דִי *alicujus frusta comedere* Dan. 3, 8. 6, 25., qua phrasi, etiam in Targum. et in N. T. syriaco frequentata, *obtrectatio* et *calumnia* exprimitur. Assimilantur scil. calumniatores, obtrectatores et sycophantae *canibus rabidis*, qui *frusta* corporibus *avulsa* avide *devorant*. Similes phrases etiam apud Latinos occurrunt, ut *mordere, proscindere, rodere, lacerare, dente Theonino rodere, dente carpere* etc., unde Martialis in *obtrectatorem*: — „*Quid dente juvabit Rodere? carne opus est, si satur esse velis.*" Sic apud Arabes

comedere carnem fratris esse *famam* ejus *lacerare*, observat Schultens. in *Commentar.* ad Job. 19, 22. et graec. ἐνδατοῦμαι apud Aeschyl. in Sept. a. Theb. 580. et Sophoclem in *Trachin.* v. 791., quod sec. Scholiasten propr. significat σφοδρῶς ἐσθίω, metaphor. sumitur pro σφόδρα κακῶς λέγω, δυςφημῶ.

קַרְקַע m. 1) *fundus, solum* et maris Am. 9, 3. et templi vel tabernaculi sacri Num. 5, 17. 1 Reg. 6, 15. 16. 30. 7, 7. (chald. *id.*, arab. قَرْع *locus planus et aequabilis*). Plur. קַרְקָעִית *fundi, praedia* passim in Mischna legitur. 2) nom. propr. oppidi in finibus austral. Judae Jos. 15, 3.

קַרְקַר vid. in קוּר.

קָרַר rad. Hebr. inusit., chald. et syr. *friguit*, arab. قَرَّ *quievit, friguit*, aethiop. trop. *remissior facta est ira.* Inde sunt

קַר vel קָר m. 1) *frigidus*, plur. קָרִים Prov. 25, 25. Jer. 18, 14. 2) *quietus, mansuetus*, sec. Ctib Prov. 17, 27., sed Kri habet יְקַר, a יָקַר, ubi vide.

קֹר m. *frigus* Gen. 8, 22.

קָרָה f. *id.* Prov. 25, 20. Job. 24, 7. 27, 9. Nah. 3, 17.

קַרְקֹר nom. propr. loci Jud. 8, 10., coll. arab. قَرْقَر *terra plana et mollis* (unde *Corcyrae* nomen duxit Bochartus in Can. p. 505.).

מְקֵרָה f. *locus frigoris* vel *refrigerii* Jud. 3, 20. 24.

קָרַשׁ rad. Hebr. non usitat., arab. قَرَش *scidit, abscidit.*

קֶרֶשׁ m. *asser, tabula* Exod. 26, 16—25. Cum affixo קַרְשֵׁךְ Ezech. 27, 6., plur. קְרָשִׁים Exod. 26, 15. 18. 36, 23. 40, 18. Num. 3, 36. etc.

קֶרֶת vid. supra sub rad. קרה.

קַשׁ vid. sub rad. קשש.

קִשֻּׁאִים vid. sub rad. קשה.

קָשַׁב *auscultavit, attentus fuit*, in Kal semel legitur fut. יִקְשַׁב Jes. 32, 3. [Schultens. ad Prov. 1, 24. confert arab. قَشَب *nitidus, tersus fuit*, quod metaphor. sumi potest pro: *attentus fuit*, unde Hiph. hebr. *nitidavit, tersit, emundavit aurem.* Sed Michaelis *Beurtheilung der Mittel* etc. p. 220. 221. attulit arab. قَسَب *declinavit, inclinavit*, ut propr. *inclinationem aurium* exprimat; at dubitari potest, an hoc voc. arab. gener. significet: *deflexit*]. — Hiph. הִקְשִׁיב *attendit, aures praebuit* sq. אֹזֶן Ps. 10, 17. Prov. 2, 2., alibi omisso hoc voc. Prov. 1, 24. 1 Sam. 15, 22. Jer. 6, 10. Job. 33, 31., sq. אֶל (*auf*) Jer. 18, 18. Ps. 142, 7. Neh. 9, 34., sq. עַל Prov. 17, 4. 29, 12., sq. לְ Jes. 48, 18. Ps. 5, 3. Cant. 8, 13. Prov. 4, 20., sq. בְּ Ps. 66, 19., sq. acc. Jer. 23, 18. Job. 13, 6.

קֶשֶׁב m. *auscultatio, attentio* 1 Reg. 18, 29. 2 Reg. 4, 31. Jes. 21, 7.

קַשּׁוּב, unde plur. f. קַשֻּׁבוֹת *attentae* Ps. 130, 2. 2 Chron. 6, 40. 7, 15.

קַשָּׁב m. *id.*, foem. קַשֶּׁבֶת Neh. 1, 6. 11.

קָשָׁה I) i. q. arab. قشا *dolavit, tornavit* (v. Gesen. ad Jes. 3, 24.), unde מִקְשָׁה et מִקְשֶׁה. — II) *durus fuit* (arab. قسى) 2 Sam. 19, 44 (de verbis), *gravis fuit* 1 Sam. 5, 7 (de calamitate) Gen. 49, 7 (de ira), *difficilis, arduus fuit* Deut. 15, 18. 1, 17. — Niph. part. נִקְשֶׁה *gravatus*, scil. angore et animi aegritudine, hinc *anxius, sollicitus* (sim. pers. درشت *durus*, it. *afflictus, conturbatus*) Jes. 8, 21. — Pih. וַתְּקַשׁ בְּלִדְתָּהּ *dura, ardua perpessa est in pariendo* h. e. difficilem partum habuit Gen. 35, 16. — Hiph. הִקְשָׁה 1) *durum fecit, induravit, obduravit*, הִ׳ עָרְפּוֹ cervicem suam induravit h. e. *pertinax fuit* Deut 10, 16. 2 Reg. 17, 14. 2 Chron. 36, 13. Prov. 29, 1., omisso voc. עֹרֶף Job. 9, 4.; הִ׳ לֵב פ׳ vel לְבָבוֹ *obfirmare, pervicacem reddere animum suum vel alicujus* Prov. 28, 14. Ps. 95, 8. Exod. 7, 3. Deut. 2, 30. 2) *grave fecit* 1 Reg. 12, 4., אָבִיךָ הִקְשָׁה אֶת־עֻלֵּנוּ *pater tuus grave fecit jugum nostrum.* 3) *difficile fecit* 2 Reg. 2, 10. הִקְשִׁיתָ לִשְׁאוֹל *difficile quid petiisti*, Exod. 13, 15. הִקְשָׁה פַרְעֹה לְשַׁלְּחֵנוּ *difficilem fecit nostram dimissionem* h. e. noluit, recusavit nos dimittere. Fut. cum vau convers. וַיַּקְשׁ Ps. 95, 8. etc.

קָשֶׁה m., קָשָׁה f. 1) *durus* i. e. qui flecti frangique nequit Cant. 8, 6. קָשָׁה כִשְׁאוֹל קִנְאָה Lxx. σκληρὸς ὡς ᾅδης ζῆλος, Hug. *unbezwingbar wie das Niederreich.* Hinc a) *potens* 2 Sam. 3, 39.; b) קְשֵׁה עֹרֶף duram cervicem habens i. e. pertinax Exod. 32, 9. 34, 9. Deut. 9, 6. (דַּרְכָּם הַקָּשָׁה *pertinacia* Jud. 2, 19.), קְשֵׁה פָנִים *impudens* Ezech. 2, 4., קְשֵׁה לֵב *pervicaci, praefracto animo* Ezech. 3, 7. (omisso voc. לֵב) Jes. 48, 4. 2) i. q. *crudelis* 1 Sam. 25, 3. Jes. 19, 4., *acerbus, molestus, asper* Gen. 42, 7. 30. 1 Sam. 20, 10. 1 Reg. 12, 13 (de verbis), Exod. 1, 14. 6, 9. Deut. 26, 6. 1 Reg. 12, 4 (de servitute), 1 Reg. 14, 6 (de nuntio); קְשֵׁה יוֹם *qui duram, acerbam vitam agit* h. e. *afflictus* Job. 30, 25., קְשַׁת רוּחַ *animo abjectus* 1 Sam. 1, 15. 3) *gravis, vehemens* 2 Sam. 2, 17 (de certamine) Jes. 27, 8 (de turbine). 4) *difficilis, arduus* Exod. 18, 26.

קְשִׁי m. *durities* animi, *pertinacia* Deut. 9, 27.

קִשֻּׁאִים m. plur. *cucumeres* aegyptii (de quib. v. Prosp. Alpin. plantt. Aegypt. c. 38.) Num. 11, 5., arab. قِثَّاء et مَقْثَأَة *cucumeres*, unde أَقْثَأَ (in IV.) *cucumeribus abundavit locus*; syr. ܩܛܘܐ, v. Celsii *Hierob.* P. II, p. 247. Sunt, qui dictos putent a *duritie* et *difficultate concoctionis* v. rad. קָשָׁה. Plinius enim L. XIX. c. 5. de cucumeribus: *Vivunt*, inquit, *hausti in stomacho in posterum diem, nec perfici queunt in cibis.*

מִקְשֶׁה m. Jes. 3, 24. מַעֲשֶׂה מִקְשֶׁה *opus tornatum* (de cincinnis capillorum); Vulg. *crinis crispans*, Saad. *opus pectinis.* Alii, auctore Schultensio, scobem, ramentum intelligunt, quo veteres crines ornare solebant, sed v. Gesen. ad h. l.

מִקְשָׁה f. 1) *opus tornatum* Exod. 25, 18. 31. 36. 37, 7. 17. 22. Num. 8, 4. 10, 2. Jer. 10, 5. v. rad. n. 1. 2) *ager cucumeribus consitus* Jes. 1, 8., arab مَقْثَأَة. Vid. קִשֻּׁאִים.

קָשָׂה radix Hebr. inusit., fortasse i. q. arab. قشا *decorticavit*, it. *dolavit, opere tornatili elaboravit*.

קַשָׂה f. *phiala* superius lata, inferius angusta, plur. in regim. קְשׂוֹת Num. 4, 7. Exod. 25, 29.

קַשְׂוָה f. *id.*, unde plur. קְשָׂוֹת Exod. 37, 16. 1 Chron. 28, 17. Chald. קַסְוָא *id.*

קֶסֶת f. (permutatis ס et שׂ, ut alibi passim) *vasculum*; קֶסֶת הַסֹּפֵר *vasculum scribae* i. e. *atramentarium* Ezech. 9, 2. 3. 11.

קַשְׂקֶשֶׂת m. *squama* (quae corticis instar *decorticari* potest), talm. *id.*; שִׁרְיוֹן קַשְׂקַשִּׂים 1 Sam. 17, 5. *lorica squamata*, quae ferreis lamellis tanquam squamis erat conserta.

קַשְׂקֶשֶׂת f. *id.* Levit. 11, 9. 10. 12. Deut. 14, 9. 10., plur. cum affixo קַשְׂקְשֹׂתֶיךָ Ezech. 29, 4.

קָשָׁה *praedurus fuit* (قسج et قشج *praedurus, rigidus fuit*); convenit cum קָשָׂה, nisi quod fortior adspiratio significationem quoque augere videtur, observante Bocharto in *Hieroz.* P. II, p. 254. Sed in Kal non legitur. Hiph. הִקְשִׁיחַ *duriter habuit* sive *tractavit* Job. 39, 16., it. *induravit, obduravit* animum Jes. 63, 17.

קֹשֶׁט Ps. 60, 6. et קֹשְׁטְ Prov. 22, 21. m. *veritas*, syr. ܩܘܫܬܐ.

קְשׁוֹט m. chald. *id.* Dan. 4, 34. מִן־קְשֹׁט *ex veritate, ex vero* i. e. *vere* Dan. 2, 47.

קָשַׂט rad. Hebr. non usitat., arab. قسط *distribuit, divisit*.

קְשִׂיטָה f. propr. fortasse *demensum* vel *pensum* (arab. قِسْط), deinde *massa auri argentive ad stateram exacti*, quae antiquissimo tempore pro pecunia fuit Gen. 33, 19. Jos. 24, 32. Job. 42, 11. v. Bocharti Hieroz. Tom. I, p. 473 sqq. Michaelis in dissert. de *siclo ante exilium Babylon.* in *Commentar. Societ. Reg. Scient. Gotting.* P. II, p. 39 sq. et in *Suppl.* p. 2208. Singularis fuit J. E. Fabri conjectura (ad Harmari Observatt. II, p. 15.). Is enim de *vasis argenteis*, quae olim pecuniae vices supplevisse constat, cogitat coll. syr. ܩܣܛܐ *urceus, urna*; non placet.

קָשַׁר 1) *ligavit*, sq. acc. et עַל *alligavit* Deut. 6, 8. Prov. 3, 3. 6, 21. 7, 3. Jer. 51, 63., sq. בְּ Job. 39, 10 (13) 2, 18.; metaphorice Gen. 44, 30. נַפְשׁוֹ קְשׁוּרָה בְנַפְשׁוֹ *anima (vita) ejus* (patris) *alligata est vitae ejus* (filii) h. e. vita p. pendet a vita fil., Prov. 22, 15. *stultitia alligata est* בְּלֶב נַעַר *animo pueri* h. e. ita ejus animo insidet, ut is ab ea divelli aegre possit. Particip. קָשׁוּר *ligatus* h. e. *firmus* Gen. 30, 41. 42., verba enim *ligandi* ad *robur* referuntur v. Schultens. Observatt. in Genes. p. 187 sq. 2) *conspirationem fecit, conspiravit, conjuravit* (q. d. *colligavit se cum aliis*) 1 Sam. 22, 8. 2 Sam. 15, 31. 1 Reg. 15, 27. 2 Reg. 15, 10. 2 Chron. 24, 21. Neh. 4, 8. etc. Fut. יִקְשֹׁר. — Niph. 1) *alligatus est*, trop. 1 Sam. 18, 1. נֶפֶשׁ נִקְשְׁרָה בְּנֶפֶשׁ דָּוִד *alligata est anima Jonathanis animae Davidis* h. e. intimo amore amplexus est

Jon. Davidem. 2) *colligatus* i. e. *compactus*, *consertus* atque adeo *absolutus* est (murus) Neh. 3, 38 (4, 6.). — Pih. 1) *colligavit* Job. 38, 31. 2) *alligavit sibi, accinxit* Jes. 49, 18. Pyh. part. f. plur. מְקֻשָּׁרוֹת *colligatae* i. e. *corpore compactae, robustae* Gen. 30, 41. — Hithpah. *conspiravit, conspirationem fecit* 2 Chron. 24, 26. 2 Reg. 9, 14.

קֶשֶׁר m. *conspiratio, conjuratio* 2 Sam. 15, 12. 2 Reg. 11, 14. 2 Chron. 23, 13. Jes. 8, 13. (ad quem loc. v. Gesen.) etc., cum affixo קִשְׁרוֹ 1 Reg. 16, 20. 2 Reg. 15, 15.

קִשֻּׁרִים plur. m. *taeniae, fasciae, cingula*, genus ornamenti muliebris Jes. 3, 20. Jer. 2, 32.

קָשַׁשׁ *scrutatus est, diligenter conquisivit* (قَشَّ *collegit*) Zeph. 2, 1. — Poh. קֹשֵׁשׁ *id.* Exod. 5, 7. 12. Num. 15, 32. 33. 1 Reg. 17, 10. 12. — Hithp. הִתְקוֹשֵׁשׁ *se ipsum scrutari* h. e. mores et studia sua, qualia sint, investigare Zeph. 2, 1.

קַשׁ m. *stipula* Exod. 5, 12. Job. 41, 19., ap. poet. de re, quae (igne) cito consumitur Exod. 15, 7. Jes. 5, 24. vel (vento) absumitur, dispergitur Ps. 83, 14. Jes. 40, 24. 41, 2. Jer. 13, 14.

קֶשֶׁת et קַשָּׁת v. sub rad. קוּשׁ.

קַתְרֹס chald. vid. קִיתָרֹס.

ר

רָאָה 1) vidit a) oculis, sq. acc. Gen. 18, 2. 21, 19. 32, 2. 45, 27. Exod. 2, 5. 33, 10. Jud. 1, 24. 14, 1. 1 Sam. 14, 52. al., sq. לְ Ps. 64, 6., sq. integra sententia Gen. 38, 14. רָאֲתָה כִּי גָדַל שֵׁלָה *vidit Selam adolevisse,* Exod. 2, 12. 2 Sam. 20, 12. 2 Chron. 24, 11., אֶרְאֶה הַעוֹדָם חַיִּים *videbo, an in vivis adhuc sint* Exod. 4, 18. Singularis formula est *faciem regis videre,* quod cum in oriente vix contingat civibus. רֹאֵי פְּנֵי הַמֶּלֶךְ 2 Reg. 25, 19. Jer. 52, 25. Esth. 1, 14. vocantur familiares regis, *intimae admissionis ministri.* Per zeugma *videre* dictum etiam de his, quae audiuntur Exod. 20, 18. (cf. Kuinoel ad Luc. 1, 29. et Lette in Symb. Brem. III, p. 590 sq.). — b) mente, hinc i. q. cognovit, intellexit Jud. 18, 26. 1 Sam. 24, 12. Eccles. 1, 16. (רָאָה בֵּין *discrimen videre inter* Mal. 3, 18.), *praevidit* Prov. 22, 3. 27, 12., *rescivit* Gen. 42, 1. Jer. 33, 24., *novit,* notum habet Jer. 20, 12. Spec. prophetae dicuntur *videre* Jer. 30, 10. h. e. visa divinitus oblata mente excipere. Hinc רֹאֶה est *propheta* 2 Chron. 16, 7. 1 Chron. 9, 22. 26, 28. 1 Sam. 9, 9. — c) i. q. expertus est *(an sich erfahren)*, ut *videre miseriam* Thren. 3, 11. (sq. בְּ Obad. 13. רָאָה בְרָעָה) coll. Apoc. 18, 7., *videre famem* Jer. 5, 12., *videre mortem* Ps. 89, 49. cf. Luc. 2, 26. ibiq. intptt., *videre foveam, sepulcrum* Ps. 16, 10. 49, 10., hinc, ubi de re jucunda agitur, *fruitus est,* ut רָאָה חַיִּים *vitam videre* Eccles. 9, 9., רָאָה טוֹב Ps. 34, 13. Eccles. 3, 13., s. ר׳ טוֹבָה Eccles. 6, 6. *bonum, felicitatem videre,* max. sq. בְּ (hoc enim continuationem significat) Jer. 29, 32. Mich. 7, 9. — 2) spectavit (quod fit consilio), *contemplatus, intuitus est* sq. acc. Levit. 13, 3. 5. 17. Gen. 11, 5. Cant. 1, 6., sq. בְּ *(sehen an* i. e. *ansehen)* Gen. 34, 1. *prodiit* לִרְאוֹת בִּבְנוֹת הָאָרֶץ *ad spectandas*

contemplandas puellas, Cant. 6, 11. Eccles. 11, 4., sq. אֶל Jes. 17, 7. *oculi hominum spectant, intuentur in Deum* sc. auxilium ab eo exspectantes. Eo autem sensu passim cum emphasi dicitur hoc verbum: a) de hominibus: cum aliqua animi commotione spectavit, sive cum dolore Gen. 21, 16. 44, 34. Jes. 33, 15. Esth. 8, 6. sq. בְּ, sive cum voluptate Prov. 23, 31. אַל תֵּרֶא יַיִן *ne spectes, intuearis vinum,* hinc sq. בְּ alicujus *rei adspectu delectari* Job. 3, 9. 20, 17. Jes. 66, 24., maxime de laetitia, quae ex alienis malis percipitur Ps. 22, 18. 37, 34. 54, 9. 112, 8. — b) de Deo: *miseriam alicujus spectare* h. e. *respicere* ita, ut eam tollat Ps. 9, 14. 25, 18. 31, 8. Exod. 4, 31. Num. 14, 26. sq. acc., Gen. 29, 32. 1 Sam. 1, 11. sq. בְּ. Ab eadem *spectandi* notione proficiscuntur hae significationes: a) *prospexit alicui (beaufsichtigen)* 1 Reg. 12, 16. רְאֵה בֵיתְךָ *prospice domo tuae*, hinc *curavit* Gen. 39, 23., *sectatus est* Ps. 37, 37. b) *circumspexit, dispexit* quaerendi caussa Jes. 41, 28., hinc sq. לוֹ *sibi* aliquid *providit* Gen. 22, 8. Deut. 33, 21., et omisso לוֹ *circumspexit, legit, elegit* aliquid Gen. 41, 33. Deut. 12, 13. Partic. Pahul רְאוּי *lectus* Esth. 2, 9. c) *visit, invisit* 2 Sam. 13, 5. 2 Reg. 8, 29. — Infin. absol. רָאֹה Exod. 3, 7. 1 Sam. 1, 11. et רָאוֹ Gen. 26, 28. Jes. 6, 9. it. רָאִית sec. Kri Jes. 42, 10. (ubi Cthib habet רָאִית), infin. constr. רְאוֹת, semel רְאֹה Gen. 48, 11. et alia forma רְאָה Ezech. 28, 17., it. רְאֶה Job. 10, 15. (cf. הָיֹה Ezech. 21, 15.), imper. רְאֵה Gen. 27, 27., foem. רְאִי 1 Sam. 25, 35. etc. Fut. יִרְאֶה, apoc. יֵרֶא Gen. 41, 33. Exod. 5, 21., sed c. vau conv. וַיַּרְא Gen. 1, 4. 10. 13. al. (rarius וַיִּרְאֶה 1 Sam. 17, 42. 2 Reg. 5, 21.), foem. apoc. c. vau conv. וַתֵּרֶא Gen. 3, 6. Exod. 2, 2., 2. p. apoc. תֵּרֶא Prov. 23, 31. Obad. 12. 13., 1. pers. c. vau conv. וָאֵרֶא Gen. 31, 10., 3. p. plur. foem. semel c. dag. forti euph. תִּרְאֶינָּה Mich. 7, 10.

Niph. נִרְאָה 1) *visus est* Exod. 13, 7. 1 Reg. 6, 18. Num. 14, 14. אֲשֶׁר עַיִן בְּעַיִן נִרְאָה *te oculo ad oculum* (accurate) *visum, conspectum esse,* ubi v. Rosenm., Exod. 33, 23. Jud. 5, 8. 2) in conspectum se dedit h. e. a) *apparuit, comparuit* Gen. 1, 9. וְתֵרָאֶה הַיַּבָּשָׁה *et apparuit siccum,* Gen. 9, 14. וְנִרְאֲתָה הַקֶּשֶׁת *apparebit arcus* coelestis; de hominibus sq. אֶל pers. *apparere, sistere se alicui* 1 Reg. 18, 1. הֵרָאֵה אֶל־אַחְאָב *siste te Achabo;* spec. נִרְאָה אֶל אֶת־פְּנֵי יְהוָה s. *comparere, sistere se coram Jova* i. e. in templo Exod. 23, 17. 34, 23. Deut. 31, 11. 1 Sam. 1, 12. Deut. 16, 16., alibi (ap. poet.) נִרְאָה פְּנֵי יְהוָה Ps. 42, 3. Jes. 1, 12. Huc videtur etiam Exod. 23, 15. pertinere לֹא־יֵרָאוּ פָנַי רֵיקָם *non comparebunt coram me vacui* h. e. sine oblatione vel dono. b) de Jova vel angelo Jovae: *conspiciendum se praebuit* 1 Sam. 3, 21., sq. אֶל pers. Gen. 12, 7. 17, 1. 18, 1. 48, 3. Jud. 13, 21., sq. לְ Jer. 31, 3. 3) *provideri, curari* Gen. 22, 14. בְּהַר יְהוָה יֵרָאֶה impers. in *monte Dei providebitur, curabitur* v. Rosenm. ad h. l. Infin. הֵרָאוֹת, rarius הֵרָאֵה Jud. 13, 21. 1 Sam. 3, 21., c. לְ exclusa praeformante ה, לֵרָאוֹת Exod. 34, 24. Deut. 31, 11., imper. הֵרָאֵה 1 Reg. 18, 1. Fut. cum vau conv. וָאֵרָא Exod. 6, 3. — Pyh. praet. plur. רֻאּוּ (cum dagesch forti, praeter morem) *visa sunt, apparuerunt* Job. 33, 21. — Hiph. הֶרְאָה et הֶרְאָה *videre fecit* a) propr. Deut. 1, 33. *ut videre, cernere faceret vos in via;* alibi sq. dupl. acc. *monstravit, ostendit* alicui aliquid 2 Reg. 11, 4. Esth. 1, 11. Cant. 2, 14. Exod. 25, 9. (Gen. 41, 28.), maxime de prophetis, quibus visa divina objiciuntur 2 Reg. 8, 13. Am. 7, 1. b) i. q.

experiri fecit Ps. 60, 5. הִרְאִיתָ עַמְּךָ קָשָׁה *videre fecisti populum tuum dura* h. e. gravi calamitate affecisti pop. tuum, Ps. 71, 20., it. *frui fecit* sq. dupl. acc. Ps. 4, 7. Eccles. 2, 24., sq. acc. pers. et בְּ rei Ps. 50, 23. 91, 16.; יַרְאֵנִי בְשֹׁרְרָי *videre me faciet* interitum *hostium meorum* Ps. 59, 11. coll. 112, 8. — Praet. cum affixo הִרְאַנִי Jer. 24, 1., 1. p. הֶרְאִיתִיךָ Deut. 34, 4. Infin. cum affixo הַרְאֹתְכָה Ezech. 40, 4. לַרְאֹתְכֶם (exclusa praeformante ה) Deut. 1, 33. Fut. יַרְאֶה Jes. 30, 30., per apocopen cum vau convers. וַיַּרְא 2 Reg. 11, 4. etc. — Hoph. הָרְאָה *monstratus est* Levit. 13, 49. הָרְאָה אֶת־הַכֹּהֵן *monstratum est sacerdoti*, Exod. 25, 40. 26, 30. Deut. 4, 35. — Hithpah. *se invicem continenter adspicere* h. e. *cunctari* Gen. 42, 1.; sed 2 Reg. 14, 8. נִתְרָאֶה פָנִים *adspiciamus invicem faciem* nostram i. e. arma conferamus, in certamen descendamus.

רֹאֶה m. *visio* Jes. 28, 7. (Aliud v. sub rad. Kal).

רָאָה f. Deut. 14, 13. v. sub rad. דָּאָה.

רָאוּי m., רְאוּיָה (c. dag. f. v. Ewald. Gr. p. 343.) f. *spectatus, nobilis* Esth. 2, 9.

רְאִי m. *speculum* Job. 37, 18., arab. رُؤْيَة.

רֳאִי, in pausa רֹאִי m. *visus, das Sehen* Gen. 16, 13 (v. sub בְּאֵר), *adspectus* 1 Sam. 16, 12. Job. 33, 21., metonym. *spectaculum, παράδειγμα, exemplum* Nah. 3, 6.

רְאוּת f. *visus*, videndi actio Eccles. 5, 10. sec. Kri, sed Cthib habet רְאִית.

רְאוּבֵן *(en filium!)* 1) filius Jacobi natu maximus, quem ex Lea suscepit Gen. 29, 32. 49, 3. 30, 14. 37, 21. 22. 2) tribus israel. ab eo oriunda Gen. 46, 8. Num. 1, 5. 2, 10. Deut. 27, 13. Jud. 5, 15. al. — Patron. רְאוּבֵנִי Deut. 3, 12. 16. Jos. 1, 12. 4, 12. 2 Reg. 10, 33. etc. Lxx. *Ῥουβήν*, syr. et arab. ܪܘܒܝܠ, روبيل.

רֵו m. chald. *aspectus*, mutata media radicali א in ו, vel ex syriasmo pro רְאֵו, mutata tertia radicali ה in ו, unde cum affixo רֵוֵהּ Dan. 2, 31. 3, 25.

מַרְאֶה m. 1) *intuitus, aspectus, conspectus* Levit. 13, 12. Num. 12, 8. Jes. 11, 3.; טוֹב מַרְאֵה עֵינַיִם מֵהֲלָךְ־נָפֶשׁ *melior est aspectus oculorum, quam* etc. h. e. melius est videre et frui iis rebus, quas desideras etc. 2) *visio, visum* Exod. 3, 3. Ezech. 11, 24. 43, 3. Dan. 8, 16. 3) *forma, species* (sicut lat. *species* est a *specio* et graec. *εἶδος* ab *εἴδω*) Gen. 12, 11. Levit. 13, 43. 2 Sam. 11, 2. Esth. 1, 11. Ezech. 1, 16. Dan. 1, 13. etc. (unde אִישׁ מַרְאֶה *spectabilis* et *formâ insignis* sec. Kri 2 Sam. 23, 21., sed Cthib habet אֲשֶׁר מַרְאֶה *qui* erat *aspectus* i. e. in quem omnes oculos conjiciebant), max. de specie earum imaginum, quae prophetarum menti divinitus objiciuntur Dan. 10, 18. Ezech. 1, 5. 13. 8, 2. — In regim. מַרְאֵה Exod. 24, 17., cum affixo מַרְאֵהוּ Levit. 13, 4. 20., plur. cum affixis מַרְאֵיהֶם Dan. 1, 15.

מַרְאָה f. 1) *visio, visum* propheticum Num. 12, 6. 1 Sam. 3, 15. Dan. 10, 7. 8. 16. Plur. מַרְאֹת Gen. 46, 2. Ezech. 1, 1. 8, 3., in quo postremo loco מַרְאוֹת אֱלֹהִים sunt *visa, quae a Deo, divinitus contingunt.*

2) *speculum* sc. ex metallo confectum (v. Wineri Lexic. bibl. II, p. 655.), arab. مِرْآةٌ, plur. מַרְאוֹת Exod. 38, 8. in quem loc. v. Rosenm. et A. G. Walch. Pr. de speculis mulierum. Silus. 1775. 4.

מוֹרָאָה f. Zeph. 3, 1. vid. in rad. מרה.

מֹרִיָּה, מוֹרִיָּה f. *Moria*, collis Hierosol., in quo conditum a Salomone templum fuit 2 Chron. 3, 1. coll. Gen. 22, 2. v. Wineri Lexic. bibl. II, p. 456 sq. Nomen duxerunt veteres a ראה, q. d. *mons visionis Jovae*, vel *mons in quo sibi providerat* victimam (Gen. 22, 8.), vel denique, ut Chron. scriptor explicuit, *mons qui ostensus fuit Davidi*, non admodum probabiliter cf. Fuller. Miscell. 2, 14. Recentiorum multi a מרה vel מרא derivant (v. Simon. Onomast. p. 414.), quo modo a פרה oritur פִּרְיָה.

מֻרְאָה f. *ingluvies* vid. sub rad. מרא.

• רָאַל rad. Hebr. non usitat., coll. arab. رَبَلَ *multiplicari, crescere.*

תַּרְאֲלָה nom. propr. oppidi Beniaminitar. Jos. 18, 27.

רָאַם i. q. רוּם *altus, exaltatus fuit* Zach. 14, 10., praet. 3. f. רָאֲמָה. Sed רָאמוֹת v. infra sub רוּם.

רְאֵם m. Num. 23, 22. Deut. 33, 17., plene רְאֵים Ps. 92, 11., et per syncop. ex syriasmo רֵים Job. 39, 9. 10., plur. רְאֵמִים Jes. 34, 7. Ps. 29, 6. et רֵמִים Ps. 22, 22. nom. animalis *proceri* (v. rad.), alacris (Num. l. c.), cornuti (Deut. l. c. Ps. 92, 11.), feri et atrocis (Ps. 22.), quod cum bove (Jes. l. c. Job. l. c.) et vitulis (Ps. 29.) componitur. Quodnam fuerit, ambigitur. Ac tres potissimum sunt interpretum sententiae: a) Lxx. et Vulg. vertunt: μονόκερως, *unicornis.* Tale autem animal, equo simile sed in fronte cornu gerens, in terris orientalibus reperiri, et Plinius auctor est, et multi recentiorum, qui in oriente (in Abyssinia) itinera fecerunt, testantur v. Rosenm. *Morgenl.* II, p. 271 sqq. et Schmidt Biblioth. f. Krit. u. Exeg. III, p. 208 sq. Sed cum jam antiquitus in Aegypto aliisque terris Palaestinae finitimis rarum illud fuerit (quippe in densissimis silvis degens hominumque conspectum fugiens), vix videntur poetae hebraei hanc feram cum leone ac bove componere eaque tanquam suis notissima in carminibus uti potuisse. 2) Bochartus in Hieroz. Tom. II, p. 335 sqq. coll. arab. رِئْم *gasellam* s. *antilopen* feram ac indomabilem dici putat, et Rosenm., in easdem concedens partes, *Antilopen Leucorygen* L. comparat v. Oppian. Cyneg. II, 445 sqq. Pallas Spicil. Zool. fasc. XII, p. 17. Ab hac tamen sententia, quae multum se commendat, recentissimi interpretes fere omnes, auctore Schultensio, recesserunt ac 3) *bovem bubalum* significari existimarunt, maxime propterea, quod Job. 39, 3. ראם non posse aratro jungi bovis instar dicitur et aliis quoque in locis cum bove componitur. At si verum est, quod Bochartus docuit, animalia cervini et caprini generis nomine البقر الوحشي *bovis feri* comprehendi, satis patet, quomodo poetae orientales *dorcadem* cum bobus conferre potuerint, ac vana sunt de Wettii (Comment. in Psalm. p. 245.) verba: *da man nicht den Einfall haben wird, eine Gazellenart pflügen lassen zu wollen.*

Itaque nos ad Rosenmuelleri sententiam accedere non dubitamus. Cet. cf. F. A. A. Meyer *üb. d. vierfüss. Säugthier Reem der heil. Schr.* Lpz. 1796. 8.

רָאמֹות f. plur. (ex syriasmo pro רְאֵמוֹת) 1) *res quaedam pretiosa* Ezech. 27, 16. Job 28, 18. sec. Jud. *corallia rubra* (arab. مرجان v. Niebuhr, descr. Arab. praef. p. 41.), quam sententiam nuper exornavit Pareauius in com. de immortalit. notitiis in Job. (Daventr. 1807. 8.) p. 321 sqq. Aliam conjecturam proposuit Michaelis in Suppl. p. 2219. 2) *excelsa*, sed abiit in nom. propr. a) oppidi in tribu Issaschar. 1 Chron. 6, 58., ejusdem fortasse, quod רֶמֶת Jos. 19, 21. et יַרְמוּת 21, 29. appellatur; b) oppidi in tribu Gad v. רָמָה.

רָאשׁ *pauper* vid. in rad. רוּשׁ.

רֹאשׁ m. caput (syr. ܪܫܐ, arab. رأس, aeth. ርእስ): a) hominum et animalium Gen. 28, 11. 48, 14. Exod. 29, 6. Levit. 8, 12. 16, 21. Ezech. 10, 1. Jud. 5, 26. al., כָּרַת אֶת־רֹאשׁ פ׳ *caput al. praecidere* 1 Sam. 31, 9., לָקַח אֶת־רֹאשׁ פ׳ *id.* 2 Reg. 10, 6., נָתַן בְּרֹאשׁ פ׳ *in caput alicujus dare* i. e. (prave facta) *alicui rependere* Ezech. 9, 10. 11, 21. 16, 43. al., יָשׁוּב עֲמָלוֹ בְרֹאשׁוֹ *ejus nequitia in ipsius caput revertitur* h. e. ipsi perniciem affert Ps. 7, 17. coll. Ps. 140, 10.; de formulis: הֵנִיעַ אֶת־רֹאשׁוֹ, הֵקִים רֹאשׁ פ׳ al. v. sub his vv. Meton. *caput* ponitur α) pro homine (*Individuum*) 1 Chron. 12, 23. אֵלֶּה מִסְפְּרֵי רָאשֵׁי הֶחָלוּץ *hic est numerus capitum militum*, Jud. 5, 30. לְרֹאשׁ גֶּבֶר *in caput unius cujusque* h. e. in unumq. (de simili usu arab. راس v. Lette ad Carm. Debor. p. 178 sq.); β) pro *vita*, hinc בְּרָאשֵׁינוּ *cum vitae nostrae periculo* (cf. Iliad. 4, 162. 17, 242.). *Caput lecti* Gen. 47, 31. est pars lecti, ubi caput reponitur (cf. Joh. 20, 12.). — b) rerum in altum surgentium, ut columnarum 1 Reg. 7, 19., turrium Gen. 11, 4., aristarum Job. 24, 24., montium Gen. 8, 5. Exod. 17, 9. 10. Jes. 2, 2., poet. stellarum Job. 22, 12. Ita Lat. quoque *capitis* voc. sexcenties dicunt cf. Flor. 1, 77. Colum. 3, 10. Curt. 4, 2. 23.

Sed translatio huj. v. latius etiam patet. *Caput* enim vocatur 1) id quod *summum* est et *principale*, hinc רֹאשׁ שִׂמְחָה *summa laetitia* Ps. 137, 6., רָאשֵׁי בְשָׂמִים *summa* h. e. praestantissima *aromata* Cant. 4, 14. coll. Ezech. 27, 22., אֵשֵׁב רֹאשׁ *sedi summus* i. e. primo loco Job. 29, 25., רֹאשׁ אֲרָם דַּמֶּשֶׂק *caput Syriae Damascus* est i. e. civitas primaria Jes. 7, 8. Spec. רֹאשׁ dic. ut lat. *caput* (κεφαλή): *summus dux* et *praefectus* Jud. 11, 8., רֹאשׁ לְכֹל יֹשְׁבֵי גִלְעָד *caput, princeps omnium Gileaditarum* Ps. 18, 44. Num. 14, 4. ר׳ אָבוֹת s. ר׳ בֵּית אָבוֹת Exod. 6, 14. Num. 7, 2. 32, 28. 36, 1. *caput, princeps familiae*, כֹּהֵן הָרֹאשׁ 2 Chron. 19, 11. (הָרֹאשׁ 2 Chron. 24, 6.) *summus pontifex*. Denique huc spectat, quod רֹאשׁ *summam* (numeri) notat; *summa* enim summus est ceterorum numerorum, ad quem computando quasi ascenditur Levit. 5, 24. Ps. 139, 17., נָשָׂא רֹאשׁ *summam conficere* Exod. 30, 12. Num. 4, 2. 31, 26., trop. רֹאשׁ דְּבָרְךָ *summa verbi tui*. A *summa* ad *copiae*, spec. *manipuli, catervae, cohortis* militum significationem facilis transitio est Jud. 7, 16. 20. 9, 34. 37. 1 Sam. 12, 11. 1 Chron. 12, 23. Job. 1, 17. — 2) id quod *anterius* ac *prius* est reliquis, רֹאשׁ הָעָם *principium populi* (agminis), hinc בְּרֹאשׁ *in fronte* agm. Am. 6, 7. Deut. 20, 9. Jer. 31, 7. coll.

1 Sam. 9, 22. Mich. 2, 13., רֹאשׁ פִּנָּה *lapis angularis*, qui prae ceteris exstat, prominet Ps. 118, 22., κεφαλὴ γωνίας Mt. 21, 42., λίθος ἀκρογωνιαῖος 1 Petr. 2, 6., רֹאשׁ דֶּרֶךְ *principium viae* i. e. *compitum* Ezech. 16, 25., ר׳ חוּצוֹת *compitum platearum* Thren. 2, 19.; huc spectant etiam, ut Hebraei sibi rem informarunt, *capita fluvii* i. e. fluvii minores, in quos major sese effundit (qui a fonte, tanquam capite fluvii, proficiscuntur, nostrates dicunt: *Arme des Flusses*) Gen. 2, 10., Lat. *fluviorum capita* passim ostia appellant Caes. B. G. 8, 4. Mel. 2, 4. add. Odyss. 9, 140. — De tempore: ר׳ חֳדָשִׁים *primus mensium* Exod. 12, 2., מֵרֹאשׁ *a principio, a primordio* Jes. 40, 21. 41, 26. 48, 16, ר׳ הָאַשְׁמֹרֶת הַתִּיכוֹנָה *principium vigiliae mediae* Jud. 7, 19. coll. Thren. 2, 19. Cum affixis רֹאשִׁי Gen. 40, 16. 17., רֹאשְׁךָ Thren. 2, 10. Plur. רָאשִׁים (tanq. a רָאשׁ) Exod. 18, 25. al., in regim. רָאשֵׁי Gen. 8, 5., c. affixo רָאשֵׁיהֶם Levit. 10, 6. etc.

רֵאשׁ m. (ex syriasmo pro רָאשׁ) chald. *id.* Dan. 7, 9. 20., חֶזְוֵי רֵאשִׁי *visiones capitis mei* h. e. quae phantasiae obversantur Dan. 2, 28. 4, 2. 7, 1. 15.; trop. a) *princeps* Dan. 2, 38. b) *summa*, רֵאשׁ מִלִּין *summa rerum* Dan. 7, 1. — Stat. emph. רֵאשָׁה Dan. 2, 38., plur. רֵאשִׁין Dan. 7, 6. et רָאשִׁין (tanq. a רָאשׁ) Esr. 5, 10.

רֹאשָׁה f. i. q. רֹאשׁ, unde אֶבֶן רֹאשָׁה *lapis capitis* i. e. *angularis* Zach. 4, 7.

רַאֲשׁוֹת, unde plur. רַאֲשֹׁתִים (cum terminatione masc. ut in בַּמֳתֵי v. Gesen. L. p. 541.), *partes quae sunt ad caput* 1 Sam. 26, 12.

רֵאשָׁה f. (ex syriasmo pro רֵאשִׁית) *initium, principium*. Plur. cum affixo רָאשֹׁתֵיכֶם Ezech. 36, 11.

רֵאשִׁית f. (ex syriasmo pro רְאשִׁית), semel רֵשִׁית (Deut. 11, 12.), 1) *initium, principium* Gen. 1, 1. Deut. 11, 12. Prov. 8, 22. Jer. 26, 1. 27, 1., it. *status prior, pristinus* Job. 8, 7. 42, 12., it. *tempus priscum, vetustum* Jes. 46, 10. (fere i. q. קֶדֶם). 2) *id quod praecedit*, sive ratione dignitatis: *praecipuum, praestantissimum* Num. 24, 20. 1 Sam. 15, 21. Jer. 49, 35. Am. 6, 1. 6. Ps. 111, 10. Jer. 2, 3. Job. 40, 19., ut graec. ἀρχή Sirac. 11, 3., sive ratione temporis: *primitivum, primitiae* frugum Gen. 49, 3. Exod. 23, 19. Levit. 2, 12. Num. 15, 20. Deut. 18, 4. Prov. 3, 9. etc., trop. רֵאשִׁית דַּרְכּוֹ ἀπαρχὴ τῆς ὁδοῦ (θεοῦ) appellatur *sapientia*, tanquam ceteris rebus prior genita Prov. 8, 22.; ר׳ אוֹנִי *primitiae roboris mei* i. e. primogenitus Gen. 49, 3. Ps. 78, 51.

רִאשׁוֹן (pro רִאשׁוֹן, ut habet Cthib Job. 15, 7.) et רִישׁוֹן Job. 8, 8., רִאשֹׁנָה foem. (semel רִאישֹׁנָה in Cthib Jos. 21, 10.) *primus* sive tempore Exod. 12, 2. Levit. 23, 5. Num. 20, 1. 2 Chron. 29, 3. Deut. 10, 10., sive ordine et loco Gen. 32, 18. Dan. 8, 21., sive dignitate 1 Chron. 18, 17. (رَيِّس). Plur. רִאשֹׁנִים *majores* Deut. 19, 14. Ubi de duobus agitur, רִאשׁוֹן ex linguae lat. ingenio vertendum est: *prior* Gen. 25, 25. Exod. 34, 1. Levit. 5, 8.; — בָּרִאשׁוֹן *a principio* Jer. 17, 11. Foem. רִאשֹׁנָה saepe in adverb. abit *primum, prius* Gen. 33, 2. 38, 29. Num. 2, 9. 1 Reg. 18, 25. Esth. 1, 14. etc., alibi cum praefixis, ut בָּרִאשֹׁנָה Gen. 13, 14. Num. 10, 13. 14. Deut. 13, 9. 17, 7. Jos. 8, 6. 8. 33. Jud. 20, 32. etc., כְּבָרִאשֹׁנָה Deut. 9, 18. Dan. 11, 29., כָּרִאשֹׁנָה (*zum ersten*) Jud. 18, 29.; לְמִבָּרִאשֹׁנָה vid. in מִן. Plur. רִאשֹׁנוֹת *priora, an-*

tiqua Jes. 43, 18. 46, 9., it. *quae olim, antehac praedicta sunt (vaticinia priora)* Jes. 42, 9. 43, 9. 48, 3.

רִאשֹׁנִי m. *primus*, unde foem. רִאשֹׁנִית Jer. 25, 1.

מְרַאֲשׁוֹת f. plur. *loca* vel *partes*, *ubi caput est.* Inde cum affixo
est מַרְאֲשׁוֹתֵיכֶם Jer. 13, 18. v. Ewald. Gramm. p. 246.

· מְרַאֲשֹׁת f. plur. *id.*, cum affixo מְרַאֲשֹׁתָיו adv. *in* vel *a partibus capitis ejus* Gen. 28, 11. 18. 1 Sam. 19, 13. 16. 26, 7. 11. 16. 1 Reg. 19, 6.

מָרֵשָׁה, מָרֵאשָׁה nom. propr. 1) oppidi muniti in tribu Jud. Jos. 15, 44. 1 Chron. 4, 21. 2 Chron. 11, 8. 14, 8. 9. Mich. 1, 15., *Μαρισά* 2 Macc. 12, 35. v. Wineri Lexic. bibl. II, p. 432. 2) viri cujusd. 1 Chron. 2, 42.

רֹאשׁ s. רוֹשׁ (Deut. 32, 32.) m. 1) herba venenata, quae sponte nascitur Deut. 29, 17. Hos. 10, 4. Ps. 69, 22. Thren. 3, 5., sec. Michael. (in Suppl. p. 2220 sqq. *lolium* temulentum. Alii (Celsius in Hierobot. II, p. 46 sqq.) pro *cicuta* habent, Oedmannus vero (verm. Samml. IV, c. 10.) *cucumerem colocynthidem* L. esse vult, herbam in Arabia frequentem, cujus succus amarissimus est. מֵי רֹאשׁ est *succus* ex ista herba expressus Jer. 8, 14. 23, 15. 2) *venenum* Deut. 32, 33. עִנְּבֵי רוֹשׁ *uvae venenatae*.

רֹאשׁ nom. propr. gentis barbarae in septentrionali Asia Ezech. 38, 2. 3. 39, 1. Videntur significari incolae ejus regionis, quae ap. Plinium Hist. N. 6, 4. *Rhoas* appellatur, mediae illius inter Suanos, gentem Caucas., et Ecrecticen terram. Hanc vero eandem esse, quae hodienum *Rhädsch* vocatur, provinciam Iberiae, probabilis est Reinegsii (Beschr. d. Caucas. II, p. 34.) conjectura cf. Rosenm. Alterth. I, 1, p. 246. Alii cum Michaeli gentem *Ῥῶς* (v. Stritter Memor. populor. olim ad Danub. etc. habitantium II, p. 957.), Tauro monti vicinam (quam a *Russis* non diversam esse Leo Diac. tradit 4, 6.), dici existimant.

רָבַב I) *multus factus, multiplicatus est, auctus est* Gen. 6, 1., it. *multus fuit* 1 Sam. 25, 10. Ps. 3, 2. 69, 5. Gen. 18, 20. Jes. 59, 12. Non occurrit nisi praeter. et inf. רֹב. Pyh. v. sub nom. רבבה. — II) *jaculatus est*, unde 3. praet. רֹבּוּ (coll. רֻמּוּ Job. 24, 24.) Gen. 49, 23. quemadmodum jam Abenesra explicuit. De loco Ps. 18, 15. v. sub רַב.

רַב, in pausa רָב m., רַבָּה f. 1) multus, et de eo, quod accumulando *multum* existit *(durch Anhäufung)*, פַּז רַב *aurum multum* (multum auri) Ps. 19, 11., מַיִם רַבִּים *aqua multa* (multum aquae) Num. 20, 11. 32, 1. Gen. 24, 25. Prov. 25, 27.; et de eo, quod multas partes *(viele Einzelheiten, Individuen)* in se continet, עֲבֻדָּה רַבָּה *multa* h. e. numerosa *familia* Gen. 26, 14., עַם רַב *populus multus*, numerosus (magnus) Jos. 17, 14. 2 Chron. 20, 12. Hinc plur. שָׁנִים רַבּוֹת *multi anni* (magna pars annorum) Neh. 9, 30., נָשִׁים רַבּוֹת *multae mulieres* Jud. 8, 30., רַבִּים עַמִּים *multi populi* Ps. 89, 51. Jer. 16, 16. Sq. genit. רַבַּת מְהוּמָה *multa (frequens) tumultu* Ezech. 22, 5., רַבַּת אוֹצָרוֹת *multos thesauros habens, plena thesauris* Jer. 51, 13. 1 Sam. 2, 5., c. Jod parag. רַבָּתִי עָם *frequens populo* Thren. 1, 1. — Absol. positum a) רַב passim est vel i. q. רַבִּים collect. *multi* Exod. 19, 21. 1 Sam. 14, 6.

Num. 26, 54., vel neutr. *multum* Gen. 33, 19., יֶשׁ־לִי רָב *est mihi multum*, abunde; adv. *satis* Ps. 123, 3. (quo sensu etiam postponitur substantivis בְּרָקִים רָב *satis fulminum* Ps. 18, 15., nisi potius רָב est praeter. verbi רבב n. 2.). Hinc oritur formula frequens: רַב עַתָּה *satis nunc est* 2 Sam. 24, 16. 1 Reg. 19, 4., et רַב לָךְ, לָכֶם *satis tibi, vobis est*, esto i. e. desiste, desistite Ezech. 45, 9. Num. 16, 3. 7., sq. infin. Deut. 2, 3. רַב לָכֶם סֹב אֶת־הָהָר *satis est vobis circuire montem* i. e. desinite montem circuire, Deut. 1, 6., sq. מִן Ezech. 44, 6. רַב לָכֶם מִכָּל־תּוֹעֲבוֹת *satis est scelerum vestrorum* h. e. absistite a sceleribus, Exod. 9, 28. b) רַבָּה pro neutro: *multum* Ezech. 24, 12. רַבַּת חֶלְאָתָהּ *multum aeruginis* i. e. multa aerugo (*ihr Vieles an Rost*); adv. Ps. 62, 3. 65, 10. 78, 15., saepius רַבַּת Ps. 123, 4. רַבַּת שָׂבְעָה נַפְשֵׁנוּ *multum satiata est anima nostra*, Ps. 129, 1. 120, 6. Plur. רַבּוֹת *multa* Jes. 42, 20. — 2) *magnus*, propr. de eo, quod multum virium habet, ut *gratia magna* Ps. 31, 20. Exod. 34, 6. (nisi velis interpretari: *multa* h. e. multiplex, multis modis declarata) cf. πολλὴ ἐλπίς (Aeschin. Dial. 1, 11.), πολλὴ σιγή, πολὺς ὕπνος; hinc spec. *potens* Ps. 48, 3. Jes. 63, 1., *gravis* Num. 11, 33. 1 Sam. 12, 17 (plaga) 2 Chron. 13, 17 (pugna) Ps. 19, 14 (nequitia), rarius de spatio: *vastus* Ps. 36, 7. Gen. 7, 11. (de abysso), et in libris max. recentt.: *amplus* Esth. 1, 20. (πολὺ πεδίον), *longus* 1 Reg. 19, 7. (gr. πολλὴ ὁδός), de tempore: *natu major* Gen. 25, 23., *aetate provectus* Job. 32, 9. — Substant. רַב abstr. *magnitudo* Ps. 145, 7. Jes. 63, 7., concr. *praefectus* (max. in libris recentt.), ut nostr. *Grossmeister, Grossknecht* etc., רַב הַחֹבֵל *praefectus, magister nautarum* Jon. 1, 6., רַב הַבַּיִת *praefectus palatii* (regii) Esth. 1, 8. adde 2 Reg. 25, 8. Dan. 1, 3. Plur. רַבִּים *optimates, magnates, proceres* Job. 35, 10.

רַב m. *jaculum* vel *sagitta* Job. 16, 13. sec. vett. interpp., aptius *jaculatores* vel *sagittarii*.

רַבָּה f. subst. propr. *metropolis* (ܡܕܝܢܬܐ), spec. nom. propr. a) metropoleos Ammonitarum 2 Sam. 11, 1. 12. 27. Jer. 49, 3. Jos. 13, 25. 1 Chron. 20, 1., quae etiam plene רַבַּת בְּנֵי עַמּוֹן *metropolis Ammonitarum* Deut. 3, 11., ap. Graecos *Philadelphia* cf. Wineri Lexic. bibl. II, p. 561. b) urbs in tribu Juda Jos. 15, 60.

רַב m. chald. 1) *magnus* Dan. 2, 31. 35. 45. 5, 1. 7, 20. Esr. 5, 11., emphat. רַבָּא Dan. 7, 2. Esr. 4, 10. 5, 8.; בָּבֶל רַבְּתָא *Babylon magna* (*metropolis*) Dan. 4, 27. cf. Βαβ. ἡ μεγάλη Apoc. 16, 19. 2) subst. *magnus, princeps, praefectus* Dan. 2, 14. רַב טַבָּחַיָּא *praefectus satellitum* 48. רַב סִגְנִין, adde 4, 6. 5, 11. Plur. רַבְרְבִין (tanq. a רַבְרַב) Dan. 3, 33. 2, 48. 7, 3., pro neutr. *magna, grandia* Dan. 7, 20.

רֹב, aliquoties plene רוֹב (Job. 35, 9. Esth. 10, 3. 1 Chron. 4, 38. etc.), sq. makkeph רָב (Prov. 13, 23.): 1) *multitudo, copia* Gen. 13, 10. 27, 18. Jes. 1, 11. Esth. 5, 11. לְפִי רֹב הַשָּׁנִים *pro multitudine annorum* Levit. 25, 16., לָרֹב *in multitudinem* Gen. 48, 16. *crescant in multitudinem* h. e. valde, multum, 30, 30. Singularis usus est Job. 4, 14. רֹב עַצְמוֹתַי *multitudo ossium meorum* h. e. multa mea ossa, quotquot sunt, Job. 33, 12. Esth. 10, 3. 2) *magnitudo* Ps. 33, 16. 51, 3. 66, 3. — Cum affixis רֻבְּכֶם Deut. 7, 7., רֻבָּם Hos. 4, 7., plur. in regim. רֻבֵּי sec. Kri Hos. 8, 12., sed Cthib habet רֻבּוֹ *myrias*.

רַבְשָׁקֵה dux militum Assyr. 2 Reg. 18, 17. Jes. 36, 2. Videtur esse nomen muneris: ܪܒ ܫܩܐ *princeps* (magister) *pincernarum* v. GESEN ad Jes. l. c.

רְבָבָה *myrias, decem millia* Levit. 26, 8. Deut. 32, 30. Jud. 20, 10., etiam pro numero magno Gen. 24, 60. Ezech. 16, 7. Ps. 91, 7. Cant. 5, 10. Plur. רְבָבוֹת *myriades* 1 Sam. 18, 8., in regim. רִבְבוֹת Num 10, 36. Deut. 33, 2., cum affixo רִבְבֹתָיו 1 Sam. 18, 7. 21, 12. 29, 5.— Inde formatum est Part. Pyh. f. plur. מְרֻבָּבוֹת *in myriades auctae* sive *multiplicatae* Ps. 144, 13.

רִבְבָה vel רִבְבָא f. chald. *id.*, unde plur. רִבְבָן *myriades* sec. Kri Dan. 7, 10. sec. Cthib habet רִבְוָן v. רִבּוֹ.

רְבִיבִים m. plur. *imbres* q. d. *pluviae copiosae* Deut. 32, 2. Jer. 3, 3. 14, 22. Mich. 5, 7. Ps. 65, 11. 72, 6., arab. رَبَب.

רִבּוֹ (pro רִבּוֹת v. EWALD. Gr. p. 351.) *myrias* Jon. 4, 11. 1 Chron. 29, 7. (syr. ܪܒܘ *id.*), it. רִבּוֹא Esr. 2, 64. Neh 7, 66. 72. (v. EWALD. p. 118.). Dual. רִבּוֹתַיִם *duae myriades* Ps. 68, 18., plur רִבֹּאוֹת Dan. 11, 12., contract. רִבֹּאת Esr. 2, 69. et רִבּוֹת Neh. 7, 71.

רִבּוֹ chald. *id.* Plur. רִבְוָן Dan. 7, 10. sec. Cthib (syr. ܪܒܘ̈), sed Kri habet רִבְבָן

רַבִּית vel הָרַבִּית urbs in tribu Issaschar Jos. 19, 20.

רַבְרְבָן m. chald. *magnas, princeps.* Plur. cum affixis רַבְרְבָנַי Dan. 4, 32., רַבְרְבָנָיךְ Dan. 5, 23., רַבְרְבָנוֹהִי Dan. 5, 1. 2. 3. 9. 10. 6, 18.

יָרָבְעָם (*multiplicabitur populus*) nom. duorum regum Israel., quorum unus 1 Reg 11, 26 12, 2., alter 2 Reg. 13, 13. 14, 16. 23. memoratur. Lxx. Ἱεροβοάμ, Ῥοβοάμ.

רָבַד I) *stravit* lectum Prov. 7, 16. (hinc talm. רוּבַד *pavimentum, areola* Mischn II, 228. V, 359.), v. רפד. — II) i. q. رَبَطَ *ligavit, revinxit,* v. רָבִיד.

רָבִיד m. *torques, collare,* collo *alligatum,* مِرْبَط *vinculum* Ezech. 16, 11. Gen. 41, 42.

מַרְבַד m., plur. מַרְבַדִּים *stragulae,* quibus lecti *sternuntur* (v. rad. n. 1.) Prov. 7, 16. 31, 22. Dagesch lene lit. ב non inscribitur; conf. simile פִּטְדָה.

רָבָה 1) *multiplicatus, auctus est* Gen. 8, 13. Exod. 1, 10. 11, 9. Eccles. 5, 10. Deut. 8, 13. Jer. 3, 16. Prov. 9, 11. Ezech. 31, 5. Zach. 10, 8., פְּרֵה וּרְבֵה *fecundus esto et augetor* Gen. 35, 11. 1, 22. 28. coll. Jer. 29, 6.; it. *multus, numerosus fuit* Ps. 139, 18. 2) a) *magnus factus est* 1 Sam. 14, 30., *major factus est, crevit* Deut. 30, 16., hinc *adolevit*, unde וַיְהִי רֹבֶה Gen. 21, 20. *factus est adolescens, adolevit* (ubi tamen alii post JARCHIUM et KIMCHIUM interpretantur: *factus est jaculator* v. ROSENM.; add. HARTMANN. Einl p. 240.); it. *magnus fuit* Gen. 43, 34., hinc *valuit, potens fuit* Prov. 29, 2. (ubi in altero hemist. בִּמְשֹׁל). — Pih. רִבָּה 1) *auxit, multiplicavit* Jud. 9, 29. (ubi imp.

רַבַּת pro רַבָּה) Ps. 44, 13. לֹא רִבִּיתָ בִּמְחִירֵיהֶם *non auxisti* (opes, divitias tuas) *pretiis eorum* h. e. gratis eos vendidisti (ut in priore hemist.). Ita post Chaldaeum nuper etiam Rosenm. Falluntur enim, qui ב notam acc. esse contendunt, eamque tam vanam opinionem nollem de Wettium amplexum esse. 2) *educavit* (q. d. crescere fecit) Ezech. 19, 2. Thren. 2, 22. Ita syr. ܪܰܒܺܝ. — Hiph. הִרְבָּה 1) a) **multum fecit** aliquid Jes. 23, 16. הַרְבִּי שִׁיר *multum fac cantum* h. e. multum cane, 1 Sam. 1, 12. הִרְבְּתָה לְהִתְפַּלֵּל *multum fecit precari* h. e. multum precata est, 2 Reg. 21, 6. Ps. 78, 38., אַל תַּרְבּוּ תְדַבְּרוּ *ne multum loquamini* 1 Sam. 2, 3.; angustiore sensu Exod. 30, 15. הֶעָשִׁיר לֹא יַרְבֶּה *dives* non *dabit multum* (plus) pr. non faciet multum sc. לָתֵת Gen. 34, 12. הַרְבּוּ עָלַי מֹהַר *multam facite super me dotem* h. e. multam (magnam) dotem mihi imponite, imperate; Deut. 17, 16. לֹא יַרְבֶּה לּוֹ סוּסִים *non alat multos equos;* Levit. 11, 42. מַרְבֵּה רַגְלַיִם animal *multos faciens, producens pedes* h. e. multis pedibus a natura instructum. Eodem spectat form. הִרְבָּה נָשִׁים, בָּנִים 1 Chron. 4, 27. 7, 4. 8, 40. 23, 11.; b) plus, numerosius fecit, h. e. *multiplicavit, auxit* Deut. 1, 10. Gen. 3, 6. Elliptice dicta haec sunt: Prov. 22, 16 הַרְבּוֹת לוֹ *multiplicare, augere* (opes) *ei*, Hos. 10, 1. כְּרֹב לְפִרְיוֹ הִרְבָּה לַמִּזְבְּחוֹת *ut multiplicati sunt fructus ejus, ita multiplicavit* (eos) *altaribus* h. e. quo plures contigerunt fructus, eo plures obtulit (Israel.) idolis. — 2) **magnum, grande fecit** aliquid Job. 34, 37. הִרְבָּה אֲמָרָיו לָאֵל *grandia facit verba sua in Deum* h. e. grandia (vana) loquitur in D. Alibi est: *magnum fecit, amplificavit* Ps. 71, 21. 1 Chron 4, 10. coll Neh. 9, 37. — Imper. apoc. הֶרֶב Jud. 20, 38., fut. apoc. יֶרֶב תֶּרֶב Job. 34, 37. Ps. 71, 21. Infin. absol. הַרְבֵּה Gen. 3, 16. 16, 10., al. הַרְבֵּה, quod pro adverbio est: *multum* 2 Sam. 1, 4. 2 Reg. 10, 18. Hagg. 1, 6., הַרְבֵּה מְאֹד *permultum, perquam* 1 Sam. 26, 21., etiam post substant. Gen. 15, 1. שְׂכָרְךָ הַרְבֵּה מְאֹד *merces tua permulta, permagna*, בַּרְזֶל וּשְׂלָמוֹת הַרְבֵּה מְאֹד *ferrum et vestes permultae* Jos. 22, 8., צֹאן וּבָקָר הַרְבֵּה מְאֹד *pecudes et armenta permulta* 2 Sam. 12, 2.; adde 2 Sam. 1, 4. הַרְבֵּה נָפַל מִן־הָעָם *multi ceciderunt e populo*; לְהַרְבֵּה *ad multitudinem* usque h. e. copiose Neh. 5, 18., לְהַרְבֵּה מְאֹד 2 Chron. 11, 12. Infin. constr. הַרְבּוֹת rarius in particulam abit: *multum* Am. 4, 9. Prov. 25, 27.

רְבָה chald. *magnus factus est, auctus est, crevit* Dan. 4, 8. 19. — Pah. רַבִּי *magnum fecit, magnificavit* Dan. 2, 48.

רְבוּת f. chald. *magnitudo, amplitudo*, per apocop. רְבוּ Dan. 4, 33., emphat. רְבוּתָא Dan. 5, 18., cum affixo רְבוּתָךְ Dan. 4, 19.

רִבּוֹ v. sub rad. רבב.

אַרְבֶּה m. *locusta*, a *multiplicando*; sed videtur certa quaedam species significari, sec. plurimos: *gryllus gregarius*, Exod. 10, 4. 12. 13. 14. 19. Levit. 11, 22. Deut. 28, 38. etc. vid. quae de *locustarum* multiplicatione tradunt Bochartus in *Hieroz.* P. II, p. 442 sqq. et Ludolfus in *Commentar.* ad *Histor. Aethiop.* p. 173 sq.

הַרְבֵּה et הַרְבָּה v. sub Hiph. rad.

הַרְבִּית f. *multiplicatio* sec. Cthib 2 Sam. 14, 11., sed Kri habet הַרְבַּת infin. Hiph.

מַרְבֶּה m. 1) *amplificatio* Jes. 9, 6 2) *copia* Jes. 33, 23.

מַרְבָּה f. *amplitudo, amplum* Ezech. 23, 32.

מַרְבִּית f. 1) *multitudo* 2 Chron. 9, 6. 30, 18. 2) *pars multa* vel *magna* 1 Chron. 12, 29. 3) *soboles* q. d. multiplicatio generis et familiae (v. seq. תַּרְבּוּת) 1 Sam. 2, 33. 4) *fenus* q. d. augmentatio sortis principalis Levit. 25, 37. Ita *fenus* oritur a *feo* i. e. pario, et arab. ربية *fenus* a ربا *augeri*, IV. *feneravit*.

תַּרְבּוּת f. *soboles, progenies* Num. 32, 14.

תַּרְבִּית f. *fenus* Levit. 25, 36. Prov. 28, 8. Ezech. 18, 8. 13. 17. 22, 12. A נֶשֶׁךְ, cum quo passim copulatur, ita differre videtur Rosenmuellero (ad Levit. 25, 36.), ut illud significet fenus pro *rebus commodatis* (pro frumento, oleo etc.) pendendum, נֶשֶׁךְ vero *usuram pecuniae*.

רָבַךְ i. q. ربك *commiscuit* cum aliqua re, *bene paravit* v. c. jusculo contractum intritumque panem. Hoph. part. מֻרְבֶּכֶת *bene commixtum* et *versatum* in oleo, hinc *frixum* Levit. 6, 14. 7, 12. 1 Chron. 23, 29.

רִבְלָה urbs antiquissima et nobilissima ad septentrionem Palaestinae, Num. 34, 11., in regione Chamathae 2 Reg. 23, 33. Jer. 39, 5. 52, 10. Conferunt arab. ربل *multus fuit, crevit*.

רָבַע I) *cubuit* (i. q. רָבַץ), it. *concubuit* (sed de solis animalibus) Levit. 18, 23 (ubi infin. cum affixo רִבְעָהּ) 20, 16 (ubi inf. cum ה paragog. רִבְעָה). Hiph. הִרְבִּיעַ *coire fecit* Levit. 19, 19. — II) denom. a רֶבַע (אַרְבַּע). In Kal non occurrit nisi partic. Pahul רָבוּעַ *quadratus* Exod. 27, 1. 28, 16. 30, 2. Ezech. 41, 21. 43, 16. (arab. ربع *quartus, quadratus fuit* ab ربع *quatuor*). Plur. רְבֻעִים 1 Reg. 7, 5. Pyh. part. מְרֻבָּע *quadratus* Ezech. 45, 2., foem. מְרֻבַּעַת Ezech. 40, 47., plur. מְרֻבָּעוֹת 1 Reg. 7, 31.

רֶבַע m. 1) *cubatio*, unde cum affixo רִבְעִי Ps. 139, 3. 2) *quarta pars* (ut ربع) Exod. 29, 40. 1 Sam. 9, 8., it. *latus corporis quadrati* Ezech. 1, 17. 43, 16. 17. 3) nom. propr. regis Midianit. Num. 31, 8. Jos. 13, 21.

רֹבַע m. *quarta pars* (arab. ربع *id.*) 2 Reg. 6, 25. Sic quoque Num. 23, 10., ubi nemo dicitur numerare posse vel *quartam* populi Israel. *partem* (nedum totum illum popul.). Alii interpretantur: *multitudo* coll. arab. ربع.

רְבִיעִי m., רְבִיעִית f. numerale ordinale: *quartus* Gen. 1, 19. Exod. 28, 20. Num. 7, 30. Jos. 19, 17. Jud. 19, 5. Levit. 19, 24. 2 Reg. 18, 9. etc.; בְּנֵי רְבִיעִים filii *quartanorum* h. e. quartae stirpis *(in der 5. Generation)* 2 Reg. 10, 30. 15, 12. Foem. רְבִיעִית etiam substant. *quarta pars, quadrans* Exod. 29, 40. Levit. 23, 13. Num. 15, 5. 1 Reg. 6, 33. Neh. 9, 3. etc.

רְבִיעַי m. chald. *quartus*, emphat. רְבִיעָיָא vel רְבִיעָאָה sec. Cthib,

sed sec. Kri רְבִיעָאָה Dan. 2, 40. 3, 25. 7, 7. 25., f. רְבִיעָיָא, emphat. רְבִיעָיְתָא Dan. 7, 23.

רִבֵּעִים m. plur. *quarta stirpe generati, abnepotes* Exod. 20, 5. 34, 7. Num. 14, 18. Deut. 5, 9.

אַרְבַּע f., אַרְבָּעָה, אַרְבַּעַת m. (c. aleph prosthet.) *quatuor;* אַרְבָּעָה רָאשִׁים *quatuor capita* Gen. 2, 10. Exod. 25, 34., אַרְבַּע רַגְלַיִם *quatuor pedes* Levit. 11, 23., אַרְבַּעַת יָמִים *quatuor dies, quadriduum* Jud. 11, 40. Num. 7, 7., אַרְבַּעַת אֵלֶּה *hi quatuor* 1 Sam. 21, 22. Pro ordin. *quartus* legitur passim, ubi anni vel mensis numerus definitur (Gesen. L. p. 701.) Jes. 36, 1. Zach. 7, 1. Exod. 12, 18. Levit. 23, 5. — Cum affixis אַרְבַּעְתָּם *quatuor illi* Ezech. 1, 8. 10. 10, 10. 12. Dan. 1, 17., אַרְבַּעְתָּן *quatuor illae* Ezech. 1, 10. 16. 18. Dual. אַרְבַּעְתַּיִם *quadruplum* 2 Sam. 12, 6. — Plur. אַרְבָּעִים *quadraginta* Gen. 8, 13. 18, 28. 25, 20. 26, 34. al. Is autem solemnis quidam numerus Hebraeis fuit cf. Gen. 7, 17. Jon. 2, 4. Deut. 9, 9. 1 Reg. 19, 6. (Mt. 4, 2.), sed de loco Ezech. 4, 6. v. Rosenm. Adde Bruns. in Pauli Memorab. VII, p. 53 sqq. et Bohlen. Symbol. p. 31 sq.

אַרְבַּע f. et אַרְבְּעָה m. chald. *id.* Dan. 7, 2 sqq. Esr. 6, 17.

רָבַץ *cubuit, recubuit,* propr. de quadrupedibus, quae *complicatis pedibus* pectori incubant, ut arab. ربض (cf. רבע) Jes. 11, 6. Exod. 23, 5. Gen. 29, 2. 49, 9. Ps. 104, 22. (Ezech. 34, 14.), semel de ave pullis *incubante* Deut. 22, 6. Jam cum animalia vel quietis capiendae caussa, vel ad captandam praedam isto modo recubent, duplex facta est hujus verbi translatio: a) *quiete, secure vivere* (de hominibus) Jes. 14, 30. Job. 11, 19. 17, 2., *quiescere* Gen. 49, 5. (de aquis); Deut. 29, 19. רָבְצָה בּוֹ כָּל־הָאָלָה *quiescet in eo omnis exsecratio* i. e. perpetuo feret istam exsecrationem (cf. נוח); b) *insidiari* (ut arab.) Gen. 4, 7. *si non bene feceris,* לַפֶּתַח חַטָּאת רֹבֵץ peccatum (tanquam leo) *insidiator* (est) *ad januam* tuam sc. ut te capiat et in suam potestatem redigat (رَابِض) v. Vater. ad h. l. et Lette in Symb. Brem. III, p. 563 sq. — Fut. יִרְבַּץ Jes. 23, 10. — Hiph. 1) *recubare fecit* pecudes Cant. 1, 7. Jes. 13, 20. Ezech. 34, 15. coll. Ps. 23, 2. 2) *locavit, posuit, reposuit* Jes. 54, 11. אָנֹכִי מַרְבִּיץ בַּפּוּךְ אֲבָנָיִךְ *ego ponam lapides tuos in stibio* tanquam mortario.

רֵבֶץ m. locus ubi *recubatur, cubile* Jes. 65, 10. 35, 7. Jer. 50, 6. it. *domicilium* quietum, pacatum Prov. 24, 15. Cum affixis רִבְצָם, רִבְצָהּ Jer. l. c.

מַרְבֵּץ m. *cubile* Zeph. 2, 15., arab. مَرْبِض.

מִרְבָּץ m. *id.* Ezech. 25, 5.

רבק Hebr. inusit., chald. *saginavit* (cf. talm. רבקות *armenta,* Mischn. II, 83.). Inde est

רִבְקָה *(saginata)* uxor Isaaci Gen. 22, 23. 24, 15 sqq. 25, 20. 21. 26, 7. 8. 35. etc., graec. Ῥεβέκκα.

מַרְבֵּק m. locus ubi pecus *saginatur, saginarium* 1 Sam. 28, 24. Jer. 46, 21. Am. 6, 4. Malach. 3, 20.

רֶגֶב m. *gleba* Job. 38, 38. 21, 33. מָתְקוּ לוֹ רִגְבֵי נָחַל *dulces sunt ei glebae vallis* h. e. suaviter ibi quiescit, est ei terra levis v. ROSENM. ad h. l. Alii ex vett. auctoritate interpretantur: *lapides* coll. arab. رَجْم v. MICHAEL. Suppl. p. 2230., sed invito loco Job. 38.

רָגַז 1) *contremuit, trepidavit*, arab. رَجَزَ, sive a) metu Exod. 15, 14. Ps. 4, 5., sq. מִפְּנֵי *propter* Jes. 64, 2. Deut. 2, 25., praegn. Mich. 7, 17.; de reb. inanimatis Ps. 18, 8. Jes. 5, 25. Am. 8, 8. Joel. 2, 10.; sive b) laetitia et admiratione Jer. 33, 9. — 2) *commotus, excitatus, irritatus est* Jes. 14, 9. *orcus commotus tibi obviam est* h. e. umbrae tuo adventu excitatae obviam se tibi effundunt, 2 Sam. 7, 10. *habitabit nec commovebitur* (ab hostibus vexabitur) *unquam;* max. *animo commotus est* sive dolore 2 Sam. 18, 33 (19, 1.), sive ira, hinc *iratus est* Jes. 28, 21. Prov. 29, 9 (chald. et syr. *id.*), fortasse etiam *rixatus est* Gen. 45, 24. Sq. לְ pers. Ezech. 16, 43. תִּרְגְּזִי לִי *commota es in me* h. e. surrexisti contra me. — Imper. רְגַז, cum ה parag. in pausa רְגָזָה Jes. 32, 11., plur. רִגְזוּ Ps. 4, 5. Fut. יִרְגַּז Jes. 28, 21. — Hiph. הִרְגִּיז 1) *contremiscere, trepidare fecit, tremefecit* Jes. 13, 13. 14, 16. 23, 11. Job. 9, 6. 2) *commovit, irritavit, perturbavit*, sq. acc. 1 Sam. 28, 15., sq. לְ pers. Jer. 50, 34.; spec. *iram* al. *excitavit, iratum reddidit* al. Job. 12, 6. — Inf. הַרְגִּיז pro הַרְגִּיז Jer. l. c. v. GESEN. L. p. 320. — Hithpah. הִתְרַגֵּז *se commovit*, h. e. *surrexit* contra al. sq. אֶל 2 Reg. 19, 27. 28. Jes. 37, 28. 29.

רְגַז chald. *iratus est;* Aphel הַרְגִּז *ad iram commovit* Esr. 5, 12.

רֹגֶז m. 1) *commotio, perturbatio* animi Job. 3, 17. (ubi v. UMBREIT), hinc *ira* Hab. 3, 1. 2) *vexatio* Job. 3, 26. Jes. 14, 3. 3) *fremitus* Job. 39, 24 (27), *fragor* Job. 37, 2.

רְגַז m. chald. *ira* Dan. 3, 13.

רַגָּז m. *tremens, trepidus* Deut. 28, 65.

רָגְזָה f. *commotio, tremor* Ezech. 12, 28.

אַרְגָּז *arca, cista*, quae a latere plaustri pendet adeoque huc illuc commovetur et quasi fluctuat, 1 Sam. 6, 8. 11. 15., arab. رِجَازَة *pannus, in quo lapis, qui pilento appenditur, ut in aequilibrio illud servetur.*

רָגַל *ire* (v. Tiphel), *circumire*, max. *furtim*, ut faciunt speculatores et malitiosi obtrectatores, hinc in Kal *obtrectavit, calumniatus est* Ps. 15, 3., in Pih. 1) *obtrectavit* sq. בְּ pers. 2 Sam. 19, 28. 2) *exploravit* terram, urbem sq. acc. Num. 21, 32. 2 Sam. 10, 3., partic. מְרַגְּלִים *exploratores, speculatores* Jos. 2, 1. 1 Sam. 26, 4. 2 Sam. 15, 10. — Tiphel תִּרְגַּל (v. GESEN. L. p. 254.) *ire fecit, docuit*, hinc manu *duxit*, matris instar Hos. 11, 3. Sic Judaei, ad sententiarum nexum satis accommodate. All. *pedissequum egi* v. SCHULTENS. Institutt. p. 314.

רֶגֶל com. (m. Jer. 13, 16. Ps. 73, 2. Cthib) pes Levit. 11, 23. Num. 22, 25. Hos. 3, 13. 4, 3. 9. 18. etc. (de columnarum, mensarum, vasorum etc. pedibus non dicitur), cum affixis רַגְלוֹ Gen. 41, 44., רַגְלֵךְ Jes. 14, 7., dual. רַגְלַיִם *pedes* (uterque pes) 2 Sam. 4, 4.

9, 3. Prov. 26 6., etiam de animalibus, quae pluribus, quam duobus instructa sunt pedibus, ita ut pro plur. sit Levit. 11, 23. 42. *Metaph.* רֶגֶל. רַגְלַיִם ponitur a) de ipso *gressu* (ut graec. *πούς*) Gen. 33, 14.; b) de *vestigiis* pedum, hinc *esse, ire* בְּרַגְלֵי פ׳ *in alic. vestigiis* h. e. sequi aliquem, esse cum aliquo Exod. 11, 8. Jud. 4, 10. 1 Sam. 25, 27. (arab. في اثر *post*, pers. در پای امدن sequi aliquem); לְרַגְלֵי פ׳ *post aliq., a tergo al.* Job. 18, 11. Hab. 3, 5. 1 Sam. 25, 42 (syr. ܠܪܶܓܠܶܐ, *κατὰ πόδας τινός*. Concise dictum est, quod legitur Gen. 30, 30. וַיְבָרֶךְ יְהוָה אֹתְךָ לְרַגְלִי *fortunavit te Jova ad vestigium meum* h. e. ab eo inde tempore, quo pedem intuli in domum tuam. *Metaphor.* passim occurrit in ejusmodi sententiis, quae de *agendi ratione, de studiis* hominum intelligendae sunt (cf. דֶּרֶךְ) Job. 23, 11. Eccles. 4, 17. Prov. 4, 26. cf. Ps. 26, 12. 119, 105. Ceterum adde hos locos: a) Deut. 11, 10. הִשְׁקָה בְּרֶגֶל *pede potavit* terram i. e. *agrum rigavit helicibus* h. e. rotis, quarum exteriorem partem aliquis pedibus calcabat, qui, ne prolaberetur, lignum aliquod manibus firmiter tenere solebat. Talis machina dicebatur ساقية تدير بالرجل *machina aquatica ope pedum mota*, v. Niebuhrii *itinerar.* T. I, p. 149. b) מֵימֵי רַגְלַיִם *aqua pedum* Jes. 36, 12. sec. Kri i. e. per euphemism. *urina*. Simil. syr. ܡܝܐ ܕܪ̈ܓܠܐ (Assemani Bibl. Orient. II, p. 422.) et simpl. ܡܝ̈ܐ (Barhebr. Chron. p. 139). c) Deut. 28, 57. *secundae, quae egressae sunt* מִבֵּין רַגְלֶיהָ *ex eo quod inter pedes ejus* h. e. ex ore uteri. Hinc Rosenm. explicat locum Gen. 49, 10. *non recedet*, deerit מְחֹקֵק מִבֵּין רַגְלָיו *dux ex semine ejus* natus, procreatus. Lxx. *ἡγούμενος ἐκ τῶν μηρῶν αὐτοῦ*. All. *non recedet scipio ducis ab ejus pedibus* i. e. ab eo, coll. arab. بين يديه *inter manus ejus* h. e. *coram eo*; sed vix potest מחקק *scipionem (sceptrum)* significare. d) de formula הֵסֵךְ רַגְלָיו v. sub rad. סכך. — Plur. רְגָלִים *vices* q. d. *motus, ictus pedis in terram,* quia *vices* sic indicari solent Exod. 23, 14. Num. 22, 28. 32. 33. Sic pers. پای, quod *pedem* denotat, est etiam pro adv. *rursus, iterum.* (Hinc talm. רגלים de *festis* diebus dic., qui *per vices* redeunt, Mischn. V, 289.).

רְגַל vel רֶגֶל com. chald. *pes*. Dual. רַגְלַיִן *uterque pes, pedes,* etiam de animalibus: *duo paria pedum* Dan. 7, 4.; emphat. רַגְלַיָּא Dan. 2, 41. 42., cum affixis רַגְלוֹהִי Dan. 2, 33. 34., רַגְלַיהּ Dan. 7, 7.

רַגְלִי m. *pedes* (sensu milit.) Exod. 12, 37. Num. 11, 21. Jud. 20, 2. 1 Sam. 4, 10. 2 Sam. 8, 4. 1 Reg. 20, 29. etc., plur. רַגְלִים Jer. 12, 5. Syr. ܪ̈ܓܠܝܐ. Cet. huc revocavit nuper Ewaldus (Gr. p. 615.) etiam locum Gen. 49, 10. מִבֵּין רַגְלָיו *e mediis peditibus ejus,* coll. Jer. 12, 5., non satis probabiliter. Vid. sub רֶגֶל.

רֹגֵל (*calcator* i. e. *fullo* v. Schoettgen Antiquit. fullon. p. 128.), hinc עֵין רֹגֵל *fons fullonis* in confinio Jud. et Benjam. Jos. 15, 7. 18, 16. 2 Sam. 17, 17. 1 Reg. 1, 9. Plur. רֹגְלִים nom. loci in Gileaditide 2 Sam. 17, 27. 19, 32.

מַרְגְּלוֹת plur. f. (formatum a רֶגֶל) *loca sive partes inferiores, ubi pedes sunt* (opp. מְרַאֲשׁוֹת) Ruth. 3, 5. 7. 8. 14. Dan. 10, 6.

תִּרְגַּלְתִּי vid. antea sub רגל.

רָגַם gener. significare videtur: *acervatim aliquid* aliquo *projicere, conjicere* (cf. رجم VIII. *accumulata, congesta fuit res,* chald. רְגַם *jecit, projecit* lapides, sagittas, *jaculatus est,* add. רִגְמָה infra), sed Hebr., addita plerumque voce אֶבֶן, angustius dicitur: *lapides* in aliq. *conjicere, lapidare* (simil. arab. رجم), tribus his modis a) Ezech. 23, 47. רָגְמוּ עֲלֵיהֶם אֶבֶן; b) 1 Reg. 12, 18. וַיִּרְגְּמוּ בוֹ אֶבֶן (omisso אֶבֶן Levit. 24, 16.); c) Num. 14, 10. רְגֹם אֹתָם בָּאֲבָנִים, Deut. 21, 21. Num. 15, 35. Levit. 20, 2. 27. (ut nostrates dic. *werfen auf jem.* et *jem. werfen mit etw.*); sq. dupl. acc. Levit. 24, 23. וַיִּרְגְּמוּ אֹתוֹ אָבֶן. Omissum est אֶבֶן Levit. 24, 14.

תַּרְגֵּם vel תִּרְגֵּם v. sub lit. ת.

רִגְמָה f. *caterva, agmen,* ex significatione radicis arab. in VIII. Conj. (v. supra) coll. ركم *congessit, coacervavit* (unde ركام *densum, compactum* agmen) Ps. 68, 28.

מַרְגֵּמָה f. locus quo lapides projiciuntur, *acervus lapidum* (coll. رجم *lapides* in tumulum *conjicere*) Prov. 26, 8. כִּצְרוֹר אֶבֶן בְּמַרְגֵּמָה כֵּן נוֹתֵן לִכְסִיל כָּבוֹד *ut sacculus lapidum* (pretiosorum) *in acervo lapidum, ita is, qui in stultum confert honores:* scil. utroque modo pretiosi aliquid profunditur. Sic nuper etiam Umbreit. All. מַרְגֵּמָה *fundam* interpretantur; Lxx. ὃς ἀποδεσμεύει λίθον ἐν σφενδόνῃ, quae verba nolim cum Gesenio et Umbreitio ita vertere: *qui lapidem pretiosum fundae alligat.* Vis sententiae inesse videtur in voce *alligandi.* Stultum est lapidem fundae *alligare;* ita enim funditori nullum usum praestare potest; simil. honores *perduntur,* quos stultis tribuimus.

רָגַן *murmuravit, mussitavit* Jes. 29, 24. — Niph. *id.,* sq. בְּ pers. Deut. 1, 27. Ps. 106, 25. [Sed נִרְגָּן v. sub lit. נ].

רָגַע I) *quievit.* Niph. נִרְגַּע *id.* Jer. 47, 6. *ensis Jovae, quando quiesces?* — Hiph. הִרְגִּיעַ 1) *quiescere fecit, quietum reddidit* Jer. 50, 34. 31, 2., deinde *posuit, collocavit* (ut הֵנִיחַ) Jes. 51, 4. *legem meam ponam lucem populorum.* 2) *quietem, quietam vitam egit, quiete* (secure) *habitavit* Deut. 28, 65. Jes. 34, 14.

II) i. q. arab. رجع *rediit* Job. 7, 5. *rediit* h. e. consanuit *cutis mea,* nisi velis aethiop. רגע *coagulatus est, concrevit* c. H. Michaele ad hunc loc. accommodare, praeeuntibus Syr. Ar. Jarchio etc. Gesenius denique hunc loc. ad n. 1. revocavit: *quiescit cutis mea,* eodem fere sensu. Ceterum sunt, qui etiam Hiph. Jes. 51, 4. huc trahant v. Gesen. ad h. l.

III) *commovit, excitavit* (coll. arab. رعج, lit. inter se transpositis: *commovit, turbavit*) de Deo maris fluctus excitante Jes. 51, 15. Jer. 31, 35. Job. 26, 12. Lxx. ταράσσειν, Vulg. *conturbare.*

IV) Hiph. denom. a רֶגַע, *momentum temporis egit, momento temporis aliquid fecit* Prov. 12, 19. עַד אַרְגִּיעָה *dum momentum egerim* h. e. brevissimum tempus v. Umbreit. ad h. l.; adv. est Jer. 49, 19.

50, 44. אַרְגִּיעָה אֲרִיצֶנּוּ *momento* temporis exacto h. e. extemplo *currere eum faciam.*

רָגֵעַ m. *quietus, tranquillus* Ps. 35, 20.

רֶגַע m. 1) *momentum* temporis (*Augenblick*) v. rad. n 3. (ita lat. *momentum* pro *movimentum*), hinc כְּרֶגַע Job. 21, 13. et כִּרְגַע Num. 16, 21. Ps. 73, 19. Thren. 4, 6. *momento* h. e. repente, illico, כִּמְעַט רֶגַע *brevi momento* Jes. 26, 20. Esr. 9, 8.; כִּדֵי רֶגַע *ad* (per) *momentum* (momentaneus) Job. 20, 5. Alibi ipsum רֶגַע pro adv. dicitur *momento* Ps. 30, 6. Job. 34, 20., רֶגַע אֶחָד *uno momento* Exod. 33, 5. — Plur. רְגָעִים, c. praefixo לִרְגָעִים vel *repente, subito* Ezech. 26, 16. 32, 10. vel *singulis momentis, continuo* Jes. 27, 3. Job. 7, 18.

מַרְגּוֹעַ m. *locus quietis* Jer. 6, 16.

מַרְגֵּעָה f. *id.* Jes. 28, 12.

רָגַשׁ *cum strepitu concurrit, tumultuatus est* Ps. 2, 1. coll. syr. ܪܓܫ nec non arab. رجس, quod de coelo cum fragore concusso h. e. tonante dicitur.

רְגַשׁ chald., Aphel הַרְגִּישׁ *cum strepitu convenire* Dan. 6, 7. 12. 16.

רֶגֶשׁ m. *turba* cum strepitu concurrens Ps. 55, 15.

רִגְשָׁה f. *id.* Ps. 64, 3.

רָדַד 1) *extendit, diduxit,* quod fit partes exstantiores *sternendo* sive *deprimendo* et *complanando* v. Hiph., hinc etiam denotat *stravit, dejecit,* trop. *subjecit* gentes Ps. 144, 2., inf. רַד pro רֹד Jes. 45, 1. (sed Jud. 19, 11. רַד est pro יָרַד per aphaer.). — Hiph. *diduxit* 1 Reg. 6, 32. וַיָּרֶד עַל הַכְּרוּבִים אֶת־הַזָּהָב *diduxit aurum super Cherubos* h. e. diducto auro (laminis aureis) texit Cherubos.

רָדִיד m. vestis genus laxum et tenue, *peplum, palliolum* (*Schleierkleid*) Cant. 5, 7. Jes. 3, 23. v. Schroeder. vestit. mul. p. 372 sqq. Chald. Syr. *id.*

רָדָה I) *calcavit* pedibus (ردى *id.*, hinc syr. ܪܕܳܐ *ivit, ambulavit* cf. דָּרַךְ) Joel. 4, 13 (torcular); sq. בְּ pers. Ps. 49, 15. וַיִּרְדּוּ בָם *calcabunt eos* sc. in sepulcris repositos adeoque eorum tumulos, *sie werden auf ihnen herumtreten.* Saepius translate significat: a) *subegit, in potestatem suam redegit* atque ita *dominatus est* sq. בְּ pers. Gen 1, 28. Ezech. 29, 15. Levit. 25, 53. 26, 17., sq. acc. pers. Jes. 14, 6. Ps. 68, 28. Ezech. 34, 4., it. *praefectus, praepositus fuit* alicui sq. בְּ 1 Reg. 9, 23. et absol.: *regnavit, dominatus est* Num. 24, 19. 1 Reg. 4, 24. Ps. 72, 8. Jer. 5, 31. *sacerdotes dominantur ducibus iis* (prophetis); b) *fregit, confregit* Thren. 1, 13. — Hiph. *subigere, dominari fecit* Jes. 41, 2. (מִי) וּמְלָכִים יַרְדְּ *quis subigere eum fecit reges,* quis subjecit ei reges?

II) *extraxit, desumsit* (ut in Talm.) Jud. 14, 9. *sumsit illud* (mel) *in manus.* Ita ex auctor. Lxx. et Vulg. Alii legere malunt וַיִּרְדֵּהוּ Hiph. *fluere, defluere fecit* coll. syr. ܪܕܳܐ *fluxit.*

רדם in Kal inusit., Niph. נִרְדַּם *sopitus est* i. e. a) *gravi somno oppressus est, graviter dormivit* Jon. 1, 5. 6. Prov. 10, 5.; b) *attonitus, torpore affectus est* Jud. 4, 21. Ps. 76, 7. Dan. 10, 9.

תַּרְדֵּמָה f. *sopor* Gen. 2, 21. 15, 12. Job. 4, 13. 1 Sam. 26, 12., trop. de summa inertia Prov. 19, 15. Jes. 29, 10. In regim. תַּרְדֵּמַת 1 Sam. l. c.

רֹדָנִים 1 Chron. 1, 7 (Gen. 10, 4. sec Sam. et Lxx.), fortasse *Rhodii*, quos eadem, qua Cyprios, stirpe oriundos dixit Epiphan. (haer. 30, 25.); nam copulantur l. c. cum כִּתִּים h. e. Cyprus. Alii Galliae Rhodanensis incolas intelligunt, ut post Bochartum Michaelis in Spic. I, p. 121 sq. et Rosenm. ad Gen. 10, 4. Cet. v. sub דדנים.

רָדַף 1) *insecutus, persecutus est* h. e. assidue secutus est Ps. 23, 6. *salus me persequetur per omnem vitam,* Ezech. 35, 6. *caedes* h. e. caedis reatus et poena *te persequetur;* saepius a) hostili sensu sq. acc. pers. Ps. 143, 3. Hos. 8, 3. Jer. 17, 18., sq. אַחֲרֵי Jos. 2, 7. Jud. 4, 16. Gen. 35, 5. 1 Sam. 24, 15. Gen. 44, 4., sq. לְ Job. 19, 28., sq. אֶל Jud. 7, 25. b) trop. *persequi, sectari justitiam* Deut. 16, 20. Prov. 21, 21., *bonum* Ps. 38, 21., *pacem* Ps. 34, 15., etiam in malum sensum: *persequi scelus* Ps. 119, 150., *p. ventum* Hos. 12, 2. Simil. διώκειν et lat. *persequi.* 2) *fugavit* Levit. 26, 36. — Quod Ps. 7, 7. legitur יִרַדֹּף videtur conflatum esse ex duabus lectionibus יִרְדֹּף et יְרַדֵּף, nisi scribendum יְרַדֵּף (coll. Ps. 73, 9.) v. Gesen. L. p. 462. Ewald. Gr. p. 489. — Niph. pass. Thren. 5, 5. Particip. נִרְדָּף Eccles. 3, 15. pr. *propulsum* i. e. *praeteritum.* Ita Geierus et Grotius. All. *vexatus* ut Lxx. Syr. — Pih רִדֵּף (ap. poet. tantum obvium) studiose *persecutus, insectatus est* Prov. 13, 21. *peccatores persequitur malum,* Neh. 1, 8, it. *sectatus est* aliquem, ut cum eo commercium habeas Prov. 12, 11. 28, 19. Hos. 2, 7 (9); trop. *persequi, sectari* justitiam Prov. 15, 9., scelus Prov. 11, 19. Eodem pertinet Prov. 19, 7. מְרַדֵּף אֲמָרִים *sectatur verba* i. e. amicorum verba dulcia, quae nunc quasi fugiunt, persequi, retinere studet; *er hascht nach den (Freundschafts-) Worten.* Umbreitii versio: *er spürt Worten nach,* vix consentanea est usui loquendi. Pyh. Jes. 17, 13. *propulsus est.* — Hiph. *persecutus est* Jud. 20, 43.

מֻרְדָּף m. (partic. Hoph.) *persecutio,* quam quis patitur Jes. 14, 6. Ita post Aurivillium Rosenm. et Gesenius.

רָהַב *fortiter institit, ursit* sq. acc. pers. Prov. 6, 3., hinc *insolenter, ferociter egit contra* al. sq. בְּ pers. Jes. 3, 5. (De loco Jes. 60, 5. v. sub רחב). Syr. ܪܗܒ *tumultuatus est,* ܪܗܒ sab. *superbire fecit,* Ethpe. *superbivit,* chald. *subsannavit, superbe se gessit.* — Hiph. 1) *ferocem, animosum fecit,* Ps. 138, 3. ubi v. Rosenm. 2) *graviter ursit, institit* Cant. 6, 5. Al. *terruit,* ut ܐܪܗܒ.

רַהַב m. 1) *ferocia, insolentia, superbia* Job. 9, 13., trop. de fluctibus maris 26, 12., it. pro concr. *ferox, insolens, superbus* Ps. 89, 11. 2) nom. propr. *Aegypti* Jes. 30, 7. 51, 9. Ps. 87, 4., cujus caussa incerta. Jablonskius (Opusc. I, p. 228.) coptic. ϕη—ουαβ *regio soli sacra* esse voluit.

רָהָב m *insolens, superbus* Ps. 40, 5.

רֹהַב m. *superbia* i. e. meton. id quo quis superbire potest Ps. 90, 10.

רָהָה Jes. 44, 8. v. sub יָרֵה.

רהט rad. non usit., chald. et syr. (sab.) רְהַט i. q. hebr. רוּץ *cucurrit, fluxit.*

רַהַט m., plur. רְהָטִים 1) *canales* potatorii Gen. 30, 38. 41. Exod. 2, 16. 2) *cincinni* quasi defluentes de capite Cant. 7, 6.

רָהִיט m., plur. רְהִיטִים sec. Kri Cant. 1, 17. ex auctorit. Vulg. *laquearia*, sic dicta a *lacunis* (*Vertiefungen*), quas Hebr. assimilare recte poterant canalibus vel colliciis. Cthib habet רַחִיטִים, quod pro חרטים dictum putat Ewaldus, coll. arab. مخروط *dolatum, tornatum lignum*. Hartmannus e Mischna IV, 286. attulit nuper רהיטני *dolabra, ascia*.

רהק rad. Hebr. non usitat., arab. رهق *attigit, insecutus est*, it. *sustulit, extulit*. Inde ortum videtur:

תִּרְהָקָה nom. regis Aethiop. et Aegypti superioris 2 Reg. 19, 9. Jes. 37, 9., ap. Strabon. (XV, 1, 6.) Τεάρκων, ap. Manethon. Ταρκός s. Ταρακός. Cf. Gesen. Com. in Jes. I, p. 572.

רֵו chald. *aspectus* vid. sub rad. ראה.

רוּב v. sub רִיב.

רוּד *ultro citroque vagari, discurrere* (راد) Jer. 2, 31. Hos. 12, 1. רָד עִם אֵל *vagatur cum Deo* h. e. inconstanter agit cum Deo (conf. נוע Jer. 14, 10.). Al. sec. Judaeos utroque loco vertunt: *dominari*, ut רוד idem sit q. רָדָה. Ceterum v. sub nom. מָרוּד. — Hiph. i. q. Kal Ps. 55, 3. de eo, qui prae moerore nescit, quo se vertat, summa sollicitudine huc illuc agitatur; Gen. 27, 40. *accidit, ut* כַּאֲשֶׁר תָּרִיד *prout huc illuc vagari amas* (tanquam animal ferox jugique impatiens), *frangas ejus jugum*. Ita Schroederus in Observatt. p. 1 sqq. et Lette in Symbol. Brem. III, p. 574 sq. Sed magis placet cum L. de Dieu interpretari: *quando volueris, in animum induxeris* coll. arab. راد *velle, cupere* (propr. *quaerere*, quod fit discurrendo).

מָרוּד m. *persecutio*, qua quis vexatur, ex significatione rad. aethiop. ሰደደ *persequi* (pr. *vagari* ad persequendum hostem) Thren. 3, 19., plur מְרוּדִים Thren. 1, 7., concr. Jes. 58, 7. *propulsi, vagantes*.

רוד rad. inusitat., nonnullis i. q. רבד, quod v.

אַרְוַד *Aradus*, insula maris mediterr. haud procul a litore Phoen. distans, in qua posita fuit *urbs* ejusd. nominis admodum celebris Ezech. 27, 8. 11. Gen. 10, 18. v. Bocharti Can. 4, 36. Michael. Spicil. II p. 42 sqq. Rosenm. *Alterth.* II, 1, p. 6 sq. Gentil. אַרְוָדִי Gen. 10, 18. 1 Chron. 1, 16.

רָוָה *ubertim expletus, satiatus est*, spec. *potu* (ut שׂבע *cibo* v. Thren. 3, 15.; arab. روى *rigavit* terram nubes, syr. ܪܘܝ *inebriavit*) sq. acc.

Jer. 46, 10. Latius patet Prov. 7, 18. Ps. 36, 9. (in quo posteriore loco, fut. יִרְוְיֻן legitur v. Gesen. L. p. 429.) fere, ut lat. *haurire.* — Pih. רִוָּה 1) transit. *ubertim irrigavit* humore aliquo, ut agrum pluvia Ps. 65, 11., aliquem lacrimis Jes. 16, 9. (ubi fut. אֲרַיָּוֶךְ est pro אֲרַוֶּיךְ tanq. a רִיָּה v. Ewald. Gramm. p. 482.), deinde latiore sensu: *ubertim explevit, satiavit* aliquem aliqua re sq. dupl. acc. Prov. 5, 19. Jer. 31, 14. 2) intrans. a) *irrigatus est* Jes. 34, 7. רִוְּתָה אַרְצָם מִדָּם *irrigatur terra eorum sanguine* (cf. Cic. Div. 1, 32.); b) *inebriatus est* Jes. 34, 6. — Hiph. הִרְוָה *ubertim irrigavit* Jes. 55, 10. (terram), *largum potum praebuit* Prov. 11, 25. Thren. 3, 15., *satiavit* (adipe) Jes. 43, 24., trop. *recreavit* Jer. 31, 25.

רָוֶה m. *irriguus* Jes. 58, 11. Jer. 31, 12. *potu satiatus, potus* Deut. 29, 19.

רִי m. (pro רְוִי, ut אִי pro אֱוִי etc.) *irrigatio* (arab. رِيّ) Job. 37, 11.

רְוָיָה f. *ubertas* Ps. 23, 5. 66, 12.

רוז radix inusit. coll. syr. Aph. ܐܪܙ *celavit.*

רָז m. chald. *arcanum, secretum* (syr. ܐܪܙܐ) Dan. 4, 6., emphat. רָזָא Dan. 2, 18. 19. 27. 30. 47., plur. רָזִין Dan. 2, 47., emphat. רָזַיָּא Dan. 2, 29.

מָרוֹז v. sub rad. ארז.

רוח *laxus, spatiosus fuit* vel *factus est, dilatatus, relaxatus est,* et imperson. sq. dat. pers. *dilatatio, relaxatio facta est* alicui h. e. *respiravit* 1 Sam. 16, 23. Job. 32, 20. (أراح IV. *respiravit, ad se rediit post lassitudinem,* et راخ *laxus, remissus fuit,* sam. רוח Pah. in Carmin. samar. ed. Gesen. 2, 17.). — Pyh. part. plur. מְרֻוָּחִים *spatiosi, ampli* Jer. 22, 14.

רֶוַח m. 1) *spatium* Gen. 32, 16. 2) *relaxatio, laxamentum* i. e. liberatio Esth. 4, 14. (arab. اِسْتِرَاحَة et samar. רווחה *id.*).

רְוָחָה f. *relaxatio, remissio* Exod. 8, 11., cum affixo רַוְחָתִי Thren. 3, 56.

רוּחַ, רִיחַ, in Kal non usitat., Hiph. הֵרִיחַ *odoratus est, olfecit* (arab. راح) Deut. 4, 28., sq. acc. Gen. 27, 27., trop. Job. 39, 25. *(praesagivit)* Jud. 16, 9 *(sensit)* cf. graec. ὀσμᾶσθαι et ὀδμᾶσθαι, max. ap. poet., sq ב *cum voluptate odoratus, odore* rei *delectatus est* Exod. 30, 38. (Levit. 26, 31.), hinc gener. *delectatus est* al. re Am. 5, 21. Jes. 11, 3., ad quem l. v. Gesen. Saepe Deus dicitur *odorari odorem sacrificii* h. e. delectari sacrificio, gratiose accipere sacrif. Gen. 8, 21. Levit. 26, 31. 1 Sam. 26, 19.

רוּחַ com. (in utroque genere occurrit Prov. 18, 14., cet. v. Ewald. Gr. p. 305.): 1) aura leviter spirans Job. 41, 7. Jer. 2, 24. 14, 6. (hinc Gen. 3, 8. לְרוּחַ הַיּוֹם *ad auram diei* h. e. ad vesperam, quo quidem tempore in terris orientalibus levis aura spirat coll. Cant. 2, 16. 4, 6. et arab. راح *vespertino tempore* aliquid *fecit,* رواح *vespera*),

ventus Gen. 8, 1. Num. 11, 31. Jon. 1, 4. Ps. 104, 4. Job. 21, 18. Ps. 55, 9. 107, 25. 103, 16. Eccles. 1, 6. Jes. 7, 2. 41, 16. etc. רוּחַ צָפוֹן *aquilo* Prov. 25, 23., רוּחַ קָדִים *eurus* Jer. 27, 8.), it. *procella, turbo* Ps. 11, 6. Hos. 13, 15. Jer. 51, 1. Job. 30, 15. (רוּחַ אֱלֹהִים Jes. 40, 7. 59, 19.); *vento* a poetis tribuuntur *alae* Ps. 18, 11. 104, 3. Hos. 4, 19. (cf. Sil. Ital. 12, 617. Virg. Aen. 8, 369.); אַרְבַּע רוּחוֹת *quatuor venti* (primarii) Jer. 49, 36., hinc *quatuor coeli plagae* 1 Chron. 9, 24. Ezech. 37, 9. coll. Jer. 52, 23. — Trop. דִּבְרֵי רוּחַ *verba ventosa* i. e. inania Job. 16, 3., דַּעַת רוּחַ *sapientia ventosa* Job. 15, 2. coll. Prov. 11, 29. Eccles. 1, 14. 2, 11., כְּרוּחַ *in ventum* h. e. frustra Eccles. 5, 15. — 2) **halitus, spiritus** (qui pulmonibus ducitur) Job. 32, 20. 19, 17. Ps. 33, 6. coll. Exod. 6, 9. et הָשֵׁב רוּחַ *reducere spiritum* h. e. respirare Job. 9, 18. (hinc trop. de re cito pereunte Job. 7, 7. Ps. 78, 39.), it. *anhelitus* (v. נְשָׁמָה) Job. 4, 9., hinc trop. de *ira* vehementi Jud. 8, 3. Jes. 25, 4. Zach. 6, 8. Ita etiam Deo tribuitur רוּחַ שְׂפָתַיִם Jes. 29, 13. et רוּחַ פֶּה Job. 15, 30. *halitus oris*, quo res hominesve abigit et consumit. Jam cum halitus sit vitae indicium (רוּחַ חַיִּים Gen. 6, 17. 7, 15., ר׳ הַחַיָּה Ezech. 10, 17.), רוּחַ dicitur de *anima*, qua vivitur, de *vita* Ps. 104, 29. 31, 6. Eccles. 3, 19. 21. Ezech. 37, 5. 6. 8. Hab. 2, 19. Jer. 10, 14. Job. 6, 4. (17, 1.) 34, 14. 15. 1 Sam. 30, 12., trop. 1 Reg. 10, 5. *non fuit amplius in ea* (muliere) *anima, exanimata* h. e. in summum stuporem conjecta *est*, coll. Gen. 45 27. Is passim *spiritus Dei* vocatur, utpote a Deo profectus et ad Deum revertens Job. 27, 3. coll. Num. 16, 22. Eccles. 12, 7. Ps. 146, 4. — 3) **animus**, quo sentimus et concupiscimus Prov. 16, 32. Ps. 32, 2. Zach. 12, 1. Hagg. 1, 14. 1 Reg. 21, 5. Gen. 41, 8., דַּכְּאֵי רוּחַ *afflicti animo* Ps. 34, 19., ר׳ נִשְׁבָּרָה *animus contritus* h. e. demissus Ps. 51, 19. coll. Prov. 16, 19., גְּבַהּ רוּחַ *altos spiritus* gerens, *superbus* Eccles. 7, 8. coll Prov. 16, 18. Hab. 1, 11., רוּחַ נָכוֹן *animus firmus* i. e. in honestatis pietatisque studio constans Ps. 51, 12., נֶאֱמַן רוּחַ *fideli animo* Prov. 11, 13., יְקַר רוּחַ *sedato, tranquillo animo* Prov. 17, 27., שֵׁבֶר רוּחַ *animo fractus* i. e. *consternatus* Jes. 65, 14. coll. Ezech. 21, 12., חֲמַת רוּחַ *tristitia animi* Ezech. 3, 14., צַר רוּחַ *angor animi* Job. 7, 11., הוֹצִיא רוּחוֹ *aperire animum suum (sein Herz ausschütten)* Prov. 29, 11. etc. Passim angustiore sensu dicitur, de certo quodam animi affectu et studio Num. 14, 24., hinc רוּחַ קִנְאָה *affectus zelotypiae* Jes. 37, 7. Num. 5, 14., ר׳ זְנוּנִים *studium scortationis* Hos. 4, 12. coll. Jes. 28, 6. Jud. 9, 23. Jes. 19, 14. 29, 10. 37, 7. Zach. 12, 10. (de animo elato et superbo Ps. 76, 13. de animo iracundo Jes. 33, 11.); de *voluntate*, qua quis fertur Ezech. 1, 12., de *animi fortitudine* Jos. 2, 11. 5, 1. — Perraro de *mente* (intelligentia) legitur Jes. 19, 3. 1 Chron. 18, 12., semel de natura spirituali (de angelo) 1 Reg. 22, 21. coll. Jes. 31, 3., ubi רוּחַ et בָּשָׂר sibi opponuntur.

Spiritus Dei (ר׳ אֱלֹהִים, ר׳ יְהוָֹה, passim קֹדֶשׁ יְהוָֹה ׳ Ps. 51, 13. Jes. 63, 10., et κατ᾽ ἐξοχὴν הָרוּחַ Num. 27, 18. Hos. 9, 17.) est vis divina, qua et animantes nascuntur Ps. 104, 30. Job. 33, 4. coll. Gen. 6, 3. et rerum universitas efficta est ac conservatur Gen. 1, 2. Ps. 33, 6. Job. 26, 13. Jes. 34, 16., qua homines ad sapienter honesteque agendum impelluntur Job. 32, 8. Ps. 51, 13. 143, 10. Ezech. 36, 26. 27. Jes. 44, 3. Inprimis vero omnes, quae in hominibus sunt, virtutes praecipuae ac singulares ab isto spiritu repetuntur; agere enim dicitur spi-

ritus divinus artifices nobiles Exod. 31, 3. 35, 31., homines fortes ac strenuos Jud. 6, 34. 11, 29. 13, 25. 14, 6. 19. 15, 14. 1 Sam. 11, 6., reges et principes eos, qui honestis studiis insignes sunt Jes. 12, 1 sqq. Jud. 3, 10. 1 Sam. 16, 13. Zach. 4, 6., max. vero vates, qui somnia interpretantur Gen. 41, 18. vel futura nunciant (prophetas) Num. 24, 2. 1 Sam. 10, 6. 19, 20. 23. 2 Reg. 2, 15. Jes. 59, 21. Mich. 2, 8. coll. 1 Reg. 18, 12. Hic divinus spiritus conceditur a Jova et revocatur (1 Sam. 10, 6. 16, 14. 2 Reg. 2, 9. 15. Num. 11, 17.), aureae aetatis hominibus omnibus promittitur Jes. 44, 3. 59, 21. Joel. 2, 28. (3, 1.). Contra vero dic. רוּחַ אֱלֹהִים רָעָה *spiritus Dei malus* 1 Sam. 18, 10. vel רוּחַ עִוְעִים Jes. 19, 14. alicui immissus esse divinitus.

Cum affixo רוּחֲךָ Exod. 15, 10. 1 Reg. 21, 5., in pausa רוּחֶךָ Ps. 139, 7. Job. 15, 13., cum ה paragog. רוּחָה *(versus ventum)* Jer. 52, 23. Plur. רוּחוֹת Num. 16, 22. 1 Chron. 9, 25. et רֻחוֹת Jer. 49, 36. — Cet. cf. de hoc voc. Duerr. diss. super voce רוּחַ. Götting. 1776. 4. Dresde de notione spirit. S in Cod. hebr. Viteb. 1797. 4. Carus Psychol. d. Hebr. p. 37 sq. et de Wette bibl. Theol. §. 87.

רוּחַ com. chald. 1) *ventus* Dan. 2, 35. 2) *animus* Dan. 5, 20. 7, 15. 3) *spiritus* Dei, quo somniorum interpretes Dan. 4, 5. et prophetae 5, 12. aguntur. — Emphat. רוּחָא Dan. 2, 35., plur. in regim. רוּחֵי Dan. 7, 2.

רַחַת *vannus, ventilabrum* Jes. 30, 24. ad form. שַׁחַת. Legitur etiam in Mischna VI, 81.

רֵיחַ m. *exhalatio, odor* Job. 14, 9. Gen. 27, 27. Hos. 14, 7. Jer. 48, 11., נָתַן רֵיחַ *emittere odorem* Cant. 2, 13. 7, 14. Sacrificiis, quae Deo placent, inesse dicitur רֵיחַ נִיחוֹחַ *odor suavis* Gen. 8, 21. Exod. 29, 18. Levit. 1, 9. 13. 17. Num. 15, 3. etc. coll. Eph. 5, 2. Phil. 4, 18. v. sub נִיחוֹחַ.

רֵיחַ m. chald. *id.* Dan. 3, 27.

יְרִיחוֹ v. sub lit. י.

רוּם 1) a) *altus, excelsus, sublimis fuit* Job. 22, 12 (de coelis), v. partic. רָם. Frequentius translato sensu de iis, qui dignitate ac potentia eminent Ps. 46, 11. Mich. 5, 9. b) *remotus, disjunctus fuit* Jes. 30, 18., ubi v. Gesen. cf. infra מָרוֹם. — 2) *altus, factus, exaltatus est* Jes. 49, 11. מְסִלֹּתַי יְרֻמוּן *semitae meae altae, editae fient* h. e. munientur Zach. 14, 10 ubi v. Rosenm.; trop. a) *potens factus est* Ps. 140, 9., sq. מִן *potentior evasit* Num. 24, 7. Eod. sensu dic. יָדֵנוּ רָמָה Deut. 32, 27. coll. Jes. 26, 11. b) *magnificatus, laudibus illustratus, celebratus est* (cf. גדל) Ps. 18, 47. 2 Sam. 22, 47. — 3) *extulit se, elevavit se (sich erheben)* Gen. 7, 17. Ezech. 10, 4. 16. coll. Ps. 89, 25., hinc *surrexit* Ps. 21, 14., *crevit* Exod. 16, 20. Trop. a) de eo, qui superbit, altos spiritus sumit Deut. 8, 14. רָם לְבָבֶךָ *extulit se animus tuus*, adde Ps. 131, 1. לֹא רָמוּ עֵינַי *non extulerunt se oculi mei* (prae fastu) Prov. 30, 13., sq. עַל pers. *superbe aliquem despicere* Ps. 13, 3. b) *potentem se ostendit* Ps. 57, 6. coll. 21, 14. Infin. רוּם et רֻם Ps. 12, 9. it. רוֹם, unde cum affixo רוּמָם Ezech. 10, 17. Fut. apoc. יָרֹם Num. 24, 7., cum vau convers. וַיָּרָם Hos. 13, 6.

Pil רוֹמֵם *altum fecit, excelsum, sublimem reddidit,* hinc a) *exci-*

tavit, statuit domum Esr. 9, 9., deinde *crescere fecit* aliquid Ezech. 31, 4., *educavit* Jes. 1, 2. 23, 4. b) *sustulit, emergere fecit* Ps. 9, 14 (ex orco). Trop. a) in sublimem atque adeo tutum locum adduxit h. e. *tutum praestitit* Ps. 18, 49. 27, 5. b) humilem *sublevavit, extulit* i. e. potentia, honoribus auxit Ps. 37, 34., hinc *victoriam largiri, victorem declarare* Job. 17, 4. c) *laudibus extulit, celebravit* Ps. 30, 2. 34, 4. 99, 5. 118, 28. coll. Hos. 11, 7. Praet. foem. cum affixo רֹמֵמַתְהוּ Ezech. 31, 4. Fut. cum affixo אֲרוֹמִמְךָ Ps. 30, 2., in pausa אֲרוֹמְמֶךָּ Ps. 118, 28., cum nun epenthet. אֲרֹמְמֶנְהוּ Exod. 15, 2. — Pyl. רוֹמַם *exaltatus est* Ps. 75, 11., part. מְרוֹמָם *excelsus* Neh. 9, 5. (sed רוֹמֵם v. infra). — Hiph. הֵרִים 1) fecit, ut aliquid altum, sublime esset h. e. a) *erexit, excitavit* monumentum Gen. 31, 45., vexillum Jes. 62, 10, trop. caput afflicti Ps. 3, 14. coll. 110, 7. Jam cum ea, quae erecta stant, e longinquo spectari possint multorumq. oculis exposita sint, הֵרִים Prov. 14, 29. est: *hominum oculis exponere, prae se ferre, declarare* (stultitiam) v. Umbreit. ad h. l.; b) *sustulit* pedem Ps. 74, 3 (h. e. surrexit), manum Exod. 17, 11. Gen. 14, 22. (sq. בְּ *contra* aliq. h. e. *seditionem movere* 1 Reg. 11, 27.), baculum Exod. 14, 16. Jes. 10, 15. (sq. בְּ Exod. 7, 20. הֵרִים בַּמַּטֶּה quod est vel: *sustulit manum cum baculo* vel, ut nostrates dicunt: *er fuhr mit dem Stabe in die Höhe*), it. vocem Gen. 39, 18. 2 Reg. 19, 22. Jes. 58, 1. Job. 38, 34., sq. עַל *contra* aliq. Jes. 37, 23., sq. לְ (*nach Jem.*) i. e. *vocavit* Jes. 13, 2. *Vocem tollere* dicuntur etiam, qui canunt 2 Chron. 5, 15. הֵ׳ קוֹל בַּחֲצֹצְרוֹת vocem tollere tubis h. e. *tubis canere*, sed paullo aliter 1 Chron. 25, 5. הֵ׳ קֶרֶן *tubâ clangere*; 1 Chron. 15, 16. הֵ׳ בְּקוֹל *alta voce canere*. c) trop. *exaltavit* aliquem h. e. potentem reddidit Ps. 75, 8., alibi eod. sensu *exaltare alic. dextram* Ps. 89, 43. vel *cornu* Ps. 148, 14. 92, 11. — 2) tollere, aliquid eo consilio, ut aliquo conferas vel auferas, hinc a) *obtulit* dona Jovae (sacerdotibus) Num. 15, 19. 20. 31. 18, 26. Esr. 8, 25.; deinde dic. etiam de largitionibus publicis (*viscerationibus*) 2 Chron. 30, 24. 34, 7 sqq.; b) *abstulit* Ezech. 21, 31. Jes. 57, 15. Hos. 11, 4. Num. 17, 2. Huc pertinet etiam Num. 31, 28. הֵרִים מֶכֶס *tributum auferre, exigere* ab al. (nostrates quoque dicunt: *eine Abgabe erheben*). — Hoph. הוּרַם 1) *elatus est* Exod. 29, 27. Levit. 4, 10. 2) *sublatus, abrogatus est* Dan. 8, 11. (ubi Cthib habet הֵרִים).

Hithpal. *extulit se* prae fastu Dan. 11, 36. Huc referas etiam אֵרוֹמַם Jes. 33, 10. pro אֶרוֹמֵם et hoc pro אֶתְרוֹמֵם v. Gesen. L. p. 246.

רוּם chald. *id.* Part. Pehil רָם *elatus animo* Dan. 5, 20. — Pilel רוֹמֵם *extulit* laudibus Dan. 4, 34. — Aphel *exaltavit* i. e. decoravit, honoribus auxit Dan. 5, 19. — Ithpal. praet. הִתְרוֹמַמְתָּ *extulisti te, surrexisti* sq. עַל *contra* Dan. 5, 23.

רָם m. 1) *altus, excelsus* Deut. 12, 2. Ezech. 20, 28. (mons, collis) Jes. 6, 1 (sella) Jes. 2, 13. Ezech. 17, 22. (arbor) add. Jes. 10, 33. Subst. רָם *locus excelsus* Ezech. 16, 24., רָמִים *excelsa* (coeli) Ps. 78, 69. Semel de voce: קוֹל רָם *alta, clara voce* Deut. 27, 14. 2) *sublatus, elatus* Jes. 26, 11. *elata manus* Dei malum minantis; trop. בְּיָד רָמָה *elata manu* i. e. proterve, vi adhibita Num. 15, 30. vel *palam, inspectantibus omnibus* Exod. 14, 8. coll. Num. 33, 3. Alibi homines dicuntur *elati* sc. animo Job. 21, 22. coll. Prov. 6, 17. Ps. 18, 28. 3) *potens* Deut. 1, 28. Ps. 113, 4., hinc יָד רָמָה *potentia magna* Deut.

32, 27. 4) *sublimis, arduus, difficilis* intellectu Prov. 24, 7. cf. *σοφία αἰπεινή* ap. Pindar. Olymp. 9, 16.

רָמָה f. 1) *locus editus, collis* 1 Sam. 22, 6., max. in quo lupanar vel delubrum conditur Ezech. 16, 24. 25. 39. 2) nom. propr. a) oppidi Benjaminitarum Jos. 18, 25. Jud. 4, 5. 19, 13. Jer. 31, 15. Hos. 5, 8. etc. sec. Hieron. in septimo lapide ab Hieros. siti; b) oppidi in montanis Ephraim, ubi natus erat Samuel, 1 Sam. 1, 19. 2, 11. 7, 17., alibi רָמָתַיִם צוֹפִים *collis speculatorum* 1 Sam. 1, 1.; c) opp. in tribu Naphtal. Jos. 19, 26.; d) רָמַת מִצְפֶּה opp. in Gileaditide Jos. 13, 26., quod etiam רָמוֹת Jos. 21, 38. 1 Reg. 4, 13. et רָאמוֹת Deut. 4, 43. Jos. 20, 8.; e) רָמַת לֶחִי nom. loci Jos. 15, 17., qui etiam simplic. לֶחִי v. 9. 14. 19.

רוֹם m. *altitudo, altum* Habac. 3, 10. adv. *in altum*.

רוּם m. 1) *altitudo* Prov. 25, 3. 2) *elatio* animi Jes. 2, 11. 17., addito לֵב Jer. 48, 29., עֵינַיִם Jes. 10, 12. Prov. 21, 4.

רוּם m. chald. *altitudo* Dan. 3, 1. 4, 17. Esr. 6, 3.

רוֹמָה f. *elatio* et adverb. *erecte, elate* Mich. 2, 3.

רוּמָה nom. propr. loci 2 Reg. 23, 36., fortasse ejusd., qui אֲרוּמָה vocatur.

רִמּוּת f. pr. *altitudo*, deinde *acervus, strues* (cadaverum) Ezech. 32, 5. Sed רִמּוֹת *vermes* legi jubet Michaelis in *Suppl.* p. 2246.

רוֹמָם m. *elatio* i. e. *laudatio* Ps. 66, 17. ubi v. de Wette. Plur. רוֹמְמוֹת Ps. 149, 6.

רוֹמֵמוּת f. *elatio*, cum affixo in pausa רֹמְמֻתֶךָ *elatio tua* h. e. cum te effers, cum surgis Jes. 33, 3.

מָרוֹם m. 1) *altum, excelsum, sublime*, בַּמָּרוֹם *in sublime* Job. 39, 21., omisso בּ Jes. 37, 23., pro concr. *sublimis* (de Deo) Ps. 92, 9. (fortasse etiam Jer. 17, 12.), collect. מְרוֹם עַם־הָאָרֶץ *excelsi* h. e. *principes, proceres populi terrae* Jes. 24, 4. 2) a) *locus altus, editus, excelsus, sublimis* Ps. 56, 3. Obad. 3. Jes. 26, 5. Prov. 9, 3. Hab. 2, 9. Ezech. 17, 23. 20, 40. al., spec. *coelum* Ps. 93, 4. Mich. 6, 6. Jer. 25, 30. Jes. 24, 18. 21. 40, 26., etiam plur. מְרוֹמִים Job. 16, 19. 25, 22.; מָרוֹם adv. *in loco excelso* Jes. 22, 16. b) *locus remotus* (v. rad. Kal 1. a.) Ps. 10, 5. מָרוֹם מִשְׁפָּטֶיךָ מִנֶּגְדּוֹ *remota sunt judicia tua ab eo* (improbo) h. e. nihil curat poenas div. 3) trop. *elatio* animi, hinc Ps. 56, 3. adv. *elato animo, insolenter*, ut recte explicuit Rosenm.

מֵרוֹם (*excelsum*), מֵי מֵרוֹם lacus Palaestinae septentr. Jos. 11, 5., gr. *Σαμοχωνῖτις* (ab arab. سمك *altum, elatum fuit*), arab. بحيرة بانياس. Cf. Rosenm. *Alterth.* II, 1, p. 175.

תְּרוּמָה f. 1) *oblatio, donum, munus* (v. Hiph. 2. a.), hinc Prov. 29, 4. אִישׁ תְּרוּמוֹת *avidus munerum*, munera lubenter admittens; spec. *oblatio Jovae* h. e. sacerdotibus aut templo *facta, oblatio sacra* (frugum, placentarum, argenti etc.) Exod. 25, 2. 30, 13. 14. 35, 24. 36, 3. 6. Levit. 7, 14. 32. 22, 12. Num. 5, 9. 15, 19. 31, 29. 41. 2 Chron. 30, 24. 35, 7. Esr. 8, 25. Jes. 40, 20., שְׂדֵי תְרוּמוֹת *agri oblationum* h. e. unde sumuntur primitiae ad templum deferendae 2 Sam. 1, 21. (male explicat hanc phrasin Trendelenburg in Repertor. bibl. XII, p. 238.). 2) *elevatio* carnum victimarum, quae a sacerdote fiebat, hinc

שׁוֹק הַ׳ *armus elevationis* Exod. 29, 27. Levit. 7, 34. opp. תְּנוּפָה quod vide.

תְּרוּמִיָּה f. *oblatio* Ezech. 48, 12. v. Rosenm. ad h. l.

רוּן *vicit,* i. q. رَانَ, med. Je, Prov. 29, 6. צַדִּיק יָרוּן וְשָׂמֵחַ *probus vicit et laetatur.* Al. יָרֹן, tanquam pro יָרוּן dictum, a rad. רנן repetunt. — Hithp. הִתְרוֹנֵן *victus est* Ps. 78, 65. מִתְרוֹנֵן מִיָּיִן *victus, subactus a vino.* Ita Schnurrerus coll. arab. phrasi: رانت عليه الخمر *subegit eum vinum.*

רוּעַ I) 1) *malus fuit* Num. 11, 40. impers. רַע בְּעֵינֵי פ׳ i. e. *displicet alicui;* it. *malignus fuit* Jes. 8, 9. Deut. 15, 9., *perniciosus fuit* 2 Sam. 19, 8. sq. לְ. 2) *tristis fuit* Eccles. 7, 3. בְּרֹעַ פָּנִים *quando tristis est vultus.* — Non occurrit nisi praeter. et infin.; fut. oritur a rad. ירע, quam vide. — Niph. 1) *malus* h. e. pravus *factus est, evasit, depravatus est* Prov. 13, 20. *qui cum sapientibus versatur, fit sapiens, stultorum familiaris pravus evadit.* 2) *damno affectus est (übel wegkommen)* Prov. 11, 15. Utroque loco fut. יֵרוֹעַ legitur, quod alii parum commode a רעע *frangere* repetunt. — Hiph. הֵרַע et הֵרֵעַ (Exod. 5, 23. Ruth. 1, 21. al., tanq. a רעע) *malum* (male) *fecit* aliquid Mich. 3, 4. הֵ׳ מַעַלְלֵיהֶם *actiones suas malas facere* h. e. male agere, Gen. 44, 5. Jer. 38, 9., sq. inf. 1 Reg. 14, 9. הֵרַע לַעֲשׂוֹת *male agere,* 1 Reg. 17, 20. הֲרֵעוֹתָ לְהָמִית אֶת־בְּנָהּ *male fecisti interficiendo* (quod interfecisti) *filium ejus.* 2) *male fecit alicui, damnum intulit* Levit. 5, 4., sq. acc. rei Ps. 74, 3. כָּל־הֵרַע *omnibus* (rebus) *damnum intulit* h. e. omnia corrupit; sq. dat. pers. Gen. 19, 9. *male habuit, tractavit aliquem* Exod. 5, 22. Num. 11, 11., sq. עַל 1 Reg. 17, 20., sq. עִם Gen. 31, 7., sq. בְּ 1 Chron. 16, 22., sq. acc. Num. 16, 15., hinc de Deo hominibus poenas infligente Ps. 44, 3. Zeph. 1, 12. Jer. 25, 6. Ruth. 1, 21. 3) *male* i. e. *prave egit, peccavit* Jes. 1, 16. 11, 9. Prov. 4, 16. Ps. 37, 8. 1 Sam. 12, 25. Jer. 7, 26. Hinc partic. מֵרַע Prov. 17, 4. (in pausa מֵרָע Dan. 11, 27.) et מֵרֵעַ (unde מְרֵעִים Ps. 22, 17. Jes. 1, 4.) *maleficus.* — Hithp. הִתְרוֹעֵעַ *damnum sibi contraxit, conflavit* Prov. 18, 24., ubi v. Umbreit.

II) Hiph. הֵרִיעַ v. sub רִיעַ.

רַע (tanq. a רעע), in pausa רָע, f. רָעָה 1) adject. a) *malus* sive physice Levit. 27, 10. 12. Num. 13, 20. 2 Reg. 2, 19. Jer. 24, 2., sive ethice *(pravus)* Gen. 13, 13. Num. 14, 27. Deut. 1, 35. Esth. 7, 6. Jer. 8, 3., לֵב רַע *animus malus, pravus* Jer. 11, 8. 16, 12. Prov. 26, 23., דֶּרֶךְ רַע *mala agendi ratio, prava studia* Jer. 23, 22. Ezech. 33, 11. Jon. 3, 10., הָיָה רַע בְּעֵינֵי פ׳ *visus est alicui malus* (*displicuit* alicui) Gen. 38, 7., sq. לִפְנֵי פ׳ Neh. 2, 1., sq. עַל Eccles. 2, 17. Angustiore sensu *malus* dicitur α) noxius, perniciosus Gen. 37, 20. *mala bestia,* Deut. 7, 15. 28, 59. *morbus malus;* β) *calamitosus, infaustus, miser* Gen. 47, 9. *vita mala, misera,* Ps. 49, 6. *tempora mala* (adversa, calamitosa) Prov. 16, 4. Eccles. 12, 1., semel de homine: *miser, infelix* Jes. 3, 11.; γ) *malignus, invidus* רַע עַיִן qui est *malo* h. e. *maligno, invido oculo* Prov. 23, 6. 28, 22.; δ) *deformis,* Gen. 41, 3. רָעוֹת מַרְאֶה *malae (deformes) faciei.* b) *tristis, moestus* Gen. 40, 7. Neh. 2, 2. Prov. 25, 20. — 2) substant. a) *malum* α) ethice: τὸ κακόν, *das Böse*

(object.) Gen. 2, 9. Deut. 22, 21. Ps. 34, 15. Am. 5, 15. Ps. 97, 10. Job. 20, 12., עֲצַת רָע *consilium malum* Ezech. 11, 28.; β) i. q. miseria, calamitas Gen. 19, 19. 44, 4. 50, 15. Exod. 5, 19.; עָשָׂה רָעָה עִם *malum inferre* alicui 1 Reg. 2, 44. Gen. 26, 29, sq. לְ pers. Jer. 39, 12., בִּקֵּשׁ, חָשַׁב, דָּרַשׁ רָעַת פ׳ *malum* alicui *moliri* 1 Sam. 24, 10. Ps. 35, 4. 38, 13. — b) *malitia* animi, *pravitas* Gen. 6, 5. Exod. 32, 12. Ps 54, 7. Jer. 1, 16. 4, 18., אַנְשֵׁי רָע *homines malitiosi, pravi* Prov. 28, 5., אֵשֶׁת רָע *foemina mala, importuna* Prov. 6, 24., רָעַת רָעָה *summa malitia* Hos. 10, 15.

רָעָה v. sub רַע.

רֹעַ, rarius רוֹעַ, m. 1) *malitia* rei (i. e. mala conditio) Jer. 24. 2. 3. 8. hominis Deut. 28, 20. 1 Sam. 17, 28. Jes. 1, 16. Jer. 4, 4. 21, 12. 2) *moeror, tristitia,* רֹעַ פָּנִים Eccles. 7, 3., רֹעַ לֵב *id.* Neh. 2, 2.

רוף rad. inusitat., fortasse i. q. רָפָא *sanavit* (sed רוֹפֵף v. sub rad. רפף).

תְּרוּפָה *curatio, sanatio* (ὑγίεια Lxx.) Ezech. 47, 12. coll. Apoc. 22, 2.

רוּץ *cucurrit* (aeth. *id.*) Gen. 18, 7. 24, 20. 29, 12. 1 Sam. 3, 5. 20, 36. 2 Reg. 4, 26. etc., trop. רַגְלֵיהֶם לָרַע יָרוּצוּ *pedes eorum ad malum* aliis inferendum *currunt,* festinant Prov. 1, 16. Jes. 59, 7. coll. Prov. 5, 5., sq. אֶל vel עַל pers. hostili animo *aggredi, adoriri* aliquem Job. 15, 26. 16, 14., it. sq. acc. Ps. 18, 30. Trop. Jer. 23, 21. *non misi* istos *prophetas et tamen currunt* h. e. propheticis studiis sedulo operam dant, seduli sunt in prophetarum munere obeundo, Ps. 119, 32. דֶּרֶךְ מִצְוֹתֶיךָ אָרוּץ *viam a te praescriptam curro* i. e. legibus tuis convenienter vivo, Hab. 2, 2. *scribe, ut currat lector* h. e. sine ullo impedimento legat; semel de re inanim. Ps. 147, 15. *mittit praeceptum suum et currit* (illud) celeriter perfertur ad homines. Particip. plur. רָצִים et cum terminatione chald. רָצִין (2 Reg. 11, 13.) subst. *cursores* (publici) i. e. satellites regii, quorum ministerio mandata regum in provincias deferebantur cf. פְּלֵתִי 1 Sam. 22, 17. 2 Sam. 15, 1. 1 Reg. 1, 5. 14, 27. 2 Reg. 10, 25. 11, 6 sqq. Conf. *Celeres* regum Romanorum ap. Livium lib. 1. c. 15. Sed in libro Esth. (3, 13. 15. 8, 14.) ita appellantur *tabellarii regii,* equo vecti, quorum idem officium fuit, ἄγγαροι v. Herod. 8, 98. Xenoph. Cyrop. 8, 6. 9. — Pil רוֹצֵץ *cucurrit* Nah. 2, 5 (de curribus quemadm. Horatius dixit *rota currit*). — Hiph. *currere, accurrere fecit* Jer. 49, 19. 50, 44., hinc *celeriter adduxit* Gen. 41, 14., *celeriter attulit* 2 Chron. 35, 13. 1 Sam. 17, 17., *festinare fecit* Ps. 68, 32. *Aethiopia festinare facit manus suas ad Deum* h. e. celeriter affert dona.

מֵרוֹץ m. *cursus* Eccles. 9, 11.

מְרוּצָה f. *id.* 2 Sam. 18, 27. Jer. 8, 6. 23, 10. — Aliud v. sub rad. רצץ.

רוק, unde Hiph. הֵרִיק, vid. infra ריק.

רור, רָר *salivam, pituitam emisit* Levit. 15, 3. coll. arab. رال mutato ר in ל.

רִיר m. *saliva* (syr. et sab. *id.*) 1 Sam. 21, 14.; רִיר חַלָּמוּת *saliva* h. e. albumen *vitelli* Job. 6, 6. v. sub rad. חלם.

רוּשׁ *egere, pauperem esse* Ps. 34, 11. — Hithpal. הִתְרוֹשֵׁשׁ *pauperem se gessit, simulavit* Prov. 13, 7. Cet. cf. רֵישׁ.

רָשׁ m. *pauper, egenus* 1 Sam. 18, 23. Prov. 14, 20. 18, 23. 19, 1. 6. 22. Eccles. 4, 14. etc.; passim scribitur רָאשׁ 2 Sam. 12, 1. 4. Prov. 10, 4.; plur. רָשִׁים Prov. 22, 7. et רָאשִׁים Prov. 13, 23.

רוֹשׁ m. *fel* vid. sub rad. ראשׁ.

רֵישׁ m. *paupertas* Prov. 13, 18. 24, 34., alibi רֵאשׁ Prov. 6, 11. 30, 8.

רִישׁ m. *id.* Prov. 28, 19. 31, 7.

רוּת nom. propr. mulieris, de qua in libro sic inscripto narratur, fortasse pro רְאוּת, quod vide. Alii conf. رَاث *femur, palea.*

רָזָה *emaciavit* v. Niph., hinc *consumsit, perdidit* Zeph. 2, 11.; convenit arab. رَزَى *extenuatus, enervatus fuit.* — Niph. *emaciatus est, contabuit* Jes. 17, 4.

רָזֶה *emaciatus, macilentus* Ezech. 34, 20., it. *macer* (de solo) Num. 13, 20.

רָזִי *pernicies, interitus* Jes. 24, 16. רָזִי לִי (de accentu v. Gesen. L. p. 175.) *vae mihi, perii*, v. Gesen. ad h. l. Al. vertunt: *macies.* Ita post Abenesram et Vitringam nuper Rosenm.

רָזוֹן m. 1) *emaciatio, macies, morbus emacians* Jes. 10, 16., deinde *pestis* Ps. 106, 15. 2) *deminutio* Mich. 6, 10. אֵיפַת רָזוֹן *epha deminutionis* h. e. *justo minor.* [Aliud v. sub רזן.]

רָזַח radix inusit. cf. arab. رَزَحٌ *elatio vocis* sive ad laetitiam, sive ad fletum. Ita Jos. Kimchius. Adde, مِرْزِيحٌ in Camuso explicari: *vox vehemens.*

מַרְזֵחַ m. *elatio vocis lugubris, luctus, planctus* Jer. 16, 5.

מִרְזַח m. *elatio vocis prae laetitia, jubilum* Am. 6, 7.

רָזַם pro רמז, arab. رَمَزَ, syr. ܪܡܙ *innuit* motis superciliis, *annuit* Job. 15, 12. de oculorum nictatione, qua quis superbum se prodit (cf. Prov. 6, 17.). Ita ex auctorit. Syr. et Chald. v. Michaelis or. Biblioth. VII, p. 240.

רָזַן i. q. arab. رَزُنَ med. dhamm. *gravis fuit* pondere ac moribus. Hinc partic. praes. plur. רוֹזְנִים *graves* i. e. poet. *principes* (parall. מְלָכִים) Jud. 5, 3. Ps. 2, 2. Prov. 8, 15. Jes. 40, 23. Habac. 1, 10. etc. cf. arab. رَزِينٌ.

רָזוֹן m. *princeps* (ad form. עָשׁוֹק) Prov. 14, 28. Ita LXX. Ar. Vulg. et plerique recentiorum. Sed Umbreitius nuper hunc etiam locum ad *maciei* notionem (v. sub rad. רזה) transtulit, hoc modo: *wo's fehlt an Volk, ist Untergang allmäliger Abzehrung.* Non satis concinne.

רָחַב *latum esse* vel *fieri, dilatari,* arab. رَحُبَ Ezech. 41, 7., trop. Jes.

60, 5. *dilatabitur cor tuum* sc. prae laetitia; deinde: *late aperiri* 1 Sam. 2, 1. — Niph. part. נִרְחָב *dilatatus, latus, amplus* Jes. 30, 23. — Hiph. הִרְחִיב 1) *latum, amplum fecit, dilatavit* Jes. 30, 33. Mich. 1, 16. Jes. 57, 8. *dilatas, ampliorem facis lectum tuum* sc. quo plures adulteros recipere possis; *dilatare* i. e. *proferre* alicujus vel suos *fines* Exod. 34, 24. Deut. 12, 20. 19, 8. Am. 1, 13. Concise dictum est Deut. 33, 20. *Deus* מַרְחִיב גָּד *dilatans Gad* h. e. Gaditis ampliores fines concedens. Trop. ה׳ נֶפֶשׁ *appetitum dilatare* h. e. avide hiare Jes. 5, 14. Hab. 2, 5.; *alicui dilatare*, sine accus. i. e. vel spatium concedere h. e. *aditum patefacere* Prov. 18, 16. vel *ex angustiis liberare* Ps. 4, 2. Gen. 26, 22. cf. הֵצַר et יֵשַׁע. Huc referunt etiam Ps. 25, 17. ex conjectura Hensleri: צָרוֹת לְבָבִי הַרְחִיב *angustias cordis* (animi) *mei dilata* h. e. fac, ut cessent angustiae. Sed in libris omnib. legitur: צ׳ ל׳ הִרְחִיבוּ quod intrans. capiunt: *dilatentur angustiae* etc. vel *dilatantur, augentur* ang. Illud haud dubie praeferendum. — 2) *late aperuit*, ut הִרְחִיב פֶּה Ps. 81, 11., sq. עַל *aperto ore* aliquem *deridere* Ps. 35, 21. Jes. 57, 4.; ה׳ לֵב פּ׳ *animum al. aperire* sc. ut possit institutionem recipere Ps. 119, 32.

רָחָב 1) m., רְחָבָה f. *latus* Job. 11, 9. 30, 14. Zach. 2, 2., *amplus, spatiosus* Ezech. 23, 32. (de calice) Exod. 3, 8. Neh. 9, 35. Jes. 22, 18. (de terra); רְחַב יָדַיִם ,רְחָבַת יָדַיִם *latus utrimque* i. e. perquam latus, peramplus Ps. 104, 25. Gen. 34, 21. Jes. 33, 21. Neh. 7, 4. Jud. 18, 10.; אֶתְהַלְּכָה בָרְחָבָה *ambulabo in amplo* (spatio) i. e. secure et feliciter vivam Ps. 119, 45. coll. 31, 9. — Trop. Ps. 119, 96. *praeceptum tuum amplum* h. e. infinitum est, vel immutabile; Prov. 28, 25. רְחַב נֶפֶשׁ *amplus appetitu* h. e. avidus, insatiabilis, ubi v. Umbreit.; רְחַב לֵב Ps. 101, 5. *inflatus, elatus animo*, it. subst. *elatio animi, superbia* Prov. 21, 4. — 2) רָחָב nom. propr. meretricis Hierichunt. Jos. 2, 1. 6, 17. etc.

רַחַב m. *latitudo, amplitudo* Job. 38, 18., trop. *latum spatium* (opp. *angustiis*) de incolumitate hominis Job. 36, 16.

רְחַבְעָם filius Salom., rex Judaeorum, 1 Reg. 11, 43. 12, 1 sqq. 14, 21. 25. etc. 2 Chron. 9, 31., Lxx. Ῥοβοάμ (Mt. 1, 7.). Cf. graec. Εὐρύδημος.

רֹחַב m. *latitudo* Exod. 26, 16. 1 Reg. 6, 3. 20. Jes. 8, 9. Job. 37, 10. etc., metaphor. ר׳ לֵב *amplitudo animi* de *amplitudine intellectus* et *sapientiae* 1 Reg. 5, 9. (4, 29.). — Cum affixis רָחְבָּהּ Gen. 6, 15., רָחְבָּן Ezech. 42, 11.

רְחֹב et רְחוֹב f. 1) *platea, a latitudine*, ut graec. πλατεῖα et lat. *platea* Ezech. 16, 24. 31. Esth. 4, 6. Jud. 16, 20. Dan. 9, 25. Plur. (masc. Zach. 8, 5.) רְחֹבוֹת Prov. 1, 20. Cant. 3, 2. Thren. 4, 18. 2) *forum* h. e. locus latus prope portas 2 Chron. 32, 6. Neh. 8, 1. 3. 16., in quo tam judicia quam conventus populi habebantur resque venales expositae erant Neh. 13, 15. 22. (coll. גֹּרֶן 1 Reg. 22, 10. 2 Chron. 18, 19.); latius patet Esr. 10, 9. רְחוֹב בֵּית־הָאֱלֹהִים *area domus Dei, templi* h. e. pro templo. 3) nom. propr. a) oppidi siti in tribu Asser. ad terminum borealem Palaestinae, in vallibus Libano subjectis, a Phoenicibus habitati Jud. 1, 31. Num. 13, 21., al. בֵּית רְחֹב Jud. 18, 28. Schultens. in *indice geogr. ad vitam Saladini* memorat رحبة دمشق

Damascenes Rahabam, quae an eadem sit, incertum est. b) civitatis Syr. 2 Sam. 10, 8. (v. 6. בֵּית רְחוֹב), cujus milites stipendiarios Ammonitae contra Davidem conduxerunt coll. 1 Chron. 19, 6. — Ceterum simili ratione multis urbibus ad Euphratem et Tigrim nom. arab. سوق *forum, platea* inditum est.

רְחֹבוֹת nom. propr. 1) putei Gen. 26, 22. 2) duarum urbium: a) רְחֹבוֹת הַנָּהָר ad Euphratem, fortasse رحبة Cercusium inter et Anam, vetus trans fluvium, nova cis illum v. Schultens. in *indic. geogr. ad vitam Saladini*, Rosenm. *Alterth.* I, 2, p. 270 sq.; b) רְחֹבֹת עִיר antiquissima urbs Assyriae Gen. 10, 11., de qua explorati nihil habemus. Conjecturas parum probabiles v. ap. Michaelis Spicil. I, p. 240 sqq. et Bochart. in *Phal.* lib. 4. c. 21, p. 289. 90. add. Rosenm. *Alterth.* I, 2, p. 118.

מֶרְחָב m. *locus latus* et *amplus* Hab. 1, 6., hinc *pascuum amplum* Hos. 4, 16., ubi tamen in malam partem dicitur de pascuo finibus carente, in quo oves facile possint a grege aberrare. Trop. Ps. 18, 20. *eduxit me in latum, amplum* (spatium) i. e. liberavit me ex angustiis, Ps. 31, 9. *stare fecisti pedem meum* בַּמֶּרְחָב i. e. incolumem me praestitisti; praegn. Ps. 118, 5. *audivit me* (Jova) בַּמֶּרְחָב h. e. *ita ut constitueret me in amplo* (loco), eodem sensu. — Plur. in regim. מֶרְחֲבֵי Habac. l. c.

רחט, רָהִיט Cant. 1, 17. v. rad. רהט.

רֵחַיִם m. dual. *mola,* constans ex 2 partibus (*meta* et *catillo*) a *convertendo* et *versando* Exod. 11, 5. Num. 11, 8. Deut. 24, 7. Jes. 47, 2. Jer. 15, 10., arab. رَحًى, dual. رَحَوَانِ *id.* Origo vocis ignoratur, nam رحى est haud dubie ortum ab isto nomine.

רָחֵל f. 1) *ovis mater* (رَخِلٌ *agna*) Gen. 31, 38. 32, 14., deinde quaevis adulta Jes. 53, 7. Cant. 6, 6., plur. רְחֵלִים Gen. 32, 14. 2) nom. propr. uxoris Jacobi Gen. 29, 6. 9. 18 sqq. 30, 1. 2. 6. 31, 4. 14. 19. etc. LXX. Ῥαχήλ.

רָחַם *tenerrimo amore complexus est* Ps. 18, 2 (fut. אֶרְחָמְךָ), arab. رَحِمَ et رَخِمَ. — Pih. רִחַם *tenerrimo amore complexus est,* spec. *misertus est.* Dic. (excepto loco Jes. 13, 18.) de parentum erga liberos pietate (Jes. 49, 15. Ps. 103, 13.) et de Dei misericordia erga homines Ps. 116, 5. Jer. 13, 14.; constr. cum acc. Exod. 33, 19. Deut. 13, 18. 1 Reg. 8, 50. 2 Reg. 13, 23. Ps. 102, 14. Jes. 9, 17. 14, 1. 49, 13., cum עַל Ps. 103, 13. Infin. רַחֵם Jer. 31, 20., fut. יְרַחֵם Jer. 21, 7., cum affixo יְרַחֲמֵהוּ Jes. 55, 7., et cum nun epenthet. יְרַחֲמֶנּוּ Mich. 7, 19. — Pyh. רֻחַם *misericordia affectus, misericordiam consecutus est* Hos. 1, 6. 2, 3. 25. 14, 4. Prov. 28, 13.

רָחָם m. Levit. 11, 18. et רָחָמָה Deut. 14, 17. (c. he parag.) *vultus percnopterus,* arab. رَخَمٌ et رَخَمَةٌ, sic dict. a pietate in pullos v. Bochartus in *Hieroz.* P. II, p. 310. Freytag Selecta ex hist. Halebi p. 86. not. 125.

רֶחֶם m. (semel f. Jer. 20, 17.) et רַחַם (Gen. 49, 25. Prov. 30, 16. al.): 1) *uterus, vulva* (رَحِم) Gen. 20, 18. Exod. 13, 2. 12. 15. Num. 3, 12., מֵרֶחֶם *ab utero* inde Ps. 22, 11.; יִשְׁכָּחֵהוּ רֶחֶם *obliviscitur ejus uterus* (matris) h. e. mater, quae eum in utero gestavit Job. 24, 20. Cum affixo רַחְמָהּ Gen. 29, 31. 1 Sam. 1, 5. 6. et emisso Mappik רַחְמָה Jer. 20, 17. 2) poet. *puella* Jud. 5, 30., ubi etiam dual. רַחֲמָתַיִם tanquam a sing. רַחֲמָה.

רַחֲמָה, unde dual. רַחֲמָתַיִם v. sub רֶחֶם.

רְחוּם (i. q. ܡܪܚܡ *amatus, dilectus*) nom. propr. virorum Esr. 2, 2. 4, 8. Neh. 3, 17. 7, 7. 10, 26. 12, 3. al.

רַחוּם (formae dagessandae) m. *misericors* (de solo *Deo*) Exod. 34, 6. Deut. 4, 31. Ps. 78, 38. Neh. 9, 17. 31. Joël. 2, 13. Jon. 4, 2. etc.

רַחֲמִים plur., pr. *viscera*, hinc *animus* commotionum sedes Prov. 12, 10. (ubi v. Umbreit.); deinde *tenerrimus* quivis animi *affectus*: a) *amor, pietas* (erga suos) Gen. 43, 30. 1 Reg. 3, 26. Am. 1, 11.; b) *commiseratio, misericordia, gratia* Jes. 47, 6., max. Dei Ps. 25, 6. 40, 12. 119, 67.; נָתַן ר׳ לְ *misericordiam, gratiam exhibere alicui* Deut. 13, 17. שׂוּם ר׳ לְ eod. sensu Jes. 47, 6., עָשָׂה ר׳ אֶת eod. sensu Zach. 7, 9., נָתַן רַחֲמִים לִפְנֵי פ׳ לְ Gen. 43, 14. et נָתַן פ׳ לְרַחֲמִים לִפְנֵי פ׳ 1 Reg. 8, 50. Ps. 106, 46. Neh. 1, 11. *misericordiam,* gratiam *alicujus alicui conciliare*; קָפַץ רַחֲמָיו *praecludere* h. e. *denegare misericordiam suam* Ps. 77, 10. — Ceterum eod. modo σπλάγχνα ap. Graecos, max. vero in N. T. legitur.

רַחֲמִין chald. *id.* Dan. 2, 18.

רַחֲמָנִי m. inusit. (a nom. *intensivo* רַחֲמָן, arab. رَحْمَان), foem. plur. רַחֲמָנִיּוֹת *misericordes* Thren. 4, 10.

רָחַף *huc illuc moveri,* hinc (avis instar) *imminere* alicui rei, ut رفّ, v. Pih., deinde *palpitare, vacillare* Jer. 23, 9. רָחֲפוּ כָּל־עַצְמוֹתַי *vacillant, nutant omnia ossa mea* (al. ex arab. رخف *emollita, liquefacta sunt o. m.* coll. Job. 19, 20.). — Pih. *imminuit, incubuit* avis pullis Deut. 32, 11. sq. עַל, trop. Gen. 1, 2. de spiritu div. aquis incubante. Cf. de hoc v. Hackmanni Praecidan. sacra I, p. 1 sqq. Fut. יְרַחֵף.

רָחַץ 1) *lavit* (رحض) corpus Levit. 14, 9., pedes Gen. 18, 4. 24, 32., faciem Gen. 43, 31., manus Deut. 21, 6., carnes Exod. 29, 17. Levit. 1, 9. (differt igitur a כבס), *abluit, eluit* (sordes) Jes. 4, 4.; trop. ר׳ בְּנִקָּיוֹן כַּפַּי i. e. *culpa vacuum, insontem se declaravit* Ps. 26, 6. 73, 13. coll. Deut. 21, 6. 2) *lavit se, lotus est* 2 Reg. 5, 10. 13. Ruth. 3, 3. 2 Sam. 11, 2. Exod. 2, 5. al., trop. Job. 29, 6. בִּרְחֹץ הֲלִיכַי בְּחֵמָה *cum lavarentur gressus mei lacte spisso* h. e. cum mirum quantum abundarem (lacte) rerum omnium copia. Imper. רְחַץ 2 Reg. 5, 13., plur. רַחֲצוּ Gen. 18, 4. Inf. רְחֹץ Gen. 24, 32. Fut. יִרְחַץ Levit. 17, 16. — Pyh. רֻחַץ *lotus, ablutus est* Prov. 30, 12. Ezech. 16, 4. — Hithpah. *lavit se* Job. 9, 30.

רַחַץ m. *lotio*, unde cum affixo רַחְצִי Ps. 60, 10. 108, 10.

רַחְצָה f. *id.*, aliis *lavacrum* Cant. 4, 2. 6, 6.

רְחַץ chald. *confisus est, speravit* (in Targ. Deut. 28, 52. Nah. 1, 7., sab. رهج *id.*), Ithpehel praet. plur. הִתְרְחִצוּ Dan. 3, 28. *confisi sunt*, propr. *se commiserunt* sive *permiserunt*, german. *sich verlassen* pro *überlassen*, coll. arab. رخص II. *concessit, permisit.*

רָחַק *procul* sive *longe abfuit, longinquus, remotus fuit, longe discessit, recessit* (chald. syr. aeth. *id.*) Deut. 14, 24. Ps. 103, 12. sq מִן, Ezech. 11, 15. sq. מֵעַל: רַחֲקוּ מֵעַל יְהוָה *procul estote a Jova* h. e. a terra sancta et templo. Huc spectat etiam Mich. 7, 11. *eo die* יִרְחַק־חֹק *longe discedet statutum* h. e. hostis divinitus immissus. Multo frequentius trop. dicitur, ut ר׳ מִתּוֹרַת יְהוָה *procul abesse a lege Jovae* Ps. 119, 150., *procul abesse a salute* Job. 5, 4., *procul abesse a fraudibus* h. e. sese abstinere a fr. Exod. 23, 7. Jes. 54, 14. coll. Eccles. 3, 5.; *Deus procul abest ab al.* i. e. auxilio aliquem destituit Ps. 22, 12. 20. 38, 22. 71, 12.; *salus procul abest ab al.* Jes. 59, 9. 11. Infin. cum ה paragog. רָחֳקָה Ezech 8, 6., imper. רְחַק, plur. רַחֲקוּ Ezech. 11, 15., fut. יִרְחַק etc. — Pih. רִחַק *procul amovit, removit* Jes. 6, 12. Ezech. 43, 9., trop. Jes. 29, 13. — Hiph. הִרְחִיק 1) *longe removit* Job. 19, 13., *remove a me manum tuam* h. e. plagam mihi inflictam Job. 13, 21., *removet a nobis delicta nostra* h. e. condonat nobis peccata Ps. 103, 12. adde Prov. 4, 24. 5, 8. 30, 8. Sq. infin. pro adv. est Ps. 55, 8. אַרְחִיק נְדֹד *longe aufugerem*, Exod. 8, 24. (28) לֹא הַרְחִיקוּ לָלֶכֶת. 2) remotam fecit viam suam i. e. *longe discessit*, processit Gen. 44, 4. Jud. 18, 22. Jos. 8, 4. Infin. הַרְחֵק adv. *longe, procul* Gen. 21, 16.

רָחֵק m. longe *recedens*. Plur. cum affixo רְחֵקֶיךָ *recedentes a te, deserentes te* Ps. 73, 27.

רָחוֹק m., רְחֹקָה f. 1) *longinquus, longe remotus* sive ratione *loci* Gen. 37, 18. Exod. 2, 4. 1 Reg. 8, 41. 46. Prov. 27, 10. Jes. 5, 26 66, 19. Jer 25, 26. Esth. 9, 20. etc. sive ratione *temporis* 2 Sam. 7, 19. Ps. 139, 2. Jes. 25, 1. Jer. 30, 10. 46, 27. ac de *Deo*, ratione *auxilii* et *favoris* Ps. 10, 1. Prov. 15, 29.; trop. רָחוֹק מִצְּדָקָה *remotus a probitate* Jes. 46, 12 (47, 1.), מִצְוָה רְחֹקָה *praecepetum remotum* h. e quod longa et ardua indagatione eget Deut. 30, 11. Subst. רָחוֹק *longinquum, longinquitas* (sq. בֵּין *intervallum*) Jos. 3, 4.; בְּרָחוֹק *procul* Ps. 10, 1.; מֵרָחוֹק *e longinquo, eminus* Job. 2, 12. Jer. 23, 23., de tempore Jes. 25, 1., it. *procul, in longinquo* Jes. 22, 3 23, 7. (*wo das* רָחוֹק *der Standpunct des Sprechenden ist*), לְמֵרָחוֹק *e longinquo* Job. 39, 29., עַד־רָחוֹק *in longinquum, in loca remota* Mich. 4, 3., עַד מֵרָחוֹק *in remota usque loca* Num. 12, 43. — 2) *carus, pretiosus* Prov. 31, 10. coll. arab. قريب الثقل *propinquus pretio* h. e. facillime emendus, بعيد الثقل *longinquus pretio* i. e. difficillime comparandus

רַחִיק (formae dagessandae) m. chald. longe *remotus* Esr. 6, 10.

מֶרְחָק m. *longinquitas*, מִמֶּרְחָק *e longinquo* Jer. 5, 15. Ps. 138, 6., it. *locus longinquus* s. *dissitus* Jes 10, 3. 17, 13., אֶרֶץ מֶרְחָק Jes. 13,

5.; plur. בְּרְחַקִּים Zach. 10, 9., אֶרֶץ בְּרְחַקִּים Jer. 8, 19., בְּרְחַקֵּי אֶרֶץ Jes. 8, 9.

מֶרְחָק m. *id.*, plur. מֶרְחַקִּים *loca dissita* Jes. 33, 16. Jer. 8, 19.

רָחַשׁ *bullivit, ebullivit* (arab. رخش *commoveri*, et *agitari aestu interiore*, ترخّش *motus, commotus est*, chald. *aestuavit*, Gen. 43, 3., conf. similem usum in נבע), trop. Ps. 45, 2. *ebullit animus meus verba bona, grata.*

מַרְחֶשֶׁת f. vas, in quo res fervefactae *ebulliunt* sive *exaestuant*, *cacabus, ahenum* Levit. 2, 7. 7, 9.

רַחַת *vannus* vid. sub rad. רוח.

רָטַב *maduit pluviâ* Job. 24, 8. sab. *id.*, arab. رطب *humidus* et *recens fuit*, dic. de *humecta* et *recenti viriditate in arbore* et *herba*. Hinc

רָטֹב m. *succosus* Job. 8, 16. (Talm. רוטב *humor, liquor*).

רָטָה Job. 16, 11. v. ירט.

רָטַט rad. Hebr. non usitat., chald. *tremuit, horruit.*

רֶטֶט m. *terror, horror* Jer. 49, 24.

רֻטְפַשׁ Job. 33, 25. *revirescere*, verbum quadriliterum, ad formam conjugat. Pyh. factum, ut videtur, ex רטב *succosus fuit*, et ex טפש *pinguis fuit*, cui explicationi quae opposuit Velthusenius (in Commentatt. theol. V, p. 132.), bene refutavit Rosenm. ad h. l. Conferunt arab. transpos. طرفش, quod in *Camuso* exponitur *convalescere*, *post sterilitatem pluvia et ubertate gaudere.* Aliter de hoc v. existimavit Hartmannus Einl. p. 234.

רָטַשׁ, Pih. רִטֵּשׁ *allisit* pueros rupibus, *allidendo necavit* 2 Reg. 8, 12., deinde *prostravit* (ut chald.) Jes. 13, 18. — Pyh. רֻטַּשׁ *allisus est* Hos. 10, 14. 14, 1. Jes. 13, 17. Nah. 3, 10.

רִי v. sub rad. רוה.

רִיב 1) *litigare, contendere, expostulare* cum aliquo Ps. 103, 9. Constr. a) c. עִם ejus, quocum contenditur Jud. 11, 25. Gen. 26, 29., c. אֶת Jes. 45, 9. Jud. 8, 1. Prov. 25, 9. Mich. 6, 1. Jer. 2, 9., c. בְּ Jud. 6, 32. Hos. 2, 1 (4) Gen. 31, 36., c. אֶל (*auf jem. hinein zanken*) Jud. 21, 22. Job. 33, 13., c. acc. Deut. 33, 8. Jes. 27, 8.; b) c. לְ ejus, *pro* quo contenditur Jud. 6, 31. Job. 13, 8. Deut. 33, 7.; c) cum עַל ejus rei, *de* qua contenditur Gen. 26, 22. Job. 10, 2. Passim additum est רִיב *litem litigare* ut Prov. 25, 9. Spec. dicuntur Israelitae *cum Jova litigare*, quando ei refragantur Num. 20, 13., Jova vero *cum hominibus*, quando iis plagas infert Jes. 57, 16. coll. Ps. 103, 9. — 2) *caussam egit* 1 Sam. 24, 16. וְיָרֵב אֶת־רִיבִי *caussam meam egit;* sq. acc. pers. Jes. 1, 17. רִיבוּ אַלְמָנָה *caussam viduarum agite*, 51, 22. Jer. 51, 36. Thren. 3, 58. Praegnanter dicta haec sunt: Ps. 43, 1. רִיבָה רִיבִי מִגּוֹי לֹא חָסִיד *caussam meam age* (et libera me) *a gente immani;* 1 Sam. 25, 39. רָב אֶת־רִיב חֶרְפָּתִי מִיַּד נָבָל *egit caussam ignominiae meae*, ita ut vindictam sumeret *a Nabale.* Praet. רָב, רַבְתָּ Thren. 3, 58., part.

praes. רָב Jer. 51, 36., infin. absol. רֹב Job. 40, 2. Inf. constr. רִיב, imp. רִיב, fut. יָרִיב etc. — Hiph. partic. מֵרִיב *contendens* Hos. 4, 4. 1 Sam. 2, 10. Fut. v. sub Kal.

רִיב m. *lis* a) subject. i. q. contentio, rixa Gen. 13, 7. Exod. 17, 7., רִיבֵי עַמִּי *contentiones populi mei* h. e. bella civilia 2 Sam. 22, 44., אַנְשֵׁי רִיבֶךָ *adversarii tui* Jes. 41, 11. Poet. Job. 33, 19 רִיב עֲצָמָיו sec. Cthib *rixa, contentio ossium*, de concussione et quassatione ossium, quae a febri oritur. b) object. i. q. *caussa* (forensis) Exod. 23, 3. Ps. 43, 1. Prov. 18, 17. Deut. 17, 8. 1 Sam. 24, 15. — Plur. רִיבִים Thren. 3, 58. et רִיבוֹת Job. 13, 6.

יָרֵב m. *adversarius* Hos. 5, 13. 10, 6., ubi מֶלֶךְ יָרֵב est rex Assyriae, cujus auxilium Ahasus adv. Israelitas implorabat (2 Reg. 16, 7.). Al. cum Michaele vertunt: rex *magnus* coll. syr. ܪܒ *magnus fuit*; rex autem Assyr. *magnus* κατ᾽ ἐξοχὴν appellabatur 2 Reg. 18, 19., ut rex Persarum ap. Graecos. Sed non est, quod hebr. loquendi usum deseras, praesertim in tanta vocum יָרִיב et יָרֵב similitudine.

יָרִיב m. 1) *id.* Jes. 49, 25. Ps. 35, 1. Jer. 18, 19. 2) nom. propr. viror. Esr. 8, 16. 1 Chron. 4, 24. coll. 1 Macc. 14, 29.

יְרֻבַּעַל (pro יָרֹב בַּעַל) nom. propr. Gideonis Jud. 6, 32. etc., pro quo 2 Sam. 11, 21. יְרֻבֶּשֶׁת (cf. בֹּשֶׁת *idolum*).

מְרִיבָה f. *lis, contentio* Gen. 13, 8. Num. 27, 14.; מֵי מְרִיבָה est nom. propr. fontis in deserto Sin, ita dicti, quod Israelitae ibi cum Jova expostularant (v. sub rad. 1.) Num. 20, 13. Deut. 33, 8. Ps. 106, 32. Pro eo legitur מֵי מְרִיבוֹת קָדֵשׁ Ezech. 47, 19. 48, 28. et simpl. מְרִיבָה Ps. 95, 8.

רֵיחַ vid. supra in rad. רוּחַ.

רִיעַ, Hiph. הֵרִיעַ gener. *acutum sonum edidit* sive *ore* sive *tuba*, spec. 1) *vociferatus est* Job. 30, 5., ut solent milites pugnam inituri Jos. 6, 16. Jes. 42, 13. 1 Sam. 17, 20.; *jubilavit* Esr. 3, 11. Zach. 9, 9. Jud. 15, 14. 1 Sam. 10, 24., sq. עַל *de* al. Ps. 41, 12., sq. לְ pers. *cui*, in cujus honorem jubila tolluntur Ps. 47, 2. 95, 2.; rarius de clamore lugubri Jes. 15, 4., it. הֵרִיעַ רֵעַ Mich. 4, 9. 2) *clanxit* Num. 10, 9. בַּחֲצֹצְרוֹת, Joel. 2, 1. 2 Chron. 13, 12. simpl. In loco Num. 10, 1—7. הֵרִיעַ a תָּקַע ita distinguitur, ut illud sit *clangere ad castra movenda*, hoc ad *panegyrin convocandam*; nec mirum, cum הֵרִיעַ etiam de clamore bellico, quo proelia auspicari solebant, dicatur. Sed quaenam fuerit soni diversitas, recte judicari vix potest; probabile tamen, הֵרִיעַ, ut alibi, *acutum*, תקע cum propr. sit *tundere*, *gravem* sonum indicare; nec prorsus repugnaverim iis, qui הריע, tanquam voci רצץ cognatum, *fractum* sonum significare contendunt v. Vater et Rosenm. ad Num. l. c. — Pil. fut. יְרֹעֵעַ *jubilabitur, jubila tollentur* Jes. 16, 10. — Hithpal. הִתְרֹעֵעַ *alter alteri acclamavit, alter cum altero jubilavit* Ps. 65, 14., *jubilavit* Ps. 60, 10. 108, 10.

רֵעַ m. 1) *vociferatio* Mich. 4, 9., cum affixo רֵעֹה pro רֵעוֹ Exod. 32, 17. 2) *fragor* Job. 36, 33. יַגִּיד עָלָיו רֵעוֹ *nunciat de eo fragor* (tonitru) *ejus*. Ita plurimi interpr., sed Umbreit. non inepte: *indicat* (Deus) *ei* (lumini) *amicum suum* v. sub rad. רעה, quanquam הגיד עַל *alicui indicare* non legitur.

תְּרוּעָה f. 1) *vociferatio, jubilatio* 1 Sam. 4, 5. Ps. 47, 6. Job. 8, 21. Esr. 3, 11. 12. 13.; תְּרוּעַת מִלְחָמָה *clamor bellicus* Jer. 4, 19., it. omisso מִלְחָמָה Jos. 6, 5. 20. Am. 1, 14. 2) *clangor* Ps. 150, 5. צִלְצְלֵי תְרוּעָה *cymbala clangoris* h. e. quae acutum, clarum sonum fundunt; spec. *clangor buccinae* Num. 10, 5. 31, 6., hinc יוֹם תְּרוּעָה Num. 29, 1. et זִכְרוֹן תְּרוּעָה Levit. 23, 24. *dies clangoris* h. e. primus dies septimi cujusque mensis, a quo novus annus incipiebat, ita dictus haud dubie, quod festi solennitatem buccinae clangore exordiri solebant; זִבְחֵי תְרוּעָה *sacrificia clangoris* h. e. quae clangentibus buccinis offerebantur (Num. 10, 10.) Ps. 27, 6.

רִיפַת Gen. 10, 3. nom. propr. regionis et gentis, quae in Japheti posteris recensetur. Conferunt *Rhipaeos* (Ῥιπαίους) et *montes Rhipaeos* ad extremum aquilonem positos (Pomp. Mel. 1, 19. Plin. H. N. 4, 12.). Aliorum conjecturas exponit Rosenm. (*Alterth.* I, 1, p. 234 sq.).

רִיפוֹת f. plur. *grana contusa* 2 Sam. 17, 19. Prov. 27, 22. cf. arab. رفت *fregit, contrivit*, v. Schultens. in *Commentar.* ad Job. 26, 11. et Prov. l. c.

רִיק et רוּק *vacuum, inanem esse* (de utriusque voc. lat. discrimine v. Doederlein. Etymol. u. Synon. p. 94.); Hiph. הֵרִיק 1) *vacuavit, evacuavit*, id quod plenum est aliqua re Gen. 42, 35. *evacuarunt saccos suos*, Jer. 48, 12. *evac. vasa*, Hab. 1, 17. *sagenam*; trop. Jes. 32, 6. לְהָרִיק נֶפֶשׁ רָעֵב *evacuare* vel potius *inanem relinquere appetitum famelici* h. e. cibum esurienti praeripere. 2) *promsit, expromsit, expedivit* id quod aliquo tegumento inductum est, ut הֵרִיק חֶרֶב *stringere gladium* Levit. 26, 33. Ezech. 28, 7. Exod. 15, 9., it. ה' חֲנִית *hastam* (quae pelle obducta erat) *promere, expedire* Ps. 35, 3. Singulare est Gen. 14, 14. וַיָּרֶק אֶת־חֲנִיכָיו *et expedivit*, ad dimicandum eduxit *instructos suos* h. e. servos ad militiam edoctos. 3) *effudit, profudit* Eccles. 11, 3. Zach. 4, 12. Ps. 18, 43., trop. Mal. 3, 10. — Hoph. הוּרַק *effusus est* Jer. 48, 11. Cant. 1, 3. *effunditur, ut unguentum, nomen tuum* h. e. bonum quasi odorem longe lateque exhalat.

רִיק m. *inanis* Jer. 51, 34.; trop. *inane, inanitas, vanitas* Ps. 2, 1. 4, 3. Jes. 30, 7.; adv. *frustra* Ps. 73, 13.; לָרִיק Levit. 26, 16. Jes. 65, 23. (εἰς κενόν) et בְּדֵי רִיק Jer. 51, 58. *id.*

רֵיק, saepius רֵק m., רֵקָה f. *vacuus, inanis* Gen. 37, 24. Ezech. 24, 11. Jud. 7, 16. 2 Reg. 4, 13. (de vasis) Gen. 41, 27 (de aristis) Jes. 29, 8 (de appetitu); metaphor. a) *inanis, vanus* Deut. 32, 47.; b) *levis, perditus* Jud. 9, 4. 11, 3. 2 Sam. 6, 20. 2 Chron. 30, 7.; c) *omnium rerum inops* Neh. 5, 13.

רֵיקָם adv. 1) *vacue* Jer. 14, 3., de hominibus: ita *ut rerum (omnium) inopia laborent* Gen. 31, 42. Ruth. 3, 17. Deut. 15, 13. Job. 22, 9. (nostrates simil. dicunt: *bloss*) שִׁלַּח רֵיקָם *vacuum* aliquem *dimittere*; Deut. 16, 16. *vacuum* h. e. sine donis *Jovae se sistere* (*leer vor ihm erscheinen*). 2) metaph. *frustra, incassum* 2 Sam. 1, 22., *temere* Ps. 7, 5. 25, 3.

רֵיר vid. supra רוּר.

רֵישׁ et רִישׁ vid. sub rad. רוּשׁ, רִישׁוֹן sub רֹאשׁ.

רַךְ et רֹךְ vid. infra sub rad. רכך.

רָכַב *vectus est* (arab. ركب) sive a) *jumento* (*equitavit*) Am. 2, 15., sq. עַל Num. 22, 22. Jud. 10, 4. 12, 14. 1 Sam. 25, 20. 2 Sam. 18, 9. Esth. 6, 8. Jer. 6, 23. 50, 42., sq. בְּ Neh. 2, 12., sq. acc. Jud. 5, 10. 2 Reg. 9, 18.; particip. רֹכֵב *eques* Zach. 12, 4. Exod. 15, 1. Hagg. 2, 22.; sive b) *curru* (ita angl. *to ride* et batav. *ryden* utroque modo dicitur) Jer. 17, 25. 22, 4. Ps. 45, 5. 1 Reg. 18, 45., spec. de Jova vel nubibus Jes. 19, 1. vel coelis Ps. 68, 34. vel Cherubis Ps. 18, 11. vecto. Infin. רְכֹב 1 Reg. 4, 24., imper. רְכַב Ps. 45, 5., fut. יִרְכַּב Levit. 15, 9. Hiph. 1) *equitare fecit* vel *jussit* 1 Reg. 1, 33. Esth. 6, 9., trop. Ps. 66, 12. *homines* (hostes) *inequitare fecisti capiti nostro* i. e. in turpissimam servitutem nos adduxisti, coll. Hos. 10, 11. 2) *curru vehi fecit, jussit* Gen. 41, 43. 2 Chron. 35, 24., trop. Job. 30, 22.; deinde 3) *ascendere vel imponi jussit* (*imposuit*) aliquid, ut *veheretur* 2 Sam. 6, 3. sq. אֶל, hinc gener. *imposuit* 2 Reg. 13, 16. sq. עַל *impone manum tuam arcui*. Multo latius patet *imponendi componendique* significatio in chald. et syr. (cf. Eph. 2, 21. 4, 16.) nec non arab.

רֶכֶב m. (semel f. Nah. 2, 5., ut ex voce בְּרִאשֵׁיהֶן intelligitur): 1) *equitatus* Jes. 21, 7. רֶכֶב חֲמוֹר רֶכֶב גָּמָל *equitatus asinorum, eq. camelorum* (quo utroque utebantur Persae Strabo 15, 2. Herodot. 7, 86.) coll. arab. رَكْب *camelis vectorum manus*; deinde ipsa *animalia, quibus vehuntur*, sive equi, sive asini etc. Jes. 21, 9., ubi v. Gesen. 2) *currus* (i. q. מֶרְכָּבָה) 2 Reg. 2, 11. Jud. 5, 28. Cant. 1, 9. (ubi plur. in regim. רִכְבֵי), alibi collect. Gen. 50, 9., spec. *currus bellici* (essedа, ἅρματα) quibus milites insistebant Exod. 14, 17. 15, 19. Jos. 24, 6. 1 Sam. 13, 5. 1 Reg. 1, 5. 10, 26. 20, 21. 2 Reg. 10, 2. 1 Chron. 20, 6. Ps. 20, 8. Jer. 50, 37. al., שָׂרֵי הָרֶכֶב *praefecti curruum bellicorum* 1 Reg. 22, 31. 33. 2 Reg. 8, 21., עָרֵי הָרֶכֶב oppida, in quibus locati erant currus bell. 2 Chron. 1, 14. 8, 6. al., רֶכֶב בַּרְזֶל *currus ferrei* h. e. falcati Jos. 17, 18. (cf. פְּלָדָה). Haud ita raro רֶכֶב collect. equos potissimum, qui juncti sunt curribus, *juga equorum* (ut ἅρμα passim ap. Hom.), interdum etiam milites, qui vehuntur, significat (observante Michaele in Suppl.) ut 2 Sam. 8, 4. ubi *omnibus* רֶכֶב *nervi succisi*, 10, 18. ubi 700 רֶכֶב *trucidati* esse dicuntur. Adde שְׁנֵי רֶכֶב סוּסִים 2 Reg. 7, 14. i. e. *duo paria* (juga) *equorum*. Contra ἵπποι ap. Hom. saepe pro ipso *curru* leguntur. 3) *meta* h. e. *superior lapis molaris*, qui inferiori *insidet* et super eo *vehitur*, german. *der Laufer* Deut. 9, 53. *Metam* enim esse *superiorem molae partem, catillum* vero *inferiorem*, ostenderunt Salmasius ad Solinum p. 852. Ludolfus in *Commentar.* ad *Histor. Aethiop.* p. 565. Fr. Marius Grapaldus de *Partibus aedium* L. II. c. 4. p. 187. et Scaliger ad Manil. III, 307. quibus frustra contradicit Goetzius de *pistrinis veterum* c. 3. §. 15.

רֵכָב pater Jonadabi 2 Reg. 10, 15. 23. 1 Chron. 2, 55. Jer. 35, 6. 8., a cujus filio Rechabitae (רֵכָבִי Jer. 35, 2. 3.) originem duxerunt v. Winer. Lex. bibl. II, p. 567 sq. et, qui ibi laudati sunt, scriptores.

רְכוּב m. *vehiculum, currus* Ps. 104, 3.

רַכָּב m. 1) *eques* 2 Reg. 9, 17. 2) *auriga*, qui equos currui bellico junctos regit 2 Chron. 18, 33., cum affixo רַכָּבוֹ 1 Reg. 22, 34.

רִכְבָּה f., unde לְרִכְבָּה Ezech. 27, 20. *ad vehendum*, infin. nominasc. ad form. יִרְאָה; all. *curribus* sec. LXX. et CHALD.

אַרְכּוּב f. chald. *genu* v. sub lit. א.

מֶרְכָּב m. 1) *currus* 1 Reg. 4, 26. 2) *stragula* vel *sedile, cui insidetur*, δίφρος Levit. 15, 9. Cant. 3, 10.

מַרְכָּבָה f., plur. מַרְכָּבוֹת *currus* Zach. 6, 1. 2 Reg. 23, 11., max. *bellici* Joël. 2, 5. 2 Chron. 9, 25. 14, 9., in regim. מַרְכְּבוֹת Exod. 15, 4., cum affixo מַרְכְּבֹתֶיךָ Mich. 5, 10. Habac. 3, 6.

מֶרְכָּבָה f. *id.* Jud. 4, 15. 2 Sam. 15, 1. 1 Reg. 7, 33. 2 Reg. 5, 21. Zach. 6, 2. 3. In regim. מִרְכֶּבֶת, cum affixo מֶרְכַּבְתּוֹ Gen. 46, 29. 1 Sam. 8, 11.

מִרְכֶּבֶת f. *id.* Gen. 41, 43.

רָכַךְ 1) *mollescere, emolliri*, trop. 2 Reg. 22, 19. רַךְ לְבָבְךָ de animo fracto, consternato. 2) *mollis fuit* i. e. trop. a) *delicatus fuit* Deut. 28, 56.; b) *blandus fuit* Ps. 55, 22. Sic Graec. μαλακοὶ λόγοι, μαλακὰ ἔπη. Niph. in hac formula: אַל יֵרַךְ לְבָבְךָ vel פֶּן *ne consternaris, noli animum abjicere* Deut. 20, 3. Jes. 7, 4. Jer. 51, 46. — Pyh. *emollitus est* Jes. 1, 6. — Hiph. הֵרַךְ sq. לֵב פ׳ *molle* i. e. *timidum reddidit (fregit) alic. animum* Job. 23, 16.

רַךְ m., רַכָּה f. mollis, μαλακός, quod, ut ap. Lat., varie dicitur: a) *tener (zart)* Gen. 33, 13. Prov. 4, 3. 1 Chron. 22, 5. 29, 1., adeoque *debilis* et *infirmus* 2 Sam. 3, 39., עֵינַיִם רַכּוֹת *oculi debiles, hebetes, lippi* Gen. 29, 17. (aliter explicuit LACKEMACHER in *Observatt. philol.* P. II. obs. 1. §. 3. et 4.); b) *delicatus* Deut. 28, 54. 56. Jes. 47, 1.; c) *blandus* Prov. 15, 1. 25, 15. Plur. f. רַכּוֹת *blanda* verba (μαλακὰ ἔπεα, μαλακοὶ λόγοι ap. HOM.) Job. 40, 27.; d) רַךְ הַלֵּבָב Deut. 20, 8. 2 Chron. 13, 7. *mollis animo* h. e. *timidus, meticulosus.*

רֹךְ m. *mollities* Deut. 28, 56.

מֹרֶךְ v. sub rad. מָרַךְ.

רָכַל *cursitare*, sedulo *circumire* (vid. רגל), deinde a) *criminari, obtrectare* (v. רָכִיל). b) *negotiari, nundinari.* Hinc part. רֹכֵל *mercator* vel potius *institor* Cant. 3, 6. (syr. ܪܟܠܐ et talm. רוכל *aromatopola*, ar. رَكَّال *venditor porri*), plur. רֹכְלִים 1 Reg. 10, 15. Neh. 3, 31. 32. Ezech. 17, 4. 27, 15 sqq. Nah. 3, 16.; foem. רֹכֶלֶת *negotiatrix* Ezech. 27, 3., cum affixo רֹכַלְתֵּךְ Ezech. 27, 20. 23.

רָכָל urbs tribus Judae (ubi fortasse *nundinae* fieri solebant) 1 Sam. 30, 29.

רָכִיל m. *obtrectatio*; אַנְשֵׁי רָכִיל *obtrectatores* Ezech. 22, 9., הָלַךְ רָכִיל *obtrectandi caussa obire, circumire* Levit. 19, 16. Prov. 11, 13. 20, 9. Jer. 6, 28. 9, 3.

רְכֻלָּה f. *negotiatio, mercatura* Ezech. 28, 5. 16. 18.

מַרְכֹּלֶת f. *mercatus, nundinae* Ezech. 27, 24.

רָכַס. Arab. ركس proprie est: *invertit, convertit, subvertit*, hinc spec. a) *constrinxit, religavit* funem, quo caput cameli *convertitur* conversumque tenetur; b) *prostravit, praecipitem dedit*. Hebr. in univ. significat: *ligavit, alligavit* Exod. 28, 28. 39, 21., jubente contextu. Ceterum v. nomm. derivata.

רֶכֶס m., plur. רְכָסִים *praecipitia, loca praerupta* (opp. בִּקְעָה) Jes. 40, 4.

רֹכֶס m.; רֻכְסֵי אִישׁ Ps. 31, 21. *conspirationes virorum*. Simil. קָשַׁר *ligare* passim significat: *conjunctionem facere*. Aliorum explicationes examinavit Rosenm. ad h. l.

רָכַשׁ I) *acquisivit, comparavit* Gen. 12, 5. 46, 6. — II) i. q. arab. ركض (ץ et שׁ inter se permutatis) *currere, incitato cursu ferri*; v. רֶכֶשׁ.

רְכוּשׁ m. *facultates* acquisitae, comparatae, *bona, possessiones* Num. 16, 32. 1 Chron. 27, 31. Dan. 11, 24. Esr. 1, 4. 6.; defect. רכשׁ Gen. 14, 11. 16. 21. 15, 24., cum affixo רְכוּשׁוֹ 2 Chron. 31, 3. Esr. 10, 8. et רְכֻשׁוֹ Gen. 31, 18.

רֶכֶשׁ m. *equus velox, ein Renner* (sec. Bochart. in Hieroz. I, p. 95.) 1 Reg. 4, 28. (5, 8.) Mich. 1, 13. Esth. 8, 10. 14., arab. راكض *currens, saltans equus*, syr. ܪܰܟܫܳܐ *equus admissarius*.

רָם *altus* et רָמָה *excelsum* vid. sub rad. רום; רַם sub רְאֵם.

רָמָה *jecit, dejecit, projecit* Exod. 15, 1. 21., it. *jaculatus est* (chald. syr. et arab. رمى *id.*) Jer. 4, 29. Ps. 78, 9. (utroque loco particip. רֹמֵה legitur). — Pih. רִמָּה *decepit, fefellit* q. d. *supplantavit, projecit, prostravit*, sicut graec. σφάλλω *projicio, prosterno* it. *fallo, circumvenio*, unde etiam lat. *fallo* (syr. ܡܪܰܡܝܳܢܳܐ *susurro, impostor*) 2 Sam. 19, 27. Gen. 29, 25. 1 Sam. 19, 17. 28, 12. Jos. 9, 22., praegn. 1 Chron. 12, 17. לְרַמּוֹתַנִי לְצָרַי *ad decipiendum me* et prodendum hostibus meis.

רְמָה vel רְמָא chald. 1) *jecit, projecit* Dan. 3, 24. 6, 17., plur. רְמִיו *projecti sunt* Dan. 3, 21. 2) *posuit, collocavit* Dan. 7, 9. (verba enim *jaciendi* etiam sensum habent *ponendi*, ut ירה), sq. עַל *imposuit*, trop. *tributum imperavit* Esr. 7, 24. — Ithpeh. *projectus est* Dan. 3, 6. 15.

רִמָּה *vermis* vid. sub seq. rad. רמם.

רְמִיָּה f. 1) *deceptio, fraus* Ps. 32, 2. 52, 4. 78, 57. 120, 2. 3. Job. 13, 7. 27, 4. Hos. 7, 16. Mich. 6, 12. 2) *remissio* manuum, *ignavia* (alibi שִׁפְלוּת יָדַיִם Eccles. 10, 18.) Prov. 10, 4. 12, 24., adv. *segniter, negligenter* Jer. 48, 10. coll. arab. رمى VI. *laxum, remissum fuit negotium* v. Schultens. in *Commentar.* ad Prov. 10, 4.

רִמּוֹן m. vid. sub seq. rad. רמם.

יַרְמוּת nom. propr. oppidi a) in tribu Jud. Jos. 10, 3. 12, 11. 15, 35. Neh. 11, 29.; b) in tribu Issaschar. Jos. 21, 29. v. רָאמוֹת.

ירמיה s. ירמיהו (*Jova projicit* hostes? *Jova jacit* fulmina?) nom. prophetae nobilissimi Jer. 1, 1. 27, 1. Dan. 9, 2. et alior. 2 Reg. 23, 31. 1 Chron. 5, 24. 12, 13. Neh. 10, 3. etc. LXX. Ἱερεμίας, Syr. ܐܪܡܝܐ. Falluntur, qui a rad. רום repetunt. Similia enim sunt nomina יבניה, יפדיה.

מרמה f. *fraus* Gen. 27, 35. 2 Reg. 9, 23. Ps. 10, 7. 55, 12 Jes. 53, 9. Prov. 14, 8. (ubi v. Umbreit.); איש מרמה *fraudulentus, fallax* Ps. 5, 7., שפתי מרמה *labia fraudulenta, fallacia* Ps. 17, 1., מאזני מ׳ *lances dolosae* (adulterinae) Prov. 11, 1. Hos. 12, 8., אבני מ׳ *pondera dolosa* Mich. 6, 11. Meton Jer. 5, 27. coll. *opes fraude partae.* — Plur. מרמות *fraudes, doli* Ps. 10, 7. 35, 20. 38, 13.

תרמה f. *fraus, dolus* Jud. 9, 31.

תרמות f. *id.* sec. Cthib Jer. 14, 14., sed Kri habet תרמית.

תרמית f. *id.* Jer. 8, 5. 23, 26. Zeph. 3, 13. Ps. 119, 118.

רמח m. *lancea, hasta* (chald. syr. et arab. رمح) Num. 25, 7. Jud. 5, 8. Ezech. 39, 9. 1 Chron. 12, 24. etc. vel a rad. arab. رمح *confodit,* spec. *hastâ* (nisi hoc verb. a nomine oritur) vel a رمح *splenduit* fulmen (*lancea* polita) Plur. רמחים 1 Reg. 18, 28. Jer. 40, 4. Neh. 4, 16. 21., cum affixo רמחיהם Neh. 4, 13.

רמי 2 Chron. 22, 5. v. sub ארם.

רמך f. *equa* (talm. Mischna I, p. 146), رمكة. Conferunt alii rad. رمك IX. *tenuis, gracilis medio corpore fuit,* alii eandem rad. X. *in tenuiore existimatione fuit,* ut רמך pr. significet *equam vilioris generis* ut vectariam etc. Plur. רמכים Esth. 8, 10.

רמליהו pater Phekachi, regis Israelitar. 2 Reg. 15, 25. Jes. 7, 1. Origo nominis latet. Arab. رمل plura significat, رمل *arenam.* Simonis in Onom. p. 545. conflatum existimavit hoc voc. ex ירם עלה יהו *exaltatus* (et) *elatus est Jova,* parum probabiliter.

רמם I) *altus, excelsus fuit* Job. 22, 12., trop. de auctoritate et potentia (*in nobili, illustri loco positum esse*) Job 24, 24. Utroque tamen in loco sibi non constant libri: nam pro רמו, רמו haud pauci habent רמו, רמו a rad. רום. Particip. רומם *excelsus* Ps. 118, 16. — Niph. *se quasi tollere* h. e. *surgere, abire* Num. 17, 10. (imp. plur. הרמו) Ezech. 10, 15. 17. 19. (fut. ירמו). — II) i. q. arab. رم *cariosum esse, putrescere* Exod. 16, 20., fut. וירם, cum kübbuz ut differat a וירם *altus fuit.*

רמה f. 1) *vermis* Job. 25, 6., collect. *vermes,* qui ex putredine oriuntur (v. rad. 2.) Exod. 16, 24. Jes. 14, 11. Job. 7, 6. 17, 15. 24, 20., coll. arab. رمّة *putredo verminans, teredo.*

רמון m. 1) *malus punica* Num. 20, 5. Deut. 8, 8. 1 Sam. 14, 2.

Joël. 1, 12. Hagg. 2, 19., *malum punicum* sive *granatum* Cant. 4, 3., etiam *arte factum* Exod. 28, 33. 39, 24. 26. 1 Reg. 7, 42. Jer. 52, 22, arab. رُمَّان, etiam aeth. et chald. Origo ignoratur; sed videtur inde dictum esse malum pun., quod *verme*, Thalmudicis רמה dicto, valde infestatur, conf. Relandi *Palaestin.* p. 950. Alii tamen referunt ad רמה *decepit, fefellit*, quod nullum sit illius arboris malum, in quo non reperiatur granum nequam; unde proverbium: *In omni malo punico granum aliquod putidum*, apud Ursinum in *Analect. S.* p. 255. Plur. רִמֹּנִים *mala punica* Exod. 39, 25. Cant. 4, 13. etc. — 2) nom. propr. a) Dei Syrorum 2 Reg. 5, 18. Quidam non diversum esse volunt a Deo *Elion* (עֶלְיוֹן), apud Sanchuniathonem, ut Seldenus in Syntagm. 2, 10. et Vitringa ad *Jes.* T. I, p. 174., cum Stephanus dicat s. v. *Λαοδίκεια* ex Philone Byblio: *Ῥάμαν* significare τὸ ὕψος, et Hesychius: *Ῥαμᾶς* ὕψιστος θεός. Alii, fortasse rectius, de *Venere* cogitant, cujus statuae manu malum punicum tenebant (conf. Bocharti *Hieroz.* P. 2. p 113.) cuique sacra erant mala punica Ovid. Metam. 10, 645 sqq. b) petrae excelsae non procul a Gibea Jud. 20, 45. 47. 21, 13, quo referunt etiam 1 Sam. 14, 2. c) urbis in tribu Simeon. prope Ain (a malogranatorum copia) Jos. 15, 32. 19, 7. Zach. 14, 10. Neh. 11, 29. 1 Chron. 4, 32. Conf. עַיִן. d) רִמּוֹן הַמְּתֹאָר et רִמּוֹן מְתֹאָר (*malogranatum rotundum*) urbs fuit Zebulonitarum Jos. 19, 13., quae alibi רִמּוֹנוֹ 1 Chron. 6, 62. e) רִמֹּן פֶּרֶץ statio Israelitarum Num. 33, 19. — De גַּת רִמּוֹן et הֲדַדְרִמּוֹן v. sub litt. ג et ה.

רָמַס 1) *calcavit* pedibus h. e. vel: calcando subegit (argillam) Jes. 41, 25. sq. acc., Nah. 3, 14. sq. בְּ (pr. *herumtreten in, auf*), vel: supergressus est aliquid (*treten auf*) Ps. 91, 13. 2) *conculcavit* (*zertreten*) 2 Reg. 14, 9. Mich. 5, 7. Ezech. 34, 18. Dan. 8, 7. 10., trop. Ps. 7, 6. Jes 63, 3. (hinc רֹמֵס subst. *vexator* Jes. 16, 4.). *Atria* Jovae *conculcare* (πατεῖν Apoc. 11, 2.) dicuntur Jes. 1, 12., qui ea profanant. — Niph. *conculcatus est* Jes. 28, 3.

מִרְמָס m., semel מִרְמַס Jes. 10, 6. (et sec. quosdam codices Mich. 7, 10.) *id quod conculcatur* Jes. 5, 5. 28, 8. Dan. 8, 13. Ezech. 34, 19.; מִרְמַס שֶׂה *quod conculcatur ab ovibus* Jes. 7, 25.

רָמַשׂ *movere se* Gen. 1, 30. כֹּל־רוֹמֵשׂ עַל־הָאָרֶץ *omnia* animantia *in terra sese moventia*, 7, 8. 8, 19. Levit. 20, 25. Ps. 69, 35. (inversa structura Gen. 9, 2. אֲשֶׁר תִּרְמֹשׂ הָאֲדָמָה *quibus movetur terra* h. e. quae sese movent in terra); spec. *repere* (de vermibus etc.) Gen. 7, 14. 8, 17. Levit. 11, 44., hinc *prorepere, hervorschleichen* Ps. 104, 20.

רֶמֶשׂ m. collect. *animalia, quae se movent* sive in terra Gen. 7, 14. 9, 3. Hos. 2, 19. Ps. 148, 10., sive in mari Ps. 104, 25. (Hab. 1, 14.), spec. *reptilia, vermes* Gen. 1, 24 sqq. Deut. 4, 18. Ezech. 8, 10.

אַרְנֶבֶת *lepus* vid. suo ordine in littera א.

רָנָה *sonum edidit tremulum et tinnulum, striduit* velut arcus, pharetra, sagitta excussa (coll. arab. رَنَّ) Job. 39, 23. (26) coll. λίγξε βιός, νευρὴ δὲ μέγ' ἴαχεν *Iliad.* IV, 125.

רָנַן gener. *sonitum edidit*, propr. *tremulum* et *tinnulum*, ut praeced. רנה et arab. رن, spec. 1) *vociferatus est, clamavit* Prov. 1, 20. 8, 3.; de homine afflicto Thren. 2, 19. (رن *gemuit*). 2) *jubilavit, ovavit* Jes. 12, 6. 35, 6. 54, 1. Zeph. 3, 14. Zach. 2, 14. Job. 38, 7.; רָנַּן שִׂמְחָה Jer. 31, 7. Passim de reb. *inanimatis* dic. Jes. 42, 11. 44, 23. 49, 13. De loco Prov. 29, 6. v. sub רון. — Pih. רִנֵּן *jubilavit* Jer. 31, 12. Ps. 63, 8. 71, 23. 90, 14. 132, 16., sq. בְּ *de* aliquo, aliqua re Ps. 20, 6. 33, 1. 89, 13., sq. עַל Jer. 51, 48. (de alic. interitu); sq. לְ Ps. 95, 1. vel אֶל pers. Ps. 84, 3. *alicui jubilare*, jubilando aliquem celebrare; sq. acc. aliquid *jubilando celebrare* Ps. 51, 16. 59, 17. Transl. *jubilare* dicuntur regiones Jes. 35, 2. vel urbes 52, 9. Fut. plur. foem. תְּרַנֵּנָּה (pro תְּרַנֵּנָּה) Ps. 71, 23. Pyh. fut. יְרֻנַּן *jubilabitur* Jes. 16, 10. — Hiph. הִרְנִין 1) *jubilare fecit* Job. 29, 13. Ps. 65, 9. 2) *jubilavit* Deut. 32, 43. Ps. 32, 11. 81, 2. — Hithp. הִתְרוֹנֵן v. sub rad. רון.

רְנָנִים m., plur. רְנָנִים Job. 39, 13 (16) *struthiones*, vel a stridore (רנה, רנן) alarum, quibus inter currendum tanquam velis utuntur, vel a *clamore*, quem struthiones feminae tollunt, satis gravi, unde arab. struthio fem. appellatur زمار *cantus* v. Bocharti *Hieroz.* T. II, p. 248.

רְנָנָה f. *jubilum* Ps. 100, 2. Job. 3, 6., in regim. רִנְנַת Job. 20, 5., plur. רְנָנוֹת Ps. 63, 6.

רֹן m. *id.*, unde plur. רָנֵּי Ps. 32, 7.

רִנָּה f. 1) *clamor, vociferatio* 1 Reg. 22, 36., max. afflicti hominis 1 Reg. 8, 28. 2 Chron. 6, 19. Jer. 7, 16. 11, 14. Ps. 17, 1. 61, 2. 88, 3. etc. 2) *jubilum* Ps. 30, 6. 42, 5. 47, 2. Prov. 11, 10. Jes. 14, 7. 35, 10. etc. אֳנִיּוֹת רִנָּתָם *naves jubili eorum* (Chaldaeorum) h. e. vel quae jubilantium hominum plenae olim erant vel quibus maxime laetati, confisi sunt Jes. 43, 14.

אַרְנוֹן (*strepens*) nom. fluvii ad orientem Jordanis, quo terra Israelitarum terminabatur Num. 21, 13. Deut. 2, 14. 3, 8. Jos. 12, 1. Jud. 11, 21., nunc وادى موجب v. Wineri Lex. bibl. I, p. 56. Burckhardt. Itin. II, p. 633 sqq.

רֶסֶן f. 1) *frenum, inferior* capistri *pars*, quae naso incumbit, eumque stringit et coërcet Ps. 32, 9., trop. Jes. 30, 28. רֶסֶן מַתְעֶה *frenum errare faciens* (populos) i. e. frenum, quo errabundi aguntur, Job. 30, 11. *frenum laxarunt* (dejecerunt) *coram me* h. e. reverentiam mihi denegarunt. Metonym. pars oris, *mandibula*, cui *lupatum* sive *capistrum illigatur, fauces* oris Job. 41, 5. (ubi c. affixo רִסְנוֹ). 2) urbs antiquissima Assyriae Gen. 10, 12., de qua nihil certi constat; Bocharto (*Phal.* lib. 4. c. 23. p. 291.) est Xenophontis *Λάρισσα*, parum probabiliter; Michaeli (in *Spicil.* geogr. Hebr. ext. T. I, p. 247.) Ephraemi *Resin*, رِيش, quae posteriore tempore ܪܫ ܥܝܢܐ *caput fontis* (fortasse a situ ad fontes fluminis) nominata est v. Assemani *Bibl. orient.* T. III. P. II, p. 709. Nomen inde accepisse videtur, quod operi-

bus munitionibusque septa erat (simil. munimenta urbium Persae vocant شهر بند vinculum urbis). Ceter. Lxx. רסן legerunt et oppidum ܪܶܣܶܢ commemorat Asseman. l. c. p. 743.

רסס 1) *conspersit, aspersit* Ezech. 46, 14. (chald. syr. *id.*). 2) *rupit, confregit* i. q. רצץ, chald. et talm. רסס, צ et ס permut., v. statim.

רְסִיס m., plur. רְסִיסִים 1) *guttae*, a *spargendo* Cant. 5, 2. 2) *rupturae, ruinae* Am. 6, 11. a *confringendo.*

רִסָּה nom. propr. stationis Israelitar. in deserto arab. Num. 33, 21 sq.

רֵעַ, רַע, רֵעַ, רֵעַ vid. sub rad. רוע; sed רֵעַ sub rad. רעה et sub rad. ריע.

רָעֵב *esurivit, fame laboravit* (رغب) Prov. 6, 30. Ps. 34, 11. 50, 12. Jes. 8, 21. 65, 13. Gen. 41, 55., sq. לְ aliquid (*nach etwas*) Jer. 42, 14. coll. Am. 8, 11. Fut. יִרְעַב. — Hiph. *esurire passus est* Prov. 10, 3., *famem immisit, fecit* alicui Deut. 8, 3.

רָעֵב m., רְעֵבָה f. *esuriens, famelicus* (رَغِبٌ) 2 Sam. 17, 29. Prov. 25, 21. Jes. 8, 22. Ezech. 18, 7. 17. etc., metonym. *fame enervatum, attenuatum, confectum* (robur corporis) Job. 18, 12. — Plur. רְעֵבִים 1 Sam. 2, 5. 2 Reg. 7, 12. Ps. 107, 5. 36. etc.

רָעָב m. 1) *fames, cibi penuria* Thren. 5, 10., max. qua integra quaedam terra laborat, *annonae caritas* Gen. 12, 10. Job. 5, 20. Deut. 32, 24. 2 Sam. 21, 1. 1 Reg. 8, 37. etc.; רָעָב לַלֶּחֶם *Hunger nach Brod* Am. 8, 11.

רַעֲבוֹן m. *fames* (*magna*, gravis) Ps. 37, 19., in regim. רַעֲבוֹן Gen. 42, 19. 33.

רָעַד *tremuit*, fut. יִרְעַד Ps. 104, 32. (رعد IV. VIII. et aeth. ርዕደ: *id.*). — Hiph. *tremuit, horruit* Dan. 10, 11. Esr. 10, 9. (de hominibus).

רַעַד m. *tremor* Exod. 15, 15. Ps. 55, 6.

רְעָדָה f. *id.* Ps. 2, 11. 48, 7. Job. 4, 14. Jes. 33, 14.

רָעָה I) i. q. arab. رعى, 1) *pavit* a) transit. (greges, pecudes) sq. acc. Gen. 30, 31. 37, 12. Job. 24, 2. Cant. 1, 8. al., absol. Gen. 37, 13. Cant. 1, 7. 2, 16., it. *per pascua vagari* (nomadum instar), *vitam pastoralem agere* (*nomadisiren*) Num. 14, 33.; רֹעֶה subst. *pastor* Gen. 13, 7. 26, 20. Exod. 2, 17. Num. 27, 17. Am. 1, 1., רֹעֵה צֹאן *id.* Gen. 46, 34. 47, 3 1., it. רֹעֶה בַּצֹּאן (*Hirten über, bei dem Vieh*) 1 Sam. 16, 11. 17, 34. — Sexcenties trop. dicitur: ut sit α) i. q. *nutrire, alere* Hos. 9, 2. *area et torcular non pascet eos.* β) *regere, moderari, gubernare omninoque saluti* al. *prospicere.* Sic Deus dicitur *pascere* Israelitas Gen. 48, 15. Ps. 28, 9. 80, 2. (cf. arab. phras. رعاكم الله *Deus vos pascat*), sic rex populum suum 2 Sam. 7, 7. 1 Chron. 11, 2. Jer. 23, 2. 4. (sq. בְּ Ps. 78, 71. ad similit. form. מָלַךְ בְּ), it. Messias Ezech. 34, 23. Mich. 5, 4., adde Prov. 10, 21. *labia probi pascunt multos* i. e. faciunt, ut honeste agant, vitae honestae ineundae auctores sunt, et Jer. 22, 22.

pastores tuos pascet ventus i. e. imperium in eos exercebit h. e. dissipabit eos. Cf. *ποιμαίνειν* Anacr. 62, 7. Act. 20, 28. 1 Petr. 5, 2. Hinc רֹעֶה subst. de Deo Ps. 23, 1. (רֹעֵה יִשְׂרָאֵל Ps. 80, 2.), de regibus ac principibus Jer. 2, 8. 3, 15. 10, 21. Ezech. 34, 2. 7. Zach. 10, 2. (*ποιμένες λαῶν* Iliad. 1, 263. 2, 245. coll. Xenoph. Cyrop. 8, 2, 13.), de nobili quodam magistro Eccles. 12, 11. coll. Jer. 17, 16. ubi v. Rosenm. b) intrans. i. q. *pastus est,* Jes. 11, 7. *vacca et ursa und pascent (pascentur),* Jes. 65, 25. 5, 17. Cant. 4, 5. Job. 1, 14., trop. Jes. 14, 30. Ezech. 34, 19. — Passim additur acc. ejus rei, qua pecudes pascuntur Ezech. 34, 19. vel loci, quo pascuntur Jer. 50, 19. Mich. 7, 14. Trop. *vento pasci* Prov. 15, 14. Hos. 12, 2., *cinere pasci* Jes. 44, 20. (coll. Jer. 22. 22.). Simil. Cic. Offic. 2, 11. etc., nostrat. *sich weiden an etwas.* 2) *depavit* trop. Mich. 5, 5. *existent pastores* (duces, reges), *qui depascent Assyriam ferro,* Jer. 6, 3. 2, 16. (Memphitici) *depascent tibi verticem* h. e. calvam te facient atque ita publicae ignominiae exponent; hinc est i. q. *consumsit* Job. 20, 26., *perdidit* Job. 24, 21. — Fut. יִרְעֶה, apoc. יֵרַע Job. 20, 26.

II) i. q. chald. רְעָה *velle, cupere, sectari* aliquid (hebr. רָצָה, arab. رضى) Ps. 37, 3. (quo nonnulli referunt etiam Hos. 12, 2. Jes. 44, 20. Prov. 15, 14. v. supra sub n. 1.), sq. acc. pers. *delectari* aliquo atque adeo *familiariter eo uti* Prov. 13, 20. 28, 7. 29, 3. — Pih. רֵעָה *socium sibi adjungere* aliquem Jud. 14, 20. — Hithpah. הִתְרָעָה *socium se adjungere* alicui, *familiaritatem contrahere* cum al. sq. אֶת Prov. 22, 24. (syr. ܐܬܪܥܝ Ethpah. *amicum fieri*).

רֵעַ et רֵעֶה (semel רֵיעַ Job. 6, 27.) m. 1) a) *socius, familiaris* 1 Sam. 30, 26. 1 Chron. 27, 35. 2 Sam. 15, 37. 1 Reg. 4, 5 Ps. 35, 14. Prov. 17, 17., אִישׁ רֵעִים *qui multos habet familiares* Prov. 18, 24. In loco Job. 30, 29. dativ. non est positus pro genit. (cf. Buttmann ad Philoct. p. 102 sqq., Rom. 4, 12.), sed vim suam retinet: הָיִיתִי רֵעַ לְ *ein Freund war ich dem* etc., atque eodem modo expedienda sunt quae leguntur Prov. 19, 6. v. Umbreit. ad h. l. coll. 2 Sam. 13, 3; רֵעֶה, רֵעַ הַמֶּלֶךְ *amicus regis* h. e. consiliarius intimae admissionis 1 Reg. 4, 5. 1 Chron. 27, 33. b) *amatus, amasius* puellae Cant. 5, 16 vel scorti Hos. 3, 1. Jer. 3, 1. 20. c) socius litis i. e. *adversarius in foro* Exod. 18, 16. Prov. 25, 8. d) *quivis alius, ὁ πλησίον, Mitmensch, Nächster,* ubi de duobus agitur, *alter:* Deut. 27, 24. מַכֵּה רֵעֵהוּ *interficiens alium* (quendam), Levit. 19, 18. אָהַבְתָּ לְרֵעֲךָ כָּמוֹךָ *amato alium quemvis sicut te ipsum,* Ps. 28, 3. Hab. 2, 15.; וַיֹּאמְרוּ אִישׁ אֶל רֵעֵהוּ *dixit alter alteri* Gen. 11, 3 7. Exod. 21, 18. Ps. 12, 3. 1 Sam. 10, 11., שָׂעִיר אֶל רֵעֵהוּ יִקְרָא *satyrus satyro acclamabit* Jes. 34, 14.; וַיִּתֵּן אִישׁ־בִּתְרוֹ לִקְרַאת רֵעֵהוּ *partem parti opposuit* Gen. 15, 10. — 2) *cogitatio, voluntas, studium* Ps. 139, 2. 17. Sic Lxx. Vulg. Syr. — Cum affixo plur. רֵעֵהוּ pro רֵעָיו 1 Sam. 30, 26. Job. 42, 10. [Aliud רֵעַ v. sub רִיעַ].

רֵעָה f. *socia, amica,* plur. רֵעוֹת Jud. 11, 38. Ps. 45, 15.

רֹעִי m. *pastoralis* Jes. 38, 12., it. subst. *pastor* Zach 11, 17.

רְעִי m. *pastio, pastus;* בָּקָר רְעִי *boves qui pascuntur* 1 Reg. 4, 23. (5, 3.). Al. est *pascuum.*

רַעְיָה f. *socia, amica* Jud. 11, 37. (ubi plur. רַעְיֹתַי sec. Cthib), it. *amata* Cant. 1, 9. 15. 2, 2. 10. 13. 4, 1. 7. 5, 2. 6, 4.

רְעוּת f. 1) *socia, amica* Exod. 11, 2. Esth. 1, 19. *rex det regnum sociae ejus* h. e. alii cuidam e gynaeceo; hinc *alia* Jer. 9, 19. לַמֵּדְנָה אִשָּׁה רְעוּתָהּ קִינָה *docete alia aliam naenias*, Jes. 34, 15. 2) *studium* alicujus rei (v. רעה n. 2.), רְעוּת רוּחַ *studium vani* Eccles. 1, 14. 2, 11. 17. 26. 4, 4. 6. 6, 9.

רְעוּת f. chald. *voluntas* Esr. 5, 17. 7, 18.

רְעוּאֵל (*voluntas Dei*) nom. propr. virorum, ut filii Esavi Gen. 36, 4. 10., soceri Mosis Exod. 2, 18. Num. 10, 29. etc. Lxx. Ῥαγουήλ.

רַעְיוֹן m. *studium* rei Eccles. 1, 17. 2, 22. 4, 16.

רַעְיוֹן m. chald. *cogitatio*; plur. רַעְיוֹנִין Dan. 2, 30. 4, 16. 5, 6. 10. 7, 28.; רַעְיוֹנֵי פ׳ סְלִקוּ *cogitationes alicujus ascendunt* h. e. subeunt animum Dan. 2, 29.

מֵרֵעַ (tanq. a רעע) m. *socius, amicus*. Inde est cum affixis מֵרֵעֶךָ (in pausa) Jud. 15, 2., מֵרֵעֵהוּ Gen. 26, 26. Jud. 14, 20. Plur. מֵרֵעִים Jud. 14, 11., cum affixo מֵרֵעֵהוּ pro מֵרֵעָיו Prov. 19, 7.

מִרְעֶה m. *pascuum* vel *pabulum* Gen. 47, 4. 1 Chron. 4, 39. 40. 41. Ezech. 34, 14. 18. etc., in regim. מִרְעֵה Jes. 32, 14., cum affixo מִרְעֵהוּ Job. 39, 8. Plur. cum affixo מִרְעֵיכֶם Ezech. 34, 18.

מַרְעִית f. *pastus, pastio* Ps. 74, 1. 79, 13. Jer. 23, 1. Ezech. 34, 31. Jes. 49, 9., meton. *grex* Jer. 10, 21.

רָעַל *tremuit* (chald. et syr. *id.*), Hophal הָרְעַל *concuti, vibrari* (syr. ܐܬܪܥܠ *concutere*) Nah. 2, 4. הַבְּרֹשִׁים הָרְעָלוּ *motitantur, agitantur lanceae*.

רַעַל m. 1) *tremor, vertigo, crapula* Zach. 12, 2. 2) plur. רְעָלוֹת *ornamenti* genus, a *tremulo motu* sic dictum Jes. 3, 19., *velum* muliebre, arab. رعل, cujus anterior pars vultum tegens, posteriori in tergum defluenti e regione oculorum fibulis s. circellis ita conjuncta est, ut nonnihil spatii relinquatur, per quod oculi perspiciant, v. Schroeder de vestit. mul. c. 6.

מַרְעֲלָה nom. propr. oppidi in finibus Sebulonitar. Jos. 19, 11. (v. de simili nomine Ῥοάς, Ῥοιάς, quod urbi Laodicaeae impositum erat Salmas. ad Solin. p. 582. 84.

תַּרְעֵלָה f. *vertigo, titubatio* Ps. 60, 5. Jes. 51, 17. 22. v. sub כּוֹס.

רָעַם *commotus est, tremuit* Ezech. 27, 35. רָעֲמוּ פָנִים *commoti sunt vultu* h. e. ita ut animi commotionem vultu exprimant; — *fremuit* (mare) Ps. 96, 11. 98, 7. 1 Chron. 16, 32. (fut. יִרְעַם). — Hiph הִרְעִים *commovit* a) animum alicujus h. e. iram al., *ad indignationem commovit* 1 Sam. 1, 6. (ubi הַרְּעִמָהּ c. dag. forti euphon., ut Jud. 20, 43.) coll. syr. ܐܬܪܥܡ Ethpeh. *iratus fuit*, arab. رغم I.I. *succensuit*; b) aerem

i. e. *tonavit* (Jova) 1 Sam. 2, 10. Ps. 29, 3. Job. 40, 9. Syr. ܪܥܡ *id.*

רַעַם m. *tonitru* Jes. 29, 10. Ps. 81, 7. Job. 26, 14., trop. Job 39, 25 (28) *tonitru principum*, de armorum fragore et fremitu vel (quae est Umbreitii sententia) de gravi ducum signa militibus dantium voce (*Donnerwort*). Cum affixo רַעַמְךָ Ps. 77, 19. 104, 7.

רַעְמָה f. 1) *tremor* (*zitternde Bewegung*) Job. 39, 19 (22) de *juba equi* inter currendum tremente v. Bootius in *Animadverss. S.* L. III. c. 6. et Bochartus in *Hieroz.* P. I, p. 118 sq. Al. *celsitas, majestas* coll. chald. רְעַם i. q. hebr. רוּם. Ita nuperrime Umbreitius. 2) Gen. 10, 7. nom. propr. urbis vel regionis Cuschitarum, Bocharto (in Phal. lib. 4. c. 5. p. 247.) *Rhegma* Arabiae ad sinum persicum, v. Ptolem. lib. 6. c. 7. Sed Bueschingio (in Asia) est *Reama* felicis Arabiae, urbs mercaturâ celebris (Ezech. 27, 22.) et ab incolis valde nigris, quales Cuschaei esse possunt, inhabitata v. Michaelis *Spicil.* T. I, p. 193.; repugnare tamen videtur scriptura vocis. Scribitur enim sec. Niebuhrium (in descript. Arab. felicis) sine ע: رجمه.

רַעְמְסֵס 1) nom. *regionis* in Aegypto Gen. 47, 11., quae pars erat Gosenitidis. Secund. Jablonskium (in Opusc. II, p. 136. et I, p. 362.) compositum est ex ⲣⲉⲙ *homo* et ϣⲱⲥ *pastor*, ut adeo רעמסס significet *terram ab hominibus vitam pastoralem agentibus inhabitatam*, adde Ign. Rossi Etymol. aegyptt. p. 280. 2) nom. *urbis* aegyptiae ab Israelitis vel exstructae vel munitae Exod. 1, 11. 12, 37. Num. 33, 3. 5., fortasse in regione Raamses sitae, Jablonskio l. c. *Heliopolis* (compos. ex ⲣⲏ *sol* et ⲙⲉϣϣⲏ *ager* q. d. *solis ager* h. e. Heliopolis), ex conjecturis etymologicis parum verisimilibus, quibus etiam hoc obstat, quod alibi Heliopolis Hebraeis און dicitur; Lxx. interprett. (ad Gen. 46, 28.) *Heroopolis*, urbs primaria Aegypti in finibus Asiae, quam veteres a Pharaone munitam esse tradunt. Vicum *Ramsis*, in cujus vicinia antiquae urbis rudera visuntur, in itinere, quod Cahirâ Alexandriam fecit, Forskålius deprehendisse legitur ap. Niebuhr. in Itin. I, p. 97.

רָעַן, Pilel רַעֲנַן *viruit* Cant. 1, 16. Job. 15, 32., nisi utroque loco רַעֲנָנָה est foem. sq. vocis.

רַעֲנָן m. 1) *virens* Jer. 11, 16. 17, 8. (folium) Deut. 12, 2. 2 Reg. 16, 4. (arbor). *Arbor virens* trop. pro summa felicitate Ps. 37, 35. 52, 10. 92, 15. 2) *viridis* Ps. 92, 11. *oleum viride* h. e. recens.

רַעֲנַן m. chald. *virens, florens,* trop. Dan. 4, 1.

רָעַע *fregit, confregit, contrivit* (ut chald. et syr.) Jer. 15, 12. coll. Jes. 24, 19. (ubi רֹעָה infin. abs.), trop. Ps. 2, 9. Job. 34, 24 (homines). Intransit. explicant Jer. 11, 16. רָעוּ דָּלִיּוֹתָיו *fracti sunt rami ejus*, sed praestat c. Rosenm. interpretari: *fregerunt* (impers.) *ejus ramos*. De locis Ps. 44, 3. Jes. 8, 9., quos nonnulli huc trahunt, v. sub rad. רוּעַ. — Niph. fut. יֵרוֹעַ et Hiph. הֵרַע v. sub rad. רוּעַ. — Hithpah. *fractus, comminutus est* Jes. 24, 19. De loco Prov. 18, 24. v. sub רוּעַ.

רְעַע chald. *fregit, comminuit,* unde fut. f. תֵּרֹעַ. — Pahel part. praes. מְרַעַע *confringens, conterens* Dan. 2, 40.

רַע vid. supra sub rad. רוע.

רֹעָה f. *fractio,* unde שֵׁן רֹעָה i. e. *dens fractus* Prov. 25, 19. Sed de loco Jes. 24, 19. v. sub ipsa rad.

מֵרֵעַ v. sub rad. רעה.

רָעַף *stillavit* (رعف *id.*) Job. 36, 28. *nubes stillant* pluviam, sq. acc. Ps. 65, 12. Prov. 3, 20. — Hiph. *stillare* sq. acc. Jes. 45, 8.

רָעַץ *confregit* i. q. רָצַץ, hinc *prostravit* Exod. 15, 6 (hostem), trop. *crudeliter vexavit* Jud. 10, 8.

רָעַשׁ *commotus, concussus est, tremuit, nutavit,* ut montes Nah. 1, 5. Jer. 4, 24., muri Ezech. 26, 10., coeli Joel. 2, 10. 3, 6., terra Jud. 5, 4. Jes. 13, 13., insulae Ezech. 26, 15. — nec non *fluctuavit, undavit* (de frugibus ac segetibus) Ps. 72, 16. (nostrates dic. *wallen, wogen*). Fut. יִרְעַשׁ, plur. יִרְעֲשׁוּ etc. Conven. arab. رعش et رعس. — Niph. Jer. 50, 46. נִרְעֲשָׁה הָאָרֶץ *commota est, tremuit terra.* — Hiph. *commovit, concussit,* contremiscere fecit Hagg. 2, 6. 7. (coel. et terram) Ps. 60, 4 (terram), trop. regna Jes. 14, 16., it. *tremere fecit, terruit* gentes Ezech. 31, 16. Angustiore sensu dic. Job. 39, 20 (23) הֲתַרְעִישֶׁנּוּ כָּאַרְבֶּה *an fecisti, ut* (equus) *saltaret, saliret locustae instar?* Arabes: حرجل الفرس *saltavit equus more locustae.*

רַעַשׁ m. 1) *commotio, concussio, tremor,* spec. terrae 1 Reg. 19, 11. Am. 1, 1. Zach. 14, 5. Semel de homine dic. Ezech. 12, 18. et poet. de *vibratione* hastae Job. 41, 20. 2) *strepitus,* qui magna quadam commotione editur, ut curruum Jer. 47, 3. Nah. 3, 2., equorum Job. 39, 27 (24), it. armorum, pugnantium *tumultus* Jes. 9, 4. Jer. 10, 22.

רָפָא propr. *sarcire, resarcire,* ut arab. رفأ et aethiop. ረፈአ: (gr. ῥάπτειν), hinc *sanare, mederi, curare* (cf. vicissim ἀκέομαι, v. Valckenar. Opuscc. phil. I, p. 312.) Eccles. 3, 3., sq. acc. pers. Gen. 20, 17. Ps. 107, 20. Ezech. 34, 4., sq. dat. pers. 2 Reg. 20, 5 (8.) Num. 12, 13.; imperson. Jes. 6, 10. וְרָפָא לוֹ *et curatio fiat ei.* Particip. רֹפֵא subst. *medicus* 2 Chron. 16, 12. Jer. 8, 22. Gen. 50, 2. (ad quem l. v. Rosenm.). — Trop. sexcenties dicitur Deus hominem vel populum vel terram plagis (calamitatibus) afflictos *sanare* i. e. integritati, incolumitati restituere Job. 5, 18. Ps. 6, 3. 30, 3. 147, 3. Jer. 17, 14. Thren. 2, 13. Hos. 6, 1. 7, 1. 11, 3. Jes. 19, 22. coll. Ps. 60, 4. Cic. Attic. 2, 1. Jam cum Hebraei graves calamitates, max. publicas pro poenis divinis propter peccata hominum inflictis habuerint, *sanare* passim est: *peccata condonare* Jer. 3, 22. Jes. 57, 18. Hos. 14, 5. Ps. 41, 5. Semel de *hominibus* trop. sensu legitur Job. 13, 4. *vos estis* רֹפְאֵי אֱלִל *medici* h. e. consolatores *inepti,* ut jam H Michaelis explicuit. cf. Caes. b. Gall. 8, 38. *animos consolatione sanare* et infra Pih. 1. Imp. רְפָא et רְפָה Ps. 60, 4., c. he parag. רְפָאָה Ps. 41, 5., fut. יִרְפָּא, plur. f. תִּרְפֶּינָה (tanq. a לה) Job. 5, 18.

Niph. נִרְפָּא 1) *sanatus est* sive aegrotus Deut. 28, 27., sive mor-

bus Levit. 13, 37. 14, 3. 48.; trop. *incolumitati, integritati* restitutus est (populus afflictus) Jer. 15, 18. 51, 9., impers. Jes. 53, 5. נִרְפָּא לָנוּ *medicina nobis allata* h. e. salus nobis concessa *est; hinc reparatus, restitutus est* Jer. 19, 11. 2) *saluber factus, redditus est* (fons) 2 Reg. 2, 21. Ezech. 47, 8. — Praet. f. נִרְפָּתָה in pausa (tanq. a רפה) Jer. 51, 9., plur. נִרְפְּאוּ pro נִרְפְּאוּ ex syriasmo Ezech. l. c., inf. הֵרָפֵה Jer. 19, 11., fut. plur. יֵרָפוּ, tanq. a רפה, 2 Reg. l. c. — Pih. רִפֵּא 1) *sanavit, curavit* Zach. 11, 16. Ezech. 34, 4., trop. Jer. 6, 14. וַיְרַפְּאוּ אֶת־שֶׁבֶר עַמִּי *sanant* (sanare student) *vulnus populi mei*, Jer. 8, 11. *sanant* h. e. consolantur *pop. meum* (יְרַפּוּ, tanq. a רפה); deinde *reparavit, restituit* (altare) 1 Reg. 18, 30. 2) *salubrem reddidit* aquam 2 Reg. 2, 22. (ubi רִפֵּאתִי ad analog. לה). 3) *sanandum curavit* Exod. 21, 19. (ubi רַפֵּא infin. absol.). — Hithpah. הִתְרַפֵּא *sanandum se curavit* 2 Reg. 8, 29. 9, 15.

רֹפֵא *medicus* vid. in rad.

רָפָא, unde רְפָאִים *manes*, vid. sub rad. רפה.

רָפָאִי, plur. רְפָאִים nom. propr. gentis Cananiticae giganteâ staturâ, quae a Rapha quodam (1 Chron. 20, 4. 2 Sam. 21, 16.) originem duxit et trans Jordanem incoluit Gen. 14, 5. Jos. 17, 15. (Num. 13, 34.), quanquam etiam cis Jordanem antiquitus sedem habuisse videntur, cum ad radices montis Moriae *vallis Rephaeorum* עֵמֶק רְפָאִים Jos. 15, 8. 18, 16. memoretur et inter Philistaeos quoque ejus gentis reliquias fuisse ex loco 2 Sam. 21, 16. pateat, v. Relandi Pal. p. 355. et Wineri Lexic. bibl. II, p. 573.

רְפָאֵל (*sanavit Deus*) nom. propr. 1 Chron. 26, 7., quod idem archangelo inditum est Tob. 9, 5.

רְפָיָה (*sanavit Deus*) nom. propr. virorum 1 Chron. 3, 21. 4, 42. 7, 2. 9, 43.

רְפוּאָה f., plur. רְפֻאוֹת *medicamenta* Jer. 30, 13. 46, 11. Ezech. 30, 21.

רִפְאוּת f. *sanatio* Prov. 3, 8.

מַרְפֵּא, semel מַרְפֵּה (Jer. 8, 15.) m. 1) *sanatio, curatio* 2 Chron. 21, 18. 36, 16. Jer. 14, 19. coll. Prov. 16, 24., trop. *restitutio* Prov. 6, 15. 29, 1., *recreatio* animi Prov. 13, 17. 2) *remedium, medicamentum*, quo *sanatur* Jer. 33, 6., trop. Prov. 12, 18. Aliud vid. sub rad. רפה.

תְּרוּפָה v. sub rad. רוף.

רָפַד *stravit* Job. 41, 22 (20.) poet. יִרְפַּד חָרוּץ עֲלֵי טִיט *sternit* (crocodilus) *per lutum tribulum* v. sub חָרוּץ. — Pih. *stravit* sq. יָצוּעַ *lectum* Job. 17, 13., trop. *substernere* alicui h. e. *fulcire, sustentare, confirmare* aliquem Cant. 2, 5. (arab. رفد *id.*).

רְפִידָה f. *fulcrum*, Vulg. *reclinatorium* (lecti) Cant. 3, 10.

רְפִידִים statio Israelitarum in deserto arab. Exod. 17, 1. 19, 2.

אַרְפַּד (fortasse *munimentum, arx, a sustentando, firmando*) nom. propr. civitatis aram., quae cum Hamath copulari solet a scriptoribus

2 Reg. 18, 34. 19, 13. Jes. 10, 9. 36, 19. Jer. 49, 23. Nullum ejus vestigium superest.

רָפָה *flaccidus, remissus fuit* vel *factus est, remisit* (se), *defecit.* Dicitur tribus his modis: a) 2 Chron. 15, 7. *ne manus vestrae remissae fiant* h. e. ne segnes fiatis in colendo Deo, in observanda lege div.; sed longe frequentius *manus alicujus remittuntur* est: animum abjecit Jes. 13, 7. Jer. 6, 24. 50, 43. Ezech. 7, 17. Zeph. 3, 16., omisso voc. יָד Jer. 49, 24. b) *remittit, deficit dies* h. e. ad vesperam vergit Jud. 19, 9. c) Jes. 5, 24. חֲשַׁשׁ לֶהָבָה יִרְפֶּה *foenum flammae (inflammatum) remittit* h. e. in cinerem considit. — Sq. מִן *desistere, absistere ab* al. Jud. 8, 3. Neh. 6, 9. Exod. 4, 26. — Niph. part. plur. נִרְפִּים *remissi* h. e. *otiosi* Exod. 5, 8. 17. — Pih. רִפָּה *remissum fecit, remisit* Ezech. 1, 24. 25. (alas), *laxavit* (balteum) Job. 12, 21., trop. *remittere manus alicujus* h. e. *animum al. frangere* Esr. 4, 4. Jer. 38, 4. (ubi particip. מְרַפֵּא pro מְרַפֶּה). — Hiph. הִרְפָּה 1) *remisit* manum 2 Sam. 24, 16., sq. מִן pers. i. e. *deserere* aliq., *auxilio destituere* Jos. 10, 6., omisso voc. manus *remisit* h. e. *destitit* Ps. 46, 11., sq. מִן *ab* al. Jud. 11, 37. Deut. 9, 14. vel ab al. re Ps. 37, 8. 2) *missum fecit, misit* (opp. הֶחֱזִיק) *loslassen* vel aliquem Job. 7, 19. Cant. 3, 4., vel aliquid Job. 27, 6. Prov. 4, 13., hinc *reliquit, deseruit* Deut. 4, 31. Ps. 138, 8. Jos. 1, 5., sq. לְ pers. *promisit, concessit* 2 Reg. 4, 27. הַרְפֵּה־לָהּ *permitte ei, lass sie gewähren,* 1 Sam. 11, 3. Imp. et fut. apoc. הֶרֶף, יֶרֶף. — Hithpah. 1) *remissum* h. e. *segnem se gessit* Prov. 18, 9. Jos. 18, 3. 2) *animum abjecit, desperavit* Prov. 24, 10. Ita Vulg., recte v. Umbreit. ad h. l.

רָפֶה m. 1) *remissus* 2 Sam. 17, 2. רְפֵה יָדַיִם *qui est remissis manibus* h. e. defatigatus; יָדַיִם רָפוֹת h. e. *animus demissus, abjectus* Job. 4, 3. Jes. 35, 3. 2) *debilis* Num. 13, 18.

רָפָא m., plur. רְפָאִים propr. *flaccidi, debiles* i. e. *manes, umbrae* in orco degentes Ps. 88, 11. Prov. 2, 17. 9, 18. Jes. 14, 9. 26, 14. (in quo loco hebraea רְפָאִים בַּל יָקֻמוּ a Lxx. ad medicos irridendos ita conversa sunt: ἰατροὶ οὐ μὴ ἀναστήσονται) 19. etc.

רִפְיוֹן m. *remissio* Jer. 47, 3. *remissio manuum* h. e. *consternatio, desperatio.*

מַרְפֵּא (petita forma a רפא) m. *ratio agendi remissa* i. e. *lenis* et *tranquilla, lenitas, mansuetudo, modestia* (coll. arab. رفى *quiete vixit, tranquillus fuit*) Prov. 14, 30. 15, 4. Eccles. 10, 4. Aliud vid. sub rad. רפא.

רָפַס et רָפַשׂ pedibus *calcavit, calcandoque turbavit* aquam Ezech. 32, 8. 34, 18. (رفس et رفش *calcare*, spec. de camelis, pedibus aquam antequam bibant exturbantibus. conf. Schroeder *observv.* p. 99. Schultens. ad Prov. 6, 3.). — Niph. part. נִרְפָּשׂ calcando *turbatus* Prov. 25, 26. — Hithpah. הִתְרַפֵּס calcari *se fecit, calcandum se exhibuit* i. e. *se* in humum *abjecit, prostravit* Prov. 6, 3., מִתְרַפֵּס בְּרַצֵּי כָסֶף *prosternens se cum fragminibus argenti* h. e. argentum tanquam tributum offerre Ps. 68, 31.

רְפַס chald. *conculcavit* Dan. 7, 7.

מִרְפָּשׂ m. *locus* vel *pars aquae conculcando turbata* Ezech. 34, 19.

רַפְסֹדוֹת f. plur. *rates* 2 Chron. 2, 6.; vel ortum a רפד, immissa lit. ס (v. Gesen. L. p. 865. ε), vel conflatum ex אַסְדָּה vel אַסְדָּא *ratis*, apud Talmudicos superstite, et inusit. רמס, aethiop. ረምስ:, arab. رمث *ratis.*

רָפַף *contremuit*, arab. رف *palpitavit*, رفرف *motitavit* alas, sab. ܪܦ *agitari, tremere.* Poh. fut. יְרוֹפָפוּ Job. 26, 11.

רָפַק, Hithp. הִתְרַפֵּק *recubuit, innixus est, reclinavit se* Cant. 8, 5. coll. رفق VIII. *inniti* cubito seu cervicali, et aethiop. ረፈቀ: (v. J. Ludolfi Comment. p. 207.).

רֶפֶשׁ m. *coenum, lutum* (talm. transpos. lit. פרש) Jes. 57, 20.

רֶפֶת vid. antea רפס.

רְפָתִים plur. m. Habac. 3, 16. *bubilia*, q. d. loca straminum i. e. straminibus strata coll. arab. رُفْت *stramen* a rad. رفت *fregit, comminuit.* Vid. Bochart. Hieroz. Tom. I, p. 309. Sing. רפה legitur in Mischna IV, 162. 185.

רָצָא *cucurrit* i. q. רוּץ, unde infin. absol. רָצוֹא Ezech. 1, 14.

רָצַד, Pih. רִצֵּד *invidiose* vel *insidiose observavit* Ps. 68, 17., ut رصد, παρατηρεῖν v. Schultens. in Animadvv. ad h. l.

רָצָה (arab. رضا pro رضى) 1) *voluit (placuit ei)* Ps. 40, 14. רְצֵה לְהַצִּילֵנִי *velis (placeat tibi) liberare me*; hinc, ubi nomen additur, a) *acceptum, gratum habuit, delectatus est* aliquo vel aliqua re, sq. בְּ Ps. 49, 14. 147, 10. Ezech. 20, 41. 1 Chron. 28, 4., sq. acc. Eccles. 9, 7. Jer. 14, 10. Deut. 33, 11. Job. 14, 6. (ubi tamen Umbreitius vertit: *contentum esse*, ex arab.) Ps. 44, 4. 147, 11. Prov. 16, 7. Jes. 42, 1. (in locis Am. 5, 22. Ps. 77, 8. facile supplebis accus.); spec. *benevole accepit, excepit* (Deus) aliquem vel dona ferentem Gen. 33, 10. Mal. 1, 8. vel preces fundentem Job. 33, 26. Partic. Pahul רְצוּי *gratus, acceptus* Esth. 10, 3 Deut. 33, 24. b) sq. עִם pers. *commercium habuit cum al., familiariter usus est* al. Job. 34, 9. Ps. 50, 18. — 2) transit. *exsolvit, persolvit* (v. Hiph.) Levit. 26, 34. 41. 2 Chron. 36, 21. Praet. cum affixo רָצָם Hos. 8, 13., 1. p. רְצֵאתִי (tanquam a רצא) Ezech. 43, 27. Fut. יִרְצֶה, תִּרְצֶה, cum vau convers. per apocopen וַתִּרֶץ Ps. 50, 18. etc. — Niph. נִרְצָה 1) benevole *acceptus, approbatus est* Levit. 1, 4. 7, 18. 19, 7. 22, 23. 25. 27. (de sacrificiis Deo oblatis). 2) *solutus est* Jes. 40, 2. נִרְצָה עֲוֹנָהּ *soluta, persoluta* (expiata) *est ejus* (urbis Hierosol.) *culpa* v. Rosenm. ad h. l. — Pih. Job. 20, 10. בָּנָיו יְרַצּוּ דַלִּים vel: *filii ejus gratiam pauperum implorabunt, ambient* (quae est Dathii et de Wettii interpretatio), vel: *fil. ejus contentos reddent pauperes* (sc. restituendis iis, quae pater malis artibus eripuerat iis). Alii tamen, in quibus etiam Rosenm. et Umbreit., רצה idem putant

significare, quod רצץ: *filios ejus* frangent h. e. *vexabunt egeni.* Sed nec opus est hac *μεταβάσει*, nec elegantiorem illa sensum praebet. — Hiph. *solvit, exsolvit* debitum (pr. gratum, acceptum fecit alicui aliquid) Levit. 26, 34. הִרְצָת (chald. pro הִרְצָתָה v. GESEN. L. p. 431.) אֶת־שַׁבְּתֹתֶיהָ *exsolvet* (terra) *sabbata sua,* quae debet Jovae v. ROSENM. ad h. l. — Hithpah. *gratiam, benevolentiam sibi conciliare studuit* 1 Sam. 29, 4.

רָצוֹן m. (arab. رِضْوَان) 1) *delectatio, approbatio* (max. Dei) *Wohlgefallen,* Ps. 19, 15. יִהְיוּ לְרָצוֹן אִמְרֵי פִי i. e. *accepta, probata tibi sunto, placeant verba oris mei,* Jes. 56, 7. עֹלוֹתֵיהֶם לְרָצוֹן עַל־מִזְבְּחִי *holocausta eorum grata, accepta erunt in altari meo,* Jes. 60, 7. (עַל רָצוֹן), יוֹם רָצוֹן *dies quo delector, gratus, acceptus mihi* Jes. 58, 5. Concise dictum est, quod Exod. 28, 38. legitur: *lamina erit in fronte ejus* לְרָצוֹן לָהֶם לִפְנֵי יְהוָֹה h. e. *ut accepti sint* (Israelitae), *ut probentur Jovae,* coll. Levit. 19, 5. 22, 19. 23, 11. Meton. *id quo quis delectatur, deliciae* Prov. 11, 1. 12, 22. 15, 8. (opp. תּוֹעֵבָה), it. *gratum, acceptum* Mal. 2, 13. לָקַח (מִנְחָה) רָצוֹן *accipere* (oblationem) *tanquam grati aliquid,* Prov. 10, 32.; עָשָׂה רְצוֹן פ׳ *facere quod alicui gratum est,* quod quis desiderat Ps. 145, 19. 40, 9. 2) *benevolentia* Prov. 14, 35. 16, 13. 19, 12. Deut. 33, 16. Ps. 30, 7. Jes. 49, 8. Ps. 106, 4. (ubi רְצוֹן עַמֶּךָ est *benevolentia, gratia erga pop. tuum*), meton. *beneficia* Deut. 33, 23. Ps. 145, 16. 3) *arbitrium, libido* Ps. 103, 21. 2 Chron. 15, 15., עָשָׂה כִרְצוֹנוֹ *pro arbitrio agere* Dan. 8, 4. 11, 3. 16., sq. בְּ pers. *pro arbitrio aliquem tractare* Esth. 9, 5. Neh. 9, 24. 37. Hinc: *lascivia* Gen. 49, 6.

תִּרְצָה (*oblectatio, deliciae*) nom. propr. a) mulieris Num. 26, 33. 27, 1.; b) urbis, primum Cananitar. Jos. 12, 54., deinde Israelitarum, in qua regum Israel. inde a Jerob. ad Omrium usque sedes fuit 1 Reg. 14, 17. 15, 21. 2 Reg. 15, 14. etc. Dicta est a situs *amoenitate* Cant. 6, 4. Cf. WINERI Lexic. bibl. II, p. 707.

רָצַח *contudit, confregit* (ut arab. رضخ et رضح), deinde *occidit, interfecit* Deut. 22, 26. Jer. 7, 9. Hos. 4, 2., fut. יִרְצַח Num. 35, 30. Exod. 20, 13., partic רֹצֵחַ *interfector, homicida* Num. 35, 6. Deut. 4, 42. (talm. רוצחן *id.*). — Niph. *occisus est* Jud. 20, 4. Prov. 22, 13. — Pih. *contudit, evertit* Ps. 62, 4. (ubi תְּרָצְּחוּ leg. *teraz'chu;* all. libri habent תְּרַצְּחוּ), it. *interfecit, trucidavit* assidue 2 Reg. 6, 32. Jes. 1, 21. Hos. 6, 9. Ps. 94, 6.

רֶצַח m. *contritio* Ps. 42, 11., it. *caedes* Ezech. 21, 27., ubi noli cum ROSENM. רֶצַח pro צָרַח dictum putare.

רָצַן rad. Hebr. non usitat., arab. رصن *perfecit, firmavit.* Inde proficisci videtur רְצִין nom. propr. regis Syr. Jes. 7, 1 sqq. 2 Reg. 15, 37. 16, 5. coll. رصين *firmus, stabilis.*

רָצַע *perforavit* (رصع IV. *id.*) Exod. 21, 6 (aurem). Cf. Mischna III, 320.

מַרְצֵעַ m. *subula, framea,* qua *perforatur* Exod. 21, 6. Deut. 15, 17.

רָצַף 1) *stravit*, propr. *pavimentum lapidibus, tesselavit* (arab. رصف *ordine junxit lapides*; it. chald. et syr.), deinde *ornavit, exornavit, distinxit* Cant. 3, 10 — II) i. q. arab. رضف *ussit, assavit* (nisi hoc est denominat.) v. רֶצֶף et רִצְפָּה.

רֶצֶף 1) v. רִצְפָּה. 2) nom. propr. urbis Jes. 37, 12. (q. d. *λιθόστρωτον*). Videtur significari *Resapha*, urbs Palmyrenes, Ῥήσαφα Ptolemaei p. 139., arab. رصافة (cf. Abulfedae *Syriam* ed. Koehleri p. 119. d'Anville *l'Euphrate et le Tigre* p. 37. Michael. *Suppl.* p. 2264. Rosenm. *Alterth.* I, 2, p. 269.).

רִצְפָּה com. 1) *pavimentum* stratum 2 Chron. 7, 3. Ezech. 40, 17. 18. 42, 3., in regim. רִצְפַת Esth. 1, 6. ubi tamen multi codices habent רִצְפַּת. 2) *lapis ignitus, candefactus* Jes. 6, 6. (ut recte monuit Bochartus *Hieroz.* P. I. lib. 2. c. 33. p. 328.), quo coquere et carnes ad esum assare solebant, arab. رضفة. De hac lapidibus coquendi consuetudine conf. praeterea *letters of a gentleman* T. II, p. 279. Strauss *Reisebeschreibung* p. 79. Plur. עֻגַת רְצָפִים *placenta lapidibus ignitis cocta* 1 Reg. 19, 6. Aliis est *pruna, carbo.* Conf. pluribus de h. n. Schumacheri Dissert. de רצפה sive *pruna ab altari sumta* ad Jes. 6, 6. §. 8 sq.

מַרְצֶפֶת f. *locus lapidibus stratus, pavimentum* 2 Reg. 16, 17.

רָצַץ 1) *fregit, infregit* (arab. رضّ) Jes. 42, 3. (ubi a שׁבר ita differt, ut hoc sit: *perfringere,* fractum prorsus conficere) 36, 6., it. intrans. *fractus, confractus est* Eccles. 12, 6. (ut nostrates *zerbrechen* et transit. et intrans. dicunt). 2) trop. *vexavit, vim intulit, violenter tractavit* Deut. 28, 33. 1 Sam. 12, 3. 4. Am. 4, 1. (in quibus locis omnibus copulatum est c. עָשַׁק) Jes. 58, 6. Hos. 5, 11. רְצוּץ מִשְׁפָּט *vexatus justo meo judicio* (de genit. cf. Jes. 53, 4.). Fut. יָרוּץ Jes. 42, 4. (pro יָרֹץ, petita forma a רוּץ), et foem. תָּרֻץ Eccles. l. c. — Niph. נָרוֹץ *fractus, confractus est* Eccles. 12, 6. Ezech. 29, 7. — Pih. רִצֵּץ *confregit, contudit* (caput crocodili) Ps. 74, 14., trop. vehementer *vexavit, oppressit, violenter tractavit* Job. 20, 19. 2 Chron. 16, 10. — Poh. רוֹצֵץ *vexavit, violenter tractavit* Jud. 10, 8. Aliud vid. in רוּץ. — Hiph. *confregit* Jud. 9, 53., ubi fut. וַתָּרִץ, cum chirek, ut differat a וַתָּרָץ *et currere fecit.* — Hithpoh. *invicem se tundere, ferire, conflictari inter se* Gen. 25, 22.

רַץ m. *fragmentum* (رضاض *fragmentum rei contusae*), Ps. 68, 31. רַצֵּי כֶסֶף *fragmenta, massulae argenti.* Conf. Schnurrer. *dissertt. philol. crit.* p. 311.

רָץ v. sub rad. רוּץ.

מְרוּצָה f. *oppressio, vexatio* Jer. 22, 17., formam habet a רוּץ. [Aliud vid. sub rad. רוּץ].

רַק et **רֹק** vid. sub רקק et sub ריק.

רָקַב *carie affectus, cariosus factus est* Jes. 40, 20., trop. Prov. 10, 7.

שֵׁם רְשָׁעִים יִרְקָב *nomen improborum carie exeditur* (Vulg. *putrescit*) i. e. male perit. Simil. Rabbini dicunt: רקבובית העלה בשמותן *caries ascendit in* (invadit) *eorum nomina*.

רָקָב m. *caries, putredo* Job. 13, 28. Hos. 5, 11., רָקָב בְּעַצְמוֹתָיו Prov. 12, 4. et רְקַב עֲצָמוֹת Prov. 14, 30. *caries ossium*, trop. Hab. 3, 16. *invadit caries ossa mea* i. e. metus me ita occupat, ut corpus vix se sustentet, velut ossibus carie solutis.

רִקָּבוֹן m. *id.* Job. 41, 18.

רָקַד *saliit, subsiliit* (قَدَان *exultatio* prae alacritate) Eccles. 3, 4. עֵת רְקוֹד *tempus subsiliendi* prae gaudio h. e. *exsultandi*; trop. Ps. 114, 4. *montes saliebant, ut arietes* i. e. contremiscebant prae metu. — Pih. *subsiliit* Nah. 3, 2. Joel. 2, 5. (currus raptim protractus), *saltavit* Jes. 13, 21. 1 Chron. 15, 29. Job. 21, 11. — Hiph. *subsilire fecit* Ps. 29, 6. (montes h. e. contremiscere fecit v. Kal).

רָקַח *aromata miscuit* ex iisque *unguenta confecit* (رقح v. Harir. Cons. VI. p. 209.) Exod. 30, 33 (fut. יִרְקַח); hinc particip. רֹקֵחַ subst. *unguentarius, pigmentarius* Exod. 30, 35. 37, 29. Eccles. 10, 1., plur. רֹקְחִים 1 Chron. 9, 30. — Pyh. בְּשָׂמִים מְרֻקָּחִים *unguenta arte facta, confecta, mixta* 2 Chron. 16, 14. — Hiph. *condivit* Ezech. 24, 10. (ubi infin. הַרְקַח).

רֶקַח m. *conditura* vel *condimentum* Cant. 8, 2. יַיִן הָרֶקַח (cf. 2 Reg. 3, 4.) *vinum conditum, vinum aromatites* (Plin. 14, 13.).

רֹקַח m. *unguentum* Exod. 30, 25. 35.

רַקָּח m. *unguentarius, pigmentarius, conditor*. Plur. רַקָּחִים Neh. 3, 8. Foem. רַקָּחָה, unde plur. רַקָּחוֹת *unguentariae* 1 Sam. 8, 13.

רִקּוּחַ m., plur. רִקֻּחִים *unguenta* Jes. 57, 9.

מֶרְקָח m., plur. מֶרְקָחִים *plantae* vel *herbae aromaticae* Cant. 5, 13.

מֶרְקָחָה f. *unguentum* Ezech. 24, 10., it. *commixtio, confectio unguentorum* Job. 41, 23 (22.), concise יָם יָשִׂים כַּמֶּרְקָחָה *er macht das Meer wie Salbenmischung* d. h. *lässt es eben so schäumen, wie wenn Salben bereitet werden*; Hier. bene: *quasi cum unguenta bulliunt*. All. *vas unguentarium* interpretantur.

מִרְקַחַת f. *mixtura, confectio aromatum* Ezech. 30, 25. 2 Chron. 16, 14., metonym. *unguentum* 1 Chron. 9, 30.

רָקַם *variegavit, variis notis distinxit* (arab. رقم *punctis notavit, lineas duxit*) hinc e *versicoloribus liciis contexuit* (*bunt wirken*) v. Hartmann. Hebräerinn III, p. 138 sqq. Part. רֹקֵם subst. *textor liciorum versicolorum* (non, ut vulgo volunt, *acupictor, phrygio*) Exod. 26, 3. 27, 16. 28, 39. etc. — Pyh. רֻקַּם trop. de corpore humano e variis membris inter se junctis formato Ps. 139, 15.

רִקְמָה f. 1) *variegatum, versicolor* 1 Chron. 29, 2. Ezech. 17, 3. 2) *vestis e versicoloribus liciis contexta* (arab. رَقْم) Ezech. 16, 10. 13.

27, 7. 16. 24. 26, 16. Dual. רִקְמָתַיִם *duae vestes versicolores* vel sec. alios *vestes ab utroque latere versicoloribus figuris distinctae* Jud. 5, 30. Plur. רְקָמוֹת Ps. 45, 15.

רֶקֶם nom. propr. a) viror. Num. 31, 8. Jos. 13, 21. 1 Chron. 7, 16.; b) oppidi in tribu Benjamin Jos. 18, 27., quod nominatum nonnulli putant a floridis campis, in quibus exstructa erat, coll. arab. رقمة *hortus (floribus distinctus) floridus, campus amoenus.*

רָקַע *tudit, pulsavit* humum pede (בְּרֶגֶל), ut solent homines vel indignabundi vel exultantes Ezech. 6, 11. 25, 6., deinde a) *contudit, conculcavit* 2 Sam. 22, 43. b) tundendo, calcando *diduxit,* ac gener. *expandit, extendit* (terram) Jes. 42, 5. 44, 24. Ps. 136, 6. (syr. ܪܩܥ *firmare, solidum* et *firmum facere* et arab. رقع *stipavit puteum,* ne corrueret). Infin. cum affixo רַקְעֲךָ Ezech. 25, 6., fut. יִרְקַע 2 Sam. l. c. — Pih. tundendo *diduxit* (metalla) Exod. 39, 3. Num. 17, 4., adeoque *diductis* (metallis) *induxit* aliquid Jes. 40, 19. ubi v. ROSENM. — Pyh. part. מְרֻקָּע *diductum* (in laminas) Jer. 10, 9. — Hiph. *expandit* Job. 37, 10 (coelum).

רָקִיעַ m. *solidum* quodvis *diductum, expansum,* hinc *coelum (firmamentum* AUGUSTINUS dixit) super terris expansum (hoc enim antiquissimi homines *solidum* esse putarunt v. Voss ad VIRGIL. Geo. p. 586.) Gen. 1, 4. 6. 7. 8. Ps. 19, 2. *Crystallo* assimilatur Ezech. 1, 22. Dan. 12, 3. coll. Apoc. 4, 6. *θάλασσα ὑαλίνη.* In regim. רְקִיעַ Gen. 1, 14. 15. 17. 20. Ps. 150, 1. Conf. FULLERI *Miscell. S.* L. I. c. 6. et HOTTINGERI *Historia creat.* p. 70 sq.

רִקֻּעִים plur. m. *diductiones,* רִקֻּעֵי פַחִים *laminae diductae, latae* Num. 17, 3.

רָקַק I) *tenuis fuit* vel *factus est* (رقّ), *attenuatus est.* — II) *spuit, exspuit* i. q. ירק Levit. 15, 8.

רָקִיק m. *placenta tenuis, laganum* Exod. 29, 2. 23. Levit. 8, 26. Num. 6, 19. 1 Chron. 23, 29. Arab. رقيق est *tenue quid.*

רֹק m. *sputum* (talm. רקיקה *id.*) Jes. 50, 6. Job. 30, 10. *a facie mea non cohibent sputum* h. e. non verentur faciem meam conspuere; cum affixo רֻקִּי Job. 7, 19., de quo loco v. sub בלע.

רַק m., רַקָּה 1) *tenuis* Gen. 41, 19. 20. 27. 2) abit in particulam *extenuandi* et *excipiendi,* significans *tantummodo, duntaxat* Gen. 6, 5. Deut. 2, 28. 1 Sam. 1, 13. Am. 3, 2. Prov. 13, 10. 2 Chron. 33, 17. al., *modo (dummodo)* Jes. 4, 1. *pane nostro vescemur, vestibus nostris amiciemur, modo dicamur uxores tuae,* Jos. 13, 6. Ubi negatio praecedit, רַק est *praeter* 2 Reg. 17, 18. 2 Chron. 5, 10., *praeterquam, nisi* 1 Reg. 15, 5. Jos. 11, 22. Gen. 14, 24. Passim ita dic. hoc voc., ut non extenuandi sed *confirmandi* vim habere videatur, quare vertunt: *profecto, revera, procul dubio,* Jud. 14, 16. רַק שְׂנֵאתַנִי *tu me profecto odisti,* Deut. 4, 6. רַק עַם־חָכָם וְנָבוֹן הַגּוֹי הַגָּדוֹל הַזֶּה *profecto sapiens et intelligens est magnus hic populus.* Sed cum sapientia duntaxat, cum nihil nisi sapientia in aliquo pop. esse dicitur, omnis simul dubitatio,

an *nequitia* in hos homines cadat. tollitur; possumus igitur voce *profecto* uti, cujus ibi sedes est, ubi affirmare h. e. dubitationis vel umbram tollere studemus, *es ist nur weise, lauter Weisheit* i. e. *wahrhaft weise*. Simil. Jud. l. c. *nil nisi odium adversus me geris*, tantum abest, ut de tuo in me animo dubitem, ut probe intelligam, te *revera* me odisse. In loco Ps. 32, 6. vide, annon trajecta sit haec vocula (ut graec. μόνον et vern. *nur* haud ita raro), ut sensus sit: *precare Deum, ita ingentes aquae*, quae multos hauriunt, *ad te unum non attingent, in den grössten Gefahren wirst du allein unberührt stehen.*

רֵק vid. sub rad. ריק.

רַקָּה f. *tempus (Schlaf)*, pars capitis, a *tenuitate ossis*, Jud. 4, 21. 22. 5, 26., it. *gena* superior (cf. לְחִי) Cant. 4, 3. 6, 7.

רַקַּת urbs Naphtalitarum Jos. 19, 35. Simon. confert talm. רקה רקתא *ripa, litus*.

רַקּוֹן, c. artic. הָרַקּוֹן nom. propr. oppidi Danitar. ad mare mediterr. Jos. 19, 46.

רשׁ v. sub rad. רוּשׁ.

רָשָׁה radix Hebr. inusit., chald. et samar. *potuit, potestatem* sive *facultatem habuit*, aeth. ረሰየ: *fecit*, it. *concessit*. Inde est

רִשְׁיוֹן m. *facultas, potestas* aliquid faciendi Esr. 3, 7.

רָשַׁם *signavit, consignavit* (رشم *scripsit*) Dan. 10, 21.

רְשַׁם chald. *id.* Dan. 5, 24. 25. 6, 10. 11. 13. 7, 17.

רָשַׁע 1) *impie, improbe egit, fecit (freveln)* Eccles. 7, 17. Dan. 9, 15. 1 Reg. 8, 47., sq. מִן pers. *in aliquem* (Jovam; propr. peccare atque ita se avertere a Jova) Ps. 18, 22. Opponitur voci צדק; a הטא vero ita discrepare videtur (cf. de Wette Comment. in Psalm. p. 99.); ut improbitatem eam significet, quae ex animo prava concupiscentia incitato oritur (coll. arab. رثع *magna cupiditate* et *concupiscentia fuit*, syr. ܐܬܪܫܥ *perturbatus est animo*) itaque eorum, quae inhoneste patrantur, probe sibi conscia est. 2) *improbitatis reus fuit* Job. 9, 29. 10, 7. (ubi fut. יִרְשַׁע). — Hiph. הִרְשִׁיעַ 1) *improbum (reum) declaravit* aliquem atque adeo *condemnavit* Exod. 22, 8. Deut. 25, 1. 1 Reg. 8, 32. Prov. 12, 2. 17, 15. Ps. 37, 33. 94, 21. Job. 32, 3. Jes. 54, 17. Huc referunt etiam 1 Sam. 14, 47., בְּכֹל־אֲשֶׁר יִפְנֶה יַרְשִׁיעַ *quocunque se vertebat, improbum, impium declaravit, ostendit* (hostem suum) i. e. vicit, superavit: clades enim, ut aliae calamitates publicae, pro *impietatis* poena habebatur. Ita Lxx. Vulg. Chald. Syr. 2) *improbe, impie egit, fecit* 2 Chron. 20, 35. 22, 3. Job. 34, 12. Dan. 12, 10., מַרְשִׁיעֵי בְרִית *improbe deserentes foedus* Dan. 11, 32. Conf. de hoc v. J. 11. Pratie *comment.* inserta Bibliothecae Brem. novae Class. V, p. 78 sq.

רָשָׁע m., רְשָׁעָה f. 1) *improbus* (syr. ܪܫܝܥܐ), *ferox* (v. sub rad.) Prov. 2, 22. 3, 25. 4, 14. 28, 4. 1 Sam. 2, 9. (opp. הסידים) Jes. 11, 4. 2 Sam. 4, 11. Job. 3, 17. 8, 22. Jer. 5, 26. Ps. 1, 1. 4. 3, 8. 7, 10. (opp.

צַדִּיק) etc.; דֶּרֶךְ רִשְׁעָה *improbe agendi ratio, prava studia* Ezech. 3, 18. *Improbi* in Psalmis haud raro vocantur *gentiles a Jovae cultu alieni,* qui populum israelit. (עֲנָוִים) vexant Ps. 9, 6. 17. 10, 2. 37, 12. 14. 84, 11. 125, 3. (passim parall. גּוֹיִם). Vix tamen huc pertinet, quod gentiles ἄνομοι appellantur 1 Macc. 2, 44. 3, 5. Fragm. Esther. 4. Actor. 2, 23. — Uno in loco Prov. 13, 6. voc. generale pro speciali positum videtur: *probus odit sermones fraudulentos, mendacia; improbus* h. e. *mendax sibimet ipsi ignominiam conflat,* v. Umbreit. ad h. l. 2) *injustus, malam causam habens* (oppos. צַדִּיק) Exod. 2, 13. 23, 1. 7. Deut. 25, 1., hinc *reus* Num. 35, 31. רָשָׁע לָמוּת *mortis reus.*

רֶשַׁע m. *improbitas, improbe agendi ratio* (رَشَعٌ *malitia*) Ezech. 3, 19. Ps. 5, 5. Prov. 4, 17. 1 Sam. 24, 13., שֵׁבֶט הָרֶשַׁע *sceptrum improbitatis* h. e. imperium improbi Ps. 125, 3. coll. Ezech. 7, 11., אֹצְרוֹת רֶשַׁע *thesauri improbi* h. e. male parti Mich. 6, 10., מֹאזְנֵי רֶשַׁע *lances improbae* i. e. dolosae, adulterinae Mich. 6, 11. Spec. pro *mendacio, fraude* dici videtur Prov. 8, 7. (opp. אֱמֶת), cf. supra רָשָׁע. Cum affixo רִשְׁעוֹ Deut. 9, 27. Ezech. 3, 19., plur. רְשָׁעִים *impie, improbe facta* Job. 34, 26.

רִשְׁעָה f. 1) *improbitas, impietas* Zach. 5, 8. Jes. 9, 17. Mal. 3, 15. Prov. 11, 5., spec. *mendacium, fraus* Prov. 13, 6., לְרִשְׁעָה adv. *impie* Ezech. 5, 6. 2) *improbe factum, scelus, delictum* Deut. 25, 2. Al. *culpa.*

מִרְשַׁעַת f. *improbitas, scelus,* metonym. de scelesto vel improbo homine 2 Chron. 24, 7., sicut lat. *scelus.*

רִשְׁעָתַיִם urbs Mesopotamiae Jud. 3, 8. 10.; nonnullis eadem videtur, quae رأس عين v. Golium ad *Alferg.* p. 242.

רֶשֶׁף m. 1) *ardor* Cant. 8, 6. רִשְׁפֵּי אֵשׁ *ardores s. flammae ignis* et trop. רִשְׁפֵּי קִנְאָה *ardores amoris* ibid. 2) *fulmen* Ps. 78, 48. coll. Exod. 9, 23. sq. Translate Ps. 76, 4. רִשְׁפֵי קָשֶׁת *fulmina arcus* h. e. *sagittae* v. Rosenm. ad h. l. Huc bene revocant etiam Job. 5, 7. בְּנֵי רֶשֶׁף *filii fulminis* i. e. volucres, alites summa velocitate per aera lati v. Umbreit. ad h. l. 3) *pestis,* quo corpus *inflammatur* ac veneno inficitur (cf. חֵמָה *aestus* et *venenum*) Hab. 3, 5 (parall. דֶּבֶר) Deut. 32, 24 (parall. רָעָב). Alii interpretantur: *sagittae* ardentes, ut nuper etiam Rosenm., ita ut utriusque loci sensus hic sit: *morbis et ferro peribunt.* — Ita commode inter se conciliari possunt variae hujus voc. significationes; *ardoris* autem notio, quanquam e dialectis demonstrari nequit, satis tamen certa est e loco Cant. De origine vocis Schulzius ad Coccejii Lexic. II, p. 754. sic statuit: radicem esse syr. ܪܚܫ *repere, prorepere.* At, quanquam *repens, reptans* recte dici potest *pestis,* vix tamen hoc in *ardorem* i. e. *vehementem ignem* cadit, quippe qui non *repat* sed provolvatur. Ceterum D. Michaelis sententia (in Suppl. p. 2268 sqq. et *in Beurtheil. der Mittel* p. 298 sqq.) locis omnibus *alitis* significationem inferentis (coll. arab. رسف VIII. *in altum elatus est*), quanquam veterum interpretum auctoritate commendari possit, explosa jam est a viris doctis (v. Rosenm. ad Ps. 76, 4.). Cf. Th. Stegeri Com. de hoc voc. Kil. 1808.

רָשַׁשׁ *contudit, diruit, evertit* (syr. ܐܬܪܫ *contusus, percussus est malleo*); Poh. רוֹשֵׁשׁ Jer. 5, 17. — Pyh. *dirutus, destructus est* Mal. 1, 4. (ubi al. a רוּשׁ repetunt, sed v. Rosenm.).

תַּרְשִׁישׁ (*contundens, diruens*, verb. Pih. v. Gesen. L. p. 498?) 1) nom. propr. urbis nobilissimae, coloniae Phoenicum (Tyriorum) Jes. 23, 1. 6. 10. ad mare (Jes. 23, 1. Ps. 48, 8.) mediterraneum Jon. 1, 3. 4, 2. occidentem versus Gen. 10, 4. sitae, unde argentum, ferrum, plumbum etc. deportabantur Ezech. 27, 12. 25. coll. Jer. 10, 9. *Tarsum* in Cilicia esse, inepta conjectura Josephi fuit (coll. Judith. 2, 12 sq., sed v. Hieron. ep. ad Marcellam); nec Lxx. moramur, qui in prophetarum locis Καρχηδών interpretati sunt. Hodie nemo doctorum virorum dubitat, *Tartessum* in Hispania baetica dici. Ea fuit urbs perantiqua, a Phoenicibus condita, argenti, aeris ferrique ditissima v. Strabo III, p. 148. Diod. Sic. 5, 35 sqq. Plin. 3, 3. cf. Bocharti Phal. 3, 7. Michaelis Spicil. I, p. 82 sqq. Bredow *histor. Untersuch.* II, p. 260 sqq. — אֳנִיּוֹת תַּרְשִׁישׁ a) *naves Tartessum petentes* Jes. 23, 1. b) *naves* quaevis *majores onerariae* (quas nostrates simil. vocabulo angusto *Indienfahrer* appellant) Jes. 2, 16. 60, 9. 1 Reg. 10, 22. 22, 49. De locis 2 Chron. 9, 21. 20, 36 sq. v. post Vitringam Comm. in Jes. I, p. 84. inpr. Bredow. l. c. p. 293 sqq. — 2) *gemmae* species, sic dicta haud dubie ab urbe *Tartessi* Exod. 28, 20. 39, 13. Ezech. 1, 16. 10, 9. 28, 13. Cant. 5, 14. Dan. 10, 6. *Chrysolithum* (recentioribus *topazium* dictum) vulgo intelligunt ex auctoritate Josephi et Lxx. Eum vero in Hispania nasci constat v. Braun vestit. sacerdot. 2, 17. et Bellermann. Urim u. Thummim p. 59 sqq.

רֶשֶׁת *rete* vid. sub rad. ירשׁ.

רָתַח *ferbuit, ebullivit* (syr. et chald. *id.*), in Kal non usitat., Pih. *ebullire fecit, fervefecit* Ezech. 24, 5. Pyh. Job. 30, 27 (26) מֵעַי רֻתְּחוּ *viscera mea fervent* i. e. animus aestuat, commovetur (v. הָמָה). — Hiph. *fervefecit* Job. 41, 23 (22).

רֶתַח m. *ebullitio* Ezech. 24, 5.

רָתַם *ligavit, alligavit* (رتم) Mich. 1, 13. רְתֹם הַמֶּרְכָּבָה לָרֶכֶשׁ *junge currum equis* (i. q. אָסַר בְּ Gen. 46, 29.).

רֹתֶם com. (foem. 1 Reg. 19, 4. sec. Cthib), plur. רְתָמִים Ps. 120, 4. Job. 30, 4., vulgo sec. Hieron. et Judaeos *juniperus*, quam explicationem defendunt Hillerus in *Hierophyt.* P. I. c. 26. et J. Stengelius in *Biblioth. Brem.* Class. VII. Fasc. 5., rectius *genista* (*spartium junceum* L.) arabica et aegyptiaca in locis desertis et campis arenosis frequens, primum quod eadem sic vocatur in lingua arab. (رَتَم) et hispan., deinde quod umbram praebet cubantibus coll. 1 Reg. 19, 4. 5. add. Virgil. *Georg.* II, 434. 435. et Calpurn. *Eclog.* I., tum quod ejus radices sunt esculentae coll. Job. 30, 4., denique quod ejus usus est ad *ligandum* (v. rad.), ut constat ex Galeno, Plinio etc. unde Martialis: *Non pira, quae lenta pendent religata genista.* Quae singula in *juniperum* non cadunt. Conf. Schultensii *Commentarius* in Job. 30, 4. Celsii *Hierobot.* P. I, p. 246. Oedmannus in *collectt. ad hist. natur.*

bibl. spectantt. fasc. 2. c. 8. Forskålii *Flora aeg. arab.* p. 216. De loco Ps. 120, 4. consulendus de Wettius est.

רִתְמָה statio Israelitarum, fortasse a copia *genistae* Num. 33, 18. 19.

רָתַק *ligavit, vinxit* (arab. رتق *clausit;* sicut et Germani *schliessen* dicunt pro *vincire*), Niph. Eccles. 12, 6. sec. Kri עַד אֲשֶׁר לֹא יֵרָתֵק חֶבֶל הַכֶּסֶף, quod vulgo ita interpretantur: *antequam solvatur funiculus argenteus* (coll. in altero membro נרוץ) ita, ut Conj. Niph., quemadmodum in aliis verbis Pihel, contrarium ejus significet, quod Kal exprimit. Sed cum hujus rei nulla exempla suppetant, satius est sec. Cthib legere: ירחק, quod librariorum errore facile poterat in ירתק corrumpi. — Pyh. *vinciri* Nah. 3, 10.

רְתֻקָה f., plur. רְתֻקוֹת *catenae* Jes. 40, 19.

רַתּוֹק m. *catena* Ezech. 7, 23.

רַתּוּקָה f. *id.*, plur. רַתּוּקוֹת sec. Kri 1 Reg. 6, 21., sed Cthib habet רַתִּיקוֹת, alia forma.

תַּרְתֵּק v. sub lit. ת.

רָתַת rad. Hebr. non usitat., chald. syr. et samar. *tremuit, horruit,* i. q. רטט.

רֶתֶת m. *terror* Hos. 13, 1. (chald. רְתִיתָא).

שׂ et שׁ

שׁ relat. v. sub אֲשֶׁר.

שָׁאַב *hausit* (chald. *id.*) aquam, vel sq. מַיִם Gen. 24, 13. 1 Sam. 7, 6. 9, 11. 2 Sam. 23, 16. Jes. 12, 3. vel absol. Gen. 24, 11. 19. 20. 44. Ruth. 2, 9. Part. שֹׁאֲבֵי מַיִם subst. *haustores aquae* i. e. vilissimi homines Deut. 29, 10. coll. Jos. 9, 21. 23. 27. Imper. f. שַׁאֲבִי Nah. 3, 14., fut. יִשְׁאַב Gen. 24, 20., plur. יִשְׁאֲבוּ 1 Sam. 7, 6.

מַשְׁאָב m., plur. מַשְׁאַבִּים Jud. 5, 11. *canales* potatorii (non *haustra,* ut cum aliis vertit Hollmannus).

שָׁאַג *rugiit;* propr. de *leone* dicitur (ὠρύεσθαι, non βρυχᾶσθαι v. Lobeck ad Soph. Ai. 320.) Am. 3, 8. Ps. 22, 14. 104, 21. Jud. 14, 5. Zeph. 3, 3., metaphor. de tonitru Job. 37, 4. Jer. 25, 30. (cf. Vopisc. in Probo c. 19. *leones rugitibus suis tonitrua* excitabant), de superbis militibus Ps. 74, 4., nec non (cf. המה) de hominibus graviter ingemiscentibus vel potius prae dolore clamantibus Ps. 38, 9. Lxx. bene: ὠρύεσθαι. Fut. יִשְׁאַג Job. l. c., plur. יִשְׁאֲגוּ Jer. 2, 15., in pausa יִשְׁאָגוּ Jer. 51, 38.

שְׁאָגָה f. *rugitus* leonis Job. 4, 10. Jes. 5, 29., trop. clamor ingemiscentium Ps. 22, 2. Job. 3, 24. In regim. שַׁאֲגַת Zach. 11, 3., cum affixo שַׁאֲגָתוֹ Ezech. 19, 7. Plur. שְׁאָגוֹת, cum affixo שַׁאֲגֹתַי Job. 3, 24.

שָׁאָה propr. gravem sonum, *fragorem edidit*, hinc *cum fragore disruptus est, concidit* (arab. شَأَى) Jes. 6, 11 (de urbibus), unde *vastandi* notio accedit v. Niph. et Hiph. — Niph. 1) *strepuit, tumultuatus est* (aquarum instar) Jes. 17, 12. 13. 2) *vastatus est* (v. Kal) Jes. 6, 11. (de terra israel.). — Hiph. *vastavit* (urbes) Jes. 37, 26. Infin. cum praefixo לַהְשׁוֹת 2 Reg. 19, 25. pro לְהַשְׁאוֹת (v. Gesen. L. p. 137.). — Hithpah. הִשְׁתָּאָה *stupuit, obstupuit* (q. d. *animo vastatus, perculsus est* v. שׁמם), sq. לְ pers. (*jemandem staunen, so dass das Staunen ihm gilt*) *cum stupore, admiratione contemplatus est* Gen. 24, 21., ubi מִשְׁתָּאֵה est stat. constr. cf. Jes. 56, 10. et Gesen. L. p. 679.

שׁוֹא et שׁוֹאָה v. sub rad. שׁוֹא.

שַׁאֲוָה f. *fragor, procella strepens, tempestas* Prov. 1, 27. sec. Cthib, sed Kri habet שׁוֹאָה.

שְׁאִיָּה f. *vastatio, ruina* Jes. 24, 12. שְׁאִיָּה יֻכַּת־שָׁעַר h. e. confracta est porta ita, ut ruinam daret, ut ruina fieret. In pedestri oratione diceretur לִשְׁאִיָּה.

שֵׁאת f. *interitus, ruina* Thren. 3, 47.; contractum est ex שְׁאֵת, ad formam קֶרֶת a קרה.

שֵׁת (pro שֵׁאת) *strepitus, tumultus* Num. 24, 17. בְּנֵי שֵׁת *filii tumultus* (Jer. 48, 45. בְּנֵי שָׁאוֹן) i. e. hostes populum Israelit. aggredientes, v. Verschuir. Dissertatt. phil. exeg. (Leov. 1773.) p. 16. et Rosenm. ad h. l., qui aliorum interpretationes perstringit.

שָׁאוֹן m. 1) *strepitus* ingens, *fremitus* aquarum Ps. 65, 8., clamantium Jer. 25, 31. 51, 55. Ps. 74, 23., armorum Hos. 10, 14. Am. 2, 2. (de loco Jer. 48, 45. v. sub שֵׁת) Jes. 66, 6. 25, 5., turbae hominum Jes. 5, 14. 13, 4. 24, 8. Jer. 25, 31. — 2) *pernicies, interitus, ruina* Ps. 40, 3. Jer. 46, 18.

שִׁיאוֹן (pro שְׁיָאוֹן?) nom. propr. oppidi in tribu Issaschar. Jos. 19, 19.

מְשׁוֹאָה f. vid. sub rad. שׁוֹא.

מַשּׁוּאָה f., unde plur. מַשּׁוּאוֹת Ps. 73, 18. et מַשּׁאוֹת Ps. 74, 3. vulgo *ruinae*. Sed a שאה non possit nisi מַשּׁוּאוֹת oriri. Ut nunc scriptum est hoc voc., ad rad. נָשָׁא Hiph. (*decepit*) pertinet ac *loca fallacia, insidias* significat. Quod cum non cadat in Ps. 74, 3., satius est, h. l. cum Athia (v. Rosenm.) legere מַשָּׂאוֹת a נשׂא *efferre* h. e. *evertere* (cf. graec. ἀναστῆναι).

תְּשׁוּאָה f. vid. sub rad. שׁוֹא.

שְׁאָט v. sub rad. שׁוּט.

שָׁאַל et שָׁאֵל (v. infra), arab. سَأَلَ, syr. ܫܐܠ, 1) petiit h. e. a) *poposcit, postulavit* Ps. 40, 7. 1 Sam. 12, 13., *ab* aliquo sq. מִן Ps. 2, 8. Esr. 8, 22., מֵעִם Deut. 10, 12.; מֵאֵת Jos. 15, 18. Jud. 1, 14. 1 Sam. 8, 10., etiam sq. dupl. acc. et pers. et rei Deut. 14, 26. Ps. 137, 3. Jes. 45, 11. (ubi v. Gesen.). Ita Lat. dicunt: *poscere, postulare aliquem aliquid*. b) *rogavit* (*bitten, erbitten*) 1 Reg. 3, 5., sq. acc. rei Jud. 5, 25.

1 Reg. 3, 10. 10, 13. 2 Chron. 1, 11., sq. acc. pers. 1 Reg. 2, 20., sq. acc. rei et מִן pers. Zach. 10, 1. Ps. 21, 5. vel מֵאֵת pers. Prov. 30, 7. Ps. 27, 4. vel מֵעִם Deut. 18, 16., sq. acc. et לְ pers. *rogare alicui aliquid* 1 Reg. 2, 22. לָמָה אַתְּ שֹׁאֶלֶת אֶת אֲבִישַׁג לַאֲדֹנִיָּהוּ *cur rogas Adoniae Abisagam?*; adde: שָׁאַל שְׁאֵלָה (*Bitte vortragen*) 1 Reg. 2, 16. 20., הִקְשִׁיתָ לִשְׁאוֹל *arduum petiisti* 2 Reg. 2, 10., הַעְמֵק שְׁאָלָה *profunda pete* Jes. 7, 11. v. sub עמק. Spec. est *mendicare* Prov. 20, 4. (arab. سال V. *id.*, hinc سَائِل *mendicus*), et 2 Reg. 6, 5. *mutuum petere*, quo quidem plerique interpretes referunt etiam Exod. 3, 22. 11, 2. 12, 35; sed potest hic cum LXX. commode reddi: *petere* v. ROSENM. ad Exod. 3, 22. — 2) interrogavit Deut. 13, 15. Jud. 4, 20., sq. acc. pers. Gen. 24, 47. 38, 21. 44, 19., sq. לְ pers. Job. 8, 8.; de *aliquo* vel *aliqua re* sq. עַל Neh. 1, 2., sq. לְ Gen. 26, 7. 32, 29. Jud. 13, 18. Jer. 6, 16. (hinc שׁ׳ לְשָׁלוֹם Gen. 43, 27. Jer. 15, 5. 1 Sam. 10, 4. 17, 22. al. et שׁ׳ לִשְׁלוֹם פ׳ *de alicujus salute quaerere*, quod salutantes facere solent, coll. syr. ܫܐܠܐ *salutatio* in ASSEMANI Bibl. I, p. 379.); sq. dupl. acc. et pers. et rei *interrogare aliquem aliquid* 2 Sam. 14, 18. Hagg. 2, 11. Spec. est: *consulere* sq. בְּ (*bei jem. fragen, nachfragen*), vel Jovam 1 Sam. 22, 13. 23, 4. (2 Sam. 16, 23.) Jud. 1, 1. 18, 5. vel Urim et Thummim Num. 27, 21. vel idola Ezech. 21, 21 (26) vel pythones Deut. 18, 11., sq. לְ pers. in alicujus commodum, alicujus causa 1 Sam. 22, 13. Idem est: שָׁאַל פִּי יְהוָֹה Jos. 9, 14. Jos. 30, 2. — Praet. cum affixo וּשְׁאֵלְךָ Gen. 32, 18., 1. p. שָׁאַלְתִּי et cum affixo שְׁאִלְתִּיו 1 Sam. 1, 20., שְׁאִלְתִּיהוּ Jud. 13, 6., plur. שְׁאֶלְתֶּם Job. 21, 29. Infin. שְׁאֹל, imper. שְׁאַל Deut. 4, 32., cum ה paragog. in pausa שְׁאָלָה Jes. 7, 11., foem. שַׁאֲלִי 1 Reg. 2, 20.; plur. שַׁאֲלוּ Jer. 18, 13., fut. יִשְׁאַל Hos. 4, 12. Exod. 22, 13., plur. יִשְׁאֲלוּ Exod. 11, 2. in pausa יִשְׁאָלוּ Jer. 50, 15., cum nun paragog. יִשְׁאָלוּן Jos. 4, 6. 21. — Niph. נִשְׁאַל *sibi petiit* (αἰτεῖσθαι med. v. GESEN. L. p. 239.) 1 Sam. 20, 6. 28. Neh. 13, 6. Inf. absol. נִשְׁאֹל 1 Sam. l. c. — Pih. שִׁאֵל 1) *mendicavit* Ps. 109, 10. 2) *consuluit* sq. בְּ 2 Sam. 20, 18. — Hiph. הִשְׁאִיל propr. *dedit, concessit* alicui, quod ille petierat Exod. 12, 36. (al. *mutuum dedit*), deinde *dedit* gener. 1 Sam. 1, 28.

שְׁאֵל chald. 1) petiit Dan. 2, 10. 11., sq. dupl. acc. Esr. 7, 21. 2) *interrogavit*, sq. לְ pers. Esr. 5, 9., sq. לְ pers. et acc. rei Esr. 5, 10. Fut. יִשְׁאֲלִ.

שְׁאוֹל et שְׁאֹל com. locus subterraneus, in quo mortuorum umbrae (*manes*, רְפָאִים) congregantur, densissima caligine plenus, ᾅδης, *orcus, tartarus* Gen. 37, 35. Num. 16, 30. Job. 7, 9. Ps. 6, 6. 23, 4. 30, 10. 49, 20. Jes. 14, 9 sqq. 38, 18. Ezech. 31, 16 sq. 32, 21 sqq. Ps. 88, 11 sqq. al. v. AMMON. in PAULI Memorabb. IV. ZIEGLER Exc. 1. ad Prov. p. 381 sqq. DE WETTE bibl. Dogm. §. 114. DE ZOBEL Magazin f. Interpret. I. Multi sic dictum putant ab arab. شال med. Je *sidit, subsidit*, ut שְׁאוֹל sit *fundus* terrae (v. SCHEID. in Cant. Hisk. p. 25 sqq.); at vero non opus est ad Arabes confugere; *orcus* haud inepte dici videtur a שָׁאַל *poscere*, quippe qui omnes sine discrimine homines insatiabili quadam cupiditate (Prov. 27, 20. 30, 16.) *poscat* (unde *rapax* vocatur poetis latinis cf. CATULL. 2, 28. 29., graecis ἁρπακτήρ CALLIM.

ep. 2, 6.); ac Syri eodem voc. ܫܝܘܠ de *inferno* (nec non de *limbo patrum*) utuntur, adde aethiop. ሲኦል፡ Luc. 10, 15. — Cum ה *locali* שְׁאֹלָה Ezech. 31, 15. 16. 17.

שָׁאוּל (*postulatus*) nom. propr. Sauli, primi Israelitar. regis 1 Sam. 9, 2 sqq. 10, 11. 14. 11, 4 sqq. et aliorum Gen. 36, 37.; 46, 10. Exod. 6, 15.; 1 Chron. 6, 9. Patron. שָׁאוּלִי Num. 26, 13.

שְׁאֵלָה f. *petitio, rogatio, preces* Esth. 5, 7., meton. נָתַן שְׁאֵלָה *satisfacere* alicui *petenti, concedere id quod quis petiit* 1 Sam. 1, 27. Ps. 106, 15. Esth. 5, 6., בָּאָה שְׁאֵלָה *satisfactum est precibus* Job 6, 8. De formula שָׁאַל שְׁאֵלָה v. sub rad. In loco 1 Sam. 2, 20. sunt, qui cum Lxx. et Vulc. vertant: *commodatum*, sed non opus est v. 1, 27. Cum affixis שְׁאֵלָתִי 1 Sam. 1, 27. Esth. 5, 7. 8. 7, 3. et שְׁאֵלָתִי Job. l. c., שְׁאֵלָתֵךְ Esth. 9, 12. et facta ex syriasmo syncope שֵׁלָתֵךְ 1 Sam. 1, 17., שְׁאֵלָתָם Ps. l. c.

שְׁאֵלָה vel שְׁאֵלָא f. chald. Dan. 4, 14. pr. *quaestio*, deinde *caussa, res*, ut arab. مسألة, quo vocabulo Arabs Erpenii Gen. 24, 66. Deut. 30, 4. usus est pro hebr. דָּבָר v. Schultens. *Opp. min.* p. 323.

שְׁאַלְתִּיאֵל (*rogavi Deum*) filius Jechoniae 1 Chron. 3, 17. Esr. 3, 2. Neh. 12, 1. Hagg. 1, 1., contr. שַׁלְתִּיאֵל Hagg. 1, 12. 2, 2., graec. Σαλαθιήλ Mt. 1, 12.

מִשְׁאָלָה f., plur. מִשְׁאָלוֹת *preces*, in regim. מִשְׁאֲלוֹת Ps. 37, 4., cum affixo מִשְׁאֲלוֹתֶיךָ Ps. 20, 6.

שָׁאַן *tranquillus, securus fuit*, radix in Kal inusit., Syr. in Pah. (mutato א in Jod, ut in aliis verbis, quibus media radicalis א est) ܫܝܢ *tranquillavit, pacavit* et ܫܝܢܐ *pax, tranquillitas*. Pilel שַׁאֲנַן *tranquillus fuit, tranquille vixit* Jer. 30, 10. 46, 27. 48, 11. Job. 3, 18.

שַׁאֲנָן m., שַׁאֲנַנָּה foem. (Jes. 32, 9.) 1) *tranquillus, securus* Job. 12, 5. Jes. 33, 20. 2) in malam partem: *socors*, imo propter rerum suarum prosperitatem *insolens, fastuosus* Jes. 32, 9. 11. (parall. בֹּטֵחַ) Zach. 1, 15. Am. 6, 1. Ps. 123, 4. (v. שַׁאֲנָן). Subst. *insolentia, fastus* Jes. 37, 29.

שַׁלְאֲנָן vid. sub rad. שלה.

שָׁאַס unde part. plur. שֹׁאֲסַיִךְ, vid. in שׁסס.

שָׁאַף 1) *anhelavit* (arab. سأف et سوف *auram traxit ad captandum, anhelavit*), trop. Jes. 42, 14. *spirabo et anhelabo* i. e. *in summam me iram effundam*; praegn. Eccles. 1, 5. *sol* אֶל מְקוֹמוֹ שׁוֹאֵף *anhelat* h. e. summa c. contentione petit (*in*) *locum suum*. 2) *inhiavit, hiante ore captavit* Jer. 2, 24. 14, 6. שָׁאַף רוּחַ *aerem captare*, hinc trop a) inhiare alicui rei h. e. summo ejus desiderio ferri Job. 7, 2. שָׁאַף צֵל *umbrae inhiare*, 36, 20. *morti inh.*, 5, 5. opibus alicujus (in quo loco interpretando lapsus esse videtur Umbreitius). Concise dicta sunt: Am. 2, 7. הַשֹּׁאֲפִים עַל־עֲפַר אֶרֶץ בְּרֹאשׁ דַּלִּים, quae cum Rosenm. ita ex-

plicabis: in hoc incumbunt, ut sit pulvis in capite tenuium h. e. ut eos in luctum conjiciant. b) *inhiare alicui* (homini) h. e. acriter eum persequi, vexare Ps. 56, 2. 57, 4. Am. 8, 4. Ezech. 36, 3. — Fut. יִשְׁאַף.

שָׁאַר *reliquus fuit, superfuit* (arab. سَئِرَ) 1 Sam. 16, 11. — Niph. נִשְׁאַר 1) *reliquus factus est, superfuit* Jes. 24, 12. Gen. 7, 23. 42, 38., sq. dat. pers. Zach. 9, 7.; particip. נִשְׁאָר *superstes* Ezech. 6, 12. 2) *remansit* in aliquo loco Num. 11, 26. Exod. 8, 9., it. *mansit* Job. 21, 34. *responsiones vestrae manent malitia,* malitiosae. Quod Ezech. 9, 8. legitur, נֶאשְׁאַר videtur conflatum esse e duabus lectionibus נִשְׁאַר et אשׁאר (אֶשָּׁאֵר), quae adhuc in nonnullis codd. deprehenduntur. — Hiph. הִשְׁאִיר 1) *reliquum fecit, reliquit* Obad. 5. Jer. 50, 20. Joel. 2, 14. Exod. 10, 12. Deut. 2, 34., sq. dat. pers. Deut. 28, 51. 1 Sam. 25, 22. 2) *reliquum habuit, retinuit* Num. 21, 35. Deut. 3, 3. עַד־בִּלְתִּי הִשְׁאִיר לוֹ שָׂרִיד *ut neminem reliquum sibi haberet, dass er keinen übrig behielt.*

שְׁאָר m. *reliquiae, reliquum, residuum* Esth. 9, 12. 16. Esr. 3, 8. Neh. 10, 29. etc., in regim. שְׁאָר Jes. 10, 19. 1 Chron. 11, 8.; שְׁאָר יָשׁוּב nom. symbol. filii Jesaiae Jes. 7, 3. coll. 10, 21.

שְׁאָר m. chald. *id.*, in regim. שְׁאָר Dan. 2, 18. Esr. 4, 7. 9. 10. 17., et שְׁאָר Esr. 7, 18. 20., stat. emphat. שְׁאָרָה Dan. 7, 7. 19.

שְׁאֵר m. *caro* (oppos. ossibus, non animo) Ps. 73, 26. 78, 20. 27. Prov. 5, 11. 11, 17. Jer. 51, 35. Mich. 3, 2. 3. voc. fere poet. Origo significationis non liquet. Sunt tamen, qui nominis rationem a *re sacrificali* derivandam esse putent, ita ut שְׁאֵר proprie sit *caro*, ab effuso sanguine et incensis ablegminibus *residua* (coll. arab. سائر *pars residua*) et partim sacerdotibus, partim possessoribus sacrificantibus in cibum cedens; unde etiam pro *cibo* sive *alimento* sumitur Exod. 21, 10. — Metonymice transfertur ad *consanguineos*, qui de eadem *carne* sunt Levit. 18, 6. 12. 13. 20, 19. 21, 2. 25, 49. Num. 27, 11. (ut בָּשָׂר), ita etiam שְׁאֵר בְּשָׂרוֹ *consanguineus ejus* Levit. 25, 49. — Cum affixo שְׁאֵרִי Jer. 51, 35.

שַׁאֲרָה f. *consanguinitas,* meton. Levit. 18, 17.

שְׁאֵרִית f. *reliquiae, residuum* Ps. 76, 11. שְׁאֵרִית חֵמֹת *residuum irae divinae* h. e. extrema, summa ira, v. de Wettius ad h. l.; alibi meton. significat eos, qui ex clade superstites sunt 2 Sam. 14, 7. 2 Reg. 19, 4. 31. Jes. 14, 30. 15, 9. Ezech. 5, 10. Semel scribitur ex syriasmo: שֵׁרִית 1 Chron. 12, 38.

נֶאשְׁאָה v. sub ipsa rad.

מִשְׁאֶרֶת f. *alveus pistorius* (*mactra?*) dici videtur pro מִשְׂאָרָה שׁ et שׂ permutatis: quod in eo massa farinae *fervescit.* Similis permutatio literarum שׁ et שׂ occurrit infra sub rad. שׂער. Cum affixo מִשְׁאַרְתְּךָ Deut. 28, 5. 17., plur. cum affixis מִשְׁאֲרוֹתֶיךָ Exod. 7, 28., מִשְׁאֲרֹתָם Exod. 12, 34.

שָׂאַר rad. Hebr. non usitat., arab. سار med. vau *ferbuit, efferbuit.*

שְׂאֹר m. *fermentum* Exod. 12, 15. 19. 13, 7. Levit. 2, 11. Deut. 16, 4., a *fervendo,* ut lat. *fermentum,* et graec. ζύμη a ζέειν; chald. כְּאֹר *id.*

שְׂאֵת v. sub rad. נשׂא.

שְׁבָא nom. propr. 1) gentis nobilissimae in Arabia felici, aromatum et auri lapidumque pretiosorum ditissimae 1 Reg. 10, 1 sqq. Ps. 72, 15. Jes. 60, 6. Jer. 6, 20., adeoque celebrem mercaturam facientis Ezech. 27, 22. Joel. 4, 8. Job. 6, 19., quae sec. Gen. 10, 28. et vetustas Arabum traditiones a *Joctane* originem ducebat cf. Bochart. Phal. 2, 26. Michael. Spicil. II, p. 182. Latiore sensu *Sabaei* pro *Arabibus* dicuntur Job. 1, 14. 15., in quo loco Nomades Arab. in terras finitimas incursionem facientes significantur.— 2) gentis a Cuschaeis natales repetentis Gen. 10, 7. — 3) gentis a Keturae stirpe ortae Gen. 25, 3. Sed recte judicarunt Vaterus (Comm. in Pent. I, p. 117.) et de Wettius (*Krit. d. israel. Gesch.* p. 117.), duas has gentes ad *unam* redire, cum utroque in loco *Dedanitae* iis jungantur, omnemque discrepantiam a scriptoribus, diversas earum origines sibi informantibus, proficisci. Rosenm. vero, auctore Josepho, statuit, *hunc* populum *Meroën* in Africa incoluisse (add. Joseph. Antiqq. VIII, 6.), ac profecto vix est, quod nuper contendit Gesenius, verisimile, *hos* Sabaeos non diversos esse ab illis, quos primo loco nominavimus; certe doceri non potest, eum, a quo tabula geneal. Gen. 10. profecta est, sibi non constitisse aut diversas hominum sententias collegisse.

שָׁבַב, rad. Hebr. non usitat. I) i. q. شَبَّ *accendit* et intransit. *exarsit ignis,* v. שְׁבִיב. — II) i. q. chald. שְׁבַב *fregit.* Hinc oritur שְׁבָבִים.

שְׁבִיב m. *flamma* Job. 18, 5.

שְׁבִיב m. chald. *id.;* stat. emphat. שְׁבִיבָא Dan. 3, 22., plur. שְׁבִיבִין Dan. 7, 9.

שְׁבָבִים m. plur. *fragmenta* Hos. 8, 6. v. Bocharti Hieroz. T. III, p. 504.

שָׁבָה *captum, captivum egit, abduxit* (chald. et syr. ܫܒܳܐ, arab. سبا *id.*), sive hominem Gen. 34, 29. Jer. 41, 10. 43, 12. 1 Reg. 8, 48. Ps. 137, 3. sive pecus 1 Chron. 5, 21.; it. de supellectile: *diripuit* 2Chron. 21, 17. Particip. שֹׁבִים *captivi* Jes. 61, 1., foem. שְׁבֻיוֹת חָרֶב *ferro captae* Gen. 31, 26. — Imp. שְׁבֵה (pro שְׁבֵה) Jud. 5, 12., fut. per apocop. cum vau convers. וַיִּשְׁבְּ Num. 21, 1., foem. cum affixo in pausa תִּשְׁבֶּךָּ Num. 24, 22. — Niph. נִשְׁבָּה *captivus abductus est* Gen. 14, 14. Exod. 22, 9. 1 Sam. 30, 3. 5. Ezech. 6, 9.

שְׁבוֹ m. sec. Lxx. *achates* (Plin. 37, 54.) Exod. 28, 19. 39, 10. v Bellermann Urim u. Thummim p. 52 sqq. Origo voc. non constat.

שְׁבִי m. 1) *captivus* Exod. 12, 29., f. שְׁבִיָּה *captiva* Jes. 52, 2. 2) subst. *captivitas* Esr. 2, 1. 9, 7. Neh. 7, 6. Deut. 21, 13., metonym. ipsi *captivi, turba captivorum* (سبى *captiva caterva*) Num. 31, 12. Deut. 21, 10. Jud. 5, 12. Jes. 20, 4. Ps. 68, 19. etc., it. *turba capti pecoris* Am. 4, 10. In pausa שֶׁבִי Num. 21, 2. Deut. 28, 41., cum affixis שִׁבְיוֹ Deut. 21, 10., שִׁבְיָהּ Deut. 21, 13., שֶׁבְיְךָ Jud. 5, 12, שְׁבִיָּם Jer. 30, 10., שְׁבִיכֶם Num. 31, 19.

שִׁבְיָה f. *captivitas* Neh. 3, 36. Jer. 48, 46., metonym. ipsi *captivi,*

turba captivorum Deut. 21, 11. 32, 42. 2 Chron. 28, 5. 11. 13. 14. 15.

שְׁבוּת et שְׁבִית f. *captivitas* Num. 21, 29., meton. *captivi* in formula: שׁוּב שְׁבוּת, שְׁבִית *captivos reducere* Ps. 14, 7. Jer. 30, 3. 18. 49, 6. Am. 9, 14. Deut. 30, 3. Ezech. 39, 25. al. Sed haec formula passim etiam trop. legitur: *integritati, felicitati aliquem restituere* Ezech. 16, 53. Job. 42, 10. Hos. 6, 11., ubi v. Rosenm.

הַתִּשְׁבִּי *Thisbaeus* i. e. oppido *Thisbe* in Naphtalit. agris Tob. 1, 2. oriundus v. Rosenm. *Alterth.* II, 2, p. 57.

שָׁבַח I) in Kal inusit., Pih. שִׁבַּח *laudavit* (ut chald. syr., arab. سبح, aeth. ሰብሐ:) Eccles. 8, 15., max. Deum Ps. 63, 4. 117, 1. 145, 4. 147, 12., it. *beatum praedicavit* Eccles. 4, 2. Hithpah. *gloriatus est* aliqua re sq. בְּ 2 Chron. 16, 35. Ps. 106, 47. — II) *recessit*, it. *rejecit aliquid de aliqua re*, ut arab. سبح, in Kal itidem inusitat., Pih. *sedavit, compescuit* Ps. 89, 10. fluctus maris, Prov. 29, 11. iram. Hiph. *id.* Ps. 65, 8. [Utramque significationem Schultensius de defect. §. 106 sq. et Vindic. p. 163 sq. ita inter se conciliat, ut verbo שבח propriam *mulcendi* potestatem tribuat, hinc: *mulcere aliquem laudibus*, ut Pacuvius dixit mulcere h. e. sedare fluctus].

שַׁבַּח chald. Pah. *laudavit* Dan. 2, 23. 4, 31. 34. 5, 21. 23.

שֵׁבֶט et frequentius שֵׁבֶט com. 1) **virga** i. e. a) *baculus*, quo quis castigatur Exod. 21, 20. Prov. 10, 13. 13, 24. 22, 8. Jes. 14, 5., hinc trop. שׁ׳ אֱלוֹהַּ Job. 21, 9. coll. 9, 34. 37, 13. et שׁ׳ אַף יְהוָֹה Jes. 10, 5. de calamitatibus, quibus Deus homines castigat; שׁ׳ פִּי יְהוָֹה Jes. 11, 4. de plagis, quas Deus immittere decrevit; 2 Sam. 7, 14. שֵׁבֶט אֲנָשִׁים sunt *plagae, poenae leves*, tolerabiles, modicae. b) *virga pastoris, pedum* Levit. 27, 32. Ps. 23, 4. Mich. 7, 14. c) *sceptrum* regis Esth. 4, 11. vel ducis Jud. 5, 14.; תּוֹמֵךְ שֵׁבֶט *sceptrum tenens* i. e. princeps, rex (Hom. σκηπτοῦχος) Am. 1, 5. (*baculum* pro sceptro dixit Flor. 3, 19.), meton. *imperium* Gen. 49, 10. Num. 24, 17. Zach. 10, 11. d) *decempeda*, meton. *portio demensa* Ps. 74, 2. Jer. 10, 16. 51, 19. e) *spiculum* 2 Sam. 18, 14. — 2) *tribus* israelit. (quae sceptro h. e. duci paret, fere ut germ. *Fähnlein*, de iis, qui vexillum sequuntur) Gen. 49, 16. Exod. 28, 21. Deut. 29, 21. Jos. 4, 5. 24, 1. 13, 7.; passim *familia* alicujus tribus (i. q. מִשְׁפָּחָה) Num. 4, 18. Jud. 20, 12. 1 Sam. 9, 21. Cum affixo שִׁבְטְךָ Mich. 7, 14., plur. שְׁבָטִים 2 Sam. 18, 14., in regim. שִׁבְטֵי Exod. 24, 4. etc. — Origo voc. prorsus latet: nam quod vulgo conferunt, arab. سبط IV. et syr. ܫܒܛ, id significat non *expandere, extendere* gener., sed quod *tundendo* ac *percutiendo* fit.

שְׁבַט vel שֵׁבֶט com. chald. *tribus*, plur. in regim. שִׁבְטֵי Esr. 6, 17.

שַׁרְבִיט *sceptrum* Esth. 4, 11. 5, 2. 8, 4., immissa lit. ר, quod passim fit, v. Gesen. L. p. 863 sq. coll. סַרְעַפָּה sub rad. סעף.

שְׁבָט m. *mensis* anni hebr. undecimus, maxima ex parte Februario respondens (syr. ܫܒܛ, arab. سُبَاط et شُبَاط) Zach. 1, 7.

שָׂבַךְ rad. Hebr. non usitat., arab. شبك *fundere* i. q. hebr. שׁפך. Inde oritur שׁוֹבָךְ nom. propr. ducis militum 2 Sam. 10, 16. 18., pro quo 1 Chron. 19, 16. 18. שׁוֹפָךְ.

שָׂבַךְ i. q. סָבַךְ.

שׂוֹבֶךְ m. *perplexitas, rami perplexi* 2 Sam. 19, 8.

שְׂבָךְ m., plur. שְׂבָכִים *reticula* 1 Reg. 7, 17.

שְׂבָכָה f. 1) *opus reticulatum* 1 Reg. 7, 17. 18. 20. 2 Reg. 25, 17. Jer. 52, 22. 23. 2 Chron. 4, 13., *clathrum* 2 Reg. 1, 2.; plur. שְׂבָכוֹת 1 Reg. 7, 22. 41. 2) *rete* (arab. شَبَكَةٌ) Job. 18, 8.

שַׂבְּכָא f. chald. i. q. סַבְּכָא, quod vid. suo loco.

שָׁבַל rad. Hebr. non usit. *processit, progressus est,* spec. de aquis: *fluxit* (arab. سبل IV.) et de spicis: *prodiit* (arab. IV. *id.*), syr. ܫܒܠ *direxit.*

שְׁבִיל m. voc. poet. *semita, via,* qua *proceditur* (arab. سَبِيلٌ, syr. ܫܒܝܠܐ) Ps. 77, 20. Jer. 18, 15. sec. Kri; sed Cthib utroque in loco habet שׁבול.

שׁוֹבֶל m. Jes. 47, 2. vulgo sec. Schultens. in Animadvv. philol. *coma, caesaries,* a *fluendo, defluendo* (quo sensu *fluere* de *crinibus* etiam dixit Tibullus, *fluenter abundare* Apulejus), rectius (v. Gesen. ad h. l.) *syrma* vestis, arab. سَبَلَةٌ.

שַׁבֶּל m. *termes,* a *crescendo.* Plur. in regim. שִׁבְּלֵי Zach. 4, 12., quam tamen formam alii repetunt a שִׁבֹּל, ut dagesch sit euphon. cf. Jer. 4, 7.

שִׁבֹּלֶת f. 1) *fluxus aquae, flumen, Strömung, Strom* (ephraimitice סִבֹּלֶת) Jud. 12, 6. Ps. 69, 3. 16. Jes. 27, 12. 2) *spica* (arab. سُنْبُلَةٌ, syr. ܫܒܠܐ, it. سَبَلٌ) Job. 24, 24., plur. שִׁבֳּלִים Gen. 41, 5. 6. 7. 22—27. Ruth. 2, 2. Jes. 17, 5.

שׁוֹבָל nom. propr. viror. Gen. 36, 20. 23. 29. 1 Chron. 2, 50. 4, 1. coll. syr. ܫܘܒܠܐ *directio.*

שַׁבְּלוּל m. *limax, cochlea,* i. q. chald. חַבְלָלָא (v. Bochart. Hieroz. Tom. II, p. 557.) Ps. 58, 9. כְּמוֹ שַׁבְּלוּל תֶּמֶס יַהֲלֹךְ *sicut limax liquescens* h. e. liquorem post se relinquens *abit, perit* v. Rosenm. ad h. l.

אַשְׁבֵּל nom. propr. filii Benjaminis Gen. 46, 21. 1 Chron. 8, 1. Nom patron. אַשְׁבֵּלִי Num. 26, 38.

שְׂבָם urbs Rubenitarum Num. 32, 3., quae alibi שִׂבְמָה Num. 32, 38. Jos. 13, 19. 16, 8. 9. Jer. 48, 32. Origo voc. incerta: conjecturas non admodum probabiles v. in Simonis Onom. p. 108. 363.

שָׁבַן rad. Hebr. inusit., arab. شبن *mollis, succi plenus fuit.*

שֶׁבְנָא s. שֶׁבְנָה nom. viri, qui primum praefectus palatii, posthac scriba Hiskiae regis fuit 2 Reg. 18, 18. 26, 37. 19, 2. Jes. 22, 15. etc. cf. arab. شابن *adolescens deliciosus, vegetus.*

שָׁבַס rad. non usitat., unde oritur:

שְׁבִיסִים plur. masc. Jes. 3, 18. vel *reticula* i. e. ornamenta capitis reticulata (coll. שָׁבַץ *collocavit,* intertextum opus *fecit*) vel, quae est Schroederi (de vesut. mul. c. 2.) et Rosenm. sententia, *soles parvi, bullae solares* ex auro, crystallo etc. confectae, coll. شميسة (a شمس), mutato מ in ב, ut passim fit. *Hoc* praeferendum videtur.

שֶׁבַע f., שִׁבְעָה m., in regim. שְׁבַע et שִׁבְעַת 1) a) *septem* (syr. chald. arab. سبع); שֶׁבַע שָׁנִים Gen. 5, 7. 21, 28. 41, 4., מַעֲלוֹת שֶׁבַע Ezech. 40, 22., שְׁבַע מֵאוֹת *septingenti* Gen. 5, 26. Jud. 20, 15., שִׁבְעָה פָרִים *septem juvenci* Num. 23, 1. Deut. 7, 1. Zach. 3, 9., שִׁבְעַת יָמִים *septem dies* Gen. 8, 10., שִׁבְעָה שִׁבְעָה *septena* Gen. 7, 2.; cum affixo שִׁבְעָתָם *septem illi* 2 Sam. 21, 9.; b) *septimus* Gen. 23, 1. 1 Reg. 16, 10. 15. 2 Reg. 13, 10. 15, 10.; c) adverb. *septies* Ps. 119, 164., *septuplo* Levit. 26, 18. 21. — Dual. שִׁבְעָתַיִם *septuplum* Gen. 4, 15. 24. Ps. 12, 7. 79, 12. Prov. 6, 31. al. — Plur. שִׁבְעִים *septuaginta* Ps. 90, 10. Deut. 10, 22. al., adv. *septuagies* Gen. 4, 24. Ceterum *numerus septenarius* in V. T. saepe est a) pro num. *rotundo* minori (ut ap. nos *decem*) Gen. 29, 18. 41, 2 sqq. Jes. 4, 1. Ruth. 4, 15. Jes. 23, 14. Jer. 25, 11. b) pro num. *sancto* Gen. 21, 28. Levit. 4, 6. 17. Exod. 37, 23. (ut ap. Tataros *novem*). Simil. ap. Arab. Pers. Aegypt. cf. Gedicke *verm. Schrift.* p. 32 sqq. adde Gell. N. A. 3, 10. Macrob. Somn. Scip. 1, 6. Censorin. c. 7. Euseb. Praepar. evang. c. 7. all. — 2) nom. propr. urbis in tribu Juda Jos. 15, 26., quae alibi בְּאֵר שֶׁבַע Jos. 19, 2. coll. Gen. 21, 14. 31. 26, 33. Aliis tamen eadem est quae שְׁמַע, mutatis ב et מ, atque ita urbs Simeonitarum v. Relandi *Palaest.* p. 990.

שִׁבְעָה chald. *septem* Dan. 3, 19. 4, 13. 20. 22. 29., in regim. שִׁבְעַת Esr. 7, 14.

שִׁבְעָנָה *id.* Job. 42, 13. cum nun *epenthetico*, sicut in בָּשְׁנָה Hos. 10, 6., יֶשְׁנוֹ 1 Sam. 14, 39. Esth. 3, 8. et קָבְנוֹ Num. 23, 13.

שָׁבוּעַ m. *septimana, hebdomas,* vel a) *dierum* Gen. 29, 17. (ubi שְׁבֻעַ est stat. constr. v. Rosenm.), hinc plene שָׁבֻעִים יָמִים (masc.) Dan. 10, 2., alibi absol. plur. שָׁבֻעוֹת Exod. 34, 22. 2 Chron. 8, 13., in reg. שְׁבֻעוֹת Jer. 5, 24., c. affixo שָׁבֻעֹתֵיכֶם Num. 28, 26.; חַג שָׁבֻעוֹת *festum* septem *hebdomadum* h. e. *Pentecoste*, quam inter et pascha septem hebdomades interjectae erant Deut. 16, 9.; sed חַג שְׁבֻעוֹת יָמִים Ezech. 45, 21. est Pascha, quod per septem integros dies celebrari solebat; — vel b) *annorum* Dan. 9, 24 sqq. v. Bertholdt Commentar. II, p. 561 sqq. 645. Cf. *annorum hebdomas* ap. Gell. N. A. 3, 10. Sed loc. Gen. 29, 17., quem nonnulli huc trahunt (etiam Bertholdt) v. supra.

שְׁבִיעִי m., שְׁבִיעִית f. *septimus* Gen. 2, 2. 3. Exod. 12, 15. 16. 21, 2. Levit. 13, 5. 6. Num. 6, 9. Deut. 15, 12. Jos. 6, 16. etc.

שָׁבַע *juravit,* in Kal non occurrit, nisi partic. Pahul Ezech. 21, 28. שְׁבֻעֵי שְׁבֻעוֹת *jurantes jusjurandum.* Rosenmuellero est adject., propterea, quod Kal hujus verbi alibi non occurrat; sed simile est בָּרוּךְ a בָּרַךְ, Pih. בֵּרַךְ. — Niph. נִשְׁבַּע *alter alteri juravit* vel *juramento sese obstrinxit* (sensu *reciproco*) Ps. 24, 4. Gen. 21, 24. Jos. 14, 9. 2 Sam. 3, 35., sq. לְ pers. *alicui* Gen. 24, 4. 21, 23. 25, 33. Jos. 9, 15., sq. בְּ Dei, *per quem* juratur Gen. 21, 23. Jos. 2, 12. Jud. 21, 7. 1 Sam. 28, 10. 1 Reg. 2, 8. Jes. 19, 18. (בְּשֵׁם יְהוָה Levit. 19, 12. Deut. 10, 20., בְּפַחַד יִצְחָק Gen. 31, 53.) Jer. 5, 7.; semel Ps. 102, 9. *per afflictum jurare,* quod his verbis fit: accidat mihi, quod illi, si fidem fallo; sq. acc. rei *aliquid* alicui *jurare, jurejurando interposito promittere* Exod. 33, 1. Num. 11, 12. 14, 23. Deut. 6, 23. Ceterum *jurare per Deum aliquem* Am. 8, 14. passim est *ejus cultorem se declarare, eum colere,* et *jurare Deo* (sq. לְ) i. q. *nomen dare*, colendo ei sese obstringere Zeph. 1, 6. 2 Chron. 15, 14. — Hiph. הִשְׁבִּיעַ 1) *jurare fecit* s. *jussit, ad jusjurandum adegit* Exod. 13, 19. 2 Chron. 36, 13. Gen. 50, 5. 25. 2) *adjuravit, obsecravit, obtestatus est* Cant. 2, 7. 3, 5. 1 Reg. 22, 16. — Dubitari vix potest, oriri hoc voc. a numerali *septem;* praeterquam enim, quod numerus septenarius in omni Oriente antiquitus sanctus habebatur (v. sub שֶׁבַע), saepe etiam a veteribus ad confirmanda jurajuranda adhibita legimus *symbola septemplicia* cf. Herod. 3, 8. Iliad. 19, 243. Gen. 21, 28. v. Lydius de jurejurando c. 4.

שְׁבוּעָה et defect. שְׁבֻעָה f. *jusjurandum* Levit. 5, 4. Num. 30, 3. Jud. 21, 5., נִשְׁבַּע שְׁבֻעָה *jusjurandum jurare, dare* Jos. 9, 20. Jer. 11, 5. Gen. 26, 3. Num. 30, 3. Deut. 7, 8., שְׁבֻעַת אֱלֹהִים Eccles. 8, 2., שְׁבֻעַת יְהוָה Exod. 22, 10. 2 Sam. 21, 7. *jusjurandum per Deum*, שְׁבוּעָתוֹ לְיִשְׂחָק *jusjurandum ejus* (Jovae) *Isaaco* datum Ps. 105, 9., שְׁבֻעָתִי *jusjurandum mihi datum* Gen. 24, 8., שְׁבֻעַת הָאָלָה Num. 5, 21. *jusjurandum* vel potius *adjuratio exsecrationis* h. e. quae cum exsecratione conjuncta est, qua quis diris devovetur, coll. vv. sqq., in quibus talis formula continetur; sed יִתֵּן יְהוָה אֹתָךְ לְאָלָה וְלִשְׁבֻעָה Num. l. c. hunc sensum habet: Jova efficiet, ut omnes, ubi se diris devovere et jurejur. aliquid confirmare voluerint, hac form. utantur: misere me perdat Deus, sicut illam perdidit! Cf. Jes. 65, 15. et Jer. 29, 22. — Cum a paciscentibus jusjurandum interponi soleret (2 Sam. 21, 7.), hinc factum, ut בַּעֲלֵי שְׁבוּעָה לְ vocarentur *foederati, foedere* cum al. *juncti* Neh. 6, 18. Lxx. ἐνόρκιοι. — Plur. שְׁבֻעוֹת Jer. 5, 24. Ezech. 21, 28. Habac. 3, 8.

שָׂבֵעַ et שָׂבַע *satur fuit* vel *factus est, saturatus, satiatus est* (arab. شَبِعَ, syr. et chald. סְבַע) propr. cibo Deut. 11, 15. 31, 20. Jes. 9, 19. 2 Chron. 31, 10., deinde etiam potu (i. q. רָוָה) Am. 4, 8. coll. Ps. 104, 16. ac metaphorice aliis rebus, quae in aliquem abunde conferuntur, ut probro Thren. 3, 29., calamitatibus Ps. 88, 4., paupertate Prov. 28, 19., contemtu Ps. 123, 3., studiis inhonestis, facinoribus h. e. poena facinorum Prov. 1, 31., scortatione Ezech. 16, 28. (cf. Vit. Timur. II, p. 908.), etiam in bon. partem, divitiis Eccles. 4, 8. (ellipt. Prov. 30, 9.), pecunia Eccles. 5, 9., adspectu Jovae Ps. 17, 15. ubi v. de Wettius.

Construitur autem שָׂבַע *satiari aliqua re* cum accus. Exod. 16, 12. Job. 27, 14. Prov. 30, 16. Eccles. 4, 8., cum בְּ Thren. 3, 29. Ps. 65, 5. 88, 4., c. מִן Prov. 14, 14. 18, 20., cum לְ Eccles. 1, 8. לֹא תִשְׂבַּע עַיִן לִרְאוֹת *non satiatur oculus videndo, adspectu.* Passim accedit notio *molestiae* et *taedii* (ut in lat. et vern. *satt werden, sein einer Sache*), שְׂבַע יָמִים *vitae saturum, satiatum esse* 1 Chron. 23, 1. 2 Chron. 24, 15., שָׂבַע נְדֻדִים Job. 7, 4. *jactationibus satiatum esse,* adde Prov. 25, 17. Jes. 1, 11. Praet. f. שָׂבֵעַתְּ (cum patach furtivo sub ע) Ezech. 16, 29., plur. in pausa שָׂבֵעוּ Jes. 9, 19. Infin. constr. שְׂבֹעַ Thren. 5, 6., imp. שְׂבַע Prov. 20, 13. Fut. יִשְׂבַּע Prov. 12, 11. 14., plur. in pausa יִשְׂבָּעוּ Ps. 37, 9. — Pih. שִׂבַּע *saturavit, satiavit* Ezech. 7, 19., trop. Ps. 90, 14. שַׂבְּעֵנוּ חַסְדֶּךָ *satia nos benignitate tua.* — Hiph. הִשְׂבִּיעַ *satiavit* sq. acc. pers. Ezech. 27, 33. Ps. 107, 9., sqq. acc. et pers. et rei Ps. 91, 16. 132, 15., sq. acc. et בְּ rei Thren. 3, 15. Ps. 103, 5., sq. acc. et מִן rei Ezech. 32, 4. Ps. 81, 17., sq. לְ pers. et acc. rei Ps. 145, 16. Trop. dictum est Ps. 91, 16. 145, 16., adde Job. 38, 27. *satiare vasta et desolata* h. e. irrigare.

שָׂבֵעַ m., שְׂבֵעָה f. *satur* Prov. 19, 23. (נֶפֶשׁ שְׂבֵעָה *appetitus satiatus* Prov. 27, 7.), שְׂבֵעֵי בַּלֶּחֶם *satur pane* 1 Sam. 2, 5., trop. Deut. 33, 23. שְׂבַע רָצוֹן *satiatus, abundans favore* (div.), etiam in mal. partem: *satur ignominiae* Job. 10, 15. coll. 14, 1. Passim *fastidii* notio accedit, ut Gen. 35, 29. Job. 42, 17. שְׂבַע יָמִים *satur vitae,* pro quo שָׂבֵעַ simpl. Gen. 25, 8.

שָׂבָע m. *satietas, abundantia* Gen. 49, 30 sqq. Eccles. 5, 11. Prov. 3, 10.

שֹׂבַע m. *satietas* Ruth. 2, 18., לָשֹׂבַע *ad satietatem usque, satis* Ps. 78, 25. Exod. 16, 3. Levit. 25, 19. 26, 5., לְשֹׂבַע נַפְשְׁךָ *id.* Prov. 13, 25.; it. *abundantia* Ps. 16, 11.

שָׂבְעָה f. *satietas* Jes. 56, 11. Ezech. 16, 28. Jes. 55, 2., לְשָׂבְעָה *ad satietatem usque* Jes. 23, 18. Ezech. 39, 19. Hagg. 1, 6.

שִׂבְעָה f. *satietas, abundantia* Ezech. 16, 49.

שָׁבַץ propr. *perplexus fuit,* ut arab. شبص V. (syr. ܫܒܨ *miscuit, confudit*), in Kal inusit., Pih. *opus tessellatum, reticulatum fecit, contexuit* (*zellenförmig wirken*), (ex syr. *alterum alteri interseruit* sive *inclusit, intertexuit*) Exod. 28, 39. Pyh. part. מְשֻׁבָּצִים זָהָב (lapides pretiosi) *inclusi auro* (ita ut opus tessellatum efficiant) Exod. 28, 20.

שָׁבָץ m. 2 Sam. 1, 9. *perturbatio, confusio animi, horror* (Targ. Jon. רְתִיתָא), al. rectius *vertigo* (Lxx. σκότος δεινόν).

מִשְׁבְּצוֹת plur. f. 1) *fundae* sive *palae,* quibus gemmae *interseruntur* sive *includuntur* Exod. 28, 11. 13. 14. 25. 39, 13. 16. 2) sq. זָהָב *vestes,* quibus aurum *tessellarum instar intertextum est* Ps. 45, 14.

תַּשְׁבֵּץ m. q. d. *tessellatio, opus tessellatum* Exod. 28, 4. כְּתֹנֶת תַּשְׁבֵּץ *vestis tessellata.*

שְׁבַק chald. *reliquit* Dan. 4, 12. 20. 23. Ithpehel *relictus, superstes fuit* Dan. 2, 44.

שָׁבַר I) 1) *fregit, confregit* (chald. syr. sam. arab. תבר) Gen. 19, 9. Jes. 42, 3. Jer. 19, 11. Levit. 11, 33. al., partic. Pah. שָׁבוּר *fractus* h. e. cujus aliquod membrum fractum est Levit. 22, 22.; praegn. Ezech. 27, 26. *ventus orientalis fregit te* (navem) et projecit *in medium mare,* Hos. 2, 20. *frangam bellum* (belli instrumenta) et ejiciam *e terra.* Trop. a) *sitim frangere* i. e. exstinguere Ps. 104, 11. b) *animum* alic. *frangere* i. e. tristem reddere, *dolore afficere* Ps. 69, 21., hinc שְׁבוּרֵי לֵב *afflicti* Ps. 147, 3. v. Niph. cf. phras. Hom. ἐμοὶ κατεκλάσθη ἦτορ. *Aliquem frangere* i. e. calamitatibus conficere Jer. 17, 18. c) שָׁבַר חֹק Job. 38, 10. *terminum praefringere* i. e. *demetiri.* Alii conf. arab. شبر *spithama dimensus est.* Cet. v. sub מִטָּה, זְרוֹעַ, קָנֶה. — 2) *perdidit, delevit* Dan. 11, 26 (exercitum) Jer. 19, 11 (populum), v. Niph. Simil. *frangere Corcyraeos* dixit Nepos. — 3) *laceravit* 1 Reg. 13, 26. 28. — Niph. נִשְׁבַּר 1) *fractus, confractus est* Jes. 14, 29. Ezech. 29, 7. (etiam de navibus Jon. 1, 4. Ezech. 27, 34.), spec. *frangi,* quod *ad ossa, membra* attinet Jes. 8, 15. 28, 13.; it. *ruptus est* (funis) Ps. 124, 7. Trop. *animo fractus* i. e. afflictus est Jes. 61, 1. Ps. 34, 19. (Ezech. 6, 9.), *animus fractus* i. e. tristis Ps. 51, 19. Jer. 23, 9. 2) *confectus, perditus, deletus est* Dan. 11, 22. Ezech. 30, 8. (exercitus) Jes. 24, 10 (oppidum) Jer. 48, 4 (populus) Dan. 8, 25 (rex) Dan. 11, 4 (regnum) add. Jer. 22, 20. 3) *laesus, vulneratus est* Exod. 22, 9. 13. Zach. 11, 16. Ezech. 34, 4. 15. — Pih. שִׁבֵּר et שַׁבֵּר *penitus fregit, confregit* Exod. 9, 25. 2 Reg. 11, 18. 2 Chron. 23, 17. Exod. 23, 24. Jes. 45, 2. Ps. 46, 10. Deut. 7, 5., etiam de vento montes confringente, rumpente 1 Reg. 19, 11. vel naves diffringente Ps. 48, 8. — Hiph. הִשְׁבִּיר *frangere, rumpere* (uterum) *fecit* Jes. 66, 19. הַאֲנִי אַשְׁבִּיר וְלֹא אוֹלִיד *egone* faciam *uterum rumpere* (infantem) h. e. os matricis aperiam *et non parere,* v. מַשְׁבֵּר. — Hoph. Jer. 8, 21. *fractus est* (animus).

II) denomin. a שֶׁבֶר, q. d. annonare, *schrannen* (i. e. *auf der Schranne kaufen und verkaufen*), 1) *annonam emit* Gen. 42, 5., addito voc. שֶׁבֶר 47, 17., aut בַּר 42, 3., aut אֹכֶל 43, 2. Deut. 2, 6.; latiore sensu Jes. 55, 1. שִׁבְרוּ יַיִן וְחָלָב. 2) *annonam vendidit* Gen. 41, 56. v. Hiph. — Hiph. *annonam vendidit* Gen. 42, 36. Prov. 11, 26. Am. 8, 5. 6. Deut. 2, 28. תַּשְׁבִּירֵנִי *vendes annonam mihi* (v. Ewald. Gr. 620.).

שֶׁבֶר et ter שֵׁבֶר (Jes. 30, 14. 65, 14. Am. 6, 6.) m. 1) *fractio, fractura* Jes. 30, 14 (lagenae) Levit. 21, 18 (membri), hinc *vulnus* Levit. 24, 20.; trop. a) *vulnus* reip. i. e. *calamitas publica, aerumna* Jer. 6, 14. 8, 11. 21. 30, 12. 15. Am. 6, 6. Thren. 2, 11. 3, 47.; b) *terror* Job. 41, 17. (vocabula enim *frangendi* passim ad *terrorem* referuntur); c) *destructio, excidium, exitium* Prov. 16, 18. Jes. 1, 28. 18, 12. 51, 19. 60, 18. Jer. 4, 20. Nah. 3, 19.; d) שֵׁבֶר רוּחַ *contritio animi* h. e. tristitia, moestitia Prov. 15, 4.; e) *solutio, explicatio* q. d. *fractio corticis, enucleatio* Jud. 7, 15. — 2) *annona, frumentum* Gen. 42, 1. 2. 19. 26. 43, 2. 47, 14. Exod. 8, 5. Neh. 10, 32. q. d. *fractio* sive *sedatio famis* coll. verbo Ps. 104, 11., vel quia *molâ frangitur*; sicut *molis frangere* pro *molere* dixit Plinius, hinc graec. μυλόκλαστος;

molâ fractus i. e. *molitus*, hinc ἀκτή *fracta* i. e. farina *mola*. — Cum affixo שִׁבְרוֹ Gen. 44, 2., plur. שְׁבָרִים Ps. 60, 4.

שִׁבָּרוֹן m. 1) *fractio, contritio* Ezech. 21, 11., ubi שִׁבְּרוֹן מָתְנַיִם de *acerbissimo dolore* dicitur v. Schnurrer ad h. l. 2) *calamitas*, al. *excidium* Jer. 17, 18.

שְׁבָרִים nom. propr. loci prope Ai Jos. 7, 5.

מַשְׁבֵּר m. *os uteri, per quod* foetus *erumpit* vel *quod* foetus *frangit* et *aperit*, dum nascitur (vid. rad. in Hiph.) 2 Reg. 19, 3. Jes. 37, 3.

מִשְׁבָּר m. 1) *id.* Hos. 13, 13. 2) plur. מִשְׁבָּרִים *fluctus* (q. d. *fractiones aquae*, eo sensu, quo lat. *frangi* dicuntur *fluctus, gurges, unda, aequor* sive *mare* etc.; κύματος ἀγήν h. e. *fluctus fractionem* dixit Apollonius Rhod. I, 554.) 2 Sam. 22, 5. Ps. 42, 8. 88, 8. 93, 7. Jon. 2, 4.

שָׂבַר *contemplatus, intuitus est* sq. בְּ Neh. 2, 13. 15. (ubi alii, invito contextu, שֹׁבֵר legunt, quod frustra defendit Scheid. Cantic. Hisk. p. 268 sqq.). Chald. סְבַר *exspectavit*, in quo *spectandi* notio inest. — Pih. *exspectavit*, ut chald., Ruth. 1, 13., *speravit* Esth. 9, 1., sq. אֶל pers. Ps. 104, 27., sq. לְ rei 119, 166. Huc pertinet etiam Jes. 38, 18., ubi nonnulli interpretes coll. syr. ܣܒܰܪ sq. ܠ vertunt: *praedicare, celebrare* v. Rosenm.

שֵׂבֶר m. *exspectatio, spes*, cum affixis שִׂבְרִי Ps. 119, 117., שִׂבְרוֹ Ps. 146, 5.

שְׁבַשׁ chald., Ithpahal *perturbatus, consternatus est* Dan. 5, 9. (sab. ܫܰܒܶܫ Pah. *implexuit, perplexum reddidit*). Vid. supra שָׁבָץ.

שָׁבַת 1) *cessavit, quievit, feriatus est* (chald. et syr. *id.*) Exod. 16, 30. 23, 12. 31, 17. 34, 21. Jes. 33, 8. (praegn. Thren. 5, 14., sq. מִן *ab* al. opere Gen. 2, 2. 3.; trop. Levit. 26, 34. אָז תִּשְׁבַּת־הָאָרֶץ *tum cessabit terra* h. e. non coletur; ita lat. *arva cessant*, Jes. 24, 8. *cessant gaudia tympanorum*. De ipso opere dic. Neh. 6, 3. — 2) *desiit* sq. infin. c. praefixo לְ Jer. 31, 36. Hos. 7, 4., it. *esse desiit, finem habuit* Gen. 8, 22. Jes. 14, 4. 24, 18. Prov. 22, 10. — 3) sq. שַׁבָּת *sabbatum celebravit* Levit. 23, 32. Fut. יִשְׁבֹּת, rarius יִשְׁבַּת Neh. 6, 3. Levit. 26, 34. — Hiph. הִשְׁבִּית 1) *cessare, quiescere fecit* aliquem Exod. 5, 5. (*ab opere* sq. מִן), vel opus aliquod 2 Chron. 16, 5. (*intermisit*); hinc *compescuit, perdomuit* hostem Ps. 8, 3. — 2) *fecit aliquem desinere* sq. infin. c. מִן Ezech. 34, 10. (ad quam rationem conformata sunt, quae Ps. 89, 45. leguntur: הִשְׁבַּתָּ מִטְּהָרוֹ, nomine pro infin. posito: *desinere fecisti splendere eum*), sq. לְבִלְתִּי Jos. 22, 25.; it. *fecit, ut esse desineret, finem imposuit* Prov. 18, 18. Ps. 46, 10. Ezech. 23, 27. (sq. לְ pers. Jer. 48, 35. הִשְׁבַּתִּי לְמוֹאָב מַעֲלֶה בָמָה *ich will für Moab aufhören lassen das Besteigen* etc. Ruth. 4, 14. לֹא הִשְׁבִּית לָךְ גֹּאֵל *non deesse tibi patietur vindicem* Dan. 11, 18.), hinc *delevit* Am. 8, 4., *abolevit* Deut. 32, 26., *abstulit, removit* sq. מִן Jer. 7, 34. Ezech. 34, 25. Exod. 12, 15.

Levit. 26, 6. Ps. 119, 119. al. Praet. הִשְׁבַּתִּי (pro הִשְׁבַּתְּתִּי), הִשְׁבַּתֶּם etc., infin. c. לְ: לַשְׁבִּית pro לְהַשְׁבִּית Am. 8, 4.

שֶׁבֶת m. 1) *cessatio, intermissio* Prov. 20, 3., *desidia* Jes. 30, 7. 2) *interpellatio, dispendium morae* Exod. 21, 19. רַק שִׁבְתּוֹ יִתֵּן i. e. *modo jacturam compensat, quam ille ab opere avocatus fecit.* Aliud vid. sub rad. ישׁב.

שַׁבָּת com. (sunt, qui contractum putent ex שַׁבֶּתֶת v. ABEN ESRA ad Exod. 16, 23. KIMCHIUS in *Michlol* fol. נג b., ut אַחַת ex אַחֶדֶת, מְשָׁרֵת ex מְשָׁרֶתֶת etc. conf. B. MICHAELIS dissert. de *Soloecismo generis* p. 44.) propr. *cessatio* et *quies* ab opere et labore, hinc *sabbathum* sive *septimus hebdomadis dies* Exod. 20, 8. 11. 31, 13. Levit. 23, 3. Num. 15, 33. 35. etc. (quo sensu etiam in linguam arab. per Judaeos migravit, سبت *sabbathum* et سَبَّتَ *sabbathum celebravit*); per synecdochen in plur. dictum volunt de tota *septimana* Levit. 23, 15., ut ap. seriores Judaeos v. intrptt. ad Mt. 28, 1. (cf. tamen SCHULTHESS. in WINER. *n. krit. Journ.* V, p. 298 sq.); sed vix opus est; שַׁבַּת שָׁנִים *septimus* quisque *annus* (*Sabbathsjahr*) Levit. 25, 4.; שַׁבַּת שַׁבָּתוֹן *sabbathum sabbathi* h. e. dies prae ceteris festus Levit. 16, 31. 23, 32. — Cum affixis שַׁבַּתּוֹ Num. 28, 10. Jes. 66, 23., שַׁבַּתְּכֶם Levit. 23, 32., plur. שַׁבָּתוֹת Levit. 23, 15. Ezech. 45, 17., in regim. שַׁבְּתוֹת Levit. 23, 38. 25, 8., cum affixo שַׁבְּתֹתֵיכֶם Levit. 26, 35.

שַׁבָּתוֹן m. (*quies summa*) *sabbathum magnum* Exod. 26, 23. 31, 15. 35, 2. Levit. 16, 31. 23, 3. 24. 32. 39. 25, 5. 6.

מִשְׁבָּת m., plur. מִשְׁבַּתִּים *deletio, interitus* Thren. 1, 7. conf. 5, 14. 15. v. rad. Hiph. Ita SYR. Alias explicationes v. ap. ROSENM.

שָׁגָא v. שָׁגָה.

שָׂגָא *magnus fuit* vel *factus est, crevit, auctus est,* in Kal inusit. (syr. ܣܓܐ, chald. סגא), Hiph. 1) *crescere fecit, incrementum dedit, auxit* Job. 12, 23. 2) trop. *magnificavit, sustulit, extulit laudibus* Job. 36, 24.

שְׂגָא chald. *id.*, in hac salutandi formula: שְׁלָמְכוֹן יִשְׂגֵּא *pax* (*salus*) *vestra magna esto, augeatur* Dan. 3, 31. 6, 26. Esr. 4, 22.

שַׂגִּיא m. *permagnus* Job. 36, 26. 37, 22.

שַׂגִּיא m., שַׂגִּיאָה f. chald. *id.* Dan. 2, 31. 4, 7., it. *permultus* Dan. 2, 6. 4, 9. 7, 5. Esr. 5, 11., et adverb. *valde* Dan. 2, 12. 5, 9. 6, 15. 24. 7, 28.

שָׂגַב 1) *altus, sublimis,* trop. *arduus, inaccessus fuit* Deut. 2, 36. 2) *extulit se* Job. 5, 11. (chald. *id.*). — Niph. 1) *altus fuit* Prov. 18, 11. Jes. 30, 13., *sublimis, excelsus fuit* Jes. 2, 11. Ps. 148, 13. Jes. 26, 5. 12, 4., *arduus, intellectu difficilis* Ps. 139, 6. 2) *exaltatus, sublatus* atque ita *tutus praestitus est* Prov. 18, 10. (v. רום). — Pih. *in sublime sustulit, sublimem fecit* aliquem h. e. vel potentem ac nobilem Jes. 9, 10., vel tutum Ps. 20, 2. 69, 30. 91, 14., sq. מִן *ab* aliquo vel aliqua re Ps. 107, 41. 19, 12. 59, 2. — Pyh. sublatus h. e. *tutus redditus est* Prov. 29, 25. — Hiph. *sublimiter, excelse egit, excelsum se praestitit* Job. 36, 22.

מִשְׂגָּב m. 1) *altitudo* Jes. 25, 12. 2) *locus sublimis*, hinc *arx* Jer. 48, 1. (nisi est nom. propr.), *refugium* Ps. 9, 10. 46, 8. 12. 48, 4. 59, 17. Cum affixo מִשְׂגַּבִּי 2 Sam. 22, 3. Ps. 59, 10. 18.

שָׁגַג, semel שָׁגָג (extra pausam Levit. 5, 18.) *erravit* (conf. radd. סוג et שָׁגָה) Job. 12, 16., it. *per imprudentiam peccavit, deliquit, culpam commisit* Num. 15, 28. Ps. 119, 67., addito voc. שְׁגָגָה Levit. l. c. Huc videtur etiam Gen. 6, 3. referendum, ubi בְּשַׁגָּם est infinit. formae סַב (v. Gesen. L. p. 365.), c. affixo: *propter peccare* h. e. *peccata eorum* (all. *dum eos errare fecit* caro, tanq. infin. Pih. v. שׁגה, v. J. F. Bernd Exercit. in h. l. Hal. 1732. 4., non satis probabiliter). Vett. interpretes, quos recentiorum multi sequuntur, conflatum existimarunt ex בְּ, שׁ relat. et גַּם *etiam* (בְּשׁ i. q. בַּאֲשֶׁר), sed v. Rosenm. adde Vetteri Com. in nonnullos V. T. locos Lips. 1827. 4. p. 10 sq.

שְׁגָגָה f. *erratum, error, delictum per imprudentiam commissum* Levit. 4, 2. 22. 27. Num. 15, 24 sqq. Jos. 20, 3. 9. Eccles. 10, 5., cum affixo שִׁגְגָתוֹ Levit. 5, 18.

מְשׁוּגָה f. vid. sub rad. שׁוג.

שָׂגַג. Huc referunt nonnulli Jes. 17, 11. בְּיוֹם נִטְעֵךְ תְּשַׂגְשֵׂגִי, quae verba Gesenius vertit: *was du gepflanzt, ziehst du gross*, ita, ut שׂגג idem sit quod שָׂגָה. Sed precario sumitur, בְּיוֹם נִטְעֵךְ significare: *postquam plantasti*, itaque שִׂגְשֵׂג videtur potius oriri a rad. שׂוג i. e. סוג *sepire*.

שָׁגָה I) 1) *erravit, oberravit* (syr. ܫܓܐ *id.*) Ezech. 34, 6., *aberravit* sq. מִן trop. Ps. 119, 21. 118. Prov. 19, 27. (a praeceptis Dei, a sapientia), it. *titubavit* Prov. 20, 1. Jes. 28, 7. (prae ebrietate), trop. Prov. 5, 19. בְּאַהֲבָתָהּ תִּשְׁגֶּה *in ejus amore titubas*, q. inebriatus amore, v. 20. *cur inebriabis te* (amore) *apud alienam*, cf. Umbreit. ad h. l. 2) *peccavit, deliquit* aliquid *per imprudentiam* Job. 19, 4. Ezech. 45, 20. Num. 4, 23. Levit. 4, 13. — Hiph. *errare fecit* (in via) Prov. 28, 10. Deut. 27, 18., in *errorem seduxit, fefellit* Job. 12, 16., *aberrare fecit, abduxit* (a praeceptis div.) Ps. 119, 10.

II) i. q. שׂגא, syr. ܣܓܐ *altum esse*, Pih. *exaltare, tollere* laudibus, *canere* aliquem v. sub שִׁגָּיוֹן.

שְׁגִיאָה f. *error, delictum per imprudentiam commissum* Ps. 19, 13., mutata tertia radicali ה in א.

שִׁגָּיוֹן m. Ps. 7, 1., plur. שִׁגְיֹנוֹת Hab. 3, 1., vel *carmen* a rad. ܫܓܐ *cecinit* alta voce, ܫܘܓܝܬܐ *cantilena, cantio, cantus* (quae est Wahlii sententia in Exc. 3. ad Habac.), vel *carmen triste* ab arab. شَجِيَ *anxius, moestus fuit*.

מִשְׁגֶּה m. *error* Gen. 43, 12. [Sed מְשׁוּגָה vid. sub rad. שׁוג].

שָׂגָה id. q. שָׂגָא *magnus fuit* vel *factus est, crevit* Job. 8, 11. Ps. 92, 13. (de plantis), *auctus est, incrementum cepit* Job. 8, 7. — Hiph. *crescere fecit, auxit* Ps. 73, 12. Reliqua vid. in שׂגא.

שָׁנַח in Kal inusit., Hiph. הִשְׁגִּיחַ *spectavit, prospexit* Ps. 33, 14. Jes. 14, 16. Cant. 2, 9. מַשְׁגִּיחַ מִן הַחַלֹּנוֹת *prospiciens a fenestris* (chald. אַשְׁגַּח *id.*).

שָׁגַל (propr., ut سجل *hausit aquam per situlas, iterum iterumque situlam in puteum demisit*, inde deverticulo significationis Orientalibus usitato, quo verba *bibendi, aquatum eundi, hauriendi per situlas* ad rem veneream transferunt v. Dissert. sub Schultens. defens. I, p. 167 sqq.) *concubuit cum muliere* sq. acc. Deut. 28, 30. Fut. יִשְׁגָּל. — Niph. Jes. 13, 16. Zach. 14, 2. et Pyh. Jer. 3, 2. *comprimi* (de muliere). In Cthib ubique est שׁכב.

שֵׁגַל f. *uxor*, spec. *regis, regina* Ps. 45, 10. Neh. 2, 6.

שֵׁגַל f. chald. *id.* Plur. emphat. שֵׁגְלָתָא Dan. 5, 2. 3. 23.

שָׁגַע *amens, insanus fuit, insanivit*, in Kal inusit. (proprie ex arab. شجع *impetu concitatiore se movit*, sive ex metu, sive ex strenuitate et audacia, sive ex insania, adeoque *insanivit* v. Verschuir diss. p. 94. conf. נבא), Pyh. part. מְשֻׁגָּע *mente captus, ad insaniam redactus* Deut. 28, 34. 1 Sam. 21, 16., hinc per contemtum de prophetis 2 Reg. 9, 11. Jer. 29, 26. Hos. 9, 7. — Hithpah. *insanivit* 1 Sam. 21, 15. 16.

שִׁגָּעוֹן m. *amentia, insania* Deut. 28, 28. 2 Reg. 9, 20. Zach. 12, 4.

שָׁגַר rad. Hebr. inusit., chald. שְׁגַר *misit, emisit, dejecit, edidit.*

שֶׁגֶר m. *foetus* partu *editus* Deut. 7, 13. 28, 4. 19. 51.

שֶׁגֶר m. *id.* Exod. 13, 12.

שַׁד *mamma* vid. infra sub rad. שדה.

שֵׁד *daemon* vid. in rad. שוד.

שָׁדַד i. q. arab. شدّ *incursavit, invasit* terram vel urbem sq. acc. Jes. 15, 1. 33, 1., hinc *vastavit* et diripuit Jer. 5, 6. 25, 36. 47, 4. 7. 49, 28. Ezech. 32, 12. Ps. 137, 8. 91, 6. Mich. 2, 4., שֹׁדֵד subst. *vastator* Jes. 21, 2. 33, 1. Jer. 12, 12., שֹׁדְדֵי לַיְלָה *praedones, raptores nocturni* Obad. 5. Job. 12, 6.; deinde *confecit, perdidit* aliquem Prov. 11, 3. Ps. 17, 9., unde שָׁדוּד *perditus, oppressus, confectus* Jud. 5, 27., שֹׁדֵד subst. *perditor* Job. 15, 21. — Infin. שְׁדוֹד Jer. 47, 7., imper. plur. שָׁדְדוּ Jer. 49, 28., fut. c. affixo יְשָׁדֵּם sec. Kri Prov. 11, 3., יְשָׁדְּדֵם Jer. 5, 6. (sed יָשׁוּד Ps. 91, 6. v. sub rad. שוד). — Niph. *vastatus est* Mich. 2, 4. (ubi נְשַׁדֻּנוּ pro נְשְׁדַּדְנוּ). — Pih. *vastavit* Prov. 24, 15., *vim intulit, perdidit* Prov. 19, 26. — Pyh. שֻׁדַּד et שֻׁדַּד (Nah. 3, 7.) *vastatus est* Jer. 4, 20. 9, 18. 10, 20. Zach. 11, 3. Jes. 15, 1. — Poh. *perdidit* Hos. 10, 2. — Hoph. הוּשַׁד *vastatus est* Jes. 33, 1. Fut. יוּשַׁד Hos. 10, 14. more Chaldaeorum v. Gesen. L. p. 371.

שֹׁד, semel plene שׁוֹד (Job. 5, 21.) m. *vastatio* Job. 5, 22. Jes. 51, 19. Jer. 48, 3. Hab. 2, 17. 2) *vis, oppressio, miseria*, quam quis infert Prov. 24, 2. 21, 7. Jer. 6, 7., quam quis patitur Ps. 12, 6., hinc *exitium* Jes. 13, 6. Hos. 7, 13.; meton. *divitiae per vim partae* Am. 3, 10. Aliud v. sub rad. שדה.

שַׁדַּי m. *potentissimus, omnipotens* (a שׁדד *vastari* atque adeo *validum esse, vi pollere* coll. arab. شديد *validus, audax, fortis*), cognomen Dei (Jovae) Gen. 49, 25. Num. 24, 4. Ruth. 1, 20. 21. Job. 5, 17. 6, 4. 8, 3. 13. etc. (in hoc libro omnium frequentissime legitur) Ps. 68, 15. 91, 1. Jes. 13, 6. Joel. 1, 15., אֵל שַׁדַּי Ezech. 10, 5. Gen. 17, 1. 28, 3. 43, 14. 48, 3. Exod. 6, 3. Lxx. παντοκράτωρ (in plerisque Jobi locis), Syr. in Jobo ܡܫܝܢܐ *fortis*. Veram istam nom. interpretationem primus nostratium, quantum sciamus, proposuit J. H. Hottingerus in Dissertatt. theol. philol. fasc. (Heidelberg. 1660. 4.) p. 275., adde Ikenii Dissertatt. p. 9 sqq. et St. Souciet Recueil de dissertatt. critiq. p. 200 sqq. Aliorum conjecturas perstringit Deyling Obss. sacr. I, p. 43 sqq. Ceterum de exitu vocabuli ־ַי, qui est pluralis numeri, v. Gesen. L. p. 523. Secus tamen statuit nuper Ewaldus Gr. p. 298. 423.

אַשְׁדּוֹד nom. urbis Philistaeorum Jos. 13, 3. 1 Sam. 6, 17., ubi Dagonis religio vigebat 1 Sam. 5, 1 sqq. Assignata est tribui Jud. Jos. 15, 4., sed mansisse videtur in ditione Philistaeorum 2 Chron. 26, 6. Neh. 4, 7. 6, 22., si a Salomonis tempore 1 Reg. 4, 24. discedis. Graeci *Azotum* vocant cf. Wineri Lexic. bibl. I, p. 61. Rosenm. *Alterth.* II, 2, p. 374 sq. Nomen hebr. videtur *locum munitum* significare coll. شدّ *stabilivit, firmavit,* V. *durus, firmus fuit.* Sed Simonis (Onom. p. 314.) repetit ab aeth. ሰደደ፡ *expulit, in exilium misit.* Philistaei enim *patria expulsi* illas sedes cepisse perhibentur.

שָׂדַד propr. *rectus, planus fuit*, ut arab. سدّ, hinc Pih. שִׂדֵּד *occavit* (arab. II. *rectum fecit;* simil. سلف est *aequare, complanare* et *occare*) Job. 39, 10. Jes. 28, 24. Hos. 10, 11.

שִׂדִּים nom. vallis, nunc mari mortuo tectae Gen. 14, 3. 8. Ratio nominis ignoratur, sed fortasse signif. *locum planum.*

שָׁדָה rad. Hebr. inusit., chald. et syr. שְׁדָא *fudit, effudit,* arab. ثدى *irriguus fuit, uberi maduit vena* sic, ut prae copia manaret.

שַׁד m. *mamma, uber* (q. d. *effusio lactis*), arab. ثَدْيٌ, syr. ܬܕܐ, Thren. 4, 3. Dual. שָׁדַיִם *utraque mamma* Gen. 49, 25. Job. 3, 11. Jes. 28, 9., in regim. שְׁדֵי Ps. 22, 10. Cant. 8, 1., cum affixis שָׁדַיִךְ Cant. 4, 5. Ezech. 23, 34., שְׁדֵיהֶן Ezech. 23, 3.

שֹׁד m. *id.* Job. 24, 9. Jes. 60, 16. 66, 11.

שִׁדָּה f. Eccles. 2, 8. *congessi aurum et argentum, opes regum ac provinciarum, comparavi mihi cantores et cantatrices et voluptates hominum* שִׁדָּה וְשִׁדּוֹת. Mirum est et vett. et recentiorum interpretum in hoc voc. explicando dissidium. Lxx. Syr. Ar. *pocillatores et pocillatrices,* Vulg. *scyphos et urceos*, Targ. *thermas et balnea* (coll. chald. שְׁדָא *fudit, effudit*). Recentiorum alii a) *cantiones* vertunt (arab. شدى *altiore et canora voce cecinit* v. Schultens. ad Hariri Consess. III, p. 163.); sed vix poterat idem bis dici; b) alii *voluptates libidinosas* (Hartmann. in Wineri Zeitschr. I, p. 47.), sive a שַׁד *mamma* sive

שׂרד, quod libidines corpus *vastent* et corrumpant (ita Gussetius); c) alii: *uxorem et concubinas*, a שַׁד *mamma*. Sic censuit Abenesra. Ita vero dag. f. vix tolerari possit; d) alii: *dominam* (arab. سَيِّدَة) i. e. *uxorem* (cf. rad. ساد IV. *conjugium iniit*). Ita Gesenius, nec haec interpretatio, quae nobis aptissima videtur, eo evertitur, quod ad arab. voc. similitudinem שֵׂידָה scribendum erat v. Gesen. L. p. 145.

שָׂדֶה m. 1) *campus* (fortasse a سدا *extendit, dilatavit*) Jer. 17, 3. (opp. montibus), שְׂדֵה אֲרָם *campi Aramaei* (opp. Syriac *montosae*) Hos. 12, 13. 2) ager i. e. a) collect. oppos. terrae cultae: *agri, Land* 2 Reg. 19, 26. Jer. 12, 4. Ezech. 39, 10., hinc Gen. 25, 27. אִישׁ שָׂדֶה *vir agrestis* h. e. per agros vagans (de Esavo venatore), חַיַּת הַשָּׂדֶה *ferae* Exod. 2, 20. Jer. 12, 9., גֶּפֶן שָׂדֶה *vitis agrestis* 2 Reg. 4, 39. Ezech. 17, 24. 1 Sam. 14, 25. b) *ager*, qui aratur, opp. vineis et hortis Exod. 22, 4. Num. 20, 17. Jer. 26, 18. Gen. 47, 24. Exod. 9, 25. Ruth. 2, 2. 3. Deut. 28, 38. Neh. 5, 5. 2 Reg. 8, 3., שְׂדֵי חֶמֶד *agri desiderii* h. e. fertilissimi Jes. 32, 12. c) sq. nomine urbis vel populi: *agri*, *fines* (*Gebiet*) Neh. 12, 29. שְׂדוֹת גֶּבַע *agri Gebae* (*das Gebiet von G.*), collect. שְׂדֵה אֶפְרַיִם *agri, fines Ephraimitici* h. e. terra Ephr. Obad. 19., שְׂדֵה הָעֲמָלֵקִי Gen. 14, 7., שְׂדֵה מוֹאָב Ruth. 1, 6. Gen. 36, 35. Ps. 78, 12., שְׂדֵה אֲרָם i. e. *Mesopotamia* Hos. 12, 13. (v. sub פַּדָּן) sed v. sub 1. — Cum affixo שָׂדֵהוּ Gen. 23, 9. Exod. 22, 4. Plur. שָׂדוֹת Exod. 8, 9. 1 Sam. 22, 7., in regim. שְׂדוֹת Neh. 12, 29., alibi שְׂדֵי (tanq. a שָׂדִים c. affixis שָׂדֵינוּ Mich. 2, 4., שְׂדֹתֵיהֶם Jer. 8, 10. Neh. 5, 11., שְׂדֹתָם Neh. 11, 25.

שָׂדַי poet. *id.* Deut. 32, 13. Ps. 8, 8. 96, 12. 80, 14. al. Non est, ut vulgo volunt, plur. v. Gesen. L. p. 158. Ewald. Gr. p. 425.

שְׁדֵמָה f. 1) Jes. 37, 27. i. q. שְׁדֵפָה in loco parall. 2 Reg. 19, 26., פ et מ inter se permutatis. Ita jam Kimchius. 2) plur. שְׁדֵמוֹת, in regim. שַׁדְמוֹת, *arva* 2 Reg. 23, 4. Jer. 31, 40. Hab. 3, 17., spec. vitibus consita i. e. vineae Deut. 32, 32. Jes. 16, 8. Lxx. in Jes. et Hab. πεδίον, Vulg. *arva*. Haec voc. vis, quanquam e dialectis demonstrari nequit (vanae enim sunt Schultensii et Michaelis conjecturae), ex omnium locorum contextu certa satis et explorata est.

שָׁדַף *adussit*, de euro segetes adurente atque ita nigras reddente Gen. 41, 6. 23. 27., coll. arab. سدف IV. *obscurus fuit, caligavit*, أَسْدَف *niger*, talm. נִשְׁדַּף, אִשְׁתַּדַּף *adustus, uredine tactus est*.

שְׁדֵפָה f. *uredo* frumenti 2 Reg. 19, 26. coll. שְׁדֵמָה.

שִׁדָּפוֹן m. *id.* Gen. 41, 23. Deut. 28, 22. 1 Reg. 8, 37. 2 Chron. 6, 28. Am. 4, 9. Hagg. 2, 17. Quod Forskålius ex ore Judaei Mochhensis in schedas retulit, שִׁדָּפוֹן esse morbum, Arabibus dictum شرين, quo triticum et hordeum, cubiti altitudine, *frigore* ita laeditur, ut sine aristis maneat (v. Niebuhrii *Arab.* p. 46. praef.), id noli ad libros sacros transferre; ab *euro* enim, non a frigore iste morbus diserte derivatur Gen. l. c.

שָׁדַר chald., Ithpahal *molitus, conatus est, studuit* aliquid facere sq. infin. c. praefixo לְ Dan. 6, 15.

אֶשְׁתַּדּוּר m. chald. *contentio, molimen,* spec. ad rebellionem, *conspiratio,* vel ad bellum Esr. 4, 15. 19. coll. syr. ܫܘܕܪܐ *accinctio, praeparatio,* et arab. شدر V. *accinxit se ad pugnam,* تشدر *molimen.*

שָׂדַר i. q. סָדַר.

שְׂדֵרָה f., plur. שְׂדֵרוֹת *ordines (Reihen)* 1 Reg. 6, 9. 2 Reg. 11, 8. 15. 2 Chron. 23, 14.

שֶׂה vid. infra in שָׂיָה.

שַׁדְרַךְ nom. propr. Chananiae, quod in aula chald. gessit Dan. 1, 7. 2, 49. 3, 12., sec. Lorsbach. i. q. pers. سالارك *regis parvus amicus,* sec. Bohlen. i. q. شادراه *laetus in via* (comes laetus) vel *lumen viae.*

שָׂהַד vel שָׂהֵד, radix Hebr. inusit., chald. et syr. סהד *testatus est,* arab. شهد *praesens adfuit,* it. *testatus est.*

שָׂהֵד (partic. praes.) m. *testis,* cum affixo שָׂהֲדִי Job. 16, 19.

שָׂהֲדוּת f. chald. *testimonium,* emphat. שָׂהֲדוּתָא Gen. 31, 47.

שֹׁהַם m. sec. plurimos *sardonyx* (v. Braunius de *vestit. sacerd.* lib. II. c. 18.) Gen. 2, 12. Exod. 25, 7. 1 Chron. 29, 2. Job. 28, 16. Ezech. 28, 13. etc., a *pallore,* quo unguem humanum refert, coll. rad. arab. سهم *palluit;* sed Michaeli (in *Suppl.* p. 2290.), cui assentitur Hartmannus (Hebräerinn III, p. 89.), magis placet *onyx* coll. مسهم *striata vestis, velut sagittis picta.* Est enim onyx gemma semipellucida, unguis humani colorem quodammodo imitans (a quo et nomen accepit), *candicantibus et rectis distincta striis.* Denique Bellermann. (Urim et Thummim p. 64.) *beryllum* dici putat cum Josepho et Vulg. coll. Apoc. 21, 10. Vett. interpretes mirifice fluctuant.

שַׂהֲרֹן m., plur. שַׂהֲרֹנִים *lunulae* (graec. μηνίσκοι) i. e. bullae formam lunae dimidiatae referentes, quas non solum foeminae (Jes. 3, 18.), sed etiam viri (Jud. 8, 26.), quin adeo cameli (ib. v. 21.) gestabant, chald. סִיהֲרָא et arab. شهر *luna* (in וֹן autem *deminutiva* cadere solent v. Gesen. L. p. 513.). Add. Bynaeus de *calceis Hebr.* L. I. c. 9. §. 4 sq. et Schroederus de *vest. mulierum Hebr.* c. 3.

שׁוֹא I) *malus, vitiosus fuit* (arab. ساء), v. שָׁוְא. — II) id. q. שָׁאָה.

שׁוֹא m. Ps. 35, 17., ubi שֹׁאֵיהֶם vel *tumultus eorum,* quo me invadunt, vel *pernicies, interitus eorum* h. e. quem mihi afferunt.

שָׁוְא (pro שֶׁוֶא, formae מֶוֶת, absorpto ultimo segol, sicut in קֹשְׁטְ) et per apocopen litterae א, שָׁו Job. 15, 31. sec. Cthib, 1) *malum, cala-*

mitas (arab. سَوءٌ et سُوءٌ) Job. 7, 3. Jes. 30, 28. 2) *inanitas, inane, vanum* i. e. quod speciem duntaxat aliquam prae se fert, re vera nihili est. Job. 15, 31. Ps. 31, 7., concr. de idolis Ezech. 18, 15. Deinde spec. a) i. q. falsum, *fallacia, fraus* Exod. 23, 1. שֵׁמַע שָׁוְא *rumor inanis, falsus,* Deut. 5, 17. עֵד שׁ׳ *testimonium falsum,* Ps. 12, 3. שׁ׳ דִּבֶּר *falsa, vana loqui* (Jes. 59, 4.), חֲזוֹן שָׁוְא *visum falsum, vanum* Ezech. 12, 24. (שָׁוְא simpl. *id.* Thren. 2, 14.), hinc שָׁוְא *mendacium* Prov. 30, 8. Exod. 20, 7. Ps. 24, 4. מְתֵי שָׁוְא *mendaces, fallaces* Ps. 26, 4. b) i. q. inutile Ps. 108, 13. שָׁוְא תְּשׁוּעַת אָדָם *vanum* h. e. inutile, frustra est *auxilium hominum,* Mal. 3, 14. שׁ׳ עֲבֹד אֱלֹהִים *vanum, frustra est Deum colere,* לַשָּׁוְא *frustra* Jer. 2, 30. 4, 30. 46, 11., fortasse etiam שָׁוְא simpl. Job. 35, 13. ubi v. Umbreit. 3) *scelus, nequitia,* מְתֵי שָׁוְא *homines nequam, scelerati, improbi* Job. 11, 11., חַבְלֵי הַשָּׁוְא *funes sceleris* Jes. 5, 18. Cf. אָוֶן.

שַׁו Job. 15, 31. v. sub שָׁוְא.

שׁוֹאָה f. 1) *strepitus, turbo strepens, procella* Prov. 1, 27. Ezech. 38, 9. 2) *vastatio* Zeph. 1, 15., שֹׁאָה וּמְשׁוֹאָה *loca vasta et deserta* Job. 30, 3. 14. 38, 27. 3) *pernicies, interitus,* max. qui subito quodam impetu affertur Ps. 38, 8. 47, 11. 63, 10. Jes. 10, 3. Prov. 3, 25. (ubi v. Umbreit.).

מְשׁוֹאָה f. *vastatio* Zeph. 1, 15., it. *locus vastus* v. sub שׁוֹאָה.

תְּשׁוּאָה f., plur. תְּשֻׁאוֹת *fragor* Job. 36, 29., *strepitus* tumultuantium Jes. 22, 2., *clamores* agasonum Job. 39, 7., laetantium Zach. 4, 7.

שׁוּב (chald. et syr. תּוּב) 1) intransit. a) a v e r t i t s e *) 1 Chron. 21, 10. *Ornan avertit se* (sc. ab area, in qua triturabat), *er kehrte sich um* (Ezech. 47, 7.); Jos. 19, 12. שָׁב (גְּבוּל) מִשָּׂרִיד קֵדְמָה *avertebat se, vergebat terminus a Sarido ad orientem* v. 26, 27., Ps. 73, 10. יָשׁוּב עַמּוֹ הֲלֹם *avertit se populus ejus* (ab Jova et convertit) *illuc,* 35, 13. תְּפִלָּתִי עַל־חֵיקִי תָשׁוּב *preces meae avertebant se* (q. a via sua) *in sinum meum* h. e. ita precabar, ut inclinato in pectus capite verba precum in sinum immitterentur i. e. ardenter precabar v. Rosenm. et de Wette ad h. l.; שׁוּב אַחֲרֵי פ׳ praegn. *vertere se ad persequendum aliquem* 2 Sam. 23, 10., שׁוּב מֵאַחֲרֵי פ׳ *avertere se a persequendo* vel *comitando aliquo* 2 Sam. 2, 30. Ruth. 1, 16. Translato sensu dicitur: *avertere se, recedere, absistere* מִדַּרְכּוֹ הָרָעָה *a via mala* h. e. improbitate 1 Reg. 13, 33. Zach. 1, 14., מֵחַטָּאת *a peccatis* Ezech. 33, 14. (i. e. deponere), מֵאָוֶן Job. 36, 10. (שָׁבֵי פֶשַׁע *aversi ab impietate* Jes. 59, 20.), מִצְּדָקָה Ezech. 18, 24., it. *ab ira* Exod. 32, 12. i. e. mittere iram (quanquam etiam vicissim *ira* dicitur *ab aliquo* averti Gen. 27, 45. Num. 25, 4.), *a consilio* Jer. 4, 28. i. e. mutare, abjicere consil.; שׁוּב מֵעַל גִּלּוּלִים *avertere se ab idolis* Ezech. 14, 6.; שׁ׳ מֵאַחֲרֵי יְהוָה *avertere se a Jova, deficere*

---

*) Duae, quas fecimus, hujus v. significationes ita inter se differunt, ut altera, in *avertendo* posita, terminum *a quo* (sic dicere solent), altera terminum *ad quem* denotet: *sich abwenden,* — *sich zurückwenden.*

a J. 1 Sam. 15, 11. Jos. 22, 16. — b) reversus est, rediit Prov. 3, 28. Jes. 1, 27. 55, 10. Jud. 7, 3. etc., sq. מִן *ex, ab* al. Ruth. 1, 22. Esr. 6, 21. Neh. 8, 17., sq. אֶל *ad* al. Gen. 8, 12. it. sq. לְ Gen. 18, 33. Ps. 7, 8.; עֹבֵר וָשָׁב progrediens et rediens i. e. *ultro citroque commeans* Zach. 7, 14. Ezech. 35, 7., שׁוּב אֶל אֲחֻזָּתוֹ *in possessiones suas redire* i. e. eas gratis *recipere* Ezech. 7, 13. Levit. 25, 10. (v. infra bb. *a.*). Sexcenties *translate* dicitur: aa) de *hominibus:* שׁוּב אֶל־יְהוָה *redire* (denuo se convertere) *ad Jovam* h. e. ad Jovae cultum, religionem, pietatem, 2 Reg. 23, 25. 2 Chron. 30, 6. 36, 13. 65. 22, 28. 1 Sam. 7, 3. Neh. 2, 9. Jes. 55, 7., it. עַל יְהוָה 2 Chron. 30, 9. Hinc שׁוּב absol. est: *ad frugem redire, ad pietatem se recipere* Deut. 30, 8. 1 Reg. 8, 47. Neh. 9, 28. Jes. 10, 21. Jer. 3, 10. 10, 21. 31, 19. al. bb) de *rebus*, ita ut sit *α*) *reddi, restitui* Levit. 27, 24. יָשׁוּב הַשָּׂדֶה לַאֲשֶׁר קָנָהוּ מֵאִתּוֹ *ager redit ad eum, a quo* (possessor) *illum emerat* i. e. *redditur* (gratis), Deut. 28, 31. 1 Sam. 7, 14.; 2 Reg. 5, 10. 14. *restituetur tibi caro tua* sc. leprâ sublatâ, 1 Reg. 13, 6. *restituta ipsi* (אֶל) *manus est* coll. Exod. 4, 7. *β*) *restaurari*, in integrum *restitui* 1 Sam. 7, 14. תָּשֹׁבְנָה הֶעָרִים *restaurata sunt oppida*, Ezech. 35, 9., adde Ezech. 16, 55. תְּשֹׁבְנָה לְקַדְמָתָן *redibunt in pristinum statum.* *γ*) poet. i. q. *irritum fieri, rescindi, exitu carere, rückgängig sein oder werden* Ezech. 7, 13. Jes. 45, 23. 55, 11. de vaticiniis (opp. בּוֹא, quod v.). *δ*) *in alicujus caput reverti* dicuntur delicta, quorum ipse auctor poenas dat Ps. 7, 17. 1 Reg. 2, 23. — Saepe aliis verbis junctum שׁוּב adverbii vim habet: a) *denuo, iterum, rursus* Gen. 30, 31. אָשׁוּבָה אֶרְעֶה צֹאנְךָ *denuo pascam pecus tuum* Mich. 7, 19. Ezech. 8, 6. Thren. 3, 3. Gen. 26, 18. (וַיָּשָׁב יִצְחָק וַיַּחְפֹּר *Isaacus denuo fodit*) Deut. 30, 3. 2 Reg. 1, 13. Jes. 6, 13. Job. 7, 7. (לֹא תָשׁוּב עֵינִי לִרְאוֹת *non videbit rursus*, porro *oculus meus*). Sed loci Ps. 78, 41. Esr. 9, 14. ex hoc numero eximendi sunt. — 2) transit. a) *reduxit*, ut in hac solenni form. שׁוּב שְׁבוּת Ps. 85, 2. Job. 42, 10. Deut. 30, 3. al., fortasse etiam Num. 10, 36. (ubi vix cum ROSENM. אֶל omissum credes) et Ps. 85, 5. (quanquam hoc poster. loco cum CHALDAEO verti etiam possit: *redi nobis, ad nos*, שׁוּבֵנוּ pro שׁוּב לָנוּ v. GESEN. L. p. 729.). b) *restituit* Jes. 52, 8. (Sionem) Nah. 2, 3. (gloriam Israel.). — Praet. f. ex chald. שָׁבַת Ezech. 46, 17., imp. שׁוּב et שֻׁב Exod. 4, 19. 1 Reg. 18, 23., fut. apoc. יָשֹׁב, semel יָשֻׁב Ps. 146, 4., cum vau convers. וַיָּשָׁב etc.

Pil. שׁוֹבֵב 1) *avertit*, trop. Jes. 47, 10., חָכְמָתֵךְ הִיא שׁוֹבְבָתֶךְ *sapientia tua, haec te avertit* (a Jova), Mich. 2, 4. 2) *redire fecit* a) aliquem, i. e. *reduxit* Jer. 50, 19., trop. ad Jovam Ezech. 38, 4. b) aliquid, i. e. *restituit* Jes. 58, 12., שׁ׳ נֶפֶשׁ פ׳ *restituere alicujus animam* (ablatam quasi) i. e. recreare, reficere aliquem Ps. 23, 3. — Pyl. שׁוֹבַב 1) *aversus est* (a Jova) Jer. 8, 5. 2) *reductus est* Ezech. 38, 8. אֶרֶץ מְשׁוֹבֶבֶת מֵחֶרֶב i. e. terra, cujus incolae liberati sunt a gladio hostium; nam statim sequitur מְקֻבֶּצֶת מֵעַמִּים רַבִּים h. e. cujus incolae collecti sunt e multis gentibus.

Hiph. הֵשִׁיב 1) a) *avertit*, sq. פָּנָיו *vultum suum* (oculos) Ezech. 14, 6. (etiam absol. *avertit oculos, avertit se* Ezech. 18, 30. 32.), praegn. Dan. 11, 18. 19. יָשֵׁב פָּנָיו לְאִיִּים *avertet oculos* (ab illo regno v. 17. et convertet) *ad insulas* (ubi formulam הֵשִׁיב פָּנִים non esse simpl.

vertere, convertere faciem, ut Gesenius vult, patet e. v. 17., ubi *hoc* sensu שׂוּם פָּנִים legitur); trop. *iram alicujus avertere* Ps. 78, 38. Prov. 15, 11. Job. 9, 13. (sq. מִן *ab aliquo* Num. 25, 11. Esr. 10, 14.), *aliquem avertere,* avocare *a pravitate* Mal. 2, 6. (it. intrans. *se avertere* a prav. Ezech. 18, 30.); הֵשִׁיב עַל, אֶל לֵב Deut. 4, 39. Jes. 46, 8. *ad animum aliquid convertere, referre* i. e. in animum demittere, animo amplecti *(zu Herzen nehmen),* hinc sine acc. ה׳ אֶל־לֵב *resipiscere, ad frugem redire* Deut. 30, 1. 1 Reg. 8, 47. Passim b) ad *avertendi* notionem major quaedam vis accedit, ut הֵשִׁיב sit: *repellere, arcere, impedire* aliquem Job. 9, 12. 11, 10. 23, 13. Jes. 14, 27. 28, 6. Hinc ה׳ פְּנֵי פ׳ repellere alic. faciem i. e. *repudiare aliquem* petentem 1 Reg. 2, 16. 17. 2 Chron. 6, 42.— 2) *redire, reverti fecit* i. e. a) *reduxit* aliquem Gen. 24, 5. Ruth. 1, 21. Jer. 32, 44. 33, 11.; *reducere spiritum* (רוּחַ) i. e. *respirare* Job. 9, 18. b) *retraxit, recepit* Gen. 38, 29 (manum), הֵשִׁיב (חֶרֶב) אֶל־תַּעְרָהּ gladium *in vaginam recipere, recondere* Ezech. 21, 35. c) *retulit, reddidit, compensavit* Gen. 14, 16. Jes. 42, 22. (ubi הָשֵׁב imp. pro הָשֵׁב), sq. לְ pers. Gen. 20, 14. Exod. 22, 25. Ps. 51, 14. Deut. 22, 2., ה׳ אֶת־הַגְּזֵלָה *reddere, restituere surreptum* Levit. 5, 23. 65. 69, 5., ה׳ אֶת־אֲשָׁמוֹ *reddere, compensare culpam suam* h. e. id quod alteri abstulerat Num. 5, 7. Frequens admodum est haec form. הֵשִׁיב דָּבָר sq. acc. pers. *referre, reddere alicui verbum* h. e. *respondere* 1 Reg. 12, 6. 9, 16. Neh. 2, 20. Prov. 18, 13. 27, 11., it. *certum facere aliquem* de ea re, quam scire cupit *(Antwort bringen)* Jos. 14, 7. Num. 22, 8. 2 Sam. 24, 13. *Respondendi* sensu legitur etiam ה׳ אֲמָרִים Prov. 21, 22., ה׳ מִלִּין Job. 35, 4. et simpl. הֵשִׁיב Jer. 40, 5. 2 Chron. 10, 16. Hab. 2, 1. Job. 20, 2. 33, 5. Denique malum *aliquod in al. caput* (בְּרֹאשׁ) vel *in aliq.* (עַל) *referre, reverti facere* est poenas ab eo ipso sumere, qui aliis malum molitus est Jud. 9, 37. Ps. 94, 23. Hinc *remunerandi* notio oritur sq. לְ pers. Gen. 50, 15. Ps. 116, 12. d) *restauravit, restituit* Jes. 1, 26. Dan. 9, 25. הֵשִׁיב פ׳ עַל־כַּנּוֹ *restituere aliquem in locum suum,* muneri suo Gen. 40, 13. 41, 13., *restituere alicujus animam* est: *recreare, reficere* aliquem vel corporis viribus destitutum Ruth. 4, 15. Thren. 1, 11. 16. vel animo afflictum Ps. 19, 8. Prov. 25, 13. Sed Job. 33, 30. ה׳ נֶפֶשׁ מִנִּי שַׁחַת est: *aliquem vitae restituere.* e) *revocavit* decretum, *rescidit* Esth. 8, 5. 8. Am. 1, 3. cf. Num. 23, 20. f) sq. מִן rei: *remisit* aliquid *de-* i. e. *minuit* Ps. 85, 4. הֱשִׁיבוֹתָ מֵחֲרוֹן אַפֶּךָ *remisisti de ira tua.* g) *iterum iterumque dedit* (tributum) 2 Chron. 27, 5. Ezech. 27, 15. 2 Reg. 3, 4. 17, 3. Ps. 72, 10., *iterum, identidem intulit, convertit* (manum) Am. 1, 8. Jes. 1, 25. — Hoph. הוּשַׁב 1) *reductus est* Exod. 10, 8. 2) *redditus, restitutus est* Gen. 42, 28. 43, 12. Num. 5, 8. [Sed תּוּשַׁב Jes. 44, 26. v. sub יָשַׁב].

שׁוּבָה f. *reversio* scil. a peccatis ad Deum, *reditus ad frugem* Jes. 30, 15. Alii a יָשַׁב derivant (שׁוּבָה pro יְשׁוּבָה, ut בּוּל pro יְבוּל). Sic Gesenius, qui vertit: *stillsitzen;* sed vix opus est.

שִׁיבָה f. *reditus,* meton. *reduces, turba revertentium* Ps. 126, 1, ubi tamen alii codd. habent שְׁבִית vel שְׁבוּת. (Aliud שִׁיבָה v. sub rad. ישׁב).

שׁוֹבָב m. *aversus* (a Jova), *rebellis* Jes. 57, 17., subst. *desertor* Jer. 3, 14. 22.

שׁוֹבָב m. inusit., unde f. שׁוֹבֵבָה *aversa, rebellis* Jer. 31, 22. 49, 4.

מְשׁוּבָה et מְשֻׁבָה f. *aversio, defectio* Jer. 8, 5 (a Jova) Prov. 1, 32 (a sapientia), מְשׁוּבָתִי *defectio a me;* plur. מְשׁוּבוֹת Jer. 2, 18. 14, 7. Meton. *aversi, desertores* Jer. 3, 6. 8. 11. 12.

תְּשׁוּבָה f. 1) *reversio, reditus* 1 Sam. 7, 17. 2 Sam. 11, 1. 1 Reg. 20, 22. 26. 1 Chron. 20, 1. 2 Chron. 36, 10. 2) *responsio,* plur. תְּשֻׁבוֹת Job. 21, 34. 34, 36.

שׁוּב v. שִׁיב.

שׁוּג *id.* quod שגג et שׁגה. Inde est

מְשׁוּגָה f. *error, delictum per imprudentiam commissum* Job. 19, 4.

שׁוּג i. q. סוג *recedere.* Vid. etiam שׂגג.

שִׂיג m. *discessio* 1 Reg. 18, 27.

שׁוּד I) *vastare, destruere,* i. q. שׁדד. Inde est יָשׁוּד Ps. 91, 6. — II) i. q. arab. ساد *dominatus est.* Hinc שֵׁד (particip. praes.), plur. שֵׁדִים *domini* i. e. idola, dii commentitii Deut. 32, 17. Ps. 106, 37. Arab. سيد *id.*

שִׁיד v. שׂוּד.

שָׁוָה propr. *planus, aequus fuit* (arab. transit. سوى *complanavit, aequavit,* chald. syr. *exaequatus est*), deinde a) *par fuit* (quod ad pretium attinet) alicui, *aequavit* aliquid sq. בְּ Prov. 3, 15. כָּל־חֲפָצֶיךָ לֹא יִשְׁווּ בָהּ *nihil rerum tuarum pretiosarum par illi* (sapientiae) *est, aequat illam,* 8, 11., Esth. 7, 4. *hostis non aequat* i. e. compensat *damnum regis;* hinc *sufficiens fuit, suffecit* Esth. 5, 13., impers. שָׁוָה לִי *satisfactum mihi est* Job. 33, 27. b) *conveniens, utilis fuit* sq. בְּ pers. Esth. 3, 8. c) *similis fuit* sq. לְ Prov. 26, 4., sq. אֶל Jes. 40, 25. — Pih. שִׁוָּה 1) *complanavit* (agrum) Jes. 28, 25., trop. שִׁוָּה נַפְשׁוֹ *animum suum complanavit* i. e. cupiditatibus perturbatum sedavit, compescuit Ps. 131, 2. v. Schroeder. Observv. p. 67. cf. arab. مطمئنة *plana, depressa terra,* نفس مطمئنة *animus tranquillus.* Huc trahunt Vitringa et Gesenius etiam Jes. 38, 13., invito accentu. 2) *assimilavit* Jes. 38, 13. שִׁוִּיתִי עַד־בֹּקֶר כָּאֲרִי *assimilavi usque ad mane leonem* i. e. ingenti ac perpetuo rugitu, gemitu leonem quasi imitatus sum v. Rosenm. ad h. l. 3) ex chald. loquendi usu: a) *posuit,* reddidit, fecit Ps. 16, 8. *posui Jovam coram me,* semper mihi Jova ante oculos versatus est coll. Ps. 119, 30., Ps. 21, 6. הוֹד וְהָדָר תְּשַׁוֶּה עָלָיו *imposuisti ei* h. e. *tribuisti honorem,* Ps. 89, 20. שִׁוִּיתִי עֵזֶר עָלָיו *auxilium ei praestiti;* שִׁוָּה פְּרִי *fructus proferre, edere* (*ansetzen*) Hos. 10, 1.; שִׁוָּה כְּ *similem reddere* alicui Ps. 18, 34. (*gleichstellen*). — Hiph. הִשְׁוָה *aequiparavit, assimilavit* aliquem alicui (sq. לְ pers.) Thren. 2, 13. Jes. 46, 5. — De loco Prov. 27, 15. דֶּלֶף טוֹרֵד בְּיוֹם סַגְרִיר וְאֵשֶׁת מִדְיָנִים נִשְׁתָּוָה variae sunt doctorum hominum sententiae. Plerique, נשתוה Nithpahel esse rati, vertunt: *stillicidium - - - et uxor rixosa similes sunt,* recte

comparantur. Sed recte monuit GESENIUS, in Provv. Sal. non solere inter duo hemistichia tam frigidum *comparandi* vocabulum interponi. Itaque SCHULTENSIUS, collato arab. شتا *hiemare* (ac si scriptum esset סתוה) rixosam mulierem tropice *hiemalem* (*stürmisch*) vocari putavit, id quod nuper etiam UMBREITIUS expressit. Sed nobis magis placet GESENII interpretatio: *stillicidium — — et rixosa mulier metuenda sunt* coll. chald. אִשְׁתְּוִי *metuere, trepidare,* quod ipsum voc. deprehendisse sibi videtur Job. 30, 22. in Cthib תשוה, quod efferendum: תְּשֻׁוָּה v. sub תּוּשִׁיָּה.

שְׁוָא chald. *id.*, Pah. *aequavit, parem fecit cum,* sq. עִם Dan. 5, 21. sec. Kri. — Ithpah. *reddi, fieri* Dan. 3, 29. *domus ejus sterquilinium reddatur,* in sterq. convertatur.

שַׁו et שָׁוְא v. sub rad. שׁוא.

שָׁוֵה nom. propr. planitiei, quae alio nomine *vallis regia* (2 Sam. 18, 18.) appellabatur Gen. 14, 17. Videtur ad septentrionem Salemi sita fuisse. שָׁוֵה קִרְיָתַיִם Gen. 14, 5., ubi v. ROSENM.

שׁוּחַ *subsidere, desidere* (ساخ *sidere, subsidere, immergi*) Prov. 2, 18., hinc trop. *deprimi* (de animo) Ps. 44, 26. Thren. 3, 20. (sec. Kri). Cogn. שָׁחַח.

שׁוּחַ (*fovea?*) nom. propr. filii Abrahami, quem e Ketura suscepit Gen. 25, 2. Inde videtur oriri patron. (gentil.) שׁוּחִי Job. 2, 11. 8, 1. 25, 1. Sunt, qui conferant *Saccaeos* PTOLEMAEI 5, 15., Arabiae desertae incolas.

שׁוּחָה f. *fovea, scrobs* Prov. 22, 14. 23, 27. Jer. 2, 6. (ad quem loc. v. OEDMANN. Collect. IV, p. 96.); כָּרָה שׁוּחָה *foveam alicui fodere* i. e. insidias struere Jer. 18, 20.

שִׁיחָה f. *id.* sec. Cthib Jer. 18, 22., plur. שִׁיחוֹת Ps. 119, 85.

שַׁחַת f. 1) *fovea* (formae נַחַת a נוּחַ) Ps. 7, 16. 9, 16. 35, 7. 55, 24. Job. 9, 31. Ezech. 28, 8. etc. Passim pro *summo periculo* dic. Ps. 103, 4. Jon. 2, 7. 2) *sepulcrum* Job. 33, 18. Ps. 30, 10. Cum affixo שַׁחְתָּם Ezech. 19, 4. 8. Aliud v. sub rad. שָׁחַת.

שׂוּחַ i. q. שִׂיחַ. Gen. 24, 63. *prodierat Isaacus* לָשׂוּחַ בַּשָּׂדֶה *ad meditandum in agro* h. e. ut ambulando cogitationibus suis animum pasceret, quemadmodum bene explicuit CLERICUS, praeeunte VULG. Sed sec. SYR. *ad deambulandum,* coll. arab. ساح pro سيح *peregrinatus est, peragravit terram.* Cet. conf. nom. שִׂיחַ sub rad. שִׂיחַ.

שׁוּט I) propr., ut videtur, i. q. arab. شاط *scutica percussit, flagellavit,* hinc a) *remigavit* (q. d. mare flagellavit); particip. praes. שָׁטִים subst. *remiges* Ezech. 27, 8. 26. b) *cursitavit, discurrit* (q. d. se ipsum flagellavit ad currendum) Num. 11, 8., it. *obiit, peragravit* terram (בָּאָרֶץ) Job. 1, 7. 2, 2. 2 Sam. 24, 2. 8., max. lustrandi caussa. — Pil. שׁוֹטֵט *discurrit* ad quaerendum aliquid Am. 8, 12. (ubi additur לְבַקֵּשׁ), *percurrit, peragravit* quaerendi lustrandive caussa sq. בְּ Jer. 5, 1. Zach. 4, 10. 2 Chron. 16, 9. Trop. *volumen, scripturam percurrere* i. e. studiose legere Dan. 12, 4. — Hithpal. הִתְשׁוֹטֵט *discurrit, cursi-*

tavit Jer. 49, 3 (in moenibus). — II) i. q. chald. et syr. ܫܛ *contemsit, sprevit* (hebr. בָּזָה v. Taro. Gen. 25, 34. Ps. 15, 4.); particip. praes. שָׁאט (ut קָאם Hos. 10, 14.) Ezech. 16, 57. 28, 24. 26.

שְׁאָט m. *contemtus, contemtio*, hinc *fastus* Ezech. 25, 6. 36, 5. Cum affixo שְׁאָטְךָ.

שׁוֹט m. *flagellum, scutica* (arab. سَوْط) Prov. 26, 3. Nah. 3, 2. 1 Reg. 12, 11., transl. שׁוֹט לָשׁוֹן Job. 5, 21. *lingua calumniatrix*; alibi *flagellum* (Dei) est pro: calamitate (*plagam* etiam Lat. dicunt) Job. 9, 23. Jes. 10, 26., שׁוֹט שׁוֹטֵף *flagellum inundans* i. e. exercitus terram invadens et vastans Jes. 28, 15. Simil. *Arabes* dicunt *scuticam effundere* (Cor. 88, 12. 89, 33.).

שַׁיִט m. 1) *id.* sec. Cthib Jes. 28, 15. 2) *remus* Jes. 33, 21.

שֹׁטֵט m. *flagellum, scutica* Jos. 23, 13.

מָשׁוֹט m. *remus* Ezech. 27, 29.

מִשּׁוֹט m. *id.*, petitâ formâ a שׁוּט Ezech. 27, 6.

שׂוּט *declinare, deflectere*, i. q. שָׂטָה; שָׂטֵי כָזָב *declinantes ad mendacium, fraudes* Ps. 40, 5.

שֵׂטִים plur. m. *declinationes* a recto et honesto, *delicta, peccata* Hos. 5, 2.; etiam סֵטִים Ps. 101, 3.

שׂוּךְ *sepire* (propr. *spinis*), *obsepire* (conf. cognatas radd. סוּג, סכך et שׂכך; descendit a nom. شاك et شوكة *spina*, unde شوك *punxit, transfixit spinâ, spinis horruit*, II. *obsepivit, spinis circummunivit*) Job. 38, 8. וַיָּסֶךְ בִּדְלָתַיִם יָם *et* (quis) *obsepsit foribus mare?* h. e. quis litoribus conclusit. Translate *obsepire alicujus viam* Hos. 2, 5. i. e. praecludere ita, ut evadere nequeat; *circa* (בְּעַד) *aliquem sepire*, sepem facere i. e. vel viam (liberationem e calamitatibus) praecludere Job. 3, 23. (cf. גדר Thren. 3, 7. 9.) vel tegere, in tutelam recipere aliquem Job. 1, 10. — Pil. שׂוֹכֵךְ *texere, contexere* (sepes enim frondibus inter se contextis finguntur) Job. 10, 11. de ossium et nervorum corporis humani connexione et compactione (Ps. 139, 13.), ut bene explicuit Rosenm.

שׂוֹךְ m. *ramus*, cum affixo שׂוֹכֹה (pro שׂוֹכוֹ) Jud. 9, 49. (syr. chald. *id.*).

שׂוֹכָה f. *id.* Jud. 9, 48.

שׂוֹכֹה (*locus septus*) nom. oppidi gemini in agris Jud. Jos. 15, 35. 47. 1 Sam. 17, 1. sec. Euseb. et Hieron. in nono ab Eleutheropoli lapide.

שְׂכִים et שְׂכּוֹת plur. vid. sub rad. שׂכך.

מְשׂוּכָה, מְסוּכָה f. *sepes, spinetum* Mich. 7, 4. Prov. 15, 19. Sed מְשׂוּכָה v. sub rad. שָׂכַךְ.

שׁוּל m. *lacinia, ora* vestis Exod. 28, 33. 34., spec. *syrma* Jes. 6, 1. Nah. 3, 5. Jer. 13, 22., arab. ذَيْل. Sunt, qui istam notionem a *trahendo*

(coll. سال et σύρμα a σύρειν) vel a *pendendo, defluendo* (coll. سال) derivent. Sed placet in voc. significatione extra dubitationem posita acquiescere.

שׁוּם m. *allium* (arab. ثُوم, syr. ܬܘܡܐ *id.*). Plur. שׁוּמִים Num. 11, 8. Conf. Celsii *Hierobot.* P. II, p. 53. [Chald. שׁוּם, *nomen*, vid. sub hebr. שֵׁם].

שׂוּם et שִׂים (syr. ܣܳܡ) τιθέναι: 1) posuit, collocavit Gen. 6, 16. 28, 11. Jos. 10, 27., sq. בְּ in aliquo loco (ut Graeci et Lat. dicunt; nostrates: *an einen Ort*) Gen. 31, 34. 44, 1. 50, 26. Num. 24, 21. Deut. 10, 2. Job. 13, 27. (sed sq. אֶל 1 Sam. 19, 13.), sq. עַל *imposuit* Gen. 9, 23. 22, 6. Levit. 8, 26. Num. 11, 11. Jud. 9, 48. 1 Reg. 18, 23. al. Adde has formulas: שׂוּם שִׂמְלוֹת עָלָיו *induere, injicere sibi vestes* Ruth. 3, 3.; שׂוּם אֵשׁ *ignem admovere* 1 Reg. 18, 23. 25.; שׂוּם יָדַיִם vel כַּף לְ *manus injicere alicui* 2 Reg. 11, 16. 2 Chron. 23, 15. Job. 40, 32.; שׂ׳ יָד עַל־פֶּה *manum ori imponere* i. e. *tacere* Job. 21, 5. 29, 9.; שׂוּם פ׳ בֵּית הַכֶּלֶא aliquem *in carcerem conjicere* 2 Chron. 18, 26.; שׂוּם מַחֲנֶה *castra ponere* advers. al. Jos. 8, 13. et omisso מַחֲנֶה 1 Reg. 20, 12. Ezech. 23, 24. coll. 1 Sam. 15, 2; שׂוּם רָאשִׁים *agmina disponere* Job. 1, 17. (cf. graec. τίθεσθαι τὰ ὅπλα); שׂוּם בָּנִים *liberos procreare, suscipere* Esr. 10, 44. (nostrates: *Kinder hersetzen*); שׂוּם חִטָּה *triticum plantare, serere* Jes. 28, 25. — Praeterea multae proficiscuntur ab hac *ponendi* notione significationes ac locutiones *tropicae*. Nam שׂוּם simplic. pro diversa locor. natura est: a) *proponere, exponere* alicui aliquid Job. 5, 8. b) *decernere, constituere, praecipere* Exod. 21, 13. coll. Gen. 47, 26., ut passim τιθέναι. c) *spondere*, propr. *pignus ponere, deponere* Job. 17, 3. (ubi seq. עָרְבֵנִי); simil. arab. وضع Conj. III. et lat. *ponere* ap. Plaut. Curcul. 2, 3, 76. et Virgil. Eclog. 3, 36. Accedunt hae locutiones: d) שׂוּם פ׳ עַל *praeponere, praeficere* aliquem alicui, *setzen über*, Exod. 1, 11. 5, 14. 1 Sam. 18, 5. e) שׂוּם פ׳ עַל Exod. 5, 8. 22, 15. *imponere alicui aliquid* praestandum i. e. *imperare alicui aliquid*; alibi *imponere alicui aliquid* dicitur de plaga, quam velut onus in se suscipere debet Deut. 7, 15. sq. בְּ pers., max. vero de *crimine*, quod alicui imputatur, sq. בְּ pers. 1 Sam. 22, 15., sq. עַל Jud. 9, 24. Ezech. 4, 4., sq. לְ Deut. 22, 14. atque ita passim in *ulciscendi* notionem vertit. Simil. graec. τιθέναι εἰς τὴν τύχην *fato imputare*. f) שׂוּם דָּבָר בְּפִי פ׳ Jes. 59, 21. v. sub פֶּה. g) שׂוּם שֵׁם לְ *nomen imponere, indere* alicui Dan. 1, 7. Simil. ὄνομα θεῖναί τινι. Sed alio sensu Jova dicitur aliquo in loco *nomen suum ponere* i. e. cultum, sacra sua constituere Deut. 12, 5. 21. 14, 24. 1 Reg. 9, 3. 2 Reg. 21, 4. Cf. שִׁכֵּן. h) שׂוּם לְבוֹ *animum advertere, attendere* Jes. 41, 22. Hagg. 2, 15. (omisso לֵב Jud. 19, 30. Jes. 41, 20. Job. 34, 23.), sq. עַל rei Job. 1, 8., sq. אֶל Exod. 9, 21. Job. 7, 17., sq. לְ Job. 23, 6. (sed 1 Sam. 9, 20. est: *sollicitum esse de* aliqua re). Vicissim שׂוּם עַל לֵב Jes. 57, 1. 11. vel אֶל לֵב 2 Sam. 13, 33. vel בְּלֵב 1 Sam. 21, 13. est: *curare* aliquid, *commoveri* aliqua re (*zu Herzen nehmen*). Sic graec. θέσθαι ἐν φρεσί Odyss. 14, 227., ἐπὶ φρεσί Odyss. 18, 157., βάλλεσθαι ἐπὶ φρεσί Theocr. Idyll. 25., θέσθαι ἐπὶ θυμῷ Iliad. 15, 561. etc. Sed Ps. 50, 23. שׂוּם דֶּרֶךְ sc. עַל לֵב significat: *attendere ad viam* h. e. ad suam agendi rationem, eam diligenter considerare, ne prava secteris.

Cf. ἐπὶ φρένα θέσθαι τι Iliad. 10, 46. Denique in recentioribus libris שׂוּם עַל לֵב est: decernere, secum constituere Mal. 2, 2. Dan. 1, 8., ut syr. ܣܡ ܒܠܒܗ, ܒܪܥܝܢܗ. i) שׂוּם שֶׂכֶל intelligentiam, sensum ponere h. e. sensum scripturae aperire Neh. 8, 8. k) שׂוּם לְנֶגְדּוֹ sibi ante oculos ponere h. e. respicere, respectum habere Ps. 54, 5. 86, 14. l) שׂוּם בְּאָזְנֵי פ׳ alicui indicare, significare aliquid Exod. 17, 14. m) שׂוּם אַף iram Dei sibi ponere i. e. reponere, cumulare Job. 36, 13. coll. Rom. 2, 5. θησαυρίζειν ἑαυτοῖς θυμόν.

2) constituit talem vel talem, in einen Zustand, ein Verhältniss setzen, reddidit talem vel talem, graec. τιθέναι. Ita sq. dupl. accus. 1 Sam. 8, 1. וַיָּשֶׂם אֶת־בָּנָיו שֹׁפְטִים constituit filios suos judices, Ps. 39, 9. חֶרְפַּת נָבָל אַל תְּשִׂימֵנִי ne constituas, reddas me opprobrium, ne exponas me opprobrio, Ps. 40, 5. שָׂם יְהוָה מִבְטַחוֹ Jovam faciens spem suam, Ps. 105, 21. Ezech. 19, 5. Ps. 91, 9. Job. 31, 24. (simil. graec. θεῖναί τινα μάντιν, θ. τινα ἀτιμότερον); sq. acc. et לְ Gen. 45, 9. שָׂמַנִי אֱלֹהִים לְאָדוֹן constituit me Deus dominum, Exod. 2, 14. Jes. 5, 20. Job. 17, 12. 24, 25., Gen. 21, 13. וְגַם בֶּן הָאָמָה לְגוֹי אֲשִׂימֶנּוּ etiam servae filium reddam gentem (gentis conditorem); sq. acc. et כְּ Gen. 32, 13. שַׂמְתִּי אֶת־זַרְעֲךָ כְּחוֹל הַיָּם reddam posteros tuos arenae maris similes Jes. 14, 17. Hos. 11, 8. Gen. 48, 20. 1 Reg. 19, 2. Inde fit, ut שׂוּם passim non differat ab עָשָׂה: facere, efficere aliquid (herstellen, aufstellen); sic Exod. 10, 2. Ps. 78, 43. שׂוּם אֹתוֹת est miracula edere, patrare, sic Exod. 4, 11. מִי יָשׂוּם אִלֵּם quis facit mutum? Hinc sq. acc. rei et dat. pers. alicui aliquid facere est: dare, concedere alicui al., ut Exod. 15, 25. שׂוּם חֹק לְ leges alicui dare, 2 Sam. 23, 5. שׂוּם בְּרִית לְ promissum alicui dare, Num. 6, 26. שׂוּם שָׁלוֹם לְ, Jos. 7, 19. שׂוּם כָּבוֹד לְ honorem alicui dare, tribuere, Jes. 47, 6. שׂ׳ רַחֲמִים לְ misericordiam alicui exhibere. Simil. graec. θεῖναί τινι φόως Iliad. 6, 6., θ. τινι ἄλγεα Iliad. 1, 2.

Praet. שָׂם, infin. שׂוּם et שִׂים Job. 20, 4., infin. absol. שׂוֹם, imper. שִׂים Gen. 24, 2. Jud. 18, 19., c. he parag. שִׂימָה 1 Sam. 8, 5., fut. יָשִׂים, semel יָשׂוּם Exod. 4, 11., apoc. יָשֵׂם Num. 6, 26. Job. 13, 23., c. vau conv. וַיָּשֶׂם Gen. 2, 8. etc.

Hiph. posuit; non occurrit, nisi imper. הָשִׂימִי Ezech. 21, 21. (vel attende sc. לֵב, ut Schnurrerus interpretatur, vel dispone te) et particip. מֵשִׂים Job. 4, 20. sc. לֵב advertens, attendens. — Hophal Gen. 24, 33. וַיּוּשַׂם sec. Kri, sed Cthib habet וַיִּישֶׂם, quod v. sub יָשַׂם.

שׂוּם chald. 1) posuit; hinc oriuntur formulae: שׂוּם טְעֵם decrevit, edixit Esr. 6, 1. 12. Dan. 3, 29. 4, 3., שׂוּם טְעֵם לְ imperavit, praecepit alicui Esr. 5, 3. 9.; שׂוּם טְעֵם עַל animum advertit, attendit ad, rationem habuit Dan. 3, 12. 6, 14.; שׂוּם שֻׁם דִּי פ׳ decernere alicui nomen, imponere alicui nomen Dan. 5, 12.; שׂוּם בָּל לְ curam adhibuit, operam dedit rei Dan. 6, 15. 2) constituit, reddidit talem vel talem sq. dupl. acc. Esr. 5, 14. — Particip. Pehil שִׂים Dan. 6, 27. Esr. 4, 19. et שׂוּם, unde novum praeterit. formatur שָׂמַת f. Dan. 6, 18. — Ithpehel אִתְּשָׂם 1) positus est Esr. 5, 8.; אִ׳ טְעֵם edictum, decretum est Esr. 4, 21. 2) constitutus, redditus est Dan. 2, 5. בָּתֵּיכוֹן נְוָלִי יִתְּשָׂמוּן domus vestrae sterquilinia reddentur.

אֻשֹּׁם v. sub א lit.

תְּשׂוּמֶת, unde תְּשׂוּמֶת יָד Levit. 5, 21. i. e. *stipulatio, sponsio* (propr. *positio manus*); sec. all. ut Lxx. et Vulg. *traditum in manus, depositum.*

שׁוּן vel שִׁין *mingere,* radix Hebr. inusit., arab. شان, aethiop. ሸይነ: syr. ܫܝܢ; mutato שׁ in ת.

שַׁיִן vel שֵׁין m. *urina,* plur. cum affixo שֵׁינֵיהֶם sec. Cthib 2 Reg. 18, 27. Jes. 36, 12.; sed Kri, quae est Masoretharum verecundia, habet מֵימֵי רַגְלֵיהֶם *aquas pedum suorum.* Simili modo *aquam* etiam Latinos aliquando dicere pro *lotio* sive *urinâ,* observat Barthius in *Adversar.* L. XXXVI. c. 18.

שׁוּנֵם oppid. Issascharitar. Jos. 19, 18. 1 Sam. 28, 4. 2 Reg. 4, 18., fortasse *Sulem* Eusebii in quinto a Tabore lapide. Gentil. שׁוּנַמִּי 1 Reg. 1, 3. 2, 17. Origo nom. perobscura; conjecturas non admodum probabiles recenset Rosenm. *Alterth.* II, 2, p. 95.

שָׁוַע, in Kal inusitat., Pih. שִׁוַּע *vociferari, clamare, plorare* Job. 35, 9. 36, 13. 29, 12. Jes. 58, 9. Jon. 2, 3. Ps. 18, 42., sq. אֶל *implorare* Ps. 30, 3. 28, 2. 31, 23. al. [Sed Pil. שַׁעֲשַׁע et הָשַׁע Ps. 39, 14. vid. in rad. שׁעע].

שֶׁוַע m. *clamor, vociferatio, imploratio* Job. 30, 24.

שׁוֹעַ m. *id.* Jes. 22, 5.

שֶׁוַע m. *clamor, imploratio,* cum affixo שַׁוְעִי Ps. 5, 3.

שַׁוְעָה f. *id.* 1 Sam. 5, 12. Jer. 8, 19. Exod. 2, 23. Ps. 34, 16.

שׁוּעַ i. q. יָשַׁע *laxum, amplum esse;* hinc translate: *salute, felicitate frui.*

שׁוּעַ m. *opulentia, divitiae* Job. 36, 19., coll. arab. سَعَة a وسع, quod in VIII. et X. significat: *liberalem esse.*

שׁוֹעַ m. *opulentus, dives* Job. 34, 19. Ezech. 23, 23.; it. *liberalis* Jes. 32, 5.

תְּשׁוּעָה et תְּשֻׁעָה (2 Sam. 19, 3.) f. 1) *conservatio, salus* Jud. 15, 8. 1 Sam. 11, 9. 13. Ps. 37, 39. 40, 11. 17. etc. 2) *victoria* (v. rad. יָשַׁע) 1 Sam. 11, 9. 13. 2 Sam. 19, 3. 23, 10. 2 Reg. 5, 1. v. יְשׁוּעָה s. v. יָשַׁע.

שׁוּף *contrivit, contudit* (v. Chald. in Targ. Onkel. Deut. 9, 21. cf. Scheid. Lib. Genes. p. 54.) Job. 9, 17., *feriit* Gen. 3, 15. *is feriet* (conteret) *tibi caput et tu feries ei* (punges) *calcem.* Ita jam Lutherus, praeeunte Samarit. (v. Winer. de Pentat. Sam. p. 31.) cf. Bodii Dissert. in h. l. Helmst. 1763. 4. Alii, in his Rosenm., collato arab. سَافَ (v. Schultens. Comment. in Job. p. 138.) hunc verborum sensum esse volunt: *is observabit caput tuum,* sc. ut conterat, *tu vero observabis* (v. Onkelos.) *ejus calcem,* sc. ut pungas eam. Sed illa interpretatio et facilitatis nota se commendat et plurimorum vett. explicatorum au-

cloritate. Major dissensio est in loco Ps. 139, 11. חֹשֶׁךְ יְשׁוּפֵנִי explicando; sunt, qui ita reddant: *caligo me premet* h. e. occultabit (*premendi* enim voc. ap. Latinos quoque ita dicitur cf. Virg. Aen. 6, 828. *nocte premi,* Ovid. Trist. 1, 9, 12. *nubibus pressus,* Virg. Aen. 4, 148. *crinem fronde premere*, add. Plin. Paneg. 62. Lucan. 2, 521.); scil. a *conterendo* et *opprimendo* haud difficilis est transitio ad *premendi* notionem. Ita post Eichhornium in 3. h. libri edit. Gesenius et de Wettius. Michaelis vero (in Suppl. p. 2299.) coll. arab. شاف V. et VIII. vertit: *tenebrae me spectant* h. e. *observant*, qua interpretatione admissa ו ab initio v. 11. reddendum est: *ideo, quapropter.* Denique Rosenmuellerus שׁוּף i. q. נָשַׁף a נֶשֶׁף esse ratus, hanc explicationem ingressus est: *obscurabit, teget me caligo.* Praeiverant Abenesra et Kimchius, nec non Lxx. et Symmach. Nos optionem damus hanc illamve, quam primo loco posuimus, eligendi.

שׁוּק videtur duarum radd. arabb., quae antiquitus fortasse non diversae fuerunt, significationes complecti: a) ساق VII. *fluxit, progressus est,* v. derivatt.; b) شاق *desiderio affecit,* VII. *desideravit, concupivit* (verba *eundi* saepe transferuntur ad *cupiditatis* et *desiderii* notionem). — Hiph. הֵשִׁיק *abundavit, redundavit* Joel. 4, 13., aliqua re sq. acc. Joel. 2, 24. — Pil. שׁוֹקֵק *redundare, abundare fecit, ditavit* Ps. 65, 10. Alii, ut Dathius, quem Rosenm. sequi videtur: *irrigavit* (sec. Lxx. Vulg. Symmach.), quasi שׁוּק idem sit quod שָׁקָה, sicut בּוּז et בָּזָה, כּוּר et כָּרָה legitur.

שׁוּק m. *vicus, platea*, per quam *itur* et *curritur* (arab. سُوق *id.*) Prov. 7, 8. Eccles. 2, 4. 5., plur. שְׁוָקִים (v. Gesen. L. p. 574.) Cant. 3, 2.

שׁוֹק com. *crus, gressus* instrumentum (arab. سَاق *id.*), et hominum Jes. 47, 2. et animalium (*clunis?*) Exod. 29, 22. Levit. 7, 32. 33. Num. 6, 20., dual. שֹׁקַיִם *crura* Deut. 28, 35. Prov. 26, 7. (ubi v. Umbreit.) Cant. 5, 15. Adde has formulas: Jud. 15, 8. וַיַּךְ אֹתָם שׁוֹק עַל־יָרֵךְ (*er schlug sie am Schenkel bis zur Lende*) i. e. *confecit, ad internecionem cecidit,* Ps. 147, 10. *non delectatur* (Deus) *cruribus hominum* i. e. peditatu (opp. סוּס, *equitatus*).

שָׁק m. chald. *id.*, unde dual. vel plur. cum affixo שָׁקוֹהִי Dan. 2, 33.

תְּשׁוּקָה f. *appetitus, desiderium* (cf. arab. شَوْق) Gen. 3, 16. 4, 7. Cant. 7, 11.

שׁוּר I) (talm. סוּר) 1) *spectavit* Job. 7, 8. 24, 15. 34, 29. Num. 24, 17., *prospectavit, prospexit* Cant. 4, 8. 2) *contemplatus est* Job. 35, 5., hinc absol. *observavit* insidiose, *insidiatus* est Hos. 13, 7. Jer. 5, 26. 3) *animadvertit, respexit* Job. 33, 14. 35, 13., hinc *curavit* Hos. 14, 9. (opp. הִכָּה *affligere*). — Pil. שׁוֹרֵר *contemplatus, intuitus est* Job. 36, 24. v. ad h. l. Rosenm. et Umbreit.

II) *ivit, profectus est* (coll. arab. سير med. Je *incessit, profectus est*); sq. בְּ *cum aliqua re ivit* i. e. *obtulit* Jes. 57, 9. Particip. f.

plur. שָׁרוֹת *euntes*, subst. i. q. אֹרְחוֹת (quemadmod. ONKEL. hebr. אֹרְחַת Gen. 37, 25. chaldaice שְׁיָרָה interpretatur) *Züge, Handelszüge, Caravanen, catervae, agmina commeantium* Ezech. 27, 25. Ita jam KIMCHIUS explicuit, v. ROSENM. ad h. l.

III) i. q. שִׁיר *cecinit*, v. infra. Cet. cf. sub שׁוּר *murus* et שׁוֹר *bos*.

שׁוּר m. 1) *murus* (arab. سُورٌ, syr. ܫܘܪܐ, ASSEMANI Bibl. or. I, p. 370.) Ps. 18, 30. Gen. 49, 22. Plur. שׁוּרוֹת Job. 24, 11. Saepius non legitur; de origine voc. vide sub שׁוּרָה. 2) nom. propr. oppidi ab oriente Aegypti (Gen. 16, 7. 20, 1. 1 Sam. 15, 7. 27, 8.) sec. JOSEPHUM *Antiq.* VI, 7, 2. *Pelusii* ad Nili ostium; unde מִדְבַּר שׁוּר Exod. 15, 22. *desertum Schur* procul dubio est desertum ingens, Asiam ab Aegypto secernens, quod Arabibus *Gophar*, جِفَار, dicitur v. KOEHLERUS ad ABULFEDAE *tab. Syr.* p. 3. 4. MUELLERI *satura observ.* c. 4. MICHAELIS ad ABULFEDAE *Aeg.* p. 14. 15.

שָׁרָה f. *murus*, plur. שָׁרוֹת Jer. 5, 10. Ita ex vett. interpretum fide, cf. ROSENM. ad h. l.

שׁוֹר epicoen. *bos* (arab. ثَوْرٌ, chald. תּוֹר, syr. ܬܘܪܐ, graec. ταῦρος) Exod. 21, 28. 29. Levit. 7, 23. Num. 18, 17. Deut. 14, 4. Job. 21, 10. etc., semel collect. *armentum* (ut בָּקָר) Gen. 32, 5 (6). Origo voc. non liquet.

תְּשׁוּרָה *munus* 1 Sam. 9, 7. v. שׁוּר n. 2. Syr. ܙܘܕܐ *viaticum*, VULG. *sportula*.

שׂוּר I) *principatum tenere, gerere* Jud. 9, 22. (Hos. 12, 5.) v. שָׂרַר. Hiph. הֵשִׂיר *ad principatum evexit, principem constituit* Hos. 8, 4. ubi v. ROSENM. — II) i. q. שָׂרָה *contendit, certavit* Hos. 12, 5., ubi statim sequitur וַיֻּכָל *et praevaluit*; quare non possumus cum ROSENM. facere, qui vertit: *superior fuit* a שׂוּר n. 1. — III) i. q. סוּר *recessit* Hos. 9, 12. v. ROSENM. — IV) *serravit, dissecuit* 1 Chron. 20, 3. i. q. chald. et syr. נְסַר *incidit, secuit, serravit*. — V) rad. inusit., unde שׂוֹרָה, quod vide.

שׂוֹרָה f. Jes. 28, 25. i. q. arab. سُورَةٌ *series, ordo*, hinc שָׂם חִטָּה שׂוֹרָה *serens triticum per ordinem* (ut HIERON. vertit), quod ubi fit, largior existit messis. Etiam talm. שׁוּרָה est *linea, series, ordo*. Aliorum explicationes recensent ROSENM. et GESEN. ad h. l. Verb. שׂוּר سار videtur arab. proprie significasse: *ex ordine collocavit*; inde dic. سُورٌ *murus* (ordo lapidum), سِوَارٌ *armilla* etc.

מְשׂוּרָה v. sub rad. מָשַׂר.

שׁוּשׁ radix inusit., quam *albedinis* et *canitiei* significationem habuisse, ex derivatis colligimus (cf. יָשֵׁשׁ).

שַׁיִשׁ m. *marmor candidum, alabastrites*, syr. ܫܝܫܐ 1 Chron. 29, 2.

שֵׁשׁ m. 1) *marmor candidum* Cant. 5, 15. Esth. 1, 6. 2) *byssus aegypti tenuissima* (i. q. בּוּץ in libris recentioribus) Prov. 31, 22.

Exod. 25, 4. 26, 1.; בִּגְדֵי שֵׁשׁ *vestes byssinae* Gen. 41, 42. Passim *linum* etiam *tenuissimum* (בַּד) hoc voc. significari (Exod. 39, 28.), ostendit Hartmannus Hebraeerinn III, p. 37 sqq. Videtur autem שֵׁשׁ, ut alia multa, aegypt. voc. esse, in hebraici similitudinem corruptum: copt. enim ϢⲈⲚϢ, *Schensch, byssus* dicitur. Conf. *Repertorium litt. bibl. et orient.* T. XIII, p. 13. et Forster de *bysso* p. 5. adde Celsii *Hierobot.* P. II, p. 259. Braun de *vestitu sacerd.* lib. I, p. 94. Faber ad Harmari *observv. de Oriente* T. II, p. 380. Ceter. semel pro שֵׁשׁ in Cthib est שֶׁשִׁי Ezech. 16, 13., fortasse paronomasiae caussa, sequitur enim מֶשִׁי. [Aliud vid. infra suo loco].

שׁוּשַׁן m. 1) *lilium* (ut chald. syr. arab.) 1 Reg. 7, 19., a summo *candore,* de quo conf. Paschalius de *coronis* L. III. c. 8.; hinc *κρίνον λευκὸν* apud Theocrit., *ἀργεννὸν* et *λευκόχροον* in *Epigram.*, *lilium candidum, canens* et *album* apud Ovid. v. Celsii *Hierobot.* P. I, p. 383. Ipsum voc. *σοῦσον lilium* legitur ap. Athen. Deipnosoph. 12, 1. Dioscor. 3, 116. 2) שׁוּשַׁן עֵדוּת Ps. 60, 1. nom. instrumenti *musici,* a forma *lilii; cymbalum* fortasse est, cujus figura quam bene cum *lilio convallium* conveniat, ostendit Lampius in Ps. 45. *Exercitat.* I. §. 14. conf. Theod. Hasaeus in *Biblioth. Brem.* Class. I, p. 67. 68. Certe etiam Botanicis nostris genus *lilii*, alias *intortum* et *martagum* dictum, *cymbalum* vocatur. 3) nom. propr. *Susorum,* urbis Persiae (Susianae) nobilissimae, in qua Persarum reges hiemem agere solebant Esth. 1, 2. 5. Neh. 1, 1. Dan. 8, 2., dictae (si Athenaeo et Stephano Byz. fides) a *liliis* (pers. سوسن s. سوسان), quibus ista regio abundabat. Sed alii nomen derivant a pehlvico voc. *schus* i. e. *amoenus* v. Rosenm. *Alterth.* I, 1, p. 302 sqq. 309. Baehr ad Ctes. p. 124.

שׁוֹשַׁן (ita scrib. ex Masorethar. auctoritate) m. *lilium* 1 Reg. 7, 22. 26. Plur. שׁוֹשַׁנִּים Cant. 2, 16. 4, 5. 5, 13. 6, 2. 3. 7, 3., de instrumentis *musicis,* ad formam *liliorum* factis, Ps. 45, 1. 69, 1. 80, 1.

שׁוֹשַׁנָּה f. *id.* 2 Chron. 4, 5. Hos. 14, 6. Cant. 2, 1. 2.

שׂוּשׂ et שִׂישׂ *gaudere, laetari* Jes. 65, 18. Ps. 19, 6. Job. 3, 22., aliqua re sq. בְּ Job. 39, 21. Jes. 61, 10. 65, 19. Ps. 40, 17. 119, 14., sq. עַל Ps. 119, 162. Deut. 28, 63. 30, 9., semel sq. acc. (suffixi) Jes. 35, 1. — Imp. שִׂישִׂי Thren. 4, 21., fut. יָשִׂישׂ Ps. 19, 6. 35, 9., semel יְשֻׂשׂוּם Jes. 35, 1.

שָׂשׂוֹן (tanquam a שָׂשָׂה) m. *gaudium* Ps. 45, 8. Jes. 22, 13. Jer. 7, 34. Esth. 8, 16. 17. etc., metonym. id, de quo gaudetur Ps. 51, 10. 119, 111. Jer. 15, 16. Joël. 1, 12. In regim. שְׂשׂוֹן Ps. 51, 14.

מָשׂוֹשׂ m. *gaudium* Jes. 24, 8. 62, 5. Thren. 5, 15., metonym. materia gaudii Ps. 48, 3. Jes. 24, 11. 32, 14. 65, 18. Jer. 49, 25. Hos. 2, 11. Thren. 2, 15. In regim. מְשׂוֹשׂ Ps. 48, 13. Job. 8, 19.

שׁוּת et שִׁית i. q. שׂוּם 1) posuit Ps. 88, 7. 110, 1., שׁוּת מֹקְשִׁים *ponere laqueos* (insidias struere) Ps. 140, 6., שׁ׳ מַחֲנֶה *ponere castra* Ps. 3, 7. Jes. 22, 7., שׁ׳ חֹק *ponere modum, terminum* Job. 14, 13., semel *ponere* h. e. partu edere *pullos* Ps. 84, 4. Sq. עַל Gen. 46, 14. 48, 14. Ruth. 4, 16. 1 Sam. 2, 8. vel לְ Ps. 21, 4. *imponere,* hinc שׁ׳ עֶדְיוֹ עָלָיו *ornamenta sua sibi injicere, induere* Exod. 33, 4., trop. sq. עַל pers. et acc. rei

alicui aliquid imponere i. e. vel officium injungere Exod. 21, 22. vel *crimen imputare, crimini dare* Num. 12, 11. (poet. Ps. 9, 21. שׁוּת מוֹרָה *terrorem alicui immittere, incutere*), sq. acc. pers. et עַל *praeponere, praeficere aliquem alicui* Gen. 41, 33. Sq. עִם *componere, conferre, comparare cum* Job. 30, 1. Ceterum adde has formulas: a) שׁ׳ פָּנָיו אֶל *oculos convertere in, prospectare versus al.* Num. 24, 1., שׁ׳ עֵינָיו sq. infin. c. לְ *moliri, agitare aliquid* Ps. 17, 11. b) שׁ׳ לֵב *animum advertere* Ps. 62, 11. 1 Sam. 4, 20., sq. לְ 2 Sam. 13, 20. Prov. 22, 17. 27, 23. Jer. 31, 21. vel אֶל Job. 7, 17. *animum advert. ad aliq., rationem habere alicujus.* c) שׁ׳ פִּיו בַשָּׁמַיִם *os suum in coelis ponere* h. e. grandia loqui, summam sibi auctoritatem arrogare Ps. 73, 9. d) שׁ׳ יָדוֹ עַל־שְׁנֵיהֶם *arbitrum se interponere* Job. 9, 33. e) שׁ׳ יָד עִם פ׳ *alicui se adjungere, facere cum al.* Exod. 23, 1. — Paucis in locis intransitive vel reflex. dicitur: Job. 38, 11. פֹּה יָשִׁית בִּגְאוֹן גַּלֶּיךָ *hic ponatur* (terminus, sc. חֹק) *contra fluctuum tuorum superbiam*, Ps. 49, 15. כַּצֹּאן לִשְׁאוֹל שַׁתּוּ *ovium instar collocantur in orco* (detruduntur in orcum). Sed Job. 10, 20. שִׁית מִמֶּנִּי omissum est יָדְךָ: pone a *me* h. e. *retrahe manum tuam*, desiste *a me*.

2) *constituit, reddidit* aliquem talem vel talem (*in einen Zustand, Lage, Verhältniss setzen*) sq. dupl. acc. שַׁתַּנִי תוֹעֵבוֹת לָמוֹ *reddidisti me ipsis abominabilem* Ps. 84, 7. 88, 9. 21, 7. Jes. 5, 6. נָשִׂיא אֲשִׁתֶנּוּ *principem eum constituam, reddam* 1 Reg. 11, 34.; sq. acc. et לְ Jer. 2, 15. וַיָּשִׁיתוּ אַרְצוֹ לְשַׁמָּה *reddiderunt terram ejus desertam* (desolatam) 15, 16.; sq. acc. et כְּ Jes. 16, 3. שִׁיתִי כַלַּיִל צִלֵּךְ, Ps. 83, 14. Hos. 2, 5. Huc pertinet etiam Jer. 3, 19. אֵיךְ אֲשִׁיתֵךְ בַּבָּנִים *qualem te reddam, habeam inter filios!* Deinde שׁוּת passim est i. q. עָשָׂה *facere, efficere* (fere ut nostr. *herstellen*) Gen. 3, 15. *inimicitiam ponam* i. e. efficiam *inter te* etc. (cf. τιθέναι φιλότητα Iliad. 4, 83.); שִׁית אֹתוֹת *miracula facere, patrare* Exod. 10, 1.; sq. dat. i. q. נָתַן *dedit* Gen. 4, 25. *prolem mihi dedit Deus;* adde Hos. 6, 11., ubi nonnulli intransit. explicant: *tibi quoque facta, parata est messis,* sed v. Rosenm. ad h. l.

Infin. absol. שֹׁת Jes. 22, 7., inf. constr. שִׁית, imper. שִׁית, fut. יָשִׁית, apoc. יָשֵׁת Num. 12, 11. Job. 9, 33., c. vau conv. וַיָּשֶׁת.

Hoph. הוּשַׁת Exod. 21, 30. sq. עַל *imponi.*

שַׁיִת m. *vepres* Jes. 5, 6. 7, 23. 24. 25. 9, 17. 27, 4., sic dictus putatur, quod circa hortos, segetes et arbores *poni* solet. Cum affixo שִׁיתוֹ Jes. 10, 17., sicut ab עַיִר fit עִירֹה Gen. 49, 11.

שִׁית m. *ornatus, habitus,* ab *apponendo* vel *imponendo* (v. radic. 1. a.) Ps. 73, 6. Prov. 7, 10.

שָׁת, plur. m. שָׁתוֹת *fundamenta*, quae *ponuntur*, jaciuntur; trop. Ps. 11, 3. כִּי הַשָּׁתוֹת יֵהָרֵסוּן *si fundamenta destructa sunt* i. e. si respubl. ad extremam desperationem adducta est. Aquila: θεμέλια, Chald. אֲשִׁיתָא. Hinc Gesenius nuper, assentiente Bernstenio (n. krit. Journ. d. Theol. II, p. 226.), explicuit etiam locum Jes. 19, 10. *fundamenta ejus* (Aegypti), h. e. proceres, principes civitatis, *contusa, fracta sunt.* Aliorum conjecturas, quae partim a literarum immutatione proficiscuntur, v. ap. Rosenm. ad h. l.

שֵׁת nom. propr. *Sethi* Gen. 4, 25. 26. 5, 3. al. [Alia v. sub radd. שְׁאָת et שָׁתָה].

שֵׁיזֵב chald., Pelil s. Pelel (v. Wineri Gramm. chald. p. 39.).

שֵׁיזִב *liberavit* Dan. 3, 28. 6, 28., infin. cum affixis שֵׁיזָבוּתָךְ 6, 21., שֵׁיזָבוּתֵהּ 6, 15., שֵׁיזָבוּתַנָא 3, 17., fut. יְשֵׁיזִב 3, 17., cum affixis et non epenthet. יְשֵׁיזְבִנָּךְ 6, 17., יְשֵׁיזְבִנְכוֹן 3, 15. — Saepius in Targum. legitur. Syr. ܫܘܙܒ *id.*

שָׁזַף *conspexit, vidit* Job. 20, 9. (ubi שְׁזָפַתּוּ pro שְׁזָפַתְהוּ) 28, 7. Cant. 1, 6. In postremo tamen loco alii vertere malunt: *signavit, notas inussit* (coll. arab. شزب *signum, nota*), et Ewaldus: *adussit*, quasi idem sit q. שָׂרַף. Neutro opus est, nec Schultensii argutiae (ad Job. l. c.) quemque magnopere morabuntur.

שָׁזַר *torsit filum a dextra ad sinistram*, ut arab. شزر, *zwirnen* v. Hartmann Hebräerinn III, p. 66. — Hoph. שֵׁשׁ מָשְׁזָר *fila byssina retorta* (*gezwirnte Baumwolle*) Exod. 26, 1. 31. 36. 27, 9. 18. 28, 6. 8. 15. etc.

שָׁחַד *donavit, munus dedit* Job. 6, 22.; sq. acc. pers. *donavit aliquem* Ezech. 16, 33., ubi fut. f. תִּשְׁחֲדִי cum chateph kamez sub lit. guttur.

שֹׁחַד m. *munus* (syr. ܫܘܚܕܐ *id.*) 1 Reg. 15, 19. 2 Reg. 16, 8., maxime id, quo judex corrumpitur Exod. 23, 8. Deut. 10, 17. 1 Sam. 8, 3. Ps. 15, 5. Jes. 1, 23. etc.

שָׁחָה propr. *subsidere, deprimi, se inclinare* (cf. radd. cognat. שׁוּחַ et שָׁחַח), in Kal non legitur, Hiph. הִשְׁחָה *depressit, fregit* (animum) Prov. 12, 25. — Hithpal. הִשְׁתַּחֲוָה in genua procumbens frontem humi posuit (Jes. 60, 14. Gen. 19, 1. 42, 6.), *prostravit se, provolutus est* (*προςκυνεῖν*), quo quidem modo Orientales honorare solent a) homines sive dignitate *superiores* 2 Sam. 9, 8. 14, 33. 18, 21. 28. 24, 20. 1 Reg. 1, 23. 53. 2, 19. Ruth. 2, 10. (hinc meton. *obsequium alicui praestare, se submittere* Ps. 45, 12.), sive *aequales* Gen. 23, 7. 37, 7. 9. 33, 10. etc. conf. Hyde de *relig. Pers.* p. 6 sq.; constr. cum לְ (Esth. 3, 2. Gen. 23, 7. 1 Reg. 1, 23. 31. Gen. 49, 8.) vel לִפְנֵי (2 Sam. 14, 33. Gen. 23, 12.) ejus, cui honores exhibentur; b) *Deum* ipsum, quem precibus adeunt 1 Sam. 1, 3. Gen. 22, 5. Ps. 95, 6. 1 Reg. 1, 47. Jer. 16, 11. 22, 9. Ps. 5, 8. Ezech. 8, 16. (in quo postremo loco מִשְׁתַּחֲוִיתֶם est partic. cum pron. person., ex aramaismo v. Ewald. Gram. p. 489.), hinc הִשְׁ generatim est: *precibus venerari*, Deum Gen. 47, 31. 1 Reg. 1, 47. — Infin. הִשְׁתַּחֲוֹת Gen. 37, 10. Levit. 26, 1. et more Chald. הִשְׁתַּחֲוָיָה 2 Reg. 5, 18., imper. f. הִשְׁתַּחֲוִי Ps. 45, 12., fut. יִשְׁתַּחֲוֶה 2 Sam. 15, 32. Esth. 3, 2., per apocopen וַיִּשְׁתַּחוּ (cum vau *quiesc.*) Gen. 18, 2. Exod. 18, 7., sic in foem. Exod. 34, 8. Jos. 5, 14.; plur. יִשְׁתַּחֲווּ Gen. 49, 8., et abjecto vau, ex ה geminato orto, יִשְׁתַּחֲוּ sec. Chtib Gen. 27, 29. etc.

שׁוּחָה f. *fovea* Prov. 28, 10.

שְׁחִית f. *id.*, unde plur. שְׁחִיתוֹת Ps. 107, 20. Thren. 4, 20.

הִשְׁתַּחֲוָיָה v. sub ipsa rad.

שָׂחָה *natavit* (chald. et syr. ܣܚܐ) Jes. 25, 11. — Hiph. *natare fecit*, per hyperbol. pro *humectavit* (lacrimis) Ps. 6, 7.

שָׂחוּ (Sâchu) m. *natatio* Ezech. 47, 8.

שָׁחַח *sidere, subsidere* Hab. 3, 6 (de montibus), *incurvare se* Ps. 10, 10., *incurvatum subsidere* Job. 38, 40 (de quadrupedibus), hinc *deprimi* Jes. 2, 11. 17., *submittere se* Jes. 60, 14. Prov. 14, 19. Job. 9, 13., trop. aerumnis *confici, confectum, afflictum esse* Ps. 107, 39. 35, 14. 38, 7. 44, 26. Thren. 3, 20. — Praet. 3. plur. שָׁחֲחוּ Job. 9, 13. et defective שַׁחוּ Prov. 14, 19., fut. יָשֹׁחַ. — Niph. *depressus est* Jes. 2, 9. 5, 15. Praegnanter de voce *fracta* et *attenuata* legitur Jes. 29, 4. מֵעָפָר תִּשַּׁח אִמְרָתֵךְ *e pulvere audietur vox tua exilis*. Atque inde sunt, qui explicent etiam Eccles. 12, 4. יִשַּׁחוּ כָּל־בְּנוֹת הַשִּׁיר *frangentur omnes filiae cantus* i. e. frangentur omnium avium voces. Alii vero interpretantur: *inertes, ineptae, debiles evadent* (fractis earum viribus). Illud magis placet. — Hiph. הֵשַׁח *depressit, humiliavit* Jes. 25, 12. 26, 5. — Hithpah. aerumnis *confectus*, animo *fractus est* Ps. 42, 7. 10. 12. 43, 5.

שַׁח m. *depressus, demissus*, שַׁח עֵינַיִם *dejectus oculis*, tristis vultu Job. 22, 29.

שָׁחַט 1) *jugulavit, jugulando mactavit* (arab. سحط *id.*) Gen. 37, 31. Jes. 22, 13., max. victimam Levit. 1, 5. 3, 2. 14, 51. Jes. 66, 3. Hos. 5, 2. Ezech. 40, 39. Exod. 12, 21. (praegnant. Exod. 34, 25.), also humanam Jes. 57, 5. 2) *interfecit, occidit* hominem Jer. 39, 6. 2 Reg. 25, 7., חֵץ שָׁחוּט *sagitta mortifera* Jer. 9, 8. sec. Cthib, ubi v. Rosenm. 3) trop. זָהָב שָׁחוּט 2 Chron. 9, 15. 16. 1 Reg. 10, 16. 17. propr. est *aurum jugulatum* i. e. *mixtum* et *alio metallo temperatum*; nam verba *secandi* (v מהל) et *jugulandi* transferri solent ad mixturam cum liquoris (coll. سحط *aqua diluit vinum*, lat. *jugulare Falernum* Martial. 1, 19.) tum metallorum. Aliis est *aurum splendidum* (vocabula enim *acuminis* ad *splendorem* referuntur, vid. suo loco חָרוּץ), aliis *expansum, diductum*, quasi dictum sit pro שָׁטוּחַ. — Fut. יִשְׁחַט Levit. 4, 33. etc. Infin. c. he parag. שַׁחֲטָה Hos. 5, 2., ut אַהֲבָה Deut. 19, 9. דַּאֲבָה Jer. 31, 12. — Niph. *jugulatus, mactatus est* Num. 11, 22. Levit. 6, 25.

שַׁחֲטָה Hos. 5, 2. v. sub rad. Kal.

שְׁחִיטָה f. *jugulatio, mactatio* victimarum 2 Chron. 30, 17.

שָׂחַט *expressit* uvas (chald. כחט, arab. سحط) Gen. 40, 11.

שָׁחִיס v. sub כָּחִישׁ.

שַׁחַל m. *leo*, voc. poet., Prov. 26, 13. Job. 4, 10. 10, 16. 28, 8. Hos. 5, 14. 13, 7., sec. Opitium et Majum a *rugitu*, coll. rad. arab. سحل *vocem sonumque in pectore reciprocavit*, سحيل *vox in pectore reciprocata*, spec. *rugitus*, sec. Bochart. (Hieroz. I, p. 717) propr. *leo nigricans* Syriae (Plin. H. N. 8, 17.) coll. שָׁחֹר *niger*, permutatis inter se ה et ל.

שְׁחֵלֶת f. Exod. 30, 34. sec. Lxx. ὄνυξ i. e. *unguis odoratus* (*blattam byzantinam* medici dicunt), operculum conchylii, purpurae operculo simile odoremque suavissimum, si comburitur, spargens v. Dioscorid. L. II. c. 8. Scheuchzer *physica sacra* §. 798. Forskål descript. animall. p. 143. *Ungula* dici potuit a rad. سحل *laevigavit.* Cum vero reliquae suffimenti sacri species ex *resina* vel *gummi* quodam constarent, Bochartus Hieroz. L. V. c. 20. et Dan. Weymarus in dissert. de *suffitu aromatico* c. 1. §. 4. intelligere maluerunt *bdellium*, cui Plinius L. XII. c. 19. *candidos ungues* tribuit, quodque a Galeno vocatur *bdella onyx*, a Damocrate et Dioscoride ὄνυχι ἐοικός, arab. per metathesin خَشْل; cf. syr. ܫܠܐ *stillavit, exsudavit*: est enim *bdellium* gummi, quod ex arbuscula quadam *exsudavit* et *destillavit*. Sed praevalet antiquorum interpretum paene omnium et Talmudistarum in priore ista significatione consensus.

שָׁחַן rad. Hebr. inusit., chald. et syr. ܫܚܢ *caluit, incaluit, ulceravit,* arab. سخن *incaluit, inflammatus est.*

שְׁחִין m. *pustula ardens, ulcus* Exod. 9, 9. 10. 11. Levit. 13, 18. 19. 20. 2 Reg. 20, 7. etc. שְׁחִין מִצְרַיִם Deut. 28, 27. *lepra*, spec. *elephantiasis* cf. Job. 2, 7. v. Plinius XXVI. §. 5.

שָׁחַף radix Hebr. non usit., chald. *tabuit*, arab. سخف *tenuis ac macer evasit.*

שָׂחִיף m. *tenuitas*, Ezech. 41, 16. *tenuitas ligni* i. e. *lignum tenue et leve*; arab. سخيف *tenuis fili vestis,* et gener. *omne tenue.*

שַׁחַף m. sec. Lxx. et Vulg. *larus* (*Meeve*), avis *carnis* fere *expers* Levit. 11, 16. Deut. 14, 15. v. Bocharti *Hieroz.* P. II. lib. II. c. 18.

שַׁחֶפֶת f. *tabes, phthisis* Levit. 26, 16. Deut. 28, 22., arab. سُخَافٌ id.

שָׁחַץ rad. Hebr. non usitat., arab. شخص *sustulit se, per superiora latus fuit.* Inde oritur:

שַׁחַץ m. *elatio, superbia* (arab. شُخُوص); בְּנֵי שַׁחַץ Job. 28, 8. 41, 26. *filii superbiae* h. e. *ferae superbae, feroces.*

שָׁחַק *detrivit, attrivit* Job. 14, 19., *contrivit* Exod. 30, 36., trop. hostes contrivit, *delevit* Ps. 18, 43. Fut. יִשְׁחַק. Arab. سحق, chald. syr. sab. ܫܚܩ *id.*

שַׁחַק m. 1) *pulvis*, terra *attenuata* et *comminuta*, Jes. 40, 15. 2) *nubes*, proprie *tenuis* (arab. سُحْقٌ *tenuis, nubes,* مَسَاحِيقُ السماء *tenuia coeli,* notante Michaele in *Suppl.* p. 2313.), plur. שְׁחָקִים *nubes* Ps. 77, 18. 78, 23. Prov. 3, 20. Deut. 33, 26. Ps. 36, 6. Jes. 45, 8.

etc.; per metonymiam *coelum* Ps. 18, 12. Job. 37, 18. 35, 5. Deut. 33, 26. Prov. 8, 28., it. in singul. (collect.) Ps. 89, 7. 38.

שָׂחַק i. q. צחק 1) *risit* Prov. 29, 9. Eccles. 3, 4., sq. אֶל pers. *arrisit* Job. 29, 24., sq. עַל *risit, derisit, irrisit* aliq. Ps. 52, 8. Job. 30, 1. (at sq. בְּ *bei etwas lachen* Prov. 1, 26.), sq. לְ *ridendo contemsit* Ps. 2, 4. Job. 5, 22. 39, 7. 41, 21. Prov. 31, 25 (ubi Umbreitius sine caussa loquendi usum deseruit). 2) *lusit*, deinde musicâ adhibitâ *saltavit* Jud. 16, 27. Praet. plur. שָׂחֲקוּ Thren. 1, 7., infin. constr. שְׂחֹק, fut. יִשְׂחַק, plur. in pausa יִשְׂחָקוּ Ps. 52, 8. — Pih. שִׂחֵק 1) *jocatus est* Prov. 26, 19. 8, 31. 2) *lusit* Job. 40, 29 (24), quemadmodum solent infantes Zach. 8, 5. et bestiae Job. 40, 15 (20) Ps. 104, 26., nec non ii, qui parvulis proeliis contendunt, *tumultuantur* 2 Sam. 2, 14. 3) *cecinit* et voce et instrumentis musicis (nostrates etiam dicunt: *spielen*) 1 Sam. 18, 7. Jer. 15, 17., deinde *choreas egit, saltavit* accinentibus tympanis vel cantoribus Jud. 16, 25. 2 Sam. 6, 5. 1 Chron. 13, 8. Jer. 31, 4. — Infin. שַׂחֵק, fut. יְשַׂחֵק, plur. יְשַׂחֲקוּ 2 Sam. 2, 14. — Hiph. *irrisit, derisit* sq. עַל 2 Chron. 30, 10.

שְׂחוֹק et שְׂחֹק m. 1) *risus* Ps. 126, 2. Prov. 14, 13. Job. 8, 21. Eccles. 2, 2. 7, 3. 6. 7., *irrisio, ludibrium*, metonym. Job. 12, 4. Jer. 20, 7. 48, 26. 27. 39. Thren. 3, 14. 2) *lusus, jocus* Prov. 10, 23.

מִשְׂחָק m. *irrisio, ludibrium* Habac. 1, 10.

שָׁחַר I) *niger fuit* vel *factus est, denigratus est* (syr. ܫܚܪ *denigravit*) Job. 30, 30., praegn. עוֹרִי שָׁחַר מֵעָלַי *cutis mea nigrescit* et recedit *a me*. Cet. v. nomm. derivata שְׁחוֹר, שִׁיחוֹר, שָׁחֹר, שַׁחַר. — II) *quaesivit, sectatus est* Prov. 11, 27 (bonum). Lxx. ζητεῖν. — Pih. שִׁחֵר studiose *quaesivit* Job. 7, 21. Prov. 7, 15. sq. acc., Job. 24, 5. sq. לְ (*nach etw. suchen*); trop. *sectari, studere, operam dare* Prov. 8, 17. 1, 28.; *qui filium suum amat* שִׁחֲרוֹ מוּסָר *quaerit ei castigationem* h. e. non solum non praetermittit castigandi opportunitatem, sed studiose captat (וֹ pro לוֹ v. Gesen. L. p. 729.) Prov. 13, 24.; *Deum quaerere* est eum *desiderare* Ps. 63, 2. Jes. 26, 9. vel *ad eum se pia mente convertere* Ps. 78, 34. Job. 8, 5 (ubi constr. c. אֶל). cf. דרשׁ. [Sunt, qui hanc verbi significationem, cujus nullum in dialectis vestigium superest, a nom. שַׁחַר *aurora* repetant, ut propr. sit: *mane, mature fecit* aliquid, hinc *festinavit, acceleravit* cet. cf. arab. سحر IV. VIII. *mane fuit, venit, fecit* et chald. השׁחיר].

שָׁחֹר et שָׁחוֹר m., שְׁחוֹרָה foem. *niger* Levit. 13, 31. 37. Zach. 6, 2. 6. Cant. 1, 5. 5, 11.

שְׁחוֹר m. *nigredo* Thren. 4, 8.

שַׁחַר m. *aurora* (arab. سَحَرٌ), fortasse a colore ex rubro nigricante, Job. 38, 12. Am. 4, 13. Ps. 57, 9. Gen. 19, 15. Poet. ei tribuuntur palpebrae Job. 3, 8. 41, 10. (v. עַפְעַפִּים), alae Ps. 139, 9. ad significandam miram ejus celeritatem, qua per coelos diffunditur (Joel. 2, 2); בֶּן־שַׁחַר *lucifer* Jes. 14, 12. Adverb. *primâ aurorâ, primâ luce, primo mane* Ps. 57, 9. 108, 3. (talm. שחרית *tempus matutinum*). — Trop. de *felicitate post calamitates* denuo affulgente (Jes. 58, 8.) Jes. 8, 20.

(simil. arab. سحرة), quem locum bene *explicuit* von Cölln in Keil u. Tzschirner Analectt. II, p. 57 sqq. Eidem *aurora mali* Jes. 47, 11. est *aurora, felicitas post calamitatem oritura;* recte, opinor: cum *primordia, praeludia mali,* ut interpretati sunt Kocherus et Rosenm., vix dici possint *aurora mali.* — De אַיֶּלֶת הַשַּׁחַר v. sub lit. א. In loco Joel. 2, 2. sunt qui *crepusculum* interpretentur coll. arab. سحرة, sed non opus est, v. Rosenm. ad h. l.

שַׁחֲרוּת f. *juventus* Eccles. 11, 10. q. aurora aetatis, vitae.

שְׁחַרְחֹרֶת f. *pernigra* Cant. 1, 6.

מִשְׁחָר m. *aurora,* cui per metaphor. tribuitur uterus, unde *ros* provenit Ps. 110, 3.

שִׁיחוֹר et defective שִׁחוֹר, שִׁחֹר propr. *niger, μέλας,* 1) *Nilus* (qui etiam Graecis a turbidis et limosis aquis *μέλας* dicebatur v. Serv. ad Virg. Geo. 4, 291.) Jes. 23, 3 (ubi in altero membro sequitur יְאֹר) Jer. 2, 28. v. Vitringa ad locum Jesaiae. Eundem Jos. 13, 3. 1 Chron. 13, 5. dici, inde apparet quod aliis quoque in locis (Gen. 15, 18. Jes. 27, 12.) *Nilus* extremus Palaestinae terminus ponitur. 2) שִׁיחוֹר לִבְנָת Jos. 19, 26. est *Belus* v. sub לבנת.

שָׁחַת (arab. سحت) *corrupit, perdidit,* in Kal inusit., Niph. נִשְׁחַת *corruptus est* a) physice Jer. 13, 7. 18, 4., spec. *vastatus est* Exod. 8, 20.; b) ethice Gen. 6, 11 sq. Ezech. 20, 44. — Pih. שִׁחֵת 1) *corrupit,* perdidit vel vastando Gen. 9, 11. 19, 13. Jos. 22, 33. (terram), vel evertendo et destruendo Jer. 48, 18. Ezech. 26, 4. Gen. 13, 10. (oppida, muros), vel exstirpando Num. 32, 15. Jes. 14, 20. (populum), vel occidendo Gen. 6, 17. 9, 15. 2 Sam. 1, 14. 24, 16., it. male impendendo Prov. 23, 8. וְשִׁחַתָּ דְּבָרֶיךָ הַנְּעִימִים *perdes verba tua amoena.* Adde has formulas: Mal. 2, 8. שִׁחֵת בְּרִית *perdere, evertere foedus* h. e. irritum reddere, Am. 1, 11. שִׁחֵת רַחֲמָיו *perdere* h. e. deponere, *exuere misericordiam suam,* Ezech. 28, 17. *corrumpis prudentiam tuam propter splendorem tuum* h. e. splendore tuo ita captus es, ut non amplius prudenter agas. Praegn. Gen. 38, 9. *perdidit semen suum* (effundendo) *in terram.* 2) *perdite egit* (aethiop. ሰሐተ), i. q. שִׁחֵת דְּרָכָיו, Exod. 32, 7. Deut. 32, 5., הֶעְמִיקוּ שִׁחֵתוּ perditissime *egerunt* Hos. 9, 9. — Praet. 2. p. שִׁחַתָּ Ezech. 28, 17., plur. שִׁחַתֶּם Mal. 2, 8. Infin. שַׁחֵת, c. affixo שַׁחֶתְכֶם Ezech. 5, 16.

Hiph. הִשְׁחִית *corrupit,* perdidit Ruth. 4, 6 (agrum, *zu Grund richten*) Gen. 19, 14. 2 Reg. 18, 25. (urbem) Jer. 38, 29 (terram) 51, 20 (regnum) Deut. 9, 26 (populum) 2 Sam. 11, 1 (hostes) 2 Chron. 24, 23. 1 Sam. 26, 15 (hominem, i. e. *trucidare, interficere*) Prov. 11, 9 (affligendo, vexando); מַלְאַךְ הַמַּשְׁחִית *angelus perditor, percussor* 2 Sam. 24, 16. et simpl. הַמַּשְׁחִית Exod. 12, 23. 1 Sam. 13, 17. Quod in Pss. 57. 58. 59. 75. titulis legitur, אַל תַּשְׁחֵת *ne corrumpas,* cum Abenesra, Rosenmuellero all. carminis, ad cujus modum illi psalmi cantandi essent, primordium esse censemus. Aliam conjecturam, vix probandam, v. ap. Pfeiffer. *Musik d. Hebr.* p. 58. — הִשְׁחִית דַּרְכּוֹ Gen. 6, 12. vel עֲלִילוֹתָיו Zeph. 3, 7., ac saepius omissis his vocc. Jud. 2, 19. Ps. 14, 1. Deut. 31, 29. Jes. 1, 4. Ezech. 16, 47.: *perdite egit.* —

Hoph. part. מָשְׁחָת *corruptus* Prov. 25, 26.; foem. מָשְׁחַת neutr. *corruptum* Malach. 1, 14. per syncopen pro מָשְׁחֶתֶת.

שְׁחַת chald. *id.*, unde Part. Pehil f. שְׁחִיתָה *corruptum* Dan. 2, 9. Aliud est

שְׁחִיתָה f. chald. *perdite factum, delictum* Dan. 6, 5.

שַׁחַת m. *corruptio, putredo* Job. 17, 14. Aliud v. sub rad. שׁוּחַ.

מַשְׁחִית m. propr. *perdens* (particip. Hiph.), hinc a) Jer. 5, 26. *laqueus, decipula;* b) abstract. *corruptio, perditio, pernicies* Exod. 12, 13. 2 Chron 20, 23. 22, 4. Ezech. 5, 16. 9, 6. 25, 15. Dan. 10, 5. etc. הַר הַמַּשְׁחִית dicitur *mons oliveti* prope Hierosolymam 2 Reg. 23, 13., nec non regnum Babylon. Jer. 51, 25., propter sacrorum profanorum superstitiones; אִישׁ מַשְׁחִית Prov. 28, 24. *vir perditionis* h. e. *perditor, praedo;* בַּעַל מַשְׁחִית Prov. 18, 9. qui sua *perdit, homo prodigus;* חָרָשֵׁי מַשְׁחִית *artifices perditionis* i. e. perdendi periti Ezech. 21, 36.

מַשְׁחֵת m. *perditio*, cum affixo מַשְׁחֵתוֹ Ezech. 9, 1.

מִשְׁחַת m. (vel potius foem. per syncopen ex מִשְׁחַתֶת, ut מִשְׁרַת ex מִשְׁרֶתֶת) *corruptio, deformitas*, metonym. *corruptum, deforme* Jes. 52, 14.

מָשְׁחָת m. *corruptio* Levit. 22, 25. Aliud vid. in rad.

שִׁטָּה f. *acacia, spina aegyptia* (Mimosa nilotica L.) Jes. 41, 19. v. Bochartus in *Hieroz.* P. II, p. 402. et in *Phaleg* L. I. c. 4. Salmasius in *Homonym. Hyles Jatr.* c. 102. Andr. Muellerus in *Glossar. S.* p. 97 sq. Celsius in *Hierobotan.* P. I, p. 499 sq. Seb. Rau in dissert. de *iis, quae ex Arabia in usum Tabernaculi fuerunt petita* p. 17 sq. Winer. Lexic. bibl. I, p. 12 sq. coll. Hieronym. ad Joël. 3. et Mich. 6. Arab. سَنْط et صَنْط (etiam الأَقاقِيَة شَجَرَة), Aegyptiis *schont*, ϢⲞⲚⲦ v. *Repertorium litt. bibl. et orient.* T. XIII, p. 12., unde patet, שִׁטָּה dictum esse pro שִׁנְטָה. Plur. שִׁטִּים *ligna acaciae* Exod. 25, 5. 10. 13. 23. 28. 26, 15. 26. 32. 37. etc — נַחַל הַשִּׁטִּים Joel. 4, 18. *vallis acaciarum* sita fuit trans Jordanem in Moabitarum finibus. Dic. etiam שִׁטִּים simpl. Jos. 2, 1. Num. 25, 1. Mich. 6, 5.

שָׂטָה (cf. שׂוּט) *declinavit* in latus, *deflexit, recessit* (chald. et syr. ܣܛܐ; cf. etiam Schultens. ad Prov. 4, 15. et ad Harir. p. 34.), trop. מֵעַל דֶּרֶךְ רָעִים Prov. 4, 15., אֶל דַּרְכֵי זוֹנָה 7, 25.; spec. de uxoribus, quae adulterium committunt sq. תַּחַת הָאִישׁ Num. 5, 19. 20. 29. et simpl. Num. 5, 12. Fut. יִשְׂטֶה, apoc. יֵשְׂטְ Prov. 7, 25.

שֵׂט m. v. sub rad. שׂוּט.

שָׁטַח *expandit* (chald. et syr. ܫܛܚ, arab. سَطَحَ, aeth. ሰጠሐ:) Job. 12, 23. שֹׁטֵחַ לַגּוֹיִם Deus *expandit*, late habitare jubet *gentes*. Alibi est, ut arab., *aliquid humi stratum expandere*, ut ossa etc. Jer. 8, 2. 2 Sam. 17, 19. Num. 11, 32. Fut. יִשְׁטַח. — Pih. שִׁטַּח *expandit* Ps. 88, 10 (brachia).

מִשְׁטַח m. *locus expansionis* Ezech. 26, 5. 14.

מִשְׁטוֹחַ m. *id.* Ezech. 47, 10.

שָׂטַם *odit, odio habuit, odio persecutus est* sq. acc. pers. Job. 30, 21. Gen. 27, 41. Ps. 55, 4. Fut. יִשְׂטֹם.

מַשְׂטֵמָה f. *infestatio, odium* Hos. 9, 7. 8. All. perperam *laqueus, decipula*; coll. syr. ܣܛܡ *vinxit, compedivit.*

שָׂטַן *infestus fuit, adversatus est* (chald. syr. ܣܛܢ, arab. شطن) sq. acc. pers. Ps. 38, 21. 109, 4 Zach. 3, 1 (ubi infin. c. affixo שִׂטְנוֹ). Particip שֹׂטֵן *adversarius* Ps. 71, 13. 109, 20. 29.

שָׂטָן *adversarius* (arab. شَيْطَانٌ, syr. ܣܛܢܐ) Num. 22, 22. 2 Sam. 19, 23., spec. in foro Ps. 109, 6.; it. *hostis* (in bello) 1 Sam. 29, 4. 1 Reg. 5, 4. 11, 14. 23. 25. In libris post exilium babylonicum scriptis הַשָּׂטָן Job. 1, 7. 2, 2 sqq. Zach. 3, 1. 2. et שָׂטָן 1 Chron. 12, 1. est *diabolus, Satanas,* qui homines apud Deum calumniatur (Apoc. 12, 10. ὁ κατήγωρ) iisque adversatur. Vanam eorum (v. Herder *Geist d. hebr. P.* II, p. 19. Eichhorn in 3. huj. libri edit. Ilgen carm. Job. p. 125 sqq.) sententiam, qui in locis Jobi הַשָּׂטָן (a שׁוּט) legi et *circuitorem* explorandis hominum moribus a Deo destinatum intelligi malunt, bene jam refutavit Bauerus (bibl. Theol. des A. T. p. 197 sq.).

שִׂטְנָה f. accusatio, δίκη Esr. 4, 6. Est quoque nomen propr. *fontis* (q. d. *caussa adversationis* et *contentionis*) Gen. 26, 21.

שָׁטַף 1) *largiter effundi* (chald. *id.*, arab. شطب, ב et ף inter se permutatis, *diffudit se,* VII. *fluxit aqua*), de imbribus Jes. 28, 2. Ps. 78, 20. Ezech. 13, 13., de fluminibus, quae extra ripas diffluunt: *superfundi, exundare, redundare* Jes. 30, 28. 66, 12. Ps. 78, 20; trop. de agminibus, quae *sese effundunt* Dan. 11, 10. 40. coll. Jes. 28, 15., de equo, qui *concitato cursu ruit* Jer. 8, 6. coll. chald. שְׁטַף *festinavit, cucurrit cum impetu.* — 2) transit. sq. acc. a) *inundavit* (aqua) Jer. 47, 2.; *obruit* atque adeo *hausit* Jes. 43, 2. Ps. 69, 3. 124, 4. Cant. 8, 6.; *alluendo abstulit* Jes. 28, 17. Job. 14, 19.; *fluendo attulit*, trop. Jes. 10, 22. *decreta est pernicies, quae, ubi effusa fuerit, justitiam afferet.* Sic Gesenius. Alii intransit.: *exundans, irruens juste, jure.* — 3) fecit, ut aquae aliquid obruerent h. e. *perfudit, abluit* aliquid aquis 1 Reg. 22, 38. Levit. 10, 11. Ezech. 16, 9. — Niph. 1) *inundari* agmine hostium Dan. 11, 22. 2) *ablui* Levit. 15, 12. — Pyh. שֻׁטַּף *ablui* Levit. 6, 21.

שֶׁטֶף et שֵׁטֶף m. 1) *effusio* Job. 38, 25 (imbris), trop. Prov. 27, 4. שֶׁטֶף אַף *effusio,* exundatio *irae,* Dan. 11, 22. זְרֹעוֹת הַשֶּׁטֶף *agmina effusionis* h. e. quae se in aliquam terram superfundunt. 2) *inundatio* Nah. 1, 8. Ps. 32, 6., trop. pro re subito ingruente Dan. 9, 26.

שָׁטַר radix Hebr. inusit., arab. سطر propr. *scripsit, delineavit,* hinc سيطر *praefuit ut inspector, recto ordine constituit* rem. Part. praes. שֹׁטֵר *praefectus, magister* (Targ. סָרְכָן, סָרֵךְ), arab. مُسَيْطِرٌ,

Prov. 6, 7.; spec. שֹׁטְרִים appellantur; a) magistratus civiles et quidem α) praefecti populi israel. in Aegypto Exod. 5, 6 sqq. et in deserto Arab. Num. 11, 16. Deut. 29, 9. 31, 28. (ubi copul. cum זְקֵנִים) Deut. 1, 15. 20, 9. (ubi cum שָׂרִים) 16, 18. Jos. 8, 33. 23, 2. 24, 1. (ubi c. שֹׁפְטִים); β) praefecti oppidorum israel. Deut. 16, 18. 1 Chron. 23, 4. 26, 29. 2 Chron. 19, 11. 34, 13. b) magistratus militares 2 Chron. 26, 11. qui cum סֹפְרִים junguntur cf. Fulleri Miscell. p. 377 sqq. Selden de Synedr. 1, 15. — Alii ex auctoritate Lxx., qui fere ubique γραμματεῖς interpretati sunt, coll. arab. سطر *scripsit*, significari putant eos magistratus, quorum curae *tabulae genealogicae* demandatae erant v. Michael. *mos. Recht* I, p. 244 sqq. *Suppl.* p. 2319. Jahn *Archaeol.* II, 1, p. 59 sq.; sed hoc vix conciliari potest cum locis Exod. 5. et all. v. Vater Comment. in Pentat. III, p. 537.

מִשְׁטָר m. *principatus, imperium, dominatus* Job. 38, 33., ubi v. Rosenm.

שְׂטַר m. chald. *latus* Dan. 7, 5., alibi in Targum. et syr. סְטַר, arab. سَطْر; atque ita videtur l. c. reponendum esse.

שַׁי m. *munus* Ps. 68, 30. 76, 12. Jes. 18, 7., fortasse ab arab. شيى *voluit*, II. *adduxit* (unde شى *res, aliquid*).

שִׂיא vid. sub rad. נשׂא.

שִׂיאֹן jugum Hermonis Deut. 4, 48. (ut patet ex serie orationis), quod alibi שִׂרְיוֹן appellatur. Nomen fortasse decurtatum est ex נְשִׂיאֹן (*elatio, locus sublimis*) v. Simon. Onom. p. 348.

שִׁיבָה vid. sub rad. ישׁב et שׁוּב.

שִׂיב *canum esse* vel *fieri, canescere, incanescere* (arab. شاب med. Je, syr. ܣܐܒ *id.*) 1 Sam. 12, 2.

שָׂב (particip. praes.) m. *canus, senex* Job. 15, 10.

שָׂב m. chald. *id.*, plur. emphat. שָׂבַיָּא Esr. 5, 9., in regim. שָׂבֵי Esr. 5, 5. 6, 7. 8. 14.

שֵׂיב vel שֵׂיב m. *canities, senectus* (arab. شَيْب *prima canities*), cum affixo שֵׂיבוֹ 1 Reg. 14, 4.

שֵׂיבָה f. *id.* Gen. 15, 15. Deut. 32, 25. Jud. 8, 32. 1 Chron. 29, 28. Jes. 46, 4. Hos. 7, 9., metonym. ipse *homo canus, senex* Levit. 19, 32. Ruth. 4, 15.

שִׂיג m. 1 Reg. 18, 27. vid. sub rad. שׂוּג.

שִׂיד *tegere, obducere, oblinere calce* (arab. شيد *id.*) Deut. 27, 2. 4.

שִׂיד m. *calx* Deut. 27, 2. 4. Jes. 33, 12. Am. 2, 1.

שִׁיָה, unde fut. apoc. in pausa תֶּשִׁי Deut. 32, 18. Nos auctoribus Eichhornio et Rosenm. arab. سوى IV. *missum fecit, praetermisit* conferre

malumus (ut חֵשִׁי effectum sit ad form. יְחִי), quam GESENIUM secuti arab. نسي *oblitus fuit, neglexit.* Conspirant LXX. ἐγκατέλιπες, VULG. *dereliquisti.*

שֶׂיָה et שֶׂה com. unum de pecudum grege, *ovis* vel *capra* (quae collect. צֹאן *pecus* vocantur), arab. شَاةٌ (pro شَاهَةٌ) Gen. 30, 32. Exod. 12, 3. 4. 22, 1. Levit. 12, 8. Jud. 6, 4. Ezech. 34, 17. Num. 15, 11., שֶׂה כְבָשִׂים, שֶׂה עִזִּים *pecus ovillum, pecus caprinum* Deut. 14, 4.; spec. *ovis* Jes. 53, 7. Cum affixis שֵׂיהוּ 1 Sam. 14, 34. et שֵׂיוֹ Deut. 22, 1.

שֵׂיזָב chald. vid. supra שֵׁזִב.

שִׂיחַ 1) *meditari*, max. de rebus divinis, Ps. 77, 4. 7., sq. בְּ rei Ps. 77, 13. 119, 15. 23. 27. 48. 78. 148., spec. דִּבְרֵי נִפְלְאוֹתֶיךָ אָשִׂיחָה *verba mirabilium tuorum* (factorum) *meditabor* h. e. carmen meditabor, quo mirabiliter a te gesta celebrem; hinc absol. est: *carmen meditari, canere* Jud. 5, 10., sq. בְּ *canere, carmine celebrare* aliquid Ps. 105, 2. 2) *gemere, queri* Ps. 55, 18. Job. 7, 11. 3) *loqui*, sq. לְ *ad* aliq. Job. 12, 8., sq. acc. Prov. 6, 22. תְשִׂיחֶךָ, quod UMBREITIUS apposite vertit: *sie wird dich unterhalten;* sq. בְּ rei, *de* qua quis loquitur Ps. 69, 13. [De loco Gen. 24, 63. v. sub שׂוּחַ]. — Pih. שׂוֹחֵחַ *meditari* Ps. 143, 5., sq. acc. rei: *cogitare, perpendere* aliquid Jes. 53, 8. — [Non repugnamus iis, qui hoc voc. cum arab. ساح *exspatiari* (v. sub שׂוּחַ) cognationis quodam vinculo copulatum esse statuunt. Cogitando enim exspatiatur quasi animus]. Cet. v. sub nom. שִׂיחַ n. 2.

שֵׂחַ m. *cogitatio*, cum affixo שֵׂחוֹ Am. 4, 13.

שִׂיחַ m. 1) *sermo* 2 Reg. 9, 11., spec. *sermo querulus, querela* Ps. 55, 3. 64, 2. Job. 21, 4. 9, 27. 1 Sam. 1, 16. Prov. 23, 29., שָׁפַךְ שִׂיחוֹ *querelam suam effundere* h. e. in querelam effundi. *Moerorem* animi nusquam significat. In loco 1 Reg. 18, 27., ubi de Baale legitur: כִּי שִׂיחַ לוֹ, mirifice dissentiunt viri docti. Alii enim ita interpretantur: *nam meditatio ipsi est* h. e. animo aliquid volvit, in cogitatione ita defixus est, ut vos non possit curare, LXX. ὅτι ἀδολεσχία αὐτῷ ἐστί. Alii: *confabulatio ipsi est*, ut CHALD., alii *verbum* h. e. *res, negotium ipsi est* (fere, ut SYR.). Sed magis placet vertere: *ambulatio ipsi est* cf. שׂוּחַ; copulantur enim verba דֶּרֶךְ et שִׂיג. 2) *frutex, virgultum* Gen. 2, 5. Job. 12, 8. 30, 4., plur. שִׂיחִים Gen. 21, 15. Job. 30, 7. Syr. ܦܘܩܐ *germen, virgultum*, coll. ܐܦܩ *pullulavit, germinavit.*

שִׂיחָה f. *meditatio*, quae ad res divinas spectat, *Andacht*, Job. 15, 4., meton. Ps. 119, 97. 99.

שִׂים vid. sub rad. שׂוּם.

שִׁילֹה vid. sub rad. שָׁלָה.

שִׂים v. sub שׂוּם.

שִׁין vel שֵׁין vid. sub rad. שׁוּן.

שֵׁיצָא vel שֵׁיצִי chald. v. sub rad. יְצָא.

שִׁיר et שׁוּר *cecinit* (fortasse propr. *protulit, ebullire fecit*, ab arab. سار med. Je, coll. נבע) Ps. 65, 14. Jud. 5, 1., sq. acc. carminis Ps. 7, 1. 137, 4., sq. acc. rei vel pers., quae carmine celebratur Ps. 59, 17. 89, 2. 106, 12.; sq. לְ pers. est vel: *audiente aliquo canere (einem vorsingen)* Jes. 5, 1., vel alicui i. e. *in honorem alicujus canere*, carmen alicui dicare Ps. 7, 1. 13, 6. 27, 6. 33, 3. Exod. 15, 21. Sed Prov. 25, 20. שָׁר בַּשִּׁירִים vix signif.: *carmina canere* (unde enim praeverbium בּ?), sed junctis iis, quae sequuntur, עַל לֶב־רָע, ita interpretare: *wer mit Liedern singt zum betrübten Herzen, wer sich mit Liedern wendet ans betrübte Herz.* Particip. שָׁרִים *cantores*, שָׁרוֹת *cantatrices* 2 Sam. 19, 37. — Infin. et imp. שִׁיר 1 Sam. 18, 6. Exod. 15, 21., fut. יָשִׁיר, apocop. c. vau conv. וַיָּשַׁר Jud. 5, 1., semel יָשֹׁר Job. 33, 27. — Pil. שׁוֹרֵר *cecinit* 2 Chron. 29, 28. Zeph. 2, 14. Job. 36, 24. (v. tamen sub שׁוּר I.). Particip. מְשׁוֹרֵר *cantor* 1 Chron. 6, 18. 9, 33. Neh. 12, 28 sqq. — Hoph. הוּשַׁר *cani* Jes. 26, 1.

שִׁיר m. 1) *canticum, carmen* (arab. سُورَةٌ) Jud. 5, 12. Ps. 30, 1. Eccles. 7, 5. Ezech. 33, 32. etc., tam sacrum quam profanum Eccles. 7, 5. Jes. 24, 19., tam laetum quam triste Ps. 120. 124. 129.; שִׁיר הַשִּׁירִים Cantic. 1, 1. *canticum canticorum* h. e. canticum praestantissimum, eximium coll. 1 Reg. 8, 27. In loco 2 Chron. 29, 28. שִׁיר cum Kimchio pro בַּעַל שִׁיר *cantor* dictum putant nonnulli; sed possis levi mutatione facta מְשֹׁרֵר legere. 2) *cantus instrumentorum* Neh. 12, 28. (nisi hic es infin. verbi שִׁיר), hinc כְּלֵי שִׁיר *instrumenta musica* Am. 6, 5. 1 Chron. 16, 42. al.

שִׁירָה f. *canticum, carmen* Exod. 15, 1. Num. 21, 18. Deut. 31, 19 sqq. Ps. 18, 1. Jes. 5, 1. 23, 15. Plur. שִׁירוֹת Am. 8, 3.

שַׁיִשׁ vid. sub rad. שׁוּשׁ.

שִׁישַׁק nom. propr. regis Aegyptiorum, qui fuit Jerobeami aequalis 1 Reg. 11, 40. 14, 25. 2 Chron. 12, 5. Videtur esse *Sesocchis*, cujus mentio fit ap. Manethonem. Nominis originem nemo adhuc explicuit.

שִׁית et שַׁיִת vid. sub rad. שׁוּת.

שָׁכַב I) *fudit, effudit*, ut arab. سكب, in Kal inusit., Hiph. Job. 38, 37. v. Rosenm. ad h. l. — II) *decubuit, recubuit*, ut syr. ܫܟܒ (fortasse cohaeret cum rad. I. q. d. *se effudit, profudit* in solum, in lectum, ut poetae lat. passim) Num. 23, 24. Ezech. 4, 4. (ubi v. Rosenm.), *cubuit* Ps. 57, 5. Jes. 14, 8. 43, 17. Thren. 2, 21. Spec. dicitur a) de dormientibus: *cubitum ivit* Ruth 3, 4. Prov. 3, 24. Gen. 19, 33. 1 Sam. 3, 5. Ps. 3, 6. 4, 9., *cubuit* 1 Sam. 26, 7. Prov. 6, 9. Jes. 56, 10. Jon. 1, 5. 1 Sam. 3, 2. 2 Sam. 4, 5. al.; hinc: *quievit* Eccles. 2, 23.; b) de aegrotantibus 2 Reg. 9, 16.; c) de morientibus 2 Sam. 7, 12. Deut. 31, 16. 1 Reg. 2, 10. 11, 43. 14, 20. 15, 8. etc. (ubi formula שָׁכַב עִם אֲבֹתָיו de morte *ducum* vel *regum* legitur) et mortuis Job. 3, 13. Jes. 14, 18., עַל עָפָר Job. 21, 26., שֹׁכְבֵי קֶבֶר Ps. 88, 6. cf. οἱ κείμενοι *vita functi* ap. Leon. Diac. p. 73. add. Fischer ad Anacr. 4, 9. κεῖσθαι *mortuum esse* Jacobs ad Philostr. Im. p. 359; d) de *concumbentibus* cum muliere, sq. עִם Gen. 39, 7. Exod. 22, 18. Deut. 22, 23. 25. 2 Sam.

12, 11., sq. אֶת־ Num. 5, 19. Gen. 34, 7. Ezech. 23, 8. Levit. 19, 20., semel de muliere cum viro concumbente Gen. 19, 32. Infin. שְׁכַב Gen. 34, 7., unde c. affixo שִׁכְבָהּ Gen. 19, 33., et שָׁכְבּ, unde שָׁכְבְּךָ Deut. 6, 7., imp. שְׁכַב, c. he parag. שִׁכְבָה Gen. 39, 7., fut. יִשְׁכַּב Levit. 15, 4. etc. — Niph. *comprimi* (de mulieribus) Jes. 13, 16. Zach. 14, 2. sec. Kri: sed Ctbib habet שׁגל, quod minus honestum videbatur Masorethis. — Pyh. *id.* sec. Kri Jer. 3, 2. — Hiph. *decumbere, cubare fecit* i. e. *prostravit* 2 Sam. 8, 2., *reposuit, deposuit, collocavit* 1 Reg. 19, 17. 3, 20., *quiescere fecit, compescuit* Hos. 2, 20. De loco Job. 38, 37. v. sub n. 1. — Hoph. *se projecit, decubuit* Ezech. 32, 19. 32., *cubuit* 2 Reg. 4, 32.

שְׁכָבָה 1) *cubatio* Exod. 16, 13. 14. שִׁכְבַת הַטַּל *ros jacens, stratus;* alii, praeeunte Abenesra, *effusio, descensus roris* coll. שָׁכַב n. I., sed vid. Rosenm. ad h. l. 2) שִׁכְבַת זֶרַע *concubitus seminis* h. e. *effusio seminis in coitu* Levit. 15, 16 — 18. 32. 19, 20. 22, 4. Num. 5, 13.

שְׁכֹבֶת f. *concubitus;* נָתַן אֶת שְׁכָבְתּוֹ בְּאִשָּׁה *concumbere cum femina* Levit. 18, 23. 20, 15. Num. 5, 20., it. אֶל־אִשָּׁה Levit. 18, 20.

מִשְׁכָּב m. 1) *cubatio* vel dormientis 2 Sam. 4, 5. vel aegrotantis Ps. 41, 4. vel mortui Ezech. 32, 25.; spec. *concubitus* Levit. 18, 22. 20, 13. Num. 31, 17. 18. Jud. 21, 11. 12. 2) locus ubi cubatur a) *lectus* Exod. 7, 28. Prov. 7, 17. Job. 33, 15. 2 Sam. 13, 5. Jes. 57, 8. (עָלָה מִשְׁכָּב *cubile adscendit,* incestum commisit Gen. 49, 4.), etiam is, in quo interdiu somnum capiunt (*Sopha, Divan*) Ps. 4, 5. 36, 5. 149, 5.; b) *sepulcrum* Jes. 57, 2.; c) *lectus feralis, feretrum* 2 Chron. 16, 14. — Plur. a) מִשְׁכָּבִים, in regim. מִשְׁכְּבֵי Levit. 18, 22. b) מִשְׁכָּבוֹת, cum affixo מִשְׁכְּבוֹתָם Ps. 149, 5.

מִשְׁכַּב m. chald. *lectus, cubile* dormientium Dan. 2, 28. 29. 4, 2. 7. 10. 7, 1.

שָׁכָה. Huc revocant locum Jer. 5, 8. סוּסִים מְיֻזָּנִים מַשְׁכִּים הָיוּ (*ut*) *equi bene pasti* (vel potius: *libidine inflammati*) *oberrant,* ita ut שׁכה non differat a שׁגה, cf. aethiop. שׁכי, ሰከየ: *erravit, oberravit.* Alii, Judaeos secuti, מַשְׁכִּים repetunt a rad. שׁכם, v. Rosenm. ad h. l.

שָׂכָה radix Hebr. inusit., i. q. chald. סְכָא *speculatus, contemplatus est,* syr. ܣܟܐ *exspectavit, speravit,* samar. *desideravit.*

שֶׂכְוִי m. Job. 38, 36. *species comparens, imago,* spec. *φαινόμενον coeleste* v. Umbreit. ad h. l. Aliis, invita orationis serie, est *intellectus, mens.* Talmudici *gallum* intellexerunt, quos contra Bochartum defendit Saubertus in *Oper. Posthum.* p. 18. 19.

שֶׂכוּ (*specula?* cf. chald. סְכוּת) nomen propr. loci, ubi insignis puteus erat 1 Sam. 19, 22.

שְׂכִיָּה f. *adspectus,* hinc *species, forma* Jes. 2, 16. כָּל־שְׂכִיּוֹת הַחֶמְדָּה Vulg. *omne quod visu pulchrum est.*

מַשְׂכִּית f. *effigies, figura, imago* Prov. 25, 11. מַשְׂכִּיּוֹת כֶּסֶף *imagines, figurae argenteae,* Ezech. 8, 12. חַדְרֵי מַשְׂכִּית *conclavia figuris*

(idolorum) ornata, Levit. 26, 1. אֶבֶן מַשְׂכִּית *lapis in quo figurae sunt caelatae*, pro quo מַשְׂכִּית simpl. Num. 33, 52. 2) *imaginatio, opinio* Prov. 18, 11.; מַשְׂכִּיּוֹת לֵבָב *consilia animi* Ps. 73, 7.

שָׁכַח et שָׁכֵחַ *oblitus est* Gen. 27, 45., sq. acc. Job. 39, 18. Ps. 78, 10. Jes. 49, 15. Jer. 44, 9. Deut. 24, 19., sq. infin. c. praeverbio מִן Ps. 102, 5. Crebro leguntur hae formulae: a) *obliviscitur* aliquis *Dei* Deut. 6, 12. 14. 32, 18. Jud. 3, 7. 1 Sam. 12, 9. Ps. 106, 21. vel legis divinae Ps. 119, 61. 83. 176. Hos. 4, 6. vel nominis div. Ps. 44, 21. b) *Deus obliviscitur* h. e. curam deponit alicujus Ps. 10, 12. Jes. 49, 14. vel *Deus obliviscitur gratiae, benignitatis suae* h. e. deponit eam Ps. 77, 10. — In loco Ps. 137, 5. *si oblitus fuero Hierosolymorum* תִּשְׁכַּח יְמִינִי, supplendum est pron. 1. pers.: *obliviscatur mei dextra mea* h. e. destituat me v. Rosenm. ad h. l. Praet. f. in pausa שָׁכֵחָה Prov. 2, 17., 2. p. שָׁכַחַתְּ (cum patach furtivo sub ח) Jer. 13, 25., plur. cum affixis שְׁכֵחוּנִי Jer. 2, 32. et שְׁכֵחֻנִי Jer. 18, 15., fut. יִשְׁכַּח Deut. 4, 31. etc. — Niph. נִשְׁכַּח *oblivioni traditus est* Eccles. 2, 16. 9, 5. Jes. 65, 17. Ps. 9, 19. Jer. 20, 11., praegn. Deut. 31, 21. — Eleganter Job. 28, 4. dicuntur metallici, qui de funibus pendent, נִשְׁכָּחִים מִנִּי רָגֶל *oblivioni traditi a pede* sc. quod pes iis non praestat ministerium. — Pih. שִׁכַּח *in oblivionem adduxit* aliquid Thren. 2, 6. — Hiph. *in oblivionem adduxit* aliquem Jer. 23, 27. — Hithpah. *oblivioni traditus est* Eccles. 8, 10.

שָׁכֵחַ m. *obliviscens* Jes. 65, 11.; plur. in regim. שְׁכֵחֵי Ps. 9, 18.

שְׁכַח chald. *invenit*. Ithpehel הִשְׁתְּכַח *inventus est* Dan. 2, 35. 6, 24. Esr. 6, 2.; praet. 3. foem. הִשְׁתְּכַחַת Dan. 5, 11. 12. 14. 27. 6, 8. — Aphel הַשְׁכַּח 1) *invenit* Dan. 6, 5. 6. 12. Esr. 4, 15.; 1. praet. הַשְׁכַּחַת pro הַשְׁכַּחְתְּ Dan. 2, 25. 2) *nactus est* Esr. 7, 16.

שָׁכַךְ *desedit* Gen. 8, 1 (aqua), *demisit se* (auceps) Jer. 5, 26., trop. Esth. 2, 1. *ira regis consedit, resedit, sedata est*, 7, 10. — Hiph. הֵשַׁךְ *sedavit* Num. 17, 20.

שָׂכַךְ I) i. q. שׂוּךְ *texuit, nexuit, sepivit* v. derivatt. — II) *texit, obtexit, operuit*, ut rad. סכך Exod. 33, 22. Sed Pih. שׂוֹכֵךְ vid. in rad. סוּךְ.

שֹׂךְ (soch) m. *sepes*, qua horti, agri etc. *sepiuntur*. Cum affixo שֻׂכּוֹ Thren. 2, 6.

שֵׂךְ m. *vepres* (arab. شَوْكٌ). Plur. שִׂכִּים Num. 33, 55.

שֻׂכָּה f., unde plur. שֻׂכּוֹת propr. *spinae, aculei*, hinc *tela acuta, missilia*, arab. شَوْكَةٌ.

שַׂכִּין m. *culter* (chald. סַכִּין et arab. سِكِّينٌ) Prov. 23, 2. Ratio originis non liquet.

שָׁכֹל I) *orbus fuit* vel *factus est, orbatus est* (arab. ثَكِلَ) 1 Sam. 15, 33. Jes. 49, 21. Gen. 43, 14. אֲנִי כַּאֲשֶׁר שָׁכֹלְתִּי שָׁכָלְתִּי *cum orbatus ego*

fuero, orbatus ero h. e. aequo animo feram, esto, si aliter non ceciderit (Esth. 4, 16.); alii: *ut* jam *orbatus sum* (Josepho et Simeone), ita nunc *orbatus ero* (Benjamine). Sq. acc. Gen. 27, 45. *cur utriusque vestrum orba fiam?* Fut. יִשְׁכַּל. — Pih. שִׁכֵּל 1) *orbavit, orbum reddidit* 1 Sam. 15, 33. Levit. 26, 22. Jer. 15, 7. Hos. 9, 12. Ezech. 5, 17. 36, 12. Deut. 32, 25. מִחוּץ תְּשַׁכֶּל־חֶרֶב *foris orbat gladius* h. e. trucidat juvenes, Thren. 1, 20. 2) *abortare fecit* 2 Reg. 2, 19. (quo efficitur, ut, quae jam mater sibi videbatur, orba redderetur), ac saepius intransit. *abortavit* (Varro R. R. 2, 4. 21.) Exod. 23, 26. Gen. 31, 38. Job. 21, 10., hinc *sterilis fuit* Mal. 3, 11 (vitis). — Hiph. 1) *orbavit* absol. (hostis) h. e. juvenes civitatis occidit Jer. 50, 9. 2) *abortavit* Hos. 9, 14. — II) v. sub voc. אֶשְׁכֹּל.

שְׁכוֹל m. *orbitas* (reipubl. h. e. civium et militum inopia) Jes. 47, 8. 9.; Ps. 35, 12. *orbitas animi* i. e. summa tristitia, consolationis inopia.

שַׁכּוּל m., שַׁכֻּלָה foem. 1) *orbatus* 2 Sam. 17, 8. Prov. 17, 12. Hos. 13, 8. Jer. 18, 21. 2) *liberis, catulis, pullis carens* Cant. 4, 2. 6, 6.

שִׁכֻּלִים m. plur. *orbitas* Jes. 49, 20.

אֶשְׁכֹּל m. 1) propr. *racemus*, unde acini pendent, hinc *uvae*, sive *cypri* Cant. 1, 14. sive *palmae* 7, 8. (arab. أَثْكَالٌ et عُثْكَالٌ, ا in ع mutato, *botrus dactylorum* vel *palmae ramus dactylos ferens*) sive, quod maxime usitatum, *vitium* vel adjectis vocc. הַגֶּפֶן Cant. 7, 9., עֲנָבִים Gen. 40, 10. Num. 13, 24. 25., vel absol. Mich. 7, 1. Jes. 65, 8. Uno in loco Gen. 40, 10., cum אַשְׁכְּלוֹת ab עֲנָבִים distinguantur, hoc *uvas maturas*, illud *racemos cum botris immaturis* significat. De origine vocis inter se dissentiunt viri docti. Sed praestat, cum Coccejo, Verpoortenio (Fascic. dissertatt. p. 335 sqq.) et all. a rad. شَكَلَ *ligavit* repetere (racemus enim est complexus acinorum inter se *devinctorum* et colligatorum, cf. עֲנָב), quam Gesenio auctore conferre rad. aeth. ተከለ: *plantavit*, unde ne vitis quidem commode dici poterat, nedum racemus. Plur. in regim. אַשְׁכְּלוֹת Cant. 7, 9. et אַשְׁכֹּלוֹת 7, 8., cum affixo אַשְׁכְּלֹתֶיהָ Gen. 40, 10. — 2) nom. propr. vallis in Palaestina meridionali Num. 13, 23. 24. 32, 9. Deut. 1, 24. quae vitibus ferax v. Rosenm. *Alterth.* II, 1, p. 157.

מְשַׁכֶּלֶת f. (particip. Pih.) *abortus* 2 Reg. 2, 21.

שַׁכְלֵל vel שִׁכְלֵל vide sub rad. כלל.

שָׂכַל I) 1) propr. *adspexit* (cf. chald. סְכַל) v. Hiph., hinc *intellexit* (cf. vern. *Einsicht*), *intelligens, prudens fuit, prudenter egit* 1 Sam. 18, 30. — Pih. שִׂכֵּל Gen. 48, 14. שִׂכֵּל אֶת־יָדָיו q. d. intelligentes fecit, praestitit *manus suas* h. e. *prudenter, consulto* sic *imposuit manus suas* v. Rosenm. ad h. l. Sed alii (coll. arab. شَكَلَ *ligavit, plexuit*) reddunt haec verba: *perplexas, transversim posuit manus suas* v. Eichhorn. in 3. huj. libri edit. In eundem sensum Lxx. ἐναλλὰξ τὰς χεῖρας, Vulg. *commutans manus*, Syr. ܡܫܚܠܦ ܐܝܕܘܗܝ. — Hiph. הִשְׂכִּיל 1) *ad-*

spexit Gen. 3, 6. נֶחְמָד לְהַשְׂכִּיל arbor *delectabilis adspectu* (Lxx. ὡραῖον τοῦ κατανοῆσαι), hinc *consideravit, animum advertit, attendit* Jes. 44, 18., sq. acc. Deut. 32, 29. Ps. 106, 7., sq. עַל Prov. 16, 20., sq. אֶל Neh. 8, 13., sq. לְ Prov. 21, 12., sq. בְּ Ps. 101, 2. Dan. 9, 13., passim addita vel *admirationis* Ps. 64, 10. vel *curae* Ps. 41, 2. notione. 2) *intellexit, prudens evasit* Ps. 2, 10. 94, 7. Jes. 41, 20., *intelligens, prudens fuit, sapuit* Ps. 36, 4. 119, 99., *prudenter egit* Jer. 20, 11. 23, 5.; particip. מַשְׂכִּיל a) *intelligens, prudens* Prov. 10, 5. 19. 14, 35. Job. 22, 2. Dan. 12, 3., sq. בְּ alicujus *rei intelligens, peritus* Dan. 1, 4. b) *probus, pius* Ps. 14, 2. Dan. 11, 33. 12, 3. (v. חָכְמָה). Infin. הַשְׂכִּיל et הַשְׂכֵּל *intelligentia, prudentia* Prov. 21, 16. Jer. 3, 15. Job. 34, 35.; מוּסַר הַשְׂכֵּל *castigatio prudentiae* h. e. quae parit prudentiam Prov. 1, 3., הַשְׂכִּיל בְּ alicujus *rei intelligentia* Dan. 1, 17. 3) *bono successu usus est, prospere rem gessit* sq. acc. rei 1 Reg. 2, 3., *felix fuit* Jer. 23, 5. Jes. 52, 13. Prov. 17, 8. (ubi v. Umbreit.), sq. בִּדְרָכָיו 1 Sam. 18, 14., sq. בְּכֹל Jos. 1, 7. 4) *intelligentem fecit, docuit*, sq. acc. pers. Neh. 9, 20. Prov. 16, 23. Ps. 32, 8., sq. לְ pers. Prov. 21, 11., sq. dupl. acc. Dan. 9, 22. לְהַשְׂכִּילְךָ בִינָה. De voce מַשְׂכִּיל subst. v. sub. derivv. — II) i. q. סכל *stultum esse*, v. שִׂכְלוּת.

שְׂכַל chald. *id.*, Ithpahal part. מִשְׂתַּכַּל sq. בְּ *attendens* Dan. 7, 8.

שֵׂכֶל et שֶׂכֶל m. 1) *intellectus, intelligentia, prudentia* 1 Sam. 25, 3. Prov. 13, 15. 16, 22. Ps. 101, 10. Job. 17, 4. 2 Chron. 2, 11. Eccles. 10, 6. etc.; בְּשֵׂכֶל *prudenter, sapienter* 1 Chron. 26, 14., שׂוּם שֶׂכֶל Neh. 8, 8. *impertire aliquem intelligentiâ, intelligentem reddere*; it. in malam partem: *astutia, dolus* Dan. 8, 25. 2) *felicitas, prosperitas* Prov. 3, 4., ubi v. Umbreit. — Cum affixo שִׂכְלוֹ Prov. 12, 8.

שִׂכְלוּת f. Eccles. 1, 17. i. q. סִכְלוּת (ut haud pauci libri habent) *stultitia*.

שׇׂכְלְתָנוּ f. chald. *prudentia, intelligentia* Dan. 5, 11. 12. 14.

מַשְׂכִּיל m. *carmen* Ps. 47, 8. et in Pss. 32. 42. 44. 45. 52. 53. 54. 55. 74. 78. 88. 89. 142. titulis, coll. arab. شِعْر *intelligentia*, deinde *poesis*. Aliis est *ligata oratio* coll. شكل v. Michaelis Suppl. p. 2323., vel *implexa* h. e. poetica *oratio*; aliis denique *carmen didacticum*; sed hoc in paucos tantummodo Psalmos, qui ita inscripti sunt, cadit. Singularem opinionem protulit nuper Kaiserus *hist. Einleit. in d. Psalm.* p. 118 sq.

שְׁכֶם m. (ad formam chald. לְחֶם Dan. 5, 1.), semel in pausa שֶׁכֶם Ps. 21, 13. 1) *humerus*, vel potius utriusque *humeri posterior compages* (cf. כָּתֵף et עֹרֶף), *dorsum*, cui onus imponitur Gen. 9, 23. 21, 14. Ps. 81, 7. (unde aethiop. ሰከመ: *bajulavit, portavit*) et verbera infliguntur Jes. 3, 9. Adde has phrases: a) הִפְנוֹת שִׁכְמוֹ *vertere* (*cervicem*) *tergum* i. e. abitum parare 1 Sam. 10, 9.; שִׁית פ׳ שֶׁכֶם *facere, ut quis tergum vertat, det* h. e. in fugam conjicere Ps. 21, 13. (cf. עֹרֶף). b) Jes. 9, 5. וַתְּהִי הַמִּשְׂרָה עַל שִׁכְמוֹ *erit principatus in ejus humeris* (*dorso*) i. e. sustinebit imperium. Hinc נָתַן עַל שְׁכֶם פ׳ *alicui aliquid demandare, committere* Jes. 22, 22. c) Gen. 49, 15. וַיֵּט שִׁכְמוֹ לִסְבֹּל

inclinavit humeros ad bajulandum h. e servituti se submisit. d) Job. 31, 36. עַל שִׁכְמִי אֶשָּׂאֶנּוּ *in humeris gestarem eum* (libellum accusationis) h. e. prae me ferrem, omnium conspectui exponerem. e) Zeph. 3, 9. לְעָבְדוֹ שְׁכֶם אֶחָד *ad colendum* Jovam *uno humero* h. e. uno omnium consensu, uno animo. Simil. syr. ܒܟܬܦܐ ܚܕ. Metaphora ducta ab iis, qui oneri ex aequo subjiciunt humeros. 2) *latus* alicujus rei, hinc *tractus* (cf. arab. منكب *humerus* et *latus, ora, tractus terrae*) Gen. 48, 22. alii: *portio* v. Rosenm. 3) *Sichemum,* urbs in tribu Ephraim, Levitis concessa Gen. 12, 6. 33, 18. Jos. 24, 25. 32. Jud. 8, 31. 1 Reg. 12, 1. 25. etc., post exil. babyl. caput civitatis samariticae. Posita fuit in *dorso* montis. Romanis vocatur *Neapolis (Flavia Neapolis),* quod nomen paullulum depravatum usque hodie tenent Arabes: نابلوس v. Rosenm. *Alterth.* II, 2, p. 118 sqq. Winer. Lexic. bibl. II, p. 634. Cum he parag. שְׁכֶמָה Hos. 6, 9., in pausa שְׁכֶמָה Jos. 24, 1.

שִׁכְמָה f. *humerus, dorsum* Job. 31, 22. Alii libri habent שִׁכְמָהּ *dorsum ejus.*

שָׁכַם, in Kal inusit., Hiph. הִשְׁכִּים 1) *mane surrexit*, sive addito בַּבֹּקֶר Job. 1, 5. Gen. 19, 27. 20, 8. 28, 18. Exod. 24, 4., sive omisso Gen. 19, 2. Exod. 32, 6. Jos. 8, 14. Jud. 6, 38. 2 Sam. 15, 2. Cant. 7, 13. Passim cum alio verbo copulatum pro adverbio est: *mane* Hos. 6, 4. טַל מַשְׁכִּים הֹלֵךְ *ros mane disparens,* Ps. 127, 2. מַשְׁכִּימֵי קוּם *mane surgentes.* Infin. absol. הַשְׁכֵּם *mane* Prov. 27, 14. 1 Sam. 17, 16. — Translate est: *studiose, summo studio aliquid fecit, instituit* Zeph. 3, 7. הִשְׁכִּימוּ הִשְׁחִיתוּ עֲלִילוֹתָם *studiose corruperunt actiones suas,* summo studio perverse egerunt; alibi infinit. הַשְׁכֵּם Jer. 26, 5. אֲשֶׁר אָנֹכִי שֹׁלֵחַ אֲלֵיכֶם וְהַשְׁכֵּם וְשָׁלֹחַ *quos ego misi ad vos summo studio* h. e. iterum iterumque, 7, 13. 25. 11, 7. 25, 3. 32, 33. 35, 14. 15. 44, 4. 2 Chron. 36, 15., semel more chald. אַשְׁכֵּים Jer. 25, 3.

[In dialectis non est hujus significationis vestigium, nisi Ewaldo auctore Gr. p. 217. conferre velis aethiop. ሰከመ፡ *bajulavit, portavit,* ut הִשְׁכִּים propr. sit: *bajulare* camelos, onus camelis imponi jussit, quod ab iis, qui in itineribus sunt, summo mane fieri solet; at vero hoc longius repetitum mihi videtur].

שָׁכֵן et שָׁכַן 1) *subsidere, considere* Exod. 24, 16. Num. 9, 17. (nubes), hinc *procumbere, occumbere* Ps. 94, 17., atque inde 2) *cubare* Deut. 33, 10. Num. 24, 2. Jud. 5, 17. (sq. עַל *incubare* Jos. 3, 5.), *positum, collocatum esse* Jos. 22, 19., deinde *quiescere* (arab. سكن) Ps. 16, 9. Prov. 7, 11. Nah. 3, 18. 3) a) *habitare, incolere* (arab. سكن *id.*) Gen. 14, 13. Num. 23, 9. 2 Sam. 7, 10. Deut. 33, 12. Jer. 51, 13. (etiam de avibus Ezech. 31, 13.), sq. בְּ loci Mich. 4, 10. Jud. 8, 11. Gen. 26, 2., sq. acc. loci Jes. 33, 16. Deut. 12, 5. Ps. 68, 7.; שְׁכָן אֶרֶץ *terram incolere* secure, ita ut ab hostibus non agiteris Prov. 2, 21. 10, 30. Ps. 37, 29., omisso voc. אֶרֶץ Ps. 37, 27. 102, 29; שֹׁכְנֵי עָפָר *habitantes pulverem* i. e. sepulcrum Jes. 26, 19.; Pahul שָׁכוּן *habitans* Jud. 8, 11. Semel de Deo: שֹׁכֵן עַד *in aeternum habitans* coelos. Trop. in aliqua re habitare est *tenere, possidere* aliquid Prov. 8, 12. שָׁכַן

עָרְמָה *prudentiam possidere.* Simil. arab. سكن *familiaris fuit.* b) *habitatum esse* Jes. 13, 20. Jer. 46, 26. 50, 39. Cf. יָשַׁב. Fut. יִשְׁכֹּן, plur. foem. תִּשְׁכֹּנָּה Ezech. 17, 23. — Pih. שִׁכֵּן *habitare fecit* Num. 14, 30., addita *securitatis* notione Jer. 7, 7. Praeterea Jova dicitur שִׁכֵּן שְׁמוֹ i. e. locum eligere, ubi solennibus sacris colatur, *sedem suam sanctam figere* Deut. 12, 11. 14, 23. 16, 6. 25, 2. Neh. 1, 9. Inde sunt, qui explicent Ps. 78, 60. אֹהֶל שִׁכֵּן בָּאָדָם sc. שְׁמוֹ *tentorium, quod inhabitare fecit nomen suum.* Sed possis etiam ita interpretari: *tentorium, quod figi, collocari jusserat* v. supra n. 2. Jos. 22, 19., cf. Hiph. — Hiph. 1) *collocavit* Gen. 3, 24. (aliquem), Jos. 18, 1. (tentorium). 2) *habitare fecit* Ezech. 32, 4., trop. Job. 11, 14. *ne habitare facias (sinas) in tentorio tuo nequitiam*, Ps. 7, 6. כְּבוֹדִי לֶעָפָר יַשְׁכֵּן *habitare faciat me* h. e. *prosternat in pulverem.*

שְׁכַן chald. *habitavit* Dan. 4, 18. — Pahel שַׁכֵּן *habitare fecit (nomen suum* v. hebr. Hiph.) Esr. 6, 12.

שָׁכֵן m., שְׁכֵנָה et שְׁכֶנֶת f. 1) *habitans, incola* Jes. 33, 24., in regim. שְׁכַן Hos. 10, 5. 2) a) *accola* Jer. 49, 18. 50, 40. Ps. 44, 14. 79, 12. b) *vicinus* Prov. 27, 10. Jer. 6, 21. Exod. 12, 4., plur. Ezech. 16, 26. Ruth. 4, 17.

שֶׁכֶן m. *habitaculum*, unde cum affixo שִׁכְנוֹ Deut. 12, 5.

מִשְׁכָּן m. (arab. مَسْكَن) 1) *habitaculum* hominum Hab. 1, 6. Ps. 87, 2. Ezech. 25, 4. Job. 18, 21. (trop. *sepulcrum* Jes. 22, 16.), animalium Job. 39, 6., Dei Ps. 46, 5. 84, 2. 132, 5., ubi מִשְׁכְּנוֹת יְהוָה de templo. 2) spec. *tabernaculum* Ps. 78, 28. Cant. 1, 8., מִשְׁכַּן הָעֵדֻת Exod. 38, 21. Num. 1, 50. 10, 11. et מִשְׁכָּן simpl. Exod. 25, 9. 26, 1 sqq. 35, 21. 40, 5. Levit. 17, 4. Jos. 22, 29. Ps. 78, 60. al. de *tabernaculo sacro.*

מִשְׁכַּן m. chald. *habitaculum* (Dei) Esr. 7, 15.

שָׁכַר I) *largo potu se replevit, ad satietatem usque bibit* (sic chald. syr. aeth. et arab. سكر) Hagg. 1, 6. אֵין לְשָׁכְרָה *non est (sufficit), ut large bibi possit,* Gen. 43, 34. Cant. 5, 1.; — saepius: *inebriavit se, inebriatus est* Gen. 9, 21. Jes. 49, 26. דָּמָם יִשְׁכָּרוּן *sanguine suo* (invicem) *inebriabuntur;* Pahul שְׁכוּר *inebriatus, ebrius* Jes. 51, 21. Alibi trop. dicuntur illi, qui a Deo transversi acti suam sibimet ipsis afferunt perniciem, *inebriati* esse Jes. 29, 9. 51, 21. Nah. 3, 11. Thren. 4, 21. Jer. 25, 27. — Pih. *inebriavit* Hab. 2, 15. 2 Sam. 11, 13., trop. (v. Kal) Jes. 63, 6. Jer. 51, 7. — Hiph. *inebriavit* trop. a) ut Kal et Pih. Jer. 51, 57. 48, 26.; b) Deut. 32, 42. אַשְׁכִּיר חִצַּי מִדָּם *inebriabo,* satiabo *sagittas meas sanguine* hostium. Ita poet. Arab. de gladio, hasta etc. v. Rosenm. ad h. l. — Hithpah. *ebrium se simulavit, ebrium egit* 1 Sam. 1, 14. — II) i. q. arab. شكر *praemio, mercede donavit,* v. אֶשְׁכָּר.

שֵׁכָר m. *potus inebrians, temetum* (arab. سَكَر et سُكْر), vel vinum Num. 28, 7. (v. Onkel. ad h. l.) vel *sicera* h. e. vinum ex frugibus, velut ex hordeo (ζύθος Aegypt. v. Diodor. Sicul. 1, 20. 34. Herodot. 2, 77. Hieronymus ad Jes. 19, 10.) aut ex palmarum succo et dactylis

(v. Dioscorides 4, 40. Plinius VI, 28. XIII, 4. XIV, 16.) confectum Levit. 10, 9. Num. 6, 3. Deut. 14, 26. Jes. 24, 9. 29, 9. 28, 7. Mich. 2, 11. Prov. 20, 1. 31, 6. etc. Semel videtur *vinum medicatum*, aromatibus conditum significare Jes. 5, 22. v. Michael. in Potti Sylloge III, p. 49 sqq.

שִׁכּוֹר et שִׁכֹּר m., שִׁכֹּרָה foem. *inebriatus, ebrius* 1 Sam. 1, 13. 25, 36. Prov. 26, 9. Jes. 19, 14. etc., 1 Reg. 16, 9. שָׁתָה שִׁכּוֹר *bibens* ita ut *ebrius* fieret; trop. Ps. 107, 27. Jes. 28, 1. — Plur. שִׁכּוֹרִים Joël. 1, 5.

שִׁכָּרוֹן m. *ebrietas* Ezech. 39, 19.

אֶשְׁכָּר (cum א prosthet.) m. *donum, munus* (v. rad. n. 2.) Ps. 72, 10., cum affixo Ezech. 27, 15. אֶשְׁכָּרֵךְ *donum tuum* h. e. tibi datum.

שָׂכַר *mercede conduxit* (coll. arab. شكر v. שָׁכַר n. 2.) Gen. 30, 16. 2 Sam. 10, 6. Jud. 9, 4. Deut. 23, 5. Jes. 46, 6. Prov. 26, 10., mercede *corrupit, subornavit* Neh. 6, 12. 13. Esr. 4, 5. — Niph. *mercede conductus est* 1 Sam. 2, 5. — Hithpah. *pro mercede se elocavit* (al. *mercedem sibi lucravit*) Hagg. 1, 6.

שָׂכִיר m., שְׂכִירָה foem. (Jes. 7, 20.) *mercede conductus, mercenarius* Exod. 12, 45. Levit. 19, 13. 25, 6. 53. Jer. 46, 21. Deut. 15, 18. Job. 7, 1. 2. Jes. 17, 14., in quo postremo loco שְׁנֵי שָׂכִיר sunt, ut recte docuit Rosenm., anni suis finibus accurate circumscripti; mercenarii enim non patiuntur, tempori aliquid addi, nec illi, qui conduxerunt, aliquid demi.

שָׂכָר m. *merces* operae elocatione promerita (coll. arab. شُكْر *merces*) Gen. 30, 28. Exod. 22, 15. Deut. 15, 18. Num. 18, 31.; deinde generatim *praemium* Gen. 15, 1. 2 Chron. 15, 7. Ps. 127, 3. Eccles. 9, 5.

שֶׂכֶר m. *merces* Jes. 19, 10 (עֹשֵׂי שֶׂכֶר *mercenarii*), deinde *praemium* Prov. 11, 18.

יִשָּׂשכָר nom. propr. quinti Jacobi filii Gen. 30, 18. 35, 23. et tribus israel. ab eo ortae Num. 1, 8. 7, 19. Jos. 17, 10. 19, 17. etc. Ut nunc scriptum est, videtur conflatum ex יִשָּׂא שָׂכָר *fert mercedem* v. Gen. 30, 18., sed puncta voc. referenda sunt ad form. יִשָּׂכָר.

מַשְׂכֹּרֶת f. *merces*, cum affixo מַשְׂכֻּרְתִּי Gen. 31, 7. 41., it. *praemium* Ruth. 2, 12.

שַׁל v. sub אֲשֶׁר.

שַׁל vid. sub rad. שָׁלָה.

שַׁלְאֲנָן vid. infra sub rad. שָׁלָה.

שָׁלַב i. q. arab. ثلب *crenatim frangere*. Inde formatum est Pyh. part. plur. foem. מְשֻׁלָּבוֹת (asseres) *crenatim incisi*, ut alter alteri ex opposito responderet eique *inhaereret*, ~~asseres~~ *crenatis commissuris uniti* Exod. 26, 17. 36, 22., coll. rad. chald. שְׁלַב (arab. transpos. لسب) *inhaesit*.

שָׁלָב m., plur. שְׁלַבִּים 1 Reg. 7, 28. 29. *commissurae* vel potius *limbi*, *taeniae* inhaerentes.

שֶׁלֶג m. *nix* Exod. 4, 6. Num. 12, 10. 1 Chron. 11, 22. Ps. 51. 9. 147, 16. Prov. 25, 13. etc. (arab. ثَلْجٌ, chald. syr. sam. תַּלְגָּא); מֵי שֶׁלֶג *aquae nivis* h. e. purissimae Job. 9, 30. cf. Jes. 1, 18., בְּיוֹם שֶׁלֶג *die, quo ninxerat, die nivali* (all. *nivali* tempore) 2 Sam. 23, 20. — Inde formatum est verbum in

Hiph. הִשְׁלִיג *nivis colorem traxit*, hinc *albuit tanquam nive tectus* Ps. 68, 15.: *cum omnipotens reges dispersisset in ea* (terra), *albuit* sc. ossibus trucidatorum cf. Virgil. Aen. 5, 865. 12, 36. Horat. Serm. 1, 8. Sed Schnurrero in Diss. philoll., תַּשְׁלֵג in תַּשְׁלִג mutato, haec placuit interpretatio: *quando omnip. fuderit reges pro eo* (populo), *recreabitur in umbra* coll. ثَلَجَ trop. *tranquillo et laeto animo esse*, أَثْلَجَ in IV. *laetitia aliquem affecit*, quasi *refrigeravit*; quemadmodum قَرَّ signif. 1) *friguit* 2) *laetus evasit.*

שֵׁלָה i. q. שְׁאֵלָה vid. sub rad. שׁאל.

שָׁלָה I) *erravit* ex incuria, *aberravit*, i. q. chald. שְׁלָה (quod in Targum. pro שָׁגָה et שָׁגַג ponitur Ps. 119, 21.), in Kal inusit, Niph. *erravit, delictum, peccatum per imprudentiam commisit* 2 Chron. 29, 11. Hiph. *decepit, fefellit* 2 Reg. 4, 28. — II) שָׁלָה et שָׁלֵו *tranquillus* et *securus fuit, prosperâ fortunâ tranquille usus est* Thren. 1, 5. Jer. 12, 1. Ps. 122, 6. Job. 12, 6.; praet. שָׁלַוְתִּי Job. 3, 25. — III) i. q. שָׁלַל *extraxit, excussit* Job. 27, 8. כִּי יֵשֶׁל אֱלוֹהַּ נַפְשׁוֹ *quando extraxerit Deus animam ejus* sc. e corpore, quod est animae quasi receptaculum aut vagina (cf. Dan. 7, 15.). Ita post Syr. et Chald. Rosenm. Umbreit. alii. Ingeniosâ Schnurreri (Diss. philoll. p. 268 sq.) conjecturâ non opus est.

שְׁלָה chald. *tranquillus fuit*, part. Pehil שְׁלֵה Dan. 4, 1.

שָׁלֵו m. et cum Jod שָׁלֵיו (Job. 21, 23.), שְׁלֵוָה foem. 1) *tranquillus* 1 Chron. 4, 40. Zach. 7, 7., spec. prospera fortuna tranquille utens Job. 16, 12. 21, 23. Subst. *tranquillitas* Job. 20, 20. 2) *securus, socors* atque adeo *impius* Ezech. 23, 42. — Plur. in regim. שַׁלְוֵי Ps. 73, 12.

שְׁלֵו m. *tranquillus* Jer. 49, 31.

שֶׁלֶו m. *tranquillitas*, unde cum affixo שַׁלְוִי Ps. 30, 7.

שַׁלְוָה f. 1) *id.* Ps. 122, 7. Prov. 17, 1. Ezech. 16, 49., hinc *pax* Jer. 22, 21., בְּשַׁלְוָה *in pace, pacis tempore* h. e. subito, ex improviso Dan. 8, 25. 11, 21. 2) *securitas, socordia, impietas* Prov. 1, 32.

שְׁלֵוָה f. chald. *tranquillitas*, cum affixo שְׁלֵוְתָךְ Dan. 4, 24.

שַׁל m. *error, delictum* 2 Sam. 6, 7. v. rad. I.

שֶׁלִי m., unde in pausa בַּשֶּׁלִי 2 Sam. 3, 27. adv. vel *tranquille* (h. e. remotis arbitris, seorsum) vel (si ad וַיְמִתֵהוּ referas) *per dolum* (v. שׁלה n. 1.), ut Vulg. et LXX. (ἐνεδρεύων).

שִׁלְיָה f propr. (ut arab. سَلًى) *membrana tenuis obvolvens foetum*

bruti vel hominis; deinde *secundae,* quod ex utero *extrahuntur* (v. שִׁלְיָה n. 3.) Deut. 28, 57.

שַׁלְאֲנָן m. Job. 21, 23. (compos. ex 2 synonymis שָׁלֵו et שַׁאֲנָן) *plane tranquillus.*

שָׁלוּת f. chald. *error, delictum,* per apocopen שָׁלוּ Dan. 6, 5. Esr. 4, 22. 6, 9. et sec. Kri Dan. 3, 29., ubi Cthib habet שָׁלָה vel שָׁלָה, alià formà.

שִׁילֹה (pr. *tranquillitas,* ad form. קִיטוֹר, קִימוֹשׁ all.), it. שִׁלֹה, שִׁילוֹ, שִׁלוֹ, nom. oppidi in tribu Ephraim Jos. 22, 9., ubi tabernaculum sacrum collocatum fuit a Josuae usque ad Eli tempora Jos. 18, 1. 19, 51. 21, 2. 1 Sam. 1, 3. 3, 21. 14, 3. 4, 3. 1 Reg. 2, 27. Ps. 78, 60. Jer. 7, 12. v. Rosenm. *Alterth.* II, 2, p. 138 sqq. Inde oritur nom. gentil. שִׁילֹנִי 1 Reg. 11, 29. 12, 15. Neh. 11, 5. — In loco Gen. 49, 10. admodum vexato, sunt qui hanc ipsam urbem dici existiment (v. Fullerus in nott. crit. ad h. l. p. 130 sqq.), ut sensus verborum: עַד־כִּי יָבֹא שִׁילֹה (שִׁלֹה, שִׁילוֹ, שִׁלוֹ: nam libri multum fluctuant, v. de Rossi ad h. l.) hic sit: Juda principatum (quo per desertum arab. utebatur, Num. 2, 3 sqq. 10, 14.) tenebit, *usque dum perveniatur Siluntem* (cf. 1 Sam. 4, 12.), unde reliquae tribus in suos quaeque agros discedebat, vel *dum venietur Siluntem* h. e. dum Silunte collocatum erit tabernaculum sacrum (h. e. ex mente poetae: perpetuo). Sed magis placet eorum interpretatio, qui שִׁילֹה de *tranquillitatis* aureae *auctore* h. e. de Messia dictum putant (v. Onkel. et Targ. Hieros., adde Rosenm. ad h. l.) coll. Ezech. 21, 32 (27), quanquam etiam Geddesii, Vateri et Gesenii interpretatio: *donec veniat* (contingat Israelitis) *tranquillitas* (et securitas ab hostibus), haud ineptum sensum exhibet. Aliis conflatum videtur hoc nom. ex שֶׁ et לֹה (לוֹ): *donec veniat is, cui* (cujus) est sc. sceptrum, principatus, h. e. Messias, vel (ut nuper voluit Staehelinus in Comment. sing. ad Gen. 49 Basil. 1827. 4. p. 12.) *donec, quod ei est, veniat* (h. e. *jus ejus*) cf. Lxx. τὰ ἀποκείμενα αὐτῷ. Alias explicationes v. ap. Jac. Alting. in *Schilo* s. de vaticin. Jacobi. Franecq. 1660. 4., ap. Rosenm. in Scholl. et ap. Vaterum in Comment. I, p. 320 sqq. Adde commentationes singul. Huthii (Erlang. 1745.), Genselii (Lips. 1781.), Wirsingii (Altorf. 1785.), Coingi (Marb. 1791.), Mössleri (Viteb. 1808.).

שַׁלְהֶבֶת vid. sub לַהַב.

שְׂלָו f., in pausa שְׂלָו et sec. Kri שְׂלָיו Exod. 16, 13. Num. 11, 32. Ps. 105, 40., *coturnix* (arab. سَلْوَى), sec. Schultensium in *Origin. hebr.* T. II, p. 73. 74. dicta a *pinguedine,* coll. arab. سلا IV. *pinguis fuit,* et alio *coturnicis* nomine سُمَانَى, similiter a *pinguedine,* quo alluditur Ps. 78, 31. Plur. שַׂלְוִים Num. 11, 31. — Singularis est sententia Jobi Ludolfi in *Commentar.* ad *Histor. Aethiop.* p. 168 sq. et in Append. II. P. II., qui *locustae* speciem intelligit: quam comprobant Wormius de *Corrupt. Antiquit. Hebr.* L. II. c. 14. Scheuchzerus in *Specim. Physic. S.* de *locustis* §. 15 sq et Frid. Hasselquist. in *Itinerar. Palaest.* p. 251. De *attelabo, locustae* specie, ob soni vicinitatem (q. d. הַשְׂלָו, mutato שׂ in ח) exponunt Majus et Clericus. Dubia tamen in contrarium moverunt Buddeus in *Histor. Eccles. V. T.* T. I, p. 472 sq. Cy-

PRIANUS in *Continuat.* FRANZII *Histor. animal.* p. 1394 sq., denique RUDBECKIUS fil. in *Ichthyologia Bibl.* P. I., qui novam viam ingressus, vocem שְׂלָו explicuit per gothicum *sylo* i. e. *piscis*: fuisse ergo שַׂלְוִים *pisces volatiles;* quod ipsum placuit J. D. MICHAELI in *Relation. Litterar. Hamburg.* an. 1749. p. 17. Sed vanae sunt hae conjecturae, nec quidquam valent ad evertendam eam sententiam, quae et vett. interpretum auctoritate et linguae arab. usu commendatur v. FABRI notas ad HARMARI *observv. de Oriente* T. II, p. 437 sqq. et WINER. Lexic. bibl. II, p. 731.

שָׁלַח 1) misit i. e. a) missum fecit, *loslassen* Gen. 49, 21. אַיָּלָה שְׁלֻחָה *cerva missa,* libere vagans (sed v. infra sub n. 2.), hinc trop. Ps. 50, 29. פִּיךָ שָׁלַחְתָּ בְרָעָה *os tuum misisti* (frenis quasi solvisti) *ad malum* h. e. permittis, ut os tuum mala, perniciosa proferat; sq. מִן vel מִבֵּין *remisit ab, loslassen von,* ut שׁ׳ יָדוֹ *manum suam remittere, retrahere ab* 1 Reg. 13, 4. Cant. 5, 4. — b) *πέμπειν, schicken,* sq. acc. rei vel pers. Gen. 38, 17. 43, 8. 45, 5. Jos. 18, 4. Jes. 6, 8. 48, 16., semel more chald. sq. לְ 2 Chron. 17, 7., שָׁלוּחַ קָשָׁה 1 Reg. 14, 6. *missus dura* h. e. concise ad dura perferenda v. EWALD. Gr. p. 590; ad *aliquem mittere, ablegare* aliquem sq. אֶל Jer. 42, 6. Hos. 5, 13. Gen. 37, 13. Exod. 3, 10. 7, 16. al., sq. עַל Neh. 6, 3. Jer. 29, 31., mittere ad aliquid peragendum sq. infin. c. לְ praefixo Jes. 61, 1. Num. 14, 36.; *alicui* aliquid mittere, sq. לְ pers. Gen. 32, 19. 45, 23. Jud. 3, 15. 2 Chron. 2, 8. (sed *litteras mittere alicui, ad aliq.* sq. אֶל Esth. 9. 20. 30. Jer. 29, 25.); saepe omissus est acc. pers. Gen. 31, 4. וַיִּשְׁלַח יַעֲקֹב וַיִּקְרָא לְרָחֵל *misit et arcessivit Rahelem* h. e. misit, qui arcesseret, arcessendam curavit, 41, 8. Exod. 9, 7. Num. 22, 10. 1 Sam. 4, 4. Jos. 2, 3. al. (additis verbis nuncii Jos. 10, 3. 4. Gen. 38, 28. 1 Reg. 20, 5. 1 Sam. 11, 7.); alibi nuntius mitti perhibetur בְּיַד פ׳ *per aliquem* 1 Reg. 2, 25. 1 Sam. 16, 20. Prov. 26, 6. Concise dicta haec sunt: 1 Reg. 5, 23. *ad locum* אֲשֶׁר תִּשְׁלַח אֵלַי *quem mihi* (per nuntios) *indicasti,* 1 Reg. 20, 9. כֹּל אֲשֶׁר שָׁלַחְתָּ אֶל־עַבְדְּךָ *omnia quae mihi* (per legatos) *indicasti, praecepisti,* Jer. 42, 5. 43, 1. al. Denique passim sq. dupl. acc. et pers. et rei est: *mandare alicui* (nuntio) *aliquid* (q. d. *πέμπειν τινά τι* h. e. *πράξαντά τι*) 2 Sam. 11, 22. 1 Reg. 14, 6. Jes. 55, 11. — Trop. Deus dicitur *mittere (immittere)* vel plagas et calamitates Thren. 1, 13. Jos. 24, 12. vel auxilium Ps. 20, 3. 111, 9. coll. 43, 3. vel verbum suum, oraculum Jes. 9, 7. Ps. 107, 20. 147, 15. v. Pih. Simil. *πέμπειν* dicitur max. ap. HOMER. — 2) *protendit, extendit* manum Gen. 8, 9. 48, 14. Exod. 4, 4. Ezech. 8, 3. (max. de Deo plagas inferente Job. 1, 11. Exod. 3, 20. 9, 15. al.) vel digitum Jes. 58, 9. (sc. ad alios irridendos et contumelia afficiendos) vel id, quod manu tenetur, ut scipionem 1 Sam. 14, 27. Ps. 110, 2., ut falcem Joel. 4, 13.; sq. אֶל vel עַל vel לְ *extendere, intendere ad aliq.,* ut *manum* 1 Chron. 13, 10. Jud. 5, 26. coll. 2 Sam. 6, 6. Sed frequentius haec formula: שָׁלַח יָדוֹ אֶל, בְּ significat a) *manum admovere* alicui rei i. e. aggredi aliquid Job. 28, 9.; b) *manus inferre* alicui rei (Cic. Off. 2, 15.) i. e. suscipere aliquid Exod. 22, 8. Esth. 9, 10. et omisso voc. יָד Obad. 13., fere, ut nostrates dicunt: *Hand an etwas legen;* c) *manum inferre, injicere* alicui, *vim inferre* al. Gen. 37, 22. Esth. 8, 7. Ps. 55, 21. Exod. 24, 11. — Particip. Pahul שָׁלוּחַ *extensus* i. e. *gracilis* Gen. 49, 21. sec nonnullos

interpr., v. tamen sub 1. — Infin. שְׁלֹחַ Num. 22, 15. et שְׁלַח Jes. 58, 9., imp. שְׁלַח Exod. 4, 4., cum he paragog. שִׁלְחָה 1 Sam. 16, 11., cum affixo שְׁלָחֵנִי Jes. 6, 8., fut. יִשְׁלַח Gen. 3, 22. De plur. תִּשְׁלַחְנָה, qui Obad. 13. Jud. 7, 26. pro sing. poni videtur, cf. Ewald. Gr. p. 272. Partic. praes. שֹׁלֵחַ 2 Reg. 1, 6., cum affixo שֹׁלֵחֲךָ 1 Sam. 21, 3. etc.

Niph. *missus est*; infin. absol. נִשְׁלוֹחַ Esth. 3, 13. — Pih שִׁלַּח 1) misit i. e. a) missum fecit, *fortlassen* (oppos. *coercuit, retinuit*) Gen. 32, 27. 1 Sam. 19, 17. 20, 22. 24, 20., *liberum dimisit* (vinctum, detentum) Exod. 4, 23. 5, 2. Levit. 14, 7. Deut. 22, 7. 1 Reg. 20, 42. Zach. 9, 11. coll. Jes. 32, 20., *manumisit* (servum) v. sub חָפְשִׁי, *dimisit* h. e. discedere, abire passus est Jud. 7, 8. (Job. 22, 9. Gen. 31, 24., spec. *filiam* e domo sua *dimittere* h. e. *elocare* Jud. 12, 9.), abeuntem deduxit, *prosecutus est* (προπέμπειν) Gen. 18, 16. 12, 20. 31, 27. Sq. acc. pers. et בְּ vel בְּיַד *permittere* aliquem alicui, *überlassen* Ps. 81, 13. Job. 8, 4. Trop. שִׁלַּח פֶּרַע *capillum promittere* Ezech. 44, 20. cf. graec. ἱέναι κόμας Odyss. 6, 231., ἐθείρας ἱέναι Iliad. 19, 383. b) consulto a se amovit, abire jussit quacunque demum ratione: α) *schicken, πέμπειν* Jes. 43, 14., sq. acc. pers. (*legavit, ablegavit*) Jes. 10, 6. 57, 9. Gen. 19, 13. 28, 6., sq. acc. rei 1 Sam. 6, 3. Sq. עַל *ad* aliq. 2 Chron. 32, 31. Sed *hoc* tamen rarissime legitur; frequentius sq. עַל Ezech. 5, 17. vel אֶל Ezech. 14, 19. vel בְּ Levit. 16, 25. Ezech. 7, 3. Ps. 106, 15. Jer. 8, 17. Deut. 32, 24. 2 Reg. 17, 25. Ps. 78, 45. est: *immisit* (Deus) *alicui* aliquid (plagam, v. c. feras, famem, pestem etc.); simil. graec. ἱέναι ap. Hom.; β) *demittere* Jer. 38, 6. 11. *in puteum funibus demiserunt*; γ) cum vi dictum i. q. *jacere*, ut *sagittas, mittere* 1 Sam. 20, 20. (coll. ἱέναι βέλος, δόρυ etc.), *ignem* mittere, *admovere* Hos. 8, 14. Am. 1, 4.; sed legitur etiam vicissim: *in ignem mittere* aliquid (ea adeo, quae mitti non possunt, ut oppida) i. e. *igni comburere* Jud. 1, 8. 20, 48. 2 Reg. 8, 12.; δ) i. q. *emittere, ejicere, expellere* Gen. 3, 23. 1 Reg. 9, 7., hinc שִׁלַּח אִשָּׁה *repudiare uxorem* Deut. 21, 14. 22, 19. Jer. 3, 1. Mal. 2, 16. Jes. 50, 1. coll. 27, 8.; ε) *projicere, abjicere* Eccles. 11, 1. *mitte*, projice *panem tuum in mare*, Job. 29, 6. חֶבְלֵיהֶם תְּשַׁלַּחְנָה *dolores suos* h. e. foetus cum dolore *mittunt, edunt*, Job. 30, 11. רֶסֶן מִפָּנַי שִׁלֵּחוּ *frenum coram me projecerunt* i. e. omnem mei reverentiam deposuerunt; *propellere* Job. 30, 12.; ζ) i. q. *excitare* Prov. 6, 14. *contentiones mittit, excitat*, auctor earum est, 16, 28.; η) *rivos mittere* h. e. fluere facere Ps. 104, 10. coll. ἱέναι ῥόον Iliad. 12, 25. — 2) *expandit, extendit* Ezech. 17, 7. 31, 5. Jer. 17, 8. Ps. 80, 12. (ramos, radices); שִׁלַּח יָד sq. לְ pers. *manum extendere, protendere, porrigere* alicui (sustentandi, succurrendi caussa) Prov. 31, 20., sq. בְּ *manum immisit, attulit* (capiendi caussa) Prov. 31, 19.; שִׁלַּח לְאֻמִּים *gentes* extendere, *dilatare* h. e. late habitare jubere. — Pyh. שֻׁלַּח 1) *missus factus* h. e. *omni disciplina solutus*, suo arbitrio commissus *est* Prov. 29, 15. נַעַר מְשֻׁלָּח *ein losgelassener Knabe*; *dimissus est* Gen. 44, 3., *relictus, desertus est* Jes. 27, 10. 2) *missus, ablegatus est* Prov. 17, 11. Dan. 10, 11. Obad. 1. Jud. 5, 15., *ejectus, repudiatus est* Jes. 50, 1., *excussus est* Jes. 16, 2 (nidus avium), *deductus, prolapsus est* Job. 18, 8. — Hiph. sq. בְּ *immisit* (Deus) alicui hostem, famem, feras etc. Levit. 26, 22. Ezech. 14, 13. Am. 8, 11. 2 Reg. 15, 37.

שְׁלַח chald. 1) *misit* Dan. 3, 2. 28. 5, 24. Esr. 7, 14., sq. acc. rei Esr. 4, 17., sq. עַל *ad* al. Esr. 4, 11. 5, 7. 17. 2) *extendit* manum, sq. לְ *manum afferre, aggredi* Esr. 6, 12.

שֶׁלַח m. 1) *missile, telum,* quod in hostem *emittitur* Joel. 2, 8. Neh. 4, 11. 2 Chron. 23, 10 (ubi cum affixo שִׁלְחוֹ) 32, 5., עָבַר בַּשֶּׁלַח *telis perire, confici* Job. 33, 18. 36, 12. (arab. سلاح et سلح *arma, sagitta, gladius*). 2) *propago,* ab arbore *emissa;* plur. שְׁלָחִים Cant. 4, 13. 3) nom. *propr.* viri, qui fuit *Arphachsadi* filius Gen. 10, 24. (de quo conjectur. v. ap. Bochart. in Geogr. sacr. 2, 13.), et piscinae hierosolymitanae ad rad. montis Sion Neh. 3, 15., alibi שִׁלֹחַ Jes. 8, 6.

שִׁלֹחַ (*emissio* h. e. *effusio* aquae) fons prope Hierosolyma, sed extra urbem, vicinus tamen moenibus Jes. 8, 6., Σιλωάμ (Joh. 9, 7.). De situ ejus accuratius definiendo ambigunt viri docti. Omnes propemodum, qui Hierosolyma adierunt, ad orientem deprehendisse sibi visi sunt, perantiquae obsecuti famae, sed Hamelsveldius (bibl. Geogr. II, p. 182.) et Gesenius ad Jes. l. c. contendunt, ab occasu brumali situm eum fuisse, adducti in hanc sententiam iis, quae ap. Joseph. de bello Jud. 5, 4, 2. leguntur, at v. Rosenm. (*Alterth.* II, 2, p. 251.) probabiliter contra eos disputantem.

שִׁלְחִים urbs tribus Judae Jos. 15, 32. v. Simon. Onom. p. 261.

שְׁלוּחָה f., plur. שְׁלֻחוֹת *propagines* Jes. 16, 8.

שִׁלּוּחִים m. plur. *dimissio* a) uxoris: *repudium* Exod. 18, 2., meton. *libellus repudii* Mich. 1, 14.; b) filiae e domo paterna, meton. *dos* 1 Reg. 9, 16.

שֻׁלְחָן m. *mensa* Jud. 1, 7. 2 Sam. 9, 7. 2 Reg. 4, 10. Jes. 28, 8. etc., fortasse sic dicta, quod *extenditur* et *distenditur*, dum instruitur, quo modo etiam Homerus τανύειν τράπεζαν aliquoties dixit, vid. Eustathius ad *Odyss.* X, 370.; אֹכְלֵי שֻׁלְחָנְךָ *Esser deines Tisches* (h. e. *an der Tafel*) *convictores tui* 1 Reg. 2, 7.; שֻׁלְחַן הַפָּנִים *mensa panum faciërum* Num. 4, 7., שֻׁלְחַן הַמַּעֲרֶכֶת *id.* 1 Chron. 28, 16.; שֻׁלְחַן יְהוָה *mensa Jovae* i. e. *ara* Mal. 1, 7.; עָרַךְ שֻׁלְחָן *instruere mensam* (coenam) Ps. 23, 5. Jes. 65, 11. Prov. 9, 2. Plur. שֻׁלְחָנוֹת 2 Chron. 4, 8. Ezech. 40, 39. 40. 41. 42., in regim. שֻׁלְחֲנוֹת 1 Chron. 28, 16.

מִשְׁלָח m. 1) *locus,* quo *mittuntur*, aguntur pecudes ad pascendum, *pascuum* Jes. 7, 25., fere ut germ. *Trift* a *treiben,* cf. מִדְבָּר. 2) sq. יָד vel יָדַיִם *res, in quam* manus *immittitur* Deut. 12, 7. 15, 10. 23, 21. 28, 8. 20.

מִשְׁלוֹחַ m. 1) *missio* Esth. 9, 19. 22. 2) sq. יָד *res, in quam* manus *immittitur* Jes. 11, 14.

מִשְׁלַחַת f. *missio* Ps. 78, 49., *dimissio* Eccles. 8, 8.

שָׁלַט voc. recentius: *dominatus est in* aliq. (arab. سلط), sq. עַל Neh. 5, 15, sq. בְּ Eccles. 8, 9.; *dominus factus est* rei sq. בְּ Eccles. 2, 19, hinc *subegit* sq. בְּ Esth. 9, 1. Fut. יִשְׁלַט. — Hiph. הִשְׁלִיט *dominari fecit*

Ps. 119, 133. sq. בְּ, *potestatem dedit* alicui aliquid faciendi sq. infin. c. לְ Eccles. 5, 18. 6, 2.

שְׁלֵט chald. 1) *dominatus est in* al. sq. בְּ Dan. 2, 39. 5, 7. 16., it. *vim habuit in*, sq. בְּ: לָא שְׁלֵט נוּרָא בְּגֶשְׁמְהוֹן *non habuit ignis vim in iis* Dan. 3, 27. 2) *irruit in* al. atque ita *in potestatem suam redegit*, sq. בְּ Dan. 6, 25 (ubi praet. 3. plur. שְׁלִטוּ). Fut. יִשְׁלַט. — Aphel הַשְׁלֵט *dominari fecit, dominum constituit* Dan. 2, 38. 48.

שֶׁלֶט m. *scutum*, quo fit ut manus *valeant* et dominentur (coll. Homer. ἀσπὶς κρατερή *Iliad.* 3, 349. 15, 45.). Plur. שְׁלָטִים 2 Reg. 11, 10. 1 Chron. 18, 7. 2 Chron. 23, 9. Jer. 51, 11., in regim. שִׁלְטֵי 2 Sam. 8, 7. Cant. 4, 4. Ezech. 27, 11. Ea voc. interpretatio nititur et locorum contextu et Judaeorum auctoritate. Accedit Chaldaeus, qui 1 Chron. 18. תְּרִיסִין et 2 Chron. 23. עֲגִילַיָּא posuit, quo utroque voc. *scutum* significatur. Vulg. uno in loco 2 Chron. *peltas* habet. Reliqui explicatores antiqui vel *pharetras* vel *jacula* vel *brachialia* (χλιδῶνας) cet. interpretantur, et *pharetras* quidem dici putarunt etiam Jarchius, Michaelis (coll. سِلْط *sagitta*), Rosenm. ad Ezech. 27, 11., nec tamen e loco Jer. 51, 11., quo illi potissimum utuntur, id necessario consequitur.

שַׁלִּיט m., שַׁלֶּטֶת foem. 1) *potestatem habens in*, sq. בְּ Eccles. 8, 8. Gen. 42, 6.; subst. *princeps* Eccles. 7, 19. 10, 5. 2) *impudens* Ezech. 16, 30., coll. arab. سَلِيطَة *mulier clamosa* et *impudens*.

שַׁלִּיט m. chald. *potens* Dan. 2, 10. 4, 22., sq. בְּ *potestatem habens in* al. Dan. 4, 14. 29. 5, 21.; subst. שַׁלִּיט *princeps* Dan. 5, 29. Esr. 4, 20.; neutr. לָא שַׁלִּיט sq. infin. c. praefixo לְ: *non licet*, non conceditur potestas Esr. 7, 24.

שַׁלֶּטֶת f. v. sub שַׁלִּיט hebr.

שִׁלְטוֹן m. *potens* Eccles. 8, 4., sq. בְּ *potestatem habens in* Eccles. 8, 8.

שִׁלְטוֹן m. chald. *dominus, magistratus* Dan. 3, 2. 3.

שָׁלְטָן m. chald. *dominatus, imperium* (arab. سُلْطَان) Dan. 7, 6. 14., emphat. שָׁלְטָנָא Dan. 7, 27., in regim. שָׁלְטָן Dan. 7, 14., cum affixis שָׁלְטָנָךְ Dan. 4, 19., שָׁלְטָנֵהּ Dan. 3, 33. 6, 27. 7, 14. 26., שָׁלְטָנְהוֹן Dan. 7, 12. Plur. שָׁלְטָנִין, emphat. שָׁלְטָנַיָּא *regna* Dan. 7, 27.

שָׁלַךְ in Kal inusitat., Hiph. הִשְׁלִיךְ 1) jecit, *projecit, conjecit* 2 Reg. 3, 25. Ps. 147, 17. Eccles. 3, 5. Gen. 21, 15. (הִשְׁלִיךְ גּוֹרָל *sortes jecit* Jos. 18, 8. 10.), sq. אֶל Gen. 37, 20. Num. 19, 6. Deut. 9, 21. 2 Reg. 23, 12. Jer. 36, 23. 51, 63. vel בְּ Exod. 32, 24. Mich. 7, 20.: *projecit, conjecit in* (undas, ignem, foveam etc.); ה׳ עַל רֹאשׁ פ׳ *conjecit, jaculatus est* aliquid (lapidem) *in caput al.* Jud. 9, 53. coll. Num. 35, 20. 22. (ellipt. Job. 27, 22. יַשְׁלֵךְ עָלָיו וְלֹא יַחְמֹל *jacit in eum* sagittas *nec parcit*), sq. לְ alicui (cani) aliquid *projecit* Exod. 22, 31., ה׳ מִיָּדוֹ *e manu* aliquid *abjecit* Jud. 15, 17., ה׳ מֵעַל vel מִן *abjicere, deponere*

aliq. Ps. 2, 3. Ezech. 18, 32., hinc ה׳ etiam absol. est *abjicere (von sich werfen)* 2 Reg. 7, 15. Ezech. 20, 7.; sq. מִן loci *ejicere e* Neh. 13, 8. Translate dicuntur hae phrases: a) ה׳ אַחֲרֵי vel אַחֲרֵי גֵוּוֹ *conjicere aliquid* vel *aliquem post se* h. e. curam ejus deponere, eum negligere, contemnere Ps. 50, 17. 1 Reg. 14, 9. Neh. 9, 26. Jes. 38, 17. Ezech. 23, 35. b) ה׳ עַל יְהוָֹה *in Jovam* aliquid *conjicere* h. e. *curae ejus committere,* commendare Ps. 55, 23. cf. גלל. c) יְהוָֹה ה׳ אֹתוֹ מֵעַל פָּנָיו *Jova eum rejecit,* curam ejus abjecit Jer. 7, 15. 2 Reg. 13, 23. 24, 20. 2 Chron. 7, 20.; etiam absol. Ps. 71, 9. d) ה׳ נַפְשׁוֹ מִנֶּגֶד *summo vitae periculo se exposuit* Jud. 9, 17. Simil. παραβάλλεσθαι τὴν ψυχὴν Iliad. 9, 322. e) Deut. 29, 27. וַיַּשְׁלִכֵם אֶל־אֶרֶץ אַחֶרֶת *et* conjecit, *ejecit* eos (incolas), transtulit *in aliam terram,* cf. Am. 4, 3. f) Ps. 60, 10. 108, 10. עַל אֱדוֹם אַשְׁלִיךְ נַעֲלִי vel: *in Edomitas conjicio calceum meum,* quod fortasse fuit dominationis symbolum (cf. Castelli Lex. col. 2342.), vel: *Edomitis projicio calceum meum,* tanquam servis eum portaturis. Utram explicationem eligas, sensus hic est: Edomitas subigo, subjicio mihi. — 2) *dejecit, evertit* Jer. 9, 18 (castella), trop. Job. 18, 7. *dejicit, evertit,* perdit *eum suum ipsius consilium.* — Hoph. הָשְׁלַךְ et הֻשְׁלַךְ 1) *jactus, conjectus, projectus est* 2 Sam. 20, 21. Jer. 14, 16. Ezech. 16, 5. 19, 12. (sq. לָאָרֶץ), sq. לְ *projectus est alicui* Jer. 36, 30. *corpus ejus projicietur, objicietur frigori (wird preisgegeben werden)*; sq. מִן *ejectus est* Jes. 14, 19., trop. sq. עַל Ps. 22, 11. עָלֶיךָ הָשְׁלַכְתִּי מֵרָחֶם in te (Jovam) conjectus sum, conjeci me h. e. *tibi, curae tuae me commisi.* 2) *dejectus, eversus est* Dan. 8, 11.

שָׁלָךְ m. Levit. 11, 17. Deut. 14, 17. Bocharto (Hieroz. II, 2, 21.) et Oedmanno (Collect. fasc. 3. p. 68.), praeeuntibus LXX., *catarrhactes, Pelecanus Bassanus* L., de summis scopulis et e sublimi aëre in aquas, ut praedam inde extrahat, *se dejiciens.*

שַׁלֶּכֶת f. 1) vel *dejectio* (foliorum), ut Chald. interpretatus est, vel *caesura* arboris, qua *dejicitur,* ut recentt. interpretes Jes. 6, 13. 2) nom. propr. portae templi 1 Chron. 26, 16.

שָׁלַל propr. *traxit, extraxit* (ut arab. سل) Ruth. 2, 16.; deinde *detraxit,* hinc *spoliavit, diripuit* aliquem Hab. 2, 8. Ezech. 39, 10. Zach. 2, 12. Jer. 50, 10., *diripuit, rapuit* aliquid Ezech. 26, 12.; שָׁלַל שָׁלָל *praedam agere* Jes. 10, 6. Ezech. 29, 19. Praet. defect. שַׁלּוֹתָ, plur. שַׁלּוּ, infin. absol. defect. שֹׁל Ruth. l. c., infin. constr. שְׁלֹל Ezech. 38, 12. 13. Fut. plur. יָשֹׁלּוּ, cum affixo יְשָׁלּוּךָ Habac. l. c. — Hithpoh. אֶשְׁתּוֹלְלוּ (chald. pro הִשְׁתּוֹלְלוּ) *spoliatus est* Ps. 76, 6. Jes. 59, 15. [יַשַּׁל vid. sub rad. נשל].

שָׁלָל m. *spolium,* hosti *detractum,* it. generatim: *praeda (spolia)* Gen. 49, 27. Exod. 15, 9. Ps. 68, 13. Prov. 1, 13. Jes. 8, 1. 4., etiam de pecore 1 Sam. 15, 19.; בָּזַז שָׁלָל vel שָׁלַל *praedam agere* 2 Chron. 28, 8.; שְׁלַל דָּוִד *spolia Davidis* h. e. a Davide acta 1 Sam. 30, 20.; וְהָיְתָה לּוֹ נַפְשׁוֹ לְשָׁלָל *erit ei vita pro praeda* h. e. vivus servabitur Jer. 21, 9. In loco Jud. 5, 30. צֶבַע רִקְמָתַיִם לְצַוְּארֵי שָׁלָל malumus cum Schnurrero vertere: *bina tegmina acu picta collis jumentorum* (v. supra), quam cum Hollmanno: *duas versicolores collo praedatorum,* ita ut שָׁלָל

dictum sit pro שָׁלָל אִישׁ. — 2) *lucrum* Prov. 31, 11., coll. germ. *Ausbeute.*

שֵׁילָל m. 1) *spoliatus, exutus* vestibus Mich. 1, 8. v. Rosenm. ad h. l. 2) *captus, captivus* Job. 12, 17. 19.

שָׁלֵם 1) *integer* h. e. *incolumis, salvus fuit* (ut arab. سلم) Job. 9, 4. 22, 21. 2) *integer factus, completus, consummatus, absolutus est* 1 Reg. 7, 51. Neh. 6, 15. (de opere) Jes. 60, 20 (de tempore); ܫܘܠܡܐ *finis.* 3) petita significatione a nomine שָׁלוֹם: *pacem habuit, coluit,* hinc שֹׁלְמִים *pacificus* 2 Sam. 20, 19., שְׁלוֹמִי *familiaris meus* Ps. 41, 10. — Fut. יִשְׁלַם. — Pih. שִׁלֵּם et שַׁלֵּם 1) *perfecit, absolvit* 1 Reg. 9, 25 (domum), *persolvit* vota Jes. 19, 21. Ps. 61, 9. 50, 14. Eccles. 5, 3., sacrificia Hos. 14, 3. 2) *compensavit* (damna) Exod. 21, 36. Levit. 5, 16., hinc *reddidit* 2 Reg. 4, 7. Ps. 37, 21., *rependit* aliquid Jer. 16, 18. 32, 18., alicui 2 Reg. 9, 26. Ps. 62, 13. Jud. 1, 7. Deut. 7, 10. sq. dat. pers. (v. גְּמוּל), *remuneratus est* aliquem sq. acc. pers. Ps. 31, 24., aliquem aliqua re sq. dupl. acc. Ps. 35, 12.; אֶת־צַדִּיקִים יְשַׁלֶּם טוֹב *pios remuneratur felicitas* i. e. pii felicitatem tanq. praemium reportant Prov. 13, 21.; אֲשַׁלֵּם נִחֻמִים לוֹ *remunerabor eos* pro calamitatibus, quas perpessi sunt, *solatiis* v. Rosenm. 3) *integrum, incolumem servavit, praestitit* Job. 8, 6. — Pyh. 1) *persolvi* Ps. 65, 2 (de votis). 2) *rependi* Jer. 18, 20., it. *praemio* facinorum *affici* sive in bonam Prov. 13, 13., sive in malam partem 11, 31. 3) מְשֻׁלָּם *qui pacem habet cum* al., *amicus* al. Jes. 42, 19. All. i. q. arab. مُسْلِم *qui se totum Deo tradidit* v. Hiph.

— Hiph. הִשְׁלִים 1) *absolvit, finem fecit* Jes. 38, 12 sq., *perfecit* (decreta) Jes. 44, 26. 28. Job. 23, 14. 2) *pacem fecit (junxit)* vel *coluit cum al.* sq. עִם 1 Reg. 22, 45. Deut. 20, 12., sq. אֶת 2 Sam. 10, 19. Jos. 10, 1.; it. pace facta *se in ditionem tradidit, in fidem dedidit* sq. אֶל Jos. 11, 19. (arab. سلم III. *pacem fecit,* IV. *dedidit se*). Semel causat: fecit ut quis secum pacem jungeret, *amicum sibi reddidit* Prov. 6, 7. — Hoph. Job. 5, 23. חַיַּת הַשָּׂדֶה הָשְׁלְמָה לָךְ *ferae agrestes pacatae, familiares tibi erunt.*

שְׁלֵם chald. *absolvit, perfecit* (opus) Esr. 5, 16. — Aphel *finem fecit, exitum imposuit* Dan. 5, 26., it. *restituit, reddidit* Esr. 7, 19.

שָׁלֵם m., שְׁלֵמָה foem. 1) *absolutus (zu Stand gebracht, beendigt)* 2 Chron. 8, 16., *perfectus, consummatus* (ad summum fastigium adductus) Gen. 15, 16. 2) *integer* i. e. a) qui justum suum vel numerum vel magnitudinem habet, גָּלוּת שְׁלֵמָה *captivitas integra* h. e. ingenti et pleno numero Am. 1, 6. 9., אֲבָנִים שְׁלֵמוֹת *lapides integri* h. e. nondum caesi vel dolati Deut. 27, 6. Jos. 8, 31. et alio sensu אֶבֶן שְׁלֵמָה *pondus integrum, justum* Deut. 25, 15. Prov. 11, 1.; b) qui justam suam conditionem servavit, *incolumis, salvus* Gen. 33, 18. Nah. 1, 12. 3) *pacatus, pacem colens* sq. עִם Gen. 34, 21., spec. עִם יְהוָה *Deo deditus* 1 Reg. 8, 61. 11, 4. 15, 3., et absol. 1 Chron. 28, 9. 2 Chron. 15, 17. coll. سلم IV. *cpmmisit res suas Deo,* مُسْلِم muham-

medicae religionis assecla; לֵבָב שָׁלֵם *animus pius* 2 Reg. 20, 3. 2 Chron. 16, 9. 4) nom. propr. Hierosolymorum Gen. 14, 18. Ps. 76, 3., arab. شَلَم et شَلْم, graec. Σόλυμα Joseph. Antt. 1, 10.

שָׁלוֹם m. 1) adject. a) *integer* Jer. 13, 19. הָגְלָת יְהוּדָה כֻּלָּהּ הָגְלָת שְׁלוֹמִים *captiva abducta est tota Judaea, abducti sunt* (cives) *integri* h. e. pleno numero: deinde i. q. incolumis, salvus 2 Sam. 20, 9. Gen. 43, 27. Job. 5, 24. b) *tranquillus, securus* Ps. 69, 23., *pacem colens* cum aliq., *amicus* Ps. 55, 21. — 2) substant. *integritas*, qua alicujus res florent, *incolumitas*, *salus* qua quis fruitur (arab. سلام) Jes. 48, 18. Deut. 29, 29., hinc שָׁאַל לְ לְשָׁלוֹם *interrogare aliquem de salute* h. e. interr. an bene valeat Gen. 43, 27. 1 Sam. 10, 4. 17, 22. etc. (raro de rebus, 2 Sam. 11, 7. וַיִּשְׁאַל לִשְׁלוֹם הַמִּלְחָמָה h. e. interrogabat, an res prospere gererentur, *ob's im Felde gut stände*, 2 Reg. 5, 21.), hinc רָאָה, פָּקַד, יָדַע שְׁלוֹם פ׳ *videre, cognoscere, an quis* bene *valeat* Gen. 37, 14. 1 Sam. 17, 18. Esth. 2, 11. (concisius 2 Reg. 10, 13.), hinc formula: הֲשָׁלוֹם לְ *an* bene *valet* (hic vel hic) Gen. 29, 6. 2 Reg. 4, 26. coll. 2 Sam. 18, 29., hinc acclamatio: שָׁלוֹם *vale* 2 Sam. 18, 28. vel שָׁלוֹם לָךְ 1 Chron. 12, 18., nec non לֵךְ לְשָׁלוֹם 1 Sam. 1, 17. 20, 42, לֵךְ בְּשָׁלוֹם 2 Sam. 15, 9., quibus verbis abeuntem prosequi solent, ut Latini dicunt: *vale*, cf. Mr. 5, 34. Luc. 7, 50. et Assemani Bibl. or. I, p. 376. Spec. שָׁלוֹם significat a) *pacem*, qua quis fruitur (nam pacis tempore res nostrae integrae sunt et incolumes) Levit. 26, 6. Jud. 4, 17. Ps. 29, 11. 1 Sam. 7, 14., עָשָׂה שָׁלוֹם לְ *pacem concedere alicui* Jos. 9, 15. Jes. 27, 5., קָרָא לְשָׁלוֹם לְ *pacem offerre alicui* Deut. 20, 10. Jud. 21, 13., עָנָה שָׁלוֹם אֶת פ׳ *pacem* oblatam *accipere* Deut. 20, 11., מַלְאֲכֵי שָׁלוֹם *nuntii pacis* Jes. 33, 7., בְּשָׁלוֹם *pace, pacis tempore* 1 Reg. 2, 5. Job. 15, 21., אִישׁ שָׁלוֹם *pacificus* Ps. 37, 37., דִּבְרֵי שָׁלוֹם *verba pacifica* Deut. 2, 26.; b) *concordiam* Ps. 34, 15. Prov. 12, 20. Zach. 6, 13.; c) *tranquillitatem* animi Ps. 4, 9. 2 Reg. 4, 23., וַתֹּאמֶר שָׁלוֹם *dixit, tranquillo* (bono) *animo esto*; huc pertinet formula crebro obvia: שָׁלוֹם לְךָ, לָכֶם *bono animo esto, estote*, qua ad confirmandos animos utuntur Gen. 43, 23. Jud. 6, 23. 19, 20. Dan. 10, 19. coll. 1 Sam. 20, 21., sed vide tamen, an non haec form. rectius explicetur: *salus tibi erit*, salutem tibi nuncio, cf. Luecke ad Joh. II, p. 397. Cet. seriores Judaei, Arab. et Syri his verbis ad salutandos homines utuntur, cf. etiam arab. قال السلام i. e. *salutavit, valedixit*, et Pesch. Mr. 9, 15. Rom. 16, 3.; d) *amicitia* vel gratia, qua quis ap. aliquem floret Ps. 41, 10. Jer. 20, 10. 38, 22., מָצָא שָׁלוֹם Cant. 8, 10. i. q. מָצָא חֵן, דֹּבְרֵי שָׁלוֹם Ps. 28, 3. *amice*, comiter *loquentes*; adde 1 Reg. 2, 13. הֲשָׁלוֹם בֹּאֶךָ i. e. *num pacato, benevolo animo venis?*

שְׁלָם m. chald. *salus* Esr. 4, 17. Dan. 3, 31. 6, 26. (in epistolis).

שֶׁלֶם m. *sacrificium eucharisticum* Am. 5, 22., q. d. *compensatio* beneficiorum divinorum, ut german. *danken* sumitur pro *retribuere*, et *Dank* pro *mercede* et *retributione*, coll. verbo שִׁלֵּם in Pih. n. 2. Simil. lat. *hostia* dicitur ab *hostio* i. e. *penso, aequo*. Legitur etiam זֶבַח שְׁלָמִים Levit. 3, 1. 7, 11 sqq. Num. 7, 17 sqq. Plur. שְׁלָמִים Exod.

20, 21. Jos. 22, 27. et זְבָחִים שְׁלָמִים Exod. 24, 5.; in regim. שַׁלְמֵי Levit. 10, 14., cum affixo שַׁלְמֵיכֶם Levit. 7, 32. Num. 10, 10.

שְׁלֹמֹה (*pacificus*) *Salomo*, rex Israel., 2 Sam. 5, 14. 1 Reg. 1, 10 sqq. 2, 1 sqq. Cant. 3, 7. 8, 11. Jer. 52, 20, etc., syr ܫܠܝܡܘܢ, arab. سُلَيْمَان.

שְׁלוֹמִית (*retributio?*) nom. propr. et feminarum Levit. 24, 11. 1 Chron. 3, 19. et virorum 2 Chron. 11, 20. Esr. 8, 10. 1 Chron. 23, 9. 18.

שׁוּלַמִּית nom. propr. *puellae*, quae in Cant. celebratur Cant. 7, 1.; Vulg. *pacifica*.

שִׁלֵּם m. *compensatio, retributio* Deut. 32, 35.

שִׁלּוּם m. Mich. 7, 3. et שִׁלֻּם Hos. 9, 7. *id.*, plur. שִׁלֻּמִים Jes. 34, 8.

שִׁלֻּמָה f. *retributio, punitio* Ps. 91, 8.

שַׁלּוּם nom. propr. viror. 2 Reg. 15, 10. 22, 14. Esr. 2, 42. 7, 2. Neh. 3, 12. 1 Chron. 7, 13. Jer. 22, 11. etc.

שַׁלְמֹן m., plur. שַׁלְמֹנִים *mercedes, praemia*, quibus quis corrumpitur Jes. 1, 23.

שַׁלְמַן v. sub שלמנאסר.

שַׁלְמָא fortasse nomen *Kenitarum*, posterorum soceri Mosis, ut apud Chaldaeos, q. d. *pacifici* h. e. *foederati* Israelitarum. J. D. Michaelis in *Suppl.* p. 2329.

שַׁלְמַנְאֶסֶר nom. propr. regis Assyriae 2 Reg. 17, 3. 18, 9. (cf. Tob. 1, 2. 4 Esr. 4, 12. 6, 18.), sec. Bohlen. i. q. pers. شرمان آزر (permutatis ל et ר literis) i. e. *verecundus erga ignem*. Idem nomen videtur esse שַׁלְמַן Hos. 10, 14., ubi cf. Rosenm.

שַׂלְמָה f. transpositis litteris i. q. שִׂמְלָה *vestis* (quod vid. infra) Exod. 22, 8. 1 Reg. 11, 29. 30. Ps. 104, 2. Mich. 2, 8. Deut. 24, 13.; plur. שְׂלָמוֹת Jos. 9, 5. 1 Reg. 10, 25., cum affixo שַׂלְמוֹתֵינוּ Jos. 9, 13. — Est etiam nom. propr. patris Boasi Ruth. 4, 20., qui Ruth. 4, 21. שַׂלְמוֹן et 1 Chron. 2, 11. שַׂלְמָא vocatur.

שָׁלַף *extraxit* (chald. *id.*) telum ex vulnere Jud. 3, 22., gladium e vagina 1 Sam. 17, 51., hinc *strinxit* gladium Jud. 8, 20. 9, 54. Num. 22, 23 (שֹׁלֵף חֶרֶב *stringentes gladium* i. e. armati Jud. 8, 10. 20, 20.) coll. Job. 20, 25., *detraxit* sibi, *exuit* calceum Ruth. 4, 7. 8., *evellit* Ps. 129, 6.

שֶׁלֶף Gen. 10, 26. 1 Chron. 1, 20. *Salepeni*, in media Arabia felici v. Bocharti *Phal.* c. 16. p. 113. Michaelis *Spicil.* T. II, p. 154.

שָׁלֹשׁ et שָׁלוֹשׁ f., שְׁלֹשָׁה m., in regim. שְׁלֹשׁ f. ante makkeph שְׁלָשׁ־ (Exod. 21, 11.), שְׁלֹשֶׁת m.: tres (arab. ثَلَاث, ثَلَاثَة, aram. תְּלָת, תְּלָתָא); שָׁלֹשׁ

שָׁנִים *tres anni* Gen. 11, 13., שָׁלֹשׁ עָרִים *tria oppida* Deut. 4, 41., it. שָׁלֹשׁ עָרִים Jos. 21, 32., שְׁלֹשָׁה בָנִים *tres filii* Gen. 6, 10., שָׁלֹשׁ סְאִים *tria sata* (trias satorum) Gen. 18, 6., שְׁלֹשֶׁת יָמִים *tres dies, triduum* Gen. 30, 36; c. affixis שְׁלָשְׁתָּם *tres illi* Num. 12, 4., שְׁלָשְׁתְּכֶם *tres vos* Num. 12, 4. — Pro ordinali *tertius* legitur Esth. 3, 12. 8, 9. 12. 9, 1. 1 Chron. 25, 20. 2 Reg. 18, 1. — Plur. שְׁלֹשִׁים *triginta* Gen. 5, 3. 16. Exod. 12, 40. 41. Levit. 27, 4. Num. 4, 3., it. *trigesimus* 1 Reg. 16, 23. 29. 2 Reg. 13, 10. 15, 8. 13. 17. 2 Chron. 15, 19. 16, 1. 12. Neh. 5, 14. etc. Inde formatum est verbum in Pihel

שִׁלֵּשׁ 1) *in tres partes divisit* Deut. 19, 3. 2) *tertium* aliquid *fecit* q. d. *tertiavit* 1 Reg. 18, 34. 3) *tertio die* aliquid *fecit* 1 Sam. 20, 19. — Pyhal part. מְשֻׁלָּשׁ, foem. מְשֻׁלֶּשֶׁת *triplicatus, triplex* Eccles. 4, 12. Ezech. 42, 6., it. *triennis* Gen. 15, 9.

שְׁלִישִׁי m., שְׁלִישִׁיָּה s. שְׁלִישִׁית fem. *tertius* Gen. 2, 14. Exod. 19, 1. 16. Levit. 7, 17. 18. Num. 7, 24. Jos. 9, 17. etc., plur. שְׁלִישִׁים 1 Sam. 19, 21.; Num. 2, 24. שְׁלִשִׁים יִסָּעוּ *tertii* (tribus agminibus, tripartito agmine) *proficiscentur;* שְׁלִשִׁים subst. *tabulata tertia* (suprema) Gen. 6, 16. Ezech. 42, 3. — Foem. sign. etiam *tertiam partem* Num. 15, 6. 7. 2 Sam. 18, 2. 2 Reg. 11, 5. 2 Chron. 23, 4. Neh. 10, 33. Ezech. 46, 14. Zach. 6, 3. etc., cum affixo שְׁלִישִׁיתֵךְ (cum jod superfluo pro שְׁלִישִׁתֵךְ) *tertia pars tui* Ezech. 5, 12., cum he paragog. שְׁלִישִׁתָה *tertia vice, tertium* Ezech. 21, 19. (alibi בַּשְּׁלִישִׁית 1 Sam. 3, 8.); הַשְּׁלִישִׁית, praemisso מָחָר, est *perendie* 1 Sam. 20, 12.

שָׁלִישׁ et שָׁלִשׁ 1) *mensurae* species, *tertiam* partem totius alicujus continens, vulgo *triens* s. *triental;* sec. Lud. de Dieu id. q. סְאָה, quae est *tertia* pars ephae, coll. aethiop. mäsäles (quod in versione N. T. ponitur pro σάτον) Ps. 80, 6. (ad quem loc. v. Ewald. Gr. p. 592.) Jes. 40, 12. 2) plur. שָׁלִשִׁים instrumentum musicum, aliis *trichordium,* al. *triangulum* sive *trigonum* 1 Sam. 18, 6. v. Pfeiffer *Musik d. Hebr.* p. 56. 3) plur שָׁלִשִׁים milites nobiliores a) in exercitu Aegyptiorum, qui cum רֶכֶב et מַרְכְּבוֹת componuntur Exod. 14, 7. 15, 4. b) in exercitu Israel., qui inter regum satellites referuntur 1 Reg. 9, 22. 2 Reg. 10, 25., et cum שָׂרֵי רֶכֶב 1 Reg. l. c. copulantur. Quales fuerint et unde nomen acceperint, definiri non potest. Lxx., qui Exod. 15, 4. ἀναβάται τριστάται interpretantur, videntur *milites de curribus pugnantes* significare velle; nam *trini* in singulis curribus stare solebant, auctore Origene in Caten; hos autem milites dignitate reliquos omnes superasse, haud incredibile est. Sed possis tamen etiam *lectissimos milites, robur militum* dici existimare, eadem fere ratione, qua ap. Romanos *triarii.* Hos in curribus (in quibus maximum istarum gentium robur inerat) constitutos et prae ceteris satellitum cohorti additos esse, nemo mirabitur. *Praefectus* שָׁלִשִׁים appellatur 1 Chron. 12, 18. רֹאשׁ הַשָּׁלִשִׁים (רֹאשׁ הַשָּׁלִשִׁי 2 Sam. 23, 8.) atque idem significari videtur sing. שָׁלִשׁ 2 Reg. 7, 2. 9, 25. 15, 25., nec audiendus Jahnius est (*Archaeol.* II, 2, p. 477.), qui hanc significationem omnibus istis locis intulit.

שָׁלִשִׁי 1) *triarius* (v. שָׁלִישׁ n. 3.), unde 2 Sam. 23, 8. רֹאשׁ הַשָּׁלִשִׁי *praefectus triariorum,* de singul. v. Ewald. Gr. p. 296. 2) plur.

שָׁלִישִׁים *principalia, nobilia, excellentia* sec. Kri Prov. 22, 20., sed Ctib habet שִׁלְשׁוֹם *nudius tertius* i. e. *jam dudum.*

שָׁלִשָׁה nom., ut videtur, regionis Palaestin. 1 Sam. 9, 4., in qua situm fuit oppidum בַּעַל שָׁלִשָׁה 2 Reg. 4, 42., quod ap. Eusebium scribitur *Beth Schalischa.*

שִׁלֵּשִׁים plur. m. *ii, qui sunt tertiae generationis, pronepotes* Gen. 50, 23. Exod. 20, 5. 34, 7. Num. 5, 9. Deut. 14, 18.

שִׁלְשׁוֹם *nudius tertius* (copulat. c. תְּמוֹל) synecdoch.: a) תְּמוֹל שִׁלְשֹׁם Exod. 5, 8. Ruth. 2, 11. et גַּם תְּמוֹל גַּם שִׁלְשֹׁם 1 Chron. 11, 2. 2 Sam. 5, 2.: *olim.* b) כִּתְמוֹל שִׁלְשׁוֹם *ut heri, nudius tertius* i. e. *ut antehac* Gen. 31, 6. c) מִתְּמוֹל שִׁלְשׁוֹם Deut. 19, 6. et גַּם מִתְּמוֹל גַּם מִשִּׁלְשׁוֹם Exod. 4, 10.: *jam pridem.* De loco Prov. 22, 20. v. sub שָׁלִישִׁי.

מְשֻׁלָּשׁ m. *trias* Gen. 38, 24.

שָׁם propr. *ibi,* de loco (arab. ثَمَّ, syr. ܬܡܢ, chald. תַּם) Gen. 2, 12. Deut. 10, 5. Ps. 133, 3. Job. 3, 17. Am. 7, 12. etc.; אֲשֶׁר שָׁם Exod. 20, 18. 2 Chron. 6, 11., saepius, una pluribusve vocibus interpositis, אֲשֶׁר--שָׁם Gen. 13, 3. 2 Sam. 15, 21. Jer. 7, 12. al.: *ubi;* שָׁם--שָׁם *hic-illic* Jes. 28, 10.; מִשָּׁם v. infra. Passim jungitur cum verbis *motus,* ut vertendum sit *eo* Deut. 1, 37. 1 Sam. 2, 14. 2 Reg. 19, 32. etc. Simil. graec. ἐκεῖ pro ἐκεῖσε ponitur v. Winer. Grammat. N. T. p. 171., quod quomodo per synchysin explicari debeat, facile patet (cf. sub part. ב) Hinc אֲשֶׁר שָׁם *quo* Jer. 19, 14. 1 Reg. 18, 10. — A *loci* significatione ad *temporis* translatum est in his: Ps. 14, 5. שָׁם פָּחֲדוּ פָחַד *tum timebunt metum,* Ps. 132, 7. שָׁם אַצְמִיחַ קֶרֶן לְדָוִד *tum crescere faciam cornu Davidi.* Simil. lat. *ibi* et graec. ἐκεῖ. — Cum he paragog. שָׁמָּה *eo* Gen. 19, 20. Num. 35, 6. Jud. 18, 17. 2 Reg. 6, 14. etc., passim *ibi* Jer. 18, 2. 1 Chron. 4, 41. al. (sed sejungendi sunt loci Gen. 23, 13. Exod. 29, 42. etc.; nostrates etiam dicunt: *einen wohin begraben*); אֲשֶׁר שָׁמָּה *quo* Gen. 20, 13. Num. 35, 25. Deut. 30, 3. Jer. 16, 15., *ubi* Ruth. 1, 7. 2 Reg. 23, 8. (sed noli huc referre Jer. 13, 7. Exod. 29, 42.). — Cum praefixo: מִשָּׁם *inde:* a) de loco 1 Sam. 4, 4. 1 Reg. 9, 28. 2 Reg. 23, 12. etc., אֲשֶׁר מִשָּׁם *unde* Deut. 9, 28.; b) de tempore Hos. 2, 17.; c) i. q. *a quo, a qua re, e quo, e qua re* etc. (ut lat. *inde, unde* sexcenties) 1 Reg. 17, 13. עֲשִׂי לִי מִשָּׁם עֻגָה *fac mihi inde* (ex illa farina) *placentam.* Sed Gen. 10, 14. huc non traxerim; nec illis assentior, qui מִשָּׁם pro שָׁם poni volunt; nam Jes. 65, 10. לֹא יִהְיֶה מִשָּׁם עוּל וְזָקֵן recte verteris: *non existet, orietur inde infans aut senex;* Am. 9, 4. מִשָּׁם אֲצַוֶּה אֶת־הַחֶרֶב וַהֲרָגָתַם concise dictum est pro: *praecipiam gladio, qui inde,* ex ista gente, *prodiit, ut occidat* etc.; denique Job. 39, 29. neminem morabitur, cum nostrates etiam dicant: *von dort erspäht er seinen Raub.*

שֵׁם m. 1) **nomen** (arab. إِسْمٌ et سِمٌ, aeth. ስም:, syr. ܫܡܐ, samar. ࠔࠌ) Gen. 17, 5. 15. 2 Reg. 23, 34. al., קָרָא שֵׁם לְ׳ vel קָרָא שֵׁם פ׳ *nomen alicui imponere* v. sub קָרָא (ὄνομα καλεῖν τινα); עַל שֵׁם פ׳ Deut. 3, 14. 25, 6. Neh. 7, 63. et בְּשֵׁם פ׳ Jos. 19, 47.: *ex, de nomine alicujus* (vocari); בְּשֵׁם פ׳ *alic. nomine* i. e. auctoritate Esth. 2, 22. 3, 12. Exod.

5, 23., יָדַע בְּשֵׁם *aliquem nomine* h. e. accurate *nosse* i. e. singulari benevolentia amplecti Exod. 33, 12.; בְּשֵׁמוֹת *nominatim* 1 Chron. 12, 30. Esr. 10, 16.; מָחָה שֵׁם פ׳ Deut. 9, 14. 2 Reg. 14, 27. Ps. 9, 6., אִבַּד שֵׁם פ׳ Deut. 12, 3., הִכְרִית שֵׁם פ׳ Jos. 7, 9. Zach. 13, 2. coll. Ruth. 4, 10., הִשְׁמִיד שֵׁם פ׳ 1 Sam. 24, 22. coll. Ps. 48, 19.: *nomen* i. e. *memoriam alic. delere,* adde Prov. 10, 7. — Meton. denotat a) *famam* (ut ὄνομα et *nomen* v. DE LA CERDA ad VIRGIL. Aen. 1, 613.) Gen. 9, 27. Deut. 26, 19. Jer. 13, 11. Ezech. 34, 29.), hinc אַנְשֵׁי שֵׁם Num. 16, 2., et אַנְשֵׁי שֵׁמוֹת 1 Chron. 5, 24. *viri clari, nobiles,* et contra בְּנֵי בְלִי שֵׁם *filii hominis obscuri, ignobilis* Job. 30, 18., עָשָׂה vel שׂוּם לוֹ שֵׁם Gen. 11, 4. Jes. 32, 20. 2 Sam. 7, 23. *nomen* consequi, *famam colligere.* Hinc simpl. de *bona fama* legitur Prov. 22, 1. Eccles. 7, 1.; contra שֵׁם רָע est *mala fama,* qua quis proscinditur, *criminatio* Deut. 22, 14. 19. Neh. 6, 13. b) *monumentum,* quo alicujus *nomen, memoria* servatur, 2 Sam. 8, 13. Jes. 55, 13. Sed loc. Gen. 11, 4. huc non pertinet v. DEYLING. Observv. III, p. 36 sqq. et SCHARBAU Parerga philol. III, p. 152. — שֵׁם יְהוָֹה sexcenties significat (non ipsam Dei naturam, qualis per se est, sed) *numen Jovae,* quatenus ab hominibus cognoscitur, colitur, celebratur. Hinc istae formulae: *nomini Jovae templum exstruere* (dedicare) 1 Reg. 3, 2. 8, 17. 20., *nomen Jov. amare* Ps. 5, 12. Jes. 56, 10. vel *nosse* Ps. 9, 11. vel *revereri* Ps. 81, 6. 91, 14. 99, 3. Jes. 59, 19. vel *invocare* Jer. 11, 21. 26, 9. Jes. 65, 1. vel *celebrare* Jes. 24, 15. 25, 1. Ps. 140, 14. Joel. 2, 26., *in nomine Jov. fiduciam reponere* Jes. 50, 10. coll. Prov. 18, 10. contra *nomen profanare* Jer. 34, 16. Ezech. 20, 39. 43, 7. Am. 2, 7., *nom. Jov. contemnere* Mal. 1, 6.; hinc ipse Jova dicitur *nomen suum ponere* (שׂוּם) vel *collocare* (שַׁכֵּן) aliquo in loco h. e. locum eligere, ubi sacris solennibus colatur Deut. 12, 5. 11. 14, 23. 24. (v. sub his vv.) coll. 1 Reg. 8, 29., *propter nomen suum* (לְמַעַן שְׁמוֹ) aliquid *facere* h. e. vel ut majestatem suam hominibus declaret Ps. 109, 21. 25, 11. vel pro ea, quae in ipso esse creditur, majestate (benignitate) Ps. 79, 9. 106, 8. 1 Reg. 8, 41. Jes. 48, 9. Ezech. 20, 44. Ab his locis paullulum differunt illi, in quibus בְּשֵׁם יְהוָֹה aliquis dicitur servari vel vindicari Ps. 20, 2. 54, 3. 89, 25. 124, 8. Jes. 30, 27., sed hîc quoque Jovae nomen significatur, non per se spectatum, sed quatenus et quoniam ab aliquo homine colitur; nam: *vindicor* (ab hostibus) vel *vinco* (hostes) בְּשֵׁם יְהוָֹה *nomine Jovae* est: auxilio ejus Dei, quem meum agnovi, quem pia mente veneror; nemo enim בְּשֵׁם יְהוָֹה servatur, nisi qui est inter קֹרְאֵי בְשֵׁם יְהוָֹה. Denique Exod. 23, 21. שְׁמִי בְּקִרְבּוֹ *nomen meum in eo* (angelo), non videtur nisi hoc significare: is meo nomine (auctoritate) aget, meam quasi majestatem inter vos repraesentabit, adeo ut ei tanquam mihimetipsi obtemperare debeatis. Cet. cf. in N. T. Joa. 12, 25. Rom. 2, 24. 9, 17. al. — Cum affixis שְׁמִי Gen. 48, 16. שִׁמְךָ 17, 5., in pausa שְׁמֶךָ 12, 2. Jud. 13, 17., cum ה paragog. שִׁמְכָה Jer. 29, 25. Plur. שֵׁמוֹת, in regim. שְׁמוֹת Gen. 25, 13., cum affixo שְׁמוֹתָן Ezech. 23, 4. etc. — 2) nom. propr. *Semi,* filii Noachi Gen. 5, 32. 7, 13. 9, 18 sqq., cujus posteri (h. e. gentes ab eo oriundae) recensentur 10, 22 sqq.

Originem voc. probabiliter repetunt (v. HILLERI Gram. hebr. p. 425.) a rad. יָשַׁם, arab. وسم *designavit,* IV. *notavit,* unde وَسْمٌ *designatio, nomen,* سِمَةٌ *signum.*

שָׁם m. chald. *id.* Dan. 4, 5. Esr. 5, 1. 10. et שֻׁם, unde cum affixo שְׁמֵהּ Dan. 2, 20. 26. 4, 5. 5, 12. Plur. שְׁמָהָן, in statu emphat. שְׁמָהָתָא, unde in regim. שְׁמָהָת Esr. 5, 4., cum affixo שְׁמָהָתְהֹם vel, ut alii legunt, שְׁמָהָתְהֹם Esr. 5, 10.

שְׂמֹאל vid. infra sub rad. שׂמל.

שמגר rad. quadril., Hebr. non usit., arab. سمجر *valde aquosum, serosum fuit* lac. Inde proficiscitur שַׁמְגַּר nom. propr. suffetis israel. Jud. 3, 31. 5, 6.

שָׁמַד in Kal inusit., Hiph. הִשְׁמִיד *diruit, destruxit* Jes. 23, 11. Levit. 26, 30. Num. 33, 52., *perdidit, delevit* Am. 2, 9. 1 Sam. 24, 12. (v. שֵׁם), spec. gentes, reges, regna etc. Deut. 2, 22. 6, 15. 1 Reg. 15, 29. Ezech. 14, 9. Hos. 1, 4. Am. 9, 8. Ps. 106, 34. al. Infin. הַשְׁמֵד *excisio, interitus* Jes. 14, 23.; cum praefixo לַשְׁמִיד (pro לְהַשְׁמִיד) Jes. 23, 11., c. affixis praeter regulam הִשְׁמִדְךָ Deut. 7, 24. et הִשְׁמִידָם Jos. 11, 14. — Niph. *dirutus est* Hos. 10, 8., *vastatus est* Jer. 48, 8., *deletus est, excisus est* Prov. 14, 11. Jes. 48, 19., spec. de populis Jer. 48, 42. Deut. 4, 26. 28, 20. nec non hominibus singulis Gen. 34, 30. Ps. 37, 38. Jud. 21, 16.

שְׁמַד chald. *id.*, Aphel infin. הַשְׁמָדָה *perdere* Dan. 7, 26.

שָׁמָה Hebr. inusit., arab. سما *altus fuit.*

שָׁמַיִם m. plur. *coeli* (tanq. a sing. שָׁמַי) Deut. 28, 62. Exod. 24, 10. Jos. 10, 13. Ps. 97, 6. etc. i. e. propr. nubium ac siderum complexus, qui fornicis instar terram superne tegere videtur (Gen. 1, 6. 8.), unde pluvia, tanquam per fenestras (Gen. 7, 11. Mal. 3, 10. 2 Reg. 7, 2. 19.), delabitur, nixus ille columnis (Job. 26, 11. coll. 2 Sam. 22, 8.). Deinde vero dicitur etiam pro *sede Jovae* (Deut. 33, 26. 4, 39. Ps. 2, 4. 115, 3. 1 Reg. 8, 30.) et *angelorum* (Gen. 28, 17.), הַשָּׁמַיִם וְהָאָרֶץ *rerum universitas* Gen. 1, 1. Hagg. 2, 6. Ps. 148, 13. Jes. 37, 16. Ps. 2, 12. al., שְׁמֵי שְׁמֵי קֶדֶם *coeli antiquissimi* Ps. 68, 34., שָׁמַיִם וּשְׁמֵי שָׁמַיִם Deut. 10, 14. 1 Reg. 8, 27. 2 Chron. 2, 5. *coeli altissimi*, sanctissimi. In libris recentt. (cf. tam. Gen. 24, 3. 7.) Jova passim vocatur: אֱלֹהֵי הַשָּׁמַיִם Jon. 1, 9. 2 Chron. 36, 23. Esr. 1, 2. Neh. 1, 4. 2, 4. 20., אֵל הַשָּׁמַיִם Ps. 136, 26., quod quidem nomen videtur Sabaeismo opponi, nec multum differt a יְהוָה צְבָאוֹת. — Cum ה paragog. שָׁמַיְמָה *versus coelum* Gen. 15, 5. Exod. 9, 8. 10. Jos. 8, 20., eod. sensu legitur הַשָּׁמַיִם, שָׁמַיִם 1 Sam. 5, 12. 1 Reg. 8, 22. 2 Reg. 2, 1. Ps. 139, 8. Prov. 23, 5. et עַל הַשָּׁמַיִם *versus coelum* Exod. 9, 23.; sed מִן־הַשָּׁמַיִם est *coelitus* 2 Reg. 1, 14. 2 Sam. 21, 10.; תַּחַת הַשָּׁמַיִם *sub coelis* h. e. in terris Job. 28, 24. (ὑπὸ τὸν οὐρανόν Plato Tim. p. 23. Act. 2, 5.), מִתַּחַת ה׳ *e terris* Exod. 17, 14. Deut. 7, 24.

שְׁמַיִן plur. m. chald. *id.*, emphat. שְׁמַיָּא Dan. 4, 8. 10. 7, 2.; metonym. *Deus* Dan. 4, 23. cf. v. 14. 22. (*coelum* pro *Deo* in scriptis Judaeorum et gentilium frequenter occurrere, multis exemplis probant auctores laudati a Lampio in *Commentar. in Joh.* T. I, p. 561. Wolfio et Wetstenio ad Matth. 21, 25. et Schlichtero in *Decimis S.*

p. 58., add. Deylingii *Observat. S.* P. I. n. 24.); אֱלָהּ שְׁמַיָּא *Deus coelorum* Esr. 5, 11. 6, 9. 7, 12. Dan. 2, 18. 37. v. sub hebr.

שָׂמַח et שָׂמֵחַ (Neh. 12, 43.) *laetatus est* (plus, quam *gavisus est* v. Cic. Tusc. 4, 31.) Ps. 16, 9. Jes. 65, 13. Eccles. 3, 12. 11, 9., sq. integra sententia Neh. 12, 43. וַיִּשְׂמְחוּ כִּי הָאֱלֹהִים שִׂמְּחָם *laetati sunt, quod Deus ipsos exhilaraverat,* Job. 31, 25., sq. עַל Jon. 4, 6. Jes. 9, 16., sq. בְּ 1 Sam. 2, 1. Deut. 33, 18. Ps. 106, 5. 122, 1., sq. לְ spec. de gaudio, quod ex alienis malis percipitur (cf. Cic. Verr. 5, 46.) Jes. 14, 8. Mich. 7, 8. Ps. 35, 19. 38, 17. Jes. 14, 8. (cf. tamen Job. 31, 29. Ps. 35, 15.). Res inanimatae *laetari* dicuntur Jes. 14, 8. Prov. 13, 9. אוֹר צַדִּיקִים יִשְׂמָח *lux justorum laete,* clare *lucet* (opp. דָּעַךְ). Ceterum saepe occurrunt hae formulae: a) שׂ׳ בַּיהוָה Ps. 9, 3. 32, 11. 63, 12. 97, 12. b) שׂ׳ לִפְנֵי יְהוָה de iis, qui sacras epulas in atrio tabernaculi vel templi instituunt Deut. 12, 7 sqq. 14, 26. 16, 11. 26, 11. [Arab. سمح est: *beneficus, liberalis, clemens, lenis fuit,* cf. vicissim טוֹב]. — Infin. שְׂמֹחַ Eccles. 3, 12. Imp. שְׂמַח Prov. 5, 18., fut. יִשְׂמַח Ps. 14, 7.— Pih. שִׂמַּח *laetitia affecit, laetitiam attulit* Deut. 24, 5. Prov. 10, 1. 27, 11. Hos. 7, 3. Ps. 19, 9. 86, 4. 45, 9., שַׂמֵּחַ שִׂמַּח *magna laetitia affecit* Jer. 20, 15.; *de al. re* (alienis malis) sq. עַל Thren. 2, 17., sq. לְ Ps. 30, 2., sq. מִן 2 Chron. 20, 27. שִׂמְּחָם יְהוָה מֵאוֹיְבֵיהֶם *laetitia eos affecit Jova ab* (de) *hostibus suis.* — Hiph. הִשְׂמִיחַ *laetitia affecit* Ps. 89, 43.

שָׂמֵחַ m., שְׂמֵחָה f. *laetus* 2 Reg. 11, 14. Esth. 5, 9. 14. Prov. 15, 13., sq. אֶל (אֱלֵי) rei Job. 3, 21., sq. מִן rei Eccles. 2, 10., sq. infin. cum praefixo לְ Prov. 2, 14. שְׂמֵחִים לַעֲשׂוֹת רָע *laetantur facere malum;* הָיָה שָׂמֵחַ i. q. שָׂמַח Deut. 16, 15. etc. Plur. in regim. שִׂמְחֵי Ps. 35, 26. et שִׂמְחֵי Jes. 24, 7.

שִׂמְחָה f. *laetitia* (differt a גִּיל *exultatio,* cf. Ps. 43, 4.) 1 Reg. 1, 40. 1 Chron. 12, 40. Neh. 8, 12. 17. Ps. 4, 8. 100, 2. 45, 16. Prov. 10, 28. etc., spec. ea, quae laetis vocibus se prodit Neh. 12, 43. Deut. 16, 13. Gen. 31, 27. 2 Chron. 23, 18. 29, 30.; meton. laetitiae materies Jes. 51, 11. Ps. 43, 4., hinc 2) *voluptas, delectamentum* Prov. 21, 17., עָשָׂה שִׂמְחָה *voluptates parare, adhibere* Neh. 8, 12. 12, 27. 2 Chron. 30, 23. — Plur. שְׂמָחוֹת Ps. 16, 11. 45, 16.

שָׁמַט 1) *misit, missum fecit, omisit* agrum Exod. 23, 11. h. e. requiem dedit agro, *remisit* Deut. 15, 2. debitum (cf. arab. سمط), sq. מִן *remisit* manum *ab* al. Jer. 17, 4. (שָׁמַטְתָּה מִנַּחֲלָתְךָ intermittes agri tui hereditarii culturam v. Rosenm.); *demisit* vel potius *praecipitavit, deturbavit* 2 Reg. 9, 33. (syr. et sab. ܫܡܛ *evellit, laxavit, evaginavit*). 2) intrans. se ipsum quasi missum fecit h. e. *se revellit, avellit* 2 Sam. 6, 6. שָׁמְטוּ הַבָּקָר *revellebant se* (i. e. revellere nitebantur) *boves a curru.* Syr. ܐܫܬܡܛܘ ܠܗ ܬܘܪܐ. Sed Vulg. *calcitrabant,* Chald. *propulerant eam* (arcam) *boves.* — Niph. Ps. 141, 6. נִשְׁמְטוּ בִידֵי סֶלַע שֹׁפְטֵיהֶם (si) *deturbati sunt judices* (principes) *eorum a lateribus rupis* i. e. de rupe, tum audient (homines reliqui) verba

mea. Alii: *soluti et diffusi sunt per rupes*, sed ita vix tolerari potest בִּידֵי סֶלַע. — Hiph. *remisit* debitum Deut. 15, 3.

שְׁמִטָּה f. *remissio* debitorum Deut. 15, 1. 2., hinc שְׁנַת־הַשְּׁמִטָּה *annus remissionis* i. e. septimus quivis Deut. 15, 9. 31, 10.

שָׂמַךְ i. q. סָמַךְ *incubuit, recubuit.*

שְׂמִיכָה f. *stragulum, vestis stragula* Jud. 4, 18. Cf. syr. ܣܡܟܐ.

שָׂמַל 1) arab. شمل *cinxit, circumdedit,* v. שִׂמְלָה cf. Hartmann Hebräerinn III, p. 299. — 2) הִשְׂמִיל et הִשְׂמְאִיל v. sub שְׂמֹאל.

שְׂמֹאל et (cum vau otioso) שְׂמֹאול m. 1) *latus sinistrum, laevum* (v. יָמִין) Eccles. 10, 2.; יַד־שְׂמֹאל *manus* sinistri lateris h. e. *sinistra, laeva* Jud. 3, 21. Ezech. 39, 3. (יַד־שְׂמֹאלָם *sinistra eorum* Jud. 7, 20.), it. שְׂמֹאל omisso nom. יָד *manus sinistra* Gen. 48, 14. Jud. 16, 29. Dan. 12, 7. Jon. 4, 11. Cant. 2, 6.; *a sinistra, laeva* est: מִשְּׂמֹאל 1 Reg. 7, 49., c. affixo Exod. 14, 22. מִשְּׂמֹאלָם *a sinistra eorum* 2 Sam. 16, 6. 1 Reg. 22, 19. Neh. 8, 4. Zach. 4, 3. 11., sq. לְ Ezech. 1, 10. (*jem. zur linken*); *ad sinistram, laevam, sinistrorsum:* שְׂמֹאל Num. 22, 26. Deut. 5, 32. Jes. 54, 3. et עַל שְׂמֹאל Gen. 24, 49. 2 Sam. 2, 19. 2) *aquilo, septentrio* s pars mundi borealis (conf. יָמִין) Job. 23, 9.; מִשְּׂמֹאל *a septentrione* (*nördlich*) Jos. 19, 27., sq. לְ (*nördlich von*) Gen. 14, 15. cf. Rosenm. *Alterth.* I, 1, p. 144. Arab. شَمْأَل et شَمَال *id.* Inde formatum est verbum in Hiph.

הִשְׂמְאִיל et ex syriasmo הִשְׂמְאל *sinistrâ manu egit, sinistrâ, laevâ usus est* (pro dextrâ) 1 Chron. 12, 2., it. *ad sinistrum latus deflexit, sinistrorsum se vertit* 2 Sam. 14, 19. Ezech. 21, 21. Gen. 13, 9. Jes. 30, 21.

שְׂמָאלִי et שְׂמָלִי m., שְׂמָאלִית f. *qui est ad latus sinistrum, sinister* 1 Reg. 7, 21. 2 Chron. 3, 18. Ezech. 4, 4. Levit. 14, 15. 16. 26. 27. 2 Reg. 11, 11. 2 Chron. 23, 10.

שִׂמְלָה f. *vestis* et virorum et mulierum (Deut. 22, 5.), spec. *exterior,* qua corpus, maxime vero latus *sinistrum, cingitur* et *circumdatur* (Gen. 9, 23., v. rad. n. 1.), ut dextra manus libera maneat, observante Dav. Millio in dissert. de *commutatione vestium utriusque sexus prohibita* §. 16., qua ratione etiam Graeci sua *ἱμάτια*, Romani *togas* atque chlamydas suas gestabant (arab. شملة *vestimentum totum corpus involvens*) Gen. 9, 23. Deut. 10, 18. Jud. 8, 25. Prov. 30, 4. Jes. 3, 6. 7. Exod. 22, 26., v. Schroeder. ad Jes. 3. p. 267. Conf. Ferrarius de *re vestiar.* P. II. L. I. c. 6. et L. IV. c. 8. Apulejus *Metamorphos.* L. X. *Ephebica chlamyda sinistrum tegebat humerum,* Hartmann Hebräerinn III, p. 299 sqq. Pauperibus etiam pro *lodice* (lecto) fuit Deut. 22, 17. — Plur. שְׂמָלוֹת Gen. 45, 22. Exod. 3, 22., cum affixo שִׂמְלֹתָיו Gen. 37, 34. Jos. 7, 6.

שָׁמֵם 1) intransit. a) *vastari, desolari, vastatum, desolatum esse* Ezech. 33, 28. 35, 12.; שׁוֹמֵם *vastatus* Thren. 1, 4. (ubi plur. chald. שׁוֹמֵמִין) 3, 11. Jes. 49, 8., it. *desolatus* h. e. filiis h. e. incolis destitutus Thren.

2, 13.; plur. foem. שֹׁמֵמוֹת subst. *vastata* Ezech. 36, 4., *ruinae* Dan. 9, 18. Jes. 61, 4. Semel de muliere: *solitaria* h. e. caelebs *fuit* Jes. 54, 1. 2 Sam. 13, 20. b) *attonitum esse, stupere, obstupescere* (v. חרב: stupor enim facit, ut animus quasi devastetur h. e. extra se rapiatur) 1 Reg. 9, 8. Jer. 18, 16., sq. עַל Jes. 52, 14. Ezech. 26, 16. 27, 35. Levit. 26, 32. Jer. 2, 12. Job. 17, 8. Ps. 40, 16. Huc referunt etiam 2 Chron. 7, 21. הַבַּיִת הַזֶּה לְכָל־עֹבֵר עָלָיו יִשֹּׁם, ita ut לְ sit nominativi index; satis inepte. Vertas: *haec domus omni transeunti (eam) vastata erit, wird sich als Ruine darstellen.* — 2) transit. *vastavit* Ezech. 36, 3. (ubi שַׁמּוֹת est pro infinit.); שֹׁמֵם subst. *vastator* Dan. 9, 27., פֶּשַׁע הַשֹּׁמֵם Dan. 8, 13. et שִׁקּוּץ הַשֹּׁמֵם Dan. 12, 11. *impietas, abominandum vastatoris* (coll. 11, 31.) i. e. altare, quod Antiochus Epiph. arae holocaustorum imponi et Diis consecrari jussit (1 Macc. 1, 54. 6, 3.) v. Bertholdt. Dan. II, p. 522. — Fut. יִשֹּׁם 1 Reg. 9, 8., plur. יָשֹׁמּוּ Ps. 40, 16. al. Sed יָשֹׁם v. sub יָשַׁם. — Niph. 1) *vastatus est* Zeph. 3, 6. Joel. 1, 17. Jer. 12, 11., *desolatus, desertus* (ab hominibus) *est* Jes. 33, 8. 54, 3. Jer. 33, 10. Zach. 7, 14. (ubi אַחֲרֵיהֶם est *post eorum deportationem*) Ps. 69, 26. Levit. 26, 22. 2) *attonitus, admiratione perculsus est, stupuit, obstupuit* Jer. 4, 9., sq עַל Job. 18, 20. — Poh. particip. מְשֹׁמֵם 1) *devastans, vastator* Dan. 11, 31. שִׁקּוּץ מְשֹׁמֵם i. q. שִׁקּוּץ שֹׁמֵם v. sub Kal; Dan. 9, 27. שִׁקּוּצִים מְשֹׁמֵם videntur dici *simulacra Deorum* in templo collocata. 2) *vehementer stupens, attonitus* Esr. 9, 3. 4. — Hiph. הֵשַׁם 1) *vastavit, desolavit* Levit. 26, 31. 32. Ps. 79, 7. Jer. 10, 25. 49, 20. Num. 21, 30. (terram), it. morbis *confecit* gentem 1 Sam. 5, 6. 2) a) *attonitum reddidit, obstupefecit, in stuporem conjecit* aliquem Ezech. 32, 10. sq. עַל; addita *torporis* et *silentii* notione Job. 16, 7. (ubi v. Umbreit.). b) *obstupuit* Mich. 6, 13. Job. 21, 5., addita *torporis* notione Ezech. 3, 16. Infin. הַשְׁמֵם Mich. l. c., imp. plur. הָשַׁמּוּ (in pausa pro הָשַׁמּוּ) Job. 21, 5., fut. יַשֵּׁם, chald. יַשִּׁים Jer. 49, 20. Num. 21, 30. — Hoph. *vastatum, desolatum esse*. Infin. (more chald.) cum affixo foem. sed emisso mappik, הָשַּׁמָּה Levit. 26, 34. 2 Chron. 36, 21. et cum praefixo בְּהָשַּׁמָּה (pro בְּהָשַּׁמָּהּ) Levit. 26, 43. — Hithpoh. הִשְׁתּוֹמֵם, semel הִשֹּׁמֵם (Eccles. 7, 16.) 1) *se ipsum vastavit, destruxit* Eccles. l. c. 2) *stupuit, obstupuit* Jes. 59, 16. 63, 5., *attonitus fuit* Dan. 8, 27., *ad desperationem adductus est* Ps. 143, 4.

שְׁמַם chald., unde Ithpohal אֶשְׁתּוֹמַם *obstupuit, attonitus fuit* Dan. 4, 16.

שָׁמֵם m., שְׁמֵמָה f. *vastus, desolatus* Thren. 5, 18. Dan. 9, 17. Jer. 12, 11.

שְׁמָמָה f. 1) *desolatio, desolatum, locus vastus* Exod. 23, 29. Levit. 26, 33. Jos. 8, 25. Jes. 1, 7. Jer. 4, 27. Ezech. 6, 14. etc. Plur. שְׁמָמוֹת, in regim. שִׁמְמוֹת Jer. 51, 26. 63. 2) *stupor* Ezech. 7, 27. נָשִׂיא יִלְבַּשׁ שְׁמָמָה *princeps induet stuporem*, principem invadet stupor (parall. יְדֵי עַם הָאָרֶץ תִּבָּהַלְנָה). Vulg. *princeps induet moerorem.*

שִׁמָּמָה (verbale pihelicum) f. *desolatio, locus vastus* Ezech. 35, 7., plur. שִׁמָּמוֹת Jer. 25, 12. Ezech. 35, 9.

שַׁמָּה f. 1) *vastitas, desolatio* 2 Chron. 30, 9. Ps. 12, 19. 73, 19.

Jes. 5, 9. 13, 9. Jer. 2, 15. 14, 7. 18, 16. etc., plur. שַׁמּוֹת Ps. 46, 9. 2) *stupor* Jer. 8, 21., metonym. objectum sive materia stuporis Deut. 28, 37. 2 Reg. 22, 19. 2 Chron. 29, 8. Jer. 5, 30. 19, 8. 25, 9. etc.

שִׁמָּמוֹן m. *stupor, torpor* Ezech. 4, 16. 12, 19.

מְשַׁמָּה f. 1) *locus desolatus, vastus* Ezech. 6, 14. 33, 28. 29. 35, 3., plur. מְשַׁמּוֹת Jes. 15, 11. Jer. 48, 34. 2) *stupor*, meton. Ezech. 5, 15. הָיְתָה מְשַׁמָּה לַגּוֹיִם *facta est stupor gentium.*

שׁמם rad. Hebr. non usitat., cf. سَمَّ *veneno infecit.*

שְׂמָמִית vel (sec. alios codices) שְׁמָמִית f. Prov. 30, 28. sec. Bochartum in *Hieroz.* P. I. L. IV. c. 7. *stellio, lacertae venenatae* species (Graecis hodiernis voce cognata σαμιαμίνθη vel θαμιάμιθος), arab. سام ابرص. (vid. *Relatt. Malabar.* continuat. XIV, p. 1010. et XXXIX, p. 429.). Schultensio (ad Prov. 30, 28.) *salamandra* placuit, animal stellioni quam simillimum, sed adhuc pestilentius v. Plinius lib. 29. c. 4.

שָׁמֵן vel שָׁמַן *pinguescere, pinguefieri* (arab. سمن *pinguis fuit*) Deut. 32, 15. Jer. 5, 28. Fut. יִשְׁמַן. — Hiph. 1) *pinguem reddidit*, trop. Jes. 6, 10. *pingue redde cor hujus populi* i. e. torpens, omni sensu carens coll. Ps. 119, 70. Simil. lat. *pinguis, crassus*, graec. παχύς dicitur. 2) *pinguem se reddere (sich mästen), pinguescere, pinguefieri* Neh. 9, 25.

שָׁמֵן m., שְׁמֵנָה f. (arab. سمين) *pinguis* Jes. 30, 23. Gen. 49, 20. (panis) Num. 13, 28. Neh. 9, 25. (terra) Ezech. 34, 14. (pascuum); it. *crassus* i. e. *validus* Jud. 3, 29.

שֶׁמֶן m. 1) *pinguedo* Ps. 109, 24. Jes. 25, 6. 28, 1. 4., *obesitas, corpulentia* Jes. 10, 27. 2) *oleum* (a *pinguedine*) Gen. 28, 18. Exod. 25, 6. Levit. 2, 1. Num. 4, 16. Deut. 8, 8. etc., עֵץ שֶׁמֶן *oleaster* 1 Reg. 6, 23. Neh. 8, 15. Jes. 41, 19. (opp. זַיִת *oleae generosae*). 3) *unguentum* Prov. 21, 17. Ps. 133, 2. Jes. 1, 6. Cant. 1, 3. — Cum affixo שַׁמְנִי Eccles. 16, 18. Hos. 2, 7., plur. שְׁמָנִים Am. 6, 6., cum affixo שְׁמָנַיִךְ Cant. 4, 10.

שְׁמַנִּים m. plur. *pinguedines*; Gen. 27, 28. יִתֶּן לְךָ אֱלֹהִים מִשְּׁמַנֵּי הָאָרֶץ *dabit tibi Deus de pinguedine* terrae i. e. agros fertilissimos (parall. מִטַּל הַשָּׁמַיִם), 27, 39. מִשְׁמַנֵּי הָאָרֶץ יִהְיֶה מוֹשָׁבֶךָ וּמִטַּל הַשָּׁמַיִם מֵעָל i. e. *carebit terrae pinguedine habitatio tua* etc. (nam Rosenmuelleri explicatio, qui ad מִטַּל h. l. addendum existimat יֵרֵד לָךְ, asperitate laborat). Libri utroque loco exhibent מִשְׁמַנִּים v. infra.

אֶשְׁמָן (c. א prosthet.) *pinguis*, plur. אַשְׁמַנִּים Jes. 59, 10. Subst. *pinguia loca, pingues regiones* coll. Dan. 11, 24. Ita Dathius, Doederlinus, Gesenius. Aliorum explicationes v. ap. Rosenm. et Gesen. ad h. l.

מִשְׁמָן m. *pinguedo* Jes. 17, 4.; plur. מִשְׁמַנִּים a) *loca pinguia, regiones pingues* Dan. 11, 24. b) *pingues, obesi* h. e. validi Jes. 10, 16. Ps. 78, 31.

מַשְׁמָן m., plur. מַשְׁמַנִּים *carnis partes pingues* Neh. 8, 10.

שְׁמֹנֶה f., שְׁמֹנָה m. (arab. ثمان) *octo*, שְׁמֹנֶה שָׁנִים *octo anni* Jud. 3, 8., בֶּן־שְׁמֹנֶה שָׁנָה *octo annos natus* 2 Reg. 22, 1., שְׁמֹנֶה מַעֲלוֹת *octo gradus* Ezech. 40, 34.; פָּרִים שְׁמֹנָה *juvenci octo* Num. 29, 29.; foem. in regim. Gen. 17, 12. בֶּן־שְׁמֹנַת יָמִים *puer octo dies natus*, Num. 2, 24.; it. *octavus* 1 Chron. 24, 15. 25, 15. 2 Chron. 29, 17. 1 Reg. 15, 1. Jer. 52, 29. etc. — Plur. שְׁמֹנִים *octoginta* Gen. 5, 25. 26. 28. Exod. 7, 7. Jud. 3, 30. 1 Sam. 22, 18. etc.

שְׁמִינִי m., שְׁמִינִית f. *octavus* Exod. 22, 29. Levit. 9, 1. Num. 6, 10. 1 Reg. 6, 38. Levit. 25, 23. Foem. שְׁמִינִית 1 Chron. 15, 21. et in inscriptione Psalmorum 6. et 12. plurimis videtur fuisse instrumentum musicum vel *octochordon* vel quod reliquis *octavâ* (ut Musicis dicitur) responderit, quale est, quod *Violam* vulgo vocant. Sed cum 1 Chron. l. c. copulatum sit c. עֲלָמוֹת, praestat *modum musicum*, Forkelio auctore, intelligere et quidem *gravissimum (Grundweis, Grundton)*.

שָׁמַע et שָׁמֵעַ (chald. syr. aeth. arab. سمع) *audivit* Jes. 6, 9. Gen. 18, 10. Prov. 18, 13., sq. acc. rei Gen. 3, 10. 24, 52. 27, 34. Exod. 37, 17. Zeph. 2, 8. (sq. בְּ Job. 26, 14. ἀκούειν τινός), sq. כִּי et integrâ sententiâ Gen. 42, 2. 2 Sam. 11, 26. 2 Reg. 3, 21., sq. acc. pers. et particip. Gen. 37, 17. שָׁמַעְתִּי אֹמְרִים *audivi dicentes*, Jer. 26, 7. וַיִּשְׁמְעוּ אֶת־יִרְמְיָהוּ מְדַבֵּר *audiverunt Jeremiam dicentem*; paullo aliter 1 Sam. 17, 28. וַיִּשְׁמַע אֱלִיאָב בְּדַבְּרוֹ *audivit Eliabum cum diceret.* Spec. a) cum attentione: *auscultavit* Gen. 23, 8., sq. לְ Job. 31, 35., sq. בְּ Job. 37, 2., sq. אֶל Jes. 46, 3. 12., de Deo: *exaudivit, precibus locum dedit* sq. acc. Gen. 17, 20. Ps. 6, 10. 10, 17. Exod. 2, 24. 22, 22. Ps. 54, 4., sq. אֶל Gen. 16, 11. 30, 22. 1 Reg. 8, 30., sq. בְּקוֹל פ׳ Gen. 30, 6. Deut. 1, 45. (arab. سمع الى *audientiam dedit*); b) cum voluptate sq. בְּ Ps. 92, 12.; c) cum assensu et obsequio: hinc *obedivit* Jes. 1, 19. 1 Sam. 15, 22., sq. אֵת Jos. 1, 18. Jud. 2, 17., sq. אֶל Gen. 28, 7. Deut. 18, 19. Jos. 1, 17. 2 Reg. 18, 31. 32., frequentius sq. בְּקוֹל et לְקוֹל Gen. 3, 17. 21, 17. 27, 13. Exod. 18, 19. Deut. 26, 14. Jos. 24, 24. Jud. 2, 20. 1 Sam. 12, 15. Zeph. 3, 2. Ps. 58, 6. etc. (sicut graec. ἀκούειν τινός et lat. *audire* vel *auscultare* pro *obedire* veniunt, conf. Vechneri *Hellenolex.* L. II. c. 5.); לֵב שֹׁמֵעַ *animus obsequens, obsequiosus* 1 Reg. 3, 9. (sed Prov. 21, 28. שׁוֹמֵעַ rectius praeeunte Umbreitio cum לָנֶצַח junxeris); d) metaphorice: *intellexit* Gen. 11, 7. 42, 23. 2 Reg. 18, 26. Jes. 36, 11. Jer. 5, 15. (simil. graec. ἀκούειν et ἐπαΐειν). — Praet. 2 foem. שָׁמַעַתְּ (cum patach furtivo) 1 Reg. 1, 11. et cum jod paragog. שָׁמַעְתִּי Jer. 4, 19., plur. in pausa שָׁמֵעוּ Jud. 2, 17. 2 Reg. 17, 14. Infin. absol. שָׁמֹעַ Exod. 15, 26., constr. שְׁמֹעַ Num. 30, 9. Deut. 17, 12. et plene Jes. 28, 12. Jer. 19, 15., cum ה paragog. שָׁמְעָה, quod ubi affixum accedit, in ת mutatur, שָׁמְעָתוֹ Jes. 30, 19. Imper. שְׁמַע Gen. 21, 12., cum ה paragog. שִׁמְעָה Ps. 17, 1., in pausa שְׁמָעָה Dan. 9, 19., plur. in pausa שְׁמָעוּ Jes. 42, 18. Ezech. 33, 30., plur. foem. שְׁמַעְנָה et abjecto ה, שְׁמַעַן (cum patach furtivo) Gen. 4, 23. Fut. יִשְׁמַע Exod. 6, 30. Deut. 18, 19. etc.

Niph. נִשְׁמַע 1) *auditus est* 1 Sam. 1, 13. 17, 31. Jes. 60, 18. Ps. 19, 4., sq. בְּ pers., *a qua* quid auditur, famâ percipitur Neh. 6, 1. 7.; it. *exauditus est* Dan. 10, 12., imperson. 2 Chron. 30, 27. וַיִּשָּׁמַע בְּקוֹלָם *auscultatum est* (a Deo) *voci eorum*, auditae sunt eorum preces; *cum attentione audiri* atque adeo respici, curari Eccles. 9, 16. 2) *auscultantem, obedientem se praebuit, obedivit* sq. לְ pers. Ps. 18, 45. — Pih. *audire fecit* aliquem (aliquid) sq. acc. pers. h. e. *indicavit, nunciavit* alicui 1 Sam. 15, 4., וַיְשַׁמַּע שָׁאוּל אֶת־כָּל־הָעָם לַמִּלְחָמָה *invitavit, praeconio excitavit populum ad pugnam* 1 Sam. 23, 8. — Hiph. הִשְׁמִיעַ 1) *sonum, clamorem edere*, qui ad aures accidat Jer. 48, 4., addito בְּקוֹל *voce* Ezech. 27, 30., spec. *canere* vel voce vel instrum. music. Neh. 12, 42. 1 Chron. 15, 19. 28. coll. arab. سَمَاع *cantus*. 2) *audire fecit* aliquem aliquid sq. dupl. acc. Ps. 143, 8. Cant. 2, 14. Jud. 18, 25. 2 Reg. 7, 6. אֲדֹנָי הִשְׁמִיעַ אֶת־מַחֲנֵה אֲרָם קוֹל רֶכֶב וְקוֹל סוּס *dominus audire fecit castra Syr. strepitum curruum et equorum*. De loco Ezech. 36, 15. v. Rosenm. 3) *exaudire fecit* Deum preces Jes. 58, 4. 4) *nunciavit, annunciavit* sq. acc. rei Jes. 45, 21. Ps. 106, 2., sq. acc. pers. *cui* quid nunciatur Jes. 44, 8. 48, 5., sq. dupl. acc. et pers. et rei Jes. 48, 6. 5) *vocavit, convocavit, evocavit* Jer. 50, 29. 51, 27. 1 Reg. 15, 22. — Infin. excluso לְ praef. לַשְׁמִעַ Ps. 26, 7., fut. apoc. תַּשְׁמַע Jud. l. c.

שְׁמַע chald. *audivit* Dan. 3, 7. 10. 5, 23. 6, 15., sq. עַל *de* al. Dan. 5, 14. 16. Fut. יִשְׁמַע. — Ithpehel dicto *audientem se praebuit, obedientem se praebuit* Dan. 7, 27.

שֵׁמַע et שֹׁמַע m. *auditio, auditus* Job. 42, 5., deinde *id quod auditur* vel *auditum est* h. e. a) *sonus, clangor* (*cantum* exponit Schultens. in *Opp. min.* p. 208., nam سَمَاع *auditio* nonnunquam sumitur pro غِنَا *cantus, musica*) Ps. 150, 5. cf. צִלְצַל. b) *fama, rumor* (arab. سَمَاع, graec. ἀκοή) Exod. 23, 1. Jes. 23, 5. כַּאֲשֶׁר שֵׁמַע לְמִצְרָיִם *quando fama Aegyptiis accidit*, ad eos perfertur, Hos. 7, 12. כְּשֵׁמַע לַעֲדָתָם *ut fama* (nuncius) *coetui accidit*, ad eum perlata est; *fama alicujus* est ea, quae *de* aliquo affertur 1 Reg. 10, 1. Job. 28, 22. Gen. 29, 13., hinc c. affixis שִׁמְעִי Jes. 66, 19., שִׁמְעֲךָ Hab. 3, 2. Deut. 2, 25.

שִׁמְעוֹן *Simeon*, filius Jacobi, Gen. 29, 33. 34, 35. 35, 23. Exod. 1, 2. et tribus ab eo oriunda Num. 1, 6. 2, 12. Jud. 1, 3. etc.

שֹׁמַע m. *fama, rumor*, cum affixo שָׁמְעוֹ *fama de eo* Jos. 6, 27. 9, 9. Jer. 6, 24. Esth. 9, 4.

שְׁמוּעָה et שְׁמֻעָה f. *auditio* h. e. id quod auditur: a) *rumor, nuncius* 2 Chron. 9, 6. 2 Reg. 17, 7. Jes. 37, 7., max. tristis Jer. 10, 22. Dan. 11, 44. 1 Sam. 4, 19. 2 Sam. 4, 4. Ezech. 7, 26., hinc *nuncius bonus* שְׁמוּעָה טוֹבָה vocatur Prov. 15, 30. 25, 25.; spec. de nuncio, qui a prophetis affertur, Jes. 53, 1. Jer. 49, 14. Obad. 1.; b) *institutio, doctrina*, quae alicui traditur Jes. 28, 9.

שְׁמוּאֵל (pro שְׁמוּעַ אֵל) *Samuel* 1 Sam. 1, 20. 2, 18. etc. Ps. 99, 6.

Jer. 15, 1. Alii ejusd. nom. commemorantur Num. 34, 20. 1 Chron. 7, 2.

הַשְׁמָעוּת f. (verbale ex Hiph.) Ezech. 24, 26. לְהַשְׁמָעוּת אָזְנָיִם *ut audire faciat aures.*

מִשְׁמָע m. *id de quo auditur, auditum* Jes. 11, 3.

מִשְׁמַעַת f. 1) *auditio, audientia, (ad audiendum) admissio, aditus* ad regem, unde cum affixis מִשְׁמַעְתֶּךָ (in pausa) *admissio ad te* 1 Sam. 22, 14., מִשְׁמַעְתּוֹ *admissio ad se* 2 Sam. 23, 23. 1 Chron. 11, 25. 2) *obedientia,* per metonym. posito *abstracto* pro *concreto, obedientes* Jes. 11, 14.

שָׁמַץ i. q. arab. شمص *propulit* (v. שִׁמְצָה), hinc propulit verba i. e. *celeriter locutus est;* شِمَاص *festinatio.*

שֶׁמֶץ m. *susurrus, ψιθυρισμός* (ut vertit Symmachus) i. e. sonus raptim prolatus atque ita cito evanescens Job. 4, 12. 26, 14. Ita post Castellum omnes fere interpretes. Sed Chald. Syr. et Ar. vertunt: *paucum, exiguum.*

שִׁמְצָה f. *impulsio,* hinc *strages* Exod. 32, 25. Sic post *Hubigantium* interpretes paene omnes v. rad. Sed vett. *infamia, ignominia, irrisio* (Hier. *ignominia sordis,* quasi sit ex שֵׁם et צֵאָה), quam explicationem probavit etiam Schultens., coll. arab. شمخ *lusit, risit,* II. *ludibrio exposuit, risui habuit.*

שָׁמַר. Hujus verbi significationes in latinorum custodiendi et servandi *(observandi)* unoquoque fere omnes continentur. Notat enim: 1) *custodivit,* sive a) angustiore sensu, ut custodes et excubitores solent, *bewachen, hüten,* 1 Sam. 7, 1. Neh. 13, 22. Gen. 2, 15. 3, 24. 30, 31. 2 Chron. 12, 10., trop. Prov. 21, 23. *(os suum custodire)* Mich. 7, 5., hinc שֹׁמֵר subst. *custos, vigil* Cant. 3, 3., etiam pecoris (ut est ap. Virgil.) 1 Sam. 17, 20., trop. de prophetis Jes. 21, 11. 62, 6.; sive b) latiore: prudentia sua et circumspectione *tuitus est, servavit* aliquem vel aliquid, *behüten, bewahren,* max. de Deo homines tuente Ps. 12, 8. 16, 1. 25, 20. 41, 3. Prov. 2, 8.; passim sq. אֶל pers. 1 Sam. 26, 15. vel עַל Prov. 6, 22. 1 Sam. 26, 16. *(wachen über jem.)*; ubi מִן sequitur, est *custodire, defendere ab al.* Ps. 121, 7. 140, 5. Prov. 21, 23., atque sic semel intransit. *se custodire* h. e. abstinere *ab al.* Jos. 6, 18. — 2) *servavit, asservavit, recondidit, aufheben,* Exod. 22, 6, it. *conservavit, retinuit,* ut benignitatem Dan. 9, 4. Neh. 9, 32., iram Am. 1, 11. (hinc simpl. *irasci pergere* Jer. 3, 5. coll. Ps. 103, 9.), spec. *custodire* mente vel *memoriâ* aliquid (ut Lat. etiam loquuntur, graec. φυλάττεσθαί τι) Gen. 37, 11. Ps. 130, 3. Mal. 2, 7., unde explicandus locus Job. 10, 14. וּשְׁמַרְתָּנִי *et meminisses mei* tanquam peccatoris. — 3) *observavit, attendit* ad aliq., *beobachten,* sq. acc. 1 Sam. 1, 12., etiam in malam partem: *speculari* sq. acc. Ps. 56, 7. Job. 13, 27. 33, 11., sq. אֶל Job. 14, 16. Spec. שָׁמַר עִיר 2 Sam. 11, 16. *oppidum observare* (obsidere). — 4) *servavit, observavit, custodivit, legem* vel normam, *beobachten* (opp. *migravit*) Gen. 17, 9. 10. Deut. 33, 9. (foedus) 4, 2. Prov. 19, 16. 28, 4. Exod. 15, 26. Levit. 18, 26. 1 Reg.

11, 10. (jussa) Exod. 12, 17. 23, 14. Levit. 26, 2. Deut. 5, 12. Jes. 56, 2. 6. (stata tempora) 1 Reg. 3, 6. 8, 24. (promissa) coll. 2 Chron. 6, 15.; huc spectat etiam formula: שָׁמַר דֶּרֶךְ אֱלֹהִים Job. 23, 11. Ps. 37, 34. 119, 57. vel שׁ׳ אָרְחוֹת צַדִּיקִים Prov. 2, 20. Sq. infin. Num. 23, 12. אֶשְׁמֹר לְדַבֵּר i. e. *eloqui studebo,* 2 Reg. 10, 31. — 5) *coluit, observavit* (Cic. Mur. 34. Virg. Geo. 4, 212.) aliquem (Jovam) Hos. 4, 10. Zach. 11, 11. Ps. 37, 7. — Praeter. 3. sing. cum he paragog. שָׁמְרָה Am. 1, 11., infin. c. suff. שָׁמְרְךָ Exod. 23, 20., שָׁמְרָם Jos. 10, 18., imper. c. he paragog. שָׁמְרָה Ps. 25, 20., cum affix. שָׁמְרֵנִי Ps. 16, 1., fut. יִשְׁמֹר, c. affixo et nun epenth. יִשְׁמְרֶךָּ Prov. 4, 6., 3. foem. c. affixo תִּשְׁמוּרֵם Prov. 14, 3. cf. Gesen. L. p. 306.

Niph. נִשְׁמַר 1) *custodiri, servari, behütet werden* Ps. 37, 28. 2) reflex. *se custodire ab* al. re h. e. vel a) *sese abstinere ab* al. (v. Kal 1. b.) Deut. 23, 10. 1 Sam. 21, 5. Jud. 13, 13. sq. מִן; vel b) *sibi cavere ab* al. sq. מִן Jer. 9, 3., sq. מִפְּנֵי Exod. 23, 21., sq. בְּ 2 Sam. 20, 10., sq. infin. Exod. 19, 12. הִשָּׁמְרוּ לָכֶם עֲלוֹת בָּהָר *cavete vobis, ne montem conscendatis*, sq. integrâ sententiâ, cui praemissum est פֶּן Deut. 4, 23. Gen. 24, 6.; saepe etiam absol. legitur הִשָּׁמֵר vel הִשָּׁמֶר לְךָ 1 Sam. 19, 2. Jes. 7, 4. Deut. 4, 9. Adde לְנַפְשׁוֹ vel הִשָּׁמֵר בְּנַפְשׁוֹ *vitae suae cavere* Deut. 4, 15. Jer. 17, 21. — Pih. *observare, sectari, colere* aliquem (numen) Jon. 2, 9. — Hithpah. הִשְׁתַּמֵּר 1) *observare (studiose)* legem vel normam aliq. Mich. 6, 16. 2) sq. מִן *(studiose) sibi cavere ab* al. Ps. 18, 24. 2 Sam. 22, 24. — Cet. v. sub שָׁמִיר n. 2.

שָׁמִיר com. 1) i. q. سَمُر, *spina,* collect. *spinae* Jes. 5, 7. 7, 23. 24. 25. 9, 17. 27, 4. 32, 13. (q. d. *custodita* et *tuta* ab accessu et tactu, sec. all. quod spinetis agri et horti sepiuntur) v. Celsii *Hierobot.* T. II, p. 187. Trop. Jes. 10, 17. *vepres et spinas ejus* (urbis Hierosol.) *uno die consumet* (ignis), ubi de hostibus Israelit., qui iis quasi vulnera inflixerunt, agitur. 2) i. q. سَامُور *adamas* Jer. 17, 1. Ezech. 3, 9. Zach. 7, 12., fortasse sic dictus, quod *clavo* (مِسْمَار, מַסְמֵר) assimilabatur: adamante enim incisuras faciebant. 3) nom. propr. urbis a) in montanis Ephraim Jud. 10, 1.; b) in montanis Judae Jos. 15, 48. v. Relandi *Palaest.* p. 989.

שֶׁמֶר m., plur. שְׁמָרִים *faeces* (vini), sic dictae, quod vino faecibus incumbenti sapor et odor *conservatur* (chald. שַׁמַּר *defaecavit,* אִשְׁתַּמַּר *in faecibus resedit*) Ps. 75, 9., hinc שְׁמָרִים מְזֻקָּקִים Jes. 25, 6. *faeces purgatae* h. e. *vinum defaecatum* v. Rosenm. ad h. l. Alibi duplex haec phrasis קָפָא עַל־שְׁמָרָיו Zeph. 1, 12. et שָׁקַט עַל־שׁ׳ Jer. 48, 11. *incubare faecibus suis* tropice legitur de iis, qui magna rerum suarum tranquillitate fruuntur.

שְׁמֻרָה f., plur. שְׁמֻרוֹת *palpebrae,* quippe oculos *custodientes* Ps. 77, 5. Syr. ܫܡܘܪܐ *id.*

שָׁמְרָה f. *custodia* Ps. 141, 3.

שִׁמֻּרִים m. plur. *observationes, celebratio* (festi) Exod. 11, 42.

אַשְׁמוּרָה f. *vigilia* h. e. ap. vett. Hebraeos (v. Wineri Lexic. bibl. II, p. 470.) tertia pars noctis, quam vigiles et milites excubiis agendis implere debebant Ps. 90, 4. In regim. אַשְׁמֹרֶת Exod. 14, 24. Jud. 7, 18. 1 Sam. 11, 11., plur. אַשְׁמֻרוֹת Ps. 63, 7. 119, 148. Thren. 2, 19.

מִשְׁמָר m. 1) *custodia* h. e. a) locus, ubi quis custoditur, *carcer* Gen. 40, 3 sqq. 42, 17. Num. 15, 34., locus, ubi quis excubias agit, it. *statio* Jer. 51, 12. Neh. 7, 13., deinde meton. ut ap. Lat. *custodia* (Flor. 4, 11.) et *excubiae* de ipsis excubitoribus Job. 7, 12. Neh. 4, 3. 16. 1 Chron. 26, 16. — 2) *id quod custoditur* Prov. 4, 23. *mentem tuam custodi* מִכָּל־מִשְׁמָר *prae omni custodia* h. e. ita, ut omnia alia, quae tibi custodienda sunt, postponas. Hinc Neh. 13, 14. מִשְׁמָרִים *sunt ea, quae custodiri, observari debent* h. e. ritus et cerimoniae sacrae sec. Vulg. — 3) *observantia, reverentia,* meton. Ezech. 38, 7. *esto iis* לְמִשְׁמָר *observantiae* h. e. esto iis dux, quem observent.

מִשְׁמֶרֶת f. 1) *custodia* i. e. custodiendi actio 2 Reg. 11, 5. 6., *conservatio* Exod. 12, 6. 16, 32., *observatio, ministerium,* quod alicui injunctum est Num. 3, 31. 4, 27. 31., hinc de Levitis, quorum fuit sacra ministeria ap. tabernaculum et templum facere (non solum excubiis agendis) Num. 1, 53. 3, 28. Levit. 8, 35. 2 Chron. 13, 11. Semel: *reverentia, studium,* quod alicui exhibetur, 1 Chron. 12, 29. *magna eorum pars* שֹׁמְרִים מִשְׁמֶרֶת בֵּית שָׁאוּל i. e. *fecit, sensit cum domo Sauli.*— 2) *locus ubi custodia agitur, statio* Jes. 21, 8. Hab. 2, 1., et meton. de ipsis custodibus et excubitoribus Neh. 7, 3. 12, 9. 13, 30. — 3) *id quod custoditur* vel *conservatur* 1 Sam. 22, 23., *id quod observatur, praeceptum, ritus* etc. Gen. 26, 5. Levit. 18, 30. 22, 9. 2 Chron. 23, 6. — Cum affixo מִשְׁמַרְתּוֹ Deut. 11, 1., plur. מִשְׁמָרוֹת 1 Chron. 9, 23. Neh. 12, 8., in regimi. מִשְׁמְרוֹת Neh. 7, 3. etc.

שִׁמְרוֹן urbs Zebulonitarum Jos. 11, 1. 19, 15., quae etiam שִׁמְרוֹן מְראוֹן Jos. 12, 20. dici videtur; Graeci tamen duorum, non unius loci, nomen esse putant.

שֹׁמְרוֹן (v. 1 Reg. 16, 24.) f. nom. propr. a) urbis *Samariae* in media Palaestina, quae inde ab Omrio caput regni israelitici fuit, 1 Reg. 16, 18. 24. 29. 22, 37. 2 Reg. 3, 1. 13, 1. 18, 9. 10. Jer. 23, 13. Ezech. 16, 46., hinc ראשׁ אֶפְרַיִם Jes. 7, 9. Ab Herode magno nomen *Sebastes* accepit Joseph. Antiqq. 15, 8, 5. bell. Jud. 1, 21, 2. v. Wineri Lexic. II, p. 597. Rosenm. *Alterth.* II, 2, p. 112 sqq.; b) terrae israeliticae h. e. ejus, quae (post Salomonis decessum) regi Israel. parebat 1 Reg. 13, 32. 2 Reg. 27, 26. 23, 19. Am. 3, 9. Hos. 8, 5. 6. — Inde est nom. gentil. שֹׁמְרֹנִי 2 Reg. 17, 29.

שָׁמְרַיִן chald. *Samaria* urbs Esr. 4, 10. 17.

שְׁמַשׁ chald. (et syr.) *ministravit,* in Pehal inusit., Pahel fut. plur. cum affixo יְשַׁמְּשׁוּנֵהּ *ministrant illi* Dan. 7, 10. omisso dagesch forti.

שֶׁמֶשׁ com. (m. Ps. 104, 19. 19, 6.) *sol* (arab. شمس et syr. ܫܡܫܐ) Gen. 15, 12. 17. Exod. 16, 21. Levit. 22, 7. Deut. 4, 19. 47. Jos. 8, 19. Jud. 5, 31. Cum affixis שִׁמְשֵׁךְ Jes. 60, 20., שִׁמְשָׁהּ Jer. 15, 9.; עַד־חֹם הַשֶּׁמֶשׁ *donec incaluerit sol* h. e. *donec dies in meridiem verterit* Neh. 7, 3., לִפְנֵי־שֶׁמֶשׁ vel *quamdiu sol lucet* Ps. 72, 17. i. e.

poet. semper, nunquam non coll. Ps. 89, 37. vel *in sole, ad solem* Job. 8, 16., ut לְעֵינֵי שֶׁמֶשׁ 2 Sam. 12, 11., חָזָה שֶׁמֶשׁ vel רָאָה Ps. 58, 9. Eccles. 6, 5. 11, 7. *solem videre* h. e. in lucem edi, vivere (רָאָה אוֹר Job. 3, 16.). Metaph. Deus dicitur *sol* i. e. lux *alicujus* Ps. 84, 12. coll. Jes. 60, 19 sq. — Plur. שִׁמְשׁוֹת *pinnae* Jes. 54, 12. (Lxx. ἐπάλξεις) sic dictae a *sole*. Scil. orientales radios solis tanquam *cornua* sibi repraesentant, quibuscum *pinnae* simile quid habent. Arabibus etiam شمس est *pecten*, et *pinnae murorum* non male *pectines* dici possunt v. Fabri *Archaeol.* p. 294.

בֵּית שֶׁמֶשׁ v. sub בַּיִת.

שִׁמְשׁוֹן (*sol parvus?* cf. שַׁחֲרוֹן a שַׁחַר) nom. *Simsonis* Jud. 13, 21. 14, 5 sqq. 15, 1 sqq., graec. Σαμψῶν Hebr. 11, 32., arab. شَمْشُون.

שֵׁן *dens* vid. sub rad. שנן.

שְׁנָא vid. in שנה.

שָׂנֵא *odit, odio habuit* (arab. شنأ, syr. ܣܢܐ) sive aliquem Prov. 29, 10. Jes. 66, 5. Ps. 31, 7. 2 Sam. 5, 8. sive aliquid Jes. 1, 14. Am. 5, 21. Ps. 97, 10. Prov. 1, 22.; partic. שׂנֵא subst. *osor, inimicus* Deut. 4, 42. Ps. 35, 19. 38, 20. 106, 10. (c. affixo שֹׂנַאֲךָ Exod. 23, 5.), f. שׂנְאָה *inimica* Ezech. 16, 27. Passim hoc verb. comparative explicandum esse docent, ita ut significet: *minus amare* Gen. 29, 30. 31. Deut. 21, 15. Prov. 13, 24. (coll. Mt. 6, 24. Rom. 9, 13.); sed hoc est orationem extenuare, nec debebat hoc praeceptum denuo inculcare Tholuccius ad Rom. l. c. — Praet. 2. p. c. affixo שְׂנֵאתַנִי Jud. 14, 16., plur. c. affixo שְׂנֵאוּנִי Ps. 25, 19. Infin. absol. שָׂנֹא Jud. 15, 2., constr. שְׂנֹא Gen. 37, 5. 8. Ps. 36, 3. et ex forma quiescentium tertiae he שְׂנֹאת Prov. 8, 13., semel שִׂנְאָה Deut. 1, 27., fut. יִשְׂנָא etc. — Niph. *odio haberi* Prov. 14, 17. 20. — Pih. part. מְשַׂנֵּא subst. *osor, inimicus*, cum affixo מְשַׂנְאִי (emisso dagesch) Ps. 55, 13. Job 31, 29., plur. in regim. מְשַׂנְאֵי Ps. 81, 16, cum affixo מְשַׂנְאַי Deut. 32, 41. Ps. 18, 41.

שְׂנֵא chald. *id.*, unde part. שָׂנֵא, plur. שָׂנְאִין *osores* Dan. 4, 16.

שָׂנִיא masc. inusit., unde foem. שְׂנִיאָה *exosa* Deut. 21, 15.

שִׂנְאָה f. *odium* Num. 35, 20. 2 Sam. 13, 15. Ps. 109, 3. 5. Prov. 10, 12. 18. Eccles. 9, 1. etc. In regim. שִׂנְאַת Deut. 1, 27. Ps. 25, 19., cum affixo, retracto accentu vel ob pausam vel ob vicinitatem accentus sequentis, שִׂנְאָתְךָ, et cum jod superfluo (quale est Ps. 9, 15. et Ezech. 5, 12.) שִׂנְאָתֶיךָ Ezech. 35, 11.

שָׁנַב radix Hebr. inusit., arab. شنب *frigidus fuit*, v. Schultens. ad Prov. 7, 6.

אֶשְׁנָב m. *cancelli, clathri fenestrae*, per quos aura frigidior *perspirat* (gall. *Jalousie*) Jud. 5, 28. Cum affixo אֶשְׁנַבִּי Prov. 7, 6.

שָׁנָה I) et aliquoties שְׁנָא, fortasse propr. (coll. arab. ثنى et syr. ܫܢܐ) *transiit*, hinc 1) *in aliam conditionem transiit, abiit* h. e. *mutavit se, mutatus est* Thren. 4, 1. (in deterius), alibi de animo: Mal. 3, 6. *non mutor ego* (Deus) h. e. non muto animum et consilia mea; in

malam partem שֹׁנִים *qui animum suum mutarunt* i. e. *rebelles, factiosi* Prov. 24, 21. Sq. מִן *diversum esse a* Esth. 1, 7. 3, 8. 2) *iteravit* (arab. et syr. ܬܢܐ *id.*), quod fit, ubi ab altera actione ad alteram *transis*, 1 Reg. 18, 34. Neh. 13, 21. Job. 29, 22., sq. dat. pers. לֹא שָׁנָה לוֹ *non iteravit ei* sc. ictum 2 Sam. 20, 10. 1 Sam. 26, 8., sq. בְּ rei, quae iteratur, repetitur Prov. 26, 11. כְּסִיל שׁוֹנֶה בְאִוַּלְתּוֹ *stultus iterat, repetit stultitiam suam* (stulte factum), 17, 9. *qui tegit offensiones, conciliat amicitiam*, sed שֹׁנֶה בְדָבָר i. e. *qui aliquid* (quod ingratum accidit) *repetit* h. e. denuo in memoriam revocat (vel si hoc durius videatur: *qui verbum aliquod ap.* alios *repetit*, ad alios defert) *is separat amicos.* — Fut. יִשְׁנֶה, semel יִשְׁנֶא Thren. 4, 1. — Niph. *iterari* Gen. 41, 32. — Pih. שִׁנָּה 1) *mutavit* 2 Reg. 25, 29. Jer. 52, 33. (vestes) Ps. 89, 35. (promissum), max. in malam partem: *mutavit jus* i. e. pervertit Prov. 31, 5., *mutavit faciem* al. i. e. deformavit, corrupit Job. 14, 20., *mutavit mentem suam* (טַעְמוֹ) h. e. insanum, insanientem se simulavit 1 Sam. 21, 14. Ps. 34, 1. (samar. et syr. ܫܢܐ *insanivit*, unde ܫܢܝܐ *delirium* cf. Assemani Bibl. orient. I, p. 50. 371.). Sq. לְ loci praegn. Esth. 2, 9. וַיְשַׁנֶּהָ וְאֶת־נַעֲרוֹתֶיהָ לְטוֹב בֵּית הַנָּשִׁים i. e. *transtulit eam* - - *in meliorem gynaecei locum* (ܫܢܐ Pah. *id.*). 2) *variavit* i. e. iterum iterumque mutavit Jer. 2, 36. שַׁנּוֹת אֶת־דַּרְכֵּךְ *viam suam variare* i. e. mox has mox illas partes sequi. — Hithpa. *se mutavit* h. e. vestes mutavit 1 Reg. 14, 2.

II) i. q. arab. سنا *luxit, splenduit*, v. שָׁנִי.

שְׁנָא chald. *mutavit se, mutatus est* Dan. 6, 17 (18.), max. in deterius Dan. 3, 27. 5, 69., hinc *diversus fuit* sq. מִן Dan. 7, 3. 19. 23. 24. — Pahel *mutavit* Dan. 4, 13 (ubi 3. plur. pro imperson. est), מִלַּת מַלְכָּא שַׁנִּיו *mandatum regis mutarunt* h. e. neglexerunt, non exsecuti sunt Dan. 3, 28. — Partic. praet. f. מְשַׁנְּיָה (emisso dagesch) *diversa* Dan. 7, 7. — Ithpahal אֶשְׁתַּנִּי *mutatus est* Dan. 2, 9, max. in deterius: *deformatus, turpatus est* Dan. 3, 19. 7, 28. — Aphel *mutavit* Dan. 4, 21. 6, 9. 16. 7, 25.; it. praeceptum *neglexit, migravit* Esr. 6, 11. 12.

שָׁנָה f. annus, q. d. *iteratio ejusdem cursus solis* (arab. سنة, syr. ܫܢܬܐ), fere, ut graec. ἐνιαυτός (Stobaei eclog. ed. Heeren. I, p. 236.) et lat. *annus* propr. *orbem* significat coll. Tibull. 4, 1, 169. et Eurip. Orest. 1661. (vicissim *orbes* pro *annis* ponuntur Virgil. Aen. I, 273.) Gen. 5, 3. Exod. 6, 16. Levit. 9, 3. Num. 1, 3. Deut. 1, 3. Jos. 5, 6. etc.; שָׁנָה שָׁנָה *quotannis* Deut. 14, 22., שָׁנָה בְשָׁנָה *id.* Levit. 25, 53. Deut. 15, 20. 1 Sam. 1, 7. 1 Reg. 5, 11., מִדֵּי שָׁנָה בְשָׁנָה *id.* 1 Sam. 7, 16.; בִּשְׁנַת שֶׁבַע לְיֵהוּא *anno septimo* (pr. *im Jahr sieben*) *Jehu* 2 Reg. 12, 2., בִּשְׁנַת שְׁתַּיִם לְיוֹאָשׁ *anno secundo Joasi* 2 Reg. 14, 1., שְׁנַת הַחֲמִשִּׁים שָׁנָה *annus quinquagesimus* Levit. 25, 10., בִּשְׁנַת שֵׁשׁ מֵאוֹת שָׁנָה *anno sexcentesimo* Gen. 7, 11., שְׁנַת שַׁבָּתוֹן *annus sabbathi* i. e. septimus quisque. — Dual. שְׁנָתַיִם *duo anni, biennium* Gen. 11, 10. 2 Sam. 14, 28. 1 Reg. 15, 25., שְׁנָתַיִם יָמִים *id.* Gen. 41, 1. (v. sub יוֹם). — Plur. a) שָׁנִים Gen. 5, 6. Exod. 21, 2. Levit. 19, 23. Joel. 2, 25. (in quo postremo loco *locustae annos comedisse* dicuntur h. e. pre-

ventum annorum), in regim. שְׁנֵי Gen. 23, 1. Exod. 6, 16. 18. 20., cum affixis שָׁנָיו Levit. 25, 52. Eccles. 6, 3., שְׁנֵיהֶם Job. 36, 11.; b) poet. שְׁנוֹת, in regim. שְׁנוֹת Deut. 32, 7. Ps. 77, 6., cum affixo שְׁנוֹתֶיךָ Ps. 102, 25. Job. 10, 5.

שְׁנָא vel שְׁנָה f. chald. *id.* In regim. שְׁנַת Dan. 7, 1. Esr. 4, 24. 5, 13., plur. שְׁנִין Dan. 6, 1. Esr. 5, 11.

שֵׁנָה *somnus* vid. sub rad. ישׁן.

שְׁנַיִם dual. m. (in regim. שְׁנֵי) et שְׁתַּיִם f. (v. de hac voc. forma Gesen. L. p. 611. et, qui secus existimat, Ewald. Gr. p. 90.), in regim. שְׁתֵּי *duo*, q. d. *iterata, geminata* (arab. اِثْنَانِ) Gen. 6, 19. 20. Exod. 22, 3. 8. Num. 1, 35. Deut. 17, 6. Jos. 2, 1. etc.; שְׁנַיִם שְׁנַיִם *bini* Gen. 7, 9. 1 Chron. 26, 17., שְׁנֵיהֶם *duo illi* Gen. 2, 25. Exod. 22, 8., שְׁתֵּיהֶן *duae illae* Ezech. 23, 13. Foem. dic. etiam pro ordinali 1 Reg. 15, 25. 2 Reg. 1, 17. 15, 32. Dan. 2, 1. Neh. 5, 14. et pro adv. *iterum* Neh. 13, 20. Job 40, 5., *bis* 2 Reg. 6, 10.; בִּשְׁתַּיִם *iterum* Job. 33, 14.— Seq. עָשָׂר *decem* semper scribitur שְׁנֵים Gen. 17, 20. 25, 16. 35, 22. 42, 13. etc. et שְׁתֵּים Gen. 14, 4. Exod. 15, 27. Levit. 24, 5.

שֵׁנִי m., שֵׁנִית f. *secundus* Gen. 1, 8. Exod. 1, 15. 2, 13. Num. 1, 1. Jos. 6, 14. Jud. 6, 25. 26. 28. Neh. 13, 11. etc.; plur. שֵׁנִיִּים Gen. 6, 16. Num. 2, 16. Foem. שֵׁנִית etiam adverb. *iterum* Gen. 22, 15. Levit. 13, 5. Jos. 5, 2. 2 Sam. 14, 29. etc.

שָׁנִי m. propr. *color fulgens* et quasi igneus (v. rad. 2.), spec. *coccineus, coccus* (cf. זְהוֹרִי chald. *coccus* a זהר *splendere*) Jos. 2, 18. Cant. 4, 3. Gen. 38, 28. 30. Jer. 4, 30.; תּוֹלַעַת שָׁנִי Exod. 25, 4. Num. 4, 8. et שְׁנִי תוֹלַעַת Levit. 14, 4. *id.*; plur. שָׁנִים *(vestes coccineae?)* Jes. 1, 18. Prov. 31, 21. cf. Bocharti Hieroz. III, p. 527 sqq. Istum autem colorem praebent animalcula scutata (*coccos* Latini vocant, Arabes قرمس), quae ex foliis ilicis lecta una cum ovis in pulverem rediguntur v. Kirby *Einleit. in die Entomol.* I, p. 351. — Alios interpretes, qui שָׁנִי *δίβαφον* fuisse putant (coll. rad. n. 1.), bene refutavit Braun. de vestitu sacerd. p. 237 sqq.

שִׁנְאָן m. *iteratio*, unde *millia iterationis* i. e. *multa millia* Ps. 68, 18.

מִשְׁנֶה m. (propr. *iteratio*) 1) a) *ordo secundus* 2 Reg. 23, 4. כֹּהֲנֵי הַמִּשְׁנֶה *sacerdotes secundi ordinis, sac. secundarii,* Gen. 41, 43. מִרְכֶּבֶת הַמִּשְׁנֶה *currus secundi ordinis, secundarius* (quo vehuntur, qui secundi sunt a rege); in recentioribus libris passim pro adject. est: *secundus, secundarius* (ordine). Ita legitur de filio vel fratre secundo partu editis 1 Sam. 8, 2. 1 Chron. 5, 12., de scyphis secundi ordinis Esr. 1, 10., de pecore secundi ordinis h. e. viliore 1 Sam. 15, 9., spec. de eo, qui est *secundus (proximus)* a rege 2 Chron. 28, 7. coll. 1 Sam. 23, 17. Esth. 10, 3.; b) *pars secunda* (atque adeo minus nobilis), spec. urbis Zeph. 1, 10. (ubi v. Rosenm.) 2 Reg. 22, 14., fortasse *suburbium.* 2) *duplicatum, duplum* Gen. 43, 15. Exod. 16, 15. 22. Jes. 61, 7. Jer. 17, 18. Zach. 9, 12. Job. 42, 10. 3) *exemplar (Copie)* q. d. *iteratio autographi* Deut. 17, 18. Jos. 8, 32. — In regim. מִשְׁנֵה

Jer. 16, 18., cum affixo מִשְׁנֵהוּ 1 Sam. 17, 13., plur. מִשְׁנִים Esr. 1, 10. etc.

שְׂנִיר (*lorica*, ut arab. سَنُّور), quo nomine Amoraei montem *Hermonem* vocitarunt Deut. 3, 9. Ezech. 27, 5. Sed angustiore sensu legitur hoc voc. Cant. 4, 8. 1 Chron. 5, 23. v. Rosenm. *Alterth.* I, 2, p. 235. Cf. שִׁרְיוֹן.

שָׁנַן *acuit, exacuit* (chald. *id.*, arab. سَنَّ) Deut. 32, 41 (ensem), hinc שָׁנוּן *acutus* Ps. 45, 6. Jes. 5, 28. Prov. 25, 18. (de telis); trop. *linguam acuere* Ps. 64, 4. 140, 4. h. e. sermone vulnerare, acriter, aspere dictis aliquem petere. — Pih. שִׁנֵּן sq. acc. rei est dat. pers.: alicui aliquid *inculcavit* (*einschärfen*) Deut. 6, 7. — Hithpol. Ps. 73, 21. כִּלְיוֹתַי אֶשְׁתּוֹנָן *renes meos exacutus* h. e. acutis doloribus cruciatus *sum.*

שֵׁן (sq. makkeph שֶׁן) com. *dens* (pr. *acutus*; arab. سِنّ, chald. syr. ܫܢܐ, aethiop. ስን:) Exod. 21, 24. 27. Levit. 24, 20. Deut. 19, 21. Prov. 28, 19. Thren. 2, 16. Job. 13, 14 (ubi *carnem suam in dentibus ferre, auferre* est: summa cum anxietate vitae suae consulere, v. Umbreit. ad h. l.) etc., spec. *dens elephanti, ebur* 1 Reg. 10, 18. 22, 38. 2 Chron. 9, 17. Ps. 45, 9. Cant. 5, 14. 7, 5. Ezech. 27, 6. 15. Am. 3, 15. 6, 4. — Metaph. שֵׁן סֶלַע *cacumen montis, scopulus* 1 Sam. 14, 4. 5. Job. 39, 28. (v. syr. in Assemani Bibl. orient. II, p. 222.). — Cum affixo שִׁנּוֹ Exod. 19, 21. Dual. שִׁנַּיִם *utraque series dentium, dentes* Gen. 49, 12. 1 Sam. 2, 13. Prov. 10, 27. Am. 4, 6., in regim. שִׁנֵּי Ps. 3, 8. Jer. 31, 29., cum affixo שִׁנֵּימוֹ Ps. 35, 16. 58, 7.

שֶׁנְהַבִּים m. plur. *dens elephantorum, ebur* (ut Chald. Lxx. explicant) 1 Reg. 10, 22. 2 Chron. 9, 21., sec. Bochartum compos. ex שֵׁן *dens*, et arab. ألفيل h. e. *elephas*. Alias derivationes habent Majus *Hist. animal.* p. 133 sq. et Hillerus in *Syntagm. Hermeneut.* p. 237., sed levibus conjecturis innituntur omnes; id unum certum, primam vocis syllabam esse שֵׁן, v. Faber in *Archaeolog. Hebr.* P. I, p. 401.

שְׁנִינָה f. *acute dictum, dicterium*, הָיָה לִשְׁנִינָה *in ludibrium verti, ludibrio exponi* Deut. 28, 37. 1 Reg. 9, 7. Jer. 24, 9. 2 Chron. 7, 20.

שָׁנַס in Kal inusit., Pih. שִׁנֵּס *accinxit, succinxit* (lumbos) 1 Reg. 18, 46. In dialectis non superest; sed eam, quam proposuimus, significationem suadet et loci natura et vett. intptum auctoritas. Lxx. συνέσφιγξε, Chald. et Syr. זְרֵיז, Vulg. *accinctis lumbis.*

שִׁנְעָר Gen. 10, 10. 11, 2. 14, 1. Zach. 5, 11. Dan. 1, 2. nom. regionis circa Babylonem (v. Bocharti *Phaleg* lib. 1. c. 5.), quae quam late patuerit, non constat. Sunt, qui eam a monte *Singara* (سنجار v. Schultens. Index geogr. s. h. v., ὁ Σιγγάρας ὄρος ap. Ptolem.) in Mesopotamia (Ammian. Marcell. 18, 5. 20, 6. 25, 7.) excurrisse putent v. Wahl *Asien* p. 609. cf. Michaelis in *Spicil.* T. I, p. 231. De origine vocis conjecturas parum probabiles habent Hieron. et Simonis in Onom. p. 446.

שָׁסָה *praedatus est* Ps. 44, 11., sq. acc. vel pers. 1 Sam. 14, 48. vel rei Hos. 13, 15. 1 Sam. 23, 1. Jer. 50, 11. *diripuit*. Partic. plur. שֹׁסִים *praedatores, direptores* Jes. 17, 14. Jud. 2, 14. 2 Reg. 17, 20. — Pohel שׁוֹסֵתִי (pro שׁוֹסַסְתִּי) *diripuit* Jes. 10, 13.

שָׁסַס *diripuit* Ps. 89, 42. Jud. 2, 14. 1 Sam. 17, 53. Part. praes. שֹׁאֵס ex syriasmo pro שֹׁסֵס, plur. cum affixo שֹׁאסַיִךְ Jer. 30, 16. sec. Cthib — Niph. נָשַׁס *direptus est* Zach. 14, 2. Jes. 13, 16.

מְשִׁסָּה f. *direptio, praedatio, praeda* 2 Reg. 21, 14. Jes. 42, 22. Jer. 30, 16. Zeph. 1, 13. et sec. Kri Jes. 42, 24., ubi Cthib habet מְשׁוֹסָה vel מְשִׁסָּה aliâ formâ. Plur. מְשִׁסּוֹת Habac. 2, 7.

שָׁסַע *fidit, diffidit.* Part. שֹׁסַע שֶׁסַע פַּרְסָה (pro שֹׁסֵעַ) Levit. 11, 7., f. שֹׁסַעַת שֶׁסַע פְּרָסוֹת Levit. 11, 3. Deut. 14, 6. vel simpl. שֹׁסַעַת Levit. 11, 26: *findens ungulas* h. e. fissas habens ungulas; פַּרְסָה הַשְּׁסוּעָה *ungula fissa* Deut. 14, 7. — Pih. *scidit* Levit. 1, 17., *discidit, laceravit* Jud. 14, 6., transl. שׁ׳ בַּדְּבָרִים *verbis* aliq. *dilaceravit* i. e. increpuit atque ita *cohibuit* 1 Sam. 24, 8.

שֶׁסַע m. *fissura* ungulae Levit. 11, 3. 7. 26. Deut. 14, 6.

שָׁסַף in Kal inusit., Pih. שִׁסֵּף *discidit, dissecuit* in frusta 1 Sam. 15, 33.

שָׁעָה I) *spectavit*, hinc *circumspexit* (auxilium) 2 Sam. 22, 42., saepius *respexit* translato sensu a) *respexit* aliquem, *rationem* alicuj. *habuit*, de Deo Gen. 4, 4. וַיִּשַׁע יְהוָֹה אֶל־הֶבֶל *respexit Jova Abelem et ejus oblationem* h. e. placuit, acceptum fuit Deo Abelis munus. b) *respexit ad* aliq., *intuitus est, spectavit* aliquem sc. auxilium ab eo exspectans, et quidem sq. אֶל Jes. 17, 8. vel עַל Jes. 17, 7. 31, 1. vel בְּ Exod. 5, 9. c) *respexit, observavit* aliquid (legem div.) Ps. 119, 117. — 2) sq. מִן et מֵעַל *oculos avertit, respexit ab* aliq., trop. *missum fecit aliquem* Jes. 22, 4. Job. 7, 19. 14, 6. — Hiph. Ps. 39, 14. הָשַׁע מִמֶּנִּי *respice a me* h. e. desiste a me (forma est tanq. verb. עע). — Hithpa. *circumspexit, dispexit* (auxilium) Jes. 41, 10., sed 41, 23. cum antiquis intptibus נִשְׁתָּעָה (c. he paragog.) vertes: *invicem nos adspiciamus* h. e. certabimus, pugnabimus (v. ראה) cf. Gesen. ad h. l. [שַׁעֲשַׁע et הִשְׁתַּעֲשַׁע v. sub rad. שׁעע].

II) i. q. שׁעע *oblitus, praestrictus est* oculus Jer. 32, 3., ut syr. ܫܥܐ. Ita post Kimchium Rosenm. et Gesen.

שָׁעָה f. chald. 1) *momentum* temporis (a *spectando*, ut nostr. *Augenblick*), arab. ساعة et syr. ܫܥܐ Dan. 4, (16) 19. v. Schultens. in *Opp. min.* p. 223., deinde *hora* (ut arab. et syr.), sed non legitur nisi ap. Daniel. idque in hac formula proverbiali בַּהּ שַׁעֲתָא (v. Wineri Gramm. chald. p. 95.) *hac ipsa hora (zur Stunde)* h. e. illico, confestim 3, 6. 15. 4, 30. 5, 5.

מִשְׁעִי, unde מִשְׁעִי Ezech. 16, 4. deducunt, v. sub rad. משׁע.

שָׁעַט rad. Hebr. non usitat., arab. شعط II. *contundere*.

שְׁעָטָה f. *strepitus, sonitus* (ungularum); in regim. שַׁעֲטַת Jer. 47, 3.

שַׁעַטְנֵז m. Levit. 19, 19. Deut. 22, 11. Aliis est vocabulum originis semiticae: *heterogeneum, ex diversae materiae filis contextum*, compos. vel ex שַׁע עַט נֵז i. e. *mixtura vestis filo* i. e. *vestis mixta filo*, ita ut שַׁע sit a شعشع *commiscuit*, עַט ab עטה *amicire, vestire*, et נֵז a נוז chald. *fila contorquere* (unde נוז *netum*), vel sec. Bochartum *Hieroz.* P. I. lib. 2. c. 45. ex سوط *miscuit* et נוז. Aliis est vocab. copticum; et Forsterus quidem (de bysso p. 95.) *Shontnes* (h. e. *byssinum complicatum* seu *fimbriatum*) analogice componi posse credit.

שָׁעַל radix Hebr. inusit.; plerumque conf. arab. ثعل *confertus, compressus fuit*, sed perquam dubia est haec v. significatio.

שֹׁעַל et שֹׁעַל m. 1) *vola* Jes. 40, 12. (ubi c. affix. שָׁעֳלוֹ), *pugillus*, syr. ܫܥܠܐ *id.*; plur. שְׁעָלִים 1 Reg. 20, 10., in regim. שַׁעֲלֵי (quod est a sing. שַׁעַל) Ezech. 13, 19.

שׁוּעָל m. 1) *vulpes* Neh. 3, 35., arab. ثعالة et ثعلب. Plur. שׁוּעָלִים Jud. 15, 4. Thren. 5, 18. et שֻׁעָלִים Ps. 63, 11. Cant. 2, 15. Ezech. 13, 4. In historia Simsonis Jud. 15. שׁוּעָלִים comprehendere posse genus illud animalium, quod Turcae et Persae *Schagal* (شغال, arab. ثعالة) vocant, post Bochartum contendit Simonis in dissert. de *usu itinerariorum orientalium* §. 7. Idem videtur Hasselquisto in *Itinerar. Palaestin.* p. 550., qui p. 271. frequentia esse animalia illa juxta Gazam Philistaeorum testatur. Sed non opus est. Contra vero Ps. 63, 11. cum שֻׁעָלִים dicantur cadavera devorare, canes istos aureos significari vix dubium v. Bochart. Hieroz. Tom. II, p. 190 sqq. 2) nom. loci, q. d. *terra vulpium*, a copia vulpium 1 Sam. 13, 17. v. exempla locorum a vulpibus denominatorum ap. Bochartum in *Phal.* p. 632.

שַׁעַלְבִים (*vulpes* cf. ثعلب) Jud. 1, 35. 1 Reg. 4, 9. seu שַׁעֲלַבִּין Jos. 19, 42. oppidum Danitar., unde nom. gentil. שַׁעַלְבֹנִי 2 Sam. 23, 32. 1 Chron. 11, 33. Idem esse putant שַׁעֲלִים 1 Sam. 9, 4.

מִשְׁעוֹל m. *via angusta* Num. 22, 24.

שָׁעַן in Kal inusit., Niph. נִשְׁעַן *innixus fuit, incubuit* sq. עַל 2 Sam. 1, 6. (hastae) Job. 8, 15., spec. נִשְׁעַן עַל יָדוֹ i. e. *manui alicujus innixum incedere, prodire* (ut reges orient. solent) 2 Reg. 5, 18. 7, 2. 17. Longe frequentius trop. dicitur *inniti* alicui vel pers. vel rei, qui fiduciam in eo reponit, sq. עַל Mich. 3, 11. Jes. 10, 20. 31, 1. 2 Chron. 16, 7., sq. אֶל Prov. 3, 5., sq. בְּ Jes. 50, 10., hinc נִשְׁעַן absol. est *se sustinuit* Job. 24, 23. — 2) *reclinavit se* in aliquid (*sich anlehnen*), sq. עַל Jud. 16, 26. et de regione: Num. 21, 15. נִשְׁעַן לִגְבוּל מוֹאָב *acclinat se finibus moab.* i. e. imminet finibus moab. — 3) *recubuit* (pr. in cubitum innixus est) Gen. 18, 4.

מִשְׁעָן m. *fulcrum*, hinc *adminiculum* (vitae sustentandae) Jes. 3, 1., *praesidium* 2 Sam. 22, 19. Ps. 18, 19. (de Jova).

מַשְׁעֵן m. et מַשְׁעֵנָה f. *adminiculum*. Utrumque conjungitur Jes. 3, 1. ad innuendum *omnis generis adminicula* et *subsidia*, *fortiora* et *debiliora*, *majora* et *minora* (sic quoque Arabes hoc sensu masculina et foeminina copulant observante SCHULTENSIO ad HARIR. p. 36.).

מִשְׁעֶנֶת f. *baculus*, *scipio*, cui quis *innititur* Jud. 6, 21. 2 Reg. 4, 31. 18, 21. Jes. 36, 6. Ezech. 29, 6. Cum affixo מִשְׁעַנְתִּי 2 Reg. 4, 29. Plur. מִשְׁעֲנוֹת (tanquam a sing. מִשְׁעָנָה), cum affixo מִשְׁעֲנֹתָם Num. 21, 19.

שָׁעַע chald. et syr. *oblevit* (*polivit*, *mulsit*, trop. *blanditus est*) in hebr. intransit. *oblitus fuit* (oculus) Jes. 29, 9. v. שעה Hiph. — Pil. שִׁעֲשַׁע *mulsit* h. e. *oblectavit* Ps. 94, 19., intrans. *oblectatus*, *delectatus est* Jes. 11, 8., aliqua re sq. acc. Ps. 119, 70. Jes. 11, 8. — Pyl. שֻׁעֲשַׁע *mulsus*, *permulsus est*, ut infantibus fieri solet Jes. 66, 12. (*geliebkost werden*). — Hiph. imper. הָשַׁע *obline* (*excoeca*) Jes. 6, 10. (aliud v. sub שעה). — Hithpal. הִשְׁתַּעֲשַׁע 1) sibimet ipsi oculos *oblevit*, *semetipsum excoecavit* Jes. 29, 9. ubi v. ROSENM. 2) *se oblectavit*, *delectatus est* sq. בְּ Ps. 119, 16. 47.

שַׁעֲשֻׁעִים m. plur. *oblectationes*, *deliciae* Prov. 8, 30. 31. Jer. 31, 20. Ps. 119, 24 sqq. Jes. 5, 7.

שָׁעַף i. q. סָעַף, quod vide.

שְׂעִפִּים *cogitationes* v. sub rad. סעף.

שַׂרְעַפִּים f. plur. *id.* Ps. 94, 19. 139, 23., immissa, ut passim fit, ר litera.

שָׁעַר. Tres sunt radd. I) ثغر *fissus est*, *rimam egit* et *post se reliquit*, chald. et syr. תרע (unde etiam chald. תַּרְעָא *ruptura*, *apertura*, it. *janua*). — II) *aestimavit*, *judicavit* (arab. سعّر *pretium constituit* annonae, et chald. שְׁעַר *aestimavit*) Prov. 23, 7. in quem l. v. UMBREIT. — III) i. q. שׂער *horruit*.

שַׁעַר m. 1) *mensura*, *modus* Gen. 26, 12. v. rad. n. 2. Chald. שַׁעַר et שִׁיעוּר (Mischna 1, 37. 166.) *id.* 2) *porta* (arab. ثغر chald. et syr. תְּרַע) sive castrorum Exod. 32, 26. 27., sive templi Jer. 7, 2. Ezech. 8, 5. 10, 19. 40, 9 sqq., sive oppidi Gen. 23, 18. Deut. 18, 6. Jos. 2, 7. Jud. 5, 8. Neh. 12, 30. Ps. 147, 13., sive (in libris posterioribus) palatii regii (pers.) Esth. 2, 19. 21. (hinc pro *aula* regia Esth. 4, 2. 6., ut hodienum *porta ottomanica* est pro aula ott. v. chald. תְּרַע); *portae terrae* alicujus sunt aditus, qui hostibus terram aggressuris patent Jer. 15, 7. (simil. arab. ثغور) coll. Nah. 3, 13. — Sed in portis oppidorum orient. cum judicia haberentur, שַׁעַר passim legitur pro *foro* Deut. 25, 7. Ruth. 4, 1. Job. 5, 4. Jes. 29, 21. Thren. 5, 14. Am. 5, 10. 12. 15. Prov. 22, 22. 24, 7. Eodem ad confabulandum, ad spectandum, ad emendum vendendumve convenire solebant cives Gen. 19, 1. Ruth. 4, 11. 1 Sam. 4, 18. 2 Sam. 18, 4. Thren. 1, 4. 2 Reg. 7, 18. Prov. 31, 23., hinc Ps. 69, 13. יֹשְׁבֵי שַׁעַר de hominibus otiosis v. ROSENM. ad h. l. Alibi porta meton. dic. pro *oppido* ipso, max. in hac form. בִּשְׁעָרֶיךָ 'בּ *intra al. portas* Exod. 20, 10. Deut. 12, 14. 15, 22.

16, 5. 26, 12. — Cum ה paragog. *locali* שַׁעְרָה Deut. 22, 15. 25, 7. Jes. 22, 7., plur. שְׁעָרִים, in regim. שַׁעֲרֵי 1 Sam. 17, 52. Neh. 2, 8, cum affixis שְׁעָרֶיךָ, שַׁעֲרֵיהֶם Ezech. 21, 20.

Nomina portarum Hierosolymorum, quarum in V. T. mentio fit, haec fere sunt: 1) שַׁעַר־הַגַּיְא *porta vallis* (Neh. 2, 13. 15. 3, 13. 2 Chron. 26, 19.) in latere urbis occidentali, quae nomen accepisse videtur a valle Gichon 2 Chron. 33, 14. 2) שַׁעַר הָאַשְׁפּוֹת vel contracte הַשְּׁפֹת *porta sterquilinii* (Neh. 12, 31. 2, 13. 3, 13. 14.) in eod. latere, quae nomen non tam a sordibus ibi congestis, quam inde potius traxisse videtur, quod ibi stercora ad ignes nutriendos congerebantur; Josephus vocat *Βηθσω* (בית צואה) h. e. *locum, ubi fimus est*, quanquam non addit interpretationem graecam, sine dubio veritus, ne quid pejus de hac urbis parte sentirent Romani. Alibi vocat *portam Essaeorum*. Sequebatur 3) in latere occidentali שַׁעַר הָעַיִן *porta fontis* (Neh. 2, 14. 3, 15. 12, 37.) sc. Siloah. 4) שַׁעַר הַמַּיִם *porta aquae* (Neh. 3, 26. 12, 37.) in latere urbis superioris orientali, et quidem extrema hujus lateris porta, quia prima erat, ad quam veniebat, qui a *porta fontis* in latere occidentali austrum versus et hinc orientem versus tendebat. Nomen traxit a vicino torrente *Kidron*. 5) in latere orientali שַׁעַר הַסּוּסִים *porta equorum* h. e. ubi forum erat equis vendendis destinatum (Neh. 3, 28. Jer. 31, 40. coll. 2 Chron. 23, 15. 2 Reg. 11, 16.). 6) in eod. latere orientali שַׁעַר הַצֹּאן *porta ovium*, *προβατική* (Neh. 3, 1. 12, 39.) sic dicta, vel quod ibi forum erat, in quo oves sacrificiis destinatae venales prostabant, vel quod oves immolandae per eam in templum ducebantur. Erat porta, quae rectà e regia in templum ducebat, et a qua pons, qui utrumque montem Moria et Zion junxit, initium sumebat, adeoque porta sacra, unde etiam prae reliquis exstruebatur et sola consecrabatur sollenniter Neh. 3, 1. Munita erat duabus utrimque turribus, austrum versus turre *Meah*, et a septentrione turre *Chananeel* Neh. 3, 1. 12, 39. coll. 37. 7) in eodem latere orientali שַׁעַר הַדָּגִים *porta piscaria* (Neh. 3, 3. Zeph. 1, 10.), ita fortasse dicta, quod pisces ibi venales prostabant. 8) שַׁעַר הַיְשָׁנָה *porta vetus* (Neh. 3, 6. 12, 39.) sita inter portam piscariam et inter portam Ephraim, adeoque aut ad latus orientale aut boreale. Jam vero ad boreale latus sita esse non potuit: nam hoc cingebatur muro admodum lato; at qui v. c. a porta ovium ad murum istum latum tendebat, prius pervenit ad portam *veterem* Neh. 3, 6. 8. Ergo ad latus orientale sita erat. Eadem fortasse est שַׁעַר הָרִאשׁוֹן Zach. 14, 10. 9) שַׁעַר אֶפְרַיִם *Ephraimitarum porta* ad latus boreale Neh. 8, 16. Amplum ad illam erat forum Neh. 8, 16., et sine dubio eadem dicitur שַׁעַר בִּנְיָמִין (Jer. 37, 13. 38, 7. Zach. 14, 10.), quia aeque ad tribum Benjamin atque ad tribum Ephraim ducebat. 10) שַׁעַר הַפִּנָּה *porta anguli* (2 Chron. 26, 9. Jer. 31, 38. Zach. 14, 10.) ad latus urbis boreale. De שַׁעַר הַחַרְסוּת Jer. 19, 2. magnopere ambigitur (v. Rosenm.), hae autem videntur templi portae fuisse: a) שַׁעַר הַמִּפְקָד *porta senatus* Neh. 3, 31. b) שַׁעַר הַמַּטָּרָה *porta custodiae* Neh. 12, 39., quemadm. שַׁעַר סוּר 2 Reg. 11, 6., שַׁעַר הָעֶלְיוֹן 15, 35., שׁ׳ הַמֶּלֶךְ 1 Chron. 9, 18., שׁ׳ שַׁלֶּכֶת 26, 16., שׁ׳ הַיְסוֹד 2 Chron. 23, 5., שׁ׳ הֶחָדָשׁ Jer. 36, 10. cf. Faber *Archaeol.* I, p. 336 sqq. Hamelsveld. Bibl. Geogr. II, p. 76 sqq. Rosenm. *Alterth.* II, 2, p. 216 sqq.

שַׁעֲרַיִם (*binae portae*) nom. propr. oppidi in tribu Jud. Jos.

15, 36. 1 Sam. 17, 52. 1 Chron. 4, 31. Simil. arab. بابين est nom. loci in Arabia ap. Jacubum.

שֹׁעֵר m. *janitor* 2 Reg. 7, 10. 2 Chron. 31, 14, plur. שֹׁעֲרִים 2 Reg. 7, 11. 1 Chron. 9, 17. 18. 24. 26., in regim. שֹׁעֲרֵי 2 Chron. 35, 4.

שֹׁעָר m. *horribilis, foedus* (v. rad. n. 3.). Plur. שֹׁעָרִים Jer. 29, 17 (de ficubus).

שַׁעֲרוּר m. *horrendus, perquam horribilis,* unde foem. שַׁעֲרוּרָה *horribile* quid Jer. 5, 30. 23, 14. Inde fit

שַׁעֲרוּרִי m. *id.,* foem. שַׁעֲרוּרִיָּה sec. Kri Hos. 6, 10. (ubi Ctbib habet שַׁעֲרִירִיָּה et alia terminatione foem. שַׁעֲרֻרִת Jer. 18, 13.

שָׂעַר *horruit* (φρίσσειν) i. e. a) propr. *asper, hirtus fuit (emporstarren),* ut comae (cf. Job. 4, 15.), aristae etc. (Hesiod. Op. 540. Iliad. 23, 599., *mare horret fluctibus* Accius, *hastae horrentes* et *horret ager aristis* Virg. etc.) v. derivv. cf. arab. شعر *pilosus fuit;* hinc b) terrore, metu correptus stupuit, *schaudern, Schauder empfinden* Jer. 2, 12 (שַׂעֲרוּ שָׂעַר) Ezech. 27, 35. 32, 10., sq. עַל caussae Ezech. 32, 10., sq. acc. Deut. 32, 17 (ubi de *horrore numinis,* quemadm. Val. Flacc. dixit) cf. φρίσσειν τινά Iliad. 11, 383. adde Jacobs. ad Anthol. palat. p. 1057.; c) *procellosus fuit* (cf., quod Ovidius habet, *horret tempestas*), et sq. acc. transit. *turbine disjecit* (ut סער) Ps. 58, 10., ubi v. Rosenm. Fut. יִשְׂעַר, plur. יִשְׂעֲרוּ. — Niph. נִשְׂעֲרָה impers. ventus, *tempestas furit, procellosum est* Ps. 50, 3. — Pih. *turbine disjecit* Job. 27, 21. — Hithpah. *procellae instar* h. e. cum impetu *irruit* sq. עַל Dan. 11, 40.; Arabes etiam *procellis* frequenter proelia et bella assimilant v. Kuypers *ad varia V. T. loca* p. 4.

שָׂעִיר 1) *pilosus, hirsutus* Gen. 27, 11., foem. plur. שְׂעִירוֹת 27, 23.; שְׂעִיר עִזִּים Gen. 37, 31. Levit. 4, 23. *pilosus caprarum* h. e. *caper, hircus* et שָׂעִיר absolut. Dan. 8, 21. Levit. 4, 24., plur. שְׂעִירֵי עִזִּים Levit. 16, 5. Num. 7, 87., foem. שְׂעִירַת עִזִּים *capra* foemina Levit. 4, 28. 5, 6. Numina in hircorum speciem efficta venerati sunt olim Israelitae Levit. 17, 7. 2 Chron. 11, 15. cf. Bocharti Hieroz. T. III, p. 825. Diversi ab his sunt daemones שְׂעִירִים, qui in locis desertis degere perhibentur Jes. 13, 21. 34, 14. Haec erant monstra sylvestria (Luth. bene *Waldteufel*) in hircinam assimilata formam, quae sibi effinxerat superstitio orientalium, v. Hieron. Cf. Bocharti Hieroz. III, p. 847. et Gesen. in Jes. I, p. 465 sq. 2) שְׂעִירִים *imbres* vel potius *pluviae subitae,* quae cutem *horrere* faciunt (*Regenschauer*) Deut. 32, 2.

שֵׂעִיר propr. *horridus, hirsutus* 1) nom. viri Choritae Gen. 36, 20 sqq. (ut graec. *Λάσιος,* lat. Capella, Hirtius), a quo (ut vulgo creditur) 2) nomen duxit mons et regio *Seir* in finibus Idumaeae haud procul a mari mortuo Gen. 14, 6. 32, 3. 36, 8. Deut. 1. 2. 2, 1. Jos. 15, 10. 24, 4. 2 Chron. 20, 10. Ezech. 35, 2. etc., hod. جبال v. Rosenm. *Alterth.* II, 1, p. 126. Sec. alios (cf. Josephi Antiqq. 1, 19.) sic dicebatur ab *Esavo* (*hirsuto* quippe), cujus posteri hanc regionem occuparunt Deut. 2, 12. 2 Chron. 20, 10. (quanquam alibi ipse Esavus in his montibus sedes habuisse legitur Gen. 32, 3. 33, 14. 16.). Sed quidni potius a *densis silvis* montem *Seir* nominatum arbitremur (conf. infra שְׂעִירָה)?

שְׂעִירָה Jud. 3, 26. nom. propr. fortasse saltus, de cujus tamen situ nihil constat; coll. arab. شَعْرٌ *arbores perplexae*. Aliud v. sub שָׂעִיר.

שֵׂעָר m. *pilus* vel potius coll. *pili* (arab. sing. شَعْرَةٌ *pilus*, collect. شَعْرٌ *pili*) Zach. 13, 4. Levit. 13, 3. 10. 21.; קָדְקֹד שֵׂעָר *vertex pilosus* Ps. 68, 22., בַּעַל שֵׂעָר *homo pilosus* 2 Reg. 1, 8., אַדֶּרֶת שֵׂעָר *pallium e pilis confectum* Gen. 25, 25.; it. *coma, capillus* Cant. 4, 1. Num. 6, 5.

שְׂעַר m. chald. *coma* Dan. 3, 27. 7, 9.

שַׂעַר m. 1) *procella, turbo* Jes. 28, 2. pro סַעַר, quod vid. 2) *horror* Job. 18, 20. Ezech. 27, 35. 32, 10. 3) *pilus, capillus* Jes. 7, 20.

שַׂעֲרָה f. *pilus* Jud. 20, 16., hinc plur. שְׂעָרוֹת, constr. שַׂעֲרוֹת Ps. 40, 13. 69, 5., it. *capillus* Job. 4, 15. 1 Sam. 14, 46. 2 Sam. 14, 11. (ubi stat. constr. שַׂעֲרַת), cum affixo שַׂעֲרָתוֹ 1 Reg. 1, 52.

שְׂעֹרָה f. *hordeum* (planta) Exod. 9, 31. Deut. 8, 8. Job. 31, 40. Jes. 28, 25. Joël. 1, 11. (شَعِيرٌ et شَعِيرَةٌ *id.*), sic dictum, quod *pilosum* est et *hirsutum*, sicut lat. *hordeum* q. d. *horridum*, quo sensu et Homerus *Iliad.* 23, 600. *segetes* φρίσσειν, et Virgilius *Georg.* III, 199. *segetes horrescere* dixit. Plur. שְׂעֹרִים *hordea* (grana) Levit. 27, 16. Num. 5, 15. Ruth. 2, 17. etc.

שְׂעָרָה f. *turbo* (i. q. סְעָרָה) Job. 9, 17. Nah. 1, 3.

שַׁעַשְׁגַז nom. eunuchi pers. Esth. 2, 14., coll. pers. ساسكز *servus pulchrarum* (foeminarum).

שָׁפָה I) i. q. syr. ܫܦܐ *limavit*, Pih. *aequavit, complanavit*, in Kal non usitat., Niph. הַר נִשְׁפֶּה Jes. 13, 2. i. e. *mons planus* (LXX. ὄρος πεδινόν), *ein flacher Berg*; all. *mons nudus* (arboribus), *kahler Berg*, sed hanc vim inesse in voce syr., doceri non potest. Quod alii vertunt (ipse etiam Gesenius in interpr. germ.) *mons altus*, id, quanquam Saadiae auctoritatem prae se fert, effici nequit; nam arab. شفى *eminuit, prominuit* (quo voc. Rosenm. etiam utitur, quanquam is in verbo שׁפה explicando sibi non constat), unde sumtum sit, non apparet. — II) fortasse i. q. talm. שׁפה *contrivit*, it. *colavit, percolavit* v. שָׁפָה cf. Hartmann. thes. ling. ebr. III, p. 115. — Pyh. Job. 33, 21. שֻׁפּוּ עַצְמֹתָיו *nuda fiunt ossa ejus* sc. carne. Sed v. Kal. Magis placet: *contrita sunt ossa ejus*, coll. chald. שׁפה *attritus, contritus fuit.*

שְׁפִי, in pausa שֶׁפִי m. *collis planus* (coll. syr. ܫܦܝܐ *planities*) Num. 23, 3. Plur. שְׁפָיִים et שְׁפָיִם Jes. 41, 18. 49, 9. Jer. 3, 2. 21. 4, 11. 7, 29. etc.

שָׁפָה f. *caseus* sec. vett. intptes v. Bochartus in *Hieroz.* P. I. lib. 2. c. 52. cf. rad. n. 2. Plur. in regim. שְׁפוֹת 2 Sam. 17, 29.

שְׂפָם urbs (*colli*, ut videtur, inaedificata) in tribu Juda Num. 34, 10. 11., quae etiam numero plur. שִׂפְמוֹת 1 Sam. 30, 28. vocatur. Gentil. שִׂפְמִי legitur 1 Chron. 27, 27.

שָׂפָה f. propr. *extremitas*, ora (شفا, ܣܦܬܐ), ut vestis Exod. 28, 32., cortinae Exod. 26, 4. 36, 11., vasis 1 Reg. 7, 26. 2 Chron. 4, 5., maris aut fluvii (*ripa*) Gen. 41, 3. Exod. 2, 3. 7, 17. 2 Reg. 2, 13. Dan. 12, 8., (*littus*) Gen. 22, 17. Exod. 14, 30. 1 Reg. 4, 19., it. terrae alicujus (*terminus* extremus) Jud. 7, 22. Sed spec. dic. de extremitate oris et signif., max. in duali שְׂפָתַיִם (constr. שִׂפְתֵי) labrum, labium (شفة et شفة, chald. סְפָה, סִפְתָא) Ps. 22, 8. Dan. 10, 16. Hab. 3, 3. 1 Sam. 1, 13. Cant. 5, 13.; *aperire labia* Job. 11, 5. 32, 20. i. e. loqui incipere, *aperire labia alicujus* Ps. 51, 17. i. e. facere, ut quis loqui (laudes praedicare) possit, חָשַׂךְ שְׂפָתָיו *labia sua cohibere* h. e. linguae temperare Prov. 10, 19., נִיב שְׂפָתַיִם *proventus labiorum* h. e. oratio (celebratio Dei) Jes. 57, 19. coll. Hebr. 13, 15. καρπὸς χειλέων, אִישׁ שְׂפָתַיִם *loquax, garrulus* Job. 11, 2. (eod. fere sensu פֹּתֶה שְׂפָתָיו Prov. 20, 19.), עֲרַל שְׂפָתַיִם *praeputiatus labiis* h. e. balbutiens Exod. 6, 12., דְּבַר שְׂפָתַיִם passim *verba futilia* 2 Reg. 18, 20. Prov. 14, 23. Quemadmodum שָׂפָה in his formulis tanquam loquendi instrumentum spectatur, ita persaepe meton. dicitur a) de ipsa loquela et *sermone* Job. 12, 20. Prov. 22, 11., max. respectu habito animi, unde proficiscuntur sermones, עִקֵּשׁ שְׂפָתָיו *perversus labia* Prov. 19, 1., שִׂפְתֵי דַעַת *sermones prudentes* Prov. 14, 7., שִׂפְתֵי חֲלָקוֹת *sermones blandi* Ps. 12, 4., שְׂפָתַיִם דֹּלְקִים *labia flagrantia* i. e. sermones intimam amicitiam mentientes Prov. 26, 23. adde Prov. 12, 19. 17, 4. Zeph. 3, 9.; b) de *lingua* et *dialecto* Gen. 11, 7 sqq., שְׂפַת כְּנַעַן *lingua cananitica* Jes. 19, 18., עַם עִמְקֵי שָׂפָה מִשְּׁמוֹעַ *populus profundioris linguae, quam ut intelligatur* h. e. linguae barbarae intellectu difficilis Jes. 33, 19.

שֶׂפֶת f. *labium*, unde plur. in regim. שִׂפְתוֹת Eccles. 10, 12., cum affixo שִׂפְתוֹתֶיךָ Ps. 45, 3.

שָׂפָם m. *mentum* Levit. 13, 25. Ezech. 24, 17. 22. Mich. 3, 7., spec. *barba* 2 Sam. 19, 25.

שָׁפַח radix Hebr. inusit., aethiop. ሰፍሐ: *expandit, extendit, diffudit*. Conveniunt arab. فسح et صفح, nec non سفح. Ab hac rad. commode derivari possunt מִשְׁפָּחָה et מִשְׂפָּח, sed quo modo שִׁפְחָה inde oriatur, non liquet; certe, quod Gesenius nuper statuit, rad. *serviendi ministrandique* notionem habuisse, id audacius quam probabilius est. Vid. tamen Mahn *Berichtig.* p. 160.

שִׁפְחָה f. *ancilla*, serva (masc. עֶבֶד) Gen. 16, 1. Exod. 11, 5. Levit. 19, 20. 1 Sam. 25, 41. etc. In regim. שִׁפְחַת Gen. 16, 8. 25, 11., cum affixo שִׁפְחָתִי Gen. 16, 2. 5. etc., plur. שְׁפָחוֹת Gen. 12, 16. 2 Reg. 5, 26., cum affixo שִׁפְחֹתָיו Gen. 32, 22.

מִשְׁפָּחָה 1) *genus* animalium Gen. 8, 19. (ab *extendendo, diffundendo* dict.), *gens* hominum, sive angustiore sensu ita ut fere sit pro *familia* (quas plures comprehendunt tribus) Exod. 6, 14 sqq. Levit. 25, 47. Zach. 12, 12. Esth. 9, 28. Num. 1, 2. 26, 5 sqq. Deut. 29, 17. Jos. 7, 14 sqq. etc., aut pro *tribu* ac *stirpe* Gen. 10, 18 sqq. 12, 3. Ps. 107, 41. Jos. 7, 17., sive latiore ita ut *populum* significet Am. 3, 1. Mich. 2, 3. Jer. 8. 3. 25, 9. Ezech. 20, 32. coll. Ps. 22, 28. Metaph. de rebus inanimatis Jer. 15, 3. *quatuor familiae* (poenarum) i. e.

quatuor genera. — In regim. מִשְׁפַּחַת Levit. 25, 47. Num. 3, 21., c. affix. מִשְׁפַּחְתִּי Gen. 24, 38., מִשְׁפְּחֹתָם Jud. 18, 2.; plur. מִשְׁפָּחוֹת Ps. 107, 41., in regim. מִשְׁפְּחֹת Exod. 6, 15. 19. 24., cum affixo מִשְׁפְּחֹתָיו 1 Sam. 10, 23. etc.

שָׂפַח i. q. arab. سفح *defluere*, it. intransit. *effudit*, vid. ספח. Pih. שִׂפַּח Jes. 3, 17. שִׂפַּח אֲדֹנָי קָדְקֹד בְּנוֹת צִיּוֹן *defluere faciet dominus verticem* (capillos verticis) *Sionitarum* h. e. *decalvabit verticem Sion.*, ut recte explicuit Hieron. v. Rosenm. et Gesen. ad h. l.

מִשְׂפָּח *effusio* sanguinis Jes. 5, 7. coll. arab. سفّاح *effusor sanguinis, homo cruentus.*

שָׁפַט (semel שָׁפָט extra pausam 1 Sam. 7, 17.) 1) *judicavit, jus dixit (richten)* Job. 22, 13. Ezech. 44, 24. Ps. 58, 12., sq. acc. pers. Exod. 18, 22. 26. Deut. 16, 18. Jes 11, 4. Dan. 9, 12., שָׁפַט מִשְׁפָּט *judicium exercere, judicem sedere* Ps. 82, 1.; שׁ׳ מִשְׁפַּט אֱמֶת Zach. 7, 9. et שׁ׳ צֶדֶק Prov. 31, 9. et שׁ׳ מֵישָׁרִים Ps. 75, 3. *recte judicare;* שׁ׳ בֵּין Gen. 31, 53. Jes. 2, 4. Mich. 4, 3. שׁ׳ בֵּין -- בֵּין 1 Sam. 24, 16. Gen. 16, 5. *arbitrum esse inter* etc. Persaepe ita legitur, ut ex orationis contextu vel defendendi absolvendique vel condemnandi notio accedat: a) *jus suum dare, reddere* alicui Jes. 1, 7. Ps. 10, 18. 26, 1. 82, 3., שׁ׳ מִשְׁפַּט פ׳ eod. sensu Jer. 5, 28. Thren. 3, 59., praegnant. sq. מִן 2 Sam. 18, 19. שְׁפָטוֹ יְהוָה מִיַּד־אֹיְבָיו *vindicabit eum Jova ex potestate inimicorum* Ps. 43, 1. 1 Sam. 24, 16. b) *condemnavit, punivit* Eccles. 3, 17. 1 Sam. 3, 13. Ezech. 7, 3. Obad. 21. Ps. 109, 31. — 2) *texit* (v. דּוּן) Jud. 16, 31. 1 Reg. 3, 9. 2 Reg. 23, 22. v. שֹׁפֵט. — Niph. נִשְׁפַּט 1) *judicatus est* Ps. 9, 20. 37, 33. 2) reciproc. *contendit, disceptavit* Jes. 59, 4. 43, 26., sq. עִם pers. Joel. 3, 7 (4, 2.) 2 Chron. 22, 8., sq. אֵת Prov. 29, 9. Ezech. 17, 20. 20, 35., sq. לְ Jer. 25, 31., sq. עַל rei, *de* qua contenditur Jer. 2, 35., it. sq. acc. Ezech. 17, 20. 1 Sam. 12, 7. Ubi de Jova dicitur, passim habet sensum *puniendi*, poenas infligendi Ezech. 20, 35. 38, 22. 66, 16. — Pohel, unde part. cum affixo מְשֹׁפְטִי *judex meus* (al. *disceptans mecum*) Job. 9, 15.

שְׁפַט chald. *judicavit*, unde part. שָׁפֵט *judex*, plur. שָׁפְטִין Esr. 7, 25.

שֹׁפֵט (partic. praes.) subst. 1) *judex* Deut. 16, 18. 21, 2. Jos. 23, 2. 1 Chron. 26, 29. etc. 2) *regnator, princeps* Ps. 2, 10 (parall. מְלָכִים) Am. 2, 3 (parall. שָׂרִים). Ita appellantur etiam, qui post Josuae obitum, urgente necessitate, Israelitarum res ab hostium subito irruentium injuriis vindicarunt et, pace restituta, partim summum magistratum gesserunt (ut Samuel) Jud. 2, 16. 17. Ruth. 1, 1. 2 Reg. 23, 22. v. Riegler in Bertholdts theol. Journ. VII, 1 sqq. Winers Lexic. bibl. II, 575. Eodem nomine vocati sunt summi Carthagin. magistratus Liv. 30, 7. 32, 46. Aristot. Polit. 2, 11.

שְׁפוֹט m. *judicium* (Jovae) i. e. *poena* 2 Chron. 20, 9.

שְׁפוּט m. *id.*, plur. שְׁפוּטִים Ezech. 23, 10. (nisi potius a שְׁפוֹט declinatur, v. Gesen. L. p. 559.).

שֶׁפֶט m., plur. שְׁפָטִים *judicia* (Dei) i. e. *poenae* Exod. 6, 6. 7, 4.

Num. 33, 4. Prov. 19, 29. Ezech. 5, 10. 15. etc., cum affixo שְׁפָטַי Ezech. 14, 21.

מִשְׁפָּט m. 1) *judicium* i. e. a) quod exercetur a judice (*Gericht*) Levit. 19, 15. 35. Deut. 1, 17. Ps. 7, 7. 35, 23. Prov. 16, 10., עָשָׂה מִשְׁפָּט *judicium exercere, jus dicere* 1 Chron. 18, 14. 1 Reg. 7, 7., נִגַּשׁ אֶל־הַמִּשְׁפָּט vel הָלַךְ *ire, pergere ad judicem* Deut. 25, 1. Job. 34, 23., בּוֹא בְמִשְׁפָּט עִם פ׳ *cum aliquo ad judicem pergere* i. e. aliq. *in jus adducere* Ps. 143, 2. Job. 9, 32., בַּעַל מִשְׁפָּטִי *adversarius meus* in foro Jes. 50, 8. b) quod judex tulit, *sententia* judicis 1 Reg. 20, 14. Ps. 17, 2., max. ea, qua poena alicui constituitur Jer. 48, 21. 52, 9. 2 Reg. 25, 6. Zeph. 3, 8. (מִשְׁפַּט מָוֶת *sententia mortifera* Deut. 21, 22.), hinc plur. *judicia Dei* sunt poenae, quas Deus hominibus infligit Ps. 19, 10. 119, 75. — 2) *caussa* (forensis) Job. 23, 4., hinc עָרַךְ מִשְׁפָּט *instruere, orare caussam* Job. 13, 18., הִקְרִיב מִשְׁפָּט לִפְנֵי פ׳ *caussam deferre ad aliq.* Num. 27, 5., עָשָׂה מִשְׁפַּט פ׳ *alic. caussam agere* 1 Reg. 8, 45. Deut. 10, 18.; it. *crimen*, quod ad judicem adducitur, מִשְׁפַּט דָּמִים *crimen capitale* Ezech. 7, 23. Jer. 51, 9. — 3) *jus* Deut. 16, 19. 18, 3. 21, 17. 1 Sam. 2, 13. 8, 9. 10, 25. Job. 31, 13. Jer. 32, 7., *justum* Deut. 32, 4. Jes. 5, 7. (מֹאזְנֵי מִשְׁפָּט *bilances justae* Prov. 16, 11.), *justitia* Prov. 1, 3. Deut. 32, 4. Jer. 22, 15., unde בְּמִשְׁפָּט *juste* h. e. *aeque* Jer. 10, 24., לַמִּשְׁפָּט *ex aequo* 30, 11. — 4) *lex, statutum* Exod. 24, 3. Deut. 7, 11. Ps. 18, 23. 19, 10. Jer. 5, 4. 2 Chron. 33, 8. Levit. 18, 4. 5. 19, 37. Ezech. 20, 25. etc., max. de legibus divinis, (כַּמִּשְׁפָּט *secundum legem, legi convenienter* 2 Chron. 35, 13.), *norma* quaevis Exod. 26, 30.; מַה־יִּהְיֶה מִשְׁפַּט הַנַּעַר וּמַעֲשֵׂהוּ *quae erit lex* (norma vivendi) *hujus pueri, quaeve agendi ratio* (huic normae consentanea)? Jud. 13, 12. — 5) *mos, consuetudo, institutum* Gen. 40, 13. 1 Sam. 27, 11. Ezech. 5, 7. 2 Reg. 11, 14. 17, 26., *modus, habitus* 2 Reg. 1, 7. מֶה מִשְׁפַּט הָאִישׁ Vulg. *cujus figurae et habitus est vir ille?*

שָׁפַךְ 1) *fudit, effudit* (chald. et arab. سفك et سفح) Jes. 57, 6 (libamen), max. שָׁפַךְ דָּם *effudit sanguinem* Ezech. 24, 7. 1 Reg. 18, 28., quod passim est: *caedem fecit, commisit* 1 Reg. 2, 31. Gen. 9, 6. 37, 22. Ezech. 22, 6. 1 Sam. 25, 31. Transl. a) לִבּוֹ vel שׁ׳ נַפְשׁוֹ *animum suum effundere* i. e. in querelas effundi Thren. 2, 19. Ps. 142, 3., vel desideria sua aperire Ps. 62, 9. 1 Sam. 1, 15., ut nostrates dicunt, *sein Herz ausschütten*. (De loco Ps. 42, 5. v. sub voc. עַל). b) *effundere contumeliam* vel *spiritum suum in* al. dicitur Jova Ps. 107, 40. Joel. 2, 28 (3, 1.), quando largiter aliquem vel contumelia vel spiritu suo impertit. — 2) *aggessit, adaggeravit* (terram) Ezech. 26, 8. (nostr. dicunt: *aufschütten*). — Niph. נִשְׁפַּךְ 1) *effusus est* 1 Reg. 13, 3. 4. Deut. 12, 27., trop. *jecur meum in humum effusum est* Thren. 2, 11., *ut aqua effusus sum* Ps. 22, 15. i. e. penitus afflictus, toto animo consternatus sum. De phrasi: *sanguis effunditur* Gen. 9, 6. v. sub Kal. 2) *profusus est* Ezech. 16, 36 (de pecunia), ad quem l. v. Rosenm. — Pyh. שֻׁפַּךְ *effusus est* Num. 35, 33., trop. Ps. 73, 2. כְּאַיִן שֻׁפְּכוּ אֲשֻׁרָי (sec. Kri) *propemodum effusi fuissent gressus mei* h. e. parum abfuit, quin laberer (simil. *equo effusum* Livius dixit pro *delapso*, et *humi fusum* Virgilius pro *humi prostrato*). — Hithpah. הִשְׁתַּפֵּךְ *effundi*; trop. *anima mea effunditur* i. e. vel in querelas effundor (v.

Kal) vel summo dolore misere excrucior Job. 30, 16., sed Thren. 2, 12. eadem formula significat *exhalo animam, exspiro*, ut recte Vulg. vertit.

שֶׁפֶךְ m. *locus* ubi quid *effunditur* Levit. 4, 12.

שָׁפְכָה f. *testiculus*, quo urina et semen virile *effunditur* Deut. 23, 2.

שָׁפֵל *humilem esse vel reddi, deprimi* Jes. 40, 4 (de monte), deinde *dejici* Jes. 10, 33. 32, 29. (de silva), trop. de voce: *attenuari, frangi* Eccles. 12, 4. coll. Jes. 29, 4., de hominibus: dignitate et potentia exui, *deprimi*, de statu suo *deturbari* Jes. 2, 9. 11. 5, 15. 10, 33.; שְׁפַל רוּחַ (inf.) *demissum, modestum esse animo* Prov. 16, 19. — Hiph. הִשְׁפִּיל *humilem reddere, deprimere, dejicere* Jes. 25, 12. 26, 5. Ezech. 17, 24., הַשְׁפִּילוּ שֵׁבוּ humilem reddite sessionem h. e. *in humili loco considite* Jer. 13, 18., הַמַּשְׁפִּילִי לִרְאוֹת (Gesen. L. p. 547.) sc. עֵינָיו *demittit oculos ad videndum* (quae in terris geruntur). Alibi trop. *deprimere* aliquem (potentem vel fastuosum) Ps. 18, 28. 75, 8. 147, 6. Prov. 29, 23., *affligere* Job. 22, 29. ubi acc. pron. supplendus est v. Umbreit.

שְׁפַל chald. *id.*, Aphel *depressit* (potentem) Dan. 5, 19. 7, 24.; הַשְׁפֵּל לִבְבָהּ *animum demittere, se submittere* Dan. 5, 22.

שָׁפָל m., שְׁפָלָה f. *humilis* Ezech. 17, 6. 24. (arbor), *depressus* Levit. 13, 20 sq., trop. a) i. q. *ignobilis, vilis* 2 Sam. 6, 22. Mal. 2, 9 Ezech. 17, 14. 29, 14. 15., *afflictus* Ps. 138, 6. Job. 5, 11. b) שְׁפַל רוּחַ Prov. 29, 23. Jes. 57, 15. *demisso, submisso animo.* — In loco Ezech. 21, 31. habes masc. c. he paragog. שְׁפָלָה v. Ewald. Gr. p. 322.

שְׁפַל m. chald. *humilis* Dan. 4, 14.

שֵׁפֶל m. *humilitas* i. e. ignobilitas Eccles. 10, 6., it. *miseria, conditio misera* Ps. 136, 23. (ubi c. aff. שִׁפְלֵנוּ).

שִׁפְלָה f. *humilitas* Jes. 32, 19.

שְׁפֵלָה f. *locus humilis, regio depressior* Jos. 11, 16., spec. regio campestris ad mare mediterran. a Joppe usque ad fines Aegypt. patescens Deut. 1, 7. Jos. 9, 1. Jud. 1, 9. Jer. 17, 26. Obad. 19. Zach. 7, 7. etc. Cum affixo שְׁפֵלָתוֹ sec Kri Jos. 11, 16., sed Cthib habet שְׁפֵלָתָה, cum affixo foem., quod referendum ad praeced. אֶרֶץ vel עֲרָבָה. Cf. Reland. in *Palaest.* p. 187 sqq.

שִׁפְלוּת f., unde Eccles. 10, 18. שׁ׳ יָדַיִם *demissio, remissio manuum* i. e. *segnities.*

שָׁפָם vid. supra sub שָׂפָה.

שָׁפָן m. 1) animal quadrupes Levit. 11, 5. Deut. 14, 7., in rupibus degens Ps. 104, 18. et prudentia eminens Prov. 30, 26.; plur. שְׁפַנִּים. Multi sec. Rabbinos *cuniculum* dici putant, a rad. سفن *abrasit, everrit.* Sed praestat cum LXX. χοιρογρύλλιον h. e. *murem jaculum* (arab. يربوع), qui habet posteriores pedes prioribus longiores, intelligere v. Bocharti Hieroz. Tom. I, p. 1001 sqq. Oedmanni Collectt. IV, p. 48 sqq. Hasselquist Itiner. p. 277 sqq. Nec obstat, quod Shawius dicit, istud

animal in *arena* cuniculos agere; est enim muris jaculi species, quae, teste Pennanto, in rupibus degit (*Damar Israel* vocat Shawius). Ceterum cf. rad. شفن, quae habet notionem *astutiae* et *solertiae*, unde شَفُن *ingenio pollens, astutus, intelligens* Prov. 30, 26. — 2) nom. propr. virorum 2 Reg. 22, 3. 12. Jer. 36, 10.; Jer. 26, 24. 39, 14. 2 Reg. 22, 12. etc.

שָׂפַן i. q. צָפַן et כָּפַן *tegere, occultare;* Deut. 33, 19. שְׂפֻנֵי טְמוּנֵי *thesauri absconditi.*

שָׁפַע rad. Hebr. inusit., chald. et syr. *affluxit, abundavit, redundavit.*

שֶׁפַע m. *affluentia, abundantia* Deut. 33, 19.

שִׁפְעָה f. *copia*, in regim. שִׁפְעַת Job. 22, 11. 38, 34., spec. *copia sive magna vis* hominum 2 Reg. 9, 17. (ubi tamen, cum stat. regim. locum habere non possit, שִׁפְעַת videtur absol. esse) vel animalium Jes. 60, 6. Ezech. 26, 6.

שָׁפַף rad. Hebr. inusitat., v. stat.

שְׁפִיפֹן m. Gen. 49, 17. species serpentis majoris, *cerastes* sec. Hieron. (v. Plin. H. N.) vel *haemorrhous* (arab. سِف), qui quidem posterior dic. a *maculis*, punctis nigris et albis, quibus conspersus est, coll. rad. سَفَّ *maculis conspersit* v. Bocharti Hieroz. Tom. III, p. 205.

שָׂפַק I) *sufficit, satis fuit* (v ספק) 1 Reg. 20, 10. — II) *plausit, complosit* manus (prae laetitia), addito voc. כַּף Job. 27, 23. (arab. سفق et صفق *id.*). — Hiph. Jes. 2, 6. בְּיַלְדֵי נָכְרִים יַשְׂפִּיקוּ *sie schlagen ein mit Fremden* h. e. dextrâ datâ foedera pangunt v. Gesen. ad h. l.

שֶׂפֶק m. *plaga, castigatio* Job. 36, 18.

שָׁפַר (propr. *nituit*, ut arab. سفر), *pulcher, elegans, decorus fuit* (syr. et chald.), sq. עַל pers. *placuit* Ps. 16, 6. — Pih. Job. 26, 13. בְּרוּחוֹ שָׁמַיִם שִׁפְרָה (sine dag. f.) *spiritu suo coelos serenat* (pr. *decorat*). Sed videtur duarum structurarum confusio inesse; dicere volebat: רוּחוֹ שִׁפְּרָה etc.

שְׁפַר chald. *pulcher fuit*, sq. עַל pers. Dan. 2, 24. vel קֳדָם 3, 32. 6, 2. *placuit.* Fut. יִשְׁפַּר.

שׁוֹפָר m. *tuba, lituus* Exod. 19, 16. Levit. 25, 9. Jud. 3, 27. 1 Sam. 13, 3. 1 Reg. 1, 34. 39. Ps. 47, 6. etc. Cum arab. scribatur سَبُور, ad שָׁבַר *fregit* pertinere videtur, permutatis ב et פ, ut sic dictus sit a *sono fracto*, quem edit. — In regim. שׁוֹפַר Levit. 25, 9., plur. שׁוֹפָרוֹת Jos. 6, 4. Jud. 7, 16. 17., in regim. שׁוֹפְרוֹת Jos. 6, 4. 6. 8. 13.

שֶׁפֶר m. *pulchritudo, elegantia* Gen. 49, 21. Abiit etiam in nom. propr. *montis* Arab. desertae Num. 33, 23 sq.

שִׁפְרָה Job. 26, 13. v. sub ipsa rad.

שָׁפִיר nomen urbis Mich. 1, 11., auctore EUSEBIO, in montanis sitae inter Eleutheropol. et Ascalonem, v. ROSENM. ad h. l.

שַׁפִּיר m. chald. *pulcher, decorus* Dan. 4, 9. 18.

שַׁפְרִיר, vel sec. Ctbib שַׁפְרוּר *splendidum* aliquid spec. Jer. 43, 10. *splendidum, magnificum* Nebucadnezaris *tentorium, Prachtzelt.* Alii vertunt: *tectum, quod throno regis imminet (Baldachin),* a stragula, qua ornatum est, coll. arab. سُفْرَةٌ *corium orbiculare, quod solio insternitur,* sed vid. ROSENM. ad l. c.

שְׁפַרְפָּרָא chald. *aurora* Dan. 6, 20. Syr. ܫܦܪܐ *id.* coll. arab. سفر *illuxit, nituit, splenduit,* أسفر *matutinus fuit.*

אֶשְׁפָּר m. 2 Sam. 6, 19. 1 Chron. 16, 3., quod vulgo huc referunt, vid. suo loco in littera א.

שָׁפַת 1) *posuit* Ps. 22, 16. וְתִשְׁפְּתֵנִי לַעֲפַר מָוֶת *pones me in pulvere mortis* h. e. morti proximum me facies; it. *apposuit* ollam igni 2 Reg. 4, 38. Ezech. 24, 3. (coll. arab. أثفى *imposuit chytropodi ollam, tripode fulsit eam*). 2) sq. לְ pers. *dedit, largitus est* (ut alia vv. ponendi) Jes. 26, 12. ROSENM. vertit: *disposuit, praeparavit.*

שְׁפַתַּ m., unde dual. שְׁפַתַּיִם Ps. 68, 14. Ezech. 40, 43. vulgo *canales,* a rad. سفت *bibit,* sed MUNTINGHIUS docuit, hoc v. non dici nisi de potu ac cibo *insalubri* et in quo nihil sit alimenti. Itaque rectius *stabula* (v. מִשְׁפְּתַיִם) cum MUNTINGHIO interpretaberis, quae a *ponendo, statuendo* pecore recte dici poterant, nec erat, quod ROSENM. nuper ab hac explicatione discederet, Chaldaeos interpretes secutus, qui *terminum* vertunt. Certe istam explicationem et psalmor. loco satis accommodatam nec ab Ezech. loco alienam esse, facile patebit. In illo *recumbere inter stabula* notat vitam pacatam rebusque affluentem, in Ezech. vero victimae significantur, quae Jovae offerri et in atriis alligari solebant.

אַשְׁפּוֹת et אַשְׁפֹּת v. sub rad. אשׁף.

מִשְׁפְּתַיִם *stabula* vel *crates, caulae,* quibus pecus noctu includitur Gen. 49, 14. Jud. 5, 16. Dualem in simili voce גְּדֵרוֹתַיִם deprehendis.

שֶׁצֶף m. *vehementia, gravitas* irae Jes. 54, 8. a rad. arab. شظف *durus, vehemens fuit,* vel (quae est ROSENM sententia) i. q. שֶׁטֶף (cf. שֶׁטֶף אַף Prov. 27, 4.). Hoc praeferendum, cf. עֶבְרָה.

שָׁק chald. v. sub rad. שׁוּק.

שַׂק m. gener. *id quod e filis cilicinis* (admodum crassis) *contextum est* Jes. 3, 23. מַחֲגֹרֶת שָׂק *balteus cilicinus;* spec. *vestis ex ejusmodi filis confecta, cilicium* Gen. 42, 25 sqq. Levit. 11, 32., quo lugentes utebantur Gen. 37, 34. 2 Sam. 3, 31. Neh. 9, 1. Ps. 30, 12. Job. 16, 15.

Jon. 3, 6. Esth. 4, 1. cf. Luc. 10, 13. Joseph. bell Jud. 2, 12, 5., nec non prophetae austerae vitae speciem affectantes Jes. 20, 2. cf. Mt. 3, 4. (graec. σάκκος). Cum affixo שַׂקִּי, plur. שַׂקִּים Jos. 9, 4. 2 Sam. 3, 31. De origine voc. non satis constat. Sunt, qui aethiop. መሥንቆት፡ *saccus, quo viaticum portatur* (a rad. שׂנק) conferant; sed rectius haud dubie Gesenius statuit, aethiop. ሥቅ፡, quod hebraico voc. respondet (v. Castelli Lex. hept. 2600.) proprie significare *texturam reticulatam*; nam סכסך est: *septum reticulatum* et נסכסך *cancellis munitus*.

שָׁקַד propr., ut arab. شقذ, *insomnis fuit* Ps. 102, 8., hinc *vigilavit* Ps. 127, 1. Esr. 8, 29. Job. 21, 32. (ubi v. Umbreit.), deinde translate: a) sq. עַל *invigilavit* rei h. e. diligenter attendit, omne studium contulit in aliquid Jer. 1, 12. Dan. 9, 14. Prov. 8, 34. Jes. 29, 20. coll. Jer. 44, 27. b) *insidiatus est* Jer. 5, 6. — A *vigilando* facile potuit etiam *alacritatis* et *festinationis* notio oriri v. שָׁקֵד. [Pyh. מְשֻׁקָּדִים v. sub nom. sq.].

שָׁקֵד m. *amygdala*, et arbor (florem ac fructum ante reliquas arbores *festinans* sive *maturans*) Jer. 1, 11. Eccles. 12, 5. et fructus Gen. 43, 11. Num. 17, 23. vid. Celsii *Hierobot.* P. I, p. 297. Plinius L. XVI. c. 25. et Theophrastus in *Histor. plant.* L. I. c. 15. Inde formatum est Pyh. part. plur. מְשֻׁקָּדִים *amygdalata* i. e. *ad formam amygdalorum facta* Exod. 25, 33. 34. 37, 19. 20.

שָׂקַד in Kal inusit., Niph. נִשְׂקַד עֹל פְּשָׁעַי *ligatum, compactum est jugum* peccatorum meorum h. e. gravissimae poenae mihi inflictae sunt Thren. 1, 14.

שָׁקָה *bibit*, in Kal inusit. (arab. سقى *rigavit*, etiam chald. syr. aeth.), Niph. נִשְׁקְה *irrigari, adaquari* Am. 8, 8. sec. Cthib, sed Kri habet וְנִשְׁקְעָה v. infra. — Hiph. הִשְׁקָה *bibendum dedit, potum praebuit* alicui sq. acc. pers. Jud. 4, 19., sq. acc. pers. et rei Num. 5, 24. Jer. 35, 1. Prov. 25, 21. Gen. 24, 43., semel sq. בְּ rei Ps. 80, 6. (מַשְׁקֶה subst. *pincerna, pocillator* Gen. 40, 1. 2. 41, 9.), *adaquavit* pecus Gen. 29, 10. 24, 46., *rigavit, irrigavit* Gen. 2, 6. 10. Joel. 4, 18. (3, 18.) Ps. 104, 13. Deut. 11, 10. (ad quem l. v. quae dicta sunt sub v. רגל). Fut. apoc. יַשְׁק Gen. 29, 10., תַּשְׁק Gen. 21, 18. — Pyh. מֹחַ עַצְמוֹתָיו יְשֻׁקֶּה *medulla ossium ejus irrigabitur* h. e. vegeto gaudebit corpore Job. 21, 24. cf. Prov. 3, 8.

שֹׁקֶת f. *canalis potatorius* Gen. 24, 20.

שֶׁקֶת *id.*, plur. in regim. שִׁקְתוֹת Gen. 30, 38.

שִׁקּוּי m. *potus* Hos. 2, 7 (4), ubi plur. c. affixo שִׁקּוּיָי, it. *irrigatio, recreatio* Prov. 3, 8.

שִׁקּוּ (al. שִׁקּוּי) m. *potus*, unde plur. c. affixo שִׁקּוּיַי Ps. 102, 10.

מַשְׁקֶה m. 1) *locus irriguus* (arab. مَسْقًى *campus, hortus rigatus*) Gen. 13, 10., in regim. מַשְׁקֵה Ezech. 45, 15. 2) *potus* Levit. 11, 34.

Jes 32, 6. כְּלֵי מַשְׁקֵה הַמֶּלֶךְ *vasa potatoria regis* 1 Reg. 10, 21. 2 Chron. 9, 20. Aliud v. sub rad.

שָׁקַט (propr. *sidere, subsidere*, ut arab. سقط v. HARTMANN. Einl. p. 294.) *quietus fuit, quievit*, et de eo, qui non infestatur Jer. 30, 10. 48, 11. 2 Reg. 11, 20. Jud. 18, 7. Zach. 1, 11. 1 Chron. 4, 40. (spec. שׁ׳ מִמִּלְחָמָה *pacatum esse* Jos. 11, 23. 14, 15.), et de eo, qui nihil agit Jes. 62, 1. Jer. 47, 6. 7. Ruth. 3, 18., maxime cum agere deberet (*segnis*), hinc de Jova, qui homines auxilio suo destituit Ps. 83, 2. cf. חרשׁ; it. *tranquillus* h. e. ab animi commotione vacuus *fuit* Jer. 49, 23. (Job. 3, 26.). Fut. יִשְׁקֹט, 1. p. c. he parag. אֶשְׁקֳטָה Jes. 18, 4. sec. Kri, sed Cthib habet אֶשְׁקוֹטָה. — Hiph. הִשְׁקִיט 1) transit. *tranquillavit* Job. 34, 29., *tutum praestitit* aliquem ab al. re sq. לְ pers. et מִן rei Ps. 94, 13., *sedavit* Prov. 15, 18 (contentionem). 2) intrans. *quietus, tranquillus fuit* vel potius: *quietum se tenuit, Ruhe halten* Jes. 57, 20., infin. הַשְׁקֵט *quies, tranquillitas* Jes. 32, 17. Ezech. 16, 49. Singulare est, quod Job. 37, 17. legitur *incalescunt vestes* בְּהַשְׁקִט אֶרֶץ מִדָּרוֹם *cum quiescit terra a vento australi* h. e. cum terram premit aër fervidus et immobilis, qualis esse solet flante vento australi, *bei schwüler Luft*.

שֶׁקֶט m. *quies* 1 Chron. 22, 9.

הַשְׁקֵט infinitivus nominascens vid. in rad.

שָׁקַל 1) *libravit, pependit* (arab. ثقل et شقل *id.*, ܫܩܠ *librando tulit*) 2 Sam. 14, 26. (quem locum, male vulgo intellectum, bene illustravit OEDERUS in *Observatt. S.* p. 738 sq.) Jes. 40, 12. Jer. 32, 10. Exod. 22, 16. (שֹׁקֵל Jes. 33, 18. subst. *ponderator* h. e. exactor tributorum, qui statera examinavit numos); sq לְ vel עַל יְדֵי pers. *appendit* Esr. 8, 26. Gen. 23, 16. Esth. 3, 9. (paullo aliter Esth. 4, 7. שׁ׳ עַל־גִּנְזֵי הַמֶּלֶךְ *appendit* h. e. solvit *thesauris regiis*); praegn. *appensum accepit* 2 Sam. 18, 12. Transl. Job. 31, 6. יִשְׁקְלֵנִי בְמֹאזְנֵי צֶדֶק *ponderet me* (Deus) *bilancibus justis* (aequis) h. e. examinet, qualis fuerit vita mea. Fut. יִשְׁקֹל, 1. p. sing. semel אֶשְׁקֲלָה, tanq. ab שָׁקֵל, Jer. 32, 9. — Niph. נִשְׁקַל *pendi* Job. 6, 2. trop., it. *appendi* Job. 28, 15., sq. עַל־יַד פ׳ Esr. 8, 33. — Cet. v. sub אַשְׁקְלוֹן.

שֶׁקֶל m. *siclus* i. e. (ante exilium babyl.) certum quoddam argenti Gen. 23, 15. Exod. 21, 32. Levit. 26, 3. 27, 6. 16. Jos. 7, 21. Am. 8, 5. aurive pondus, quod pro moneta fuit. Passim omissum est hoc voc., ubi כֶּסֶף vel זָהָב junctum habet numeralia Gen. 20, 16. 37, 28. 24, 22. Deut. 22, 19. *Quantum* fuerit, non satis liquet, sed plurimi recentiorum, cum Exod. 30, 13. siclum 20 fabas (גֵּרָה) aequasse legatur, statuunt pondus fuisse 96 granulorum parisiens. Veruntamen videtur, regum certe aetate, duplex siclus fuisse, *regius* alter 2 Sam. 14, 26., alter *sacer* Exod. 30, 15., quorum quae mutua ratio fuerit, vix definiri potest. Multi existimant, regium aliquanto leviorem fuisse sacro v. CARPZOV. Appar. p. 691 sqq. MICHAELIS de siclo ante exil. babyl. in Commentatt. Soc. Gott. 1752. II. WINERI Lex. bibl. II, p. 630. Plur. שְׁקָלִים Exod. 21, 32. Levit. 5, 66., in regim. שִׁקְלֵי 1 Chron. 21, 25.

אַשְׁקְלוֹן *Ascalon*, urbs Philistaeor. ad mare mediterran. sita, in

sexto decimo lapide a Gaza septentrionem versus, Jud. 1, 18. 14, 19. 1 Sam. 6, 17. 2 Sam. 1, 20. Zach. 9, 5. (arab. عسقلان). Gentil. אַשְׁקְלוֹנִי Jos. 13, 3. Nomen derivant a שְׁקַל syr. *migravit, profectus est*, sam. *exterminavit*. V. Rosenm. *Alterth*. II, 2, p. 377 sqq.

מִשְׁקָל m. *pondus* (arab. مثقال *id.*) Levit. 19, 35. 2 Reg. 25, 16. Job. 28, 25. Ezech. 4, 16. 2 Sam. 12, 30. 1 Chron. 21, 25. In regim. מִשְׁקַל Jud. 8, 26. 1 Sam. 17, 5., cum affixo מִשְׁקָלוֹ Gen. 24, 22. Jos. 7, 21.

מִשְׁקוֹל m. *id.* Ezech. 4, 10.

מִשְׁקֶלֶת f. *perpendiculum*, quo rerum rectitudo *examinatur* Jes. 28, 17.

מִשְׁקֹלֶת f. *id.* 2 Reg. 21, 13.

שִׁקְמָה (qui sing. passim in Talm. occurrit) f., plur. שִׁקְמוֹת (שִׁקְמוֹת?) Ps. 78, 47. et שִׁקְמִים *sycomori* 1 Reg. 10, 27. 1 Chron. 27, 28. 2 Chron. 1, 15. Jes. 9, 9. Am. 7, 14. (v. Winer. Lex. bibl. II, p. 435.). Oriri putant hoc voc. nonnulli a rad. سقم *male habuit, aegrotavit*; *sycomori* enim, ut alii ejusmodi fructus, concoctu sunt difficiliores eoque facile *morbos creant*, unde Dioscor. I, 182. fructum κακοστόμαχον vocat. Aliis vero dicti videntur sycomori a שׁכם (mutata כ lit. in ק), quod sunt admodum feraces et fructus post fructus quasi *festinantes*. Ceterum de hac arbore duplex exstat commentatio, una Hadelichii in *Actis Academiae Electoralis Moguntinae* T. II. num. 32., altera Warnekrosii in *Repertorio litterat. biblicae et Orient.* T. XII. XIII.

שָׁקַע *sidit, desedit* (chald. Ithpa. *id.*) Jer. 51, 64. *projice lapidem in Euphratem et dic* כָּכָה תִּשְׁקַע בָּבֶל *sic desidet, demergetur Babylon*, Num. 11, 2. *considit ignis* (*sinkt zusammen*); hinc *submersus est* (*unter das Wasser sinken*), *inundatus est* Am. 9, 5. — Niph. *submersus est* Am. 8, 8. sec. Kri, sed Ctbib habet נִשְׁקְה. — Hiph. הִשְׁקִיעַ 1) *desidere, subsidere fecit* aquam Ezech. 32, 14. 2) *demersit, depressit* Job. 40, 25.

מִשְׁקָע m. *locus* ubi aqua *desedit* et limpida facta est Ezech. 34, 18.

שְׁקַעֲרוּרוֹת plur. f. *demersiones profundae, loca depressa* in pariete Levit. 14, 37., compos. ex 2 radicibus cognatis שׁקע et arab. قعر *descendit ad fundum, fundum petiit*, it. *profundus fuit*, unde קְעָרָה *patina profundior*.

שָׁקַף propr., ut videtur, *prominuit, exstitit, protendit* sive *exseruit se* coll. arab. سقف (quod sensum habet *longitudine procurvata prominendi*, v. Schultens. in *Commentar.* ad Prov. 7, 6. Ewald. Gr. p. 217.), in Kal non occurrit, Niph. נִשְׁקַף propr. *se protendere* spectandi caussa (cf. παρακύπτειν), hinc *prospexit, prospectavit* Jud. 5, 28. Prov. 7, 6. 2 Sam. 6, 16. (e fenestris) Jer. 48, 19.; etiam de rebus inanimatis Num. 21, 20 (*prospectat mons versus desertum*) 23, 28. 1 Sam. 13, 18. Jer. 6, 1 (*prospectat a septentrione* i. e. imminet nobis *malum*). Adde

Cant. 6, 10. Trop Ps. 85, 12. *fides e solo propullulat* et *justitia ex alto prospectat* i. e. plena omnia sunt fide et justitia coll. Jes. 45, 8. — Hiph. הִשְׁקִיף propr. *protendere, exserere* oculos, hinc *prospicere, spectare* Ps. 14, 2. 53, 3. (de coelo) Gen. 26, 8 (e fenestris).

שָׁקוּף m., plur. שְׁקֻפִים *projecturae;* חַלּוֹנֵי שְׁקֻפִים *fenestrae prominentes* i. e. quarum limen superius prominet 1 Reg. 6, 4. Sed aliis שָׁקוּף est *contignatio,* ut arab. سقف, v. sub אטם.

שֶׁקֶף m. vel *limen* superum *prominens,* vel *tectum* (januae) 1 Reg. 7, 5.

מַשְׁקוֹף *superliminare prominens* Exod. 12, 7. 22. 23.; sed de hoc etiam voc. dubitatur, v. Rosenm.

שָׁקַץ *abominabilis fuit,* in Kal inusit., Pih. שִׁקֵּץ 1) *abominabilem fecit, contaminavit* Levit. 11, 43. 20, 25. שׁ׳ נַפְשׁוֹ *se contaminavit* (comedendis carnibus animalium immundorum). 2) *abominabilem habuit, abominatus, detestatus est* Ps. 22, 25., max. ea, quae immunda sunt ex lege mos. Levit. 11, 11. Deut. 7, 26.

שֶׁקֶץ m. *res abominabilis* et *detestabilis* Levit. 7, 21. 11, 10. 12. 13. Jes. 66, 17. Ezech. 8, 10. etc.

שִׁקּוּץ m. *abominatio* vel potius *res abominanda* Nah. 3, 6. (ubi v. Rosenm.), max. de idolis Hos. 9, 10. Jer. 4, 1. Ezech. 5, 11. 1 Reg. 11, 5. 7. 2 Reg. 23, 13. (שׁ׳ מְשֹׁמֵם Dan. 9, 27. coll. 11, 31. 12, 11. *βδέλυγμα τῆς ἐρημώσεως* i. e. statua Jovis Ol. ab Antiocho Epiph. in templi hieros. tecto collocata); semel de carnibus victimarum diis immolatarum Zach. 9, 7.

שָׁקַק *discurrit, discursavit* cupidine incensus, ut solent ursi Prov. 28, 15., locustae Jes. 33, 4. Joel. 2, 9., hinc *avidus fuit* Ps. 107, 9. Jes. 29, 8. (נֶפֶשׁ שׁוֹקֵקָה) cf. arab. شاق I. et VIII. *concupivit, desideravit.* — Hithpah. *discursare* Nah. 2, 5.

מַשָּׁק vid. sub rad. משק.

מַשַּׁק (more chald. secundâ radicali deficiente in prima compensatâ) m. *discursitatio, vagatio,* in regim. מַשַּׁק Jes. 33, 4.

שָׁקַק v. sub voc. שַׂק.

שָׁקַר *mentitus est* (chald. et syr. *id.*), *fefellit* sq. dat. pers. Gen. 21, 23. — Pih. שִׁקֵּר *id.* 1 Sam. 15, 29., sq. בְּ pers (*jem. anlügen*) Levit. 19, 11., *perfide egit, fidem fefellit* Jes. 63, 8., plenius שׁ׳ בֶּאֱמוּנָתוֹ Ps. 89, 34., hinc שׁ׳ בִּבְרִית יְהוָה *foedus Jovae frangere* Ps. 44, 18.

שֶׁקֶר m. 1) *mendacium* Job. 36, 4. Jer. 8, 8. 23, 14. 28, 15. Prov. 19, 5., דְּבַר שֶׁקֶר *id.* Exod. 5, 9. 23, 7., עֵד שֶׁקֶר *testis mendacii* h. e. falsus Deut. 19, 18.; semel meton. שֶׁקֶר pro אִישׁ שֶׁקֶר *mendax* Prov. 17, 4. 2) *fraus* quaevis, *vanitas* Hos. 7, 1. Ps. 119, 104. 2 Sam. 18, 13., meton. Prov. 31, 30. *venustas est vanitas (fucus),* vana species, Ps. 34, 17. שֶׁקֶר הַסּוּס לִתְשׁוּעָה i. e. *fallax est equus ad victoriam* (quod attinet). — Cum praefix. לַשֶּׁקֶר vel *falso* Levit. 19, 12. Deut. 5, 11. Jer. 5, 2. Zach. 5, 4., vel *frustra* 1 Sam. 25, 21., בַּשֶּׁקֶר et *falso* Jer.

20, 6. 29, 9. et simpl. שֶׁקֶר *sine caussa, immerito* Ps. 35, 19. 38, 20. 69, 5. — Plur. שְׁקָרִים Prov. 12, 17., c. affixo שִׁקְרֵיהֶם Jer. 23, 31.

שָׂקַר in Kal inusit., Pih. מְשַׂקְּרוֹת עֵינָיִם *oculos circumferentes* (quod est impudentium) Jes. 3, 16. coll. chald. et syr. סְקַר *intueri, oculis vagari.* Ejusmodi mulierem PLAUTUS vocat (Aul. 1, 1, 2.) *circumspectatricem cum oculis emissitiis.* Aliam interpretationem: *fucantes* stibio *oculos,* coll. chald. סקר *fucare, colorare* spec. oculos, bene refutavit ROSENM. ad l. c.

שֹׁר *umbilicus* vid. sub rad. שרר.

שַׂר vid. sub rad. שרר.

שְׁרָא chald. vid. sub rad. hebr. שרה.

שַׁרְאֶצֶר nom. propr. filii Sancheribi Jes. 37, 38. 2 Reg. 19, 37. Videtur esse persic. سرآذر *princeps ignis,* aut quod ROSENMUELLERO placuit, سرآسر *princeps palatii.*

נֵרְגַל שַׂרְאֶצֶר Jer. 39, 3. 13. nom. propr. viri (*Neriglissaris?*) v. ROSENM. ad h. l.

שָׁרַב rad. Hebr. non usitat., chald. *arsit, combustus est,* Ithpe. *exsiccatus est,* syr. ܫܪܒ *aruit.*

שָׁרָב m. *ardor, aestus* solis Jes. 49, 10. (JARCHIUS interpretatur חום), deinde Jes. 35, 7., ut arab. سراب, *species vasti et profundi aequoris,* quam in oriente arenosi campi meridiano tempore eminus spectantibus praebent quaeque repercussis solis radiis efficitur v. CURTIUS L. VII. c. 5. CORAN. Sur. 24, 40. SCHULTENS. *Opp. min.* p. 278. ROSENM. et GESEN. ad h. l. Verba vatis haec sunt: הָיָה הַשָּׁרָב לַאֲגַם *convertetur aquarum species in lacum* (verum).

שַׁרְבִיט v. sub שֵׁבֶט.

שָׂרַג *implicuit, implexit* (cf. שׂרך et chald. סרג), in Kal inusit., Pyh. שֹׂרַג *implicitum, perplexum esse* (de nervis) Job. 40, 17. — Hithpah. *implicuit se* Thren. 1, 14. de peccatis, quae jugo contorto et e lignis quasi complicato assimilantur.

שָׂרִיג (formae dagessandae) m. i. q. arab. سَرْغ *palmes vitis,* sic dictus, quod habet capreolos *valde implicatos,* talm. זַרְגּוּן. Plur. שָׂרִיגִים Gen. 40, 10. 12., cum affixo שָׂרִיגֶיהָ Joël. 1, 7. (Chald. סְרִיג *perplexum, implexum* quodvis).

שָׂרַד I) i. q. شرد *fugit,* ܫܪܕ *trepidavit, trepidanter fugit* Jos. 10, 20. — II) i. q. arab. سرد *suit, consuit, contexuit.*

שָׂרִיד 1) *superstes e clade, elapsus e clade* communi, arab. شَارِد *fugiens, fugax* (plene שָׂרִיד חֶרֶב Jer. 31, 2.) Num. 21, 36. 24, 19. Deut. 2, 34. Jos. 8, 22. 2 Reg. 10, 11. Job. 20, 21., collect. Jud. 5, 13.

Plur. שְׂרִידִים Jos. 10, 20. Joël. 2, 2., cum affixo שְׂרִידָיו Job. 27, 15. Obad. 14. 2) urbs in finibus Zabulon Jos. 19, 10. 12.

שְׂרָד m. *textura,* unde בִּגְדֵי שְׂרָד *texta aulaea, tapetes* Exod. 31, 10. 35, 18. 39, 1. 41., i. q. chald. כְּרָדִין (Onkel. Exod. 27, 9.), ut jam vidit Jarchius.

שֶׂרֶד m. Jes. 44, 13. vulgo *rubrica* (quod defendit Bochartus in *Hieroz.* P. II, p. 696 sq.), rectius fortasse *stylus* coll. arab. سِرَاد *acus sutorum, subula* et talm. שרט, שרטט *lineas ducere,* v. Gesen. ad h. l.

שָׂרָה I) *solvit (maceravit* v. מִשְׂרָה) v. Pih., deinde *devertit, commoratus est* (chald. et syr. *id.*), in Kal non legitur nisi Ezech. 3, 15. ואשׂה sec. Cthib h. e. וָאֵשֶׂה et *habitavi,* sed Kri habet et וָאֵשֵׁב. — Pih. שֵׂרָה Jer. 15, 11. אִם לֹא שֵׂרִיתִךָ לְטוֹב sec. Kri *si non solvero te in bonum* h. e. si non liberavero te (nam *solvere* possit etiam esse deserere); sed Cthib habet שרותך, quod legendum existimamus שֵׁרוּתְךָ *solutio* tua (sc. erit), non, ut Rosenm. nuper voluit, שָׁרוֹתְךָ *solvendo te.* — II) fortasse i. q. شرى *micuit, coruscavit* fulgur, v. שִׁרְיָה, שִׁרְיֹן, שִׁרְיוֹן.

שְׁרָא chald. 1) *solvit* Dan. 5, 16 (nodos), partic. Pehil plur. שְׁרַיִן *soluti* vinculis Dan. 3, 25. 2) *devertit, commoratus est, habitavit* Dan. 2, 22., ut graec. καταλύω, desumta phrasi ab iis, qui in hospitium devertentes, sarcinas suas et jumenta *solvere* solent. — Pah. 1) *solvit* Dan. 5, 12 (nodos). 2) *incepit* (cf. hebr. חלל) Esr. 5, 2. — Ithpa. *solutus est* Dan. 5, 6. *ligamina lumborum ejus solvebantur* h. e. tanta eum cepit consternatio, ut consistere non posset.

שָׁרוֹן tractus campestris a Joppe ad Caesaream usque, in quo latissimi et fertilissimi campi pascendis gregibus aptissimi Jos. 12, 18. Cant. 2, 1. Jes. 33, 9. 35, 2. 65, 10. 1 Chron. 5, 16. cf. Act. 9, 35. v. Rosenm. *Alterth.* II, 1, p. 150. De origine voc. dubitatur. Si est a שָׂרָה, possit *regionem,* in qua pecus *dimittitur* ad pascendum, significare. Sed Bochartus a שׁוּר derivat, ut sit *regio lati prospectus.* Denique Simonisio dictum videtur pro יְשָׁרוֹן *planities,* non inepte.

שֵׁרוּת v. sub ipsa rad.

שִׁרְיָה f. *lorica* (a *splendore*) Job. 41, 18.

שִׁרְיָן m. *id.* 1 Reg. 22, 34. 2 Chron. 18, 33. Jes. 59, 17.

שִׁרְיוֹן m. 1) *id.* (chald. et syr. ܫܪܝܢܐ) 1 Sam. 17, 5. 38., plur. שִׁרְיֹנִים Neh. 4, 10. et שִׁרְיֹנוֹת 2 Chron. 26, 14. Pro שִׁרְיוֹן quoque scribitur סִרְיוֹן, unde cum affixo סִרְיֹנוֹ Jer. 51, 3., plur. סִרְיֹנוֹת Jer. 46, 4. 2) nom. *Hermonis* (ap. Sidonios) Deut. 4, 48., v. dicta sub שִׂיאוֹן et שְׂנִיר.

מִשְׂרָה f., unde מִשְׂרַת עֲנָבִים *maceratio uvarum, succus uvarum* maceratione elicitus Num. 6, 3. Orientalium *Arab sorbet* intelligit Lufft in *Illustrat. Bibl. ex Itinerar.* p. 83.

שָׂרָה I) *principatum tenuit*, arab. سرى propr. *prominuit, promicuit*, deinde *generosus, liberalis fuit* (سرى *generosus, liberalis, principalis, princeps ipse*, adject. سرى *celsus*), conf. radd. cogn. שׂוּר et שָׂרַר, v. מִשְׂרָה. — II) *contendit, certavit* cum aliquo (coll. arab. شرى III. *contendit cum aliquo, rixatus est*) sq. עִם Gen. 32, 28 (29), sq. אֶת Hos. 12, 4., in quem tamen posteriorem locum alii *vincendi* notionem (v. sub n. 1.) inferunt, non satis recte, quanquam utramque verbi significationem ab eodem fonte profluere non dubitamus.

יִשְׂרָאֵל (luctator, *pugnator Dei* v. Gen. 32, 29. coll. Hos. 12, 4.) nom. propr. 1) *Jacobi*, quod ei ab ipso Jova inditum esse perhibetur Gen. 32, 28. add. 37, 3. 13. 43, 8. 46, 1., unde בְּנֵי יִשְׂרָאֵל Gen. 32, 32. 36, 31. Exod. 1, 1. 3, 9. 7, 2. etc., בֵּית יִשְׂרָאֵל Exod. 16, 31. Jos. 21, 45. 1 Sam. 7, 2. (עֲדַת יִשְׂרָאֵל Exod. 12, 3., קְהַל יִשְׂרָאֵל Deut. 31, 30. etc.) de populo israelitico; אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל 1 Sam. 13, 19. 2 Reg. 6, 23. Ezech. 27, 17., אַדְמַת יִשְׂרָאֵל Ezech. 7, 2. *Palaestina*. 2) a) *populi israelit.* (quo sensu longe frequentissime legitur) Exod. 3, 13. Levit. 20, 2. Num. 10, 5. 21, 1. 24, 1. Deut. 1, 1. 13, 11. etc. vel terrae israel. Jes. 19, 24 (ubi est sexus muliebris). b) post Salom. tempora: *regni israelit.* 1 Reg. 12, 1. 19. 15, 9. 17. 2 Reg. 1, 1. 2, 12. etc.; sed in Chronicor. libris ipsum quoque *judaicum regnum* hoc nomine insignitur 2 Chron. 12, 1. 15, 17. 19, 8. 21, 2. 4. 23, 2. 24, 5., nec prophetae ab hoc vocabuli usu prorsus abstinent, certe ubi nulla oriri potest orationis ambiguitas Jes. 1, 3. 4, 2. 5, 7. 10, 20. Mich. 1, 14. v. Gesen. ad Jes. I, p. 371. — Nom. gentil. יִשְׂרְאֵלִי 2 Sam. 17, 25., foem. יִשְׂרְאֵלִית Levit. 24, 10., alibi adject. אִישׁ יִשְׂרְאֵלִי Levit. 24, 10. Num. 25, 8. 14.

מִשְׂרָה f. *principatus* Jes. 9, 5. 6.

שָׂרוּחֶן urbs Simeonitarum Jos. 19, 6. Conjecturas de hoc nom. proposuit Simonis in Onom. p. 483. Sed forte rescribendum שְׂדֵיהֶן οἱ ἀγροὶ αὐτῶν cum Lxx. v. Relandi *Palaestina* p. 990.

שָׂרַט *cecidit, incidit, incisuram fecit* (arab. شرط) Levit. 21, 5.; ubi שׂ׳ שֶׂרֶט בְּבָשָׂר, hinc *laceravit* Zach. 12, 3. v. statim. — Niph. *lacerari* i. e. (levando praegrandi lapide) corpus laedere Zach. 12, 3.

שֶׂרֶט m. *incisura* Levit. 19, 28.

שָׂרֶטֶת (formae dagessandae) f. *id.* Levit. 21, 5.

שָׂרַךְ *implicuit, implexit* (arab. شرك transl. fere dic. *sociare, consociare*), in Kal non usitat., Pih. Jer. 2, 23. *camelus* מְשָׂרֶכֶת דְּרָכֶיהָ *implicans vias suas* h. e. implexis quasi viis circumvagans. Aliam interpretationem v. ap. Schultens. in *Opp. min.* p. 294.

שְׂרוֹךְ m. *corrigia*, quia *implicari* solet (arab. شِرَاكٌ) Gen. 14, 23. Jes. 5, 27.

שְׂרֵמָה f. Jer. 31, 40. vid. supra in שְׁדֵמָה.

שָׂרַע *extendit, protendit* (quam significationem ex arab. شرع vindicavit

Schultens. in *Opp. min.* p. 273.). Part. Pahul שָׂרוּעַ *qui membrum habet justo longius* Levit. 21, 18. 22, 23., syr. spec. ܡܫܪܥ *auritus.* — Hithpah. הִשְׂתָּרֵעַ *se extendere* Jes. 28, 20.

שַׂרְעַף v. sub שְׂעִף.

שָׂרַף I) 1) *ussit* et *urendo coxit* Gen. 11, 3 (lateres) 2) *combussit, cremavit* Levit. 4, 21. Num. 17, 4. Am. 2, 1., addito verbo בָּאֵשׁ Exod. 12, 10. Jer. 21, 10. 7, 31. 1 Sam. 30, 3. 2 Sam. 23, 7.; עָרֵיכֶם שְׂרֻפוֹת אֵשׁ *oppida vestra igne combusta* Jes. 1, 7. Semel de corporibus mortuorum, quae in rogo comburuntur Jer. 34, 5. — Niph. *comburi* Levit. 4, 12. Gen. 38, 24. Prov. 6, 27., addito בָּאֵשׁ Levit. 6, 23. Jos. 7, 15. 2 Sam. 23, 7. — Pyh. שֹׂרַף *id.* Levit. 10, 17. — II) fortasse i. q. arab. شرف *nobilitate excelluit, excelsus, nobilis fuit* v. שְׂרָפִים.

שָׂרָף m. *draco, serpens venenatus*, cujus morsu efficitur, ut vulnera *exurantur* (v. rad.) Num. 21, 8., plenius נָחָשׁ שָׂרָף Num. 21, 6. Deut. 8, 15. Aliis est *hydrus* (qui aestate fit *chersydrus*) v. Bocharti Hieroz. Tom. III, p. 211., aliis, ut Michaeli, *Cerastes* ab arab. شريف *nobilis* (sed is hebr. vocatur שְׁפִיפֹן), aliis πρηστὴρ καύσων, qui pestilenti halitu necat. Verum cum plures in oriente reperiantur serpentum virulentorum species, ipsum autem hoc voc. non significet nisi *urentes* h. e. veneno necantes, frustra sunt, qui accuratius definire student. שָׂרָף מְעוֹפֵף *draco volans* Jes. 14, 29. 30, 6., de quo v. Gesen. in Jes. I, p. 496 sq.

שְׂרָפִים plur. m. Jes. 6, 2. 6. *Seraphim*, genus angelorum alatorum, solio Jovae adstantium. De origine voc. ambigitur. Plurimi recentiorum repetunt ab arab. شارف, شريف *nobilis, princeps* (cf. שַׂר) v. Haitsma ad carm. *Ibn Doreid* p. 236. Sed possis etiam cum Gesenio (ad Jes. l. c.) a *serpentibus* dictos existimare. Serpens enim in sacris animalibus fuit, max. ap. Aegyptios (Creuzer Symbol. I, p. 504.), nec incredibile est, *Seraphim* formam habuisse ex humana et serpentina mixtam. Mira Michaelis (Suppl. p. 2354.) conjectura Seraphim pro sacerdotibus suffitum facientibus venditantis sponte corruit.

שְׂרֵפָה f. *ustio* Gen. 11, 3., *combustio, incendium* Levit. 10, 6. Deut. 29, 22. Am. 4, 11., הַר שְׂרֵפָה *mons exustus* Jer. 51, 25.; spec. *combustio, concrematio* mortuorum 2 Chron. 16, 14. 21, 19.; הָיָה לִשְׂרֵפָה *incendio* (igni) *tradi, comburi* Jes. 9, 4. 64, 10 (11). — In regim. שְׂרֵפַת Num. 19, 6. 17.

מִשְׂרְפוֹת vel מִשְׂרָפוֹת f. plur. *ustio* h. e. *coctio* calcis Jes. 33, 12., *combustio, concrematio* mortuorum Jer. 34, 5.; מִשְׂרְפוֹת מַיִם nom. loci prope Sidonem Jos. 11, 8. 13, 6., *ustrinas* ibi vertit Masius (q. d. *loca coctionum*), sed v. Rosenm. *Alterth.* II, 1, p. 40.

שָׁרַץ *scatere* h. e. a) copiose provenire, nasci (aethiop. ሠረጸ: *propullulavit*) Gen. 8, 17. 9, 7. Exod. 1, 7. b) *copiosum esse, repere, moveri* in terra vel mari Gen. 7, 21. Levit. 11, 29. 41 sqq. Ezech. 47, 9. (de bestiolis). Dicitur etiam sq. acc. de loco, qui istis bestiolis *scatet* Gen. 1, 20. 21. Exod. 7, 28. Ps. 105, 30.

שֶׁרֶץ m. collect. bestiolae, quibus vel mare Gen. 1, 20. (plene שְׁרֶץ הַמַּיִם Levit. 11, 10.) vel terra *scatet* (*reptilia, vermes*) Gen. 7, 21. Levit. 5, 2. 11. 29; שֶׁרֶץ הָעוֹף *insecta volantia* Deut. 14, 19., שֶׁרֶץ הָעוֹף הַהֹלֵךְ עַל־אַרְבַּע *insecta vol., quae quatuor* (pedibus) *incedunt* i. e. insecta salientia (grylli), quae, licet sex pedibus instructa, tamen quatuor duntaxat inter ambulandum utuntur Levit. 11, 20 sqq. v. Kirby Entomol. I, p. 25., ubi hic locus bene explicatus est.

שָׁרַק *sibilavit,* sq. לְ *sibilando advocavit, arcessivit* Jes. 7, 18. (apes, coll. Aelian. Anim. 5, 13. et Wineri Lexic. bibl. I, p. 114.), deinde gener. nutu suo *arcessivit, allexit* Jes. 5, 26. Zach. 10, 8.— Frequentius *sibilare* dicuntur, qui irrident aliquem Zeph. 2, 15. 1 Reg. 9, 8. Thren. 2, 15 sq., sq. עַל *sibilare aliquem* Ezech. 27, 36. Jer. 19, 8. 49, 17., sq. עַל pers. et מִן loci Job. 27, 23. *exsibilare* aliquem.

שְׁרֵקָה f. *sibilus, irrisio* Jer. 19, 8. 25, 9. 18. 29, 18. 51, 37. Mich. 6, 16. 2 Chron. 29, 8.

שְׁרִיקוֹת f. plur. *sibili* Jud. 5, 16. שׁ׳ עֲדָרִים *sibili gregum* h. e. sibili pastorum, qui greges custodiunt (cf. graec. συρίζειν, σύριγξ) v. Hollmann ad h. l. Trop. *exsibilationes, irrisiones,* sec. Kri Jer. 18, 16., sed Cthib habet שְׁרוּקוֹת vel שְׁרוּקֹת, aliâ formâ.

מַשְׁרֹקִית f. chald. *fistula, syrinx,* emphat. מַשְׁרֹקִיתָא Dan. 3, 5. 7. 10. 15.

שָׂרַק I) ut chald. et syr. סְרַק *evacuavit,* hinc *pexuit, pectine dissipavit;* Jes. 19, 9. בִּשְׁתִּים שְׂרִיקוֹת *lina pexa* (cf. ܡܣܪܩܐ *pecten ad explicandum linum*) v. Braun. de vest. sacerd. 2, 8. 119 sq. — II) v. sub. שׂרק. Inde sunt

שֹׂרֵק m. 1) Jes. 5, 2. Jer. 2, 21. *vitis* generosioris species, quae uvas habet admodum dulces et acinis fere carentes; Arabes Maroccani servato nomine *Serki,* reliqui سريقى, Persae كشمش vocant v. Niebuhr. Itin. p. 169. Descr. Arab. p. 147. Chardin *voy.* T. IV, p. 513. Origo vocis latet, sed possit tamen a שרק *evacuare* repeti, ut pr. sit *vitis vacua* acinis. 2) vallis Ascalonem inter et Gazam interjecta Jud. 16, 4., quae fortasse nomen accepit a vitibus istis generosis.

שֹׂרֵקָה f. i. q. שֹׂרֵק n. 1. Gen. 49, 11.

שָׂרֹק m., plur. שְׂרֻקִּים, voc. coloris sed incertum cujus, Zach. 1, 8. Alii vertunt (v. Bochart. in Hieroz. P. I. lib. 2. c. 7.) *gilvus* coll. ψαρός, quod est in Lxx., alii *rufus, fuchsfarbig,* coll. arab. شُقْرَة *rubedo clara et nitens,* أَشْقَر *rufus* equus, et Apoc. 6, 4. ubi graeco πυῤῥός explicatur. Atque hoc, cum in arab. lingua habeat quo nitatur, praeferendum haud dubie est. Certe, quod nonnulli interpretantur: *glaucus, caesius,* id non habet nisi hanc satis levem rationem, quod *equi glauci* praestantissimi visi fuerint antiquis v. Scaliger ad Aristotelis L. II. de *Histor. animal. apotelesm.* 130. (κυανοχαίτας eos vocat Homerus *Iliad.* 20, 224., κυανότριχας Orpheus in *Argonaut.; glaucos equos* laudat etiam Virgilius *Georg.* III, 82.).

שְׂרִיקוֹת f. plur. v. sub rad.

שָׁרַר I) i. q. ثر *firmus fuit* vel *factus est, confirmatus est*, Pah. *firmum fecit, confirmavit, stabilivit*, unde שֹׁר, שֹׁרֶר, שְׁרִיָה. — II) i. q. arab. شرّ *malum esse, malum facere, adversari*. Inde est part. שֹׁרֵר *adversarius, inimicus* (alias צֹרֵר), plur. cum affixo שׁוֹרְרָי Ps. 8, 9. 27, 11. 54, 7. 56, 3. 59, 11.

שֹׁרֶר m. *umbilicus*, arab. سُرّة et سُرّ *id.*, sic dictus, quod eo infans veluti *catenula* quadam cum placenta uterina *colligatur* et quasi *firmatur*. Cum affixo שָׁרְרֵךְ Cant. 7, 3., ubi al. meton. *ventrem* significari putant.

שֹׁר m. *id.* Ezech. 16, 4. Prov. 3, 8. (ubi alii, LXX. secuti, perperam vertunt: *corpus*, v. Umbreit. ad h. l.). Utroque loco legitur c. affixo שָׁרֵּךְ, שָׁרְךָ.

שְׁרִירִים plur. m. *firma, partes firmae*; שְׁרִירֵי בִטְנוֹ *firma ventris* h. e. venter, qui firmis partibus constat, v. adstrictus, compactus (hippopotami) Job. 40, 16. v. Rosenm. ad h. l.

שְׁרִירוּת f. *durities*, שׁ׳ לֵב Deut. 29, 18. Jer. 9, 13. Ps. 81, 13., שׁ׳ לֵב רָע Jer. 3, 17. 7, 24. 11, 8. *pertinacia*; alii a rad. n. 2. repetunt coll. arab. شرارة *malitia*.

שֵׁרָה f. *catena, catenula*, qua aliquid *firmatur*, sive a *firmitate*. Plur. שֵׁרוֹת *catenae, catenulae*, spec. *armillae* (a rad. n. 1.) Jes. 3, 19. Chald. שֵׁיר et arab. سوار *id.* v. Schroederus de *vestitu mulierum Hebr.* c. 5.

שַׁרְשְׁרָה f. *catena*. Plur. שַׁרְשְׁרוֹת Exod. 28, 14. 39, 15. 1 Reg. 7, 17. 2 Chron. 3, 5. 17.

שַׁרְשָׁה f., plur. שַׁרְשׁוֹת *id.*, in regim. שַׁרְשׁוֹת Exod. 28, 22.

שָׂרַר *principatum tenuit*, ut שׂוּר et שָׂרָה, Jes. 32, 1. Prov. 8, 16. Esth. 1, 22. — Hithpah. הִשְׂתָּרֵר *principem se fecit, imperium sibi sumsit*, sq. עַל *in* al. Num. 16, 13.

שַׂר m. *is qui aliis praeest, praefectus*, ut שַׂר מִקְנֶה *praefectus pecoris* (gregum) Gen. 47, 6., שַׂר הָעִיר *praefectus urbis* 1 Reg. 22, 26., שַׂר הַמַּשְׁקִים *praefectus pincernarum* Gen. 40, 9., שַׂר בֵּית־הַסֹּהַר *praefectus carceris* Gen. 39, 21. 22., שַׂר הַצָּבָא *dux militum* Gen. 21, 22., hinc absolute: *princeps* Gen. 12, 15. Exod. 2, 14. Jes. 23, 8. Jer. 26, 11. 49, 38. Hos. 8, 10. (שַׂר שָׂרִים *princeps principum* i. e. Deus Dan. 8, 25.), it. *dux* (militum) Job. 39, 25. In libris posterioribus שָׂרִים appellantur *archangeli*, angelorum principes (cf. tamen Jos. 5, 14. שַׂר צְבָא יְהוָה) Dan. 10, 21. 12, 1., שַׂר מַלְכוּת פָּרַס *princeps regni persici* Dan. 10, 13. i. e. angelus persicis rebus praefectus, v. Gramberg in Winer Zeitschr. II. p. 193.

שָׂרָה f. 1) *princeps, primaria* Thren. 1, 1. שָׂרָתִי בַמְּדִינוֹת *princeps provinciarum*; hinc mulier *princeps et nobilis* Jud. 5, 29., spec. de

uxoribus regum 1 Reg. 11, 3. Jes. 49, 23. (quae a pellicibus distinguuntur). 2) nom. propr. *Sarae*, uxoris Abrahami, quod inde a Gen. 17, 15. gerit. Lxx. *Σάῤῥα*. Antea dicta fuit שָׂרָי (Lxx. *Σάρα*) Gen. 11, 29. 30. 12, 5. 11. etc., quod nomen quid sibi velit, certo definiri non potest. Conjecturas viror. doctor. si cognoscere cupis, adeas Ikenii dissertatt. philol. theoll. p. 17 sqq. Michael. orient. Bibl. IX, 188. Stange theol. Symmikta I, p. 48 sqq. Kanne *bibl. Untersuch.* II, p. 227 sqq.

שֹׁרֶשׁ m. *radix* (syr. ܫܶܪܫܳܐ *id.*) Job. 30, 4. Ezech. 31, 7. (שֵׁלַח שׁ׳ *radicem agere* Jer. 17, 8.), trop. hominibus et populis, ubi arboribus assimilantur, tribuitur Prov. 12, 3. 12. Job. 14, 8. 18, 16. Jes. 5, 24. Ezech. 17, 6. Am. 2, 9. coll. Cic. ad Famil. 6, 6. (alibi *radix populi* est sedes ejus Jud. 5, 14.). Sed translatio voc. latius patet, certe ap. poetas; nam *radix litis* Job. 19, 28. est caussa litis, *radix venenum proferens* Deut. 29, 17. homo impietatis exemplum aliis praeiens; *radix montis* Job. 28, 9., *radix maris* 36, 30., *radix pedis* 13, 27. dicitur imum maris, pedis etc. Cf. arab. أَصْل et *ῥίζαι γαίης* Hesiod. Op. 19. 2) *germen, surculus*, qui ex radice provenit Jes 53, 2., hinc trop. שֹׁרֶשׁ יִשַׁי *germen* (proles) *Isai* i. e. Davides Jes. 11, 10. cf. Rom. 15, 12. Apoc. 5, 5.; deinde *stirps* ipsa Jes. 14, 30. (cf. arab. عِرْق), quo nonnulli revocant etiam Prov. 12, 3. sed v. supra. — Cum affixo שָׁרְשָׁם Jud. 5, 14. Jes. 5, 24., plur. a) שָׁרָשִׁים, in regim. שָׁרְשֵׁי Job. 13, 27. b) שֳׁרָשִׁים (schoraschim), cum affixis שָׁרָשָׁיו Job. 8, 17. Jer. 17, 8., שָׁרָשֶׁיהָ Ps. 80, 10. Ezech. 17, 7. Dan. 11, 7. v. Gesen. L. p. 572.

שֵׁרֵשׁ Pih. *eradicavit* Job. 31, 12., cum affixo וְשֵׁרֶשְׁךָ Ps. 52, 7. Pyh. שֹׁרָשׁ Job. 31, 8. — Pohel שֹׁרֵשׁ *radicatus est, radices egit* Jes. 40, 24. Pohal שֹׁרַשׁ *id.* Jer. 12, 2. — Hiph. הִשְׁרִישׁ *radices egit* Jes. 27, 6. Job. 5, 3. (trop.), addito שָׁרָשִׁים Ps. 80, 10.

שֹׁרֶשׁ m. chald. *radix*, plur. cum affixo שָׁרְשׁוֹהִי Dan. 4, 12. 20. 23.

שְׁרֹשִׁית vel שְׁרֹשׁוּת f. chald. *eradicatio* i. e. *relegatio, exilium*, per apocop. שְׁרֹשִׁי Esr. 7, 26. (schroschi) sec. Kri, sed Cthib habet שְׁרֹשׁוּ.

שָׁרַת in Kal inusit., Pih. שֵׁרֵת 1) *ministravit* sq. acc. pers. (*bedienen*) Num. 3, 6. 8, 26. 1 Reg. 1, 15., sq. לְ Num. 4, 9., sq. אֶת־פְּנֵי Esth. 1, 10 (de ministerio regio), hinc מְשָׁרֵת subst. *minister* Jos. 1, 1. Prov. 29, 12. Sed multo crebrius hoc v. refertur ad ministerium Jovae exhibendum, et legitur quidem duplex haec phrasis שׁ׳ אֶת־יְהוָה (*Jovae ministrare*) 1 Sam. 2, 11. 3, 1. Num. 18, 2. Deut. 17, 12. et שׁ׳ בְּשֵׁם יְהוָה Deut. 18, 5. 7. de sacerdotibus et Levitis, qui sacris operantur, hinc כְּלֵי שָׁרֵת *instrumenta* (vasa) *ministerii* sacri Num. 4, 12. 2 Chron. 24, 14. coll. Num. 3, 31., hinc מְשָׁרְתִים *ministri* sacrorum Esr. 8, 17. 2) de rebus: *usui fuit* Jes. 60, 7. — Partic. foem. מְשָׁרַת (pro מְשָׁרֶתֶת) 1 Reg. 1, 15., infin. שָׁרֵת et retracto tono שָׁרֶת Deut. 17, 12. Fut. יְשָׁרֵת, cum vau convers. וַיְשָׁרֶת Gen. 39, 4., plur. c. affixo יְשָׁרְתוּנֶךָ Jes. 60, 7. 10.

שֵׁרֵת m. Num. 4, 12. 2 Chron. 24, 14. v. sub rad.

שֵׁרִית pro שְׁאֵרִית vid. sub rad. שאר.

שׂרת radix inusit., quae notionem *frigendi* habuisse videtur. Inde est

מַשְׂרֵת m. *sartago* (chald. מַסְרֵת) 2 Sam. 17, 9.

שֵׁשׁ *byssus* vid. sub rad. שׁוּשׁ.

שֵׁשׁ f., שִׁשָּׁה et in regim. שֵׁשֶׁת m. *sex* (chald. שֵׁת, שִׁתָּא, syr. ܫܬ, ܫܬܐ, arab. ستّ, ستّة) Gen. 7, 6. 11. 30, 20. Exod. 14, 7. 16, 26. 25, 32. Levit. 24, 6. Num. 3, 34. Deut. 15, 12. 19. Jos. 15, 41. etc, it. *sextus* Gen. 8, 13. 1 Reg. 16, 8. 2 Reg. 18, 10. 2 Chron. 16, 1. Plur. שִׁשִּׁים *sexaginta* Gen. 5, 15. 25, 26. Levit. 27, 3. etc. Ceterum etiam in lingua indica habes *schesch*, nec magnopere differunt ἕξ et *sex*. Itaque non facimus cum Gesenio, qui (Lehrg. p. 612.) hoc voc. ex שֵׁדְשׁ (coll. arab. سادس *sextus*) decurtatum esse putat.

שִׁשָּׁה q. d. *sextavit* h. e. *sextam partem dedit, obtulit* Ezech. 45, 13.

שִׁשִּׁי m., שִׁשִּׁית f. *sextus* Gen. 1, 31. Exod. 16, 5. 22 29. 26, 9. Levit. 25, 21. Num. 7, 42. Jos. 19, 32. 2 Sam. 3, 5. etc. Foem. etiam substant. *sexta pars* Ezech. 4, 11. 45, 13. 46, 14.

שׁשׁא, unde Pih. שִׁשֵּׁא Ezech. 39, 2. Conferas auctore L. de Dieu aethiop. שׁוּר (שׁוּשׁ) IX. *scandere, incedere, obire* (Mt. 4, 18. 23.), unde ሰዋስው *scala*. Itaque verba prophetae שִׁשֵּׁאתִיךָ וְהַעֲלִיתִיךָ interpreteberis vel sic: *adducam te et ascendere faciam*, vel: *quaquaversum te deducam et* (deinde) *adducam* v. Rosenm. ad h. l.

שֵׁשְׁבַּצַּר nom. chald. *Serubbabelis* Esr. 1, 8. 5, 14. Alii *Danielem* sic dictum putant, quasi *in sex angustiis* constitutum (cf. צַר). Sed fortasse est voc. pers. et quidem, si Bohlenio fides, contract. ex جسبانار *cultor ignis*.

שֵׁשַׁךְ nomen Babylonis Jer. 25, 26. 51, 41., de cujus origine et potestate multum dissident inter se viri docti. Judaei, quibus Hieronym. accedit, mysticam esse statuunt nominis בָּבֶל scripturam, ח pro א, שׁ pro ב et כ pro ל positis; qua scriptura usus fuerit propheta, ne Chaldaeos, utpote tum Hierosolyma obsidentes, lacesseret. At in eod. versu (51, 41.) voc. בָּבֶל occurrit, alterum vero oraculum c. 25. in id incidit tempus, quo ab Aegyptiis magis quam Babyloniis metuendum Judaeis erat. Itaque Michaelis putat urbem *ferreis munitam portis* significari coll. arab. شكّ *latiore ferro s. laminâ obduxit* portam; Bohlenius vero (Symbol. p. 22.) e persica lingua lucem affundere conatus est; nam شاه كه est *domus principis*. Non inepte; modo credibile sit, illa jam aetate persica vocabula a Judaeis usurpata esse.

שָׁשַׁר, in pausa שָׁשָׁר m. Jer. 22, 14. Ezech. 23, 14. vulgo *minium*,

rectius fortasse *rubrica, sinopis* (Plin. H. N. 35, 6. 13.), ut Hieron. explicuit. Lxx. μίλτος, quod et *minium* et *rubricam* significat. Cf. arab. أشر *rubicundus*.

שַׁת vid. sub rad. שׁתת et שׁאת.

שֵׁת masc. (saltem terminatione) chald. *sex* Dan. 3, 1. ab hebr. שֵׁשׁ, mutato altero שׁ in ת, ut in aliis.

שְׁתִּ m. chald. *id.*, it. *sextus* (ut hebr. שֵׁשׁ) Esr. 6, 15. Plur. שִׁתִּין *sexaginta* Dan. 3, 1. 6, 1. Esr. 6, 3.

שָׁתָה I) 1) *bibit* (conf. syr. chald. aeth.) Jer. 22, 15. 1 Reg. 16, 9. (etiam de brutis Num. 20, 5. 2 Reg. 3, 17.), sq. acc. potus Exod. 34, 28. Thren. 5, 4. Jer. 35, 8., sq. בְּ potus Prov. 9, 5. (bibere *de* al. re), sq. בְּ vasis unde bibitur Gen. 44, 5. Am. 6, 6. v. sub בְּ. Translate Job. 6, 4. חֲמָתָם שֹׁתָה רוּחִי *virus earum* (sagittarum Dei) *bibit* (haurit) *spiritus meus* h. e. vitae vim omnem consumit, Job. 21, 20. מֵחֲמַת שַׁדַּי יִשְׁתֶּה *de furore omnipotentis bibet*, quod non magnopere differt a formula ista prophetica *calicem vertiginis* a Jova porrectum *bibere* (v. sub כּוֹס), Job. 15, 16. *nequitiam bibit velut aquam* i. e. totus nequitia imbutus et quasi saturatus est, Prov. 26, 6. *claudus pedibus injuriam bibit* i. e. tolerare debet (v. Umbreit. ad h. l.) cf. Obad. 16. 2) *compotavit, convivatus est* Esth. 7, 1. — Infin. absol. שָׁתֹה 1 Sam. 1, 9. et שָׁתוֹ Jes. 22, 13., it. שָׁתוֹת Jes. 22, 13., fut. apoc. c. vau conv. וַיֵּשְׁתְּ Gen. 9, 21., תֵּשְׁתְּ Levit. 10, 9., אֵשְׁתְּ Gen. 24, 46., 3. plur. in pausa יִשְׁתָּיוּן Ps. 78, 44. — Niph. *bibi* Levit. 11, 24. — Hiph. v. sub שׁקה. — II) i. q. arab. أستى *staminibus positis aptavit telam*, syr. ܐܫܬܝ *texuit* v. שְׁתִי n. 2.

שְׁתָה vel שְׁתָא chald. *id.* Dan. 5, 1. 2. 23., sq. בְּ instrum. 5, 3. Praet. plur. אִשְׁתִּיו cum aleph prosthet. Dan. 5, 3. 4., ut אִבְרֵי in Targ. Prov. 20, 12. v. Winer. Gramm. chald. p. 58.

שֵׁת Num. 24, 17. v. sub rad. שׁאת.

שְׁתִי m. 1) *potatio, compotatio* Eccles. 10, 17. 2) *stamen*, graec. ἱστός (*Aufzug des Gewebes*) Levit. 13, 48 sqq. v. rad. n. 2. Aliorum interpretationem refutavit post Gussetium Rosenm. in Scholl.

שְׁתִיָּה f. *potatio* Esth. 1, 8.

מִשְׁתֶּה m. 1) *potio, potatio* Eccles. 7, 2. Esth. 5, 6. 7, 7. 8. Dan. 1, 8. etc. 2) *potus* Dan. 1, 10. Esr. 3, 7., plur. מִשְׁתִּים Dan. 1, 5. 8. 16. 3) *convivium*, ut graec. συμπόσιον Gen. 19, 3. 21, 8. Jud. 14, 10. 1 Sam. 25, 36. 2 Sam. 3, 20. 1 Reg. 3, 15. Esth. 1, 3. 5. etc., trop. Prov. 15, 15. — Plur. c. affixo מִשְׁתֵּיהֶם Jes. 5, 12.

מִשְׁתֵּה m. chald. *potio, potatio*, vel *compotatio, convivium*, בֵּית מִשְׁתְּיָא *coenaculum* Dan. 5, 10.

שְׁתַּיִם vid. in שְׁנַיִם sub rad. שׁנה.

שָׁתַל *plantavit*, max. ap. poet., Ezech. 17, 22. Ps. 1, 3. 92, 14. Hos. 9, 13. Ezech. 17, 7. 8. 23. Jer. 17, 8.

שָׁתִיל m., plur. שְׁתִלֵי זֵיתִים *malleoli olivarum* Ps. 128, 3.

שָׁתַם i. q. chald. שְׁתַם *perforavit*, hinc *aperuit* (coll. rad. חלל); שְׁתֻם הָעָיִן Num. 24, 3. 15. *cui apertus est oculus* mentis, ut futura intelligat.

שָׂתַם *occlusit, obstruxit, obturavit*, i. q. סתם, trop. Thren. 3, 8. *obstruxit preces meas* sc. ne pervenirent ad se.

שָׁתַן in Kal inusit., Hiph. *minxit* (v. Mischna II, 127.). In Hebr. non legitur nisi haec formula מַשְׁתִּין בְּקִיר *commingens parietem* (Lxx. οὐρῶν πρὸς τοῖχον), quae in proverbio dicitur de abjectissimo et vilissimo quoque homine (cf. Assemani Biblioth. or. II, 260.) 1 Sam. 25, 22. 34. 1 Reg. 14, 10. 16, 13. 21, 21. 2 Reg. 9, 8. Scil. nemo orientalium, qui aliquem honestatis sensum habet, stans et in hominum conspectu mingere solet (Herod. 2, 35. Ammian. Marc. 23, 6.). Alii tamen משתין בקיר non de homine, sed de *cane*, quo nihil norunt orientales contemtius, intelligunt, ut Michaelis, Dathius, Hezelius etc. Verum ista explicatio, quam Bochartus primus monstravit, haud dubie praestat.

שָׁתַק *sidit, subsedit*, hinc *siluit, quievit*. Legitur de *fluctibus* maris Ps. 107, 30. Jon. 1, 11. 12. et de *jurgio* instar fluctuum subsidente Prov. 26, 20. v. Schroeder. *observv.* p. 101.

שֵׁתָר nom. propr. viri principis, qui inter magnates regni persici erat Esth. 1, 14. coll. pers. ستاره *stella*.

שְׁתַר בּוֹזְנַי nom. propr. praefecti provinc. in regno pers., fortasse *stella splendoris* coll. pers. بازنای *splendor*.

שָׁתַר *fidit* (arab. شتر et aethiop. ሰተረ: *scidit, amputavit*, it. *fidit*, ut ex derivatis colligitur), Niph. וַיִּשָּׁתְרוּ עֳפָלִים *et fissae sunt mariscae* i. e. *exortae sunt, eruperunt* 1 Sam. 5, 9. cf. בקע. Sic bene Schultens. in *Animadverss. philol.* ad Prov. 3, 20. Nam spec. *effindi* dicuntur *ulcera*, cum in cute prorumpunt, sumta metaphora a floribus effisso calyce protuberantibus, ut تفطر القرح *effissum est ulcus* cf. Schroeder. in *observv.* p. 58.

שָׁתַת i. q. שׁוּת *ponere, collocare*. Semel legitur Ps. 73, 9. (49, 15) כַּצֹּאן לִשְׁאוֹל שַׁתּוּ *ovium instar in orco reponunt, in orcum propellunt* (eos) h. e. propelluntur v. Rosenm. ad h. l.

שֵׁתוֹת m. *nates* q. d. *positio*, german. *das Gesäss*; unde plur. vel dual. cum affixo שֵׁתוֹתֵיהֶם 2 Sam. 10, 4.; arab. أستٌ *nates*, syr. ܐܫܬܐ.

שֵׁת m. *id.* (arab. سَتٌ) Jes. 20, 4. Aliud v. sub rad. שִׁית.

ת

תָּא v. infra sub rad. תוה.

תָּאַב I) *desideravit, expetivit* Ps. 119, 40. 174. — II) i. q. תָּעַב, unde Pih. part. מְתָאֵב *abominans* Am. 6, 8. Conf. Rosenm. ad h. l. et Vriemoet ad *Dicta class. V. T.* T. II, p. 321.

תַּאֲבָה f. *desiderium* Ps. 119, 20.

תָּאָה *determinavit, definivit, designavit*, in Kal inusit. (non differt a תָּוָה v. infra), Pih. fut. plur. תְּתָאוּ *designabitis* Num. 34, 7. 8. Huc videtur etiam הִתְאַוִּיתֶם 34, 10. pertinere, quod Rosenm. vertit: *lineam ducetis*. Alii repetunt ab אוה, quod vide.

תַּאֲוָה f. *terminus*; inde explicant Gen. 49, 26. עַד־תַּאֲוַת גִּבְעֹת עוֹלָם *usque ad terminum collium aeternorum* h. e. auctore Rosenmuellero: donec montes a multis illi seculis conditi perdurabunt. Aliud vid. sub rad. אוה.

תְּאוֹ m. Deut. 14, 5. et תּוֹא Jes. 51, 20., vulgo *bos sylvestris* s. *bubalus* (ita post Targum. Shavius in Itinerar. p. 359.), Bocharto (*Hieroz.* P. I. lib. 3. c. 28. p. 973.) rectius *oryx*, species gasellarum, a *sono*, quem edit. Possit animal illud sic dictum etiam esse a *celeritate cursus*, coll. rad. تَأَى *praevertit, praecessit, praecurrit.* Lxx, Syrus et Arabs in posteriore loco herbam *betam* verterunt, quod perperam defendit anonymus quidam in *Miscell. Duisburg.* T. I, p. 519 sq.

תָּאַם *geminus, duplex fuit* (syr. et arab. تَأَمَ *gemellus fuit, socium habuit in partu*). Partic. plur. תֹּאֲמִם *gemini* Exod. 26, 24. 36, 29. — Hiph. *gemellos peperit* Cant. 4, 2. 6, 6.

תְּאוֹם m. *gemellus*; plur. תְּאוֹמִים Gen. 38, 27. et per syriasmum תוֹמִים Gen. 25, 24., in regim. תְּאוֹמֵי Cant. 4, 5.

תְּאֹם m. *id.*, unde plur. in regim. תָּאֳמֵי Cant. 7, 4.

תַּאֲנָה v. sub rad. אנן.

תְּאֵנָה, תַּאֲנָה et תֹּאֲנִיָּה vid. sub rad. אנה.

תָּאַר *definivit, descripsit* (terminum) Jos. 15, 9. 11. 18, 14. 17., ubi tamen alii *passive* exponunt. — Pih. *delineavit, descripsit* (subula) Jes. 44, 13., ubi fut. c. affixo יְתָאֲרֵהוּ, pro quo in multis codd. legitur יְתָאֲרֶהוּ, quod vitiosum esse videtur.

תֹּאַר m. *forma* Thren. 4, 8. 1 Sam. 28, 14., hinc יְפֵה תֹאַר, יְפַת תֹּאַר *pulcher, pulchra formâ* Gen. 29, 17. 41, 18., טוֹב תֹּאַר *id.* 1 Reg. 1, 6., contra רָעוֹת תֹּאַר *deformes* Gen. 41, 19. Sed dicitur etiam simpl. תֹּאַר, ut lat. *forma*, de *pulchra* specie Jes. 53, 2. 1 Sam. 16, 18. Gen. 29, 17. Deut. 21, 11. Jud. 8, 18. — Cum affixis תָּאֳרוֹ Jes. 52, 14., alibi תָּאֳרוֹ 1 Sam. 28, 14., תָּאֳרָם Thren. l. c.

תֵּבָה f. propr. *arca* (ut تَابُوتٌ, تَابُوت), hinc *navigium* arcae in modum constructum adeoque remis et velis carens. Legitur et de arca Noachi Gen. 6, 14 sqq. 7, 1. 8, 1. et de navicula, in qua Moses puer repositus est Exod. 2, 5. Forstero (de *bysso vett.* p. 113.) compositum videtur ex copt. *Dsoi* vel *Thoi navis* et *Bai* vel *Bith, palmarum ramus*, ut sit *navis ex palmarum ramis confecta*. Sed haec vis voc. non cadit in loc. Genes. — In regim. תֵּבַת Gen. 6, 14. etc.

תָּבוֹר 1) mons Galileae altissimus, in confiniis tribuum Zebulon et Naphtali Jos. 19, 22. Jud. 4, 6. 8, 18. Ps. 89, 13. Jer. 46, 18. Hos. 5, 1., arab. جبل طور. 2) nom. urbis 1 Chron. 6, 77. v. Relandi *Palaest.* p. 331. 3) nom. querceti in tribu Benjam. 1 Sam. 10, 3. — De origine huj. voc. multum disceptant viri docti. Fortasse תָּבוֹר non differt a טָבוּר (טַבּוּר Jud. 9, 37.) i. e. *locus editus*, rabb. טִיבּוּר *umbilicus* v. Rosenm. *Alterth.* II, 1, p. 133.

תֵּבֵל v. sub rad. יבל, et תֶּבֶל sub rad. בלל.

תֶּבֶן m. *stramen* vel potius *palea* (arab. تِبْن *stramen* triturando dissectum) Job. 21, 18. Jer. 23, 28., qua boves, equi, asini vescuntur Jes. 11, 7. 65, 25. Jud. 19, 19. 1 Reg. 5, 8., quaeque luto immiscetur ad lateres formandos Exod. 5, 7 sqq.

מַתְבֵּן *stramen* Jes. 25, 10., ubi v. Gesen.

תְּבַר chald. *fregit* i. q. hebr. שָׁבַר, unde Part. Pehil f. תְּבִירָה *fragile* Dan. 2, 42.

תִּגְלַת פִּלְאֶסֶר 2 Reg. 15, 29. 16, 10., תִּגְלַת פִּלֶסֶר 2 Reg. 16, 7., תִּלְּגַת פִּלְנְאֶסֶר 1 Chron. 5, 6. 2 Chron. 28, 20., תִּלְּגַת פִּלְנֶסֶר (quanquam in his locis variant libri) rex Assyriae, Ahasi Judaeor. regis aequalis. Nomen conflatum putant nonnulli ex تُكْل *juvenis imberbis* et پلاس *magnus princeps*. Sed Bohlenius sic explicat: تيغ لد پيل اثر *gladius intrepidus* est *elephas Dei*; v. tamen, quae monuit Rosenm. *Alterth.* I, 2, p. 127.

תִּגְרָה v. sub rad. גָּרָה.

תֹּגַרְמָה Gen. 10, 3. et תּוֹגַרְמָה Ezech. 27, 14. 1 Chron. 1, 6. terra et gens septentrionalis, equorum mulorumque ditissima, quae cum *Gomer* et *Thubal* copulatur. Vix dubium, *Armeniam* dici, quae ab equorum bonitate magnopere celebrabatur (Strabo XI, 13, 9.); Armeni enim ipsi a *Thargomoso* quodam originem suam repetunt, seque *domum Thorgomi* vocant v. Mosis Choron. Hist. Armen. 1, 4. p. 12. ed. Wisth. Add. Michaelis Spicil. I, p. 67. Rosenm. *Alterth.* I, 1, p. 252.

תַּדְמֹר urbs ad Euphratem, quae Graecis *Palmyra*, Syris et Arab. ܬܕܡܘܪ, تَدْمُر (تَدْمُر) *Tadmor*, a *palmarum* (ܬܕܡܘܪܐ) copia vocatur 2 Chron. 8, 4. 1 Reg. 9, 18. (ubi Cthib habet תָּמָר) v. Schultens. in *indice ad vitam Saladini* s. v. Tadmora.

תָּהָה rad. Hebr. inusit., arab. تَهِيَ *vacuus fuit* (تَهِي *vacuus*), chald. תְּהָא *vastum, rude, inane fuit.*

תֹּהוּ m. *vastitas, inanitas* Job. 26, 7. Gen. 1, 2. Jer. 4, 23., hinc *vasta solitudo, desertum* Job. 6, 18. 12, 24. Deut. 32, 10.; etiam de vastitate, quae ab hominibus efficitur Jes. 24, 10. 34, 11. Trop. *res inanis, inane* 1 Sam. 12, 21. Jes. 41, 29. 49, 4. 59, 4., *nihil* Jes. 40, 17. 23.; לְתֹהוּ *frustra* Jes. 49, 4., pro quo etiam simpl. תֹּהוּ Jes. 45, 19. legitur.

תְּהוֹם v. sub rad. הוּם.

תְּהִלָּה v. sub rad. הלל.

תּוֹא vid. supra תְּאוֹ.

תּוּב chald. *redire, reverti* i. q. hebr. שׁוּב Dan. 4, 31. 33. — Aphel הָתִיב *reddidit* Esr. 6, 5., אֲתִיב נִשְׁתְּוָנָא *epistolam reddere* Esr. 5, 5., א׳ פִּתְגָם *reddere verbum* i. e. *respondere* sq. acc. pers. Esr. 5, 11. Dan. 3, 16., א׳ עֵטָא וּטְעֵם sq. לְ pers. fortasse (ut nostrates dicunt *Einwendungen, Vorstellungen machen*) *contra monere, opponere* Dan. 2, 14. v. Bertholdt. ad h. l.

תּוּבַל s. תֻּבַל nomen gentis septentrionalis Jes. 66, 19., quae Gen. 10, 2. Ezech. 27, 13. 32, 26. 38, 2. 3. 39, 1. cum מֶשֶׁךְ componitur. Sunt haud dubie *Tibareni* in Asia minore, ponto euxino finitimi, *Τιβαρηνοί* Dion. Perieg. 767. Xenoph. Anab. 5, 5, 2. 7, 8, 25. Scholl. pariss. ad Apoll. Rhod. II, p. 156. ed. Schaefer. Pomp. Mel. 1, 2, 5. ibiq. Tzschukkius. Vid. Bocharti Phal. 3, 12. Michael. Spicil. I, p. 44 sqq. [Aliud תּוּבַל v. sub rad. יבל].

תּוֹדָה v. sub rad. ידה.

תְּוַהּ chald. *obstupuit, expavit* Dan. 3, 24. In Targum. respondet hebr. חרד et פחד Jer. 36, 16. 24. Ruth. 3, 8.

תָּוָה I) Pih. תִּוָּה *signavit, notas duxit* (in al. re), *notis distinxit* aliquid 1 Sam. 21, 14. Hiph. Ezech. 9, 4. וְהִתְוִיתָ תָו עַל־מִצְחוֹת וגו׳ *signa* s. *notas appones ad frontes*, notis insignies frontes. — II) *poenituit* (syr. ܬܘܐ), Hiph. *poenitere, dolere fecit, irritavit, exacerbavit* Ps. 78, 41. — III) *habitavit* i. q. ثَوَى, v. תָּא.

תָּו m. *signum* Ezech. 9, 4. 6. (arab. تَوِيّ *signum in animalis collo aut femore impressum crucis formâ*), deinde *tabulae signatae* (*ein unterzeichnetes Document, Klagschrift*) Job. 31, 35. v. Rosenm. ad h. l.

תָּא (pro תָּו) m. *conclave*, plur. תָּאִים Ezech. 40, 7. 16., in regim. תָּאֵי 40, 10. 21. etc., et תָּאוֹת Ezech. 40, 12. Chald. et Syr. תְּוָא, תַּוְן, ܬܘܢܐ. ܬܘܘܢܐ *id.*, v. rad. n. 3.

תָּוֶךְ m. *medium* Gen. 15, 10. Cant. 3, 10. Ezech. 15, 4. Num. 35, 5., עַמּוּדֵי הַתָּוֶךְ *columnae mediae* Jud. 16, 29., תּוֹךְ הַבַּיִת *medium aedium* h. e. impluvium 2 Sam. 4, 6. (unde nonnulli explicant etiam Jes. 66, 17.); מָלוּ תוֹכְךָ חָמָס *plenum est medium tuum* h. e. interiora tua *injuriâ* h. e. divitiis male partis Ezech. 28, 16. Cum praefix. a) בְּתוֹךְ הַמַּיִם *in mediis aquis* Gen. 1, 6., בְּתוֹךְ הַיָּם *in medio mari* Exod. 14, 29.; alibi non est nisi *in* Gen. 9, 21. 1 Reg. 11, 20. Mich. 3, 3. (sed paullo definitius, quam בְּ, quippe quod significat etiam *auf, an, bei* etc.) vel (ubi de pluribus agitur) *inter* Gen. 35, 2. Ezech. 2, 5. Levit. 20, 14.; cum verbis motus Ps. 57, 7. נָפְלוּ בְתוֹכָהּ *ceciderunt in eam* (foveam), Jos. 8, 13. (sed 1 Sam. 9, 14. בָּאִים בְּתוֹךְ הָעִיר vertas: *sie kamen an in der Stadt*). b) אֶל־תּוֹךְ הַקָּהָל *in mediam concionem* Num. 17, 12. Exod. 14, 23., al. *in* c. acc. Deut. 13, 17. 21, 12. Jer. 41, 7. Zach. 5, 8., quo utuntur scriptores, ubi accuratius dicere oportet, nam אֶל propr. non indicat nisi *versus*, *ad*. c) מִתּוֹךְ הָאֵשׁ *e medio igni* Deut. 4, 12. 9, 10., al. *ex* Num. 3, 12. Jer. 51, 6.

תִּיכוֹן m., תִּיכֹנָה f. adject. *medius* Exod. 26, 28. Ezech. 47, 16. Jud. 7, 19. 1 Reg. 6, 6. 8. 2 Reg. 20, 4. Ezech. 42, 5. 6.

תּוּף rad. Hebr. inusitat., chald. *exspuit*, aeth. ተፈአ: *id.*, arab. تَفَّ *detestatus est exspuendo*.

תֹּפֶת f. 1) Job. 17, 16.: *factus sum* תֹּפֶת לְפָנִים *talis, cui in faciem inspuant*, in contemtum omnium abii, cf. تُفَّة *mulier despicata*. 2) nom. propr. loci in valle Ben Hinnom prope Hierosolyma, ubi Molocho sacra faciebant Israelitae 1 Reg. 23, 10. Jer. 7, 31. 19, 6. 13 sq., unde cum ה paragog. Jes. 30, 33. תָּפְתֶּה, in quo tamen loco Gesenius auctore Lorsbachio (Ephem. lit. Jen. 1815. n. 59.) vertit: *locus combustionis, ustrina* coll. pers. تافتن et تفتن *combussit*, cui sententiae accessit etiam Bohlen. p. 21. At vero si vel largiri velis, hac voc. potestate opus esse ad illustrandam Jes. sententiam, vix tamen a te impetrabis, ut vallis Hinnom partem, quae est Gesenii opinio, persico nomine appellatam esse putes.

תּוּר 1) *circuivit, obiit* (arab. تار *id.* cf. דּוּר), sive negotiandi caussa 1 Reg. 10, 15., sive ad explorandum (cf. רכל), hinc *exploravit (auskundschaften)* Num. 13, 17. 18. 22. 14, 6 sqq. (chald. תַּיָּר *explorator, speculator*), it. *exquisivit* Num. 10, 33. Deut. 1, 33. Ezech. 20, 6., trop. mente *investigavit* Eccles. 2, 3. sq. acc. Eccles. 7, 25., sq. עַל (*über etwas Untersuchung anstellen*) 1, 13. 2) sq. אַחֲרֵי *secutus, sectatus est* Num. 15, 39. ubi v. Rosenm. — Hiph. 1) circuire fecit, *duxit* Prov. 12, 26. (chald. תַּיָּר *ductor, conductor viae*). 2) *exploravit* Jud. 1, 23.

תּוֹר m. 1) *ordo*, qui in orbem it (v. rad.) Esth. 2, 12. 15., deinde *series, linea margaritarum* Cant. 1, 10. 11. 2) *turtur* Gen. 15, 9. Levit. 12, 6. Jer. 8, 7. Cant. 2, 12., trop. de populo afflicto et timido Ps. 74, 19.; vox a sono facta, ut lat. et plurima avium nomina. Athenaeus *Deipnosoph.* L. IX. Σχεδὸν τὰ πλεῖστα τῶν ὀρνέων ἀπὸ τῆς φωνῆς ἔχει τὴν ὀνομασίαν. Scholiastes Theocriti ad *Idyll.* VII, 140. Πολλὰ τῶν ζώων ἀπὸ φωνῆς ἔχει τὴν κλῆσιν; conf. de illis Wachteri

Glossar. German. in voc. *Guguck.* Sed ab *explorando* nomen accepisse, quod anni tempestates *exploret* coll. Jer. 8, 7., sententia est Schultensi in Dissert. de *turture* §. 1.

תְּקוּר (ut יְקוּם a קוּם) m. *pervestigatio*, meton. est quod pervestigando, scrutando repertum est Job. 39, 8 (11).

תּוֹרָה v. sub rad. ירה.

תּוֹר m. chald. *bos* i. q. hebr. שׁוֹר (arab. ثور). Plur. תּוֹרִין Dan. 4, 22. 29. 30. 5, 21. Esr. 6, 9. 17. 7, 17.

תּוּשִׁיָּה f. 1) *auxilium, salus* Job. 6, 13. (parall. עֶזְרָה) Prov. 2, 7. (Lxx. σωτηρία) Mich. 6, 9. in Kri. 2) *prudentia, intelligentia* Prov. 3, 21. 8, 14. 18, 1. Job. 11, 6. Jes. 28, 29., it. *consilium* prudenter excogitatum Job. 5, 12., ubi v. Rosenm. De origine huj. vocis multum disceptant viri docti. Iis, qui a יֵשׁ repetunt, ut propr. sit οὐσία (v. Kimchius in Lex.), nuper accessit Umbreitius (Job. p. 31.), quod miror. Propius a vero absunt, qui ad rad. وسى referunt, in qua cum *juvandi consolandique* potestas insit, תּוּשִׁיָּה propr. *auxilium*, deinde eam, qua alicui succurri potest, rationem et prudentiam significare videbitur.

תָּזַז, unde תְּחָז, v. sub rad. תּוּז.

תַּזְנוּת v. sub rad. זנה.

תַּחְבֻּלוֹת vid. sub rad. חבל.

תַּחְפַּנְחֵס et תְּחַפְנְחֵס Jer. 43, 7. 44, 1. Ezech. 30, 18. 1) *Daphne* (Lxx. Τάφνη) urbs prope Pelusium. Scholzius in *Repertor. litt. bibl. et orient.* T. XIII, p. 7., cum quo facit Jablonskius, nomen sic interpretatur ex lingua coptica: ⲦⲀⲪⲈⲈⲚⲈϨ (Tapheeneh) est *caput* vel *principium seculi.* ⲀⲫⲈ et cum praef. Ⲧ notat *caput*, et ⲈⲚⲈϨ *mundum, seculum.* Nos diceremus *initium mundi* vel *terrae.* Sic opponitur urbi *Syene*, quae Aegyptum claudit versus Aethiopiam, ut Taphnae Aeg. claudebant versus Syriam et Arabiam. 2) nom. propr. reginae aegypt. 1 Reg. 11, 19. 20.

תַּחְרָא *lorica* et verbum תַּחְרָה vid. sub rad. חרא.

תַּחַשׁ voc. perobscurum, quod utrum animal an colorem an corii quoddam genus significet, dubitatur. Nos, cum neque ex locorum contextu neque vocabuli origine neque e dialectis finitimis quidquam certi colligi possit, in vett. explicatorum interpretatione acquiescendum esse putamus. Hi תחש pro *colore* habuerunt paene omnes, et quidem, si ab Aquila ac Symmacho discedis, pro *rubro colore.* Accuratius si rem definiri cupis, cum Syro et Chaldaeo *hysginum (scharlach-glänzendroth)* dici statuimus, cujus rei caussas bene explicuerunt Bochartus in Hieroz. Tom. II, p. 387 sqq. Bynaeus de calceis Hebr. 1, 3. et Hartmannus Hebr. III, p. 230 sqq. Itaque עוֹר תַּחַשׁ Num. 4, 6 sqq. et עֹרֹת תְּחָשִׁים Exod. 25, 5. 26, 14. 35, 23. 39, 34. sunt *pelles* (sive caprinae sive ovillae cet.) *purpureo colore tinctae*, et eundem sensum habet תַּחַשׁ simpl. positum Num. 4, 25. Ezech. 16, 10. — Qui hoc voc.

animal significari putant, ii mirum quantum conjecturis indulgent. Scil. alii, quos secutus est LUTHERUS, *ursum melen (Dachs)* intelligunt, sono decepti simulque obliti, hocce animal in terris orientalibus non inveniri nec pelle tam eximia gaudere, quae multum celebrari possit (Ezech. l. c.); alii (S. RAVIUS in com. de iis, quae ex Arab. in usum tabern. fuerunt petita c. 2.) *phocam vitulinam (Seehund)* dici volunt, propterea, quod arab دُخَسٌ s. تُخَسٌ *delphinum* significet, delphinis autem phoca a veteribus accenseri facile potuerit; at vero haec ipsa vox arab. valde dubia est. Denique TH. HASAEUS (in Sylloge dissertatt. n. 9.) de *vacca marina (Meerfräulein)* cogitavit, cujus cutis ea duritie est, ut a scutis inde confectis sagittae et globuli ferrei resiliant. Sed propter hanc ipsam duritiem vix usus fuit istarum pellium in contegendo tabernaculo.

תָּחַת radix Hebr. inusit., aethiop. *humilis, demissus, inferior fuit.*

תַּחַת m. propr. *inferius, id quod infra est* (Job. 28, 5.?), hinc *locus,* in quo quid consistit Jos. 5, 8. וַיֵּשְׁבוּ תַחְתָּם *sederunt* quisque *in loco suo* (de accus. v. GESEN. L. p. 686.), alibi plur. Zach. 6, 12. מִתַּחְתָּיו יִצְמָח *excrescet e loco suo,* Exod. 10, 23. קָמוּ מִתַּחְתָּיו *surrexerunt e loco suo,* Levit. 13, 23. אִם תַּחְתֶּיהָ תַּעֲמֹד הַבַּהֶרֶת *si loco suo steterit* (se continuerit) *macula,* Exod. 16, 29. Jud. 7, 21. 1 Sam. 14, 9. Jes. 10, 4. (ubi v. GESEN.) al. Sed saepius in particulam abit: 1) adv. *infra, inferne* Gen. 49, 25. Deut. 33, 13. Job. 26, 5.; מִתַּחַת (pr. *von unten*), ubi directio (non motus) significatur; itaque ad cogitationem duntaxat refertur atque hinc reddi plerumque potest *infra* Jos. 2, 11. Jes. 14, 9. Exod. 20, 4. 2) praepos. a) *sub* Gen. 18, 8. Jud. 4, 5. 1 Reg. 19, 4. Levit. 23, 27. (ad quem l. cf. ὑπό Odyss. 4, 636.), praegnant. Num. 5, 20., transl. Prov. 30, 21 (de imperio, cui quid *subest*) Hab. 3, 7 (de aerumna, qua quis *premitur*) add. Job. 30, 14. תַּחַת שֹׁאָה הִתְגַּלְגָּלוּ *unter Verwüstung wälzen sie sich fort* (simil. ὑπό sexcent.), *infra (unterhalb)* Jos. 11, 3. ה' חֶרְמוֹן *infra Hermonem* h. e. ad radices Herm. coll. Deut. 3, 17.; תַּחַת לְ *sub* Cant. 2, 6., אֶל־תַּחַת *sub* c. acc. Zach. 3, 10. 1 Reg. 8, 6. Jud. 6, 19. 1 Sam. 21, 4. (ubi LXX. ὑπὸ τὸν χεῖρά μου), *darunter hin* Jer. 3, 6.; מִתַּחַת *darunter hervor, darunter weg* (ὑπό, ὑπ᾽ ἐκ) Exod. 6, 6. Deut. 7, 24. (trop. Hos. 4, 12. coll. Num. 5, 20.), מִתַּחַת לְ *infra* aliquam rem *(unterhalb)* Gen. 1, 7. Exod. 30, 4. Jud. 3, 16. Gen. 35, 8. (ubi v. ROSENM.), עַד מִתַּחַת לְבֵית־כָּר *bis unterhalb (südlich von?)* Bethcar 1 Sam. 7, 11. b) *pro, loco* alicujus, propr. de iis, qui in alterius locum *succedunt* Esth. 2, 17. וַיַּמְלִיכֶהָ תַּחַת וַשְׁתִּי *regnare fecit eam loco (pro) Vasthi,* Levit. 16, 32. Gen. 22, 43. Ps. 45, 17. 1 Reg. 1, 30. 1 Chron. 6, 10., hinc de rebus inter se permutatis adeoque de *pretio* Gen. 30, 15. *cubabit apud te hac nocte* תַּחַת דּוּדָאֵי בְנֵךְ *pro mandragoris filii tui,* 1 Reg. 21, 2. Job. 28, 15., max. de bene maleve factorum mercede (post verba *rependendi*) 1 Sam. 25, 21. וַיָּשֶׁב־לִי רָעָה תַּחַת טוֹבָה *retulit mihi malum pro bono* Gen. 44, 4. 1 Sam. 24, 20. Prov. 17, 13. Ps. 35, 12. Huc pertinent etiam loci Zeph. 2, 10. 2 Sam. 19, 22.; תַּחַת מָה *pro quanam re (zur Vergeltung wofür?)* Jer. 5, 19. Cum infin. Jes. 60, 15. Job. 34, 26. *dafür dass, pro eo quod.* —

ת׳ אֲשֶׁר a) *anstatt dass* Deut. 28, 62. *pauci vestrum superstites manebunt* תַּחַת אֲשֶׁר הֱיִיתֶם כְּכוֹכְבֵי הַשָּׁמַיִם *cum esse potuissetis stellis similes;* b) *eo, quod* Deut. 21, 14. 1 Sam. 26, 21. Jes. 53, 12. Eod. sensu legitur ת׳ כִּי Deut. 4, 37. Prov. 1, 29. — Cum affixis תַּחְתֵּנִי 2 Sam. 22, 37., תַּחְתָּם Deut. 2, 12., sed frequentius cum plur. תַּחְתַּי, תַּחְתָּיו, תַּחְתֵּיכֶם etc.

תְּחוֹת m. chald. *sub;* מִן־תַּחְתּוֹהִי *unter ihm weg* Dan. 4, 11.

תְּחוֹת m. chald. *id.* Dan. 7, 27., cum affixo תְּחֹתוֹהִי *sub ea* Dan. 4, 9. 18.; מִן־תְּחוֹת *darunter weg* Jer. 10, 11.

תַּחְתִּי m., תַּחְתִּית et תַּחְתִּיָּה f., *inferior, infimus* Ps. 86, 13. Deut. 32, 22. פֶּלַח תַּחְתִּית *lapis molae inferior* i. e. *catillus.* Foem. subst. *pars inferior*, hinc תַּחְתִּית הָהָר Exod. 19, 17. Plur. masc. תַּחְתִּיִּים Gen. 6, 17., foem. תַּחְתִּיּוֹת subst. *inferiora, infima,* hinc ת׳ אֶרֶץ Jes. 44, 23. Ps. 63, 10. *infima terrae* i. e. tartarus (trop. de loco occulto h. e. utero matris Ps. 139, 15.), אֶרֶץ תַּחְתִּיּוֹת Ezech. 26, 20. et בּוֹר ת׳ Ps. 88, 7. *id.*

תַּחְתּוֹן m., תַּחְתּוֹנָה f. *inferior, infimus* Jos. 18, 13. 1 Reg. 6, 6. Jes. 22, 9. Ezech. 40, 18. 41, 7.

תִּיז i. q. arab. تاز (تيز) *mortuus fuit,* propr. *abscissus, resecatus est,* تيز *brevis.* — Hiph. הֵתַז, in pausa הֵתָז (tanq. a תזז) *amputavit* Jes. 18, 5 (pampinos). De talmudico hujus voc. usu v. Hartmann. thesaur. p. 93.

תֵּימָא terra in extremis Arabiae desertae, montibus Chaldaeis contermina, cujus incolae originem ab Ismaële ducebant, Gen. 25, 15. Jes. 21, 14. Job. 6, 19., arab. تَيْمَا, Graecis Θέμμη, v. Abulfedae *Syr.* p. 14. (ed. Koehl.) *Arab.* p. 33. (ed. Gagn.) in Hudson *geogr. min.* p. 42 sqq.

תֵּימָן v. sub rad. ימן.

תִּירָס nom. terrae et gentis borealis, quae cum יָוָן copulatur Gen. 10, 2. Videtur, ut jam suspicatus est Josephus, *Thracia* dici, ubi fluvius *Tyras* v. Bochart. Phal. 3, 2.

תַּיִשׁ m. *caper, hircus* (ut chald. syr. arab.) Prov. 30, 31., plur. תְּיָשִׁים Gen. 30, 35. 32, 15. 2 Chron. 17, 11. Origo voc. latet. Sed ab arab. تس *trusit* deducit Schultens. in *Commentar.* ad Prov. l. c.

תָּכָה *recubuit, innixus est,* coll. arab. تكأ in VIII.; unde Pyh. Deut. 33, 3. וְהֵם תֻּכּוּ לְרַגְלֶךָ *hi* (Israelitae) *procubuerunt ad pedes tuos* sc. ad montis Sinai radices v. Rosenm. et Hoffmann. ad h. l.

תָּכַךְ radix Hebr. inusit., chald. *laesit, damno affecit,* syr. ܬܟܐ *id.* (unde ܬܘܟܐ *damnum* conf. Syr. et Chald. Prov. 19, 19.).

תְּכָכִים m. plur. *oppressiones, vexationes,* unde Prov. 29, 13. אִישׁ ת׳

vexator, Lxx. et Vulg. spec. *δανειστής*, *creditor*. Schultensius תֹּךְ esse putavit *fascias*, *teniolas*, quibus ornantur vestes divitum v. Elmacini *hist. Sarac.* p. 81. Sed illa interpretatio simplicior est.

תֹּךְ, semel תּוֹךְ (Ps. 72, 14.) m. *oppressio*, *vexatio*, *violentia* (cf. syr. ܬܘܟܐ in vers. Syr. pro עֹשֶׁק Prov. 28, 3., pro גזל Prov. 22, 22. Ezech. 18, 18.) Ps. 10, 7. 55, 12.

תֻּכִּיִּים m. plur. 1 Reg. 10, 22. et plene תּוּכִּיִּים 2 Chron. 9, 21. *pavones* sec. Syr. Chald. Arab. Lat. interpretes, graec. ταώς, pers. طاوس, malabar. (non sanscrit., ut voluit Gesenius L. p. 188.) *togeï* (v. Walther in relationib. malabar. contin. 38. p. 230. et contin. 39. p. 428.). Videtur itaque exterum voc. esse, et ipsa ista avis in India frequens nascitur (Aelian. Animall. 23, 18. 16, 10.). Cf. Bocharti Hieroz. Tom. II, p. 135 sqq. Alias conjecturas v. in Bibl. Brem. II, 3. et in Relandi Dissertatt. misc. I, p. 183 sqq.

תְּכֵלֶת *color hyacinthinus* (h. e. violaceus) sec. Lxx. et Hieron., cum quibus conspirant Philo et Josephus (Antt. 3, 8.), Exod. 26, 4. 31. Num. 4, 6 sqq. Ezech. 23, 6. 27, 7. 24., qui fuit humor (sanguis) conchylii חִלָּזוֹן (Massech. menach. 4, 44. Jarch. ad Exod. 25.) dicti (helicis ianthinae L.) Plin. 35, 6. 22, 11. v. Bocharti Hieroz. Tom. II, p. 720 sqq. III, 655 sqq. Braun. de vestitu sacerdot. p. 187 sqq. Hartmann. Hebräerinn III, p. 128 sqq.

תָּכַן *trutinavit, libravit, ponderavit*, trop. Prov. 16, 2. 21, 2. 24, 12. (mentes, animos hominum) i. e. accurate examinavit, exploravit. — Niph. *librari* atque ita *aequalem reddi*, trop. Ezech. 18, 25. 29. 33, 17. 20. לֹא יִתָּכֵן דֶּרֶךְ אֲדֹנָי *non librata est via domini* h. e., ut ex orationis continuatione apparet, poenae Dei non sunt aequales peccatis, non servat Deus poenas inter et peccata aequabilitatem; hinc gener. נִתְכַּן signi. *rectum, integrum esse* 1 Sam. 2, 3. — Pih. תִּכֵּן *libravit* Job. 28, 25. (aquas), it. *mensus, dimensus est* Jes. 40, 12., hinc *disposuit* ad libellam Ps. 75, 4., trop. accurate *exploravit, perscrutatus est* Jes. 40, 13. — Pyh. הַכֶּסֶף הַמְתֻכָּן *pecunia appensa* 2 Reg. 12, 12.

תֹּכֶן m. 1) *mensura* Ezech. 45, 11. it. *demensum* Exod. 5, 18. 2) urbs Simeonitarum 1 Chron. 4, 32.

תְּכוּנָה f. 1) *dispositio, structura* Ezech. 43, 11. coll. v. 10. 2) *apparatus* Nah. 2, 10. (divitiae), ubi ad sensum Chald. et Syr. אוֹצְרַיָּא, ܣܝܡܬܐ. — Aliud v. sub rad. כּוּן.

תָּכְנִית f. *mensura, dispositio, structura* Ezech. 43, 10., hinc *forma perfecta, perfectio* Ezech. 28, 12., de quo l. v. sub חתם.

מַתְכֹּנֶת f. *mensura, proportio* Ezech. 45, 11. Exod. 30, 32. 2 Chron. 24, 13., it. *demensum, summa* Exod. 5, 8. Cum affixo מַתְכֻּנְתּוֹ.

תִּיכוֹן vid. supra sub תוך.

תֵּלָא v. infra תָּלָה.

תֵּל vid. sub תלל.

תְּלַאשַּׂר 2 Reg. 19, 12. s. תְּלַשָּׂר Jes. 37, 12. nom. propr. regionis assyr. sec. Syr. non diversae ab אֶלָּסָר Gen. 14, 1. 9. v. Rosenm. *Alterth.* I, 2, p. 153 sq. Nonnullis videtur a תֵּל *collis* dicta (v. sub rad. תלל); aliam vero conjecturam, non satis probabilem illam, proposuit Simonis in Onom. p. 483 sq.

תְּלַג vel (ut alii analogiae convenientius legunt) תְּלַג m. chald. *nix* (i. q. hebr. שֶׁלֶג) Dan. 7, 9.

תָּלָה 1) *suspendit* (chald. syr. *id.*) Job. 26, 7. Jes. 22, 24., hinc תָּלוּי *suspensus, pendens* sq. בְּ (*de* al., *an etw.*) 2 Sam. 18, 10., sq. עַל Cant. 4, 4. Spec. vel addito עַל־עֵץ Jos. 8, 29. 10, 26. Deut. 21, 22. Esth. 5, 14. vel omisso Esth. 7, 9. Deut. 21, 23. *arbori* (Liv. 1, 26.) s. *de arbore* aliquem *suspendit, patibulo* aliquem *affecit* vel *in crucem egit.* — Transl. Deut. 28, 66. הָיוּ חַיֶּיךָ תְּלֻאִים (pro תְּלוּיִם) לְךָ מִנֶּגֶד *vita tua suspensa* (quasi filo) *erit tibi ante oculos* h. e. in praesentissimo semper periculo versabitur. 2) sq. לְ *affixus inhaesit, adhaesit,* trop. Hos. 11, 7. עַמִּי תְּלוּאִים לִמְשׁוּבָתִי *populus meus inhaeret* h. e. indulget *defectioni.* — Niph. *suspensus est* Thren. 5, 12. Esth. 2, 22. — Pih. *suspendit* Ezech. 27, 10. 11.

תְּלִי m. *pharetra,* sic dicta quod de tergo *suspendi* solet. Cum affixo תֶּלְיְךָ Gen. 27, 3. Sic Lxx. Vulg. Sam. Sed *gladium* cum Onkeloso, Syro, Kimchio et Jarchio intelligunt Fullerus in *Miscell. S.* L. I. c. 17. et Heideggerus in *Histor. Patriarch.* T. II. Exercit. 14. §. 2., vid. tamen, quae monuit Clericus ad Gen. l. c.

תַּלְפִּיּוֹת f. plur. Cant. 4, 4. vulgo *armamentaria,* in quibus *suspenduntur* arma (conf. Ezech. 27, 10. 11.), compos. ex תלה et ex פִּיּוֹת *gladii* vel quaevis *arma acuta.* Hanc interpretationem Abenesra praeivit. Sed vix potest פִּיּוֹת (acies), omisso חֶרֶב, praesertim in simplici oratione, de *gladiis* dici. Itaque Beyerus (in vers. cant. cant. p. 57.) derivat ab arab. تلف *periit,* ut ת sint *exitialia* h. e. arma. Et hoc certe magis placet, quam quod nuper Ewaldus vertit *densa agmina,* a rad. تلف *conjunxit, collegit* (ad form. תַּלְמִיד); neque enim satis commode ista turris dici potest exstructa esse densis agminibus (*erbaut für dichte Schaaren*).

תָּלַל *aggeravit, aggessit, accumulavit* (arab. تلّ). Part. Pahul תָּלוּל *aggestus* Ezech. 17, 22. [Sed תָּלוּל v. sub rad. התל].

תֵּל m. *agger, tumulus* (arab. تلّ *collis, tumulus terrae, tumulus arenosus*), spec. *acervus ruderum* Deut. 13, 17. Jos. 8, 25. Jer. 49, 2., *deinde collis* Jos. 11, 13., cum affixo תִּלָּהּ Jer. 30, 18., תִּלָּם Jos. 11, 13. Eo autem sensu תֵּל praefigitur nominibus propr. urbium, inprimis ab Aramaeis (v. Assemani *Biblioth. orient. in indic. geogr.*); in V. T. haec oppida Babyloniae commemorantur: a) תֵּל אָבִיב Ezech. 3, 15. ad Chaboram fluvium, fortasse *Thallaba* s. *Thalaban* in mapp. d'Anvill. b) תֵּל חַרְשָׁא Esr. 2, 59. Neh. 7, 61. c) תֵּל מֶלַח Esr. 2, 59. Neh. 7, 61. d) תְּלַאשַּׂר s. תְּלַשָּׂר, de quo v. supra.

תּוֹלָלֵינוּ Ps. 137, 3. sunt, qui huc trahant, ita ut תּוֹלָלֵינוּ significet: *vincientes* h. e. opprimentes, vexantes *nos*, تَلَّ enim in IV. Conj. est *vinxit, manu duxit,* sed v. sub rad. ילל.

תַּלְתַּל m., plur. תַּלְתַּלִּים Cant. 5, 11., vulgo *copiose penduli* crines i. e. *crispi* vel (ut Apulejus *Metamorph.* L. V. vocat) *alii antependuli, alii retropenduli* (sicut a lat. *cinnus* per geminationem fit *cincinnus*), ita ut formam habeat a תלל, significationem a תלה (quod tamen non videtur nisi de *suspensis, vom Aufgehangenen,* recte dici). Sunt etiam, qui conferant تَلْتَلَة *spatha palmarum,* quae elatae cum rumpuntur dactylosque produnt, speciem referre videntur crinis varie crispati v. Schultens. *Opp. min.* p. 246. Sed unde sumtum sit hoc voc. arab., non liquet, quanquam a تَلْتَلَ *agitavit, commovit* non incommode repeti possit. Novam viam ingressus est nuper Ewaldus. Is enim vertit: *gefeuchtet* h. e. *unguentis madentes* (Virg. Aen. 4, 216.) coll. ܛܠܠ *humidus factus est* (unde ܛܠܠܘܬܐ *humor*) et arab. تَلٌّ *humectatio*, non inepte.

תֶּלֶם m. *sulcus, porca* (arab. تَلْمٌ *id.*) Job. 27, 3. 31, 38. Ps. 65, 11. Nonnullis est *fractio terrae* vel *glebarum,* a rad. ثَلَمَ *fregit* (*frangere glebas,* it. *terram rumpere* et *findere* pro *arare* etc. dicunt quoque Latini), sed parum probabiliter. Plur. in regim. תַּלְמֵי Hos. 10, 4. 12, 12.

תַּלְפִּיּוֹת vid. ante sub rad. תלה.

תָּלַע rad. Hebr. non usitat., v. statim sub תּוֹלָע.

תּוֹלָע m. 1) *vermis* Exod. 16, 20. (fortasse a chald. תְּלַע *discerpsit*), spec. *coccum, color coccinus* (v. שָׁנִי) Jes. 1, 18., deinde *vestes coccinae, coccina* Thren. 4, 5. v. Bocharti *Hieroz.* P. II. lib. 4. c. 27. p. 624. Inde formatum est Pyh. part. plur. מְתֻלָּעִים *coccino induti, coccinati* Nah. 2, 4.

תּוֹלֵעָה f. *vermis* Jes. 14, 11., contemtim de homine Job. 25, 6.

תּוֹלַעַת f. 1) *vermis* Jon. 4, 7. Deut. 25, 39., spec. is, qui mortuorum corpora arrodit Jes. 66, 24.; trop. de hominibus miseris et contemtis Ps. 22, 7. Jes. 41, 14. 2) שְׁנִי ת' Exod. 28, 5. 6. Num. 4, 8. et שְׁנִי תוֹלַעַת Levit. 14, 4. 6. Ps. 22, 7. Jes. 41, 14. Jon. 4, 7. *color coccinus* et quod *eo colore infectum* est, v. sub שָׁנִי; c. affixo תּוֹלַעְתָּם Jes. 66, 24.

מְתַלְּעוֹת v. sub rad. לתע.

תָּלַף v. תַּלְפִּיּוֹת sub rad. תלה.

תְּלָת f. Dan. 7, 20., תְּלָתָה Dan. 3, 24. 6, 3. et תְּלָתָא Esr. 6, 4. m. chald. *tres* i. q. hebr. שָׁלֹשׁ, שְׁלֹשָׁה; cum affixo תְּלָתְהוֹן *tres illi* Dan. 3, 23. Semel תְּלָתָה Esr. 6, 15. pro ordin. *tertius* legitur. — Plur. תְּלָתִין *triginta* Dan. 6, 8. 13.

תַּלַּת m. chald. שַׁלִּיט תַּלְתָּא Dan. 5, 29. et simpl. תַּלְתָּא v. 16. *princeps tertius* (a rege) vel potius *tertii ordinis*.

תְּלָתִי m. *tertius* Dan. 5, 7.

תַּלִּיתַי m. *id.*, unde f. תַּלִּיתָאָה Dan. 2, 39.

תַּמָּה chald. i. q. hebr. שָׁם *ibi, illic*; תַּמָּה *id.* Esr. 5, 17. 6, 1. 12.; מִן־תַּמָּה *illinc, inde* Esr. 6, 6. [Aliud v. sub rad. תמם].

תָּמַהּ *obstupuit, miratus est* Jes. 29, 9. (ubi imp. plur. in pausa תְּמָהוּ), Eccles. 5, 7. (sq. עַל caussae), וַיִּתְמְהוּ אִישׁ אֶל־רֵעֵהוּ *admirabundi ad se invicem convertebantur* Gen. 43, 33. Jes. 13, 8.; alibi paullo gravius: *attonitus*, admiratione et timore *perculsus est* Jer. 4, 9. Ps. 48, 6., trop. de montibus Job. 26, 11. sq. מִן caussae. — Hithpah. imper. plur. הִתַּמְּהוּ (pro הִתְתַּמְּהוּ) *obstupescite* Habac. 1, 5.

תְּמַהּ m. chald. *res stupenda* et *admirabilis, miraculum,* plur. תִּמְהִין Dan. 6, 28., emphat. תִּמְהַיָּא Dan. 3, 32., cum affixo תִּמְהוֹהִי Dan. 3, 33.

תִּמָּהוֹן m. *stupor magnus* et ex stupore *terror immanis* Zach. 12, 4., in regim. תִּמְהוֹן Deut. 28, 28.

תַּמּוּז nom. propr. Dei Syrorum, *Adonidis* (syr. ܬܡܘܙ v. Castelli *Lexic.* p. 3911.) quem miserabili voce plangentes mulieres colebant Ezech. 8, 14., cf. Selden de diis Syr. 2, 11. Simonis diss. sing. ad calcem Onomast. N. T. p. 175 sqq. Norberg Onom. p. 145. et (qui in sacrorum Adonidis historiam accurate inquisivit) Creuzer. Symbol. II, p. 91 sqq. De origine vocis non constat. Nam quod Simonis l. c. תַּמּוּז dictum putat pro תַּנְמוּז *dator vini* a נתן et מוז, arab. مزّ, aeth. ሜስ፡ *sicera, potus inebrians*, id nec per se admodum probabile est et nititur inani viri docti conjectura, *Thammuzum* esse Graec. Bacchum.

תְּמוֹל *heri* Exod. 5, 14. 2 Sam. 3, 17., it. אֶתְמוֹל (cum א prosthet.) 2 Sam. 5, 2., יוֹם אֶתְמוֹל *dies hesternus* Ps. 90, 4., תְּמוֹל אֲנַחְנוּ *hesterni sumus* h. e. vitae brevissimae Job. 8, 9. Crebro copulata sunt תְּמוֹל שִׁלְשֹׁם Gen. 31, 5. Exod. 5, 14. 2 Reg. 13, 5. et אֶתְמוֹל שִׁלְשֹׁם 1 Sam. 4, 7. 14, 21. *antea, olim.*

תָּמִיד v. sub rad. מיד.

תָּמַךְ 1) *prehendit, cepit* Prov. 31, 19. Gen. 48, 17. sq. acc., Prov. 28, 17. sq. בְּ (κρατεῖν τινος), trop. שְׁאוֹל צְעָדָיו יִתְמֹכוּ *orcum prehendunt ejus gressus* h. e. ruit in orcum; hinc *assecutus, consecutus est* Prov. 11, 16. 29, 23. 2) captum *tenuit* Am. 1, 5. 8. (etiam animo *tenuit* Prov. 4, 4.), *continuit, retinuit* aliquem in aliqua re sq. בְּ Ps. 17, 5., hinc *sustentavit*, et proprio Exod. 17, 12. sq. בְּ, et translato sensu Ps. 41, 13. 63, 9. Jes. 42, 1. sq. בְּ, denique *tuitus est* aliquid Ps. 16, 5. (ubi תּוֹמִיךְ part. praes. v. Gesen. L. p. 308.). 3) *se invicem capere* atque adeo *inter se cohaerere* Job. 36, 17. דִּין וּמִשְׁפָּט יִתְמֹכוּ *caussa et judicium cohaerebunt* v. Rosenm. ad h. l. — Niph. *teneri* Prov. 5, 22.

תָּמַם 1) a) *perfectus, absolutus est (zu Stand gebracht, fertig sein)* 1 Reg. 7, 22., sq. inf. pass. Jos. 5, 8. תַּמּוּ כָל־הַגּוֹי לְהִמּוֹל *desitus est*

populus circumcidi; etiam act. *absolvit,* Ps. 64, 7. (nostr. *fertig sein* eod. modo dicunt), sq. infin. *desiit* Jos. 3, 17. 4, 1. 11. b) *integer fuit* numero Num. 17, 13 (28) הַאִם תַּמְנוּ לִגְוֹעַ *num ad unum omnes exspirabimus?* 1 Sam. 16, 11. הֲתַמּוּ הַנְּעָרִים *num hi omnes sunt pueri* (tui)? Semel trop. *integer fuit animo, culpâ caruit* Ps. 19, 14. 2) *finitus, peractus est* (annus, dies, sermo etc.) Gen. 47, 18. Ps. 102, 28. Job. 31, 40. Thren. 4, 22. Levit. 25, 29. 3) *consumtus est* Jer. 44, 18 (fame) 6, 29. 36, 23. (igni), *exhaustus est* Jer. 37, 21 (cibus), *periit* Ps. 73, 19. Jos. 5, 6. Jer. 27, 8. Num. 32, 13., sq. מִן הָאָרֶץ Jes. 16, 4., עַד־תֻּמּוֹ 1 Reg. 14, 10., עַד־תֻּמָּם Deut. 2, 15.: *prorsus, penitus.* Fut. יִתֹּם, semel plene יִתּוֹם Ezech. 47, 12., fem. תִּתֹּם Ezech. 24, 11., 1. sing. אֵיתָם (pro אֶתֹּם) Ps. 19, 14. (v. Gesen. L. p. 366.), plur. יִתַּמּוּ Deut. 34, 8., in pausa יִתָּמּוּ Ps. 102, 28. (tanquam a sing. יִתַּם). — Niph., unde fut. יִתַּם, plur. יִתַּמּוּ repetunt, 1) *finitus est* Deut. 34, 8. 2) *consumtus est* Num. 14, 35. Ps. 104, 35. Jer. 14, 5. 44, 12. — Hiph. הֵתֵם 1) *perfecit* 2 Sam. 20, 18., spec. הָתֵם הַבָּשָׂר *carnes perficere* h. e. percoquere Ezech. 24, 10., הָתֵם כֶּסֶף *pecuniam perficere* h. e. totam numerare vel solvere 2 Reg. 22, 4., ellipt. Dan. 8, 23. כְּהָתֵם הַפֹּשְׁעִים *ubi peccatores perfecerint* sc. peccata, ad quem loc. videndus est B. Michaelis. Trop. הָתֵם דְּרָכָיו perficere, integras reddere vias suas i. e. probam agendi rationem ingredi, *integritati studere* (vid. Kal 1. b.). — 2) *finivit,* sq. infin. *desiit* aliquid facere Jes. 33, 1., *consumsit, perdidit,* praegnant. Ezech. 22, 15. וַהֲתִמֹּתִי טֻמְאָתֵךְ מִמֵּךְ *amovebo a te impuros tuos.* Infin. cum affixo הֲתִימְךָ (pro הֲתִמְּךָ) Jes. 33, 1., fut. יַתֵּם (media radicali deficiente more chald. in prima compensata) Job. 22, 3. etc. — Hithpah. *integrum* h. e. *probum se exhibere* 2 Sam. 22, 26. Ps. 18, 26., ubi fut. תִּתַּמָּם pro תִּתְתַּמָּם.

תָּמִים m., תְּמִימָה f. 1) *integer* i. e. a) labis expers (ὁλόκληρος) Exod. 12, 5. 29, 1. Levit. 1, 3. 3, 9. 25, 30. Num. 6, 14. (de victimis); b) incolumis Prov. 1, 12.; c) plenus, totus, ut יוֹם תָּמִים *dies integer* Jos. 10, 13., שָׁנָה תְמִימָה *annus integer* Levit. 25, 30., אַלְיָה ת׳ *cauda integra, tota* Levit. 3, 9.; d) ethico sensu i. q. simplex, insons, probus (passim copul. c. צַדִּיק) Gen. 6, 9. 17, 1. Job. 12, 4. Prov. 28, 18. Deut. 18, 13. Ps. 37, 18., תְּמִימֵי דֶרֶךְ *integri vitae* Ps. 119, 1. Prov. 11, 20., דֶּרֶךְ תָּמִים *via integra* i. e. proba agendi vivendique ratio, vitae integritas; תָּמִים passim subst. *integritas* vitae Jos. 24, 14. Jud. 9, 16. (ubi copul. c. אֱמֶת) Ps. 84, 12., it. *verum, veritas* 1 Sam. 14, 41. 2) *perfectus, omnibus numeris absolutus* Ps. 19, 8. Job. 36, 4. 37, 16.

תָּם m., תַּמָּה f. *integer* (ethico sensu), arab. تَامّ, Gen. 25, 27. Prov. 29, 10. Job. 1, 1. 8. 2, 3. 8, 20. 9, 21. 22. (passim c. יָשָׁר copul.) etc. Foem. תַּמָּתִי *o integra, casta mea;* ita compellatur puella Cant. 5, 2. 6, 9. Uno in loco תָּם pro subst. est: *integritas, innocentia* Ps. 37, 37., ut jam Lxx. Hier. et Vulg. interpretati sunt. — In loco Exod. 26, 24. תַּמִּים sunt, qui dictum putent pro תְּאֹמִים *gemelli* (ut textus Samar. habet), praeter. necessitatem v. Winzer. et Rosenm. ad h. l.

תֹּם m., semel plene תּוֹם Prov. 10, 9., cum makkeph תָּם־ inte-

gritas i. e. a) plenitudo Jes. 47, 9. *ista te invadent* בְּתֻמָּם *integra, plenissime;* v. rad. sub Kal; b) incolumitas Ps. 41, 13., prosperitas, fortuna integra Job. 21, 23.; c) ethico sensu: *integritas* animi, innocentia, probitas Ps. 7, 9. 25, 21. 26, 1. Prov. 10, 9. 13, 6. (plenius תֹּם לֵבָב Gen. 20, 5. 6.), הֹלֵךְ תֹּם *integritati studere* Prov. 2, 7.; spec. *simplicitas* animi, quae est ab omni fraude ac suspicione aliena 2 Sam. 5, 11. 1 Reg. 22, 34. quos locos bene expedivit SCHULZIUS ad COCCEJUM. De plur. תֻּמִּים v. sub voc. אוּר.

תֻּמָּה f. *integritas* animi Prov. 11, 13. Job. 26, 5. 31, 6.

מְתֹם m. *locus* vel *pars* corporis *integra, sana* Ps. 38, 4. 8. Jes. 1, 6.

תְּמוּנָה et תְּמוּתָה v. sub rad. מנה.

תֶּמֶס v. sub rad. מסס.

תָּמַר rad. Hebr. non usitata, quae *rigendi, eminendique* sensum habuisse videtur, coll. arab. تمر XI. *riguit, horruit* hasta, talm. תַּמַּר *in modum columnae ascendit.*

תָּמָר m. (com.?) 1) *palma* Joël. 1, 12. Ps. 92, 13. Cant. 7, 9., arab. تمر, v. rad. Minus recte URSINUS vocabuli radicem esse putat ثمر *fructuosa fuit arbor.* Scil. *palmam* apud Romanos quoque fuisse symbolum *fertilitatis,* notant VAILLANT in praefat. ad *Numismata aerea Imperatorum, Augustorum et Caesarum,* et DEYLINGIUS in *Observatt. S.* T. III, p. 236. Vid. de palmae fertilitate KAEMPFERUS in *Amoenitatt. exott.* fasc. IV. Relat. 5. §. 3. CELSIUS in *Hierobotan.* P. II, p. 523 sq. etc. Plur. תְּמָרִים Exod. 15, 27. Levit. 23, 40. Num. 33, 9. etc. 2) nom. propr. a) feminarum Gen. 38, 6. 2 Sam. 13, 1. 14, 27. b) oppidorum et quidem *α*) oppidi in australibus Palaestinae finibus Ezech. 47, 19. 48, 28., fortasse Θαμαρά EUSEBII. *β*) *Palmyrae* 1 Reg. 9, 18. in Cthib, quae alibi תַּדְמֹר quod v. supra. Ceterum de חַצְצוֹן תָּמָר et עִיר הַתְּמָרִים vid. sub his vv.

תֹּמֶר m. *palma,* deinde *columna* palmae similis Jer. 10, 5.

תִּמֹּרָה f. *palma* arte facta, *figura palmae* Ezech. 41, 18. 19., plur. תִּמֹּרִים Ezech. 40, 22. 41, 18. et תִּמֹּרוֹת 1 Reg. 6, 29. 32. 35. 7, 36.

תִּימָרָה f., unde Cant. 3, 6. Joel. 3, 3. תִּימְרוֹת עָשָׁן *columnae fumi.* Fortasse non differt a talm. תַּמְרָה (nam in libris haud paucis sine Jod scriptum est), quod eandem potestatem habet. Itaque non fuit, quod nuper EWALDUS (ad Cant. p. 108.) a rad. ימר i. e. אמר (*altum, excelsum esse*) repeteret.

תַּמְרוּרִים m. plur. Jer. 31, 21. *columnae* (itineris indices). Aliud v. sub rad. מרר.

תַּן vid. sub rad. תנן.

תָּנָה 1) largiter *donavit, dona distribuit* (sq. בְּ *inter*) iisque *conduxit* sibi homines Hos. 8, 10. — Pih. תִּנָּה *laudavit, celebravit* Jud. 5, 11. sq. acc., 11, 40. sq. לְ. Arab. ثنى IV. *laude celebravit* (cf. LETTE

Observatt. 79.), syr. et chald. תַּנֵּי, ܬܢܳܐ narravit, indicavit (docuit), sam. narratio, historia. Patet igitur, tradendi notionem intermediam esse inter donandi celebrandique potestatem. Paulo alia videtur esse verbi ثنى ratio, quod et celebrandi et donandi sensum habet. — Hiph. i. q. Kal Hos. 8, 9. — II) Hebr. inusit., arab. ثوى commoratus est, habitavit. Inde videtur תַּנּוֹת oriri.

תַּנּוֹת f. plur. Mal. 1, 3. *habitationes*, ut Syr. et Lxx. interpretantur, arab. ثواء *mansio, habitatio*. Itaque hebr. videtur pro תַּנְאוֹת emissa א lit. cum dag. euphon. dici.

אֶתְנָה f. *praemium, merces* meretricia i. e. trop. messis larga, quam Diis commentitiis tanquam religionis mercedem deberi existimarunt (cf. זנה) Hos. 2, 4.

אֶתְנַן m. (a תָּנַן c. aleph prosthet.) *praemium, merces* meretricia Ezech. 16, 31. 34., spec. de divitiis quae diis commentitiis debentur (v. sub אֶתְנָה) Hos. 9, 1. Mich. 1, 7. In regim. אֶתְנַן Deut. 23, 19., cum affixo אֶתְנַנָּהּ Jes. 23, 17. 18., plur. cum affixo אֶתְנַנֶּיהָ Mich. 1, 7.

תְּנָא chald. i. q. hebr. שָׁנָה *iteravit*.

תִּנְיָן m. chald. *secundus*, foem. תִּנְיָנָה Dan. 7, 5.

תִּנְיָנוּת f. chald. propr. *iteratio*; sed adverb. *secundum, iterum* Dan. 2, 7.

תָּנַךְ rad. Hebr. non usitata, syr. Ethpe. *defecit, finitus est*.

תְּנוּךְ m. *extremitas, extremum*, spec. תְּנוּךְ אֹזֶן *extrema auris* Exod. 29, 20. Levit. 8, 23. 24. 14, 14. 17. 25. 28.

תָּנַן radix inusit., cui notionem *extentionis* tribuendam esse ex harmonia linguarum admodum probabile fecit Theod. Hasaeus in disquisit. de *Leviathane Jobi et Ceto Jonae* c. 3. §. 6 sq. coll. aethiop. ተነ latitudo, pers. تن *corpus*, sinic. *than* h. e. *res sine termino lata*, graec. τείνω, τανύω et τιταίνω *extendo*, ταναός *extensus, protensus*. Inde sunt

תַּן vel תָּן m., unde plur. תַּנִּים Mich. 1, 8. Jes. 13, 22. 43, 20. 34, 13. Job. 30, 29. et תַּנִּין Thren. 4, 3., *canis ferus*, medius inter canem et vulpem, pers. شغال *Schacala*, alibi אִי (arab. ثيناب *lupus*, qui cum cane illo fero proxima cognatione conjunctus) v. Pocockii *Comment. ad Mich.* l. c. et Malach. 1, 3. Schnurrer. *diss. philol. crit.* p. 323. Ea vero animalia cum hominum aspectum fugiant, factum est, ut מְעוֹן תַּנִּים Jer. 9, 10. 10, 22. 49, 33. et מְקוֹם תַּנִּים Ps. 44, 20. pro *deserto* diceretur. [Sed תַּנּוֹת v. sub rad. תנה].

תַּנִּין (arab. تِنِّينٌ) m. gener. *quaevis bellua marina, piscis ingens* Gen. 1, 21. Jes. 27, 1. Ps. 148, 7. Job. 7, 12., deinde *draco, serpens magnus* Jer. 51, 34., *serpens* quivis Exod. 7, 9 sqq. Deut. 32, 33. Ps. 91, 13., sec. plurimos interpretes etiam *crocodilus* in iis locis, ubi de Aegypto agitur Ezech. 29, 3. 32, 3. Jes. 51, 9. Ps. 74, 13. v. Bo-

SENM. ad Ezech. l. c. Plur. תַּנִּינִים. Vid. BOCHARTI *Hieroz.* P. II. lib. 5. c. 18.

תַּנִּים m. *bellua aquatilis* Ezech. 29, 3.; pro quo in aliquot codd. legitur תַּנִּין.

תַּנּוּר m. *fornax, furnus* Gen. 15, 17. Levit. 2, 4. Ps. 21, 10. Jes. 31, 9. Hos. 7, 6. 7. etc., syr. ܬܢܘܪܐ, arab. تنور *fornax*, Arabibus saepe olla major testacea cineribus repleta, cui Orientales ignem imponunt v. NIEBUHRIUS in MICHAELIS *Bibl. orient. antiq.* T. VII, p. 176. Ex GOLII descriptione (p. 398.) تنور plerumque in fundo est amplior, superne, ubi orificium, angustior, in quo panem coquunt, fere lateribus applicari solitum; etiam verubus affixas carnium partes assant v. Jo. BECHMANN *Beiträge zur Geschichte der Erfindungen* T. II, p. 419. Conflatum esse videtur hoc nom. ex אַתּוּן chald. syr. arab. et aethiop. *fornax* (quod dici volunt a תנן arab. *fumavit*) et ex נור chald. *ignis* q. d. *fornax ignis*, pro quo chald. divisim dicitur אתון נורא Dan. 3, 6. 11. — Plur. תַּנּוּרִים Neh. 3, 11. 12, 38. Exod. 8, 3.

תִּנְשֶׁמֶת v. sub rad. נשם.

תָּעַב in Kal inusit. (arab. تعب *gravatus fuit, male habuit*), Niph. נִתְעַב *abominationi fuit, detestabilis fuit* (propr. *molestus, intolerabilis fuit*) 1 Chron. 21, 6. Jes. 14, 20. Job. 15, 16. — Pih. תִּעֵב 1) *abominatus est* Deut. 7, 16. 23, 8. Job. 9, 31. Ps. 119, 163. 106, 40. 41. 107, 18. 2) *abominabile, detestabile fecit (reddidit)* aliquid Ezech. 16, 25. 3) intrans. *abominabilis fuit* Jes. 49, 7. מְתָעֵב גּוֹי *abominabilis gentibus* h. e. quem gentes abominantur v. GESEN. L. p. 242. — Praet. plur. cum affixo תִּעֲבוּנִי Job. 30, 10., part. plur. מְתַעֲבִים Mich. 3, 9, infin. תַּעֵב, fut. יְתַעֵב Deut. 23, 8. et יְתָעֵב Ps. 5, 7. Am. 5, 10. — Hiph. הִתְעִיב *abominabile, turpe fecit* aliquid, ut עָוֶל Ps. 53, 2. vel עֲלִילָה Ps. 14, 1., deinde simpl. *turpiter egit* Ezech. 16, 52. 1 Reg. 21, 26.

תּוֹעֵבָה f. *abominatio, res abominabilis* (quam quis *graviter fert*) Gen. 46, 34. Prov. 21, 27. 28, 9., תּוֹעֲבַת מִצְרַיִם *abominatio Aegyptiorum* h. e. quod Aegyptiis abominale est Exod. 8, 22 (26), ת׳ יְהוָֹה *quod Jova abominatur* Prov. 3, 32. 11, 1. 20.; spec. *facinus nefandum* Levit. 18, 22. Mal. 2, 11., max. de idolorum cultu 1 Reg. 14, 24. 2 Reg. 16, 3. 21, 2. Ezech. 16, 2. al., quin ipsi dii commentitii vocantur תּוֹעֵבוֹת 1 Reg. 23, 13. et גִּלּוּלֵי תוֹעֲבוֹת Ezech. 16, 36.

תָּעָה *erravit, oberravit* (syr. ܛܥܐ, arab. تغى) Job. 38, 41. Prov. 14, 22. (ad quem l. v. UMBREIT.), sq. בְּ loci Gen. 21, 14. 37, 15. Ps. 107, 4., sq. acc. loci Jes. 16, 8. *(pererravit)*; ת׳ מִן־הַשֵּׁכָר *a vino errare* h. e. prae ebrietate *titubare* Jes. 28, 7. (trop. 21, 4. *cor meum titubat*, de summa animi anxietate). Longe frequentius ad animum refertur: *errare* h. e. virtutis pietatisque semitam deseruisse Ps. 58, 4. Ezech. 48, 11., plenius ת׳ מִפִּקּוּדֵי יְהוָֹה Ps. 119, 110., ת׳ מֵעַל יְהוָֹה Ezech. 44, 10. 15., ת׳ בְּאַחֲרֵי יְיָ 14, 11. (hinc impii vocantur תֹּעֵי לֵבָב Ps. 95, 10. et תֹּעֵי רוּחַ Jes. 29, 24.). — Niph. נִתְעָה *errare, titubare factus est*

Jes. 19, 13. כְּהִתָּעוֹת שִׁכּוֹר בְּקִיאוֹ *wie ein Betrunkener taumelnd herumgetrieben wird* etc., trop. *in errorem abductus, deceptus est* Job. 15, 31. — Hiph. הִתְעָה 1) *titubare fecit* in modum ebrii Job. 12, 25., *errare* sive *fecit* Gen. 20, 13. Ps. 107, 40. Job. 12, 24. sive *passus est* Jer. 50, 6., max. trop. ה׳ מִדַּרְכֵי יְהוָה *aberrare fecit a viis Jovae* Jes. 63, 17., alibi absol. vel *in errorem induxit, decepit* Jes. 19, 13. vel a virtute et pietate abduxit, *ad nequitiam induxit* Jes. 3, 12. 9, 15. 2 Reg. 21, 9. 2 Chron. 33, 9. coll. Prov. 12, 26. Hos. 4, 12. — 2) intransit. *erravit* Prov. 10, 17., ubi etiam Lxx. Vulg. Chald. intrans. vertunt, trop. *deceptus est* Jer. 42, 20. sec. Kri. — Fut. c. vau conv. וַיַּתַע 2 Chron. l. c., cum affixo תַּתְעֵנִי Jes. 63, 17.

תּוֹעָה f. 1) *error, impietas* Jes. 32, 6. 2) *calamitas* Neh. 4, 2., ad q. loc. bene Abenesra: qui in angustiis, inquit, constitutus est, est velut errans, qui nescit, quid agat quove se vertat.

תָּעַע, unde Pil. תִּעְתַּע *risit, subsannavit* Gen. 27, 12. (coll. arab. تع تع *vox ridentis iterato cachinno*, تعتعة *sonus ridentis*, تعى *in risum erupit*). — Hithpal. *risit, irrisit* sq. ב pers. 2 Chron. 36, 16.

תַּעְתֻּעִים m. plur. *irrisiones*, unde *idola* dicuntur *opus irrisionum* i. e. *ridiculum* Jer. 10, 15. 51, 18. Sed magis placet *opus fraudum*, ut nuper etiam Rosenm. interpretatus est.

תַּעַר *novacula* v. sub rad. ערה.

תֹּף *tympanum* vid. sub תפף.

תַּפּוּחַ v. sub rad. נפח.

תֻּפִינִים v. sub rad. אפן.

תָּפַל Hebr. inusit. I) i. q. تفل *foetuit, odore minus fragrante fuit.* — II) i. q. chald. תפל *adhaesit*, alibi טְפַל *tegere aliquid pulvere, oblinere.* [תִּתַּפָּל 2 Sam. 22, 27. v. sub rad. פתל].

תָּפֵל m. 1) *insulsum, insipidum* Job. 6, 6., metaphor. *ineptum* Thren. 2, 14. 2) Ezech. 13, 10. 11. 14. 15. 22, 28. *tectorium parietis, calx tectoria*, arab. طفال *caementum* ex calce et arena aut ex calce et stramentis minutim concisis factum; chald. טְפֵיל *id.*

תֹּפֶל nomen loci in deserto Deut. 1, 1.

תִּפְלָה f. *insulsum* h. e. *ineptum, absurdum* Job. 1, 22. 24, 12. Jer. 23, 13. [Sed תְּפִלָּה v. sub rad. פלל].

תִּפְסַח v. sub rad. פסח.

תָּפַף *pulsavit* (v. Pih.), spec. tympanum, arab. دَفّ. Part. plur. f. תּוֹפְפוֹת *pulsantes tympana, tympanizantes* Ps. 68, 26. — Pih. *pulsavit, tutudit* pectus sq. עַל (*schlagen auf*).

תֹּף m. *tympanum* (arab. دُفّ) Gen. 31, 27. Exod. 15, 2. 1 Sam. 10, 5. Ps. 81, 3. Jes. 5, 12. etc., plur. תֻּפִּים Exod. 15, 20. Jud. 11, 34. 1 Sam. 18, 6. Tympanum oriental., quo mulieres inprimis uti solent,

est circulus unam modo subtensam habens in medio membranam, et hinc illinc in laterum incisuris crepitacula aenea, quae in axiculo inter se collisa tinnitu suo suaviter temperant complosae membranae fremitum v. Russel *nat. history of Aleppo* p. 94. 95. tab. 14. *Antiq. Herculan.* T. II. tab. 20. Josephi *Antiq.* lib. 7. c. 12. §. 3. In loco Ezech. 28, 13. videtur opus quoddam artificiosum tympano simile dici (quemadmodum Latini etiam *tympani* vocabulum ad alia transferre solent v. Vitruv. 4, 6. Plin. H. N. 33, 11.), et Hieron. quidem explicat de *tympano, in quo infixi sunt lapides* (gemmae).

חָפַר *consuit* Job. 16, 15. Eccles. 3, 7. Gen. 3, 7. — Pih. *id.* Ezech. 13, 18.

חָפַשׂ 1) *prehendit, comprehendit* vel aliquid Deut. 9, 17. sq. בְּ, vel aliquem 1 Reg. 18, 40. Deut. 22, 28. sq. acc. (בְּבִגְדוֹ *veste* Gen. 39, 12.), Jes. 3, 6. sq. בְּ, hinc *cepit* bello vel aliquem Jos. 8, 23. vel urbem 2 Reg. 14, 7. Jer. 40, 10. Jos. 8, 8. sq. acc., semel (ut nostrum *fassen*) de iis quae auro argentoque includuntur Hab. 2, 19. תָּפוּשׂ זָהָב *obductum, inclusum auro.* Trop. dic. Prov. 30, 9. ת׳ שֵׁם יְהוָה *manus inferre numini divino* h. e. violare illud, sc. peierando. Luth. bene: *sich am Namen Gottes vergreifen.* 2) *tenuit* manu, *gessit* atque adeo *tractavit*, ut תֹּפֵשׂ מַגָּל *falces gerens* h. e. messor Jer. 50, 16., תֹּפְשֵׂי מָשׁוֹט *remiges* Ezech. 27, 29., תֹּפֵשׂ הַקֶּשֶׁת *gerens arcum, sagittarius* Am. 2, 15., ת׳ מָגֵן *gerens clypeum* Jer. 46, 9., ת׳ חֲרָבוֹת *gerentes gladios* Ezech. 38, 4., תֹּפֵשׂ כִּנּוֹר *tractans citharam* Gen. 4, 21., trop. ת׳ הַתּוֹרָה *tractans legem* (sacerdos) Jer. 2, 8., ת׳ מִלְחָמָה *miles* Num. 31, 27. — Niph. נִתְפַּשׂ *captus est* bello Ezech. 19, 4. 8. 12, 13. Ps. 10, 2. Jer. 38, 23. it. *occupatus, expugnatus est* Jer. 51, 41. — Pih. *prehendit* Prov. 30, 28.

תֹּפֶת f. vid. sub rad. תּוּף.

חַפְתָּיֵא chald. plur. m. emph. (tanq. a sing. חַפְתָּי) *jure consulti* Dan. 3, 2., a rad. arab. افتى IV. *edocuit responso judicioque de jure rei*, unde فُتْيَا *responsum* ejusmodi, مُفْتِي (*Mufti*) *judex.* Alii derivant a פַּתִּי, פַּתָּאָה (Targ. Cant. 3, 2.) *regio plana, rus*, ut תפתיא sint *provinciarum praefecti* v. Bertholdt Dan. II, p. 828. Denique ex persica lingua explicare studuit Pfeifferus in *Dub. Vexat.* ad l. c.

תְּקַל chald. *ponderavit, appendit* (i. q. hebr. שָׁקַל). Part. Pehil תְּקִל (pro תְּקִיל) Dan. 5, 25. 27. Inde formatum est novum praet. significationis passivae תְּקִלְתָּה *appensus es* Dan. 5, 27.

תָּקַן *rectus fuit* (oppos. *pravo*) Eccles. 1, 15. (Chald. et Talm. frequens v. Hartmann. in Winer. Zeitschr. I, p. 47.). — Pih. תִּקֵּן *rectum fecit* Eccles. 7, 13., it. *in rectum ordinem redegit, recte disposuit* Eccles. 12, 9.

תְּקַן chald. *id.*, Hophal הָתְקְנַת *dispositus, confirmatus, restitutus est*

(ut syr. ܬܩܢ) Dan. 4, 33. עַל־מַלְכוּתִי הָתְקְנַת *regno meo restitutus sum* (irregulariter pro הָתְקְנַת).

תָּקַע in univ. est *ferire feriendoque figere,* sed varie dicitur et partim ita, ut aliis verbis lat. interpretari debeas. Significat enim: 1) תָּקַע כַּף ferire i. e. *complodere manus,* quod est vel lactantium Ps. 47, 2., etiam de alicujus calamitatibus Nah. 3, 19., vel spondentium pro aliquo Prov. 22, 26. 17, 18. (sq. לְ pers. [*pro*] Prov. 6, 1.), omisso כַּף Prov. 11, 15. 2) *fixit* Jud. 4, 21. Jes. 22, 23. (clavum) Gen. 31, 25. Jer. 6, 3 (tentorium), *affixit* clavo Jud. 16, 4. 1 Chron. 10, 10., *infixit, adegit in,* sq. בְּ Jud. 3, 21. 2 Sam. 18, 14., deinde *propulit, conjecit* Exod. 10, 19. 3) ת' בַּשּׁוֹפָר *inflare tubam, tuba canere,* quod fit trudendo et quasi *feriendo* aere (hinc nostrates etiam dicunt *in die Trompete stossen*) 1 Sam. 13, 3. Ezech. 7, 14. 33, 3. Neh. 4, 12. Zach. 9, 14., etiam ת' שׁוֹפָר Joel. 2, 1. Hos. 5, 8. Jer. 4, 5. 6, 1. 51, 27. (quod Num. 10, 6. 7. distinguitur ab הֵרִיעַ v. sub hoc v., add. Dachs ad Cod. Succa p. 478 sqq.), ת' תְּרוּעָה Num. 10, 5. *buccinâ signum dare.* — Niph. 1) Job. 17, 3. מִי־הוּא לְיָדִי יִתָּקֵעַ (*wer schlägt ein in meine Hand*) i. e. *quis pro me spondebit* (ita, ut totum sese pro me tradat, qui sensus in conjug. Niph. inesse videtur Umbreitio). 2) נִתְקַע בַּשּׁוֹפָר Jes. 27, 13. vel נִתְקַע שׁוֹפָר Am. 3, 6. *signum canitur.*

תָּקוֹעַ m. *clangor* Ezech. 7, 14. ubi v. Rosenm.

תֵּקַע m. *id.* Ps. 150, 3.

תְּקוֹעַ nom. propr. oppidi in tribu Juda, teste Hieronymo 12 milliar. ab Hierosolymis distantis Jer. 6, 1. 2 Sam. 14, 2. Am. 1, 1., a quo desertum מִדְבַּר תְּקוֹעַ (2 Chron. 20, 20. 1 Macc. 9, 33.) oriebatur v. Hieronymus ad Am. l. c. et Relandi *Palaest.* p. 1028.

תָּקַף *durus, firmus, robustus fuit, invaluit* (ut chald., quod statim vide); deinde transitive (ut arab. ثقف) *robore vicit, crudeliter oppressit* Job. 14, 20. 15, 20. Eccles. 4, 12.

תְּקֵף chald. *durus, firmus, robustus fuit, roboratus est* Dan. 4, 8., *invaluit* 4, 19., trop. רוּחֵהּ תִּקְפַת לַהֲזָדָה *spiritus ejus invaluit ad superbiendum* i. e. magnos spiritus sumsit Dan. 5, 20. — Pahel *firmavit, confirmavit* Dan. 6, 8.

תֹּקֶף m. *robur, potentia* Esth. 9, 29. Dan. 11, 17., cum affixo תָּקְפּוֹ Esth. 10, 2.

תְּקֹף m. chald. *id.* Dan. 4, 27.; emphat. תָּקְפָּא Dan. 2, 37.

תַּקִּיף m. *robustus, validus* Eccles. 6, 10.

תַּקִּיף m. chald. *durus* Dan. 2, 40. 42., it. *validus, gravis* Dan. 3, 33.

תַּרְאֲלָה v. sub rad. ראל.

תַּרְבּוּת et תַּרְבִּית v. sub rad. רבה.

תִּרְגֵּל vel תַּרְגֵּל vid. in רגל.

תַּרְגֵּם vid. sub rad. רגם.

תִּרְהָקָה v. sub rad. רהק.

תִּרְזָה f. Jes. 44, 14. arboris *durae* species, coll. rad. arab. ترز *durus, validus, rigidus fuit.* Heinsius in *Exercitatt.* ad Nonnum c. 1. cum Judaeis *pinum* intelligit, coll. graec. θύρσος, lat. *thyrsus*, quae tamen arbor propter ligni mollitiem aliena est ab isto loco. Itaque cum Vulg. *ilicem* potius dici existimamus v. Celsius in *Hierobotan.* P. II, p. 269 sq.

תָּרַח rad. Hebr. non usitat., chald. *retardavit, moratus est.*

תֶּרַח nom. propr. a) patris Abrahami Gen. 11, 24. Jos. 24, 2. Θάρα Luc. 3, 34. b) stationis Israëlitarum Num. 33, 27.

תֹּרֶן m. propr. fortasse *pinus*, ut chald. תּוּרְנִיתָא (v. Edzard. ad Abod. sar. p. 284.), hinc *malus (Mastbaum)* Ezech. 27, 5. et *signum militare* in monte erectum Jes. 30, 17.

תְּרֵין dual. m., תַּרְתֵּין f. Dan. 6, 1. chald. *duo* (pro hebr. שְׁנַיִם vel שְׁנֵים, ut fit in ת et נ in aliam liquidam ר mutatis v. Gesen. L. p. 129.), it. *secundus* Esr. 4, 24. In regim. m. תְּרֵי Dan. 4, 26. Esr. 4, 17.

תְּרַע (hebr. שַׁעַר) m. chald. *ostium* Dan. 3, 26 (fornacis), *porta* Dan. 2, 49. תְּרַע מַלְכָּא *porta regis* (palatii regii) h. e. aula regis (arab. ترعة *porta, aula regis*) cf. Esth. 2, 19. 21. Bertholdt Dan. II, p. 819.

תָּרָע m. (formae dagessandae) chald. *janitor*, plur. emphat. תָּרָעַיָּא Esr. 7, 24.

תְּרָפִים *Dii penates* Gen. 31, 19. 34. Jud. 15, 5. 18, 14 sqq. 1 Sam. 15, 23. Hos. 3, 4., fortasse in humanam formam assimilati 1 Sam. 19, 13. 16., a quibus oracula petebant Israelitae 2 Reg. 23, 24. Ezech. 21, 26. (21.) Zach. 10, 2. Unde ductum sit nomen, incertum est. Schultensius ad Consess. Harir. III, p. 155. derivat a rad. ترف *bonis commodisque vitae affluxit* (unde تُرْفَة *commoditas fortunae et vitae*), ut adeo ת fuerint *fortunae commodioris* praesides et largitores. Alii referunt ad syr. ܛܠܦ *percontans, inquirens;* sed hoc voc. unde sumserit Castellus, non apparet. Aliorum conjecturas, maximam partem vanas, recensent Pococke in Comment. ad Hos. Carpzovius in Apparat. p. 539. et Pfeifferus in Dubiis vexatis p. 1037 sqq.

תִּרְצָה v. sub rad. רצה.

תַּרְשִׁישׁ v. sub rad. רשש.

תִּרְשָׁתָא cognomen Nehemiae Esr. 2, 63. Neh. 7, 65. 70. 8, 9. 10, 2., quod ei inditum esse videtur a *severitate*, quam saepius prodidit (Neh. 5, 6 sq. 13, 8. 11. 17. 21. 25. 28.). Derivant enim a pers. ترش h. e. *austerus, tetricus, severus, tristis*, alias *doroscht* h. e. *durus, morosus, tetricus* etc. Sed Bohlen. p. 24. confert ترس et ترسا *metuens* (Deum).

תַּרְתָּן nom. propr. ducis assyr. Jes. 20, 1. 2 Reg. 18, 17., sec. Bohlenium i. q. pers. تارتن *vertex corporis* h. e. *eminens*.

תַּרְתָּק numen Avvaeorum 2 Reg. 17, 31., fortasse *Saturnus* vel *Mars* coll. pehlv. tarthakh *profunda caligo* vel *heros caliginis* v. Gesen. ad Jes. II, p. 348.

תְּשׂוּמֶת v. sub rad. שׂום.

תֵּשַׁע f. et תִּשְׁעָה m. *novem* Gen. 5, 27. Exod. 38, 24. Levit. 25, 8. Deut. 3, 11. Jos. 15, 24. Num. 1, 23. 2 Sam. 2, 30., it. *nonus* Levit. 23, 32. 2 Reg. 25, 3. Jer. 39, 2. In regim. f. תְּשַׁע Gen. 8, 5. Jos. 19, 38. Jud. 4, 3. 13., m. תִּשְׁעַת Num. 34, 13. Jos. 13, 7. 14, 2. Plur. תִּשְׁעִים *nonaginta* Gen. 5, 9. 17. 30. 1 Sam. 4, 15. Jer. 52, 23. Ezech. 4, 5. etc.

תְּשִׁיעִי m., תְּשִׁיעִית f. *nonus* Num. 7, 60. 1 Chron. 12, 12. Jer. 36, 9. 21. Zach. 7, 1. Levit. 25, 22. 2 Reg. 17, 6. 25, 1. etc.

ADDENDA.

P. 57. אָכַל. Ad trop. verbi usum Ezech. 2, 8. 3, 1. illustrandum v. quae de sam. שׁתי et arab. شرب, ثج monuit Gesenius in Commentat. de theol. Sam. p. 34.

p. 68. אִם. Cave, ne putes Jes. 29, 16. Job. 39, 13. in recta interrogatione collocatum esse hoc voc. Priora ista verba redde: *o euerer Verkehrtheit! oder gilt der Töpfer gleich dem Topfe?* Posterioris loci sensus hic: *ob aber auch liebreich sei sein Flügel* etc.? Displicent, qui אִם passim *nonne* vertunt, nam Job. 17, 13. 16. 19, 5. Prov. 3, 34., quos locos Gesenius excitat, significat *si*. In loco Hos. 12, 12. explicando Rosenmuellerum sequor, *si* vertentem, nec opus esse puto Maureri conjectura nuper proposita (Commentatt. theol. ed. a Rosenm. II, 1, p. 328 sq.).

p. 138. בֵּן. Ubi sq. genit. concretum denomin. etc. exprimit, non videtur nisi de his dici, qui aliqua quacunque ratione *pendent* ab ea re, quae genitivo significatur, ut *filius sapientiae* vel *nequitiae* is est, quem peperit quasi quemque nutrit sapientia etc. (*alumnus sap.*); contra *dominus sapientiae* בַּעַל חָכְמָה ille, qui suam fecit sapientiam, qui tenet sapientiam, et sic in reliquis.

p. 141. בְּעַד. Si poscis vernac. vocem, quae propriam huj. particulae vim quodammodo exprimat, habebis insepar. *ver*, ut in *verschliessen* (h. e. ita claudere, ut aditus ad istam rem non amplius pateat), *verzäunen, verdecken, vermauern* etc. De verbis *claudendi* hoc adde, סָגַר בְּעַד esse: claudendo efficere, ut aliquid a rel. rebus sejungatur i. e. *occludere, concludere*. Hinc etiam Ps. 3, 4. אַתָּה יְהוָה מָגֵן בַּעֲדִי *tu es clypeus, qui me defendit* ab hostibus (*clypeum* vero nec a tergo habent milites nec circum se, sed gestant a latere, ita tamen, ut in omnes partes versare possint ad corpus tutandum). Ceterum cum signif. *post* nonnisi contorte notiones *circum* et *inter* copulari, quivis facile intelliget.

p. 147. בָּקַע sq. בְּ est: fissuras, incisuras facere *in* al.

p. 173. גָּדִישׁ *manipulorum meta*. Adde: Exod. 22, 5. Jud. 15, 5. Job. 5, 26.

p. 179. גִּזְבָּר sec. Bohlen. pers. گنج ور.

p. 191. גַּם. Hoc voc. omisso כִּי non significat: *quamvis (quantumvis)*. Locos a nobis allatos rectius explicuit Zschiescuke Comment. in Ps. 49. (Lips. 1826. 8.) p. 8 sq. Scil. Ps. 95, 9. vertas: *tentarunt me patres vestri in deserto, at etiam viderunt opus meum*; Neh. 6, 1. tanquam in parenthesi interposita haec sunt: *etiam usque ad hoc temp. januas in portis nondum constitueram.* Denique locum Jes., quem praetermisit Z., ita interpretare: *mögen auch diese*

vergessen, ich will deiner nicht vergessen. Haec sententiarum conformatio majorem vim habet, quam quae Gesenio placuit, vertenti: *und ob sie es vergässe, so will doch ich* etc.

p. 196. גָּפְרִית, ut ipsa scriptura chald. ostendit, finit. est voci כְּפַר, haec autem non videtur antiquitus diversa fuisse a גֹּפֶר. Itaque גָּפְרִית pr. est *materia igni concipiendo apta,* sive a plantis petita (cf. lat. *taeda,* גֹּפֶר), sive, ut nunc quidem usus loquendi postulat, e terra effossa.

p. 197. הַר גְּרִזִּים. Oritur hoc nom. haud dubie a rad. גרז p. 196., q. d. *mons praeruptus* v. Simon. Onom. p. 67.

p. 212. דָּגָן. *Frumenti* significatio obtinet etiam Thren. 2, 12. et Ps. 78, 24., in quo post. loco de Wettius recte vertit: *Himmelsgetreide.*

p. 231. דַּמֶּשֶׂק. Nom. urbis conflatum putavit Simonis ex ארם et סמק (arab. مشق) *rubuit; rubere* enim agrum damascenum, communis est traditio. V. Rosenm. *Alterth.* I, 2, p. 317.

p. 238. דָּת. In loco Deut. 33, 3. hoc voc. Ewaldo (Gr. p. 483.) videtur significare *morbum* (pro דוה), invito orationis contextu. Nec, quod ille de carminis aetate dicit, movet nos, ut ab ea, quam proposuimus, explicatione discedamus.

p. 243. הַדָּבְרִין. Bohlenius in Symbol. p. 26. explicat: همدم اور *simul judex, socius in judicio,* non satis probabiliter.

p. 244. הֲדַסָּה. Adde loc. Esth. 2, 7.

p. 245. הוּא. Passim hoc voc. ad pron. suffix. 3. p. insuper additur, non sine gravitate: 2 Sam. 17, 5. בְּפִיו גַּם הוּא *in ore ejus, ejus inquam,* Gen. 4, 26. הַוַּת נַפְשׁוֹ הוּא *desiderium animi sui, sui inquam,* Mich. 7, 3. v. Gesen. L. p. 727 sq. Cf. sub אָנִי.

p. 258. הָמָה. Lege sic: 1) *murmuravit, strepuit, fremuit:* a) de strep. imbris etc.

p. 261. הֵן non *redundat* in oratione hebr., sed facit ad lectorem excitandum.

p. 292. זָרַע. Dele, quae dicta sunt de rad. ذرع. Nam זְרוֹעַ haud dubie oritur a זרע i. e. *expandere.*

p. 298. חֲבַצֶּלֶת. Hoc voc. conflatum putat Ewald. (*Hoh. Lied* p. 69.) ex בָּצָל et חָמַץ, ita ut propr. significet *bulbos acerbos,* ad comedendum ineptos.

p. 298. חָבַר Hiph. In loco Job. 16, 4. בְּ non est acc. nota, nec esse ullo modo potest. Verte cum Umbreitio: *schaarweise könnt' ich mit Worten gegen euch zu Felde ziehen.*

p. 305. חוֹבָה, fortasse a חבה, ut propr. sit *latibulum.*

p. 325. חֵלֶב. Per se patet, hoc voc. non posse nisi earum rerum *optimum* significare, quae naturâ suâ pingues sunt vel pinguibus recte assimilantur.

p. 342. חֵמֶת. Non inepte Ewaldus in Gr. p. 436. deduxit hoc voc. a حبس *cohibuit, coercuit.*

p. 355. 56. חָצַר, חֲצֹצְרָה; Ewaldus in Gr. p. 243. hoc nom. derivat a חצר n. 2., ita ut tubam *angustam* significet; non displicet.

p. 362. חרם. Arabb. radd. خرم et حرم, quanquam scripturâ distinctae, tamen videntur ad unam redire. Illa vero Conj. IV. V. propr. est *abripuit,* hinc *cepit.*

p. 363. חָרָן. Nom. oritur a rad. חרר *exustus, adustus fuit* (v. p. 366.), unde arab. حران *sitibundus,* q. d. *regio sitibunda, sicca* v. Cleric. ad Gen. 11, 31.

p. 372. חַשְׁמַן. Novam explicationem huj. v. suasit Ewald. in Gr. p. 520., repetens illud ab arab. خشم *nasus* h. e. *princeps,* coll. انف *nasus, princeps.*

p. 374. חָתָה. Quae Prov. 25, 22. leguntur, intelligenda haud dubie de summis poenitentiae et pudoris cruciatibus (qui igni recte assimilantur) v. SCHULTENS. ad HARIRI Consess. p. 75. THOLUCK ad Rom. 12, 20. Ita jam AUGUSTIN. de doctr. chr. 3, 16. et HIERON. ep. 120. ad Hedib. Nec debebat nuper UMBREITIUS hanc interpretationem deserere et aliam satis jejunam optare.

p. 379. טָהוֹר. Scribe sic: *purus* 1) phys. Exod. 25, 11 (aurum) Ezech. 36, 25 (aqua), it. *mundus* Zach. 3. 5. cf. v. 3.

p. 395. יַבֹּק. Adde: Gen. 32, 22. 23. Num. 21, 24. Jos. 12, 2. Jud. 11, 13. 22.

p. 404. מַדּוּעַ. In loco Job. 21, 4. legitur וְאִם מַדּוּעַ (in altera interrog.) *oder warum?*

p. 407. יוֹם; יָמִים *aliquot dies.* Cf. simil. ap. JACOBS. ad Achill. Tat. p. 440.

p. 409. יַחְדָּו, v. EWALD. Gr. p. 502.

p. 411. יָטַב. a) יִיטַב vel מֵיטַב בְּעֵינֵי פ׳ *placet et placuit alicui.* -- b) יִיטַב לְ *bene erit* al.

p. 426. יָעַץ 3) *praedixit.* Adde arab. وعظ *monuit,* pec. *referens quod futurum esset.*

p. 437. יָרֵךְ. *Septentrionales* terrar. regiones *superiores* visas esse etiam aliis gentibus, apparet ex Herodoto, qui passim, quae septentrionem versus, ἄνω sita esse dicit 1, 72. coll. 1, 142.

p. 440. יְרוּשָׁלַםִ. Probabilius repetes hoc voc. a יְרוּשׁ (*possessio*) et שָׁלֵם, ut significet *pacatam possessionem.* Nam arab. ورى non est, ut GESENIUS voluit, *habitatio,* sed significat *mundum, mortales, genus humanum* v. ROSENM. *Alterth.* II, 2, p. 202. et EWALD. Gr. p. 332.

p. 446. יָשֵׁן n. 1. De *morte* dictum est etiam Ps. 13, 4.

p. 454. Concise etiam haec instituta est comparatio: אֲדֹנִי חָכָם כְּחָכְמַת מַלְאַךְ הָאֱלֹהִים *dominus meus sapiens est κατὰ τὴν σοφίαν* etc. h. e. eo modo, quo angeli sapientes sunt 2 Sam. 14, 20. LXX. σοφὸς καθὼς σοφία ἀγγέλου τοῦ Θεοῦ.

p. 468. כָּרִי. Aliam huj. voc. explicationem nuper proposuit EWALD. in Gr. p. 297.

p. 473. כִּי. Non audiendus GESENIUS est, qui כִּי passim nil nisi apodosin indicare putat. Nam Gen. 22, 16. כִּי compones cum eo, quod v. 17. repetitur: *dass, weil---, dass* etc. De locis Gen. 31, 42. Num. 22, 33. Job. 8, 6. v. sub 1. d. Verba Job. 37, 20. הַיְסֻפַּר לוֹ כִּי אֲדַבֵּר jam recte interpretatus est UMBREITIUS: *würd' es ihm wohl berichtet, wenn ich redete?* Gen. 18, 20. trajectis invicem sententiis dicit: *nam ingens est clamor Sodomae--descendam, age et videbo* etc. pro: *descendam et videbo, nam ingens* etc. Sic passim Graeci ut Lucian. Dial. deor. 4, 1. ἄγε, ἥκομεν γάρ, ἔνθα ἔχρῃν, φίλησόν με ἤδη i. e. osculare me, nam veni etc. Alia v. ap. FRITZSCH. Dissertat. II. in Corinth. p. 19.

p. 475. כִּי עַל־כֵּן lin 15. Similem loc. habes 1 Thess. 2, 16 (εἰς τὸ ἀναπληρ. etc.).

p. 486. כְּנַעַן. Non inepta est ROSENMUELLERI (*Alterth.* II, 2, p. 76.) conjectura, qua כְּנַעַן pr. terrae sc. *depressae* (arab. كنع) nomen fuisse putat, quemadmod. contra אֲרָם terram *sublimiorem, editam* significat.

p. 497. כְּרוּב. In loc. Ezech. 28, 14. rex Tyri vocatur כְּרוּב v. ROSENM. ad h. l. Cet. nuper prodiit KAISERI com. bipartita de Cherubis humani gen. mundiq. aetatum symbolis. Erlang. 1827. 4. Quod vero vir doct. nomen Cheruborum a syr. ܟܪܘܒ *potens, robustus* derivat, id non recte factum v. GESEN. de theol. Samar. p. 23.

p. 510. Aliam loci 2 Chron. 7, 21. explicationem v. sub rad. שׁמם.

p. 512. לְ b) *in* c. abl. Praegnanter dicta sunt, quae Jer. 14, 2. leguntur. — 3. ε). Huc revocabis etiam Ezech. 12, 12. לֹא יִרְאֶה לְעַיִן אֶת־הָאָרֶץ quod non est: *non videbit hanc terram oculo* (ita ut לְ instrumenti nota sit), sed: *quod ad oculum quidem attinet*. Scil. form. רָאָה אֶרֶץ ex hebr. loq. usu latius patet, v. sub h. v.

p. 561. מֶלֶךְ. Nomen *regis magni* posteriore aetate ad *Persiae* reges translatum est cf. Plat. Menex. p. 78. D. Gorg. p. 470. E. etc., adde Ast. ad Plat. Legg. p. 161.

p. 564. מִן 3. a.). Ad formulam נָתַן מִן redeunt etiam, quae Prov. 3, 9. leguntur, ut jam bene intellexit B. Michaelis in Annotatt. uber.

p. 566. Ad loc. Deut. 15, 7. cfr., quae in geographis et historicis graecis persaepe reperitur, praepos. ἀπὸ trajectio ut Plutarch vitt. ed. Hutten. II, p. 441. ἦν ἀγρὸς αὐτῷ καλὸς ἀπὸ σταδίων εἴκοσι τῆς πόλεως v. Schaefer ad Longi Pastorall. p. 329.

p. 567. מִן 4). Adde Jes. 5, 6. וְעַל הֶעָבִים אֲצַוֶּה מֵהַמְטִיר עָלָיו מָטָר *imperabo nubibus ut non (ne) pluviam dent* (jussu meo efficiam, ut nubes *a pluendo* abstineant).

p. 593. נִבְחַז 2 Reg. 17, 31.

p. 625. נָכַר. Paullo aliter varias huj. v. significationes inter se conciliare studuit Ewaldus in Gram. p. 200., proficiscens ille a potestate arab. v. نكر *firmum, durum esse*.

p. 626. גֶּפֶן נָכְרִיָּה Jer. 2, 21.

p. 628. נָסַךְ. Signiff. *tegendi* et *texendi* ab una rad. repeti possunt, v. שׂכך.

p. 634. הִפִּיל פָּנָיו. *Dejectio oculor.* ap. alios quoque scriptores doloris *tristitiaeve* signum est v. Iliad. 3, 217. Philostr. Apoll. 8, 26. Tac. Annall. 1, 34. Adde Boissonade ad Philostr. Her. p. 484 sq.

p. 665. סוּס *hirundo*. Nomen ductum est a sono naturali, quem hirundo edit, quapropter, auctore Rosenmuellero, Venetis *Zysilla* vocatur.

p. 672. סָלָה. Aramaica via voc. redit ad *tollendi* (*elevandi*) potestatem; itaque una duntaxat est radix.

p. 675. סָמַךְ 3) *appropinquavit*, cf. talmud. נסמך *conjunctus, vicinus fuit*, quae notio ab *innitendi* potestate non multum abest.

p. 676. מַסְמֵר. Cf. talm. מסומר *clavis colligatum* in Mischn. II, 24.

p. 686. עָבַר ב cf. עמר.

p. 705. עֲזָאזֵל. Ewald. in Gr. p. 243. dictum putat pro: עזלזל propr. *separatum* (coll. arab. عزل) i. e. *profanum*; non satis probabiliter.

p. 713. עַיִן. *Oculus* appellatur πηγὴ δακρύων Soph. Antig. 803. Eurip. Herc. fur. 448.

p. 717. הֶעֱלָה. Significationes voc. ita describe: *ascendere fecit* — hinc a) *eduxit*, b) *adduxit*, c) *attulit*, d) *obtulit* (propr. in altare ascendere fecit), e) *induit*, f) *sustulit*, *abstulit* Ps. 102, 25. — Trop. a) Ezech. 14, 3. — — b) i. q. *retulit* in tabulas etc.

p. 721. עֶלְיוֹן de Deo: *summus, summum, supremum numen*.

p. 741. עָצַם. Radd. عظم et عصم propr. non differunt; nam عصم est IV. *firmare, fulcire*; *firmandi* autem verba non multum absunt a *roboris* notione (n. 1.), cf. חזק.

p. 758. עֵת. Vide an hoc voc. oriatur a rad. עדה *ire, procedere*, ita ut dictum sit pro עֲדַת (עֶדֶת), ut תַּת pro תְּנַת.

p. 764. פָּגַע lin. 19. فجع *visere*, hinc (ut פקד) *curare* aliquem.

p. 804. צָבָה. Cognata sunt verba ضب et ضبا, *tumescentia* enim

tollere se, *ascendere* (emicare) solent.

p. 805, צדק, צְדָקָה etc. V. quae de his vv. docte disseruit Cölln. in Keil. Analectt III, 2, p. 40 sqq.

p. 809. צַוָּאר. Ewald. in Gr. p. 505. repetit hoc voc. a rad. צור *ligare, vincire* eoque propr. *tendines* (caput inter et cervicem intermedios) significari putat. Sed, si quid statuendum, magis placet צואר a *firmitate* vel *robore* dictum existimare, cum Castello et all.

p. 814. צור n. 3. non videtur a צור n. 1. differre (v. חבל), quanquam ضور *ligandi* sensu ap. Arabes non occurrit.

p. 833. צָרַח. Radd. arab. ad unam redire videntur; nam *aperte dixit* et: *valde clamavit* non multum inter se distant cf. graec. βοᾶν et κράζειν.

p. 843. קֹדֶשׁ. De discrimine plur. קֳדָשִׁים et קְדָשִׁים v. Ewald. Gr. p. 335.

p. 878. רָאָה. Sic ἰδεῖν *experiri* v. Jacobs Anthol. III, p. 189.

p. 911. רֶכֶב de *equis*. Simil. ἅρμα Plat. Legg. 8, 4. adde Virg. Geo. 1, 514. Lucan. 7, 570.

I.

INDEX ANALYTICUS.

אֲבַדְ v. sub אבד Pih.
אֲבֹהָ - - אָב chald.
אָבוּא - - אבה.
אֲבוּשׁ - - בּוּשׁ.
אָבִ - - (אָב et) בּוֹא Hi.
אֹבִידָה - - אבד Hi.
אֶגְאַלְתִּ - - גאל II. Hi.
אֲדַדֶּה - - דדה Hithp.
אֲדִיקֵ - - דקק Hi.
אֲדַמֶּה - - דמה I. Hithp.
אֶדֹּ - - דמם.
אִדָּרֵשׁ - - דרשׁ Niph.
אֲהַב - - אהב.
אֲהוֹדֶנּ - - ידה Hi.
אֶהְ - - היה.
אֶהֱמָיָ - - המה.
אוֹדְךָ - - ידה Hi.
אוֹכִי - - אכל Hi.
אוֹכַ - - אכל.
אוֹצְרָה - - אצר Hi.
אָזִי - - אזן Hi.
אֱזֶ - - אזל chald.
אֶחֱ - - חזה.
אֲחַטֶּנָּ - - חטא Pi.
אַחְיוֹ - - אָחוֹת.
אֲחֵ et אָחֵל v. sub חלל Hi. p. 329.
אֶחֱר v. sub אחר Pi.
אֲחֵ - - נְחַת Aph.
אֶחַתָּ - - חתת Niph.

אַט v. sub נטה Hi.
אֵיכָכָה - - אַי.
אֵילְכָה - - הלך.
אֵינֵימוֹ - - אַיִן.
אֵיתָם - - תמם.
אֲכוּת - - כתת.
אֲכַל - - כלה Pi. p. 477.
אֲכֶלְךָ - - כלה Pi.
אִכַּף - - כפף Niph.
אֶכְרֶהָ - - כרה.
אֶמְאָסְאךָ - - מאס.
אַמָּהוֹת - - אָמָה.
אִנְבֵּה - - אֵב.
אִנְדַּע - - ידע chald.
אֲסַעֲרֵם - - סער Pi.
אִסְפְּךָ - - אסף.
אֶסָּרֵם - - יסר.
אַפְאֵיהֶם - - פאה Hi.
אֲפוּ - - אפה.
אֶפָּת - - פתה Niph.
אַצִּיעָה - - יצע Hi.
אֶצֹּק - - יצק.
אֶצֹּר - - יצר.
אֶקַּח - - לקח.
אֶקְחָה - - לקח.
אֶקְרָאֶה - - קרא.
אָרָה - - ארר.
אֲרוֹמַם - - רוּם Hithpal.
אֲרַיֶּוְךָ - - רוה Pi.
אַשְׁכִּים - - שׁכם Hi.

אִשְׁתְּיוּ v. sub שׁתה chald.
אֶתְוַדַּע - - ידע Hithp.
אֲתָיוּ - - אתה.
אָתָנוּ - - אתה.
אֶתְּקֶנְךָ - - נתק.

בָּהָכִין v. sub כוּן Hi.
בְּהֵרָג - - הרג Niph.
בָּהְשַׁמָּה - - שׁמם Hoph.
בּוֹשַׁסְכֶם - - בשׁס Po.
בִּיקְּרוֹתֶיךָ v. sub יָקָרָה; p. 434.
בָּמֳתֵי v. sub בָּמָה.
בָּנוּ - - בּוֹא.
בְּנוֹתַיִךְ - - בנה.
בְּצֵאתָיו v. sub בִּצָּה.
בָּרָם, לְבָרָם v. sub ברר.
בְּשֶׁלִּי v. sub שֶׁל.

גַּל v. sub גלל et גלה Pi.
גַּעַת - - נגע.
גֶּשׁ, גְּשָׁה v. sub נגשׁ.
גֶּשֶׁת v. sub נגשׁ.

דָּלְיוּ v. sub דלה.
דַּע - - ידע.
דְּעָה - - ידע.

הֶאֶזְנִיחוּ v. sub זנח Hi.
הָבָה הַב - - יהב.

II.

INDEX LATINUS *).

*) Confecit hunc indicem L. Maarius, Theol. Cand.; notant autem *ch.* chaldaica, * prae reliquis usitata vocabula.

ERRORES TYPOTHETAE.

pag. 23. l. 10. a fin. l. *liebend.*
— 64. l. — l. aliquot.
— 136. l. — dele: 1).
— 149. l. 17. dele: 1).
— 153. l. 14. a fin. dele: 1).
— 161. l. 15. a. fin. l. *a* pro: *abs.*
— 167. l. 3. l. גְּבֶרֶת f. *id.*
— 171. l. 14. l. גְּדַלְיָה.
— 175. l. extr. l. שִׁלֻּמִים.
— 182. l. 16. a fin. l. גֹּהֵנְךְ.
— 212. l. 12. l. דָּגוֹן.
— 217. l. 14. l. *silens* pro: sapiens.
— 218. l. 15. a fin. l. *vertant.*
— 219. l. 7. a fin. l. יִדְּחוּ וְנִפְלוּ.
— 220. l. 15. a fin. l. *posset.*
— 223. l. — l. הַבַּעַל.
— 225. l. 17. a fin. l. נִדְכָּה.
— — l. 12. a fin. l. דְּכָיִם.
— 226. l. 20. a fin. l. דָּלְיוּ.
— 227. l. 15. a fin. l. תִּדְלָחֵם.
— 229. l. 18. a fin. l. דְּמִי.
— 231. l. penult. l. דְּפִי.
— 236. l. 15. l. דִּרְבָּה.
— 242. l. 8. dele: *Praet.*
— 266. l. 4. a fin. l. הוֹתֵל.
— 270. l. 5. l. זְאֵבִים Ezech. 22, 27.
— 275. l. 14. l. *emicante.*
— 276. l. 18. l. מָזוֹן.
— 292. l. 9. l. Prov. 11, 18.
— 297. l. 22. l. חֲבַל.
— 300. l. 11. dele: *ita.*
— 304. l. 5. l. חִדֶּקֶל.
— 313. l. 19. l. יָחוּשׁ.
— 336. l. 6. a fin. l. חֶמֶד.
— — l. 4. a fin. l. חֶמְדָּה.
— 341. l. 8. a fin. l. חָמֵשׁ f., חֲמִשָּׁה m. *quinque.*

pag. 345. l. 21. a fin. l. יָחַן.
— 352. l. 22. a fin. l. Jes. 1, 29.
— — l. 23. a fin. l. הֶחְפִּיר.
— 359. l. 22. a fin. l. *siccitas.*
— 364. l. 10. a fin. l. כַּלֵּל.
— 368. l. 17. l. חֲרָשִׁים.
— 372. l. 18. l. חַשְׁמַל.
— 385. l. 16. a fin. dele verba: *denom. a* טַל.
— 399. l. 10. a fin. dele: 1).
— 411. l. 16. l. תֵּיטְבִי.
— 430. l. 19. l. 1 Reg. 10, 28.
— 432. l. 14. a fin. l. וַיֵּצֶר.
— 457. l. extrem. l. כְּבֵדֻת.
— 492. l. 6. l. *moerore.*
— 527. l. penult. l. כֹּרֶשׁ.
— 533. l. 20. a fin. dele comma ante *habentibus.*
— 541. l. 15. l. *Cendevia.*
— 549. l. 4. dele: 1).
— 553. l. 15. l. שְׁמָנִים מְמֻחָיִם.
— 577. l. 11. a fin. l. *sanie* pro: *pure.*
— 597. l. 8. a fin. dele: 1).
— 603. l. 6. a fin. dele: 1).
— 605. l. 3. a fin. dele: 1).
— 624. l. 3. a fin. dele: 1).
— 630. l. 14. dele: 1).
— 634. l. 1. dele: a).
— 640. l. 7. a fin. l. *sint.*
— 641. l. 23. l. נָקַב.
— 643. l. 20. dele verba: aliquem - - - a te.
— 648. l. penult. l. מַשָּׂא *(masso).*
— 652. l. 9. dele voc.: *mere.*
— 660. l. 22. l. implevit.
— 674. l. 14. a fin. l. *a qua.*

pag. 675. l. 3. et 5. a fin. l. סַמַּן.
— 691. l. 17. a fin. dele: 1) ante *propr.*
— 699. l. 3. dele verba: *quae nulla est.*
— 700. l. penult. dele comma ante *ruder.* et lege *Jes.*
— 703. l. 21. a fin. dele comma ante *glor.*
— 706. l. 7. l. *Origenem.*
— 707. l. 24. pro: *forte* l. *sorte.*
— 721. l. 9. a fin. l. *ortus* (solis).
— — l. 7. a fin. l. מַעֲלָה.
— 758. l. 6. a fin. l. עֵת.
— 762 l. 22. a fin. l. diffissus.
— 768. l. 24. l. Prov. 8, 35.
— 787. l. 2. a fin. pro *tractus* l. *tactus.*
— 795. l. 13. dele: 1).
— 799. l. 2. l. quae.
— 810. l. 1. l. הִצְמִיד.
— 836. l. 10. a fin. pro 1) lege: propr.
— 839. l. 5. a fin. l. b) praepos. *ante.*
— 857. l. 13. pro a) lege *a.*

pag. 863. l. 3. a fin. dele: 1).
— 866. l. 11. a fin. l שֵׁם.
— 867. l. 4. a fin. l. נִקְרָא.
— 873. l. penult. l. *siquidem.*
— 886. l. 7. a fin. dele: a).
— 893. l. 20. dele: 1).
— 894. l. — a fin. l. *habeat.*
— 898. l. 15. a fin. dele com[ma] post *altus.*
— 905. l. 3. a fin. l. *vultur.*
— 930. l. 16. a fin. l. qua.
— 944. l. 18. a fin. pone) [...] Thren. 5, 14.
— 945. l. 20. a fin. l. שָׂנֵא.
— 961. l. 2. a fin. l. שֵׁשׁ.
— 968. l. 16. a fin. l. דִּרְבִּיו.
— 969. l. 11. a fin. l. שָׂטַח.
— 975. l. 18. l. 28, 4.
— 976. l. 8. l. reddatur.
— 1008. l. 7. a fin. dele: 1).
— 1009. l. 10. a fin. l. נִשְׁכַּן 1).
— 1014. l. 8. a fin. dele: 1).
— 1021. l. 16. a fin. dele: 1).
— 1048. l. 11. l. Beckmann.
— 1051. l. 7. a fin. l. תַּקִּיף.

Ceterum passim, max. in prioribus plagulis, ea vocabula, quae derivatorum numero poni debebant, non sunt, ut par erat, paullulum i[n]tus retracta.